»Serbske Nowiny« wuđawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čisło Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 1. Sobotu 7. januara 1911. Lětnik 70.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Němska a jendźelsko-ruski swjasć.

W Franzowskej a Jendźelskej je sbliženje mjes Ruskej a Němskej khětry njeměr naćiniło. Po rosprawje němskeho khěžorstwowego kanzlerstwa, w khěžorstwowym ßejmje podatej, staj ßo zar a němski khěžor pschi ßwojim poßlednim setkanju w Potsdamje na to swjasałoj, so ßo ani Ruska, ani Němska pschi politiskich cźinach njewobdźělitej, kotreż bychu ßo pak pschećźiwo Ruskej, pak pschećźiwo Němskej měrike. Drje k směrowanju Franzowsow a Jendźelcźanow ßu nětko ruske nowiny „Nowoje Wrjemja“, kotreż husto powjesćze wot ruskeho knjeżerstwa dostawaju, jedyn nastawk wocźischcźake. Wón je w Němskej khětro pschełžkapił. W nim ßo praji, so je ßo w Potsdamje jenoż wo Asiskej jednako, niz wo Europje. Ruske knjeżerstwo w bliščim cźaßu pißmo němskemu knjeżerstwu wo jendźelsko-ruskim dojednanju w Asiskej poda. Woßebje w Němskej dodawk „Noweho Wrjemjenja“ njedobry sacźischcź cźini, so ßo listowanje němskeho a ruskeho knjeżerstwa do sjawnosćze da, dokelž je zarowe setkanje ſ němskim khěžorom w Potsdamje wjele derje měnjenych smylenjow a słowólnych wukkadowanjow wuwołało.

Tež franzowske nowiny „Temps“ ßo ſ nowa ſ rusko-němskim sbliženju sabjeraju a praja, so je němski khěžorstwowy kanzler ruskemu ministrej swonkownych należnosćzow Ssasanowej, ßo ſ nim rosrěcźujo, wschelake pschilubjenja wotnusował, kotreż tutón njeje sa khutne měnjene měł. — Hdyž minister Ssasanow nětkole ßwoje pschilubjenja w nowinach poßkabicź pyta, njebudźe ponowjene rusko-němske pschećelstwo dołho tracź.

Antiwojerska agitazija w němskim wójsku.

Hižo wot wjele lět němske wójskowe sarjadnistwo sadźěwacź pyta, so bychu ßo w kasarnach sozialdemokratiske pißma rosschěrike. Kaž ßo sda, ßu na to w Badenskej pschemało kedźbowali. W Badenskej je sozialdemokratam móżno było, we wschěch kasarnach revoluzionarne pißma mjes wojakow rosschěricź, w kotrychž ßo wojazy napominaju, so bychu ßo na sběžk, kotryž w Badenskej w bliščim cźaßu sapoczńje, pschihotowali. Sozialdemokratoju drje ßo nětkole hižo nadźijeja, so woni a druſy powroczerju pschi pschichodnych nowowolbach do khěžorstwoweho ßejma wjetschinu dostanu a so budźa potom wobstejazy porjad powróćicź móz. We wojerſkich sarjadnistwach je tole wotkrycźe sozialdemokratiskeje agitazije khutne wobmyßlenje sbudźiło. W kasarnach ßo nětkole saßo kedźbliwischo sa sozialdemokratiskimi pißmami ßlědźi. Tak ſ Germersheima pißaju, so ßu tam wschě khamory w kasarnach pschepytali a sa sozialdomokratiskimi pißmami ßlědźili. Tež ßu ßo wojazy, kotsiž ßo ſ hodownеje dowoleńzy wróćichu, pschepytali. Wojerſka wyschnosćz měni, so sozialistiszy smyßleni wojazy sakasane pißma do kasarnow noscha.

Pólske shromadźisny w pinzach.

Po nowym němskim towarſtwowym sakonju je Polakam sakasane, w sjawnych shromadźisnach pólski rěcźeć. Polazy nochzedźa ßo postajenjam noweho sakonja podcźißnyć a je po móżnosći wobeńcź pytaju. Najprjedy něme sjawne shromadźisny wotbywachu. Dokelž w sakonju njeje sakasane, w shromadźisnach pólski pißacź, to, schtoż mějachu wucźinicź, na wulke cźorne tafle ſ krydu pißachu. Policija pak je bórzy tajke něme pólske shromadźisny sakasała. Na to ßu ßo Polazy, kaž něhdy prěni kschesćijenjo w Romskich katakombach, w pinzach shromadźeli. Policija w Hornjej Schlesynskej je tajne pinzy wußlědźiła, kotreż ßu pólskim towarſtwam jako shromadźerńje ßłużike. W nich běchu nětkotre żony a holzy kaž w klóschtrje żiwe. Pruska wyschnosćz je wjele woßobow dla pschestupjenja towarſtwoweho sakonja sajała.

Rosdwojenje Polakow w Hornjej Schlesynskej.

Dotalny wjednik pólskeje demokratiskeje strony w Hornjej Schlesynskej, Korfanty, je njedawno ßwojemu politiskemu pschećźiwnikej, konserwatiwnemu Polakej Napieralskemu, ßwoje nowiny pschedał. S tym dyrbjachu ßo pólszy demokratoju a konserwatiwni do jeneje strony sjednocźicź. Kaž pak ßo sda, nochzedźa pólszy demokratoju dale na ßwojeho dotalneho wjednika poßkuchacź. Woni ßu na jenej shromadźisnje w Katowizach wobsamkli, nowe demokratiske nowiny sakoźicź.

Nowy khěžorstwowy naměstnik w Cźechach.

Na městno nětcźischeho khěžorskeho naměstnika hrabje Coudenhowe w Cźechach, kotryž w bliščim cźaßu wotstupi, ßo hrabja Franz Thun sa naměstnika pomjenuje. Hrabja Thun je ßo wjele wo to prózował, so bychu ßo Němzy a Cźechojo sjednali. Khěžor ma jeho teho dla sa khmaneho muża, kotryž by wurunanje mjes Němzami a Cźechami pschewjedł.

Amerikanski dar sa Němsku.

Amerikanski milijonar Andrew Carnegie ßwoje wulke samoženje k spěchowanju wědomosćzow a k dobroćźelskim skutkam nakoźuje. Tónle dobroćźel cźłowjestwa ßo pschi tym na Ameriku njesamjesuje, ale ßwoje pjenjesy tež do Europy dawa. Němskej je wón 5 milionow hriwnow sa tón saměr poslicził, so bychu ßo sa ludźi wuźike, kotsiž ßu pschi wukhowanju druhich ludźi se ßmjertneho stracha ßebje ßamych abo ßwojich pschiwusnych do nusy pschinjeßli. Němski khěžor je nadobny dar ſ wulkim dźakom pschijał a je mużow pomjenował, kotsiž maja Carnegieowe wustajenje sarjadowacź. Schtóž sa podpjeru żada, njech ßo na tych muži wobroćźi, kotsiž maja ßwoje ßydło na Wilhelmſtraße 64 w Barlinje.

Darniwosćz wótcźinskich Cźechow.

Cźeſki lud w Cźechach ßamych jenoż něhdźe 4 milijony duschow liczi. Runjeż je mjes nim wjele khudoby, a ßu hižo milijony Cźechow do wukraja wschědneho khlěba dla wucźahnyć dyrbjake, Cźechojo sa sakhowanje ßwojeje rěcźe njepschestawajzy wulke sumy wopruja. Cźeſkemu schulskemu towarſtwu, kotreż w poněmcźenych Cźechach cźeſke ludowe schule sakoźuje a wudźerźuje, ßu samoźicźi Cźechojo hižo wospjet statyßazy wotkasali. Tele dny je w Cźoplizach dwórnischcźowy inspektor Kuchinka wumrjeł, kotryż je cźeſkemu schulskemu towarſtwu 300,000 krónow wotkasał. Cźeſke knjenje w Prasy kóżde lěto ras dary sa schulske towarſtwo sběraju. Lětßa ßu jemu mohli 350,000 krónow jako nowolětny dar pschepodacź. Tež mjes Cźechami, kotsiž ßu do Ameriki wucźahnyli, je wótcźinska myßl hischcźe jara żiwa. Woni ßu lětßa saßo 100,000 krónow schulskemu towarſtwu darili.

Wójska reforma w Awstriskej.

Awstriska chze swoje wójsko nimale podwojicź. Město dotalnych 103,000 rekrutow ma so pschichodnje 192,000 rekrutow kóžde lěto do wójska wsacź. Sa to so pola pěschkow tsilětna wojerska słužba wo jene lěto pschikrótschi. Pola jěsdnych a jěsdneje artillerije pak tsilětna a pola wójnskeho łódźstwa schtyrilětna słužba wostanje. Na tajke waschnje so wójskowy wójnski staw wot 900,000 muži na $1^1/_2$ milijona muži powyschi. Kóždej pěschej diwisiji so artillerijska brigada s 24 kanonami a 12 hubizami podstaji. Kóždy armeekorps po tsjoch pěschich diwisijach směje 120 kanonow k swojej słužbje. Zyle s nowa so wobkhodni wojazy organisuja; woni budźa se 4 želesniskich bataillonow, 2 telegrafoweju bataillonow, 1 automobilneho a 1 powětrojěsdneho bataillona wobstejecź. Dale so sa kóždu jěsdnu diwisiju 1 kolojěsdna diwisija postaji. Pschi ruskej, italskej a krótkowjeczornej mjesy so jedyn nowy armeekorps postaji. Pjenjesy k wójskowej reformje mataj hischcze awstriski a wuherski parlament pschiswolicź.

Italska a trojoswjask.

Italska nětko hižo psches 30 lět k trojoswjaskej pschisłuscha. Wot wscheho spoczatka njeje so italski lud sa swjask s Awstriskej, s kotrejž bě hischcze 1866 wójnu wjedł, sahoricź mohł. A tež nětk po 30 létnym wobstaczu trojoswjaska njeje so njepschecźelske smyślenje Italskich pscheczíwo Awstriskej pscheměniło.

W pschitomnosczi rumunskeho póslanza, sastupjerjow mjeńschich balkanskich statow, někotrych wojerskich attaschejow a wjele offizěrow je snaty nationalist Vico Montagazza w towarstwje italskich nowinarjow pschednoschł měł. Wón wo swjasku s Awstriskej a wo italskej kolonialnej politizy rěczesche. „W Awstriskej", wón praji, „je jenoz jena jeniczka woboba, kotraž wob lěto ras abo dwójzy wobkrucza, so so su poměry mjes Awstriskej a Italskej dobre: to je awstriski minister swonkownych należnosczow . . . . . Tež ja njejsym wot doma trojoswjaskowy njepschecźel, dźerźmy so tuteho swjaska, tola pschihotujmy so na wschě pschipady. Potom rěcznik bědzenja Italskich w Triesczе, Dalmaziji, Istriji a Triencze s Němzami a Sslowjanami, kotrychž pjecza awstriske knjezerstwo podpjera, rospomni. Skónczńje Montagazza k spósnaczu dońdźe, so je wschoněmzowstwo najwjetschi njepschecźel Italskeje. Němzy chzedźa swoje nadknjejstwo na Triest, kiž je adriatiski Hamburg, a na Saloniki wupschestrjecź, so bychu swětowu zywilisaziju potkóczili.

Bamzowy list wo sjednoczenju romsko-katholskeje a grichisko-katholskeje zyrkwje.

Bamž je 26. dezembra japoschtołskim delegatam w narańschich krajach list pósłał, kotryž so na nastawk sakskeho prynza Maxa wo sasposjednoczenju grichiskokatholskeje zyrkwje s romskokatholskej zyrkwju poczahuje. Bamž najprjódzy na prózowanje bamzow, wosebje Leona XIII. pokasuje, grichiskokatholsku zyrkej do klina romskeje zyrkwje wróczicź. Bamž potom wschě theologiske a stawisniske wopaczнosczе rospomina, kotrež so w nastawku, w nowinach „Roma e l'Oriente" wocźischczanym, namakaju. Delegatojo dyrbjeli temu sadźěwacź, so bychu so tele wopaczнosczе rosschěrike. Bamž zebi wutrobnje pscheje, so byschtej so wobej zyrkwi sasposjednoczikej. To pak mohło so jenoz stacź, hdy bychu so wuczby romskeje zyrkwje njesranjene sakhowake. Skónczńje bamž praji, so je prynz nastawk bjes pschemyślenja a s dobrym wotpohladom spisał, so nětko pak swoje wopaczнosczе wobzaruje a so je so swjatemu stolej podczisnył.

Zosanje franzowskeho knjezerstwa psched sozialdemokratami.

Pschi želesniskim strajku w Franzowskej běchu strajkowarjo w Rouenje po napominanju dźěłaczerskeho sekretara Duranda někotrych k dźěłu swólniwych dźěłaczerjow skónzowali. Pschisłużny sud bě teho dla Duranda k smjercźi sasudźił. Sozialdemokratojo se sběžkom hrozachu, jeli so by so wusud wudokonjał. President Fallières je so s tym satraschicź dał a Duranda wobhnadźił.

Wojowanje mjes polizistami a anarchistami w Londonje.

Londonska polizija 17. dezembra w jenym dźělu Londona, Houndsditch rěkazym, paduschne paśmo wusłědźi. Paduschi běchu sebi jenu khěžu wotnajeli a s njeje podsemski khód do klamow stótnika Herrisa wuryli. Hdyž so paduschi runje do klamow dobywachu, jich polizistojo pscheskapichu. Paduschi do polizistow tsělajo jeneho serźanta morichu a tsjoch druhich cźežko sranichu. W jenej khěži Graweskeje drohi nasajtra ruskeho anarchista Goldsteina mrězeho nadeńdźechu. Sso pschehladawschi běchu jeho pschi tsělenju jeho samsni towarschojo tsělili. Se sranjenych polizistow dźeń posdźischo tsjo wumrjechu a so s wojerskej cźesczu khowachu. 22. dezembra jeneho muża sajachu, kotrehož mějachu sa anarchista; wón so „moler Pětr" mjenowasche. Polizija dale shoniwschi, so so anarchistojo w jenej khěži Sidneyskeje drohi khowaju, tu 3. januara rano w 4 hodźinach wobstupichu. Anarchistojo, kotrymž njebě mózno wupjerchnycź, s woknom won do polizistow tsělachu. Po nětźim so polizistojo na 1000 muži poslylnichu, a jena maschinska tsělba a tsi kanony so snapschecza khěže postajichu. Sady kanonow so wotdźělenje schottiskich gardow sestupa, kotrež pospochi do khěže tsělachu. Khěža so, pak s bombardementom, pak se sakoženjom, sapali. Nastaty kur anarchistow nusowasche, na tsěchu cźěkacź. Hdyž pak tam swisle susodnych khěžow s polizistami wobsadźene nadeńdźechu, so do palazeje khěže wróczichu. We wohnju bomby, kotrež anarchistojo khowachu, rosbuchnychu. S khěže wósom krócź pkomjo wyskoko wusapny. Sswisle a wjerchi so sasypnychu a anarchistow pohrjebachu. Pod rospadankami su schěsczь cźěkow namakali. Tsjo wohnjowi wobornizy, jedyn polizajski serźant a jedyn serźant schottiskich gardow su so pschi wojowanju cźežko sranili. Tež mnohich pschihladowarjow su kulki anarchistow sranike.

Ruska khěžorstwowa rada a duma

so wo swojich prawach mjes sobu wadźitej, a roskora mjes woběmaj je dźeń a wjetscha. Dumine dźěło so se sadźerźenjom khěžorstwoweje rady na niczo stkóczi. Tež liberalne strony khěžorstwoweje dumy wuspěschnemu dźěłu dla pschedstejazych nowowólbow sadźěwaju. W pschichodnym posdybanju budze duma wo sakonjach, nastupazych polěpschenje strowotnych wobstejnosczow Peterburga, wobaranje wopiłstwu, statne wudawki a dokhody, sawěsczenje dźěłaczerjow a samosarjadnistwo pólskich městow jednacź.

Portugalska psched nowym pschewrótom.

Njespokojnosczь s nětczischim republikanskim knjezerstwom pschibywa. Pod nětczischim knjezerstwom ma lud hischcze wjele mjenje do knjezerstwowych należnosczow rěczecź, dyžli w monarchiji. Hižom tsi měsazy republika wobsteji, a hischcze pschezo mużojo, kotsiž su sami knjejstwo na so storhnyli, po swojej woli knjeza a sakonje wudawaju. Najwjetschi czaś je, so bychu so wólby do sejma wupisake, tola ministrojo so s tym dlija, dokelž so jim bjes sejmoweho sobuskutkowanja najlepje knjezi. Po powjesczach, kotrež su poslednje dny s Portugalskeje do Němskeje pschischke, je knjezerstwo wjele offizěrow sajecź dało. Wobkhad po telegrafje je husto pschetorhnjeny.

Wotmyślene skónzowanje japanskeho khěžora.

W Tokio so nětkole proześ pscheczíwo někotrym sozialdemokratam wjedze, kotsiž su spytali, w juliju 1909 japanskeho khěžora skónzowacź. Wobskorzeni su so pjecza swojeje winy wusnali. Po skónzowanju khěžora dyrbjachu so tež ministrojo moricź a so woheń sakoźicź. Wusudźenje so s wusamknjenjom sjawnosczе wotměwa. Někotre sobuskutkowanja wukrajnych póslanzstwow w Tokio su se sajimanjom pschi prozesu jako poskucharjo pschitomni. Wo pschisahanstwje sozialdemokratow je sczěhowaze sskyschecź:

Spisacźela Kokotua, kotryž je w Japanskej jara snaty, a 25 sozialdemokratow sapoczatk julija sajachu. Jich winowachu, so su khěžorej sa zywjenjom stali. Kokotu, kotryž je w Franzowskej studował, je wjele sozialdemokratiskich pisemow spisał, a w San Francisco w Amerizy japanske sozialistiske towarstwo salożik. Do Japanskeje so wróczíwschi wón 22. měrza 1909 w Tokio wulku sozialistisku demonstraziju srjadowa; s njej so sozialistiske hibanje w Japanskej sapocza.

Wot tuteho dnja polizija Kokotua wótrje wobkedźbowasche. Sapoczatk julija 1909 polizija wusłědźi, so je sahroda pschi wójnskej akademiji w Tokio, hdźež dyrbjesche so w khěžorowej pschitomnosczi jedyn swjedźeń wotměcź, na někotrych městnach podryta. Ssydom woseobow sajachu, hdyž chzychu do podsemskich dźěrow helske maschiny stajicź. Pola nich bomby a revolucionarne pisma namakachu, kotrež běchu so w San Francisco nacźischczake, a w kotrychž so praji, so dyrbi so khěžor a jeho swójba skónzowacź.

Kak je so Hanš Brónjak wo Hanu Sswobodnikez samolwjał.

Hanš Brónjak bě hischcze mlody swobodny wobsedźer kubka. Sa njewjestu bě sebi Hanu Sswobodnikez shladał, ale hižom schěsczь

króćź bě žo podarmo wo nju samolwjak. — Hana drje bě Hanžej tež dobra, ale wona měnjesche, so ma žo tak ważna wěz tež derje pschekkasćź; wona drje žo Hanžej s krótkim žkowom njesapowě, ale wona jeho wot jutrow na žwjatki a wot žwjatkow na jutry troschtowasche, cźinjesche žebi pschi tym to wježelе, so Hanža schcźipasche a sa bkasna poměwasche, hdyžkuli bě móžno. Runje hody bě Hanž sažo pola Sswobodnikez pobył a žo wo Hanu samolwjak. — Hana bě pschi tym wježelе hladała a napožledku rjekła:

„Haj, Hanžo, jeliso to dokonjesch, so na dnju noweho lěta mje s pschecźom pschekhwatasch, dha chzu twoja njewjesta bycź; ale to dyrbisch žebi spomjatkowacź, so na mnje psched pschecźom sarěcźisch a mi »dobre ranje« prajisch."

Hanž pschi tych žkowach hladasche kaž mkoda kócźka, kotrejž je mysch psched nožom žo do dźěry skhowała. Tutón namjet bě tak dobry, kaž by žo jemu sapowěka. Hana mějesche jasyk, kiž bě spěschnischi hacź bkysk, a jeliso dyrbjesche wón psched pschecźom na nju sarěcźecź, kak jeho Hana, hdyž by jej „dobre ranje" pschak, se žkowami „wjele sboža k nowemu lětu, Hanžo!" pschekhwata. Potom wschak by wón wotbyty był a jemu bychu žo žmjeli kaž lischzy, kotraž na samjersnjenej rězy ryby koji. —

Hana žo wótsje sažmja, hdyž widźesche, kak pokhmurjeny Hanž běsche; Hanž pak s cźicha a samyžleny domoj dźěsche. Duzy po pucźu pak žebi trochu pschekkadowasche, schto bě Hana rjekła, tu jemu nadobo khrobła a dobra myžliczka pschińdźe. Trasch bě tola móžno, Hanu pschekhwatacź. Wón myžlesche a myžlesche a napožledku žo jemu we hkowje zyle jažny roshlad wuwiwasche. — By=li žo jemu radźiko, Hanu na dnju noweho lěta s prěnjej sarěcźu a s rańschim postrowom sažkužicź, so wona njeby erta wjazy sawrjecź a ani „pap" prajicź mohła, potom by byko dobyte. — Hanž myžlesche žebi wjazy dnjow dale a wjecźor do noweho lěta bě wěz dowumyžlena. Wón nětkole žwojeho prěnjeho wotroczka, nimo měry žylneho Ramjenjekez Jakuba, na bok scźeže a žo s nim skradźu dołho samolwjesche. Nowe lěto rano žo Hanž mjelczo a skradźu do zyrkwje dowaczi. Po wschěch pucźach žo wón s woczomaj, kotrejž běschtej wótrej kaž pola lischki, roshladowasche a mějesche kedźbu, so by žo jemu Hana mjelczo njepschibližika. Tola ta próza bě zyle podarmo, pschetož Hana ani myžle njeměješe, Hanža pschekhwatacź; wón dźě dyrbjesche na njo prěni sarěcźecź a potom bě žebi wona zyle wěsta, so jeho wona pschi pschecźu sboža se žwojim spěschnym ertom na kóžde waschnje pschekhwata. — Po Božich žkužbach žo Hanž runje tak kedźbliwje sažo domoj dokaczi. Tam žo wón khětse do hródže poda. —

Sa khwilu Ramjenjakez Jakub s hobrskim wulkim kłožazym korbom do hródže dóńdźe. Hdyž tam bura hižom wuhlada, sažmja žo a rjekny:

„Nó, nětkole chzemoj žo krucźe do dźěła dacź, ale ja nochzu na niczim wina bycź, jeliso žebi slě naparamoj."

„Jeno bjes staroscźe, Jakubje", bur wotmolwi — potom žo do dźěła daschtaj.

Spody do korba na dno žyno natykaschtaj, potom Hanž do korba salěsy a žo na žynje tak powolnje, kažkuli žo hodźesche, popscha, nad Hanža wotroczk wulki rub wupschestrje a na to žkomy nakkadźe, doniž korb zyle polny njebě. — Potom ruzy do wusdow tykny a žebi korb sasběže.

„Je cźežke, Jakubje?" bur žo scheptajo w korbje woprascha.

„J, hdźe tež to — tak lohke kaž kudźel dźěła", hobrski wotroczk wotmolwi.

Jakub bura w runym měrje k Sswobodnikezom njeżesche. Tam runje wobjedowachu, hdyž Jakub, wótsje wokajo: „Wjele sboža k nowemu lětu!", korb na khribjecźe njeżo, s durjemi sastupi. — Wschitzy žo sažmjachu, a bur, Haniny bratr, rjekny:

„Jakubje, ty wěscźe žkomu njeżesch?"

„Ně, něschto druhe wschak je nutska!" wotroczk snapschecźiwi, „žkomu jeno k temu swjercha położich, so mi to njeby smjersko — dźenža dźě je tak žurowje syma, so mohło cźłowjekej żehliwe wuhlo w dymzy samjersnycź. — Mój hospodar, Hanž, da wam wschitkim wjele sboža k nowemu lětej pschecź, woženbje Hanje, a tule je mały dar pósłał." To prajiwschi Jakub žwój korb wotewsa a jón do kuta pschi khachlowej kawzy staji. Hana pak žo wscha sacźerwjeni a wupražny:

„Tón .... tón njech žebi žwój dar žam sdźerži, nimo teho tajkeho pschecźa k nowemu lětu njedam płacźicź .... mój žmój wucźinikoj, so dyrbi wón žam pschińcź a mi k nowemu lětu sboże pschecź .... a s tajkejle wobradu žo nihdy wotbycź njedam."

„Jeno niz tak nahle, knježna Hana", Jakub k dobremu rěcźesche, „wo wotbycźu ani rěcźe njeje, a hdyž je Hanž s tobu dobry a pschecźelny, njeżměsch tola cźinicź kaž kužnjeny kozor; pohladaj tola najprjedy nuts, schto žym cźi pschinjeżk — ty budźesch žo dźiwacź."

„Ja wcźipna njejžym", Hana wotschcźipny a — tola po wschěch stawach žo s wcźipnoscźu satorže.

Nó dha, Jakubje, praj, schto dha masch w korbje?" žkužobna holza žo wcźipnje woprascha — „masch dha poprjanz?"

„Schto, poprjanz?" Jakub wotmolwi, „s tym žo tola w korbje cźahak njebych."

„Masch dha hewak schto žkódke?" druhi žo woprascha.

„Ně, něschto zyle kižake", snapschecźiwi Jakub.

„Ta wěz dźě je cźežka", bur rjekny, „napožledku masch žnadź schijazu maschinu?"

„Ně, jědźazu maschinu", Jakub wotmolwi.

Wschitzy žo žmějachu, potom žo do Jakuba dachu, so dyrbi wupakowacź. Jakub pak wotrěcźa, so dyrbi to jeno Hana žama wupakowacź, so je jeno jej tu wěz pschinjeżk. —

Jedyn wotroczk shudawasche, so je sawěscźe mjažo w korbje, so žu pola Bronjakez wcźera rěsali.

„Ty mohł skerje prawje měcź", Jakub žo žmějesche.

Ale w korbje!" bur sawoła, „to dźě masch poł cźelecźa!"

„Hižom zyle", Jakub wotmolwi, „a hischcźe něschto puntow druhich wězow k temu — prawje rjanych."

Nětkole Hana žwoju wcźipnoscź wjazy dodźerżecź njemóžesche; wona ke korbej pschistupi, pocźa s njeho žkomu cźahacź. — Hdyž bě trochu hkubscho dozpěła, njejabzy běkoschěry njeplech kaž bkysk s korba poskoczi a rejesche:

„Dobre ranje, Hana!"

Hana žo žurowje sastróži a wótrje sakschiknywschi na bok skoczi — korb padźe; sa wokomik, prjedy hacź móžesche Hana žaneho swuka wot žo dacź, wón s nowa sawoła:

„Wjele sboža na nowe lěto, Hana!"

Nětkole žo s korba muzik wudrapowasche a žo prózowasche, žebi wulke rubischko s hkowy scźahnycź. — Nětkole žo jemu to poradźi a psched sa blidom žedźazymi, kiž žo žmějachu, stejesche Hanž Bronjak. Hana, kotraž s wustróženjom hischcźe tschepotasche, bywasche selena a žokta, tak žo mjersasche.

„Hana, nětkole tola tež mi wjele sboža k nowemu lětu pschej!" Hanž sažmějo rjekny.

„Wostaj mje na pokoj!" Hana wotschcźipny a s durjemi won khwatasche.

Hakle sa dołhu khwilu žo burej poradźi, Hanu sažo nuts wrócźicź. Dokelž bě tež Hanž nětkole jara poniżny a roskaty, bu tež Hana sažo pschecźelna, a bórsy dóńdźe k žwjatocznemu žlubej, pschi cźimž bu kwaž sa krótki cźaž postajeny. Potom pschi žlubnej hoscźinje wschak Hanž žwojeho wotroczka trochu žwarjesche, dokelž bě telko a tak njecźeścźownje wo žwojim knjesu rěcźał; nimo teho wona žlubi, so wschak Hanža druhi krócź s pscheczemi zyle hinak wotbudźe. — Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Na wuradźenja wotrjadow Macźizy Sserbskeje bě žo sańdźenu žrjedu nahladna cźrjódka mkodych a starych wótcźinszy smyžlenych Sserbow sešchła. Prěnje wuradźenje mějesche hudźbny wotrjad. W nim knjes zyrkwinski wucźeŕ Rjeczka=Budyschski rosprawu wo nowym wudaczu „Spěwneje radoscźe" poda. Knjes kantor Ssymank=Baczońśki wo žerbšcźej hymnologiji hacź do cźažow Jana Leisentritta pschednoschesche. Potom knjes kantor Hila=Khróscźanski rosprawu wo skutkowanju pädagogiskeho wotrjada poda. Jara sajimawe bě jednanje hospodaŕskeho wotrjada. Knjes Bart=Brěsynczanski wo wotmyžlenym sjednoczenju wschěch žerbskich wjeżnych nalutowaŕnjow a wupožczeŕnjow do jeneho swjaska rěcźesche. Tónle swjask měł pschedewschěm intereży žerbskeho luda spěchowacź a temu sadźěwacź, so žo nasche pjenjesy do wukraja po niskej dani scźelu. Dale knjes Bart na roscźazu ważnoscź žerbskeje rěcźe sa wobkhod se žkowjanskimi ludami pokasowasche. Němska industrija je s wulkeho dźěła nětkole na wotebjerarjow w Ruskej pokasana. Ružojo pak jenož hischcźe ruszy dopižuja, niz wjazy němski a franzowski, kaž prjedy. Schtóž chze teho dla w Ruskej wotebjerarjow žwojich wudźěłknw sytaeź, dyrbi ruski rosumicź. Dokelž je žerbska rěcź ruskej jara podobna, ju Sserb jara lohko nawuknje, mjes tym so nawuknjenje ruskeje rěcźe Němzej abo Franzowsej skoro njepschewinliwe sadźěwki cźini. — Na to žo k belletristiskemu wotrjadej pscheńdźe. Knjes farař Kschižan=Hodźijski mějesche wobschěrny pschednoschk wo žiwjenju snateho žerbskeho ludoweho pěžnjerja Pětra

Mlynka. Knjes wuczeŕ Kral-Khróscźanski wo nowowudatych dźiwadłowych kruchach rěčeše. Shromadźisna jemu pschi tejle pschileżnoscźi dźak a pschipósnacźe sa wudawanje dźěcźazeho cźaßopißa „Raja“ a protyczki „Nadźija“ wupraji. Knjes Brühl pschitomnych proscheše, so bychu klankaze dźiwadło podpjerali, kotrež ßo sa ßerbske dźěcźi pschihotuje. — We wumělskim wotrjedźe knjes faraŕ Schwjela s dlějschim pschednoschkom „typiske liczbniki“ naschich ludowych ludowych pěßnjow a bajkow na sajimawe waschnje roskładowasche. Knjes prof. dr. Muka po tym 5 portretow semrjetych ßerbskich wótczinzow Ssmolerja, Imischa, Teschnarja, Jordana a Andrizkeho pschepoda. Wone budźa salu „Sserbskeho doma“ pyschicź. Knjes faraŕ Handrik-Sslepjanski bě najnowschi wobras molerja Krawsy, ßerbski kwaßny cźah w Sslepom, na pokasanje pósłkał. Knjes musejnik, wuczeŕ Wjerab, dwaj wobrasaj pokasowasche, kotrajź byschtaj ßo sa nasche ßerbske burske stwy jara derje pschihodźałej. W rěczespytnym wotrjedźe knjes wuczeŕ Nawka-Radwoŕski kritiku wo romanje „Die alte Krone“ poda a potom wo někotrych ßerbskich swěrjazych mjenach a wo trjebanju synkow o a ó rěczesche. Knjes faraŕ em. Urban na kónzu někotre spěwy ßwojeho pschekožka Homeroweje Illiady cźitasche. Knjes student Jakubasch běsche stary rukopiß njebo profeßora Pfula wobdźěłał, tola dokelź bě cźaß postupił, ßo jeho cźitanje na pschichodne poßedźenje wotstorczi.

S Budyschina. (Wustupjenjen města Budyschina s wokrjeßneho wubjerka.) Město Budyschin je psched krótkim s wokrjeßneho wubjerka wustupiło. Pschecźiwo temu ßu Biskopizy protestowake. Budyschin dyrbi we wokrjeßnym wubjerku wostacź, dokelź budźe wulke dawki dyrbjecź ßobu dawacź, kotrež budźa po nowym sakonju sa wocźehnjenje sanjerodźenych dźěcźi trěbne.

— Do krajneje evangelsko-lutherskeje zyrkwje je loni 1096 woßobow s druhich zyrkwjow pschistupiło, mjes tym so je s njeje 1732 woßobow wustupiło. S njeje je pscheschło 302 k němsko-katholikam, kotsiž ßu jenoź hischcze po mjenje kschescźijenjo, 31 k separěrowanym lutherskim, 12 k japoschtolskej gmejnje stareho porjada, k nowojaposchtolskej gmejnje 161, k methodistam 373, k baptistam 62, k tempelskej gmejnje a k druhim sektam 350, k židowstwu 7. S romskokatholskeje zyrkwje je 906 woßobow wustupiło a 47 k njej pschestupiło.

— (Wusnamjenjenje.) Pschedßydstwo němskeho rataŕskeho sjednocźenstwa je pschi składnoscźi ßwojeho jubileja někotrych wo rataŕstwo saßkužbnych ßobustawow wusnamjeniło; mjes nimi je tajny rataŕski radźicźel Steiger-Budyschinski, kotryź je poskocźanu ßlěbornu medaillu dostał.

— (Woteběranje spowjednych ludźi.) Porno lětu 1909 je liczba spowjednych ludźi w lěcze 1910 w Sakskej wo 94 388 woteběrała a to wo 40 558 mužskich a 53 830 žónskich. Wotpad a wozusobnjenje luda wot zyrkwje s tychle liczbow doscź jaßnje rěczi.

— (Nowowólba dweju schulskeju direktorow.) Sa direktora holczich měschcźanskich schulow ßu schulskeho direktora dr. Kretzschmara w Loschwizach a sa direktora měschcźanskeje pschekupskeje schule dotalneho direktora pschekupskich pokraczowanskich schulow w Casselu, Khorlu s Aa, wuswolili.

Schtó je liberal? Na tuto praschenje dawa nowina „Das freie Wort“, kiž měßaczńje dwójzy w Frankfurcze nad Mainom wukhadźa a ßwojich ludźi derje snaje, ważnu wotmołwu. Najprjódzy ßebi pscheje, so by liberalismus zyłe cźłowjeske a towaŕschne žiwjenje pschekißało. Liberalny muž dyrbi kóždu hodźinu ßwojeho žiwjenja tamne „wulke“ ideje ßwobodneho smyßlenja a cźucźa sjewicź, runje tak, kaž katholik ßwoje „pléßniwe“. Hdyž katholik na wschěch rózkach kschiże staja, kemschi khodźi, kschcźije, psches zyrkej ßo wěruje, ßo spowjeda, njeżenjenstwo duchownych dźerži a ekserzitije wotměwa, dha ma liberalismus to wscho se ßwojimi idejemi pschepjelnicź. Kak ma ßo to cźinicź, to sjewi wón psches jara sajimawu wotmołwu:

„Wot naroda hacź do poßlednjeho sdychnjenja dyrbi wón kóždy dźeń, kóždu hodźinu pod putom liberalneje ideje stacź. Liberalny muž, kiž da ßwoje dźěcźo wukschcźicź, so by ßnadź posdźischo leutnant d. R. bycź mohł; liberalny muž, kiž katholske wocźehnjenje dźěcźi ßlubi, so mohł ßo se ßwojej Khatrźinku woženicź; liberalny muž, kiž ßwoje dźěcźo bjes wscheho spjecźenja do **nabożenskeje wuczby** scźele, dokelź mohł wuczeŕ nabožiny pschi pscheßadźowanju dźěsću schkodźecź, abo kiž da ßwojemu ßynej do „korpsa“ sastupicź, abo kiž sa rjadami a titulemi ßlědźi, njeje s zyła liberalny.“

Sa liberalneho muża je hańba, ßwoje dźěcźi kschcźicź, katholszy wocźahnycź w měschanym mandźelstwje, nabožinu wuczicź. Potajkim liberalismus njetrjeba žanu kschcźenizu, žane nabožne wuwuczowanje, žane kemschikhodźenje, žanu spowjedź žane kschiże. To widźicze, schto tutón cźłowjekow „wosbožazy“ liberalismus chze. Wobhladajcze ßebi tajkich liberalnych ptaczkow, kiž nětko k wam na wßy pschikhadźeja, a tych, kiž we wßy s wami bydła, bliże. Nětko ßo hischcze troschku taja. Tola ßo hižo teź pscheradźeja. Bibliske stawisny a wschelke kschescźanske saßady a wusnacźa ßu sa nich bajki. A nawdate heksemple wotmołwja s plistami. Bebel ras praji: „Njebjeßa ßu sa wrobliki.“ Liberalismus ßo wo tym wot sozialdemokratije jara njerosdźěła. Sa liberalismus je heßko: „Prjecź s kschescźanskim žiwjenjom!“

S nim budźemy ßo w pschichodze hischcze dale sabjeracź.

—n.

S Hornjeje Hórki. Na ßankach jěsdźicź je strowe wjeßele sa dźěcźi. Pschi tym pak dyrbi cźłowjek wobhladniwy bycź a ßo njewuschnych prysłow wostajicź, hewak ßo lohko njesboże stanje, kaž tele dny w naschej wßy. Dźěcźi ßo tu wo wßy s hory dele na ßankach wožachu. Hdyž ßanki horje cźahnychu, 13lětneho Frommlez hólza klubu storczichu. Tón ßo wobßunywschi padny a ßebi nohu skama. — Na Mnischonzu jena knjeżna se ßankami do schtoma s tajkej mozu sawadźi, so ßo ßanki hnydom rosßypnychu a do kruchow rosleczichu. S dobom ßo knjeżniczka daloko wotczißny, tola wona tak sbožownje do ßněha padże, so móżesche s zykymi stawami saßo stanycź.

S Hodźija. W Hodźijskej woßadźe je ßo w lěcze 1910 narodźiło 138 dźěcźi, mjenujzy 65 hólczatkow a 73 holczatkow, mjes nimi dwójzy dwójnikaj a 8 morwonarodźenych. Swój kschcźeńsći ßlub je 102 dźěcźi wobnowiło, pschipowjedanjow bě 51, wěrowanjow 39, spowjednych 5316 a 87 khowanjow. Prjódkpißane krajne kollekty ßu 612 hr. 50 pj. wunjeßke, sběrka sa Gustav-Adolfske towaŕstwo 286 hr., sa woßadnych khudych je ßo do klětkow psched zyrkwinymi durjemi 199 hr. 47 pj. nawdało. Na swonkowne mißionstwo je ßo 1048 hr. 8 pj. wotdało. Wysche teho dosta zyrkej legat wo 200 hr., kotrychž dań ma ßo lětnje na mißionstwo wotwjesćź. Jara witane by było, hdy by ßo saßo ras wjetschi dar sa nasch Sserbski Dom, s kotrehoż tola nimale wschě nasche nabožne a schulske knihi wukhadźeja, dał. Też to by dar sa rosschěrjenje a wobtwjerdźenje Bożeho kraleństwa mjes Sserbami był.

S Njeßwacźidła. Jedyn tudomny mischtr bě ßebi wotmyßlił, ßebi nowe lěto hußyczku wopjez. Hdyž libje runje do tyła rěsasche, jedyn wotebjeraŕ pschińdże. Jemu poßłużiwschi a ßo do jstwy wrócźiwschi, ßo mischtr podarmo sa ßwojej hußyzu roshladowasche. Ta bě ßo mjes tym, so bě wón s wotebjerarjom rěczał, bjes ßlěda shubiła. Ach, to bě mjersazy sapoczatk lěta. Mischtr a jeho ßwójbni běchu ßo hižo zyły tydźeń na hußazu pjecźeń wjeßelili, a nětko tak krótko psched wobjedom bě jim liba wupjerchła. Město hußazeje pjecźenje dyrbjachu ßo teho dla s jahłami spokojicź. Te wschak też ßłodźachu, też po nich nikoho żaha njepalesche, kaž budźische ßo to po tucźnej hußazej pjecźeni stacź mohło.

S Njeßwacźidła. Naschej rosprawje wo poßlednim poßedźenju „Jutrniży“ mamy hischcze dodacź, so sajimawy pschednoschk knjesa pjekaŕskeho mischtra Bartha jednasche wo jeho pucźowanju na kupje Rügen.

S pola. Sańdźenu nasymu sta ßo na jenym ryczeŕkuble njedaloko Budyschina tole: Se ßwojimi towaŕschkami bě tam pólska holza sa dźěłacźerku. Ta mějesche pschecźelstwo w Amerizy a na teho żadanje bě ßo też wona rosßudźiła, sa nim do Ameriki cźahnycź. Duż pschińdże nětko na nju list wot pucźowaŕskeho agenty, kiž bě jej pschewjesenje wobstarał a rospißał. List bě wěso w němskej rěczi pißany. Knjes list wocźini a jón schoßarjej da, so by jón dźěłacźerźu pscheczitał. Haj, ale ta pak němszy njerosymjesche. Schto nětko? Tu wscha wucźenosćź wyschschich schulow niczo njepomhasche. Duż ßo na ßerbsku dźěłacźerku wobrocźichu. Tej schoßar list němszy cźitasche, ta jón do ßerbskeje rěcze pschełożowasche, a ßerbski pólska dźěłacźerka rosymjesche. Tak bu jej pomhane s pomozu ßerbskeje dźěławeje żony. A potom ßo pschezo hischcze tón a druhi kopoł namaka, kiž měni, so ßerbska rěcź k niczomu njeje.

S Bukez. Nasche pjerisnowe towaŕstwo ßwoju 33. wustajeńzu wot 6.—8. januara wotměje. Dobycźa budźa ßo 8. januara wjecźor w 6 hodźinach w Heimrichez hoscźenzu wuloßowacź.

S Maleczic. Mjes skotom tudomneho žiwnoscźerja Hockera je pokhroma wudyrika. — Powschitkownje pokhroma nětkole w kraju wotebjera. 15. dezembra bě s njej w 68 gmejnach 116 dworow natykњenych. 1. januara bě ßo liczba wßow na 55 a dworow na 74 ponižiła.

S Ruppersdorfa. Morđarja, kotryž je tu jenu žonu a jejnu đžowku skónzował, njejßu hischcże wußlêđžili. W Chorynje je Žitawska polizija jeneho 25lêtneho pjekarskeho pomoznika sajała. Na njeho tukaju, so je morđerstwo w Ruppersdorfje skućžił. Na jeho drascże ßu krwawe blaki namakali. Wón je też pjecża podhladnje wo krwawym njeskutku rêčżał.

Se Spitzkunnersdorfa. Podobny rubjeżny nadpad, kaž w Ruppersdorfje, je ßo w Spitzkunnersdorfje stał. Jedyn njesnaty cłowjek je tam jenu klamarku, ßebi w jejnych klamach sa 10 pj. kołbaßy skasawschi, dajił a k semi porasył, tak so žona s huby a wuchow krwawjesche. Jenoż temu, so wona sa morwu leżo wosta a hakle sa 3/4 hođžiny s womory wotućži, ma ßo wona đžakowacź, so ju nadpadnik njeje skónzował. Sa tón cżaß je rubjeżnik wschо sebrał, schtoż je sa hódne ßobuwsacża mêł. Mjes rubjenymi wêzami bêschtej też jena pjenjeżna móscheń a listownja, a s tymaj je ßo skóstnik pscheradžił. Tele dny mjenujzy mandżelski nadpadnjeneje klamarki żandarmej praji, so staj rubjeżnaj nadpadaj w Ruppersdorfje a Spitzkunnersdorfje na ßo jara podobnaj a so ßebi skoro myßli, so je jej jedyn a tón ßamy cłowjek skućžił. Wón też na rubjenu listownju a pjenjeżnu móscheń spomni, na cżoż żandarm wotmolwi, so jedyn teje należnoscże dla sajaty podobnej wêzy wobßeđži. Hđyž ßo listownja a pjenjeżna móscheń pschipokożischtej, so bêschtej ßo wonej woprawđże w Spitzkunnersdorfje rubikej. Spitzkunnersdorfski nadpadnik je potajkim wußlêđženy. Seidemann je 25 lêt stary a je pola gardejêsdnych jako wojak 2. klaßy ßkużił.

Se Žitawy. Kral Bjedrich August po powjesći s Draždżan đženża ßobotu se ßwojimi đžêćżimi do Oybina pschijêđże. Poßledniscże chzeđża ßo na ßankach po tamnischej ßanczej cżêri wosycź.

Se Žitawy. W tudomnej cżêkowej paleŕni je ßo minjene lêto wschо hromadże 206 cżêkow spaliko. Mjes nimi je 137 evangelskemu, 1 reformêrtskemu, 48 romskokatholskemu a 10 židowskemu wêrywusnaczu pschißkuschako. Dżewjecżo se spalenych bêchu bjes wêrywusnacża.

S Biskopiz. W shromadnym poßeđženju Biskopskeje mêschczanskeje rady a mêschczanskich sastupjerjow ßu khêžorstwoßejmskeho sapółkanza Gräfu sa cżeßneho mêschczana wusmolili. Wón je kollegijej mêschczanskich sastupjerjow 25 lêt pschißkuschał a je wot 20 lêt njepschestawajzy s jeho pschedstejicżerjom. Wot lêta 1893 je wón ßobustaw khêžorstwoweho ßejma.

S Draždżan. Lêtaŕ Kahnt je schtwórtk s lêtadłom nad Draždżanami pschelecżał. Wón na wojeŕskim swucżowanischcżu Helleru do powêtra slecży, lecżesche nad Trachauom a Pieschenom k Łobju a jemu pódlu, hacź na Łobjowe łuki pola Błażijewiz dele slecży.

Se Shorjelza. Póndżelu je kondukteur Richter tu wo żiwjenje pschischoł. Njesbożowny bê k cżahej trochu posđże pschischoł a chzyschе na cżah, kiž hižo bê ßo sahibnył, doskocżicź. Pschi tym ßo hładkoscże dla wobßuny a tak njesbożownje padny, so jemu koleßa psches nosy a żiwot dżêchu. Hđyž jeho s pody cżaha wucżeżechu, bê wón hižo morwy.

S **Borschcże** w Delnjej Łużizy. Wot cżaha popadnjeny a morjeny bu na Shorjelskej cżarje wothladowaŕ żelesnizy Bartuschka.

S Rychwałda. Tudomnemu komitejej sa twar żelesnizy s Bêleje Wody psches Rychwałd, Mikow do Hrodżischcża je knjeżerstwowy radżiczel w Liegnizy sdżêlił, so je minister sjawnych dżêłow twar tuteje żelesnizy wotpokasał.

Se Sslepeho. Zyrkwine powjescże nascheje woßady se sańdżeneho lêta ßu tele: Narodżiło je ßo 192 dżêćži, a to 106 hólzow a 86 holzow, mjes nimi 4 morwonarodżene. Kschcżeńśki ßlub je wobnowiło 79 dżêćži, a to 34 hólzow, 45 holzow. Wêrowanych je 31 porow. Pohrjebanych bu na 9 woßadżinych pohrjebnischcżach 79 woßobow. Spowjednych bêsche 4699, a to 1947 mużskich a 2752 żónskich. 73 bu doma woprawjenych.

S Brêsowki pola Sslepeho. Sańdżeny pjatk tydżenja je ßo nascha nowa schula poßwjecżiła a k wużiwanju pschepodała. Schulske dżêćži w ßwjedżeńskim cżahu, pschewodżane s zyłej gmejnu, k schuli cżehnjechu a psched njej nêkotre schtucżki wuspêwachu. Na to twarski mischtr Nowak s Mulkez kluczże pschedßydże schulskeho swjaska pschepoda, a nowa schula ßo wottamkny. Po wuspêwanju khêrluscha 778 se ßerbskich spêwaŕskich schulski inspektor, knjes faraŕ Handrik-Sslepjanski, w ßerbskej rêczi a po spêwje schulskich dżêćži w nêmskej rêczi nowu schulu poßwjecżi. Po tutej ßwjatocżnoscżi ßo wona wot pschitomnych wobhlada a ßo wschêm jara derje spodobasche. — Tak je ßo nêtko lêtdżeßatki dołhe żadanje nascheje wßy dopjelniło, schulu we wßy mêcź, so njetrjebałe dżêćži pschi wschelakim wjedrje daloki pucź do Dżêwina khodżicź. Nowa schula je s pychu sa wjeß; wona s leżomnoscżu, na kotrejž steji, nêhdże 21 000 hr. płacżi. Psches 12 000 hr. kralowske knjeżerstwo se ßwojim pschinoschkom a s ministerskej pomozu sapłacżi. Sbytk ma ßo wot sjednocżeneho schulskeho swjaska nawdacź. Bóh dał, so by nowa schula se stajnym żohnowanjom sa naschu wjeß była.

S Trjebina pola Sslepeho. Nasche schulske dżêćži ßu wot 1. haprleje sańdżeneho lêta ßem na rejwanskej łubje tuteje korczmy roswucżowanje dostałe, dokelż bêsche ßo liczba dżêćži tak pschispor-jała, so w Sslepjanskej schuli wjazy mêstna njebê. Nêtko je ßo nowa schula, kotrejž sakożny kamjeń ßo hakle 14. oktobra pokoži, tak daloko dotwarika, so ßu dżêćži mohłe s nowym lêtom do njeje saczahnycź. Drje twarjenje ßame hischcże hotowe njeje, ale ßo nadżijamy, so w sażnym nalêcżu, hđyž wjedro trochu hoji, rjany dom, kotryž s wyßokoscże nascheje wßy do krajiny dele hlada, ßo sbożownje dotwari. Schulu w tu khwilu 107 dżêćži wopytuje, a jeli so liczba dżêćži dale tak roscże, kaž hacź dotal, budże ßo sa nêkotre lêta sa 2. wucżerja pschitwaricź dyrbjecź.

Přilopk.

* Na zyle żadne waschnje je w Eckardsbergu pola Žitawy w hoscżenzu skużaza holza do njesboża pschischka. Hđyž chzyschе s khachli drjewo k satepjenju bracź, wobßuny ßo jej stólz, na kotrymż wona stejesche; padajo wona na dołhim hosđżu wißajo wosta, kotryž ßo jej do praweje ruki hłuboko sakkó; też bêchu ßo jej porzlinowe tschêśki se ßudobja, kiž padasche, do ruki saschtapike. Ruka bórsy jara sacżekasche.

* Wczera wjecżor ßo w Žitawje na hacże 7lêtny hólczez pscheкłama. Hižom bê ßo pod lodom shubił, tu ßo tam se ßankami sabawjazaj hólczezaj smużischtaj a kedżbliwje hacź na mêstno njesboża doleżeschtaj, s wodu hižo zyle pschikryteho hischcże sa hłowu doßahnyschtaj, wucżeżeschtaj a tak ßmjercżi wutorhnyschtaj. Wbohi hólz bê hižom khêtro we womorach. Na dżêcżazych ßankach jeho domoj dowjesechu.

* Wojak Žitawskeho połka, kiž bê we ßwojim cżaßu we wßy Weinböhla pola Mischna pschebywał, bê ßo tam do jeneho domu skradżu dowacżił, nêschto wschêdneje (zivilneje) drasty pokradnył, ßwoju drastu do łoża skhował a ßo na to s procha mêł. Ale hižom wjecżor cżêkanza w Draždżanach popadnychu.

* (Sso żelesniskemu cżahej pschejêcź dał.) Nowolêtnu nóz je ßo pola Langebrücka jedyn 21lêtny pschekupski pomoznik, jeniczki ßyn jeneje pschekupskeje wudowy, psched lokomotivu cżißnył a ßo sajêł. W jeho drascże ßo list namaka, s kotrymż ßo jemu jeho mêstno w jenej Draždżanskej zigarettowej fabrizy wupowjedźi.

* (Dwójne morđarstwo w nowolêtnej nozy.) W Charlottenburgu pola Barlina je ßebi pschi wjeßelym Sylvesterskim ßwjeđženju 32lêtna ruska poddanka Kriegerez s zyankalijom sawdała. Jejny pschi njej bydlazy luby, 35lêtny ingenieur Fuchs, ßo s dobom s woknom won cżißny. Wobaj hnydom wumrjeschtaj. — Wo tutym podawku ßo hischcże scżêhowaze pische: Polizija poßledni cżaß Fuchsowe wobydlenje wospjet pschepyta. Bożu nóz Fuchs sapißany list s Moskwy dosta. Hđyž jón jeho luba pscheczita, ßo do płakanja da. Pschi Silvesterskim ßwjeđženju pak ßo wjeßela pokasowasche a hosczom kasasche, so bychu pili. Polizija je listy ßamomorđarjow sebrała, so by je pschehładała.

* (Powêtrowy ballon do morja padnył.) Ballon „Hildebrandt“, s kotrymż staj ßo rêcżnik Kohrs a prokurist Keidel w Barlinje do powêtra puschczikoj, je po sdacżu do poknózneho morja padnył. Pjatk dopołdnja wokoło 1/2 11 hođžin ßu jón nad Kielom k poknozy lecżecź widżeli. Boja ßo teho dła, so staj ßo wobaj jêsdnaj w morju tepikoj.

* (Rubjeżnizy.) Do evangelskeho farskeho doma w Düsseldorfje ßo wutoru wjecżor rubjeżnizy dobuchu. Faraŕ wotucźiwschi do nawalnikow tschêlesche. Tucźi teho runja tschêlachu a potom cżekнychu. Polizija posđżischo jeneho rubjeżnika saja, druhi skóstnik jeneho sastojnika, kotryž chzyschе jeho saßkapicź, s nêkotrymi kulkami srani a pó cźmje wupjerchny.

* W Zaczu (Saaz) wulku hrajeŕnju wußlêđžichu, hđżeż bêchu mnosy żelesniszy sastojnizy a też druſy se ßrjedżneho stawa po zyłych mêßazach straschne a wyßoke hasardne hry hrali a ßo dali wuklukacź. Na wobskorżenja żonow tutych wujebanych bu wêz pschepytowana a pschecżiwo hosczenzaŕzy ßo skórżba sapokoži.

* Lonoßizy w Czechach. W lêßu hischcże młodeho ratarja Wenzela morweho nadeńdżechu, jemu bê sadnja hłowa rostschêlena. Jeho klobuk s kruchom nopa na schtomowej hałsy wißasche. Wupokasa ßo, so bê wón se ßamowutschêlom tschêlby żiwjenje pschißadźił.

Wjeczor prjedy bě nětkotrym pschecželam prajił, so chze na łakańzu wuńcź. Tam je ßebi najskerje wußnył, a tšélba je ßama wutšéliła.

* W Nachodže w Czechach cźißny po sdaczu duchakhora wudowa ßwojeho 6 létneho ßynka s mosta do wody. Dźeczo na kamjeń padny, shubi wědomnje a ßo satepi. Macź cźekny, tola ßebi myßla, so je ßebi teź ßama żiwjenje wsaka.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Pombsenje pola Jawory w Schlesyskej w prénjej khéżzy pschi drósy 60létny khéżeŕ Knötig ßamlutki bydli. Hdyż listynoscheŕ, kotryż bě njedźelu Knötigej nowiny pschinjeßł, je wutoru na tym ßamym méstnje leżo namaka, jemu myßl pschipadże, so je ßo s Knötigom nékajke njesboże stako. Po jeho radże wobydlenje s naßylnoscźu wotewrichu. Sastupjazym ludźom ßo żałoßny napohlad poskicźi. Knötig s rosrażenej hłowu we łuźi krwě leżesche. Najskerje bě jeho mordaŕ pschekhwatał a na sofje sarasył. Mjes mordarjom a jeho woporom je ßo po sdaczu se sadwělowanjom wojowało. Sa mordarjom nimaju żaneho ßléda.

* (Rubjeżne mordarstwo.) Wutoru w nozy do katholskeje fary w Dźédezach pschi prusko-awstriskich mjesach paduschi s woknom nuts salésychu, wurubichu fararja a jeho satšélichu. Myßla ßebi, so ßu to cźi ßami rubjeżniźy, kotsiź ßu pscheđ méßazom w Myßlowizach jenu banku wurubili a pschi tym knihownika Aniola satšélili.

* (Cźeżke njesboże na Arlbergskej żelesniźy.) Pola Bludenza w Tirolskej ßo njesnateje pschicźiny dla jena lokomotiwa se ßnéhowym płuhom, na kotrymż wóßom dźełacźerjow stejesche, swróćźi. Wschitźy ludźo ßo dele cźißnychu; pjecźo pod lokomotiwine koła padnychu, tšjo ßo morichu, tšjo ßo cźeżko sranichu a na wjesbje do khorownje wumrjechu. Wschitźy ßu wożenjeni.

* (Najbohatschi cźeladnik.) We Woleschniźy w Rudnych Horach je tele dny najbohatschi cźeladnik wumrjeł. Hacź runje bě wón s pschedacźom wulkich wuhlowich składow sbohatnył, wón dale jako pohoncź ßłużesche. Hischcźe 87 lět stary wón létßa pódla cźeżko nakładżeneho wosa khodżesche.

* W Aachenje hudźbnika Kassela, kotryż bě pschedrascźeny na gardejowehо feldwebla wulke jebanstwa wuwjedł, na schtyri léta do jastwa wotßudźichu.

* (Ssamomordarstwo w arrescźe.) W polizajskim arrescźe we Weißenfelsu je ßo jedyn 78 létny privatier s Weißenfelsa, kotryż bě ßo na dźéczoch na njekasanske waschnje pscheschoł, wobwéßnył. Wón bě hłowu psches lazowu dźéru tyknył a tón potom sa jenu hoku powéßnył.

* Sadwělowawschi teho dla, so bě ßo jejny na hody postajeny kwaß wotstorcźił, ßo 26 létna ßłużobna holza Albertez s petrolejom pola, sapali drastu a ßo potom s druheho poskhoda na drohu dele cźißny. Młoda holza je w khorowni na ßwoje rany wumrjeła.

* Płahowanje howjaseho skotu je ßo w Badenskej poßlednje léta njedźiwajźy wyßokich skótnych płacźiznow khětro samjesowało. Pschi létuschim skótliczenju je ßo 41.000 howjadow mjenje a 45,000 ßwini mjenje dyźli w lécźe 1907 naliczíło. Podobnje je teź skotarstwo w Bayerskej a Württembergskej wotebjerało. To je s pschicźinu było, so ßu knjezerstwa tychle krajow do pschiwosa franzowskeho skota swolili.

* W Lubanju w Schlesyskej paducha na dźiwne waschnje wußlédźichu. Někomu 40 hriwnow pokradnychu. Tukachu na młodeho muźskeho. Jemu doréczowachu, so paduch, njewróćźili pjenjesy, cźorny nóß dostanje a so tón napoßledku zyle wotpadnje. Na to tutón cźłowjek, se strachom, nasajtra ßynej wobkradnjeneho 20 hriwnow wróćźo da se ßkowami: „Te pjenjesy ßwojemu nanej do komódy położ, jbytkne posdźisho ßam pschinjeßu!“

* W Bóleßławje w Schlesyskej ßo tsinacźelétny hólź duzy s města grotu elektriskeho wokowoda (Stromleitung) dótkny, kotryż bě hakle pscheđ krótkim k semi padnył a bu morjeny. Jeho woźiwicź bě njemóżno. Grót bě ßo horka puschcźił a padnył. — Teź druhdże móże ßo to ßnadnje stacź.

* W Katowizach ßo pschi sapalenju podkopkow dwaj dźełacźerjej saduße̊yschtaj.

* W Minknizach pola Friedlanda wudowa Sommerowa na wokńe list nańdże, w kotrymż ßo żadasche, so dyrbi wona 15 krónow na wokno położicź, hewak budże satšélena a jeje dom spaleny. Sommerowa tu wěz poliziji wosjewi, pißmo bě na dźéczaze sapodobne a woprawdże ßo wukupa, so bě to 11létny schuleŕ pißał. Se schpatnym cźitanjom bě pachołk na to pschischoł, ßebi tak k pjenjesam dopomhacź.

* Bruch w Czechach. Khětro ßměschny kuß je tu sekretar wjetscheje gmejny wuwjedł. Geometer mějesche pschesahacźa dla tójschto rosměrjecź. Dokelź to sa jedyn dźeń dokonjecź nemóżesche, proschesche gmejnskeho sekretara, so by ßo wo to starał, so ßo w nozy do semje sabite koliki a kliny njebychu shubike. Jowa rady chzyshche to wobstaracź. Ale kak ßo geometer nasajtra dźiwasche a mjersasche, hdyż ani jeneho kolika wjazy na ßwojim méstnje njenamaka. A hdyż ßo na to praschesche, jemu sekretar, mudrje ßo poßmějwajo, na kólnju pokasa. Schwarny cźłowjek bě měrjeŕske wottykowaze koliki dał hacź do poßlednjeho pschitorhacź a derje w kólni skhowacź, so njebychu byke pokradnjene.

* W Czoplizach je njebo wobßedźeŕ podkopkow Schneider 4 milijony krónow na natwarjenje ßyrotownje wotkasał.

* (Veteranowa kanona.) Schleswigsko-holstejnski veteran s wójny 1848 Greve s Wrohma bě khéżorej prósstwowny list póßłał, w kotrymż wo jenu staru kanonu prosche̊sche. Khéżor je na to wotmolwił, so móże veteran tajku kanonu dostacź, hdyż jemu metallowu hódnosćź sapłacźi. Wot wojeŕskeho towarstwa we Wrohmje je Greve pjenjesy dostał, so je mohł kanonu kupicź. Wona ßo pschi pomniku wojowarjow s léta 1848 postaji.

* We wßy Liptovarißu pola Czeschina w rakuskej Schtyrskej je bohaty bur na zyle spodźiwne waschnje żiwjenje shubił. Hdyż s pola domoj dźésche, jemu jena s jeho hußyzow napscheczo pschileczała, kotruż chzyshche popadnyeź. Pschi tym jeho hußyza do brjucha wokoło żołdka tak sléć kußny, so hnydom bjes wědomnja k semi padny. Lékaŕ jeho do města k operaziji póßła, ale pschi tej wón wumrje.

* (Tsi dźéczi w jenej łuźi ßo tepike.) W Schlichtu pola Neubrandenburga běchu ßo tsjo hólzy, 8 hacź 10 lět stari, shubili. Na jenej łuźi na wßu mézy hólzow wohladachu a hdyż łuźu se żerdźu pschepytachu, s njeje tsi cźéła wucźahnychu. Najskerje ßu tam dźéczi hrajkajo do wody padke a ßo tepike.

* (Semjerżenje w Grichiskej.) W Grichiskej je ßobotu w Lechenje ßylne semjerżenje było. Nimole wschě twarjenja ßu ßo tam saßypke. Najwjazy wobydlerjow je do Parrasa a Pyrgosa cźekło. Też posdźische dny běchu njepschestawajźy podsemske storki sacźucź. Pschi tym ßo deschcźik a krupy dźéchu.

* (Ruskeho matrosa w Franzowskej satšélili.) Njedźelu ßo dwaj matrosaj ruskeje wójnskeje łódże „Sslawy“ wohnjostrosskemu arsenalej w Toulonje pschibliźischtaj. Dokelź ßo wonaj po napominanju strażowazych wojakow njesawróćźischtaj, cźi woheń dachu a jeneho Ruskeho satšélichu.

* Na němskej parnej łódźi „Liebenfeld“ je ßo na jésbje s Kalkutty do Hamburga jena parna roła pukła. Pjecźo indiśźy tepjerjo ßu ßo pschi tym na ßmjercź sparili.

* (Nadpad na żelesniski cźah.) Na Northernpazifiskej żelesniźy w połnóznej Amerizy ßo blisko Ogdena żelesniski cźah sadźerża. Jeneho cźorneho pincźnika satšélíwschi, rubjeżniźy pucźowarjam wschě pjenjesy a drohotne wěźy sebrachu.

* (Żelesniski wós s pucźowarjemi ßo spalił.) Na Niemenskej żelesniźy w Ruskej jedyn pucźowaŕ s benzinom njewobhladnjwje wobkhadźejo wós sapali. Tón ßo wschón spali. W rospadankach ßu někotre swuhlene cźéła namakali. 10 woßobow je ßo cźeżko wopaliło.

* (Njesboże s automobilom.) Sańdźenu njedźelu pola Bahingena automobil jeneho tamnischeho lékarja, w kotrymż lékarjowe dźéczi a ßłużobna holza ßedźachu, do jeneho schtoma, se ßamopaschnoscźu psches dróhu połoženeho, sawadźi. Automobilowemu wjednikej ßo wutrobno sastorcźi. Jene dźéczo ßo ßmjertnje srani; druhe dźéczi a ßłużobna holza ßo mjenje straschnje wobschkodźichu.

* (Roshorjeni franzowszy winizarjo.) Falschowane wino we Franzowskej woprawnemu naturskemu winu tak wulku konkurrenzu cźini, so winizarjo husto ßwoje wino wotbycź njemóża. Duż je bjes dźiwa, so falschowarjow hidźa. W Éperneyu ßo 1500 winizarjow s naßylnoscźu wotjésdej wosa s winom napscheczo stajichu, wo kotrehoż wobßedźerju ßo powjeda, so wino falschuje. Żandarmow, kotsiź chzychu lud rosehnacź, winizarjo nabichu.i

* (S kurwoiami ßo sajédojcźikoj.) Jenu kurwotu sjédojch staj w Preßburgu jedyn bérk a jeho dźowka cźeżko skhorikoj. Sawołany spitalow lékaŕ spósna, so je kurwota jédojte sorna, pólnym myscham położene, żraka. Kurwota bě jena s 30 kurwotow, kotreż běchu ßo mikowarjej sebrake, dokelź ßo s pißmom njemóżesche wupokasacź, s wotkal bě kurwoty dostał. Dawkownja kurwoty jenej wukhowarni dźéczi dari, kotrejeż pschedstejicźerka bérkej, kotryż te kurwoty pschinjeßy, dwě jako myto dari. Hischcźe s cźaßom móżachu ßo wobydlerjo wukhowarnje pscheđ tym warnowacź, darjene kurwoty jésć.

* (Rubjeżny hońtwak dźěczo satsělik.) 12lětnu holzu kotraž pola Grüppenbührena pó cźmje psches lěs dźěsche, měješe jedyn rubjeżny hońtwak sa žornika a holzu do žiwota tsěli. Ju do Oldenburgskeje hojeńnje donješechu, hdyž je na swoje rany wumrjeła.

* We villi swojeje žony na wsy pola Liberza (Reichenberga) sebi srjedu rano dr. Anton Frank, direktor staroměšćańskeho gymnasija w Prasy, sam žiwjenje wsa. Wón na rosbudženosć cźuwow cźerpjesche. Wón sawostaji žonu, kiž je runje na pucźowanju w Ruskej, a dwě dźěsći.

* (Rubjeżneho mordarja sajeli.) W Lubenu su rubjeżneho mordarja Franka sajeli. Wón bě 29. septembra kublerja Kleina a jeho žonu skónzowak, jeju dźowzy wumjasak a 11 hriwnow rubił.

* Na Wolschanskim pohrjebnischću w Prasy je 37lětny wyschschi pokkadnik cźeskeje kreditneje banki Kostial so satsělił; cźeho dla, to njeje znate.

* Krakawa w Cźechach. 36lětny tsěchikryjeŕ Josef Würfel bu w rěžy satepjeny namakany. Wón je najskerje wopojeny do wody padnył.

* W Jablonej (Gablenz) wosy na dwórnischću rjadowachu; ludźo sami jeneho nakkadneho wosa sastorcźicź njemóžachu a teho dla dyrbjesche lokomotiva pomhacź. Pschi pschipinanju wosa k maschinje dźěłacźeŕ Rümel pod maschinu pschińdże. Runjeż ju hnydom sastajichu, bě tola hižom pscheposdże, wbohemu bě hłowa hižom rosmjecźena a rjap skamany.

* Jendźelski kral Jurij bě na hońtwje bjes makeho do wulkeho njesboża pschischok. Njekedźbny tsělz jemu pschi nastawazych směrkach nimo sameje hłowy s kulku tsěli. Kral niczo dale njerjekny, hońtwu pak hnydom skónczicź da.

* W Parisu chzysche wothladowaŕ dźiwich swěrjatow w menażeriji durje khlěwa sawrjecź, tu law pschilecźa, muża sa ruku hrabny a so se subiskami jemu do ramjenja sakusny. Runjeż ludźo na pomoz pschiběžawschi so jara prózowachu, swěrisko tola njepuschczi, doniż njebě zyku ruku wot sameho ramjenja dospołnje wotkusko. Tutón law je hižom lěta 1908 wothladarja morił, runje tak 1909 druheho wothladarja skónzowak, a psched 8 njedźelemi druheho skludźerja (bändiger) tak cźežko rani, so hischcźe pschezo na cźuwy cźerpjo leži.

* (Semjerżenje.) Ssrjedu rano je mózne semjerżenje psches rusku srjedźnu Asisku schło. Pschehe wschěm stej so s nim měscźe Wěrny a Dźarkent wupuscźikej. We Wěrnym su so někotre twarjenja a kasarny sasypke; pschi tym je so jedyn artillerist morił. Njesboże by jara wulke byle, hdy buchu twarjenja we Wěrnym s zyhelow a kamjenjow natwarjene byle. Po poslednim wulkim semjerżenju w lěcźe 1887 pak su so wschě domy po móžnosći s drjewa natwarike, kotreż so pschi semjerżenju njesasypnu. Jenoż wschě khachle su so sasypke, schtoż wobydleŕstwo cźim bolostnischo sacźuwa, dokelż je w tamnej krajinje někole 10 gradow symy po Reaumurje. W zyłym měscźe, kotreż ma něhdźe 22,000 wobydlerjow, su pod rospadankami murjowanych khěžow hacź dotal něhdźe 40 cźełow wucźahnyli. Wschě hlinjane twary w swonkownym měscźe su so sasypke, tak so su někotre sta swójbow bjes wobydlenja.

* (Jedyn wjelk schěsćź cźłowjekow morił.) W Lodejnom w Ruskej je jedyn wjelk schěsćź cźłowjekow morił. Hdyž so sa swěriskom puschcźichu, jeneho pachoła satsělichu. Skónczinje wjelka tsělichu.

* W ruskim měscźe Olginskej pola Rostowa je so 314 domow wotpaliło a schěsćź cźłowjekow je w płomjenjach smjercź nadeschło.

Wuknudźenja.

Khostanska komora. Wo kranjenju jeneho sapschaha, póstownikej Wobstej w Budyschinje skuschazeho, je so srjedu psched sudom jednało. Papjerudźeŕ Bjedrich Felix Püschel s Hirschberga w Schlesyskej, kotryż je dla kradnjenja jesdnych kołow hižo khostany, bě wobskorżeny, so je loni 8. dezembra póstownikej Wobstej kucźowy wós s dwěmaj konjomaj kradnył. So by sebi s pjenjeżneje nusy wupomhaŕ, sebi wotmyšli, něhdźe jedyn sapschah kradnycź. S tutym wotpohladom wón do Luźizy pschińdże. 7. dezembra w Budestezach pschenozowawschi, wón do Biskopiz jědźesche a wot tam 8. dezembra do Budyschina pschijědże. W restawraziji „Albertskeho dwora“ sebi telefonisy pola póstownika Wobsta wós s dwěmaj konjomaj skasa. S nim wón do Budestez wotjědże. Tam wón w hosćencu „hajnkownje“ wupschahnycź da. Wudawajo, so ma na Budesczańskim dwórnischću někotre pakety leżo, wón po nje s Wobstowym pohonczom dźěsche. Tam wón pohonczej w restawraziji karanczk piwa porjedźicź da, prajizy, so sebi swoje pakety pschepodacź da. Mjes tym so pohoncź piwo pijesche, Püschel do „hajnkownje“ khwatasche, sapschahny konjow a se sapschahom do Hirschberga wotjědże. Prjedy hacź tam dojědże, bě hižo tam powjesćź wo jeho kradnjenju dóschła. Spósnawschi, so so njemóże khostanja sminycź, wón konjow w Hirschbergu do jeneje hródże staji. Potom so do Budyschina wróći a so tam statnemu rěcźnistwu staji. Püschela k jastwu na poldra lěta sasudźichu. Kradnjeny sapschah bě něhdźe 3000 hriwnow hódny.

Ssud sa młodzinu. W Sprejizach narodżeny 17lětny dźěłacźeŕ H. A. Kirschka so wusna, so je loni 21. novembra s jeneje maschinskeje kólnje jeneje skały pola Wojerez maschinskemu wjednikej Werdże jěsdne koło, 90 hriwnow hódne, kradnył. Dale bě wón s jeneje dźěłacźeŕskeje budy w Pisanym Dole 23. novembra por ichtórnjow a jedyn khleb a s jeneje druheje jedyn pschikrywk kradnył. Kirschku běchu jako paducha na słědże jeho jeneje nohi, kotraž je krótscha a schěrscha hacź druha, wusłědźili. Dokelż je wón selhaŕny lěnich, kotryż je hižo ras dla kradnjenja jeneho jěsdneho koła khostany, jeho k jastwu na 4 měsazy sasudźichu.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 10. januara 1911 dopołdnja w 9 hodźinach ma so něhdźe

130 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow,
6 stejatych topołow pschi Makowjelkowskej drósy

k wukopanju na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk pschi pohrjebnischćowej łuzy w Cźichońzach.

Wuměnjenja so prjedy awkzije wosjewja.

W Cźichońzach, 5. januara 1911.

Hajniske sarjadnistwo.
May.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 11. januara 1911 ma so na **Njeswaczidliskim** majoratnym hajniskim revěrje w lěsu sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź:

70 rm **jehlinowych kuluchow,** } jenotliwje we wotdźělenjach
30 = **jehlinowych hałonow,** } 22—26.

Shromadźisna: dopołdnja w 9 hodźinach w 23. wotdźělenju na starej drósy pschi dołhim hacźe.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeswaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Minakalskim revěrje.

Schtwórtk 12. januara 1911 dopołdnja $^1/_2$10 hodźin ma so pschi **Adolfskej Hěcźe** a na **Minakalskim revěrje**

120 tołstych khójnowych dołhich hromadow,
12 tołstych twjerdych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk pschi Adolfskej Hěcźe $^1/_2$10 hodźin.

Minakalske hajnistwo.
Mauke.

Na sudnistwje w Budyschinje wo jstwje cźišćo 146 ma so na dobrowólne waschnje na pscheżadźowanje pschedawacź: póndźelu 16. januara 1911 dopołdnja w 11 hodźinach domske, bróžeń a hródź njebo ratarja Pětra Schustera we Wichowach, s 1 akrom 87 □prutami pola, s 39,20 dawskimi jenosćemi poczeżene a na 3000 mk. taksěrowane.

Wschi,
schczónwy, tkhi
sanicza **diamantowa woda,**
bleschka 50 pj.
Strauch a Kolde, drogownja
s napschecza katholskeje zyrkwje.

Spěwarske,

serbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wosebnje do czelazeje kože swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. su na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Kuchańki, swinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dzowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haży 1 na rózku zitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hólza, kotryż chze

kowarstwo

nawuknyć, k jutram do wuczby pyta **Arno Bothmann,** kowarski mischtr na swonk. lawskej haży 31.

Wuczobnika

k pschichodnym jutram pyta **E. Britscha** w Draždźanach, Fischhofplatz Nr. 17.

Hólz, kotryż chze bětnarstwo nawuknyć, k jutram wuczbu namaka pola bětnarja **Khorle Fleischera** we Wojerezach.

Rjana zylna

kruwa

blisko k czelecu je na pschedań w Radworju czisło 38.

Jaseńčanska kath. Bjesada

swjeći **njedźelu 8. wulkoho rózka 1911**

załoženski swjedźeń

pola Handrikec w Jaseńcy. Započatk 1/2 5 hodźin.

Předstajeć budże so činohra:

Genovefa.

Póndźelu 9. wulkoho rózka so **hra wospjetuje.**

Započatk w 4 hodź.

Wšěch dobrych Serbow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

„Moja žona bě psches 50 lět s hrosnej

lischawu

wobczežena. Wona njemějesche žadyn strowy bleczk na czěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydlom** so lischawa sa 3 njedźele wotstroni. Tole mydło je tyšazy hódne. E. W.", kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najsylnischa forma). K temu **Zuckoh krema** (niz tucznjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Merschez** naslěd., **Strauch a Koldy.**

Sswym pschisamknjenje k telefonej

pod czisłom 290

dostał.

Skótny lěkař Schwarz

w Budyschinje, pschi drjewowych wikach 4 II.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

11 hr.: k. gymnasialny direktor Holan w Rewalu.
10 hr.: k. prof. Francew + L. + S.
po **5** hr.: kk. Jurij Herrmann w Khrósćicach, Valtin we Wojerecach.
3 hr. **50** pj.: k. wučeŕ Holan w Budyšinku.
po **3** hr: kk. farař Mrózak w Hrodźišću, farař dr. Rjenč we Wjelećinje, farař Mikla w Malešecach, farař Kubaš w Njebjelčicach, farař em. Ryćeŕ we Wernigerodze;
po **2** hr.: kk. cand. theol. Wyrgač, farař Michał Wjesela w Königshajnje, Michał Trenkler we Worklecach.
1 hr.: k. kontorist Jurij Hejduška w Budyšinje.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haży 9

swój sklad **czaßnikow a czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rulowanje. Tunje płaczisny.

(K temu czißku schikoha.)

Sjawna schromadźizna

w Rakezach

konservatiwneho towarstwa sa Budyschin a wokolnosć.

Njedźelu 8. januara 1911 pop. w 4 hodźinach

budże w hosćenzu „Sakskeho doma" w **Rakezach** pschednoschk krajnoßudniskeho radźiczela D' Byrna s Draždźan wo

politiskim położenju.

Pschecźelnje k temu wschitkich kraloßwěrnych wuswolerjow pscheproschuje

Jul. Gräfa,
pschedßyda.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 8. wulkeho rózka** swoje měsačne posedźenje popołdnju w 4 hodźinach w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Duž so wšě sobustawy přeprošeja, tež hosćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Swojim cześćenym wotebjerarjam w Budyschinje a wokolnosći wuprajam

k nowemu lětu nawutrobnische schožopschecźa.

Ch. A. Wällnitz nasl.

Mějecźel J. Hanekamp.

Pschiłoha k czišłu 1 Serbskich Nowin.

Sobotu 7. jannara 1911.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

2. januara 1911.

Płaczišny po zentnarja a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	46—50	84—88
awstrišle	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	41—45	78 83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36—40	73 -77
4. žnadnje pizowane łóžđeje staroby	30—35	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	44—47	76 -79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	39—43	71—75
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	34—38	65 -70
4. žrěnjo pišowane kruwy a jałojzy	28—33	59 64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	46- 50	78 83
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	41—45	72 -77
3. žnadnje pizowane	35—40	66 71
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	56—59	86 -89
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—55	82—85
3. žnadnje wuwite wot zyza	46—51	76—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sšchiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	51—52	67—68
2. mjaßne	50—51	66—70
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46 - 49	62 - 65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 31. dez. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 29. dez. 1910 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	50	9	75
„ . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	9	—	9	12	9	—	9	20
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	7	—	7	12	7	—	7	15
Jačmjeń	7	50	8	50	7	50	8	60
Wows, ... 50 kilogr.	7	60	7	80	7	20	7	50
Hróch	12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	40	2	80	2	30	2	70
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	40	2	60
Pšeńczna muka 50 „ . . .	10	25	19	50	15	—	19	—
Ržana muka . . 50 „ . . .	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno . . 50 „ . . .	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssloma . . 100 „ . . .	4	50	4	80	3	65	4	30
Prožata 360 schtuk, schtuka . .	12		26		—			—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	50	5	60	5	90
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	5	40	5	70	6	—
Pšeńczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 25 np., jačmjeń wot 8 — np. hač 8 hr. 75 np., wowš wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyšinje płaćeješe: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hač 15 np. 50 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 39 np., kórz jačmjenja po 140 puntach: 10 hr. 50 np. hač 13 hr. 80 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

5. januara 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 30 np., pšeńca wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 60 np., jačmjeń wot 7 hr. 30 np., hač 8 hr. 60 np., wowš wot 7 hr. 30 np., hač 7 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 3 hr. — np., (nowe) 3 hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 6. januara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej cyrkwi** smje 1. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

S druhich wozadow: Jan Bohuwěr Lipka, žiwnosćeŕ w Khwaczizach, s Almu Marxez s Njedaschez. — Gustav Seifried, klampnar w Budyšinje, s Marju Augustu Pěčzanez s Kupoje.

Křćeni:

W Michalskej cyrkwi: Alfred Erich, Richarda Alfreda Reinhardta, pschekupza na Židowje, ž.

S druhich wozadow: Richard Willy, Emila Maxa Měrscha, želesniskeho dźěłaćerja w Huszy, ž. — Hana Alma, Bjedricha Augusta Rychtarja, fabrikarja w Adolfskej Hěcze, ž. — Pawoł Marcźin, Gustava Grandy, želesniskeho dźěłaćerja w Bukezach, ž. — Khorla Max, Khorle Augusta Jurka w Kóšlach, ž. — Pawoł Richard, Ernsta Hermanna Winklera w Kóšlach, ž. — Frieda Elsa Gertrud, Pawoła Arthura Böhmera w Lichanju, dź. — Max Waktaŕ, Handrija Rjeczki w Klukschu, ž. — Kurt Alfred, njemandź. ž. w Wbohowje p. Klukscha.

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 29. dez.: Jan Helmut, Jana Abenda, domownika na Židowje, ž., 1 m. 19 dn. — Handrij Pětsch, wumjeńkaŕ w Brěsowje, 64 l 9 m. 1 dź. — 3. januara: Max Richard, Jana Khorle Tischera, želesniskeho dźěłaćerja na Židowje, ž., 4 l. 8 m. — Hedwig Elli, Maxa Emila Schmiedera, dźěłaćerja we Wurizach, 4 l. 7 m. 13 dn.

S druhich wozadow: Martha Frieda, Pawoła Schlotki, dźěłaćerja w Běčzezach, dź., 4 l. 20 dn. — Hana Emma Hedwig, Pawoła Tischera, tyscherja w Khróšcze, dź., 1 l. 5 m. 8 dn. — Hańża Hanczkez, rentudostawatka w Rakojdach, 79 l. 3 m. 22 dn. — Khorla Ernst Engelmann, wumjeńkaŕ w Błózanach, 69 l. 5 m. — Jan August Broda, kubleŕ w Błózanach, 34 l. 4 m. — Lejna Martha, Jana Bohuwěra Scherza, fahrodniskeho žiwnosćeŕa w Kolwasy, 12 l. 11 m. — Jan Krawz, wumjeńkaŕ w Praskowje, 82 l. 10 m. 7 dn. Jan Wylem Gundel, wumjeńkaŕ w Demjanach, 80 l. 7 m. 8 dn. — Hana Frieda, Augusta Pfeiffera, tšěchikŕejeŕa w Rakezach, dź, 6 l. 6 m. 23 d. — Gertrud Lisbeth, njemandź. dź. w Khróšcze, 1 l. 1 m. 15 dn. — Bjedrich Bohuwěr Guhr, murjeŕ w Rachlowje, 22 l. 2 m. — Jan Khorla Bohuwěr Zimmer, krawski pomoznik w Rachlowje, 25 l. 3 m. — Hana Madlena swud. Wicźasowa, wumjeńkarka w Bukezach, 63 l. 6 m. — Augusta Martha, Jana Augusta Sedlika, kněžerja w Komorowje p. Klukscha, dź., 26 l. — Johana Khrystiana swud. Töpferowa rodź. Försterez, wumjeńkarka w Kortnizy, 83 l. 1 m. 20 dn. — Khorla Wylem Bürger, wobydleŕ w Hrodźischczu, 76 l. 1 m. 12 dnjow.

Zyrkwinske powjesćeze s Hodźija.

1. niedźelu po tśioch kralach smje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćeze s Budestez.

1. njedźelu po tśioch kralach smje farar Domaschka rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, dopołdnja w 9 hodźinach němske a $\frac{1}{2}$11 hodźin žerbske prědowanje.

Po tunich płaczišnach poručam swój derje wuhotowany sklad **ff. domjazych, kuchińskich a hospodarskich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a žužołow, platow, płokanskich wanjow, bowow, myjnych stejakow, zimanskich maschinow, kupanskich wanjow, želesne pónoje a hornzy, hospodarske wahi, nože, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, khosejowe młyny, khosejowe khany, khosejowe a zokrowe tyče, rybowanske maschiny, mjaßorubaze maschiny, mjaßowe mjezki, schczětki, žerschczowe mjeczawy, zentrifugowe schczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr : : : : : pschi žerbskich hrjebjach 10.

— Wuporjedźerja. —

Pistne khartki czischczi spěschnje a tunjo Ssmolerjez knihiczischczerja.

Najwjetschi sklad
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

mějećel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćinske wuhotowanja.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólczki
atd. atd.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějećel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon čišło 415**
poruča ßwoje daloko a schěroko snate
palenzy a likeury.
Roseßkanje w čwizach a bleschach.
Proschu ßebi plaćišnowy sapiß žadać.

Paul Giebner
w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
poruča ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecź wulkich pinzow.
Wino k poßylnjenju a k strowoscźi.
Wino k ßwjedźenjam atd.
Tym, kotfiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedźenju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucźowanskich wudawkow nimam. :: ::

Kóslaze koże,
howjase koże, cźelaze koże, sajecźe, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, kocźe koże, wowcźe koże a wowcźu wołmu
po najwyschschich plaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoscźow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liscźinow wscheje druźiny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeżnych žadankow.
— Rěcźu tež ßerbski. —

Zigary
a
zigaretty
najlepschich druźinow
po tunich plaćišnach poruča
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Lievschy,
hudnisti attnar św. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbski.
— Telefon čišło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Powschitkowny němski kreditny wustaw.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějazy.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedźenju $2\frac{1}{2}\%$ | pschi 3 měßacźnym wupowjedźenju $3\frac{1}{2}\%$
pschi jenoměßacźnym wupowjedźenju 3% | pschi 6 měßacźnym wupowjedźenju 4%

Pschenajacźe khamorowych kaschcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a feminarskeje haßy.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich pósłach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodž. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 2. | Sobotu 14. januara 1911. | Lětnik 70.

Knježerstwo sa sapałkowy dawk.

Němski khěžorstwowy sejm je so wutoru se sapałkowym dawkom saběrał. Liberalni a sozialdemokratiszy sapósłanzy tule skadnosć k rěčam — s woknom won wužichu. Se sapałkowym dawkom so lud jara lohko pschećiwo knježerstwu roshoricź hodźi. Sswobodomyślny sapósłanz Enders na to pokasowasche, so po sawjedźenju sapałkoweho dawka pschetrjebanje sapałkow wotebjera. Sapałkowa industrija teho dla cźežko cźerpi, a někotre tyšazy dźěłacźerjow su so s dźěła puschćicź dyrbjałe. Jich liczba wschědnje rosće. Knježerstwo dyrbjało na sarunadła sapałkow dawk położicź. Pschetrjebanje sapałkow je so wo něhdźe 45 prozentow pomjeńschiło. Wošebje khudźi ludźo thüringskeho lěża, hdźež so s tejle industriju s wulkeho dźěła žiwja, cźežko cźerpja. Ženje so lud s tymle dawkom, kotryž khudych a bohatych potrjechi, njespschećeli.

Statny sekrtar Wermuth so pschećiwo wotstronjenju sapałkoweho dawka wupraji. Kóždemu sakonjej dyrbi so cźaš k wupruhowanju dacź. Zyle wopak by było, s tajkimi dawkami experimenty cźinicź, jedyn dawk pschimnycź, jón sašo puschćicź a potom sa jenym druhim hrabnycź. Dawkowe wotstronjenje šame niczo njepomha. Najprjedy dyrbjał so druhi dawk jako sarunanje wobstaracź. Tola nichtó njeje hacź dotal rjekł, s wotkal měko so sarunanje wsacź. Rosmjersanje na tónle dawk s wulkeho dźěła s teho nastawa, so kóždy wopor, kotryž ma dawacź, psched wočomaj jašnje widźi. Sapałkowu industriju wošebje to cźišćeźi, so su so ludźo se sapałkami s dźěła na někotre lěta sastarali. Se sćěhwkami tehole do prědka sastaranja budźe so hischće w lěcźe 1911 liczicź dyrbjecź. Runjež je na někotrych městnach nusa nastała, njemóže so tola rjez, so ludźo hłodu mrěja. Tež bayerske knježerstwo je spósnało, so je najwjetscha liczba dźěłacźerjow, kotsiž su so s dźěła puschćili, druhdźe dźěło namakała. Woprawne njepschihódnosćze su druheho waschnja. Sapałkowa industrija chzyschе s pomozu tehole sakonja swoje płacźisny we wyšokosći sdźerźecź. Snutskowna njejednota pak bě wina na tym, so so to njeje poradźiło. Wotstronjenje sapałkoweho dawka by s hospodarskeho stejischća wopacźne było.

Namjet sakskeho knježerstwa dla mjašowneje drohosće.

Němska swjaskowa rada budte so bliżsche dny s namjetom sakskeho knježerstwa w nastupanju sawjedźenja franzowskeho rěsneho skota do Draždźan, Lipska, Kamjenicy, Plawna a Zwikowa saběracź. We swjaskowej radze su pjecza sakskemu namjetej pschikhileni.

Pruski krajny sejm

je so póndźelu s trónskej rěču wotewrił. W njej so praji, so su so statne dochody w pošlednim lěcźe porjedźiłe. Dochody se statnych železnizow maja so s dźěła na nakupowanje železniskich wosow a maschinow a k nowotwarej železnizow nałożicź. Duž dyrbi so s nowa požcźonka wo 29 milijonow hriwnow pschijecź. So mohłe k dopjelnjenju wjetschich gmejnskich nadawkow někotre gmejny swjask mjes sobu cźinicź, so na to so počahowazy sakonjowy naczisk sejmej pschedpołoži. Tajki hospodarski swjask je sa Wulko-Barlin dla sdźerźenja lěsoweho a łukoweho paša wokoło njeho a sa twarjenje dróhow a železnizow w nim trjeba. Snutskowna kolonisazija a wobdźělanje bahnischcźow a pusteho kraja dyrbi so dale spěchowacź. Duchowne a cźělne roswicźe młodźiny w gmejnach wot 10000 wobydlerjow ma so se sałożenjom pokrasowanskich schulow pěstowacź. Hischće njedowuradźenaj sakonjej wo rheinskim gmejnskim rjedźe a wo dyrbjenskim wopytanju pokrasowanskeje schule na wšach w bramborskej, pomorskej, sakskej, westfalskej, schleswigsko-holstejnskej a rheinskej provinzy a w hohenzollernskich krajinach so s nowa šejmej pschedpołożitaj.

Argentinske mjašo w Awstriskej.

Do Wina je druha posłyłka argentinskeho mjaša doschła. Běsche jeho 1460 zeutnarjow. Wono bě po pschepytanju „prěnjeje družiny". Punt mjaša so po 65 hacź 95 helarjach pschedawa. Pschi pschedawanju dyrbi so mjašo s plakatami jako argentinske wosnamjenicź. S zyła je dowos argentinskeho mjaša sa Awstrisku na 9000 zentnarjow wobměrjeny; połojza s teho na Win pschińdźe. Sbytk so do provinzow rosdźěli.

Mjašo je tak krucźe smjersko, so do 2 dnjow njerostaje. Mjašowa hódnosćź je dobra, tola su wschelake kruchi khětro tucźne, schtož njeje po skodźe Winskich wobydlerjow. Wyschnosćź mèni, so wono na schyri abo pjecź dnjow doša. Wojeński fiskus je 100 zentnarjow argentinskeho mjaša nakupił, kotrež ma so na to pruhowacź, hacź by so sa poliwkowe mjašo pschihodźiło.

Hobrski strajk wuhlowych dźěłacźerjow w Belgiskej.

We wuhlowej krajinje pola Lüttticha 24,000 wuhlowych dźěłacźerjow strajkuje. Schtwórtk woni hobrsku demonstraziju w Lüttichu wotměchu. Strajkowarjo se žonami a dźěcźimi do Lütticha pschińdźechu. 60,000 cźłowjekow po Lüttichskich hłownych dróhach cźehnjesche. Wobkhad so na nich na někotre hodźiny wschón sastaji. Mužojo wulke ruby, psches kije wupschestrjene, njesechu, na kotrychž běchu jich žadanja napisane. W cźahu bě wjele žonow, kotrež swoje dźěcźi na ruzy abo na khribjecźe njesechu. S zykeje Belgiskeje běchu žandarmojo do Lütticha swołani. Wojazy so hotowi dźerźachu, a tež měschcźanska garda bě skasana. Demonstrazija pak s měrom wotběža, so ani polizija njetrjebasche sakrocźicź.

Minister sjawnych dźěłow je strajkowarjam słubił, so chze jich žadanja napschecźo wobsedźerjam wuhlowych podkopkow podpjeracź. Po tychle žadanjach njesmě wschědne dźěło w podkopkach 7 abo 8 hodźin pschekrocźicź a pódła teho dyrbi so wěsty cźaš sa wobjed postajicź. Dale dyrbja so sa cźežke a napinaze dźěło jenož dźěłacźerjo hacź do 32 lět bracź.

Strajk železnizarjow a pschekupskich pomozników w Portugalskej.

W Portugalskej železnizarjo a pschekupszy pomoznizy strajkuja. Woni sebi wjetschu mzdu a pschikrótschenje dźěłanskeho cźaša žadaju. Wobkhad po železnizach je s dźěła sastał. Žadanja pschekupzow njesu w nastupanju swjecźenja njedźele zyle njewoprawnjene. Wschědny dźeń njesmě dźěłanski cźaš 12 hodźin pschekrocźicź, pschi cźimž so hischće dwě hodźinje pschipołdnischeho wotpocźinka wotliczitej.

Sastojnizy tsjoch železniskich cźarow njesu so k strajkej pschisamkli. Póstska służba so snutska kraja s automobilemi wobstara.

Japanske wójnske łódźstwo pśched Panamaskim kanalom.

Někotre japanske wójnske łódźe ßu pśched Panamaski kanal pśchijěle. Amerikanski hłowny inźenieur Goethals japanskich offizěrow ßam pśches kanalske dźěła wjedźesche. Wón bě mjes nich kharty wudźělił a jim nadrobnje wscho rosskładowasche. Japanski admiral Jaschiro bě ſ wulkotnoscźu kanaloweho dźěła pśchemoženy a praji: „Ja bych ſa wopacźne měł, kanal wobtwjerdźicź.“ Tele ßłowa ßu Amerikanſzy ſa ſko wſali. So ßo jedyn zuſobnik na tajke waſchnje do amerikanſkich naležnoſcźow tyka, je po měnjenju amerikanſkich nowin njeßkyſchana wěz. Japanſkemu admiralej ßo to cźim mjenje ſaleži, dokelž wón jenemu ludej pſchißkuſcha, kotremuž wo to dźe, ſo by ßo Panamaſki kanal njewobtwjerdźił.

45 brafilianſkich ſběžkarjow w jaſtwje wumrjeło.

Brafilianſke knjeżerſtwo ſ wobdźělnikami poßlednjeho ſběžka namórſkich wojakow kahodnje njewobkhadźa. Sa někotre njedźele je ſ nich 45 w jaſtwach wumrjeło. 26 je ßo pjecźa pſchi cźežkim dźěle ſe ßkónzom ſežahało a 19 je ßo pjecźa w jaſtwowych zellach ſadußyło.

Pola Harpowez.

I.

Harpowez ſtara macź móżesche też nětkole hiſchcźe runje tak ßylny khoſej waricź, kajkiž bě piła, hdyž hiſchcźe we wulkim domſkim bydlesche. Hańża bě khoſej, cźerſtwu butru a wulki kruch dobreho khlěba k temu pſchinjeßła.

„Takle, nětkole, macźi, dajcźe ßebi derje bycź! Njetrjebacźe tak ſtaroſcźiwje na wſchitko hladacź, to móżecźe ßebi w měrje bracź, wſchako hiſchcźe wamaj ßłuſcha, dom a dwór a wſchitko, ſchtož je nutſka. Wſchako hiſchcźe wotedaloj njeiſtaj. Hdyž ſměju ſwopłokane, a hdyž budźa ludźo na dźěle, a hdyž budźe na dworje wſchitko do rjadu, potom pſchińdu a ſ wamaj ſchalku wupiju.“

„Na Harpowez wumjeńku ßo tepi; ſ wuhenja ßo kuri“, ludźo prajichu, kotſiž nimo dźěchu. „To je něſchto žadne, to njemóżetaj Handrij a Maßlakowa doma bycź!“ So bě Handrij ſkupy, kiž nikomu niczo dobre, kiž ßebi ßamemu ani kuſka njepopſchewaſche, to wſchitzy wjedźachu. Też to bě ſnate, ſo bě ſtareju cźłowjekow nuſował, doniž ßo do teho njepodaſchtaj, na wumjeńk cźahnycź, a kak ſchpatnje jeju tam dźerżeſche.

Stara macź mějeſche khoſej hotowy. Tu na blidźe w zynowej khanje ſtejeſche, kotruž bě Hańża tak rjenje wucźiſcźiła, ſo ßo kaž ßłębro błyſchcźeſche. Khlěb pódła, a butra na ßwětłym talerju ſtejeſche.

„Nano, nětkole też ty pój, pijmoj“, ſtara žona ſawoła.

„Haj, to drje ty prajiſch“, ſ dyrkotazym kłoßom ßo ſ komory wotwoła, „ale jeliſo wón, jeliſo wona?“ Stary muž do iſtwy cźěrchaſche, potuleny, ſ khabłazymaj kolenomaj. Wón bě we wjetkim pjeſłu a jeho kholowy běchu jemu krótke. Wocźi jemu ſtyſknjwje tam a ßem khodźeſchtej a hubje ßo jemu hibaſchtej, też, hdyž niczo njerěcźeſche.

„Ně, macźi, khoſej a běły khlěb a cźerſtwu butru, to ßebi njewěrju. Jeliſo to wón abo wona wuhlada! Wón chzyſche ßo do komory wróczo dowaczicź.

„Wón njepſchińdźe a wona też njepſchińdźe, nano!“ Hańża rjekny, kotraž runje ſaſtupi, „wonaj ſtaj do měſta wotjěłoj. Do wjecźora domoj bycź njemóżetaj. Duž ßo ßydźicźe, naliju wam, dajcźe ßebi ßkodźecź, a hdyž ſcźe hotowi, budu wam něſchto nowe powjedacź.“

„Haj, Hańża, hdyž ty to prajiſch, ty dyrbiſch to wjedźecź.“ Tu ſa blidom ßedźeſchtaj.

„Kak derje to ßkodźi“, ſtara žona praji. „Tajkile woßuſchk, Hańża, to je cźucź, ſo móża pjez. Ale mało dźaka ſa to ſmějeſch.“ „Woßuſchk, woßuſchk“, ſtary nan rjekny a ſ woběmaj lizomaj kußaſche. Wón jědźeſche, jědźeſche a pijeſche. Hańża mějeſche cźinicź, ſo by ſchalkow donałała a nowych ſkibkow donakrała.

„Tak derje ßo dołho měłoj njejßmój“, wón ſkónczńje rjekny a ßebi ert trějeſche. Stara macź bě jeno mało jědła a piła. Wona ruzy ſtyknywſchi ſtyſknjwje na Hańżu hladaſche. „Ty chzyſche hiſchcźe něſchto nowe powjedacź, Hańża, a ja ßo tak boju. Sawěſcźe je ßo ſaßo něſchto nowe ſtało. Ach, Hańża, hdy bychmoj tebje njemełoj, ſchto chzyłoj mój ſapoczecź, mój ſtaraj cźłowjekaj! Ty ßy na ßwěcźe jenicźka, kotraž ßo wo naju ſtaraſch!“

„A ja też póńdu, nano a macźi. Ja to dłeje wutracź njemóżu. Schtó mohł to hiſchcźe dłeje pohladowacź a pſchenjechacź, kak ßo Handrij pſchecźiwo wamaj ſadźerżi.“

Holza ßebi ſ woběmaj rukomaj wobliczo ſapſchimny a hikaſche, ſo ßo jej wulke ßyłſy mjes porſtami żórlachu. Zyle cźicho bě wó iſtwje. Stara žona ſ wulkimaj wocźomaj na mkodu holzu wudźěraſche. Stary nan ßebi porſty jimaſche, ſ khowu kiwkaſche a bórbotaſche: „Haj, haj, wón a wona!“

Hańża ßebi wobliczo ſ falu trějeſche. „Haj, tak to je, a nětkole wěſcźe, ſo ja tu na kuble woſtacź njemóżu, a bych=li to wamaj k woli też hiſchcźe radſcho chzyła.“

„So je wón ſchpatny, to je wěſte“, ſtara žona rjekny. „So w nim niczo dobre njetcźi, to ßym drje pſchezo wjedźała, hižom, hdyž bě wón hiſchcźe mały a wonaj wobaj do ſchule khodźeſchtaj, Handrij a Jan. Knjes wucźeŕ měnjeſche a nan to też měnjeſche: wón je pobožny, pilny, dokelž bě tajki cźichi, wocźi do ſemje ſkožowasche a ßo wokoło njeju myracź wjedźeſche. Jan pak dyrbjeſche jimaj njedowěrnik bycź, dokelž by wujěł, ßebi niczo rěcźecź njedaſche a ßo liſchcźicź njemóżeſche. Ja to derje wjedźach, ſo Handrij njekhmanoſcź też wumyßła, Jan je pſchekłupy a potom to cźini, ſchtož jemu tamón narěcźi. Ja ßym to też Janej powjedała: „Kłupy hólcźe, njepoßłuchaj na Handrija, tón ma ßwoje wjeßele nad tym, hdyž ty puki doſtawaſch ſa to, ſchtož je ßebi wón wumyßlił.“ Ale Jan nochzyſche poßłuchacź. „Macźi, woſtaj mje, ja ßam wěm, ſchto cźinju, a też wo Janu niczo njepraju.“ A hdyž běſchtaj nětkole doroſtkoj a pjenjeſy běchu prjecź, kotrež bě nan ſa konja doſtał, też Handrij zyle mjelczo pſchińdźe: „Nano, ja wěm, hdźe je ty namakaſch, ale to njepraju: ßwojeho ßamßneho bratra wobſkorżicź, ſchtó chzył to cźinicź?“ Nanej krej do khowy ſtupi. Wón do komory cźěrjeſche, hdźež hólzaj lěhaſchtaj. „Jano, wotewŕ ßwoju kſchinju, ſo móżu widźecź, hacź ßy ty paduch!“ Hólz ſblědny kaž ſcźěna. Ale ruku wón poſběże:

„Hdy by ty mój nan njebył, to ßebi njebych dał lubicź, wot nikoho na ßwěcźe!“

„Ty chzeſch mi hiſchcźe hroſycź, hólcźe?“ ſtary wołaſche, ſ kſchudom w ruzy bijo Janej do wocźi. Cźerwjena krwawa módrjeńża bě w blědym wobliczu.

„Nano, nano, njerosnjemdri mje!“

„Wotamkni kſchinju, hólcźe!“

„To ja nochzu!“

„Ty drje budźeſch wjedźecź, cźeho dła to njechaſch!“

Nan kſchinju ſ błózkom wotewri. Pjenjeſy w njej leżachu, zyle na dnje. „Do jaſtwa pſchińdźeſch, hólcźe!“

Jan tu ßmjercź blědy ſtejeſche. Po wſchěch ſtawach dyrkotaſche, ſe ſubami klepotaſche.

„Nano, Bóh je mój ßwědk, te pjenjeſy, te ßu ßem nuts pſchiſchkle, ale ja njewěm kak!“ Wón padźe, we womorje na podłoſy leżeſche. Nan ſ komory twochny. Ja njewjedźach, kak Jana ſaßo do rjadu ſtajicź. Tu Handrij pſchiběża. Tón ßo jeno dźiwaſche. Tón to roſymjecź nochzyſche. A wón tajke wobliczo cźinjeſche, tajke wobliczo!

„Hólcźe, ty wěſch, ſchtó je pjenjeſy do kſchinje kładł“, ja rjeknych a jeho wotſchaßnych, „ty ßy na ſle ßwědomje ſapodobny!“ „Pjenjeſy, ja? Kajke pjenjeſy? W kotrej kſchini, macźi? Ty drje ßy bjes roſoma. Pſchimaj, położmoj Jana do łoża. Tón dźě je ſapodobny na morweho! Donjeßechmoj jeho do łoża. Naſajtra rano bě wón prjecź. W kuchini, na wulkim jědźnym blidźe zedułka leżeſche. »Hdźež móża ßebi něſchto taſke na mnje myßlicź, tam ja njewoſtanu. Woteńdu do ſchěrokeho ßwěta!« Dale niczo wo nim njejßmy ſhonili, też do dźenßniſcheho dnja niz!“

„Macźi, cźemu to mi wſchitko powjedacźe, ſchtož hižom dawno wěm. To jeno mje a ßebje ſrudnu cźinicźe“, Hańża wotmołwi.

„Njeléſe dha mi to ſtajnje w nozy a wo dnjo na myßle? Hdyž móżu ßo wupowjedacź, je mi lóżſcho. Nan w nozy ani ſpacź njemóżeſche, jěſcź jemu wjazy ßkodźicź nochzyſche. Wón bu wſchón ſamyleny, dźěło woſtaji leżo. Na kuble móżeſche to hicź, kaž chzyſche, wón to ani kedźbu njemějeſche. Wón też wjazy njewołaſche a też njeſakhadźeſche. Wón je woßłabnył, ſo mohło jeho dźěcźo nawjedowacź. Też mje ßu mozy wopuſchcźile.“

„Ja budu ſa waju hoſpodaricź!“ Handrij pſchińdźe a rjekny. „Ja ſa ſchtyrjoch dźěłam!“ A wón ßo ſtaremu liſchcźeſche, ſo by jemu kubło dał a wſchitko jemu wotſtupił. „Wój dyrbitaj měr měcź, wy a potom macź. Sćehnitaj ßo na wumjeńk. Derje ßo ſmějetaj, na rukomaj chzu waju noßycź. Cźežu a ſtaroſcźe chzu wamaj wotewſacź.“ A ſchto wón wſchitko njekhmaneho powjedacź njewjedźeſche, ſchtož bě Jan ſkucźił, a ſo bě to Handrij nochzył wupowjedacź,

dokelž měješe Jana jara lubo a chzyšche starschimaj srudobu salutowacź. Nětkole pak je jeho winowatosćź rěčeć. A też powjedacź wo ľódźach a wo ludźoch, kotsiž žu žo w Amerizy bjes žlěda a cźerje shubili, w hrěchach a hańbje sahinyli. So bě Jan do Ameriki woteschoł, to žmy shonili. To je nana wjele khoschtowało, so by to shonił. W Hamburgu je hólz na ľódź žo podał, jako tepjeć je tam puczował. Handrij chzyšche naju se wschěm žwojim powjedanjom jeno troschtowacź, so bě njeporadźeny žyn prjecź, a chzyšche naž směrowacź: tón sawěšcźe wjazy njepschińdźe."

„Maczi, to ja runje tak derje wěm, kaž wy", holza rjekny a se schkropawej ruku žebi do woczi sajě. „Nano, tola wsmicźe žebi tobak, žym rano pakcźik žobu pschinjeßka. Zomajcźe žwoju dymku."

„Tobak, tobak", stary scheptasche a žo žmějesche. „To je něschto žadne, Hańža, měj dźak!" Wón stanywschi do komory cźerchasche. „Dymku kuricź, haj, dymku!" Hańža bě pschi powjedanju stareje žony khojejowe blido wurumowała, žudobje wopkokała a wschitko w khudobnej stwiczźy saßo srjadowała. Nětkole hischcźe s khoschcźom mjeczešche a na podkohu běły pěsk žypasche. Potom po hubjenu khudobnu drastu stareju cźlowjekow dóńdźe a žo žydźe. „Tak, maczi, prjedy hacź woteńdu, chzu wamaj hischcźe wschitko sesaplatacź." (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

Soba †

Kaž błysk s jaßneho njebja naž sańdźenu žobotu srudźaza powjesćź pschekhwata, so je nasch sapóßłanz Soba njejabzy wumrjeł. Psched tydźenjom bě žo hischcźe w Budyschinje po swuczenym waschnju se žwojimi pscheczelemi setkał a žo s nimi wo krajnych naležnosćźach rosrěcźał. Soba žo hižom dlějschi cźaž khorowaty cźujesche. Wón to žwojim snatym njesamjelcźa, tola nichtó, też drje wón žam, njewocźakowasche, so žo jeho žiwjenjowy běh tak rucźe k kónzej bliži. Bóh je jeho wotwołał w cźaßu cźežkeho bědźenja sa naschu žerbsku maczerńu rěcź a wo salhowanje cźisteje kschesćźijanskeje wucźby w ludowej schuli. Polny sahorjenja a wjeßelosćźe Soba tutemu wojowanju w žejmje napscheczo hladasche a wón by saßo mużnimje žadanja žerbskeho luda sastupował a jeho prawa psched knježerstwom sakitował. Prjedy pak, hacź je žo bitwa prawje sapocźała, je jeho žmjertny jandźel cźische s bitwischcźa wuwjedł. Sobowu njewocźakanu žmjercź teho dla jako cźežku ranu sacźuwamy, je nam, kaž so bychmy žwojeho nawjednika shubili.

Sa krótki cźaž bě žebi Soba jako sapóßłanz ludowe dowěrjenje dobył. Po žwojich prěnich rěcźach w žejmje bě žo wón bórsy s druhimi sapóßłanzami spscheczelił a bě też pola pscheczíwneje strony widźany a cześcźeny muż. Wón měješe woßebny dar we woßobinskim wobkhadźe žebi ludźi pschikhilnych sćinicź a nadpady žwojich pscheczíwnikow s wótrym žortom wotrasyć. Kak jara jeho lud sańcź měješe, wo tym jeho pohrjeb sańdźenu wutoru žwědcźesche. Wulka žyła ludu wschěch worschtow s klóschtrslich a Kamjenstich stron hacź do Lubyskeje krajiny běchu žo w Bukezach seschli, so bychu jemu poßlednju cześcź wopokasali. Mjes nimi widźachmy schtyrjoch sapóßłanzow: tajneho radźicźela dr. Hähnela s Koporz. Hartmanna s Budyschina, Knoblocha s Radeberga a Koklu s Khróscźiž. Tajny radźicźel dr. Hähnel žwojemu semrjetemu žejmskemu žobudźěłacźerjej w zyrkwi psched kaschcźom dźak a bożemje wupraji. W žwojej rěcźi wón woßebje wusběhny, so je Sobowe žkowo w žejmje wjele płacźiło, dokelž žu wjedźeli, so wón we wuskim swisku s ludom stejesche, a jeho žadanja derje znajesche. W pschewodźerskim cźahu sastupjerjo wjele žerbskich towarstwow dźěchu. Sa kaschcźom žo wulka kraßna wjechlata palma, kotruž bě „Wjeßne Wólbne Towarstwo" žwojemu něhduschemu pschedžydźe wènowało, njeßesche. Też druhe žerbske towarstwa, kaž „Towarstwo Sserbskich Burow", Rakeczanske towarstwo „Lipa" a „Bukeczanska nalutowarnja" běchu njeboczíczkeho s darjenjom palmow, s dźěła se žeklami žerbskich barbow cześcźile. Pschi wotewrjenym rowje gmejnski pschedstejicźer Bart s Brěsynski a ratar Króna s Bukez semrjetemu dźak a bożemje w mjenje žerbskich towarstwow pschiwołaschtaj, s kotrychž žobustawom je wón był. Jeho wopomnjecźe cześcźmy s tym, so nasche Sserbowstwo, sa kotrež je wón wojował a dźěkał, žwěru hajimy a jo pschisporjamy. Bóh w njebjeßach budź jemu s mikym žudnikom a mytuj jemu jeho spróznjiwe a njeßebicźiwe dźěło sa žerbski lud s njesachodnymi kublami.

— **(Wopomnjenka na sapóßłanza Sobu †.)** Pschi spocźatku noweho léta wotwoła Bóh naschego Sobu. Kak porasy naž struchka powjesćź žobotu 7. januara rano. Hižom hacź do wjecźora bě žo tale powjesćź po cyłej žerbskej Łužizy rosnjeßka, sbudźujo njewurjekliwu srudobu wschudźom a we wschěch worschtach. A semja žerbska žobu žarowasche. Bě žo tola wobleka nowy žarowanski schat. Ssobotu a njedźelu knježesche cźischina we stwórbje Bożej. A jako kschesćźijan je nasch Soba domoj schoł. Hižom njedźele dołho je žo cźische pschihotował, sacźuwajo žwój bliski kónz. Hischcźe dźeń do žwojeje žmjercźe žußoda wopytawschi k njemu dźesche: „Jenož poniżnych a roskatych hrěschnikow chze Bóh měcź." Zyliczku poßlednju nóz je w horzych modlitwach proßył Boha wo wodacźe, doniž w rańschich hodźinach jandźel žmjercźe k njemu cźische njepschistupi. Komuž je nasch Soba žwoju snutskownosćź wotewrił a je sesnał, kak cźežke, žałostne duchowne bědźenja je žo bědźił, tón dosnaje wulkosćź mikosćźe wěcźneho Boha. Pschetož na wyßokich schulach, kotrež je pschekhodźił, wudźěluja žo druhdy wucźby bohużel tak, so też mkodźenzej s kschesćźijanskeho doma rubja žobu pschinjeßeny pokład. Nasch Soba je to wschitko dosnał a s Bożej mikosćźu najdrohotnischu parlu s nowa nadeschoł. Nětko wotpocźuje po howrjazych wichorach žiwjenja w Bohu žwojim Knjesu. E. B.

S Budyschina. W „Měschcźanskich Nowinach" na 9. wulk. rózka t. l. wosjewi wyschnosćź žlědowaze: „Derje saßkużene wusnamjenjenje." Kralowske ministerstwo snutskowneho je žkużobnej knježni Lejni Kunzez s Luha, kotraž je bjes pschetorhnjenja 30 lět sa žobu pola knjesa lic. fararja Jakuba, prjedy w Njeßwacźidle, nětko w Budyschinje žkużika, cźeßne snamjo sa žwěrnosćź w dźěle spożcźiło. Knjes wyschschi měschcźanosta dr. Käubler pschepoda jej tuto wusnamjenjenje (žlěbornu medaillu) sańdźenu žobotu we wobydlenju knjesa lic. fararja Jakuba s pocześcźowazymi žkowami." — Kaž kóždy krócź, swjeßelimy žo też tu nad tym, so je žo to žwěrnej žerbskej žkużobnizy dostało, a pschistajimy rad, so je žo Jakubez dom wospjet mohł dźakowacź sa tajku shonjenu žerbsku žwěrnosćź. Kaž tu knjes farar Jakub se žwojej poßlednjej, psched létom wot Boha sbóżnje wotwołanej knježnu žotru Emku to shoni, tak też jeju druha žotra Wijka, saw. wudowa knjesa prof. dr. Pfula, pola kotrejež, jako wona psched dwěmaj létomaj wumrje, Lejna Wognarjej (nětko ženjena Blažijowa) schtyri a dwazete léto žkużesche. A prěnja žotra žwójby, njebo wudowa njeboczíczkeho knjesa fararja Wanaka, Lydka rodź. Jakubez, měješe žwoju žkużobnizu: Hownjowskich Schneiderez Hanu, na wschě schtyrzyczi lět. Tuta Hana Schneiderez je hischcźe, w najwyschschich létach, pola žwojich w Budyschinje žiwa. Wona je w žwojim cźaßu też jene cźeßne wusnamjenjenje dostała. — Bożo, žohnuj wschitkich twojich žkużobnikow a žkużobnizy!

S Budyschina. Sańdźenu žobotu wotměchu žerbske Raiffeisenske nalutowarnje (s evangelskich woßadow: Minakała, Njeßwacźidła, Lahowa a Wjelkowa) w tudomnym žerbskim domje žwoju létuschu swjaskowu shromadźisnu. — Prěni pschednoschk měješe knjes statny skótny lěkar Stiehler s Budyschina, a to wo natyklimych skótnych thoroscźach. Najbóle sajimasche ratarjow pruhowanje žrědkow k wotwobrocźenju tutych khoroscźow a woßebje praschenje, kak ma žo hospodar sadźerżecź, so statnu podpjeru njeshubi, a schto ma cźinicź, hdyž ju po sakonju njedostanje. Po krótkej sastawzy scźěhowasche pschednoschk knjesa direktora Klattenhoffa s Erfurta, kotryž wo winowatoscźach žobustawow naschich nalutowarnjow jednasche. — Podźěle jenotliwych towarstwow w Erfurcźe žo hižo nětko s 5 proz. danja a pschichodnje budźe tutón wunoschk hischcźe wjetschi. Tehodla dyrbjake towarstwa wjazy hacź jedyn tajki podźěl bracź, žnadź mjeńsche tsi, wjetsche pak pjecź. S towarstwowych naležnoscźow njech je naspomnjene pscheczе, so bychu žo konsumowi sarjadnizy druhdy k nadrobnischim wuradźowanjam seschli, a to najlěpje na Radwořskim dwórnischcźu. — Pschitomne běchu wschitke do swjaska žkuschaze towarstwa. — Pschichodna swjaskowa shromadźisna budźe w Njeßwacźidle.

S Budyschina. Bohate wotkasanja žu žo w lěcźe 1910 městu Budyschinej dostake. Wone wjazy dyžli 200,000 hriwnow wucźinjeja. — Městowe samoženje žo po wotcźehnjenju wscheho dołha na něhdźe $10\frac{1}{2}$ milijonow hriwnow woblicźa. — Dawk na pscheměnjenje leżomnostneho wobžedźeństwa je loni 40 695 hriwnow wunjeßł. — Sapołożki w měschcźanskej nalutowarni žu na 20 milijonow hriwnow srostke.

— (Snjesboženje pschi woženju na žankach.) Sańdźeny tydźeń je žo wjele njesboża pschi woženju na žankach stało. Njedźelu popołdnju wokoło 5 hodźin je wojnar Schwarz s Mnischonskeje hory dele k Budestezam jědźo se žankami do jeneho schtoma sawadźił. Schwarza dyrbjachu se sapschahom domoj do Budyschina dowjesćź. Wón je žebi někotre rjebra a nohu skamał. — Druhe njesboże je žo pola paßtwischcźa pschi prjedawschim wojerskim swuczowanischcźu

ſtako. Hdyž ſynk tudomneho ſubjazeho lěkarja Jenčza ſe ſankami po horje dele jědźeſche, jemu jedyn druhi hólz ſněhowu kulku do wočow cźišny. Mały Jenčž, kotryž teho dla na khwilu niczo njewidźeſche, do jeneho kamjenja sajědźe a ſebi nohu ſkama.

— (Nohu ſebi ſkamała.) Tudomna maßeurka Sommerowa je sańdźeny ſchtwórtk na dróſy ſo wobßunywſchi padnyła a ſebi lěwu nohu pſchi kulzy ſkamała.

— (Jěſdne koło ſo kradnyło.) Dźěłacźerjej Bartkej je ſo jěſdne koło ſnamjenja „błyſk“, 130 hriwnow hódne, kradnyło.

— Sa twar nowych artilleriſkich kaſarnow w Budyſchinje budźe ſo wot khěžorſtwoweho ſejma 2,300,000 hriwnow žadacź. Jako prěnja rata budźe ſo k twarej 700,000 hriwnow trjebacź. Twar tudomnych huſarſkich kaſarnow bě ſo ſ 2,500,000 hriwnami woblicził.

— (Wuſnamjenjenja.) W tudomnym ratarſkim towarſtwje je w jeho poßlednim poßedźenju knjes profeſor dr. Gräſa cźeladnikej Oskarej Leglerej, pola kublerja Schorſcha w Jeńkezach ßłužazemu a mlokowej džowzy Marji Gruhlowej, pola kublerja Röhrborna w Hornjej Kinje ßłužazej, ſa 10lětnu ßłužbu „cźeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle“ na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodał.

— (Paduſchſtwo.) Jenemu pſchekupzej na žitnej haßy běſche ſo ſa 30 hriwnow margariny kradnyło. Sa paducha dźěłacźerja Kuſchku wußlědźichu. Kradnjenu wěz mózachu jemu wotewſacź.

S Budeſtez. W ſańdźenym lěcźe je ſo w naſchej woßadźe 170 dźěcźi narodźiło, 13 mjenje hacź lěto prjedy. Wěrowanjow bě 59, pſchipowjedanjow 85. Semrjeko je 76 woßobow, tójſchto mjenje hacź lěto prjedy. Paczeŕſkich dźěcźi bu 112, ſpowjednych pak 6842 liczenych, to je 142 wjazy hacź lěto prjedy. Mjes ſpowjednymi bě 2933 muźſkich a 3909 žónſkich. — Pſched zyrkwinymi durjemi sběrane kollekty ßu 2435 hr. 80 pj. wunjeßke. — Sa ßwj. mißionſtwo je ſo 2092 hr. 79 pj. nawdawało, a to 90 hr. wot paczeŕſkich dźěcźi, 384 hr. wot cźitarjow Mißionſkeho póßła, 324 hr. ſa wotpłacźenje mißionſkeho dołha, 714 hr. do mißionſkeho kaſchcźika, 325 hr. pſches kollektu na Tſjoch Kralow. — Pſches kſchesćijanſke mkodoſtne towarſtwo bu hody na 80 khudym wobradźane.

S Barta. Njedźelu 22. januara, jako tsecźu po Tſjoch Kralach, ſměje ſo w naſchim Bożim domje zyrkwina viſitazija. Sſerbſke kemſchenje ſo rano we **8** hodźinach, němſke dopołdnja w **10** hodź. ſapocźnje. W ſerbſkej Bożej ßłužbje ſměje knjes farař Mrózak ſ Hrodźiſchcźa, w němſkej knjes wyſchſchi zyrkwiny radźicźel Roſenkranz rěcź k woßadźe. Popołdnju $^1/_2$3 hodźin ſo katechißmußowe roſrěcźowanje ſ mkodźinu wotměje, ke kotremuž ſo ſhromadźiſna hoſpodarjow pſchiſamknje. Bóh daj, ſo by ſo wſchitko derje poradźiło.

S Boranez. Pokhroma je mjes ſkotom tudomneho knježeho dwora wudyrika. Borancźańſka gmejna a knježi dwór ſtaj ſa wobkhod ſe ſkotom ſawrjenaj. Zuſym woßobam je ſakaſane, do tamniſchich hródźow ſtupicź. Tež je žadyn ſkót wopuſchcźicź njeßmě. Woßoby, kotrež w nakaženych dworach wobkhadźeja, dyrbja, hdyž je wopuſchcźa, ßwoju draſtu a wobucźe wucźiſcźicź. Wobßedźerjo a cźeledź nakaženych dworow njeßmědźa do druhich dworow ſtupicź, tež je jim ſakaſane, na reje abo druhe ſjawne ſwjeßelenja khodźicź. Pjerina w nakaženych dworach dyrbi ſo ſawrjecź a pßy maja ſo na rjecźas ſwjaſacź. Měſtna pſched durjemi pſched nakaženych hródźow dyrbja ſo wſchědnje ſ kalkom polecź. Mloko ſ nakaženych dworow ßmě ſo jenož wotwarjene pſchedawacź. Do wobkedźbowanſkeho wokrjeża ßu ſo ſcźěhowaze wßy wſake: Radwoŕ, Bronjo, Kamjena, Měrkow, Lutobź, Khwacźizy, Daliźy, Kſchiwa Borſchcź, Libuchow, Kelno a Schibencźna Korcźma. S wobkedźbowanſkeho wokrjeża njeßmě ſo žadyn ſkót na ſkótne wiki ßłacź. Rěſny ſkót ßmě ſo jenož ſ dowolenjom ſkótneho lěkarja wuwjeſcź. Tajke dowolenje jenož 24 hodźin traje. Wuwjedźeny ſkót ma ſo ſa tſi dny ſarěſacź.

S Roswodez. Hdyž tudomny žiwnoſcźer Jurij Gruhl tele dny ſe ßanjemi ſ Korſymja do Roswodez jědźeſche, jeho dwaj muźſkaj nadpadnyſchtaj. Jedyn ſ njeju konja ſa wuſdu ſhrabny, mjes tym ſo druhi na ßanje ſaléſy a Gruhla do ruki kló. Na ſboże tołſty ſwjetſchnik kaknjenje wotdźerża. Prjedy hacź nadpadnik druhi krócź kló, Gruhl do konja ſchwikny, ſo tón ſaſkaknywſchi, rubjeźnika prědku wottſchaßy, a ſo ſe ſatorhnjenjom druhi rubjeźnik ſe ßanjow wotlecźa.

S Jaßeńzy. Sańdźenu njedźelu ßwjecźeſche tudomna Kath. Bjeßada ßwój 37. ſakoŕeńſki ßwjedźeń. „Sa wěru, wótcźinu a narod“, ſawodne ßłowa, kiž ſo na cźole programa błyſchcźachu a ſ dobom ſaměr towarſtwa ryßuja. Na podłoſy tutych ßłowow witaſche woßadny knjes farař Hizka ßyły ßerbſkeho luda, kiž běchu pſchiſchłe ſo ſawjeßelicź na pſchedſtajenjach w ßwojej rěcźi, na kotrychž tu khwilu khudźi njejßmy. Knjes rěcźnik ſo teho dla nad tym ſradowaſche, ſo je ſe ßwojimi mozami nam móżno, tak wobſchěrnu a cźeźku cźinohru wuwjeſcź. „Bjeßada je ßwjedźeń Sſerbowſtwa, je tehodla ßerbſka.“ Tak rěcźeſche k ludej a namaka ſtotory wothłóß w nim. W mjenje pſchedßydſtwa poczeſcźi też ßwěrnej a ſaßłužbnej ſobuſtawaj, knjeſow Rychtarja ſ Khróſcźiz, kiž je hižo pſches 30 lět ſ knihownikom, a Juſta ſ Jaßeńzy, kiž bě pod fararjom Wornarjom ſ dołholětnym měſtopſchedßydu. Jimaj wěnowaſche rěcźnik ßłowa džaka ſa ßwěru a luboſcź, kiž ſtaj wob cźaß towarſtwu wopokaſakoj. Dale ſo jimaj pyſchny dar w pſchichodnej ſhromadźiſnje pſchepoda, dokelž bě jedyn ſadźěwany, na ßwjedźenju ſo wobdźělicź. Potom ſo ſběže ſawěſchk a pſchedſtaji ſo „Genovefa“, cźinohra w 7 jednanjach, ſa ßerbſke jewiſchcźo pſchiprawjena wot Mikławſcha Sarjenka a Mikławſcha Hajny. Njecham tu jenotliwe woßoby wuſběhowacź, bě jich zyła cźrjódka. S khwalbu dyrbi ſo wuſnacź, ſo je ſo ſpěſchnje, bjes pſchetorhnjeuja a też powſchitkownje jara derje hrało, ſchtož ſ wjetſcheho dźěła ſ dobreho nawuknjenja ſcźěhuje. Hrajerjo žnějachu mózny pſchikleſk. Tak wuprajichu pſchitomni jim ßwój džak ſa nałożenu prózu. Na woßbah dźiwacź njetrjebam. Je dźě ſ powjedańcźka ſ wjetſcha ſnaty. Hra wupjelnja zyły wjecźor a je jara džakowna, hdyž ßu wſchě róle w pſchihódnych rukach. Draſta bě cźaßej pſchiměrjena a ſe ſkłada knjeſa Müllera w Draždźanach. Spodobaſche ſo jara. Njech je tuta firma ßerbſkim towarſtwam poruczena. Mjes ſaſtawku rěcźeſche najprjódzy knjes wucźeŕ Sſkodeńk, ſo ſa pſcheproſchenje w mjenje Kukowſkeje Bjeßady džakuje. Pokaſowaſche na ſtrach, kiž wěrje, narodej a wótcźinje hroſy ſe ſtrony bjesbóżnych ludźi, wotrodźenzow, powalerjow a druhich njepſchecźelow. Sta a tyßazy ßu hižo ßwój nabożny teſtament ſcźinili a Boha Knjeſa na wumjeńk póßkali. Do Sſerbow žerje ſo dźeń a bóle zuſy duch a wotlěpjeŕſzy Sſerbja jemu polěkuja, dokelž njewjedźa, na kaſku ſtronu bychu ſo ſtupili. Khabłaja tam a ſem, kaž ſcźina w powětſje, a kruteho ſdónka, kiž ſo mjenuje narodny kharakter, nimaja. Ssu ſebi a druhim ſ pohórſchkom. Spominaſche w bólnych ßłowach na naſcheho nětko w khłódnym rowje wotpocźowazeho wjednika, knjeſa ſapóßkanza Sobu, a wupraji jemu džak do wěcźnoſcźe ſa wſcho, ſchtož je ſa ßwój lud a kraj a ſa ßwoju domiſnu cźinił. Njech je jemu Bóh ſe ſprawnym a miłym ßudnikom! Knjes gymnaſialny wucźeŕ Bryl, kiž ßwoje hodowne próſdniny w ßwojej lubej ßerbſkej domiſnje pſcheczinja, pſchirunaſche ßerbſki lud ſ druhimi ludami. Ssmy drje mały narod, ale tola też wot Boha wuſwoleny tu na ßwěcźe bycź a ſo džerżecź mjes wjetſchimi narodami. Hdyž Sſerbja ßwoju wěru, jako ſakład ſa cźaßnoſcź a wěcźnoſcź, a druhe dobre poczinki wobkhowaja, potom njetrjeba nam wo ßerbſki lud ſatrach bycź. Pſchesjenoſcź mjes wjednikami a ludom je khowna wěz. Katholiſke Bjeßady ßu powołane, mjes ludom, kiž tu wopſchija wſchě worſchty a powołanja, nabożnu, narodnu a wótcźinſku luboſcź hajicź a ſdżerżecź a jón roswucźowacź. Tutón nadawk dopjelnjuja wubjernje. Dżerża też ſwiſk ſ evangelſkimi Sſerbami. W ſhromadnym dźěle a ſkutkowanju tczi ſkónczńje wuſpěch. Tak witachmy też ſ Njeßwaczidłſkeje woßady mnohi chSſerbow, nad cźimž ſo wěſo jara ſwjeßelichmy. Póndźelu popołdnju pſchedſtaji ſo ßamßna hra ßerbſkim dźěcźom. Sala bě ſaßo ſ mkodymi a ſtarymi poßłucharjemi napjelnjena.

S Pomorz. Tudomne póſtſke ſarjadniſtwo ſměje wot nětko pſchiſtawk „Budyſke hamtſke hejtmanſtwo“.

S Biſkopiz. Na żeleſnizy njedaloko Biſkopiz ßu wutoru wjecźor jeneho mkodeho cźłowjeka morweho namakali. Najſkerje je jeho tworowy cźah, kotryž bě krótko prjedy ſ Biſkopiz do Draždźan jěł, pſchejěł. Morweho hłowa bě pod cźahowe koła pſchiſchła. Po papjerach, pola njeho namakanych, wón Fiſcher rěka, je 23 lět ſtary, a je pola wojakow ßłużił.

S Kulowa. Morweho w kožu ßu tele dny jeniczkeho wobydlerja tudomneje gmejnſkeje khěže, prjedawſcheho ſchleńcźerja a herza Wernera namakali. Jeho je Boża ruczka ſajała.

S Ruppersdorfa. Mordarja klamarki Gedlichowej a jejneje džowki nětko ſnaja. Dźěłacźeŕ Erhard Süßmann, kotrehož běchu bórſy po modaŕſtwje ſajeli, je ſo wuſnał, ſo je žónſkej 8. dezembra ſkónzował a wurubił. Pjenjeżny kaſchcź w klamach wuprójſdniwſchi je khěžu ſapalił a cźeknył. Süßmann je 25 lět ſtary. Jeho běchu tón dźeń, hdyž ſo modaŕſtwo ſta, w bliſkoſcźi Gedlichez khěže widźeli. Sapocźatk dezembra je wón w Budyſkich ſtronach pſchi kładźenju kabelow dźěłał, bě wot teho cźaßa bjes dźěła a běſche pola ßwojich ſtarſchich w Niederruppersdorfje bydlił. Najprjedy njeběchu ſo na njeho hrěſchili, woßebje dokelž bě pilnje roſpadanki na wopalniſchcźu wotnoßycź pomhał. Wſchelake podhladne rěcźe ſkónczńje kedźbliwoſcź

ſtatneho rěčnistwa na njeho wobrocźichu, tola pſcheczíwo njemu wěſtych dopokaſmow njemějachu. Nětko pak ßu ſ jeho prjedawſcheho žiwjenja podawki ſhonili, po kotrychž ßo wón bjes dwěla pytany mordař bycź ſdaſche. Süßmannej dopokaſachu, ſo je wón loni 15. junija w Spißkunnersdorfje jenu klamarku nadpadnył a ju k ſemi poraſywſchi a nimale ſadajiwſchi wurubił. Süßmann je wulki ßylny cźłowjek a je pola artillerije ßłużił.

Se Stróže pola Rakez. Kubleŕ Sch. ſ Jitka bě ſańdźenu njedźelu ſe ßanjemi do Wulkich Sdźar wujěł a drje ßebi njebě dźecź dał, ſo budźe ßo tón dźeń hiſchcźe w ſymnej wodźe wukumpacź dyrbjecź. Na domojiěſbje ßo konjej pſched Stróžu ſpłóſchiſchtaj. Wotezku rostorhnywſchi wonaj do wßy cźerjeſchtaj. Pola Mejnez wonaj ſaſkoczíſchtaj, ſo ßo ßanje na bok rěſnychu, a ßo powróczíwſchi do pſchěrowa padźechu, kotryž bě polny wody. Mjes tym ſo ßo jěſdni pod ßanjemi ſ wody wudobywachu, běſchtaj ßo konjej, wojo ſkamawſchi, wot ßanjow wottorhnykoj a cźełkoj. Po dołhim pytanju jeju pola Schcźenzy popadnychu. Jěſdni běchu ßo pſchi ſwróczenju jenož ſ łohka wobodrjeli, konjej běſchtaj pak pſchi dźiwjej hanjeńzy njeſranjenaj woſtałoj.

Se Shorjelza. So by ßo rubane mjaßo rjane cźerwjene dźerżało, bě rěſnik Albert Bauer do njeho ſchwablokißały natron měſchał. Wojerowſki ławniſki ßud bě Bauera wuwinował, dokelž wón wudawaſche, ſo je do mjaßa jenož ſalpeter měſchał, ſchtož je dowolene. Statny rěčnik bě ßo pſcheczíwo wußudej powołał, a powołanſki ßud wobſkorżeneho dla pſcheſtupjenja zyrobneho ſakonja k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźi. Ssudnizy mějachu ſa to, ſo je wobſkorżeny do rubaneho mjaßa ſalpeter měſchał, ſo by ßo rjana cźerwjena barba po móżnoſczi dołho dżerżała. S tym dyrbjachu ßo wotebjerarjo jebacź a wěricź, ſo maja cźerſtwe mjaßo pſched ßobu.

Se Shorjelza. (Pſchißażny ßud.) 50lětny dźěłacźeŕ Franz Rohn ſe Straußberga, hižo 32 krócź khoſtany cźłowjek, bě 5. nowembra we Wunſchowje brózeń tamniſcheje kolonije ſapalił. Wobſkorżeny praji, ſo je ſ wjecźiwoſczu woheń ſałożił. Rohn bě hižo wospjet we Wunſchowſkej koloniji dźěłał, tola jenož w ſymſkim cźaßu. Wot nalěcźa by wón pſchezo ſaßo po kraju dundał a ßo ſ proſcheŕſtwom żiwił. Wón wjedźeſche, ſo ſ nowa w koloniji dźěło njedoſtanje a tehodla je wón pjecźa brózeń ſapalił. Potom bě ſkoku cźeknył. Zandarm w Krjebi ſ polizajſkim pßom ſa ſapalerjom ßlědźeſche. Poß ßlěd pſches něſkotre korczmy a potom pſches holu ſcźěhowaſche a ſkónczńje ſady Freiwaldawa ſapalerja dóſcźahny. S wuſamknjenjom położazych wobſtejnoſczow jeho k khoſtańi na 5 lět a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět ſaßudźichu.

S Mikowa. (Sałożenje nalutowańnje a wupożcźeŕnje.) Ssobotu ßo tu ſhromadźiſna wotmě, w kotrejž jedyn rěčnik Wrótßławſkeje zentrale Raiffeiſenſkich towaŕſtwow wo ſaměrach a ſamyßłach tajkich towaŕſtwow rěcźeſche. Tež ſliczbowaŕ Rychwałdſkeho towaŕſtwa, knjes kantor Marko, mějeſche dołhu rěcź. Dokelž ßo něſkotſi pſchitomni ſa tu wěz ſajimowachu a druhich ſa ſałożenje tajkeho towaŕſtwa ſahorichu, ßo hiſchcźe tón ßamy wjecźor towaŕſtwo ſa Mikow, Krjebju a Nowu Wjeß ſałoži. Sa ſliczbowarja knjeſa kantora Vogta w Mikowje wuſwolichu. Tón bě ßo hižo prjedy ſa tole ſaſtojńſtwo pola dołholětneho ſliczbowarja w Rychwałdźe pſchihotował. Sa pſchedßydu knjeſa hoſcźenzarja Heinricha w Nowej Wßy a dale do pſchedßydſtwa a dohladowaŕſkeje rady dwórniſchcźoweho pſchedſtejicźerja Lauſcha, żiwnoſcźerja Hopjenza w Mikowje, fabrikanta zementowych tworow Mechelka w Krjebi a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Funku w Nowej Wßy wuſwolichu.

S Běleje Wody. Tudomny ſchkleńcźeŕnik Adolf Greiner je njedźelu w nozy ſ hońtwy domoj duzy bliſko Kromlowſkeho pucźa ſ Božej ruczku ßo ſajawſchi wumrjeł. Jedyn ſe ßłużby ßo domoj wróczazy żeleſniſki rjadowaŕ jeho na pucźu morweho leżazeho nadeńdźe. Greiner je jenož ſtarobu 47 lět doſpił. Wón bě wobdźělnik firmy Ladiges, Greiner & Co.

S Khoczebuſa. Jedyn 21lětny knihiwjednik tudomneje filiale Darmſtadtſkejebankije 25 000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cźeknył. Jeho běchu ſ tejle ſumu na póſtu póßłali; wot tam ßo wón njeje wrócził.

S Draždźan. Dla duella ſ morjazymi brónjemi mějeſche ßo privatny muż a leutnant Schmidt ſ Draždźan pſched wójnſkim ßudom w Torgowje ſamolwicź. Schmidt bě ßo ſe ßwojim prjedawſchim kompagnonom ſwadźił, pſchi cźimž bě jeho tón ßylnje ſkſchiwdźił. Schmidt jeho na duell żadaſche a ßwojeho pſchecźiwnika pſchi tym ſtraſchnje ſrani. Schmidta k najniżſchemu khoſtanju, k 3 měßazam twjerdźiſniſkeho arreſta ſaßudźichu, dokelž je wón po ßwojich towaŕſtwowych nahladach ßwojeho pſchecźiwnika na duell żadacź dyrbjał.

Přilopk.

* (Bohacźe wobdarjena ßłużobna.) Najſtarſcha hrabinſka knjeni Němſkeje, hrabinka Krysolingkowa, je pſched krótkim 105 lět ſtara we Wiesbadenje wumrjeła. Sswojej ßłużobnej holzy, kotraž je 12 lět ſa ßobu pola njeje ßłużiła, je wona 25 000 hriwnow, ſchaty, ſloty cźaßnik a nadobu jeneje ſtwy wotkaſała.

* Jedyn ſapaleŕ wot někotrych měßazow wobydlerjow połobjanſkich wßow w połnóznej Němſkej traſchi. Hacź dotal je wón hižo 22 ſtatokow ſapalił. Na jeho wußlědźenje je wyſchnoſcź 5000 hriwnow myta wuſtajiła.

* (Njehrajkajcźe ſ tſělbu!) W Bardenbergu pola Aachena měſchcźanoſtowy 8lětny ßyn ſ tſělbu hrajkajo jenu pola ßwojeju ſtorſcheju pſchebywazu knjenju trjechi. Kulka do wutroby dźěſche a knjenju hnydom mori.

* (Rubjeżnikow ſajeli.) Tſjoch rubjeżnikow, kotliż ßu w Dźědizach w Hornjej Schleſyſkej tamniſcheho fararja w jeho domje nadpadli, cźeżko ſranili a wurubili, ßu wußlědźili. Woni we wuhlowej jamje w Sebrazach dźěłachu a ßebi njedźelu ßwoje papiery żadachu, ſo mohli ßo, kaž wudawachu, do ruſkeje Pólſkeje wróczicź. Wyſchſchemu ſtuparjej ßo to podhladne bycź ſdaſche a wón jich ſajecź da. Kruch ßukna, kotreż bě ſa kalacźkatym płotom Dźědiſkeje fary wißajo woſtał, ßo runje do rostorhaneje ßuknje jeneho ſa ſajatych pſchihodźeſche. S tym běchu ßo woni pſcheradźili.

* (Snjeſboženje pſchi woženju na ßankach.) W Unterheinsdorfje na wjecźornej Sakſkej kubleŕ Gruſchwitz ſe ßanjow padźe a ßebi rjap ſlemi. Wón hnydom wumrje. — Ssrjedź měſta Reichenbacha ßo jena 16 lětna pſchedawarka ſe ßankami wożeſche. Wona ßo ſ tajkim wotmachom wo jedyn ſchtom rěſny, ſo ßebi moſhy ſtſchaßy. Wona je bjes wědomnja. Lěkaŕ nima żaneje nadźije, ſo by wotkhorika.

* (Schto nowe hobrſke kanony płacźa.) Jena ſ hobrſkich 28 zentimeterſkich kanonow, ſ kotrymiž ßu ſ nowa bitwiſke łódże wobronjene, něhdźe 1½ milijona hriwnow płacźi. Tajka kanona móże ſa kóżde 1½ minuty nimale 13 zentnarjow cźeżku kulu wutſělicź, kotraž na 8 kilometrow dalokoſcźe hiſchcźe 32 zentimetrow tołſty Kruppſki panzer pſcheraſy.

* (Cźeżke twarſke njeſboże.) W Bremenje je ßo jena ßot dotwarjaza khěża ſaßypła. Pjecź dźěłacźerjow je ßo pod roſpadankam pohrjebało. Jeneho ſ njeſboženeho morweho wucźahnychu, dwaj ſtaj ßo cźeżko ſranikoj, jedyn lohko.

* (85 rybakow na lodowej ſchkrucźe do morja ßo ſahnało.) 85 rybakow a 38 konjow je ßo na jenej lodowej ſchkrucźe do Kaſpiſkeho Morja ſahnało. S Bakua je jena łódź ſa nimi wujěła.

* (Na ßmjertnym łożu ſwěrowanaj.) W Prażſko-Winohródſkej hojeńi je ßo hnujazy podawk ſtał. Jedyn wojak, kotryž bě na dowoleńzy, w hojeńi ßmjercź khory leżeſche. Na ßmjertnym łożu ßo wón ſe ßwojej lubej ſwěrowacź da, ſo by jejne dźěcźo mandźelſke było. Bórſy po ſwěrowanju wojak wumrje.

* (Martraŕ ßwojeje wěry.) Po wěrje pſchiwißowarjow ſekty adventiſtow je ßobota ßwjaty dźeń, na kotrymž ßo njeßmě dźěłacź. Adventiſt Neumann, kotryž je w lěcźe 1907 wojeńſku ßłużbu naſtupił, ßo teho dla ſapowjedźi, ßobotu wojeńſku ßłużbu cźinicź. Wójnſki ßud je jeho dla ſapowjedźenja poßłuſchnoſcźe k jaſtwu na 5½ lěta ſaßudźił. Wyſchſchi wójnſki ßud je tónle wußud wobkrucźił. Neumann pſched ßudom praji, ſo wón jako wojak, kotryž je ßo ſchſcheſcźijanſzy pod pſchiſßahu wſak, njetrjeba Boha wohanicź a ſabbath dźěłacź. W bibliji ſtudujo je wón ſpóſnał, ſo ßo ſchſcheſcźijenjo w naſtupanju ßwjedźenja njedźele myla. W prěnim rjedźe dyrbi ßo Bóh jako wyſchnoſcź wobhladacź a jemu ma ßo poßłuchacź. Ssudowy pſchedßyda wobſkorżeneho na to kedźbliweho cźinjeſche, ſo budźe wón, jeli ſo by pſchi ßwojim pſchecźiwjenju woſtał, zyły cźaß żiwjenja w jaſtwje woſtacź. S měrom wobſkorżeny wotmolwi: „Haj!“ Na praſchenje, hacź by wón pſchi wudyrjenju wójny ßobotu na wójnu cźahnył, wón wotmolwi, ſo by wón potom poßłuchał, dokelž by njeſboże pſched durjemi ſtało. — Wocźakacź ma ßo hiſchcźe, kak ßo khěżorſtwowy wójnſki ßud k tejle naležnoſcźi ſtaji. Jeli ſo wón reviſiju ſacźińnje, potom ſa Neumanna żaneje móżnoſcźe njeje, jaſtwo ſaßo wopuſchcźicź, khiba ſo bychu jeho, ſchtož by jara pſchiſprawne było, wobhnadźili.

* (Pſchedata hłowa.) W Zillerthalu ßu muża bjes hłowy pohrjebali. Wón bě ßwoju wurjadnje wulku hłowu ſa cźaß żiwjenja jenemu wucźenemu ſa 15000 krónow pſchedał. Po jeho ßmjercźi dyrbjeſche ßo jeho hłowa wucźenemu pſchewoſtajicź.

* Žiwy spalik je žo w brunizowych podkopkach pola Lubanja w Schlesyskej hórnik Exner. Wón na hłowu do wulkeho lika tepjenja padny a sa mało wokomikow jeho hižom towarschojo morweho wuczežechu.

* W Lubanju wojaka ludomneho batalijona na drosy blisko stareje złonizy popadżechu. Wón chzyscze žebi žam žiwjenje wsacz, wón bě žo na schiji sranik a žebi schnórn wokoło schije swinył. Dwaj towarschej jeho do kasarny wróczo pschiwjedżeschtaj. Wón bě rano czeknył, psches kasarnske murje pschelešł, tola běchu to bórsy pytnyli, a cžěř we žnešy wołóži, so mózachu jeho derje scžěhowacz.

* We Warnsdorfje kóń schulerjej Robertej Kupkez s kopnjenjom hłowu czežko srani. Předkowne suby buchu nuts srażene a spódnje džažna dospołnje rosmjeczene. Hólczez, kiž je 13 lět, bě bjes wědomnja.

* Weigsdorf pola Friedlanda (w Czechach). Želesniza pschejědże a mori schtyrzeczilětneho bětnarja Herrmanna s Wustunka. Wón jara na drěnje czerpjesche a njemóżesche wjazy dżěłacz; teho dla dże njemóżesche czahej wuczeknycz a czah jeho hacz do njespósnacza roskuskowa a na měsczе mori. Druhy měnja, so je žebi žam žiwjenje wsak.

* Czežko sranjeny bu pohonc Kawat njedaloko dwórnischcza w Krazawje pola Zitawy. Pschi rjadowanju dołheho drjewa žo sdonk pocza kulecz a na njeho padże. Jemu bu nóž rostołczeny a horne džažno slemjene.

* W Oberleutersdorfje pola Liberza lodowe schkruty rěsnischeho Walthera sažypnychu a morichu. Lód bě jemu rjap a wutrobno rozsołkł a satkóczik.

* W Nowych Benatkach w Czechach da žo wuczer Zežulka, kiž na astma czerpi, se sczahakom (Auzug) do druheho poskhoda schulskeho domu horje sczahnycz. Horje dozpěwschi měješche njesboże, so žo rjeczas rostorhny a wón do hłubokeje pinzy padny, žebi nop rossasy a bě morwy.

* W septembru lońscheho lěta wuczobnik Winkler w Zitawje žwojemu knjesej 2500 hr. pschekschiwi a czekny. Nětkole žu jeho w Triesczе popadnyli a žem do jastwa wotwjedli.

* S Czopliz w Czechach. 70 lět stary kryjer Kliman se žwojim 11lětnym wnukom na žmykazych žankach po drosy s Hornjeje Krupki do Krupki jědżesche. Na leńku padżeschtaj. Stary muž pschi pschenjeżenju wumrje.

* Radwor w Schlesyskej. Na knježim dworje w Njedanach wojnar Buzek město piwa lysol wupi, sa dwě hodzinje po žurowych bolosczach wón wumrje.

* W Sbarasu blisko schlesysko-ruskeje mjesy žo wczera schtyrjo wobrónjeni rubježnizy do wobydlenja wulkopschekupza Wachnowyzkeho dobychu, jeho, jeho žonu a dwě džowzy satělichu a zyły dom wurubichu. Ale rubježnikow podadnychu a poliziji pschepodachu.

* W Hielgersdorfje pola Trutnowa azetylenowy płun na žurowe waschnje w hosczenzu rosbuchny. Hdyž chzyschе 16lětny korczmarjowy žyn sa njeporjadnej rossžwětlazej pschiprawu hladacz, žudobje s płunom rosbuchny. Młody cžłowjek bu na kruchi rostorhany a hnydom morjeny. Wschě wokna w rejwazej łubi buchu rosbite a murje wobschkodżene.

* (Parna łódź w płomjenjach.) Flensburgska łódź „Ursus“ je na morju s wjeczora Jendželskeje jenu palazu łódź do morja žo shubicz widżała. Sdasche žo to nowa wulka łódź bycz, kotraž je s czežkim kubłom nakładżena bła. Ludżo njeběchu na łódźi widżeczz.

* Sandżenu žrjedu bě sajimawe datum: 11. 1. 1911, po tajkim schěsczi jenitkow; hischcze žadnische budże 11. novembra tehole lěta: 11. (dnja) 11. (měžaza) lěta 1911, po tajkim žydom jenitkow.

* (Wužitk lawa.) Jedon franzowski pschirodospytnik, David Longworth, dopokasuje, so žo s wutupjenjom lawow w Ugandże w Afriży kolonisazija tuteho kraja s Europjanami jara poczežuje. Njeżmerne stadła antilopow a zebrow, kotrež žo w narańschej Afriży namakaju, žně nowych kolonistow sapuscżeja a jim wulku schkodu naczinjeja. Antilopy a zebry žu ratarjowi najhórschi njepscheczeljo, kotryž njemóże wopschijecz, so žo tale swerina se sakonjom schkita, mjes tym so žo lawy, njepscheczeljo saniczerjow jeho žnjow, bjes žmilnosczе wutupjeja. So by žo sežiwił, dyrbi law wob tydżeń s najmjeńscha dwě wulkej rostliny žerjazej skoczeczi sežracz. W žamej wokolnosczi Nairobi žu bońtwarjo w jenej jenicžkej bońtwarskej periodże 346 lawow potšeleli. Tale liczba wosnamjenja, so je žo 36 000 hacz 40 000 antilopow a zebrow psched žmjerczu psches lawow wubarnowało. Longworth praji, so dyrbja žo najprjedy hońtwinske sakonje w Afriży pschemenicz, prjedy hacz žo nowi kolonistojo do Ugandy wabja.

* (Mordarstwo.) Bożu nóż buschtaj w Bernje dwaj starschej mandżelskaj, Hirschi rěkazaj, skónzowanaj. Mordar bě najprjedy

* Se Schlesyskeje, s Czech a s druhich krajow pißaja wo jara mnohich njesbożach, kotrež žu žo pschi jěsdżenju se žankami stake. Tajki strach je khětro bliski. Dżenżnischi dżeń ludżo sawjeżelenju wscho wopruja: czaż, pjenjesy, strowotu, żiwjenje. Spěschnischo žo wschitko stała a lěpje žo jim lubi. Ale we wschěch wężach je tola měra a njesa, bjes teje ani wjeżele wjeżele wostacz njemóże. Napadnje wjele khromych ludżi, tež dżeczi, dżenżnischi dżeń w tajkich konzach widżisch, hdżež duch pschehnateho wobkhoda knjezi. Wěso maschina to dokonja, hodżi žo tež žnadnje porjedżicz, skónczнje tež nowa kupicz, ale je dha człowjek maschina? Mózesch dha žebi tež noweho stawa, wóczka, strowoty, żiwjenja sa hischcze wjetschi pjenjes kupicz? To běchu naschi prjedownizy mudrischi: składnje, ale stajnje. Pschi tym je dżeło khmańsche, wjeżele rjeńsche, strowota khmańscha a żiwjenje sbożownische!

* (Mordarstwo a žamomordarstwo.) W Draždżanach je kładnik Kämpf žwojeho 15lětneho žyna a potom žam žebje satšelik. Ssyna, kotryž pola jeneho herza w Pirnje wuknjesche, bě wón do Draždżan skałak, jemu sdżěliwschi, so ma žwójbne należnosczе s nim wuczinicz. Kämpfowa żona bě žo psched 9 lětami wot njeho dżělika a je s jenym druhim mużom żiwa.

* Sozialdemokratiski měschczanski radżiczel Wolf w Kaiserslauternje je 10 000 hriwnow lěkarstwowych pjenjes pschekschiwiwschi czeknył.

* (Dżěczo žo spaliło.) W Friedersdorfje w pokodnischej Łužizy běschtej Rotherez holczży, 2 a 5 lět starej, žamej doma. Hrajtajo starsche dżěczo do bliskosczе khachlow pschińdże, pschi czimž žo jeho drasta sapali. Dżěczo žo tak czežko wopali, so sa něktore hodżiny wumrje.

* (Semjerżenje w Turkestanje.) Sandżeny tydżeń je žo semjerżenje w žrjedżnej Asiiskej, wosebje w Turkestanje, wopjetowało. Město Walsk je žo pschi semjerżenju se wschěmi wobydlerjemi do semje pschepadło. Na městnje, hdżež je město stało, je jězor nastał.

S města Wěrneho pißaja, so semiske storki dale traja. Wobydlerstwo žo hischcze pschezo traschi. Ludżo žo dalschich saždynjenjow khěżow boja a teho dla njedżiwajzy žuroweje symy w stanach bydła abo pod hołym niebjom pschebywaju. Mnohy ludżo žu pschi semjerżenju rosoma sbuli a w rospadankach błudża, so buchu sa žwojimi žwójbnymi a dżeczimi pytali. Semja je žo rospukała, druhdy žu rospuklisny połdra łohcża schěroke. Jara czežko je Nerym czerpik, hdżež wjele stow czěkow leži. Tež nad brjohom Issikulskeho jězora su žo wschě žudlischcza wupuscżile. Krajina je tak pscheměnjena, so njeje wjazy spósnacz. Póstika dróha s Taschkenta do Alatyr-Amirla je se skałowymi rospadankami poždypana. Póstike sastanischczo w Salaara je žo s wotwalenej horskej skału pohrjebało. Wschitzy wobydlerjo žu žo sarasyli. Tež w měscze Tokmaku wjele morwych leži, kotsiž powětr sažmjerdżeja, dokelž nichtó tam njeje, kotryž by jich pohrjebał. Hory pola Wěrneho žu žo do zyła pscheměnile; zrałe mjeschki horow žu žo shubile. Pschi semjerżenju je žo na dobo žněh na horach shubił, kotryž hnydom wocžorni. Petrolejowe žórła pola Naryma a wuhlowe jamy pola Kuldsche, kotrež wukrajanom žłuscheja, žu žo sapalile.

* (Mór w Mandżurskej.) W Kharbinje mór w chineskim měscze žakostnje sakhadża. Wschědnje sta ludżi wumrjeja. Dokelž njeje khwile, ludżi hrjebacz, a tež nichtó tole dżěło njesapłacżi, žo czěła na drohi mjetaju, hdżež powětr w dalokim wokruhu sažmjerdżeja. Skoro w kóždej druhej khěži w chineskim Kharbinje a w žužodnym měscze Fuersidjanje na mór khori leża. Khorosez žo hrósbnje skoku rosschěrja. Khorosez žo tež hižom Kharbinskemu europiskemu dżělej bliži. Hižom staj dwaj Ruskaj na mór shorikoj.

Wužudzenja.

Khostanska komora. 46lětna dżěłaczerka Madlena Pětkez w Minakale bě 28lětnu hosposu Ernestinu Hanu dżělenu Schmidtowu rodż. Mukez tam stschiwdżenja dla wobskorżika, na czož bě Schmidt wa pschecżiwo njej pschecżiwoskórżbu podała. Schmidtowa bě na Pětkez, kotraž na Minakalskim knježim dworje žwinjom pizu warjesche, sczaka, so nózny straznik sa njej hlada, hacz Pětkez se žwojim korbom niczo domoj njenožy. Wo tym shoniwschi, bě Pětkez Schmidtowu „sakl. ranzu a k....“ mjenowała. Lowniski žud bě wobej žónskej po 20 hriwnach pjenjeżneho khostanja abo k arrestej po 4 dnjach sažudził. Powołanje pschecżiwo tutemu wužudej žo sacżižny.

Jěsdny plan želesnizow.

Se Chorjelza do Trudjan.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	—	—	—	7,48	8,28	12,17	2,11	2,0	4,24	6,08	8,52	9,07	11 52
Mychbacha	—	—	1,40	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12 21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,2	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10 26	1,36
Bjelenja	4 05	5,46	7,00	—	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Bistopiz	4 24	6,09	7,19	—	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	7,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drajdjan	0,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

S Drajdjan do Chorjelza.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
Drajdjan .	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,36	3,14	5,09	8,10	9,46	—
Radeberga	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	8,45	10,18	—
Bistopiz . .	1,35	—	7,06	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	9,11	10,43	11,14
Bjelenja . .	1,50	—	7,32	8,34	—	10,33	—	1,50	4 25	—	9,27	10,59	1,28
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	0,46	2,14	4 39	6,05	7 01	9,40	11,16	11,37
Pomorz . .	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija . .	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Mychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Radeberga	1,50	11,19	1,09	9,42	12 1
Pulcznizy	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12 04
Großröhrsdorfa	7,19	10,53	1,34	5,16	8,24	11,55
Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Kamjenza do Arnsdorfa Tu jenoż 2, 3. a 4. wosowa klaša jěduji.

S Kamjenza	6,38	2,15	5,02	7,11	8,54	9,42
Pulcznizy	8,59	12,37	3,20	7,35	9,46	6,03
Großröhrsdorfa	9,17	12,46	3,28	7,45	9,55	6,11
Do Arnsdorfa	9,20	12,59	3,40	7,59	10 8	6,24

S Arnsdorfa do Radeberga.

S Arnsdorfa	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,36	3,14	5,09	8,10	9,46	—
Großröhrsdorfa	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	8,37	—	—
Pulcznizy	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	8,45	10,18	—
Do Radeberga	1,55	—	7,06	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	9,11	10,43	11,14
S Radeberga	1,50	—	7,32	8,34	—	10,33	—	1,50	4 25	—	9,27	10,59	1,28
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	0,46	2,14	4 39	6,05	7 01	9,40	11,16	11,37
Pomorz . .	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija . .	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Mychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25§
Dźěžnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33§
Budestez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40§
Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45§
Do Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poślednim dźěłanskim dnju w tydźenju.
* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi kóždu sobotu, njedźelu a swjate dny.
§ Jěsdźi jenoz 31. okt., 27. nov., 26. dez., 29. jan., 26. febr. a 26. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	2.—4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,16	—	3,13	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12.12	—	3,11	5,35	—	10,21
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8 54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.
† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poślednim dźěłanskim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož sobotu, njedźelu a swjate dny.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w Serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischeži.

Dalokorěczak czißło 687.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 19. januara 1911 dopołdnja 1/2 10 hodźin ma so tam w drjewischczu

19 rm **khójnowych schczěpow,**
19 = **khojnowych kuluchow,**
109 = **khojnowych pjenkow,**
30 loßow khojnoweje walczinY,
180 khojnowych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewischczu 1/2 10 hodźin dopołdnja pschi Drobjansko-Pßowjanskim puczu.

Minakalske hajnistwo.
Mauke.

Drjewowa awkzija

na tachantskim hajniskim revěrje.

W **Sdźeri** ma so
pondźelu 16 januara 1911 dopołdnja wot 9 hodźin
něhdże **60** rm **twjerdych kuluchow,**
20 = **mjehkich kuluchow,**
100 = **twjerdeje a mjehkeje walczinY** a
60 brěsowych a khójnowych dołhich hromadow,
sestajanych we 18. hacź 11. wotdźělenju pola Lehmannsdorfa, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w korczmje w Lehmannsdorfje.

Tachantske hajniske sarjadnistwo w Sdźeri:

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecź stow hudanczkow
i trěbnym kluczom
Sa swojich wujkow a swoje czetki

po zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, sestajał a do Serbskeho kraja puschcził **Jan Radyßerb.**

Teho runja ßu tam dostacź knižki

Brunčki

po 1 hr. 20 pj.

Sapißanja na

4% jastawne a kreditne listy

ratarskeho kreditneho towarstwa w sakSk. kralestwje

po kursu **101, 10%** hacź do wutory 17. januara pschijimuje

Powschitkowny němski kreditny wustaw.
Depositowa kaßa w Budyschinje.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

10 hr.: k. Jakub Lorenc, hajńk w Hiesfeldźe nad Rhynom;
po **5** hr.: kk. Handrij Gruhl w Rozwodecach, kantor Šwjela w Skjarboscu, »Serbowka«, towarstwo serb. sem. w Prazy;
4 hr.: k. Dr. A. Vozarek w Gracu;
po **1** hr.: kk. kubleŕ Skop w Kołwazy, Kruświca w Budyšinje.

Ssym pschisamknjenje k telefonej
pod czißlom 290
dostał.

Skótny lěkaŕ Schwarz
w Budyschinje, pschi drjewowych wikach 4 II.

Murjerskich a czeßliskich wuczobnikow
hischcze pschihimuje twarski mischtr **Hauser**
na Schliebenskej drósy czißło 7.

Palne drjewo.

Ssuche kuluchowe drjewo a pjeńki
pschedawa
hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo
w Dubom.

Kuchaŕki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeńka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Hólza, kotryž chce
kowarstwo
nawuknycź, k jutram do wuczby pyta **Arno Bothmann,** kowaŕski mischtr na swonk. lawskej haßy 31.

Wuczobnika
k pschichodnym jutram pyta
E. Britscha w Draždźanach,
Fischhofplatz Nr. 17.

Pjekaŕskeho wuczobnika
k ujtram pyta
Bjedrich Bartko,
pjekaŕski mischtr w Njeßwaczidle.

Sprawny **hólz,** kotryž chce
sahrodnistwo
nawuknycź, dobru wuczbu namaka pola **Handrija Pětschki** na lazaretskej drosy w Budyschinje.

Khěža
w Lusy czißło 42 pola Radworja s polom a łuku je na pschedań. Napłaczenje, kaž ßo hodźi. Dalsche je tam shonicź.

Khěža
w Radworju czißło 30b je na pschedań.

(K temu czißłu schiloha.)

Jutrnica,
serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,
změje njedźelu 22. januara pop. w 4 hodź. we Weberec hosćencu **zhromadźiznu.**
Bohaty wopyt so wočakuje.
Předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.
změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 15. wulk. rózka** pop. z dypkom 4 hodź. w Budichec hosćencu swoje **hłowne posedźenje.**
(Rozprawa pokładnika a nowowólby.)
Knjez dopisowaŕ je přednošk přilubił.
Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Ralbičanska »Lilija«

změje njedźelu 22. januara 1911
w Ralbicach
spěwny wječor.
Započatk w 7 hodźinach.
Wutrobnje přeprošuje
Předsydstwo.

Spěw. tow. »**Meja**« w Radworju
změje **29. januara 1911** popołdnju w **4** hodź. pola Delankec
— hłownu zhromadźiznu. —
Porjad: 1. Zličbowanje. 2. Wólby. 3. Namjety a rozmołwy.
Wubjerk.

Burske towarstwo w Rakezach
smeje swoju **hłownu shromadźisnu njedźelu 22. januara 1911.**
Dnjowy porjad: Pschepołożenje službowanja a rosprawy a skónčnje nowowólby. **Pschedsydstwo.**

Sahrodniski wuczobnik
so k jutram pyta w hrodowskim sahrodnistwje w Barcze. **Vogel.**

Hólz, kotryž chce
pjekarstwo
nawuknycź, wuczbu namaka pola **A. Biesolda** na bohatej haßy.

Do Lasa!
Njedźelu 15. januara 1911 wulki
kóstopiwowy swjedźeń
s rejemi.
Pschećelnje pscheproschuje
Khorla Scholta.

Swojeho droheho semrjeteho, blidaŕskeho mischtra

Jana Mudreho

k poßlednjemu wotpoczinkej pschewodźiwschi, wschitkim pschiwusnym, pschećelam a snatym, knjesej sararjej Ssykorje sa troschtowaze ßłowa a Minakalskej gmejnskej radźe sa poßlednje poczesćenje swój **najwutrobnischi dźak** prajimy.

W Hatku a Minakale, 10. januara 1911.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

Sso wróciwschi wot rowa nascheho lubowaneho mandźelskeho a staroscziweho nana, kublerja a ßejmskeho sapóßłanza

Jana Augusta Soby,

pohnuwa naß, sa wschě wopokasma luboscze a pschećelstwa, sa troscht knjesa duchowneho, bohatu kwětkowu pychu, wulki pschewod k rowu, sa częsczaze ßłowa knjesa tajneho ratarskeho radźiczela dr. Hähnela jako sastupjerja 2. komory sakskeho ßejma a sa wobkruczenja dźaka a pschipósnacza wschelakich towarstwow psches knjesow Barta a Krónu swój **najwutrobnischi dźak** wuprajicź.

W Czornjowje, 10. januara 1911.

Žarowaza Sobiz ßwójba.

Pschiłoha k czišłu 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. jannara 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

9. januara 1911.

Płaczišny po zentnarjach s hriwnach.

Skótne druhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	46—49	84—87
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	78 83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—40	73—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	30—35	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—47	76—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	39—43	71—75
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—38	65 70
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	28—33	59 64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46 49	78 82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41 45	72 77
3. ßnadnje pizowane	35 40	66 71
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	86 89
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—55	82 85
3. ßnadnje wuwite wot zyza	46—51	76—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sčschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	51—53	67—69
2. mjaßne	49 50	65 66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45 48	61 64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:			Budyschinje. 7. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	Lubiju. 12. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	50 kilogr.	běła	—	—	—	—	9	50	10	—
„	„	žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	„		9	—	9	25	9	—	9	50
Rožka	„		—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	„		7	—	7	12	7	—	7	25
Jeczmjeń	„		7	50	8	50	8	—	9	—
Wowš	„		8	—	8	20	7	20	7	60
Hróch	„		12	50	13	50	12	50	13	—
Woka	„		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	„		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	„		15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	„		2	40	2	80	2	30	2	70
Butra	1 kilogr.		2	30	2	40	2	30	2	50
Pschenična muka	50 „		10	25	19	50	15	—	18	—
Ržana muka	50 „		8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno	50 „		2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma	100 „		4	50	4	80	3	65	4	30
Prošata 324 schtuk, schtuka			13		27		—	—		—
Pschenične wotruby	50 kilogr.				5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby	„		—		5	40	5	—	5	80
Pschenčny gris	„		—		6	—	—	—		
Ržany gris	„		—		6	40	—	—		—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowš wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacž 15 np. 73 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 50 np. hacž 13 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

12. januara 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 35 np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 40 np., wowš wot 7 hr. 50 np., hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 13. januara: Symnischo, žněh.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 2. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodzin farat Räda žerbske a w 10 hodzinach němske předowanje — Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Hendrich Adolf Jakub, khěžeŕ a dźěłaczeŕ na Židowje, s Johanu Marju swudowjenej Hempelowej rodź. Ducžmanez tam. — Ernst August Wicźas, pohonczˇ w Tšelanach, s Marju Marthu Kruziž s Rakez.

S **druhich wozadow:** Ernst Bruno Hansch, dźěłaczeŕ w Brěsyschczu, s Hanu Marju Poldrakez w Zicženku. — Khorla Herman Panach, dźěłaczeŕ w Semichowje, s Emmu Augustu Nowakez w Huszy. — Khorla Pawoł Schlenker, pohonczˇ w Huszy, s Metu Marthu Běliz tam. — Bjedrich Hermann Kühn, kajeršti mischtr w Korsymju, s Jdu Marthu Heidrichez we Warnoczizach. — Jurij August Pawlik, dźěłaczeŕ w Khelnje, s Hanu Augustu Rěschkez s Holeschowa. — Ernst Ssymank, pohonczˇ w Ruppersdorfje, s Bertu Hanu Diezez s Rychbacha w V. — Jan Hermann Biskop, dźěłaczeŕ w Dobroschezach, s Marju Augustu Donkez s Luha. — Max Pawoł Adolf Kluga, samkat w Dubinje p. Draždžan, s Lejnu Augustu Kschiženkez se Stróže p. Rakez. — Eduard Hendrich Ryczeŕ, pjekarski mischtr w Sarečzu, s Hanu Marju Roßmijez s Pßowjow. — Khorla Ernst Nowak, kublerˇ w Lipiczu, s Johann Marju Schubertez s Pßowjow. — August Schczěpan, wotrocžk we Wulkej Dubrawje, s Hanu Kralez tam. — Khorla Wylem Kóczka, hospodarski pomoznik w Halbawje, s Marju Bockez s Kumwalda. — Jurij Herman Měrczin, kublerˇ w Porschizach, s Hanu Marju Kaltschmtdez w Kluschu.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Albert Richard Max, Jana Augusta Ernsta Klina, ratarja w Libuchowje, ž. — Jan August, Jana Augusta Khěžnika, ślakarja w Hornjej Kinje. ž. — Ernst Pawoł, Khorle Augusta Roharka, fabrikarja na Židowje, ž. — Margareta Gertrud, Maxa Alwina Menzela, hródžneho schwajzarja w Dobruschi, dź. — Lina Margareta, Oskara Pawoka Scharfy, koblarja w Sčzijezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hańža, Michała Winzarja, dźěłaczerja na Židowje, dź. — Sidonia, Franza Böhmy, hudźbnika w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow:** Gustav Marczin, Gustava Adolfa Kreczmarja, dźěłaczerja w Nowej Wßy p Huski. — Waltar Marczin, Richarda Marczina Urbana, dźěłaczerja w Brěsyschczu, ž. — Elsa Martha, Jana Bohuwěra Wawrika, kublerja w Njeßwaczidle, dź. — Alfred Kurt, Ernsta Moriza Schustera, dźěłaczerja w Milkezach, ž. — Pawoł Richard, Pawoka Ziegenbalga, cźeßle w Sarečzu, ž. — Jaa Hermann, Jana Rychtarja, tyscherja w Rakezach, ž. — August Gerhard, Augusta Měrczinka, khěžerja w Rakezach, ž. — Pawoł Max, Khorle Augusta Krala, dźěłaczerja w Rakezach, ž. — Lejna Eva Margareta, Augusta Franza Kühna, dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Gertrud Mariana, Khorle Jul. Senftnera, formarja w Khrósče, dź. — Alma Frieda, Jana Augusta Kroschka, khěžerja w Pßowjach, dź. — Jau Richard, Richarda Pelza, wobydlerja w Khrósče, ž — Dia Richard, njemandź. ž. we Lusku. — Hermann August, Jana Augusta Homela, krawza w Hrodžischczu, ž. — Martha Marja, njemandź. dź. w Rakojdach.

Zemrjeli:

W **Michałskej wozadže:** 11. dżeń januara: Khorla Hendrich Cžornak, schewz na Zidowje, 63 l. 8 m. 28 d.

W **katholskej wozadže:** 31. dez. Hana Jänichez w Budyschinje, 83 l. 8 m. 6 dn. — 8. jan. Michał Luscžanski, khěžeŕ w Budyschinje, 56 l. 1 m. 27 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

2. njedželu po tsjoch kralach smeje rano ½8 hodžin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodzinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

2. njedželu po tsjoch kralach smeje farat Domaschka rano we 8 hodzinach žerbsku spowjedź, dopołdnja w 9 hodzinach duchowny Bojz žerbske a ½11 hodžin němske předowanje.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**

porucza swoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßkanje w cžwizach a bleschach.

Proschu žebi płaczišnowy sapiß žadacž.

Želesniski jěsdny plan
ša Bělu Wodu,
płaczazy wot 1. oktobra 1910.

S Barlina=Khoczebuſa do Běleje Wody
517, 737, 1036, 1156, 113, 213, 417, 557, 707, 1114.

S Běleje Wody do Khoczebuſa=Barlina
522, 739, 1038, 1206, 114, 419, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běleje Wody
513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běleje Wody do Shorjelza
518, 740, 848, 1206, 221, 455, 535, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho po Hródka
527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běleje Wody
508, 728, 1027, 1145, 200, 408, 658, 1105.

S Czorneje Wody do Wrótßławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	11,00			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24			6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Czorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujeſd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoczebuſa=Petershajna=Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebuſa	do	8,50	12,22	5,24	11,07
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

Tšěschne dźěła!

Tšěchi se schifrom ša 2 mk. 20 pj. po □metrje kryje a tež wschě druhe tšěschne dźěła a wuporjedźenja czini

Ernst Richter, tšěchikryjeŕ,
na Tšělanskej drósy 20.

Moje inventurske
předawanje
je ßo ßrjedu 11. januara t. l. sapoczało.
Walter Noebel
na bohatej haßy.

Tšihwěsdowske tšěschne
zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** ſ 8 hłowczkami ša pschejěsdy, hródże, dwory atd., **zyhěle k hrjebiczkam, żelezne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**
porucza
Pawoł Arnold,
parna zyhelnicza w Tšjoch Hwězdach
(Dreistern) pola Budyschina.
Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske ſarjadnistwo czo. 11.

Franz Marschner
czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſtład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Spěwarske,
ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże
ſwjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Waki
wotſtronjeja derje ßkodźaze
wakowe bonbony,
tyſka 30 pj.
Strauch & Kolde w Budyschinje,
ſ napschecza katholſkeje zyrkwje.
Willy Schröder w Budeſtezach.

Czerſtwy łój *M.* po 40 a 50 pj., zyle tolſty **połcz** *M.* pschi 5 *M.* 90 pj., **ßadło** *M.* 75 pj., **ſylſu** *M.* 40 pj., **plezazy tuk** *M.* 100 pj., druhu druzinu **kolhaßy** *M.* 60 pj.
porucza
O. Wětſchka na żitnej haßy.

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodźinach
w khofejownì.

Najwjetschi skład
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješćel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólčki
atd. atd.

Kóslaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wolmu
poznajwyschschich plaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholiskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

Kakao
je po wědomostnym pschepytanju najpschihódnischa a najstrowischa zyroba a živnosć a cžěku wjele bóle hoji dyžli drohi khosej a czaj, kotrajž žaneje požitnosćje nimataj. Dobry cžisty kakao pschedawa
schokoladowy kontor
Moritza Schmidta
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju,
punt hižo po 90 pj., lěpsche druźiny po 100, 120, 160, 200, 240 pj.

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentiske a sawostajenstwowe wězy atd.
Ręczi ßerbski.
— Telefon cžisło 177. —
Pschesadžowanje ležomnosćow.

Zigary
a
zigaretty
najlepschich druźinow
po tunich plaćišnach porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradženje ležomnosćow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudžełanje kupjow a liscžinow wscheje druźiny, sestajenje wschěch druhich pisnych džełow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Ręczu tež ßerbski. —

Paul Giebner
w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucza swoje derje wothladane **wina.**
Pjecz wulkich pinzow.
Wino k posylnjenju a k strowosći.
Wino k swjedženjam atd.
Tym, kotryž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedženju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucžowanskich wudawkow nimam. :: ::

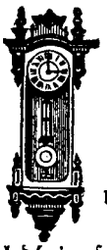
Powschitkowny
němski kreditny wustaw.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějazy.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedženju $2\frac{1}{2}\%$ | **pschi 3 měsačnym wupowjedženju $3\frac{1}{2}\%$**
pschi jenoměsačnym wupowjedženju 3% | **pschi 6 měsačnym wupowjedženju 4%**

Pschenajacże khamorowych kaschežikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a feminarskeje haßy.)

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry a tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawßkej haßy 5.

Jencź pßchedawa a poledźuje, ßa ßwoje dźěło ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíßnami wupołożene, wobhladacź.**

Rjane nowe

polne jerje

mandlu po 75 pj. porucza

Walter Arnold

w Budyßchinje
na bohatej haßy 12.

Hoßczenz w Lětonju

porucza ßwoju ßkładownju

hlinjanych
hornzow

wßcheje druźiny,

hlinjane a blachowe roły
a kolena,
ßchamottowe zyle a połzyhele
ßa khachle a kóßły,
kanonßle khachle
wßchěch wulkoßczow,
kruwjaze, ßwinjaze
a proßaze korta,
tßéßchne papy a
drainěrowanßle roły
po fabrikßtich płaczíßnach.

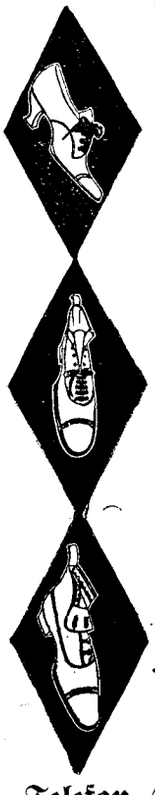
Emil Dietrich.

Saiſonowe Wupſchedawanje

wſcheho ſymſkeho wobucźa

kaž tež wſchelakich **jenotliwych porow** ſavoczńje ßo

pjatk 20. januara popołdnju w 4 hodź.

Twory ßo po wurjadnje tunich płaczíßnach, ſ dźěła :: niže połojzy ßamßnych khoſtow wotedawaju. ::

Ssmy ßo rosßudźili, nětkole po ßkónczenju hłowneje ſaiſony ßwoje **ſymſke twory** do cźiſta wurumowacź.

Cźeſczenym Sserbam ſ tutym ſkładnoſcź poſkiczamy, ßebi hiſchcze ßrjedź ſymy por ſolidnych dobrych cźrijow :: :: po bajkowſzy tunjej płaczíßnje wobſtaracź. :: ::

Jenoż prěnjoklaßna twora. **Jenoż prěnjoklaßne formy.** ::
Jenoż prěnjoklaßne dźěło. **Jenoż prěnjoklaßne poßłuźenje.**
Wuźiwajcze tule ßkładnoſcź!

Shorjelska
črijowa pschedawarnja
A. Jacobsohn

Telefon 467. **w Budyßchinje na bohatej haßy 7.** Telefon 467.

S wulkim wuźitkom ßa kóždeho ßu Maggiowe polìwki

Kreuzstern MAGGI's Bouillon-Würfel zu 5 Pfg.

w kośttach po 10 pj. ßa 2—3 talerje poliwki. Sa krótki cźaß a **jenoż ſ wodu** ßwaricź. Stajnje cźerſtwe a we wßchelakich druźinach najlěpßche porucza

Auguſt Czecź, kolonialne twory na bohatej haßy 8.

Po tunich płaczíßnach poruczam ßwój derje wuhotowany ßklad ſſ. **domjazych, kuchińſkich a hoſpodatſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latatnjow, zylindrow a ßuźołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, żeleſne pónoje a hornzy, hoſpodatſke wahi, noże, widliczki, kźizy, nožowe korbiki, khoſejowe młyny, khoſejowe khany, khoſejowe a zokrowe tyče, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentriſugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, **klampnatſki miſchtr : : : : :**
pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.
— Wuporjedźenja. —

Podklócźe a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany. Jenoż **Todor** żadajcźe a bjerćźe. Jenoż woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogowńja,
ſ napſchecźa katholſkeje zyrkwje.

Ernst Jenke.

Holczaza, hólczaza a muźaza draſta.

Wulke poniżenje płaczíßnow

na **muźaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, jupy, ſwjerſchniki, holczaze wobleczenja, żakety, khapy, klobuki, ſchaty** atd,

Wobhladajcźe ßebi płaczíßny w mojich wukładnych woknach!

Jenoż hódna twora.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 3. | Sobotu 21. januara 1911. | Lětnik 70.

Puczowanje krala Bjedricha Augusta do Egiptowskeje a do Sudana.

Kral Bjedrich August so 29. januara na puczowanje do Egiptowskeje a Sudana nastaji. Kral so sa něhdźe 12 njedźel do Sakskeje wróći. Na swoje puczowanje je so wón z pschednoschkami, kotrež su tśo profesorojo Lipscanskeje universitty psched nim wo egiptowskich stawisnach, swěrinje a rostlinach měli, pschihotowak. Tež wo wikowansko-politiskich a industrialnych wobstejnoscach je so kral wobhonjak. Wón chce tež industrialne etablissementy wopytacź, kotrež pschi jeho puczu leža. Wuhotowanske wěży, kotrež su sa dlějsche puczowanje w druhim klima trěbne, su so pola sakskich fabrikantow wobstarake. Dokelž kral tež na hońtwu a rybaństwo něschto cźasa na jěsbje z Khartuma po běłym Nilu nakoži, so tež tśělby, munizija a wudźenska nadoba sobu wosmu. Puczowanje z dźěła psches mako wobydlene a kultiwowane krajiny wjedźe. Duž so tež konserwy a druha zyroba puczowanskim brěmjenjam pschidadźa. Dale je tež kralowy cźělny lěkar dr. Selle puczowansku haptyku sestajak.

Pschiwos franzowskeho skota a danskeho mjasa.

Wokarjo na mjasowu drohotu so nětko nadźijomnje spokoja. Swjaskowa rada je do teho swolika, so so z Franzowskeje tež do Sakskeje skót pschiwožuje, kaž so to hižo dlějschi cźas w Bayerskej, Württembergskej a Badenskej stawa. Po postajenju sakskeho knježerstwa smě so sa tydźeń do Draždźan 500 howjadow, do Lipska teho runja 500, do Kamjenizy 300, do Zwikowa 200 a do Plawna 200 howjadow pschiwjesć.

Měschcźanska rada w Kamjenizy je so rozsudźika, ras z pschiwosom danskeho howjaseho mjasa spytacź. Rěsniska jednota ma dowos wobstaracź. Wyschschi rěsniski mischtr Striegler a měschcźanski skótny lěkar Misselwitz staj so po poruczności měschcźanskeje rady na studowanske puczowanje podałoj. Najprjódy staj Koburg a Gotha wopytałoj. Tam drje pospyt z pschiwosom danskeho mjasa njeje njepschihodny wunoschk měł. Tola hacź runje bě měschcźanska rada dowos podpjeraka, su tola z njedostatkom skónczili. Mjenowanaj wotpósłanzaj staj potom do Danskeje puczowałoj, so byschtaj mjaso na městnje samym pruhowałoj, danske mjaso je drje wubjerne, hacź pak budźe wono mjasowe płacźisny w Němskej ponižicź móz, je jara dwělne. Najprjódy dyrbi so jedyn waggon na pruhu skasacź a so potom mjaso w Kamjenizy po puntach rospschedacź.

Khěžorstwowy sejm

so w tu khwilu z dawkom na pschibywazu hódnoscź leżomnoscźow sabjera. Nowy dawk so najskerje pschiswoli. Statny sekretar Wermuth warnowasche, dawk ponižicź. Hdy by so to stako, njeby stat wjedźał, z wotkal měł pjenjesy k podpjeranju veteranow bracź. Pschecźiwo dawkej je so nationalliberalny bankowy direktor dr. Weber z Lubija wuprajił. Wón so boji, so so z nowym dawkom cźežke sapschimanje do samosarjadnistwa gmejnow cźini. Teho dla dyrbjał so podźěl, kotryž so wot dawka gmejnam pschewostaji, powjetschicź. Wón měješe tež cźežke wobmyślenje dla dalewobstacźa dawka na wobwrót pjenjes. To je jenostronske wobcźeženje pjenjes.

Wobskorżeni pruszy krajni radźicźelja.

W pruskim krajnym sejmje je sapósłanz Lippmann w mjenje swobodomyślneje strony hromadu skórźbow na njesakonoscźe krajnych radźicźelow pschednjesł. Krajny radźicźel dr. Schröder je jeneho liberalneho na drósy wot jeneho rosrěcźenja wotwołał a jeho dla hubjeneho postrowa naswarił. Na mlokoweho wikowarja je wón nawołał, dokelž njeje krajnemu radźicźelej najprjedy mloko pschinjesł. Jenemu pjekarskemu mischtrej je so podawanje khleba sa wokrjesnu khorownju wsako, dokelž je wón z ratarskeho towarstwa wustupił. Dale je krajny radźicźel Berleburgskemu wojerskemu towarstwu z wustorcźenjom z wojerskeho swjaska hrosył, jenož dokelž bě sebi towarstwo pschedsydu wuswoliko, kotryž so krajnemu radźicźelej njelubjesche. Jedyn druhi krajny radźicźel njeje wólbn jeneho hosćenzarja sa kawnika wobkrucźił, dokelž je tutón sozialdemokratow w swojim hosćenzu cźerpił. Minister snutskownych naležnoscźow so sapowjedźi, so z wobskórźbami na krajneho radźicźela dr. Schrödera saběracź, dokelž hischcze sud, kotremuž su so pschepodake, njeje wo nich rossudźił. Hewak jemu njeje ničzo znate, cźehož dla dyrbjał jenostronskemu abo stronisźy politiskemu pschepschimanju krajnych radźicźelow napscheczo stupacź.

Wusswojenje pólskich kubłow

je so z nowa w pruskim krajnym sejmje rospominało. Někotsi sapósłanzy so knježerstwo praschachu, cźeho dla so wusswojerski sakoń hischcze pschezo njenałożuje. Pruskemu knježerstwu su tajke praschenja njelube; wone sjawnje nochze pschidacź, so tónle sakoń njemóže pschecźiwo pruskim Polakam nałożecź, dokelž bychu hewak awstriscy Polazy němsko-awstriski swjask rostorhnycź spytali. Ratarski minister se Schorlemer njewjedźesche ničzo druhe wotmolwicź, hacź so knježerstwo nochze wusswojerski sakoń nałożicź, dokelž je hischcze dosć kubłow w Pósnańskej na pschedań.

Potepjenje jeneho němskeho podmórskeho cźołma.

Němske wójnske kódźstwo je so se srudźazym njesbožom podeschło. Jedyn z 8 němskich podmórskich cźołmow je so wutoru se wschěm swojim muźstwom psched Kielom potepił. Njesboże je so stało, hdyž cźołm z pschewodom jeneho druheho cźołma po morju jědźesche. Wobsadka na nim z 31 muži wobstejesche. S rosbuchnjenjom gasolina je so najskerje cźołmowy sadni dźěl rosrasył, tak so je so woda do njeho dobyła. Muźstwu je hischcze móżno było, telefonsku boju (cźiwizu) na swjerch wody horje puschcźicź. Na tajke waschnje su muźstwa powjesć wo njesbožu dacź mohłe. Hižo w 11 hodźinach bě wulki płuwazy žorawz (kran) na městno njesboża pschijeł. S jeho pomozu so poradźi, cźołm, kotryž bě so mjes tym prědku z hłubiny sběhnył, tak daloko sběhnycź, so wokno, z kotrehož so torpedy wustorkaju, wysche swjercha wody pschińdźe. S tymle woknom so 28 wosobow z cźołma wucźahny. Pschi tym so wyschschi mórski leutnant Valentiner, podoffizěr Heinrich a tepjer Giesener wosebje z tym wusnamjenichu, so z woknjeschkom do cźołma salěsychu a swojich towarschow pschi wobcźeżnych wobstejnoscźach z jara wuskich městnoscźow wukhowachu. Dźěl z nich bě so hižo pohkuschił. Bohužel su so tśi wosoby, kapitanowy leutnant Fischer, leutnant Keilberg a wjeślowar Riper, kotsiž we wěži pschebywachu, saduszyli. Spytachu jim žiwjenje wróćicź, tola wschě pospyty bjes wuspěcha

wostachu. Hacz dotal je to prěnje njesboże, s kotrymž žu žo němske podmórske czołmy potrjechiłe.

Powschitkowny strajk łódzetniskich dźełaczerjow

žo pschihotuje. Ben Tiflet, sekretar dokowych a łódźerniskich dźełaczerjow, je na praschenje rjekł, so bjes dwěla k strajkej dójńdże. Plany dyrbja pak žo potajicz. Jeli so strajk wudyri, žo wón sa 24 hodźin w němskich a amerikanskich pschistawach sapoczńje.

Nadpad na ministra Brianda w franzowskim žejmje.

Pschi wuradźowanju franzowskeho žejma je s pschihladowarskeje tribuny wutoru jedyn pschihladowar do ministerstwoweho pschedžydy Brianda dwójzy s revolvra tśelił. Brianda kulzy mißnyschtej. Jena kulka direktorej khudźinstwa, Mirmanej, sczehno praweje nohi pschetśeli a lěwu nohu s lokła wobodrje. Tśelza žu sajeli. Wón je jedyn něhduschi žudniski pißar s Bayonna a Gizolme rěka. Wón žo sda błudny byc. Teho dla budźa jeho najprjódzy w błudnizy wobkedźbowacz.

Naßylnosć winizarjow w žrjedźnej Franzowskej.

Něhdże 3000 winizarjow wßow Damery, Coumieres, Ventheuil, Boursault, Fleuro Dela Riwiera a Binson žu s czerwjenymi khorhojemi psched pinzu winoweho wikowarja Périera w Daumery pschiczahnyli, žo do pinzy dobyli, wschě žudy, 70,000 bleschow schampanskeho wina a maschiny sniczili a knihi a etiketty spalili. Wóßomdźeßacz hektolitram wina rosnjemdrjeni winizarjo do rěki wuběżecz dachu. Wós s 2000 bleschemi wina, kotryž dyrbjesche do Epernaye wotjěcz, žu s mosta do rěka storczili. Ropot bě derje pschihotowany. Winizarjo žo s zyrkwinymi swonami se wßow swolachu a žo hnydom w Daumery sběżechu, kaž so budźichu na snamjo czakali. Wschitko tak skoku dźěsche, so wyschnosć njemóżesche sakroczicz. Périerowe winizy žu teho dla wupuszczili, dokelž wón pjecza wino falschuje a teho dla winizarjam žane njewotkupuje.

Franzowski minister Pichon wo němsko-ruskim sbliżenju.

Franzowski minister Pichon je Franzowsow dla wuczinjenjow, kotrež žu žo pjecza w Potsdamje pschi wopyczе ruskeho zara pola němskeho khěżora czinike, směrował. Pichon praji, so je fantastiske hudanje, so mohłe Potsdamske wuczinjenja něschto na franzowsko-ruskim swjasku pscheměnicz. Sapóßłanz Cochin žo nadźijesche, so zarowy wopyt w Potsdamje rejka bjes dalschich sczěhwkow wostanje.

K směrowanju wobojanych Franzowsow žu nowiny „Liberté“ powjesczе s Peterburga woczischczałe, so po zarowej pschikasni minister swonkownych naležnosczow Ssasanow do Franzowskeze se schefom ruskeho generalneho staba a někotrych wyschschich offizěrow pojędże. Tuczi budźa s franzowskim generalnym stabom wo wschelakich wojerskich praschenjach jednacz, kotrež swjaskowarjow sajimaju.

Njewěstosć w Portugalskej.

Knjeżerstwo noweje republiki žo pjecza khabła. Po revoluziji je spjeczliwosć do wójska saczahnyła. S Lissabona powjesczе pschikhadźeja, so žo wojazy offizěram spjeczuja. W Oporczе žu teho dla wojakow sajeli. Smyßlenje někotrych regimentow knjeżerstwu staroscze czini. Tež mjes fabrikskim wobydlerstwom wulka njespokojnosć knježi. W někotrych městach je hižo k ropotam dóschło. So by žo lud na wotehnateho krala njedopomnił, je präsident Braga s narodneho muzeja wschě na krala dopominaze wězy wotstronicz dał. Brega žebi drje myßli, so s tym žwoje knjejstwo wobtwjerdźi.

Rusko-awstriska wobhonjerska naležnosć.

Poßledni czaß žu žo w Ruskej někotsi awstriszy a w Galizijskej někotsi ruszy wobhonjerjo sajeli. Do wobhonjerstwa saßudźeneho ruskeho hrabje Ungerna-Sternberga bě žamo awstriski wojerski attaché pschi awstriskim póßłanzstwje w Peterburgu saschmatany. Awstriske knjeżerstwo je jeho teho dla s Peterburga wotwołacz dyrbjało. Kaž žo sda, žo pschi awstrisko-ruskich mjesach s wobhonjerjemi mjerwi, a teho dla drje tež někotrehožkuli njewinowateho sa wobhonjerja wobhladuja. Tak je ruske knjeżerstwo w oktobrje dweju pólskeju studentow Lwowskeje hajniskeje akademije sajecz dało, kotrajž we Wolynskej na kubłach hrabje Kawjazkeho hajnistwo praktiszy wukneschtaj. Ruske knjeżerstwo jeju winuje, so kraj sa Awstrisku wobhonjataj a je jeju do Zitomirskeho jastwa sawrjeło. Galizijski khěżorstwowy uaměstnik je pola ministra swonkownych naležnosczow hrabje Ahrenthala sakrocził, tola bjes wuspěcha. Psched krótkim je žo jatymaj wobskórżbne pißmo pschepodało, w kotrymž žo praji, so hajniska akademija w Lwowje wobhonjerstwo w Ruskej organisuje a žwojich wuczomzow dla wobhonjerstwa do Ruskeje sczele.

Psched balkanskej wójnu w naléczu.

Konstantinopelski dopißowar bołharskich nowinow „Dnjewnika“ pische, so tam w politiskim a finanznym žwęczе wo niczim druhim njerěcza, dyżli so w naléczu Turkowska pschecziwo Bołharskej a Grichiskej wójnu bjes pschipowjedźenja po japanskim pschikładze lěta 1904 sapoczńje. Turkojo měnja, so dyrbi Europa tajke wójnske nadpadnjenje sa dobre spósnacz, hdyż njeje japanski nadpad na Rusku sa njeprawy měła. Wójnske pschihoty w Turkowskej žo s wulkim khwatkom czinja. Wschо druhe dźełko je žo sastajiło. Wójnske ministerstwo je žebi wotmyßliło, powróczazy nadpad s dźiwim nadběhom czinicz. Wschо je nadrobnje wustudowane, a póńdże to ras na ras. Żadyn roskas, na tele pschihoty žo poczahowazy, njeje žo ani póscze, ani telegrafej dowěrił. Wschědnje offizerojo kurerow parschonszy do Salonikia a Drinopla sczelu. Najwjetsche tajenje žo wo dźele generalneho staba sakhowa. Hlowny roskasowar je hižo pomjenowany: Nesim pascha, kotryž bě s wojerskim attaschejom w Barlinje; jeho maja sa najlěpscheho wójskoweho wjednika w Turkowskej.

Kajke je pschedwjeczor wójny politiske położenje w Turkowskej? Młodoturkowski komitej „Jednota a pokrok“ rospaduje. Jeho politiske skutki njejßu nikoho w Turkowskej spokojike. Njeporjad w kraju je žo sa njón hischcze powjetschik, a wulkomozy žu k njemu dowěrjenje shubike. Młodoturkowske žurowoscze žu wobstejnoscze w Mazedonskej shórschike. Albanszy njejßu pschemóżeni, a Beduiny žu runje tak w žwojich horach a puszczinach s knjesom wostałe. Said Edris s Aßyra a Vaja Hamidedin s Jemena stej žo sjednoczikej a hotujetaj žo, se 40,000 mużemi Hodeidu wobknjeżicz. Rubjeżni Kurdojo njepschestawajzy Armenow nadpaduja.

Politiske położenje Turkowskeje je nětkole jara žkabe, a balkanske staty, pschecziwo kotrymž Turkojo wójnu pschihotuja, njebudźa shubjeni, jeli so budźa kedźbliwi a jeli so žo pschekhwatacz njedadźa

Ruska a China.

Ruska wójnske pschihoty Chiny s njedowěrjenjom wobkedźbuje. Chinesojo žu pschi ruskich mjesach pódlu Amurskeje wjele wobtwjerdźenjow natwarili a je s wojakami wobßadźili. Pódla teho žo Chinesojo s tyßazami do Amurskeho kraja pschiczahuja a žo tam saßydleja. Hižo dawno chineske wyschnosczе Ruskim w Chinje s najwjetschej njepschecźelnosczu napschecžo stupaju. Rusti póßłanz w Chinje tak wjele kaž niczo njepłaczi, mjes tym so žłowo němskeho póßłanza czežko do wahi pada. S Chiny žo wróczazy Rußojo žu pschežwědczeni, so žo China na wójnu pschecziwo Ruskej hotuje. Jenož rusti póßłanz w Pekingu njeje wo tym po sdaczu hischcze niczo pytnył, hacz njeje czežko, po njepschestawazych wójnskich pschihotach Chiny jezne wotpohlady s hudak.

Mjes Rußami a Chinesami je hiže k krwawnym pukam na prawym brjoży Amurskeje rěki doschło, pschi kotrychž žu na woběmaj stronomaj ludźi morili. Chineske knjeżerstwo nochze czerpicz, so bychu ruszy wojazy psches mjesy chineske rubjeżne czrjódy sczěhowali. Czile rubjeżnizy po sdaczu w chineskej žłużbje steja, hewak jich chineske knjeżerstwo njeby schkitało. Poßlednische je žamo hrosyło, so ruskim wojakam kotsiż mjesu pschekrocza, brónje sebjerje. Tež to wo pschiběrazej napjatosczi mjes Ruskej a Chinje rěczi.

Japanszy anarchistojo.

Paßmo japanskich anarchistow bě žebi na wyßokej horje Kiso dynamitowu dźełarnju pschiprawiło. Pod horu bydlazy ratarjo policiji wosjewichu, so husto buchotanje, s wjerschka hory wukhadźaze, žłyscha a měnjachu, so žnadź žu to vulkanske wudyrjenja: Policistojo skónczńje na horu dźěchu a na nimale njepschikhódny wjerschk salěsychu. Njemało žo dźiwachu, hdyż tam w jenej skalisnje czrjódku ludźi wohladachu a wschě žrědki k dźełanju dynamita namakachu. Ludźi w skalisnje sajachu. Pschi jich pschežłyschenju žo wukopa, so žu woni žobustawy pschisßahanstwa, kotrež bě žebi wotmyßliło, zyku khěżorsku žwójbu, wschěch ministrow a skoro wschě žobustawy semjanskeho žejma skónzowacz. Sajatych žu nětko žudźili a 24 s nich k žmjercźi saßudźili.

Pola Harpowez.

(Pokraczowanje.)

Stary nan s komory pschińdże. Wón mějesche dymku we rcze. Wjeżele pachajo žo pschi žebi žmějesche: „To žłodźi, to derje

cźini!“ Potom dymku se rta khwatnje wša a ju ša khribjetom khowaše: „Hdy by to wón, a hdy by to wona widźała!“

„Kurćźe tola, nano, wschako žym wam hižom prajika, wón njepschińdźe a też wona niz, staj w měšćźe.“ Stary pschikiwny. „Duž dyrbja tola też na kuble wschitzy widźećź, so ja žwoju dymku kurju!“ Wón na dwór wuńdźe.

„Wón je počźak mylaty bycź. Husto je lěpje, husto šaßo hubieńscho. Handrij ma jeho na žwědomju“, stara macź rjekny. „Sćźehńtaj žo na wumjeńk, nano, wy a też macź, potom žo ſ Maßlakowej woženju. Ta je bohata, jeje statok k naschemu storka, tón budźe bjes maka dwójzy tak wulki. Dobro měćź žo dyrbitaj. Hižom husto žym wam to prajił. Hdy byschćźe mi chzyli kubło hnydom pschepodacź, by to hischćźe lěpje bylo. Jan žo wjazy njewróćźi, a hdy by też pschischoł! Tajki cźlowjek, kajkiž je wón, tola na Harpowez kuble hospodaricź njemóże.“

„Tak wón rěcźeše, a jeho njewjesta, Maßlakowa, kotraž bjes maka wschědnje na wopyt pschikhadźeše, też tak rěcźeše. A žym=li też hischćźe bóle pschećźiwo temu rěcźała, nan je to tola wěrił. Ssmój na wumjeńk cźahnykoj na tym dnju, hdyž je žebi Handrij twoju macź wšak. Nochzu niczo na nju prajicź, wona je twoja macź. Hańža, ale ....“

„To jeno prajćźe, macźi, hdyž žo wam to prawje ša. Ja to tola najlěpje wěm, kak je žo wschitko měko.“

„Prěnje dny žmój žo dobro měkoj. Wona warješe a pjećźeše, a wobaj hladaschtaj pschećźelnje. Potom bě kónz. „Ja dyrbju lutowacź“, rěkaše, „dyrbju to wamaj hromadu dźeržećź, žym dźě jeno schožaŕ. Haj, hdy bych knjes był, hdy byschćźe wy podpißali, so žo wy wšdawaćźe, a so Jan, też hdy by pschischoł, kubła měćź njedyrbi, potom! — Schožaŕ, schto chze tón cźinicź? Potom rěka, hdźe žy wostajił, schto žy nuts brał? Ssmój dha mój lěpje žiwaj, Maßlakowa? Pschińdźćźe žebi tola wobhladacź. Pschepodajćźe mi kubło, potom smějećźe kóždy dźeń pjećźeń. Potom telko směju. Satepjećź, žami waricź na wumjeńku? To wjazy njebudźe: ſ jeneho hornza budźemy wschitzy jěśćź, a tón budźe Maßlakowa waricź.“ Schto dha žmój mój staraj cźlowjekaj jěśćź a picź dostakoj? Hańža, ty to wěsch, ty dźě žy nam to žem noßyła. Njebudźeśće=li žebi ty tón kuß mjaßa wot huby wottorhowała a namaj noßyła, Hańža, njepraj niczo, wěm dźě tola, so to tak je, a Bóh cźi to mytuj, mój ani kuska mjaßa ša zyle lěto njebudźichmoj dostakoj. Ale hdy budźiśće jeno to było. Na te puki, o mój Bożo! Staremu mužej je do hłowy stupika, ta stysknoscź. Wón žam wjazy njewě, schto cźini, hdyž Handrij pschikhadźa. Wón dźě bě wjele wjetschi a žylnischi, hacź žyn; ale hdyž je tón prěni ras ſ kschudom pschischoł? Stary žo njeje mohł wobaracź, a nětkole? „Pomyßli žebi jeno, macźi, pjećźeń kóždy dźeń tola lěpje žłodźi hacź cźorny khlěb“, se žmjertnym strachom praji a chze Handrijej po woli bycź.

„Haj, hdy by pjećźenje dostał, nano. Ale podpißaj jeno, potom budźeśch widźećź, hdźe je pjećźeń wostaka! A hdy by žo Jan tola wróćźił, taj byschtaj žo sarasykoj a morikoj, a ty by na wschěm wina był. Doniž ty wěśćźe njewěsch, hacź je Jan morwy, njepodpißaj!“ S tym žym jeho wotdźeržowała, ale hdyž Handrij ſ nowa pschińdźe, schto potom?“

„A hischćźe dźenža wón pschińdźe“, Hańža rjekny, „a wam tu papjeru pschinjeße, na kotrejž steji, so je Jan w Ameriży wumrjeł! A tola je to nakhane: do duri žym žebi dźerku wuwjercźała, a tak móžu žłyschećź, schto žebi wonaj powjedataj, hdyž wucho tam do njeje dźeržu. To žym wamaj k woli cźinika, macźi —!

„Knjes Harik w měšćźe, tutón agent, tón je papjery šestajał, a to zyle tak, kaž hdy budźichu ſ Ameriki dóschke, a podpißmo polizije tam steji. Dźenža w měšćźe budźe poßlednja dodźěłana, a wonaj staj po papjery w měšćźe. Nětkole wěšćźe, macźi, so wonaj ſ falschom měnitaj.“

„To cźi Bóh płacź, Hańža, schtož na namaj starymaj cźlowjekomaj cźinisch, a to pschećźiwo žwojej žamžnej macźeri. To je wěrno, schpatnje staj žo pschećźiwo tebi sadźeržałoj, dźěłacź dyrbisch bóle hacź žłužobna dźowka. Ale njedźiwajo wscheho teho, kak temu tak, so ty to cźinisch, so žy tak dobra napscheczo namaj?“

„To dyrbicźe wjedźećź, macźi: Jana, teho mam lubo, a nětko wamaj też to praju: Ssym jeho w nozy widźała, hdyž je ſ Harpowez dwora cźěkał. Ke mni je pschischoł a mi wschitko wupowjedał. — Hdyž Handrij pschede mnu steješe a wo mnje žo samolwješe, žym jemu do wocźi rjekła, so mam Jana lubo, kotrehož je wón do njesboża storcźił. „To budźeśch hischćźe wobžarowacź, holza“, wón seš kobami reješe, dźěše a žo wo macź samolwi.

II.

Po šadnim šwjećchu kódźe štajnje tam a žem khodźeše, štajnje tam a žem. S njedocźakliwoscźu njewjedźeše žebi myßle šebracź. Kak jemu to pomału dźěše, a tola jemu kapitän wobkrucźeše, so žo tak špěšnje hischćźe je lědma hdy jěko. Haj, to bě wschitko jara rjenje a derje. Hdyž pak je cźlowjek dźeßacź lět ſ domišny šdaleny a ſ njeje ženje niczo žłyschał njeje? —

Duzy do Ameriki na jěsbje pšched dźeßacź lětami žo Harpowez Jan njebě tak dobro měł. Wón to mjenujzy bě, kiž bě tak njedocźakliwy. Jako tepjeŕ bě won jěł, jako pucźowazy druheje rjadownje domoj jědźeše. Wón bě žboże měł.

We wichorowej nozy, hdyž bě žo na parnej maschinje kódźe schrub roskłamał, hdyž žo žołmy pšches šwjećchi nalachu, hdyž běchu pucźowazy na njewurjeknite waschnje štyškniwi a samyßleni, hdyž też šastojnizy a dźěłacźerjo w rumje maschiny počźachu njeměrni bycź, dha bě to dźěłacźeŕ, hobr po postawje a po mozach, kiž myßli njeshubi. S wěstym wócźkom a ſ krutej ruku wón wschudźom pschimaše, hdźežkuli bě trjeba. A pschi tym bě tak směrny, tak mako wo žwoje žiwjenje staroscźiwy, tak khutny a žaneho njetrěbneho žłowa njerěcźeše.

Hdyž bě žo inženěrej, kiž bě na kódźi, so by parnu maschinu spody noweje kódźe wobkedźbował, poradźiło, maschinu w pohibje sdźeržećź, schkodu k nuły wuporjedźicź, njeměr podußycź, kotryž mjes ludźimi knježeše a straschny bycź počźa, měješe žo ša to ſ wulkeho dźěła dźakowacź krutemu, njestróżitemu, wobhladnemu waschnju mkodeho cźlowjeka, kiž rěkaše Jan Harpow a še Sserbow pokhadźeše. To bě žadna móz, to dyrbješe žo cźlowjek prózowacź, ju sdźeržećź. Hdyž žo kódź pšchistawej bliżeše, žo inženěr tepjerja wopraša, hacź žo jemu chze, jako dźěłacźeŕ do maschinoweje twornje knješa Holaka šastupicź.

„Mějcźe dźak, knježe, ale ja žym ratał. Schtož žym pschi maschinje a pschi kotole jako dźěłacźeŕ dokonjał, to rěcźe hódne njeje. Na rataŕstwo, to žo wusteju, to mohł něschto dokonjećź.“

„Nó, žnadź žo też to dozpěcź hodźi. Knjes Holak ma wulke farmy (kubła) pschi rězy Mißmi. Chzu hladacź, schto mohł ša waß cźinicź!“

Tak Jan na kubła knješa Holaka pschińdźe. A šaßo měješe žboże. Mjes mnohimi dźěłacźerjemi a šastojnikami tam bě lědma jedyn, kiž žo na rataŕstwo wusteješe, hdyž bě stary schožaŕ wumrjeł, kiž bě pšched mnohimi lětami ſ Němskeje do Ameriki pschicźahnył. Janej žo poradźi, kedźbnoscź mkodeho knješa Holaka na žo sczahnycź. Młody mužski, kiž roshlada njeměješe a rataŕstwo njesnaješe, bórsy wulku khmanoscź a móz Sserba spósna, kiž wěz dokkadnje rosymješe a kiž bě pschi tym pilny, strósby, słutniwy a sprawny. Spěschnje wón nětko se skhodźeńka na skhodźeńk postupowaše. Najprjedy bu schožaŕ, potom wyschschi schožaŕ wschitkich wobžedźeństwow knješa Holaka. Tón žwojich kublow cźeže njespósna, na kotrež bě prjedy pschezo dyrbjał hischćźe dodawacź, a kotrež nětkole dań njesćź počźachu. Wón Janej najwyschše poskiczeńki cźinješe, hdy by žo na to chzył swjasacź, na pschezo pola njeho wostacź: podźěł na dobytku, posdźišcho na wobžedźeństwje žamym. Młode dźowki ſ wokolnych kublow se spodobanjom na žołtowłóžneho hobra hladachu, kiž tak srósnje a wěsće žwój pucź khodźeše, tak ſ cźicha a jaßnje a žwěru se žwojimaj žwětkomódrymaj wocźomaj hladaše. Wón drje budźiśće wo kóžde durje mohł sakkapacź, jemu budźichu wotewrili. Haj, hdy budźiśće domišny njebyło, Luźizy — Harpowez statoka, nana, macźerje a — Hańže. Pißał wón nikomu njebě, zyle niczo niz. We wótznym domje mějachu jeho ša paducha. Jako smużity muž chzyše pšched nich stupicź a prajicź: „Hlejcźe, takle a takle žym w nowym žwěcźe to cźinił. To a to do mnje dźerża!“ — Kak běchu pjenjesy jemu do jeho kschinje žo dostake, to chzyše wón shonicź. Zyle cźisty chzyše wón bycź pšched wschitkimi domach, też pšched Hańžu. — Wona dźě měješe k njemu dowěru też tak bjes pißanja. Wona dźě bě jemu to w poßlednjej nozy na dworje tam pod lipami prajika. Ale njedźiwajo teho dyrbješe też wona to spósnacź, zyle jaßnje. Teho dla a k temu kónzej chzyše wón do domišny. „Hdyž budźe cźaß, hdyž smęju telko pjenjes a samoženja, so mi Harpowez kubła wjazy trjeba njebudźe, potom pojědu domoj!“

A nětkole bě k temu dóschło. Parna kódź jeho khwatnje do domišny njeßeše. Wulki srósnty mužski se žołtymi kudźerjawymi włoßami a ſ połnej brodu, ſ wulkimaj, cźichimaj, jaßnomódrymaj wocźomaj, ſ cźichim, do žebje složenym waschnjom kedźbnoscź žobupucźowazych na žo sczeże. Jemu žo bližachu, pospytowachu jeho do

bjeßady pschiwabicź. Wón wschitko wotpokasowasche, a to dźiwnje, na pol bojasliwje a njelepje, na pol wótrje.

„Hdy bychmy jeno hižom domoj byli!“ to běchu jeho jeniczke myßle. (Pokraczowanje.)

Pschipóßłane.

Wolerjam 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa.

Cześcźaze jednomyßlne poskiczenje kandidatury se strony wjeßneho wólbneho wokrjeßa pschijimam. Sso khutnje pschemyßlowawschi ßym ßo k temu rossßudźił, derje wjedźo, kak czeźki nadawk ßo mi nakkaduje, hdyž dyrbju tónle skoro czisćze ratarski wokrjeß sastupowacź. Ssym pak ßam ratař; ßym s makeho ratarstwa wuschoł a mam pschecźelstwo jenoź czisćze ratarskeho powołanja. Hižo 15 lět wobdźeluju ßo na wschěch hibanjach, wustupowanjach a żadanjach ratarskeho wobhdleŕstwa w tymle wokrjeßu. Teź wschědnje se wschěmi worschtami wobhdleŕstwa wobkhadźam, tak so ßměm teź prajicź, so derje położenje dźełacźerjow a pschemyßłnikow, kaž teź sastojnikow znaju. S knjesom Sobu ßym se wscheho spoczatka jeho skutkowanja ßobudźełał a so ßym teho dla wo wschěch jeho a jeho pschecźelow dźełach hacź na najdrobnischo wobhonjeny.

W Brěsynzy, 20. wulkeho rózka 1911.

Ernst Bart, gmejnski pschedßa.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Spěchowanje wobkhada zusych w Budyschinje.) Měschczańska rada a měschczańszy sastupjerjo ßu wobsamkli, so ma ßo město Budyschin pschi internationalnej wustajeńzy sa wobkhad pucźowarjow a zusych w Barlinje wobdźelicź a sa to 3500 hr. pschiswolili. Městowy modell, modell měschczańskeho museja, wschelake starożitnosćze se Stieberskeho museja, ßerbska drasta atd. ßo wustaja.

— Nowe ßerbske dźiwadkowe hry ßu wuschke. Jako 4. czišło Ssmolerjowoeje dźiwadkoweje sběrki wuńdźe knižka: Klepotarjez mjeno a druhej żortnej hrě. Namakacźe tam tśi kraßne ßerbske hry: „Klepotarjez mjeno“ (wot † Ducźmana), „Tón měch je żiwy, żiwy muż“ (wot † Andrizkeho) a „Skaźene wjeßelo“ (wot † Andrizkeho). Njech nasche towarstwa knižku pilnje kupuja a hry pschedstajeja. Spodobacź ßo budźa!

— (Wólba měschczańskeho radźicźela.) Na město měschczańskeho radźicźela Franza, kotryż je khorosćze dla ßwoje sastojnstwo skoźił, ßu pschekupza Huga Schrotta sa radźicźela mjes mšdy wuswolili.

— (Wójnski ßud Budyskeho husarskeho regimenta.) Njedźelu 18. septembra sa czaß nasymskich manevrow běchu w hosćenzu w Kusy sjawne reje, pschi kotrychž ßo teź wojazy, w kwartěrach tam a we wokolnosćźi leżazy, wobdźělichu. Mjes nimi běchu teź ulanskaj serźantaj R. A. Pappich a G. A. Kluga, kotrajž nětko pola Budyskeho husarskeho regimenta ßkužitaj. Po skónczenju rejow wonaj se ßwojim kwartěrskim hopodarjom domoj dźěschtaj. Na pucźu w czrjodźe ludźi podoffizěra Johna sa ulana Hentschela wohladaschtaj, kotrajž ßo s dwěmaj zywilistomaj wadźeschtaj. Skónczenje k pukam dojúdźe, do kotrychž ßo serźant Pappich měschesche. Sso teho dla rozhněwawschi jedyn s policistow, żiwnosćer Hejdan, do njeho bijesche. Pappich ßo hnydom s pukami wotruna, Hejdan podleżo a cźekajo w Grafez dworje wnczek pytasche. Pappich a Kluga ßo sa nim do dwora puschczišchtaj. Hacź runje jimaj Graf wospjet won kasasche, wonaj w dworje wostaschtaj a ßo ßamo do Grafa s pukami daschtaj. Jemu hłowu krwawu sbischtaj; wón tak ßylnje krwawjesche, so dyrbjesche lěkarsku pomoz pytacź. Dwě njedźeli dołho je wón bolosćze sacźuwał. Shromadneho cźělneho sranjenja dla bě wójnski ßud Pappicha k jastwu na 5 a Klugu na 3 dny sasudźił. Pappich a Kluga ßo pschecźiwo wußudej powołaschtaj a psched wyschschim wójnskim ßudom prějeschtaj, so staj Grafa bikoj. Wyschschi wójnski ßud pak jeju po nowym pschepytanju teho runja winowateju spósna a jeju khostanje wobkruczi.

— Psche pokhromu khwala ßebi nashonite hospoßy rěczny bóß. Mój ßußod mějesche psched lětami na pokhromu khory skot. Pschi dejenju pucherje tak praskachu. Wón swari, rěczny bóß, podawasche jón ßwojim kruwam a sa někotre dny běchu dospołnje strowe.

— (Wobhdleŕstwo Sakskeje.) Po poßlednim ludliczenju ma Saksko 4 797 700 wobhdlerjow. Sa poßlednje 5 lět je wobhdleŕstwo wo 289 100 duschow pschibyło.

— We wukiim strachu je po dopißu jeneho ßobupucźowarja Dražďańsko-Shorjelski spěschny cźah ßrjedu dopołdnja pola Pomorz byk. Pucźowaŕ wo tym pische: „Stupich do cźaha, kotryż s nowoměschczańskeho dwórnischcźa w Draźďźanach wotjědźe. Hacź do Budišchina, kotryż bě nasche druhe sastanischcźo, wscho hładko dźěsche. Njemało pak ßo pucźowarjo dźiwachu, hdyž na dobo cźah na Pomorskim sastanischcźu sasta. Wobhonich ßo hnydom a shonich, so je ßo njedaloko sastanischcźa wóska jeneho tworoweho wosa słamała, a so dyrbi ßo najprjedy sadźěwk s kolijow wotstronicź. Hdyž nasch cźah nimo městna snjesboženja jědźesche, widźach, so bě ßo tworowy cźah rostorhnył. Dwě lowriji, na kotrejž běchu ßo něhdźe 15 metr. dołhe a 1/4 metra tołste schtomowe cźełka nakkadźe, běschtaj ßo rostorhnyłej, a schtomy běchu ßo na naschu koliju walike. Żelesniszy sostojniźy mi powjedachu, so by, hdy byschtej ßo lowriji někotre minuty posdźischo rostorhnyłej, nasch cźah do najwjetscheho stracha pschischoł, a so by ßnadź wjetschina pucźowarjow pschepjelnjeneho spěschneho cźaha żiwjenje pschi tym shubiła. Strach ßo teź njebudźische wotwobroczicź mohł, hdy budźische ßo snjesboženje w najwjetschej bliskosćźi Pomorskeho dwórnischcźa njestało, njebudźische ßo strach wotwobroczicź mohł. Prjedy hacź by ßo powjesć do Pomorz daka, by spěschny cźah do sahubjenja sajěł. Jědźechmy po tajkim bliśko nimo ßmjercźe, tola wjetschina pucźowarjow njeje wjedźała, w kajkim strasche je była, a so maja ßo pucźowarjo, hdyž maja dźenßa hischcźe strowe stawy, sa to wobhładnosćźi a wustojnosćźi sastojnikow dźakowacź, kotsiž tworowy cźah pschewodźachu.

— **(Nowowólby w 5. [Budysko-Wósborskim] wjeßnym wólbnym wokrjeßu.)** Na městno nascheho njejabzy semrjeteho wjelesaßkużbneho sapóßłanza Soby ma ßo po knjeżeŕstwowym wukasu hižom 29. měrza nowy sapóßłanz wuswolicź. Wjeßne wólbne towarstwo bě teho dla na sańdźenu ßobotu do ßerbskeje khofejownje dowěrnikow s 5. wólbneho wokrjeßa k rosrěczenju wo pschichodnych wólbach pscheproßyło. Seschko bě ßo něhdźe 60 muži. Kubleŕ Młynk-Czemjercźanski pschitomnych powitawschi na wuspěschne skutkowanje nascheho dotalneho sapóßłanza Soby dopominasche, kotrehoż je ßmjercź nahle rubiła. Wjeßne wólbne towarstwo ma nětko nadawk, hódneho naßlědnika na Sobowe městno postajicź, kotryż by w tuteho smyßłu 5. wólbny wokrjeß dale na ßejmje sastupował. Kaž s jenym hłoßom shromadźeni **gmejnskeho pschedstejicźerja Barta w Brěsynzy** sa wólbneho kandidata namjetowachu. Nimale po zyłym wokrjeßu je żadanje ßkyschecź, so by ßo Bart-Brěsynczański na wuprósdnjene městno do ßejma póßłał. W sjawnych shromadźisnach wjeßneho wólbneho towarstwa ßu knjesa Barta sa srěcźniweho, njebojasneho, wěriweho a schescźijanszy smyßłeneho muża spósnali. Wot njeho wocźakuja, so budźe s tej ßamej rasnosćźu a smużitosćźu, kaž njebocźicźki Soba, w ßejmje interesßy wobhdlerjow 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa hladacź. Brěsynczańska gmejna, kotraż je ßebi Barta sa pschedstejicźerja wuswolika, je sbożowna, so wón jejne gmejnske należnosćze nětko rjaduje. Jeho wobdarjenosćź, wobhladniwosćź, ßwědomitosćź, pilnosćź a sdwórliwosćź je ßo sa Brěsynczańsku gmejnu jara wużitna wopokasała. Jeho ßu teho dla teź sa ßwojeho sastupjerja w hornjołużiskim provinzialnym ßejmje wuswolili. Knjes Bart je niz jeno pschekupz, ale teź ratař, a dźěło na ßwojim ratarskim wobßedźeństwje ßam nawjeduje. Duż ßměmy ßo wot njeho nadźecź, so ma wón połne srosymjenje sa ratarske, kaž sa pschemyßłowe należnosćze. Knjes Bart je ßo hižom lěta dołho s tym wusnamjenik, so je ßo sa powschitkowne ludowe należnosćze żiwje sajimował. Wón rad sa lud dźěła, dokelż jeho wutroba k temu honi. Duż maja wschitzy czi, kotsiž jeho znaja, jeho sa najkhmanischeho muża, kotryż dyrbjał w ßejmje lud sastupowacź. Shromadźeni jenohłóßnje a jenomyßlnje wobsamknychu, Barta-Brěsynczańskeho sa wólbneho kandidata w 5. wólbnym wokrjeßu postajicź. Pschecźiwo tutemu wobsamknjenju ßo ani jeneho hłoża njesběhny.

Na kónzu hischcźe jedyn ßerbski kubleŕ s Lětonja namjetowasche, so by ßo w poßedźenjach wjeßneho wólbneho towarstwa němski rěczało, so mohli ßo teź Němzy pschi nich wobdźělicź. Redaktor Ssmoleŕ wotmolwjejo na to pokasowasche, so maja Sserbjo a Němzy we wjeßnym wólbnym towarstwje rune prawo. Němzy maja prawo, w nim němski a Sserbjo ßerbski rěczecź, hacź runje ma towarstwo lědma 1 prozent němskich ßobustawow. Teź w pschichodnych sjawnych wólbnych shromadźisnach budźe ßo wschudźe runoprawosćź mjes Němzami a Sserbami wobkedźbowacź. Knjes Bart smějе ßwoje pschednoschki, hdźeż budźa Němzy pschitomni, w němskej rěczi, hdźeż pak budźa ßebi to Sserbjo żadacź, budźe wón teź ßerbski rěczecź; wón dźě ßerbsku rěcź runje kaž němsku pißomnje a ertnje jenak derje wobknjeża. Rosestajenjam redaktora Ssmolerja pschitomni pschihłoßowachu, jenoź kubleŕ Wustmann

ſ Hnaſchez ſkbi žadaſche, ſo by ßo w poßedženjach jenož němſki rěčžako. Se ßwojim žadanjom pak wón w ſhromadžiſnje žaneho podpjeranja njenamaka. Na kandidaturje knjeſa Barta njemějeſche knjes Wuſtmann niczo wuſtajecź a jej połnje pſchihłoßowaſche. Schtóž je w ſhromadžiſnje pſchitomny był, ßo teho dla njemało dźiwa, ſo ßu někotre dny poſdźiſcho někotſi Hnaſcheczenjo teho ßameho knjeſa Wuſtmanna ſa wólbneho kandidata pſchecźiwo knjeſej Bartej poſtajili. W „Bautzner Tagebl.“ Wuſtmanna ſa ſrěčźniweho a „ßwobodomyßlneho“ muža khwalachu. Powſchitkownje je měnjenje rosſchěrjene, ſo je ßo k t e j l e kandidaturje ſe ſtrony wuczerjow naſtork dał.

Knjes Wuſtmann njeje hiſchcźe woſſewił, hacź ßu jeho ſ jeho wolu ſa kandidata poſtajili. Temu napſcheczo je knjes B a r t k wjedženju dał, ſo by ſwólniwy był, krajnoßejmſki mandat pſchijecź, hdy bychu jeho wuſwolili.

S Lutowcza. Hdyž chzyſche póndźelu pohoncź Hizka, kotryž na tudomnym knježim dworje ßłuži, nakładny wós k runklizowym hromadam dowjeſcź, na njerunej ſemi w prědku ſaſtawa wulecźa, pohoncź padże ſ woſa, konjej ßo ſpłóſchiſchtaj a wobej koleßy dźěſchtej Hizzy pſches nohi, pſchi czimž ßo jemu prawa noha ſłama a lěwa lohko wobodrje.

S Daliz. Mjes ßwinjemi tudomneho Gießnerez kubła, Boranczanſkemu knježemu dworej ßłuſchazeho, a w Lorenzez a Müllerez kubleje pokhroma wudyrika. Sawjeranſka krajina je Daliczanſka gmejna.

S Noweje Wßy pola Njeßwaczidła. Njedźelu w nozy 19 létny dźěłacźeŕ Anton Braun, w Nowakez rěſaku w Njeßwaczidle dźěłazy, hněwny ſ rejow w Njeßwaczidlſkim hoſcźenzu do tudomneho pſchińdźe. Tu ßo wón ſe ßynom tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Hermanna ſwadźi. Hdyž bě hoſcźenzaŕ Braunej měr kaſał, ßo wón hněwny wotßali. Hdyž bórſy po tym młody Hermann ſ pſchewodom cźěßle Ernſta Wojnarja domoj dźěſche, jeho Braun na dróſy nadpadny a jeho ſ nožom ſtraſchnje ſkała. Wón ßnadź by Hermanna ſakałał, hdy budźiſche jemu Wojnaŕ nóž njewutorhnył. — Na to ſe ſkobami ßo pyrjazy nadpadnik někotrym ludźom ſe ßekeru hrożeſche, na nich wokajo ſo kóždeho, kotryž jemu bliſko pſchińdże, na czaſcze rosruba. Poſdźiſcho ßo wón we wuhlenzu młynka Nowaka ſkowa. Tam jeho żandarm Wolf ſ Njeßwaczidła ſaja a jeho naſajtra Budyſkemu ſtatnemu rěčźniſtwu pſchepoda. Sranjeneho Hermanna ßu do Budyſkeje měſchczańſkeje hojeźnje dowjeſli.

S Njeßwaczidła. Pokaſujemy też na tutym měſtnje na jutſiſchu ſhromadžiſnu naſcheje „Jutrnizy“ a proßymy, ſo bychu ßobuſtawy w prawje bohatej liczbje ßo nuts namakali. Pſchednoſchk je jedyn ßobuſtaw pſchilubił.

S Khróſcziz. Na Tſjoch Kralow popołdnju w 4 hodźinach wotdźerża „Sſerbſka Pczólniza“ porjadne poßedženje pola pſchekupza Sarjeńka w Khróſczizach. Pſchedßyda roſkładowaſche, ſchto ma ßo we wulkim rózku w pczołeńzu wſchitko wobkedźbowacź. Na to pſchednoſchowaſche knjes póſtſki agent Czornak ſ Khróſczíz wo tak mjenowanych nahich ludach, kiž ßo nam w naſtymju wot pczołarjow Lüneburgſkeje hole ſa tuni pjenjes poſkiczeja. Wopißa nam ſpodobnje Lüneburgſku holu, jich pczólniży, pczoły a pczołarjenje. W lěcźe 1905 je ßebi jedyn Lüneburgſki nahi lud pſchißwojił. Sa tſi léta rosmnoži ßo hacź na 22 ludow, ſa léto pak ſhubi ſaßo wſchitke hacź do 5 ludow. Lüneburgſka pczoła, měni, njeje ſa naſchu krajinu a ſa naſche wobſtejnoſcze tak prawje pſchihódna. Tuta rosmnoża ßo jara derje, tola njenanoßy mjedu. Je nětk ſpytał ſ naſchej ſtarej czornej (ßerbſkej) pczoku, kotraż hiſchcźe je ßo tu a tam w tunach cziſta ſdźerżała. Ta drje ßo ſ rědka roji, ale w mězach ßo też pſches wotklepowanje derje rosmnoża, je też pilna a nanoßy mjes wſchitkimi druźinami najwjazy mjedu.

Wobſamknu ßo, dokelž ßu wjele tychle naſhonjenjow też měli, ſo „Sſerbſka Pczólniza“ chze woßebje tule naſchu ßerbſku czornu pczoku hajicź a plahowacź.

Knjes Kmjecź-Khróſczańſki pſchida hiſchcźe ßwoje naſhonjenja a někotre epiſody wot Halſchtrowſkeho Gärtnera, kiž je w Lüneburgſkej holi k naſhonjenju pczołarjenja puczował, kak ßo tam nahe ludy tworja a dobre matki pſchedawaja! — Njeporucza też, nahe ludy kupowacź, dokelž njejßu tunje, ale pſches pizowanje pſchedrohe, pczołarjej bórſy wobczěźne, haj woſtudke, ſo ßamo někotry by pſchi tajkim kopjenju flintu do żita wrjeßnył.

Knjes Pětr Schrama-Khróſczańſki namjetuje, ſo chzemy ßebi kuſki pólkow a lada k plahowanju mjedowych roſtlinow wotnajecź, ſo bychu naſche ludy w ßwojim prawym czaßu paſtwy měli.

Wo tutym namjecźe ma ßo pſchichodnje dale jednacź.

Na Sſwěczk Marje popołdnju w 4 hodźinach ßo tudy pſchichodna ſhromadžiſna ſ pſchednoſchkom knjeſa Hajny-Konjeczańſkeho wotměje. Wo bohaty wopyt ßo teho dla proßy. k. h.

S Porſchiz. (Rubježny nadpad.) Pjatk tydźenja bě tudomny ratař Handrij Kriedel ſ kaſchczatym woſom żito do Budyſchina dowjeſł a ßo wot tam ſ někotrymi měchami wotrubow na domojjěſbu podał. Hdyž ßo njedaloko Lětonja k małemu lěſku, kotremuž czerczik rěkaju, pſchibliži, jedyn njeſnaty cźłowjek jeho konja ſa wuſdu ſhrabny. Na niczo ſke ßebi njemyßło, Kriedel zuſobnika napomináſche, ſo by konja puſchcził. Na to zuſy k ſpinadłu ſtupiwſchi rjekny: „Njeſczinju Wam niczo, jeli ſo mi pjenjeſy dacze. Wěm, ſo macze dźenßa pjenjeſy pſchi ßebi.“ Kriedel wotmolwi: „Nimam żanych pjenjes.“ S dobom ßo wón dohlada, ſo dwaj muźſkaj ſady do woſa lězetaj. Mjes tym ſo ßo ſa nimaj wohladowaſche, bě tſeczi zuſy konja ſaßo ſa wuſdu ſhrabnył. Konjej pſchi tym k kromje pſcheblifko pſchińdźeſchtaj. Wós ßo ſwróczi, a Kriedel pod nim leżeſche. W tym wokomiku jene ßanje pſchijědźechu, pſched kotrymiž rubježniży czeknychu. Na ßanjach ßedźazy ludźo Kriedela pod woſom wucźahnychu. Mjes tym wojazy ſ pólneho ſwucźowanja po dróſy pſchiczahnychu. Woni wós ſběhnychu a měchi do njeho ſkadźechu. Rubježniży ßu ßo bjes ßlěda ſhubili. Se ſwróczenjom njejßu ßo ani konjej, ani wós ani Kriedel wobſchkodźili.

S Rakez. Dla poßlednich wólbow do zyrkwineho pſchedſtejiczerſtwa ßo hiſchcźe pſchezo njejßu wſchelazy ludźo ſměrowali. Njedźelu wjeczor pſchi kóſkopiwje jedyn ßedłaŕſki miſchtr ßwoje ſłoby na ſchewſkeho miſchtra Z., kotryž je ßobuſtaw ßerbſkeho towaŕſtwa „Lipy“, wutſchaßy. Wón jemu porokowaſche, ſo je w pſchemyßłowym towaŕſtwje ſ pſcheradnikom był. To mějeſche ßo tak ſroſymicź, ſo je Z. „Lipje“ wupowjedał, ſchtož bě ßo w pſchemyßłowym towaŕſtwje wo zyrkwinſkich wólbach wobſamkło. Roſhněwanemu ßedłaŕſkemu miſchtrej pak ßo njedźiješche, ſo bě ſſchiwdźeny Z. w korczmje pſchitomny. Tutón ſtanywſchi ßwarjakej ßwoje měnjenje tak pſchepowjeda, ſo mějeſche ßo tón ſłoku ſ procha. Njech tola ludźo na ſprawnych a ſměrnych miſchtrow hubu njetorhaju a njech jich na pokoj woſtaja, byrnjež jako ßobuſtawy „Lipje“ pſchißłuſcheja.

S Rakez. Prěnje porjadne poßedženje „Lipy“ ßo ſańdźenu njedźelu wotbu. Pſchitomnych bě 23 ßobuſtawow a jedyn ßo jako nowy ßobuſtaw pſchija. Knjes pſchedßyda poda nekrolog wo njebo ßejmſkim ſapółßłanzu Sobje, ke kotrehož czeſczi pſchitomni poſtażechu. Knjes dopißowaŕ dźerżeſche pſchednoſchk wo „Beduinach“. Na to ßłyſchachmy roſprawu knjeſa pokładnika, po kotrejž ßo nowowólby wotměchu a to tak, ſo ßo pſchedßydſtwo jenohłóßnje ſaßo wuſwoli. Dopiß bě dóſchoł wot „Lilije“, kotrejež pſcheproſchenje ſ wopytom ſarunamy. Na to ßo wo ſabawnym wjeczorje jednaſche, kotryž ßo 12. małeho rózka wotměje. Po dlějſchej roſmołwje ßo poßedženje ſłónczi ſe ſpěwom: „Boże ßłónczko domoj dźěſche“. Na ſaßowidźenje njedźelu 12. małeho rózka na 31. ſakoženſkim ßwjedženju „Lipy“.

S Rakez. Sańdźenu póndźelu pſched wjeczorom inſpektor tudomneho knježeho dwora ſe ßwojej żonu ſe ßanjemi pſches Rakezy jědźeſche. Pola Młynkez kowaŕnje ßo ſe ßanjemi ſapſchaj ſ dołhim drjewom ſetka. Pohoncź Roßjat chzyſche ßo ſe ßanjemi wuwinycź. Pſchi tym wón na hromadu ßněha, ſ tſěchi padnjeneho, ſjědźe. Ssanje ßo ſwróczichu, a konjej ßo ſpłóſchiwſchi k winizy cźérjeſchtaj. Tam na ſboże ſe ßanjemi wißajo woſtaſchtaj a móżeſchtaj ßo do konjemza dowjeſcź. Inſpektorowa bě ßebi hłowu wobraſyła, tola móżeſche ßama domoj hicź; pohoncź Roßjat też khětro krwawjeſche.

S Jitka. Żadny podawk je ßo ſańdźenu ßrjedu pſchi hońtwje na tudomnym reviérje ſtał. Cźłowjek njeby wěrił, kak mudre ßu ſajazy w naſchim cźaßu. Njebudźemy wjazy hólnikow trjebacź, ſo bychu w lěßu drjewo pſched zuſymi paduchami ſtražowali. Wulzy ßo dźiwajo, naſchi hońtwarjo jeneho ſajaza wyßoko na loſtrje ſchcźěpow ßedźazeho wohladachu. Wězywuſtojni njech dopokaſaju, hacź je ſajaz ſe ſtrachom abo po pſchikaſni na ſchcźěpowz ſaléſł. Sswojej mudroſczi ma ßo ſajeczł dźakowacź, ſo je ßo jemu żiwjenje wukhowało; pſchetož ſajeczka wohladawſchi naſchi młodźi hońtwarjo mordaŕſzy do njeho tſělecź poczachu. Hdyž běchu ſtónczńje jeneho Rakeczańſkeho korczmarja ſ tſirokkatej tſělbu na pomoz ſawokali, dyrbjeſche ſajaz pſched pſchemozu zofacź. Wopuſchku ſběhnywſchi wón ſe ſchcźěpowza cźekny.

S Wulkich Sdźar. Tudomny 470 jutrow wulki hat ßo na khóſty hrabje Henckla ſ Donnersmark ſa wuhlom pſchepytuje.

S Halſchtrowa. Sańdźenu njedźelu mějeſche tu Kamjeńſk konſervatiwne towaŕſtwo ßwoju prěnju ſjawnu ſhromadžiſnu w tutym lěcźe, k njej bě ßo nahladna cźrjóda pſchipoßłucharjow ſeſchła, mjes nimi też někotſi ſozialdemokratoju. Komorny knjes ſ Bünau nad

Wischhajmom shromadźisnu jako pschedsyda towarstwa popoldnju 1/4 hodźin s postrowjazymi słowami wotewri, kotrež do sławy na nascheho krola wuklinczachu. Potom dosta słowo knjes Fritscha, kiž wo „politiskich njewěrnosćach“ rěčeše a so s wjetscha na „Budyschiski Dźenik“ a sł. bodomyślnu stronu pocźahowasche. Mjenowanaj wo naschim dotalnym sapósłanzu, knjesu Gräfu, hižo dlějschi cźas wschelake łžě rosschěrjeschtaj. Tuteju knjes Fritscha tak rostschasy, so ani nitki wjazy dobreje na nimaj njeběsche. Najebacź teho pak so „B. T.“ jara khwalobnje wo napscheczźiwnymaj rěčnikomaj, wyschsch. wucźerju Schusteru a direktoru Johne s Budyschina wupraji, byrnjež doscź poraźenaj s Halschtrowa cźehnjeschtaj. Konserwatiwne stejischcźo sastupowaschtaj wysche teho hischcźe tež kk. wucźeŕ Sskodeńk s Pancźiz a kubleŕ Hancźa s Protez. Prózowanja swobodomyślneje strony, kiž je pódla sozialdemokratow najhórschi njepscheczźel bura a rjemjeślnika, ženje tajki wuspěch pschi wólbach do khěžorstwoweho sejma njesměje, kajkaž próza so na naschcźowanje wolerjow nakožuje.

S Kobjelina pola Mužakowa. Tudomny papiernik je so schtwórtk tydzenja w nozy nimale zuły wotpalił. Woheń je w nozy w 11 hodźinach na hadreschcźowni na njewnjaźnjene waschnje wudyrił a so rucźe rosschěrił. Pišarnja a sawaleŕnja, w kotrejž wjele papjery leżesche, stej so wohnjej wukhowałej. Kotolnja a maschinownja staj so khěžro wobschkodźikej. Teho dla so njehodźi dale dźěłacź. Papjernikowu wobsedźeŕ Rusp w cźasu, hdyž woheń wudyri, pola swojeje swójby w Khocźebusu pschebywasche.

S Hóspdnizy. Wokrejsny schulski inspektor je njedawno tudomu schulu wobhladował. Schulska stwa je blisko k sasypnjenju. Dele so puschcźazy wjerch je s pjecźimi tokstymi drjewjanymi stołpami podprjeny. — Nascha wjeź, nimo kotrejž je żelesniza natwarjena, bórzy sastonischcźo dostanje. Jako sarunanje swobodokonserwatiwny sapósłanz Dürr bě so 1909 s 5533 hłosami pscheczźiwo sozialdemokratiskemu składownikej Möllerej wuswolił, kotryž 3985 hłosow dosta. Sa pschedstejazu wólbu sa konserwatiwni gmejnskeho pschedstejicźerja Fullera w Oetzschu, nationalliberalni twarskeho mischtra Ungera, swobodomyślenj wucźerja Bürgera a sozialdemokratoju składownika Möllera postajili.

S Draždźan. Sobotu w nozy je so s jenym saswěcźenym bożodźěsćowym schtomom jena stwa prynzeźy Mathildy w kralowskim taschbarskim hrodźe wupaliła. Prynzeźa Mathilda bě pschi wohnju pschitomna, posdźischo tež kral pschińdźe. Sskužobnizy hnydom do wohnja wodu s wodowoda sykachu, hacź wohnjowa wobora pschikhwata, kotrejž hascherske dźěło nimale dwě hodźinje trajesche. Stwina nadoba, wobrasy meble, sawěschki atd. su so spaliłe. Nastata schkoda so na 50000 hriwnow wobliczа.

Přilopk.

* Ruppersdorfski dwojomordaŕ Süßmann bě sebi na adresu swojeje njewjesty dał se Solingen nad Rhynom sekeru pósłacź. Ale holza pósłauki njepschija, hdyž bě so pola firmy w Solingach wobhoniła, schto w pósłanzy je. Schulska holcźka Milda Wederez je k wunźlědźenju morderja najwjazy dopomhała a jeho k wusnaczu donucźiła. Ale wona je to cźiniła s tym krutym wumënjenjom, so to jeje wucźeŕ knjes kantor Engelmann dale porjedacź njesmě. Hdyž dyrbjesche wona nětkole psched pschepytowazym sudnikom swoje słowa wospjetowacź, pscheczźiwo knjesej wucźerjej khěžro wótrje rjekny: „Nó, dha sy tola dale wupowjedał.“

* Pschedsydu kawniskeho suda w Shorjelzu póndźelu dźěłacźeŕ nadpadny w sali sudnistwa, hdyž běchu jeho paduschstwa dla na dlěźsche khostanje w kótrež wotsudźili. Lědma bě sudnik wusndk wosjewił, hrabny wobkorżeny stólz a so na sndnika sahanjesche. Rosnjemdrjeneho cźlowjeka mózachu sudnisy służobnizy a pschiwołani policistojo jeno s napinanjom pschewinyć. Wěso nasta wulke rosbudźenje.

* Prěnje argentinske mjaso s Ameriki je do Liberza dozpěło, a to 10000 kilogramow. Mjaso, kotrež bu we wosebitym khłódnym wosu s Triesta pschiwjesene, je zyle bjes poroka. Wono bě twjerdźe samjersnjene. Po spósnaczu direktora rěsarnje je „prěnjeje kajkosćze“ a wot kormjenych wokow. Nětkole dyrbi so rostajecź psched pschedawanjom.

* Njedawno w Mjechonizach pola Katowiz dźěłacźerja Padźelu jako swuhlene cźěło w jeho domje nadeńdźechu. Myślachu sebi, so bě Padźela, kiž bě se swojej žonu w roskorje žiwy, sebi sam žiwjenje wsak se spalenjom. Ale něiko su jeho žonu sajeli, dokelž jara na nju tukaju, so je wona wobydlenje swojeho muża sapaliła.

* Krucźe ale sprawnje pokhostachu dźěłacźerja Klozn w Sswidnizy w Schlesyskej. Tón bě pschi khowanju cźěła na pohrjebnischcźu w Strigawje haru hnał, tak so bu nabožniski skutk myleny a so dyrbjachu kažerja měra s mozu s pohrjebnischcźa wotstronicź. Sa to jeho khostanska komora na schtyri měsazy jastwa wotsudźi.

* Na jamje „Kasiměr“ pola Ssosnowiz woheń wudyri. 400 ludźi bě w strachu. Schtyrjo so sadusychu. Drusy buchu wukhowani.

* W sali pschisažneho suda w Kölnje nad Rhynom falschowarja pjenjes sajachu, kiž bě tam jako swědk pschitomny. Wón rěka Schröder, je sobustaw cźrjódy falschowarjow pjenjes. Wón je stoa tež tysazhriwnarje do wobkhada dawał. Pola njeho hischcźe wopacźne popjerjane pjenjesy nadeńdźechu.

* S Trutnowa w Czechach. Tu na mjesach mjes Sakskej a Czěskej sn cźrjódy zyganow niz jeno cźwila, ale tež straschne sa žiwjenje a wobsedźenstwo wobydlerjow. Tak cźehnjesche njedawno 17 muži sylna cźrjóda s Czeŕwjeneho Kostelza do Brunowskeho kónza. Wschudźom kradnjechu, samo hdyž jim dobrowólnje dawachu. Mjes tym so někotsi zyganjo wobydlerjow domow we jstwje strażowachu, pscheslědźachu drusy dom sa zyrobisnami, draslu a sa druhimi drózschimi wězami, a psched wobsedźerjowymaj wocźomaj runje sarěsane swinjo na schtyri kruchi rosdźělichu a je s dźěla sobu wsachu. Hakle hdyž bě drapa se wsy, sjednocźichu so dźesaczo wutrobiczi mužojo a jich scźěhowachu. W lěsu cźrjódu wusslědźiwschi so do nich dachu. Ale zyganjo swojich wurubkow njespuschcźichu. Se sekerami, kijemi a nožemi wobrónjeni dachu so do scźěhowarjow a jich do cźěkanja sahnachu. Pschi tym bu hewjeŕ cźěžko ranjeny. Podarmo policija sa nimi slědźesche. Sawěsce su zyganjo Rakusku wopuschcźiwschi do Pruskeje twóchuyli.

* (Njesboże na hońtwje.) Spodźiwne hońtwinske njesboże je so pola Bitterfelda stako. Hdyž pjekarski mischtr Günther s Bitterfelda pschi hórskej kromje do kaniklazeje jamy salěsy, so by swojeho fretka wucźahnył, so semja nad nim sasypny. Na nohomaj, kotrejž se semje won tcźeschtej, so drusy hońtwarjo na njesboże kedźbliwi sczinichu, tola Günther bě hižo morwy.

* (Wotprawjenje w Franzowskej.) Guillotinu su do Lille dowjesli, hdźež mordarjej Favierej hłowu wotrubnu. Wón je loni 31. januara bankoweho pósłelnika Theina skónzował a wurubił. Mjes tym so je präsident Fallières tónle smjertny wusud wobkrucźił, je wón mordarja Ventaxa k khostarni na cźas žiwjenja wobhnadźił. Ventax je hromadźe s dwěmaj skóstnikomaj swojeho wuja sadajił, so by jeho wobkradnył, a je tež wujowu žonu skónzowacź spytał. Wón je so teho dla wobhnadźił, dokelž je wón rasjeneho cźlowjeka se smjertneho stracha wumohł. W Chalons sur Saone, hdźež su Ventaxa sasudźili, a hdźež wón jaty sedźi, je njedźiwajzy tejele mordarjoweje sasłużby jeho wobhnadźenje najhubjenschi sacźischcź cźiniło.

* Tež w starych cźasach bě mózno, daloke pucźowanje sa pomërnje krótki cźas dokonjecź. Kurěr na konju, kiž mějesche lěta 1574 pólskemu kralej Hendrichej III. smjercź jeho bratra Khorle IX. pschisjewicź, wulku dalinu wot Parisa hacź do Warschawy a tsinacze dnjow pschejěcha. Drnhi kurěr s Versaillesa hacź do Roma sa 166 hodźinow dojěcha. Hacź do lěta 1836 w Franzowskej wuhracza lotterije jědni pósli po kraju wosjewjachu; jedyn s nich s Parisa hacź do Bordeauxa sa 30 hodźin dojěcha, tutón pucź 480 kilometrow wucźinja. Kołojědni sn tónle samsny pucź sa 19 hodźin dokonjeli.

Wusudzenja.

Khostanska komora. Instllateur G. E. Richter s Delnjeje Wjasońzy, cźežkeho paduschstwa a dla pschestupjenja hońtwinskeho iakouja hižo khostany, bě loni w oktobrje, hdyž pola wósnika Měta elektriske wobswětlenje pschiprawjesche, s jeneje komody 10 hriwnow kradnył. Pola gmejnskeho pschedstejicźerja Bergmanna bě wón, hdyž tam teho runja elektriske wobswětlenje pschiprawjesche, wusslědźił, so Bergmann w jenym samknjenym khamorje pjenjesy khowa. 3. dez. wjecźor wón na to do Bergmannez domskeho salěsy, wotewri tón drastny khamor a s njeho kaschcźik s něhdźe 600 hriwnami a wschelake nalutowarske knjižki wo něhdźe 5000 hriwnach kradny. W hna-

schezach hischcże wón kaschczik wuprósdni a pjenjesy a nalutowarske knižki ßebi do saka tykny, mjes tym so kaschczik prjecz cżißny. Na druhi dżeń chzyschе wón ſ Kumwalda, hdżeż bydleschе, woteńcz, tola hdyż chzyschе ßo pola gmejnskeho pschedsteiczerja wotpowjedżicz, jeho żandarm saja. Pjenjesy a nalutowarske knižki pak pola njeho njenamakachu. Wón wudawaschе, so je pjenjesy a knižki sahrjebał, tola na wosnamjenjenym městnje je njenamakachu. Każ ßo Richter wusna, je wón loni w oktobrje na Wurbiskim revěrje jako rubjeżny honitwar honił. Jeho k khostarm na 3 lěta 8 měßazow, k arrestej na 1 tydżeń a k shubjenju czestnych prawow na 5 lět saßudżichu.

⨯ W lěcże 1854 w Kiesdorfje narodżeny hacż dotal njekhostany blidarski mischtr Richard Ota Heyne w Pschiwczizach mějeschе ßo dwójneho mandżelstwa dla samolwicz. Wón bě ßo 21. meje 1875 w Lipsku ſ Amaliu Dauthez, 1857 w Liebstadtu, narodżenej, woženił, kotraż bě jemu 1875—1877 dwě dżěczi porodżiła. Sswoju żonu wopuschcziwschi bě wón do Ameriki wuczahnył a ßo 1890 wot tam wróczíwschi bě ßo w Draždżanach saßydlił a bě ßo tam ſ Hanu Marju Grützner, kotraż mějeschе żiwnosć w Pschiwczizach, woženił. Tu bě wón 18 lět w shożownym mandżelstwje żiwy, doniż jeho prěnja żona jeho njewußlědżi. Jeho k khostarni na 1 lěto 3 měßazy saßudżichu a jemu czeßne prawa. na 5 lět wotrjeknychu.

Dobru

pschenczinu muku

a nudle

porucża **Khorla Kahrowe**

pschi żitnych wikach.

„Naležnje ma ßo poruczicz **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** psche hruboscz a schupiny koże,

jětseschka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lěkař dr. W.," kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Poruczam wubjerne

murjerske a tsěschne zyhele, drainěrowaze roly atd.

Albert Krause,

parna zyhelnicza w Měrkowje.

Telefon: Khróst-Lomsk cżißko 17.

Proßata a běhaki

dobre żraczki, ßu pschezo dostacz pola **Bormanna** w Manjowje pola Delnjeho Wujesda.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 24. januara 1911 ma ßo na **Njeßwaczidliskim** majoratnym hajniskim revěrje scżěhowaze

palne drjewo

sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz:

20 rm **liscz. a jehl. schczěpow,**
200 = **liscz. a jehl. kuluchow,**
45 = **jehlinowych hakowow,**
110 liszowych a jehl. dołhich hromadow,
5 rm **pjeńkow,**

jenotliwje w 1.—4., 12., 15, 16., 18. wotdżělenju.

Shromadżisna dopołdnja w 9 hodżinach w 16. wotdżělenju pschi Pßowjanskim puczu sady Noweje Wßy.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija

na knjeżim Lutobczanskim revěrje.

Sstjedu 25. januara 1911 ma ßo

něhdże **52 khójnowych dołhich hromadow,**
17 twjerdych dołhich hromadow,
11 rm **bresowych kulnchow,**
6 hromadow walczinu

ſ wuměnjenjemi na pscheßadżowanje pschedawacz.

Sapoczatk awkzije dopołdnja wot 9 hodżin pschi wuhlowej horje w Měrkowje.

W Lutobczu, 17. januara 1911.

Hajniske sarjadnistwo.

Hannsch.

Drjewowa awkzija.

Na knjeżim hajniskim revěrje w **Dobroschczach** pola Njeßwaczidła ma ßo

wutoru 24. januara 1911 pschipołdnju wot ½1 hodżiny

34 kruchow ryhelazeho drjewa,
43 rm **khójnowych kuluchow,**
4 = **dubowych kuluchow,**
3 = **khójnowych pjeńkow,**
2 = **khójnowych dołhich hromadow,**
125 = **khójnowych hałosowych hromadow,**
2 łoßaj twjerdeho drjewa k wukopanju

ße swuczenymi wumènjenjemi sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna w korczmje.

Hajniske sarjadnistwo.

K czeßnemu dopomnjeczu

na lubowanu mandżelsku a macz njebo **Lenu Schieberez ſ Lomska,** Augusta Horsta, wumjeńkarja w Scheschowje, mandżelsku, **k jeje lětnemu ßmjertnemu dnjej.**

† 24. januara 1910, 62 l. 3 m. stara.

Hłóß: Po krótkim bědżenju.

O wopomń, cżłowcże, ßmjercz cże
Ssy kóżdy dżeń jej sraky doscz. [żada,
Tu stary, młody pscheš nju pada,
Tu w ßwěcże njeje wobstajnoscz,
Hoj, zyle cżłowiske żiwjenje
Je pucżowanje w puscżinje.

Někotry pscheš ßmjercz cżisische wuń=
A hórkoscz ßmjercze njeshoni, [dże
Někotry pak tu ſ płaczom dóńdże
Pscheš cżežku khoroscz w hubjeństwi
Tam do njebjeskoh' wjeżela,
Hdżeż Bóh wschě żyły setrěwa.

Tak tež ty, luba macże, dżěsche
Pscheš cżežku khoroscz se ßwěta,
Ty cżicha, smèrna pschezo běsche,
Hdyż tež bě khoroscz stysknina,
Haj, cżicha, měrna, scżerpliwa
Bě ty ßo Bohu poddała.

W khoroscżi je wużiwała
To wotkasanje Jesußa,
So by ßo ſ Bohom wujednała
A sbóżna seschła do njebja,
Te dżěczi żohnowała je
A Bohu poruczika wschě.

Tak saßwita wam jutsje rano
Ta srudna, stysknа hodżina,
Hdżeż lube dżěczi, luby nano,
Je loni macz wam wumrjeła.
O Bożo, kajka srudoba
Waß lětża ſ nowa wobdawa.

Haj, dżenża ſ nowa, luba macże,
Twój luby wbohi mandżelski
Wo tebje saßo ßyły płacże,
Hdyż na tebje ßej pomyßli
A spomni, ſ kajkej luboscżu
Ssy wok'ło njeho była tu.

A wy, wy jeje lube dżěczi,
Kiż doroscżene wschitke scże,
Tu lubu macz we lońschim lěcżi
Do rowa klascz ju widżeschcże,
Wy jeje wobras lubosny
Dżenż w duchu saßo widżicże.

We Lomsku bě ßo narodżiła,
Bě druha dżowka mandżelska,
Bu w Njeßwaczidle w zyrkwi
A tež tam konfirmir'wana, [kschczena
Jej' jara lubowany nan
Bě w Lomsku kubleŕ Schieber tam.

Hdyż běsche schulu wukhodżiła
Je něschto lětow ßkużiła,
Dha je ßo potom woženiła
A ßej sa mandżelskeho wsa
Toh' cżeßnoh' Horstez Augusta,
Kiż kubleŕ bě se Scheschowa.

We młodych lětach strowa běsche
A wóßom dżěczi płodżesche,
Dwaj ßynaj a schěscz dżowkow
Je k dobrom' wukubłała je, [běsche,
Sso ßwěru sa nje staraschе
A k Jesußej jich wodżesche.

Hdyż běsche macz ßo sestarika,
Bě husto brascha, khor'wata
A njeje wjazy wotkhorika,
Hdyż tež bu potom pytana,
Hacż napoßledku wona nětk
Se ßmjercżu wopuschczi nasch ßwět.

Po ßebi wona sawostaji
Tu lubu ßwójbu w srudobi,
A do wulkeje srudżby staji
Tež bratra, ßotru po ßebi,
Kiż dżenża wschitzy w hromadże
Tu spominaja na tebje.

Ach, tu hdżeż sachodnoscz wscho
Sso ronja ßyły dżělenja, [kryje,
Tam Bóh pak wschě je ſ wocżow strěje
We kraju wěcżnoh' żiwjenja,
Tam skórżbny hłóß ßo pschemèni,
Wscho ſ Bożej khwalbu saklinczi.

Stym troschtujcże ßo srudne dusche,
We běru waschoh' żiwjenja,
Te kywile cżerpjenja ßu kusche,
A kónz ßo bórsy pschibliża,
O kajki lóscht ßo sapocżnje,
Hdżeż nasche wěcżne sboże kcże.

Nětk ſ njebjeß dele luba macże
Tym ßwojim k troschtej pschiwokasch,
Nětk wo mnje płakacz njetrjebacże,
To budź najlěpschi troschtar wasch,
So tu pschi trónje jehnjecża
Mam wěcżnu sbóżnosć bjes kónza.

Dha spi nětk derje w khłódnym
Ty luba macżeŕ, mandżelska, [rowje,
Tam w Njeßwaczidle w Bożej role,
Hacż Bóh cż ſ rowa sawoła,
Tam sjednoczeni wschitzy my
Psched Bożi trón ßo stupimy.

W mjenje srudnych sawostajenych

Ernst Helaß.

Wotewrjenje ßymjenjoweje pſchedawańnje.

Cżeſcżenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſcżi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym

w Budyſchinje pſchi żitnych wikach cżo 6.

woßebitu pſchedawańnju pólnych, warjenjowych a kwětkowych ſymjenjow

wotewrił a proſchu, moje pſchedewſacże dobroczińwje podpjeracż.

Budu ßo prózowacż, ſo bych ßwojim wotebjerarjam ſprawnje a derje poßłużował a jich w kóżdym naſtupanju ſpokojał.

S poczeſcżowanjom

Louis Wagner,

woßebita pſchedawańnja ßymjenjow

pſchi żitnych wikach 6, pódla reſtawrazije „Germania“.

W Budyſchinje, 17. januara 1911.

Mótaze dżaki

ßerbſke a němſke

ßu doſtacż

we wudawańni

Serb. Nowin.

Ptaczi kwaß

je doſtacż

we wudawańni Serbskich Nowin.

Zuſe ſuby

vlombowanje, wucżehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſuboboleńja.

— Pomerne płaczińny. —

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßiußby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißańnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi ßerbſki.

— Teleſon cżißło 177. —

Pſcheßadżowanje leżomnoſcżow.

Wólbna ſhromadżiſna

w Małym Wjelkowje.

Njedżelu 29. januara popołdnju w 4 hodżinach

ßo kandidat ſa wólby do ſakſkeho ßejma

knjes gmejnſki pſchedſtejicżeŕ

Ernſt Bart ſ Brěſynki

w **Sturmez hoſcżenzu** wuſwolerjam pſchedſtaji a ßwój politiſki program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pſchiſamknje.

Wſchitzy wuſwolerjo ßo do ſhromadżiſny pſcheproſcheja.

Wjeßne wólbne towarſtwo.

Ralbičanska »Lilija«

změje njedźelu 22. januara 1911

w Ralbicach

spěwny wječor.

Započatk w 7 hodżinach.

Wutrobnje přeprošuje **Předsydstwo.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje ßwoju **hłownu ſhromadżiſnu njedżelu 22. januara 1911** popołdnju hižo w 3 hodż. w Gáblerez hoſcżenzu.

Dnjowy porjad: Pſchedpołożenje ſlicżbowanja a rosprawy a nowowólby.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Murjerſkich a cżeßliſkich wucżobnikow

hiſchcże pſchilimuje twarſki miſchtr **Hauſer**

na Schliebenſkej dróſy cżißło 7.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć,

změje njedźelu 22. **januara** pop. w 4 hodź. we Weberec hoſcżencu **zhromadźiznu.**

Bohaty wopyt ſo wočakuje.

Předsydstwo.

Duchownje wobdarjeny **hólz,** kotryż chże **knihicżiſchcżerſtwo** nawuknycż, móże jutry jako

wucżobnik

ſaſtupicż

w **Ssmolerjez knihicżiſchcżerni.**

Klampnarſkeho wucżobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **Alfred Barſch,**

klampnarſki miſchtr w Rakezach.

Wucżobnika

k jutram pyta

Arno Bothmann, kowarſki miſchtr na ſwonkownej lawſkej haßy 31.

Wucżobnika

k pſchichodnym jutram pyta pjekarſki miſchtr **E. Britſcha** w Draždżanach, Fiſchhofplatz 17.

Pjekarſkeho wucżobnika

k jutram pyta

Bjedrich Bartko,

pjekarſki miſchtr w Njeßwacżidle.

Hólz, kotryż chze

pjekarſtwo

nawuknycż, wucżbu namaka pola **A. Bieſolda** na bohatej haßy.

Sprawny **hólz,** kotryż chze

ſahrodniſtwo

nawuknycż, dobru wucżbu namaka pola **Handrija Pětſchki** na lazaretſkej droſy w Budyſchinje.

Sahrodniſki wucżobnik

ßo k jutram pyta w hrodowſkim ſahrodniſtwje w Barcże. **Vogel.**

Moleŕſkeho wucżobnika

k jutram pyta

moleŕſki miſchtr **Jurij Lorenz**

na Mättigſkej dróſy.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżełaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdżiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Khěża

w Radworju cżißko 30b je na pſchedań.

Khěża

w Bukezach cżißko 61 je na pſchedań. Dalſche je ſhonicż pola **Pawoła Müllera** tam.

(K temu cżißłu ſchiłoha.)

Pschiłoha k cžišku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. jannara 1911.

Placžišny rěsneho skotu na Drazdžanskich skotnych wikach.

16. januara 1911.

Placžišny po zentnarju w hriwnach.

Skotne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 6 lět	45—48	83—86
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—40	77 82
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35—39	72 76
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	30—34	63—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	43—46	75—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 7 lět	38 42	70—74
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	33—37	64—69
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	27—32	58 63
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54—57
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	44 48	77—81
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	40—43	71 76
3. žnadnje pizowane	34 39	65 70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—57	83—87
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—53	78—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	48—50	64—66
2. mjaßne	46 47	62—63
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42 45	58—61

Placžišny žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 14. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 19. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . bela	—	—	—	—	9	50	10	—
„ . . . . . zołta	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	9	—	9	30	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	7	—	7	20	7	—	7	25
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	7	50	8	50	8	—	9	—
Wows, ...	8	—	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	40	2	80	2	30	2	70
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	40	2	30	2	50
Pschenična muka 50 „ . . .	10	25	19	50	15	—	18	—
Ržana muka . . 50 „ . . .	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno . . 50 „ . . .	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssloma . . 100 „ . . .	4	16	4	33	3	65	4	30
Prošata 268 schtuk, schtuka . .	13.		27		—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	5	40	5	—	5	80
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (zołta) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., zołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacž 15 np. 73 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 50 np. hacž 13 hr. 80 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

19. januara 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 40 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np., hacž 7 hr. 75 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 20. januara: Pomročzene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 3. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodž. farar Rěda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Hermann Max Scholta, formar w Ratarjezach, s Marju Marthu Stanez sę Ssmoliz.

S **druhich wozadow**: Richard Bärsch, kamjenjeczeßar w Gersdorfie pola Kamjenza, s Almu Budarjez s Carlsdorfa. — Jan Kschižan, žiwnoscžer w Zokowje, s Hanu Marju Fryczez tam. — Khorla Ernst Wenkscher, pohonč w Koporzach, s Marthu Kalichez tam. — Hermann Zimmermann, pohonč w Cžornych Noßlizach, s Marju Marthu Malcharjez s Myschez. — Pawoł Rudolf Hobrak, dźěłacžer w Budyschinje, s Marju Marthu Schusterez se Sderje. — Jan Ernst Striežel s Dubrawki, s Marju Augustu Jurkez s Jatsobja. —

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Erich, Maza Brühla, kopornisseho dźěłacžerja na Židowje, ž. —

S **druhich wozadow**: Hana Selma, njemandź. dź. w Žicženku. — Martha Elsa, njemandź. dź. w Demjanach. — Theodor Waltat, Rudolfa Zettwizy, žedlarja w Khwacžizach, ž. — Richard Ernst, njemandź. ž. w Myschezach. — Khrystiana Lejna, Khorle Augusta Błožija, želesniskeho dźěłacžerja w Sderi, dź. — Waltat Kurt, Oty Schustera, rěsniskeho mischtra w Komorowje, ž. — Martha Erna, Ernsta Hermanna Pětschki, kowarskeho mischtra w Hucžinje, dź. — Hana Marja, njemandź. dź. w Njechornju.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze**: 13. dżeń januara: Morwa narodź. dź. Emila Richarda Haufy, fabrikarja na Židowje. — 15. Handrij Bartsch, dźěłacžer w Ratarjezach, 55 l. 5 m. 9. d. — 18. Jan Bohumił Reichel, unvalid, prjedy tšěchikryjeŕ w Spitzkunnersdorfje, † we Wulkim Wjelkowje, 87 l. 3 m. 15 d.

S **druhich wozadow**: Pětr Schramm, wumjeńkał w Bolborzach, 76 l. 2 m. 5 d. — Johana Schäferez, Handrija Hojbjana w Bóscherizach, mandželska, 64 l. 10 m. 20 d. — Emma Ella, njemandź. dź. we Wulkej Dubrawje, 1 m. 11 d. — Hana Augusta Kónzez w Pšowjach, 11 m. 23 d. — Hańža swud. Eichlerowa w Drobach, 74 l. 6 m. 27 d. — Madlena swud. Měrczinkowa rodź. Mukez w Bukezach, 72 l. 10 m. — Marja Madlena swud. Eichlerez, wumjenkała w Lětonju, 68 l. 11 m. 25 d. — Pawoł Max Kolpa, dźěłacžer w Bukojnje, ž., 5 m. — Jan August Mjerwa, žiwnoscžer w Barcze, 73 l. 7 m. — Margareta Scholcžiz, pjekarskeho mischtra w Barcze, dź. 16 l.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

3. njedželu po tsjoch kralach smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodžin farar Kschižan žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Ssrjedu 25. januara jako na Pawoła budże rano ½8 hodžin žerbska spowjedź a ½10 hodžin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

3. njedželu po tsjoch kralach smeje duchowny Bójz rano we 8 hodžinach němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodžinach němske a ½11 hodžin žerbske prědowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cžischezi.

Dalokorěczak cžišćo 687.

Jěsdny plan želesnizow.

płaczazy wot 1. oktobra 1910 hacz do 30. haprleje 1911.

Njedzelu a ßwjate dny tez 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwocźiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hucźiny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdźi jenož njedzelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucźiny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwocźiz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož njedzelu a ßwjate dny w oktobrje.

* Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,26	
Njeßwaczidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

pśchij. do Lubija 11,15. | pśchij. do Lubija 2,28. | pśchij. do Wósb. 6,08. | pśchij. do Wósb. 10,09. | do Wósborka 12,56. O

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczidla	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33	—	8,14	—	11,22	—	3,39	—	8,49	—
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

4,45 wot Wósborka | 8,34 wot Lubija. | 11,56 wot Lubija. | 5,18 wot Lubija.

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož hacz do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje tez hacz do Budyschina.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,

ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacz pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Po tunich płaczíſnach poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład **ff. domjazych, kuchińſkich a hoſpodarſkich wězow, lakowanych a njelakowanych, blachowych lampow, latarnjow, zylindrow a ßužołow, platow, płokanſkich wanjow, bowow, myjnych ſtejakow, zimanſkich maſchinow, kupanſkich wanjow, želeſne pónoje a hornzy, hoſpodarſke wahi, noże, widliczki, łžizy, nožowe korbiki, hoſejowe młyny, hoſejowe hany, hoſejowe a zokrowe tyſy, rybowanſke maſchiny, mjaßorubaze maſchiny, mjaßowe mjezki, ſchczětki, ßerſchczowe mjeczawy, zentrifugowe ſchczětki** atd.

Moritz Schulz, klampnatſki miſchtr : : : : : pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

— Wuporjedźerńja. —

Tſěſchne dźěła!

Tſěchi ſe ſchifrom ſa 2 mk. 20 pj. po □metrje kryje a tež wſchě druhe tſěſchne dźěła a wuporjedźenja czini

Ernst Richter, tſěchikryjeŕ,

na Tſělanſkej drózy 20.

Podklócze a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje žołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany. Jenož **Todor** žadajcze a bjerćze. Jenož woprawdźity poruca

Stranch a Kolde, drogownja, ſ napſchecza katholſkeje zyrkwje.

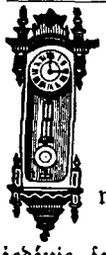
Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

Zigary
a
zigaretty
najlěpschich družinow
po tunich płaćiśnach porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoścow a hypothekow, śrjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liśćinow wscheje družiny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenjeżnych žadankow.
— Rěču też serbski. —

Kakao

je po wědomostnym pschepytanju najpschihódnischa a najstrowischa zyroba a žiwnoscź a cźěłu wjele bóle hoji dyžli drohi khofej a cźaj, kotrajž žaneje požitnoscźe nimataj. Dobry cźisty kakao pschedawa
schokoladowy kontor
Moritza Schmidta
pschi mjaßowych jědłach 1,
mjes serbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju,
punt hižo po 90 pj., lěpsche družiny po 100, 120, 160, 200, 240 pj.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na swonk. lawskej haßy 5.
Jenčj pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaćiśnami wupołożene, wobhladacź.**

Rjane nowe
polne jerje
mandlu po **75** pj. porucza
Walter Arnold
w Budyschinje
na bohatej haßy 12.

Powschitkowny
němski kreditny wustaw.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějazy.

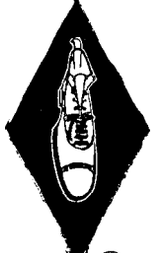
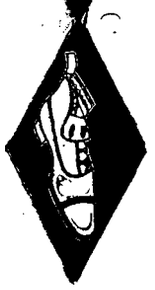
Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedźenju $2\frac{1}{2}\%$ | **pschi 3 měßacźnym wupowjedźenju $3\frac{1}{2}\%$**
pschi jenoměßacźnym wupowjedźenju 3% | **pschi 6 měßacźnym wupowjedźenju 4%**

Pschenajacźe khamorowych kaschcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—$\frac{1}{2}$1, $\frac{1}{2}$3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a feminarskeje haßy.)

Saisonowe Wupschedawanje
wscheho **symskeho wobucźa**
kaž też wschelakich **jenotliwych porow** sayocźnje ßo
pjatk 20. januara popołdnju w 4 hodź.

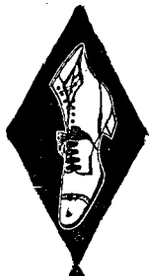
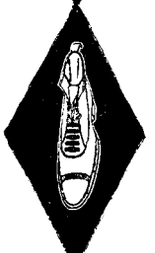

Twory ßo po wurjadnje tunich płaćiśnach, s dźěła :: niže połojzy ßamßnych khostow wotedawaju. ::

Ssmy ßo rosßudźili, nětkole po skónczenju hłowneje saisony ßwoje **symske twory** do cźista wurumowacź.

Cźesczenym Sserbam s tutym składnoscź poskicźamy, ßebi hischcze ßrjedź symy por solidnych dobrych cźrijow :: :: po bajkowszy tunjej płaćiśnje wobstaracź. :: ::

Jenož prěnjoklaßna twora. **Jenož prěnjoklaßne formy.** ::
Jenož prěnjoklaßne dźěło. **Jenož prěnjoklaßne poßłuženje.**
Wuźiwajcze tule składnoscź!

Shorjelska
črijowa pschedawaŕnja
A. Jacobsohn
Telefon 467. **w Budyschinje na bohatej haßy 7.** Telefon 467.

Najwjetschi sklad
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješćel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólčki
atd. atd.

Kóslaze koże,
howjase koże,
cźelaze koże,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowcžu wołmu
pa najwyschschich plaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11

Czerstwy łój *cl.* po 40 a 50 pj., zyle tołsty **połcź** *cl.* pschi 5 *cl.* 90 pj., **ßadło** *cl.* 75 pj., **sylsu** *cl.* 40 pj., **plezazy tuk** *cl.* 100 pj., druhu druzinu **kołbaßy** *cl.* 60 pj. porucza
O. Pětschka na zitnej haßy.

Saisonowe
wupschedawanje.

Dobytkna składnosćz pschi nakupjenju symskich tworow.

Swoje twory po **jara poniženych plaćišnach** na pschedań stajam a s tym tunju **kupowansku składnosćz** poskićam.

Poručam

schenillowe nahlowjaze rubischcża a schawle
rjenje dźěłane wschěch barbow a wschelakorych plaćišnow.

So bych swój wulki skład rucże wuprózdnił, **woprawdże hódnu tworu** po woprawdże tunich plaćišnach pschedawam.

Wołmjane schale,
wołmjane
nahlowjaze rubischcża,
rukawate lazy.

mužaze platowe kholowy,
žonjaze platowe kholowy,
cźistowołmjane mužaze
a žonjaze kholowy,
podschite žonjaze taille
s rukawomaj a bjes njeju,
kolenjaze wohrjewaki,
normalne koschle,
dźěcźaze kholowy se schtaltom.

Helena zwud. Jordanowa
w Budyschinje na jerjowej haßy 5.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Wikomne rukowanje.** **Tunje plaćišny.**

Palne drjewo.

Ssuche kuluchowe drjewo a pjeńki
pschedawa
hrabinske Lippeske hajniske farjadnistwo w Dubom.

Ernst Jenke.

Holcźaza, hólcźaza a mužaza drasta.

Wulke poniženje plaćišnow

na **mužaze wobleczenja, hólcźaze wobleczenja, jupy, swjerschniki, holcźaze wobleczenja, žakety, khapy, klobuki, schaty** atd,

Wobhladajcże ßebi plaćišny w mojich wukładnych woknach!

Jenož hódna twora.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 4. | Sobotu 28. januara 1911. | Lětnik 70.

Dawk na pschibywk hódnoscze leżomnoscżow

je ßo w khěžorstwowym ßejmje druhi króć dowuradźił a ßo pschijał. Po druhim wuradźenju krajni wjerchojo, prjedawscha hannoverska kralowska ßwójba, prjedawsche hessenske wjerchowske ßwójby a wójwodska schleswigsko-holstejnska wjerchowska ßwójba wot tuteho dawka wußwobodźeni wostanu, tola ßo wočakuje, so budźa woni dobrowólnje tónle dawk płaćićź. Fideikommissarišzy sjednoczene leżomnoscże maja do prědka ſ 30 lětnymi khwilemi ½ prozenta hódnoscże jako dawk dawacź. Nowy sakoń 1. haprleje 1911 do mozy stupi, wón pak dyrbi wróčo skutkowazu móz hač do 1. januara 1911 dostacź. Pschirażk k wobrotnemu stemplej budże ßo jenoż hischcże hač do 30. junija 1914 płaćićź trjebacź.

Argentinske mjaßo

njeje telko kupzow we Winje namakało, kaž bě ßo wočakało. Poßledńja poßykka je ßo jenoż pomału rospschedała. Ludźom je argentinske mjaßo, kotreż je 4 njedźele na puću było, pschetwjerde. Mjes tym ßo w Argentinskej hotuja, wjazy mjaßa do Europy wuwoscź. Jene tamnische wikowarske towarstwo je ßebi 6 parnych łódźow wotnajało, ſ kotrymiž dyrbi ßo smjerske mjaßo do Europy woscź. Wjele druhich parnych łódźow ßo sa mjaßowy transport pschetwari, a mjes Buenos-Aires a Jendźelskej ßo w februarje nowa ßłužba sa woženje mjaßa pschiprawi. Pódla Awstriskeje wjetsche nakłady argentinskeho mjaßa do Italskeje a Portugalskeje póńdu. W Portugalskej je knjeżerstwo runje zło na zuse mjaßo wotstroniło. Mjaßowi wikowarjo ßo nadźijeja, so jim w bliżschim cżaßu tež Schwajzarska ßwobodny pschiwos dowoli.

Brónjenje Awstriskeje na morju.

S dobom se sawjedźenjom dwělětneje wojerskeje ßłużby chze awstriske knjeżerstwo liczbu ßwojich wojakow nimale podwojicź a pódla teho ßwoje wójnske łódźstwo wo 4 bitwiske łódże Dreadnaughtskeho typa, 18 torpedowych łódźow a 6 podmórskich cżołmow poßylnicź. Twarske khóstv sa nowe łódże ßu na 312 400 000 hr. wobliczene. Sa 6 lět dyrbi nowe łódźstwo natwarjene bycź. Pjenjesy sa twar noweho łódźstwa a sa poßylnjenje wójska dyrbi hakle khěžorstwowa rada pschiswolicź.

Italska a trojoswjask.

Parišske nowiny wjele wo rěcži pišaju, kotruž je italski póßłanz, prjedawschi minister swonkownych naležnoscżow, Tittoni, pschi jenej hoscżinje Parižskeje gmejnskeje rady měł. Tittoni spomni na sahorjene a njesapomnite wosjewjenja, kotreż je psched 6 lětami wopyt franzowskeho presidenta Loubeta pola italskeho krala sbudźił. Wone pokasaja, kak jara ßebi Italska pschecżelstwo Franzowskeje, swjaskarku łacżanskeje raßy, waži. Wón potom wo tym rěcżesche, so ßu sacżuwanja móznische dyžli swjaski, pschetož wone pschiwusnistwo pokasuja, kotreż ßo na jenake ważenje jenakeje kultury a zivilisazije sakładuje. Tale rěcż se rta muża, kotrehoż němske nowiny prjedy jako „stołp trojoswjaska“ njemóžachu doßławicź, je sajimawy podawk. Jako póßłanz w Parisu nima Tittoni sa nusne, ßwoje sacżucża dale potłóczicź a rěcži, kaž je jemu wokoło wutroby. Schto pak je potom pschißłuschenje Italskeje k trojoswjaskej hódne?

Njeměry franzowskich winizarjow w Champagni

ßu pschestałe. Knjeżerstwo je zyłu tamnischu krajinu ſ wojakami wobßadźicź dało. Winizarjo bychu ßo tež bjes wojakow směrowali, hdy budźische knjeżerstwo hižom prjedy winowym wikowarjam w Champagni sakasało, zuse wino jako champagneske do wukraja pschedawacź. S jebanjom wikowarjow ßu winizarjo w Champagni do najwjetscheje nusy pschischli. Sa ßwoje wino žanych kupzow njenamakachu, dokelž wikowarjo zuse wino kupowachu a jo jako champagneske potom dale pschedawachu.

Njepschecżelski nawal pśches Belgisku do Franzowskeje.

Jendźelske nowiny „Pall Mall Gazette“ ßu powjescź pschinjeßłe, so je ßo w sawostajenstwje belgiskeho krala Leopolda plan sa nawal pśches Belgisku do Franzowskeje namakał. Tutón plan je generalny stab jeneje zusseje mozy wudźěłał. Kral Leopold je ßo tehdy ſ franzowskej agitaziju pschecżiwo Kongowskemu statej roshnětwał a ßo na jenu zusu móz wo pomoz wobroćźił. Wopokasmo pschecżelstwa tamneje mozy je nawalowy plan, kotryž je nětko Franzowsam do ruki pschischoł. S zusej mozu njemóže nichtó druhi měnjeny bycź hač Němska. Jendźelske nowiny ßu wěso pscheßwědczene, so powjescź wo wotmyßlenym nawalu Němskeje pśches Belgisku njeje wumyßlena a ſ teho wucżbu bjeru, so ma Němska tež podobne plany pschecżiwo Jendźelskej. Roscżaze němske wójnske łódźstwo Jendźelcżanam wjele staroscżow cżini a jim měra njewostaja.

Żelesnizarski strajk w Portugalskej

je ßo skóncził. Strajkowarjam ßu ßo jich žadanja pschiswolike. Mśda żelesnizarjow w Portugalskej bě jara niska, mjes tym so wschědne dźěło pschedołho trajesche. Někotre druhe strajki hischcże dale traja. Knjeżerstwo je pscheßłabe, so mohło ſ poßrědnikom mjes strajkowarjemi a dźěłodawarjemi bycź. S zyła ßo sda, so ßo stejischczo portugalskeho knjeżerstwa straschnje khabła. Wono je reservistow pod khorhoj swołało, cżi pak ßo spjecżuja, wukasej poßłuchacź. Wyschnoscź w Campo Major je knjeżerstwo proßyła, so by k potłóczenju njeměrow dwaj bataillonaj wojakow wotpósłało. Knjeżerstwo je pak ßo tejle próstwje sarjekło, wudawajo, so ßamo nima doscź wojakow. Do wobstacża republikanskeho knjeżerstwa nima lud wjele dowěrjenja wjazy.

Cżwilowanje mazedonskich Bołharow pśched turkowskim ßejmom.

W turkowskim ßejmje staj hižo bołharskaj sapóßłanzaj Dorew a Pawlow wo cżwilowanju a pschescżěhanju mazedonskich Bołharow rěcżałoj. Woßebje druhi ſ njeju je njeßměrne spodźiwanje ſ wudawanjom sbudźił, so ßu pschi sebracżu brónjow mjes Bołharami a Sserbami wojazy 4900 ludźi cżwilowali, ſ kotrychž je wjele na pschezo wobědniło a 11 pod pukami ducha spuschcżiło. Tola europiska diplomatija je ßo hakle potom do njeměra daka, hdyž bě turkowski sapóßłanz Lutfi bey wo pschescżěhanjach w Mazedonskej rěcżał.

Rěcżnik dopokasa, so ßu wschitkich jatych, hdyž ßu ßo psched wyschnoscź dowjedli, ſ dubowym kijom bili. Kóždy je k powitanju pjecźdźeßacź pukow dostał, někotsi wjazy. Druhi stupjen cżwilowanja je, so cżwilowanemu powjas sa schiju swjasaja a jeho tak dołho

ſhibuja, hacź ßo jeho hłowa nohi dótka, na cźoź jeho ſchtwórcź abo pok hodźiny bija. Tſeczi ſtupjeń cźwilowanja je tónle: Cźwilowarjo do ſemje dubowy kij ſabija a cźwilowaneho nuſuja, ſo by horny kijowy kónz do huby wſak, potom jeho ſa noſy ſběhaju, hacź zyła cźěłowa cźeźa na kij tłóczi, kotryź ßo cźwilowanemu do krka cźiſchczi, jeho dußy a rani.

Njeſbožownych jatych teź do ſcźěnſkich khamorow ſamkaju, dyrbja njepſcheſtawajcy ſtacź a ßo hibnycź njemóźa. Sswětko jenoź ſawohladnu, hdyź jim khłéb a wodu pſchinjeßu. Mnohich ßu tak něktore měßazy ſawjerali.

Lutſi bey pſchiſpomni, ſo ßo niz jenoź kſcheſcźijenjo cźwiluja, ale teź mohamedanoja, hdyź njejßu ſ wuſtupowanjom wojerſkeje komißije ſpokojom. Cźwilowali ßu ßo na pſchikład Muſtafa Ata effendi, prawiſnik Hafas Kamal prjedawſcheho ſapółkanza Kamale beya, Abdul Rahman effendi, ßobuſtaw politiſkeho towaŕſtwa, kotryź je tſi měßazy 100 puntow cźeźke rjeczaſy ſa noſy noßył. Někotſi cźwilowani ßu ßebi źiwjenje wſali, ſo bychu ßwojej cźwili kónz cźinili.

Ruſzy źidźi w Turkowſkej.

Źidźi w Turkowſkej běchu hacź do poßlednjeho cźaßa ſměrnje źiwi. W poßlednimaj lětomaj pak je ßo wſcho pſcheměniło. Mjes nich ßu źidźi ſ Ruſkeje pſchiſchli, wupſcheſcźěrarjo revoluzije a anarchije, na kotrejeź ſakkadźe ma ßo nowe źidowſke ßwětne knjeſtwo ſałoźicź. Ruſzy źidźi ßu do turkowſkich ßwój fanatiſmus ſaſchcźěpicź a mjes nimi tajne towaŕſtwa ſałożecź ſapoczeli, kotreź woßrjedźnemu tajnemu towaŕſtwu w Konſtantinoplu podſteja. S dobom pod maſku ſionisma ſ turkowſkim knjeźerſtwom wo to jednachu, ſo by jim Paleſtinu pſchedało, hdźeź by ßo źidowſki lud ſ nowa ſaßydlicź chcył. Wo Paleſtinje wujednawachu, w Konſtantinoplu pak korjenje ſapuſchcźachu. Turkowſzy źidźi, kotſiź ßu ſchpaniſkeho wotkhada, pak wo ſpoczinanje ruſkich źidow njerodźachu, do prědka widźo, ſo ßo prjedy abo poſdźiſcho turkowſke knjeźerſtwo pſchecźiwo nim wobrocźi, a ſo budźa teź woni potom pod ſłymi ſcźěhwkami cźerpicź dyrbjecź. Turkowſke knjeźerſtwo je mjes tym hižo ſakaſało, źidam dale leżomnoſcźe w Paleſtinje pſchedawacź.

Sběźk w Arabiji pſchecźiwo turkowſkemu knjeſtwu.

W Arabiji ßo turkowſke knjeſtwo kiwka. Sběźkarjo ßu turkowſkich wojakow ſbili a ßo k nadběhej na město Hodeida hotuja. Wſchě telegrafy ßu ſkónzowane. Turkowſke knjeźerſtwo ruce reſere viſtow pod khorhoj woka, ſo by ßylne wójſko pſchecźiwo ſběźkarjam póßłało. K dowjeſenju wojakow do arabije je wono ruſke łódźe wotnajało a dwě łódźi połnózno-němſkemu Lloydej wotkupiło.

Mór w raŭſchej Aſiſkej.

Mór ßo ſ Mandźurſkeje do połodniſcheje Chiny roſſchěrja. Wón je ßo teź do Pekinga ſanjeßł, hdźeź ßu ſańdźeny tydźeń někotſi ludźo na njón wumrjeli. W Fu-Schie-Thin je ſa jedyn tydźeń mór 2700 ludźi ſa wopor żadał. Internationalny ßud w Tienſinje je ßwoje poßedźenje wotſtorcźicź dyrbjał, dokelź ßu ßudnizy móra dla cźekli.

Rußojo w Kharbinje a Fundinje ſ wulkej raſnoſcźu mór potłóczicź pytaju. Mrětwa je najhórſcha w ſtarym chineſkim dźělu Kharbina a w městaczku Fundyjadanje. Dokelź Chineſojo ſkhorjenje ſamjelczachu, njebě ſ woprědka móżno ſhonicź, kelko ludźi wſchědnje na mór ſkhori. Dokelź wobydlerjo Fundyjadana cźěła njemóżachu pohrjebacź, je woni w nozy do Karbina pſchinjeßechu a je na dróſy leżo woſtajichu. Hdyź na to po Kharbinje móżne patroille khodźachu, ſo by ßo ſanjeßenju cźełow wobarało, ßo huſto chineſke cźěła w ſcźinje na kupach Sungariſkeje rěki abo w měchach Chineſow wußlědźichu, kotreź tucźi ſ Fundyjadana do Kharbina pſchinjeßechu.

Ruſki profeßor Solotny, kotryź naprawy pſchecźiwo mórej wodźi, je wobhonjerſku ßkużbu po zyłym měſcze pſchiprawił a do njeje teź Chineſow pſchijał. Po měſcze nětko wobhonjerjo khodźa, kotſiź, hdyź jeneho khoreho wußlědźa, tuteho do hojerńje donjeſcź dadźa. Chineſojo ßu ßo pſchi tym jara wużitni wopokaſali. Woni ßo pſchi wuradźenjach ſtrowotneje komißije wobdźěleja a jedyn ſ nich je powſchtikowne dźiwanje ſ mudroſcźu ßwojeje rady ſbudźił. S woprědka chineſzy wobydlerjo prějachu, ſo mjes nimi ludźo na mór khorja, a profeßorej Solotnikej njebě dwě njedźeli dołho móżno, do chineſkich domow ſaſtupicź. Poſdźiſcho ſ Pekinga 8 lěkarjow póßłachu, dale hiſchcźe jedyn franzowſki a jedyn jendźelſki lěkaŕ a 12 lěkaŕſzy ſtudentojo ſ Jendźelſkeje pſchińdźechu. Na jich cźole jedyn lěkaŕ ſteji, kotryź je pola profeßora Mecźnikowa w Pariſu dźěłał. Franzowſki lěkaŕ Menier, kotryź bě do Mukdena pucźował, je tam na mór wumrjeł. Schtóź ßo ſ mórom natyknje, ſkoro pſchezo na njón wumrje. Wſchě lěkaŕſtwa ßu ßo pſche njón jako njewuſpěſchne wupokaſake.

Po pſchikhadźe 1000 chineſkich wojakow a jendźelſkich lěkarjow do Fundźjedana ßu tam zyłe dróhi wuſchwablowali. Lěkarjo praja, ſo je nětcźiſchi mór jedyn ſ najhórſchich, kotryź je hdy w Chinje ſakhadźał. W tu khwilu je wſchón wobkhad po żeleſnizy ſ Tientſina do Pukowa ſaſtajeny.

Sběźk w Mexiku

je nowych mozow nabył. Sběźkaŕſki wjednik wyſchk Ortega je knjeźerſtwowe wójſko pola Oſinaga ſbił, pſchi cźimź je 150 knjeźerſtwowych wojakow padnyło. Sběźkarjo ßu Caſagrande dobyli a ſ tym tamniſchu żeleſnizu wobknjeża. General knjeźerſtwoweho wójſka je ſe wſchěch ſtronow wobſtupjeny. Provinzy Durango, Sonora a Chihuahua ßu ßo sběźkarjam pſchiſamkle. Wobſtejnoſcźe ßu ſa knjeźerſtwo ſawěſcźe ſtraſchne.

Pola Harpowez.

(Pokracźowanje.)

Hdyź bě potom parna łódź ſkónczńje k brjohu doječała, njepopſcha ßebi ani hodźiny khwile. S runje hotowym ſpěſchnym cźahom do domiſny wotjědźe. We wotdźělu druheje rjadownje ßedźo ßo po krajinje ſchěroko a daloko roshladowaſche, ale niczo njewidźeſche.

„Harpowezy, Harpowezy“, koleßa, teź maſchina rěcźeſche. Jemu chzyſche ßo pſchi ßebi ßmjecź. „To mje hiſchcźe zyle ſamyli. Dźeßacź lět ßym to wutrał a nětkole to ani hodźiny doczakacź njemohł!“ Jeho myßle ſpěſchniſcho hacź cźah doprědka khwatachu. Tu bě nan jemu na myßlach, rano ſahe w ſchtyrjoch ſtawajo wſchudźom na prawdu hlada a do wſcheho krucźe pſchima. A hdy by junu něhdy praßnył do něcźeho, tam wjele trawy wjazy roſtło njeby. To ßym ßam doſcź huſto cźuł. Schtó by ßebi ſwěrił, ßo hiſchcźe hórſchicź, hdyź by Harpow něſchto pſchikaſał abo ſakaſał? A macź? Ta khodźeſche ſ cźicha a ſkładnje, to ani widźecź njebě, ſo by ſchto dźěłała, a tola dźěłaſche naſtajnoſcźi. Sswoju domjaznoſcź, kak mějeſche ju w rjedźe! Kak ßo talerje, hornzy, ſchtłě a ſchalki na polzach błyſchcźa, teź na wohniſchczu w Harpowez kuchini, tak ßo ßudobje w żanej kuchini njebłyſchcźi. A kak móżeſche wona waricź, macź. A kajke ßwinje bychu Harpowez rěſali, telko porſtow tołſte połcźe nihdźe njeběchu. A kak móżeſche tykanzy a plinzy pjez!

„Chzeſch ty khłóſchcźenje woſtajicź, hólcźe!“ by prajiła a ſ nożom hroſyła. Schwup, by něſchto na porſty wotleczało, ale plinz bě precź a ßkodźeſche derje.

Handrij, tón bě mudry a pſchekłepany! A ja, kak hłupy hólz ja běch. „Widźiſch, Jano“, by wón rjekł, „ſrake wiſchnje na ſchtomje tamle w ſahrodźe knjeſa wucźerja. Ja drje mohł ßebi po nje dóńcź, dokelź móżu łaſycź a mam teź kurażu na to. Ale ty, ty ßy jeno tajki hłupak, ty ßo bojiſch, a łaſycź teź njemóżeſch.“ Ja běch hižom pſches płót a hižom na ſchtomje wiſchnje ßedźo ſchcźipach. „Ale niz jeſcź, Handrijo, do kapßy tykacź, potom budźemoj ßo dźělicź.“

Tu ſtary wucźeŕ ſtejeſche. „Saßo Harpowez Jan, wiſchnje kradnycź! O, na tebje, hólcźe, ty hiſchcźe daloko ſchiknjeſch. Ale tebje hižom ſnaju. Twój bratr, Handrij, to je ſchwarny hólz!“ Ja doſtach puki a Handrij ßmědźeſche wiſchnje ſjeſcź.

Tak to ſtajnje bywaſche. Wón by rjekł, ſo něſchto móże, a ſo to ja njemóżu. Ja bych to ſcźinił a doſtach khoſtanje, wón pak by ßo mi ßmjał. Zyle prawje wón mějeſche, ja běch hłupy a wón bě mudry. So bě wón to ſlě měnił, każ by to macź prajiła a każ mi Haniża poßledni krócź wjeczor rjekny?“ Ta wěz ſ tymi pjenjeſami wſchak .... „Jano“, wón mi ſcheptaſche, „ja wěm, hdźe je nan te pjenjeſy khował, kotreź je dźenßa ſ města pſchinjeßł. To bě ſchěſcź ſtow toleŕ. Mi je wón prajił, hdźe klucź leži. Ty ßy pſchejara hłupy, tebi wón to njepraji. Ty to wjedźecź njeßměſch!“ Mi krej do hłowy ſtupi. „Tak,“ prajach, „hłupy ja ßym, wjedźecź to njeßměm? To chzemy tola widźecź.“ Bórſy běch to wukopał.

„W nanowej komodźe w hornim kaſchcźiku ſteji żeleſny kaſchcźik, w tym ßu pjenjeſy, klucźik je w móſchniczźy, ta we ßkomje w nanowym kożu tcźi!“

„To ßy prawje ſcźinił, hólcźe, nětkole to wěſch tak derje, każ ja“, Handrij ßo ßmějeſche, „ha, ty ßy mudry!“

Wjeczor te pjenjeſy w mojej kſchini leżachu. —

„Wustupće, chzećе=li do K.“, konduktor wołasche. Jan ßwoje wězy sesběra. „Tak to je, hdyž ßo cłowjek samyßli!“

Bórsy dwórniſchćo sa nim leżeſche. Wón po drósy dźeſche, khwataſche, tu bě hiſchće wſchitko kaž prjedy něhdy. Wulki lěß, hdźež běchu do cžornych jahodkow khodźili w lěcże, Krakarjez dwór, Korczmarjez khěża. Tu, tule je zyrkwinſka wěża. Swón je ßłyſchećź, ßwjaty wjeczor ſwoni. Kak husto ßym něhdy ſwóńkej pſchi tym pomhał. Wón ſtejo woſta. „Hańża“, wón rjekny, „Hańża — ſchtó wě, kak je ßo jej ſchło? Wěſte je, ſo je ßo jeje macź ſahe wudała. Hdy budźich wo tu rodźił? Hacź je Hańża hiſchćże na tym kuble, kaž prjedy? Pſchezo ßym ju lubo měł, tak dołho, kaž móżu ßo dopomnicź. Pſchezo ßym jej to wuſnacź chzył, ale ženje ßebi to njeſwěrich, też ani potom, hdyž běch ßo ſ wojakow wuložował, a wona pſchińdźe, ſo by mi ſboże pſchała, a też ani poßledni króć, hdyž jej boženje prajich. Kak ßym tehdom k njej dozpěł, to njewěm, ale ja tam dyrbjach. A Hańża — pſchi měßaczkowym ßwětle pod lipami ſtejeſche a rjekny: „Tule dźe ßy, Jano, to ja wjedźach, ſo dźenßa hiſchće pſchińdźeſch, a njemóżach lehnycź hicź, na tebje ßym cžakała.“

Ruku jej dawajo prajich, ſo woteńdu a też, cžehodła woteńdu. Pod lipami ßmój ßo rozßohnowałoj. „Handrij je tebi do twojeje kſchiny te pjenjeſy położił, Jano“, wona ſcheptaſche. „To je ſchpatny, njekhmany cžłowjek!“ To ßu poßlednje ßłowa, kotrež ßym wot Hańże ßłyſchał.“

Dale a dale wón ſamyßleny krocžeſche, pſchezo dale a ſpěſchniſcho.

„Hladajcże jeno, Harpowez Jan!“ ſtary młyńk wołaſche. „Cžeta Ssetaczez, pójcże jeno won!“

„Pſt“, Jan kiwny a ſcheptny, „młyńkez wujo, woſtajcże jeno żony nutſka, njepowjedajcże, ſo ſcże mje widźeli, chzu jich pſcheßłapicź pola Harpowez, nana, macź. Spicże ſtrowi, młyńkez!“

„Pſcheßłapjenje pola Harpowez, jich nanej a macźeri“, młyńk ßebi wospjetowaſche. „Jano“, potom ſawoła, „Jano, něſchto chzu tebi prajicź.“ Ale Harpowez Jan bě hižom pſches młyńkez ławku a do lěża nuts, ſa kotrymž Harpowez dwór ſtejeſche.

Młyńk do młyna ſaſtupiwſchi rjekny: „Żona, Harpowez Jan je ſaßo pſchiſchoł, tak woßebny je wuhotowany kaž ſemjan a ſtarſcheju chże pſcheßłapicź.

III.

W „lipje“ běſchtaj ſ wołom ſtejo woſtałoj, Handrij a jeho żona. Tam móżeſchtaj konja a wós nuts ſtajicź ſa mały pjenjes, a w korczmje njetrjebaſchtaj worczíſny cžinicź kaž w druhich hoſczenzach w měſcże. Wſchitko běſchtaj ßebi ßobu pſchinjeßłoj, konjej wowßa a ßebi ßamymaj pomaſki. W měſchczańſkich wukhodnych ſcżeżkach na ławzy ßedźo ßwój wobjed jědźeſchtaj.

„Hdyž knjeſej Harikej butru a woßuſchk donjeßemoj a potom hiſchćże dwazyczi hriwnow pſchipołożimoj, to, myßlu ßebi, budźe doſcź ſa te papjery. Tajke liſtno papjery dźě niczo njekhoſchtuje, a tón kuſk pißanja, to rěczi hódne njeje. Wón dźě niczo dale na ßwěcże ſa dźełko nima, tón knjes aktuar. Njedaj ßo jeno narěczećź, Handrijo, a njedawaj wjazy. Ja njewěm, mużo, hewak ßy tola tak mudry, a nětkole, hdy by jeno trochu ßebi rosmyßlicź a ſcżerpny bycź chzył; ſtaraj na wumjeńku, taj tu tola wěcźnje wjazy njebudźetaj, jeliſo tak dale póńdźe. Wo to dźě ßy ßo derje poſtarał. A ſtaj=li w ſemi, potom ßy ty knjes też bjes papjerow.“

„Alle njeſabudź tola na to, ſchto je knjes Harik prajił, żona: »Hdyž macże wy nanowe podpißmo pod ſapiſkom, kotryž naß ſa herbu kubła poſtaja, dha woſtanjecże wy herba, też hdy by ßo waſch bratr domoj wrócźił, cžehoż drje ßo nichtó wjazy nadźijecź njemóże. Jeliſo pak bjes nanoweho ſapiſka pſches ßmjercź ßwojeju ſtarſcheju kubło namrějecże, a by=li potom waſch bratr domoj pſchiſchoł, dyrbicże wy ßo ſ najmjeńſcha do kubła dźělicź.« Hladaj, tule to na papjerje ſteji, ßym ßebi to dał napißacź, ſo to njebych ſabycź mohł. A nětkole wěſch, cžehodła dyrbju te papjery měcź.“

IV.

„To dźě je jara rjenje, ſo ſcże pſchiſchli, knjes Harpowje a waſcha mandźelſka. Jeno pójcże nuts, naſcha macź budźe ßo wjeßelicź.“

Knjes Harik horkach na ſkhodźe ſtejo hoſczi do iſtwy nuſowaſche. Tam bě blido kryte a naſtajane. Bleſcha wina tam ſtejeſche a pódła taleř tykanza.

„Nó, tak ßo ßydźcże, macź hnydom ....“

Knjeni Harikowa hižom ſ komory pſchińdźe. Wona bě ßo wuhotowała, kłonjeſche a ßmějeſche ßo a rjekny, kak jara ßo wjeßeli. Wona pſchi tym ßwojemu ßynej ſtajnje do wocźow hladaſche, ſo by ſpóſnała, hacź to tola też prawje cžini.

„Wino, nó, to je něſchto żadne!“ Handrij rjekny. „Naſch jedyn wino njepije, knjes Harik, wy dyrbicże dobre dokhody měcź!“ — „A duż ßo nadźijam“, burowka ßwojemu mużej do rěcże pſchińdźe, „ſo wy też te papjery njepſchedrożicże.“

„Wo tym potom, lubaj cžłowjekaj!“ knjes Harik ßo pſcheczelnje ßmějeſche. „Najprjedy jěſcże a pijcże, potom hakle dźěło!“ Woni ſaklinknychu na dobre ſboże. Bórsy bě bleſcha a taleř próſdny. Knjeni Harikowa na ßynowy pokiw ſe iſtwy wuńdźe.

„Takle“, knjes Harik praji, „tule je ta papjera, pſcheczitam wamaj to: Jan Harpow ſ Łużizy w Němſkej, kiž je ßo tu po kraju dołho jako proſcheř a dundak wokoło honił, kotryž je wjazy krócź w klódze poßedźał, je dźenßa w khorowni w měſcże Cincinnati wumrjeł a bu na zentralnym pohrjebniſchću tam w khudobnym rowje pokhowany.

Wobßwědczene a wobkrucźene. Polizajſtwo.

Hladajcże, tule je podpißmo a wyſchnoſtny ſygl, to je wſchitko w rjedźe, to móżecże ßami pſcheczitacź!“ (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Towarſtwo kubłowych ſaſtojnikow mějeſche ſańdźenu njedźelu popołdnju ſhromadźiſnu. Prěni pſchedßyda, inſpektor Buhl ſ Cžichońz, we wotewrjazej rěczi na wumrjecże ßejmſkeho ſapółßłanza Soby ſpominaſche, kotryž je pſchezo pſcheczeł prózowanjow kuklowych ſaſtojnikow był. Wucźeř Grüßner ſ Budyſkeje ratarſkeje ſchule mějeſche pſchednoſchk wo themje: „Ratař jako wobkedźbowař natury.“ Pſchednoſchk ſ wulkeho dźěła wo meteorologiji jednaſche. Zórko naſcheho wjedra ma ßo w połnóznoatlantiſkim morju (mjes Islandſkej a Azorſkimi kupami) pytacź. Woßebje móſke rěki, na pſchikład golfſka rěka, maja wulki wliw na naſche wjedro. Ratarſtwo wot klima a ſemje wotwißuje, a teho dla dyrbi ratař wobej ſnacź. Budyſchin ma w pſcherěſku $8\frac{1}{2}$ grada cžopłoty. Rěcźnik potom na żiwjenje roſtlinow pſcheńdźe. Ssydło żiwjenja je zella. Roſtlina ſe 66 żiwjelow (elementow) wobſteji, ſ kotrychž je 15 woßebje trěbnych. S roſtlinow, na ſemi roſcżazych, móże ßo ſpóſnacź, ſ cžeho wona wobſteji. Mjes tym ſo dźewjas (konjaze kopyto na kalkojtej ſemi roſcże, ßo ſchcżehel (kißały kał) na bjeskalkowej ſemi namaka. Sa ſeżiwjenje roſtlinow je pſchedźěłanje njeorganiſkich macźiſnow do organiſkich a wudymanje jara ważne. Pſchecźiwo pſcheßylnemu wudymanju ßu kopjena ſ wóſkej kóżku, kaž na pſchikład runklizowe kopjena, ſchiktane. Zyłemu roſcżenju ßłónczko móz, cžopłotu a ßwětło dawa. Teho dla ßo też ßobu po liczbje ßłónczných dnjow płódnoſcź krajiny ſkożuje. Budyſchin ma něhdże 70 ßłónczných dnjow. Rěcźnik potom wo pſchirodźinych mozach, w roſtlinſkim żiwjenju ſkutkowazych, wo ſkhadźenju, dychanju, kotrež ßo na ſpódnym boku kopjenow ſtawa, a wo wopłodźenju rěcźeſche. Pſchi ſakhodźe botaniſkeje ſahrody w Marburgu ſteji hrónczko: „In minimis deus maximus est“, to rěka: „W najmjeńſchich wězach je Bóh najwjetſchi.“ Dla njedoßahazeho cžaßa móżeſche rěcźnik wo żiwjenju ſwěrjatow a w nich ſkutkowazych pſchirodźinych mozach jenoż krótke naſpomnjenja cžinicź.

— Khěżor Wylem pjatk ßwoje 52. narodniny ßwjecźeſche. Kaž wſchudźe w němſkim khěżorſtwje też w Budyſchinje na tutón ważny dźeń w ſchulach, towarſtwach a pſchi ßwjedźeńſkich hoſcżinach ſpomiuali. S měſchczańſkich wěżow a ſjawnych twarjenjow ßo khorhoje ſmahowachu. Saſkli kral je ßo do Varlina podał, ſo by khěżorej ßam ßwoje ſbożopſchecża wuprajił.

— (Schuleř cžeknył.) Jedyn wucźomz tudomneje realneje ſchule, kotremuž bě ßo wukńenje woſtudźiło, bě ßwojemu nanej nalutowanſke knižki wſak a ßebi ſ nich 7000 hriwnow wupkaczicź dał. Pjenjeſy doſtawſchi je lohkomyßlny pachoł cžeknył, nichtó njewě, hdże.

— (Spytane ßamomordarſtwo.) Jedyn druhe lěto ßłużazy huſar tudomneho 20. huſarſkeho regimenta bě ßo w kaſarmach wobwěßnył. Hdyž ßo jeho dohladachu, bě wón hižo wſchón ſymny. Prózowanjam jeneho wojeńſkeho lěkarja pak ßo poradźi, jemu ſaßo żiwjenje wrócźicź.

— (Puki mjes wojakami.) Schtyrjo huſarojo běchu ßo tele dny w kaſarmſkich hródźach do pukow dali. Bicźkow teho dla do arreſta ßadźichu, jedyn ſ nich pak bě tak ſlě pſchebity, ſo dyrbjachu jeho ſ arreſta do lazaretta dowjeſcź.

— (Do njeſboża pſchiſchoł.) W tudomnym polizajſkim twarjenju je ßrjedu 40lětny ſamkař Guſtav Franz ßo wobßunywſchi ßebi kułku ſłamał.

— Pokhroma ßo mjes schparatym skotom pschezo ſ nowa rosschérja. Sańdżeny tydżeń je wona saßo na 6 městnach wudyrika, mjes druhim też w měschczańskej rěsańi w Magdeburgu. — W poßedżenju rataŕskeje komory w Halli je president wosjewił, so je nětkole w sakskej provinzy něhdże 5000 dworow ſ pokhromu natyknjenych.

— **(Wólba do sakskeho krajneho ßejma w 5. wólbnym wokrjeßu.)** Knjes gmejnski pschedstejicźeŕ **Bart** ſ Brěsynki ßo jutsje, njedźelu **29.** januara, popołdnju w **4** hodźinach w Pöntzschez (Sturmez) hosćenzu **w Małym Wjelkowje** wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. Ssrjedu **1.** februara popołdnju w **5** hodźinach budże knjes Bart **w Jeńkezach** w Rostokez hosćenzu a njedźelu **5.** februara popołdnju w **4** hodźinach **w Barcźe** rěczećź. Jeli so budże knjesej Bartej mózno, je wón swólniwy, kóżdu njedźelu a ßrjedu hacź do 29. měrza ßo w sjawnych shromadźisnach wuswolerjam pschedstajicź. Jeho kandidatura je w zykym wólbnym wokrjeßu wjele pschihkoßowanja nadeschka. Knjesa Barta ßebi woßebje w Maleschanskej woßadże, w jeho domowinje, dla jeho dotalneho wuspěschneho skutkowanja w sjawnych naležnosćach wyßoko waża. W dalschich stronach ßerbskeje Łużizy ßu jeho loni w sjawnych shromadźisnach jako dobreho rěcźnika, njebojasneho sakitarja cźisteje kschesćijanskeje wucźby w ludowych schulach a wótcźinskeho Sserba spósnali. Někotryźkuli je ßo na tym storkał, so knjes Bart ſ ratarjom njeje. Ale wo tym pokoj! Knjes Bart je w rataŕstwje wotrostk a na ßwojim rataŕskim wobßedźeństwje ßam hospodari. Na njeho móżemy ßo spuschćećź, so by wón, hdy bychu jeho wuswolili, w ßejmje se wschej ßwědomitosću a sahorjenjom interesy łużiskeho rataŕskeho wobydleŕstwa sastupował. W Khwacźanskej a Maleschanskej nalutowarni a wupożćeŕni, kotrejź je wón ßobu pomhał sakożicź, je wón husto ßwoje pschecźelne stejischćo k rataŕstwu se skutkom wopokasał. Hdy by to wschudże snate było, bychu ratarjo, kotsiž knjesa Barta hischćże njesnaja, ßwoje wobmyßlenje pschecźiwo njemu spuschćili. Pschecźiwnizy Bartoweje kandidatury, kotsiž maja po sdacźu w Hnaschecźanskich stronach ßwoje ßydło, běchu ſ wopředka knjesa kublerja Wustmanna w Hnaschezach a potom knjesa rataŕskeho radźicźela Schwarza w Hrubjelcźizach sa kandidatow postajicź spytali. Tola knjes Wustmann, kaž knjes Schwarz staj ßo tejle cźesćzi sapowjedźikoj. Postajerjo wobeju kandidaturow ßo w najwjetschej tajnosćzi dźerża. Wschudże ßu wcźipni, mjena tajenzow shonicź. Powschitkownje je měnjenje rosschérjene, so ſ liberalneje wucźeŕskeje strony pschecźiwo knjesej Bartej kandidatow ſ konservativnych postajicź spytuju. Na tajke waschnje dyrbja ßo konservativni wuswolerjo w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu rosschćěpicź a roskoricź. Ale cźeho dla to? Liberalni ßu jara mudri ludźo. Woni ßo nadźijeja, so skerje pschi pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho ßejma se ßwojim Pudorom nad Gräfu dobudu, hdyž ßu pschi krajnoßejmskich wólbach konservativnych mjes ßobu rosschćuwali.

S Dobrusche. Hdyž dźěłacźeŕ Bohot sa wcźerawschim w tudomnym papjerniku jenu lowriju ſ wuhlom cźischćesche, ßo lowrija powróćźi a na njeho padże. Bohotej ßo pschi tym ruka skama.

S Bórka. Cźeżke njesboże je wóndano ßyna tudomneho wucźerja Lolka podeschło. Wón bě pschi tudomnej skale dynamitowu patronu namakał. Njewjedźo, kak straschna wěz to je, bě ſ jehłu do patrony kałał. Pschi tym bě ta rosbuchka. Wobźaromnemu hólzej je ßo jena ruka hacź do kohcźa tak rostorhała, so je ju lěkaŕ wotewsacź dyrbjał.

S Hornjeje Hórki. Sańdżenu njedźelu popołdnju bě tu w Gäblerez hosćenzu ludowa shromadźisna, w kotrejź sozialdemokratiski kandidat sa Budyško-Kamjeński khěžorstwoßejmski wólbny wokrjeß, dźěłacźeŕski sekretaŕ Buk ſ Draždźan rěczeše. Wón ßo prózowasche dopokasacź, so mjeńschi burjo ſ wikowanskich zkow žaneho wuzitka nimaju. Wěriwe wutroby wschak wón mjes ratarjemi njeje namakał. Też ſ wólbu do sakskeho krajneho ßejma ßo rěcźnik saběrasche. Wón pschipowjedźi, so sozialdemokratojo ßwojeho kandidata sa tule wólbu postaja, so pak agitaziju ſ mozu njepowjedu, dokelž žanych wuhladow na dobycźe nimaju.

S Kubschiz. Wot sańdżeneje ßoboty ßo w naschich domach elektriska ßwěza ßwěcźi. Też wjeß ßo wobßwětluje.

S Boschez. Tele dny rano ßwinjaza dźowka na tudomnym Wjeliz kuble hospodarja ſ nastróżazej powjescźu se spanja wokacź pschiběża, so swonkowne dwójne wokno jeho bydlanskeje stwy wotpacźene na semi leži a so je snutskowne wußadźene. Bjes dwěła běchu paduschi na kuble pobyli. Sso w spanskej stwje rosbladujo, ßo też kubleŕ Wjela hnydom dohlada, so jeho sady koża stejazy pjenjeżny khamorcźk wocźinjeny steji. Něhdże 1300 hriwnow, kotrež běchu w měschku prědku w kaschcźiku leżake, běchu ßo shubiłe. Pjenjesy ſ měschka wußypawschi běchu je paduschi ßobu wsali, tola pacźeŕkateje pjenjeżneje móschnje, kotraž bě sady w kaschcźiku ſ papjeru pschikryta była, njeběchu ßo dohladali. Potom ßu Wjelowe kholowy, pódła koża na stólzu leżaze, pschepytali a ſ nich pjenjeżnu móschniczku ſ něschto pjenjesami a klucze wsali. S tutymi ßu do prěnjeho poskhoda schli a ßu ſ nimi stwy wotankali. W jenej stwi, do kotrejež ßo žadyn klucź njehodźesche, myßlachu ßebi wjazy pjenjes namakacź. Wokoło durjazeho samka teho dla dźěry wuwjercźachu, tola jim njebě móżno, jón wottorhnycź. Duž se ßobupschinjeßenym gratom w pódlanskej stwje zyhele se sczěny swutorhachu. Potom ßu drje se ßwěczku psches sczěnu ßwěcźili a spósnali, so wo jstwje jenož ßad leži. Paduschi ßu na to woteschli. Nadpadne je, so ani Wjela ani jeho mandźelska w spanskej stwje njejstaj paduchow pytkoj. Móżno je, so ßu tucźi jeju ſ khloroformom abo jenym druhim pohkuschadkom pohkuschili. Na to wótra wóń pokasuje, kotraž je rano w spanskej stwje cźucź była.

So bychu ßo paduschi po móżnosći bórsy saßkapili, Wjela hnydom do Tšelan k żandarmej póßka, so by tón telegrafiszy policajskeho pßa ſ Radebeula skasał. Hižom dopołdnja dwaj Radebeulskaj policistaj se ßlědźeŕskim pßom do Boschez pschińdźeschtaj. Pßej daschtaj na móscheń, ſ kotrejež běchu paduschi pjenjesy wußypli, nuchacź a na to jemu ßlěd pytacź kasaschtaj. Poß najprjedy k jahrodźinej muri běżesche, potom do khlěwow a skónczńje psches pola k Nowym Porschizam. Tam wón do Pjetschkez korczmy cźěrjesche a wokoło jeneho blida běżawschi ßo wón pod njo lehny. Kaž korczmaŕ powjedasche, staj sa tutym blidom dwaj hródźnaj schwajzarjej ſ jeneje njedalokeje wßy ßedźałoj. Město pak so byschtaj sa tutymaj jchkoj, ßo Radebeulskaj policistaj se ßwojim pßom sawróćźischtaj. Kaž ßo powjeda, staj chzykoj ſ bliżschim żelesniskim cźahom domoj jěcź. Paduschi hischćże dżenßa njejßu wußlědźeni. Ludźo ßo boja, so budża ßo, hdyž budża kradnjene pjenjesy pschecźinjene, na druhich městnach do wobydlenjow łamacź abo na drohach ludźi nadpadowacź.

S Boschez. Hdyž wóndano ßyn tudomneho gmejnskeho pschedstejicźerja Bjenscha psched wjecźorom ſ Budyschina domoj dźěsche, ßo wón pschi hórzy Dubzy ſ jenym zusym fetka. Tón ßo jeho praschesche, hdże ßo do bliżscheje wßy dże. Město so by wotmolwjenja dostawschi woteschoł, wón młodemu Bjenschej pucź sastupi a ßebi wot njeho sapalki żadasche, hacź runje żaneje zigarry w hubje njemějesche. Bjensch měješe cźucże, kaž so by jeho zusy wurubicź chzył. Mjes tym na sboże někotsi skakarjo po pucźu pschińdźechu. Tych wohladawschi ßo zusy dalschich praschenjow wostaji a měješe ßo skoku ſ procha.

S Hodźija. W kólni jeja pytajo je tudomna Ramschowa, pola hosćenzarja Pjecha dźěłaza, ſ wyßokosćze dele padnyła. S rosraženej hłowu ju w kólni leżazu namakachu. Wona bě ßo tak straschnje sranika, so dyrbjachu lěkarja k njej sawołacź.

Ke Ssemichowa. Na tudomnych leżomnosćzach ßo sańdżenu ßrjedu wulka hońtwa wotměwasche. Na njej je ßo 43 sajazow a 17 bażantow potšělako. Jedyn sajaz bě se strachom do Brěsy wupjerchnył a ßo tam na sahrodach khowasche, ßo bojo, so móhli hischćże ras do njeho praßnycź.

S Brěsy. Hdyž sańdżenu wutoru popołdnju knježi pohoncź mloko do Zicźenja wjesesche, jeho kóń padże. Skocźo dyrbjachu na ßanje położicź a domoj dowjesćź. Tam ßu jo sarěsali.

S Brěsyscheza. Tudomna 31lětna schwalcża Prescherez je ßrjedu wokoło jeneje skały khodźo do njeje dele padnyła. Pschi tym je ßebi hłowu straschnje rosrasyła a někotre rjebła skamała. Ju ßu do Budyskeje měschczańskeje hojeŕnje dowjesli.

S Rachlowa pod Cźorno-bohom. Tsi ßwójby ßu ßo tu sa někotre njedźele se ßmjertnym podeńdźenjom do srudoby stajiłe. Rucźe sa ßobu ßu tsjo młodźenzojo, 25lětny Zimmer, 22lětny Khór a 18lětny Klix w naschej wßy wumrjeli.

S Wjeleczina. Na njewocźakowane waschnje ßo generalna shromadźisna wojeŕskeho towaŕstwa skónczi. Pschedßydstwo bě wobsamkło, maskeradny bal wotměcź. Dowolnosćź wyschnosćze k temu bě ßo hižo dostała, ſ cźimž bě 20 hriwnow khostow nastało. Pschedßydowe wobsamknjenje pak w shromadźisnje pschihkoßowanja njenamaka, dokelž ßobustawy měnjachu, so ma wojeŕske towaŕstwo hinasche winowatosćze, hacź maskeradne bale wotměwacź. Pschedßydstwo dyrbjesche teho dla nastate khosty ßamo sapłacźicź. Na to pschedßydstwowe ßobustawy ßwoje sastojnstwo skożichu.

S Barta. W tudomnej běrnowej ßuscheŕni sa dwě njedźeli

dźěłacź sapoczinu. Wschědnje budźe žo 1000 zentnarjow běrnow pschedźěłacź móz. 80 prozentow wody, kotrež běrny wopschijeja, žo se žuschenjom na 10 prozentow poniżeja. Ssuschenje zentnarja běrnow něhdźe 50 pjenježkow płaczi. Běrnaze žuschenki žo njeskaża; skót je rad žerje.

S Njeżwaczidła. Rad bychmy widźeli, hdy bychu žo na sakoženźkim žwjedźenju „Jutrnizy“ (5. febr.) nasche žony a holzy pokasale w žerbśkej drasćże. Schtóž ju hischcże ma, tón ju wuczehń s kschinje — k nowej czesczi. Kotrež wy loni běschcże žerbśke sdrasćżene, pschińdźcże lětża sažo a pschiwjedźcże druhe žobu!

S Njeżwaczidła. Naschej schuli je pschedžyda tudomneho schulskeho pschedstejiczerstwa, knjes komornik s Vietinghoff-Riesch, kražny Jesužowy wobras darik. Dale je tudomne wojerske towarstwo naschej schuli jedyn wobras krala Bjedricha Augusta wěnowako.

S Njeżwaczidła. Sańdźenu njeozelu shromadźichu žo žobustawy nascheje „Jutrniży“ k žwojemu prěnjemu poždźenju w nowym lěcże. Po wuspěwanju „Hischcże Sserbstwo njeshubjene“ knjes pschedžyda žobustawy, kiž běchu žo sažo bohacże seschli, se sbožopscheczom k nowemu lětu powita a spomni na wjele sažkužbneho žejmskeho sapóžkanza, njebo knjesa Sobu, jako žwěrneho Sserba a spěchowarja Sserbowstwa, kotrehož bě nam psched krótkim žmjercz rubika. S postanjenjom jeho wopomnjecże „Jutrniza“ czesczesche. Po tym žo tśi nowe žobustawy pschijachu. Sapižowar knjes Helaž protokol wo poždlednim poždźenju sańdźeneho lěta pschecżita. K. Bětnar s Bóschiz měješe pschednoschk. Wón je jako pioněr w sakim wójsku žkužił a pschednoschowasche nam wo wojerskim swucżowanju na Rheinskej rěży, hdyž bě žam žobu dźěkał. Wón wopižowasche twarjenje mostow na rěży, rycże schkitanskich hrjebjow a nadběhi na njepscheczela w twjerdźisnje. S jeho pschednoschkow też tamnischu krajinu a lud sesnachmy. Na to nam sapižowar, knjes Helaž, nowoletny khěrlusch, wot njeho pěžnjeny, czitasche, kaž też rospominaze žkowa do noweho lěta. Po wuspěwanju „Rjana Kužiza“ knjes pschedžyda Czech poždźenje s pschecżom na strowe sažowidźenje na sakoženźkim žwjedźenju skónczi.

S Kortnizy. Na naschich ležomnosczach ma swěrina dobru pastwu. Sańdźenu njedźelu žu tu sajaza tśelili, kotryž 18 puntow wažesche. Hdy bychu žo wschudże sajazy tak kormike, by bórsy kónz mjažoweje drohoty byk.

S Zikoz. Tudomneho dźěłacźerja Langu žu sańdźenu njedźelu wjeczor nětotśi pacholjo nadpadli a jemu hkowu tak straschnje sranili, so je wón dyrbjak lěkarsku pomoz pytacź.

S Khróscziz. W pschitomnosczi knježi duchownych, wucźerjow a zyrkwinych sastojnikow žo 25. januara knjesej kublerjej Herrmannej a knjesej kublerjej a žejmskemu sapóžkanzej Kokli wožebite poczesczenje dosta. S njeju je prěńschi 40 lět a poždlednischi 30 lět s khěbětarjom. S pschipósnaczom žwěrnosczje, s kotrejž staj žwoje czesstne sastojństwo pschezo hladakoj, knjes monsignore senior Skala w mjenje konsistorstwa kožđemu czestny diplom pschepoda.

Se Zitawy. Blidarjo firmy Lippmanna, Kothera a Bartha běchu sańdźeny tydźeń dźěłacź pschestali, dokelž žo po jich žadanju msdowy tarif njebě pscheměnik. Wschitzy drusy blidarśzy mischtrjo žu nětko wobsamkli, dźěło w žwojich dźěłarnjach sastajicź. 150 blidarjam je žo teho dla dźěło wupowjedźiło.

S Woleschizy pola Lubija. Pjatk tydźenja rano wokoło 4 hodźin žu žo twarjenja Eifflerez kubła wotpalike. Wone běchu stare a se žkomu kryte.

S Wojerez. W tudomnej měschczańskej zyrkwi žo tepjenje pschiprawi. Knježerstwo jako patron dwě tsecźinje khóstow pschiprawy sapłaczi. Dale žo byrgle, w lěcże 1861 natwarjene, s nałoženjom 7600 hriwnow dokładnje wuporjedźa.

S Krjebje. Kónz měrza žo na hońtwinskich revěrach Krjebjanskeje, Rychwałdskeje a Klětnjanskeje wožady sajědojczene mjažo a ryby k sajědojczenju wrónow a druhich rubježnych ptakow a swěrjatow wupokoża.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Lohkomyślneje wopaczneje pschiżahi dla měješe žo 20lětna žkužobna dźowka Marja Bertha Nedowez s Budyschina samolwicź. Nětko we Luwoczizach bydlaza wobskorżena bě w lěcże 1908 w Małych Radmerizach žkužika a žo tam s kowarskim pomoznikom Pětschom wodźika. Tónle wobkhad bjes sczěhwkow njewosta; 2. haprleje 1909 Nedowez dźěczo porodźi, sa kotrehož nana wona Pětscha mjenowasche. Pětsch prějesche, so je nan. W prozeżu Nedowez 3. junija 1910 pod pschiżahu wobżwědczi, so je wona w czażu podjecża jenož s Pětschom, prjedy teho pak też s mkynskim pomoznikom Näseltom wobkhadźaka, so pak žo hewak w lěcże 1908 njeje se žanym mužikim nakładowaka. Tole wobżwědczenje njebě zyle prawe; pschetož, kaž žo wukopa, bě Nedowez tola hakle po czażu podjecża s wěstym Frenzlom wobkhadźaka. Psched žudom Nedowez praji, so je pschi pschiżasy jenož na czaż podjecża myślika. Ssudniży spósnachu, so Nedowez njeje lohkomyślnje wopak pschiżahaka a ju wuwinowachu.

Přilopk.

* Schtwórtk popołdnju murjerjej Donatej w Ruppersdorfje pschi klepanju kamjeni na drósy kamuschk do hkowy slecża, jemu schkitne bryle rosbi a žo do wóczka doby, kotrež wbohemu hnydom wubeża.

* Nózny strażnik Herbrichez twornje s Wulkeho Schunowa padźe žrjedu wjeczor do napjateje rěki Mandawy a žo satepi. Czěło schtwórtk rano s wody wucźežechu.

* W Habrachczizach je žo wutoru rano hłuchoněmy dźěłacźer Weigelt satžělik. Wón bě dołho khory a je to najsskerje w czežkich myślach sczinik.

* Weigsdorf. Widźecź bě tu žobotu wjeczor $^3/_4$8 hodźin meteor žadneje rjanosczje a s dołhej wopuschu. Wón žwój pucź s połnozy k połdnju czehnjesche. Dokelž bě jažne njebjo, hodźesche žo derje wobkedźbowacź.

* S Warnsdorfa. Na sczěhwki njesboża pschi žmykanju (jěsdźenju) se žańkami wumrje tu 54lětny Grohmann. Wón bě se žanjemi do murje pražnył a žebi w czěle schkodu sczinik. Nimaja dha ludźo w tej starobje mudrischeho sawjeżelenja? Zyrkwje steja prósdne, korczmy žu połne, a ani najsstraschnischeho sawjeżelenja žo człowjek sminycź njemóże. To je duch czaża, kiž czěło a duschu do sahubjenja wabi, czehnje, storczi!! Schtóž rosymi, njech rospomni!

* (Hólzowe žamomordarstwo.) W Lipsku je žo jedyn dwanaczelětny realny schuler psched żelesnisku czah czižnył, kotryž jeho do dweju połojzow rosrěsny. Kajkeje pschicżiny dla je hólz do žmjercze schoł, njeje znate.

* (Dźěczaze czěło bjes hkowy.) W jenej khěži Liviaskeje dróhi w Lipsku wutoru na skhodźe papowy kaschczik namakachu. Jón wocźiniwschi w nim czěłko nowonarodźeneho dźěsća namakachu. Czěłko bě bjes hkowy. Najsskerje žu hkowu spalili. Kaschczik žu

* W Lipsku bě žo tamnischi 27lětny katholski kapłan Koschitzki loni w februarje s Winskej dźiwadłowej hrajerku Rosi Klötzelez sesnał a so mohł žo s njej woženicź, bě wón k evangelskej wěrje pschestupił. Wón žo s njej w lěcżu w Marjinych kupjelach žlubi a 24. septembra w Chebje w Czechach swěrowacź da. W mandźelstwje pak žo Koschitzki njeje dołho sbožowny cżuk. Wo tym shoniwschi staj jeho w Draždźanach bydlazej starschej na njeho skutkowakoj, so je žwoju žonu wopuschcźił a žo do jeneho klóschtra podał. s dróhi do khěže czižli.

* (Dwě dźěsczi s rosbuchnjenjom lampy morjenej.) We wobydlenju dźěłacźerja Molta w Hagenowje pola Lübecka, hdyž běschtaj žo starschej wotžalikoj, lampa rosbuchny. Dwě dźěsczi buschtej jara czežko, tsecże s lohka sranjene. Czežko ranjenej stej w nozy w khorowni semrjekoj. — Dźěczi žamych njewostajcze!

* Ssamomordarstwo wobeńdźe we Warnsdorfje krawski pomoznik Czak. Wón sawostaji wobschěrnje spižane žwědczenje, kotrež budźische sa krótki czaż na žudnistwje w khostanskej wězy wotpokožicź dyrbjał.

* Wobwěžnył je žo w Borschczi w pruskej Kužizy pschekupz Noethel. Wón bě 54 lět a nježenjeny. S wotewrjeneho lista, kiž na blidże leżesche, je spósnacź, so je njesbožowny njespokojom se žwojim wožudom był a tak žwoju žmjercź na srudne waschnje pytał.

* Schěsczdźežacź pjenježkow dla bu w Bytomju w Hornjej Schlesyskej dźěłacźer Pajor mordał; wón bu nětkole k žmjercźi wotžudźeny, dokelž bě strażnika morił a jemu tutón žnadny pjenjes rubił.

* (3 dźěczi žo satepike.) W Bargeshagenje žo pschi žnědanju 4 dźěczi se schule wotžalichu a žo na lód wjeżneho hata swěrichu. Wschě 4 dźěczi, 3 holzy a jedyn hólz, žo pschepadnychu. Jenož hólzej žo poradźi, žo wukhowacź, tśi holzy žo tepichu.

* We Waltersdorfje 16lětny dźěłacźer Kahlert we tworni žiwjenje pschiżadźi. Wón chzyschce na walku, kiž žo wjercżesche, rjemjeń położicź, pschi tym jeho transmiżija hrabny a wjazy krócź s nim wo sczěnu wjerhny. Wjazy rasow žo jemu nosy skamaschtej a snutskownje bu też wobschkodźeny. W Zitawskej khorowni wón semrje, hacź do žmjercże wón wjazy k žebi njepschińdźe.

* W Zitawje wósnik Rühla wo žiwjenje pschińdźe. Wón wós kamjeni s Jonsdorfa do Zitawy wjesesche. Duzy po pucźu wón pod žwój žamžny, wot dweju konjow czehnjeny wós pschińdźe, tak

so jemu jene prědkowne koleßo psches wutrobno a schiju dźěsche. Konjej staj dyrbjałoj po ßamym njesboßu sastacź, dokelž Rühla zyle blisko psched sadnimaj koleßomaj leżeshe. Ale wobžaromny bě tak cźežko sranjeny, so je hnydom wumrjeł. Wón bě strósby pilny cźłowjek, žona a dwě njedorosćźenej dźěśći wo njeho žaruja.

* (Pod kołami żeleśniskeho cźaha.) Hdyž póndźelu s Erfurta żeleśniski cźah dale Gröby jědźesche, rjadowar Schmidt s perrona (wustupa) jeneho wosa padźe a pod koła pschińdźe. Te jemu wobej nosy wotjědźechu. Snjesboženy je w Erfurtskej hojeńni wumrjeł.

* Palenje cźěłow w Němskej pschezo bóle pschiběra. Loni je ßo w 23 paleńnjach 6074 cźěłow spaliło, 1205 wjazy, dyžli lěto prjedy. Mjes spalenymi bě 3699 mužikich a 2384 žónskich. 5110 bě evangelikich, 445 katholskich, 216 židowskich, 66 ßwobodonabożnych a 67 bjes naboźiny.

* (Sso palazy tworowy cźah.) Na Schidłowskim sastaniscźu w Hornjej Schlesyskej je ßo jedyn tworowy cźah sapalił. Něktore wosy s tworami ßu ßo spalike. Nastata schkoda je khětro wulka.

* (Italski lětaŕ padnył.) Hdyž bě ßo wutoru pschipołdnju lětaŕ Cobionchi s komandantom w Pisy leżazeje brigady, generalom Dacherandom, s lětadłom na wulět puschcźił, lětadło na dobo s wětrom ßo shrabnywschi se 100 metrow wyßokosćze na semju padźe. General ßebi wobliczo lohko srani, Cobianchi ßebi lěwu nohu skama

* (Do kropa ßo storcźił.) Pjecźlětny ßyn jeneje płokarnicze s jenym schěsćźlětnym towarschom w płokarni hrajkasche, w kotrejž ßudobje s kropom stejesche. Hdyž bě ßo płokarnicza na něktore wokomiki s płokarnje wotßalika, ßo starschi hólz do młódscheho da, bědźesche ßo s nim a jeho do kropa cźišny. Hólza morweho s kropa wucźahnychu.

* (Sso satsělił.) W Krotoschinje je ßo w ßwojej khłódniży hejtman Frech satsělił. Wjecźor prjedy bě wón se ßwojej žonu hischcze jedyn bal wopytał. Myßla ßebi, so je wón wobkudniwschi ruku na ßebje skożił.

* (Automobil do rěki sajeł.) W Parisu jena automobilna dróżka s tajkim wotmachom do jeneho mostoweho wobkoženja sawadźi, so jo pschekama a 10 metrow hłuboko do rěki Seiny padźe. Mużomaj, w dróży ßedźazymaj, ßo poradźi, ßo tak dołho swjerćha wody sdźerżecź, hacź jeju s cźołkom wukhowachu.

* (Rosbuchnjenje granatowych sapalakow.) W Magdeburgskim fortu cźo. 6 je ßo jedyn feldwebel pěscheje artillerije s rosbuchnjenjom granatowych sapalakow ßmjertnje sranił.

* (Saßudźeny offiźer.) Dla pschekschiwjenja kódźniskich pjenjes, dla wědomnje wopacźneho powjedźenja a dla cźeknjenja wot khorhoje je kódźstwowy wyschschi wójniki ßud w Kielu kapitanskeho leutnanta Berga s kschižaka „Blitz“ k jastwu na 2 lěcźe a k wustorcźenju s wójska saßudźił.

* We Lódźu w Pólskej w mydłarni wulke rosbuchnjenje dźěł twornje snicźi a schtyrjoch sastojnikow na ßmjercź srani.

* We Schwidnizach (Schweidnitz) w Schlesyskej spyta wuwołany nutskamaŕ Schlesinger, kiž bě na schěsćź lět wotßudźeny, s jastwa cźeknycź. Wón bě w tseczim poskhodźe sajaty. Njedźiwajo napadneje wyßokosćze jastwa wón tola w nozy pospyta, po hładkej muri do dwora a s dwora psches murju na drohu cźeknycź. Wón łożowe płachty rostorha, łożo roskama, wudźełka ßebi powjas, kotryž s jenym kónzom do dwora s woknom spuschcźi. Potom lěßyży psched woknom kłódy s wulkej mozu rósno seshibowa, potom ßwoje cźěło psches wotwjeru donucźi a ßo s najwjetschim strachom žiwjenja po powjasu spuschcźowasche. Hdyž bě hacź pornjo druhemu poskhodej (schoßej) ßo dopuschcźił, ßo jemu powjas rostorże a wón wyßoko na plestrowany dwór padny. Schudrowanje wubudźi sastojnikow, a woni dwór pschepytachu. Schlesinger bě ßo jeno ßnadnje sranił, ale psches dwórsku murju cźeknycź njemóżesche. Jeho w dworje skhowaneho namakachu.

* Błyskocźah mjes Winom a Barlinom ßo do plana pschiwosmje; wón budże jeno dźewjecź hodźinow cźaßa trjebacź. — To je daloki pucź; tak daloko ßu hižom cźłowjeske wumyßlenja a wunamakanja dozpěłe. Ale k cźemu? Pornjo temu khwalimy ßebi stare dobre cźaßy. Tehdom bě po Sserbach schěroko a daloko snaty herz, spěwaŕ a bjeßadnik, kotryž s Njebjelcźiz hacź do K. schtyri dny pucźowasche. A wón też mcźo skomdźił njeje: a ludźo mějachu jeho rady a wón jich. Se ßwojim wumjełstwom, kiž bě rysy ßerbske, rjane a wjeßełe a sawjeßelaze, njebě skupy. Darmo piskasche a darmo ßo žiwjesche. Tola wo tutym pucźowanju we ßwojim cźaßu wjazy shonimy.

* Lěkaŕ dr. Danielowski w Pomorskej ßebi s jědom sawda, dokelž chżychu jeho do wustawa sa pschemyßlenych dacź.

* W Georgenthalu dla domjazeje pschekory knjeni W. s Hohenkirchen se ßwojimaj ßynkomaj, kotrajž staj pjecź a dźeßacź lět, do hata skocźi. Starschi hólcźk móżesche ßo wukhowacź, žonu hischcze žiwu s wody wucźahnychu, ale pjecźlětny ßynk ßo satepi.

* (Bombowy nadpad na Bremensku zyrkej.) Wutoru w nozy staj pjecza dwaj njesnataj mużskaj spytałoj Bremensku zyrkej (dom) a nowonatwarjenu radnu khosejownju do powětra buchnycź. Wokoło połnozy ßu wo pomoz wołazeho muża s Weseru wucźahnyli. Na poliziji wón powjedasche, so staj dwaj derje drascźenaj mużej jeho napominałoj, so by jedyn cźołm s rěki k brjohej scźahnył. K Weserje pschischedschi jemu kasaschtaj, so dyrbi cźołm leżo wostajicź, pokasaschtaj jemu jedyn waczok s dwěmaj bombomaj a s dobom s pjenjeżnymi papjerami pjelnjenu listownju. Poskicźischtaj jemu 3000 hriwnow, hdy by wjetschu bombu pschi zyrkwi a mjeńschu pschi khosejowni położił a sapalak s zigaru sażehlił. Dokelž je ßo temu sapowjedźił, staj jeho mużej do rěki storcźiłoj.

* (Garnisonski lazaret w Metzu ßo spalił.) W garnisonskim lazarecze w Metzu pschi Diedenhoffskich wrotach wutoru wjecźor woheń wudyri. Płomjenja ßo psches zyke twarjenje rosschěrichu a jo do cźista snicźichu. Měschcźańska wohnjowa wobora hnydom na pomoz khwatasche, tola pschecźiwo wohnjowemu morju njemóżesche niczo cźinicź. Khori ßo hischcze s cźaßom wukhowachu. Tsi woßoby běchu ßo s kurom nimale sadußyke, s pomozu kißlikowych apparatow pak bě móżno, jim žiwjenje sakhowacź. Schkoda ßo na 500 000 hriwnow woblicza. Zyły wójnski skład wobalkow a lěkarstwow je ßo snicźił abo je tak cźerpił, so ßo njehodźi wjazy trjebacź.

* (Ssmjercź w płomjenjach.) W Grünenthalu w Holstejnskej ßo 15 dźěłacźerjow, kotsiž w hródźi jeneho hosćenza spachu, s wudyrjenjom wohnja pschekhwatachu. Schtyrnacźo móżachu ßo wukhowacź, pjatnaty ßo jako swuhlene cźěło s rospadankow wucźahny.

* W Ssoßnowizach w Pólskej wudowa Podolska semrje, kiž bě 119 lět stara. Hacź do ßmjercze wona sastojństwo cźěłoweje żony sastawasche. Muž bě psched 60 lětami do Ameriki wucźahnył a też we wyßokej starobje semrje. — A w Sserbach ßo tu a tam żónske wotwlakuja a wobaraja, cźěłowu żonu cźinicź! Tak njestrowe powołanje drje tole njeje. Morwych ßo njetrjebasch bojecź, ale jara mnohich žiwych cźim bóle, kiž morduja cźěło, sawjedu wutrobu a schkodu cźinja na duschi sa cźaß a wěcźnosćź.

* (Wjelki w Franzowskej.) W ßrjedźnej Franzowskej je ßo wjele ßněha naschło. Pola Limoges wón $2^1/_2$ metra wyßoko leži. S Chalonskich lěßow hłódne wjelki do wßow pschikhadźeja a ßo do hródźow dobywaju.

* (Wěrowanje w powětrowej łódźi.) Se San Antonio w Texaßu wo fantastiskim swěrowanju knjeżny Sheltonez w powětrowej łódźi (ballonje) we wyßokosćźi 800 metrow pißaju. Młodaj mandźelskaj ßo nad mrócźelemi swěrowacź daschtaj. Po wěrowanju zyke kwaßarstwo hischcze 35 jendźelskich mil w powětsje lecźesche a ßo potom na semju puschcźi, so by ßo w jenym hosćenzu sa kwaßne blido seßydało.

* W jenym hosćenzu w Bensenu w Czechach ßo njejabzy wutšěł saßłysscha. Pohoncźa, kiž pschi schkleńzy piwa spokojnje dymku pachasche, pólvrowy kur sapschikny a wón s njeho s zyle cźornym wobliczom wustupi. Wukopa ßo, so bě w tobaku, kotrehoż bě ßebi pohoncź s krótka prjedy pschi bjeßadźe do ßwojeje dymki natykał, ßydommilimetrowa patrona była; ta pschi kurjenju ßo wutšěli. Kulka ßo do jstwineho wjercha sary. Duž njesboże njenasta.

* Na kupje Siziliji rubjeżnizy hród milijonara Genzo-a napadnychu. Nadeńdźechu jeno młodeho ßyna w domje a jeho do hór wotwleczechu. Sa jeho puschcźenje ßebi wulki pjenjes żadaju. Jen so wojakow na rubjeżnikow póscźelu, budże wbohi hólz hnydom morjeny. A na tajke hroženje dyrbja tam dźiwacź. To ßu hróßne wobstejenja!

* (Ssněhowe wichory w Ruskej.) Psches mózne ßněhowe mjecźele, kiž hižo 6 dnjow po zykej Ruskej sakhadźeja, bu swisk mjes městami Rostowom, Tiflisom, Baku-om, Wladikawkasom, Nowowrejskom a Jekaterinodarom pschetorhnjeny. W Botumje howri orkanojty wichor. Gymnasijum bu wotpkawjene, woda ßo do twarjenja dobywa. W Nowobajaßetu ßu pucze njepschistupne a mnoho ludźi je žiwjenje shubiło. Pola Jakaterinoßkawa dla ßněhowych mjecźeli cźah do seprěwadka sajědźe, pschi tym bu maschinista morjeny a ßydomnacze woßobow ranjenych.

* (Ssněhowe mjeczele w pokodnischej Ruskej.) Dla ßylnych ßněhowych mjeczelow, kotrež ßu 6 dnjow zychnowake, je ßo wobkhod po zykej pokodnischej Ruskej sastajił. Pschi Batumje ßo pschi ßněhowym mjeczelu mórske żołmy psches brjoh walachu a město póczrjechu. W Nowym Bajasetu ßu wschě pucze se ßněhom wyßoko sawěte, wjele człowjekow je w ßněsy ßmjercź namakako. Pola Jekatarinoßlawa w ßněhowym mjeczelu jedyn żelesnifki czah do narażnika sawadźi, pschi czimż je ßo jedyn maschinist morił a 17 woßobow ßo sraniko.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na kohatej haßy 9
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

K dobroczźiwemu wobkedźbowanju!

Swojim czesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so na wikach a hermankach w Budyschinje wjazy njepschedawam. Teho dla ßwojich wotebjerarjow proschu, so bychu mje w mojim wobydlenju ☛ **na rěsniskej haßy 15** dobroczźiwje wopytali.

Hellmuth Bleyl starschi, pilkarski mischtr.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 30. januara pschipołdnju w 12 hodź. budźe ßo w hosczenzu radneje pinzy w Budestezach

palne drjewo

s Debßeczanskeho lěßa a s Janaschez pschekupje pschi Khójniczanskim puczu pschedawacź.

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißło 177. —
Pschebadźowanje leżomnoscźow.

Sa rentierow a kapitalistow,

kotsiż chzedźa ßo ßnadź w Budyschinje saßydlicź, **nowu khěżu** w położenju pschichodneho czaßa blisko husarskich kasarmow na pschedań poruczam.

6000 mk. napłaczenja. Khěża ßo hacź do 10% daui. Dalsche je shonicź na Tsělanskej drósy 6 po 1 skhodźe.

Khěża czo. 67 w Khrósczizach s 3 kórzami 46 □pru-tami pola, 5090 hriwnami wopalneje kaßy je psches podpißaneho hnydom na pschedań. Khěża wo ßrjedź wßy leži; hacź do lěta 1907 je w njej żiwe pjekarstwo a klamarstwo było, kotrež mohło ßo tam hnydom saßo pschiprawicź. Khěża ßo tez sa kóżdeho rjemjeßlnika abo wikowarja hodźi.

G. Smij w Panczizach.

Khěża
we Łusy czißko 42 pola Radworja s polom a łuku je na pschedań. Napłaczenje, każ ßo hodźi. Dalsche je tam shonicź.

„Skhoriwschi na saßaku

wumpjeru,

mam po nałożenju 1 kuska **Zuckerowego patent. lěkarskeho mydła** zyle czisto wobliczo. Wasche mydło czaß żiwjenja trjebam. O. K." Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Pónđelu 30. januara 1911 ma ßo
50 rm. brěłowych a wólschowych schczěpow a kuluchow,
100 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow,
pschi starym Kupjansko-Jatsobskim puczu sestajenych, sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dobre wotwjesenje.

Shromadźisna ½10 hodźin w Jatsobskim hosczenzu.

Kupjanske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 31. januara 1911 ma ßo na **Nießwaczidliskim** majoratnym hajniskim revěrje scźěhowaze **palne drjewo** w lěßu sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

41 rm. jehlinowych a lisczowych kuluchow		w drjewischczu 32. wotdźělenja a jenotlwje w 35. wotdźělenju.
10 = jehlinowych hakosow		
480 = jehlin. a lisczow. walcziny		
12 jehlin. a lisczow. dołhich hromadow		
236 rm. pjenkow		

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischczu 32. wotdźělenja pschi Lomsczansko-Scheschowskim puczu.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Niießwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Poruczam něhdże 1000 qm **jendźelskeho schifra,** kotryż je hižo ras na tsěsche leżał, sa 1 mk. 80 pj. po qm.

Teho runja poruczam **nowu schifrowu tsěchu** s najlěpscheho thüringskeho schifra po staroněmskim waschnju ßo kryjazeho, sa 2 mk. 20 pj. qm. po pschihodnych płaczerskich wuměnjenjach.

Schifer móże ßo pola mje wobhladacź.

Auguſt Schumann,
tsěchikryjerski mischtr na Tsělanskej drósy 6.

Wotewrjenje ßymjenjoweje pschedawarnje.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

w Budyschinje pschi żitnych wikach czo 6.

woßebitu pschedawarnju pólnych, warjenjowych a kwětkowych symjenjow

wotewrił a proschu, moje pschedewsacze dobroczźiwje podpjeracź.

Budu ßo prózowacź, so bych ßwojim wotebjerarjam sprawnje a derje poßłużował a jich w kóżdym nastupanju spokojał.

S poczesczowanjom

Louis Wagner,

woßebita pschedawarnja ßymjenjow
pschi żitnych wikach 6, pódla restawrazije „Germania".

W Budyschinje, 17. januara 1911.

Wólbna shromadźizna

w Małym Wjelkowje.

Njedźelu 29. januara popołdnju w 4 hodźinach
ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejiczer
Ernst Bart ſ Brěsynki

w **Pöntzschez hoscenzu** wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.
Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadźisny pscheprosceja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Ssrjedu 1. februara pop. w 5 hodź. budźe knjes Bart w Rostokez hoscenzu w Jeńkezach a njedźelu 5. februara w Barcźe w Müllerez hoscenzu rěczecź.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

4 hr.: k. farař Riese w Bórkowach w Błótach.
3 hr.: k. farař Wencka w Dešnom.

Z tutym skónčimy swoju nowolětnu zběrku a wuprajamy hišće junkróć wšitkim naš najwutrobniši dźak.

Psches ßudnistwo ma ßo na dyrbjenske waschnje na pschecßadźowanje pschecßadźowanje pschedawacź: 16. měrza dopołdnja w 10 hodź. na ßudnistwje khěžna ležomnosć Jana Schkorenga w Jenschezach, na 1800 hriwnow taksérowana.

Palma měra a dźakność̌e

na row nascheje njesapomniteje macźerje
Lejny Horschlez rodź. **Schiebarez.**
* we Lomsku 17. oktobra 1847,
† w Scheschowje 23. januara 1910.

Pschi twojim cźichim rowje steja
Dźeńß twoji lubi, macźerka,
A wschitke nasche myßla dźeja
Na sańdźenosć, do pschichoda.
Se srudźbu wjeßele ßo měscha,
Styſk we naß je a nadźija,
We wěrje nasche dusche ßłyscha
Twój sbóżny khěrlusch ſ wyßoka.

Najprjedy cźesć budź naschom'
Kiž wulzy je cźe žohnowak, [Bohu,
Kiž wěru je sa seńsku drohu
A ducha modlenja cźi dak.
Dźak temu tu a w Božim raju,
Kiž je nam tebje wobradźił,
Se žohnowanjom w seńskim kraju
Psches tebje je naß napjelnił.

A wěcźna msda budź tebi dota,
Ty mandźelska, ty macźerka!
Kaž prjedy a hdyž ßy nam wsata:
Ssy sboże naschoh' žiwjenja.
Twój mandźelski pschi twojim rowje
A twoje dźěcźi wobßwědcźa:
Ty ßwěrna bě po Božim ßkowje,
Nětk njeßesch krónu žiwjenja.

Schtó wjedźesche naß k Bohu ßwěru
A k pasthýskimaj nohomaj?
Schtó do naß wußywasche ßwěru
Ssyw njebjeski sa Boži kraj?
Schtó spěwasche pschi pilnym dźěli,
Schtó wucźesche naß modlenje,
So bychmy žohnowanje měli
A měr a ßwětko njebjeske?

A schtó najbóle lubowasche
Se wschitkich domow Boži dom?
A tam też sahe dusche nasche
Pschewodźowasche ſ wjeßelom?
Schtó khwalesche kschiž Jesußowy?
Schtó pokasa nam ßwětny ßud?
Schtó husto psched trón jehnjecźowy
Też njeßesche twój ßerbski lud?

To běsche ty! To ßy nam dała,
To nasche herbstwo wostanje,
Ty Jesußowa dźowka prawa,
Ty dźěcźo Boże wěrjaze!
A scźerpna ßy we Božim mjenje
Też njeßła ßmjertne cźerpjenje;
Sswój běh ßy dokonjała rjenje
Nam husto prajo: Kaž Bóh chze!

Wy macźerje, na tutej cźěri
Też ßwoje dźěcźi wotcźehńcźe!
Haj, sbóżny jeno je, kiž wěri
A dźěcźo Boże wostanje.
A chzedźa dźěcźi pomnik stajicź
Najrjeńschi nanam, macźerjam,
Dha dyrbja wěru ßwěru hajicź
Sa nimi khodźo k njebjeßam!

(K temu cźißku pschikoha.)

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolinu,
změje **njedźelu 5. mał. rózka** swój

3. założeński swjedźeń,

wobstejacy z koncerta, dźiwadła a bala.
Započatk 1/2 8 hodźin.
Serbowki a Serbow wutrobnje přeprošuje
předsydstwo,

»Meja« Radwořska

(zapis. tow.)
změje hakle **19. februara 1911** pop. w **4** hodźinach pola Delankec [29

hłownu zhromadźiznu.

Přičina: Wulka wjetšina přinoškow njeje zapłaćena.
Po wustawkach § 8 c pominam dołžnikow hač do **12. februara** pola pokładnika w Radworju čisło 24 swoje zastate přinoški wurunać.
Předsyda.

Kuchańki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobnu holzu,

cźistu a swólniwu, kotraž je hižo w lěpschej ßkužbje była, ßo ſ dobrej mſdu k 1. měrzej abo posdźischo pyta. **A. Pittner**
na Lessingskej drósy 5.

Wucźobnika

k jutram pyta
Arno Bothmann, kowarski mischtr na swonkownej lawskej haßy 31.

Wucźobnika

k pschichodnym jutram pyta pjekarski mischtr **E. Britscha** w Draždźanach, Fischhofplatz 17.

Schewskeho wucźobnika

pyta **Jan Panach** w Dornschnablu cźißko 12 w Budyschinje.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 5. februara** pop. z dypkom 4 hodźin swoju

hłownu zhromadźiznu,

w kotrejž so zličbowanje předpołoži atd. Přednošk z waženeje strony je přilubjeny.
Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuje, hosćo su witani.
Předsydstwo.

Sskužobne a stwinske holzy, hródźne dźowki, mlokowe holzy, 300 mk. mſdy, wotroczkow, pohonczow, dźěłaczerske ßwójby, tsecźakow a wolazych pyta **Khryſtiana Schmidtowa,** pschistajerńcźa na kotolskej haßy 34 I.

Dźěłaczerska ßwójba
ßo pyta.

Na knježi dwór w Budyschinku ßo porjadna dźěłaczerska ßwójba ſ pschihódnymi wumjenjenjemi pyta.
A. Steiger.

Wróczenje cześcze.

Pschißłodźaze ßkowa, na Marju Junkerowu w Porschizach srěczane, jako njewěrne ſ tutym wróczam.
Swudowjena **Schurakowa**
w Porschizach.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheje lubowaneje dźowki, ßotry a ßwakoweje

Emki,

hnuje naß, ßo wschitkim najwutrobnischo podźakowacź, wožebje naschemu wyßokocześcźenemu knjesej fararjej Waktarjej sa jeho wutrobu hnujaze cźělne předowanje a troschta polne modlitwy pschi khorokožu, też jeho knježnje ßotsje a knjeni baronzy sa wschě wopokasma lubosćze, teho runja ßmilnej ßotsje sa stajnje ßwěrne wothladanje, cźeßnej młodźinje sa rjanu kwětkowu pychu, hudźbu a pschewod k poßlednjemu wotpocźinkej.

W Scheschowje a Njeßwacźidle, 20. jan. 1911.

Hłubokosrudźena Wawrikez ßwójba.

Pschiloha k czišku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. jannara 1911.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

23. januara 1911.

Placišny po zentnarjm z hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjerkenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	45	48	83	86
awstriske	—		—	
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	40	44	76	82
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35	39	72	76
4. ßnadnje pizowane łóžđeje staroby	30	34	63	70
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	42	45	74	77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37	41	69	73
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	32	36	63	68
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26	31	57	62
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		53	56
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	44	48	77	81
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	40	43	71	76
3. ßnadnje pizowane	34	39	65	70
Cźelata:				
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	57	60	87	90
2. ßrénje kormjene abo też dobre wot zyza	53	56	83	86
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48	52	78	82
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w starobje hač do 1¼ léta	49	50	65	66
2. mjaßne	47	48	63	64
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	43	46	59	62

Placišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 21. jan. 1910. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 26. jan. 1910 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńza . . . . bźła	—	—	—	—	9	50	10	—
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	12	9	40	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe	7	5	7	25	7	—	7	25
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	7	50	8	60	8	—	9	—
Wowš, . . .	8	—	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	3	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	40	2	80	2	30	2	70
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	40
Pšeńcźna muka 50 "	10	25	19	50	15	—	18	—
Ržana muka . . 50 "	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno . . 50 "	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssłoma . . 100 "	4	16	4	34	3	65	4	30
Prožata 468 schtuk, schtuka . .	14		28		—		—	
Pšeńcźne wotruby			5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr.			5	40	5	—	5	80
Pšeńcźny gris			6	—				
Ržany gris			6	40		—		—

Na bursy w Budyšchinje pšeńza (bźła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hač 7 hr. 40 np., jećmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowš wot 7 hr. 85 np. hač 8 hr. 10 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńzy (bźła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr 50 np. hač 15 np. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hač 11 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hač 12 hr. 04 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

26. januara 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 40 np., pšeńza wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 75 np., jećmjeń wot 7 hr. 40 np., hač 8 hr. 50 np., wowš wot 7 hr. 50 np., hač 7 hr. 75 np., jahły wot 6 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 27. januara: Mike.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 4. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku ſpowjednu rěč, ½9 hodźin farat Răda ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſmje farat Răda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorla August Janez, żeleſniſki dźěłaćeŕ w Boſchezach, ſ Emmu Helenu Cźornakez w Delnjej Kinje.

S **druhich wožadow:** Khorla August Bohot, drainěrowanſki dźěłaćeŕ w Huſzy, ſ Ernestinu Paulinu Frenzlez ſ Łužnizy.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Marcźin Hermann, Ernſta Auguſta Pětſchki, žiwnoſćerja w Zyžezach, ß. — Richard Willi, njemandź. ß. w Małym Wjelkowje. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholſkej zyrkwi:** Haŕža Jakuba Kurjata, liſtnika w Budyſchinje dź. — Marhata Jakuba Hajny, krawſkeho miſchtra w Budyſchinje, dź. —

S **druhich wožadow:** Klemens Fryz, Hendricha Klemenża Lehmanna, liſtynoſcherja w Hodźiju, ß. — Guſtav Waktaŕ, Khorle Guſtava Heidy, póſtownika w Zicźenku, ß. — Max Richard, njemandź. ß. w Cźetwjenych Nožlizach. — Erich Waktaŕ, Pawoka Ericha Kreuſela, hoſcźenzarja we Warnocźizach, ß. — Frida Hedwig, njemandź. dź. w Nowych Warnocźizach. — Ota Jan, Jana Auguſta Kſchiżenka, żiwnoſćerja w Trupinje, ß. — Frieda Elſa, Khorle Auguſta Pelcha, kublerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Max Jan, njemandźelſki żyn w Komorowje p. Rakez. — Guſtav Richard, Auguſta Maza Freunda, hoſpodarſkeho pomoznika w Ssowrjezach, ß. — Jan Pawoł, Jana Ernſta Měrſcha, dźěłaćerja w Rodezach p. Pomorz. — Hana Hilžbjeta, Jana Auguſta Sterzela, tepjerja w Rachlowje, dź. — Ernſt Waktaŕ, Ernſta Jurja Melkki, kublerja w Mjeſchizach, ß. — Ernſt Max Khorle Ernſta Wujanza, ſahrodniſkeho żiwnoſćerja w Bukezach, ß. — Herbert Kurt Wylem, Kurta Huga Krügera, pſchekupza w Nowej Wßy, ß. — Max Auguſt, Jana Bohuwěra Mihana, żiwnoſćerja w Jatſobju, ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe:** 20. dźeń januara: Marja Martha, Wylema Hendricha Hoby, kěžerja a ſlakarja we Wurizach, dź. 4 m. 17 d. — Auguſta Frieda, Oty Wylema Schěrża, pohonca w Scźijezach, dź. 3 l. 11 m. 6 d. — 19. Emma Frieda Sörgelez, hłuchoněma ſ Rakez, w khorowni na Židowje, 33 l. 5 d — 20. Erich Gerhard, njemandź. ß. na Židowje, 10 m. 24 d. — 21. Morwa narodź. dź. pod hrodom. — 22. Jan Werner, Jana Wuſchika, pohonca na Židowje, ß. 4 m. 3 d. — 23. Hana Auguſta, Jana Auguſta Schiebera, dźěłaćerja a wobydlerja na Židowje, dź. 3 m. 13 d. — 23. Ida Ernestina, Handrija Ernſta Lowki, kěžerja a dźěłaćerja w Małbezach, dź. 2 l. 6 m. 10 d.

W **katholſkej wožadźe:** 24. Handrij Domaſchka hoſpitaliſt w Budyſchinje, 79 l. 3 m. 17 d. — 26. Marija ſwud. Hrjehorkowa rodź. Kurjatez ſ Ralbiz, wumrě w Budyſchinje, 70 l. 1 m. —

S **druhich wožadow:** Hana Marja Hejduſchkez rodź. Rychtarjez w Hunczerizach, 28 l. 9 m. 13 dn. — Bjedrich Ernſt Marſchner, żiwnoſćeŕ w Demjanach, 75 l. 6 m. 17 dn. — Michał, Michała Cźornaka, żiwnoſćerja w Trupinje, ß., 1 l. 2 m. — Hana Marja Junſkez, Jana Auguſta Heczika, krawza we Worzynje, mandźelſka, 41 l. 11 m. 25 dn.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

4. njedźelu po tśioch kralach ſmje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kſchiżan ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Schtwórtk 2. februara jako na Marija wucźiſćenja budźe rano ½ 8 hodź. ßerbſka ſpowjedź a ½ 9 hodźin ßerbſke kemſchenje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

4. njedźelu po tśioch kralach ſmje farat Domaſchka rano we 8 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójź dopołdnja w 9 hodźinach ßerbſke a ½11 hodźin němſke prědowanje.

Poručam wubjerne

murjerſke a tſeſchne zyhele, drainěrowaze roły atd.

Albert Krauſe,

parna zyhelnca w Měrkowje.

Telefon: Khróſt-Lomſk cźišło 17.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyšchinje

pſchi žitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoſćow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźěłanje kupjow a liſćinow wſcheje družiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißnych dźěłow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.

— Rěcźu też ßerbſki. —

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawßkej haßy 5.

Jencź pßchedawa a pojedźuje, ßa ßwoje dźĕło ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Rjane nowe

polne jerje

mandlu po **75** pj. porucza

Walter Arnold

w Budyßchinje

na bohatej haßy 12.

Malo ſamożiczi

ſ khorymi ſubami

po poniżenych płaczißnach

zuſe ſuby, plomby

dostawaju. — Połožene płaczenje ßo dowola.

Dentiſt Max Flach

w Budyßchinje

na rózku kronprynzowßkeho moſta a ßwonkowneje lawßkeje haßy, prjedy na theaterßkej haßy.

Dobru

pßcheńczinu muku

a nudle

porucza **Khorla Kahrowe**

pßchi żitnych wikach.

Powßchitkowny němßki kreditny wuſtaw.

Prawo k pßchijimanju ßyrotnych pjenjes mějazy.

Dawamy hacź na dalßche na hižo wobßtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pßchi wßchědnym wupowjedźenju $2^1/_2$% | **pßchi 3 měßaczinym wupowjedźenju $3^1/_2$%**

pßchi jenoměßaczinym wupowjedźenju 3% | **pßchi 6 měßaczinym wupowjedźenju 4%**

Pßchenajacże khamorowych kaßcheźikow.

Kaßyne hodźiny 8—1/21, 1/23—5, ßobotu 8—2 bjes pßchetorhnjenja.

Powßchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyßchinje.

(Na rózku Hoßchiz a ſeminarßkeje haßy.)

Mótaze dźaki

ßerbßke a němßke

ßu dostacź

we wudawarni

Serb. Nowin.

Żeleſniſki jěſdny plan

ßa Běłu Wodu,

płaczazy wot 1. oktobra 1910.

S Barlina=Khoczebuſa do Běłeje Wody

517, 737, 1036, 1156, 113, 213, 417, 557, 707, 1114.

S Běłeje Wody do Khoczebuſa=Barlina

522, 739, 1038, 1206, 114, 419, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běłeje Wody

513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běłeje Wody do Shorjelza

518, 740, 848, 1206, 221, 455, 535, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka

527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běłeje Wody

508, 728, 1027, 1145, 200, 408, 658, 1105.

S Cžorneje Wody do Wrótßławja.

S Cžorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Cžorny Khołmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	11,00			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24			6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Cžorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujeſd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Cžorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Cžorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

Kakaowy

— tydźeń —

ßo ßobotu 28. januara ſapoczina.

So bych kedźbliwoſcź na moje kakaowe druźiny, kotrež ßu ßo rucże lubowane ſcźinike, wobroczik, jich płaczißny na jedyn tydźeń khětro poniżu. Wuſběhuju woßebje, ſo njejßym k temu mjenje hódne druźiny ſkaſak, ale ßwój hacź dotal jako wubjerny ſpezialny kakao po puntach pßchedawam. Proßchu tole wurjadne pßchihodne poſkicźenje po móżnoſcźi wużicź.

Hewaſcha płaczißna ſa punt: 90, 100, 120, 160, 200, 240.

Wuwſaczna płaczißna ſa punt: 80, 90, 105, 140, 175, 210.

Schokoladowy kontor

Moritz Schmidt

pßchi mjaßowych jědłach 1

mjes ßerbßkej dróhu a Pětrowßkej zyrkwju.

Najwjetschi skład
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješčel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesčinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a
klawěrske stólčki
atd. atd.

Kóslaze kože,
howjase kože,
čelaze kože,
saječe, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocže kože,
wowčze kože
a wowču wolmu
po najwyschschich plaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wilach 11

Čerstwy tój *cl.* po 40 a 50 pj., zyle tolsty **polcj** *cl.* pschi 5 *cl.* 90 pj., **ßadło** *cl.* 75 pj., **sylsu** *cl.* 40 pj., **plezazy tuk** *cl.* 100 pj., druhu družinu **kołbaßy** *cl.* 60 pj. porucža
O. Pětschka na žitnej haßy.

Saisonowe
wupschedawanje.
Dobytkna składnosć pschi nakupjenju symskich tworow.

Swoje twory po **jara poniženych plaćišnach** na pschedań stajam a s tym **tunju kupowansku składnosć** poskićam.

Poručam

schenillowe nahłowjaze
rubischcža a schawle
rjenje dźěłane wschěch barbow a wschelakorych plaćišnow.

So bych swój wulki skład ručže wuprózdnił, **woprawdže hódnu tworu** po woprawdže tunich plaćišnach pschedawam.

Wolmjane schale,
wolmjane
nahłowjaze rubischcža,
rukawate lazy.

mužaze platowe kholowy,
žonjaze platowe kholowy,
čzistowolmjane mužaze
a žonjaze kholowy,
podschite žonjaze taille
s rukawomaj a bjes njeju,
kolenjaze wohrjewaki,
normalne koschle,
dźěčzaze kholowy se schtaltom.

Helena zwud. Jordanowa
w Budyschinje na jerjowej haßy 5.

Tšihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 khowčzkami sa pschejěždy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, želesne klinkerske, wodunjepschepuschczate połne a dźěrkate zyhele,**
schamottowe zyhele
porucža

Pawol Arnold,
parna zyhelnerža w Tšjoch Hwěsdach
(Dreistern) pola Budyschina.
Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo čzo. 11.

Ernst Jenke.

Holčzaza, hólčzaza a mužaza drasta.

Wulke poniženje plaćišnow

na **mužaze wobleczenja, hólčzaze wobleczenja, jupy, swjerschniki, holčzaze wobleczenja, žakety, khapy, klobuki, schaty** atd,

Wobhladajcze ßebi plaćišny w mojich wukładnych woknach!

Jenož hódna twora.

Moje lětuſche inventurſke wupſchedawanje

ßo wutoru 31. januara ſapoczńje.

Wurjadnje tunje płaczíſny.

Shorjelſka pſchedawarńja

Jan Schaaf na bohatej haßy.

Paul Giebner

w Budyſchinje na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedzenjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedzenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacz pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Pěßenjaze albumy

najnowſcheje druziny po wſchěch płaczíſnach
:: jednorje a najwoßebniſcho dźěłane, ::

ſapißne albumy,

kwětki

do wopomnjeńſkich knihow,

albumy ſa kwětki
do wopomnjenſkich knihow,
dnjowniki,
knihi ſa warjenſke rezepte.

Wulki wubjerk. Snate tunje płaczíſny.

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Saßopſchedawarjo doſtawaju rabatt.

Tſěſchne dźěła!

Tſěchi ſe ſchifrom ſa 2 mk. 20 pj. po □metrje kryje a tež wſchě druhe tſěſchne dźěła a wuporjedzenja czini

Ernst Richter, tſěchikryjeŕ,
na Tſělanſkej drózy 20.

Podklócze a drjenje,

wicz, ischias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, thripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany. Jenoż **Todor** zadajcze a bjerćze. Jenoż woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,
ſ napſchecza katholſkeje zyrkwje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 5. | Sobotu 4. februara 1911. | Lětnik 70.

Dawk na pschibywk hódnoscże leżomnoscżow

je ßo w tscżim wuradżenju kheżorstwoweho ßejma pschijak. Po nowym dawku dyrbi ßo ſ „njeſaßkłuženeho dobytka“ dżeßaczina wotedacź, jeli ſo dobytk 10 prozentow wucżinja. S tuteho dawka kheżorstwo 50, ſtat 10 a gmejna 40 prozentow doſtanje. Potom ßo dawk po ſtupnach powyſcha. Wón hižom pjecżinu pſchi 190 prozentow wucżinjazeho a tſecżinu pſchi 290 prozentow pſchekrocżazeho dobytka wucżinja. Jara ważne poſtajenje gmejnam prawo dawa, woßebite pſchiražki bracź, tola zyły dawk njeßmě wjazy dyżli 30 prozentow wucżinicź. Tole prawo budża drje mnohe gmejny wužicź, jeli ſo jich ſaſtupjerjo do teho ſwola. W najwjazy měſtach Němſkeje budża drje ßo na to pſchihotowacź dyrbjecź, ſo budża ßebi wot „njeſaßkłuženeho dobytka“ 30 prozentow żadacź. S tym je dobytk ſ pſchedacża pornjo kupnej płacżiſnje měnjeny, potajkim ßo na wobßedżeńſtwowe pſcheměnjenje ſ herbſtwom njetrjeba dawk płacżicź. Kupna płacżiſna ſtarodawnych cżaßow ßo njewoblicża, jako najdalſcha mjeſa hódnoſcże płacżi, kotruż je jena leżomnoſcź w lěcże 1885 měła. Wotcżahnycź ßmědża ßo wſchě polěpſchenja, kotreż ßu ßo ſ pjenjeſami abo ſe ßamßnym dźěłom dokonjake, ßamo „ßwědomite ſarjadniſtwo“ ßo jako dokonjenje dźěła woblicża, ſo by ßo „ſaßkłużeny“ dobytk na żadyn pad njepotrjechił.

Němſkim wjerćham njeje ßo dawk na pſchibywk hódnoſcże napołożił, tola ßo wocżakuje, ſo budża jón dobrowólnje płacżicź. W kheżorſtwowym ßejmje bě wo tym dołhe wuręcżowanje. Saſtupjer Budyſko-Kamjeńſkeho wokrjeża, Heinrich Gräfa w Biſkopizach, je ſa to ręcżał, ſo ßo wjerćhojo njebychu ſ tymle dawkom pſchepuſchcźili. Sſo na to poczahujo, ſo je hižo pſchi druhim wuradżenju w tymle ſmyßle hłoßował, Gräfa praji:

„Njemóżu w tutym mojim ſadżerżenju na żane waſchnje ſranjenje monarchiſkeho prinzipa ſpósnacź. W ßejmje je ßo woſpjet na to pokaſało, ſo kheżorowy herbowanſki dawk, kotryż ßmy w lěcże 1906 wobſamkli, njeje direktny, ale indirektny dawk. Runje tak je ſ dawkom na pſchibywk hódnoſcże, a każ němſzy wjerćhojo njejßu wot druhich indirektnych dawkow wußwobodżeni — mjenujzy jenoż talonſki dawk, burſowy dawk, piwarſki dawk, palenzowy dawk — tak ßo wuſtawneje hewaſcheje dawkoweje ßwobody wjerćhow niż najmjenje njedótka, hdyż jich tutemu dawkej podcżißnjemy, kotreż dże dyrbi jenoż njeſaßkłużeny pſchibywk hódnoſcże trjechicź.

Też němſki lud njemohł ſroſymicź, hdy by němſki kheżorſtwowy ßejm k tutemu praſchenju hinak ſtejał. Njebych ßebi ſwěrił, w ſjawnej ludowej ſhromadżiſnje pſchecżiwo ludowemu ſacżuczu druhe ſtejiſchcźo ſakitacź, woßebje hdyż ßo pomyßli, ſo ßo dawk na pſchibywk hódnoſcże direktnje ſe ſaſtaranjom veteranow ſjednocża. Runje ſ monarchiſkeho ſtejiſchcża dyrbi ßo ſa to hłoßowacź, ſo ßo wjerćhojo k tutemu dawkej ſcżahnu; ſ tym ßo najlěpje monarchiſkemu ſmyßlenju mjeſ ludom ßłuži. Dale chżu ßo nadżecź, ſo budże tónle dawk ſawjerazy kamjeń kheżorſtwoweje finanzneje reformy. Jejne żohnowane ſkutkowanje njemóże ßo dżenża ſe żaneje ſtrony ſ prawom přečź. Hižom poßlednje lěto je ſe ßwojim hoſpodarſkim a ſtrowym finanznym roswiczom dopokaſało, ſo wottyknjeny kónz bórſy abo ſ najmjeńſcha pſchichodne lěto doßahnjemy, a tak ßo nadżijam, ſo ßmy też ſ tymle dawkom na prawym puczu, ſo bychmy kheżorſtwu ßłużili.“

Pruſki krajny ßejm

je ßo ſe ſarjadniſtwom kralowſkich kubkow a lěßow ſabjerał. Pſchi tejle ſkładnoſcżi ßebi ſozialdemokratoju żadachu, ſo ßměli ßo dźěłacżerjo w kralowſkich lěßach ſozialdemokratiſkim dźěłacżerſkim ſwjaſkam pſchiſamknycź. Miniſter tole żadanje wotpokaſa, dokelż bychu ßo ſe ſozialdemokratiſkej agitaziju měrne wobſtejnoſcże mjeſ ſarjadniſtwom a dźěłacżerjemi kaſyke. Dale ßo też njehodżi, ſa cżoż běchu někotſi ſapóßłanzy rěcżeli, ſo by ſtatna kaßa k ſarunanju ſchkody, ſe ſwěrinu nacżinjeneje, pjenjeſy pſchidawaka. Sa naſtatu ſchkodu ßu wotnajerjo hońtwy poknje ſamolwiczi. Na nětcżiſchej mſdże hajńkow njeßmě ßo, każ wyſchſchi krajny hajniſki miſchtr praji, niczo pſcheměnicź.

Pſchi jednanju wo kralowſkich kubkach ßejm ſa dobre ſpósna, ſo pſchi wotměrjenju wotnajeńſkeho pjenjeſa najeńzy wěſty riſiko pſchewoſmu, a ſo ßo wotnajeńſki pjenjes njeßmě po wurjadnje dobrym wunoſchku jeneho lěta ſkłożowacź. Pſchi tym k wuręcżowanju mjeſ ſozialdemokratom Leinertom a konſervatiwnym ſ Pappenheimom dóńdże. Poßledniſchi dopokaſowaſche, ſo ſarjadniſtwo zyle po prawdże kralowſkekubka pſchenaja.

Sajędojcżenje ſ margarinu pſched pruſkim krajnym ßejmom.

W budgetowej komißiji pruſkeho ßejma je ßo ſajędojcżenje mnohich ludźi ſ margarinu jeneje Altonaſkeje firmy k rěcżam pſchinjeßło. Knjeżerſtwowa pſchepytańja zyroby je hnydom tamnu margarinu pſchepytała a wußlędźiła, ſo je mjenowana fabrika k dźěłanju margariny jedyn tuk wuživała, kotryż je ßo hacż dotal k dźěłanju mydła trjebał. Tónle tuk njeje na doßahaze waſchnje wupruhowany a je, każ ßu poſpyty ſ pßami dopokaſake, ſkhorjenje ludźi ſawinował. Wobßedżeŕ mjenowaneje fabriki je ßo dla lohkomyßlneho falſchowanja zyroby do pſchepytanja wſak.

Němſki krónprynz ßo do cżaßa ſe ßwojeho pucżowanja wróci.

Dla móra, w rańſchej Aſiſkej ßo roſſchěrjazeho, je kheżor po namjecże kheżorſtwoweho kanzlera krónprynzej porucził, ſo by ßo na ßwojim pucżowanju ſawrócił. Krónprynz poßlednje njedżele w přednjej Indiſkej pſchebywaſche. Wot tam je ßo wón w Kalkucże na domojjeſbu puſchcźił. Mór je ßo w rańſchej Aſiſkej tak daloko roſſchěrił, ſo krónprynz ßebi njemohł ſwěricź, ani Peking wopytacź, ani ßibirſku żeleſnizu k domojjeſbje wužicź. Jeho naſpjetna jeſba teho dla pſches Czeŕwjene Morjo póńdże a to w cżaßu, w kotrymż wona hiſchcże njeje pſchewobcżeżna. Wopytanje Siama, Chiny, Japanſkeje a Ssibirſkeje ßo na poſdźiſche lěta wotſtorcźi.

Pucżowanje ſakſkeho krala do Egiptowſkeje.

Kral Bjedrich Auguſt je ßo póndżelu na pucżowanje do Egiptowſkeje podał. Po żeleſnizy je wón do Genuy jěł; tam je na łódź ſtupił, kotraż jeho do Egiptowſkeje powjeſe. Sa cżaß kraloweje njepſchitomnoſcże budże jeho w knjeżerſtwowych dźěłach prynz Jan Jurij ſaſtupowacź.

Mjaßowe płacżiſny w Awſtriſkej ſpaduja.

S pſchehnatej ſpekulaziju a ſ honjenjom płacżiſnow do wyßoka, a dale ſ pſchiwoſom danſkeje butry pocżinaju na dobo měaßowe

płaćišny we Winje spadowacź. Wone ßu ßo hižom wo pokojzu ponižike. Wikowarjo na Winšich wikach punt cžerstweje butry, niz tajkeje ſ khłódźeńnjow, po 85 pjenježkach pschedawaju. Argentinske mjaßo doscź wotebjerarjow njenamaka wot teho cžaßa, so ßo po sańdźenju pokhromy saßo wjazy skota na wiki wodźi a mjaßowe płaćišny spaduja. Hdyž smjerske argentinske mjaßo rostaje, dyrbi ßo wono hnydom pschetrjebacź, dokelž ßo hewak saßmjerdźi a shnije. Jako poliwkowe mjaßo ßo wono małe hodźi a teź pjecžene wono tak derje njeßkodźi, kaž domjaze howjaße mjaßo; ſ mjaßom kormjenych wokow ßo wono ſ zyka pschirunacź njehodźi.

Awstriske ſwonkowna politika.

Europiske położenje je w tu khwilu měrne. Tak je awstriski minister ſwonkownych naležnoscźow, hrabja Ährenthal, psched delegazijemi wobkrucźak. Poměry k ſwjaskarjomaj (Němskej a Italiskej) ßu wubjerne. Wo sbliženju mjes Ruskej a Němskej je hrabja Ährenthal ſ Barlina do prědka nadrobnische powjescźe dostał. W Potsdamje je ßo mjes zarom a němskim khěžorom wucźiniło, so ma nětkole wobstejazy porjad na Balkanje wostacź, a so maja ßo persiske mjesy wikowanju wschěch krajow wotewricź. Poměry Awstriskeje ſ Franzowskej ßu dobre a ſ Jendźelskej ßu ßo ſ nowa polèpschike. Dokelž chze Awstriska ßwoje wójsko podwojicź a ßebi ßylne wójnske kódźstwo natwaricź, pak hrabja Ährenthal k ßwojej rosprawje doda: „Prjedy ßym rjekł, so nětkole žane praschenje tajkeje ważnoscźe njepschedleži, so mohł ſ tym měr Europy do stracha pschińcź. Mam pak ſa ßwoju winowatoscź, runje kaž ßym to w ßwojej rosprawje w oktobrje 1910 cźinił, teź dźenßa wusběhnycź, so móže w naschim rucźe pokracźowazym cźaßu, hdźež ßo khód podawkow druhdy pschekhwatuje a ſ pohladom na lohke roshorjenje sjawneho měnjenja we wschěch statach, politiski barometer njejabzy na hubjene wjedro pokasacź. Jeli so dyrbi potajkim ſwonkowna politika ſa interežy monarchije a ſa měr wuspěschnje sastupicź, dyrbi wona hódne wójsko a kódźstwo k ruzy měcź."

Cźeski sapóßłanz dr. Kramař awstrisku politiku w tak rózojtym ßwětle widźecź nochzyschce, w kajkimž bě ju hrabja Ährenthal pokasował. Do annexije Boßnije je ßrjedźoeuropiska ßrjedźisna we Winje była, nětko je wona po sbliženju mjes Němskej a Ruskej bjes dwěla saßo w Barlinje. W Peterburgu ßu myßle pschezo tak měrniwe a wotpuschcźa ßo ſe ßłowjanskej dobrej wutrobu wschěm na ßwěcźe, jenož Polakam niz. Tak ßebi drje teź we Winje na mnohich městnach myßlachu. Na dobo rěcź Bethmanna Hollwega pschińdźe. W njej drje ßo wo Awstriskej rěcźesche, ale kak? Němska je ßo na to ſwjasała, so žanu njepschecźelsku politiku pschecźiwo Ruskej njepodpjera. To je kónz wulkohubatoscźe wěstych schcźuwanskich nowin, fantasije wo nawalu do „shnileje" Ruskeje, wobßadźenje Makoruskeje a Sserbije a kónz stracha psched marschom na Saloniki. Ruska, hypnotisowana ſ fantastiskim wobrasom noweje Awstriskeje, je ßnadź ßebi myßliła, so dyrbi napschecźiwo wuńcź, cźim skerje, dokelž je ßo telko njewobhladniwych, njesprawnych legendow wo Awstriskej rosschěriło. S tajkich wobojenjow ma ßo Potsdamske wucźinjenje srosymicź a teź jeho wunoschk, pschisamknjenje Bagdadskeje želesnizy k Persiskej a na druhej stronje wosjewjenje psched zykym ßwětom, so ſwjask ſ Franzowskej njeje nadpadowarski.

Nětkole hakle cźežke scźěhwki Awstriskeje boßniskeje politiki na ßwětło stupaju. So by ßo Awstriska hospodarski pschiwisk Němskeje njesćźiniła, kaž je hižo politiski, to dyrbjało Rusku sajimowacź, a niz jenož Rusku, ale teź balkanske staty. Hida njeßmě saßlepowacź. Ruska ſ hidu pschecźiwo Awstriskej dla njedźaknoscźe w lěcźe 1854 zyke 10 lět „sa pruskeho krala dźěłasche". Teź Ruska mohła něschto ſe stawisnow nawuknycź. Wona njedyrbjała ßwoju zyku politiku ſ jenym wěstym saměrom a schkodoluboscźu nad tym wjesćź, so je ßo fantastiskim awstriskim planam sadźěwało; psches Němsku njeby awstrisku nadpadowarsku politiku podpjerała.

Njespokojaze powjescźe ſ Balkana.

W měrzu ßo w europiskej Turkowskej turkowske wójsko na pruhu mobilisuje. Wot 16. hacź do 28. měrza ßo něhdźe 600,000 muži pod brónje sawoła, so bychu ßo pschi wulkich manevrach wodźělili, kotreż je generalny stab organisował. Mjesy ßo ſ wojakami dospołnje wobßadźa. Nusne pschihoty ßo hižo cźinja. Manevry maja saměr, turkowsku mobilisaziju połóžicź a dopokasacź, so móže Turkowsza sa dwě njedźeli 600,000 muži pod brónje sawołacź.

Tajke wójnske pschihoty ßo w Bołharskej bjes staroscźow njewobkedźbuja. Wone ßu ßo w ßejmje k rěcźam pschinjeßke. Wójnski minister je pschi tym prajił, so móže Bołharska sa někotre dny 485,000 muži do wójny póßłacź. Tole wójsko je dospołnje na wójnu pschihotowane. Ssejm na to 4 milijony frankow na wudospołnjenje ſkładow ſ wojerskej drastu pschiſwoli.

Teź w Sserbiji kedźbliwje na bronjenje Turkowskeje hladaju. Ministraj Paschicź a Milowanowicź staj 28. januara w konferenzy ßejmowych sastupjerjow powschitkowne politiske wobstejnoscźe na Balkanje wopißałoj, pschi cźimž je jara khutne mjenowachu. Wójnski minister wo hotowoscźi ßerbskeho wójska rosprawjesche a wusběhowasche, so je ßo wójnska wustojnoscź ßerbskeho wójska sa poßlednjej lěcźe wurjadnje polèpschika.

Franzowska a Ruska.

Po setkanju ruskeho zara ſ němskim khěžorom w Potsdamje a po wosjewjenju wucźinjenjow, tam dojednanych, ßo Franzowsam poczina jaßnicź, so ßo franzowsko-ruski ſwjask po něcźim rospuschcźa. A schto je na tym wina? Pschecźiwniziy franzowskeje republiki jej porokuja, so republikanskemu knjeżerstwu hnydom wutroba do kholowow padnje, hdyž dyrbi ßo sa wójnu ſ Němskej rosßudźicź. Tak je było, hdyž dyrbjesche Franzowska Němskej wójnu dla Marokkowskeje pschipowjedźicź, a tak bě teź pschi annexiji Boßnije a Herzegowiny psches Awstrisku. Tehdy Ruska Franzowsku na pomoz pschecźiwo Awstriskej a Němskej napominasche, tola franzowske knjeżerstwo bojasnje k měrej radźesche. Kóždy krócź je Franzowska zofała, hdyž dyrbjesche ßwój mjecź do wahi położicź. To je ſ pschicźinu, so Franzowska dźenßa ani Jendźelska ani Ruskej niczo wjazy hódna njeje. Ruska je ßo teho dla saßo k Němskej pschibliżiła, zar a němski khěžor staj ßebi ßlubiłoj, so ßo pschi žanym spocźinanju njewobdźělitaj, kotreż by ßo pschecźiwo Němskej abo Ruskej měriło.

Po tymle wucźinjenju ßu franzowske nadźije na wjecźerſku wójnu ſ Němskej, k kotrejž wschak ßo Franzowska ženje njeby shrabała, na null spadłe. Jedyn ſ najwustojnischich franzowskich generalow, Bonnel, je sastupjerjej nowin „Journal de Paris" rjekł, so rusko-franzowska wojerska konvenzija jenož hischcźe na sdacźe wobsteji. Rusko-franzowski ſwjask je po prawym hižo pschestał. Ruske wójsko se frontu pschemeniło. W pschichodnej wójnje wono njebudźe sawěscźe pschecźiwo Němskej wojowacź. To je ſ poßlednich wojerskich naprawow Ruskeje spósnacź. Franzowska njedyrbjała ßo ſ wopacźnymi illusijemi jebacź. Franzowſojo budźa we wójnje ſ Němskej na ßwoju ßamßnu móz pokasani. To je srudny scźěhwk pschebojasnych franzowskich diplomatow. Kak tucźi myßla, ßo loni w jaßnym ßwětle pokasa, hdyž je general Bonnel wusnamjenjenje jeneho veterana ſ franzowsko-němskeje wójny namjetował. Knjeżerstwo je ßo pschecźiwo namjetej wuprajiło, dokelž ßebi Němska njepscheje, so by ßo jedyn w Elsaßu bydlazy veteran ſ franzowskim rjadom wusnamjenił.

K temu ßamemu spósnacźu je reakzionarny sapóßłanz Delahaye dóschoł. S ministromaj Briandom a Pichonom ßo rosrěcźawschi chze wón w deputěrtskej komorje rusko-franzowski ſwjask k rěcźam pschinjescź. Wójnski minister general Brun je jemu wotmołwił, so ßu Rußojo drje wójsko ſ Pólskeje do snutskowneje Ruskeje pschepołożili a twjerdźisny wotbronili, tola to ßu ßměli cźinicź.

K směrowanju struchliwych Franzowsow, kotsiž hižo w duchu widźa, kak ßo ſ nowa němske wójsko do jich wótzneho kraja nawali, je w franzowskim senacźe minister ſwonkownych naležnoscźow Pichon wobkrucźił, so ſwjask mjes Ruskej, Jendźelskej a Franzowskej twjerdscho dyźli hdy prjedy wobsteji. Ruske knjeżerstwo je do setkanja zara ſ němskim khěžorom w Potsdamje franzowskemu knjeżerstwu wscho do drobna wosjewiło, schto ſ Němskej wucźini, a franzowske knjeżerstwo je temu pschihłoßowało. Teź je Ruska franzowskemu knjeżerstwu wschěhnje to sdźěliła, wo cźimž je ßo w Potsdamje jednało. S tymle rosjaßnjenjom je ßo senat spokojił.

Skórżba jendźelskeho krala pschecźiwo jenemu nowinarjej.

Jendźelski nowinar Eduard Mylius bě w nowinach „The Liberator", w Parisu ßo cźischcźazych, nastawk do sjawnoscźe dał, so je nětcźischi jendźelski kral w lěcźe 1890 ſ dźowku generala Seymoura w Malcźe woženjeny był. S tehole mandźelstwa ßu dźěcźi wuschłe. Hdyž bě po ßmjercźi Clarenceskeho wójwody jemu trónske naßlědnistwo pschipadło, je ßo wón ſ jenej prynzeßu, ſ nětcźischej kralowu, ſwěrowacź dał. Mylißa běchu 26. dezembra jako nastawkoweho spißarja sajeli. S nastawkom je ßo jendźelskej monarchiji seschkodźicź dyrbjało. Psched ßudom ßo wupokasa, so nastawk wot spocźatka hacź do kónza se łžow wobsteji.

Jako ßwědk pscheßłyschany admiral Seymour wobßwědcźi, so

je wón dwě dźowzy měł. Starscha je ßo w lěcźe 1899 ſ kapitanom Napierom woženika, młódscha je 1895 wumrjeła. Wona njeje woženjena była a njeje ženje ſ kralom rěcźała. Kral njeje ſ zyła ženje do Malty pschischoł, hdyž ſtej tam jeho dźowzy byłej. Ssud Miliußa ſa winowateho ſpósna a jeho k jaſtwu na 12 měßazow ſaßudźi.

Portugalſka republika

ma ßo hiſchcźe pschezo ſ wulkimi wobcźeżnoſcźemi běđźicź. Knjeżerſtwo je we wulkich pjenjeżnych wuſkoſcźach a budźe teho dla wot 1. februara jenoż hiſchcźe 60 prozentow penſijow płacźicź. Offizěrojo a wojazy w provinzy hižo wot 6 njeđźel porjadnu mſdu wjazy njedoſtawaju, mjes tym ſo ßo wojakam we hłownym měſcźe dwójna mſda dawa. Knjeżerſtwowa móz je dźeń a ßłabſcha; wyſchnoſcźe w provinzy po ßwojim ſdacźu đźěłaju a na Liſſabonſke knjeżerſtwo ſ zyła wjazy njedźiwaju.

Sběžk w Arabiſkej.

Turkowſkemu wójſku njeje hacź dotal možno było, ſběžk w Arabiſkej potłócźicź. Mjes Epſa a Hodeida ßu ſběžkarjo wotdźělenje turkowſkeho wójſka nadpadli, jemu jenu hórſku kanonu wotewſali a něktorych wojakow ſajeli. Poſdźiſcho Turkojo poßłnjenje doſtawſchi, ſběžkarjow wotraſychu, kotſiž 200 muži ſhubichu. Se Saloniki je ßo 8 hórſkich kanonow a 18 maſchinſkich tſělbow do Arabiſkeje wotpóßłało.

Pola Harpowez.

(Pokracźowanje.)

Handrij wſa papjeru do rukow, wobhładowaſche ßebi ju, ſygel ſ porſtami pruhowaſche, mjes tym ſo žona jemu pſchihładowaſche, a potom rjekny: „Haj, to ma ßo wſchitko prawje, ſtary nětkole to wěricź dyrbi. Sswojeho podpißma na wotſtupnu liſcźinu ßwojeho wotkaſanja mi nětkole dłeje ſapowěſcź njemóže. So je Jan jako ſchpatny cźłowjek wumrjeł, to je hłowna wěz, kotraž roſrißuje."

„Tule je też wotkaſanje a wotſtupna liſcźina. Jenoż podpißmow pobrachuje. Scźe ſ tym ſpokojom, wujo?"

Handrij papjery pomału ſawaleſche. Potom ßo wopraſcha: „A nětkole hłowna wěz, ſchto to płacźi?"

„Khanu butry a rjany woßuſchk ßym waſchej macźeri ßobu pſchinjeßła", macź ßo poßměwaſche, „a ßebi myßlu, hdyž hiſchcźe dwazyczi hriwnow na to pſchipołožu, dha to póđźe."

„Wěſtaj to wój też, ſo mohł ja ſa ſhotowjenje tychle papjerow do jaſtwa pſchińcź, runje tak kaž mohłoj wój nuts pſchińcź ſa to, ſo ſtaj je pola mje ßebi ſkaſałoj? Sa khanu butry a ſa woßuſchk to nichtó njecźini. Schtyri ſta hriwnow — abo papjery woſtanu, hdźež ßu!"

„Njech ßebi je tola ſdźerża, Handrijo", žona wołaſche, „njecźiń ßo błaſna. Cźakaj, doniž ſtaraj njewumrjetaj. Schtyri ſta hriwnow ſa tajkule lapu a nimo teho móže cźłowjek hiſchcźe do jaſtwa pſchińcź? Scźerp ßo, mužo. Pójmoj!" Handrij ßkowa njerjekny, hubje ßebi ſakußnywſchi tu na ßmjercź błędy ßeđźeſche, wocźi do ſemje ſkožujo. Wón ßebi pſchekkadowaſche: Schtyri ſta hriwnow! Kubło je wjazy hacź ſto tyßaz hódne. Pſchińđźe-li Jan ſaßo domoj, je kubło jeho, a ja mohł ſ próſdnymaj rukomaj pſchihładowacź: wón ßebi woſmje Hańžu! Radſcho chzył ſchtó wě ſchto pſchißađźicź.

Wón wopſchimanu liſtownju wucźeże, położi ſchtyri ſtohriwnowſke papjery na błido. „Proſchu wo kwitowanku!" Knjes Harik ju napißa. Bur papjery wſawſchi ſtany: „Mój ßmój hotowaj. So by ßo dale njewupowjedało, na to je derje, ſo je jedyn tak dobry kaž druhi. Mějcźe ßo rjenje, knjes Harik!"

V.

Hańža bě ßwoje wězy do brjemjeſchka ſwjaſała. „Ani jeneje nozy tu wjazy njewoſtanu, radſcho pod nahim njebjom! Stareju cźłowjekow je mi žel." Wona bě we domje wſchitko ſrjadowała. Nichtó njeßmědźeſche ſdacźa měcź, ſo chze wona prjecź, pſchetoż hewak —? Handrij bě jej hroſył wjazy hacź jedyn krócź: „Póńđźeſch-li, dam tebje ſ polizajom wrócźo pſchinjeſcź."

Macź bě jej rady hicź dała; wona bě jej na pucźu, runjeż bě jej jeje pilne wuſtojne đźěło jara wužitne, a wona rady mnoho mſdy njedawaſche, dokelž bě ſkupa. Wona bě huſto Handrijej prajiła, ſo mohłoj ßebi ſa Hańžu wjele radſcho ßłužobnu holzu do domu wſacź, ſo „ſchtoż cźłowjek płacźi, ßmě też napißacź!" „Hańža woſtanje, hdźež je", to bywaſche jeho wotmołwa.

Schtož bě ßebi Handrij ſamyßlił, to ßo też ſtawaſche. To też Hańža wjedźeſche. Nětkole pak bě kónz; wona đźěſche. We Wonezach, dwě hodźinje dale, bratr jeje njebo nana bydleſche, tam chzyſche pſches nóz woſtacź. A ſchto potom dale? Brěmjo ſe ßwojej draſtu a ſ wězami bě w ſahrodźe ſkhowała. Wona nětkole na ßměrkach pſches łuku a pſches płót po nje đźěſche. Pola nich doma na narodnym ſtatoku nichtó njebydli, duž bě dom ſwuknjeny. Pod lipami ſaſta. Na ławku ßo ßydźe, hdźež bě wot Jana ßo roſžohnowała. Jeno jenicźki wokomik; powoſtacź tam dyrbjeſche. Hdyž by wón to wjedźał! S łohka a ſměrnje bě ſ Harpowez dwora woteſchła. Nětkole ßo jej ßyſły po lizomaj ronjachu. Wón je mje lubo měł, wón jenicźki na zyłym ßwěcźe. A woni praja, ſo je wón wumrjeł. Ssnadź je to wěrno. Ja bych chzyła pod ſemju ſ nim wotpocźowacź w khłódnym cźichim rowje! S rukomaj bě ßebi wobliczo pſchikryła. Wona njeßłyſcheſche, ſo něchtó pſches lěß ſ krutej khwatnej krocźelu pſchikhađźeſche. Pſched jich domſkim woſta ſtejo: „Durje ßu ſamknjene, ßwěza ßo njeßwěcźi, niczo ßo njehiba? To đźě je, jako by tu wſchitko wotemrjeło!"

Hańža poſkocźi: „Tónle hłóß!" Tak jej to do ſtawow ſajě, ſo dyrbjeſche ßo pſchimacź, hewak budźiſche padnyła. „Hańža, moja Hańža! Ssy tu ty? Saßo ßy na mnje cźakała? Nětkole tu woſtanu a cźaß źiwjenja ßo wjazy njewotßalu wot tebje!"

Wón bě jej ruku ſawdał a k ßebi ſtorhnył. „Jano!" wona ſ cźicha rjekny, „Jano!" a płakaſche nadobo a ßłowa prajicź njemóžeſche. Wón ju na ławku ſcźeże a ju twjerdźe ſa ruzy a ramjeni đźerżeſche. Wón jej do wobliča hładaſche a rjekny: „Kak rjana ty ßy, Hańža, moja Hańža!" a wocźi ſ njeje njeſpuſchcźi. „A macź?" wón potom rjekny, „twoja macź?"

„Moja macź? Bjeŕ ßo na kedźbu, to je tola wěrno, ſo ty wěſch, ſchto je ßo tu wſchitko ſtało!" Wona powjedaſche.

Wón dłóni do pjaſcźe ſapſchimny, krej jemu do hłowy ſtupi a mjes wocźomaj ßo jemu hrožazy ſmorſk ſcźini. Ale njerjekny ani ßłowa. Hdyž jemu roſprawjeſche, kak je ßo Handrij wo nju prózował, potom jeje macź ßebi wſał, kak je ju pſcheſcźěhał a cźwilował, a ſchto bě ßo wſchitko potom ſtało, dha wón poſkocźi: „Ja chzu jemu pokaſacź, ſo ßym hiſchcźe żiwy. Pój, Hańža!"

VI.

Stary nan a macź běſchtaj to derje ßłyſchałoj, hdyž bě wós do dwora doješł.

„Tu ſaßo ſtaj. Sacźińmoj durje a pójmoj lehnycź, potom đźeńßa wjecźor wjazy nuts njemóżetaj!" Stara macź lampku ſaßwěcźi: „Đźi jeno hižom do komory, hnydom ſa tobu pſchińđu!" Ale w tym wokomiku ßo durje wotewrichu a Handrij ſaſtupi: „Dobry wjecźor wamaj! Chzetaj hižom lehnycź hicź? Docźakajtaj tola kuſk, mam wamaj hiſchcźe nješchto małe prajicź. Ssyđńtaj ßo jeno tule ſa blido, to niczo ſtraſchne njeje, nano, njebudu wam niczo cźinicź, đźeńßa wjecźor niz. Hładajcźe, ßym wam ſ měſta nješchto ßobu pſchinjeßł, titku tobaka, to móžecźe jutſje kuricź. A wy, macźi, ſchórzuch doſtanjecźe. Moja žona je jón wupytała, a myßlu ßebi, ſo budźe wam prawy." „To njeje po dobrym, hdyž wón rjenje cźini", ſtara žona ßebi myßleſche. Nan ſ Handrijom ſa blidom ßeđźeſche, wona pódla ſtejeſche. „Małe wjeßele chzych wamaj ſcźinicź, dokelž je tak ſrudna wěz, kotruž chzu wamaj wupowjedacź. Tón Jan, nano, to đźě ßym wam pſchezo powjedał, tón k niczemu njeje, tón wróczo njepſchińđźe. Wój to wěricź nochzyſchtaj, žadyn niz. A nětkole?" — Wón papjeru wucźeże a roſwali. „Tule hładajcźe, to je ſ Ameriki pſchiſchło, kajkež je. Tule ſteji podpißmo wot polizije. Tule je ſygel. A nětkole poßłuchajcźe, ſo je waſch ßyn proſcheŕ był, dundak, ſo je w kłódźe ßeđźał a ſo bu ſ khudeho prawa pokhowany."

Wón ſ twjerdej rěcźu wobßah pißma ſtarymaj cźłowjekomaj pſchedcźita. „A nětkole, nano, to je ſ hrěchom a hańba, ſo móže ßo tajke nješchto ſtacź: herba Harpowez kubła njekhmanik a w rowje ſ khudeho prawa pokhowany leži. Ale nětkole budźcźe wjeßeły, ſo macźe hiſchcźe druheho ßyna, kiž móže ßo dacź widźecź, a nětkole ßym teſtament ßobu pſchinjeßł, a nětkole ſkónczńje podpißajcźe, ſo mi wy wſchitke ßwoje ſamoženje wotkaſujecźe. Myßlu ßebi, ſo wam to nětkole wjazy cźeźke njebudźe!"

Staremu nanej na płakanje đźěſche. „Jan proſcheŕ a dundak a ſ khudeho prawa pokhowany! Haj, dha leži w rowje a wjazy ſ njeho njepſchińđźe!" — „Ně, nano, a duž podpißajcźe, khwatajcźe!"

„Titu tobaka ßy mi ßobu pſchinjeßł, Handrijo, a na kſchud ßy ſabył. Đźeńßa pukow njedoſtanu, a kuricź dyrbju jutſje. A pjecźeń budźemoj jeſcź, macź a ja, a ſchkleńczku wina k temu?"

„A nětkole też podpišajcże!“

„Tobaka ke kurjenju, a Jan je morwy? Hdże je pjero? Dźenża žym tschepotaty. Daj mi tintu!“ Handrij make žudobje tinty wucżeże ſ kapžy a pjero pódla pschipokoži: „Takle, nano, to je rosomnje!“

Stary nan pjero pschimny.

Stara macż jemu je ſ ruki wutorże: „Ty njeżměsch podpišacż, nano, ty dźe žy wschón hubjeny a njewěsch, schto cżinisch. Pschespi žebi to. Budżesch-li to też jutsje hischcże chzycż, potom podpišaj!“

Wostajcże nana, macżi, wón zyle derje wě, schto chże. Dajcże jemu sažo pjero, abo?“ —

„Haj, hrož jeno, hólcże, nětkole je mi to wscho jene. Nano, ty njeżměsch podpišacż. To njeje wěrno, schtož na tej papjerje steji. Jan morwy njeje.“

„Morwy je a w rowje ſ khudeho prawa leži“, stary scheptasche žo žmějo. „Wón je to prajił, tónle, a tobak je mi dał. Jutsje dyrbju kuricż.“

„Haj, nano, na to njepožkuchajcże, schtož macż powjeda. To je jej do hkowy stupiło.“

„Handrijo, ty žy mój žyn, ale to njepschidam, so by ty kubko dostał, prjedy tebje do jastwa pschinjeżu. Nano, ta papjera je —“

Handrij žonu dajesche. Wón do njeje ſ pjasczu pjerjesche. Wón ju do khribjeta, do hkowy a do wocži trjechi. Nadobo saczu, kak bu wona pod jeho rukomaj cżežka. Wona žo k semi swjese. Wona žo wjazy njehibasche.

Nan mjakotasche: „Njesaraż ju, macż, njesaraż!“

„Pschinjeżu wino, nano, so wona sažo k žebi pschińdże.“ Handrij ſ wumjenka na dwór slecża. Durje sady žebje wotewrjene wostaji.

W tymle wokomiku Jan a Hańża do dwora ſ druheho kónza sastupischtaj.

„Durje schěroko wotewrjene na wumjeńku, Jano; to žmój posdże pschischkoj. Wón je hižom nutska pobył, Handrij.“

(Pschichodnje skónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Prjedawsche Mjerbizez wulke mkyny žu žo tudomnemu wosotwarzej Augustej Nowakej pschenajake. W Nowakez wosotwarjerni žo niz jenož kucże, ale pschede wschěm też karosserije sa automobile twarja. W poželednim cżažu je žo dźěko tak kopiko, so dyrbja žo sa wosotwarjernju wjetsche dźěkarnje pytacż.

— (Spytane žamomordarstwo.) 24. januara bě žo psched tudomnym lawnischim žudom privatna skórżba vizefeldwebla Büttnera pschecżiwo wužkuženemu žandarmej Hüttigej dla skschiwdżenja Büttneroweje mandżelskeje wužudźika. Hüttig, kotryż ſ Büttnerom w jenym domje bydli, bě komandej pěscheho regimenta cżiżko 103 wosjewik, so Büttnerowa nakhwilne wotkomandowanje žwojeho muża k temu wužije, so by žo po nozach swonka wobydlenja wokoko bruczika. Wona je też ras zuseho muża do žwojeho wobydlenja žobu pschiwjedła a ſ ludźimi wobkhadża, kotsiż nimaju dobreho mjena. Psched žudom bě Hüttig dopokasanje wěrnoscże ſ wuspěchom pschewjedł, tak so jeho wuwinowachu. Hdyż žo na to pjatk wjecżor Büttner se žwjedżenja khěžorowych narodninow domoj wróczi, žo wón se žwojej žonu do wótreho wurěczowanja da. Žona na dobo do kuchiny běżesche, pola žwoju drastu ſ petrolejom a ju sapali. Potom wona ſ plomjenjom žo palo psched žwojeho muża pschiběża, wokajo: „Tu mje masch!“ S dobom wona wótsje wo pomoz wokacż pocża. Büttnerej a na pomoz pschiběżanemu žandarmej Hüttigej žo poradźi, plomjenja podužycż, tola bě žebi žona wobliczo, ruzy a kolenje žmjercż straschnje wopalika. Hdyż bě ju sawokany wyschschi stabowy lěkaŕ swobalał, ju do měschczańskeje hojernje dowjesechu.

— (Do njesboża pschischoł.) Pschi wotkkadżenju žudow je tele dny w Sprembergu psched hosczenzom „seleneho schtoma“ jedyn piwowy pohonc Budyskeje Lětarjej piwarnje na to waschnje do njesboża pschischoł, so žebi wón nohu skama. Se sapschahom jeho k lěkarjej do Noweho Salza dowjesechu, hdżež žo jemu prěnja pomoz dosta. Snjesbożeneho žu potom do Budyschina dowjesli.

— Rubježny mordaŕ Süßmann ſ Ruppersdorfa budże žo 11. februara dopołdnja 3/4 10 hodźin psched pschižaznym žudom w Budyschinje žudźicż. — Ruppersdorfska wohnjowa wobora, kotrejż je Sußmann jako žobustaw pschižkuschał, bě wobsamkła, jeho hascheŕsku drastu spalicż. Lubijske hamtske hejtmanstwo je sakasako, tole wobsamknjenje wuwjesc̀.

— Pokhroma je mjes schparatym skotom na knježim dworje w Delnjej Hórzy a na Heleschez kuble w Maleschezach wudyrika. Do wobkedżbowanskeho wokrjeża žkuscheja Bórk, Bosankezy, Krakezy, Dobroschezy, Plužnikezy, Brěsynka, Czelchow, Sahkow, Budyschink, Pschiwczizy, Hlina, Hucżina, Brěsyna a Klukſch.

— Kandidat liberalneje strony, pschekupz Pudor ſ Lipska, nětkole po kraju pucżuje a naschich makych ratarjow sa žebje dobycż pyta. Pschede wschěm chze jich wón pscheżwědczicż, so sakitanske zła na żito, mjažo, jeja, butru atd. makemu ratarjej niczo njepomhaju. S ratarjow ſ cżežka něchtó na liboralny lěp póndże. Kóždemu ratarjej je snate, so by žo płaczisna sa kórz rożki na 6—7 hriwnow poniżika, hdy bychu żitne zła spadnyke, kaž žebi to liberalni żadaju. Nasche zyke ratarstwo dyrbjako potom bankrott sczinicż. Płaczisny kubkow a też najmjeńschich żiwnosczow bychu potom na pokojzu nětczischeje hódnosczże a žnadź hischcże niże spadnyke. W Budyschinje žo Pudor na to hórschesche, so žo wjeżne gmejny pschejara pschi twarjenju pucżow se statnymi pjenjesami podpjeraja. To drje dožaha, so bychu wjeżnjenjo Puderowu lubosczż k wjeżnym gmejnam dopósnali.

S Maleho Wjelkowa. Knjes gmejnski pschedstejicżeŕ Bart ſ Brěsynki je žo sańdżenu njedżelu we Wjelkowje wuswolerjam jako kandidat sa krajnožejmske wólby prěni krócż pschedstajił. Shromadżisnu knjes kubleŕ Delan-Hunjowski se žkawu na krala wotewri. Wulka sala bě ſ wolerjemi napjelnjena, kotsiż ſ wulkim sajimanjom na kandidatowu rěcż požkuchachu. Na saškužby semrjeteho knjesa sapožkanza Soby spominawschi, knjes Bart na pschicżiny pokasa, kotrychż dla je hižo nětkole nusne, na nowowólby pschihoty cżinicż, kotrež žo hižo 29. měrza smějа. Swoje politiske nahlady roswiwajo, wón wo nowych sakonjowych pschedkohach rěcżesche, wo kokrychż budże nowy žejm jednacż. Mjes tutymi je jena ſ najwažnischich nowy porjad gmejnskich dawkow; te žo nětkole ſ dźěla po leżomnostnych jednosczach, ſ dźěla po dokhodnym dawku a ſ dźěla po hkowach sběraju. Potom wón žwoje stejischczo k hońtwinskemu sakonjej rosestaja. Wón žebi pscheje, so bychu też mjeńsche gmejny prawo dostake, žamostatne hońtwinske wokrjeży tworicż. Jeli so byki wuběrazy sakoń ſ nowa psched žejm pschińdże, chze knjes Bart sa to hkožowacż, so bychu žo też žrěni a wulzy skotarjo tutemu sakonjej podstajili, pak so by žo zyły sakoń wotstronił. Krajna wopalna kaža drje nětkole pschi nowotwarjenju dodżerżanych twarjenjow něschto pjenjes dawa, ale to je hischcże pschemako, wona dyrbjała w tutym padże poknu wopalnu summu wupłaczicż, kotraż je žo sa tele twarjenja hižo dawno sapłaczika. Dlejschi cżaž žo knjes Bart ſ nowym schulskim sakonjom saběrasche, kotryż smeje pschichodny žejm wuradżicż. Se wschej mozu budże wón sa to wojowacż, so by žo kscheścżijanska wucżba wo Jesužowym bójstwje w ludowych schulach na żane waschnje njepschikrótschika. Runje tak budże knjes Bart dotalne prawa žerbskeje rěcże w ludowej schuli sakitowacż. Draždżanski żurnal dyrbjako knježeŕstwo gmejnam darmo dawacż; njeprawda je, so dyrbi najmjeńscha gmejna nětkole sa njón runje tak wjele płaczicż, kaž wulke města. Sa dotwarjenje polnóznorańscheje želesniży ſ Radworja hacż do Riesy a sa twar noweje želesniży ſ Běkele Wody psches Bart direktnje do Budyschina by žo wón, schtož mózno, prózował.

Knjes Bart potom na twarjenje pucżow pscheńdże. Wón ma sa trěbne, so by stat gmejnny ſ wjetschim pjenjesom pschi twarjenju pucżow podpjerał. Nětkole je wón 300 000 hriwnow sa to płacził a po namjecże semrjeteho knjesa Soby tule sumu wo 300 000 hriwnow powyschik, tola wupłaczik hischcże tele 300 000 hr. njeje. Wo pschedkupnym prawje, wo gmejnskich swjaskach a wo salskich finanzach hischcże porěczawschi, rěcżnik žwój nimale pokdrahodźinski pschednoschk skónczi. Schumjaze pschikleskanje, kotrež psches salu schumjesche, wo tym žwědczesche, so bě wulka wjetschina pożkucharjow sjena ſ rěcżnikowymi politiskimi nahladami.

Pschi sczěhowazej debacże knjes Mikla ſ Kelna jako organisowany dźěłacżeŕ na knjesa Barta wschelake praschenja stajesche. Knjes Bart na nje k poknej spokojnosczi prascherja wotmolwi, tak so tón praji, so pschi wólbje knjesej Bartej žwój hłós da. Knjes inspektor Buhl radżesche, so by žo nětczischi byki wuběrazy sakoń njepscheměnił, doniż žo wón njeje dowupruhował. Mako pschihkožowanja knjes wucżeŕ Albert se žwojim sakitanjom Zwikowskich thesow nadeńdże, mjes tym so ſ nowa pschikleſk hrimotasche, hdyż bě knjes Bart jemu wotmolwił. — Ssrjedu je knjes Bart w Jeńkezach rěczał. Też tu jemu pożkucharjo ſ wulkim sahorjenjom pschihkožowachu. Runje tak je wón schtwórtk w Haślowje wolerjow sa žwoju kandidaturu dobył.

Se Sajdowa. W najwjetschim ßmjertnym ſtraſche je tele dny dżewjeczlětna dżowka tudomneho dżěłaczerja Wobſta pobyła. Mjes tym ſo jejna macz ſ wjeßneho hata wodu noſchesche, ßo dżěczo po hatowym lodże ßmykasche. Na dobo ßo holczka wo ßrjedż hata, hdżež je wón najhlubſchi, pſchekama. Dżěczo budżiſche ßo tepiło, hdy budżiſche na ſhoże ſ brodu ſa lodowej kromu wißajo njewostało. Sswoje dżěczo w ßmjertnym ſtraſche widżo Wobſtowa hnydom na lód ſtupi, ſo by k njemu doběżała. Tola pod njej ßo lód pſchi prěnim ſtupjenju ſłama. Sa ßwojim dżěſczom żakoſczaza macz pak ßo ſ tym njeda wottraſchicz, ale ßo ſpyta k njej pſches lód pſchedobycz. Czim dale pak wona k hatowej ßrjedżiſnje ſtupaſche, czim hłubſcha bywaſche woda a czim czežſcho ßo lód łamaſche. Wobſtowa hižo pocza ßłabnycz, hdyż w najwjetſchej nuſy żiwnoſczerka Halmina ſ wulkej żerdżu pſchiběża a lód ſ njej rosbi. Wſchě mozy ſebrawſchi ßo Wobſtowa na to k ßwojemu dżěſczu pſchebědżi a ſhożownje ſ nim k brjohej dóńdże.

S Dżěżnikez. Sańdżeny ſchtwórtk je w tudomnym papjerniku dżěłaczeŕ Kruża do njeſhoża pſchiſchoł. Hdyż walzy noweho kalandra pſchenjeßechu, ßo jedyn kóſlik ſłama. Kalandrowa walza pſchi tym Kruži na nohu padże a jemu mjaßo ſ njeje ſdrě.

S Delnjeje Kiny. Łamborje Jurjej Sommerej a jeho mandżelſkej, kotrajż ſtaj pſches 30 lět njepſcheſtawajzy na tudomnym knježim dworje dżěłałoj, je ßo czeſtne ſnamjo ſa ßwěrnoſcz w dżěle ſpożcziło.

S Khwaczicz. Se ßwojim bratſikom ßebi hrajkajo je dwělětne dżěczo tudomneho zyrkwinſkeho wuczerja Rybaka ſ heczki padnyło a ßebi jenu nohu ſłamało.

S Budeſtez. Tudomne ſchulſke a zyrkwinſke pſchedſtejiczeŕſtwo je ſańdżeny ſchtwórtk ważne poßedżenje mělo. W nim ßo ſ nowa wo twar noweje ſchule jednaſche. Wobydlerjo wßow wokoło Budeſtez ßu pſcheczíwnizy ſchuliſkeho noweho twara w Budeſtezach. Hižom dawno ßo wo to prózuja, ſo by ßo nowa ſchula ſwonka Budeſtez nawarika. Tele prózowanja ßu w poßlednim poßedżenju ſaßo k dobyczu dóſchłe. Zyrkwinſke a ſchulſke pſchedſtejiczeŕſtwo je wobſamkło, ſo ma ßo nowa ſchula w Hajnizach njedaloko ſtatneje drohi ſa dżěczi ſ Raſchowa, Bělczez, Wulkich Debßez a ſ Lejna natwaricz.

S Wjeleczina. Poßledniu njedżelu, 29. januara, bu tu w naſchim Bożim domje jako farſki vikar k pomozy ßwojeho nana, naſcheho dołholětneho fararja, knjes cand. theol. Jan Rencz, pſches knjeſa zyrkwinſkeho radżiczela, ſuperintendenta D. Khěžora-Radeberg-ſkeho ordinirowany a ſapokaſany. Bóh luby Knjes pſchewodź jeho ſe ßwojim żohnowanjom!

S Panczicz. Sańdżenu njedżelu ßwjeczeſche Kukowſka katholſka Bjeßada ßwój ßwójbny wjeczor, kiż derje a nanajlěpje ßobuſtawy ßerbſkeho ſpěw. towaŕſtwa „Lipy Sſerbſkeje“ wuwjedżechu. Program wopſchijeſche dwě- a ſchtyrihkółßne mużſke khory, ſola a dżiwadła. Jara ßo ſpodobaſchtej ſoli knjenje Schwonoweje ſe Sswinaŕnje. „Winy wußud“ ßo běżnje hrajeſche. Pſchipoßłuchaŕſtwo pokaſowaſche ſa tule ſtruchkohru dobre ſroyſmjenje. Wulkotnje ßo poradżi konzertny walczik „Zyganka“, kraßnje ſpěwany a graziosnje rejowany wot knježny Kozorez, ſa czoż wona też mózne pſchihłoßowanje žnějeſche. A k ßmjeczu poſticzi doſcz ſkładnoſcze † Ducžmanowa żortna hra „Klepotarjez mjeno“. Bohaty, haj pſchebohaty wopyt dopokaſowaſche doſcz a na doſcz, ſo je narodne ſkutkowanje Bjeßady ſpomożne a ſ wulkim wuſpěchom. Czi „wotlěpjerjo a moderoiſtojo“ naſchich Klóſchtrſkich ſtron wěſo ſ hněwom ſhladuja na tajke wuſpěchi ßerbſkeho prózowanja. Dobri ßwěrni Sserbja pak ßo niczeho njeboja a teho dla njebojaſnje do prědka krocza!

S Krónizy. Schtwórtk tydżenja wjeczor ßu ßo twarjenja żiwnoſcze, k tudomnemu mkynej ßłuſchaze, wotpaliłe. Woheń je pak w njewobydlenym domſkim pak w bróżni, ſe ßynom a ßkomu napjelnjenej, wuſchoł. Domſke, bróżeń a kólnja běchu ſtare a ſe ßkomu kryte. Hdyż bě ßo woheń ſe ßykawami, kotrež běchu ſ Łuha, Łahowa a druhich wßow na pomoz pſchijěłe, ſhaſchał, dwě hodżinje poſdżiſcho też ſ wumjeńka, ſ zyhelom kryteho, woheń wudyri. Też tole twarjenje ßo do procha a popjeła pſchewobrocži. W nim Kiczez Hańża bydleſche, kotraż je ßo ſ Noweje Wßy (pola Njeßwaczidła) do naſcheje wßy pſcheczahnyła. Po wſchěm ſdaczu je ßo woheń wobaj raſaj ſe ſłóſtniſkej ruku ſakożił. Młynowy wobßedżeŕ, Scholta, je ſ wohnjom ſchkodował, dokelż njeje ßkomu a ßyno, kotrejż bě do bróżnje khował, ſawěſczenej měł.

S Lubija. We wobydlenju tudomneho ſkładnoſtneho dżěłaczerja J. Schneidera bě ßrjedu wjeczor we 8 hodżinach woheń wudyrił. Schneider a jeho żona běſchtaj krótko prjedy teho do towaŕſtwa „módreho kſchiża“ woteſchłoj, ßwoje 3 dżěczi, 7, 4 a 2 lěcze ſtare, doma ßame woſtajiwſchi. W żeleſnych khachlach bě ßo paliło teho runja bě ßo jena ruczna lampa ßwěczíła, hdyż běſchtaj ßo wotßaliłoj. Po jeju woteńdżenju je na njeſnate waſchnje we wobydlenju woheń naſtał. Jena ßußodżina ßo jeho pſches wokno dohlada a ludźi na pomoz ſawoła. Czi ßo do wobydlenja dobuchu a płomjenia, blisko łoża ßapaze, ſhaſchachu.

Se Zitawy. Satſělił je ßo ſchtwórtk rano rekruta Gärtner 10. kompanije tudomneho połka czišło 102 wó jſtwje ſe ßwojej ßłużbnej tſělbu. Schto bě wina, njeje ſnate.

S Wojerez. W naſchim wólbnym wokrjeßu do khěžorſtwo-weho ßejma mamy nětko też ßwobodomyßlneho kandidata a to kublerja Jurja Scheumanna ſ Nicolaſſee pola Barlina. Niż jeno, ſo burſki lud poczina ßwojeho najwjetſcheho njepſcheczela, mjenujzy ßwobodomyßlnu ſtronu, wolicz, nč, to widżimy ßamo jeneho bura kanditowacz ſa tutu ſtronu. Bóle ßo politiſki roſom mucżicz njemóże. Jich hłowny organ „Berliner Tageblatt“ pißaſche kónz ſańdżeneho lěta wo narodoliberalnych, ſo tuczi ßwoje nahlady pſche huſto pſcheměnjeja. Teho dla njejßu ſpuſchczomni. Dżenßa tak, jutſje hinak! Dale pißa: My ßmy poßledni, kiż bychmy narodoliberalnych teho dla ſakitowali. Ale my chżyli rad wjedżecz, ſ czim mohli ßwobodomyßlni dopokaſacz. ſo njejßu runje tajka „frakzija wjertawka“ a na nich ßo nichtó ſpuſchczecz njemóże. Hdyż bě Eugen Richter (ſnaty wjednik) hiſchcze żiwy, dha mózeſche ßamo zentrumſka ſtrona dobry kónz ſe ßwobodomyßlnymi hicz. To pak ßo po ßmjercži hrubeho Eugena (wot měrza 1906) wjazy njehodži. Dżenßa ma tuta ſtrona jenoż to ſlejiſchczo, ſo bóle a bóle k lěwizy jědże, a ſo by lěpje było, hdy by hnydom ſozialdemokratam pſcheſchła. Jenicžke mjeno Müller-Meiningen praji doſcz. — Tuta ßwobodomyßlna nowina ßwojich ludźi derje ſnaje. A my burſzy ludżo dyrbjeli do paßli tajkich rejakow ſaléſcz, kiż dżenßa wołaja „hi“ a jutſje „hot“. Te zyke liberalne paßmo ßo wjercži, każ chzeſch měcz. A nětko po ſozialdemokratiſkej módże ſchczuwaja, ſo je ſlě.

S Wulkich Sdżarow. Sańdżenu ßobotu dopołdnja je ßo pſchi ßamym domſke khěžkarja B. Liſchki wotpaliło. Po ßnědanju, hdyż nichtó wójſtwje njebě, bě ßo draſta, pſchi khachlach ſpowſchana, ſapaliła. Naſtata horzota bě tak wulka, ſo ßo wokna roſpukachu a ßo ſ nimi kur won waleſche. S tym ßo na woheń kedżbliwi ſczinichu, kotryż ßo na to bórſy potłóczi. Se ſhożom je, ſo ßo łożo, njedaloko khachlow ſtejaze, njeje ſapaliło.

— (Wjercżenje ſa wuhlom.) Hrabja Henckel ſ Donnersmarck na Muczowſkich, Bukonjanſkich a Wulkoſdżarowſkich leżomnoſczach na 8 měſtnach ſa wuhlom wjercżecz dawa. S wobßedżerjemi leżomnoſczow, na kotrychż je ßo wuhło namakało, wón dla kupjenja jedna.

S Wojerowſkeho wokrjeża. Pokhroma we Wojerowſkim, Rósborſkim a Liebenwerdaſkim wokrjeżu je ſaſchka.

S Muczowa. Sańdżenu wutoru je jedyn czeladnik, kotryż w holi walczinu rubaſche, jenu 14 lětnu ſchulſku holzu wumozowacz ſpytał. Hdyż holza ſ Wulkeho Cziſka ſe ſchule domoj dżěſche, ju wón popadny a ju do drohoweho pſchěrowa ſtorczi. Na wulke ſhoże w tym czaßu jena żona ſ Mużowa po dróſy pſchińdże. Tu wohladawſchi njekraßnik ßwój wopor puſchczi a do kerkow czekny. Holza bě pachoła ſpóſnała, kotrehoż żandarm naſajtra ſaja. Pachoł je 16 lět ſtary a je ßo hižo wuſnał.

S Draždżan. Prěni transport franzowſkeho ſkota je pjatk do Draždżanſkeje rěſaŕnje dóſchoł.

Se Shorjelza. Dla wohanjenja nabożiny bě fabrikaŕ Baron ſ Wojerez wobſkorżeny. Wón je ßo loni 1. dezembra we Wojerowſkej zyrkwi pſchi ßerbſkej Bożej ßłużbje pſched byrgle ſtupił a ſ hłoßom wołał: „Pſcheſtańcze! Khwaleny budź Jeſuß Khryſtuß!“ Superintendent Kuring dyrbjeſche prědowacz pſcheſtacz a zyrkwinemu ßłużobnikej poruczi, měrkażerja wuhnacz. Barona dla wohanjenja nabożiny k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudżichu.

Se Shorjelza. Ssudniſke jednanje pſched khoſtanſkej komoru w jenej ſtórżbje dla ſchiwdy ßo ßobotu ſ wobżaromnym podawkom pſchetorhny. Hdyż 66lětnu mandżelſku cżěßliſkeho miſchtra Micża jako ßwědczerku pſcheßłyſchachu, ju Boża ruczka ſaja. Lěwa ſtrona jejneho cżěła tak wokhromi, ſo dyrbjachu ju do kliniki jeneho lěkarja dowjeſcz.

— (Shorjelſke ſkótne wiki ßo ſakaſake.) Skótne wiki, kotrež měłe ßo 14. februara w Shorjelzu wotbywacz, ßu ßo ſakaſake, dokelż Shorjelz do wobkedżbowanſkich ſtronow ßłuſcha.

Wuſzudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłaćer Guſchker ſe Židowa bě pſchekupzej Nitſchi w Budyſchinje ſ khěže cźwizu magariny, 24 hriwnow hódneje, kradnył. Guſchker, kotryž je hižom paduſchſtwa dla khoſtany, ſa to 5 měſazow jaſtwa doſta a cźeſtne prawa na 3 lěta ſhubi.

Přilopk.

* (W žorcźe ſwoju žonu ſatſělił.) W Zſchierenje pola Draždźan je njewobhladniwe wobkhadźenje ſ revolvrom jene cźłowſke žiwjenje ſa wopor žadało. Tam kłobukař Quellmalz ſ revolvrom wulke myſche tſělesche. Quellmalzowa ſchěſcźadwazecźilětna žona žortujo rjekny: „Nětko móżeſch mje też ſatſělicź.“ Muž ſo na to do njeje ſaměri. W tym ſamym wokomiku ſo ſ revolvra wutſěli a kulka žonje do wutroby ſlecźi. Wona na měſcźe wumrje.

* (General Montbé wumrjeł.) Jenicźki offizěr ſakſkeho wójſka, kotryž mějeſche ryćzeřſki kſchiž franzowſkeje cźeſnje legije, general Montbé, je wumrjeł a je ſo w Draždźanach pohrjebał. Jako ſaſtupjeř ſakſkeho krala prynz Jan Jurij na row kawrjeńzowy wěnz położi.

* (Nadpad ſłóſtnikow na nahladowarja.) Na żeleſnizy mjes Myßlowizami a Wrótßkawjom ſo dwaj ſłóſtnikaj do ſwojeho pſchewodźazeho nahladowarja daſchtaj a jeho porasſyſchtaj. Sadu Schopiniz ſ jědźazeho cźaha wuſkocźiſchtaj a cźeknyſchtaj. Někotſi druſy pſcheſtupnizy teho runja cźeknycź ſpytachu, tola ſo jim to njeporadźi. Cźeknjeńzaj ſtaj ſtraſchnaj ſłóſtnikaj. Móżno je, ſo ſtaj pſches ruſke mjeſy wupjeřchkoj.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Na dwórniſchcźu w Belencinje w pruſkej Pólſkej je ſo lokomotiva ſ 11 tworowymi woſami ſwrócźiła. Pſchi tym je ſo jedyn cźahowy rjadowař morił.

* (Hiſchcźe njeſwěrowanaj mandźelſkaj.) W Dollſtadtu pola Gothy ſtaj mandźelſkaj hižo 29 lět woženjenaj, ale kaž je ſo wukopało, hiſchcźe niz pola ſtawnika ſwěrowanaj. Stawnik je pjecźa ſabył, jeju do ſtawniſkich knihow ſapiſacź. Ssudniſka komißija je ſo do Dollſtadta podała, ſo by w pſchitomnoſcźi ſkſanych, hiſchcźe żiwych ſwědkow ſtawniſke ſwěrowanje wukonjała.

* (Wupokaſani mormonojo.) Mormonſkeju miſionarow ſ Ameriki, Taylora a Stoddarda, ſu ſe Sakſkeje wupokaſali, dokelž ſu ludźi bjes dowolnoſcźe kſchcźili a też hewak wyſchnoſcźam wobcźežni byli.

* Direktor Neugartenſkeho knježſtwa pola Cźěſkeje Lipy pſchińdźe do wulkeje ſwójbneje ſrudoby. Dwaj jeho ſynaj ſo ſ towarſchemi wotßaliſchtaj. Doma niczo njeprajiwſchi ſo na poł hodźiny ſdaleny hat podaſchtaj, ale na měſtnje, hdźež bě lód jara cźeńki, ſo pſchepadnyſchtaj. Runjež bě pomoz ſpěſchnje k ruzy, móżachu tola jenoż dwanacźelětneho Otoa ſ wody jako cźěło wucźahnycź; młódſchi hólz pak bu wukhowany, dokelž ſo ſchkrutow dodźerża.

* We Wrótßkawju ſemrje hakle wóßomadwazecźilětny lěkař dr. Blumenthal. Wón bu wopor ſwojeho powołanja. Wón bě lěkař ſa dźěcźi we wotdźělu ſa ſcharlach w kliniży. Tam ſo ſ jědom tejele natykowazeje khoroſcźe ſajědojcźi a ſa krótki cźaß wumrje.

* We Chrochinje pola Berna na Morawje bu wutoru w nozy 92lětny wumjenkař Cźernoßek morjeny a wo 20 krónow wurubjeny. Tukaja na 16lětneho cźeladnika, kiž pola jeho ſyna ßkuži. Na jeho draſcźe krwawe ßlědy nańdźechu. Jeho ſajachu.

* (Dobre cźuky Chineſow.) Chineſa móże zyły dźeń ſpochi pißacź, dźěłacź, w kajkimžkuli poſtajenju wutracź, tkacź, ſkoto wopłokowacź, elefantowe ſuby rěſacź, ſ krótka, najwoſtudliſche a najcźežſche dźěła dźěłacź, na ſtajnoſcźi, bjes pſchetorhnjenja, bjes teho, ſo by wuſtał a pſchenapinany był; wón je runła maſchinje. To płacźi też wo młodoſcźi. W Chinje njeměrnych a worakawych hólcźiſkow. Wſchitke ßu ſpodźiwnje ſchwarne a w ſchuli bjes najmjeńſcheho pſchetorhnjenja a wokſchewjenja dźěłaju. Chineſa po ſdacźu wodychnjenja njetrjeba. Hru a ſport ma ſa ſkomdźene dźěło. Wón móże wſchudźom ſpacź, woßrjedź wrjeſkotatych maſchinow, pohłuſchazeje hary, ſchcźekotazych dźěcźi, wadźazych ſo pachołkow; wón ſpi na ßamej ſemi, na podkoſy, we ſtólzu, ſ krótka w kóždym poſtajenju. — To nam dźiwnje klinczi, tola zyle njeſnaty tajki ſpar też pola naß njeje. Tak ßu hižo ßebi na żeleſnizy ſaſpali, byrnjež ſo tam bóle wokało, klinkało a hwiſdało a ſchtóž bě chzył jěcź do Wonez, je pſchijěł do Něhdźez. Ale pſchedobry ſpar ma druhdy też khutniſche a ſrudniſche ſcźěhwki. Kelko pohonczow, kotrychž bě ſpar pſchewſał, je ſ woſa padnyło a ſtrowotu, cźiłoſcź, żiwjenje pſchißadźiło! Lěta 1866 po bitwje pola Kraloweje Hradza ßu wojazy, wjazy dnjow ſpanje doſpołnje tradawſchi, duzy po pucźu pſchi wſchěm marſchěrowanju ſpali. To je naſch ßerbſki krajan njeboh ſtrowotny radźicźel dr. med. Pětr Ducźman, kiž bě jako wojeřſki lěkař ßam pódla, nam powědał.

* Njedawno bu wobnowjena „Nowa korczma“ we wßy Eichgrabenu pola Zitawy wotewrjena. Pſchi tej ſkładnoſcźi ßo też na ßkawneho pólſkeho wjednika wjerćha Poniatowſkeho ſpominaſche. Tutón pólſki rjek, kiž na Napoleonowej ſtronje ſtejeſche, je w tej korczmje bydlił a na drjewjanej wokeńzy ryßujo ßwój plan ſeſtajał, po kotrymž do Cźech cźehnjeſche. We wójnje płacźi ßerbſke pſchiſłowo: „Ruſa ßo wſchelko huſa.“ 30. junija 1813 wotbywaſche Poniatowſki pſched tak mjenowanym „Reißigez młynom“ wulku reviju nad ßwojim pólſkim wójſkom. Wjecźor pólſke ulanſke regimenty w bliſkoſcźi manever wotbywachu, ſchtož hacź do teho cźaßa w Zitawje widźeli njeběchu. Potom wojazy wonka pod hołym njebjom warjachu a jědźechu; wariko bě ßo k temu we wulkej piwarſkej pónowi a we 28 pólnych kótłach. Sbytki naſajtra khudym rosdawachu. S Poniatowſkim tehdom na 600 wyſchkow, mjes nimi mnoho wyßokich, w Zitawje pſchebywaſche.

* (Mordarſtwo.) W małej cźeſkej wßy ßu hróſbne mordarſtwo wotkryli. W Cźelakowizach nad Łobjom nańdźechu wobßedźerja domu Wetroweza a jeho dźowku morweju w domje, nop bě jimaj rosraženy. Skucźerja, Wetrowezoweho ßamßneho ßyna, kiž je pſchekupſki pomoznik, ßu ſajeli.

* We wßy pola Gněſdna ßo ſchtyri dźěcźi ſadußychu. Dźěcźi běchu bjes dohlada ßame a ßebi wokoło khachli parachu.

* (Schtyrnacźelětny mordař.) Jako mordarja ſtaruſchki Peterſonoweje w Badſkaru na kupje Jütlandźe 14lětneho pachoła wußlědźichu, kotryž je hižo wjazy nadpadow wuwjedł.

* S konjazym kopytom cźežzy ſranjeny bu pohoncź w Sſłanknowje. Runje do woblicza bu dyrjeny, pſchi cźimž ßo jemu cźoko a nóß doſpołnje rosmjecźeſchtej; też jene wócźko wuběża.

* W ſakſkej Kamjenizy je ßo 18 lětny ſchuler, ſ Aachena pokhadźazy, ſatſělił. Nichtó njewě, cźeho dla, doßahazeje winy k temu nichtó nima. Bóh nikomu wjazy njenakładuje, hacź móże ſnjeſcź, a w ßwojim prawym cźaßu ſpróznemu dźěłacźerjej wěcźny ßwjatok a wotpocźink dari, a też najmucźniſcheho droharja do njebjeſkeje domiſny wotwoła a dowjedźe. Wěra wjedźe k Bohu do raja, njewěra wot Boha do ſrudneho kraja. Ale 18 lětny ßamomordař to njewěri, njewě, njewopomina. A ſchtó je to ſawinył? Praſchejcźe ßo, ſchto ßo wucźi na wyßokich ſchulach!

* Smjerſkeho namakachu w Rumbarku rodźeneho Korſchila. Myßła ßebi, ſo je ßo wopił a tak na dróſy leżo woſtał a wumrjeł.

* W Glaußnizy pola Hirſchberga w Schleſyſkej jědźeſche Teubnerez ßwójba rajß ſ margarinu a ſajědojcźenje ßo pokaſa. Teubner ßam ua to wumrje.

* W Delnim Ehrenbergu ßo 16 lětna holza wobwěßny. Wona bě w fabrizy pſchiſtajena; pſchi ſlicźbowanju jej pjenjeſy pobrachowachu. S mjerſanjom na to ßebi żiwjenje wſa.

* (Po 10 lětach wujaßnjene mordarſtwo.) W lěcźe 1898 pola Proſchwitz w połnóznych Cźechach ſtaru żonu Rußowu ſkónzowanu namakachu. Tehdy mordař njeſnaty woſta. Hakle nětko je ßo mordarſtwo wujaßniło. Sańdźeny tydźeń w Cźermnje ſnaty biczk Kittler-Schuſter, kotrehož běchu pſchi pukach na ßmjercź ſranili, wumrje. Prjedy hacź je wumrjeł, je ßo wón, ſo by ßwoje ßwědomje wołóżił, wuſnał, ſo je wón pſched 10 lětami Rußowu ſaraſył.

* Arzywójwoda Jan Salvator (Jan Orth) budźe tele dny ſa morweho wuprajeny, dokelž ßo też na poßlednje wuwołanje nichtó pſchiſjewił njeje.

* (Wotwalenje ſkałow pſchi jendźelſkim brjoſy.) Pſchi mórſkim brjoſy pola Dovera ßu ßo w nozy hobrſke kałkowe ſkały, kotrež něhdźe 100 metrow wyßoko ſ morja tcźa, wotwalike a ßo ſ hrimotom do morja ßypke, hdźež wone kaž móżne haczenje pſched roſpadankami na mjel ſajědźeneje němſkeje łódźe „Preußen“ leża. Doverſzy wobydlerjo ßo hakle rano dohladachu, kajke wulke pſcheměnjenje bě ßo pſchi jich brjoſy ſtało. W ſkałach hłuboku ſchkałbu wußlědźichu, kotraż khětro hłuboko do kraja doßaha. Duż je móżno, ſo ßo hiſchcźe wjazy ſkałow wotwali.

* Wohenbluwaza hora Tal na Filippinſkich kupach ſ nowa lawu a kamjenje wumjetuje. Pjecź wßow pod njej je ßo wupuſcźiło. S dobom ßu ßo mórſke żołmy na kraj wutwalike, pſchi cźimž je ßo něhdźe 300 cźłowjekow tepiło. Mnoſy ßu ßo pſchi wohnjach ſpalili, kotrež ßu ſe żahłej lawu naſtałe.

* (Perſiſka w ßněſy.) Horza Perſiſka lětßa pod wulkej ſymu cźerpi. Perſiſke měſto Teheran je ſ wulkim ßněhom nimale zyle wot wſcheho wobkhada wotſamknjene. Ssamo w měſcźe ßo wobkhad hacźi. Po konjazej żeleſnizy njehodźi ßo wjazy jěſdźicź. Druhdy

je 18 gradow symy byko. Wuhlo a drjewo stej hižo nimale pschetrjebanej, a jeju płaczišna je žo jara powyschika. Wjele cžlowjekow je smjersko. Wot wjele lět njeje w Persiskej tajkeje symy a telkole žněha byko.

Tež w žužodnym kawkaskim kraju žu žylne žněhowe mjeczele sakhadžake. Někotre želesniske cžahi žu w žněsy tcžazy wostake. Na pomoz pókłane žněhowe płuhi njemóža žo psches žněhowe žepje pschedobycz.

* W Asiji mór žurowje sakhadža; powjescže, jena srudnischa pschemo druhu, žo honja. Zyke městna wotemrěwaju. — Mór bě tež we Lužizy wjazy hacž jedyn krócž. Tak žu žo na pschikład w Khróscžizach w mórskim cžažu na jenym kuble wjecžor hischcže wschitzy strowi sa blido žydnyli a rano — běchu wschitzy na mór wumrjeli. Tak žo powjeda. Tež tu zyke wšy wotemrěchu. Po mórskim mrěczu žo dwaj setkaschtaj. Dołhi pucz běschtaj hižom schkoj, žaneho cžlowjeka njeběschtaj sawohladakoj, nětkole žo dźiwaschtaj a swježeleschtaj, hdyž skónczńje sažo cžlowjeka wuhladaschtaj a prajeschtaj: „Bratsje, hdże žu žo tola wukhował?“ — Njeżwatmy njeprawje na hubjene cžažy, tež hórsche hižom žu byke!

Mótaze dźaki
žerbske a němske
žu dostacz
we wudawarni
Serb. Nowin.

Drjewowa awkzija.

Na tachantskim revěrje w **Sderi** ma žo
póndželu 6. februara 1911 dopołdnja wot 9 hodźin
něhdże **60 khójnowych, 50 schmrěkowych krutych žerdźow,**
7/13 cm delnjeje tołstoscze,
20 rm **brěsowych, 40** rm **khójnowych kuluchow,**
50 brěsowych, 40 khójnowych a schmrěk. dołhich hromadow
a **25** rm **twjerdeje** a **60** rm **khójnoweje walczinu**
sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacz.
Drjewo je blisko Sderje a Brěmjenja sestajene.
Shromadźisna w Sderjanskim hoscženzu.

Tachantske hajniske sarjadnistwo w Sderi.

Drjewowa awkzija.

Na **Pžowjansko-Hermanezanskim revěrje** budža žo **žrjedu 8. februara 1911**
250 khójnowych dołhich hromadow
s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacz.
Sapoczatk w 10 hodźinach dopołdnja pola lěžneje korczmy w Nowych Pžowjach.

Pfefferkorn.

Drjewowa awkzija.

Póndželu 6. februara 1911 popołdnju wot **3** hodźin ma žo
w hoscženzu w Hunczerizach
scžěhowaze
na **Huseżanskim revěrje**
we wotdźělenju 1 (we wowczeńi), 6 (Kocžižanskim haju), 10 (na Demjanskej horje), 16 (w skale), 17, 18, 20 (w Huscžanskim lěžu), 26 (w Zicžanskim haju) w parku sestajene drjewo na pscheżadźowanje pschedawacz, jako:

240 krutych žerdźow, 8—15 cm delnjeje tołstoscze,
73 žerdkow, 5—7 cm delnjeje tołstoscze,
3 rm **dubowych palnych schczěpow,**
360 = **dubowych palnych klumpachow,**
90 = **twjerdych palnych klumpachow,**
40 = **mjnhkich repuchow,**
70 = **twjerdeje** a
1000 = **mjehkeje palneje walczinu.**

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo.
Mendte.

W Huszy, 27. januara 1911.

Drjewowa awkzija
na Bronjanskich hatach.

Ssrjedu 8. februara 1911 ma žo něhdże
51 rm **brěsow, dubow a wólschow,**
37 twjerdych halosowych hromadow
s wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacz.
Sapoczatk dopołdnja w **10** hodźinach pschi Bronjanskich hatach.
W Lutobczu, 1. februara 1911.

Hajniske sarjadnistwo.
Haunsch.

Drjewowa awkzija.

W **Pschiwezanskim** wustawowym hajniskim revěrje ma žo **schtwórtk 9. februara 1911** dopołdnja wot 10 hodźin
44 rm **twjerdych a mjehkich kuluchow,**
14 = **pjeńkoweho drjewa,**
72 twjerdych dołhich hromadow,
40 twjerdych a mjehkich halosowych hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacz.
Sapoczatk w nowym hacze. **P. Toepfer.**

Drjewowa awkzija.

W **Dubjanskim hajniskim revěrje** ma žo **póndželu 13. februara 1911**
něhdże **160 khójnowych dołhich hromadow,**
69 hromadow khójnoweje walczinu
sa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pscheżadźowanje pschedawacz.
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi rěsaku.
W Dubom, 2. februara 1911.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo.

Spěwarske,
žerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wožebnje do czelazeje koże
swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. žu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

we Kusy cžiško 42 pola Radworja s polom a kuku je na pschedań. Napłaczenje, kaž žo hodźi. Dalsche je tam shonicz.

Khěža cžo. 67 w Khróscžizach s 3 górzami 46 □prutami pola, 5090 hriwnami wopalneje kašy je psches podpisaneho hnydom na pschedań. Khěža wo žrjedž wšy leži; hacz do lěta 1907 je w njej žiwe pjekarstwo a klamarstwo byko, kotrež mohko žo tam hnydom sažo pschiprawicz. Khěža žo tež sa kóždeho rjemjeślnika abo wikowarja hodźi.

G. Smij w Panczizach.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolinu,
změje **njedźelu 5. mal. rózka** swój

3. założeński swjedźeń,

wobstejacy z koncerta, dźiwadła a bala.
Započatk 1/2 8 hodźin.
Serbowki a Serbow wutrobnje přeprošuje
předsydstwo,

Rakeczańska „Lipa“

ßwjeczi **njedźelu 12. februara t. l.** ßwój

31. załoženśki ßwjedźeń

w hosczenzu „Sakskeho doma“ w Rakezach.
Popołdnju 1/2 4 hodźin: **ßwójbna shromadźisna,**
wjeczor 1/2 8 hodźin: **dźiwadło a bal.**
K temu wschón ßerbski lud a wschě ßerbske towarstwa ſ bliska a ſ daloka wutrobnje pscheproschuje a w bohatej liczbje wocakuje
pschedßydstwo.
Kharty ßu pola pschedßydy Miczki a dopißowarja Kruże doprědka dostacz.

»Meja« Radwońska

(zapis. tow.)
změje hakle **19. februara 1911** pop. w **4** hodźinach
pola Delankec

hłownu zhromadźiznu.

Přičina: Wulka wjetšina přinoškow njeje zapłaćena.
Po wustawkach § 8 c pominam dołžnikow hač do **12. februara** pola pokładnika w Radworju čisło 24 swoje zastate přinoški wurunać. **Předsyda.**

Leżomnosćz Khorle Błažija w **Stróži** p. Wulkich Sdźarow, wobstejaza ſ maßivneho noweho domskeho ſ malkymi klamami, w kotrychž ßo kolonialne twory pschedawaju, ſ hospodarskeho twarjenja, rjaneje wulkeje sahrody a ſ 11 jutrow pola, łuki a hole ma ßo pschedacz.
Dalsche wukasujetaj a ßadźenja pschijimujetaj konkursowy sarjadnik **Otto Lehmann** we **Wojerezach** a gmejnski pschedstejicźeŕ **Mikla** w **Stróži.**

Drjewowa awkzija

na hrabinskim Lippeskim Bartsko-Nowowjesczanskim revěrje.

Póndźelu 6. februara 1911 dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo scźěhowaze **palne drjewo** jenoż sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacz:

13 mjehkich palnych kuluchow,
126 mjehkich dołhich hromadow,
111 1/2 twjerdych dołhich hromadow,

sestajenych w 13., 6., 7., 21., 22., 24. a 25. wotdźělenju, kaž tež w drjewischczu pschi Bukonjanskej mlynskej hrjebi.
Shromadźisna w 25. wotdźělenju pschi statnej żelesnizy pola Suborniczanskeho pucza.

Hajniske sarjadnistwo.
Aust.

Drjewowa awkzija

na Bukowskim revěrje.

Wutoru 7. februara 1911 dopołdnja 1/2 10 hodźin ma ßo na Bukowskim revěrje

3 rm **hójnowych schczěpow,**
10 = = **kuluchow,**
150 tołstych hójnowych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacz.
Pschesadźowanje na Lomsczanskim puczu pola Bukowki.

Minakalske hajnistwo.
Mauke.

Wólbna shromadźisna

w Barcze.

Njedźelu 5. februara popołdnju w 4 hodźinach
ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejicźeŕ Ernst Bart ſ Brěsynki

w **Müllerez hosczenzu** wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.
Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadźisny pscheproscheja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Ssrjedu 8. februara popołdnju 1/2 6 hodźin budże knjes Bart w hosczenzu w Drožźiju a njedźelu 12. februara popołdnju 1/2 4 hodźin w Jurakez hosczenzu w Hrodźischczu rěczecz.

Duchownje wobdarjeny **hólz,** kotryž chze **knihicźischczerstwo** nawuknycz, móże jutry jako

wuczobnik

sastupicz
w **Ssmolerjez knihicźischczerni.**

Klampnarskeho wuczobnika

ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pyta
Alfred Barsch,
klampnarski mischtr w Rakezach.

Sahrodniski wuczobnik

ßo k jutram pyta w hrodowskim sahrodnistwje w Barcze. **Vogel.**

Hólz, kotryž chze
pjekarstwo
nawuknycz, wuczbu namaka
pola **A. Biesolda** na bohatej haßy.

Žiwnosćz

w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła ma na pschedań **August Winkler** w Njeßwaczidle.

Khěža

w Bukezach czišło 61 je na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Pawoła Müllera** tam.

Sa rentierow a kapitalistow,

kotsiž chzedźa ßo ßnadź w Budyschinje saßydlicz, **nown khěžu** w położenju pschichodneho czaßa blisko husarskich kasarmow na pschedań poruczam.
6000 mk. napłaczenja. Khěža ßo hacz do 10% dani. Dalsche je shonicz na Tšelanskej drósy 6 po 1 skhodże.

Krebsch,
ßudniski aktuar ſw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pschesadźowanje leżomnosczow.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu 5. februara pop. z dypkom 4 hodźin swoju
hłownu zhromadźiznu,
w kotrejž so zličbowanje předpołoži atd. Přednošk z waženeje strony je přilubjeny.
Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuje, hosćo su witani.
Předsydstwo.

Kuchařki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sskużobne holzy, mlokowe, domjaze a hródźne dźowki, wotroczkow, honczow, dźěłaczerske ßwójby, tsecźakow a wolazych pyta pschistajerka **Khrystiana Schmidtowa** na kotołskej haßy 34 po 1 skhodże.

Czistu ßylnu holzu,

něhdże 18 lět staru, pyta
mandźelska haptykarja **Tietzy**
w Hornjej Wjasońzy.

Młodu ßłużobnu holzu

k 1. měrzej pyta
mandźelska
hamtskeho ßudnika **Friedricha**
w **Kötzschenbroda** p. Draždźan.

---

6. rólneho pohoncza

a **1. wolazeho** k jězdźenju ſ wołami pyta
knježi dwór w Jaßenzy
pola Njeßwaczidła.

Hejtmana

evang., woženjeneho, niz pschemłodeho pyta
knježi dwór
we Wutoležizach.
(K temu czišku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 5 Serbskich Nowin.

Sobotu 4. februara 1911.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

30. januara 1911.

Placišny po zentnarach a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	47—50	86 90
franzowske	70	110—115
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—46	80 85
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—41	73—79
4. žnadnje pizowane tóždeje staroby	30—35	69 -72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	43—47	75 80
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	38—42	70 74
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	33 - 37	64 69
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	27- 32	58 63
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	53—57
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46 50	79 84
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41 45	72 78
3. žnadnje pizowane	35- 40	66 71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58 62	88 92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84 87
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—53	78—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	50- 52	66 68
2. mjaßne	48 49	64 65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44 47	60 63

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. jan. 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 2. febr. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	9	50	10	—
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	12	9	40	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	5	7	25	7	—	7	25
Ječmjeń	7	50	8	60	8	—	9	—
Wows, 50 kilogr.	7	80	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Bèrny	2	40	2	80	2	30	2	70
Butra 1 kilogr.	2	30	2	40	2	30	2	50
Pschenična muka 50 "	10	25	19	50	15	—	18	—
Ržana muka 50 "	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 100 "	4	16	4	34	3	65	4	30
Proßata 312 schtuk, schtuka	14		30		—		—	
Pschenične wotruby	—		5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—		5	40	5	—	5	80
Pschenični gris			6	—				
Ržany gris	—		6	40	—		—	

Na bursy w Budyschinje pschenża (bèła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 40 np., ječmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 85 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (bèła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 50 np. hacž 15 np. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacž 11 hr. 60 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacž 12 hr. 04 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

2. februara 1911

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 30 np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 60 np., ječmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 70 np., wowß wot 7 hr. 50 np., hacž 7 hr. 75 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., bèrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. -- np. hacž 2 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 3. februara: Mike.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smèje 5. njedželu po tśjoch kralach rano w 7 hodź. farat Răda žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smèje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Max Kurt Poldrak, ležomnoscźer a pjekat na Židowje, s Hanu Janthez tam. —

S **druhich wozadow**: Handrij Bohuwěr Böhmer, žiwnoscźer we Wadezach, s Hanu Marju Němczkez s Kubschiz.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi**: Kurt Pawoł, Ernsta Pawoła Hawschtynka, khěžerja a dźěłacźerja w Dobruschi, ž. — Khorla Pawoł, Handrija Ernsta Pětschki, žiwnoscźerja we Wulkim Wjelkowje, ž. — Kurt Waltat, Hermann Pětschka, kamjenjecźeßarja w Hněwßezach, ž. — Frieda Elsa, Khorle Augusta Wobsta, žiwnoscźerja w Libuchowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Hildegard, Khorle Geißlerja, listynoscherja w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow**: Jan Khorla, Oskara Ericha Klemma, kublerja w Hodźiju, ž. — Max Richard, Augusta Peterśa, pohonca w Ssulschezach, ž. — Hedwig Elsa, Maxa Oskara Gruhla, pólverniskeho dźěłacźerja w Hnaschezach, dź. — Johanna Erna, Jana Augusta Gruhla, drjewotoczerja w Sslónkezach, dź. — Martha Minna, Khorle Malcharja, dźěłacźerja w Nowej Wßy pola Huski. — Bjarnat Waltat, Ernsta Bjarnata Frenzela, dźěłacźerja w Mjedźojsu, ž. — Elisabeth, Handrija Natuschka, žiwnoscźerja we Łupoji, dź. — Hana Martha, Jana Müllera, kowatskeho mischtra w Rakezach, dź. — Richard, Jurja Eichlera, khěžerja w Hermanezach p. Rakez, ž — Knrt Gerhard, Jana Nowaka, wobydlerja w Pßowjach, ž. — Elsa Lejna, Handrija Mudry, žiwnoscźerja w Drobach, dź. — Gustav Willy, Khorle Augusta Bjenady, hospodatskeho pomoznika we Lomsku p. Minakaka, ž. — Frieda Augusta, Jurja Hermanna Polana, žiwnoscźerja w Sderi, dź. — Pawoł Marczin, Jana Bohuwěra Ssymanka, žiwnoscźerja w Běłej Horje, ž. — Ernst Jan, Ernsta Bohuwěra Sswory, wobydlerja w Hrodźischczu, ž.

Zemrjeći:

W **Michałskej wozadźe**: 23. dźeń januara: Hana Augusta, Jana Augusta Schiebera, dźěłacźerja na Židowje, dź. 1 l. 3 m. 13 d. — 30. Morwa narodź. dźowka Jurja Jana Bjenscha, khěžerja a dźěłacźerja na Židowje. — Jan Michał Eißler, gratdźěłak s Wjeleczina, w sastarakni na Židowje, 65 l. 9 m. 10 d. — 31. Marja Madlena, swudowjena Mikanjowa, rodź. Felsiz, dźěłacźerka, w sastarakni na Židowje, 68 l. 4 m. 8 d.

W **katholskej wozadźe**: 27. dźeń januara: Heinrich Grüner, domownik w Bndyschinje, 64 l. 13 dn. — 29. Madlena, Jurija Scholty, dźěłacźerja w Budyschinje, mandźelska, 41 l. 10 m. 15 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

5. njedželu po tśjoch kralach smèje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan němske a w $\frac{3}{4}$10 hodź. žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

5. njedželu po tśjoch kralach smèje farat Domaschka rano we 8 hodźinach žerbsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja w 9 hodźinach žerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje.

Popołdnju $\frac{1}{2}$4 hodźin sshromadźisna młodostneho žónskeho towarstwa.

Składnostna! kup. **Składnostna kup.**

Inventurske wupschedawanje

we wschěch wotdźělenjach **we wschěch wotdźělenjach**

Helene Crucius

na žitnej haßy 10 **na bohatej haßy 9.**

Płotowe ryhele, schtomowe koliki

pschedawa

Clauß

w Borschczi y. Dubeho.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo s mĕstnym pohłuschenjom czahaju, czuw ßo mori, suby ßo cziscza a plombuja.

Zuse suby łóżdeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Złamanu schokoladu

tež lĕpsche druzhiny wopschijazu, punt po 1 mk. poruczа

Moritz Schmidt

w **Budyschinje**

pschi mjaßowych jĕdkach.

Pschenczhnu muku a nudle

poruczа **Khorla Kahrowe** pschi zitnych wikach.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje

pschi zitnych wikach 4.

— Telefon 675. —

Saradzenje lezomnoszow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudzĕłanje kupjow a liszinow wscheje druzhiny, sestajenje wschĕch druhich pißnych dzĕłow. Sehnawanje pjenjezhnych zadankow.

— Rĕczu tež zherbski. —

Saisonowe wupschedawanje.

Dobytkna składnosch pschi nakupjenju symskich tworow.

Sswoje twory po **jara poniżenych płaczisnach** na pschedań stajam a s tym **tunju kupowansku składnosch** poskiczam.

Poruczam

schenillowe nahłowjaze rubischcza a schawle

rjenje dzĕłane wschĕch barbow a wschelakorych płaczisnow.

So bych ßwój wulki skład rucze wuprózdnił, **woprawdze hódnu tworu** po woprawdze tunich płaczisnach pschedawam.

Wołmjane schale, wołmjane nahłowjaze rubischcza, rukawate lazy.

mużaze płatowe kholowy, żonjaze płatowe kholowy, czistowołmjane mużaze a żonjaze kholowy, podschite żonjaze taille s rukawomaj a bjes njeju, **kolenjaze wohrjewaki, normalne koschle, dzĕczaze kholowy se schtaltom.**

Helena zwud. Jordanowa

w Budyschinje na jerjowej haßy 5.

Czerstwy łój *ℳ.* po 40 a 50 pj., zyle tołsty **połcz** *ℳ.* pschi 5 *ℳ.* 90 pj., **ßadło** *ℳ.* 75 pj., **sylsu** *ℳ.* 40 pj., **plezazy tuk** *ℳ.* 100 pj., druhu druzhinu **kołbaßy** *ℳ.* 60 pj. poruczа

O. Pětschka na zitnej haßy.

Poruczam wubjerne

murjerske a tsĕschne zyhele, drainĕrowaze roły atd.

Albert Krause,

parna zyhelnicza w Mĕrkowje.

Telefon: Khróst-Łomsk czisło 17.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,

s nutskhodom na theaterskej haßy,

winowa wulkowikowarńja

poruczа ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k strowoszi.

Wino k ßwjedzenjam atd.

Tym, kotrizh moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedzenju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacz pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelz wino po waggonach dostawam a :: :: pucźowanskich wudawkow nimam. :: ::

Poruczam nĕhdze 1000 qm **jendzelskeho schifra,** kotryz je hizo ras na tsĕschce leżał, sa 1 mk. 80 pj. po qm.

Teho runja poruczam **nowu schifrowu tsĕchu** s najlĕpscheho thüringskeho schifra po staronĕmskim waschnju ßo kryjazeho, sa 2 mk. 20 pj. qm. po pschihodnych płaczerskich wumĕnjenjach.

Schifer móże ßo pola mje wobhladacz.

August Schumann,

tsĕchikryjerski mischtr na Tsĕlanskej drósy 6.

Wisitne khartki

czischczi spĕschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczernja.**

Najwjetschi sklad
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plačišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.
měječel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesczinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a
klawěrske stólczki
atd. atd.

Moje lětusche
inventurske wupředawanje
je
wot **ßrjedy 1.** hač **ßrjedy 8. februara.**

Ssym, so bych psched naležcym ßwój sklad wuprózdnił, płačišny tak nadpadnje ponižił, so je sa kóždeho wužitne, ßebi jón wobhladacz. Poručam:

1 džělbu wolmjanych drastnych tkaninow,
hladkich, ßmuhatych, kaschczikatych, meter po 65 pj.,
1 džělbu židžanych tkaninow sa wobleczenja a blusy,
meter po 75 hač 150 pj.,
1 džělbu płoczliweho musselina, **nětkole meter po 30 hač 40 pj.,**
1 džělba wolmjaneho musselina, **nětkole meter po 60 hač 100 pj.,**
1 džělba ßomota sa blusy, **nětkole meter po 75 hač 125 pj.,**
1 džělbu wotměrjenych bělych wobleczenjow,
hewak 12 hač 30 mk., nětkole 5 hač 10 mk.,
1 džělbu wolmjanych blusow **po 2 hač 5 mk., 5 hač 20 mk. hódnych.**

Žonjaza drasta
czorne žakety, pißane paletoty, kostumy, wjeczorne mantle,
pscheprochowe mantle.
Symske a lěczne spódnje ßuknje.
1 džělba žonjazych paletotow, wjele niže ßamßneje płačišny.

Alphons Schauseil.

Moje lětuſche

inventurske wupředawanje

je ßo

ßrjedu 8. februara

ſapoczało a wopſchija

wſchè wotdźělenja mojeje pſchedawarńje.

Jan Jurij Pahn.

Na zylym cźěle běch

ſ liſchawu

pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowaſche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkatſke mydło** khoroſcź do zyła wotſtroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Seržant M. Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Podklócźe a drjenje,

wicź, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźělany.

Jenoż **Todor** żadajcźe a bjerćźe. Jenoż woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogowńja,
ſ napſchecźa katholſkeje zyrkwje.

Franz Marſchner

cźaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczźiny.

Kóſlaze koże,
howjaſe koże,
cźelaze koże,
ſajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowcźu wołnu
po najwyſchſchich płaczźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach 11

Moje lětuſche inventurſke wupſchedawanje

ßo wutoru 31. januara ſapoczńje.

Wurjadnje tunje płaczźiſny.

Shorjelſka pſchedawarńja

Jan Schaaf na bohatej haßy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 6. | Sobotu 11. februara 1911. | Lětnik 70.

Essenski prozeß dla wopačnych pschißahow.

W Essenje je ßo saúdźeny tydźeń prozeß skónčił, kotryž ſ nowa dopokasuje, so ßudnizy husto pschewulku ważnosć na wuprajenja žandarmow, polizistow a sastojnikow kładu. W lěče 1895 swjask kscheseźijanskich hórnikow shromadźisnu w Benkauje pola Herne wotmě. Do njeje běchu też ßobustawy sozialdemokratiskeho hórniskeho swjaska pschischke. Mjes tutymi bě hórnik Schröder, kotrehoż běchu strajkowazy hórnizy w lěče 1889 hromadże ſ hórnikomaj Buntu a Siegelom jako wotpóßłanzy k khěžorej póßłali. S Benkauskeje shromadźisny Schrödera a jeho towarschow wupokasachu, a hdyž ßebi wón pschi durjach sastupny pjenjes wróčzo žadasche, jeho, kaž „Hórniske nowiny“ pißachu, žandarm Münter dwójzy k semi storči. To w skórźbje dla kschiwdy pschečźiwo redaktorej Margraffej se shromadźisny wupokasani hórnizy ſ pschißahu wobßwědčichu, mjes tym so Münter to pod pschißahu saprě. Na to Schrödera a jeho schěsć towarschow wopačneje pschißahi dla wobskorźichu. Pschißažny ßud Schrödera k khostańi na $2^1/_2$ lěta, Meyera a Gräfu na $3^1/_2$ lěta, Imberga, Beckmanna a Wickinga na 3 lěta khostańje, a Thiela dla lohkomyßlneje wopačneje pschißahi k jastwu na 6 měßazow saßudźi. — Po tajkim pschißaha jeneho jenič̣keho žandarma ßudnikam a pschißažnikam wjazy ważesche, dyžli wobßwědčenje ßedmjoch njenaßwarjenych mužow ſ luda. Saßudźeni dyrbjachu ßwoje khostanje połnje wotpokuč̣ić, dokelž bě khěžor jich próstwu wo wobhnadźenje wotpokasał. Mjes ludom hižo tehdy wo klaßowej justizy a wo mylnym wußudźenju powjedachu. Hdyž běchu ßo saßudźeni ſ khostańje puschč̣ili, ßo woni wo to prózowachu, so by ßo ßudniske jednanje pschečźiwo nim ponowiło. Tola połne 15 lět pjeczo hischče žiwi saßudźeni trjebachu, prjedy hač mějachu jich prózowanja wuspěch. To ßo sta, hdyž bě ßo poradźiło dopokasač, so je mjes tym semrjety žandarm Münter čłowjek był, wot kotrehoż mohła ßo wopačna pschißaha derje wočakač. Mjes druhim ßo w nowym pschepytanju dopokasa, so bě Münter ženitwowe pjenjesy druhich žandarmow pschekschiwił a njedostatk ſ požč̣enymi pjenjesami sarunał. Statny ręčnik ßam namjetowasche, saßudźenych wuwinič̣. Tuč̣i, kotsiž ßu bjes winy lěta dołho w khostańi ßedźeli, drje nětko se statneje kaßy sarunanje dostanu. Schtó pak móže jim duschine čzwile sarunač̣, kotreż ßu ſ wědomosču ßwojeje njewinowatosče pschětrali? A schtó schkodu porjedźi, kotruž pruska justiza we wočzomaj luda počzerpi?

Sozialdemokratam je Essenski prozeß witana wěz. W ludowych shromadźisnach a w ßwojich nowinach jón po móžnosči wukutleja. Też w khěžorstwowym ßejmje ßu woni to hižo čzinili.

Zuse hódnostne papjery w Němskej.

Konservatiwny sapóßłanz Kanitz je ßo w khěžorstwowym ßejmje praschał, schto ma knježerstwo myßle čzinič̣ pschečźiwo temu, so ßo Němska ſ zusymi hódnostnymi papjerami pschepławja. Hižom wjele stow milijonow hriwnow je ßo ſ Němskeje do wukraja shubiło. Wschelake němske banki pjenjeznikow wobrěčzeja, so bychu ßebi wukrajne papjery kupili. Tak je na pschikład pschedßyda Hansaskeho swjaska, tajny radźicel Rießer, hdyž je ſ direktorom Darmstadtskeje banki był, portugalske statne papjery ludźom po wyßokim kursu narěčzał. Nětkole ßu tele papjery 70 prozentow po hódnosči shubiłe. Darmstadtska banka je tehdy wjele pjenjes saßłužiła, so je ßebi mohła kraßny bankowy dom natwaric̣. Ludowy schč̣ipk je tutemu domej „pomnik padnjenych Portugalskich“ narjekнył. Nětkole saßo někotre němske banki amerikanske żelesniske papjery poručzeja. Čzeho dla? Kurß tychle papjerow ßo ruczże pscheměnja, a pschi tym maja banki składnosć, wjele saßłužič̣. Sapóßłanz Kanitz chze wikowanje ſ zusymi hódnostnymi papjerami na němskich bursach po móžnosči počzežič̣. Na jeho wopraschenje statny sekretar dr. Delbrück pschichodny tydźeń w khěžorstwowym ßejmje wotmolwi.

Němski khěžorstwowy ßejm

wo pschistawku k ßudniskemu wustawnemu sakonjej wuradźuje. Namjety sozialdemokratiskich sapóßłanzow, kotsiž ßo na saßudźenje Essenskich hórnikow a Moabitske prozeßy počzahuja, ßo saczißnychu. Po knježerstwowym namjecze ßo do khostanskeje komory też lajojo wosmu, a to tsjo ławnizy pódla dweju ßudnikow. Powołanska instanza pak lajam, kaž hač dotal, sawrjena wostanje. Wobßadźenje powołanskich komorow ßo na tsjoch ßudnikow samjesuje. W prěnim wuradźenju je komißija też tu sa wobdźělenje dweju lajow kłoßowała. W khěžorstwowym ßejmje ßwobodomyßlny Müller-Meiningski a zentrumski Gröber namjetowaschtaj, so bychu ßo też do powołanskich komorow lajojo brali, a to pódla tsjoch ßudnikow tsjo lajojo.

Sozialdemokrat Singer †.

Jedyn ſe sozialdemokratiskich wjednikow, Singer w Barlinje, je wumrjeł. Jeho cźěło je něhdże 100,000 ludźi na pohrjebnischč̣o pschewodźiło. W pschewodnym cźahu też Barlinski měschczanosta dźěsche. Na pohrjebnischč̣o, hdyž mějachu ßo někotre ręcze, ßo jenoż deputazije pschipuschč̣ichu, wołebje też wukrajne. Singerowy pohrjeb je nam sjawnje psched wočzi pschiwjedł, kak móznje sozialdemokratija w Němskej pschiběra.

Sčěhwki awstrisko-ßerbskeho wikowanskeho wucźinjenja.

Nowe awstrisko-ßerbske wikowanske wucźinjenje, kotreż je psched tsjomi njedźelemi do mozy stupiło, je wikowanje mjes Sserbiju a Awstrisku ſ nowa woživiło. Wołebje žiwy je wuwos skota se Sserbije do awstriskich a wuherskich městow. Nadźija pak, so w Budapestu a Winje nětko wjele tuńsche mjaßo dostanu, ßo hischče njeje dopjelnika. Tak je w Budapestu płacźisna ßerbskeho mjaßa jenoż wo 8 helarjow tuńsche dyžli płacźisna wuherskeho howjaseho mjaßa. W Belgradże je nětkole wulki nadbytk ßwini. Burjo se wschěch stron kraja telko ßwini pschiwožuja, so ßo wschě njehodźa psches mjesy dowjesč̣, dokelž je liczba ßwini, kotraž ßmě ßo se Sserbije do Awstriskeje wuwjesč̣, wobmjesowana. Też wobkhad psches ßerbsko-awstriske mjesy je jara žiwy, dokelž je dyrbjenski paß mjes Sserbiju a Awstriskej wotstronjeny.

Wustawa sa Elsaß a Lothringsku.

Knježerstwo je nowu wustawu sa Elsaß a Lothringsku khěžorstwowemu ßejmej pschedpokoźiło. Wobydlerjo Elsaßa a Lothringskeje ßu ſ njej jara njespokojom. Woni ßebi žadaju, so bychu te ßame prawa kaž wobydlerjo druhich němskich statow dostali, dokelž maja te ßame winowatosče dopjelnič̣. Pod nowej wustawu budże njespokojnosć w kraju dale wobstač̣. W elsasko-lothringskim krajnym wubjerku sapóßłanz Dietsch wěschczeschе, so nowa wustawa dobrych

plodow njepschinjeße. W komißiji khěžorstwoweho ßejma, kotraž wo knježerstwowym naczisku wuradźuje, maja połne srosymjenje sa elsasko-lothringske žada-nja. Komißija je wobsamkła, Elsaß a Lothringsku prawa ßamostatneho swjaskoweho stata a jeho sastupjenje w swjaskowej radże dacz. Knježerstwo ujebudże tutemu wobsamknjenju pschihkoßowacz. Statny sekretar Delbrück je pschipowjedźił, so tole wobsamknjenje wudacza wustawy sa Elsaß a Lothringsku njemóżne czini.

Italska a twar awstriskeho wójnskeho łódźstwa.

Italska je swjaskarska Awstriskeje a Němskeje. Wona by teho dla dyrbjała wjeßeła byc, so Awstriska wulke bitwiske łódże twari. Ale runje nawopak. Twar nowych awstriskich bitwiskich łódżow Italsku s bojoszu napjelnja. Italscy wjedźa, so budża prjedy abo posdźischo s Awstriskej wojowacz dyrbjecz. Na tym tez Awstriscy njedwěluja. Pschedßyda awstriskeho łódźstwoweho towarstwa, Chiari, je po italskich nowinach rjekł, so dyrbi Awstriska twar swojeho łódźstwa pospěschicz, dokelž ßo sraženja s Italskej njemóże sminycz.

Wójnske pschihoty na Balkanje.

Lědma so je ßo saßłyschało, so Turkowska w naléczu wulke manevry na mjesach wschěch balkanskich ßußodnych statow wotměje a ßo pschi tym 600 000 muži pod khorhoj swola, pschikhadźeja powjesce, so tez wschě balkanske staty, mjes nimi tez Awstriska, pschiprawy k wulkim manevram czinja, s kotrymiž chzedża Turkowskej wulkoscz a wuwuczenoscz swojich bronitych mozow pokasacz.

Ani Czorna Hora sady njewostawa. Psched někotrymi dnjemi je jejne knježerstwo 30,000 muži reserwistow na manevry skasało, tola dźeń hischcze njeje postajiło, na kotrymž maja ßo k swojim regimentam podacz. Pola Czornohórzow czaß 24 hodźin k mobilisaziji doßaha.

Sańdźenu wutoru pschedßydstwo bołharskeho ßejma na knježerstwowe požadanje sjawne poßedźenje sa tajne wopowjedźi. Wo nim je do sjawnosce jenoż to pschischło, so je minister Malinow wo napjatych pomerach mjes Bołharskej a Turkowskej rěczał a prajił, so móże ßnadź wójna wudyricz. Finanzny minister Ljapczew pak rosprawu wo krajnych finanzach poda, a wójnski minister Nikolajew wo wójsku rosprawjesche. Bołharske wójnske ministerstwo je ßo rossudźiło, wschitkich reserwistow na pruhu mobilisazije swołacz, so by ßo pscheßwědcziło, hacz je móżno, mobilisaziju sa tsi dny pschewjesc.

Se Sserbije ßu powjesce wo wulkim njepokojenju knježerstwa a wobydlerstwa dóschke.

Sawjedźenje dyrbjenskeje wuczby w ludowych schulach w Ruskej.

W Ruskej je runje kaž w Jendźelskej starschim pschewostajene, hacz chzedża ßwoje dźěczi do schule ßłacz. W pschichodże ßo dyrbjenske wopytanje schule w Ruskej sawjedże. Póndźelu je khěžorstwowa duma finanzny plan k pschewjedźenju noweho sakonja wuradźowała. Sa pschichodne 10 lět ßo teho dla wudawki sa ludowe schule létnje wo 10 milijonow rublow powyscha.

Jendźelsko-franzowske wojerske wuczinjenja

budża ßo najskerje psched jendźelskim ßejmom, kotryž je ßo sańdźeny tydźeń seschoł, rospominacz. Nowiny „Standard“ ßu hižo jeho wopschijecze wosjewike. S njeho je widźecz, so stej ßo Jendźelska a Franzowska na wsajomne podpjeranje na kraju a na morju swjasałej, jeli so by jena europiska móz jenu s njeju nadpadła. Jedna ßo potajkim wo sakitanski swjask. Nichtó wschak njeje na tym dwělował, so mjes nimaj tajke wuczinjenja wobsteja, tola „Standartowa“ powjesc je pschezo ważne wotkrycze sa Němsku. Wo tym, schto je sakitanje a schto nadpadnjenje je srosymjenje jara wschelake. Nětko je tez jaßne, czeho dla Jendźelczanam a Franzosam wobtwjerdźenje hollanskeho mórskeho brjoha telko njemera czini. Jeli so by ßo hollandski mórski brjoh pola Vlissengena wobtwjerdźił, by Franzosam poczežene było, Jendźelsku na kraju podpjerac.

W Jendźelskej mjes tym lord Roberts, prjedawschi nawjedowar jendźelskeho wójska w Indiskej a połodnischej Afriziy, njepschestawa, na nusnosc sawjedźenja powschitkowneje wojerskeje ßłużby w Jendźelskej pokasowacz. Nětkole ßo hischcze sa jendźelske wójsko a wójnske łódźstwo wojazy najimuja. Po pscheßwědczenju lorda Robertsa mohła ßo Jendźelska jenoż potom němskeho nawala dowobaracz, hdy by kóżdy k wojerstwu khmany Jendźelczan sakońcny nusowany był, we wójsku ßłużicz. Ssylne wójnske łódźstwo njemóże Jendźelskej wěstosc saruczicz. Jendźelska dyrbi ßylne wójsko měcz, kotrež je na strowych demokratiskich saßadach sałożene; w nim dyrbjałe wschě ludowe worschty, ßynojo wójwodow a ßynojo dźełaczerjow ramjo dschi ramjenju wojowacz.

Mór w rańschej Asiskej.

Pschecźiwo mórej w rańschej Asiskej ßu ßo wschě hacz dotal nałożene ßrědki joko njewuspěschne wupokasałe. Nimale kóżdy, kotryž na mór skhori, dyrbi wumrjecz. Lěkarjo hischcze njewjedża, hacz ßo mór s wulkimi myschemi abo s druhimi swěrjatami rosschěrja. Jenoż to wjedża, so ßo wón wot kulateho móra rosesnawa. Chinesojo, kotsiž dla wulkeje symy w ßwojich wuskich wobydlenjach hromadże stłóczeni bydla, ßo direktnje natykuja. Syma temu sadźěwuje, so bychu ßo wobydlenja s běžitymi ßrědkami wucźiscźiłe. Duž je nusne, so ßo khěže, w kotrychž na mór skhorjeni bydla, spala. Mór je wot lěta 1899 w Mandźurskej doma; wón je ßo lětża jenoż s bjesstaroscźu chinesckich wyschnoscźow w nětcźischej měrje rosschěricz mohł. Chinesiski dźěl města Charbina budże ßo najskerje spalicz dyrbjecz, dokelž je wón we wschěch ßwojich dźělach nakażeny. Hacz dotal je 16 europiskich lěkarjow na mór wumrjeło. Dokelž ßu Chinesojo nětko strach spósnali, woni skhorjenych bjes ßmilnoscze na dróhu mjetaju, hdźež njesbožowni w tschěskanzy bórsy smjersnu.

Wobstejnoscze w chinesckim měscze Fudsiadanje, s Charbinom mjesowazym, ßu czežko wopisacz. S wobydlerstwa, kotrež je prjedy 40,000 duschow ßylne było, je lědma 6000 swostało. Najwjazy khěžow je s hosdźemi sabitych. Po dróhach sanitetni wojazy czahaju, kotrychž liczba ßo wschěndze pomjeńscha. Pschi hobrskich hromadach kaschczow, s kotrychž ruki a nohi won tcża, hłódne dźěczi płakaju. Wot někotrych dnjow ßu poczeli czěła palicz. Wulke schěroke jamy ßo s drjewom wukładu a ßo potom s czěłami wupjelnja. Te ßo s petrolejom naßykaju a ßo sapala. Spalenje pak je jara njedospołne. Wscho, schtož je hischcze w Fudsiadanje žiwe, je bjes wuměnjenja ßmjerczi wożudźene. W Chulantschenje, Aschische, Kuantschendse a Mukdenje mór wschěndze wjele stow człowjekow sa wopor żada. W Chulantschenje wschě mórowe czěła na rězynym lodże nakopjeja, wocźakujo, so je rěka w naléczu wotpławi. Wobydlerjam je satrach, dokelž widża, so żaneje nadźije na wukhowanje njeje. Chinesojo ßu żałoßny strach pschepossże spósnali.

Jene Parižske nowiny ßu wopisanje jeneho składnostneho dopisarja wocźischczake. Tutón pische: „Hižo w prěnjej dróšy Fudsiadana mějachmy żałoßny napohlad. Kónz dróhi ßydom czěłow leżesche. Tsizeczi abo schtyrzeczi Chinesow wokolo nich stejesche, na nje bjes dżak hladajo. W hrjebi pschi dróšy hischcze schtyri czěła pok wobleczene leżachu. S jeneje ßußodneje thěže jeneho mrějazeho na dróhu czišnychu. Jedyn chinesti poliziśt, kotrehoż napominachmy, so by khoremu pomoz wobstarał, wotmolwi, so to njeje jeho wěz. Pschi rězynym brjošy ßo pßy a rapaki wo nahe czěła wadża. Wóßomnacze kaschczow, hubjenje samknjenych, na lodże steji. Pschi rězynym brjošy ßebi pßy s jenym czěłom hraja, s kotrehoż je jenoż hischcze hłowa a żiwot swostał. Wscho druhe je ßo wotżrało. Maka s kerkami porosczena Eluska kupa je s czornej mróczelu pschikryta; to ßu tyßazy rapakow, kotrež na czěłowu żratwu, jim w kerkach pschihotowanu, czakaju. Kupa ßo w naléczu powodźi. Sa někotre njedźele ßo potajkim wschě nakażadka, kotrež ßo na njej hromadźeja, s lodowymi schkrutami do Amurskeje rěki ponjeßu. Wjele czěłow ßo s kaschczom abo bjes njeho na rěku czišnje. Wjele ßněhowych hromadow po ßwojej formje pokasuje, so człowjecze czěła pod nimi leża. Satraschne ßmjerdy njemóżne czinja, w blischkosczi kupy pschebywacz.

Kak wjele je njewědomosc a bjesdźaknosc wobydlerjow rosschěrjenje khorosczje sawinowała, je s teho spósnacz, so słutniwi Chinesojo měchi s czěłow dreja, do kotrychž ßu wone tyknjene. Tele měchi chzedża woni sa żito abo muku wužicz, kotraž je sa ruskich wojakow w Mandźurskej postajena.

Hida pschecźiwo Japanskim

w Kaliforniskej runje w tej měrje pschibéra, kaž pschicźahowanje Japanskich do Kaliforniskeje. W kaliforniskim ßejmje nětkole runje wo sakonju wuradźeja, po kotrymž dyrbi ßo Japanskim a Chinesam, kotsiž ßu ßo w Amerizy narodźili, měschczanske prawo wsacz.

Sbežkarjo w Mexiku

dobycźerišzy dale postupuja. S texaskeho namjesneho města El Peso pišaja, so ßu sbežkarjo żelesniski czah wyschka mexikanskeho swjaskoweho wójska nadpadli. Pschi wojowanju je swjaskowe wójsko 170 muži shubiło, mjes tym so staj jenoż dwaj sbežkarjej padnyłoj.

Wyschk swjaskoweho wójska, Rabego, je ßo lědma mohł s 300 muženi do města Juarez wukhowacz. Sbežkarjo ßu někotre sta muži swjaskoweho wójska sajeli a nětko město Juarez wobležuja.

Pola Harpowez.

(Skónczenje.)

Jan do jſtwiczki na wumjeńku ſaſtupi. „Maczi, nano!“ Sskowa jemu na hubomaj ſprostnychu. Stara macz na podkoſy leżeſche, jeje wobliczo bě ſ krwju zalate. Dźěd w kucze czapnjeny ßedźeſche, kiwkaſche ſ hkowu, ßmějeſche ßo a płakaſche ſ dobom: „Wón je ju ſaraſył, a tež Jan je morwy. Njekhmany człowjek wón bě. W rowje ſ khudeho prawa leži pokhowany. Tón wjazy ßem njepſchińdże. Pakczik tobaka je mi Handrij darił, nětkole mózu kuricz, kuricz!“

Hańża pſchi ſtarej żonje kleczo ßo prózowaſche, ju ſaßo do żiwjenja ſbudżicz. Widliſchczojte hikanje ſ hobrſkim czełom mkodeho mużſkeho ſatſchaßowaſche. Ani ßkowa njeprajiwſchi pjaſczi ſapſchimnujo wulecza won. Handrij wot domſkeho ßem pſchińdże, bleſchu wina w ruzy dżerżo. Wuhlada Jana a hnydom jeho ſpósna. Suby jemu klepotachu, kolenje kiwkaſchtej, bleſcha jemu ſ ruki padny a na tyßaz kuſkow roſlecza. Wón chzyſche rěczecz, ale jeno mjakotaſche: „Jano, mój Bożo, Jano, kak derje, ſo ſaßo dżeſch. Chzych na wumjeńk wino pſchinjeſcz, macz —.“

„Ty ßy ju ſaraſył!“

Wón bratra ſa khornaŕ hrabny a k ſtudni wleczeſche, kotraż bě pſchi ßamych durjach do domſkeho. „Do ſtudnje ſ tobu!“

„Jano, bożedla, njepſchehrěſch ßo na ßwojim ßamßnym bratru! To dźě je tola jeno wſchitko tebi, ſchtoż ßym ja nalutowak. Pjenjeſy ßym na dań dawak, wſchitko je tebi. Dyrbju czi prajicz, kelko? Stary pocza myßlaty bycz, a ſpósnach, ſo hoſpodarſtwo wjazy ſaſtacz njemóże; duż na to dźiwach, ſo by Jan wſchitko w rjedże namakał, hdyż ßo domoj wróczi. Teho dla ßym jeho na wumjeńk wobſtarak!“ Wón tute ßkowa ſ leczazym khwatkom a ſ kſchiczazym khłoßom wuſtorkowaſche.

Hańża ſ wumjeńka pſchiběża: „Daj jemu hicz, Jano. Macz morwa njeje. Njepſchehrěſch ßo na nim. Ty naß wſchěch njeſbożownych ſczinijſch!“

Jan woſta ſtejo. „Ssy ty te pjenjeſy do mojeje kſchiny kładł, Handrijo?“

„Pjenjeſy? Kajke pjenjeſy, Jano? Ja czi pſchißaham! —“

„Praj mi wěrnoſcz, ty ßy to czinił!“

„Ach, tamnu ſtaru wěz ty měniſch? Schtó dha ßebi na to hiſchcze myßli? Haj, Jano, to ßym ja był. Żort chzych ßebi ſczinicz. Hdy budźiſche ty jeno hnydom njewotběżak, budźiſche dźě mohł widżecz!“

„Żort chzyſche ßebi ſczinicz?“ — Janej to pſches myßle a wutrobu dźěſche, bjes maka budźiſche padnył. Handrij czujeſche, ſo ruka, kotraż jemu ſchiju ſadżernowaſche, popuſchczuje. Wón ßo wutorhny. S jeniczkim ſkakom bě do domſkeho. Pſches khěżu po ſkhodże horje na najſtwu dźěſche. Jan zyle bliſko ſa nim czěrjeſche. Nětkole bě Handrij do komory, ſapraßny ſ durjemi, kotreż ßo ſamknychu, a wobwjertny kluczi.

„Wotewŕ mi, abo rosrażu durje!“

W kuchini ßo wſchitzy pſchitomni do ſkoka dachu; nichtó njewjedźeſche, ſchto ßo to njeczini. Burowka pódla Jana ſtejeſche. „Rosraż jeno durje, pſchiwjedź jeho won, teho njekniczomneho człowjeka. Prawje maſch, Jano, a mózu czi ſ wěſtoſczu prajicz: ja to njeißym chzyła, ſchtoż je wón ſtarymaj człowjekomaj kſchiwdy naczinił.“

Jan na nju njepoßkuchaſche a kedźbu njemějeſche. „Wotewŕ mi durje abo rosrażu je!“ Ale w komorje woſta wſchitko czicho. Tu durje ſwrjeſkotachu a padnychu, hdyż hobrſki mużſki do nich ſ nohu kopny.

Komora bě próſdna, jeno wokno, kotreż na ſahrodu dźěſche, bě wotewrjene. Tam won bě twochnył.

Jeho w ſahrodże namakachu. Hdyż bě ſ wokna, kotreż hewak ani wyßoke njebě, ſkocził, bě ſ hkowu runje wo kamjeń praßnył. S tym bě ßebi ſchiju ſwinył.

VII.

Na Harpowez kuble nětko Jan ſ Hańżu hoſpodarjeſche. Czrjódka żoltowkoßnych dźěczi ßebi wokolo wumjeńka hrajka, hdżeż dźěd rady na ßkónzu pſched durjemi ßyda a dymku kuri. Wón dźěczom ſ drjewa hrajki dźěka a nalěto hupawki a trompejty ſ wjerbowych bělińnow klepa a pſchiprawja. Wón jim tež rěpy wudyppuje a jim ſ běrnow dżiwne mużiki wurěſuje. Wón ßo ßměje a ſ nimi powjeda po jich dźěczazych waſchnju, a dźěczi teho dla tež na nim bjes maka bóle wißaja hacz na nanu a maczeri.

„Druhdy je dźěd zyle roſomny“, wowka powjeda, „ale we hkowje je tola ßkaby, a druhdy ßo jemu we hkowje wſchě myßle mucza. Jara czężke a ſrudne lěta ßu to ſawinyke a jemu naczinike.“

Wowka pak je to pſchewinyke. Wona na wumjeńku ßwoje żonjaze dźěko dźěka a ma tam wſchitko po woli a po ſpodobanju hacz nanajlěpje pſchihotowane. Nětkole mataj ßo ſtarej człowjekaj tam tak derje a rjenje, każ bě jimaj to Handrij wěſo jeno na wocżi a ſ falſchom pſchilubił. A wowka runje tak ßo prózuje, każ prjedy na kuble, na wulkim hoſpodarſtwje. Jan a Hańża bjes jeje rady niczo njeczinitaj. Czeladniży to derje wjedża a pytaja ßebi to wowży na wocżomaj wothladacz.

Handrijowa ſawoſtajena żona, Hańżina macz, pak je ßebi tſeczeho muża wſaka. Wona nětkole ſaßo na ßwojim prjedawſchim kuble bydli. Ale tam je na ſtajnoſczi jeno ſwada a pſchekora, dokelż jeje muż ßebi żaneho dźěka njehlada a jeno po korczmach wokoło khodźi a pije. Byrnjež tež Maßlakowa hiſchcze lěpje hoſpodarika, lutowaka a hromadu dźerżaka, muż tola ſaßo bórſy wſchitko rosmjeta a pſcheczini.

„A knjes Harik tam nuts a won khodźi, to drje bórſy ſ nimaj ſky kónz woſmje“, ludżo praja.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Ssobotu 18. mak. rózka dozpěje naſch wulzy ſaßkużbny wótczinz, najdoſtojniſchi knjes Monſignore Jakub Skala, ſenior tachantſtwa w Budyſchinje, ſchěſczdźeßate lěto. Sawěſcze budża jara mnoſy ſchěroko a daloko, woßebje pak w Sserbach, ſ dżakownej wutrobu a ſ czeſczownoſczu a ſ luboſczu na njeho ſpominacz, dokelż wón ßkuſcha do naſchich najßwěrniſchich narodowzow, najpilniſchich a najwoporniwiſchich dźěkacżerjow ſa ßerbſke pißmowſtwo a w ßerbſkim ſjawnym żiwjenju. Wón je hiſchcze jedyn ſ tych, kotſiż ßu ßo po pſchikładze naſcheho njeſapomniteho Hórnika a tež biſkopa Kuſczanſkeho prózowali, wudoſpołnjeli a ſkutkowali „Bohu k czeſczi a Sserbam k wużitku“. Wjazy króczi buchu jeho wulke ſaßkużby wot zyrkwinſkeje a krajneje wyſchnoſcze pſchipósnate. Bamż jeho ſa tajneho komornika pomjenowa a kral ſpożczi jemu I. rjad. Albrechtowcho rjadu a krónu a runje tak prěnju rjadownju ſaßkużbneho rjadu. Bóh ſdżerż jeho hiſchcze dołho wyßokemu ſaſtojńſtwu a naſchemu ßerbſkemu ludej. Na mnohe lěta!

S **Budyſchina.** Tudy ßwjeczeſche 8. februara w kole ßwojich pſchiwuſnych knjes bywſchi Khwaczanſki wucżeŕ K. A. Wiczas ßwoje 80. narodniny, ſ Bożej hnadu hiſchcze czerſtwy a czíły. Bóh wobradź ſtaremu knjeſej hiſchcze dołhi ßkónczny ßwjatok!

S **Budyſchina.** Ssrjedu wotmě „Sswobodne ſjednoczeńſtwo ßerbſkich kath. wucżerjow ſakſkeje Hornjeje Łużizy“ ßwoju prěnju lětuſchu ſhromadźiſnu w »Sserbſkim Domje«. Pſchedßyda, k. zyrkw. wucżeŕ Andrizki-Radworſki, wotewri ju $^1/_2$5 hodźin. Seſchło bě ßo 23 ßobuſtawow. Pódla ważnych ſtutskownych należnoſczow wuradżowaſche ßo wo pſchidawku k dotalnej czitanzy „Kinderfreund“ ſa 5. a 6. lěto. Sa njón ßu hižo 22 pſchedmjetow ſhotowjene a poczahuja ßo ſ wjetſcha na naſchu łużiſku domiſnu. Komißija, wobſtejaza ſ 4 knjeſow, dorjaduje a pſchehlada material. Sa ßerbſke katholſke ſchule je fibla wobdżěkana, kiż ſe ßerbſkim czitanjom ſapoczinje. To je po naturſkim a paedagogiſkim ſakonju najroſomniſche, najſprawniſche a najbóle praktiſke. Tola ßo ſpyta wot wěſteje, Sserbam njepſchecżelſkeje ſtrony temu ſadżěwacz. Tu ßo po tajkim hiſchcze poßlednje ßkowo rěczało njeje. — Po ſkónczenju poßedżenja, $^1/_2$7 hodźin, wuwi ßo wjeßeka ſabawa ſ hoſczinu. Pſchichodna ſhromadźiſna je w haprleji.

— Naſchich czitarjow kedźbliwych czinimy na knihi k nawuknjenju delnjoßerbſkeje rěcze, kotreż ßu runje wuſchke, napißane wot k. fararja Schwjele we Wochoſach. Dalſche hladaj w naweſchtku.

— (Pſchiwos franzowſkeho ſkota do Sakſkeje.) 21 franzowſkich wokow, kotreż běchu ſańdżenu póndżelu na Draždżanſke wiki rěſneho ſkota pſchiſchłe, ßu rucże kupzow namakale. Hacz do $^1/_2$10 hodźin dopołdnja běchu wſchě rospſchedate. Sa pſchichodne wiki je hižo wjetſchi transport wokow po puczu. Mjes tym ſo ßo ſ prěnjeho transporta zentnaŕ żiweje wahi po 70 hriwnach pſchedawaſche, płaczeſche tón krócz zentnaŕ 60 a 58 hriwnow. Sa najlěpſchu drużinu domjazeho ſkota ßo jenoż 48 pjenjeżkow ſa punt płaczeſche. Kupzy ßu ſ hódnoſczu franzowſkeho ſkota jara ſpokojom. Woßebje je ßo prajenje, ſo je mjaßo franzowſkeho ſkota gropnoniczate, a ſo je mjaßo czěmneje barby, jako njewěrne wupokaſake. Direktor Draždżanſkeje rěſaŕnje wo dowoſu franzowſkeho ſkota praji: Franzowſke howjada ßu ßo njedżiwajzy ßylneho pſchiwoſa ſkotu rucże

rospschedale a wyßoke płaczišny dostachu. Dokelž je praschenje sa dobrymi wukormjenymi howjadami, je žo njedźiwajzy wulkeho zła a transportšich khóstow dalsche pschiwoženje skasało.

— Gudźiz hotel je 1. februara jeho prjedawschi wobßedźeŕ pschiwsał a w nim saßo kaž prjedy hospodari.

— Pokhroma je žo ſ Daliz na Delnjohórczanski a Plußniczanski knježi dwór a pschedh tydźenjom na skót žiwnosczerj Augusta Schokty w Khwaczizach a žiwnosczerja Jurja Meltki w Delnjej Hórzy wupschestrěła. — We Wojerowskim-Rosborskim wokrjeßu je pokhroma do czišta saschła.

— (Wusnamjenjenje.) Hornjoluzišle ratarske towarstwo je sa wubjerne dokonjenje pschi plahowanju kaniklow a pjerišny czeßli P. Wünschi we Wurizach, želesotruharjej Demmelej w Budyschinje, bětnarjej J. Mósy w Budyschinje, wojnarjej P. Zieglerej a blidarjej O. Nierichej w Budyschinje, khežerjej K. Matthesej we Wichowach a blidarskemu mischtrej J. Palerjej w Koprizach czeßny diplom spožczišlo.

S Barta. Něhdže 300 wuswolerjow bě žo sandźenu njedźelu popołdnju w tudomnym hosczenzu seschlo, so bychu krajnoßejmskeho wólbneho kandidata gmejnskeho pschedstejiczerja knjesa Barta ſ Brěsynki sesnali. Hdyž bě knjes kubkowy direktor Rychtař shromadźisnu wotewrił, knjes Bart žwój politiski program roswi. Pschitomni ſ napjatosczu a sajimanjom na jeho nimale poldra hodźiny dołhu rěcz poßłuchachu. Wospjet ju ſ bravo-wołanjom pschetorhnychu, a hdyž knjes Bart skónczi, žylne kleskanje po sale howrjesche. Pschi sczěhowazej debacze knjes kubkowy direktor Rychtař wobstejnosczę, kajkež w Barcze w nastupanju rjedźenja rěkow a rybbłojenja wobsteja, a dale žwoje nahlady wo swěrinskej schkodźe wobžwětli. Skónczinje wón knjesa Barta jako sręczniweho, wobdarjeneho a hódneho muža k wólbje poruczi. Wěsty knjes Tetz žo na to hórscheše, so jemu njebě wjeßne wólbne towarstwo loni w Hucźinje w protestowanskej shromadźisnje pschecźiwo Zwikowskim thesam němski rěczecź dało. Wón powjedasche, so je jemu Budyski hamtski hejtman na jeho wopraschenje rjekł, so Sserbjo w Hucźinje nimaju prawo, w sjawnych shromadźisnach žerbski rěczecź. Wón drje žam pschida, so lud, kotryž žebi žwoju rěcz wyßoko waži, njeje niczo hódny, tola Sserbam wón prawo na jich rěcz wostajicź nochzyšche. Knjes Bart wotmolwjejo na tym dwělowasche, so je hamtski hejtman wo prawach žerbskeje rěcze w sjawnych shromadźisnach knjesej Tetzej tajke wukładowanje dał. Kaž žo sda, njeje knjes Tetz niczo wo tym pytnył, so je psched dwěmaj lětomaj khežorstwowy žejm měßazy dołho wo nowym towarstwowym a shromadźeńskim sakonju jednało a so je pschi tym knjes khežorstwoßejmski sapółłanz Gräfa ſ Biskopiz nam Sserbam prawo wubědźił, po kotrymž žmémy wschudze w Sakskej a Pruskej w towarstwach a sjawnych shromadźisnach žerbski rěczecź. Shromadźeni knjesej Bartej se žylnym kleskanjom pschihłoßowachu. Po tymle wurěczowanju knjes kubkowy direktor Rychtař shromadźisnu se žławu na krala Bjedricha Augusta skónczi, kotraž hrimotazy wothłóß namaka.

S Njeßwaczidła. Nasche žerbske towarstwo „Jutrniza“ žwjeczesche sandźenu njedźelu žwój 3. sakoženski žwjedźeń. To bě woprawdźity dobyczerski žwjedźeń žerbskeho žiwjenja w tudomnych stronach. Naliczilo je žo psches 450 ludźi. Njeje to wopyt? A pomyßlcze žebi, kajku prózu žu žebi pschecźiwnizy žerbskeho towarstwa dawali, zyłkemu žwjedźenjej seschkodźecź, haj žwjatocznosczź dozyła njemóżnu sczinicź. Pokhroma dyrbjesche tón žrědk byczź. Wot schtwórtka do žwjedźenja je telefon jeno tak dźěłacź měł — a tola žo niczo wucźiniło njeje. Kosa je jich lisnyła, tych knjesykow a panikow a wotrodźenzow. Sakasali nam njejžu. Sajimawe, haj jara sajimawe je, so žo czi ludźo žamo njebojachu, njewěrnosczę rosschěrjecź. Jedyn knjes se wschej wěstotu rosschěrjesche tu powjesczź, so je w Radworju pokhroma wudyrika a so ſ Radworja žo najwjazy wopytowarjow žwjedźenja wočakuje. Wot wyschnosczę dyrbjesche žo žamón knjes poruczicź dacź, so temu tak njeje. Sa naß Sserbow pak je to nowy dopokas, kak dyrbimy my na straži stacź. Dokelž to dźě widźicze. Naschim njepschecźelam je kóždy žrědk prawy. —

Potajkim sakoženski žwjedźeń „Jutrniza“ bě bohacze, pschebohacze wopytany. Konzertnu hudźbu wuwjedźechu (kaž tež pschi rejach) woprawdźe wulkotnje Budyschšzy husarojo. Swjedźeńske žłowa knjesa fararja Waktarja jimachu žo wutrobow. Wón nam kraßnje roskłoži to žerbske strowjenje „Pomhaj Bóh“ a tu wotmołwu „Wjerschpomasy“. Jeho wutrobne žłowa wuklinczachu w nutrnej próstwje, so bychu žo wschitzy sjednocźili w tym horzym pschecźu, so Bóh luby Knjes by hischcze wjele lětstotkow žohnował a wodźił lud žerbowski. Na to wustupichu nasche žerbske spěwarki a spěwachu pod nawjedowanjom knjesa wucźerja Nawki-Radworšskeho woprawdźe wulkotnje spěwy „Maczeri“, „Swěrna lubosczź“ a „Horde holczo“. Wulkotne pschipósnacze dobu žebi knježna Makaczez se žwojim rjanym solom „Ach, spominaj na mnje“. Sawěschk žo sběhny a pschedstaji žo žwjedźeńska hra „Serbow jandźel“ († farar Domaschka). Knježny Berganez ſ Wbohowa, Syndźiz ſ Njeßwaczidła a Wirtez se Scheschowa dobuchu žebi ſ tym mózne pschihłoßowanje. Nasch towarstwowy baßnik knjes E. Helaß pschednjeße nam rjanu baßeń. Mužskaj duettaj „Božemje horam“ a „Hdyž žym płéła len“ žo wulzy jara spodobaschtej. A parla zykeho wjeczora bě nimo měry rjany duett „Pastyŕ a holiczo“, schtož ſ wutrobu a czucźom spěwaschtaj knježna Makaczez a knjes wucźeŕ Sskodeńk ſ Panczizy, kiž dozyła tež wobstara pschi tamnych czišłach pschewod na klavěrje. Zortny wustup knjesa Michałka: „Khwalba mandźelstwa“ (Helaß), žo jara derje lubjesche. Móznje skutkowasche žylny měschany khor „Trawarka“. A nětko tón „Telegram!“ Tajkile Herjekaŕ, kaž knjes Hanka bě, tón bě prawy. A runje tak Mudraczk knjes Kroschka a Wjeßelik knjes Lukaßa. Njesbožownu Hanu hrajesche jara derje knježna Czechez ſ Lomska, a knježna Leńka Schneiderez ſ Lomska bě nimo měry lubosna a energiska Marka. Tajka žo nam wožebicze lubjesche. Knjes Bětnaŕ staji žwojeho Wuskoczneho a knjes Rachela žwojeho pinczinika. A njesabudźmy na konduktora a kaßěrarja.

Knjesa Bartkowa rěcz do dźiwadłowoje hry bě jara dobra a je sawěsczę dozpika žwój saměr — dobyła nowych žobustawow. Wutrobne strowjenja pschinjeße ſ Drjezdźan ſ towarstwa „Czornobóh“ knjes Młyńk. Dopišny běschtaj póßłakoj knjesaj žejmski sapółłanz Kokla a prof. Bryl w Moskwje a kandidat theol. Wyrgacz ſ Kalkowych Horow.

Wulkotnje poradźeny žwjedźeń je ſ nowym dopokasom, so žo žerbska myßl a žerbske czucze dale a bóle rosschěrja w naschej wokolinje. A nam tež žłuscha dobycze, a my je skónczinje tež dozpijemy, byrnjež žo bóle ſ hněwom pukali naschi pschecźiwnizy, žerbšzy a němšzy, a byrnjež bóle nam — k lubu czinili. S nami je Bóh! R.

S Radworja. Na łódźach, kotreż žo w poßlednich wichorach na morju podnórichu, je žo tež žyn nascheje woßady žobu tepił, mjenujzy: Jan Schibschik, rodźeny 1884 we Wudworju, bě posdźischo w Banezach, napoßledku w Radworju. Wón wosta po dokonjanej mórskej wojerskej žłužbje jako tepjeŕ na łódźi „Genua“, kotraž je žo nětko na pucźu ſ Hamburga do Ssrjedźneho Morja ſ zykym muzstwom tepika.

— **Lětusche wubèranje kobłow a wobhładanje frèbjatow** budże 26. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w **Kamjenzu,** 29. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w **Tšélanach** a 22. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w Moritzburgu.

Sapółłanc. Jako wopytowaŕ žwjedźenja Njeßwaczidlskeje „Jutrniza“ chzu saczischcź, kotryž je žwjedźeń na mnje czinił, troschku rospißacź, wožebje teho dla, dokelž bydlu w stronach, hdyž duchowne hubjenstwo a khudoba na narodnym a nabožnym polu bywatej dźeń a wjetschej. Kamjeńtnu wutrobu dyrbjaŕ tón měcź, na kotrehož njeby horliwosczź a lubosczź k narodej a kwótczinje, kiž tam knježesche, bjes hlubscheho saczischcza a saczucza swostała. Sbožowna tajka wožada, kiž ma duschowpasthrja pokneho lubosczę a wutroby sa woßadnych, sa žerbski lud. Tu może žo prajicź: „Pschikład czehnje, žłowa hnuja.“ Jenož ſ dobrym pschikładom może žo ſ wuspěchom na Božej a narodnej roli dźěłacź. Hdyž je duschowpasthŕ žwojeho Božeho a narodneho powołanja wědomny, tam kczěje narodne a nabožne žiwjenje. Dobry pschikład! Haj, to je, schtož je trěbne w nětczischim czaßu. Na nim žo skruczeja khabłaze natury. Tole žadanje maja na žerbskich wßach najprjódzy duchowni a wucźerjo dokonjecź. Po nich složuja žo wjeßnjenjo a woßadni. Wucźerjo žu prěni, kiž maja lubosczź k Bohu, starschim, narodej a wótczinje saschczépicź. Dopjelnjeja wschitzy tutu winowatosczź po Božim a sakońskim žadanju? Lubosczź žłuscha k wězy! Bjes njeje je wscho morwy skutk, je bjes dobrych płodow sa lud a kraj. Wustupowanje knjesa fararja Waktarja na žwjedźenju „Jutrniza“ běsche nimoměry pschikładne sa mnohich; je mje ſ nowa pohonilo k dźěłu sa žwój žerbski narod, sa moju maczérnu rěcz. Njech kóždy w tym žwoju žwjatu winowatosczź dopjelnja. —ge.

S Khwaczizu. Tudomne žerbske towarstwo, runje kaž nałutowarnja a wupožczérnja njebudźetej žanych poßedźenjow wotmětwacz, doniż pokhroma mjes skotom w tudomnych stronach njesandźe.

— („Hlej, schto luboscź njeczźini!“) We Heczźkezach bě zwjedźeń, zo wě s rejemi. A kaž je to waschnje, pschewodźesche po nich hólczźik holczźku domoj, byrnjež hižo khětro posdźe bylo. Lubka pak bydlesche na hodźinu sdalena wot zwjedźeńskeje wjeski, hdźež bě hólczźik s domom. Hólczźik dóńdźe zebi po koleźo, so by potom po „hejmfórje“ spěschnischo domoj zo wróczźił. Hrabny hnydom maczźerne a czehnjesche w tołstej czmje do domisny lubeje, w lěwej koleźo, w prawej Khatku. Doczahnywschi na dwór, staji teptak k muri a lubu k łubinej komorzy mjelczźo a zo wobhladujo po sthodźe horje pschewodźesche. Po khwilzy pschińdźe wotroczźk domoj. Wuhladawschi koleźo, sawrje jo a poda zo lehnycź. Na dobo twochny něchtó s dworom won a mějesche zo spěschnje s procha. Nasch hólczźik byrbjesche nětko bjes koleźa pěschi domoj czampacź, dokelź bě „fuk“. Nasajtra zo w němskej nowinje wosjewi, so je zo pola jeneho kublerja koleźo namakało. Prawy wobzźedźeŕ móże jo dostacź, hdyž zo dospołnje wupokasa a nawěschtk sapkaczźi. Hacź je koleźo sazźo w hólczźikowymaj rukomaj? Druhi ras drje bjes njeho na žentwu póńdźe. So pak ma runje tutón lubkowaŕ stajnje tajke a hinasche njesboże!!!

S Khróscźiz. Schtwórtk 2. małeho rózka mějesche „Sserbska Pczźólniza“ měźaczźnu shromadźisnu. Městopschedźyda, k. Kmjecź-Khróscźiczźanski rěczźesche nadrobnje wo pschesymjenju pczźołkow. Sswoje nashonjenja wo rojenju pczźołkow poda k. Delenk s Khróscźiz. Nasch k. kapłan Njeda powjedasche nam wo pczźołkazej pastwje w Zitawskich stronach a pschirunowasche ju s naschej. Pschichodna shromadźisna budźe njedźelu 5. nałětnika w Khróscźizach. Pschednoschk směje k. Wałda-Prawoczźanski wo nastaczźu nascheje zherbskeje pczźoły. Pucźowanske shromadźisny zo teź bórzy sazźo sarjaduja.

S Khróscźiz. Knjes wucźeŕ Fr. Kral je sa statneho wucźerja w Kamjeńzu powołany. Po jutrach wón zwoje nowe sastojństwo nastupi.

S Wjeleczźina. (Paduchstwo.) Njedźelu wjeczźor wot $^1/_2$7 hacź $^1/_2$8 hodźin je zo jedyn paduch do najstwy hoscźenzarja Ernsta Libuscha dobył a s njeje 400 hriwnow skotych a zlěbornych pjenjes kradnył. Dale je wón czźornu kożanu pjenjeżnu móschniczźku zobu kasał. Najstwa je zo s zusym kluczźom wocźinika, a khamorczźk, w kotrymž pjenjesy leżachu, je zo se żelesnym gratom rospaczźił. Paducha hischcźe njejzu wuzlědźili.

S Kotez. (Paduchstwo.) Wutoru w nozy zu zo do tudomneho Seifertez hoscźenza paduschi dobyli. Jene dwójne wokno delka wutłóczźiwschi zu s woknom nuts salěsli a něhdźe 40 hriwnow pjenjes nakradnyli.

S Lubija. (Morwy namakany.) W domje czź. 4 na Janowej dróży zamlutki bydlazy fabrikski dźełaczeŕ Proft njebě zo wot njedźele nihdźe pokasał. Wutoru wjeczźor samknjene durje wotewrichu a Profta morweho namakachu. Lěkaŕ wupraji, so je wón na napad wukrawjenja wumrjeł. Zyle zam bydlicź njeje dobre!

S Lubija. S wuhlowym dymom je zo njedźelu w nozy 30 lětna żona pomozneho sastupjerja na żelesniźy, Pawoła Kaspera, sadużyła. Kasper bě rano wotuczźiwschi hischcźe telko mozy měł, so bě samohł, wobydlenjowe durje wocźinicź. Kasperez schtyrilětna holczźka bě bjes wědomnja, tola zo jej żiwjenje sakhowa. Kaž Kasper praji, je żona wjeczźor w khachlizowych khachlach satepika a pschesahe sazźunyła, tak so je w nozy wuhlowy dym s khachlow do jstwy stupał.

Se Zitawy. Hamtski zud je 25 zobustawam swjaska twarskich swjaskow khostanski wukas wo jastwo na 2 dnjej a sastupjerjej murjerjow hacź zamo 4 dny napołożił, dokelź zu jedyn zobustaw kschesczźianskeho twarskeho swjaska boykottowali. Khostani njejzu zo khostanju podczźiźli, duż wo tym nětko ławniski zud rozsudźi.

Prózstwa!

16. oktobra bě runje lěto, zo je nam zemrjeł naš

Bart - Cišinski.

Tak pisa „Łužica“ w poslednim čisle zańdźeneho lěta. Ale na jeho rowje steji hišće mały drjewjany křižik, kotryž je so tu při pohrjebje za kašćom njesł. Wón pak zasłuži sebi **rjany pomnik;** naša česć sebi to žada. K temu hromadźmy tola hnydom. Chcu so wo to postaraś.

Faraŕ **Knježk.**

Adresa: Ostro bei Panschwitz i. Sa.

S Mortkowa. Teź na leżomnoscźach nascheje wzy je towaŕstwo „Ilse“ sa wuhlom wjerczźecź dało. Wunoschk bě jara dobry; hobrske wuhlowe sklady zu zo tu namakale. Towaŕstwo „Ilse“ chze teho dla zyku wjeź pokupicź. S wuwsaczźom schěscź wobzźedźerjow zu hižo wschitzy drusy wobzźedźerjo zwoje statoki pschedali. Sa jutro zo 1500 hriwnow płaczźi. Pjenjesy dyrbja zo po 3 ratach wupłaczźicź; prěnja rata zo 31. dezembra 1912 wupłaczźi.

Se Ssulschez pola Kulowa. Na domojpuczźu s Radebergskich skótnych wikow zo pola Debriz konjej sapschaha tudomneho kublerja Korcha psched jenym automobilom spłoschischtaj a wós swróczźischtaj. Sapschahowy pohoncź, Pětr Rjeczka s Kulowa s wosa padnywschi zebi hłowu tak straschnje wobrasy, so dyrbjesche zo do Kamjeńskeje hojeŕnje dowjesć. Jedyn sady k wosej swjasany 800 hriwnow hódny kóń je zo wottorhnył a czźeknył. Hacź dotal jeho hischcźe njejzu wuzlědźili.

S Wojerez. So by zo plahowanje konjow spěchowało, zo zobotu 4. měrza, popołdnju w 2 hodźinomaj we Wojerezach na skótnych wikach wobhladanje kobkow wotměje. Sa dobre kobły burskich wobzźedźerjow budźe zo tam pjenjeżna pomoz sa pschipuschczźenje dawacź. Wustajomne kobły maja zo nanajposdźischo hacź do 1. měrza pola bürowa wokrjeżneho wubjerka we Wojerezach samolwicź.

S Hór pola Wojerez. Njedźelu pschipołdnju mjes Horami a Nowej Luku powětrowy ballon „Hildebrandt“, kotryž bě zo hischcźe s jenym druhim rano tón zamy dźeń w Schmargendorfje pola Barlina do powětra puschczźił, bjes sadźewkow k semi dele pschijeł. To je tón zamy ballon, kotryž je pschi zwojej jězbje nad Pomorskej se zwojimaj jěznymaj na czźeńki łód jeneho hata padnył, pschi czźimž staj zo jěznaj tepikoj. Po zwojim wuporjedźenju je zo s nim njedźelu prěni wulět spytał. Kaž jěznaj powjedaschtaj, je we wyschschich powětrowych worschtach hacź do 20 gradow czźopłoty po Celsiju było. Popołdnju w 4 hodźinach zo jěznaj po żelesniźy do Barlina wróczźischtaj.

Se Sslepeho. Nascha wożada je w posłenich lětach nimale wo 1000 duschow pschibyła, tak so ma nětko wyshe 4100 duschow. Pschiczźina teho je dobra sazźkużba we wokolnoscźi a duż zo lud sazźydli. Po posledním ludliczźenju maju jenotliwe wzy telko wobydleri, kelkoż zu naliczźene; do spinko je stajene, kelko jich běsche w lěcźe 1900. Brěsowka (409) 452; Dźěwin (297) 340; Mułkezy (309) 336; Rowno (462) 558; Sslepo (775) 993; Trjebin (395) 537.

Se Sslepeho. Hódnoscź leżomnoscźow w naschej wokolinje dźeń a bóle pschibjera. Jutro role zo s 1000 hacź 1200 hr. sapłaczźi. Rola, kotraž je zo psched 25 lětami sa 450 toleŕ kupika, zo dźenża sa 6000 hriwnow pschedawa. Runje kaž leżomnoscźe zame na hódnoscźi pschibywaju, tak teź we wschěch wokolnych wzach płaczźisna sa hońtwu wyshe stupa. We wzach wokoło Hródia zu s nowa hońtwu pschenajeli a zu wzy wulki dobytk dozpike, na pschikł. Dubrawa je prjedy dostała 650 hr. a nětko 1350 hr. dostanje; Bukow prjedy 600 hr., nětko 1200 hr. (nazadźeli zu 1500 hr.); Bukowz prjedy 480 hr., nětko 1350 hr.; Běła prjedy 620 hr., nětko 1250 hr.; Sskomjeń prjedy 240 hr., nětko 600 hr.; Kojow prjedy 580 hr., nětko 1500 hr. W Żelesnej je zo 1500 hr. sa hońtwu nazadźało. — W Sslepom hońtwa 200 hriwnow pschinjeże, to je na jutro 5 np., wschudźe druhdźe zo płaczźi sa jutro 50 np. hacź 75 np. Hdyž ma nascha wjeź wyshe 4000 jutrow, měła hońtwinskeho pjenjesa 2000 hr. wob lěto wocźakowacź, potajkim 10 krócź wjazy, hacź dotal. Hdyž zo w Bělkowskich nowinach na to zwari, so zu dróhi wo wzy jara hubjene a so ludźo błóta dla ani khodźicź, ani jězdźicź njemóża, a so je płaczźisna sa wuzadźenje dróhi s kamjenjemi na 40,000 hr. wobliczźena, dha by to jara wużitne było, so by zo hońtwa sa horka naspomnjenu płaczźisnu pschenajała a sa tute pjenjesy zo dróha natwarika. Hižo pozłeni ras zu nětkotsi rosomni wjazy pjenjes s hońtwy dobycź chzyli; by-li zo to stało, by gmejna dźenża wjele tyzazow nahromadźenych měła. Duż wschitko na tym leži, so jenoż to jene wo wzy knježi, a to je rosom a sazźo — rosom.

S Kija pola Mużakowa. Tudomnemu hoscźenzarjej Trojkej běchu zo wospjet pjenjesy kradnyke. So by zo paduch wuzlědźił, zo Shorjelski polizajski poz „Prinz“ skasa. Pzej dachu na móscheń nuchacź, s kotrejež běchu zo pjenjesy kradnyke. Skoczźo rucźe do dwora a wot tam na khěžinu łubju běżesche. Tola tam zo pjenjesy njenamakachu. Duż dachu pzej druhi krócź na móscheń ponuchacź. Skoczźo běżesche do hoscźenskeje stwy a wot tam sazźo na łubju, hdźež psched jenym khamorom sascheźowka. Dokelź bě złużobna dźowka zama pschitomna, zo ju praschachu, hacź zu pjenjesy w khamorje. Hdyž bě „ně“ wotmolwika, dyrbjesche khamor wocźinicź. Tola wona njemóżesche khamorowy klucź namakacź. Na to durje s druhim kluczźom wocźiniwschi, niz jenoż kradnjene pjenjesy, ale hischcźe wjetschu summu namakachu. Sskużobna dźowka budźe zo psched zudom samolwicź dyrbjecź.

S Bluńja. Schkórzy ßu sańdźenu póndźelu k nam pschileczíke. Nětczíscha ßurowa syma drje wbohich fiifolakow saßo do czoplischich krajow poczěri.

Přilopk.

* Sswój dejmantowy kwaß budźetaj pschichodnu póndźelu ßwjeczicź Bohumik Tietza a jeho mandźelska Johana Rahela rodź. Stefanez w Reichenawje. Jubilar je w 81., jeho mandźelska w 85. lěcźe.

* (Ssmjercź we wuhenju.) Wuheń mjeczo pomoznik Seels w Žarowje do wuhenja padny. Hakle sa něschto hodźin, hdyž běchu to pytli, mózachu jeho ſ wuhenja wucźahnycź, ale to bě hižo posdźe. Wschě pospyty, jeho saßo woźiwicź, běchu podarmo.

* S wustróżenjom wo ßnje shubi ßkyschenje a rěcź 24lětny knihiwjednik Albert w Landsbergu w Pósnańskej. Lěkarjo dwěluja, hacź ßo wbohemu rěcź a ßkyschenje saßo wrócźi.

* (Wojak ßo satšělik.) Wojak pěscheho regimenta czißko 102 w Žitawje, kotryž bě ßobu na twjerdźisnu Königstein komandowany, bě ßo ßnadneho wojerskeho pschestupjenja winowaty sczinik. Hdyž schtwórtk pschi pólvrowym skkadźe na straži stejesche, ßebi, khostanja ßo bojo, ßam žiwjenje wsa.

* Swobodna knjeni Mathilda se Schillerowa je w Stuttgartu wumrjeka. Wona bě poßlednja, kiž je tuto ßwětoßkowne mjeno měka. Wona ßo léta 1856 na wnuka wulkeho němskeho baßnika Schillera wuda. Tón bě ßyn Schillerowho najstarscheho ßyna Khorle. Wón bě wyschk w rakuskich ßkužbach a semrje léta 1877 jako major swonka ßkužby. S wulkej nutrnej radosczu semrjeta na ßwjedźenjach dźěl bjerjesche, kotrež ßo k czeszi ßkawneho baßnika ßwjeczachu. Wulku mnohotu drohotnych a ważnych dopomnikow wona Schillerowemu museju wotkasa. — Na tuto wotkasanje woßebje też naschich czitarjow kedźbnych czinimy. Sejler, Kozor, Ssmoler, Hórnik, Bart-Czischinski, Imisch, Pfuhl, Wjela, Bartko, Domaschka a druſy ßu nam podobnje wulzy a saßkužbni mužojo, „hódni wěcźneho wopomnjecźa“. Něchtóžkuli khowa hischcźe list, dopiß, wobras, dar, knižku atd. wot nich abo po nich, sawěscźe je raduo a lěpje, tajke wězy ßerbskemu muſejej w Sserbskim Domje w Budyschinje wotedacź, hacź je w privatnym bydku khowacź. Drobna wěz ßo ßnadnje shubi, po ßmjercźi jeje wobßedźerja ßo mako na to dźiwa, ßo sacźißnje a shubi. A to je schkoda. Schtóż chze žiwjenjopiß naschich narodowzow pißacź, ma potom wjele macźisny hromadźe a salutuje ßebi wjele prózy, kotruž husto podarmo na pytanje a wußlědźenje nakožuje. Nasch pscheczel doktor Jan Karkowicz kóždu dopißnizu nahladnych ludźi khowa a — wotkasa muſejej w Krakowje. Druhdy je jenicźke ßkowo, mjeno abo datum na makej papjerzy ważne. Tak n. pſch. wo mnohich ßkawnych mužach, też takich, kiž ßu hakle pſched mako létami ſemrjeli, njeje wěſte, hdy ßu ßo narodźili abo to a tamne wuwjedli a p. A ſ lista abo knihi, kiž ßnadź je hewak mako ważna, ßo to wujaßni. Teho dla w tej wězy: **ßwój k ßwojemu!**

* (Wulki ßněh w Ruſkej.) Ruske nowiny wo wulkich ßněhowych mjeczelach po zykej Ruſkej pißaju. W Kijewskej guberniji ßu ßo ßněhowe mjeczele pschi 22 gradach symy ſ nowa sapoczake. Wobkhad po želesnizach je ßo na wjele městnach pschetorhnyk.

W kawkaſkich horach ßu milijony ſpěwarſkich ptacźkow ſmjerſke. Dokelž tam zyku nasſymu na pokodnischej stronje lěžatych horow mike wjedro knježesche, tam cźahaze ptacźki ſ Europy wotpoczowachu. Hdyž na dobo ßurowa syma a ßněhowe mjeczele pschińdźechu, njemějachu ptacźki wjazy cźaßa, so mohke ßo wukhowacź. Hory a brjohi Czornego Morja ßu ſ milijonami makych ptacźich cźěkow, woßebje sybow, schcźihlizow, cźeŕwjenych rocźkow atd. pokryte.

Ssamo w Syriſkej, ſ Paläſtinu mjesowazej, je ßo wulki ßněh naschok. S Aleppa pißaju, so je ßo tam ßněh 24 dnjow sa ßobu schok, a so je město wot swonkowneho ßwěta zyle wotsamknjene. Wobkhad po želesnizach ßo hacźi. Boja ßo, so hłód a njeměry wudyrja.

* Ssylne ßněhowe mjeczele w poknóznych stronach sjednoczenych statow poknózneje Ameriki sakhadźeja. Wobkhad po želesnizy je ßo sastajicź dyrbjak. Město Chicago je nimale bjes telefonskeho a telegrafiskeho swjaska.

* (Do ßněhoweho mjeczela pschiſchli.) Maſchinſkotšělbne wotdźělenje 1. regimenta tirolſkich honjerjow je pschi pschekhodźe psches Hesl w Stubajskim Dole do ßněhoweho mjeczela pschiſchko. Wóßom muži je ßebi nosy straſchnje swosebiko.

* (Spytane mordarſtwo.) W Meidlingu pola Wina je 64lětnu swudowjenu Gerslehnerez jejny ſtwiny wotnajeŕ, jedyn kowaŕ se ßekeru k semi sbik a ju ßmjercź straſchnje sranik. 70 krónow rubiwschi mordaŕ cźekny, tola jeho bórsy sajachu.

* (Ssmjertne njeſboże jeneho wojerſkeho lětarja. Pola Doberiz (njedaloko Barlina) bě ßo 23lětny leutnant Stein ſ telegrafneho bateillona cźißko 3, k wobkhadnemu wotdźělenju komandowak, kotrež póndźelu rano pospyty ſ lětadłami cźinjesche. Stein ſ 20metrowej wyßokosczе na semju padnywschi ßebi nop rosraſy. Wón bě hnydom morwy.

* (Wobcźežne wukhowanje.) Do ßmjertneho stracha ßu njedźelu w nozy wobydlerjo jeneho doma Müllerſkeje drohi w Barlinje pschiſchli. W prědkownej khěži bě w jenej kuchini woheń wndyrik. Hdyž wohnjowa wobora pschijědże, běchu ſkhody a něktore wobydlenja hižo polne kura. Psches dwaj mjechaniſkaj rěblej ßo 12 ludźi wukhowa, kotrež ßo do hojerńje dowjesechu.

* (Spalena ſtohriwnowſka papjera.) Na dwórnischczu w Tripteſu bě wjeßele towaŕſtwo ſhromadźene a pytasche ßebi dołhu khwilu hacź k pschichodnemu cźahej sahnacź. Jedyn ſhosczow, chzyſche worczíſnu njenadpadnje sapkaczicź a teho dla pinczníkej ſkradźu sawalenu ſtohriwnowſku papjeru do ruki stkóczi. Pinczník pak ßebi myßlesche, so chzedźa jeho sabkasnicź, měnjesche, so jemu kruch nowinſkeje papjery dadźa. Wón teho dla papjeru hnydom do wohnja cźißny. Płomjo też na pjenjesy njedźiwasche, a tak bě se ſtohriwnowſkej papjeru hnydom nimo. Duž dyrbjesche darniwy knjes hischcźe ras do móschnje pschimnycź a sapkaczicź. Tola tón krócź wón pjenjesy na blido naßadźa.

* (Woßudna hońtwa ſa lawami.) Mr. Georga Grey, młódschi bratr jendźelſkeho ministra sira Eduarda Greya, je w Natrobi w Indiſkej na rany wumrjeł, kotrež bě na hońtwje ſa lawami poczerpik. Grey 29. januara hromadźe se ſirom Alfredom Peaseom pschi Athuſkej rězy ſa lawami ßlědźesche. W ßwojej hońtwarſkej roshorjenosczi ßo wón ſkhrobli do prědka jěchacź a do czrjódy lawow tſělicź. Bližschi wokomik hobrſki law na njeho skoczi a jeho konja k semi storhny. Hdyž ſir Alfred Pease a druſy pschedwjedniży pschihnachu, mějachu woni žałoßny napohlad. Law Greya w khlamje dźerżesche, tſchaßesche a dajesche jeho kaž mysch. Jenoż ſ najwjetſchej rózu ßo hońtwarjam poradźi, swěriſku jeho wopor žiwy wutorhnycź. Žałostnje roskußaneho hońtwarja do hoſpitala w Natrobi donjeßechu, hdźež je wón na ßwoje rany wumrjeł. Grey bě woßebje teho dla do Natrobi pucźował, so by žadnu drużinu antilopow, bongo rěkazych, tſělak. Jenoż mako běłych hońtwarjow ßu hacź dotal jeneho bongoa tſělili.

* (125000 hriwnow pſchekſchiwił.) Wyſchſchi telegrafowy aſſiſtent Huttanus w Bonnje je 125000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cźeknył. Někotſi saſtojniży, kotſiž ßu jemu ſe ßwojej njekedźbliwosczu pſchekſchiwjenje połožili, ßo samolwiczi sczinja.

* Bóleßław w Schleſyſkej, 25. januara: Wczera pschipołdnju ßo na ludźazy cźah wótrje wutſěli. Kulka wokno wosa pscheraſy a mkodeho mużſkeho cźežko srani, tak so dyrbjachu jeho do khorownje donjesczˊ. Skuczerja njeſpósnachu.

* Sswoju ßmjercź ſe ſpalenjom namaka póndźelu na dworje w Neuſalkenburku pola Jablonje w Czechach 6lětna dźowczičźka pohoncźa Hanuſcha. Drasta ßo jej sapopadże, hdyž bliſko khachli ſtejesche. Pomoz pschepoſdże dóńdże.

* Czehodła je wěża w Piſy w Italſkej nakhilena? Pod sakładom tuteje wěże ßu ſbytki stareho kanala naſchli, kotryž je najſterje pschiczina, so je ßo wěża do boka nakhiliła.

* (Dwaj franzowſkaj lětarjej ßo ſaraſyłoj.) Hdyž w Donzy lětarjej Noel a de la Torre po jenohodźinſkim lětanju k semi dele leczeſchtaj, jeju lětadło ſ wyßokosczе 80 metrow na dobo na semju dele padny. Wobaj lětarjej ßo saraſyſchtaj.

* (Wjelki.) Se wſchelakich kónzow ruſkeje Pólſkeje powjesczе pschikhadźeja, so ßo tam wjelki pokaſuja.

* (Njenadźite herbſtwo.) W Hammondu w Amerizy wobſtaraczeŕ na želesniży jenej knjeni woßebje ſdwórliwje poßkużowaſche; so ßo jej tak seſpodoba, so wona jeho ſa herbu ßwojeho wulkeho tamoženja postaji.

* (Kholera.) W Medinje w Arabiji je 40 cźłowjekow na kholeru ſthoriko; ſ nich je 18 wumrjeło.

* Blidaŕ August Knabe, kiž ßo léta 1842 we wßy Volkramshauſenu pola Nordhauſena narodźi, bu pſched 15 létami ſa morweho wuprajeny. Wón je 43 lět hižom we Zweibrückenu pola Rhyna ſ domom; tola to jeho pschiwuſni njewjedźachu, teho dla namjeto-

wachu, so by sa wotemrjeteho wosiewjeny byk. Pschipadnje psched nĕkotrymi dnjemi cłowjek se Zweibrückena do Volkramshausena pschischedschi Knabejowych pschiwusnych sesna, a tak so psches nich swĕscźi, so je hižom sdanliwje shubjeny hischcze żiwy.

* W New-Yorku pschi pschekładowanju s wosa na cłołm tójschto dynamita rosbuchny, to bĕ s tajkej mozu, kaž by semja rżaka. Tyżazy woknow cźischcź powĕtra snicźi. Morjenych bu nĕhdże 26, ranjenych żu na sta, mnosy buchu do rĕki wjerhnjeni.

Wużudźenja.

Khostanska komora. Sahrodnik H. Dietel w Kamjeńzu bĕ se schulskimi holzami na njekasanske waschnje wobkhadźak. Jeho ke khostarni na 3 lĕta a k shubjenju cźestnych prawow na 5 lĕt sażudźichu.

⨯ Rĕsnika G. M. Döringa w Sprembergu, w Mĕrkowje narodźeneho, bĕ kawniski żud k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja sażudźił, dokelż bĕ wón tuberkulosne płuza jeneho howjada s dźĕła rospschedak. Döringowe powołanje żo sacźiżny.

⨯ 75lĕtna rentu dostawarka Marja Lehmannowa na Židowje bĕ wobskorżena, so je w swojim wobydlenju njekasanski wobkhad 18lĕtneje żkużobneje holzy Holfkez s woženjenym dźĕłacźerjom Kießlingom cźerpiła. Lehmannez mózesche dopokasacź, so je bjes winy a so teho dla wuwinowa.

K żejmskim wólbam w 5. sakskim wjeßnym wólbnym wokrjeżu.

Lubi Sserbjo, hižo saż'
Nam tu kiwa wólbny cźaż,
Sapóżkanz nasch dotalny
Je nam psches żmjercź rubjeny.
So njebychmy shubili
Sserbske mĕsto we żejmi,
Dyrbimy żo roshladacź,
Hacź we Sserbach nihdże żnadź
Njeje jena wożoba,
Kiž hicź mohła do żejma
A kiž tam po mózносcźi
Pjaty wokrjeż sastupi.
Powschitkownje snate je,
So je w Sserbach nam'kany
Dobry pschecźel Sserbowstwa,
Kotryż hicź chze do żejma.
Wón tam bydli w Brĕsynzy,
Pschedstejicźeŕ gmejnski je,
Arnoscht Bart jom' rĕkaju,
Ma tam żiwnosćź ratarsku.
Pódla wjedże pschekupstwo,
Nawuknył je derje to,
Tak so jeho sdźĕłanosćź
Snata tež je hižo dosćź.
Wón ma myżl kschesćźansku,
Dźerżi żwĕru k Sserbowstwu,
A schtoż hewak żłyschał żym,
Porucźicź joh' mózu wschĕm.

Pschednoschki tež tu a tam
Wón je hižo dźerżał nam,
Pschi tym żwoje smyżlenje
Je tak podał na sjawne.
My żmy psches to spósnali,
Hdyż wón budże we żejmi,
Sa cźo budże kłoßowacź,
Schkódnym wĕzam wobaracź.
Wulzyważny nadawki
Wuradźecź b'dźa we żejmi,
Schulski sakoń tež je to,
Schtoż saż dyrbi snowicź żo.
Chze, hdyż thesy Zwickowske
Stare bójske wĕrnosćże
S lesćźu chzedża wotstronicź,
Pschecźiwo nim wustupicź.
Ale to wschak kóżdy wĕ,
Ssam wscho dozpicź njemóże,
Duż Bóh daj tam wjele tych,
Jako wón je smyżlenych.
Nowocźażne pohanstwo
Prózuje nĕtk jara żo,
So se żwojej njewĕru
Schkodźiło by kschesćźanstwu.
Haj, a tajkich pohanow
Stow je, wjele tyżazow,
A jich liczba pschibĕra
Bohużel dźeń wote dnja.

W naschim pjatym wokrjeżu
Sserbjo maja pschewahu,
Tola Nĕmzy tež chzedża
Kloß'wacź s nami sa Barta.

Falka, gmejnski pschedst.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revĕrje.

Póndźelu 13. februara 1911 ma żo
20 rm **brĕsowych, 20** rm **khójnowych schcźĕpow,**
100 = **khójnowych kuluchow,**
50 khójnowych, 100 twjerdych dolhich hromadow,
80 rm **khójnoweje rubaneje walcźiny,**
sestajenych pschi schożeju, pschi Nowowjeżnjanskim pucźu a sady Komorowskeje hajnkownje,
s wumĕnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, sa **hotowe pjenjesy** na pschesażdźowanje pschedawacź.
Shromadźisna 1/2 10 hodźin w Komorowskim hoscźenzu.

Kupjanske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

W **Dubjanskim hajniskim revĕrje** ma żo **póndźelu 13. februara 1911**
nĕhdże **160 khójnowych dolhich hromadow,**
60 hromadow khójnoweje walcźiny
sa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pschesażdźowanje pschedawacź.
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi rĕsaku.
W Dubom, 2. februara 1911.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

W hajniskich revĕrach **Worzynskeho** knjejstwa ma żo **wutoru 14. februara t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin**
158 twjerdych dolhich hromadow,
13 twjerdych hromadow walcźiny,
39 rm **dubowych a brĕsowych schcźĕpow a kuluchow,**
5 dubowych pjeńkow,
1 wólschowy, 1 lipowy a 12 brĕsowych wużitkowych kruchow sa wojnarjow
s wumĕnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschesażdźowanje pschedawacź.
Sapoczatk we Worzynje w Kunathez kerkach.
W Bĕłej Horje, 4. februara 1911.

R. Beschow.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. februara t. l. budża żo na knjeżim dworje we **Łupoji** sa hotowe pjenjesy na pschesażdźowanje pschedawacź:
55 rm **khójnowych kuluchow a halosow, 110 khójnowych dolhich hromadow, 80** rm **liscź. a khójnoweje walcźiny, 12** rm **khójn. pjeńkoweho drjewa, 100 schmrĕkowych żerdźow I—III, brĕsowe dolhe wużitkowe drjewo a khójnowe klozy.**
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi Łupjansko-Pżowjanskim pucźu, w 9. sahonje.
Knjeżi dwór we Łupoji, 9. februara 1911.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 15. februara 1911 dopołdnja wot 10 hodźin ma żo na **Łuhowsko-Khażowskim revĕrje**
105 rm **dubowych schcźĕpow a kuluchow,**
2 = **bĕtnatskeho drjewa,**
56 dubowych a khójnowych dolhich hromadow
na pschesażdźowanje pschedawacź.
Sapoczatk awkzije pschi dobrej wodże w Khażowje.

Hajniske sarjadnistwo.
M. Teubner.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi żitnych wilach 4.
— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnosćźow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźĕłanje kupjow a liscźinow wscheje drużiny, sestajenje wschĕch druhich pißnych dźĕłkow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rĕczu tež żerbski. —

Liebsch,
żuduiski aktuar sw. żkużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wĕzy atd.
Rĕczi żerbski.
— Telefon cźiżło 177. —
Pschesażdźowanje leżomnosćźow

Drjewowe awkzije:

Wutoru 14. febr. pschipołdnju w 1 hodź. na Wujeżkowskim revĕrje w Heimrichez hoscźenzu w Bukezach.
Ssrjedu 15. februara popołdnju w 3 hodź. w skale we Wadezach (brĕsowe drjewo).

„Wot 3 lĕt na hrosnu wumpjeru cźerpjach. Hižo po 3dnjowym nałożenju **Zuckerowehopatent.lĕkarskeho mydła** bĕ wuspĕch widźomny.

Jĕtseschka

sthnyjachu, a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bĕ moja koża zyle cźista. P. N."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najżylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrschez** naślĕd., **Strauch a Koldy.**

Wólbna shromadźizna

w Hrodźiščežu.

Njedźelu 12. februara popołdnju 1/2 4 hodźin
šo kandidat sa wólby do sakskeho šejma

kujes gmejnski pschedstejičer
Ernst Bart s Brěsynki

w **Juraksez hosćenzu** wuswolerjam pschedstaji a šwój politiski program roswije. K temu šo šwobodna rosmołwa pschisamknje.
Wschitzy wuswolerjo šo do shromadźizny pscheproscheja.

Wješne wólbne towarstwo.

Ssrjedu 15. februara popołdnju w 6 hodź. budže knjes Bart w hosćenzu w Ssowrjezach a njedźelu 19. februara popołdnju 1/2 4 hodźin w Bergmannez hosćenzu w Hnaschezach rěčeć.

Runje wušła:

Rěčnica delnjoserbskeje rěče.

(Lehrbuch der niederwendischen Sprache.)

Druhi dźěl.

Napisał farař Šwjela we Wochozach.
W Khoćebuzu 1911.

Dostać pola knihikupcow abo přez autora sameho, adr.: Pfarrer Schwela, Nochten b. Boxberg O.-L.

Ssobotu 18. februara sapoczinje šo
wupschedawanje po inventurskich płaczišnach
to rěka s wjetscha niže nutskupowanskich płaczišnow.

Wobleczenja sa hólzow a młodych pachołow hacž do mužazeje wulkosćze.

Mužaze jupy, paletoty, pótniki, spódnja drasta atd.

Drasta sa holzy kóždeje staroby hacž sa dorosćenych.

Žaketty, mantle, blusy, schórzuchi, khapy, klobrki atd.

Hódna twora bjes smylkow, spodźiwnje tujo!

K selenoschtwórtkowskim daram a k jutrownej potrjebje šo hodźaze.

Ernst Jenke w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu 9.

Wošebita pschedawarnja sa holczazu, hólczazu a mužazu drastu.

Najwjetschi wubjerk! Krucze sprawne!

Sa rentierow a kapitalistow,

kotsiž chzedźa šo šnadź w Budyschinje sašydlicź, **nown khěžu** w położenju pschichodneho czaša blisko husarskich kasarmow na pschedań poruczam.

6000 mk. napłaczenja. Khěža šo hacž do 10% dani. Dalsche je shonicź na Tšélanskej drósy 6 po 1 skhodźe.

(K temu czišku pschiloha.)

Khěža czo. 67 w Khrósczizach s 3 kórzami 46 □prutami pola, 5090 hriwnami wopaleneje kašy je psches podpisaneho hnydom na pschedań. Khěža wo šrjedź wšy leži; hacž do léta 1907 je w njej žiwe pjekarstwo a klamarstwo było, kotrež mohło šo tam hnydom sašo pschiprawicź. Khěža šo też sa kóždeho rjemješlnika abo wikowarja hodźi.

G. Smij w Panczizach.

Evang. šerbske towarstwo we Wochosach

směje **jutsje, njedźelu 12. februara,** popołdnju w 4 hodźinach pola Domaschez

pschednoschk wo hnojenju.

Wschitzy hospodarjo šu k temu pscheproscheni.

Njedźelu 19. februara wječor 1/2 8 hodźin budže pola Domaschez

šwójbny wječor

s dźiwadłom a spěwami. Sastup 20 pj.

Hosćo, też s druhich wšow, šu witani. **Pschedšydstwo.**

Rakeczanska „Lipa"

šwječi **njedźelu 12. februara t. l.** šwój

31. salożeński šwjedźeń

w hosćenzu „Sakskeho doma" w Rakezach.

Popołdnju 1/2 4 hodźin: **šwójbna shromadźizna,**
wječor 1/2 8 hodźin: **dźiwadło a bal.**

K temu wschón šerbski lud a wschě šerbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschuje a w bohatej liczbje wocžakuje

pschedšydstwo.

Kharty šu pola pschedšydy Miczki a dopišowarja Kruže doprědka dostacź.

»Meja« Radworska

(zapis. tow.)

zmeje hakle **19. februara 1911** pop. w **4** hodźinach, pola Delankec

hłownu zhromadźiznu.

Přičina: Wulka wjetšina přinoškow njeje zapłaćena.

Po wustawkach § 8 c pominam dołžnikow hač do **12. februara** pola pokładnika w Radworju čisło 24 swoje zastate přinoški wurunać.

Předsyda.

Duchownje wobdarjeny **hólz,** kotryž chze **knihiczischczerstwo** nawuknycź, móže jutry jako

wuczobnik

sastupicź
w **Ssmolerjez knihiczischczerni.**

Hólz kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, wuczbu namaka pola **A. Biesolda** na bohatej haży. Tydźeńšzy dostanje 1 hriwnu.

Wuczobnik.

Ssyna sprawneju starscheju, kotryž chze **schewstwo** nawuknycź, jako wuczobnika pyta

August Nowotny,
schewski mischtr we **Lomsku.**
Póst: Khróst-Lomsk.

Khěža

w Bukezach cziško 61 je na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Pawoła Müllera** tam.

Khěža

we Kusy cziško 42 pola Radworja s polom a luku je na pschedań. Napłaczenje, kaž šo hodźi. Dalsche je tam shonicź.

Dobry dźěczazy wós

je prjeczčehnjenja dla na pschedań na schulerskej haży 21 po 3 skhodach.

Hólz, kotryž chze **rěsnistwo** nawuknycź, móže jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi jako wuczobnik sastupicź pola

W. Nowaka nasl.
(měječel Pawoł Neumann, rěsniski mischtr)
na schulerskej haży 6.

Kucharki, stwinske a šłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k šwinjom, wotroczkow, šrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłaczerske šwójby pyta hnydom abo posdźišcho pschistajerka **Görlichowa** na šukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hejtmana

evang., woženjeneho, niz pschemłodeho pyta

knježi dwór we Wutolczizach.

Najwutrobnischi dźak

knježim wuczerjam **Nawzy, Sskodeńkej** a **Kralej** sa lubu pomoz a podpjeru pschi srjadowanju šwojeho salożeńskeho šwjedźenja w towarstwowym mjenje praji

pschedšydstwo Njeswaczidlskeje „Jutrnizy".

Pschiloha k czišku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. februara 1911.

Placzišny rěsneho slotu na Drażdżanskich slotnych wikach.

6. februara 1911.

Placzišny po zentnarju w hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	45—48	85—88
franzowske	—	95—100
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	80—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—39	71—77
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	30—33	67—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—44	72—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	36—39	68—71
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—35	62—66
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—30	56—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	50—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44—47	77—80
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—43	71—76
3. žnadnje pizowane	34—39	65—70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57—60	87—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	82—86
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—51	75—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich słschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	48—49	64—65
2. mjaßne	45—47	61—63
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—44	57—60

Placzišny žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje.	W Budyschinje. 4. febr. 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 9. febr. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	9	50	10	—
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	12	9	40	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	5	7	25	7	—	7	25
Jeczmjeń	7	50	8	60	8	—	9	—
Wows, 50 kilogr.	7	80	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Wola	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	40	2	80	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	10	25	19	50	15	—	18	—
Ržana muka 50 "	8	75	12	—	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 100 "	4	16	4	34	3	65	4	30
Proßata 431 schtuk, schtuka	14		29		—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—		5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby	—		5	40	5	—	5	80
Pschenični gris	—		6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—		6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 40 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 85 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 50 np. hacž 15 np. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacž 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacž 12 hr. 04 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

9. februara 1911

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 70 np., wowß wot 7 hr. 50 np., hacž 7 hr. 75 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 10. februara: Symne, rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedźelu Septuagesima rano w 7 hodzinach duchowny Tischer němsku žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

S druhich wozadow: Pětr Jan Stahl, friseur w Draždźanach, s Marju Almu Nyczej we Wjelkowach. — Khorla August Hajesch, pohonc w Budyschinje, s Marju Almu Pjechez w Czeschkezach. — Khorla Petrasch, dźěłaczet w Demjanach, s Marju Madlenu Bergmannez s Jamneho. — Jan August Nowotny, žiwnoscet w Holeschowskej Dubrawzy, s Johann Augustu swud. Urbanowej rodź. Sejlerjez tam. — August Schczěpank, khěžet w Hermanezach n. Spr., s Lejnu Hanslez w Morikowje. — Jan August Mět, fabrikski dźěłaczet w Merkowje, s Friedu Kamillu Graubnerez tam.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi**: Waltat, Ernsta Gustava Domascha, kopornikeho dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Max Werner, njemandź. ž. w Hrubjelczizach. — Bertha Hildegard Elfrieda, Bohuwěra Emila Wowczerja, wuczerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Hana Margareta, Bjedricha Oskara Bärwalda, kopornikeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Emma Toni, Jana Augusta Sendy, maschinista na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Woldemar, Kurta Schörniga, dźěłaczerja na Zidowje, žyn.

S druhich wozadow: Erna, njemandź. dź. w Nowych Spytezach. — Elsa, njemandź. dź. w Semichowje. — Kurt Jan, Hermanna Pawoła Kliescha, tyscherja w Semichowje, ž. — Gertrud Elsa, Reinholda Schliważa, wyschscheho schwajzarja w Huszy, dź. — Willy Alfred, Hermanna Willya Hultscha, wobžedźerja rěsaka w Dreczinje, ž. — Marja Martha, Ernsta Augusta Löhnerta, kublerja w Zokowje, dź. — Elsa Martha, Ernsta Alwina Pětki, pohonca w Huszy, dź. — Lejna Marja, Augusta Eichlera, žiwnoscerja w Nowej Wšy p. Njeßwaczidła. — Jan Richard, Augusta Rychtarja, pohonca w Banezach, ž. — Ernst Kurt, Augusta Bara, žiwnoscerja w Krónzy, ž. — Ernst Pawoł, Jana Augusta Kschižana, khěžerja w Scheschowje, ž. — Alfred, Khorle Augusta Becka, khěžerja w Komorowje p. Rakez, ž. — Frieda Martha a Elsa Emma, Jana Augusta Schlozy, murjerja we Wulkej Dubrawje, dwójniskej dź. — Martha Liesbetha, Ernsta Hermanna Kopacza, hospodarskeho pomoznika w Khrósćze, dź. — Martha Emma, Augusta Pjecha, khěžerja a dźěłaczerja w Bukezach, dź. — Hermann Waltat, Khorle Augusta Donatha, rěsniskeho mischtra w Bukezach, ž. — Bjedrich Waltat, Khorle Hendricha Mucerja, žiwnoscerja we Luscžu, ž. — Ernst a Marczin, Jana Augusta Schustera, žiwnoscerja w Nowych Boschezach, dwójnikaj. — Jan, Jana Ernsta Mětracha, khěžerja w Krakezach, ž. — Emma Paula, Maza Pawoła Karicha w Lichanju, dź. — Max Waltat, Jana Ernsta Grützнera, skakarja w Lichanju, ž. — Emma Martha, Khorle Augusta Kalicha w Nowej Wšy p. Kluscha, dź. — Margaretha a Arthur, Khorle Püschela, wobydlerja w Sdźeri, dwójnikaj. — Johanna Martha Haserez, želesniskeho dźěłaczerja w Dubrawzy, dź. — Kurt Waltat Schönig, dźěłaczerja w Dubrawzy, ž.

Zemrjeół:

W **Michałskej wozadze**: 1. februara: Jan Ernst August Soba, měschczan a privatier tu, pryedy pchekupz na Zidowje, 48 l. 10 m. 21 d. (khowany na Zidowje). — 3. Hana Selma Vierigez, bywscha swud. Schädelowa, Jurja Maza Kranza, khěžerja a sčelbarja w Malym Wjelkowje, mandźelska, 52 l. 3 m. 5 dn. — 4. Khorla August Neumann, tkalz s Holbina, w sastaratni na Zidowje, 72 l. 8 m. 3 dn. — 6. Augusta Margareta, Jana Maza Gärtnera, dźěłaczerja na Zidowje, dź., 1 l. 11 m. 8 dn. — Ernst Robert Müller, kamjenjeczeßat s Ruchbacha p Kinsbórka, w sastaratni na Zidowje, 63 l. 11 m. 1 dź.

W **katholskej wozadze**: 2. februara: Ernst Kubiz, privatier w Budyschinje, 71 l. 4 m. 9 dn. — 5. Hilžbjeta, Jurja Lukascha, privatiera w Budyschinje, dź., 7 l. 14 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Septuagesima smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Septuagesima smeje farat Domascha rano $\frac{1}{2}$8 hodźin němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje.

Popołdnju $\frac{1}{2}$4 hodź. smeje farat Domascha žerbsku spowjedź. — Ssrjedu wječor we 8 hodź. budże němska biblisa hodźina.

Wulke wulutowanje

s **MAGGI**owymi korjenjenjom :: poliwkami :: juschkowymi kóstkami.

Najlěpsche je porucza

Khorla Preisser jun. pschi žitnych wikach 24.

Železniski jěsdny plan
ša Bělu Wodu,
płaćazy wot 1. oktobra 1910.

S Barlina=Khoćebuša do Běleje Wody
517, 737, 1036, 1156, 113, 213, 417, 557, 707, 1114.

S Běleje Wody do Khoćebuša=Barlina
522, 739, 1038, 1206, 114, 419, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Běleje Wody
513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Běleje Wody do Shorjelza
518, 740, 848, 1206, 221, 455, 535, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka
527, 751, 857, 230, 550, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běleje Wody
508, 728, 1027, 1145, 200, 408, 658, 1105.

S Cžorneje Wody do Wrótšławja.

S Cžorneje Wody		6,29	9,3			4,27	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,36	7,43	10,17
Cžorny Kholmz		6,50	9,34			4,48	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36		5,00	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,6
Klětno	5,31	7,34	11,00			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,7	11,19		6,8		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24			6,26 7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49 8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,10		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótšławja	10,30	1,02	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótšławja do Cžorneje Wody.

S Wrótšławja	11,8		6,11		10,45	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30		1,7	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	11,20	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	11,38	1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,9		9,35		2,32	—	8,30	12,26
Delni Wujesd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00
Cžorny Kholmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Cžorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wilach 1 **telefon cžißło 415**
porucza ßwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Roseßkanje w cžwizach a bleschach.
Proschu ßebi płaćišnowy sapiß žadacz.

Zuse suby,
plombowanje
w khmanym wuwjedzenju.
Suby do słota ßadzene.
schtapacze na suby, króny.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta
a swonkowneje lawskeje haßy,
prjedy na theaterskej haßy.

Nasche
inventurske wupschedawanje
je ßo sapoczało
a traje hacz do 25. februara.
Na pschedań pschińdu
po wurjadnje tunich płaćišnach
pschi inventurje nasad stajene twory, kaž tež **někotre wurjadne** składnostne dźělby. Poniženje płaćišnow je s wjetscha na etikettach widźomnje wosnamjenjene.

Symske rukajzy.
Koža s podschiwkom schtrykowane
1.50 mk. 25 pj.
Tele rukajzy hacz 2.50 mk. płaćachu.

Symske khapy a mězy
Seria I II III
90 pj. 50 pj. 10 pj.
Tele khapy płaćachu hacz 2.75 mk.

Symske soki.
Jenotna płaćišna 3 pory **1 mk.**
Tele soki por hacz 45 pj. płaćachu.

Spódnje ßuknje
s pol ßuknja a moschkoweho flanella
Seria I II III
4 mk. 2. 25mk. 1.10 mk.
Tele ßuknje płaćachu hacz 5.50 mk.

Barchentowe kholowy
Seria I II III
1.85 mk. 1.25 mk. 85 pj.
Tele kholowy hacz 2.50 mk. płaćachu.

Dźěcźaze wobleczenja
barcheut. velour. wołmj. ßomocź.
1 mk. 1.50 mk. 3 mk.
Tele wobleczenja hacz do 4 mk. płaćachu.

Dźěcźaze schórzuchi, běle.
Jenotliwa płaćišna po **1.25 mk.**
Tele schórzuchi hacz do 2 mk. płaćachu.

Dźěcźaze schórzuchi, pišane.
Seria I II III
1.25 mk. 85 pj. 50 pj.
Tele schórzuchi hacz do 2 mk. płaćachu.

Wołmjane schórzuchi
po **80 pj.**

Gumijowe paßy
Seria I II III
75 pj. 50 pj. 25 pj.
Tele paßy płaćachu hacz mk. 1.25

Cžajowe schórzuchi,
běłe a pišane
Seria I II III
1.20 mk. 90 pj. 60 pj.
Tele schórzuchi hacz 1.75 mk. płacź.

Reformske a lazate schórzuchi
Seria I II III
2.50 mk. 1.75 mk. 1.00 mk.
Lěpsche bluły se židy a zankow jara tunjo.

Žoujaze schaty
Seria I II III
2.25 mk. 1.50 mk. 75 pj.
Seria I wołebje wołebne koschle wopschija.

Wuschiwane a zankate ßuknje
Seria I II III
4.25 mk. 3.00 mk. 1.00 mk.
Wołebje ßo sa njewjesty a konfirmandki hodźaze.

Spauske pschikrywy
Seria I II III
2.00 mk. 1.25 mk. 1.00 mk.
Tele spanske pschikrywy ßu s dźěła něhdźe 2 metraj dołhe.

Pschikrywy s filzoweho ßukna, wuschiwane
Seria I II III
3.75 mk. 1.50 mk. 85 pj.
Tele blidowe pschikrywy hacz 5.— mk. płaćachu.

Teppichi a łožowe pschedłohi
hižo po **40 pj.**
Płaćišny sa to ßu wołebje tunje.

Sofowe puzawki 45 pj. **Sofowe pschikrywy** sa ßydło 95 pj.
Wóskowy barchent meter 65 pj. **Tylowe běhaki** 50 pj.
Sslomniki, składnosćz 135 pj. **Wupjerki** 300, 400 pj.
Schtalty hódne hacz 4 mk., 150 pj. **Schantka** 3 scht. 125 pj.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3. — Telefon 488.

Moje lětuſche

inventurske wupředawanje

ßo

ßrjedu 8. februara

ſapoczńje a wopſchija

wſchè wotdźělenja mojeje pſchedawarńje.

Jan Jurij Pahn.

Nótaze dźaki
ßerbſke a němſke
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Złamanu schokoladu

tež lěpſche druźiny wopſchijazu,
punt po 1 mk. porucza
Moritz Schmidt
w **Budyſchinje**
pſchi mjaßowych jědkach.

Pſcheńcznu muku a nudle

porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Czerſtwy łój *ct.* po 40 a 50 pj., zyle tołſty **połcź** *ct.* pſchi 5 *ct.* 90 pj., **ßadło** *ct.* 75 pj., **ſylſu** *ct.* 40 pj., **plèzazy tuk** *ct.* 100 pj., druhu druźinu **kołbaßy** *ct.* 60 pj. porucza
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Poruczam wubjerne
murjerſke a tſěſchne zyhele, drainěrowaze roły atd.
Albert Krauſe,
parna zyhelnicza w Měrkowje.
Telefon: Khróſt-Łomſk cźišło 17.

Powſchitkowny němſki kreditny wuſtaw.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějazy.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3 měßacźnym wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměßacźnym wupowjedźenju 3% | **pſchi 6 měßacźnym wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſchcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy.)

Podklócźe a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany.
Jenoż **Todor** žadajcźe a bjerćźe. Jenoż woprawdźity porucza
Stranch a Kolde, drogownja,
ſ napſchecźa katholſkeje zyrkwje.

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Płotowe zyhele, ſchtomowe koliki

pſchedawa
Clauß
w Borſchczi p. Dubeho.

Najwjetschi skład
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješćel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólčki
atd. atd.

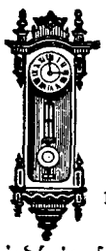
Čorne a pißane
drastne tkaniny
jenobarbne, ßmuhate, kaž tež **kaschećikate**
w rjanym wubjerku po poměrnych plaćišnach
porucža
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Poručam něhdže 1000 qm **jendželskeho schifra,** kotryž je hižo ras na tšěsche ležał, sa 1 mk. 80 pj. po qm.
Teho runja poručam **nowu schifrowu tšěchu** s najlěpscheho thüringskeho schifra po staroněmskim waschnju ßo kryjazeho, sa 2 mk. 20 pj. qm. po pschihodnych plaćerskich wuměnjenjach.
Schifer móže ßo pola mje wobhladacź.
August Schumann,
tšěchikryjerski mischtr na Tšělanskej drózy 6.

Paul Giebner
w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucža ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecź wulkich pinzow.
Wino k poßylnjenju a k strowosći.
Wino k ßwjedženjam atd.
Tym, kotryž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedženju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacź pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pućowanskich wudawkow nimam. :: ::

Brühlski cźaj
(sakońšzy sakitany cźo. 132786)
je ßo wurjadnje wupruhował psche **drjenje, rheumatismus,** woßebje psche **shibadłowy rheumatismus, wicź, pucherjowe** a **jerchenjowe cźerpjenje.**
Woprawny Brühlski cźaj (tej) je jenož **w haptykach** dostacź.
Direktnje jón sćele: **Jelenjowa haptyka we Wósporku.**
Telefon cźo. 4.
Pomałki ale wěsty wuspěch!

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na swonk. lawskej haßy 5.
Jencź pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wulkadne wokno, s płaćišnami wupołożene, wobhladacź.**

Spěwarske,
serbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože
swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 7. Sobotu 18. februara 1911. Lětnik 70.

Pruſzy Sserbja, ſakhowajćże ſserbſku ſemju!

Pſchezo a pſchezo ſaſzo cźitamy, ſo tu a tam w pruſkej holi ſa wuhlom wjercźa a ſo ſu wuhlo namakali. Piſche ſo też, ſo tu a tam wobſzedźerjo hižo ſwoje pola, łuki a lěſzy pſchedawaja, hdyž je doſtanu derje płaćene. To je wěſo kóždeho wěz, ſe ſwojim wobſzedźeńſtwom ſaſzkužićˇ, nichtó jemu to wobaracˇ njemóže. My też niz! A to my też njechamy. Ale jeno dobru radu chzemy dawacˇ. My Sserbja dyrbimy ſo wo tule ſa naſz nimo měry waˇznu naležnoſcˇ ſe wſchej raſnoſcźu ſtaracˇ. Nam hroſy ſtrach!

Pomyſlcźe ſebi, jeli ſo ſo nětkle zyła Wojcrowſka wokolina — wſchudźe tam wuhlo namakaju — pſcheda ſe ſserbſkich rukow, ſchto to potom ſ tamniſchimi Sserbami budźe? Hlej, ty nětkle pſchedaſch ſwoju rolu moje dla tajkemu akzijowemu towarſtwu. Ty doſtanjeſch rjany pjenjes, ſawěſcźe! Ale, pſcheczelo, ſchto ſy pſchestał bycˇ? Bur, ratař! Ty džě ani pólka, ani łuczki, ani kerczka wjazy nimaſch. Ale ſwoju khěžku — mi ty wotmolwjeſch — tu ja hiſchcźe mam a pjenjes doſcˇ, ſo móžu žiwy bycˇ. A dreˇcˇ ſo wjazy njetrjebam dźeń wote dnja! To wſchak je wſcho dobre, ale pomyſl ſebi: Pjenjeſy, te ſu kulojte a ſo ſwukuleja. A ſchto ſawoſtajiſch ſwojim dźeˇcźom? Wone budźa — w nětko doſpołnje induſtrialnej wokolinje — khodźicˇ do fabriki na dźěło. Ani hruſlika ſemje pak njeſměja ſwojeho, a wobſkoržowacˇ traſch budźa cźaſto ſwojich wótzow, ſo jim niz kuſka ſemje njewoſtajichu. A njebudźe to pola twojich dźeˇcźi hiſchcźe tak, wěr mi, pola twojich dźeˇcźidźeˇcźi tak budźe. A nětko myſli na to: Po wěſtym cźaſu budźa tele cźorne pokłady naſcheje ſemje tola ras wudobyte. Schto potom? Kcźějaza ſerbſka hola, to budźe ſcherjaza, dźěrata puſcźina. A žałoſcźicˇ budźa tam mudre ptacźatka wo něhduſchej, ſaſchłej kraſzy!

A ty mi ſaſzo prajiſch: Schto pak to pomha twoje žałoſcźenje, hdyž njewěſch wupucźa. Docźakaj, pſcheczelo, ja jón wěm. Ty njetrjebaſch ſwoje pola pſchedacˇ, kaž wone ſteja a leža. Woni fabrikantojo kupuja też jenož te pokłady ſame. Maja ſa to ſwoje wuraſy: Langjährige Zahlungsfriſt a Tonnenzins. Ty jim pſchedaſch to wuhlo — polo woſtanje twoje. A žadaj ſebi je planěrowane wróczo! To ty doſtanjeſch! A hlej, kajki maſch to kraſzny dobytk! Pjenjes ſy doſtał rjanu hromadku, a twoje hona woſtanu też twoje. A twoji potomnizy budźa ſo cźi horzo dźakowacˇ, ſo ſy jim wobkhował ſwjatu wótzowſku ſemju. Dźaknu budźa bróſdu woracˇ, hdyž njetrjebaju kaž khudźi wuhnanzy do zuſeho ſwěta.

Hlej, ty tola też njechaſch, luby pſcheczelo, nam Sserbam tón kuſcźicźk ſemje wſacˇ, kiž hiſchcźe mamy. Duž njepſchedaj ſwoje wobſzedźeńſtwa, pſchedaj — hdyž to chzeſch — jeno to wuhlo! Schkoda by było tych wjele, wjele rjanych naſchich kubłow a žiwnoſcźow! Nam chże wutrobu ſo roskocźicˇ, hdyž cźitamy, kak ſu tu a tam hižo zyłu wjeſz pokupili. —

A něſchto chzu wam hiſchcźe radźicˇ, lubi Sserbja pruſzy! Wſcho, ſchtož pſchedawacźe nětkle a pſchezo, wſchitko cźińcźe pißomnje a budźcźe ſtajnje kedźbliwi, ſo waſz nichtó njetrunje. Sswět je falſchny a leſzny a židźa woſzebje, a Sserbja ſu dobrocźiwy, haj pſchejara dobrocźiwy lud. A dozyła njepſchedawajcźe niczo židam. Tych njechamy do naſcheho ſerbſkeho kraja měcˇ. Wſchudźe, hdźeˇ jich maju, ſpytaju jich ſaſzo wotbycˇ. Ale njeje to tak lohko, ſu drapa.

A też to wam hiſchcźe k wutrobje ſkožu: Nětkotſi ſpekulantojo ſhromadźa tu a tam ſerbſkich muži a ſpytuja jich pſches piwo a palenz ſwólniwych ſcźinicˇ k pſchedacźu jich polow. Tajke njehańbicźiwe ſapocźinjenje wotpokaſujcźe raſnje, kaž je to wotpokaſowachu dobri Sserbja w K. wokolinje. A hiſchcźe ras ſłyſchcźe moju próſtwu, naſchu próſtwu: Njepſchedajcźe **lohkomyſlnje** ani hruſlika ſerbſkeje ſemje! Sakhowajcźe ſwojim dźeˇcźom tute drohe, ſwjate herbſtwo!

Rachlowc.

Rěcˇ pruſkeho prynza Hendricha wo ſozialdemokratiji.

Khěžorowy bratr, pruſki prynz Hendrich, je pſchi piwnej ſabawje ſwjedźenja 150lětneho wobſtacźa pěſchkowſkeho regimenta cźišło 35 w Barlinje pſched wuſkłuzenymi offizěrami ſcźěhowazu rěcˇ měł:

„Ssmy w jara cźežkim a khutnym politiſkim cźaſu žiwi. Po 40lětnym měrje Němſka do wonka njepſcheſtawajcy ſwoje ſe wſchěch ſtron ſu waˇzaze mózne ſtejiſchcźo wobkhowuje. Nimamy tak pſchicźiny, ſu ſwonkownych njepſcheczelow, ſawiſtnikow Němſkeje, bojecˇ, mamy pak cźim wjazy pſchicźiny, kedźbliwi bycˇ a jako ſtari a młodźi wojazy k ſwojemu khěžorej a najwyſchſchemu wójſkowemu wjednikej ſtejecˇ a ſu wokolo njeho ſhromadźicˇ we wojowanju pſchecźiwo pſchezo bóle hrožazemu ſnutskownemu njepſchecźelej. Ssmy daloko wot teho, ſo bychmy němkomu jeho politiſke měnjenje a jeho wuſtupowanje po ſakońſkim pucźu ſa ſło wſali. Hdźeˇ pak ſu ſakonjowy podkłoˇk wopuſchcźi, ma kóždy ſ naſ winowatoſcˇ, wyſchnoſcˇ podpjeracˇ a ſu ſa to ſtaracˇ, ſo ſu prawo a porjad njekaſnytaj.“

Prynzowu rěcˇ ſu ſozialdemokratojo, kotſiž ſu potajkim ſami ſa ſnutskowneho njepſcheczela wobhladuja, na ſebje poczahnyli. W khěžorſtwowym ſejmje je ſu pſchi wuradźowanju wo wójnſkim łódźſtwu ſozialdemokrat Ledebour na to hórſchił, ſo je jedyn pruſki prynz, kotryž je pſchipódla ſ wulkoadmiralom, w jenym wojeńſkim towarſtwje wólbnu rěcˇ ſa pſchichodne wólby do khěžorſtwoweho ſejma měł. Hdyž cźile knježa w ſwojim próſdnym cźaſu niczo druhe cźinicˇ nimaju, hacˇ tajke wólbne rěcźe měcˇ, bych ſtatneho ſekretara ſ Tirpitza proſzył, ſo by tym knježom wjazy dźěłacˇ dawał. Nam ſozialdemokratam móže dźeˇ witane bycˇ, hdyž ma tutón wulkoadmiral hiſchcźe wjazy rěcźow pſchecźiwo ſozialdemokratiji, pſchecźiwo temu ſu njewobaramy. Wón je runje kaž jeho ſtarſchi bratr dobrowólny agitator ſa ſozialdemokratiju, tola jako dawkidawarjo a w intereſu ſłużby ſu pſchecźiwo temu wobrocźamy, ſo maja ſu dale tajke wólbne rěcźe.

Statny ſekretar ſ Tirpitz Ledebourowy nadpad na prynza Hendricha wuſchiknje a raſnje wotraſy. Wón doraſnje pſchecźiwo waſchnju proteſtowaſche, po kotrymž bě Ledebour prynzowu rěcˇ k jeho regimentowym towarſcham ſudźił. To njeje žana wólbna

rěcź była, ale rěcź we wuźšchim kole towarſchow. Dale teź Ledebour nima žaneho prawa, šo jako dawkidawaŕ na prynza huntoricź, pſchetoź prynz Hendrich ani penſije ani mſdy wot wójnſkeho łódźſtwa njedoſtawa.

Dokhody němſkeho khežorſtwa

ſ złow a dawkow šu lětša wot 1. haprleje 1910 hacź do kónza januara 1911 1233 milijonow hriwnow wunjeßke. Lětša je w januarje ſ złow šamych nimale 80 milijonow hriwnow doſchło. Sswobodomyßlni a ſozialdemokratojo pſchezo wołaja: „Prjecź ſ złami!“ Tola kaŕ wulke dawki dyrbjałe šo dawacź, hdy by wunoſchł ſ złow wupadnył, na to šebi wołakojo njepomyßla. Nětčźiſche dawki dyrbjałe šo ſ najmjeńſcha podwojicź, hdy bychu šo zła wotſtronike.

Nowy ſbėžk w Němſkej krótkowjeczornej Afrizy

pjecža hroſy. Na čźole ſbėžkarjow ſaßo hottentotſki wjednik Simon Kopper ſteji. Dźěl jeho pſchiwißowarjow je němſke mjeſy pola Pelle a Romansdriſta pſchekročźicź ſpytał. Jena wobronjena čźrjóda je šo hižo w němſkej koloniji widźała. Teź je nadpadne, ſo je šo na dobo wjele domoródnych a paſtyrjow ſhubiło.

Njewėſtoſcź politiſkich wobſtejnoſczow.

Po powjeſczi, kotruž šu franzowſke nowiny „Matin“ ſ Barlina doſtałe, je němſki ſtatny ſekretar ſ Kinderlen-Wächter w budgetowej komißiji khėžorſtwoweho šejma ſ njedowėrjenjom wo nětčźiſchim politiſkim połoženju rěčał. Wón je pjecža rjekł, ſo na ruſki lud žaneho praweho ſpuſchčźenja njeje, a ſo šo pſchečźelſtwo Ruſkeje k Němſkej na zarowu woßobu ſepjera. Wón je pjecža teź na „extratury“ Italſkeje ſpominał a je pſchewidźecź dał, ſo mohła Němſka raz na šebje šamu pokaſana byćź. To je ſ najmjeńſcha saćźiſchcź tych knježi było, w kotrychž pſchitomnoſczi je ſtatny ſekretar rěčał. „Matinowy“ dopißował pſchiſtaji, ſo šu jemu to nėkotre wožobu powjedałe, tola do prėdka widźi, ſo němſke knjeżerſtwo mało diplomatiſku formu šlowow ſ Kinderlena-Wächtera ſapréje.

Jeli ſo je „Matinowa“ powjeſcź wėrna, njeje ſtatny ſekretar žanych potajnoſczow wotkrył. Ssamo Bismarck, kotryž šo pódła Boha niczeho njebojeſche, nochzyſche ſ Ruſkej ženje zyle ſkaſyćź.

Skhorjenje czornohórſkeho krala.

Czornohórſki kral Nikita je pſched nėkotrymi dnjemi ſ krwawjenjom ſ noßa a wuſchow ſkhorił. Krwawjenje je pak ſaßo pſcheſtało, a kral šo ſaßo ſtrowy czuje. Kralowe ſkhorjenje je runje w ſa Czornu Horu jara waźnym czaßu pſchiſchło. Po poſtajenju Barliſkeho měra ſ lěta 1878 dyrbjeſche Czorna Hora dźěl Stareje Sſerbije ſ měſtaczkomaj Gußinjom a Plawu doſtacź. Gußinſke a Plawſke wobydleŕſtwo, ſ Arnawtow wobſtejaze, šo pak pſchiſamknjenju k Czornej Horje pſchečźiwjeſche. Nětko šu šo wobſtejnoſcze tak pſchemėniłe, ſo Arnawtojo w pſchiſamknjenju k Czornej Horje šwoje šboże widźa. Arnawtſki wjednik w Gußinje, kotryž bė hinaſcheho měnjenja, na tak šylne pſchečźiwjenje ſraſy, ſo jeho ſkónzowachu. Poßlednje dny šu Arnawtojo, kotſiž šu po poßlednim ſbėžku na Czornu Horu czekli, ſhromadźiſnu w Podgorizy měli. Tam šu šo ſjawnje ſa wottorhnjenje wot Turkowſkeje a ſa pſchiſamknjenje k Czornej Horje wuprajili. Arnawtojo šu nėtkole ſa Czornu Horu tak ſahorjeni, ſo bychu šo wſchitzy pod nju dali, hdy by to móžno było.

Mjes tym ſbėžkaŕſke hibanje w Albanſkej ſaßo woživja. W Hoti, njedaloko czornohórſkeje mjeſy, je jedyn ſbėžkaŕ jeneho turkowſkeho offizéra a tſjoch wojakow morił. Sbėžkaŕſki wjednik Boletini ſ druhimi czeknjeńzami na Czornej Horje pſchebywa, mjes tym ſo druhi ſtraſchny wjednik Idriſi Siwer, pola Prażowy bydli. Jedyn ſaſtupjeŕ turkowſkeho knjeżerſtwa je šo prózował, arnawtſkich czeknjeńzow pohnucź, ſo bychu šo domoj wróćźili, tola podarmo. Ssylna arnawtſka čźrjóda je żeleſniſke ſaſtaniſchcźo w Kumanowje nadpadła, żeleſniſke woſy wurubiła a šo tſélbow a druhich brónjow ſmozowała, kotrež šu turkowſzy wojazy wobydlerjam w Albanſkej ſebrali. Wobydlerjo w Priſchtinje a Gilanje šu pſches 4000 tſélbow ſe Sſerbije doſtali. Rubježne čźrjódy zyle wšy wurubjeja. Mlodoturkowſke knjeżerſtwo je bjes mozy.

Wopyt šerbſkeho krala Pětra w Romje.

Sſerbſki kral Pětr je šrjedu k italſkemu kralej Emanuelej do Roma na wopyt pſchijėł. Italſki lud a tamniſche nowiny šu kralowſkeho hoſcza ſe Sſerbije pſchečźelnje powitałe. Jėſba krala Pětra do Italſkeje šo zyle bjes politiſkich pſchiczinow njeſtanje. Runje kaž Italſka, je teź Sſerbija pſchečźiwniza Awſtriſkeje. Wobėmaj na tym leži, ſo by šo Awſtriſka niz jenoź dale na Balkanje wupſcheſtrėła, ale ſo by šo wot tam ſaßo wucźiſchczała. Nowiny „Meſſegeros“ teho dla na to pokaſuja, ſo dyrbi Italſka, dźiwajo na prjedy abo poſdźiſcho šo pſchiwótjſaze połoženja na Balkanje, wuſki wobkhad ſe Sſerbiju hladacź.

Sſerbſke knjeżerſtwo w šwojich nowinach ſetkanju krala Pětra ſ italſkim kralom jenoź waźnoſcź pſchedſtajazeho wopyta dawa, kotryž je nuſny był, hdyž je kral Pětr hižo Peterburg a Konſtantinopel wopytał. W meji šnadź ſerbſki kral franzowſkeho preſidenta Fallieresa wopyta. Wo wopytach we Winje a Barlinje pak šo hiſchcże njeje jednako. Tam drje teź krala Pětra njewoczakuja.

Italſka agitazija w Albanſkej.

Njeſpokojnoſcź Arnawtow ſ makoturkoxſkim knjejſtwom Italſka ſa šwoje wotpohlady na Albanſku wužije. Arnawtojo, kotſiž na italſku podobnu rěcź rěcźa, šo napominaju, ſo bychu ſ nowa pſchečźiwo Turkowſkej poſtanyli a šo k Italſkej pſchiſamkli. Garibaldiowy šyn mkodych Italjonow namołwja, ſo bychu šyły dobrowólnikow pſchihotowali a Arnawtow wot turkowſkeho pſchahaha wuſšwobodźili.

Studentſke njemėry w Ruſkej.

Na nėkotrych ruſkich univerſitach, w Peterburgu, Moſkwje, Kijewje, Warſchawje atd. šu ſtudentojo ſ univerſitnymi ſakonjemi njeſpokojom. Dokelž knjeżerſtwo žadanje ſtudentow njedopjelnja, je k njemėram dóſchło. W Peterburgu šu ſtudentojo, ſo bychu pſchednoſchki njemóžne czinili, šmjerdźaze chemiſke mokſchiny do poßłucharnjow linyli. Poliziſtojo šu šo do univerſity dobyli a tam nėhdže 20 na njemėrach winowatych ſtudentow ſajeli. Studentojo šu pſchipowjedźeli, ſo prjedy pokoj njedadźa, doniž šo jich towarſchojo njeßu ſ arreſta puſchčźili.. Mnoſy proſeßorojo, kotſiž na ſtronje ſtudentow ſteja, šu šwoje ſaſtojńſtwo ſłożili.

Napjatoſcź mjes Ruſkej a Chinu.

Poßlednje lěta šo chineſke wyſchnoſcże wucźinjenjow, mjes Ruſkej a Chinu wobſamknjenych, njedžerża, a ruſkich poddanow w Chinje na wſcho móžne waſchnje pſcheſcźėhaju. Ruſke knjeżerſtwo je šo ſkónczńje teho nabyło, ſo namjeſny chineſki kraj wobšadźi, jeli ſo budże dale wobkhadej ruſkich poddanow w Chinje wobczežnoſcże czinicź.

Wotmyßlenja ſjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki na Kanadu.

Ludowe ſaſtupjeŕſtwo we Waſhingtonje je ſakoń ſ wulkej wjetſchinu pſchijało, po kotrymž šo wſchė zła mjes Kanadu a ſjednoczenymi ſtatami wotſtronja. To je prėnja krocźel k ſjednoczenju Kanady ſe ſjednoczenymi ſtatami. W ludowym ſaſtupjeŕſtwje je ſapółkanz Clark hižo wo pucźu jednał, po kotrymž by šo to najrucźiſcho pſchewjeſcź hodźało. Wot Jendźelſkej šo nadźija, ſo njebudże žanych wobczežnoſczow czinicź, dokelž by wona rad Kanadu ſjednoczenym ſtatam wotſtupiła.

Sbėžkarjo w Mexiku

šu pjecža pſched měſtom Juarezom poražene poczeŕpili. Generalej Navarej je šo ſ 1000 knjeżerſtwowymi wojakami poradźiło, sbėžkarjow sbicź a do Juareza ſaczahnycź. Wjednik sbėžkarjow, Madero, je do pokodniſcheho Mexika czekнył, ſo by tam nowy sbėžk organiſował.

Revoluzija na Haiti.

Hroſne wobſtejnoſcże ſa revoluziju w czornoſchſkej republizy na kupje Haiti knjeża. Wſchėdże tam, kaž New-Yorkſke nowiny pišajn, ludźi wotprawjeja. Jedyn dźeń šu 31 woßobow ſatſélili. Roskaſowarja wojakow, kotryž exekuziju wuwjedże, šu poſdźiſcho ſ 20 kulkami ſranjeneho, morweho namakali.

Mór w Chinje.

Pſches zyku Mandžurſku a pſchimjeſowaze chineſke provinzy je šo mór roſſchėrił. W Changhunje je drje mrėtwa najwyſchſchi ſkhodźeńk dozpika. Wjele ſtow czėłow na polach ſ połnoży a ſ ranja Kharbina leži. Saſtupjerjo europiſkich wulkomozow šu šebi teho dla wot chineſkeho knjeżerſtwa žadali, ſo by kavalleriju wotpóßłało, ſo by šo ſpalenje czėłow pſchewjedło. Ruſka poczina šwoje mjeſy Chineſam ſawjeracź. Teź Japanſka je Korejſke mjeſy ſ wojakami wobšadźiła, ſo by šo mór njeſanjeßł. W Chang-Chunje šu ſa je-

dźeń 800 cźěkow spalili. Wone ßo njemožachu pohrjebacź, dokelž ßu tam wschitzy rowarjo na mór wumrjeli.

S mórom je mjes khudym wobydleŕstwom hłód nastał. Dźěło je cźěžko dhstacź, a po tyßazach dźěło njemějuzy ludźo po kraju cźahaju a ßo k rubjeżniſlim cźrłódam sjednocźeja. Měſta Chnlantſchena je ßo tajka zwólba smozowaka, kotrejež ßo chineſzy wojazy boja.

Mjes chineſkim wobydleŕſtwom ßo tajna organiſazija k wuhnacźu wſchěch Europjanow ſ Mandźurſkeje wupſcheſcźera. Kaž je ßo wobkedźbowało, Chineſojo móroke cźěła ſe ſamyßłom do bliſkoſcźe europiſkich wobydlenjow noſcha. Khori Chineſojo w hoſpitalach w Kharbinje pytaju ßwojich europiſkich wothladarjow ſe ßwojimi ßlěnami namaſacź a jich tak natyknycź. W Chulantſchenje ßo dźěło njemějazy ludźo wot něktorych dnjow wuſpěſchnje chineſkich wojakow dowobaraju, kotrymž mórowym cźěłam wotrubane ruki, nohi a hłowy nopſcheczo mjetaju. W Kharbinje ßu zyły ſkład cźěłow wußlědźili, hdźež mórowym cźěłam wopuſche woiſihaju a je do Europy na pſchedań ſcźelu.

Maly rjek.

Podawk ſ ruſkeho žiwjenja.

Ssanje, kotrež ßu ſ nowa wobarbjene a do kotrychž je mjedwjedźowa koža wupſcheſtrjena, pſched durjemi ſaſtanu. Dwaj młodaj, ſchwižnaj, ſ bantami pyſchenaj běłoſchej ſtaj do nich ſapſchehnjenaj. Nažołcź, roſcźeßana wopuſch jimaj bjes maka hacź do ſemje doßaha. Grat na nimaj je nowy, ſwóncźki ßu po woběmaj ſtronomaj pſchiſchite.

Jan Nikita pſchi konjomaj ſteji, ſa wotežkomaj a ſa kſchudom pſchima. W durjach na proſy ſteji jeho žona a pódla njeje tſinacźelětny Feodor. Wona jemu wulkej liſchcźej rukajzy tyka a wokoło ſchije kſchižik wěſcha.

„Bóh tebje žohnuj, luby ßynko! Jědź ſ nanom“, a nakhiliwſchi ßo k njemu ſe ßyliami we wocźomaj jemu ſcheptaſche: „Dawaj kedźbu na njeho. Jeho ßłaboſcź ſnajeſch. Ty ßy mój najſtarſchi a mi roſymiſch. W Pětrohrodźe ſměje k temu mnoho pſchileżnoſcźe, ale my pjenjeſy trjebamy. Hewak je to ſchwarny nan, jeno ſo palenza njeſacźuchnje. Kedźbuj na njeho a też na konjej a ßanje a na pjenjeſy, kotrychž ßebi wujěſdźi. Trjebamy jich jara nuſnje. Budź kruty. Syma cźi budźe a ſtyſkacź ßo cźi budźe, njeſmějeſch ßo tak derje kaž twoje ßotry doma, ale to na dołhi cźaß njebudźe. Na Boži dźeń ßo ſaßo wohladamy.“ „Niczo wo to, macźi“, hólz ßo ßmějo wotmolwi, „niczo wo to, wo mnje njeměj ſtracha.“ Feodor je ſtrowy burſki hólz, krej a mloko, ma cźeŕwjenej lizy, cźorne brjowki, wulkej wocźi, kotrejž ßo ſ wjeßełoſcźu a ſ młodoſcźu błyſchcźitej a tola na macź tak mjehzy ſhladujetej. „Niczo wo to“, woſpjetuje, „pojědźemoj do nankoweho*) měſta, ßnadź jeho tam ſ krónu na hłowje wuhladam.“

Feodor, do kožucha ßo ſawaliwſchi, k ßwojemu nanej ßo do ßani pſchißydźe a ſ hłoßom wokajo: „Na ſaßowidźenje!“ ßo po dróſy naſdala ſhubjowaſchtaj. Macź płaczo ſa nimaj hladaſche tak dołho, doniž jeju wjazy njewidźeſche.

Pſches lada (ſtepy) a pola pucź do Pětrohroda wjedźeſche. Nětkole pſched hodami je tam wjele pſchihotowanja, wjele jěſdźicź, a wójſkarjo (jěſdźerjo) ßo do měſta ſe ßwojimi konikami cźahnu, ſo bychu ßebi tam něſchto ſaßkužili a na hody ßebi domoj pſchiwjeſli.

Stary Nikita by ßwoje dźěcźi k nowemu lětu rady wuhotował a na to trjeba pjenjeſy. Też ßwój rólny grat by rady dał porjedźicź. Pucź do Pětrohroda je daloki, njeßměrna runina ßo pſched nimaj wupſcheſtrěwa, tu a tam woßamocźeny ſchtom ſteji abo ſe ßněha kerćzki ßahaja, nad kotrymiž hawrony poſlětuja, ale napoßledku ſpěſchnaj běłoſchej wſchitko pſchewinjetaj a ſtaj w Pětrohrodźe. Grat na konjomaj ſchudruje, ale jeho ßłyſchecź njeje, dokelž w měſcźe je wulka hara, w kotrejž ßo wſchitko ſhubjuje. Runje takle nańdźeny ßněh hołk poduſcha. Tu jedyn do druheho ſtorka, jemu pſches pucź lecźi, a hołk a hara je bjes kónza. Ssam mohł rjez, ſ zyłeho ßwěta wuliży hromadu běhaja. Feodor ßo na to nahladacź njemóże a je kaž ſamyleny, ſtary Nikita dyrbi jeho na ſtajnoſcźi napominacź. Ale ſkónczńje je ßynowe wócźko tutej mjeŕwjeńzy a tłóczeńzy pſchiwukko. Dyrbi na konjow kedźbowacź. Wjeczor dyrbi jeju do konjemza a rano ſaßo na torhoſchcźo wodźicź. Feodor ſ wjetſcha, do kožucha ſawaleny, na ßanjach ßyda. Pſchiſſjewſchi=li ßo žadyn knjes, khwatnje po nana běži, kiž pódla w korczmje ßyda abo po wulizach khodźi. Ale wón ſpóſnawa, ſo to takle hicź njemóże. Prjedy hacź nana dowoła, jemu druhi jěſdźeŕ ſ knjeſom cźeknje. Tu dyrbi ſtajnje hotowy bycź. Kóždy knjes ma nuſne a chże hnydom jěcź. Takle pak by jeno mało pjenjes domoj pſchiwjeſł. Loni bě jich nan też jara mało domoj pſchiwjeſł, macź bě ßo do płakanja dała. „Wſchitzy ßwjecźi“, wón k ßebi praji, „takle to dale hicź njeßmě, tu dyrbju ßam ſapoczecź!“ Pſchekładowaſche ßebi, kak by to ſ nanom ſ dobrym ßebi ſawjedł, ſo by do korczmy njekhodźił, boji ßo, jemu to prajicź. Cźeſcźownoſcź pſched nanom jemu ert ſawěſcha.

Na tſecźi dźeń k njemu jedyn knjes pſchiſkocźi; ſda ßo, ſo ma jara nuſne. „Tónle ani mjeńſchiny njeczaka“, Feodor pſchi ßebi rjekny, „prjedy hacź nana pſchiwjedu, mi druhi jěſdźeŕ ſ nim cźeknje. Spěſchnje hrabnje kſchud a praji:

„Knjeże, ßydńcźe ßo — hdźe mam jěcź?“

„Móżeſch, hólcźe, jěſdźicź a kelko chżeſch měcź?“

„Dwazyczi kopejkow!“ wotmolwi.

„Ja knjeſa ſa pjatnacźe dowjeſu!“ druhi jěſdźeŕ ſe ſawiſcźe ſawoła.

„Dajcźe mi jeno dźeßacź! Ja knjeſa dowjeſu“ — Feodor ßo wobara.

Kujes ßo do ßani ßyda, Feodor ſ kſchudom ſapraßnje a konjej hižom lecźitaj. Knjes ßo dźiwa, kak derje tutón hólz woteżzy dźerži.

Ale wutroba jemu tola pukotaſche, runjež ſ konjomaj wobkhadźecź jara derje roſymjeſche.

Ale hdźe ma poprawom jěcź, dokelž wulkeho Pětrohroda njeſnaje. „Niczo wo to“, k ßebi praji, „nimam ani ſdacźa, hdźe jěcź.“ Roßbudźi ßo, ſo ſa druhimi pojědźe. Duž na dobre ſboże jědźeſche. A njemißny, prawje jědźeſche.

„Stej, ſtej“, kaſa knjes, a Feodor w tym wokomiku konjow ſadźerži a ßanje ſteja. „Derje ßy jěł“, knjes jeho khwali a nimo ſaßkužby jemu hiſchcźe też na pſchepicźe da, ſchtož jeho wulzy ſwjeßeli. S wjeßelej hordoſcźu ßo k nanej wrócźi, ale nadeńdźe jeho pjaneho, a duž je nuſowany, ßam jěſdźicź. Po něcźim ßo po měſcźe ſeſnawaſche. Straźnizy a póſtowi póßkojo ßu ſdwórliwi a k ßłużbam hotowi, pokaſuja jemu pucź, haj, wón ßebi ſwěri, też ßwojich pucźowaznych ßo praſchecź. S teho dnja je nan mozy palenza podležał a ßo podał a da hólzej ßamemu jěſdźicź. Feodor ſ knjeźimi do konzertow, na bjeßady, na hoſcźiny jěſdźi. Widźi woßebne knjenje, ßłyſchi kraßnu hudźbu. Wjercźate koła ßo pſched nim mikaju, w nich ßo woßebne knjeiſtwa ſe ßwojimi dźěcźimi wjercźa. Wócźko jemu nad tej kraßnoſcźu pſcheńdźe. Dyß a dyß konjomaj pomałſcho khelpacź da, ſo mohł ßebi trochu wobhladacź, ale „wobkhoda“ ſ myßli njeſpuſchcźi. Wón wopomina, kak je jemu macź płacźizy kaſaka, ſo dyrbi na nana kedźbu dawacź. A tehodła ßebi konjow hlada, cźiſcźi jej, cźeßa jej, grat ßebi w rjedźe dźerži. Nan widźo, kak derje Feodor ßwoju wěz cźini, jeho po lizomaj majka a ßwojemu palenzej dale polěkuje, wo wobkhod ßo njeſtarajo.

Ale ſyma pſchibywa. Njeje dobro ani noßa ſ cźapki wuſtorcźicź. Feodor dyrbi ſ nanom w konjemzu pod deku lěhacź, kotraž hubjenje hrěje. Huſto ſymu mrěje, wſchón ſprostnjeny ſtona. Nan jeho ſawjeduje, ſo dyrbi ßo ſ palenzom ſahrěwacź, kotrehož pak wón ani widźecź njemóże. Kuſk khlěba je jemu lubſchi a k temu ſchalka horzeho cźaja. A nochze=li jemu khlěb hnydom do ſchije, ßaha po móſchniczźy, kotraž pódla kſchižika wißa, w kotrejž ſtaroſtnje ßwój dobytk khowa, ſo by jemu tola nan njewutorhnył a pſchepił. W njej je hižom tójſchto ßlěbornakow, a wutroba ßo jemu ßměje.

Kak budźe ßo wjeßelicź, hdyž budźe ſaßo doma pola macźerje a ßwójbnych a budźe ſ nimi pſchi wulkej ſchkli ßedźecź, ſ kotrejž ßo kuri. Pětrohród je drje wulke a rjane měſto, ale tak rjenje tam cźłowjek žiwy njeje, kaž pola nich doma. „Nanka“ ſ krónu drje widźał njeje, a ßebi to też njeżada, dokelž by najradſcho ſahe doma był. Schto je to hódno, tu ſtajnje mjes ſchtyrjomi murjemi kaž w klódźe pſchebywacź. Doma ma ſchěroki ßwět a powětr dobreje wónje. Syma ßo jemu też nochze lubicź, doma by w cźopłym ßedźił, w żołdku jemu njeje derje. Jemu ßo poczina ſtyſkacź po domiſnje.

Skónczńje bě dźeń wrócźenja dóſchoł. Hody ßu pſched durjemi. Ludźo maja wſchitko nakupjene, hižom ßo mało jěſdźi. Nikitez nan, doſpołnje ſtróſby, ßo do ßani ßyda. Jeho dobra žona by ßo na njeho hněwała, hdy by pjany domoj pſchiſchoł. Pódla dróhi drje ßu korczmy, kotrež jeho wabja, ale Feodor nana pohonja, ſo by domoj dojěł.

„Njeßměſch mje doma pſcheradźicź, ſo ßym ßo huſcźiſcho wopił“, dowěrnje ßynej powjeda, ſchtož jemu tón ßlubi, pojědźe=li ſpěſchnje domoj. Wón khwata, w tej ſymje jemu derje njeje. Nan jeho na ßanjach wodźewa, ſo by na njeho ſyma njeczahnyła.

*) ruſki batjuška = nank, tak praja wo khěžoru.

Hdyž ſ daloka kur ſ wjeßnych wuhenjow wuhlada, ßo Feodor ſ radoſczu ſatſchaßy. Suby jemu ſe ſymu klepotaja.

Macź jeju domoj wita. „Kak pak je ßo wamaj wjedło?“

„Derje, derje“, wotmolwi muž, ſkakajo ſe ßani, ſo by hólzej na noſy pomhał. Dźiwa ßo, ſo hólz njebě hižom prjedy wuſkoczik. Ale tón do kule ſwity w kožuchu leži, kaž by do Sibirſkeje jěł. Poßměwajo ßo dobywa ßo ſ kožucha, na nohomaj khelpa, tſchaße ßo ſe ſymu, noſy ma kaž zentnar. Macź na njeho ſakſchikńje: „Boźedla, ſchto cźi je?“

„Niczo, niczo wo to“, hólz ſ kißałym poßměwom wotmolwi, da ßo do płakanja a macźeri ruzy napſcheczo tyka. Nikita ſ hłowu tſchaßy, widźo, kak žona ßyna do iſtwy wjedźe. Rosßłéka jeho ſpěſchnje a do loža położi. Se ſtróżenjom hlada na jeho błěde wobliczo.

„Macźi“, praji k macźeri, „nan mnoho pjenjes domoj njeße, ale tole je woßebje tebi. Tole ßym woßebje tebi wukhował a w móſchniczźy pſched nim tajne měł. To ßym wot knježich na pſchepicźe doſtał.“ S njewurjeknitej nježnoſczu macźeri móſchniczku dari. „Mi je trochu hubjenje, ale to niczo wo to njeje, to niczo njewadźi.“

To bě jeho poßlednje ßkowo macźeri. Potom pſchewſa jeho ſahorjenje a ſa dwaj dnjej wumrje.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na ßankach ßo wožo je jedyn tudomny realny ſchuleŕ w Kumwałdźe ßebi nohu ſkamał. Sa njeho dyrbjachu ſ Budyſchina ſapſchah ſkaſacź, kotryž jeho domoj dowjeſe.

— (Konjej ßo ſpłóſchiłoj.) Mjes tym ſo bě pohoncź lohkeho ſapſchaha, ryczeŕkublerjej Scholcźe w Jaßeńzu ßkuſchazeho, do wobydlenja jeneho lěkarja na rózowej haßy ſchoł, ßo ſapſchehnjenaj konjej ſpłóſchiſchtaj a pſches nowe hrjebje na Jurjowſku drohu a wot tam k noweńu ßudniſtwu cźerjeſchtaj. Blisko rataŕſkeje ſchule ßo wós ſwróczi, a kojo ßo wotlemi. Wós bě ßo hižom prjedy pſchi dźiwjej jěſbje wſchelako wobſchkodźił, też konjej ſtaj ßo ſranikoj.

— Dwaj chineſkaj wikowarjej běſchtaj ſańdźeny tydźeń po měſcze wureſane marmorowe wězy w Budyſchinje pſchedawakoj. Dokelž njemějeſchtaj žaneho puczowanſkeho pſchemyßłowego wobßwědczenja pſchi ßebi, je jeju měſchczańſka polizija ſajała.

— (Pohanſki row.) Na jenym polu ratarja Gräfy njedaloko tuteho ſtatoka ßu pjerſchcź ſa jenu hrjebju wurywajo pohanſki row wotewrili. W nim někotre ſ dźěła hiſchcze derje ſdźeržane howjaſe rohi namakachu.

— Miſchtrſke pruhowanje. We wokrjeßu Žitawſkeje pſchemyßłoweje komory ßu w lonſchim druhim połlěcze 43 rjemjeßlnikow ßwoje miſchtrſke pruhowanje wotpołożili a wobſtali: Pjekarjo: Ernſt Ota Böhmer w Oberherwigsdorfje; Bjedrich Marcźin Grohmann a Emil Max Fichte w Biſkopizach; Khorla Oswald Käppler w Nowej Wowakej; Ota Max Kolba w Kamjeńzu; Pawoł Max Mämrig a Max Pawoł Löffler w Žitawje; Max Kurt Poldrak na Židowje; Franz Oskar Preſcher w Njeßwacźidle; Khorla Bruno Preſcher w Bóſchizach; Ernſt Max Reinhardt w Ponchawezach; Max Edwin Waldhüter w Žitawje; Bohuwěŕ Waktaŕ Stelzig we Waltersdorfje. — Brodutruharjo, friſěrojo a perükidźěłarjo: Hugo Hendrich Feder Franz Belach a Hendrich Franke w Žitawje; Robert Heger w Bjarnacźizach. — Rěſniczy: Guſtav Mox Auguſtin w Oybinje; Khorla Bjedrich Wylem Falcke w Budeſtezach; Ernſt Max Großmann w Kamjeńzu; Klimant Max Hänchen w Biſkopizach, Khorla Guſtav Mager a Hermann Edwin Mehlhoſe w Kamjeńzu; Moritz Max Meyer w Ssepizach; Bruno Alfred Mieriſch w Kamjenizy; Arthur Ranſt a Bjedrich Ota Schröder w Budyſchinje; Ernſt Oskar Arthur Werner w Kamjeńzu. — Inſtallatěrojo ſa elektriſke pſchiprawy: Pawoł Guſtav Emil Meltke w Lubiju. — Murjerjo a cźěßlojo: Jan Bjedrich Khorla Kuba w Jěžowje pola Kamjeńza; Wylem Newig w Kinsbórku. — Khachleſtajerjo: Khorla Arthur Schurig w Großröhrsdorfje. — Poſamentěrarjo: Hugo Held w Žitawje. — Ssedłarjo a rjemjenjerjo: Alfred Richard Arldt w Ketlizach; Khorla Hermann Herrgeſell w Žitawje. Samkarjo: Ernſt Wylem May we Walddorfje. — Kowarjo: Emil Kliemant Kuhn w Hornjej Wjaſońzy; Bjedrich Alwin Stohke we Worzynje. — Krawzy: Joſef Schöfer w Połcźnizy, Pawoł Wendt w Mohrsdorfje, Richard Wuhleŕ na Židowje. — Kamjenjecźiſchcźerjo: Wylem Ferd. Bär w Žitawje. — Błidarjo: Jakub Rudolf Schurter w Hernhucźe.

— (Wólby do khěžorſtwoweho ßejma.) Nationalliberalni w 3. (Budyſko-Kamjeńſkim) wólbnym wokrjeßu běchu ſwólniwi, ßwobodomyßlnemu kandidatej Pudorej ßwój hłóß dacź, hdy by w Lubijſkim wokrjeßu ßwobodomyßlny kandidat, kotryž je ßo pſcheczźiwo nationalliberalnemu bankowemu direktorej dr. Weberej poſtajił, wróczo ſtupił. Sswobodomyßlni Lubijſkeho wokrjeßa ßu tole potyknjenje ſ raſnoſczu wotpokaſali. Wot Webera njeje woczakacź, ſo by wón ſa wotſtronjenje žitnych zkow hłoßował, a teho dla ßwobodomyßlni jemu napſcheczźneho kandidata napſcheczo ſtaja.

— Nowe němſke ſtohriwnowſke papjery ßo w bliżſchim czaßu wudadźa. Wone ßu wjele dlěſſche dyžli dotalne, mjenujzy 20,4 zentimetra dołhe a 10,2 zentimetra ſchěroke. S hłowneho dźěła ßu wone na módr poczíſchczane a jako wodowe ſnamjo wobras khěžora Wylema I. pokaſuje. Na ſadnym boku Germania ßedźi, kotrejež ramjeni ſtej ſ cźěmnym płaſchczom wodźetej. Sady Germanije ßylnaj dubaj ſtejitaj. Na lěwizy ßu ſnamjenja wikowanja, induſtrije a rataŕſtwa. Sady je morjo ſ tſjomi wójnſkimi kódźemi.

— Pokhroma, traſchidło wſchěch ſkót dźeržazych ratarjow, ßo dale rosſchěrja. Sańdźeny tydźeń je ſkót žiwnoſczerja Auguſta Pětſchki w Khwacźizach a žiwnoſczerja Auguſta Schuſtera w Hlinje na pokhromu ſthorił. Bukojna, Nowa Wjeſka, Dubrawka, Bart a Rakojdy do wobkedźbowanſkeho wokrjeßa ßkuſcheja.

Se Židowa. Do žałoßneho njeſboża je w tudomnym papjerniku ſańdźeny ſchtwórtk popołdnju dźěłacźeŕ Wjeńk ſ Hrubjelczíz pſchiſchoł. Transmißionſki paß papjeroweje maſchiny jeho ſa kholowy ſhrabny a jeho wjazy krócź wokolo transmißije cźißny. Papjerowu maſchinu hnydom ſaſtajiwſchi, druſy dźěłacźerjo ſnjeſboženeho ſ paßa wußwobodźichu. Wjeńkej bě ßo wutrobno ſatkóczíko, a ſ huby a noßa jemu krej běžeſche. Poł morweho ßu jeho do Budyſkeje měſchczańſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S Hornjeho Hunjowa. Wóndano je ßo na tudomnym knježim dworje hródźiny wjelb ſaßypnył. Rano do hródże ſtupiwſchi ßo dźowki dohladachu, ſo ſ wjeŕcha kuſki wobmjeta padachu a ſo wjelb hróſbnje pikotaſche. Teho dla rucze ſkót do dwora wuwjedźechu. Potom po twarſkeho miſchtra póßłachu. Hdyž tón pſchińdże, ßo runje wjelb ſaßypny. Hródź je ßo w lěcze 1842 wotpaliła, tola bě wjelb ſtejo woſtał. Bjes dwěla je wón ſ wohnjom tehdy cźeŕpił; ſchtož je ſ pſchicźinu nětcźiſcheho ſaßypnjenja było.

Se Scheſchowa. Tudomny żeleſniſki dźěłacźeŕ Auguſt Rocho, kotryž na Rakeczańſkim dwórniſchczu dźěła, je ßrjedu wjeczor, hdyž je jenu lampu ſaßwěcźił, ſ rěblom ßo wobßunywſchi na ſemju padnył a ßebi noſy pak wuwinył, pak ſkamał. Jeho ßu ſ woſom do jeho wobydlenja dowjeſli.

S Dobroſchez pola Njeßwacźidła. Nimale tu ßamu hodźinu ſtaj tudomny wobſtarny khěžeŕ Wicźas a jeho mandźelſka wumrjełoj. Žona ßo dopołdnja ßłaba cźujeſche a ßo tehodła na kanapej lehny. Muž mjes tym pod kólnju drjewo rubacź dźěſche. Tam ludźo do pſchipołdnja nimo duzy jeho na ſemi leżazeho wuhladachu. Jeho ſběhnywſchi widźachu, ſo mějachu morwe cźěło pſched ßobu. Morweho do iſtwy donjeßechu a do iſtwy ſtupiwſchi žonje, na kanapeju leżazej, rjeknychu: „Njeſtróżcze ßo, Waſch muž je wumrjeł.“ Žona pak ßo njehibny a niczo njewotmolwi; też wona bě njejabzy wumrjeła.

S Njeßwacźidła. Do roſprawy wo kraßnym ßwjedźenju „Jutrnizy“ běchu ßebi někotre ſmyłki ſaléſke, kiž chzemy tu tola porjedźicź. Wony ſchkaraŕ ßebi njeje wot wyſchnoſcze poruczicź dał, ſo w Radworju pokhroma njeje, ale wón je wo tym powuczicź dał. Pſchedſtajeŕ Hewrjekaŕ njebě Hanka, ale knjes Henka ſ Wbohowa. Poſtrowy ßu dóſchke wot kk. ßejmſkeho ſapóßłanza Kokle ſ Khróſczíz, gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Barta ſ Brěſynki, cand. theol. Wyrgacźa ſ Wapnowych Horow a stud. phil. Fähle ſ Lipſka.

S Barta. W tudomnej běrnowej ßuſcheŕni hižom w bliżſchich dnjach běrny ßuſchicź ſapocznu. W hłownej ſhromadźiſnje, kotraž ßo 14. februara we Wósborku wotmě, je ßo wobſamkło, ſo towaŕſtwowe ßobuſtawy njetrjebaju ßuſchenſke khoſty ſ hotowymi pjenjeſami ſapłacźicź, ale ſo ßo wone ſ wotcźehnjenjom běrnazych ßuſchenkow ſarunaju. Wſchě ßobuſtawy ßu na to ſwjaſane, ſo maja też lětßa zyku ſapißanu dźělbu běrnow ßuſcheŕni podacź, a ſchtóž to njeſamože, dyrbi pobrachowazu hromadu běrnow pſchikupicź abo ſa kóždy pobrachowazy zentnar 50 pjenjeźkow ſarunanja płacźicź. Dale ßo wobſamkny, ſo dyrbi kóždy ßobuſtaw běrnowe poßyłki ßam doma frankowacź, dokelž ßo ſ tym fabrizynemu ſarjadniſtwu njetrjebawſche dźěło ſalutuje. So by ßo hiſchcze po mózznoſczi wjele ratarjow pſchi ßuſchenju běrnow wobdźěliło, ßo hacź do 30. junija 1911 ſaſtupjenſki pjenjes njebudże bracź. Najnowſche

pizowanske posphty ßu dopokasake, so ßu běrnaze ßuschenki pornjo druhim pizowadkam jara požitne. Pola wojerskich koni ßu spytali, 40 prozentow wowßa s běrnazymi ßuschenkami narunacź, a tak ßo pizowaze konje ßu wschě wobcźeżnoscźe manevrow derje wobstake. Pola howjaseho skota je ßo s pizowanjom běrnazych ßuschenkow teho runja dobry wuspěch dozpik. Najlěpschi wuspěch pak je ßo pschi pizowanju a kormjenju ßwini pokasak, dokelž móże ßo žiwnoscź, w běrnazych ßuschenkach ßo wopschijaza, we wjele wjetschej měrje wuwužicź, hacź ßo to pola pizowanja s drohim wukrajnym majßom stawa. Woßebje ßo porucźa, běrnaze ßuschenki w lěcźu ßwinjom dawacź, hdźež ßu stare běrny s roscźenjom kikerow ßwoju móz shubike, nowe běrny pak ßo hischcże njejßu sběrake.

S Hrodźischcźa. Kaž we wschěch dotalnych sjawnych ludowych shromadźisnach, je ßebi sańdźenu njedźelu kandidat sa krajne ßejmske wólby, gmejnski pschedstejicźer Bart s Brěsynki, tež tu sympathije wuswolerjow dobył. Wulka Jurakez sala bě polna poßłucharjow, kotsiž s wulkim sajimanjom na pokdra hodźinski pschednoschk knjesa Barta poßłuchachu. Po skónczenju k. Bartoweje rěcźe jemu pschitomni po namołwjenju shromadźisnineho pschedßydy, tudomneho knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja Ducźmana, se stokow postanywschi ßwój džak wuprajichu. Pschi scźěhowazej debacźe knjes farar Mrósak nahladam knjesa Barta polnje pschihłoßowasche a wuswolerjow napominasche, so bychu wschitzy wólbny dźeń ßwoju wólbnu winowatoscź dopjelnili a knjesej Bartej ßwój hłóß dali. Wo nowym gmejnskim dawkowym rjedźe, s kotrymž sméje ßo sakski ßejm prjedy abo posdźischo sabjeracź, ßo dlěsische rosrěcźenje roswi. Knjes Bart chze tajkemu porjadej pschihłoßowacź. po kotrymž bychu ßo ßylne ramjenja pocźežiłe a ßkabe ßo wolóžiłe. Knjes gmejnski pschedstejicźer Ducźman na to pokasowasche, so nětcźische sběranje po jenoscźach njeje prawe, dokelž ßu ßo něhdusche lěßy a pastwischcźa, na kotrychž jara mało jenoscźow leži, do najlěpschich polow a łukow pschetworiłe. Mały ratar njeje žanych tajkich lěßow a pastwischcźow měł a dyrbi teho dla poměrnje pschewjele dawkow dawacź. — Ssrjedu je knjes Bart w Ssowrjezach psched wuswolerjemi se ßwojim politiskim programom wustupił. Tež tam jemu poßłucharjo bjes wuwsacźa pschihłoßowachu.

Konservatiwne towarstwo a swjask ratarjow staj ßo sańdźenu ßobotu w shromadźisnje ßwojich dowěrnikow rosßudźiłoj, so knjesej Bartej žaneho napschecźneho kandidata napschecźiwo njepostajitaj; wonaj chzetaj wólbu knjesa Barta se wschej mozu podpjeracź.

S Panczig. W shromadźisnje tudomneho ratarskeho towarstwa je profesßor dr. Gräse po poruczności hornjołużiskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa ßłužobnej dźowzy Antoniji Marji Krausez, kotraž hižo 17 lět pola kublerja P. Haschki w Sserbskich Paslizach ßłuži, noschny a ßléborny kschiž a k temu ßłuschaze cźeßne wopißmo pschepodał.

S Rakez. Ja mam kóždy ras wulku radoscź, hdyž widźu ßerbski ßwjedźeń derje wopytany. A tak to też bě sańdźenu njedźelu w Rakezach. „Lipa“ ßwjecźesche ßwój 31. sakoženski ßwjedźeń a s njej žyły ßerbskeho ludu. Hoscźi bě tu ßamo s Bukez, s Wotrowa a wjele woßebje s Pruskeje. A kak ßo nichtó njeje, schtóž je ßebi tu dóschoł. Program bě jara bohaty a bu, kaž ßmy to pola „Lipy“ swucźeni, mischtrszy wuwjedźeny. Na popołdnischej shromadźisnje poda sapißowaŕ knjes Kruža rosprawu wo lětnym skutkowanju, na cźož knjes farar Gólcź wo ßwojim pucźowanju do Norwegiskeje pschednoschowasche. Wjecźor witasche pschedßyda knjes Micźka hoscźi nanajwutrobnischo a namołwjesche wschěch, bycź a wostacź dobri Sserbja. Stejo wuspěwachmy kralowsku hymnu. Nětko ßo wjeßele wotměnjachu spěwy a žortne hry. Wschitzy ßwoju wěz jara derje cźinjachu. Woßebje naspomnicź chzu hischcże dospołnje nowe cźiško na naschim jewischcźu, žortny wustup „Srudny wudowz“, schtož je pschihotował a wuwjedł mischtrszy knjes Kruža. Pěkne knjeźniczki a „wowka“ wustupichu w rjanej ßerbskej drascźe. Hdyž ßebi to pomyßlisch, kak ßu Rakecźenjo pschi srjadowanju ßwojich ßwjedźenjow tak zyle ßami na ßo pokasani, potom dyrbisch cźim bóle pschipósnawacź jich dobre wuwjedźenje. Dopißy běchu póßłali kk. wucźeŕ Sskodeńk s Panczig, farar Kapleŕ s Łupoje, profesßor dr. Muka s Freiberga, cand. theol. Wyrgacź s Wapnowych Horow, farar lic. Jakub s Budyschina. — Wjele sboża do pschichoda, dobri Rakecźenjo! R.

S Ralbiz. Tudomne towarstwo k „sawěscźenju howjaseho skotu“ skutkuje nětk hižom spomožnje psches 14 lět. Na ßwónej shromadźisnje dźeń 29. januara mózachmy shonicź, so je ßo w minjenym lěcźe saßo 8 ßobustawam po 50 hr. podpjery wupłacźiło. Je to tola sawěscźe witana pomoz kóždemu, kotrehož njesboże potrjechi. Też lětßa budźe ßo saßo podpjera po 50 hr. podawacź. W tamnych padach pak, hdźež stat niczo njedawa, saruna towarstwo sa 50 kg po 40 hr.

Pschinoschka budźe ßo w měrzu sběhacź po 1.25 hr. sa kóždu kruwu.

S Konjez. Dźeń 2. februara mějesche tu „Towarstwo Sserbskich Burow sa Ralbicźansku woßadu“ ßwoju ßwónu shromadźisnu, kotraž bě derje wopytana. W minjenym lěcźe běsche Bóh luby Knjes dwaj ßwěrnaj ßobustawaj wotwołał: cźestneho ßobustawa Jakuba Schelza-Schunowskeho a kublerja Michała Janzu s Konjez. Po namołwjenju knjesa pschedßydy pschitomni jeju wopomnjecźe s postanjenjom pocześcźichu.

Se sliczbowanja shonichmy, so mějesche towarstwo w minjenym lěcźe

22 933.27 hr. dokhodow,
21 641.35 hr. wudawkow, potajkim
1 291.92 hr. w pokładnizy.

Kublerjej Mikławsch Cźemjer a Jurij Cźornak s Ralbiz budźetaj sliczbowanje pruhowacź.

Pschedßydstwo a wubjerk buschtaj wobaj s nowa na 3 dalsche lěta jenohłósnje wuswolenaj. Mnosy s nich sastawaju tuto sastojństwo hižom 23. lěto. Knjes Michał Pólk, wumjeńkaŕ w Konjezach, bu sa „cźestneho“ ßobustawa pomjenowany.

Dla nalětnych skasankow seńdźe ßo wubjerk njedźelu 12. febr. po kemschach na schuli w Ralbizach.

S Kamjenza. W bliższej Nadrósnej Hrabowzy 7lětna dźowka żelesniskeho wuhibarja Kreczmarja k khachlam pscheblisko pschińdźe a ßebi drastu sapali. Dźěczo ßo tak cźežko wopali, so je na ßwoje rany wumrjelo.

S Draždźan. W tudomnej rěsańi a skotowni bě póndźelu pokhroma wudyrika. Po sarěsanju wscheho skota a po wucźischcźenju hródźow ßo pokhroma jako wuhaßnjena wobhladuje, tak so móże ßo skót bjes wobmjesowanja wutwoscź.

S Draždźan. Kral Bjedrich August je hižo psched tydźenjom do Hornjeje Egiptowskeje pschijeł. S Omdurmana je ßo wón po Běłym Nilu horje na hońtwu podał. Kral chze něhdże 5 njedźel na hońtwje pschebywacź.

S Hóska pola Kulowa. Pod někotrymi leżomnoscźemi nascheje wsy ßu wuhlo namakali. Hórniske akzijowe towarstwo w Nowej Wjelzej je schtyrjom tudomnym buram tele leżomnoscźe wotkupiło a 1000 hriwnow sa jutro sapłacźiło. Na jutro je ßo hižo 100 hriwnow napłacźiło. Sswoje kupowanske wucźinjenja s jenej Barlinskej firmu běchu burjo najprjedy rospuschcźili. — Towarstwo „Eintracht“ je pjecźa też nimale wschě Bukonjanske leżomnoscźe pokupiło a je tam 800 hacź 1200 hriwnow po jutru sapłacźiło. W tu chwilu na Kobliczanskich leżomnoscźach sa wuhlom wjercźa.

S Wochos. Shromadźisna naschego evang. serbskeho towarstwa sańdźenu njedźelu běsche jara derje wopytana. Knjes farar Wanka-Rychwałdski pschednoschowasche wo hnojenju s pschikupnym hnojidłom. Tajke hnojidła pola naß hižom někotre lěta nałożuja, tola powucźenje wot nasyoniteho muża běsche wschitkim jara witane. Pschednoschk pokasowasche najprjedy, schto w pschikupnych hnojidłach móz a hódnoscź wucźinja, dale, kak mamy tute wězy kupicź, kak je ßypacź, pschispomni też, kak jara burow s tajkim hnojidłom jebachu a jebaju. Wschelake praschenja buchu stajane, a rosmołwa pokasowasche, kak ludźo ßo teje wězy sajimuja a kak ßu sa powucźenje dźakowni.

Se Shorjelza. W shromadźisnje ßadarjow, se Shorjelskim magistratom swołanej, mějesche ßadarstwowy inspektor Rein s ratarskeje komory pschednoschk wo pschiprawjenju ßadoweho hermanka. Pschitomni namjetej pschihłoßowachu, so by ßo w Shorjelzu lětnje ras ßadowy hermank wotměwał.

Se Sslepeho. Tydźenja cźitachmy nastawk wo hódnoscźi tudomnych leżomnoscźow a wo płacźisnje hońtwow. Nastawk bě zyle po wěrnoscźi spißany. Dźenża ßo saßo w Sslepom łuki pschedawachu. Jutro pola, psched 30 lětami kupjene, tehdy 225 hriwnow płacźesche, nětko pak sa njo 755 hacź 1200 hriwnow ßadźichu. To s tym swißuje, so ludźo pschezo pschiběraju, pola a łuki pak wotběraju; s kóždym nowotwarom ßo rola pomjeńschuje. Schtož pak hódnoscź hońtwy nastupa, ma ßo s tym runje na wopak. Hońtwina płacźisna ßo do wyßoka cźéri, sajazow bywa pak kóžde lěto mjenje. To s teho widźimy, so nam dźiwina wjazy telko schkody njecźini. Bychmy spißacźelej tydźenja wocźischcźaneho nastawka jara dźakowni byli, hdy by naschu hońtwu sa 2000 hriwnow lětnje na 20 lět pschewsał s rukowanjom, so s dźiwiny wjazy schkody njesmějemy, dyžli

nětkole. Tu ßu cźerje jelenjow a dźiwich ßwini husto widźecź, tola njepomnimy, so je wotnajeł nascheje hońtwy hdy ßlepe ßboże měł, so by jelenja abo dźiwje ßwinjo tśělił. Druhdy wschak ßo hońtwarjam nochze nacźahnycź. Tak mějesche na pschikład loni nasymu hromada honjerjow a hońtwarjow po schěsźhodźinskim honjenju wulke wjeßele, so skónczńje jedyn lěkař jenu ßroku tśěli. Wscho wołanje: „Sajazy won!" niczo njepomhasche. Mudre sajeczki njeběchu doma. Schtóż chze ßo potajkim wobohacźicź, dyrbi wscho do wyßoka cźischcźecź, na wyßoku dań hnacź a twaricź a hladacź, hacź jemu pjeczeny sajeczk do huby slecźi. W naschej gmejnje nětkole na hubjene pucźe skorża a to s połnym prawom. Po wßy schcźeźki ani meter schěroko njenawoża, teź ßo wo to njestaraja, so by ßo s deschcźom nahromadźena woda wotpuschcźika, runje tak ßo żadyn pucź na wjelb njewobmjeta. Bjes dźiwa je, so ßu pucźe hubjene, hdyż ßo njewuporjedźeja. Cźeho dla dha ßmy psched 15, 20 a 25 lětami lěpsche pucźe měli? W tehdomnischich cźaßach teź njeißmy lětali; pschetoż tehdy hischcźe wo Zeppelinowych ľódźach niczo njewjedźachmy. Tola psched 30 lětami ßmy 2000 wosow hliny a pěska w tehdomnischej symje na pucźe swoźili a potom ßmy trajnje dobre pucźe měli. Namjetuja drje nam, so dyrbi ßo sa hońtwinski pjenjes wjeß plestrowacź, tola tajki namjet je zyle njesakońtski; pschetoż po sakonju dyrbi ßo hońtwinski pjenjes po liczbje jutrow rosliczicź a rosdźělicź. Radźimy, pucźe s pjenjesami płaczicź, kiż rola a hródź wunjeßetej, niż pak s pjenjesami s dźiwiny, kiż tebi, luby buriko, twoje pola rosteptuje a wupaße.

Se Sslepeho. Knjes moleŕ Krausa s Draždźan, kotryż kóżde lěto wjazy ras k nam pschikhadźa, so by jow dźěkał, je lětßa we wjazorych městach wustajeńzy ßwojich wobrasow pschihotowak, tak na pschikład w Zwikawje, hdźež je tamna měschcźańska rada sa ßwój krala Albertowy musej wjetschi wolijowy wobras „domojwrót s hermanka" sa 1200 hriwnow kupika, a w Altenburku, hdźež je salski wulkowójwoda ßebi wustajeńzu wobhladak a poruczik, so by ßo jejny cźaß podlějschik, dokelž chze ju sakskemu kralej, kotryż k njemu na wopyt pschińdźe, pokasacź. Hermanowy wustaw w Draždźanach je wolijowy wobras „na wopycźe", kotryż nam rjanu drastu se Sprjewjom pokaże, sa Draždźanski musej dobył. We wośebnej wustajeńzy Draždźanskeho wumjelskeho sjenocźeństwa ßu ßo mjeńsche wobrasy, kotreż ßerbske hłowy pschedstajeju, dwójzy pschedake. Wośebje dźaka hódne je, so je knjes justizny radźicźel Zyž sa ßerbski musej w Macźicznym Domje w Budyschinje „kwaßny cźah" darił, dokelž budźe na tutym wobrasu ßerbska mużska drasta, kajkaż drje hewak nihdźe njeje, wukhowana. — Teź wschelake knihi je knj. Krausa illustrował, mjes nimi knihu zyrkwineho radźicźela Siedela: „Pucź k wěcznej rjanoscźi", kotraż ßo s nowa cźischcźi.

Se Sslepeho. Wyschnosćź je dowoliła, so ßmědźa ßo w Sslepom sa lěto dwójzy skótne wiki wotměcź. Każ ßłyschimy, dyrbja prěnje wiki 13. měrza t. l. bycź. K temu ßo wschitke pschihoty hacź nanajlěpje cźinja. Hdźež je prjedy rospadana gmejnska khěża stała, tam je ßo rjane městno ßrjedź wßy dobyło, koło wokoło s wyßokimi schtomami wobrosćene, tak so móżetaj skót a kupz w khłódku stacź a ßo ßmalazeho ßłonza bojecź njetrjebataj. Dokelž je hižo wobkhod se skotom w naschej wokolinje jara wulki a s daloka ßem pschińdu, jow kupowacź, tak so je husto wjazy kupzow, hacź skota wo wßy, dha je nadźija, so ßo Sslepjanske skótne wiki dale bóle roswijeja a ßo tu wjele skota nacźěri. — Jenoż jene budźe mylicź a k cźesćźi wßy a nowych wikow ßłużicź njebudźe, to ßu te hubjene dróhi. Móże ßo stacź, so, hdyż je deschcźojty cźaß, hermankarjo se ßwojim skotom w błócze tcźazy wostanu, khiba so ßo tamna rada wobkedźbuje, kotraż je ßo jenemu městu daka, hdźež w nowinach nawěschtk stejesche: „5000 trubow a herzow ßo pyta, so bychu mokre dróhi ßuche wuduli." Na kóżdy pad pak je lěpje, hdyż chzesch do Sslepeho na wiki hicź, wobuj ßo wyßoke schkórnje. Tola my w ßußodstwje sli ludźo njejißmy, ale pschejemy Sslepjanskim wikam rjane wjedro a dobre poradźenje.

S Lěßka pola Sslepeho. S pschibjeranjom luda a wośebje dźěcźi w naschej wośadźe swißuje, so ßo jena schula po druhej twari. Nětko je dowolnosćź wot knjeżerstwa w Frankfurcźe nad Wódru dóschła, so ßmě ßo nowa schula w Lěßku twaricź, to je 9. schula w Sslepjanskej wośadźe. Schulski twar dyrbi ßo spěchowacź, so by w běhu lěcza ßo dokóncził a schulske dźěcźi, kotreż ßu hacź dotal do Dźěwina do schule khodźike, w pschichodnej symje wjazy njetrjebake dołhi pucź psches lutu holu we wschelakim wjedrje do schule běhacź.

S Hródka. Pjatk tydźenja je ßo kotolnja ßukelnje Lehmanna a Aßmya wotpalika. Dokelž je ßo parna maschina khětro wobschkodźiła, je ßo dźěło na nětkotry cźaß saſtajicź dyrbjało.

Přilopk.

* Towarstwo sa sakski ludowědu ßlědźi a proßy wo listy, kotreż ßu wojazy l. 1870/71 s wójny domoj pißali. Sawěscźe ßo też w ßerbskich ßwójbach hischcźe tajke listy khowaju, kotreż ßu sajimawe a ważne. Lěpje, hacź so ßo shubja abo rosbrója, drje by było, hdy bychu ßo wězy wustojnej ruzy pschepodake, n. pšch. redakziji ßerbskich cźaßopißow. Na dowěrniwe waschnje mohło ßo něschtożkuli s nich sdźělicź, schtož by cźitarjow sajimowało a khwalbu a cźesćź naschemu ludu s nowa wobkrucźiło, kiż je mnohich ßwojich najlěpschich ßynow kralej a wótcźinje woprowak. Też tu rěka: „Sswój k ßwojemu!"

* (W tonidłu sahinył.) 31lětny schkleńcźerski pomoznik Weber s Radeberga, kiż bě schěsćź njedźeli w schkleńcźerni dźěkał, bu wot spoczatka tehole měßaza parowany. Myßlachu ßebi, so je ßebi druhdźe dźěło pytał. Wcźera nětkole jeho bratr do Uhsmannsdorfa pschińdźe, hdźež bě Weber napoßledk dźěkał, a dasche wulke tymjeschcźo pschepytacź, kotreż je pschi ßamej drosy a kiż na żane waschnje wotschlahane njeje. Hdyż běchu 4 hodźiny pytali, namakachu Weberowe cźěło. Wón je bjes dwěla duzy domoj po cźmje pucźa smylił a do tymjeschcźa trjechił.

* (Dźěcźo ßo spariło.) 3lětny ßynk hewjerja Förstera w Hornim Altwasseru, hdyż bě wokomik bjes wobkedźbowanja, padny do wanje s warjazej wodu. Dźěcźo ßo tak jara wopari, so po njewurjeknitych bolosćach semrje.

* (Najmjeńscha wjeß.) Pschi ludliczenju je ßo jako najmjeńscha wjeß w Němskej wupokasała wjeska Durrellenbach w Hessenskej: wobsteji s dweju khěżkow se schtyrjomi woßobami. Lěta 1905 běschtaj w tej „wßy" jeno dwaj wobydlerjej, po tajkim je sa pjecź lět wo 100 prozentow wobydlerstwo pschibyło. Też hischcźe mjeńsche wßy ßu, schtož cźißka statokow nastupa, też w Sserbach, jeli so ßo njemylimy, zyle blisko Budyschina wjeß „Dź." s jenicźkim cźißkom, ale se ßylnischim wobydlerstwom.

* (Rosbuchnjenje pschi kwaßnej hoscźinje.) W Neuhofenje w Bayerskej pschi jenej kwaßnej hoscźinje saßwěcźena petrolejowa lampa rosbuchny. Palazy petrolej na drastu nětkotrych żonow rosléta, kotreż ßo wopalichu.

* (9 lět khostarnje dla njekasanstwa.) Direktora wustawa sa hłuchoněme dźěcźi, Franza Hollu w Heidelbergu, ßu dla njekasanstwa s wucźomzami k khostarni na 9 lět a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźili.

* (Njesboże pschi woženju na ßankach.) Ssmjertne njesboże je ßo pschi woženju na ßankach w Berggießhüblu pola Pirny stało. Hródźny schwajzar Dreßler s bliskeho Börnersdorfa bě na kwaß ßwojeho bratra w Berggießhüblu se ßwojimaj dźěsćźomaj, 11lětnej holzu a młódschim hólzom, pschischoł. Dźěsćźi ßo po nahłym wotwißu zyrkwineje hory na ßankach dele wożeschtej, mjes tym so běschtaj starschej na kwaßu. Dźěsćźi běschtej wjazy króćź s hory sbożownje dele sjěkej, hdyż pak ßo wjecźor w 9 hodźinach saßo dele puschcźischtej, móz nad ßankami shubischtej a se wschěm wotmachom do żelesniskeje żerdźe, pschi żelesniskej khěżży pschicźinjenej, sawadźischtej. Holzy, kotraż se schiju do żerdźe praßmy, ßo krk rosrasy; do sady ßo storcźiwschi holzyna hłowa hólzej prědkne suby wurasy. Wobżaromnej starschej běschtaj ßo hischcźe krótko prjedy teho nad wjeßelej sabawu ßwojeju dźěsćźow sradowałoj. Dźěsćźi ßo do noweho doma młodeju mandżelskeju pschinjeßeschtej, hdźež holcźka w rukomaj ßwojeje macźerje wumrje.

* (Ssamomordarstwo jeneho ßudniskeho assessora.) 30lětny assessor Rietsch w Charlottenburgu je ßo ßobotu wjecźor pola Barlina pó cźmje na żelesnisku koliju cźißnył a ßo cźahej pschejěcź dał. Koła psches njeho dźěchu a hłowu wot cźěła wotjědźechu. Lokomotivnik hnydom spinasche a na bližschim sastanischcźu powjedźi, so ßo jemu sdo, so je jeneho cźłowjeka pscheješ. Po cźarje pytajo ßamomordarjowe cźěło namakachu.

* (Rubjeżny nadpad.) Hdyż w Barlinje ßobotu wjecźor żona jeneho běrka do khěże stupi, w kotrejż je jejne wobydlenje, jej jedyn muż popjeł do woczow cźißny a jej toschu s 1100 hriwnami, sa dawkowu kaßu postajenymi, wutorhny. Rubjeżnik je wupjeł chnył. — Druhi rubjeżny nadpad je ßo we wjecźornym Barlinje stał. Tam na khěżinym skhodźe jedyn mużski jenu holzu nadpadnywschi, ju dajesche a jej wobliczo skała. Nadpadnik je teho runja cźeknył. Wón je ßwojemu woporej drohotnu bou rubił.

* (Sa ſwonowy powjas ßo wobwěßnyk.) We wuherſkej wßy Karloes Barlany je ßo njeſnatych pſchicžinow dla ſwónk ſa powjas zyrkwineho ſwona powěßnyk. Swón teho dla w njeſwucženym cžaßu ſwonicž poča, a hdyž do wěže pohladacž džěchu, ſwónka ſa poſtronkom wißazeho namakachu.

* (Cžežke wohnjowe njeſboże.) Sswójbu murjerja Mehlhorna w Naitſchawje pola Greiza je cžežke njeſboże podeſchko. Hdyž bě macž ſe iſtwy wuſchka, džěcži hrajkajo ſaßwěcženu petrolejowu lampu ſ blida cžißnychu. Petrolej ßo na draſtu 3 létneje Mehlhornez džowcžicžki wula a ju ſapali. Hdyž kſchiki ſoßkyſchawſchi macž na pomoz pſchihna, ßebi wona ßama ruzy cžežko wopali, a ſchtyrilětnemu ßynkej ßo nohajzy ſ nohow wotpaliſchtej, tak ſo tež wón na khorokožu leži. Holcžka bě ßo tak žałoßnje wopaliła, ſo bě ßo jejne wobliczo zyle ſwuhliko. Sa někotre hodžiny ju ßmjercž ſ boloſcžow wumo.

* (Krwawna ſwada pſchi khartach.) W Seifersdorfie ßo ſchtyrjo džěłacžerjo w korczmje pſchi khartach ſwadžichu, dokelž chzyſche jedyn hracžk jenu hriwnu ſkradžu k ßebi tyknycž, kotraž bě druhemu na ſemju padła. Poßledniſchi britej wucžahnywſchi njeſprawneho namakarja tak ſruba, ſo je tón na ßwoje rany wumrjeł. Jedyn druhi hracžk ßo cžežko a tſeczi lohko ſrani. Njekraßnik je cžeknył.

* Tſizeczi milijonow krónow herbſtoweho dawka dyrbja džěczi Winſkeho milijonara Alberta Rothſchilda ſapłacžicž. Tutón je ſańdženy tydžeń 66 lět ſtary wumrjeł, pjecž džěczi po ßebi ſawoſtajiwſchi. Jedyn ſ jeho ßynow je ßo pſched połdra létom njeſbožowneje luboſcže dla ſatjělił, jedyn druhi ßyn je w Steinhoffſkej błudnizy. Semrjety něhdže 1000 milijonow krónow ſawoſtaji. Wón je najbohatſchi muž w Europje był.

* Po wužiwanju margarin-y je w Diffingenje w Schwajzarſkej jena ßwójba cžežko ſkhorika. Jedyn hólz a jena holza ſtaj hižo wumrjeloj. Schtyri druhe džěczi bjes nadžije w hojeńni leža.

* (40 łódžnikow ßo tepiło.) Na Cžornym Morju je ßo w ſatraſchnym wětrje jena ruſka transportſka łódž ſe 40 mužemi wobßadki potepika.

* (S pok milijonom ſamoženja ßo žiwjenja nabyła.) Něhdže 60 lět ſtara knjeżna Prüſerez w Gerje, wobßedžerka 600,000 hriwnow hotowych pjenjes, je ßo w Halſchtrowſkej rězy tepika, dokelž bě ßo žiwjenja nabyka. Semrjeta bě khětro ſkupa a je ßo pjecža dla noweho dokhodneho dawka bojała.

* (Rubjeżny nadpad.) Wutoru rano ßu někotſi mužojo njedaloko Gladbeka ſpytali, jedyn wós, kotryž 275,000 hriwnow mſdowych pjenjes ſ khěžorſtwoweje banki do fiſkalijkich Möllerſkich ſchachtow wjeſeſche, nadpadnycž. Na woſowych chtyrjoch pſchewodnikow wjazy krócž ſ revolvrow tſělachu. Rubjeżnizy běchu prěki pſches dróhu kałaczkaty grot ſcžahnyli. Pſchewodnizy, kotſiž běchu ſ revolvrami wobronjeni, do rubjeżnikow, kotſiž cžeknychu, wjazy krócž tſělichu. Na Möllerſkich ſchachtach ßu dwoju hórnikow ſajeli; na njeju tukaju, ſo ſtaj ßo pſchi nadpadże wobdžělikoj.

* (Dwójne mordarſtwo.) W Langwaſſeru pola Greiffenberga w Schleſyſkej ßu wutoru w nozy 70létnu wikowarku Siebeneicherowu w ſtudni jejneje khěże tepjenu namakali. Poſdžiſcho w jejnej khěži podružnizu Menzelowu ſkónzowanu nadeńdžechu. We wobydlenju ßu rubjeżnizy jedyn khamor wuprózdnili.

* (Maſchiniſtaj ſmjerſkoj.) Pola Poda w ruſkej Pólſkej jedyn tworowy cžah w ßněży tcžazy woſta. Dwaj maſchiniſtaj ſtaj ſmjerſkoj, tſjo druſy ſaſtojnizy ßu ßebi ruzy a noſy ſwoſabili, tak ſo dyrbjeſche je lěkar wotewſacž.

* (Sſněhowe mjeczele w Turkowſkej a Grichiſkej.) W Konſtantinoplu, je dla lodojtych połnóznych wětrow a ſatraſchnych ßněhowych mjeczelow ſkoro wſchón wobkhad ſaſtał. Na jenej měſchczańſkej dróſy ßu dweju wjelkow ſatſělili. Někotre wjelki běchu ßo do pohrjebniſchcža dobyke, hdžež je ſtražnizy ſatſělichu. W Konſtantinopelſkich pſchedměſtach ßu wjelki ludži a ſkót nadpadowake. — Tež w Grichiſkej ßu ßylne ßněhowe mjeczele howrike. W Athenje ßu někotre woßoby ſmjerſke.

Njeſwucžena ſyma tež na Krimſkej połkupje lětża knježi, hdžež je hewak w lěczu horze a w ſymje mike wjedro. Sſněh tak wyßoki leži, ſo je wjele wßow wot wſcheho wobkhada wotſamknjenych. Gubernator, kotryž chzyſche do Jalty pucžowacž, dyrbjeſche ßebi pſches 3 metry kłuboki ßněh pucž wußypacž dacž. Wjele ſtadkow wowzow je ſmjerſko. Wobydlerjo ßadowe ſchtomy a płoty k tepjenju trjebaju, ſo njebychu we wobydlenjach ſmjerſli. Wuhlowe ſkłady w Donezſkej krajinje ſa potrjebu njedoßahaju.

* (Wjelki 150 cžłowjekow ſežrake.) W ßurowej ſymje a wulkim ßněży ßo wjelki w ruſkej Pólſkej ſ hłodom do bliſkoſcže wßow cžerja. W lěßach wokoło Ssoßnowiz pſchi pruſkich mjeſach je ßo něhdže 150 cžłowjekow ſhubiło, kotrychž ßu wjelki ſežrake.

Wußudženja.

Khoſtanſka komora. Dla panzanja mloka mějeſche ßo mandželſka wicžeżneho kublerja Pfütznera ſ Rückersdorfa ſamolwicž. Jejny mandželſki, Khorla Pfützner, mějeſche po wucžinjenju firmje Pfundtez bratram w Draždžanach létnje 50,000 litrow dobreho mloka do Draždžan podawacž. So by ßwojemu mužej pjenježny dobytk pſchiwobrocžiła, bě Pfützнerowa wot jeneho léta do mloka wodu laka a to, kaž ßo wona wuſna, do 20literſkeho karana po 1½ litra wody. Dla falſchowanja zyroby a jebanſtwa dla ju k 600 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudžichu.

Pſchiſßažny ßud. Sańdženu ßobotu je pſchiſßožny ßud rubjeżneho mordarja Süßmanna ſ Niederruppersdorfa ßudžił. Süßmann je loni 8. dezembra rano klamarku ſwudowjenu Gedlichowu a teje 37 létnu njewoženjenu džowku ſe ßekeru ſaraſył a cžěle ſ petrolejom polawſchi khežu ſapalił. Hdyž běchu ßo płomjenja ſhaſchake, cžěle ſaraženeju žónſkeju w klamach namakachu. Mordar móżeſche jenož cžłowjek bycž, kotryž Gedlichez wobſtejnoſcže ſnajeſche. Najprjódzy khoſchcžerja Döringa a potom hajniſkeho pomozníka Müllera ſajachu, tola žanemu njemóżachu winowatoſcž dopokaſacž. Müller żandarma na Süßmanna kedžbliweho ſcžini. Na to Süßmanna ſajachu, kotryž ßebi pſchi pſcheßkyſchenju ſe ßwojimi wuprajenjemi napſcheczo rěczeſche. Blaki na jeho draſcže profeßor dr. Kockel w Lipſku jako krwawe naplułki ſpósna. Skónczńje ßo wukopa, ſo bě pjenježna móſcheń a liſtownja, kotrejž pola njeho namakachu, ßo pſchi rubjeżnym nadpadże na klamarku Radzowu rubikej. Dale bě tež ſchulſka holza Milda Wederez tamne ranje, hdyž ßo Gedlichez khěża wotpali, Süßmanna ſ poßlednizu Gedlichez khěże wuńcž widžała. Holza to hakle khětro poſdže na ſjawne da, dokelž běchu jej najprjedy kaſali, mjelczecž.

Najprjódzy ßo wo rubjeżnym nadpadże na klamarku Radzowu w Spitzkunnersdorfje jednaſche. Süßmann bě hižo 13. junija w Radzez klamarni pjenježny kaſchczik wuprózdnił a 15. junija do Radzez klamarnje ſ nowa pſchiſchoł a ßebi kołbaßu a zaltu žadał. Pſchi tym bě wón žonu ſa tył a krk ſhrabnył a ju tak dołho dajił, doniž bě po ſdaczu morwa na ſemi ležała. Potom je ſaßo pjenjeſy ſ pjenježneho kaſchczika ſebrał a potom w najſtwje ſ jeneho kamorczka, ſ komody a kſchinje pjenjeſy, pjenježnu móſcheń a jenu liſtownju rubił. Süßmann wudawaſche, ſo je Radzowu jenož pohkuſchicž a wurubicž chzył, napſcheczo temu pak lěkar dr. Błażik wobßwědczi, ſo je Süßmann žonu ſadajicž chzył, a ſo je dźiw, ſo je ßo jej ſaßo žiwjenje wróciło.

Wo Niederruppersdorfſkim mordarſtwje Süßmann wudawaſche, ſo njeje chzył Gedlichez žónſkej ſkónzowacž, ale ßebi jenož telko pjenjes nakradnycž, ſo mohł ßo ßamoſtatneho ſcžinicž. Do klamow ſaſtupiwſchi je ßebi żwanſki tobak żadał. Gedlichoweje džowka je jemu jón daka. Najprjedy je ju wón chzył ſadajicž. Hdyž pak je ju ſa krk ſhrabnył, je wona do ſady ſkocžiła a wołała. Na to je ju wón ſe ßekeru ſrubał. Sswoju džowku kſchicžecž ſaßkyſchawſchi, je Gedlichowa ſ khěże do klamow pſchiběżała. Tež tu je wón rucże ſe ßekeru ſaraſył. Potom je wón ßekeru ßobu wſawſchi po ſkhodże horje po pjenjeſy ſchoł. Prjedy teho bě wón khežne durje wot nutſka ſamknył. Poſdžiſcho Süßmann prějeſche, ſo je horka pjenjeſy pytał, wón je khežu ſapalił, ſo by mordarſtwo pſchikrył. Pſchi haſchenju wohnja bě ßo Süßmann wobdželił a hrube rěczе wo ſkónzowanymaj żónſkimaj měł. 10. dezembra wón jenej żonje, kotraž ßo jeho praſcheſche, ſchto w brěmjeſchku njeße, rjekł, ſo ßu w nim moſhy Ruppersdorfſkeju żónſkeju. Dale bě wón jenej holzy, kotraž bě na njeho kſchiwje pohladała, rjekł: „Ty dže wocži pſchewaleſch kaž morwej żónſkej.“ Süßmann je wot makoſcže wjeßele na cžiłowanju ſwěrjatow měł. Tak je wón jako hólz żiwe żaby rosrubał. Na żeleſniſku koliju je wón kamjenje kładł, jedyn płót ſapalił, jenej dżowzy ſ motyku hroſył a na rejwanſkej łubi nóż wucžahnył. Porjadnemu dżeku je wón ſ pucža khodżił a radſcho lěnjeho paß. Pſchiſßažni jeho ſpytaneho mordarſtwa a cžežkeho rubjeżniſtwa na Radzowej a dokonjaneho mordarſtwa na ſwudowjenej Gedlichowej a jejnej dżowzy a rubjeżniſtwa a ſapalenja winowateho ſpósnachu. Ssud jeho na to k ßmjercži, k khoſtarni na 10 lět a k trajnemu ſhubjenju cžeßnych prawow ſaßudži.

Wólbna shromadźizna

w Hnaschezach.

Njedźelu 19. februara popołdnju 1/2 4 hodźin
ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejićer
Ernst Bart ſ Brěsynki

w **Bergmannez hoscźenzu** wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.
Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadźisny pscheproscheja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Ssrjedu 22. februara popołdnju w 6 hodź. budźe knjes Bart w Eignerez hoscźenzu w **Hodźiju** a **njedźelu 26. febr.** popołdnju 1/2 4 hodź. w hoscźenzu w **Huszy** rěčeć.

Kóždu dźělbu

brěsowych prutow k khoschćam

kupuje **wokrjeßna dźěłaćerńja na Židowje.**
Telefon 109.

Wulka drjewowa awkzija.

W Dubrawzy pola Barta maja ßo **wutoru 28. februara** t. l. na prjedawschej Schlenkerez zyhelnczi na sahonach prjedawscheho Donathez kubła

wschě dubowe a brěsowe dołhe hromady,
hromady khójnowych žerdźow, kuluchi, walczki a walczina

na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna pschipołdnju w 12 hodźinach w Schönawez hoscźenzu w Dubrawzy. **Wobßedźer.**

Rejwanski orchestrion

ſa maku salu ßo pschihodźozy, dobry w taktu a synku, je sa tunju płaczisnu 70 hriwnow na pschedań pola **Augusta Scholtty** w Budyschinje na hornczeŕskej haßy 10.

Czerstwy a wuschkrjeny

kój

jara tunjo pschedawa
Richard Lunze na bohatej haßy.

Khěža

w jenej wßy, w kotrejž ßo ſa schewza doscź dźěła namaka, ßo kupicź pyta. Poskiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czißko 687.

(K temu czißku pschiloha.)

Evang. ßerbske towarstwo we Wochosach

smějе **jutsje, njedźelu 19. februara,** wjeczor 1/2 8 hodźin pola Domaschez

ßwójbny wjeczor

ſ **dźiwadłom a spěwami.** Sastup 20 pj.
Hosczo, tež ſ druhich wßow, ßu witani. **Pschedßydstwo.**

Bukeczanske ßerbske towarstwo

smějе **njedźelu 19. februara** ſ dypkom 7 hodźin wjeczor

salożeński ßwjedźeń

ſ dźiwadłom a balom.

Wschitke ßobustawy se ßwojimi ßwójbnymi, hosczo ſ wonka woßady a wschitke ßerbske towarstwa ßo najpschecźelnischo pscheproschuja.
Pschedßydstwo.

»Meja« Radworska

(zapis. tow.)
změjе hakle **19. februara 1911** pop. w **4** hodźinach pola Delankec

hłownu zhromadźiznu.

Přičina: Wulka wjetšina přinoškow njeje zapłaćena.
Po wustawkach § 8 c pominam dołžnikow hač do **12. februara** pola pokładnika w Radworju čisło 24 swoje zastate přinoški wurunać. **Předsyda.**

Duchownje wobdarjeny **hólz,** kotryž chze **knihićiśchćerstwo** nawuknycź, móže jutry jako

wuczobnik

sastupicź
w **Ssmolerjez knihićiśchćerni.**

Wuczobnik.

Ssyna sprawneju starscheju, kotryž chze **schewstwo** nawuknycź, jako wuczobnika pyta

August Nowotny,
schewski mischtr we **Lomsku.**
Póst: Khróšć-Lomsk.

Sa rentierow a kapitalistow,

kotsiž chzedźa ßo ßnadź w Budyschinje saßydlicź, **nowu khěžu** w położenju pschichodneho czaßa blisko husarskich kasarmow na pschedań poruczam.
6000 mk. napłaczenja. Khěža ßo hacź do 10% dani. Dalsche je shonicź na Tšelanskej drósy 6 po 1 skhodźe.

Mała žiwnosćź

ſ 5—7 kórzami pola a łuki ßo se žiwym a mortwym inventarom najradscho niže Budyschina kupicź pyta. Poskiczenja pod **K. 57** chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Ssuczelna kruwa,
dobra podßobna, ßo derje pschahaza, je na pschedań w Kamjenej czo. 1 pola Radworja.

Czehnity poßt

dwě lěcze stary, je na pschedań pola **Ernsta Miesnera** w Huczinje.

Hólz, kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, wuczbu namaka pola
A. Biesolda na bohatej haßy.
Tydźeńszy dostanje 1 hriwnu.

Kuchařki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobnej holzy

do rataŕskeho dźěła ßo hnydom abo posdźischo do dobreje ßłužby na jene kubło blisko Bukez pytatej. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pjatnacźe abo schěßnacźelětna **holza** ßo do dobreje ßłužby w Budyschinje pyta. Dalsche je shonicź we wukasarni dźěła na rózowej haßy.

Hejtmana

evang., wożenjeneho, niz pschemłodeho pyta

knježi dwór we Wutolczizach.

Dźěłaczeŕska ßwójba ßo pyta.

Na knježi dwór w Budyschinku ßo porjadna dźěłaczeŕska ßwójba ſ pschihódnymi wumenjenjemi pyta.
A. Steiger.

Běharja

k jutram pyta **Hans Lindner** na ßerbskej haßy 1.

Pschiłoha k czišku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. februara 1911.

Placzišny rěsneho skotu na Drazdzanskich skotnych wikach.

13. februara 1911.

Placzišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	44	47	84	87
franzowske	44	56	84	96
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	39	42	77	83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34	38	71	76
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	30	33	64	70
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39	43	70	76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	35	38	67	70
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30	34	61	66
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25	29	56	60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		50	55
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44	47	77	80
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40	43	71	76
3. ßnadnje pizowane	34	39	65	70
Cželata:				
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56	59	86	89
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51	55	81	85
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45	50	75	80
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischižењow w starobje hacz do 1¼ léta	44	46	60	62
2. mjaßne	42	43	58	59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38	41	55	57

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 11. febr. 1911 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 16. febr. 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	—	-	—	—	9	40	9	90
"	žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	—	9	28	9	—	9	40
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	5	7	25	7	—	7	15
Jećmjeń	50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows		7	60	8	—	7	20	7	60
Hróch		11	75	13	50	12	50	13	—
Woka		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny		2	40	2	80	2	40	2	80
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka	50 "	10	—	19	25	14	—	17	—
Ržana muka	50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno	50 "	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssłoma	100 "	4	16	4	34	3	65	4	30
Proßata 474 schtuk, schtuka		14		29		—	-	-	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	-		5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby		-		5	40	5	—	5	80
Pschenični gris		-		6	—		-		
Ržany gris		—		6	40		-		

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacz 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacz 7 hr. 40 np., jećmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 85 np. hacz 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 75 np., kórz rožti po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacz 12 hr. 04 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

9. februara 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. 40 np., hacz 8 hr. 70 np., wowß wot 7 hr. 50 np., hacz 7 hr. 75 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 17. februara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedželu Sexagesima rano w 7 hodzinach farat Rěda ßerſku ßerbſtu spowjednu rěcz, ½9 hodzin duchowny Tischer ßerbſke a w 10 hodzinach němſke prědowanje. — Tydzeńſke saſtojnſke dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla Max Tischer, fabrikat na Židowje, ſ Hann Augustu Borschez tam. — Pawoł Scholta, fabrikat w Ssmolizach, ſ Hanu Selmu Hermannez tam.

W **katholſkej zyrkwi**: Arthur Schauseil, pschekupz w Budyschinje, ſ Hertu Schirmerez tu

S **druhich wozadow**: Handrij Granich, pomozny gratmiſchtr w Budyschinje, ſ Hanu Margaretu Cžornakez w Zicženku. — Khorla Soka, fabrikſki dźěłacžeŕ we Warnocžizach, ſ Marthu Marju Měrſchez w Budyschinje. — Max Khorla Bundemann, dźěłacžeŕ w Počaplizach, ſ Hanu Marthu Weberez we Wjelkowach. — Hendrich Kurt Gnauk, wojnatſki miſchtr w Hodžiju, ſ Hanu Marju Nowakez w Ssemichowje. — Bjedrich Ernſt Domſchka, žiwnoſcžeŕ w Kumwałdźe, ſ Marju Marthu Rachlowzez, hoſpodatſkej pomoznizu w Trjebjeńzy. — Ernſt August Schmidt, hoſpodatſki pomoznik w Brěſezach, ſ Hanu Lejnu Schuſterez ſ Hliny. — Jan August Rychtař, murjeŕ w Sajdowje, ſ Lejnu Khrystianu Khěžnikez w Rakojdach.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Pawoł Ernſt, Jana Ernſta Alberta, kublerja w Zyžezach, ß. — Jurij Oswald, Pawoła Maxa Schimanka, ſamkarja na Židowje, ß. — Kurt Richard, Auguſta Kubaſcha, dźěłacžerja w Ratarjezach, ß. — Johana Gertrud, Ernſta Hermanna Löfflera, fabrikarja w Hrubjelcžizach, dź. — Johana Martha, Khorle Auguſta Henſela, želeſnikeho dźěłacžerja na Židowje, dwójniſka dź.

W **katholſkej zyrkwi**: Jan, Hendricha Picžmana, vizefeldwebla w Budyschinje, ß. — Jurij, Jakuba Statnika, dźěłacžerja na Židowje, ß.

S **druhich wozadow**: Mina Hedwig, Bjedricha Ernſta Pjetrascha, dźěłacžerja w Demjanach, dź. — Jan, Pawoła Hejdana, žiwnoſcžerja w Jitku, ß. — Marcžin Walťař, Bjedricha Guſtawa Herza, hornčžerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Bjedrich Max, njemandź. ß. w Kſchiwej Borſchcži. — Ernſt Alfred, Ernſta Baſche, dźěłacžerja w Bukezach, ß. — Hana Lejna, Khorle Ernſta Taffelta, žiwnoſcžerja w Pomorzach, dź. — Frieda Elſa, Maxa Hermanna Halloa, žiwnoſcžerja w Brěmjenju, dź. — Hedwig Johana Bieſoldez, pjekarſkeho miſchtra w Barcže dź. — Max, Hendricha Auguſta Wukaſcha, dźěłacžerja we Worzynje, ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wozadže**: 9 februara: Bjedrich August Urban, doſtawał invalidneje renty w Nowych Małkezach, 65 l. 11 m. 16 dn. — Rudolf Pawoł, Handrija Urbana, dźěłacžerja na Židowje, ß., 4 m. 28 dn. — Morwa narodź. dwójniſka dźowka Khorle Auguſta Hänſela, želeſniſteho dźěłacžerja na Židowje. — Marja Nowakez, njebo Khorle Mütterleina, fabrikarja na Židowje, ſawoſt. wudowa tam, 75 l. 10 m. — 14. Guſtaw Bjarnat Krawz, dźěłacžeŕ na Židowje, 58 l. 2 m. 19 dn. — 15. Johana Gertrud, Jana Kruže, cžěßle w Dubrušchi, dź., 1 l. 3 m. 20 dn. — Morwy narodźeny ßyn Khorle Auguſta Spahna, murjerja na Židowje. — Auguſta Wylemina Friebez, hoſpodatſka pomozniza ſ Ramnowa, w ſaſtaraſni na Židowje, 61 l. 3 m. 14 dn.

W **katholſkej wozadže**: 9. febr.: Woldemar, Kurta Schöniga, dźěłacžerja na Židowje, ß, 1 m. 19 dn.

S **druhich wozadow**: Lina Paulina Marxez w Nowych Demjanach, 20 l. 2 m. 16 dn. — Emma Berta, kublerſka dź. w Scheſchowje, 19 l. 1 m. 11 dn. — Lydia Johanna, Jurja Hejny w Bóſchizach, dź., 6 m. 24 dn. — Bohuwěr Małchař, khěžeŕ w Nowych Bóſchizach, 80 l. 1 m. 27 dn. — Jurij Pilcp, wobydlеŕ w Minakale, 58 l. — Ernſt August Engelmann, khěžeŕ a ßedlarſki miſchtr w Błózanach, 37 l. 9 m. — Khorla August Halgaſch we Wyßokej, 64 l. 4 m. — Jan Mitaſch, wumjeńkař w Kóſtach, 81 l. 11 m. 10 dn. — Frieda Elſa, Jana Maxa Mikana, žiwnoſcžerja w Klukſchu, dź., 5 l. 5 m. 12 dn. — Handrij Hejtman, wumjeńkař w Kobelnju, 70 l. — Emma Lejna, Oty Pawoła Riedela, dźěłacžerja w Hrodźiſchcžu, dź., 10 m. 25 dn. — Pawoł Marcžin, Jana Bohuwěra Ssymanka, žiwnoſcžerja w Běłej Horje, ß., 15 dn.

Zyrkwinske powjesčze ſ Hodžija.

Njedželu Sexagesima smeje rano ½8 hodzin duchowny Voigt ßerbſku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farat Kſchižan ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje.

Zyrkwinske powjesčze ſ Budestez.

Njedželu Sexagesima smeje duchowny Bójž rano ½8 hodzin ßerbſku spowjedź, farat Domaſchka dopołdnja ½9 hodzin ßerbſke a w 10 hodzinach němſke prědowanje. Popołdnju w 4 hodź. ſhromadźiſna ſchesćź. towaſtwa mužſkeje młodoſcže. — Ssrjedu wječor we 8 hodź. smeje duchowny Bójž ßerbſku bibliſku hodźinu.

Wiſitne khartki

cžiſchcži ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicžiſchczerња.**

Najwjetschi sklad
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch płaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješćel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćzinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólčki
atd. atd.

Čorne a pißane
draßtne tkaniny
jenobarbne, ßmuhate, kaž tež **kaschćikate**
w rjanym wubjerku po poměrnych płaćišnach
porucža
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Poručam něhdźe 1000 qm **jendźelskeho schifra,** kotryž je hižo ras na tšěsche ležał, sa 1 mk. 80 pj. po qm.
Teho runja poručam **nowu schifrowu tšěchu** ſ najlěpscheho thüringskeho schifra po staroněmskim waschnju ßo kryjazeho, sa 2 mk. 20 pj. qm. po pschihodnych płaćerskich wuměnjenjach.
Schifer móže ßo pola mje wobhladać.
August Schumann,
tšěchikryjerski mischtr na Tšělanskej drózy 6.

Paul Giebner
w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucža ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjećž wulkich pinzow.
Wino k poßylnjenju a k strowoscźi.
Wino k ßwjedźenjam atd.
Tym, kotřiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedźenju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pućowanskich wudawkow nimam. :: ::

Brühlski cźaj
(sakońšzy sakitany cźo. 132786)
je ßo wurjadnje wupruhowal pšche **drjenje, rheumatismus,** woßebje pšche **shibadkowy rhenmatismus, wicź, pucherjowe** a **jerchenjowe cźerpjenje.**
Woprawny Brühlski cźaj (tej) je jenož **w haptykach** dostacź.
Direktnje jón scźele: **Jelenjowa haptyka we Wósborku.**
Telefon cźo. 4.
Pomalki ale wěsty wuspěch!

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

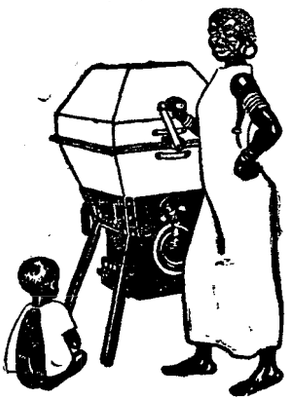
Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ßwonk. lawskej haßy 5.
Jenčj pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćišnami wupołożene, wobhladacź.**

Spěwarske,
ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože
ßwjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Johnowa płokańska maschina
„Polna para“

Samo w Afriży so trjebaza.

Rosjaßnjaze wukaſanje so darmo roſeſćele.

Tunje ludowe kupanſke wanje,
wanje k ßedźenju,
— žimaze maſchiny, —
platowanſke żeležka,
mlokarńſka, domjaza
a kuchińſka nadoba,
lampy ſa petrolejowe a ſpiritußowe
żehlaze wobßwětlenje.

Wodowody, plumpy a ſkótne napojaki.

Twarſke dźěła. — Wuporjedźenje.

Gustav Schneider w Budyſchinje

Telefon 365. **na rózowej haßy 8 a 13.** Telefon 365.

Podklócze a drjenje,

wicź, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany.

Jenoż **Todor** żadajcże a bjerćze. Jenoż woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,
ſ napſchecża katholſkeje zyrkwje.

Franz Marschner

cjaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cjaßnikow** a **cjaßnikowych rjeczaſow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Poruczam wubjerne

murjerſke a ſtſěſchne zyhele, drainěrowaze roły atd.

Albert Krauſe,
parna zyhelnicza w Měrkowje.
Telefon: Khróſt-Komſk cźißko 17.

Pſcheńcznu muku a nudle

porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Czerſtwy łój *Ø.* po 40 a 50 pj., zyle tołſty **połcź** *Ø.* pſchi 5 *Ø.* 90 pj., **ßadło** *Ø.* 75 pj., **ſyłſu** *Ø.* 40 pj., **plezazy tuk** *Ø.* 100 pj., druhu družinu **kołbaßy** *Ø.* 60 pj. porucza

O. Pětſchka na žitnej haßy.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **plestrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowcźkami ſa pſchejeźdy, hródźe, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żeleſne klinkerſke, wodunjepſchepuſchczate połne a dźerkate zyhele,**

ſchamottowe zyhele

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach
(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kſchemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo cźo. 11.

Nasche

inventurſke wupſchedawanje

je ßo ſapoczało

a traje hacź do 25. februara.

Na pſchedań pſchińdu

po wurjadnje tunich płaćiſnach

pſchi inventurje nasad ſtajene twory, kaž tež **někotre wurjadne** ſkładnoſtne dźěłby. Poniženje płaćiſnow je ſ wjetſcha na etikettach widźomnje wosnamjenjene.

Symſke rukajzy.
Koža ſ podſchiwkom ſchtrykowane
1.50 mk. 25 pj.
Tele rukajzy hacź 2.50 mk. płaćachu.

Symſke khapy a mězy

Seria	I	II	III
	90 pj.	**50 pj.**	**10 pj.**

Tele khapy płaćachu hacź 2.75 mk.

Symſke ſoki.
Jenotna płaćiſna 3 pory **1 mk.**
Tele ſoki por hacź 45 pj. płaćachu.

Spódnje ßuknje
ſ pok ßuknja a moſchkoweho flanella

Seria	I	II	III
	4 mk.	**2. 25mk.**	**1.10 mk.**

Tele ßuknje płaćachu hacź 5.50 mk.

Barchentowe kholowy

Seria	I	II	III
	1.85 mk.	**1.25 mk.**	**85 pj.**

Tele kholowy hacź 2.50 mk. płaćachu.

Dźěcźaze wobleczenja
barcheut. velour. wolmj. ßomocź.
1 mk. 1.50 mk. 3 mk.
Tele wobleczenja hacź do 4 mk. płaćachu.

Dźěcźaze ſchórzuchi, běle.
Jenotliwa płaćiſna po **1.25 mk.**
Tele ſchórzuchi hacź do 2 mk. płaćachu.

Dźěcźaze ſchórzuchi, pißane.

Seria	I	II	III
	1.25 mk.	**85 pj.**	**50 pj.**

Tele ſchórzuchi hacź do 2 mk. płaćachu.

Wolmjane ſchórzuchi
po **80 pj.**

Gumijowe paßy

Seria	I	II	III
	75 pj.	**50 pj.**	**25 pj.**

Tele paßy płaćachu hacź mk. 1.25

Cjajowe ſchórzuchi,
běłe a pißane

Seria	I	II	III
	1.20 mk.	**90 pj.**	**60 pj.**

Tele ſchórzuchi hacź 1.75 mk. płaćź.

Reformſke a lazate ſchórzuchi

Seria	I	II	III
	2.50 mk.	**1.75 mk.**	**1.00 mk.**

Lěpſche bluſy ſe židy a zankow jara tunjo.

Żonjaze ſchaty

Seria	I	II	III
	2.25 mk.	**1.50 mk.**	**75 pj.**

Seria I woßebje woßebne koſchle wopſchija.

Wuſchiwane a zankate ßuknje

Seria	I	II	III
	4.25 mk.	**3.00 mk.**	**1.00 mk.**

Woßebje ßo ſa njewjeſty a konfirmandki hodźaze.

Spanſke pſchikrywy

Seria	I	II	III
	2.00 mk.	**1.25 mk.**	**1.00 mk.**

Tele ſpanſke pſchikrywy ßu ſ dźěła něhdźe 2 metraj dołhe.

Pſchikrywy ſ filzoweho ßukna, wuſchiwane

Seria	I	II	III
	3.75 mk.	**1.50 mk.**	**85 pj.**

Tele blidowe pſchikrywy hacź 5.— mk. płaćachu.

Teppichi a łožowe pſchedłohi
hižo po **40 pj.**
Płaćiſny ſa to ßu woßebje tunje.

Sofowe puzawki 45 pj. **Sofowe pſchikrywy** ſa ßydło 95 pj.
Wóſkowy barchent meter 65 pj. **Tyłowe běhaki** 50 pj.
Sſłomniki, ſkładnoſcź 135 pj. **Wupjerki** 300, 400 pj.
Schtalty hódne hacź 4 mk., 150 pj. **Schantka** 3 ſcht. 125 pj.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. — Telefon 488.

Mótaze dźaki
ßerbske a němske
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Złamanu schokoladu
tež lěpsche druźiny wopschijazu,
punt po **1** mk. porucza
Moritz Schmidt
w **Budyschinje**
pschi mjaßowych jědkach.

Cźerpjach wot 3 lět na źoktu wumpjeru se źakoßnym
ßwjerbjenjom.
S pol kuskom Zuckeroweho patent. lěkarskeho mydła ßym cźwilu dospołnje wobył. H. S., polizajski ferźant.
Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Zuse suby
vlombowanje, wucźehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.
— Poměrne płacźisny. —
Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy,. prjedy na theaterskej haßy.

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja ßa kupowanske, hypothekske dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěźy atd.
Rěcźi ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Pscheßadźowanje leźomnoscźow.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hiźo wobstejaze a na nowe sapokoźene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacźe khamorowych kaschcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.)

Ssobotu 18. februara sapocźnje ßo
wupschedawanje po inventurskich płacźisnach
to rěka s wjetscha niże nutskupowanskich płacźisnow.
Wobleczenja ßa hólzow a mlodych pacholow haeź do mużazeje wulkoscźe.
Mużaze jupy, paletoty, pótniki, spódnja drasta atd.
Drasta ßa holzy kóźdeje starosby hacź ßa doroscźenych.
Żaketty, mantle, blusy, schórzuchi, khapy, klobuki atd.
Hódna twora bjes smylkow, spodźiwnje tujo!
K selenoschtwórtkowskim daram a k jutrownej potrjebje ßo hodźaze.
Ernst Jenke w Budyschinje
pschi hlownym torhoschcźu 9.
Woßebita pschedawarnja ßa holcźazu, hólcźazu a mużazu drastu.
Najwjetschi wubjerk! Krucźe sprawne!

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi żitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leźomnoscźow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźełanje kupjow a liscźinow wscheje druźiny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźełow. Sehnawanje pjenjeźnych źadankow.
— Rěcźu tež ßerbski. —

Kakao
saruczeny cźisty a lohko ßo rospuschcźazy
— jara pożitny —
1 punt jenoź **75** pj.,
½ punta jenoź **38** pj.,
1 punt najlěpscheho drobneho **zokora** jenoź **20** pj.,
1 punt paleneho **khofeja** hiźo po **120** pj. jako jara tunjo porucza
J. G. Klingst nasl.
w Budyschinje
na bohatej haßy 16.

800 koßow
a hischcźe druhe na składźe leźaze
żelesne tworh
ßo w **Hultschez konkursu** (w póstskej kowarni) po jara tunich płacźisnach wupschedawaju.
Konkurßowy sarjadnik.

Seradellu
a
trawowe ßymjo
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi żitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 8. Sobotu 25. februara 1911. Lětnik 70.

Němski khěžorstwowy žejm

je schtwórtk justizny etat wuradźił. Pschi tym je žo němskej justizu wjele porokow cžiniło. Cžłowjestwo žo myli a też němska justiza smylki cžini. Zentrumski sapósłanz Belzer wobžarowasche, so ma lud wěste njedowěrjenje k naschej justizy. Mały muž do klažoweje justizy wěri, a to žo s jeho stejischcža njemóže ani frivolne mjenowacź. Pschetoż też drusy ludźo pschi někotrych wušudach s hłowu tschažu. Nadźejmy žo, so žo skónčnje temu wotpomha, a so žo bóle na ludowe žwědomje dźiwa. Jara njeluby saczischcź cžini, hdyž we wěstych prozeßach jako žwědzy pscheßkyscheni sastojnizy na dobo praja, so nimaja dowolnoscže, dale rěčeć. Nadźijomnje nowy prozeßowy porjad to wotstroni. Pschi Moabitskim prozeßu žu na lěkarskich stazijach sapiży khorych sebrali, dokelž chzychu mjena sranjenych shonicź. Tajke něschto njeßměło žo wjazy stacź. Kónz Allensteinskeho prozeßa dyrbi žo wobžarowacź, dokelž žo njeje mordarstwo khostało. Lud žo prascha, cžeho dla je žo runje w tymle prozeßu tak pomaku a dokładnje jednako, mjes tym so žo wušudźenje pschecźiwo najcźežschim njeskutkam sa někotre dny wotbywa. W Allensteinskim prozeßu je žo winowata žona sa duchownje khora spósnała a je žo njedźiwajcy teho w žwobodze wostajiła. Wjele sleje krwě je też nacźiniło, so žu wobskorženej „knjeni wobskorženа“ rěkali. Rozdźěle mjes niskimi a wyšokimi njeßmědźa žo cžinicź. W Glogawje jeneho rěsnika wobskorźichu, so je žwojim wotebjerarjam hubjene mjaßy dawał, Jako khostanje poczežowaze žo wobhladowasche, so je wón woßebje woßebnischim ludźom mjaßo podawał. Tajke wušudowe sakoženje njeje do zyła srosumicź. W Halberstadtu jedyn muž 9 měßazow jastwa dosta, dokelž bě džowku jeneho sastojnika skschiwdźił. We wušudže žo praji, so žo njejedna wo holzu s nižschich worschtow, „kotrychž saczucže sa skschiwdźenje njeje tak roswite“. Pschi tym cžłowjekej wložby stawaju. Tutón žudnik cžesćź žónskich niskeho luda hani. Hłuboko dyrbi žo wobžarowacź, so žu žudnizy, kotsiž njewjedźa, kak to pohórscha a roshorja. Kak stesi s Eulenburgowym prozeßom? S winu tuteho muža žu w najdalschich wžach tajny sły njepocźink sesuali. Wocźakujemy, so budže jnstiza pschezo saßo spytowacź, sakoń pscheczźiwo tutemu wyšokostejazemu mužej nałożicź. Skónčnje žebi rěčnik žadasche, so dyrbja žo błudni stóstnizy do statnych błudnizow saměsćźicź.

Sozialdemokrat Frank žo na to wobcźežowasche, so žudnizy s cžesću žwojich žobucźłowjekow mało łahodnje wobkhadźeja. Hdyž je jedyn redaktor jenych Wrótžławskich sozialdemokratiskich nowin pschi jenym prozeßu rjekł, so też wyšozy sastojnizy a offizěrojo pucź k sozialdemokratiskim nowinam namakaju, je žudniski direktor Hundry tychle ludźi „njecźesstnych lapakow“ mjenował.

Statny sekretar dr. Lisco na tele poroki wotmolwi, so wschak žu žudnizy też jenoż cžłowjekojo, a so dyrbimy žo wo to staracź, so žo prawi ludźy na prawe město staja. Pschecźiwo wjerchej Eulenburgej njeje žo dale jednacź hodźiło, dokelž je žo wón psched sjawnym žudom khorosćże a žłabosćże dla swjesł. Statny rěčnik trajnje na njeho kedźbuje. Hdy budże žo s nowa psched žud stajicź móz, žo wěso njehodźi do předka rjez.

Němskaj khěžorskaj mandźelskaj London wopytataj.

Khěžor Wylem a jeho mandźelska po pscheproschenju jendźelskeho krala Jurja do Londona pojědźetaj, so byschtaj pschi wotkrycźu pomnika kraloweje Viktorije, khěžoroweje wowki, w Londonje pschitomnaj byłoj. Pódla němskeho khěžora žo žadyn druhi knjeżeŕ na tutón žwjedźeń njepscheproßny. Jendźelske nowiny njepolitiski, zyle žwójbny kharakter khěžoroweho wopyta wusběhuja. To drje žo teho dla stawa, so žo Franzowsojo njebychu saßo nabojeli, so chze žo Jendźelska k Němskej pschibližicź.

Generalna shromadźišna swjaska ratarjow

je žo póndźelu w hobrskej sportskej sali w Barlinje wotměła. Něhdże 12,000 wožobow bě žo tam seschko. Swjaskowy pschedsyda, žwobodny knjes s Wangenheim shromadźišnu wotewri. W žwojej rosprawje wón praji, so stej loni ratarstwo a winizarstwo pod njepschihódnym wjedrom cžerpiłej. Rožkowe płacźišny žu dale spadowałe, a kaž žo sda, wone niske wostanu. Spiritußowe pschemyßło cžežkemu cžaßej napscheczo dże. Skótne płacźišny njejßu žo pschezo tak roswike, kaž je žo pschako. Přěcź žo njehodźi, so je w někotrych stronach mjaßowa drohota była. Tola na tym njeje njedoßahanje skota wina, ale wopacźna organisazija městow w jich rěsarnjach. Wobžarowacź ma žo, so žu bjesžwědomicźi wikowarjo s zusym skotom pokhromu do Němskeje sanjeßli.

Po rosprawje direktora swjaska ratarjow dra. Hahna je swjask w sańdźenym lěcże 11,000 nowych žobustawow dobył. Shromadźišnow je žo 10,810 wotměło. Wschelake pschecźa žu žo swjaskej ratarjow sapodake, na pschikład wo sawěsćźenje schkodowanja psches pokhromu. Dale žu žo ratarjo na automobile Wertheimoweje tworownje w Barlinje wobcźežowali. Tworownja pschemyßlnikam wulku konkurrenzu cžini, a bohužel też ratarjo w tworownjach kupuja. Swjaskowe žobustawy dyrbjake měschcźanski žrěni staw podpjeracź a žo kupowanja w twornjach wostajicź. Rěčnik potom na hansaski swjask pscheńdże, kotryž žu žebi liberalni sa wólby do khěžorstwoweho žejma sakožili. Hansaski swjask chze dawki wot bursy a bankow wotwobroćźicź a ratarstwu njepscheczelšzy napscheczo steji. Wulke pjenjeżne banki Hansaski swjask podpjeruja, teho dla je jemu wjele pjenjes sa wólbnu agitaziju do wole datych.

Conradt s Wrótžławja wo swižu mjes měschcźanskim a wjeßnym žrěnim stawje rěcźesche a strachi rospomina, kotrež žrěnjemu stawej s tworownjow hroża. Kubleŕ Weidenhofer namjetowasche, so by tole lěto kóždy swjaskowy žobustaw jedyn pschinoschk we wyšokosćźi žwojeho lětneho pschinoschka sa wólbny fond sapłacźił. Khěžorej žo hołdowanski telegram pósła, na kotryž je khěžor wotmolwił.

Wupokasanje Czechow s Pruskeje.

Cžeskich dźěłacźerjow a rjemjeßlnikow wschudże po zyłym žwěcże jich wustojnosćże a sdwórliwosćże dla rad do dźěła bjeru. Też w Pruskej je žo wjele tyßaz Czechow, kotsiž žu do wukraja dźěło pytacź schli, saßydliło. Tychle Czechow pruske knjeżerstwo nětkole s kraja wupokasuje. Po wukasu pruskeho ministerstwa dyrbja wschitzy cžeßzy rjemjeßlniszy pomoznizy a wucźobnizy, kotsiž žu w lěcże 1910 do Pruskeje pschicźahnyli, najposdźišcho hacź do 1. septembra 1911 pruski kraj wopuschcźicź. Tym Czecham, kotsiž žu w lěcże 1909 do Pruskeje pschicźahnyli, žmědźa tam jenoż hacź do 20. dezembra 1911 wostacź. Druhim Czecham žmě žo pschebytk w Pruskej hacź na dalsche dowolicź, doniž knjeżerstwo sa dobre njesměje, też jich wupokasacź. Nowopschicźahowazy Czechojo njeßmědźa žo w Pruskej wjazy

do dźěła bracź. Kajkeje pschiczyny dla pruske knježerstwo Czechow wjazy w Pruskej cźerpicź nochze, njeje znate. W Czechach a w druhich awstriskich ßlowjanskich krajach wupokasanje wjele skeje krwě naczini. Czěßzy sapóßklanzy budźa nětko hischcze bóle dyżli prjedy němsko-awstriski swjask rostschascź pytacź.

Wobydlerstwo němskeho khěžorstwa.

Wobydlerstwo němskeho khěžorstwa je loni 1. dezembra nimale 65 milijonow duschow wuczinilo a to 32029890 mużskich a 32866991 żónskich. S nich bě w Pruskej 19845268 mużskich a 20310980 żónskich, w Bayerskej 3375229 mużskich a 3501268 żónskich, w Sakskej 2322185 mużsk. a 2480300 żónsk., we Würtembergskej 1191383 mużsk. a 1244228 żónsk., w Badenskej 1059137 mużsk. a 1082695 żónsk.

Krwawny skutk w Kamerunje.

W Buea w němskej Kamerunskej koloniji je gouvernementski pißar Kerner na dobo wobkludniwschi podkrjeßneho pschedstejiczerja Biernatzkeho a sekretara Gnießa satźělił, dweju druheju sekretarow cźežko sranił a potom ßam ßebje satźělił. Podkrjeßny pschedstejiczer Biernatzky a sekretar Gnieß hižo tsecze lěto w Kamerunje ßłużitaj. Sekretar Kerner je ßo 1884 w Kölnje narodźił a 1908 do kolonialneje ßłużby stupił.

Sběžkarjo na Philippinskich kupach sbiczi.

S philippinskeje kupy Ponape je powjescź dóschka, so ßu ßo mużstwa němskich wójnskich łódźow „Emden", „Cormoran" a „Nürnberg" 20. januara do wobtwjerdźeneho stejischcza sběžkarjow dobyke. Pschi tym staj leutnant Erhard a podoffizěr Kneidl padnykoj. Tsjo podoffizěrojo ßu ßo cźežko sranili. Njepschecźel je ßo rospjerschił, 14. februara ßu ßo mnoßy sběžkarjo poddali, mjes nimi schescźo nawjedowarjo.

Nadźija na němsko-cźeske wurunanje

dyrbi ßo saßo spuschcźicź. Nětkole ßo wo nim s zyła wjazy njehodźi jednacź. Wjedniństwo Němzow ßu radikalni Wschoněmzy do ruki wsali, kotsiż ßu pschecźiwo wschemu jednanju s Cźechami. Woni ßebi żadaju, so by ßo Cźeska do cźeskich a němskich Cźech dźělika. Do tehole żadanja Cźechojo żenje njeswola. Tucźi na tym wobstawaju, so dyrbja Němzy a Cźechojo po wschěch Cźechach jenake politiske prawa w schulach, zyrkwjach a wschěch wyschnoscźach měcź.

Wo sastaranju s mjaßom a wo mjaßowych płaczisnach w Franzowskej

je rataŕski wězywustojny pschi němskim khěžorskim generalnym konsulacźe w Parisu, Duhaller, na generalnej shromadźisnje němskeje rataŕskeje rady rosprawu podał. W Němskej je po liczbje wjazy skotu dyżli w Franzowskej, w Němskej je ßo 21 milijonow howjadow, w Franzowskej jenoż 14 milijonow howjadow naliczisko. Franzowszy ratarjo se samyßłom mało skotu plahuja, dokelż ßo s jeho rosmnożenjom płacźisny hnydom ponižeja. Franzowsa njeje tak ßylny mjaßowy jědźk każ Němz. Pschetrjebanje mjaßa w Franzowskej na hłowu wobydlerstwa 70 puntow, w Němskej pak wjazy dyżli zentnaŕ wucźinja. W Franzowskej móże ßo liczba skotu, dokelż je wona dobrowólna, w kóždym cźaßu powyschicź. Poßlednja mjaßowa drohota w Parisu je s pschicźinu była, so ßu ßebi żadali, so by ßo wuwożenje s Franzowskeje sakasako. Franzowska rataŕska rada je wotmolwiła, so njeje trjeba, ßo wulkeje drohoty bojecź. Jeli so budźa płacźisny w Parisu dale do wyßoka stupacź, wuwos do Němskeje wot ßameho pschestanje.

Ruska a China.

Chinieske knježerstwo je ßo s hrożazymi ßłowami Ruskeje satraschicź dało. Wono je s najměrniwischimi ßłowami wotmolwiło a je swólniwe, żadanja ruskeho knježerstwa w nastupanju wikowanskeho wobkhoda dopjelnicź. Swojim wyschnoscźam wone poruczi, so dyrbja s ruskimi poddanami pschecźelnje wobkhadźecź a jim żanych wobcźeżnoscźow w Chinje njecźinicź. Ruske wójsko njetrjeba teho dla chineske mjesy pschekroczicź a měr ßo mjes woběmaj krajomaj njebudże kasycź.

Mór w Chinje.

Parižske nowiny „Journal" ßu jeneho se ßwojich redaktorow do Mandźurskeje póßłale, so by wo mórje rosprawjał. Prěni telegram je wón s Moskwy wotpóßłał, hdźež ßo po jeho rosprawje pilnje s naprawami psche mór sabjeraju. Cźakanske sastanischcza ßu ßo pschiprawile a kavalleriske patrouille Tsithikarske a Blagowjeschcźenske dróhi strażuja. 22. februara je ßo komißija ruskich lěkarjow w Irkutsku seschła. W Tschun Chunskej krajinje ßu wschitzy wobydlerjo na mór skhorjeli a wumrjeli. Chinesojo mór k schcźuwańzy pschecźiwo běłym wużija. Agitatorojo Mandźursku pschecźahuja a wudawaju, so ßu bohojo mór póßłali, so by mózno było, běłych cźertow a Japanskich wuhnacź. Chinesow woni napominaju, so bychu na dróhach do Ruskeje wumrjeli a tak běłych s mórom natykali. Woprawdźe ßo Chinesojo namakaju, kotsiż po tejle radźe cźinja. Dopißowaŕ je ßłyschał, so chineszy proscherjo morwym drastu a wopusche kradnu a je pschedawaju. S Wladiwostoka ßu ßo teho dla wschitzy Chinesojo wupokasali. Japanszy ßwoje mjesy nanajwótrischo strażuja. W Charbinje je hacź dotal 47 Europjanow na mór wumrjeło.

W Fudsjadanje, hdźež je wobydlerstwo nimale wotemrjeło, wěso nětko mrětwa wotebjera. S města ßu ßo cźěła wotnjeßke a ßo spalike. Wschě domy ßo wobhladuja a ßo cźisćza. Blisko Charbina ßu chinesku wjeß wußlědźili, kotrejež zyłe wobydlerstwo je wotemrjeło. Pod hołym njebjom leżaze cźěła ßu se ßněhom pschikryte

Kanada Jendźelskej ßwěrna wostanje.

W ludowym sastupjerstwje sjenocźenych statow połnóżneje Ameriki bě wjednik demokratiskeje strony Champ Clark pschi jednanju wo nowym wikowanskim wucźinjenju mjes sjednocźenymi statami a Kanadu sahorjazu rěcź sa sjednocźenje Kanady se sjednocźenymi statami měł. W Kanadźe ßu tele wotmyßlenja mało luboscźe namakale. Kanadiski parlament je wobsamknjenje franzowskeje narodneje strony jenomyßlnje pschijał, w kotrymż ßo praji, so ßebi kanadiski lud pscheje, so bychu zła mjes Kanadu a sjednocźenymi statami spadle. so pak Kanada na kóždy pad Jendźelskej ßwěrna wostanje. Wotmyßlena annexija psches sjednocźene staty do zyła wusamknjena wostanje.

Diplomatiski wuspěch Japanskeje.

Po nětcźischim sakonju je pschicźahowanje Japanskich do sjednocźenych statow połnóżneje Ameriki jara pocźeżene. Tónle sadźěwk je Japanskim s pohórschkom był. Pschi jednanju wo nowym wikowanskim wucźinjenju se sjednocźenymi statami je ßebi japanske knježerstwo wuměniło, so ßo pschicźahanju japanskich dźěłacźerjow wjazy njesadźěwa. President Tafft je nowe wikowanske wucźinjenje hižo senatej pschedpołożił. So bychu ßo wjecźorne staty, kotrež ßo najbóle pschecźiwo pschicźahanju japanskich dźěłacźerjow wobaraju, směrowake, ßo na to pokasuje, so japanske wucźahowanske sakonje hižo bjes teho wucźahowanje dźěłacźerjow do Ameriki sakasuja. Wjecźorne staty, wosebje Kaliforniska, ßo s cźeźka s tutym směrowanjom spokoja. Hdyż hižo ßo nětkole w Kaliforniskej s Japanskimi mjerwi, kak hakle budźe temu potom, hdyż ßo se sakonjom njehodźi wjazy pschikhadźenje Japanskich sahacźicź?

Japanska a sjednocźene staty połnóżneje Ameriki

se ßobu wo nadknjejstwo nad Cźichim morjom wojuja. Japanszy agentojo ßu s presidentom mexikanskeje republiki pschecźiwo sjednocźenym statam tajny swjask sćinili. Też w Nikaragua ßu ßo Japanszy pschecźelnje pschijeli. Prjedawschi presidenť Zelaya nochzyschе pod nadknjejstwom sjednocźenych statow stejecź a teho dla wón japanskich wotpóßłanzow jako lubych swjaskarjow powita. Na to Japanszy do Kostariki dźěchu; tu pak ßo jich wotmyßlenja njeschlachcźichu; pschetoż Kostarikaske knježerstwo wotpohlady Japanskich sjednocźenym statam wosjewi. Pschipadnje ßo bórsy po tym khěža, w kotrejž japanszy wotpóßłanzy bydlachu, wotpali, a pschi tym ważne papjery amerikanskej tajnej policiji do ruki padnychu, kotrež amerikanskemu knježerstwu wotmyßlenja Japanskeje wotkrychu.

Sjednocźene staty hnydom presidenta Zelayu w Nikaragua wotstronicź pytachu. Pschecźiwo njemu ßo revoluzija sbudźi, a general Estrada Zelayowe wójsko sbi. Zelaya dyrbjesche cźeknycź a ßo na jenu mexikansku wójnsku łódź wukhowa. Po tutym wuspěchu dyrbjesche ßo hischcze druhi japanski swjaskaŕ, mexikanski president Diaz njeschkódny sćinicź. Też pschecźiwo njemu revoluzija wudyri. Sběžkarjo ßu drje ßo wjazy krócź porasyli, tola pschezo nowe sběžkarske cźrjódy ßo saßo na druhich městnach shromadźeja, a po nowschich powjescźach sběžkarjo ßamo hroża, mexikanske hłowne město wobßadźicź.

Revoluzija w Mexiku.

Njedźiwajzy dobycźa knježerstwoweho wójska nad sběžkarjemi

pola Juareza sbĕžk dale traje. New-Yorkske nowiny „Sun“ ßu powjesćź dostake, so je ßo poßlednje dny ſ nowa mjes sbĕžkarjemi a knjeżerſtwowymi wojakami wojowako. Pſchi tym ßu sbĕžkarjo pjecża knjeżerſtwowych wojakow sbili. Dźĕl knjeżerſtwowych wojakow je pjecża w bitwje k sbĕžkarjam pſcheſchoł. Sbĕžkarjo ßo nĕtko pjecża na marſch do hlownego mĕſta hotuja.

Stawiſna wo pjeczorym ßwinjeczu.

Żort.

„Dżenßá ßym ſtare ßwinjo pſchedał!“ To bĕchu prĕnje ßkowa bura Jana Kruſchaka we Wonezach, hdyż ſ durjemi ſaſtupi.

Jeho żona jemu napſcheczo ſtupi a rjekny: „S tajkimi rĕczjemi mi njekhodź domoj! Schtó wĕ, ſchtó pak je cże wobſchudźił?“

„Tu ſtaru ranzu ßym pſchedał“, wón ſ nowa pocża.

Żona ßebi ſ wobĕmaj rukomaj k wutrobje ſajĕ a rjekny: „To je mi k wutrobje kloko. Tu ranzu ßy pſchedał? Na tebje tola, tele ſkoczo pſchedacź! To je bjes ſchika, zyle bjes ſchika! Schto nĕtkole ſapoczecź? Nĕtkole je ju pſchepartykował a mje ßo ani njepraſcha! Ssy dha ßebi ju dał wurĕczecź? Nĕ, to ja njepſchidam, to ja njedam! — Kelko dha ßy ſa nju doſtał?“

„Żyku hromadu pjenjes!“ Kruſchak ßwojej żonje ſcheptaſche a pſchi tym jara mudre wobliczo cźinjeſche.

„Ale kak dha? Ale kak dha, rĕcź tola?“ wona wokaſche.

„Po kemſchach“, tak wón powjeda, „do korczmy na pólku cźiſteho dźĕch, kotruż je mi Nĕhdżeczanſki lĕkaŕ wukaſał, mojich khorych jatrow dla. A dokelż je mi mĕſchczańſki lĕkaŕ tež pólku radźił, ßym dwĕ ſchkleńczży ßrĕbnył. Pſchi tym ßebi myßlu: cżehodla dha chzył ßebi ſtajnje jeno wot lĕkarjow ßamych wukaſowacź dacź, ty dźĕ móżeſch ßebi dobru radu tež ßam junu dacź, a na ßwoju ßamßnu radu kupich ßebi tſeczu pólku. Korczmaŕ mi rjekny, ſo dyrbi cźlowjek tež w lĕkaŕſtwje mĕru wobkedźbowacź, a pſchinjeße mi ſchtwórtu pólku a ßo mje tak pódla woprajcha, hacź żane ßwinjo na pſchedań nimam. Duż jemu wuſnach, ſo mam ranzu na pſchedań, a ſo wona hižom wóßom njedźeli na kormjenju ſteji a ſo hižom pſches tſi zentnarje waži. Wón mi wóßomnacże toleŕ na blido ßadźi, a ja jemu ranzu na blido ßadźich, to rĕka, jemu ruku ſawdach.“

„Ty ßy tola błaſń!“ żona nĕtkole ſawoka. „Tole kokokulowate tucżne ſkoczo ſa tſinacże toleŕ!“

Kruſchak na jeje wokanje mako dźiwajo dale powjedaſche: „Hdyż potom duży po wßy horje dźĕch, ſa mnu rĕſnik wokaſche, hacź tucżne ßwinjo w khlĕwje ſtejo nimam. O, to ßo wĕ! ja rjeknych. To cźi wĕrju, Kruſchakez wujo, wón rjekny. To njeje prĕnja kuń, kotruż hromadże ſcżinimoj, a to tež poßlednja bycź njedyrbi. Nĕtkole do ßwjatych dnjow trjebam wjele mjaßa, Dwazyczi toleŕ na ruku, bjes wobhladanja! — Dobre! ja rjeknych.“

„Ale, cżlowjecże, hdyż ßy ju tola hižom korczmarjej pſchedał!“ żona ſawoka.

„Horkach w hornjej korczmje“, Kruſchak dale powjeda, „ßeđźi ßwinjazy wikowaŕ. Wokoło bĕhacź w tajkim maczatym wjedrje ma hižom ßyte, dokelż ma wicź w nohomaj. Hacź jemu żane korme ßwinjo k rĕſu njewĕm! Budże derje płaczicź. Ja jene wĕm, ja rjeknych; pſchetoż cżehodla chzył jemu naſchu ranzu ſamjelczecź. Połcż ßamy hižom dwaj zentnarjej, ja praju, a hnydom mam ſchtyri a dwazyczi toleŕ na ruzy.“

Kruſchakowa ßebi ruzy kamaſche. „Tſi krócź je ju pſchedał! Tſi krócź! Tónle njekniczomny cżlowjek! Tónle jebaŕ!“ — Ale k ßwarjenju wjele khwile njebĕ. Ssußod Bichlak njelepje teptajo dó iſtwy pſchikhelpa. So dyrbi tola trochu wotpocżnycź, kaſa jemu Kruſchak. Haj, ſo je jemu lubo wotpocżnycź, ßußod wotmolwi a ßo ſa blido ßydźe. „Na, tole bĕhanje nĕtkole“, wón pſchiſtaji, „to mi pocżina pſchecźiwne bycź. Moja dźowka ſmĕje na nowy tydźeń kwaß, ty dźĕ wĕſch. Prjedy hacź ma cżlowjek wſchitko hromadże na dwazyczi blid. Jenu tucżnu ranzu mohł hiſchcże trjebacź. Sskyſchał ßym, ßußodże, ſo maſch ty jenu we khlĕwje. Ja dźĕ tež njecham pſchejara ſlutniwy bycź.“

„To je prawje, pójmoj ßebi ju wobhladacź“, Kruſchak mĕnjeſche, „hdyż móże cżlowjek ßußodej k woli ſcżinicź, cżeho dla dha niż?“

Schtwórcź hodźiny poſdźiſcho bĕ ßwinjo Bichlakej ſa pjecź a dwazyczi toleŕ pſchedate. Poſdźiſcho, hdyż bĕ Jan Kruſchak ſe ßwojej żonu ßamlutki, do drjewjaneho talerja ßwoje móſchniczki wußypowaſche, te bĕchu pokne toleri, pſchetoż ßydom a wóßomdżeßacź jich mĕjeſche! „Tak dołho, ſo ßym hoſpodaŕ, njejßym hiſchcże żenje kormeje ranzy ſa takle drohe pjenjesy pſchedał“, to bĕchu jeho lubośne myßliczki.

„Do dźĕry cże tyknu!“ żona wokaſche.

„Cżeho dla?“ ßo wón woprajcha, „wſchako ßo nichtó ſ nich praſchał njeje, hacź je ſkoczo moje. Kóżdy jeno ßo praſcheſche: hacź mam we khlĕwje korme ßwinjo ſtejo — ſchtoż dźĕ je wĕrno — a hnydom dachu pjenjesy. Błaſń, ſchtóż dżenßniſchi dżeń hnydom njepſchima!“

„Ale, hlupako ſtary!“ wona ſakhadżeſche a jemu ſ rukomaj ßo ſahanjejo, zyle bliſko pſchińdże. „Ja dźĕ ßym ßama ranzu pſchedała dżenßa dopołdnja, hdyż ty domach był njejßy. Wotroczk ſ hoſcżenza »ke konjej« je ßo napraſchował. Pjecź a dwazyczi toleŕ a pjecź ßlĕbornych nimo teho jako pſchepitne.“

„Dha dźĕ bychmoj wjazy hacź ſto toleŕ ſa te ſkoczo wuwikowakoj!“ Kruſchak wyſkaſche.

„Wotroczk »ſ konja« ſa nĕſchto dnjow po nju pſchińdże“, żona rosprawjeſche.

„Schtóż prĕni pſchińdże, temu budże.“

„A cźi ſchtyrjo druſy, cźi druſy?“

„Dźi mi, ſtara, woſtaj mje na pokoj!“ wón mórkotaſche, „kóżdy krócź, hdyż cżlowjek dom pſchińdże, mi tajkele wĕzy cźiniſch. Nĕtkole chzu mĕr mĕcź.“ A dźĕſche na najſtwu a ßo lehny.

Naſajtra, hdyż bĕ ßo Kruſchak wuſpał a jemu wikowanje ſańdżeneho dnja na myßle pſchińdże, ßo jemu ta wĕz tola trochu wopaczna ſdaſche. To dźĕ by ſkoro tak byko, jako by ßwoje ßwinjo pjecź krócź pſchedał! Tola wſa tójſchto lĕkaŕſtwa na ßwoje khore jatra k ßebi, a tute lĕkaŕſtwo jemu tež hrjebaze ßwĕdomje derje pohłuſchi.

Junu nĕtkole pocża ßo pola Kruſchakez wſchitko hibacź. Po jĕſdnym puczu horje korczmaŕ ſ kijom dźĕſche; po ſchcżeżży pſches dok rĕſnik ſe ßwojim pßom pſchikhadża. Po pólnym puczíku ßwinjazy wikowaŕ ſ powjaſom ßem khelpa; pſches ſahrodu ßem ßußod Bichlak ſe ßwojim wotroczkom khwata; a po dróſy wotroczk »ſ konja« ſ woſom a ſ konjom jĕdże.

Hdyż naſchej cżlowjekaj tajkichle woßebnych hoſcźi ßo bliżicź widźeſchtaj, ßo wobĕmaj ruzy ſwjeſeſchtej a nadobo ſabórbotaſchtaj: „Na, nĕtkole ßmy tola hotowi!“

Ale Jan Kruſchak mĕjeſche ſtajnje dobre dopomnjecże, tak tež nĕtkole rjekny: „Najſprawniſcho je, ſo je nikomu njedamoj, potajimoj a ſarĕſamoj ßwinjo ßamoj!“

„Ja wĕm, ſchto ſcżinicź“, wona ſnapſchecźiwi, „ja praju, ſchtoż je wĕrno, ſo ßy ty wowrótnik, ßwinjo ßkuſcha wotroczkej »ſ konja«, a ſo dyrbja tebje do kłudnizy tyknycź.“

„Mĕj najrjeńſchi dźak!“ wón wotmolwi a ßo pſched ßwojej towarſchnizu pokloni.

„Potajkim, hlupako, ſchto dha chzeſch ty cżinicź?“ wona wokaſche, pſchetoż ſ dźĕła bĕ jej jeho żel, a na druhej ſtronje ſtrach hižom nanajbóle hrożeſche. „To mohło ßo cżlowjekej ſeznycź!“

„Ja wĕm ſchto!“ wón ſcheptaſche, hdyż muſzy hižom wonka pſched khĕżu teptachu, „ja wĕm, ſchto ſapoczecź. Padnu do womory!“ Wón na podkohu padże. „Ja ßym hižom morwy. Wodżej mje a cżiń żarowazu wudowu!“

To wona doroſymi. To bĕ nimomĕry hlupje, ale druhdy je hlupoſcź najmudriſcha wĕz. Hdyż woni jedyn po druhim dó iſtwy ſaſtupichu, ßłyſchachu, kak Kruſchakowa żałoſcżeſche, ſo mohła ßo cżlowjekej wutroba puknycź. Ruzy łamajo pſchi wodżetym cżĕle ſtejeſche. „Hiſchcże pſched hodżinu cżiły a ſtrowy a nĕtkole hižom morwy, ſchto jeno chzu ſapoczecź!“ „Na jatra je wón hižom dawno cżerpjeł“, hoſcżenzaŕ mĕnjeſche. „Jatra ßu ſacżekke a ßu jemu ßnano wutrobu ſtłoczike.“

„O bĕda, haj, wbohi cżlowjek je hižom dawno kamjeń na wutrobje mĕł!“ żona żałoſcżeſche. „Dha ßu to kamjenje byke“, rĕſnik naſpomni. A tak woni ſhudawachu, na cżo a kak je Jan Kruſchak tak njejabzy wumrjeł. Wotroczk »ſ konja« pak ßo ſebra a pocża takle powjedacź: „To ßo wĕſo njeſależi, Kruſchakowa, ſo cżlowjek pſchi tajkim njeſbożu wo wobkhodnych wĕzach rĕcźi. Wĕſo wſchak mohł druhi ras ſażo pſchińcź, ale pucź je daloki, a dokelż mam konja dżenża hižom ßobu, wĕſcże, cżeta, po te korme ßwinjo tu ßym, kotreż ßym wam pſched nĕkotrymi dnjemi wotkupił.“

Wona ſ ruku wotpokaſowaſche: „Haj, wſmicże ßebi je, wonka w khlĕwje je. Woſtajcże mje jeno nĕtkole ſ tajkimle wĕzami napokoj!“

Nĕtkole pak tež druſy pjecżo ßwoje żadanje wuprajichu, żona jich ke khlĕwam pokaſa, a woni ßo njemało njedźiwachu, ſo ma Kruſchak pjecź kormych ßwini pod krywom. Wĕſo wukopa ßo bórſy, ſo bĕ to wopaczna myßliczka. Jeno jedyn jeniczki khlĕw tu bĕſche a w tym jeno jeniczke ßwinjo, a k temu jeno ta wĕſtoſcź, ſo bĕchu

kupzy sjebani. Nĕsnik chzyšche haru hnacz, tola pschistojny Bichlak jeho na to pominasche, so dyrbja na njebocžičzkeho na kózde waschnje dźiwacz. To dźĕ je wón tak hižom khostany, a by jeno najsprawnischе byko, hdy bychu žwinjo na pjecz kruchow dźĕlili, so by kózdy s najmjeńscha nĕschto wot njeho mĕł.

Woni buchn w tym pschesjene. Hdyž bĕchu se žwojimi pjecz kruchami wotcžahnyli, Jan Kruschak sažo k žiwjenju wotucži a žo žmĕjesche. Wón mĕjesche we žwojej kapzy pjecžore žwinjo, a kózdy kupz mĕjesche s jeneho žwinjecža jeno pjaty dźĕl. Haj, pscheklepany dyrbi cžłowjek bycz! (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Influenza mjes konjemi 20. husarskeho regimenta.) Nĕhdže 30 abo 40 koni tudomneho husarskeho regimenta je na influenzu (wóshriwoscz) skhoriko. Schtyri konje žu na tule straschnu natykowazu khoroscz kónz wsake. Psched nĕkotrymi njedźelemi najprjódzy pola jeneho konja influenzu pytnychu, a jeho teho dla wot druhich konjow hnydom wotstronichu. Kaž pak žo sda, je natykadko hižo po hródźi rosschĕrjene bylo.

S Budyschina. K žmjercži sažudźeny rubježny mordaŕ Süßmann je žamoruczńje pižanu próstwu wo wobhnadźenje sapodał.

— Symske njewjedra žu sańdźeny tydźeń we wjele stronach Nĕmskeje byke. Tež w Luzizy žu wospjet njewjedra wobkedźbowali. Sańdźenu žrjedu je žo wjazy krócz nad horami pokodnischeje Luzizy błyskało.

— Nowowólby do khĕžorstwoweho žejma smĕja žo hakle w januarje 1912.

— Pokhroma žo njedźiwajzy wschĕch wyschnoscžinych naprawow dale rosschĕrja. Sańdźeny tydźeń je skót kubła cžišło 24 w Nowoślizach, žiwnoscžerja Rychtarja w Scheschowje, w dworje cžišło 7 we Weißbachu pola Kinsbórka, skótneho wikowarja Alwina Scheumanna w Schönbrunnje, na kralowskim Ostraskim kuble blisko Draždźanskeje rĕsaŕuje, skótneho wikowarja Moza Hebera w Delnich Puzkowach a w Oberbotrižschu pola Freiberga na pokhromu skhoriŕ. Do Scheschowa je žo pjecža khoroscz se skotom, na poslednich Kulowskich wikach kupjenym, sanježka.

S Wownjowa. Kubleŕ Göbel w Jurkezach pola Lubija je tudomny knježi dwór kupił a jón 1. mĕrza pschewosmje.

Se Sskoneje Borschcže. Sańdźeny tydźeń je žo hońtwa Sskonoborschczańskeje a Czemjercžańskeje gmejny s nowa pschenajaka. Poslednje lĕta je ju Budyski mĕschczański radźicžeł Lĕtaŕ lĕtnje sa 1150 hriwnow wotnajał. Nĕtko je žo wona Draždźanskemu winowemu wikowarjej Watnerej sa lĕtnje 1400 hriwnow pschenajaka. Pschi tym žo sa kórz nĕhdže 85 pjenježkow hońtwinskeho pjenjesa dawa, a wobžedźerjo se starym hońtwinskim prawom žamo 1 hriwnu 25 pj. na kórz dostanu.

S Hnaschez. Do wólbneje shromadźisny, w kotrejž žo sańdźenu njedźelu gmejnski pschedstejicžeŕ Bart tudomnym wolerjam pschedstaji, bĕ žo wjetscha žyła sozialdemokratow seschła. S Połcžnizy bĕ žo wožebje jedyn sozialdemokratiski agitator, wĕsty Günther, skasał, kotryž bĕ žo pschi poslednich wólbach w Kamjenskim wokrježu jako kandidat pschecžiwo sapóžłanzej Renczej postajił. Po Bartowym pschednoschku, kotremuž pschitomni s móznym klesканjom pschihłożowachu, žo Günther k žłowu samolwi. Wón dypk po dypku Bartoweje rĕcže rospominasche a dyrbjesche nimale wschitkim pschihłożowacz. Jenož w nastupanju naboziny wón s Bartom pschesjene njebĕ. Ta dyrbi se schule won abo žo s najmjeńscha po Zwikowskich thesach podawacz. Tež dohladowarstwo duchownych dyrbjako žo se schulow wotstronicz. Po Günthеru wucžeŕ Pappritz s Dobrusche Zwikowske thesy sakitowasche. Wón chzyšche dopokasacz, so wone njejžu tajke sle, kaž wo nich pschecžiwnizy wudawaju. Wucžeŕ Pappritz bĕ pschitomnym sozialdemokratam s wutroby rĕcžał; pschetož pola nich wón mózne pschihłożowanje namaka. Tež jich rĕcžnik Günther hischcže ras žłowo wsa a wobkrucžesche, so sozialdemokratoju w tutym praschenju na stronje wucžerjow steja. Knjes Bart wobĕmaj s dlĕjschej rĕcžu wotmolwi, so wón jako kschesczijan na tym wobsteji, so žo naboźina w ludowych schulach po kschesczijanskim wĕrywusnaczu podawa. Knjes kubleŕ Zyž se Stróžischcža tehorunja na nusnoscz pokasowasche, so by žo naboźina po wĕrywusnaczu podawała. Jeoyn wulki nĕmski pĕžnjeŕ w žwojich pĕžnjach praji: cžim wucženischo, cžim wopacžnischo. Tež nĕtkole chzedźa wucženi žwĕt na wopacžne pucže sawjesczˊ. Knjes kubleŕ Wustmann s Hnaschez, kotryž mĕjesche pschedžydstwo w shromadźisnje, sozialdemokratam porokowasche, so chzedźa s revoluziju nĕtcžischi porjad powalicz. Knjes Bart je drje žebi se žwojim pschednoschkom tudomne ratarske wobydleŕstwo dobył. Nĕkotryžkuli, kotryž prjedy s jeho kandidaturu njebĕ zyle spokojom, je nĕtko spósnał, so je wón khmany a hódny muž, kotremuž móže s połnym dowĕrjenjom žwój hłós pschi wólbje dacz.

S Dźĕžnikez. 45lĕtny dźĕlaczeŕ Mikla s Dobrusche bĕ sańdźeny schtwórtk w tudomnym papjerniku na wyšoki wós wuhla salĕšt, so by wuhło s wosa žypał. Pschi tym wón mišnywschi tak njesbožownje s wosa padže, so žebi wobej bjedrje skama.

S Horajeje Hórki. W tudomnym papjerniku žu žo papjerniskemu mischtrej Steierrej porsty lĕweje ruki s walzami papjeroweje maschiny smjatke.

Se Spytez. Rĕczka Czorniza je žebi sažo jedyn wopor žadała. Sańdźenu njedźelu wjecžor wokoło 8 hodźin je žiwnoscžeŕ a wježny kłužobnik Khorla Herrmann w Nowych Spytezach domoj duzy pucz mišnywschi do Czornizy padnył a žo w njej tepił. Jeho cžĕło žu póndźelu rano sa jenym kerkowym korjenjom wišaze namakali. Sa nĕkotre lĕta je to hižo žedmy cžłowjek, kotryž je we Czornizy nahłu žmjercz namakał.

S Hodźija. Sańdźenu žrjedu wjecžor w 6 hodźinach wotmĕ žo w Eignerez hoscženzu wólbna shromadźisna, w kotrejž žo knjes Bart s Brĕsynki žwojim wolerjam pschedstaji a žwój program roswi. Na shromadźisnu bĕ žo jara wjele wolerjow seschko, tak so bĕ wulka sala pschepjelnjena. Mjes wopytowarjemi bĕ wjazy ryczeŕkublerjow, tež knjes krajny starschi hrabja s Lippe nad Debrkezami. Knjes Bart rĕcžesche na $1^1/_2$ hodźiny dołho we hładkim a jažnym pschednoschku, podótkny žo nimale wschĕch ważnischich wĕzow, s kotrymiž smĕje žo pschichodny krajny žejm sabjeracz, a wosjewi žwoje mĕnjenje. Huscžischo žo jeho pschednoschk se žłowom „bravo!“ pschetorhny a po skónczenju wosjewi mózne klesканje, kak bĕ žo jeho rĕcž spodobała. W scžĕhowazej debacže žo wschelake pschecža wuprajichu, kiž knjes Bart s džakom pschija; teho runja bu jemu pschihłożowanje k jeho mĕnjenjam wuprajene a jeho kandidatura poručena. Tak je knjes Bart w Hodźijskich stronach žebi wschĕch sa žo dobył, tak so na jeho wuswolenju drje žaneho dwĕla wjaz njebudže. Srĕczniwischcho, mĕrnischeho, dohladnischeho muža, hacz k. Bart je, wschak tež tu nihdže namakacz njemohli. Wón budže interesny nascheho wježneho wokrježa hacz nanajlĕpje sastupowacz wjedźecz. Shromadźisnu wodźesche wustojnje knjes kubleŕ Delan s Hornjeho Wunjowa.

S Janez. Sańdźenu žrjedu wumrje tudy dobra Sserbowka Herta swudowjena Wicžasowa. Wona je 21 lĕt dołho na sarje w Hodźiju žłużiła, na cžož žo woženi a žo do Janez pschesżydli, hdyž bĕ te poslednje 23 lĕt s wudowu. Njebocžiczka bĕ žwojej zyrkwi a žwojej žerbskej rĕcži s zykej wutrobu pschikhilena, je tež psched nĕschto lĕtami wjazy domjazeje nadoby Sserbskemu musejej darika. Poslednje lĕta na wicz cžerpjesche, hacz nĕtko, nimale 80 lĕt stara, wudycha.

S Nowej Wžy pola Huski. Do budy skały „Makeho holcžeho kamjenja“ žu žo njedźelu w nozy paduschi dobyli a pinzyne durje a jedyn khamor rospacziwschi kołbažu, mjažo, zigary, tobak, drjewjanzy a pjecz kur pokradnyli. Kantininy korczmar Aust s paduchstwom wo 60 hriwnow schkoduje. Paduschi žu w skale žwĕdomi byli a khowanku snali, w kotrejž skaliny klucz leżesche.

S Bukez. Pjatk psched tydźenjom rano je žo w tudomnym Heimrichez hoscženzu jedyn paduch do rĕsarnje dobył a tam 18 kołbažow kradnył. Potom je jene drjewjane a jene żelesne durje klamow cžažnikarja Mrósa rospacził a s klamow sa nĕhdže 200 hriwnow cžažnikow a druhich wĕzow wotnjeżk. Polizajski poż „Kuslarncža“ s Radebeula, s kotrymž popołdnju do Bukez pschińdźechu, njemóżesche žłĕda namakacz, dokelž bĕ žo wón s tajazym žnĕhom shubił. Na dweju muzikeju, kotrajž staj pjatk rano $^1/_4$6 hodźin s Pomorz do Barlina jĕkoj, tukaja, so staj paduchstwo skucžiłoj. Mózno pak tež je, so paduch w Bukezach žamych bydli. Jara nadpadne je, so poż w dworje njeje ani saschczowknył, hdyž je žo paduch s durjemi nuts łamał.

S Bukez. Sańdźenu njedźelu 19. mał. rózka wjecžor wotmĕwasche nasche lube žerbske towarstwo žwój sakoženski žwjedżeń. Bórsy po 7 hodź. wotewri jón k. pschedsżyda Króna se žłowami, kotrež žwĕdczachu wo jeho snatej sahorjenoscži sa lube Sserbowstwo. Wón powita wutrobnje mnohe žyły žobustawow a hoscži. Tola, hdyžkuli žo Sserbjo skhadźuja, tam pschewodża jich sprawna, kraložwĕrna smyślenoscz. Duž skónczi k. Króna žwoju rĕcž se žławu na lubowaneho krala. S wjeżelom pschitomni pschihłożowachu a wuspĕwachu stejo: „Krala Bóh požohnuj.“ — Bórsy saklincza swónczk, sawĕschk žo posbĕhny, a džiwadło žo sapocža. Hrajesche žo najprjódzy wjeżelohra: „sto sałożeńskim žwjedżenju.“ To dha žmy žo

do ßyteje wole naßmjeli! Běsche pak też woprawdźe k ßměcham, hdyž chzysche hižo pol pjany Michał Pětrik (k. Nowak se Zornoßyk) ßwojeho pschichodneho ßyna Jurija Brěsana wuplistowacź, dokelž běsche ßo runje kaž wón na sakoženźkim ßwjedźenju wopił a po schtyrjoch domoj pschilěźł kaž knot. Jurija Brěsana pschedstajesche knjes Rostok ſ Jenkez zyle prawje, pschetož, schtóž ma wot sańdźeneje nozy hischcźe tak wulkeho kozora we hkowje, kaž elefanta a w žołdku bolenje, jako bychu jeho chzyli sarěsacź a do kołbaßow stykacź, tón wschak ßo njehiba kaž dźiwje ßlěboro. Knježna Kowkez ſ Błózan běsche bjese poroka ßurowa Wórscha, psched kotrejež błyskatym wóczkom a krutymi praschenjemi ßo Michał hromadu ßypasche, kaž dodźerźana murja, a knježna Kalichez se Zornoßyk běsche jako Hana lubosna mkoda mandźelska, kotraž měješche sa najwjetsche njesboże, so běsche ßo jeje mkody muž trochu wobtutkał. Jako listynoschcer wustupi k. Husak se Zornoßyk. Běsche woprawdźity poßoł, so ßebi myßlachmy, so je runy pucź ſ Pomorz na jewischczo pschischoł. — We posastanzy, kiž na to ßlědowasche, wuspěwachmy shromadnje: „Ja Sskowjan ßym.“ — Bórsy na to sapocźa ßo druhe cźißko: „Tón měch je žiwy, žiwy muž!“ Hracźe ßo też tudy wubjernje poradźi, ßmějachmy ßo tola hischcźe bóle hacź prjedy. Knjes Scholta ſ Wawiz běsche kruty młynk, kotremuž sboże ßwojeje dźowki Leńki na wutrobje leżesche. Knježna Pjechez ſ Błózan hrajesche lubosnje pyschnu Leńku, kotraž na lescźiwe waschnje wjedźische twjerdeho nana woblischcźicź, so tola ßwojeho lubeho Jana (k. Ryncźa ſ Koporz) sa muža dosta. Dźakownu rólu měješche k. Scholta se Zornoßyk jako swónk. Njechachu tola ßměchi sastacź, jako do měcha lěsesche a porczma jeho dołheje ßuknje nihdy sa nim njechachu. Też w měsche wón hischcźe ßwoje tryski a prysle cźerjesche. — Saßo pschińdźe pschestawka, w kotrejž ßo se sahorjenjom spěwasche: „S dychom ßwjatoh' Jana“. Na to hrajesche ßo tsecźe cźißko: „Khěžny klucź“, saßo swjeßelaze pschedstajenje. Knježna Kowkez běsche lubosna mkoda žónka, kiž ßo niz jenoż ßwojemu Jurjej, ale też wěscźe mnohim pschihladowarjam lubjesche, a 10 kohczow dołhe powjedanja Lejny Witkoweje (knježny Pjechez) běchu pśches měru ßměschne. Też k. Scholta jako Jurij Tutka a k. Ryncź jako Pětr Witka jara wuschiknje hrajeschtaj, woßebje, jako se ßwojimaj mandźelskimaj pśches wokno jednaschtaj, jedyn wo wschědny wukhod a nowe koleßo, druhi wo trubku a khěžny klucź. Tak bě ßo wschitko wubjernje poradźiło, a jena khwalba pola wschitkich běsche: „Naschi Bukecźenjo ßu woprawdźe prěnja móz mjes ßerbskimi hrajerjemi! Sskawa jim a horzy dźak!“ — Po dźiwadle běchu reje sa wuskocźne mkode nohi, kiž ßu ßo hacź do ranja hibałe.

S Rakojdow. (Pschipóßłane.) W cźißle 41 „Bautz. Tagebl.“ bě dopiß jeneho njesaßydleneho ſ Rakojd wocźischcźany. Po nim mohło ßo sdacź, so tu jara srudne wobstejnosćze knježa; pschetož wón wo „podcźischcźanych a potkócźenych“ rěcźi. Po jeho rosprawjenju ßu to mali a njesaßydleni. Woni pjecźa sa bohatych dawki ßobu płacźa. Tola temu woprawdźe njeje tak, pschetož njesaßydleni maja ßo pola naß w nastupanju dawkow wjele lěpje dyžli saßydleni. Hacź dotal ßo pola naß dawki po jenoscźach a hospodarstwach sběraju. A pschi tym njesaßydleni hacź do 1909 sa ßebje a sa ßwoju zyku ßwójbu praju a pißam: 70 pjenježkow płacźachu. Dla wuměrjenja gmejny ßo loni ſ wumsacźom dawk po hospodarstwje na 1 hriwnu 40 pjenježkow powyschi. Saßydleny dyrbjesche pak pódla ßwojeho hospodarstwoweho dawka hischcźe po jenoscźi 3 abo 4 pjenježki loni płacźicź. Po tajkim jedyn kubleŕ se 600 jenoscźemi lětnje 18 hriwnow 70 pjenježkow płacźesche, njesaßydleny pak jenoż 70 pjenježkow. Cźescźeny cźitaŕ njech ßam rossudźi, hacź móże ßo tu hischcźe wo „potkócźenju małych ludźi“ rěcźecź. Myßlu ßebi, so by ßebi někotryžkuli njesaßydleny w industrialnych wßach atd. pschał, so ßměł w Rakojdach bydlicź. Schulske a zyrkwinske dawki ßo pola naß runje tak sběraju, kaž skoro we wschěch wokolnych wßach, mjenujźy po jenoscźach a po hkowach. Duž mohli skerje wobßedźerjo na waschnje sběranja dawkow skorźicź, dyžli njewobßedźerjo. Tola wo tym njeje niczo ßłyschecź. Czeho dla nětko nasch sastojństwa sprózny gmejnski pschedstejicźeŕ na to cźischcźi, so by ßo sběranje dawkow hinak srjadowało, njeje srosymicź. Dokelž je wón sapocźatk februara ßwoje sastojństwo wupowjedźił, nima gmejnska rada woprawdźe žaneje pschicźiny wjazy, ſ nim wo tejle należnosćzi jednacź. Prawdosćziwe nowe srjadowanje dawkow ßebi wjele cźaßa a prózy žada. A tej ßo gmejnska rada nochze sapowjedźicź. Tole dowěrjenje móże kóždy k njej měcź. Njech ßo hischcźe pschispomni, so ßo w gmejnskej radźe njeje wo nowym srjadowanju dawkow hłoßowało. Duž ßo njehodźi wo tym rěcźecź, so je ßo wono pschecźiwo jenemu hłoßej sacźißło.

Jedyn wobßedźeŕ.

S Nowej Wßy pola Njeßwacźidła. Tudomny dźěłacźeŕ Scholta je ßebi tele dny ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wsał. Njedawno běchu jeho ſ wokrjeßneje dźěłacźerńje puschcźili, do kotrejež běchu jeho dali, dokelž bě ßo do picźa dał. Sso domoj wrócźiwschi pak ßo njemóžesche palenzoweho wabjenja wobrócź a spytowanjam alkoholowych słych duchow podleża.

S Wjeleczinu. Jako paducha, kotryž je ſ tudomneho Libuschez hoscźenza wjetschu summu pjenjes kradnył, ßu dźěłacźerja Glattu w Rynarni wußlědźili. Pola njeho ßu pjecźa 200 hriwnow pjenjes namakali.

S Rakez. Na kemschazej schcźeźzy ſ Rakez do Stróže wjele stow lět stara lipa steji. Jejne cźěło (sdónk) na pjeńku wysche korjenjow 9 metrow wobßahnje, a jejne hakoßy semju něhdźe 30 metrow koło wokoło pschikrywaju. Schtóž lipu wohlada, ßo hobrskemu schtomej dźiwa, kotryž w dalokej wokolnosćzi runjecźa nima.

Se Zitawy. (Pßyczja skaženosćź.) W Liberzu ßu jeneho ßlaknjeneho namakaneho pßa sa skaženeho spósnali. W Zitawje a wokolnosćzi dyrbja ßo teho dla pßy sawjeracź.

S Bukojnu pola Wulkich Sdźar. Hižo wjazy krócź je ßo w Serbskich Nowinach pißało, so tu w pruskich Sserbach sa wuhlom pytaju, a so je ßo wjele wuhla tu a tam namakało. Temu je woprawdźe tak, a dźěl Hóskowskich, Wulkosdźarowskich, Muczowskich, Kobliczańskich a nimale wschě Bukojnjanske leżomnosćze ßu ßo ſ dźěła ſ twarjenjemi ßobu akzijowemu towarstwu w Nowej Wjelzej pschedałe. Tole towarstwo pola naß hischcźe ſ wóßom njeboßami sa wuhlom wjercźecź dawa. Sa pruske jutro je ßo 750 hacź 1200 hriwnow ßadźiło, a ſ dźěła ßo na mjenowane leżomnosćze hižo napłacźiło. Cźaß ßnadź teho dla njeje wjazy daloki, so tele cźiche ßerbske wjesti do hołka industrialneho města pscheńdu. Teho dla je bjes dźiwa, so ßwěrni Sserbjo naß napominaju, so njebychmy tola lohkomyßlnje ßwoju wot ßwojich wótzow namrětu semju puschcźili, ale ßebi, kaž tydźenja w „Sserb. Nowinach“ cźitachmy, wudźěłane leżomnosćze saßo wróczo żadali. To wschak je ßo ſ wjetscheho dźěła stało. Mjenowane towarstwo tola jenoż wuhlo pod polemi a łukami kupuje, niz pak pola a łuki, kotrež do jeho wobßedźenstwa njepscheńdu. Tola też tute pschedawanje ma ßwoje ßłabe boki; pschetoż hdyž ßebi pomyßlisch, so ßo nasche pola a łuki wo 12—16 metrow poniża, telko wuhla wone mjenujźy wopschijeja, potom ßo bojimy, so w naschej hewak niskej krajinje njebudźe wjazy wjele roscź. Schtóž je se ßwojimaj wocźomaj tamne woprawdźite puscźiny widźał, hdźež je ßo wuhlo wudźěłako, drje na tym dwěluje, hacź ßo ratarjam próza na jěrym pěsku sapłacźi, na kotryž budźa hischcźe dawki dyrbjecź dawacź. Teho dla je najmudrische, so wostanjesch bur — wobßedźeŕ — Sserb. Hdy by ßebi kóždy tak myßlił, bychu mozy skaženja mjes naschim ludom wjele ßłabsche byłe.

A. L.

S Wochos. Sswójbny wjecźor ev.-ßerbskeho towarstwa minjenu njedźelu je ßo Bohu dźak kraßnje poradźił. Se wschěch wßow nascheje woßady, haj też ſ druhich wßow, kaž ſ Mikorasa, Bjerwałda a Łucźa běchu ludźo pschischli a sala bě napjelnjena hacź na poßlednje městko. Posticźachmy, schtoż sapocźeŕ se ßwojimi ßłabymi mozami samoże. Lubosnje sanjeßy ßo hłóß spěwanja: Pod běłej breścźku a Dobry wjecźor, macźerka. Knjes kantor Bruk běsche se ßwěrnym prózowanjom tutaj spěwaj tsihłóßnje nawucźił. Dale hrajachu ßo dźiwadłowe kruchi: Nahrabnosćze msda, Hanß Depła a Mots Tunka, Tón měch je žiwy, žiwy muž. Hrajerjo běchu wschitzy ßwoju wěz jara derje nawukli a wubjernje pschednoschowali. Woprawdźe spodźiwanja hódne je, kak wjele lubosćź k wězy samoże. Hdyž ßu zyły dźeń cźeźko dźěłali, dha ßu hischcźe wjecźor w 9 hodź. na pruhi chodźili a hacź po 11 hodź. ßo napinali. Ale „lubosćź pschewinje kißaky kał“, praji ßerbske pschisłowo. To je ßo też tudy stało a schtoż ßmy widźeli, běsche ßłódke wokschewjenje sa duschu a wutrobu. Po offizielnym dźěle mějesche farał Schwjela rěcź: Schto domowina nam je a schto ßmy jej winowacźi. Wschelake deklamazyje se Sejlerja, pschednjeßene wot mkodych holzow, kaž też žortny spěw „Chzesch-li kschcźišna wuhotowacź“ žnějachu saßkużene pschihłoßowanje. Pschi shromadnym spěwje, pschi khoseju a towarschnym rosrěcźowanju wostachmy hischcźe rjanu khwilku hromadźe. Sswjedźeń je we wschěm nastupanju khwalbu žnjał. Njech jemu hischcźe wjele druhich a hischcźe rjeńschich ßlěduja.

S Běłeje Wody. Póndźelu dopołdnja je 22 lětny tsěchikrydźeŕ Hoer ßwoju něhdźe 38 lět staru žonu satsělicź spytał. Wón do njeje pjecź krócź ſ revolwra wutsěli. Jena kulka žonje k wutrobje slecźi, na sboże pak ßo na jenym rjeble wotrasy. Hnydom sawołany lěkaŕ spósna, so rana njeje straschna. Hoer bě ßo hakle njedawno woženił. Pschi wulkim rosdźělu mjes jeho a žoninej starobje je lohko srosymicź,

so njeje k njej wulkeje pschikhilnoscze měł a so njej sbožowny žiwy był. Hoer je cžeknył.

S Rěcžizy. W Schepzu je žo žobotu wjeczor džěłacžeŕ Matej Krupeŕ tepił. Najskerje je wón pó cžmje pucž mišnywschi do rěki padnył. Ssušodža žu wo pomoz wołacź žłyscheli, tola hdyž snjesboženeho we wodze namakachu, bě wón hižo morwy.

S Běleje Wody. Pjatk wjeczor wokoło 1/2 7 hodžin je w kólni tudomneje schkleńczernje sa debjensku schkleńzu woheń wudyrił. Kólnja je žo do cžista wotpalika.

Přilopk.

* (Spodźiwna žmjercź.) W Monstabje w Altenburgskej jedyn pjekarski mischtr s wotrym khlěbowym nožom twjerdy khlěb konjom roskrawasche. Nóž žo wobžuny a žo mužej do wutroby sakló, tak so wón hnydom morwy k semi padže.

* (Sso spalił.) Pschi wotpalenju jeneho doma w Düsseldorfje je žo 61 létny fabrikaŕ Bachmann spalił. Tsi džěcźi žu žo wukhowale.

* (W lawowej klětzy žo skušał.) S Kaiserslauterna pišaju: So by po móžnosczi wjele pschihladowarjow pschiwabił, žebi wobžedźeŕ jeneje menažerije w lawjazej klětzy brodu wottruhacź da. Brodutruharja pak žo law njebojesche kaž žwojeho skludźerja; žo na njeho waliwschi jeho tak roskuša, so wbohi brodutruhaŕ bórsy po tym wumrje.

* (Cžežke wohnjowe njesboże.) W domje jeneho wobydlerja w Marzhausenje woheń wudyri. S wobydlerjow bě jenož 80 létny džěd doma, kotryž pak khory we ložu leżesche. Jemu njebě móžno, žo wukhowacź a dyrbjesche bjes pomozy pschihladowacź, kak žo woheń pschezo wupschescźěrasche. Hdyž potom žušodža na pomoz pschiběžachu, běsche pscheposdže. Starz muž bě žo hižo sadušył.

* (105 lět stara wumrjeka.) W Corniglianje w Tirolskej je Marja Malone 105 lět stara wumrjeka. Pschi poždlednim semjerženju w Messinje je wona jeniczka se žwojeje žwójby była, kotraž je tehdy žiwa wostała.

* Dla pschestupjenja wukasa pschepokhromu žu jeneho s najwjetschich rěsnikow w Radebergu, rěsniskeho mischtra Purschwitza, k jastwu na jedyn tydźeń sažudźili.

* Němski krónprynz je s Kalkutty do Bombaya wotjěł. W Sunderbundskim wokrjeżu je wón 5 tigrow tšélił, kotrež tamnischim skotarjam wulku schkodu cžinjachu. Krónprynz je se žwojim pucźowanjom w rańschej Bengalskej jara spokojny.

So by žo nahleho klimoweho pscheměnjenja sminył, budże kronprynz něschto cžaža w Egiptowskej pschebywacź. Potom wón najskerje žwojeju starscheju na Korfuskej kupje wopyta. W haprleji kronprynz a jeho mandźelska do Roma pschijědźetaj, so byschtaj italskimaj kralowskimaj mandźelskimaj sbožopschecza němskeju khěžorskeju mandźelskeju italskemu narodnemu žwjedźenjej wuprajiłoj.

* (Hobrske pschekschiwjenje.) W Frankfurterthorskej banzy w Barlinje je žo 602,000 hriwnow njedostatka wukopało. Winowaty pokladnik Wulf je žo w Grunewaldskim jězorje tepił. Ssobustawy dohladowarskeje rady žu se žamžneje móschnje 125,000 hriwnow banzy do wole dałe. Wurjadna generalna shromadźizna je wobsamkła, banzy dale wobstacź dacź.

* (Konje pod lokomotiwnymi kołami.) Pola Sommerfelda žu žo na żelesnizy mjes Draždźanami a Döbelnom na pschekhodże tsi konje kublerja Leonhardta se Sommerfelda se spěschnym cžahom pschejěłe. Ludźo njejžu pschi tym do njesboża pschischłe.

* (Spytane mordarstwo.) Ssrjedu dopołdnja w 9 hodźinach žu w Churšdorfje pola Peniga 46létnu swudowjenu kublerku Krecźmarku cžežko sranjenu a s krwju polatu namakali. Listynoscheŕ, kotryž měješe tam list wotedacź, stwu samknjenu namaka. Wón pośluchajo žłyschesche, kak něchtó wó- jstwje do žony bijesche. Mjes tym so wón k žužodej po pomoz běžesche, rubježnik cžekny. Na 17létneho cželadnika Freya žo hrěschachu, so je mordarstwo skucźicź chcył. S pomozu polizajskeho pža jeho w jenej bróžni na žynje namakachu. Wón je žo žwojeho njeskutka wusnał. Krecźmarku budźische wón skónzował, hdy budźische jeho listynoscheŕ njemylił. S rubjenymi pjenjesami je Frey do Chiny chcył wucźahnycź.

* (Semjerženje w Mazedonskej.) Ssobotu w nozy je w Starowej w Mazedonskej žylne semjerženje było. Skoro wschě khěže žu žo tak žylnje wobschkodźiłe, so žo njehodża wjazy wobydlicź. Jena žona je žo sarasyła, dwě wožobje stej žo sranikej. Tón žamy cžaž je też w połodnischej Italskej semjerženje było, tola je tam mjenje schkody naczinikło.

* (Sso tšélił.) W Reichenawje pjatnacźelétny hólz, hrajkajo s nabitym revolwrom, žo do lěweje ruki tšéli, tak so dyrbjesche lěkaŕ pomhacź. Dyrbi dha w kóždym domje revolwer bycź a wschěm pschistupny wostacź!

* W Rochlizach pola Liberza džěłacźeŕ Martinek s lěwej ruku do walzow pkokazeje maschiny pschiňdże a bu do pódla stejazeho cžórbaža, kiž bě s horzej wodu napjelnjeny, cžišnjeny; pschi tym žebi lěwu ruku slemi a bu po zyłym cžěle jara cžežko woparjeny. Njesbožowneho hnydom do khorownje donjeżechu, ale njedźelu hižom tam wumrje.

* (Wulkosć Krupowych twornjow a wobkhodow.) Njedawno žwjeczeschе 350 džěłacźerjow w tychle twornjach žwój 25-létny jubilej. Pschi tym žo też sdźěli, kak je tuta firma rostła sa 25 lět. Lěta 1885 běchu tam 10903 džěłacźerjo, lěta 1910 pak 36830, swonkowne wobkhody (džěłaŕnje) mějachu psched 25 létami 6099, džeńža pak 30942 džěłacźerjow. — To žu wulke a wulkotne liczby, ale schtóž je nawuknył žo roshladowacź a dale widźi hacź steji, prascha žo też, schto a k cžemu tajkele tyžazy ludźi tam léto wot lěta džěłaju: kanony a sažo kanony, brónje a wobrónjenja sa wójska a kódźnistwa po schěrokim žwěcże. Wschě wunamakanja žo k dobremu a k skemu nałożuja, a cžeho je husto wjazy, dobreho abo skeho, je žnadno shódacź. Njeje swunamakanjom cžisce runje tak? Kelko dobreho žo kaju, kelko skeho je žo rosschěrjako džeń wote dnja s cžischcźom! Najbóle rosschěrjena sozialdemokratiska nowina „Vorwärts“ ma jeno 150000 wotebjerarjow a — kelko hischcże wjazy cžitarjow! A podobnje dyrbi žo prajicź wo druhich cžažopišach, kiž njepschestawaju w njeliczomnych wutrobach hanicź, tupicź a sahubjecź kschescźansku wěru, poczinki, wótczinske smyślenje. Njejžu to knoty, kotrež s jědojtym subom sboże milijonow njewinowatych cžłowjekow a nozy a wo dnjo podrywaju. Duž podpjerajmy žerbske cžažopišy, te žu hischcże žwěrne, spuschczomne a haja jeniczzy cžažne a wěczne sboże naschcho ludu.

* W podkopkach w Bytomje pschiňdże hewjeŕ Kleinert pod kruch sczěny, kotraž pocza padacź. Wón bu hnydom saraženy. Druhaj hórnikaj buschtaj cžežko ranjenaj.

* (W schuli žo džěczo spaliło.) W Konradsdorfu žo 8-létna džowka kowarja Genziora žiwa spali. Holczka chzyschе žebi psched wuczbu žwoje nahkowjaze rubjeschko na khachlach žuschicź, ale s drastu k żehliwym khachlowym durczkam pschiňdże a hnydom stejesche w pkomjenjach. Ssurowje žakosczo won wulecza a žo w žněhu walesche, ale ranjenja běchu tak cžežke, so mjažo a koża po kruchach wotpadowasche. Wbohe džěczo po wulkich bolosczach wumrje.

* Žona tepjerja Wendlera w Niedergrundu chzyschе petrolejowu lampu wuhažnycź s wuducźom, pschi tym pkomjo do balona žapny. To žudobje rosbuchny, žona bu wscha s petrolejom polata. Drasta žo hnydom sapopadny a žona bu cžežko ranjena; runje tak jeje muž, kiž na pomoz pschikhwata.

* (S pkunami pohkuscheny.) Chemik dr. Karliczek bu na Laura-podkopkach wot pkunow pohkuscheny, tak so k semi padny a žo jemu moshy stschažechu, na cžož sa krótki cžaž wumrje.

* (Wotkasanje sa papagaja.) W Lissabonu sawostaji knjeni žwojemu papagajej wulki pjenjes, kotryž skocźeczu létnje 4000 hriwnow danje njeżesche; dobre swěrjo bě žebi to sažkużiło, pschetož bě žwojej knjeni žiwjenje wo 15 lět podleschiło. Pschi wudyrjenju wohnja bě papagaj se žwojim wokanjom knjeni se spanja wubudźił, kotraž by žo hewak w dymje sadušyła a spaliła.

* Hrósbnje snaty rubježnik Molani, pschecźiwo kotremuž žu žo wschitzy wojazy w garnisonje Sassari mobiliżowali, je woženme mordarstwo skucźił s tym, so je bohateho khěžnika Scarpia morił a wurubił. Ludźo žu w strasche a sthsku. 25000 lirow myta je na jeho hkowu wupišane.

* Wulki Schunow. Tu w korczmje žo prawje hkupa wěz poda. Rěsnik Kunze pschimasche zuseho pža, runjeż wobžedźeŕ pža jeho warnowasche. Poż Kunzy do wobliczа slecza a delnju hubu roskuża. Lěkaŕ dyrbjesche ranku saschicź. Bjeŕ žo njesnateho skotu na kedźbu!

* Pokład w khachlach.) Pokład w nětczi je we wži Wehlingach pola Düsseldorfa stara holza Sauwerttez sawostajiła. Wona pokhadźesche s Franzowskeje wuhnateje žwójby a psched žydomnacże létami semrje. Jeje sawostajenstwo korczmarka w žužodnej wži kupi. Mjes starym cžaprom běchu też stare żelesne khachle, kotrychž žo sa žydomnacże lét njebě wjazy trjebało. Nětkole w nich nutska nadeńdżechu tyžaz hriwnow hotowych pjenjes a pjecź stow w nalutowarskich knižkach; to bě stara holza tam khowała.

* (Cžĕko w rĕzy namakane.) Cžĕko mkodeje žónskeje žrjedu popołdnju blisko cžĕsko sakskich mjesow ſ Nißy wucžahnychu. Cžeje cžĕko je, njeje wĕste. Mózno, so je to cžĕko 24lĕtneje mandželskeje cžĕßle Schwerdtnera ſ Doeniža w Czechach, kotruž wot póndžele hižom parowachu. Po wopißu drasty žo to trjechuje.

* (80 tworowych wosow žo spaliko.) Ssobotu je žo na dwórnischczu w Havrje w Franzowskej 80 želesniskich tworowych wosow pod tworowej kólnju spaliko. Wohnjowej woborje žo na sboże poradži, jedyn ſ pólvrom nakkadżeny wós plomjenjam wobrócž. Woheń je pjecža w zelluloidowych tworach nastak, kotreż je jedyn fabrikant ſ wopacžnym wosnamjenjenjom wotpóßkak, so by žebi pschedpißane sawalenje salutowak.

* (Ssydom cžlowjekow w želesniskim wosu žo spaliko.) Mjes Wjatku a Czeljabinskim w Ruskej je žo póndželu w nozy jene žudobje ätheriskeho wolija sapaliko. Woheń žo na jedyn wós 3. klaßy rosschĕri. W nim žo 7 pucžowarjow spali, 32 žo wopali.

* Wot cžaha pschejĕdžena bu póndželu wjeczor na cžarje želesnizy Brod-Tannwald w Czechach žona Flubaßowa se žwojim dwĕlĕtnym dżĕscžom. Žona je žmjercž najskerje se samyßkom pytaka. Wona hnydom semje, dżĕczo posdżischo w khorowni. Pschi žylnym wichoru lokomotivnikej njebĕ mózno, schto pytnycž.

* (18 ludži smjersko.) Njedaloko ruskeho mĕsta Kercža buchu wutoru 18 wožobow smjersnjenych namakanych, mjes nimi kubleŕ, kiž bĕ domoj jĕdżo se žwojich žani padnyk.

* Dla sawĕcža se žnĕhom žo wobkhad w Pólskej jara haczesche. Na 15 cžahow na želesnizy tczazy wosta. 6 wožobow w žnĕsy sahiny. Pola Czenstochowy dwaj nakkadnej cžahaj hromadu praßnyschtej; 10 wosow bu rosmjeczenych a tsjo sastojnizy žmjertnje ranjeni.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Wikowaŕ E. Wünscha w Rakojdach bĕ žo loni w septembrje wjazy krócž ſ hosczenzarjom Köhlerom, pola kotrehož bydlesche, siwadżik. Köhler bĕ jemu teho dla ſ hosczenzskeje stwy won kasak, tola Wünscha bĕ tam wostak. Sawniski žud bĕ Wünschu na to dla kaženja domjazeho mĕra k jastwu na 2 njedżeli 4 dny sażudżik. Powołanska komora tole khostanje na 30 hriwnow pjenježneho khostanja poniži.

× 30lĕtneho porzlintocžerja A. W. Förstera we Wulkej Dubrawje bĕchu wobskorżili, so je pschedpłatne pjenjesy na sozialdemokratiske nowiny „Zitt. Volkszeitung" pschekschiwik. Budyski sawniski žud bĕ Förstera wuwinawak, tola statny rĕcžnik bĕ žo pschecžiwo wußudej powołak. Psched khostanskim žudom žo wupokasa, so sozialdemokratiski dowĕrnik Wotte w Budyschinje žwoje knihi jara njeporjadnje wjedże. Försterej žo njehodżesche jebanstwo dopokasacž, skerje žo sdasche, so žu jemu chżyli pjenjesy wuwĕschcžicž.

Ssud sa młodżinu. 15lĕtny cželadnik Beyer ſ Mischna bĕ žo ſ Bräunsdorfskeje wukhowańnje hromadże ſ wukhowanzom Friedrichom k kublerjej Hunniußej w Jeschizach jako cželadnik pósłak. So mohł žwoju macž w Hamburgu wopytacž, žo Beyer loni w septembrje do kschinje žwojeho towarscha Friedricha dobu a pjenježnu mósceń se 6 hriwnami 90 pjenježkami kradny. Beyera, kotryž je hižo 3 krócž khostany, k jastwu na 2 mĕžazaj sażudżichu.

Schokoladowy tydżeń. 52 lĕtowym tydżenjam žu pschekupzy hischcže nĕkotre pschidali. Ssu bĕłe tydżenje, schkórnjaze tydżenje, 95 pi.-tydżenje, wóndano tež kakaowy tydżeń a jedyn schokoladowy tydżeń, ſ kotrymž schokoladowy kontor Moritza Schmidta w Budyschinje sapocžatk cžini. Wón žo 25. februara sapocžnje a žo 4. mĕrza skónczi. Hižom bjes teho tunje płacžisny snatych wubjernych druzinow tejele firmy žu sa tón cžaž wo wjele poniżene. Hacž runje kupjenje zykych puntow najwjazy dobytka posficžo, žo płacžisny tež sa najmjeńsche dżĕlby poniża.

Ssyno njewjasane a we wałcžkach,

prażowanu rżanu žłomu,
pizowansku wowżnu žłomu,
runklizu

tež po małych dżĕlbach pschedawa

knježi dwór we Łupoji
pola Radworja w Sakslej.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. februara t. l. ma žo na **Drobjanskim** revĕrje

93 rm **khójnowych krutych żerdżow,**
11 = „ **schcžĕpow,**
49 = „ **łuluchow,**
78 = „ **pjeńkow,**
190 = **tołstych khójnowych dołhich hromadow,**
14 łożow biteje walcžiny

sa hotowe pjenjesy na pscheżadżowanje pschedawacž.

Sapocžatk $^1/_2$10 hodżiu pschi pschahonje pola Komska.

W Minakale, 22. februara 1911. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. februara 1911 ma žo na **Njeżwaczidliskim** majoratnym revĕrje scžĕhowaze **palne drjewo** w lĕßu sa hotowe pjenjesy na pscheżadżowanje pschedawacž:

50 rm **liscžowych schcžĕpow,**
50 = „ **łuluchow,**
130 liscž. dołhich hromadow,

jenotliwje w 44. wotdż. pschi Mikkecžanskim hacże, potom sady Wbohowa a pschi hajku pola Makeho Holeschowa.

Shromadżisna: dopołdnja w 9 hodżinach w Rychtarjez hosczenzu w Mikkezach, popołdnju w 2 hodżinomaj sady Wbohowskeho knježeho dwora.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeżwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Wulka drjewowa awkzija.

W Dubrawzy pola Barta maja žo **wutoru 28. februara** t. l. na prjedawschej Schlenkerez zyhelnczi na sahonach prjedawscheho Donathez kubła

wschĕ dubowe a brĕsowe dołhe hromady,
hromady khójnowych żerdżow, łuluchi, walcžki a walcžina

na pscheżadżowanje pschedawacž.

Shromadżisna pschipołdnju w 12 hodżinach w Schönawez hosczenzu w Dubrawzy. **Wobżedżeł.**

Drjewowa awkzija.

Pjatk 3. mĕrza t. l. dopołdnja wot 9 hodżin ma žo

w hosczenzu w Hucžinje

scžĕhowaze drjewo na

Maleschanskim hajniskim revĕrje

we wotdżĕlenjach 16 (w Hucžinjanskim lĕsku), 18 a 21 (w Stróżanskej holi), pschi ryczerkubkowej skale, wulkim hacże a Hucžinjanskim wjeżnym hacże a pschi Maleschanskim wulkim hacże sestajane, na pscheżadżowanje pschedawacž, jako:

15 rm **twjerdych palnych schcžĕpow,**
40 = „ „ **łuluchow,**
152 = **mjehkich** „ „
122 = „ **repuchow,**
21 stotnjow twjerdych walcžkow,
227 rm **mjehkeje biteje walcžiny,**
127 twjerdych dołhich hromadow a
94 rm **pjeńkow.**

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo
w Huszy, 20. februara 1911.
O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim** tachantskim hajniskim revĕrje ma žo **póndželu 27. februara 1911 dopołdnja wot 9 hodżin** nĕhdże **16** rm **twjerdych, 60** rm **khójnowych łuluchow,**
200 = **khójnoweje walcžiny** a
25 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheżadżowanje pschedawacž.

Shromadżisna w hosczenzu w Sderi.

Tachantske hajniske sarjadnistwo.

Spĕwarske we wschĕch druzinach a płacžisknach žu dostacž we wudawarni Serb. Nowin.

Czerstwy a wuschkrjeny
łój
jara tunjo pschedawa **Richard Lunze** na bohatej haßy.

Sahrodniſka žiwnoſcź
cźišło 5 w Staryh Błohaſchezach

(ſ něhdźe 9 akrami 82 □prutami pola a łuki, 131,13 dawſkich jednoſcźow) ſ doſpołnym žiwym a morwym inventarom, je hnydom na pſchedań. Dalſche wukaſuje a kupne žadźenja pſchijimuje

juſtizny radźiczel Seyfert,
(w Budyſchinje na Albertſkej dróſy 3).

Hypothekſke kapitale

na prěnim městnje hacź do wyšokoſcźe 10króčneho pſchenajenſkeho wunoſchka abo $^6/_{10}$ taxyneje hódnoſcźe ſa jedyn tydźeń po 4% danje a ſ wobličźenjom $^1/_2$ % bjerńje ſaradźuje

bürow Raue w Budyſchinje
na žerbſkich hrjebjach 2.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 27. februara t. l. budźe žo na ležomnoſcźach **Łupjanſkeho** knježeho dwora ſa hotowe pjenjeſy na pſcheškadźowanje pſchedawacź:

50 rm **khójnowych ſchćěpow a kuluchow,**
75 = „ **dołhich hromadow,**
25 = **khójnoweje walcźiny, 8 łožow biteje walcźiny.**

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodźinach na Khažowſko-Holeſchowſko-Dubrawſkim pucźu pſchi Mjetelcźanhacźe.

Łupjanſke ryčerſkubło,
24. februara 1911.

Drjewowe awkzije: 3. měrza rano w 10 hodź. na Krjebjanſkim revěrje; 6. měrza rano w 10 hodźinach na Mikowſkim revěrje; 7. měrza rano w 10 hodźinach na Hamorſchcźanſkim revěrje.

Porjadneho młódſcheho
domjazeho pachola
hnydom abo poſdźiſcho pyta **Wacker** w Alberſkej ſahrodźe w Budyſchinje.

Wotſtronjenje ſubybolenja.

Suby žo ſ měſtnym pohluſchenjom cźahaju, cźuw žo mori, suby žo cźiſcźa a plombuja.
Zuſe ſuby kóždeho ſyſtema.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haže, prjedy na theaterſkej haže.

(K temu cźišłu pſchiłoha.)

„Moja žona bě pſches 50 lět ſ hroſnej

liſchawu

wobcźežena. Wona njeměješe žadyn ſtrowy bleczk na cźele. **S Zuckerowym patent.medizinalnym mydłom** žo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyšazy hódne.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najžylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naſlěd., **Strauch a Koldy.**

Liebſch,
ſkuduiſli altnar ſw. ſłužby
pſchi nowych hrjebjach 5
wiža'rnja ſa kupowanſke, hypothekſke diſmembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcźi žerbſki.
— Teleſon cźišło 177. —
Pſcheškadźowanje ležomnoſcźow

Rjane wulke młode
pšzy

(wulkeje haže), k cźehnjenju žo hodźaze, žu na pſchedań w Liſchej Horje cźišło 2 pola Nještwacźidła.

Wólbna ſhromadźiſna

w Huſzy.

Njedźelu 26. februara popołdnju $^1/_2$4 hodźin žo kandidat ſa wólby do ſakſkeho žejma

knjes gmejnſki pſchedſtejiczeŕ
Ernſt Bart ſ Brěſynki

w **Henczej hoſcźenzu** wuſwolerjam pſchedſtaji a žwój politiſki program roswije. K temu žo žwobodna rosmołwa pſchiſamknje.

Wſchitzy wuſwolerjo žo do ſhromadźiſny pſcheproſcheja.

Wjeßne wólbne towaŕſtwo.

Schtwórtk 2. měrza popołdnju w 6 hodź. budźe knjes Bart w Schuſterez hoſcźenzu w Běłcźezach a njedźelu 5. měrza popołdnju $^1/_2$4 hodź. whoſcźenzu w Lichanju rěcźecź.

Burſke towaŕſtwo w Rakezach

ſměje da-li Bóh **jutſje njedźelu 26. februara** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gáblerez hoſcźenzu **poſtedźenje.**

Wo bohaty wopyt proſy **pſchedžydſtwo.**

Rejwanſki orcheſtrion

ſa maku ſalu žo pſchihodźazy, dobry w taktu a ſynku, je ſa tunju płaczišnu 70 hriwnow na pſchedań pola **Auguſta Scholty** w Budyſchinje na hornčźeŕſkej haži 10.

Kheža

cźišło 20 w Jažeńzy pola Nještwacźidła ſe ſahrodu, 1470 hriwnami mopalneje kaže je bjes wumjenka dla wobžedźerjoweho wumrjecźa hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola krawſkeho miſchtra **Jeſchki** w Khróſcźizach cźišło 25 ſhonicź.

Maka žiwnoſcź

ſ 5—7 kórzami pola a łuki žo ſe žiwym a morwym inventarom najradſcho niže Budyſchina kupicź pyta. Poſkiczenja pod **K. 57** chzyle žo we wudawaŕni Serb. Nowin wotedacź.

Kuchaŕki, ſtwinſke a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k žwinjom, wotrocźkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłacźeŕſke žwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na žukelnſkej haži 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Hólz, kotryž chze pjekaŕſtwo nawuknycź, wucźbu namaka pola **A. Bieſolda** na bohatej haži. Tydźeńſzy doſtanje 1 hriwnu.

Wuſtojnu džowku k žwinjom

bórſy pſchi wulkej mſdze pyta kuježi dwór w Minakale pola Budyſchina.

Serbſka Pczólniza

ma **njedźelu 5. měrza** popołdnju w 4 hodźinach

měšaczku ſhromadźiſnu

w **Khróſcźizach** pola Sarjenkez.

Pſchednoſchk wo ſtarej žerbſkej pczolje. Rosmołwa.

Wutrobnje pſcheproſchuje
pſchedžydſtwo.

Naſchim ſwonkownym žobuſtawam ſdźělujemy, ſo žo ſ naléczom ſažo ſarjaduja pucźowanſke ſhromadźiſny. **Pſchedžydſtwo.**

Do Łaſa!

Njedźelu 26. februara
reje
Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Khorla Scholta.

Pachola

18—19 lětneho, k jěſdźenju ſ 1 konjom, pſchi rjanej mſdze pyta **Jan Scholta,** wuhlowa pſchedawaŕnja w Budeſtezach.

Bětnaŕſkeho wucźobnika
j jutram pyta
Hermann Pětſchka,
bětnarſki miſchtr
w Małych Debžezach pola Budeſtez.

Wucźobnik.

Sžyna ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **ſchewſtwo** nawuknycź, jako wucźobnika pyta

Auguſt Nowotny,
ſchewſki miſchtr we **Lomſku.**
Póſt: Khróſt-Lomſk.

Tón knjez, kotremuž w swojim času dźělbu spěwnych hłosow „Lumir“ wupožčich, je należnje prošeny, zo by mi je hnydom wróćił, dokelž so wone nuznje trjebaju. K. A. Fiedleŕ.

Pschiloha k cžišku 8 Serbskich Nowin.

Sobotu 25. februara 1911.

Placžišny rěsneho skotu na Drazdžanskich skótnych wikach.

20. februara 1911.

Placžišny po zentnarjach w hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjažne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	48—50	88—96
franzowske	40—43	78—83
2. mlode, mjažne, njewukormjene, — starsche wukormjene	39—43	77 83
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	34—39	71—77
4. žnadnje pizowane lóžedeje staroby	30—33	64—70
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjažne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—43	72 76
2. poknomjažne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	36—39	68—71
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	31—35	61 67
4. žrěnjo pižowane krowy a jałojzy	26 30	57—61
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50—56
Byki:		
1. poknomjažne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45—48	78—81
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41 44	72—77
3. žnadnje pizowane	34 40	65 71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	86 89
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51—55	81—85
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—50	75—80
Swinje:		
1. poknomjažne lěpschich raßow a jich skhižењow w staroby hacž do 1¼ léta	46 48	62—64
2. mjažne	44 45	60—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40 41	57 58

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. febr. 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 23. febr. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běla	—		—	—	9	40	9	80
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	28	9	—	9	40
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe	7	5	7	25	7	10	7	25
Jeczmjeń	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, 50 kilogr.	7	80	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	50	2	80	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	10	—	19	25	14	—	17	—
Rjana muka 50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	16	4	34	3	65	4	30
Proßata 478 schtuk, schtuka	14		29		—		—	
Pschenične wotruby 50 kilogr.			5	50	5	—	5	40
Rjane wotruby 50 kilogr.			5	40	5	—	5	80
Pschenični gris 50 kilogr.			6	—				
Rjany gris 50 kilogr.			6	40	—		—	

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 40 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 85 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacž 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacž 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacž 12 hr. 04 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

23. februara 1911

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacž 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 24. februara: Pomrocžene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Estomihi rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žersku žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farat Räda žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. — Tydzenske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Max Schenk, pohoncž na Židowje, s Marju Kalbažez s Kißlizy. — Ernst August Gröscha, fabrikat na Židowje, s Marju dźělenej Kolodźijowej rodź. Scholcžiz tam. — Ernst Bohuwěr Frischka, fabrikat w Budyschinje, s Margarethu Getrudu Sendžiz na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Kurt Wienert murjet w Budyschinje s Hanu rodź. Niczlez, žłužobnej w Budyschinje.

S **druhich wozadow**: Hendrich Pawol Vogel, emaillepalet w Budyschinje, s Hanu Khěžnikez w Blohaschezach. — Jan Pretza, pohoncž w Njeßwaczidle, s Hanu Marju Scholcžiz s Holeschowskeje Dubrawki. — Klemens Förster, dźěłaczet we Wětrowje, s Marthu Kružez tam. — Jurij August Plazak, former we Wulkej Dubrawje, s Hanu Minu Marju Balkez w Adolfskej Hěcze. — Ernst Jan Krawz, wotroczi w Kumschizach, s Hanu Marthu Hanczlez, hospodarskej pomoznizu w Böschezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawol Bohuwěr, Handrija Bohuwěra Běbracha, pohoncza we Wurizach, ž. — Pawol Marczin, Pawola Lorenza, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Khorla August, Jana Augusta Pampela, žiwnoscžerja w Nowych Czichońzach, ž. — Pawol Gerhard, njemandź. ž. w Jenkezach. — Martha Hedwig, Gustava Maxa Stiebitza, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Erna, Gustava Hermanna Stoppry, klampnarja w Dobruschi, dź. — Elsa Flora, Jana Bohuwěra Gruhla, žiwnoscžerja w Bobolzach, dź.

W **katholskej wołzadze**: Marija Jana Lipicza, kowarja na Židowje, dź. — Hilža Hendricha Büchela, kamjenjeczišcžerja w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow**: Richard Kurt, njemandź. ž. w Brěsy. — Max Kurt, Pawola Maxa Voigta, czěßle w Hodžiju, ž. — Jan Erich, Ernsta Pawola Rodiga, dźěłaczerja w Czetwjenych Noßlizach, ž. — Max Hendrich Ernst, Hendricha Maxa Miczki, dźěłaczerja w Hodžiju, ž. — Emma, Hendricha Rascha, murjerja w Böschizach, dź. — Jan, Handrija Wjazki, murjerja w Nowej Wßy p. Njeßwaczidła, ž. — Charlotta Margareta, Augusta Saskera, wothladarja w Komorowje p. Rakez, dź. — Pawol Ernst, Khorle Augusta Sommera, khěžerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Kurt Alfred, Khorle Ernsta Kónza, dźěłaczerja w Měrkowje, ž. — Edwin Willy, Khorle Augusta Hanuscha, porzlintoczerja w Khrósczje, ž. — Gustav Erich, Handrija Haschki, khěžerja w Pßowjach, ž. — Marczin Gerhard, Khorle Bohuwěra Kroschka, žiwnoscžerja w Rodezach pola Pomorz, ž. — Hana Martha, Khorle Augusta Běrki, dźěłaczerja w Mjeschizach, dź. — Ida Ella, Augusta Reinholda Bienera, najeńka mlokarnje w Mjeschizach, dź. — Martha Lena, Jana Augusta Neumanna, khěžerja a dźěłaczerja w Mjeschizach, dź. — Martha Marja, Jana Bohuwěra Bara, wobydlerja w Kubschizach, dź. — Pawol Richard, njemandź. ž. w Budyschinku. — Jan Willy, Jana Khorle Juljuża Leunerta, dźěłaczerja w Czelchowje, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze**: 16. dźeń februara: Jurij Wiczas, dźěłaczet na Židowje, 69 l. 3 m. 17 d. — 18 Jan Božidar Schczepan Hohenhausen, zyhelniski dźěłaczet w Hornjej Borschczi, w khorowni na Židowje, 50 l. 5 m. 17 dn. 19. Hanża Rumlichez, Rudolfa Khorle Hendricha Pietschmanna, žiwnoscžerja a blidarskeho mischtra w Hněwßezach, mandźelska, 71 l. 8 m. 20 d. — Fryż Waltat, Bjedricha Pawola Pětscha, koporniskeho dźěłaczerja na Židowje, ž., 2 l. 9 m. 23 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

Njedželu Estomihi smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farat Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pjatk 3. měrza budze rano ½9 hodžin němska spowjedna wuczba a ½10 hodžin němske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Njedželu Estomihi smeje farat Domaschka rano ½8 hodžin němsku spowjedź, duchowny Bójz dopoldnja ½9 hodžin němske a w 10 hodzinach žerbske prědowanje. Schtwórtk wjeczor w 7 hodź. smeje duchowny Bójz němske póstne prědowanje.

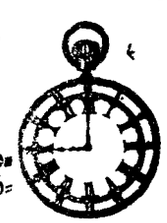

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na hohatej haßy 9

swój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžišny.

Kakao

ſaručeny cžiſty a lohko ßo rospuſchczazy
— jara požitny —
1 punt jenož **75** pj.,
1/2 punta jenož **38** pj.,
1 punt najlěpſcheho drobneho
zokora jenož **20** pj.,
1 punt paleneho **khoſeja** hižo po **120** pj. jako jara tunjo porucža

J. G. Klingst nasl.
w Budyſchinje
na bohatej haßy 16.

Seradellu

a

trawowe ßymjo

porucža Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Poruczam wubjerne
murjerſke a tſěſchne zyhele, drainěrowaze roly atd.
Albert Krauſe,
parna zyhelnicza w Měrkowje.
Telefon: Khróſt-Lomſk cžißko 17.

Pſcheńcžnu muku a nudle

porucža **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Czerſtwy kój *cl.* po 40 a 50 pj., zyle tolſty **polcž** *cl.* pſchi 5 *cl.* 90 pj., **ßadło** *cl.* 75 pj., **ſylſu** *cl.* 40 pj., **plezazy tuk** *cl.* 100 pj., druhu družinu **kołbaßy** *cl.* 60 pj. porucža
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach
w khoſejowni.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hač na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokožene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedženju 2 1/2 % | **pſchi 3měßačzn. wupowjedženju 3 1/2 %**
pſchi jenoměßačzn. wupowjedženju 3 % | **pſchi 6měßačzn. wupowjedženju 4 %**

Pſchenajacže khamorowych kaſcheżikow.

Kaßyne hodžiny 8—1/2 1, 1/2 3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy.)

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hač do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Podklócže a drjenje,

wicž, iſchias drjenje, bolenje žołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow džěłany.
Jenož **Todor** žadajcže a bjerćže. Jenož woprawdžity porucža
Stranch a Kolde, drogowinja,
ſ napſchecža katholſkeje zyrkwje.

Brühlſki cžaj

(ſakońſzy ſakitany cžo. 132786)

je ßo wurjadnje wupruhował pſche **drjenje, rheumatismus,** woßebje pſche **ſhibadłowy rheumatismus, wicž, pucherjowe** a **jěrchenjowe cžerpjenje.**
Woprawdny Brühlſki cžaj (tej) je jenož **w haptykach** doſtacž.
Direktnje jón ſcžele: **Jelenjowa haptyka we Wósborku.**
Telefon cžo. 4.
Pomałku ale wěſty wuſpěch!

Viſitne khartki

cžiſchcži ſpěſchnje a tunjo **Smolerjez knihicžiſchczerńja.**

Rótaze džaki

ßerbſke a němſke
ßu doſtacž
we wudawarni
Serb. Nowin.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —

Saradženje ležomnoſcžow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudžělanje kupjow a liſtcžinow wſcheje družiny, ſeſtajenje wſchěch druhich pißmnych džělow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěcžu tež ßerbſki. —

Najwjetschi skład
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješćel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćzinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólčki
atd. atd.

Paul Giebner
w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucza ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjećj wullich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k strowosćzi.
Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotřiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedźenju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pućowanskich wudawkow nimam. :: ::

Schokolodowy tydźeń
wot ßoboty 25. febr. hacž do 4. měrza t. l.
Wschě plaćišny mojich pschipósnatych wubjernych schokoladow ßu jenož sa jedyn tydźeń
khětro ponižene.

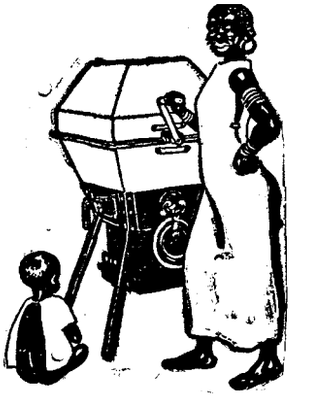
Proschu, tole woßebje pschihódne wuwsaćne poskićzenje po móžnosćzi wjele wužićz.

Jako woßebje plaćišny hódne poručam:	hewasha plaćišna	wuwsaćna plaćišna
kruchi, 2 połpuntaj punt . . . . . po	80 ₰	**65** ₰
alpskomlokowa schokolada, jara dobra, 1 Ø. = 5 kruchow	125	**95**
jědźna schokolada 1 Ø. = 5 taflow	125	**100**
" " ßo rospuschćzata, dobra družina 1 Ø. = taflow	160	**140**
" " ßylny kakaowowy ßłód 1 Ø. = 10 taflow	200	**175**
worjechowa schokolada . . . . . tafla	20	**17**
punt	100	**80**
ßmjetanowa worjechowa schokolada, wubjerna družina, tafla	25	**20**

Schokoladowy kontor Moriß Schmidt
w Budyschinje pschi mjaßowych jědkach 1.
Mjes mjaßowym torhoschćzom a ßerbskej dróhu.

Stupnje a schkórnje
k konfirmaciji
a wschě pomyßlne družiny
wobucža
saručenych dźeržazych a najlěpschich **wudźělkow**
sa mužskich, žónske a dźěći
po pomyßlnje najtuńschich plaćišnach
porucža
Pawoł Kristeller
Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** **Telefon 168.**

Johnowa plokanska maschina
„Polna para“
ßamo w Afriky ßo trjebaza.
Rosjaßnjaze wukasanje ßo darmo rosesćzele.

Tunje ludowe kupanske wanje, wanje k ßedźenju,
—— žimaze maschiny, ——
platowanske želežka,
mlokarńska, domjaza a kuchinska nadoba,
lampy sa petrolejowe a spiritußowe žehlaze wobßwětlenje.
Wodowody, plumpy a skótne napojaki.
Twarske dźěła. —— Wuporjedźenje.

Gustav Schneider w Budyschinje
Telefon 365. **na rózowej haßy 8 a 13.** Telefon 365.

W lěcze 1870 na jerjowej haßy 7 wote mnje ſałożenu

pſchedawarńju płatowych a manufakturowych tworow

ßym ßwojemu ßynej **Arnej** pſchepodał.

Mje nuczi, czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi ſa dowěrjenje a derjeměnjenje, ſa tutón dołhi czaß mi ſpožczene, ßo dźakowacź ſ próſtwu, ſo chzyli jo na mojeho ßyna pſchenjeſcź.

W **Budyſchinje**, w februarje 1911.

S poczeſczowanjom

Emil Wehrle.

Sso ſdwórliwje na hornje woſjewjenje poczahujo, chzu czeſczenym Sserbam w měſcze a na wßach ßlubicź, ſo budu ßo horliwje prózowacź, ſo bych

ſe ſprawnoſczu, poměrnymi płaczińnami a kedźbliwym poßłużenjom

firmine dobre mjeno ſakhował.

Czeſczenych Sserbow ſdwórliwje proſchu, ſo chzyli dowěrjenje a derjeměnjenje, mojemu nanej w tak bohatej měrje wopokaſane, też mi dobroczliwje ſpožczicź.

W **Budyſchinje**, w februarje 1911.

S poczeſczowanjom

Arno Wehrle

ſ firmu: **Emil Wehrle**

na jerjowej haßy 7.

Ssuche

khójnowe a ſchmrèkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych wuměrow, czeßane, hěblowane, ſchpundowane, kaž też **łaty, delne leiſty** atd., woßebje ßuche **ezeńke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** porucza

Franz B. Miriſch, rèſak a hěblowańja w Halſchtrowje. Telefon 10.

Kóždu dźělbu

brěſowych prutow k khoſchczam

kupuje wokrjeßna dźełaczerńja na Židowje.

Telefon 109.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wilach 1 telefon czißko 415

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczińnowy ſapiß žadacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 9. | Sobotu 4. měrca 1911. | Lětnik 70.

Pozyłnjenje němskeho wójska

na pschichodne 5 lět je khěžorstwowy zejm sańdzenu zobotu s 247 hłosami pschećiwo 63 hłosam pschijał. S pozyłnjenjom zo wudawki lětnje wo něhdze 140 milijonow hriwnow powyscha. Nowe dawki zo teho dla ludej njenapokoža; knjezerstwo zo nadzija, so budze wunoschk nětčischich dawkow k wurunanju wjetschich wudawkow dosahacź. Pschećiwo wójskowemu powjetschenju Polazy, někotsi zentrumszy a sozialdemokratojo hłosowachu. Wójnski minister s Heeringen w debacze na rěcź zwobodomyślneho sapósłanza Gotheina wotmolwjejo khosty pschirunowasche, kotrez zo w Němskej a Franzowskej sa wójsko žadaja. W Němskej wudawki po hłowje 21 hriwnow 40 pjenjezkow, w Franzowskej pak 28 hriwnow 55 pjenjezkow wucznjeja. Pschećiwnizy wójska praja, so zu wudawki sa wójsko njewužitne. Hacź zu wone wužitne abo njewužitne, spóznawamy, hdyž zo prascham, schto shnbjena wójna płaći. Ssu khosty, kotrez sa brónitosću Němskeje nawdawamy, jako njewužitne wobhladacź, hdyž zo Němska psched wójnu wobarnuje, abo hdyž zo wójna dobudze město so by zo pschěhnała? Na hriwnu zo to wuliczicź njehodźi, dokelž zo schkoda, kotruž kraj s wójnu a jejnymi sćěhwkami poczerpi, dopósnacź njehodźi. Teho dla zo wudawki sa wójsko hižom sapłacza, hdyž zo poradźi měr sakhowacź. To móže zo čim skerje rjez, hdyž zebi dzenžnische finanzialne postupjenje w ludu wobhladujemy. Ludowe samoženje zo w Němskej wob lěto wo 5 milijardow hriwnow pschisporja. Nalutowanki zu wot 1907 na 1908 wo 45½ milijona pschibyke. To bu liczby, kotrez dopokasuja, so njedźiwajcy wulkich wudawkow sa wójsko abo prawischo prajene runje teho dla, so zmy měr měli, je Němska pod schkitom zwojeje wójskoweje mozy wurjadnje roskczěcź mohła.

Pschi dalschich wuradźowanjach wo wudawkach sa wójsko zo nationalliberalny dr. Paasche a zwobodomyślny Gothein na to wobcźežowaschtaj so žanych židow wjazy sa offizěrow njepomjenuja. Wonaj a sozialdemokrat Stückleu na najwótrischo pruski wukas sazbudźeschtaj, kotryž offizěram sakasuje, je sapósłanzami wobkhadźecź.

Zentrumska strona khěžorstwoweho kanzlera napominasche, na to dźěłacź, so by zo pschi schiczu drasty tole dźěło zamostatnym mischtram, rjemjeślniskim sjednoczenstwam a jednotam pschepodało, abo dobroczelskim komitejam, kotrez jo domjazym dźěłacźerjam saradźuja. Sozialdemokrat Albrecht pschećiwo organisaziji wojerskich drastnych hamtow a pschećiwo pódlanskemu dźěłu wojerskich rjemjeślnikow rěcźesche. Pschedstajeni drastnych hamtow njejzu wězywustojni a zyłe sarjadnistwo pschedroho dźěła. Wozebje ma zo schicźe wojerskeje drasty w jastwach sazbudźicź.

Pruski krajny zejm

schtwórtk wo pschidawkach sa wikowanske komory dla spěchowanja małeho pschemyšła jednasche. Sapósłanz dr. Hahn pschi tejle składnosći na to pokasowasche, so zu wscho to, schtož nětkole Hansaski swjask rjemjeślu pscheje, konservativni"a zentrum hižom wot 25 lět w zejmje namjetowali. Wón wobzarowasche, so industrialni w Hansaskim swjasku pschećiwo swjaskej ratarjow schkaraju, dokelž industrija runje tak derje sa zwoje interezy sakitanskich złow potrjebuje kaž ratarstwo. Hdy bychu sakitanske zła padnyke, dyrbjake sta fabrikow dźěło sastajicź, a dźěłacźerjo bychu khleb shubili. Sswobodomyślni swjaskej ratarjow porokowachu, so wón zam makemu rjemjeślu konkurrenzu czini, schtož pak dr. Hahn přejesche.

Nowe pruske sakonje.

Pruskemu krajnemu zejmej zo znadź hischcźe lětza někotre wažne sakonjowe nacźisći pschedpokoža. S nowym sakonjom dyrbja zo pruske nalutowarnje nusowacź, zwoje reserwy k kupowanju pruskich statnych papjerow nakožicź. S tym dyrbi zo niski kurz tychle papjerow powyschicź. Sakonjowy nacźisk sa palenje cźěkow je zo hižo wudźěłał a je zo zrjedu zejmej pschepodał. Khěžor, kotryž zo pjecza nochzysche s palenjom cźěkow spschecźelicź, je jemu skónczńje pschihkozował. Sakoń postaji, so změdźa zo cźěka jenož we wustawach, kotrez je krajna polizija pschiswolika, palicź a to jenož potom, hdyž je semrjety zam poruczik, so ma zo jeho cźěko spalicź, a jeli so městna polizajska wyschnosću žaneho wobmyślenja pschećiwo spalenju nima. Pschede wschěm njezmě tukanje zbycź, so je zo zmjercź s khostanjomnym skutkom sawinowała.

Dale zo na jenym sakonju dźěła, s kotrymž dyrbja zo wschitzy komdźazy kubjelnikojo k dopjelnjenju zwojich winowatosćzow nusowacź. W tu khwilu pak zo hischcźe njehodźi pschedwidźecź, hacź tónle sakonjowy nacźisk do zejma dóńdze. Skónczńje zo lětza zejmej sakonjowy nacźisk pschecźiwo jebanstwu se seriowymi łosami pschepoda.

Wupokasanje cźěskich dźěłacźerjow s Pruskeje.

W Budapeštu je zo w pozedzenju wubjerka awstriskich a wuherskich zejmskich sapósłanzow, kschesćijansko-sozialny sapósłanz Seliger na wukas pruskeho knjezerstwa wo wupokasanju cźěskich dźěłacźerjow s Pruskeje wobcźežował. Wón praji, so zo tole postupjenje pruskeho knjezerstwa se statnymi wucźinjenjemi njesnjeze. Tez zu pschecźiwo temu liberalni a sozialdemokratiszy sapósłanzy w němskim khěžorstwowym a pruskim krajnym zejmje protestowali. Seliger zo ministra swonkownych należnosćzow, hrabju Ährenthala praschesche, schto je wón k sakitanju awstriskich poddanow cźinił, a hórschesche zo na klubucźinjaze wobkhadzenje s awstriskimi pucźowarjemi na kontrolskich stazijach. Skónczńje zo rěcźnik pschecźiwo dawkam wobrocźi, kotrez chze němske knjezerstwo na Łobju a druhich němskich rěkach wot łódźow bracź. Wón awstriske knjezerstwo napominasche, so by zwobodnosćz jězdzenja łódźow na Łobju sakitało.

Rosprawa ministra swonkownych należnosćzow hrabje Ährenthala w delegazijach wo wupokasanju Czechow njeje złowjanskich sapósłanzow spokojiła. Hrabja Ährenthal jenož wo wupokasanju Czechow w létach 1904—1909 rěcźesche, wo tym, so zo po nowym wukasu nimale wschitzy Czechojo s Pruskeje wupokasaja a so budźa w pschichodze cźěskim dźěłacźerjam pruske mjesy sawrjene, wón s zyła mjelczesche.

Cźěšzy sapósłanzy teho dla namjetowachu, so dyrbjało awstriske knjezerstwo s wupokasanjom němskich poddanow s Awstriskeje wotmolwicź, wozebje dyrbjeli zo němszy fabrikantojo wupokasacź, kotsiž zo w Awstriskej wobohacźeja. Tónle namjet je pak zo s 28 pschecźiwo 16 hłosam wotpokasał. Sa njón cźěšzy sapósłanzy, Polazy a pokodnischi Sskowjenjo hłosowachu.

Spodźiwna ſtława na němſkeho khěžora.

We Würzburgu univerſita dźewjećdźeſate narodniny bayerſkeho prynz-regenta ſtwjećeſche. Pſchedſtejićerjej geografiſkeho wuſtawa, profeſorej dr. Regelej bě ſo rěcź wo khěžorje Wylemje II. pſchepodała. Profeſor pak ſe ſwojej rěcźu khěžora na tajke waſchnje ſtudźeſche, ſo profeſorojo a ſtudentojo woſpjet „oho“ wołachu. Pſchitomny diviſionſki general, druſy generalojo a offizěrojo chzychu proteſtujo ſe ſale wuńcź, cźehoż ſo jenoż po próſtwje pſchedſtydſtwa woſtajichu. Profeſor Regel woſpjet praji, ſo jako wobcźežne nuſowanje ſacźuwa, woſobu, na kotrejž je telko wuſtajićź kaž na khěžorje, ſtawićź. Spodźiwne jenoż je, ſo je profeſor Regel ſ zyla rěcź na khěžora pſchewſał. Bjes ſcźěhwkow tale wěz ſawěſćże njewoſtanje.

Nowe franzowſke miniſterſtwo.

Dotalne franzowſke miniſterſtwo, na kotrehoż cźole Briand ſtejeſche, je wotſtupiło. Po ſbliženju Němſkeje k Ruſkej běchu Franzowſojo ſ tutym miniſterſtwom njeſpokojom. Jemu njewodachu, ſo wono njebě nowemu pſchikhilenju Ruſkeje k Němſkej ſadźěwacź wjedźało. Pſchi prěnjej lěpſchej ſkładnoſći ſu jo powróćźili. W ſejmje Brianda pſchimachu, ſo wón ſakoń wo dźělenju ſtata wot zyrkwje pſchekřahodnje pſcheczźiwo duchownym rjadam nałožuje. Do Brianda rubachu, tola miniſtra ſwonkownych naležnoſćow, Pichona, měnjachu. Hdyž ſebi miniſterſtwo ſejmowe dowěrjenje žadaſche, ſo jemu wono ſ tak ſnadnej wjetſchinu wnpraji, ſo by, hdy bychu knježerſtwowi ſaſtojniźy ſobu njehłoſowali, ſo wjetſchina do mjeńſchiny pſcheměnika. Po tejle porażźy je miniſterſtwo wotſtupiło. Na jeho měſto rucźe nowe miniſterſtwo ſtupi. Mjes nowymi miniſtrami Němſku najbóle Delcaſſé ſajimuje. Pſched pjećźimi lětami bě wón, hdyž Němſka nochźyſche jendźelſko-franzowſkemu wucźinjenju wo Marokkowſkej płaćźićź dacź, jako miniſter ſwonkownych naležnoſćow hotowy, Franzowſku ſ Němſkej do wójny ſaſchmatacź. Tehdy jenoż teho dla k wójnje njedóńdźe, dokelž druſy franzowſźy miniſtrojo do wójnſkeje truby ſobu njetrubjachu. Delcaſſé dyrbjeſche ſ miniſterſtwa wuſtupićź, tola też ſ wonka miniſterſtwa njeje Delcaſſé pſchеſtał, wójnu pſcheczźiwo Němſkej pſchihotowacź. Teho dla maja w Němſkej Delcaſſéowe nowe ſaſtupjenje do miniſterſtwa ſa ſle pſchedſnamjo. Delcaſſéej drje ſo njeje ſaſo miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſćow dowěriło, ale miniſterſtwo wójnſkeho kódźſtwa, njedźiwajźy teho pak ſo na tym njedwěluje, ſo budźa Delcaſſéowe ſłowa też w praſchenjach ſwonkowneje politiki roſſudźaze a ſo budźa druſy miniſtrojo pod jeho wliwom ſtejećź. Nowe miniſterſtwo chże też w Delcaſſéowym duchu wobſtejaze ſwjaſki a dojednanja ſ Jendźelſkej, Ruſkej, Schpaniſkej a Italſkej ſakhowacź pytacź, ſchtoż ſ druhimi ſłowami rěka, Ruſku ſ Němſkej ſaſo roskoricź.

W ſnutſkownej politizy nowe miniſterſtwo wuradźenje wo twarje wójnſkich kódźow pospěſchi a ſlubjenja dopjelni, kotrež je prjedawſche miniſterſtwo żeleſnizarjam dało. Knježerſtwo budźe ſebi žadacź, ſo ſo w ſejmje ſakoń wo naſadſkutkowazym wobliczenju penſijow hnydom wuradźi, a ſo żeleſniſke towarſtwa ſ dźěłaćerjemi, pſchi ſtrajku ſpuſchćenymi, runje ſ tajkim derjeměnjenjom wobkhadźeja, kaž knježerſtwo. Nawopak knježerſtwo žaneje miloſće pſcheczźiwo dźěłaćerjam njeſnaje, kotſiž ſu pſchi ſtrajku żeleſnizu wobſchkodźili a wěſtoſcź wobkhoda do ſtracha ſtajili.

Wotſtupjenje ſerbſkeho wójnſkeho miniſtra.

Sſerbſkemu wójnſkemu miniſtrej, wyſchkej Gojkowiczej, w ſejmje porokowachu, ſo je wón, hdyž dla annexije Boſnije pſches Awſtriſku wójna hrożeſche, pjatnaće hórſkich batterijow pola Kruppa w Eſſenje ſkaſał, hacž runje je Erhardtowa fabrika w Němſkej hórſke batterije po tuńſchej płaćźiſnje poſticźiła. Wójnſki miniſter ſo ſ tym ſamolwicź pytaſche, ſo je wón batterije w Eſſenje ſkaſał, dokelž je ſo němſki póſłanz w Belgradźe ſa to privatnje ſajimował. Němſki póſłanz ſ Reichenau ſo ſ miniſtrowym wudawanjom cźežko ſranjeny cźujeſche a ſebi žadaſche, ſo dyrbi jo wójnſki miniſter w ſejmje wróćźicź a wo ſamolwjenje proſſyćź, pak wotſtupicź. 27. februara w 8 hodźinach wjećor, dwě hodźinje do minjenja poſtajeneho cźaſa, knježerſtwo němſkemu póſłanzej woſſewi, ſo wójnſki miniſter wotſtupi. Němſki póſłanz pak ſo ſ miniſtrowym wotſtupjenjom nochźyſche ſpokojićź, ale bě wocźakał, ſo wón ſwoje wobwinowanje wróćźi. Wón bě teho dla ſ Belgrada wotjěł.

Wſchelake nowiny hižom powjedachu, ſo Němſka diplomatiſki wobkhad ſe Sſerbiju pſchetorhnje. Tutemu roſpominanju je ſo bórſy kónz cźinił. Hižom naſajtra ſo němſki póſłanz ſaſo ſ Belgrada wróćźi. Jeho krótka njepſchitomnoſcź njeje pjecźa ſ jeho ſwadu ſ wójnſkim miniſtrom ſwiſſowała.

Njepſchećelnoſcźe pſchi turkowſko-grichiſkej mjeży.

Na grichiſko-turkowſkej mjeży ſo wot někotrych dnjow mjes turkowſkimi a grichiſkimi wojakami žiwje pſchetſěluje. Pola Domenikona ſu dweju turkowſkeju wojakow ſatſělili a někotrych ſranili. Pola Diſkoty je ſo jena turkowſka patrouilla ſ wóſom grichiſkimi ſběžkarjemi ſetkała a tſjoch Grichow morika. Tſjoch wobrónjenych Grichow, kotſiž pola Naroty mjeży pſchekrocźichu, ſu turkowſźy namjeſni ſtražnizy ſatſělili. Nimale wſchudźe Turkojo poczinaju pſches mjeży ſ khowankow tſělecź, na cźož grichiſźy namjeſni wojazy ſ tſělenjom wotmolwjeja.

Ruſźy ſemjenjo pſcheczźiwo židam.

Khěžorſtwowa duma ſo runje ſe ſakonjom ſaběra, hacź měł ſakoń ſpadnycź, po kotrymž je židam ſakaſane, ſo w ſtarych ruſkich provinzach ſaſydlicź. Też na ſemjanſkim ſjěźdźe w Peterburgu je ſo wo tymle praſcheniu jednało. Semjan Schmakow ſ Moſkwy pſcheczźiwo ſpadnjenju židowſkich ſakonjow rěcźeſche. Wo talmudu (židowſkej bibliji) a jenomyſlnoſći židow pſchednoſchejo, wón praji: Wy ſebi, moji knježa, myſlicźe, ſo je na ſwěcźe 15 milijonow židow. Ně, na ſemi je jenoż jedyn žid, ale w 15 milijonach eksemplarach. Pětr wulki je židow wuhnał, hdyž jemu ſwoje ſłużby poſkićźachu. Židźi běchu nuſowani, w Pólſkej woſtacź, po rosdźělenju Pólſkeje pak tola do Ruſkeje pſchińdźechu. Pólſki pěſnjeŕ Mizkiewicź napiſa: Pólſka je mrějo Ruſkej tſi milijony židow daka. Židowſke praſchenje je nam wjele ſtraſchniſche dyžli chineſke. Rěcźnik namjetowaſche, ſo by ſo židam prawo wſako, we wójſku ſłużicź. Woni dyrbjeli ſo ſe wſchěch krajnych bankow wuſamknycź. Dale dyrbjake jim ſjawne ſchule ſawrjene bycź. Semjan Chotajinzow dale namjetowaſche, ſo by židam ſakaſane było, ruſke poddanſtwo pſchijecź, a žadyn žid njeſměł w Ruſkej ſ redaktorom, wudawarjom abo nakładowarjom knihow a cźaſopiſow bycź. Khěžorſtwowa duma wěſo wſchě tele namjety ſacźiſnje.

Nowe wikowanſke wucźinjenje mjes Japanſkej a Ameriku

je we wjećornych ſjednoćenych ſtatach wulke pſcheczźiwjenje nadeſchło. K preſidentej Taftej wſchědnje proteſty pſcheczźiwo tutemu wucźinjenju pſchikhadźeja. Wjećorne ſtaty ſo boja, ſo bychu ſo wone ſ japanſkimi pſchicźahowarjemi pſchepławike, hdy by ſo nowe wucźinjenje w ludowym ſaſtupjerſtwje pſchijało. Hižo nětkole běle wobydlerſtwo pod nawalom japanſkich a chineſkich pſchikhadnikow cźežko cźerpi, hacźrunje je nětkole Japanſkim a Chineſam pſchicźahowanje do ſjednoćenych ſtatow ſe ſakonjom jara poczežene.

Stawiſna wo pjećźorym ſtwinjećźu.

Žort.

(Skónczenje.)

„Tebi ſo hiſchcźe ſlě ſeńdźe, hdyž ſhonja, ſo ſy ſaſo cźerſtwy“, žona jeho powucźi.

„To jeno mi woſtaj!“ muž rjekny. „S tymi pjećźimi budu ja hotowy. Jeno ſo mi na ſudniſtwje ſkórźbu na ſchiju njepowſtnu, to by mi do boka było. Rěcźniźy, to ſu pſche wſchu měru pſcheklepani ludźo!“

Cźehoż bě ſo bojał, to ſo ſta. Hdyž pjećźo truhnjeni ſhonichu, ſo bě pjećźory pſchedawał ſtwini ſaſo k ſebi pſchiſchoł, jeho wobſkorźichu. Žona bě wſcha bjes myſlow a hižom ſchibjeńźu widźeſche; bur pak khětro ſměromny woſta a ſebi wěz takle wukładowaſche: Woni ſu ſebi ſtwinjo mjes ſobu rosdźělili, ſu ſo wotnamakali, duž ſu też wotbycźi. A moje dla? Na to, ſo cźłowjek ſaſo woźiwi, khoſtanje njeje poſtajene. Trochu njewjeſele pak jemu tola běſche, naſchemu Janej Kruſchakej; duž dale do měſta doſchedſchi ſebi rěcźnika wſa.

Doktor Mudrak bě naſhonity muž, bě hižom mnoho hócźkow ſakońſkich paragrafow, na kotrychž ludźo wißajo woſtawaja, ſrunał, tola tónle pad też jeho ſamyſleneho ſcźini.

„Buro!“ hłuboko ſebi pſchemyſlliwſchi rjekny, „wy ſcźe ſtwoje ſtwinjo wědomnje wjazy krócź pſchedali, to je ſlě ſa waſ, wy ſo khoſtanja njeſminjecźe.“

„Na to tola ....!“ bur mórcźeſche.

„Tola jenu myſlicźku mam“, rěcźnik rjekny. „Spytajmy, ſnadź ſo to poradźi. Ale mudry bycź, Kruſchako!“

„Wo to budź pokoj!“ rjekny tón, kaž by chzył prajicź, ſo nichtó mudriſchi njeje hacź wón.

„Wy budźecźe pſched ſudom ſtacź“, rěcźnik Mudrak jeho powucźeſche. „Tam budźe ſo mnoho rěcźecź. A ſchtoźkuli też wotmolwicźe, to wam niczo pomhacź njebudźe, to budźe podarmo. Duž

ßebi spomjatkujcże tole: schtožkuli też rjeknu, njeprajcże niczo na to, prajcże jeno: Wothwisdane! Pschi zykym jednanju ani jenicžkeho ßkowa, jeno kóždy krócź: Wothwisdane!"

Bur ßo mudrje poßmëwasche a rjekny: „Mëjcże też wulki dżak, knjes rëcżnik, to chżu cżinicź."

„A duzy domoj mi moje pschißkuschne pschinjeßecże, 30 toleŕ." Takle rëcżnik wukasowasche, a Jan Kruschak na ßudnistwo woteńdże.

Na, tam bë ludźi! Tu bëchu pjeczo skórżbnizy, dwaj ßudnikaj, dwaj pißarjej a ßudnisti ßkużobnik. Dżeßacź na jeneho! A tele ßepje sakońskich knihi, też te bëchu pschecźiwo njemu. Bur ßo prawje ponižnje k selenemu blidu stupi a ßwój kobuk mjecżesche.

„Wy scże bur Jan Kruschak, tak a tak stary, hacź dotal bjes poroka, a scże ßwinjo pschedali. Je temu tak?"

„Wothwisdane", wobskorżeny pokojnje rjekny.

„Schto wy mënicże?" ßudnik wupraßny. „A wy scże wobskorżeny, so scże jene a te ßame ßwinjo wjazorym kupzam pschedali. Schto k temu prajicże?"

„Wothwisdane", bur wótsje wotmolwi.

„Chżecże ßnadź wy to saprëcź? Tule steja pjecź ßwëdzy, cżestni mużojo. Nó, schto dha?!"

„Wothwisdane!" bur wótsje wupraßny.

„Scże dha wy wrótny? Njewëscże dha, so mózecże jeno s tym, so hnydom sarunacże a żelnoscźiwje wotproßycże, ßwoje khostanje jara wjele pomjeńschicź?"

„Wothwisdane", bur se srudnym wurasom wotmolwi.

Ssudnik ßo pocża dźiwacź. A hdyż na dalsche praschenja wot wobskorżeneho pschezo jeno saßo to ßkowo „wothwisdane" ßkyschesche, a niczo druhe khiba tuto jenicżke ßkowo, kotreż bywasche druhdy każ na pomoz wokanje abo saßo każ hroženje wustorcżene, potom pak saßo każ w tuposcźi bjes rosoma pjecżene, wobrocźi ßo ßudnik k tym pjecżom skórżbnikam a s porokowazym khloßom rjekny: „Koho dha scże mi tu ßem nuts pschiwjedli? To dźë je njesbożowny cżlowjek, wbohi hubjeny pschemyßleny! Najskerje ma też padazu khorosco, po tym scże jeho we ßwojej njerosumnoscźi najskerje sa morweho mëli. A s tajkimle cżlowjekom chżecże wy kupje wotmëwacź? Sawëscże bëchu druhe wotpohlady, hacź so byschcże duchaßkabeho wojebali? — Ja ßym tón wußudk namakał a jón wupraju, so tónle muż to ßwinjo njeje s njesprawnym samyßlom wjazy krócź pschedawał, ale se ßameje sabycźiwoscże. Teho dla jeho sa njewinowateho wuprajam, a wy ßebi spomjatkujcże, so rosumny cżlowjek s błasnom njewikuje. Wy mózecże domoj hicź, Jano Kruschako!"

Tón ßo khëtro njelepje pokkoni a potom każ khupak s durjemi won khelpasche.

Duzy domoj hnydom po najkrótschim pucżu po wulizach dźëschе. To dyrbjesche runje nimo nahladneje khëże knjesa rëcżnika doktora Mudraka. Doktor Mudrak s woknom dele hladasche. Wón mëjesche módru domjazu cżapku na hkowje, dołhu dymku we rcże a skotu brylu na noßu. Duż Jana Kruschaka hižom wot nasdala wuhlada bliże pschinožkowacź.

„Nó, ja widżu, wy dźë scże zyle cżerstwy a na ßwobodu wotpuschcżeny, Kruschako!" wón dele sawoła.

Bur s hkowu pschikiwny, haj, so je cżiły a cżerstwy na ßwobodże.

„Duż je potajkim derje woteschło?"

Bur saßo s hkowu kiwny a cżujesche, so dele pschińdże.

„Moja rada je potajkim derje pomhała? Woprawdże? Nó, derje, to mje wjeßeli. Nëtkole pak pójcże junu ke mni horje, Kruschako, a pschinjescże mi moje tsizycźi toleŕ!"

„— Wothwisdane!" bur rjekny a khelpasche we mërje dale.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Paduchstwo.) Pomoznik Schädel, pola pschedawarja jëdnych kolow Schibaka dźëkazy, bë ßwojemu dźëkodawarjej wschelaku potrjebu, nëhdże 100 hriwnow hódnu, pokradnył a ju na kubi ßwojeho bydła skhował. Njesprawnika ßu sajeli a ßudnistwu pschepodali.

— S prókom tsëlejo 13lëtny Richard Rjencź s drjewjanym schipom 7lëtneho Waltarja Wobsta do wóczka trjechi. Sawołany lëkaŕ mózesche k smërowanju starscheju rjez, so budże mózno, widżenje sranjeneho wóczka sakhowacź.

— Sa direktora Budyskich holcżazych schulow a pschihotowanskeje schule je ßo sańdżenu ßrjedu schulski direktor knjes dr. Kretzschmar s Loschwitz sapokasał.

— (Konje ßo splóschile.) Schtwórtk dopoldnja ßo w dworje žitneho wikowarja Scholty naßlëdnika na Hoschiz haßy konje kublerja Kschižana we Wurizach a Schützy w Delnim Hunjowje splóschichu a tak dźiwje po Hoschiz haßy cżërjachu, so koła wot wosow wotleczachu. Jedyn s wosow teho dla na kónzu Hoschiz a druhi na Moltkowej dróży stejo wosta. Pschi dźiwjej jëßbje bë ßo wulke wukkadne wokno Waltherez mebloweje składownje rosbiło.

— (Nowy wodowód w Pschiwczizach.) Dokelż woda Budyskeho mëschczańskeho wodowóda w ßuchim cżaßu wjazy njedoßaha, je mëschczańske sastupjeŕstwo wobsamkło, wodowód s wodu žórka s tudomnych leżomnoscżow sastaracź. Dżewjedź studnjow, kotreż ßo tu wuryja, budża wschëdnje 2000 hacź 3000 kubikmetrow wody dawacź. Zyła wodowódowa pschiprawa ßo na 90 000 hriwnow wobliczi. Pódla teho dyrbja ßo leżomnoscże kupicź, na kotrychż studnje leża.

— (Ruska rëcź w pruskich wyschschich schulach.) W pruskim krajnym ßejmje je ßwobodokonservatiwny sapcźßkanz Viereck po poruczłnoscźi ßwojeje strony namjetował, so by ßo w nëkotrych wyschschich schulach rańscheje Pruskeje mësto wucżby jendżelskeje rëcże wucżba ruskeje rëcże do wucżbneho plana pschijała. — W nëkotrych gymnasijach rańscheje Pruskeje ßo hižo wot wjele lët ruska rëcź wucźi. Sa naß Sserbow je jara sajimawe, so ßo nëtkole ßamo w pruskim ßejmje nusnoscź spósnawa, so je druhdy ważnischo, rusku rëcź snacź, dyżli jeodżelsku. Ale s kajkimi cżeżkotami ma ßo Nëmz pschi wuknjenju ruskeje rëcże bëdźicź. Sa Sserbow tajki cżeżkotow njeje. Sserb hrajiży rusku rëcź nawuknje a ju wurjekuje, każ rodżeny Rusk. Sserbska rëcź je klucź niz jenoż k ruskej, ale k wschëm ßkowjanskim rëcżam, kotreż ßu ßo pisches dwë tsecźinje Europy a Asiskeje wupschestrëkе. Nëmska industrija a wikowanje budżetej w pschichodże cżim dale, cżim bóle na wotebjerarjow w ßkowjanskich krajach, woßebje we wulkej Ruskej, pokasanej. Schtóż pak chże dżenża do Ruskeje nëschto pschedacź, dyrbi rusku rëcź snacź. To Nëmzy derje wjedźa a teho dla rusti wuknu, hacźrunje je to sa nich jara cżeżki nadawk. Cżlowjek stroweho rosuma dyrbjał ßebi nëtko myßlicź, so budże schulska wyschnoscź w Pruskej a w Sakskej Sserbam jich macżernu rëcź sdżerżecź pytacź, so mohli Sserbjo bohatstwo, kotreż je ßo jim do kolebki położiło, w posdźischim żiwjenju wužicź. Schula dyrbi tola cżlowjeka sa bëdżenje wo żiwjenje wukhmanicź a k temu je trëbne, so by po mózłnoscźi wjele rëcżow nawuknył. Tale saßada hewak sa wschë schule płacźi. a teho dla we wyschschich schulach pódla nëmskeje też kacżansku, grichisku, franzowsku, jendżelsku a w nowschim cżaßu też rusku rëcź wuknu. Kak pak je w schulach, do kotrychż ßerbske dźëcźi khodża? Tam schulska wyschnoscź se wschej mozu na to cźëri, so bychu dźëcźi jenoż jenu jenicżku rëcź, mjenujzy nëmsku, nawukle. Sserbsku rëcź, kotruż móża dźëcźi w posdźischim żiwjenju niz jenoż w Sserbach, ale też swonka nich druhdy runje tak nusnje trjebacź, każ nëmsku, mnosy wucżerjo w ßerbskich schulach se wschëmi njesakońskimi ßrëdkami, s lescżu a naßylnoscżu wutupicź pytaja. Sakski schulski sakoń drje ßebi żada, so dyrbja ßerbske dźëcźi w schuli ßerbski cżitacź nawuknycź a so dyrbi ßo jim nabożenska wucżba też ßerbski podawacź. Haj, to ßebi sakoń żada a teho dla dyrbjeli ßebi myßlicź, so ßo też po tym cżini. Wucżerjo a jich pschedstajeni ßu też se ßlubom mësto pschißahi na to swjasani, so dyrbja po sakonju wucżicź. Tola kak ßo schulski sakoń w Sserbach pschestupuje! Sda ßo skoro, so ßo jenoż temu sakońske prawa dostawaju, kotryż je tak mózny, so móże ßebi je wunusowacź, schtoż je pak maky a ßkaby, tón podarmo sa prawom woła; sa jeho skórżby wyschnoscź wuschi nima.

— Ssylne wëtry s krótkimi pschestawkami hižo nëkotre njedżele zychnuja. Pschi tym je wjedro mike, a skoro wschëdnje ßo deschcźik dże. Tak wlóżnu a wëtratu symu njejßmy we Łużizy sa wjele lët mëli. Na sboże njejßu wëtry hacź dotal wjele schkody nacżinike, każ je to s druhich krajow ßkyschecź. Tak je pola Eisenacha wëtr s jeneho żelesnistkeho cżaha jeneho cżahoweho rjadowarja storhnył, kotryż je ßo pschi tym sarasył. — We Walserskim dole w Schwajzarskej wëtr jeneho 12lëtneho schulskeho hólza, kotryż kemschi dźësche, shrabny. Hólz je ßo we wichorje po sdacżu sadußył a je ßo potom se ßnëhom sawël. Jeho cżëło hischcże njeßu namakali.

S Hnëwßez. Ssrjedn ßu 57lëtneho rataŕskeho dźëkacżerja Jana Hensela, kotryż pola tudomneho kublerja Hartmanna dźëkasche, morweho se Sprewje wucżahnyli. Hensel bë njedżelu na kwaßu w ßwójbje ßwojeje ßotry w Budyschinje był a bë ßo wieczor w 7 hodżinach na domojpucź nastajił, dokelż dyrbjesche póndżelu rano Hartmannez cżeledź se spanja sawołacź. Domoj duzy je wón po sdacżu niże Małßez pucź mißnył a do wyßokonapjateje Sprewje padnył, w kotrejż je nahlu ßmjercź namakał.

S Dobrusche. W tudomnym papjerniku je ke krwawym pukam

mjes pohonczemi tudomneju wósnikow Měta a Siebera dóschło. Najprjedy Sieberowi pohonczojo Mětowych pschebichu. Sa to žo czi do Sieberoweho 25lětneho žyna dachu, kotremuž hkowu tak rosbichu, so je lěkař dyrbjał rany hromadu schicz.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je dźěłaczer Augustin do njesboža pschischok. Wón do papjeru rěsazeje maschiny s lěwej ruku sjědže a žebi jeje dłóń srěsa a kohcz smjecže.

S Budyschinka. Pruske knjezerstwo je knjesej tajnemu ratarskemu radźiczelej Steigerej s pschipósnaczom jeho sašłužbow w nastupanju plahowanja žwini krónsli rjad III. rjadownje spožczik.

S Panczic. W poželženju Marjinohwězdneje dobrowólneje wóhnjoweje wobory je po poruczności Kamjeńskeho hamtskeho hejtmanstwa pschedžyda wokrježneho swjaska, wopalny direktor Wehner, knjesej dr. med. Rachlej w Panczizach, kotryž je psches 25 lět s czežnym žobustawom Marjinohwězdžanskeje wohnjoweje wobory a je psched 25 lětami jeje samaritske wotdźělenje sakožił a jo hacz dotal njepschestawajzy wodźił, dale czahowemu wjednikej schewskemu mischtrej Ledźborje a czahowemu wjednikej schewskemu mischtrej Markej w Kukowje „kralowske czežne snamjo“ sa 25lětnu žwěrnu žłužbu se žwjedženskej rěczu pschepodał.

S Lipicza. Nahła žmjercz je 43lětnu mandźelsku tudomneho knjezeho pohonicza Scholty potrjechika. Hdyž w khěži schaty płokasche, ju Boža ruczka žmjertnje saja. Žonu pschi wani morwu leżozu namakachu.

S Nožaczic. Tudomneho khěžerja a krawza Schillera žu póndželu w kuchini jeho doma morweho namakali. Kaž žo sda, je jeho Boža ruczka sajała. Morwy, kotryž je starobu 54 lět dozpił, bě njewoženjeny a wot małoscze žłabuschki, bědny człowjek.

S Husli. Hdyž je knjes gmejnski pschedstejicžer Bart s Brěsynki hacz dotal jako krajnožejmski wólbny kandidat w sjawnych ludowych shromadźisnach rěczał, je wón mjes pożłucharjemi wschudże wjele pschihłożowanja namakał. Tak bě tež sańdženu njedželu w Hušzy. Jeho politiski program nahladam wulkeje wjetschiny pschitomnych wotpowjedasche a teho dla je žebi wón tež tu wjele pschiwiżowarjow dobył. S liberalneje strony kowarśli mischtr Wollmann se Scžijez spyta dobry sacžischcz pożłabicz, kotryž bě Bartowe rěcz na shromadźisnu cžiniła. Wón Bartej wěschczesche, so budże wón se žwojimi sažadami běły wróbl w konserwatiwnej stronje. Knjes Bart wschě pschecziwnikowe wupady s łohka na srěcznjowe waschnje wotrasy, žo na stejischczo semrjeteho knjesa Soby w žejmje powołajo. Tutón je s pokneje rasnoscu ludowe žadanja w žejmje sastupował, a runje teho dla je žebi konserwatiwna strona knjesa Sobu wyżoko waźiła. Tež knjes farař Handrik liberalnemu rěcznikej napschecžo stupi a jeho měnjenja jako mylne dopokasa. Wón pschitomnych napominasche, so bychu 29. měrza knjesej Bartej žwój hłós dali. Knjes kubleŕ Wustmann s Huaschez bě s knjesom Bartom s jena wo tym, so žo njeżmełko wucžerske žadanje dopjelnicz, po kotrymž dyrbjake tež holzy do pokracžowanskeje schule khodźicz. Wón bě tež s knjesom Bartom jeneho měnjenja w nastupanju Zwikowskich thesow. Shromadźisna, kotruž knjes pschekupz Kreczel wodźesche, bě derje wopytana. — Tež w Bělscheżach je knjes Bart połny wuspěch dozpił.

S Khróscžic. Sso tak prawje do žyteje wole sawjeżelicz a nażmjecz, to bě saměr žwójbneho wjecžora »**Serbosława**«, kiž žo póstnizy wutoru we Wjenkez sali wotměwasche. Pschedžyda, k. žejmski sapóżkanz Kokla, pokasa pschi žwjedženjowym wotewrjenju a witanju pschitomnych na pożledni wjeżeły dźeń psched popjelnej žrjedu a jeho saměr. S wjeżełeho cžaża póstniz, kiž žo druhdże mjenuje „faschink abo karneval“, stupimy nahle do khutneho posta. Hischcze ras ponuri žo człowjek do pryslatych žwětnych wjeżelow. Wone žu dowolene, hdyž žo w pschistojnych, kscheścžijanskich mjesach dźerża.

Knjes kantor Hila pokracžowasche w žwojim pschednoschku „wo wukubłanju dźěcži“ a rosjażni starschim „domjaze japoschtołstwo“, kak móża pschi dozpěcžu cžażneho a wěcžneho sboža žwojich dźěcži wucžerjow a duchownych podpjeracz.

Knjes farař Hizka pschihłożowasche jadriwym, druhdy krutym ale wěrnym žłowam rěcznika. Pschispomni k temu, so bydlimy w krajiku, hdźež je hischcze nabožnosc a pobožnosc s domom. Tola w zufbje sdaluja žo mnohi Sserbja zyrkwje, do kotrejež w žwojej domisnje tak rady khodżachu. Haj, pschidruża žo tam tajkim ludźom a sympathisuja s nimi, kiž njechadża wo zyrkwi a duchownych niczo wjedźecz. Tajki duch dobywa žo hižo tež do naschich stron. Bohużel!

Po tutym khutnym sawodże sběże žo saweschk k sabawnemu dźělej. Program žamy žwědczesche hižo wo žorcže a pryslach. Kubokziki a palczíki kukachu se wschěch kutow a rózkow schibale do žwěta, do dźěrow a po stwjelzach lěso, sekt a wino lijo — wěso jenož na papjerje — a druhe wězki cžinjo.

»Jednota« wjedźesche naš najprjedy „Do Jeńkez na piwo“. To njebě wólbr sapocžatk! Nichtó žo pschecziwo temu njewobarasche.

„Sbožowny“, to rěka „Glücklich“, khwalesche žwoje „Nowe burstwo“ po pschedmjetach ökonomiskeho radźicžela Sulka a „Hrabja“, to je „Grosa“, skorżesche a skiwlesche w żelnych synkach a žkowach wo „Srudnym wudowzu“, a to tak srudnje, so jemu se srudnoscu wyżoki, s cžornym schlewjerom pschiwjasany kłobuk s hkowy padasche.

„Wrótny žwět“ je drje žebi murjeŕ „Měschawka“ na kowrótnym karnevalu w Kólnje nad Rhynom w žwojich sparjenych moshach wumyślił. S landawskim wosom na dźěło a s dźěła žo wosycz dacz, sekt picz, 9 hr. msdy měcz na dźeń a niczo dźěłacz, to strowy rosom njewopschija.

Ale kowrótnischo tola nihdże njeje, hacz pola „amerikanskeho brodutruharja“. W kraju, hdźež je „wscho mózne“, truhaju hižo po waschnju maschiny, dźeżacžoch na dobo. Mužikojo, žamo tajzy bjes brody a kožmiczkow w mjeswocžu, spinaja žo do wurěsaneje deski, sa schiju a hkowu pschimerjenej. Pomoznik tunka dołhi bělak w kótle se žmjetanu, chzych rjez s mydlisnami, a jěsdzi s nim ludźiczkam mjeswocži tam a žem, mischtr tocži wulku britej, s kotrejž mohł schtomy rubacz, a potom schkraba wbohim woporam we wobliczu. S 15 kohczi dołhim trjenjom žo wschitzy na dobo wumyja. Czěkazemu gigerlej, kiž sapkacžicz njemózesche, wottorhnychu jene kschidło jeho woknateje žuknje. Wowrótnjeny žwět!

Hižo žo knjes kantor pschihotowasche, Helažowe „Mandźelstwo khwalicz“. Tu pschilecza na dobo tajki nękajki hepjel do sale, do jeneho jenicžkeho krucha płatu saschity, hewrjekasche a rejesche, kaž by žo 500 000 czertow rospuschczilo, jědżesche se žwojim „titara“ na jewischczo, wotstorka spěwarja s podija a pianistu wot klawěra a keklowasche nětko žam, bjes teho so by dowolnosc wot pschedžydstwa měł. Tam žo naduwasche, wupjerasche, mjetasche žo psches hkowu a stejesche na njej, so bě sle, pschihladowacz. Skónczńje wucžahny apparat a kóždy, kohoż s nim dótkny, dyrbjesche žo žmjecz, byrnjež njechak. Ssamo žid žo žměchow wsdacz njemózesche a pschipożłucharjo žo tak žmějachu, so w žylsach pluwachu. Nasajtra běchu hischcze nękotsi khori.

„Molerˇ Gusta“ ryžowasche sa wokomik „najkražnische“ wobrasy, tež wóžka s kłócznikom a s dołhimaj wuschomaj. Tajke wóžky pjecza tež po žwěcze běhaja. Tež mjes Sserbami???

Na kónzu zyżeje keklije „dyrbjesche žo jedyn ženicz“, t. r. mjes bratromaj Jurjom a Jakubom. Žadyn njechasche do „kiżakeho jabłuka“ kužacz, byrnjež jimaj czeta Hańża żeńtwu nanajrjeńscho barbika. A hdyž „bojasliwy“ Jurij hischcze bojasliwschemu Jakubej pokasowasche, kak ma cžinicz, hdyž chze žebi towarschku žiwjenja dobycz, salubowa žo skónczńje do Hanki a sawdaschtaj žebi ruzy na wěcžne. Nasajtra pak saža bjes czěpza khodźesche.

Zyły žwójbny wjecžor je žo wubjernje poradźił. Wulka czrjóda hrajerjow žo s džaknym wuspěchom wobdźěli. Kóždy bě prawy muž na prawym městnje. Tola bjes pschesběhowanja žłuscha najwjetschi džak k. wucžerjej Kralej, kiž je s tutym žwjedženjom žwoje naměstne skutkowanje w Khróscžizach skóncził. Je drje pschi žwojim narodnym prózowanju mnoho wjeżela, tola pak tež mnoho srudneho nashonił. Tak žo wschěm dźe, kiž žo sa žwój lud a kraj wopruja. Tucži pak džaka njehladaja, tež njeżadaja wot stronow, kiž maja sa žerbski narod jenož jěd a žměch na jasyku. Nad selhaŕnym człowjestwom knježi sprawny žudnik, kiž wutroby a jěrchenje pschepytuje a pruhuje a s džakom sapiżuje žamo schkleńzu wody, kiž je w luboscži posticzała žo bliżschemu. Njech knjesej Kralej potom na jeho nowym městnje rosce nowe polo k narodnemu dźěłu a skutkej!

S Ralez. Hižo žo wjeżelachmy, so žmy tsecži dźeń hodow prawje wolili, hdyž žmy knjesow Ryncza, Mlynka a Hoffmanna s wjetschinu hłożow do gmejnskeje rady wuswolili. Tajka wólba pak tajkemu nękajkemu žerbskemu klamarjej a žerbskemu kowarjej do hkowy nochzysche. Wonaj se wschej mozu spytaschtaj, wólbu powróczicz, schtož je žo jimaj po horzej prózy poradźiło. A tak smějemy tu czesez, pschichodnu žobotu 11. a njedželu 12. měrza s nowa do gmejnskeje rady wolicz. Woženbje Wy, lubi Sserbja, njewostańcze nichtó njedželu doma, hdyž žo wo wólbu knjesa Hoffmanna jedna, ale jenohłóžnje jeho wolmy! Wschako tamnaj knjesaj niczo dozpiłoj njejstaj, schtož je žo pschecziwo jeho wólbje měriło. Njedajcze žo wottraschicz s njewěrnymi rěczemi, so wuživaŕ žiwnosczе (Grundstücksnutznießer) njeżmě gmejnskej radże pschiżłuschecz.

S Rakez. Tu ßu ſańdżenu njedźelu dweju paduchow ſaßkapili, kotrajž ſtaj w Nowej Wßy pola Njeßwačźidka tamniſchemu towarjej Haaſy jenu ßekeru kradnyłej a potom w bliſkoſczi ſaßo pſchedakoj a pjenjeſy pſchepiłoj. Jeju pſcheßłyſchawſchi je ju żandarm naſajtra do Budyſchina dowjeſe, hdyż ſmějetaj ßo pſched ßudom ſamolwicź.

S Rakez. Schto ßo tola druhdy njeſtanje. Pſchińdże wóndano Lěčźo k Symje na bjeßadu. Běſche daloko puczowało a bě mucźne a ßo na prěni lěpſchi ſtoł ßyże. „Schto to tak ſahe chzeſch?“ ßo Syma hněwna woprańcha a Symizowa tež tak ſ bokom na njeproſcheneho hoſcźa hladaſche. „Sſym ßo ſ cźopkym ßłónczkom wuwabił a něſko njewjedźach, hdże, teho dla k wam trjechich a chzych tola ſchkleńczku dobreho wupicź, hdyž ßym runje w hoſcźenzu.“ Ale to Syma ſlě ſroſymi, hrabny Lěčźo ſa khornaŕ a jeho runu ſchcźeżku won ſchmórny, ſo tak rjebła wrjeſkotachu. Khwilu poleżawſchi a ſ něſkotrych ranow krawjo Lěčźo ſtany a wſchitke mozy napinajo k łaſenkej dźěſche, ſo by tón jemu nabite rany ſaſchił. Tón tež tajkej woczi wuwaleſche, hdyž hewak łhude Lěčźo k njemu pſchińdże. Běſche dźě ßebi hakle runje jſtwu wutepicź dał. Lěčźo ſawobalene ſaßo domoj khwataſche a drje ženje wjazy Symje tak ſahe na ſchiju njepſchińdże.

— (Pokhroma.) Na woprawdźe traſchaze waſchnje ßo pokhroma po Łużizy roſſchěrja. Se ſkotom, kotryž je ßo na poßlednich Kulowſkich wikach nakupił, je ßo pokhroma do wjele wßow ſanjeßła. Tak je wona mjes ſkotom ſkótneho wikowarja Hauptmanna w Hajnizach, żiwnoſcźerja Jana Lorenza w Komorowje pola Rakez, na dworje cźißko 10 w Tradowje, cźißko 2 (w hoſcźenzu) we Wyßokej, cźißko 22 w Mittelbachu, w Běłuſchezach pola Ptačez, w Lěſkej pola Kamjeńza, w Tranjach, w Kamjenej pola Rakez na dworje kublerja Jana Rencźa a w Kulowje pola ſkótneho wikowarja Joſefa Handrika wudyrika. So by ßo dalſchemu roſſchěrjenju pokhromy ſadźěłało, njeßměďża ßo ſkótne wiki w Njeßwačźidle a Barcźe a ßwinjoze wiki w Njedźichowje a Ruhlandże hacź na dalſche wotbywacź.

S Kulowa. Pjatk tydźenja je pſchi njewjedrje błyſk do kule na wěži tudomneje ſarſkeje zyrkwje dyrił a potom wotſkoczíwſchi pſchi jenej lipje do ſemje ſajeł. Schkoda njeje ßo żana nacźiniła.

S Wochoſ. Sańdżenu póndżelu pſchipołdnju je bliſko naſcheje wßy jedyn powětrowy ballon k ſemi pſchilecził. Zyłe Wochożanſke wobydleŕſtwo k měſtnu deleſjèdźenja khwataſche, ſo by ßebi ras ſ bliſkoſcźe powětrowy ballon wobhladało. S ballonoweho korba tſjo mużſzy wuléſechu. Woni běchu dopołdnja w 10 hodźinach ſ Barlina wotjěli a běchu potajkim k pſcheleczenju něhdże 60 kilometrow 2 hodźinje trjebali. Wochoženjo pomhachu ballon ſawalicź, a do Běłeje Wody dowjeſcź. Wot tam ßo wón do Barlina wróczi.

S Cźorneho Khołmza. Hdyž tudomny młynŕ Kubſch wutoru wjeczor wokoło 6 hodźin ſ próſdnym woſom, ſ kotrymž bě do Wojerez ßkomu dowjeſł, domoj jèdźeſche, ßo ſady hoſcźenza „cźorneho hodlerja“ jeho konjej ſpłóſchiſchtaj. Jedyn ſ konjow padże a ßo ſaraſy.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Wjele kharpow, linow, blejow atd. nakojiwſchi běſchtaj ras njedźelu rano murjeŕ Jakub Meſchgang a cźěßliſki wuczobnik M. P. do Kulowa domoj pſchiſchkoj. Na jeju tukachn, ſo ſtaj w Nowowjeßnjanſkim klóſchtrſkim hacźe ryby łojiłoj. Lawniſki ßud bě Meſchganga, kotryž je hižo ſ khoſtarńju khoſtany, k jaſtwu na 4 njedźele ſaßudźił, cźěßliſkeho wuczobnika pak, kotryž bě pomhanja dla wobſtorżeny, wuwinował. Meſchgang ßo pſchecźiwo wußudej powoła a pſched powołanſkim ßudom ſe ſaßakloſcźu prějeſche, ſo je winowaty. Wón wudawaſche, ſo njeje w klóſchtrſkich hatach, ale w Cźornym Halſchtrowje ryby łojił. Cźěßliſki wuczobnik P. bě pak ßo pſchi wuwopraſchenju wuſnał, ſo je pſchi łojenju rybow w klóſchtrſkich hatach ſtražował. Ssud Meſchgangowe powołanje ſacźißny a pódla teho tež ßobuwobſtorżeneho P. k jaſtwu na 3 dny ſaßudźi.

× W běłej kołbaßy rěſniſkeho miſchtra E. W. we Wokrancźizach bě pſchepytował zyrobý dr. Schönenberg w Shorjelzu 6½ prozenta zakły namakał. Po wußudach khěżorſtwoweho ßuda ßmě běła kołbaßa jenoż ſ mjaßa, tuka a korjenjow wobſtejecź. Pſched Niſcźanſkim ławniſtim ßudom bě wobſtorżeny wudawał, ſo je hižo jeho nan ſtajnje do tuteje drużiny běłeje kołbaßy, ſ kotrejež punt po 80 pjenjezkach pſchedawa, maliczkoſcź zakły měſchał, to je wón woßebje też teho dla cźinił, ſo by ßo kołbaßa lěpje kraka. Wyſchſchi miſchtr Grützner Shorjelſkeje rěſniſkeje jednoty jako wězywuſtojny praji, ſo ßo běła kołbaßa ſ pſchidawkom zakły njedźěła, ſo pak ßo zyblowej kołbaßy něſchto zakły pſchidawa. Dobytka ſa ßebje wobſtorżeny ſ pſchidawkom zakły dźiwajo na kołbaßynu płacźiſnu, ſ kotrejež ßo hewak punt po 1 hriwnje pſchedawa, njeje hładał. Napſcheczo temu chemik dr. Schönenberg wobßwědczi ſo je 6,2 prozenta zakły hižo jara wulki pſchidawk a hižo khětro kajkoſcź pohubjeńſcha. Statny rěcźnik mějeſche ſa to, ſo je ßo wobſtorżeny pſchecźiwo zyrobnemu ſakonjej pſcheſchoł a 50 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja namjetowaſche. Wuwinowazy wußud ławniſkeho ßuda powaliwſchi powołanſki ßud wobſtorżenemu 20 hriwnow pjenjeżneje pokuty abo 2 dnjej arreſta napołoži.

Se **Sslepeho.** Njedźelu 19. mał. rózka tudomne Raiffeiſenſke towarſtwo ßwoju lětuſchu generalnu ſhromadźiſnu wotmě. W njej móżeſche ßo wo tym ſwjeßelaza roſprawa dacź, kak tuto towarſtwo pſchezo dale bóle pſchibjera a na dowěrjenju dobudże. Ssobuſtawow běſche 105, a to ſe Sslepeho 45, ſ Mułkez 2, ſ Mikoraſa 11, ſ Brěſowki 8, ſ Dźěwina 8, ſ Trjebina 22 a Rowneho 9. Pſchiſtupiło běſche 11, wuſtupiło 4. — Dokhodow běſche do zyła 144 713 hr. 91 np. a wudawkow 144 924 hr. 76 np., tak ſo je ßo w jenym lěcźe 289 637 hr. 91 np. pſchedźěłało. W tych 6 lětach, hdyż towarſtwo wobſteji, wobkhad pſches 1 milijon 200 000 hr. wucźini. — Na dani běſche 135 741 hr., w běżazym ſlicźbowanju 5340 hr., do zyła běſche po tajkim na dani 140 081 hr. — Tworow je towarſtwo ſa 12 390,94 hr. pokupiło. — Wunoſchk běſche 1338,55 hr.; tón je ßo reſervnemu ſondej pſchipołożił, kotryž je nětko na 3396,43 hr. naroſtk. — Pola filiale we Wrótßławju ma towarſtwo dołha na 40 000 hr. To ſ teho pſchińdże, ſo je wono zyłe pjenjeſy ſa nowej ſchuli, kotrejž ſtej ßo w Brěſowzy a Trjebinje twarikoj, pożcźiło. Runje pſchi twarjenju tuteju ſchulow je ßo naſcha połkadniza jako jara wużitna wěż wopokaſała, dokelž mějeſche pſchezo pjenjeſy ſa tych, kiž je nuſnje trjebachu. Hdyž budże ſlicźbowanje dla tuteju ſchulow ſrjadowane, ßo dołh ſaruna a potom pola filiale ſ wulkeho dźěła wotpłacźi. —

Na tutej generalnej ſhromadźiſnje mějeſche też knjes inżenieur Schubert ſ Wrótßławja wot Raiffeiſenſkeho ſjednoczeńſtwa pſchednoſchk wo tym, kak mohła a měła ßo elektriſka móz do naſchich wßow ſawjeſcź. Wſchelazy hoſpodarjo maju żadanje, ſo bychu elektriſku móz w ßwojim hoſpodarſtwje wużicź móhli, dokelž tak jara na dźěławym ludże pobrachuje. Ta wěż tak njemóżna njeje. Bliſko pſchi Brěſowzy ßo ſ Běłeje Wody elektriſka cźara do Zerſka wot powſchitkowneho Barliſkeho elektriſkeho towarſtwa nimo wjedże, a dale żanych cźeżkotow njeczini, tutu móz do naſchich wßow nuts ſawjeſcź, a je towarſtwo k temu ſwólniwe, hdyż ßo doſcź wotebjerarjow namaka, tak ſo ßo zyła pſchiprawa ſadani a ſapłacźi. Duż wſchitko na tym leži, ſo ßu hoſpodarjo w Brěſowzy a Sslepom pſches jene, ſo mjes ßobu towarſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom ſakoża, tak kaž je ßo to we wjele wßach wokoło Shorjelza ſtało. W tym padże mohłe ßo naſche wßy bórſy ſ elektriſkim ßwětłom roſßwětlicź. — Duż chzemy wocźakacź, kajke dźiwne wěży nam pſchichod pſchinjeße.

K temu njech je hiſchcźe roſprawa pſchidata ſ lěta 1909. Ssobuſtawow běſche 95; dokhodow 137 304,89 hr.; wudawkow 136 329,47 hr.; po tajkim ßo pſchedźěłało: 273 634,36 hr. — Nałutowańſkich knižkow běſche ßo wudało 247. Na dani běſche 101 085 a w běżazym ſlicźbowanju 7072 hr., hromadże: 108 158 hr. — Tworow běſche ßo kupiło ſa 10 036,99 hr. — Sbytk wucźinjeſche 708,88 hr. Hdyž lěto 1909 pſchirunaſch ſ lětom 1910, widźiſch, ſ kajkim wuſpěchom towarſtwo dźěła. Duż njech kóżdy ßwoje pjenjeſy k nam na dań pſchinjeße: wone ßu wěſte a derje ſadanjene.

Se Sslepjanſkich ſtron. Pſchi njewjedrje, kotrež 24. februara pſches naſchu krajinu ſ pſchewodom krupow cźehnjeſche, ßo někotre raſy ſahrima. Po ſtarym prajidmje měli po tym hiſchcźe dlèjſche ſymne wjedro wocźakacź.

Se Żitawy. Swjaſk ratarjow je wobſamknył, w Żitawſkim wokrjeßu pſchi pſchichodnych wólbach do khěżorſtwoweho ßejma kublerja a fabrikſkeho wobßedźerja Korſelta ſa ßwojeho kandidata poſtajicź. Katholikojo Żitawſkeho wokrjeßa, kotſiž ßu w lěcźe 1907 830 zentrumſkich hłoßow wotedali, ßu ßlubili, ſo ßo liczeńſkeho kandidata wſdadża, a ſo hnydom pſchi prěnjej wólbje Korſelta podpjeraja.

Přilopk.

* (Piwowy dawk Lipſku.) W Lipſku ßo piwo hiſchcźe bóle podroži. Dokelž měſtowe wudawki pſchezo bóle pſchiběraju, ßu měſchcźanſzy ſaſtupjerjo wobſamkli, na piwo woßebity měſtowy dawk położicź. Wot tuteho dawka ßebi wulki wunoſchk lubja; pſchetož Lipſcźanſzy ſtudentojo piwo njeſazpiwaju a druſy Lipſcźenjo ßo pró-

zuja, ßebi lacźnoscź ſtudentow ſa pſchikład bracź. Korczmarjo ßu drje wulku agitaziju pſcheczźiwo nowemu piwowemu dawkej wjedli, tola njejßu wuſpěch měli.

* (Młodoſtna ſapaleńka.) Pſched młodźinſkim ßudom w Kamjenizy 13lětna ſchulſka holza M. ſtejeſche, kotraž mějeſche ßo ſtóſtniſkeho ſapalenja dla ſamolwicź. Wona bě loni 25. junija w bróžni wósnika Hempela we Luhu ſe ſamyßłom woheń ſakoźika. Bróžeń ßo ſe 150 zentnarjemi ßyna, 80 zentnarjemi ßłomy a rataŕſkimi maſchinami do cźiſta wotpali. Holzu k jaſtwu na 10 měßazow ſaßudźichu.

* (S wichorom ßo ſhrabnyła a ßo ſaraſyła.) Schěßnacźelětna ſchuleńka wyſchſcheje holcźazeje ſchule w Bradfordźe (w Jendźelſkej), Mary Beily rěkaza, kotraž na hrajniſcheźu pſched ſchulu ſtejeſche, ßo ſ wichorom ſhrabny a ßo 10 łohcźi do powětra horje ſtorhny, na cźož wona na zementowy pleſtyr dele padnywſchi ßo ſaraſy.

* (Njeſkutk błudneje.) W Spieſenje pola Saarbrückena je ßrjedu mandźelſka hórnika Fritſche na dobo wowrótniwſchi tſi ſe ßwojich dźěcźi ſadajika, ſchtwórtemu krk pſcherěźka a pjatemu ſ jědom lyſolom ſawdaka. Potom je ßebi žona ßama krk pſcherěźka. Dźěcźi ßu wſchě morwe, macź pak je hiſchcźe žiwa.

* (Kak jedyn wok jedyn ſloty cźaßnik namaka.) Pſchi hodownym ßwjedźenju, kotryž lětßa Winſke alpinſke towaŕſtwo poßlednje hody w Rakenje w alpach wotmě, wěſty Voith ſ Wina ſe ßněhowymaj cźrijomaj po ßněſy běhaſche. Pſchi tym wón ßwój drohi ſloty cźaßnik ſhubi a jón njedźiwajcy pilneho pytanja namakacź njemóžeſche. Nětkole po dwěmaj měßazomaj, hdyž je ſ pokodniſchim wětſikom ßněh rostał, bur Holzer ſ dwěmaj wokomaj hnój na łuku wjeſeſche, hdźež bě něhdy Voith po ßněſy ßahał. Na domojpucźu ßo bur dohlada, ſo jedyn wok ſ nohu klazaſche. Wokowu nohu ſběhnywſchi, wón mjes ſchvaromaj Voithowy ſkoty cźaßnik zyle njewobſchkodźeny namaka. Cźaßnik, na kotryž bě wok ſtupił, bě ßo mjes ſchparje ſacźiſchcźał. Shubjeŕ, kotremuž ßo cźaßnik wrócźo póßła, ßo njemało dźiwaſche, hdyž ſhoni, na kajke waſchnje bě ßo ſhubjeny cźaßnik namakał, a ſprawnemu wokowemu wobßedźerjej hódne mytn póßła.

* (Němſzy wojeŕſzy cźeknjeńcźy w Franzowſkej.) Do kaſarmow w Troyes, hdźež prěni honjeŕſki bataillon ſteji, ßu pjecźo němſzy wojeŕſzy cźeknjeńcźy pſchiſchli, kotſiž wudawachu, ſo ßu ſ Karlsruhe cźekli. Woni ßu ßwój regiment wopuſchcźili, dokelž ßu podoffizěrojo ſ nimi ſlě ſakhadźeli, a chzychu do zuſobniſkeje legije ſaſtupicź. Jeneho ſcheſteho muža ſ teje ßameje garniſony ßu po pucźu w Chatillonje nad Seinu ſajeli. Jedyn franzowſki offizěr je pſchi mjeſy wojeŕſkich cźeknjeńcźow ſ zivilnej draſtu ſaſtarał, ſo by jim pucźowanje polóźił.

* (Kóń wojaka ſaraſył.) Hdyž ßo w Güſtrowje w Meklenburgſkej konje 6. batterije tamniſcheho pólnoartilleriſkeho regimenta do jěchańje wjedźechu, jedyn kóń wukopny a kanoněra Rathku, kotryž ſ nim dźěſche, ſ tajkim wotmachom do wutrobna trjechi, ſo Rathke ſa někotre wokomiki wumrje.

* (Spytane ßamomordaŕſtwo.) So by ßebi ßam žiwjenje wſak, bě ßo njedźelu muž w Rychbachu w Schleſyſkej na żeleſniſke koiije lehnył, hdyž cźah ßo bliżeſche. Wjednik cźaha na ſboże muža hiſchcźe ſ cźaßom pytny a daſche pomaku jěcź, tak ſo bu ßamomordaŕſki cźłowjek jeno kruch ßobu wleczeny. Ale tutón njekhmanik na wjednika cźaha ßurowje ſakhadźeſche a bě wſchón ujembry, ſo jemu njeběchu dali ßwój hroſny ſamyßł wuwjeſcź.

* (S elektriſkej mozu morjeny.) W podkopkach pola Podmoklow dótkny ßo dźěkacźeŕ Handka, hdyž chzyſche elektromotor pſchiſamknycź. elektriſkeho wodźenja a 500 voltow ßylny prud jeho hnydom mori.

* (Ssebi ſ jědom ſawdał.) 27lětny njeżenjeny ſchkleńcźeŕnik Erm w Njedźichowje w pruſkej Łužizy je ßebi ſ aŕſenikom ſawdał. Wón jěd do ſchkleńcźy piwa ßypny a wupi. Hdyž po wjazyhodźinſkich wulkich boloſcźach njewumrje, pospyta ßebi ſ nożom żiwot roſrěſacź. Lěkaŕſka pomoz bě poſdźe.

* W ſtarobje 110 lět je w Picźenju pola Kreuzburga w Schleſynſkej ſemrjeła wudowa Altmannowa.

* (Mordaŕſtwo.) W Langwaſſeru namakachu wikowaŕku Siebeneicherowu a jeje ßotru w jeje klamach morjenej. Wikowaŕzyne cźěło ſ rosbitym nopom pſchi ſtudni leżeſche, cźěło jeje ßotry w klamach nadeńdźechu. Cźeżkoßłyſchaty muž mjes tym w hornim poſthodźe ſpaſche a njebě niczo ſaßłyſchał.. Khowanki w domje běchu roſryte a wurubjene. Skucźerja njejßu wußłědźili.

* (Sſo ſatepił.) Morweho namakachu w rěźy Makym Bobru rowarja Baiera ſ Mitlawy. Njeſbożowny je w nozy pucźa ſmylił a do wody padnył.

* (Sſo ſapiła.) Swój narodny dźeń je ßo 45lětna dźěkacźeŕka Pfefferkornowa w Barlinje ſapiło. Żona bě wot ßwojeho muża dźělena żiwa a běſche jenu komoru dwěmaj muźłkimaj k pſchenozowanju pſchinajała. S tutymaj wona ßwoje narodniny ßwjeczeſche. Wona tak dołho palenz pijeſche, hacź morwa k ſemi padźe. Cźi tſjo běchu ſa wjazy dyźli tſi hriwny palenza wupili.

* (Wot cźěßle hacź na präſidenta.) Pſchedßyda akamemije wumjełſtwow w Barlinje, Karl ſ Großheima, je wot wſchědneho cźěßle ſapoczał. Se ßwojej pilnoſcźu nabu bórſy mnoho dźěła a nahladnoſcźe. Po wójnje 1871 je ſ towaŕſchom Kayſerom wjele rjanych twarbow wuwjedł. Wón też druhe myto doſta ſa naczíſk, kiž ſa twarjenje domu khěżorſtwoweho ßejma w Barlinje ſhotowi. — Też ßerbſki miſchtr wot wſchědneho murjerja ßo wuwi hacź na wulkeho miſchtra, kiž je w Budyſchinje a Draždźanach wulkotne twarby wuwjedł. Jeho mjeno bě — po naſchim wědźenju — Wendler.

* (Dla lichowaŕſtwa ſaßudźeny univerſitny wucźeŕ.) Privatneho dozenta pſchi Lipſcźanſkej univerſicźe, dr. filologije Dahmſa, leutnanta reſerwy, je Lipſcźanſki krajny ßud k jaſtwu na 4 měßazy, k 600 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na 3 lěta ſaßudźił. Dahms 200 000 hriwnow ſamoženja wobßedźi, kotreż je k wulichowanju ſadołżenych, w pjenjeżnym cźěßnje ßo namakazych ludźi wuźiwał.

* Mormonojo w Sakſkej pſchezo ſaßo pſchiwißowarjow namakaju. Jedyn mormonſki miſionar ſ Ameriki je pola Grimmy w Muldźe ludźi kſchcźił. Wo tym ſhoniwſchi je ſakſke knjeżeŕſtwo mormonſkeho miſionara ſ kraja wupokaſało.

* (Droho pſchedał.) Prjedyſchi němſki wotpółkanz w Pariſu, wjerch Radolin, je ßwoje knjeżſtwo Ponoſchow-Sorowſki w Schleſyſkej, kotreż bě pſched 25 lětami ſa $^3/_4$ milijona hriwnow kupił, nětkole ſa $2^3/_4$ milijona hriwnow pſchedał.

* W Kamjenizy pola Lubija je ßo 12lětny ſchuleŕ we wobydlenju ſtarſcheju wobwěßnył; cźeho dla, njeje ſnate. Je to prjedy ßwět ßłyſchał!

* (Njeßwěrny póſtſki aſſiſtent.) Póſtſkeho aſſiſtenta Moza Holtſchu ſ Olbernhawa, kotryž bě pſched 4 njedźelemi 25 000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cźeknył, ßu w Monte Carle ſajeli. Holtſchu, kotryž w hotelu de Paris bydleſche a kotryž bě ßebi hrabinſki titul narjeknył, ſajachu, hdyž chzyſche runje do tamniſcheje pjenjeżneje hrajeŕnje ſaſtupicź. S pſchekſchiwjenych pjenjes pola njeho hiſchcźe jenoż něhdźe 2 000 hriwnow namakachu. Wſcho druhe bě pſchekſchiwjeŕ hromadźe ſ njerodnymi żónſkimi pſchejuſkał a ſ dźěła w hrajeŕni pſchehrał.

* (Saßypnjenje němſkeho wuſtajeńſkeho twarjenja w Brüſſelu.) Na Brüſſelſkej ßwětowej wuſtajeńcźy ßo w twarjenju němſkich rataŕſkich maſchinow jedyn ſtołp powali. Na to ßo zyke twarjenje ſaßypny. Stołp jenemu dźěkacźerjej na tył padny a jeho hnydom ſaraſy. Jenemu druhemu dźěkacźerjej ßo nop roſraſy a tſeczemu ßo noſy ſłamaſchtej.

* Żałoßne wußłědźenje ßu żandarmoju w jenej rumunſkej wſy cźinili. Woni zyganſke łěhwo pſcheßłapichu, w kotrymż 23 rubjenych a żałoßnje ſkuſchenych dźěcźi namakachu. W ſtanje zyganſkeho hejtmana woprawnu cźwilowaŕnju ſe wſchelakim gratom wußłědźichu, kotryž dyrbjeſche k temu ßłużicź, ſo bychu ßo rubjenym dźěcźom ſtawy ſběhnike, ßo jim wocźi ſahorikej a ßo jim druhe widźomne khoroſcźe nacźinike. S wbohimi dźěcźimi potom zyganſke żony po proſchenju po wſach cźahachu, ſo bychu pola ludźi ßmilnoſcź ſbudźili.

* (Spytane ßamomordaŕſtwo ſtareje żony — w kaſchcźu.) W Kiß Oroßu (we Wuheŕſkej) bě 77 lět ſtara żona żiwa, kotraž bě ßo żiwjenja nabyła. Pſched dwěmaj měßazomaj ßo wona roſßudźi, ßebi żiwjenje wſacź. Wona ßebi da kaſchcź pſchinjeſcź, ſwobleka ßo żarowanſku draſtu, lehny ßo do kaſchcźa a ßebi krk pſcherěſnywſchi ßmjercź wocźakowaſche. Tajku ju jejna dźowka namaka. Na jejne wo pomoz kſchicźenje ßußodźa pſchiběżachu a żonu ſ kaſchcźa wucźahnychu. Nětko, dwaj měßazaj po tym, je ſtara żona naturſku ßmjercź wumrjeła. W kaſchcźu, w kotrymż bě ßebi żiwjenje pſchikrótſchicź ſpytała, ßu ju pohrjebali.

* (Rubjeżnik ſajaty.) W měſcźe Palermo na Siziliji ſajachu wjednika rubjeżnikow Ballo, runje hdyž chzyſche ſ druhim „towaŕſchom“ do dźiwadła ſaſtupicź. Běſchtaj woßebnje wuhotowanaj. Ballo ma ßo dla wjazy mordaŕſtwow a rubjeżniſkich nadpadow ſamolwjecź.

* Na rězy Sali schkruta pkowasche, na kotrejž žorna a lischka pokojnje hromadže žedžeschtaj. Ssorna žo njejabzy shraba a ſ khrobłym skokom hacž na brjoh doskoczi. S tym žo schkruta rosłama a lischka do wody padny. Rybazy ju popadžechu.

* (S pjenjesami twóchnyk.) Njedawno žyn nahladneje žwójby w Prasy cžekny, hdyž bě nanej ſ pokładnizy sa 200000 krónow papjerow sebrał. Nan sa žynkom hnydom tajneho pilizista póžła, kiž jeho w Amsterdamje lepi. Hrožo, so jeho hewak jateho wosmje, jemu pjenjesy wotewsa, wostaji pak jemu na poručenje mudreho a rosžudneho nana 10000 krónow a póžła jeho ſ kódžu do Brasiliskeje.

Wužudženja.

Khostanska komora. Pjekař Jan Robert Ssykora, w Kulowje nětkole bydlazy, je žo hižo 10 krócz paduschstwo, pschekschiwjenja, pschekhowanja a proschestwa dla khostak, 11. junija ſ jastwa žo puschcziwschi bě wón pola pjekarja Hänsela w Subornicžzy do dźěła stupił a žebi bórsy po tym pola pschekupza Janka w Hucžinje jěsdne koło kupił. Na koło 7 hriwnow napkacziwschi žo wón ſ nim w auguscze shubi. Lawniski žud bě jeho pschekschiwjenja dla k jastwu na 6 měžazow sažudźił. Powokansku komora tole khostanje na 3 měžozy jastwa poniži.

Si-Si: idealny wokschewjazy napoj bjes alkohola. Si-Si je cžiste wuzydźenje se žadu a truskalzow a druhich podobnych jahodow se sahrodow a lěžow, extrakt we wulkich bleschach k pschihotowanju wokschewjazych napojow (město piwa a palenza) we hoscženzach a domach we žwójbach, njepschetrjechomny a nimo měry požadany a požadajomny. Tutón wokschewjazy napoj, kiž žo hižom do wschěch krajow žwěta sčele a tež naschim lubym Sserbam njesnaty wostacz nježmě, skutkuje wulkotnje na zyły nerwowy system, a schtóž chze wyšokeje starosty dozpěcz, njech pije porjadnje město alkoholiskich a druhich narkotiskich napojow (picžow) jenož limonady se Si-Si pschihotowane. Alle Si-Si-extrakt móže žo tež jara derje trjebacz k shotowanju žłódkich jědžow a k slěpschenju kompotow. A dale, hdyž wosmjemy schtyri dźěle warjazeje wody, kusk zymta, někotre naliki a něschto zokora (po dobrosdaczu) a jedyn dźěl extrakta Si-Si, potom dostanjemy wubjerny puncz. Jedyn dźěl extrakta Si-Si ſ dźewjecz dźělami czerstweje wody směschany, poskicžuje wulzy wokschewjazy wschědny napoj ſ njedoscženjenym luboſnym aromatiskim žłodom, kiž je k temu hischcze wjele tuńschi hacž piwo abo palenz, a tyžaz krócz strowschi, haj jenicžzy a dospołnje strowy napoj sa cžłowjeske cžěło a duschu, haj Si-Si je žožo sa jenotliweho cžłowjeka. sa zyłe žwójby a wožady, hdyž jenož žebi wokomik wopomnimy, kelko njesboža, srudoby, sahubjenja lěto wot lěta alkoholiske napoje, njech je to piwo abo wino abo palenz, cžłowjekam, žwójbam, haj zyłym narodam pschinjeżu. A tež, schtož žłód nastupa, žo žadyn alkoholiski napoj, haj žamo najlěpsche wino runacz njemóže ſ aromatiskim, luboſnym žłodom napojow, se Si-Si-extrakta shotowjenych. Si-Si je napoj pschichoda, kiž w žanym domje, žanej žwójbje njedyrbjał brachowacz a kotrehož blesche maju w domjaznoscži stacz na městnje, hdyž prjedy piwowa, palenzowa abo winowa blescha stejesche. Schtóž chze žebi strowosc a žwojej žwójbje wosbožowazy měr a pokoj sarucžicz a sakhowacz, wobstaraj žebi do domu Si-Si-napoje. Lubi Sserbja, wožebje wy, kiž macže stajnje laczne abo schkrabawe schije, spytajcže, kupcže žebi litrowu bleschu Si-Si, žužodža. skasajcže žebi shromadnje sa kóždeho jenu abo někotre blesche Si-Si-extrakta, tak dołho hacž hischcze w Budyschinje žadyn skład njeje — kiž měł bycz w „Sserbskim Domje“, w žerbskej khosejowni —, ſ hłowneje twornje w Draždźanach pod adrežu:

An die Si-Si-Vertriebsgesellschaft
für das Königreich Sachsen
in Dresden.

Schtóž je ras napoj Si-Si-extrakta wopłał, tón jón wjazy njepuschczi a žo wjazy njedótknje sahubjazych napojow. Sserbja, budźcže rosomni, wostajcže alkohol, pijcže Si-Si. **Dr. E. M.**

Khójnowe pjeńki

k žamžnemu wukopanju žo na knježim dworje we **Lupoji** wukasuja. K jich wukopanju žo jako podpjera pjenjesy pschiſwola. (Džěko žo tež sa podewsaczelow hodźi.)

Sarjadnistwo.

Mało samoziczi

ſ khorymi subami
po poniženych płaczisnach
zuse suby, plomby
dostawaju. — Połožene płaczenje žo dowola.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haže, prjedy na theaterskej haži.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach
w khosejowni.

Seradellu
a
trawowe žymjo

poručza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Sstrjedu 8. měrza 1911 ma žo
200 rm **khójnowych kuluchow,**
60 khójnowych dołhich hromadow,
sestajanych pschi Nowowjeżnjanskim pucžu, na pscheżadžowanje pschedawacz.

Dołhe hromady žo tež k twarjenju płotow hodźa.
Shromadźisna dopołdnja ½10 hodźin w Komorowje.

Knježe hajniske sarjadnistwo w Kupoji.
Berger.

Ssyno
njewjasane a we walczkach,
praženu rzanu žłomu,
pizowansku wowžnu žłomu,
runklizu
tež po małych džělbach pschedawa
knježi dwór we Lupoji
pola Radworja w Sakslej.

Awkzija.

Dokelž žwoje najeństwo wotedam, rospschedawam
na rycžerkuble w Schunowje pola Rózanta
(ſ boka Rakeczansko-Budyschskeje želesnizy)
wutoru 14. měrza t. l. wot dopołdnja 10 hodźin
3 dobre konje sa łohke a cžežke džěło, tohorunja wschón **hospodarski grat:**

10 hospodarskich wosow,
2 mlołowaj wosaj,
1 nimale nowy **hońtwinski wós,**
2 schlepy a
1 deslowane žanje,
1 běrnowy wuhrjebowak,
1 běrnowy wubjerak,
1 schěroki wužnywař,
1 rěsak sa žynkanje ſ geplom,
1 rěsak sa selenu pizu,
1 rěsak sa rěpu,
1 žynowy wobrocžak (widlaty),
1 tigrate hrabje,
1 skotnu wahu,
1 tsidźèlatu wahu,
1 žitowy wucžiscžowak,
1 klepotawu,
1 kuczne bróny,
10 rólnych płuhow,
2 wobwjerkow. płuhaj,
wjele brónow a **grymarjow,**
3 pory rólneho gratu,
3 pory knježskeho gratu,
1 juchowy žud,
6 kožow,
6 poželschezow
a **wschelaku druhu domjazu** a **hospodarsku nadobu.**

Konje budža žo w **12** hodžinach pschedawacz.

M. Cžežla-Zimmermann, najeńk.

Wólbna shromadźizna

w Lichanju.

Njedźelu 5. měrza popołdnju 1/2 4 hodźin

ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejiczeŕ

Ernst Bart ſ Brěsynki

w **Rudolfez hoſczenzu** wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.

Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadźizny pscheproscheja.

Wjeßne wólbne towaŕstwo.

Ssrjedu 8. měrza wjeczor 1/2 7 hodźin budźe knjes Bart w Pawlikez hoſczenzu w **Luſku** pola Pomorz a **njedźelu 12. měrza** popołdnju 1/2 4 hodźin w hoſczenzu w **Krapowje** rěczeć.

Dobrowólne pscheßadźowanje žiwnoſcże.

Rjana žiwnoſcź ſ wunoſchnej wulkej ßadowej ſahrodu, ſ pschimjeſowazej łuku a dobrymi dźeczelowymi polemi, wſcho w jenym ſahonje wokoło twarjenjow, ſ twarjenjemi w dobrym rjedźe ma ßo pscheměnjenja dla bjes hypothekow a cżežow

wutoru 14. měrza 1911, dopołdnja wot 10—12 hodźin

na měſtnje ßamym ſ pschihódnymi wuměnjemi na pscheßadźowanje pschedawaczź. Taxa 3600 hriwnow, pokoja ma ßo napłaczicź. Twarjenjowa wopalna kaßa 3100 hriwnow. Na kupjenje ſmyßleni móża ßebi žiwnoſcź w kóždym cżaßu wobhladaczź. Dźeń prjedy, pónđelu 13. měrza, budźa ßo dźeczelowe pola a łuki po ſahonach pschedawaczź.

Wobßedźeŕ w Manjowje cżißło 9

pola Delnjeho Wujeſda.

„Naležnje ma ßo poruczicź **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** pſche hruboſcź a ſchupiſny kože,

jětſeſchka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lěkaŕ dr. W.“

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Mótaze dźaki

ßerbſke a němſke

ßu doſtacź

we wudawaŕni Serb. Nowin.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

oißaŕnja ſa kupowanſke, hypotheſke dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon cżißło 177. —

Pscheßadźowanje leżomnoſczow

Rjane wulke młode

pßy

(wulkeje raßy), k cżehnjenju ßo hodźaze, ßu na pschedań w Liſchej Horje cżißło 2 pola Njeßwaczidła.

Kheža

cżißło 20 w Jaßeńzy pola Njeßwaczidła ſe ſahrodu, 1470 hriwnami mopalneje kaßy je bjes wumjenka dla wobßedźerjoweho wumrjeczа hnydom na pschedań. Wſcho dalſche je pola krawſkeho miſchtra **Jeſchki** w Khróſcźizach cżißło 25 ſhonicź.

Kheža

ſe ſahrodu w Hrodźiſchczu pola Wósborka pſchi niſkim napłaczenju ſa kóždu ßo pſchihodźazu płaczißnu pschedam. Wona ßo jako wotpoczink hodźi.

Jnrij Dietze w Rěczizy (Rietſchen O.-L.)

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźełaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sserbſka Pczólniza

ma **njedźelu 5. měrza** popołdnju w 4 hodźinach

měßacznu ſhromadźiſnu

w **Khróſczizach** pola Sarjenkez.

Pſchednoſchk wo ſtarej ßerbſkej pczolje. Rosmołwa.

Wutrobnje pſcheproſchuje

pschedßydſtwo.

Naſchim ſwonkownym ßobuſtawam ſdźełujemy, ſo ßo ſ naleczom ſaßo ſarjaduja pucźowanſke ſhromadźiſny. **Pschedßydſtwo.**

Khěža

ſe 4 kórzami dobreho pola a wulkej ßadowej ſahrodu je w Nowych Porſchizach cżißło 11 na pschedań. Dalſche je ſhonicź na ſnutskownej lawſkej haßy 3 pola Ritſchera.

Wuſtojnu dźowku k ßwinjom

bórſy pſchi wulkej mſdźe pyta

kuježi dwór w Minakale pola Budyſchina.

Holza do kuchinje

ßo k 1. haprleje pyta **w hoſczenzu běłeho konja** (Weißes Roß).

Hoſpoſa

30—40 lět ſtara ſe ſamoženjom ßo na jenu žiwnoſcź bliſko Budyſchinja pyta. Zeńtwa njeje wuſamknjena. Poſkiczenja chzyke ßo we wudawaŕni Serb. Nowin w liſcze ſ napißmom 16 wotedacź.

Kowaŕſkeho pomoznika

hnydom pyta

Klimant w **Radworju.**

Pachoła

18—19 lětneho, k jěſdźenju ſ 1 konjom, pſchi rjanej mſdźe pyta **Jan Schołta,** wuhlowa pſchedawaŕuja w Budeſtezach.

Domjazy pachoł,

też tajki, kotryż hakle jutry ſchuln wukhodźi, ßo k 1. abo 15. haprleji pyta do reſtauranta „Luſatia“ na Lubijſkej dróſy.

Dźełaczeŕſku ßwójbu

k 1. haprleji abo meji pyta **K. Hermann** w Tſělanach cżo. 5.

3 ródne dźełaczeŕſke ßwójby

hnydom abo poſdźiſcho pyta kubleŕ **Graff** w Tſělanach cżo. 4.

Wróczenje cześcże.

Skſchiwdźaze ßkowa, na krawſkeho miſchtra Urbana ſrěczane, jako njewěrne roskaty wróczam.

Handrij Lehmann w Porſchizach.

(K temu cżißłu pſchikłoha.)

Spěwaŕſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože

ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawaŕni Serb. Nowin.

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Sobotu 4. měrza 1911.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach.

27. febrara 1911.

Placzišny po zentnarjach w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjatanje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	44—47	84—88
franzowske	48—56	88—96
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	39—43	77 83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—39	71—76
4. žnadnje pizowane lózdeje staroby	29—33	63—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—43	72 76
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	36—39	68—71
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—35	62 67
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26 30	57—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	50—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46—49	79 82
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41 45	72—78
3. žnadnje pizowane	34 40	65 71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57—60	87—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	82—86
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—51	75—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hacž do 1¼ léta	48 50	64 66
2. mjaßne	45 47	61—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	41 44	58 60

Placzišny žitow a produktow.

Z towy sowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. febr. 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 2. měrza 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běla	—	—	—	—	9	40	9	80
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	28	9	—	9	30
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe	7	—	7	50	7	—	7	15
Ječmjeń	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, 50 kilogr.	7	80	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	50	2	80	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	50	2	60	2	40	2	60
Pschenčzna muka 50 "	10	—	19	—	14	—	17	—
Ržana muka 50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssloma 100 "	4	16	4	34	3	65	4	30
Prošata 246 schtuk, schtuka	15		30		—		—	—
Pschenčzne wotruby	—		5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—		5	40	5	—	5	80
Pschenčzny gris	—		6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 40 np., ječmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 85 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacž 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 11 hr. 28 np. hacž 11 hr. 52 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacž 12 hr. 04 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

2. měrza 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., ječmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacž 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 50 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 3. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedželu Invocavit rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. Zyrkwiny chor spěwa „Počzehnuty k Jesußej" wot Lützela. Ssrjedu popołdnju w 5 hodžinach budže póstne prědowanje w Brěsowje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

S **druhich woßadow:** Jan Simon, słótny lěkat w Hodžiju, s Bertu Kerstanez w Pretzschu. — Jan Pawoł Nowak, hejtman w Njechornju, s Idu Lenu Weicheltez we Worzynje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Helmut Khorla, Hermanna Gustava Roberta Arndta, młynka-najenka w Jeńkezach, ž. — Gerhard Richard, Oskara Hermanna Hausy, fabrikarja na Židowje, ž. — Kurt Waltar, Khorla Matthesa, wojnarja w Dobruschi, ž. — Hana Frieda, Jana Petrika, skałarja w Hněwžezach, dź. — Elsa Helena, Khorle Augusta Scholty, dźěłaczerja w Brěsowje, dź. — Ernst Kurt, njemandź. ž pod hrodom.

S **druhich woßadow:** Martha, njemandź. dź. w Błohaschezach. — Elsa, Jana Pannascho, žiwnoscerja w Błohaschezach, dź. — Richard, Jana Wyczeńka, hejtmana w Prěczezach, ž. — Johana Lena, Augusta Schindlera, dźěłaczerja w Zokowje, dź. — Johana Elisabeth, Maza Bjarnata Urbana, dźěłaczerja w Brěsyschczu, dź. — Erich Jan, Pawoła Richarda Wustmanna, žiwnoscerja w Hunczerizach, ž. — Milda Hedwig, Khorle Bzedricha Pětschki, žiwnoscerja w Koßarni, dź. — Jurij Pawoł, Jana Wünsche, murjerja w Rakezach, ž. — Hilda Martha, Pawoła Hendricha Kloßa, žiwnoscerja w Kamjenej p. Rakez, dź. — Erna, Kurta Oskara Gießnera, ryczerkubłoweho najeńka w Boranezach, dź. — Sabina Dorothea Hana, Augusta Ernsta Hermanna Hunniußa, kublerja w Jeschizach, dź. — Rudolf Waltar, Jana Schewczika, murjerja we Wjeßlu, ž. — Pawoł Erwin, Gustava Adolfa Schmidta, kowatskeho mischtra we Lomsku, ž. — Johanna Frieda, Jana Augusta Brody, žiwnoscerja a czéßle w Bukezach, dź. — Hermann Gustav, Richarda Bruna Hofmanna, pohonca w Něczinje, ž. — Martha Augusta Mikaniz w Barcze, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej woßadze:** 24. dźeń februara: Jan Ernst Wenk, maschinski pomoznik w papjerniku a wobhydlet w Hrubjelczizach, 27 l. 1 m. 27 d. († w měschczańskej hojeńi, khowany na Michałskim pohrjebnischczu). — Hana Madlena Dudźiz, bywscha swudowjena Lubschowa, Khorle Adolfa Wagnera, skałarja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 90 l. 12 d.

S **druhich woßadow:** Franzińka, Adama Krzemjenskeho, kamjenjeczeßarja w Nowych Spytezach, dź., 6 m. 9 dn. — Kurt, njemandź. žyn w Błohaschezach, 3 m. 24 dn. — Marja, Jana Pětschki, wumjenkarja w Jitku, mandželska, 89 l. 1 m. 23 dn. — Hana, Jana Kruže, fahrodn. žiwnoscerja w Komorowje pola Rakez, mandželska, 44 l. 8 m. 16 dn. — Jan Mjecz, wumjenkat w Nižej Wßy 89 l. 8 m. 7 dn. — Theresia swud Hantuschowa rodź. Naumannez w Kschiwej Borschczi, 77 l. 4 m. 17 dn. — Frieda Martha, Jana Augusta Schlozy, murjerja we Wulkej Dubrawje, dwójniska dź., 25 dn. — Rudolf Waltar, Jana Schewczika, murjerja we Wjeßlu, ž. — Hana Lahodźiz, wobhydletka w Minakale, 76 l. 7 m. 20 dn. — Hana Marja Sobiz, Khorle Augusta Knjezka žiwnoscerja w Kolwasy, mandželska, 69 l. 6 m. — Jan August Kulpa, želesniski strażowat w Pomorzach, 43 l. 5 m. — Kurt Hermann, Augusta Schlezy, žiwnoscerja w Brěsowje, ž., 6 m. 14 dn. — Martha Augusta Mikaniz w Barcze, dź. — August Běrka, bywschi młynski mischtr w Barcze, 70 l. — Hana swud. Krakowskowa rodź. Bjenschez, wumjenkarka w Kortniz, 60 l. 7 m. 16 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

Njedželu Invocavit smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farar Kschižan němske a w ¾10 hodž. žerbske prědowanje. Popołdnju 2 hodž. budže katechismußowa wuczba sa žerbsku mužsku młodźinu.

Pjatk 10. měrza budže rano ½9 hodžin žerbska spowjedna wuczba a ½10 hodžin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu Invocavit smeje duchowny Bójz rano ½8 hodžin žerbsku spowjedź, farar Domaschka popołdnja ½9 hodžin žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. Popołdnju ¼4 hodžin shromadźizna kschesćijanskeho towarstwa žónskeje młodosce w paczerskej jstwi. — Pjatk popołdnja w 9 hodž. smeje farar Domaschka žerbsku liturgisku póstnu Božu słužbu.

Ssuche

khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch žo trjebazych wuměrow, cžeßane, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, delne lejsty** atd., woßebje žuche **czeńke deski, schpundowanje** a **tyscherske deski** porucza

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon 10.

Najwjetschi skład
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow
a
pólstrowanych tworow
po wschěch plaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

mějeśel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjeśćinske wuhotowanja.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki
atd. atd.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucza ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecź wullich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k strowoscźi.
Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedźenju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacź pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucźowanskich wudawkow nimam. :: ::

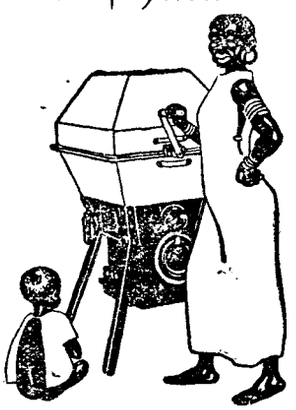
Johnowa plokanska maschina

„Polna para"

ßamo w Afrizy ßo trjebaza.

Rosjaßnjaze wukasanje ßo darmo roseścźele.

Tunje ludowe kupanske wanje, wanje k ßedźenju,
— zimaze maschiny, —
platowanske żelezka,
mlokarńska, domjaza a kuchinska nadoba,
lampy sa petrolejowe a spiritußowe żehlaze wobßwětlenje.

Wodowody, plumpy a skótne napojaki.
Twarske dźěła. Wuporjedźenje.

Gustav Schneider w Budyschinje
Telefon 365. **na rózowej haßy 8 a 13.** Telefon 365.

Podklócźe a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje żołdka, ßubow a hlowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitskich mnichow dźěłany. Jenož **Todor** žadajcźe a bjerćcźe. Jenož woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,
s napschecźa katholskeje zyrkwje.

A. & M. Neuhahn

w Budyschinje
na ßerbskej haßy 4. Telefon 449.

K konfirmaziji:

saczne remontoirske czaßniki
prěnjoklaßne wudźěłki,

czaßnikowe rjeczazy
s woprawneho słoteho dubla abo běłeho metalla, ff. saniklowane.

— Kavalěrske rjeczazy —
pschipowschaki — krawattowe jehły — medaillony — manschettowe knesle — tyłowe a khornarjowe knesle — chemisettowe knesle atd. —
Najpoßledniśche nowoscźe. — Bohaty wubjerk.

Debjeńki

Kraßne nowoscźe **broschow, nawuschnizow, wokołoschijazych rjeczazow, medaillonow, wutrobow, łschiźikow, pschipowschakow, naruczńizow, pjerschczenjow** atd. s woprawneho słoteho doubla, woprawneho ßlěbra, stareho ßlěbra, simili, korolla a jetta. **Wokołoschijaze rjeczazy** s woprawnych a podražowanych wóskowych parlow, 1—8rynczkatych. — **Kłobukowe jehły.**

— Debjeńki do włosow —

Pschedtylanske czeßaki, poboczne czeßaki, satykowaze czeßaki, włoßaze spinki, włoßaze widliczki, włoßaze samki, ßeklowe dźerźaki, turbanowe banty, dospołne garnitury atd.

Bohaty wubjerk! Tunje plaćišny!

Konfirmandske kłobuki.

Nowoscźe mužazych a hólczazych **kłobukow** kaž **mężow** wschěch plaćišnow tunjo.

Jutrowna potrjeba
schulerskich mężow
wschěch schulow najlěpscheho wuwjedźenja.

C. E. Rinke
na bohatej haßy 5.

Najlěpschi schlesyski
= ruski
= schtyrski

czerwjeny dźeczel

bjes židy,

najlěpschi schlesyski

běły dźeczel,

najlěpschi schwedski

dźeczel,

žołty dźeczel — inkarnat-dźeczel,

najlěpschu, woprawnu jendźelsku a italsku

rajsku trawu, mjedowu trawu,

trawowe ßymjenja

sa wlóžne a ßuche łuki,

najlěpschu

timothejowu,

měscheuja sa swěrinsku sahrodu, feradellu,

wußywny hroch a woku,

woprawne

Eckendorfske a **Oberndorfske**

runklizowe ßymjo

kaž tež wschě druźiny

pólnych a sahrodnych ßymjenjow,

Draždźanske

ßadźenske zyble

atd. poruča

H. Lolck

pschi mjaßowym torhoschczu.

Prawny bürow Ernsta Kobana

(prjedy J. a E. Kobana)

w Budyschinje

pschi žitnych wilach 4.

— Telefon 675. —

Saradźenje leżomnoscżow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liscżinow wscheje druźiny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźělow. Sehnawanje pjenjeżnych žadankow.

— Ręczu tež ßerbski. —

Triumf němskeje cżrijoweje industrije je

Salamanderske wobuće.

Najlěpscha schkórnja na dróhn ■ sa muźskich a
najwoßebnischa salonowa schkórnja ■ žónske po snatych
najkhmańscha uniformska schkórnja ■ tunich jenotnych
najtwjerdscha hońtwinska schkórnja ■ płaczisnach.

Konfirmandske schkórnje
s najlěpscheje koże, derje poßowaze a modne
po 4^{35}, 5^{75}, 7^{60}, 8^{50}, 9^{50}, 10^{50}.

Dźěcźaze stupnje
w najwjetschim wubjerku po najtuńschich płaczisnach.

Shorjelska crijowa pschedawarnja

Telefon 467. **w Budyschinje** na bohatej haßy 7.

Franz Marschner

cżaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

swój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Czerstwy a wuschkrjeny

łój

jara tunjo pschedawa
Richard Lunze na bohatej haßy.

Poručam wubjerne

murjerske a tšěschne zyhele, drainěrowaze roły atd.

Albert Krause,
parna zyhelnicza w Měrkowje.
Telefon: Khróst-Lomsk cżißko 17.

Brühlski cżaj

(sakońszy sakitany cżo. 132786)

je ßo wurjadnje wupruhował pschе **drjenje, rheumatismus,** woßebje pschе **shibadłowy rheumatismus, wicź, pucherjowe** a **jerchenjowe cżerpjenje.**

Woprawny Brühlski cżaj (tej) je jenoż **w haptykach** dostacź.

Direktnje jón scżele: **Jelenjowa haptyka we Wósborku.**
Telefon cżo. 4.

Pomałki ale wěsty wuspěch!

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju $2^1/_2\%$ | pschi 3měßacźn. wupowjedźenju $3^1/_2\%$
pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodźiny 8—1/21, 1/23—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.

(Na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.)

Stupnje a schkórnje

k konfirmaciji

a wschě pomyßlne druziny

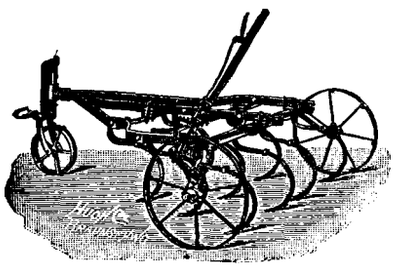
wobucza

saruczenych dzeržazych a najlěpschich **wudzělkow**
sa mužskich, žónske a dźěczi
po pomyßlnje najtuńschich placžisnach

porucza

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** **Telefon 168.**

Bentzkowe

kultivatory, pluhi, parjaki
lěta dołho wupruhowane fabrikaty.
Drillowaze maschiny
(Sack, Richter atd.).
Brony wschěch druzinow.
Dibblowaze maschiny sa rěpu,
Běrnowe wubjeraki. **Rynkate walzy**
a **wschě druhe ratatske maschiny** a **graty**
ßu dóstacź pola

Jana Manjoka naßlědnika

Jurja Hänsela
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 34.

Ssymjenja!

Sa tudomne strony najlěpje wupruhowane druziny najnowschich žnjow:

pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwětkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenske zyble

porucza we wulkim wubjerku dźělbje a po tunich placžinach a derje skhadźazej tworje po kóždej

Khorla Preiser jun.

Hižo wot 26 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**
ßymjenja sa nalětni a lěcźny wußyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi scźelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoscź), kotrež tole lěto woßebje derje skhadźa.

Teho dla swojim cźesćenym wotebjerarjom wschě ßymjenja w dobrej skhadźazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfske žołte a cźerwjene hobrskowalzojte, punt po 45 pj., pschi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjecźanske a Oberndorfske žołte Mammutske ßymjo, najwjetschu cźerwjenu **pizowansku zokrowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtskeho sažneho, Barlinskeho ßrěnjosažneho, hollandskeho cźemnoczerwjeneho, póldneho, Zitawskeho hobrskeho a ßerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho cźěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoscź: Erfurtske kwětkowe ßymjenja
w 10 pjenjezkatych pakcźikach s wukasanjom k plahowanju.
Wulki wubjerk **Draždźanskeje zyble k ßadźenju.**
Woßebje poruczam wot hollandskich plahowarjow ßo dostawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberrosow atd.

Moje stejischcźo je hižo wot 26 lět na mjaßowym torhoschcźu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pschedawarnja

w **Kołwasy** pola Pomorz.

Cźorne a pißane drastne tkaniny

jenobarbne, ßmuhate, kaž tež **kaschcźikate**
w rjanym wubjerku po poměrnych placźisnach

porucza

Emil Wehrle

na jerowej haßy 7.

Kóždu dźělbu

brěsowych prutow k khoschcźam

kupuje **wokrjeßna dźěłacźernja na Židowje.**
Telefon 109.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjesor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 10. Sobotu 11. měrca 1911. Lětnik 70.

Pruski krajny žejm wo bamžowych wukasach.

Nětčišći bamž se wschej rasnosću a krutosću pschećiwo katholskim njewěrjazym duchownym a universitnym profesoram wustupuje. Psched někotrymi měžazami je bamž pschikasał, so dyrbja wschitzy katholszy duchowni a wožebje universitni profesorojo theologije žo ſ pschišahu ſ nowa na to swjasacź, so njebudža niczo wuczicź, schtož by pschećiwo sbóžnoczinjazym wěrnosćam kschesćanstwa a katholskeje wěry bylo. Njewěriwzy zyłeho žwěta, najbóle pak njewěriwi profesorojo na universitach, žu žo dla tuteho bamžowego wukasa rospyrili. Jich wulki hněw je lohko frosumicź; pschetoż nětko je rosschěrjenje njewěry mjes katholskimi studentami bohawuczenosće a duchownymi jara poczežene. Nimale wschitzy katholszy profesorojo bohawuczenosće žu žo napokoženej pschišasy podczišli. Teho dla nochzedža jim profesorojo druhich wědomosćow wjazy sa žwojeho runjecza płaczicź dacź; woni maju jenoż tu wědomosć sa prawu, kotraž žo na žwobodne njewobmjesowane žlědženje sakožuje.

Saúdženy tydźeń je žo bamžowy wukas wo pschišasy pschećiwo modernismej tež w pruskim krajnym žejmje k rěčam pschinjeßł. Dwaj konserwatiwnaj sapółłanzaj wobžarowaschtaj, so žo ſ bamžowymi wukasami měr mjes wěrywusnaczemi kasy. Wonaj žebi njeżadaschtaj, so bychu katholszy wuczerjo sa stawisny a němsku rěcź, kotsiž žu bamžowu pschišahu složili, wotžadźili, tola dyrbjało žo na to hladacź, so evangelskej zyrkwi njeby se žanym bamžowym sapschimanjom strach hrosył. Khěžorstwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg se směrowazymi žłowami wotmolwi. Pschede wschěm wón praji, so nochze na žane waschnje do snutskownych należnosćow katholskeje zyrkwje saßahowacź. Jeli so ma bamž žwoje poßlednje wukasy sa nusne, njeßmě žo jim wobaracź, ale khěžorstwowy kanzler tež naspomni, so žo njeßmědža sćěhwki tychle wukasow pschewidźecź, a so samolwitosću sa wschě swady, kotrež mohłe ſ nich nastacź, na bamža wotwaluje. Bethmann-Hollweg skónczńje praji, so na wyschschich schulach w tu khwilu wscho pschi starym wostanje, tak daloko hacź žo wo dotalnych wuczerjach jedna, nowym wuczerjam pak, kotsiž žu antimodernistisku pschišahu složili, žo wuwuczenje němcziny a stawisnow wjazy njedowěri. Na kónzu Bethmann-Hollweg wobkruczesche, so žebi knjezerstwo na kulturne wojowanje njemyßli, a so bamž sa měrom žada.

Khěžorstwowy žejm

poßlednje dny wo dokhodach a wudawkach khěžorstwoweje posty jednasche. Polak Tczejnski žo pschi tejle składnosći wobcežežowasche, so póstšzy sastojnizy w pruskej Pólskej rěcź wobydlerstwa njesnaja. Sapółłanz Zubeil w mjenje sozialdemokratiskeje strony, kotraž pschi wólbach sa khłosami nišschich póstskich sastojnikow koji, sa powyschenje mšdy tychle sastojnikow wustupowasche. Dale Zubeil powjedasche, so je žo jedyn sarjadnik jeneho sozialdemokratiskeho swjaska telegrafiszy dla wuwostacża jeneho paketa wobhonjał, kotryž je plakaty k jenej sozialdemokratiskej shromadźisnje wopschijał. Tónle telegram je póstske sarjadnistwo, póstske potajnstwo skamawschi, wotewriło a jón, dokelž žebi myßlachu, so je wjelepscheradniskeho wopschijecża, polizajstwu pschpodała. Kak žo statny sekretar k tutemu pschestupjenju žwojich sastojnikow staji.

Statny sekretar Kräke přejesche, so žu nižschi póstszy sastojnizy Zubeila jako sastupjerja žwojich interesow wuswolili, teho runja wón pschećiwo wupadam na póstske sarjadnistwo protestowasche. To njeje pschistojne sadźerżenje, hdyž Zubeil sastojnikow pschestupjenja winuje, njewjedźo, hacź je žo wono stało. Sswobodomyßlnemu sapółłanzej dr. Struwje, kotryž žebi runje kaž Zubeil polěpschenje mšdy sastojnikow žadasche, statny sekretar Kräke snapschećiwi, so wón ſ tajkim žadanjom sastojnikow jenoż njespokojnych cźini. Pschi tym maja woni dźenża wjele wjetschu mšdu, hacź žu žebi w lěcże 1907 žadali. Hdy by póstska saßłužba tak hubjena była, njebychu tola runje naschi póstszy sastojnizy pschezo spytali, žwojim dźěćźom žłužbu pola pósty wuproßycź.

Swjask liberalnych se sozialdemokratami.

Pschi wužschej wudospołnjazej wólbje w Immenstadtskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu je liberalny kandidat Thoma se 14,286 khłosami nad zentrumskim kandidatom Emmingerom, kotryž 12,774 khłosow dosta, dobył. Pschi khłowej wólbje 25. februara žo sa Emmingera 11,866, sa Thomu 10,585 a sa sozialdemokrata Gölzera 3808 khłosow woteda. Pschi wužschej wólbje žu sozialdemokratojo sa liberalneho Thomu khłosowali a jemu k dobyczu dopomhali. Liberalni a sozialdemokratojo žu po sdaczu mjes žobu swjask sćinili, po kotrymž žo woni pschi wužschich wólbach pschećiwo konserwatiwnym a zentrumskej stronje podpjeraju. Tutymaj stronomaj wonaj na tajke waschnje pschi bližschich nowowólbach do khěžorstwoweho žejma khětru liczbu wokrjeßow wotdobudu.

Disziplinarne pschepytanje pschećiwo někotrym Draždźanskim wuczerjam.

Dźeßacź abo wjazy Draždźanskich wuczerjow je w Draždźanach sozialdemokratiske shromadźisny wopytało a pschi debattach žadanja Draždźanskich wuczerjow w nastupanju naboźiny na podkožku Zwikowskich thesow sastupowało. Po poruczności kultußoweho ministerstwa je wokrjeßny schulski inspektor tychle wuczerjow do pscheßłyschenja skasał. Wuczerjow žu žo prascheli, hacź žu sozialdemokratiske shromadźisny se žamßneho pohnucża wopytali, abo hacź žu pscheproschenje k nim dostali a hacź žu sozialdemokratiskim wobsamknjenjam pschihłosowali. Pschi pscheßłyschenju žu sapiski polizajskich sastojnikow pschedležałe, kotsiž žu w shromadźisnach pschitomni byli.

Wopyt bołharskeho krala pola awstriskeho khěžora.

Bołharski kral je psched tydźenjom awstriskeho khěžora wopytał. Prjedy teho je wón wopyty w Peterburgu pola zara a w Franzowskej pola presidenta Fallieresa cźinił. Jeho jěsbu do wina teho dla wschudże sa wěz sdwórliwosćze wobhładachu. Hinak pak wo njej pjecża diplomatojo žudźa. Moskowske nowiny „Ruskoje Sslowo“ pischu, so žo mjes ruskimi diplomatami wo někajkim jednanju mjes Awstriskej a Bołharskej wo wobsamknjenju tajneho wojerskeho swjaska powjeda, kajkiž je sa krala Milana mjes Awstriskej a Sserbiju wobstał. W Peterburgu žebi myßla, so žebi bołharski kral tajki swjask pscheje a so ma nětčišći wokomik sa najpschihodnischi k nowej wójnje ſ Turkowskej wo Mazedonsku, kotruž Bołharska tón krócź njeby žama wjedła, ale w pschesjenosći ſ Awstriskej. W Peterburgu pak žebi myßla, so bołharski lud a bołharske sjawne měnjenje njedopuschczi, so by žo cżesćelakomnosć krala Ferdinanda na tajke

waschnje spokojika. — Bolharske nowiny powjesćj „Ruskeho Sskowa“ wocžischczuja.

Wikowanska politika Sserbije.

Salonikiski dopißowaŕ „Ruskeho Sskowa“ je se ßerbskim wikowanskim ministrom Prodanowiczom, kotryž je do Salonikia dla polěpschenja ßerbskeho wuwosa psches tamnischi pschistaw pschijěł, rosrěczenje měł. Minister wo tym praji:

S Awstriskej-Wuheŕskej ßmy drje wikowanske wuczinjenje wobnowili, tola Saloniski pschistaw budże naschemu wuwosej witanischi pucź; pschetoż wot tam ßo nasche twory do Italskeje, Egiptowskeje, na Maltu, do Grichiskeje, do Antwerpena a Rotterdama wuwožuja. Nasch wuwos psches Saloniki je loni psches 30 milijonow frankow wuczinił. Po srjadowanju wuwosa a natwarjenju składownjow budże nasch wuwos do tuteje strony hischcże wjetschi. Nowe wotbywanischcża, kotrež ßmy sa ßwoju wikowansku wójnu s Awstriskej dobyli, ßu pscheßłapjazy wuspěch podałe. Nětko móże ßo Sserbija sa do zyła wot awstriskeho dohladowaŕstwa wußwobodżena wobhladacź. Stejischcża, kotrež ßmy na nowych torhoschczach dobyli, ßu twjerde. Telko wo hospodarskej stronje tuteje wězy. Wona ma pak tež politisku stronu. Mamy wjele pschiczinow, so bychmy dobre wobkhadżenje s Turkowskej wudżerżowali, kotraž je nam pschecźelnje pucź do Salonikia wotewrika. To pokasuje, so ßu politiske poměry mjes Sserbiju a Turkowskej dobre. Tež puczowanje krala Pětra do Roma bjes dobreho wliwa na roswicże ßerbskeho wuwosa njewostanje.

Nowe franzowske ministerstwo

je ßo póndżelu w ßejmje pschedstajiło a ßwój politiski program roswiło. Ssejm je jemu s 309 hłoßami pschecźiwo 115 hłoßam ßwoje dowěrjenje wuprajił. 173 sapóßłanzow ßo hłoßowanja sdżerża. Wunoschk wothłoßowanja njebě sa nowe knjeżerstwo teho dla błyschczaty. Nationalist Delahaye nowe knjeżerstwo „kabinet ßwobodnych murjerjow“ mjenowasche. S dwanacże ßobustawow ßu scheszo ložowi bratsja a bohaczi ludźo. Sskabuschk Cruppi, kotryž je wójnski minister, dyrbi nawal Němskeje wotdżerżowacź, doniż Delcassé wójnske łódźstwo njewukhmani. Berteux, kotryž khorhoj psched dżěłaczerskim wójskom kloni, dyrbi ju pschi mjesach wyßoko dżerżecź. Wocżehnjenje młodżiny je hugonottej Steegej pschepodate. Sa to pak ßu mjes ministrami milijonarojo. Hacź pak se sozialistiskim proletariatom cźople ßobu cźuja, kotryž jich podpjera? Staranje wo krajne finanzy je Caillauxej dowěrjene, kotryž 700,000 abo 800,000 frankow lětnje s wukrajnych bankow dostawa.

Ruske finanzy

ßo po něczim polěpschuja. Po rosprawje, khěżorstwowej dumje podatej, ßu dokhody wo něhdże 12 milijonow rublow wjetsche dyżli wudawki. Pschi tym ßu ßo wudawki sa kulturalne samery wot 229 milijonow na 368 milijonow rublow powyschike. Dawki ßu ßo porjadnje dawałe. Każ loni Ruska tež lětża żadyn nowy dołh njetrjeba cźinicź.

Sběžk w Marokkowskej.

Marokkowska ženje k dospołnemu měrej njedóńdże. Nětczischi sultan Muley Hafid, kotryž je psched dwěmaj lětomaj s pomozu sběžkarjow ßwojeho bratra s trona wuhnał, dyrbi nětko ßam ßwój trón psched sběžkarjemi sakitacź. Każ něhdy jeho bratrej, tež Muleyej Hafidej porokuja, so je wón pschecźel Franzowsow, kotrymž je pjecża muhamedanow pscheradżił. Sběžkarjo ßu hłowne město Fez wobstupili.

Sjednoczene staty połnóżneje Ameriki a Mexiko.

Mjes sjednoczenymi statami a mexikanskim presidentom Porfiriom Diazom ßu poměry wot něktorych měßazow khětro napjate. President Diaz je tajny swjask s Japanskej pschecźiwo sjednoczenym statam sczinił. Bjes dźiwa je teho dla, so sjednoczene staty Diaza s knjeżerstwa wotstronicź pytaja. Nětczische sběžkarske hibanje w Mexiku ßo pjecża w sjednoczenych statach podpjera.

Sběžk w Mexiku ßo pjecża pschezo bóle rosschěrja. S New-Yorka roshorjaze powjesćże pschikhadżeja. Wobstarny president Diaz po nich mrěje. K njemu pjecża jenoż hischcże nětkotsi sastojnizy dżerża. Po jeho ßmjerczi ßnadź ßo wschón porjad w kraju powrócźi. Poddanjo sjednoczenych statow, kotsiż w Mexiku s tyßazami pschebywaju, bychu potom we wulkim strasche byli. Knjeżerstwo sjednoczenych statow je ßo teho dla rosßudźiło, w Texasu pschi mexikanskich mjesach wójsko shromadźicź, so mohło to, jeli so by trjeba było, porjad w Mexiku postajiło. Tejele pschiczińy dla ßo 20,000 muži mobilisuje. S dobom tsi wójnske łódże k mexikanskemu brjohej wotjědu. 500 namórskim wojakam pschi brjohu Cźicheho Morja je ßo poruczilo, ßo s cźichomórskim namjesnym korpsom sjednoczicź, kotryž ßo pschad San Pedro a San Diego shromadźuje.

Po druhich powjesćach je president Diaz strowy a cźerstwy a cźerstwy każ ryba we wodże. Tež njesamóże sběžkarstwo jeho s knjeżerstwa wuhnacź. Sjednoczene staty ßwoje wójsko jenoż mobilisuja, so bychu Mexiku wójnu pschipowjedźili a tutón kraj se sjednoczenymi statami sjednoczili. K tejle wójnje ßu sjednoczene staty nusowane. Sswojeho pschichoda dla njeßmědźa wone ßußoda cźerpicź, kotryž je ßo s najhórschim njepschecźelom Ameriki, s Japanskej, swjasał.

Wuhlowa ryßowanka.

Wudowu po pschekupzu Kowaku běchu na nałětnym ranju zyle sdrasczenu morwu w jeje jstwi nadeschli. Dokelž cźěło we wulkej kuži krwě leżesche, njesbu dwěla, so bě ßo tu mordarstwo stało. Każ bě pschiwołany lěkaŕ spósnał, bě ßo mordarstwo hižom wjecźor prjedy stało. Bližsche wobhladanje cźěła bě sa to ßwědczilo, so bu wona s nožom do wutroby kłóta. Dobre wobliczo stareje knjenje mějesche hischcże pschezo tamny pschecźelny a miły wuras, kotryž s wjetscha sa wschěch měwasche.

Knjeni Kowakowa bě po zyłym měscże jejneho wulkeho dobrocźelskeho smyßlenja dla pola wschěch lubowana a ważena, żadyn khudy, żadyn pomozy potrěbny ßo wot jeje duri njewotßali. Teho dla ju tehole njeskutka dla cźim bóle wobżarowachu a ßo na tym wschitzy roshorichu.

Sawěscże bě to rubjeżne mordarstwo, pschetoż wschitke khamory a kaschczili běchu pscheryte a wězy, kotrež w nich běchu, s wulkim khwatkom pschemjetowane. Ssnadź mordaŕ wjele pjenjes namakał njebě, pschetoż ludźo, kotsiż běchu wudowinych wobstejenjow ßwědomi, zyle wěscże wjedźachu, so knjeni Kowakowa żenje mnoho hotowych pjenjes domach njekhowasche, ale so bě wschitke ßwoje samoženje bankownikej ke khowanju pschepodała a so jeno telko wot njeho bjerjesche, kelkoż na bliżschi cźaß nusnje trjebasche.

Mordaŕ najskerje wěso tejele wězy wjedźał njebě a bě ßo teho dla we ßwojich wocźakowanjach najskerje jara sjebał, pschetoż wón bě nětkole, so by s najmjeńscha hischcże nješchto hrabnył, s pokasowarja njesbožowneje żony jara drohi dejmantowy pjerschczeń wocźahnył, kotryž wona stajnje noschesche — to bě jeniczka debjeńka, kotruž bě hewak mało pyschna żona rady pokasowała. Ssnadź bě runje tónle pjerschczeń jej sahubjenje pschihotował a slósłnika pschiwabjał, so by sawěscże jara bohatu żonu wurubił a morił.

Mordaŕ njebě niczo leżo wostajił, schtoż móżesche na jeho cźěř dowjesćź; s teho bě widźecź, so bě ßebi wuwjedżenje ßwojeho njeskutka do cźaßa wobhladnjwje pschekładł.

Runjeż sa mordarjom hischcże pilnischo ßlědźachu, napinanja polizajstwa wostachu podarmo, ßamo wustajene myto temu, schtóż by mohł na cźěř sa slósłnikom pokasacź, wosta bjes wuspěcha. Mordarstwo bě runje tak pscheklepanje każ khroble wuwjedżene było, wěscże pak bě njekhmanik městnosću a żiwjeńske waschnje njesbožowneje żony trochu snał, wón bě wěscże wjedźał, so wona wjecźor rady ßama bywasche a so potom ßwoju ßłużobnu holzu do jeje stwy sczelesche; tole bě wón wužił.

Něschto ludźi drje sajachu, kotrychž běchu drusy po ßwojim měnjenju njedaloko domu knjeni Kowakoweje widźeli, ale dyrbjachu jich saßo na ßwobodu puschczicź, dokelž móżachu ßwoju njewinosću na pscheßwědczaze waschnje dopokasacź. Mnoho měßazow ßo miny, ale tuta hrósbna slósću wosta s cźěmnym sawěschkom pschikryta.

Ta wěz ßo pocża po něczim sabywacź, tu s niz pschedałokeho wjetscheho města powjesćź dóńdże, so bě ßo rubjeny pjerschczeń nadobo wukopał.

Pola pożczowarja na sapokożk (Pfandleiher) bě ßo junu derje wuhotowany, na wocźi zyle cźestny mužski pokasał a jemu drohotny dejmantowy pjerschczeń k sastajenju pschepodał. Wón powjedasche, so bě na krótki cźaß pjenjes dła do wulkich wusłoscźow pschischoł a so je teho dla nusowany, ßo na khwilu ßwojeho pjerschczenja wsdacź, kotryž je jara drohi, wjele hódny namrětu kruch a kotryž chze teho dla bórsy saßo wupłaczicź.

Sastawariski pożczowaŕ bě wobkruczenjam cźłowieka, liż jara dowěru sbudżowasche, wěrił, a hdyż bě pjerschczeń wězywustojnje pruhował, bjese wscheho dalschego wotwlakowanja pożczonku dał, dokelž ßebi zusy pschewjele pjenjes żadał njebě.

Jan Bracžk ſ zyła do najhórſchich tſiharjow njeßłuſcheſche; wón drje ßwoje prozenty bjerjeſche, ale pſchewyßoko to njehonjeſche, hdyž ludźo na ſpadnych dnjach ſaſtawanki wupłacźicź njemóžachu; wón by ßebi dał rěčeć a pſcheceľnym próſtwam njepſchiſtupny njebě.

Drobotny pjeřſchćeń bě pożčžowarjowu kedźbnoſcź na ßo ſčžahnył. To ßo ſdaſche woprawdźe namrětny kruch bycź, hižom zyłe wumjedźenje na to pokaſowaſche a kamjenje tak kraßneho wolenja běchu nětkole hižom jara žadne.

Po zyłym měſčze bě mały Jan Bracžk jako woßebity čłowjek ſnaty. Wón bě kruch wumělza; wſchitko rjane a po twórbje dokonjane jeho ſajimowaſche, mějeſche dźě wulkotny pſchinarodźeny dar k ryßowanju, a najradſcho budźiſche tež k molerjam ſchoł, njebudźiſcheli jemu to jeho nan zyłe krucže wobarał. Moleŕ, to je proſcheŕſki khlěb! Młody moleŕ — ſtary proſcheŕ, bě nan prajił a Jana ſ krótka nuſował, do jeho pożčžowaŕſkeho wobkhoda ſaſtupicź. Pſchi tym wěſo nětkole na ſtary dźeń na proſcheŕſki kij pſchiſchoł njebě, ale bě ßebi rjane ſamoženje nahromadźił, bjes teho, ſo by ludźi pſchejara drěł, kotſiž k njemu pſchikhadźachu. Jara rady pak tola hiſchće ryßowaſche, a wſchitzy dyrbjachu wuſnacź, ſo běchu jeho wobraſy, kótrež wo ſnatych a pſcheceľelach jim zyłe ſwjeřſchnje naczißowaſche, na žiwych zyłe podobne. Haj, wón budźiſche wulki wumělz był, bjes pſchedſtorka ßwojeho nana, to mały Bracžk hiſchće džeńža měnjeſche.

Pożčžowaŕ bě nowu ſaſtawanku hižom do pjenježneho khamora ſamknył, ale runje nětkole ßłónzo jemu do makeje cźěmneje wobkhodneje ſtwy ſaßwěčži; to hakle dyrbjachu ßo kamjenje wſchě hinak ſrinkolicź. Bracžk ßo njemóžeſche ſměrowacź, hiſchće junu dyrbjeſche ßo na tych kamjenjach wokſchewicź. Hdyž nětkole mały muźik pjeřſchćeń do ßłónza džeržeſche, jemu mały cźeřwjeny dypk ſnutskownje w nim napadny. Parła to njebě, to bě krej — jeho wótrej wumělzowſkej wočži to hnydom pytnyſchtej a njejabzy jemu na myßle pſchińdźe, kak bu něſchto měßazow prjedy w ßußodnym měſčze žónſka morjena, a ſo bě ſtóſtnik jej ſ pokaſowarja drohotny dejmantowy pjeřſchćeń ſčžahnył.

Wobrubjenje pjeřſchćenja bě dokładnje wopißane. Zyłe bjes dwěła! Saſtawanka, kotruž bě runje doſtał, to bě tamny rubjeny dejmantowy pjeřſchćeń.

Twornjeŕ Bělſki ſ Wonez — tak bě tón muž ßwoje mjeno woſjewił, najſkerje wopačne — bě ßo ſawěſčze ſpěſchnje ſ procha měł a bě zyłe bjes dwěła pſches wſchě hory a doły.

Tola niczo wo to — Jan Bracžk ßo ani wokomika njekomdźeſche, ale tu wěz hnydom polizajſkej wyſchnoſczi woſjewi a pjeřſchćeń pſchepoda. Jeho ſdaće ßo doſpołnje wobkrucźi. Hižom naſajtra polizajſki ſaſtojnik ſ tamneho měſta pſchińdźe, ſo by ſ pożčžowarjowego erta ßameho ßłyſchał, kak ßo ſ woßobu teho čłowjeka ma, kiž bě jemu tón pjeřſchćeń jako ſaſtawanku pſchepodał.

Jan Bracžk nadrobnje a ßwědomicźe roſprawjeſche.

„Podhlada ani měcź njemóžach“, trochu ſtaroſcźiwje pſchiſtaji, kaž by ßo chžył ſamolwicź. „Tón muźiſki bě zyłe pſchiſtojnje ſdraſcźeny, bě woprawdźe woßebny, a bě derje widźecź, ſo to zyłe wſchědny čłowjek njeje.“

Nětkole dyrbjeſche Bracžk woßobu teho runja bliže wopißacź; ale měſto ſo by ſ prjedawſchej ſrěčnjiwoſcźu wotmolwił, poßměwaſche ßo, potom wſa wuhlowy pißak, kiž ſtajnje na jeho blidźe leżeſche, wſa wulke liſtno papjery a ſe ſpěſchnymi khrobłymi ryßami tak wótrje mužazu hłowu nacźißny, ſo ßo ſdaſche, ſo ryßowanka počžina woprawdźe žiwa bycź.

„Hladajcźe, takile zuſy knjes běſche. Widźu jeho hiſchće zyłe dokładnje pſched ßobu, tule je tołſta delnja huba, kotraž trochu wißaſche, a tule ſtej wulkej ſaſpańnej wočži, kotrejž tak ſměromnej pſched ßo hladaſchtej, kaž byſchtej wody ſamucźicź njemohłej. Se ßkowami jeho tež lěpje wopißacź njemóžu.“ —

Bracžk po ßwojim ſwučženym žiwym waſchnju wuhlowu ryßowanku ſaſtojnikej poſkicźeſche. Temu bě ßo trochu ßměſchne ſdało, ſo ßo wupożčžowaŕ prózowaſche, jemu wobras zuſeho wobſtaracź, měſto teho ſo by jemu woßobu dokładnje wopißał; ale lědma bě na wobras pohladnył, dyrbjeſche wuſnacź, ſo bě nimoměry woſnamny a wěſcze tež derje trjecheny.

„Wy džě ſcze nimoměry wuſtojny“, ſaſtojnik pſchekhwapjeny rjekny. „S tym wobraſom ßo hižom něſchto ſapočžecź hodźi, ſ tym ßnadź ßo napoßledku njekhmanik wußlědźicź hodźi.“

„Ach. to chžu wam tež hiſchće zykeho čłowjeka ſryßowacź“, Bracžk jara ſwjeßeleny rjekny, kotremuž tuta khwalba njemało poležkowaſche, pſchetož ſchtó wſchak ßebi hewak jeho ryßowaŕſkeho dara waženſche? S wjetſcha džě jeho jeno wußměſchachu, hdyž chžyſche wón wo kóždym, ſ kotrymž ßo ſeńdźe, ryßowanku ſhotowicź. »Wuhlowy Rafael« běchu jemu jeho pſcheceľelio narjekli a druſy mějachu na to hiſchće bóle hanjaze wuraſy.

Bracžk hiſchće druhe liſtno hrabny a ſa wokomik bě zyły muž naryßowany.

„Tule, tole wón je!“ — dobycźeŕſzy a ſ hordoſczu pſchepóſnateho wumělza ſaſtojnikej tež tu ryßowanku poda.

„Bjes ſchika tola!“ tón knjes wſchón pſchekhwapjeny ſawoła. „Tón džě je, kajkiž je žiwy! Teho ja ſnaju, teho ßym hižom widźał“, wón žiwje doda a ßebi cźoko rybowaſche. „Ale hdźe? — Aha, ja mam!“

„Wy jeho macźe?“ Bracžk ßo ſpěſchnje wopraſcha.

„Ně, hiſchće niz, ale bórſy jeho ſmějemy. Tej ryßowanzy ßměm ßebi tola ßobu wſacź?“

„Sawěſcze, to je mi wulka cźeſcź“, wupożčžowaŕ rjekny, a jemu ßo wulkej wohnjowej wočži ſ hordoſczu wumělza błyſchcźeſchtej.

Saſtojnik ani wokomika njedwělowaſche, ſo je na prawej cźěri; wubjerna, tak wótrje po pſchirodźe nacźißnjena ryßowanka bě jeho na to domjedła — wón ßebi myßleſche, ſo ßo njemyli, a hdyž ßo wróczíwſchi jenemu koledžu wulkotnej wupożčžowarjowej džěle pokaſowaſche, tón hnydom ſawoła: „To džě je ſchkleńczeŕſki miſchtr Cźrop, tón njerodny čłowjek, kiž budźiſche pſched pok lětom bjes mała bankrot ſčžinił a kiž je ßo potom ſaßo tola trochu wudrapał. Zyłe prawje, ſ morjenjom a wurubjenjom wboheje knjeni Kowakoweje.“

„Zyłe wěſcze“, kolega wobkrucźi. „Nětkole je wſchitko jaßne. Nětkole ptacźka hnydom popadnjemoj, prjedy hacź to pytnje a wuleczi.

Schkleńczeŕſkeho miſchtra ſajachu a pſchepytowazy ßudnik jeho tak do wuſkoſcźe ſahna, ſo wón bórſy ßwoju winu ſjawnje wuſna. Wjazy krócź bě Cźrop w domje knjeni Kowakoweje ſchkleńzy do wokna nacźahowacź dyrbjał, tak bě ßo bliže ſ njej ſpóſnał, bě ju tež druhdy wo maku pożčžonku proßył, kotruž jemu dobroczíwa žona pſchiſwoli. Runje jeje dowěrniwoſcź bě w nim tu myßliczku ſbudźiła, tu žonu moricź a wurubicź; wona džě bě wěſcze nimoměry bohata, hdyž móżeſche telko rosdawacź, a hdy by ßo jemu ta wěz radźiła, bě na wſchě cźaßy wutorhnjeny a by mohł ſ pjenjeſami do Ameriki cźeknycź.

Schkleńczeŕ bě rano ſahe mjelczo ſchkleńzu we wudowinym wobydlenju rosraſył, wěſcze woczakujo, ſo potom po njeho póſcźele, ſo dyrbi nowu ſchkleńzu nacźahnycź. Tak bě ßo tež ſtało. Potom bě poſdźe wjeczor we ßwojim džěłanſkim wobleku tam ſchoł, bě ßo ſamolwił, ſo njebě mohł prjedy dóńcź, a dobroczíwa žónſka bě hiſchće jara wjeßeła była, ſo bě tola ſkóncźnje pſchiſchoł. Wona ßwoje pſchecźe, ſo by ßo wěz hiſchće ßamßny džeń wuporjedźiła, ſe ßwojim žiwjenjom ſapłacźi. Jeniczke kłócźe ſ nożom — a wona bě bjes ſwuka ßo ſwjeſka.

Ale ſchkleńczeŕ jeno jara mało pjenjes namaka a bě jara wojebany, dokelž bě ßo lěpſcheho nadźał; ſ tym móżeſche ßwojim wěricźelam jeno něſchto mało wotpłacźicź a teho dla bě napoßledku na tu myßliczku pſchiſchoł, drohi dejmantowy pjeřſchćeń ſaſtajicź, kotreho bě ßo ſmozował. Ale runje tónle pjeřſchćeń jeho pſcheradźi a wupożčžerjowa wubjerna ryßowanka jeho rukomaj ſprawnoſcźe a katowej ßekerje pſchepoda.

Jan Bracžk bě na tutón miſchtrowſki kruch njemało hordy, a to jeho bóle ſwjeßeleſche, dyžli wuſtajene myto, kotrež nětkole doſta. Nětkole by huſto ſe ßebjeſaprěwanym poßměwom prajił: „Se mnu je tola wulki moleŕ ſhubjeny był! Nó, ja ßym ludźom tola ſ najmjeńſcha junu pokaſał, ſchto móżu.“ (Kónz.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Woheń.) Wutoru wjeczor wokoło 7 hodźin ſwony měſchcźańſkich wěžow na woheń pſchebiwachu. S rybowеje haßy ßo mróczele kura do měſta walachu. Woheń ſ khěže pólverniſkeho džěłacźerja Kubaſcha ſchwihaſche. Pódła Kubaſcha w khěži hiſchće moleŕ Scholta ſe ßwójbu, wot muža džělena kwětkidźěłaŕka Büttnerowa ſ džěcźimi, ſwudowjena Böhminaa poßłużobniza Schneiderez bydlachu. Woheń bě ſ tym naſtał, ſo bě ßo mandźelſka molerja Scholty, kotraž bě ßama ſe ßwojim džěſcźom doma, na dobo ſ njemozu wobjała. Padajo bě žona blido powaliła, na kotrymž ſaßwěcźena petrolejowa lampa ſtejeſche. Lampa ßo roſraſy, a ſ palazym petrolejom ßo woknowe gardiny ſapalichu. Sa krótki cźaß zyła ſtwa w płomjenjach ſtejeſche. Na ſboże Scholcźina ſa khwilku ſ womory wotucźi, tak ſo bě jej móżno, ßebje a ßwoje džěcźo wukhowacź. Na to hakle druſy wobydlerjo woheń pytnychu. Hdyž w hornim poſkhodźe bydlaza Böhmina po ſkhodźe dele pſchiběža, jej hižo płomjenja napſcheczo ßapachu, kotrež jej ruzy a wobliczo wo-

palichu. Wohnjowa wobora hnydom na pomoz khwatasche a woheń bórsy podubžy. Sa krótku khwilu pak woheń nowych mozow nabu a mózna trubjel ſ tšěchi žapoſche. Zyka khěža hacž do delnich murjow je žo ſniczika. Se žwojeje nadoby njejžu wobydlerjo ſkoro niczo wukhowali. Woni žu khudži a dokelž pódla Kubaſcha a molerja Schokty nichtó nima nadobu pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſczenu, žu žo woni ſ wohnjowym njeſbožom cžežko potrjechili.

— (Woheń.) W roſtleńni ſahrodnika Dienemanna, ſ poknozy huſarſkich kaſarnow ležazej, je ſańdženu njedželu najſkerje ſ pſchežylnym tepjenjom woheń naſtaw. Někotre roſtleńnſke wokna, něhdže 100 hriwnow hódne, žu žo žylnje wopalike, a druhe žo wobžmudžike.

— Wuběranje kobkow a wobhladanje ſrěbjatow w Tšelanach budže 29. haprleje dopołdnja w 9 hodžinach. Sa kóždu do plahowanſkeho ſapiža njeſapižanu kobku ma žo 9 hriwnow pſchipuſchczneho pjenjeſa ſapkaczicz, runje tak tež ſa ſapižane kobky, kotrychž ſrěbjata žo w prěnim abo druhim lěcze njejžu pſchi wobhladanju ſrěbjatow pſchedſtajike.

— Budyſke proža ze wiki žu pokhromy dla hacž na dalſche ſakaſane.

— Pokhroma je mjes ſkotom žiwnoſczerja Jana Melchera w Ssmolizach, w Hołbinje, w Selenej Hrabowzy, w Steinbornje pola Kamjenza a mjes ſkotom Mateja Wiczaſa w Spalach wudyrika.

— (Pokhromy dla ſakaſane ſkótne wiki.) Pokhromy dla žu hacž na dalſche wſchě ſkótne wiki w pruſkej a ſalſkej hornjej Łužizy ſakaſane a to wiki w Sslepom, Mužakowje, Rychwałdže, Dubzu, Wojerezach, Kulowje, Rulandže, Kamjeńzu, Halſchtrowje, Biſkopizach, Barcže, Wósborku atd. Do Budyſchina žo tež proža nježmědža wjazy na wiki pſchinjeſcz.

— Lětuſche manevry 12. armeekopſa budža ſ dželа w Drožďžanſkim a Großenhajnſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

Se Sajdowa. Tudomny žiwnoſczeŕ Halma chze na žwojej ſahrodže wumjeńk twaricz. Hdyž tele dny jamu k haſchenju kalka ryjachu, někotre koſcze a ſkónczne cžłowezi nop wurychu. Pódla tamneho městna žu žo tež howjaſe koſcze namakali. Nichtó wo wžy njepomni, ſo je žo hdy ſe wžy něchtó ſhubił, kotrehož bychu tam ſahrjebali. Najſkerje žu w dawnym cžažu někoho ſkónzowali a jeho cželo na mjenowanym městnje ſkhowali.

S **Delnjeje Hórki.** Pokhroma mjes ſkotom žiwnoſczerjow Jana Kobanje a Jurja Meltki w Delnjej Hórzy je haßka.

S Lichanja. Kaž wſchě ſhromadžiſny Wjeßneho wólbneho towarſtwa, tak tež bě ſańdženu njedželu wólbna ſhromadžiſna w tudomnym Rudolfcz hoſczenzu nimo měry bohacze wopytana. Wólbny kandidat, knjes gmejnſki pſchedſtejicżeŕ Bart ſ Brěſynki, pſchedſtaji žo žwojim wolerjam a pſchednoſchowaſche wo žwojich politiſkich nahladach, žlubjo, ſkutkowacz w ſmyßku makeho a krěnjeho ratarſtwa. Kaž wſchudžom, tak tež tu naſch kandidat hrimotaze powſchitkowne pſchihkožowanje žnějeſche. W ſczěhowazej rosmołwje wuſtupi najprjedy ſnaty ſozialdemokratiſki rěcznik Buk ſ Draždžan. Na hoſpodarſkim programje naſcheho kandidata, kiž czerpa ſe žiweho kužoła wjeßneho luda, njewjedžeſche tež ſozialdemokrat niczo wuſtajicz, khiba=li ſo jara ſa bykiwuběrazy ſakoń rěczeſche a pokraczowanſku ſchulu wukhwalowaſche. Runje kaž liberalni, tak tež ſozialdemokrat pſchecżiwo wſchemu wuczenju Božeho žkowa w ſchulach wuſtupowaſche. Naſch kandidat jemu we wſchelakim dopokaſa, ſo ſozialdemokratoju nimaja ſroſtymjenja ſa žadanje wjeßneho burſkeho luda, pſchetož woni njejžu ženje naſche prózowanja ſa porjedženje hońtwinſkoho ſakonja podpjerali. Knjes wuczeŕ Schneider ſ Komorowa rěczeſche jara ſa wuczerſke žadanja, woßebje ſa wotſtronjenje duchownеje ſchulſkeje inſpekzije, a měnjeſche, ſo móża žo ſtarſchi tola hnydom na knjeſa wuczerja wobroczicz, jeli maja na wuczerju něſchto wuſtajicz. Naſch kandidat ſnapſchecżiwi ſ howrjazym pſchihkožowanjom pſchitomnych, chzyli žo ſtarſchi na wuczerja wobroczicz ſ někajkimi ſkórzbami, dha bychu rjenje pobyli. Jeli jich njeby ſ durjemi wupokaſak, dha mohł jich dla kaženja domjazeho měra wobſkorzicz. Połnje pſchihkožujemy tež naſchemu kandidatej, ſo wón pſchecżiwo temu tak pſchecżaſto žo ſtawazemu pſcheměnjenju ſchulſkich knihow rěczeſche, a tež pſchecżiwo temu, ſo žu ſkoro w kóždej ſchuli hinaſche knihi. S tym žu woßebje džěłacżerſke žwójby, kiž žo cżaſto pſchecżahuja, jara bite. My tu w Lichanju a wokolinje žmy ſ wuſtupjenjom naſcheho kandidata jara ſpokojom a ſtejimy muž pſchi mužu ſa njeho. Shromadžiſnu wodżeſche knjes pſchekupz Bukan ſ Lichanja jara wuſtojnje a ſkónczi ju po ſchtyrihodžinſkim traczu ſe žkawu na naſcheho lubowaneho krala.

S Łuſka pola Pomorz. Tež tu mějachmy ſańdženu žrjedu wjeczor ſkładnoſcz, naſcheho noweho kandidata, knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Barta widżecz a žłyſchecz. Jeho nahlady žu dže derje doſcz ſnate, ſo wo nich nadrobnje pißacz njetrjebamy. Prajachmy žebi wſchitzy, to je ſaßo jedyn kandidat, kiž naſche wjeßne burſke žiwjenje a cżeże ſnaje a rěczi nam ſ wutroby. Swjeßelili žmy žo woßebje, ſo wón tak njebojaſnje rěczeſche ſa pſcheměnjenje wodoweho a rybarſkeho prawa, ſa wotſtronjenje pſchedkupneho prawa, ſa polěpſchenje hońtwinſkeho ſakonja a ſapißanje privatnych puczowych wuczinjenjow do ležomnoſtnych knihow, byrnjež tam naſch knjes hrabja pſchitomny był. Runje tole naß woßebje ſwjeßeli, ſo tež cżile knjeża ſe rta naſcheho kandidata ſhonja, kak wjeßny burſki lud myßli a cżuje a ſchto jón cżiſchczi. Koteczanſki wuczeŕ Metzner ſpyta dže to a tamne na knjeſa Bartowym pſchednoſchku wuſtajecz, tola tón jeho we wſchěm tak pſchepokaſa, ſo napoßledku mjelczeſche. Knjes Metzner chzyſche w naſtupanju prawa žerbſkeje rěcże w naſchich ſchulach ſhromadžiſnje wukożicz, ſo tola cżaſto ſtarſchi žami wo to proſcha, ſo njebychu jich džěczi žerbſki cżitacz nawukle. Tola tu bě pola naſcheho kandidata na praweho trjechił, pſchetož tón jemu dopokaſa, ſo žu w někotrych ſchulach Sſerbſtwu njepſchecżelſzy ſmyßleni wuczerjo džěczi, kotrychž ſtarſchi na prawach žerbſkeje rěcże wobſtachu, tak dołho ſchikanowali, doniž tu a tam někotſi ſtarſchi dla žwojeho džěcżża njejžu žami wo to proßyli, ſo njeby džěczo žerbſki wukko. Wjeßne wólbne towarſtwo je pſched 8 měžazami wobſchěrny ſpiž ſ mnohimi dopokaſmami miniſterſtwu póßłako. Naležnoſcz žo někto pſchepytuje. Koteczanſki farař, knjes Kſchižan, rěczeſche hiſchcże cżopke žkowa ſa naſcheho kandidatu a wukożowaſche ſtraſchne nowocżaßne prózowanja, kotrež žo pſchecżiwo kſchecżijanſtwu měrja. Naſch kandidat knjes Bart nam hiſcheże na jara ſajimawe waſchnje powjedaſche, kak liberalni lud žlepja a kak na jenej ſtronje pſchecżiwo złam a dawkam žwarja, na druhej ſtronje pak liberalni wulkopjenježnizy a ſpekulanczi na njehańbicżiwe waſchnje burſki a džěłacżerſki lud klukaja.. 1/2 11 hodžin knjes gmejnſki pſchedſtejicżeŕ a kubleŕ Kmoch ſhromadžiſnu ſe žkawu na krala ſkónczi.

K wólbje w 5. ſakſkim wólbnym wokrjeżu. W „Bautzener Tageblatt“ je někajki ſchkeredžak žwoju „politiku mudroſcz“ wußypak. Jemu je do ſtawow, žnadž tež do jeho próſdneho noßa ſajěło, ſo je Wjeßne wólbne towarſtwo **Sſerba** ſa kandidata w naſchim wólbnym wokrjeżu poſtajiło, a ſo je tutón wyſche teho tež **wěriwy lſcheſczan** a **konſervatiwny muž.** Hdy žnadž by naſch kandidat někajki narodny wotlěpjeŕ był, Zwikowſke theſy jako ſakład ſamucżeneje a hołeje moralneje wucżby město ſaßadow evangelſkeje wěry hacž do njebeż wuſběhował, błudne a ſchmotawe liberalne fraſy po kraju rosnoſchował, dha by wón we wocżomaj žwobodoſmyßlenych a praliberalnych hewrjekarjow a w jich nowinarſtwje tón jeniczki prawy a hódny muž był, kiž mohł naſch wokrjeż w Draždžanach ſaſtupowacz. Sawěſcże žo njemylu, hdyž ſapóßłarja w tej ſtronje pytamy, kotrejž wo **wólbne nawěſchtki** dże. Rěcz je nam tajka ſnata. W žwojim cżaßu dóńdże tež ſ Rakez tajke ſpodżiwne ſapóßłane wo Pudorowej ſhromadžiſnje pod chiffru H. To pak bě manever, kiž žlepy widżeſche. Dale pſchimaſche tamna ſtrona knjeſej Schuſterej ſtaroſcżiwje pod pažu, hdyž žo wo złach na piży dowurěcżecz njemóżeſche. Bratſje, my cże ſnajemy! Wbohi, lěhy někak němſzy wjaſoriſch a by najradſcho knjeſej Bartej porokował, ſo ſchtyri rěcże rěczi. Sslepa ſawiſcz! Pódla pak ma njewſchědnu „mudru hłójczku“. Pomyßlcże žebi jenož, wolerjo: Tamny mudracżk je wußlědžił a wſchemu žwětej woſjewił, ſo žo w Draždžanſkim žejmje tola **němſki** jedna. Sa to žłuſcha jemu „kožana medalja“. Khiba ma ſchtó doſtojniſchi rjad!

Dale njeroſumi, ſchto politiſki program je. Hižo tydženje dołho knjes Bart žwój program roſkożuje. A nětko je hakle tamny wopytowaŕ (?) jeho ſhromadžiſnow ſa tym pſchiſchoł, ſo to ſ zyka žadyn njeje. Haj, tu móże žo ſ poknym prawom rjez: „O ſancta ſimplicitas!“ Wěſo Purlizowy a Pudorowy program to njeje a bycz njemóże. Hdy by nam ſ tym cżaprom pſchiſchoł, dha bychmy jemu pokaſali, hdże je cżěžła džěru woſtajił.

Tamny mudracżk njeroſumi, ſo chze kandidat wſchě worſchty luda ſaſtupowacz, khěžkarja tak derje kaž rycżerſkublerja, rjemjeßlnika a ſaſtojnika, džěłacżerja a bura. Wěſo wón ſamjelczi, **hdże** knjes Bart ras temu, ras druhemu po hubje rěczi. To je **namaßana łža.** Se łžěmi žo potajkim pſchecżiwo njemu džěła. To pak jenož ludžo bjeſe wſcheho žwědomnja, bjeſe wſcheje moralki a cżeſcże cżinja. A na tych dyrbjeli wolerjo poßłuchacz?

Liberalne duſche woßebje boli, ſo knjes Bart njeſchczuwa a ſo

jeho schulske stejischczo na kschesczanskej podlosy korjeni. Tajkeje ßo po liberalnych mudraczkach jenoż pschihodźi sa Rußow, Polakow, Czechow. Niz dha też sa Sserbow? Czi ßu tola tamny „narańschi czmowny dypk", kotryż chze liberalismus wotstronicz. Sserbja, hladajcze ßo jeho! Wón budże hewak nasch rowryjer. Jedyn je ßo skónczńje do jeho wosa sapschahnycz dak. Niz pak Sserb! Po wólbje, hdyż budże ßwjatoczńje pschepadnycz, budże jemu ßwitacz, schto ßu liberalni s nim sworali. Druhi namokwjeni kandidatoja běchu mudrischi. Woni njeležychu na lěp, kiž ßo jim k sahubje pschihotowasche wot strony, kotraž ßo ßwětka boji a jenoż w czmowym toczi kaž knot. Schtó „ßwobodne sjednoczenje sa Wólmanowu kandidaturu" je, nichtó njewě a też njeshoni. Podobnje ßo czinjesche w lěcze 1909 we 8. wólbnym wokrjeßu.

Psches „Bautz. Tagebl." rosschěrjene kolwrótnosczе, na psch., so pschi hospodarskich praschenjach mjes knjesom Bartom a sozialdemokratami żadyn rosdźěl njeje, ßo ßame ßudża. We ßwojim czaßu pißasche „B. T." wo Pudorowej shromadźisnje, so k. Buk, sozialdemokratiski kandidat, wuwjedźenjam rěcznika **niczo wažne napschecziwicz njemóże.** Tu macze bratrow!

Konserwatiwni wolerjo! Njedajcze ßo s tajkimi liberalnymi mucżenjemi samylicz. Wolcze muż pschi mużu 29. měrza knjesa Barta! Wón budże dźěłaczerski, burski a rjemjeßlniski staw najlěpje w sakskim ßejmje sastupowacz. Dajcze liberalnym wrónam krakacz. Prjedy tola njepschestanu, doniż saßkuženy plestyr na ßwój wulki pysk njedostanu. Pschihotujcze jón pschezo pomaku, ale tajki kußaty, so jim na wschě czaßy hubu stuli. Jedyn woleŕ.

K wólbam w 5. wokrjeßu! Liberalni bychu pscherady ßerbske pjeczeńki spóżerali. Każ ßo po Sserbach wupjeraju w pschihotach sa wólby do khěżorstwoweho ßejma, tak ßu ßebi nětko też sa sakski ßejm kandidata postajili. Schkoda tola, so nětk te „Wótczinske towarstwo" nimaju, kak by to tola nětkle pomhacz mohło! Haj, haj, pschezo pójcze, hdyż chze ßo wam tak wojowanja. Konserwatiwni Sserbja ßu hischcze wěriwi kschesczijenjo a njechadża niczo wjedźecz wo Waschim wosbożazym liberalismje. Sserbja ßo njedadżu sahoricz a to żenje sa Wasche khwalene Zwikowske thesy. A temu kandidatej, kiž budże je sastupowacz, njedudża żenje dacz ßwój khóß. Żenje! Sserbski kandidat a kandidat wěrjazych kschesczanow je a wostanje knjes Bart s Brěsynki. My wěmy, schto na nim mamy.

S Khróscziz. Sańdżenu njedżelu měješe nascha „Sserbska Pczólniza" derje wopytanu shromadźisnu. Knj. Wałda-Prawoczanski pschednoschowasche wo naschej czornej pczole. Wona je sa naschu krajinu najpschihódnischa. Dyrbimy ßo prózowacz, so ju saßo czistu dostanjemy. Knj. Kmjecz s Khróscziz pokraczowasche wo pschenalěczenju pczołow. Krucze ma ßo nětkle wobkedźbowacz, so ßo pczołkam wuske bydlenje da, so ßo derje a czopke wutyka, so ßo pczołkam tak bórsy hacz móżno, czerstwa piza da (zokor, żidschi hacz w nasymje, ale s mjedom směschany). Schtóż ma ßlabe ludy, njech je hromadże mjeta. Wjazy wużitka pschinjeße jedyn ßylny hacz 3 abo 4 ßlabe ludy. Pleßnjwe płasty a pleßnjwy měd ßu jara schkódne. To pczołki dostanu běżenje (rur). Knj. Kubasch s Khaßowa poda rezept psche tutu khorosez: Babyduschka abo lipowe kcżenje swari ßo s zokorom, temu trasch ßo też ličzka rożkoweho palenza doda. K tenu, schto ma ßo s tajkimi khorymi pczołami czinicz, rěczesche też hischcze knj. Czornak s Khróscziz. Pschichodna shromadźisna budże 25. t. m. w Radworju. (Hladaj nawěschtk). Pjatk 7. haprleje budże generalna shromadźisna w Khrósczizach.

Sserbszy wolerjo w Rakezach! Pokażcze ßo na rosßudnym dnju jako prawi Sserbja! Njedajcze ßo nihdy samylicz. Sserbska czesez ßebi to żada, so wolicze też do gmejnskeje rady Sserbow. Sserby je Bóh Sserbam dał! Wasche wólby ßu wam spowróczeli. Najbóle Waschich njepschecżelow to palesche, so běschcze Wy ßobu do gmejnskeje rady wuswolili **Jana Hofmana.** Tón je wschelakim Sserbowżraczkam, wotrodżenzam a liberalnym wot wěsteho czaßa ßem hischcze czerń we wocżomaj. Ale Wy pak, lubi Rakeczanszy Sserbja, Wy na tym wobstejcze, so dyrbi runje tónle dobry a ßwěrny Sserb do Waschеje rady. Wolcze muż pschi mużu saßo **Hofmana!** Dozyka dajcze Wasche khoßy ßerbskim mużam!

Se Stróże pola Rakez. Njedżeln 25. februara ßo s wulkim wobdźělenjom w Berganez hosczenzu 5. sakożeński ßwjedżeń tudomneho spěwarskeho towarstwa wotmě. Spěwy, s kotrychž ßerbski spěw „Nasche Sserbstwo s procha stawa" woßebje wusběhnjemy, wo wustojnosczi nascheho dirigenta ßwědczachu. Jara ßu ßo też żortne pschednoschki lubike. W krusche: „3 dny stwinskeho arresta" mjes druhim knjes A. N. rosumjesche, ßwoju rólu jako poßłużobnik mischtrsy pschedstajecz. Knjes P. M. ßebi wutroby pschitomnych s pschednoschkom ßerbskeje dwojohry „Khwalba mandżelstwa" doby. Wulku khwalbu też knjezna M. W. se ßerbskim spěwom „Pod běłej brěsyczku" żnějesche. Něschto zyle njewoczakane bě poßłucharjam k temule wjeczorej wobdźěłany dźiwadłowy kruch „Spěwarske towarstwo porjadnosez". W tymle krusche ßo pschitomnym podawki se żiwjenja ßobustawow na żortne waschnje pschedwjedźeja. Po tychle derje poradżenych poskiczenkach na reje smyßleni składnosez namakachu, s wuskoczнej nózku saskakowacz. —h.

Se Schczenzy. Pjatk psched tydżenjom popołdnju w 5 hodźinach s hródżow tudomneho sbytkneho kublerja Wěrika woheń wudyri, kotryż ßo też na domske khěżkarja Wuhlerja wupschestrě. Wobaj statokaj staj pola provinzialneho wohnjoweho towarstwa sawěsczenaj.

— (Pokupowanje wuhlatych leżomnosczow w Hornjej Kużizy.) Wulki dźěł hornjokużiskich nizinow, pod kotrymiż ßu torf abo wuhło namakali, ßu sjednoczeństwa pjenjeżnikow pokupike. Hdy pak sa wuhlom rycz sapoczńu, je hischcze jara njewěste. Skoro wschě leżomnosczе ßu s tym wuměnjenjom kupjene, so móże pjenjeżne towarstwo w kóżdym czaßu wot kupje wotstupicz, mjes tym so ßu dotalni wobßedżerjo leżomnosczow na kupne wucżinjenja swjasani. Podsemske wuhlowe a torfowe składy ßo wot Kulowa hacz blisko Niskeje wupschesczěraju. Też w Sakskej je ßo khětro wjele tajkich leżomnosczow pokupiło, tak w Jitku, Nowej Wßy pola Rakez, w Lipiczu, Hatku a Wjeßlu. Hdże bychu ßo wotebjerarjo namakali, hdy bychu wschudże w tychle stronach wuhlo ryli a briketty dźěłali? Małosuborniczanske jamy dyrbja ßo hižo prózowacz, so ßwoje briketty wotbywaju, a kak wulka konkurrenza by nastała, hdy by ßo skoro w kóżdej wßy wuhlowa jama wotewrika. Pjenjeżne towarstwa pak chzedża pjenjesy saßkużicz, jeli so pak po tym wobstejnosczе njebudża, potom budżemy dołho czakacz móz, prjedy hacz budża towarstwa kupjene leżomnosczе sa ßwoje wotpohlady wużiwacz.

Se Żitawy. S wulkej khwalbu tu na realnym gymnasiju abiturientne pruhowanje wobsta Beno Ssymank, ßyn kantora Ssymanka w Baczońu. Wón budże prawa studowacz.

S Lipska. Mjes tymi 27 studentami bohawucżenosczе, kiž ßu w tutych dnjach ßwoje kandidatne pruhowanje wobstali, ßu też 3 Sserbjo, k. Bożidar Kapleŕ s Budyschina, k. Kurt Handrik s Rudeje a k. Gusta Krawz s Bukojny.

S Wojerez. Tudomny khěżeŕ Běły je ßebi s lońscheho lenidka huß jenu wobkhowak, kotraż ßo jemu ßwojeje wulkosczе a ßylnosczе dla gansor bycz sdasche. Jejny wobßedżeŕ pak bě ßo mylił; pschetoż hußyza je tele dny jene jejo snjeßka. Ale kajke bě to jejo! Wono bě něhdże 5 zentimetrow dołhe a 450 grammow ważesche. Hischcze bóle ßo dźiwachu, hdyż běchu jejo swarili a wocżinili. W jeju bě mjenujzy hischcze druhe dospołne jejo se schkorpawu, bělkom a czornikom.

S Wojerez. (Wobhladanje kobłow.) Sańdżenu ßobotu popołdnju w 2 hodźinomaj bě na tudomnym torhoschczu pod wodżenjom komornika s Löbensteina-Łasowskeho wobhladanje kobłow. Jich ßo 46 pschedwjedże, kotreż ßo wschě mytowachu. Gmejnski pschedstejicżeŕ Pjeczik, wulki sahrodnik Matěj Nowak, wobaj dwaj se Spal, pollenk Jurij Rychtaŕ s Czorneho Khołmza a gmejnski pschedstejicżeŕ Měrsch s Němzow 1. myto dostachu, to rěka, połne sarunanje khóstow po 15 hriwnach sa pschipuschczenje kobłow k kralowskim srěbzam, 31 wobßedżerjow 2. myto po 10 hriwnach a 10 wobßedżerjow 3. myto po 3 hriwnach dosta.

Se Shorjelza. Ssobotu w nozy je ßo tudomna ßukelnja Lehmanna a Aßmya wotpalika. Woheń je ßo sakożił. Płomjenja na dobo na něktorych městnach w tkajerni wudyrichu. Woheń, kotryż wjele zyroby namaka, ßo jara rucże rosschěri. Maschinownja ßo se saßypnjenjom jenych ßwißlow wupuszi.

S Czorneho Khołmza. Ssobotu ßu w kralowskej holi w 344. sahonje pschi Njedźichowskim schoßeju w czertowym kucze něhdże 45 lět stare mużske czełko s rysymi włoßami a rědkej czerwjeńkojtej brodu namakali. Wono bě czełnahe; w bliskosczi dźěłaczerska koschla s běłymi a czerwjenymi ßmużkami leżesche, druha drasta njeje ßo namakała. Myßla ßebi, so je zusy, kotrehoż ßu pjecża prjedy widżeli, pjany do hole pschischoł a měnjo, so je we kożu, ßo wußlěkał a ßo na semju lehnył. Dalsche powjesczе wo woßobje morweho Czornokholmczanske sarjadnistwo pschijimuje.

S Radschowka pola Krjebje. Każ je ßo hižo pißało je psched krótkim 8 wjetschich wobßedżerjow w Radschowku s jenym agentom s Wojerez wucżinjenja wobsamkło, po kotrychž ßo woni na

to swjasaju, so sa cžaß dweju lět ßwoje leżomnoscże sa 400 hriwnow po kórzu wotstupja. Hižo wot wjeke njedżel tu sa brunizu wjercża, a wunoschk je wurjadnje dobry. Tři abo ßydom metrow pod seminym swjerchom ßo hižo rjana bruniza namaka. Wona 20 hacż 35 metrow tolsta leži. W zykej Hornjej Łużizy je mało tak pschihódnych wuhlowych składow. Dokelż leżomnoscże jara pschihodnje pschi Kohlfurtsko-Falkenbergskej zeleśnizy leża, drje ßo dżěło bórsy spoczżnje, tak bórsy hacż ßo pschihodni pschedemsacżelio namakaju. Wuhlo ßo hacż do Woleschnizy cżehnje a ßnadż też w pschimjesowazej Bartskej holi leži. — Někotři wobßedżerjo w Radschowku, kotřiż njejßu pschedali abo wucżinjenja podpißali, móża nětkole hižo 500 abo 600 hriwnow po jutru dostacż, tola jeli so by ßo wuhlowa jama wotewrika, ßnadż jim hacż do 1500 hriwnow po jutrje saplocża, dokelż woni mjes hižo pschedatymi leżomnoscżemi leża. Hłowna wěż pak je, so ßo nětko pjenjeżnizy namakaju, kotřiż dżěło pschewosmu.

S Czerniska. Towarstwo, kotreż je hižo w Radschowku sa wuhlom wjercżecż dało, budże też w tudomnych stronach sa wuhlom pytacż. W Radschowku wuhlo s městnami 20 metrow tolsto leži a je jenoż s tśiomi abo pjecżimi metrami semje pschikryte.

S Běleje Wody. Tudomny schkleńczeŕnik Khrystian Mudra, kotryż bě do njelubeje skórżby saschmatany, je ßo njejabzy shubił. Sańdżenu ßobotu dyrbjesche ßo wón w termiji na Mużakowskim ßudnistwje pschesłyschecż. Wón pak njebě pschischoł a bě ßo piatk s Běleje Wody shubił. Sa shubjenym s polizajskim pßom pytajo jeho njedżelu popołdnju w holi pschi Shorjelsko-Barlinskej żelesnizy sa jedyn schtom wobwěßnjeneho namakachu.

Wußudzenja.

Khostanska komora. Loni 3. oktobra bě ßo namjesny hat pola Komorowa, Rakeczanskemu knjejstwu ßkuschazy, s dżěła wotpuschcził. We wodże pola sastawy ßo s kharpami a druhimi rybami mjerwjesche. Ssebi myßlo, so paduschi tule stkadnoscż wużija, bě knjeżi rybaski mischtr hatnemu strażnikej a pjecżom dżěłacżerjam porucził, hat w nozy strażowacż. Wjeczor wokoło 1/2 10 hodżin hatny strażnik dweju mużow k hatej pschińcż widżesche. Jedyn s njeju do hata salěsy a se ßakom ryby kojesche. Strażnik na njeho sawoła: „Ruzy prjecż!“ a s dobom se ßwojeje tśelby wutsěli, so by s tym strażowazym dżěłacżerjam powjesć dał. Muż w hacże ßo w scżinje shubi a njesnósnaty cżekny. Nasajtra na tamnym městnje w hacże ßak se żerdżu namakachu. Na żiwnoscżerja J. Schudaka w Komorowje, kotryż je dla kradnjenja rybow hižom khostany, tukachu, so je wón muż był, kotryż je tamny wjeczor w namjesnym hacże ryby kojił. Nießwacżidliski żandarm teho dla Schudakowy dom pschepyta. Pschi tym nowy ßak namaka, kotryż mějesche runje tak wulke wócżka każ tamny, kotryż bě ßo w hacże namakał. Schudaka sajachu, tola jeho sa někotre dny saßo puschczichu. Mjes tym so wón w pschepytanju ßedżesche, je pjecża jeho żona powjedała, so je jejny muż husto se ßußodom Běłuschom wjeczor wuschoł, a so je wona jeju warnowała, do zusych rybow khodżicż. Ras je jejny muż jeneho kharpa ßobu pschinjeßł a prajił, so je wón se schulskeho hata, kotryż je ßebi Nowak wotnajał. Nowak dżě też ryby kradnje, schulsti hat pak je połny trawy, so ßo tam cżeżko ryby koja. Běłusch móżesche dopokasacż, so je 3. oktobra s pjekarjom Nakonzom s Komorowa na kermuschi w Halschtrowje był. Schudaka pak kawnisti ßud w Budyschinje k jastwu na 2 njedżeli saßudźi. Schudak ßo pschecżiwo wußudej powoła. Dla pschesłyschenja dalschich ßwědkow ßo jednanje wotstorcżi.

× Loni 10. dezembra w nozy běchu ßo s hadlerjow knjeżeho dwora we Łnsku pola Pomorz karpy a liny, něhdże 40 hriwnow hódne, kradnyke. Jako paduchow żandarm cżeladnika Frenzela a wojnarja Hommela, kotrajż pola Bimmricha we Wósborku bydleschtaj, wußlédżi. Sawnisti ßud Hommela k jastwu na 6 měßazow a Frenzela na 2 měßazaj saßudźi. Bimmrich a jeho żona ßo dla polěkowanja po 10 hriwnach pjenjeżneho khostanja saßudźischtaj. S kradnjenoch rybow bě Frenzej jeneho karpa a někotre liny domownikej Hanczej w „radnej pinzy“ we Wósborku darił. Tón ßo sa to pola njeho s někotrymi schkleńczkami palenza wotnamka. Hanczo ßo pschekhowanja dla k 1 dnjej jastwa a k 5 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźi. Se ßwojim powołanjom pschecżiwo wußudej wón jenoż dozpi, so ßo jemu pjenjeżne khostanje spuschczi.

Přilopk.

* (Pschekschiwjeł cżekny ł.) Pokkadnik wojeŕskeho towarstwa „Honjerjo a tśelzy“ w Draždżanach, kotryż je 20 lět ßwoje sastojństwo porjadnje wjedł, je cżekny ł, 4000 hriwnow pschekschiwischi. Poßledni cżaß bě wón ßkużbu shubił a w nusy pokkadnizu wojeŕskeho towarstwa wuprósnił.

* (Sso satepił.) Na hacżenju Hofmannez hata w Nowym Gersdorfje namakachu pschewoblek, kłobuk a pschedeschczńik Maxa Glathy s Gersdorfa. Hakle popołdnju jeho morwe cżěło namakachu.

* (Hewjerjo saraże ni.) Padaze wuhlowe kruchi w Glinizu w Schlesyskej hewjerja sarasychu. Na to waschnje w druhich podkopkach „Konkordia“ dwaj stupnikaj (steiger) żiwjenje shubischtaj. W tśeczich podkopkach „Neunhof“ bu hórnik saßypnjeny.

* W Glinizy wotkrychu organisowane towarstwo, kotreż mějesche tón nadawk wopacżnje pschißahacż. 30 ßobustawow mějesche to sa ßwoje powołanje a dżěło, s kotrymż ßebi khléb saßkużachu. Snamjo njewěry a liwkoscże.

* (Rubjeżnizy w zyrkwi.) Do zyrkwje w Höckendorfje pola Kinsbórka ßu ßo rubjeżnizy dobyli a někotre drohotne ßwěcżniki a s jeneje tyßu, kotruż rospacżichu, pjenjesy kradnyli.

* (Automobil ßo spalił.) Wutoru je ßo blisko Meerana w Sakskej jedyn automobil na drósy wynka spalił.

* (Sso satśělił.) W Zitawje je ßebi serżant Henka tudomneho połka cżo. 102 se ßlepej patronu do rta tśelił a je duzy na pschenjeßenju do lazareta wumrjeł. Każ je ßo wukopako, mějesche żeńtwy dla sadżěwki pschewinycż a je teho dla ßwoju ßkużbu sanjerodżał, tak so dyrbjachu jeho napominacż a ßwarjecż.

* (Spytał s kłódy cżeknycż.) Hakle 15lětny Khorla Kaczka s Kunnersdorfa, kiż bě spytaneho rubjeżneho mordarstwa dla sajaty, je w Zwikowje w Cżechach hižo druhi krócż ßo s jastwa wudobywał, ale podarmo.

* W Hornjej Wódrjeńzy je ßebi ßydomnacżelětna ßkużobna holza Mina Hajnzez żiwjenje wsaka s tym, so je jěd do ßo ßrěbaka. Pschi jeje cżěle bleschku lysola namakachu. Każ ßo powjeda, je wona něschto małeho skucżika, cżehożdla je ßo mjelczo s domu ßwojeho knjesa wotßaliła.

* (S pistolu ßo sranił.) 12lětny hólczez Lorenz w Kamjenizy w Cżechach s pistoliju hrajkasche, pschi cżimż jemu kulka wokoło żołdka do cżěła sajędże a brjuchowu kóżku pscherasy. Dwěluja, hacż hólz żiwy wostanje.

* (Boßy na wyßoku horu) Na krótki cżaß wo wßy Hołbinje pola Zitawy pschebywazy knjes s Draždżan je sa 50 mjenschinow we hłubokim ßněhu boßy hacż na horu Hochwald dóschoł. Wón bě ßo na to swjasał s wjetu. Wón je ju dobył bjese wscheje schkody na strowocżi.

* (Njesboże na żelesnizy.) Na staziji Debalczewo pola Myßlowiz tworowy a ludżazy cżah do hromady praßnyschtaj. Jednacże wożobow bu cżeżko ranjenych, wóßomnacże wosow dospołnje rosmjeczenych.

* (Skóstniske dżěcżi.) W Friedlandże w Mecklenburgskej je ßo hrósbny njeskutk stał. Ssydomlětny ßyn dżěłacżerja Wotanskeho bě ßo sańdżene lěto w juniju do schule duzy bjes ßlěda shubił. Bórsy po tym hólzowe cżěło s wody wucżahnychu a powschitkownje ßebi myßlachu, so je wón do wody padnył. Nětko pak je ßo wukopako, so ßu někotři starschi hólzy se wßy Wotanskez hólza do wody storcżili. Hdyż je hólz na swjerch wody pschischoł a wo pomoz wołał, ßu jeho pschezo saßo podnórili, hacż je ßo skónczńje na tajke waschnje tepił.

* (Byk cżłowjeka saschtapił.) W Nacharingenje pschi luxemburgskej mjesy je jedyn byk ratarja Triptena na dobo nadpadnył a s rohomaj saschtapił. Njesbożowny krótki cżaß po tym wumrje. Njembre skocżo też ratarjowju dweju ßynow a jeneho němskeho cżeladnika, kotřiż na pomoz pschibężachu, teho runja cżeżko srani. Cżeladnikowe sranjenje je ßmjercż straschne.

* (Sswißle ßo saßypke.) W Opolnje w Schlesyskej ßu ßo pschi wottorhanju jeneje brózńje ßwißle saßypke a tři woßoby pod ßobu sahrjebake. Dwaj dżěłacżerjej staj ßo sarasyłoj a jedyn je ßo ßmjercż straschnje sranił.

* (Wjelki holzu skußali.) W Braile w Rumunskej pjatk dwaj wjelkaj psches lodowe schkrjuty dunajskeje rěki k brjohej pschińdżeschtaj a pjatnacżelětnu holzu nadpadnyschtaj, kotruż żałoßnje skußaschtaj. Na holzyne kschiki ludźo pschikběżachu, kotřiż wjelki satsělichu. Holza je na ßwoje żałoßne sranjenja wumrjeła.

* (Kónz jeneho hońtwarja.) S połodnja Chartuma w Sudanskej w Afriży je awstriski pucżowaŕ Oberländer na hońtwje sa dżiwymi bykami ßmjercż namakał. Jedyn byk, kotrehoż bě wón tśelił, tola jenoż sranił, jeho na rohaj schtapi a s tajkim wotmachom wo semju rěsny, so bě hnydom morwy.

* (Mordaŕstwo a ßmomordaŕstwo.) W Toulu w Franzowskej je hejtmana Lereuxa jeho luba, pinczniza Vega, satšélika. Holza potom ßama do ßebje tšéli a ßo ßmjertnje srani.

* (Krwawne bědźenje s rubjeżnikami.) Schtyrjo rubjeżnizy, kotsíž běchu s ruskeje Pólskeje psches Wißku do Pósnańskeje czekli, tam jeneho skótneho wikowarja morichu, jeneho druheho sranichu a tsećeho wurubichu. Żandarmojo ßo sa nimi puschćichu, pschi czimž jeneho żandarma czežko sranichu. Mjes tym so rubjeżnizy czékajo psches Wißku plowachu, żandarmojo wschitkich schtyrjoch satšélichu.

* (Rubjeżnistwo na amerikanskich żelesnizach.) Sababjenaj a derje wobrónjenaj rubjeżnikaj wutoru wjeczor spěschny czah pola St. Louisa sadżerżeschtaj, sebraschtaj pjenjesy a pjenjes hódne wěży, kotrež móżeschtaj rucże namakacź, a potom czeknyschtaj. Wonaj staj pjecża wscho hromadźe jenož psches 4000 hriwnow rubikoj.

Awkzija.

Dokelž ßwoje uajeństwo wotedam, rospschedawam

na ryczerkuble w Schunowje pola Rózanta

(s boka Rakeczansko-Budyschskeje żelesnizy)

wutoru 14. měrza t. l. wot dopołdnja 10 hodźin

3 dobre konje sa lohke a czežke dźěło, tohorunja wschón **hospodarski grat:**

10 hospodarskich wosow,
2 mlolowaj wosaj,
1 nimale nowy **hońtwinski wós,**
2 schlepy a
1 deslowane ßanje,
1 běrnowy wuhrjebowak,
1 běrnowy wubjerak,
1 schěroki wußywaŕ,
1 rěsak sa ßyklanje s geplom,
1 rěsak sa selenu pizu,
1 rěsak sa rěpu,
1 ßynowy wobrocźak (widlaty),
1 tigrate hrabje,
1 skótnu wahu,
1 tsidźelatu wahu,
1 żitowy wuczisczowak,
1 klepotawu,
1 łuczne bróny,
10 rólnych pluhow,
2 wobwjerkow. pluhaj, wjele bronow a **grymarjow,**
3 pory rolneho gratu,
3 pory kniezskeho gratu,
1 juchowy ßud,
6 łožow,
6 poßleschezow

a **wschelaku druhu domjazu** a **hospodarsku nadobu.**

☛ **Konje** budźa ßo w **12** hodźinach pschedawacź.

M. Czéßla-Zimmermann, najeńk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. měrza t. l. ma ßo na **Bukowskim** a **Drobjanskim** rewěrje

120 tolstych khójnowych hromadow,
1 rm **khójnowych schczépow,**
40 = = **kuluchow**

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja $^1/_2$10 hodźin w schczerkowej jamje pschi Łupjansko-Pßowjanskim puczu a w 1 hodź. w Drobach pola Vorgela.

W Minakale, 7. měrza 1911. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. měrza 1911 ma ßo na **Njeßwaczidliskim** majoratnym hajnistim rewěrje scźěhowoze

palne drjewo

w lěßu sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

10 rm **liscz. a jehl. schczépow,**
100 = **liscźowych kukuchow,**
70 = **jehlinowch halosow,**
10 stotnjow jehlinowych walczkow,
80 rm **jehlinowych walczkow,**
130 liscz. a jehl. dołhich hromadow,
40 rm **pjenkow,**

w drjewischczu 10. wotdźělenja a jenotliwje w 10., 11., 13., 15., 19. a 43. wotdźělenju.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi hospodarskej ßmusy mjes 18. a 21. wotdźělenjom.

Hrabinske hajnistwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Najlěpschi schlesynski = ruski = schtyrski

czerwjeny dźeczel

bjes židy,

najlěpschi schlesynski

běły dźeczel,

najlěpschi schwedski

dźeczel,

žołty dźeczel — inkarnat-dźeczel,

najlěpschu, woprawnu jendźelsku a italsku

rajsku trawu, mjedowu trawu,

trawowe ßymjenja

sa włóżne a ßuche łuki,

najlěpschu

timothejowu,

měschenja sa swěrinsku sahrodu, seradellu, wußywny hroch a woku,

woprawne

Eckendorfske a **Oberndorfske**

runklizowe ßymjo

kaž tež wschě druźiny

pólnych a sahrodnych ßymjenjow,

Drażdźanske

ßadźenske zyble

atd. porucza

H. Lolck

pschi mjaßowym torhoschczu.

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Drjewowa awkzija

pónđelu 13. měrza dop. w 9 hodź. na Pěskeczanskim hajnistim rewěrje. Shromadźisna w drjewischczu pola wowczerńje.

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Kreosch,
hudniski aktuar św. ßinżby
pschi nowych hrjebjach 5
Aßarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißko 177. —
Wischeßadźowanje leżomnosczow.

Zuse suby,

☛ **plombowanje**

w khmanym wuwjedźenju.
Suby do stota ßadźene.
schtapacze na suby, krony.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, wjedy na theaterskej haßy.

„Skhonwichi na saßaku

wumpjeru,

mam po nałożenju 1 kusk **Zuckerowcho patent. lekarskeho mydła** zyle czište wobliczo. Wasche mydło czaß żiwjenja trjebam. O. K.“ Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mjła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kuchaŕki, swinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrtiowni knjesa Heinr. Mohra.

Sslużobnu holzu,
pilnu a swólniwu, k 1. haprleji pyta **Emil Stephan** w Budyschinje na ßerbskich hrjebjach 34.

Sserbski hólz, kotryž chze **knihiczischczerstwo** derje nawuknycź, namaka k 1. haprl. dobru wuczbu pola
A. Lapsticha we Wojerezach.
☛ Wuczbny pjenjes nima ßo płaczicź. ☚

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże

ßwjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Kheža

cžišło 20 w Jaßenzy pola Njeßwacžidła se sahrodu, 1470 hriwnami mopalneje kaßy je bjes wumjenka dla wobßedžerjowego wumrjecża hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola krawskego mischtra **Jeschki** w Khróscžizach cžišło 25 shonicz.

Kheža

se sahrodu w Hrodžischczu pola Wósborka pschi niskim napłaczenju sa kóždu ßo pschihodžazu płaczisnu pschedam. Wona ßo jako wotpocžink hodži.

Jurij Dietze w Rěcžizy
(Rietschen O.-L.)

Kheža

se 4 kórzami dobreho pola a wulkej ßadowej sahrodu je w Nowych Porschizach cžišło 11 na pschedań. Dalsche je shonicz na snutskownej lawskej haßy 3 pola Ritschera.

Kheža cžišło 1 we Wujeżku pod Cžornym Bohom s $3^3/_4$ kórzom pola a łuki a s twjerdym krywom je na pschedań.

Kheža

cžišło 16 w Nowych Boranezach se ßadženskej a ßadowej sahrodu je pscheměnjenja dla hnydom na pschenajecże. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja shonicz.

Kheža se 4 kórzami pola a ßadowej sahrodu je w Nowych Bóschizach pola Njeßwacžidła na pschedań. Dalsche je shonicz na snutskownej lawskej haßy 3 pola Ritschera.

Kheža cžišło 3 w Praskowje p. Hodžija je na pschedań. Dalsche je shonicz pola Gustava Rencża w Praskowje abo pola Hermanna Nowaka w Kocžizy.

Mužaze schaty

ßo płokaju a ßo platuja na snutskownej lawskej haßy 6 po 2 shod. w sadnjej khěži.

Wólbna shromadžisna

w Krapowje.

Njedželu 12. měrza popołdnju $^1/_2$4 hodžin

ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejiczer
Ernst Bart s Brěsynki

w tamnischim hosczenzu wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.

Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadžisny pscheprosczeja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Wutoru 14. měrza wjeczor $^1/_2$7 hodžin budże knjes Bart w hosczenzu w **Bórku, schtwórtk 16. měrza** wjeczor $^1/_2$7 hodžin w **Porschizach** a **njedželu 19. měrza** popołdnju $^1/_2$3 hodžin we **Wodowej** rěczecz.

Do Lipicza!

Ssobotu 11. měrza a sczěhowaze dny:

Wulke toczenje kóskopiwa

(Draždżanske skalnopinzyne kóskopiwo).

Njedželu 12. měrza: reje.

Jenoż s nowinami ßo pscheproschuje.

Pschecželnje pscheproschujetaj

A. Kuchar a mandželska.

Dobrowólne pscheßadžowanje žiwnosczе.

Rjana žiwnosczˊ s wunoschnej wulkej ßadowej sahrodu, s pschimjesowazej łuku a dobrymi džecželowymi polemi, wscho w jenym sahonje wokoło twarjenjow, s twarjenjemi w dobrym rjedże ma ßo pscheměnjenja dla bjes hypothekow a cžežow

wutoru 14. měrza 1911, dopołdnja wot 10—12 hodžin

na městnje ßamym s pschihódnymi wuměnjemi na pscheßadžowanje pschedawacz. Taxa 3600 hriwnow, pokoja ma ßo napłaczicz. Twarjenjowa wopalna kaßa 3100 hriwnow. Na kupjenje smyßleni móża ßebi žiwnosczˊ w kóždym cžaßu wobhladacz. Dżeń prjedy, póndželu 13. měrza, budża ßo džecželowe pola a łuki po sahonach pschedawacz.

Wobßedžer w Manjowje cžišło 9
pola Delnjeho Wujesda.

Serbska Pczólniza.

Ssobotu 25. měrza, na ßwj. Marje pschisjewj., pop. w 4 hodž. je w **Radworcu** pola Domaniz

shromadžisna.

Porjad: 1. Pschednoschk wo pschenalětnjenju pczołkow. 2. Rosmołwa. 3. Sdžělenja.

Bohaty wopyt wocžakuje

pschedßydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedželu 19. nalětnika** pop. w 4 hodžinach posedženje. Knjez farař Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdželenje prosy

předsydstwo.

W Njesdaschczach je **khěža** cžišło 8 na pschedań. Dalsche je shonicz w Druzkezach cžišło 15.

Duchownje wobdarjeny **hólz,** kotryż chze **knihicziischczerstwo** nawuknycz, móże jutry jako

wucžobnik

sastupicz

w **Ssmolerjez knihicziischczerni.**

Molerski wucžobnik

ßo k jutram pyta na kotolskej haßy 4.

Pachola

18—19 létneho, k jesdženju s 1 konjom, pschi rjanej msdże pyta **Jan Schołta,** wuhlowa pschedawarnja w Budestezach.

Dżełaczerstu ßwójbu

k 1. haprleji abo meji pyta **K. Hermann** w Tšelanach cžo. 5.

3-rodne
dżełaczerske ßwójby

hnydom abo posdžischo pyta

kubleŕ **Graff**
w Tšelanach cžo. 4.

Woženjeny
prěni pohoncz

kotryż s kuczu jesdžicz a rolu dżełacz rosumi, ßkužbu namaka

na **knjezim dworje w Sarěczu**
pola Małeho Wjelkowa.

Knježi pohoncz,

kotryż dyrbi lohke rólne dżełko pschewsacz, ßo k 1. haprleji 1911 pyta.

Sso samolwicz na ryczerkuble w Niederfriedersdorf p. Neusalza-Spremberg.

Hosposa

30—40 lět stara se samoženjom ßo na jenu žiwnosczˊ blisko Budyschinja pyta. Zeńtwa njeje wusamknjena. Posdžiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin w liscze s napißmom 16 wotedacz.

(K temu cžišku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 10 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. měrza 1911.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slotnych wikach.

6. měrza 1911.

Placišny po zentnarja w hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Živa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	44—47	84—88
franzowske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—43	78 83
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	34—39	71—77
4. žnadnje pizowane lózdeje starosty	29—33	63 –70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40 – 44	72—77
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	36—39	68—71
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	31—35	62 67
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	26 30	57—61
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50—56
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46—48	79 81
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41—45	72 –78
3. žnadnje pizowane	34 40	65 71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—53	78—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	46—47	62 63
2. mjaßne	43 45	59 – 61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40 42	57—58

Placišna žitow a produktow.

Žitowy kowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 4. měrza 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 9. měrza 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	9	40	9	80
„ . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowe	9	—	9	28	9	—	9	25
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	7	—	7	50	7	—	7	15
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, . . .	7	70	8	20	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka . . .	15	50	16	50	19	—	20	—
Běrny	2	50	2	80	2	40	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	70
Pschenična muka 50 „	10	—	19	—	14	—	17	—
Rjana muka . . 50 „	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno . . 50 „	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssłoma . . 100 „	4	—	4	17	3	65	4	30
Proßata 306 schtuk, schtuka	17	—	32	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	50	5	—	5	40
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	—	5	80
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 25 np. hacz 9 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., ječmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyšinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 52 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 65 np. hacz 12 hr. 04 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

9. měrza 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 50 np., ječmjeń wot 7 hr. 40 np., hacz 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacz 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) – hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacz 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 10. měrza: Mokre.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Reminiscere rano w 7 hodžinach duchowny Tischer němsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farat Räda němske a w 10 hodžinach žerbske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodžinach farat Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa snutskowne missionstwo.

Wěrowani:

S **druhich wozadow:** Max Nowak, dźěłaćer w Čzetwjenych Noßlizach, s Emmu Marju Hanczez w Nowych Spytezach. — Jan Pawoł Měrk, dźěłaćer w Ssulschezach, s Hanu Bertu Kubizez tam. — Ernst August Wiczas, dźěłaćer we Wurizach, s Marju Ernestinu Schołcźiz we Wuježku.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Reinhold Arno, Pawoła Reinholda Paula, želesnistego dźěłaćerja w Budyschinje ž. (w Hněwžezach žo narodźił.) Erich Pawoł, Hendricha Geißlera, dźěłaćerja w Katarjezach, ž. — Hans Gerhard, Handrija Hockera, kopornistego dźěłaćerja na Židowje, ž. — Max Jan, Jana Junkera, fabrikarja na Židowje, ž. — Margaretha Kätha, Jana Augusta Wrobla, pomozneho želesnistego wothladarja w Sčzijezach, dź. — Martha Hilžbjeta, Jana Ernsta Freunda, skakarja we Wurizach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł, Michała Winklera, dźěłaćerja w Budyschinje, ž. — Jan, Willy Adlera, molerja w Budyschinje, ž.

S **druhich wozadow:** Elsa Frieda a Hana Ella, Bjedricha Božidara Schuberta, maschinskeho wjednika w Sklónkezach, dwójn. dź. — Jan Herbert, njemandź. ž. w Běłych Noßlizach. — Ernst Pawoł, Alwina Roberta Göbela, pohonca w Druzkezach, ž. — Berta Erna, Jana Ernsta Kißala, fabrikskeho dźěłaćerja we Warnoczizach, dź. — Martha, Jana Pawoła Winklera, žiwnoscerja w Rakezach, dź. — Olga Frieda, Jana Nowaka, kublerja w Hermanezach n. Spr., dź. — Khorla August, Augusta Panascha, khěžerja a gmejnskeho pschedstejiczerja w Hermanezach n. Spr., ž. — Johanna Elfrieda, Gustawa Ferdinanda Hauffy, khěžerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Richard Pawoł, Jana Augusta Schtody, tyschefskeho mischtra we Wulkej Dubrawje, ž. — Fryz Helmuth, Pawoła Wylema Biesela, gratmischtra we Lomsku p. Minakala, ž. — Elsa Erna, Wylema Neuendorfa, fabrikskeho dźěłaćerja w Adolfskej Hěcze, dź. — Jurij Waltat, Kurta Alfreda Schustera, pożłužobnika w laboratoriju w Pomorzach, ž. — Ernst Erich, Ernsta Gustawa Reiniga, žiwnoscerja we Wuježku, ž. — Ernst Marczin, Augusta Hermanna Regmanna, khěžerja w Mjeschizach, ž. — Pawoł August, Hermanna Pawoła Mikana, wužiwarja žiwnoscze w Porschizach, ž. — Hana Berta, Jana Ernsta Czabrana, wužiwarja kubla w Porschizach, ž. — Martha Hedwig, njemandź. dź. w Klukschu. — Johanan Erna fabrikskeho dźěłaćerja Michalka w Stróži p. Barta, dź. — Johanna Elisabeth, njemandź. dź. w Barcze. — Ernst Kurt, Janka Ernsta Stangi, žiwnoscerja we Wichowach, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze:** 26. dźeń februara: Jan Hensel, wotrocžk w Hněwžezach, 56 l. 8 m. (žo tepił.) — 3. Ernst Kurt, njemandź. ž. pod hrodom, 5 d. — Johanna Martha, Khorle Augusta Hensela, želesnistego wothladarja pod hrodom, dwójnistke dź., 20 d. — Madlena Kocžez, dostawarka invalidneje renty we Wulkim Wjelkowje, 58 l. 11 m. 15 d. — August Hendrich Rencž, s Hrubjelczíz, cžěžele tu, 33 l. 11 d († w měschczańskej hojetni, khował žo na Michalskim pohrjebnischczu). — 6. Hana Marja Jurkez, zigarydźěłarka na Židowje, 35 l 2 m. 12 d. — Frieda Elsa, njemandź. dź. w Nowych Małžezach, 5 m. 19 d.

W **katholskej wozadze:** Marija, Jana Riedla, dźěłaćerja w Budyschinje, mandželska, 64 l. 2 m. 28 d.

S **druhich wozadow:** Pětr Kral, kubler w Kobjelni, 76 l. 10 m. 7 dn. — Jurij August Pětschka, wumjeńkat w Bóscherizach, 72 l. 7 m. 8 dn. — Pawoł Hermann, Jana Augusta Sturma, cžěžele w Rakezach, 8 m. 3 d. — Khrystof Winczа, wumjeńkat we Wadezach, 70 l. 11 m. — Ernst Mikela, wobydlet w Krakezach, 56 l. 2 m. 2 dn.

Zyrkwinske powjesćze s Hodžija.

Njedželu Reminiscere smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farat Kschižan žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. Popoldnju 2 hodž. budże katechismußowa wuczba sa žerbsku žónsku mlodžinu.

Pokutnu žrjedu smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farat Kschižan žerbske a w 10 hodžin němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta sa snutskowne mißionstwo składowacź. Popoldnju 4 hodž. budże němska spowjedź.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedželu Reminiscere smeje farat Domaschka rano ½8 hodžin němsku spowjedź, duchowny Bójz dopoldnja ½9 hodžin němske a w 10 hodžinach žerbske předowanje. Popoldnju smeje tschescžijanske towarstwo mužskeje mlodoscze swoju shromadźiznu w paczetskej jstwi.

Pokutny dźeń smeje duchowny Bójz rano ½8 hodžin žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopoldnja ½9 hodž. žerbske a w 10 hodžinach němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa snutskomne mißionstwo sběra. Popoldnju 5 hodžin smeje duchowny Bójz němsku spowjedź.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoscžow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudźělanje kupjow a liscžinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych dźělow. Sehnawanje pjenjeżnych žadankow.
— Rěčzu tež serbski. —

Czerstwy a wuschkrjeny
łój
jara tunjo pschedawa
Richard Lunze na bohatej haßy.

Poruczam wubjerne
murjerske a tšěschne zyhele, drainěrowaze roły atd.
Albert Krause,
parna zyhelnicza w Měrkowje.
Telefon: Khróst-Lomsk cžißko 17.

Seradellu
a
trawowe ßymjo
vorucza Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacže khamorowych kascheźikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.)

Triumf němskeje cžrijoweje industrije je

Salamanderske wobuće.

Najlěpscha schkórnja na dróhu sa muzßkich a
najwoßebnischa salonowa schkórnja žónske po snatych
najkhmańscha uniformska schkórnja tunich jenotnych
najtwjerdscha hońtwinska schkórnja płacžisnach.

Konfirmandske schkórnje
s najlěpscheje koże, derje poßowaze a modne
po 4³⁵, 5⁷⁵, 7⁶⁰, 8⁵⁰, 9⁵⁰, 10⁵⁰.

Dźěcžaze stupnje
w najwjetschim wubjerku po najtuńschich płacžisnach.

Shorjelska črijowa pschedawarnja
Telefon 467. **w Budyschinje** na bohatej haßy 7.

Konfirmandske kłobuki.

Nowoscže muzazych a hólczazych **klobukow** kaž **mězow** wschěch płacžisnow tunjo.
Futrowna potrjeba
schulerskich mězow
wschěch schulow najlěpscheho wuwjedźenja.
C. E. Rinke
na bohatej haßy 5.

Kreuzstern MAGGI's Bouillon-Würfel zu 5 Pfg

Schtóž je pscheczel dobrych poliwkow, trjebaj **Maggiowe poliwki** w kóstkach po 10 pjenjezkach na 2—3 talerje poliwki. Jenoż s wodu sa krótki czaß swaricž. Pschezo czerstwe we wschelakich druzinach dostacž pola **Arthura Wendlera,** kolonialne twory na Bismarkskej drósy 10.

Visitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihicžischczernja.**

Skladnostna kup.

Dźělbu rukawatych lazow
poruczam po poniżenych płacžisnach, so bych je wotbył.
A. E. Werner
na serbskej haßy 8.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

na ßerbskej haßy 4. Telefon 449.

K konfirmaziji:

saczne remontoirske czaßniki

prěnjoklaßne wudźěłki,

czaßnikowe rjeczaßy

ſ woprawneho ſłoteho dubla abo běłeho metalla, ff. saniklowane.

— Kavalěrske rjeczaßy —

pschipowschaki — krawattowe jehły — medaillony — manschettowe knefle — tykowe a khornarjowe knefle — chemisettowe knefle atd. —

Najpoßlednische nowoscże. — Bohaty wubjerk.

— Debjeńki —

Kraßne nowoscże **broschow, nawuschnizow, wokoloschijazych rjeczaßow, medaillonow, wutrobow, kschiżikow, pschipowschakow, narucznizow, pjerschczenjow** atd. ſ woprawneho ſłoteho doubla, woprawneho ßlěbra, stareho ßlěbra, simili, korolla a jetta. **Wokoloschijaze rjeczaßy** ſ woprawnych a podražowanych wóſkowych parlow, 1—8 ryncžkatych. — **Klobukowe jehły.**

— Debjeńki do włoßow —

Pschedtylanske cżeßaki, poboczne cżeßaki, ſatykowaze cżeßaki, włoßaze ſpinki, włoßaze widliczki, włoßaze ſamki, ßeklowe dźerżaki, turbanowe banty, dospołne garnitury atd.

Bohaty wubjerk! Tunje placżiſny!

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,

ſ nutskhodom na theaterskej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucża ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoscżi.

Wino k ßwjedżenjam atd.

Tym, kotřiž moju winowu pschedawarńju njeſnaja, k wjedżenju dawam, ſo ßo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucżowanſkich wudawkow nimam. :: ::

= Stupnje = a ſchkórnje

k konfirmaciji

a wſchě pomyßlne druziny

wobucża

ſaruczenych dźerżazych a najlěpſchich **wudźěłkow**

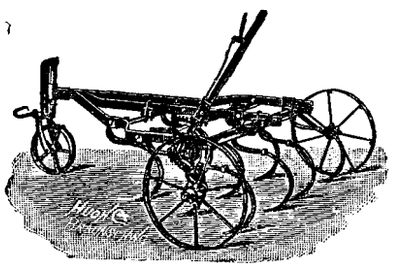
ſa mużſkich, żónſke a dźěczi

= po pomyßlnje najtuńſchich placżiſnach =

porucża

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29. Telefon 168.

Bentzkowe

kultivatory, pluhi, parjaki

lěta dołho wupruhowane fabrikaty.

Drillowaze maſchiny

(Sack, Richter atd.).

Brony wſchěch druzinow.

Dibblowaze maſchiny ſa rěpu,

Běrnowe wubjeraki. Rynkate walzy

a **wſchě druhe ratatſke maſchiny** a **graty**

ßu dóſtacż pola

Jana Manjoka naßlědnika

Jurja Hänſela

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 34.

Sſymjenja!

Sa tudomne ſtrony najlěpje wupruhowane druziny najnowſchich żnjow:

pólne ßymjenja, warjenjowe ßymjenja, kwětkaze ßymjenja, trawowe ßymjenja, ßadźenſke zyble

porucża we wulkim wubjerku a derje ſkhadżazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich placżinach

Khorla Preiser jun.

= Hižo wot 26 lět =

pschedawam na **Budyskich wikach**
ßymjenja ſa nalětni a lěčny wußyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kěžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſcźelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcź), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjom wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poručam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a cźerwjene hobrſkowalzojte, punt po 45 pj., pſchi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjecźanſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ßymjo, najwjetſchu cźerwjenu **pizowanſku zokrown rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaźneho, hollandſkeho cźěmnocźerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónčojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho cźěſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja w 10 pjenjeźkatych pakcźikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanſkeje zyble k ßadźenju.**

Woßebje poručam wot hollandſkich plahowarjow ßo dostawaze kwětkowe kułki gladiołow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 26 lět na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pſchedawarnja
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Franz Marſchner

cźußnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeźazow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručźa.

Hódna twora. Pißowne rukowanje. Tunje płaćiſnu.

Ssuche
khójnowe a ſchmrèkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych wuměrow, cźeßane, hěblowane, ſchpundowane, kaž tež **łaty, delne leiſty** atd., woßebje ßuche **cźenke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** poručźa

Franz B. Miriſch, rěſak a hěblowarnja
w Halſchtrowje. Telefon 10.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khoſejowni.

Dźěcźaze woſy, pucźowanſke korby,

kaž wſchě **korbowe twory** tunjeńcze derje a tunjo pola

M. Richtera, pſchedawarnja korbowych tworow
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy.

Helena ſwudowjena Jordanowa

na jerjowej haßy 5 **w Budyſchinje** na jerjowej haßy 5.

Nowo do pſchedawanja wſate.

Schtrykowane, ſnutska koßmikowane
ſoki a ſchtrymph

ſ cźiſteje wołmy, najmjehſche a najpſchijomniſche, ſchtož ßo noßy, wurjadnje **ſolidne** a **płócźliwe,** najlěpje pſche wicź, drjenje, ſymne a njedótkliwe nohi wobarnuja.

K konfirmaziji

cźorne ſchenillowe nahłowjaze rubiſchcźa

po wſchěch płacźiſnach.

Jenož dobre twory, krucźe ſprawne poßłuženje.

Podkłócźe a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje žołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, thripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany. Jenož **Todor** žadajcźe a bjerćźe. Jenož woprawdźity poručźa

Stranch a Kolde, drogowńja,
ſ napſchecźa katholſkeje zyrkwje.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeceł **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

poručźa ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

= palenzy a likeury. =

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacźiſnowy ſapiß žadacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.
— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.
Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.
— Telefon 687. —

Čisło 11. | Sobotu 18. měrca 1911. | Lětnik 70.

Liberalni w 5. wjeźnym wólbnym wokrjeźu!

Hdyž žu dołho dosć liberalni sa jenym domjazym kandidatom pytali a žłědźili a jeneho skónčnje też namakali, kiž je jim na lěp saleśł, dha nětko jich pscheńza kčeje. S woprědka njewjedźachu, koho bychu k tutej „čjesći" nawabili. W dobrym pomjatku hischcze wschěm je, so žu žo liberalni schczuwarjo 1909 se žwojim zusym kandidatom njeźmjertnje wohańbili. Tutu hańbu chzedźa nětkole troschku wurunacź. Duž žo s nowa k wólbnemu kortej tłócza a chzedźa žo tam naźyczicź, hdźež njejźu ani dźěkali, ani žyli. Hdyž žo tuta jědź jich stajnje hłódnemu žołdkej sapowjedźi, dha schkrěcza a žwarja kaž wotehnate hawrony.

Pódla pak žo hordźa a s połnej hubu wudawaju, so mnosy wolerjo (?) s kandidaturu Wjeźneho Wólbneho Towarstwa spokojom njejźu a teho dla s nimi póńdu. Njeschkrěczachu liberalne wróny też takle w lěcze 1909? A wuspěch?

Dokelž se **sprawnymi žrědkami** pschecźiwo nam a naschemu kandidatej wustupowacź a niczo wuczinicź njemóžeja, duž žo pschiźłodźeja a rosscherjeja žame **njewěrnosćź.** Tu wudawaja, so knjes Bart s ryczerkublerjemi dźerži a jim žo podwola. Druhdźe saźo, so jeho hospodarski program žo sozialdemokratiskim žadanjam bliźuje, haj r u n a. Kelko žłowow, telko njewěrnosćzow. Wolerjo! Tu widźicze, kak je liberalna hłowa hižo samuczena. Tajku politisku hłuposcź tola hischcze nichtó na jenej rjadzy hromadźe cźitak njeje.

So k. Bart hižo na **15 lět** mały a žrěni lud sastupuje, s nim cźuje a sa njón žo bědźi, to tajkim selharnikam doreczecź njeje. Tuta w ě r n o s ćź pak žo njeda se žwěta wotstronicź, byrnjež liberalne wróny bóle rapałe.

Jich njespokojnosćź korjeni wožebje w tym, so je knjes Bart sastupjeŕ **konservatiwneje strony.** To je bólna hrjada w jich „naczeŕiwjenym" woku. Tu chzedźa s gwałtom wutorhnycź. Tajku boloscź drje my s nimi cźujemy. Tola s lěkarjom jim bycź njemóžemy, byrnjež radscho chzyli. Naschi pschecźiwnizy dyrbja shonicź, so mjes Sserbami knježi hischcze l u b o s ćź k w ótčźinje a k n a r o d n o s ćź i, k r a l o ž w ě r n o s ćź a b o h a b o j o s ćź. Tute poczinki žu žerbske žwójstwo, njeźmy w tym najenzy. Liberalny kandidat trubi do žwěta, so sa „idealnu wěz" wojuje. Echze žnadź tu jemu a jeho pschiwiskej něchtó rubicź? W cźim ta s zyła wobsteji? Jenož hoła frasa!

Wo liberalnej „smužitosczi" žwědczi wožebje to, so „žwobodne sjednoczeństwo" na žwětko žo njewěri, mjenujzy ta strona, kiž se žwojim kandidatom „idealne wězy" sastupuje. Jich „ideal" drje też je, w snatej Budyskej němskej nowinje njewěrnosćze pisacź, a to stajnje b j e s m j e n a. Wěsty „y" porokuje k. Bartej, so „Sserbstwo psche wschu měru" sakituje. So je wěso tajkemu Sserbowzraczkej na cźuwy padnyło, so k. Bart też sa **sakońske prawa žerbskeje rěcze w schuli** wojuje. Wón žebi jenož to žada, schtož s a k o ń **pschedpisuje.** To njeźmě, tak daloko hižo liberalni žu. S tym mohł wotrodźenzow ranicź a jim jich bjesnarodne dźěło kasycź. A potom dyrbjeli Sserbja tajku stronu podpjeracź, kiž chze jim jich prawa pschikrótschicź?! Wěczna hańba tajkim!

Teho dla žu też někotsi wucźerjo, bjese wscheje narodneje luboscze a žerbskeho cźucźa, pschecźiwniziy k. Barto. Woni jemu sabycź a wodacź njemóža, so jich na narodnu pschiźłuschnosćź s kruttymi žłowami dopomina a Zwikowske thesy wótrje sažudźuje. Zyła liberalna keklija dźěła skónčnje na to, s tutych mucźenjow kruty liberalny podnoschk sa wólby do kněžorstwoweho žejma splazacź. So jim tola nimo njeplaznje!

Napominamy teho dla konservatiwnych wolerjow, wschudże sa naschcho kandidata, k. **Barta,** agitowacź, so na wólbnym dnju prawje wjele hłožow dostanje a tak žo najlěpje liberalnym herjekarjam huba stuli. Wažne pak też je, so je nascha strona na shromadźisnach derje sastupjena. Hdyž kóždy žwoju winowatosćź cźini, budże dobycźe nasche, a tajke, kajkež žebi liberalni „womkodźenzojo" ani nadźeli njejźu.

X.

Kněžorstwowy žejm

je sańdźeny tydźeń wo dokhodach a wudawkach kněžorstwoweho sarjadnistwa snutskownych należnosćzow jednak. Po namjecże zentrumskeje a konservatiwneje strony žo wobsamknu, knjeżerstwo napominacź, so by też organisowanym rjemjeślnikam žwoje skasanki pschiwobroczilo. Ssejm dale namjetej zentrumskeje strony wo pucźowanskich składownjach a awkzijach pschihłožowasche, kotrež žo njeźmědźa wjazy dowolicź, jeli so wone njejźu trěbne. Teho runja pschijachu žo namjety wo wudaczu kněžorstwoweho hórskeho sakonja, wo petrolejowym monopolu, wo jenakstajenju technisklich sastojnikow s pschekupskimi pomoznikami w nastupanju sozialnych postajenjow wicźneho sakonja a wo wupscheśtrjenju tychle postajenjow na pomoznikow rěcźnikow, wo sastaranju snjesbożenych pschi dobrowólnych wukhowanskich dźěłach a pomjenowanju komisije wězywustojnych sa wudźělanje němskeje jenotneje stenografije. Skónčnje hischcze žejm namjet pschija, so dyrbi stat jenake wólbne urny k wólbam podawacź a make wólbne wokrjeźy sjednocźicź.

Pschecź by jenož było, so by też swjatkowa rada tymle wažnym wobsamknjenjam pschihłožowała a je k płacźiwosczi pschinjeła.

Pschi wudospołnjazej wólbje do kněžorstwoweho žejma w Gießenskim wokrjeźu w Hessenskej,

kotryž je žo s wumrjecźom reformarskeho sapóstanza Köhlera wuprósdnił, je reformar Werner 8184, sozialdemokrat Beckmann 7742, žwobodomyślny Korell 5050 a nazionalliberalny Gisevius 2589 hłožow dostał. Duž budże wužscha wólba mjes reformarom a sozialdemokratom. Sswobodomyślni budźa drje bjes wuwsacźa sa sozialdemokrata hłosowacź. Duž žo sda wěste, so wokrjeź do sozialdemokratiskeje ruki pscheńdźe, byrnjež dźěl nazionalliberalnych žwój hłós reformarej dał.

Pruski sakoń pschecźiwo bludnym wucźbam

žu pschecźiwo fararjej Jathej w Kölnje nałożicź dyrbjeli. Hižo w lěcze 1905 žo skóržby wo wucźbje fararja Jatha podawachu. Duchowna wyschnosćź jeho teho dla 1906 napominasche, po wěrywusnacźu wucźicź, dokelž by žo wón hewak do pschepytanja wsacź dyrbjał. Njedźiwajzy teho Jathej tsi lěta dale po jeho waschnju prědowacź dachu. Jath prěje parschonskeho Boha a parschonsku njeźmjertnosćź a je žo žam wusnał, so pschi cźělnych prědowanjach ženje wo tamnym žiwjenju njeręcźi. Hakle tsi lěta posdźischo, hdyž pschezo wjazy skóržbow pschikhadźesche, wyschischa zyrkwina rada wobsamknu, pschecźiwo Jathej pschepytanje sałożicź. Mjes tym je tón bjes sadźěwka w žwojej wožadże kscheścźijanstwo podrywacź mohł.

Wbosy wěriwi kscheszćijenjo, kotsiž ßu na pohórschaze Boha saprěwaze prědowanja njewěriweho duchowneho dołhe lěta pośłuchacź dyrbjeli! Nětko, hdyž je wyschscha zyrkwina rada skónczńje pschecźiwo njewěrjazemu duchownemu sakrocźika, liberalni na to skorża, so je zyrkwina wyschnoscź njeszćerpliwa a so kóżdy wodych duchowneje ßwobody snutska zyrkwje potkóczicź pyta. Ale hdże by evangelska zyrkej pschischła, hdy by ßo jej Boże ßkowo, hdy by ßo jej Jesuß, Boži ßyn, hdy by ßo jej Bóh ßam wsak? To wona njemohła snjescź. Njerosumne by było, hdy chzyli ßwobodomyßlerstwo a kóżdu nabożinu najnowscheho wunamakanja w njej cźerpicź. Zyrkej dyrbi jedyn sałoźk měcź, na kotrymż steji, to je wěra do parschonskeho Boha a do woporniweje ßmjercźe Jesom Khrysta. Schtóż je wěru do Boha a jeho ßyna shubił, hižo swonka evangelskeje zyrkwje steji a njedyrbi ßo hórschicź, hdyż jemu durje do njeje samkaju.

Wotstronjenje ßwjeczenja njedźele w Rumunskej.

Mjes tym so ßu w Němskej a w druhich krajach Europy, hdźeż ßo prjedy njedźelu jenoż s małym wobmjesowanjom dźěłasche, po móżnoszći njedźelske dźěło pschikrótschili, chzedźa w Rumunskej ßwjeczenje njedźele do zyła wotstronicź. Najprjódzy ßo w nowinskich cźischcźerńach a w parnych młynach dowoli, njedźelu dźěłacź, tola s tym wuměnjenjom, so ßo sa to dźěłacźerjam jedyn druhi dźeń 24 hodźin prósdneho cźaża wostaji. Srosymicź njeje, cźeho dla dźěłacźerjo runje njedźelu ßwjecźicź njedyrbja, ale druhe dny.

Pschescźěhanje duchownych w Portugalskej.

Knjeżerstwo portugalskeje republiki hischcże pschezo ßamowólnje knježi. Wono je drje wólbny sakoń wudało, tola wólby sa ßejm hischcże njeje wupisało; wono drje ma sa pschihodnischo, bjes ßejma knjezicź a po ßwojim wusdaczu nowe sakonje wudawacź, a běda tym, kotsiž ßo pschecźiwo nim spjecźuja. Oportoskeho biskopa Barrosu, kotryż nochzyschce nowy sakoń pschipósnacź, ßu do klóschtra w Bonjerdinje sawrjeli. Zidowski minister Costa je jeho wot jeho sastojúnstwa wotßadźił a sa njeho 500 frankow pensije pschiswolił. Sso ludoweho sběžka bojo, ßebi knjeżerstwo njeswěri, jeho do jastwa ßadźicź. Teze ßameje pschicźiny dla je też wono sajatych duchownych saßo puschcźiło.

Jendźelska dale bróni.

W jendźelskim ßejmje sapóßłanz Murray Macdonald namjetowasche, twarjenje wójnskich kódźow sastajicź. Wón dopokasa, so ma Jendźelska ßylnische kódźstwo, dyżli Němska a Franzowska hromadźe. Sapóßłanz King żadasche, so dyrbjała Jendźelska s druhimi wulkomozami wo samjesowanju wójnskeho brónjenja jednacź. Napschecźo temu wójnski minister Mac Kenna na nusnoscź spěschneho twarjenja nowych wójnskich kódźow pokasowasche. W nalěcźu 1914 śmeje Němska 24 nowych bitwiskich kódźow, Jendźelska pak 30. Prjedawschi konserwatiwny minister Balfour njebě hischcże s tym spokojom. Po jeho měnjenju dyrbjała Jendźelska sa kóżdu zusu nowu wójnsku kódź dwě nowej kódźi natwaricź. Debatta ßo s tym skónczi, so ßo namjet sapóßłanza Macdonalda na samjesowanje brónjenja s 276 pschecźiwo 56 hłoßam wotpokasa.

Ruskeje swonkowna politika psched dumu.

Nětcźischu ruisku swonkownu politiku maja liberalni Rußojo sa wopacźnu a schkódnu. W khěżorstwowej dumje liberalny sapóßłanz Miljukow nětcźischeho ministra swonkownych należnoscźow Ssasonowa pschimasche, dokelż ßu swjaski, kotreż je prjedawschi minister swonkownych należnoscźow, Iswolski, s Franzowskej, Italskej a Jendźelskej wobsamknył, rostschaßene. Swonkowne politike położenje je w tu khwilu woprawdże se strachom hrożaze. Pschewostajenje 20 milijonow rublow, kotreż je Turkowska Ruskej winowata, na Bołharsku, bě njemudre. Kak ßo Bołharska sa to dźakuje? S poßlednim wopytom krala Ferdinanda we Winje. Potsdamske setkanje mjes zarom a němskim khěżorom je ruisku politiku dozyła pscheměniło. Po tymle setkanju ßu ruske swjaski nadpadowarstwu ważnoscź shubike. Poměry Ruskeje k sjebanym swjaskarjam ßu ßwoju wěstoscź shubike. W praschenju Bagdadskeje żelesnizy je Ruska na prjedawsche jednanja sabyła a interesy swjaskarjow Ruskeje woprowała. Franzowska a Jendźelska stej w cźeßnje a ßo franjenej cźujetej. Potsdamske setkanje Rusku na rańschu Asisku pokasuje. Też sadźerżenje napschecźo Chinje se strachom hrosy. Miljukow psched wójnu s Chinu warnowasche. Ruska by tam jenoż sa Japansku kastanije s wohnja wucźahała. Nětcźischa ruska politika napschecźo Chinje ßo zyle ruskej politizy do ruisko-japanskeje wójny runa. Knjeżerstwo chze ßłaboscze snutska kraja wurunacź a je ßo saßo do straschneje hry saparało.

Poßlednje ßkowo Ruskeje pschecźiwo Chinje.

Chineske knjeżerstwo ßo na worakawe waschnje s hołymi wurěcźemi wotwołkuje, żadanja Ruskeje w nastupanju ruskeho wikowanja w Chinje dopjelnicź. Ruskemu póßłanzej w Chinje je ßo teho dla porucziło, so dyrbi chineskemu knjeżerstwu wossjewicź, so Ruska w poßlednim wotmołwjenju chineskeho knjeżerstwa njepschecźelske smyßlenje widźi. Wón jaßny smyßł wucźinjenjowych postajenjow pschetworja s wotpohładom, so bychu ßo wucźinjene prawa ruskich poddanow a ruskeho wikowanja wobeschke. Ruska chineske knjeżerstwo napomina, ßebi scźěhwki tajkeho sadźerżenja pschemyßlicź, kotreż k każenju pschecźelskich poměrow mjes Ruskej a Chinu dowjedu. To rěka, so Ruska, jeli so ßo China njebudże wikowanskeho wucźinjenja dźerżecź, chinesku provinzu Kuldschu wobßadźi. Psched 30 lětami bě hižo ras Ruska Kuldschu wobßadźika, tola posdźischo je ju saßo Chinje wrócźiła. China ma pjecźa w tamnych stronach jenoż mało wójska.

China ßo na wójnu pschecźiwo Ruskej hotuje.

Ruske nowiny powjescźe dostawaju, so ßo chinske wójsko w stronach, psches kotreż ruska żelesniza wjedże, shromadźuje. Wulke hromady tšélbow a patronow ßu ßo do Zizikore a Aiguna póßłake. Do Mukdena je 110 tunow pólvra, 42 kaschcźow kavalleristich a 70 kaschcźow pěschkowskich tšélbow dóschło, kotreż ßu sa chineske garnisony w połnóznej Mandźurskej postajene. Po Pekingsko-Mukdenskej żelesnizy ßo wschědnje kanony pschiwożuja. Chinesojo ßu pscheßwědcźeni, so wójna wudyri; teho dla s Rußami wjazy wikowanje njecźinja.

Mobilisazija wójska sjednoczenych statow połnózneje Ameriki

ßo pjecźa pschecźiwo nětcźischemu mexikanskemu knjeżerstwu njeměri. Amerikanski póßłanzstwowy radźicźel Laughlin je jenemu Barlinskemu nowinarjej prajił, so je ßo dźěl amerikanskeho wójska w Texasu pschi mexikanskich mjesach po żadanju mexikanskeho knjeżerstwa shromadźił. Wono dyrbi tam mexikanskim sběžkarjam wobaracź, amerikanske mjesy pschekrocźicź. Poměry sjednoczenych statow s mexikanskim knjeżerstwom ßu wubjerne. Wschě rěcźe, so chzedźa ßo sjednoczene staty Mexika smozowacź ßu wumyßlene. Sjednoczene staty ßebi na to njepomyßla, ßwoje mjesy rosschěricź, maja s najmjeńscha hischcże dwaj lětstotkaj dźěłacź, so bychu ßwój nětcźischi hobrski kraj wotewrili. Hdy bychu myßle na wupinanje měle, njebychu Kubje ßwobodu wrócźiłe. Hižo dwójzy po wuwołanju Kubanskeje njewotwißnoscze ßu sjednoczene staty po żadanjst tamnischeho knjeżerstwa wójsko na Kubu dla potkóczenja njeměrow póßłake, tola kóżdy krócź po porażenju sběžka ßu ßwojich wojakow wot tam wotwołake.

Na praschenje, hacź ßo mobilisazija woßebje pschecźiwo Japanskej njeměri, Laughlin wotmołwi, so je tajke měnjenje zyle mylne. Poměry mjes Japanskej a sjednoczenymi statami ßu nětkole najlěpsche. Wot rusko-japanskeje wójny ßu ludźo, kotsiž wschemu poczinanju Japanskich podhladne wotmyßlenja pschipißuja a wschudże „japanski strach“ widźa. Cźile ludźo nětkole saßo wudawaju, so ma Japanska w mexikanskich podawkach ßwoje porsty. Też to je nowy njerosum. Wschě wudawanja wo mexikansko-japanskim swiasku sa sakitanje a nadpadowanje, wo japanskich żadanjach na mexikanski Magdalenski mórski pschistaw a wo 15000 japanskich wojakach, kotsiž ßu pjecźa jako dźěłacźerjo do Mexika pschijěli, ßu sa kóżdeho snajerja mexikanskich wobsteznoscźow tak njerosumne, so njeje hódno wo tym rěcźecź. Japanska nima s podawkami w Mexiku niczo cźinicź. S zyła ßo żana zusa móz sa mexikanske snutskowne należnoscże njesajimuje.

W zyle hinaschim ßwětle hacź knjeżerstwo sjednoczenych statow jendźelske nowiny mexikanski sběžk a jeho pschicźiny pokasuja. Revoluzija w Mexiko je sběžk wótcźinzow pschecźiwo rospschedaczu a wuklukanju mexikanskich semskich bohatstwow (skota, ßlébra, gumija a petroleja) psches amerikanskich milijardarow Rockfellera, Guggenheima a towarschow. Mexikanski president Diaz je tyran, kotryż domoródnych Indianow a měschenzow Indianskich a běłych w krajinach podkopkach a gumijowych plantażach nusuje, sa amerikanskich bohaczkow a pjenjeżniske towarstwa sa tuni pjenjes dźěłacź. Też sjednoczenym statam wo to dże, so by ßo mexikanska petrolejowa industrija Rockfellerowemu petrolejowemu paßmej podcźiła. Revoluzija ßo pschecźiwo temule wuklukanju kraja a luda psches zuse rubjeżniske towarstwo měri. Dokelż ßu pak te w sjednoczenych statach doma, ma president Taft sa nusne, krej ßynow amerikanskeho luda a statne pjenjesy woprowacź, so by pjenjeżne měchi amerikanskich bohaczkow pjelnił. To hinak njepóńdże,

hacź so ßo Mexiko pod nadknjejstwo sjednoczenych statow staji, ab ßo dźěl mexikanskeho kraja k sjednoczenym statam pschisamknje.

Diplomatiji sjednoczenych statow drje ßo s pomozu wójska poradźi, wótczinski sběžk w Mexiko potłóczicź, khiba so by zyły mexikanski lud pschecźiwo presidentej Diazej a pschecźiwo jeho amerikanskim pomoznikam postanył. Potom mohło k wospjetowanju ßwobodniskeje wójny lěta 1867 pschecźiwo franzowskemu nawalej dóńcź, kotraž ßo s wotprawjenjom Mexikanskim naczischczaneho khěžora Maximiliana (bratra nětczischeho awstriskeho khěžora) na roshorjaze waschnje skónczi. Nětczische wójnske sapschimnjenje sjednoczenych statow je trochu podobne na podawki lěta 1867; teź tehdy jedyn pjenjeżnik, bankier Jecker, nastork k marschej franzowskeho wójska pod Bazainom do Mexika da, hdyż mexikanske knjeżerstwo nochzyschе jeho nahrabnosćź dale spokojicź. Khěžor Napoleon III. tehdy tu ßamu rólu hrajesche, kaž dźenża president Taft.

Sjednoczene staty żadaju ßebi, so bychu ßo w Mexiku sajecź amerikanszy měschczenjo puschczili.

Sjawne potajnstwo je, so ßo mexikanszy sběžkarjo se sjednoczenych statow s pjenjesami, brónjemi a muniziju sastaraju. Pschi poßlednich bitwiczkach, w kotrychž ßo sběžkarjo sbichu, ßu knjeżerstwowi wojazy 17 amerikanskich měschczanow sajeli. Dweju s nich ßu w Juarezu do jastwa sawrjeli, schto je ßo s druhimi stako, njeje snate. Knjeżerstwo sjednoczenych statow je nětko mexikanskeho presidenta Diaza napominało, jatych amerikanskich měschczanow puschczicź. Diaz pjeczа njeje swólniwy, tole żadanje dopjelnicź, ale chże jatych satsělicź dacź. To by pschiczina k wójnje mjes Mexikom a sjednoczenymi statami była. Amerikanske nowiny pißaju, so by wotprawjenje amerikanskich měschczanow wichor pohórschenja sbudźiło, Amerikanszy wjazy njemohli ßo sdźerżecź, mexikanske mjesy pschekroczicź.

Sswěrny hacź do rowa.

Běsche kruta syma. Delka we dole jeje tak jara njemějachu, ale we Wyßokej, kotraž woßamoczena na horje leži, bě woprawdźe slě. Dwaj zyłej měßazaj pod ßněhom pohrjebany bycź, dospołnje wotrěsnjeny wot wßy, kotraž tfi hodźiny pucźa delka we dole leži, bjes Božich ßłużbow, bjes pomozy, hdyż cźłowjek skhorje, to ßebi woprawdźe krutoscźe żadasche.

Wulke sboże hischcźe, so ßo tam horkach tak derje snjeßechu. Wobej khěżzy, kotrejż pódla ßebje stejeschtej, mohł rjez jenu domjaznosćź tworjeschtej. Zyły dźeń ßo s jeneje do druheje po hłubokej scźeżzy khodźesche, kotraž bě do ßněha wukopana, a wjeczor ßo pak w tej pak w tamnej khěżzy bjeßadowasche, w pschesjenoscźi, tak krutej, kaž żeleso, kaž syma na horach. Hłowu starymaj sjednoczesche staroscź, wutrobje młodymaj luboscź.

Hdyż ßebi staraj pschi błukej lampje wo nalětnym dźěle radu składowaschtaj, ßydaschtaj młodej cźłowjekaj, Jan a Hana, we cźmicźzy sa cźornymi khachlemi, powjedaschtaj ßebi jeno scheptajo a jeno tehdom wotmjelkowaschtaj, hdyż byschtaj staraj wo pscheßydlenju poczałoj powjedacź, hdyż ßo syma minje. Starschi chzychu ßo do mjeńscheje khěżki scźahnycź, so bychu młodymaj rum we wjetschej khěżzy scźinili. Sto krócź běchu hižom wo tym rěcźe byłe, ale kóżdy ras by ßo saßo nješchto noweho pschinamakało, schtoż mějesche ßo pschekłascź. Pschi tym ßo doscź husto stawasche, so ßo stary Kropak Bohu dźakowasche, so mějesche Wódrak runje ßyna a Kropak dźowku, a so potajtim njebě trjeba ßo daloko po ßwěcźe roshladowacź, so by ßebi kóżdy ßwój druhi dźěl k mandźelstwu pytał. —

Hdy bě prěnje ßkowo padnyło, so mataj Jan a Hana ßwojej bycź, to hižom nichtó njewjedźesche. To ßo po prawom ßamo wot ßo cźinjesche. Wobaj młodej cźłowjekaj běschtaj ßebi hižom wot małoscźe dobraj a ßo jedyn k druhemu hodźeschtaj, jako byschtaj ßebi hižom wot wěcźnoscźe do prědka pschißudźenaj byłoj. Hižom w lěcźe, hdyż do schule khodźeschtaj, ßo wo nimaj hinak we wßy njepowjedasche dyżli wo dźěscźomaj, kotrejż budźetej junu ßwojej. Tajkale luboscź, kotraž je w dźěscźowskich dnjach korjenje sapuschcźika a w młodoscźi wotrostła, je kruta kaž khójna, kotraž je ßo na skale pschimnyła a s njeje wschitku ßwoju zyrobu dostawała.

A njech by ßo wonka teź hischcźe bóle se ßněhom mjetało a hrimało, w młodymaj wutrobomaj stajnje nalěcźe kcźejesche, polne rjanych nadźijow. Jan pschirěsowasche, hěblowasche a hotowjesche nowu nadobu; Hana plecźesche a schijesche, so by wuhotowanje było hotowe, hdyż cźopły nalětni wětrik sadunje a ßněhi do dołow wotpławi.

Hdyż bě wo poł měrza nowy smjersk pschischoł, tak so napadany ßněh na lodowu skoru stwjerdny, so ke khodźenju dźerżesche, proschesche Jan tak dołho, doniż starschi njepschiswolichu, so byschtaj młodej cźłowjekaj na pacźerje schkoj a ßebi pschipowjedanje wobstarałoj.

„Tak pósdny smjersk", Jan wobkrucźesche, „to je poßlednje wojowanje symy, jenoż pschedpowjescź bliskeho tacźa."

Wschitko bě na to podobne, so bě prawje wěschcźik. Pschetoż ßobotu psched tej njedźelu, hdyż mějesche s Hanu prěni krócź bycź pschipowjedany, sacźornichu ßo w ßněhowych honach cźěmne skały a na połodnischim njebju ßo cźežke mróczele pokasachu.

„Njeßym prawje měł, nano?" Jan ßo poßměwasche. „Sa połodnischimi mróczelemi pschińdźe cźopły wětr."

Ale stary Wódrak ßo khutny cźinjesche. „Myßlu ßebi, so ßo mylisch. Budźesch widźecź, so pśches nóz nowu symu dostanjemy."

Nanowe wěschczenje ßo dopjelni. Hdyż Jan w nozy wotucźi a s woknom won pohladny, husty ßněh padasche. Rano w schtwórtej hodźinje mějeschtaj ßo młodaj na pucź nastajicź. A woprawdźe běschtaj hotowaj a ßebi dwě latarni wsaschtaj, so byschtaj ßwězu měłoj, doniż běły dźeń njesakhadźa. Stary Wódrak budźische jeju rady domach sdźerżał. „Boju ßo, so ßo hischcźe dźenża hłuboki ßněh nańdźe."

Ale kak budźischtaj ßo mohłoj młodaj rosßudźicź, tón dźeń w zyrkwi pobrachowacź, hdyż jeju knjes farař prěni krócź jako ßlubjeneju pschipowědźi? Njedźiwajo wschěch wotradow ßo potajkim na pucź nastajischtaj. Ale maka próza to njebě, ßo schtyri hodźiny dołho spochi pśches ßněh brodźicź, so byschtaj do wßy dóschłoj. Delkach jimaj ani cźaßa njesbu, so byschtaj wokhłódnyłoj a ßo s něcźim wokschewiłoj. Mucźnaj a pschehrětaj do zyrkwje dźěschtaj, hdźež jeju syma kaž w lodowej próstnjeńzy pschimny. Hdyż knjes farař prědowasche, s nimaj syma tschaßesche. Ale hdyż běschtaj po skónczнym prědowanju ßwojej mjenje se swucźenym pschidawkom cźestneho młodźenza a cźestneje knjeżny ßłyschałoj, ßo jimaj tola wobliczo se sbożownej a hordej radoscźu sabłyschcźa.

Po Božich ßłużbach do hoscźenza woteńdźeschtaj, hdźež Jan symu pschemrětej Hanje dasche cźopłu piwowu poliwku swaricź. Potom ßo s jědźu w towaŕstwje snatych poßylnischtaj, kotsiž ßo wo kwaßu w naléczu rosmołwjachu, wo cźopłym wjedru, kotrež ßo lětßa tak jara komdźi, a wo druhich wězach.

Ale Hana něschto krócź k domoj hicźu napominasche a staroscźiwje pśches wokno na husty ßněhowy mjeczel shladowasche; ale hižom dźěsche popołdnju na druhu hodźinu, prjedy hacź ßo na pucź domoj nastajichu.

Na drósy po lěßu a na prěnich swiskach hischcźe tak slě njebě. Dale wschak stupaschtaj a hłubschi leżesche ßněh a huscźischa mjeczel sakhadźesche. A schtoż bě najhórsche, pod mjehkim, runje napadanym cźerstwym ßněhom spódnja lodowa skora tajesche a hižom njedźerżesche. Hacź do paßa ßo ßlubjenaj do ßněha sapadowaschtaj a jeno wschě mozy napinajo ßo s jeho symneho wobjimanja wudobywaschtaj. Hischcźe njeběschtaj do dweju tsecźinow pucźa dozpěłoj, tu jeju cźma pschekhwata, Hana kaschlowasche a hikasche a kaž cźežki wołoj ßwojemu nawoženi na podpażu wißasche, kiž ßo prózowasche ju troschtowacź a posbudźecź. Ssnadź wjazy domoj dozpěłoj njebyschtaj, hdy njebudźichu jeju starschi na horje jeju wołanje wo pomoz ßłyscheli. Wobaj nanaj a cźeladnik jimaj s deskami a se ßněhowymi kijemi napschecźo wuńdźechu. Krocźel sa krocźelu bě nusne deski jako kawku klascź, a schtyri hodźiny to trajesche, prjedy hacź běchu wschitzy cźile pjecźo cźłowjekojo poßlednje schtwórcź hodźiny pucźa dokonjeli.

Hana, kotraž s womory do womory padasche, bu do łoża położena, a hakle hdyż ßo sdasche, so je wußnyła, lehny ßo teź Jan do łoża. Nadcźłowjeske napinanje bě jeho tak jara smucźniło, so hacź do běłeho dnja spasche. Hdyż wotucźi a k ßußodźizom dońdźe, Hana w sahorjenju leżesche. Sblědny kaž scźěna, hdyż na nju pohlada. Połkakny ßo k njej a wsa ju sa wobej ruzy. To bě wscho, schtoż móżesche sa nju cźinicź. Lěkarja sawołacź bě ßama njemóżnoscź. Żelesne koło, kotrež bě ßněh wokoło jeju khěżkow wutworił, móżesche jeno cźopły nalětni wětr pschekamacź, a tón dasche na ßo cźakacź. Bóh bě jeju jenicźka nadźija; jeno w jeho ßwjatej woli bě Hanine wotkhorjenje skhowane.

Ale s Hanu bywasche s kóżdej hodźinu dale a hórje. Kaž pschimjersnjeny Jan pschi łożu ßwojeje njewjesty stejesche a jeho sprostnjenej wocźi na Hanine rospalene wobliczo hladaschtej. A hdyż jeho tróschtowachu, wupraji hikajo jenicźke ßłowa: „Ja ßym wina, jeno ja ßam!" — Hana s womory wjazy k ßebi njepschińdźe. Tsecźi dźeń kaž shaßowaza ßwěcźka haßny, hdyż bě hischcźe khwilu s cźmu wojowała.

S mozu dyrbjachu Jana wot njebocźičźkeje wotwjesć, tak ſ nim ſrudoba a žarowanje tſchaßeſche. Potom wocźichny a do ßwojeje komorki woteńdźe. Nochzyſche nowych boloſczow widźecź. Stari ſcźinichu, kaž ßo w horach w podobnych padach pſchezo cźini, hdyž ßu ßněhowe wějeńzy dom ſeſamknyke. Wobleczechu njebocźičźku kitel, położichu ju na ßmjertnu deſku a donjeßechu ju na huno, ſo by cźěło ſe ſmjerſkom ſkrutnyło a pſched pſchetkaczom wukhowane było, doniž njebudźe móžno, ju do doła na pohrjebniſchcźo dowjeſcź.

Jan na ßwojim łožu leżeſche, hłowa bě do ſahłwkow ſkhowana. Sslyſcheſche, kak ſ piku ßmjertnu deſku rěſachu, a to jemu hacź do duſche rěſaſche. Sslyſcheſche powjedanje, ßłyſcheſche khodźenje po hunje, potom wſchitko wocźichny. Tak ßo jeho ſboże ſkónczi, tak ßo jemu nadźije ſkónczichu a wón ßo ſ nowa do płakanja a hikanja da.

Hdyž bě ßo ſaßmĕrkło, jeho k wjeczeri wołachu. Ale podarmo. Khwilu jeho pſches ſawrjene durje namolwjachu; napoßledku jeho ßamocźe a boloſczi pſchewoſtajichu. Płakaſche, dóniž ſkónczńje wußny. Bě w połnozy, tu wotuczi a ßo na łožu ſruna. Schto to do ſwuka bě, kiž k njemu doklincźa? Kaž roſcźehnjene ſchcźowki hłódneho pßa. Ale ani we domje ani pola ßußodźiž pßa njebě. A kak budźiſche ßo poß dźenßa we ßněhu ſe wßy ßem dobył? S nowa ßo w ßamej bliſkoſcźi ſchcźowkaſche. Jan ßo ſatſchaße a na ßmjercź wuſtróžany ſ łoža ſkoczi.

Wuſtoczíwſchi ſ komory khwataſche boßy na huno. Tam ſ dźĕrowych wrotow žahle ſwĕrjo wubĕža a ßebi pucź pſches ßněh dźĕłaſche. Tu ßłyſcheſche ſ nĕkotrych kónzow ſchcźowk hłódnych liſchkow, kotrež bĕchu cźĕło doczuchałe.

Dyrkotaſche ſe ſymu a hróſbu, ſ rukomaj ßebi wocźi ſapſchimny a žałoſcźeſche: „A ja jenicźki ßym wina!“

Spuſchcźi ruzy a maßaſche ßo po ſcźĕnje dale. „Ale njeboj ßo, niczo ßo cźi njeſtanje, moja ſkota, budu ſtražowacź ....“

Wón na huno ſańdźe. Tam bě ßněha pſches ſchkałby wrotow napadało. S cźicha Jan hacź k cźĕłu doſtupi, kaž by ßo bojał jo wubudźicź, a ßo na ſemju pódla njeho lehny.

Pomału pak bywaſche jemu kóždy pohib wobcźeżniſchi. Stawy jemu ſe ſymu ſproſtnychu. Jeno ſ napinanjom ßo Jan hacź k cźĕłu doßuwa, ſo by jo mohł lĕpje ſtražowacź. Lĕdma Jan hiſchcźe junu ſpróſtnjenje pſchewiny, ſkoži prawizu na ruzy ſemrjeteje, ſ lĕwizu jej majkaſche ſblĕdnjene wobliczo a ſcheptaſche: „Ssym tule, njeboj ßo, twój Jank je tule.“ Potom ſdychny ſ hłuboka a pſchenapinana Janowa hłowa ſpadny na Hanine wutrobno. Tak leżeſche ßo njehibajo, dych bywaſche dale krótſchi, doniž njewjaſny. Pomału ßo nóz miny. Cźopły wětr ſaduny a ſlemi móz ſymy. Tu nĕtko ſaklincźa wĕrowanſki khĕrluſch Hanje a Janej, ale na pohrjebniſchcźu.

— Kónz. —

Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedźa ſa nje na

2. ſchtwórtlĕto 1911

do prĕdka płaczicź, njech nĕtko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Cźi, kotſiž ßebi **Serbske Nowiny** pſches **póſt** pſchinjeſcź dadźa, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlĕto ſapłaczi ßo ſa **Serbske Nowiny** na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach nĕmſkeho khĕžorſtwa **90 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny ſ pſchikłohu „Pomhaj Bóh“ płacza na póſcźe **1 hr. 30 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Daloke pucźowanje jeneje póſtſkeje khartu.) 6. julija 1890 tudomny kóžkaŕ Heinrich Lange póſtſku khartu do Barlina póßła. Sańdźeny tydźeń, potajkim nimale po 21 lĕtach, je ßo tale póſtſka kharta jako adreßatej njewotedajomna wróczíła. Wona bě ßo ſa nim do Pariſa a do Ameriki ßłała, tola jeho njebě nihdźe nadeſchła. Na wſchelakich měſtnach je drje dlĕjſchi cźaß leżała, doniž njeje naſpjetny pucź do Budyſchina namakała.

S Budyſchina. (Wokrjeßny wubjerk.) W 3. lĕtuſchim poßedźenju wokrjeßneho wubjerka ßu ßo dodawki k gmejnſkim wuſtawkam Boſcheczańſkeje, Zyżeczańſkeje, Holczańſkeje a Zidowſkeje gmejny wo wotrunanju jich gmejnſkich pſchedſtejicźerjow ſa jich dźĕło, dale wobſamknjenje Wulkodubrawſkeje gmejny wo pſchipowjedźenju wojſewjenjow a wukaſow a wobſamknjenje Łupjanſkeje a Łupjanſko-Dubrawſkeje gmejny wo wužiwanju pßowjeho dawka ſa gmejnſku pokładnizu ſa dobre ſpóſnake. Dale ßo ſahnacźe gmejnſkeho pucźa na ſahonje 46 w Ssupowje dowoli. Jene pſchecźiwjenje pſchecźiwo prawoſcźi krajnoßejmſkeje woleŕſkeje liſcźiny we Wulkim Wjelkowje ßo jako njedopokaſane wotpokaſa, runje tak dwě wobcźeżowani w gmejnſkich naležnoſcźach. So mohłe ßo potrĕbnym wobßedźerjam ſchparateho ſkota khóſtu ſa wopißma ſkótneho lĕkarja dla wuwoſa rĕſneho ſkota ſe ſawrjenych a wobkedźbowanſkich ſtron ſarunacź, ßo pſchedbĕžnje ſa tutón ſamĕr 500 hriwnow pſchiſwoli.

— (Artilleriſke kaſarny.) Sańdźeny pjatk ßu ßo leżomnoſcźe ſa artilleriſke kaſerny, ſ pokłodnja noweho wojeŕſkeho magazina a pĕſchich kaſarnow wottykałe. Dołho njebudźe wjazy tracź, ſo budźa ßo murje noweho twara ſe ſemje ſbĕhacź.

— (Njeſacźinjenje wukładnych woknow njedźelu a ßwjatedny.) Po wobſamknjenju Budyſkich měſchcźańſkich ſaſtupjerjow njetrjebaju ßo wukładne wokna klamow njedźelu a ßwjate dny ſacźinjecź.

— (Dalſchi pſchiwos franzowſkeho howjaſeho ſkota ßo ſakaſał.) Też do Franzowſkeje je ßo do tamniſcheho ſkota pokhroma ſanjeßła. Knjeżeŕſtwo je teho dla hacź na dalſche ſakaſało, ſtót ſ Franzowſkeje do Němſkeje woſycź.

— (Konjej ßo ſpłóſchiłoj.) Wutoru ſtej ßo na Schäfferſkej dróſy konjej póſtownika Wobſta, do deſkowaneho woſa ſapſchehnjenaj, ſpłóſchiłoj a ſ woſom po dróſy cźĕrjo dwě dróhowej latarni do cźiſta wuwaliłoj. Ani pohoncź, ani konjej njejßu pſchi tym do ſchkody pſchiſchli.

— (Wuhłady na horze lĕcźo.) Wo pſchichodnym nalĕtnim a lĕcźnym wjedrje je ßo tele dny dr. Maurer, wodźeŕ wjedroſpytniſkeho wuſtawa w Zürichu, wuprajił. Po jeho měnjenju je we ſtawiſnach wjedra ſajimawe a ſpodźiwne, ſo ßu nalĕtnje a lĕcźne mĕßazy poßlednich pjecź lĕt wot 1906 hacź 1910 pomĕrnje khłódne byłe. Njedoſtatk cźopłoty mĕßazow wot haprleje hacź do julija huſto 3 grady wucźinjeſche a měnjenje ſbudźi, ſo ßo w trajnje ſymnej periodźe namakamy. Podobne khłódne wjedro ßo w lĕtach 1886 hacź 1890 pokaſowaſche, tola hiſchcźe wjele khłódniſche w cźaßu wot 1836 hacź 1845. Kóždy krócź pak je ßo pokaſało — tu móże ßo ſkoro wo rjedźe ſtolĕtnych ſapißow wjedra ßudźicź — ſo po tajkich wurjadnje khłódnych lĕtach pſchezo cźopłe lĕta ßlĕduja, a dr. Maurer je twjerdźe pſcheßwĕdcźeny, ſo ſmĕjemy w pſchichodnym nalĕcźu a hiſchcźe bóle w lĕcźu cźopłe wjedro.

S Delnjeje Hórki. Pokhroma je nĕtko też mjes ſkotom tudomneho knjeżeho dwora haßła.

S Hodźija. Hdyž pokutny dźeń wjecźor wokoło 6 hodźin konja ſkótneho lĕkarja Bieriga w dworje ßedłarſkeho miſchtra Frenzela pſchahachu, ßo kóń ſpłóſchi a ſ woſom cźekny. Na ſchoßeju wón pſches pſchĕrow pſcheſkocźi, pſchi cźimž ßo wós ſwróczi. Straſchne dźĕło bě, wukopazeho konja wupſchahacź a ſmĕrowacź. Pſchi ſwróczenju bě ßo wós rosbił. Na ſboże bĕſchtaj knjes Bierig a kóń njeſranjenaj woſtałoj.

— **(Wo wólbach w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu.)** Knjes gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Bart bě ſańdźenu njedźelu do **Krapowa** pſchiſchoł, ſo by ßo też w rańſchich Sserbach wuſwolerjam pſchedſtajił. S nowin hižo drje wjedźachu, kajke politiſke nahłady wón ſaſtupuje; duž bĕchu ſwjeżeleni, ſo mĕjachu ſkładnoſcź, ſ woßobu k woßobje jeho ſeſnacź. S napjatej kedźbliwoſcźu jeho pſchednoſchk ſcźĕhowachu. Knjes Bart ludźom ſ wutroby rĕcźeſche a jeho ßłowa pucź k wutrobje namakachu. Wón je ßebi po ſdaczu ſympathije wſchitkich poßłucharjow dobył. Nichtó njemĕjeſche na jeho politiſkim ſtejiſchcźu niczo wuſtajicź. Woßebje do drobna wón wo nowym ſchulſkim ſakonju a wo Zwikowſkich theſach rĕcźeſche. Nĕkotryżkuliž, kiž je hiſchcźe njeje ſnał, nĕtk wě, kajke ſtrachi naſchej evangelſkej zyrkwi ſe ſtrony njewĕrjazych wucźerjow a druhich njewĕriwzow hroża. Knjes kubleŕ Schneider, kotryż bě ſhromadźiſnu wodźił, ßo knjeſej Bartej ſa jeho pſchednoſchk podźakowawſchi, pſchitomnych namołwjeſche, ſo bychu wólbny dźeń, 29. měrza, kóždy ßwoju wólbnu winowatoſcź dopjelnili a knjeſej Bartej ßwój hłóß dali.

Też w ſhromadźiſnje, kotraž ßo wutoru 14. měrza w **Bórku** wotmě, knjes Bart žanych pſchecźiwnikow njenadeńdźe. S wolerjow, kotſiž ſalu hacź na poßlednje měſto pjelnichu, ßo jenicźky knjes kubleŕ Pětſch na wólbneho kandidata ſ nĕkotrymi praſchenjemi wobroczi, na kotrež tutón k praſcherjowej ſpokojnoſcźi wotmołwi.

Na kónzu hiſchcźe knjes Bart wo nĕkotrych hoſpodarſkich praſchenjach ßwĕtoweje politiki porĕcźa. Na ſajimawe waſchnje wón leſcźe pſcheklepanych pjenježnikow wobßwĕtli, kotſiž ßu w lĕcźe 1909

a 1910 ſ pokupjenjom zokora a khoſeja wobydleŕſtwu Němſkeje ſta milijonow hriwnow wudrěli. Knjes Bart na nuſnoſcź ſakitanſkich zkow pokaſowaſche. Mali ratarjo njedyrbjeli ßo ſ rěczemi liberalnych ſaßlepicź dacź, ſo ſakitanſke zko jenoź ſaki wulkich wobßedźerjow pjelnja, makemu ratarjej pak ſchkodźa. Maky ratař dyrbi tež dla wotměnjenja pólnych płodow wowß wußyczź. W ßwojim hoſpodaŕſtwje wón wowß njemóże pſchetrjebacź; wón dyrbi jón pſchedacź, a potom je tola wulki rosdźěl, hacź potom ſa kórź wowßa 6 hriwnow abo 8½ hriwny doſtanje. To ßamo tež wo butſje, jejach atd. płaczi. W ßußodnej Ruſkej lěto wot lěta wjetſche hromady żita napléhuja. Hdy bychmy nětkole żitnych zkow njeměli, bychu żitne płaczíſny tak hłuboko ſpadnyłe, ſo njeby wjazy móżno było, na naſchich leżomnoſczach ratariczź. Zyłe němſke rataŕſtwo by bankrot ſcziniło, każ něhdy rataŕſtwo w Jendźelſkej.

W **Porſchizach** bě ſhromadźiſna wulkotnje wopytana. Je każ bychu ßo ßerbſke rjady cźim krucźiſcho ſamkaſe. Mózny pſchiwyſk pſchetorhowaſche cźaſto rěcź naſcheho kandidaty k. Barta. Pſchihłoßowanje napoßledk ſ hrimotom howrjeſche. Rěcź naſcheho kandidata trajeſche nimale 2 hodźinje. Jeho ßkowa wo rataŕſkich praſchenjach, wo żadanjach makych leżomnoſczerjow, wo ſchuli a naboźinje atd. njeńdźechu jenoź ſ jeho erta, wón rěczeſche nam ſ wutrobow, naſche cźucźa, naſche nahlady. S wulkim ſahorjenjom a raſnoſcźu wuſtupowachu ſa wolenje knjeſa Barta knjes rataŕſki radźiczel Steiger nad Budyſchinkom, kiż ßo nam jako Sserbow ſahorjeny pſcheczel pſchedſtajowaſche, a knjeſaj fararjej Krygař ſ Porſchiz a Mróſak ſ Budyſchinka.

S **Budeſtez.** Dawno ßo Sserbjo we wſchelakich woßadach do ßerbſkich towaŕſtwow ſhromadźuja. Schtó njeby hiſchcze ßkyſchał był wo Bukeczanſkim towaŕſtwje, abo wo „Lipje“ w Rakezach a „Meji“ w Radworju? Nětk mamy tež tu ßerbſke towaŕſtwo a hnydom je na 40 muži do njeho ſaſtupiło. Pſched krótkim běchu někotſi Sserbjo tu ßo ſeſchli, ſo bychu wo ſakoženju towaŕſtwa, radu ſkładowali. Sańdźeny ſchtwórtk wjeczor ßo nětk prěnje poßedźenje wotmě a wuſpěch bě tón, ſo ßo ſkoro wſchitzy pſchitomni jako ßobuſtawy ſapißacź dachu. S wěſtoſczu ma ßo pſchiſtup wjele Sserbow hiſchcze woczakowacź. Wſchak ma towaŕſtwo jeno dobre ſaměry. Wono chze byczź kſcheſcźijanſke towaŕſtwo. Sazpiwać wěry nima żaneho měſtna w nim. Towaŕſtwo chze w měrje a w luboſczi ſkutkowacź a niz njeměr a roskoru do woßady njeſcź, chze pak ſe ßwojim dźěłom a prózowanjom luboſcź k maczeŕnej rěczi a k ßerbſkej narodnoſczi budźicź, ſdźerżecź a ſahorjecź. To ßu tola khwalbne ſaměry, kotrychž ßo nichtó hańbowacź njetrjeba. W někotrych wßach naſcheje woßady ſakoženje towaŕſtwa hiſchcze ſnate njeběſche, ale budże wěſcze tež tam ßo ſ wjeßelom witacź. Dźenßa nam knjes Króna ſ Bukez źiwje pſchednoſchowaſche a jadriwe ßkowa wo waźnoſczi ßerbſkich towaŕſtwow k nam rěczeſche, kiż we dźaknej wutrobje ſakhowamy. Pſchednoſchk ſbudźi też ſajimanu rosmołwu. Spożcź Bóh, ſo by towaŕſtwo ßłużiło Bohu k cźeſczi a woßadnym a Sserbam k żohnowanju!

S **Barta.** Ssrjedu pſchipołdnju ßu ßo bróżeń a hródź tudomneho źiwnoſczerja Hobracźka wotpaliłe. Jenoź ſtót ßu móhli płomjenjam wutorhnycź, na ſkładze leżaza ßkoma a ßyno ſtej ßo ſ wohnjom ſniczilej. Woheń ßu pjecza dźěczi ſamiſchkrile. Hobracźk ma drje ſawěſczene, tola jeho wohnjowe njeſboże hiſchcze cźeżko potrjechi, dokelź je ßo wotpalena bróżeń hakle w lěcze 1901 ſ nowa natwarika. Na haſchenje běchu ßykawy ſ Rakojd, Bukojny a Kortnizy pſchijěle. S nich Rakojdźanſka prěnje myto doſta.

Se Schunowa. Tu běſche wutoru wulki awktion. Ludźi bě ßo tu ſ hromadami ſe wſchěch rózkow naſchło. Wſchitko — a hiſchcze wjazy — je ßo jara derje rospſchedało. Ssamo wjazy ludźo druhdy ſa ſtare wězy dawachu, jako bě wobßedźeŕ prjedy ßam ſa nowe dał! Tak ßo to ma. Pſchi tajkich ſkładnoſczach ßebi kupować huſto doſcź njepſchemyßli, no cźo ßadźa, a kelko mohło hódne byczź!

S **Rakez.** To bě horza bitwa, kotruż ßmy 11. a 12. měrza bili, tola jako dobycźerjo ßmy ſ njeje wuſchli. Każ hižo prěnji króc ßmy ſaßo nimale jenohłóßnje knjeſow Ryncza, Młynka a Hoffmanna do gmejnſkeje rady a to na ſchěſcź lět wuſwolili. Naſchi pſchecźiwniziy, mjes nimi jedyn ßerbſki klamař, jedyn ßerbſki kowař a někotſi druſy wotrodźenzy nětkole prawje ſ cźicha khodźa a ßebi ßnadź hkowu łamaju, każ bychu hiſchcze ras wólbu njepłacźazu ſcźinili. Schkoda rjanych pjenjes, kotreż ßu na telefon ſmjetali, ßo wuwoprajchejo, hdy budże tola wólbny dźeń, ſchkoda ßlěbornikow, kotreż ßu po żeleſniziy do Budyſchina pſchejěſdźili, hdyż chzychu ſe wſchej mozu wólbu knjeſa Hoffmanna powrócźicź, dokelź pjecza leżomnoſcźiny wużiwać njeßmě ſ gmejnſkim radnikom byczź. A ſchto ßu ſ nowowólbu wucźinili? A cźeho dla wunoſchk wólbow w „Bautz. Tagebl.“ njewoſjewja? Hańba drje jich je. Poraźeni hiſchcze njeißu ßkowa namakali, my pak ßmy wjeßeli, ſo mamy ſaßo Sserbow w gmejnſkej radże. Druſy njech ßwój khoſej a droźdże ſ měrom dale pſchedawaju a płuhi wótſja, ſo ßerbſke pjenjeſy doſtanu. Sserbſkich gmejnſkich radnikow pak Bóh wuhotuj pſchezo ſ mudroſczu a ſpożcź jim cźiłoſcź a cźerſtwoſcź, ſo bychu k lěpſchemu Rakeczanſkeje gmejny ſkutkowali.

S **Rakez.** Prawje hubjeny lóß je ßebi w źiwjenjowej lotteriji jedyn tudomny źiwnoſczeŕ wucźahnył. Hdyż pſched někotrymi dnjemi khětro wotunkany wjeczor domoj pſchińdże, jeho jeho mandźelſka a dźowka tak luboſnje powitaſchtej, ſo dyrbjeſche hiſchcze tón ßamy dźeń wjeczor k lěkarjej do Wojerez jěcź. Naſajtra tajki „eben“ hroſny cźłowjek ſaßo wboheho rawßa tak njeßmilnje do hłowy buchaſche, ſo krej po ſchiji běżeſche. Dźeń poſdźiſcho pak jeho korczmař ſ durjemi won funkny, ſo ßebi ſkoro nóß rosbi. A kak wjele pomaſkow pó cźmje mjes wocźi doſtawa, ſo njewě, wot koho, hdyż druhdy njeje ßam! Woprawdże, to je bity cźłowjek!

S **Lubija.** (Konkurs konſumſkeho towaŕſtwa.) Tudomne konſumſke towaŕſtwo je konkurs pſchipowjedźiło. Sa konkurſoweho ſarjadnika ßu juſtizneho radźicźela Börnera pomjenowali. Póndźelu běchu wſchě ßobuſtawy konſumſkeho towaŕſtwa pſched hamtſke ßudniſtwo ſkaſane. Po rosprawje konkurſoweho ſarjadnika 24,000 hriwnam aktivow něhdże 30,000 hriwnow paßivow napſcheczo ſteji, tak ſo njedoſtatk něhdże 6000 hriwnow wucźinja. Ssobuſtawy dyrbja ſ 30 hriwnami rukowanſkeje ſummy a ſ 30 hriwnami podźěla rukowacź.

S **Ruhlauda.** S revolvrom ßo lohkomyßlnje parajo je ßo tudomny 19lětny pißaŕſki pomoznik Stahn ſatſělił. Pſchipoldnju by wón huſto ſ revolvrom do wrónow a wróblow tſělał. Měnjo, ſo je revolver ſwěſczeny, jemu njeſbożowna myßl pſchipadny, ßo k ßwojej wutrobje ſameŕicź. W tymle wokomiku ßo ſawrjeßny a do wutroby tſěleny młody cźłowjek ßo ßmjercze ſtróżiwſchi hiſchcze ras ſawoła a morwy na ſemju padże.

S **Běkeje Wody.** Tudomny domownik a iuvalid Hermann Schokta je ßo ſańdźenu njedźelu ſhubił. Wón je ßo njedźelu popołdnju wotßalił, ſo by ßo wokoło Běkeje Wody wukhodźował. Se ßwojeho wukhoda njeje ßo wón wrócźił. Schokta na wutrobinu khoroſcź cźerpjeſche, teho dla myßla ßebi, ſo je wón něhdże do njeſboża pſchiſchoł.

— (Zyganſke wěſchczenje.) Wóndano dopołdnja w Niſkej do jeneho hoſczenza jena zyganka pſchińdże a ßebi karanczk piwa porjedźicź da. S hoſczemi powjedajo wona wěſchczeſche, ſo budże pſchichodne lěcźo jara ßuche. Też ßwětne podawki chźyſche wona do prědka wjedźecź. Wona wěſchczeſche, ſo k lětu jedyn němſki kral wumrje, a ſo potom wulka wójna wudyri. Jedyn w hoſczenzu pſchitomny żandarm na to zyganzy won kaſaſche. Tola ta jemu wotmolwi, ſo jej wón nima niczo roskaſowacź. Popołdnju bě zyganka hiſchcze pſchezo w hoſczenzu. Hdyż żandarm ſ nowa do hoſczenza pſchiſchedſchi jej ſaßo won kaſaſche, jemu wona ſnapſcheczíwi, ſo runje tak derje ßwoju worcźiſnu ſapkacźi każ wón, a ſo wona to ſkerje ſamoże, pſchetoż wón ma jenoź 28 pjenjeżkow w móſchni. Hdyż na to druſy hoſczo żandarma napominachu, ſo by jim do móſchnje pohladacź dał, ßo woprawdże wupokaſa, ſo mějeſche w njej jenoź 28 pjenjeżkow. — Hacź je ßo tónle podawk woprawdże ſtał, abo niz, mjes ludom ßo tola wo nim wjele powjeda, a někotryżkuliż ßo ſ wěſchczenej wójnu traſchicź dawa. Roſumny cźłowjek wſchak na zyganſke wěſchczenja njedźiwa.

S **Mużakowa.** Hrabja Hermann Arnim Mużakowſki, kotryż bě ßo pſched někotrymi měßazami w Barlinje ſ woſom elektriſkeje drohoweje żeleſnizy pſchejěł, a ßo potom wotkhorjenja dla do Italſkeje podał, je ßo ſaßo wſchón ſebrał. W bliżſchim cźaßu jeho w domiſnje wocźakuja.

S **Draźdźan.** Każ ßo runje w nowinach woſjewja, wotměwaju ßo lětuſche ßerbſke kemſchenja tu w kſchižnej zyrkwi na ſcźěhowazych njedźelach: njedźelu Lätare, to je 26. měrza, 2. njedź. po ßwj. Troj., to je 25. junija, 14. njedź. po ßwj. Troj., to je 17. ſeptembra, 2. njedźelu adventa, to je 10. dezembra. Wſchitzy ßerbſzy duchowni ßo wutrobnje proſcha, ſo chźyli tute naſche Boże ßłużby ſ klětkow woßadam woſjewjecź a woßadnych proßycź, ſo bychu ßwojich ſnatych w Draźdźanach a wokolinje k wopytej naſchich ßerbſkich kemſchenjow ßwěru napominali. Sa naß je waźne a nuſne, ſo ßo tute woſjewjenja we wſchěch ßerbſkich woßadach ſtanu. Někotryżkuli hewak tu w zuſbje njeſhoni, hdy je jemu ſkładnoſcź data,

Boże słowo w macžerńej rěcži prědowane słyšeć. Też je wožebje ša našchu młodźinu tola něšchto zyle druhe, hač jeno ſ nowinow wo kemſchenju ſhoni abo hač luby nan a pobožna mać ſwojeho ſyna abo dźowku tu w zuſbje a ſtusto tola w ſpytowanjow połnym wobkhadže proſyntaj a ſ luteje duſchowpaſtyrſkeje luboſče napominataj: dźi tam a njeſkomdź też pucź k Božemu blidu, hdyž ſo Sserbjo w kſchižnej zyrkwi ſhromadźuja.

Teho dla Sserbjo w lubej domowinje, pomhajče nam wſchitzy, ſo by ſo Boże kraleſtwo k žohnowanju duchow tworiło też mjes nami Sserbami tu w zuſbje.

S Draždžan. Sažo ſo nam ſerbſke kemſchenje bliži. Pſchichodnu njedźelu Lätare, 26. měrza, chcemy ſo, da-li Bóh, pſchipołdnju 1/2 12 hodź. w kſchižnej zyrkwi ſeńć a to niz jenož Sserbjo ſ Draždžan, ale też ſ dalſcheje wokoliny. Njeje hižom to wjeſele, ſažo wohladać tak někotre lube, ſnate, pſcheczelne, ſerbſke wobliczo, ruku ſebi ſkicžicź a ſawdać ſ tym abo ſ tamnym, kiž je nam pſcheczel ſ cžaſow dźěcžatſtwa ſem? W kotrej rěcži pak wožebje by Boże ſłowo tak wutrobu ſapſchimnyło, tak na jeje najhłubſchich trunach wothłóſ namakało, tak ſe ſhonjenja žiwjenja nam rěcžane było, kaž w drohej macžerńej rěcži? Tehodla, hdyž ſa tydźeń ſwony kſchižneje zyrkwje pſchipołdnju nam Sserbam ſwonja a naſ ke mſchi wołaju, ſłyſchmy jich hłóſ. pſchińdźmy ſ bliſka a ſ daloka, wotſtrońmy wſchě ſadźěwki, pſchewińmy je ſ krutej wolu, ſeńdźmy ſo niz jenož cži ſwěrni ſtari pſcheczeljo Božeho ſłowa, ale też naſch młody lud! Wopyt na naſchich kemſchenjach njeſmě wotebjerać, ale dyrbi pſchibjerać! Nuſujmy liwkoſcź! Pſcheproſchujmy ſdalenych! Pytajmy ſamotnych! Wróćmy bludźazych, kiž ſwojej wěrje ſo wotrjekuja a ſwojeje macžerńeje rěcže ſo hanibuja!

Póſtny cžaſ ſwjeczimy nětk. Hdyž hſchcže domach běchmy, njedachmy tutemu najſwjeczíſchemu cžaſej lěta nimo hicź bjes teho, ſo bychmy k ſwjatej ſpowjedźi a k Božemu blidu pobyli. Cžińmy tu też tak! Njedźelu Lätare je w kſchižnej zyrkwi ſa naš Sserbow blido Božeho wotkaſanja kryte. Schěſcź khelichow tam ſteji. Mjes nimi też tón, kiž ſerbſke woſady kſchižnej zyrkwi darichu. Sſerbſke je napiſmo. Sserbam budže wón nětk ſažo ſticženy. O ſo nihdže žodyn Sserb ſo namakał njeby, ani doma, ani tu w zuſbje, kiž Khryſta próſtwu ſ poſledńjeje nozy: „To cžińże k mojemu wopomnjenju!“ ſažpiwa! Nosch lud budź a ſawoſtań lud wěry a ſwěry, kiž twari na ſwojeho Boha a lubuje rěcź a narodnoſcź, kiž je nam wón dał.

Wuſudzenja.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźerja a kublerja Jana Schudaka w Komorowje pola Rakez winowachu, ſo je 3. oktobra 1910 w hornim namjeſnym hacže ryby łowił. Schudakowy 16létny ſyn pſched ſudom prěješe, ſo je ſak, kotryž ſu w hacže namakali, jeho nanej ſłuſchał. Hdyž ſtaj żandarm Büttner a rybaſki miſchtr Brachinger ſe ſakom ſ domu jeho nana pſchiſchłoj, je drje ſebi wón myſlił, ſo ſak nanej ſłuſcha, runje tak pſchiſłuſchaze žerdže. Wón je tak ſ hroſu rěcžał, dokelž je żandarm hroſył, ſo jeho hewak ſawrje. Jara pſchihódne bě wobſkorženemu wobſtwědčenje žiwnoſcźerjow Błažija a Scholty a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Błažija. Błažij bě 3. oktobra wjecžor krótko po 9 hodźinach nimo Schudakez doma ſchoł a widźał, ſo Schudak a jeho ſyn w ſahrodźy běrny pſchikrywaſchtaj. Sswědk měnješe, ſo Schudak potom njeje moht hač 1/2 10 hodźin k hornjemu namjeſnemu hatej dóńcź. Ssud po dlějſchim wuradźenju Schudaka wuwinowa.

✕ Kublerja E. A. Bjenada w Cžornjowje bě Lubijſki ławniſki ſud wot pſcheſtupjenja § 232 a 292 khoſt. ſakonja wuwinował. Statny rěcžnik bě ſo pſchecziwo wuſudej powołał, a khoſtanſka komora Bjenadu k 50 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaſudźi.

Přilopk.

* (Ssamomordarſtwo.) Pola Klocže bliſko Draždžan je ſo wutoru wjecžor wokoło 10 hodźin jedyn wojak ſ 3. kompagnije grenaděrſkeho regimenta żeleſniſkemu cžahej pſchejěcź dał. Pſchicžiny ſu njeſnate. Pol hodźiny poſdźiſcho jedyn dohladowazy żeleſniſki ſaſtojnik jeho cžěło namaka.

* (Wóczko wutſěliło.) W Engelsdorfje pola Lipſka dwaj hólzaj, 12 a 4 lěta ſtaraj, ſ teſchingom hrajkaſchtaj, kotryž bě krótko prjedy teho jedyn pohoncź k ſahrodźinej muri ſtajił. Starſchi hólz ſo do młódſcheho ſaměri a wottlóczi. Kulka małeho do wóczka trjechi, kotrež hnydom wuběża.

* 27létneho Glesmanna w Großkrauſche pola Shorjelza, kotryž je na dobo wowrótniwſchi ſwojeju ſtarſcheju a bratra ſ kuleczkom ſaraſyć ſpytał, ſu pjatk wobwěſnjeneho namakali. Glesmann, ketrehož běchu najprjódźy do wokrjeſneje hojeńnje w Pjeńczku dowjedli, dyrbjeſche ſo do jeneje bludniže dowjeſć.

* (Ssmjertne njeſboże w jenych awſtriſkich kaſarnach.) W kaſarnach krajneje woboty w Hradzu je ſo pjatk tydźenja cžežke njeſboże ſtało. Krótko do ſapoczatka roswuczenja ſa jenolětnych dobrowólnikow jenolětny dobrowólnik Tarapanowicz do ſwojeje repetěrowanſkeje tſělby wótru patronu tuknu a ſo ſ tſělbu ſaměri. We wokomiku, hdyž wottlóczi, jeho pſcheczel Orzan do jſtwy ſtupi. Kulka Orzana do hłowy trjechi; tſěleny ſa někotre minuty wumrje. Sadwělowanſchi ſebi Tarapanowicz žiwjenje wſacź ſpyta.

* (Starſka lampka.) Se Spremberga piſaja: Kaž powjeſcź ſ praſtarych cžaſow ſo nam ſda, hdyž ſłyſchimy, ſo tu hiſchcže lampka ſ rěpjanym wolijom ſwětło w domje poſkicža. Pſchi błukim ſwětle tajkeje lampy hiſchcže dwaj cžłowjekaj dźěłataj, a to też 86-létna žona bjes bryli pſchi kroſnach! Schtó wě, ſchto je lěpſche a ſtrowſche: elektriſke ſwětło, abo ſtarſka lampka!

* W Hirſchfeldže je lětża ſa dwaj prěnjej měžazaj lěta hižom dwazeczi wožobow pokhowanych było, mjes nimi jeno 3 dźěczi. Loni ſa żyłe lěto jeno 46 wožobow we wožadže ſemrje.

* (Sſo ſtróżiwſchi woněmił.) W Rixdorfje pola Barlina ſo hródźuy ſchwajzar Neumann, kotryž pſchi ſemi bydli, ſe ſchrótowanjom ſe ſpanja wubudźi. Stanywſchi a ſwěžu ſažwěczíwſchi, wón muža pſched ſobu wuhlada, kotryž wutkej wocži na njeho wudźěraſche. Na Neumannowe praſchenje, ſchto chce, wón jenož ſ njeſrozumliwym jaſorjenjom wotmolwi. Kaž Neumann widźeſche, bě zuſy wokno wuttócził a wſchě pjenjeſy a druhe ſobuwſacža hódne wězy ſebrał. Neumann jeho na polizajſtwo dowjedže. Tu paducha jako 23létneho wobydlenje njemějazeho hródźneho ſchwajzarja Fröhlicha ipóſnachu. Jatemu njeje ſo hač dotal rěcź wróćźiła. Wón na wſchě praſchenja ſ tſchażenjom hłowy wotmolwja.

* Teczen nad Łobjom. (Sſo ſpaliła.) Stara Thereſa Hampeowa w Altſtadtu chzyſche ſwojemu wnukej, kotrehož na rukomaj dźerżeſche, w mlozy wužmuž ſwaricź, ale pſchi tym ſpirituſowy warjak powali, tak ſo ſo jej palazy ſpirituſ na draſtu roſla. Žona małe dźěczo, ſo by jo pſched płomjenjemi wukhowała, do ſdaleneho łoża cžišny. Hdyž njeſbožownej na pomoz pſchikhwatachu, bě wona hižom na płomjenjowy ſtołp ſapodobna. Bjesnadźijomnu donjeżechu do khorowuje.

* (Sajaty mordař.) Mordarja mechanika Schultza, Reinholda Jueltza, w Hirſonu w Franzowſkej ſajachu. Jueltz bě Schultza na němſkej łódźi „Cordoba“ morił a wurubił. Pjenjeſy bě ſ wulkeho dźěła pſcheczinił.

* (Sſo ſpalił.) W fabrizy poſłoczanych lejſtow w Budyjewizach w Cžechach ſrjedu woheń wudyri. Fabrizny wobſedźeř, Iſidor Fuerth, ſo w ſwojej pišařni ſaduży, hdyž chzyſche wohnjowu woboru telefoniſzy na pomoz ſawołacź. Wſchě tworowe ſkłady ſu ſo ſaniczíle.

* (Njeſbožowna luboſcź.) W jenym hoſcźenzu w Romje je wyſchſchi leutnant prynz Paterno ſwoju lubu, prynzeżu Triponu, kraloweje dwórſku knježnu, ſatſělił, dokelž ſo bojeſche, ſo jemu njeje ſwěrna. Wón ſo potom ſam ſatſěli.

* (Wojowanje mjes cžornej a běłej raſu w Amerizy.) We Worthu w Texaſu běli kinematografiſke dźiwadło, kotrež běchu cžornuchojo jeno ſebi natwarili, ſapuſcźichu. S teho naſtachu ſaſakle bědźenja ſ cžornuchami; na wojowniſchcźu woſta wjazy morwych.

* (S cžołkmom jěſdźo ſo tepikoj.) Na rězy Malczi pola Budejewiz w Cžechach ſo cžołkm powróczi, na kotrymž ſchtyrjo cžěſzy pſchekupſzy wucžobniży ſedźachu. Dwaj móżeſchtaj ſu wukhowacź, mjes tym ſo ſo dwaj druhaj tepiſchtaj.

* (Jebak.) Leutnant Erb ſ pěſcheho regimenta cžo. 130 w Metzu bě ſwoju nadobu pſche paduchſtwo ſawěſcźił. Potom bě wudawał, ſo ſu ſo paduſchi do jeho wobydleuja dobyli a bě ſebi 30,000 hriwnow ſarunanja żadał. Sawěſcźaze towarſtwo móżeſche jemu dopokaſacź, ſo bě paduchſtwo jenož wumyſlene. Wójniſki ſud je leutnanta k jaſtwu na 1 lěto 7 měżazow ſaſudźił a jeho ſ wójſka wuſtorcził.

* (82 dejnych kruwow ſo ſpaliło.) S rosbuchnjenjom jeneje lampy w Caſendorfje w Meklenburgſkej w hródźi pſchi dejenju woheń naſta, kotryž ſo tak rucže rosſchěri, ſo ſo 82 dejnych kruwow ſpali. Pódla teho ſo někotre howjada tak cžežko ſranichu, ſo dyrbjachu ſo ſaraſyć. Też ſuſodne bróżnje, ſe żitom pjelnjene, ſo ſpalichu.

* (Pschenapinane telefoniſtki.) W telefoniſkej zentrali we Winje buchu mnohe telefoniſtki wot widliſchczow wutroby a płaczą pschejate. W ſaſtojńſtwje je wulki njeporjadk naſtał. Podawk je hłuboki ſaczińſchcz na ludźi ſczinił.

* (Rubjeżniży.) Sswójba ſe ſchtyrjoch hkowow wobſtejaza bu pola Lublina nadpadnjena a morjena. Mordarjo na 10000 hriwnow rubichu.

* 103 lětna żona, Hana Antonowa, bu wo wßy Rohaczeku pola Młodeje Bóleßławje pokhowana.

* Do duchownehо Kowalſkehо w Radomje w Pólſkej młody pachoł ſ bombu cźißny. Duchowny bu morjeny, wjazori ludźo, kotſiż runje nimo dźěchu, buchu ranjeni.

* (Straſchny nukßłamaŕ popadnjeny.) Jedna ßo wo prjedawſchoho expedijentu Eiſerta, kiż bě prjedy pola Pfeiferez w Rumburku we ßłużbje. Hižom junu bě do kruteho jaſtwa wotßudźeny byk. Nětkole ſ nowa do Rumburka ßo wróćił ale niczo lěpſchi hacz prjedy. W jaſtwje bě ſamkarja Krawſu ſpóſnał. Wobaj buſchtaj na dobo ſ jaſtwa puſchczenaj, duż Eiſert Krawſu namołwi, ſo by ſ nim do Rumburka jěł a jemu tam pſchi nutßłamanju pomhał. Krawſa namjet pſchija a ſ Eiſertom do Rumburka pſchijě. Tam dyrbjeſche ßo pokkadniza Pfeiferez wobkhoda wurubicź. Sŕěczane bě, ſo teho, ſchtóż by jimaj na prěki pſchiſchoł a chżył ſadźěwacź, hnydom ſakoletaj. Ale Krawſa hižom pjatk dopołdnja k Pfeiferezom pſchiſchedſchi wſchitko wupowjeda, ſchto bě Eiſert mnßle měł wuwjeſcź. Duż buſchtaj wobaj ſajataj a ßudniſtwu pſchepodataj.

* (Srudny ſczěhwk dźiwneho żorta.) Wo wßy Girczu pola Marijnych kupjel w Czechach bě hoſpodaŕ póſtnizy dweju wołow pſchedał a pjenjeſy domach ſkował. Njedźelu bě bur do korczmy ſchoł, a tež jeho ludźo běchu woteſchli, tak ſo bě napoßledku jeno jeho 12lětny ßyn doma. Tu nadobo po napohladże woprawdźity ſły duch ſ durjemi ſaſtupi a na hólczeza ſareji: „Praj mi hdże ma waſch nan te pjenjeſy, abo ja tebje ßobu wosmu!“ Hólz ſkemu duchej khowanku pokaſa, tón pjenjeſy hrabny a ßurowje ſakliwajo ßo ſhubi. Lědma pak bě „ſły duch“ ſ domu, pocza hólz dwělowacź, hacz je to tola woprawdźity ſły duch byk. Spěſchnje ßo rosßudźiwſchi ſtorhny nanowu nabitu tſělbu ſe ſczěny a ſa cźěkazym „ſłym duchom“ tſěli. Tón ßo hnydom morwy na ſemju wali. Hólczez pak do korczmy běżeſche a ſ dycha wuběżany na nana ſawoła: „Nano, pójcźe domoj, ja ßym ſkeho ducha ſatſělił!“ Najprjedy ßo wſchitzy ßmějachu, potom pak ßo tola nabojachu, dźěchu ſa morwym ſłym duchom hladacź a jeho bórſy namakachu. To bě wotroczk ſe ßußodneje wßy, kiż ßebi myßleſche, ſo ßo jemu w larvje ſkeho ducha rubjenje lěpje poradźi.

* (Kóń ſaraſył.) W Mimonje w Czechach chżyſche młynk do ßußodneje wßy dojěcź; k temu mějeſche ßo wós a kóń pſchihotowacź. Pſchi tym kóń cźekny. Młynkowa żona, njedźiwajo mużowych warnowanjow, ſa konjom běżeſche a bě jeho hižom ſa hriwy popadnyła. Kóń pak ßo ſaßo wutorże, wudyri, żonu tak do ſkrónje trjechi, ſo bu kóſcź rosraźena. Njedźiwajo hnydom poſkicźeneje lěkarſkeje pomozy bě 38lětna żona, kiż bě jara dźěkawa a ſróſtna a macź 5 dźěczi, ſa dwě hodźinje morwa. — Zyle podobnje pſched 20 lětami w Budyſchinje hoſczenzaŕ „K tſjom lipam“ żiwjenje pſchiſkadźi.

* (Podſemſka khódba.) Pſchi wobnowjazych dźěkach na hrodże we Winje wotkrychu podſemſku khódbu ſ Winſkeho na hród Schönbrunn. Khódba bě ſchěroka a wěſcże ſakoženа, jeno na jenym kónzu bě ſpadaka.

* (Wjeŕch padnył.) W Ssamocźu w Pólſkej wjeŕch wo jſtwje padny. Schtyrjo cźłowjekojo, kiż runje ſa wobjedom ßedźachu, buchu morjeni.

* (Na lodowych ſchkrutach na morju.) S něhdże 500 rybakow, kotſiż ßu ßo na wulkej lodowej ſchkrucze do baltiſkeho morja ſahnali, je ßo hacz dotal něhdże 120 muži wukhowało. Druſy ßo hiſchcze na wjazorych ſchkrutach, do kotrychż je ßo wulka roskłamała, po morju honja. Parne łódże ßu ßo ſa nimi póßłałe, ſo bychu wbohich ludźi wukhowałe. Wěſte ſda ßo bycź, ſo je ßo wjazy dyżli 100 rybakow a wjele konjow tepiło.

* (Wětry a wichory w Franzowſkej.) W Franzowſkej ßu póndźelu ſapuſcźaze wětry ſakhadźałe. Pola St. Malo ßo jedyn cźołm ſ tſjomi woßobami na morju ponuri; łódźnizy ßo tepichu. W St. Pierre je ßo zyrkwina wěża powaliła.

* (Saßypnjenje w Veſuvje.) Do Veſuvoweho kratera (tótleſchcża) je ßo 300 metrow dołha a 80 metrow hłuboka ſkała ſ Veſuva ßypła. Pſchi tym ßo ſemja ſ hrimotazym rżenjom ſatſchaße. Hornje dwórniſchczo żeleiniży a wjednikownja ſtej ßo wobſchkodźikej. Na Veſuv ßo hlada, każ ſo by jemu hkowa wotczata była.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. měrza 1911 ſměje ßo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſczěhowoze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

20 rm **liſcź. a jehl. ſchczěpow,**
165 = **liſcź. a jehl. kuluchow,**
95 = **jehlinowch halosow,**
110 liſcź. a jehl. dołhich hromadow,

liſcźowe drjewo w drjewiſchczu 32. wotdźělenja a jenotliwje w 32.—34. wotdźělenju.

Shromadźiſna: dopołdnja w 9 hodźinach w 34. wotdźělenju pola Lomſka pſchi kſchiżenju Lomſczańſko-Liſchowbórſkeho a ſtareho Jaßeńczańſkeho pucźa (pſchi Lomſczańſkej pólnej kromje).

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim revěrje.

Póndźelu 20. měrza 1911 budźe ßo
30 khójnowych ſchczěpow,
200 rm **khójnowych kuluchow** a
60 khójnowych dołhich hromadow
ſ wuměnjenjemi, prjedy wojſewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna: 1/2 10 hodźin w Komorowje pola Klukſcha abo w 10 hodźinach pſchi dołhim pſcherubje a ſtakowym pucźu.

Knjeże hajniſke ſarjadniſtwo w Kupoji.

Zuſe ſuby
plombowanje, wuczehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſubobolenja.
— Pomerne płaczińy. —
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Khěża
cźißko 16 w Nowych Boranezach ſe ßadźeńſkej a ßadowej ſahrodu je pſcheměnjenja dla hnydom no pſchenajecze. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja ſhonicź.

Sa cźaß pſchetwarjenja je moja
pſchedawarńja ſchokoladowych & a zokrowych tworow &
na ßukelnſkej haßy cźißło 11.
Ernst Graf,
fabrika zokrowych tworow.

Wólbna shromadźizna

we Wodowej.

Njedźelu 19. měrza popołdnju 1/2 3 hodźin
ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejičer
Ernst Bart ſ Brěsynki

w tamnischim hosćenzu wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K tenu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.
Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadźizny pscheproscheja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Wutoru 21. měrza wjeczor 1/2 8 hodźin budźe knjes Bart we Wjeliz hosćenzu w **Malescheza**ch, **schtwórtk 23. měrza** wjeczor 1/2 8 hodźin we Wolfez hosćenzu w **Huczinje, ßobotu 25. měrza** wjeczor we 8 hodźinach w Schusterez hosćenzu w **Komorowje** a **njedźelu 26. měrza** popołdnju w 4 hodzinach w Delanez hosćenzu w **Radworju** rěczeć.

Wosjewjenje.

Cżesćenym Sserbam k wjedźenju dawam, so je cżežke skamanje mojeje nohi saßo sahojene, a so ßym saßo w mojim wobydlenju k rěczam.

Hana swud. Sommerowa,
maßerina a saprajaza žona
na Moltkowej dróhy cżißło 1, w domje restauranta „Gambrinusa".

Khěža

se sahrodu w Hrodźischczu pola Wósborka pschi niskim napłaczenju sa kóždu ßo pschihodźazu płaczisnu pschedam. Wona ßo jako wotpoczink hodźi.

Jurij Dietze w Rěczizy
(Rietschen O.-L.)

Khěža

se 4 kórzami dobreho pola a wulkej ßadowej sahrodu je w Nowych Porschizach cżißko 11 na pschedań. Dalsche je shonicź na snutskownej lawskej haßy 3 pola Ritschera.

Cżorne wobleczenje

zyle kaž nowe, sa konfirmanda ßo pschihodźaze, a mało noscheny **wojetski schěry mantl** stej tunjo na pschedań pola

Th. Wällnitza
na ßukelnskej haßy.

Liebsch,
knjeski aktuar sw. ßłužby
pschi nowych hrjebjach 5
oißańja sa kupowanske, hypothekske dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cżißko 177. —
Pscheßadźowanje leżomnosczow

Sserbska pczólniza

smě̌je **pjatk 7. jutrownika** wjeczor w 7 hodźinach ßwoju

hlownu shromadźiznu

pola Sarjenkez w **Khróscżizach.**
Porjad: Pschednoschk, wólby, sliczbowanje, namjety.
Wschěch ßobustawow pscheproschuje wutrobnje **pschedßyda.**

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Nowym Bronju cżißko 17 pola Radworja.

Dwě lehnidle proßatow

stej na pschedań w Pßowjach cżißko 39.

Młoda ßuczelna
cżehnita krowa

je na pschedań w Kortnizy cżo. 7

Hospoſa

30—40 lět stara se samoženjom ßo na jenu żiwnosćz blisko Budyschinja pyta. Zeńtwa njeje wusamknjena. Poskiczenja chżyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin w liscze ſ napißmom 16 wotedacź.

Starschu holzu,

kotraż ma ſ konjom khlěb wokoło wosyczź, pschi 20—25 hriwnach měßaczneje msdy pyta

Ota Frendenberg
w Kamjenzu, Endemühle.

Pißarſkeho wuczobnika

k jutram pytaju
rěcznizy **Wesser, Lehmann**
a dr. **Hahnemann**
w Budyschinje
pschi nowych hrjebjach 16.

Sserbski hólz, kotryż chze **knihiczischczerstwo** derje nawuknycź, namaka k 1. haprl. dobru wuczbu pola

A. Lapsticha we Wojerezach.
Wuczbny pjenjes nima ßo płaczicź.

Pachola

18—19 létneho, k jěsdźenju ſ 1 konjom, pschi rjanej msdźe pyta

Jan Scholta, wuhlowa pschedawarnja w Budestezach.

Sserbſka Pczólniza.

Ssobotu 25. měrza, na ßwj. Marje pschisjewj., pop. w **4** hodź. je w **Radworju** pola Domaniz **shromadźizna.**
Porjad: 1. Pschednoschk wo pschenalětnjenju pczołkow. 2. Rosmołwa. 3. Sdźělenja.
Bohaty wopyt wočzakuje
pschedßydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 19. nalětnika** pop. w 4 hodźinach posedźenje. Knjez farař Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.
Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, **jutře njedźelu 19. nalětnika** pop. w 4 hodź. w Budichec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Wažneho wuradźenja dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Kuchańki, siwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownj knjesa Heinr. Mohra.

3 wustojnych rólnych pohonczow
a
1 dźowku k ßwinjom

k 1. haprleji pyta
knjezi dwór w Panezach
pola Hornjeho Wujesda.

Wutrobny dźak

knjesej tajnemu ratarskemu radźiczelej Steigerej nad Budyschinkom sa wjazylětne darjenje njedźelsk. kopjena „Pomhaj Bóh". S tym je ßo nam kóždy tydźeń rjana duchowna zyroba poskicźika, kotraż naß w kschesćijanskej wěrje wobtwjerdźa a poßylnja. **Dźakowni cżitarjo.**

Tsikróczna ßława

nowosałożenemu ßerbskemu towarstwu w Budestezach.

— . . . p.

(K temu cżißku pschikoha.)

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cżelazeje kože swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Pschiloha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Sobotu 18. měrza 1911.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

13. měrza 1911.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	45—48	85—89
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—44	79 84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—40	72—78
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30 34	64 71
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	41—45	78 78
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	37—40	69—72
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	32—36	63 68
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—31	57 62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50—56
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	46—49	76 82
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41 45	72 78
3. žnadnje pizowane	34 40	65 71
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—53	78—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hacž do 1¼ léta	44—45	60 61
2. mjaßne	41 42	58 69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38 40	55 57

Placišny žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 11. měrza 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lublju. 16. měrza 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	—	—	—	—	9	40	9	80
"	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	28	9	—	9	25
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	50	7	—	7	15
Ječmjeń	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, ...	7	60	8	—	7	20	7	60
Hróch	11	75	13	50	12	50	13	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	19	—	20	—
Bérny	2	50	3	—	2	40	2	80
Butra 1	2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka 50	10	—	19	—	14	—	17	—
Rjana muka . . 50	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno . . 50	2	90	3	20	2	50	3	—
Ssioma . . 100	4	—	4	17	3	65	4	30
Prošata — schtuk, schtuka	—		—		—		—	
Pschenične wotruby			5	50	5	—	5	40
Rjane wotruby			5	40	5	—	5	80
Pschenični gris			6	—				
Rjany gris			6	40				

50 kilogr.

Na bursy w Budyschinje pschenza (béla) wot — hr. — np hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., ječmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (béla) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacž 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacž 11 hr. 52 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 65 np. hacž 12 hr. 04 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

16. měrza 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., ječmjeń wot 7 hr. 40 np., hacž 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacž 8 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., bérny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 17. měrza: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Okuli rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farat Räda žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. — Wutoru popołdnju w 5 hodž. budże w Libuchowje a žrjedu popołdnju w 5 hodž. w Bórku póstna nutrnoscz. — Tydženske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Balduin Seifert, cźeßliski połěr w Dobruschi, s Helenu Augustu Nickez s Bukojny pola Barta. — Filipp Waktaf Wünscha, pschekupz w Lěwałdże, s Marju Marthu Kopaczez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Felix Kurt, Adolfa Richarda Lelanza, wikowarja na Židowje, ž. — Kurt Herbert, Pawoła Kurta Pachalya, maschinskeho mischtra na Židowje, ž. — Max Richard, Jana Augusta Petrika, pohonca we Wulkim Wjelkowje, ž. — Gerhard Max, Jana Klimanta, pohonca na Židowje, ž. — Serafina Martha, Jana Ernsta Boigta, wojnarja w Delnjej Kinje, dź. — Ida Hedwig, Ernsta Bohuwěra Schkleńczerja, kamjenjeczeßarja w Delnjej Kinje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Khorla, Adolfa Schwopy, wuczerja w Budyschinje ž. — Marja, Wylema Rafelta, klampnarja w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow:** Gerhard, njemandź. ž. w Nowych Spytezach. — Ota Helmut, njemandź. ž. w Bolborzach. — Frieda Selma, Pětra Augusta Schrama, žiwnoscerja w Bolborzach, dź. — Margareta Ilsa, Oskara Hermanna Sorbera, wuczerja w Husy, dź. — Gertrud Elsa, Ernsta Emila Weidnera, rěsnika w Husy, dź. — Elsa Ernestina, Ernsta Augusta Rychtarja, dźěłaczerja w Nowej Wßy p. Huski. — Ernst Max, Ernsta Richarda Pola, cźeßle w Rakezach, ž. — Max Kurt, njemandź. ž. w Rakezach. — Hermann, njemandź. ž. w Jenschezach. — Frieda Margareta, Ernsta Gubscha, fabrikarja w Khwaczizach, ž. — Frieda Liesbeth, Augusta Nowotnika, fahrodniskeho žiwnoscerja we Lomsku p. Minakala. — Bjedrich Jurij, Jana Schülera, žiwnoscerja w Lejnje p. Pomorz. — Helena Elisabeth, Augusta Rusela, hejtmana w Czornjowje, dź. — Elli Liddy, Ernsta Hermanna Frenzela, wobydlerja w Wbohowje, dź. — Jan Jurij, Jana Jurja Domascha, twarza w Sdzeri, ž. — Emma Marja, Bjedricha Augusta Kschižana, žiwnoscerja w Hrodzischeću, dź. — Martha Helena, Bjedricha Augusta Dürlicha, žiwnoscerja w Drožđżiju, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze:** 8. měrza: Martha Marja Wjenkez, słužobna dźowka we Wujesdże, dźowka fabrikarja Handrija Wjenka pod hrodom, 16 l. 4 m. 8 d. (khowana na Hrodźischku). — Bertha Augusta Porschez, Jana Bohuwěra Brycze, khěžerja a dźěłaczerja na Židowje, mandželska, 27 l. 6 m. 24 d.

W **katholskej wozadze:** 13. měrza: Hana swud. Geyerowa rodź. Kralez w Budyschinje, 78 l. 8 m. 5 d.

S **druhich wozadow:** Johanna Dorothea, Ernsta Hermanna Czemjery, póstskehe agenty w Prěczezach, dź., 1 l. 1 m. d. — Franz Moritz Pilot, dźěłaczet w Hodžiju, 59 l. 5 m. 28 d. — Hana, Jana Schustera, pohonca w Lemischowje, dź, 1 l. 6 m. 27 d. — Helena swud. Preuschowa rodź. Heiniz, wumjenkarka w Myschezach, 84 l. 2 m. 14 d. — Frieda Elsa, Augusta Pelcha, kublerja w Komorowje p. Rakez, dź., 1 m. 21 d. — Johana Wylemina Hajnez, Khorle Bohuwěra Mitascha, wumjenkarja w Koporzach, mandželska, 73 l. 10 m. — Morwa narodź. dź Hermanna Maza Fiedlerja, mlynka = wobžedzerja w Czornjowje. — Jan Maximilian Kurt, Pawoła Hendricha Janka, fahrodnika a wobydlerja w Wbohowje, ž., 7 l. 5 m. 11 d. — Matej Hejtman, žiwnoscer w Lichanju, 63 l. 3 m. 14 d. — Khrystiana swud. Rabowa w Barcze 84 l. 11 m. 9 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodžija.

Njedželu Okuli smje rano ½8 hodžin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. budże katechismußowa wuczba sa němsku mužsku młodźinu.

Pjatk 24. měrza budże rano ½9 hodžin žerbska spowjedź a ½10 hodžin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

Njedželu Okuli smje duchowny Bójz rano ½8 hodžin žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodžin žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. Popołdnju ½4 hodžin smje kschescźijanske towarstwo žónskeje młodoscze swoju schromadźišnu w paczerskej jstwi.

Wutoru dopołdnja ½12 hodžin smeje duchowny Bójz němsku spowjedź. — Pjatk dopołdnja w 9 hodzinach smje farat Domaschka žerbske liturgiske póstne kemschenje s wudźělenjom Božeho wotkasanja.

Podklócze a drjenje,

wicz, ischias drjenje, bolenje žołdka, šubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, blescha po 60 a 100 nj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitskich mnichow dźěłany. Jenož **Todor** žadajcze a bjerćze. Jenož woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja, s napschecza katholskeje zyrkwje.

Najwjetschi skład
woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaćišnach.

Th. A. Wällnitz nasl.

měješćel: J. Hanekamp
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom
sa njewjesćinske wuhotowanja.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólčzki atd.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyschinje
pschi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradženje ležomnosćow a hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, wudžélanje kupjow a lisćinow wscheje druziny, sestajenje wschěch druhich pißnych džélow. Sehnawanje pjenježnych žadankow.
— Rěčzu tež ßerbski. —

Czerstwy a wuschkrjeny
lój
jara tunjo pschedawa
Richard Lunze na bohatej haßy.

Nowe
polnojerje
10 schtuk jenož 45 pjenježkow
porucža
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
— Rěčzi ßerbski. —

Seradellu
a
trawowe ßymjo
porucža Khorla Kahrowe
pschi zitnych wikach.

Mótaze dźaki
ßerbske a němske
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměßaczu. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacźe khamorowych kaschczikow.

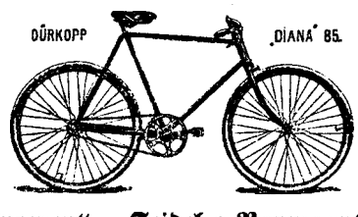
Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.)

Poručam **k konfirmaziji**
ßerbske a němske spěwarske
ſ khmanymi swjaskami
sczěnske schpruchi a wobrasy, konfirmaziske a jutrowne kharty,
wězy k darjenju na wulki wubjerk.
A. Heymann nasl., prjedy G. Rämsch.
Měješćel O. Gutsch na bohatej haßy 21.

G. Urban w Krjebi.

Wotdźělenje:
jěsdne kola
a
pschißłuschki jěsdnych kolow.
Poručam jenož
prěnjoklaßne druziny, wožebje
„Dürrkopp“, „Neckarulm“, „Phänomen“, „Seidel a Naumann“.

Nowo ßo pschijalo — schijaze maschiny —
„Dürrkoppa“ a „Seidela a Naumanna“.
Žadajcze ßebi poskićenja a pschirunajcze moje płaćišny ſ konkurrenzynymi, prjedy hacź druhdźe kupicze.

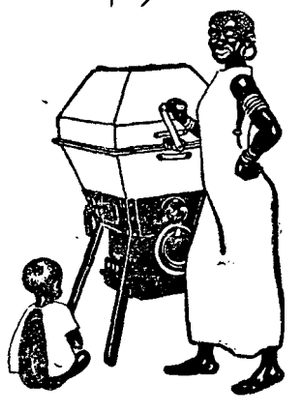
„Na zykym cźele běch
ſ lischawu
pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lékarske mydło** khorosću do zyka wotstroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Seržant M.“
Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßléd., **Strauch a Koldy.**

Kóslaze koże,
kaž tež **wschě druhe koże,**
howjase koże
a wowczu wołmu
pa najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11
ſ napschecźa „skoteje hwězdy“.

Johnowa plokanska maschina
„Polna para“

ßamo w Afriży ßo trjebaza.

Rosjaßnjaze wukasanje ßo darmo rosesczele.

Tunje ludowe kupanske wanje,
wanje k hedżenju,
zimaze maschiny,
platowanske żelezka,
mlokarnska, domjaza
a kuchinska nadoba,
lampy ja petrolejowe a spiritußowe
żehlaze wobßwětlenje.

Wodowody, plumpy a skótne napojaki.

Twarske dźěła. Wuporjedżenje.

Gustav Schneider w Budyschinje

Telefon 365. **na rózowej haßy 8 a 13.** Telefon 365.

Sshno
njewjasane a we walczkach,

praßowanu rżanu ßlomu,
pizowansku wowßnu ßlomu,
runklizu

tež po małych dźělbach pschedawa

knježi dwór we Lupoji
pola Radworja w Sakskej.

= Hižo wot 26 lět =

pschedawam na **Budyskich wikach**
ßymjenja ja nalětni a lěczny wußyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kněžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi sczelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitosćz), kotrež tole lěto woßebje derje skhadża.

Teho dla ßwojim czesczenym wotebjerarjom wschě ßymjenja w dobrej skhadżazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfske żolte a czerwjene hobrskowalzojte, punt po 45 pj., pschi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjeczanske a Oberndorfske żolte Mammutske ßymjo, najwjetschu czerwjenu **pizowansku zokrowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtskeho sażneho, Barlinskeho ßrěnjosażneho, hollandskeho czěmnoczerwjeneho, późneho, Zitawskeho hobrskeho a ßerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho czěskeho hlubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitosćz: Erfurtske kwětkowe ßymjenja
w 10 pjenjezkatych pakczikach s wukasanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždżanskeje zyble k ßadżenju.**

Woßebje poruczam wot hollandskich plahowarjow ßo dostawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberrosow atd.

Moje stejischczo je hižo wot 26 lět na mjaßowym torhoschczu.

Jan Bjedrich, **ßymjenjowa pschedawarnja**
w **Kołwasy** pola Pomorz.

Helena Swudowjena Jordanowa

na jerjowej haßy 5 w Budyschinje **na jerjowej haßy 5.**

Nowo do pschedawanja wsate.

Schtrykowane, smutska koßmikowane

soki a schtrymph

s czisteje wołmy, najmjehsche a najpschijomnische, schtož ßo noßy, wurjadnje **solidne** a **płóczliwe,** najlěpje psche wicz, drjenje, symne a njedótkliwe nohi wobarnuja.

K konfirmaziji

czorne schenillowe
nahłowjaze rubischcza

po wschěch płaczisnach.

Jenoż dobre twory, krucze sprawne poßłużenje.

Wschě nalětnje nowoscze

twjerdych a mjehkich
kłobukow,
mużazych a hólczazych
měcow,

wschěch pomyßlnych formow, barbow a drużinow ßu hižo doschle a poruczam je po spodżiwnje tunich płaczisnach.

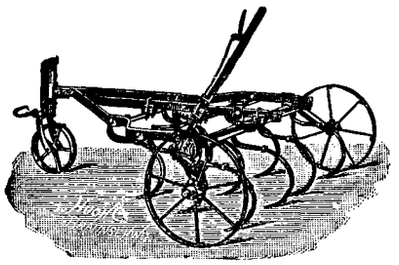
Mużaze a holczaze **sportske mězy**
hižo po 40 pjenjezkach.

konfirmandske kłobuki

w hobrskim wubjerku po $1\frac{1}{2}$ hacz $2\frac{1}{2}$ mk.

Hugo Lehmann

w Budyschinje na bohatej haßy 22.

Bentzkowe

kultivatory, pluhi, parjaki
lěta dołho wupruhowane fabrikaty.
Drillowaze maschiny
(Sack, Richter atd.).
Bróny wschěch druzinow.
Dibblowaze maschiny sa rěpu,
Běrnowe wubjeraki. **Rynkate walzy**
a **wschě druhe ratatsle maschiny** a **graty**
ßu dóstacź pola

Jana Manjoka naßlědnika
Jurja Hänsela
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 34.

Brühlski czaj

(sakońßzy sakitany czo. 132786)

je ßo wurjadnje wupruhował psche **drjenje, rheumatismus,** woßebje psche **shibadkowy rheumatismus, wicz, pucherjowe** a **jerchenjowe czerpjenje.**
Woprawny Brühlski czaj (tej) je jenoź **w haptykach** dostacź.
Direktnje jón sczele: **Jelenjowa haptyka we Wósborku.**
Telefon czo. 4.
Pomałki ale wěsty wuspěch!

Ssymjenja!

Sa tudomne strony najlěpje wupruhowane druziny najnowschich ßnjow:
pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwětkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenske zyble
porucza we wultim wubjerku a derje skhadźazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich płaczinach

Khorla Preiser jun.

Bisitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerńja.**

Stupnje
a schkórnje
k konfirmaciji

a wschě pomyßlne druzíny

wobucźa

saruczenych dźerżazych a najlěpschich **wudźělkow**
sa muzskich, ßónske a dźěczi
po pomyßlnje najtuńschich płaczisnach
porucza

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** **Telefon 168.**

Konfirmandske kłobuki.

Nowoscze muzazych a hólczazych **klobukow** kaz **mězow** wschěch płaczisnow tunjo.
Jutrowna potrjeba
schuleŕskich mězow
wschěch schulow najlěpscheho wuwjedźenja.

C. E. Rinke
na bohatej haßy 5.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Triumf němskeje czrijoweje industrije je

Salamanderske wobuće.

Najlěpscha schkórnja na dróhu ■ sa muzskich a
najwoßebnischa salonowa schkórnja ■ ßónske po snatych
najkhmańscha uniformska schkórnja ■ tunich jenotnych
najtwjerdscha hońtwinska schkórnja ■ płaczisnach.

Konfirmandske schkórnje
s najlěpscheje koże, derje poßowaze a modne
po 4^{35}, 5^{75}, 7^{60}, 8^{50}, 9^{50}, 10^{50}.

Dźěczaze stupnje
w najwjetschim wubjerku po najtuńschich płaczisnach.

Shorjelska črijowa pschedawarnja

Telefon 467. **w Budyschinje** na bohatej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóždo čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 12. Sobotu 25. měrca 1911. Lětnik 70.

Liberalni a socialdemokratojo w 5. wólbnym wokrjeżu.

Pšched 15 abo 20 lětami ani pytachmy podarmo ša liberalismom mjes Sserbami, runje tak tež ša sozialismom. Wobaj pak tu nětko staj. To kóždy wě. Hdźež je někajke politiske hibanje, njech płaći gmejnje, krajej abo khěžorstwu, tam žo cźišchcźa liberalni a sozialdemokratojo do prědka. Něchtóžkuli žo prascha, kak to pschińdźe a schtó je jich žebi tak rjez wocźahnył?

Tak mjenowani „rosjaßnjeni“ měnja: To cźini nowy cźaß. Ludźo njejßu wjazy tak „kłupi“ kaž prjedy. Cźłowjek postupuje do prědka a ſ tym žrěba nowocźaßny duch do žebje, a tón dawa nastork, stare cźary wopuschcźicź a wjeßele do nowych stupacź. Dale pak žo praschamy: Ssmy dha ſ liberalnym „rosjaßnjenjom“ dozpili, so žu ludźo khmanschi, sbožownischi? Ně! Runje nawopak! Wjetscha njespokojnosć a sawiscź, wjetsche njekhmanstwo a njeckschescźanstwo ženje było njeje, hacź w naschich cźaßach. Lud mjeta najdrohotnische kubła wot žo: wěru, narod, rěcź, nałožki, dobre mjeno. Cźłowjek wopruje žwojej hordoscźi, žwojim cźaßnym žadanjam najlěpsche počźinki. A tajka prózdna wutroba nima žane ideale.

Mjes nami žo tež hižom tajke ſnamjenja pokasuja. Hdyž žlědźimy nasad, dha žo sapocźina narodne a naboźne hubjenstwo mjes Sserbami w tym cźaßu a tych kónczinach, hdyž a hdźež žo shubjuje žerbska rěcź a wótzowske waschnje a žo schule germanisuja. Lud, kiž žo krucźe k temu ma a dźerži, schtož je jemu Bóh spožcźił a natura dariła, je spuschcźomny, wožebje we wólbnym wojowanju, kajkeż mamy w tu khwilu w 5. wólbnym wokrjeżu. Skónczńje nětko wěmy, kajkej stronje pschecźiwny kandidat žłuscha. We Wulkej Dubrawje, hdźež je žo „žwojim“ wolerjam prěni ras „pschedstajił“, je žo ša **žwobodnomyßlnu stronu** rosžudźił, to je ta, kiž je žobu **najhórschi njepschecźel ratarstwa** a **rjemjeżka.** Najprjedy žwojim wocźam njewěrjachmy, hdyž cźitachmy, so je jim do paßli saléšł. Myßlu žebi, so je to se strachom cźinił, dokelž njewjedźesche, hdźe hewak „žwój wucźek“ pytacź. Narodnoliberalna strona nima hischcźe žaneje organisazije w 3. khěžorskim wólbnym wokrjeżu a liberalny chžyschce tola bycź, duž jemu druheho wupucźa njewosta. Dozyła k cźeŕwjenym hicź, teho žo bojesche. Sserbska khorhoj je pschipódła hischcźe módra a běła. Tak pschewosta „cźeŕwjeny schlips“ druhim.

Sjednocźeni liberalni a sozialdemokratojo dźeń wotednja ſ wotmachom a shromadnymi mozami dźěłaja, so bychu na „wožudnym“ dnju žwojemu kandidatej pschepad tróschku wołóžili.

Tu mamy nowy dopokas, kak tutej stronje bóle a bóle žo pschibliżujetej. A potom žo „žwobodni“ hórscha, so jich na tón žamy skhodźenk ſ cźeŕwjenymi stajeja! A na krala žławu wunjescź, to hižom „posabudźa“. Potajkim ludźo, kotsiž w naschim wólbnym wokrjeżu ani njebydla a tak w nim wólbneho prawa nimaja, žu wotežki do rukow wsali a jěsdźa ſ liberalnym wósyczkom po kraju. Někotre rasty žu hižom swróczili a skónczńje w błócźe wjasnu. To budźe ša nich k druhemu rasej želena plista.

Sozialdemokratojo njejßu hacź dotal sjawnje žaneho kandidatu postajili. Duž leži myßliczka blisko, so **hnydom** se **žwobodnomyßlnej stronu póndu.** Pšches to móže žo liczba hłosow ša napschecźiwneho kandidatu wo jich hłosy powjetschicź. Teho dla namołwjamy naschich wolerjow, muž pschi mužu žo wobdźělicź hicź, so maja chwile, druhich — mjenujzy tajkich, kotsiž žebi wschemu cźaß bjeru — k wólbje pohonjecź. Woßebje proßymy tych, niž žo pucźa bojecź, kotsiž maja do druheje wßy wolicź hicź. Wam žo dźěło jenoż wo krótki cźaß pschetorhnje, a wopokasacźe narodny a wótcźinski skutk, hdyž zedulku ša naschego kandidatu wotedacźe. Bjes woporow njeńdźe! Njech nichtó njepraji: Bjes mojeho hłoßa dźe! To je hrěschna wurěcź. Hdyž w zykym wokrjeżu 100 wolerjo tak praja, móža žo nam shubicź **100, 200, 300,** žamo **400 hłosow.**

Teho dla cźiń pschichodnu **ßrjedu 29. měrza** žwoju winowatosć. Wolcźe wschitzy naschego konservativneho kandidatu knjesa **gmejnskeho pschedstejicźerja Barta w Brěsynzy.** X.

Pucźowanje němskeho khěžora na kupu Korfu.

Khěžor Wylem je schtwórtk ſ mandźelsku a se žwojimaj młódschimaj dźěsćomaj, prynzeżu Viktoriu Luisu a prynzom Joachimom, pucźowanje na kupu Korfu nastupił. We Winje je jeho khěžor Franz Josef na połnóznym dwórnischcźu wocźakał. Po wutrobnym powitanju khěžor dale jědźesche.

Wuſscha wólba do khěžorstwoweho žejma w Gießenskim wokrjeżu.

Wunoschk wuſscheje wólby w Gießenje (w Hessenskej) je wschudźe pscheßłapił. Reformaŕ Werner je ſ 12,569 hłoßami nad sozialdemokratiskim kandidatom Beckmannom dobył. Tutón je jenoż 11,622 hłosow, potajkim nimale tyßaz hłosow mjenje, dyžli Werner, dostał. Po prěnjej wólbje sdasche žo dobycźe sozialdemokratow wěste bycź. Wólbny wubjerk žwobodomyßlnych, ſ kotrychž bě žo 5059 hłosow wotedało, bě žwojich pschiwißowarjow napominał, ša sozialdemokrata hłosowacź, a wubjerk nationalliberalnych bě nationalliberalnje smyßlenym wuſwolerjam žwobodnu wolu wostajił, schtož pak po prawom niczo druhe njebě, dyžli tajny pokiw, so bychu teho runja sozialdemokrata podpjerali. Wolerjo tón krócź njejßu ſ wulkeho dźěła na wukasy wjednikow liberalneje a žwobodomyßlneje strony pożłuchali. Hdyž žo wo to jednasche, žo pak ša sozialdemokrata, pak ša reformarja rosžudźicź, žu někotre tyßazy k reformarskej stronje pscheschli. To bě bolostna rana ša liberalnych a žwobodomyßlnych wjednikow, hdyž spósnachu, so žo wuſwolerjo wot nich wotwobroczeja. Hischcźe cźežšcho je wólbny wunoschk sozialdemokratow potrjechił. Hakle pšched někotrymi njedźelemi žu woni w Immenstadtskim wokrjeżu žwobodomyßlnym pomhali, zentrumskeho kandidata sbicź. Ša to nětko w Gießenskim wokrjeżu twjerdźe pomoz liberalnych a žwobodomyßlnych wocźakowachu. To žu pak žo slě srěšali a spósnali, so liberalni njejßu dowěrjenja hódni. Kaž žo sda, žo ludowy huěw dla nowych dawkow po něczim shubjuje. Hróßbne bajki, kotrež liberalne nowiny a rěcźnizy wo dawkowej cźeži powjedachu, žu žo jako woprawdźite bajki wupokasałe. Khěžorstwowe finanzy žu žo do rjada stajiłe a ſ dobom nětkole wikowanje, industrija a pschemyßko kčěja, kaž ſ rědka hdy prjedy. Mjes tym so liberalni na dawki žwarjachu a lud schcźuwachu, je žo po něczim wěrnosć na běły dźeń wudobyła, so žu liberalni žami dawk na schwabliczki, khojej atd. namjetowali, posdźischo pak, hdyž knježeŕstwo nochzyschce jich žadanja dopjelnicź, žo wotwlakowachu, jim pschihłosowacź.

Zentrumski sapóßłanz Erzberger pschecźiwo khěžorstwowemu kanzlerej.

Na württembergskej skhadźowanzy zentrumskeje strony je sapóßłanz Erzberger wo „politizy a powschitkownych naležnoscźach“ rěczał. Pschi tym je ßo wón do khěžorstwoweho kanzlera dla rěcže dał, kotruž je tón w pruskim krajnym ßejmje wo pschißasy pschecźiwo modernismej měł.

„Pruski ministerstwowy pschedßyda je“, Erzberger praji, „stačanam, kotsiž ßebi kasnje ßwojeje zyrkwje wyßoko waža, po žadanju ßwobodnych murjerjow a jich nowin ßwoje sazpicźe wobßwědčił a jim jara ponižaze nasadstajenje pschipowjedźił. Kajke skschiwdźenje w ßkowach khěžorstwoweho kanzlera leži! Tole wustupjenje je sjawne skamanje runoprawoscźe wěrywusnačow, kotruž wustawa a khěžorstwowy sakoń saručitaj. Pschecźiwo temu zentrumska strona na najwótrischo protestuje. Wschě prózowanje poßlednjeho połléta na to du, němskich katholikow wot kóždeho sjawneho wliwa wotcźischcźecź. A tola je zentrumska strona była, kotraž je, hdyž je ßo wo to jednało, nowe woporv sa khěžorstwo pschinjesć, najwjetsche poroki na ßo wsała.“

Shromadźizna wobsamknjenje pschija, kotreż pschecźiwo nadpadam na bamža, biskopow a měschnikow protestuje a ßebi sakasuje, so ßo zusy do snutskownych zyrkwinskich katholskich naležnoscźow tykaju. — Też konservatívne evangelske „Kschižne nowiny“ ßu khěžorstwowemu kanzlerej porokowałe, so je pschi jednanju wo bamžowej pschißasy pschecźiwo modernismej pschedaloko schol.

Němske kolonije

w khěžorstwowym ßejmje schtwórtk na dnjowym rjedźe stejachu. Zentrumski sapóßłanz Erzberger pschipósnawasche, so ßo dokhody kolonijow pschezo bóle porjedźeja, schtwórty dźěl jich wudawkow pak dyrbi hischće pschezo khěžorstwo nawdawacź. Wudawki mohłe ßo wo $6\frac{1}{2}$ milijona hriwnow ponižicź, hdy by ßo ličba wójska w kolonijach pomjeńschiła. Pschede wschěm ßo wo to jedna, kak mamy s domoródnym wobydlerstwom wobkhadźecź. Na Karolinskich kupach, hdźež běchu domoródni němskich sastojnikow nadpadli a morili, dyrbjałe ßo domoródnym brónje sebracź. Swadam mjes běłymi a cźornymi, kajkeż ßu w krótkowjecźornej Afriży pschi twarjenju želesniży byłe, dyrbjałe ßo sadźěwacź. To pak ßo hodźi jenož dozpicź, hdyž ßo dyrbjenske dźěło cźornochow wotstroni, kotreż ßo hischće nihdźe jako khmane wupokasało njeje. Skerje mohłe ßo domoródnym dawki napołožicź. Samoaskim kupam a krótkowjecźornej Afriży dyrbjało ßo ßamosarjadnistwo dacź, tak bórsy hacź ßo jich dokhody wudawkam runaju. Sozialdemokrat Ledebour Koppelowu firmu winowasche, so je pschi twarje želesniży w krótkowjecźornej Afriży s Kafframi Kapskeho kraja direktnje njepschistojne wucźinjenja wotsamkła. Kaffrojo ßu potom dźěło wopuschcźili, k njeměram pak je hakle doschło, hdyž ßu ßo wojazy pschecźiwo strajkowarjam póßłali.

Sswobodomyßlny Goller na pschibywanje howjaseho skota w krótkowjecźornej Afriży pokasowasche. Po poßlednjej wójnje s Hererami ßu ßo stadła rucźe pschisporiłe. Nětkole je tam hižom něhdźe 200,000 howjadow. Bórsy budźe jich telko, so budźa jich mjaßo do Němskeje wuwosycź chcyć. Teho dla dyrbi ßo mózne sčinicź, so by ßo mjaßo njesmjerske s kolonijow do Němskeje wosyłło. Potom budźe kónz mjaßoweje drohoty.

Sakoń wo palenju cźełow.

W pruskim krajnym ßejmje je ßo ßrjedu sakoń wo dowolomnym palenju cźełow prěni krócź wuradźował. Minister snutskownych naležnoscźow, s Dallwitz, sakoń poručowasche. Ssobustawy konservativneje a ßwobodokonservativneje strony jón s dźěła wotpokasachu, mjes tym so ßo s zentrumskeje strony wschě ßobustawy pschecźiwo njemu wuprajichu. Sakonjowy nacźisk ßo skónčnje schtyrnacźestawatej komißiji pschipokasa.

Saßo jendźelszy offizěrojo jako wobhonjerjo w Němskej.

W Hamburgu je kriminalna policija jeneho Jendźelcźana a schtyrjoch němskich dźěłacźerjow sajała. Na sajatych ßo hrěscha, so ßu twar němskich wójnskich łódźow wobhonicź pytali. Jedyn druhi Jendźelcźan je wupjerchnył, shoniwschi, so je ßo tukanje na njeho wobrocźiło.

Sajaty Jendźelcźan wudawa, so se starym želesom wikuje a so je jenož tehodła s łódźerńskimi dźěłacźerjemi wobkhadźał. Sda pak ßo, so je wón, runje kaž Jendźelcźan, kotryž je cźeknył, jendźelski namórski offizěr. Spodźiwne tola je, so muž, kotryž wudawa, so se starym želesom wikuje, ßo tak žiwje sa nasche wójnske łódźe sajimuje, kotreż tola njebudźe k staremu želesu liczicź chcyć. Wyschnosć teho dla jeho wudawanjam njewěri.

Wustawa sa Elsaß-Lothringsku

je ßo w pruskim krajnym ßejmje rospominała. Po knjeżerstwowym nacźisku dyrbjakoj Elsaß a Lothringska tsi hłoßy w swjaskowej radźe dostacź. Konservativni a ßwobodnokonservativni nochzedźa Elsaß a Lothringskej tole sastupjerstwo w swjaskowej radźe wostajicź, dokelž by ßo s tym w njej móz Pruskeje poßłabika. Khěžorstwowy kanzleř knjeżerstwowe stejischczo sakitowasche.

Polazy němske kubła pokupuja.

Psched nětkotrymi njedźelemi bě wjerch Radolin w Hornjej Schlesyskej rycźerkubło w Ponoschowje hrabinzy Schlieffenowej pschedał. Hrabinka je kubło psched tydźenjom nětko s poßrědnistwom wěsteho agenta Hartmanna pólskemu hrabi Mielczynskemu nad Pawkowizami dale pschedała. S tym ßu Polazy Němzam saßo 3426 hektarow semje wotdobyli. Hrabinzy Schlieffenowej je ßo pschi pschedaczu nacźahnyło, wona je 300000 hriwnow dobytka měła, mjes tym so je agent Hartmann 80000 hriwnow saßłužił.

Židowske praschenje w Ruskej.

Dumina komißija sa sakitanje kraja je wobsamkła, w dumje namjetowacź, so bychu ßo Židźi s ruskeho wójska wusamkli. Woni pjecźa wójsko każa a ßu jemu teho dla schkódni.

Ruska a China.

Hacźrunje ruske knjeżerstwo wudawa, so je chinejske knjeżerstwo na ruske žadanja měrniwe wotmolwjenje dało, ßo na ruskej kaž na chinejskej stronje dale broni. Ruska je ßwoje wójsko w Turkestanje mobilisowała. Gouverneur schlijskeje provinzy (w Chinje) je do Pekinga powjesć póßłał, so je 14,000 ruskich wojakow na marschu do Pekinga. Gouverneur pschiporucźenja žada a pschispomni, so sastojństwo stoži, jeli so ßo wone jemu njedadźa.

Tola też China ßwoje wójsko k mjesam wjedźe. S dźěła ßo to po želesniży w nozy stawa. Chinejske knjeżerstwo w Pekingje njepschestawajcy radu skkaduje, a poßedźenja ßu husto jara roshorjene. Wjetschina je sa sacźißnjenje ruskich žadanjow, ale mjeńschina a s njej regent, je sa podwolenje Ruskej. Wójnski minister pak na cźole pschecźiwnikow Ruskeje steji a je regentej narěcźał, so je chinejske wójsko sa wójnu hotowe.

Chinejski póßłanz w Peterburgu wolij do wohnja pschiliwa a se ßwojimi telegramami chinejskemu knjeżerstwu wobkrucźa, so bychu ruszy revoluzionarojo, jeli so by k wójnje dóschło, Chinesam k pomozy byli a so bychu snutska kraja sběžk sbudźili, runje tak, kaž w rusko-japanskej wójnje. Tehdy Japanska njebudźische dobyła, hdy bychu ruszy revoluzionarojo ruske wójsko njekasyli.

Chinejske knjeżerstwo je spytało w Japanskej wuskuschowacź, hacź ßo rusko-japanski swjask niz jenož na Mandźursku, ale też na Mongolsku poczahuje. Japanska je wuhibawje wotmolwika a Chinje radźiła, so by ruske žadanja dopjelnika; pschetož tele žadanja ßu sakońske.

Ruske knjeżerstwo ßebi pschede wschěm žada, so ßo ruskim poddanam njeßmělo sakasacź, so bychu w mongolskej provinzy ßwobodnje wikowali.

Hłód w Chinje.

Kaž biskop w Shanghaiu pische, nima tam se 40,000 kischescźijanskich Chinesow 35.000 wot 5 měßazow nicźo jeścź. Woni ßu w najhubjeńschich wobstejnoscźach žiwi a ßo s kopjenami, korjenjemi a s polpschetlatymi skocźatami žiwja. W jenym měscźe pokodnischeje Chiny je wschědnje něhdźe 12 cźłowjekow hłodu wumrjeło. Nětkotre sta khlěba tradazych ludźi Nankingsko-Shanghaiski želesniski cźah sadźerżachu. S hłodom cźwilowani ludźo skiwlachu, so bychu jich ßobu wsali abo jich pschejeli, dokelž dyrbjeli hewak hłodu wumrjecź. Něhdźe 3 milijony cźłowjekow ßu ßo s hłodom potrjechiłe.

Sběžk w Mexiku.

Poßledni tydźeń je sběžk nowych mozow nabył. Sběžk pschezo wjazy pschiwißowarjow dobywa, a knjeżerstwo ßame wjazy njepréje, so je wjetschina wobydlerstwa s knjeżerstwom njespokojom. Psched nětkotrymi dnjemi ßu sběžkarjo texaskej wßy Chishos a Terlingua, pschi mexikanskej mjesy ležazej, nadpadli a s njeju howjada, konje a wowzy wotcehnali. Brigadny general Duncan je po žadanju wo-

krjeßneho ſarjadnika w Brewſteru 160 kavalleriſtow farmeram na pomoz pósłak. Tajke podawki móża bórſy k temu dowjeſcź, ſo wójſko ſjednoczenych ſtatow mexikanſke mjeſy pſchekrocźi. Blisko Ojinagi ßu pjecźa mexikanſzy wojazy do amerikanſkich hižo tſělěli. Ojinagu nětkole ſběžkarjo wobléhuja, teho dla je tam zyroba žadna. Amerikanſka zkowna wyſchnoſcź bě ſakaſaka, zyrobu pſches mjeſu do Ojinagi woſyczź. To bě ſ pſchiczinu tſělenzy do amerikanſkich wojakow. Woblehnjenje Ojinagi hižo 9 dnjow traje, ſběžkarjo pſchezo bliže k njej poſtupuja. Woblehnjenym a wobléharjam je zyroba wuſchła.

Rekrutěrowanſkemu burowej w Chikagu je wójnſke miniſterſtwo poruczíło, ſo by rekrutow najak. Sa pěſchkow ßu najimarnje w nozy a wodnjo wotewrjene.

Drožny rubježnik.

Hdyž w ſymje deſchczźik bjes pſchemĕnjenja do wyßokich woknow hrodu „Kawdor“ ſchlipa, hdyž w nĕſczi bkukowe ſchczźĕpy wjeßele ſkakaju, a wohnjowe pruhi kaž bkudne ßwĕczźki ſe žehliwieje horzoty ſlĕtuja, hdyž ßanjate ſczźiny pſches wurĕſowane wjerchi, marmorowe ſtokpy a po tepichach na ſczźĕnach ſehrawaja, potom je czaß ßonjenja a wopominanja. Stare dawno ſabyte podawki ſ nowa wotucźeja a naß nuſuja, to, ſchtož je byko, hiſchcźe junu pſcheżiwicź. Dyß a dyß, hdyž wyßoke pkomjo ßo ſnjeße, je jaßnje ſpósnacź wohniſchczźowu kromu, kotraž je ſe želeſa kowana, a dwaj woponaj, kotrajž ßrjedźny kruch tworitaj. Dwaj jednoraj ſemjanſkaj woponaj, ale kóždy wĕ ſtawiſnu powjedacź. To ſtaj woponaj ſemjanſkeju ßwójbow, Nairnſkich a Makbethſkich. Tu na hrodźe Kawdoru nĕhdy Makbeth ßwojeho krala mori, to bě ſkutk czorneje czeſczźelakomnoſcźe, kotraž ßo na nim a na jeho potomnikach czźĕžko wjecźeſche. Tola naſcha ſtawiſna njepocźahuje ßo na Makbethſkich, ale na Nairnſkich.

Tu na hrodźe Kawdor nĕhdy ſtare papjery, dźenik, namakach, kotryž bě w próſdnych hodźinach jedyn wobydleŕ hrodu napißał. Tam pak bě tale ſtawiſna ſapißana:

Nětkole je ßo 35 lĕt minyko, ſo ßym Kawdor wopuſchczźik. Dołhi, dołhi czaß to. Sſněh ſtaroby mi hłowu kryje, ſmorſki mi pſches czoło du; ale dopomnjecźe je hiſchcźe mkode kaž hdy prjedy. Pſchede mnu leżitaj dwaj wobraſaj, ſ ruku molowanaj. Jedyn khutneho muża pſchedſtaja. Nadobnje ryßowane wobliczźo, wulkej, hłuboko módrej woczi a ßylna runa poſtawa zykkej nĕſchto kralowſkeho dodawatej. To je wobras knjeſa Lawrjenza Nairna, hejtmana; druhi je wobras jeho mandźelſkeje, knjenje Nairnoweje, druheje dźowki knjeſa ſ Ottrickſdalza.

Hdyž ſ 23 lĕtami jako zyle mkody prĕdaŕ do Kirkłocha pſchińdźech, pſchejach ßebi hacź nanajbóle, ßwoju ßamoſtatnu woßadu mĕcź. Sa to mějach ßo ſaſtupnej próſtwje knjeſa Nairna dźakowacź. Mój bĕchmoj na wyßokich ſchulach hromadźe ſtudowałoj a bĕchmoj też dobraj pſcheczźelej. Dokelž bĕch dźakownje ſmyßleny, hnydom wot ſpoczźatka na naležnoſczźach ßwojeho ſpĕchowarja žiwy podźĕl bjerjech. Blisko woßadneje zyrkwje bydleſche wjazy baronow a wulkich kublerjow. Pſchi mojich naſtupnych wopytach wĕſo prĕni knjeſej ſ Nairna płaczźeſche. Wón bě ßo ßem wotßalił, dokelž bě do pjenjeżnych wuſkoſczźow pſchiſchoł. Powjedaſche ßo, ſo bě to jeho żona ſawinyła, kotraž bě pjecźa żarliwa hrajerka, kotraž bě ßo po zyłych nozach do hracźa podawała a ſamóżenje ßwojeho muża pſchehrała. Tak wulka je pjecźa jeje ſka nakhilnoſcź była, ſo je dejmantowe ſpinki ßwojich cźriji dała, hdyž pſchehrawaſche, jenicźży, ſo by mohła dale hracź. Pſchi tym je pjecźa, hacźrunje jeno ſ khudeje ßwójby pokhadźeſche, horda a ſ wulka była.

* * *

Pſchi mojim pſchikhadźe mje knjes a knjeni Nairnez powitaſchtaj. Wón ſ derje cźinjazej wutrobnoſcźu, wona ſe ſymnym poniżenjom. Hakle hdyž bě ſ naju rosmołwy ſpósnała, ſo mamoj jenaſkich a ßamßnych ſnatych, a ſo bĕch ſ jenym ſ jeje bratrow na ßamßnej wyßokej ſchuli wukubłany, bu wona bóle powjedata.

„W teyle hołej puſcźinje“, wona na mandźelſkeho hněwna hladajo ſawoła, „dyrbju ja ßwoju mkodoſcź pohrjebacź. O, tſi lĕta mojeho žiwjenja ſa jenu nóz w St. James.“ Słobjate teptanje jeje njekſchesheſczźanſke ßkowa pſchewodźeſche. Ja tola ſroſymicź njemóżach, kak móżeſche cźłowjek puſcźinu mjenowacź tule krajinu, kotraž je tak pokna lĕßow, łukow a żórkow a tak bohata na krajinoſtnych wotmĕnjenjach, hiſchcźe mjenje roſymjach, kak móże cźłowjek ſa jedyn maſkowy bal abo jenu nóz pſchi hracźu ſ khartami w St. James tſi lĕta ßwojeho žiwjenja dacź. Mi bě to pſchehrĕſchenje pſchecźiwo Bohu, kotryž je nam žiwjenje jako najwjetſche kubło darił. Tak rucźe, kaž mi potajkim pſchißłuſchna pſchiſtojnoſcź dowoleſche, ßo ja roſßohnowach. S miloſcźiwym pokłonjenjom hłowy mje knjeni Nairnowa wotpuſchczźi; knjes Lawrjenz pak mje hacź do wrotow pſchewodźeſche. Nětkole ßo mi ſdaſche, ſo bě jeho poſtawa krutoſcźe ſhubiła, też ßo mi wuras njeſpodobaſche, kotryž ßo druhdy wokoło kucźikow jeho erta pokaſowaſche. Nimo teho też ſhonich, ſo knjeni Nairnowa ſaßo hraje a ſo je nahladne pjenjeſy pſchehraka a dołha napraſkała. Dokelž pak dale niczo ſaßo njeßłyſchach, na ßłyſchane wĕzy bórſy ſabych.

* * *

Nĕſchto czaßa bě ßo minyło. Knjeni Nairnoweje wjazy wohladak njebĕch. Wona bě mi pſcheczźiwna, a ja cźłowjekow jara derje ſnajach. Bórſy pak wokolnym kublerjam nĕſchto ſtracha a rosbudźenja naczźini. Rubježnik to bĕſche, kotryž w nóznym cźaßu domoj wot ßwojich pſcheczźelow ßo wrócźazych jĕſdnikow nadpadowaſche a wurubjeſche. Wjeßne ßydła huſto wjazy mil wot ßebje ſdalene leżachu. Chżychu-li ßo potajkim pola teho abo tamneho wobßedźerja ſkhadźowacź, ſo bychu bjeßadowali abo ſ khartami hrali, ßedłachu konje a po ſpĕſchnym jĕchanju tam ſa njedołhi czaß dozpĕwachu. Domoj wĕſo w nozy hakle poſdźe jĕchachu. Cźi, kotſiž bĕchu ſboże pſchi hracźu mĕli, mějachu móſcheń poknu pjenjes. Bĕ-li nĕkak móżno, jĕchachu we wjetſchej cźrjódźe. Njedźiwajo teho nadpady na ſtraſchne waſchnje pſchibywachu. Dróhowy rubježnik dyrbjeſche mĕſtne wobſtejenja dokładnje ſnacź. Jeho dar wuczźuſchlenja bě wobdźiwanja hódny; hdyžkuli też bĕchu pjenjeſy ſkhowane, rubježnik je namakacź wjedźeſche. Dokelž pak wobßedźerjo jeno mjes pſcheczźelemi wo nich rĕcźachu, a dokelž móżachu ßebi wſchitzy jedyn druhemu na kóždy pad dowĕrjecź, bĕſche hiſchcźe cźeżſcho, tu wĕz ſwuhudacź. Rubježnika nadpadnjeni jako ſchwižneho cźłowjeka a wubjerneho jĕſdnika wopißowachu. Wón mějeſche dołhu ſ bĕłym prochom pyſchenu perúku a cźornu larvu, kotraž wobliczźo doſpołnje pſchikrywaſche. Najbóle pak bě napadne, kak wubjerne konje rubježnik mějeſche. Runjež mějachu mnoſy nadpadnjeni tu duchapſchitomnoſcź, ſo jeho hnydom pſcheſcźĕhowachu, bĕſche ßo wjednik tola bórſy ſ wocźow ſhubił. Dokelž bě też bjes dwĕla ſwĕſcźene, ſo mějeſche khrobły nadpadnik bórſy bĕkoſcha, bórſy ſaß konja cźĕmneje barby, dyrbjeſche wjazy koni k trjebanju mĕcź. Hdźe konje do hródźe ſtajeſche, to wĕſo hiſchcźe wujaßnjene njebě, dokelž w bliſkoſczźi k temu pſchileżnoſcźe njebě. Duž dyrbjachu ßo ſ tej nadźiju ſpokojicź, ſo by pſchipad też w tej wĕzy wujaßnjenje pſchinjeßł.

Junu we ßwojej jednorej ſtudowarni pſchi ßwojich mi tak lubych kacźanſkich ſpißowacźelach ßedźach, tu bu mi pſchikhad Lawrjenza Nairna pſchiſſewjeny. Swjeżeleny chżych jemu napſcheczźo khwatacź, ale po mojim poßmĕwanju ßo ſta, hdyž jeho wuhladach. Kak bě ßo wón pſchemĕnił! Hdźe bě jeho napjate wojerſke poſtajenje, hdźe jeho bkyſchczźatej wocźi? Mucźne poßmĕwanje jemu wokoło erta ſejhrawaſche, hdyž mi ruku dawaſche. Pſchewodźich jeho k pſchijomnemu wohniſchczźu a jeho k wuprajenju donucźich. Schtož ßkyſchach, to mje jara bolesche. Knjeni Nairnowa bě ſaßo hraka a pſchehraka. „Hdy bych jeno wjedźał, ſchtó jej pjenjeſy na to dawa,“ wón ſkorżeſche. „Njech je też lohkomyßlna, njeßwĕrna wona njeje. Kelko krócź je mi ſ najßwjecźiſchimi pſchißahami hižom ßlubika, ſo ßo khartow wjazy ani njedótknje, ale jeje ßlubjenja niczo njepłacźa. Ja ßam jej tak mako pjenjes dawam, ſo wona na żane waſchnje hracź njemóże. Duž ſbywa jeno tukanje, ſo jej to nĕchtó pożczuje. Hdy bych jeno wjedźał, ſchtó to cźini, ſo mohł to ſadźĕwacź. Na pok rospadanu ſtwu we wĕzi, kotraž ma tajny wukhód do konjemzow a do ſahrody, je ßebi też dawa wobnowicź. Też tuta dźiwna myßliczźka je mje mnoho pjenjes płacźika, ale ßym do teho ſwolił, jeno ſo by widźała, ſo ßym jej rady po woli a ßo próżuju, ſo bych jej drohe rospjerſchenja na kralowſkim dworje ſrunał.“

Hdyž bě mje hiſchcźe junu pſcheproßył, ſo bych jeho bórſy wopytał, ſchtož też pſchilubich, wón woteńdźe, mje hłuboko ſamyßleneho wopuſchczźejo. Nadpadowanja pak mjes tym cźaßom dale trajachu, kaž hdy prjedy, tola nihdy ßo nochżyſche poradźicź, rubježnika popadnycź.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Woheń.) Schtwórtk w nozy w 2 hodźinomaj wobydlerjow pſchebiwanje ſwonow na woheń ſe ſpanja budźeſche. Na twarniſchczźu twarza Schöny, w Nowej Wßy pola Njeßwaczźidła bydlazeho, bě ſ jeneje twarſkeje budy woheń wudyrił. Płomjenja w tam leżazym drjewje wjele zyroby namakachu a ßo na ßußodny rĕſak twarſkeho miſchtra Mjerbizy wupſcheſtrĕchu. Budyſka dobrowólna a dyrbjenſka wohnjowa wobora, Weigangez fabrikka a Židowſka wohnjowa wobora bórſy k wohniſchczźu pſchijĕdźechu a woheń podußychu. Njedźiwajzy teho twarz Schöna ſe ſpalenjom twarſkeje

budy a wjele wužitkoweho drjewa wo něhdźe 3000 hriwnow schkoduje, mjes tym so žo Mjerbizowa schkoda na něhdźe 1000 hriwnow wobliczi. Hdyž Mjerbizej polěrowu stwu wuprójdnjachu, kotraž ſ zyka njebě w strasche, žo pjenježna móscheń se 70 hriwnami shubi. Hacž dotal žo hischcze wona njeje sažo namakała. Mjerbizej žo też k jeho drjewowni pschitwarjeny kurjenz ſ 5 kurami spali. Kaž žo sda, je woheń pschi khachliczkach, w Schönowej twarskej budze stejazych, w kotrychž je žo dźeń prjedy tepiko, nastał. Mjerbiz ma pschе wohnjowu schkodu sawěsczene, Schöna pak pjecza niz.

S Budyschina. (Konkurs.) Tudomneho drogista Käppela žu dla jebaweho bankrotta sajeli. Käppel bě wulki dołh naprashkawschi a wjele směnkow (wechslow) wudawschi žwoju drogownju tšěchikryjerskemu mischtrej Gustavej Probstej pschedał. Sańdźeny tydźeń žu też Probsta sajeli.

— Na Budyskim gymnasiju žu wschitzy 22 abiturientojo žwoje wotkhadne pruhowanje wobstali. S nich chzedža 4 duchownstwo, 5 lěkarstwo, 6 prawisnistwo studowacź, 2 chzetaj do wójska sastupicź. Sserbja žu mjes nimi: k. Wesar ſ Barta, k. Ssmoła ſ Budestez, k. Rjelka ſ Rakez a k. Laraž ſ Hornjeje Kiny.

— Na krajnostawskim seminaru w Budyschinje žu 28 mlodźenzow žwoje 1. wučerske pruhowanje wobstali. Mjes nimi je 5 Sserbow, a to kk.: Holan ſ Janez, Rausendorf ſ Měrkowa, Kozor ſ Budyschina, žyn njebo Hodźijskeho kantora, Teich ſ Budyschina a Urban ſ Budyschina.

— (Sprostnjenje tyła.) W tudomnym wojerskim lazarecze je jedyn wojak 103. pěschcheho regimenta na tykowe sprostnjenje wumrjek. Hacž je hischcze wjazy wojakow ſ tejle straschnej khorosczu natyknjenych, njeje snate.

— Nalětnje kontrolske shromadźisny budźa žobotu 1. haprleje 1911 dopołdnja 8 hodźin 40 minut. w **Drožďžiju,** póndźelu 3. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin w **Klukschu,** póndźelu 3. haprleje dopołdnja 1/2 11 hodźin w **Klukschu,** wutoru 4. haprleje dopołdnja 10 hodźinach w **Njeżwaczidle,** wutoru 4. haprleje dopołdnja 3/4 11 hodźin w **Njeżwaczidle,** žrjedu 5. haprleje dopołdnja w 10 hodźin, 11 hodźin 20 minutow, popołdnju 1/2 1 hodźin, schtwortk 6. haprleje dopołdnja w 10 hodźin, dopołdnja 11 hodźin 20 minutow, popołdnju 1/2 1 hodźin w **Biskopizach,** pjatk 7. haprleje w Hornjej Wjasońzy, žobotu 8. haprleje w Schěrachowje, póndźelu 10. haprleje w Sohlandźe, wutoru 11. haprleje dopołdnja 3/4 8 hodźin a 8 hodźin 50 minutow w **Budestezach,** žrjedu 19. haprleje, schtwortk 20. haprleje, pjatk 21. haprleje, žobotu 22. haprleje a póndźelu 24. haprleje w Budyschinje wutoru 25. haprleje dopołdnja w 8 hodźin a 1/4 10 hodźin w hosczenzu „jelenja“ w Hodźiju.

S reserwistow, w Budyschinje, na Židowje a w Ssmolizach bydlazych, ma k kontrolskej shromadźisnje pschińcź žrjedu 19. haprleje dopołdnja we 8 hodźin lětnik 1898, žrjedu 19. haprleje 1/2 10 hodźin lětnik 1899, žrjedu 19. haprleje 3/4 11 hodźin lětnik 1900, schtwórtk 20. haprleje we 8 hodźin lětnik 1901, schtwórtk 20. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin lětnik 1902, schtwórtk 20. haprleje dopołdnja 3/4 11 hodźin lětnik 1903, pjatk 21. haprleje dopołdnja we 8 hodźin lětnik 1904, pjatk 21. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin lětnik 1905, pjatk 21. haprleje dopołdnja 1/4 11 hodźin lětnik 1906, žobotu 22. haprleje dopołdnja we 8 hodźin lětnik 1907, žobotu 22. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin lětnik 1908.

— (Pjenježne myta sa cželedź.) Komunalny wokrjeżny žejm pruskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa je sa dołholětnu žwěrnu žłužbu scźěhowazym wožobam pjenježne myto pschepodał, a to po 75 hriwnach Ignatej Prawžej w Hornim Hbjelsku, domownikej Bergmannej w Běłej Wodźe; po 68 hriwnach rólnemu pohonczej w Hornim Hbjelsku; po 50 hriwnach žłužobnej dźowzy Khrystinje Milkez we Sagorje; po 75 hriwnach Handrijej Hartmanej we Wokranczizach; po 40 hriwnach Auguste Hejnje w Dubom, Matejej Waschnizej we Wokranczizach, Ernstej Wiczasej w Dubom, Reinholdej Wiczasej w Dubom, Hendrichej Maschzy w Dubom, Auguste Bykej w Dubom, Hermannej Bobakej w Dubom, Ernstej Schubje w Dubom, Handrijej Wiczasej we Wokranczizach; po 30 hriwnach dźěłaczerzy swudowjenej Marji Hähnelowej w Hirschowje, parkowymaj dźěłaczerkomaj swudowjenej Rudobje a swudowjenej Ernestinje Hejnowej, dźěłaczerzy Pawlinje Połlenkez a Marji Kschižankez w Hornim Hbjelsku, Hanje Grofkez a Marji Handrikez w Dubom.

(Płaczisny žitow.) Žitne hermanki žu w tu khwilu powschitkownje nimale žłabe. Nochze žo wjele kupowacź. To leži na tym, so žu wuhlady na nowe žně powschitkownje dobre, žita njejžu pod symu wjele czerpike a wlóžne czopke wjedro jim hoji.

Pokasuje žo to wožebje w Franzowskej, kotraž hischcze wjele žitow trjeba a tola wjele njekupuje. Czaka na wuwožowanje ſ tamnych krajow, kotrež maja hischcze wjele žita. Argentiniska poczina wuwožowacź, teho runja też Awstraliska a Indiska. Lohko budźe ſ tym też Ruska nusowana, so by žwoje nahromady wuwožowała, ſ kotrymiž na wyschsche płaczisny czakasche. Ruska mějesche sapoczatk tuteho lěta 59 milijonow pudow (t. j. na 20 milijonow zentnarjow) žitow, a lěto prjedy mějesche jenož 49 milijonow pudow a lěta 1909 jenož 26 milijonow.

Też w Sjednoczenych Statach woczakuja žo dobre žně. Pola steja powschitkownje lěpje hacž psched lětom. K temu je tam wjele wjazy wobžyte hacž w prjedawschich lětach. Po wschěm tym žo sda, so budźa płaczisny sa žita w pschichodnym czažu najskerje spadowacź.

S Makeho Wjelkowa. W poslednim poseděnju tudomneho ratarskeho towarstwa je wokrjeżny sekretar hornjołužiskeho ratarskeho wokrjeżneho towarstwa, profesor dr. Gräsa ſ Budyschina pohonczej Janej Ernstej Schmidtej wot 11 lět pola hrabinki ſ Lippe na Czichonjanskim knježim dworje žłužazemu, a hejtmanej Janej Bohuwěrej Leschowje, wot 10 lět pola kublerja Hunniusa w Jeschizach žłužazemu czežne wopiżmo sa žwěrnoscź w dźěle pschepodał.

Liberalna žwoboda. W jenym „Sapóžłaunym“ liberalneho Budyschskeho dźenika žada žebi liberalny pschekupz, so by jenemu kath. wučerjej, kiž žebi sweri, „žławne“ Zwikowske thesy a jich sastupjerjow trochu poskobacź, **wyschnosczź sakasała wopyt wólbnych shromadźisnow.** Dokelž wón potajkim njeje sa liberalismus, kotrehož dźěczi tola te thesy žu, ma žo jeho žwoboda takle wobmjesowacź. Tu ma potajkim wyschnosczź sakroczicź. Kajku też to tón pschekupz to wyschnosczź měni? Tajka je potajkim liberalna žwoboda! Njepschecželam ma hubu sakasacź — wyschnosczе! To drje by dozyła najkhmańscho było, wschěm † † † konserwatiwnym kóždu wólbnu agitaziju sakasacź. Niz, knjes pschekupzo? Potom — žebi Wy myślicze — bychu wam žně kčzěte? Wy žo jara mylicze? Sserbski lud wo waschim „wosbožazym“ liberalismje ničžo wjedzecź njecha. Wón je konserwatiwny a to wostanje, tak dołho hacž budźe žerbski. My dźě trjebamy jeno pohladacź, w kotrym lěhwje naschi najsasakliwschi njepschecželjo tcža, w konserwatiwnym abo w liberalnym? Pohladajcze a spósnajecze, so czi nimale wschitzy steja na liberalnej stronje. A czi wschelazy Sserbowžraczży ſ lěta 1909 dźě běchu też jeno „pseudokonserwatiwni.“ Jich wutroba bě a je pola liberalnych. Dopomnicze žo na njeboh „Wótczinske Towarstwo!“ My Sserbja potajkim ženje — hižom jako Sserbja — njemóžemy ruku podacź bliskim wujam czerwjenych — a my to też njebudźemy. Spomjatkujcze žebi to też, wy liberalni knježa w Budyschinje, kotsiž žo wy poczinacze nadobo tak sa naž žerbskich wjeżnjanow sajimowacź. My waschu pschemudrosczź njetrjebamy!

Njech naschi Sserbja w 5. wólbnym wokrjeżu pschichodnu žrjedu jažnje a rasnje wusnaja, so wo „liberalnej žwobodze“ njechaju ničžo wjedzecź. Njech nasch žerbski kandidat, **k. E. Bart ſ Brěsynki,** žwjeczi pschichodnu žrjedu radostny žwjedźeń dobycza — a ſ nim zyły žerbski narod wot Łužiskich horow hacž do Holanskich Delan.

S Hornjeje Hórki. Wjetsche schkodowanje je sańdźenu žrjedu tudomny rěsnik Krjenz poczerpił. Wón bě k pruhowanju jeneho wučobnika do Wjeleczina jěł a žwojeho konja do hródže Kreczelez hosczenza stajił. Po pruhowanju žo do hródže wróczíwschi žo wón njemało stróži, hdyž konja morweho na semi leżazeho namaka.

Sslawa do Budestez! S horzym dźakom, ſ njewuprajitej radosczu kwitujemy tutón wasch kražny skutk, žwěrni Sserbja w Budesczanskej wožadze! Nětk macze też wy žerbske towarstwo. Njech wono runje tak spomožuje sa nasche narodne žiwjenje skutkuje kaž druhe nasche žerbske towarstwa. A njech tutón sdobny pschikład tola nětk sczěhuje też druhe wožady, hdyž hischcze žerbskeho towarstwa njeje. Do Porschiz, do Maleschez, do Minakała, do Hodźija a tu a druhdźe wokamy ſ wótrym hłožom: Stawajcze też wy skónczenje! Sjednoczcze žo do narodneho žerbskeho towarstwa! Proschcze waschich kk. duchownych wo podpjeru! Woni žo wam nihdy njesarjeknu! W kóždej naschej wožadze dyrbi stacź tajka njepowalna twjerdźisna žerbskeho skutkowanja! Duž do dźeła!

R.

Sserbskich Pczołarjow czinimy kedźbnych, so je dźenża žobotu w Radworju pczołarska shromadźisna, powołana ſ Khróscźanskej „Sserbskeje Pczólnizu.“ Dźicze tam, nashonicze tam mnoho sajimaweho!

S Czelchowa. (Mordarstwo.) Sady hródžow tudomneho knježeho dwora wutoru rano pschi Wulkodubrawskim pucźu na hromadze hnoja czěło tudomneho 46lětneho domjazeho rěsnika Roberta Ringela

namakachu. Do hłowy morweho bě dźěra narażena, tola njebě móžno, spóznać, hač bě žo Ringel padnywschi žam sranił, abo hač bě jeho něchtó do hłowy dyrił. Wěz žo bórzy rozjasni. W Delnjej Hórzy běchu jeneho dźěłaćerja sajeli a do khłódy sawrjeli, dokelž bě wón tam wokna wubiwał a měr kasył. Na njeho žo podarmo njehrěschachu, so je wón mordarstwo skućił. Pschi pscheßkyschenju też s njeho wustnschichu, so je wón w nozy hródźine wokna Cźelchowskeho knjeżeho dwora swubiwał. Nĕsnik Ringel bě domoj duzy jeho teho dla naßwarił. Njedoczink bě žo do njeho s tołstym brĕsowym kijom dał a jeho s tajkim wotmachom na hłowu prał, so bě kij na tśi kruchi rozlećał. Jedyn praß bě pśches hłowu schoł a druhi bě Ringelej spanje rosbił a drje jeho morił. Sso wo žwój wopor dale njestarajo bě njekraßnik po drósy do Delnjeje Hórki schoł a tam s nowa ludźom wokna swubiwał a herjekał. Hoscźenzał Frenzel s pomozu jeneho druheho Delnjohórczana žamopaschnika saßłapischtaj- a jeho s podpjeru nózneho straźnika do nózneje khłódy samknyschtaj. S telefonom žo statnemu rĕcźnistwu w Budyschinje hnydom powjesćz wo mordarstwje póßła. Hižo $^1/_2$1 hodźiny žo brigadier Zenker, krajny żandarm Reinhold s krajneje kriminalneje polizije, Maleschanski, Komorowski a Wulkodubrawski żandarm we Wulkej Dubrawje-seńdźechu, so bychu žo sa wobstejnosćźemi, s kotrymiž bě žo mordarstwo stało, wobhonili a městno fotografowali, na kotrymž běchu saraženeho namakali. Nĕsnik Ringel, woženjeny 46létny muž a nan jeneho tśinaćelétneho dźěśćo, bě póndźelu we Wulkej Dubrawje rĕsał a bě wjeczor hischće nĕkotre hodźiny s póstskim póßelnikom Ritterom we Wulkej Dubrawje hromadźe był. Khětro posdźe žo wón na domojpucź nastaji. Njedaloko jeho wobydlenja jemu słóstniski cźłowjek žmjertnu ranu saßadźi a pod hołym njebjom k semi poraženy žamlutki wudycha. Jeho mordaŕ žo jako 32létny dźěłaćeŕ Pawoł Albert Hettner wupokasa. Wón je žo w Myßlowizach pschi pruskoruskej mjesy narodźił a létža wot 16. měrza hromadźe se žwojej žonu w Margarecźinej hěcźe dźěła. Dokelž bě žo jemu dźěło wostudźiło, bě wón póndźelu dźěłaćej pscheskał a žwoje wězy do małeho koffra stykawschi bě žo bjes žony na pucźowanje podał. Prjedy teho hischće nĕkotre Wulkodubrawske korczmy wopyta a žebi pjenjesy požcźicź spyta. Dokelž žo nichtó k temu narĕcźećź njeda, je drje žo wón roscźerćźił a s njemdroscźu herjekał a wokna wubiwał. Hettnera žu hischće wutoru do Budyschina do pschepytanskeho jastwa wotwjedli.

S wólbneho wojowanja. Też w sańdźenym tydźenju je žo nasch wólbny kandidat, knjes Bart, žwojim wolerjam pschedstajował a wo žwojim programje pschednoschował. Wschudźom žnĕjesche mózne pschihłoßowanje. Wón rĕcźeše sańdźenu njedźelu we **Wodowej** a sańdźenu wutoru w **Maleschezach** pśhed bohatym pschipoßłucharstwom. Sańdźeny schtwórtk rĕcźeše knjes Bart w **Huczinje.** Tu chzychu jemu liberalni napschecźo stupicź. Se Suborniczki běchu žo cźrjódy sastojnikow a dźěłaćerjow pschihnałe, ale mjes nimi dźě žadyn woleŕ njebě, dokelž žu wschitzy zusobnizy. Mjes 12 sastojnikami nima teho dla ani jedyn prawo, do sakskeho žejma wolicź. Ale w tejle shromadźisnje chzychu wulke žłowo wjesćź. S Budyschina běchu žebi snateho liberalneho Buchera skasali. Nasch kandidat, knjes Bart, sapocźa rĕcźećź. Rĕcźeše nimale dwě hodźinje se sahorjenjom wo bědach a nusach małeho ratarstwa, njebojasniwje wusnawasche žo jako horliwy sakitaŕ wucźenja Božeho žłowa w naschich schulach. S napjatej a pschezo roscźazej kedźbliwosću scźĕhowachmy jeho žłowa, kiž dźěchu jemu wot wutroby a nam k wutrobje. Wón rĕcźeše k nam jako nadrobny snaješ wjeßneho burskeho žiwjenja. Se schumjazym pschikleskom dźakowachmy žo knjesej Bartej. Nĕtko spyta liberalny Bucher pśhed nami žwoju mudroscź wußypacź. Ale kak pobu. Skoro schmórnychmy jeho s durjemi won. Ssmy liberalnych kalsacźinjerjow sesnali. Nam burskemu ludej chzedźa woprawdźe kožu pśches wuschi scźahnycź. Bucher mjenujzy na to žwarjesche, so ma butra pschewulku placźisnu. Na to sběhny žo njewurjeklivy ropot. Howrjaze phi- a hańba-wołanje žo sběhny a trajesche nĕkotre mjeńschyny dołho. Wodźeŕ shromadźisny, knjes Krawz s Brĕssynki, roshorjenych směrowa, tak so móżesche liberalny žwoju mudroscź dale wumjakotacź. Wokoło Zwikowskich thesow teptasche wón kaž kócźka wokoło horzeho wußmuża. Zadyn hłóß pschihłoßowanja žo jemu njedosta. Nĕtko stupi jemu nasch kandidat knjes Bart napschecźiwo a pschepokasa jeho dypk sa dypkom, cźasto pod hrimotazym pschiwyskom burskich wolerjow. Napoßledk pschiwoła knjes Bart jemu, so je liberalny Bucher w shromadźisnje burskich wolerjow runje won tak wjele wuschny, kaž kosa w kale. S tym sbudźi žmjecźe a njewurjeliwe pschihłoßowanje. Dale rĕcźachu nĕkotśi Suboraicźanjezy sastojnizy, kiž pak wolerjo njejžu, hischće wo Zwikowskich thesach, kotrež, žo wě, wukhwalowachu. Knjes Bart stupasche jim pod stajnje žylnym pschihłoßowanjom woprawdźe sakskich wolerjow horliwje napschecźiwo a jich we wschĕm pschepokasa. Liberalny nawjedował žedźesche pak tam wuschi powĕschiwschi němy kaž ryba. Kak drje je jemu wokoło wutroby było, hdyž je widźał, kak žylny pschiwisk knjes Bart też pola naß ma. Pola naß je jene heßło: Muż pschi mużu sa Barta.

S Małych Bobolz. Tudomny dźěłaćeŕ Loka je sańdźenu wutoru w Raußendorfez tyscheŕni s lĕwej ruku do wjercźiteje kulojteje piły sajeł. Sa wokomik běchu schtyri porsty rósdrjene. Na sboże móżesche wón ruku wot piły wotcźahnycź, prjedy hač běchu porsty pscherĕsnjene.

S Bĕłych Noßliz. Sa mějecźela plahowańe bĕłych Minorkaskich kur žu Emila Ducźmana w Bĕłych Noßlizach pomjenowali.

S Barta. Njedźelu 19. měrza žo tu shromadźisna žwobodomyßlneje ludoweje strony wotmě, w kotrejž chzyšche žo kowaŕski mischtr Wollmann se Scźijez jako liberalny krajnoßejmski kandidat poruczećź. Pschedßydstwo měješe wyschschi wucźeŕ Schuster s Budyschina, kotryž wschak žo hakle po napominanju w debacźe pschedstaji. Wjele shromadźisnow njeje po sdacźu tónle knjes wodźił, dokelž wón najskromnische wocźakanje jeneho shromadźisnineho wodźerja na žane waschnje njedopjelni. Hdy bychu jeho wospjet pschi najnusnischich formalnoscźach njepodpjerali, by wón wĕscźe srudny njewuspĕch měł. Ani žo njepschedstajiwschi a ani na to njepokasawschi, so woßoby niže 18 lĕt njeßmĕdźa w shromadźisnje pschitomne bycź, wón knjesej Wollmannej žkowo da.

Tón žwój pschednoschk sapocźa, žo samolwjejo, so jón njeje krótkeho cźaßa dla s hłowy nawukнycź mohł. Na to wón papjeru se saka wucźahny a wospjet žo sastorkujo žwoju rĕcź cźitasche. Wón w njej na khĕžorstwowe finanzy spominasche, spyta pscheczźiwnistwo mjes małymi a wulkimi wobßedźerjemi natwaricź a na kónzu žwojeho 10 minutow trajazeho pschednoschka žo wón jako pschiwißowaŕ Zwikowskich thesow wusna. Jedyn jenicźki wopytaŕ, a to bě fabrikski direktor John, jemu pschikleskasche, a knjes Wollmann a jeho pscheczźeljo běchu drje hižo tu pscheßwĕdcźeni, so maja w naschich stronach sa liberalne nahlady jara mało srosumjenja. Na to knjes wyschschi wucźeŕ Schuster, dokelž jeho wuspĕch knjesa Wollmanna mało spokojesche, woßebje wusběhowasche, so žo knjes Wollmann jako mały muż sa wólbu lĕpje pschihodźi, dyžli knjes Bart. (Wón drje bě sabył, so je knjes Bart runje kandidat małych ludźi.) Dale žo knjes Schuster do słych konserwatiwnych jako sastupjerjow knjeżkow a ryczerjow dawasche a praji, so wschĕ žórka njespokojnoscźe s tutych wukhadźeja. S pschispomnjenjom, so wón w nastupanju naboźiny zyle na podkožku k. Wollmanna steji, wón žiwe snapschecźiwjenje sbudźi. Wón žamo tak dalozo dźĕsche, so praji, so drje mjes poßłucharjemi nichtó njeje, kotryž hischće žwoje wĕrywusnacźe wě. Pschi tym tajke snapschecźiwjenje nasta, so budźische žo shromadźisna skoro rospuschcźicź dyrbjała. Jeho zyła rĕcź žo se žyczenjom a napschecźorĕczenjom pschewodźesche.

Na to zyła nadźija žwobodomyßlneho komiteja, k. fabrikski direktor John s Budyschina, k žłowu pschińdźe. Wón žo jako pschecźel ratarstwa pschedstaji a potom na finanznu reformu pscheńdźe. Se žwojej zyłej srĕcźniwoscźu wón poßłucharjow pscheßwĕdcźicź spyta, kajka njeprawda to je, sa chzedźa konserwatiwni lubuschka liberalnych, bursu, s dawkami wobcźeżicź. Jara sajimawje bě žkyschecź, kak knjes John se wschĕm wurasom wusběhowasche, so wón horliwje sozialdemokratiju schkituje. Poßłucharjo pak žo s jeho lischcźatymi žłowami njedachu pscheßwĕdcźicź a wón dyrbjesche, kaž jeho prjedownikaj, s wurasom njespokojnoscźe shromadźisny wotstupicź.

Knjes kubłowy direktor Richter s Barta liberalnym rĕcźnikam s wótrymi, tola trjechazymi žłowami na kožu dźĕsche. Wón jim porokowasche, so jim jenož wo to dże, se schcźuwanjom a pschewjercźenjom ludźom hłowu smucźicź a s tym sozialdemokratiji rolu pschihotowacź, s kotrejž pschi wólbach swjaski cźinja. Tuteje pschicźiny dla dyrbi žo liberalismej w prĕnim rjedźe wobaracź. Johnowu pscheczźelnoscź k burstwu wón jako ludanstwo dopokasa; pschetož liberalni žu stajnje pschecźiwo temu byli, so by žo ratarstwo schkitało. Na finanznu reformu žu liberalni jenož teho dla tak njembdri, dokelž žu konserwatiwni bursy nĕkotre dawki napokožili. Knjes Richter, kotremuž pschitomni žiwje pschihłoßowachu, liberalnych tak do cźĕßna sahna, so tucźi, dokelž njewjedźachu niczo snapschecźiwicź, shromadźisnu skónczichu.

Mjes tym so knjes Richter kralej, khĕžorej a wótcźinje žkawu wunjeße, na kotruž běchu liberalni zyle sabyli, žo tucźi mjelczo se sale shubichu. Knjes wyschschi wucźeŕ Schuster je, kaž je jedyn

wěry hógny žwědk žłyšchał, se šale duzy rjekk: „K tejle bandže do Barta wjazy njepóńdźemy. Tu staj khmjel a jeczmjeń shubjenaj."

S Wulkeje Dubrawy. Zyły tydźeń žu žebi ludźo žmějizy wo shromadźišnje powjedali, w kotrejž je žo tu knjes Wollmann jako wólbny kandidat žwobodomyžlneje strony žobotu pschedstajił. Tajki žort žo ludźom na wžach ſ rědka poskiczi. Knjes Wollmann bě se žwojej wólbnej rěczu bórzy hotowy. Wón ju ſ jeneje papjery ša nětotre minuty wuczita. W šali wulka cžišchina knježeschе, a žamo jeho pschiwižowarjo žo dźiwachu, hdyž žo wón hižo na žwój stoł woprawdże žydny. Kandidat wjeżneho wólbneho towarstwa, knjes Bart, ſ dlejschej rěczu dopokasa, kak njedožahaze to bě, schtož bě knjes Wollmann jako žwój program wotczitał. Potom jako sozial emokratiski rěčnik jedyn redaktor se Zitawy wustupi. Wón pak wo naležnosczach sakskeho žejma wjele prajicz njewjedżeschе a teho dla wón bóle wo wězach khěžorstwoweho žejma rěczeschе. Też tutemu rěčnikni knjes Bart ſ pschiwykanjom pschitomnych snapschaczíwi. Sa knjesom Bartom žo hischcze knjes kubleŕ Wustmann ſ Hnaschez se sozialdemokratom wurěczowaschе. Potom spyta knjes wuczeŕ Pappritz ſ Dobruschе „žwobodne sjednoczenstwo" sakitacz, tola druhy rěčnizy jeho wudawanja dospołnje wróczichu. Knjes Wollmann, wo kotrymž tola debatta jednascheе, mjes tym cžichi pschihladowaschе a žaneho žłowczka njesłykny. Skónczenje spytachu jeho ſ jeho smjelczenja wutorhnycz a k rěczenju nusowacz. Knjes kubleŕ Fröhlich ſ Kobjelnja jeho napominaschе, so by rjekk, schto wo nowym schulskim sakonju měni. Knjes Wollmann žo ša khwilu smuži a pocza rěczecz, tola schtož wón powjedaschе, powschitkowne woschczerjenje sbudżowaschе. Hakle hdyž wón wo naboženskej wuczbje rjekny: „Tón klimbim dyrbi se schnle won." Pschecziwo temu wótsje protestowachu. W powschitkownym herjekanju jeho rěcz womjelkny. Podarmo spyta knjes wuczeŕ Pappritz swróczenu karu do kolije sažo swjesc. Tak bě prěnja wólbna shromadźišna knjesa Wollmanna sle poražene ša njeho.

S Wósborka. Na słótne wiki, 27. měrza we Wósborku žo smějaze, žmèdźa žo pokhromy dla jenož konje pschihnacz.

S Wósborka. Tudomny dwórnischczowy hoschczenz je do wobžedženstwa pschekupza Schilchki w Budyschinje pschescheł.

S Khrósczig. Tudomny schewski mischtr Laraž je žebi psched tydźenjom w cžežkich myžlach ſ wobwěžnjenjom w žwojim wobydlenju žiwjenje wsak.

S Kamjenza. Njedźelu 26. a póndźelu 27. měrza popołdnju wot 1/4 hodźin budże na tudomnym kasarnskim dworje lětaŕ Kahnt ſ Lipska, wodźeŕ lětarskeje schule sakskich offizěrow, ſ lětadłom lětacz.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla skschiwdźenja hamtskeho žudnika Fielitza, tuteho žony a hajniskeho mischtra Gronefelda we Wojerezach měješe žo młynowy wobžedżeŕ komižionski radźicel Ota Zschiedrich we Wojerezach samolwicz. Hajniski mischtr ſ Gronefeld bě loni do jeneho paduschneho hońtwarja, kotrehož bě na hońtwje pschežłapił, tšélił. Tale naležnosc dyrbjeschе žo žudniszu pschepytacz. Dokelž hajniski mischtr tehdy ſ hamtskim žudnikom Fielitzom wjele wobkhadżeschе, bě Zschiedrich powjedał, so taj dwaj jenož teho dla hromadże žydataj, so by žo wěz hajniskeho mischtra žudnilzy k jeho lěpschemu wobroczika. Hdyž bě žo Zschiedrichej jeho wobydlenje w domje, Klugez herbam žłuschazym, po poručnosczi pschedporučniskeho žudnika, hamtskeho žudnika Knautha, wupowjedźiło a do tuteho budła. w kotrymž bě Zschiedrich 16 lět dołho bydlił, hamtski žudnik Fielitz saczahnył, bě Zschiedrich rjekk, so wobaj žudnikaj pod jenym krywom tczitaj. Wón bě to woženbje na to poczahował, so bě žo sa ponowjenje wobydlenja, priedy hacž bě hamtski žudnik Fielitz do njeho saczahnył, pjecza 2000 hriwnow wudało. Dale bě Zschiedrich wo Fielitzowej žonje powjedał, so je wona na jenym kostumskim žwiedženju we Wojerezach na njepschistojne waschnje rejwała. Hdyž bě Wojerowski měschczanosta dyrbjał pjenjesy na nowotwar Delnjowujesdźanskeje fary wobstaracz, bě Zschiedrich jemu radźił, so by dał žudnikowej žonje w schtrympach žerbski rejwacz, so bychu jejne kholowczki widźecz byke, potom by hnydom pjenjesy měł. Zschiedricha skschiwdźenja dla k 600 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 4 měžazy saždźichu.

S Draždżan. Wo pucžowanju krala Bjedricha Augusta po hornim Nilu žo pische, so je žo kral 2. měrza ſ běłeho Nila 9 gradow ſ połnozy äquatora na domojjězbu podał. Wjedro bě jara horze, w sczénje thermometer ſ wjetscha 30 gradow po Reaumurje pokasowaschе. Też w nozy žo czoplota mało wotkhłódźi, duž horzoty dla na łódźinej łubi pschenocowachu. Kral a jeho pschewodnizy wjazy krócz na kraj wustupichu, so bychu swěrinu honili. Mjes druhim kral jenu giraffu a dweju krokodilow tšéli. 25. februara žo pucžowanskemu towarstwu žadny napohlad na stadko něhdże 150 elefantow poskiczi. Kral chzyschе je honicz, tola wjednik wot teho wotradžowaschе, dokelž bě wjele młodych elefantow w stadle. Stare elefanty žo, hdyž žo człowjekojo k jich młodym pschibliżo, roshorja a potom ſ njembroscżu człowjekom nadpaduja. Hdyž 15. februara łódź k brjohej sajèdże, so by drjewo k tepjenju pschijała, tamnische czorne wobydlerstwo rejwajo a bubnujo krala powita. Něhdże 1000 czornochow ſ hlebiju a schkitom wójnske reje pschedstajachu. Pschi tym hlebiju do prědka storkachu a ſ dołhimi schkitami machachu, jako bychu njepschecželske schipy łojili. Jene druhe wotdźělenje se šplaha Schillukow na to wustupi. Tucži ludźo mějachu młoby ſ hłowy wottruhane hacž do khocholа, kotryž wot wucha k wuchu dožahaschе. Tónle khochow bě ſ pjerami wupyscheny. Hdyž běchu Schillukojo žwoju reju skónczili, 6 Jendźelczenjo krala pisches czornochow k jěsdnym Arabskim se selimskeho šplaha dowjedżechu. Tuežі ſ dołhimi hlebijemi wójnsku hru jěchachu, do žebje ſ hlebijemi kakajo a je wotražejo. Potom saho czornochojo žwoje wójnske pantomimy sapoczachu. Jedyn czornoch, ſ dołhej starej tšélbu wobronjeny, žo jim staji a na sdacze do czornochow tšéleschе. Tucži pschi kóždym wutiélu na khribjet padnychu, tola skónczenje ſ hlebiju a schkitom tšélza wotehnachu. Dléje dyžli hodźinu tymle sajimawym hram pschihladowawschi žo kral na łódź wróczi.

Přilopk.

* (Woheń we wowczeŕni.) Wowczeŕnja hrabje de Fo resta pola Cellenges w pokodnischej Franzowskej je žo wotpaliła 200 wowzow a 300 jehnjatow je kónz wsako. 3000 wowzow, kotrež běchu hižo na pastwje, žo tak sahubjenja sminychu.

* (280,000 litrow wina žo ſ wohnjom sniczilo.) Czežko je winowa pschedawarnja Weirata w Genfje schkodowała. Ssrjedu w njej woheń wudyri, kotryž žo jara rucže rosscheri. Najprjedy žo hobrski žud, 65,000 litrow wina wopschijazy, pukny, potom sa žobu 10 žudow po 10,000 litrach rospražny, tak so žo czeŕwjena rěka na dróhu lijesche. Wscho hromadże je žo 280,000 litrow shubiło.

* Schulskeho direktora Bocka w Barlinje žu dla njekasanskeho wobkhoda se schulskimi holzami k jastwu na 1 lěto 3 měžazy saždźili. Dale je žo jemu prawo na sastawanje sjawnych sastojnstwow na 3 lěta wotrjekło. S wužuda bě spósnacz, so jeho pschestupjenja njeżu tak czežke, kaž bě žo ſ wopredka w nowinach pisało. Ssobuwobskorženeho wuczerja Knöfla wuwinowachu.

* (Sajèdojczenje ſ kolbažu.) W Mnichowje žrjedu rentierku Zimmermanowu morwu w jejnym wobydlenju namakachu. Jejna žłużobna holza czežko khora we kožu leżesche a dyrbjesche žo do hojernje dowjesc. Po lèkarjowym spósnaczu stej žo žónskej se skaženej kolbažu sajèdojcziłej.

* (Miedwjedź dźèczo rubił.) Blisko Peterburga je jedyn hłódny mjedwjedź (bar) ſ czrjódy hrajkazych dźèczi schtyrilětnu holczku shrabnył. Hdyž žo doroscżeni ludźo sa swèrjeczom puschczichu, wón žwój wopor puschczi. Dźèczo bě pak hižo morwe.

* (Pižaŕ bjes rukow.) W krajnej khorowni w Hüsingenje w Badenskej wěsty Ignatz Engesser bydli, kotryž jako młynk do grata pschińdże, pschi czimž žo jemu ruzy wutorhnyschtaj. Njesbožowny nětko hižo 25 lět w mjenowanej khorowni pschebywa, hdżež žo wón ſ molowanjom a ryžowanjom sabjera. Wón je hižo tajku wuschiknosc a wustojnosc dozpił, so wón, wokojnik abo barbicz w hubje dżerżo najrjeńsche pižmo moluje; na to žamo waschnje wón też listy pische.

* Hrajkanje ſ revolvrom je žebi sažo jene człowske žiwjenje žadało. W Hämmornje 13 lětny žyn czèžle Steinera ſ revolvrom hrajkasche. Na dobo žo ſ njeho wutšéli a kulka hólzej czoło pscheraſy a jeho na měsczе mori.

* (Hłowa žo rosmjatka.) W Saalfeldże žona dźèlaczerja Klinza tele dny schaty rólowasche. Jejne w rólowarni pschitomne schtyrilětne dźèczo w njewobkedźbowanym wokomiku mjes róliny kaschcz a sczénu sabèża tak so žo dźèsczu hłowa rosmjecze. Wono bě hnydom morwe.

* Nowa wulka němska bitwiska łódź je žo žrjedu w Kielu na morjo puschczika. Khěžorstwowy kanzleŕ měješe tschczeńsku rěcz, na czož khěžorka łódź na mjeno „Khěžor" wukschczi.

* Leutnant Spieżny, najlěpschi jěsdny 9. husarskeho regimenta we Steinje w Awstriskej, chzyschе wot sady na žwojeho konja skocżicz. Kóń pak wukopny a offizěra do žołdka trjechi. Leutnant Spieżny sa nětotre hodźiny wumrje.

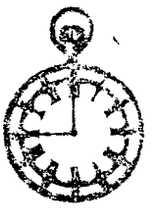
* (Khostanje dla njepokneje měry.) Krajny ſud w Mnichowje je po pjecźdnjownym jednanju najeńka pinzy lawſkeho piwa dla njepokneho naliwanja piwowych karanczkow k jaſtwu na 6 njedźel a k 3000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaſudźił. — Teho ſameho pſcheſtupjenja dla pinczńikojo Geiger a Lankes jaſtwo po 2 njedźelomaj doſtaſchtaj. Dźiwajo na pokuſanu wulku nahrabnoſcź ſudniży polóżaze wobſtejnoſcże ſapowjedźichu. Sswědźu dopokaſachu, ſo je korczmaŕ lawſkopiwoweje pinzy ſe ſuda, 165litrow wopſchijazeho, 219 litrow ſ jebawym pjelnjenjom wutocził a hoſczom pſchedał. Na tajke waſchnje je wón hoſczi lětnje wo 89,000 hriwnow ſjebał.

Za Serbski Dom w Budyšinje
dari:
Knjez faraŕ em. Kubica w Budyšinje . . . . 2 hr. — np.
Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Stupnje a ſchkórnje
k konfirmaciji
a wſchě pomyßlne druźiny
wobucźa
ſaruczenych dźeržazych a najlěpſchich **wudźělkow**
ſa mużſkich, żónſke a dźěcźi
po pomyßlnje najtuńſchich płaczińnach
porucża
Pawoł Kristeller
Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** **Telefon 168.**

Franz Marschner
cźaßnikaŕ w Budyšinje
na bohatej haßy 9
wój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.
Hódna cwora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińny.

Drjewowa awkzija póndźelu 27. měrza dopołdnja wot 9 hodźin w kupjelach Marijneje Hwězdy.

Kedźbu kolojěźdni!
Na wßach ßo kupuja
najtuńſche
Dürkoppſke, Phänomenſke, Aegierſke a Spezialne } **kola** ſ dołhotrajazym rukowanjom hižo po 90 hriwnach
pola mje.
Poruczam dale rěczne apparaty, pleſtr ſa jěſdne kola, hoſdźiki, latarńnje, ſwony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórſke pſchikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.
Mam ßamßnu wuporjedźerńnu.
Gustav Lindner
w Porſchizach.

Czerſtwy łój, punt po 50 pj., wuſchkrjeny **łoj** pſchi 5 puntach 55 pj., pſchi 10 puntach po 50 pj., **ßuſcheny połcź** pſchi 5 puntach 90 pj., pſchi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., ßuſcheny **ßwinjazy brjuch** pſchi 5 puntach po 80 pj. porucża **O. Pětſchka** na żitnej haßy.

Lěwoſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Malu khěžu
w Holeſchowſkej Dubrawje, maßiwnu, ſa dźěłacźerja ßo pſchihodźazu, ma na pſchedań **Jurij Mucźink** w Holeſchowje.

Drjewowa awkzija.
Schtwórtk 30. měrza t. l. popołdnju wot 3 hodźin ma ßo **w hoſczenzu w Hunczerizach**
ſcźěhowaze
na Huſczańſkim hajniſkim revěrje
we wotdźělenju 1. (we wowcźeŕni), 2. (w cźornym lěßu), 3. (na winiży), 4. (pola Nowych Druźkez), 5. a 6. (w Kocźiczańſkim haju), 7. (w Thrúmigtu), 17., 18., 19., 20., 21., 22. (w Huſcźańſkim lěßu), 23. (w Hoppenzez khójnach), 24. (w Dubrawje), 25., 26. a 27. (w Žicźańſkim haju) ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

38	rm	**żerdźow,** 9—15 cm delnjeje tołſtoſcźe,
90	=	**twjerdych kuluchow,**
300	=	**mjechkich kuluchow,**
60	=	**twjerdych repuchow,**
3	=	**mjechkich repuchow,**
660	=	**mjehkeje rubaneje walcźiny.**

Hrabińſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo
w Huſzy, 22. měrza 1911.
O. Mendte.

Wólba do ſakſkeho krajneho ßejma.
Podpißane towaŕſtwo ßwojim ßobuſtawam na wßach porucża kandidaturu
knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejiczerja
Ernſta Barta w Brěſynzy
ſe wſchej mozu podpjeracź a jemu wólbny dźeń, **ßrjedu 29. měrza,** ßwój hłóß dacź.
Konſervatiwne towaŕſtwo ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Wolerjam
5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa.

Dżeń wólbow — **ßrjeda 29. měrza** — ßo bliži. Dajcże ßwój hłóß

knjesej gmejnskemu pschedstejiczerjej
Ernstej Bartej w Brěsynzy.

W ludowych shromadźisnach, kotrež ßu ßo we wschěch stronach ßerbskeje Łužizy wotměle, sće jeho sesnali. Wón je srěčźniwy muž s luda, ratař, kiž najnadrobnische potrjebnosće wjeßneho burskeho luda, kaž wschěch worschtow wjeßneho wobydlerstwa, ratarjow, pschemyßlnikow, rjemjeßlnikow a dźěłaćerjow snaje, wón je s jenym ßłowom muž ßrěnjeho wjeßneho stawa.

Ssmy ßo pscheßwědčili, so budże wón njebojasnje ludowe prawa sastupowacź, jako wěrjazy kschesćijan rosschěrjenju njewěry wobaracź a monarchiju sakitacź.

Knjes Bart budże zastupowacź sa mudru slutniwosćź w statnym hospodarstwje, sa sjednorjenje statneho sarjadnistwa, sa kóżdy rosumny postup po konservatiwnych sašadach, tež w polěpschenju ludowych schulow, w kotrychž dyrbi ßo Boże ßłowo po krutym wěrjcwusnaczu dale wucźicź. Postaućże 29. měrza kaž jedyn muž sa knjesa Barta a dopokažćże, so jeho politiski program wolu wuswolerjow 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa wopschija.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Sslužobna holza,
pschećelna a swólniwa, ßo do kschesćijanskeho doma w Draždźanach do dobreje ßłużby s wulkej mźdu pyta. Poskićenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wobydlenje
sa jeneho zyhelnika, lětnje 24 hr. podružniskeho pjenjesa płacźaze, ßo wuprózdni. Tež żona dźěło namaka.
A. Schäfer, wobßedźer zyhelnćze w Konjezach.

Krjepjazy kupanski apparat
je tunjo na pschedań pschi lawskich hrjebjach čźo. 4 po 2 skhodomaj na lěwizy.

Jeja k nażadźowanju
wot **żołtych italskich kur,** wubjerne jeja njeßerje a sa nasch klima ßo pschihodźaze, po 10 pj. pschedawa **Ota Linka,** korczmař w Czichońzach.

Poß
ßrěnjeje wulkosće, dobry strożnik, je hnydom na pschedań pola rěsniskeho mischtra **R. Lunzy** na bohatej haßy czißko 16.

Jałojza
blisko k wocźelenju je na pschedań w Kotezach čźo. 29 pola Wósborka.

Wólbna shromadźisna
w Radworju.

Njedźelu 26. měrza popołdnju w 4 hodźinach
ßo kandidat sa wólby do sakskeho ßejma

knjes gmejnski pschedstejiczer
Ernst Bart s Brěsynki

w Delanez hosćenzu wuswolerjam pschedstaji a ßwój politiski program roswije. K temu ßo ßwobodna rosmołwa pschisamknje.
Wschitzy wuswolerjo ßo do shromadźisny pscheprosćeja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Njedźelu 26. měrza wjeczor w 7 hodźinach budże knjes Bart w **Khwaczizach** w Hustej hosćenzu a **wutoru 28. měrza** wjeczor we 8 hodźinach w knjeźim hosćenzu w **Delnjej Hórzy** rěcźeć.

Sserbska pczólniza
směje **pjatk 7. jutrownika** wjeczor w 7 hodźinach ßwoju
hłownu shromadźisnu
pola Sarjenkez w **Khróscźizach.**
Porjad: Pschednoschk, wólby, sliczbowanje, namjety.
Wschěch ßobustawow pscheproschuje wutrobnje **pschedßydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach
směje, da-li Bóh, **jutsje njedźelu 26. měrza** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poßedźenje.** Po poßedźenju ßo **sabawny wjeczor** sapočznje.
Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Sserbska pczólniza.
Ssobotu 25. měrza, na ßwj. Marje pschisjewj., pop. w **4** hodź. je w **Radworju** pola Domaniz
shromadźisna.
Porjad: 1. Pschednoschk wo pschenalětnjenju pczołkow. 2. Rosmołwa. 3. Sdźělenja.
Bohaty wopyt wočakuje **pschedßydstwo.**

Kuchatki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaćerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hosposa
30—40 lět stara se samoženjom ßo na jenu żiwnosćź blisko Budyschinja pyta. Zeńtwa njeje wusamknjena. Poskićenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin w lisce s napißmom 16 wotedacź.

Nózneho straznika
(wajchtarja)
a **tsećeho pohonca** pschi dobrej mźdze pyta **knjeży dwór** w **Małym Wožyku** pola Hornjeho Wujesda.

(K temu cźißku pschikoha.)

Pschiloha k czišku 12 Serbskich Nowin.

Sobotu 25. měrza 1911.

Placzišny rěsneho skotu na Drazdzanskich stótnych wikach.

20. měrza 1911.

Placzišny za zentnarja z hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	46—50	86—91
franzowske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	80 85
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	36—41	75 79
4. žnadnje pizowane kóždeje starosby	30 35	64—72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42—46	74 79
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	38—41	70—73
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	33—37	64 69
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—32	57 63
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	47 50	80—83
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	42 46	75—79
3. žnadnje pizowane	35 41	66—72
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	88—92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—57	84—87
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—53	78—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	45 47	61 63
2. mjaßne	42 44	59 60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	39 41	56 58

Placzišna zitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 18. měrza 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 23. měrza 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	—		—	—	9	40	9	80
"	žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	—	9	28	9	—	9	25
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	—	7	50	7	—	7	15
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows		7	50	8	—	7	20	7	60
Hroch		11	75	13	50	10	—	10	50
Woka		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny		2	50	3	—	2	40	2	80
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	10	—	19	—	14	—	17	—
Ržana muka	50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno	50 "	2	90	3	20	2	50	2	90
Sskoma	100 "	4	—	4	17	3	65	4	30
Proßata — schtuk, schtuka		—		—		—		—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.			5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby				5	40	5	—	5	80
Pschenični gris				6	—				—
Ržany gris		—		6	40	—			—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 65 np. hacz 12 hr. 04 np.

Wiežne placzišny w Kamjenzu.

23. měrza 1911

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 20 np. hacz 9 hr. 40 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacz 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacz 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 18 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 60 np., jeja (mandl) 1 hr. 35 np.

Wjedro w Londonje 24. měrza: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Lätare rano w 7 hodzinach farat Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodžinomaj budze farat Räda žerbske paczerske dźěcži pruhowacz. — Schtwórtk 30. měrza dopołdnja w 9 hodzinach budze žerbska spowjedź. — Ssrjedu popołdnju w 5 hodž. budze we Wulkim Wjelkowje žerbska a schtwórtk wječor w 7 hodž. w Dobruschi němska póstna nutrnosć. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Gerhard, Hermanna Wicżasa, fabrikarja w Tšelanach, ž. — Richard Kurt, Ernsta Richarda Heidy, dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Gertrud Erna Margareta, Jurja Khorle Schramma, fabrikarja na Zidowje, dź. — Klara Elsa, Jana Augusta Jurjenza, wužiwarja žiwnosćze w Kelnje, dź.

S **druhich wosadow:** Pawoł Fryz, Wylema Roberta Rothy, chaufferura w Hodžiju, ž. — Fryz Kurt, Bjedricha Augusta Fiedlera, dźěłaczerja we Wjelkowach, ž. — Pawoł Božidar, Josefa Pawoła Menzela, póstskeho póšelnika w Zicżenju, ž. — Marczin, Roberta Pawoła Wicżasa, žiwnosćerja w Banezach, ž. — Kurt Alfred, Ernsta Richarda Krala, žiwnosćerja w Holeschowje, ž. — Marianna Hedwig, Jana Augusta Herzoga, žiwnosćerja we Lahowje, dź. — Kurt Herbert, Gustawa Emila Schlenkera, listynoscherja w Njeßwaczidle, ž. — Martha Alma, Jana Maxa Cžecha, žiwnosćerja we Wulkim Pschesdrjenju, dź. — Konrad Jan, Khorle Alberta Fiedlera, knihiwjednika w Rakezach, ž. — Helena, Handrija Petschika, fahrodniskeho žiwnosćerja w Stróži p. Rakez, dź. — Jan Hermann, Augusta Nowaka, žiwnosćerja w Stróži p. Rakez, ž. — Helena, Khorle Styschka, fahrodnika w Hermanezach n. Spr., ž. — Frieda Helena, njemandź. dź. w Hatach. — Minna Gertrud, Bjedricha Ernsta Preusche, žiwnosćerja we Wujeżu, dź. — Margareta Elsbeth, Franza Oty Heimricha w Bukezach, dź. — Johanna Helena, Ernsta Augusta Scholty, žiwnosćerja w Krakezach, dź. — Wylem Ernst, Jana Ernsta Wanczki, dźěłaczerja w Lemischowje, ž. — Kurt Waltak, pohonczа Hejny w Bareze, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze:** 16. dźeń měrza: Marczin Hermann, Ernsta Augusta Pětschki, žiwnosćerja w Zyżezach, ž., 2 m. 12 d. — 17. Hanża Madlena Krecżmarez, njebo Khorle Hendricha Kloża, młynoweho wobžedźerja w Brěsowje, sawostajena wudowa tam, 61 l. 11 m. 3 d. — 20. Martha Marianna, Maxa Bjedricha Jakuba, fabrikarja na Zidowje, dź., 2 l. 6 m. 9 d.

S **druhich wozadow:** Jan August Blank, khěžet a póstski agent w Hodžiju, 67 l. 5 m. 4 d. — Hana swud. Beierowa we Wětrowje, 80 l. 1 m. 25 d. — Hana swud. Scholczina w Holeschowskej Dubrawzy, 69 l. 11 m. 19 d. — Pawoł Richard, Jana Augusta Pannacha, dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, ž., 16 l. 8 m. — Jan Khorla Bar, wumjeńkat w Hatach, 88 l. 1 m. 29 d. — Hana swud. Albinußowa w Krakezach, 74 l. 3 m. 26 d. — Jan Nowak, wumjeńkat w Lichanju, 83 l. 11 m. 6 d. — Robert Emil Ringel, rěsnik w Czelchowje, 47 l. 4 m. 22 d. — Robert Waldemar, Franza Roberta Mětascha, dźěłaczerja w Lemischowje, ž., 1 l. 29 d. — Khorla Gustaw Domasch, žiwnosćer w Běłej Horje, 52 l. 9 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesczе s Hodžija.

Njedželu Lätare smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farat Kschižan žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodž. budze katechismußowa wuczba sa němsku žónsku młodźinu. — Popołdnju w 4 hodž. budze w Czetwjenych Noßlizach w schuli němske předowanje a němska a žerbska spowjedź.

Pjatk 31. měrza budze rano ½9 hodžin žerbska spowjedź a ½10 hodžin žerbske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesczе s Budestez.

Njedželu Lätare budze rano ½8 hodžin němska spowjedź, dopołdnja ½9 hodžin smeje duchowny Bójz němske a w 10 hodzinach žerbske předowanje. — Schtwórtk wječor ½8 hodžin smeje duchowny Bójz němske póstne kemschenje s wudźělenjom Božeho wotkasanja.

Konfirmandske kłobuki.

Nowoscze mużazych a hólczazych **kłobukow** kaz **mężow** wschěch placzišnow tunjo.

Jutrowna potrjeba

schuleŕskich mężow

wschěch schulow najlěpscheho wuwjedźenja.

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Mótaze dźaki
ßerbſke a němſke
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Prawny bürow Ernsta Kobana
(prjedy J. a E. Kobana)
w Budyſchinje
pſchi zitnych wikach 4.
— Telefon 675. —
Saradźenje leżomnoſczow a hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudźĕkanje kupjow a liſczinow wſcheje druźiny, ſeſtajenje wſchĕch druhich pißnych dźĕlow. Sehnawanje pjenjeżnych żadankow.
— Rĕczu tež ßerbſki. —

Nowe
połnojerje
10 ſchtuk jenoż 45 pjenjezłow
porucża
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
— Rĕczi ßerbſki. —

Kóſlaze koże,
każ tež **wſchĕ druhe koże,**
howjaſe koże
a wowczu wolmu
po najwyſchſchich płaczińach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach 11
ſ napſchecźa „ſkoteje hwĕzdy“.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haßy 5.
Jencź pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińami wuołożene, wobhladacź.**

Triumf němſkeje cźrijoweje induſtrije je
Salamanderske wobuće.
Najlĕpſcha ſchkórnja na dróhu ■ ſa mużſkich a
najwoßebniſcha ſalonowa ſchkórnja ■ żónſkę po ſnatych
najkhmańſcha uniformſka ſchkórnja ■ tunich jenotnych
najtwjerdſcha hońtwinſka ſchkórnja ■ płacźiſnach.

Konfirmandſke ſchkórnje
ſ najlĕpſcheje koże, derje poßowaze a modne
po 4^{35}, 5^{75}, 7^{60}, 8^{50}, 9^{50}, 10^{50}.

Dźĕcźaze ſtupnje
w najwjetſchim wubjerku po najtuńſchich płacźiſnach.

Shorjelska cźrijowa pſchedawarnja
Telefon 467. **w Budyſchinje** na bohatej haßy 7.

Dźĕcźaze woſy, pucźowanſke korby,
każ wſchĕ **korbowe twory** kupjecze derje a tunjo pola
M. Richtera, pſchedawarnja korbowych tworow
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy.

Allgemeine
Deutſche Creditanſtalt.
Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mĕjo.

Dawamy hacź na dalſche na hiżo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy
pſchi wſchĕdnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3mĕßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenomĕßacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6mĕßacźn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſchcźikow.
Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw
depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Poruczam **k konfirmaziji**
ßerbſke a **němſke ſpĕwarſke**
ſ khmanymi ſwjaſkami
ſcźĕnſke ſchpruchi a wobraſy,
konfirmaziſke a jutrowne kharty,
wĕzy k darjenju na wulki wubjerk.
A. Heymann nasl., prjedy G. Rämsch.
Mĕjecźel O. Gutsch na bohatej haßy 21.

Poruczam wubjerne
murjerſke a ſ tſĕſchne zyhele, drainĕrowaze roły atd.
Albert Krauſe,
parna zyhelnicza w Mĕrkowje.
Telefon: Khróſt-Lomſk cźiſło 17.

Hižo wot 26 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

žymjenja sa nalětni a lěčzny wužyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, žo mi sčzelaze, wožebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe žymjo** (woželitosčz), kotrež tole lěto wožebje derje skhadža.

Teho dla žwojim čzesčzenym wotebjerarjom wschě žymjenja w dobrej skhadžazej tworje poručzam:

runklizowe, Eckendorfske žolte a čzerwjene hobrskowalzojte, punt po 45 pj., pschi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjeczanske a Oberndorfske žolte Mammutske žymjo, najwjetschu čzerwjenu **pizowansku zokrowu rěpu,** dołhu běku.

Kałowe žymjo, Erfurtskeho sažneho, Barlinskeho žrěnjosažneho, hollandskeho čzěmnočzerwjeneho, pósdneho, Zitawskeho hobrskeho a žerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho čzěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk žymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Wožebitosčz: Erfurtske kwětkowe žymjenja

w 10pjenježkatych pakčzikach s wukasanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždžanskeje zyble k žadženju.**

Wožebje poručzam wot hollandskich plahowarjow žo dostawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberrosow atd.

Moje stejischczo je hižo wot 26 lět na mjažowym torhoschczu.

Jan Bjedrich, **žymjenjowa pschedawarnja**

w **Kolwasy** pola Pomorz.

A. & W. Neuhahn

na žerbskej haži 4 w Budyschinje na žerbskej haži 4

poručzataj

schulske tornistry

sa hólzow a holzy,

holczaze mapy

sa ruku a na khribjeczo žo noschaze.

Knihowe noschaki,
knihowe mapy,
taflowe mapy,
porjadowe mapy,
zensurowe mapy atd.

Knihowe tosche

s kožanym wuschkom a bjes njeho, s wóskoweho žukna a wumělskeje koże s tkóczatokneflowym samknjenjom abo bjes njeho.

Hudžbne abo notowe mapy

na wulki wubjerk.

Jenož najlěpschi wudžěłk. Tunje płaczišny.

„Wot 3 lět na hrosnu wumpjeru czerpjach. Hižo po 3dnjowym nałoženju **Zuckerowehopatent. lékatskeho mydła** bě wuspěch widžomny.

Jětseschka

skhnyjachu. a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bě moja koža zyle czista. P. N."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** nałlěd., **Strauch a Koldy.**

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbinsa a žyna,
fabrika loszowehowolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Serbske blido

kožda wutoru w 5 hodžinach w khofejowni.

Zuse suby,

plombowanje

w khmanym wuwjedženju.

Suby do słota žadżene.
schtapacze na suby, krony.

Dentist Max Flach
w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haži, prjedy na theaterskej haži.

Składnostna kup.

Dželbu rukawatych lazow

poručzam po poniženych płaczišnach, so bych je wotbył.

A. E. Werner
na žerbskej haži 8.

Visitne khartki

czischczi špěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczernja.**

Spěwarske,

žerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wožebnje do czelazeje koże swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. žu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt.

Depositowa kaßa w Budyschinje.

Hłowny wustaw w Lipsku.

Akzijowy kapital 90000000 hriwnow. **Reservy nĕhdże 38000000 hriwnow.**

W sakskim kralestwje
je jemu kral. sakske ministerstwo justizy prawo k pschijimanju
ßyrotnych pjenjes w padze § 1806 m. s. k. dało.

Dawamy s tutym k wjedźenju, so ßmy ßwoje wobkhodne mĕstnoscźe do nowonatwarjeneho doma

na Hoschiz haßy, na rózku pschekamanskeje dróhi

pschepołożili.

Sswoje ßłużby k wobstaranju wschĕch bankowych wobkhodnych skasankow poruczamy.

Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt.

Depositowa kaßa w Budyschinje.

Wulki zyrkus May

w Budyschinje
na žitnych wikach.

Najwjetschi, najrjeńschi a najßławnischi pućowanski zyrkus Europy
tu pschijĕdże, so by krótki rjad

dźiwnych pschedstajenjow

mischtrskeje, njepschetrjecheneje **dreßury konjow,** jĕsdneho wumĕłstwa s najlĕpschimi wumĕłzami semje dawak.

Wotewrjenje
hobrskeho a sawjeßeleńskeho etablissementa
SSrjedu
29. měrza
wjeczor ½9 hodźin.

200 woßobow:
Marokkanßy, Indißy, Chinesojo a Japanßy.
Wjele konjow.
Dreßĕrowane indiske elefanty a pßy.

Bĕłe město hobrskich stanow s hłownym pschihladowarskim stanom sa **4500 wopytarjow.**

Wobstajnje 60 wóskate woßebite cźahi. **30 ßamßnych transportnych wosow.**
Ssamßny hudźbny korps. **Ssamßna ßwĕtłowa zentrala.**
Ssamßna wohnjowa wobora. Ssamßna schijeŕnja, ßedłarnja, samkarnja, tyscheŕnja a cźischcźeŕnja.
Kóždy program hobrskeho pućowanskeho zyrkuża 20 najlĕpschich repertoirskich cźißkow wopschija,
po tajkim dwójzy telko, kelko kóždy druhi zyrkus poskicźa.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaš, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 13. | Sobotu 1. haprleje 1911. | Lětnik 70.

Sswobodomyślni mučerjo.

Wscha liberalna próza, wschě nałożene pjenjesy, schćuwanje a kšě běchu podarmo. Poražený leži dźiwi liberalismus na bitwischću 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, lědma hischće stona. Se ßkódkich ßonow je jeho hruba woprawdźitosć wubudźika. A kajke wotućenje? Ssamo najwjetschi optimista njeje ßebi tajkeho dobyća nadźał. Schtó dha nětko ſ wjeßelosću na hłowje steji, „kak abo wołma“? Tajka poražka liberalismej drje wocži wotewri, so jemu na dołhe čaßy sańdźe, Sserbow dobreho jadra a politiskeho dorosymjenja kasyć a sajědojćić. Bóle a bóle ßmy pschewjeßwědčeni, so ßwobodomyßlni mučerjo wólbn do sakskeho ßejma wužichu sa pschedehru k wólbam do khěžorstwoweho ßejma. Teho dla je ważne, so naschich čitarjow wo ßwobodomyßlnych roswučujemy a pschinjeßemy tež huśćišcho nastawki, schto mamy do liberalnych profetow džeržeć.

Hižom pśches lěto howri wichor po honach zykeho němskeho kraja. Kaž dźiwi wupjeraja ßo čźi, kiž ßo mjenuja „liberalni“. Teho dla je jara ważne, so ßo kóždy derje wobhoni, ſ wotkal hara wukhadźa, schtó je tón herjekař a schto ma ßo ſ tym dozpěć. Duž je jara nusne, ſ čaßom pschećela a njepschećela spóznać. Farisejßy ſ hładkimi ßłowami a ſ leßnym jasykom khodźa po Sserbach wjeß wote wßy. Tutych prawje sesnać je kóždeho winowatosć.

Sswobodomyßlni nascheho čaßa ßu někajka měschenza. Loni w měrzu sjednoćichu ßo tśi strony, kiž hewak stajnje ßami ßwoje puće dźěchu a ßo kozorowachu, pod mjenom „pokraczowaza ludowa strona“.

To bě ſa nich jara wužitne. Běchu ßo někak tak seßuschiłe a jich wliw w parlamence ßo poshubił. Sswět ßo njehórschesche na porod tajkeho hepjela. Wě hižom ſ dawna, so liberalna kolebka ßo stajnje tam a ßem cźumpa a kruteho politiskeho stejischća nima. To widźiće na liberalnych profetach, kiž ſ Budyschina a ſ Lipska k nam na wßy pschikhadźeja. Dołhi čaß schćuwachu małych na wulkich dla złow na pizu. Hdyž ßo jim dopokasa, so ßo piza ſ wjetscheho dźěła bjes zła do Němskeje pschiwożuje, hórschachu ßo na žitne zła a ſ tym nětko scherja po kroju. Tola dołho jich kraßnosć tracź njebudźe. Lud ßo dźeń a bóle pscheßwědčuje, so ßu žitne a industrialne zła nusno trěbne, hewak pschińdźemy „na pßa“, kaž Jendźelćenjo. Tak khablaja liberalni ras tu, ras tam a pytaja hłupych, kiž ßo jim dowěrja a jich politiske hłupośće podpjeraja. Tajzy khablakojo běchu hižom pśched 50 lětami. Dźenßa tajke, jusje hinajsche mjeno.

Po wulkim hłowukamanju ßo skónčnje w lěće 1910 na podłosy jeneho programa sjednoćichu, kiž krutu mjesu k prawizy, potajkim napscheczo kraloßwěrnym wolerjam, postaji, tola k lěwizy, po tajkim pschećiwo sozialdemokratam, ani mjesy njesnaje.

Spodźiwne je tež jich mjeno. Tu ßo wopaczna khorhoj noßy. Mjenuje ßo nětko „ludowa“ strona. Pod ludom srosymimy hewak nišsche worschty wobydleŕstwa, kiž maja ßo ſ ludowej schulu spokojić. S tajkimi ludźimi dyrbjało ßo mjes nimi mjerwicź. To ßo sjebasch! Pschi spočatku lěta 1910 mějesche tuta strona 49 sapóßłanzow w khěžorstwowym ßejmje. Mjes nimi bě 34 akademikow, 11 ſ wyschschej sdźěłanosću a jenoż 4, kiž běchu ludowu schulu wukhodźili. Liczby rěcza ßamo sa ßebje. Jedyn jenicźki rjemjeßłnik je ßo do nich sabłudźił. Cźuje ßo mjes nimi jako zuſy, woßyroczeny a woßamoczeny. Na tutón njedostatk pokasowasche ßwobodomyßlny „Barlinski dźenik“ hižom w lěće 1906. Polěpschiło ßo mjes tym niczo njeje. „Lud“ wobsteji pola nich se 16 doktorow, 10 prawisnikow, 5 direktorow pjenjeżnych bankow a muži ſ bursy, 9 pschemyßlnikow a wulkopschekupzow atd. Wo jeho hrěchach pißamy pschichodnje.

Wudospoknjaza wólba do sakskeho ßejma w Lipsćanskim wjeßnym wólbnym wokrjeßu.

Pschi wudospoknjazej wólbje do sakskeho krajneho ßejma w Lipsćanskim wjeßnym wólbnym wokrjeßu je na ßwobodokonserwatiwneho gmejnskeho pschedstejićerja Fellera 2624, na nationalliberalneho Ungera 2222, na ßwobodomyßlneho dr. Schuberta 1737 a na sozialdemokrata Möllera 4312 hłoßow padnyło. Duž budźe wužscha wólba mjes Fellerom a Möllerom. Wjedniży ßwobodomyßlneje strony ßu ßwojich pschiwißowarjow napominali, ßwój hłóß sozialdemokratej Möllerej dać, mjes tym so chzedźa nationalliberalni sa konserwatiwneho Fellera hłoßować. Konserwatiwny Feller mohł jenoż dobyć, hdy by, kaž pschi poßlednich wólbach w Gießenje, dźěl ßwobodomyßlnych na konserwatiwnu stronu pscheschoł abo ßo wuswolenja wostajił.

Namjet na powschitkowne samjesowanje wójnskeho bronjenja

ßu sozialdemokratoju w khěžorstwowym ßejmje stajili. Sswobodomyßlna strona khěžorstwoweho kanzlera napominasche, so by ßo swólniwy wuprajił, shromadnje ſ druhimi wulkomozami wo tym jednać, tak bórsy hać jena wulkomóz namjety wo jenoczaßnym a jenakim samjesowanju wójnskich wudawkow cźini.

Khěžorstwowy kanzler na tele namjety wotmolwi, so ßo hischće njeje formula wunamakała, po kotrejž měło ßo wotbrónjenje wójskow wulkomozow pschewjesć. Najprjódzy dyrbjało ßo wuliczić, kak wulke měło wójsko kóždeho kraja po poměrach k druhim krajam być. Jendźelska njeby ßo někajkemu postajenju podćišła, ſ kotrymž by ßo jej ßylnosć jejneho wójnskeho kódźstwa pschikasała. Wona chze na morju ßylnischa być, dyžli wschě druhe wójnske kódźe hromadźe. A potom wójska! Hdy bychu Němsku namołwjeli, so by ßwoje wójsko wo 100,000 muži pomjeńschika, wo kelko měko ßo potom wójska Franzowskeje, Ruskeje, Awstriskeje atd. pomjeńschić? Hdy bychu shromadnje spytali wotbronić, by ßo to na praschenju kontrolly rosrasył. Tajka kontrolla njemohła ßo pschewjesć. Njedźiwajzy najkrućischeho nałożeaja kontrolskich ßrědkow, kotrež měješche Napoleon I. k ruzy, je wulkim wjednikam pruskeho luda mózno było, schtyri króć wjetsche wójsko postajić, hać bě jim dobyčer pschiswolił. Tež směrzowske ßudy njesamóża wójnam sadźěwać, dokelž ßo žadyn směrzowski wußud njeßmě nałożić, kotryž ßo njewotwißnosće živjenjowych wuměnjenjow jeneho stata dótka. Schtóž chze w měrje živy być, dyrbi ßylny być. Hischće pschezo ßada płacźi, so ßylny ßłabeho póžera. Hdyž jedyn lud nochze abo njemóże telko wudać, so móże ßo w ßwěće pschećišćiśćeć, potom wón do druheho rjada stupi a skónčnje do role pschihladowarjow pschińdźe.

Pokraczowanska schula w Pruskej.

W pruskim krajnym ßejmje je ßo schtwórtk wo sawjedźenju pokraczowanskeje schule jednako. We wschěch městnach s wjazy dyźli 10,000 wobydlerjemi dyrbja ßo pokraczowanske schule sakoźicź. Knjeżerstwo chze tele gmejny se 700,000 hriwnawi podpjeracź. Wot sakoźenja pokraczowanskich schulow sa holzy chze pruske knjeżerstwo nětkole hischcze wothladacź a woczakacź, kak ßo wone na druhich krajach wupruhuja.

Konservativny sapóßklanz Hammer ßebi żadasche, so dyrbi wuczba w pokraczowanskej schuli na naboženskim sakoźku stejecź, a zentrumski sapóßklanz Schmeddiny ßo sa to wupraji, so ßo w pokraczowanskej schuli naboźinska wuczba njeßměła na boku wostajicź. Wikowanski minister dr. Sydow nochzyschе ßo s naboźinskej wuczbu sa wschěch wuczomzow spschecźelicź. Wón sa to ręczesche, so by ßo wopytanje naboźinskeje wuczby ßwobodnej woli wuczomzow pschewostajiło.

Swjask ratarjow a naprawy psche słótne khorosćze.

Swjask ratarjow je pruskemu ratarskemu ministerstwu pißmo pschepodał, w kotrymż ßo kruczischе naprawy psche rosschěrjenje pokhromy żadaju. Město so ßo skhorjeny słót sawjera, dyrbjak ßo wón huydom moricź, pschi czimż měła ßo wobßedźerjej nastata schkoda sarunacź.

Słónzowanje jeneho pruskeho wyschka w Konstantinoplu.

Němszy offizérojo hižom něhdże 20 lět turkowske wójsko po pschikładze němskeho wójska reformuja. Lětßa w januarje bě pruski major se Schlichting do turkowskeho wójska jako wyschk a komandeur jeneho wuczbneho regimenta sastupił. Sańdźenu ßrjedu je tuteho offizéra jedyn albanski wojak satšélił. Wobżaromny podawk ßo sta, hdyż wyschk se Schlichting w pschitomnosći divisionskeho generala w ßwojich kasarmach strażnikow wotměnicź da. Pschi tym wón po swuczenym waschnju hłowu jeneho strażnika sruna a wojakowe ramjo do sady stkóczi. Wscho to ßo bjese wscheje nahłosćze a njeměra sta. Hdyż Schlichting k bliżschemu strażnikej stupi, porjedźeny wojak se ßwojeje hischcze natykaneje tšélby do Schlichtinga tšéli, kotryż hnydom bjes wědomnja na semju padny, tola ßo jemu wědomje bórsy saßo wróćzi. Dokelż běschtej s kulku wobej nosy franjenej, jeho do kasarmow dowjedźechu. Njedźiwajcy wulkich bolosćzow, kotrež czerpjesche, Schlichting najprjódzy służbne poruczenja dawasche, ßwojeho adjutanta napominasche, dale każ hacż dotal dźěłacź a ßebi potom nadpadnika pschedwjesćz da. Hdyż albanski wojak sastupi, Schlichting rjekny: „Stajcze ßebi ßwój kalpak runje“, a do njeho ręczesche, hacż czapka po pschedpißmje stejesche. Potom ßo wón wojaka wopraschа: „Czeho dla sće do mnje tšélili?“ Hdyż wojak praji, so je jeho Schlichting bił, tutón wotmolwi: „Tu na ßmjertnym ložu praju, so Waß njeißym bił.“ Druhim wojakam a offizéram bě nadpad s pohorschkom; woni Schlichtingej ßwoje sympathije wopokasachu. Hdyż Schlichtinga do hojerne wjesechu, wón poruczi, so dyrbi ßo jeho żonje a ßynam, kotśiż w Charlottenburgu pola Barlina bydła, powjesćz dacź.

Mordaŕ ßo psched wójnski ßud staji, kotryż jeho satšélicź da. Sultan je němskemu póßklanzej baronej Marschallej ßwoje wobżarowanje wuprajicź dał; wójnski minister Mahmud Schewket paschа je teho dla póßklanza wopytał.

Awstriski ßejm ßo rospuschcził.

Awstriske ministerstwo pod baronom Biruomthom njeje s nětczischim ßejmom dale dźěłacź mohło. Sso na Němzow a Polakow sepjerajo bě ministerstwo nusowane, pschecźiwo Czechам a druhim awstriskim Sskowjanam knjeżerstwo wjesćz. Tuczi ßu ßo teho dla knjeżerstwu, hdźeż ßo hodźesche, pschecźiwili. Ministerstwo budźische wotstupicź dyrbjało, njebudźische-li ßo ßejm rospuschcził. S tym je ßebi żiwjenje na khwilu podleschiło, dołhe tracze pak jemu nichtó njewěschczi. Bjes podpjery Czechow njebudże też nowy ßejm niczo dokonjecź móz. Czechojo ßu ßebi se ßamßnej mozu a se ßamßnym dźěłom pschemózne stejischczo w Awstriskej wubědźili.

Wójnske powjesćze s Balkana.

Turkowska njemóże k měrej dóńcź. W Albanskej ßo pschecźiwnistwo pschecźiwo mkodoturkowskemu knjeżerstwu s nowa sběha. Wójskoweho wyschscheho roskasowarja Torghuta Schewketa paschu ßu teho dla do Albanskeje póßłali. Pódla teho ßo 8 bataillonow pschi czornohórskich mjesach postaji, so by ßo albanskim czeknjeńzam, na Czornej Horje pschebywazym, sadźěwało, ßo s brónjemi do domowiny wrócźicź.

Po poßlednich powjesćzach je w Albanskej 4000 muži s maliśorskeho splaha turkowske strażowarnje nadpadło a ßo někotrych s nich smozowało. Tsizecźi wojakow ßu morili a dwazecźi sajeli. Poßlednje dny ßu ßo nadpady na strażowarnje w Tusi czinike. Tamnischich wojakow ßu sajeli a tsi kanony dobyli.

Roskora mjes ruskej dumu a ministrom Stolypinom.

Khěżorstwowa rada a khěżorstwowa duma stej knjeżerstwowy sakoń wo sawjedźenju semstwow (provinzialnych ßejmow) we wjeczornych provinzach sacźißkej. Stolypin chzyschе teho dla sastojństwo skoźicź, tola s zarom rosręczenje poměwschi, je ßo wón rosßudźił, dale w służbje wostacź. Zar je, so by Stolypina w knjeżerstwje sdźerżał, porucził, so maja ßo semstwa we wjeczornych provinzach po Stolypinowym naczisku se ßamßneje mozy na sakoźku artikla 87 sawjescź. S tajkim postupowanjom je ßebi Stolypin pola 124 ßobustawow ßylneje oktobristiskeje (liberalneje) strony rosßypał. Oktobristojo chzedźa ßwoje mandaty skoźicź a jich wjednik Gucźkow, kotryż bě s duminym pschedßydu, je ßwoje sastojństwo skoźił.

Po Stolypinowej radże zar pjecza dumu bórsy rospuschczi. S dobom Stolypin ßwój nowy knjeżerstwowy program wosjewja, kotryż ßo na liberalne saßady sakoźuje. Njewjedźa pak, schto ma ßo pod tym srosymicź. Powjedaju ßebi, so ßo universitam wjetscha ßwoboda da, a so ßo też wótroscze żidowskich sakonjow poßłabja.

Ruska a China.

Chineske knjeżerstwo je ßo dołho dliko, żadanje Ruskeje w nastupanju wikowanja ruskich poddanow w Chinje pschipósnacź. Hdyż pak skónczńje Ruska s wójnu hrożesche, je ßo chineske knjeżerstwo hnydom podwoliko. Wschón wójnski strach je nětko nimo. Chinje njeje s zyła móżno, s Ruskej wójnu wjesćz, dokelż njeje na nju pschihotowana.

Hacż runje je China skónczńje do teho swolika, wschě żadanja Ruskeje dopjelnicź, dha ruske wobydlerstwo Ssibirskeje tola hischcze do měra njewěri. Nadpadne je, so China njepschestawajcy ßwoje wójsko pschi ruskich mjesach shromadźuje. Rußojo ßebi teho dla myßla, so chze China wójnu na pschihodnischi czaß wotstorczicź. Woßebje ßo chineske wójsko w poknóznej Mandźurskej khopi. Wot tam by jemu we wójnje móżno było, Czinganske hory wobßadźicź a tak Rußam pucź do rańscheje Asiskeje a do Transbaikalskeje salehnycź. Dale ßu powjesćze dóschke, so chineszy wojazy po Sungariskej rězy dele jědu. Woni dyrbja pjecza Ussurisku żelesnizu salehnycź a někotre mosty wupuscźicź. Na prawym brjosy Amurskeje rěki ßo hischcze pschezo chineszy wojazy a munizija pschiwożuja.

Pschełudnjenje Japanskeje.

Japanskemu knjeżerstwu pschełudnjenje kraja jara wjele staroscźow czini. 3000 abo 5000 Japanskich chzedźa do Korejskeje a Mandźurskeje póßłacź. Tola tajka liczba je jenoż kapka w studni, hdyż ßebi pomyßlimy, kak husto je Japanska wobydlena. Najpschihodnische wucźahanske kraje, sjednoczene kraje poknóżneje Ameriki, Kanada, Awstralska a pokodnischa Afrika, ßu japanskim wucźahowarjam woprawdźe samknjene.

Też s powschitkownej drohotu dyrbi ßo knjeżerstwo sabjeracź. Universitny profesor Waseda w „Japanskim lětniku“ pische: Zyroba a wschědnje ßo trjebaze wěży ßu w Amerizy a Europje wjele tuńsche, dyźli w Japanskej. W sjednoczenych statach ßo sa 2 hriwnje $6^3/_4$ punta howjaseho mjaßa, abo 20 puntow zokora, abo 16 puntow muki; w Japanskej ßo sa 2 hriwnje jenoż 2 puntaj howjaseho mjaßa, abo 5 puntow zokora, abo 10 puntow muki dostawa. W Němskej punt butry w pscherésku 1 hriwnu 20 pjenjezkow płacźi, w Japanskej pak 2 hriwnje 40 pjenjezkow, w Němskej mały kuchińśki nóż k bělenju běrnow 25 pjenjezkow płacźi, w Japanskej 2 hriwnje; w Němskej tocźenje jeneho noża 10 pjenjezkow, w Japanskej 52 pjenjezkow płacźi. Schwalczińska potrjeba (jehły, zwjern a wuski bant), kotraż ßo w Němskej sa 15 pjenjezkow pschedawa, w Japanskej 2 hriwnje płacźi. Wobydlenja w Tokio ßu drózische, hacż w Londonje a Barlinje, ale hubjeńsche. S poßlednjej wójnu s Ruskej a s posdźischim bronjenjom je ßo Japanskej wulki dołh napołożił, kotryż dyrbi ßo s dołhodami s zkow sadanicź. Teho dla ßu ßo na wschě s wukraja pschiwożaze twory, runje każ na wschelake wuplody a wudźełki w Japanskej wulke zła położile. S tym ßu ßo płacźisny njeßměrnje powyschiłe, a pódla teho ßu dawki tak cźeżke, so wobydlerstwo skoro satłócza.

S powyschenjom zyrobnych placzisnow je ßo tež msda dźěłaczerjow powyschicź dyrbjała. To je sa Japansku dwójzy straschne, dokelž japanske dźěłaczerstwo s wuwuczenych dźěłaczerjow njewobsteji, ale s njewuczenych, a s wulkeho dźěła se žonow. Ssamo, hdyž ßu wuwuczeni dźěłaczerjo, kaž w statnych brónjeŕnjach a kódźeŕnjach, njemóža woni dołho to dokonjecź, kaž europiszy dźěłaczerjo. Hacź runje japanszy dźěłaczerjo skoro runje tak wulku msdu kaž europiszy dźěłaczerjo dostawaju, móže ßo tola rjez, so dwaj abo tjo japanszy dźěłaczerjo wjazy njedokonjeja, kaž jedyn europiski dźěłaczeŕ.

Wuspěch sběžkarjow w Mexiku.

Njespokojnosćź s nětczisichim mexikanskim knježerstwom po sdaczu psches zyły kraj dźe. Ministerstwo, kotrež ßo wjazy dźerżecź njemóžesche, je wotstupiło. To ßo jako konzeßija pscheczźiwo sběžkarjam wobhladuje. Tuczi ßu w poßlednim czaßu wospjet knježerstwowe wójsko sbili. Knježerstwo nětko s nimi wo měr jedna. Jedyn sběžkarski wjednik pjecza do noweho ministerstwa sastupi.

Drožny rubježnik.

(Skónczenje.)

Něschto czaßa posdźischo mje mój pucź nimo domu knjesa Nairna wjedźesche. Dopomniwschi ßo na sawdate ßlubjenje rosßudźich ßo, jemu krótki wopyt sczinicź. Na wobźarowanje wot ßkužownika shonich, so je knjes Nairn pola ßußodneho semjana na wopyczе a so ßo hakle posdźe domoj wróczi. Wot powjedateho stareho czlowjeka tež shonich, schtož běch ßebi dawno myßlił: mjenujzy so je mandźelstwo knjesa Nairna psches winu jeho mandźelskeje jara rudne.

Mandźelskaj běschtaj zyle dźělenaj žiwaj, a knjeni Nairnowa ßo hižom wjeczor do ßwojeje wobnowjeneje stwy we wěži wotßalowasche. Se starym czlowjekom ßo rosßohnowawschi, nastajich ßo na pucź psches dwór nimo konjemzow. Wótre, rosbudźaze powjedanje pohnu mje bliże pschistupicź, dokelž ßebi myßlach, so maja pohonczojo swadu mjes ßobu. Wotroczźy s pohonczom wokoło jeneho jěsdneho konja jara horliwje powjedajo stejachu. Hdyž ja sastupich, woni wotmjelknychu. Na moje wopraschenje, schto by było, wschitzy we wuskosczi dale mjelczachu. Hakle hdyž s nowa jich k rěczenju posbudźowach, mi pohoncź sdźěli, so je konjom wěsczе naczinjene.

Kóždy wjeczor konje czíste wumyte a wuczeßane pschi rěblach steja, rano pak, hdyž je ßo sa nimi hladało, so bě pak tón pak tamón kóń pokny njerjada, kaž budźische ßo psches nóz s nim psches pola a tonidła daloko jěchało. Runje chzyische wón hischcze tu wěz dale wukožowacź, tu mje pikotanje, kaž wot židźaneje žonjazeje drasty, donucźi, ßo wobroczicź.

We wotewrjenych durjach, wot naß njepytnjena, knjeni Nairnowa stejesche. Hněwnej ßo jej w blědym wobliczu rjanej, ale wot tajnych nahłych požadosczow swohidźenej woczi ßwětleschtej. Mje na sdacze pschewidźejo wona pohoncza s dźiwnje mjedźojcze klinczazym hłoßom wuję: „Schto maja tute hłupe blady wo konju rěkacź, Jano? — Ty ßy saßo pschewjele palenza pił. Je-li ßo s konimi w nozy jěchało, je to jedyn s pohonczow cźinił. So mi s tajkimi maliczkosczemi ke knjesej njepschińdźecze a jeho njetrjebawschi njeroshoricze! Směju-li to sa dobre, so by to wjedźał, praju jemu to ßama, a schtóž by tónle njerosom dale powjedał, póńdże hnydom s domu.“

Wrjeskotajo durje do samka padnychu. — Knjeni Nairnowa schudrujo woteńdże, pohonczojo wostachu srudnje samyßleni. So mje wona s njekedźbnosczu s krótka wotby, to mje rosmjersa, a wotmyßlich ßebi, jeje doma ßo pschichodnje sdalowacź.

Mjes tym bě ßo dezember pschibliżił. To bě tsi a dwazyteho hodownika, a běch pscheproschenje jeneho semjana pschijał, wjeczor pola njeho pscheżiwicź. Tu ßo tež saßo s knjesom Nairnom setkach. Jeho žona ßobu pschischła njebě. Czeżke bolenje hłowy bě ju donucźiło, ßo hižom wjeczor s czaßom do ßwojeje tajneje stwy na wěži wotßalicź. Tam móżesche njemylena pschebywacź. Nichtó, khiba wona ßama, do teho ruma sastupicź njeßmědźesche. Sskužobne džowki wschak ßebi wěso s tutej wumyßlenosczu ßwojeje knjeni ßwoje wjeßele cźinjachu.

To bě hižom wjeczor w jědnatej hodźinje, hdyž ßo mój s knjesom Nairnom na pucź nastajichmy. Měßaczk jaßnje ßwěczesche a czerstwy napadany ßněh ßo po wschěch puczach w kuskowym ßwětle měßaczka frinkolesche. Daloko k wjeczoru cźmowe wobryßy wyßokich horow wustupowachu. Dokelž mějachmoj wobaj ßamßny pucź, wotmyßlichmoj ßebi, hromadźe hicź. Kolowokoło hłuboka cźischina knježesche, jeno tschěskanje ßněha pod schkórnjemi ju pschetorhowasche. Wokoło dwanaczich mózesche bycź. Psched namaj rynk wólschow stejesche, jich nahe hałosy běchu se ßněhom pschikryte. Sa tutymi schtomami wobßedźeństwo knjesa Nairna leżesche. Runje sahibnychmoj wokoło rózka, tak so bu hižom wěża, kaž tež jena strona hródźi widźecź, tu ßo wobaj sastróżichmoj.

Psches nóznu cźischinu prask wutsěła swuczesche. Ja chzych do prědka pokhwatacź, so bych wohladał, schto ßo to njeczini, tu nadobo saczuch, so mje knjes Nairna sa ruku sadźerża.

„Lehńcze ßo na semju, božedla!“ wón na mnje saschepta. Mój ßo, se sczinom schtomow krytaj, pódla do ßněha lehnychmoj. S nasdala bě nětkole trypotanje bliżazeho konja jaßnje ßkyschecź. Nětko ßo se cźmy jěsdnik wunórjesche a měßaczkowe ßwětło na njeho poknje padasche. Haj, to bě drožny rubježnik, jaßnje spósnachmoj cźornu larvu, dołhu běku perúku. Wón nimo naju cźerjesche. Nadobo halo-wołanje a teptanje koni ßkyschachmoj. To běchu cźi, kotsiž jeho sczěhujo łojachu. Mój s kerkow wuleczachmoj. Hdyž ßo ja wobroczich, wuhladach, kak potajny jěsdnik pódlanske durje, kotrež do knjesa Nairnowych konjemzow wjedźachu, po sdaczu s kluczom wotankasche; potom ßo kóń a jěsdnik shubischtaj, kaž budźische jeju semja pózrjeła. Mój sa nim běžachmoj.

„Je-li rubježnik tam jěchał, je sahubjeny!“ jedyn se sczěhowarjow wołasche, „s tsjoch stronow je njepschistupne tonidło, na schtwórtej je Nairnowy statok!“

Woni konjom wotrohi dachu, ale njech tež hischcze bóle pytachu, jěsdnik wosta skhowany. Ja knjesa Nairna na to kedźbneho sczinich, schtož běch prjedy pytnył. Durje běchu twjerdźe samknjene. Knjes Nairn ßo s ramjenjom do nich wali, durje popuschczichu, a mój do dwora cźerjachmoj. Tu bě wschitko cźicho. Wotmyßlichmoj ßebi, dom pschepytacź, dokelž njebě njemóżno, so bě khroblemu rubježnikej na nětkajke waschnje klucz do prjedy spomnjenych duri do rukow pschischoł a so bě wón nětkole we domje. Wobsamknychmoj s Nairnom, sahrodu pschepytacź. Kaž pschipadnje dohladach ßo na s esejom saroscźenu wěżu, kotraż w jenym kucze sahrody stejesche, a w kotrejż bě ßebi knjeni Nairnowa ßwoju wěżnu stwu pschiprawiła. Sswěża ßo nadobo sa małym wěżnym woknom pokasa, jeno na wokomik, tola pak doscź dołho, so mózachmoj ju wobaj dwaj pytnycź.

Knjes Nairn na ßmjercź sblědny.

„Božedla!“ wón na mnje sawoła, „schto tole je? Moja žona tola dawno spi. Wona je tam ßama. Je-li rubježnik ßo tam nuts dobył?“ Styschniwje ßo jemu tuto praschenje se rta doby, a se ßamßnym nahonom pohnutaj cźerjachmoj wobaj k wěži. Durje běchu krucze saraczene. S nohomaj ßo do nich dachmoj, wołachmoj knjeni Nairnoweje mjeno, žaneho wotmolwjenja. Ale poßlednjemu sadwělomnemu napadej durje ßo spręcź njemóżachu, wone ßo samknjene s wrjeskotom puknychu. Psches rospadanki duri cźerjachmoj dale, sa sdalenym ßwětłom sczěhujo. Dalsche bliżsche durje běchu wotewrjene, te do knjeni Nairnoweje stwy wjedźechu. Kožo tu njedótknjene stejesche, w nětczi woheń ßapasche a njewobstajny scziń do jstwy mjetasche. Pschi sczěnach wokoło stejachu kisty, kotrež běchu s pschiwěßnymi samkami wuhotowane.

„Dale!“ na mnje knjes Nairn sawoła, „skónz tamneje khódby kamjeńtny skhód do konjemzow wjedźe.“ Hižom wón dale khwatasche, lědma mózach sa nim doscźěhowacź. Tu na kónzu khódby wón sakschikny, so mohło czlowjekej ßo seznycź. Wón ßo swjese a mi do rukow padny. O, so njebudźich teho wobrasa, kiž ßo mi tu skiczesche, ženje wohladał; ženje to njesabudu, s hrósbnej jaßnosczu mi pschezo saßo psched woczi pschikhadźa. Na najnižschim stupnju kamjeńtneho nahłeho skhoda leżesche se swinjenej schiju knjeni Nairnowa, pódla njeje leżesche jeje cźorna larva a jeje cźorne kudźerje ßo jej pod perúku wudobywachu, kotraż bě ßo pschi padnjenju pscheßunyła, a padachu jej do marmorblědeho wobliczа, wobliczа morweje. Tak daloko bě ju jeje nakhilnosczź k hraczu sawjedła, so bě hacź na sazpějomnu skótsnizu, hacź na rubježnizu spadnyła. Wona, młoda rjana semjanska knjeni, bě jeno psches njesboże temu woßudej wuczekła, so ju jako rubježnizu s powjasom k ßmjercźi njewotprawichu. S krótkim rosmyßlenjom jeje perúku a larvu na ßo storhnych, pschetož hižom ßkyschachmoj ßkužobnikow pschińcź, kotrychż bě knjesa Nairnowy sakschik pschiwołał, dokhwatach do knjenineje stwy wróczo a sa wokomik pkomjenja w nětczi snamjenja rubježnistwa knjeni Nairnoweje spózrjechu; jeno popjek bě ßwědk, a czesćź knjeni Nairnoweje bě psched swonkownym ßwětom wukhowana.

Knjeni na jeje ložo położichmy a ßkužobnistwu rjeknychmy, so bě najsskerje po cźmje po skhodźe padnywschi ßmjercź namakała.

W kistach jara mnoho hotowych pjenjes, skotych cžaßnikow, tobakowych tykow a druhich drohich wežow namakachmy: rubjene kubka semjanow. Schtož bě mózno a snate, bu rubjene kubko worubjenym saßo wrócžene; pschi tym ßo njemako nad nadobnym smyßlenjom njesnateho rubjeznika dziwachu. Po pokhowanju ßwojeje mandzelskeje knjes Nairn domisnu wopuschczi. Wón bě wschón sniczeny. Hischcže dołho na městnje ßwojeho skutkowanja wostach, ale wo Lawrjenzu Nairnu niczo wjazy saßkyschał njejßym, wón wosta potajny.

Tež mjes semjanami Nairnezy hischcže dołho w dobrym wopomnjeczu wostachu. Jeno jene mènjenje knjeżesche: „Njech bě wona tež lohkomyßlna, dobra tola bésche. A kak je jeho jeje ßmjercž sajaka; wón je ju tola wěsče jara lubo měł!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Na tykowe sprostnjenje je, kaž ßo tydzenja pißasche, jedyn wojak s 8. kompagnije 103. regimenta skhorił a wuwumrjeł. Druhy wojazy ßu ßo se straschnej khorosczu pschelutowali.

— Wukhowarnja a radudawarnja k wobaranju tuberkulosy. Sa khudych wobydlerjow Budyschina, kotsiż zanej khorobnej kaßy njepschißkuscheja, je ßo wukhowarnja a radudawarnja pschiprawiła. Sa tónle samer ßu měschczanszy sastupjerjo a měschczańska rada na lětusche léto 1000 hriwnow pschiswolili. Pschepytanje woßobow, kotrež hižo lěkař lěkuje, ßo jenoż potom w radudawarni pschepytaju, hdyż pschepokasanske pißmo lěkowazeho lěkarja pschedleżi. Rěczne hodziny radudawarnje budża hacž na dalsche pola lěkarja dr. Traegera na Bismarckskej drósy 17 wot $^1/_2$3 hacž $^1/_2$4 hodźin popołdnju. Lěkarska rada ßo darmo dawa.

— (Paduchstwo.) Swudowjenej Libschowej we Wjeleczinje bě ßo ßrjedu 80 hriwnow hódne zonjaze jězdne koło tradnyło. Paduchow ßu hižom nasajtra w Budyschinje wußlědżicz a ßudnistej wyschnoschi pschepodacz mohli. Jedyn s njeju rěka Marx a je samkarjowy druhi, wjety Eichler, je kontorista. Kołd je ßo pola njeju namakało.

— Wuczinjenja mjes ßwobodomyßlnymi a nationalliberalnymi w Budysko-Kamjeńskim khěžorstwoßejmskim wokrjeßu.) Nationalliberalni a ßwobodomyßlni ßu ßo doręczeli, so nationalliberalni pschi pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho ßejma ßwobodomyßlneho kandidata Pudera podpjeraju. Sa to ßo ßwobodomyßlni na to swjasaju, so pschi pschichodnych wólbach do sakskeho ßejma w druhim měschczańskim wokrjeßu żaneho woßebiteho kandidata njepostaja.

— Pokhroma mjes howjasym skotom żiwnoscżerja J. Lorenza w Komorowje pola Rakez, żiwnoscżerja Rychtarja w Scheschowje, kublerja Rjencža w Kamjenej a skótneho wikowarja Hauptmanna w Hajnizach je haßka. Nadżijomnje ßo wona s nowa do naschich stron njesanjeße.

— Pschi wólbach do krajneho ßejma w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je konserwatiwny kandidat wjeßneho wólbneho towarstwa, knjes gmejnski pschedstejiczeŕ Bart w Brěsynzy s hobrskej wjetschinu nad ßwojimaj pschecżiwnikomaj, ßwobodomyßlnym kowarskim mischtrom Wollmannom a sozialdemokratom Krautom dobył. Sa Barta je ßo 7323, sa Wollmanna 959 a sa Krauta 831 hłoßow wotedało. Bart je ßo potajkim s 5533 hłoßami wjetschiny wuswolił. Wschěch hłoßow hromadże je ßo 9113 wotedało. W lěcże 1909 na Sobu 7114, sa liberalneho Purlitza 435 a sa sozialdemokrata 1385 hłoßow padny, a sa wschitkich tsjoch hromadże 8934 hłoßow.

Wólbne wobdżělenje bě potajkim lětża ßylnische dyżli 1909. Woteda ßo dożyła 179 hłoßow wjaz. Bart dosta 209 hłoßow wjazy jako 1909 † Soba. Sswobodomyßlny (liberalny) kandidat dosta 524 hłoßow wjazy jako léta 1909. Hdyż ßo praschamy, s wotkel tajki liberalny pschirostk pschikhadża, trjebamy jeno na hłoßy sozialdemokrata pohladacz. Tón dosta lětża 554 hłoßow mjenje jakoż 1909. Hdyż tele hłoßy pschiliczisch liberalnym hłoßam léta 1909, potom masch nimale s wěstoscżu jich lětuschu liczbu. Nadrobna statistika to hischcże jaßnje dopokaże. My potajkim niczo shubili njejßmy, ale pschez 200 hłoßow ßmy pschidobyli. Ach, tón wbohi liberalismuß! Poßłuchajcże, knjes Pudor, jeli je to snamjo sa wólby do němskeho ßejma, ow, ow! Wostańcże radscho w Lipsku!

Czaß wólbneho wojowanja bě tón krócz krótki, tola sa to czim njemérnischi. Sswobodomyßlni a sozialdemokratojo spósnachu, so ßu wólby do sakskeho ßejma spschedehru pschichodnych wólbow do khěžorstwoweho ßejma. Se ßwojim Wollmannom a Krautom wschak njemóżachu serbske hrody spowalecz. Teho dla tutymaj rěcznikow s městow na pomoz póßłachu. Pudor s Lipska, Buk s Draždżan, Günther s Połcznizy a ßwobodomyßlna garda s Budyschina ßo Bartej napscheczo stajachu a na njeho nadpady w shromadżisnach czinjachu. Tola wschitzy ßu ßebi na nim ßwoje rohi bórsy wotbodli. Bartowa srěcznjiwosc a rasnosc běschtaj wótraj mjeczaj, s kotrymajż wón ßwojich pschecżiwnikow sbi a saruba. A kak bě wón pschi tym njewusprózniwy! We wschěch stronach 5. wokrjeßa je wón w shromadżisnach rěczał. Poßledni tydżeń shromadżisna shromadżisnu honjesche. Knjes Bart husto 2 hodżinje a dłeje rěczesche, tola jeho hłóß njewodbawi a jeho nosy njewustaschtej. A hdy by wón tež dłeje rěczał, ludżo ßo njemóżachu na nim napoßłuchacż, pschetoż jeho rěcz bě pokna myßlow a sajimawa, dokelż wón s ludoweho żiwjenja czerpasche a wschě ludowe wobczeżnosczе derje znaje. Hdy by wón rěcz skóncził abo pschecżiwnika porasył, druhdy woprawdżity pschihłoßowazy hrimot psches salu schumjesche a rzesche. Spósnawschi, so w shromadżisnach njemóża Barta pschewinycż, liberalni w „Bautz Tagebl." sehłarne, wěrnosc pschewjerczaze rosprawy wo wólbnych shromadżisnach podawachu, w nich każ wěrnosc na poßled s wobrazom Barta ßameho na hłowu stajachu. W Maleschezach ßamo tamnischi kantor Barta s měßaczkom a spěwarskimi saroczicz pytasche. Bartej pak tež měßaczk niczo swadżicz njesamó; pschetoż w Maleschezach 93 hłoßow, kotrež ßo tam wotedachu, jenicżzy na njeho padnychu. Lud je pscheßwědczeny, so ma Bart najlépschu wolu a tež wustojnosc k temu, njedostatkam tak daloko hacž ßo hodźi, wotpomhacż. Tež Němzy ßu jemu rad ßwój hłóß dali, hacž runje ßo wón we wschěch shromadżisnach jako ßwěrny Sserb wusnawasche a prawa serbskeje rěcze w schuli sakitowasche. Bóh, kotryż po ludowym pschißłowje khroblym a njebojasnym pomha, bě s nim a jemu wutrobu wuswolerjom pschiwobroczi. Bóh chyl tež s nim, by jemu mudrosc a prawe myßle spożczicz, hdyż budże wón 5. wólbny wokrjeß w ßejmie sastupowacż.

W jenotliwych wólbnych podkrjeßach je dostał w Rakojdach Bart 65 hłoßow, Wollmann 11, Kraut —; w Hlinje B. 48, W. 5; w Bukojnje B. 68, W. 2; w Dubrawzy B. 44, W. 6; w Barcze B. 140, W. 7; w Skanezach B. 93; w Maleschezach B. 93; w Porschizach B. 147; w Budyschinku B. 61, W. 2; w Kobjelnju B. 47, Kr. 2; w Brěsynzy B. 164, W. 3; w Bórku B. 47, W. 7; w Kamjenej B. 77, Kr. 2; w Dobruschi B. 83, W. 48, Kr. 79; w Hnaschezach B. 182, W. 28, Kr. 2; we Wulkich Debßezach B. 63, W. 55, Kr. 44; we Wulkej Dubrawje B. 116, W. 19, Kr. 58; w Tšélanach B. 39, W. 15, Kr. 15; w Nowej Wßy B. 9, W. 26, Kr. 9; w Delnjej Hórzy B. 115, W. 3; w Hodżiju B. 98, W 26; w Koblizach B. 62; w Njesdaschezach B. 54, W. 2; w Běczizach B. 44, W. 4, Kr. 1; w Bolborzach B. 85, W. 5, Kr. 4. (Dalschi wunoschk ßo w bliżschim czißle wosjewi.)

S Małych Bobolz. Schtyrnaczełętny schulski hólz Duda sańdżenu ßrjedu s jězdnym kołom po drósy jědżo do jeneho sapschaha sawadżi. Wón pod koła pschińdże, kotrež jemu nosy pschejědżechu. Hólz njemóżesche stanycż; duż dyrbjachu jeho domoj dowjescż a sa njeho lěkarsku pomoz pytacż.

S Mnischouza. Schtwórtk w nozy $^1/_2$12 hodżin je ßo tudomna piwarnja s wjetscheho dżěła wotpaliła. Woheń w ßkodarni a ßo wot tam na piwarnju a wosowu kólnju wupschestrje. Pokojza piwarnje je ßo wohnjej wobróła, kólnja a ßkodarnja pak stej ßo spalikej. S Hornjeje Hórki, Hajniz, Budestez a Czornych Noßliz běchu ßykawy na haschenje pschijěłe. S nich Hornjohórczańska prenje a Hajniczańska druhe myto dosta.

S Hodżija. Wutoru w nozy je ßo w naschej wßy njehoda s automobilom staka, pschi kotrejż pak je sboże hischcże wjetsche dyżli njesboże było. Budyschski rytmischtr s Arnim w nozy s Biskopiz s automobilom, kotryż wón ßam wodżesche, psches Hodżij pschejědże. Psches drósynu prěcznizu pschejědżo ßo automobil s tajkej mozu satschaßy, so ßwěza haßny. Pó czmje automobil s tajkim wotmachom do tołsteje telegrafoweje żerdże sawadżi, so ju wón pscherasy a jejnu podpjeru roskama. Dżiwne je, so ani automobilowy wjednik ani schauffeur pschi tym njejstaj do njesboża pschischloj. Po krótkej sastawzy móżeschtaj wonaj dale jěcz.

S Maleczig. Tudomny hosczenz je ßo knjesej Bjenadże s Maleschez pschedał.

S Radworja. Khrósczańska „Sserbska Pczólniza" wotmě tu sańdżenu ßobotu derje wopytanu pczołarsku shromadżisnu. Wo pschenalětnjenju pczołow pschednoschowasche knjes żiwnoscżeŕ Kmjecz s Khrósczig na jara sajimawe waschnje. Wschelake pczołarske drobnostki podawasche knjes zyrkw. wuczeŕ Andrizki s Radworja. Wobsamkny ßo a ßo postaji, so ma dowěrnik Radwotskich ßobustawow „Sserbskeje Pczólniza", knjes żiwnoscżeŕ Kubasch s Khaßowa, po

potrěbnosćži wožebite shromadźisny sa Radworšskich pčołarjow powołacź. Po jutrach budźe w Khrósćžizach najšserje pčołarski žwjedźeń.

Se Subornizy. Póndźelu rano w 2 hodźinomaj je žo bróžeń tudomneho hosćenzarja Nyčze wotpalika.

S Pschiwežiz. Schtóž w kadźerni połcź žuschi, dyrbi žwěru sa tym hladacź, so jemu woheń schkodu njenacźini. Tudomny bětnar žwojimaj žužodomaj Schusterej a Grüllingej nihdźe zentnar połcźa žuschesche. Pschi tym je žo połcź sapalił a žo do cźista spalił.

S Cźelchowa. Pod njesbožownej hwězdu je pośledni cźaž tudomna Ringelez žwójba staka. Kaž je snate, je njedawno dźěkacźeŕ Hettner s Hornjeje Schlesyskeje tudomneho domjazeho rěsnika Ringela sarasył. Hdyž sańdźenu njedźelu Ringelowa swudowjena žona se sapschahom do Budyschina jědźesche, žo konjej splóschischtaj, wós žo pola Bórka wo jedyn schtom rěsny a žo swróćźi. Ringelowa pod wós padźe a žo cźežko wobschkodźi.

S Bukez. Sskužobna dźowka tudomneho ratarja Heimicha běsche w nozy k póndźeli potajnje dźěcźo porodźiła. Nasajtra stanywschi sašo dźěkasche kaž hewak. Tola hospodarjej napadny, so běsche troschku blěda a žkaba. Do holzyneje komory pohladawschi, wuhlada tam wulku kužu krwě wokoło koža. Duž po pólzaja póžkachu, a tón namaka sady kschinje do stareho měcha sawaleneho morweho hólcźka. Holzu hnydom sajachu a do Lubijskeho jastwa wotwjedźechu. Dźenža žu lěkarjo dźěcźo najdrobnischo pschepytali a žo pschežwědcźili, so je žiwe byko. Hacź je holza dźěcźo po porodźe skónzowała abo hacź je žamo wumrjeło, dalsche žudnistwowe pschepytowanje wupokaže.

S Kolwasy. Tudomna honitwa, 550 akrow wobžahaza, je žo privatnerej Israelej w Drużdźanach za 425 hriwnow pschenajała. Někotsi tudomni kublerjo, kotsiž mějachu ju hacź dotal wotnajatu, žu jenoz 300 hriwnow létnje płacźili. Handlarc chwalitej

S Rakojd. Schtwórtk žu žo tu hródźe, bróžeń a wumjeńk Gudźicź žiwnosćze wotpalike. Pjecź wosow žkomy, někotre wosy a sa 150 hriwnow drasty žu žo sniczike. Nastata schkoda žo se sawěsćenjom saruna.

S Worzyna. Ssrjedu dopołdnja $^5/_4$9 hodźin je žo dom kowarskeho mischtra Noki wotpalił. Woheń je s dodźeržaneho wuhenja wuschoł. S Drożdźija, Rodez, Njechornja a Bukez žykawy na pomoz pschijědźechu. Přenje myto Drożdźanska dostanje.

S Rakez. Njedźelu 19. měrza seńdźechu žo žobustawy „Lipy“ k žwojemu tsećemu měžacźnemu požedźenju. Knjes pschedžyda wotewri požedźenje, tola, dokelž w póstnym cźažu stejimy, bjes spěwa, powitawschi pschitomnych 19 žobustawow. Dopiž bě dóschoł wot Draždźanskeho „Cźornoboha“ a s dobom sapiž towarstwowych požedźenjow a wulětow, schtož s džakom pschijachmy. Też žo dopišy, kotrež běchmy pschi sakoženskim žwjedźenju dostali, prijódkcźitachu. Towarstwowy khamor a khorhoj staj žo s 240 hr. psche woheń sawěsćikoj. Dokelž bě žo cźisty wunoschk sabawneho wjecźora sa potrjebne žerbske paczerske dźěcźi postajił, mějesche žo wubjerk wuswolicź, kotryž by wudźělenje wobstarał, schtož je žo njedźelu 26. měrza stako. Pschi tym žo 8 paczerskich dźěcźi s pjenježnym darom žwježeli. Po krótkej rosmołwje žo požedźenje skónczi, tola sašo bjes spěwa. Na sašowidźenje „cźichi pjatk“.

S Rakez. Sa schulskich pschedstejicźerjow Rakecźanskeje schule žo wuswolichu: k. Hoffmann a k. Młynk sa Rakezy, k. Mjecź sa Nižu Wješ, k. Tshank sa Nowu Wješ, k. Gano sa Jeńschezy a k. Schiman sa Kamjenej. Poślednischi je też s dohladowarjom schule, kotrež sastojnstwo hacź dotal knjes rentski mischtr Zelder sastawasche. Wschitzy wuswoleni žu Sserbjo a jim s wutrobu žboże pschejemy.

S Rakez. Wulke roshorjenje je sbudźiła powjesćź, so je žo sańdźeny pokutny džeń w kaolinowej fabrizy w bliskej Kamjenej džěkało. Fabrika tola na salskej semi steji, a ludźo, w njej džěkazy, žo hrěcha njebojachu, tutón khutny džeń se wschědnym džěkom wotžwjecźicź, kaž tamnaj wobydlerjej nascheje wžy, kiž najebacź žwjateho dnja jědźeschtaj do pruskeje hole walcźki rubacź, a to hischcźe w tak hrosnym wjedrje. Hdy bychu žo tola zyrkwinszy pschedstejicźerjo wo to postarali, so by žo tutón džeń s najmjeńscha w tych pruskich wžach też žwjecźił, kotrež žu do Rakez safarowane. Schkodu drje nichtó měł njeby, hdy bychmy telko žwjatych dnjow žwjecźicź dyrbjeli, kaž naschi katholszy Sserbjo, a woni też wschitko sdźěkaja, žu husto se žwojim džěkom pryedy hotowi hacź my.

S Rakez. Tudomny wumjeńkaŕ Michał Pohla a jeho mandźelska wutoru psched pokutnym dnjom cźikaj a cźerstwaj žwój žlěborny kwaž žwjecźeschtaj. Bóh daj, so mohłoj też junu skoty kwaž žwjecźicź.

Se Stróže. Kaž žłyschimy, budźe njedźelu Palmarum knjes wucźeŕ Kral s Khrósćžiz sašo pola naš rěcźecź — a to wo „Oberammergauskich passionskich hrach léta 1910“. Jeho pschednoschk je sawěsćze pschimérjeny cźichemu passionskemu cźažej. Cźaž a hodźina žo w pschichodnym cźišle wosjewitej.

S Kamjenza. Létaŕ Kahnt je njedźelu, póndźelu a wutoru se žwojim létadłom s dwora tudomnych karsarmow wulěty cźinił. Njedźelu je žo wón njedźiwajzy žylneho wětra na jedyn slět swěrił, hacź runje jemu wězywustojni jara wotradźachu. Póndźelu a wutoru wón tsi slěty cźinjesche. Pschi kóždym slěcze wón psched městom a wokolnymi wžami létasche. Wyskajo jeho wschudze witachu, hdyž žo pokasa. Na Cźornowsko-Jěžowskim wojeŕskim swuczowanischcźu žo Kahnt k semi puschcźi, so by architekta Egera na krótki slět 800 metrow a wróćźo knjeżeŕstwoweho hamtmana dr. Walthera na žwoje létadło jako paßažéra žobu wsał. S nimaj pak wón jenoz 2—4 metrow nad semju létasche, mjes tym so wón hewak hacź do 400 metrow wyšoko létasche. Ssrjedu wjecźor měschcźanska rada Kahntej k cźesći hosćinu wuhotowa.

S Draždźan. Sańdźena njedźela bě tu sašo njedźela Sserbow. W kschižnej zyrkwi žłyschachmy Boże žłowo w lubej macźeŕnej rěcźi. Spowjednu wucźbu bě wodźeŕ kemschenjow, k. faraŕ Domaschka s Budestez, předowanje pak k. faraŕ Wicźeźk s Wóžlinka pschewsał. Bohata liczba kemscherjow bě žo seschła, nadpadna pak běsche maka liczba spowjednych; běchmy jich 108. Liczba spowjednych léta dokho njeje wotebjeraka, tón króćź pak bě wo tola 40 wožobow mjeńscha hacź hewak. O wažcze žebi, lubi Sserbja, tu žwjatu wjecźeŕ nascheho Sbóžnika! Hdyž wón prožy: „To cźińcze k mojemu wopomnjenju! a my jo njeczinimy, žmy my potom hischcźe kchesćenjo?“ Schtož je cźe twój Luby nan na žmjertnym kožu prožył, schtož je cźi macź mrjejo na wutrobu kładła, to ty dokonjesch a schtož nasch Sbóžnik w poślednich hodźinach do žwojeje žmjercze prožy, to ty nochzył cźinicź? Tón Knjes twaŕ žwoje kralestwo mjes Sserbami wschudze, domach kaž w zusbje.

Se Chorjelza. (Khostanska komora.) 13 létny August J. s Manjowa mějesche žo paduchstwa dla samolwicź. Loni 27. junija J. se žwojim schulskim towarschom Sch. s jeneho schulskeho wukhoda do Sch. dobreje stwy saléšy. Hdyž běschtaj hólzaj žamaj, J. s jenych w khamorje wiżazych kholowow portemonnaie wsa a s njeho 48 hriwnow kradny. S tymile pjenjesami J. a Sch. do Wojerez jědźeschtaj, so byschtaj tam wjeżele žiwaj byłoj. Wobskorženy žo paduchstwa wusna. Nan holza Sch. psched žudom praji, so žu žo jemu hižom pryedy wospjet mjeńsche summy shubike. Ssudniży J. k jastwu na jedyn tydźeń saždźichu, tola jemu wotstorcźenje khostanja pschiswolichu, dokelž žu jeho po sdaczu jeho towarschojo sawjedli.

× Ratarja Michała Sch. se Ssalowa winowachu, so je jenu kwitowansku knižku s wotmyślenjom falschował, so by s tym pjenježny wužitk dozpił. Ssudniski chemik Jeserich w Barlinje je spósnał, so je žo w knižzy woprawdźe falschowało. Hacź runje wobskorženy přejesche, mějachu jeho winu sa pschepokasanu a jeho k jastwu na 1 měžaz sažudźichu.

S Kschižowa. Sańdźenu wutoru popołdnju je žo mkodźina na jutrje kraja, tudomnemu knježemu dworej žkuschaza, spaliła. Kak je žo woheń samischkrik, njeje snate.

S Mužakowa. Pschi hornim młynje pola Brunojz je tele dny jedyn pohonc s Brunojczanskeho knježeho dwora s hnojoweho wosa padnył a pod kola pschischoł. Kola jemu pśches wutrobu a žiwot dźěchu; wón na měsćze wumrje.

Kontrolske shromadźisny we Wojerowskim wokrjeżu směja žo schwórtk 6. haprl. dopołdnja w 8 hodźinach we Wojerezach sa Maku Nydu a dopołdnja w 11 hodź. a popołdnju w 3 hodź. sa Maku Nydu, hamtski pschitwaŕ borklin; pjatk 7. haprleje dopołdnja w 8 hodź. w Delnim Wujěsdźe sa Bjerwald, Drěnow, Lěsku, Lipiny, Lucź, Manjow, Rudej, Ssepschezy a Wujěsd; pjatk 7. haprl. dopołdnja w 10 hodźin w Lasu sa Tsi Zony, Drěwzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Kobliży, Skyczin, Las, Mortkow, Nydu, Radsku s Kołpinom a Kißlucźu, Schcźežu s Kołbizami, Wyžoku, Běły Khołmz a Tyhelk; pjatk 7. haprleje popołdnju w 4 hodźinach we Wojerezach sa Hory, Kinajcht, Lubusch, Michałki, Narcź, Wulku Nydu, Nowu Luku, Cźorny Khołmz s Nowym Khołmzom, Židźino, Ptacźezy, Mały a Wulki Cźěsk; 8. haprleje dopołdnja w 8 hodźin w Kulowje sa Brěžki, Bukojnu, Němzy, Dubrink, Hósk, Kulowz Kocźinu, Lubhoscź, Mucźow, Nowu Wješ, Rachlow, Ssalow, Wulke Sdźary, Spale, Ssulschezy, Stróže a Kulow; žobotu 8. haprleje

popołdnju w 3 hodźinach w Njedźichowje sa Njedźichow, Cźišow; w Hósni wutoru 11. haprleje popołdnja w 8 hodźin; w Bórkamorje wutoru 11. haprleje popołdnju w 3 hodź. sa Bórk, Bórkhamor, Nowu Wjeß, Nowe Město, Daschki, Kyßlik, Roholń, Schiboj, Sprejizy, Cźorny Luh, Drětwju; w Blunju ßrjedu 12. nov. dopołdnja sa Blunjo, Lejno, Parzow, Bjesdowy, Sabrod.

Přilopk.

* (Rubjeżny mordaŕ Süßmann ßo wobhnadźił.) Dwójny rubjeżny mordaŕ Süßmann ſ Ruppersdorfa, kotrehoż ßu 11. februara k ßmjercźi a k khostańi na 10 lět saßudźili, je ßo k khostańi na cźaß žiwjenja wobhnadźił. Sańdźeny schtwórtk ßu jeho ſ Budyſkeho jaſtwa do Waldheima pschewjeſli. Ludźo, kotříž ßu jeho pschipadnje widźeli, praja, ſo je wón bjes dźak, haj ßamo ſpokojom wokoło ßebje ſhladował a ſo je napohlad derje seźiwjeneho cźłowjeka měł.

* (Straſchna pliſta.) Dźěłacźeŕ Knoth w Darmſtadtu ßwojemu 10lětnemu ßynej tak ßylnu pliſtu wotkłoži, ſo buchu moſhy ſtſchaßene, na cźož dźěcźo bórſy wumrje. Nana ſajachu.

* W podkopkach w Laurahěcźe buchu tſjo hewjerjo wot ſpadowazeho wuhla saßypnjeni a hnydom morjeni.

* Dwělětne dźěcźo hórnika Tornoſchika w Kopizach pózrje kulku k hrajkanju a ßo ſaduß, runjeż bě lěkaŕſka pomoz hnydom k ruzy.

* (Morjaza pliſta.) Dźěłacźeŕ Knoth w Darmſtadźu ßwojemu 10lětnemu ßynej ßnadneje pschicźiny dla pliſtu wotkłoži, kotraż bě tak ßylna, ſo ßo hólzej w moſhach jena žiwa pukny, a ſo na to hnydom wumrje. Nana ßu ſajeli.

* (Dinamitowa patrona w ſchuli.) W Grabo pola Merſeburga ſa ſchulu jedyn dźeßacźlětny hólcźeż ſ pißadłom do jeneje dinamitoweje patrony ſchkrabaſche, kotruż bě na polu namakaŕ. Patrona rosbuchny, hólzej prawu ruku wottorhny, jemu cźežko wobliczo a wutrobno a dwěmaj druhimaj hólzomaj hłowu a ruzy cźežko srani.

* (Cźeżke khoſtanje ſa ſanjeſchwańenjerja ſtudnje.) Pschißaźny ßud w Augsburgu je bura Rottangera w Töttingu, kotryż bě ßwojemu ßußodej do ſtudnje ßłaknjene ſkocźo cźißnyŕ, dla saječdojcźenja ſtudnje k khoſtańi na 4 lěta a buroweho ßyna dla pomhanja k khoſtańi na 1½ lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźił. Ssußodowa ßwójba, ſ 9 woßobow wobſtejaza, bě ſe ſajědojcźenej wodu ſtraſchnje ſkhoriła. Lěkaŕſki wězywuſtojny praji, ſo je ſajědojcźenje tajke było, ſo je cźłowjek na njo wumrjecź mohł.

* (Jebanje ſ khartami ßo khoſta.) So ßo njeſprawne měſchenje khartow pschi hracźu „wowcźeje hłowy“ khoſta, je ratař Berndt w Seifhennersdorfje ſpóſnacź dyrbjał. Njedawno něktoſi mužoju wjeßeli w hoſcźenzu „wowcźu hłowu“ hrajachu. Berndt je ßo ſwucźił, pschi dawanju khartow trumfy ſpody tykacź, ſchtoż ßo jemu też poradźi. Wotſběhnjene kharty wón ſ měrom saßo horje połoži, a tak ßo jemu ſchlachcźi, jedyn ſolo ſehracź a 12 pjenježkow dobycź. Jedyn hracźk bě pak to pytnył, a dokelž měješe wón to ſa jebanſtwo, wón jeho měſcheŕſku wuſtojnoſcź ſtatnemu rěcźnikej woſjewi. Lawniſki ßud Berndta k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja saßudźi.

* (17 dźěłacźerjow ſ powrócźenjom tworoweho woſa ßo ſaraſyło.) Na induſtrialnej żeleſnizy w Siteŕſkim dole we Wuheŕſkej ßo jedyn ſe ſchtomami nakładźeny wós na horje wot cźaha wottorhny a dele jědźo wón pschi jenym kole ßo ſwrócźi. Na tamnym boku runje 23 drjewarjow dźěłaſche. Na nich ßo wós waliwſchi 17 ſaraſy a dweju ßmjertnje ſrani.

* (Pſcheßmykarjo w lětadle.) Lětadła (äroplany) w Schwajzarſkej hižo pscheßmykarjo (ſchmugglerjo) ſa ßwoje ſameŕy trjebaju. Kaž ſ Genfa pißaju, ßu do tamniſcheho kantonaliſkeho hoſpitala młodeho Italjana, Smeroglio rěkazeho, ſe ſłamanymaj a ſwoſabjenymaj nohomaj pschiwjeſli. Smeroglio powjeda, ſo je wón ſpytał, ſ lětadłom horu Mont Cenis pschelecźecź, ſo by twory ſ Italſkeje do Schwajzarſkeje pscheßmykał. Nad ſchwajzarſkej mjeſu pschelecźawſchi je wón ſ lětadłom na ſemju padnył a zyku nóz w ßněhu bjeſe wſcheje pomozy leżał. Hdyž jeho namakachu, běſchtej jeho noſy ſwoſabjenej.

* (Strajk w Kamjenizy.) W metallowej induſtriji w Kamjenizy (Chemnitz) wjele tyßaz dźěłacźerjow hižom dłějſchi cźaß ſtrajkuja. Wobßedźerjo fabrikow pytaju wuprójſnjene měſtna ſtrajkowazych abo ſ dźěła wuſamknjenych ſ najimanjom dźěłacźerjow ſ druhich ſtron narunacź. Spomnjenja hódne je, ſo je wojeŕſke towaŕſtwo něhduſchich wojakow 134. regimenta wobſamkło, ſtrajkowaze abo ſ dźěła wuſamknjene ßobuſtawy ſa zyły cźaß ſtrajka wob tydźeń ſe 14—17 hriwnami podpjeracź. Powſchitkowne konſumſke towaŕſtwo chze ßwojim ſtrajkowazym ßobuſtawam kóždy tydźeń wulku pokrutu khłéba daricź. W fabrikach, kotreż ßu dźěł dźěłacźerjow wuſamkli, dźěłacźerjo w najwažniſchich wotdźělenjach dźěłacź pſchestawaju a ſ tym zyke dźěło ſaſtaja. Strajkowarjo ßebi wjetſchu mſdu a krótſchi dźěłanſki cźaß žadaju. Nětkole ßu woni ſwólniwi, ſ wobßedźerjemi fabrikow jednacź.

* (Selektriſkim prudom ßo morił.) Jene Barliſke elektrizitetne towaŕſtwo bě jenemu tſěchikryjerjej poručiło, ſo dyrbi tſěchu jeneje tykańje wuporjedźicź. Pſchi dźěle tſěchikryjeŕ elektriſkemu grotej pſcheblisko pſchińdźe a ßo hnydom mori. Cźěło je ßo ſ dźěła ſwuhliło. — W Stokach pola Mjeſyrěcźa w Pósnańſkej chżyſche hoſcźenzaŕ Baranowſki rostorhnjeny grot elektriſkeho hornjeho powoda ſ jeneje wiſchenje wotſtronicź. Pſchi tym grot na jeho ruku padże, a elektriſki prud jeho mori. Wucźeŕ Höhle, kotryż chżyſche jeho w tym ßamym wokomiku na bok ſcźahnycź, teho runja hnydom morwy na ſemju padże.

* (Herbſtwo.) Bohaty ameriſki wuj ßwojby Brěwkowez w Hornjej Schleſyſkej je ßwojim pſchiwuſnym 600 000 hriwnow wotkaſał. Pjenjeſy ßu hižom we Wrótßkawju. Jedyn namrě pſches 60 000 hriwnow.

* (Staroba wſchelakich ſtworjenjow.) Dźeńſka mucha (ekemeris) je žiwa 24 hodźin, mejſki bruk 6 njedźel, mjetel 2 měßazaj, tkha 2 měßazaj, mucha 3 hacź do 4 měßazow, mrowja, ſchwjercź a pcźoła 1 lěto, ſajaz 6 hacź do 10 lět, runje tak wowza — ßokobik 12 lět, wjelk 12 hacź do 15 lět, kanarik 15 hacź do 20 lět, poß 15 hacź do 25 lět, howjado 25 lět, kóń 25 hacź do 30 lět, worjoł 30 lět, jeleń 35 hacź do 40 lět, cźapla, law a mjedwjedź 50 lět, rapak 80 lět, ßkon (elefant), żelwa (ſchildkröte), papagaj, ſchtuka a karp 100 lět .... S roſtlinow traje plecźak (efeu) 200 lět, wjas (ulme) 300 hacź do 350 lět, lipa 500 hacź do 1000 lět, akazija a dub 400 lět, jědła 700 hacź do 1200 lět, druźiny palmow 3000 hacź do 5000 lět. Wěſo ßu to jeno liczby pscherěſka, něktore ſtworjenje ſ tutych druźinow je dłéje, něktore krótſchi cźaß žiwe.

* (Dźiwne ſkórźby.) Derje cźłowjekej, kiž żenje ſkorźicź njetrjeba! Ale Ssmorſch a Ssmorſchk tola huſto na ßud ßo honitaj — najmjeńſchich maliczkoſcźow dla. A po ſkórźbje ßo jeno mjerſataj, ſo żadyn wužitka nimataj, ale jeno něchtó tſecźi ßo jimaj ßměje. Tak wumrje w Amerizy bohaty farmaŕ abo ßydleŕ. Po jeho ßmjercźi naſta ſwada mjes herbami, ſkórźba ßo lěta 1823 ſapocźa. Lěta 1869 bu ſkórźbje kónz ſcźinjeny, dokelž běchu wudawki na prozeß zyke milijony ſamóženja ſpóżerake a dokelž ßo nikomu nochżyſche, „ßameho prinzipa“ dla, ſkórźbu dale wjeſcź. Lěta 1882 ſkónczi ßo w franzowſkim měſcźe Campeau prozeß, kotryż bě 628 lět trał. W Schpaniſkej ßo nětkole hiſchcźe ſkórźba wot 210 lět ßem wjedźe, na kotryż je ßo hižom 20 milijonow ßudniſkich khóſtow ſapłacźiło.

* Po poßledním ludliczenju ma Cźěſka 6773547 wobydlerjow. Sajimawe je, tule liczbu ſ liczbami ſańdźenych cźaßow pschirunacź. S krótka do 30lětneje wójny měješe Cźěſka tſi milijony wobydlerjow. Wójna tule liczbu na 800000 ſtrótſchi. Pſched tutej wójnu bě w Cźechach 150000 burſkich ſtatokow; po wójnje bě lědma hiſchcźe tſecźi dźěł w rukomaj ßwojeho knjeſa. Sa khěžorowu Mariju Thereſiju měješe Cźěſka ſaßo 1337960 wobydlerjow. Lěta 1830: 3828749. Lěta 1880: 5560819.

* (Sso tepił.) Jako cźěło ſ mkynſkeje rěki we Wostrowzu wucźahnychu dźěłacźerja Boeſa. Wón je najſkerje njeſboże měł. Boes bě 35 lět ſtary, běſche ſe Schunowa pola Hohenſtadta na Morawje a bě hižom něſchto měßazow wot żony dźělený żiwy.

* Pola Saaza paduſchni hońtwarjo ſtareho hajnika Pochmanna morichu.

* (Kußaze ßwinjo.) W Hródku żonu, kotraż ßwinjom dawaſche, ßwinjo do dłónje kußny. Wona rany kedźbu njeměješe, doniż ju jara bolecź njepocźa. Nětko żonu do khorownje dowjeſechu, ale to bě poſdźe. Saječdojcźenje krwě jeje ßmjercź ſawiny.

* (Kruwa cźełka.) Hdyž chżyſche ſahrodnik Kühnel w Leutersdorfje kruwu k bykej dowjeſcź, ta cźelny a pſches dwaj ſahrodnaj płotaj pſcheſkocźi. Duży domoj ßo wona ſ nowa rosnjemdri, wobßedźeŕ padny a bu na hłowje cźežko ranjeny. Skocźo w tudomnej kowaŕni do pſchedkhěže trjechi, a duž možachu jo popadnycź. Schtyrjo ßylni mužſzy mějachu doſcź prózy, dźiwje ſkocźo domoj a do hródże dowjeſcź.

* S Petrikowſkeho wokrjeßa w Ruſkej je ßo hacź dotal 12000 Židow wupokaſało.

* (Poß dźěčźo ſakußak.) Wutoru popoldnju je w Lichterfeldźe pola Barlina jedyn rěſniſki poß ſchěſćlětnu holcźku jeneho tyſcherja nadpadnył a ju tak ſkußak, ſo je bliźſchu nóz wumrjeła.

* (Spytane mordarſtwo.) Žona ſahrodnika Schrödera w Räcknizach pola Draždźan je ſpytała ßwojemu we kožu leżazemu mužej ſ briteju krk pſcherěſnyć. Muž je ßo cźeźko, tola niz ßmjercź ſtraſchnje ſranił. Jeho ßu do hojerńje dowjedli a žonu hiſchće tu ßamu nóz ſajeli.

* (Dyrbjenſke na pſcheßadźowanje pſchedawanje khěžow w Draždźanach.) Wot 1. januara hacź do 25. měrza je ßo létßa w Draždźanach wjazy dyźli 40 wulkich khěžow na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawako. Pſchi tym je něhdźe milijon hriwnow hypothekow wupadko.

* (Sarunanje ſchkody bjes winy ſaßudźenych.) Juſtizne ſarjadniſtwo je wobſamkko, ſo ma ßo hórnikam, kotſiž ßu ßo w ſnatym Eſſenſkim prozeßu bjes winy k khoſtarni na wjazy lět ſaßudźili a khoſtanje wotpokucźili, žadane pjenježne ſarunanje wupłacźicź.

* (Wußlědźenje mordarjow.) Pſched 5 létami běchu we Warslebenje pola Halle ratarja Schwanecku morweho namakali a jako ßamomordarja pohrjebali. Nětko je ßo wußlědźiło, ſo ſtaj dwaj młodaj cźłowjekaj Schwanecku ſkónzowałoj. Jeju ßu ſajeli.

* (S cźahom morjeny.) Na dwórniſchću w Gubinje rjadowarja Schwieka pſchi jeho dźěle cźah hrabny a hnydom mori.

* (W ſtudni ßo tepiła.) W ſtudni morwu namakachu žonu dźěłacźerja Holzbechera w Cźaksdorfje pola Borſchće w pruſkej Łužizy. Žona bě ßo ſ mužom roſkorika a daſche ßebi to tak jara k wutrobje hicź, ſo ßebi žiwjenje wſa.

* (Kraj bjes dołha.) K ſtatam, kotrež dołha nimaju, też ſakſko-oldenburgſke wójwodſtwo ßłuſcha. Měſto dołha ma wón něhdźe 10 milijonow ſamożenja. Hdy mohło ßo tola to też wo němſkim khěžorſtwje rjez.

* (Wuhnjomjecźeŕ w ſtraſche.) Do wulkeho ſtracha wuheńmjecźeŕſki wucźobnik Grau ſ Wósporka pſchiúdźe, hdyž na knjeźim dworje w Bělezach wuheń mjecźeſche. Wón we wuhenju nutſka horje ſałeſe a jón ſ nutſka mjecźeſche; pſchi tym pak počźachu ſchkřeł létacź a jemu ßo na khribjecźe draſta ſapali a wón bu wjazy krócź wopaleny, tola niz ſtraſchnje.

* Žitawſke dwórniſchćźo na brunizy ſteji. To je ßo pſchi wurywanju pjerſchcźe wupokaſało, hdyž nowe podſemſke khódby a ſkody ſa puczowazych twarjachu. Tuteje brunizy dla drje dwórniſchćźo njewottorhaja a druhdźe njenatwarja.

* (W podkopkach ßo ſaßypli.) We wuhlowych podkopkach pola Pilſna ſpadowaze wuhlowe kruchi tſjoch hórnikow ſaßypnychu. Dwaj buſchtaj morjenaj a jedyn cźeźko ranjeny.

* (Hobrſki woheń w New-Yorku. 142 cźłowjekow ßo moriło.) W dźewjatym poſkhodźe jeneho dwanacźepoſkhodneho fabrikſkeho twarjenja w New-Yorku w jenej pellubidowej dźěłarni ßobotu wjecźor woheń wudyri. Sſo njeßměrnje ſkoku roſſchěrjejo wón hornje poſkhody ſa někotre minuty ſhraba. S 1500 w twarjenju dźěłazych wożobow bě 800 w błuſowej fabrizy Maxa Blancka w najwjetſchim ſtraſche. Tele wożoby ßo ſe ßmjertnymi ſtróżelemi ſajachu. K jenicźkemu żeleſnikemu wukhowanſkemu rěble běchu jenož jene durje wotewrjene. Wſchě druhe durje běchu ſamknjene, ſo bychu pſchepoſdźe pſchikhadźazy ludźo njemohli ſkradźu ſaſtupicź, a dale teho dla, ſo ßo njemohłe ſ fabriki błuſy kradnycź. Tónle rěbl ßo pod cźežu po nim ßo dele puſchcźazym ludom ſkama. Wohnjowa wobora ſe ßwojimi najwjetſchimi rěblemi jenož hacź k woßmemu poſkhodej doßahaſche. Něhdźe 60 holzow w ßmjertnym ſtraſche ſ woknom won 35 metrow hłuboko na drohn dele ſkocźichu a wſchě ſ rosraženymi ſtawami morwe leżo woſtachu. Hładanje na ſadwělowane holzy, kotrež ßo wjazy krócź w powětſje pſchecźißnychu a potom ſawrjeßnywſchi na wuſku drohu płaznychu, bě najźałoßniſchi wobras, kotryż je ßo hdy widźał. Pſchihładowazy lud ſ hroſu ſchkřeczeſche a żałoſcźeſche.

Wohnjowa wobora hnydom wukhowanſke ßaki wupſcheſtře, kotrež pak pſchewulkeje wyßokoſcźe dła njemóżachu pad tych, kotſiž dele ſkocźichu, wudźerżecź. Wothładarjo tſjoch jěſdnych ſtokow ßmjercźe ßo njebojo wjazy krócź pſches kur a płomjenja horje pſchijědźechu, tola jenoż mało wukhowachu, dokelž ſa krótki cźaß płomjenja jěſdnu pſchiprawu ſniczichu. Po wjazyhodźinſkim haſchenju ßo woheń ſala.

Hacź napoł dwanacźich hodźin w nozy bě ßo 142 cźěłow ſ twarjenja wunjeßko, tola haſcherjo měnja, ſo hiſchće wjele cźěłow w pinzach, ſ roſpadankami ſaracźenych, leži. Pódła morwych je ßo hiſchće 60 ſranjenych pſchipowjedźiło.

Wo wjele drobnych podawkach ßo powjeda: Někotre holzy pſchi woknach na pomoz cźakachu. Wone pak ßo ſ płomjenjemi ſhrabnychu a ſ palazymi włoßami a draſtu do hłubiny padnychu. Někotre do wukhowanſkeje ßycźe ſkocźichu. Ta pak ßo ſ padowym wotmachom haſcherjam ſ rukow wutorhny, tak ſo ßo najwjazy holzow ſaraſy. Dwě holzy ßo wukhowaſchtej, dokelž na druhej padnyſchtej a ßo ſ tym móz padnjenja woßłabi. Pohonczojo jeneho nimo jědźazeho woſa ſpytachu ſ konjazych pſchikrywow wukhowanſki rub ſcźinicź; dwě holzy to wohładawſchi do pſchikrywa ſkocźichu, tola tón ßo ſ padowym wotmachom roſtorhny a holzy ßo ſaraſyſchtej. Fabrizyny wobßedźeŕ bě w hornim poſkhodźe. Jeho dźowki runje po njeho pſchiúdźechu, hdyž woheń wudyri. Wón ßo ſe ßwójbu na tſěchu wukhowa a ßo wot tam na ßußodnu khěžu puſchcźi. Wſchitkim dźěłacźerjam bě ßo ſa pad wohnja prajiło, ſo dyrbja ſ wohnjoweho ſtracha wupucź pſches tſěchu pytacź, ſ hroſu pak ßo na to njedopomnichu. Pódła teho bě pucź ſ powróćźenymi maſchinami a ſaduſchenymi ludźimi ſaracźeny. Pſchi wukhowanſkim rěblu 40 ſwuhlenych cźěłow wuſko hromadu ſtkóćźenych namakachu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Kubleŕ Bjenada w Cźornjowje pola Pomorz bě ſ inſtallateurom Paulom w Budyſchinje dła pſchiprawjenja elektriſkeho naporjada w ßwojim domje jednak. Dokelž pak ßo ſaſtaranje Cźornjowa ſ elektriſkej mozu dlijeſche, mjes Bjenadu a Paulom njepſchesjeduoſcźe naſtachu. Bjenada prějeſche, ſo je pola Paula 57 lampow a 2 motoraj nwjerdźe ſkaſał, a pſched ßudom jeho pſchchodny nan, kubleŕ Auguſt Beer w Prěcźezach, jeho wuprajenja wobkrucźi. Paul bě teho dła Beerej njeſprawnoſcź porokował. Beer na to Paula ſkchiwdźenja dła wobſkorżi, a ławniſki ßud tuteho k 20 hriwnom pjenježneho khoſtanja ſaßudźi. Paul ßo pſchecźiwo wußudej powoła. Dła ſkaſanja nowych ßwědkow ßo wußudźenje wotſtorcźi.

✕ Dźěłacźeŕ K. A. Manja ſ Noweje Wßy pola Njeßwacźidła, woſpjetneho paduchſtwa dła wobſkorżeny, njebě k wußudźenju pſchiſchoł. Ssud teho dła wobſamkny, jeho ſajecź dacź.

✕ Létßa 5. februara bě ßo do jeneje ſtwy Wjeleczańſkeho hoſcźenza jedyn paduch dobył a 400 hriwnow rubik. Pjecź dnjow poſdźiſcho bě ßo ſ Förſterez klamow we Wjeleczinje 50hriwnowſka pjenježna papiera kradnyła, hdyž bě Förſter na khwilu woteſchoł. Sa prěnje paduchſtwo wěſty Glatte ſ Rynaŕnje do praſchenja pſchiúdźe, ſa druhe toczeŕ Fritſcha ſ Krummhermsdorfa. Wobeju ſa někotre dny ſajachu a jimaj paduchſtwo dopokaſachu. Glatta dła cźeźkeho woſpjetneho paduchſtwa $3\frac{1}{2}$ léta khoſtarnje, Fritſcha 3 měßazy jaſtwa doſta. Glatta pódła teho cźeßne prawa na 5 lět ſhubi.

Kupje

ſa ßudniſke leżomnoſtne knihi dźěła

prawny agent Koban

pſchi żitnych wikach 4.

(Rěczu ßerbſki.)

Jejowe jědże wubjernje derje ßkłodźa

MAGGIowym korjenjenjom.

We wſchěch bleſchowych wulkoſcźach a ſ nowa pjelnjene najlěpſche porucźa **Hans Lindner jun.** na ßerbſkej haßy 1.

Wulki wubjerk

ſchórzuchow, błuſow, ſbytkow.

Błuſy a ſchórzuchi ßo po żadanju po měrje ſchija.

Auguſta Puhlmannowa

na Schäfferſkej dróſy 2.

— 5% rabatta. —

Cźerſtwy łój, punt po 50 pj., wuſchkrjeny **łoj** pſchi 5 puntach 55 pj., pſchi 10 puntach po 50 pj., **ßuſcheny polcź** pſchi 5 puntach 90 pj., pſchi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., ßuſcheny **ßwinjazy brjuch** pſchi 5 puntach po 80 pj. porucźa **O. Pětſchka** na żitnej haßy.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschekupske wosjewjenje.

S tutym wosjewjamy, so je jenicžke

pschedawanje naschich tkaninowych sbytkow

wschěch druzin dzenza pschewsaka

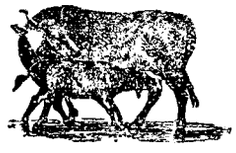
knjeni Klara Gablerowa

we Worklezach.

Tunjo dóstanjecze **elsaske tkaniny sa drasty a blusy, satinowy, módrocžischczowe** a **barchentowe tkaniny, wupjerki** a **bely plat.**

Sjednoczene tkajernje.

W Komorowje pola Rakez

transport kruwow

blisko k wocželenju a jalojzow,

tez 9 s czelatami rauschopruskeje rasy na pschedan steji. Komorow je zelesniske sastanischczo; duz moze so tam skót do waggona dowjesc.

S poczescowanjom

Ernst Lehmann.

Wukhowarnja a radudawarnja k wobaranju pschecziwo tuberkulosy.

Lekar: **Dr. Traeger na Bismarckskej drosy 17.**

Rjecžne hodziny: Pondzelu wot 1/2 3 hacz 1/2 4 hodzin popoldnju.

Rada so darmo dawa.

Mjeschczanska rada w Budyschinje.

Zywnosc duchakhoreho Khorle Augusta Voigta w Hunczerizach budze so pondzelu 3. haprleje 1911 dopoldnja w 10 hodzinach na Budyskim sudnistwje w sali 141 se wschem zywym a morwym inventarom na dobrowolne waschnje na pschesadzowanje pschedawacz. Zywnosc je na 15000 hriwnow sakserowana a ma 112,09 dawskich jenosczow.

Liebsch,

sudniski aktuar sw. skuzby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentiske a sawostajenstwowe wezy atd.

Rjecži serbski.

— Telefon czisło 177. —

Pschesadzowanje lezomnosczow

Najlepschi tolsty suscheny

polcz

pschi wotewsaczu 5 M. po 80 pj. porucza

Otto Eigner, resniski mischtr na swonkownej lawskej hazy 1 podla Sserbskeho doma.

Kedzbu kolojesdni!

Na wzach so kupuja

najtunsche

Dürkoppske
Phänomenske
Aegierske a
Spezialne

kola

s dolhotrajazym rukowanjom

hizo po 90 hriwnach

pola mje.

Poruczam dale rjecžne apparaty, plestr sa jesdne koła, hosdziki, latarnje, swony, pneumatiki, nakhribjetne mechi, horske pschikrywy hizo po 4 1/2 mk. we wulkim wubjerku.

Mam samsnu wuporjedzernju.

Gustav Lindner

w Porschizach.

Hłowna zhromadzizna Macicy Serbskeje

budze **jutrownu srjedu 19. hapryla 1911** popoldnju 1/2 3 hodzin w »Serbskim Domje«.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologaj. 3. Namjety.

Wjecor w 7 hodzinach **zabawny** a **swójbny wjecor.**

Wschech sobustawow a přećelow wutrobnje přeprosuje

předsydstwo.

Sserbska pczólniza

smeje **pjatk 7. jutrownika** wjeczor w 7 hodzinach swoju

hłownu shromadzisnu

pola Sarjenkez w **Khrósczizach.**

Porjad: Pschednoschk, wólby, sliczbowanje, namjety.

Wschech sobustawow pscheproschuje wutrobnje **pschedsyda.**

Hypothekske pjenjesy

wupozczuje

E. Koban

pschi zitnych wikach 4.

Khěza

s nehdze 4 korzami pola a luki je se wschem zywym a morwym inventarom dla wobsedzerzyneje staroby płaczisny hódno na pschedan w Rachlowje czisło 16 pod Czornym Bohom pola Kubschiz.

Zywnosc

w Raschowje czo. 15 pola Budestez s 30 korzami, 296 dawskimi jenosczemi, je se zywym a morwym inventarom na pschedan.

Wobydlenje

sa jeneho zyhelnika, letnje 24 hr. podruznistkeho pjenjesa płaczaze, so wuprósdni. Tez zona dzeło namaka.

A. Schäfer, wobsedzer zyhelnicze w Konjezach.

Kuchatki, stwinske a skuzobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dzowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srenkow, rólnych pohonczow, wolazych a dzelaczerske swójby pyta hnydom abo posdzischo pschistajerka **Görlichowa** na skukelnskej hazy 1 na rózku zitnych wikow w cžrijownt knjesa Heinr. Mohra.

Malu khězu

w Holeschowskej Dubrawje, mazivnu, sa dzelaczerja so pschihodzazu, ma na pschedan **Jurij Mucziuk** w Holeschowje.

Holza,

kotraz je jutry schulu wukhodzika, so do dobreje skuzby w Budyschinje pyta. Shonicz pola pschistajerki Hohlfeldoweje.

Nózneho straznika

(wajchtarja)

a **tsecžeho pohoncza** pschi dobrej mjedze pyta **knjezy dwór** w **Malym Wosyku** pola Hornjeho Wujesda.

Hońtwinski posz

(brunabeja) je czekka. Wotedacz sa pizowanski pjenjes w Khroscze czisło 13.

Za 5 hr. so 1. zešiwk lětnika 1849/50 časopisa T. M. S., 49 stron. wopřijacy, we wudawarni Serb. Nowin kupić pyta.

Wutrobny dzak

pschecželej, kotryz je Budesczanskemu sserbskemu towarstwu tsikroczny skawu wunjesk.

Sjawny dzak.

Po dobyczerskim wólbnym wojowanju sym se wschech stron telko sbozopschecžow dostał, so mi njeje mózno, so kózdemu s mojich politiskich pschecželow wosebje dzakowacz. Duz jim wschitkim s tutym swój **najwutrobnischi dzak** sa wobswedzenja pschecželstwa a pschikhilnosczе wuprajam.

Ernst Bart w Bresynzy.

Pschiłoha k czišku 13 Serbskich Nowin.

Sobotu 1. haprleje 1911.

Placišny rěsneho slotu na Drazdzanskich słótnych wikach.

27. měrza 1911.

Placišny po zentnarju z hriwnach.

Słótne druzhiny a wosnamjenjenja.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	44—47	84—88
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—43	78 83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—39	72 77
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	28—34	62 70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40 44	72 77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	36 - 39	68—71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31— 35	62 66
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24— 30	56 60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44 47	77 80
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	39 - 43	70 76
3. ßnadnje pizowane	34—38	65 69
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57 - 60	87 - 90
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—56	83—85
3. ßnadnje wuwite wot zyza	47—52	77—82
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchiżenjow w staroblje hacz do 1¼ léta	44 45	60 61
2. mjaßne	41 - 43	58—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38 40	55—57

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. měrza 1911. wot		hacz		W Lubiju. 30. měrza 1911. wot		hacz	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	9	40	9	65
" — żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	28	8	85	9	10
Rožla —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	50	6	90	7	05
Jećmjeń 50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, "	7	75	8	—	7	20	7	75
Hroch "	11	75	13	50	10	—	10	50
Woka "	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły "	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka "	15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny "	2	50	3	—	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	50	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	14	—	17	—
Rżana muka 50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno "	2	90	3	20	2	50	2	90
Ssłoma 10 "	4	—	4	17	3	65	4	30
Prošata — schtuk, ſ [illegible]ka	—	—	—	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	—	5	40
Rżane wotruby "	—	—	5	40	5	—	5	80
Pschenični gris "	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris "	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jećmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje placżesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 52 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacz 12 hr. 04 np.

Wiczne placżišny w Kamjenzu.

30. měrza 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 9 hr. 10 np. hacz 9 hr. 30 np., jećmjeń wot 7 hr. 40 np., hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacz 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 60 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 31. měrza: Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedźelu Judika rano w 7 hodźinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budźa ßo němske paczeńske dźěczi pruhowacź.

Wěrowani:

S druhich wozadow: Robert Ota Göbel, ſtakař w Nowej Wßy p. Huſki, ſ Marju Ernestinu Winklerez w Holzy.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hermann Rudolf, Jana Hermanna Pětschki, ſamkarja na Zidowje, ß. — Pawoł Helmut, Maxa Hermanna Wjele, kublerja w Hrubocźizach, ß. — Jan Kurt, Bjedricha Pawoła Pětscha, khěżerja a kopornikarja na Zidowje, ß. — Khorla Waltař, Khorle Wylema Bergela, pohonczа w Hrubocźizach, ß. — Alfred, Ernſta Bohuwěra Běbracha, pohonczа w Scźijezach, ß. — Hana Marja, Oty Nowaka, fabrikarja na Zidowje, dź. — Elſa Fanny, Jurja Lubka, młynka na Zidowje, dź. — Martha Gertrud, njemandź. dź. na Zidowje.

W katholſkej zyrkwi: Marhata, Pawoła Delanka, cźeßle na Zidowje, dź. — Rudolf, Pawoła Rychtarja, ſeržanta w Budyschinje, ß. — Domaſch, Franza Urbana, wojnarja w Budyschinje, ß. — Helena, Jana Laraßa, ſtakarja w Dźeżnikezach, dź.

S druhich wozadow: Mina Martha, Maxa Richarda Säuberlicha, żiwnoſcźerja w Nowej Wßy p. Huſki, dź. — Elſa Mathilda, Khorle Auguſta Bieſolda, fabrikarja we Łupoji, dź. — Willy, Bohumika Suffa, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Erna Hildegard, Khorle Handrija Scholty, murjerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Gertrud Margareta, Maxa Wicźaſa, żiwnoſcźerja w Małej Dubrawje, dź. — Hana Marja, Jana Ernſta Rodźika, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź. — Margareta Gertrud, njemandź. dź. w Khwaczizach. — Gerhard Alfred Helmut, Guſtava Wylema Auguſta Bieſela, formarja w Khrośćże, ß. — Frieda Emma, Khorle Auguſta Domki, żiwnoſcźerja we Wjeßlu, dź. — Martha Johanna, Jana Auguſta Rjele, kowařskeho miſchtra w Mjeſchizach, dź. — Elſa Gertrud, Ernſta Bohuwěra Bohota, żiwnoſcźerja w Budyſchinku, dź. —

Zemrjeli:

W Michałskej wozadże: 21. dźeń měrza: Khorla Auguſt Henſel, ſkalz ſ Bejerez, w ſaſtaraſni na Zidowje, 60 l. 3 m. 12 d. — Waltat Gerthold, Bjedricha Hermanna Fietzy, fabrikarja na Zidowje, ß., 1 l. 15 d.

W katholſkej wozadże: 28. měrza: Khorla Auguſt Reck, hoſpitaliſt w Budyschinje, 71 l. 7 m. 27 d. — Joſef Franz Schneider, rěſnik w Budyſchinje, 25 l. 4 m. 5 d.

S druhich wozadow: Marja Auguſta Kuſchkez, njebo Khorle Eduarda Böhmy, khěżerja w Spytezach, ſaw. wudowa, 62 l. 9 m. 27 d. — Madlena ſwud. Langowa rodź. Rjedźiz, wumjeńkarka w Cźeſtezach, 78 l. 4 m. 17 d. — Emil Oskar Pjech, wobkedźer herbſkeje gryczhty w Hodźiju, 62 l. 2 m. 26 d. — Jurij Auguſt Wirth, khěżer w Rakezach, 58 l. 11 m. 6 d. — Selma Martha, Khorle Auguſta Schuſtera, żiwnoſcźerja w Khwaczizach, dź., 16 l. 1 m. 8 d. — Khorla Bjenada, żiwnoſcźer w Khrośćże, 50 l. — Hana Khryſtiana ſwud. Kloßowa rodź. Baſchez, wumjeńkarka w Mjeſchizach, 73 l. 5 m. — Bjedrich Waltat, Khorle Hendricha Mucźerja, żiwnoſcźerja we Luſcźu, ß., 1 m. 27 d. — Martha Auguſta, Ernſta Guſtava Reichela, tſchichnyjerja w Budyſchinku, mandźelſka, 27 l 3 m. 10 d. — Jan Auguſt Ducźman, tyſchef a żiwnoſcźer w Běłej Horje, 52 l. 8 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Njedźelu Judika smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kſchižan němske a ¾10 hodźin ßerbſke prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Bolborzach w ſchuli ßerbſka ſpowjedź a ßerbſke prědowanje.

Pjatk 7. haprleje budże rano ½9 hodźin ßerbſka ſpowjedź a ½10 hodźin ßerbſke prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

Njedźelu Judika smeje duchowny Bójz rano ½8 hodźin ßerbſku ſpowjedź, farat Domaſchka dopołdnja ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodźinach němske prědowanje. Popołdnju w 2 hodźinomaj smeje duchowny Bójz pruhowanje němſkich paczeńſkich dźěczi. — Pónđelu wot ½8 hodźin budźa pruhowanja w ſchuli w Roswodezach. — Wutoru wot ½7 hodźin budźa w Budeſtezach pruhowanja pokraczowanſkich rjadownjow a wyſchſchich ſchulſkich rjadownjow. Pjatk dop. w 9 hodź. budże pruhowanje ßerbſkich paczeńſkich dźěczi.

Podklócze a drjenje,

wicź, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor**, **karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźěłany. Jenoż **Todor** żadajcże a bjerćże. Jenoż woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,
ſ napſchecźa katholſkeje zyrkwje.

Stupnje a schkórnje

k konfirmaciji

a wschě pomyßlne druźiny

wobucźa

ſaruczenych dźeržazych a najlěpſchich **wudźělkow**
ſa muźſkich, źónſke a dźěczi
po pomyßlnje najtuńſchich placźiſnach

porucza

Pawoł Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** **Telefon 168**

Konfirmandske kłobuki.

Nowoſcze muźazych a hólczazych **kłobukow** kaź **mězow** wſchěch placźiſnow tunjo.

Jutrowna potrjeba
ſchuleŕſkich mězow
wſchěch ſchulow najlěpſcheho wuwjedźenja.

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Hižo wot 26 lět

pſchedawam na **Budyſkich wikach**
ßymjenja ſa nalětni a lěcźny wußyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kněźorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſcźelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcź), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim cześcźenym wotebjerarjom wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a cźerwjene hobrſkowalzojte, punt po 45 pj., pſchi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjecźanſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ßymjo, najwjetſchu cźerwjenu **pizowanſku zokrowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaźneho, hollandſkeho cźěmnoczerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho cźěſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja
w 10 pjenjezkatych pakcźikach ſ wukaſanjom k plahowanju.
Wulki wubjerk **Draźdźanſkeje zyble k ßadźenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchcźo je hižo wot 26 lět na mjaßowym torhoſchcźu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pſchedawarńja

w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Ssuche
khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych wuměrow, cźeßane, hěblowone, ſchpundowane, kaź tež **katy, delne leiſty** atd., woßebje ßuche **cźeńke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcheŕſke deſki** porucza

Franz B. Miriſch, rěſak a hěblowarńja
w Halſchtrowje. Telefon 10.

ff. kakao

1 punt jenoż po **75** pj.,
1/2 punta jenoż po **38** pj.
Wſchě druźiny

zokora

najtuńſcho
— ſpytanje ßo ſapłaczi —
pola **J. G. Klingsta nasl.**
Budyſchinje
na bohatej haßy 16.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khoſejowni.

Triumf němſkeje cźrijoweje induſtrije je

Salamanderske wobuće.

Najlěpſcha ſchkórnja na dróhu ■ **ſa muźſkich a**
najwoßebniſcha ſalonowa ſchkórnja ■ **źónſke po ſnatych**
najkhmańſcha uniformſka ſchkórnja ■ **tunich jenotnych**
najtwjerdſcha hońtwinſka ſchkórnja ■ **placźiſnach.**

Konfirmandſke ſchkórnje
ſ najlěpſcheje koże, derje poßowaze a modne
po 4^{35}, 5^{75}, 7^{60}, 8^{50}, 9^{50}, 10^{50}.

Dźěcźaze ſtupnje
w najwjetſchim wubjerku po najtuńſchich placźiſnach.

Shorjelska cźrijowa pſchedawarnja

Telefon 467. **w Budyſchinje** na bohatej haßy 7.

Schulske tornistry
tosche
matrazy
sofy

ßamßny wudźělk
w hobrskim wubjerku porucza
C. Pietsch
pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellinga.

Nowe
połnojerje
10 schtuk jenoż 45 pjenježkow
porucza
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
Rěčzi ßerbski.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Dźěczaze wosy, pucźowanske korby,
kaž wschě **korbowe twory** tuńjecze derje a tunjo pola
M. Richtera, pschedawarńja korbowych tworow
w Budyschinje na ßukelnskej haßy.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Wschě nalětnje nowoscże

twjerdych a mjehkich
kłobukow,
mužazych a hólczazych
měcow,
wschěch pomyßlnych formow, barbow a druźinow ßu hižo doschle a poruczam je po spodźiwnje tunich płaczišnach.

Mužaze a holczaze **sportske mězy**
hižo po 40 pjenježkach.

konfirmandske kłobuki
w hobrskim wubjerku po 1½ hacź 2½ mk.
Hugo Lehmann
w Budyschinje na bohatej haßy 22.

Nowoscże
w módroczischczu
ßu runje doschle.
Hotowe
ßerbske spódnje ßuknje,
dźělaczerske
blusy a jaki
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Franz Marschner
cžaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeschazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Allgemeine Deutſche Credit-Anſtalt.

Depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

Hlowny wuſtaw w Lipſku.

Akzijowy kapital 90000000 hriwnow. **Reſerwy nĕhdże 38000000 hriwnow.**

W ſakſkim kraleſtwje
je jemu kral. ſakſke miniſterſtwo juſtizy prawo k pſchijimanju
ßyrotnych pjenjes w padze § 1806 m. ſ. k. dało.

Dawamy ſ tutym k wjedźenju, ſo ßmy ßwoje wobkhodne mĕſtnoſcże do nowonatwarjeneho doma

na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje dróhi

pſchepołożili.

Sswoje ßłużby k wobſtaranju wſchĕch bankowych wobkhodnych ſkasankow poručamy.

Allgemeine Deutſche Credit-Anſtalt.

Depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

Kóſlaze koże,

kaž tež **wſchĕ druhe koże,**

howjaſe koże

a wowczu wołmu

po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11

ſ napſchećża „ſkoteje hwĕſdy".

Seradellu

a

trawowe ßymjo

poručża Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Mało ſamoziczi

ſ khorymi ſubami
po poniżenych płaćiſnach

zuſe ſuby, plomby

dоſtawaju. — Położene płaćenje ßo dowola.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Cźerpjach wot 3 lĕt na žołtu wumpjeru ſe žałoßnym

ßwjerbjenjom.

S pok kuſkom Zuckeroweho patent. lĕkarſkeho mydła ßym cźwilu doſpołnje wobył. H. S., polizajſki ſerżant.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K tenu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrſchez** naßlĕd., **Strauch a Koldy.**

Sſymjenja!

Sa tudomne ſtrony najlĕpje wupruhowane družiny najnowſchich žnjow:

pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwĕtkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenſke zyble

poručża we wulkim wubjerku dźĕlbje a po tunich płaćinach a derje ſkhadźazej tworje po kóždej

Khorla Preiser jun.

Spĕwarſke,

ßerbſke a nĕmſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje koże

ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich pósłach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerjo.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawčatki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotsadać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 14. | Sobotu 8. haprleje 1911. | Lětnik 70.

Khěžorstwoježemski sapósłanc Gräfa-Biskopski wo złach sa kamjenjowu industriju.

Dźěłačerjo w skałach s wulkeho dźěła k sozialdemokratiskej stronje pschiłušcheja. Jako tajzy su woni tež pschećiwnizy wschěch sakitanskich złow, s kotrymiž so ratarstwo a industrija psched wukrajnej konkurrenzu schkituja. So so dźěłačerjo w skałach se swojim pschećiwjenjom pschećiwo złam do samsneho mjasa rěsaju, woni njewjedźa. Teho dla by sa nich k powuczenju jara wužitne było, hdy bychu rěcź cźitali, kotruž je sapósłanc Gräfa-Biskopski sa sawjedźenje wjetscheho zła na pschiwos wukrajnych kamjenjow w khěžorstwowym sejmje wuł. Wón praji:

Moji knjeza, stejischcźo swobodomyślneje doprědkarskeje demokratiskeje ludoweje strony a s dobom sozialdemokratow je wusnamjoze s napischecźa praschenja, schtó woprawdźe interesuje dźěłazeho luda a w prěnim rjedźe interesuje němskich dźěłačerjow sastupuje. Runje praschenje wo zku na **plestrowanske kamjenje** je po mojim měnjenju s powuczazym pschikładom wo hódnoscźi abo njehódnoscźi sakitanskeho zła, kaž so wón njemóže tež nanajbóle njeuawjedźitemu sozialdemokratiskemu dźěłačerjej jasnischi psched wocźi stajicź. (Jara prawje!)

Nusa němskeje kamjenjoweje industrije je dawno znata, a jejne skórźby bywaju nětkole woprawnjene kschiki w nusy s pohladom na bojoscź, so so pschi bližschim schwedsko-němskim wikowanskim wuczinjenju na zuse plestrowanske kamjenje žane zło njepokoji. Jeli so by so to stało, by němska kamjenjowa industrija w swojim wobstaczu wohrožena była.

Prjedy su spytali — a tež s khěžorstwoweho sejma je so k temu nastork dał — s poniženjom frachtoweho tarifa naschu kamjenjowu industriju pschecźiwo schwedskej industriji sylnicź. Wórsy pak je so pokasało, so so tole pomhadło njepschihodźi; pschetož wotbywanske wobstejnoscźe su so we wotbywanskich stronach tak pschesunyle a saschmatale, so by so s tejle naprawu wjazy schkody hacź wužitka naczinilo.

Nochzu so s nowa se statistiskim materialom saběracź, kotryž su hižo wschelazy mojich pschedrěcźnikow pschinjesli. Jene pak se wschěch rěcźow na kóždy pad njewrócźliwje wuńdźe, so byrbi so němska kamjenjowa industrija schkitacź, jeli so so njedyrbi sahubicź. W kamjonjowej industriji je něhdźe 86,000 poknych dźěłačerjow a pódla teho hischcźe s najnjeńscha telko pomoznych dźěłačerjow. Tucźi se swojimi swójbami s najmjeńscha pok milijona ludźi licza, a niz jenož tych existenza, tež existenza wjele druhich na hraczkach steji, jeli so by so kamjenjowej industriji njepomhało. Derjeměcźe zykych gmejnow wot wobstacza kamjenjoweje industrije wotwisuje. (Jara prawje!) W swojim wokrjesu mam sam nětotre tajke gmejny, kotrež s kamjenjowej industriju steja a padnu.

So byrbi nascha kamjenjowa industrija, hdyž so wona njeschkita, psched schwedskej podležecź, je so hižo s wuwjedźenjom mojeho pschedrěcźnika dopokasało. Lohke wottwarjenje schwedskich skałow, pobrachowanje kryjazeho kamjenja, s cźimž so skały njetrjebaju wotrumowacź, położenje pschi morju, znadne sozialne cźeže, kotrež w Schwedskej rěcźe hódne njejsu a wotwoženje schwedskich kamjenjow po wodźe, schwedskej kamjenjowej industriji lěpschiny poskicźeja, napschecźo kotrymž nascha ženje njemóže wahu dźerżecź, tak so byrbi podležecź.

Pokasali su na to, w kajkej měrje je msda naschich dźěłačerjow w skałach spadła, kak kamjenjowa industrija s zyła s wopjecźizu dóže, a ja wospjetuju, so byrbi najbóle njenawjedźity sozialdemokratiski skałar wopschijecź, so jeho samsne interesy na hraczkach steja, so w jeho interesu leži, dźěło w skałach sdźerżecź. Mjes wobsedźerjemi skałow w Sakskej a tež w Rheinskej krajinje so hibanje pokasuje, kotrež so na to měri, dźěło w skałach w symje zyle sastajicź, jeli so so njebudźe schkitacź. Pschispominam, so němskej industriji w prěnim rjedźe wo to njeńdźe, lěpsche płacźizny dostacź, ale porjadne a stajne wotbywanske wobstejnoscźe sa swoje wudźěłki dozpicź. (Jara prawje.) Hdyž, kaž sym naspomnił, existenza 500,000 ludźi na hraczkach steji, byrbimy tež tutych schkitacź, kaž smy hižo ratarstwo a wschelake hałosy industrije schkitali. Hdyž swobodomyślny sapósłanc Kämpf naspomni, so mohło s pomjeńschenjom pschiwosa schwedskich kamjenjow do Němskeje tež ratarstwo schkodowacź, jemu snapschecźiwjam: ratarstwo se sakitanskimi złami schkitamy, budźemy to tež w pschichodźe cźinicź, chzemy pak tež kamjenjowu industriju schkitacź. Chzemy schkitanje na zykym rjedźe.

Schtož powjedanje skałarjow w Mischnanskich stronach nastupa, wo kotrychž sapósłanc Scheidemann rěcźesche, je tale wěz derje srosymicź. Wobsedźerjo skałow su wschudźe sołtali — a to je zyle narunske, dokelž su jich interesy jenake —, swojich dźěłačerjow wo wužitku zła na plestrowanske kamjenje pscheswědcźicź, jim dopokasacź, so so wo jich samsne interesy jedna, a jich namołwicź, jich petiziju podpisacź. S druheje strony pak tež wěmy, so je wjele sozialdemokratiskich dźěłačerjow, kotrymž je so se sozialdemokratiskimi nowinami a rěcźemi hłowa tak samucźiła (jara prawje!), so njemóža wjazy rozesnacź, schtó jim chléb na blido nosy abo chléb s blida bjerje (jara prawje!), a poslednischi su w tutym padźe knjeza sozialdemokratoju a swobodomyślni w prěnim rjedźe.

Zła su trěbne.

„Młodoscź nima počźinkow.“ — To je stare a wěrne prajidmo. Młodoscźi so něschtožkuli pschehlada a woda. Schtož tu płacźi wo jenotliwzu, tosamo płacźi wo wjetschich sjednoczeństwach, tež wo politiskich stronach. Te su w swojej młodoscźi, t. r. pschi swojim nastaczu a prěnim wuwiwanju, doscź hrěschike. A hdyž tu wo liberalnych hrěchach rěcźimy, njechamy s zyła na to dźiwacź, schtož je so pschi sapoczatku hrěschiło. Tu swostanje hischcźe nadoscź njepočźinkow, kiž su so we wyschschej starobje stake.

Cźłowjek njewěri, kelko schkody móže so na politiskim polu psches hładke, leśne huby naczinicź, kelko ludźom rosomcźk samucźicź a sawjercźecź a — druhich sa nósy wodźicź, wěso tajkich, kiž so dadźa. Tych mamy na swěcźe hischcźe doscź. Kak rjenje so tola na tajkich posłucha, kiž pschecźiwo wobstejazemu porjadej, pschecźiwo dawkam a druhemu rěcźa, a tola kóždy rosomny cźłowjek wě, so nětcźischi porjad so njeda na hłowu stajicź, so najmjeńsche sjednoczenje bjes dawka wobstacź njemóže, a so wscho, schtož cźłowjekojo cźinja, je a wostanje njedospołne. Ani liberalni, ani sozialdemokratojo njepschihotuja nam njebjesa na semi.

Wě dha tehdom khmańscho, hdyž liberalni wotezki w khěžorstwje w ruzy dźerżachu? Psches jich swobodne wikowanje wokhudźi lud bóle a bóle. Powschitkowna njespokojnoscź a widźomne hubjenstwo pohnu Bismarcka, liberalne pucźe wopuschcźicź, wón bě pscheswědcźeny, so wjedu do bjesdna, k sahubjenju. Njechasche wjazy s liberal-

nymi hospodaricź a kucharicź a pscheńdże k systemej, kiž mějesche nasch kraj psches zła schkitacź. Wón ßo khroble wusna, so je ßo w tym mylik. Ale ßwobodomyßlni nascheho cžaßa krucże na starym steja. Hakle psched někotrymi dnjemi jim nasch sastupjeŕ w khěžorstwowym ßejmje, Gräfa, porokowasche, so njejßu „niczo sabyli, niczo nawukli“. Schto jich stara, so ßo druhe kraje s wyßokimi złami wobdawaja. W ßwojich shromadźisnach powokaja ßo husto na Jendźelsku. Ale sa nju bije też něhdy hodźinka, so wot ßwobodneho wikowanja pscheńdże k złam, haj budże dyrbjecź.

W Jendźelskej ßo wotstronjenje žitnych złow lózo cžinjesche, dokelž njemějesche hižo psched 30 lětami kruty burski staw. Pola naß spytaja ßwobodomyßlni małych a wulkich wobßedźerjow na ßo naschcźuwacź. Tola pak staj wobaj na ßo pokasanaj, a ßamo najmjeńschi žiwnoscźeŕ ma wužitk psches zła. Njepscheczeljo burstwa drje trubja do ßwěta, so maja s nich jenož ryczeŕkublerjo wužitk. To pak „ßwobodni politikarjo“ lěpje njerosymja. Praja też, so by žito, potajkim też khlěb, bjes zła wo wjele tuńschi byk. To hrosnje kža, pak hinak njewjedźa. W Jendźelskej je mjaßo dróßsche hacź w Němskej. Jena jendźelska komißija pische w ßwojej rosprawje: „Sa němskeho dźěłacźerja je w khoroscźi, w njesbožu, w starobje a wußłužbje lěpje starane hacź pola naß. Wón njepłacźi w kraju, kiž ßo psches zła schkita, sa ßwój khlěb, zokor, khojej, sa ßwoju drastu a schkórnje wjazy, hacź my w Jendźelskej.“

Sastupjerjo ßwobodneho wobkhoda wěschcźachu, so Němska psches zła wuwos do wukraja shubi, so ßo němske pjenjesy a ludźo we wukraju saßydla a so ßo lud doßyczicź njebudże, dokelž mjenje saßkuži. Tu widźimy saßo falschnych profetow. Runje nawopak je ßo zyłe hospodarstwo wuwiło. Wuwos je ßo wjazy hacź podwojił, wucźahanje ludźi je pak ßo hobrszy ponižiło (w lěcźe 1881 wucźini wucźahanje do wukraja 221000, 1908 pak jenož 20000, mjes tym so 1908 w Jendźelskej ßamo 336000 ludźi do wukraja wucźahny), saßkužba dźěłacźerjow je stajnje rostka a pschiběraka a němski dźěłacźeŕ žiwi ßo pschihódnischo, hacź jendźelski.

Ratarstwo a pschemyßło staj na ßo pokasanaj. Cźerpi jene, cźerpi tamne ßobu. Spadnu ratarske zła, spadnu też pschemyßlne zła. Potom budże nasche hospodarske, sozialne a politiske stejnischcźo we ßwěcźe tajke, kaž psched 1879. To běchu cžaßy hospodarskeho slemjenja. Prózujmy ßo tehodła, so tajkich muži wolimy, kiž sa wobstacźe zła na žita, słót, pschemyßło a druhe wězy rukuje. Sswobodomyßlni profetojo njechadźa sboże wjeßneho, burskeho luda. Mjedowu pomasku cžahaju nam psches hubu. Bychmy li po nich schło, bychmy bórsy ßuchu pomasku kußacź dyrbjeli. Ani jeniczki s małych a mjeńschich burow a žiwnoscźerjow dźěła sa wotstronjenje ratarskich złow. Schto tajkemu měschcźanskemu pschekupzej na tym saleži, hacź burstwo kcźěje abo niz. To ßame wě, hdże je cźrij cźischcźi. Sswoju mudroscź njech ßwobodomyßlni druhdże pschedawaja.

Sozialdemokratojo a liberalni

ßu ßo poßledni cžaß pschi wólbach wsajomnje podpjerali. To je ßo też pschi wuższej wólbje do sakskeho ßejma w Lipscźanskim wjeßnym wólbnym wokrjeßu stało. S pomozu ßwobodomyßlnych a nationalliberalnych je ßo tam sozialdemokrat Möller s 5379 hłoßami pschecźiwo ßwobodokonserwatiwnemu Fellerej wuswolił, kotryž 5172 hłoßow dosta. Teje wólbneje politiki chzedźa ßo liberalni wschěch stron też w pschichodże dźerżecź. Na ßwojej poßlednjej shromadźisnje w Draždźanach, hdźež ßo uationalliberalni a ßwobodomyßlni mjes ßobu dorěcźachu, ßo po namjecźe dr. Webera w Lubiju wobsamknu, pschi žanej wólbje konserwatiwnych abo reformarjow podpjeracź.

Mejski ßwjedźeń w Němskej

budże ßo lětßa ßnadź jenož we wobmjesowanym wobßahu ßwjecźicź. Sozialdemokratiske wjednistwo je wobsamkło, so ma ßo 1. meje powschitkowna sběrka wotměcź, k kotrejž ßo snamki po 25 a 50 pjenježkach wudadźa. Dźěłacźerjo, kotsiž budźa 1. meje dźěłacź, dyrbja tele snamki kupowacź, mjes tym so cźi, kotsiž budźa 1. meju ßwjecźicź, mejsku snamku darmo dostanu. Dokelž potajkim nusowanje k ßwjecźenju 1. meje wupadnje, ßo s tym licźi, so ßo najwjazy sozialdemokratiskich dźěłacźerjow s kupjenjom mejskeje snamki, kotraž jenož dźeßacźinu wschědneje mzdy wucźini, wot ßwjecźenja 1. meje wukupi. Najwjazy sozialdemokratiskim sjednoczenstwam na mejskim ßwjedźenju wjele njeleži, a wone ßu też wobsamknjenje s mejskimi snamkami pschecźiscźałe, kotreż zyku demonstraziju do pjenježneje sběrki pscheměni.

Němskaj krónprynzowskaj mandźelskaj w Romje.

Němski krónprynz a jeho mandźelska staj wutoru do Roma pschijěkoj, so byschtaj italskemu kralej k 50lětnemu jubileju wobstacźa s nowa sjednoczeneje Italskeje sboże pschakoj. Italskaj kralowskaj mandźelskaj jeju na dwórnischcźu woczakowaschtaj. Hdyž bě krónprynz se żelesniskeho wosa stupił, jeho kral dwójzy wobja a wokoscha, kralowa krónprynzeßu wobja a koschesche. Dróhi, po kotrychž wjesba k kralowskemu hrodej dźěsche, běchu s husstymi ludowymi cźrjódami wobstupjene. Herzy prusku a italsku hymnu piskachu. Hacź runje bě njebjo pokhmurjene a wjedro wětsikojte a khłódne, dróhi s dwórnischcźa hacź k kralowskemu dworej ßwjedźeńsku napohlad poskicźachu. Se wschěch sjawnych twarjenjow a s wjele privatnych domow ßo khorhoje smahowachu.

Spschißahanstwo w Indochinje pschecźiwo Franzowsam.

Franzowska wyschnoscź w Seigonje je pißma do rukow dostała, kotreż pschißahanstwo pschecźiwo franzowskemu knjejstwu wotkrychu. Po jenej namakanej kharcźe je zyła Indochina do wokrjeßow dźělena, na kotrychž cźole wjednizy spschißahanzow steja. Wěsty dźeń dyrbjesche zuky kraj postanycź, a wschitzy wyschschi franzowszy sastojnizy dyrbjachu ßo skónzowacź. Mjena spschißahanzow ßu s dźěła snate. Knjeżeŕstwo je jeneho s hkownych wjednikow, jeneho Anamita, sajako. Jemu pak je ßo poradźiło, ßebi s jědom sawdacź. Też towaŕstwowe tajne znamjo je ßo wußłědźiło. W Cholonje ßu brónjowu składownju sběžkarjow sapkapili.

Mobilisazija w Cźornej Horje?

So by na wschě pschipady pschihotowane było, je cźornohórske knjeżeŕstwo poruczilo, dźěł cźornohórskeho wójska mobilisowacź. Najpriódzy dyrbi ßo 15,000 abo 20,000 muži pod khorhoj swołacź. Hižom psched 3 njedźelemi ßu mnosy we wukraju pschebywazy Cźornohórzy wukas dostali, ßo domoj wrócźicź. Cźornohórska wudawa, so ßo mobilisaza stanje, so by ßo mjesa Albanskim sběžkarjam sawrjeła, w Awstriskej pak ßebi myßla, so chze cźornohórske knjeżeŕstwo s tym Turkowsku nusowacź, Cźornej Horje gußinsku a plawsku krajinu pschewostajicź, kotraž je ßo w Barlinskim měrje Cźornej Horje pschipokasała. Tychle wojeŕskich naprawow dla drje awstriskim offizźeram wot tsjoch njedźel njeje wjazy dowolene, cźornohórske mjesy pschekrocźicź.

Cźorna Hora a sběžk w Albanskej.

Turkowska Cźornu Horu winuje, so albanski sběžk podpjeruje, a wulkomozy ßu po žadanju Turkowskeje Cźornu Horu warnowali.

Napscheczo temu cźornohórske nowiny „Hłóß Cźornohórza“ pißaju, so je w prěnjej połojzy februara cźornohórske knjeżeŕstwo turkowske knjeżeŕstwo napominało, so by albanskim cźeknjenzam, na Cźornej Horje pschebywazym, s pschecźelnymi wuměnjenjemi ßo do domisny wrócźicź dało. Turkowske knjeżeŕstwo skónczńje wotmolwi, so wschěm ßwobodne nawrócźenje dowoli, s wumsacźom wjednikow a wschědnych słóstnikow. W tymle wotmolwjenju pak turkowske knjeżeŕstwo nikoho njemjenowasche, tak so mohło po wrócźenju kóždeho cźeknjenza wschědneho słóstnika mjenowacź; pschetoż wschitzy ßu ßo pschi sběžku pschecźiwo turkowskemu knjeżeŕstwu wobdźělili. Na tajke wotmolwjenje njemóże Cźorna Hora albanskich cźeknjenzow s kraja wuhnacź abo jich Turkam pschepodacź. Mjes tym na Cźornu Horu njepschestawajzy nowi cźeknjenzy pschikhadźachu. Ssrjedź měrza cźornohórske knjeżeŕstwo Turkowskej a póßłanzam wulkomozow w Zetynju wosjewi, so je wschě ßrědki wucźerpało, so by cźeknjenzow k nawrócźenju ponucźiło, a so jich wot ßrjedź měrza njemóże wjazy wudźerżecź.

Hdyž ßo hyjacze postajeny cžaß njebě minył, w Albanskej revoluzija wudyri, kotraž wschitkich cźeknjenzow na Cźornej Horje pschekhwata. Prěni lud Klimentow postany; s nich ani jedyn njeje wucźeka na Cźornej Horje pytał, a woni druhe pschimjesne ludy ßobu storhnychu.

Cźornohórske knjeżeŕstwo je wscho cźiniło, so by krutu neutralnoscź sakhowało; to je też turkowskemu póßłanzej sdźěliło; sastupjerjam wulkomozow pak wopomnjenski spiß poda, w kotrymž ßwoje jednanje rosjaßni.

Sběžk Albanskich pschecźiwo Turkam.

Albanszy sběžkarjo, Malißorojo, njejßu w runinje pola Tuzi turkowskim wojakam dołho uapschecźiwo stacź mohli. Psched wohnjom kanonow a maschinskich tsélbow ßu bórsy zofacź dyrbjeli. Wojazy

ßu prěnjej dwaj dnjej něhdźe 100 ludźi shubili. Na stronje Albanskich je pjecza něhdźe 200 muži padło. Turkojo ßu potom sbĕžkarjow hischcże pola Schipschanika, Dedicza a Pleninyzy sbili. Sbĕžkarjo, kotsiž kanony a maschinske tšělby nimaju, ßu do hór zosali, hdźež budże ßo jim lĕpje pschecźiwo Turkam wojowacź.

Schtwórtk je ßo mjes sbĕžkarjemi a turkowskim wójskom s nowa pola Tuzy, Tramia a Genije wojowało. Turkojo ßu 18 morwych a sranjenych shubili.

Bojkott Turkow pschecźiwo Grichaм.

Turkojo s nowa wschĕ grichiske twory we wikowanju bojkottuja. Psched wocźomaj wyschnoscże Turkojo Grichow pschescźĕhaju a najhórsche naßylnoscże pschecźiwo nim skucza. Tak ßu mjes druhim Turkojo w jenej wßy pola Ssmyrny w Małej Asiiskej plantaże wolijowych schtomow s petrolejom poleli a sapalili. S brónjemi w ruzy woni Grichaм wobarachu, wohenj shaschecź. Zyła plantaża wolijowuch schtomow je ßo spalika. Turkowske wyschnoscże ßo ßame wusnawaju, so pschescźĕhanju Grichow njemóża sadźĕwacź.

Revoluzija w Mexiko

widomnje dźeń a wjazy mozy nabywa. Presidենt Diaz je sbĕžkarjam k woli ministerstwo rospuschcźił a ßlubił, so mĕstopresident Corral, kotrehoż bĕ sa ßwojeho naßlĕdnika postajił, wotstupi. Tele konzeßije, kotrež Diaz nĕtkole sbĕžkarjam cźini, pak pschepośdże pschińdu. Sbĕžkarski wjednik Madero ßebi žada, so dyrbi Diaz ßam najprjódzy wotstupicź, a ßo potom nowowólby do parlamenta zyle ßwobodnje bjese wscheho samjesowanja wotmĕcź.

Wutrajny martraŕ.

Hischcże ani prěnje pruhi skhadźazeho ßkónza njebĕchu tšĕchu khĕžorskeho hrodu w Romje rossßwĕtlike, a hižom pohanski khĕžor Dioklecijan s koża stawasche, na kotrymž bĕ zyłu nóz bjes spanja pschebył. Wón ßo w myßlach na ßebje a bjes maka na zyły ßwĕt skobjesche. Na ßebje ßo mjersasche, so wón, kiž nad telko ludami knjeżesche, ßebje ßameho wobknjeżicź njewĕ a so je telko sacźischcźam podcźißnjeny; na ßwĕt bĕ ßo roshorił, so ludźo kóżdy wokomik sa nowej ideju koja, kaž by rjekł, so niczo rosomnische sa dźĕło nima, hacź wojowanje pytacź a nowe myßliczki pschisjewjecź. W Małej Asiji ßo saßo narody mjes ßobu bijachu, a teho dla bĕ nusne, krucże wustupowacź, so by ßo sjawny porjad sdźerżał, ale też ani s druhich krajow wjele troschtnische powjescże njepschikhadźachu. Se wschĕch końzow jemu naměstnizy provinzow tu ßamßnu wĕz pschisjewjachu: „Kischescźanow pschewinycź njeje mózno; bóle jich pschescźĕhamy a wjazy jich pschibywa. Jene sto jich k ßmjercźi wotprawjamy, a pjecź, haj dźeßacź stow — zyły tyßaz — ßo jich pschisjewja: też my ßmy kischescźijenjo! Nasch Bóh je żiwy a Khrystuß budże do wĕcźnoscże kralowacź!“ — Też do wójska bĕ nowa wĕra ßo dobyła — khostanja bywachu bjes wuspĕcha pschecźiwo cźeścźowarjam galilejskeho profety. Haj, ßamo hacź do khĕżorskeho hrodu bĕchu dozpĕli — runje tule nóz bĕ dźĕ Dioklecijan jich modlitwy a spĕw ßłyschał, widźesche jich postawy, kak psches jeho pschedsalu a nimo woknow jeho spanskeje komory cźehnjechu. Wobliczo ßo jemu kaž ßłónzo błyschcźesche, s ławrjeńzowym wĕnzom na hłowje a we drascże, kotraż bĕ bĕlscha hacź ßněh, jedyn sa druhim w dołhim rjedże krocźachu, mĕjo w ruzy palmu abo martraŕske pschiprawy .... Hischcże nĕtkole ßo jemu krej wot stróżenja hacźesche, — pschetoż to bĕchu runje cźi, kotrychż bĕ hakle sańdźene dny dał moricź: Aurelius, kluczńik, kiž kluczе hrodu khowasche, Sempronius, ßyn romskeho semjana Utila, Gaudencius, dwórski kuchaŕ, Liberius, naliwaŕ wina, Tullija, dźowka sahrodnika Sulpizija, Vera, mandźelska prokonsula Lentula, a druhe. Saßo druhe wopory jeho njenaproschneje krutoscże. Wón bĕ ßam se ßwojimaj wocźomaj pschihladował, kak we pasorach dźiwich swĕrjatow w zyrkußu mrĕjachu, kotrež jich cźĕło na kruchi torhachu .... A tola ßo jemu saßo sjewichu ....

To potajkim bĕsche, schtoż jeho tak jara scherjesche, teho dla sa zyłu nóz njebĕ spał a na kożu dyrkotasche kaž liscże. Hižom chżysche ßo ßam k tej myßli donucźicź, so bĕ to jeno ßón abo sahorjenje; ale ta róża, kotruż bĕ Lentula s ruki puschcźiła — bĕ to s wocźomaj widźał — ta hischcże hacź dotal w rjedże stołpow pod jeho woknom leżesche a ßwĕdcżesche zyle hinak ....

„Ssym w kuśtaŕskich prudłach!“ tak ßebi khĕżor rjekny a ßo cźistu swjerschnu drastu woblekasche. Ani do kupjele ßo jemu nochżysche, dokelż ßo jemu woda w sahrodnym ßudobju, wot kotrejež ßo pruhi rańschich serjow wotrĕsachu, na to podobna sdasche, kaž by s krwju barbjena była. Teho dla jeno durje do pschedsale wotewri a sawoła: „Wojako, sawołaj wjednika nózneje straże, so by hnydom ke mni pschischoł bjes pschisjewjenja pola połkownika.“

„Tule ßym, bójski khĕżorje!“ wotwoła ßo hłuboki, ale jaßny hłóß wot boka a mózna postawa, wot nohow hacź do hłowy wobrónjena, ßo psches pschedsalu spĕschnje mikny.

„Dobre, Leontinje, so dźesch, na tebje s najmjeńscha dołho cźakacź njetrjebam!“ pokhwali khĕżor nawjednika straże, hacź runje to jeho waschnje njebĕ. Tón ßo psched ßwojim knjesom hłuboko połkoni a potom, pschistupiwschi, jemu kromu wodźewa wokoschi. „Ssy derje strażował? praj mi jeno s zykej wĕrnoscźu ....“ Dioklecijan ßo woprascha a wojakej do bruneho wobliczа krucże pohlada.

„Tak kaž pschezo, bójski khĕżorje! Straże bĕchu huste rosestajene a ja ßam ßym sa nimi hladał, wobkhadźujo po nich hacź do ranja“, bĕsche wotmołwa, kotraż bĕ bjese wschitkich wuskoscźow.

„A njejßy niczo pytnył?“ khĕżor s pohonjazym hłoßom sahrima.

„Nĕ, niczo .... Ani żiweje dusche ßo sa zyłu nóz njeje pokasało, dyżli hakle potom, hdyż je nasch połkownik a nasch roskasowaŕ Sebastian pschischoł, sta ßo nĕschto, ale to je jeno wón ßam widźał ....“ wojak powjedasche s hłoßom, kotryż hižom nĕkajku njewĕstoscź spósnawacź dasche ....

„Powjedaj runjewon a s krótka! Schto to bĕsche?“

„Nĕkajki spĕw ßmy ßłyscheli, ale hewak niczo dale .... Zyłu sahrodu ßmy pscheßlĕdźili, tola nikoho njejßmy wohladali. Jeno połkownik Sebastianus ßam, tak ßo sda, je nĕkajke widźenje mĕł, kotrež pak bĕ naschimaj wocźomaj sakryte, pschetoż wón sawoła: „Ty jehnjo, kotrež ty bjerjesch hrĕchi ßwĕta, krej martrarjow ßy wołkławiło! O, wy scże żohnowani, kotsiž krocźicże w mjenje teho Knjesa!“

„Takle je wołał? A wy njejscże niczo widźeli? Ssnadź je też wón kischescźan? Leontinje, powjedaj mi s prawdu, hewak tebi hnydom hłowu s mjeczom wotražu! Praj, wĕsch ty nĕschto nadrobnische wo Sebastianu? Wĕsch abo myßlisch ßebi abo ßy ßłyschał, so też Sebastian do Galilejskeho wĕri? Nihdy na to njedźiwaj, so je wón twój połkownik a so ßy ty jeno hoły wjednik cźaha. Twój khĕżor ßo tebje prascha a tu ßo njeßmĕ na niczo druhe dźiwacź ....“

Wojakej bĕsche, kaž bychu jeho s cźernjemi kakali. Połkownika mĕjesche rady, so budźischce sa njeho ßamo chżył wumrjecź, ale tola ßo psched krutym krwĕlacźnym khĕżorom bojesche nĕschto potajicź, a to dźiwajo na ßwoju ßwójbu.

„Nĕschto wschak ßo powjeda, mój bójski knjeże“, wón wotwlakujo ßo rjekny, „tola cźłowjek njemóże wschitko wĕricź. Kóżdy dźĕ ma ßwojich sawistnikow, kaž to pola dwora bywa. Ani Sebastianus bjes nich njeje ....“

„A schto dha wo nim powjedaju? Dyrbju dha ßo hakle na kóżde ßłowo praschecź?“

„Cźi bledźerjo na njeho tukaja, so też wón do noweje sekty ßłuscha .... Też kischescźijana jeho mjenuja, dokelż jich pjecza do sakitowanja bjerje .... A też pjecza do jastwa jim zyrobu noßy.“

„Potajkim tola! Nó dobre, duż móżesch woteńcź! Ale docźakaj ...! Sebastiana mi ßem pósczel a to hnydom!“

Wojak woteńdże, ale każ nĕkak w myßlach porażeny. Bjes maka jeho mjersasche, so bĕ ßo dał sawjescź a so bĕ nĕschto pscheradźił, schtoż bĕ mohł pschi ßebi skhowacź.

Też Dioklecijan runowahu myßli shubi. Wón żadoscźiwje cźakasche, schto budże wot połkownika wo nóznym widźenju ßłyschecź, a hacź jeho ßo na to woprascha, ma-li prawu pohansku wĕru. A hlej, Sebastianus prjedy pschińdże, hacź bĕ ßo khĕżor jeho nadźał.

„Tule ßym po twojim roskasu, mój khĕżorje!“ wón jaßnje rjekny bjese wscheje bojoscże. Dioklecijan s nutrnym wokom jeho zyłu postawu pscheměri a hnydom na to ßo woprascha: „Ty, połkowniko, ßy pjecza w nozy widźenje mĕł, hdyż ßu tebje straże do mojeje sahrody pschiwołałe?“

„Haj, jaßny khĕżorje! Ssyłu martrarjow a knjeżnow s wĕnzom na hłowje ßym widźał .... Pschiwĕrimy njejßym, wschako mje, knjeże, snajesch. Nawopak, dźiwna sbóżnoscź mi wutrobu hnu, so ßo pschewinycź njemóżach a so dyrbjach jemu pschihłoßowacź ....“ połkownik wotmołwi.

„Komu, temu Galilejskemu?“ khĕżor saschikny.

„Tak je, pschetoż wón je prawy Bóh!“ Sebastian wusna.

„Też ty?“ Ha, pscherada, kak ßy ßo hacź ßem pschedrjekła? Potajkim je tola wĕrno, so ßy kischescźijan?“ poca Dioklecijan sathadźecź.

„Haj, też ja ßym kischescźijan!“ Ale ßwĕru ßym tebi, khĕżorje,

pschißahak a tu tebi tež wobkhowam; pschetož runje kschesczijenjo ßu twoji najßwěrnischi poddanojo ...."

„Tón smijeczi splah?"

„Njehněwaj ßo, khěžorje, mylisch ßo ...."

„Tak tež ty hižom? Leontinje, Decio, hdže staj? Sputajtaj jeho a na wotprawischczo k ßmjerczi s nim! Rosymitaj? Klok sa kkokom do njeho tšélejcze, so by pomaku se ßmjertnej bolosczu sahinył!" Dioklecijan rejesche, so jemu běka jeschcz brodu a draſtu wopluskowasche. Hižom tež sa mjeczom ßahasche, ale teho hněwa njebě trjeba, pschetož Sebastianus ßo njepschecziwjesche. Ssam woteda ßwoju bróń wjednikam straže, a kaž jehnjo, polny zunjosczo ßo jim dasche wjesch.

Khěžor bě saßo ßam. To dlějschi czaß trajesche, prjedy hacz ßo saßo směrowa. Dźiwne myßliczki jemu psches hlowu dźechu .... „Potajkim tež Sebastianus bě widźał ...." ßebi myßlesche. „Alle schto, jeli so je ßam to s kschesczijanami pschihotował, s kotrymiž je ßo sbratsił .... Bjes dźiwa by to byko, zyku woßadu Galilejskich něschto potajne sjednocza. Teho dla tež ßamo romski lud ßebi něschto wo dźiwach powjeda .... Alle khěžor tuto paßmo rostorhnje! Wón ma hischcze ßwojich ßwěrnych a tež zyrkus s dźiwimi swěrjatami a wotprawischczo .... Wón njepschestanje jich pschescžěhacz, doniž jich hacz do poßlednjeho njesahubi."

Tak khěžor ßudźesche a hakle popołdnju do kupjel dóńdże. Potom sechze ßo jemu niz jeno jěsch, ale tež picz .... Alle kóždy dórtk bě jemu hórki. Sa to jemu siziliske wino wubjernje ßkodźesche, kotrež jemu saßo wjeßele myßle pschinjeße. S romskeho baßnika Horazija ßebi něschto deklamowasche, hdyž saßo Leontinus sastupi.

„Twój roskas, khěžorje, je wuwjedźeny! Sebastian je hižom morwy", korporal czeszczownje pschisjewi.

„A scze derje tšéleli? Scze wótre kkoki a proki s worzla brali?" ßo khěžor *woprascha a na wojaka krucze* pohlada.

„Tak je! Jich bě pjecz dźeßacz. Wón poßledni padże a sastona, pschetož jemu ßo tež se rta krej žórlesche. Tam jeho czěko bjes ducha na Appiowej dróšy leži a pßy ßo do njeho dźěla!" korporal rosprawjesche.

Khěžor s hlowu spokojnje pschikiwny a doda: „Leontinje, tebje sa hejtmana pomjenuju, ale to tebi praju, budź mi ßwěrny, so by Sebastianowy woßud tež twój woßud njebył!"

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Sso sajěk.) Czežke njesboże je ßo wutoru popołdnju na fabrikisej dróšy stako. Pohoncz Hebel póstownika Wobsta żelesne koła sa żelesniske waggony do tudomneje waggonoweje fabriki wjesesche. Pschi wjesbje běschtej ßo dwě kole do kulenja dalej a do pohoncza, na wosu ßedźazeho, sawadźiwschi tuteho s wosa ßobu dele storhnyłoj a jeho samjatkoj. Hebel bě 40 lět stary, woženjeny a nan dweju njedorosczenoju dźěsczow.

— **Towarstwo starych łużjanow** směje ßrjedu po jutrach ßwoje poßedźenje. Czaß ßo hischcze wosjewi. Wschitke ßobustawy ßo hižo s tutym hacz najnaležnischo do shromadźisny pscheprosceja. Tež hosczo ßu witani. Bohaty wopyt ßo wocakuje.

— Lubijska banka je wobsamkła, 6 prozentow dividendy wudźělicz.

— **Proßaze wiki ßo w Budyschinje** wot 8. haprleje saßo wotměwaju. Sa wschě proßata, kotrež ßo na wiki pschiwjedu, dyrbja ßo wopißma wo jich wukhadźenju pokasacz. Proßata s njesakskich a s wobkedźbowanskich stron ßo na wiki njepschipuschcza.

— (Pschednoschk adventistow w Budyschinje.) Hižom dlějschi czaß adventistojo w Budyschinje sjawne pschednoschki wo wěschczenjach starych profejtow a sjewjenja Jana wotbywaju. Sańdźeny tydźeń adventistiski mißionski pschedstejicżer Schubert s Barlina wěschczenje Hesekiela 38 a sjewjenje Jana 8 a 9 na Ruſku a Turkowsku wukožowasche. Po nim kóžde satrubjenje jenu wulku wójnu wosnamjenja, tak wójnu Gothow, Hunnow a Vandalow pschecziwo Konstantinoplej. We wěschczenjach ma ßo jedyn dźeń jako lěto a hodźina jako pok měßaza wobliczecz. Po tejle czaßowej měrje wón nastacze a roscženje islama hacz do lěta 1840 wnbliczi. W tutym lěcze je ßo, hdyž chzysche ßo egiptowski městokral wot Turkowskeje njewotwißny sczinicz, turkowski sultan pod schkit Jendźelskeje, Ruskeje a Pruskeje stajicz dyrbjał a je hacz dotal wot nich wotwißny wostał. Se sjewjenja Jana rěcznik wulku wójnu Ruskeje pschecziwo Turkowskej wěschczi. Prjedy hacz ßo tale wójna skónczi, ßo Chinesojo a Japanszy do Europy nawala a ju wupuscza. Lěto tuteje wójny pak adventistiski mißionar njepscheradźi, [illegible] ßu to czinili a ßo s tym w sjawnosczi wußměschili, runje kaž wschelazy wěschczerjo wjedra. Hłowna wěz potajkim człowjestwu potajna wostanje.

— Generalny appell honjerjow (jegerjow) a tšélzow. 20., 21. a 22. meje směja něhduschi honjerjo a tšélzy němskeho wójska sthadźowanku w Budyschinje. Wschě pschihoty ßu ßo hižom do najdrobnischeho stake. Schtóż chze ßo pschi ßwjedźeńskich dnjach wobdźělicz, niech ßo skerje lěpje samokwi. To móże ßo pola pschedstejicżerja wschich wojerskich towarstwow stacz. Sa darmotne kwartěry a tajke w[illegible]sczenzach je ßo na doßahaze waschnje postarako.

— Se ßerbskich kandidatow wuczerstwa je ßo knjes Senda do Boschez, knjes [illegible]dorf do Njeßwaczidła a knjes Wjela do Sarecza pósłał.

— Du[illegible]ny kóń jenecho husarskeho offižéra je tele dny na Tuchorskej dwórnišcu skynył a kónz wsał. Kóń bě do wosa sapschehnjeny, w kotrymž dwaj wojakaj ßedźeschtaj. S prědkom stawawschi ßo skoczo na drohu wali a bě hnydom morwe. Kaž słótny lěkar spósna, bě ßo jemu we wutrobje žiła pukła.

— (Morweho namakali.) Na wjeczornym dźělu tudomneho tšélnika ßu wutoru 56 lětneho dźěłaczerja Ernsta Holczku morweho namakali. Jeho bě Boża ruczka sajała. Holczka bě w Židowskim wokrjeßnym wustawje saměsczeny, s kotrehož bě ßo dźeń prjedy wotßalił.

— Do haprlejki ßmy ßo s wjedrom póßłali. S milym wjedrom, kotrež sapoczatk haprleje knjeżesche, běchmy ßo s nadźiju sablasnili, so je ßo nětko trajny czopły czaß sapoczał. Tola na dobo, hdyž běchu njedźelu mile ßłónczne pruhi człowjekow pod hołe njebjo wuwabile, hrimotajo a wrjeskotajo njewjedro naléczněj kraßnosczi kónz sczini. Tón krócz je ludowe pschißkowo prawo wobkhowało, so ßo syma wróczi, hdyž ßo na nahe drjewo hrima. Někotre dny sańdźeneho tydźenja ßamo syma hórje duchasche, hacz wokoło wulkeho rózka. W Budyschinje je wutoru w nozy něhdże 6 gradow a w Barlinje ßamo 8 gradow symy byko. Boja ßo, so je ßo s nahłym wróczenjom symy wjele schkody na polach a sahrodach naczinilo. W połnóznej Ruskej, s wotkal poßledńje dny lodojty wětr k nam dujesche, je póndźelu a wutoru ßylny ßněhowy mjeczel sakhadźał. W finskim móřskim saliwje je ßo czrjóda rybakow na lodowej schkrucze do morja sahnała.

Tež s wjeczorneje Němskeje a se Schwizy wo ßylnych ßněhowych mjeczelach pißaju. Poßlednjej dnjej w Czornym Lěßu ßněhowy mjeczel pschi ßurowej symje zychnowasche. W Eiffelskich horach ßněh połdra łohcza wyßoko leži. Někotre wßy ßu se ßněhom tak sawěte, so je wobkhad s nimi pschetorhnjeny. Tež w Wuherskej a Italskej je ßo wulki ßněh naschoł. Po wjazorych rjanych ßłónczných naletnich dnjach je ßo do połnózneje Italskeje syma se symnymi wětrami a ßněhom wróczika. Mailand, Turin a Bologna ßu s běłym ßněhowym schatom wodźete.

— Pokhroma hižom nětko 8 měßazow Sakisku domapyta a pschezo saßo wona nowe woporv namaka. Sańdźenu njedźelu je ßo do Draždźanskeje stótneje rěsańnje jena krowa pschimjedła, kotraž je tam na pokhromu skhorika. Wschón skót je ßo teho dla tam sarěsacz dyrbjał. Rěsnizy a wikowarjo, kotsiž běchu ßo hacz do pschipołdnja dlili, stót s Draždźan wotwjesczi, ßu jón tam wostajicz dyrbjeli.

Tež w Bayerskej ßo pokhroma mjes schparazym skotom pschezo bóle rosschěrja. Wscho hromadźe je ßo wona tam do 504 dworow sanjeßła; tež tsi stadła wowzow na pastwje ßu na nju skhorike. 16 howjadow a 16 czelatow je na pokhromu padnyło.

Se Zidowa. Pokhroma mjes skotom žiwnosczerja Jana Melchera je haßka.

S Dobrusche. Dźěłaczerjo Heinrich, Barsch, Bjarsch a Heinold w Dobruschanskim papjerniku a Schimank w Hornjohórczanskim papjerniku ßu ßo s medaillu sa „ßwěrnoscz w dźěle" mytowali.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je ßrjedu 20 lětny dźěłaczer Wańczka do njesboża pschischoł. Wón do papjeroweje maschiny s ruku sajědże, kotraž ßo jemu pschi tym skłama.

S Hornjeje Hórli. Poßlednje wólby do nascheje gmejnskeje rady ßu ßo dla njedopjelnjenja wschěch sakonjowych postajenjow jako njepłaczaze saczißke. Duž maja ßo pschichodny tydźeń wólby wospjetowacz. Ludźo ßu wczipni, hacz ßo tón krócz saßo jenoż sastupjerjo sozialdemokratije wuswola.

S Korsymja. W tudomnej zyhelnczi je dźěłaczer Kreczel s ruku do proßy sajěł a ßebi pschi tym porsty smjatł.

Se Subornizy. Pschi czopłym wjedrje ßo sańdźenu njedźelu mróczicz pocza a popołdnju ßo zyke njebjo wobczahny. Nasdala bě

njewjedrowy bubot ßłyschećz, kotryž pak ßo rucże k nam bliżesche. Na dobo ßo sahrima, so wokna saschćzerczachu. Do Kněžnikez kněże w Rudawkach bě błysk dyrik a sapalik. Stare dodźerżane twarjenje ßo hnydom psches zyke palesche. Dokelž wobßedźeŕ doma njebě, je woheń wschu nadobu sniczik; wohnjej njeje ßo niczo wukhowacź hodźiko. W hródźi ßu ßo dwě krowje a jena jałojza spalike. Kněžnik bě drje ßwój statok psche wohnjowu schkodu sawěsczik, tola jara nisko. Kaž ludźo powjedaju, je Kněžnik w ßwojim domskim 2000 hriwnow khował, kotreż ßu ßo s płomjenjemi do procha a popjeła pschewobroczike. Tele pjenjesy mějesche wón k nowotwarej pschihotowane, k kotremuż je ßo hižom twarska potrjeba nawosyła.

S Budestez. W ßwojim wobydlenju je ßo tu 41lětny fabrikski dźěłaczeŕ Emil Manitz satsělił. Manitz je poßledni czaß samyßleny był.

S Worzyna. W nozy wot ßrjedy k schtwórtkej je ßo tu do Fehrmannez korczmy jedyn paduch dobył a s hoscźenzskeje stwy někotre pjenjezki, jědź a wschelake maliczkoscże, kotreż ßu jemu ßobuwsacza hódne byłe, kradnył. Tußamu nóz je ßo po sdaczu tón ßamy paduch w Kotezach do tamnischeje korczmy łamał a też tam wschelake maliczkoscże sebrał.

Se Sderje. Njedźelu popołdnju je tu błysk do jeneje jaßenje, blisko pschi tudomnym knježim hrodźiku stejazeje, dyrił. Schtom je ßo tak rostschěskał, so bě semja koło wokoło s tschěskami pschikryta.

S Rakez. K krwawnym pukam tele dny mjes dźěłaczerjemi, kotsiž w knježich hatach ßłanje ßyczechu, dóńdże. Dźěłaczeŕ K. s Jenschez, kotremuż 17lětny dźěłaczeŕ Winkler wscho prawje njeczinjesche, ßo na tuteho roshněwa. W nahłym hněwje wón Winklera s piwowej bleschu na hłowu dyri. Bity s hłubokeje rany krwawjesche, kotruż dyrbjesche lěkaŕ saschicź.

S Wostaschez. Njedźelu wjeczor je ßo tudomnemu twarskemu mischtrej Maxej Lebeltej ßłuschaza khěża wotpalika. Wona dyrbjesche ßo bliżsche dny wottorhacź. Woheń je ßo pjecża skomyßlnje sałożił.

S Lubijskeho wokrjeża. Nationalliberalni w 2. sakskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeżu chzedźa s woßebitej kandidaturu wustupicź. Jako jich kandidat ßo tudomny rěcźnik dr. Knježk mjenuje. Pódla teho ßu ßo liberalny knježeŕstwowy radźicźel swonka ßłużby Martin, jedyn ßwobodomyßlny, jedyn sozialdemokratiski a jedyn konserwatiwny kandidat, fabrikant Förster, postajicź dali. W Lubijsko-Habrachczańskim wokrjeżu budźa ßo potajkim pjeczo kandidatojo wo wólbne dobycże bědźicź. Dotalny sastupjeŕ, banski direktor dr. Weber, ßo pschi kandidaturje wjazy njewobdźěli.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) 17lětny cźeladnik J. Sch. s Wulkeho Cźiska bě na stawnej drósy jenu 13lětnu holzu wumozowacź spytał. Hischcże njekhostaneho młodeho cźłowjeka k jastwu na 6 měßazow saßudźichu. Ssudnizy chzedźa namjetowacź, so by ßo wotpokucźenje khostanja wotstorcziło.

Se Shorjelza. (Pschißażny ßud.) W Sagorju pola Mużakowa w nozy 15. nowembra někotsi pacholjo w Konzakez hoscźenzu pschebywachu. Sa nimi zusy muż pschińdźe, kotryž jenu ßekeru na pschedań podtykowasche. Tule ßekeru bě wón, kaž ßo posdźischo wupokasa, něhdźe kradnył. Pacholam, kotsiž ßo s nim do rěczow dachu, ßo wón jako wikowaŕ wudawasche a jim jabłuka posćicźowasche, kotreż pjecża na jenym wosu psched hoscźeuzom leżachu. Někotsi pacholjo, mjes nimi też 21lětny dźěłaczeŕ Huschko, s nim ßobu dźěchu, tola żaneho wosa njenamakachu. Huschko teho dla muża sehłańnika a jebaka mjenowasche a jeho mjes wocźi dyri, so ßo snak do dróhoweho pschěrowa wali. Jedyn s pacholow, dźěłaczeŕ Miksch, muża s pschěrowa sběhasche a chzysche jeho psches pola k jeho pschiwusnym dowjesć. Ssylnje wopojeny Huschko sa nimaj dźěsche a je, kaž Mikich wobßwěbczi, muża na hrube waschnje s pjascźomaj do hłowy bił. Sranjeny je bjes wědomnja na polo padnył a tam jenoż troschku se ßkomu swodźewany w symnej novemberskej nozy leżał. W hojeŕni, hdźež běchu jeho doujeßli, wón tón ßamy wjeczor wumrje. Pschi sekziji wokrjeżny lěkaŕ spósna, so bě muż, wojnaŕ Habel, na pukńenje jeneje żiły w moshach wumrjeł. Wěźywustojny měnjesche, so bě ßo s tym, so bě ßo s mozu do Habeloweje hłowy biło, krej do moshow wulaka. Dźěłaczerja Huschka na to dla cźělneho sranjenja se ßmjertnym sćěhwkom wobskorżichu. Psched ßudom wobskorżeny wudawasche, so je Habelej jenoż někotre plisty wotkożił, dokelž je jeho wobehłał. Wón je pjecża pschi tym cźežko pjany był. Pschißażni Huschka winowateho spósnachu, na cźoż jeho ßud k jastwu na dwaj měßazaj saßudźi. Jako poczeżowaze ßo to wobhładowasche, so bě wobskorżeny Habela krwawjazeho na polu leżazeho wostajił.

S Hórki pola Niskeje. Njedźelu wjeczor tu Boże njewjedro do khěże swudowjeneje Hoschartoweje dyri. Ssyn bě krótko prjedy teho wotjěł a Hoschartowa bě ßama doma. Jej ßo poradźi, jenu jałojzu wukhowacź, kosa s kósłatami je pak ßo spalika. S domjazeje nadoby je ßo jenoż mało wukhowacź hodźiko.

S Noweje Wßy pola Krjebje. Pschi njewjedrje, kotreż sańdźenu njedźelu psches naschu krajinu cźehnjesche, błysk do keŕkow pschi haczenju Cźorneje Kuże dyri a ßuchu trawu sapali. S deschczom ßo płomjenja shaschachu.

— **Hladaj ßo podpißmow!** Kak jara wobschudźerjo runje wjeßny lud wujebaju, to je ßo hižo husto doscź nashoniło. Duż hladaj ßo! Njewěŕ zusym hładkim jasykam! Tak je ßo psched dlějschim cźaßom tudy jedyn zusy „rejsendy“ (pschekupski) w korczmje k dźěłaczerjam pschikmótsił a jim schijaze maschiny porucził. Nichtó wo nje njerodźesche. Tola pschekupski narěczi jeneho dźěłaczerja, so by jemu ßwoju adressu napißał. Njetrajesche dołho, dha dosta tutón jenu schijazu maschinu a bórsy też napominanje k saplaczenju 75 hriwnow. Wón njeplaczesche, skórżba nasta; wóßom termijow běsche w Draždźanach, jena w Mużakowje, a wużitk? Tamna firma dyrbjesche wschě khósty saplaczicź a běsche spokojom, hdyž dźěłaczeŕ 50 hriwnow sa tu maschinu ßadźi.

S Hródka. Njedźelu w nozy je ßo ßukelnja Knoflußa a Co. wotpalika. Woheń ßo też na składownju wupscheschtrě a ju do cźista wupuscźi. Woheń hróśbny napohlad dawasche: schkrě někotre sta metrow daloko lětachu. Wjele dźěłaczerjow je s wohnjom dźěło shubiło. Też měschczańska gmejna schkoduje, dokelž je parna maschina ßukelnje hacź dotal wodu na měschczańske pohrjebnischczo na Jurjowej Horje heniła. Sa poßlednje njedźele je to tjecże wotpalenje jeneje fabriki w Hródku.

Wutoru w nozy je ßo s nowa jena ßukelnja tu wotpalika. Wokoło 9 hodźin se schtwórteho poskhoda ßukelnja Alfreda Schmidta płomjenja wudyrichu, kotreż ßo rucże psches zyke twarjenje wupscheschtrjechu a jo do procha a popjeła pschewobroczichu. Firma Alfreda Schmidta je w konkursu.

— Rósborske „Wokrjeßne kopjeno“ warnuje psched wěstym Hermannom Brückerom, kiž je s Brasilskeje jow pschischoł, so by ludźi narěczał, do Brasilskeje wucźahnyczź. Njedajcże ßo sawjesczź a njewěŕcże selhańnym ßkowam.

Dopiß,

bjes samołwjenja redakzije a bjes pscheměnjenja wocźischczane.

W rosprawje wo wólbnej shromadźišnje ßo pische, so je knjes Barth na pschecźasto ßo stawaze pscheměnjenje schulskich knihow skorżił a też na to, so ßu skoro w kóždej schuli hinasche knihe.

K temu mam pschisłpomnicź:

W běhu poßlednich 23 lět, tak daloko moje nashonjenje dźeja, ßu ßo pscheměniło:

Cźitanka dwójze: Häster, Förster, Bartko; liczbny seźiwki ßu hischcże te ßame, hdyž też w nowischich nakładach. Bartkowe biblińske stawisny ßu junkrócź zyle pscheměnjene ßo wudake; Cźitanka sa ßrjedźne a hornje rjadownje běsche prjedy: „Wohnort u. Heimat“ a „Vaterland und Weite Welt“; na jeje město je wjeczeje runoscże we schulstim wokrjeżu dla ßo psched nětdźe 6 létami „Mutterspracheˮ sawjedła; seźiwki sa wucźbu w němskej rěczi ßu ßo psched 3 létami pscheměniło; knižka sa prawopiß je hischcże ta ßama, jenoż s nusnymi porjedźeńkami w nowischich nakładach; w pokraczowanskej schuli je ßo junkrocź pscheměnjenje stako, jako ßo cźitanka wot Kätkera sawjedźe.

Wschelakoscź knihi wobstała najbóle mjes jeno- a dwojorěcźnimi schulemi a je ßo psches sawjedźenje Bartkoweje cźitanki we wschelakich schulach něschto powjecźika. Hewak trjeba ßo w zyłym wokrjeżu cźitanka wot Förstera sa delni a „Mutterspracheˮ sa ßrjedźni a hórny skhodeńk; poßleńscha je ßo sawjedła, dokelž ßo w měschczańskej schuli trjeba. Liczbne seźiwki a te sa němsku rěcź ßu w zyłym wokrjeżu te ßame; atłaßy drje ßu wschelake, wot tych pak ßo kóżdy pschi druhim trjebacź hodźi. Spěwna knižka w rukach dźěcźi njeje trěbna; dźěcźi ßo njenusuja, ju ßebi kupicź; tola ßo też wo tutej na to dźěła, so by ßo pschesjenoscź we wokrjeżu dozpika. Realne knihi, kiž ßo tu a tam trjebaju teho runja k tym kniham njeßkuscheju, kiž dyrbi kóżde dźěcźo měcź. Zyle bjes pscheměnjenja, woßebje w nowischich nakładow drje ženje njepóndźe a pschesjenoscź po zyłej Sakskej a hischcże dale ßo też njebudże dozpicź hodźicź, dokelž wschelakoscź kraja a kublanskich wobstejnoscźow ßwój wuras też w schulkich knihach namaka. — Kantor E. Hanczka.

Přilopk.

* (Sso tepik.) Fabrikski dźěłaćer Bobek je ßo se ßwojeho bydła w Leutersdorfje, jeno w kholowach, koschli a w teflach, wotßalik a ßo najskericho w bliskej hlinjanej jamje tepik. Jeho toflaj pschi jamje namakachu. Cźěło hischcźe njeßu namakali.

* (Sajědojcźeni.) W Draždźanskej holi ßu cźěła schewskeho mischtra Roberta Kintza s Blasewitz a jeho dweju ßynow Ernsta a Ehricha, kotrajž do schule khodźeschtaj, namakali. Pjenjesy ßwojeje žony pschecźiniwschi bě Kintza do pjenjeżneho cźěßna pschischol. Wón je teho dla ßebi a ßwojimaj dźěsćomaj s jědom sawdał.

* (S automobilom ßo sajěł.) Njedźelu je na Koburgskej dróhy pola Lipska jedyn automobil 68lětneho dźěłaćerja Barta pschejěł a cźežko sranił. Snjesboženy je tón ßamy dźeń w hojeńu wumrjeł. Automobil jenemu wobßedźerjej jeneje Draždźanskeje zyhelnicźe, ßłuscha.

* Žałoßnu ßmjercź je ßobotu w nozy 32lětny woženjeny kubler Sölch s Voitersreutha w Vogtlandskej namakał. Pó cźmje bě wón domoj duzy do jeneho bahnischcźa saschoł a do žumpy wjasnył. Blisko bahnischcźa bydlazy ludźo běchu drje wótre kschiki pomaku ßo sawjasowazeho saßłyscheli, tola njeběchu na nje žaneje ważnosce kładli. Hdyž rano njesbožowneho cźlowjeka hacź do schije wjasnjeneho saduscheneho namakachu a cźełko na ßuche wucźahnychu, pokasa ßo, so běchu Sölchowe włoßy w žałoßnym ßmjertnym bědźenju ßněhběle woschědźiwile.

* (Sso spalika) W Eubje pola Kamjenizy někotre dźěcźi pod holym njebjom hromadu ßuchich halosow sapalichu. Pschi tym 6lětna holcźka ratarja Wüchtlera płomjenjam pscheblisko pschińdźe. Dźěsćowa drasta ßo sapali, a hdyž na jeho žałosćenje macź pschiběža, ßo dźěcźo hižom s płomjenjom palesche. Žałoßnje wopalenu holcźku do Kamjenicźanskeje hojeńnje dowjesechu, hdźež ju ßmjercź bórzy wot wulkich bolosćow wumó. Też macź je ßo cźežko wopaliła, hdyž je spytała, płomjenja na ßwojim dźěsću podusnycź.

* (Tsjo cźlowjekoo s błyskom saraženi.) Ssobotu popołdnju běchu w Siegburgu pola Rheina psched njewjedrom tsi wozoby do jeneje bróžnje cźekli. Bórzy po tym błysk do bróžnje dyri a wschitke tsi woßoby saraży.

* (Najwjetscha wjeß.) Wot 1. haprleje ßu Zabrze w Schlesynskej, kiž maja 63,000 wobydlerjow, najwjetscha wjes w Němskej. Hacź dotal bě to Hamborn w Naorynskej, kotraž ma 110,000 wobydlerjow, kotryž pak bu 1. hurleje na město powyschenu.

* (Smjerinył.) Pschi žurowej nowej symje je 45lětny klampnat Kostak s Rochliz w Cźechach, kiž bě też dźěcźi, pschi kromje rěki ležo smjerinył. Wón wudowu a ßydom dźěcźi sawostaji.

* Najjymnischi dźeń w haprleji po zyłej Němskej wot lěta 1837 bě wutoru. Rostliny a ßwjaty ßu jara cźerpiłe.

* Pschi swucźowanjach druheje miny pytazeje diwisije na niżschim Łobju bu wyschk psches swjerch łóże wjerhnjeny a ßo tepi, runjeż ßo wschitko k jeho wumoženju cźinjesche.

* W Düsseldorfje sajachu mandźelsku Rauowu, kiž dźěcźi na wukubłanje sa jenotróćne wotpłacźenje pschijimajsche, potom pak jim na stóstnjske waschnje dajsche sahinycź. Hacź dotal je 9 tajkich padow ßo wusnała.

* (Pólvernik do powětra sleczik.) Pola Beszteźebany w hornjej Wuherskej je pólvernik do powětra sleczik. Tsjo dźěłaćerjo ßo do kruchow rostorhachu, dwaj druhaj ßo cźežko sranischtaj. S njeßměrnym powětrowym cźischcźom ßu ßo wschě wokna arzybiskopskeho hroda a wschěch druhich ßußoonych twarjenjow rosbiłe.

* (Rubjeżny nadpad.) Wulkorjemjeßtnik Richter dźěsche w nozy domoj do ßwojeje ville w Mildenawje w Cźechach. Hdyž po skhodźeńkach k durjam krocźesche, pschileczi sa nim wot sady hacź dotal w sahrodźe skhowany cźlowjek a jeho s mozu hrabny, prajo: „Wasche pjenjesy jow!“ Richter ßo wobarasche, ale nadpadnik na njeho wutsěli. Wutsěl pak na sboże wot mjedźoweho wobbicźa pschekhodneho kija wotlecźa a Richtera jeno ßnadnje na ruzy srani. W ßamßnym wokomitu pak ßo psched verandu (khódbu) druhi muzski wunóri, so by też Richtera nadpadnył. Tón pak ßo ßwojeju nadpadnikow krucźe wobarasche a s kijom móznje do njeju pjerjesche. Mjes tymle wojowanjom prěni nadpadnik hischcźe tsi krócź do Richtera wutsěli, ale na sboże žana kulka njetrjechi. Nadpadnikaj na tak krute wobaranje ßo njenadźiwschi a ßo bojo, so mohłoj popadnjenaj bycź, cźeknyschtaj. Wonaj prěki psches polo twochnyschtaj. Tutón stóstnisti stutk je cźim cźežschi, dokelž běschtaj pschimarjej hižom s tym samyßkom pschischkoj, so mordarjku bróń nakožitaj, by-li ßo jimaj s mozu napschecźiwo pschischło. Nimo teho bě to wulka khrobkosć, dokelž ßo w bliskej tworni też w nozy dźěła. S Liberza a se Shorjelza ßo hnydom polizajske pßy skasachu. Jedyn s nich hnydom sa cźerju pohoncza Klabana scźěhowasche, kiž pola bura w Rapenawje ßłuži. Klabana sajachu, wón pak prěje. Nětkole je 1000 krónow na wußlědźenje nadpadnikow jako myto wupißanych.

* (Njeßwěrny wjednik automobila.) Tajki wjednik ßo tele dny w Zitawje s automobilom ßwojeho knjesa mjelczo njeho wotßali, poda ßo se snatymi na wulěty do wokolinY. Tola jeho knjes do teho pschińdźe, a na telegrafiske wosjewjenje w Shorjelzu wjednika, kiž bě ßo wopił, sajachu. Wěso je hnydom ßłužbu shubił. — Kajke by ßo mohło njeiboże stacź!

* (Ssamomordarstwo.) Papjernik firmy Erfurta a Altmanna w Hirschbergu w Schlesyskej je bankrott sčinił. Papjernik bratromaj Hugej a Pawołej Altmannej ßłuschesche. Hugo Altmann je sadwělowawschi ßo na rowje ßwojeje ßwójby satsělił. Do papjernika, w kotrymž ßo woßebje papjera sa tapety dźěłasche, něhdźe 100 woßobow na dźěło khodźesche.

* (1/4 milijona hriwnow pschekschiwił.) Měschcźanosta dr. Pampel w Stollbergu w Harzu je něhdźe 1/4 milijona hriwnow pschekschiwiwschi ßo satělił. Dr. Pampel je něhdźe 50 lět stary a wot 20 lět w sostojństwje w Stollbergu, hdźež je hižom jeho nan s měschcźanosu był. Magdeburgskemu bankowemu towarstwu je wón něhdźe 100.000 hriwnow wuwěschcźił.

* (Sajědojcźenje s rospukom.) Pola Gdanska (Danzigo) schtyrjo schulsky hólzy rospukowu rostlinu (cźerćizu) namakachu a jejne korjenje jědźachu. Dźewjećlětny Thiel sakhadźesche a na polu wumrje. Wóßomlětneho Hirta móžachu hischcźe domoj dowjesćź, hdźež wón teho runja wumrje. Dwěmaj druhimaj hólzomaj je ßo žiwjenje sakhowało.

* (Lokomotivny wjednik wobkludnił.) Póndźelu wjecźor we Winje lokomotivnik jeneho cźaha měschcźanskeje dróhowoje żelesnizy na jěsbje sosta a s lokomotivy stupiwschi pod nju salěsy, so by pohladał, hacź pod njej žana bomba njeleži. Ludźo, kotsiž ßo w cźahom wjesechu, ßo do njeměra dachu a ßo pscheßwědczichu, so je lokomotivnik wobkludnik. Tuteho hnydom do měschcźanskeje hojeńnje dowjedźechu.

* (Wójnski ßud.) Vicefeldwebel H. A. Werner s pěscheho regimenta cźißko 178 bě wobkorżeny, so je we wjazy dyžli 30 padach podstajennych wojakow krjudował. Kamjeń pschecźiwo njemu ßo do kulenja s podawkom da, kotryž ßo w nozy 4. novembra sta. Werner ßo rano w 3 hodźinach pjany do kasarnow wróćźi, herjekasche na dweju strażnikow a na spanjskej sali kucharja s koża cźißnycź da, so by jemu khojej swarił. Hdyž ßo wěz wosjewi, wón někotrych wojakow k wopacźnemu wobßwědczenju narěcźecź spyta. Husto je wón wojakow storkał, plistował a jim wudma nawdawał. Najhórsche njeknicźomnosce ßebi wón pschi wudawanju listow dowolesche. Wón listy wocźinjesche, cźitasche je a wo tych, kotsiž běchu je pißali, wußměschowasche. Ssamo pschi ßmjertnych powjesćach mějesche wón ßwoje ßměchi. Wójnski ßud jeho k jastwu na 4 měßazy saßudźi. Pschecźiwo tutemu wußudej bě ßo ßudniski knjes powołał a degradaziju żadał. Wyschchi wójnski ßud po tymle żadanju wußudźi. Pschi druhim pschepytanju ßo wukopa, so bě ßo Werner cźežkeho paduschstwa dla khostał, prjedy hacź bě ßo do Marienbergskeje podoffizěrskeje schule pschijał. Se ßwojej žonu njeje wón sbožowne mandźelstwo wjedł. Wona je ßebi s britwju krk pscherěsła.

* (Sso saßypnył.) Dźěłaćer Müller w sahrodźe pjerschcź kopasche. Dokelž pak bě pschi ßwojim dźěle pschehłuboko do sem keje scźěny ßo dobywał, ßo horni dźěl pjerschcźoweje scźěny puschcźi a jeho saßypny. Müller bu na rjapje sranjeny a do khorownje do Liberza dowjesény.

* (Wulki woheń w Konstantinoplu.) W Konstantinoplu je na asiskej stronje wutoru w nozy w domje jeneho bohateho armenskeho pschekupza woheń wudyrił. Nichtó ßo wohnja njedohlada. Ssylny połodnischi wětr jón rosduwasche, a hdyž ßo stónczńje wobydlerjo s duschatym kurom se spanja wubudźichu, mějachu ledma khwile, ßebi nahe žiwjenje wukhowacź. Woheń ßo do wschěch stron rosschěrjesche. Sa dwě hodźinje bě ßo hižo zyły dźěl města mjes hrodom Riny pasche a katholskej zyrkwju wupuscźił. Wjele ßławnych hrodow, armenska schula, kraßne ville. hoscźenzy a jena zyrkej ßo polachu. Wscho hromadźe je ßo 200 hrodow, villow, sjawnich twarjenjow, magazinow atd. do procha a popjeła pschewobrocźiło. Nastata schkoda ßo na 5 milijonow hriwnow wobliczа. Schtyrjo cźlowjekoju ßu ßmjercź w płomjenjach namakali. Někotre woßoby ßu ßo shubike.

* (Wobkudnik.) Sapóßkanz wuherſkeho ßejma, Zolten ſ Ugron, je wobkudniwſchi hodźiny po dróhach Buda-Pesta wokoło khodźił a w nozy do Dunaja skoćiwſchi ßo w żołmach ſhubił.

* (Ssnèhowy mjećzel na baltiſkim morju.) Pónd̀zelu ſtej ßo na baltiſkim morju dwě płachtatej łódźi na brjoh cźißkej, Hamburgſka łódź „Miranda“ a jena hollandſka łódź, kotrejeż mjeno pak hiſchćze njeje ſnate. S němſkeje łódźe je ßo kapitan tepił, ſ hollandſkeje je ßo 6 muži wukhowało. Pola Leby ßu dale jenu łódź ßo ponóricź widźeli. Wulki dźèl brjoha pola Leby je ßo ſe żołmami wotpławił.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **plestrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowćźkami ſa pſchejèſdy, hródźe, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerſke, wodunjepſchepuſchćzate połne a dźerkate zyhele, ſchamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kichemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo cźo. 11.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach

w khoſejowni.

Riebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
ißaćnja ſa kupowamke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wèzy atd.
Rèczi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow

Bèrny k pizowanju

pſchedawa

knjeźi dwór we Łupoji pola Radworja.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 11. haprleje budźe ßo w drjewiſchcźu na knjeźim dworje we **Łupoj** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

40 rm **łhójnowych ſchcźèpow, kuluchow a hałoſow,**
64 = **łhójnoweho pjeńkoweho drjewa** a
164 = **łhójnoweje walcźiny.**

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodź. na Łupiańſko-Khaßowſkim pucźu (pſchi drjewiſchcźu 13. wotdźèlenja njedaloko Mjetlcźan ßata).

Łupiański knjeźi dwór,
7. haprleje 1911.

Drjewowa awkzija.

Na hrabińſkim **Lippeſkim Bartſka-Nowowjeſcźańſkim** hajniſkim revèrje ma ßo **póǹdzelu 10. haprleje** dopołdnja wot 9 hodźin ſcźèhowaze palne drjewo, w drjewiſchcźach 5., 6., 15. wotdźèlenja na mèſtnje ßamym **jenoż** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe **106** **mjehkich hałoſowych hromadow,**
„ **6½** **twjerdych a mjehkich dołhich hromadow,**
„ **180** **rm. mjehkich pjenkow.**

Shromadźiſna w drjewiſchcźu 15. wotdźèlenja.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Aaſt.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 18. haprleje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo **w hoſcźenzu w Hucźinje**

ſcźèhowaze, na

Maleſchanſkim revèrje

w Hlinjanſkej a Stóżanſkej holi, w rudłach, Fleißigu a Dubinje ſeſtajene drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź jako

140 ſchmrckowych kruthych żerdźow,
11—15 cm delnej tołſtoſcźe,
28 rm. mjehkich ſaćzèpow,
30 „ twjerdych kuluchow,
113 „ mjehkich kuluchow,
11 „ twjerdych repuchow,
51 „ mjehkich repuchow,
50 „ mjehkeje walcźiny.

Hrabińſke Schall-Riaucourſke hajniſtwo.

W Huſzy, 5. haprleje 1911.

O. Mendte.

Wojſjewjenje.

Wójnſke miniſterſtwo je ßebi wotmyßliło, też w tutym lèćze pſchede wſchěm ßylne wojeńſke konje w Sakſkej jako remonty kupowacź dacź.

Remontſke wiki ſmèja ßo:

Ssrjedu 26. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach w **Kamjenzu** na Albertſkim naměſćze,
ſchtwórtk 27. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w **Budyſchinje** na mèſtnje pſched tſèleńnju,
ſchtwórtk 27. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w **Lubiju** na łuzy ſady turnowańze 2. mèſchcźańſkeje ſchule pſchi Moltkikej a Götheſkej dróſy.

Kupowanſke wumènjenja:

1. Konje dyrbja 3—4 lèt ſtare bycź. Wone ßo hnydom wotwoſmu a ßo po kwitowanju ſ hotowymi pjenjeſami ſapłacźa. Srèbzy (hengſty), pſchiſrèbne kobły a konje ſ pſchirubnjenej wopuſchu ßo njekupuja.
2. Konje ſ njedoſtatkami, kotrež po ſakonju kup wróćźeja, dyrbi pſchedawaŕ po ſarunanju kupneje płaćiſny a khoſtow wróćźo wſacź, teho runja konje, kotrež ßu ßo ſa 28 dnjow, wot dnja pſchiwjedźenja do depota jako klepzy wupokaſake. Sakońſki rukowanſki cźaß ßo ſa periodiſke ſahorjenje wocźow (ſnutskowne ſahorjenje wocźow, mèßacźkowu ßleposcź) na 28 dnjow po dnju pſchiwjedźenja do depota podlèjſchi, ſa hikanje ßo rukowanſki cźaß wo 10 dnjow wot mjenowaneho cźaßa pſchikrótſchi.
3. Pſchedawarjo, kotſiż konje pſchedwjedu, kotrež jim njeßkuſcheja, dyrbja ßo na doßahaze waſchnje wupokaſacź móz.
4. Pſchedawaŕ dyrbi kóżdemu pſchedatemu konjej nowu tokſtu wuſdu ſ howjaſeje koże ſ hładkim ßylnym ryſadłom (żanu ſacźahowanſku wuſdu) a nowu kożanu abo konopjanu hłowojzu ſ dwěmaj ſ najmjeńſcha 2 metraj dołhimaj powjaſomaj darmo ßobu dacź.
5. K ſpósnacźu wotkhada konja ßu pſchipuſchcźne a ſrèbcźe wopißma ßobu pſchinjeſcź. Dokelż ßo ſnacźe wotkhada ſe ſtrony macźerje woßebje pſcheje, maja ßo plahowanſke wopißma a druhe wupokaſy wo macźeri remonty tak daloko hacź móżno, teho runja ßobu pſchinjeſcź.
6. Też ßo pſchedawarjo napominaju, ſo njebychu wopuſche konjow pſchejvra pſchitſihali.
7. Pſchedſtejaze kupowanſke wumènjenja też ſa njeſjawne wiki płacźa.

Wójnſke miniſterſtwo.

Cżeſcżenym Sserbam dowolam ßebi k wjedżenju dacż, ſo je 1. haprleje tuteho lěta

kral. priw. hrodowſka haptyka w Budyſchinje

ſałożena 1699

do mojeho wobßedżenſtwa pſcheſchła.

Budu ßo prozowacż, ſo bych ſe ßwědomitym a najſpěſchniſchim wuwjedżenjom wſchěch ſkaſankow ſtaru hłubokoſałożenu khwalbu hrodowſkeje haptyki tež dale ſakhował.

S poczeſcżowanjom

Pawol Leidler.

approb. haptykař a chemik.

Wukhowańja a radudawańja k wobaranju pſcheczíwo tuberkuloſy.

Lěkař: **Dr. Traeger na Bismarckſkej drózy 17.**

Rěczne hodźiny: Póndźelu wot ½3 hacż ½4 hodźin popołdnju.

Rada ßo darmo dawa.

Měſchczańſka rada w Budyſchinje.

Woſſewjenje.

Cżeſcżenym Sserbam k wjedżenju dawam, ſo wot 1. haprleje ſaßo w **Bukezach** bydlu.

Hermann Kielmorgen,
braſchka.

Wotewrjenje klampnaŕſtwa.

Cżeſcżenym Sserbam w **Rakezach** a wokolnoſczi k wjedżenju dawam, ſo ßym w mojim wobydlenju

pſchedawańju klampnaŕſkeje twory

wotewrił a teho dla **lampy, krjepjawy, wódne khany, wuhlowe kaſcheże** atd. poruczam. Pódla teho mam tež hiſcheże **hornczeŕſke twory** we wulkim wubjerku na pſchedań a proſchu wo bohaty wopyt.

Alfred Barſch,
klampnaŕſki miſchtr.

Wjazyßadżenſka termija.

Sa ſahrodniſku żiwnoſcż kat. cżißło 5 w **Starych Błohaſchezach** ſ 9 akrami 82 □ prutami pola a łuki a 131,13 dawſkimi jednoſcżemi, ſe żiwym a morwym inventarom a doſpołnje wobdżěłanymi polemi je ßo 13 500 hriwnow jako kupna płacżiſna ßadżiło. Lětßa 21. haprleje ßo kup wotſamknje a ßo leżomnoſcż pſchepoda.

Wyſchſche ßadżenja hacż do 15. haprleje pſchijimuje

juſtizny radżicżel Seifert (na Albertſkej drózy 3).

W Budyſchinje, 31. měrza 1911.

Dżěłacżerjo a dżěłacżerki

do ſtanzowańje a poſchkleńczeŕnje atd. ßo pytaju

w porzlinowej fabrizy Margareczineje Hěty.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu srjedu 19. hapryla 1911** popołdnju ½3 hodźin w »Serbskim Domje«.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologaj. 3. Namjety. Wječor w 7 hodźinach **zabawny a swójbny wječor.**

Wšěch sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Hypotheksſke pjenjeſy

wupożczuje

E. Koban
pſchi żitnych wikach 4.

Mału khěżu

w Holeſchowſkej Dubrawje, maßiwnu, ſa dżěłacżerja ßo pſchihodżazu, ma na pſchedań **Jurij Mucżink** w Holeſchowje.

Khěża

ſ kuſkom pola abo bjes njeho ßo niże Budyſchina kupicż pyta. Poſkicżenja chżyle ßo we wudawańi Serb. Nowin wotedacż.

Młoda kruwa

błiſko k wocżelenju je na pſchedań we Worzynje cżißło 23.

Rjane proßata

ßu na pſchedan w Koßłowje cżißło 18 pola Njeßwacżidła.

Dżěcżazy wós

ſkoro nowy, je na pſchedań na jerjowej haßy cżißło 13 pola Nowaka.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżěłacżerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłużobnu holzu

ſprawnu a pilnu, niż młódſchu dyżli 17 lět, k 1. meji pyta **A. Hauſchtingowa** w Rakezach.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć.

Třeći dżenjutrow, 18. jutrownika wotměje naše towarſtwo **swójbnu zhromadźiznu.**

Započatk ſo w přich. čiſle wozjewi.

Knj. wučeŕ Kral z Khróſćić towarſtwu bożemje praji.

Bohaty wopyt ſo wočakuje.

Předsydstwo.

Stwinſku holzu

porjadnu, niż pſchemkodu, k 1. jun. abo prjedy na knjeżim dworje w Budyſchinku pola Porſchiż pyta tajna radżicżelka **Steigerowa.**

Cżiſtu ſwólniwu

ßłużobnu holzu

k 1. meji pyta

Bertha Bulnheimowa
na Hoſchiż haßy 44
w kwětkowych klamach.

Sprawna holza

15—16 lětna ßo k 15. meji do lěpſcheje ßłużby ſa domjaze dżěło na wßy pyta. Dalſche je ſhonicż we wudawańi Serb. Nowin.

Młódſchi ſamkarjo,

tež **wuczobniży** ßo hiſchcże w naſchej matrizowej ſamkańi pſchijimaju.

Porzlinowa fabrika Margareczineje Hěty.

Nózneho ſtražnika

(wajchtarja)

a **tſeczeho pohonczа** pſchi dobrej mſdże pyta **knjeży dwór** w **Małym Woßyku** pola Hornjeho Wujeſda.

(K temu cżißłu pſchiłoha.)

Prěnja pschiłoha k czišłu 14 Serbskich Nowin.

Sobotu 8. haprleje 1911.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

3. haprleje 1911.

Placzišny po zentnarjach w hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	45—48	85 88
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	78 84
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—39	72—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	62—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	41- 45	73 -78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	37- 40	69—72
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32- 36	63 -68
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—31	56—62
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45—49	78 - 82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—44	71 77
3. ßnadnje pizowane	35—39	66 70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57- 60	87—89
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—56	83—86
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—52	75—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacz do 1¼ léta	44- 45	60 61
2. mjaßne	41- 43	58 - 60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38- 40	55 -57

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 1. haprleje 1911. wot hr.	wot np	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 6. haprleje 1911. wot hr.	wot np	hacz hr	hacz np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	9	40	9	75
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	28	8	85	9	15
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	50	6	90	7	15
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, . . . "	7	80	8	—	7	20	7	75
Hroch . . . . "	11	75	13	50	10	—	0	50
Wola . . . . "	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . . . . "	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka . . "	15	50	16	50	16	—	18	—
Berny . . . . "	2	50	3	—	2	40	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	14	—	17	—
Rjana muka . . 50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno . . 50 "	2	90	3	20	2	50	2	90
Ssłoma . . 100 "	4	—	4	17	3	65	4	30
Prošata — schtuk, schtuka	—		—		—		—	
Pschenične wotruby . . . 50 kilogr.	—		5	50	5	—	5	40
Rjane wotruby "	—		5	40	5	—	5	80
Pschenčny gris "	—		6	—	—	—	—	—
Rjany gris "	—		6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., rožła wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 65 np. hacz 12 hr. 04 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

6. haprleje 1911

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., pschenża wot 9 hr. 10 np. hacz 9 hr. 30 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacz 8 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) hr. — np., berny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 88 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 7. haprleje Rjane, ale symme.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedželu Palmarum rano w 7 hodžinach farar Răda němsku spowjednu rěč. ½9 hodžin budža ßo němske a ½11 hodžin ßerbske paczetske dźěczi konfirmerowacz. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farar Răda.

Seleny schtwórtk smeje duchowny Tischer dopoldnja we 8 hodź. spowjedź w němskej a farar Răda w 10 hodžinach w ßerbskej rěczi.

Czichi pjatk smeje rano w 7 hodzinach farar Răda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Kollekta sa khudych.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan August Scholta, fabrikar w Budyschinje, s Marju Augustu Kraskez w Delnjej Kinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Erich Rudolf, Jana Jurja Maxa Scholty, dźěłaczerja w Czichońzach, ß. — Kurt Waltar, Gustava Pawoła Pallasa, knjeżeho pohonczża w Czichońzach, ß. — Jan Richard, Jana Ernsta Kocha, kublerja w Brěsowje, ß. — Erich, Handrija Hanuscha, žiwnoscżerja w Czichońzach, ß. — Richard Hermann, njemandź ß. we Wurizach. — Margareta Elsa, Khorle Augusta Scholty, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Helena Frieda, Jana Augusta Duczmana, ratarja we Wurizach, dź. — Emma Martha, Ernsta Bjedricha Mužika, žiwnoscżerja w Czichońzach, dź. — Johanna Erika, njemandź. dź. na Zidowje.

S **druhich wozadow:** Gustav Arthur, Gustava Noacka, dźěłaczerja w Hodžiju, ß. — Pawoł Měrczin, Edmunda Ulbrichta, wyschscheho schwajzarja w Małej Prasy, ß. — Doroteja Emma, Khorle Otty Kurzreitera, hoscżenzarja w Spytezach, dź. — Emma Martha, Rudolfa Augusta Bistopa, tyscherja w Semichowje, dź. — Emma Elisa, Alfreda Grossena, wyschscheho schwajzarja w Hodžiju, dź. — Waltar, Ernsta Augusta Gnaucka, czěßle w Njedaschezach, ß. — Martha Marja, Gustava Adolfa Pieschla, fabrikskeho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Ernst Max, Augusta Stephana, fabrikskeho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Ernst Erhart, Ernsta Willibalda Zieschanga, kublerja w Trjebjeńzy, ß. — Erich Walther, Jana Augusta Paula, žiwnoscżerja w Koporzach, ß. — Ernst Hermann, Khorle Augusta Biebracha w Porschizach, ß. — Marja Hedwig, khěżerja Henczli w Małej Subornicżzy, dź. — Alwin Kurt, zyhelnikskeho dźěłaczerja Tromplera w Dubrawzy, ß. — Helena Gertrud, paletskeho mischtra Kiehle w Barcze, dź.

Zemrjełi:

W **Michałskej wozadze:** 30. měrza: Juliana Wylemina swud. Schönina rodź. Winklerez, ratarska dźěłaczerka na Zidowje, 67 l. 6 m. 15 d. — Handrij Kubsch, czěßla s Barta, w sastarotni na Zidowje, 58 l. 6 m. 7 d. — 3. haprleje: Hendrich Wylem Kästner, rodziny dźěłaczer a wobydlet w Tšelanach, 77 l. 20 d.

S **druhich wozadow:** Johanna, Pětra Mrósa, wumjenkarja w Janezach, mondźelska, 78 l. 3 m. 18 dn. — Johanna Henrietta, njebo Pětra Königa, bywscheho korczmarja w Běczezach, wudowa, 71 l. 10 m 21 dn. —Franz Willy, stakarja Mühldorfa w Huszy, ß., 5 m. 10 dn. — Khrystina Luisa swudowjena Kühnowa rodź. Neumannez w Brěsowje, 77 l. 2 m. 8 dn. — Madlena swud. Tiezowa rodź. Janaschez, wudowa we Wujeżku, 84 l. 7 m. — Jan Bohuwěr Benada, kubl. wumjenkar w Czornjowje, 70 l. 11 m.

Zyrkwinske powjesćze s Hodžija.

Njedželu Palmarum budże rano we 8 hodžinach konfirmazija ßerbskich a w 10 hodź. konfirmozija němskich paczerskich dźěczi

Seleny schtwórtk smeje rano ½9 hodžin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu a ½10 hodžin duchowny Voigt ßerbske prědowanje

Czichi pjatk smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu a ½9 hodzin farar Kschižan němske a ¾10 hodzin ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 3 hodź. budże ßerbske liturgiske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedželu Palmarum smeje farar Domaschka rano ½8 hodžin němsku spowjedź duchowny Bójz dopoldnja we 8 hodź němsku a ¾10 hodžin ßerbsku konfirmazisku rěcź. Sserbsku konfirmoziju smeje farar Domaschka. — Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sběra sa woßadnu knihownju.

Seleny schtwórtk smeje farar Domaschka rano we 8 hodžinach ßerbsku a duchowny Bójz dopoldnja ½10 hodžin němsku spowjedź.

Czichi pjatk smeje duchowny Bójz rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjedź, farar Domaschla dopoldnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodzin němske prědowanje.

Popoldnju w 2 hodź. budże ßerbska liturgiska Boża ßłužba.

Kupje

sa ßudniske ležomnostne knihi dźěła

prawny agent Koban

pschi žitnych wikach 4.

(Rěczu ßerbski.)

Naléczo — léczo 1911.

Doschle ßu wschě

nowoscze

drastnych tkaninow, žonjazeje drasty.

Czorne tkaniny.
Běle tkaniny.
Pißane hładke tkaniny.
Pißane mustrowane tkaniny.
Jendželske tkaniny:
Drobne czeńke tkaniny.
Voile, etaminy, marquisetty.
Czischczane wolmjane mußliny a voile.
Ploczliwe tkaniny.
Blusowe tkaniny.

Jakowe wobleczenja ſ czornych a jenobarbnych tkaninow.
Jakowe wobleczenja ſ jendželskich tkaninow.
Jendželske paletoty.
Czorne paletoty.
Koßmikate käpy a mantle.
Hotowe wobleczenja a modelle.
„ blusy.
„ wobleczenjowe ßuknje.
„ spódnje ßuknje.
„ rańsche ßuknje.
„ matineje.

Židžane tkaniny.

We wschěch wotdželenjach mojeho bohacze wuhotowaneho składa po kóždej płaczisnje pschi wulkej płaczisnyhódnoscezi pschehladniwy njeßmërny wubjerk nětkole knjeßazeho modzineho samëra posliczam.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Zuse ſuby

vlombowanje, wuczehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſubobolenja.

— Pomĕrne płaczišny. —

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho mosta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Czerſtwy lój, punt po 50 pj., wuſchkrjeny **lój** pſchi 5 puntach 55 pj., pſchi 10 puntach po 50 pj., **ſuſcheny polcz** pſchi 5 puntach 90 pj., pſchi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., ſuſcheny **ſwinjazy brjuch** pſchi 5 puntach po 80 pj. porucza

O. Pětſchka
na žitnej haßy.

Kedźbu kolojĕſdni!

Na wßach ßo kupuja

najtuńſche

Dürkoppſke
Phänomenſke
Aegierſke a
Spezialne } **kola** ſ dolhotrajazym rukowanjom

hižo po 90 hriwnach

pola mje.

Poruczam dale rĕčzne apparaty, pleſtr ſa jĕſdne kola, hoſdźiki, latańje; ſwony, pneumatiki, nakhribjetne mĕchi, hórſke pſchikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.

Mam ßamßnu wuporjedźerńju.

Gustav Lindner

w Porſchizach.

Ernst Jenke w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu 9.

Woßebita pſchedawarńja ſa holczaze, hólczaze a mužaze wobleczenja.

Wobleczenja
ſa kóždu ſtarobu,
wobleczenja
ſa młode holzy,
ßuknje a bluſy,
żakety a paletoty.

Mnichowſke
pſchedeſchczne peleriny
ſa dźĕczi a ſroſczenych.
Tyrolſka draſta.
Bleylowe holczaze wobleczenja. Holczaze a żonjaze reformſke kholowy.

Kielſke wobleczenja.
Jakowe wobleczenja.
Sportſke a Norfolkſke wobleczenja
hacž do wulkoſcze doroſczenych.
Mužaze wobleczenja, kholowy a bluſy.

Schaty, krawaty, ſchtrympy, rukajzy, pótniki, ſportſke bluſy atd.

Sſtomjane klobuki, filzowe klobuki, mĕzy, kapiczki, wuſchiwane khapy a klobuczki.

Lońſche twory ßo ſ wulkim ſchkodowanjom pſchedawaju.

Hólczaze tornijſtry holczaze ſchulſke toſche, ſchuleŕſke mapy ßnĕdanſke toſche atd.

w bohatym wubjerku po woprawdźe tunich płaczišnach namakacze pola

T. Alberta

Mĕjeczel **Khorla Bala,**
ßedlarſti miſchtr,
pſchi lawſkich hrjebjach 10
(pódla ßerbſkeho doma).

Poruczam wubjerne

murjerſke a tſĕſchne zyhele, drainĕrowaze roły atd.

Albert Krauſe,
parna zyhelnicza w Mĕrkowje.
Telefon: Khróſt-Lomſk čišło 17.

Stupnje a ſchkórnje

a wſchĕ pomyßlne druźiny

wobucźa

ſaruczenych dźeržazych a najlĕpſchich **wudźĕłkow ſa muźſkich, żónſke a dźĕczi**

po pomyßlnje najtuńſchich płaczišnach

porucza

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29.** **Telefon 168.**

Podklócze a drjenje,

wicz, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźĕłany.

Jenož **Todor** žadajcze a bjerćze. Jenož woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,
ſ. napſchecza katholſkeje zyrkwje.

Ssuche

khójnowe a ſchmrĕkowe deſki

wſchĕch ßo trjebazych wumĕrow, cżeßane, hĕblowane, ſchpundowane, kaž tež **laty, delne lejſty** atd., woßebje ßuche **cżenke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** porucza

Franz B. Miriſch, rĕſak a hĕblowarńja
w Halſchtrowje. Telefon 10.

Hotel Rachlitz

(prjedy piwny bród).

Sswój po nowym cżaßu pſchiprawjeny

:: hotel na najnaležniſcho poruczam. ::

Kupjele, elektriſke wobßwĕtlenje, zentralne tepjenje, ſtwinſki telefon, bohata jĕdźna kharta, derje wothladane piwo.

Wobßedźer: Herm. Rachlitz.

Schulske tornistry
tosche
matrazy
sofy

ßamßny wudźĕłk
w hobrſkim wubjerku porucza
C. Pietsch
pſchi zitnych wikach 8,
pódla Kellinga.

Spěwarſke,
ßerbſke a němſke,

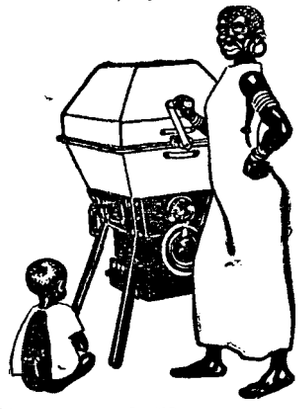
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Johnowa płokanſka maſchina
„Polna para“

ßamo w Afrizy ßo trjebaza.

Rosjaßnjaze wukaſanje ßo darmo roſeſcźele.

Tunje ludowe kupanſke wanje,
wanje k ßedźenju,
— zimaze maſchiny, —
platowanſke żelezka,
mlokarnſka, domjaza
a kuchinſka nadoba,
lampy ſa petrolejowe a ſpiritußowe
żehlaze wobßwĕtlenje.

Wodowody, plumpy a ſkótne napojaki.

Twarſke dźĕła. — Wuporjedźenje.

Gustav Schneider w Budyſchinje

Telefon 365. **na rózowej haßy 8 a 13.** Telefon 365

Ssymjenja!

Sa tudomne ſtrony najlĕpje wupruhowane druźiny najnowſchich żnjow:

pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwĕtkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenſke zyble

porucza we wulkim wubjerku a derje ſkhadźazej tworje po kóždej dźĕłbje a po tunich płacźinach

Khorla Preiser jun.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mĕjeczel **Max Kirſchner**)

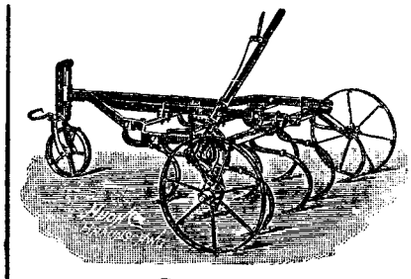
pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchĕroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacźiſnowy ſapiß żadacź.

Bentzkowe

kultivatory, pluhi, parjaki
lĕta dołho wupruhowane fabrikaty.
Drillowaze maſchiny
(Sack, Richter atd.).
Bróny wſchĕch druźinow.
Dibblowaze maſchiny ſa rĕpu,
Bĕrnowe wubjeraki. **Rynkate walzy**
a **wſchĕ druhe ratarſke maſchiny** a **graty**
ßu dóſtacź pola

Jana Manjoka naßlĕdnika
Jurja Hänſela

w Budyſchinje na ßukelnikej haßy 34.

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
wój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Wikomne rukowanje.** **Tunje płacźiſny.**

Stupnje a črije

najlĕpje dźĕłane a jara dźerżaze
najlĕpſche a najtuńſche kupujecźe

w Shorjelſkej črijowej předawarni

w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Telefon 467.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterſlej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedzenjam atd.

Tym, kotſiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedzenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacz pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. :: ::

= Hižo wot 26 lět =

pſchedawam na **Budyſkich wikach**
ßymjenja ſa nalětni a lěcźny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kněžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſcźelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcź), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadža.

Teho dla ßwojim cześcźenym wotebjerarjom wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadžazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a cźerwjene hobrſkowalzojte, punt po 45 pj., pſchi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjecźanſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ßymjo, najwjetſchu cźerwjenu **pizowanſku zokrowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaźneho, hollandſkeho cźěmnocźerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho cźeſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja

w 10 pjenjezkatych pakcźikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždżanſkeje zyble k ßadzenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchcźo je hižo wot 26 lět na mjaßowym torhoſchcźu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pſchedawarńja
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Nowoſcźe w módroczíſchczu

ßu runje doſchle.

Hotowe

ßerbſke ſpódnje ßukuje,

dźěłaczerſke

blußy a jaki

porucza

Emil Mehrle

na jerjowej haßy 7.

Otto Preuß

mějecźel Karl König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa nalětni cźaß ßu wſchě nowoſcźe

žonjazeje, mužazeje a dźěcźazeje draſty

doſchle a ßu w hobrſkim wubjerku na ſkładze.

Najwoßebniſche mužaze wobleczenja

ſ dźěła ßamßneho ſeſchicźa, dobre tkaniny, elegantne ßedźenje,
——— ſarunanje ſa ſchicźe po měrje ———
njeßmérnje tunjo.

Lěcźne paletoty, peleriny, elegantne ulſtery
——— najnowſchich barbow, ———

fantaſijowe lazy ſ wołmy a płoczliwych tkaninow
——— we wulkim wubjerku. ———

Jara woßebne žonjaze žakety

kaž tež **paletoty** ſ cźornego ßukna a cźeßaneho pſchedźena wſchěch dołhoſcźow a ſchěrjow.

Swětłe **jendźelſke paletoty** wot 4 mk.
hacz do najwoßebniſchich.

W elegantnych **dźěcźazych wobleczenjach** je wubjerk tak wulki, ſo kóždy wotebjerać to prawe namaka.

——— Jako nowe ßu ßo pſchijake: ———

Krautkopfowe (ſakońſzy ſchkitane)

trikotowe dźěcźaze wobleczenja

wſchěch formow, njerostorhajomna w noſchenju.

Elegantna mužaza draſta ßo po měrje ſchije ſ rukowanjom dobreho ßedźenja a najlěpſcheho dźěła.

Wulki derje wuhotowany ſkład tkaninow.

Kakao

je po wědomnoſtnym pſchepytanju najpſchihódniſcha a najſtrowiſcha zyroba a žiwnoſcź a cźěłu wjele bóle hoji dyžli drohi khoſej a cźaj, kotraž žaneje požitnoſcźe nimataj. Dobry cźiſty kakao pſchedawa

ſchokoladowy kontor

Moritza Schmidta

pſchi mjaßowych jědłach 1,
mjes ßerbſkej haßu a Pětrowſkej zyrkwju,
punt hižo po 90 pj., lěpſche druźiny po 100, 120, 160, 200, 240 pj.

Kóſlaze koże,

kaž tež **wſchě druhe koże,**

howſaſe koże

a wowcźu wolmu

po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy".

„Naležnje ma ßo poruczicź **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** pſche hruboſcź a ſchupiſny koże,

jětſeſchka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lěkař dr. W."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Wulki wubjerk

ſchórzuchow, bluſow, ſbytkow.

Bluſy a ſchórzuchi ßo po žadanju po měrje ſchija.

Augusta Puhlmannowa
na Schäfferſkej dróſy 2.
— 5% rabatta. —

---

ff. kakao

1 punt jenož po **75** pj.,
½ punta jenož po **38** pj.
Wſchě druźiny

zokora

najtuńſcho
— ſpytanje ßo ſaplacźi —
pola **J. G. Klingsta nasl.**
Budyſchinje
na bohatej haßy 16.

Dźěcźaze wosy, puczowanſke korby,

kaž wſchě **korbowe twory** tuńjecze derje a tunjo pola

M. Richtera, pſchedawarńja korbowych tworow
w Budyſchinje na ſtukelnſkej haßy.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hač na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokožene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßačn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměßačn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßačn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſcheźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdźe ſkhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želeſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicźe** wſcheje druźin,
ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**
poruča a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płacźiſnach

Emil Měrſch, drogowe klamy

24 na kamjeńtnej haßy 24.

G. Urban w Krjebi.

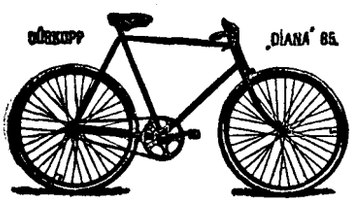
Wotdźělenje:

jěſdne kola

a

pſchißluſchki jěſdnych kolow.

Poručam jenož prěnjoklaßne druźiny, woßebje

„Dürrkopp", „Neckarulm", „Phänomen", „Seidel a Naumann".

Nowo ßo pſchijalo — ſchijaze maſchiny —

„Dürrkoppa" a „Seidela a Naumanna".

Žadajcźe ßebi poſkicźenja a pſchirunajcźe moje płacźiſny ſ konkurrenzynymi, prjedy hač druhdźe kupicźe.

Złamanu ſchokoladu

tež lěpſche druźiny wopſchijazu, punt po **1** mk. poruča

Moritz Schmidt
w **Budyſchinje**
pſchi mjaßowych jědłach.

Nowe

połnojerje

10 ſchtuk jenož 45 pjenjezłow
poruča

Walter Arnold

na bohatej haßy 12.
— Rěcźi ßerbſki. —

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika loſcźoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

»Serbske Nowiny« wuńdawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 15. | Sobotu 15. haprleje 1911. | Lětnik 70.

Jutrowny khěrluſch.

Nam, jutry rjane, witajcże,
Hdźež Jeſuß Khryſtuß ſ rowa dże,
Na wohladanje kraßny!
Nam ſhotowak je wjeßele
A pſchinjeßł nowe žiwjenje,
Kiž prjedy w ßmjercźi haßny.

Sso ſaſeleńcże, trawiczki!
Kiž ſpaſche tſi dny pod wami,
Tón ſpody waß nětk ſtawa.
O wulka kraßna Boža móz!
Budź ßmjercźi nětko dobra nóz!
Sso ſkhilej mkoda trawa!

Sso kwětki ßobu wjeßelcże
Pſched kralom waſchim pokornje
A hłowčzku poſběhujcże!
O ſcźelcże ßwoje wonjenje
Nětk jemu rjenje na pucże!
Sso nad nim poßměwkujcże!

A wodźiczka ty jutrowna,
Budź ſ nami ßobu wjeßeła,
Pój ſ nami cźeſcźicź krala!
Wſchak Jeſuß je cże ſ rěczki pił
A wot tebje ßo wokſchewił,
Duž njeſtej wot naſdala!

O wóczko, hladaj na njebjo,
Kak Boži lubi jandźeljo
Sso ßobu ſradujeja!
Pſches ſemju a pſches njebjeßa
Sso wſchitke Boże ſtworjenja
Pſched kralom pokorjeja.

A rjenje horje wot ßwěta
Nam ſwony duſchu ſběhuja
Hacź k njebju wjeßelemu;
Duž wſchitzy rjenje hromadźe
Nětk kralej khěrluſch ſanjeſcże
Tak kraßnje ſjewjenemu!

Na wyſchſchim khorje, kralo naſch,
Kiž tajku wulku kraßnoſcź maſch,
Cźi klincź do wyßokoſcże
Nětk twoja khwalba, twoja cźeſcź!
My žadamy ju tebi njeſcź
Wot nětk hacź do wěcźnoſcże.

D.

Pſchichod liberalnych.

Hdyž Budyſki liberalny Dźenik cźitachmy, dha ſtejeſche ſe ßwobodomyßlnej kandidaturu ſa ſakſki ßejm wſchudźom derje. Toßame ßo piša wo Pudorowych ſhromadźiſnach. Ale wuſpěch njeſtejeſche w žanej měrje napſchecźo ßamokhwalbje liberalnych wolarjow. Se ßwojeje mozy ßwobodomyßlna ſtrona ani jedyn mandat njedobudże. 1906 bě tak mudra, ſo knježeŕſtwowe kolonialne žadanja wurjadnje dopjelni. To wumoži ju pſched ſahubjenjom. Zyku cźrjódu ßydkow dozpě ſ pomozu ßwěrnych bratrow, woßebje ſe ſtrony konſorvativnych, też narodoliberalnych. Pſchi hłownej wólbje 1907 dobu ßwobodomyßlna ſtrona jenož 9 ßydkow, ſ pomozu druhich pak k temu hiſchcże 40. Niz mjenje hacź 14 ßydkow je wona ſozialdemokratam wotewſaka, kotrež pak w pſchichodnych wólbach wſchě, a to bjes wulkeje prózy, ſaßo tutym pſchipadnu. Druhe porjadowe ſtrony dyrbjake ßo ßamomordarſtwa winowacź, jeli ſo chźyke ßwobodomyßlnu ſtronu podpjeracź. Pſches ßwoje helſke ſchcźuwanje honi wona ßwojich wolerjow do rukow ſozialdemokratije. Tak je też njepſchihotowanych konſervativnych wolerjow w Labiau-Wehlauje pſcheßłapika a jich wumozowaka. 1912 ßo wěz ſaßo nawopak wobrocźi. Tak ßo też druhdże ſtanje. Hdźež ßo ßwobodomyßlnym pſchihłoßuje, ßu to ſ wjetſcheho dźěła ſozialdemokratoju. Hižo 1878 wuſna Bismarck w khěžorſtwowym ßejmje: „Sswobodomyßlna ſtrona je pſchedpłód ſozialdemokratije.“ Tuto ßłowo też w naſchim cźaßu płacźi.

W zykym khěžorſtwowym domje nima tuta ſtrona ani jenu ſtwu, kiž mohła ſ dobrym prawom ßwoju mjenowacź. Wſchudźom pak ßo ſahněſdźuje kaž pawcźiny, kiž róbna a cźiſta hoſpoſa ſ khoſchźom wumjecże.

Pſchichod liberaliſma njeje rózjity. Wotwißuje jenož wot hnady cźeŕwjenych a miłoſcże porjadowych ſtron. Wokrjeßy, kiž ßwobodomyßlni w tu khwilu ſaſtupuja a wobdźěłaja, pſchipadnu ſa krótki cźaß powróczerjam. Sa tych ſrawja płody.

S cźaßow finanzneje reformy łěta 1909 wołaja ßwobodomyßlni: „Njepſchecźel ſteji na prawizy!“ Sa tym ßo też ſadźerźuja. Rosſchěrjene łžě pſchecźiwo tamnym ſtronam ßo dźeń a bóle ſjewja, a lud ſpóſnawa, ſo je wjetſchina ſaſtupjerjow w khěžorſtwowym ßejmje prawje cźiniła, hdyž je wobſtejaze dawki k wotſtronjenju pjenježneho hubjenſtwa wobſamkła. Sswobodomyßlni ßu prawa ruka židow a po tak prawje židowſkim waſchnju wujaßni jedyn ßwobodomyßlny ſapóßłanz jich ſadźerženje w pſchichodnych wukalanſkich wólbach. Wuſra ßo takle: „Nam trjeba njeje, pſchi wukalanſkich wólbach mjes konſervativnymi a ſozialdemokratami parolu ſa prěnſchich wudacź. Jich ludźo ßu wot nationalneho ſtejiſchcża nuſowani, naß podpjeracź, hdyž ßmy we wukalanju ſe ſozialdemokratami.“ Tu jich koſa liſnje. A prawje ßo ſtawa tajkej politiſzy njeſpuſchcźomnej ſtronje. Barlinſki Dźenik ju mjenuje „wjertawku“. Na Pudorowej ſhromadźiſnje w Kamjenźu namokwjeſche ſozialdemokratiſki kandidat Buk wolerjow, radſcho Gräfu wolicź hacź Pudora. Ssamo ſozialdemokratoju nochzedźa wo njej niczo wjedźecź. Woni pak ßo k ßwobodomyßlnym liſchcża a pytaju jich pomoz. „Karan noßy ßo tak dołho k ſtudni, doniž ßo wuſchko njewotraſy“. Njeſpuſchcźomna ſtrona nima nahladnoſcże ani pala pſchecźela, ani pola njepſchecźela.

Tak ßebi ßwobodomyßlni ryja ßami ßwój row. Nichtó njeśměje śchkody, byrnjeż ßo tuta strona ſ parlamenta wuſtorczika. Srudne naſhonjenja, kiž ßu druhe porjadowe strony ſe ßwobodomyßlnymi cžinili, jich ſkónczńje pſcheßwědcža. „Bóh ſwarnuj mje pſched mojim „pſchecželom", pſchecžiwo njepſchecželej ßo ſakituju ßam!" Njech ßwobodomyßlnym „pſchecželam" nichtó na lěp njeſaléše. S tym ßebje a ßwoju ſtronu pſcheradži. A Judaſchow, kiž ßo ſe ßlěbornikami koja, njech jenož ßami mjes ßobu pytaja.

Pſcheradzenje němſkeho mobiliſaziſkeho plana.

W Sswódnizy w Schleſyſkej běchu ßo w nozy 22. dezembra 1909 ſ regimentſkeje pißańnje tamniſcheho grenaděrſkeho regimenta mobiliſaziſke plany kradnyke. Skónczńje je ßo poradźiło, paduchow ſaßkapicž. Někotſi ſ nich wojerſtwu pſchißłuſcheja, tola njeje mjes nimi žanych pſchißłuſchnikow Sswódniczanſkeho grenaděrſkeho regimenta. Kradnjene mobiliſaziſke pißma ßu ßo pjecža do Ruſkeje pſchedake. Winizy ßo krajneje pſcherady dla pſched khěžorſtwowy ßud ſtaja.

Wopyt amerikanſkich wójnſkich łódzow w baltiſkim morju.

Schtyri wulke wójnſke łódże ſjednoczenych ſtatow poknózneje Ameriki w juniju do baltiſkeho morja pſchijědu, ſo bychu pſched němſkim brjohom manevrowake. Pſched někotrymi létami, hdyž běchu poměry mjes Němſkej a Jendźelſkej khětro napjate, jendźelſke wójnſke łódże teho runja baltiſke morjo wopytachu a hłubokoſcž morja a wobtwjerdźenja němſkeho brjoha wobhonichu. S kajkimi wotmyßlenjemi ßo amerikanſke łódże k němſkemu brjohej puſchcža?

Raßylnoſcže franzowſkich winizarjow.

Mjes winizarjemi w champagneſkej krajinje poßlednje léta wulka njeſpokojnoſcž knježi. Tamniſchi winowi wikowarjo, kotſiž ſnate ſchampanſke wino dźěłaju, k temu trěbne wino ſe Champagne njekupuja, ale ſe ßußodnych ſtron. Tam drje wino njeje tak dobre, kaž champagneſke, tola ſa to je wono tuńſche. Champagneſzy winizarjo pak ſa ßwoje dobre wino žanych kupzow njewohladaju a mjes tym, ſo jich wino njepſchedajomne w pinzy leži, dyrbja woni pſchihladowacž, kak ßo zuſe wino jako champagneſke do wſcheho ßwěta ſcžele. Champagneſzy winizarjo ßu woſpjet knježerſtwo napominali, ſo by jebanſtwu wikowarjow wobarało. Pſchede wſchěm ßebi žadaju, ſo dyrbja mjeſy champagneſkeje krajiny poſtajicž, a ſo ßo žane wino njeßmě jako champagneſke pſchedawacž, kotrež njeje w Champagni roſtło. Franzowſki ſenat je ßo tele dny ſ tejle wěcy ſaběrał a namjetej ſapóßłanza Denoiza pſchihłoßował, ſo Champagna njeßmě wěſtych mjeſow měcž. Tole wobſamknjenje je champagneſkich winizarjow nanajhłubſcho roshoriło. Hdyž telegrafiſka powjeſcž wo tym do Champagne dóńdże, bě runje 2000 winizarjow w Dizy-Magenta njedaloko Epernaya ſhromadźenych. Tucži wobſomknychu, ſ naßylnoſcžemi knježerſtwu pokaſacž, ſo ßo ſenatowemu wobſamknjenju njepodcžißnu. Woni pſched Caſtellanez dźěłańnju ſchampagneſkeho wina pſchicžahnychu, hdyž ßo teho runja wino ſ druhich ſtron pſchedźěłuje. Sſo do twarjenjow dobywſchi, w nich wſcho ſkónzowachu, ſchtož w nim namakachu. 230000 bleſchow champagneſkeho wina rosbichu. Hacž do kolen wupuſcžerjo w pěnjazym winje brodźachu. Potom ßo dźělichu a do Reims, Cumières a Ay cžahnychu. Tam barrikady natwarichu, ſo bychu ßo pſchecžiwo ßo bliżazym wojakam ſakitali. Barrikady natwariwſchi w Ayu klamy winoweho wikowarja Gauthiera wupuſcžichu. Na to chzychu dale cžahnycž. Mjes tym pak běchu dragunarjo pſchijěchali, kotſiž ßo hnydom do winizarjow dachu. Dźěł ſ nich cžekny, druſy pak wojakam na pſchecžo ſtejachu, na nich wokajo: „Sſławа ßydomnatemu regimentej!" Tón regiment bě pſched dwěmaj létomaj pſchi winizarſkich njeměrach w połodniſchej Franzowſkej ßłužbu ſapowjedźił, ſo njeby trjebał do bratrow a nana tſelicž.

W Damery ßo winizarjo ſ raketowymi ſignalemi a ſe ſwonjenjom ſwonow hromadu ſwołachu, wobronichu ßo topołami, ßekerami a podobnym gratom a ßo do pinzow pjecž winowych wikowarjow dobuchu a ßudy a bleſche rosbichu. Spytachu khěže ſe ßłomu ſapalicž, to pak ßo njeporadźi, dokelž bě ßłoma włóżna. S rosražených ßudow a bleſchow wino ſ woprawdźitymi rěkami po Damerýſkich dróhach běžeſche. Dwě ſchwadronje 30. dragunſkeho regimenta ßo ſ barrikadami ſadźerżachu. Zony ßo pſched konje cžißnychu, ſo bychu dragunarjam ſadźěwali poſtupowacž.

Wo podawkach pſchi wupuſcženju a rubjenju winizarjow w Epernay a wokolnoſcži je prefekt Marneſkeho departementa ſcžěhowaze prajił: Najprjedy dyrbi ßo Ay wucžiſcžicž, hdyž je ßo něhdže 12000 njeměrnikow ſběžało. Tucži w privatnych domach pakoſcža, pjenježne khamory wurubjeja a ßlěbornu nadobu kradnu; to je wójna mjes wobydlerjemi. Runje ßym regiment jěſdnych a bataillon pěſchkow do Aya póßłak, hdyž hižo ſtej dwě ſchwadronje. Polizajſki komißar budże lud po ſakońſkim waſchnju napominacž a potom drohi njeßmilnje wucžiſcžicž da. Wojazy w Ayu dyrbjachu wo dnjo marſch ſpjecžowarjow do Epernaya ſadźerżecž, tola ludowe cžrjódy ßo ſ dźěła pſches nich pſchedrěchu, tak ſo ßu ßo też w Epernayu domy wupuſcžiše. Nětko pak, hdyž mam 16000 wojakow k ruzy mjes nimi 12 jěſdnych regimentow, ſakoń k płacžiwoſcži pſchinjeßu; nadźijomnje budże to bjes krejpſchelecža mózno. Wokoło 11 hodźin w nozy je ßo wojakam w Ayu poradźiło, ſběžkarſkich winizarjow wuhnacž, kotſiž běchu jenu zyku drohowu ſtronu ſapalili, tak ſo ßu na dalokoſcž 80 metrow jenož ſwuhlene kurjaze roſpadanki ſawoſtake. Hdyž wojazy do njeměrnikow ſraſychu, je ßo wjele winizarjow ſraniło, kotrychž jich towarſchojo wotnjeßechu. Też někotſi wojazy ßu ßo khětro cžežko ſranili. Hońtwa ſa ſpjecžowarjemi, kotſiž běchu ſ wjetſcha do winizow cžekli, hacž do 1 hodźiny w nozy trajeſche. Pſchepytanje je dopokaſało, ſo je ßo winizarjam próſdny khodźazy prak pſchiſamknył; tutemu hłownu dźěł rubjeńſtwa a paduſchſtwa pſchipadnje.

S Epernaya ßo hiſchcže wo ſcžěhowazych nadrobnoſcžach piſche: Napohlad, kotryž Ay wcžera podawaſche, bě ſatraſchny. Płomjenja ſapalenych khěžow měſtna naßylnoſcžow a rubjenja wobßwětlachu. Na někotrych měſtnach ßo rubjeżnizy wo rubjeńſtwo wadźachu. Wótra wóń drohi napjelnjeſche, po kotrychž wino ſ rěku běžeſche. Wojazy woſpjet do ludowych cžrjódow pſched wurubjenymi domami ſraſychu. Jeni ſpytachu ſ bleſchemi champagneſkeho wina cžeknycž, druſy pak chzychu ßo jim wutorhnycž. S wotpalenych khěžow wjecžor jenož hiſchcže ßame murje ſtejachu. Drohi a moſty ßu ſ wojakami wobßadźene. Patrouille wſchitkich, kotrychž ſetkaju, pſchepytaju a jim nakradnjene wězy bjeru. W Epernayu ßu w jenym domje 71 ßudow wina wupuſcžili. S wutſělemi jěſdnych ßu ßo někotſi ludźo ſranili.

Wubjerk winizarjow w Epernayu je woſjewjenje wudak, ſ kotrymž ßo wſchě wyſchnoſcže we wino płahowazych gmejnach Champagne napominaju, ßwoje ſaſtojńſtwa ſkóžicž. Winizarjo ßo namołwjeja, ſo njebychu dawki płacžili.

W jenej dróſy w Epernayu jena bomba rosbuchny. Tſjo wojazy ßo ſranichu, jedyn ſ nich khětro cžežko. W Ayu wotdźělenje jěſdnych mjes dwěmaj murjomaj ſamknychu, tak ſo njemóżachu ſakrocžicž, mjes tym ſo ſ barrikadow do nich kamjenje a winowe koliki mjetachu.

Rußojo a Potsdamſke wucžinjenja.

Rußojo ßo bojecž poczinaju, ſo ßu ßo w Potsdamje Němſke wobleſcž dali. Ruſke nowiny „Nowoje Wrjemjo" je dopóſnało, ſo je ßo ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſcžow, Sſaſonow, dla ßwojeje njenawjedźitoſcže w Potsdamje pſchelescžicž dał. Sſaſonow nimoměrny měr lubuje a chzyſche dobre poměry k ßußodnej Němſkej ſakhowacž. Sa to bě wſchěm móżnym konzeßijam ſwólniwy, tola wón žaneho jaßneho politiſkeho wobliczenja njeměješe. Hdyž hakle ßo Němſka w Syriſkej ſaßydli a ßrjedźoſemſke morjo ſ krótkej żeleſnizu ſ Perſiſkej ſjednocži, hdyž Ruſka ſe ßwojej lěnjoſcžu perſiſke wiki ſhubi, potom hakle hłupi Rußojo ſapſchija, kak daloko Potsdamſke roſrěcženja doßahaju. Hacž ßo potom ruſki lud ſ wudawanjom ßwojich diplomatow ſpokoji, ſo ßu ßo tamne roſrěcženja na prawiſniſkim ſakładże ſtake? Ruſkim diplomatam by mjenje prawiſniſkeje mudroſcže, dyžli roſuma trjeba było.

Miniſter ſwonkownych naležnoſcžow Sſaſonow je nětkole ßmjercž khory. Wón ßo teho dla njemóże pſchecžiwo tutym porokam ſakitacž. Hdy bychu Němzy ſ tym, ſo bychu k Bagdadſkej żeleſnizy póldlanſku żeleſnizu ſe ßrjedźoſemſkeho morja natwarili, ruſkich pſchekupzow ſ Perſiſkeje wucžiſchcželi, dyrbjał wſchak ßo Sſaſonow wuſnacž, ſo je ßebi wocži wutrěcž dał.

Sběžk w Turkowſkej.

Turkowſkemu knježerſtwu ſ dobom dwaj ſtraſchnaj ſběžkaj, w połodniſchej Arabſkej a w Albanſkej, wulke ſtaroſcže cžinja. W Arabſkej knježerſtwowe wójſko ſ wotměnjazym ſbožom wojuje. Hacž runje je ßo tam pſchecžiwo ſběžkarjam něhdže 40,000 muži póßłako, njeje hiſchcže móżno było, ſběžk potłócžicž. Sańdżeny tydźeń

je knježerſtwowe wójſko ßamo cžežke poraženje poczerpiko, pſchi cžimž je 1800 wojakow padnyko.

Tež w Albanſkej ßo Turkam tón krócz-njeſchlachczi. Sbežkarjo ßu ßo nětkotrych brónjowych ſkładownjow knježerſtwoweho wójſka ſmozowali a ßo tam ſ tſelbami a brónjemi ſaſtarali. Mjes Skutariom a Tuzy ßu woni wotdželenje Turkow nadpadnywſchi 90 muži ſabili a 120 ſajeli. Jeczi ßu ßo do cžornohórſkeho měſta Podgorizy dowjedli. Cžornohórſke knježerſtwo je jich brónje a muniziju turkowſkej wyſchnoſczi pſchepodako. Sbežkarjo ßu dale 1500 wojakow na marſchu do Tuzy nadpadli a wróczo ſbili. Póndželu w nozy jena kompagnija ſ wobtwjerdženja Schipczanika wupadny, ſo by tſjoch bataillonow podpjeraka, kotrež běchu ſe Skutaria Schipczanikej na pomoz wucžahnyke. Sbežkarjo tule kompagniju po njemdrym wojowanju do Schipczanika wrócžo ſahnachu.

Hakle ßrjedu je Turkam móżno byko, ſbežkarjow, Tuzy wobleżowazych, wotehnacz. Wjele ludži ſhubiwſchi ßu ſbežkarjo zofali. Turkowſkim kanonam a maſchinſkim tſelbam woni w ruminje njemóża dołho napſchecžo ſtacz. W horach pak budże ßo Turkam cžežſcho wojowacz, tam jim huſto njebudże móżno, ßwoju artilleriju pſchecžiwo ſbežkarjam nakożicz.

Sbežkarjo ßu ſ dżela na Cžornej Horje wucžek namakali. Turkowſke knježerſtwo ßo na cžornohórſke ſkobi, ſo ſbežkarjam dawa cžornohórſke mjeſy pſchekrocžicz. So ßo w hojeńni w Podgorizy pódla ranjenych ſbežkarjow tež turkowſzy wojazy wothladuja, turkowſke knježerſtwo pſchipósnacz nochze. Wono drje ßebi myßli, ſo dyrbjeli Cžornohórzy Turkam polizajſku ßłużbu cžinicz, ſbežkarjow ſaßłapicz a jich Turkam żiwych abo morwych wudacz. K tajkej hanibnej róli ßo Cžornohórſka żenje njeponiži a teho dla dyrbi ßo na wſchě móżnoſcże pſchihotowacz. S Turkowſkeje ßu ßo wſchitzy tam pſchebywazy Cžornohórzy domoj ſwołali, ſo mohła ßo mobiliſazija wójſka rucże pſchewjeſtz. Wójny ſ Turkowſkej ßo Cžornohórzy njebychu ſtróżili. Hacz dotal ßu Turkojo w kożdej wójnje ſ Cžornohórzami podleżeli. Hacz runje ßu nětkole němſzy offizěrojo turkowſke wójſko wuwucžili, dha je ßo tola też cžornohórſke wójſko na nowocžaßne wojowanje wuwucžiko a ßo ſ nowymi tſelbami a kanonami ſaſtarako.

Prjedy hacz ßo Turkowſka do wójny ſ Cžornej Horu da, drje ßebi to hiſchcże wjazy krócz pſchemyßli. Hdy by k wójnje ſ Cžornej Horu dóſchło, njemohkej Serbija a Bołharſka jej ſ měrom pſchihladowacz. W Bazedonſkej drje bychu tamniſchi Bołharjo ſměrom byli, dokelż ßu jich Turkojo zyke lěto wobwěſcheli a cžwilowali a jich tak ſatraſchili. Tola lud w Bołharſkej ßo njeby dał wot wójny wotdżerżecz.

Wójnſke brónjenje w Chinje.

China je wſchě żadanja Ruſkeje w naſtupanju wikowanja ruſkich poddaow w Chinje dopjelnika. Strach wudyrjenja wójny mjes Ruſkej a Chinu njeje pak po wſchěm ſdacżu ſ tym wotſtronjeny, ale jenoż wotſtorczeny. China ſe wſchej mozu ßwoje wójſko powjetſchuje a wuwucżuje, ſo mohła, hdy by Ruſka ras do jeneje wjetſcheje europiſkeje wójny ſaſchmatana była, ju nadpadnycz. Potom chże wona Ruſkej ſaßo połnóżnu Mandżurſku a pſchiamurſki kraj, kotrajż ſtaj něhdy Chinje ßłuſchałoj, wutorhnycz.

Hněw chineſkeho luda pſchecżiwo Europjanam a woßebje pſchecżiwo Rußam ſtajnje roſcże. Wſchitzy ſaſtojnizy, woßebje wyſchſchi, praja, ſo China na proſy wójny ſteji. Wójnſki miniſter wójſkowe reformy pſchewjeduje. Dopißowař ruſkich nowin „Hłoßa Moſkwy“ ſ Kharbina telegrafuje, ſo Ruſka nima doßahażych powjeſczow wo wójnſkej ßylnoſczi Chiny. China nima 150,000 muži prawidłoweho wójſka, ale 325,000 muži a 1032 kanonow najnowſcheho ſyſtema, pola Kruppa w Eſſenje dżełanych. Chineſke wójſko wobſteji ſ 308 bataillonow pěſchkow, 62 ſchwadronow jěſdnych a 172 batterijow artillerije. Pódla teho ma wona hiſchcże njewuwucżene ſakitanſke wójſko, tak mjenowane „ſunfondun“, 165,000 muži ßylne, kotrež móże w cżaßu potrjeby khětru wojeřſku móz roswicz. Woßebje ßo w chineſkim wójſku kulomjetaze a telegrafne kompagnije a żeleſniſke a pioněrſke regimenty tworja. Lětaki (aeroplany) a wodżliwe ballony ßo ſkaſaja. Chineſke wójſko ma uniformy po waſchnju japanſkeho a ſpěſchnje tſélaze tſélby. China pak w bronjenju njeſaſtawa. Po planje wójnſkeho miniſtra ſměje jejne wójſko w lěcże 1914 52 diwiſijow po 17,000 mużach = 884 muži europiſzy wuwucżenych. Pjenjeſy k temu ſjednocżene ſtaty połnóżneje Ameriki pożczuja. Amerika na pomoz Chiny liczi, hdy by mjes Ameriku a Japanſkej k wójnje dóſchło.

To Japanſzy derje wjedża a chineſke knježerſtwo pſched ſjednocżenymi ſtatami połnóżneje Ameriki warnuja, kotrež falſchneho ſwjaſkarja mjenuja. Napſchecżo temu japanſke nowiny radża, ſo by ßo China ſ Ruſkej wurunała a ſ njej ſ Japanſkej ſwjaſk ſcżinika; pſchetoż intereßy tychle tſjoch ſtatow ßu teßame a móża ßo jenoż w pſchesjenoſczi hajicz. Japanſke nowiny Chineſow powucżuja, ſo Ruſka Chinje żaneje kſchiwdy njeczini a wot njeje niczo njepraweho njeżada, a ſo ßo jenoż ruſkej ſcżerpliwoſczi pſchi nětcżiſchej ſwadże dżiwaju.

Mexikanſko-japanſke tajne wucżinjenje.

Potajnſtwo mexikanſko-japanſkeho ſwjaſka je nětko wotkryte. Swjaſk wobſteji, jeho fotografija ßo wot 6. měrza, na kotrymž dnju je ßo amerikanſke wójſko mobiliſowało, we Waſhingtonje namaka. Amerikanſki póßłanz Wilſon w měſcże Mexiku bě hižom ſańdżenu naſtymu wo ſwjaſku ſaßłyſchał, móżeſche pak hakle kónz februara ſhonicz, ſo je powjeſcz wěrna. Prěnje dny měrza wón ſwjaſkowy ſpiß do rukow doſta, fotografowaſche jón a ſ nim do Waſhingtona khwataſche. Hdyż tam rano w 9 hodżinach pſchijědże, miniſterſtwo hižom ſhromadżene namaka. Pſchipołdnju w 1 hodżinje ſchefa generalneho ſtaba Wooda do miniſterſtwa ſawołachu, a w nozy ßo wukas ſa mobiliſaziju wuda. W mexikanſko-japanſkim wucżinjenju ßo praji, ſo matej Mexiko a Japanſka jenake intereßy pſchecżiwo ſjednocżenym ſtatam połnóżneje Ameriki. Jeli ſo by k wójnje mjes Mexikom a Ameriku dóſchło, dyrbjała Japanſka Mexikej ſ wójſkom pomhacz. S wucżinjenjom japanſke kódże wuhlowu ſtaziju w Magdalenſkim ſaliwje doſtanu.

Wutrajny martrař.

(Skónczenje.)

Hwěſdna nóz do ßwojeho cžěmneho wodżewa ſemju a też hórku nad Appiowej dróhu ſawodże, kotraż bu ſe Sebaſtianowej krewju ſańdżeny dżeń wokrjepjena; ale martrarjowe cżěło ßo hižom ſ wjeczora ſhubi. Irena, kotruż kſcheſczijenjo jako ßwjatu cżeſcżachu, wudowa po pobożnym martarju Kaſtulu, ſarjadnika kejżorſkeho hrodu, daſche jo mjelczo pſches ßwojich ßłużobnikow do katakomby, hłóbby pod ſemju, wotwjeſcz, ale ſ nowa ßo dżiw ſta .... Hdyż ßo wěriwy lud modleſche, każ ßo to pſchi khowanju ſtawaſche, ßo ſe Sebaſtianoweho erta zyle jaßnje a ſroſumlíwje ſdychnjenje wudobu. „Mój Knjeże, ßmil ßo! Twój ßym też nětkole ....“

„Wón je żiwy!“ ſmucżene hłoßy ßo wotwołachu a dżěl cżrjódy na koleni padny.

„Mój Bożo, je tole móżno?“ Irena ſawoła a ßwoju hłowu a ßwoje wucho k wutrobje wucżwělowaneho połkownika położi. „Haj, njeje wumrjeł, jeho wutroba hiſchcże bije!“ tak tule radoſtnu myßliczku wobkrucżeſche.

„Wótz khudych, ſchkit wopuſchczenych, tróſchtowař jatych!“ druſy woſpjetowachu. „O, ſo by żiwy woſtał! Bóh jemu ſahinycz njeda.“

„Mějmy nadżiju!“ ſważnym hłoßom pſchitomny Emilianus Skotus rjekny, kiż ßo na lěkařſtwo derje wuſtejeſche. „Mnoho krwě je ſhubił, a to je bjes dżiwa, telkole ranow! Ale ſa to je popołdniſche hrimanje ſ nahłym deſchczom jemu derje cžiniko. Deſchcz je rany wotmył a cżěło wokhłódnił, kotrež hižom ſahorjenju podlěhowaſche, a duż dyrbi ßo na ſpěſchne ſahojenje myßlicz.“

„Ke mni jeho donjeſcże, ſpěſchnje!“ Irena proſcheſche a ſ nowa ßłużobnika kiwny. — Dołho, zyłej dwaj měßazaj ſpochi běſche Sebaſtian mjes żiwjenjom a ßmjerczu. Skónczńje mozow nabu, ſo móżachu jeho na ſahrodu donjeſcz. Pobożna ſtaruſchka Irena a Emilian jeho pſchewodżeſchtaj, a jeju rěcże ßo na Sebaſtianowu woßobu poczahowachu, wo kotrehoż ſaſtaranje běſchtaj ßo telko prózowałoj. Jemu radżeſchtaj, ſo by do Grichiſkeje cżeknył, a hižom ßebi zyły plan pſchekkadowaſchtaj, ale něhdyſchi połkownik njewotmolwjeſche, mějo ruzy na wutrobno ſłożenej a wóczko tam ſeprjete, hdżeż ßo ſe ſkotom wobrubjena tſécha khěżorſkeho hrodu błyſchcżeſche.

„Pſchewjele ßo wo mnje ſtaracże“, ſ cżicha a nětkaſ ſrudnje rjekny. „Njewěm, kaſ ßym ßebi telko luboſcże ſaßłużił, a hdy bych Khryſtußoweje wucżby njeſnał, njebych waju woporniwoſcz mohł ſapſchijecz. Ale Knjes pſchikaſuje: »Lubujcże ßo mjes ßobu!« — nó, a to ſtaj też wój cżinikoj. Po zyłych nozach ſtaj pſchi mojim łożu pſchebywałoj. Bóh khſcheſczijanow njech wamaj to ſaßo ſe ßwojej luboſczu wotpłaczi. Ale wo mój pſchichodny woßud ßo hižom dale njeſtarajtaj a woſtajtaj tu ſtaroſcz mi ßamemu, pſchetoż mój pucz je daloki ....“

„A hdże chżeſch ty hicz?“

„Hdże druhdże, khiba ſo tam, hdżeż ßym pſchezo khodźił ....“

„Hm, to ßu njejaßne ßłowa ....“

„A tola jaßne kaž ßłónzo .... Hdyž woła tón Knjes, tam saßo póńdu ....“

„Sebastianje, ty ßo tola ſ nowa do stracha podacź nochzesch? Khěžor je nětkole hórschi, hacž je hdy prjedy był, a krej kschescźijanow pscheliwa, so běži ſ rěkami. Runje tele dny buschtaj Nikostrat a Klaudius cźwilowanaj a do morja cźißnjenaj, Tibur bu ſ mjeczom wotprawjeny, bratraj Markus a Marcilijan ſ hlebju pschekłótaj ....“ Emilian Skotus powjedasche a Sebastianej do blědeho wobliczа ßlědźo hladasche. „A hischcźe na sto naschich bratrow a ßotrow w Khrystußu ma wumrjecź ....“

„A to hischcźe potom chzecźe, so dyrbju ja jako bojasnik cźeknycź?“

„Jenož ßo skhowacź je trjeba, ßnadź saßo lěpsche cźaßy nastanu ....“

„Haj, tam w njebjeßach, ßwět tych cźaßow njewohlada .... Ale też khěžorej dyrbi ßo krute napominanje dacź. Se ßwojim pschescźěhanjom kschescźijanow ßebi jeno row ryje a wěcźne sahubjenje pschihotuje.“

„K temule mordarjej by ty saßo hicź chzył? Sebastianje, ßy dha ty bjes rosoma?“

„Na žane waschnje, chzu jeno to dopjelnicź, schtož Khrystuß porucźa, kiž je prajił: »Lubujcźe też ßwojich njepscheczelow a cźińcźe dobre tym, kotsiž waß pschescźěhuja ....«“

Irena a Emilian ßo samyßlischtaj. Też Sebastian wotmjelkny. Jeno hubje ßo jemu pohibowaschtej, jako by ßo modlił. Duž jeho njewutorhowaschtaj, dokelž jeho waschnje snajeschtaj.

Mozy ßo jemu spěschnje wróćachu, hižom ani zuseje pomozy njetrjebasche. A hnydom potom ßo shubi. Jeno Irenje list połny džaka a ſ dobom roszohnowanja sawostaji.

A saßo Dioklecijan we ßwojej stwi ßedźesche, tu k njemu Sebastian w połnym wobrónjenju sastupi a ßo hłuboko pokłoni.

„Scherjenje?“ khěžor wschitkón sastróżeny sakschikny. „Ducho Sebastianowy, schto wote mnje chzesch?“

„Směruj ßo, jaßny khěžorje! Niz jeno mój duch, ale ja zyły, też ſ cźěłom, ßo k tebi jako twój najpokornischi a ßwěrny ßłužobnik wróćam! Sarasyli mje njejßu, ale jeno ranili, a teho dla saßo pschikhadźam, so bych ßwoju pschißahu dopjelnjał: tebi ßłużicź hacž do ßmjercźe“, martrał na khěžora sarěcźa.

„A ßy pschischoł ßo wjecźicź ...!“ Dioklecijan sawoła.

„Ně, kschescźijenjo wjecźenja njesnaja; pschetož po naschej wucźbje wjecźenje jeno Bohu ßłuscha. Ale runje k temu ßym pschischoł, so bych tebje pscheđ hněwom Božim hischcźe ſ cźaßom wukhował!“ Sebastian ßwjatocźnje kaž japoschtoł rěcźesche. „Khěžorje, na mni widźisch jeho móz. Wěr też ty do nascheho Knjesa, a jelisо ßwoju winu sapokucźisch, budźesch ſbožowny a ſbóžny do wěcźnoscźe!“

„Prjecź, bojasniko! Ja ßym najwyschschi knjes, a schtóž hischcźe wjetscheho knjesa snaje, teho se ßwojej ruku sakolu, kaž tebje, njeknicźomny sklava!“ Khěžor sakhadźesche a ſ mjeczom ßwojeho połkownika do wutrobna kłó. Tón padny.

„Leontinje, Lukulle, straża!“ tyran sakschikny a sawěschk roscźißny. Cźi pschihnachu, so jich brónje tak brinczachu.

„Kak scźe móhli Sebastiana ßem puschcźicź? Hnydom jeho na wotprawischcźo wotwjedźcźe a tam jeho ſ kijemi dosarażcźe! Ale se ßwojej hłowu mi sa to rukujcźe! To ßebi spomjatkujcźe, sklavojo!“ Khěžorowy roskas swucźesche, tak so ßo wot scźěnow jeho wothłóß wotražesche.

A ſ nowa połkownika cźwilowachu a jemu hłowu wot cźěła wotdźělichu .... W tym cźaßu Dioklecijan rosom shubi; měješe mjenujzy to spodźiwne pschedstajenje w myßlach, so je jemu něchtó hłowu wotrubał a jemu wutrobu ſ cźěła ſ mozu wutorhnył ....

A wón měješe prawje. Wutroba jemu hižom dawno pobrachowasche; pschetož to, schtož kschescźijanski ßwět wutrobu mjenuje, to bě Dioklecijan hižom dawno shubił, kaž wschitzy mordarjo. A tola ſ tym ßwět njeje pschewobrocźił. Tam, hdyž chzyschе wón na njewobmjesowane waschnje knjeżicź, tam ßo hižom se schěscźdźeßacź lět Khrystußowy kschiž błyschcźeschе a se rta kschescźijanow, kotsiž běchu ßwobody dozpěli, ßo sahorjeny khěrlusch snoschowasche: „Knjesowa je zyła semja, wokrjeß semje a jeje połnoscź. Pschetož wón je ju nad morjom sałożił a nad rěkami pschiprawił. Wotewrócźe, wy wjerchojo, ßwoje wrota, a wotewrócźe ßo, wy wěcźne wrota, pschetož kral kraßnoscźe je pschischoł. Schtó je tón kral kraßnoscźe? Tón Knjes, ßylny a mózny ....“

Też we ßwjatnizy, kotraž bu nad Sebastianowym rowom natwarjena, ßo tak modlachu — Khrystuß bě dobył .... A tam, hdyž bě prjedy w pohanskich cźaßach jeno ßurowa naßylnoscź knjeżika, tam nětkole kschescźijanska luboscź ßwoje płody njeßesche, kotraž ßylsy cźerpjazych a wopuschczenych trěje. „Wschitko luboscź pschewinje!“ tute ßłowo ßo też tu dopjelni — we smyßku teho, kotryž bě pschischoł ßwět wumóžicź.

Hdźe ßu w sakskich Sserbach žiwnoscźe a kubła na pschedań?

W pruskej Hornjej Łužizy ßu wschelazy Sserbja ßwoje statoki wuhlowym towarstwam pschedali. To ßo tu a druhdźe dozyła hinak njehodźesche (n. psch. w Cźißowje a dr.). Sa tych ludźi, kotsiž ßo tola njechadźa ßwojeho burstwa wsdacź, nastawa nětk praschenje: Hdźe ßo saßydlimy? **Pschińdźcźe k nam do nascheje Łužizy! Kupujcźe nasche ßerbske statoki, kotrež hewak cźasto do zusych rukow pschenđu!** Njekhodźcźe do zusby! — Wěso je nětk nusne, so ßo to wosjewja, hdźe ßu pola naß kubła a žiwnoscźe na pschedań. Pschezo bóle a bóle sacźuwamy, so nimamy žaneje woprawdźiteje zentrale. Trjebamy nusnje narodny sekretariat w Budyschinje. A pschede wschěm **ßerbsku banku!** Njech pak to nětkle **Towarstwo Sserbskich Burow** trasch do ruki wosmje! Njech ßlědźi sa tym, hdźe je schto na pschedań, a njech to potom kóždy tydźeń pod woßebitej rubriku w »Serbskich Nowinach« wosjewja. Pschihladowacź a do klina ruzy skożicź, to nam njetyje. Dźěłacź a saßo dźěłacź a ßo prózowacź, to je nam nusnje trěbne! Niz ßłowa, ale skutki!

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschichodnu ßrjedu směje ßo po Macźicznej shromadźisnje wjecźor wot ½8 hodźin ßem w Macźicznym domje ßwójbny wjecźor. Knjes wucźer Schütza ſ Rachlowa je rjany sajimawy pschednoschk ſ pschirodospytneho pola, na kotrymž je wón snaty mischtr, pschilubił. Też bjes spěwanja wjecźor njebudźe. Nimo wschěch ßobustawow Macźizy ßu pak też wschitzy druhi dobri Sserbjo na tutón wjecźor prosceni.

— Towarstwo starych knježi studowazeje młodoscźe, kiž je loni sałożene a hižo psches 40 ßobustawow licźi, směje ßrjedu po jutrach w ßerbskim domje popoldnju ſ dypkom ½2 hodźiu ßwoje poßedźenje, do kotrehož ßo wschitzy horliwi studowazy Sserbja, stari knježa studowazeje młodźiny a pscheczeljo nascheho luda hacž nanajwutrobnischo pscheproschuja. Bohaty wopyt ßo cźim wěscźischo wocźakuje, dokelž tola też Macźiza do poßedźenja Sserbow hromadu wjedźe.

— „Kupowanje ßerbskich biblijow nadpadnje wróćo dźe“, sakke biblijske towarstwo w „Draždźanskim Zurnalu“ skorži. To ßu płody dołholětneho potkóczenja ßerbskeje rěcźe w schulach. W najwjazy ßerbskich schulach ßu ßerbske nabożenske hodźiny ſ porjadneho schulskeho plana wotstronili. Dźěcźi, kotrež chzedźa ßerbsku nabożeńsku wucźbu wužicź, dyrbja wurjadne woßebite hodźiny teho dla wopytacź. Na tajke waschnje dyrbja ßo dźěcźi wot ßerbskeho wuknjenja wottraschicź a ßo jim luboscź k macźernej rěcźi ſ wutroby storhacź. Sawjedźenje wurjadnych ßerbskich hodźin je njesakońske, njedźiwajzy teho pak je ßo wono ſ pschihłoßowanjom wokrjeßneje schulskeje inspekzije stako. Samjelczecź pak ßo njeßmě, so stej też schulska městna inspekzija a schulske pschedstejicźerstwo na tejle njesakonoscźi wina. Hdy byschtej wonej pola knježerstwa pschecźiwo temu protestowałej, by ßo wurjadnym ßerbskim hodźinam bórzy kónz cźiniło.

— (Zentrumski sapóßłanz Erzberger w Budyschiuje.) Sańdźenu njedźelu wjecźor je w „Albertskim dworje“ khěžorstwowy sapóßłanz Matthias Erzberger w ludowej shromadźisnje katholskeho ludoweho towarstwa rěcźał. Do shromadźisny bě ßo něhdźe 800 woßobow sešło. Erzberger wo stawisnach zentrumskeje strony rěcźesche a pscheđ lud kažazymi liberalnymi nowinami warnowasche. Pschi nowowólbach do khěžorstwoweho ßejma dyrbjałe ßo porjadowe strony mjes ßobu podpjeracź. — Sarjadnik łužiskeho katholskeho ludoweho towarstwa, seminarski wyschschi wucźer Bruger, k temu doda, so ßu ßo katholszy wuswolerjo Budyško-Kamjenskeho khěžorstwoßejmskeho wólbneho wokrjeßa srěcźeli, so hnydom pschi prěnim wuswolenju sapóßłanzej Gräfje-Biskopskemu ßwój hłóß dadźa.

— (Woheń.) Sańdźenu njedźelu pscheđ wjecźorom bě w ßuscheńi tudomneje waggonoweje fabriki woheń wudyrił. S móznymi mróżelemi kura, kotrež ßo ſ palazeho twarjenja walachu, ßo zyła

wokolna krajina na woheń kedźbliwa sćini. S Budyschina hnydom 3 ßykawy a dale hischćże ßykawy ſ Hrubjelćziz a Dobruſche na pomoz khwatachu. Se ſjednoćenymi mozami ßo poradźi, woheń ſamjeſowacź a ſalecź. Naſtata ſchkoda ßo na něhdże 4000 hriwnow wobliczi. Kak je woheń naſtak, ßo ſ cźeźka wujaßni.

— (Powoſtanki ſe ſaſtarſka.) Sakkad ryjo ßu dźěkacźerjo w nowotwarje ßedlaŕſkeho mischtra Pětſcha na kamjeńtnej haßy 19 ſtaru ſtudźeń a njedaloko njeje něktore hornzy a jedyn karan namakali. S wězywuſtojneje ſtrony ßo praji, ſo je najmjeńſchi ſ tychle hornzow ſ lětow 1000—1100. Druhi hornz je něſchto wjetſchi tola bjes wuſchka a bjes dwěla ßerbſkeho dźěła; pſchetož wón horka toßamo wěnzojte wupyſchenje pokaſuje, kajkeź na ſtarych ßerbſtich pjenjeſach namakamy. Karan je ſ tona dźěłany a jeho ſtaroba njeje ßo hiſchćże ſpóſnaka. Wón prěnje ſpoczatki k zyzkojtej formje pokaſuje. Pódla tejele namakanki běchu drjewjane koliki do ſemje ſabite. Teź jedyn podſeńſti khód bě widźecź, w kotrymź ßo koły a ßypina namakachu. Khód wot ranja k wjeczorej wjedźe. Sſedlaŕſki miſchtr Pětſch, kotryź nětkole hiſchćże pſchi žitnych wikach cźißko 8 bydli, je rad ſwólniwy, namakane wězy pokaſacź.

— (Myto ſa ßwěrnoſcź w dźěle.) Scźěhowazym dźěłacźerjam w ſjednoćenych Budyſkich papjernikach, kotſiź ßu w nich dléje dyźli 30 lět tam dźěłali, je ßo cźeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpožcźiło: Handrijej Schimankej w Hornjej Hórzy, Pětrej Bohuwěrej Rjencźej w Dobruſchi, Khorli Hermannej Heinrichej w Sſtónkezach, Janej Hencźelej w Dobruſchi, Janej Khorli Pětſchej w Praſkowje, Janej Auguſtej Bjarſchej w Dźeźnikezach, J. Löbmannej w Schěrachowje, J. T. Oßwaldej na Zidowje a Johanje Khryſtianje ſwud. Hänſelowej rodź. Kalichez na Zidowje.

— (Schulſke powjeſcźe.) Powjeſcź wo powołanju ßerbſkich kandidatow wucźeŕſtwa na ſchulſke měſtna, pſched tydźenjom podata, njebě zyle prawa a njech ßo teho dla porjedźi Po nowſchim nawjedźenju ßu knjeſa Kozora do Sſokolanſkeje, kn. Rauſendorfa do Njeßwaczidliſkeje, kn. Teicha do Hodźiſkeje a kn. Sendu do Boſcheczanſkeje ſchule powołali. Knjes Holan ſ Janez ma wuhlady, ſo ßo ſa pomozneho wucźerja w Sarěczu poſtaji. Někotſi ßerbſzy kandidatojo wucźeŕſtwa njejßu žaneho měſtna doſtali, a tola ßu pomozne wucźeŕſke měſtna we Worzynje, Hrodźiſchcźu, Hucźinje, Kluſchu, Wulkej Dubrawje, Bórku, Minakale a we Wulkim Wjelkowje ſ wucźerjemi, ßerbſkeje rěcźe njemóznymi, wobßadźene. Hdy bychu ßebi ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwa tychle gmejnow pola knjeźeŕſtwa ßerbſkeje rěcźe móznych wucźerjow žadale, wone bychu je ſawěſcźe prjedy abo poſdźiſcho doſtake. Naſche knjeźeŕſtwo derje wě, ſo móže jenoź ßerbſkeje rěcźe mózny wucźeŕ w ßerbſkej ſchuli ſ wuſpěchom ſkutkowacź. Duž njech ßo pſchedſtejicźeŕſtwa mjenowanych ſchulow hibaju, pſchede wſchěm dyrbjeli ßo knjeźa duchowni jako měſtni ſchulſzy inſpektorojo wo to poſtaracź, ſo bychu ßo wſchě měſtna w ßerbſkich ſchulach ſ wucźerjemi, ßerbſku rěcź wobknjeźazymi, wobßadźili.

— Naléтnje ßywy w Hornjej Luźizy ßu ſ dźěła jara hubjenje pſcheſymowałe. Woßebje póſdne naſymſke ßywy ßu we wlóžnej ſymje cźeźko cźerpike. S měſtnami ßo pola nadeńdu, na kotrychž ßu mlode rožkowe ſtwjelcźka do cźiſta ſahinyke, lědma ßo tu abo tam jene ſtwjelcźko namaka. Dokelź njeje wot nich žanych žnjow wocźakacź, budźe ßo rola ſ nowa dźěłacź a wobßycź dyrbjecź. Saźne naſymſke ßywy napſcheczo temu ſ dźěła rjane ſteja.

S **Böſchiz.** Schtwórtk tydźenja bě w naſchej ſchuli pruhowanje dźěcźi. Woßebje ßo w naboźinje pruhowaſche. Knjes wucźeŕ Bertko ſ wutroby k dźěcźom rěcźeſche, kotreź žane wotmolwjenje winojte njewoſtachu. Pſchitomni ſchulſzy pſchedſtejicźerjo ßu ßo pſcheßwědcźili, ſo je ßo knjes Bertko prózował, dźěcźi po móżnoſcźi wjele nawucźicź. Sſerbſka rěcź mějeſche ſ němſkej jenake prawo, ſa cźoź ßo knjeſej wucźerjej hiſchćże raz dźakujemy.

S **Budeſtez.** Tudomne pſched krótkim ſakożene ßerbſke towarſtwo ſměje, dali Bóh, 3. dźeń jutrow w Rösikez hoſcźenzu ſaßo ßwoje bliźſche poßedźenje. Dawno ßo na powucźaze hodźinki towarſchneho ſjednoćeńſtwa ſradujemy. Woßebje pak ßo wjeßelimy, ſo ßměmy w bliźſchej ſhromadźiſnje knjeſa ßeńſkeho ſapóßkanza Barta ſ Brěſynki jako hoſcźa powitacź a jako rěcźnika a budźerja narodneho ducha mjes nami ßłyſchecź. Shromadźiſna ßo ſ dypkom ½7 hodźin ſapoczńje, a ßo lubje proßy, ſo chzyke wſchě ßobuſtawy ßo ſ cźaßom na pucź podacź, ſo mohli ßo naſche wuradźowanja teź woprawdźe ½7 hodźin ſapoczecź.

W Budeſcźanſkej woßadźe je hiſchćże wjele ßwěrnych Sſerbow, kiž hacź dotal wo naſchim towarſtwje niczo ſhonili njejßu. Teź tucźi ßu ſ tutym wutrobnje pſcheproſcheni a budźa lubje witani. Pſchińdźće ſ cźrjódami a Wam budźe ßo lubicź.

S **Njeßwaczidła.** Njedźelu Palmarum běchu ke konfirmaziji do naſcheho Boźeho doma konfirmandki w płaſchcźiczkach a žony w zankatych khapach pſchiſchłe. Kajki bě to ßwjedźeńſki ßwjatocźny napohlad, kóždy ſacźuwaſche, ſo je tale ßerbſka draſta ſ zyrkwinſkeho žiwjenja naſtała a ſo by ſ hrěchom byko, ju ſ nowomodnej draſtu ſaměnicź, kotruź běchu pſchi lońſchej konfirmaziji nětkotſi hordacźkojo ſawjeſcź ſpytali. Rosdźěl mjes woběmaj draſtomaj bě tak do wocźow padazy, ſo ßebi nětko ßerbſku narodnu draſtu pſchi konfirmaziji cźim bóle ważimy.

S **Wětruizy.** Tu je ßo dobrowólna wohnjowa wobora ſakożika, kotrejź je 32 ßobuſtawow pſchiſtupiło.

Se **Stróże.** Saźdźenu njedźelu wotmě naſche burſke towarſtwo wulzy kraßnu ßwójbnu ſhromadźiſnu. Naſche ſpěwarſke towarſtwo ſpěwaſche ſchtyrihłóßny hnujazy khěrluſch: „Sso luboſcź bóźſka“. Na to pſchednoſchowaſche kn. wucźeŕ Kral ſ Khróſcźiz-Kamjeńza wo Hornjoammergawſkich paßionſkich hrach. Hdyž takle w duchu widźachmy pſched nami zyłe cźeŕpjenje naſcheho wumožnika, to ßo w někotrymźkuli wóczku ſabłyſkny ßłyſyczka. Sswjata cźiſchina knjeźeſche ſa zyły cźaß pſchednoſchka. Na kónzu napominaſche naß rěcźnik, teź hajicź tajku poboźnu myßl, kaž Hornjoammergawſki lud, a tak w jenej myßli ſa naſch narod ſkutkowacź, kaž woni w jenej myßli wuwjedu tajki hobrſki ſkutk. Knjes Kral pſchednoſchowaſche teź hiſchćże někotre paßionſke baßnje kn. fararja em. Urbana. Kraßna ſhromadźiſna ßo ſtónczi ſe ſchtyrihłóßnym khěrluſchom: „Tak wſmi nětk mojej ruzy“. Ludźi bě ßo wjele ſeſchło. Ssamo ſ Bukojny, Kobliz a Wulkich Sdźarow běchu kedźbliwi pſchipoßłucharjo pſchikhwatali. Sa mnohe ßwójby bě tuta ſhromadźiſna kraßna a witana ſkładnoſcź, ßwjatocźny dźeń konfirmazije hódnje ßwjeczicź.

S **Komorowa** pola Rakez. Do cźeźkich myßlow ßo ſamyßliwſchi je wumjenkarka Tužmanka ßobotu pſchipołdnju do ſtudnje ſkocźika a ßo tepika. Tužmanka je pjecźa hižo dléjſchi cźaß duchakhora była.

Naléтnje kontroline ſhromadźiſny w Kamjeńſkim wokrjeßu budźa ſchtwórtk 20. haprleje w Połcźnizy, pjatk 21. haprleje w Kinsbórku, ßobotu 22. haprleje w Krakowje, póndźelu 24. haprleje w Großröhrsdorfje, wutoru 25. haprleje dopołdnja ¾9, ¼11 a ¾12 hodźin w **Kamjeńzu;** ßrjedu 26. haprleje dopołdnja ¾9 hodź. w **Kamjeńzu,** dopołdnja ¾12 hodźin w **Jitru,** ſchtwórtk 27. haprl. dopołdnja ¼10 a ½11 hodźin w **Khróſcźizach** a ¾1 hodźiny w **Halſchtrowje.**

Se **Zitawy.** W tudomnych brunizowych jamach ßu wſchitzy dźěłacźerjo dźěło ſkożili.

S **Rachlowa** pola Kulowa. Tudomny kubleŕ Wels je ſ Kulowa domoj jěžo do njeſboża pſchiſchoł. Na Hoſkowſkej droſy ßo kóń pſched dźěcźimi ſpłóſchi. Welſej, kotryź chzyſche konja ſadźerżecź, ßo ſ wotežku ßrjedźny porſt praweje ruki wottorhny.

S **Wulkich Sdźar.** Pjatk tydźenja w nozy ſ Burchertez žiwnoſcźe woheń wudyri. Sa krótki cźaß wſchě twarjenja Burchartez ſtatoka w płomjenjach ſtejachu, kotreź ßo teź hiſchćże na ßußodnu Kummerez bróżeń wupſcheſtrjechu. Wotpalene twarjenja ßu ſawěſcźene.

S **Wojerez.** Tu wotměwa ßo prěni, druhi a tſeczi ßwjaty dźeń jutrow wulka wuſtajenza ßerbſkeho wumjełſtwa. Měſchcźańſki komitej ſa ſtaroźitnoſcźe ſrjaduje wuſtajenzu pißanych a molowanych jutrownych jejkow. Wotewrjena budźe wuſtajenza na naſpomnjenych dnjach pſchipołdnju wot 11 hacź do 1 hodź. Saſtup płacźi 15 pj., ſa njedoroſcźenych 5 pj. Radźimy naſchim cźitarjam, doječź do Wojerez a ßebi to wobhladacź. Wěź budźe ſajimawa, dokelź dźě ßami Sſerbja ſ Wojerowſkeje wokolinу tam wuſtajeja. Korcźma, hdyž najlěpſche jěſcź a picź doſtanjecźe, je Waltinowy ßerbſki hotel. Tam ßo wam teź ſalubi. Duž jutry do Wojerez na wuſtajenzu!

S **Rósborſko-Wojerowſkeho wokrjeża.** Po ßmjerczi krajneho radźicźela ſw. ßłużby ſ Luki nad Mückenhainom je ßo krajnoßejmſki mandat Rósborſkeho wokrjeża wuprósdnił. Po knjeźeŕſtwowym woſjewjenju maja ßo wólbni mužojo 5. meje ſ nowa wuſwolicź. Sa wuſwolenje ſapóßkanza je ßo 18. dźeń meje poſtajił. Wólbne měſtno budźe Niſka.

— Pokhroma nochze ſańcź. Saźdźenu njedźelu je wona ſaßo mjes howjaſym ſkotom jeneho kublerja we Werdecku pola Rósborka wudyrika. Pokhroma njeje žana nowocźaßna khoroſcź; wona je teź hižo w prjedawſchich lětſtotkach naſch ſkót nadpadowała. Kulowſka khronika piſche, ſo je w lěcźe 1792 pokhroma we Luźizy a mjes druhim teź w Dubrjenku, klóſchtrej Marijneje Hwězdy ßłuſchazym, zychnowała. Tehdy ßu ſ njej ſkoro wſchitzy ratarjo ßwój ſkót ſhubili, hacź do bura Schokty, kotremuź ani jene ſkocźo njeje padko. To ßo někotre lěta poſdźiſcho wospjetowaſche. Hdyž ßo knjeźeŕſtwo

klóschtra Marjineje Hwězdy Scholtu ſa tym praſchesche, wón praji, ſo je ßebi ßwój ſkót ſ lěkarſtwom ſakhował, kotrež ſe ſcźěhowazych wutkow wobſteji: 2 łžizy teera, 2 horſchczi ßele, horſchcź kobołka, 1 łžizu babjazeho ſela, 1 łžizu mórſkeho ſela, 1 łžizu krěna, 1 łžizu ßmudźenych a tołczenych jakorzowych jahodkow, 1 łžizu jandźelſkeho ſela. Wſcho dyrbi ßo derje ſměſchecź a ßo ſkotej ſ pinſlom do khlamy namaſacź. — Hdyž běchu tež někotſi lěkarjo tutón ßrědk ſa khmany ſpóſnali, jón knjeiſtwo woſjewi. Wón je ßo pjecźa we wjazorych padach jako wuſpěſchny wupruhował.

Jako druhi ßrědk ßo pſche pokhromu konjazy hnój porucźa. Howjaſy ſkót, kotryž je ßo w konjeńzach ſaměſcźił, njeje hiſchcźe pjecźa ženje na pokhromu ſkhorił. Ammoniakowe pluny, kotrež ßo ſ konjazeho hnoja wudymaju, pokhromu po ſdaczu morja. Hdyž krowy njemóža na ſtajnoſczi w konjeńzu ſtejecź, doßaha, hdyž wſchědnje někotre hodźiny w nim pſchebywaju. Tež ßo porucźa, cźerſtwy konjazy hnój w kruwaŕnjach roskidacź a ſ pſchipuſchcźenjom powětra na to ſkutkowacź, ſo ßo w konjazym hnoju ammoniak twori. Sa to, ſo je konjazy hnój hódny ßrědk pſche pokhromu, po ſdaczu ſcźěhowazy podawk rěcźi: Jedyn bur, kotremuž bě ßo kruwaŕnja wotpaliło, bě teho dla nuſowany, ßwój ſkót ſ dźěła do konjeńza, ſ dźěła do bróžnje ſtajicź. Mjes tym ſo w bróžni ſtejoze krowy bórſy na pokhromu ſkhorichu, krowy w konjeńzu ſtrowe woſtachu, hacź runje bě ßo ſe ſamyßłom dwójzy ſpytało, tele ſkocźata ſ tym, ſo jim ßłěny khorych krowow do huby maſachu, natyknycź, dokelź ßo bur bojeſche ſo mohłe krowy w konjeńzu poſdźiſcho tola na pokhromu ſkhoricź. Krowy w konjeńzu pak njedźiwajzy teho ſtrowe woſtachu.

S Drobow. Saúdźeny ſchtwórtk popołdnju w 3 hodźinach ßu ßo tu twarjenja Donatez žiwnoſcźe ſ wohnjom ſanicźiłe. Donatez běchu najſkerje ßylnje ſapyrili, ſ tym je ßo pěz ſapopadnyła a domſke ſapaliło. Twarjenja běchu ſtare, ßkomjane.

Se Shorjelza. Tudomni měſchcźanſzy ſaſtupjerjo ßu wobſamkli, ſo dyrbi Shorjelſka gmejna ſa 110,000 hriwnow akzijow akzijoweho towaŕſtwa wokrjeßneje żeleſnizy pſchewjacź. Tale żeleſniza Shorjelz ſ Kſchiſchowom a Wósborkom ſwjaſa. Dokelź wona wobkhad ſ Lubija wotcźehnje, budźa Lubijzy pſchemyßłnizy a rjemjeßłnizy ſchkodowacź.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dźěłacźeŕ K. Menzel w Hamorje bě wucźerjej wſchelake wudma nawdawał, dokelź bě jeho dźowku nabił a ſa ſchulu wobkhował. Mużakowſki ławniſki ßud bě teho dla Menzela k jaſtwu na 2 njedźeli ſaßudźił. Menzelowe powołanje pſchecźiwo temu ßo ſacźißny.

S **Běleje Wody.** Tudomny ſchkleńcźeŕnik Mudra je ßebi, kaž je ſnate, žiwjenje wſał. Pſchi pruhowanju jeho wobkhodnych knihow ßo tajke njeporjadnoſcźe wukopachu, ſo ßu jeho dweju knihiwjednikow ſajeli.

S Drażdżan. Kral Bjedrich Auguſt je ßo ßrjedu wjecźor ſe ßwojeho dźeßacźnjedźelſkeho pucźowanja po Egiptowſkej a Sudanje do Draždżan wrócźił. W kralowym pſchewodźe běchu kralowſzy prynzojo a prynzeßy, kotſiž běchu nanej hacź do Abazzie napſchecźo jěli. Na hłownym dwórniſchcźu, do kotrehoż pſches Win a Podmokły ſpěſchny cźah ſ kralowym ſalonſkim woſom ſajědźe, prynz Jan Jurij, prynzeßa Mathilda, miniſtrojo a měſchcźanſke wyſchnoſcźe krala powitachu. Kral, kotryž měješche cźiły a cźerſtwy napohlad, jara ſpokojny wo ßwojim pucźowanju powjedaſche. Pſched dwórniſchcźom bě ßo wjele ſtow woßobow ßylna cźrjóda ſhromadźiła, kotraž krala wyſkajo witaſche. Sſo wutrobnje nad tym wjeßelo, ßo kral žiwje dźakowaſche. Tež na zykym pucźu k kralowſkemu hrodej lud krala ſ wjeßelym ßławawołanjom cźeſcźowaſche.

Dopiß,

bjes ſamolwjenja redakzije a bjes pſchemĕnjenja wocźiſchcźany.

Knjes kantor Hancźka w poßlednim cźißle Serb. Nowin pſchecźiwo mojim roſpominanjam w poßlednich wólbnych ſhromadźiſnach wuſtupuje. Jemu ßo njelubi, ſo ßym ßo wobrocźał pſchecźiwo tak cźaſto ßo ſtawazym pſchemĕnjenju a wſchelakoſcźi ſchulſtich knihow. Knjes kantor chze dopokaſacź, ſo wobſchĕrnoſcź a wſchelakoroſcź ßo trjebazych ſchulſkich knihow njeje tak wulka. Ssam pak jako naſhonity wucźeŕ napowjeda nam zyku kopizu w naſchich ſchulach ßo trjebazych knihi. Pſchi tym pak ſapomni naſpomnicź, ſo tele knihi wukhadźeja we wjazorych ſeſchiwkach. Tak „Mutterſprache“ w pjecźoch. K temu hiſchcźe kóždy nowy naklad wukhadźa tak pſchemĕnjeny, ſo ßo ſtary pſchi nim wjazy trjebacź njehodźi. W prjedawſchich cźaßach je ßkużiła cźaſto jena cźitanka (ja mĕnju němſki Leſebuch) wſchĕm dźěcźom jeneje ßwójby. Lětża dźěcźi te ſchulſke knihi wjazy trjebacź njemóža, **kotrež ßu loni w ßamßnej klaßy ßkużiłe bratrej abo ßotſje.** S teho wukhadźa, ſo dyrbja dźenßniſchi dźeń ſtarſchi tak wjele pjenjes na ſchulſke knihi ważicź. Njehodźi pak ßo prajicź, ſo bychu dźěcźi nětko lěpje cźitałe hacź prjedy. Prjedy nawuknychu dźěcźi we **wſchĕch** ſchulach w Sſerbach ßerbſki a němſki jenak kraßnje cźitacź. Pohladajcźe dźenßa do wſchelakich ſchulow w Sſerbach. Niz wot knihow wotwißuje wuſpěch wucźenja, ale wot wucźerja ßameho.

Pſchi tym ma naležnoſcź hiſchcźe druhi ras. Po § 24c płacźazeho ſchulſkeho ſakonja ma wo nowoſawjedźenju ſchulſkich knihi lokalne ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo roßßudźicź a wokrjeßna ſchulſka inſpekzija, potajkim ſchulſki radźicźel, jejne roßßudźenja wobkrucźicź. K mojemu najwjetſchemu ſpodźiwanju ſhonich nětko ſe ſtron wſchelakich lokalnych ſchulſkich pſchedſtejicźeŕſtwow, ſo ßu ßo wjazore ſchulſke knihi **bjes wjedźenja a bjes praſchenja** ſchulſkich pſchedſtejicźeŕſtwow ſawjedźe. Tu macźe woſpjet ſranjenje płacźazeho ſchulſkeho ſakonja. Skoro ßo mi ſda, kaž by ſa wĕſtu inſtanzu ani ſakonja ani lokalneho ſchulſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa njebyło. Dale proſchu woßebje ſtarſchich a ſchulſkich pſchedſtejicźerjow, ßebi cźitanki (němſki Leſebuch) bliže wobhladacź. W tak mjenowanym „Vaterland und Weite Welt“ je wubjerk cźitanja ſtoženy zyle po dotalnym wucźenju Božeho ßłowa w ludowych ſchulach. Cźitanka „Mutterſprache“, kiž „Dresdner Lehrerverein“ wudawa, je **wubjerk cźitanja zyle pſchiſłuſchany na Zwikowſke theſy.** Runjewon tale cźitanka „Mutterſprache“ ſawjeduje ßo nĕtkole w naſchich bjes teho, ſo naſche lokalne ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo nĕſchto wo tym wě. Tale naležnoſcź dyrbi ßo na pſchihodnym měſtnje dale roſpominacź.

W Brĕſynzy, 12. haprleje 1911.

Ernſt Barth, ßejmſki ſapóßłanz.

Přilopk.

* Na żeleſnizy mjes Draždżanami a Winom je ßo wjele frachtowych kubkow kradnyło. Jako ßydło paduchow ßo Cźeſki Trúbau wußlědźi. Jĕdnacze żeleſniſkich ſaſtojnikow ßu ſajeli.

* (Tydźeń jaſtwa dla jeneho kamjenja.) Žiwnoſcźer Lange w Coſſebaude na polu ßwojeho ßußoda pěſkowzowy kamjeń, něhdźe 25 pjenjezkow hódny, wuhlada. Namakaŕ kamjeń ſběhny a jón ßobu domoj wſa. Ssußod to pytny, a hacź runje „paduch“ kamjeń hnydom ſoßo na ßwoje měſtno na polu donjeße, jeho wón paduſchſtwa dla obſkorži. Ławniſki ßud wobſkorżeneho k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźi.

* (Žona muża ſatſělika.) Sso ſe ßwojim mużom ſwadźiwſchi je 30 létna dźěłacźerka Schuhmannowa w Zwikowje ßwojeho 35 létneho muża, ſ dwĕmaj wutſělomaj ſ revolwra ſatſělika. Wobaj ſtaj ßo hižo woſpjet ßudniſzy khoſtakoj a njemějeſchtaj dobreho mjena.

* (Sso ſatepika.) We Wontenberku w Cźechach ßo ſtara njewudata Tereſija Plattekez tepi; dźěſche pſches drjewjanu ławku a padże do rěki. Ssamomordaŕſtwo ßo ſtało njeje.

* (Sswoju macź ſpytał ſkónzowacź.) Wo hroſnym podawku njecźłowſkeho ßyna Słokomorowſke nowiny ſ Prósena piſchu: Ratař K. njemóżeſche doczakacź, ſo jeho macź wumrje, kotraž pola njeho na wumjeńku bydleſche. Pjatk rano ſtara żona do hródże dźěſche. Ssyn ßo ſa njej puſchcźi, ſhrabny ju ſa tykom a ßekeru, w hródźi leżazu, pſchimny, ſo by macź ſaraſył. Macź ßo wutorhnywſchi na dwór cźekny. Zadławz ſa njej běžo ju ſa włoßy ſhrabny a ju do khěże ſcźahny. Tam wón do macźerje bijeſche. Młoda żona potom powjas pſchinjeße a ſ wohidnymi ßłowami muża napominaſche, ſo by macź ſkónzował. Wón powjas macźeri wokoło ſchije ſadźerny; na ſboże pak jejna ruka ßobu pod powjas pſchińdże. W ßmjertnym ſtraſche wona wſchĕ mozy napinajo ſamó, ßo ſ woka wußwobodźicź a wo pomoz wołacź. Jedyn dźěłacźeŕ, kotryž nimo dwora dźěſche, ſtarej żonje na pomoz khwataſche a ju pod ßwoje ſchkitanje wſa. Njekraßnika ßu wobſkorżili.

* (Hobrſti woheń w Japanſkej.) W Tokio ßu ßo pſched tydźenjom 6676 khěżow, 9 templow a 2 fabrizy wotpaliłe. 4 woßoby ßu ßo ſpaliłe. Něhdźe 40000 ludźi je bjes bydła.

* (Sapuſcźenje pſches wichory w Kanſaſu a Oklahome.) Se ſatraſchnym wichorom ſtaj ßo Kanſaſki a Oklahomeſki ſtat w połnóznej Amerizy ſapuſcźiłoj. We Vigheartu je ßo pjecź khěżow powaliło. Dwě druhej mjeńſchej měſcźe ſtej ßo do zyła ſniczíłej. Hacź dotal ßu 23 ſaraženych namakali, kotrychż je ßebi wichor ſa wopor żadał. Liczba morwych pak je wjele wjetſcha. Mnohich je wichor na balkonach khěżow ſhrabnył a do dworow cźißnył, hdźež ßu ßo ſ padazymi kamjenjemi ſaraſyli abo ßo ſranili. Lokomotivnika jeneho jědźazeho cźaha wichor ſ lokomotivy ſtorhny, we Whitengu **wichor jenu żonu pol hodźiny daloko njeßeſche a ju mori.**

Wuſudzenja.

Khoſtanſka komora. Schklenczerjej L. O. Tiſcher a G. W. Hirſch w Ssmilnej ſtaj nekotre lěta k temu prawo njemějo na Delnjopózkowſkkm revěrje ſwěrinu honikoj. Wobaj ſtaj ſo hižo prjedy paduſchneho honjenja dla khoſtakoj. Kaž je ſo Tiſcher ſam wuſnał, je wón na Delnjopózkowſkim revěrje ſorny, ſajazy a bažanty tſělał. Jeho ſwójba je tſělenu ſwěrinu ſjědła. Tiſchera k jaſtwu na 1 lěto a k ſhubjenju cžeſnych prawow na 3 lěta, Hirſcha k jaſtwu na 1¼ lěta, k arreſtej na 3 njedželu a k ſhubjenju cžeſnych prawow na 3 lěta ſaſudžichu.

Khoſtanſka komora. Mějecžela elektrotechniſkeje fabriki a inſtallateura E. R. Paula w Budyſchinje bě Budyſki kawniſki ſud k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 1 džeń ſaſudžił, dokelž bě kublerjej Auguſtej Barej w Prěcžezach kſchiwdu cžinił. Po Barowej radže bě tuteho pſchichodny ſyn, kubleŕ Bjenada w Cžornjowje, elektriſku pſchiprawu pola Paula ſkaſał. Dokelž pak Cžornjow žaneho pſchiſamknjenja k žanej elektriſkej grotowej ſyncži njedoſta, Bjenada ſkaſanaj elektromotoraj, lampy atd. wotewſacž nochzyſche. Loni 31. dezembra Bar a Bjenada k Paulej pſchińdžeſchtaj, pſchi cžimž Paul Barej porokowaſche, ſo wón po njeſprawnych puczach khodži. Bar na to Paula ſkſchiwdženja dla wobſkorži. Paulowe powołanje pſchecžiwo wuſudej kawniſkeho ſuda ſo ſacžišny.

× 14lětna Thereſa Wollmannez w Rakezach bě ſwoju ſkužbu pola kublerja Krala w Komorowje pola Rakez bjes wupowjedženja wopuſchcžika. Hdyž wona loni 15. ſept. ſe ſwojej macžerju po ſwoje wězy k Kralezom vſchińdže, je jejna macž pjecža na wšy wonka Kralowemu ſynej Auguſtej porokowała, ſo je ſ jejnej džowku njepózcžiwy wobkhad měł a ſo je ju bił. Kawniſki ſud bě teho dla Wollmannowu k 25 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 5 dnjow ſaſudžił. Se ſwojim powołanjom pſchecžiwo temu njeměješche Wollmannowa žaneho wuſpěcha.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 18. haprleje t. l. dopołdnja wot 9 hodžin ma ſo

w hoſcženzu w Huczinje

ſcžěhowaze, na

Maleſchanſkim revěrje

w Hlinjanſkej a Stóžanſkej holi, w rudłach, Fleißigu a Dubinje ſeſtajene drjewo na pſcheßadžowanje pſchedawacž jako

140 ſchmrčkowych krutych žerdžow,
11—15 cm. delnej tołſtoſcže,
28 rm. mjehkich ſcžěpow,
30 „ twjerdych kuluchow,
113 „ mjehkich kuluchow,
11 „ twjerdych repuchow,
51 „ mjehkich repuchow,
50 „ mjehkeje walcžiny.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſtwo.

W Huſzy, 5. haprleje 1911.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Tſeczi dżeń jutrow, wutoru 18. haprleje 1911 ma ſo na **Njeßwacžidlikim** majoratnym revěrje ſcžěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacž:

275 rm. liſcža jehl. kuluchow	jenotliwe we wotdželenjach 8—13, 18 a 19.
168 = jehl. hakoſow.	
8 ſtotujow walcžkow.	
428 rm. jehl. walcžiny	
83 jehl. dołhich hromadow	
164 rm. pjenkow.	

Shromadžiſna dopołdnja w 9 hodžinach w drjewiſchcžu 10. wotdželenja ſady Holeſchowſkeje Dubrawy.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwacžidle.

Woſſewjenje.

Cžeſcženym Sserbam k wjedženju dawam, ſo wot 1. haprleje ſaßo w **Bukezach** bydlu.

Hermann Kielmorgen,
braſchka.

Pſches ſudniſtwo ma ſo na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadžowanje pſchedawacž: 1. junija dop. w 10 hodžinach k ſawoſtajenſtwu M Donathoweje w Komorowje pola Kluſcha, łopjena 44, ſkuſchaza łuka ſ kerkami, 57 arow wulka a na 1400 hriwnow takſěrowana.

Hypothekſke pjenjeſy

wupožcžuje

E. Koban
pſchi žitnych wikach 4.

Kóſlaze koże,

kaž tež **wſchě druhe koże,**

howjaſe koże

a wowcžu wołmu

pa najwyſchſchich placžiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecža „ſkoteje hwězdy“.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach
w khoſejowni.

Wotewrjenje klamow.

S tutym cžeſcženym Sserbam k wjedženju dawam, ſo ſym dżeńża na

ſnutskownej lawſkej haßy 8

pobocžnu pſchedawatnju

wołmjanych tworow, trikotažow, krótkich tworow

wotewrił.

S dobom ſebi dowolam, ſo ſa dowěrjenje, mi hacž dotal w bohatej měrje wopokaſane, wutrobnje džakowacž a wo to proßycž, ſo by ſo moje pſchedewſacže tež dale dobrocžiwje podpjerało.

Budu ſo horliwje prózowacž, ſwojim cžeſcženym wotebjerarjam tež w tejle pſchedawarni ſ dobrej hódnej tworu a pſchimerjenymi tunimi placžiſnami poßłužecž.

S počeſcžowanjom

Ernſta Jordanowa wudowa

(mějecželka: **Helena zwud. Jordanowa**)

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 5 a ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Sswojim pschečželam a znatym wosjewjam s tutym, so je moja adressa wot **23. 4. 11.:**

Kamenz i. Sa.
Nordstr. 4, III.
Wučer **Franz Kral.**

Młódschi ſamkarjo,

tež **wuczobnizy** ßo hischcze w naschej matrizowej ſamkarni pschijimaju.

Porzlinowa fabrika Margareczineje Hety.

Kuchatki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Jako baba

ßo **Madlena Lawkez** w Sslepom (kolojeſdna) poručza.

Dźěczazy wós

ſkoro nowy, je na pschedań na jerjowej haßy czißko 13 pola Nowaka.

Trjebanaj wosaj

jara derje ſdźeržanaj, 2 ßydłata **polſcheſa,** kotraž ßo ſady woczinja, a dwajpschežna rjana **kucza** ſtaj jara płaczißny hódno na pschedań pola **E. Kozora** w Bukezach.

Mjeńſcha khěža

w Kelnje czißko 25 je na pschedań. Wona je tſeczi dźeń jutrow wobhladacź.

Malu khěžu

w Holeſchowſkej Dubrawje, maßivnu, ſa dźěłaczerja ßo pſchihodźazu, ma na pschedań **Jurij Mucznk** w Holeſchowje.

Žiwnoſcź

czo. 5 we Wyßokej pola Kubſchiz, 25½ kórza wulka, 21 kórzow pola a łuki, 4½ kórza łęßa, 18 kórzow pſchi domje, je na pschedań.

Žiwnoſcź

w Raſchowje czo. 15 pola Budeſtez ſ 30 kórzami, 296 dawſkimi jenoſczemi, je ſe žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Rjana žiwnoſcź

ſ 22 kórzami leżomnoſcże, něhdże 100 dawſkimi jenoſczemi, 7000 hr. wopalneje kaßy, zyle nowymi twarjenjemi, je ſe žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Žiwnoſcź je w najlěpſchim rjedże a njedaloko Njeßwaczidła leži.

Dalſche je ſhonicź w Rakezach czißko 80 P.

Sserbſki muſej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu srjedu 19. hapryla 1911** popołdnju ½3 hodźin w »Serbskim Domje«.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologaj. 3. Namjety.

Wječor w 7 hodźinach **zabawny a swójbny wječor.**

Wšěch sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Stari knježa serb. stud. młodźiny!

Srjedu, dźeń 19. haprleje pop. ½2 hodź. změje „towarſtwo starych knježi serbs. stud. młodźiny" w Serbskim domje swoje **posedźenje.** Bohaty wopyt so wěsće wočakuje. Wšitke sobustawy, ale z cyła wšitcy stari knježa, kotřiž studowacu młodźinu a naš serbski lud lubuja, bywši něhdy sobustawy studentskich towarſtwow abo nic, kaž tež studowacy so należnje a wutrobnje do posedźenja přeprošeja.

Předsydstwo.
M. Domaška, farař.

Jutrowna skhadźowanka serb. stud. młodźiny

budże »**jutrownu srjedu**« t. j. **19. jutrownika** dopołdnja wot 10 hodźin w »Serbskim Domje.« Wšitcy studowacy a přećeljo serbskich studowacych so z tutym na nju přeprošeja. Towarſtwa njech su wšitke zastupjene rozprawow dla.

Jozef Jakubaš, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, młode jutry, **23. haprleje,** swoje měsačne posedźenje popołdnju w 5 hodź. w Hustec hoscenu w Khwaćicach. Dokelž je so pokhroma zhubiła, směmy swoje posedźenja zaso dale wotměwać. Na bližše posedźenje, w kotrymž budźa so wšelake ważne wěcy wuradźeć, so wšě sobustawy přeprošeja. Hosćo budźa wutrobnje witani.

Předsydstwo.

Nataŕſke wohenſawěſczaze towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždźanach.

(Draždźanſke wohenſawěſczaze towarſtwo).
Powſchitkowna ſawěſczeŕnja ſa města a wſy.
— Sałożena 1873. —

Wobſtatk ſawěſczenjow kónz lěta 1910 . .	mk.	1114138738.—
Dokhody ſ premijow a bjeŕnjow 1910 . .	=	1748933.19
Wobkhodny wuſbytk 1910	=	296038.58
Samoženjowy wobſtatk 1. 1. 11.	=	3001286.57
Sarunanje ſchkodow ſawěſczenym wot wobſtacża	=	4108921.40

Hłowna ſhromadźiſna 5. haprleje je wobſamkła, **15** % dividendy ſawěſczenym, na to prawo mějazym, wudźělicź.

Sawěſczenje pſche woheń a nutsdobywarſke paduſchſtwo pod znatymi pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchijimaju

C. Meiſel w Budyſchinje, **E. Locka** w Błóžanach,
Czech we Lomſku, **Běrk** w Kelnje.

Dźěłaczerjo a dźěłaczerki

do ſtanzowarnje a poſchkleńczeŕnje atd. ßo pytaju

w porzlinowej fabrizy Margareczineje Hěty.

Wuſtojnych murjerjow

w **Minakalſkim** hrodże pſchijimuje połěr **Henſel.**

Nětotre
ßuproſchne ranzy

ßu na pschedań w Scheſchowje czißko 28.

Młoda kruwa

czornopißana, zyle bliſko k wocźelenju, je na pschedań w Bukojnje pola Hucźiny czißko 22.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu** za tydźeń **23. nalětnika** (młode jutry) pop. w 5 hodź. **posedźenje.** K. wučeŕ **Schütza z Rachlowa** je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wopyt prosy
předsydstwo.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć.

Třeći dźeń jutrow, 18. jutrownika wotměje naše towarſtwo popołdnju w 4 hodźinach **swójbnu zhromadźiznu.**

Knj. wučeŕ Kral z Khróſćič towarſtwu božemje praji.

Bohaty wopyt so wočakuje.
Předsydstwo.

Stwinſku holzu

porjadnu, niz pſchemłodu, k 1. jun. abo prjedy na knježim dworje w Budyſchinku pola Porſchiz pyta tajna radźiczelka **Steigerowa.**

Sprawna holza

15—16 lětna ßo k 15. meji do lěpſcheje ßłużby ſa domjaze dźěko na wſy pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Sſłużobnu holzu

ſprawnu a pilnu, niz młódſchu dyžli 17 lět, k 1. meji pyta **A. Hauſchtingowa** w Rakezach.

Sſłużobnu holzu

bórzy pyta konditor **Lehmann** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

K **1. meji** tuteho lěta pytam

hoſpoſu,

kotraž móže waricź a wſchě domjaze dźěła wobſtaracź.

Wučeŕ **Holan** w Budyſchinku.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej **Sarinkej** w Khwaczizach ſa rjane duchapołne prědowanje a rěcź pſchi konfirmaziji paczeŕſkich dźěczi njedźelu palmarum praja

wſchitzy kemſcherjo.

Wutrobny dźak

knjeſej duchownemu **Bójjej** ſa wutrobu hnujaze póſtne prědowanje, 30. dźeń měrza w Czornych Noßlizach dźeržane, praja

nutrni kemſcherjo.

Sjawny dźak.

Wyßokoczeſczenemu knjeſej fararjej **Waltarjej** ſa jeho kraßne konfirmaziſke prědowanje njedźelu Palmarum w Njeßwaczidliſkim Božim domje dźeržane, praja a proſcha, ſo by jo wocźiſchczecź dał,

mnoſy kemſcherjo.

(K temu czißku pſchikłoha.)

Kedźbu kolojěsdni!

Na wšach šo kupuja najtuńsche

Dürkoppske, Phänomenske, Aegierske a Spezialne | **kola** | s dolhotrajazym rukowanjom

hižo po 90 hriwnach **pola mje.**

Poručam dale rěčne apparaty, plestr sa jěsdne kola, hosdžiki, latarnje, swony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórske pschikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.

Mam šamšnu wuporjedźernju.

Gustav Lindner
w Porschizach.

Kakao

je po wědomnostnym pschepytanju najpschihódnischa a najstrowischa zyroba a žiwnosć a cźěku wjele bóle hoji dyžli drohi khosej a cźaj, kotraž žaneje požitnosćze nimataj. Dobry cźisty kakao pschedawa

schokoladowy kontor
Moritza Schmidta
pschi mjažowych jědłach 1,
mjes šerbskej haßu a Pětrowskej zyrkwju,
punt hižo po 90 pj., lěpsche druziny po 100, 120, 160, 200, 240 pj.

Liebsch,
šudniski aktuar św. šinžby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeńskwowe wězy atd.
Rěcźi šerbski.
— Telefon cźišlo 177. —
Pscheßadźowanje leżomnosćzow.

Cźerstwy lój, punt po 50 pj., wuschkrjeny **lój** pschi 5 puntach 55 pj., pschi 10 puntach po 50 pj., **šuscheny polcź** pschi 5 puntach 90 pj., pschi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., šuscheny **šwinjazy brjuch** pschi 5 puntach po 80 pj. porucza **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Otto Preuß

mějeczel Karl König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa nalětni cźaß šu wschě nowoscze

žonjazeje, mužazeje a dźěcźazeje drasty

doschke a šu w hobrskim wubjerku na składze.

Najwoßebnische mužaze wobleczenja
s dźěla šamšneho seschicźa, dobre tkaniny, elegantne šedźenje,
šarunanje sa schicźe po měrje
njeßměrnje tunjo.

Lěcźne paletoty, peleriny, elegantne ulstery
najnowschich barbow,

fantasijowe lazy s wołmy a płoczliwych tkaninow
we wulkim wubjerku.

Jara woßebne žonjaze žakety
kaž tež **paletoty** s cźorneho šukna a cźeßaneho pschedźena wschěch dołhoscźow a schěrjow.

Sswětke **jendźelske paletoty** wot 4 mk.
hacź do najwoßebnischich.

W elegantnych **dźěcźazych wobleczenjach** je wubjerk tak wulki, so kóždy wotebjerać to prawe namaka.

Jako nowe šu šo pschijake:
Krautkopfowe (sakońšzy schkitane)
trikotowe dźěcźaze wobleczenja
wschěch formow, njerostorhajomna w noschenju.

Elegantna mužaza drasta šo po měrje schije s rukowanjom dobreho šedźenja a najlěpscheho dźěła.

Wulki derje wuhotowany skład tkaninow.

Schulske tornistry
tosche
matrazy
sofy

šamšny wudźěłk
w hobrskim wubjerku porucza
C. Pietsch
pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellinga.

Hólcźaze tornistry
holcźaze schulske tosche,
schulerske mapy
šnědanske tosche atd.
w bohatym wubjerku po woprawdźe tunich płacźišnach namakacźe pola
T. Alberta
Mějeczel **Khorla Bala,**
šedłarski mischtr,
pschi lawskich hrjebjach 10
(pódla šerbskeho doma).

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a šyna,
fabrika koscźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Ernst Jenke w Budyschinje na hlownym torhoschcźu 9.

Woßebita pschedawarńja sa holcźaze, hólcźaze a mužaze wobleczenja.

Wobleczenja
sa kóždu starobu,
wobleczenja
sa mlode holzy,
šuknje a blusy,
žakety a paletoty.

Mnichowske
pschedeschcźne peleriny
sa dźěcźi a sroscźenych.
Tyrolska drasta.
Bleylowe holcźaze wobleczenja. Holcźaze a žonjaze reformske kholowy.

Kielske wobleczenja.
Jakowe wobleczenja.
Sportske a Norfolkske wobleczenja
hacź do wulkoscźe doroscźenych.
Mužaze wobleczenja, kholowy a blusy.

Schaty, krawaty, schtrympy, rukajzy, pótniki, sportske blusy atd.
Sslomjane klobuki, filzowe klobuki, mězy, kapicźki, wuschiwane khapy a klobucźki.

Lońsche twory šo s wulkim schkodowanjom pschedawaju.

Jěsdny plan železnizow.

platczazy **wot 1. oktobra 1910 hacz do 30. haprleje 1911.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—		11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—		11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—		11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—		11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—		11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—		11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*		12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*		—
Barta	5,15	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*		—
Hucziny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*		—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*		—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*		—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*		—
Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*		—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*		—

* Jěsdźi jenož 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje.

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucziny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

* Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,33	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,45	11,24	
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,53	—	
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	10,58	—	
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,06	11,39	
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,22	11,49	
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,26		
Njeßwaczidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38		
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46		
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†		
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†		
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†		
Hósťa	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†		
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†		
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†		
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†		

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 16./17. oktobra, 6./7. novembra, 26./27. dezembra, 8./9. januara, 5./6. februara, 5./6. měrza a 17./18. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hósťa	4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,05		7,50		10,59		3,16		8,25	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,23		8,33	
Njeßwaczidla	5,23		8,05		11,14		3,31		8,40	
Khaßowa	5,33	—	8,14	—	11,22	—	3,39	—	8,49	—
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,07	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,14	8,13	9,24	10,07

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož hacz do Wósborka, 16. oktobra, 6. novembra, 26. dezembra, 8. januara, 5. februara, 5. měrza a 17. haprleje też hacz do Budyschina.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Se Shorjelza do Drazdzan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1.-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	2,00	—	4,17	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,52	9,07	11,52	—	—
Rychbacha		—	4,40	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21	—	—
Lubija	2,25	—	4,59	—	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48	—	—
Pomorz		—	5,14	—	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14	—	—
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,49	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36	—	—
Zizenja	—	4,05	5,46	7,00	—	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—	—	—
Biskopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—	—	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	—	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,24	—	—	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—	—	—
Do Drazdzan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,56	—	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Drazdzan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1.-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drazdzan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	3,47	—	—	8,45	10,18	—	—
Biskopiz	1,35	—	—	7,16	8,18	9,31	10,17	—	1,08	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14	—
Zizenja	1,50	—	—	7,32	8,34	—	10,33	—	1,34	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,28	—
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	1,50	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	11,37	—
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,04	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,22	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—	—
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,41	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—	—
Do Shorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	2,57	5,51	6,52	8,17	10,56	12,28	—	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. — S Arnsdorfa do Kamjenza.

Za jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

5,42	8,38	12,15	3,02	7,13	9,24	S Kamjenza
6,03	8,59	12,37	3,20	7,35	9,46	Pokrizizy
6,11	9,07	12,46	3,28	7,45	9,55	Großröhrsdorfa
6,24	9,20	12,59	3,40	7,59	10,08	Do Arnsdorfa

7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1	S Arnsdorfa
7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04	Großröhrsdorfa
7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56	Pokrizizy
6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44	S Kamjenza

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,52†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25§
Dźeżnikez	5,00†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33§
Budestez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40§
Roswodez	5,12†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45§
Do Wjeleczina	5,19†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanskim dnju w tydźenju.

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi kóždu ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

§ Jěsdźi jenož 31. okt., 27. nov., 26. dez., 29. jan., 26. febr. a 26. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,06	—	3,03	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,12	—	3,11	5,35	—	10,21
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,17	12,42†*	3,19	5,42	7,50	10,26
Dźeżnikez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,23	12,52†*	3,29	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

Hotel Rachlitz

(prjedy piwny bród).

SSwój po nowym cżaßu pschiprawjeny

:: hotel na najnaležnischo poručżam. ::

Kupjele, elektriske wobßwětlenje, zentralne tepjenje, ßtwinski telefon, bohata jědźna kharta, derje wothladane piwo.

Wobßedźeŕ: Herm. Rachlitz.

Wulki wubjerk
schórzuchow, blusow, sbytkow.
Blusy a schórzuchi ßo po žadanju po měrje schija.
Augusta Puhlmannowa
na Schäfferskej drózy 2.
— 5% rabatta. —

Złamanu schokoladu
tež lěpsche druziny wopschijazu, punt po **1** mk. porucza
Moritz Schmidt
w **Budyschinje**
pschi mjaßowych jědkach.

Nowe
polnojerje
10 schtuk jenoz 45 pjenjezkow
porucza
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.
— Rěčzi ßerbski. —

Dźěčzaze wosy, puczowanske korby,
kaz wschě **korbowe twory** kupjecze derje a tunjo pola
M. Richtera, pschedawarnja korbowych tworow
w Budyschinje na ßukelnskej haßy.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacz na dalsche na hizo wobstejaze a na nowe sopokožene pjenjesy

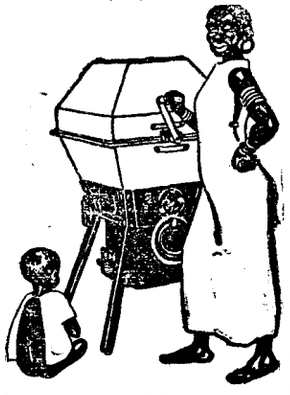
pschi wschědnym wupowjedzenju 2½% | **pschi 3měßaczn. wupowjedzenju 3½%**
pschi jenoměßaczn. wupowjedzenju 3% | **pschi 6měßaczn. wupowjedzenju 4%**

Pschenajacze khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Johnowa plokanska maschina
„Polna para"
ßamo w Afriky ßo trjebaza.
Rosjaßnjaze wukasanje ßo darmo rosesczele.

Tunje ludowe kupanske wanje, wanje k ßedzenju,
— **zimaze maschiny,** —
platowanske zelezka, mlokarnska, domjaza a kuchinska nadoba, lampy ja petrolejowe a spiritußowe zehlaze wobßwětlenje.
Wodowody, plumpy a skótne napojaki.
Twarske dźěka. — Wuporjedzenje.
Gustav Schneider w Budyschinje
Telefon 365. **na rózowej haßy 8 a 13.** Telefon 365

Ssuche
khójnowe a schmrěkowe deski
wschěch ßo trjebazych wuměrow, czeßane, hěblowane, schpundowane, kaz tež **.katy, delne leisty** atd., woßebje ßuche **czeńke deski, schpundowanje** a **tyscherske deski** porucza
Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarnja
w Halschtrowje. Telefon 10.

Visitne khartki
czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerńja.**

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedzbowanju porucza.

Hódna twora. Pikomne rukowanje. Tunje placzisny.

Stupnje a črije
najlěpje. dźělane a jara dźerżaze najlěpsche a najtuńsche kupujecze
w Shorjelskej črijowej předawarni
w Budyschinje na bohatej haßy 8.
Telefon 467.

Nalěczo — lěczo 1911.

Doschle ßu wschě

nowoscze

drastnych tkaninow, žonjazeje drasty.

Czorne tkaniny.
Běle tkaniny.
Pißane hładke tkaniny.
Pißane mustrowane tkaniny.
Jendželske tkaniny.
Drobne czeńke tkaniny.
Voile, etaminy, marquisetty.
Czischczane wołmjane mußliny a voile.
Ploczliwe tkaniny.
Blusowe tkaniny.

Jakowe wobleczenja ſ czornych a jenobarbnych tkaninow.
Jakowe wobleczenja ſ jendželskich tkaninow.
Jendželske paletoty.
Czorne paletoty.
Koßmikate käpy a mantle.
Hotowe wobleczenja a modelle.
„ blusy.
„ wobleczenjowe ßuknje.
„ ſpódnje ßuknje.
„ rańſche ßuknje.
„ matineje.

Židžane tkaniny.

We wschěch wotdželenjach mojeho bohacze wuhotowaneho ſkłada po kóždej płaczišnje pschi wulkej płaczišnyhódnoſczi pschehladniwy ujeßmerny wubjerk nětkole knjeßazeho modzineho ſamera poſkiczam.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Druha pschiloha k czišku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. haprleje 1911.

Placzišny rěsneho skotu na Draždzanskich skotnych wikach.

10. haprleje 1911.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	45—49	85—89
franzowske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	78 84
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35—39	72—77
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	62—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40 45	72—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	37—40	69—72
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	32—36	63—68
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—31	56—62
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45—49	78—82
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	40—44	71 77
3. žnadnje pizowane	35—39	66 70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	60—64	90—94
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	56—59	86—89
3. žnadnje wuwite wot zyza	50—55	80—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischižejow w starobje hacz do 1¼ léta	45 46	61—62
2. mjaßne	42—44	59—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—41	55—58

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 8. haprleje 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 12. haprleje 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běla	—	—	—	—	9	45	9	80
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	28	8	90	9	20
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	20	6	95	7	20
Jeczmjeń	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, 50 kilogr.	7	80	8	—	7	25	7	80
Hróch	11	75	13	50	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	16	—	18	—
Bérny	2	50	3	—	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	14	—	17	—
Ržana muka 50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno 50 "	2	90	3	20	2	50	2	80
Ssloma 100 "	4	—	4	17	3	65	4	30
Proßata 420 schtuk, schtuka	19	-	33	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	—	5	80
Pschenični gris 50 kilogr.	-	-	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 30 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacz 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr 30 np. hacz 15 np. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hacz 11 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hacz 12 hr. 04 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

12. haprleje 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., pschenza wot 9 hr. 10 np. hacz 9 hr. 30 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np., hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np., hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., bérny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 14. haprleje: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje jutrowniczku rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farat Räda žerbske a w 10 hodz. němske prědowanje.

2. dzeń jutrow smeje rano w 7 hodzinach farat Räda němsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin duchowny Tischer němske a w 10 hodzinach žerbske prědowanje. — Wobaj žwjataj dnjej budze kollekta sa hlowne bibliske towarstwo.

3. dzeń jutrow dopołdnja w 9 hodzinach smeje farat Räda žerbske prědowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

S **druhich wozadow**: Jan Göschick, hospodarski pomocnik w Komorowje pola Rakez, s Hanu rodź. Barez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Jurij Herbert, Jurja Rjelki, khachlestajerja na Židźowje, ž. — Helena Martha, Khorle Bohuwěra Mikanje, želesniskeho wothladarja w Sréschinje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Mikławsch, Michała Kurjata, žiwnoscerja w Sajdowje, ž. — Jan, Jurja Hejduschki, kontoristy w Budyschinje, ž. — Khorla, Jana Formana, skalarja w Hornim Wunjowje, ž. — Josef, Antona Beckera, tyscherja w Budyschinje, ž.

S **druhich wozadow**: Helena, Handrija Poschelta, žiwnoscerja w Stróži p. Rakez, dź. — Johanna Martha, Hermanna Jana Zawnika, schewskeho mischtra w Rakezach, dź. — Jan Hermann, Augusta Nowaka, žiwnoscerja w Stróži p. Rakez, ž. — Helena, Khorle Styschka, fahrodnika w Hermanezach nad Spr., dź. — Helena Susanna, žiwnoscerja Schütze w Lipiczu, dź. — Pawoł Marczin, Pawoła Jurja Rychtarja, khežerja w Nowych Porschizach, ž. — Ernst Ota, njemandź. ž. w Skanezach.

Zemrjeli:

W **Michałskej wozadze**: 4. dzeń haprleje: Martha Hana, Eduarda Moritza Zillera, skalarja wo Wuzizach, dź., 11 m. 19 dn.

W **katholskej wozadze**: 30. měrza: Hermann Wojta w Budyschinje, 72 l. 1 m. 4 dn. — 7. haprleje: Johanna Riemerez, privatierka w Budyschinje, 84 l. 8 m 6 d.

S **druhich wozadow**: Bjedrich Hendrich Gnauck, pjekarski mischtr we Wjelkowach, 66 l. 8 m. 4 d. (pohrjebany w Semizach). — Handrij Halba, wumjenkat w Bolborzach, 72 l. 9 m. — Marja Theresija swud. Urbanowa rodź. Stoschez, wumjenkatka w Drožďžiju, 70 l. 1 m. 27 d. — Jan Koch, dźěłaczek w Barcze, 53 l. 8 m.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Jutrowniczku smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

2. dzeń jutrow smeje rano ½8 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodźin žerbske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budze žo kollekta sa sakske hlowne bibliske towarstwo składowacz.

3. dzeń jutrow budze rano w 9 hodzinach žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Jutrowniczku smeje duchowny Bójz rano w 7 hodzinach žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodźin němske prědowanje.

2. dzeń jutrow smeje farat Domaschka rano w 7 hodzinach němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodzinach němske a ½10 hodźin žerbske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa hlowne sakske bibliske towarstwo sběra.

Srjadowanje sawostajenstwow,

wudźělanje herbstwodźělenskich wuczinjenjow a testamentow

pola **prawneho agenta Kobana**

pschi žitnych wikach 4.

Mudry kolojesdny

wuswoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělski jesdny Marschner

na Nowosalzskej drósy 36.

ff. kakao

1 punt jenož po **75** pj.,
1/2 punta jenož po **38** pj.
Wschě druziny

zokora

najtuńscho
— spytanje ßo saplaczi —
pola **J. G. Klingsta nasl.**
Budyschinje
na bohatej haßy 16.

Mało samoziczi

ſ khorymi ſubami
po poniżenych płaczińnach
zuſe ſuby, plomby
dostawaju. — Położene płaczenje
ßo dowola.

Dentiſt Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowſkeho mosta
a ſwonkowneje lawſkeje haßy,
prjedy na theaterſkej haßy.

Poruczam wubjerne
murjerſke a ſtſeſchne zyhele, drainěrowaze roły atd.
Albert Krauſe,
parna zyhelnicza w Mĕrkowje.
Telefon: Khróſt-Lomſk czißło 17.

Spěmarſke,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

„Moja żona bě pſches 50 lĕt ſ hroſnej

liſchawu

wobczeżena. Wona njemĕjeſche żadyn ſtrowy bleczk na czĕle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** ßo liſchawa ſa 3 njedżele wotſtroni. Tole mydło je tyßazy hódne.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1,50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrſchez** naßlĕd., **Strauch a Koldy.**

Kupje

ſa ßudniſke leżomnoſtne knihi dźĕła
prawny agent Koban
pſchi żitnych wikach 4.
(Rĕczu ßerbſki.)

Nowoſcze w módroczíſchczu

ßu runje doſchle.
Hotowe koſchle, ſpódnje ßuknje, dźĕłaczerſke bluſy a jaki
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Hižo wot 26 lĕt

pſchedawam na **Budyſkich wikach**
ßymjenja ſa nalĕtni a lĕczny wußyw
wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khĕżorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſczelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcz), kotrez tole lĕto woßebje derje ſkhadża.

Teho dla ßwojim czeſczenym wotebjerarjom wſchĕ ßymjenja w dobrej ſkhadżazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke żołte a czerwjene hobrſkowalzojte, punt po 45 pj., pſchi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjeczanſke a Oberndorfſke żołte Mammutſke ßymjo, najwjetſchu czerwjenu **pizowanſku zołtown rĕpu,** dołhu bĕlu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſażneho, Barlinſkeho ßrĕnjoſażneho, hollandſkeho czĕmnoczerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, bĕłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho czĕſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcz: Erfurtſke kwĕtkowe ßymjenja
w 10 pjenjezkatych pakczikach ſ wukaſanjom k plahowanju.
Wulki wubjerk **Draźdżanſkeje zyble k ßadżenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze kwĕtkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 26 lĕt na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, **ßymjenjowa pſchedawarnja**
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Podklócze a drjenje,

wicz, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hkowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor,** **karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźĕłany.

Jenoż **Todor** żadajcze a bjerćze. Jenoż woprawdźity poruczа
Stranch a Kolde, drogownja,
ſ napſchecza katholſkeje zyrkwje.

Wukhowarnja a radudawarnja k wobaranju pſchecziwo tuberkuloſy.
Lĕkar: **Dr. Traeger na Bismarckſkej drózy 17.**
Rĕczne hodżiny: Póndżelu wot 1/2 3 hacz 1/2 4 hodżin popołdnju.
Rada ßo darmo dawa.
Mĕſchczanſka rada w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 16. Sobotu 22. haprleje 1911. Lětnik 70.

Hdźe tczi njepschecźel burstwa?

W politiskich sjawnych shromadźisnach ßwobodomyßlneje strony wjedu sastupjerjo burskeho stawa rosmolwu stajnje w jej pschecźiwnym smyßku. Dale a bóle mali a wulzy hospodarjo ßwobodomyßlnych jako ßwojich najhórschich njepschecźelow spósnawaju. Hdźež maja mjes wjeßnym ludom něschto pschiwiska, dha je to tak prawje konservatiwny wuras pschiwißnosće a ßwěrny. Někotryžkuli ßyn ßebi myßli, nana w jeho politiskim smyßlenju sćěhowacź a ßamo tehdy, byrnjež ßo jeho njeprawosć wupokasała. Se ßwojim dźiwim wołanjom wo lichowanju ſ khlěbom a mjaßowej nusu burski staw hižo lěta dołho kschiwdźa. Najebacź teho koja hłoßy burow pschi wólbach.

Sswobodomyßlny sapóßłanz Naumann 21. meje 1906 w ßwojim cźaßopißu pißasche. „Dźěłacźerjo a měschcźenjo njech ßo k bitwje pschecźiwo agrarnym (buram) sjednocźa. W kóždym měscźe ma ßo hnydom organisazija sałožicź.“

Tu ßo do wójny pschecźiwo ratarstwu trubi. Hdyž buram pschikhilene strony schkitanske zło na ratarske płody sastupowachu, ßu ßwobodomyßlni se ßwojim rosschěrjenym židowskim nowinarstwom jich hanili a pschecźiwo nim ſ njewschědnej khrobłosću wojowali. Tucźi herjekarjo, kiž psches ßwoje schcźuwanje sozialdemokratam bróńje pschecźiwo złownej politizy do rukow tłócźa, lichowachu we wulkich městach, hdźež maja wjetschinu a móz, ſ khlěbom, ſ mjaßom, ſ warjenjemi a druhimi žiwjenskimi płodami psches tak mjenowanu akzisu abo oktroi. Hakle khěžorstwowy ßejm dyrbjesche krucźe do teho pschimacź, so ßo tutón njedostatk wotstroni. 1. januara 1910 ßo tónle indirektny dawk w najwjazy městach wotstroni.

Hdyž ßwobodomyßlnym wrjóß tak prawje njekcźěje, dha ßu swólniwi, dźěł ßwojeho „ßwjateho pscheßwědčenja“ woprowacź. Tak pißasche ßwobodomyßlny „Hamburger Fremdenblatt“ 27. měrza 1907: „Prjedy hacź dźeń pschińdźe, so liberalna wjetschina ſ nowych khěžorstwowych wólbow wuńdźe, budźemy tschicźe dołho, dołho cźakacź. Zła na žito a skót maja mnohu liczbu pscheßwědčenych pschiwißnikow a tucźi ßu smužiwi, ßo niz dacź narěcźecź a pscheßwědcźicź.“

Sswobodomyßlny kandidat w Glogawskim wokrjeßu, profesor Lißt, wusna w jenej sjawnej shromadźisnje: „Prjedy njebudu sa wotstronjenje złow hłoßowacź, doniž mje burja na kolenach njeprosća.“ To je typiske. Tamna nowina pißasche hischcźe: „Byrnjež zyle demokratisku wustawu (Verfassung) měli, bychmy tola tež zło na khlěb a mjaßo měli.“

Hdyž ßu naprawne strony schkit sa skót w Němskej, w kotrymž na 7 milijardow hriwnow kapitala tczi, kruty dohlad sa dowožowanje pschesmjesneho skotu dozpili, dha ßu „ßwobodni“ se wschěmi ßrědkami pschecźiwo temu dźěłali. My ßmy sa woßebitu kontrolu dowožnych mjaßnych tworow ſ wukraja, tamni pak niz. Kak nusna a trěbna tuta kontrola je, je ßo se skandalom w Amerizy (w měscźe Chikago) wujaßniło. Tam rubachu wulke mysche a hischcźe grawocźiwschi njerjad, a stykachu je do kolbaßow.

Schkitanje pschecźiwo skótnemu mórej tež ratarstwu sapowjedźichu, sawidźa potajkim burstwu najmjeńschu pomoz. Tež we wjele druhich padach pokasuje ßo hida ßwobodomyßlnych pschecźiwo burstwu. Burja ßu spósnali, so wucźba ßwobodomyßlnych, kiž pod kanzlerom Kapriviom ſ nowa woživi, k sahubje wjedźe. S tamnych cźaßow, hdyž mnosy burja wokhudnychu a do hubjenstwa ßo storcźichu, wjedźa woni zyle wěscźe, so je ßwobodomyßlna strona pódla sozialdemokratije najwjetschi njepschecźel burstwa.

Evangelske lutherske schulske towarstwo sa sakske kralestwo

je lětßa w januarje sakskemu knježerstwu spiß pschepodało, w kotrymž ßo namjety k nacźiskej noweho sakonja sa ludowe schule cźinja. Towarstwo ßebi pscheje, so by ßo nabożeńska wucźba tež w pschichodźe po wusnacźu zyrkwje podawała, so by ßo ßlub wěruwusnacźa njepoßłabił, so by ßo nabożeńska wucźba jenoż tajkim wucźerjam dowěrika, kotsiž ßo dobrowólnje poskicźeja, ju po wusnacźu zyrkwje podawacź, a so by ßo ßlub wěrywusnawarskeje ßwěrnosće jenoż wot tajkich wucźerjow žadał, kotsiž maja posdźischo nabożeńsku wucźbu podawacź.

Evangelske lutherske schulske towarstwo je w ßwojej shromadźisnje, kotraž ßo sańdźeny tydźeń w Freibergu wotmě, tole pschipißmo rospominało.

Wjecźor bě derje wopytana ludowa shromadźisna. W njej universitny profesor Dr. Kunze ſ Greifswalde wo tym rěcźesche, so pschezo jenaki a dźenża woßebje nusny nadawk w tym wobsteji, kraßnu staru wěru młodźinje sakhowacź a młodźinu jej dobycź. W tym, so je tale wěra stara, wußud njeleži, so ßo wón sa młodźinu njepschihodźi. Dokelž tale wěra wěcźnu młodosću wobßedźi, teho dla ßo wona tež sa młodźinu hodźi a teho dla je tež wona dobra dosć sa wschu młodźinu.

Rektor Grünweller ſ Mülheima pschednoschesche wo „bědźenju wo staru a nowu wěru w ludowej schuli.“ Wón mjes druhim praji, so je mózna duchowna wójna wo ludowu schulu a wukubłanju młodźiny nastała. Schto chzemy my? schto naschi pschecźiwnizy? To dyrbimy wjedźecź, so ßo tu wo theologiske a wucźerske sawadne praschenja njejedna, ale so ßo wo zyle wschelakore religije jedna. Stara wěra je wěra wótzow, kotraž ßo sałožuje na stawisniske duchowne podawki, w ßwjatym pißmje wobßwědčene, na Khrystußowe wumrjecźe a stanjenje ſ morwych. Wona ßo twjerdźe wusnacźa k Božemu ßynej Jesom Khrystej, naschich hrěchow dla woprowaneho a naschcheje prawdosće dla saßo stanjeneho dźerži. Nowa wěra to wscho prěje. Cźeho dla nětko towarstwo sa kschescźijansku evangelsku ludowu schulu w smyßle stawisniskeho kschescźijanstwa a zyrkwineho wusnacźa wustupuje? Dokelž chzemy wojowacź sa prawdosću a prawo, sa spomoženje młodźiny a naschcheho luda, dokelž ßo tež nochzemy do teho podacź, so bychmy naschu ludowu zyrkej podryli.

Mjes tym so dyrbi ßo evangelska zyrkej w Němskej w ludowej schuli wo sakhowanje dotalneho wěrywusnacźa bědźicź, je ßo katholskej zyrkwi tole wojowanje salutowało. Skoro wschitzy wucźerjo ßu antimodernistisku pschißahu, wot bamża pschikasanu, pschißahali. Po tejle pschißasy ßmědźa woni jenoż na sakładze kschescźijanskeho wěrywusnacźa nabożeńsku wucźbu podawacź. Jenoż w schtyrjoch padach je ßo antimodernistiska pschißaha sapowjedźiła.

Wußwojenje w pruskej Pólskej

ßo njedźiwajcy stajneho nadběhanja wschoněmskeje strony njebudźe nałożecź. Pruske knježerstwo wudawa, so ma saßydlenska komißija hischcźe dosć leżomnoscźow k rosdźělenju. S lěta 1910 je hischcźe 28,300 hektarow jako cźisty khmany kraj k rosdźělenju mjes saßydlakow swostało. Komißija ma pódla teho składnosću, někotre wulke němske a někotre pólske kubła kupicź, tak so kraj w bližschim cźaßu

doßahnje. Napſcheczo temu wſchoněmſka ſtrona na žadanju wobſtawa, ſo ma komißija ſ najmjeńſcha tſeczinu leżomnoſczow Polakam wotkupowacź, a jeli ſo czi njepſchedawaju, potom dyrbjak pruſki ſtat pólſke kubła wußwojicź. Wußwojenſki ſakoń knjeżerſtwu tola k temu prawo dawa. Wono pak jo wužicź njeßmě ſ napohladom na němſku ſwonkownu politiku. Hdy by Pruſka pólſkich kublerjow wußwojiła, bychu awſtriſzy Polazy němſko-awſtriſki ſwjaſk roſpuſchczicź ſpytali. W tu khwilu jón woni ßamo pſchecźiwo Czechaм a druhim Sſkowjauam ſakituja a němſke knjeſſtwo nad awſtriſkimi Skowjanami podpjeraju. Tak bórſy hacź Polazy njebychu wjazy podwolni ßkużobnizy awſtriſkeho knjeżerſtwa byli, by ßo awſtriſka ſnutskowna a ſwonkowna politika do druhich kolijow ſwjeſka.

Winizarſke njemëry w Franzowſkej.

Franzowſke knjeżerſtwo je měſta champanſkeho kraja ſ 20,000 wojakami wobßadźicź dako. Nětko ßu njemëry womjelkke a knjeżerſtwo ſa jich naſchkarakami ßlědźi. Naſtata ſchkoda něhdźe 20 milijonow frankow wucźinja. 50 wjednikow je ßo ſajako. Podawki poßlednich dnjow ßu ſkutki tajneho komiteja. Też wurubjenje domow je ßo po pſchikaſni tehole komiteja ſtako.

Sbëžkarjo w Albanſkej

ſ nowa poſtupuja. Pola Soliga ßu woni turkowſkich wojakow nadpadli a porażyli. Pſchi tym je ſbëžkarjam 300 tſělbow do ruki padło. W Chodzy Sorje ßu ſbëžkarjo wotdźělenje turkowſkich żandarmow ſajeli. Wobtwjerdźeni Tuza a Kaſtraty ßu ßo ſaßo ſe ſbëžkarjemi woblehnyli.

S Italſkeje ßo albanſki ſbëžk podpjera. W Albanſkej ßo rëcź, kotraż je na italſku podobna, rëczi. Teho dla Italſzy ſa tym ſteja, Albanſku junu ſ Italſkej ſjednoczicź. Prënje wotdźělenje italſkich dobrowólnikow pſchichodne dny k albanſkemu brjohej wotjëdźe, ſo by hromadźe ſe ſbëžkarjemi pſchecźiwo Turkam wojowało.

Mjes tym ſo Turkam njeje móżno, ſbëžk Albanſkich porażycź, ßo bulgarſke a grichiſke wobrónjene cźrjódy do Mazedonſkeje cźiſchcźa. Jena bołharſka cźrjóda je pola Küſtendil mjeſy pſchekroczika. Wona pak do łakańzy Turkow ſańdźe. Schtyrjo Bołharjo ßo morichu, druſy cźeknychu. Druha bołharſka cźrjóda pola Giſektepe mjeſy pſchekroczi. Strażowazy turkowſki wojak ßo jeje dohlada a dweju Bołharow ſatſëli a jeneho ſrani. Sbëžkarjo jeneho Turku cźëżko ſranichu.

Nowe poraženje Turkow w Albanſkej.

S Podgoriży w Cźornohórſkej je powjeſcź doſchła, ſo ßu ſbëžkarjo w Kaſtratach a Grudach turkowſke wójſko a turkowſkich dobrowólnikow ſe Skutaria w krwawnej bitwje ſbili. Nëhdźe 1500 muži je padnyło a nëhdźe 600 je ßo ſraniło. Měſto Tuſa je ſe ſbëžkarjemi doſpołnje wobſtupjene. Wobkhad ſ měſtom je ßo pſchetorhnył. W měſcze je 1000 wojakow a 1000 dobrowólnikow, kotſiż ßu hižo 4 dny bjes żyroby a najſkerje ſ měſta wupadnu, ſo bychu ßo pſches kolo ſbëžkarjow pſchebili, hewak ßu ſhubjeni.

W Skutariu je wobydleŕſtwo ſatraſchene. Hdy by měſto do ruki ſbëžkarjow padło, měli ßo hroſneho krejpſchelecźa w tych ſtronach měſta bojecź, w kotrymż Turkojo bydla.

Sbëžk w Turkowſkej ßo ſchëri.

W Debrſkim ſandżaku Bitolſkeho wilajeta je albanſki ſbëžk wotkłóż namakał. Tam ßo ſbëžkarſke cźrjódy namakaju, kotreż turkowſkich ſtrażowazych wojakow a żandarmow nadpaduja a ſkónzuja. W Delnjej Debje ßu poßlednje njedźele 16 żandarmow ſkónzowali.

Dźělenje zyrkwje wot ſtata w Portugalſkej

ßo pod mjenje cźëżkimi poſtajenjemi ſtanje, dyżli w Franzowſkej. W Portugalſkej a w jeho kolonijach ßo wſchëm wërywuſnacźam polna ßwoboda ſarucźa. Katholſka nabożina pſchеſtanje ſtatna nabożina bycź. Sjednoczenſtwa wëriwych dyrbja pſchichodnje zyrkwje wudżeržecź, tola pjenjeżne wobkhadźenje tychle ſjednoczenſtwow pod ſtatnej kontrollu woſtanje. Knjeżerſtwo wſchëm duchownym, kotſiż ßu lëtża wot 1. junija w ſaſtojúſtwje, dotalnu mſdu ſarucźa, tola dyrbi ßo ſ woßebitymi komißijemi pſchichodna měſchniſka mſda poſtajicź. Zyrkwje a druhe kultußowe twarjenja ßo duchownym bjeſe wſcheho ſarunanja pſchewoſtaju. Też móża wſchitzy portugalſzy a wukrajni duchowni, kotſiż nëtkole nabożeńſke ſaſtojúſtwo ſaſtawaju, jo dale hladacź. Sa to pak je wſchëm duchownym, kotſiż pſchichodnje do ſaſtojúſtwa ſtupja, pſchihłoßowanie portugalſkeho knjeżerſtwa trëbne. Knjeżerſtwo ßo żaneho wobßedżeńſtwa privatnych woßobow, naboże-ńſkim ſaměram ßłużazeho, njeſmozuje, njedźiwajzy na to, hacź wono tukrajnikam abo wukrajnikam ßłuſcha. Wukrajne ſeminary ßmëdźa dale wobſtacź, tola jich wobydlerjo njeßmëdźa, każ hacź dotal, na dróſy měſchniſku draſtu noßycź. Stat wożenjenju katholſkich duchownych njeſadźëwa. Hdyż jedyn duchowny wumrje, dyrbja jeho wudowa a dźëczi penſiju doſtacź.

Wójnſke brónjenje Chiny.

W Chinje ßo we wſchëch ſtronach ſbëżkarſke hibanje pokaſuje. Chineſke knjeżerſtwo jo njemóże potłóżicź, teho dla jo ſ wójnſkim ſchcźuwonjom pſchecźiwo Ruſkej a wſchitkim Europjanam wotwodźicź pyta. Chineſke nowiny ßebi żadaju, ſo bychu ßo ſ chineſkeho wójſka wſchitzy europiſzy inſtruktorojo wotſtronili, dokelż jim njeje wëricź. Jenoż ſ „amerikanſkim pſchecźelom“ cźinja wuwſacźe a namjetuja, ſo by ßo jemu twarjenje wójnſkich łódźow pſchepodało. „Amerikanſzy pſchecźeljo“ też Chinje pjenjeſy k wójnje pożcźuja.

Hacź dotal wójnſke wołanje njeje mohło ſbëżkarſki duch pohłuſchicź. Powjeſcźe, kotreż ßu ſ Blagowëſchcźenſka do Moſtwy dóſchke, wobkrucźeja, ſo je ſpjecźiwoſcź hižo na chineſke wójſko pſcheſchła. W Chomotu na chineſkim brjoſy rëki Amura, je ßo kompagnija wojakow ſpjecźika. Wona nochżeſche na agitatorow poßłuchacź, kotſiż bëchu do kaſarnow pſchiſchli, wojakow na Ruſkich a Europjanow ſchcźuwacź. Spjecźiwi wojazy ßwojeho offizëra ſkónzowachu, jeneho podoffizëra ſranichu, wurubichu nëkotre klamy a potom do ruſkeje ſtotocźiſcźerńje cźeknychu. Rußojo jich wrócźo dowjedźechu, na cźoż ßo ſpjecźowarjo hłódnym chineſkim ſbëżkarjam pſchidachu, kotſiż ßo ſ rubjeżniſtwom żiwja. Chomotſzy wobydlerjo a pſchekupzy proſchachu ruſku wyſchnoſcź wo dowolnoſcź, ſo ßmëli ßwoje twory a ßwójby na ruſki brjóh Amurſkeje rëki pod ſchkit ruſkich wojakow dowjeſcź.

Też w chineſkim měſcze Motu ßu ßo wojazy ſpjecźili a offizërow ſkónzowawſchi do Mandżurſkeje cźahnyli.

W Pekingu knjeżi hłód a bjesdźëłoſcź. Knjeżerſtwo chze hłodumrëjazym pomoz ſ zuſych pjenjes dacź, kotreż dyrbja ßo we wukraju pożcźicź. W Europje ßo lëdma ſtat nańdźe, kotryż by Chinje ſe ßwojimi pjenjeſami wupomhał, hdyż chineſke knjeżerſtwo hidu pſchecźiwo Europjanam roſßywa.

Sbëżk w Mexiku.

Sbëżkarjo ßu ſańdźeny tydźeń knjeżerſtwowych wojakow dwójzy ſbili. 1600 muži mexikanſkich wojakow ſe ſbëżkarjemi wobßadźene měſto Aguau Prietu, na mjeſy ſjednoczenych ſtatow pſchi Arigonaſkim ſtacźe leżazu, nadbëhowaſche. Sbëżkarjo, ſady naßypanzow ſtejo, lëwe kſchidło nadbëharjow wotraſychu. S khwilemi tſělenje mexikanſkich wojakow womjelkny, dokelż bëchu ßo mużſtwa potłělake. Kulki do ßußodneho amerikanſkeho měſta Douglaſa lëtachu. Do amerikanſkeje zkownje je wjele kulkow ſleczíło. Amerikanſzy ßu pjecźa ſbëżkarjam pſches mjeſu picźnu wodu noßyli. Mexikanſzy wojazy ßo ſkónczńje wotraſychu a dyrbjachu na bitwiſchcźu dwë kanonje woſtajiwſchi cźeknycź. Dokelż bë ſbëżkarjam munizija wuſchła, ßu woni nëkotre dny po tym Aguu Prietu wopuſchcźili a ßu na to měſto Pezas quero dobyli. Na wobëmaj ſtronomaj je pſchi wojowanju wo měſto wjazy dyżli ſto muži padło. Měſto Juarez ſbëżkarjo wobléhuja. Jeli ſo ßo wjednik mexikanſkeje wobßadki ſa 24 hodźin njepoda, budża měſto nadbëhowacź.

Kradnjeny liſt.

Lëta 18 . . . bëch w Pariſu a pſchebywach ſe ßwojim pſchecźelom Dupinom w jeho malej bibliotheſkej ſtudowanſkej ſtwje. To bë cźmowy wichoraty wjecźor w naſymje; mëjach dwoje ſawjeżelenje, ſo mózach dobru dymku pachacź a ßo do myßli ponóricź. S najmjeńſcha hižo hodźinu dołho bëchmoj ßo zyle wotmjelkkoj, a kóżdy pſchipadny wobkedźbowaŕ budźiſche ßebi myßlik, ſo ßo nanajſtaroſcźiwiſcho a jenicźzy ſ mróczakkami kura ſabëramoj, kotreż zyku ſtwu wupjelnjachu. Tola ja ßebi w myßlach hiſchcźe nëkotre wëzli ſ roſmołwy roſpominach, kotruż bëchmoj ſ mojim pſchecźelom na ſpocźatku wjecźora mëłoj, kiż ßo na podawki na ſchpitalnej dróſy a ſpodźiwne morjenje Marje Rożetoweje pocźahowachu. Duż bë mi to dźiwne ſetkanje, ſo ßo durje do naju jſtwy wotewrichu a naju ſtary ſnamß, knjes W., Parižſki polizajſki prefekt, ſaſtupi.

Poſtrowichmoj jeho najwutrobniſcho; pſchetoż njech mëjeſche tutón muż też nëkotre wohidne ßamownoſcźe, wón wëdźeſche tola jara derje ſabawjecź, a jara dołho jeho widźałoj njebëchmoj. Dokelż bëchmoj hacź botal pó cźmje ßedźałoj, Dupin ſtany, ſo by lampu ſaßwëcźił, tola ßo hnydom ſaßo ßydny, hdyż W. rjekny, ſo je pſchiſchoł, naju ßo wo radu praſchecź, abo wjele bóle mënjenje mojeho

pschecźela wo sastojniskej naležnosczi ßłyschecź, kotraž bě jemu hižo dawno mnoho njeměra cźiniła.

„Je-li to pad, kotryž ßebi pschekładowanje žada", Dupin praji, a pscheśta sakwěcźecź, „je to lěpje, so jón pó cźmje pruhujemy."

„To je sakžo jene waschich dźiwnych waschni", prefekt rjekny, kiž rady wschitko, schtož jeho wopschijecźe pscheßahowasche, „dźiwne" mjenowasche a kotryž bě teho dla woßrjedź njeßměrnje mnoho „dźiwnych waschni" žiwy.

„Zyle prawje", Dupin wotmolwi, pschi cźimž hoscźej dymku pschiprawjesche a powolny stok jemu pschißuwasche.

„Wo kajke cźežke wězy dha je pak sakžo cźinicź?" wopraschach ßo. „Tola niz sakžo wo nowe mordarstwo?"

„Ow ně, wo nicžo podobne. Po prawom je tón pad zyle jednory, a ani s najmjeńscha njedwěluju, so budźemy s nim tež ßami hotowi. Ale myßlach ßebi, so by Dupin něschto nadrobnische wo nim chcył shonicź, dokelž je tak wurjadnje dźiwny."

„Jednory a dźiwny!" Dupin rjekny.

„To je wěste, ale po prawom tutón wuras hischcźe doscź pschisprawny njeje. Tón pad je naß wschitkich dospołnje pschekwapił, pschetož, njech je hischcźe jednorischi, nichtó njewě, hdźe won a hdźe nuts."

„Ssnadź je runje jednoroscź, kiž naß na wopacźnu cźěr wjedźe", mój pschecźel měnjesche.

„Kak móže cźlowjek jenož takle njeroßomnje rěcźecź", prefekt wotmolwi a ßo wutrobnje ßmějesche.

„Ssnadź ßo tale potajnoscź pschejara ßnadnje da pschewjescź", Dupin rjekny.

„Schto tola rěcźicźe, je dha ßwět hdy schto tajkele ßłyschał?"

„Ssnadź je ta wěz pschejara ßnadnje wujoßnjomna."

„Hahaha!" — Hohoho!" saßmja ßo naju hóscź wótsje. „Dupin, na wschě žorty mohł cźlowjek skhorjecź a wumrjecź!"

„Wo cźo dha je po prawom potajkim cźinicź?" ja ßo wopraschach.

„To budźecźe hnydom ßłyschecź", prefekt wotmolwi, rospominajo hustu mróczałku kura wot ßebje dujesche a ßo powolnje wróczo do stoła slehny. „Chzu wam to s krótkimi ßłowami prajicź; tola dyrbju najprjódzy rjez, so ßebi moja naležnoscź najwjetschu mjelczitoscź žada. Bych mohł ßwoju ßłužbu shubicź, hdy by do sjawnoscźe pschischko, so ßym tu wěz komu dowěrił."

„Jenož dale!" ja rjeknych.

„Abo tež niz", Dupin rjekny.

„Nó dobre potajkim. Ja ßam woßobinszy ßym s najwyschscheho městna powjescź dostał, so bu s kralowskich rumnoscźow nimoměry ważne pißmo wotewsate. Woßoba, kotraž je ßebi jo pschißwojiła, je snata; so by ßo na nju njesprawnje tukało, to je njemózno, dokelž ßu ju pschi ßamym skutku wobkedźbowali. Tež je snate, so je pißmo hischcźe w jeje wobßedźeństwje."

„S wotkal to wjedźa?" Dupin ßo woprascha.

„To s dospołnej wěstoscźu s kajkoscźe pißma ßameho ßudźa", prefekt wotmolwi, kaž tež s teho, so ßo wěste scźěhwki hischcźe njejßu pokasake, kotrež bychu hnydom na ßwětko pschischkle, hdy by s paduchoweju rukow do druheje ruki pscheschko, — to rěka: hdy by je wón k temu samyßkej nakožał, ke kotremuž jenicźkemu je wón jo mohł kradnycź."

„Wuprajcźe ßo tola trochu jaßnischo!" ja rjeknych.

„Dobre, dha chzu tak daloko hicź a tež hischcźe pscheradźicź, so tale papjera jeje měicźelej wěstu móz dawa, a to we wězy, w kotrejž ma tale móz njeßměrnu płacźiwoscź."

Prefekt mějesche to waschnje, ßo jara diplomatiszy (njejaßnje) wuprajicź.

„Hischcźe pschezo prawje njeroßymju", Dupin rjekny.

„Tak? Nó, hdy by ßo ta papjera tsecźej woßobje, kotrejž mjeno chzu samjelczecź, pschepodała, by cźesćź druheje, jara wyßokeje woßoby strachej wustajena była, a tuta wobstejnoscź dawa mějecźelej teho pißma móz nad jaßnej woßobu, kotrejž cźesćź a pokoj je na tuto waschnje w stajnym strasche."

„Ale tale móz", ja prajich, „mohła ßo tola jenož potom nakožecź a wukonjecź, hdy by paduch wjedźał, so wobkradnjeny wo paduchstwje wě. Schtó pak by ßebi swěrił —"

„Tón paduch", prefekt rjekny, „je minister D., kiž ßebi **wschitko** swěri, njecźinjo ßebi žanych porokow, hacź ßu jeho skutki muża dostojne abo njedostojne. Wón bě ßwoje kradnjenje runje tak s wótrym rosomom kaž s khroblosczu wuwjedł. Tuto pißmo, so bych to sjawnje wuprajił: tutón list potajkim — bě wobkradnjena woßoba dostała, hdyž bě w kralowskej stwě ßama. Pschi cźitanju bu wona se sastupjenjom druheje jaßneje woßoby, psched kotrejž chzyschе runje jón staroscźiwje skhowacź, wutorhnjena; hdyž bě khwatnje, ale podarmo spytała, list do kaschcźika tyknycź, bě nusowana, jón wotewrjeny, kajkiž běsche, na blidźe leżowo stajicź. Strona s adreßu bě na swjerch wobroczena, a tak ßo sta, so list, wo kotrehož wobßahu niczo widźecź njebě, pytnjeny njebu. Po tutym małym podawku minister D. sastupi. Jeho wótre wócźko ßo tež hnydom lista dohlada, spósnaje rukopiß adreßy, pytnje tež, kak je woßoba samylena, kotrejž bě list pißany, a hnydom zyle potajństwo pschewidźi. Po někotrych wobkhodnych rospominanjach, kotrež po ßwojim snatym waschnju wotpapota, wucźeże list, kiž bě nimale runje tajki, kajkež nasche rospominane pißmo, se ßwojeje mapy, wotewri jón, cźini, kaž by jón cźitał, a jón potom zyle blisko pódla tamneho położi. Potom sakžo nimale schtwórcź hodźiny wo statnych naležnosczach powjedasche. Hdyž ßo nětkole skónczńje wotßaluje, wosmje město ßwojeho, tamny list s blida, kotryž jemu njeßkuscha. Jeho prawdźiwy wobßedźeć to widźesche, ale ßo wěso njeswěri, na to kedźbne cźinicź, dokelž tamna tsecźa woßoba, psched kotrejž dyrbjesche jón potajicź, zyle blisko pschi mni stejesche. Minister ßo se jstwy wotßali, jeho ßamßny zyle njewažny list na blidźe leżo wosta."

„Tule potajkim", Dupin ßo ke mni wobrocźi, „macźe pad, w kotrymž paduch tu móz, wo kotrejž runje powjedachmy, dospołnje wobßedźi, wón wě, so wobkradnjeny wo jeho skutku wě."

„Haj", prefekt wotmolwi, „a tale móz je ßo w poßlednich měßazach w straschnym wobßahu k politiskim samyßkam nakožowała. Wobkradnjena woßoba ßo dźeń a bóle wo tym pscheßwědcźa, so dyrbi tutón list sakžo wróczo dostacź. Ale wěso sjawnje ßo to wuwjescź njehodźi. Nětkole je ta woßoba, zyle sadwělowawschi, tu wěz mi pschepodała."

„Myßlu ßebi, so tež wótromyßlnischeho poßrědnika njebudźichu mohli namakacź", Dupin rjekny, wschón sahorjeny.

„To je wulke lischcźenje", prefekt snapschecźiwi, „ale móżno dźě je, so ßebi wo mni takle myßla."

„To je jaßne", ja rjeknych so tón list, kaž wy naspomnischcźe, hischcźe minister ma; pschetož jenož wobßedźenje, niz pak nakožowanje tuteho lista dawa jemu tule schkódnu móz. Tak bórsy, kaž tuteho lista trjebacź počźina, je móz, kotruž je pśches njón dozpět, shubjena."

„To je wěrno", G. rjekny, „a po tymle pscheßwědcźenju ßym tež ja ßo sadźerżak. Moja prěnja staroscź bě ta, ministrowe wobydlenje dacź dospołnje pschepytacź. Woßebje wobcźežne bě to teho dla, dokelž dyrbjesche ßo to mjelczo njeho — bjes jeho wjedźenja, — stacź. Husto a krucźe mje warnowachu psched njesbožom, kotrež by wón naczinił, hdy by jenož najmjeńsche sdacźe wo naschim samyßku měł."

„Ale na tajkele pschepytowanje", ja rjeknych, „ßo tola runje wy wustejicźe. Parižska polizija je tajke wězy tola hižom husto wuwjedła."

„Ow sawěscźe! A teho dla tež hnydom njesadwěluju. Nimo teho mi ministrowe waschnja tutón samyßk jara ßnadny cźinjachu. Cźasto zyku nóz wot domu sdaleny wostawa. Jeho ßłužobnistwo na žane waschnje mnohe njeje. Jich sparne stwy ßu wot ministrowych rumnoscźow khětro daloko, a dokelž ßu to s wjetscha Neapolitanszy, je ßnadnje mózno, jich wopojicź. Kaž wy wěscźe, mam ja klucźe, s kotrymiž mózu kóždu stwu, kóždy kabinet w Parisu wotamknycź. Wot tsjoch měßazow drje ßo mi jena nóz njeje minyła, w kotrejž njebudźich ßam ministrowe wobydlenje pschepytował. Tu ßo jedna wo moju cźesćź a — nětkole potajństwo pscheradźu — wo wulkotne myto. Teho dla tež s pschepytowanjom prjedy njepschestach, doniž ßo njebych zyle wěscźe wo tym pscheßwědcźił, so je paduch lestnischi muż, dyžli ja ßam. To ßměm ßebi wusnacź, so ßym wschitke kuty a kónzy, w kotrychž budźichu mohli hacź nanajmjeńschi kusk papjery skhowacź, najdokładnischo pscheßlědźił."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Jutrowna ßrjeda je sa Budyschin kóżde lěto wulki dźeń. Na tymle dnju je mjenujzy hłowna shromadźisna Macźizy Sserbskeje. Duż bě ßo sańdźenu ßrjedu rjana cźrjódka do Sserbskeho Domu sescźka. Dołheje symy a nětko nahle nastateho rjaneho wjedra dla bě wopyt s kraja, t. r. se strony burskeho ludu, ßłaby, ale cźim ßylnischi se strony wucźenych powołanjow.

Dźeńsku shromadźisnu wotewri „nalětna skhadźowanka" studowazeje młodźiny, wo kotrejž ßo woßebita rosprawa poda.

Popołdnju 1/2 2 hodźin shromadźichu ßo „stari knjeza", kotrymž jich pschedßyda, knjes farař Domaschka s Budestez, w dlějschej rěczi

samĕry a wotpohladanja tehole sjednoczenja wukožowasche. Wschitko pak hischcze w tymle nowym sjednoczenju do porjadka njeje, wožebje schtož wustawki nastupa. Teho dla je na dnju poždženja „towarstwa pomozy", t. j. na žwjatkownu žrjedu, nowa shromadžisna postajena, w kotrejž ma žo tež tole hischcze do porjadka pschinjesecz.

Hlowna shromadžisna Maczizy Sserbskeje žameje bu $^3/_4$3 hodžin wotewrjena wot pschedsydy, knjesa fararja Kschižana s Hodžijo. S wožebitej wjeselosczu bu rjana czrjódka Delnjokužiczanow witana. Najprjedy podachu žo rosprawy. Knjes sekretar kan. Zur poda rosprawu wo skutkowanju Maczizy, knjes sarjadnik Maczicžneho domu justizny radžicžel Zyž wo hospodarjenju s domom — ma 6439 hr. 6 pj. wunoschka —, knjes farar Kubiza wo wubjerku a jeho revisiji psched jutrami nastupajo musej, knihownju, knihiskład a sliczbowanje Sserbskeho Domu, knjes pokladnik Czecz wo sliczbowanjach a wo knižnej kasy, knjes musejownik Wjerab wo museju, knjes knihownik Fiedler wo knihowni — ma 410 czišlow pschirostka, a to 19 wot jenotliwzow a 391 wot towarstwow —, knjes knihiskładnik Kapler wo knižnym nakładže. Wschitke rosprawy pokasowachu wo jara dobrych postupach Maczizy Sserbskeje a wo woprawdže pilnej džekawosczi jeje sastojnikow, sa czož žo jim wot shromadžisny najwutrobnischi džak wupraji.

Po rosprawach porecza knjes kantor Schwjela nekotre žlowa wo Delnjej Kužizy a wo žwojim prózowanju s „Zažnikom", jeho žyn knjes farar Schwjela s Wochos wo wobstejnosczach Delnjeje Kužizy, sa Sserbstwo niz runje najlepschich. Sserbszy duchowni dyrbja husto won s Kužizy a na jich mestna stupaja nemszy. Delnjokužiska Maczica je shromadžisnu meka, wopytana wot 30 žobustawow, nawjedowanu prěni krócz wot jeneho wucerja.

Potom sczehuja nekrologi, kotrež podachu: knjes farar Schwjela wo Janje Jordanje Delnjokužiskim, knjes sapošlanz Bart wo Sobje a knjes Zur wo wucerju Herrmanu Jurku.

Mjes tym bě žo 8 nowych žobustawow samokwiko, kotsiž buchu jenohlošnje pschijeczi.

Potom recžachu wschelazy knježa wo tych abo tamnych naležnosczach. Knjes wucer Rjeczka recžesche wo skutkowanju hudžbneho wotrjada a namjetowasche sa nasymu serbski spěwanski žwjedzeń do Budyschina, schtož žo rady pschija. Knjes wucer Kral se Sarecža proschesche w mjenje pedagogiskeho wotrjada, so by žo jemu kózdy krócz žobudželiko, hdyž ma Maczica wotpohlady, schulske knihi wudacz, schtož pak je žo tola s najmjenscha w poslednim czasu stako. Knjes Ssmoler namjetuje nowe wudacze narodnych spěwow, kotraž wez ma žo dale rospomnicz. Knjes sapošlanz Bart protestuje pschecziwo temu, so žo we wschelakich serbskich schulach serbske knihi wustorkuja a nemske sawjeduja. Knjes stud. Jakubasch recži wo ludowych knihownjach, k czemuž žo studowazej mkodžinje podpjera Maczizy Sserbskeje pschilubi, tak daloka hacž budže to mózno. K temu pschispomni knjes farar Mrósak, so bychu žo knihi schulskich knihownjow rosscherjake, knjes farar Domaschka, so by žo katalog serbskich ludowych knihi sestajak — Ssmoler chze jón wosjewicz —, kapłan Delenk pscheje žebi s zyła katalog wschech serbskich knihi, a knjes kubler Króna meni, so bychu žo tola s gmejnskich dawkow pschinoschki sa kupowanje serbskich ludowych knihi dostacz mohle, hdyž žo s nich tola ludowym knihownjam podpjery dawaja.

Skónczinje porecza knjes farar Kubiza hischcze wo pschedawanju Sejlerjowych spisow, s czehož debata wo pschedawanju serbskich knihi s zyła nasta, kotrež je pola naš tak wobczežne, dokelž serbskeho knihikupstwa nimamy. Na debacze wobdželichu žo kt. Zur s Ligoty, kanonik Zur a Monsign. Skala. — Bu hischcze sliczbowanje knjesa sarjadnika Zyža sa dobre spósnate a wón wužwobodženy, knjes farar Schwjela wosjewi wudacze druheho džela žwojeje delnjoserbskeje recžniny, knjes farar Domaschka pscheje žebi, so by žo „Pschedženak" prjedy wudawak a so bychu žo „Sejlerjowe spisy" na žwójbnych wjeczorach pschedawake. — Sberka sa Sserbski Dom bě 40 hr. 95 pj. wunjesła.

Po tutym wosjewjenju a po pschedsydowym pscheproschenju na žwójbny wjeczor žo rjenje radžena shromadžisna skónczi se spěwom: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene."

Wjeczor $^1/_2$8 hodžin bě potom w salu Sserbskeho Domu žwójbny wjeczor, niz drje žylnje wopytany, ale dosc rjany psches pschednoschk knjesa wucerja Schütze s Rachlowa pod Czornobohom, kotryž w krasnje sestajenej recži wótrje wobkedžbowanja „nóznych synkow" w pschirodze wopisowasche. — Po tutym pschednoschku pschiňdže sabawa mjes snatymi a njesnatymi k žwojemu prawu a skónczi rjany dżeń.

S Budyschina. Sserbska studowaza mkodosc wotmě žrjedu po jutrach žwoju jutrownu skhadžowanku w sali Sserbskeho Domu. Hlowny starschi, knjes stud. theol. J. Jakubasch, powita hosczi a žobustudowazych, kotsiž běchu žo w zyle nahladnej liczbje sešli, kaž to w poslednich letach na nalětnych skhadžowankach wjazy widželi njejsmy. Spominawschi na tak mnohe hubjene wobstejnosczе žerbskeho luda, namokwjesche wón se sahorjazymi žlowami pschitomnych, so njebychu žo wopornego dželka sa Sserbstwo bojeli. Na to sczehowachu rosprawy. Sa »Sorabicum« (Lipsk) poda ju knjes stud. phil. Jazbkawk. S rosprawy »Swobody« (krajnostawski seminar) bě žlyschecz, so žu tam wschak wjele Sserbow, ale mało pscheswědczenych, kotsiž žo s zyła wo Sserbstwo njestaraja. Prazska »Serbowka« je se snatej pilnosczu dale dželka a běsche tež w pokněj liczbje sastupjena. Tež »Societas« (gymnasiascži w Budyschinje) je žo, haczrunjež mějesche mało žobustawow (3), jara prózowaka. Nětko běsche rjad na »Wladze«. K wobžarowanju wschitkich njebě pak sastupjena a nam ani rosprawy póslała. Pschenděchmy k wólbam. I. podstarschi na hlownej skhadžowanzy ma bycz njetowarstwownik. Dokelž pak tu runje žaneho nimamy, wuswoli žo dotalny podstarschi knjes stud. phil. J. Schołta (nětko w Sorabicum) sažo. II. podstarschi bu knjes stud. theol. Ssmoła. Sa hlownu skhadžowanku w lecze 1912 buchu namjetowani: hlowny starschi: knjes stud. phil. Jurij Schołta (Sorabicum), knjes abitur. J. Wałda (Serbowka) I. podstarschi, a knjes abitur. Ladka (Delnjokužiczan) II. podstarschi. Sa mestno tuteje skhadžowanki buchu namjetowane Budesteczy.

Namjetaj hodowneje skhadžowanki wo salożenju knihownjow a mytowanju dželkow wotstorczischtaj žo na hlownu skhadžowanku. Knjes stud. iur. Vařeka pschinježe nam postrowy wot Prazskich studentow. Knjes kapłan Delenk radžesche nam k wuknjenju žlowjanskich recžow. Knjes wucer Sskodenk rosestaja nam, kak žo pschezo wjele žlowow czinja a mało skutkow stanu a namokwjesche naš k wopornemu dželku na narodnym polu. Na to powita knjes starschi pschikhadžazych hosczi: knjesa fararja Kschižana-Hodžijskeho a knjesa gymnasialneho direktora Holana a pschecžita telegram knjesa fararja Domaschki. Potom nasta mała debata wo wuwjedženju sabawneho dżela skhadžowankow. Dale praschesche žo k. zyrkw. wucer Andrizki, kak daloko s czischczom Nawkoweje recžniny je a shoni, so hischcze ta wez njeczischczana leži. Knjes wucer Sskodenk měnjesche, so maja žo czisty wunoschki skhadžowankow sa czischcz tuteje nakožowacz. Na to skónczi knjes starschi se spěwom: „Hdže statok mój" skhadžowanku. Njech je tuta wužyte sornjeschko do prawje płodneje role było.

Šołta.

— Towarstwo starych knježi serbskeje studowazeje mkodziny bě žo žrjedu 19. haprleje w Sserbskim Domje k prěnjej hlownej shromadžisnje seschło. Jeho pschedsyda, knjes farar Domaschka, roswi w žwojej powitanskej recži program pschichodneho dželka: Towarstwo chze dželacz a skutkowacz mjes starymi knježimi a dželacz a skutkowacz sa studowazych. To je wulzy wažne sa zyły serbski lud, sdželani dyrbja bycz błyschczaty pschikład sa zyły serbski lud; Sserbstwo, serbska recz je dže nasch wužitk, nasche prawo, nascha pschisłuschnosczа a tež žadanje nascheje wery. Kaž žu sa tute kubło sastupili jenotliwi mužojo serbszy, tak budže to czim lepje dokonjecz zyłe towarstwo starych knježi. Tute budže tež dalsche žadanje spokojicz móz a wožiwjecz serbske žwójbne žiwjenje. — S teho bywa pak sa kózdeho stareho knjesa ta pschisłuschnosczа, do towarstwa sastupicz. — Recz dosta powschitkowneho pschihłošowanja. Wo wustawkach a sarjadowanju žo, schtož je jara wobžarowacz, jednacz njemózesche, dokelž njebě wubjerk, krótko prjedy powołany, wo nich jednacz a je pschihotowacz mohł, bywajo pschemało wopytany. Duž mějesche tuta shromadžisna bóle demonstrativneho waschnja, wabjo muži do towarstwoweje žrjedžisny. A s pschitomnych tež nekotsi sastupichu, tak so ma towarstwo nětk tola hižo 59 žobustawow. — Ale žu to wschitzy stari knježa, kotrychž ma serbska studowaza mkodzina!? Ssu czi tamni wschitzy semrjeli!? — Na žrjedu po žwjatkach nowe poždženje, na kotrymž smeja žo s najmjenscha wschitzy knježa protektorojo wobdželicz, powoławschi, skónczi knjes pschedsyda shromadžisnu s dżakom a s pschecželmi. Njech žo dopjelnja! Samokwjenja k sastupej pschijimataj kk. pschedsyda farar Domaschka a dopisowar cand. theol. Wyrgacz.

— (Paduch jesdnych kołow.) Wjednikej parneje walzy Kopischej w Hamorje bě žo drohe jesdne koło kradnyło. Paduch pak žo nad jeho njeprawym wobžedženstwom njemózesche dołho wjeselicz. Hischcze tón samy dżeń pakostnika, westeho schewza Sommera se Shorjelza, lepichu. Kradnjene koło pola njeho namakachu.

— (Pucźowanje krala Bjedricha Augusta po Hornjej Łužizy.) Kaž ßo ſ Draždźan piſche, budźe kral Bjedrich August wot 26. hacź do 28. junija po Budyſkim a Lubijſkim hamtſkim hejtmanſtwje pucźowacź.

— (Paduſchſtwo.) W tudomnej pkuwarni je ßo jenemu kumparjej, wěſtemu Berndtej, pjenjeźna móſcheń ſe 40 hriwnami kradnyła. Paduch je mkody cźlowjek, ſa kotrymž polizija ßlědźi.

— Honjerjo a tſélzy. Pſchezo bóle ßo bliža dny ſkhadźowanki w Budyſchinje, a dale dźěło ßwjedźeńſkeho wubjerka krocźi. Sswjedźeńſke ſnamjenja a ßwjedźeńſki porjad ßu hižo ſhotowjene a ßo hižo wudawaju. Samolwjenje k wobdźělenju teź pokladnik kóžkaŕſki miſchtr A. Flegel na žitnej haßy w Budyſchinje pſchijimuje. Tam ßu teź ßwjedźeńſke ſnamjenja dostacź.

— (Wotwjeſenje drjewa ſ lěßow.) Budyſke hamtſke hejtmanſtwo woſjewja, ſo maja ßo wſchě ßuſchizya ßuche drjewo hacź do 1. jun. 1911 ſ lěßow wotwjeſcź, dokelž ſchkódne bruki woßebje w ßuchim drjewje lanu. Wſcho jehlinowe drjewo, kotrež hiſchcźe 1. junija 1911 w lěßu leži, dyrbi ßo zyle wotbělicź a ſkora ßo na měſtnje ßamym ſpalicź. Njewotbělene abo jenož ſ dźěła wotbělene drjewo njeßmě ßo wot teho cźaßa wjazy ſ lěßa wotwjeſcź.

— Pokhroma je w Sakſkej hiſchcźe pſchezo khětro jara rosſchěrjena. 16. haprleje je ju wyſchnoſcź w Sakſkej hiſchcźe w 48 gmejnach a 141 dworach namakało. Lětßa 31. měrza bě hiſchcźe 161 dworow natyknjenych, po tajkim je khoroſcź ſa dwě njedźeli mało wotebjeraka. W Schleſyſkej hiſchcźe ſkót w 417 dworach na pokhromu khori. Jako najnowſchi ßrědk ßo porucźa, kóždemu ſkhorjenemu ſkocźecźu wſchědnje 50 gramow alkohola dawacź a khlamu wſchědnje ſ kamperowym winom wumycź. Wobaj ßrědkaj ſpomožnje na dźěłanje wutroby ſkutkujetaj. Pódla teho ßo wumjo a ſchparu ſ poczeńſchenym formalinom wotmyja. Tele ßrědki ßu ßo na jenym dworje ſe 70 howjadami jako jara wuſpěſchne wupruhowałe. Sa 2 abo 3 dny móżeſche ſkót hižo ſaßo ßyno a ßkomu žracź a khoroſcź rucźe ſańdźe. Hłowna wěź pak je, ſo ßo tele ßrědki wſchědnje prawje nakožuja.

S Małych Debßez. Jutrowniczku popołdnju ßo tu ſchulſzy hólzy ſ tſélenjom ſabawjachu. Tſélbow žaneje njemějachu, duž do jeneje rołki pólver natykachu a ſapalichu. Rołka pſchi tym roſlecźa a 10lětnemu hólzej dźěłacźerja Weickerta pok palza praweje ruki wottorhny a dłóń cźežko ſrani.

S Horujeje Hórki. Zyle njeſnatych pſchicźinow dła, tola najſkerje w cźežkich myßlach, je ßebi ßrjedu popołdnju tudomny papjerniſki ſahrodnik Ryczeŕ ſ Cźornych Noßliz žiwjenje wſak. Wón bě ßwěrny dobry dźěłacźeŕ a teho dła wot ßwojeho knjeſa wſchu khwalbu dostawaſche.

S Budeſtez. W naſchim ßerbſkim towarſtwje tſeczi dźeń jutrow ſ radoſczu witachmy. Na nim ßo ſaßo do poßedźenja ſeńdźechmy. Kaž bě nam njedawno k. Króna ſ Bukez na jara luboſne waſchnje pſchednoſchowak, tak mějachmy tón krócź nadźiju, naſcheho noweho ßejmſkeho ſapóßłanza, knjeſa Barta ſ Brěſynki, ßkyſchecź. Naſche wjeßele bě wulke. W 7 hodź. naſch pſchedßyda, k. Hajna ſe Splóſka, ſhromadźiſnu ſ wutrobnymi powitanſkimi ßkowami wotewri; ſpěwachmy narodny ſpěw: „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa!“, ſo bychmy ßebi wutroby ſhrěli ſa wótcźinſke dźěło. Pſchi wotewrjenju ſhonichmy, ſo bě k. Bart ſadźěwany, ſ najmjeńſcha pſchi ſpocźatku ſhromadźiſny mjes nami bycź. Měſto njeho bě k nam ſ Pancźiz pſchikhwatał k. wucźeŕ Sſkodeńk. Jemu ßo doſta woßebite poſtrowjenje a powitanje a nětko rěcźeſche wón k nam ſ cźopkymi a bědźazymi ßkowami wo ßwjatych prawach maczeŕneje rěcźe. Wón roſkładowaſche wužitk ßerbſkeje rěcźe runje we naſchim cźaßu, dopokaſowaſche, ſo je pſchißkuſchnoſcź kóždeho ßwěrneho Sserba, ßebi a ßwojim potomnikam narodnoſcź, kiž je Bóh nam dał, ſdźerżecź, proſcheſche, ſo bychu naſche domy ßo wotewrike ſa ßerbſke cźaßopißy, ſo bychmy žiwnoſcźe a ſtatoki tu a tam pytali, Sserbam ſakhowacź, ſo bychmy cźopku wutrobu a darniwu ruku měli ſa wótcźinſke naležnoſcźe a Sserbjo byli niz ſ próſdnymi ßkowami, ale ſe ſkutkom. S napjatej nutrnoſczu na k. rěcźnika poßkuchachmy a rad ßo dźakej naſcheho pſchedßyby ſa jeho ßkowa pſchiſamknychmy. S dobom ſaſtupi do naß k. Bart a bórſy po nim teź k. Marko Ssmoleŕ. Kajke ſradowanje tych lubych hoſczi pſchikhód k nam wubudźi, to bě ſpóſnacź na wjeßelych wobliczach. Bórſy k. Bart po ßwojim originalnym waſchnju k nam rěcźeſche. Jeho mózne, pohonjaze ßkowa, we hładkej, ſběžnej ſrěcźniwoſczi nam podate, namakachu radoſtny wothłóß we wutrobach wſchěch pſchitomnych. Naſchi wótzojo ßebi naßypowachu hrodźiſchcźa ſa ſchkit pſchecźiwo pſchecźiwnikam; mózne hrodźiſchcźa ſa ſakhowanje maczeŕneje rěcźe a wótcźinſkeho ſmyßlenja dyrbja nam bycź ßerbſke towarſtwa.

My chzemy jenož, ſchtož wſchitzy derje ſmyßleni Němzy też chzedźa. My ſtejimy ſa trón a wokrał, ſa Sserbow pobožnoſcź a narodnoſcź. My wojujemy w naſchim na idealach khudym cźaßu ſa idealne kubła, ſa wěru a ßwěru, kiž wſchudźe w ßwěcźe hinje a mrěje a pada. Tajke prózowanja pak ſteja pod Božim ſchkitom. Tak a podobnje rěcźeſche k. Bart k nam a ſhrěwſchi nam wutroby ſe ßwojimi ſahorjazymi ßkowami. Žiwa rosmołwa ßo jeho ßkowam pſchiſamkny a ſpěſchnje nam krótke hodźinki ſańdźechu. Wutrobny dźak pak budź też tu hiſchcźe ras naſchim lubym hoſcźam wuprajeny. My jich ßkowa njeſapomnimy. My tón wulki wopor, kiž ßu nam pſchinjeßli, ßebi ważimy! Towarſtwo je ſ nowa na ßobuſtawach dobyło. Ssmy jich nětk 49; hdy budźe jich 200, kaž ßo žadaſche? Saměry towarſtwa ßu khwalobne a dobre. Tehodła pſchikhadźujcźe do naß. Kacź ßo njebudźecźe. —

S **Korſymja.** Hdyž chzyſche tudomny žiwnoſcźeŕ Schmiß póndźelu na kwaß do Wjeleczina wotjěcź, ßo jeho kóń ſ nahlenzu ſaja a morwy k ſemi padny. Schmiß dyrbjeſche ßebi pola jeneho ßußoda konja k narunanju požcźicź, ſo mohł na kwaß jěcź.

Se Sdźerje pola Wjeleczina. Sańdźenu wutoru rano wokoło 1/2 3 hodźin je ßo ſtatok tudomneho žiwnoſcźerja Gottlöbera wotpalił.

S **Kumwałda.** Wutoru je ßo prjedawſche domſke tudomneho blidarja Khorle Kalaucha, kotrež ßo jako kólnja wužiwaſche, wotpaliło. Twarjenje bě ſe ßkomu kryte.

Se Schönberga pola Kumwałda. Póndźelu wjecźor wokoło 9 hodźin je ßo tu khěża Guſtava Lipki wotpalika. Tutón bě ſe ßwójbnymi na kwaßu ßwojeho ßyna. Ssußodźa ßu poßleſchcźa a koſy wukhowali.

S **Wósborka.** 24. haprleje budźa tu ſkótne wiki. Schparaty ſkót ſ Pruſkeje njeßmě ßo na wiki pſchiwjeſcź.

S **Wósborka.** Schtwórtk dopołdnja ßo na tudomnym torhoſchcźu konjej mlokoweho woſa Wichowſkeho knjeżeho dwora ſpkóſchiſchtaj a wjazy krócź wokoło radneje khěże cźerjeſchtaj. Pſchi tym do telegrafoweje žerdźe ſawadźiſchtaj, pſchi cźimž jedyn kóń padźe a ßo wot woſa wottorże. Jeho pak bórſy popadźechu, mjes tym ſo druhi po dwórniſchcźowej dróſy dele cźerjeſche. Na ſboże wón do dwora rěſnika Pětki ſaběża, hdźež jeho ſadźerżachu.

S **Janez.** Tudonina njeboczicźka ſwudowjena Herta Wicźaſowa bě wótcźinſzy ſmyßlena Sserbowka. W ßwojej poßlednjej woli wona też njeje na ßerbſke wuſtawy, dła ſakhowanja Sserbowſtwa ſakożene, ſabyła. Wona je Macźizy Sserbſkej 600 hriwnow, towarſtwu Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow 600 hriwnow a ßerbſkemu lutherſkemu knihownemu towarſtwu 300 hriwnow wotkaſaka. Bóh luby Knjes chzył ßwěrnej džowzy ßerbſkeho luda tónle dobry ſkutk w njebjeßach mytowacź. Njech je pak też tole wotkaſanje k lěpſchemu Sserbowſtwa druhim Sserbam ſ dobrym pſchikładom.

S **Khróſczizy.** Pſchi ſ nowapſchenajeczu tudomneje hońtwy ßu ju privatuſej Munzej ſ Draždźan ſa 1200 hriwnow lětnje pſchenajeli. Dotalny najeńk bě 400 hriwnow dawak.

S **Rakez.** K ſchtwórtemu porjadnemu poßedźenju towarſtwa „Lipy“ ſeńdźechu ßo cźichi pjatk 18 ßobuſtawow. Spěw khutneho dnja dła wuwoſta. Knjes pſchedßyda protokoll pſchecźita a towarſtwu dźak w mjenje ßerbſkich konfirmandow praji. Też pſchedpoloži nam ſliczbowanje ſabawneho wjecźora, kotrež kk. Socka, Kruža a Młynk ſ Rakez pruhuja. Wucźini ßo, ſo ßebi 14. meje do Wóßlinka wulecźimy. Knjes Klimant pſchednoſchowaſche wo „Mudrez Janu a Mróſez Michale“ a ſa to dźak ſ poſtanjenjom doſta. Ważny pſchednoſchk bě naſchemu cźaßej jara pſchimérjeny. Po khutnej rosmołwje ßo roſſeńdźechmy. Na ſaßowidźenje Boże ſpěcźe!

S **Rakez.** Njedźelu Palmarum je w naſchim Božim domje 20 ßerbſtich dźěcźi ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowiło. S tutych bě 6 ſ Rakecźanſkeje, 6 ſ Komorowſkeje, 3 ſe Schcźeńcźanſkeje a 3 ſ Hermancźanſkeje ſchule. Se Stróżanſkeje ſchule žanych njebě. Też ßo ſ dobom dar lětuſchich paczeŕſkich dźěcźi, ßerbſkich kaž němſkich, wobſtejazy ſe ßlěborneje pateny, poßwjecźi. Bóh žohnuj tutón dar luboſcźe a ſpožcź, ſo bychu wſchitzy doſtojnje wužiwali cźěło Jeſuſowe ſ tuteho ßwjateho ßudobja.

S **Rakez.** Cźichi pjatk cźikaj a cźerſtwaj tudomny kowaŕ Hübnar a jeho mandźelſka ßwój ſloty kwaß ßwjecźeſchtaj. Rano w 6 hodźinach ßo ſ piſkanjom khutnych khěrluſchow poſtrowiſchtaj. Pſchipołdnju w 12 hodźinach podaſchtaj ßo ſ pſchewodom dźěcźi a dźěcźidźěcźi do Božeho doma, hdźež jimaj knjes farař Gólcź po wu-

trobnej rěcži požohnowanje wudźěli. Njech jimaj Bóh luby Knjes sbožowny wječor žiwjenja wobradźi!

S Jitka. Nascha burska hońtwa je so tsecži dźeń jutrow kublerjej Maxej Schibakej na 6 lět sa 300 hriwnow lětnje pschenajała. Druhi pschitomni sadźerjo 350 hriwnow sadźichu, mjes nimi tež Rakečzanske knjejstwo.

S Wóslinka. S njedočakanej powjesczu smy so pscheschkapili. Njedźelu 14. meje wotměwa so w tudomnym Schubertez hosczenzu „serbski wječor", kotryž Rakečzanska „Lipa" wuhotuje. Tuto towarstwo wschudże khwalby znějesche, hdyžkuli je wustupiło. Duž so tež my bohacże na njón seńdźmy, hdyž so nam tak žadna sabawa poskicza. Pokasajmy, so so jako dobri Sserbjo czujemy a so sebi serbskich hosczi wažicz wjedźimy, kotsiž nam serbsku sabawu poskicza.

S Kamjeneje. Jutrowniczku chzychu sebi zusy dźěłacerjo s tudomnych kaolinowych jamow na to waschnje swjedźeńsku pjecžeń wobstaracz, so pschi starym hacże pola Kamjeneje dźiwinu honjachu. Knjes schewski mischtr Zawnik s Rakez, kotryž ma prawo, na Kamjenjanskim revěrje honicz, bě tak khroblu, so 5 dźěłacerjow sadźerža a jim se schrótom tsělenu kaczku wotewsa.

Se **Zitawy.** Pjatk rano je kral Bjedrich August s prynzom Bjedrichom Khrystianom w Oybinskim revěrje hłuchacže honił. Kral je khětro zylneho hłuchacza tsělił. Popołdnju je kral horu Hochwald wopytał a w Oybinje pschenozuje. Ssobotu chze wón na Lückendorfskim revěrje hłuchacže honicz, na czoż so do Draždźan wróczi.

S Pšowjow. Tudomneho wobstarneho wikowarja Wedela su schtwórtk rano 14. hoprleje na pucžu mjes Minakałom a Pšowjemi morweho namakali. Duzy po pucžu wošłabnywschi bě wón do pschěrowa padnył. Kaž sledy rosdrapaneje pjerschcże pokasachu, bě wón spytał stanycz a so s pschěrowa wudobycz. K temu pak njeje doscz mozow měł a je w symnej nozy smjersnył.

S Wostaschez. Se zlomu krute domske a wumjenk tudomneho žiwnoscerja Kozora stej so póndźelu wječor krótko po 10 hodźinach do czista wotpalilo. Skót su wukhowali. Kaž so sda, je woheń założeny.

S Rachlowa pola Kulowa. W holi pěsk ryjo je khěžkař Mihan popjelnizy, s kamjenjemi wobdate, wurył. Wone běchu wschelakoreje wulkoscze, s dźěla s popjelom pjelnjene a derje sdźerżane. Hižo psched 45 lětami bě na tym samym městnje ratař Pjetscha s Kulowa popjelnizy wuryl, kotrez pak so tehdy njejsu wobkedźbowałe.

S Wojerez. Tudomna wustajeńza jutrownych jejkow bě jara bohacze wobzłana. Sserbjo Wojerowskeho wokrjesa tež hischcze nětkole rosumja, wumělszy jutrowne jejko pyschicz. Wschelake jejka mějachu serbske, s dźěla žortne napisma. Myta wudźělazy kollegium, s kk. Jurja Valtina s Wojerez, Młynika s Narcza, Mjetana s Maleje Nydeje, Petschika se Spal a Pilopa se Židźineho wobstejazy, je sczěhowaze myta wudźělił: pjenježne myto po 5 hriwnach dostachu: Mat. Rychtař se Spal, Wogawa s Kinajchta, Köhler se Židźineho, Mat. Pětschik s Wojerez, Khryst. Rychtař se Schkodowa; po 4 hriwnach: knježna Linakez s Wulkeho Czisika, J. Kasper s Wulkeho Czisika; po 3 hr.: Khryst. Wkoženk s Noweje Luki, J. Mecz s Bórka; po 2 hr.: Kruža se Spal, M. Smehor s Noweje Luki, Lejna Nalijez s Wulkeje Nydeje, M. Hanusch s Wulkeho Czisika, Kirschner s Bórka, Hana Lenikez s Lejneho; po 1½ hr.: A. Delank s Hór, J. Klammer s Wojerez, J. Hofmann s Maleje Nydeje; po 1 hr.: Khorla Bar s Czorneje Góśdże, M. Kubiza s Bórka, knježna Pětschkez s Wulkeje Nydeje, Marja Buschiz s Ptaczez, Ssuschka s Bórka, W. Pjech s Łasa. Dale dostachu Spajk s Terpze jejkowy khamor, Hanemann we Wojerezach jejkowy khamor, Saaler we Wojerezach płodowy korbik, Kasper we Wulkim Czisku 2 vasy, Schimmel s Kulowa jenu vasu, Bulank s Kulowa 2 vasy; 1 wobras: Grólchina we Wětrnizy, Khrystiana Komorez s Wojerez, wucžomz August Mlynik s Narcza a Pětschowa s Noweje Luki.

Se Eslomjenje pola Hródka. Schtwórtk tydźenja w nozy so tu maśivna brózeń bura Bomsdorfa wotpali. Jako sapalerja su jeneho zygarnika sajeli. Tutón je pola Bomsdorfa bydlił, dokelż pak wotnajenski pjenjes njepłaczesche, jeho bur psched nětkotrymi dnjemi s domu wupokasa. Hdyž sebi žandarm zygarnikowe nowe bydło wobhlada, nowy njesfutk wušlědźi. Wón podražowane (falschowane) dwěhriwnowske pjenjesy, gipsowe formy, platy, wokoj, zyn a grat, k dźěłanju pjenjes trěbny, namaka. Hacž je zygarnik też prjedawsche wohnje w naschej wšy sałożił, njeje hischcże dopokasane. — Ssrjedu w nozy je so tu hižo sajo paliło. Płomjenja brózeń a pschitwarjenu hródź bura Kule sniczichu. Skót je so s dźěła wukhował; jena kosa, wjele kur, hołbjow, kaniklow a dwě swinjeczi so spalichu.

S Jawornika pola Wulkeho Dažina. W lěžu, městu Budyschinej złuschazym, je jutrowniczku woheń wudyrił, s kotrymž su so schmrěczli na dwěmaj kórzomaj spalike. Wohnjowa wobora s Wulkeho Dažina woheń bórzy podušy. Dwaj tsinaczelětnaj hólzaj, kotraj staj w lěžu zigarettu kurikoj, staj pjecza palaze schwabliczki s njekedźbliwosczu do złanja czišłoj a s tym nastacże wohnja sawinowałoj.

Přilopk.

* (Žałożne njesboże s powětronjom.) Kralowske sakske towarstwo sa jěsdźenje w powětrje bě sa jutrowniczku popołdnju napschemolecżenje ballonow postajiło. K temu bě so 18 ballonow samołwiło. Hacž runje bě wětr khětro zylny, schěsć ballonow pola Reicka njedaloko Draždźan s plunom pjelnichu. Jako prěni ballon so „Rübezahl" do powětra puschczi a njedźiwajzy wětra blisko plunarninych wuhenjow sbožownje do wyšokosce leczesche. Na to dyrbjesche so ballon „Nordhausen" na jěsbu puschczicz. S jeho wjednikom bě jako powětrojěsdny znaty hejtman s Oidtmann s pólneho artillerijskeho regimenta czišło 75 w Halli. Jako jěsdni w korbje sedźachu: subjazy lěkar dr. Bodmann, dr. Körte a referendar Urban s Lipska. Wscho bě k wotjěsdej hotowe. Hdyž chzychu ballon runje puschczicz, jón wětrowy stork na dobo k semi stłóczi. Na to druhi wětrowy stork wojakam, kotsiž běchu komandowani, ballon dźerżecz, jón s rukow wutorhny. Ballon bě sakhadźazemu wětrej podaty. W tymle wokomiku so kschik strójenja sawoła. Sa ballonom muž wišaschе, kotryž so korba dźerżesche. To bě powětrojěsdny fabrikant Korn, kotremuž jena Draždźanska chemiska fabrika złuscha. Njedźiwajzy stracha, w kotrymž wón bě, wón symnokrejny wosta. Pisches kschiki pschihladowarjow wón s móznym khłosom pschikasa: „Sa torhazy powjas sczahnycz!" Sa wokomik bě ballonowy wjednik strach spósnał a sa torhazy powjas sczahnył, tola po sdacżu niz na doźahaze waschnje. Tón samy wokomik wichor ballon k semi stłóczi, dźěl jeneho płota powali a potom něhdże 15 metrow wyšoko skoczi. Skónczinje wón do plunarnineje wuhloweje składowinje srasy. Tu jón wětr s nowa horje sběhny a jón na składowninu tsěchu cżišny. S tejele wyšokosce sa korbom wišazy fabrikant Korn k semi padże a sa morweho leżo wosta. Wětr mjes tym ballon, kotryž hischeze so njebě zyle wuprósdnił, dale honjesche. Ballon s nowa s wulkej mozu na składowninu tsěchu dyri. W tymle wokomiku ballonowy plun s wulkim wrjeskom rosbuchny a wyšoka wohnjowa trubjel k njebju saschwihny. Jěsdni s korba na tsěchu padnychu, mjes tym so pschihladowarjo s hrosu a strachom kschiczachu. Zyły założny podawk so sa nětkotre sekundy sta. Wjele žónskich so s womoru wobja. Snjesboženi powětrojěsdni dyrbjachu so wukhowacz. Założnje so na nich hladasche. Drasta bě so jim s dźěła s cżěła sdrěła, wobliczo bě so jim s kurom a sasami sczornilo, wschitzy běchu mjenje abo bóle s krwju wobkluskani. Fabrikanta Korna hnydom do kliniki chirurga Hänela dowjesechu, druhi franjeni so do Janskoměstoweje hojerńje donjesechu. Hejtman s Oidtmann je so najczežscho wobschkodźił. Jemu bě so nop puknył, lěwa noha so złamała a prawe wucho so wottorhnyło. Jemu so hischcze njeje wědomje wróciło, tola hischcze lěkarjo njeju nadźiju spuschczili, so so jemu žiwjenje sdźerži. Subjazy lěkar dr. Bodmann a referendar Urban běschtaj sebi nosy złamałoj. Dr. Körte je sebi rjap swinył. Dr. Korn je poměrnje najlépje wotescholk. Wón je sebi ruzy wobodrěł a so sa nětkotre dny sahoji.

* (Papjernik so wotpalił.) Papjernik w Köttewizach pola Pirny je so wutoru wječor wotpalił. W nim so czischczerska papjera a papy dźěłachu. Na hornjej fabrikskej lubi, hdyž wotrěski ležachu, so wokoło 10 hodźin wohnja dohladachu, kotryž telko zyroby namaka a taiku satraschnu horzotu rosschěrjesche, so dyrbjachu w nozy dźěłazy dźěłacerjo s khwatkom czeknycz. Wulka papjerowa sala s bohatymi składami, hollandska sala a maschinska sala, hdyž bě so hakle psched krótkim czasom droha kartonska maschina postajiła, so do czista wotpalichu. S zyła su płomjenja wulke dwajposchodne fabriske twarjenje do procha a popjela pschewobroczile. Ssamo tołste swonkowne murje so rosshypnychu. Tež pschimjesowaze domske so s dźěła czežko wobschkodźichu. Něhdże 15 sukodnych sykawow bě s wokolnych wšow na pomoz pschijelo, tola wone pschecziwo wohnjowemu morju niczo njesamochu. Schkoda so jenoż s dźěła se sawěsczenjom saruna. Se 120 dźěłacerjow je wjetschi dźěl dźěło shubił; jenoż někotsi so k wotrumowanskemu dźěłu trjebaju.

* (Se žylnym elektriskim prudom žo wopalił.) W Žitawje instalator žylnemu elektriskemu prudowemu wodej blisko pschińdże a na grotach wißajo wosta. S telefonom žo hnydom do elektriskeje dźěłarnje sawoła, kotraž prud wokomiknicze sastaji. Tak bu mózno, cłowjeka wußwobodźicź, kiž bě hižo bjes wědomnja. Wón bě na rukomaj žo khětro wopalił, pschińdże pak sa khwilu saßo k žebi.

* (Wobžunyła žo.) W Žitawje žo žónska na drózy wobžunu, padny a žebi jenu nohu tak šlě seichtapi, so dyrbjachu ju s drohi wotnjesć. Jerjowa hłowa, kiž na drózy leżesche, bě wina. — Kak straschna, njerosomna a njeßwědomita wěz to je, póczki, žad, worvski, woßebje pak tež hoidże, kosce, rosbite schkleńzy na pucze a schcežki mjetacz abo tam leżo wostajicz. Kelko cłowjekow je s tym hižom žo wobschkodźiło, sajědojcźiło a tež wo žiwjenje pschischło!

* (Pschekschiwjenje pola Draždźanskeje banki.) Jedyn młody sastojnik Draždźanskeje banki, Emil Kneuhühler, je žebi na falschowany banzyny schek 56,000 frankow w Genfu pola jeneje banki wuplaczicz dał a potom do Italskeje wotjěł.

* (Njesboże s automobilom.) W Pirnje je sańdżenu žobotu jedyn automobil blidarja Hübnera pschejěł a žmjertnje sranił. Dźeń posdźischo je Hübner wumrjeł, žonu a schtyri małe dźěcźi sawostajiwschi.

* (Dwójne žamomordarstwo.) Dokelž kubleŕ Ludwig w Arnoldsgrünje luboscze žwojeje dźowki, kotrež njeběchu bjes scźěhwkow wostałe, cźerpicz nochzyschе, žo dźowka w knježim hacze tepi. Teho dla žebi nan poroki cźinjesche a žo tehorunja tepi. Ssrjedu žu cźěle s wody wucźahnyli.

* (Do žmjertneho njesboža pschischoł.) W skale w Delnich Pózkowach je do 31lětneho skałarja Schlenkera jena powróczena lowrija s tajkej mozu sawadźiła, so žo Schlenkrichej nop rosrasy.

* (Do cźaha tšělił.) Njedźelu popołdnju połdoroscźeny pachoł pola Draußendorfa blisko Žitawy hłupu a straschnu wěz swora. Hdyž tam želesniski cźah nimo jědźesche, pachoł s tak mjenowanej funkawu do cźaha tšělesche a to tak, so bu we wotdźělu tseczeje rjadownje wokno hładzy pschetšělene. Na žoże njebu nichtó sranjeny. Prawe puki by najlepsche khostanje było. — Tajka wěz móże jara šlě wupadnycz. Ale strowota, žoże a žiwjenje dźě dźenžnischi dźeń žo dale a mjenje waži a na kedźbu bjerje. Njedźiwajo schulow, wucźenja a wuknjenja rosom a žwědomitosć njepschibjeratej, ale wotebjeratej.

* (Wóczko pschižadźił.) Samkarski wucźobnik Kindermann we Warnsdorfje pomhasche kruch želesa wotrubnycz, pschi tym jemu wotrubnjeny žehliwy kruch do wóczka slecźa, kotrež dyrbjesche lěkaŕ hnydom wotewjacz.

* (Pólvernik rosbuchnył.) Güttlerez pólvernik pola Reichensteina w Schlesyskej je rosbuchnył. Snutskowne pschiprawy a maschiny žu dospołnje sniczene; žylne swonkowne murje stejo wostachu. Dwaj dźěłacźerjej buschtaj morjenaj, jedyn bu sranjeny.

* (Namakane pjenjesy.) Pschi torhanju stareje khěže w Hamburgu dźěłacźeŕ tši móschnje šlěbornych a skotych pjenjes namaka, kiž maja hódnosć na 25,000 hriwnow. Najskerje žu tute pjenjesy, kotrež se 16. a 17. lětstotka pokhadźeja, pschi wobłěhowanju města Hamburga žo tam skrywake.

* (Smjersnył.) Na horje Semmerinku nad Winom wulětnik Engelke smjersny. Wón bě žebi w tymle cźopkym cźażu w lohkej drascze won swěrił a pschenapinany duzy po pucźu žo žypny. Jeho towarschojo žebi wschu prózu bjerjechu, jeho poßylnicz, ale bórsy wón wědomje shubi a hnydom na to semrje.

* (Ssurowe běd̄ženje s morbarjom.) S Lawrahěty w Schlesyskej piżaja: Ssobotu wjecźor bu straźniski mischtr Pniok w Simjanowiczach, hdyž chzyschе dźěłacźerja Kowola sajecz, wot teho do wutroby tšělenу a morjeny. Kowol je stóstnik, kiž je 16. měrza nózneho straźnika Stachowskeho, kiž jeho pschi paduchstwje trjechi, satšělił, kiž dale straźnika Gehlsena satšěli, a kiž tež psched někotrymi dnjemi samkarja Kopaza, hdyž jeho pschi nutsdobywanju lepi, na žmjercz srani. Na jeho popadnjenje bu tyßaz hriwnow myta wupißanych. Pschi kojenju mordarja bě wjazy poliziстow a straźnikow pschitomnych, ale mordaŕ je cźeknył.

* (Rosnjemdrjeny pucźowaŕ.) W Pardubizach žo nadpadna wěz na dwórnischcźu sta. Griecha, kiž se žwojej žwójbu pschez Pardubizy pschijědże, chzyschе, dokelž dyrbjesche na cźah krótki cźaš cźakacz, žebi w měscze nješchto wězow nakupicz; ale pschi tym skomdźi cźah a nětkole chzyschе se spěschnym cźahom žobu jěcź, so by žwoju žwójbu saßo dosczahnył. Dokelž pak žaneje khartki sa tón cźah njemějesche, jemu do wosa njedachu. Na to žo Griecha tak rosskobi, so žo do dwórnischcźoweho pschedstejicźerja da a jeho s britwju na schiji a na rukomaj srani. Wón bu sjaty.

* (Ssmjertny pad jeneho franzowskeho hejtmana.) 33lětny hejtman Carron wutoru se žwojim lětakom we wyßokosczi 1500 metrow lětasche. So by žo na semju dele puschcźik, wón motor wotstaji. We wyßokosczi 800 metrow lětadło do wichora pschińdże a žo powroczi. S kajkim wotmachom lětadło na semju wrjeßny, je s teho spósnacz, so žo kósez Carronoweje słamaneje nohi jemu psches wutrobu pschekło.

Wußudzenja.

Khostanska komora. Straschny cźeladnik je P. M. Soisch se Ssmilneje. Hdźež je wón žkužił, je wón wschudże kradnył abo kradnycz spytał. Hacz do konza lěta 1910 bě wón pola hosczenzarja Handrika w Jaßeńzy žkužił. W nozy 13. februara 1911 hosczenzarka Handrikowa saßłyscha, so něchtó w hosczowskej jstwje jedyn khamor wocźini. Do cźmoweje stwy stupiwschi wona pschi khamorje młodeho cźłowjeka wuhlada. Na njeho sawoławschi jeho sa pjeł shrabny, tola tón ju na bok storczi a psches khěžu do rejwarnje běżesche, hdźež s woknom won cźekny. S khamora bě žo něhdże 7 hriwnow kradnyło. Handrikowej bě žo sesdało, so bě paduch na jejneho prjedawscheho cźeladnika Soischa podobny, kotryž tehdy pola kublerja Schiebera we Lomsku žkużesche. Hacźrunje bě žo Soisch Njeßwaczidliskemu žandarmej wusnał, so je paduschstwo w Handrikez hosczenzu skucźił, wón tola psched žudom prějesche. Runje tak wón prějesche, so je cźeladnikej Belzej we Lomsku nawuschnikaj kradnył a jenoż k temu wón stejesche, so je s klamom pschekupza Bara w Njeßwaczidle por drjewjanzow a jedyn niklowy rjeczas wsał. Soischa k jastwu na 2 měßazaj 3 duy sadźichu.

Za Serbski Dom w Budyšinje
darichu:

Přez knjeza Dr. Vozárika w Gracu	8 hr. 50 pj.
Na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 19. haprleje 1911	40 hr. 95 pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Žiwnosć cźiżko 38 w Cźornych Nožlizach se 47 kórzami pola, łuki a lěża je na pschedań.

Mału khěžu

w Holeschowskej Dubrawje, maßiwnu, sa dźěłacźerja žo pschihodźazu, ma na pschedań **Jurij Mucźink** w Holeschowje.

Žiwnosć

w Raschowje cźo. 15 pola Budeštez i 30 kórzami, 296 dawskimi jenoscźemi, je se žimym a morwym inventarom na pschedań.

Awkzija.

Wutoru 25. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach budże žo **w Klukschu**
Němzej pjekarnja
s ratarstwom, $2^1/_2$ kórzom pola a $2^1/_2$ kórzom łuki dobrowólnje na pschedawanje pschedawacz. Polo a łuka žo, jeli trěbne, tež woßebje na pschedawanje pschedatej.

Wopalne kastr twarjenjow 6130 mk., twarjenje, leżomnosćze a morwy inventar žu na 15000 mk. taksérowane. Žiwy inventar: 1 krowa, 2 kosy, 4 žwinje žo žobu na pschedawanje pschedadźa. Pjekarnja je dobra.

Shromadźizna na kupjenje smyßlenych w Klukschu cźiżko 57.

(K temu cźiżku pschikoha.)

Polo pschi měschczańskim hacze, 41,7 a wulke, sa kotrež je žo hacź dotal 15 mk. wotnajeńskeho pjenjesa dawało, ma žo wutoru 25. haprl. dopołdnja w 11 hodź. w pižarni měschczańskeje rady pschi žitnych wikach 3 po 1 skhodźe na pschedawanje pschenajecź.

Proßata

strowe a dobre žracźki, žu w kóždym cźażu na pschedań
na kuble w Manjowje
pola Delnjeho Wujesda.

Kruwa

blisko k wocźelenju je hnydom na pschedań we Worzynje cźiżko 17.

Jako baba

žo **Madlena Lawkez** w Sslepom (kolojeńdna) porucźa.

Kuchaŕki, stwinske a žkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, brěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Zyhelnikow, karowarjow, pacholow a holzy
do trajneho dźěła pyta
zyhelnicza tšěschnych zyhelow w Měrkowje.

Lětny ßmjertny dźeń

njeboh' Maxa Hanſa,

mandźelſkeho młódſcheho ßyna Khorle Hanſa, żeleſniſkeho ſaſtojnika we Łaſu, wumrje 19. haprleje 1910, 12 l. 6 m. 22 dn. ſtary.

Tak je nětk lěto dokonjane,
So twoje cźěło w rowje ſpi,
Kiž ſ wulkej cźeſcźu pohrjebane
Je we Łaſu na kerchowi,
Hdźež ſchulſka młodoſcź ſ pletwami
Hacž k rowej tebje pſchewodźi.

Nětk wo tebje ßu żarowali
To zyłe lěto ſ wutrobu,
Ssu twój row huſto wopytali,
K njom' khwatali ßu ſ luboſcźu,
Ssu kwětki na njón ßadźeli
A ſe ßylſami krjepili.

Ty njedźelu na ſchulſkim dworje
Bě ſ towarſchemi wjeßeły
A póndźelu tak jara ſkhorje
Tak cźeżky a tak njejabzy
A wutoru żno dopołdnja [woła.
Cźe Bóh pſches ßmjercź prjecź wot=

Ty woßebje tu pſchibywaſche
Na mudroſcźi a roſumje,
Tak woßebje też doſtawaſche
To pokhwalenje wuczeŕſke,
Duż twoja ßmjercź tu naſtróża
Knjes kantora a wuczerja.

Ach, hłuboko je rany bika
Ssmjercź jeho Wam, wy najlubſchi,
Wſchu radoſcź ſ domu wutupika,
Kiž waß hacž dotal ſwjeßeli,
Haj, jeho cźichoſcź, wuknjenje
Bě Waſchoh' doma wjeßele.

Duż ſtyſkno Wam to lěto běſche,
Tej maczeri tak woßebje,
Hdyż wjele dźěcźi nimo dźěſche
Wſchak do ſchule a ſe ſchule,
Wſchě ſtrowe a też wjeßele,
Waſch Max pak domoj njepſchińdźe.

Wy macże też tu ſtyſknoſcź nowu,
Hdyż ſwony ſwonicź ßkyſchicźe,
Njech ſwonja jenemu tu k rowu,
Pak njedźelu nam do kemſchi,
Wſchak, hdyż 'ſchcźe běſche żiwy jow,
Je byk też pola ſwonjerjow.

A hakle, hdyż nětk pſchiſtupichu
Wſchě druhe k ßwjatom' woktarjej.
Sswój kſchcźeńſki ßlub tu wobno=
wichu,
Waſch luby Max pak pódla njej',
Wón je pak prjedy Waß wſchěch ſchoł
Do tamnych kraßnych njebjeßow.

Hdyż ßo wam ſtyſchcźe, pohladajcźe
Tam horje k módrym njebjeßam,
Tam nětk waſch luby ßyn, o hlajcźe,
Sſo runa ßwjatym jandźelam,
Je běkn draſtu wodźety
A ſpěwa kherluſch khwalobny.

Tam ma nětk cźeßny wěnz na hłowje
A w rukach palmy dobycźa,
Kiž rjeńſche ßu hacž te we rowje
A ſ kraßnoſcźu ßo ſybola,
Je nětk p'la tróna Bożeho,
Hdźež je to Bože ſtadleſchko.

Duż wo njeho wjaz' njepkakajcźe,
Wój ſtarſchej a wy pſchecźeljo,
Wſchej ſrudobje nětk měru ſtajcźe,
Wſchak wón we njebju ſbóżny je
A ſ njebjeß wam wſchěm pſchiwoła:
„Ach, njerudźcźe ßo moje dla!"

Tud' na ßwěcźe pak jeho mohło
'ſchcźe trjechicź wſchelke njeſbože,
A wono njetrjeba tracź dołho,
Dha ſcźe tam ſaßo hromadźe,
S dnjom kóždym, kiž ßo dokonja,
Ssmy krocźel bliże do rowa.

Spi derje, Maxo lubowany,
Tu na kerchowje we Łaſu,
Hdźež ſtarſchej wopomnik cźi rjany
Nětk ſtajikoj ſtaj ſ luboſcźu,
Hacž Bóh cźe ſ rowa wubudźi
A na wěcźne waß ſjednocźi.

W mjenje hłubokoſrudźeneju ſtarſcheju,
dźěda, wowki, bratra a dweju ßotrow
Hanża Budarka.

Knihiwjedniſki kurſus.

Ssobotu 20. hacž **ßobotu 27. meje 1911** budźe ßo w ratarſkej ſchuli w Budyſchinje **knihiwjedniſki kurſus** darmotnje ſa praktiſkich ßamoſtatnych ratarjow wotmětwacź.

Pſchipowjedźenja maja ßo na najpoſdźiſcho hacž do ßrjedy 3. meje direkziji ratarſkeje ſchule póßłacź, kotraż też wſchě dalſche wuměnjenja ſa wobdźělenje wukaſa.

W Budyſchinje, 15. haprleje 1911.

Direkzija ratarſkeje ſchule.
Prof. Dr. Gräfe.

Piſßarſkeho wuczobnika

bórſy k naſtupjenju pyta

rěcźnik dr. Flade
w Budyſchinje na ßukelniſkej haßy 1.

Wuſtojnych murjerjow

w **Minakalſkim** hrodźe pſchijimuje polěr **Henſel.**

Hodźiſſka nalutowarnja a wupożczerńja

ſměje młode jutry **23. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach pola Mróſcz ßwoju generalnu ſhromadźiſnu.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da=li Bóh, **jutſje njedźelu 23. haprleje** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſcźenzn **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Dwaj wuſtojnaj

ſahrodniſkej dźěłacźerjej

kotrajž ßo na rataŕſke dźěło wuſtojitaj, w naju ſahrodniſtwje derje ſapłacźene město doſtanjetaj. Pola woženjeneju móże też żona ſa wulku mſdu ßobu dźěłacź.

Münch & Haufe,
rózowe kultury
w Leuben pola Draždźan.

Sſłużobnu holzu

pilnu niz pſchemłodu, hnydom abo k 1. meji pſchi dobrej mſdźe pytam.
Konditor **Lehmann** w Budyſchinje.

Bukečanske serb. tow.

změje **jutře njedźelu 23. nalětnika** (młode jutry) pop. w 5 hodźinach **poſedźenje.** K. wučeŕ **Schütza z Rachlowa** je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt proſy

předsydſtwo.

Dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Mjerwi w Bukezach ſa duchapokne prědowanje, jutrowny ßwjedźeń dźerżane, praja

mnoſy kemſcherjo.

Dźak.

Sſo wróćiwſchi wot rowa naſcheje droholubowaneje cźety

Hany ſwud. Mikanki
w Porſchizach

wſchitkim ßußodam a pſchecźelam ſa wſchě wopokaſma luboſcźe a pſchecźelſtwa, ſa wopytanje pſchi khoroſcźi, ſa bohatu kwětkowu pychu, ſa wulke pſchewodźenje k poßledńjemu wotpocźinkej a knjeſej fararjej Krygarjej ſa troſchtowanſku rěcź najwutrobniſchi dźak prajimy.

W Porſchizach, 16. haprleje 1911.

Srudźena Cźabranez ßwójba.

Sa mnohe wopokaſma najwutrobniſcheho dźělbracźa a wjele kwětkoweje pychi pſchi ſemrjecźu naſcheho lubeho mandźelſkeho a ßwěru ßo ſtarazeho nana, pſchichodneho nana a dźěda, wikowarja

Wilhelma Wedela
w Pßowjach,

ſ tutym wſchitkim lubym pſchiwuſnym, pſchecźelam a ſnatym ßwój **najwutrobniſchi dźak** prajimy. Woßebity dźak knjeſej fararjej Ssykorje ſa troſchtowaze ßkowa a knjeſej kantorej Schneiderej ſa rjane ſpěwy.

We wulkej ſrudobje

Jan Wedel,
reſtawrant „hamtſki dwór",
w mjenje ſawoſtajenych.

W Draždźanach a Pßowjach,
20. haprleje 1911.

Pschiloha k czišłu 16 Serbskich Nowin.

Sobotu 22. haprleje 1911.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

18. haprleje 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	45—49	85—89
franzowske	—	—
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	40—44	78—84
3. šprenjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—39	72—77
4. špnadnje pizowane lóžbeje staroby	28—34	62—70
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	41—46	73—79
2. poknomjašne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	38—40	70—72
3. starše, wukormjene krowy a špnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	33—37	64—69
4. šprenjo pišowane krowy a jałojzy	24—32	56—62
5. špnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byli:		
1. poknomjašne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	45—49	78—82
2. šprenjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	40—44	71—77
3. špnadnje pizowane	35—39	66—70
Čželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	63—66	93—96
2. šprenje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—62	88—92
3. špnadnje wuwite wot zyza	52—57	82—87
Swinje:		
1. poknomjašne lěpšich rašow a jich křižiženjow w starobje hač do 1¼ léta	45—46	61—62
2. mjašne	42—44	59—60
3. špnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	38—41	55—58

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 15. haprleje 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 20. haprleje 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . běła	—	—	—	—	9	45	9	80
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	18	9	28	9	—	9	30
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	—	7	27	7	—	7	25
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows, . . .	7	90	8	10	7	25	8	—
Hróch	11	75	13	50	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka . .	15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny	2	50	3	—	2	40	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	70
Pšeńcžna muka 50 "	10	—	19	—	14	—	17	—
Ržana muka . . 50 "	8	50	11	75	10	—	12	—
Ssyno . . 50 "	2	90	3	20	2	50	2	90
Ssłoma . . 100 "	4	—	4	17	3	65	4	25
Prošata 679 schtuk, schtuka . .	19		33		—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	40	5	—	5	80
Pšeńcžny gris	—		6	—	—	—	—	—
Ržany gris . . .	—		6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 30 np., rožła wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 30 np., ječmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowš wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 15 np.

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr 52 np. hač 15 np. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 28 np. hač 11 hr. 60 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hač 12 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

20. haprleje 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 35 np., pšeńca wot 9 hr. 10 np. hač 9 hr. 50 np., ječmjeń wot 7 hr. 40 np., hač 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 50 np., hač 8 hr. 20 np., jahły wot 6 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., špno (starе) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., špoma (100 kilogr.) 3 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 70 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 21. haprleje: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodźinach duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Răda šerbske a w 10 hodź. němske přědowanje. Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rosrěčenja se šerbskej młodźinu. — Tydźeńske šastojnske dźeła smje farat Răda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Gustav Alfred Keil, blidař z Jeny, z Hanu Marju Hähnelez, kuchařku z Jeny. — Khorla Adolf Engler, póstšti poštelnik w Draždžanach, z Hann Selmu Pětez z Drožďan, w tu khwilu w Nowych Małšezach. — Khorla Wylem Schloßer, wojnař w Małeschezach, z Marthu Marju Radonez w Sklonej Borschczi. — Jan Max Klotka, dźěłačer na Židowje, z Amaliu Augustu Kasperez, šłužobnej dźowku z Delnjeje Kiny. — Ernst Bohuwěr Hillmann, twarski dźěłačer w Hněwšezach z Hanu Marju Gründlerez z Rakojdow, fabrikanku w Budyšchinje. — Ernst August Wobst, khěžkarski žiwnosćer a schewz we Wulkim Wjelkowje, z Marju rodź Pětschez z Lěšeje pola Delnjeho Wujesda, šłužobnej dźowku w Porschizach. — Jan Ernst Měr, kubler a wósnik w Dobruschi, z Fridu Minnu Mischkez se St. Michaelis w Sakskej. — Franz Khorla Hermann Hajna, lithograf w Aarowje w Schwizy, z Augustu Elsu Sommerez w Seźijezach.

S **druhich wozadow:** Ernst Schatula, dźěłačer w Nowej Schčeńzy, z Marju Krujazez w Janezach. — Emil Kruža, wotročk w Spytezach, z Marju Venušez tam. — Ernst Schołta w Ssmochczizach, z Hanu Holanez w Čžetwjenych Noßlizach. — Hermann Groß we Wósborku, z Hanu Hančikez w Spytezach. — Jan Błažij, póstownik w Draždžanach, z Marju Königez w Hodźiju. — Alwin Oskar Müller, schewz w Nowej Wšy p. Huški, z Jdu Bertu Pětkez w Zokowje. — Khorla Bohuwěr Wičas, kubler w Dreczinje, z Alwinu Augustu Lahodźiz tam. — Max Alwin Frenzel, wojnař w Nowych Demjanach, z Marju Jdu Kozorez w Počžoplizach. — Juliuš Albert Otto, pohonč w Löbtawje, z Hanu Emmu Brühlez w Hnaschezach — Jan Juliuš Bergmann, khěžer w Měrkowje, z Hanu Helenu Mikaniz w Raschowje. — Hermann Hendrich Tschichholz, fabrikski dźěłačer w Hatach, z Marthu Köhlerez w Khrósčze. — Hermann Pawoł Pjekař, kowařski mischtr w Brěsowje, z Helenu Fričez w Lipiczu. — Alwin Emil Anders, murjer w Langburkersdorfje, z Marthu Hanuschez z Hatow. — Richard Ewald Mende, wučer w Hnaschezach, z Elsu Schneiderez w Minakale — Jan Schuster we Lasu, z Marju Marthu Neumannez w Boschezach. — Ernst Jurij Meltka, žiwnosćer w Delnjej Hórzy, z Hanu Emmu Paulez w Boschezach — Ernst Pawoł Kerk, pohonč w Hučzinje, z Madlenu Steglichez w Porschizach — Max Oswin Klippel, šamkař w Bitkopizach, z Marju Augustu Hottaßez w Nowych Sdźarach. — Bjedrich Richard Hajnik, dźěłačer w Lemischowje, z Marthu Helenu Kulkez z Noweje Wjeski. — Jan Ernst Hocker, dźěłačer w Hučzinje, z Marju Koptez tam. — Jan Hermann Biskop, kowař w Budyšchinje, z Emmu Käßlerez w Hrodźischczu. — Jan August Penther, kubler we Wichowach, z Emmu Helenu Großez, hospodařskej pomoznizu we Wujeźku.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Max Werner, Pawoła Maxa Kopacza, pohonča na Židowje, š. — August Wylem Max Erhard, Jana Maxa Schwibusa, twarskeho mischtra na Židowje, š. — Pawoł Max, njemandź. š. w Bórku. — Martha Hilžbjeta, Khorle Bohuwěra Marcźka, pišarja w Dobruschi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Richard, Jana Žida, dźěłačerja na Židowje, š.

S **druhich wozadow:** Frieda Margareta, Bruna Schäfera, tyscherja w Njedašchezach, dź. — Khorla Hendrich, Ernsta Žura, šahrodnika w Bolborzach, š. — Erich Kurt, Augusta Kaspra, žiwnosćerja w Wjelkowach, š. — Richard, Khorle Angusta Marxa, khěžerja w Dobranezach, š. — Marja Martha, Khorle Hermanna Pětki, pohonča w Přečzezach, dź. — Frieda Gertrud, Bjedricha Wylema Schneidera, šahrodnika w Hornjej Borschczi, dź. — Kurt, Handrija Hillmanna, dźěłačerja w Deberkezach, š. — Kurt Richard, Augusta Kolle, pohonča w Deberkezach, š. — Louisa Elša, Pawoła Frenzla, šklakarja w Nowych Spytezach, dź. — Gerhard Bruno Pawoł, Pawoła Richarda Čžornaka, žiwnosćerja we Wulkej Dubrawje, š. — Madlena Sušanna, Maxa Jurja Ullmanna, wučerja we Łupoji, dź. — Richard Erich a Hellmuth Alfred, Khorle Hermanna Kalicha, fabrikarja w Adolškej Hěcze, dwójnikaj. — Pawoł Hermann, Ernsta Gerharda Kißeza, žiwnosćerja we Łomšku, š. — Marja Elša, Ernsta Schneidera w Komorowje, dź. — Frieda Elša, Handrija Pezole w Kobjelnju, dź. — Max Pawoł, Bjedricha Hermanna Wičasa, žiwnosćerja w Pschischezach, š. — Lejna Martha, Khorle Rjeka, dźěłačerja w Běłej Horje, dź. — Bjedrich Měrčzin, Augusta Wičasa, murjerja w Drožďžiju, š. — Ernst Max, Jana Oty Maxa Schneidera, młynka w Běłej Horje, š. — Ernst August, Ernsta Schrama, dźěłačerja we Worzynje, š. — Jan Jurij, Handrija Augusta Schižana, žiwnosćerja w Delanach, š — Alfred Malther, Ernsta Augusta Kubjenza, žiwnosćerja w Rachlowje, š.

Zemrjeł:

W **Michałskej wozadže:** 12. dźeń haprleje: Erich Arno, Oswalda Maxa Schleya, hródźneho schwojzarja we Wurizach, š., 7 m. 28 d. — Morwy narodź. š. Josefa Franza Rothera, modelskeho tyscherja na Židowje. — 13. Emma Martha, Ernsta Bjedricha Mužika, žiwnosćerja w Čzichonzach, dź., 19 d. — 15. Jan Kurjo, dźěłačer z Wokrančiz, we wothladarni na Židowje, 70 l. 6 m. 10 d. — 17. Bjedrich Willy, njemandź. š. w Małym Wjelkowje, 10 m. 23 d. — Augusta Scholčziz, Pawoła Maxa Kopacza, pohonča na Židowje, mandźelska 20 l. 3 m 22 d.

W **katholskej wozadže:** 13. haprleje: Hermann Jurk, wučer em. w Budyšchinje, 70 l. 8 m. 2 d. — 14. Marja Opizez w Budyšchinje, 72 l. 2 m. — 19. Marja Domaniz, Roberta Grandy w Budyšchinje, mandźelka, 43 l. 7 m. 11 dnjow.

(Dalsche zyrkwinske powjesće hl. na sadnjej stronje.)

S druhich woßadow: Bjedrich Ernst Hancž, ſkakat w Nowych Spytezach, 55 l. 9 m. 22 d. — Pětr Neumann, khěžeŕ w Lutyjezach, 71 l. 6 m. — Erich, njemandž. ß. w Nowych Spytezach, 1 m. 18 d. — Jan August Schram, wumjenkat w Koßatni, 76 l. 11 m. 10 d. — Marja Madlena Langowa rodž. Khěžorez, wumjenkatka w Hnaſchezach, 73 l. 6 m. 14 d — Irmgard Gertrud, Bjedricha Augusta Garbarja, porzlintočerja we Wulkej Dubrawje, dž., 1 l. 1 m. 20 d. — Jan Bohuwěr Schuſter, fabrikſki ſtražnik w Khwaczizach, 75 l. 11 m. 1 dž. — Bjedrich August Wendler, rěſnik ſ Hrodka, † w Dalizach, 57 l 11 d. — Guſtav Hanß, Khorle Guſtava Wiedmera, pohoncza w Khwaczizach, ß., 1 l. 20 d. — Hana Hedwig, njebo Jana Augusta Měta we Wulkej Dubrawje, dž., 11 m. 22 d. — Bjedrich Wylem Wedel, wikowat w Pßowjach, 72 l. 10 m. — Hana Khryſtiana ſwud. Mikanowa, wumjenkatka w Porſchizach, 76 l. 27 d. — Jan, Jana Ernſta Mětracha, khěžerja w Krakezach, ß., 2 m. 19 d. — Hana ſwud. Schczěpanowa rodž. Niczlez w Klukſchu, 78 l. 5 m. 14 d. — Rahela, njebo Handrija Hecza, khěžerja w Brěſy ſaw. wudowa tam, 74 l 9 m. 15 d. — Ernſt Pawol Kaufmann, wotroczk w Drožďžiju, 19 l. 3 m. 4 d. — Johanna Karolina Schyzez, Handrija Paulika, póſtſkeho agenta w Hrodźiſchczu, mandželſka, 63 l. 1 m. 7 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

Njedźelu Quaſimodogeniti ſměje rano 1/2 7 hodźin farat Kſchižan ßerbſku ſpowjednu wuczbu, 1/2 8 hodźin duchowny Voigt ßerbſke a w 10 hodzinach němſke prědowanje. Popoldnju w 2 hodźinomaj je katechismußowa wuczba ſa ßerbſku mužſku mkodźinu.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Badeſtez.

Njedźelu Quaſimodogeniti ſmeje farat Domaſchka rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójz dopoldnja we 8 hodź. ßerbſke a 1/2 10 hodźin němſke prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. ſmeje farat Domaſchka wuczbu ſe ßerbſkej mužſkej a žónſkej mkodoſczu. — Popoldnju w 4 hodź. ſmeje khſchesćijanſke towarſtwo mužſkeje mkodoſcze ßwoju ſhromadźiſnu w paczetſkej ſtiwi.

Kollekta ſa ſakſke hlowne bibliſke towarſtwo je 157 hr. 45 pj. wunjeßka. Sa pohanſke mißionſtwo letuſche paczetſke dźeczi 214 hriwnow nahromadźichu.

S nojwjetſchim dobytkom kupujecze

bawłmjane ſchrympy, ſoki, mako=koſchle, kholowy, lěczne rukajzy.

Dale ſ nowa pſchijate

běle mužaze a žonjaze koſchle,

ſpódnje taille, běle ſchórzuſchki,

módre czíſchczane ſchórzuchi

jenož dobrych druzinow a bjes poroka ßedžazych, rjenje ∴ dźěłane po najtuniſchich placźiſnach pola ∴

Ernſta Jordanoweje wudowy

Na jerjowej haßy 5. **w Budyſchinje.** Na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Srjadowanje ſawoſtajenſtwow,

wudźělanje herbſtwodźělenſkich wuczinjenjow a teſtamentow

pola **prawneho agenta Kobana**

pſchi žitnych wikach 4.

Mudry kolojěſdny

wuſwoli

Naumannowe Germania-kola.

Saſtupjeŕ:

wumělſki jězdny Marſchner

na Nowoſalzſkej drózy 36.

= Hižo wot 26 lět =

pſchedawam na **Budyſkich wikach**

ßymjenja ſa nalětni a lěczny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſczelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcz), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim czeſczenym wotebjerarjom wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a czeŕwjene hobrſkowalzojte, punt po 45 pj., pſchi 10 puntach 40 pj., zentnar po 35 hriwnach. Lutyjeczanſke a Oberndorfſke žołte Mammutſke ßymjo, najwjetſchu czeŕwjenu **pizowanſku zokrowu rěpu,** dołhu bělu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſažneho, Barlinſkeho krěnjoſgžneho, hollandſkeho czémnoczeŕwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho czéſkeho hlubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcz: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja

w 10 pjenjezkatych pakczikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždžanſkeje zyble k ßadźenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze kwětkowe kulki gladiolow, begoniow, lilijow, tuberroſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 26 lět na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pſchedawarnja

w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,

terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),

lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże ſkhnyjaty,

jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicze** wſchěch druzin,

ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**

poruczа a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich placźiſnach

Emil Aěrſch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

poruczа ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

= palenzy a likeury. =

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi placźiſnowy ſapiß žadacz.

Hólčzaze tornistry holčzaze schulske tosche, schuleŕske mapy ßnědanske tosche atd.
w bohatym wubjerku po woprawdźe tunich płaćźisnach namakaćze pola
T. Alberta
Mějeczel **Khorla Bala,**
ßedlarski mischtr,
pschi lawskich hrjebjach 10
(pódla ßerbskeho doma).

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Czerstwy łój, punt po 50 pj., wuschkrjeny **łój** pschi 5 puntach 55 pj., pschi 10 puntach po 50 pj., **ßuscheny połcź** pschi 5 puntach 90 pj., pschi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., ßuscheny **ßwinjazy brjuch** pschi 5 puntach po 80 pj. porucza
O. Pětschka
na žitnej haßy.

Złamanu schokoladu
tež lěpsche druźiny wopschijazu, punt po **1** mk. porucza
Moritz Schmidt
w **Budyschinje**
pschi mjaßowych jědach.

„Skhoriwschi na saßakku
wumpjeru,
mam po naloženju 1 kuska **Zuckerowcho patent. lékarskeho mydła** zyle cźiste wobliczo. Wasche mydło cźaß źiwjenja trjebam. O. K."
Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Stranch a Koldy.**

Zuse suby,
plombowanje
w khmanym wuwjedźenju.
Suby do ßtota ßadźene.
schtapacze na suby, króny.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach w khosejowni.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedźenju 2½ % | **pschi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½ %**
pschi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3 % | **pschi 6měßaczn. wupowjedźenju 4 %**

Pschenajacze khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Otto Preuß
mějeczel Karl König
na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.
Sa nalětni cźaß ßu wschě nowoscźe
žonjazeje, mužazeje a
dźěcźazeje drasty
doschle a ßu w hobrskim wubjerku na składze.
Najwoßebnische mužaze wobleczenja
ſ dźěła ßamßneho seschicza, dobre tkaniny, elegantne ßedźenje,
sarunanje sa schicze po měrje
njeßměrnje tunjo.
Lěcźne paletoty, peleriny, elegantne ulstery
najnowschich barbow,
fantasijowe lazy ſ wołmy a płoczliwych tkaninow
we wulkim wubjerku.
Jara woßebne žonjaze žakety
kaž tež **paletoty** ſ cźorneho ßukna a cźeßaneho pschedźena wschěch dołhoscźow a schěrjow.
Sswětle **jendźelske paletoty** wot 4 mk.
hacź do najwoßebnischich.
W elegantnych **dźěcźazych wobleczenjach** je wubjerk tak wulki, so kóždy wotebjerać to prawe namaka.
Jako nowe ßu ßo pschijate:
Krautkopfowe (sakońšzy schkitane)
trikotowe dźěcźaze wobleczenja
wschěch formow, njerostorhajomna w noschenju.
Elegantna mužaza drasta ßo po měrje schije ſ rukowanjom dobreho ßedźenja a najlěpscheho dźěła.
Wulki derje wuhotowany skład tkaninow.

Kedźbu kolojěsdni!
Na wßach ßo kupuja
najtuńsche
Dürkoppske, Phänomenske, Aegierske a Spezialne } **koła** ſ dołhotrajazym rukowanjom
hižo po 90 hriwnach
pola mje.
Poručam dale ręczne apparaty, plestr sa jěsdne koła, hosdźiki, latarnje, swony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórske pschikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.
Mam ßamßnu wuporjedźerńju.
Gustav Lindner
w Porschizach.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Sprattowu
pizu ſa kurjatka
a criſſel
najlěpſche k plahowanju
ſtajnje cžerſtwe na ſkładze poruczа
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

ff. kakao

1 punt jenož po **75** pj.,
1/2 punta jenož po **38** pj.
Wſchě druziny
zokora
najtuńſcho
— ſpytanje žo ſaplaczi —
pola **J. G. Klingsta nasl.**
Budyſchinje
na bohatej hoßy 16.

Połcž
pſchi 5 puntach punt po 80 pj.,
wuſchkrjeny łój
punt po 50 pj. poruča
Max Henker
na ſadnjej bohatej haßy 18.

Hypothekſke pjenjeſy
wupožčzuje
E. Koban
pſchi žitnych wikach 4.

Serbſki muſej
wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedželu
měßaza wot 1/2 11—12 hodžin.

Sakſke wojerſke žiwjenje ſawěſczaze towarſtwo
w Draždžanach.
Protektor: Jeho Majeſtoſcz kral.
Saložene 1875. 84 000 žobuſtawow.
Sawěſczenje žiwjenja. □ □ Sawěſczenje wuhotowanja.
Sawěſczenje pohrjeba.
Najnižſche premije! **Roſczaza dividenda!**
Wukaſanja a proſpekty njech žo žadaju wot ſaſtupjerjow abo ſ póſtſkej khartu wot
direkzije w Draždžanach-A., Schulgutſtr. 7.

Sprattowe
tykańzy ſa pßy
ſa wſchě raßy žo pſchihodžaze
pſchezo cžerſtwe poruča
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Palenz
we wulkim wubjerku tunjo
poruča
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.

Kóſlaze koże,
kaž tež **wſchě druhe koże,**
howjaſe koże
a wowčzu wołmu
po najwyſchſchich placžiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecža „ſkoteje hwězdy".

Paul Giebner
w Budyſchinje na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,
winowa wulkowikowarńja
poruča žwoje derje wothladane **wina.**
Pjecz wulkich pinzow.
Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.
Wino k žwjedženjam atd.
Tym, kotſiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedženju dawam, ſo žo pola mje tuńſcho kupuje, hacž pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pučzowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Podklócže a drjenje,
wicz, iſchias drjenje, bolenje žołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.**
po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſtich mnichow džełany.
Jenož **Todor** žadajcže a bjerčže. Jenož woprawdžity poruča
Stranch a Kolde, drogowńja,
ſ napſchecža katholſkeje zyrkwje.

Kupje
ſa žudniſke ležomnoſtne knihi džěła
prawny agent Koban
pſchi žitnych wikach 4.
(Rěczu ſerbſki.)

Ssuche
khójnowe a ſchmrěkowe deſki
wſchěch žo trjebazych wuměrow, cžeßane, hěblowane, ſchpundowane, kaž tež **laty, delne leiſty** atd., woßebje ſuche **ezenke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** poruča
Franz B. Mirisch, rěſak a hěblowarńja
w Kalſchtrowje. Telefon 10.

Běrny k pizowanju
pſchedawa
knježi dwór we Łupoji pola Radworja.

Praßowane wuhlo
nowopraßowane a derje wuſuſchene,
pſchedawa **wuhlowa praßowarńja na Horje.**

Wotewrjenje klampnarſtwa.
Cžeſczenym Serbam w **Rakezach** a wokolnoſczi k wjedženju dawam, ſo ſym w mojim wobydlenju

pſchedawarńju
klampnarſkeje twory

wotewrił a teho dla **lampy, krjepjawy, wódne khany, wuhlowe kaſchcže** atd. poručam. Pódla teho mam tež hiſchcže **hornczerſke twory** we wulkim wubjerku na pſchedań a proſchu wo bohaty wopyt.
Alfred Barſch,
klampnarſki miſchtr.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotsdać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 17. | Sobotu 29. haprleje 1911. | Lětnik 70.

Khěžor Wylem na schiju skhorił.

Khěžor Wylem, kotryž nětkole na kupje Korfu na zwojim wobzedźeństwje pschebywa, je tam na lohki nadkrkowy katarrh skhorił. Tele dny je zo khěžor Winskemu profesorej Chiariej pschepytacź dał. Profesor Chiari praji, so njeje žaneje pschičziny, zebi khěžoroweje strowosće dla staroscze cźinicź, khěžor dyrbi pak, dźiwajo na zwoju starobu, zwoje mozy lutowacź a zo wobezbje wscheho napinanja pschi rěčzenju wostajicź a w zyle bjespróschnym powětrje žiwy bycź.

Bliščhe dny khěžor zwoje pschebywanje na Korfuskej kupje skónczi. Někotre dny po zrjedźoseńskim morju jěsdźiwschi wón 3. meje w Genua na kraj wustupi, so by zo wot tam najprjódzy do Karlsruha podał.

Wotprajenje wopyta zerbskeho krala Pětra pola awstriskeho khěžora Franza Josefa.

Sserbski kral Pětr w meji do Parisa wotjědze a tam franzowskeho prefidenta Fallieresa wopyta. Na domojpucźu chzyschce zo wón s awstriskim khěžorom w Belgradze setkacź. Tole setkanje dyrbjesche jako snamjo płaczicź, so je napjatosćź, mjes Sserbiju a Awstriskej, po annexiji Boßnije nastata, popuschczika, a so nětko pschecźelne poměry mjes woběmaj statomaj wobsteja. W Sserbiji pak hischcze annexiju Boßnije a njepschecźelnosćze, kotrež je Sserbija wot Awstriskeje cźerpicź měła, sabyli njejßu. Pschecźiwo wopytej krala Pětra pola awstriskeho khěžora tehodla w kraju njepschecźelske hibanje nasta. Wozbje w Sserbiji jako schiwdu sacźuwachu, so dyrbjesche zo nětcźischi awstriski sapósłanz w Belgradze, hrabja Forgach, hakle po wopyće krala Pětra pola awstriskeho khěžora do Draždźan pschesadźicź. Sserbski lud hrabju Forgacha sazpiwa, dokelž je wón zwojim sastojnikam lisćiny falschowacź dał. Na sakožku tychle lisćinow zu zo potom mnosy Sserbjo w Awstriskej jako krajni pscheradnizy do jastwa zadźili a zo k khostarni na někotre lěta sazudźili. Někotre sta zwójbow zu zo psches njeknicźomnosćź awstriskich sastojnikow do hubjenstwa storczike a wokhudke. Hacź runje zu zo njehańbicźiwe falschowanki sastojnikow awstriskeho pozłanzstwa w awstriskim zejmje dopokasałe, dha je tola dźenza hrabja Forgach hischcze pschezo se sastupjerjom Awstriskeje w Sserbiji.

Njepschecźelnosćze pschecźiwo židam w Galiziskej.

Pschecźiwo židam, kotsiž w Galiziskej jako korcźmarjo tamniske rataŕske wobydleŕstwo wulichuja, zu w městaczku Kasowje njepschecźelnosćze wudyrike. Makoruszy burjo zu zo do židowskich khěžow dobyli a jich wobydlerjow pschesćěhali. Schtyri wozoby zu zo cźežko sranike. Žandarmam njebě mózno, měr a porjad sazo postajicź. Teho dla je zo kompagnija wojakow na pomoz sawołała. Wjele njeměrnikow zu sajeli.

Cźah franzowskeho wójska psches Marokko.

Psched tydźenjom s marokkowskeho hlowneho města Feza powjesćź pschińdże, so zu sběžkarjo město Fez dobyli a sultana Muleya Hafida sajeli. Tale powjesćź je zo posdźischo jako njewěrna wupokasała. Njedźiwajzy teho pak zo trón Muleya Hafida khětro khablacź sda, a Europjenjo w Fezu zu po sdacźu teho runja we wulkim strasche. Franzowske knježerstwo je zo teho dla rosbudźiło, wjetsche franzowske wójsko do Feza pózłacź. Se wschěm khwatkom zo nětkole wojazy do Feza sćelu. We wokolnosćzi Orana hižo 10,000 muži zylne wójsko k wucźehnjenju steji. Pódla teho zo wschědnje někotre bataillony s Toulona do Marokkowskeje sćelu, tak so směja Franzowsojo w Marokkowskej bórsy něhdze 30,000 muži zylne wójsko shromadźene. Wjednik franzowskeho wójska, general Moinier, je wobydlerjam Marokkowskeje wosjewik, so zo Franzowska nochze kraja smozowacź, ale so je zebi jenoż wotmyślika, Europjanam w Fezu pomoz pschinjesćź a tam porjad a sultanowe knjejstwo sazo postajicź. Tak bórsy hacź budże sběžk potkóczeny, zo franzowske wójsko s Marokkowskeje wróczi.

Portugalszy duchowni pschecźiwo dźělenskemu sakonjej.

Sakoń, s kotrymž zo zyrkej wot stata w Portugalskej dźěli, je wjele hubjenschi, hacź zo s wopŕedka sdasche. Wón duchownym ponižaze a njedostojne stejischcźo pschipokasuje. Stat zo niz jenoż nětcźischeho zyrkwineho, ale tež jejneho pschichodneho samoženja mozuje. Sakoń postaja, so nowe zyrkwje, kotrež zo pschichodnje natwarja, sa 99 lět do statneho wobzedźeństwa pscheńdu. Dale dyrbja zo wschě dary, zyrkwjam cźinjene, s farskimi komišijemi sarjadowacź a zo jenoż dźeżacźina zyrkwjam pschewostajicź. Dźewjecź dźeżacźinow móże komišija po zwojim wusdacźu wužicź. Dale po nowym sakonju stat profesorow sa duchowne seminary pomjenuje. Licźba tychle seminarow zo wot 13 na 5 poniži, a žonjaze klóschtry zo do zyka samknu. Hdyž zo katholszy duchowni napominaju, so bychu zo woženili a hdyž zo jich wudowam a dźěcźom pensija lubi, ma zo w tym pschimanje do zyrkwineje disziplíny widźecź. Zyky sakoń biskopow a duchownych zo na hnadu a njehnadu lajam pschepoda. Ssamo zlubjena msda duchownych zo dohladowarstwu farskich komišijow a druhich statnych wustawow podstaja, kotrež zu wschě zyrkwi njepschecźelszy smyślene. Katholszy biskopja a theologojo sakoń wo dźělenju zyrkwje wot stata jako nadpad na sacźuce a dostojnosćź zyrkwje wobhladuja.

Ruska a China.

Ruski wójnski minister Ssuchomlinow s pschewodom někotrych adjutantow a sastojnikow tele dny do rańscheje Asiskeje wotjědze. Wón budże w Omsku, Irkutsku, Cźitje, Charbinje, Wladiwostoku a Chabarowsku tamniske garnisony wobhladowacź a plan k wobtwjerdźenju Wladiwostoka pruhowacź. Wozbje pak chze zo wón se zamžnymaj wocźomaj pschezwědcźicź, hacź je wěrno, so zo China k wójnje pschecźiwo Ruskej hotuje, a so Ruska tule wójnu njemóże wobeńcź. Po nowschich powjesćźach s Wladiwostoka zo w Mandźurskej zylna agitazija k tworjenju milizy wjedze, kotraž dyrbi pschecźiwo Ruskej wojowacź. Někotsi chinesszy milijonarojo zu pjecza wjetschi dźěl zwojeho samoženja k tworjenju tejele milizy (ludoweho wójska) woprowali. Chinesskim wikowarjam we Wladiwostoku je zo s Chiny poruczilo, so dyrbja zwoje wikowanje tam sastajicź a zo do domisny wróczicź, dokelž k wójnje s Ruskej dóńdże. Hacź dotal je zo hižo wobkedźbowako, so zo Chinesojo s wjetschimi skasankami, kotrež móża zo hakle sa dlějschi cźaz wotbycź, wjazy njenakkaduja.

Revoluzija w Mexiku

je po sdacźu skónczena. Presídent Diaz pjecza 16. meje do Europy wotjědze. Nětcźischa revoluzija zo pschecźiwo nětcźischemu sozialnemu

porjadej w Mexiku měri. S prjedawscheho schpaniskeho knjejstwa je stary semjanski system sawostał. Semjenjo, kotryž tam haciendadojo rěkaju, skoro zyły republizyny kymany kraj wobžedža. Psches jene tajke semjanske wobžedženstwo móže žo druhdy 50 mil dołho jěchacź. prjedy hacź žo pschejěcha. Mjes tym so semjenjo nimale žanych dawkow njedawaju, dyrbi lud sa žwoje měschćanske prawo cźežke dawki dawacź. Poźledni cźaž je njespokojnosćź niskeho luda wožebje pschibywała. Krajowe bohatosćze žo pschezo bóle wotewrjeja, a pschi tym lud widži, so žam niczo nima. Wožebje na Amerikanow, w Mexiku bydlazych, mexikanski lud s njepschecźelstwom a sawisću shladuje. Tole njepschecźelstwo s teho wukhadża, so Amerikanojo lěpschiny a konzežije wot knježeŕstwa dostawaju. Amerikanojo žu milijony dollarow w Mexiku sakożili a s teho najwjetschi wužitk cźahnu. Na to žo Mexikanojo hněwaju, runje kaž na knježeŕstwo, kotreż Amerikanam hospodarske konzežije cźini.

Kradnjeny list.

(Pokracźowanje.)

„Ale njeje to móžno", ja nacźišnych, „so by minister, hacź runjeż tón list bjes dwěla hischcźe wobžedži, jón hdźe druhdźe dyźli we žwojim domje skhowany měł?"

„To žo myślicź njehodži", Dupin rjekny. „Te wězy pola dwora, a wožebje lescźe, do kotrychž je D., kaž je snate, sapleczeny žu tajke, so je hacź nanajwažnische, tute pišmo stajnje pschi žebi měcź, so mohł je w kóždym wokomiku pokasacź, — haj, tale wěz je skoro runje tak ważna, kaž wobžedženje pišma žameho."

„So by jo w kóždym wokomiku pokasacź mohł?" ja wospjetowach.

„To rěka, so by jo snicźicź mohł", Dupin měnjesche.

„Zyle wěscźe", ja naspomnich. „Ta papjera dyrbi potajkim we wobydlenju bycź. So ju minister pschi žebi wokoło njenožy, to drje je bjes praschenja."

„Zyle dospołnje", präfekt rjekny, „dwaj krócź žym, na sdacźe wot nadróżnych rubježnikow, na njeho hižom łakacź a jeho pscheđ žwojimaj wocźomaj pschepytacź dał."

„Tuteje prózy budźischcźe žebi mohli salutowacź", Dupin praji, „D. tola runje błaseń njeje a je na nasche pschepytanje pschihotowany był."

„Błaseń runje njeje, ale baźnik", G. měnjesche, „a jako tajki žo wot błasna runje jara njerosesnawa.

„To žo trjechi", Dupin rjekny, s dołha a samyźleny s dymki pachnywschi, „runjeż žym ja žam něktruźkuli schpatnu schtucźku sawinył."

„Sdźělcźe namaj tola něschto bliźsche wo žwojich pschepytowanjach!" ja rjeknych.

„Nó potajkim, bjerjechmoj žebi khwile a wschudżom pytachmy. W tajkich wězach mam dołhe nashonjenje. Pschebrach zyłe twarjenje, jenu stwu po druhej, a na kóždu jenotliwu nozu zyłeho tydženja ważach. Najprjódzy nadobu kóždeje stwy pscheźlědźachmy. Kóždy móžny žuwaty kaschcźik wotewrjachmy, a myślicź žebi móžecźe, so sa derje wuwucźeneho policźistu žaneho tajneho kaschcźika abo też hewak druheho skhowa njeje. Kóždy, schtóż pschi pschepytowanju domu tajneho kaschcźika mišnje, je kopoł. Ta wěz je jednora. Pschi khamorje dyrbi cźłowjek tola kóždy krócź zyle dokładnje wobmjesowany wobžah, wobmjesowany rum wobkedźbowacź. To my najdokładnischo wobliczamy. Ani pjecźdźeżaty dźěl linije nam njeby mohł wuńcź.

Po kamorach stólzy pschebrachmy. Pólstry s dołhimi cźeńkimi jehłami pscheskuschowachmy, kotreż scźe drje pola mje hižom widżeli. Wot blidow wěka wotsběhowachmy."

„K cźemu to?"

„Druhdy wožoba, kotraż chze wěz skhowacź, blidowe wěko abo podobnje twarjeneho pschedmjeta wotsběhnje, stołpik wuprózdni, nastupazu wěz do wuprózdnjeneho ruma położi a saźo wěko krucźe pschicźini. Też deski a fósty kožow žo cźasto podobnje nakožuja."

„Ale njeby móžno było, tajkule prózdnjeńzu s klapanjom wotkrycź?" wopraschach žo.

„Nihdy niz, hdyž je žo po sapołożenju pschedmjeta wuprózdnjeny rum saźo s watu wupjelnił. Nimo teho dyrbjachmoj žo pschi naschim padże kóždeho schudrowanja po móžnosći na kedźbu bracź."

„Ale wy tola na žane waschnje wschitke tute nadoby rosebjeracź abo na kruchi roskłamacź njemóżeschcźe, w kotrychž budźische cźłowjek žnadź list skhowacź mohł. Tajke małe pišmo móże cźłowjek tola tak twjerdże do hromady sesawalecź, so žo po napohładże a po wobžahu wot plecźazeje jehły lědma rosesnawacź da, a tajki pschedmjet by cźłowjek powolnje na pschikład do ramy stólza skhowacź mohł. Wy tola wschitke stólzy rosebrali njesscźe?"

„Sawěscźe niz! — Ale my to hischcźe dokładnischo cźinimy, my ramy kóždeho stólza w domje, haj, žamo jenotliwe dźěle kóždeho krucha nadoby se žylnje powjetschazej schkleńzu pschepytujemy. Budźichu=li žo něhdźe žłědy pscheměnjenja, kotreż by žo krótko prjedy stało, pokasałe, njebudźichmy to sawěscźe pschepażli. Na pschikład jeniczke sornjatko rěsa, kotreż by po njebosu mohło leżo wostacź, budźische žo tak wulke kaž jabłuko spósnało. Też najmjeńscha njedokładnosćź pschi nowym lěpjenju, najžnadnischa schkałbicźka pschi seżuwanju budźische bjes dwěla k wotkrycźu wjedła."

„Wy scźe wěso też hladadła, podkohi, jědźne žudobje pschepytowali, koża, pożleschcźa a pschižłuschne kożaze pschedmjety tak derje kaž też sawěschki a teppichi pscherywali?"

„Sawěscźe, a hdyž běchmy s kóždym kuskom nadoby hotowi, pschepytowachmy dom žamy. Rosdźělichmy jeho zyły swjecźel na wotdźěle, kotreż s licźbnikami wosnamjenichmy, so njebychmy žaneho wotdźěła mižnyli. Potom kóždy kóžny palz s powjetschazej schkleńzu pschepytachmy a napożledku też pódlanskej khěži na žamžne waschnje pscheżlědźichmy."

„Też wobě pódlanskej khěži?" ja sawołach. „Kajku njeżměrnu prózu scźe žebi wy tola brali!"

„Ta wschak bě wěso wulka, sa to pak je też wustajene myto njeżměrnje wulke."

„Scźe wy też sakkad a dno khěžow pschepytali?"

„Dno bě wschudżom s zyhelemi wużadżene a nam poměrnje mało prózy cźinjesche. Moch mjes jenotliwymi kamjenjemi pschepytowachmy a namakachmy, so bě wschudżom njedótknjeny."

„Wy scźe D—jowe papjery a knihi jeho knihownje pscheżlědźili?"

„Zyle wěscźe! Kóždy pakcźik, kóždy seschiwk žmy wotewrili, njeżmy žo, kaž to někotsi policajsky sastojnizy cźinja, s tym spokojili, knihu jeno pschetschasacź, ale žmy kóžde kopjeno w kóždym swjasku pschewobroczeli. Tołstotu kóždeho knihoweho wěka žmy najdokładnischo wotměrjeli a žmy jón hacź nanajstaroscźiwscho s powjetschazej schkleńzu pschepytowali. To je zyle wusamknjene, so je jedyn se swjaskow s nowa rosrěsnjeny a saźo hromadu slěpjeny był — to nam na žane waschnje njebudźische mohło wuńcź. Něhdźe pjecź abo schěsćź swjaskow, kotreż běchu runje wot knihiwjasarja pschischkle, wobhładniwje se žwojimi jehkami pschepytachmy."

„Scźe wy też podkohu pod teppichami pschepytali?"

„Ale to žo žamo wě, kóždy koberz žmy sesběhali a žmy podkohi s powjetschazej schkleńzu pschehładowali.

„Też tapety na scźěnach?"

„Haj!"

„Scźe žebi też pinzy wobhładali?"

„Runje tak!"

„Dha scźe žo potajkim pscheliczili", ja rjeknych, „a tón list žo w ministrowym domje njenamaka."

„Boju žo, so macźe wy prawje", präfekt rjekny. „A nětkole, Dupin, schto byschcźe mi wy wukasali, so dyrbju cźinicź?"

„So byschcźe hischcźe junu dom dokładnje pschepytali."

„To je dospołnje podarmo", G. praji, „tak wěscźe, kaž wěm, so žym żiwy, tak wěscźe žo tón list w domje njenamaka."

„Lěpscheje rady wam dacź njemóżu", Dupin rjekny. „Wy macźe tola sawěscźe dokładne wopišanje lista?"

„O, sawěscźe!" Pschi tym präfekt sapišnu knižku wucźeże a nam dokładne wopišanje lista pschedcźita, kajki bě swonkownje a wožebje snutskownje. Hdyž bě to docźitał, žo wot naž tak poraženy rožohnowa, kajkehoż teho muża ženje hischcźe widżał njeběch.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Spadnjenje dawka na ryby.) Měschćanszy sastupjerjo žu wobsamkli, so ma zyrobny dawk na ryby, kotryž na 2 puntaj 2 pjenjeźkaj wucźinjesche, pschichodnje spadnycź. Nadźijomnje žo nětko placźišna rybow poniži, so njebychu jenoż wikowarjo se spadnjenja dawka wužitka měli.

S Budyschina. Wokrjeżny wubjerk Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je w žwojim poźlednim poźedženju rěsniskemu mischtrej Burkhardtej w Dobruschi dowolnosćź k sałożenju rěsnistwa na ležomnosći cźiżko 24D dał, tola wjazy prózstwow wo dowolnosćź k korcźmarjenju wotpokasał, mjes druhim konjazemu rěsnikej Hartmannej w Semizach=Tumizach dowolnosćź k korcźmarjenju s bleschowym piwom, swudowjenej Janaschowej w Małej Borschcźi k porjedźenju

piwa a khoseja a cźěšli J. A. Haschzy na Židowje dowolnosćź k porjedźenju piwa w jeho khěži cźišło 40 tam, na kotrejž hižo prawo k porjedźenju palenza leži. Dale šo dowoli, sahon cźišło 69 leżomnostnych knihow sa Ratariezy ſ podkrješa knježeho kubka do Ratarowskeho gmejnskeho wokrješa pschegmejnowacź. Wostaschecźanska gmejna prawo dosta, pšowi dawk k gmejnskej pokladnizy bracź. Droby dowolnosćź k sběranju dawkow po nowym rjedźe. Delnjohórcźanska gmejna šo k wudźerźenju tak mjenowaneho krutwjazeho mosta swjasa, mjes tym so Brěsynczanska a Makodubrawska gmejna prawo ſ wuměnjenjom dostaschtej, pohrjebnischcźowu leżomnosćź cźišło 29 w Delnjej Hórzy šobu wuživacź. Nowy porjad Njeswacźidliskeje gmejny wo sběranju dawkow šo se wschědneho rjada wotstaji.

— (Dźěcźo šo sparilo.) Žałošnu šmjercź je poldralětne dźěcźo dźěłacźerja Bernera na Hoschiz hašy tu poczerpilo. Dźěsćowa macź schaty plokaso hornz kropa do wanje liny. Mjes tym so wona hornz prjecź nješšesche, bě dźěcźo k wani pschiběžało, do kotrejž wono šwoju hrajku puschcźi. Sso ſa njej nacźahujo, dźěcźo do kropa padny a šo žałošnje wopari. Sa nětotre hodźiny jo šmjercź ſ wulkich bolosćow wumó.

— (Holzy w Budyskej wyschschej realnej schuli.) Prěni krócź šu šo se sapoczatkom noweho schulskeho léta do Budyskeje wyschscheje realneje schule mkode holzy pschijake; schtyri mózachu šo 2. a tši tsećej rjadowni pschipokasacź.

— (Remontske wiki.) Na tudomne remontske wiki bě šo 16 koni pschiwjedło, ſ kotrychž je šo 8 kupiło a to 3 wot kublerja Bara w Bobolzach, 2 wot kublerja Rupperta w Dźenikezach, 1 wot ryczerkublerja Göbela we Wownjowje, 1 wot kublerja Kschižana Mnichezach a 1 wot kublerja Scholtu we Wětrowje. Sa nakupjene konje je šo 800 hacź 1000 hriwnow sapkacźiło.

— **Polhroma mjes howjasym skotom** w Němskej tón krócź nětko hižo něhdźe pol léta traje a šo pschezo ſ nowa sanješe. Po wosjewjenju Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je wona mjes skotom skótneho wikowarja Neumanna w Krósławje wudyrila. Dale je šo w newschim cźašu skót we wjecźornej Sakskej w Dittmansdorfje, Rhäsa, Radewizach, Marbachu a Etzdorfje ſ pokhromu natyknył.

— (Sajimawe pomjatniki [Stammbücher.) Firma C. G. Börner w Lipsku budźe w meji pomjatniki ſ Luźizy pschedawacź. Jedyn je wot Gregora Michaelißa se Zitawy, kiž bě w Budyschinje na schuli. W jeho pomjatniku šu tež sajimawe wobrasy. Wošebje nam sajimawy je wobras šerbskeje njewjesty a šwatow ſ léta **1612.** Ssnadź mohło šo na to dźiwacź a tule knihu sa šerbski muſej dobycź.

— **(Wólbny wunoschk pschi wólbach do sakskeho krajneho šejma w 5. wješšnym wólbnym wokrješu.)** Po žadanju cźitarjow Serbskich Nowin šo tu nadrobny sapiš wólbnych wunoschkow poda. Hobrske dobycźe knjesa Barta je wschudźe pscheššlapiło, runje kaž je nadpadne, so je šo sa sozialdemokrata Krauta něhdźe pokojza hłošow mjenje wotedała, dyžli pschi wólbach w lěcźe 1909. Kak ma šo to wujašnicź? Schtóž by měnił, so šu sozialdemokratojo něktore sta pschiwišowarjow shubili, by šo jara mylił. Pschekhód sozialdemokratow k šwobodomyšlnym bě wólbny manever. Sozialdemokratojo běchu wot spoczatka nadźiju na dobycźe spuschcźili. Hdyž „Bautzener Tageblatt" njewěrne wólbne rosprawy podawachu, pak šo nadźachu, so wuhlady sa Wollmanna, kotryž sozialdemokratam jara blisko steji, nješšu pschehubjene. Sozialdemokratam teho dla wo to dźěsche, Wollmanna do wuźscheje wólby pschecźiščźecź a teho dla połojzu šwojich wuswolerjow komandowachu, sa Wollmanna hłošowacź. Pschi wuźschej wólbje budźichu potom wschitzy sozialdemokratojo Wollmannej šwój hłóš dali. Tajki bě plan sozialdemokratow; wólbny dźeń wschak spósnachu, so běchu šo šylnje saliczili. Bart šwojeju pschecźiwnikow se saczišcźazej wjetschinu porasy.

Bart dosta 7355 hłošow, Wollmann 968 a Kraut 823, a to we Warnocźizach B. 46, W. 14, Kr. 13; we Wurizach a Nadźanezach B. 41, W. 14, Kr. 20; w Barcźe B. 140, W. 7, Kr. —; w Boschezach a Zyžezach B. 120, W. —, Kr. —; w Bónezach B. 30, W. 6, Kr. 10; w Brěsowje B. 28, W. 1, Kr. —; w Bolborzach B. 51, W. — Kr. 5; w Bobolzach a Hornjej Kinje B. 15, W. 5, Kr. 4; w Boranezach B. 31, W. —, Kr. —; w Brěmjenju B. 46, W. —, Kr. 5; w Brěsynzy a Czelchowje B. 164, W. 3, Kr. —; w Brěsynje a Sahłowje B. 80. W. 5, Kr. —; w Bronju B. 62, W. —, Kr. —; w Bukojnje B. 68, W. 2, Kr. —; w Bórku B. 46, W. 7, Kr. —; w Kamjenej a Selenym Haju B. 77, W. —, Kr. 2; w Konjezach B. 44, W. —, Kr. —; w Skanezach B. 27, W. —, Kr. —; w Koblizach, Dobranezach a Czeschkezach B. 62, W. —, Kr. —; w Kelnje B. 79, W. 6, Kr. —; w Komorowje B. 50, W. 6, Kr. 4; w Kosarni B. 23, W. 6, Kr. 13; w Demjanach B. 57, W. 7, Kr. 5; w Dobruschi a Pschischezach B. 83, W. 48, Kr. 79; w Dobroschezach B. 39, W. —, Kr. —; w Družkezach, Kocźizy a Brěsynzy B. 41, W. 33, Kr. 4; w Drožďiju B. 67, W. 17, Kr. —; w Haßlowje, Ssulschezach a Baczonju B. 110, W. —, Kr. —; w Dreczinje B. 71, W. 3, Kr. —; w Dubrawzy B. 44, W. 6, Kr. —; w Bělschezach B. 47, W. 4, Kr. 17, w Huszy a Makej Huszy B. 90, W. 57, Kr. 26; w Hlinje B. 58, W. 5, Kr. —; w Hnaschezach B. 148, W. 28, Kr. 2; w Kobelnju B. 37, W. —, Kr. 1; w Hodźiju a Bóscherizach B. 98, W. 25, Kr. —; w Holzy B. 24, W. 2, Kr. 4; w Hrodźischcźu B. 155, W. 5, Kr. —; w Makych a Wulkich Debßezach a Lejnje B. 63, W. 55, Kr. 44; we Wulkej a Makej Dubrawje B. 116, W. 19, Kr. 58; w Zicźenju a Zicźeńku B. 49, W. 31, Kr. 3; w Hruboczizach B. 72, W. 2, Kr. 4; w Hrubjelczizach B. 26, W. 15, Kr. 14; w Hunczerizach B. 48, W. 16, Kr. 1; w Hucźinje B. 78, W. 20, Kr. —; w Połpizy a Kißlizy B. 46, W. 3, Kr. 4; w Jeńkezach B. 62, W. 3, Kr. 4; w Kupoji a Jatsobju B. 86, W. 6, Kr. 2; w Budyschinku B. 61, W. 2, Kr. —; w Makej Borschczi, Dźěžnikezach a Praskowje B. 79, W. 19, Kr. 5; w Suberniczzy a Nowej Wjesy B. 26, W. 25, Kr. 3; w Makym a Wulkim Wjelkowje a Sajdowje B. 156, W. 11, Kr. 3; w Klukschu a Sdźaru B. 144, W. 11, Kr. 4; w Krakezach a Bosankezach B. 94, W. 2, Kr. —; w Kotezach B. 206, W. 13, Kr. 12; w Krapowje B. 134, W. —, Kr. —; w Kschiwej Borschczi B. 32, W. —, Kr. —; w Kubschizach B. 84, W. 12, Kr. 1; w Kumschizach B. 55, W. —, Kr. —; w Lichanju B. 56, W. 1, Kr. 1; w Libuchowje B. 44, W. —, Kr. —; w Maleschezach B. 93, W. —, Kr. 2; w Małšezach, Nowych Małšezach a Hněwšezach B. 71, W. 7, Kr. 6; w Měrkowje a Lutobczu B. 54, W. 3, Kr. 3; w Mjeschizach B. 88, W. 7, Kr. —; w Mnischonzu a Makych Bobolzach B. 19, W. 15, Kr. 17; w Nowej Wšy B. 62, W. 11, Kr. 28; w Njechornju B. 63, W. —, Kr. —; w Njesdaschezach a Makej Prasy B. 54, W. 2, Kr. 3; w Nowej Wšy nad Spr. B. 9, W. 24, Kr. 9; w Delnjej Hórzy B. 115, W. 3, Kr. —; w Delnjej Kinje B. 65, W. 1, Kr. —; w Hornjej Borschczi B. 29, W. 14, Kr. 1; w Hornjej Hórzy B. 61, W. 30, Kr. 62; w Hornim a Delnim Hunjowje a Leschowje B. 58, W. 4, Kr. 1; w Posdezach B. 44, W. —, Kr. —; w Splósku, Delanach, Lubjenzu a Wulkej Khójnzy B. 49, W. 13, Kr. 4; w Běczizach a Darinje B. 44, W. 4, Kr. 1; w Plußnikezach B. 64, W. —, Kr. —; w Pomorzach a Wawizach B. 91, W. 10, Kr. —; w Prěczezach B. 62, W. 2, Kr. —; w Pschischezach a Myschezach B. 67, W. —, Kr. —; w Porschizach a Nowych Porschizach B. 146, W. —, Kr. —; w Khwacźizach, Dalizach a Jeschizach B. 124, W. 3, Kr. 11; w Rachlowje B. 63, W. 2, Kr. —; w Rakojdach B. 65, W. 11, Kr. —; w Radworju a Czornym Hodlerju B. 9, W. 1, Kr. —; w Raschowje B. 47, W. 8, Kr. 29; w Ratarjezach B. 4, W. 13, Kr. 2; w Sskonej Borschczi B. 55, W. 6, Kr. —; w Sskónkezach B. 33, W. 3, Kr. 6; w Ssmochczizach a Stróžischczu B. 25, W. 1, Kr. 8; w Czornych Noßlizach B. 47, W. 8, Kr. 31; w Sderi B. 78, W. 6, Kr. 3; na Židowje B. 205, W. 41, Kr. 180; w Ssemichowje a Brěsy B. 46, W. 3, Kr. —; w Dźěžnikezach B. 63, W. 24, Kr. 17; w Ssowrjezach, Schekezach a Wyšokej B. 82, W. —, Kr. —; w Trjebjeńzy a Wadezach B. 83, W. 5, Kr. —; w Sczijezach B. 21, W. 16, Kr. 1; w Tšělanach B. 39, W. 15, Kr. 3; w Dźěchorezach B. 20, W. 5, Kr. 4; w Czichońzach a Nowych Czichońzach B. 27, W. 2, Kr. 6; w Stróži a Lemischowje B. 69, W. 7, Kr. 2; we Wichowach a Wuježku B. 49, W. 1, Kr. —; w Běłych Noßlizach B. 30, W. 3, Kr. —; we Wujeschku pod Czornobohom B. 64, W. 18, Kr. —; we Worzynje a Běłej Horje B. 66, W. 6, Kr. 1; w Zockowje B. 14, W. —, Kr. —.

— Sswobodomyšlny kandidat sa wólby do khěžorstwoweho šejma, Pudor, je sańdźeny tydźeń w Porchowje a w Großharthawje w sjawnej shromadźisnje rěcźał. W Porchowje běchu šo do shromadźisny ſ najwjetscheho dźěla sozialdemokratojo seschli a sozialdemokratiski kandidat Buk šo tež w šwojej rěcźi sjawnje wusna, so sozialdemokratojo nješšu žaneje sale dostali a so składnosćź wuźija, so bychu na khósty šwobodomyšlnych shromadźisny wotměli. Powschitkownje bě shromadźisna šlabje wopytana. Porchow ma 471 wolerjow, do shromadźisny pak bě jenož něhdźe 50 wošobow pschischło. Podobnje bě tež w Großharthawje. Poßlucharstwo se sozialdemokratow a konservativnych wobstejesche. Pudor saßo pschecźiwo sakitan-

skemu zku rěčeše. Wbohi njewjedźeše, so dyrbja w tudomnych skałach skoro dźěłacź pschestacź, dokelž schwedska konkurrenza němskim skałam wotebjerarjow bjerje. Jenož s pomozu sakitanskich złow móża žo dźěłaćerjam w němskich skałach dźěło a saßkužba sdźerżeć.

S Bórka pola Budyschina. Nasch dotalny němski pomozny wučeŕ je žo jutry pscheßadźił. Nadźijachmy žo, so na jeho městno žerbskeje rěče mózneho wučerja dostanjemy. Tola to běchmy saßo pschewulke dowěrjenje k naschej schulskej wyschnosći měli. Ssmy saßo pomozneho wučerja dostali, kotryž rěč naschich dźěći njerosymi. Też pschiječe małych dźěći do schule žo drje s dźiwanjom na němskeho pomozneho wučerja jenož w němskej rěći sta. Nascha schulska wyschnosć drje nima wjazy sa trěbne, na pschitomnych žerbskich starschich dźiwacź, też niz na dźěći, s kotrychž mnohe ani žłowčźka němski njerosymja. So je pod tajkimi wobstejnosćemi wuspěch wučenja w naschej schuli žnadny, budże kóždy wjedźecź, kotryž sakładne sakonje wučenja snaje. Najwažnischi sakoń: „Pschisamkuj k snatemu" njemóże wučeŕ nakožicź, kotryž macźerńu rěč žwojich dźěći njesnaje. Najbóle žo potłóčenje žerbskeje rěče pschi nabožeńskej wučbje wjeći. Sbóžnočinjaze wěrnosće nascheje kschesćijanskeje wěry naschim dźěćom njesrosymliwe wostawaju a žo njemóża do jich wutroby dobycź, dokelž žo jim w macźerńej rěči njepodawaju. Wschelakim ludźom wschak je lubo, hdyž dźěći po móžnosći mało wo kschesćijanstwje shonja. Woni njewěrja, so je Bóh žwět stworił a hischće wjele mjenje do teho wěrja, so je Jesuß Boži žyn. Jesußowe dźiwy maja sa bajki; duž je po jich měnjenju najlěpje, so nasche dźěći po móžnosći mało wo nich shonja. To žo najwěsćischo stanje, hdyž žo žerbskim dźěćom nabožeńska wučba w macźerńej rěči njepodawa. Rosomni žerbšy starschi dyrbjeli žebi teho dla žadacź, so bychmy saßo skerje lěpje žerbskeje rěče mózneho pomozneho wučerja dostali. Dyrbjeli žo se žwojim žadanjom w runej měrje na ministerstwo wobroćicź; pschetož druhdże samknjene durje namakaju.

S Makeje Suborničźki. W naschej wßy žu žebi žwobodomyßlni wólbne towarstwo sałożili. Pschedžyda wokrjeżneho towarstwa 2. saskeho khěžorstwoßejmskeho wólbneho wokrjeża, fabrikski direktor Jasolta w Neugersdorfje, a žwobodomyßlny kandidat tuteho wokrjeża sa pschichodne nowowólby do khěžorstwoweho žejma, dr. Rahn s Draždžan, běschtaj po pscheproschenju do sałożeńskeje shromadźisny pschischloj. Do noweho towarstwa je 28 wožobow, s wjetscheho dźěla Njesaksojo, sastupili. Sa pschedžydu dźěłoweho wjednika Sandera, sa pokładnika knihiwjednika Blenza a sa sapißowarja wučerja Kschižana w Stróži wuswolichu.

Wučeŕ em. Jakub Kral †.

S naschich starych žerbskich wótčźinzow, sa kotrychž žo drěmaze Sserbstwo k nowemu žiwjenju sbudźi, je drje žo s knjesom wučerjom em. Jakubom Kralom w Radworju sańdźenu žobotu poßledni do wěčnosće wotwołał. Njebočiczki bě žo 23. haprleje 1828 w Khróšćizach narodźił. Wučerstwo žebi sa powołanje wuswolowschi wón stary krajnostawski seminar na jerjowej haßy w Budyschinje wopytowasche. Tu w Budyschinje žo wón se Ssmolerjom, Imischom, Bukom, Wanakom, Wjelu a druhimi žerbskimi horliwzami sesna. Kaž woni žo też wón sa žerbsku narodnu myßl sahori a s pomozu Prażskeho theologa Jakuba Buka na krajnostawskim seminarje žerbske towarstwo sałoži. Tehdomnischi seminarski direktor Dreßler bě sprawny pschecźel Sserbow a jich prózowanje po móžnosći spěchowasche. W njemérnym lěće 1849 Krala do Khróšćiz, na Michała teho žameho lěta do Kukowa a 1851 do Radworja powołachu. 1874 žo sa dirigowazeho wučerja Radworskeje schule pomjenowa. Kaž na seminarje je žo wón też posdźischo jako wučeŕ sa Sserbstwo sajimował a pschezo žrjedź žerbskeho narodneho žiwjenja stał. Wón bě jedyn s tych žerbskich wótčźinzow, kotsiž Macźizu Sserbsku sałożichu. S wulkim sahorjenjom wón pschi prěnim wulkim žerbskim spěwanskim žwjedźenju na Budyskej tšeleŕni žobu spěwasche. Kaž jako młody wučeŕ do „Tydźeńskich nowin", tak je wón posdźischo do „Serbskich Nowin", „Łužičana", „Łužiskeho Serba", „Łužicy" a wožebje do „Katholskeho Pósła" wjele nastawkow napißał a tele nowiny se žwojimi dopißami na njeżebiczíwe waschnje podpjeral. W Radworju wón tamnische prěnje žerbske towarstwo „Radworsku katholsku bjeżadu" žobu sałoži a běsche s jejnym najpilnischim wjednikom. Też hdyž bě wón w lěće 1894 na wumjeńk schoł, wón dale njewustawajzy sa žerbske pißmowstwo dźěłasche, tak dołho hacź jemu to jeho hinjaze cźělne mozy dowolachu. Njebocźiczki bě sprawna žerbska duscha bjese wscheho falscha, nadobny kharakter, kajkiž s rědka namakamy. Jeho teho dla wschudże lubowachu a cźeścźachu. Jako Sserb žo wón niz jenož w sjawnosći pokasowasche, też jeho dom bě cźisće žerbski a žwoje dźěći wón w lubosći k Sserbowstwu wocźahny. Jako wučeŕ a cźłowjek bě wón Radworskej wožadże s najlěpschim pschikładom, a hdyž tam nětkole dobry žerbski duch knježi, dha mamy žo też jemu sa to dźakowacź. Bóh luby Knjes chzył jemu nětko wschu woporniwu lubosć, s kotrejž sa žwoje zyłe žiwjenje sa Sserbstwo a žwoju schulsku gmejnu žwěru skutkowasche, w njebjeżach bohacże sarunacź, my pak jemu cźeżne dźakowne wopomnjecże sakhowajmy!

S Barta. Sańdźenu njedźelu popołdnju je žo na tudomnym knježim dworje 45 cźeladnikow, dźěłacźerjow a dźěłacźerkow, wola tudomneho knjejstwa žkužazych, mytowało. Po wutrobu jimazej rěči k ludźom, k mytowanju postajenym, knjes hamtski hejtman dr. s Pflugk s Budyschina cźeżne snamjo sa žwěrnosć w dźěle sa wjazy dyżli 30lětnu žkužbu wudźěli a to: Handrijej Hahnigej, hrodowskemu straźnikej w Barcźe, sa 58lětnu žkužbu, Hanje Roscherowej w Barcźe sa 51lětne dźěło, Augusće Hancźynej w Barcźe sa 40lětne dźěło, Augustej Kujawje w Barcźe sa 31lětne dźěło, Hanje Höhnigowej w Barcźe sa 30lětne dźěło, Madlenje Tupakowej w Barcźe sa 71lětne dźěło, Gustavej Spahnje w Bukojnje sa 31lětne dźěło, Handrijej Jenkej w Rakojdach sa 38lětne dźěło, Janej Hancźzy w Rakojdach sa 33lětne dźěło, Marji Handrikowej w Rakojdach sa 30lětne dźěło, Khrystianje Barowej w Rakojdach sa 30lětne dźěło, Madlenje Kranichowej w Dubrawzy sa 45lětne dźěło, Janej Kranichej w Dubrawzy sa 42lětne dźěło, Janej Khěžnikej w Nowej Wjesy sa 33lětne dźěło, Khorli Neiczej w Nowej Wjesy sa 31lětne dźěło. Na to tajny rataŕski radźicźeł dr. Hähnel nad Koporzami a žobustaw direktorija rataŕskeho wokrjeżneho towarstwa dr. Gräfa s Budyschina žwoje wjeżele nad tutym dnjom wuprajischtaj a pschejeschtaj, so by swjask, kotryž je hacź dotal dźěłacźerjow a cźeledź s Bartskim knjejstwom hromadże wjasał, dale wobstał. Mjenowanaj knjesaj potom sceźěhowaze wusnamjenjenja wudźělichu: žłěbornu medaillu wotroczkej Janej Mikani w Barcźe sa 10lětnu žkužbu, cźeżne wopißmo wotroczkej Ernstej Mikani w Barcźe sa 10lětnu žkužbu, pschipósnawazy diplom hrodowemu straźnikej Handrijej Höhnigej, dźěłacźerzy Hanje Roscherowej, dźěłacźerzy Madlenje Kujawowej, dźěłacźerjej Ernstej Tupakej, dźěłacźerzy Hanje Höhnigowej, dźěłacźerzy Hanje Schützowej, dźěłacźerzy Khrystianje Schönigowej, lěżnikej Janej Hancźzy, dźěłacźerzy Johanje Barthelowej, dźěłacźerzy Emiliji Urbanowej, dźěłacźerjej Gustavej Spahnej, dźěłacźerjej Janej Knižzy, dźěłacźerzy Khrystianje Adamowej, dźěłacźerjej Khorli Schkodże, dźěłacźerjej Augustej Rjekej, dźěłacźerzy Marji Rjekowej, dźěłacźerjej Janej Schöbelej, dźěłacźerjej Augustej Jurzej, dźěłacźerzy Hanje Schöbelowej, dźěłacźerzy Klementinje Gedlichowej, dźěłacźerjej Handrijej Bazzy, dźěłacźerjej Janej Hancźzy, dźěłacźerzy Marji Handrikowej, dźěłacźerjej Handrijej Jankej, dźěłacźerzy Marji Hancźzynej, dźěłacźerzy Hanje Kunathowej, dźěłacźerzy Hanje Stübnerowej, dźěłacźerzy Hanje Jenkowej, dźěłacźerzy Khrystianje Barowej, hajniskej dźěłacźerzy Madlenje Kranichowej, dźěłacźerjej Jakubej Kranichej, hajniskemu dźěłacźerjej Jurjej Krasy, dźěłacźerzy Hanje Haserowej, hajniskemu dźěłacźerjej Augustej Striezelej, dźěłacźerjej E. J. Jurkej, hajniskemu dźěłacźerjej Janej Khěžnikej a hajniskemu dźěłacźerjej Khorli Rojcźej. Pódla teho wschitzy mytowani ludźo pjenježne myto dostachu.. Kublowy direktor Richter też na pscheđ krótkim semrjetych spominasche, kotsiž běchu 30 lět a wjele dlěje tu žkužili a kotrymž njebě spožcźene było, tónle cźeżny dźeń doczakacź. Hdyž bě žwjatocźnosć nimo, lěżnik Hancźka s Barta wschitkim knjesam, kotsiž běchu k temule dujej cźesće a wjeżelosće dopomhali, w mjenje mytowanych žobudźěłacźerjow wutrobny dźak praji, kotryž s tsikróćnej žławu na nich wobkrucźi. Na to žo wschitzy ludźo do žwjedźeńšzy wupyschenych stwow podachu, hdyž bě žwjedźeńska hosćina wuhotowana.

S Rjeżwaczidła. Se spěwom: „Nasche Sserbstwo s procha stawa" wotewri k. pschedžyda Cźech sańdźenu wutoru shromadźisnu nascheje „Jutrnizy". Potom žo pschijimasche 8 nowych žobustawow. Knjes wučeŕ Kral sawdawasche na to towarstwu božemje. Jeho žu do Kamjeńza powołali. Wón žebi pschejesche, so by duch bratrowstwa a lubosće a duch narodneho skutkowanja dale tak w towarstwje knježił, kaž dotal. Skónčnje rosłoži nam, so njeßměmy bycź mrějazy narod, ale s morwych stawazy narod. Wón nam jaßnje pokasa, schto móże kóždy jenotliwy k temu pschinoschowacź. Pschedžyda kaž też městopschedžyda dźakowaschtaj žo knjesej Kralej s wutrobnymi žłowami sa wschu lubosć a woporniwosć, kiž je wón stajnje „Jutrnizy" wopokasował. Knjes Kral dawasche hischće wsche-

lake pokiwy ſa pſchichod. Jednaſche ßo dale wo praſchenju, kak mamy ßo ſadźerżeć, jeli Bóh jeneho ſ naſchich ßobuſtawow wotwoła. Wobſamknu ßo, ſo jeho towarſtwo k rowu pſchewodża. Na kaſchcź ßo położi palma. Knjes pjekarſki miſchtr Bartko namjetowaſche, ſo bychmy ßebi też na towarſtwowu khorhoj myßlili. Tónle namjet namaka w derje wopytanej ſhromadźiſnje radoſćiwy wothłóß. Kłobuk puczowaſche wokoło a 28 hriwnow 40 pjenjeżkow ßo nawda. To je nahladny fond ſa ſnamjo dobycża. Wobſamknu ßo też, ſo ßo knihownja ſarjaduje. Towarſtwo wobßedźi na 40 ßerbſkich knihi. Sa knihownika wuſwolichmy knj. pjekarſkeho miſchtra Bartka. Se ſpěwom: „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene“ ſkónczichmy ſajimawu ſhromadźiſnn.

S Wujeżka pod Czornobohom. Po wobſamknjenju Budyſkich měſchczańſkich ſaſtupjerjow ßo ſa naßlědnika nětcziſcheho lěßnika Fiſchera na jenej měſchczańſkej kuzy wyſche Mjeſchiſkeje dróhi khěża ſa něhdże 6—7000 hriwnow natwari.

S Kuczа. Wulku płaczíſnu ſtej Kuczańſka a Bjerwałdſka gmejna pſchi poßlednim pſchenajeczu ſa ßwoju hońtwu doſtakej. Měſto dotalnych 90 hriwnow je jedyn hońtwaŕ ſa Kuczańſku hońtwu 730 hriwnow ßadźił. S tutej ſumu móże Kuczańſka gmejna wſchě ßwoje gmejnſke dawki ſapłaczićź. Runje tak je ßo Bjerwałdej pſchi nowopſchenajeczu hońtwy naczahnyło. Se 100 hriwnow je ßo tam wotnajeńſki pjenjes lětnje na 800 hriwnow ſehnał. Też w Bjerwałdże tónle pjenjes k ſapłaczenju wſchěch gmejnſkich dawkow doßaha.

S Lubija. Tudomneju wobßedźerjow fabriki hadreſchczow a pſchikrywow, bratrow Müllerow, pola kotrejuż něhdże 450 dźěłaczerjow dźěła, ßu dla podwjedźenja dawkow k dopłaczenju 34,000 hriwnow ſaßudźili. Müllerez bratraj ſtaj tule ſummu hnydom ſapłaczilkoj.

S Kamjeńza. S konja padnywſchi je płaczeŕſki miſchtr Ackermann ſ tudomneho pěſcheho regimenta cźeżko do ſchkody pſchiſchoł. S krwju polaty wón bjes wědomnja leżo woſta. Hdyż běchu jeho do lazaretha dowjeſli, lěkarjo ſpósnachu, ſo je ßebi moſhy ſiſchaßł. Też je móżno, ſo je ßo wón ſ nutſka cźěła wobſchkodźił. Njeſboże je ßo ſ tym ſtało, ſe je ßo kóń pſched jenym ſpłóſchił.

S Wochos. Tudomne evangelſke ßerbſke towarſtwo je naſchej zyrkwi rjanu winowu khanu k Bożemu blidu dariło, kotraż ßo jutrowniczku k ßwjatemu wuźiwanju pſchepoda. — Tońame towarſtwo mějeſche poßlednju njedźelu ßwoje měßacźne poßedźenje, w kotrymż pſchedßyda rosprawjeſche wo ßerbſkich ſhromadźiſnach na jutrownej ßrjedźe w Budyſchinje. Dale ßo rosrěczowachmy wo ſakoženju nalutowaŕnje. Jedyn nowy ßobuſtaw pſchiſtupi.

S Borſchczki pola Hbjelſka. Saŭdźeny ſchtwórtk pſchipołdnju ßo tu jedyn powětrowy ballon na ſemju puſchczi, kotryż bě ſe 4 woßobami wobßadźeny. Wón bě ßo rano w Sakſko-Altenburgſkej na jěſbu naſtajił.

S Cźorneho Khołmza. Saŭdźenu njedźelu pſchipołdnju je tu powětrowy ballon „Hildebrandt“ k ſemi pſchijěł. Wón bě ßo tón ßamy dźeń dopołdnja w 9 hodźinach w Miſchnje ſ tſjomi mużſkimi do powětra puſchcził. Ballon ſawaliwſchi jón po żeleſnizy do Miſchna wróczo póßlachu.

— W Kulowje je bliſko dwórniſchcża njedźelu popołdnju wokoło 2 hodźin ballon „Rieſa“ k ſemi pſchijěł. Tſjo mużojo ſ jeho korba wuléſechu.

S Rósborſko-Wojerowſkeho wólbneho wokrjeża. Njedźelu wjeczor je w Niſkej ſhromadźiſna wolerjow była. W njej je ßo na wuprósdnjene měſto ſemrjeteho krajnoßejmſkeho ſapóßłanza ſ Lucke rytmiſchtr ſ Jena-Jamnowſki jako kandidat ſa wólby do pruſkeho krajneho ßejma poſtajił. Prjedy teho bě ßo tón ßamy dźeń ſhromadźiſna dowěrnikow ſa tule kandidaturu wuprajiła.

S Hóſdnizy. Saŭdźenu njedźelu je 21lětny leżomnoſcźeŕ Micźka ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Hdyż wón bréſy ſ woſa dele bjerjeſche, ßo jemu hłowa rosmjecże, tak ſo bě wón hnydom morwy.

S Hródła. Sa wußłědźenje ſakoženja wohnjow, kotreż je poßlednje měßazy woſpjet tudomne ßukelnje podeſchło, je ßo 2500 hr. myta wuſtajiło. Po 1000 hriwnach ſtaj měſchczańſka wyſchnoſcź a krajny radźicźeł Hródkowſkeho wokrjeża ßlubiłoj, 500 hriwnow je fabriſke towarſtwo wuſtajiło.

S Krjebje. Njedźelu w nozy ßu tudomnemu burej Wichorej jěſdne kolo kradnyli.

S Krjebje. Póndźelu popołdnju bě ßo jedyn paduch do bydła ſwudowjeneje Rjeczowеje dobył. Tukanje ßo na wěſtu Schołczinu wobrocźi, kotruż też polizajſki poß ſa paduſchnizu ſpósna. Ju ßu ßrjedu wjeczor do Niſczańſkeho jaſtwa wotwjedli. Wona prěje, ſo je paduchſtwo ſkuczíka. W tu khwilu ßo też njeje hodźiło, jej dopokaſacź, ſo je winowata, dokelż ßo njejßu pokradnjene wězy pola njeje namakale.

S Draždźan. (Mordarſki nadpad na jeneho pjenjeżneho liſtynoſcherja.) Hdyż bě ßo ſańdźenu póndźelu rano pjenjeżny liſtynoſcheŕ Einer na ßwój ßłużbny khód naſtajił, jeho w jenej khěži na Khryſtianſkej dróſy njeſnaty cźłowjek ſ rubjeżniſkim wotmyßlenjom nadpadny a jeho ſ cźeżkim drjewjanym hamorom, kajkiż jón klampnarjo k wubiwanju kulow ſ blachu trjebaju, dwójzy do hłowy dyri. Liſtynoſcheŕ, kotryż ßo jenoż lohko ſran, ſ hłoßom wo pomoz wołaſche. Nadpadnik teho dla na jěſdne kolo, kotreż bě do khěże ſtajił, ſkoczi a drjewjany hamor prjecź cźißnywſchi, cźekny. Hacź runje ßo hnydom ſa rubjeżnikom puſchczichu, je ßo jemu tola poradźiło, wupjerchnycź. Wón je pjecża na nowoměſchczańſkim dwórniſchczu do cźaha, kotryż $^{3}/_{4}$9 hodźin na ſtronu k Shorjelzej wotjědże, w poßlednjej minucze ſkocził. Hacź runje ßu hnydom wſchěm ſaſtaniſchcźam hacź do Shorjelza powjeſcź wo nadpadże ſ poruczenjom telegrafowali, ſo bychu ſa rubjeżnikom ßlědźili, njeje tola móżno było, jeho ſaßłapicź. Wón je pjecża něhdże 36 lět ſtary a 175 zentimetrow dołhi był a ma brunu brodu.

Přilopk.

* (Wulke njeſboże ſ automobilom.) Hakle tydźenja ßo pola ßowjazeho moſta na droſy pola Herrnhuta ſ automobilom njeſboże ſta, a njedźelu ſ nowa hiſchcże wjetſche. Dwaj automobilej, ſkoro zyle jedyn ſa druhim, jědźeſchtaj. W poßlednim běchu twornik Börner, żona, ßyn a holczka ſ Draždźan. We wokomiku, hdyż chżyſche automobil pſches móſt, wot Żitawy ßem dwaj puczowazaj rjemjeßłnikaj pſchińdźeſchtaj. Jedyn ſ njeju, 54lětny broduſtruhaŕſki pomoznik Kühnel, chżyſche prochej, kotryż bě automobil nahnał, wucźeknycź a teho dla ſpěſchnje na druhu ſtronu drohi ſkoczi. Pſchi tym jeho Börnerez auto hrabny a ſ tajkim wotmachom ke kamjeńtnemu wobkłoženju na moſcże pſchitłóczi, ſo bě bórſy morwy. Börner ßo jeho dohlada a ſpyta hiſchcże w poßlednim wokomiku wuhibnycź. Ale runje ſ tym wón k wobkłoženju pſcheblisko pſchińdże. Auto ſ tajkim wotmachom do njeho ſaje, ſo jedyn ſ wulkich kamjenjow ſ moſta padny a ſo bu cźěło njeſbożowneho rjemjeßłnika tak twjerdże mjes moſtom a automobilom ſatłóczene, ſo dyrbjeſche auto najprjedy wróczo jěcź, prjedy hacź móżachu morweho wußwobodźicź. Też Börnerez ßyn padże ſ woſa na drohu a ßebi nóß ſrani. Wbohi rjemjeßłnik chżyſche do Lubija, a nětko namaka tu tak nahle ßwoju ßmjercź.

* (Cźěło namakali.) W lěßu pola Żitawy ßobotu cźěło naŭdźechu. S papjerow bě ſpósnacź, ſo bě morwy ßo w Leubenu pola Draždźan lěta 1851 narodźił. Cźěło bě hižom ſkoro pſchetkate, tak ſo dyrbjachu jo hnydom na měſtnje pokhowacź. Bjes dwěła je tón cźłowjek tam ſmjerſnył.

* (Njeſboże ſ kanonami.) Na burſkim dworje pola Wrótßławja ſtejachu konje a konony. Wichor powali bróżnine wrota. Jedyn kóń ßo ſpłóſchi a druhe ſtorhny. Konje pſches mużſtwa, kiż ſ dźěła na ſemi leżachu, cźerjachu, pſchi tym bu 9 wojakow ſranjenych. Jedyn ſ nich w lazarecże wumrje.

* (Rubjeżnizy.) W Urbanowizach pola Pleßa dobychu ßo dźewjeczo mużſzy, w larvach ſababjeni, do hoſcźenza. Rubjeżnizy ſaſtupichu, revolver wyßoko dźerżo, a na pſchitomnych „ruzy horje“ wołajo 900 hriwnow a wſchě pyſcheńki rubichu. Woni njeſpósnacźi cźeknychu.

* (Wulki lěßowy woheń.) Pola Pětrusheima w Rheinlandſkej pſchi hollandſkej mjeſy je ßo 3000 jutrow ſchmrěkoweho lěża, hrabi ſ Loe ßłuſchazeho, ſpaliko. Wjele ſwěriny je we wohnju kónz wſako.

* (Młodoſtni ſłóſtnizy.) W Bórbecku pola Eſſena ſchulſzy hólzy jenemu 7lětnemu hólzej blachowu tyſu na khribjet ſwjaſachu, pjelnichu ju ſ petrolejom a petrolej ſapalichu. Dźěczo ßo żałoßnje wopali a wumrje.

* (S błyſkom ßo ſaraſyła.) W Mojurawje w Hornjej Schleſyſkej je ßo póndźelu popołdnju 24lětna dźowka Hildebrandtez ſ błyſkom ſaraſyła. Jejny nawoženja je ßo cźeżko pohluſchił.

* (Se ſchatowej rólu ßebi hłowu rosmjatła.) Póndźelu popołdnju ßo w Falkenſteinje pſchi rólowanju ſchatow 13lětna dźowka blidarja Schneidera do elektriſkeje róle ſcźahny. Dźeſcźu, kotreż bě ßamo w rólowaŕni, ßo hłowa rosmjecże.

* (Ssmjertny wußud.) Pſchißażny ßud w Heilbronnje je 25lětneho lokomotivneho tejerja Schluchtera mordarſtwa dla k ßmjercźi ſaßudźił. Schluchter bě loni 3. dezembra ßwoju żonu

na jenym wukhodźe do Neckarskeje rěki storcził, so mohł žo se žwojej lubku woženicz.

* (Nutsdobyczе.) Njehańbiczіwe nutsdobyczе je žo pondželu popołdnju w Draždźanach na Schandowskej drósy we wobydlenju jeneho pschekupza skuczіko. Durje rospaczіwschi staj dwaj paduchaj nĕhdźe 1000 hriwnow s wobydlenja kradnyłoj. Prjedy teho bĕschtaj žo w domje wobhonikoj, hdy je pschekupz doma.

* (Rubjeżnikaj w póstskej agenturje.) W Breinigu pola Aachena žo njedźelu w nozy do tamnischeje póstskeje agentury sababjenaj mużej dobuschtaj a s pscheddźerżanym revolvrom póstskeho sarjadnika nusowaschtaj, pjenjeżny khamor wotewricz. Skóstnikaj wschĕ w khamorje leżaze pjenjesy, nĕhdźe 4000 hriwnow, sebraschtaj a mĕjeschtaj žo potom s procha.

* (Wulki sliwk.) Mjes Moosbachom a Mainburgom w Hornjej Bayerskej je wulki sliwk padnył. 11 wżow je žo powodźiło. Wjele skotu je žo tepiło.

* (S panzerowej platu žo samjatk.) S 200 zentnarjow cżeżkej platu je žo w Kruppsko-Grusonskej dźĕłarni w Magdeburgu toczeŕ Flemming satłócził.

* (Wulke njesboże po wojeŕskim swuczowanju.) S Wrótżławja žo pische: Jena batterija tudomneho pólneho artilleriskeho regimenta bĕ po swuczowanju do jeneho burskeho dwora sajeła. Hdyż žo s wĕtrowym storkom bróżnjoze wrota saprażnychu, žo kóń jeneje kanony spłóichi a druhe konje žobu storhny. Konje s cżeżkej kanonu psches mużstwa, s dźĕła na semi leżo wotpoczowaze, cżĕrjachu, pschi cżimż žo 9 wojakow cżeżko wobschkodźi. Jedyn wojak w garnisonskim lazarecże na poczeŕpjene wobschkodźenje wumrje.

* (Sselowu kiżalinu mĕsto piwa pił.) W jenej dźĕłarni w Mnichowje chzyschе jedyn kowaŕ žwoje žwaczinske piwo dopicz. S khwatkom wón sa karanczk hrabny a s njeho žylny napiwk wsa. Bliżschi wokomik pak žo s bolosczu wijo na semju padże. Wón bĕ mĕsto piwoweho karanczka pódla stejazy karanczk se želowej kiżalinu shrabnył. Cżeżko wopaleneho jeho do hojeŕnje dowjesechu.

* (Sso satsĕlił.) 16lětny žyn Mĕrczina Lange we Wulkich Waldźizach (w Schlesyskej) bĕ žebi revolver wobstaral, s kotrymż žo sabjerasche. Njejabzy revolver wutsĕli a kulka jemu runje do wutroby trjechi, tak so bĕ hnydom morwy.

* (Rubjeżnizy popadnjeni.) Pschi ruskich mjesach buchu nĕkotsi rubjeżnizy sajeczi, kotsiż bĕchu pola Kalischa póstowy wós nadpadnyli a na 100.000 hriwnow rubili. Wschĕch rubjeżnikow w hromadże bĕ nĕhdźe tsizeczi. Jedyn polizista a dwaj strażnikaj mischtraj buchu pschi wojowanju s tejle zwólbu satsĕleni.

* (Saduschenaj.) We wuhlowej jamje „Kasimir“ pola Bytomja nasta woheń. Dwaj hórnikaj žo saduženschtaj.

* (Wo Nobelu a jeho mytach.) Sałożeŕka rakuskeho towaŕstwa sa mĕr, baronka Suttnerowa, dosta Nobelowe myto sa mĕr. Jeje hłowne pižomne dźĕło sa mĕr je roman (stawisna) s mjenom: „Prjecz s brónjemi!“ Inżeněr Alfred Nobel se Schwedskeje semrje 10. dezembra w San Remo w Italskej a sawostaji psches 56 milijonow hriwnow. W testamencze postaji, so ma žo dań jeho samożenja do pjecz jenajkich dźĕlow dźĕlicz a kóżde lĕto saženżbnym wożbam pschidźĕlicz. Pożledni dźĕl ma žo tomu pschizpĕczь, schtóż je w sańdźenym lĕcze najwjazy a najlĕpsche dokonjał k temu, so by žo mjes ludami luboscz a bratrowske czucze pschisporiło, so bychu žo stejate wójska pomjeńschile a so bychu žo shromadźisny mĕra powołałe a rosschĕrjałe.

* (Sso tepiłoj.) Tsjo tsinaczelĕtni hólzy s Eschwege s wulĕta žo domoj wróczіwschi k rĕzy Warrze pola Eschwege pschińdźechu. Jedyn s nich chzyschе s rĕki wodu czerpacz, pschi tym pak runowahu shubi a do wody padże. So by žwojeho towaŕscha, kotryż njemóżesche płuwacz, wukhomak, druhi hólz sa nim do rĕki skoczi. W žmjertnym strasche pak žo prĕńschi jeho tak twjerdże pschimny, so žo wobaj tepischtaj. Tsecźi hólz, kotryż žo na płuwanje njewusteji, dyrbjesche pschihladowacz, kak žo jeho towaŕschej se žmjerczu bĕdżeschtaj. Cżĕle tepjeneju hischcże njejžu namakali.

* (S kokom do njesboża pschischoł.) Dwazeczilĕtny kowaŕski pomoznik Zapf se Schwarzenbacha po nahłym puczu do Klingenthala jĕdżo, knjejstwo nad žwojim kokom shubi a s hłowu do jeneho kamjeńtneho stołpa srasy a žo sarasy.

* Njesboże s automobilom sta žo prĕni dżeń jutrow na drosy s Lubija do Zitawy. Wjednik bĕ mjelczo knjesa žo na „cżornu“ (žamopaschnu) jĕsbu podał a bĕ sa hodżinu žurowje spĕschnje se Zitawy do Lubija a sażo wróczo hacz do „žowjazeho“ mosta (Eulenbrücke) dojĕł. Na tym mosczе automobil do wobłożenja a do mlokoweho wosa prażny, kiż bu cżeżko wobschkodżeny. Wjednik cżekny, hdyż žo dohlada, so bĕ jedyn s tsjoch žobujĕdżazych, s mjenom Schneider, žebi nohu skamał. Sranjeny bu do Zitawskeje khorownje daty. Wobžedżeŕ automobila dyrbjesche žebi jón žam domoj wobstaracz dacz. Wjednik Winter žebi koleżo pożczi a czekny.

* (Wopory semjerżenja.) Każ je žo nadrobnje wobliczіko, je pschi semjerżenju w mĕsczе Messinje a w Kalabriskej 370000 cżłowjekow żiwjenje pschiżadźiło.

* (Kral Bjedrich August a wyschschi pinczнik.) Herman Wenzel s Wulkeho Schunowa je w Kairo w Egyptowskej wyschschi pinczнik. Tón je tam hižom mnohim wyżokim knjejstwam pożkużowak: nĕmskemu krónprynzej a jeho mandżelskej, Belgiskemu kralej a kralownje. Nĕtkole je tež naschemu kralej żkużił. Po hosczinje je žo jeho kral wopraschak, s wotkel wón je. Kral žo wulzy swjeżeli, hdyż jemu wotmolwi, so je Saksa a s Wulkeho Schunowa. Kral jemu k wopomnjeczu skotu jehłu s kralowskim mjenom a s krónu dari.

* (Cżahaj hromadu prażkoj.) W Radomje w Pólskej wożobowy a tworowy cżah hromadu prażnyschtej. Tworowy cżah bu dospołnje rosmjeczeny. Dwaj sastojnikaj buschtaj morjenaj, tsjo cżeżko ranjeni.

* (Hórnik do njesboża pschischoł.) Hórnik Schubert w Tuerchowje pola Hirschfelda bu wot wosa tak żylnje k wuhlowej scżenje pschitłóczeny so žo jemu rjebka skamachu a khribjet wobschkodźi. Tyrbjachu jeho domoj njescz.

* (Paschowaŕ satsĕleny.) Pschi wojowanju mjes namjesnymi wojakami a paschowarjemi pola Myżlowiz bu pschekupz Sajonk satsĕleny.

* (Njemdry honacz dżĕczo ranił.) W Rumbarku žebi połdralĕtna holczka na łuku sabĕża; tam honacz s horda wustupowasche. Nadobo wón, bjese wscheje winy, žo do holczki saměri a ju s pyskom tak s wotmachom do hłowy dyri, so pysk w nopje tczazy wosta a žo pschikama. Dokelż mózno njebĕ, pysk s porstami wuczahnycz, donjeżechu dżĕczo k lĕkarjej. Tež tón dyrbjesche wschu móz nałożecz, so by jón wuczahnył. Na sboże ranjenje wjetschich sczĕhwkow njesměje.

* (Wot elektriskeho pruda morjeni.) Na kuble Quarubek pola Kiela buchu tsjo dżĕkaczerjo morjeni, kotsiż žo grotu žylneho elektriskeho pruda pschimachu. — To njech je warnowanje!

* (We studni žo sadużył.) Srudne jutry mĕjesche žwójba Hellerez we Steinkirchu pola Lubana. Studnjeŕ a muleŕski polĕr Heller twarjesche w Henniku studzeń, tu jeho dwaj dżĕkaczerjej na dobo dżiwnje stonacz żłyschеschtaj. Wonaj jeho se studnje wucżeżeschtaj, ale bórsy wón wumrje. Sda žo, so je žo jĕdojtych płunow we studni nażrĕbak.

* (54000 hriwnow kradnył.) 17lětny žyn każĕrarja Lersta we hłownej dawkowni w Mannheimje je s pjenjeżneho khamora 45000 hriwnow kradnył. Mjes tym so žo njedźelu nan wukhodżowasche, je žyn s kluczom khamor wotamknył a pjenjesy s njeho wsawschi czeknył. Dokelż bĕ wón starschimaj list sawostajił, w kotrymż imaj sdżĕli, so njedźelu snatych wopyta, jeho wotżalenje bĕ njenadpadne. Hakle póndźelu popołdnja nan paduchstwo pytny, kotrez bĕ žyn skucził.

* (Nadpad s revolvrom w Pĕtrowskej zyrkwi w Romje.) Nĕhdźe 70lětny muż. wĕsty Desanti, w Pĕtrowskej zyrkwi do nĕkotrych mĕschnikow tsĕli, tola nikoho njesrani. Polizista, kotryż chzyschе jeho sajecz, pak wón srani. Desanti je po sdaczu duchakhory. Wón praji, so je žebi s wopreďka wotmyżlił, bamża skónzowacz. Hdyż pak bĕ wospjet podarmo spytał, žo jako sahrodnik abo s druhim wudawanjom do vatikana dobycz, je žo wón rosżudźił, jeneho duchowneho moricz. Desantia žu sajeli.

* (Hobrske pschekschiwjenje pola towaŕstwo czeŕwjeneho kschiża.) Pokładnik towaŕstwa czeŕwjeneho kschiża sa němske kolonije, geometer Wölfer w Barlinje, je sa 10 lĕt nĕhdźe 300000 hriwnow pschekschiwił. Wölfer je khory a žo w jenym wustawje hoji.

Wużudźenja.

Khostanska komora. Pohoncz K. Th. Wachtel bĕ, każ žo žam wusna, na knjeżim dworje w Brĕsy jenemu czeladnikej por schkórnjow a na knjeżim dworje w Harnjej Hórzy pohonczej Hempelej 6 hriwnow kradnył. Dale bĕ wón w Bolborzach czeladnikej Lehmannej mĕżu wsał. Wachtela je hižo lĕtża w mĕrzu krajny žud w Ostrowje wospjetneho paduchstwa dla k jastwu na 6 mĕżazow a k shubjenju czeżnych prawow na jene lĕto sażudźił. Tole khostanje žo na 12 mĕżazow jastwa a shubjenje czeżnych prawow na tsi lĕta powyschi.

Pschißažny žud. Dla rubježnistwa na drósy žu 21létneho dźěłačerja Pawoła Bruna Lana se Schönbrunna pola Biskowiz k jastwu na $1\frac{1}{4}$ léta saždźili. Lau, kotryž pola žwojeho pschirodneho nana, Säuberlicha w Nowych Spytezach, bydlesche, bě létża w nozu 14. januara do tamnischeje Kurzreiterez korčmy schoł a žo tam s gmejnskim pschedstejerjom Bergu s Wulkeho Woždyka setkał. Berga piwo k pschepiczu da a hdyž žo wón njedźelu rano $\frac{1}{2}$5 hodźin na domojpucź nastaji, jeho Lau kruch pucźa pschewodźesche. Lau njemějesche žanych pjenjes a drje Bergu jenož s wotpohladom pschewodźesche, so by jeho wurubił. Sa khwilu žo s nim rozžohnowawschi, žo wón bórsy sa nim wróćźi a do njeho storćźi. Dokelž pak w tym cžažu runje cželadnik Kruža s Handrikez mkyna po pucźu pschińdźe, wón na bok cžekny. Hdyž bě žo Kruža s wocžow shubił, žo Lau s nowa do Berga da. Wón jeho do pschěrowa storćźi a jemu s kholowoweho saka s tajkej mozu pjenježnu móscheń wutorhny, so žo kholowowy schoł rospró. W móschni wón 13 hriwnow namaka, kotrež wón njedźelu wjecžor na rejach w Cžerwjenych Nožlizach pschecžini. Dokelž bě pschi nadpadże měžaczk žwěcźił, bě Berga Lana spóznał a jeho žandarmej sajecź dał.

× Murjeŕ E. O. Heinrich w Oberseifersdorfje bě w Žitawie na 8 lét starschu Stöberez sesnał a ju dóschoł. So njetrjebał dźěcžo žiwicź, bě wón žwoju lubu wopytajo dźěsću jenu lapku do krka storćźił a jo tak sadušycź spytał. Heinricha spytaneho mordarstwa winowateho spósnachu a jeho k khostarni na $4\frac{1}{2}$ léta a k shubjenju cžežnych prawow na 5 lét saždźichu.

Za Serbski Dom w Budyšinje
dari:
Knjez Hajno Jordan w Gołbinje jako wěnc na row njebo knjeza wučerja em. Jakuba Krala w Radworju 3 hr.
Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

S **nujwjetschim dobytkom** kupujecże

bawłmjane schtrympy, soki, mako=koschle, kholowy, lěcżne rukajzy.

Dale s nowa pschijate

běłe mužaze a žonjaze koschle, spódnje taille, běłe schórzuschki, módre cžischcżane schórzuchi

jenož dobrych druzinow a bjes poroka žedźazych, rjenje
∴ dźěłane po najtunischich placźisnach pola ∴

Ernsta Jordanoweje wudowy
Na jerjowej haży 5. **w Budyschinje.** Na snutskownej lawskej haży 8.

Běrny k pizowanju
pschedawa
knježi dwór we Lupoji pola Radworja.

Pisarskeho wucžobnika
bórsy k nastupjenju pyta
rěcžnik dr. Flade
w Budyschinje na žukelnskej haży 1.

Sa kublerjow a khěžerjow!
Beeckowu wjedrowudžerżazu mineralnu bělerśku barbu,
w cžistowej formje k wobělenju dworow, hródźow atd. žo wubjernu hodźazu, porucza
twarski mischtr Max Hentschke,
jeniczki pschedawaŕ w Budyschinje na Moltkowej drósy 23.
Tale barba wolijowe barbjenje dospołnje saruna, je wjele tuńscha a móże žo s wodu wopłokacź.
Płacźisna: kilogramm po **60 pjenježkach.**
1 kilogramm doźaha sa 6 qm dwójneho wobělenja.

„Na złym cžěle běch
s lischawu
pokryty, kotraž mje s wěcznym žwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cžwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** khorosću do zyka wotstroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Seržant M."
Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog., **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naślěd., **Strauch a Koldy.**

Wotstronjenje subybolenja.
Suby žo s městnym pohłuschenjom cžahaju, cžuw žo mori, suby žo cžischcża a plombuja.
Zuse suby lózdeho systema.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haży, prjedy na theaterskej haży.

Hypothekske pjenjesy
wupožcżuje
E. Koban
pschi žitnych wikach 4.

Sprattowu pizu sa kurjatka a crissel
najlěpsche k plahowanju
stajnje cžerstwe na składże porucza
Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Schmalz pschi 5 puntach po 75 pj., **rjany połcź** pschi 5 puntach po 75 pj., **běłu kołbažu, kobołkatu** (knoblachowu), dobru a metowu kołbažu punt po 75 pj., porucza
rěsnik **Nierth,** kralowski podawaŕ w Budyschinje na žerbskej haży.

Serbske blido
kózdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Połcź
pschi 5 puntach punt po 80 pj.,
wuschkrjeny łój
punt po 50 pj. porucza
Max Henker
na sadnjej bohatej haży 18.

Wósk
po najwyschschich placźisnach kupuje
Otto Engert,
drogowa pschedawarnja.

Ssucźelna jałowza
bilsko k cželenju je na pschedań w Rakezach cźiško 19.

Kwažny wěnczk
cžežnemu nawoženi
knjesej **Gnjesze Janaschej**
a jeho cžežnej njewjesce
knježnje **Hanje Kruziz,**
wobaj w Trupinje,
na dnju jeju wěrowanja 5. meje 1911.

Wažna hodźina žo bliži
Wamaj, cžežnaj žlubjenaj,
We kotrejż žej b'dźetaj žlubicź
Sswěrnosću na cžaž žiwjenja.
Wostań wamaj stajnje žwjata
Tamna sbóżna hodźina,
Hdźež Waj' wutrobje Bóh swjasa
Pola žwjatoh' woltarja.
Njech Waj' mandźelstwo žo runa
Kražnej rózow sahrodże,
W njej njech jako kwětki kcźeja
Wěra, lubosću, nadźija.
Sskónzo lubosćze njech žwěcźi,
Njech Wam ženje njehažnje,
Měr a jednota njech pyschi
Wasch dom tudy wobstajnje.
Njech žo Waju lubosću swjasa
S Jesušowej lubosću,
Wón b'dże Waju schkit a skała,
Pomoz w wschelkim bědźenju.
Waju wodźeŕ we žiwjenju
Budże, kiž wscho sdźerži tu,
Wój pak stajnje s wježelosću
Dajtaj jom' dźak s wutrobu.
Duž we Božim mjenje nětko
Nastuptaj pucź mandźelski,
S Božej' ruki bjeŕtaj wschitko,
Schtož Bóh Wamaj wobradźi.
Duž nětk s Bohom do pschichoda!
Njespuschcźtaj pak nadźiju,
Njech je Waj' dom hěta Boża
W Waju žylym žiwjenju.
Poždrowjecźił wasch pschecźel
J. Henka, braschka.

(K temu cźišku pschiloha.)

Palma měra

na row

mojeho njesapomniteho mandźelskeho

Jana Freudenberga,

farskeho bura w Njeßwaczidle.

* 17. februara 1836. † 29. hapreleje 1910.

Je hižo skónczeny pucz lěta,
So ty, mój drohi mandźelski,
Bu sawokany s teho ßwěta
Do domisny we kraßnosczi?
Je wěrno? Ssym cże pohrjebała
Psched zykym lětom żarujo,
Ssym tebje hižo wopłakała
Tak wjele cżaßa, pschecżelo?

Ach! hacz je wjele dnjow, hacz mało,
To skoro njewěm woprawdże!
To wěm pak: Wóczko wopłakało
Je wschědnje tebje bolosnje.
To wěm, so lutka ßym a ßama,
Hdyż ßy mi prajił bożemje,
To wěm, so srudźba duschu ßłama
Mi kóżdżiczki dżeń stysknjwje.

Ach, kelko lět ßy cżerpił jara,
Na ßmjercz ßy spomnił wschědnje ßam,
A tola je ßo twoja mara
Pschesahe wupyschiła nam.
Hdy bychmoj tola pscheßadżenaj
Tam domoj byłoj ty a ja
A wěcznu drastu wobleczenaj,
Na dobo wuschłoj se ßwěta!

Kak ßy ty luby ßwěru dźěłał
So mnu hacz k cżichom' ßwjatokej;
Kak ßy ty wschědnje ßwěru spěwał
We nutrnosczi radostnej!
A twoju luboscz Bożoh' łkowa,
Mißionstwa luboscz wopornu
Je khwalił pola twojoh' rowa
Nasch luby farař s hnutosczu.

Nad khudymi ßy ty ßo ßmilił,
Tak husto s nusy wupomhał,
Ssy kóżdej próstwje wucho skhilił
A w cżischinje tak schczedrje dał,
A husto njedżał měł na semi,
Ty pak ßy wodał s luboscżu.
Nětk njech na wěcżne s kraßnosczemi
Cżi saplaczi nasch ßwěrny Bóh.

Ty dżěsche dom. Tam s hnady żnějesch,
Schtoż ßwěru ßy tu wußywał,
Kak sbóżnje ßo a kraßnje smějesch
Tam, hdżeż ßy wschitko namakał,
Hdżeż naju dżowczicżku b'dżesch widżecz
A naju lubu maczerku,
Hdżeż mi też bórsy s hnady skiczicz
Chzył Bóh Knjes měr a sbóżnosczi wschu.

Ty dżěsche dom. Tón Knjes chzył sbudżicz
Tak ßwěrnych ßwědkow każ ty bě,
A dyrbju-li ßo jara srudżicz
Mje troschtowacz każ wón ßam wě.
Dżenß steju pola twojoh' rowa,
Kak dołho traje, so Knjes tam
Naß wschitkich sjednoczi saß s nowa
We měrje, k wěcżnym wjeßelam!

Hłubokożarowaza wudowa
Marja Freudenbergowa rodź. Łukaschez.

Pónd̄zelu 1. meje 1911

hermank a skótne wiki

w Barcze w Sakskej.

Jako baba

ßo **Madlena Lawkez** w Sslepom (kolojeßdna) porucża.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżełaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdżischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rógu żitnych wikow w cżrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hosposy, domjaze a kuchińske holzy, pěstończe, dżowki a wotroczkow do dobreje ßłużby pyta **Holczowa,** pschistajerka w hoscżenzu Albertskeho dwora w Budyschinje.

Na ßudnistwje ma ßo 10. junija 1911 dopołdnja w 11 hodżinach na dyrbjenske waschnje na pscheßadżowanje pschedawacz: khęża Jana Hermanna Lowki w Mnischonzu s 10,6 ara leżomnoscżow, na 13500 hriwnow hódnoscże takserowana.

Żiwnosczj

w Raschowje cżo. 15 pola Budestez s 30 kórzami, 296 dawskimi jenoscżemi, je se żiwym a morwym inventarom na pschedań.

Żiwnosczj

w Radworju cżißko 88 a łubko w Bronju cżißko 13 stej na pschedań. Dalsche je shonicz w Bronju pola wobßedżerja.

Kruwa

rjana ßylna, je na pschedań we Wětrowje cżißko 15 pola Njeßwaczidła.

Do Łasa!

Njedżelu 30. hapleje

reje.

Pschecżelnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Wšitcy ći, kotřiż maja mysle, so na jězbje do Prahi, 13.—16. meje, wobdźělić, so proša, so dla rozrěčenja sobotu 6. meje wot $^1/_2$10—$^1/_2$11 hodżin w serbskej khofejowni w Budyšinje zeńć. K—a.

Sskużobna holza

młoda, ßo k 2 dżesczomaj k 15. meji abo k 1. junijej pyta w Budyschinje na Hoschiz haßy cżißko 25 po 3 skhodach na prawizy.

Sslużobna holza

se wßow, pilna a sprawna, ßo k 15. meji do dobreje ßłużby pyta na dwórnischczowej drósy (Bahnhofstr. 6) w Budyschinje.

Dżełaczerska ßwójba

pilna a sprawa, bórsy abo k 1. jun. do trajneho města a dwaj pilnaj njewoženjenaj **dżełaczerjej** hacz do pósdneje symy ßo pytaja na

knjezim dworje w Leźnje I

pola Khróscżiz.

Dwaj wustojnaj

sahrodniskej dżełaczerjej

kotrajż ßo na ratarske dżełko wustojitaj, w naju sahrodnistwje derje sapłaczene město dostanjetaj. Pola woženjeneju móże też żona sa wulku msdu ßobu dżełacz.

Münch & Hause,

rózowe kultury

w Leuben pola Draždżan.

Ssobotu 22. jutrownika wußny w Bohu ßwojim Knjesu nasch luby, drohi nan

knj. wucżeŕ em.

Jakub Kral

w Radworju

w ßwojim 83. lěcże.

Pschi tej składnosczi ßu ßo nam tak mnohe snamjenja luboscże a dżělbracża wopokasałe, sa kotreż wschitkim wuprajamy nasch

najwutrobnischi dżak.

Wucżeŕ **Franz Kral**
w Kamjeńzu
w mjenje srudnych sawostajenych.

Pschiloha k czißku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. haprleje 1911.

Placzißny rěsneho slotu na Drazdzanskich slótnych wikach.

24. haprleje 1911.

Placzißny po zentnarju k hriwnach.

Ekótne druziny a wosnamjeńsenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	45—49	85—89
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	78—84
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—39	72 77
4. ßnadnje pizowane lózdeje staroby	28—34	62 70
Jałowzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42 46	74 79
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	38—41	70 73
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	33—37	64 69
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałowzy	24—32	56 62
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	78 82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—44	71 77
3. ßnadnje pizowane	35—39	66 70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	60—64	90 94
2. ßrénje kormjene abo tež dobre wot zyza	55—59	85 89
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48—54	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacż do 1¼ léta	44 46	60 62
2. mjaßne	42 44	59 60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38 41	55—58

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje 22. haprleje 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju. 27. haprleje 1911 wot hr.	wot np.	hacż hr	hacż np.
Pschenza	běla	—	—	—	—	9	55	9	90
"	żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
"	nowa	9	28	9	40	9	10	9	40
Rožka		—	—	—	—	—		—	—
"	nowa	7	20	7	35	7	15	7	40
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	—	9	—	8	—	9	—
Wows,		8	—	8	50	7	50	8	25
Hróch		11	75	13	50	10	—	0	50
Woka		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	16	—	18	—
Bérny		2	50	3	—	2	40	2	80
Butra	1 kilogr.	2	70	2	90	2	60	2	70
Pschenczna muka	50 "	10	—	19	—	15	—	18	—
Rżana muka	50 "	8	75	12	—	11	—	13	—
Ssyno	50 "	2	90	3	20	2	50	2	90
Ssłoma	100 "	4	—	4	17	3	65	4	25
Prożata 735 schtuk, schtuka		12		30		—	—		—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.			5	50	5	—	5	40
Rżane wotruby				5	40	5	—	5	80
Pschenczny gris				6	—	—	—		—
Rżany gris				6	40	—	—		—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běla) wot — hr. — np hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 30 np. hacż 9 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 30 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacż 8 hr. 15 np.

W Budyschinje placżesche: kórz pschenży (běla) po 170 puntach — hr. — np., hacż — hr. — np., żołta — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 15 hr 77 np. hacż 15 np. 98 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np. nowa: 11 hr. 52 np. hacż 11 hr. 76 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 10 hr. 65 np. hacż 12 hr. 25 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

27. haprleje 1911

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 25 np. hacż 7 hr. 50 np., pschenża wot 9 hr. 35 np. hacż 9 hr. 65 np., jeczmjeń wot 7 hr. 70 np., hacż 9 hr. 30 np., wowß wot 7 hr. 80 np., hacż 8 hr. 50 np., jahły wot 6 hr. — np. hacż 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) hr. — np., bérny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacż 2 hr. 70 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 28. haprleje: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje njedżelu Miserekordias Domini farat Rěda ßerbsku spowjednu rěcż, ½9 hodżin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodż. němske prědowanje. — Tydżeńske sastojnske dźeła smjeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Hermann Mjetwa, murjet na Żidowje, s Berthu Augustu Panaschez tam.

S **druhich wozadow:** Jan Ernst Mjetwa, pohoncż w Budyschinje, s Hanu Amaliu Müllerez s Krakez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Pawoł, Jana Maxa Scholtyy, dźełaczerja w Sczijezach, ß. — Gustav Max, Ernsta Jana Michalka, dźełaczerja w Czichońzach, ß. — Marja Gertrud, Emila Kurta Buscha, modelskeho tyscherja na Żidowje, dź. — Johana Madlena, Khorle Augusta Manjoka, kublerja w Jeńkezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Helena, Pawoła Delenka, bětnarja w Budyschinje, dź. — Charlotta, Feliza Maßlowskeho, friseura w Budyschinje, dź.

S **druhich wozadow:** Gerhard Fritz, Jana Maxa Holana, fabrikskeho dźełaczerja w Hnaschezach. — Frieda Elsa, Khorle Klemenża Krawza, dźełaczerja w Rakezach, dź. — Khorla August, Khorle Augusta Leinerta, wojnarja w Rakezach, ß. — Jan Pawoł, Khorle Jana Nowaka, kublerja w Komjenej p. Rakez, ß. — Max Richard, Jana Schimana, fahrodnika w Hermanezach n. Spr., ß. — Max Pawoł, njemandż. ß. w Hermanezach n Spr. — Jan Hermann, Jana Kubizy, khěżkarja w Stróży p. Rakez, ß. — Elsa Elisabeth, Jana Ernsta Wawera, fabrikskeho dźełaczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Gerhard Kurt, Jurja Alberta Wesera, kublerja w Kschiwej Borschczi, ß. — Khorla Waltat, Ernsta Emila Beyera, twarza we Lomsku p. Minakala, ß. — Fritz Waltat, Jana Maxa Schiewarta, murjerja w Lichanju, ß. — Max Jurij, Jana Ernsta Poldraka, żiwnoscżerja w Konjezach, ß. — Elsa Johana, Oty Bjedricha Trautmanna, klamarja w Drożdżiju, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadże:** 20. dżeń haprleje: Handrij Miczka, kowarski mischtr w Jeńkezach, 70 l. 4 m. 4 d. — 22. Johana Madlena, Khorle Augusta Manjoka, kublerja w Jeńkezach, dź., 2 d. — 23. Gustav Max, Ernsta Jana Michalka, dźełaczerja w Czichońzach, ß., 1 dź. — Khorla August Tietza, khěżet a hrabjet s Wjednarez, we wothladatni na Żidowje, 82 l. 6 m. 4 d. — 24. Morwy narodź ßyn Ernsta Bohuwěra Nowaka, żiwnoscżerja a kopornikarja w Sskonej Borschczi.

W **katholskej wozadże:** 22. haprleje: Hana, njebo Miklawscha Kleinstücka, dźełaczerja w Budyschinje, mandżelska, 76 l. 4 m. 26 d. — 23. Benno, Jurja Frenzla, stolarja w Budyschinje, ß., 1 l. 5 d. — 24. Pawoł, Jana Spychały, krawza w Budyschinje, ß., 4 l. 9 m. 28 d.

S **druhich wozadow:** Augusta, njebo Pětra Kümmela, rowarja w Hodżiju, dź., 61 l. 6 m. 21 d. — Juliana, njebo Gustava Kloża, żiwnoscżerja w Zicżenju, saw. wudowa tam, 82 l. 1 m 22 d. — Ernst Hermann, njem. ß. w Scheschowje, 4 m. 15 d. — Pawoł Hermann, Ernsta Gerharda Kißeza, żiwnoscżerja we Lomsku, ß., 11 d. — Ernst Marczin, Maxa Kuchki, khěżerja we Wujeżku, ß., 7 m. 26 d. — Lina Frieda, Ernsta Juliuża Kloża, pohoncża w Rodezach p. Pomorz, dź., 4 l. 1 m. — Jan Moritz Wicżas, kublet w Boschezach, 49 l. 4 m. 12 d. — Handrij Rjeczka, kublet w Klukschu, 60 l. 9 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodżija.

Njedżelu Miserikordias Domini smjeje rano ½7 hodżin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucżbu, ½8 hodżin farat Kschiżan ßerbske a w 9 hodzinach němske prědowanje. Popoldnju w 2 hodżinomaj je katechismußowa wucżba sa ßerbsku żónsku młodżinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedżelu Miserikordias Domini smjeje duchowny Bójż rano w 7 hodżinach ßerbsku spowjedż farat Domaschka dopoldnja we 8 hodż. ßerbske a ½10 hodżin němske prědowanje. Popoldnju w 2 hodż. smjeje duchowny Bójż wucżbu s němskej mużiej młodoscżu w paczeńskej jsiwi.

Praßowane wuhlo

nowopraßowane a derje wußuschene,

pschedawa **wuhlowa praßowarnja na Horje.**

Ssuche

khójnowe a schmrèkowe deski

wschěch ßo trjebazych wuměrow, cżeßane, hěblowane, schpundowane, każ tež **katy, delne leisty** atd., woßebje ßuche **cżeńke deski, schpundowanje** a **tyscherske deski** porucża

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon 10.

Jěsdny plan železnizow.

płaćazy wot 1. meje hač do 30. septembra 1911.

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleći̇z	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleći̇z	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjatny dźeń, dźeń przedy.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.
* Jěsdźi jenož w nozy 7./8. meje, 5./6. junija, 2./3. julija, 6./7. augusta a 3./4. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,52	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,56	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	11,04	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,12	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,25	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,32	
Njeßwaćidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,43	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,51	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenož w nozy 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. sept.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11	2,31	7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18	2,38	7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26	2,46	7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37	2,53	8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44	3,00	8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51	3,07	8,17	
Rakez	5,05		7,50		10,59	3,17	8,27	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06	3,24	8,35	
Njeßwaćidla	5,23		8,05		11,14	3,32	8,42	
Khaßowa	5,33		8,14		11,22	3,40	8,51	
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,57	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,07	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,14	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,08	8,06	9,19	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,15	8,13	9,26	10,07

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož w nozy 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. sept.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Budyschina do Wjelećina.

Wosowa klaßa	2-4.	2. 3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,52†	5,00	5,56*	7,20	9,08	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,44	8,00	9,41
Dźěwitz	5,00†	5,08	6,08*	7,28	—	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,52	8,12	9,49
Budestez	5,08†	5,14	6,17*	7,35	9,20	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,58	8,21	9,55
Roswodez	5,12†	5,19	ł	7,40	—	11,06	—	2,26	4,58	7,03	—	10,00
Do Wjelećina	5,19†	5,26	—	7,47	O	11,13	—	2,34	5,05	7,10	—	10,07

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanskim dnju w tydźenju.
* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.
O Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny wot 4. jun. hač 27. aug. hač do Schandawy.
†* Jěsdźi kóždu sobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjelećina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2. 3.	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjelećina	—	5,55	6,05†	8,25	—	12,03	—	—	3,03	5,25	—	7,25	10,24
Roswodez	—	6,01	6,12†	8,33	—	12,09	—	—	3,11	5,35	—	7,31	10,30
Budestez	5,06*	6,06	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,42	7,02	7,36	10,35
Dźěwitz	5,15*	6,12	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,51	7,12	7,42	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,19	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	6,01	7,24	7,49	10,48

Se Schandawy 7,35, † Budestez 9,08 jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny wot 1. junija hač do 27. augusta.
* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poßlednim dźěłanskim dnju w tydźenju.
†** Jěsdźi jenož sobotu, njedźelu a ßwjate dny.

Se Shorjelza do Trajdjan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1.-4.	2.-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,55	9,07	11,52
Khybbacha	—	—	4,40	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,17	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	3,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,37	10,26	1,36
Bjelšnja	—	4,05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Bjskopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radebergа	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drajdjan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,05	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

S Drajdjan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1.-4.	1.-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4	1-3.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Drajdjan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,12	6,15	6,36	8,10	9,45	—
Radebergа	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,46	—	6,09	8,45	10,18	—
Bjskopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,43	11,29	—
Bjelšnja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	10,59	11,43	—
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	2,04	4,39	6,07	7,03	9,40	11,16	11,52	—
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,29	7,40	10,18	11,51	—	—
Khybbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,56	10,34	12,07	—	—
Do Shorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,18	10,56	12,28	—	—

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

5,42	8,38	12,12	3,03	5,21	7,13	9,24
6,03	8,59	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46
6,11	9,07	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55
6,24	9,20	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Kamjenza	7,36	11,19	1,59	4,36	6,52	8,51	12 4
Polčnizy	7,18	11,01	1,42	4,19	6,37	8,34	12,07
Großdrjedorfa	7,09	10,53	1,34	4,11	6,29	8,26	11,59
Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,20	8,57	6,15	8,11	11,44

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

Serbske spěwarske ſa njemjeſty

a němske

we wubjerku ßu dosta

we wudawarni Serb. Nowin.

Srjadowanje sawostajenstwow,

wudźělanje herbstwodźělenskich wuczinjenjow a testamentow

pola **prawneho agenta Kobana**

pschi žitnych wikach 4.

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje při hłownym torhošću.

Hotowe

blusy a wobleczenja:

Běle płóczliwe blusy . .	hižo po	85	pj.
běle płoczliwe wobleczenja	„ mk.	9.75	
pišane płoczliwe blusy . . .	„ mk.	1.95	
pišane płoczliwe wobleczenja	„ mk.	9.75	
wołmjane muszelinowe blusy	„ mk.	4.50	
běle muszelinowe wobleczenja	„ mk.	16.75	
czistożidźane fourlardowe blusy	„ mk.	45.—	
czorne płoczliwe blusy . . .	„ mk.	2.80	
czistowołmjane blusy . . .	„ mk.	5.90	
czistowołmjane wobleczenja .	„ mk.	19.75	
běle płoczliwe spódnje szukuje	„ mk.	2.90	
pišane płóczliwe spódnje szuknje	„ mk.	1.25	
rańsche szukuje	„ mk.	5.50	
matineje	„ mk.	2.90	

Njeszmerny wubjerk pschi najwjetschej placzisnyhódnosczi.

Kedźbu kolojěšdni!

Na wšach žo kupuja
najtuńsche
Dürkoppske
Phänomenske
Aegierske a **Spezialne** **kola**
ſ dolhotrajazym rukowanjom
hižo po 90 hriwnach
pola mje.

Poručam dale rěčne apparaty, plestr sa jěsdne kola, hosdźiki, latańje, swony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórske pschikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.
Mam žamžnu wuporjedźeńnju.

Gustav Lindner
w Porschizach.

Sprattowe
tykańzy sa pšzy
sa wschě raźy žo pschihodźaze
pschezo čerstwe porucza
Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Palenz
we wulkim wubjerku tunjo
porucza
Walter Arnold
na bohatej haźy 12.

Kóslaze koże,
kaž też **wschě druhe koże,**
howjaše koże
a wowču wołnu
po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ſerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11
ſ napschećza „ſkoteje hwězdy".

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny
a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika loščowego wolija
w Hannoverje,
je dostać
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Otto Preuß
měješčel Karl König
na žitnej haźy 4 w Budyschinje na žitnej haźy 4.

Sa nalětni čaš žu wschě nowošče
žonjazeje, mužazeje a dźěčažeje drasty
doschle a žu w hobrſkim wubjerku na ſkładze.

Najwoźebnische mužaze wobleženja
ſ dźěla žamžneho seschiča, dobre tkaniny, elegantne žedźenje,
sarunanje sa schiče po měrje
njeźměruje tunjo.

Lěčne paletoty, pelerinu, elegantne ulſtery
najnowšich barbow,
fantaſijowe lazy ſ wołmy a płočlźiwych tkaninow
we wulkim wubjerku.

Jara woźebne žonjaze žakety
kaž też **paletoty** ſ čorneho žukna a čeźaneho pschedźena wschěch dołhoščow a schěrjow.
Swětłe **jendźelſke paletoty** wot 4 mk.
hač do najwoźebnischich.
W elegantnych **dźěčažych wobleženjach** je wubjerk tak wulki, so kóždy wotebjerać to prawe namaka.
Jako nowe žu žo pschijake:
Krautkopfowe (ſakońšzy ſchkitane)
trikotowe dźěčaze wobleženja
wschěch formow, njerostorhajomna w noschenju.
Elegantna mužaza drasta žo po měrje schije ſ rukowanjom dobreho žedźenja a najlěpšcheho dźěła.
Wulki derje wuhotowany ſkład tkaninow.

Hólčaze tornistry
holčaze schulſke tosche,
schulerſke mapy
žnědanſke tosche atd.
w bohatym wubjerku po woprawdźe tunich płaćišnach namakaće pola
T. Alberta
Měješčel **Khorla Bala,**
žedłaŕſki mischtr,
pschi lawſkich hrjebjach 10
(pódla žerbſkeho doma).

Liebſch,
žudniſli aktuar ſw. žłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisaŕnja sa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a sawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Měčži žerbſki.
— Telefon čišło 177. —
Bicheßadźowanie leźomnoščow.

Čerſtwy lój, punt po 50 pj., wuſchkrjeny **lój** pschi 5 puntach 55 pj., pschi 10 puntach po 50 pj., **žuſcheny połcj** pschi 5 puntach 90 pj., pschi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., žuſcheny **žwinjazy brjuch** pschi 5 puntach po 80 pj. porucza
O. Pětſchka
na žitnej haźy.

Złamanu schokoladu
też lěpſche druźiny wopschijazu, punt po 1 mk. porucza
Moritz Schmidt
w **Budyschinje**
pschi mjaßowych jědkach.

Allgemeine
Deutſche Creditanſtalt.
Prawo k pschijimanju žyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hač na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy
pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měšačn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměšačn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měšačn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajaće khamorowych kaſchčikow.

Kažyne hodźiny 8—½1, ½3—5, žobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw
depoſitowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoſchiz haźy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach do. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 18. Sobotu 6. meje 1911. Lětnik 70.

Němski khěžorstwowy zjezd

je so k nowemu dźěłu zhromadźił. Srjedu wón wo petiziji wo wotstronjenju abo pscheměnjenju jětraschczěpjenjoweho sakonja jednasche. Sapósłanzaj Fleischer a Pfeiffer sa wotstronjenje jětraschczěpjenja rěčeschtaj, dokelž so ſ nim wjele khorosćow na strowe dźěći pschenoscha. Schczěpjenje skhorjenju na jětra njesadźěwa. To je so 1870/71 pokasało. Franzowske wójsko bě tehdy dospołnje pscheschczěpjene, a tola mjes nim jětra wjele woporow žadachu. Tajny wyschschi medizinalny radźićel Kirchner jětraschczěpjenje sakitowasche. Knjeżerstwo njeby na jětraschczěpjenju wobstało, hdy bychmy druhi zrěd psche jětra měli. Sapósłanz dr. Mukdan teho runja sa jětraschczěpjenje wustupowasche. Sa jeho 25lětnu lěkarsku dźěławosć je jenož jene jenički dźěćo, kotrež bě so rosdrapało, po jětraschczěpjenju na wumpjeru skhorjeło; wono pak je bórzy sahło wotkhoriło. Ssejm skónčnje wschě namjety na pscheměnjenje jětraschczěpjenjoweho sakonja sačišny. S tym samym wosudom so petizija pjekarjow potrjechi, kotsiž wo sarunanje schkody proschachu, kotruž so pschi sawjedźenju noweho pjekarskeho porjada poczerpili. Druha petizija pjekarjow wo kahodnische nałożenje pjekarskeho porjada so khěžorstwowemu kanzlerej k roswaženju pschipokasa.

Wulka swada dla petizije towarstwa sa kačanske pismo nasta. Po njej dyrbjało so we wobkhadze ſ wyschnoscźemi kačanske pismo pschipuschczić a so w ludowych schulach najprjódzy kačanske pismo pisać a čitać wučić. Komišija khěžorstwoweho zjezda bě petiziji jenohłósnje pschihłosowała. Pschečźiwnizy kačanskeho pisma chzychu tole wobsamknjenje pschečźišnyć. Pschi wothłosowanju 85 sapósłanzow sa petiziju a 82 pschečźiwo njej hłosowasche. Tak mała liczba sapósłanzow pak je k wothłosowanju njedosahaza. Teho dla dyrbi so wothłosowanje wospjetować.

Nabožeńska wučba w pokračowanskej schuli.

Komišija pruskeho krajneho zjezda, kotraž wo sakonju pokračowanskeje schule wuradźuje, je namjet konservativneje strony na sawjedźenje obligatoriskeje nabožeńskeje wučby po wěrywusnaczu se 17 pschečźiwo 3 hłosam pschijała. Liberalne a wosebje židowske nowiny pschečźiwo tutemu wobsamknjenju zychnuja. Město so by so po jich žadanju nabožinska wučba ſ ludoweje schule wučišła, so wona nětko do pokračowanskeje schule sawjedże. Wudźelićel směja ju tam duchowni. We Württembergskej a Bayerskej so hižom dawno nabožeńska wučba w pokračowanskej schuli podawa, a woprawnjene skórźby njejsu hač dotal pschečźiwo njej słyschecź byle. Schtož je so w Bayerskej a Württembergskej sa dobre spóznało, so tež sa Prusku pschihodźi. Nabožeńska wučba dyrbjała pak so w maczernej rěči podawać, kaž to pólszy sapósłanzy namjetowachu. Bohužel so tónle namjet pschečźiwo 5 hłosam sačišny.

Pruski krajny zjezd

je so srjedu wo wuwjedźeńskim sakonju k sakonjej wo skótnych khorosćach, ſ pučowanskimi pschedawanskimi składami a ſ napokoženjom dawkow na konsumske towarstwa saběrał. Sakoń wo skótnych khorosćach powschitkowne pschihłosowanje namaka. Sa sawjedźenje pučowanskeho pschedawanskeho składa dyrbi wosebita dowolnosć trěbna bycź, kotraž ma wot praschenja potrěbnosćze wotwisna bycź a so njesmě na dlějschi czas hač na dwě njedźeli dać. Wo dowolnosć ma so ſ najmjeńscha tydźeń prjedy teho pola městneje wyschnosćze proshycź. Konservativny Hammer na to pokasowasche, so so w pučowanskich składach ſ wjetscha jenož njehodne twory pschedawaju, a so su němske fabriki nusowane, tajke njehódne twory dźěłacź.

Puczowanje němskeho khěžora do Jendźelskeje.

K poswjeczenju pomnika njebo kraloweje Viktorije je jendźelski kral Jurij němskeho khěžora a jeho mandźelsku do Londona pschesprosył. Pschebywanje khěžora a khěžorki w Jendźelskej je na pjecź dujow, wot 14. hacź do 20. meje wobměrjeny. Pódla khěžorskeju mandźelskeju so k poswjeczenju pomnika sakso-koburgski wójwoda ſ mandźelskej, norwegski kral ſ mandźelskej, schwedski kronprynz ſ kronprynzeju a wulkowjerch Michał jako zarowy sastupjer wočakuja.

Mejski zjwjedźeń.

Sozialdemokratoju su we wschěch wulkich městach prěni dźeń meje zjwjeczili. W Barlinje su w něhdze 300 fabrikach 6721 dźěłaczerjow, kotsiž su prěni dźeń meje ſ dźěła wuwostali, ſ dźěła wusamkli, mjes nimi psches 2000 na 3 dny, druhich na dlějschi czaſ. Někotsi dźěłaczerjo su so ſ dźěła wuschczili. Akzijowe towarstwo „Weser“ w Bremenje je na zyły tydźeń 3000 dźěłaczerjow ſ dźěła wusamkło, dokelž njejsu 1. meje na dźěło pschischli a ſ tym wuczinjenja pschestupili. W Flensburgu su łódźelnje se zwojich 2200 dźěłaczerjow něhdze 1000 hacź do 4. meje wusamkle.

Direkzija łódźelnje „Vulkana“ w Hamburgu bě do 1. meje wosjewiła, so wschitkich dźěłaczerjow, kotsiž 1. meje na dźěło njepschińdu, ſ dźěła puschczi a jim 3. meje mjedu wupłaczi. Duž je so 2000 muži ſ dźěła puschcziło.

W Franzowskej je zjwjeczenje 1. meje ke krwawnym njeměram dowjedło. Po skónczenju zhromadźisnow w Parisu dźěłaczerjo do policistow srasychu. Dwaj policistaj so ſ kałaczom sranischtaj, jedyn ſ njeju je k zmjerczi blisko. Tež w St. Denisu, St Etiennu a St. Nazairu so do krwawnych pukow ſ policistami dachu. Wschitko hromadźe je so 32 policajskich offizěrow a policistow sraniło, mjes nimi 2 zmjertnje.

Sazydlenje Němzow w Pólskej.

Sa 25 lět je pruske knjeżerstwo nimale pół milijardy hriwnow sa pokupjenje kubłow w Pólskej wudało. Tele kubła su so roskuskowałe a so ſ němskimi ratarjemi wobsadźiłe. Wjes dwěla je so na tajke waschnje khětry kruch Pólskeje pscheněmczik. Pschezo pak pscheněmczenje jara pomału postupuje, dokelž so Polazy pschecźiwo njemu se wschěmi mozami wobaraju. Woni su zebi pjenježne banki sałożili, kotrež kubła wosebje Němzam wotkupuja a je Polakam dale pschedawaju. Tak su Polazy w lěcze 1910 něhdze 90 000 jutrow Němzam sa 33 milijonow hriwnow wotkupili. To Němzow pali; teho dla zebi žadaju, so dyrbi knjeżerstwo pólske kubła wuzwojicź. Po sakonju, w pruskim zjemje wobsamknjenym, ma knjeżerstwo prawo, Polakow ſ jich kubłow wotehnacź, hdyž jim takšerowanu płaczisnu sapłaczi. Dźiwajo na zuzodnu Awstrisku, hdzež Polazy wulku politisku rólu hraja, pak zebi pruske knjeżerstwo njeswěri, wuzwojeńsku sakoń pschecźiwo Polakam nałożicź.

Hrabja Ährenthal wotstupi.

Awstriski minister swonkownych należnosćow, hrabja Ährenthal, kotryž je psched dwěmaj lětomaj annexiju Boßnije a Herzegowiny pschewjedł, chze ßwoje sastojństwo skóžicź. Wón je pjecza khětro wohluschił a móże ßo teho dla cźežko dorosuwicź. Jeho hluchosćź jeho pjecza nusuje, wotežki awstriskeje swonkowneje politiki do druheje ruki położicź. Po druhim wudawanju njejßu pak s jeho balkanskej politiku wjazy spokojom. Wona je Awstrisku do wulkeho pjenježneho cźeßna sahnała a s Ruskej snjepscheczelika. Na druhej stronje je ßo s njej Ruska k Němskej sbliżika, a ßo tak Awstriska do politiskeje wotwißnosćze Němskeje pschinjeßka. Jako Ährenthalowy naßlědnik ßo awstriski póßłanz w Peterburgu, hrabja Thurn-Valsassina mjenuje. Wón dyrbi napjate poměry mjes Ruskej a Awstriskej polěpschicź.

Nowa franzowska pólna uniforma.

Saßada, so dyrbi ßo uniforma po barbje krajiny složowacź, so mohł ßo njepscheczel jeje po móżnosći cźežko dohladacź, je ßo też w Franzowskej pschecźischcźała. Město pißanych barbow franzowskich uniformow je ßo njenadpadna schěroselena barba sa zyłe wójsko wuswolika. Jenoż wschelakora barba regimentskich cźißkow budże w pschichodże rosdźěle brónjow rosesnawacź. Ssuknja offizěrow je s teho ßameho ßukna dźěłana, s kotrehoż ßo wona sa mużstwa dźěła. Knefle ßu błukoskote. K pschikrycźu hłowy łohki ßuknjany helm po formje helma wohnjoweje wobory abo wyßoka cźapka, kajkuż awstriszy offizěrojo noscha, ßłuži. Helmowe metallowe wudebjenje ßo we wójnje se wschelakobarbnymi kokardami saruna. Też galony ßu tak njenadpadne każ móżno, wone se żołkteje żidy s cźeńkej skotej ßmuhu wobsteja. Nowe offizěrske mjecze ßu zyle krótke; jich jednora kłwótka a jich ßuknjane nóżnje ßo njeßwěcźa. Pschi lětuschich manevrach ßo prěni krócź dwaj bataillonaj w nowej uniformje wobdźělitaj.

Franzowsojo w Marokkowskej.

Franzowski major Brémond je ßo psches cźrjódy marokkowskich sběžkarjom 26. haprleje sbożownje do marokkowskeho hłowneho města Feza pschebědźił. Wón je schtyri dny sa ßobu se sběžkarjemi wojował hacź je do Feza docźahnył. Pschi tym je jenoż 30 muži słubił. Sběžkarjo s njemdroscźu a ...óbłoscźu wojowachu.

Hdyż bě Brémond se ßwojim wójskom do Feza sacźahnył, sultan Muley Hafid ßwojemu wulkowesirej poruczi, pschecźiwo sběžkarjom wucźahnycź. Sultanowi wojazy kraßne dobycze scźinichu. Wulkowesirej ßo dwaj konjej pod cźěłom satsělischtaj. Sběžkarjo poraženje poczerpichu, kotreż je jich bjes dwěła jara poßłabiło. Nóż wojowanju kónz scźini. Sultan je ßo rosßudźił, ßo s nowa do sběžkarjow dacź, so by jich snicził.

Po powjescźach, kotreż ßu s Marokkowskeje do Londona doschle, je w Fezu nětkole wscho smérom. Europjanam njeje trjeba Fez wopuschcźicź. Měscze Mekines a Sefru stej wotpóßłanzow do Feza póßłałej, kotsiž dyrbja sultanej podcźißnjenje posliczicź a jeho wo wodacze proßycź. Berberszy sběžkarjo ßu Mekines wopuschcźili. Jendźelszy a amerikanszy mißionarojo njejßu wjazy w strasche.

Pódla majora Brémonda staj ßo też hischcze franzowski general Brullard a general Toutee na marsch k Fezej nastajikoj. Wobaj njejstaj hacź dotal se sběžkarjemi wojowacź trjebałoj. Tucźi ßu po sdaczu s poßlednimi porażkami satrascheni a drje wjazy njepostanu, tak dołho hacź Franzowsojo w kraju wostanu.

W Němskej a Schpanijskej postupanje franzowskich wójskow k Fezej s wulkim njeměrom a njedowěrjenjom wobkedźbuja. Boja ßo, so mohli Franzowsojo w Marokkowskej ßedźo wostacź, każ Jendźelcźenjo w Egiptowskej. Němska njemohła temu smérom pschihladomacź, dokelż bychu jejne wikowanske interesy schkodowałe, hdy by ßo Marokkowska pod franzowske nadknjejstwo stajiła. Hischcze wjazy staroscźow pak wobßadźenje Marokkowskeje s franzowskim wójskom Schpanijskej cźini. Schpanijska ma te ßame ßebicźiwe wotmyßlenje pschecźiwo Marokkowskej taż Franzowska. Schpanijske knjeżerstwo je teho dla franzowskemu wosjewiło, so by jenoż potom sawostaczu franzowskeho wójska w Marokkowskej pschihłoßowała, hdy by Franzowska wjeczorny dźěł Marokkowskeje Schpanijskej pschewostajiła. K směrowanju Schpanijskeje a Němskeje je ßo na to franzowske knjeżerstwo salubiło, so jejne wójska s Marokowskeje saßo wotcźahnu, tak bórzy hacź staj ßo tam měr a porjad postajikoj.

Statne sawěscźenje pschе snjesboženje w Ruskej.

Khěżorstwowa duma je wutoru wo knjeżerstwowym nacźisku wo sawěscźenju pschе snjesboženje wuradźowała. Duma je ßo rosßudźiła, so ma stat mjes kapitalom a dźěłacźerjemi s poßrědnikom bycź. Jako rěcźnizy s wjetscha jenoż sozialdemokratojo wustupichu. Pekrewski praji, so ßu sozialdemokratojo sa sawěscźenje, tola dźěłodawarjo dyrbjeli wschě dawki sa sawěscźenje nawdacź; msda dźěłacźerjow njeßmě ßo s napołożenjom dawka pomjeńschicź. Dokelż knjeżerstwowy nacźisk sarjadowanje sawěscźenja dźěłodawarjam pschewostaji, budźa sozialdmokratojo pschecźiwo njemu hłosowacź. Liberalny Stepanow měnjesche, so ma po nacźisku lokalne sarjadnistwo pschewjele ßo do njeho tykacź, mjes tym so stat k sawěscźenju pschemało pschidawa. Pódla teho je dumina komißija knjeżerstwowy nacźisk na schkodu dźěłacźerjow pscheměniła.

Jendźelska pschezo wjetsche wójnske łódze twari.

Sa jendźelske wójnske łódźstwo je ßo póndźelu dwazyta wulka wójnska łódź Dreadnoughtskeho typa, „Conqueror" na morjo puschcźiła. Nowa łódź 23,000 tunow wody sacźischcźi, to je dwójzy telko, każ bitwiske łódże, kotreż ßo psched 10 lětami twarjachu. Nowa łódź je s dźeßacź 34-zentimetriskimi kanonami wobronjena, kotreż ßu ßrjedź łódże w 5 żelesnych wěżach postajene. Pódla teho je łódź hischcze schtyriadwazeczi 10-zentimetriskich kanonow k wotraženju torpedowych nadpadow dostała. Jendźelske wójnske łódźstwo je nětko saßo najßylnische na ßwěcze, doniż ßo s němskim njedoscźehnje.

Njeměry w Jerusalemje.

Muhamedanojo w Jerusalemje ßu we wulkim roshorjenju. Jene jendźelske towarstwo, kotremuż je wulkowesir Kiamil dowolił, sa Davidowym pokładom rycź, je pjecza też w Omarskej mosceji rycź dało. Straznikow pokupiwschi ßu Jendźelcźenjo pjecza ßwjaty wjelb wotewrili, kotryż dyrbi stajnje samknjeny bycź. Wot teho cźaßa ßu ßo tam wězy njeßměrneje hódnosćze słubike, mjes druhim króna a brónje krała Salomona, drohotne pergamenty atd. Jerusalemski guwerner ßebi wot knjeżerstwa domolnosćź k wuwołanju nahłeho ßuda żada, dokelż ßo boji, so k njeměram dońdże, pschi kotrychż bychu muhamedanojo kschescźijanow skónzowali.

Sběžk w połodnischej Chinje.

Po wudawanju chineskeho knjeżerstwa je sběžk w połodnischej Chinje podtłóczeny. Po druhich powjescźach s Kantona ßu pak sběžkarjo wschě wßy wokoło Kantona wobßedźili. Europiske wulkomozy ßu wójnske łódże do Kantonskeho pschistawa póßłale, kotreż dyrbja běłych schkitacź.

Rewoluzija w Mexiku.

Sběžk w Mexiku ßo dźeń a bóle rosscherja. Sběžkarjo ßu nětkotre města dobyli a hłowne město Mexiko ßame woblehnyli. Presiident Diaz je pschihoty k sakitanju cźinił; tak je wón schtyri wulke ßwětkomjetaki postajicź dał, s kotrymiż móże zyłu městowu wokolinu w nozy wobßwětlicź dacź.

Kradnjeny list.

(Pokracźowanje.)

Něhdże měßaz posdźischo naju polizajski prefekt saßo wopyta a naju skoro runje tajkeju nańdże, każ prěni krócź. Dymku a stólz jemu posliczíwschi wschědnu sabawu sapocźachmy. Napoßledku ßo wopraschach:

„Nó, G., kajke dha je s kradnjenym listom? Myßlu ßebi, so scże ßo pschepokasali, so ßo minister tak ßnadnje s lescźu popadnycź njeda."

„Haj, to njebudźich nihdy rjekł! Ssym na Dupinowy namjet pschepytowanje s nowa na ßo wsak, ale to bě podarmo, każ běch to do prědka wjedźał."

„Kak wulke bě, każ wy prajischcże, wustajene myto?" Dupin ßo woprascha.

„Nó, to bě jara wulke — to bě jara darniwe sapłacźenje, liczby nochzu rady mjenowacź, ale telko chzu wam prajicź, so kóždemu, schtóżkuli mi tón list do rukow poda, rady dołżne pißmo na pjecźdźeßacź tyßaz frankow se ßwojim podpißmom wustaju. Ta wěz dźeń a wożnischa bywa, hakle njedawno bu myto podwojene. Ale ßamo hdy bychu jo też potrojili, njebych mohł wjazy cźinicź, dyżli cźinju a ßym cźinił."

„Nó", Dupin rjekny, na dołhe waschnje ßkowa roscźahujo, pomału se ßwojeje dymki pachajo, „woprawdże ßebi myßlu, luby G., wy w tej wězy hischcze najwjetschi kruch wuwjedli njejscże. Na něcźożkuli hischcze móhli wy myßle skóżicź — każ ßo mi sda?"

„Na cžo dha? — Kak to?"

„Nó" — pach, pach — „wy móhli" — pach, pach — „wy móhli w tej wězy ßebi radu pytacź" — pach, pach, pach —. „Snajecże wy ßnadź tu ſtawiſnu, kotruż ßebi wo doktoru Abernethyju powjedaju?"

„Ně! Ach, dźicże mi ſe ßwojim Abernythyjom!"

„To wſchak móże moje dla bycź, każ chze. Ale něhdy bě bohaty ſkupz na tu myßliczku pſchiſchoł, Abernethyjej lěkarſke wukaſanje wuleſcźicź. Wón jeho w privatnej bjeßadźe na bok wſa a ßwój pad jemu tak powjedaſche, każ by to wo tſeczej wumyßlenej woßobje placźiło.

„Myßlmy ßebi", ſkupz rjekny, „ſnamjenja jeho khoroſcże ßu tajke a tele, ſchto byſchcże wy jemu wukaſali, ſo dyrbi wſacź, knjes doktoro?"

„Wſacź?" Abernethy wotmolwi, „nó, ja bych jemu wukaſał, na kóżde waſchnje doktora wſacź."

„Ale", prefekt měnjeſche, „trochu ſ myßli wutorhnjeny, „ja ßym jara rady ſwólniwy, ßebi radu pytacź a ſa to też ſapłacźicź. Kóżdemu, kiż mi kradnjeny liſt pſchepoda, bych woprawdźe pjecźdźeßacź tyßaz frankow ſapłacźik."

„Je-li temu tak", Dupin praji, kaſchcźik wotwěrajo a ſměnkowu knihu (Scheckbuch) wucźahujo, „móżecże mi na tute pjenjeſy ſměnku podpißacź. Hdyż ſmějecże podpißane, wam tón liſt pſchepodam."

Ja běch pſcheßłapjeny, prefekt każ ſ błyſkom trjecheny. Něſchto mjeńſchinow tu bjes rěcże a njehibity ßedźeſche a na mojeho pſchecźela ſ wotewrjenym rtom a ſe ſproſtnjenymaj woczomaj, kotrejż chzyſchtaj jemu ſ kucźikow wuſtupicź, njewěriwje hladaſche. Potom, hdyż bě ſaßo trochu k ßebi pſchiſchoł, wſa pjero a, huſto pſcheſtawajo a pſched ßebje wudźěrajo, ſměnku na pjecźdźeßacź tyßaz frankow wupjelni a ju pſches blido mojemu pſchecźelej do rukow pſchepoda. Tón ju kedźbnje wobhladowaſche a potom do ßwojeje liſtownje tykny; na to ßwoje pißanſke blido wotamkny, wuwſa ſ njeho liſt a jón prefektej pſchepoda.

Saſtojnik liſt woprawdźe wſchón wuſtróżany pſchimny, jón ſ dyrkotazej ruku wotewri, jeho wobßah ſ khwatnym wóczkom pſchehladny, pokloni ßo, potom khwataſche k durjam a bjeſe wſcheho dalſcheho dźěſche ſ domu, ani ßłowa wjazy njeprajiwſchi ſ teho wokomika, ſo bě ßebi Dupin wot njeho żadał, ſměnku podpißacź.

Hdyż bě wot naju woteſchoł, mi mój pſchecźel někotre wězy wujaßni.

„Parižſka polizija", wón rjekny, „je w mnohim naſtupanju jara ſchwarna. Wona je wutrajno, wótromyßlna, leſtna a ma na polach, na kotrychż ma ſkutkowacź, na kóżde waſchnje dokkadne wědomoſcże. Hdyż namaj G. powjedaſche, ſo bě miniſtrowe wobydlenje pſchepytowacź dał, běch doſpołnje pſcheßwědcźeny, ſo bě ßo to tak dokkadnje a njepſchetrjechjomnje ßwědomicże ſtało, kažkuli je to cźłowjekej móżno — to rěka, dokkadnje a ßwědomicże, tak daloko, każ wón pſchepytowacź daſche."

„Każ daloko pſchepytowacź daſche?" ßo ja wopraſchach.

„Haj", Dupin wotmolwi. „Sſrědki, kotrež je nałożił, běchu we ßwojim waſchnju niż jenoż nailěpſche, ale buchu też doſpołnje derje wuwjedźene. Budźiſche-li liſt we tym wobßahu, w kotrymż je dał pſchepytowacź, ſkhowany był, na kóżdy pad budźichu jón namakali."

Ja ßo jenoż ßmějach, ale wón po ſdaczu zyle khutnje rěcźeſche.

„Sſrědki potajkim běchu dobre", wón dale rěcźeſche, „a też derje nałożene; ſmylk pak bě tón, ſo ßo na t e h o l e muża a na t ó n l e pad nałożecź njehodźachu. Prefekt ſ wěſtej liczbu wótromyßlnych ßrědkow tak wobkhadża, to dyrbja ßo jemu wſchitke jeho ſaměry pſchiſprawnjecź. Ale wón je na ſtajnoſczi w bludże, dokelż wón ſa tón pad, wo kotryż je runje cźinicź, pak pſchejara hłubokomyßlnje, pak pſchejara ſwjerſchnje poſtupuje. Mam ſa to, ſo je někotry ſchulſki hólz lěpſchi myßleŕ, dyżli wón. Snajach wóßomlětneho maleho pachołka, kotrehoż wuſpěchi pſchi hrje „runy abo njeruny" powſchitkownu kedźbnoſcź ſbudźowachu. Ta hra je zyle jednora a ßo ſ marmorowymi kulkami hraje. Jedyn ſ hrajerjow něſchto tych kamuſchkow we ßwojej dłóni khowa a ßo ßobuhrajerja praſcha, hacź je jich liczba runa abo njeruno. Shóda-li prawje, jenu kulku dobudźe, hewak pak jenu ſhubi. Hókźk, wo kotrymż rěcźach, wſchitke kulki, kotrež jeho towarſchojo mějachu, ſdobywa. Wěſo pſchi ſhódowanju ßo po wěſtej ſaßadźe ſłożowaſche, a to wotpoczowaſche na ßamym wobkedźbowanju a wobliczenju, kak wótry roſom jeho napſchecźnik ma. Bě-li na pſchiklad jeho napſchecźnik hłupak, kiż ßo jeho ſe ſawrjenej dłónju praſcheſche: „Runy abo njeruny?" a wón bě „njeruny" prajił a pſchěhrał, dobywaſche tola na druhi ras, pſchetoż wón ßebi myßleſche: „Tón hłupak mějeſche prěni krócź „runy" w dłóni a jeho roſom jenoż runje na to doßaha, ſo nětkole „njernny" woſmje. Duż „njeruny" rjekny a dobu. Pola napſchecźiwnika, kiż je bóle wobdarjeny, by wón takle ßebi pſchekładował: „Tón hólz wě, ſo ßym prěni krócź „njeruny" ſhódał. Najprjódzy budże, każ prěni napſchecźnik, chzycź jednorje pſcheměnicź „rnny" a „njeruny". Potom ßo dopomni a do teho pſchińdże, ſo by tajke poczinanje pſchejara pſchewidźomne było. Duż ßebi „runy" pſchi ßebi ſdźerži a ja dyrbju „runy" hódacź." Tak wón ſcźini a — dobudźe. We cźim potajkim wobſteji pucź pſchemyßlenja pola tehole hólcźka, kotrehoż jeho towarſchojo „ſbożowneho hrajerja" mjenowachu?"

„W niczim dale", ja rjeknych, „khiba we tym, ſo ßo ſe ßwojim duchom do ducha ßwojeho napſchecźnika pſcheßadźi."

„Tak je", Dupin wobkrucźi, „a hdyż ßo teho hólza wopraſchach, kak to cźini, ſo by ßo do myßli druheho po móżnoſczi wěſcże pſcheßadźił, doſtach tule wotmołwu: „Hdyż chzu wußlědźicź, kak mudry abo hłupy, kak dobry abo ſły ſchtó je, abo ſchto ßebi we tym wokomiku myßli, napodobnjam dokkadnje wuras jeho woblicza a cźakam, kajke myßle abo cźucźa na to w mojej hłowje abo wutrobje ſkhadźeju, ſo bychu tutemu wuraſej pſchiſprawne byłe." Na tutu wotmolwu ſchulſkeho hólza ßo wſcha mudroſcź, kiż ßebi telko bycź ſda, twari, a kotruż Rochefoucauldej, La Bruyerej, Macchiavellijemu abo Campanellajej pſchizpěwaju."

„A tuto ſrunowanje roſuma myßlazeho ſ roſumom jeho pſchecźiwnika", ja rjeknych, „wotwißuje potajkim, jeli wam prawje ſroſumju, wot teho, kak dokkadnje ßo napſchecźnikowy duch wotměrja."

„Schtoż praktiſke nałożenje naſtupa, wotwißuje wěſo wot teho", Dupin wotmolwi, „a prefekt a jeho towarſchojo ßo huſto myla, dokelż ſabywaju, ßo ſe ßwojim napſchecźnikom pſchirunowacź a jeho roſum ſ zyła njewotważicź abo pak wopak wotważicź. Woni maja zyle wěſte jenajke pſchedſtajenje wo wótroſczi roſuma a hdyż něſchto ſkhowane pytaju, cźinja to tam, hdźeż budźichu to ßami cźinili. Woni dźě maja prawje w tej wězy, ſo jich roſum pſchedſtajuje roſum wulkeje cźrjódy, ale hdyż je leſtnoſcź ſłóſtnika hinajſcha hacź powaha jich ludźi, potom ßo ſtawa, ſo bywaju wojebani.

To je p ſ h e z o tak, hdyż ma pſchecźiwnik wjetſchi roſum hacź woni, a jara huſto, hdyż wón po duchu niże nich ſteji. Woni njeſnaja żaneho roſdźěła w ſaßadźe poczinanja; hdyż jich woßebje wulka nuſnoſcź abo wurjadnje wyßoke myto k temu pohonja, roſſchěrjeja abo pſchecźěrja jenoż ßwój ſtary pucź w nałożowanju, ale na ſaßadźe niczo njepſcheměnjeja. Schto na pſchiklad je ßo ſtało, ſo bychu pucź poczinanja w tymle padże pſcheměnili? So ßu telko wjercźeli, pſchepytowali a klepali, wobhladowali ſ drobnowidom, ſo ßu twarjenje na koßne polzy roſdźělowali, ſchto je druhe, khiba ſo ßu pſchehnali jenu ſaßadu wuſkuſchowanja, kotraż ßo na wobmjeſowane wopſchijecże cźłowſkeho roſuma twari, kotremuż je prefekt w dokhim wukonjowanju ßwojeho powołanja ſwuknył? Njewidźicże jaßnje, ſo je wón to ſa zyle wěſte měł, ſo wſchitzy ludźo, kiż chzedźa liſt ſkhowacź, jón do nějakjeho ſakhowaneho kucźika khowaju, ſo woni potajkim zyle po tych myßlach ßo ſadźerża, kotrež mohle cźłowjeka pohnucź, liſt do wuwjercźaneje dźěry w nóżgu ſtólcźka khowacź? A njewidźicże też to, ſo móża ßo tajke wumyßlene khowanki jenoż pſchi wſchědnych ſkładnoſczach a jenoż wot ludźi ßrěnjeho roſuma nałożecź? Pſchetoż pſchezo, hdyż je ßo něſchto ſkhowało, móże ßo ſkoro ſ wěſtoſczu na to myßlicź, ſo je ßo jene wopißane wumyßlene waſchnje ſtało."

(Skónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu ßobotu bě w Budyſchinje Margaretſki dźeń. Wón ma mjeno po kwětzy, kotrejż hewak w naſchich ſtronach němſki Glücksblume abo Margaretenblume a ßerbſki praſcheſka kwětka rěkaju. Hižo wot ranja něhdże 400 holzow na dróhach kwětki pſchedawachu. Też kralej Bjedrichej Auguſtej, kotryż popołdnju w 3 hodźinach na jěſbje ſe Schleſwſkeje do Draždźan někotre minuty w Budyſchinje ſaſta, holzy kwětki poſkicźichu. Wón ßebi někotre kupi a je ßebi pſchityknu. Wukkadne wokna měſchczańſkich klamow běchu ſ dźěła rjenje ſ kwětkami wupyſchene. Wjecźor běchu na někotrych ſalach pſchednoſchki a pſchedſtajenja. Pſchi nich ßo najwoßebniſchi ludźo Budyſchina żiwje wobdźělichu. Cźiſty wunoſchk něhdże 11,000 hriwnow wucźini a ßo ſa khowańnju dźěcźi poſtaji, w kotrejż ßo dźěcźi dźěłacźerſkich ludźi wo dnjo wothladuja.

S Budyſchina. Na Walporu bě ßo na hornjołużiſki provinzialny ßejm 84 ßobuſtawow ryczerſtwa, 8 ſaſtupjerjow měſtow a 52 wotpóßłanzow wßow a krajnych měſtow do noweje ßejmownje

pschi Bismarckskej drósy seschło. S banzynych wusbytkow lěta 1910 a s danje wjeßneho wokrjeßa ßo saßo wjetsche summy sa powschitkownje wužitne poměry pschiswolichu, na pschikład k podpjerje gmejnow pschi lěkowanju sahojnych khorych we wustawach 40,000 hriwnow, sa buchakhorych, ßlepych a hłuchoněmych 61,000 hriwnow, sa běbnych a njesahojnych 32,000 hr., sa wohrožene a woßyroczene dźěczi 16,000 hr., k podpjeranju hornjołužiskich schulskich gmejnow 95,000 hr., sa wukhowańnje dźěczi a druhe powschitkownje wužitne wustawy 11,200 hr., sa strowotne pschiprawjenja 2000 hr., sa dawanje mytow rataŕskej cželedźi a dźěłaczerjam 4000 hr., sa twarjenje puczow a mostow 43,000 hr. atd. Prěni króć je ßo 5000 hriwnow podpjery sa wothladanje młodźiny pschiswoliło.

— Sakske swjatkowe kehele kulenje směje ßo wot 17.—21. junija w Budyschinje. Prjedawschi sakski finanzny minister dr. s Rüger je k temu drohotnu Mischnansku porzlinowu vasu jako cžeßne myto darił.

— (Paduschstwo.) Wóndano k jenemu duchownemu Pětrowskeje zyrkwje jedyn pschistojnje swoblekany proscheŕ pschińdże. Mjes tym so wón ßwoju próstwu pschednjeße, ßo duchowny k telefonej w druhej stwje ßo namakazemu, sawoła. Sso wróczíwschi duchowny proscherjej 50 pjenjeżkow da. Hakle sa khwilku, hdyž bě ßo zusy wotßalił, ßo duchowny dohlada, so bě ßo s blida kuvert, 500 hriwnow papjerjanych pjenjes wopschijazy, shubił. Tele pjenjesy běchu ßo duchownemu krótko prjedy teho sa towaŕstwo módreho kschiża pschepodałe. Zusy je ßo bjes ßlěda shubił.

— (Dźěłaczerjo Budyskich papjernikow wjazy mšdy žadaju.) Wokrjeßne wjednistwo swjatka fabrikskich dźěłaczerjow je direktorej Runkej w Budyschinje pißmo póßłało, w kotrymž sa dźěłaczerjow psches 18 lět starych 30 pjenjeżkow, sa dźěłaczerjow wot 16. hacž 18. lěta 25 pjenjeżkow, sa dźěłaczeŕki psches 18 lět stare 25 pjenjeżkow, sa dźěłaczeŕki wot 16. hacž 18. lěta 20 pjenjeżkow mšdy na hodźinu žada. Hacž dotal je ßo w Budyskich papjernikach na hodźinu 19 hacž 29 pjenjeżkow pschezo płaczíło. Fabrikska direkzija njeje hacž dotal swjatkej fabrikskich dźěłaczerjow wotmolwiła, ale je spytała s dźěłaczerjemi ßamymi jednacź, jim na hodźinu 1 pjenjeżk wjazy poskiczejo. Hdyž ßo žadane powjetschenje mšdy njepschiswoli, chzedźa dźěłaczerjo pjeczа strajkowacź.

— (Pokhroma mjes howjasym skotom w Sakskej.) 1. meje je skót w Sakskej na pokhromu w 55 gmejnach a 134 dworach khory byk. 15. haprleje wón na nju w 48 gmejnach se 141 dworami khorjesche. Na knjeżim dworje w Breitenfeldże a w měschczańskimaj rěsańnjomaj w Zwikowje a w Lipsku je pokhroma s nowa wudyrika.

— (Lěßne wohnje.) Lětßa je ßo hižo na wjazorych městnach w Němskej wjele lěßa s wohnjom sniczíło. Wyschnoscź je teho dla wukas wudała, po kotrymž je sakasane, w lěßach abo na lěßowych puczach a dróhach zigary abo zigarety kuricź. Schtóž sakoń pschestupi, ßo po pjenjesach hacž do 30 hriwnow abo s arrestom hacž do dweju njedźelow khosta.

— (Wyschschi wójnski ßud.) Vizefeldwebel Richard Emil Hoffmann se 103 pěscheho regimenta w Budyschinje bě lětßa 4. febr. wojaka Püttricha plistował, so ßo jemu ßylsy s wocžow ranjachu. Psched wójnskim ßudom bě ßo Hoffmann s tym wurěczał, so je ßo na mokrym askalcże wobßunył a padajo Pöttrichej s ruku do wobliča sjěł. Pschecżiwo wußudej bě ßo ßudniski knjes powołał a ßebi žadał, Hoffmanna khostacź. Po nowym wobschěrnym pschesłyschenju ßwědkow wyschschi wójnski ßud prěni wußud powaliwschi Hoffmanna dla pschescżěhanja jeneho podstajeneho k mjlemu arrestej na jedyn tydźeń saßudźi.

— Naschemu ßejmskemu sapóßłanzej knjesej Bartej dostawaju ßo pschezo hischcże wutrobne sbožopschecża. Tele dny dosta tajki list se stolizy dalokeje Grichiskeje, s Athena. Jedyn ßobustaw Draždźanskeho ßerbskeho towaŕstwa „Czornobóh“ a czitaŕ „Serbskich Nowin“, knjes Schołta, je tam w ßłužbje khěžorskeho a kralowskeho wuheŕskeho póßłanstwa. Wón Bartej w pěknym ßerbskim liscże se sahorithymi ßłowami wutrobnje sboże pscheje. Ssynojo ßerbskeho luda w dalokej zusbje ßu pschezo najßwěrnischi ßwojej narodnoscźi. Hdy by jenož w domisnje też tak byko a nascheho narodneho hubjenstwa njeměli. — Snamjenity sakski politikaŕ, knjes tajny dwórski radźiczel dr. Mehnert nad Meddingen, ßwěrny pschecżel ßerbskeho luda, bě też mjes sbožopschejerjemi. Wón ßwoje wulke wjeßele nad tym wobßwědczi, so ßo 5. wólbny wokrjeß tak wurjadnje ßwěrnje konserwatiwnych saßadow dźerži.

S **Hrubjelczicz.** Jedyn 60lětny bundak je na tudomnej tachantskej łuzy w pschitomnoscźi někotrych žonow grawocźiwe njekasanstwo skucził. Huscżanski žandarm je njehornika sajał.

S **Hnaschcz.** Pólverniski dźěłaczeŕ Hotaß je jako pschipósnacże sa ßwoje 25lětne njepschestawajzy ßwěrne dźěło w kralowskim pólverniku nahladne pjenjeżne myto dostał.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu bu tu k. wucżeŕ Schütza w Bukezach jenohłóßnje sa tudomneho 2. wucżerja a naměstneho zyrkwineho wucżerja wuswoleny. Wón sa něschto njedźel ßwoje nowe sastojnstwo nastupi.

S **Wjeleczina.** W barbjeŕni tudomneje tkajeŕnje a pschadownje C. G. Thomasa je dźěłaczeŕ Sachsa do njesboża pschischoł. Sachsa chzyschе jedyn rjemjeń napołożicź a pschi tym tak njesbożownje s rěbla padże, so ßebi ruku skama a ßebi hłowu straschnje wobrasy. Sachsa je woženjeny a nan ßydom njewocżehnjenych dźěczi.

S **Kumwalda.** Wobžaromne njesboże je tudomneho tšěchikryjeŕskeho mischtra Kutschku podeschło. Hdyž wón drjewo rubasche, jemu tschěska drjewa tak njesbožownje do wóczka sleczi, so wono hnydom wuběża.

S **Wulkeje Dobrawy.** Schtóž chze ßebi ßwoje sahrodki rjenje wobßadźecź, so ßo lubosnje na nje hlada, tón běłe porzlinowe tafliczki, k temu ßo derje pschihodźaze, w Margareczinej hěcże namaka. Tajka tafliczka je 26 zentimetrow dołho a 12 zent. schěroka a 1 pjenjeżk płaczi. Sa 1 hriwnu móże ßo zyła sahrodka wobßadźicź. We Wulkej Dubrawje ßu s tajkimi tafliczkami wobßadźene sahrodki, a kóżdy ßo sawjeżeli, schtóž je wohlada.

(Liberalni a burski lud.) Spósnacże, so ßu liberalni abo doprědkarjo, kaž ßo tak rady mjenuja, najhórschi njepscheczeljo burskeho a kóżdeho dźěławeho stawa, na wßach mjes burskim ludom dźeń a bóle pschibjera. Burskeho luda roshorjenoscź roscże, hdyž ßłyschi, kak chzedźa liberalni nasche schkitowanske zło wotstronicź. Potom dyrbi ratař se ßwojeho statoka cżahnycź. Pschi żitowych płaczisnach kórz rożki sa 9 hr. abo wowßa sa 5—6 hr., pschenżu sa 11—12 hr., kaž bychmy je měli, njeby-li było schkitowanskeho zła, żadyn ratař pschi dźenßnischich dawkach a cżežach wobstacź njemóże. Tydźenja cżitachmy nětko w „Serbskich Nowinach“, kak je ßo w Subornicżzy liberalne towaŕstwo sałożiło, a so je tam jedyn wucżeŕ, kotrehož burski lud s wjetscha żiwi, s pißmawjedźerjom. Wobžarujemy, so kk. wucżerjo maja tak mało srosymjenja sa žadanja wjeßneho burskeho luda, a podpjeraja saměry, burskemu ludej schkódne. Njech tola wopominaja naschi kk. wucżerjo, so woni ßami s wjetscha ßu wuschli se ßerbskeho burskeho luda a so maja we wschěm ßo k njemu dźerżecź. Prjedawschi wucżerjo tajzy běchu bjes wuwsacża, katholszy to hischcże dźenßa ßu, a mjes evangelskimi, dźak budź Bohu, cżrjódźiczka tych s kóżdym lětom roscże, kotsiž se ßwojim ßerbskim burskim ludom myßla, cżuja a dźeja. Njech tón abo tamny khabłazy mjes ßerbskimi evangelskimi wucżerjemi ßo też sjawnje k nim pschisamknje. Tu w Twojim ludu ßu korjenje Twoje mozy, tak pschiwołamy. Budźmy wschitzy lěpschi a lěpje s nami budże wschěmi.

Se schulow w Sserbach. S wulkim spokojenjom ßłyschimy, so ßu wschitzy lětßa se seminara wuschli ßerbszy wucżerjo w Sserbach městno dostali. Naschej schulskej wyschnoscźi budź sa to dźak. Ssu pak w Sserbach pschezo hischcże 12—15 městnow, hdyž ßerbskeje rěcże móznych wucżerjow nimaja. Pschibywk na wucżerjach we pschichodnych lětach njebudże Bohužel doßahacź, so by ßo temule njedostatkej wotpomhacź mohło. Teho dla dyrbjeli ßo woßebje kk. wucżerjo a duchowni wo to postaracź, so ßo najwobdarjenischi ßynojo nascheho luda wucżeŕskemu powołanju pohnuwaju. Pschetoż pschejemy ßebi jako Sakßojo, so bychu w naschich schulach w Sserbach poměry sastupiłe, dostojne kulturneho stata, kaž nascha wótczina to je. Zadacź mamy s najmjeńscha, so dźěczi jeneho luda, kiž je tak wurjadnje ßwěrny zyrkwi, kralej a a wótczinje, kaž my Sserbjo, we ßwojej macżeŕnej rěcži nawuknu cżitacź. To je kóżdeho luda bójske, cżłowske a naturske prawo.

E. B.

S **Rakez.** Nasch lubowany a wyßokodostojny knjes faraŕ Gólcz sańdźeny schtwórtk ßwoje 47. narodniny ßwjecżesche. Bóh wobradź jemu dale strowoscź a cżiłoscź k żohnowanemu skutkowanju.

S **Wóßlinka.** Hischcże tydźeń a ßerbska khorhoj budże ßo smahowacź s tudomneho Schubertez hoscżenza, witajo lubych Sserbow s daloka a s bliska na „ßerbski wjecżor“. Duž njehladajmy na kroschik, ale woprujmy jón sa narodny skutk, też niz na dalokoscź pucża, wschako budże uam měßacžk roßwěcżicź schcżeżku. A kak, so nam Bóh wobradźi rjane wjedro, so budźemy s wjeßelom khwatacź móz, poßłuchacź na ßerbski spěw, kaž ßu jón spěwali naschi wótzojo, a ßo sabawjecź tak prawje po ßerbsku. Kak so skónczнje

k temu dóńdźe, so móżemy tež tu we Wóßlinku sakožicź ßerbske towarstwo! A w tajkej myßli seńdźmy ßo w bohatej licźbje, stari a młodźi, bohaczi a khudźi, evangelszy a katholszy njedźelu 14. meje na „ßerbski wjeczor“ k Schubertezom.

S Ralbiz. Póndźelu ßo tudomna hońtwa ſ nowa na dalsche 6 lět pschenaja. Nowy najeńk je knjes Koch ſ Draždźau, kotremuż ßo sa létnje 1000 hr. pschewostaji. Wyschе teho ma kóżdolétnje 30 hr. sa piwny wjeczor sapłaczicź. — Dotalny najeńk, knjes twarski mischtr P. Rocho, kotryż je hońtwu nětk hižo 12 lět wotnajatu měł, dawasche Ralbicźanam ſ woprědka 700 hr. a nětk 550 hr. — Potajkim je płaczisna naschich kurwotkow a sajeczkow khětrje pschibyła. — Njeby sawěsczе schkodźiło, hdy by ßo płaczisna sa ratarske wupłody tež podwojiła.

S Kamjeńza. Dokelž wot 13. haprleje w tudomnym hamtskim hejtmanstwje njeje žadyn skót wjazy na pokhromu skhorił, je měschczańska rada wobsamkła, wot 4. meje saßo ßwinjaze wiki w Kamjeńzu wotbywacź dacź. Najprjódzy pak ßmědźa ßo jenož ßwinje se Sakskeje na wiki wosycź.

Se Skaskowa. 4létny ßyn Pawoła Domschki w Skaskowje je sańdźenu ßobotu do jeneje hłubokeje łuże tudomneje prjedawscheje wuhloweje jamy padnył a ßo tepił. Hdyž dźesczowy 13létny bratr a jeho macź jo spytachu wukhowacź, tutoj ßamaj do ßmjertneho stracha pschińdźeschtaj. Nan, kotryż ſ dźěła domoj duzy nimo městna njesboża pschińdźe, móżesche hischczе wobeju se ßmjertneho stracha wukhowacź.

S Jamneho. Póndźelu psched tydźenjom rano w prěnjej hodźinje je ßo domske tudomneho khěžkarja Frenzela wotpaliło.

S Lejneho pola Cźorneho Khołmza. Wutoru psched tydźenjom stej ßo tu Linez a Bórkez bróżni do cźista wotpalikej.

S Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeża. Sańdźenu njedźelu ßu dowěrnizy nationalliberalneje strony w Hórzy rentiera Nischwitza w Niskej jako pschecźiwneho kandidata pschecźiwo konservativnemu kandidatej, ryczeŕkublerjej ſ Jena nad Jamnom, postajili.

S Hródka. W Hródku dale sapaleja. Sapalerjo ßo hischczе njejßu wußlědźili, hacź runje je na jich saßłapjenje wulke pjenježne myto wustajene. Ssrjedu rano wokoło 4 hodźin ßo bróżeń blisko fabriki Michelsona a Aschera palesche. Wohnjowa wobora, kotraž rucze pschikhwata, njemóżesche pkomjenjam wobaracź. Prjedy teho bě ſ fabriki A. Sinapiuša woheń wuschoł, kotryż pak móżachu hischczе shaschecź, prjedy hacź bě ßo rosschěrił. Bjes dwěla bě ßo woheń sakožił, a bórsy tež sapalerjowe ßlědy nadeńdźechu. Khoczebuski polizajski poß Harras ßo na ßlěd ßadźi, tola jón bórsy shubi. Pola bróżnineho wohnja ßo teho runja ßlěda dohladachu, kotryż bě po sdaczu sapaleŕ sawostajił. Tu mějesche polizajski poß wjazy wuspěcha. Wón sa ßlědom běžesche a psches jedyn płót skoczinschi jón dale hacź do wobydlenja pschedźerja Bjarnata Bergmanna sczěhowasche. Dokelž poß wospjet po tymle ßlědźe běžesche, Bergmanna skónczńje sajachu.

Přilopk.

* W Žitawje je ßebi powjasarski mischtr Werner žiwjenje wsak. Powjeda ßo, so je to w cźežkich myßlach cźinił, dokelž bě ßo jemu jeho dotalna dźěkarnja abo khódba k plecźenju powjasow wupowjedźika. To bě jeho tak pschewsako, so teje myßliczki wotbycź njemóżesche.

* (Morda ŕ stwo.) W Draždźanach ßu w jenej sahrodźe cźěło rentu dostawarja Todta wuryli, kotryż bě ßo jutry shubił. Sahroda wěstemu Göhlertej ßkuscha. Tuteho ßu sajeli, dokelž na njeho tukaju, so je Todta skónzował.

Göhlerta ßu hromadźe ſ Todtom widźeli, prjedy hacź bě ßo tón shubił. Někotre dny po Todtowym shubjenju je Göhlert jeho nalutowane pjenjesy psches jeneho ßkužbaka sběhnycź dał. Todt bu do hłowy tšélený, na cžož je jemu mordaŕ se ßekeru nop rosrasył.

* (Konjej ßo kradnyłoj.) W Plawnje staj ßo wutoru rano ſ jeneho hoscźenza dwaj konjej kradnyłoj. Njesnaty paduch je jeju sa 300 hriwnow pschedał.

* (S błyskom ßo sarasyła.) Sańdźenu póndźelu ßylne njewjedro ſ błyskanjom psches Goldberg w Schlesyskej cźehnjesche. 60létnu dźěłacźerku Beierowu, kotraž na polu rěpowe sorno ßadźesche, błysk trjechi; wón jej hłowu rosschcźěpi, tak so bě hnydom morwa. Jedyn cźeladnik ßo pohłuschi.

* (Puczowanski pachoł ßo spalił.) Žałoßne njesboże je ßo wutoru rano pschi Zwoschwizskim puczu pola Plawna w Vogtlandźe stało. W pólnej bróżni, se ßynom a gratom napjelnjenej, woheń nasta, ſ kotrymž ßo wona do cźista sniczi. Pod ßypom swuhlene cźěło jeneho mużskeho namakachu. Najskerje je to jedyn puczowazy pachoł, kotryż je w bróżni pschenozował. Dokelž je ßo drasta spalika a ßo tež wobliczo wopaliło, njewjedźa, schtó je spalený był.

* (Žonu skónzował.) W Ziegelerdenje je 60létny dźěłacźeŕ a herz Graf ßwoju žonu satšélił, dokelž jemu pjenjesy k žłokanju njeda. To je saßo wopor palenzoweho cźerta.

* (S automobilom ßo pschejeła.) Automobil pruskeho prynza Joachima Alberta, w Marjanskich kupjelach w Cźechach pschebywazeho, je w Chebje jenu dwanacźelétnu holzu pschejeł, kotraž bě hnydom morwa.

* (Sso stróżiwschi rěcź shubił.) Ssyn expedienta Brummayera we Warnsdorfje nadeńdźe, wjeczor domoj pschischedschi, nanowe wobydlenje samknjene. Wón dasche jo ſ mozu wotamknycź a — nana w drastnym khamorje wobwěßnjeneho namaka. Ssynej ßo ſ tym wokomikom rěcź shubi. Tež jeho macź bě ßebi psched něschto létami runje tak w khamorje ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wsała.

* (Se storkami do žiwota morił.) W Kralowskej Hěcźe bu wobßedźeŕ domu Gaczmaga wot dźěłacźerja Tomaly se ßylnymi storkami do žiwota morjeny. Tomala bě hischczе na tši měßazy podružniske pjenjesy dołžny, chzysche pak ßo pschecźahnycź. schtož jemu Gaczmaga njedowoli.

* (Sso spalili.) Pola Rozwakowa w ruskej Pólskej spali ßo w nozy 40 khěžow. Tsjo wotroscźeni a dwě dźesczi ßo spalichu.

* (Meteor.) W nozy wot pjatka na ßobotu wulki jaßnje ßo ßwěcźazy meteor pod pschetorhowazymi ßo mróczelemi wot połnozy k połdnju jědźesche, krajina bě wot njeho rossßwětlena kaž wot měßaczka.

* (S wody wumohła.) W Hirschfeldźe dźeßacźlétna dźowczicźka cźěßle Hebolda schtyrilétneho hólczka, kiž bě do rěki Nißy padnył, se ßmjercze satepjenja wutorže.

* (Dźěczo ſ wokna padnyło.) W Liberzu padźe połdralétne dźěczo ſ wokna prěnjeho poskhoda do dwora na semju. Wono bě bjes wobkedźbowanja a wokno njebě twjerdźe sawrjene. Dźěczo je ßebi nop rosrasyło.

* (Ssmjercź pschi wukhowanju.) Pola Essena pschi pschekhodze psches żelesnizu jene dźěczo pod sawjeru a koliju saběża, hdyž runje jedyn cźah pschijědźe. Żelesniski wothladaŕ pschiskoczi, so by jo wottorhnył. Pschi tym pak cźah jeho ßameho shrabny a jeho mori, mjes tym so dźěczo njesranjene wosta.

* (Jedyn, kotryż chze bycź wotprawjeny.) Feldwebel Müller ſ Hanawy, kotryż je se žarliwosczu ßwoju lubu skónzował, je ßo ſ 15 létami khostarnje khostał. Tole khostanje pak ßo jemu pschelohke bycź sdasche; wón teho dla cźežschu pokutu žadajo ßo pschecźiwo wußudej powoła. Wyschschi wójnski ßud bě jemu k woli a jeho k ßmjercźi saßudźi. Hdyž jeho napominachu, so by khěžora wo wobhnadźenje proßył, wón snapschecźiwi: „Nochzu bycź wobhnadźeny, ale wotprawjeny. Mi hižo tak pschedołho traje, hacź ßo mój ßmjertny wußud wukonja.“

* (Radna khěža w Schärbecku ßo wotpalika.) Jutrowniczku w nozy je ßo kraßna psched 40 létami natwarjena radna khěža Brüsselskeho pschedměsta Schärbecka wotpalika. Radna khěža ßo wuporjedźesche a bě se wschěch stron ſ roschtami wobdata, kotrychž ßo woheń rucze popadny. Krótko do połnozy patronowy skład měschczańskeje wobory, kotryż bě w radnej khěži, rosbuchny. Wohnjowa wobora bě pschecźiwo wohnjej njemózna. Wjele papjerow, mjes druhimi stawnistwowe, a drohotne wobrasy ßu ßo ſ pkomjenjemi sniczike. Schkoda ßo na 20 milijonow frankow woblicza. Pschi wukhowanskim dźěle ßo jedyn hascheŕ ßmjertnje srani. Woheń je hnydom na schěscź městnach wudyrił. Pschi pschepytanju je ßo wupokasało, so je jón jedyn sastojnik sakožił. Tutón bě pschekschiwjenja skucził a chzysche wobcźežowaze knihi ſ wohnjom sniczicź.

* (Granata rosbuchła.) Na tšélniku wójnskeho łódźstwa w Lorientu w Franzowskej někotši ratarjo jenu namakanu granatu rospaczicź spytachu. Ta na dobo rosbuchny a namakarja mori. Dwě druhej wožobje ßo sranischtej.

* (Sapschah se żelesniskim cźahom ßo pschejeł.) Mjes Neulandom a Gießmannsdorfom w Schlesyskej żelesniski cźah jedyn sapschah, na kotrymž schtyri wožoby ßedźachu, pschejědźe. Wós ßo rosrasy. Wosowy wjednik ßo cźežko srani, jeho žona a jene dźěczo ßo lohko wobschkodźischtej, druhe dźěczo njesranjene wosta. Konjej stej cźekłoj.

* (Njerosomna wjeta.) W Glogawje ßo kadet ſ druhim kadetom na to wjetowasche, so móże tsinacże talerjow mukoweje polivki sa ßobu spożeracź. A woprawdźe je ßo tutón njerosomny

kruch też wuwjedk. Scźěhwk tu bórsy bě. Młody cźlowjek, ßyn ryczeŕkublerja a semjana, ßebi żołdk tak njeßwědomicźe pschepjelni, so cźežko skhori a so dyrbjesche do khorownje pschenjeßeny bycź. Kaž praja, je hižom wumrjek. A myto wjety bě — tabula schokolady. — Njebě dha mjes druhimi pschitomnymi nichtó rosomnischi hacź kadetaj? „Młodosćź — tórnosćź.“ To je ßerbske pschißkowo. Ale njeje dha starschi cźlowjek winowaty, młodosćź mudrosćź wucźicź?!

* (Se žarowanjom ßebi žiwjenje wsak.) We Bytomju w Schlesyskej 16lětny ßyn twornika Weißenberka s tśěchi starschiskeho schtyri poskhody wyßokeho domu na dwór skoczi. Wón bě hnydom morwy. Wón je ßebi s rudźenjom nad ßmjercźu ßwojeje macźerje žiwjenje wsak.

* (Nowotwar padnyk.) Blisko Gliwizy ßo nowotwar hromadu ßypny. Rospadanki tśjoch cźěßlow pohrjebachu. Jedyn s nich je morwy, dwaj na ßmjercź ranjenaj.

* (Wot konja dyrjeny.) W Dalowizach w Cźechach bu pohoncź Hallama wot konja dyrjeny a cźežko ranjeny, tak so bjes wědomja k semi padny. Nadźijeja ßo, so jemu žiwjenje sdźerža.

* (11lětny hólcźez ßebi žiwjenje wsak.) We Cźěskej Lipje je ßo 11lětny ßyn krowza Fiedlera we wótznym domje wobwěßnyk. Pospyty, jeho woživicź, běchu podarmo. Wón bu po něžo póßkany, a poß jeho pschewodźesche. Duzy po pucźu poß do wotewrjeneje pschedkhěže trjechi, tam běchu horncźerske twory nastajane a naworschtowane a poß něschto tuteho ßudobja rosbi. Hólcźezej to porokowachu a hrožachu, to jeho macźeri wosjewicź. S bojosćże psched khostanjom je potom do ßmjercże schok. — Njehrož na dołhi cźaß dźěscźu khostanje, lěpje, bórsy na rosomne waschnje pokhostacź!

* (Sso satepili.) Pschi naprawjenju Łobja blisko Kraloweje Hródża chzychu ßo schtyrnacże dźěłacźerjo psches rěku na pschewosu (Fähre) pschepkawicź. Pschewos ßo kiwkny a dźěłacźerjo do wody padźechu. Woßmjo ßo tepichu, drusy buchu jeno s wulkej prózu wumoženi.

* (Pschejara pscheklepany.) We Schwezingach w Badenskej bu dwazecźi kur kradnjenych. Wobßedźeŕ dasche do nowin stajicź: „S tutym wosjewjam, so je wschitke kury khorosće dla zusy stótny lěkaŕ s jědom schcźěpił. Wuživanje mjaßa tutych skocźatow by cźlowjekej na kóždy pad ßmjecź pschinjeßko. Teho dla warnuju kóždeho psched kupjenjom. Wobßedźeŕ.“ Pscheklepany paduch drje budże to lědma wěricź.

* (Fototelegraf.) Ludwig Cźörner we Winje je fototelegraf (ßwětko-dalokopißak) wunamakał, s kotrymž ßo wobrasy wschěch druźinow po telegrafiskim pucźu jara dospołnje daloko pschenoschecź hodźa. Na kóždym telegrafje móže ßo tutón aparat nałožicź. Wobras móže ßo na jednore waschnje na mjedźanu tabulu pschenjesćź a wupalicź, tak so je potom klischej k cźischcźenju hotowy.

* (Droha biblija.) W Londonje je kalifornisti milijonar Huntington bibliju, kotruž staj Gutenberg a Fust, wunamakarjej knihicźischcźa, shotowikoj, sa 200000 hriwnow kupił. Biblija je na pergament (kožu) cźischcźana a wobsteji s dweju swjaskow w ßwinjazej kožu s drjewjanym podkožkom a s mjedźanymi wobražkami.

* (Stare a drohe hußle.) Cello (wulke hußle), kotreż je ßkawny mischtr Stradivarius lěta 1709 twarił, je w Barlinje twarz hußli Bayer Hermanej Noelle sa 60000 hriwnow pschedał. Łak je nacźeŕwjeń fijołkowy a spodźiwnje ßwětły.

* (Fundazija amerikanskeho bohacźka Carnegieja je spomóžna.) Jene s prěnich mytow bu wudowje po samkarju Kuppiju w kupjelach Kösenu pschiswolene. Jeje muž bě ßo lěta 1907 w rězy Sali tepił, po tym so bě 12lětneho hólza s wěsteje ßmjercże satepjenja wumohł. Sawostajena macź, kotraž se ßwojim ßynom jenicźkeho seživjerja shubi, dyrbjesche bórsy na to do khudobneho domu pschijata bycź. Kuppijowej je nětkole kuratorium Carnegiejoweje fundacije lětnje 600 hriwnow renty pschiswoliko.

* (Mordarjowe wusnacźe.) We februara bu do khorownje w Braunschweigu italski dźěłacźeŕ pschiwjeseny. Pola njeho nańdźechu pucźowanski paß na mjeno Ludwig Zambieri a w Schlesyskej wuhotowjenu invalidnu khartu. Wón bórsy wumrje. Kaž nětkole snate bya, je ßo wón psched ßmjercźu lěkarjej w khorowni wusnał, so je wón wot 16. haprleje hacź do 31. oktobra lěta 1910 w Ssmolnych horach (Harz) schtwórte mordarstwo skucźił. Statne rěcźnistwo sa tym ßledźi, hacź ma ßo to też woprawdźe tak, kaž je ßo wón wusnał.

* (Pschemyßleny woheń sałožił.) Pschemyßleny žiwnosćźeŕ **Ott w Markhausen pola Egera bě shonił, so budże do wustawa sa** pschemyßlenych daty. To ßebi tak blisko hicź dasche, so ßwój ßambny dwór satykny, psches cźož ßo schtyri dwory spalichu. Sałożeŕ wohnja ßo ßmějo pschihladowasche a kóždemu powjedasche, so je wón woheń sałożił. Wón bu sajaty.

* (Polizaj — paduch.) Nimo mißnyło je sarjadnistwo polizije w Parisu; wono sastojnika Wargeea sa nawjednika kriminalneho wotdźěła pomjenowa. Ale bórsy ßo wukopa, so je wón nawjednik klóstnikow, kotsiž ßo zyle woßebje na kradnjenje drohich pyscheńkow wusteja.

* (Pod walzu ßo storcźił.) We Wrótßkawju blidarski pomoznik Ohainsky se ßamej wólnosću 13lětneho schulerja Maczku pod parnu walzu, kotraž nimo jědźesche, storcźi. Hólz bě hnydom morwy.

* (S kamjenjom saraženy.) Na dworje hosćenza „de Russie“ (Ruskeje) wuklepowasche domownik Trauschke teppichi, tu něktore na dwazecźi kilogramow cźežke kamjenje s dwórskeje murje wupadnychu a jeho tak žylnje do hlowy dyrichu, so s rosbitym nopom morwy k semi padźe.

* (Wohnjowe njeßoże.) W St. Josetten-Notte w jenej barbowej fabrizy woheń wudyri. Jena 68lětna žona a tśi dźěcźi, kotreż w hornim poskhodźe fabriskeho twarjenja bydlachu, ßu njedźiwajcy pomozy wohnjoweje wobory w khomjenjach ßmjercź namakałe. Jedyn 15lětny hólz, kotryž je ßo ßobu spalił, je se sapałkami hrajkajo woheń saparał.

* (Worzlowy wuheń.) Tajki wuheń ßo pschi jenej tworni w Žitawje twari. Hižom swonkownje je napadny. Delka ßo scheŕoko sapocźinajo ßo wuheń do ßrjedź wyßokosće swužuje a k hornjemu kónzej ßo po něcźim saßo dale bóle rosscheŕja. Wulkeho wužitka ßo wot tuteho nowotaŕstwa nadźijeja.

* (Wot želesniży rostorhany.) Prjedawschi wobßedźeŕ Bettermann cźißny ßo psched dwórnischcźom w Janowizach pola Hirschberga na kolije psched cźahom. Wón bu woprawdźe na tśi kruchi rostorhnjeny a bě hnydom morwy.

* (Njepschecźelstwo a mordarstwo.) W Nisnje na schlesko-galiziiskej mjesy mjes burskimaj ßwójbomaj Kolankowez a Seidelez saßakke njepschecźelstwo knježesche. Mužske ßobustawy Kolankowez ßwójby ßo s nowa do Seidelez wobydlenja dobychu a se ßekerami Seidela, jeho žonu a jeho pschichodnu dźowku morichu.

* Srudnu ßmjercź 81lětny tkalz Raba w Grüssawje w Schleskej nańdźe. Wón ßebi pschewulku mnohotu wot lěkarja wukasaneho sparneho pólvera wsa a na to wumrje.

* Tśilětny hólcźez padny we Wrótßkawju do rěki Wódry. Sastojnik Kirchhof sa nim do wody skocźi, ale na sajecże wutroby ßo satepi. Hólcźez bu wot wody ke kupjelam dale wotnjeßeny, tam pak wumoženy. Hdyž cźěko wumožerja pytachu, bu cźołm do hacźenja sahnaty a ßo powrócźi. W nim ßedźazy mózachu lědma wumoženi bycź.

* (Wjeß saschka.) Wjeß Ssobrucźany pola Duchzowa (Duz) w Cźechach je zyle saschka, dokelž bu pod njeju wuhlo kopane. Sa krótki cźaß budźa stara zyrkej a sbytkne twarjenja wottorhane.

* (Saßakky ßamomordak.) Dokelž bě mnoho pschißadźił, pschekupz s Galizije, kiž bě duzy po pucźu do Barlina, s D-cźaha skocźi. Ale jeno mało bě sranjeny, teho dla ßebi spyta s nožom žiku na ruzy wotewricź a ßebi schiju pscherěsnycź; potom chzysche ßo na kolije wjerhnycź, po kotrychž ßo woßobinski cźah Lěhnizy bližesche. Krutemu wustupowanju želesniskeho strażnika pak ßo poradźi, zuseho wot hrosneho samyßka wottraschicź.

* (Sraženje dweju kódźow.) Pola Shanghaia stej chineskej kódźi Kwanglee a Meefoo do ßo srasyłej. Poßlednischa ßo do dweju dźělow rosrěsny a ßo sa něktore minuty potepi. Wjazy dyžli 40 Chinesow je ßo tepiko. Wukrajenjo, kotsiž ßo s kódźu wjesechu, ßu ßo wukhowali.

* (Mór w Chinje pschestał.) Chinske knježerstwo wosjewja, so je mór saschok. Na njón je něhdże 60000 ludźi wumrjeło.

* (Wot njewólnika na milijonara.) W Amerizy wumrje bohacźk Trower pola Filadelfije. Wón bě najbohatschi cźornuch w Amerizy a sawostaji 6 milijonow hriwnow. Wón bě ßo hischcże jako njewólnik (schklova) narodźił.

* (S lětadłom snjeßoźił.) Wyschschi leutnant Roser s 1. hornjoelsaskeho pólneho artilleriskeho regimenta cźißko 15 w Saarburgu, kotryž bě hakle psched někotrymi dnjemi lětaŕske pruhowanje wobstał, ßo pschi rjanym wjedrje na slět nade wßu Habsheimom puschcźi. Nad dwórnischcźom kolo cźinjo wón na dobo se 60 metrow wyßokosće dele slecźi. Sa morweho jeho pod lětadłowymi rospadankami wucźahnychu.

Tež w Ssewastopolu w Ruskej staj dwaj lětarjej, hejtman Matyjewicz a jeho bratr, leutnant pschi wójnskim kódźstwje, do njesboża pschischkoj. Hdyž we wyšokosći leczeschtaj, motor na dobo džěkacź pschesta. Lětadło na jenu murju padže a šo rosbi. Lětarjej šo saraschyschtaj.

Mjenje šlě je šo hollandskemu lětarjej Wynmalenej seschko. Nad Versaillesom w Franzowskej leczo wón s wyšokosćze 150 metrow dele slecźi, na sboże pak do jeneho hata padže. Wynmalen šebi jenož nosy lohko srani, hačrunje šo lětadło roskama.

* (Wuludźenje Franzowskeje.) So by šo wotebjeranju narodźenjow w Franzowskej sadźěwało, šo franzowskemu šejmej sakoń pschedpokoži, po kotrymž dyrbja šwójby s wjele džěcźimi statnu podpjeru dostawacź. Hejtman Maire, nan 11 džěcźi a pschedšyda towarstwa sa podpjeranje šwójbow, s džěcźimi žohnowanych, na strach pokasuje, so franzowski lud dla wotebjeranja narodźenjow sahdže. Franzowska ma nětkole 1,350,000 nježenjenzow, kotrišu šu pšches 30 lět stari. Nježenjenych žónskich je hischcze wjele wjazy. Dale je w Franzowskej 1,804,710 šwójbow bjes džěcźi.

* (Mór na kupje Javje.) Po telegramach, kotreš šu do Amsterdama, dóschke, je tam wot 20. hacź do 27. haprleje 117 cźlowjekow na mór schoriło. Hacź dotal je na njón 58 wošobow wumrjeło.

* (Powodźenje w Argentinskej.) Po wjazydnjownym šylnym deschcźu šu šo město Buenos Ayres a někotre wšy powodźike. Ludźo, kotrišu šu šo s wulkej wodu pschekhwatali, šu šo tepili. Wóšom cźěkow šu hacź dotal s wody wucźahnyli. 500 šwójbow bjes bydła je šo nakhwilnje w zyrkwjach a schulach samješcźiło.

Za Serbski Dom w Budyšinje
dari:

Železniski zastojnik Domanja w Riesy . . . 4 hr. — pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wušudzenja.

Khostanska komora. 18lětny cźeladnik Pětr Pawoł Ryčźeŕ w Skaskowje chzyschе rad na reje hicź, tola pjenjes njemějesche. So by šebi je nakradnył, šo wón do doma klamarki Scholcźineje we Wóšlinku samknycź da a w nozy klamowy pjenježny kaschcź wuprósdni. Wón tam 3 abo 4 hriwny namaka. Ryčźerja k jastwu na 3 měšazy sašudźichu a jemu cźešne prawa na dwě lěcźe wotrjeknychu.

⚔ Schewz K. A. Neumann w Nowošlizach bě šo w pjanoscźi na šwoju žonu rosčerkił a ju s khlěbowym nožom do žiwota kół. Žona bě dołho w šmjertnym strasche a hischcze džensa na ranu cźerpi. Njekrašnika k jastwu na $1\frac{3}{4}$ lěta sašudźichu.

Lawniski šud. W Bórkecźanskim nowym schulskim domje do jutrow swada a roskora knježeschtej. Prěnje wučźeŕske město tam hižo wjele lět wučźeŕ Lolck a druhe w nowschim cźašu wučźeŕ Schneider sastarasche. Mjes tym so Lolck se šwojej šwójbu delka bydlesche, měješe Schneider šwoje bydło w hornim poskhodže. Pola Schneidera jeho 12lětna šotra a jeho macź, kotraž bě s hospodu, bydleschtaj. Poślednischa a Lolckowa žona njemóžeschtej šo snjesćź. W januarje bě w Lolkez kubjowej komorje stajnje jene wokno wocźinjene. Tehodla w khěži cźehnjesche, a Schneiderowa Lolckez 12lětnu džowku Olgu namolwi, wokno na kubi saczinicź. Holza to šwojej macźeri wupowjeda, na cźož jej ta hněwna pschikasa, so dyrbi wokno wocźinicź hicź, a pschi tym Schneiderowu „njeknicźomneho pša" mjenowasche. Hdyž wučźeŕ Lolck k temu pschińdže, je Schneiderowa jemu rjekła: „Hdyž cźerpicźe, so mje Wascha žona hani, scźe lapa!" Pschi jenej druhej stkadnoscźi je pjecźa Lolckowa na Schneiderku a jejnu džowku „paduschna banda" nawołała. Sa to je pjecźa Schneiderowa na Lolckowu wołała: „Stara tyša, schědźiwy scźe. . . . scźe masana, pola Waš šo wscho s njerjadom lěpi. Ludźo na Waš s porstami pokasuja." W płokarni schulskeho doma běschtej šo žónskej tehorunja do šo dalej. Schneiderowa šo wusna, so bě rjekła: Wo wšy macźe dołh! Sa to je pjecźa Lolkowa jej rjekła: „Stara masana Lisa, wsmicźe šwój njerjad prjecź!" Lolckowa prějesche, so je na Schneiderowu někajke sle šłowa rjekła, mjes tym so měješe šud sa dopokasane, so bě Schneiderowa wučźerja Lolcku „lapu" mjenowała a Lolckowej rjekła: „Wo wšy macźe dołh!" Duž Lolckowu wuwinowachu, Schneiderowu pak k 8 hriwnam pjenježneho kostanja sašudźichu. Wučźeŕ Lolck ma w šwojej skórzbje pokojzu šudniskich khostow, Schneiderowa pak wschě druhe khosty sapłacźicź.

(K temu cźišku pschiloha.)

Sakońšzy schkitane. **Verkalbin** Sakońšzy schkitane.

Najwěsczišchi a najlěpschi sadźěwanski šredk

pschecźiwo pomjetanju.

Paket sa 2 sloczeczi 1 mk.

Jeniczki fabrikant: **haptykat Weitz w Barlinje NW. 21,** Bochumerstr. 16. Telefon hamt Moabit, 7516.

Dostacź pola **Oty Engerta w drogowej pschedawarni** na snutskownej lawskej haży.

Bóschiczanske

praßowane wuhlo!

derje wußuschene po 6 mk. abo 6 mk. 50 pj. s jamy. Po žadanju šo wuhlo tunjo domoj dowjese.

Knježi dwór w **Boschizach** pola Njeßwacźidła w Sakskej.

Želesniski jěsdny plan
sa Běłu Wodu,

płacźazy wot 1. meje 1911.

S Barlina-Khocźebusa do Běleje Wody

5^{20}, 733, 1036, **11**^{23}, 1214, **1**^{13}, 223, 417, **5**^{57}, 703, **10**^{54}, 1115, **2**^{38}.

S Běleje Wody do Khocźebusa-Barlina

2^{14}, 518, **6**^{56}, 740, 848, **12**^{11}, 221, **4**^{55}, 530, **6**^{27}, 716, 1026, 1236.

Se Shorjelza do Běleje Wody

2^{13}, 513, **6**^{55}, 847, **12**^{10}, 220, **4**^{54}, **6**^{26}, 711, 1023, 1235.

S Běleje Wody do Shorjelza

524, 736, 1038, **11**^{24}, 1219, **1**^{14}, 419, **5**^{58}, 707, **10**^{55}, 1117, **2**^{59}.

Se Sslepeho do Hródła

527, 751, 857, 230, 543, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běleje Wody

510, 723, 1027, 1202, 210, 408, 658, 1106.

S Cźorneje Wody do Wrótšławja.

S Cźorneje Wody		6,29	9,03	11,35		4,27	7,22	10,08
Bukowa		6,38	9,19	11,44	10,17	4,36	7,35	10,17
Cźorny Khołmz		6,50	9,34	11,56		4,48	7,50	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	12,04	10,36	5,00	8,00	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,06
Klětno	5,31	7,34	10,32			5,35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,07		11,19	6,08		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24	1,17	5,01	6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56	1,51	5,35	6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32		11,20	6,10		12,01
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06		11,43	6,50		12,33
do Wrótšławja	10,30	1,02	3,14		1,48	9,33		6,00

S Wrótšławja do Cźorneje Wody.

S Wrótšławja	11,08		6,11		10,45	3,45	3,45	6,10	
Kohlfurta	4,00		8,30		1,07	6,07	7,05	11,25	
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53	
Se Shorjelza	1,15	4,10	6,10	7,47	11,25	1,10	5,58	7,10	9,20	11,25
do Hórki	1,38	4,34	6,28	8,11	11,43	1,36	6,23	7,39	9 45	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58	
Klětno	5,09		9,35		2,32	—	8,30	12,26	
Delni Wujesd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34	
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44	
Wojerezy	5,50	7,06	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00	
Cźorny Khołmz	6,00	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08	
Bukow	6,11	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18	
do Cźorneje Wody	6,19	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25	

Sserbski wječor

we Wóßlinku

ujedźelu 14. meje 1911 w Schubertez hosćenzu.

(Spěwy, dźiwadło a bal.)

Sapočatk wječor 1/2 8 hodźin.

Wschěch lubych Sserbow a wschě ßerbske towarstwa ſ bliska a ſ daloka jenož ſ tutym najwutrobnischo pscheproschujetaj

Schubert, hosćenzar, **Rakeczanska „Lipa".**

Khartki k sastupej ßu pola knjesa hosćenzarja Schuberta doprědla dostacz.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 14. meje** pop. w 5 hodź. swoje posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Jednać budźe so wo swójbnym wječoru. Duž so wšě sobustawy najluboznišo přeprošuja, tež hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Ludwik,
ßudnisti aktuar sw. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbsti.
— Telefon czisło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnosczow

Czerstwy lój, punt po 50 pj., wuschkrjeny **lój** pschi 5 puntach 55 pj., pschi 10 puntach po 50 pj., **ßuscheny polcz** pschi 5 puntach 90 pj., pschi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., ßuscheny **ßwinjazy brjuch** pschi 5 puntach po 80 pj. porucza **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Złamanu schokoladu

tež lěpsche druzinу wopschijazu, punt po **1** mk. porucza

Moritz Schmidt
w **Budyschinje**
pschi mjaßowych jědkach.

Wósk

po najwyschschich płaczisnach kupuje
Otto Engert,
drogowa pschedawarnja.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

Sobustawy a hosćo, kiž chcedźa so na wuléče do Wóslinka wobdźělić, chcyli to knjezej předsydze hač do štwótka 11. meje wozjewić. Pozdźiše zamołwjenja so wotpokaża.

Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Kuchatki, ſwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnjskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Khěža

w Nowych Pßowjach czisło 45 se ßadowej sahrodu a polom je na pschedań.

Czehnita kruwa

rjana, mloda, ßuczelna, je na pschedań w Pßowjach czisło 391.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Dobroschezach czisło 21b pola Njeßwaczidła.

Sa kublerjow a khěžerjow!

Beeckowu wjedrowudźerżazu mineralnu běleŕsku barbu, w czěstowej formje k wobělenju dworow, hródźow atd. ßo wubjernu hodźazu, porucza

twarski mischtr Max Hentschke,

jeniczki pschedawar w Budyschinje na Moltkowej drósy 23.

Tale barba wolijowe barbjenje dospołnje saruna, je wjele tuńscha a móże ßo ſ wodu wopłokacz.

Płaczisna: kilogramm po **60 pjenjezkach.**
1 kilogramm doßaha sa 6 qm dwójneho wobělenja.

Praßowane wuhlo

nowopraßowane a derje wußuschene,
pschedawa **wuhlowa praßowarnja na Horje.**

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje

E. Koban
pschi žitnych wikach 4.

Hosposy, domjaze a kuchińske holzy, pěstończe, dźowki a wotroczkow do dobreje ßkužby pyta **Holczowa,** pschistajerka w hosćenzu Albertskeho dwora w Budyschinje.

Wuczobna holza

kotraž chze schwalczistwo nawuknycz, ßo k 1. junijej abo hnydom pyta w Khwaczizach czisło 34 C.

Dźěłaczerska ßwójba

pilna a sprawa, bórzy abo k 1. jun. do trajneho města a dwaj pilnaj njewoženjenaj **dźěłaczerjej** hacz do póldneje symy ßo pytaja na
knjezim dworje w Lejnje I
pola Khróscziz.

Jako baba

ßo **Madlena Lawkez** w Sslepom (kolojeſdna) porucza.

Ssyn czeſczownеju starscheju, kiž chze **barběr** a **friſěr** nawuknycz, móże hnydom abo posdźischo do wuczby sastupicz pola
friſěra **Theodora Rothera**
w Kamjeńzu, Ostſtraße.

Wutrobny dźak.

Wyßokodostojnemu knjesej fararjej Waltarjej w Njeßwaczidle sa rjany spěw, kotryž je k lětnemu ßmjertnemu dnjej mojeho njesapomniteho mandźelskeho poßwjecził, teho runja sa mnohe wopokasma luboscze a wutrobneho troschta pșches zyle žarowanske lěto, sa wopyty pschi khoroscži droheho njebocziczkeho a sa troschtowaze prědowanje pschi pohrjebje ßwój najwutrobnischi dźak praji

Marja swud. **Freudenbergowa.**

Wrócziwschi ßo wot rowa naſcheho lubeho ßyna a bratra, mkodźenza

Pětra Domaschka

ſ Jitka,

wuprajamy ſ tutym wutrobny dźak a ſapłacz Bóh luby Knjes wschitkim, kotſiž ßu lubemu wotemrjetemu na pusty wječor pschikhadźeli a jeho w tak bohatej liczbje k rowu pschewodźeli, woßebje czeſczenej Jitkowskej mkodoſczi tež ſa bohacze darjene wěnzy a ſa to, ſo jeho ſ pyschnym czěłowym wosom k poßlednjemu wotpoczinkej dowjeſcz dachu.

Srudźena Domaschkez ßwójba w Jitku.

Sso wróczíwschi wot rowa naſcheje jeniczkeje lubowaneje dźowki a ßotry

Hany Jdy,

liž ßo pschesahe, hižo w 18. lěcze, do wěczноſcze wotwoła, prajimy wutrobny dźak wschitkim, kiž ßu nam w naſchej wulkej ſrudobje tak pșches měru wulku ßobuželnoſcz a luboſcz wopokaſali. Woßebje prajimy dźak czeßnej mkodźinje ſ bliska a daloka ſa jejne luboſczіwe ſkutki a rjane poczoſczowanja. Tehorunja budź dźak naſchemu k. fararjej ſa jeho troſchtowaze ßkowa, na dnju jejneho khowanja k nam rěczane, a k. kantorej ſa wubjernu hudźbu.

Tebi pak, luba Hanka, kiž ßy nam jenož do prědka ſchła, pſchiwołamy: Spi derje hacz na ſaßowidźenje we wěczноſczi!

W Klukſchu, 1. dźeń meje 1911.

Hluboko ſrudźena Janezez ßwójba.

Pschiloha k czišku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. meje 1911.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

1. meje 1911.

Płaczišny po zentnarju s hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	44—48	84—88
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	40—43	78—83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—39	72—77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	28—34	62—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	42—45	74—78
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—41	69—73
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	32—36	63—68
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	24—31	56—62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	45—48	77—81
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	40—44	71—76
3. žnadnje pizowane	35—39	66—70
Čělata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	58—62	83—92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—57	83—87
3. žnadnje wuwite wot zyza	46—52	76—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižiženjow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ léta	40—42	57—59
2. mjaßne	37—39	54—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	34—36	51—52

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 29. haprleje 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 4. meje 1911 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	80	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	28	9	50	9	25	9	70
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	20	7	50	7	35	7	65
Ječmjeń	8	—	9	—	8	25	9	—
Wows, ... 50 kilogr.	8	—	8	50	7	75	8	50
Hróch	11	75	13	50	10	—	10	50
Woka	8	50	9	50	—	—	—	—
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny	2	50	3	—	2	60	3	—
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	50	2	70	2	60	2	70
Pšeničžna muka 50 " . . .	10	—	19	—	15	50	18	50
Ržana muka . . 50 " . . .	8	75	12	—	11	50	13	50
Ssyno . . 50 " . . .	2	90	3	20	2	50	2	80
Ssłoma . . 100 " . . .	4	—	4	17	3	65	4	—
Proßata 685 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	5	50	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	5	40	5	—	5	80
Pšeničžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 50 np., rožla wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 30 np., ječmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 15 np.

W Budyšinje płaczeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr 77 np. hač 16 hr. 15 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 11 hr. 52 np. hač 12 hr. — np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 10 hr. 05 np. hač 12 hr. 25 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

4. meje 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hač 7 hr. 80 np., pšeńca wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 75 np., ječmjeń wot 8 hr. — np., hač 9 hr. 30 np., wowß wot 8 hr. — np., hač 8 hr. 75 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 2 hr. 70 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 70 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 5. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wěrowanl:

S druhich wozadow: Alwin Max Garten, skałak w Semizach, s Idu Taffelez w Čzetwjenych Noßlizach. — Pawoł Jurij Bjenada, restawrateur w Małečzizach, s Marthu Schäferez w Hodźiju. — Pawoł Gustav Kita, skałak w Koßatni, s Hanu Karolinu Biederez w Holzy. — Khorla August Mlynk, sahrodniski žiwnosćeł w Rakezach, s Helenu Augustu Winklerez tam. — Jurij Pawoł Mihank, žiwnosćeł w Njeßwaczidle, s Helenu Augustu Kokliz w Janezach. — Pawoł Hermann Dejka, skałak w Budyschinje, s Hanu Pětschkez w Rakezach. — Khorla August Styhik, kowatski pomoznik w Budyschinje, s Augustu Ernestinu Nowakez w Hučzinje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Max, Pawoła Duhnelta, fabrikskeho samkarja we Wurizach, ß. — Klara Ida, Khrystiana Schmidta, wyschscheho schwajzarja w Nadźanezach, dź. — Johana Ida Lydia, Jurja Willibalda Marxa, kublerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Pawoł, Michała Hoki, kopornikarja na Židowje, ß.

S druhich wozadow: Kurt Richard, njemandź. ß. w Lutyjezach. — Erna Johanna, Pawoła Ryčzerja, pohonča w Běčzizach, dź. — Jan Bohuwěr, Jana Kreczmarja, dźěłaczerja w Budyschinje, ß. — Ernst Richard, Augusta Scholtty, khěžkarja w Schčzeńzy, ß. — Kurt Gerhard, Jana Buscha, khěžerja w Rakezach, ß. — Martha Helena, Ernsta Koßlara, sastanischczoweho dźěłaczerja w Koporzach, dź. — Khorla August, Bjedricha Augusta Brody, domjazeho rěsnika we Wadezach, ß. — Martha Helena, Hendricha Augusta Schumanna, schewza w Budyschinku, dź. — Bjedrich August, Jana Augusta Hólnika, wulkosahrodnika w Hučzinje, ß. — Marczin Alfred, njemandź. ß. w Rakojdach.

Zemrjeół:

S druhich wozadow: Hana swud. Nowakowa rodź. Opizez w Minakale, 74 l. — Gustav Juliuß Schreiter, rjemjenjetski mischtr w Bukezach, 84 l. 18 d. — Selma Helena, Jana Ernsta Grollmuša, murjerja w Porschizach, dź., 12 l. 5 m. — Ida Hona, Augusta Janeza, sahrodniskeho žiwnosćerja w Klukschu, dź., 17 l. 5 m. 3 d. — Handrij Wehser, wulkosahrodniski žiwnosćeł w Bukojnje, 70 l. 3 m. — Emil Ernst Rudolf, Ernsta Marczina Bara, pjekarja we Worzynje, ß., 5 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Jubilate smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan němske a w 9 hodzinach ßerbske prědowanje. Popołdnju w 2 hodźinomaj je katechismußowa wuczba sa němsku mužsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Jubilate smjeje farat Domaschka rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, duchowny Bójz popołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smjeje farat Domaschka wuczbu s němskej žónskej młodosću. — Popołdnju $\frac{1}{2}$4 hodźin smjeje kschesćijanske towarstwo žónskeje młodosće w pačzetskej jstwi swoju schromadźisnu.

Johnowa płokanska maschina „Połna para“

ßamo w Afriży ßo trjebaza.

Rosjaßnjaze wukasanje ßo darmo rosesćzele.

Tunje ludowe kupanske wanje, wanje k ßedźenju, — zimaze maschiny, — płatowanske żeležka, mlokarnska, domjaza a kuchinska nadoba, lampy ja petrolejowe a spiritußowe żehlaze wobßwětlenje.

Wodowody, plumpy a słótne napojaki.

Twarske dźěła. — Wuporjedźenje.

Gustav Schneider w Budyschinje

Telefon 365. **na rožowej haßy 8 a 13.** Telefon 365.

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje při hłownym torhošću.

Hotowe

blusy a wobleczenja:

Běle płóczliwe blusy . .	hižo po	85	pj.
běle płoczliwe wobleczenja	„ mk.	9.75	
pišane płoczliwe blusy	„ mk.	1.95	
pišane płoczliwe wobleczenja	„ mk.	9.75	
wołmjane muszelinowe blusy	„ mk.	4.50	
běle muszelinowe wobleczenja	„ mk.	16.75	
czistożidźane fourlardowe blusy	„ mk.	45.—	
czorne płoczliwe blusy	„ mk.	2.80	
czistowołmjane blusy	„ mk.	5.90	
czistowołmjane wobleczenja .	„ mk.	19.75	
běle płoczliwe spódnje szuknje	„ mk.	2.90	
pišane płóczliwe spódnje szuknje	„ mk.	1.25	
rańsche szuknje	„ mk.	5.50	
matineje	„ mk.	2.90	

Njeszmérny wubjerk pschi najwjetschej płaczisnyhódnoszći.

S najwjetschim dobytkom kupujecże

bawłnjane schtrympy, soki, mako=koschle, kholowy, lěcźne rukajzy.

Dale s nowa pschijate

běle mužaze a žonjaze koschle,
spódnje taille, běle schórzuschki,
módre czischczane schórzuchi

jenož dobrych družinow a bjes poroka žedžazych, rjenje
∴ dźěkane po najtunischich placźisnach pola ∴

Ernsta Jordanoweje wudowy

Na jerjowej haßy 5. **w Budyschinje.** Na snutskownej lawskej haßy 8.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza swoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k posylnjenju a k strowosczi.

Wino k swjedženjam atd.

Tym, kotryž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedženju dawam, so žo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucźowanskich wudawkow nimam. :: ::

Nowosczе lěcźnych tkaninow

k ploczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazym wobleczenjam a schórzuchaм

w najwjetschim wubjerku porucza

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9

swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże schnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
želesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi karbolineum, barbicze wschěch družin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**

porucza a ma pschezo na skladže po najtunischich placźisnach

Emil Nersch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Ssuche

kłójnowe a schmrěkowe deski

wschěch žo trjebazych wuměrow, czeßane, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, delne lejsty** atd., wožebje žuche **czeńke deski, schpundowanje** a **tyscherske deski** porucza

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarńja
w Halschtrowje. Telefon 10.

Wjele czaßa a prózy žebi hosposa salutuje s **Maggiowymi polowkami**

w kóstkach po 10 pjenjezkach sa 2—3 talerje supy. Sa najkrótschi czaß jenož s wodu swaricz. Najnaležnischo poruczataj **Ginzel a Ryczeŕ,** mějeczel Aug. Ryczeŕ na wulkej bratrowskej haßy.

Stupnje a črije

najlěpje dźěłane a jara dźerżaze
najlěpsche a najtuńsche kupnjeeże

w Shorjelskej črijowej předawarńi

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Telefon 467.

Kóslaze kože,

kaž tež **wschě druhe kože,**

howjaše kože

a wowczu wołmu

po najwyschschich placžisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

ſ napschecža „skoteje hwězdy".

Sprattowe

tykańzy ſa pžy

ſa wschě raßy žo pschihodźaze

pschezo czerſtwe porucza

Khorla Preisser jun.

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo

porucza

Walter Arnold

na bohatej haßy 12.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maschiny

a jězdne koła wot

H. Möbiusa a žyna,

fabrika loſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Sprattowu

pizu ſa kurjatka

a crissel

najlěpſche k plahowanju

ſtajnje czerſtwe na ſkładze porucza

Khorla Preisser jun.

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Schmalz pschi 5 puntach po 75 pj., **rjany połcz** pschi 5 puntach po 75 pj., **běłu kołbaßu, kobołkatu** (knoblachowu), dobru a metowu kołbaßu punt po 75 pj., porucza

rěſnik **Nierth,** kralowſki podawaŕ

w Budyschinje na ſerbſkej haßy.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach

w khoſejowni.

Allgemeine
Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pschi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½%**

pschi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacže khamorowych kaſchczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchekamanſkeje drohi.)

Krjadowanje ſawoſtajenſtwow,

wudźełanje herbſtwodźělenſkich wuczinjenjow a teſtamentow

pola **prawneho agenta Kobana**

pschi žitnych wikach 4.

Podklócze a drjenje,

wicz, iſchias drjenje, bolenje žołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow džełany.

Jenož **Todor** žadajcze a bjerćze. Jenož woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,

ſ napſchecža katholſkeje zyrkwje.

Mudry kołojěſdny

wuſwoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělſki jězdny Marschner

na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Hotel Rachlitz

(prjedy piwny hród).

Sswój po nowym czaßu pſchiprawjeny

:: **hotel na najnaležniſcho poruczam.** ::

Kupjele, elektriſke wobßwětlenje, zentralne tepjenje, ſtwinſki telefon, bohata jědźna kharta, derje wothladane piwo.

Wobßedźeŕ: Herm. Rachlitz.

„Wot 3 lět na hroſnu wumpjeru czerpjach. Hižo po 3dnjowym nałożenju **Zuckerowehopatent. lékatſkeho mydła** bě wuſpěch widźomny.

Jětſeſchka

ſkhnyjachu. a nowe njenaſtawachu. Hižo po 2 kuſkomaj bě moja koža zyle cziſta. P. N."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kedźbu kołojěſdni!

Na wßach žo kupuja

najtuńſche

Dürkoppſke, Phänomenſke, Aegierſke a Spezialne } **kola** ſ dołhotrajazym rukowanjom

hižo po 90 hriwnach

pola mje.

Poruczam dale rěčne apparaty, pleſtr ſa jězdne koła, hoſdźiki, latarńje, ſwony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórſke pſchikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.

Mam ßamßnu wuporjedźerńju.

Gustav Lindner

w Porſchizach.

Połcz

pschi 5 puntach punt po 80 pj.,

wuſchkrjeny łój

punt po 50 pj. porucza

Max Henker

na ſadnjej bohatej haßy 18.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 19. Sobotu 13. meje 1911. Lětnik 70.

Nowy kurs w Sakskej.

Sakske knježerstwo je k konferenzy, kotraž měješe so wo načisku reformy gmejnskich dawkow wuprajicź, teź pschiwiłowarjow sozialdemokratije pschepročiło a pschi zwjedźenju 1. meje cźahi s hudźbu dowoliło. Někotrym konservativnym nowinam bě to s pohórschkom było, a běchu sakskemu knježerstwu porokowali, so so wono k lěwej stronje pschikłoniluje a so je sozialdemokratiji po woli a s njej pschekłahodnje wobkhadźa. Knježerstwo je so pschecźiwo tutym porokam w „Draždźanskim Journalu“ sakitowało. W konferenzy wo gmejnskich dawkach chcyschče so knježerstwo wo pschecźach a wobcźežowanjach mjes ludom w nastupanju so pschihotowazeje reformy gmejnskich dawkow wobhonicź. Sa powołanje do tejele konferenzy njemóžachu teho dla parschonske sympathije abo politiske stejischcźo, ale jenož nawjedźitosćź wězy rozsudźicź. Teho dla zu so tež sastupjerjo dźěłacźerskich swjazkow, konsumskich towarstwow a khorobnych khazow powołali, kotsiž so w prěnim rjedźe s hospodarskimi należnosćźemi dźěłacźerjow sabjeraju. Wokołocźahanje pschi mejskim zwjedźenju zu so w Sakskej runje tak dowolike, kaž na pschikład w Hamburgu, Mnichowje, Stuttgarcźe, Mannheimje atd. Po § 7 khěžorstwoweho towarstwoweho sakonja změdźa so wone jeno sakasacź, hdyž njepotrěbny strach sjawnej wěstosći hrosy. Po sakskich wobstejnosćźach a po nashonjenjach mejskich zwjedźenjow poslednich lět njebě tajkeho stracha.

Khěžorstwowy zjem

je zyły sańdźeny tydźeń wo porjedźe khěžorstwoweho sawěsćźenja wuradźował. Sozialdemokratiszy sapósłkanzy jenotliwym paragrafam namjety cźinjachu, kotrež pak so wschě sacźiznychu. Komišija, kotraž je nowy sakoń dokkadnje pschedźěłała, namjetuje, so bychu dźěłacźerjo, kaž hacź dotal, tsecźinu pschinoschkow płacźili, mjes tym so dyrbjachu so po knježerstwowym nacźisku pschinoschki mjes dźěłodawarjemi a dźěłacźerjemi dźělicź.

Wustawa sa Elsaß-Lothringsku

je pola wobydlerstwa khěžorstwoweju krajow mało pschipósnacźa a srosymjenja namakała. Kaž hižo w khěžorstwowym zjemje zu elsaszy a lothringszy sastupjerjo tež krajnym wubjerkam prawa, kotrež so s wustawu khěžorstwowymaj krajomaj spožcźa, sa njedoßahaze měli. Komišija, kotraž měješe wustawiny nacźisk wuradźicź, je jón s 13 pschecźiwo 12 hłosam wotpokasał. Posledni sawadny dypk, kotryž zyły nacźisk powali, bě sestajenje prěnjeje komory. Po knježerstwowym nacźisku dyrbjesche khěžor wjetschu liczbu zobustawow prěnjeje komory pomjenowacź. Komišija pak chcyschče khěžorowe pomjenowanske prawo zyle wotstronicź, so by so khěžorstwowy naměstnik po mózności njewotwišny sćźinił. Knježerstwo njemóžesche do tuteho žadanja swolicź a teho dla zyły wustawiny nacźisk padże.

Khěžor Wylem w Lothringskej.

Khěžor Wylem je sańdźeny tydźeń Elsaß a Lothringsku wopytał. Póndźelu je wón s automobilom se Straßburga do Metza pschijěł. Na jěsbje su jeho wschudże wutrobnje witali. Póndźelu wječor so psched nim wulke wojerske swucźowanje sapocźa, kotrež so hakle wutoru dopołdnja w 9 hodźinach pola St. Privata skónczi.

Bohaty wunoschł nowych khěžorstwowych dawkow w Němskej.

Nowe dawki, kotrež je posledni khěžorstwowy zjem pschiswolił, su w lěcźe 1910 něhdźe 270 milijonow hriwnow wunjeßke, potajkim khětro wjazy, hacź je so wot nich wocźakało.

Marsch franzowskich wójskow k Fezej.

Po powjescźach s Parisa franzowske wójska pomałku k Fezej postupuja. Wójsko generala Boularda je bitwu se sběžkarjemi pola Ksuro měło. Teź wójsko generala Toutéea je s njepschecźelskimi jězdnymi wojowało. General Toutée je město Ksur Gersif potselecź dał. Schěsćź batterijow so 2500 metrow wot města postaji. Pod jich wohnjom so pjerschcźowe nazypy w prochowej mrócźeli shubichu, bórsy płomjenja zapachu a sa 30 minutow bě Ksur Gersif wupuscźeny.

Fez je pjecza hischcźe s doßahazej zyrobu sastarany. 4. meje je sultanowe wójsko wupad scźiniło a sběžkarjow sbiło.

General Moinier je so nadpada 1000 Kabylow sbožownje wobarał. Woni jeho lěhwo nadpadnychu, tola so s wulkim schkodowanjom wotrasychu.

Sběžkarjo su k dopisowarjej jendźelskich nowin „Times“ póßła póßłali, psches kotrehoż pschecźiwo měnjenju protestuja, so chcedźa Europjanow s Marokkowskeje wuhnacź. Sběžk so jenicźzy pschecźiwo sultanej Muleyej Hafidej a jeho wesirej měri. Sultan je lud wubił, wobkradnył a wuzyzał. Wesir je se swojimi wojakami sběžkarske splahi wobkradnył, hacź njebě niczo wjazy k kradnjenju, jich žony wotwjedł a wschudże hłód a hubjenstwo rosschěril.

Ruske wójnske łódźstwo

je hischcźe dźenża to same, kajkeż je po japanskej wójnje było. Ruske wójsko so reorganisuje, jenož wójnske łódźstwo je so w jeho złabosći a njeporjadnosći wostajiło. Ruszy wótczinzojo s hłosom sa twarom noweho wójnskeho łódźstwa wołaju. Mjes nimi je teź admiral Skrydlow, kotryż je dwójzy s hłownym roskasowarjom ruskeho wójnskeho łódźstwa na Cźornym Morju był, a kotremuż so pola jeho manevrach njeje ženje žaneho njesboża stało, schtoż je něschto žadne w ruskim łódźstwje.

Admiral Skrydlow je njedawno w Odeßy swój warnowazy hłós złyschecź dał. Jeho zkowa zu so teź zarej k wjedźenju dale, a teho dla so wocźakuje, so so knježerstwo skónczne k łódźstwowemu nowotwarej shraba. Ruskej njeby nětkole cźežko było, swoje łódźstwo ponowicź. Posledńje lěto zu so statne dokhody tak wulke byle, so je khětry sbytk w statnej kasy wostał. Sa njón mohle so hižo někotre wulke wójnske łódże natwaricź. Admiral Skrydlow Rußow namołwja: „Pohladajcźe na Turkowsku a wsmicźe praktiske scźěhwki s teho, schtoż tam widźicźe. Turkojo maja jenož dołhy a prózdne saki. Njedźiwajzy teho zu so rozsudźili, wójnske łódźstwo natwaricź a trěbne pjenjesy k temu na někajke waschnje sehnacź. Turkojo so na wójnu hotuja, niz znadź pschecźiwo Grichiskej abo Krecźe, ale pschecźiwo Ruskej. Woni shladuja na Kawkaske hory s jeho mohamedanskim wobydlerstwom jako shubjeny a hischcźe njewuzwobodźeny dźěl zwojeho kralestwa.

Awstriske wójnske łódźstwo hladajzy roscźe, s dobom so teź turkowske wójnske łódźstwo powjetscha. S kajkimi pschicźinami tejle

dwě sjewjeni swißujetej? Awstriska drje nochze žaneje wójny s nami, tola wona Turkowsku wabi, pschecźiwo nam mjecź wucźahnycź. S Awstriskej naschkarani Turkojo požadliwje na wurubjenje kakaju. Ruska dyrbjała ßo do spěcha měcź. Hdyž Turkowska hischcze dźenßa njeje straschna namórska móz, dha móże ßo wona to bórsy sczinicź. Druhi krócź je ßo mi woßudźiło, so bych jako profet wustupił. Dwě lěcze do japanskeje wójny ßym we wojeńskej radze s jenym kloßom w mjeńschinje wostał. Tehdy městokrala w rańschej Asiskej, Alekśejewa, warnowach a jeho na to kedźbliweho cźinjach, so ßmy w Cźichim Morju zyle njepschihotowani. Nětkole mam sa ßwoju winowatosczź, na njeliczomne strachi pokasowacź, kotrez Ruskej hroza, hdy by ßo do wójny sczahnyła, prjedy hacź je ßo na nju dokładnje pschihotowała."

To je staroscźiwa rada, kotruź Skrydlow Ruskej dawa. Schtóź saměry a wotmyßlenja ponowjeneje Turkowskeje pschemyßluje, śmeje jeho nahlady sa prawe.

Porazka ministerstwoweho pschedßydy Stolypina w dumje.

Ruski ministerstwowy pschedßyda Stolypin je sakonjej wo sawjedźenju semstwow (provinzialnych ßejmow) we wjeczornej Ruskej pscheczźiwo woli khěžorstwoweje rady a dumy do mozy stupicź dał. Wón měješche ßo teho dla psched dumu ßwojeho ßamomózneho postupanja dla samolwicź. Stolypin ßo na postajenja wustawy powołasche, po kotrejź ma khěžor prawo, tajke sakonje ßamomóznje wudacź. Jeho rěcź dumu njespokoji, wona jemu s 202 pschecźiwo 82 kloßami ßwoje njedowěrjenje wupraji. So zar nětko Stolypinej padnycź da, ßo njewěri. Zar je pjecza pschesßwědczeny, so njeby woßobu namakał, kotraź by Stolypina poknje sarunała.

Ruska a China.

Chinejske knjeżerstwo je žadanja w nastupanju wikowanja ruskich poddanow w Chinje dopjelniło. W rańschej Asiskej pak njewěrja, so je s tym wójna mjes Ruskej a Chinu wotstronjena. Kaž ruske nowiny „Rěcź" pišaju, w Mandźurskej a woßebje w Charbinje wójnske roshorjenje knježi. Wobydlerstwo je pschesßwědczene, so wójna bórsy wudyri. Blisko żelesniskeho sastanischcza Mandźurije ßo tele dny chinejska naboženska prozeßija wotmě. W prozeßiji jedyn Chinesa jako mjedwjedź pschedrasczeny dźesche, kotryź Rusku pschedstajesche. Tuteho bara nabluwachu, wußměchowachu a skónczńje na schczźepowzu spalichu. Chinesojo maja napscheczo Rußam hrożaze rěcze. Pekingske nowiny zyle sjawnje wo wójnskej hotowosczi Chiny rěcza. Chineskemu regentej je pjecza sastupjeŕ jeneje zuseje mozy pjenježnu podpjeru we wójnje pschilubił. Revoluzionarne hibanje w pokodnischej Chinje pschibywa a by ßo po měnjenju chineskich nowin jenoź s wójnu pscheczźiwo Ruskej poddußyło.

Ruska ßo po sdaczu wójny s Chinu njeboji. K Japonskej ma wona dowěrjenje, so by pola njeje podpjeru pscheczźiwo Chinje namakała. Sa to Ruska Japanskej Koreju a pokodnischu Mandźursku pschewostaji, mjes tym so wona ßama polnóznu Mandźursku wobkhowa. Póbla teho chze Ruska na Kuldźaski kraj ßwoju ruku położicź, kotryź je hižo ras wobßadźeny měła. Njepschihotowana wona na wójnu njebudże cźahnycź, kaž psched schesczimi létami, hdyž jej Japanska wójnu pschipowjedźi. Mjes tym je ßo Japanska s njepscheczelnizy do swjasłarki pschemeniła, so by ßo hromadże s Ruskej na khósty Chiny powjetschiła. Ruski wójnski minister Ssuchomlinow, kotryź w bliżschim cźaßu do rańscheje Asiskeje wotjědże, ßo tam s japanskim wójnskim ministrom setka. Wo cźim hewak dyrbjał s tutym rěczeć, hacź wo pschichodnej wójnje s Chinu.

Pschesczěhanje kschesczijanstwa w Portugalskej.

Sozialdemokratojo pschezo wudawaju, so nikomu jeho nabožinu njewobaraju. Kak ßo woni a jich liberalni pscheczeljo w Portugalskej ßwojich ßlubjenjow dźerża, widźimy nětkole w Portugalskej. Po ßłowach portugalskeho justizneho ministra dyrbi ßo se sakonjom, kotryź stat wot zyrkwje dźěli, katholska zyrkej w Portugalskej sa cźaß dweju narodow wutupicź. S tymle sakonjom ßo biskopam a měschnikam wscho ßwobodne hibanje wosmje. Wschě kschesczijanske suamjenja a wobrasy w privatnych domach a swonka nich dyrbja ßo wotstronicź. Bjes dowolnosczje justizneho ministra njeßmědźa ßo zyrkwinske wosjewjenja ani cźitacź ani na murje powěschecź. Měschniske seminary ßo polizajskemu dohladowańskemu podstaja, swony njeßmědźa ßo wjazy swonicź, ale ßmědźa ßo jenoź nětkotre krócź pschebiwacź atd. Hdy bychu sozialdemokratojo a liberalni w Němskej wjetschinu dostali, bychu ßebi sawěsczе wukasy portugalskeje republiki sa pschiklad wsali. Najprjódzy bychu monarchije powróczili a potom by ßo pscheschczěhanje kschesczijanskeje zyrkwje sapoczało. Njech naß Bóh psched knjejstwom liberalnych a sozialdemokratow wobarnuje.

Unitska zyrkej w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki

ma w zyłej Amerizy něhdże 100000 pschiwißowarjow. Tuczi Bożu Trojizu njepschipósnawaju. K unitskej zyrkwi nětczischi präsident Taft pschißłuscha. Wón chze unitsku zyrkej po formje katholskeje zyrkwje organisowacź.

Revoluzija w Mexiku.

S knjeżerstwom presidenta Diaza ke kónzej dże. Sběžkarjo we wschěch stronach dobyczeŕszy postupuja. Ssrjedu ßu sběžkarjo pod wjednistwom Garibaldia, wnuka italskeho sběžkarskeho wjednika, město Juarez dobyli. Woni běchu ßebi ßami dwě kanonje wudźěkali, s kotrejuź ßo jena pschi tsidnjownym wojowanju sniczi. Sběžkarszy tšělzy knjeżerstwowych wojakow s maschinskich tšělbow potšělachu. Komandant w Juarezu, Navarro, se ßwojimi wojakami w kasarmach najdlěje sběžkarjam napscheczo stejesche. Pschipołdnju wón běku khorhoj wutykny a ßwój mjecź Garibaldiej pschepoda. Francesco Madero je jako dobyczeŕ do města saczahnył a Juarez so nakhwilne khowne město mexikanskeje republiki postajił. Generala Navarra a 27 jatych offizěrow je wón na cźeßnoßkowne ßlubjenje puschcził, so ßo s Juareza njewotßała. Jatym 500 wojakam je wón pschewostajił, hacź chzedźa ßo k sběžkarskemu wójsku pschisamknycź, abo hacź chzedźa na cźeßne ßkowo puschczeni bycź. Dobyczerjam ßu dwě kanonje, dwaj morseraj, nětkotre maschinske tšělby a wjele munizije do rukow padke. General Orozco město najkrucźischo strażuje, so by ßo wurubjenju sadźěwało. Wón je ßam do dweju mużow tšělał, kotrajź rubicź spytaschtaj. Wojowanje ßo s dobyczom zyrkwje psches generala Blanca rosßudźi. Wjeczor Maderowa mandźelska na konju do Juareza jěchasche. Khorhoj revoluzije ßo wschudże smahuje. Do jastwow ßo sběžkarjo s dynamitowymi bombami dobuchu. Wußwobodźeni politiszy jecźi ßo k nim pschisamknychu.

Kradnjeny list.

(Skónczenje.)

Hacź ßo list namaka, to potajkim ani s najmjeńscha na tym njesaleźi, kak wótry rosom pytazy ma, ale kak wobhladniwy, sczerpny a wutrajny wón je. Je-li wěz ważna abo je na wotkrycze wyßoke myto wustajene, schtoź pak je pola polizije to ßamßne, dha tute mjenowane ßamownosczе hischcze ženje bjes wuspěcha wostake njeßu. Nětkole rosymicze, schto měnjach, hdyž sdacze wuprajich, so budźische ßo list zyle wěscze wußlědźił, hdy budźische ßo we wobßahu polizajskich pschepytanjow namakał — s druhimi ßłowami: hdy budźische ßo saßada skhowanja s jednej saßadu pschepytowanjow ßamßna była. Ale präsekt bu dokładnje wojebany, ale poßlednja pschiczina jeho njewuspěcha je to, so ma wón sa to, so je minister błasń, dokelź je ßebi jako baßnik kuß mjena dobył. Präsekt wschak wobkrucźa, so ßu wschitzy błasni baßnizy, ale wón ßo myli w tym nastupanju, so teź nawopak ßudźi, so ßu wschitzy baßnizy błasni.

„Ale je dha minister woprawdże baßnik?" woprascha ßo.

„Schtoź ja wěm, ma hischcze bratra, wobaj mataj mjeno jako spißowaczelej. Minister je, sda ßo mi, wucźene pojednanje wo differenzialnym liczenju spißał. Wón je mathematik a niz baßnik."

„To ßo mylicze, snaju jeho derje, wón je woboje. Jeno jako matematik a baßnik je wschitko tak wustojnje wobliczicź mohł, budźische-li jeno mathematik był, budźische, to ßym ßej wěsty, list präsektej do rukow padnył."

„S tym chzu prajicź", Dupin pokraczowasche, mjes tym so ßo ja jeho poßlednim wuwjedowanjam jeno ßmějach, „so präsekt njebudźische ženje mi žaneje smjeńki trjebał wustajicź, njeby-li minister niczo dale khiba ßamy mathematik był. Ja pak wjedźach, so je wón woboje, mathematik a baßnik, teho dla ßwoje ßrědki po tutymaj dwěmaj ßamownosczomaj wotměnich a teź woßebite wobstojenje derje rospominach, kotrez běchu jeho skhowanju pohnuke. Wjedźach, so je wón dwórnik a khrobły sapleczowaŕ, a dyrbjach ßebi prajicź, so tajki muż tola wě, kak polizija pschepytuje. Nanajskerscho by ßo tola na to pschihotowaneho měł — a wězy ßu pokasake, so je wón to cźinił —, so mohli jeho nadrożni rnbjeżnizy nadpadnycź. Runje tak dyrbjesche ßo teho nadźecź, so budże jeho dom mjelczo pschepytowany. So bě wón wjazy krócź po nozach wot domu sdaleny, schtoź ßo präsektej tak pschihodne sa jeho wěz sdasche, to sa niczo druhe njemějach hacź sa wuschiknu lescź, so by polizeji cźaß k pscheßlědźenju wostajił a ju

k temu pscheßwědčenju dowjedł, so ßo list w domje njenamaka. Też teho běch ßej jaßnje wědomny, so běchu wschitke myßliczki, kotreż ßym wam tule trochu ſ napinanjom roſeſtajał, a po kotrychž ßo polizija pschi ßwojich pschepytowanjach njepschemjenicze skožuje, ministrej dokładnje ſnate. To dyrbjesche jeho k temu pohnucz, so kóžde wschědne waschnje khowanja jako njewěſte ſazpiwasche. Tónle muž, tak ja rospominach, je doſcz mudry, so móže wjedžecz, so też hischcze ſatamanischa khowanka, hischcze ſakhowanischi kut psched wocžomaj njebojaſnej a drobnowidomnej polizije tak jaßne leža, kaž jeho wschědne jſtwy k pschijimanju wopytow. Skónczńje też do teho pschińdżeſch, so by też ſ pschirodżenych pschiczinow k najjednoriſchemu ſkhowej nuſowany był, ßamo hdy by też ßam wot ßo na tutón wupucz njepschischok. Wy ßnadź ßo dopomnicze, kak ßo präfekt widliſchczojcze ßmějeſche, hdyž pschi jeho prěnim wopycze naſpomnich, ſo ßnadź tuta potajna wěz jeho jeno tehodla tak jara myli, dokelž je jeje wujaßnjenje tak jara jednore."

„Haj", rjeknych, wěm ßo na jeho nimoměry wulku wjeßełoſcz derje dopomnicz. Hižom ßebi myßlach, ſo jeho ßměwkowe widliſchcza pſchewoſmu."

„Czim bóle wo D-jowym khroblym, ſwažliwym a wótrym roſomje roſpominach", Dupin pokračowaſche, „a też wo tym, ſo wón tutu papjeru pschezo k ruzy měcz dyrbjeſche, mějeſche-li jemu woprawdże wužitna byczź — hdyž ßo dopomnich, ſo bě ſ pschepytowanjom polizajſkeho präfekta bjes dwěla dopokaſane, ſo to pißmo we wſchědnych mjeſach, w kotrychž ßo tutón dżiwny ſaſtojnik pohibowaſche, ſkhowane byczź njemóże, czim bóle ßo wo tym pscheßwědčach, ſo bě miniſter mudry a roſomny ßrědk nakožił, tón list hakle ſ zyka njekhowacz. Zyle do teho ſamyßleny ßej ßwoje ſelene bryle wſach a ßo junu rano, kaž pschipadnje, we wobydlenju miniſtra D. pschiſjewich. Nańdżeſch jeho doma, jemu ßo ſywaſche, wón ßo naczahowaſche, czaß pſchecžinjeſche a, kaž ſ wjetſcha, mějeſche wurěcz, ſo ßo jemu ßmjercz woſtudźi. Wón ßnadź je najſdźěkaniſchi muž, kiž je tu khwilu na ſemi, tola jenož potom, hdyž jeho nichtó njewidźi.

So bych ſ nim do njeſajimowazych rěczow pſchiſchoł, ſkorżach na ßwojej ßłabej wocži a żakoſczach, ſo dyrbju w ſelenych brylach khodźicz, pod kotrychž ſakitom ßo kedźbnje a dokładnje po zykej ſtwje roshladowach, mjes tym ſo ßo na ſdacze jeno ſa ſabawu ſe ßwojim hoſczicżerjom ſajimowach.

S woßebitej kedźbnoſczu ßebi wulke pißne blido wobhladowach, ſa kotrymž wón ßedżeſche. Na tym wſchelake liſty a też druhe pißma, też jedyn abo dwaj hudźbnaj naſtrojej a něſchto knihi leżeſche. Tola dołho a kedźbliwje pruhowawſchi, niczo njepytnych, ſchtož by woßebje podhladne było. Skónczńje ßo wottrjebaneho dżerżerja khartow ſ pſchekamaneho papoweho wěka dohladach, kotryż na maſanym módrym banczíku ſ makeje moßaſneje ſpinki runje woßrjedź nad wohniſchczowej kromu wißaſche. W tymle dżerżerju khartow, kiž mějeſche dwaj abo tſi wotdźěle, pjecz abo ſchěſcz viſitkow a jednotliwy liſt leżeſche, kotryż bě khětro womaſany a ſażwany. Wón bě woßrjedża bjes maka zyły pſchetorhnjeny, kaž by rjekł, ſo je něchtó myßle měł jón jako njewažny roſtorhacz, a ſo pak je ßebi hakle potom ſaßo hinak pſchekładł. Liſt mějeſche wulki czorny ſygl, na kotryż bě pißmik D. jara jaßnje wutłóczeny. Wón bě ſe żónſkim pißmom na miniſtra ßameho adreßowany. Sdaſche ßo, każ by njerodnje, haj ſkoro ſe ſazpiczom do hornjeho kaſchczika khartoweho dżerżaka tyknjeny był.

Lědma běch ßo tehole liſta dohladał, tu hižo ſpósnach, ſo je to tón pytany liſt. Tola wſchak bě po ſwonkownym napohladże zyle hinaſchi dyżli tamón, kotrehoż dokładne wopißanje bě namaj prefekt pſchedczitał. Tule běſche ſygl wulki a czorny a mějeſche pißmik D., tam bě mały a czerwjeny a mějeſche wopon wójwodſkeje S.—ez ßwójby. Tu bě adreßa mała, wot żonjazeje ruki pißana a mějeſche miniſtrowe mjeno, tam bě liſt na kralowſku woßobu ſ wulkimi a roſßudnymi pißmikami adreßowany; jenož wulkoſcz papjery bě jenajka. Ale runje tuta doſpołna, nadpadna wſchelakoſcz, to, ſo bě liſt maſany, rózdrjeny a ſażwany, ſchtož ßo miniſtrowej porjadnoſczi tak jara pſchecżiwjeſche a ſchtož mějeſche wobhladowarja jenož tak prawje jara pſchepokaſacz, ſo je pſchedmjet bjes ważnoſcze, to wſchitko, każ też to, ſo bě papjera wſchěm wocžam wuſtajena, ſchtož ßo ſ mojimi wußudkami tak derje runaſche — — — wſchitko tole dyrbjeſche podhlad ſbudżowacz.

Ja pſchi ßwojim wopycze tak dołho, każ móżno, ßo dlijach, a mjes tym ſo miniſtra wo pſchedmjecze, kotryż jeho, każ wjedżach, pſchezo ſajimowaſche, żiwje ſabawjach, tola we woprawdżitoſczi wſchitku kedźbnoſcz na liſt ſložowach. Jeho napohlad a waſchnje, kak w dżerżaku tczeſche, ßebi dokładnje ſpomjatkowach; na poßledku też wěz pytnych, kotraż mi też najmjeńſchi dwěl, kiż mi hiſchcze ſby, wotewſa. Hdyż ßebi kromy papjery kedźbliwje wobhladowach, ſpósnach, ſo běchu wone krucżiſcho hacz trjeba hromadu ſtłóczene. Wone ſlemjeny napohlad ſproſtneje papjery poſkiczachu, kotraż bě hižo jónu ſeſawalena pobyła, kotraż bě ſ praßowazej kóſtku ſhkadkowana a nětko ſ nowa na hruby bok do ſtarych ſakdkow ſkożena. Tuto wotkrycze mi doßahaſche. Jaßne mi bě, ſo bě něchtó liſt każ rukajzu wobroczik a ſ druhej adreßu a ſ hinaſchim ſyglom wuhotował. Na to ßo miniſtrej poruczich a woteńdżech, ßwoju ſkotu tobakowu tyſku pak na blidże ſtejo woſtajich.

Naſajtra rano miniſtra ſaßo wopytach, ſo bych ßebi po ßwoju tyſku dóſchoł. Bórſy ßo ſaßo k ſabawje ſańdżeneho dnja wróczichmoj. Njejapzy pod ßamymi woknami miniſterſkeho bydła wutſěl piſtolije ſawrjeßny, na czoż dżiwje ſchkrěczenje a ſaſchmjatane wołanje wuſtróżaneje czrjódy ſcżěhowachu. D. k woknej khwataſche, wotewri jo a won hladaſche. Ja ſpěſchnje k dżerżakej khartow dokroczíwſchi, liſt wuwſach, tyknych jón do ſaka a jón ſ druhim liſtom runje tajkeho napohlada ſaměnich, kotryż běch domach wobhladniwje ſhotowik. Pißmik D. běch lohko mohł napodobnicz ſ pjeczatom, kotryż běch ßebi ſ khlěba pſchiprawił.

Wuſtup na dróſy bě człowjek ſ njeroſomnym ſadżerżenjom ſawinył, kotryż bě woßrjedź czrjódy żónſkich a dźěczi ſ piſtolije wutſělił. Tola ßo wukopa, ſo piſtolija njebě wótrje nabita była, a temu mużej dachu jako wopikżej abo wrótnemu běżecz. Hdyż bě tón ßwoje pucże woteſchoł, D. ſ wokna wróczo pſchińdże, do kotrehoż běch ſa nim ſcżěhował, hnydom hdyż běch liſt hrabnył. Bórſy na to ßo ſ nim roszohnowach. Sdanliwje wrótny bě wote mnje najaty człowjek."

„Ale kajki ſamyßł dyrbjeſche to měcz", wopraſchach ßo, „ſo ſcże liſt ſ druhim napodobnjenym ſaměnili? Njebě dha lěpje było, jón hnydom pſchi prěnim wopycze ſjawnje hrabnycz a khwatnje ſ nim woteńcz?"

„Wy moje politiſke pscheßwědčenje ſnajecze", wotmolwi Dupin, „ßym to czinił jako pſchiwißnik tamneje wyßokeje knjenje. Wóßomnacze měßazow bě ju miniſter w ßwojej mozy měł, nětkole ma wona jeho w ßwojej mozy; pſchetož teho dła, ſo wón njewě, hacz je liſt hiſchcze w jeho wobßedżeńſtwje, budże ßo wón też dale tak ſadżerżecz, każ by jón hiſchcze měł. Na te waſchnje budże wón ßam ßebje politiſzy ſahubjecz. Jeho padnjenje budże runje tak njelepe, każ njenadźite. Też tu je podobnje, każ pſchi ſpěwanju: ßnadnje je horje pſchińcz, hacz dele."

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Sapoczątk noweje płunaŕnje.) Měſchczańſzy ſaſtupjerjo ßu wobſamkli, nowy gaſometer, 12000 kubiknych metrow wopſchijazy, bliſko tworoweho dwórniſchcza poſtajicz dacz. Nowy goſometer, kotrehoż twar budże něhdże 350000 hriwnow żadacz, budże ßnadź ſapoczatk noweje měſchczańſkeje płunaŕnje. Nětcziſcha płunaŕnja pſchi Sprewi njehodźi ßo powjetſchicz, dokelž tam żaneho měſtna wjazy k temu njeje. Do dwórniſchczoweje bliſkoſcze ßo nowa płunaŕnja najlěpje hodźi, dokelž by tam pſchiwos wuhla najtuńſchi był.

S Budyſchina. (W Sprewi ßmjercz namakał.) Mandżelſka kowarja Blümela, na ſwonkownej lawſkej haßy bydlazeho, bě ßrjedu dopołdnja ſe ßwojim ſchtyrilětnym ßynkom k Sprewi ſchaty krjepicz ſchła. W njewobkedźbowanym wokomiku hólczk do Sprewje padny a ßo podnóri. Hdyż na ſwjerch wody ſpłuwny, ßo jeho jedyn liſtonoſcheŕ, kotryż pſchipadnje po puczu pſchińdże, dohlada a hólczka hiſchcze żiweho wucżahny. Wukhowane dźěczo wjele naßrěbaneje wody wubluwa a na to jo macz domoj donjeße a do loża położi. Macz potom ſaßo ſa ßwojimi ſchatami pohladacz dźěſche, tola kak ßo ſtróżi, hdyż ßo domoj wróczíwſchi ßwojeho lubuſchka morweho namaka. Sawołany lěkaŕ ſpósna, ſo je dźěczo na ſcżěhwkach naßrěbaneje wody wumrjeło.

— (Motorſke jěſdne koło ßo ſapaliło.) Na jěſbje do Budyſchina nimo hoſczenza „Tſjoch lipow" motor mozoweho jěſdneho koła, inſtallateuromaj Kämmererej a Grunewaldej ßłuſchazeho, rosbuchny a ſ dobom ßo motor ſapali. Na kole ßedżazy mużſki ruczе wotſkoczi a ßo tak ſnjeſboženja ſminy. Palaze koło ßo ſ pjerſchczu pomjeta a ßo tak płomjo ſaduży.

— Paſtwa młodeho ſkota we Wjelkowach je ßo póndźelu ſe 70 młodymi howjadami a 6 ſrěbjatami wobßadżena wotewrika. Wokrjeßny ſkótny lěkaŕ je ſkoczata na jich ſtrowoſcz pſchepytał. Lětuſchi howjaſy ſkót je w naſtupanju raßy a typa zyle je-

naki; jeho plahowanje je nětko skhodźeńk dozpiło, wysche kotrehoż też w Oldenburgskaj plahowany skót njesteji. S wožebitej khwalbu žo plahowanski inspektor Dittrich, jako sastupjeŕ hornjolužiskeho rataŕskeho wokrjeżneho towaŕstwa, wo formach a raźowej čistocże wupraji a wusběhowasche, so žu wobžedźerjo skoczatow rosumili, po sažadach stadkowych knihow hornjolužiskeho towaŕstwa plahowacź.

S Budyschina. (Żelesniski czah žo swróczik.) Njedźelu rano w 2 hodźinomaj žo pschi sajěsdże do dwórnischcza tworowy czah swróczi. Schěsćź wosow s kolijow wuskoczi, s nich žo dwaj wosaj zyle rosbischtaj. S człowjekow njeje pschi tym nichtó do njesboża pschischoł. S Draždźan pschijědźazy spěschny czah dyrbjesche w Ziczenju $^3/_4$ hodźiny czakacź.

— Żitne placźisny žu žo psched tydźenjom w Amerizy a Europje nahle hacź do 1 hriwny po korzu powyschike. Se wschěch stron Němskeje pschikhadźeja powjesćze, so žu žywy pożlednju mokru symu czežko czerpike a so dyrbi žo khětry dźěl nasymskeho wužywa horjeworacź. S tym žu žo mkyny satraschike, so žu wschu rožku, kotraž bě na wikach, pokupike. Też placźisna pschenźy a wowża je žo poměrnje powyschika. Hakle hdyž žo žrjedź tydźenja ruske žito na wikach s wjetschimi hromadami posticźowasche, žu placźisny sažo polożu pschibywka shubike.

— Czěska bruniza je žo pożledne lěta pschezo bóle s briketami s Němskeje wucźischczaka. Czěske wuhlowe podkopki njemóża žwoju brunizu wjazy wotbycź a dyrbja dźěłacźerjow puschczicź. Swjask wobžedźerjow bruniżowych podkopkow w Czechach je wobsamknył, knježeŕstwo prożyczź, so dyrbjało żelesniske tarify za brunizu tak daloko ponižicź, so mohło žo pruske schlesyske kamjeńtne wuhlo s Czech wucźischczecź.

— (Lěto mejskich brukow.) Lětuscha mika syma je mejskim brukam hojika. Na czopłych wjeczorach mejske bruki s městnami s tajkimi hromadami wokoło schtomow slětowachu, so bě jich brunczenje, bórczenje a schczebotanje hižo nasdala žłyschecź. Na schtomach wone wěscze schkodu nacźinja, tola pschezo je lěpje, so bruki liscze wobżeru, hacź so je mrós seżmudźi.

S Dźěchorez. Hdyž tele dny domske tudomneho wojnarja Krujaza, kotryż žebi nowe domske twari, torhachu, pod starymi sakładnymi murjemi derje sdźerżany człowski koscźowz, koscze jeneho wóžka a polożu kanonskeje kule namakachu. Dokelž koscze pod murjemi leżachu, žu drje žo wone prjedy sahrjebale, hacź je žo khěžka natwarika. Schtoż je snate, je ta hižo w Napoleonskich wójnach staka.

S Hodźija. Sańdźenu nasymu 31. oktobra w Nowych Błohaschezach Hańża Pjetraschez wumrje. Wona je žo w Malej Huszy narodźika, bě wot žwojeje mkodoscze žem pola burow žłużika, najdlějschi czaż žwojeho žiwjenja na Pjechez kuble w Libonju. Krótko do žwojeje žmjercze bě żadanje wuprajika, so by žo s jejneho sawostajeństwa 1700 hr. sa dobre wězy dało, mjenujzy 600 hr. sa swonkowne mižionstwo, 300 hr. sa snutkowne mižionstwo, 500 hr. sa Hodźijsku zyrkej a 300 hr. sa Hodźijski spomožeŕski dom. Daň pożledneje summy ma žo sa hodowne wobradźenje sa dźěczi wužicź. Psched tydźenjom je njebocźiczkeje žwak, k. A. Nowak w Nowych Błohaschezach, tute pjenjesy pschepodał. Bóh saplacź jej a jejnemu pschecźelstwu Božemu kraleństwu wopokasanu luboscź!

S Brěsy. Po dlějschej khoroscźi wumrje sańdźenu njedźelu tudomny žiwnoscźeŕski wumjeńkaŕ J. Bjar w 78. lěcze žwojeho žiwjenja a žrjedu žmy jeho do Hodźija khowali. Wón bě wschudże lubowany muž a běsche i wutrobu Serb. Wožebje lubowasche knihi. Wschě žerbske spiży žebi dźerżesche a wschě žerbske knihi žebi kupowasche, so mějesche nětko rjanu knihownu. W nim je też jedyn s najžwěrnischich kemscherjow wumrjeł.

S Wulkeje Dubrawy. Kaž žmy s wěsteje strony shonili, nasch lubowany kral Bjedrich August w juniju na žwojim pucźowanju po Łużizy też w Margarecźinej Hěcze Schomburgez fabriku porzlinowych a schamotowych tworow wopyta. Sa tutón ważny dźeń žo hižo nětkole pschihoty cźinja. Wjeżelimy žo jara, so smějemy ras składnoscź, nascheho lubowaneho krala w naschich dźěłaŕnjach wohladacź móz. Njech jenoż Bóh luby Knjes prawje rjane wjedro k tutemu żadnemu wopytej wobradźi.

S Wulkeje Dubrawy. Tudomne wojeńske towaŕstwo budże 25. junija žwój 25lětny khorhojny žwjedźeń žwjecźicź. Duż drje tónle dźeń wjele zusych wojeńskich towaŕstwow w naschej wěsy wohladamy. Też nasche khorych podpjeraze towaŕstwo žo na žwjedźenju wobdźěli.

S Kotmasy. Pschenajecze nascheje honćwy, kotreż bě žo někotrych smylkow, kotreż běchu žo pschi pschenajecźu stałe, je žo wospjetowacź dyrbjało. Pschi pożlednim pschenajecźu bě žo sa naschu honćwu 425 hriwnow żadźiło, tón krócź fabrikant Müller s Lubija 670 hriwnow żadźi a ju dosta.

S Hrodźischcza. Sańdźenu žrjedu mějachu žo w zykym kraju wólby sa krajnu synodu. W Lubijskim wokrjeżu bu jako sastupjeŕ duchownych s wulkej wjetschinu nasch farař k. Mrósak wuswoleny. To je jara swjeżelaze, dokelž dołhe lěta nasche žerbske wožady njejžu na synodze psches žerbskeho duchowneho sastupjane byłe.

S Barta. Na žwojim pucźowanju po Łużizy nasch lubowany kral tudomnu fabriku běrnazych truźkow, Koprzy a Bukezy wopyta.

S Mjeschicź. Żona tudomneho khěžkarja Kilana bě sańdźenu žobotu do Budyschina prożo kupicź jěła. Na prożazych wikach žonu na dobo Boża ruczka saja, so bjes wědomnja na semju padny. Měschczańska polizija žonu hnydom do měschczańskeje hojerńje dowjesćź da a jejnemu mandźelskemu srudny podawk sdźěli. Tón žo hnydom do Budyschina poda a žwoju žonu domoj wsa, so mohł ju žam wothladacź. Tam je žona s womory njewotucźiwschi někotre dny posdźischo wumrjeła.

S Wětrowa. W naschej wěsy je jedyn bankowy direktor něhdże 100 korzow polow pokupił a sa korz 1700 hriwnow żadźił. Kuż je žo pola notara w Budyschinje wobkrucźika. Nětczischi wobžedźerjo žu na kuż swjasani, mjes tym so móże kupz wot kupje wotstupicź. W žužodnych Bóschizach je jedyn druhi knjes leżomnoscże kupował a sa korz 1200 hriwnow lubił. Na Wětrowskich kaž na Bóschiczańskich leżomnoscźach chzedźa briketowu fabriku sakożicź, w kotrymajž ma žo torf, s hromadami w naschich leżomnoscźach žo khowazy, pschedźěłacź. 1. haprle 1912 kuż do mozy stupi, a tutón dźeń dyrbi žo też prenje wotpłaczenje stacź. Hacź do 1. haprleje 1925 žmědża nětczischi wobžedźerjo žwoje leżomnoscże bjes płaczenja pachta wobdźěłacź. Duż móżemy žo dołhi czaż na pjenjesy wjeżelicź, kotreż dyrbja junu nasche móschnje pjelnicź. Někotryżkuli žebi hižom wulke plany cźini, schto wscho žebi s nimi nakupi. Jenoż to nam njeměr cźini, so mohł kupz wot kupje wotstupicź a so bychu potom wschě nasche nadźije do wody padnyke.

S Hucźiny. Nahłu žmjercź je žobotu w naschej wěsy 40lětny zyhelnik Muka s Brěsyny poczerpik. Se Stróże, hdźež dźěłasche, domoj jědźo, wón pó cźmje do hata, pschi pucźu leżazeho, sajědźe a žo w nim tepi. Muka żonu a tři dźěcźi sawostaji. Wón je porjadny a strósbny muż. Na tym žamym městnje žu też hižo druhi ludźo do njesboża pschischli, mjes druhim knjes farař a jedyn Budyski hosczenzaŕ. S nich drje njeje žadyn we hłubokim hacże žiwjenje wostajił, njedźiwajzy teho dyrbjesche žo tamne straschne městno s wobkładenjom wobarnowacź. Hdyž je nětko khuda dźěłacźeŕska žwójba žwojeho sežiwjerja shubika, drje žo skónczńje stanje.

W Barcze 1. meje 1911. Dźenžnischi dźeń bu pola naž je žiwjenja na tutej semi wotwołany Handrij Wehsaŕ. Wón bě po naschej wožadze derje znaty jako dobry Serb a derje smyžleny, kscheścźijanski muż. Tutu khwalbu žmědżesche wot žwojeho lubeho k. fararja žobu do rowa dostacź. Mjenje znaty je njebo Handrij Wehseŕ jako dołholětny pożelnik žerbskeho luth. knih. towaŕstwa.

Kaž něhdy k. Hotaž s Hornjeho Wujěsda, a kaž — dźak budź Bohu! — zyła licźba druhich pomoznikow pschi swonknym dźěle sa Boże kraleństwo je wón njespróznjiwje pschekhodźił nasche žerbske wožady a wschudże žobu prożył a wabił: „nakupcze khléba, kiž duschе nażycza.“

Wobcźežnoscże pucźa njeje kedźbu měł; dobrych žkowow njeje lubował, nad kóždym je žo wjeżelił, kotrehoż žmědżesche sa žobustawa „žerbskeho luth. knih. towaŕstwa“ sapiżacź.

Hižo psches někotre lěta bě Bóh psches wschelake bolosne czerpjenja dźěłu tuteho žwěrneho wotrocźka sadźěwał, ale tón njeje pschestał žwojeho Knjesa lubowacź. Nětk pschińdże nalěczo. Nětk žu s dźěła žiwjenja schoł. „Bóh daj czi měrne spanje a žwěrne wachowanje tych lubych žwjatych jandźelow.“ J.

S Wujeżka pola Wósborka. Schtwórtk pschipołdnju pola Wujeżka zyle nahi muż wokoło běhasche. Tudomni wjeżnjenjo jeho pschimnychu a Wósborskej poliziji pschepodachu. Wón je hłuchoněmy a po sdaczu duchakhory. Kaž wudawasche, je žebi chzył žiwjenje wsacź. Sa jeho drastu pytajo ju skónczńje pschi Lubacże namakachu. Wot tam je wobžaromny człowjek do Wujeżka czelnahi běżał. Wón je pjecza s Waldenburga w Schlesyskej a Wilda reka. Najskerje je wón s jeneho wustawa czeknył.

S Wotrowa. Sańdźeny tydźeń schtwórtk poda žo tu njesbožo,

kotrež móżeſche lohzy hiſchcże wjetſche bycź. Pola kublerja Mikl. Ssymanka ßo domſke pſchetwarjuje. Pſchi torhanju wohnja mjetaſche wotrocźk zyhele ſ tuleje dele do kħeże, kotrež dźowka precź bjerjeſche. Pſchi tym jedyn doſcź njekedźbowaſche; zyhel ſlecźa dźowzy na ruku a rosmjecźe dwaj porſtaj do zyka.

S Lubija. Nětczíſchi ſaſtupjeŕ tudomneho kħéżorſtwoßejmſkeho wólbneho wokrjeßa dr. Weber ßo ſa pſchichodnu wólbu kandidaturu wjazy njepſchiwoſmje, dokelź ßu konſervativni a ßwobodomyßlni woßebiteju kandidatow poſtajili.

S Lubija. Margaritſki dźeń, kotryż běchu ſańdźenu njedźelu w Lubiju wotměli, je 6500 hriwnow czíſteho wunoſchka wotczińnył. Tele pjenjeſy ßo k lěpſchemu tudomneho khudſcheho wobydleŕſtwa nakoża. 140 holzow kwětki pſchedawaſche. Jena ſ nich, kotraż mějeſche tſi tyſy, je 199 hriwnow, jena druha 136 hriwnow nahromadźiła.

S Rósborſko-Wojerowſkeho wokrjeża. Sswobodomyßlni tudomneho kħéżorſtwoßejmſkeho wokrjeża běchu kublerja Scheuermanna ſ Nikolſeea ſa kandidatu ſa pſchichodne wólby poſtajili. Dokelź pak je Scheuermann ßwoju kandidaturu ſkożił, ßu ßwobodomyßlni druheho kandidata pytali a jako tajkeho měſchczańſkeho wukaſanza Khorlu Goldſchmidta w Barlinje namakali.

S Hórki pola Niſkeje. Sańdźenu wutoru popołdnju błyſk w ßrjedźnej Hórzy do kruwarńje na wudworje ryczeŕkublerja Rockmanna dyri. Hródź ßo ſ wohnjom wupuſcźi. Skót bě runje w tym czaßu na paſtwje, tak ſo mjes nim njeje żana ſchkoda naſtała.

S Běłeje Wody. Po ſdaczu ſtraſchneho ſkóſtnika je tudomny żandarm Hoffmann ſ pomozu jeneho pinczńika ſajał. Tutón bě w někotrych korczmach ſ jenym dźełaczerjom, kotryż bě ßo hakle 3. meje w Běłej Wodźe ſaßydlił, pił. Pſchi tym bě zuſy napadnje wjele pjenjes pokaſował a też hewak ſpodźiwny ſaczíſchcź czinił. Pinczńik teho dla jeneho żandarma na zuſeho kedźbliweho ſczini. Tutón podhladneho człowjeka ſaja, hdyż bě runje pola tſelerńje jene jéſdne koło kradnył. W koffrje zuſeho natykany revolwer, wſchelaki nutſkamaŕſki grat a wjele nakradnjenych wězow namakachu. Sajaty ßo Konopka mjenuje a je ßo pjecża 1863 narodźił.

S Běłeje Wody. Wóndano bě tudomny dźełaczeŕ Thiemann ßwojej dźeſczi do łoża połoźiwſchi na dźełko woteſchoł. Tſilětna dźowczińcka pak ſa nanowu njepſchitomnoſcź ſe ſapałkami hrajkaſche, a bórſy ßo łożo ſapali. Wohnja ßo dohladawſchi podruźniży pſchiběżachu a płomjenja ſalachu. Dźećźo je ßo tak czeżko wopaliło, ſo je na ßwoje rany wumrjeło.

S Běłeje Wody. Tſěchikryjerja Höro, kotryż bě pſched dlějſchim czaßom ſpytał, ßwoju żonu ſkónzowacź a ßo potom ſhubił, ßu w jenej jamje ſady Thormannez kħéże morweho namakali. Hör je ßebi ßam żiwjenje wſał.

S Rowneho pola Sslepeho. Tudomnemu wußłużenemu żeleſniſkemu wothladarjej je ßo powſchitkowne czeßne ſnamjo ſpożczińło.

S Hródka. Někotſi tudomni tkalzy ßu ſańdźenu ßobotu w nozy pſchirodneho ßyna ſwudowjeneje Kudźelineje, dźełaczerja Leugnera w Sskomjenju wotkakali, jeho k ſemi ſbili a żakoßnje ſ nożom roſkakali. Někotre hodźiny po tym, ſo běchu czeżkoſranjeneho do Hródkowſkeje hojeŕnje dowjeſli, wón wumrje. Polizija je ſchtyrjoch nadpadnikow ſajała.

S Mużakowa. Ssebi wulke żily wobeju rukow pſcherěſnywſchi je ßebi tudomny dźełaczeŕ Henkel żiwjenje wſał.

S Draźdźan. W Draźdźanach je ßo njedźelu w pſchitomnoſczi krala, ßobuſtawow kralowſkeho doma, ſaſtupjerjow krajnych a měſtowych wyſchnoſczow a něhdże 3000 czeßnych hoſczi internationalna wuſtajenza ſa hajenje ſtrowoſcże wotewrika.

S Lipſka. Ruſke miniſterſtwo roswucźenja tu jedyn ruſki wucźeŕſki ſeminar ſakoži, hdźež ſměja němſzy profeßorojo 120 wucźomzow wocźahnycź. Hižo pſched 25 lětami je w Lipſku jedyn wuſtaw wobſtał, w kotrymż ßo ſtudentojo, kotſiž běchu ßo na to ſwjaſali, ſo budża pruhowanje wobſtawſchi, 6 lět na ruſkich gymnaſijach wucźicź, w ruſkej rěczi roswucźachu. Jako ſtipendium woni lětnje 1500 hriwnow doſtawachu.

Serbski musej.

„Što dha poprawom serbski musej je, wo kotrymż so tu a tam přeco rěči?“ tak so něchtóżkuli wonka w Serbach praša. Hačrunjeż je wón wot lěta 1899 sem we wosebitych stwach našeho krasneho Serbskeho Doma zaměstnjeny, jón tola hišće mnozy našich Serbow wohladali njejsu. Što dha je w nim widźeć? W museju wohladaš, kak so naši Serbja drasća abo drasćachu, dokelž wšelake rjane drasty su so na wěčne zhubiłe. Dale tu widźiš přazu, kajkuž njedawno na wsach wonka naše žony a holcy wotměwachu; dale ručne dźěła: wušiwanja atd. našich žónskich, wurězowanja z drjewa a papjery našich mužskich, rjane jutrowne jejka, kajkež prjedy wšudźom, dźensa jenoż hišće w někotrych krajinach, sebi znaći a přećeljo mjez sobu daruja; dale stare wahi a sudobja, stare pjenjezy, wobrazy a rysy našich starych burskich statokow, popjelnicy a nastroje našich pohanskich prjedownikow, kotříž před tysac a wjacy lětami naše hona wobydlachu atd. atd. Něhdźežkuli so hišće na łubjach atd. zajimawe wěcy khowaja, kotrež bychu do našeho museja słušałe, hačrunjeż je wjele krasnych wěcow do cuzych rukow za někajke kroški přišło, wjele je so też zničiło.

Podpisany musejownik je kóżdy čas zwólniwy, dary za naš musej přijeć, a budźe wšě přiwobroćenja w přichodźe też w „Katholskim Pósle“ a w „Serbskich Nowinach“ kwitować.

Michał Wjerab, kustos museja,
w Serbskim Domje na lawskich hrjebjach 2.

Přilopk.

* (Sajědojczenje.) Ssnadna rana — ſrudne ſczěhwki. Schewz Jährig w Seifhennersdorfje bě ßo do woblicza ßnadnje ranił. Najſkerje je maſanoſcź abo jěd ſ czorneho jětra, kotrež wón mějeſche, do makeje rany pſchiſchoł. Bórſy pokaſa ßo ſajědojczenje krwě, wón na to woßlepi a bórſy też na ſahorjenje moſhow wumrje. Wón bě hakle 26 lět ſtary.

* (Sſo ſaraſyła.) W Draźdźanach na Krenkelſkej dróſy póndźelu popołdnju jena ßłużobna holza ſ woknom tſeczeho poſkhoda na dróhu dele padny a ßo ſaraſy.

* (Směchom pjenjes ßo ſaraſył.) Pſchi pſchimjetowanju pjenjeżnych měchow, kotrež běchu ſa kħéżorſtwowu banku poſtajene, bu w Rychbachu póſtowy ſaſtojnik Klar ſ tajkim měchom do żiwota trjecheny a czeżko ranjeny. Bórſy na to wón w khorowni wumrje.

* (Na rowje ßo ſatſělił.) Na rowje ßwojeje żony ßo dźełaczeŕ Laube ſe Żarowa ſatſěli. Wón bě ßo k temu czornu draſtu woblekł a ßebi wyßoki klobuk ſtajił.

* (Lotterijowe dobycże na ßmjertnym łożu.) W Freiſingenu w Bayerſkej je jedyn muż jenoż hodźinu do ßwojeje ßmjercże powjeſcź ſ Hamburga doſtał, ſo je w tamniſchej lotteriji 10,000 hriwnow dobył. Dobycźeŕ pak hižo mrějeſche a njemóżeſche poſtajicź, kak ma ßo dobytk mjes jeho herbow roſdźělicź.

* (Ssmjertne padnjenje ſ tſěchi.) So mohła ßebi powětrowu łódź „Němſku“ wobhladowacź, chzyſche w Eſſenje jena ßłużobna holza na tſěchu pjecź poſkhodow wyßokeje kħéże ſtupicź, wona pak mißny a do dwora padże, hdźež ju ſaroženu namakachu.

* (Srudny ſczěhwk hrajkanja ſ revolvrom.) 19lětny krawz Kohl, kiž bě ſ Barlina do Prahi pſchijěł a w hoſcźenzu bydleſche, pokaſowaſche 17lětnemu krawſkemu Kopezkemu nabity revolwer. Pſchi tym Kohl tak njekedźbnje ſ revolvrom wobkhadźeſche, ſo ßo wutſěli. Kulka Kopezkemu do wutrobna trjechi. Kohl, myßlo ßebi, ſo je ßwojeho pſchecźela ſatſělił, dwaj krócź ßebi do wutrobna tſěli a tſeczi krócź do rta. Na ßmjercź ranjeny ßo wón na ſemju ſwjeſe. Dyrbi dha kóżdy „mkodźenz“ revolwer měcź?

* (Snjeſbożenje kwaßarjow.) Kubleŕ Räcke ſ Obermaltera póndźelu rano ſ jeneho kwaßa w Naundorfje pola Rabenawa domoj jědźeſche. Krótko pſchede wßu ßo konjej ſplóſchiſchtaj a po nahłym brjoſy ſ woſom do hłubiny padnyſchtaj. W ſaczinjenym woſu Räcke je żonu a pſchichodnej maczerju ßedźeſche. Pſchichodna macź ßo pſchi nahłym padże hnydom ſaraſy. Räcke ßam ßebi nop roſraſy a ßebi ruku ſłama. Jemu ßo ſ czeżka żiwjenje ſdźerżi. Jeho mkoda żona, kotraż bě ßebi wobruczku ſłamała, móżeſche ſ woſowych roſpadankow wuleſcź a po pomoż hicź. Pohoncź bě ßebi nohu ſłamał a ßo do hojeŕnje dowjeſe. Jedyn ſ konjow dyrbjeſche ßo na měſcże ſakłócź.

* (Njeſbożowneje luboſcże dla ßebi tſi holzy żiwjenje wſake.) W Halli ßu ſańdźenu njedźelu tſi holzy njeſbożowneje luboſcże dla ßwojemu żiwjenju kónz czinike. Jena ſ nich, dźowka jeneho murjeŕſkeho miſchtra, ßo ſ nanowej hońtwinſkej tſělbu ſatſěli. jena ßebi w hoſcźenzu ſ jědom ſawda a tſecźa ßo w Ssolawje tepi.

* Czeżke njewjedro je ßo ßobotu nad Grodkowſkim Nyßynſkim a Falkenbergſkim wokrjeßom roſpuſchcźiło. Někotre wßy

ßo póčŕjechu, tak so dyrbjesche ßo dla wukhowanja skota wohnjowa wobora na pomoz sawołacź. Pola Freiwaldawa bě ßo telko krupow naschło, so mějesche krajina symski napohlad. W Grodkowje błysk do wěže katholskeje zyrkwje dyri. W Friedlandže w Hornjej Schlesyskej ßo na dobo zyle sacźmi. Potom s satraschnym njewjedrom cźežke krupobicźe pschicźahny. Krupy kaž wołske worjechi wulke ßywy do zyła sniczichu.

* (Wotkryte mordarstwo.) Hrosny njeskutk ßu ßobotu w Sabržach w Schlesyskej wušlědźili. Jedyn wuhnjeŕ w jenym domje w jenym wuhnju žónske cźěło namaka. Cźěło bě hacź do koleń zyke spalene. Sslědźerjam polizije je ßo poradźiło wuskuschowacź, so je cźěło to 35lětneje Tregeroweje se Chesanowa w Galizieskej, kotraž je ßo wot 15. februara shubiła. Žona s wołmjanymi tworami wikowasche. W domje, w kotrymž ßu cźěło namakali, ßu ju widźeli. Jejny muž w Sabržach se ßadom a seleninu wikuje. Wón je podarmo sa žonu pytał, hdyž bě ßo shubiła. Hdyž lěkarjo cźěło rosrěsachu, wón jo jako to ßwojeje žony na jejnych zusnych subach spósna. Jeneho wobydlerja tamneho doma, pola kotrehož ßu dźělbu tworow Tregeroweje namakali, ßu sajeli. Najskerje ßo wo rubjeżne mordarstwo jedna, dokelž je žona něhdże 100 hriwnow hotowych pjenjes pschi ßebi měła.

* (S błyskom ßo sarasyli.) W Saalfeldže je błysk 16lětnu Lindu Weberez pschi dźěle na polu a pola Merseburga młodeho pachoła a jeho dweju konjow sarasył.

Pola Nepomuka w Cźechach je błysk do tśioch dźěłacźerjow dyrił, kotśiž běchu ßo pschi njewjedrje w lěßu pod jedyn schtom stupili. Jedyn je ßo morił, dwejo staj ßo cźežko sraniłoj.

Cźežke njewjedro wutoru popołdnju nad Barlinom cźehnjesche. Jedyn 12lětny hólz ßo s błyskom mori. Jedyn druhi hólz, kotryž blisko njeho stejesche, je na prawej cźełowej stronje sprostnył. Jena žona, kotraž bě se ßwojimi 4 dźěcźimi w sahrodnej khěžży, je ßo s błyskom porasyła a bě hnydom morwa. Tež jene wušudźenje ßo s błyskom pschetorhny. Mjes tym so mějesche psched kawniskim ßudom jedyn rěcźnik sakitansku rěcź, błysk s wulkim wrjeskom do ßudnistwoweje wěže dyri.

* (Dwaj hólzaj ßebi žiwjenje wsałoj.) W Cźěskej Lipje, hdźež hakle ßebi psched něschto dnami 11lětny hólz žiwjenje wsa, je ßo 14lětny ßyn dźěłacźerja Puhony we wuhlowej kólni domjazeho statoka s wobwěßnjenjom žiwjenje wsał. Hólz dyrbjesche do kólnje po wuhlo hicź, ale wón ßo wjazy njewrócźi, a hdyž sa nim hladacź dźěchu, bě wón hižo morwy. Wo winje, cźehodla je to cźinił, niczo snate njeje. Ale móže dha tak młody cźłowjek hižo s zyła winy k temu měcź!

* W starym cźaßu bě kurjenje sakasane. Hakle 65 lět je, so ßmě ßo w Sakskej bjes wuwsacźa kuricź. Psched tym ßo nichtó se sažehlenej trubku a s dymku bjes wěka na drosy pokasacź njeßmědźesche. Woßebje krucźe ßo na wobkedźbowanje teje kasnje w Draždźanach dźiwasche. Mnohi wjeßnjan bu na wulkim moscźe sajaty a w stražniskej khěžży na moscźe dyrbjesche cźakacź, doniž jeho nastupowazy wojak, kiž dotalneho stražnika sastupi, njewumóh. Potom bu jeho wěz na hłownej straži pschepytana. Hakle sa něschto cźaßa tute staroscźiwe wukasanje wotpadny. — Schtó wě, hacź njeby wužitne było, ßo na to dopomnicź a kurjenje wěstym ludźom wobmjesowacź abo sakasacź.

* (Wobras Julija Cäsara.) Sslawny romski wjednik, statnik a spisowacźel Julius Cäsar je tež hischcźe dźenßnischi dźeń schěrschim worschtam snaty; wón dasche protyku s nowa wobdźěłacź, kotraž po nim julianska protyka rěka a ßo hischcźe nětkole w Ruskej trjeba. Měßaz julij ma po nim a jemu k cźesci ßwoje mjeno. Nětkole ßu w Ambehu w Egiptowskej hłuboko s podsemje staru vasu wuryli, kotraž je s drohotneje macźisny a meter wyßoka. Na njej je hacź nanajwoßebnischo wobras shotowjeny, kotryž je po napißmach, kotrež ßo na nim namakaju, bjes dwěla woprawdźity wobras Julija Cäsara. Pißma na to pokasuja, so je vasu Cäsar sa egiptowsku kralownu Kleopatru dał shotowicź a jej jako dar pschipóßłał. Vasa na sto puntow waži.

* (Sajědojcźenje s hribami.) Pola Hróbka bě žónska Zillowa s dwěmaj dźěsczomaj ßmorže namakała a k jědźi pschihotowała. Ale bórsy po jědźi zyła ßwójba skhorje. Ssydomlětny ßyn je hižo wumrjeł. Zillowa bě sakomdźiła cźerstwe hriby dokładnje wucźiscźicź a s warjazej wodu wotparicź. — Duž kedźbu!

* 12lětny schuleŕ w Barlinje ßebi s tym hrajkasche, so na haßy s teschingom do dźěcźi tśělesche. Tśi dźěcźi s tym srani. — Ssamopaschnosć bjes měry a mjesy. Ale schtó je na tym wina!

* (Sso spaliła.) We Warnsdorfje chzyschе mandźelska listynoscherja Eiselta ßwojemu dźěsczu mloko pschihrěcź. Pschi tym chzyschе na warjak hischcźe spirituß pschilinycź, ale bleschа rosbuchny. Sa wokomik ju płomjenja pschikrychu. Drasta ßo dospołnje spali. Lěkaŕ dasche ju do khorownje dowjesć, ale hižo nasajtra žona wumrje.

* (Se żelesnizu ßo pschejěł.) Pola Gubina da ßo dźěłacźeŕ Koschak spěschnemu cźahej pschejěcź. Żelesniski stražnik potom bórsy dospołnje roskuskowane cźěło nadeńdźe.

* Pola Bytomja w Hornjej Schlesyskej pschi wuměnjenju sczežorow sa elektriski prud cźežki żelesny sczežor padny a to runje do ßrjedź cźrjódy na drosy hrajazych dźěcźi. Jedyn hólz bu hnydom morjeny, jeho mjeńschi bratr bu na ßmjercź, dwaj druhej hólzaj cźežko sranjenaj.

* (Najstarscha žona w Němskej.) W Spitzbergu w bajerskim lěßu wumrje najstarschi cźłowjek w Němskej, Josefa Ederowa, w starobje 116 lět. Staruschka, kotraž ßo s wěstosczu wjazy na jeje narodny dźeń dopomnicź njemóżesche, bě skoro hacź do ßmjercźe hischcźe k dźěłu khmana. W lěcźe ju turistojo po stach wopytowachu.

* (Jeneho knjeżerśiwoweho radźicźela wopacźnej pschißahi dla saßudźili.) W němskej rańschej Afriki ßu ruježerstwoweho radźicźela, ßwobodneho knjesa s Wächtera, wopacźneje pschißahi dla k jastwu na 16 ½ měßaza saßudźili. Wobskorżeneho běchu hižo psched dlějschim cźaßom se błużby wotßadźili.

* (Snjewobhladniwoscźu macź satsělik.) Khostanska komora w Essenje je studenta Hartmanna, ßyna tamnischeho direktora měschcźanskeho dźiwadła, dla njewobhladniweho morjenja k jastwu na 2 měßazaj saßudźika. Hartmann je s revolwrom hrajkajo s njewobhladniwoscźu ßwoju macź satsělik.

* (Wojazy towarscha sarasyli.) W kasarmach 65. pěscheho regimenta w Kölnje mjes wojakami maliczkostneje pschicźiny dla swada nasta, kotraž do pukow pscheńdźe. Pschi tym jedyn starschi wojak s khofejowej khanu muskětéra Reitena s wotmachom na hłowu dyri, tak so dyrbjesche ßo tón cźežko sranjeny do lazaretha donjescź. Tam je wón na ßwoje sranjenje wumrjeł. Wójnske ßudniske pschepytanje je ßo sawjedko.

* (Jedyn lětaŕ ßo sarasył.) Leutnant Kelly s 30. pěscheho regimenta je w San Antorio w Texasu se ßwojeho lětadła na semju padnył. We wyßokosczi 50 metrow ßo wón se ßwojeho ßydła cźißny a ßebi na semju srasywschi nop rosbi.

* (Ssurowe mordarstwo w Jablonzu.) Srudny kónz je zyła ßwójba w hacźe pola Rajnowiz pola Jablonza w Cźechach namakała. Pónděelu wjecźor w dźeßatej hodźinje 14lětna dźowka pschi hacźe bydlazeho płowarskeho mischtra Pawla wot hata ßem sałkyscha, kak dźěcźi a żónska kschicźa, ale ßwojimaj starschimaj niczo njerjekny, dokelž kschicźenje bórsy wotmjelkny. Hakle wutoru rano holcźiza to ßwojimaj starschimaj wupowjeda. Na to Pawl na cźołmje psches hat pschejěwschi na brjosy dwaj żonjazaj pschedeschcźnikaj nadeńdźe. Do jeneho s njcju bě list tyknjeny; s njeho ßo wujaßni, so bě ßo to, cźehoż ßo bojachu, woprawdźe stało. W liscźe, kotryž bě podpißany „ßwójba Kolařez“, stejesche, so njech tutón skutk samołwja, ale ßwójba ßebi njeje hinak wjazy pomhacź mohła. Na brjosy leżesche też cźerwjena pschikrywa na dźěcźazy wós a próżdna schkleńza, w kotrejž bě mjetliczkowy palenz był; we wodźe mjehki cźorny mužazy kłobuk a hókžazu cźapku namakachu. Hat bu hnydom pschepytany, ale dokelž ßo niczo njewußlědźi, bu woda spuschcźena. Wokoło jědnacźich na cźěło dwělětneje holcźki pschińdźechu. Něschto mjeńschinow posdźischo cźěło něhdże 11lětneho hólcźeza nańdźechu, kotryž bě se ßwojej ßotsicźku hromadu swjasany był. Hodźinu na to ßo żonjaza drasta sa hoku jeneho pytazeho sapopadny a hdyž tu pomaku k brjohej cźehnjechu, pokasa ßo, so bě žona s mužom a s něhdże 9lětnej dźowku hromadu swjasana. Najskerje staj starschej s palenzom ßebi najprjódzy kuraże napiłoj, potom hólcźka a mjeńschu holcźku do wody storcźiłoj, hdźež bě najhłubscha. Potom staj nan a macź s wjetschej dźowku sa nimaj skocźiłoj. Muž prjedy w Jablonzu jako krawski pomoznik ßo żiwjesche, shubi pak ßwoje dźěło a dokelž druheho namakacź njemóżesche, wrócźi ßo s němskeho kónza do cźěskich stron. Tam pak ßo jemu najskerje runje tak hubjenje wjedźesche, a duž ßo saßo do Jablonza wrócźi. Dokelž dźěła namakacź njemóżesche, je tutón srudny kónz ßebi a ßwojej ßwójbje pschihotował. — Srudnischeho kónza zyłeje ßwójby drje ßebi myßlicź njemóżesch. Wopuschcźenosć a bjespomoznosć je tola sawěscźe hacź nanajwjetscha była, hewak ßebi tola njebudźichu tehole wupucźa pytali. Skoro ßo cźłowjekej wěricź nochze, hdyž to cźita a wopomni, kelko druhich ßo s bohatstwom dußy. Njebě dha nihdże nikoho, schtóž budźische jim mohł s nusy wupomhacź! Mjes stami, kiž nimo tuteje żałosczazeje ßwójby dale sa ßwojim dźěłom,

wobohaczenjom, wjeßelom a — hrěchom du, khwataju, ani jeneho ſamaritana njebě, kiž ſtejo woſtanje, widźi a ßo ßmili. Schto pomhaju ſakonje, morwy pißmik hiſchcże ſkutk njeje, po pißmiku weſo nichtó pomhacź nuſowany njebě, ale njeje dha też njepißany ſakoń we wutrobje, kiž je jaßniſchi, mudriſchi a móznischi dyžli pißmik! Kak mnohi zuſy je hoſpodliwy dom, kak mnohi hłódny zyrobu, kak mnohi wopuſchczeny je namakał pomoz, tróſcht a wupucź k nowemu żiwjenju! To bě tehdom, hdyž hiſchcże wěra a luboſcź prěnje a poßlednje ßkowo rěczeſchtej a we wſchěch domach krute, ale też ſprawne a luboſcźiwe knjeżſtwo wjedźeſchtej. — So je zyła ßwójba jeno we ßmjerczi ßwoju pomoz namakała, ſo je ßo 10lětny hólczez wobweßnył, ſo ßebi 17- a 16lětnaj młodaj cźłowjekaj żiwjenje wofmjetaj: hdy je to prjedy ßwět ßłyſchał. A to je ßo ſa jedyn jeniczki dżeń ſtało. To pſchehladaj lětnik nowin, kiž ßu pſched 50 lětami wuſchłe, tam lědma ſa zyłe lěto telko njeſkutkow ſapißanych namakaſch, kaž nětkole ſa tydżeń. Schtó je potajkim mudriſchi, lěpſchi, ſbożowniſchi był? Naſchi prjedowniży, kiž mějachu mjenje ſchule, ale wjazy wěry, mjenje ſakonjow a paragrafow, ale wjazy luboſcże, abo naſchi rowjenkoja, kiž maja hłowu pełnu ſchulſkeje wědomoſcże, ale cźmowu hłowu, bjes ßwětła wěry wutrobu pełnu żadoſcźow a hrěchow, ale zyle próſdnu, bjes luboſcże a wěry?!

* (Wulki woheń.) Japanſke město Yamagata je ßo ſ wulkeho dźěła wotpaliło. Něhdże 1000 khěżow, mjes nimi někotre banki, ſchule, ßudniſtwo a knjeżerſtwowe twarjenja ßu ßo ſ wohnjom ſniczike.

W Konſtantinoplu je ßo wutoru 25 khěżow wotpaliło. Někotre woßoby ßu w płomjenjach ßmjercź namakale.

Dale je ßo chineſke město Kirin ſ wohnjom wupuſcźiło. Wjele cźłowjekow je żiwjenje ſhubiło a njeßměrnje mnoho tworow je ßo ſniczilo.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla njeſprawneho napſchemoprózowanja ßu ßedlarſkeho miſchtra Sommera we Wjeleczinje k 500 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźili. Sommer bě w „Němſkich ßedlarſkich nowinach“ nawěſchtk woſjewił, ſo móże „38 000 ſchulſkich torniſtrow ſa hólzow a holzy“ wotedacź. W tym ßedlarſkaj miſchtraj Berger a Pelz w Lubiju njeſprawnu konkurrenzu widżeſchtaj a běſchtaj ſ kollegami w Shorjelzu, Zitawje a Budyſchinje poręczawſchi Sommera pola ſtatneho rěcźnika wobſkorżikoj. Pſchi pſcheßłyſchenju ßwědkow ßo ſpóſna, ſo móżeſche Sommer ſa jedyn tydżeń jenoż 130 torniſtrow w ßwojej dźełarni ſhotowicź.

Srjadowanje ſawoſtajenſtwow,
wudźełanje herbſtwodźělenſkich wuczinjenjow a teſtamentow

pola **prawneho agenta Kobana**
pſchi żitnych wikach 4.

Podklócze a drjenje,

wicź, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitiſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow dźełany.
Jenoż **Todor** żadajcze a bjerćze. Jenoż woprawdźity porucza **Stranch a Kolde,** drogownja, ſ napſchecza katholſkeje zyrkwje.

Mudry kolojeſdny
wuſwoli
Naumannowe **Germania-kola.**

Saſtupjeŕ:
wumělſki jeſdny Marſchner
na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Bóſchiczanſke
praßowane wuhlo!
derje wußuſchene po 6 mk. abo 6 mk. 50 pj. ſ jamy.
Po żadanju ßo też pſchiwożenje tunjo pſchewoſmje.
Knjeżi dwór w **Boſchizach** pola Njeßwaczidła w Sakſkej.

Tſihwěſdowſke tſěſchne
zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **plestrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowczkami ſa pſchejeſdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelezne klinkerſke, wodunjepſchepuſchczate połne a dźerkate zyhele, ſchamottowe zyhele**
porucza
Pawoł Arnold,
parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach
(Dreiſtern) pola Budyſchina.
Kſchemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo cźo. 11.

S **nyjwjetſchim dobytkom** kupujecze
bawlmjane ſchtrympy, ſoki, mako-koſchle, kholowy, lěcźne rukajzy.
Dale ſ nowa pſchijate
běle mużaze a żonjaze koſchle,
ſpódnje taille, běle ſchórzuſchki,
módre cźiſchczane ſchórzuchi
jenoż dobrych drużinow a bjes poroka ßedżazych, rjenje
∴ dźěkone po najtuniſchich płacźiſnach pola ∴
Ernſta Jordanoweje wudowy
Na jerjowej haßy 5. **w Budyſchinje.** Na ſnutſkownej lawſkej haßy 8.

Wóſk
po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje
Otto Engert,
drogowa pſchedawarnja.

Palenz
we wulkim wubjerku tunjo
porucza
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.

Sprattowu
pizu ſa kurjatka
a criſſel
najlěpſche k płahowanju
ſtajnje cźerſtwe na ſkładze porucza
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Schmalz pſchi 5 puntach po 75 pj., **rjany połcź** pſchi 5 puntach po 75 pj., **běłu kołbaßu, kobołkatu** (knoblachowu), dobru a metowu kołbaßu punt po 75 pj., porucza
rěſnik **Nierth,** kralowſki podawar w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Cźerpjach wot 3 lět na żołtu wumpjeru ſe żałoßnym
ßwjerbjenjom.
S pol kuſkom Zuckerowego patent. lěkarſkeho mydła ßym cźwilu doſpołnje wobył. H. S., polizajſki ſerżant.
Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Rospschedacze leżomnoscżow.

Pondzelu 15. meje t. l. dopołdnja wot **10** hodżin maja so ſ Rjeczkez kubła w Kamjenej pola Radworja

pola, luki a lěßne ſahony

ua pscheßadżowanje pschedawacź. Wumĕnjenja ßo prjedy wosjewja. Runje tak ßo tón ßamy dżeń **kublowy ſbytk,** nĕhdże 60 kórzow wulki, pscheda. Shromadżisna w hoscżenzu tam.

Wobßedżer.

Ša kublerjow a kĥĕżerjow!

Beckowu wjedrowudżerżazu mineralnu bĕleŕsku barbu, w cźĕstowej formje k wobĕlenju dworow, hródżow atd. ßo wubjernu hodżazu, porucża

twarski mischtr Max Hentschke,

jeniczki pschedawaŕ w Budyschinje na Moltkowej drózy 23.

Tale barba wolijowe barbjenje dospołnje ſaruna, je wjele tuńscha a móże ßo ſ wodu wopłokacź.

Płacźisna: kilogramm po **60 pjenjezkach.**
1 kilogramm doßaha ſa 6 qm dwójneho wobĕlenja.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 18. meje t. l. popołdnju wot **3** hodżin ma ßo **w Herzogez reſtawraziji w Zokowje** ſcźĕhowaze na

Mjedżojiſkim revĕrje

ſeſtajane drjewo na pscheßadżowanje pschedawacź, jako

30 krutych żerdżow, 8— 12 cm delnjeje tołſtoſcze,
40 żerdkow, 4—5 cm = =
250 rm. dubowych kuluchow,
10 = = repuchow.

Hajniſtwo w Huſzy, 11. meje 1911.

O. Mendte.

Salońſzy ſchkitane. **Verkalbin** Salońſzy ſchkitane.

Najwĕſcźiſchi a najlĕpſchi ſadżĕwanſki ßrĕdk

pscheczĭwo pomjetanju.

Paket ſa 2 ſłoczeczi 1 mk.

Jeniczki fabrikant: **haptykat Weitz w Barlinje NW. 21,** Bochumerſtr. 16. Telefon hamt Moabit, 7516.

Dostacź pola **Oty Engerta w drogowej pschedawarni** na ſnutskownej lawſkej haßy.

Swjatkowne **krawatty.**

Kózda we wukładnym wokńe wupołożena krawatta ßo nuts wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźo. 18 a na rózku theaterſleje haßy.

Sserbſki wjeczor

we Wóßlinku

ujedźelu 14. meje 1911 w Schubertez hoſcźenzu.

(Spĕwy, dźiwadło a bal.)

Sapoczatk wjeczor 1/2 8 hodźin.

Wſchĕch lubych Sserbow a wſchĕ ßerbſke towaŕſtwa ſ bliſka a ſ daloka jenoż ſ tutym najwutrobniſcho pscheproſchujetaj

Schubert, hoſcźenzaŕ, **Rakeczanſka „Lipa“.**

Khartki k ſaſtupej ßu pola knjeſa hoſcźenzarja Schuberta doprĕdka dostacź.

Khwaćanske serbske towaŕstwo

zmĕje, da-li Bóh, **njedźelu 14. meje** pop. w 5 hodź. swoje posedźenje w Hustec hoſćencu w Khwaćicach. Jednać budźe so wo swójbnym wjećoru. Duż so wšĕ sobustawy najlubozniſo přeproſuja, tež hoſćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Wtebſcź,
hudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
oißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, diſmembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wĕzy atd.
Rĕczi ßerbſki.
— Telefon cźiſło 177. —
Pscheßadżowanje leżomnoſcżow.

Czerſtwy łój, punt po 50 pj., wuſchkrjeny **łój** pſchi 5 puntach 55 pj., pſchi 10 puntach po 50 pj., **ßuſcheny połcź** pſchi 5 puntach 90 pj., pſchi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., ßuſcheny **ßwinjazy brjuch** pſchi 5 puntach po 80 pj. porucża **O. Pĕtſchka** na żitnej haßy.

Schparazy wolij,

ſchilhotowany ſa ſchijaze maſchiny a jĕſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika łoſcźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wſchĕch lĕpſchich, pſchedawarńjach.

ff. mlokowu ſchokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt

pſchi mjaßowych jĕdkach 1.

Kruwa,

wyßokoßucźelna, podßobna, je na pſchedań we Łuſy cźiſło 41.

Kruwa

bliſko k cźelenju je na pſchedań w Klukſchu cźiſło 5.

Rólny kóń,

ſtarſchi, je na pſchedań, dokelż je wyſche, pola **Huniuſa** na ßwobodnym kuble w Jeſchizach.

Bukečanske serb. tow.

zmĕje **njedźelu 21. meje** swój lĕtuſi **wulĕt do Budeſtec** a na Mniſonsku horu. Wotkhad z Bukec dop. w 9 hodź., wot Rachlowa dop. 1/2 11 hodźin, do Budeſtec wokoło 12 hodźin.

Wšĕ ſobuſtawy a hoſći najwutrobniſo přeproſuje
předsydſtwo.

Hypothekſke pjenjeſy

wupożcźuje

E. Koban
pſchi żitnych wikach 4.

Jako baba

ßo **Madlena Lawkez** w Sslepom (kołojeſdna) porucża.

Kuchaŕki, ſiwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy kßwinjom, wotrocźkow, ßrĕnkow, rólnych pohoncźow, wolazych a dźĕłacźeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Wucźobna holza

kotraż chze ſchwalcźiſtwo nawuknycź, ßo k 1. junijej abo hnydom pyta w Khwacźizach cźiſło 34 C.

Dźĕłacźeŕſka ßwójba

pilna a ſprawa, bórſy abo k 1. jun. do trajneho měſta a dwaj pilnaj njewoženjenaj **dźĕłacźerjej** hacź do póſdneje ſymy ßo pytaja na

knjeźim dworje w Leńnje I
pola Khróſcźiz.

Tyſcherſkeho pomoznika

pyta **H. Rachlitz w Hodźiju.**

(K temu cźiſłu pſchiloha.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 20. Sobotu 20. meje 1911. Lětnik 70.

Sswobodomyßlna strona a jeje pscheczeljo.

W ßwobodomyßlnej stronje widźi ratarstwo ßwojeho najhórscheho njepscheczela. Stajnje njepscheczelske smyßlenje ßwobodomyßlnych wupokasa ßo jaßnje pschi finanznej reformje 1909, hdyž se wschej mozu na herbstkim dawku wobstejesche a hdyž jón pschecźischczecź njemóżesche, wrjeßny wótku do pola, borkasche, cźinjesche klubu a mějesche wotpohlad, zyku reformu dwělomnu cźinicź.

W tym wokomiku, hdyž sastarar wumrěje, měka ßo płacźizna sawostajeństwa wußlědźicź a postajecź, schto ßu dwór, schto skót, schto zyła domjaza nadoba, schto pola a łuki atd. hódne. Kajki njeměr, kajka njespokojnosćź by w burskim stawje nastała, njeje dowidźecź. Runje w tym nastupanju dopokasuje liberalna strona ßwoju straschnu njemudrosćź, jeli niz hłuposćź, w burskich należnosćźach. Běžny kapital njeby ßo s pomjenowanym dawkom ženje dokładnje trjechił. S wjasanym wobßedźeństwom sastojnikow a kraj njemóżesch jebacź. Tu masch wscho psched wocźomaj a s wjetscha też hischcźe na papjerje. Žiwe wobßedźeństwo ßo kula a shubi, prjedy hacź ßo na pjenjeżneho bohacźka pschiměrjeny dawk pokoži.

Tak je a wostawa tamna strona najwjetschi a najßwěrnischi spěchowar židowskich pjenjeżnikow a polékuje jim wschudźe, hdźež a kaž jenoż móże. Je dźě snate, so je finanzielnje wot nich wotwißna, woßebje pschi wólbach. Mnohich a ßwěrnje płacźazych ßobustatow nima a teho dla ßo dowěrnje spuschcźa na żelesne khamory židowskich bankow. Cźi maju sa nich stajnje wocźinjenu móscheń, dokelž wjedźa, so wona ßo ßwěrnje sa nich stara. „Ruka ruzy podawa."

Hospodarszy kcźéjaze burstwo je tutej židowskej stronje a jejnemu pjenjeżnemu pschiwiskej cźern we woku. Bursa njeje ratarstwu k woli. Spyta jo wschudźe podtłóczowacź a wuwjasowacź. Ssamo sozialdemokratoju, kotrymž ßo ßwobodomyßlna strona khila, swisk mjes tutej stronu a bursu pokasuje. To wupraji rasnje a jaßnje jene lecźaze kopjeno s léta 1908, kiž bu po zyłej Pruskej rosschěrjene. Tam ßo jej porokuje, so wona ludowe prawa sa klinczazy pjenjes pscheradźuje. Ssu roboczenjo bursow a kapitala. A hdy by ßo jej tuta podpjera sapowjedźika, by pola njeje njedostatka dla na ßwědkach „konkurs" wudyrił. Tak rěcźi jich „cźerwjeny bratr". A prawje ma. Najebacź tajkich a hinaschich plistow koscha pschiwißniży pokraczowanskeje strony sozialdemokratam ponižnje ruku. Tucźi pak ßo jim wußměja a wužija pschileżnje ßwobodomyßlne shromadźisny, so bychu ßwoje powróczerske ideje w nich do luda pschewjesli. Buk móże w Draždźanach w dobrym měrje sa khachlemi ßedźecź. „Rosjaßnjaze dźěło" w jeho smyßku wobstara jara wuschiknje kandidat ßwobodomyßlneje strony. Pudor dźěła a — Buk žněje. Pod sozialdemokratiskimi koßami budźa w cźaßu žnjow — wólbow — ßwobodomyßlne stwjelza padacź.

Kak tuta strona pod kschudom bankow a burßy stjeji, wujaßnuje ßamo jena pokraczowanska — demokratiska — nowina, „Berliner Morgenpost", hdyž wo pjenjeżnych podpjerach wschelakich stron pißasche. Tam cźitamy: „Sswobodomyßlne strony, kiž żaneje ludoweje podkohi nimaja, ßu pschi ßwojim wobstaczu wot pschikhilnosćze wěstych interessentow wotwißne, kotrychž pjenjesy woni pschi wólbach trjebaju. Sswobodomyßlni dostawaju ßwój pólver s dźěla wot bankow, s dźěla wot burßy. Tak sarjaduja zyku ßwoju politiku po pschecźach ßwojich dawarjow, kotrychž interesßy maja wschěm druhim politiskim żadanjam doprědka stajecź, so bychu jich pschi wjeßelej myßli sdźerżane. Jich politika njeje niczo druhe hacź pscheradnistwo. A hdyž ju w ludowych shromadźisnach khwala a poskicźeja, dha ßo mi sda, kaž by žid ßwój dodźeržany cźapor sa drohe pjenjesy poskicźowak. Njedajcźe ßo psches leßniwe ßkowa tutych pschekłepanych lischkow sawjescź. Schtóż na wßach jich politiku podpjera, rěsa kschud ßam na ßo, tón woli ßebi ßwojeho rěsnika ßam."

Palenje cźěłow w Pruskej.

Sakoń wo dowolomnym palenju cźěłow w Pruskej je ßo sańdźeny tydźeń druhi krócź w pruskim krajnym ßejmje wuradźił. Rěcźnizy konservatiwneje a zentrumskeje strony ßo pschecźiwo palenju cźěłow wuprajichu, mjes tym so liberalni a sozialdemokratoju sa njo rěcźachu. Po rosestajenju ministra s Dallwitza ma stare kschescźijanske waschnje khowanja cźěłow do semje dale wobstacź. Nowy sakoń dyrbi jenoż tym, kotsiž ßo nochzedźa dale tehole waschnja dźerżecź, możnosćź dacź, ßwoje cźěło spalicź dacź, a to jenicźzy w tych padach, w kotrychž je ßebi to semrjety wurasnje żadak. Knjeżerstwo je jenoż sakoń ßejmej pschepodako, so bychu hinak smyßleni njebyli nusowani, ßwoje cźěło pohrjebacź dacź.

Pschi wothłoßowanju wo 1. paragrafje 36 sapóßłanzow konservatiwneje strony s liberalnymi a sozialdemokratami hłoßowasche, tak so ßo wón se 176 pschecźiwo 156 hłoßam pschija. Duž je wěste, so ßo fakultatiwne palenje cźěłow w Pruskej sawjedże. Wjetschina konservatiwnych, zentrumska strona a Polazy ßo palenju cźěłow pschecźiwja.

Němski khěžor w Jendźelskej.

Khěžor Wylem je wutoru se ßwojej mandźelskej a se ßwojej dźowku Viktoriju Luisu pschi deschczowym, cźmowym wjedrje k poßwjecźenju pomnika ßwojeje wowki, njeboczicźkeje jendźelskeje kraloweje Viktorije do Londona pschijěł. Kral Jurij, jeho mandźelska a druhe ßobustawy kralowskeje ßwójby wyßokich hosczi na dwórnischcźu powitachu. Sso mjes ßobu postrowiwschi majestosczi po drohach, s ludźimi napjelnjenych, do Buckinghamskeho kroda jědźeschtej. Prjedy hacź khěžorowa łódź „Hohenzollern" k brjohej pschijědże, nad njej dwaj aeroplanaj, kotrejž dwaj leutnantaj jendźelskeho łódźstwa wjedźeschtaj, w kole lecźeschtaj. Khěžor s łódźineje łubje sajimawemu lecźenju pschihladowasche.

Najwjazy jendźelskich nowin němskeho khěžora jako bliskeho pschiwusneho jendźelskeho kralowskeho doma na pschecźelne, wutrobne waschnje witaju a, hacź runje je khěžorowy wopyt jenoż privatny, ßo nadźijeja, so budże nětko wscho njepscheczelstwo mjes Němskej a Jendźelskej nimo. Jenoż nowiny „Daily Mail" njewěrja, so ßo jendźelsko-němske pschecźiwnistwo do pscheczelstwa pschetwori. Wone ßebi dary a wótczinstwo němskeho khěžora waża, tola Jendźelska po druhich puczach khodźi hacź Němska. Sswójbne poměry njech żołmy swonkowneje politiki hładkuja, tola khětro pscheměnicź ju njesamóża. Ani Jendźelska ani Němska ßebi wo tym żaneho jebaweho měnjenja njecźini, a nowinarjo, kotsiž ßo nadźijeja, so ßo s tutym wopytom poměry mjes Němskej a Jendźelskej polěpscha, ßu s bludom sajecźi.

Puczowanje němskeho krónprynza do Ruskeje.

W tym ßamym cźaßu, w kotrymž khěžor Wylem w Jendźelskej pschebywa, je němski krónprynz se ßwojej mandźelskej na wopyt

k zarej wotjěk. Po puczu je wón w Pósnanju sastak, hdźež je žo w jeho pschitomnosczi tamnischa wustajenza wotewrika. Krónprynz a zar žo w Zarskim Sselu pola Peterburga, hdźež zar nětkole bydli, setkaschtaj. Zar a zarowa tam krónprynzowskeju mandźelskeju woczakowaschtaj a najwutrobnischo witaschtaj. Krónprynzowe puczowanje do Ruskeje žo jako wobkruczenje pschecźelskich a dobrych žužodnych pomĕrow mjes Němskej a Ruskej wobhladuje. So budźe žo wo politiskich praschenjach sa krónprynzowy wopyt jednacz, je drje wusamknjene, njedźiwajcy teho pak žo krónprynzowy wopyt jako politiski podawk wobhladuje.

Schtwórtk staj krónprynz a krónprynzeža do Peterburga dale puczowałoj. Tam staj pola swudowjeneje zaroweje Marje žuĕdałoj a žo potom do symskeho hroda podałoj, hdźež žu žo jimaj sastupjerjo němskeje kolonije pschedstajili.

Nowe wikowanske wuczinjenje se[redacted]ej

žo blizsche dny s nowa němskemu khěžorstwu pschedpokoži. Po nim by, hdy by do mozy stupiło, woženbje Sakska cźežko schkodowaka. Sa wjele schwedskich mało wobdźĕłanych kamjenjow je žo zło poniziło, a plestrowanske kamjenje s zyła žaneho zła njetrjebaju płaczicz. Wóndano je hižom sapóžłanz Gräfe-Biskopski w khěžorstwowym žejmje žadał, so by žo na wukrajne kamjenje, woženbje na plestrowanske kamjenje, pschiwożne zło pokoziło. Sswobodnomyžlni a sozialdemokratojo budża pak, na němske skały njedźiwajo, pschecźiwo złam hłożowacz. Nadźijomnje pak konservativni, zentrum a reformarjo na pokoženju zła na schwedske kamjenje wobsteja, byrnjez by teho dla złowna wójna se Schwedskej wudyriła. Schwedska wschak budże žo pascz, so by k złownej wójnje dóńcz daka. S njej by jeje industrija bóle schkodowała dyžli němska.

Marsch franzowskeho wójska do Feza

je wobcźežnischi, hacz je žebi franzowske knježerstwo myžliło. Marokkowske splahi na franzowske wójska njepschestawajcy nadpady czinja, Franzowsojo móża teho dla jenož jara pomaku a wobhladniwje postupowacz. 16. meje žu Marokkowszy franzowske wobhonjerske wotdźělenje wójska generala Girarda pola Aluana, hdyž tokstа mhła na krajinje ležesche, nadpadli. Pschi tym je jedyn hejtman padnył a jedyn leutnant a dźesacz wojakow je padnyło. — Wójsko generala Beularda žo 20. meje w Fezu woczakuje. Wo nim njeje poslednje dny žanych powjescźow do Parisa dóschło.

Psched Fezom je žo 11. meje nadpad sbĕžkarjow wotrasył. Franzowskaj majoraj Mangin a Brémont běschtaj powjescz dostałoj, so 2000 sbĕžkarjow pschi rańschim žwitanju město nadpadnje. Rosžudźischtaj žo, njepschecźelow psched murjemi Feza woczakacz a žo jim tak daloko hacz mózno pschiblizicz dacz, so mohła artillerija s wuspĕchom dźĕłacz. Po salwje do fronty nadbĕharjow dyrbjachu žo Franzowsojo do nich s wobeju bokow s bajonetom dacz. Plan žo na tole waschnje wuwjedże. Rano w 4 hodźinach sbĕžkarschy Beni M'tir spytachu Franzowsow pschejĕchacz. Czi žo na bokaj sczahnychu, a artillerija, hacz dotal s nimi pschikryta, sbĕžkarjow pod žylny woheń wsa. Sbĕžkarjo nadbĕh schtyri krócz wospjetowachu, tola žo kóždy krócz s wjetschim schkodowanjom wotrasychu. S franzowskeho a sultanoweho wójska je 46 muži padnyło a nĕhdże 50 muži žo sranilo. Sbĕžkarjo žu nĕhdże 150 morwych a 300 sranjenych mĕli.

Zar jako wójskowy reformator.

Zar nětkole wjele na planach k reformje ruskeho wójska dźĕła. Pschi žwojim dźĕle pyta zar wuczby rusko-japanskeje wójny po mózności wjele wužicz.

Poslednje lĕto je žo hižo sa wójskowu reformu wjele dokonjało, a to runje tak w Europje kaž w Asiji. Wójnski minister Ssuchomlinow, kotryž nětkole po Ssibiriskej puczuje, je s wuwuczenjom tamnischeho wójska jara spokojeny. Wono je tak wubjerne, so móże jo kóžda wulkomóz Ruskej sawidźecz. Mjes sońdźenosczu a pschitomnosczu je wulki rosdźĕl. Ruska rańscha Asija je žo tak roswika, so žo njemóże nikomu wotstupicz.

Schtož chinesko wójsko nastupa, Ssuchomlinow wudawa, so jo njesnaje, wón pak psched tym warnuje, Chinesow pschenisko wažicz. Ssuchomlinow hischcże dwaj mĕžazaj w rańschej Asiskej wostanje, so by wschĕ wobtwjerdźenja nad Amurskej reku do drobna dohladował.

Ruszy židzi žo pschesczĕhanja boja.

W Kijewje žu kónz mĕrza jeneho hólza morweho namakali. Wo nim žo powjeda, so žu jeho židzi skónzowali, so bychu jeho krej pschi žwjeczenju paßahskeho žwjedźenja wužili. Tónle podawk je žo tez w khěžorstwowej dumje k rĕczam pschinjesł. S praweje strony žo knježerstwo praschachu, hacz je jemu snate, so w Ruskej židowska sekta wobsteji, kotraž k ritualnym samĕram krej schescźijanow trjeba. Justizny minister wotmolwi, so žu žo wschĕ naprawy stake, so by žo wez rossžwĕtlika. Sapóžłanz Purischkewicz praji, so pschescźĕhanje njewuwostanje, jeli so je wĕrno, so žu židzi hólza skónzowali. Sapóžłanz Mamkow židam radźesche, so njebychu wscho saprĕwali a židowskich mordarjow schkitali, ale žo prózowali, so by wĕrnoscz na žwĕtko pschischła. Duma skónczinje dalsche rospominanja skónzowanja kschescźijanskeho hólza se 108 pschecźiwo 98 hłožam wobsamkny, wez jenej komižiji pruhowacz dacz.

Strachi Portugalskeje republiki.

W Portugalskej je lud s republikanskim knježerstwom mało spokojom. Hewak žo njebychu pschezo saßo a saßo nowe pschižahanstwa pschecźiwo njemu wotkrywake. Sańdźeny tydźeń žu 200 khorhojow s kralowymi barbami wužlĕdźili, kotrez dyrbjachu žo pschi sbĕžku rosdźĕlicz. Tez we wójsku žo sbĕžkarski duch rosschĕrja. W Figueires da Foz žu artilleriskeho hejtmana Ferreiru a schtyrjoch artilleristow jako spschižahanzow sajeli.

Wulke staroscze knježerstwu praschenje czini, kak žo duchownstwo k sakonjej, zyrkej wot stata dźĕlazemu, staja. Sso žamo wĕ, so budża žo duchowni pschecźiwo podstajenju zyrkwje pod njewĕrjazu njepschecźelsku wyschnosczu wobaracz. Biskopjo žu pjecza duchownym wokolnik pósskali, w kotrymž jim pschikasaju, wésty dźeń zyrkwje samknycz a farske domy wopuschczicz. W Portugalskej je nĕhdże 4000 fararjow a kapłanow a 1500 zyrkwjow. Samknjenje telko zyrkwjow by sawĕscze na lud hłuboki saczischcz cziniło a wĕriwych pschecźiwo knježerstwu roshoriło. Knježerstwo chze teho dla wschitkich duchownych, kotsiž postajeny dźeń zyrkwje samknu a farske domy wopuschcza, jako sbĕžkarjow sajecz a wobskorzicz.

Spytane žamomordarstwo sultana Abdula Hamida.

Wotehnaty turkowski sultan Abdul Hamid je po sdaczu cźežko na ducha schorił. W žwojej villi Allatini je wón se žamomordarskim wotpohladom s jenym woknom won do sahrody skoczicz spytał. Jeho strażnizy jeho w poslednim wokomiku sadźerżachu.

Nowy abesżynski kral.

Młodostneho žyna krala Menelika, Lidja Jeassua, kotrehoż bĕ žmjercz khory wobstarny kral Menelik sa žwojeho naslĕdnika postajił, žu sa krala wuwołali. Menelik w žwojej residenzy Addis Abebu khromy a s njejaznym duchom leži. Sastupjeł młodeho Lidja Jeassua, ras Makonen, je psched krótkim wumrjeł. Abesżynszy wjerchojo žu žo teho dla rossžudźili, so bychu schkaranju stareje khěžorki Taitu a wadźenjam wo trón sadźewali, Lidja Jeassua sa krala wuwołacz. So by Menelik saßo wotkhorił, njeje woczakacz.

Sbĕžk w Albanskej.

Wjednik turkowskeho wójska je s wulkej mozu sbĕžkarskich Arnawtow wobstupił a potom jich stejischczo nadbĕhował. Nĕkotre dny žo sbĕžkarjo mużnje wobarachu, skónczinje pak žu zofacz dyrbjeli. Psches turkowske maschinske tsĕlby žu woni wjele ludzi shubili.

Wužud pschecźiwo amerikanskim wikowanskim swjaskam.

Jara wažny wužud sa pschichodne roswicze hospodarskich wobsteinosczow w sjednoczenych statach poknózneje Ameriki je najwyschschi žud w stórżbje pschecźiwo petrolejowemu swjaskej Standard Oil Company wunjesł.

Wón je wužud prjedawschich instanzow, so je Standard Oil Company njesakonski swjask, wobkrucził a porucził, so dyrbi žo swjask rospuschczicz. Standard Oil Company ji žo 6 mĕžazow czaßa k rospuschczenju wostajiło. Amerikanske pschekupstwo je temule wužudej s napjatosczu napschecžo hladało. Nětko dyrbjało knježerstwo hischcze nĕkotre druhe tajke swjaski, na pschikład swjask sa mjaßowe wikowanje, rospuschczicz. Tele wikowanske swjaski žo jenož na to mĕrja, płaczisny wyßoko sehnacz a lud wulichowacz.

Revoluzija w Mexiku dobyła.

Město Juarez dobywschi žu sbĕžkarjo dale dobyczerschy postupali. W mĕscze Sambrerete je k žałożnej rubańzy dóschło. Sso do města dobywschi 1700 sbĕžkarjow nĕhdże 500 knježerstwowych wo-

jakow a wobydlerjow saruba, kotsiž žo sarjeknychu, sbĕžkarskemu wjednikej Maderej žlawu wunjesćž.

Khory 81lĕtny president Diaz je, prjedy hacž žu sbĕžkarjo k hkownemu městu Mexiku docžahnyli, dobrowólnje wot presidentstwa wotstupił. Jeho žamžni ministrojo jeho nadbĕhowachu, so by presidentstwo skožił, žo bojo, so mohle sjednoczene staty poknózneje Ameriki sakroczićž, hdy by wojowanje dlĕje trako. Sbĕžkarski wjednik Madero do ministerstwa sastupi a hromadže s ministrom de la Barra knježerstwo powjedže. Pschi nowowólbach drje potom Madera sa presidenta wuswola. Madera a de la Barra staj parschonskaj pschecželej, tak so žo wocžakacž hodži, so žo wonaj w knježerstwje snježetaj.

Prawe žnĕhowki.

Wobaj starschej hromadže stejo list cžitaschtaj, kotryž bĕ žlawny lĕkar a operater we hkownym měsce podpiłał. „Po wĕzywustojnym wopiżanju“, tak tam stejesche, „kotrež je wasch domjazy lĕkar pschidał, myšlu žebi, so žnĕm žo nadžijecž, so budže ska wĕz sa nĕhdže schtyri njedžele wuhojena. Dospoknje placzjwje mózu wĕso hakle potom wušudžicž, hdyž žym pad žam pschepytał. Na kóžde waschnje pak radže naspomnjeneho knjesa pschihkožuju; cžim saže žwoje dźĕczo dokkadnje dacže wulĕkowacž, cžim lĕpje to je, dokelž žu hižom bolosce, kotrež smĕje mólczki wustacž, cžim mjeńsche, cžim mkódschi wón je. Na pschichodnu žrjedu budže jena stwa w mojej kliniży próżdna; chzecže-li teje pschileżnosce wužicž, proschu to hnydom mi sdĕlicž, potom na waš skhowana wostanje.“

Mkoda žona ruzy k ramjenjomaj žwojeho muža posbĕže, a tež wón ju wokolo schije wobja; potom wón swaha sdychujo rjekny: „Haj, to drje budže tak bycž dyrbjecž.“

Wona jemu do wocži hladajo wotmolwi: „Haj, to dyrbi bycž a ja dyrbju s nim žobu hicž. Holzy jeho dowĕricž njemóžu, a ty žam žo na wothladanje dźĕsca a na domjaze hospodarstwo njewustejisch; to budže cžežka wĕz, ale ja dyrbju žobu.“

Wón njerĕczo pschikiwny. Sa khwilu wón rjekny: „Haj, ty masch prawje, a to budže najsprawnische, so list hnydom napiżam.“ Mjes tym so žo wón sa blido žydasche, wona wuńdže a bórsy s dźĕscžom saže pschińdže; to bĕ jara lubosna kudžerjowa hkójczka, kiž runje prĕnje žkowczka spĕwasche, hewak kčejjazy pachołk, ale k wobžarowanju, mĕjesche zyle sekschiwjenej nóżzy. Jeho nan jeho na ruzy wsa a jemu praji: „Moje lube wbohe dźĕczatko!“ Maczeri žylsy do wocžow stupichu; mólczki pak nana sa brodu pschimny a wjeżele wyskasche, njewjedžo, schto na njeho cžaka. Sa krótke dny bĕ k wotpuczowanju wschitko pschihotowane a wós wobeju mandželskeju na bližische sastanischczo dowjese. Wón žonu a dźĕczo hischcže junu wokoschi, hdyž cžah do dwórnischcža jĕdžesche, a potom wona do wosa sastupi, wjele njeprajo, tola jara blĕda; hólczk ruzy hischcže junu s wokna wupschestrje, a cžah jĕdžesche wotžal. Muž samyšleny do žwojeho wosa lĕsesche bórbotajo: „Jeno so hubjenstwa sa nju pschewjele njebudže! A tola nichtó druhi khiba macž njemóže wboheho pachołka podpjeracž, w najhórschim padže dyrbju tam ja žam dojĕcž.“

Dźeń jako dźeń s hkowneho města listy pschikhadžachu, kotrež buchu pschede wschĕmi druhimi wotewrjene. W prĕnim liscže wona sbožowny pschikhad pschisjewi, w druhim, kajke je pschepytanje było a kajki wuspĕch je to mĕło, so profežor praji, so dźĕczo sa schtyri, žnadž hižom sa tsi njedžele s runymaj nóżkomaj puschczi. Wono drje budže hischcže khwilu dyrbjecž we wobwjaskach khodžicž, ale hkowna wĕz, so dyrbi žo sa tute krótke tydženje wuwjesćž. Tsecži list bĕ jeno mała papjerka: „Lĕwa nóżka je we wobwjaskach; žu jemu s chloroformom wĕdomje wsali, ale hdyž je wotucżił, je žałostnje płakał. Tola je profežor prajił, so je s prĕnim wuspĕchom runanja jara spokojom.“

Wón jej dołhu lubosczjwu wotmołwu napiża, w kotrejž žo jej džakowasche za tu, schtož bĕ, žobu czerpjo, wboheho dźĕscža dla dyrbjała sujesćž. Wona žo jemu sa jeho list podżakowa, ale jeje listy krótke a pschitorhnjene wostachu. „Ja jeho ani na wokomik žameho wostajicž njemóžu“, wona pisasche, „žamo w nozy satorhnje žo a żałosczi: »Maczerka, nóżka boli!«“ Sa schtyri dny rĕkasche: „Prĕnja bolosczż je pschĕtrata, ale profežor praji, so dyrbi jemu hischcže dlĕje bolosce cžinicž. Wobwjask žo nĕtkole s kóždym dnjom nĕschto twjerdscho pschicżahuje. O Bożo, ty dyrbjał widžecž, kak wbohe kurjo operazijonske blido snaje, kak žo wón, se strachom žo satorhujo, położicž da, a kak žo prózuje mjelczecž a s mĕrom bycž, hdyž jeho namołwjam, doniž pschejara slĕ njeje a wón s kłožom njesakschiknje!“ Pod listom podpiżane: „Profežor da tebi s dorasom prajicž, so runanje wubjernje pokracżuje a so žo na lĕwej nosy sa nĕschto mało dnjow njebudže trjebacž wjazy niczo s mozu cžinicž. Potom rjad na prawu nóżku dóńdže; Bóh daj mi mozy, na to pschihladowacž a jemu dale pomhacž.“ Tak to dale džĕsche; sa dwĕ njedželi khwatny list pschińdže: „Ja to žamalutka wjazy pschenjesćž njemóżu! Prawa noha je hórscha hacž lĕwa; to žo mi wutroba puka, kak wón żałosczi. Ty pak njepschińdž, ale póscżel mi jeho pĕstończu, tu Hanu; wón ma ju rady, a nĕtkole, hdyž widži, so ja tola jeho bolosczow skrucżicž njemóżu, wón sa njej żałosczi.“ W žamžnym pakecže lĕkarjowy krótki list leżesche. Wón pisasche: „Najprjódy móżu Wam wobkrucżicž, so lĕkowanje zyle wubjernje pokracżuje; nadžijam žo, so najposdžischo sa tydżeń budu Wascheho žynka móz puschczicž. Wascha knjeni mandželska žo džaka hódnje dźerži, ale wona je psches měru pschenapinana, s džela tež teho dla, dokelž ani w nozy ani wo dnjo měra nima. Ja bych Wam radžił, so žam njebyschcže žem pschischli, dokelž Wy tu zyle niczo pomhacž njemóżecże, ale póscżelcże dowĕry-hódnu žkużobnu holzu, kotraž sa knjeni jedyn dźĕl dohladowanja na žo wosmje.“

To wĕz rosrižny a Hana bu s bližschim cžahom wotpósłkana. Zyły stydknjwy tydżeń žo hischcže takle miny, a potom žo wón rano na pucż poda, so by po žwojeju lubeju dojĕł. Holza jemu jeho dźĕczo s woknom wosa napschecżo dźerżesche, trochu sblĕdnjene a pschenapinane, ale saže pokne žiwjenja; bolosczow wjazy njemĕjesche a ruczży k hrajkanju wupschestrĕwasche. Wón jo wokoschi, sa žwojej žonu pohlada a žo — stróži. Niż wuskhnyty, ale podryty. bjes mała swohidženy bĕ wuras jeje woblicża, wona žo płaczo jemu k wutrobnju swjese a scheptasche: „Dowjes mje domoj!“ Na pok ju wjedżesche, na pok ju njeżesche k wosej, dowjese ju hacž nanajspĕschnischo do žwojeho wobydlenja a donucżi ju, schkleńzu wina wupicž, wobstara ju do koża a hnydom po domjazeho lĕkarja póżka. Tón žo najprjódy žkużobnu holzn wupraschowasche, kajke bĕ pożlednje dny było, a Hana powjedasche: „To dźĕczo je hacž do wczerawscheho jara wjele bolosczow mĕko a nochżysche pschi mni wostacž, ale wożebje w nozy chżysche stajnje pschi maczeri bycž. Druhdy by wótsje sakschikko: „Maczi, maczi!“ S* woprĕdka by wona sahikła, hdyž by wón to cžinił, posdżischo niz wjazy, wona by jeho jeno k žebi pschitkóczika. Ja žym jej jeno mało pomhacž mohła, runjež bĕch pschezo k temu hotowa. Wona chżysche wschitko cžinicž, a wón chżysche pschezo wot njeje woloženje mĕcž.“

„Nó“, domjazy lĕkar rjekny, „dha mamy tu jażnje se sahorjenym pschenapinanjom wschĕch cžuwow cžinicž, kotrež bu s rosbudżenjom a s njedostatkom spanja sawinjene. Najprjódy dyrbi do měra pschińcž a potom to wĕsce wjele na žebi njesměje. Wón khoru wobhlada, napiża žwoje wukasanja a s lohka s hkowu tschaže žo wrócži: „Wona je tola bóle pschewsata, dyžli bĕch žebi myšlił, sahorjenje je khĕtro wyżoke a s mosthow njemóże wona myšliczki wo cžerpjenjach žwojeho dźĕscža wotbycž. Ta wĕz budže prĕnje dny na tyfus abo hkowjazu khorosczż podobna, ale wurasnje wam praju, tehodla njetrjebacże stracha mĕcž; tola bych jej, so by hkowa wołożena była, wkożby pschitsihał, jeli wy niczo pschecżiwo temu nimacże. Wschako je wona mkoda a hewak strowa, shubjena deba budže bórsy sażo roscż.“ Knjes domu s ramjenjomaj sczahny. „Jeliso žebi myšlicże, so to bycž dyrbi!“ A lĕkar doda: „Sczinimy to, hdyž budže wot morfija spacž; potom njebudže rosbudżena!“

Tak žo sta. A cžežka khorosczż sczĕhowasche. Najprjódy mnoho myšlesche a w myšlach pschescżĕharjow dźĕscža wothonjesche; potom žo wo niczo njesajimowasche; to tsi njedžele trajesche, doniž junu rano lĕkar ke knjesej njerjekny: „Nĕtkole žmĕmy sa to mĕcž, so je wotkhorjeła. Wona twjerdže a derje spi, a hdyž wotucżi, bywa žłaba, ale myšle žu jażne a wona zyle wĕsce žo wustrowja. Potom pschede wschĕm mĕr!“ Tamón pak s hkowu tschaže wotmolwi: „Knjes doktor, rĕczecże, schtož chzecże, ale jedyn holk ja wĕm, tón budže jej lubschi hacž mĕr!“

A hdyž wona wotucżi, jeje muž pschi kożu žedżesche; s durjemi pak to pschińdže trap, trap, njelepje, tola njepadajo a k jeje kożu krocżesche a žwoju hkójczku jej do ruki położi; to bĕ hólczk se žwojim kschudżikom, se žwojej kudżerjowej, żoltej hkójczku a s runymaj nóżkomaj. Tu wona s jenej ruku wobja žwoje dźĕczo, s druhej žwojeho muża a sdychujo rjekny: „O Bożo, kak žym sbożowna!“ Hischcže tsi njedžele žo minychu a wona prĕni ras sa žwojim blidom psched hladadkom žedżesche. Pomaku bĕ ju na to pschihotował, a wona bĕ trochu bojasnje žo wotwlakujo psched hladadko schła: Wkożby, kotrež bĕchu jej po cžežkich dnjach na hkowje narostke, bĕchu huste, runjež krótke, a czeńke kaž prjedy, ale žnĕhbĕłe. Wona žebi je wobhlada a žo pożmĕwajo na žwojeho muża

pohlada: „Ty, te tak hubjene njejšu, ale barbicź drje budu žebi je dyrbjecź dacź, hewak bychu prajili, so masch ty staru žonu!"

„Nĕ", wón rjekny, „to ty kedźbliwje wostaj, kajkeź žu; pschetoź to žu prawe žněhowki, kotreź žu w symje najlĕpschich bolosczow narostke, a hdyžkuli budu je widźecź, chzu s hnutej wutrobu wopominacź, schto žy ty moje dla a jeho dla cźerpjeła!"

Wona s jaßnymaj woczomaj k njemu shladowasche a žwoju hkowu jemu k wutrobje složujo žylsty luboscźe a hnuteje radoscźe ronjesche. — Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Sswjedźeński cźah honjerjow a tšĕlzow, kotšiž maja wot 20. hacź 22. meje generalny appell w Budyschinje, jutsje njedźelu 21. meje popoldnju w 2 hodźinomaj se žitnych wikow po swonkownej lawskej drósy, Hoschiz drósy, Moltkowej drósy, kamjeńtnej drósy, drjewowych wikach, hornczerśkej drósy, žerbskej drósy, bohatej drósy, žitnej drósy, žerbskej drósy a poknóznej drósy na tšĕlnik poczehnje.

S Budyschina. (Konjaza influenza.) Nĕkotre konje tudomneho póstownika Wobsta, ryczerkublerja Becka we Luscźu a wósnika Schmidta w Budyschinje žu na influenzu (wóshriwoscź) shorike. Konjaza influenza je jara natykowaza khoroscź a móže žo tež na cźlowjekow pschenjescź.

— (Kóczki dla do njesboža pschischła.) Mandźelska tudomneho wósnika Czecha je žebi póndźelu jeneje mlodeje kóczki dla mosny czežko stschažła. Rĕbl, na kotryž bĕ salĕła, so by kóczku s tšĕchi jeneje kólnje dele wsała, žo pod žonu slama. Czechowa na semju padnywschi bjes wĕdomnja ležo wosta.

— S wobžaromnym snjesboženjom je žo njedźelu dopoldnja knjes Bjarnat Monse, žyn knjesa redaktora Monsy, podeschoł. Hdyž wón s konjom, wot postownika Wobsta požczenym, po kronprynzowskim moscze jĕchasche, žo kóń na dobo spłóschi a saskał po drósy do Malkho Wjelkowa cźerjesche. Tam žo pschi tak mjenowanym kole na semju wali a žwojeho jĕsdneho s wulkim wotmachom na drohu wotczišny. Tutón žebi wobliczo a koleno cźežko srani. Pomozniwi ludźo jeho sběhnychu a do Nowakez doma donjeßechu, hdźež jeho hladachu, hacź na pomoz sawołany lĕkaŕ dr. Krahl s Budyschina pschijĕdże a jeho se žwojim automobilom do Budyschina wsa. Kóń, khětro worakawe skoczo, bĕ žo padnywschi na wutrobnje a boku krwawy wobodrĕł.

— Na mĕstno hamtskeho hejtmana w Žitawje je žo knjeżerstwowy radźicźel pschi Budyskim wokrjeżnym hejtmanstwje s Watzdorf wuswolił. Na jeho mĕsto knjeżerstwowy radźicźel dr. Grille s tudomneho hamtskeho hejtmanstwa stupi.

— Njedźelu je ratarski radźicźel Pfannenstiel, ryczerkubler nad Nowej Wžu nad Spr., 82 lĕt stary wumrjeł.

— (S automobilom žo pschejĕł.) Wutoru je dźĕłacźer Anders s Hornjeho Kumwałda, pola firmy Siemensa a Schuckerta dźĕłazy, na Draždźanskej drósy blisko Ratarjez pod jedyn automobil pschischoł. Anders s jĕsdnym kołom pschi jenym wosu jĕdźesche. W tym žamym wokomiku, hdyž chzyische automobil rĕcźnika Voigta s Kamjeńza nimo wosa jĕcź, Anders se žwojim kołom na bok sjĕdże. Prjedy pak hacź na bok dróhi sjĕdże, jeho automobil shrabny a pschejĕdże. Anderśa do mĕschczańskeje hojernje dowjesechu, hdźež spósnachu, so bĕ žebi hkowu sranił, lĕwy palz slamał a žebi nĕkotre stawy swinył. Anders je 44 lĕt stary, woženjeny a nan 2 dźĕsczow.

— (Biczki.) Póndźelu popoldnju žo na kamjeńtnej haßy 44lĕtny składnostny dźĕłacźer Hobrak s Lejna pola Bukez se žwojim towaŕschom Hejdu swadźi. Daschtaj žo do pukow a na poßled Hobrak Hejdu s nožom tši krócź do hkowy kłó. Jedyn pohoncź bitemu na pomoz pschińdże a biczka saja a poliziji pschepoda.

— (Twarjenje pucźow.) Pucź mjes Mjeschizami a Rachlowom žo wot 18. hacź 24. meje twari a je w tym cźažu sa wobkhad sawrjeny. — Pucź wot Hrodźischcza do Borschczki žo wot 19. meje a wot Korsymja teho runja wot 19. meje porjedźa a žo hacź na dalsche sa wobkhad s wosami sawrje.

Pucź mjes Kukowom a Khróscźizami žo porjedźa a je teho dla hacź na dalsche sawrjeny. Wobkhad je psches Syjizy pokasany.

— Žitne płacźišny sažo spaduja. W poknóznej Ruskej a poknóznej Amerizy žu žo płódne deschcże naschłe, s kotrymiž žu žo tam žně wjele polĕpschike.

— (Sakasane skótne wiki.) Dla pokhromy mjes schparatym skotom žo na pschichodne Lubijske skótne wiki njeßmĕ schparaty skót na pschedań pschiwjescź.

— Pokhroma mjes schparatym skotom je poßledni cźaß w Sakskej saßo pschibjeraka. 15. meje bĕ s njej w 67 gmejnach 143 dworow nakażenych, mjes tym so na nju 1. meje skót w 55 gmejnach se 134 dworami khorjesche.

— Kaž žłyschimy, pschihotuje W. W. T. tež w tymle lĕcze sjawne ludowe shromadźisny Sserbow. Najprĕnscha ma dźĕ žo w Radworju wotmĕcź. Dalsche pschihotuja žo we Wóßlinku, Lichanju, pak w Komorowje pola Klukscha a Rakez, w Kotezach, Njeßwacźidle, Hněwßezach a druhdże. Sserbow politiszy wjedniży porĕcźa k Sserbam wo wažnych politiskich praschenjach w nastupanju hospodarstwa, nabožiny a narodnoscze. Lońsche zhromadźisny žu nimo mĕry lud rosbudźiłe. Spoczatk bĕ dobry, duž dale tak.

S Bělczez. Tudomny gmejnski pschedstejicźeŕ J. E. Hantusch je žo jako stawnik, a kubleŕ J. T. Zyž jako sastupowazy stawnik sapokasał.

S Wuczkez. Sańdźenu žrjedu žu žo tu twarjenja Kupkez žiwnoscze, kotreź je tudomny kubleŕ Mütterlein k žwojemu kubku pschikupił, wotpalike. Twarjenja prósdne stejachu a dyrbjachu žo wottorhacź. Kak je woheń nastał, njeje snate.

Se žykawow, kotreź na pomoz pschijĕdźechu, bĕ Czażeczańska prĕnja a Jĕlczańska druha.

S Budesteż. Sańdźeny schtwórtk naß saßo do towaŕstwa hromadu wjedźesche. Nahladna liczba žobustawow bĕ žo seschka, mjes nimi tež nĕkotsi hosczo. Nĕkotry mĕjesche dalschi pucź, druhi domach ruzy polnej dźĕła a bĕ zyliczki dźeń do cźežkeho dźĕła sapschehnjeny stał a tola pschińdże. Sserbjo Sserbjo wostanu a lubuja sprawnu, powuczazu a wjeßeku sabawu. Najprjedy dachmy žebi powjedacź wo naschim Bukeczańskim bratrowskim towaŕstwje, kotreź chze naß w bliżschim cźažu s wopytom swjeßelicź, potom spĕwachmy, wuradźowachmy, postajichmy wustawki. Spĕschnje nam hodźinki sańdźechu. S wuradźowanjow budź hižo dźenża sjewjene, so žo bórsy po žwjatkach žerbski žwójbny wjeczor w Vogtez hosczenzu wuhotuje. Nasche žony chzedźa tola tež ras na naschich shromadźisnach dźĕlbracź. Wscho bliżsche žo hischcże wosjewi. Se žławu na lubowaneho krala k. pschedžyda shromadźisnu skónczi. Na saßowidźenje! — Njedźelu 21. meje žo žobustawy Budesczańskeho towaŕstwa popoldnju w 2 hodźinomaj w Rösikez hosczenzu shromadźa, so bychu tam žobustawy bratrowskeho Bukeczańskeho towaŕstwa powitali a s nimi hromadże Mnischonsku horu wopytali.

S Wjeleczina. Na industrialnej želesnizy firmy Friesez bratrow w Korsymju žo wutoru popołdnju na cźarje mjes Korsymjom a Wjeleczańskim dwórnischczom jedyn wós bawłmowych wotpadankow s lokomotiwinymi schkrjemi sapali. Płomjenja wyßoko žapachu, tak so dyrbjachu wały s wosa cźißnycź a žo žehło do fabriki wrócźicź. Nastata schkoda žo se sawĕscźenjom saruna.

S Panczig. Wschĕ nowiny wo wulkim kwaßu młynka Kobera s dźowku kublerja Sserbina w Kocźinje pißaja. Na kwaßu žo 480 woßobow wobdźĕli. Sa kwaßnu hoscźinu bĕchu jenu kruwu, 2 cźeleczi a 5 žwini sarĕsali. Němske nowiny pak wudawachu, so ßu na kwaßu 2 wołaj, 8 cźelatow a 9 žwini sjĕdli. To njeje wĕrno. Tak wulki appetit naschi kwaßarjo njemĕjachu. Runje tak je njewĕrno, so je žo 5 kórzow pscheńcźneje muki k pjecźenju tykanzow pschetrjebako.

S Wóßlinka. Rakeczańska Sserbska Lipa bĕ žebi sańdźenu njedźelu k nam wuleczaka, so by tu psched Sserbami nascheje woßady spĕwała a hrała. Hižo je dołhi cźaß, so žmy tajkich narodnych pschedstajenjow parowacź dyrbjeli. Nĕhdże psched 10 lĕtami, hdyž žo tu skhadźowanka Sserbskeje studowazeje mlodoscze seńdże, mĕjachmy sboże, wo naschej lubej žerbskej macźerńej rĕcźi mnohich rjanych wĕzow žłyschecź. Po dołhim poscze je skónczńje saßo towaŕstwo Lipa naß pscheßłapika a nam pokasała, kelko rjanych a kraßnych wĕzkow mamy w poln naß sazpĕtej žerbskej rĕcźi. Knjes pschedžyda Micźka pokasa pschi žwojej sawodnej rĕcźi na bohatoscź a wažnoscź macźerńeje rĕcze a wukhwali ju w pĕßni, cźesczesche Sserbow hacź dotal kraloßwĕrny a bohabojasny lud — (tola woboje wotebjera tam, hdźež Sserbja žwoje najdróżsche kubła wot žo mjetaja — pschisp. dop.) — a skónczi žwoje žłowa s tsojej hrimotazej žławu na nascheho lubowaneho krala. Mjes pschedstajenjemi jimasche žo tež knjes farar Wicźezk žłowa. Jako studowazy je žo we Wóßlinku na skhadźowanzy žerbskich studentow wobdźĕlił a nĕtko je na to žame mĕstno powołany. Rĕczesche krute a rasne žłowa žwojim žerbskim woßadnym. Srudoba napjelnjuje jeho wutrobu, hdyž widźi, kak wschelazy Sserbja s wulkeho dźĕła niczo wjazy do žerbskeho naroda, do macźerńeje rĕcze njedźerża. Stejimy tu na mjesy. Duž hladaja drusy Sserbja na naß, kak žo sadźerżimy.

Pschecźiwnik a njepschecźel nutska w naß tcźi. W domje a ßwójbje ßo wjazy ßerbski njerěcźi, ßamo tam, hdźeż staj macź a nan Sserbaj. Dokelž dźěcźo njecha, dha ßo jemu **starschej ponižnje podwolataj.** Tak daloko hižo je! Je to jenož hordoscź, druhu rěcź ßa khmanschu měcź. Sserb móże ßo ſ kóždym Sslowjanom a tak ſ pok-Europu we mnohim dorěcźecź. Tych je 150 milijonow, Němzow jenož 80 mil. Bjercźe ßerbske knihi do ruki. Nimamy niczeho njekhmaneho w naschim pißmowstwje. W dobrym Sserbje njeplahuja ßo myßle wotpada a powrócźenja. Wupraji żadoscź, so bychu woßadni bórsy ßami tajki wjecźor ßebi wuhotowali a skónczi ßwoje jadriwe ßkowa ſ próstwu, so by wscho Sserbam k wužitku a Bohu k cźesczi ßo stako. Też nasch luby sapóßłanz, k. Kokla bě pschikhwatał a pohonjesche w ßwojej rěcźi k sałoženju ßerbskeho towarstwa we Wóßlinku. Nasch kral a zyły kralowski dom chze, so Sserbja wostanu. W naschich schulach ma ßo ßerbski cźitacź wucźicź. To ßebi sakoń żada. (Też we Wóßlinku placźi tutón sakoń.) Naboźina ma ßo w macźernej rěcźi wucźicź! Napominasche Sserbow, so bychu do schulskich a gmejnskich wubjerkow Serbow wolili. Dźěcźi we Wóßlinku njechaja ßerbski rěcźecź. Bohużel njeßkyschischisch, hdyż ßam po wßy dźesch, ani ßerbskeho ßkowa wjazy. Budźmy ßerbszy mużoju, wostańmy Sserbja! Rakecźanam ßłuscha cźesczź a dźak, so ßu trózku noweho ducha mjes nami wubudźili. Kak wyßoko steja tola tucźi jednori ßerbszy ludźo, kiż se ßkowom a spěwom spytaja hižo mrějazych Sserbow k lěpschemu narodnemu żiwjenju wubudźowacź, nad tajkimi, kiż żane mozy a cźucźa sa ßwój narod wjazy nimaja, kiż ßebi żaneho ßwědomja wjazy njecźinja napscheczo Bożej kasni a ßwětnemu sakonjej, kotrymż je narodne prózowanje jenož noblesse oblige. We Wóßlinku ßo nam wotewri srudna haj żałostna narodna perspektiwa. Tam ßu najskerje hižo wjeßne dźěcźi k rosßudej dójschke, so je ßerbska rěcź jenož rěcź njesdźěłanych. Straschna liwkoscź a lěnjoscź starschich, pódla teho měschane mandźelstwa, w kotrychż ßerbski dźěl ſ wěstoscźu podleži, njesakońske schulske wobstejnoscźe nastupajo ßerbsku rěcź, wopicźa hordoscź mnohich Sserbow, tajne prózowanja naschich wotrodźenzow wutworja zyłe ßerbske żiwjenje bóle a bóle **k narodnemu skandalej.** Je nimale k sadwělowanju. Je-li trasch Rakecźanska Lipa nastork daka, so ßo Sserbja Wóßlincźanskeje woßady wschitzy saßo jako Sserbja cźuja a w pschichodźe trěbne ßrědki nałożuja, so tam Sserbstwo njesańdźe, potom je wona sakładny kamjeń położiła k narodnemu stutkej, kiż njech stotore płody njeßy.

S Biskopiz. Wutoru popołdnju ßu w pschěrowje Nowoměscźanskeje dróhi 75lětneho dźěło a bydło njemějazeho piwarza Haasu ſ Hohensteina namakali. Stary putnik bě drje ßo ſ Bożej ruczku sajał.

S Jatsjobja. W naschej Komorowskej schuli je ſ najmjeńscha 95 % dźěcźi ßerbskich starschich. Sserbski rěcźa dźěcźi też němskich starschich. Wucźenje Bożeho ßkowa w macźernej rěcźi sa ßerbske dźěcźi a roswucźowanje ßerbskeho cźitanja dyrbi ßo nětko też w naschej schuli podtłóczicź. Pschetoż hinak srosymicź njemóżemy postupowanje tudomneho wucźerja Krawza, kiż ßo ßerbskich starschich prascha, hacź chzedźa ßwoje dźěcźi ßerbski roswucźowane měcź. Jeli ßebi ßerbszy starschi to żadaja, dyrbja ßo sa ßerbske dźěcźi woßebite hodźiny po schuli sawjesćź. S tym ßo jenož dozpije, so někotsi ßkabi ßerbszy starschi **pschecźiwo ßwojej woli a pschecźiwo ßwojemu lěpschemu pscheßwědcźenju** na ßerbskim wucźenju njewobsteja. Sserbszy starschi njech ßebi wucźenje ßerbskeho cźitanja a Bożeho ßkowa w macźernej rěcźi rasnje żadaju. Na żane waschnjenjech do woßebitych wurjadnych hodźin po schulinjeswola. Naležnoscź ßo hižom pschepytuje. Je-li je we wschěch schulach Klukschanskeje woßady tak, potom srosymimy, so ſ kóždym létom liczba ßerbskich pacźerskich dźěcźi wróczo dźe. Sa to pak też farař kóždu njedźelu prósdnischim kawkam prěduje. Kak wyßoko stejesche něhdy Klukschanska woßada a kak połnych Bożich domow tam bě. Njech też tu sastupi bórsy wobwrót k lěpschemu. Podtłóczowanju ßerbskeje rěcźe w schulach scźěhuje na pjatach spadowanje zyrkwinskeje smyßlnoscźe ßerbskeho luda. Tu a tam rěcźa pschikłady khutnu rěcź. Njejßu dha instanzy, kotreż ßu po ßwědomnju a sakonju powołane, wo to ßo staracź, ßebi ßwojeje winowatoscźe wědomni bycź? Njeboja ßo woni samolwjenja psched wěcźnym ßudnikom? Sswět ßo ßam strachuje, lud wotmolwja! W khutnych snamjenjach cźaßach pschipowjeduje ßo hižom khostaza ruka Boża.

S Wojerez. Nětko je wěste, so nasch wjelecześcźeny knjes superintendent Kuring 1. oktobra na wotpocźink póndźe. Pschejemy jemu hischcźe wjele rjanych lubosnych dnjow na wjecźorje jeho żiwjenja. Sserbow we Wojerezach a wokolnoscźi pak napominamy: Postarajcźe ßo, so njeby ßerbske Boże ßkowo w naschim Bożim domje womjelkło, to rěka, postarajcźe ßo ſ cźaßom wo ßerbskeho duchowneho a to prjedy, hacź wyschnoscź ßama pschi ßebi a po ßwojim wusdacźu w tutej nam tak ważnej wěży wobsamknje. Hdyż je ßo wona ras rosßudźiła, potom je wscha próza podarmo. Teho dla ßo ſ cźaßom wo prawe durje klapajcźe, so byschcźe tam ßwoju naležnoscź pschedpołożili. Woßebje Wam zyrkwinskim sastupjerjam ßerbskeho jasyka a wutroby je wěz na ßwědomnje swjasana.

S Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeża. Pschi narunanskej wólbje do pruskeho krajneho ßejma w Rósborsko-Wojerowskim wokrjeżu ßu ſ wulkej wjetschinu rytmischtra **ſ Jena nad Jamnom sa sapóßłanza wuswolili.**

S Cźiżowy pola Wojerez. Po żadanju Shorjelskeho statneho rěcźnistwa ßu żonu tudomneho dźěłacźerja Klimcźaka sajeli. Wona je pjecźa ßmjercź ßwojeho ßyna, kotryż je wóndano wumrjeł, sawinowała.

S Hornjeho Hbjelska. S nowotwarom wjeßneje schule, kotraż je ßo loni wotpaliła, je ßo njedawno sapocźało.

Se Shorjelza. (Wojazy po hromadach skhorili.) Po wužiwanju rybowych konserwow je w Shorjelzu póndźelu 105 muži tamnischeho 19. pěscheho regimenta se snamjenjemi sajědojcźenja skhorikło. Najwjazy skhorjenych ßu do lazaretha pschinjeßli, hdyż ßu ſ dźěła hižo wotkhorili.

Se Shorjelza. 20lětny dźěłacźeŕ O. Stein w Shorjelzu je wutoru w nozy w njedalokim Hennersdorfie ßwoju lubu, 20lětnu pschedawarku Almu Wenigerez sa jedyn schtom wobwěßnył. Holzu moriwschi je drje ßebi wón ßam żiwjenje wsacź chzył, tola ßo njeje k temu smużicź mohł. Stein a jeho luba staj ßo po sdacźu rosßudźikoj, ßwojemu żiwjenju se ßamomordarstwom kónz cźinicź, dokelž ßo ßwojeje młodoscźe dla hischcźe njemóżeschtaj woženicź. Holzynymaj starschimaj bě Stein papjerku se ßkowami póßłał: „Alma leži morwa w Hennersdorfskim hacźe.“ Traschenaj starschej hnydom poliziji powjesćź daschtaj a do Hennersdorfa khwataschtaj. Tu blisko Nyßy młodeho cźłowjeka wohladaschtaj, pschi kotrymż cźěło młodeje holzy leżesche. Młody cźłowjek bě Stein, kotryż ßo żandarmej směrom sajecź da. Sso njemkomdźizy ßo wón wusna, so je ßwoju lubu, Almu Wenigerez, po jejnym żadanju wobwěßnył. Wón je dwaj powjasaj sa ßebje a sa holzu ßobu wsał. Jedyn powjas sa schtom swjasawschi je holzynu hkowu psches woko scźahnył a je potom sacźahnył. Hdyż je holza morwa była, je cźěło wotrěsnył a pódla ßebje na semju położił. Wón powjedasche, so je ßam ßebi schěsćź krócź powjas wokoło schije położił a też do wody schoł, so pak ßebi njeje mohł żiwjenje wsacź.

S Wochos. Evangelsko-ßerbske towarstwo mějesche njedźelu ßwoju měßacźnu shromadźisnu. Wobsamknu ßo, nalutowarnju sałożicź. Jutsje njedźelu, 21. meje, popołdnju w 5 hodźinach smėje revisor „zentralneho swjaska“ pschednoschk wo tej wěży, ke kotremuż ßu wschitzy interesentojo proscheni. Ssobustaw J. Kucźik cźitasche dale ſ knižkow A. Wicźasa: „Moje nashonjenja w franzowskej wójnje“, schtoż běsche wschitkim jara sajimawe. Saßo mózachmy jeneho noweho ßobustawa pschijeć. Měßacźna shromadźisna sa junij dyrbi bycź na ßwjatu Trojizu w Tschělnom.

S Klětneho. Cźeżke njesboże je ßo wutoru w nozy na tudomnym dwórnischcźu stako. Żelesniski dźěłacźeŕ Winkler ſ Zympla bě ßo ſ Klětneho domoj duzy najskerje sabludźił a ßo, hdyż żelesniżu pschekrocźi, ſ lokomotivu dźěłanskeho cźaha shrabny. Njesbożownemu ßo wobej nosy wotjědźeschtej a wón ßo po zyłym cźěle srani. Snjesboženeho ſ tym ßamym cźahom do Niskeje wotwjesechu, so bychu jeho do tamnischeje hojerńje dali. Prjedy hacź pak ſ nim tam dojědźechu, wón wumrje. Winkler żonu a dźěcźo po ßebi sawostaji.

S Krjebje. Wutoru psched tydźenjom mějesche jedyn knjes ſ Wrótßławja po poruczności khěżorstwoweho swjaska w hoscźenzu „żelesarni“ pschednoschk dla sałoženja městneho wotdźělenja khěżorstwoweho swjaska. Dwaj sozialdemokrataj ſ Běłeje Wody běschtaj do shromadźisny pschischkoj, so byschtaj pschecźiwo khěżorstwowemu swjaskej rěcźakoj. Wonaj pak njemóżeschtaj sadźěwacź, so ßo městne wotdźělenje w Krjebi sałoži.

S Radschowa. Póndźelu popołdnju rycźerkubleŕ Weber se ßwojimaj hakle njedawno kupjenymaj konjomaj ſ dwora wujědźe. Na dobo ßo młodej skocźecźi spłóschischtaj a ſ lohkim wosom, w kotrymż hischcźe Weberowa mandźelska a jeho ßyn ßedźeschtaj, spłóschischtaj a cźeknyschtaj. Pschi lěßu, psches kotryż pucź wjedźe, konjej do schtomow sahnaschtaj. Pschi tym ßo na wosu ßedźaze woßoby ſ njeho cźiżnychu. Weber ßo pschi wuchu cźeżko srani, mjes tym so

ßo jeho ßona a ßyn jenoß ſ lohka wobodrjeſchtaj. Wós bě ßo ßylnje wobſchkodźił. Telefoniſzy ſawołany lěkař ſranjenych ſwobala.

S Draßdßan. Tudomny kwětkowy dźeń je 215,000 hriwnow wunjeßł. Tale ſumma ßo na dobroczelſke ſaměry nałoži. — Wunoſchk kwětkowych dnjow w Němſkej ſa poßlednjej dwě njedźeli něhdźe $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wucźinja.

Swjaſk kralowſkich ſakſkich wojeńſkich towarſtwow 2. a 3. ſeptembra po zyłej Sakſkej khoſtrjanſki dźeń wotměje. Cziſty wunoſchk dyrbi ßo mjes wojowarjow wójny 1870/71 a wójny w Chinje a Afriziy rosdźělicź.

Přilopk.

* (Ssamomordarſtwo.) W Habrachczížach hižo dlěje tydźenja 45lětneho zyhelkryjerja Preußkera paruja. Po wobſtejenjach, pſchi kotrychž je ßo wot ßwojich ßwójbnych wotßalił, ßebi myßla, ſo je ßebi žiwjenje wſak.

* (Nohu ßebi ſłamał.) Na ſwuczowaniſchczu pola Kinsbórka ßebi leutnant Lehritter ſe Zitawy nohu ſłama. Wón ßo do ßwojeje garniſony wróczi.

* (Ssebi rjap ſlemik.) Dźěłacźer Kühnel wotkładowaſche we Waltersdorfje dołhe drjewo. Pſchi tym jemu czežki ſdónk, kiž ßo wobkuli, na wutrobu padźe, tak ſo ßo rjap ſłama. Wón bu do khorownje dowjeſeny a namaka ßo po wobſtejenjach na ſpokojaze waſchnje.

* (Spytane ßamomordarſtwo.) W Seifhennersdorfje ſpyta ßo hoſczenzar Rietzel ſ tym moricź. ſo ßo dwójzy ſ revolvrom do hłowy tſeli. Ssmjertnje ßo njeje ſranik, ale prawe wóczko je tak wobſchkodźene, ſo budźe najſkerje zyle ſhubjene.

* (Rosbuchnjenje w ſchuli.) W Orzegowje pola Katowiz bě 10lětny ſchuleŕ kruch rosbuchadła do ſchule pſchinjeßł. W pſcheſtawzy daſche tutón naſtroj rosbuchnyczź. Pſchi tym bu wóßom dźěczi ſranjenych, tſi czežko.

* (Wojowanje ſ zyganami.) Pola Budźejowiz w Czechach napadźechu zyganjo lěßniſkeho praktikanta Ružiczku. Hdyž wón revěr pſchehladowaſche, jemu zygan do pucźa ſtupi a ßo wo czaß wopraſcha; nadobo wutorhny pſchekwapjenemu jeho czaßnik. Napadnjeny ſa wokomik ßwoju tſelbu hrabny a ſ njej zyganej do žiwota ſtorczi, tu hižo druhi ſ czrjódy zyganej na pomoz pſchikhwata. Na teho ßo Ružiczka ſ tſelbu ſaměri a jemu poruczi, ſtejo woſtacź; hdyž to niczo njepomhaſche, praktikant wutſeli a zygan ßo ſranjeny k ſemi ſwjeſe. Polizija ßebi wobſtejenja wobhlada a ſapißa. Wobaj zyganaj ſtaj ſtraſchnje ſranjenaj.

* (Sajědojczenje pſches ßkłośniwoſczź.) W Němſkim Woßyku pola Shorjelza bu krutwa dorěſana; wokrjeßny ſkótny lěkař bě na njej ßkłośniwoſczź (Milzbrand) wuſpósnał. Pſchi rěſanju ßo rěſnik Zidek a ſahrodnik Meißner natyknyſchtaj, tak ſo na kóżnu ßkłośniwoſczź czežko ſkhorjeſchtaj. Khoroſczź bě tak ſka, ſo dyrbjachu jeju do kliniki do Shorjelza pſchewjeſczź, hdźež dyrbjachu wjetſchu operaziju wuwjeſczź. Tutón pſchikład napomina k temu, pſchi tajkich dorěſanjach khoreho ſkotu ßo na kedźbu bracź.

* (Sso tepik.) W Vogtlandźe pjatk ßylne njewjedra ſakhadźachu. W Obereichenbachu ßo dźěł měſta powodźi. Pſches měſto běžaza rěczka ßo do torhazeje rěki pſchetwori a brjohowe murje wottorha. W Plawenje 11lětna dźowka ſchkleńczerja Sslepiczki ſa ßwojim 13 lětuym bratrom do napjateje Syraſkeje rěczki padźe. Mjes tym ſo móżeſche ßo hólz wukhowacź, ßo hólz ſ torhazej wodu wotwjedźe a ßo tepi.

* (Wobwěßnył ßo.) Pola Teczena nad Łobjom ßo 90lětny wumjeńkał Dittrich wobwěßny. Khoroſczź je najſkerje jeho k temu dohnała.

* Czežke njewjedra ßu we wjeczornych Němzach ſakhadźale. We wokolnoſczi Koblenza nad Rheinom je ßo wjele ſkotu ſ błyſkom ſaraſyło; tež człowjekojo ßu ßo na někotrych měſtnach ſ błyſkom pohłuſchili abo ßo ſranili. Pſchi tſelenju na Wahnſkim tſelniku je błyſk tſjoch wojakow poraſył. Dwejo ſ nich ßo moriſchtaj, tſeczi dlějſchi czaß bjes wědomnja ležo woſta, tola ßo bórſy ſaßo ſhraba.

Czežke njewjedra ßu tež w Thüringſkej padłe. Huſto ßu ßo njewjedra tež ſ krupobiczom pſchewodźale. Pola Söllmniz je ßo żeleſniznyny naßyp 15 metrow ſcheroko wotpławił, tak ſo dyrbjachu czahi jeſdźicź pſcheſtacź. W Sättelſtädtu pola Gothy je błyſk ratarja Herza, w Kiliansrodźe ratarja Roſta ſaraſył. — W Grunzendorfje jedyn błyſk do czrjódy ſchulſkich dźeczi dyri, kotrež ſchulſki wulět czinjachu. Dwaj ſchulſkaj hólzaj ßo ſaraſyſchtaj. Wjele twarjenjow je ßo ſapaliło. — Sańdźenu njedźelu ßu ßylne njewjedra ſ dźěła ſe ſliwkojtym deſchczom w Hamburgu, Schleswigu, Holſtejnſkej, Oldenburgſkej a Mecklenburgſkej zuchnowake. Nad Hamburgom ßo ſchtyri njewjedra rospuſchczichu, a deſchcź ßo wot njedźele dopołdnja hacź do póndźele rano lijeſche.

* (S automobilom ßo ſajeł.) Automobil wjerćha Rohana pſcheje pola Mnichoweje Hrodźiſchcza (Münchengrätz) w Czechach wumjeńkarja Czupika, tak ſo bórſy na to wumrje.

* (Se ſkały padnył.) 17lětny ſtudent Bley w Rychnowje (Reichenawje) w Czechach padny na horach ſe ſkały a bórſy na to na ranjenja wumrje.

* (S wopaczneje bleſche pił.) S pſchehladanjom hrabny dźěłaczeŕ Neuhäuſer měſto piwoweje bleſche pódła ſtejazu druhu bleſchu, kotraž bě do pokojzy ſ mrowjazej kißalinu napjelnjena. Wón hnydom padny a w khorowni wumrje; bě hakle 35 lět ſtary.

* Skhadźowanka jěſdnych artilleriſtow ſměje ßo lětßa 10., 11. a 12. junija w Geithainje.

* S czežkimi njewjedrami ßu ßo Czechi, Schleſyſka, Morawa, a Galiziſka domapytake. Wulka woda je moſty wottorhała a żeleſniſke naßypy podmlěwa. W Boryßławju w Galiziſkej je ßo 7 petrolejowych ſchachtow ſ błyſkami ſapaliło. Tež w Franzowſkej ßu njewjedra ſlě zuchnowake. Winizy w Champagni ßu ßo ſ krupobiczom wupuſczike. Wjele ludźi je ßo ſ błyſkom ſaraſyło. W Amienſu woda kaž torhaza rěka po dróhach ſchuczeſche. 60 wulkich pinzow a khěžow je ßo pócźrjeło. — W pokodniſchej Hannoverſkej je krupobicze zyłe żně ſnicziło. W Bremle woda tak rucze pſchibywaſche, ſo dyrbjachu wobydlerjo ſ niſko leżazych khěžow czeknycź.

* (Sswoje dźěczo ſadraczowała.) 27lětna żona dźěłaczerja Großa w Miſchnje bě ßwojeho 4lětneho pſchedmandźelſkeho hólza tak dołho bita a jemu hłodu mrěcź dała, hacź bě wbohe dźěczo, kotrehož zyłe cźěło bě ſ ranami pſchikryte, wumrjeło. Njeczłowſku macź k khoſtarni na 5 lět ſaßudźichu a jej czeßne prawa na 10 lět wotrjeknychu.

* (8 człowjekow ßo tepiło.) Jenyn wucźeŕ ſ Lüdinghauſena bě ſe ſchulſkimi hólzami do hlinoweje jamy kumpacź ſchoł. Hacź runje je ſakaſane, w tamnej jamje ßo kumpacź, wón ſ 10 hólzami do wody ſkoczi. Ta bě někotre metry hłuboka. Wucźeŕ a 7 hólzow ßo tepichu; 3 hólzy, kotſiž móżachu płowacź, ßo wukhowachu.

* Saßo je ßo jedyn Zeppelinowy powětrowy ballon ſnicził. Powětrowy ballon „Deutſchland" dyrbjeſche ßrjedu rano pola Düſſeldorfa na pruhu ſ pucźowarjemi polětacź, prjedy hacź by do Badena wotjeł. Rano wokoło 10 hodźin jón ſ kólnje wucźahnychu a 8 pucźowarjow ßo do kupejow ſeßyda. Na dobo jedyn wětrowy ſtork ſadni ballonowy dźěł ſ mozu ſhrabny, jón do wyßoka ſběhny a jón k kólninej ſcźenje ſttóczi. Někotre powjaſy, ſa kotrymiž ßo ballon dźerżeſche, ßo roſtorhnychu a někotre poßkużaze mużſtwa ßo do wyßokoſcze horje ſtorhnychu. Wětr potom ßrjedźni dźěł ſhrabny a ballonowy kónz pſches kólninu tſěchu cźißny. Ballon ßo ſ tym do tſjoch dźělow ſhibny a zyle ſkónzowany w powětſje wißaſche. W gondelach ßedźaze woßoby móżachu ßo wukhowacź. Pucźowarjow ſ kupejow pak wohnjowa wobora ſ pomozu dołhich rěblow wukhowa. Wojazy Düſſeldorfſkeho pěſcheho regimenta ſeſhibnjeny ballon ſ tſěchi ſcźahnychu. Tež pucźowarjo w kupejach, mjes kotrymiž běchu někotre knjenje, ßo ſtrachej wukhowachu. Schkoda je tak wulka, ſo ßo ballon njehodźi wuporjedźicź.

* (Wobſchkodźerja elektriſkeho pruda ſajeli.) Polizija ſaßłapi montera Zumpu, kiž bě poſpytał, na hłownym elektriſkim prudźe w podkopkach w Hartawje pſchetorhnjenje ſawinyczź; ſ tym běchu człowjekoju do ſtracha żiwjenja pſchiſchli, a tež móżeſche njepſchewidźomna ſchkoda w podkopkach naſtacź.

* (W ſadwělowanju.) W Reibersdorfje bydlazemu dźěłaczerjej Friedrichej bě ßo ßudniſzy wobydlenje wupowjedźiło a jeho hoſpodaŕ, knjes domu, bě jeho wußadźił. Dokelž je ßwojej ßwójbu nihdźe pſchebytka namakacź njemóżeſche, ſpyta ßebi żiwy wotewricź a ßo moricź. Jeho do khorownje pſchijachu.

* Do Zitawſkeje khorownje bu jara czežko ſranjena holza pſchewjeſena. Je to Franziſka Nikolajczikez ſe Schleſyſkeje, kotraž w Eibawje pola bura błużeſche. Wona ſ włożami pſcheblisko ſ motorſkim pſchiprawam pſchińdźe, kotrež ju hrabnychu a jej kożu k hłowy wudrěchu. Wboha je w ßmjertnym ſtraſche.

* (Sběžk w jaſtwje.) W jaſtwje na Wiſchniczu w Pólſkej ßo pſchecźiwo dwěmaj dohladowarjomaj ſapſchißahachu. Pſchi sběžku bu ſchěſcź jatych morjenych. Někotſi jeczi czeknychu. Sbytkni jeczi ſpytachu jaſtwo ſapalicź. Nawjednik bu ſajaty.

ßmĕchami woczojtnych ßwĕdkow mydło wjesesche, rasny wjednik saßo na ßwoje wosowe stejischczo stupi a dale jĕdżesche.

* (Żonu sakłoł.) W Bytomku w Schleskej moleńśki pomoznik Stroinśki po swadże ßwoju żonu sakło. Mordać, kiż je jara k nahłemu hnĕwej nakhileny, bĕ ßo hakle ſ jastwa wróczik. Wón ßo ßam poliziji pschisjewi.

* (Hrósbne ßamomordarstwo.) W Mannheimje je ßebi 39-lĕtny pschekupz Sprot na hrósbne waschnje żiwjenje wsak. S petrolejom ßo polawschi ßo wón sapali a ßo spali. Njesahojna khoroscz je jeho k ßamomordarstwu pohnuła. Wón żonu a dźĕczo sawostaji.

* (Ssměschna kup.) W Glogawskim wokrjeßu żadasche ßebi jedyn ratar sa konja 150 hriwnow, kupz pak jemu jenoż 100 hr. ßadźi. Po dlejschim wikowanju rjekny pschedawar: „Jeli so mi hnydom 100 jenotliwych pjenjezkow naßadżecze, dostanjecze konja sa 100 pjenjezkow." Zyle njenadźizy kupz ratarjej woprawdże 100 pjenjezkow na blido naßadża a ßebi nĕtkole konja żadasche. Pschedawar ßo wustróża a wobarasche ßo, konja dacz. Ta wez nĕtko na ßudnistwo pschinđże.

Wuknjezenja.

Khostanska komora. Ratarjej Richard Fröhlich a Hermann Hejtman w Kobelnju staj hižo dołhi czaß w njepschecźelstwje żiwaj. Hdyż Fröhlich ras w lĕcze 1909 ßwoju mjesu pschi Hejtmanez leżomnoszi mĕrjesche, je pjecża Hejtman na njeho pschibĕżał, wołajo: „Ty sa.... scz...., ja Tebi wschĕ koscze w cźĕle rosbiju!" Pschi tym je jeho pjecża do żiwota storczik. Fröhlich bĕ teho dla Hejtmana wobskorżik. Kawnisći ßud bĕ pak jeho wuwinował. Fröhlichowe powołanje pschecźiwo temu bjes wuspĕcha wosta.

× 13lĕtny schulski hólz Sch. ſ Trjebjenz bĕ loni w dezembrje 16 hriwnow hotowych pjenjes kradnył. Jeho k jastwu na 6 njedźel saßudźichu.

× 64lĕtneho młynskeho Antona Kuschela se Schlesynskeje, hižo 37 krócz khostaneho, k jastwu na schĕscz njedźel saßudźichu, dokelż bĕ 2. meje na tachantskej łuzy w Hrubjelczizach grawocźiwe njekasanstwo skuczik.

Swjatkowne krawatty.

Kózda we wukładnym woknje wupołożena krawatta ßo nuts wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy czo. 18 a na rózku theaterskeje haßy.

Krjadowanje sawostajenstwow,

wudźĕlanje herbstwodźĕlenskich wuczinjenjow a testamentow

pola **prawneho agenta Kobana**

pschi żitnych wikach 4.

Podklócze a drjenje,

wicz, ischias drjenje, bolenje żołdka, subow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpisźmje karmelitskich mnichow dźĕłany. Jenoż **Todor** żadajcze a bjerćze. Jenoż woprawdźity porucza **Stranch a Kolde,** drogownja, ſ napschecza katholskeje zyrkwje.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jĕsdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabrika koscżoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschĕch lĕpschich pschedawarnjach.

Liebsch,

ßudniski aktuar św. ßkuzby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wĕzy atd.

Rĕczi ßerbski.

— Telefon czisło 177. —

Pschesadźowanje leżomnoscżow

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Mało samożiczi

ſ khorymi subami

po poniżenych płaczisnach

zuse suby, plomby

dostawaju. — Położene płaczenje ßo dowola.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

„Nalezne ma ßo poruczicz **Zuckerowe patent. lĕkarske mydło** pschę hruboscz a schupisny koże,

jĕtseschka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lĕkar dr. W."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrschez** naßlĕd., **Strauch a Koldy.**

Allgemeine

Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mĕjo.

Dawamy hacz na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy

pschi wschĕdnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3mĕßaczn. wupowjedźenju 3½%**

pschi jenomĕßaczn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6mĕßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacze khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.

(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Jěrchez žiwnosćz w Lutobežu čžo. 10

— 5 kórzow 35 □ prutow pola a łuki a sahon keŕkow — dyrbi žo

štrjedu 31. meje popołdnju 1/2 3 hodźin

na městnje šamym psches podpišaneho na pschešadźowanje pschedawacź.

Justizny radźiczel **M. Zyž,**
kralowski notar.

Awkzija.

Dla pschedacźa Jurkez kubła w **Khróšczizach** ma žo **wutoru 23. meje** dopołdnja wot **9** hodźin wschón tam žo namakazy žiwy a morwy inventar na pschešadźowanje pschedawacź a to: 2 konjej, 6 kruwow, 2 cźeleczi, 3 ranzy, 3 běhaki (šwinje), 4 hospodaŕske wosy, 1 šanje, šykanjowa maschina, 1 rěpu rossšykazu maschinu, žitoczišczaza maschina, 1 wjechlawa, 1 kuczowy grat, 2 paraj rólneho grata, 2 kschižeŕskaj jěsdnaj grataj, 2 šedle, dezimalna waha, pluhi, bróny a wschelaka druha hospodaŕska nadoba.

Sa kublerjow a khěžerjow!

Beeckowu wjedrowudžerżazu mineralnu bělerśku barbu, w cźěstowej formje k wobělenju dworow, hródźow atd. žo wubjernu hodźazu, porucźa

twarski mischtr Max Hentschke,
jeniczki pschedawaŕ w Budyschinje na Moltkowej drózy 23.

Tale barba wolijowe barbjenje dospołnje saruna, je wjele tuńscha a móže žo s wodu wopłokacź.

Płaczišna: kilogramm po **60 pjenjezkach.**
1 kilogramm doššaha sa 6 qm dwójneho wobělenja.

Ssuche
khójnowe a schmrèkowe deski

wschěch žo trjebazych wuměrow, cźešane, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, delne lejsty** atd., wošebje šuche **cźeńke deski, schpundowanje** a **tyscheŕske deski** porucźa

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowaŕnja
w Halschtrowje. Telefon 10.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khojejowni.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo
porucźa

Walter Arnold
na bohatej haßy 12.

Kedźbu
kolojeśdni!

Na wšach žo kupuja
najtuńsche
Dürkoppske, Phänomenske, Regierske a Spezialne **kola**
s dolhotrajazym rukowanjom
hižo po 90 hriwnach
pola mje.

Porucźam dale rěcźne apparaty, plestr sa jěsdne kola, hosdźiki, latańe, swony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórske pschikrywy hižo po 4 1/2 mk. we wulkim wubjerku.

Mam šamšnu wuporjedźeŕnju.

Gustav Lindner
w Porschizach.

Czerstwy łój, punt po 50 pj., wuschkrjeny **łój** pschi 5 puntach 55 pj., pschi 10 puntach po 50 pj., **šuscheny połcź** pschi 5 puntach 90 pj., pschi 10 puntach 85 pj., **plezowy tuk** punt po 100 pj., šuscheny **šwinjazy brjuch** pschi 5 puntach po 80 pj. porucźa **O. Pětschka**
na žitnej haßy.

Schmalz pschi 5 puntach po 75 pj., **rjany połcź** pschi 5 puntach po 75 pj., **běłu kolbašu, kobolkatu** (knoblachowu), dobru a metowu kolbašu punt po 75 pj., porucźa
rěsnik **Nierth,** kralowski podawaŕ w Budyschinje na šerbskej haßy.

fl. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach 1.

Sakska fabrika sa kontor abo pucźowanje

młodeho cźłowjeka

pyta, kotryž je šerbskeje rěcźe mózny. Poskicźenja chzyke žo pod napisom **G. H. 20** we wudawaŕni Serb. Nowin wotedacź.

Mißionski šwjedźeń w Huczinje.

Sserbske pobocźne towaŕstwo sa swonkowne mißionstwo šwjecźi na **Boże stpicźe, 25. meje,** šwój **létny šwjedźeń** w **Huczinjanskim Božim domje.**

W šerbskej Božej šłužbje, popołdnju w 2 hodź. žo sapocźazej, prědźuje knjes faraŕ em. Kubiza s Budyschina, w němskej, kotraž žo w 4 hodź. sapocźnje, knjes faraŕ Räda s Budyschina.

Wschitkich pschecźelow mißionstwa na tutón šwjedźeń wutrobnje pscheproschuje

Zyrkwine pschedstejicźerstwo.

Hypothekske pjenjesy

wupožcźuje

E. Koban
pschi žitnych wikach 4.

Khěža

w Nowych Pšowjach cźišło 45 se šadowej sahrodu a polom je na pschedań.

Sahrodniska žiwnosćz

cźišło 17 w Nowym Bronju pola Radworja se 17 kórzami dobreho pola a łukami, maßiwnymi twarjenjemi je se wschěm žiwym a morwym inventarom wobšedźerjoweje khorosćze dla hnydom na pschedań.

Žiwnosćz

w zyrkwinskej a schulskej wšy Budyschinku s 10 kórzami leżomnosczow a rjanej šadowej sahrodu je se žiwym a morwym inventarom wobšedźerjoweje starosby dla hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobšedźerja šameho w Budyschinku cźo. 28 pola Porschiz shonicź.

Kubło na pschedań.

Ssrjedu 24. meje t. l. popołdnju 1/2 3 hodźin budźe žo kubło, k sawostajeństwu kublerja Moritza Lehmanna w Boschezach šłuschaze, 166 kórzow 83 □ prutow wulke, s 28700 hr. wopalneje kašy, se žiwym a morwym inventarom na městnje šamym w Boschezach na pschešadźowanje pschedawacź.

Dalsche hižo nětkole wukasuje
justizny radźiczel dr. Schultze
w Budyschinje.

Ssylny derje wušuscheny

3" zollowski wós,

njewobbity, dale **50 dubowych płotowych stołpow** porucźa wojnaŕ **C. Vogt** w Barcźe w Sakl.

Trjebanej
2 sofie,
1 lěhanski stol,
1 chaiselongu a
6 pólstrowanych stołow
je na pschedań na Hoschiz haßy cźo. 29 po 1 skhodźe.

10 kolczow

je tunjo na pschedań
w Maleschezach cźo. 46.

Budesćanske serbske towaŕstwo

swoje sobustawy napomina, zo bychu so **njedźelu 21. meje** w 2 hodź. w Rösickec hosćencu w Budestecach zhromadźiłe a hromadźe z Bukečanskim bratrowskim towaŕstwom Mnišonsku horu wopytałe.

Předsydstwo.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

změje, da-li Bóh, **njedźelu 21. rózownika** pop. w 4 hodź. pola Weberec w Njeswačidle **měsačnu zhromadźiznu.**

W njej so wo přichodnym w u l ě ć e wobzamknje.

K temu sobustawy a hosći přeprošuje **předsydstwo.**

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, **Boże stpiće** pop. w 5 hodź. w Budichec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk je přilubjeny.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Rólny kóń,

starschi, je na pschedań, dokelž je wysche, pola **Huninsa** na šwobodnym kuble w Jeschizach.

Kuchaŕki, stwinske a šłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k šwinjom, wotroczkow, šrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske šwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na šukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wucźobna holza

kotraž chze schwalcźistwo nawuknyc, žo k 1. junijej abo hnydom pyta w Khwacźizach cźišło 34 C.

Sserbsku dójku

sa wošebnych knježi kónz meje pschi wulkej msdźe pyta **W. Fiebigerowa,** saradźeŕka dójkow w Budyschinje na žitnej haßy 2.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. meje 1911.

Płaczišny rěsneho ſlotu na Draždžanſkich ſłótnych wikach.

15. meje 1911.

Płaczišny po zentnarjn a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	44—47	84—87
franzowſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	39—43	77—83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	35—38	72—76
4. ßnadnje pizowane łóžđeje ſtaroby	28—34	62—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	40—44	72—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	36—39	68—71
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	31—35	62—67
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—30	57—61
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	43—46	76—80
2. žrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	29—42	70—75
3. ßnadnje pizowane	34—38	65—69
Čželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	55—58	85—88
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—54	80—84
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—49	72—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchižењow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	42—43	58—59
2. mjaßne	39—41	55—57
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	36—38	53—54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 13. meje 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Ludiju. 18. meje 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	80	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	70	9	85	9	45	9	90
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	75	8	—	7	80	8	15
Jećmjeń . . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	25	9	—
Wows, ...	8	60	8	80	8	—	8	80
Hroch	11	75	13	50	10	—	10	50
Wołka	8	50	9	50	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka	15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny	2	60	3	—	2	60	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	60	2	70
Pſchenična muka 50 "	10	25	19	25	15	50	18	50
Ržana muka . . 50 "	10	—	13	25	11	50	13	50
Sſyno . . 50 "	2	90	3	20	2	60	3	—
Ssloma . . 100 "	4	—	4	17	3	35	4	—
Proßata 781 ſchtuk, ſchtuka	15		30		—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	5	60	5	—	5	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	80	5	—	5	80
Pſchenčny gris	—		6	30	—	—	—	—
Ržany gris	—		6	80	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 9 hr. 83 np. hacž 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., jećmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 75 np.

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr 69 np. hacž 16 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 40 np. hacž 12 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

18. meje 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. 20 np., pſchenża wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. — np., hacž 9 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np., hacž 9 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 3 hr. 20 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 60 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wiedro w Londonje 19. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi śmje njedźelu Rogate rano w 7 hodźinach duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa ſwonkowne miſſionſtwo. — Tydźeńſke faſtojnſte dźěła śmje farar Räda.

Boże ſtpicze śmje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tiſcher ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. — Kollekta ſa wobſadźenych khudych.

Wěrowani:

S **druhich wobſadow:** Khorla Auguſt Janaſch, ſahrodniſki žiwnoſćeŕ w Trupinje, ſ Hanu Auguſtu Kruźiz tam. — Pětr Bohuwěr Rejda, hoſpodarſki pomoznik w Hnaſchezach, ſ Marthu Schneiderez w Rakezach. — Jurij Wróbl, žiwnoſćeŕ w Komorowje p. Rakez, ſ Helenu Wuhlerez tam. — Bjedrich Jan Jurij Karich, wothladaŕ khorych w Draždźanach, ſ Hanu Thereſiju Jurjez w Něćzinje.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Pawoł Oskar, Ernſta Auguſta Wittenberga, žiwnoſćerja w Brěſowje, ß. — Erna Hedwig, njemandź. dź. w Dobruſchi. — Martha Margareta, njemandź. dź. na Židowje.

S **druhich wobſadow:** Frieda Erna, Pawoła Richarda Wernera, pjekarja w Čzerwjenych Noßlizach, dź. — Max Waklaŕ, Auguſta Maxa Förſtera we Wulkej Dubrawje, ß. — Martha Liesbeth, njemandź. dź. w Minakale. — Alma Martha, Joſefa Swobodu, khěžerja a dźěłaćerja w Nowych Koporzach, dź.

W katholſkej zyrkwi: Marja, Mikławſcha Schuſtera, mjaßowobhladowarja w Budyſchinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalſkej wobcadze: 14. dźeń meje: Richard Helmuth, Ernſta Richarda Mühla, murjerja na Židowje, ß., 3 l. 11 m. 28 d. — 15. Juliana Gerda, Franza Khorle Hermanna Heima, lithografa w Sčźijezach, dź., 22 d.

W katholſkej wobcadze: 14. meje: Arthur Kloſa, tyſchet w Budyſchinje, 18 l. 11 m. 14 dn.

S **druhich wobcadow:** Kur Gerhard, Jana Buſcha, khěžerja w Rakezach, ß., 6 d. — Ernſt Richard, Auguſta Scholty, khěžerja w Schčeńzy, ß., 7 d. — Max, Khorle Jordana, dźěłaćerja w Hermanezach n. Spr., ß., 1 l. 8 m. 27 d. — Bruno Alfred Junge, žiwnoſćeŕ w Kluſchu, 29 l. 6 m. 17 d. — Jan Rocź, wumjeńkaŕ w Čzelchowje, 80 l. 6 m. 7 d. — Jan Jurij, Jana Czerna, žiwnoſćerja w Brěſowje, ß., 1 l. 17 d. — Auguſta Wylemina Thomaßez, Jakuba Oty Heimricha, hoſčzenzarja a rěſniſkeho miſchtra w Bukezach, mandźelſka, 47 l. 6 m. — Johana Auguſta Rjenčzež, Joſefa Swobody, khěžerja a dźěłaćerja w Nowych Koporzach, mandźelſka, 39 l. 9 m.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

Njedźelu Rogate śmje rano ½7 hodźin farar Kſchižan ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje. Popoldnju w 2 hodźinomaj budże katechismußowa wucźba ſa ßerbſku mużſku młodźinu.

Na Boże ſtpicze śmje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodźin farar Kſchižan ßerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. śmje duchowny Voigt ßerbſku miſſionſku hodźinu.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Badeſtez.

Njedźelu Rogate śmje farar Domaſchka rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójź popoldnja we 8 hodź. ßerbſke a ½10 hodźin němſke prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa ſaměry ſwonkowneho miſſionſtwa.

Nowoſcże lěčnych tkaninow

k płoczliwym wobleczenjam, bluſam, dźěczazym wobleczenjam a ſchórzuchaм

w najwjetſchim wubjerku porucza

M. Gottwald

pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

Mudry kolojeſdny

wuſwoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělſki jeſdny Marschner

na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Kóslaze koże,

kaž tež **wschě druhe koże,**

howjaše koże

a wowczu wolmu

po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi zerbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11

ſ napschecza „skoteje hwězdy".

Mužaze a hólczaze

błomjane kłobuki

kłobukoweho Lehmanna žu, kaž je snate, najtuńsche.

Hugo Lehmann

— w Budyschinje na bohatej haßy 22 —

pódla hosczenza winoweje licze.

Woprawne
Panamaske
: kłobuki. :

Kóžda žadana forma a družina je w hobrskim : wubjerku na składze. :

Mužaze kłobuki.
Sarunanje za Panamaske
:: kaž pjerjo lohke. ::
3,80 mk.

Bóschiczanske

praßowane wuhlo!

derje wußuschene po 6 mk. abo 6 mk. 50 pj. ſ jamy.
Po žadanju žo tež pschiwoženje tunjo pschewosmje.
Knježi dwór w **Boschizach** pola Njeßwaczidła w Sakskej.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterskej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza žwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k strowoscži.

Wino k žwjedženjam atd.

Tym, kotřiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedženju dawam, so žo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucžowanskich wudawkow nimam. :: ::

Otto Preuß

— mějeczel Kurt König —

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Najtuńscha kupowarńja

žonjazeje, mužazeje a dźěczazeje drasty.

Woßebne mužaze a pacholaze wobleczenja

w pomyßlnje najrjeńschich mustrach pschi hobrskim wubjerku na składze.

Swětle kaž tež pißane lazy,

jenotliwe **kholowy, lěčne paletoty,** woßebne

njewjesczinske wobleczenja

se žukna a czeßaneho pschedženа, najelegantnischo žedžaze,

dźěczaze wobleczenja

wschěch faßonow ſ najtuńscheho hacž do najwoßebnischeho.

Sa horze dny

poručam **lustrowe a platowe žakety a wobleczenja,**

žonjaze žakety, kaž tež **paletoty**

czorne a pißane pschi hobrskim wubjerku po najtunischich płaczišnach.

Schtrumpy, soki, stopy k pschischiwanju, mako-koschle, kholowy a jaki,

rukajzy, pótniki,

lěčne schenillowe rubischcza

we wjele družinach ſ najwjetschim dobytkom kupujecže pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5 **na ſnutskowuej lawſkej haßy 8.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjećor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 21. Sobotu 27. meje 1911. Lětnik 70.

Němsko-schwedske wikowanske wuczinjenje

je ßo póndźelu prěni króć w khěžorstwowym ßejmje wuradźało a ßo komišiji k dalschemu rospominanju pschipokasało. W ßejmje je wone wulku pschecźiwnosć namakało. Zentrumski sapóßłanz Speck knjeżerstwo na to kedźbliwe cźinjesche, so ma němski lud wulke pomyßlenje pschecźiwo tutemu wuczinjenju. Pschi nim je Schwedska jenoż bjerjaza strona. Ważne němske interesy ßo franja. Na żadanja industrije plestrowanskich kamjenjow njeje ßo dźiwało. Knjeżerstwo je ßo wote wscheho spoczatka na wopaczne stejischczo stajiło a je Schwedskej bjes sarunanja lěpschiny dało. Pschiwos metalla se Schwedskeje njeßmě ßo pschewyßoko ważicź. Hižo něktore ßo Němska druhim krajam, na pschikład Schpanskej a Marokkowskej pschiwobrocźa. W nastupanju plestrowanskich kamjenjow ßu pjecźa němszy pjenjeznizy se ßwojimi pjenjesami w schwedskich skałach wobdźěleni. Nadpadne je, so tu sozialdemokratija tak mało interesy dźěłacźerjow sastupuje.

Nowy porjad sakonja wo sawěsćenju khorosće

je ßo w khěžorstwowym ßejmje druhi króć dowuradźił. Sozialdemokratoju ßu s nim jara njespokojom. Po nowym sakonju njebudźe jim wjazy mózno, sastojństwa w khorobnych kaßach se ßwojimi pschiwißowarjemi wobßadźecź. W pschichodźe směja pschi postajenju sastojnikow khorobnych kaßow dźěłodawarjo runje telko prawa, kaž dźěłacźerjo. Jeli so wobej stronje pscheš jene njepschińdźetej, ßo wobsamknjenje na druhi dźeń wotstorczi. Hdyž ßo potom żaneje pschesjenosće njedozpije, móże ßo postajenje sastojnikow wobsamknyć, jeli so sa to dwě tsecźinje pschitomnych hłoßujetej. Tajke wobsamknjenje ma ßo pscheš sawěsćeńske sarjadnistwo wobkrucźicź. Wono móże ßo jenoż sarjez na podłożku wobstejnosćow, s kotrychž ßo hodźi ßudźicź, so wuswolena woßoba trěbnych darow abo trěbneje dowěrnosće nima, so mohła sastojństwo njestroniszy sastawacź. Hdyž ßo wobkrucźenje sarjeknje, po pschedßydstwowym wobcźežowanju skónczńje wyschsche sawěsćeńske sarjadnistwo rosßudźi. Sarjeknje-li ßo wobsamknjenje, potom sarjadnistwo na kaßyne khósty trěbne woßoby ßamo postaji. Tuto móże tež postajenych sastojnikow, jeli so ßwoje sastojństwo w naboženskim abo politiskim nastupanju njewužitnje wužiwaju, najprjódzy warnowacź a pschi wospjetowanju se sastojństwa puschcźicź.

Wobměrjenje pschinoschkow je w nowym porjedźe to ßamo, kaž w starym wostało. Knjeżerstwo chzyjsche jenu pokojzu pschinoschkow dźěłodawarjam a druhu pokojzu dźěłacźerjam napokožicź. Wjetschina khěžorstwoweho ßejma je pak wobsamkła, so ma ßo tež pschichodnje wot dźěłodawarjow jenoż tsecźina pschinoschkow dawacź, dokelž dźe cźi se sawěsćenja żaneho wužitka nimaju.

Wustawa sa Elsaß-Lothringsku

je, trochu po żadanjach elsasko-lothringskeho wobydlerstwa pschedźěłana, ßo w khěžorstwowym ßejmje pschijaka. Elsaß a Lothringska dostanjetaj w swjaskowej radze tsi hłoßy, kotrež pak ßo, so ßo njemohłe poměry ßylnosće na schkodu pokodnischich němskich statow pscheměnicź, jenoż potom ßobu licza, hdyž ßo wone pscheczíwo Pruskej wotedadźa. Druha komora elsasko-lothringskeho ßejma budźe se 60 sapóßłanzow wobstejecź. Wólby budźa direktne a potajne. Kóždy wuswoleř směje jenoż jedyn hłóß. Wschě wěrywusnacźa maja poknu ßwobodu. Sarjadniska wobkhodna rěcź a roswucźowanska rěcź w schulach je němska. W krajinach, hdźež ma franzowska rěcź pschewahu, ßmě ßo franzowska rěcź dale w sarjadnistwach a schulach pschipuschcźicź. S tym wschak ßo njejßu wschě żadanja elsasko-lothringskeho wobydlerstwa dopjelnike, tola ßu ßo jemu wulke konzeßije cźiniłe. Khěžor dale telko knjeżerskeje mozy wobkhowa, so budźetej Elsaß a Lothringska tež w pschichodźe jenoż pschiwěschk pruskeje krony.

Palenje cźełow w Pruskej.

W pruskim krajnym ßejmje je ßo sakoń wo palenju cźełow w tsecźim wuradźenju s 157 pschecźiwo 155 hłoßam, potajkim jenoż s dwěmaj hłoßomaj wjetschiny, pschijał. Sa njón sozialdemokratoju, liberalni, ßwobodno-konservatiwni a někotsi konservatiwni hłoßowachu. Po namjecźe zentrumskeje strony je ßo do sakonja postajenje pschijało, so ßmědźa ßo jenoż tam cźełá palicź, hdźež dwě tsecźinje gmejny temu pschihłoßujetej.

Powjetschenje awstriskeho wójska.

We wuheřskim ßejmje ßu wutoru wo nowej wójskowej pschedłosy jednacź poczeli. S herjekanjom a hawtowanjom ßu radikalni a sozialdemokratoju wunusowali, so je ßo jednanje wotstorcziło. Wołachu a schkrěczachu, so dyrbi ßo najpródzy nowy wólbny sakoń wuradźicź. Po nowej wójskowej pschedłosy ma ßo lětna liczba rekrutow, kotsiž ßo do wójska bjeru, wot 103,000 na 150,000 muži, a liczba rekrutow sa honvedske (krajneje wobory) wójsko wot 12,500 na 25,000 muži powyschicź. Sa to dyrbi ßo ßłużbny cźaß wot 3 na 2 lěcźe poniżicź. S dobom ßo nowe wojeńske khostanske ßudźenje sawjedźe. Po nim ma ßo sjawnje a ertnje ßudźicź.

Argentinske mjaßo w Awstriskej.

Do Awstriskeje je ßo psched někotrymi měßazami dla njedoßahanja mjaßa s Argentinskeje mjaßo wosyło. Kaž pak ßo sda, njeje wono doscź lubowarjow a wotebjerarjow namakało. To je s rěcźe wikowanskeho ministra dr. Weißkirchnera w jenej wólbnej shromadźisnje w Alsergrundźe spósnacź. Minister ßo pschecźiwo porokej sakitowasche, so je pschiwoženju argentinskeho mjaßa wobarał. 28. meje a 18. junija ßo nowe poßyłki argentinskeho mjaßa do Triesta pschiwjesu, wscho hromadźe 1350 tunow, tola tyßazy puntow argentinskeho mjaßa hischcźe njerospschedate w lodowych pinzach leża.

Žałoßne njesboże s lětadłom w Franzowskej.

Wójnski minister ßo morił, ministerstwowy pschedßyda ßo cźežko sranił.

Prózowanje wo wobknjeżenje powětra je ßebi hižo wjele woporow żadało. Hacź dotal pak jenoż khróbli lětarjo ßwoje żiwjenje na hracźki stajachu, nětko pak je ßebi ßmjercź tež mjes pschihladowarjemi woporu pytała. Sańdźenu njedźelu je ßo w Issy les Moulineaux pola Parisa pschi na pschemołětanju lětadłow s jenym lětadłom, kotrež s powětra njenadźiży na semju pschilecźa, wójnski minister Berteaux morił a ministerstwowy pschedßyda Monis ßo cźežko sranił.

Njesboże je ßo s tym sawinowało, so ßo na městno, kotrež dyrbjesche sa lětadło próśdne wostacź, ludowe cźrjódy cźischcźachu. Kěraßěrojo po městnje jěchajo lud na kok honjachu. Lětaŕ Train

nĕkotre metry nad tejle mjerwjenzy leczeſche. Dokelž jeho motor trawje njedźałaſche, ſo wón rosßudźi, ſo na ſemju dele puſchczićz. Na dobo wón pſched ßobu wotdźĕlenje kĕraßĕrow wohlada, kotſiž prĕki pſches mĕſtno jĕchachu. Dokelž wón pſches nich njemóżeſche widźecz, jim wón kiwaſche, ſo bychu rósno jĕchali. Jĕſdni tak cźinjachu. Train ßwoje lĕtadło, kotrež ßo pſchezo bóle k ſemi bliżeſche, na prawizu ſtorhny. W tym wokomiku ßo wón cźrjódki mużow dohlada, tola bĕ hižo pſchepoſdże: apparat na dobo na ſemju ſleczi, a njeſboże bĕ ßo ſtało.

K njeſbożu njeby dóſchło, hdy budźiſchtaj miniſtraj ſe ßwojim pſchewodom na ßwojej tribunje woſtałoj. So byſchtaj pak ßebi lĕtadło wobhladałoj, bĕſchtaj na polo dele ſchłoj. Hdyž ßo wot tam wróczíſchtaj, jimaj wotdźĕlenje kĕraßĕrow wuhlad wſa, tak ſo njemóżeſchtaj dele leczaze lĕtadło widźecz. Nĕkotſi ſ jeju pſchewodżazych knjeżi ßo na ſemju cźißnychu a tak ſtrachej wuńdźechu. Berteauxa pak lĕtadłowe wokſchidło wjazy krócz trjechi. Prawu ruku jemu wokſchidło wutorhny a ju nĕkotre metry daloko cźißny. S dalſchimi wokſchidłowymi wudyrami ßo jemu rjap a tył rosraſy. Wón na mĕſcze wumrje. Miniſterſtwowy pſchedßyda Monis ßo ſ lĕtadłowym wokſchidłom k ſemi poraſy. Jemu ßo prawa noha wjazy krycz ſkama; pódla teho wón hiſchcze druhe ſranjenje poczeĸpi Jeho rany pak njejßu ßmjercz ſtraſchne a ßo najſkerje bórſy ſahoja.

Pſchikhad Franzowſow do Feza.

Franzowſke wójſko je njedźelu pod generalom Moinierom do Feza ſaczahnyło. Tamniſchi Europjenjo ßu nĕtko ſe wſcheho ſtracha wumożeni. Poßlednje dny ßu ſbĕżkarjo Franzowſow na pokoj woſtajili. Franzowſojo njejßu w dalokej wokolnoſczi Feza żaneho njepſcheczela ſetkali. Franzowſke knjeżerſtwo ßo ßamo wuſnawa, ſo móż ſbĕżkarjow njeje tak wulka była, każ je ßebi myßliło. Sbĕżkarſke cźrjódy każ pluwy pſched franzowſkim wójſkom roſlĕtachu. Se ßwjatej wójnu muhamedanow ßo Franzowſojo njedadża wjazy traſchicź. Hdyž pak je po mĕnjenju franzowſkeho knjeżerſtwa wſchón ſtrach ſa Europjanow nimo, budże tež franzowſke wójſko ſaßo ſ Feza wuczahnycz móż. Hdy by tam wono trajnje woſtało, njemohła Schpaniſka temu ſ mĕrom pſchihladowacź. Schpaniſka by ßebi, hdy by Franzowſka Fez pod ßwoje nadknjejſtwo ſtajiła, knjeſtwo nad wjeczornej Marokkowſkej żadała. Nĕkotre mĕſta pſchi marokkowſkim móſkim brjoſy hižo Schpaniſka wobßedźi, mjes druhim Ceuta. Powjeſcz wo pſchikhadże Franzowſow do Feza doſtawſchi, ßu ßo Schpaniſzy roſsßudźili, ſ Ceuta do bliżſcheho marokkowſkeho mĕſta Tetuana wuczahnycź a jo wobßadźicź. Hižo ßobotu ßu ſchpaniſzy wojazy Bordi-Negro wobßadźili, kotryž je jenoż 15 kilometrow wot Tetuana ſdaleny.

Ruſka jako ſakitarka balkanſkich kſcheſczijanow.

Ruſka je ſa wußwobodźenje balkanſkich kſcheſczijanow hižo wjele wójnow wjedła a ſtatyßoży wojakow pſchi tym woprowała. Sa ßwoje wußwobodźerſke dźĕło je mało dźaka żnjała. Tola ſ tym ßo wona njeda wotdźerżecź, pſchezo ſ nowa Turkam pjaſcź pokaſacź, hdyž ju kſcheſczijenjo na pomoz wołaju. Nĕtkole pſchi albanſkim ſbĕżku Turkowſka Czornu Horu hižo mĕßaży dołho ſ wójnſkim hroženjom traſchi. Wona Czornohórzam porokuje, ſo potajnje a ſjawnje albanſkich ſbĕżkarjow podpjeroju. Czornohórſke knjeżerſtwo je hižo woſpjet pſchecźiwo tajkemu wobwinowanju proteſtowało. Wono je jenoż albanſkich czeknjeńzow hoſpodowało a jich njeje Turkam wudało, każ bychu ßebi cźi to najradſcho żadali. Czornohórſka dyrbjała ßo turkowſki bĕrz ſczinicź, a dokelž ßo k temu nochze ponižicź, jej Turkowſka ſ wójnu hroſy, a to njeje jenoż hoke hroženje; pſchetoż pſchi czornohórſkich mjeſach je hižo ßylne turkowſke wójſko ſhromadżene. Khuda Czornohórſka je ſ tym nuſowano, ßwoje wójſko mobiliſowacź a jo teho runja pſchi mjeſach ſeſtajecź. Tajka mobiliſazija wjele pjenjes ſeżerje; ſchtoż Czornohórſka njemohła na dlĕjſchi czaß wutracź. Teho dla je ßo wona na nĕkotre wulkomozy ſ próſtwu wobrocźiła, ſo bychu Turkowſku pohnuke, ſo by ßwoje wójſko ſ czornohórſkich mjeſow wróczo ſczahnyła. S wulkomozow pak żana njeje na próſtwu Czornohórſkeje dźiwała, khiba ßama Ruſka. Ta je wĕż rucże nadrobnje pſchepytawſchi pola turkowſkeho knjeżerſtwa raſnje ſakrocźiła. Wona ßebi krucże żada, ſo dyrbi turkowſke wójſko hnydom wot czornohórſkich mjeſow wotczahnycź. Tajku rĕcź njeje Turkowſka wot lĕta 1875, hdyž Ruſka po porażenju Sſerbije ſakrocźi, wjazy ßłyſchała. Kajke budże Turkowſkeje wotmolwjenje? Hdy by Turkowſka na wójnu hotowa była, njeby k pſchipowjedżenju wójny daloko krocżel była. Na ſboże je Turkowſka ßłaba. Wona dyrbi wſchĕ mozy napinacź, ſo by arabſki a albanſki ſbĕżk podtłocźiła. Kak mohła ßo potom ſwĕricź, pſchecźiwo Ruſkej ßwój mjecz wucźahnycź! Ruſka je na wójnu ſ Turkowſkej mohł rjez pſchihotowana. We wójnje pſchecźiwo Japanſkej je wona ßwoje wojerſke ßłaboſcze ſpóſnała a wot teho cżaßa njepſcheſtawajcy ßwoje wójſko reformowała, tak ſo mjes nĕtcziſchim a prjedawſchim ruſkim wójſkom żaneje podobnoſcze wjazy njeje.

Wobhonjerku ſ Ruſkeje wupokaſali.

S Ruſkeje ßu jenu dźiwadłowu rejwarku wupokaſali, na kotruż tukaju, ſo je politiſke potajnoſcze dwĕmaj zuſymaj europiſkimaj knjeżerſtwomaj pſcheradźiła. Rejwarka w Peterburgu ſ wyßokoſtejazymi knjeżimi wobkhadżeſche a je ſ nich ważne politiſke należnoſcze wuſkuſchowała.

Bołharſko-turkowſka ſwada.

Pſched tydżenjom ßu turkowſzy wojazy pſchi bołharſko-turkowſkich mjeſach bołharſkeho hejtmana Dżordżewa ſ łakańzy ſatſĕlili. Bołharſke knjeżerſtwo je ßebi hnydom pokhoſtanje winowatych turkowſkich wojakow żadało. Każ pſchezo, ßo turkowſke knjeżerſtwo tež tu ſ hokymi wurĕczemi wotwlakuje, ßwoju winowatoſcz napſcheczo Bołharſkej dopjelnicź. Bołharſke knjeżerſtwo je ßebi na to ſ nowa a krucże pokhoſtanje winowatych turkowſkich wojakow żadało a turkowſkemu knjeżerſtwu k wjedżenju dało, ſo wono poſdźiſcho njebudże tak lohko k wujednanju ſwólniwe. Turkowſke knjeżerſtwo ßebi hiſchcze pſchezo myßli, ſo móże ßebi pſchecźiwo balkanſkim kſcheſczijanam wſchĕ możne naßylnoſcze dowolicź. Teho dla je nuſne, ſo ßo ſ Turkami krute ßłowo porĕczi. Bołharſkej, Sſerbiji, Czornej Horje a Grichiſkej njeby cżeżko było, Turkow ſ Europy wubicź. Czim ſkerje cźim lóże by to było. Ruſka by nĕtkole wulkomozam wobażała, Turkowſku we wójnje pſchecźiwo balkanſkim ſtatam podpjeracź

Nowe wojowanje w Mexiku.

We ßkownym mĕſcze Mexiku je k njemĕram doſchło, dokelž ßo preſident Diaz a mĕſtopreſident Corral ſapowjedźiſchtaj wotſtupicź. Wojazy a poliziſtojo da luda tſĕlachu a mnohich ſatſĕlichu a ſranichu. Tež w Jehuantepeku, Guadalarje a Zakatekaſu ßu njemĕry wudyrike.

Sbĕżkarjo ßu ſ nowa knjeżerſtwowym wojakam nĕkotre mĕſta wotdobył. Madero je ßo ſe ſbĕżkarſim wójſkom roſßohnował a pſchi tym rjekł, ſo do mĕſta Mexika póńdże, ſo by ſarjadniſtwo organiſował a nowy Mexiko natwarił.

Kak je Bronjak ſe Sadżerakez pſchĕhrał.

Stary Bronjak w Sadżerakez we ßwojej woßobje dwĕ ßamownoſczi ſjednoczeſche, wón bĕ winizał a twjerda ßkowa. Wo nim by ßo mohło pſchißkowo prajicź, ſo ma heju każ trużna kawka.

Pſched nĕkotrymi lĕtami jara ßylna pomjedż padny. Bjes maka njewidżomne a njeliczomne wójſka pomjedżowych hribikow do winizow ſaczeżechu, ßo wſchudżom po kraßnje ſelenych kopjenach naßydachu, je ſeżrachu a roſpalichu, tak ſo wbohe winowe kicze w horżym ßłónzu w pßyczich dnjach ſeſkhnychu, a dokelž bĕchu jim żyrobu poſkiczaze kopjena wotpadałe, dżerżachu ßo jeno jara hubjenje. Tu winizał Bronjak bjes ſmużitoſcze a bjes nadżije ruży łamaſche a bjes dowĕry do pſchichoda hladaſche. Wón powjedaſche, ſo je ßo nĕtko po wſchĕm ſtako, ſo tež tak ſhubjene woſtanje, a ſo jemu niczo ſprawniſche do rukow njehlada, khiba ſo dyrbi hubjenu juſchku, kotraż ßo ani ſa kißało njehodźi, ſe ſadwĕlowanjom ßam picź, potom ßo proſcherſkeho kija pſchimacź a po kraju po proſchenju thodźicź, doniž jeho njepopadnu a na krajne wudawki njedoźiwja.

Takle wón myßle ſhubi a ruży do klina ſtoži. Jemu ani we ßnje na myßle njepſchiińdże, ßebi pſchekłaſcź a ßo napraſchowacź, hacź ßo pſcheczíwo tutej cźwili niczo cźinicź njehodźi.

Druhim ludźom pak ßo tak ſpĕſchnje wſcha kuraża njeſhubi; woni ßebi pſchekładowachu a ſtudowachu, kak mohli powſchitkownje ſchkódny hribik ſa khornał wſacź a jón moricź, ſo bychu khore kopjena ſaßo wodychle a winowe kicze ſaßo ßłódſchi a lubośniſchi napohlad doſtałe. Nĕkotſi naſhoniczi a wucżeni mużoju do teho pſchiińdżechu, ſo ßo hrib ſ koprowym vitriolom njeſnjeße a ſo tež wapno jemu nihdy na nihdy njeßłodźi. Tu hakle mózachu ludźo widżecź, kak Bronjak, ſa kotrehoż tež bĕ tola ta wĕż derje mĕnjena, we ßwojej wumyßlenoſczi hawtowaſche a ſ pjaſczu w korczmje wo blido pjerjeſche, ſo ſchkleńzy tak rejwachu.

Dźiwna wĕż ßo to ſda, ale ſtacź ßo tola móże, ſo je cźłowjek hłowu ſhubił a ſo ma tola twjerdu hłowu abo heju, każ trużna

kawka, a so ßo teho dla ſ rukomaj a ſ nohomaj wobara, hdyž chzedźa jemu hłowu na prawy blak ſtajicź.

Bronjak bě tajka hłowa. Jemu cźežko njebě, wězy powjedacź, kotreż jeno pſchecźiwo druhej rěcźachu, a też hłupoſcźow nabledźicź, kotreż móże cźłowjek ſpizy namaßacź. S tymi chzyſche ßo potom hiſchcźe wulzy cźinicź.

Roſomni a ßebi pſchekkadowazy mužoio, kajkiž bě Studźeńſki, Bronjakowy ßußod, kiž bě na winizaríſkej ſchuli pobył, měnjachu, ſo drje ma ta wěz ſ wapnom a ſ vitriolom něſchto dobre na ßebi. Hdyž někotſi knjeża w nowinach jara dowěriwje wobkrucźachu, ſo ſtej wapno a vitriol ſtym hribam jěd, na kotryž wone zyle wěſcźe ſahinu, a hdyž na to pokaſuja, ſo ßu to hižom wupruhowali a wußlědźili, ſo tamne winowe pjeńcźki, kotreż buchu ſ tutej hribam tak njelubońnej mokrinu pokriepjene, zyle doſpołnje ſtrowe, dha to tola zyle hołe rěcźe bycź njemóža, a nimo teho dźě niczo ſchkodźecź njemóže, hdyž to junu ßami pospytaja.

Ale Bronjak bě ßlepy a hłuchi na wſchitke tajke rěcźe.

„Dźicźe mi prjecź“, wón wo blido pjero wołaſche, „dźicźe mi prjecź ſ piſarjemi a měſcherjemi jědu! Cźi nam ſ rědka ſchto hmane pſchinjeßu, a ſchto bych ſ teho měł, hdy bychu hribam ſ jědom ſawdawali!? Woni bychu mi też liſcźe ſajědojcźili, ſo mi moje koſy kónz woſmu, a też winowe kicźe a też mje ßameho, hdyž chzu ßebi ſ tajkim lětuſchim młodym winom ſchiju wopłokacź. To chzył tola widźecź, ſo mi do mojeje winizy ani kapki tuteje helſkeje mokriny njepſchińdźe, kotraž wſchitku draſtu a też najtołſchi żeleſny blach pſcheżerje, tak ſo dyrbja ju do koprowego bowa lecź!“

Tak herjekaſche ſtary Bronjak a wſchě rěcźe roſomnych ludźi běchu podarmo. Ale Studźeńſkemu bě to kaž mi a tebi niczo wo to. Wón ßebi dobru ßykawu kupi, a hdyž bě ßo rjana meja minyła a horzyſchi cźaß pſchiſchoł, khodźeſche mjes winowymi pjeńkami pilnje po wětſiku tam a ßem a kóžde kopjeſchko najſtaroſcźiwſcho potruſcheſche. Hdyž pak po mjeſy krocźeſche, kotraž mjes jeho a mjes leżomnoſcźu kopolateho ßußoda dźe, we ßwojej dobrocźiwoſcźi też pomjecźowe hribiki w Bronjakez winizy po zykej dołhoſcźi napojeſche, tak ſo mějachu na jedyn ras doſcź.

Mjes tym pak ſtary cźłowjek, kiž bě tak jara ßwojeje hłowy, bjes pſchetorhnjenja na to kſchiwje hladaſche, ſchto jeho ßußod cźini, a hdyž ßo dohlada, ſo buchu też jeho prucźata ſe ßurowym jědom napojane, ſapſchimowaſche wobej płaſcźi na derje měnjazeho pſchecźela a rejeſche, ſ hněwom ßo cźeŕwjenjo kaž honacź:

„Cźakaj, hólcźiſko, ja chzu tebi pokaſacź, druhim ludźom winowe pjeńki ſajědojcźicź!“ Tak wołajo ßwój dźěłkawy grat ſeſběra, ſdraſcźi ßo a w runym měrje do měſta na ßudniſtwo khwataſche a Studźeńſkeho wobſkorži, ſo je jeho wobßedźeŕſke prawo ranił a ſo dyrbi jemu ſchkodu ſarunacź.

Tu ßebi ßudnik ruzy jimaſche. Wón bě mudry muž a hižom dawno jeho mjerſaſche, ſo ßo pſchecźiwo tak wužitnym ßrědkam tak njeroſomnje ſpjecźowachu, napiſa Bronjakowe žadanje na wulke liſtno papjery a rjekny:

„To wſchak wobſtaramy, knjes Bronjako, a hdyž budźe termija a my ſchkodu wobhladacź pſchińdźemy, budźe wam to hižom wěſcźe woſjewjene.“

Tak Bronjak wješeły domoj dźěſche a wſchudźom, hdźežkuli koho ſetka abo dwaj hromadźe ſtejeſchtaj, powjedaſche, kak je Studźeńſkeho dokładnje wotrunał a ſo budźe dyrbjecź płacźicź, hacź budźe ßo blido ſhibowacź.

Ssudnik pak liſtno ſ Bronjakowej ſkórżbu zyle do ſpody do hłubokeho kaſchcźika położi a zyku ßeſ piſmow na njo nakładźe, ſażehli ßebi trubku a rjekny:

„Spi derje, ty wupkodźe njeroſoma, ſadźerawoſcźe a ßwojohłowneje ſaßakkoſcźe! We ßwojim cźaßu wſchak ßo wſchitko do rjadu namaka, a ßnadź wuj Sadźerak hiſchcźe junu k roſomej pſchińdźe, budźemy-li doſcź dołho cźakacź!“

Tak nětkole ßo měßaz junij miny a Studźeńſkez winizy ßo hacź nanajrjeńſcho ſelenjachu a ßußodowe pjeńcźki, kotreż běchu tameho jědu też wužike, ßo ſ nimi na pſchemoh kraßnjachu, ale ſbytkne Bronjakowe pjeńcźki po něcźim żołtnjechu a też Bronjak żołtu khoroſcź doſta.

Tón mjenujzy bě dźeń jako dźeń na powjeſcź ſe ßudniſtwa cźakajo też dźeń jako dźeń ßwoju dołhu ſchiju ſ woknom wutykował a na krajnu drohu wuſchoł a ßo wjerćzał, hacź tola knjeża ſ brylemi na noßu a ſ kónczkom piſmom pod paźu hiſchcźe pſchezo nochzedźa dóńcź.

A hdyž bjeſe wſcheje mikoſcźe nochzychu pſchińcź a jeho hižom ſchija bolesche, kaž budźiſche ßebi ju wuwinył, ſaßo do měſta běżeſche a roſſkobjeny ßo praſcheſche, hacź ßu hiſchcźe pſchezo te ſtare hubjene cźaßy, w kotrychž ßu ſkórżby na hłownym khěżorſtwowym komornym ßudźe ſta lět dołho leżake.

Ssudnik ßo poßměwajo rjekny: „Ně, ſtare dobre cźaßy k wobżarowanju wiazy njeißu; pſchetož ludźo ßu dźenßniſchi dźeń mnoho nahliſchi, a rěcźnikow je telko wjele pſchibyło, a roſkorow a wadźenja njeje kónza, a my dyrbimy khwatacź, ſo nam papjerjane ſkórżby zyły dom wot pinzy hacź do ponoſchka njenapjelnja a naß ßamych ſ domu njewucźiſchcźa. Ale wſchě wězy jeno ſwjerſchnje wotbycź, to, byrnjež radſcho chzyli, tola njemóżemy, a teho dla dyrbicźe ßo też wy hiſchcźe khwilu ſcźerpjecź, doniž waſchu ſkórżbu njeroſßudźimy a Studźeńſkeho njepokhoſtamy, kaž je ßebi to ſoßkużił.“

Haj, hacź dha ßnadź maja cźi knjeża myßle hakle pſchińcź, hdyž budźe nowe lěto woßrjedź lěcźa, Bronjak ßo na ſchcźipake waſchnje woprafcha.

„Tak jara dołho wſchak najſkerje tracź njebudźe“, ßudnik prajeſche, „a chzu hladacź, ſo tak w oktobru won pſchińdźemy. To ſmějecźe drje też winowe żně a móżemy potom hnydom woptacź, hacź ßu kicźe woprawdźe ſajědojcźene a hacź nam w żołdku koprowe pjenjeſy narostu abo hacź ßo żołdk napoßledku do wapnoweje jamy njepſchetwori.“

Bronjak tak hłupje pſchihladowaſche, ſo bě to ſtraſchne, dźěſche ſaßo dom a ßo na winowe żně njemało wjeßeleſche, hdyž budźa cźi knjeża zyłu ſchkodu widźecź a ſchkódnika do kłódy tyknucź dadźa.

Ssynowe żně dóńdźechu, a hdyž ßyno na lěźach leżo ßo na ßłónzu ßuſcheſche, počzachu też winowe pjeńki na ßyno podobne bycź a jich kopjeſchka ßo dale bóle brunjachu. A żnjeńz dóńdźe, a hlej, khore kopjena jene po druhim padaſche a wbohe pjeńki ßwoje dołhe nahe porſty bjes troſchta, pomoz pytajo, do powětra wutykowachu, a hdyž kicźe počzachu ſrawicź, ſeſkhnychu wbohe jahody, a ſchtóż by ſ nich woptał, by kißale hladał.

Nimoměry kraßne pak Studźeńſkez winizy ſtejachu, w połnej pyſche cźerſtweho cźěmnoſeleneho liſcźa a ſ njeho ßo cźežke kicźe ſ kulowatymi wulkimi jahodami błyſchcźachu, bohate żně lubio.

Na mjeſy pak też na Bronjakez winowej leżomnoſcźi, pódła ßameje próſdneje puſcźiny, hiſchcźe rjad pjeńkow w połnej kraßnoſcź, bohacźe wobwěſchanych ſe ßłódnymi kicźemi, ſtejeſche. Ludźo d[illegible] nimo też powoptachu a ſtaremu hłupakej ſ twjerdej heju rjany[illegible] mjenow dawachu, ſ kotrehoż ßo też jene ſ „w“ ſapocźina a ſ „[illegible]“ ſkónczi.

Duż też ſtaremu Bronjakej poča hinak bycź a wón ßebi kóždy dźeń wjecźor poſdźe rjane pjeńki wobhladowaſche, a hdyž niczo njeßłyſcheſche, ſo by ſchtó na ſajědojcźenje wot kicźow ſkhorjeł, dźěſche do měſta na ßudniſtwo; wón ßo ſa wuſchomaj drapaſche a rjekny, ſo cźi knjeża won pſchińcź njetrjebaja, ſo wón ſkórżbu wrócźo bjerje, — dokelž .... ſo je jeho Studźeńſki .... hm .... wo wodacźe proßył. A ſa něſchto njedźel ßo pſchewiny, da Studźeńſkemu ruku a rjekny, ſo chze na nowe lěto też junu ſ tym jědom ſpytacź. Tak ſkórżbu pſchěhra, ale na winowych żnjach doby a to jemu małe wohańbjenje ſaruna.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Towaŕſtwo k ſpěchowanju pſchikhadźenja zuſych do Budyſchina je ßo ſańdźenu wutoru ſakoźiło. Towaŕſtwo je ßebi ſa nadawk ſtajiło, pucźowarjow na rjanoſcźe a woßebitoſcźe Budyſchina kedźbliwych cźinicź a jich pohnucź, ſo bychu Budyſchin wopytali.

— Na generalny appell něhduſchich honjerjow a tſělzow bě ßo w dnjach wot 20. hacź 22. meje něhdźe 1500 tſělzow a honjerjow němſkeho wójſka w Budyſchinje ſeſchło. Sswjedźeń, kotremuż ßkónczne wjedro howjeſche, je ßo derje poradźił. Wón ßo ßobotu wjecźor ſe ßwjedźeńſkim a powitanſkim kommerßom, pſchi kotrymż mějeſche generalny leutnant ſ Altrock cźeßne pſchedßyđſtwo, ſapocźa. Njedźelu dopołdnja ßo kawrjeńzowy wěnz pſchi pomniku padnjenych we wójnje 1870/71 a na Tuchorju pſchi pomniku padnjenych 1813 w bitwje pola Budyſchina położi. Dopołdnja bě hiſchcźe poßedźenje towaŕſtwowych wotpółßlanzow a popołdnju ßo kraßny ßwjedźeńſki cźah po měſchcźanſkich drohach hibaſche, pſchi kotrymż ßo něhdźe 1000 woßobow wobdźěli. Póndźelu ßo ßwjedźeń ſ wulětom na Mniſchonſku horu ſkónczi. Bliżſchi generalny appell ßo 1913 w Döbelnje wotměje.

— (Powyſchenje.) Dotalneho wyſchſcheho poliziſta Hendricha Wicźaſa ßu pſchi ſkładnoſcźi narodninow krala Bjedricha Auguſta ſa kriminalneho poliziſta a ſaſtupjazeho wachtmiſchtra pomjenowali.

— **(Wukhowanje młodźiny.)** Sańdźenu ꝥriedu tydźenja bě nascha wyschnosć do hosćenza „krony“ w Budyschinje mužow a žony se wschěch worschtow luda, woꝥebje ſ Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa, swokała. Po poruczności nascheho knjeżerstwa ma na wotrosćazu młodźinu, woꝥebje na jejne cźělne a duchowne roswicźe ꝥo kedźbowacź a stracham wobaracź, kotreż wotrosćazej młodźinje w tychle nastupanjach hroża. W tym smyꝥku rěcźachu a rosprawjachu hamtski hejtman ſ Pflugk, ꝥudniski radźicźel dr. Leonhardt a wokrjeżny hamtski lěkaŕ dr. Sauer. Rospominanjam tychle knjesow móżemy dospołnje pschihłoꝥowacź a pschejemy, so do skutka stajomnym pschiprawam žohnowanje njewuwostanje. Rospominanja schulskeho radźicźela Bacha, kak ma ꝥo wotrosćaza młodźina sa wyschsche sabawjenja dobycź, ꝥu pschiměrjene žiwjenju w fabrikskich wꝥach a městach, ale sa nasche burske wjeski ꝥo njehodźa a wuwjesć njemóża. S krótkimi, ale sprawnymi a cźopłymi ꝥkowami knjes farař Ssykora ſ Minakała połoženje na wꝥach ryꝥowasche. Zyrkej a duchowni na wꝥach młodźinu se starodawna ꝥem hladaju. Na njedźelskich popołdnischich nyschporach katechismuꝥowe rosrěcźowanja ſ młodźinu wotměwaja. Tola naturalistiske (to rěka: wěrnosćе kschesćźijanstwa saprěwaze prózowanja) nahlady ꝥu najhórschi njepschecźel wotrosćazeje młodźiny. Najlěpschi podłoźk sa sakhowanje nascheje młodźiny na dobrych pucźach je njeskaźene ꝥwójbne žiwjenje. Tu skutkujmy. Wuhotujmy ꝥwójbne wjecźory a rěcźmy k naschim starschim. Jeho rěcź ꝥadu sa ꝥadu podpiꝥamy. Po tym tworichu ꝥo hnydom wubjerki, kotrymž pschejemy najlěpschi wuspěch w kóždym nastupanju. — Knjes farař Ssykora je nam ſ wutroby rěcźał. Sswójba je sakład wscheho porjada a nascheho stata. Nowopohanstwo pak je nasch njepschecźel. Sa Sserbow płacźi jenicźka saꝥada: „Sdźerżmy ꝥerbske ꝥwójby ꝥerbske a wotrosćazu młodźinu ꝥerbsku. Nascha narodnosć je nascha njepschistupna twjerdźizna pschecźiwo kóždemu skemu nowotarstwu. Pschikkady naꝥ wucźa, so wschudźe tam, hdźež ꝥo w zyrkwjach a schulach ꝥerbuje a ꝥo Sserbowstwo w pěknych ꝥerbskich towarstwach haji, tam też knježi hischcźe dobry kschesćźijanski počźink a nałoźk. We wschěch woꝥadach, hdźež hischcźe njejꝥu, sałożmy ꝥerbske towarstwa. S jich pomozu wohotujmy ꝥwójbne wjecźory, na kotrychž rěcźmy naschim nanam a macźerjam, naschim ꝥynam a dźowkam wo duchownych a cźělnych strachach. Schtož je knjes farař Domaschka w Budestezach (!) samohł, je móżno też we wschěch woꝥadach w Sserbach bjes wuwsacźa. Pschede wschěm njech ꝥo wróćźi nasche wucźerstwo k naschim narodnym prózowanjam, a njech dźěkaju ſ nami w duchu jeneho Bartka, Kulmana, Wjele, Schěży, Rostoka a druhich wucźerjow ꝥławneho wopomnjecźa.

— **(Zyrkwinski wucźeŕ em. Kubiza †.)** Sańdźenu póndźelu je knjes zyrkwinski wucźeŕ Kubiza, kotryž je hakle loni na wotpočźink schoł, po dlějschej khorosćźi wumrjeł. Wón je ꝥo 27. junija 1845 w Bukojnje pola Barta narodźił. 1871 ꝥo wón jako ſtatny wucźeŕ do Budestez a 1872 wot tam do Bolborz powoła. W lěcźe 1883 jeho sa zyrkwinskeho wucźerja w Hornim Wujesdźe wuswolichu.

— Narodniny nascheho lubowaneho krala Bjedricha Augusta ꝥu ꝥo schtwórtk po zyłej Sakskej ſ wótcźinskej sahorjenosćźu ꝥwjecźiłe. Krala Bjedricha Augusta wschudźe jako krajneho wótza cźesćźa a dale a bóle lud jeho woprawdźitu nanowsku staroscźiwosć wo derjeměcźe sakskeho luda pschipósnawajo ꝥebi jeho jako ꝥwojeho ꝥwěrneho schkitarja waži. Bóh chzył jeho hischcźe dołhe lěta k ꝥožu sakskeho luda cźiłeho a stroweho na trónje sdźerżecź.

— Wokrjeżny wubjerk je w ꝥwojim poꝥedźenju do rosschlebjerdźenja leżomnosćе na 2. kopjenje leżomnostnych knihow sa Wulku Dubrawu a leżomnosć na 11. kopjenje leżomnostnych knihow sa Lutyjezy swolił. Žadanje wo sahnacźe pucźa, wot Wětrowa do Bóschiz psches sahon cźiꝥły 261 b Bóschicźanskich sahonskich knihow wjedźazeho, je ꝥo wotpokasało.

— (Jěsdne koło ꝥo kradnyło.) Pschi musejowym twarje w Budyschinje ꝥu dźěłacźerjej Melcherej jěsdne koło kradnyli. Koło mějesche snamjo lischki a żołte ſtpizy. Prědku sakitanski blach pobrachowasche.

— (Mejske mjersnjenje.) Po płódnym deschcźu, kotryž bě sańdźenu ꝥobotu naschoł, temperatura wjecźor wustudny a njedźelu rano niże null spadny. Smjersk je ſ městnami wjele nadźijow sahrodnikow a ratarjow snicził. W sahrodach ꝥu kórki, buny, tomaty, ꝥołotej a wschelake druhe khipre rostliny smjerske. Też kźenje worjeschinow je ꝥo ſ městnami ſ mjersnjenjom snicziło. Na polach ꝥu wschudźe běrnoze selo a tu a tam rěpa a dźecźel smjerske. Runje tak je rożka, kotraż bě ꝥo ꝥobotu pschi wutrajnym deschcźu lehnyła, pomjerska. Na łukach je ſ dźěła ꝥamo trawa cźerpika; boja ꝥo, so njebudźe nětko wjazy roscź. Kak wulka je sa cźichim na włóżnych łukach syma była, je ſ teho spósnacź, so je tam ꝥamo ꝥycźisna smjerska. Wulku schkodu ꝥu ſ městnami wino a wischnje cźerpike. — W Ssmólnych Horach (Harz) je zyke żito smjerslo.

— (Mejske bruki.) Duby ꝥu lětꝥa w meji slě pobyle. Najprjedy ꝥu je bruki wobżrake, so ꝥu nětko na khoschcźe podobne, a schtož běchu bruki pschepuschcźike, je njedźelu rano mrós snicził. Niz jenož we Łužizy, też w druhich stronach ꝥu ꝥo lětꝥa bruki ſ hromadami pokasowake. Na jenym ryczerkuble pola Riesy je 15 dźěcźi sa 5 połdnjow 297 krjepjawkow połnych mejskich brukow nasběrało. Kóżda krjepjawka se ꝥwojim wopschijeczom 9 puntow waźesche a něhdźe po 2850 mejskich brukow wopschijesche. Te ꝥu ꝥo se schwablowym wuhlikom morike a ꝥo na hnój sdźełake.

— **Liberalni a naschi skakarjo.** Liberalni stonaja a ꝥo wija, każ hłódny žid pschi ꝥwinjazej pjecźeni. Dźeń a bóle rosstupaja ludej wocźi, kak ꝥu liberalni jenož sa wulkich pjenježnikow a wikowarjow. Jim k woli chzedźa saniczicź nasche ratarstwo a wschelake nasche industrije. Mjenujzy nasche skały wobstacź njemóża, jeli so ꝥo wone ſ pomozu schkitowanskich złow zusych kamjenjow wobrócź njemóża. Mamy w Sserbach zyku ꝥyku mjeńschich skałow. We nich ma wjele stow spróznjwych dźěłacźerjow saꝥkužbu. W poꝥlednich lětach njeje pak ꝥo msda skakarjow powyschika, każ pola druhich dźěłacźerjow, ale spaduje. Skakaŕ pak dyrbi ꝥebi ꝥwój khlěb cźeżko saꝥkużicź. W lěcźnej horzocźe skały woheń ꝥapaja. W skale je horzo każ w pjezy. W symje pak nihdźe symnischo njeje, hacź w skale. Wschitko, schtož skakaŕ do rukow bjerje, grat a kamjeń, je symne każ lód. We wjele skałach pak ꝥo nětko wjazy njedźěła, dokelż ſ wukraja pschińdźe po wodowych pucźach wjele zusych kamjenjow a skakarskich wudźełkow do kraja, kiż nasche domjoze kamjenje sacźischcźuja. So ꝥo w skałach njedźěła, je też sa ratarja ſ wulkej schkodu. Skakarjo, ludźo se ꝥylnymi stawami, běchu sa ratarja na žnjach pschezo witana pomoz. Se wscheho teho widźimy, so też skakarstwo trjeba sakitanske zło. Pschecźiwo tajkemu schkitej liberalni każ njemdri sakhadźeja a spytaja lud saꝥlepicź. Teho dla cźitamy w liberalnym „Bautz. Tagebl.“ nětko nastawki, we kotrychž wulkopschekupz Pudor k skakarjam rěcźi, każ lěkaŕ khoremu ꝥwinjecźu a chze jich narěcźecź, so ꝥo jim po prawom jara derje dźe. Skakarjo pak ꝥo jemu na dnju wólbow ſ tym podźakuja, so wuswola Gräfu.

Wobꝥedźerjo hornjołużiskich skałow ꝥu khěżorstwowemu ꝥejmej scźěhowaze wuprajenje podali: „Jeli so khěżorstwowy ꝥejm němsko-schwedske wucźinjenje w nětcźischej formje pschiwosmje, nasche pschemyꝥko bórzy wobstacź sastanje. Po wobsamknjenju wucźinjenja ꝥo niz jenož dźěłacźerjo ſ dźěła puschcźa, ale dźěło budźe ꝥo we wjele skałach zyle sastajicź dyrbjecź. Se sniczenjom hódnosćе němskich skałow najeńzy a wobꝥedźerjo skałow wjele pjenjes shubja. Pschecźiwo tutemu hrożazemu schkodowanju němskeho dźěła a němskeho kapitala je jenož jena pomoz, so khěżorstwowy ꝥejm wikowanske wucźinjenje se Schwedskej w nětcźischej formje wotpokaże.“

— Pokhroma mjes schparatym skotom w Łužizy dźakowano Bohu wotebjera. W druhich stronach Němskeje pak ꝥo wona pschezo ſ nowa rosschěrja. Teho dla dyrbja ꝥo wobꝥedźerjo skota hischcźe pschezo jeje staroscźiwje hladacź. W Gebeseeu w Thüringskej je ꝥo pokhroma na pschikład do 130 dworow sanjeꝥła. 85 skocźatow je na tule khoroscź kónz wsako. Někotsi mjeńschi ratarjo ꝥu wschón ꝥwój skót shubili. Dracź móże ſ dwojopscheżnym wosom spadny skót lědma dowotwosycź. Ludźo ꝥamo kastojczki morja, so ꝥo njeby khoroscź dale rosschěrika. Też w druhich thüringskich wꝥach hischcźe pokhroma njeje sastała. Krajny radźicźel je teho dla wschě ludowe shromadźisny na wꝥach sakasał.

Se Sczijez. Tudomne prjedawsche Kschižanez kubło, kotreż na poꝥled fabrikantej Weigangej ꝥkuschesche, je wulkosahrodniski žiwnosćeŕ Gödan w Czornych Noꝥlizach kupił.

Se Srěschina. Dźiwne wěży je jedyn tudomny młodźenz w rjanej meji nashonił. Wón je jara do cźesćźe a teho dla tudomnym wjeżnym rjankam ꝥwoje khumschty na jěsdnym kole pokasowasche. Pschi tym pak bě pschehorliwy. Wón ꝥo ſ tajkim wotmachom na ꝥwoje koło sahna, so ꝥo to pod nim roskama, wón pak psches njo do wowżneho pola sleczi. Na wulke sboże bě rola ſ poꝥlednim deschcźom rosmokła. Duż ꝥebi wón, hdyż ꝥo ſ hłowu do semje saschtapi, ſ najmjeńscha nop njerosrasy. — Tónżamy młodźenz je też horliwy hońtwjeŕ. Sajazy, kurwoty a ꝥorny wschak honicź njeżmě, dokelż ꝥebi hischcźe njeje nasch hońtwinski rewěr wotnajak. S cźim wjetschej pilnosćźu pak wón wulke mysche łoji, a to jemu nichtó njewobara. Wóndano bě wón zyku nóz na dołhe wopusche

łakał. Hdyž rano saſparny do ßwojeje komory ſtupi, ſo by khwilu podrěmał, na njeho wulke pſcheßłapjenje cžakaſche. Poßleſchcžo wotwodżewſchi ßo wón njemało ſtróži, hdyž ßrjedź łoża paßmo młodych kóczkow wohlada. Jena kóczka bě ßebi ſa jeho njepſchitomnoſcź jeho łožo ſa pſchiſprawne měſtno ſhladała, hdżež mohła do njedżel pſchińcź. — Hdyž nětkole na łukach a na ſahrodach wſchudże kwětki ſakcźěwaju, je bjes dżiwa, ſo też we wutrobje naſcheho młodżenza kwětka luboſcže ſkhadża. Sswoje nježne ſacžucža pak wón holcžzy ſrosumicź dawaſche, kotrejež myßle ſa jenym druhim khodżachu. Duž ßo jeho wona ſdalowaſche, a hdyž chżyſche ßo wón tele dny ſ njej ſchcźěkacź, wona wboheho do ruki kußny. Nětko dyrbi wobžaromny młodżenz ſ bieńtuchami ßwoju ranu hojicź.

Se Hornjeje Hórki. Kſcheſcźijanſke towaŕſtwo młodych muži „Immanuel“ w Budyſchinje je Bože ſtpěcže tu w lěßu ſjawnu ſhromadżiſnu wotměło. Na nju běchu ßo někotre ſta ludźi ſeſchło. Towaŕſtwowy ſekretar Hartig ſ Budyſchina wo „Jeſußowym dobycźu“ a knjes faraŕ Domaſchka wo rosſchěrjenju njewěry pſches wěſte nowiny a cžaßopißy rěcžeſchtaj.

S Budeſtez. Tudomneho monteura Liebſchu ßu w jenej korcžmje w Sebnizy ſajeli. Wón bě cžaßnik korcžmarjoweho ßyna kradnył a pſchedał. Polizija jeho wſchelakich jebanſtwow dla pytaſche.

S Budeſtez. Tudomnemu połkadnikej woje'ſkeho towaŕſtwa, Khorli Adolfej Schmeißej, je ßo ßłěborna Bjedrichowa Auguſtowa medailla ſpożcžika.

S Makeje Dubrawy. Dołholětnemu ßobuſtawej woje'ſkeho towaŕſtwa, Janej Khorli Lehmannej w Makej Dubrawje, je ßo Bjedrichowa Auguſtowa medailla ſpożcžika.

S Hodżija. Pſchi ſkładnoſcźi kralowych narodninow doſta knjes faraŕ Kſchižan ryczeŕſki kſchiž 1. rjadownje Albrechtoweho rjada. Tutón rjad bu jemu ſańdżenu ßrjedu w pſchitomnoſcźi zyrkwinſkeho prjódkſtejeŕſtwa a woßadnych k. wucžerjow pſches k. zyrkwinſkeho radżicźela D. theol. Khěžora ſ Radeberga ßwjatocžnje pſchepodaty.

Se Semiz. Póndżelu rano ßu na żeleſnizy bliſko tudomneho dwórniſchcža ſkakarja Hermanna Eckhardta morweho namakali; żeleſniſki cžah bě jeho pſchejěł. Hacž je Eckhardt ßebi ßam żiwjenje wſał abo do njeſboża pſchiſchoł, njeje hiſchcže wujaßnjene.

S Bukez. Jaßne ßłónczne wjedro bě Bóh luby Knjes ſańdżenu njedżelu k wulětej Bukecžanſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa wobradźił. Duž towaŕſtwowe ßobuſtawy wjeßeli pěſchi pſches Mjeſchizy a Rachlow do Budeſtez krocžachu. W Splóſku jich pſchedßyda Budeſcžanſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa, knjes Hajna, pſchi ßwojim ſtatoku wutrobnje powita. Sswojich hoſcźi ſ piwom woſchewiwſchi a kwětkami wudebiwſchi ßo hromadże ſ nimi k Budeſtezam naſtaji. Duzy po pucžu, kotryż pſches Żmórz a bajſki Lubin, hdżež pjecża ßedmjo ßerbſzy wjeŕchojo pod ſkałami pſchichodej napſcheczo drěmaju, dźěſche, do Budeſtez dele khwatachmy. Tam na naß ßłódny wobjed cžakaſche, kotryż bě nam knjeni Reſikowa pſchihotowała. Po něcžim ßo w Reſikez hoſpodliwym domje też ßobuſtawy Budeſcžanſkeho bratrowſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa a hiſchcže też ſ jěſdnym kołom abo ſe żeleſnizu wſchelazy doczahowarjo ſ Bukez, kotſiž běchu ßo ßłabi na nohi cžuli, ſeńdżechu. Sa wobjedom knjes pſchedßyda Hajna w mjenje Budeſcžanſkeho bratrowſkeho towaŕſtwa Bukecžanow w dlějſchej rěcži ſ jadriwymi ßłowami witaſche. Knjes Króna ßo w mjenje Bukecžanſkeho towaŕſtwa teho runja ſ dlějſchej rěcžu dżakowaſche. Na to ßerbſke ſpěwy ſanjeßechu.

Rad budżichmy w Budeſtezach woſtali, tola dyrbjachmy hiſchcže k wottyknjenemu kónzej dóńcź. Pſches Sahoŕ, domiſnu naſcheho ßławneho ßerbſkeho komponiſta Kozora, na Mniſchonſku horu cžehnjechmy. Hižo po pucžu ßo nam kraßny wuhlad k ranju a k połnozy wotewri, a cžim wyſchſcho ſtupachmy, cžim wobſchěrniſchi bě roſhlad. Na wěži ßamo horu Jeſchted po Liberza a dale tuteho k ranju hobrſke hory abo Krkonoſche widżachmy. Běchmy runje dżeń trjechili, na kotrymž bě powětr wurjadnje jaßny a pſchewidny. Sa karancžkom piwa ßo kraßnje po ßerbſku ſabawjachmy a ßebi ſ khwilemi wjeßely ßerbſki ſpěw ſanjeßechmy. Dokelž ßo ßłónzo pſchezo bóle k wjecžoru bliżeſche, dyrbjachmy ßo ſ horincho wjeŕſchka ſaßo do Budeſtez ſawróźicź. Tam pſchi dobrym khoſeju a tykanzu ßwoju ßerbſku ſabawu dale wjedżechmy. Khutne a żortne ßerbſke ſpěwy ßo wotměnjachu, a někotre ſnajomſtwo a ßerbſke pſcheczelſtwo ßo tu ſplecže. Tak ßo nam cžaß lecźiży miny a prjedy hacž ßo dohladachmy, ßo ſ Budeſcžanſkeje wěże 10. hodżina wotbi. Knjes pſchedßyda Króna ßo hiſchcže ras ßłowa pſchimnywſchi ßo w mjenje Bukecžanſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa Budeſcźanam, a to woßebje jich knjeſej pſchedßydże, ſa pſchecźelne pſchijecže a rjanu ſabawu, knjeni Reſikowej pak ſa wubjerne pohoſcźenje wutrobnje dżakowaſche. Cžaß wotßalenja bě pſchiſchoł, dżělichmy ßo ſe ſacžucžom, ſo bě ßo tutón dżeń mjes ßerbſkimi wótcžinzami Bukecžanſkeje a Budeſcžanſkeje woßady wutrobny ſwjaſt pſcheczelſtwa ſwjaſał.

S Komorowa pola Klukſcha. Tudomnemu wjeßnemu ßudnikej Hermannej Pallaßej je ßo cžeßny kſchiž ſpożcžił. Tole wuſnamjenjenje je jemu pſchedßyda Budyſkeho hamtſkeho ßudniſtwa, wyſchſchi juſtizny radżicźel Leonhardt, na ßwjedżeńſke waſchnje pſchepodał.

S Łupjanſkeje Dubrawy. Prawje ſchibała żona je jena tudomna burowka. Wóndano wona na ſahrodże khodżo żałoſcźeſche, ſo je jej něchtó dwaj zentnarjej běrnow kradnył. Hižo ßo na teho abo tamneho hrěſchachu, ſo je ßebi běrny pſchißwojił. Hdyž pak ſa běrnami ßlědżachu, je pola jeneje żony namakachu. Tam bě je burowka ßama donjeßka, ſo by ßebi muż myßlił, ſo ßu ßo kradnyła. Druhi krócź je ßo burowzy butra kradnyła. Hacž je ßo ta też něhdże donjeßka?

S Khróſcźiz. Nahku ßmjercź je ſańdżenu wutoru dopołdnja tu hoſcźenzaŕ Jurij Scholta ſ Hórkow wumrjeł. Hdyž ßo wón w jenym tudomnym hoſcźenzu ſ druhimi hoſcźemi rosrěcžowaſche, wón na dobo padże a hnydom wudycha. Boża ruczka bě něhdże 50 létneho ßylneho muża ſajała.

S Rakez. Tudomnemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Auguſtej Rjelzy je ßo ſ dżiwanjom na jeho dołholětne dźěło we woje'ſkim towaŕſtwje Bjedrichowa Auguſtowa medailla ſpożcžika.

Porjedżenje. Wo naſtawkomaj wot 14. měrza, poczeżnje 18. haprleje t. l., naſtupazymaj gmejnſku wólbu, w kotrymajž ßo produktowy wikowaŕ knjes Ernſt Czech a kowaŕſki miſchtr knjes Jan Młynk, wobaj w Rakezach, ſkſchiwdżenaj cžujetaj, ſ tutym wuraſnje praju, ſo ßebi njeißym wotmyßlił, mjenowaneju knjeſow ſkſchiwdźicź. Tamnaj naſtawkaj ſtaj ßo mi tehdy k wocźiſchcźenju póßłakoł. Bjes mojeho wjedżenja je ßo, ſchtož wobžaruju, ſpomnjenymaj knjeſomaj, kotrajž njeběſchtaj ſ mjenom mjenowanaj, kſchiwda cžiniła.

Redaktor.

S Komorowa pola Rakez. Njedżelu 28. meje tudomne woje'ſke towaŕſtwo ßwoju khorhoj poßwjecźi. Teho dla ſ Budyſchina tutón dżeń woßebity cžah dopołdnja 11 hodżin 48 minutow wotjedże. Wjecžor 9 hodżin 10 minutow ßo ſ Komorowa cžah do Budyſchina puſchcźi. Wobaj cžahaj na wſchěch ſaſtaniſchcźach ſaſtanjetaj.

S Wóßlinka. K roſprawje, pſched tydżenjom wo „ßerbſkim wjecžorje“ we Wóßlinku wocźiſchcźanej, ma ßo dodacź, ſo je Khwacźanſke ßerbſke towaŕſtwo ſbożopſchejazy telegram pſchipóßłało. Rakecźanſka „Lipa“ ßo ſa njón na tutym měſtnje najwutrobniſcho dżakuje.

S Wojerez. Pſchi wożenju ßłanja je tudomny ratař Köhler, ſ pſchimjenom Maßla, ſańdżenu póndżelu cźežko do njeſboża pſchiſchoł. Wón bě ſ dwěmaj woſomaj w holi pola Bórka. Pſchi wuwjeſenju druheho woſa ßo konjej ſpłóſchiſchtaj a wós na bok ſtorhnyſchtaj, tak ßo Köhler mjes wós a tołſtu khójnu ſatkußny. Köhler ßo cźežko ſrani, mjes druhim ßebi nohu wjazy krócź ſłama. Hakle ſa dlějſchi cžaß mózachu ſ Bórka wós wobſtaracź, ſ kotrymž jeho do Wojerez dowjeſechu. Tam je wón wjecžor w 11 hodżinach wumrjeł.

S Wojerez. We wokrjeßnej ſynodże, kotraž ßo tu 17. meje wotmě, ßo ſdźěli, ſo farſke měſtno we Lucžu hiſchcže njeje wobßadżene. Jejnemu ſjednocźenju ſ Delnjowujeſdżanſkej faru ßo wſchelake ſadźěwki napſcheczo ſtajeja. We Wojerowſkej zyrkwi ßo tepjenje pſchiprawi, też ßo jejne byrgle dokładnje wuporjedża, tak ſo budża potom kaž nowe. Kralowſki patronat je pjenjeżny pſchinoſchk pſchiſwolił. Dale ßo na wulke pſcheměnjenje pokaſowaſche, kotrež ma ßo bliżſche lěta we Wojerowſkim wokrjeßu ſ wotewrjenjom wuhlowych jamow wocźakacź. Dotalne ratarſke wobydleŕſtwo ßnadź ßwoje ßydliſchcża wokołocźahazemu dźěłacźeŕſkemu ludej pſchewoſtaji; potom ßnadź ßo też zyrkwinſke wobſtejnoſcże pſcheměnja. Na kónzu knjes ſuperintendent Kuring ſhromadżiſnje woſjewi, ſo lětßa 1. oktobra na wotpocžink póńdże.

Se **Shorjelza.** (Pſchekſchiwjenje na Shorjelſkim dwórniſchczu.) Aſſiſtent Heinza a aſſiſtentka Michaeliſez ſtaj w tudomnym dwórniſchczu pſchi pſchedawanju jěſdnych khartkow pjenjeſy pſchekſchiwikej. Heinzu ßu ſajeli, Michaeliſez pak je ſ cžaßom wupjeŕchła a je ßebi po ſdacžu żiwjenje wſaka.

S Drażdżan. Ratarſke zentralne ſjednocźenſtwo ſa ſakſke kraleſtwo mějeſche póndżelu w Drażdżanach ßwoju 19. porjadnu hławnu ſhromadźiſnu. W njej ßo wobſamknu, ßo ſ 5000 hrimnami ßo pſchi nowoſałożenym kalikupowazym towaŕſtwje wobdźělicź. W Biſkopizach, hdżež je hłowna ſjednocźenſtwowa ſkładownja, ßo

tsecza kólnja s pschisamkazej koliju kupi. Kónz léta 1910 mějesche sjednoczenstwo 312 zobustwow se 402 podzělemi a 1604000 hr. rukowanskeje sumy. W lěcze 1910 je zo 2098014 zentnarjow tworow, 8408755 hriwnow hódnych, pschetrjebało. Czisty wunoschk sa léto 1910 25107 hriwnow wuczini, tak so mózachu zo 4% dividendy rosdzělicz.

Přilopk.

* (Hólczez dzěczo satsělił.) 10létny zyn sastojnika Hänsela w Habrachczizach bě w kólni domach teschink naschoł a zo s nim parasche. Hdyž tam pjeczlětna zuzodźiz dzowcziczka pschiběża, zo hólczez do njeje měrjesche a, dokelž bě teschink nabity, holczku pod zamej brodu do schije trjechi. Dzěczo hischcze krótki kruch běžesche, ale potom zo zypny. Hnydom sawołachu lěkarja, ale dzěczo je wumrjeło.

* (Dwójne mordarstwo.) W Boragku je wutoru rano hródzny schwajzar Müller s Tšelan nad Łobjom swudowjenu Heinrichowu a jejnu dzowku se zekeru sarasył. Mordar s młodej holzu wobkhadzesche, schtoż macz sakasa. Sso teho dla rosstłobiwschi je Müller załoznu njeskutk skucził. Holza bě hnydom morwa, macz je zrjedu wumrjeła. Mordar je czeknył; dokelž zo wón pjecza w Zeithainskich stronach khowa, zu zandarmojo zrjedu wschě lěski a kerki sa nim pschepytali.

* (Macz s pjecz dzěczimi do zmjercze schła.) Kleski a njewoprawnjene tukanje w Bambachu w Vogtlandze žałoznu krwawny njeskutk sawinowawa. Na žonu železniskeho wuhibarja Adlera zo hrěschachu, so je na běleřni schaty kradnyła. Žona zo roczesche, so je njewinowata, tola jej nochzychu wěricz. Sadwělowawschi zo žona k žałoznemu njeskutkej storhnycz da. Hdyž bě zo muž na złužbu wotzalił, zo wona rosbudźi, zebje a zwoje pjecz dzěczi skónzowacz. Hdyž běchu zo dzěczi do łoża leznyle, wona jenemu schtyrilětnemu zydomlětnemu a wozomlětnemu s briteju zwojeho muža krk pscherěsny. Potom wona se zwojimaj młódschimaj dzěsczomaj, s jenym dwě létnym a jenym hakle někotre dny starym, do wzy běžesche a s dzěsczomaj do młynskeje hrjebje skoczi. Tam zu wutoru rano czěła namakali. Ludzo hnydom do Adlerez wobydlenia dzěchu. Dzěczi, kotrez běchu hischcze žiwe, zo hnydom do Adorfskeje hojeńnje dowjesechu. Jene s nich je tam wumrjeło. Tej dwě druhej stej w zmjertnym strasche.

* (Sso wobwěžnył.) W Olbersdorfje pola Zitawy zo 16-létny czeladnik Moench s Gossenhaina pola Łubija wobwěžny.

* (Sso satsělił.) W czežkich myzłach je zo w Zitawje jara nahladny a samožity muž, pschekupz Theile, s revolvrom satsělił. Wón bě tez wjazy lět měschczanski sastupjeł.

* (Wulka woda w Schlesynskej.) Sońdzenu pónzelu bě Wódrina woda pola Roczibora 7 metrow wyzoko stupiła. Nastata schkoda je njezměrnje wulka. Zołe Wódrine niziny zu jedyn wulki jězor. W Njeboczowje a Bukowje stej zo dwaj dzěłaczerjej tepitoj. S lězow hrabje Larischa-Mönnicha w Karwinje je zo 1200 kubiknych metrow najlěpscheho driewa wotplawiło. W Roczi borje w někotrych wobydlenjach woda łohcz wyzoko stejesche. Zandarm Müller s Morawskeho Wostrowa je zo we wulkej wodze tepił. W Opawje je zo jedyn dom sazynył.

* (Ssmjercz psches automobil.) W Hornym Hennersdorfje bu njedzelu 19létny tkalz Babinski s Czech s wobkhodnym (omnibuzowym) automobilom pschejedzeny a hnydom morjeny. Wón s jězdnym kolom jědzesche, ale koleżowanja hischcze doscz zwědomity njebě. Njeboże zo na městnje sta, hdzez ma dróha wulke a straschne koleno. Automobil bě s ludźimi wobzadzeny a na psched pizane waschnje na lěwizu wuhibowasche. Hdyž chzyschce tez Babinski automobilej s pucza sjeczz, wón s kolom na zamźny bok sjědze, hdzez bě automobil wuhibował, padny s koleżom a bu wot předkowneju koleżow automobila morjeny.

* (W podkopkach saražený.) Hewjeŕ Anton Zid w Gottesbergu w Schlesynskej mějesche czežliske dzěło dokonjeczz, tu na njeho něhdze 16 zentnarjow czežki kruch horiny (hórskeho kamjenja) do boka padny; s tym zo jemu rjebła a tył słamachu a jena ruka bu skoro zyle wot cżła wottorhnjena. Sa něschto mjeńschinow wón wumrje.

* (Paschowarjo popadnjeni.) W Neudecku pola Karlowych Warow sajachu czrjódu paschowarjow. Wuzłědzichu zyły skład sacharina, tobaka, trubkow, załbow, krjepkow atd. Sacharin paschowarjo po zentnarjach dowozowachu.

* (Wulka lipa.) We wzy Mittelbachu pola Połcznizy je hoborska lipa. Tuta je, kaz zo dopokasacz hodzi, 500 lět stara, ma 16 łohczi wobzaha, je hischcze czerstwa a strowa; to je sawěscze zadne a spodziwne.

* (Pschemyzleny wojak.) Wojak Faber w Lubanju wot někotrecho czasa s dziwnym sadzerzenjom nadpadowasche, teho dla dwě njedzeli jeno wschědne dzěło czinjesche. Pjatk na dobo pschemyzlnosc pola njeho wustupi. Teho dla bu do wojeŕskeho wustawa sa duchathorych w Pósnanju pschepodaty.

* (Wutrobitosc dzewjeczlětneje holczki.) W Czoplizach 9létna holczka zmjercz dzěłaczerja Guenzela wotwobroczi. Holczka, kiž hewak jemu trochu pozłużowasche do jeho bydła pschiźdze runje, hdyž chzyschce zebi wón s wobwěžnjenjom žiwjenje wsacz. To wuhladawschi wona hnydom nozizy hrabny a powjas rostsihny, sa kotryž wón na woknowych ramach wizasche. Pospytachu jeho k žiwjenju wrócicz a to zo tez radzi.

* W Nizschej Lindze pola Shorjelza kóń pschi kowanju kowarskeho tak do wobliczа dyri, so bu jemu nozowa kósc rosražena a prawe wóczko tak franjene, so budze najskerje shubjene.

* (Wot hracza do zmjercze.) W schkleńczerni pola Kolmara w Pósnańskej zo něktore dzěczi pschi hrajkanju do hromady żehliwych truskow (schlakow) saběžachu. Tsi buchu jeno jako swuhlene czěła wuczehnjene. Tsi druhe buchu czežko ranjene.

* (S tšěchi padnył.) S Schlakenwerteru pola Karlowych Warow kryjeŕ Reichmann s tšěchi padnywschi zebi nop rosbi a wosta morwy leżo.

* (S rěbla padnył.) W Dürrhennersdorfje padny dzěłaczeŕ Hase na knjezim dworje w hródzach s rěbla a se sadnej hłowu zo do korta tak dyri, so na sranjenje wumrje.

* (Sso wobwěžnył.) Pola Herwigsdorfa njedaloko Lubija nańdzechu czěło njesnateho muzskeho, kotrez bě hižo khěžro pschetkate. Muziki bě zo wobwěžnył, tola na lěwej ruzy bě swójnacz, so bě zebi njesbožowany tez jenu žiku wotewrił. Pschi czěle tez czaznik s wurytymaj pizmikomaj H. P. namakachu.

* (Njerosumna wjeta.) W Gliwizy w Schleskej zo njerosumna wjeta wumjedze. Dzěłaczeŕ zo k temu poskiczi, so chze sa zobu 12 wobli jeji sjesc a na to wjazy schkleńzow piwa wupicz. Wón drje wjetu dobu, ale skhori a sa tsi dny wumrje.

* (9létny puczowaŕ s Ameriki.) Dzewjeczlětny mały puczowaŕ, kiž zamlutki s New-Yorka do Pilsna w Czechach puczowasche, tele dny hacz do Podmokliz (Bodenbacha) dozpě. Na wutrobnju mějesche popjeru, na kotrejz bě ta próstwa napizana, so buchu hólczeza hacz do Pilsna w Czechach dowjesli. Mały puczowaŕ jenoz jendzelski rěczesche, mějesche łónczko schatow a hischcze dozahoze pjenjesy, so mózesche s Podmokliz hacz do Pilsna dojěcz.

* (Wulke njewjedra w połodnischej Ruskej.) Njewjedra s wichoromi a zulnym deschczom zu w Kijewskej guberniji na zywach wulku schkodu naczinike. Błyski zu na wjele městnach zapalite a mnohich ludzi sarasyte.

* Sapuschaze sliwki zu w Tirolskej padnyte. Dróhi zo pola Innsbrucka wudrjenym wodowym pschěrowam runaju a zu meter hłuboko s masanej wodu póczrjete. Skoro wschě mosty zu zo wottorhate. Daloke strony polow zu zo powodźike. Zyła krajina pola Vilsa je zo do jězora pschetworika. — Czechi a Morawa zu zo pscheð tydzenjom s czežkimi njewjedrami domavytake. W někotrych stronach zu sliwki padke. Wobydlerjo zu zebi jenoz na to waschnje nahe žiwjenje wukhowacz mohli, so zu na tšěchi czekli. W Budmannje woda na torhaschczu meter wyzoko stejesche. W Dobenje zo haczenja tamnischich hatow pschedrěczz hrozachu, tak so dyrbjachu zo wojazy na pomoz sawołacz. Jedyn leutnant je zo pschi wukhowanskim dzěle tepił. W Horepniku je zo jena žona w zwojim wobydlenju tepika.

* (Mjersnjenje we Wuheŕskej.) S mjersnjenjom sońdzenu njedzelu rano zu we Wuheŕskej winizy, zad a majz czežko schkodowale. W někotrych stronach zu tez sazne rozki, kotrez hižo kczejachu, smjerske.

* (Staroruski pschekupz.) W Nizznym Nowgorodze je wulki pschekupz, „žitowy kral“ a wjelekróczny milijonar Bugrow wumrjeł. Tutón muž, kiž je schtyrzeczi milijonow rublow sawostajił, bě staroměriwy, t. r. dobry měriwy kschesczan, a bě po tym tez žiwy. Njedziwajo jeho njezměrneho samożenja bě jeho domjaznosc zyle jednora a zo wot domu rjemjeźnika lědma rosesnawasche, kiž je w dobrych wobstejenjach. Stajnje khodzesche w dołhich schkórnjach a dołhej zukni, kajkaz je pola ruskich pschekupzow waschnje, a włoz mějesche do koleska pschitsihane a husto by je s wolijom dokładnje masał. Hižom sa žiwjenje je tutón, po swonkownym zyle jednory muz milijony na dobre skutki luboscze rosdawał. We zwojim wschědnym žiwjenju pak bě Bugrow skoro wjazy hacz slutniwy. Hdy by do Nizneho Nowgoroda se železnizu pschijeł a hdy bychu

ßo ßkužbni jeho bohladali, roscžékowachu, derje wjedžo, so tón milijonar wjazy pjatnacži abo dwazeczi kopejkow noscherjej njedawa. Też k ministram a k druhim wyßokim saſtojnikam ženje hinaschi pschihadžak njeby, khiba w dokhich derje wubkyschczenych schkórnjach a we ßwojim kaftanje (ßukni). Też wyßokim knjesam (exzellenzam) hinak hacz „ty“ njerékasche. Jeho ßkowo mjes wobkhodnikami wjazy płaczesch[illegible]ž smjeńka a podpißmo. Hdyžkuli dróschkarja trjebasche, po ta[illegible]domicže płaczesche, a na žane waschnje njeby ßo k temu dak d[illegible], so by wjazy płacził. Ale wón bě dobry a kschesczijanskr[illegible]nyßleny muž. Wón by mohł pjecz njetrjebawschi wudatych kopej[illegible] dla ßwojich saſtojnikow naßwaricz, a pschi kupowanju by ßebi [illegible]žby krosch dwójzy wobhladak, ale wón smjeńki na sto tyßaz rublow bjes kombženja a dźiwanja podpißowasche a darjowasche, hdyž dyrbjesche ßo to ſa dobre skutki nakožecz. Swojich mnohich saſtojnikow krucże dżerżesche, nad nimi po starym wótzowskim waschnju knjeżesche a ßebi wot nich żadasche, so bychu jeho postajenja bjes wustajenjow wuwjedli. Bě-li pak ßo pola njeho něchtó wjazy lět ßwěrny a spuschczomny wopokasak, njebywasche jemu czežko, so by jeho ſ dołżnym listom na 25, haj też 50 tyßaz rublow pscheßłapił a swjeßelił a prajił: „Też ty dyrbisch wot nětka „człowjek“ bycz, ja wěm, so budżesch tute pjenjesy derje nakožecz.“ — Wobżaruja, so tajkich ruskich pschekupzow dżeń a mjenje bywa, a so też ſa njedołhi czaß poßledni wotemrje. — Patriarchalske wobstejenja mějachu a maja wjele dobrych bokow. Tak na pschikład w Boßniskej a Herzegowinje hakle na 125 dżěczi ßo jene njemandżelike dóńdże. Kak dobre pózczíwe żiwjenje tam je! To ſ wulkeho dżěła ſ teho wukhadża, so je tam hischcze w domje a we wßy něchtó, kotrehož ßo boja jako kruteho knjesa, czesczja jako staroscżiweho wótza a lubuja jako dobroczíweho kschesczijanskeho nana. To je hischcze prawy duch, kotryž je ßo tam ſ pradawnych ßkowjanskich a kschesczijanskich czaßow wukhowak, a tutón duch je móznischi hacz pißane sakonje, a skutkuje lépje hacz schtó wě kak wumjełske wuwuczowanje. „Duch woživja, pißmik mori.“

Swjatkowne

krawatty.

Kózda we wukładnym wokuse wupołożena krawatta ßo nuts wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy czo. 18 a na tózlu theatersleje haßy.

Serbski musej.

W minjenym lěče (1910) přiwobroćichu dary za naš «Serbski musej»:

1. Knj. faraf Świela we Wochozach: Wrjećeno, přaslicu, přaslin a tři jutrowne jejka.
2. Knj. prof. dr. Muka a knjeni mandźelska: „Ručne dźěłka serbskich šulskich dźěći“, wot njeju mytowane.
3. Knj. kubleŕka Pětrancowa z Čornec: tři rjane popjelnicy.
4. Knj. faraf Běgaŕ z Picnja: sydom jara zajimawych popjelnicow.
5. Knj. cyrkw. wučeŕ J. Rječka w Budyšinje: dwaj starej zamkaj z Małych Bobolc.
6. Firma B. G. Teubner w Lipsku: dwaj wobrazaj a to „Sächsische Dorfstrasse“ a „Wendische Bauernstube“.

(Pokračowanje přichodny tydźeń.)

Ssuche

khójnowe a schmrèkowe deſki

wschěch ßo trjebażnych wuměrow, cżeßane, hěblowone, schpundowane, każ też **łaty, delne leiſty** atd., woßebje ßuche **cżeńke deſki, schpundowanje** a **tyscherſke deſki** porucża

Franz B. Mirisch, rèſak a hěblowaŕnja

w Halschtrowje. Telefon 10.

Gardiny, płaczisny hódne,

mebłowy kattun a krêpy,

běłe vitražowe tkaniny na žołcz,

pschikrywy (deki) po pomêrnych płaczisnach!

na ſofa, łoża, komody, schwadliſke blida, blida.

Emil **Wehrle** na jerjowej haßy 7. Założ. 1870.

Słabym dźěczom a tajkim, kotrež na ſakſowe khoroſcze, na jendźelſku khoroſcz, ſkrofuloſu a ßłabe koścze cżerpja, dyrbjało ßo

(leberthranowy)

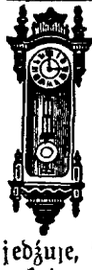
aromatiſki jatrotukowy emulsion

ſe ſnamjenjom „hrodowſka haptyka“, ſ najlépſcheho jatroweho tuka Heinricha Meyera ſ pschidawkom fosforatych żiwjatych ßelow dźěłany, dawacz. Wón derje ßkodźi a ßo lohko pschetkaje.

Bleſcha po $1^1/_2$ mk. a $2^1/_2$ mk. Na wßy ßo ſ póſtom ſcżele.

Jenicżzy dostacz w **hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje** (Pawoł Leidler).

Kóżdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedżicz** dacz, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

I nez pschedawa a pojedżuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wuokpożene, wobhladacz.**

Mużaze a hólczaze

ßłomjane kłobuki

kłobukoweho Lehmanna ßu, każ je ſnate, najtuńſche.

Hugo Lehmann

— w Budyschinje na bohatej haßy 22 —

pódla hoſczenza winoweje liczе.

Woprawne Panamaſke kłobuki.

Kóżda żadana forma a drużina je w hobrſkim wubjerku na ſkładze.

Mużaze kłobuki.

Sarnnanje ſa Panamaſke :: każ pjerjo lohke. ::

3,80 mk.

Inwentarowa awkzija.

Dla spuschczenja rataŕstwa ma ßo

wutoru 6. junija dopoldnja wot 9 hodzin

na kuble **Jakuba Zimmermanna w Khróschzizach** wschón morwy a żiwy **hospodatski inventar** na pscheßadżowanje pschedawacz, jako: **3 ßylne dżelanske konje, 7 krowow, 1 jałoża, 3 czelata, 2 bykaj, 8 ßwini, 5 hospodatskich wosow, 1 korbowy wós, 1 tśidżelata walza, 1 ßylanje rèsaza maschina, 1 seleny pizu rèsaza maschina, 1 ßynowy wobroczak, 1 żitoczischczaza maschina, 1 wschelawa, pluhi, bróny, krymerske bróny** a wschelaka druha hospodarska a domjaza nadobo.

Jakub Zimmermann, wobßedżeŕ.

Po namjecze maja ßo leżomnosczе, k sawostajenstwu sahrodniskeho żiwnosczerja **Khorle Augusta Pawlika w Lipiczu** ßłuschaze, jako

a) **ßwobodna sahrodniska żiwnosćz** czißko 8 wopalneho kataſtra, na łopjenje 10 leżomnostnych knihow sa **Lipicz,** wopschijaza sahony czißko 41a, 41b, 41c, 55, 61, 62, 222, 223, 239, 240, 241, 306, 375, 376, 378d, 378t, 379d, 385, 394, 422, 425b, 429, 439, 442, 476, 478, 552, 576 a 593 sahonskich knihow sa Lipicz,

b) **sahrodna a pólna leżomnosćz** na łopjenje 92 tych ßamych leżomnostnych knihow, wopschijaza sahony czißko 39d, 140, 146b, 255 a 256 tych ßamych sahonskich knihow,

c) **khèżlatska żiwnosćz** czißko 7 wopalneho kataſtra, na łopjenje 21 tych ßamych leżomnostnych knihow, wopschijaza sahony czißko 42a, 42b, 378p, 379k a 444a tych ßamych sahonskich knihow;

d) **pólna leżomnosćz** na łopjenje 48 tych ßamych leżomnostnych knihow, wopschijaza sahony czißko 162, 164 a 233 tych ßamych sahonskich knihow,

hromadże 10 hektarow 78,6 ara wulke a ſ 177,97 dawskimi jenosczemi wobczeżene,

6. junija 1911 dopoldnja w 11 hodżinach

na **mèstnje** ßamym w **Lipiczu** se **żiwym** a **morwym inventarom,** ßo tam namakazym, na **dobrowólne waschnje na pschepßadżowanje pschedawacz.**

Na leżomnosczach, pod a) hacz d) mjenowanych, ßo jako na jenej żiwnosczi hospodari, a ßu hromadże ſ tam ßo namakazym inventarom wjeßnogrychtyszy na 21121 hriwnow takßérowane. Wopalna kaßa leżomnosczow, pod a) a c) mjenowaneju, 7320 hriwnow wuczinja.

Woßebite pscheßadżowanske wumènjenja, wobßwèdczenja wopalneje kaßy, wobßedżenstwowy sapiß, wuczahi leżomnostnych knihow każ tez inventarowy sapiß móże ßo pola Budyskeho kral. hamtskeho hejtmanstwa w 146. stwje wobhladacz. Tez ßo ſ nich wotpißy sa sarunanje pißanskeje płaczisny dawaju.

W Budyschinje, 22. meje 1911.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Wolijowe barby

wschèch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (nèmski a franzowski),
landwolijowy firniß, jara derje a twjerdże skhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
żelesowe laki, Kólnski klij każ tez **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlèpschi karbolineum, barbicze wschèch druzin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczisnach

Emil Nèrsch, drogowe klamy
24 na lamjentnej haßy 24.

Bisitne khartki

czischczi spèschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczernja.**

Burske towaŕstwo w Rakezach.

Poßedżenje Rakeczanskeho ßerbskeho burskeho towaŕstwa wèsteje pschiczinu dla **wupadnje.** **Pschedßydstwo.**

Kublo

w Budyskich stronach, 5 min. wot dwórnischcza, nèhdże 42 kórzow wulke, ſ dobrymi polemi a łukami, 27 kórzami lèża, ſ dżela puschczomneho, rjanymi twarjenjemi, ſ poknym żiwym a morwym inventarom a żnjemi je sa jenoż 25 000 hriwnow, pschi spèschnej kupi tuńscho, na pschedań. Dalsche je shonicz w Rakezach czißko 98, telefon w Njeßwaczidle czißko 22, abo w Budyschinje na Hoschiz haßy czißko 34 po 1 ſkhodże.

Rólny kóń,

starschi, je na pschedań, dokelż je wysche, pola **Huniusa** na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

Trjebanej
2 sosie,
1 lèhanski stol,
1 chaiselongu a
6 pólstrowanych stolow
je na pschedań na Hoschiz haßy czo. 29 po 1 ſkhodże.

Liebsch,
ßudnisti aktuar sw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajenstwowe wèzy atd.
Rèczi ßerbski.
— Telefon czißko 177. —
Pscheßadżowanje leżomnosczow.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje

E. Koban
pschi żitnych wikach 4.

Kóslaze koże,

każ tez **wschè druhe koże,**

howjase koże

a wowczu wolmu

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach 11
ſ napschecza „skoteje hwèzdy".

Zuse suby,

plombowanje

w khmanym wuwjedżenju.
Suby do słota ßadżene.
schtapacze na suby, krony.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Do Łusa!

Njedżelu 28. r[illegible]udża
rej[illegible]
Pschecżelnje pscheprosy
Khorla [illegible]olta.

Małe kublo

czißko 39 we Wujeżku p. Pomorz se 47 kórzami pola a łuki, maßiwnymi twarjenjemi a ſ pschiprowjenym drjewowym wożenjom je pschi napłaczenju 15 000 hr. hnydom na pschedań.

Żiwnosćz

czo. 1 w Krónży p. Njeßwaczidła ſ 15 kórzami pola a łuki je płaczisny hódno na pschedań.

Żiwnosćz

czißko 14 w Małżezach se 16 kórzami pola a łuki a maßiwnymi twarjenjemi je hnydom płaczisny hódno na pschedań.

Khèża

czißko 46b w Hnaschezach ſ 8 kórzami pola a łuki je na pschedań.

Sahrodniska żiwnosćz

czißko 17 w Nowym Bronju pola Radworja se 17 kórzami dobreho pola a łukami, maßiwnymi twarjenjemi je se wschèm żiwym a morwym inventarom wobßedżerjoweje khorosczе dla hnydom na pschedań.

Khèża

ſ polom je na pschedań w Czornym Hodlerju czißko 99 p. Radworja.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrènkow, rólnych pohonczow, wolażych a dżełaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdżischo pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wuczobna holza

kotraż chze schwalczistwo nawuknycz, ßo k 1. junijej abo hnydom pyta w Khwaczizach czißko 34 C.

Sprawna holza

ßo do lèpscheje ßłużby sa domjaze dżèło do Draždżan pyta. Dalsche je shonicz pola finanzneho radżiczela Schnabela na Käublerskej drósy czißko 1 (pschi krónprynzowskim mosczе) w Budyschinje.

Pohonecz,

kotryż ßo tez na rólne dżèło wusteji, pyta ßo w hosczenzu w Panczizach.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. meje 1911.

Placziny rěsneho slotu na Drazdzanskich slotnych wikach.

22. meje 1911.

Placziny po zentnarjn a hriwnach.

Skotne druziny a wosnamjenjenje.	Ziwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	46—49	86 89
franzowske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—35	78 85
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35—39	72 77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	29 34	63 70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42 46	74 79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	37—41	69 73
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32 36	63 68
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—31	58 62
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44 48	77 82
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40 43	71 76
3. žnadnje pizowane	34 39	65 70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57—60	87 90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—55	82 86
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—50	74—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischižejow w starobje hacz do 1¼ léta	44 45	60 61
2. mjaßne	42 43	58 59
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38 41	54—57

Placzisna zitow a produktow.

Zitowy bowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 20. meje 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Ludinu. 24. meje 1911 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běla	—	—	—	—	9	70	10	10
"	žołte	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowe		9	70	9	85	9	35	9	80
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	80	8	—	7	80	8	15
Jeczmjeń	50 kilogr.	—	—	—	—	8	25	9	—
Wows,		8	50	8	70	8	—	9	—
Hroch		11	50	13	50	10	—	10	50
Wola		8	50	9	50	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny		2	60	3	—	2	80	3	20
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	2	60	2	70
Pschenična muka	50 "	10	25	19	25	16	—	19	—
Ržana muka	50 "	10	—	13	25	12	—	14	—
Ssyno	50 "	2	90	3	20	2	60	3	—
Ssłoma	100 "	4	—	4	17	3	35	4	—
Prožata 912 schtuk,	schtuka	15		30		—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—		5	60	5	—	5	40
Ržane wotruby		—		5	80	5	—	5	80
Pschenični gris		—		6	30	—	—	—	—
Ržany gris		—		6	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 88 np. hacz 10 hr. 10 np., rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 16 hr 69 np. hacz 16 hr. 75 np., kórz rožki po 140 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. 48 np. hacz 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne placzisny w Kamjenzu.

24. meje 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 75 np. hacz 8 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np., hacz 9 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np., hacz 9 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hroch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 3 hr. 20 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacz 2 hr. 70 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 26. meje: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Exaudi rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farar Rěda žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

Wórowani:

S **druhich wozadow:** Ernst Moritz Pawlik, pschekupski pomoznik w Hrodzischczu, s Hanu Marthu Schubertez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hildegard Marianna, Pawoła Bjedricha Lindnera, maschinskeho wjednika na Zidowje, dź. — Martha Elsa, Ernsta Lorenza, knjeżeho hejtmana we Wulkim Wjelkowje, dź. — Gertrud Emma, Jana Schüpbacha. wyschscheho schwajzarja w Delnjej Kinje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hana, Jurja Gudy, kublerja w Dalizach, dź.

S **druhich wozadow:** Max Richard, Pawoła Bartuschka, žiwnoscźerja w Bolborzach, ž. — Hana Elsa, Khorle Augusta Oty Wagnera, dźełaczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Pawoł Gerhard, Augusta Helaßa, dźełaczerja w Měrkowje, ž. — Sera Morgareta, Maxa Jana Kroschka, hoscźenzarja w Kubschizach, dź. — Max Woltař, Khorle Richarda Pallaßa, kowatskeho mischtra w Lichanju, ž. — Robert Max, žiwnoscźerja w Stróži p Barta, ž. — Ernst Hermann, njemandź. ž. we Wichowach.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze:** 18. dźeń meje: Khorla August, Jana Augusta Pampela, žiwnoscźerja w Nowych Czichońzach, ž., 3 m. 17 d. — Ernst Moritz Hübner, skałař s Hornich Pozkowow, we wothladarni na Zidowje, 59 l. 4 m. 24 d. — 21. Frieda Hilžbjeta Schneiderez na Zidowje, 25 l. 6 m. 27 d. — Morwa narodź. dź. Hermanna Maxa Scholty, formarja w Ratarjezach, a Marja Martha, Hermanna Maxa Scholty, formarja w Ratarjezach, mondźelska, 21 l. 2 m.

W **katholskej wozadze:** 23. meje: Marja Elsbeth Hedwig Scheunertez w Budyschinje, 23 l. 9 m. —

S **druhich wozadow:** Jan Bohuwěr Wobst, rentudostawar w Hnaschezach, 64 l. 1 m. 24 d. — Wylem Robert Wagner w Kozarni, 51 l. 4 m. 28 d. — — Khorla Bohuwěr Hasa, rentudostawar w Běłych Nozlizach, 81 l. 10 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesce s Hodzija.

Njedželu Exaudi smeje rano ½7 hodzin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodzin farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. Popołdnju w 2 hodzinomaj budze katechismußowa wuczba sa žerbsku žónsku młodzinu.

Zyrkwinske powjesce s Budestez.

Njedželu Exaudi smeje farar Domaschka rano w 7 hodzinach němsku spowjedź. duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodzin žerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje farar Domaschka wuczbu s němskej žónskej młodzinu. — Popołdnju shromadźizna tschescźijanskeho towarstwa mużskeje młodscze w paczerskej jstwi. — Popołdnju w 4 hodź. shromadźizna tschescź. towarstwa žónskeje młodoscze w farskej sohrodze. — Kollekta, njedželu Rogate sa pohanske mißionstwo psched zyrkwinymi durjemi sběrone, je wunjeßła 153,4 hr.

Schtrympy, soki, stopy k pschischiwanju, mako-koschle, khołowy a jaki, rukajzy, pótniki,

lěczne schenillowe rubischcza

we wjele druzinach s najwjetschim dobytkom kupujecze pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5 na snutskowuej lawskej haßy 8.

Bóschiczanske

praßowane muhło!

derje wußuschene po 6 mk. abo 6 mk. 50 pj. s jamy.
Po žadanju žo tež pschiwoženje tunjo pschewosmje.
Knježi dwór w **Bóschizach** pola Njeßwaczidła w Sakskej.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo
porucza
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.

Schmalz pschi 5 puntach po 75 pj., **rjany połcz** pschi 5 puntach po 75 pj., **běku kołbaßu, kobołkatu** (knoblachowu), dobru a metowu kołbaßu punt po 75 pj., porucza rěsnik **Nierth,** kralowski podawar w Budyschinje na ßerbskej haßy.

---

ff. mlokowu schokoladu
tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach 1.

Sserbski musej
wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu
měßaza wot ½11—12 hodźin.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacz na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacże khamorowych kaschćzikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Otto Preuß

— mějeczel Kurt König —

na zitnej haßy 4 w Budyschinje na zitnej haßy 4.

Najtuńscha kupowarńja
zonjazeje, mužazeje a dźěczazeje drasty.

Wožebne mužaze a pacholaze wobleczenja

w pomyßlnje najrjeńschich mustrach pschi hobrskim wubjerku na składze.

Swětle kaž tež pißane lazy,

jenotliwe **kholowy, lěcźne paletoty,** wožebne

njewjesczinske wobleczenja

se ßukna a czeßaneho pschedźena, najelegantnischo ßedźaze,

dźěczaze wobleczenja

wschěch saßonow s najtuńscheho hacz do najwožebnischeho.

Sa horze dny

poruczam **lustrowe a platowe žakety a wobleczenja,**

žonjaze žakety, kaž tež **paletoty**
czorne a pißane pschi hobrskim wubjerku
po najtunischich płaczisnach.

Salońszy schkitane. # Verkalbin **Salońszy schkitane.**

Najwěsczischi a najlěpschi sadźěwanski ßrědk

pschecźiwo pomjetanju.

Paket ja 2 skoczeczi 1 mk.

Jeniczki fabrikant: **haptylak Weitz w Barlinje NW. 21,** Bochumerstr. 16. Telefon hamt Moabit, 7516

Dostacz pola **Oty Engerta w drogowej pschedawatni** na snutskownej lawskej haßy.

Nowosćze
lěcźnych tkaninow

k ploczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazym wobleczenjam a schórzuchaam

w najwjetschim wubjerku porucza

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11.

Mudry kolojěsdny
wuswoli
Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeł:
wumělski jěsdny Marschner
na Nowosalzskej drózy 36.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 22. | Sobotu 3. junija 1911. | Lětnik 70.

Sswjatkowny khěrluſch.

Ducho wěry, Ducho mozy,
Ponjeß lube ßwjatki nam!
Bjes tebje ßmy bjes pomozy,
Naſcha ßylnoſcź ßy ty ßam.
Ach, my cźakamy na tebje,
Deſchcźo płódny njebjeſki;
Niczo nimamy wot ßebje,
We tebi ßmy hohacźi.

Ducźe ßwjate ſ njebjeß dele,
Na ſemi nam ſ nowa duj!
Pój a ſticź nam troſchta wjele,
Mózńje twoju zyrkej hnuj!
Twař ju ſbóžńje, twař ju rjenje
S nowej hnadu mjes nami
Pſchez' na prěńje ſakoženje,
Tak jenoż je ſbóžne ji!

Ty ßy ſbudźił wjele ßwědkow,
Kotſiž ſ tobu ßwědcźili
W ßwjatym wohenju ßu ſ klětkow
A też hiſchcźe we ßmjercźi.
A, daj nam też ßwědcźicź ßobu,
Położ wuhel žehliwy
Na jaſyk a na wutrobu!
Wo to horzo proßymy.

Wodź naß pſchezo prawe pucźe,
Kotreź wjedu k ſbóžnoſcźi!
Wucź naß ſtacź we měrje krucźe,
Kaž ßo nam to ſaleži!
Njedaj nam bjes tebje khodźicź,
O ty ſbóžny wodźerjo!
Naſchej noſy chzyk ty wodźicź
Nam hacź do dnja poßlenjoh'!

Wobradź rjanu ßwjatocźniczku
Cźakazemu ſtadleſchku!
Sapal'jo ſe ßwjatej ſchkriczku,
Žohnuj ßyku ßwjatkownu,
Tak ſo bychmy wſchitzy byli
Napjelnjeni wot tebje,
Sswjecźicź tebi dacź ßo chzyli
Jako twoje bydlenje!

D.

Nowy ſakoń ſa ſawěſcźenje pſche khoroſcź, ſtarobu a invalidnoſcź

je ßo w khěžorſtwowym ßejmje po tſecźim wuradźenju ſ wulkej wjetſchinu pſchijak. Sakoń je ßo pornjo prjedawſchemu wjele k lěpſchemu ſawěſcźenych pſcheměnił. Pſchi ſawěſcźenju pſche invalidnoſcź je ßo mjeſa ſawěſcźenych roſſchěrika. Invalidna renta invalidy, kotryž ma dźěcźi pod 15 lětami, ßo powyſchi. Dale ßu dźěłacźerjo pſched ſchkodowanjom ſwobarnowani, jeli ſo je dźěłodawař ſabył, ſnamki lěpicź, abo jeli ſo jim khěžorſtwowa ſawěſcźěrnja nochze płacźicź dacź. Wſchě ſtrony ßu ßebi pſcheli, ſo by ßo ſtarobna renta hižo po 65. lěcźe wuplacźika. Tola dokelž budźiſche ßo potom pſchinoſchk wo 11 prozentow powyſchicź dyrbjał, je ßo tole žadanje ſpuſchcźiło.

Sawěſcźenje ſawoſtajenych je nowy kruch ſozialneje ſtaroſcźiwoſcźe. Wona wudowjazu rentu a ßyrotne wuhotowanje dawa. Też k dźěłu njekhmany mandźelſki, kotremuž je žona wumrjeła, rentu doſtanje, hdyž je jeho žona ſe ßwojej ſaßkužbu ſ wjetſcheho dźěła ßwójbu ſeźiwjała. Kóžda wudowa wudowjazy pjenjes njedoſtawa, ale jenoż trajnje invalidna wudowa, abo wudowa, kotraž je dlěje dyžli 26 njedźel invalidna była abo kotraž je po wotpadnjenju khorcbneho pjenjeſa invalidna, ſa dalſchi cźaß ßwojeje invalidnoſcźe. Wudowjaza renta ßo jenoż dawa, hdyž je ſemrjety mandźelſki 200 tydźeńſkich pſchinoſchkow (pſchi ßamßnym ſawěſcźenju 500 tydźeńſkich pſchinoſchkow) płacźił. Hdyž je mandźelſki 10 lět pſchinoſchkowe ſnamki poknje lěpił, wudowjaza renta 72 hriwnow 60 pjenježkow wucźini a w pjatej mſdowej klaßy na 98 hriwnow 40 pjenježkow froſcźe. Najwyſchſcha wudowjaza renta 170 hriwnow 40 pjenježkow wucźinja, jeli ſo je ſemrjety mandźelſki pſchezo w najwyſchſchej mſdowej klaßy pſchinoſchkowe ſnamki lěpił. Pódla teho wudowa pſchi ßmjercźi mandźelſkeho, hdyž je pſchinoſchki płacźiła, pódla invalidneje renty wudowjazy pjenjes, a to dwanacźekrócźnu ſummu wudowjazeje renty, potajkim 72 hriwnow 80 pjenježkow, hacź 98 hr. 40 pj. doſtanje.

Ssyrotnu rentu doſtann mandźelſke ſawoſtajene dźěcźi pod 15 lětami jeneho mužſkeho ſawěſcźeneho, abo ſawoſtajene dźěcźi jeneje ſawěſcźeneje žónſkeje. Ssyrotne renty njeßmědźa wjazy wucźinicź, hacź je invalidna renta ſawěſcźeneho wucźinika. Ssyrotna renta pola dźěſcźa, hdyž je ſemrjety 10 lět dołho pſchinoſchki płacźił, wot 36 hriwn. 60 pjenj. w 1. mſdowej klaßy hacź do 49 hr. 20 pjenj. w 5. mſdowej klaßy dźe. Najwyſchſcha ßyrotna renta 85 hr. 20 pj. wucźinja, hdyž je ſemrjety pokne 50 lět dołho w najwyſchſchej mſdowej klaßy płacźił. Hdyž je ßo 35 lět pſchinoſchk płacźił, doſtanje jena ßyrota 58 hr. 80 pj., dwě ßyrocźe 89 hr. 40 pj., tſi ßyroty 120 hriwnow. Ssyrotne wuhotowanje we wyßokoſcźi woßmoreho měßacźneho pſchinoſchka doſtateje ßyrotneje renty dźěcźi wudowy doſtanu, kotraž je pſchi dokonjenju 15. žiwjenjoweho lěta ſe ßamßnym płacźenjom pſchinoſchkow ſ najmjeńſcha 200 ſnamkow nalěpiła. Saměſcźeńſki wuſtaw dyrbi też prawo měcź, ßyrotownje twaricź a do nich ßyroty pſchijecź.

Nětko je khěžorstwowy ßejm ßwoje hłowne dźěła dokonjał a móże hač do oktobra wotpočowaćz. Nasnmu ßo wón saßo k dwajměßačnemu dźěłu shromadźi. Bórsy po tym budźa nowowólby, na kotreż ßo nětko hižo dawno wschě politiske strony pschihotuja.

Zakoń wo palenju cźěłow w Pruskej

je ßo w pruskim krajnym ßejmje s wjetschinu jenoż 2 hłoßow pschijał. Nětko sakoń hischcźe pscheð semjanski ßejm pschińdźe a hač budźe tón jemu pschihłoßowaćz, je hischcźe jara dwělne. Spodźiwne je, so ßu židowske nowiny krucźe samjelcźake, so po židowskej wěrje njeje dowolene, cźěła palicź. Rabbinski swjask w Němskej je ßo w lěcźe 1904 pschecźiwo palenju cźěłow wuprajił. Tole wuprajenje rěka:

Po naschim ßwjatym nabožeńskim sakonju njehodźa ßo cźěła hinak khowaćz hač s pohrjebanjom. Krucźe je sakasane, cźěło sranicź; potajkim ßo cźěło njeßmě spalicź. Žaneho nabožeńskeho postojenja njeje, po kotrymž měło ßo cźěło po žadanju semrjeteho spalicź. Pohrjebne bratrowstwa njeßmědźa pschi žanym cźěle ßłužbu cźinicź, tak bórsy hač je wěste, so ßo wone spali. Rabbin njeßmě žane cźěło, kotreż dyrbi ßo spalicź, pschewodźicź a njeßmě w tutym padźe cźělnu rěcź měcź. Popiel spaleneho cźěła njeßmě ßo na žanym židowskim pohrjebnischcźu khowaćz.

Pjekarski strajk w Barlinje.

W Barlinje je sańdźeny tydźeń 5337 pjekarskich a konditorskich pomoznikow dźěło stožiło. 1617 pjekarnjow se 3397 pomoznikami je do jich žadanjow swoliło, po kotrychž ma ßo wschědnje jenoż hischcźe 8 hodźin dźěłacź. Tele pjekarnje běchu nusowane, strajkowarjam wscho pschiswolicź, dokelž by ßo hewak dźěło sastajicź dyrbjało. 1900 pomoznikow dale strajkuje. Pjekarnje, kotreż ßo nochzedźa žadanjam strajkowarjow podcźinjnycź, chzedźa bojkottowaćz. Wot teho ßebi wulki wuspěch lubja.

Bamž pschecźiwo portugalskej republizy.

Portugalski justizny minister je ßo na jenej hosćinje s tym khwalił, so je sakoń wo dźělenju zyrkwje wot stata tajki wudźěłał so budźe sa tsi lěta tschesćijanstwo s Portugalskeje zyle wuhnate. Pschecźiwo tutemu bjesbóžnemu sakonjej je nětko bamž wokolne pißmo wschitkim katholskim biskopam ßwěta pósłał. W nim wón praji, so portugalski sakoń njeje dźělenski, ale rubježniski sakoń pschecźiwo katholskej zyrkwi, schtož jejne samoženje nastupa, a sakoń tyranskeho podtłóčenja w duchownym nastupanju. Sakoń zyrkwi wscho hibicźiwe a njehibicźiwe samoženje rubi a jej njemózne cźini, tajke w pschichodźe dobycź, dokelž wón wolu wotkasanjow s njeprawdosćiwymi postajenjemi wo pobožnych wotkasanjach kama. Hischcźe hórsche je tyranstwo, kotreż tak mjenowany dźělenski sakoń w duchownym nastupanju wukonja. Duchowni nimaju wo Božej ßłužbje a wo ßwojim sastojnskim dźěle niczo wjazy postajicź, ale dobroczelskim towarstwam pschewostaji. Na druhej stronje sakoń duchownych k spiecźiwosćzi pschecźiwo pscheð stajenym wyßokim duchownym a k wotpadej schcźuwa, dokelž wón wotßadźenych duchownych saßo do sastojnstwa postaja a jich wudowy a dźěcźi s pjenjesami podpjera. Teho dla bamž portugalski dźělenski sakoń saßudźa a wosjewja, so wón sa duchownych a wěriwych katholikow njepłaćzi. Biskopow a duchownych, kotsiž dźěleński sakoń njepschipósnawaju, bamž khwali a jich napomina, so bychu dale s nim w swißu wostali.

Ruska a Turkowska.

Po sakroczenju Ruskeje pola turkowskeho knjeżerstwa dla shromadźenja turkowskeho wójska pschi cźornohórskich mjesach a dla hroženja wójny pschecźiwo Cźornej Horje je turkowske knjeżerstwo wobkrucźało, so žanych njepschecźelskich wotmyßlenjow pschecźiwo Cźornej Horje nima. Hačrunje ßu ßamo w turkowskim ßejmje Cźornej Horje s wójnu hrosyli, a hačrunje je ßebi turkowske knjeżerstwo ßame se sschiwdźazymi napominanjemi wot Cźorneje Hory žadało, so by albanskich sběžkarjow psches ßwoje mjesy njepuschczało, nětkole turkowske knjeżerstwo wschu winu na Cźornu Horu storka. Kaž dopißował „Ruskeho Sskowa“ s Konstantinopla telegrafuje, je wotmolwjenje, kotreż je turkowske knjeżerstwo ruskemu póßłanzej Cźarykowej dało, sa dostojnosćz Ruskeje sschiwdźaze. Ruska je s dopołnym pschihłoßowanjom Franzowskeje, Italskeje a Jendźelskeje w Konstantinoplu sakroczika. Duž móże wotmolwjenje Turkowskeje, kotreż njespokoja, k najhórschim scźěhwkam dowjesćz. Cźarykow je na wulke sapletki mjes Ruskej a Turkowskej pschihotowany a pschezo s italskim a franzowskim póßłanzom jedna.

Jenicźki turkowski minister, kotryż ßebi wójnu s Ruskej njepscheje, je wójnski minister Mahmut Schefket pascha.

Wójnu s Ruskej maja w Konstantinopolu sa dospołnje móżnu, haj sa Turkowsku witanu. Myßla drje ßebi, so je Ruska runje tak njepschihotowana, kaž běsche do wójny s Japanskej. W tym bychu drje woßudne ßamosjebanje wocźakali.

S tajnym roskasom turkowskeho wójnskeho ministra je ßo mobilisazija reserwistow Drinopolskeho, Salomkskeho a Bitolskeho wokrjeża poruczika. Roskasowarjo armeekorpsow w Małej Asiji a Mazedonskej maja wójnskemu ministerstwu rosprawy podacź, kak daloko jich wójnske składy doßahaju. Po wschěch snamjenjach cźinja ßo niz jenoż k wójnje pschecźiwo Cźornej Horje, ale też se Sserbiju, Bołharskej a Grichiskej pschihoty.

Mjes turkowskimi offizěrami je ßylne roshorjenje widźecź. Offizěrojo ßebi wójnu žadaju a ßu hotowi, ßebi ju wunusowaćz. S tym ßo wujaßnjuje, so turkowske wójsko, s Albanskimi wojowoze, jara husto a bjes pschicźiny do Cźornohórzow a do cźornohórskich wßow tšela.

Jenicźzy wójnskemu Mahmutej Schefketej paschi saßłużba ßłuscha, so Torgud pascha, s kotrymž ßebi wójnski minister njepschestawajzy telegrafuje, hischcźe njeje sjawnu wójnu s Cźornohórskej sapocźał.

Jedyn ruski diplomat w Konstantinoplu je ßo wuprajił, so ma wliw na roscźenje turkowskeje wojownosćze niz jenoż seßylnjaze wójnske schcźuwanje Turkow, woßebje knjeżazych woßobow, ale też praschenje małoasiskich żelesnizow. Turkowske knjeżerstwo wschě móżne sadźěwki projektam, Němskej ßo njespodobazym, cźini, schtož móże teho runja k sapletkam dowjesćz.

Nowe revisije w Ruskej.

Pschi revisiji ßibirskeje żelesnizy je ßo wjele pschekschiwjenjow a njeporjadnosćzow wukopało. Cźi. kotsiž ßu twarski material sa żelesnizu podawali, ßu sastojnikow pschekłóli a potom najhubjenschu woru podawali. Nětko pola wschitkich tuchle podawarjow knihi pschepytuja, mjes druhim też pola němskeje Barlinskeje firmy Simensa a Helski, kotraż ma w Peterburgu filialu. Zyke wosy polne sapißanskich knihow ßu ßo wotwjeske.

Wotßadźenje marokkowskeho wulkowesira.

Bjes dwěla po radźe franzowskeho generala Moiniera je marokkowski sultan ßwojeho wulkowesira Glaui wotßadźił. Glaui je se ßwojej ßurowosczu a njenaßytnej nahrabnosczu zběžk w Marokkowskej sawinował. Pjenjesy, kotreż je wón ludej wudrěł, je wón s wulkeho dźěła ßam sa ßo wobkhował. Jeli so dyrbi w Marokkowskej měr a porjad knjeżicź, potom bě pschede wschim nusne, so ßo nahrabny a ßurowy wulkowesir Glaui wotstroni. Prjedy ßo Muley Hafid doscź ßylny njeczujesche, so budźiske wulkowesira wotehnacź mohł, po pschikhadźe Franzowsow do Feza ßo wjeczenja tuteho tyrana wjazy bojecź njetrjeba.

W Marokkowskej je měr

saßo postajeny. Nětkotre sběžkarske ludy ßu ßo sultanej Muleyej Hafidej s nowa podcźißli. Franzowske knjeżerstwo chze pjecza Muleyej Hafidej 5000 muži ßylne wójsko s marokkowskich wobydlerjow wuwucźicź dacź a potom s Feza a jeho wokolnosćze po móżnosczi bórsy franzowskemu wójsku wotcźahnycź dacź. Na wróćznym marschu k mórskemu brjohej chze franzowske knjeżerstwo nětkotre wojerske ßydleschcza naprawicź so by, hdy by w pschichodźe saßo k sběžkam dóschło, lěpsche swjasanje měło. Też dyrbi ßo psches tele ßydleschcza hač k mórskemu brjohej telegrafiski swjask natwaricź. Na wróćznym cźahu chzedźa Franzowsojo w Mekenezu, hdźež je ßo Muleyowy Hafidowy bratr jako napscheczny sultan wuwołacź dał, sultanowe knjejstwo saßo postajicź. Zarski splah, kotryż je franzowskeho leutnanta Marchanda stónzował, ma ßo pokhostacź.

Sběžk w Albanskej

ujeje ßo hischcźe njedźiwajzy wulkeje turkowskeje wojerskeje mozy podtłóczik. 26. a 27. meje je ßo s nowa pola Kastrati wojowało. Turkojo ßu nětkotre hórki wobßadźili, s kotrychž běchu sběžkarjo zosali. Na turkowskej stronje ßu 1 offizěr a 8 mužojo padli, 3 offizěrojo a 15 muži ßu ßo sranili.

Nowe pschißahanstwo a měschcźana w Mexiku.

Presiident Diaz je presidentstwo stożiwschi ßo na jězbu do Europy podał. Tola też po jeho woteńdźenju hischcźe Mexiko

k měrej njedońdźe. Dotalneho wjednika sběžkarjow chzedźa mexikanšzy sastojnizy wotstronicź.

Madero je ßebi wjednika Burow, generala Viljoene s pokodnischeje Afriki powołał, so by jemu se ßwojej wójnskej nawjedźitosću pomozny był. Tele dny je Viljoen ßwojeho krajana, generala Villiersa, kotryż je teho runja do mexikanskeje ßłużby stupił, sajecź dał, a wěsteho Amerikana Dunna, kotrejuż winuje, so je s mexikanskimi sastojnikami tak mjenowanymi „cientificos“ pschisahanstwo pschecźiwo Maderowemu żiwjenju scźinił. Madero je ßo ßam prěni na Villiersa a Dunna hrěschił a ßo Viljoenej dowěri, kotryż ßo poskiczi, so ßebi s generalom Orescom dowěrjenje spschisahanzow dobudże a jich wotpohlady wußlědźi. Spschisahanzy woprawdźe Viljoena a Oresca pschecźelnje pschijachu a jimaj 100 000 a 160 000 krónow podtykowachu. Hdy byschtaj revoluziju dale wjedłoj, mjes tym so chzyschtaj Villiers a Dunn Madera se ßwěta wotstronicź. Dunn ßo do hłowneho města nastaji, so by tam pschecźiwo revoluziji organiiował. Viljoen pak na pucźu Dunna w Monterey sajecź da. Też Villiersa a druhich spschisahanzow ßu sgjeli.

Njewěitosćź w kraju wschak też druhe elementy wuwuźiwaju, a skóstnizy potom rubja a kradnu. Tak je w Cholule paduschny lud wschu móz na ßebje storhnył a tam nětko rubi a pali. Runje tak je w San Lucia, Potosi a Puoble. W Torreone ßu 274 Chinesow skónzowali. Madero pschichodny tydźeń do města Mexika pschijědźe. Nadpadej, kotryż je ßo pschecźiwo żelesniskemu cźahej, s kotrymż ßo wjesesche, spytał, je ßo sadźěwało.

Dwaj dnjaj w żiwjenju jeneje macźerje.

„Knjeni S. proßy waß, so byschcźe hischcźe junu dźěcźo wopytali, jeho khorosćź je w nozy jara pschibyła.“ Tak ßłużobna holza knjeni S. lěkarjej rjekny, jeje saczerwjenjene wobliczo a jeje sporschne dychanje wo tym ßwědczeschtej, kak rady bě schwarna holza pschecźe ßwojeje staroscźiweje knjeni dopjelnika.

„Dobre“, lěkař wotmolwi, „sa schtwórcź hodźiny tam budu. Skónczńje pak ßym knjeni S. hižom wcźera prajił, so móże dźěcźo jeno na spodźiwne waschnje hischcźe wotkhorjecź.“

„Ach, moja knjeni je tajka njeměrna“, snapschecźiwi holza.

„Hnydom pschińdu“, lěkař wotkhadźazej holzy s nowa rjekny, wróciwschi pak ßo do ßwojeje jstwy, pomyßli ßebi: „Bóle hacź dźěcźu ßym nětkole trěbny jeho macźeri.“

Hdyż bě ßłużobna po lěkarju doschła, ßedźesche knjeni S. pschi łożu khoreho dźěcźa. Jeje wocźi běschtej do blědeho wobliczа lědma schtyrilětneho Janka sevrětej, we dłóni pak njesbożowna macź ruczku ßwojeho ßynka dźerżesche. Na tajke waschnje bě wona wjeczor prjedy a zyłu nóz pschežiwika. Dyß a dyß ßo jej s wutrobna hłuboke sdychnjenje dobywasche.

„Knjes lěkař hnydom pschińdźe“, ßłużobna scheptny, zyle s cźicha do jstwy sastupujo a po porstach k ßwojej knjeni pschikroczejo.

„Dobre, nětkole pak, hdyż lěkař dońdźe, jeho hnydom ßem pschiwjedź. Kak tebi je, moje kurjatko?“ knjeni S. dorěcźa, s nowa ßo ke khoremu hólczkej pschiwobrocźejo. Dźěcźo wocźi wotewri, kwilku macźeri do wustawneho wobliczа hladasche a potom saßo powłoki sońdźeli.

„O Božo“, běbna żona sdychny, „njedaj jemu wumrjecź, ně, ně, njedaj jemu wumrjecź!“

Sa khwilu lěkař sastupi. Jeniczke pohladnjenje na łożo khoreho dźěscźa jemu wschitko praji.

„O, knjes lěkarjo, wukhowajcźe, wukhowajcźe mi moje dźěcźo!“

„Derje wěscźe, knjeni, so ja wschitko cźinju, schtożkuli mózu, wschitko druhe pak pschikhodźa s njebjeß“, lěkař khutnje wotmolwi. Potom hólczka sa ruczku wsa, so by żiłu pschepytał. Staroscźiwje ßwoju kedźbnosćź napinajo sarndźena macź lěkarjej do wocźi hladasche, pschetoż chzyschе a dyrbjesche spokojazu wotmołwu błyschecź. Ale lěkař mjelczeschе.

„Njeje dha hižom wjazy nadźije, knjes lěkarjo?“ ßo macź napoßledku w sjawnej błaboscźi wopraschа.

„Njemózu rjez, so nadźije wjazy njeje, ale dźěcźo je jara khore“, pomału lěkař wotmolwi.

„Wy dyrbicźe mi mojeho Janka wukhowacź, knjes lěkař, dyrbicźe zyle nusnje, pschetoż też ja njebych mohła dléje żiwa wostacź, hdy by ....“

„Směrujcźe ßo, knjeni S., wy scźe pschejara resbudźena. Mějcźe dowěry, wschako hischcźe wschitko shubjene njeje, chzu wschak nětkole nowy srědk spytacź.“

To prajiwschi łónczko papjery wucźahnywschi rezept napiża. „Proschu, dawajcźe kózdej dwě hodźinje, łžizu tehole lěkarstwa“; wón rjekny, s nowa ßo k macźeri małeho khoreho pschiwobrocźejo.

„Dźenża popołdnju sa ßo pschińdu, so bych ßo pscheßwědcził, kak ßo s dźěscźom ma“, lěkař rjekny, hotujo ßo hižom na wotendźenje.

Něschto hodźinow posdźischo też woßebny farař do wobydlenja knjeni S. sastupi. „Sskyschach, so je Jank khory“, wón rjekny, „a dokelż dyrbjach tudy nimo hicź, teho dla sastupich k wam, knjeni, so bych shonił, kak ßo s dźěscźom nětkole ma.“

„O, knjes farař, hdy by jeno tola njewumrjeło“, sawoła wurudźena macź. Duchowny ßo mjes tym s cźicha k dźěscźowemu łożu pschibliżi.

„Kak tebi je, Janko?“ s pschecźelnym hłoßom ßo wopraschа.

Město wotmolwjenja dźěcźo jeno wócźży wotewri a sa khwilku jej saßo sańdźeli.

„Hólczk je jara ßkaby“, duchowny wotmolwi.

„Ach, hdy by mi wumrjecź dyrbjał — ně, wón mi wumrjecź njeßmě“, njesbożowna żona wotmolwi.

„Podawajcźe ßo do wole Božeje, luba knjeni“, ju farař s waha napominaschе. „Wy scźe tola kschescźijanka a wěscźe, so ßo niczo bjes wole Božeje njestawa, so ani włósk bjes wole Božeje s hłowy njepadnje, so Bóh wschitko tak wjedźe, so to jeno k naschemu sbożu ßłuży.“

„Wola Boża — ach, wola Boża, ale ně, to bych ja njemohła snjesć. Bóh mi moje dźěcźo wsacź njemóże.“

„Njerěcźcźe takle, knjeni, ale podajcźe ßo do wole njebjeskeho Wótza, kotryż chze tola jenicźzy waschu a waschego dźěscźa sbóżnosć.“

„Sso podacź? Ně, ja ßo podacź njemózu. Knjes farař, wy drje njerosymicźe, kak jara macź cźerpi, hdyż ßwoje dźěcźo mrěcź widźi.“

„Wěso to rosymju a też mam sańcź waschu bolosć, knjeni, a ßamo też ja s wami cźerpju. Ale też w najwjetschim cźerpjenju njeßměmy sabycź, so naß ßwjata kschescźijanska wěra wucźi, so je Bóh najlěpschi a najmudrischi, a so dyrbimy ßo s dobom jeho njeskónczńje ßwjatej pschedwidźiwosći dowěrjecź a jeho wußudkam ßo poddcźißnycź, hacźrunje pucźam Božim njerosymimy a ßo pod cźeżkim cźerpjenjom shibnjemy.“

„Ale kak dha by mi Bóh mohł dźěcźo wsacź?“

„Modlcźe ßo, knjeni, tak so by ßo, schtoż waß a wasche dźěcźo nastupa, wola Boża dopjelnika.“

„Jeno wo to mózu ßo modlicź, so bych ßwoje dźěcźo nješhubika.“

„Też ja ßo nadźijam, so dźěcźo njewumrje, ale hischcźe junu waß napominam, modlcźe ßo tak, so by ßo wola Boża dopjelnika.“

„Budu Boha proßycź, ale mój Jank dyrbi mi wotkhorjecź.“

Duchowny ßo wot knjenje roszohnowa.

Popołdnju po ßwojim ßłubjenju lěkař pschińdźe a s khutnym wurasom do jstwy małeho khoreho sastupi, s krótka jeho pscheshladawschi ßo wjeßele poßmèwknу.

„Dźěcźo ma ßo tójschto lěpje“, wón rjekny.

„O, knjes lěkarjo!“ knjeni sawoła.

„Budźe-li tute polěpschenje hacź do jutschischeho tracź, budźe hólczk wukhowany.“

„Wukhowany!“ wobsbożena macź wospjetowasche, „ně, mój ßyn njemózesche wumrjecź, pschetoż to ja pschenjeßła njebych.“

Nasajtra lěkař wobkrucźi, so budźe dźěcźo sa 3 njedźele dospołnje strowe.

* * *

Wot teho cźaßa bě ßo dwazyczi lět minyło. Na wußmahnjenym starym stole ßedźesche taßama, ale sestarjena knjeni, włoßy běchu běle każ ßněh a wobliczo sesłynyło, běsche widźecź, so bě wboha mnoho wucźerpjeła. Pódla njeje młoda żónska stejesche, wudźěrajo do kuta we jstwě. Wona bě zyle samyßlena, ale jeje myßle běchu jara srudne, dokelż dyß a dyß ßo jej s wutrobna hłuboke sdychnjenja dobywachu, wschě stawy jej dyrkotachu. Dołho żónskej mjelczeschtej.

„Budźe poßedźenje pschisaźneho ßuda bórsy skónczene?“ ßo staruschka napoßledku s cźicha wopraschа.

„W dźeßatej hodźinje rano mějesche ßo sapoczecź, nětkole je hižom na pół dwanacźich. Zyle wěscźe ßo nětkole wußudk wupraji.“

„Ach, njepowjedaj mi wo wußudku! Mój Jank mohł bycź saßudźeny!... saßudźeny jako mordaŕ!... A ja, ja bych měła bycź macź łóstnika? Ach, radscho chzyła morwa bycź!...“

Stara żona ßo hischcźe dale do stoła slehny. Krwawe wobrasy ßo jej psched wocźomaj mikotachu. Widźesche w myßlach, kak jeje ßyn — Jank — s nożom njesbożowneho cźłowjeka kole, s kotrymż

bě ßo we ßwojej nahrabnoſczi a njekhmanej nakhilnoſczi k piczu ſwadźił, a kak jeho do jaſtwa wjedu.

Pódla njeje młoda żona bjes dźělbranja pſchihladowaſche, pſchetož jeje ßamßna boloſcź bě tak wulka, ſo ſ druhimi ßobuželnoſcź měcź njemóżeſche. Sſkowa: „Mój muż — mordaŕ“, ßo jej ſtajnje, hačrunje liwzy, ſe rta wudobychu. Wona bě Janowym roczenjam wěrika a ſ nim k woltarjej ſchła a jemu wſchitku ßwoju luboſcź woprowała, ale wón njebě ßwojeje wole ſhibowacź nawuknył, dokelž bě mocź na njeho ßłaba, a tak ßo ſta, ſo bu mordaŕ.

Płakacź młoda żona hižom wjazy njemóżeſche. Hdyžkuli muża napominaſche, by ßo jej ßmjał a ju wot ßebje ſtorkał.

„Ně, knjes faraŕ, mój Jank wumrjecź njemóże, ach, moje lube dźěczko! Wola Boża, knjes faraŕo? Tak, ale Bóh dyrbi mi dźěczo wuſtrowicź!“ nahle njeſbožowna żona ſawoła.

„Schto tebi je, macźi?“ młoda żona ßo wopraſcha, wobroczejo ßo k njej. „Schto ßy ty chzyła prajicź?“

Nahle ßo durje wotewrichu a do jſtwy młodźenz, na ßmjercź blědy, ſaſtupi.

„Je wón k ßmjercźi wotßudźeny?“ ßo młoda żona wopraſcha.

„Budź kruta, budź kruta, luba ßotra!“ jeje bratr wotmolwi.

„K ßmjercźi?“ njeſbožowna ſ nowa ſakſchikny.

„Budź kruta, Hana!“ Handrij wotmolwi, ßam bjesdźak dyrkotajo.

„Wotßudźeny k ßmjercźi!“ młoda żónſka mechaniſzy woſpjetowaſche a do womory padny.

Każ dźiwja a bjes roſoma ſtara żona na ßwaka ßwojeho ßyna ßo ſahlada a rjekny: „Widźicźe, knjes lěkarjo, mój Jank bu wukhowany! Tak, tak wón njeje mohł wumrjecź, to njebych pſchenjeßła!“

Młody muźſki na ſtaruſchku pohlada. Jeje ßkowa a ſabłudźene hladanje jemu wſchitko prajichu. Potom ßwoju ßotru, kotraż we womorje leżeſche, ſběże a na łožo położi. „O Knjeże, twoja wola ßo ſtań!“ ſ hłubiny ßwojeje wutroby ſaſcheptny, na to też ßam bjes mozow na ſtoł ßo ſmjeſe.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Powſchitkowny zyrkwinſki fond.) Prěni a druhi dźeń ßwjatkow budźe ſaßo kollekta ſa powſchitkowny zyrkwiny fond we wſchěch ſakſkich evangelſkich zyrkwjach. Loni je ßo ſ danje tuteho fonda 21 gmejnow podpjerało a někotra ſtaroſcź je ßo w farſtich domach położiła. Zyrkwinſki fond dyrbi tam wupomhacź, hdźež njemóża ſtatne, zyrkwinſke a druhe kaßy potrjebnoſczam krajneje evangelſkeje zyrkwje ßłužicź. Huſte wobydleńſtwo naſcheho kraja, kotreż njepſcheſtawajzy pſchibywa, ßebi nuſnje żada, ſo bychu ßo woßady dźěliłe a ßo nowe ſakożiłe. Też w Sſerbach ßu wulke woßady, kotreż dyrbjake ßo ſ pomozu tuteje kollekty dźělicź abo kotrymż mohł ßo pomozny duchowny poſtajicź abo hinaſcha pomoz a podpjera ſkicźicź. Kóżdy je proſcheny, ßwojej duchownej macźeri, ßwojej zyrkwi, na jejnym narodnym ßwjedźenju luboſcź a dźak woprowacź koż ſ wutrobu tak ſ woporom rukow, kotryż chzył Bóh tón Knjes bohacźe żohnowacź!

— Lohke njewjedra ßu ſańdźenu njedźelu w Hornjej Łužizy lacźne hoňa ſ cźopłym płódnym deſchcźom wokſchewiłe. W druhich ſtronach Sakſkeje pak ßu wone ſe ſlimkami a krupobicźom wjele ſchkody naczińiłe. Najbóle je Vogtlandſka cźerpiła. W Neumarku je błyſk wowcźeńnju a brózeń kralowſkeho komornika ſ Römera ſpalił. W Sirawje błyſk do jeneho młyna dyri. Krupobicźe je na polach a ſahrodach wjele ſchkody naczińiło. W Greizu krupy każ włóſte worjechi wulke padachu a wjele ſtow woknow rosbichu. Sa někotre minuty krupy poł łohcza wyßoko na ſahrodach a drohach leżachu, tak ſo ßo ſdaſche, każ ſo by ßo ßněh naſchoł. Hnydom na to ßo njewjedra roſpuſchcźichu. Błyſk ſa błyſkom ßapaſche a njepſchestawajzy hrimanje hróſbnje rźeſche. Krupobicźe ßo ſchtyri krócź woſpjetowaſche. Jene dźěczo w dźěczazym woſu ßo ſ wótrymi lodowymi kuſkami tak cźeżko ſrani, ſo dyrbjeſche ßo lěkarſka pomoz ſa nje pytacź. Semja bě ſ hałoſami, kcźenjom, njeſrałymi płodami a liſczom pſchikryta. Po wißatych polach woda każ ſ rěkami ſchucźeſche a wjele pjerſchcźe ſ nich wudrě. Zito je każ ſwalzowane. — Pola Hirſchberga nad Ssolawu je błyſk jeneho muża, kotryż ſa ßwojimaj ßynomaj po dróſy dźěſche, ſaraſył. Njeſbožownemu ßo draſta na cźěle ſpali.

Satraſchne njewjedra ſ krupobicźom ßu też wjecźorne Němzy domapytałe. W Stuttgarcźe a wokolnoſczi je njewjedro ſe ſlimkom a krupobicźom njeßměrnu ſchkodu naczińiło. W Grünsfeldźe je ßo jedyn młyn wottorhnył. Młynk a tſi druhe woßoby ßu ßo tepiłe. Do Grünsfelda ſtej ßo dwě kompagniji wojakow na pomoz pózłałej. W Paimarje w Badenſkej ßu żołmy wózom khěžow wottorhnyłe. Dwanacźo cźłowjekoju, mjes nimi jena żyła ßwójba, ßu ßo tepili.

Nad wßami Seckenheimom, Friedrichsfeldom, Edingenom a Neckarhauſenom je ßo ſatraſchne krupobicźe roſpuſchcźiło. Płody na polach a ſahrodach ßu ßo ſnicźiłe, wjele pjeriſny je ßo ſaraſyło. Wjele ſtow ſaraženych ptacźkow na ſahrodach a polach leži. Slimk je pjerſchcź ſ polow wotpławił, a woda pinzy pócźrje. S wětrom je ßo wjele tſěchow wotkiyło a woknow ßo rosbiło. Krupy każ hołbjaze jeja wulke poł łohcza wyßoko ſemju pſchikrywachu, tak ſo ßo na tamniſche ſtrony każ na ſymſku krajinu hladaſche. Jenej żonje, kotrejż krupy na hłowu padachu, ßo moſhy ſtſchaßechu.

Też krajina nad Tauberſkej rěku je ßo cźeżko potrjechiła. Rěka ßo pſches brjohi wula a hodźiny daloko pola a łuki ſ pěſkom a kamjenjemi ſanjeße. Wjazy dyžli 300 howjadow je ßo tepiło, 200 ſchtomow je ßo wottorhnyło a wjele twarjenjow a moſtow je ßo podmlěło, tak ſo ßu ßo ſaßypłe. Błyſk něktore dwory ſapali. Hačž dotal je ßo naſhoniło, ſo je 24 cźłowjekow pſchi powodźenju żiwjenje ſhubiło.

Dale ſ Gubina pißaju, ſo je w Lebuſkim wokrjeßu krupobicźe pola a łuki ſapuſcźiło. W Mürbenfeldźe je błyſk knjeżeho wowcźerja a dźeßacź wowzow ſaraſył. Na Lebuſkim knjeżim dworje błyſk do hródźow dyri. Te ßo wotpalichu a 300 wowzow w nich ßo ſpali.

— **(Něcź khěžorſtwo-ßejmſkeho ſapóßłanza Gräfy-Biſkopſkeho ſa zło na pleſtrowanſke kamjenje.)** Nowe ſchwedſko-němſke wikowanſke wucźinjenje je ßo w komißiji khěžorſtwoweho ßejma pſchijało. Po nim ßo ſchwedſke pleſtrowanſke kamjenje bjes zła do Němſkeje puſchcza. S tym budźa hornjołużiſke ſkały, w kotrychž ßo pleſtrowanſke kamjenje dźěłaju, cźeżko ſchkodowacź. Sapóßłanz Gräfa-Biſkopſki je ſe ſcźěhowazej rěcźu intereßy hornjołużiſkich ſkałow ſaſtupował:

„So pſchedležaze wikowanſke wucźinjenje ſe Schwedſkej żane hłowne dźěło němſkich podjednarjow njeje, je ſ rěcźow prěnjeho wuradźenja a też ſ dźenßniſcheje debatty jaßnje ſpóſnacź było. Ssamo knjes kollega Scheidemann je na to pokaſał, ſo budźichu ßo, hdyž chzychu zło na pleſtrowanſke kamjenje ſpuſchcźicź, na kóżdy hinaſche konzeßije Schwedſkej wotnuſowacź hodźiłe.

Woßud němſkeje induſtrije pleſtrowanſkich kamjenjow ſda dźě ßo poſtajeny bycź. Wěrju, ſo njeje pſchehnate, hdyž ßo w jenym ſapodatym pißmje kamjenjowych induſtrialnych praji: to je poßledni krócź, ſo ßo kamjenjowa induſtrija ſběhnje, dokelž po minjenju nětcźiſcheho wikowanſkeho wucźinjenja ſe Schwedſkej żaneje mozy wjazy njeſměje; wona budźe po tutym cźaßu ſnicźena na ſemi leżecź.

Pſchi ſpuſchcźenju zła na pleſtrowanſke kamjenje pak ßo niz jenoż wo ſkały pleſtrowanſkich kamjenjow, ale wo khětry dźěl kamjenjoweje induſtrije ſ zyła jedna, dokelž je dźěłanje pleſtrowanſkich kamjenjow we wjele ſkałach ſ druhim dźěłom njerosdźělnje ſwjaſane, kotreż niz jenoż pleſtrowanſke kamjenje, ale też cźeßanu tworu ſhotowjeja.

S knjeżerſtwa je ßo na to pokaſało, ſo ſ złom na pleſtrowanſke kamjenje njeby żaneho wikowanſkeho wucźinjenja było; ſchwedſki ßejm by potom na kóżdy pad wikowanſke wucźinjenje wotpokaſał. Haj, moji knjeża, hdźe němſki khěžorſtwowy ßejm woſtanje? (Jara prawje!)

S wulkej wjetſchinu ßmy ßebi 1. haprleje w tamnym wobſamknjenju zło na pleſtrowanſke kamjenje żadali. Jene wſchak dyrbju wuſběhnycź: na tym, ſo ßo zło njeje dozpiło, ßu ſozialdemokratiſke a liberalne ſtrony, kotreż tamne wobſamknjenje njejßu doſcź raſnje ſaſtupowałe abo ßamo pſchecźiwo njemu rěcźałe a hłoßowałe. K tymle ſtronam pſchede wſchěm ßwobodomyßlna ludowa ſtrona ßłuſcha. Wona je woßebje ſawinowała, ſo njejßmy zło na pleſtrowanſke kamjenje doſtali. (Jara prawje!)

Moji knjeża, budźiſche-li ßo tehdy wulka wjetſchina na ſtejiſchcźo ſtajiła: bjes zła na pleſtrowanſke kamjenje żane wikowanſke wucźinjenje — budźiſche ßo naſchim podjednarjam rjap ſkrucźił (Jara prawje!) a Schwedſka budźiſche powoliła, wſchak Schwedſkeje wuwos do Němſkeje 33 prozentow wucźinja, wuwos Němſkeje do Schwedſkeje pak jenoż 3 prozenty. Tola niz jenoż, ſo je ßo zło na pleſtrowanſke kamjenje ſpuſchcźiło, ale też zło na wobdźěłane kamjenje je ßo wot 50 pjenjezkow na 15 pjenjezkow poniżiło.

Hižom pſchi 50 pjenjezkach zła bě němſkej kamjenjowej induſtriji jenoż w mało padach móżno, ßo ſchwedſkeje konkurrenzy dowobaracź. Poßlednje lěta je ßo ſa Emdenſki kanal 20 000 kubiknych metrow a ſa khěžor Wylemſki kanal 25 000 kubiknych metrow

wobdźěkanych kamjenjow pschi wyschschej zkowej ßadźbje kupiko. Po poniženju zła budże potajkim kóžda němska konkurrenza zyle wusamknjena.

Hacź mamy něschto wot poniženja frachtow wočakacź, to budże pschichod wucźicź. Najbóle se skutkom móże ßo němskej kamjenjowej industriji s tym sarunanje poskicźicź, hdyž khěžorstwowe a statne wyschnoscże k ßwojim twaram jenoź němski material wužiju." (Zimve pschihkoßowanje s prawizy a s hospodarskeho sjednocźeństwo.)

— Nasch saßkužbny ßubudźěkacźeŕ, knjes kubleŕ Jakub Zyž w Stróžischczu, ßwjeczesche 20. meje ßwoje ßydomdźeßate narodniny. Knjes Zyž je ßo stajnje jako ßwěrny narodowc wopokasak a naschim zyrkwinskim a narodnym naležnoscźam wjele cźaßa, staroscźow a dźěła woprowak. Wón wobdźěla ßo porjadnje a horliwje na wuradźowanjach a prózowanjach w mnohich towarstwach, kaž w Bacźońskej nalutowarni, we Wjeßnym wólbnym towarstwje; je pschi wólbach na krajny a khěžorstwowy ßejm jako wobrotny rěcźnik a dopißowaŕ naschu ßerbsku, kschescźansku a konservativnu wěz sastupowak a ßebi tak tež pschipósnacże a dźak schěrschich worschtow naschcho ludu saßkužik. Pschejemy jemu s wutroby, so chzył Bóh jeho hischcże dołho stroweho a cźerstweho sdźeržecź jeho lubym ßwójbnym a jeho mnohim cźescźowarjam a pschecźelam. Na mnohe lěta!

(Połnózno-rańscha želesniza.) Dla dalewjedźenja Lubijsko-Radworskeje želesnizy hacź do Kamjenza a potom dale psches Riesu na Lipscźansku cźaru ßu w poßlednim cźaßu prěkowanja nastałe. Budyska rada by želesnizu rady w runej ßmusy wot Kamjenza wsała. S najmjenscha dyrbjała ßo w Ratarjezach a pak we Małym Wjelkowje do Rakecźansko-Budyskeje cźary swjescź. Wßy wot Khróscźiz hacź do Budyschina wěso tymle prózowanjam pschihkoßuja a je podpjeraja. Budyska rada bě teho dla sańdźenu póndźelu shromadźisnu do Khróscźiz swołała. Pschiwißowarjo Budyskich namjetow běchu ßó tam sjechli. W měnjenju, so je shromadźisna sjawna, běchu pak tam tež pschecźiwnizy Budyschina pschischli. To Budyszy knjeza rad njewidźachu a jich s krótka wupokasachu. Tak běchu wschitzy nimale jeneje myßle shromadźeni. Njelubje wusamknjeni pak morkotachu. Seńdźechu ßo w delnich stwach, rěcźachu wulke ßkowo a ßwarjachu na Budyschin, na měschcźanostow a wyschscheho měschcźanostu, dokelž jim njedowoli sa ßwojim blidom ßydacź. Po namjetach Budyschina, kiž je knjes dr. Herrmann nad Wutołcźizami s pomozu prawisnika dr. Wessera do próstwy na krajny ßejm sestajak, dyrbjała tale cźara ßo twaricź wot Budyschina, pak na Ratarjezy, pak na Wjelkow, ale niz na Radwoŕ, na Ssulschezy (sastanischcźo), Nuknizu (sastanischcźo) k połodnju Khróscźiz. Pschecźiwo tjom hłoßam a dweju, kotrajž njewothłoßowaschtaj, ßo pschitomni k tejle próstwje jenomyßlnje pschisamknychu a ßnano 80 ju podpißachu. Knjes sapóßłanz Kokla napscheczo hłoßowasche. Knjes sapoßłanz Bart pak ßo wothłoßowanja wostaji. Wßy pschi dotalnej Lubijsko-Radworskej želesnizy ßebi žadaja dalewjedźenje wot Radworja. Tola tež w tych wßach, psches kotrež by ßo želesniza po namjetach Budyschina wjedła, ßu wschelazy, kotsiž maja ßwoje wobmyßlowanja. Cźile ßudźa tak: Połnóznorańschu želesnizu twari knježerstwo dla pschipada wójny, so by ßo Draždźansko-Shorjelska želesniza wolóźiła a ßo mobilisazija spěschnje pschewjedła. S pscheměnjenjom tehole plana by ßo knježerstwowy samer pschekasył. Dla jara hórkateje krajiny wokoło Prěcźez — Myschez a wokoliny by ßo tam želesniza jeno s wulkimi pjenjeżnymi woporami twaricź hodźiła, pak dyrbjała ßo s wulkim wobłukom nimale hacź k Radworjej pola Wjelkowa na Rakecźanslu cźaru swjescź. S tym by ßo jěsba do Budyschina podlějschika a podrożika, runje tak jara kaž na Radwoŕ. Talej cźara by wostała na wschě cźaßy pódlanska. Na njej bychu wschědnje 4 cźahi do kóždeje strony jěsdźiłe, a to niz hischcże jara spěschnje. Wutworiłi pak ßo połnózno-rańscha strona wot Radworja, je wěste, so smějemy tu jenu s hłownych cźarow, na kotrejž by po 10 abo wjaz cźahow wob dźeń do kóždeje strony jěsdźiło, a to spěschnischo hacź na pódlanskej cźarje. Twari-li ßo želesniza hnydom wot Radworja, potom ßo klóschtrska krajina po najruńschim puczu k běrnoßuscheŕni w Barcźe pschisamknje. Na poßlednjej skhadźowanzy ratarskich towarstwow w Draždźanach ßo dopokasa, so tajka ßuscheŕnja cźim wjazy, cźim tuńscho dźěła, schtož nimale 50—80 % wucźinja.

Sa ratarske wupkody by ßo pak wot Radworja ßem na najruńschi a s tym tola tež najtuńschi pucź do Lipska a Barlina wotewrił. Ratarjo w płódnej krajinje wokoło Nuknic nanihdy rady njewidźa, so bychu ßo jich kraßne hona njelubje pscheręske. S teho wscheho widźimy, kak wschelakore ßu nahlady.

S Hornjeje Hórki. Ssylne njewjedro sańdźenu njedźelu popołdnju nad naschej wßu cźehnjesche. W Kwětkowym Dole błysk do Kellerez khěże dyri a na kubi leżaze ßyno sapali. S pomozu ßußodow bě móżno, płomjenja bórsy podußycź. W khěži je błysk wschelaku schkodu naczinił. Wón je dwě khachli a něktore scźěny rosbił. Zonje dźěłacźerja Wichora, kotraž ßo s błyskom trjechi, je prawa noha wokhromiła.

S Njeßwaczidła. Ssobustawy „Jutrnizy" ßo 21. rózownika k měßacznemu poßedźenju shromadźichu. W nim ßo někotre nowe ßobustawy pschijachu. Ssobustaw, knjes twarski mischtr Pawlik s Wětrowa, pschednoschk wo twarskich formach w Sakskej pschilubi. Na to wuradźowasche ßo wo wulěcże. Namjetowasche ßo, so by ßo wulět 18. praznika do Shorjelza cźinił. Niczo wěste pak ßo njewobsamkny. Po namołwjenju knjesa pschedßydy Czecha ßo dobrowólne dary sa kupjenje khorhoje składowachu. Pschi pscheliczenju wunoschka ßo 11 hriwnow 50 pjenjeżkow naliczi. Se spěwom: „Hdże statok mój" ßo poßedźenje skónczi.

S Dubrawki. Sańdźenu njedźelu wjeczor je ßo tu prjedawsche domske swudowjeneje Grumbtoweje, nětko żiwnoscźerjej Haaserej ßkuschaze, wotpaliło. Se ßkomu kryta njewobydlena khěża ßo do cźista wotpali. Hacź runje Bartska dobrowólna wohnjowa wobora w tym cźaßu ßwój 24. sałożeński ßwjedźeń ßwjeczesche, wona tola se ßwojej ßykawu prěnja k wohnjej pschijědże a ßebi prěnje myto dobu. Druhe myto Kortniczańska wobora dosta.

S Czelchowa. Pjatk rano tudomny khěžkaŕ Garbaŕ do ßwojeje pjezy sapyri, so by ßebi k ßwjatkam napjekł. S dodźerżaneje pjezy płomjo wupraßny a khěżu sapali. S wulkej nusu něschto domjazeje nadoby, kosy a ßwinje płomjenjam wukhowa. Hdyž kosy s hródźicźki cźahasche, ßo wjećh saßypny a palazy kruch drjewa Garbarjej straschnje hłowu wopali. Delnjohórcźanska wokrjeßna a Maleschanska dobrowólna woborina ßykawa běschtej prěnjej k pomozy a żnějetej myto.

S Bukez. Nasch farski dom je ßo rjenje pschetwarił a ponowił. Sańdźenu póndźelu je jón zyrkwinske pschedstejicźerstwo knjesej fararjej Mjerwi pschepodało.

S Komorowa pola Rakez. Tudomne wojerske towarstwo je sańdźenu njedźelu ßwoju khorhoj poßwjecźiło. Wjeß běsche ßo sa tutón dźeń najkraßnischo s pletwami a wěnzami wupyschika. Samołwiło bě ßo 25 towarstwow. Hacźrunje běchu ßo někotre s deschcźowym wjedrom wottraschicź dale, bě ßwjedźeński cźah pschezo doscź nahladny. Po wßy towarstwa s hudźbu se 6 jěsdnymi cźehnjechu. Towarstwowy pschedßydu, k. Schiman, na ßwjedźeńskim městnje pschitomnych s wutrobnymi ßkowami powita a se ßkawu na krala ßwoju rěcź skónczi. Hdyž sakska hymna wuklinczała, knjezna Selma Schibakez prolog pschednjeße. Poßwjecźazu rěcź mějesche knjes farar Gólcź-Rakecźanski, kotraž wschitkich pschitomnych k ßwěrnoscźi a luboscźi k wótczinje sapkomjeni. Hdyž bě ßo khorhoj roswika a ßo towarstwowemu pschedßydźe pschepodała, knjezna Schibakez a Tauschez na ßwjedźeń ßo poczasowazej pěßni pschednoscheschtej. Wokrjeßny pschedstejicźeŕ, heitman res. swonka ßkužby, knjes Klemm s Budyschina khorhoj khorhojnikej, k. Wicźasej, pschepoda a jeho do jeho ßkužby sapokasa. Młode holzy khorhoji twjele, ßekle a bandelier pschepodachu. Jako dar wokrjeßa, k kotremuž je ßo towarstwo pschisamkło, knjes Micź s Hodźija khorhojnu rynku pschepoda. Na to ßo khorhoji hischcże wjele ßeklow a hosdźow dari.

Se skónczazymi ßkowami ßo knjes Kral, druhi pschedßyda Komorowskeho towarstwa, wschitkim shromadźenym sa wopyt dźakowasche. Na to ßwjedźeński cźah psches wjeß cźehnjesche a ßo na ßwjedźeńske městno mrócźiwschi tam rospuschcźi. Mjes tym bě ßo wuwjedriło a rjany wjeczor deschcźowate popołdnjo saruna. Na ßwjedźeńskim městnje ßo żiwy hibot roswi, hacź ßo hoscźo s wjeczornymi cźahami wotßalichu. Wjeczor bě w hoscźenzu bal a póndźelu bě hischcże małe doßwjecźenje.

S Kocźiny. Pjatk tydźenja wjeczor wokoło 10 hodźin s bróżnje ratarja Woka woheń wudyri, kotryž ßo bórsy na ßußodne bróżnje ratarjow Zumaka, Franzka, Mischkana a Jakubascha wupschestrje. Wschě tele bróżnje ßo do cźista spalichu. Woheń je ßo se skóstniskej ruku sakożił. K haschenju běchu ßykawy s Tradowa, Kulowa, Kulowza, Ssulschez, Wulkich Sdźar a Konjez pschijěłe.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) 18lětna ßkužobna dźowka Marja M. w Ssulschezach bě ßwojemu hospodarjej po něcźim sa 30 hriwnow rożki s kubje kradnyła. K temu bě ju, kaž wudawasche, żona dźěłacźerja H. nadpjerała. Dźěłacźerzy Augusta H. a Marja K. kradnjene żito w racźim młynje pschedaschtaj, a wschě tsi żónske ßo do pjenjeżneho wunoschka dźělichu. Statny rěcźnik

mènjesche, so je pschekhowaŕ hórschi dyžli paduch a teho dla namjetowasche, žonje H. a K. k khostarni, paduschnu dźowku pak k jastwu saßudźicź. Sskužobna dźowka M. 1 mèßaz jastwa, dźèlaczerka H. dla nadpjeranja na paduschstwo a dla swuczeneho pschekhowanja khostarnju na 1 lèto 1 mèßaz a dźèlaczerka K. jednoreho pschekhowanja dla 3 mèßazy jastwa dosta.

× Spytaneho jebanstwa dla bè Wojerowski kawniski ßud ßwinjazeho wothladarja Leana Jocya k jastwu na dwè njedźeli saßudźik. Wobskorżeny bè ßo pola kublerki Bormannoweje w Manjowje pschistaŕ. Lètnje dyrbjesche wón 800 hriwnow mídy, bydło a bèrny dostacź. Sskužbu nastupiwschi a 10 hriwnow do prèdka dostawschi bè wón nèkotre dny poźdźischo cźeknył. Psched ßudom wón wudawasche, so je jemu pschistajeŕ rjekł, so je w Manjowje 25 ranzow, a so wot kóždeho proßecźa 50 pjenjeźkow wopuschoweho pjenjesa dostanje. Wón pak je tam jenoź 6 ranzow nadeschoł a je teho dla sjebany byk. Dźiwajo na tele wobsteinoscźe powolanski ßud khostanje na 30 hriwnow pjenjeźneho khostanja poniži.

S Hóska. Ssylne njewjedro, kotreź sańdźenu njedźelu po tudomnych stronach sakhadźesche, bè tu se satraschnym krupobicźom pschewodźene. Kał, rèpa a bèrnjaze selo ßu do zyła rospraskane; teź žito je cźeźko cźerpiło a sbite na semi leži. Se schtomow bèchu ßo tolste halosy wotbite. Krupy ¼ łokcźa wyßoko leżachu. Wone ſ tajkej mozu lètachu, so wjele woknow wubichu.

— (Sakasane skótne wiki.) Dla stracha rosschèrjenja pokhromy ßu ßo skótne wiki, kotreź bychu ßo hewak 6. junija w Zybalni, 7. junija w Podroži, 15. junja w Mużakowje, 20. junja w Rychwałdze wotmèkle, sakasałe. Tola teź we Wojerowskim wokrjeßu ßo dla pokhromy we wokolnych stronach skótne wiki 6. junija w Kulowje, 7. junija w Njedźichowje a 10. a 30. junija we Wojerezach wotmèkź njeßmèdźa.

S **Pakostnizy** pola Rychwałda. Tudomny fórbark, prjedy Mużakowstemu knjejstwu ßłuschazy kotryž na poßled twarski muschtr Schöna w Budyschinje wotßadźesche, je ßo majorej ſ Rothe w Draždźanach pschedał.

Se **Sprjowy.** Teź tudy próżuja ßo sastupjerjo brikettowych fabrikow, ludźi naèkźecź, so bychu ßo na pschedacźe ßwojich leżomnoscźow podpißali. Tak teź sańdźenu njedźelu sastupjeŕ jeneje Wojerowskeje firmy tu pobu, ale jeho próżowanja bèchu podarmo. Nèkotry by rad pschedał, ale žónske woßebje bèchu ßwojich mużow proßyke, so tola njebychu herbstwo wótzow ſ ruki dali. Dokelž se „Sserbskich Nowin" wjedźachmy so dyrbi ßo pschi tutej wèży jara prijódkhladacź wotpokasachmy wschitke ßlubjenja. Woßebje hdyž napośledku Hamorjanski rychtaŕ pschilecźa a praji, kak ßu ßo ludźo tam podpisali na wèży, kotreź ſ zyła njechachu mècź, a nètko ßo jim se ßudnistwom hrosy, dha sdasche ßo nam najlèpsche, tu wèż ßebi hischcźe dołho pschemyßlicź.

S Cźiżowy. Wjeßely dźeń sa naschu woßadu bè sańdźeno njedźela, na kotreź ßo khorhoj nascheho wojerskeho towaŕstwa peßwjecźi. Zuse towaŕstwa a hosćźo ßo ſ cźeßnymi wrotami witachu, kotrychž bè ßo jich wjetscha liczba w naschej ußu postajika. Hacźrunje ßo wospjet do deschcźa da a ßo deschcźik ſ cźurami lijesche, ßo wobdźelnizy njedachu w ßwojim wießelu samylicź, dokelž jich liscźowa tšècha wjeßnych lipow krynesche. W ßwjedźeńskim cźahu ßo 16 pruskich a saskich towaŕstwow ſ 9 khorhojemi wobdźèli. K poßwjecźenju khorhoje ßo towaŕstwa pschi ßwjedźeńskej tribunje sestupachu. Tu pschedßyda Cźiżowskeho wojerskeho towaŕstwa, k. Zink, wschitkich pschitomnych ſ cźopłymi, ſ wótcźinskim duchom pschewètymi ßłowami powita. Na to jako sastupjeŕ krajneho radźicźela k. dawkowy inspektor Öhlschlägel khorhoj poßwjecźi. Knjeźna Rychtarjez ßwjedźeński spèw prajiwschi w mjenje cźeßnych holzow khorhojny bant pschepoda. Knjeźna Bohiz dwè twjeli a khorhojny bant, wot wjeßnych žonow a holzow darjene, pschinjeße. Khorhojne hosdźe pschepodachu offizèrski korps Mużakowskeho wokrjeßneho komanda, a t. Eintracht, wokrjeßny wojowaŕski swjask, faroŕ Wicźeźk ſ Wóßlinka, Wojerowske Kamjenske, Lipjanske, Wóßlinczanske, Narczanske, Kulowske, Wètrniczanske, Hrabowske, Selenohrabowske, Cźornotholmczanske, Brètnjanſko-Michalske, Ždźinjanske, Lubuschanske, Nowokukowske a Njedźichowske wojerske towaŕstwo. Sso wutrobnje dźakuo towaŕstwowy pschedßyda khorhoji pschepodate dary, ßwèrnosć khèžorej a khèžorstwu lubjo, pschija. S poßwjecźenej khorhoju ßwjedźeński cźah hischcźe ros po wßu cźehnjesche, na cźož ßo rospuschcźi, a ßo to towaŕstwa do ßwojich kwartèrow wotßalichu. Swonka pschemoknywschi chżychu ßo teź snutska womacźecź. Bórsy w stanach a wokolo nich wjeßele żiwjenje knjeźesche. Na rejwanskich lubjach spèschne nohi sasakowachu, hacź po wotcźehnjenju bratrowskich towaŕstwow na ßwjedźeńskim mèstnje trochu wocźichny. Po sacźmiczu ßo w sahrodźe jamowcho hoscźenza kraßny wohnjostroj wotpali.

Přilopk.

* (Njeßboże pschi wojerskim swuczowanju na Hellerje w Draždźanach) Pschi wobhladanju batterijow pólneho artillerijskeho regimenta cźißko 12 psches krola Biedricha Augusta ßu 4 artillerijstoio do njeiboża pschischli. Pschi pschemènjenju stejischcźa ßo schtyrjo kanonèrojo 5. batterije se ßwojich ßyrkow cźißnychu. Dwaj kanonèraj ßebi pschi tym nohu skamaschtaj a dwaj druhaj ßebi ruzy wobschkodźischtaj.

* (Rubjeźnikaj ßo wußlèdźikoj.) Psched dwèmaj lètomaj bèschtaj dwaj muźikaj w Koscźebrje w Delnjej Łużizy 60lètneho poßelnika wuhloweje jamy „Unser Fritz" nadpadkoj. Starcho muża ſ kijom k semi porasywschi bèschtaj jemu sababjenaj rubjeźnikaj 7500 hriwnow, k wupłaczenju mšdy postajenych, rubikoj. S tejle summu, ſ drobnych pjenjes wobstejazej, ßo rubjeźnikomaj poradźi, cźeknycź. Wscho ßlèdźenje sa nimaj tehdy bjes wuspècha wosta. Nètko je polizajska wyschnosć w Großenhainje wuhloweju dźèlaczerjow Hoffmanna a Kirstu pschi pakoscźenju saßłapiła. Hdyž jatiju pschesßyschachu, ßo wusnaschtaj, so staj poßelnika w Koscźebrje nadpadłoj. Wonaj ßo sapowjedujetaj, rjez. hdże staj rubjene pjenjesy skhowałoj.

* (Sso ßmjertnje sranił.) Na lèßnej kromje hory Töpfer pola Żitowy młodeho muźikeho Tischera ſ Eckartsberga leżo namakachu. Njeibożowny bè ßo ſ revolvrom do lèweje strony tièlił a bjes wèdomja padnył. Tajki bè nèhdże hodźinu leżał. Wón bu do khorownje donjeßeny. 20lètny cźłowjek je piecźa nanej list napißał a w nim teź winu wosjewił, cźeho dla je ßebi żiwjenje wsacź chżył. — Móże a ßmè dha kischescźijanski cźłowjek hdy doßahajeje winy mècź, ßebi żiwjenje wsacź?

* (Sso wobwèßnył.) Burski kubler Hoffmann w Gebhardsdorfje pola Lubana, kotremuż bè jeho wotroczź dom sapalił, je ßo wobwèßnył. Sawèscźaze towaŕstwo bè jemu schkodu połnje saranało. Nowa twarba bè hižom mischtrej pschepodata. Duž je cźim dźiwnischo, so je tutón muż ßam do ßmjercźe schoł.

* 12lètny ßyn schulikeho direktora Fritsche w Jabłonzu w Cźechach chżysche ßebi kwètku sa ßwóju sbèrku rostlinow ſ brjoha żelesnizy wuschcźipnucź. K temu psches groczany płót pschelèże, ale ßo wobßuny a wjacy metrow hłuboko na kolije podny. Pschi tym ßo tak ßylnje wobschkodźi, so sa krótke wokomiki wumrje.

* (S murju saraženy.) W Hornim Seifersdorfje pola Żitawy khèżeŕ Schneider pomhasche sakład k nowemu domskemu rycź, pschi tym stara murja padny a jeho saraży. Runje nasajtra mèjesche ßo jemu psches wokrjeßne rataŕske towaŕstwo sa Łużizu wusnamjenjenje oostacź sa to, so bè 25 lèt pola jeneho knjejstwa ßłużił. Dokelž to nètko k wobżarowanju móżno niebè, bu k temu ßłuschaza lisćina jeho ßwójbnym pschepodata. Schneider bè ßobu we wójnje 1870/71 byk a bu kriedu, runje na ßwojim narodnym dnju, pokhowany.

* (15lètny ßamomordaŕ.) W Lèhnizy ßo pjatk pjatnacźelètny moleŕski wuczobnik Brückner ſ terzerolom satsèli.

* (S błyskom saraženy.) Na polu pola Opolna błysk 70lètneho mumjeńkarja a teź tši krumy, kotreź bè wón paßł, saraży.

* (Żelesniski cźah ſ kolijow wujèł.) Pola sastanischcźa Sambewiz pola Wrótßławja żelesniski cźah ſ kolijow wujè, ſ kotrymż mèjesche ßo nowa lokomotiva wupruhowacź. Tepjeŕ bu morjeny, tšo sastoiniży ranjeni.

* (Sso ſ błyskom saraſył.) W Deosdźydźe pola Pósnanja je ßo pschi cźeźkim njewjedrje ßyn gmejnskeho pschedsteicźerja na polu ſ błyskom saraſył. Jeho nan ßo ſ błyskom ßmjerez straschnje wopali.

* (Skała padnyła.) Pschi twarjenju saracźenja doka pola Mosta (Brüx) w Cźechach padże skalna scźèna, saßypny a saraſy dweju dźèlaczerjow.

* (S błyskom trjecheny.) Póndźelu pschi hrimanju pola Hirschberga murjerja Gebhardta błysk na dróży saraſy. Jeho pschewodnik bu pohłuschany; jeho ßyn wosta njeiranjeny.

* (Njeßboże pschi loteriji.) S Kölna nad Rynom pißaja, so je cźißko, na kotreź je wulki lóß padnył, halle ſ krótka do druhich rukow pscheschło. Nèchtó bè tuto cźißko 48 lèt ßobu hrał, ale njebè żenje dobuł. Ale teź nowy wobßedźeŕ cźißka njeje sboże zyke wobkhował. Psched ßamym cźehnjenjom (hracźom) tši schtwórcźiny loża druhim wotstupi. Teź te cźißko loterije, na kotreź 200 000 hriwnow padże, bè halle njedawno nèchtó, kiž je jo lètdźeßatki mèł, dale pschedał.

* (Lětadło do ludźi padło.) Podobne njeſboże koż w Franzowſkej je ßo w Karſku w pſchodniſchej Ruſkej ſtako. Tam je jene lětadło (aeroplan) do pſchihladowarjow padło. Něhdźe 100 cłowjekow je ßo mjenje abo bóle cźežko ſraniło. Wjecź ſranjenych mrěje.

* (Sražnje dweju jendźelſkeju wójnſkeju łódźow.) Bitwiſkej łódźi „Bellerophon“ a „Inflexible“ ſtej pſchi ſajěſdźe do Portlandſkeho pſchiſtawa do ßo ſraſyłej. Do „Inflexibile“ je ßo pod wodu 7 ſtopow wulka dźěra wuraſyła. „Bellerophon“ je ßo lohko wobſchkodźił.

* (Horzota w Ameriźy.) Mjes tym ſo mózachu poßlednje dny w Němſkej w ſymnych mejſkich uozach jara derje kožuch ſnjeſcź, ßo ludźo w pſchknóznej Ameriźy ſ wurjadnej horzotu cźwiluja. Thermometer w khłodku hacź do 29 gradow po Reaumurje ſtupi. Wele ludźi je na wulku horzotu ſkorili. Někotſi ßu ßo ſe ßkónzom ſežahali.

* (Wulki woheń w Mandźurſkej.) W mandźurſkim měſcze Girinje je ßo tole dny 8337 khěžow wotpaliło; mjes nimi bě 4246 wulkich a mjeńſchich klamow, 15 bankow a 18 wulkich drjewowych wikowarnjow. Woheń teź měſtowy wobſtotk papjerjanych pjenjes ſnicźi. Schkoda ßo na 100 miljonow hriwnow woblicźa. Něhdźe 30 Chineſow je ßo ſpal ko, dokelź kaž błudni do płomjenjow cźěrjachu, ſo bychu ßwoje wěźy wukhowali. Wjazy dyźli 40000 Chineſow je bjes wobydlenja a w ſtanach pſchenozuje. S Europjanow njeje nichtó do ſchkody pſchiſchoł. Powſchitkowne ſtróżele pſchi wohnju paduſchi wuwużichu, kotſiž pſched pſchihladowazym ludom rubjachu a kradnychu, tola na wjele měſtnach ßo lud do nich da a jich lynchowaſche. Na tajke waſchnje ßu něhdźe 200 Chineſow ſabili, ſacźwilowali abo żiwych do płomjenjow ſmjetali. W měſcźanſkim jaſtwje je ßo wjele jatych, kotſiž w ßamotnej jatbje ßedźachu, ſpaliło. Tſi ſta jatym ßo poradźi, durje rospacźicź a ßo wukhowacź, na cźož hnydom rubicź pocźachu.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěźy atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow

Kóſlaze koże,
kaž teź **wſchě druhe koże,**
howjaſe koże
a wowcźu wolnu
po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napiſchecźa „ſkoteje hwěždy“.

Mało ſamoźiczi
ſ khorymi ſubami
po poniżenych płacźiſnach
zuſe ſuby, plomby
doſtawaju. — Połóżene płacźenje ßo dowoła.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowncje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Hypothekſke pjenjeſy
wupożcźuje
E. Koban
pſchi žitnych wikach 4.

Schparazy wolij.
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchim a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczowcho wolija
w Hannoverje,
je doſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Njeſapomniczka

na rowy tſjoch lubowanych dźěcźi

Ernſta Wjeńka a **Marje rodź. Huſchmannez** we Wbohowje;

mjenujźy:

Ernſta,	**Guſtiki,**	**Janka,**
* 19. oktobra 1883,	* 3. oktobra 1890,	* 2. junija 1895,
† 6. junija 1907.	† 5. meje 1908.	† 3. junija 1909.

Ssy jenoh' pſchecźela ty ſhubił,
Kiž drohi běſche wutrobje?
Ach, wjele je tón row cźi rubił,
A žiwjenje bu khudźiſche!
Hdyž pak ty dwójzy, trójzy ryjeſch
Na Božej roli ſažny row,
Dha do nich ßobu ſrudnje ßyjeſch
Dźěl ßwojej' duſche, ßwojich dnjow.

Kaž Hiob twoja duſcha cźuje,
Schtož tutón ßwěrny cźerpił je,
Kaž Rahel dźěcźi wopłakuje
We Ramje, płakaſch žałoßnje;
Sswój kónz by radſcho ßebi žadał:
Teź moju duſchu, Knjeże, wſmi!
Dźeń poßledni by radſcho hladał:
Staj, Knjeże, mjeſu žałoſcźi!

Tak je ßo tebi ſrudnje ſtało,
Ty lube Wjeńkez pſchecźelſtwo:
Sa lěta tſi ßu wopłakało
Tſi lube dźěcźi žaruju,
Tſi lube dźěcźi, młode, rjane,
— Dwaj ßynaj, jena dźowcźiczka —
Wot Boha buchu wotwołane
Se ßrjedźby twojej', ſe ßwěta.

Waſch luby Ernſt tón prěni běſche,
Lět ſtary tſiodwazycźi;
Kak rady, rjenje wotßal dźěſche
Po cźežkej tyſchnej thoroſcźi.
We juniju, hdyž róże kcźeja
A wſchitko ſpěwa wjeßele,
Sſo ſłónczi jeho lětow meja,
A ſaſpěwachmy: Božemje.

A druhe lěto w meiſkim cźaßu
Ty wumrje, luba Guſtla, nam,
We cźeßnym wěnzu k ſbóžnom' kwaßu
Bu wotwołana k njebjeßam.
Hacź k wußnjenju ßy ſaſpěwała
Sswój pſalmiki khěrluſch Jeſußej
A dobru nóz ßy ßwojim dała
We nadźiji najſbóžniſchej.

Ach, njebě teho rosrudźenja
A cźežkoh' żarowanja doſcź?
Njeběſche kónz toh' żałoſcźenja,
Kiž woſmje prjecź wſchu wjeßeloſcź?
Ach, lědma konfirměrowany
Po ßwjatym ßwěry ßlubjenju
A k Božom' blidu ſhotowany
Waſch luby Jank wam wſaty bu!

O, ſchto ſcźe tehdy ſacźuwali,
Wy lubi ſtarſchi, pſchecźeljo!
Kak ßmy my ſ wami ſapłakali
A żarowali najhłubiſcho!
Schtóž tehdy njeby ßylſy płakał,
Tón ſ żyła njeby ßyliow měł,
A hdyž je něchtón ſ troſchtom cźakał,
Dha ßam by troſchta doſtacź chzył.

Na Waſche dźěcźi ſpominamy
Dźeńß w luboſcźi a nadźiji,
Kiž domiſnu tam horkach mamy,
Kiž njeißmu doma w cźaßnoſcźi.
Tſjoch pſchecźelow, haj, wjazy macźe
Tam horkach, hdźež naſch Sbóžnik je,
Tam ßebi wſchědnje požadacźe
Drje dźěl a herbſtwo njebjeſke.

A dźenßa dźakuje wuſnawocźe:
Naſch Bóh, kiž ſrudźi, troſchtuje,
Hdźež duſcha, wóczko horzo płacźe,
Tam Jeſuß ßyliy ſetrěcź dźe
A rjekuje: Njeplacź, měr budź ſ tobu,
We ßwětle twoji lubi ßu,
Po khwilzy wjedu tebje ßobu
Teź dom, cźi dawam ſbóżnoſcź wſchu.

Haj, Knjeże Jeſu, my ßmy twoji,
A ty naſch troſcht a paſtyŕ ßy.
Na lubych dźěcźi tſjoch row tſoji
We twojim měrje hladamy,
A na te hory tyßazore,
Wot kotrychž chzył nam pomoz ßkacź,
Hdźež junu tam we wyſchſchim khorje
Cźi khwalbu chzemy ſaſpěwacź.

Krodowski park w Njeßwaczidle.

Njedzelu 11. junija 1911

wulki

kavalleriski konzert

trompeterskeho korpsa kral. sakſk. 3. husarskeho regimenta w Budyschinje.

Sapoczatk 3/4 4 hodzin.

Pschecželnje pscheproschuje

wojerske towarſtwo.

Skótny lěkař Jan Schwarz

bydli wot 1. junija

na drjewowym torhoschczu 15II.

Telefon 290.

Po namjecže maja ßo ležomnoſcże, k ſawoſtajenſtwu ſahrodniſkeho žiwnoſczerja **Khorle Auguſta Pawlika w Lipiczu** ßłuſchaze, jako

a) **ßwobodna ſahrodniſka žiwnoſcz** czißko 8 wopalneho kataſtra, na łopjenje 10 ležomnoſtnych knihow ſa **Lipicz,** wopſchijoza ſahony czißko 41a, 41b, 41c, 55, 61, 62, 222, 223, 239, 240, 241, 306, 375, 376, 378d, 378t, 379d, 385, 394, 422, 425b, 429, 439, 442, 476, 478, 552, 576 a 593 ſahonſkich knihow ſa Lipicz,

b) **ſahrodna a pólna ležomnoſcz** na łopjenje 92 tych ßamych ležomnoſtnych knihow, wopſchijaza ſahony czißko 39d, 140, 146b, 255 a 256 tych ßamych ſahonſkich knihow,

c) **khežkatſka žiwnoſcz** czißko 7 wopalneho kataſtra, na łopjenje 21 tych ßamych ležomnoſtnych knihow, wopſchijaza ſahony czißko 42a, 42b, 378p, 379k a 444a tych ßamych ſahonſkich knihow;

d) **pólna ležomnoſcz** na łopjenje 48 tych ßamych ležomnoſtnych knihow, wopſchijaza ſahony czißko 162, 164 a 233 tych ßamych ſahonſkich knihow,

hromadże 10 hektarow 78,6 ara wulke a ſ 177,97 dawſkimi jenoſczemi wobczežene,

6. junija 1911 dopoldnja w 11 hodzinach

na **měſtnje** ßamym w **Lipiczu** ſe **žiwym** a **morwym inventarom,** ßo tam namakazym, na **dobrowólne waſchnje na pſcheßadżowanje pſchedawacz.**

Na ležomnoſczach, pod a) hacz d) mjenowanych, ßo jako na jenej žiwnoſczi hoſpodari, a ßu hromadże ſ tam ßo namakazym inventarom wjeßnogrychtyſzy na 21121 hriwnow takſérowane. Wopalna kaßa ležomnoſczow, pod a) a c) mjenowaneju, 7320 hriwnow wuczinja.

Woßebite pſcheßadżowanſke wumënjenja, wobßwědženja wopalneje kaßy, wobßedženſtwowy ſapiß, wuczahi ležomnoſtnych knihow kaž tež inventarowy ſapiß móże ßo pola Budyſkeho kral. hamtſkeho hejtmanſtwa w 146. ſtwje wobhladacz. Tež ßo ſ nich wotpißy ſa ſarunanje pißanſkeje płaczißny dawaju.

W Budyſchinje, 22. meje 1911.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Inventarowa awkzija.

Dla ſpuſchczenja ratarſtwa ma ßo

wutoru 6. junija dopoldnja wot 9 hodzin

na kuble **Jakuba Zimmermanna w Khróſczizach** wſchón morwy a žiwy **hoſpodarſki inventar** na pſcheßadżowanje pſchedawacz, jako: **3 ßylne dżełanſke konje, 7 krowow, 1 jałoſza, 3 czelata, 2 bykaj, 8 ßwini, 5 hoſpodarſkich woſow, 1 korbowy wós, 1 tſidżełata walza, 1 ßykanje rěſaza maſchina, 1 ſelenu pizu rěſaza maſchina, 1 ßynowy wobroczak, 1 žitocziſczaza maſchina, 1 wjechlawa, pluhi, bróny, krymerſke bróny** a wſchelaka druha hoſpodarſka a domjaza nadoba.

Jakub Zimmermann, wobßedżer.

Towarſtwo Pomocy za ſtudowacych Serbow

zmëje **ſrjedu po ſwjatkach, 7. junija 1911,** ſwoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

w Budyšinje w »Serbskim Domje«. Započatk 1/2 3 hodżin. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Předsydstwo „tow. starych knjezow“ serb. stud. młodźiny

zmëje **ſrjedu po ſwjatkach** pop. 1/2 4 hodżin w Serbskim domje swoje posedżenje. Wšě sobustawy předsydstwa so do njeho wutrobnje přeprošeja.

Domaška, farař.

Khěža

w Dubom czißko 8 je ſe žiwym a morwym inventarom tunjo na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicz.

Kubło.

Sswoje kubło w Bronju, 5 min. wot Radworſkeho ſaſtaniſchcza ſdalene, hnydom tunjo pſchedamoj. Něhdże 64 korzow polow a łukow. najlěpſchich wßu, ſkoro wſcho maßiwne twarjenja, połny žiwy a morwy inventar, jara rjane žně, Napłaczenje 15—18000 hriwnow. Druha ležomnoſcz na ſamënjenje, ßo, je-li trjeba, pſchiwoſmje.

H. Keller w Rakezach,
telefon Njeßwaczidło 22.
G. Glaſer w Budyſchinje
na Hoſchiz haßu 34, telefon 643.

Trjebana dwajkonjaza

młóczaza maſchina

je **tunjo** na pſchedań w Haßlowje. Dalſche je ſhonicz pola rěſniſkeho miſchtra tam.

Runklizowe roſtliny

ma na pſchedań kubleŕ **Hórnik** w Hornjej Kinje.

Koßy a pluwy

ßu na pſchedań w Boſchezach na kuble czißko 5.

Derje ſdżerżany

pißanſki ſekretar

je na pſchedań w hoſczenzu „běłeho konja“ (Weißes Roß) w Budyſchinje.

Jako ſapokaſana

czełowa žona

porucża ßo

F. T. Lehmannowa w Budyſchinje na Schäfferſkej dróſy czo. 4 delka.

Ssukno ſa muſkich a žónſke

najnowſchich muſtrow

porucża

W. Scholle w Budyſchinje

na Schliebenſkej dróſy 5 po 1 ſkhodże.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodżinach w khoſejowni.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć.

Posedżenje třeči dżeń ſwjatkow wupadnje. Dżeń wuléta ſo za tydżeń w Serb. Nowinach wozjewi.

Předsydstwo.

Sahrodniſka žiwnoſcz

czißko 17 w Nowym Bronju pola Radworja ſe 17 korzami dobreho pola a łukami, maßiwnymi twarjenjemi je ſe wſchëm žiwym a morwym inventarom wobßedżerjoweje khoroſcze dla hnydom na pſchedań.

Žiwnoſcz

połdra hodżiny wot Budyſchina ſ 11 korzami dobrych polow a łukow a maßiwnymi twarjenjemi je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Młoda kruwa

blisko czeleczu je na pſchedań w Dubrawzy czo. 32 p. Barta.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne ożowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, krënkow, rólnych pohonczow, wolażych a dżełaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdżiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Młódſchu holzu

ſe wßow do lohkeje ßłużby pyta **Marcinkowſkowa** w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 32.

Sſłużobna holza

do farſkeho doma ßo pyta. Shonicz na Židowje czißko 258.

Tyſcherſkeho pomoznika

pyta **Auguſt Schubert** w Njeßwaczidle.

Wróczenje czeſcze.

S tutym k wjedżenju dawam, ſo ſkichiwdżaze ßłowa, 28. haprleje a 3. meje na ratarja Ernſta Lehmanna we Wyßokej ſrëczane, wróczam.

Hana Nowakowa
we Wyßokej pola Łaſa.

(K temu czißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. junija 1911.

Placišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach

29. meje 1911.

Placišny po zentnerach a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 6 lět	46	50	86	90
franzowske	—		—	
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40	45	78	85
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35	39	72	77
4. žnadnje pizowane łóžbeje staroby	29	34	63	70
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	42	47	74	80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 7 lět	37	41	69	73
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32	36	63	68
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26	31	58	62
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		48	53
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	45	49	78	83
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40	44	71	77
3. žnadnje pizowane	34	39	65	70
Čželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	62	66	92	96
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	55	63	85	91
3. žnadnje wuwite wot zyza	48	54	78	84
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	45	46	61	62
2. mjaßne	42	44	58	60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38	41	54	57

Placišna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:		Budyschinje. 27. meje 1911. wot hr.	wot ny	hacž hr.	hacž ny	Ludwin. 1. junija 1911 wot hr	wot ny	hacž hr	hacž ny
Pschenza	bela	—	—	—	—	9	60	10	—
"	žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	70	9	85	9	25	9	70
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	80	8	—	7	75	8	—
Jećmjeń	50 kilogr.	—	—	—	—	8	25	9	—
Wows,		8	80	9	20	8	—	8	80
Hroch		11	50	3	50	10	—	0	50
Woka		8	50	9	50	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	50	6	—	17	—
Hejduschka		15	50	16	50	16	—	18	—
Bérny		2	80	3	10	2	80	3	20
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	60
Pschenčna muka	50 "	10	25	19	25	16	—	19	—
Rjana muka	50 "	10	—	13	25	12	—	14	—
Ssyno	50 "	2	90	3	20	2	60	3	—
Sstoma	100 "	4	—	4	17	3	35	4	—
Prožata	813 schtuk, schtuka	14		29		—	—	—	—
Pschenčne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	60	5	25	5	60
Rjane wotruby		—	—	5	80	5	50	6	10
Pschenčny gris		—	—	6	30	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 10 np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., jećmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 70 np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr 69 np. hacž 16 hr. 75 np, kórz rožki po 140 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 48 np. hacž 12 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wicžne placišny w Kamjenzu.

24. meje 1911

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. 15 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 80 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np., hacž 9 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np., hacž 9 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žito (stare) 2 hr 80 np. (nowe) hr. — np., bérny 3 hr. 20 np., žitna (.00 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 2. junija Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje žwjatkowniczku rano w 7 hodź. duchowny Tischer serbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Răda serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Zyrkwinski chor spěwa: „Tón Knjes je Bóh, wón rosžwětli naß", wot P. Gläsera.

2. dźeń žwjatkow smeje rano w 7 hodź. farat Răda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. serbske prědowanje.

Wobaj žwjataj dnjej budze kollekta sa pewschikowny fatski krajny zyrkwinski fond.

3. dźeń žwjatkow dopołdnja w 9 hodź. budze serbska Boża služba sa dźěći. — Tydźeńske sastojnske dźěta smeje farat Răda.

Wěrowani:

S druhich wožadow: Jurij Bohuwěr Frenzel, fabrikski dźěłaczer w Nowej Wěsy p. Kluschca, s Hanu Theresiju Wiczasez w Kluschu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Alfred, Augusta Josefa Gretta, dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Rudolf Ernst, Ernsta Bohuwěra Manjoka, dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Margaretha Hilzbjeta, Khorle Gustava Augusta Schillinga, murjerja na Zidowje, dź. — Selma Frieda, Jana Ludwiga Glauscha, dźěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Elsa Johanna, Jana Michoła Mejna, žiwnosczerja w Hrubocžizach, dź. — Elsa Martha, Khorle Ernsta Hajny, khěžerja a želesotočerja w Hornjej Kinje, dź — Johanna Lisbetha, Jana Augusta Bara, lěßnika we Wurizach, dź. — Erna Martha, njemandź. dź w Nowych Małbezach.

W katholskej zyrkwi: Khota, Ernsta Wognera, pósełnika w krajnym wustawje w Budyschinje, dź. — Joachim, Pawoła Stanliewica, tyscherja na Zidowje, ž. — Waltak, Kurta Wienerta, murjerja w Budyschinje, ž.

S druhich wožadow: Margareta Frieda, njemandź. dź. w Hornim Hunjowje. — Jurij Waltak, Jena Augusta Holana, žiwnosczerja w Bolborzach, ž. — Elsa Johanna, Jurja Hondrija Winklera, žiwnosczerja w Hornjej Borschczi, dź. — Hedwig Johanna, Augusta Bryla, žiwnosczerja w Zokowje, dź. — Marczin, Hermanna Mejna Rachlowzo, želesnistego dźěłaczerja w Kubschizach, ž. — Helena Frieda, Jurja Ernsta Kopacza, cžěßle w Sdžeri, dź. — Martha Frieda, Ernsta Augusta Schustera, schrodnika w Jatschowju, dź. — Bjedrich Kurt, Kschesczijana Weilera, žiwnosczerja w Hucžinje, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 29. dźeń meje: Selma Minna Bergerez s Wullich Trjebenz, we wothladarni na Zidowje, 35 l. 7 m. 7 d.

S druhich wožadow: Ernsta Hermanna Schöny, slakarja w Demjanach morwa narodźena dź. — Kurt, Pawoła Domschki, slakarja w Nowej Wěsy p. Husli, ž. 15 d. — Jurij Bjenada, wumjenkat w Khrósczu, 77 l. 9 m. 16 d. — Handrij Mettka, wumjenkat w Skarezach, 85 l. 4 17 d. — Artur, Khorle Pischla, samkarja w Sdžeri, dwójniski ž., 4 m. — Kurt Richard, Ernsta Powoła Kelka, pohonča w Hucžinje, ž., 1 l. 4 m. 13 d. — Jurij Hocker, rentudostawak w Hucžinje, 71 l. 4 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Sswjatkowniczku smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farat Kschižan serbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

2. dźeń žwjatkow smeje rano ½7 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin duchowny Voigt němske a ¾9 hodźin serbske prědowanje.

Wobaj žwjataj dnjej budze žo kollekta sa zyrkwinu pokład składowacź.

3. dźeń žwjatkow smeje rano we 8 hodź farat Kschižan serbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Sswjatkowniczku smeje duchowny Bójž rano w 7 hodźinach serbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź serbske a ½10 hodźin němske prědowanje. Khor spěwa khěrlusch: „O ty siudźeń wjeßelosče".

2. dźeń žwjatkow smeje farat Domaschka rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodźin serbske prědowanje. Wobaj žwjataj dnjej budze žo sa powschitkowny zyrkwinski pokład kollekta sběracá.

Nowosće

lěčnych tkaninow

k płoczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczažym wobleczenjam a schórzuchom

w najwjetschim wubjerku porucza

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11.

Jězdny plan železnizow.

platcžazy wot 1. meje hacž do 30. septembra 1911.

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jězdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radmeriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jězdźi jenož 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. septembra.
† Jězdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,0	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	0,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radmeriz	6,02	7,53	0,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jězdźi jenož schwórtk, abo hdyž je tehdy ſwjatu dźeń, dźeń prjedy.
† Jězdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.
* Jězdźi jenož w nozy 7./8. meje, 5./6. junija, 2./3. julija, 6./7. augusta a 3./4. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9, 3	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,52	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,5	2,17	4,12	7,22	8,33	10,56	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	1,59	2,21	4,16	7,27	8,37	11,04	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,3	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,12	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,25	11,49
Khażowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,32	
Njeżwaczidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,43	
Scheschowa	6,03		10 06		3,03		8,12		1 51	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10 22		3,22		8,3		12,16†	
Sdźarow	6,26		0,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6 33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Nemzow	6,48		10,51		3 51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jězdźi jenož w nozy poślednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.
O Jězdźi jenož w nozy 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. sept.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Židowa	10,11	11,56 wot Židowa	2,31	5,18 wot Židowa	7,41	O 7,44 wot Židowa
Nemzow	†4,17		7.11		10,18		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7.19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4 32		7.26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10.51		3,07		8,17	
Rakez	5,03		7,50		10 59		3,17		8.27	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,24		8,35	
Njeżwaczidla	5,23		8,05		11,14		3,32		8,42	
Khażowa	5,33	—	8,14	—	11 22	—	3,40	—	8,51	
Radworja	5,44	6,15	8 21	10,51	11 28	2.17	3,46	7,44	8,57	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11 38	2,28	3,56	7,54	9,07	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,14	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,08	8,06	9,19	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,15	8,13	9,26	10,07

† Jězdźi jenož kóždy pośledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jězdźi jenož w nozy 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. sept.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Se Chorjeza do Draždżan

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjeza	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,28	11,17	4,10	4,24	8,55	9,07	11,52
Rychbacha	—	—	4,40	—	—	8,12	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	3,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	5,07	7,43	9,17	9,51	12,48
Bomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	3,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,2	2,57	5,42	8,21	9,37	10,26	1,36
Bičenja	—	4 05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	5,54	8,33	—	10,38	—
Bischopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Draždżan	1,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jězdźi jenož kóždu ſobotu.

S Draždżan do Chorjeja.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
S Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,50	12,30	3,12	5,15	6,56	8,10	9,45
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,46	—	6,09	8,45	10,18
Bischopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,43	11,29
Bičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	10,59	11,43
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	2,04	4,39	6,07	7 03	9,40	11,16	11,52
Bomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,33	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,29	7,40	10,18	11,51	—
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	30	—	7,56	10,34	12,07	—
Do Chorjeja	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,18	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jězdźi. S Arnsdorfa do Kamjenza.

5,42	8,38	12,12	3,03	5,21	7,15	9,24	S Kamjenza	7,36	11,19	1,59	4,36	6,52	8,51	12 4
6,03	8,59	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Połczanizy	7,18	11,01	1,42	4,19	6,37	8,34	12,07
6,11	9,07	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großröhrsdorfa	7,09	10,53	1,34	4,11	6,29	8,26	11,59
6,24	9,20	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,20	3,57	6,15	8,11	11,44

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfu 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

Serbske spěwarske sa njemjeſty
a němske we wudawatni Serb. Nowin.
we wulkim wubjerku ſu doſtacž

Ssuche
khójnowe a schmrèkowe deſki
wſchěch ſo trjebazych wuměrow, cžeſane, hěblowane, ſchpundowane, kaž tež **laty, delne leiſty** atd., woſzebje ſuche **cženke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** porucža
Franz B. Mirisch, rěſak a hěblowarnja
w Halſchtrowje. Telefon 10.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo
porucza
Walter Arnold
na bohatej haßy 12.

Schmalz pschi 5 puntach po 75 pj., **rjany polcej** pschi 5 puntach po 75 pj., **bêłu kołbaßu, kobołkatu** (knoblachowu), dobru a metowu kołbaßu punt po 75 pj., porucza
rêsnik **Nierth,** kralowski podawaŕ w Budyschinje na ßerbskej haßy.

ff. mlokowu schokoladu
tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jêdkach 1.

Sserbski muſej
wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mêjo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pschi wſchêdnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3 měßaczn. wupowjedźenju 3½%**
pschi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6 měßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſchcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyschinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchekamanſkeje drohi.)

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,
winowa wulkowikowańnja
porucza ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecź wullich pinzow.
Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſcźi.
Wino k ßwjedźenjam atd.
Tym, kotſiž moju winowu pſchedawańnju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelź wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Gardiny, placźiſny hódne,
mebłowy kattun a krêpy,
bêłe • vitražowe tkaniny • na žołcź,
pſchikrywy (deki) po pomêrnych placźiſnach!
na ſofa, łoža, komody, ſchwadliſke blida, blida.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7. Założ. 1870.

Želeſniſki jêſdny plan

ſa Bêłu Wodu,
płacźazy wot 1. meje 1911.

S Barlina-Khocźebuſa do Bêłeje Wody
520, 733, 1036, **11**23, 1214, **1**13, 223, 417, **5**57, 703, **10**54, 1115, 238.

S Bêłeje Wody do Khocźebuſa-Barlina
214, 518, **6**56, 740, 848, **12**11, 221, **4**55, 530, **6**27, 716, 1026, 1236.

Se Shorjelza do Bêłeje Wody
213, 513, **6**55, 847, **12**10, 220, **4**54, **6**26, 711, 1023, 1235.

S Bêłeje Wody do Shorjelza
524, 736, 1038, **11**24, 1219, **1**14, 419, **5**58, 707, **10**55, 1117, 259.

Se Sſlepeho do Hródka
527, 751, 857, 230, 543, 726, 1035, 1246.

Se Sſlepeho do Bêłeje Wody
510, 723, 1027, 1202, 210, 408, 658, 1106.

S Cźorneje Wody do Wrótßławja.

S Cźorneje Wody		6,29	9,03	11,35		4,27	7,22	10,08
Bukowa		6,38	9,19	11,44	10,17	4,36	7,35	10,17
Cźorny Khołmz		6,50	9,34	11,56		4,48	7,50	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	12,04	10,36	5,00	8,00	10,41
Las	5,10	7,16	10,10			5,15		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,21			5,26		11,06
Klêtno	5,31	7,34	10,32			5 35		11,15
do Hórki	6,05	8,06	11,07		11,19	6.08		11,51
wot Hórki	6,11	8,18	11,24	1,17	5,01	6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56	1,51	5,35	6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32		11,20	6,10		12,01
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06		11,43	6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14		1,48	9,33		6,00

S Wrótßławja do Cźorneje Wody.

S Wrótßławja	11,08		6,11		10,45	3,45	3,45	6,10	
Kohlfurta	4,00		8,30		1,07	6,07	7,05	11,25	
do Hórki	4,32		9,04		1,39	6,30	7,41	11,53	
Se Shorjelza	1,15	4,10	6,10	7,47	11,25	1,10	5,58	7,10	9,20	11,25
do Hórki	1,38	4,34	6,28	8,11	11,43	1,36	6,23	7,39	9 45	11,51
wot Hórki	4,40		9,06		1,53	6,31	7,53	11,58	
Klêtno	5,09		9,35		2,32	—	8,30	12,26	
Delni Wujeſd	5,21		9,43		2,43	—	8,42	12,34	
Las	5,31		9,52		2,57	—	8,53	12,44	
Wojerezy	5,50	7,06	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,00	
Cźorny Khołmz	6,00	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08	
Bukow	6,11	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18	
do Cźorneje Wody	6,19	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25	

Kedźbu kolojěsdni!

Na wšach žo kupuja

najtuńše

Dürkoppske
Phänomenske
Regierske a
Spezialne

kola

ſ dołhotrajazym rukowanjom

hižo po 90 hriwnach

pola mje.

Poručam dale rěčne apparaty, pleſtr ſa jěſdne koła, hoſdźiki, latańe, ſwony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórſke pſchikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.

Mam ſamſnu wuporjedźerńju.

Gustav Lindner
w Porſchizach.

„Moja žona bě pſches 50 lět ſ hroſnej

liſchawu

wobcźežena. Wona njeměješche žadyn ſtrowy blecźk na cźěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** žo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyšazy hódne.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najšylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a muław 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naślěd., **Strauch a Koldy.**

Čeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo šym

krónſku drogownju

na ſeminarſkej hašy 8

pſchewſał a ſo ju na ſprawne waſchnje dale powjedu.

Čeſcźenych wotebjerarjow proſchu, ſo bychu dowěrjenje, tutemu wobkhodej prjedy ſpožcźene, też mi pſchiwobrocźiłe a najlěpſche pošłuženje we wſchěch ſtronach tuteje branſche na ſałožku dołholětneje ſamoſtatnoſcźe lubju.

S najwjetſchim počeſcźowanjom

Ernst Acktories
w Budyſchinje.

Krónska drogownja. Krónska drogownja.

Poručam ſwój **bohaty ſkład**

wupyſchenych kłobukow
ſa žony a dźěcźi

po tunich płacźiſnach.

A. Rockſchowa
w Budyſchinje na garbarſkej haši 1.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeceł: J. Hanekamp

w Budyſchinje na šukelnſkej haši 9,

meblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſkład woprawnych a lakowanych

wobhdlenſkich wuhotowanjow

kaž też

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płacźiſnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, kaž też

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólcźki atd.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Smolerjez knihicźiſchcźerńja.**

Schtrumpy, ſoki, ſtopy k pſchiſchiwanju, mako-koſchle, khołowy a jaki,

rukajzy, pótniki,

lěcźne ſchenillowe rubiſchcźa

we wjele druźinach ſ najwjetſchim dobytkom kupujecźe pola

Ernſta Jordanoweje wudowy
w Budyſchinje

na jerjowej haši 5 **na ſmutſkownej lawſkej haši 8.**

Mudry kolojěſdny

wuſwoli

Naumannowe Germania-kola.

Soſtupieł:

wumělſki jěſdny Marſchner

na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Hiengfongſka eſſenza

ſe „Singelſkim ſnamjenjom" k pošylnjenju žołdka a pſchetkacźa, kaž też k pošylnjenju cźuwow. Wubjernje šo wupruhowała pſchi nadpadowazym wjercźenju. Woprawna jenož w originalnych bleſchach po 55 pj. a 1 mk. 10 pj.

Na wšy šo ſcźele.

Skład w kral. privil. hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

(Pawoł Leidler.)

»Serbske Nowiny« wuńawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 23. | Sobotu 10. junija 1911. | Lětnik 70.

Pokraczowarjo a sastojnizy.

Lěto a dźeń ßo pokraczowarjo (ßwobodomyßlni) naležnje prózuja, kloßy sastojnikow kojicz. Jich prózowanja njejßu podarmo. Mnosy, kiž banki a bursu sastupuja, tamnej stronje do prudkow lěsu. By=li jeje dźěławosćz bóle snata była a ßo psches jeje nowiny wěrnosćz rosscherjaka, njeby ju ani jedyn sastojnik podpjerał. Dźiwacz ßo teho dla dyrbimy, so ßo ßamo wucerjo na wßach a mjes Sserbami s pokraczowanskej stronu helcza, byrnjez tola snate było, so je tuta strona najhórschi njepschecźel wjeßneho luda.

Kak mało ßo politiska ßwobodnosćz sastojnikow pola liberalnych cźesćźuje, to je liberalny sapóßłanz Naumann 1907 w Barlinskim Dźeniku dopokasał. Tam ßebi wón wot knjeżerstwa żada, so by snaty wukas pschecźiwo sastojnikam nakožowało. Po nim je kóždy sastojnik winowaty, politiku tucźaßneho knjeżerstwa na kóžde waschnje podpjeracz. Jeli ßu hinascheho měnjenja, dha móże jich knjeżerstwo se sastojństwa wuhnacz. Kraßna ßwoboda!

Sswobodomyßlny wyschschi měschczanosta Ehlers s Danziga sakhadźesche 1908 w pruskim semjanskim ßejmje pschecźiwo sastojnikam a wucerjam. Hdyż pak dźěkodawar wo liberalnym smyßku na ßwojich poddatych abo dźěkacerjow skutkuje, dha to niczo njewadźi. We tym liberalna duscha niczo njesprawne njewidźi. To ßebi snata Barlinska nowina ras wuplapny. Hdy by ßo po liberalnych měło, dha bychu hospodarźy ßłabi jich żelesnu ruku najbóle sacźuwali.

Njeliczomne ßu stórzby sastojnikow, hdźez maja pokraczowarjo wotezki w rukomaj. Tak wobsamkny zyle liberalna měschczańska rada w Barlinje, ßwojim wucerjam tak niske sakładne dokhody dawacz, so ßo tuczi pola knjeżerstwa wobcźeżowachu. Knjeżerstwo nusowasche liberalny magistrat, so by ßwojich wucerjow na spoczatku też tak derje saplacźił, kaž khude wßy w narańschej Pruskej to cźinja.

To je jara srudnje, so runje wucerjo ßwobodomyßlnej agitaziji poležuja. Najwjetschi rejak ßebi pschiwiska nawoła. A ßwobodnosćz je pola nich kóžde tsecze ßkowo. Tola żadaja ßwobodnosćz jenoż ßami sa ßo, sa druhich niz. Wulki dźěl wucerjow, ßamo na wßach, steji na stronje liberalnych. Byrnjez s wjeßneho luda wuschli, tola ßo s napschecźiwnej stronu naßadźuja, kiž burstwu, rjemjeßku a dźěkacerjam row ryje. Wucer ßkuscha k ludej, ma s nim cźucz a myßlicz, sa jeho sbožo ßo ßobu staracz, też so ßo jemu sdźerża dobre kschesćźijanske nakožki a waschnja. Woßebje ma ßerbski wucer na to hladacz, so ßebi lud ßwoju ßerbsku rěcz waži a cześći a wo tym ßam dobry pschikład dawacz. Wucer njewocźakuje sa ßwoje idealne a materialne żadanja niczo wot liberalisma, se židami swjasanym. Pokraczowanska ludowa strona je ßo pschi wuradźowanju noweho khostanskeho porjada 12. julija 1910 w khěžorstwowym ßejmje pschecźiwo wucerjam njepschecźelsky smyßlena wupokasała. Po njej mohł ßo kóždy wucer privatnje wobskorżicz, hdyż njeje pschi khostanju dosć kedźbliwy był. Wucerjo proschachu wo wotstronjenje tuteho postajenja, też ßobustaw komißije, jedyn pokraczowanski wucer, pschi wothłoßowanju stejesche pak ßam. Wschitzy druzy s jeho strony hłoßowachu pschecźiwo njemu.

Tola wschitzy wucerjo njejßu saßlepjeni. Tak pißasche wucer Schwaner w cźaßopißu „Der Volkserzieher“ 17. oktobra 1909 pódla mnoho druheho takle: „Budźmy tola sprawni, my ßwobodomyßlni. Hdyż ßo wo sakitanje pjenjeżneho měcha jedna, potom ßu woni ßwerni, Hdyż pak maja ßo nabożne, narodne a duchowne kubka schkitacz, potom howrja w ßwojich nowinach, njewutorhaja pak ßebi żanu nohu, hdyż też hinak pschińdże. Hdyż ßo něhdże jedyn kschesćźijanski sastojnik, wucer abo duchowny, pschińdże, hnydom powßnu to ßwobodomyßlne nowiny na wulki swón a rospißuja nadrobnje pschestupjenje a pschekschiwjenje. Hdyż pak někajki židowski bankijej bankrott cźini abo ßo sexuellnje shrěschi, potom te ßame nowiny to do zyła pak samjelcza, pak w njenadpadnym kucźiku wosjewja ....“

Liberalny wucer Wagner praji na wucerskej shromadźisnje w Essenje 19. dezembra 1909: „Naschi pschecźeljo w městach, na kotrychž ßo spuschczachmy, ßu naß wopuschczili. Pschi wólbach a druhich pschiležnosćzach maja naß woni sańcz, hdyż pak réka, naß sastupowacz, potom wjasnu pak zyle, pak cźinja to jara ßłabje. Bjes dźiwa, so ßu wucerjo roshorjeni a sa tajki liberalism niczo wysche nimaja. Schtoż je tón na naß shrěschił, liczi ßo do cźornych kopjenow tuteje strony.“

Sastojnizy a wucerjo měli ßo bóle s dźěławym, rjemjeßkniskim a burskim ludom sjednocźicz. Niz s tamnej stronu, kiž jenoż njerodź plahuje na narodnym, nabożnym a hospodarskim polu.

Sakski kultußowy minister dr. Beck sa konfeßionalnu schulu.

W Drażdżanach ßo sańdżeny tydżeń 17. evangelski schulski kongreß wotbywasche. Sakski kultußowy minister dr. Beck je na nim s nowa pschecźiwo żadanjam wulkeje wjetschiny sakskich wucerjow rěczał, po kotrychž ßo pschichodnje ludowa schula njeßměła wjazy po wěrywusnaczu tworicz. Jadro a wodźaza hwězda wscheho wucenja dyrbi też dale krucze a njepscheměnicze Jesuß Khrystuß wostacz, kotryż je ßo w ßwojich ßłowach a skutkach ßam jako sa naß kschiżowany a s morwych stanjeny Sbóżnik ßwěta wusnał a do kotrehoż ßlubjenja: „Njebjeßa a semja sańdu, ale moje ßłowa njesańdu“, njekhablajzy wěrimy.

Jeli so pak ßo njeßmě hižo w sażnych lětach żiwjenja ßymjeschko dwělowanja do dźěsćźoweje dusche wußycz, njeßmědża ßo nasche dźěczi, byrnjez by ßo na jich starobu dźiwało, na żadyn druhi sakożk sakożicz, khiba na wěru zyrkwje, kotrejez ßobustawy wone sa zyły schulski cźaß wostanu, na kotrejez Bożich ßłużbach ßo wone wobdźěleja, kotrejez paczerska wucźba dyrbi je w snutskownym kschesćźijanskim żiwjenju s nowa wobtwjerdźicz a pohłubschicz.

Teho dla dyrbi ludowa schula kaž hacz dotal też w pschichodże a to woßebje w kraju se 94 prozentami wobydlerstwa teho ßameho wěrywusnacza, kajkiż je nasch, konfeßionalna wostacz. Konfeßionalny bycz, pak njerěka njesnjeßliwy bycz pschecźiwo druhim wěrywusnacźam, ně, ßwoje ßambne wěrywusnacze ßebi wyßoko wažo dyrbimy młodźinu w sańcźměczu druhich wocźahnycz, so by ßo drohe kubło konfeßionalneho měra naschemu krajej sakhowało. Hdyż chzemy po tajkich saßadach snjeßliwi bycz, dyrbimy ßebi też khutnje żadacz, so by ßo snjeßliwosćz, kotraż ßo nětkole wschudże prěduje, jenoż tym njedostawała, kotsiż ßo evangelija ßwěru a njekhablajzy dźerża a w naschim cźaßu wojowanja pschecźiwo kschesćźijanstwu evangelijowu khorhoj wyßoka dźerża.“

Ministrowe nowe wustupjenje ſa konfeßionalnu ſchulu liberalnych wucžerjow ſaßo hłuboko roshori, wěriwym kſcheſcžijanam pak wono směrowanje dawa, ſo knjeżerſtwo pſchi ſchulſkej reformje ßwoje ſtejiſchczo na kſcheſcžijanſkim ſakožku njewopuſchczi.

Khežor Wylem

ßo lětßa ſaßo na mórſku jěſbu do połnóżneho morja poda. 3. julija wón ſ Kiela wotjědże a ßo 3. auguſta ſaßo wróczi. Na to budże wón we Wilhelmshöhe bydlicž. Khežorſke manevry ſměja ßo wot 11. hacž 14. ſeptembra. Jim ßo 16. ſeptembra twjerdżiſniſke ſwuczowanje w Torunje pſchiſamknje, pſchi kotrymž ßo tež khežor wobdżěli.

Pruſki prynz Bjedrich Wylem jako krajny radżiczel.

Pruſki prynz Bjedrich Wylem je hižo wospjet krajnoradżiczelſke dżěła w Frankenſteinſkim wokrjeßu w Schleſyſkej wjedł. Nětko wón krajnoradżiczelſke ſaſtojnſtwo w tymle wokrjeßu na dlějſchi czaß pſchewoſmje. Prynz je ßo ſ jenej Raczíborſkej prynzeßu woženił.

Sozialdemokratiſke dobycze.

Pſchi wólbje do krajneho ßejma w Gerje (w Reußu) je ßo ſozialdemokrat Fiſcher pſchecžiwo ſhromadnemu kandidatej měſchczanſkich ſtron, wyſchſchemu měſchczanoſcže dr. Huhnej w Gerje, wuſwolił.

Reforma franzowſkeho wójnſkeho łódżſtwa.

Miniſter wójnſkeho łódżſtwa Delcaſſé je preſidentej Fallíereſej plan ſa reformu wójnſkeho łódżſtwa pſchepodał. Po nim dyrbi ßo wucžba na łódżſtwowej ſchuli polěpſchicž. Wyſchſcha łódżſtwowa ſchula dyrbi ßo do akademije pſchetworicž, do kotrejež móża ßo wucžomzy jenož po krutym pruhowanju pſchijecž. Jenož najwucženiſchi offizěrojo budża ßo pſchi nej jako wucžerjo poſtajicž ßměcž. Mjes łódżſtwowym mużſtwom dyrbja ßo woßebje podoffizěrojo lěpje wuwucžicž. Lětanje ſ lětadłami dyrbi ßo ſe wſchej mozu hajicž a ßo do ßłużby wójnſkeho łódżſtwa ſtajicž. Delcaſſé chze franzowſkemu łódżſtwu jeho prjedawſche měſto ſaßo dobycž.

Turkowſko-bołharſki konflikt.

Pſchi turkowſko-bołharſkich mjeſach ßu poßledni czaß na wjazorych měſtnach turkowſzy a bołharſzy wojazy wospjet do ßo tſeleli. Każ je ßo dopokaſało, ßu Turkojo pſchezo tſelecž ſapocželi. Na bołharſkej ſtronje je ßo pſchi tſelenzy jedyn hejtman a na turkowſkej ſtronje pſched tydżenjom leutnant Siia a jedyn wojak morił. Każ je ßo nětko ſpóſnako, ßu leutnanta Siju a wojaka pſchi tſelenzy turkowſzy namjeſni wojazy ſatſelili. Wobaj mataj tſelne rany na ſadnjej cželowej ſtronje. Wěż ßo ſ tym wujoßni, ſo ſtaj leutnant Siia a wojak na měſtnje mjes turkowſkimi a bołharſkimi wojakami ſtałoj.

Bołharſke knjeżerſtwo je ſ mjeſy pſchi Duiiſchewje telegrafiſku powjeſcž wo nowym pſchetſelenju mjes turkowſkimi a bołharſkimi patrouillemi doſtało.

Sbežk w Albanſkej

nětko hižo ſchtyri měßazy traje. Měſto pak, ſo by jón turkowſke knjeżerſtwo ſe ßylnym wójſkom, kotrež je do Albanſkeje póßłało, podtłoczilo, ßo wón dale roſcherja. Pſched tydżenjom ßu ßo Miriditojo, najßylniſchi albanſki ſplah, k njemu pſchiſamkli. Pola Kopkika je 2000 albanſkich sbežkarjow turkowſke bataillony nadpadło. Turkojo ßu pjecża 200 muži a 9 offizěrow ſhubili. Tež na ſtronje sbežkarjow je pjecża wjele ludži padnyło. Mjes albanſkim wobydleŕſtwom je ßo wjele proklamazijow k poſtajenju ßamoſtatneje Albanſkeje roſcherilo, kotrež ßo ſ Italſkeje do Albanſkeje ſczelu.

Na mudre waſchnje ßu ßo sbežkarjo ſ tſelbami a munizíju ſaſtarali. Woni na ſdacże nadpad na Alleſio czinichu. S tym woni dozpichu, ſo ßo wſchitzy turkowſzy wojazy ſe Skutarija a wokolnoſcže do Alleſia póßłachu. Mjes tym ſo ßo tam wojowaſche, wotdżělenje sbežkarjow k mórſkemu brjohej khwataſche. W bliſkoſczi wot nětkotrych dnjow parna łódż ſ repetěrowanſkimi tſelbami, munizíju a proviantom, ſa sbežkarjow poſtajenym, jěſdżeſche. Naklad ßo ſ łódże rucże wunjeße, na czoż sbežkarjo ſ Alleſia zofachu.

S wobdżělenjom Miriditow je liczba sbežkarjow na 12.000 muži ſroſtka. K jich pſchemoženju turkowſke knjeżerſtwo 50,000 muži trjeba. Pſchi tym pak ma ßo ſ tym liczicž, ſo ßu turkowſzy wojazy ſ napinanjemi njepſcheſtawazeho wojowanja wuſtali. Pódla teho ßu wójſkowi wjedniży wſchelakeho měnjenja.

W Skutariu ßu Turkojo wjele kſcheſcžijanow ſajeli. Mjes tym ſo je wyſchnoſcž kſcheſcžijanam wſchě brónje ſebraka, je wona turkowſke wobydleŕſtwo wobroniła. Duż ßo kſcheſcžijenjo boja, ſo budża Turkojo mjes nimi krwawe rěſańzy cžinicž. Czornohórzy njemohli tajkej rěſańzy ſ měrom pſchihładowacž.

Po nowſchej powjeſkži je ßo sběžk k ranju na Djakowu wupſcheſtrěł. We wokolnoſcži Djakowy ßo njemdrje wojuje. Wobydlerjo w Djakowje a wokolnoſcži ßu jako ſpieczíwi ſnoczi.

Sultan je ßo nórěczecž dał, do Albanſkeje puczowacž. S jeho wopytom dyrbi ßo woßebje tamniſche muhamedanſke wobydleŕſtwo ſa Turkowſku dobycž. Tola to budże wopaczna ſpekulazija. Albanſzy mohamedanojo, kotſiž běchu pſched poldra lětom pſchecžiwo młodoturkowſkemu knjeżerſtwu poſtanyli, njejßu hiſchcże ſabyli, kak ßu turkowſzy wojazy jich wßu ſpalili a wjele sběžkarjow ſeſatſeleli.

Turkowſke knjeżerſtwo winu na ßwojim njewuſpěchu pſchi poduſchenju albanſkeho sběżka na Czornohórſku ſtorka. Konſtantinopelſke nowiny teho dla Czornohórſkej ſ wójnu hroża. Podawki pſchi mjeſach njemóża Czornohórſzy czim mjenje njewobkedżbowane woſtajicž, dokelž ſ turkowſkim pſchepſchimanjom pſchezo ſaßo pſchi mjeſach k krwawnym ſraženjam dóńdże. Tak je ßo pola Podgoriży hižo krwawnje wojowało, pſchi czimž je na woběmaj ſtronomaj nědże 40 muži padnyło abo ßo ſraniło. Czornohórſki kral je ſ krónprynzom, wulkim wojeŕſkim pſchewodom a nowinſkimi dopißowarjemi do Podgoriży pſchijěł, ſo by ßam wězy pſchepytował. Czornohórſki lud je dla tajkich ßo huſto wospjetowazych podawkow na najwyſchſcho roshorjeny. Kral Nikita je, każ je jenemu dopißowarjej bołharſkich nowin „Naroden Glaß“ prajił, nadżiju ſpuſchcził, ſo budże ßo Czornohórſka wójny ſ Turkowſkej ſminycž móz. Czornohórſzy miniſterjo ßu teho ßameho měnjenja. Zyły czornohóriſki lud je ßo teho dla wobronił. Hdy bychu Turkojo albanſkich sběżkarjow ſbili a ßo tuczi do Czornohórſkeje ſehnali, potom by wójna ßama wot ßo wudyrika.

Schpaniſzy a Franzowſojo w Marokkowſkej.

Schpaniſka nima wjazy ſa trěbne, ßo ſe ßwojimi wotpohładami na Marokkowſku tajicž. Hdyż ßu Franzowſojo Fez wobßadżili a ſultana pod ßwoju wolu ſtajili, Schpaniſzy požadlíwje na ſkładnoſcž czakaju, ſo bychu ßo krucha wjeczorneje Marokkowſkeje ſmozowali. Pſchiczinu k temu ßu hižo namakali. Jedyn hłownik je ßo tam jako pſchecžiwoſultan wuwołacž dał a po kraju czahajo wobydleŕſtwo wurubja. Schpaniſkej bě poſtanjenje noweho ſultana jara witane. Wona ma nětko wurěcž, ſo dyrbi ßwojich poddanow w Marokkowſkej ſchkitacž. To ßo hinak njehodži, hacž ſo Schpaniſta dżěl połnóżneje Marokkowſkeje wobßadżi. Tſt ſchpaniſke wójnſke łódże ſ wojakami ßu hižo k marokkowſkemu brjohej wotpłuwałe. Winu na tym, ſo ßo lud pſchecžiwo ſultanej sběha, Schpaniſzy Franzowſkej pſchipißuja. Schpaniſki miniſterſtwowy pſchedßyda Canaleias je jenemu franzowſkemu nowinarjej rjekł, ſo ßu w Schpaniſkej pſcheßwědczeni, ſo chze Franzowſka Marokkowſku ßwojemu nadknjeſtwu podſtajicž. Sultan dyrbi hižo nětkole cžinicž, ſchtož jemu Franzowſojo kaſaju. Wotßadżenje wulkoweſira Glania je drje naißylniſcha pruha franzowſkeje mozy była. Schpaniſka pak ßo boji, ſo pſchitomnoſcž Franzowſow w Fezu hidu marokkowſkeho luda pſchecžiwo zuſym sbudži. Duż ßo Schpaniſka njeßmě komdżicž, pſchihoty k ſchkitanju ßwojich poddanow w Marokkowſkej cžinicž.

Dejmantowy naſchijny rjeczaſk.

Khwatny czah mjes Pětrohrodom-Pariſom pſches oktoberſku nóz czerjeſche a ſe ßwojimi ſpěſchnymi krótkimi ſtorkami ſpjazych we woßebnych ſparnych wołach ſatſchaßowaſche. We wſchěch wotdżělach bě hižom czma, jeno lokomotiva ſe żehliwymaj wocžomaj ßwojeju ßlepeju latarnjow czěmnotu pſcheßlědżowaſche. Wſchitko ſpaſche, jeno wjednik lokomotiwy a tepjeŕ běſchtaj wozucženaj. Njenaßytneho molocha ſ wuhlom pizowaſchtaj, kotryż ſ njemdrej ſpěſchnoſczu hiſchcże bóle khwataſche, hacž móżachu mróczele doleczecž.

Njejabzy parny hwižd wótrje ſakſchikny. Sadżerżawy poczachu ſchkrěczecž, a ſa wokomik pachazy żeleſny hobr ſaſta, każ by jeho njewidżomna móz ſakuſkowała. Lokomotivnik a tepjeŕ wuſtróżenaj jedyn na druheho hladaſchtaj. Schto bě ßo ſtało? Puczowazy, k nuſy ſwoblekani, ſ wupłóſchenym wobliczom ſe ſparnych kabinow wuleczachu.

Tež wjednik czaha tu hižom na ßwojim měſtnje běſche — wobhladniwy muż ſ dołhej brodu a ſe ſměrnymi pohibami.

„Proſchu, moje knjeżſtwa, ſchtó je nuſnu ſadżerżawu ſczahnył?“ Wón nimo wotdżělow poſtupowaſche. Durje łożowych ſtwow běchu ſwotwjerane, rumy ßame próſdne.

Wotdźěl cžo. 11 měješche durje samknjene. Wón swoju kontrolnu knižku s kapsy wucźeže: knjeżna Hana Stochowska bě sebi ju wotnajała. Wón saklapa.

„Hnadna knjeżna, sće wy nusnu sadźerżawu sćahnyła?“

„Haj!“ bojasnje sasyncža.

„A cžehodla, směm-li so praschecź?“

„Něchtó je tu pobył.“

„To njeje mózno, moja knjeżna! Wasche durje su porjadnje samknjene, a nimo mje nichtó żaneho klucža nima. Njeje snadź was sły són mylik?“

„Ně, to je njemózno. Ssym zyle jasnje widźała, kak je cžłowjek s durjemi wustupił a hnydom na to sum sadźerżawu sćahnyła.“

„Nochcecže mi dowolicź sastupicź, so bych sebi wězy s wocžomaj wobhladał?“

„Ně, to so k wobžarowanju njehodźi. S wustróżenjom sym bjes mozow. Ale proschu, sawołajcže doktora Benaka, tón je mój pschecźel. Ssama nochcu bycź.“

Bórsy na to so cžah sazo dale pohibowacź pocža, hdyż běchu wschitke rumy, wot jědźneho salona hacź do paketoweho wosa, jasnje rossmětlili a hacź nanajdokładnischo pschepytali.

Doktor Benak pschi knjeżnje Hanje sedźesche, ju troschtowasche a pytasche tu wěz runje tak s mylenjom s mysłow wujasnicź.

„Ale, lubschi doktorje, wy tola nochcecže na mojim strowym rosomje dwělowacź. Ja wam praju, sum sebi swojeje wězy tak wěsta, so mózu na swoje skowa pschisahacź!“

„Hm!“

Wosebne směta swědome wobliczo so sczini samysłene a smorski pokasowasche.

„Schto mózesche nutsdobywać w mysłach měcź?“

„To ja njewěm.“

„Mocže wy drohotne wězy pschi sebi?“

A jeje ruczku toschku wotamkajo, swoje mysłe wótsje wuprajesche.

„Tón, schtóż je to był, je jeno s wopaczným kluczikom nuts mohł.“

„Proschu, w tejle niklowej pokładniczzy, knjes doktor!“

„Wschu cžesću, najhnodnischa! Woprawdże lepje skowane bycź njemohło. Pod tutymi wosebnymi schatami sawěsće nichtó hischcže wjetschich pokładow njeby pytał. Tež wschitko njedótknjene, każ so sda. Tola je radno, na njeho kedźbowacź! Wón swoje porsty pod pokładniczku sunu a ju wobhladniwje s jeje wobwalki wusběże. Runje tak kedźbnje wón wotwjerasche — a „próżdna —“ jemu se rta wuje.

„O Bożo!“ knjeżna Hana so wróczo na posłeschczo swjese.

„Potajkim tola — tola pokradnjene, hudańczko, doktor Benak samysłeny syncžesche.

„Schtó je to mohł bycź?“

„Tole wusłědźicź, to cžinju wam sa nadawk“, knjeżna Hana roshorjena rjekny. „Wy jako wustojny prawnik a hudniski chemik sawěsće tuto hudańczko wujasnicže. Na was so zyle spuschczam. Wažcže na to wschitko!“

„Ssym wam sa tule wuprajenu dowěru jara dźakowny, ale so boju, so scže moje snadne kymanosće pschewysoko wotważika. Pschede wschěm je nětkole żelesny měr, samy měr nusny, żaneho rosbudźenja pytnycź njedacź“, doktor Benak napominasche.

„Macže wy na koho podhlad?“

„Ani s najmjeńscha niz! kak tež to! To mohł tola jeno sobupucźowazy bycź.“

„To je wěste!“

Doktor Benak bě so s pokładniczku k lampje pschibližił a sebi s kapsy wótro toczenu lupu wucźahnył, s kotrejż sebi wěko pokładniczki kedźbliwje wobhladowasche. Njejabzy jeho wóczko na jednym městnje posasta. Jeho wobliczo so rosjasnjesche. A mjes tym so knjeżna Hana wschitke jeho pokiwy s napjatosću sćěhowasche, wucźeże wón swój měrjazy zyrkel s futerala, nastajowasche jón na wschelakich městnach a sebi někotre wězki do swojeje sapisneje knižki sopisa.

Hdyż bě sebi hischcže někotre nicze płatu, kotrež běchu na schkropawym městnje mjedźaneje żerdki blisko duri wisajo wostałe, mjes kopjena swojeje sapisneje knižki położił, so wón roszohnowa.

„Na dźensnischne wam, moja hnadna knjeżna, dobru nóz pscheju. Chzu hladacź, schto so cžinicź hodźi.“

„A schto sće namakali?“

„Wotcźischcže tsjoch srjedźnich porstow praweje ruki.“

„A budże to też sobahacź, paducha wusłědźicź?“

„To njewěm. Ale tu winowatosću wam nakładuju, so mjelczicźe. Dobru nóz!“

We swojim wotdźělu leżesche doktor Benak pschi swětle na sparnym kanapeju a dasche, wocži sandźelejo, wschitkich tsi a dwanaccoch sobupucźowazych nimo sebje cžahnycź. Pschezo pak by s hłowu satschał. Tu běsche mały wojeriki wyschk s nakhilnosću k sajeczu s Bożej ruczku a jeho schtyri a dwanaccži létna dźowka, na teju njetrjebasche so dźiwacź. Potom profesor Mudrak, swěrny każ skoto, kotrehoż hižom s prjedawscheho cžasa snajesche. Sbytkni, luczi sami wosebni knjeża a knjenje prěnich worschtow.

Hdyż so dnijesche, sebi swoje nózne namakanki wobhladowasche. Wobsah porstowych wotcźischczow na to pokasowasche, so bě to schěroka sylna mużoza ruka była, kajkejež mjes semjanami njenadeńdźesch. Runje tak nicze płatu pokhadźachu s mużazeho płatu srěnjeje kajkosze. Wón sebi po pisanych prěki bězatych nitkach muster s nowa sestajowasche: nězny jendźelski karej, po hłownej barbje bruny. Ssnadź móżesche to sa pokasowazy porst służicź, hacźrunje so dopomnicź njemóżesche, so bě pola jedneho se sobupucźowazych też jeno trochu podobneho płatu wohladał. Tola kruch drasty hodźesche so bórsy njewidźomny scźinicź. Jeho wobsedźer trjebasche jón w nozy jeno s woknom wotdźěła wucźisnycź.

Mnoho wažnische běchu wotcźischcže porstow. Wón dyrbjesche wotcźischcže praweje ruki wschěch sobupucźowazych měcź. To pschejara cžeżka wěz njebě.

Hdyż bě na samsnym dnju wobjed sazo nimo a jědźny wós wurumowany, pschepytowasche se swojim drobnowidom winowe blesche a schkleńzy. Na hładkich runinach bě kóżdy wotcźischcź porsta tak jasnje spóznacź, so to ani najmjeńscheje próży njecźinjesche. Na samsne waschnje sebi na talerjach a khofejowych schalkach porstowe wotcźischcže wobeju kucharjow a pincźnikow wobstaracź wjedźesche — podarmo, nihdże ani najmjeńscheje podobnosće s tymi porstami njenamaka, kotrež běchu so pokładniczki dótkałe. Mjes widźomnymi pucźowarjemi so potajkim paduch pytacź njemóżesche, a na tych, kotsiž běchu po tutym podawku hakle pschisałesli, so też dźiwacź njehodźesche. Běsche snadź mjes nimi w cžahu njewidźomny słepy pucźował? Ale hdże móżesche tón njepytnjeny pschebywacź?

„W paketowym wosu!“ jemu na mysłe pschińdże. Dokelž pak na kóżdym wulkim dwórnischcu nowe pakety pschikhadźachu a so pakety pucźowazych wukładowachu, dyrbjesche tón, kotryż to bě, njewurjeknicże wustojny bycź, so by njepytnjeny wostał. Bjes mała njemózna wěz, ale tola niz zyle wusamknjena.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssrjedu po swjatkach měješche „Towarstwo Pomozy“ swoju hłownu shromadźisnu. Knjes pschedsyda farar Rjeda wotewri ju s powitanstim skowom. Prěnju rosprawu poda pisamawjedźer monsignore senior Skala. S njeje bě widźecź, so je towarstwo w sańdźenym lěcze 20 studowazym pomoz poskicźiło, a to 775 hr. hromadźe. Dale móżesche knjes pisamawjedźer swjeselazu powjescź dacź, so je po nadobnym wotkasanju njebo knjeżny Emmy Jakubez w Budyschinje sazo wotkasanje towarstwu pschibyło, a to wot wudowy Lehmanoweje w Janezach, kotrež so k sakładnemu samóżenju pschicźisnje. Po rosprawje sdźěli pschedsyda, so je hižo mjenowana wudowa Lehmanowa wot wscheho sapoczatka swěrny sobustaw „Towarstwa Pomozy“ była, każ też njebo wucźer Kral. Jimaj k cžesczi shromadźeni postanychu. Dale scźěhowasche rosprawa pokładnika: Ssobustawow ma towarstwo nětdże 120, samóżenja pak 24894 hr. 21 pj. Knjes profesor Muka pokładnikej wosebite pschipósnacże wupraji, a pschitomni temu wschitzy pschihłosuja. Potom jedna so, każ na kóżdej shromadźisnje „Towarstwa Pomozy“, wo wróczodostaczu płaczenych podpjerow. Skónczenje pscheczita so hischcže próstwa hłownego starscheho wo mytowanju dobrych serbskich literarnych dźěłow. Wobsamknu so jenohłósnje, so so próstwa dopjelni. Dale pschija so namjet, so so tsoje myto wustaji po 30, 20 a 10 hr. Też so postaji, so ma pschedsydstwo tsi themata wuswolicź. Na konzu nasz hischcže knjes profesor Muka kedźbnych scźini dla hypothekow nascheho towarstwa a jich westosće.

S Budyschina. Wubjerk towarstwa starych knjezi serbskeje studowazeje młodźiny wotmě srjedu po swjatkach w Sserbskim Domje swoje posedźenje. Wobžarowacź bě, so njebě wjetschina sobustawow wubjerka dóschła, hosczow pak běsche so zyła czrjódźiczka seschła, kiž běchu do wuradźowanjow wutrobnje witani. Dokelž jednanja towarstwa Pomozy město jeneje psches dwě hodźinje trajachu, móżesche k. farar Domaschka s Budestez wuradźowanja pschedsydstwa towarstwa starych knjezi studowazeje młodźiny hakle po ½5 hodźin wotewricź.

Naczisk sa wustawki bu drje psches k. pschedßydu pschedpokoženy, tola dyrbjesche ßo dalsche pschedßěłanje dla cěłkazeho cžaßa na woßebite poßedßenje wotstorczicz. Knjes pschedßyda, ßo poczahujo na krótki nastawk we »Łužicy«, posliczi rosprawu wo ßerbskich wobstejnoscžach na tudomnej realzy a na ratarskej schuli. Jenohłóßnje ßo wobsamknu, ßo prózowacz, so bychu ßo tez tu ßerbske hodßiny dawacz ßmělke. Wucžer sa nje bu hischcže postajeny, dalsche pschihoty pak buchu sa realku k. far. Domaschzy, sa ratarsku schulu pak k. seniorej Skali pschewostajene.

— Ssylne njewjedro pjatk popołdnju tudomnym stronam dawno požadany deschcz pschinjeße. Wospjet ßo sabłysknu a jedyn błysk na puczu, kotryż s ryboweje haßy na Hrodßischko wjedże, do Klimkez wobydlenja dyri. Koż ßo sda je błysk s wuhenjow do jstwy sajěł, kotraż bě na wokomik s wohnjom napjelnjena, a je wot tam wokno rosrasywschi s nim won wujěł, dźěczom, kotrez běchu ßame wo jstwje, njeje ßo na sboże žana schkoda staka.

— (Ssamomordarstwo.) Prjedawschi kubler a nětczischi privatier Pätzsch, na Tšelanskej dróhy bydlazy, je ßebi žiwjenje wsak. W jeho wobydlenju jeho wobwěßnjeneho nadeńdźechu. Wón je pjecža poßledni cžaß na cžežke myßle cžerpił.

— (Woheńczk.) We wobydlenju swudowjeneje Wenzeloweje na garbarskej haßy bě ßwjatkownicžku s wuhlom, s khachlow wupadnjenym, woheń nastał. So mohł ßo woheń shaschecz, dyrbjachu khachle podtorhacz a schpundowanje horje storhacz.

— (Wo wojerskich pomoznikach wo žně.) Pschichodnje budże ßo wojakam wotpusk na žnjowe dźěło jenoż do tajkich stronow dawacz, hdźež ratarjo njemóża žanych dźěłaczerjow dostacz. Wobßwědczenje wo njedoßahanju dźěłaczerjow ma wjeßna polizajska wyschnoscz wustajicz; w tutym wobßwědczenju dyrbi ßo na to pokasacz, so je wojerska pomoz trěbna, a so s druhich stron njejßu dźěłaczerjo dostacz. Žadyn wojak njeßmě dleje dyžli na dwě njedźeli wotpusk (dowoleńzu) dostacz. Žadyn wojak njeje nusowany, žnjowe dźěło cžinicz, wojazy ßmědźa ßo jenoż wopraschecz, hacž chzedźa ßo dobrowólnje k temu samolwicz. Prósthwy wo wojerskich pomoznikow wo žně dyrbja ßo pißomnje wotedacz. Hižo pschi sapodaczu ßwojeho prósthwowneho pißma dyrbja ßo ratarjo na to swjasacz, so wojakej wschědnje 2 hriwnje msdy, jědź a hospodu dadża a jěsbu jow a tam sa nich sapłacża. Dale ßu ratarjo sa wschě scžěhwki snjesboženjow, kotrez ßo pschi dźěle stanu, samolwicži.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je sańdźenu ßobotu w nozy dźěłaczerja Frejdu njesboże podeschło. Wón bě na rěbl saléł, so by na papjerowej maschinje něschto s wolijom namasał. Pschi tym ßo rěbl powali a Frejda do horzych zylindrow padże, kotrez jemu prawu ruku horje hacz do ramjenja wopalichu. Snjesboženeho dyrbjachu hnydom domoj dowjescz a sa njeho lékarsku pomoz pytacz.

S Małych Bobolz. W tudomnej Rabowskez korczmje ßwjatki wěsty Duwal jako khartazy khumschtał wustupowasche. Tele dny po Duwala tsjo żandarmojo pschińdźechu a jeho sajachu. Wón je pjecža awstriske papjerjane pjenjesy podražował.

S Czornych Rożliz. S cžežkim wohnjowym njesbožom je ßo ßrjedu w nozy nascha wjeß potrjechiła. Krótko do 1/2 12 hodźin bě s bróżnje swudowjeneje Mühloweje woheń wuschoł, kotryż ßo rucże rosscherjejo na statokaj Jurja Wjenka a E. Kobanje wupschestrje. Dokelż nascha wjeß wyßoko leži, bě woheń daloko widżecz, a se wschěch stron ßykawy na pomoz khwatachu. Hacz runje jich mużstwa wschě mozy napinachu, so bychu plomjenjam dowobarałe, ßu ßo tola nimale wschě twarjenja mjenowanych statokow sniczike. Prěnje myto je ßo Hornjohórczanskej a druhe Dźěżniczanskej wohnjowej woborje pschipósłało. Bjes dwěla je ßo woheń sałożił. Njesnaty njekraßnik bě krótko do ßwjatkow s wohnjom potrjechenym wobßedżerjam sapalerske listy póßłał. Tuczi ßu s wohnjowym njesbožom cžežko domapytani, dokelż nichtó s nich nima niczo se ßwojeho wobßedżenstwa psche wohnjowu schkodu sawěscžene. Woßebje cžežko je wohnjowe njesboże Kobanju potrjechiło. Wón je hakle loni ßwój zyły statok se schifrom krył a jón snutska wschón pschetwarił a swuporjedżał. Nětko wscho w prósche a popjele leži.

Po dołhim skuschowanju je ßo sańdżeny pjatk poradżiło, hólza swudowjeneje Möhloweje jako sapalerja wußlědżicz. Wón je pjecža s hłuposczu woheń sałożił. Hacz je wón tez sapalerske listy pißał, teho ßo wón hischcže njeje wusnał.

S **Budestez.** Koż hižo huscžischo wotměwa ßo pschichodnu njedźelu, na ßwj. Trojizu, tu ßerbski wjeczor. Mjes druhim budże k. sapóßłanz Bart k nam rěczecz. Tez sa deklamazije a spěwy je ßo postarało. Wjeczor nowe ßerbske towarstwo, kiż bu pscheð krótkim w Budestezach sałożene, wuhotuje. Kóżdy kschescžijanszy smyßleny Sserb je wutrobnje witany. Sastup je darmo. Wopyt ßo w cžrjódach wocžakuje. Sapocžatk ßo s dyrkom 8 hodż. stanje. Tak **pschińdźcże** nětk, lubi Sserbjo s bliska a s daloka. Pokażcże waschim wótcžinzam, so jich narodne prózowanja ßebi ważicże. Wopyta ßo wěscże nichtó kacz njebudże. Program je derje wusłowleny a tola tez tak wobmjesowany, so wjeczor pschedokho tracz njebudże, ale ßo wokoło 10 hodż. skónczi. Sserbske towarstwo je ßwojim dźěłom niczo druhe nochże, hacz narodneho ducha hajicz, kschescžijanske smyßlenje a poczinki budżicz a sdżerżecz a Sserbam w Budestezach a wokolinje ßerbsku rěcz, jich wěru a ßwěru, sakhowacz pomhacz. To pak ßu prózowanja, kotrychż ßo nichtó hanibowacz njetrjeba, ale schtóż tute spěchuje, ßłuži Bohu a ßwojemu ludej.

(Sserbski wjeczor.) „Na ßwjatu Trojizu wotměwa ßo saßo ras ßerbski wjeczor w Budestezach", tak bu nam psches wossjewjenja w hobrskim pißmje na ßwjatki wossjewjene. Na naß woßadnych nětko je, s bohatym wopytom pokasacz, so ßmy sa tute ßerbske shromadżisny wutrobnje dżakowni. Prěni krócz tu Budesczanske towarstwo na sjawnoscz stupi. Jeho saměry ßu dobre, khwalobne, a ßerbske towarstwa ßu sa nasch lud nusne a trěbne. Wěscże je hischcże wjele muži w naschej wokolnoscži, kotsiż nětk do towarstwa sastupja. Prěni krócz směja jutsje tez nasche żónske, macžerje a dżowki, składnoscz, s towarstwoweho żiwjenja, wo jeho skutkach a prózowanjach něschto shonicz. Duż pschikhadżujmy a napjelńmy salu we Vogtez hoscženzu jutsje wjeczor hacz do poßlednjeho městacžka! Sserb stej k Sserbej! Wostańmy, schtoż ßmy! Njedajmy ßebi te wulke, ßwjate, wot wótzow namrěte kubła rubicz. Nasch cžaß je swjerschny a sa wscho dobre symny a liwki; dha poßylńmy jedyn druheho, Sserb Sserba a bratr bratra! Hdyż ßmy w zyrkwi wjele stow shromadżenych, potom pod pschipowjedanjom Božeho słowa s wutroby do wutroby ßapa woheń wěry. Hdyż ßmy jutsje wjeczor wjele stow w ßerbskej sabawje stowarscheni, hdyż ßerbske spěwy psches salu schumja a wótcžinske ßkowa k nam ßo rěcża, potom s wutroby do wutroby ßapaj woheń narodneje lubosczе! My ßmy tu w Budesczanskej woßadże zyle na mjesach Sserbowstwa, ale wscho shubjene sa naß hischcże njeje. Jenoż postańmy, dżimy do dźěła! Sjednocžmy ßo, skutkujmy shromadnje! Stejmy muż pschi mużu, stejmy njepowalni, njebojasliwi a Bóh budże s nami, koż je s naschimi wótzami byk. Tak seńdźcże ßo wschitzy jutsje wjeczor, mużojo a żony, stari a młodżi, s bliska a s daloka, a sawdajmy ßebi ruku na to ßlubjenje: Sserbjo Sserbjo wostanu!

S Rachlowa pod Cžornobohom. W statoku tudomneje Schmidtez żiwnoscże běchu pscheð dołhimi létami hornz ßlěbornych pjenjes namakali. Tele dny ßu na tym ßamym městnje s nowa hromadu starych pjenjes wukopali. Hdyż hrjebju sa wodowód ryjachu, wjetschu liczbu ßlěbornych pjenjes se 16 a 17 létstotka bitych, nadeńdźechu. Mjes nimi bě něhdże 30 dwajtoleršich pjenjes. Wone ßu ßo tam najßkerje w tsizecžilětnej wójnje saryke.

Spomnjeny wodowód ßo nětkole sa zyły Rachlow twari. Rachlowczenjo ßu ßo, so bychu ßebi dźěło w hospodarstwje wolóżili, rosßudżili, s bliskeho Cžornoboha a Hromadnika wodowód do kóżdeho statoka natwaricz. Wobżaruja, so to hižo njejßu pscheð połsta létami cžinili.

S Bóschiz. Tudomny knježi dwór je ßo jenemu towarstwu sa něhdże 600,000 hriwnow pschedał, kotrez na nim brikettowu fabriku natwari. Hižo létża w septembrje nětczischi wobßedżer pjecža wucżehnje. W ßußodnym Njeßwaczidle je toßame towarstwo Skopez kubło s wuwsaczom twarjenjow kupiło a sa kórz 2000 hriwnow ßadżiło. Każ pak we Wětrowje, móże towarstwo w Njeßwaczidle wot kupje hischcże wotstupicz, mjes tym so ßu nětczischi wobßedżerjo na kup swjasani.

S Radworja. Poßledniu njedżelu sańdżeneho měßaza ßu ßo w Biskopizach mischtrske pruhowanja sa kowarskich towarschow wotměłe. Tsjo dachu ßo pruhowacz. Wschitzy khwalobnje wobstachu, mjes nimi jedyn Sserb, nasch młody kowar: knjes Michał Klimant. Wón je ßo narodżił we Łasku pola Rózanta a je jenoż „ßerbsku" schulu woppytował! Po nowym sakonju ßmě nětko jenicżzy tajki kowar, kotryż je mischtrske pruhowanje wobstał, wucżobnikow pschijimacz a wuwucżowacz. Pola wojakow je Klimant hižo tez pruhowanje na kowanje koni s wuspěchom skożił. Duż je se wschěmi pruhowanjemi hotowy. Naschemu młodemu mischtrej pak pschejemy „wjele sboża" do pschichoda.

S Brěmjenja. Sańdżeny pjatk tydżenja w nozy k ßobocże wotpalichu ßo twarjenja tudomneho żiwnoscżerja Knota. Kak je woheń nastał, njehodżi ßo wußlědżicz.

S Czelchowa. Mordarja Hettnera, kiž je w měrzu tudomneho domjazeho rěsnika Ringela sarasył, běchu dla pschepytowanja jeho duchownoje cžikoscže do Budyskeje khorownje dowjesli. Tam žu spósnali, so je woprawdže duchakhory. Ssamo w khorowni je cžasto slě sakhadžak. Junu wón jědž, kiž jemu dohladowar pschinježe, tutemu mjes woczi kny. Sso na njeho waliwschi Hettner dohladowarja dajicž pocža. Na wulke ssože bě domownik w bliskoscži. Ropot wužkyschawschi dohladowarjej na pomoz pschikhwata. Hettnera žu nětko njedawno jako njesahojnje duchakhoreho do Koldiz dowjesli. Tam je sańdženu wutoru wumrjeł.

S Bukez. Kaž s wěstoscžu žkyschimy, pschijědže 26. junija nasch lubowany kral Bjedrich August do nascheje krajiny. Pschi tym tež pola knjesa tajneho radžiczela Hähnela w Koprzach sastupi a na to Bukezy wopyta. Duž jeho prawje s wutrobu powitajmy.

S Rodez. Sańdženy pjatk, 2. junija, wjeczor žmy žo njemako nastróžili. Wokoło 1/2 11 hodžin sapoczachu wo wžy „woheń!" wokacž. Se spanja wotucžiwschi a na wjeż wuběhnywschi widžachmy, so žo bróžeń a wumjeńk kublerja Krumjaza palitej. kotrejž běschtej wobej murjowanej a s zyhelemi pschikrytej. Woheń je bjes dwěla w bróžni někajki njedoczink sakožił. Krumjazej je žo wjele žkomy a něschto gratu spaliko; tola ma wschitko sawěscžene. Wot žužodnych žykawow pschijědžechu na pomoz Wajiska, Droždžijska, Bukeczanska a Pomorczanska. — Hižo pscheđ někotrymi njedželemi je žo pola Krumjazej na běkym dnju w hródži sapoczała žkoma palicž. Tola žo tehdom s cžažom wohnja dohladachu a jón salachu. Jenož někotre skoczata žo khětro wopalichu. Hacž je tehdom tón žamy skóstnik sapalił, kaž tón krócž, snate njeje.

S Bejerez. W tudomnej wukhowarni a hojerni wopiłzow „Tannenhof„ rěkazej, žu w tu khwilu někotre městna prósdne. Wustawowe sarjadnistwo tehodla žwójby, kotrež maja jeneho wopiłza mjes žobu, so bychu jeho we wustawje wuhojicž dałe. Cžischczerske wězy žo darmo sczelu.

S Panczig. (Saposdżene.) Narodne spěwarske towarstwo „Lipa Sserbska" wuhotowa žwojim pschecželam njedželu 21. meje wježely wjeczor. Kaž hižo mjeno praji, bě ras zyłeho žwjedženja wježely žortny, spěwy a hry. Khory žo eksakinje spěwachu, kaž žmy to pod knjesa wucžerja Sstodeńkowym nawjedowanjom swucženi. Žortnaj wustupaj „Khwalba mandželstwa" (Helaž) a „Srudny wudowz" (Kruža) žo nimoměry spodobaschtaj; běschtaj dže tež jara derje pschedstajenaj. Knjezna Kozorez swježeli pschipožłucharjow s krażnymaj spěwkomaj. Jako dživadło žo hrajeschtej „Krażne wobrasy" a „We wudawarni nowin". (Wobej hrě stej w cžischczu.) Ssmjeli, khori žmjeli žo ludžo tym žortam a kokwrótnoscžam žu. — Wopyt bě pschebohaty, pschepjelnjena sala. Je to dopokas, so žebi wulka liczba tudomnych Sserbow horliwe a žiwe prózowanje „Lipy Sserbskeje" na narodnym polu waži. Dobre wasche towarstwo njech dale tak postupuje w narodnym skutkowanju!

S Lupjanskeje Dubrawy. Hdyž 23. meje popołdnju 71 létny kowarski mischtr Lißnar se žwojej 74 létnej mandželskej w holi žkanje kopasche, jeho Boża ruczka saja. S pomozu jeneho 12 létneho wnuka žona žwojeho muża na ruczny wós położi a jeho domoj dowjesy. Mużej žo wědomje wjazy njewrócži a w nozy w 1 hodžinje wón wumrje. Žonu, kotraž bě se žwojim mużom pschezo w najwjetschej pschesjenoscži žiwa była, nahła žmjercz jejneho mandželskeho tak cžežko porasy, so tež ju tři dny posdžischo Boża ruczka saja. Wona bjes wědomnja leżesche, hacž 4. junija wumrje.

S Drobow žo nam donoschuje, so je žo tam w pschitomnoscži knjesa hamtskeho hejtmana shromadžisna dla hońtwy wotměła. Tež salszy žejmszy sapóžłanzy knjeża Clauß, Kokla, Bart a drusy žu tam žobu byli.

S Hbjelska. Ssrjedu w nozy wokoło 12 hodžin je žo bróžeń tudomneho žiwnoscžerja Arlta wotpaliła. Dla njedožahazeje wody njemóżesche wjeżna žykała hasceńske dżeko dokonjecž.

S Jatsobja. Kamjeń žo kula. Naschemu sapóžłanzej knjesej Bartej běchu s wjazy stron donoschowali, so w naschej Komorowskej schuli roshorjaze njesakońske poměry knjeża. Teho dla běchu žo sańdženy schtwórtk wjeczor nimale pjecždżeżacz nanow k dowěrnemu rosrěczowanju seschli. Kaž žkyschimy, žu czi jemu wschitke tele skórżby a wobskórżby jenomyślnje wobkrucžili a wschelake roshorjaze podawki a njesakonjoscže dodali. Protokoll žo spiża a žo jenomyślnje pschija. Knjes Bart pjecża hižo s druhimi sapóžłanzami jedna, so by dla žerbskeje rěcže, kotrejž sakońske prawa žo tu a tam w schulach w Sserbach kschiwdża, na prawym městnje rasnje sakrocził.

S Dubow. Ssrjedu tydženja, 31. meje, je tu léżny dżełaczeł Bergel do njesboża pschischok. Hdyž tolsty schtom rosrěsa, jemu tolsty kloz na lěwu nohu padże a ju k semi pschirasy. Po lěkarjowym prajenju je noha skamana, tola niz psche straschnje.

S Makeje Rydeje. Njewjedro, kotrež druhi dżeń žwjatkow psches Wojerowske strony cžehnjesche, žo se žylnym krupobicžom pschewodži. Krupy we wulkoscži holbjazych jejow padachu a sa krótki cžaž semju nimale 20 zentimetrow wyżoko pschikrychu. Wone žu se schtomow skoro wschón žad sbike a na polach wulku schkodu nacžinike. Żita žu kaž swalzowane, a běrny a rěpa do cžista rosbite.

S Muczowa. Póndżelu wjeczor 1/2 8 hodžin na Muczowskich honach bliško pschi Svalowskich mjesach pschi Budysko-Wojerowskim schożeju jedyn powětrowy ballon k semi pschilecža. S cžołmika jedyn muż, Richard Feller s Hródka, wuléty. Wón je žo 3/4 7 hodžin wjeczor w Hródku do powětra puschcžił; duž je wón 18 kilometrow daloki pucž sa 3/4 hodžiny pscheleczał. Na městnje, na kotrymž wón na semju pschilecža, bě žo něhdże 100 wożobow seschko. Ballon wuprósdniwschi jón hromadu składżechu a s wosom do Hródka dowjesechu. Ballon bě hacž do 1500 metrow wyżokoscže sleczał.

S Zitawy. Łużisko-cžěske mjesy žu žo sażo awstriskemu skotej wotewrike, dokelž w tu khwilu w Czechach żanych skótnych khoroscžow njeje.

Přilopk.

* **(Snicženje skażenych jerjow.)** Na mkynskich łukach s połodnja Frankenstejnez mkyna w Budyschinje žu tele dny 400 tysow jerjow wocžinili a potom na tamnischim žypanischczu saryli. Tele jerje dyrbjachu žo na pscheżadżowanje pschedawacž, tola zyrobinski chemik bě je sa skażene spósnał a porucził, je njeschkódne sczinicž.

* W Reichenawje žebi 9 létny hólczk do prósdneho wuhloweho wosa salése a bu pschejědżeny. Koleżo jemu psches khribjet dżésche, so bu jemu rjebko skamane a snutska schkoda sczinjena. Tež konje jeho na kolenu sranichu.

* (Léżny woheń.) Wjetschi léżny woheń bě druhi dżeń žwjatkow dopołdnja bliško Lukendorfa pola Zitawy nastał. Wukhodnizy to pytnychu a jim žo poradži, dalschemu rosschérjenju wohnja sadżěwacž, doniž wobydlerjo a wohnjowa wobora njepschikhwata. Kak je woheń nastał, njeje jażne, najskerje psches njekedżbne wobkhadżenje s wohnjowymi pschedmjetami. Kóżdy žwědomity cžłowjek a lubowar rjaneho a stroweho léża dyrbjał w tymle žuchim cžażu w léżu žo kurjenja wostajicž.

* (Ruski bankowy direktor na cžékańzy.) Direktor unionskeje banki w Charkowje, Silberstein, je wjele pjenjes pschekschiwiwschi do wukraja cžeknył. Prjedy teho je žebi wón w Moskwje w dwěmaj bankomaj na falschowane scheki 400000 rublow wupkacžicž dał.

* (Pschi napschemoh jěsbje žo morił.) W Zehlendorfje pola Barlina žo žwjatkowniczku pschi stokilometerskej jěsbje kolojěsdnemu Theili wobrucž stama. Theile padże a sa nim jědżaze motorske koło psches njeho sjědże a jemu wutrobno rosmjecže. Theile bě hnydom morwy. Wón bě wubjerny kolojěsdny.

* (150000 hriwnow w mrowjazej hromadże namakali.) W Hasterskim léżu w Hannoverskej staj žwjatkowniczku dwaj dżełacžerjej sa 150000 hriwnow statnych papjerow w jenej mrowjazej hromadże skhowanych namakałoj. Pódla nich cžežki měch žléborneje nadoby leżesche. Po wschěm sdaczu žu paduschi tele wězy tam saryli.

* (Ssebi žiwjenje wsał.) Dokelž na žwjatki žanu dowolenżu njedosta, je w Potsdamje ulan Michael žamomordarstwo wobeschoł. Wón žo s karabinom cžežko srani a bórsy na to wumrje. — Hdy by tak žnadneje winy dla žebi cžłowjek chzył žmjercz pschecž, drje bórsy žaneho cžłowjeka wjazy na semi byko njeby. Kajke je to smyślenje, kajki je to wojak, wojerski duch! Schto dyrbi prawy wojak pschenjescz a pscheczerpjecz! „Romski mkodżenz je wschitko pschenjeżł a cžinił: je žo pocził a symu mrěł." To bě sażada starych Romjanow. Kak žkaba wěra a nadżija dyrbi w tajkimle „kschescžijanskim" mkodżenzu bycž! Tu nam runje do rukow pschińdże, schtož je schpanisti minister Pidal léta 1899 na jenej shromadżisnje prajił: »Wucženz — wěso njeprawy wucženz — kotryž žebi na mudroscži wjele sa prawo cžini, trubi do žwěta: „Njeje Boha!" To žkyschi knjeżerstwo a po žwojim žwědomnju žebi praji: „Njeje-li Boha, njeje tež sprawnoscže!" a po tym a sa tym tež knježi. Tute žkowa dóńdu skóstnikej do wucha a wón žebi praji: „Njeje-li Boho, je wschitko dowolene!" To žkyschi poddan a rjekne: „Njeje sakonja!" To žkyschi mkodżenz a praji: „Njeje teho dla tež ani pózcžiwoscže ani hrěcha." Sskyschi to njedżěkana cžrjóda a krej žo rosliwa, tróny padaju a pschi hrimanju kanonow žo woka: „Njeje

njebjeß a tehodla też niz hele! Wědomoscź je dopokasała, so je to jebanstwo! Ziwi chzemy bycź ßwobodnje, bjes sadźěwka, bjes hroženjow a bjes jastwow. Te mamy jenoż sa tych, kotsiż ßu pschecźiwo nam!" Palenje a ßmalenje, rubjenje, mordarstwa, sadwělowaza běda a stószcze — to ßu płody njemèriweje wuczby!«

* (Wyßoke khěże w New-Yorku.) Pschezo dale wyschsche tamnischi twarszy mischtrio żedża. Prjedy bě Singerowe twarjenje najwyschsche, wono ma 41 poskhodow a je 612 stopow (306 łohczi) wyßoke. Ale nětkole je najwyschscha khěża, kotraż ma 50 poskhodow a ßo hacź na 700 stopow posběhnje. Ale też to budże bórsy pschesczěhnjene, pschetoż nowy dom Woolworth-Building směje 58 poskhodow a budże 800 stopow wyßoki. Tutón twar 66 milijonow puntow worzla spózerje. Twarjenje se 100 poskhodami sda ßo blisko bycź. Lěta 1900 mějesche najwyschschi dom 28 poskhodow, lěta 1905 běchu hižom hacź na 35 dozpěli a nětkole na 58 — hdże budża to lěta 1920!?

* (Rubjeżne mordarstwo.) Schulske dźěczi nańdźechu duzy po drósy s Wolmsdorfa pola Volkenhaina w Schlesynskej morweho muża. Hdyż bu cźěło wobhladane, hłuboku ranu na sadnej hłowje namakachu, kotraż bě najskerje s nożom wuwjedźena. Dokelż ßo pola morweho ani pjenjes ani drohotnych wězow njenamaka, je khětro wěste, so je ßo rubjeżne mordarstwo stało. Mjes tym ßu jeho jako 46lětneho privatiera Völkela s Warty pola Frankensteina spósnali.

* „Chżu wumrjecź!" sawoławschi ßo w Liegnizach jedyn muż psched pschijědźazym wosom drohoweje elektriskeje żelesnizy na semju cźißny. Wosowy wjednik bě pak ßo mużoweho napadneho sadźerżenja nasdala dohladak. Wós krótko psched ßamomordarskim kandidatom sastajiwschi wón s wosa skoczi a żiwjenja swóznemu nětkotre łuskaze plisiy wotkoży. Mjes tym so ßamomordarski kandidat psched ßměchami woczojtych ßwědkow mydło wjesesche, rasny wjednik saßo na ßwoje wosowe stejischczo stupi a dale jědźesche.

* (Dźěczi ßo saßypke.) W Zarowje ßo w pěskowej jamje 4 hrajkaze dźěczi saßypnychu. Tsi s nich mózachu hischcze wukhowane bycź, ale schtwórte bě hižom morwe. Wschě tute dźěczi tam jeno na wopycze pschebywachu.

* (Lynchowanska justiza.) W Floridaskim statu w siednoczenych statach połnózneje Ameriki je w Lake City ludowa czrjóda schěsćz czornochow s jastwa wuwjedwa a jich satsělika, dokelż ßo na nich hrěschachu, so ßu jeneho běłeho farmera skónzowali.

* (Ssebi s jědom sawdał.) W Prasy haptykaŕ Sswoboda ßwojej żonje s jědom sawda. Jeho żona bě cźeżko khora a bě jeho proßyła, jej směrowazy ßrědk dacź. Sswoboda ßo ßwojej żonje wusna, so bě jej jěd dał a so też ßebi żiwjenje wosmje, so by wschemu hubjenstwu kónz sczinił. Se ßmjerczu ßo bědźo żona jeho płaczo prosche, so to tola czinicź njedyrbi. A tola muż wulku dźělbu morfija wsa.

* (Wyßoka staroba.) So w jenej ßwójbje tsi woßoby hromadże 270 lět pscheżiwja, to je wěscze żadna wěz. W Shorjelzu tele dny wudowa Fiebigerowa wumrje. kotraż bě 93 lět bjes dweju měßazow; jeje ßotra bě jeno 40 tydźenje młódscha była a macź wobeju ßotrow bě psches 93 lět stara była.

* (Hrósbny podawk pschi wěrowanju.) We wßy Kaminizach pola Opolna w Schlesynskej w cźaßu wěrowanja nawożenjowy nan a namjesny dohladowaŕ tšeleschtaj, so byschtaj ßwoju radoscź wopokasałoj. Potom namjesny dohladowaŕ, kiż ßebi myßlesche, so je jeho tšélba próśdna, ßo do ßwojeho towarscha měrjesche a — tón morwy k semi padże. — Pschi wjeßelach a njesbożach njeshub żenje symneho pschekładżenja!

* W Budżejowizach w Cźechach w biskopskej zyrkwi woheń nasta, pschi tym ßo woltarny wobras spali, kiż na 10,000 krónow płacźesche.

* (Pschekschiwjenje.) Pola filiale ßrjedźorheinskeje banki w Koblenzu je jedyn sostojnik nětkże 100,000 hriwnow pschekschiwił. Te pjenjesy je wón s wjetscha se spekulazijemi shubił.

* (Kholera we Venedigu.) We Venedigu je pjecza nětkże 300 ludźi na kholeru skhoriło. Wot tam je ßo kholera do Hradzo w Schtyrskej sanjeßła, bdźež je póstnki sastojnik Franzki na nju wumrjeł. Italske knjeżerstwo kholeru we Venedigu saprěwa, dokelż ßo boji, so by s tym pucźowanje zusnych do Italskeje wotebjerało. Woprawdże je hižo wjele zusnych skazane wobydlenja we Venedigskich hoscźenzach wotskasało. Lěkarjo w Triescze pschecźiwo bjesßwědomitemu sadżerżenju Venedigskeje wyschnoscze sjawnje protestuja.

Każ nětko s Venediga pißaju, je tam kholera w jenej płokarni nastała, do kotrejež bě jena łódź s Asijskeje ßwoje masane schaty k płokanju póßłała. Jena płokarńcza hnydom se snamjenjemi kholery skhori a bórsy wumrje.

* (Ssmjertny pad.) Blesche s wosa podawajo w Hagenje jedyn 14lětny hólz s wosa padny. Blesche, kotrež w ruzy dżerżesche, ßo skamachu. Jedyn wulki cźrjop ßo jemu do wutroby sakló a jeho mori.

* (Żona muża skónzowała.) We Wulkim Waradinje bě żona kublerja Filipoßa s pomozu ßwojeho lubkarja ßwojeho muża skónzowała a jeho cźěło pßam sežracź dała. Na kuble namakana cźłowjecza kóscź skónczinje k wußlědźenju hrósbneho njeskutka dowjedże. Żonu a jejneho lubkarja ßu sajeli.

* (500 ßwini ßo spaliło.) W Calbe nad Ssolawu wutoru w nozy w Beckerez kormjeńni ßwini woheń wudyri. Pschi tym ßu ßo 300 ßwini spalike a 200 ßo tak cźeżko wopalike, so dyrbjachu je hascherjo sarasycź abo kłócź.

* (Krokodil we Łobju.) Pola Sesuseina w Cźechach w Łobju sańdźenu ßobotu jeneho krokodila wohladachu. Dwaj łódźnikaj ßo sa nim puschczischtaj a jeho s cźołkmowymaj żerdźomaj sranischtaj, na cźoż ßo swěrisko w żołkmach shubi. Tsecźi dźeń jeho pola Wustja worweho pschi brjosy namakachu. Łódźnikaj běschtaj jeho ßmjertnje sranikoj. Krokodil bě nětkże jedyn meter dołhi a je drje s jeneje menażerije cźeknył.

* (Krwawne běd̄zenje s rubjeżnikami.) Schtyrjo rubjeżnizy, kotsiż běchu s ruskeje Pólskeje psches Wißku do Pósnańskeje cźekli, tam jeneho skótneho mikowarja morichu, jeneho druheho sranichu a tsecźeho wurubichu. Żandarmojo ßo sa nimi puschczichu, pschi cźimż jeneho żandarma cźeżko sranichu. Mjes tym so rubjeżnizy cźěkajo psches Wißku płowachu, żandarmojo wschitkich schtyrjoch satšélichu.

* (Na balu ßo spalikej.) Pola Radoma w Pólskej na balu ßo drasta dweju dźowkow kublerja Lipinskeho wot lampy, kiż padże a rosbuchny, sapali. Wobej holzy buschtej cźeżzy wopalenej a wumrjeschtej. Macź ßo se sadwělowanjom wobweżny.

* (Hajńk ßo tepił.) Pola Sswidnizy w Schlesynskej hajńk Krieger wo żiwjenje pschińdże. Duzy na straźnisk m wukhadże jeho widlischcza sajachu a wón do wódnika padże, s kotrehoż ßebi wjazy ßam wupomhacź njemwóżesche. Posdźischo jeho satepjeneho nadeńdźechu.

* (Mjena haßow w Chinskej.) W Pekingu rěka jena haßa „Dróha sbożownych wroblow", dokelż runje po tutej drósy ßo wroble najwjeßelscho wokoło honja. Druha haßa rěka „Dróha wěcźneho měra". Ale runje na njej je najwjazy wobkhada a hary. Tute mjeno je ßnadź jeno k troschtej date; podobnje rěkasche Cźorne morjo pola starych Grichow „Poutus Euximus" (derje hospodliwe morjo, hdźež je dobro pschebywacź). Po prawom pak bě runje tuto morjo w starym cźaßu łódźam, kotrež dźě běchu khiprje twarjene, jara straschne. Druha haßa w Pekingu rěka „poßkuschnoscź". Saßo jena haßa rěka „kamjeńtny tiger", też je tam haßa, kotraż ma mjeno: „Dróha barbarow", a tuto mjeno ma — k cźeszi Europjanow. Tak wyßoko ßebi tam zusnych ważachu.

* (Prěni naporstnik abo pjerschczeń.) Hižom lěta 1343 běchu w Nürnbergu woßebiczi dźěłarjo naporstnikow. Tola Hollandżenjo wobkrucźeja, so je jedyn jich krajan tutón nastroj wunamakał. S najmjenscha l. 1684 póßła Amsterdamski stótnik Mikkawsch van Berchooten ßwojej wuswolenej njewjesce naporstnik, kotryż bě ßam shotowił, s tej rjanej próstwu: „So by tuto nowe sdrasczene k sakitanju ßwojich pilnych porstow jako wopokas jeho hołdowanja pschijała." Njech je każ chze. To pak je wěste, so ßu Hollandżenjo shotowjenje tuteho małeho njeparujomne pschedmjeta wudospołnili. Bernd van der Becke wunamaka maschinu k prażowanju naporstnikow.

* (Se stróżenjom wumrjeł.) W Nowej Wßy pola Pilsena wudyri w Größlez khěżzy woheń. Hdyż ßo wohnjowa hara też do ichule rosnjeße, ßo Gößlez 7lětny hólczez w schuli tak wustróża, so s Bożej ruczku sajaty morwy k semi padny.

* (Njewotkryte mordarstwo) Schulske dźěczi pola Matzdorfa w Schlesynskej cźěło dźěłacźerja Krebsa nadeńdźechu. Morwy bě na rukomaj a nohomaj wuwjasany. Wokoło hłowy bě jemu rubjeschko swite. Na mordarstwo tukaju.

* (Błysk 20 cźłowjekow sarasył.) W Rimje Szymbatu we Wuherskej cźeżke niewjedro pschicźahny, hdyż ßo tam runje dźěcźazy ßwjedźeń wotměwasche. Błysk je 20 woßobow morił.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) W Toulu w Franzowskej je heitmana Lereuxa jeho luba, pincźniza Vega, satšélika. Holza potom ßama do ßebje tšéli a ßo ßmjertnje srani.

* Cźeżke njesboże s automobilom je ßo ßobotu do ßwjatkow pola Parisa stało. W nozy wokoło 12 hodźin ßo wotdźělenje

120. pěšcheho regimenta, kotrež bě pschi strajku drohowych želesnizarjow strażowało, do Enyhiena wróčżesche. Sady Saint Denisa nawjedowazy podoffizěr puchot jeneho automobila saßtyscha. Automobil njebě widžecź, dokelž chauffeur njebě lampje saßwěčźik. Też njebě móżno spóznacź, do kotreje strony automobil jědżesche, dokelž żo s trubu żanych signalow njedawasche, podoffizěr „kedżbu!“ komandowasche. W tym żamym wokomiku pak cźežki automobil se wschěm wotmachom do wotdżělenja sajědże, podoffizěra a někotrych wojakow k semi storhny a żo wo pschejědżenych njestarawschi s dźiwim spěchom dale cźěrjesche. Hacź runje bě podoffizěr żam franjeny, żo wón wo druhich franjenych prózowasche a tšelejo ludźi s wokolnosćze na njesboże kedżbliwych cźinjesche. Hdyž jedyn lěkaŕ na městno njesboża pschińdże, żo pokasa, so bě automobil jeneho wojaka morił a pieczoch druhich, mjes nimi podoffizěr, cźežko franił. Chauffeura wußlědźichu a sajachu. Wón bě se żwojim pschecźelom wulět do Enghiena cźinił. W nowinach żo s wulkim pohorschenjom na bjeswobhladniwych automobilowych wjednikow żwari. Skoro wschědnje żo ludźo s automobilom sajědu, a s rědka żo winowacźi automobilowi wjedniży khostaju. Lud żo hižo żam poczina psched tutymi bjesżwědomitymi cźlowjekami wobaracź. Tak żu psched někotrymi dnjemi w Parisu jeneho automobiloweho wjednika, kotryž bě jeneho muża sajeł, k semi cźißli a na poł morweho bili.

* (Njesboże s automobilom pola Lissabona.) Blisko Lissabona je do jeneho do Mirondy jědżazeho automobilneho omnibusa jedyn druhi omnibus sajeł. Se 16 woßobom, w omnibusu żedżazych, żo 5 hnydom saraszy a 10 żo cźežko frani. Jenoż jena woßoba je njewobschkodżena wostała. Też automobilowy wjednik je żo saraszył.

* (Franzowski wojeński lětaŕ żo shubił.) Lětaŕ leutnant Bague bě żo w Toulonje na jěsbu do powětra podał, tola hacź dotal żo njeje s njej wróčźił. Nasskerje je se żwojim lětadłom do morja padnył a żo tepił. Torpedowe łódże sa nim po morju mjes Toulonom, Nizzu a Korsiku pytaju, hacź dotal pak hischcże njeßu sa nim żaneho żlěda namakale. — Lětanje w powětrje je żebi mjes tym nowy wopor żadało. S Lausanna w Schwajzarskej piśaja, so je tam wutoru popołdnju lětaŕ Taddokoli s Genfa, hdyž 200 metrow wyßoko nad městom leczesche, njejabzy na semju padnył a żo saraszył.

* (Rubježnistwo na amerikanskich żelesnizach.) Sababjenaj a derje wobrónjenaj rubježnikaj wutoru wjecźor spěchny cźah pola St. Louisa sadżerżeschtaj, sebraschtaj pjenjezy a pjenjes hódne wěży, kotrež móżeschtaj rucże namakacź, a potom cźeknyschtaj. Wonaj staj pjecza wscho hromadże jenoż pisches 4000 hriwnow rubikoj.

* (Semjerżenje w Mexiku.) Cźežke semjerżenje je żrjedu město Mexiko a wokolnosćz doma pytało. 13 000 cźlowjekow je pschi tym pjecza żiwjenje shubiło. Pschi saßypnjenju jenych artillerijskich kasarmow je żo 70 wojakow saraszyło. Woßebje żo wobżaruje, so je żo stara, wjele drohotnosćzow wopschijaza, Domingska zyrkej saßypka. Też Profasaska zyrkej je żo saßypka. Spodźiwne bě, so murje twarjenjow na swonkownu město na snutskownu stronu padnychu, tak so stwy njewobschkodżene wostachu. Wobydlerjo drje żo jaża strózichu, tola żo żmjercże sminychu. Swonka Mexika je żo wjele wßow se semjerżenjom dospołnje sniczyło. Woheń bluwaza hora Colima woheń a popjeł wumjetuje.

Dźeń po semjerżenju dobycźerski wjednik mexikanskich sběžkarjow do Mexika pschicżahny. Jeho wschudże se sahorjenjom witachu.

Ssuche
khójnowe a schmrèkowe deski

wschěch żo trjebazych wuměrow, cźeßane, hěblowone, schpundowane, kaž też **katy, delne leisty** atd., woßebje żuche **cźeńke deski, schpundowanje** a **tyscheŕske deski** porucża

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarnja
w Halschtrowje. Telefon 10.

Hiengfongska essenza

se „Singelskim snamjenjom“ k poßylnjenju żołdka a pschetkacża, każ też k poßylnjenju cźuwow. Wubjernje żo wupruhowała pschi nadpadowazym wjercźenju. Woprawna jenoż w originalnych bleschach po 55 pj. a 1 mk. 10 pj.

Na wßy żo sćzele.

Skład w **kral. privil. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.**
(Pawoł Leidler.)

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucża żwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu żebi płacźisnowy sapiß żadacź.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
żwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płacźisny.**

Srjadowanje sawostajenstwow,
wudżełanje herbstwodżělenskich wuczinjenjow a testamentow

pola **prawneho agenta Kobana**
pschi żitnych wikach 4.

Podklócze a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje żołdka, żubow a hłowy, kolik, dristawu, chripu hoji **Todor, karmelitiki duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschepisnju karmelitstich mnichow dżełany. Jenoż **Todor** żadajcze a bjercze. Jenoż woprawdźity porucża **Stranch a Kolde,** drogownja, s napschecża katholskeje zyrkwje.

„Skhoriwschi na saßaku

wumpjeru,

mam po naloženju 1 kusk **Zuckerowego patent. lěkarskeho mydła** zyle cźiste wobliczo. Wasche mydło cźaß żiwjenja trjebam. O. K.“

Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog., **Oty Eugerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kedżbu kolojędni!

Na wßach żo kupuja **najtuńsche**

Dürloppsle, Phänomensle, Regiersle a Spezialne **kola** s dolhotrajazym rukowanjom hižo po 90 hriwnach **pola mje.**

Poruczam dale rěcźne apparaty, plestr sa jędne kola, hosdźiki, latarnje, swony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórske pschikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku.

Mam żamżnu wuporjedźerńju.

Gustav Lindner
w Porschizach.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby żo s městnym pohłuschenjom cźahaju, cźuw żo mori, suby żo cźiscza a plombuja.
Zuse suby lózdeho systema.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Wulke pschedawanje

rańschopruskeho a hollandskeho nižinskeho skota.

16. a 17. junija w Budyschinje w hosćenzu **„Muchowskeho dwora“** na hornčerskej haży hnydom k žobuwsaču **60** zyle prěnjeklažnych, mkodych cžerkich a žrěnich **kruwow** a **jałojzow** mjenowaneje raży, zyle wyžokožućelne a někotre s cželatami, kaž tež wulku liczbu **prima plahowanskich bykow** wschelakeje staroby a wulkosće s najpschihódnischimi wuměnjenjemi po woprawdže tunjej płaćišnje na pschedoń staju.

Cžinju na to kedžbliwje, so žadyn skót s wikow njepschedawam, ale so jenož wot wobžedžerjow najlěpschich a snatych najwjazy dejazych stadkow kupuju.

S počesćowanjom

Gustav Weidner,
pschedawatnja plahowanskeho a dejneho skota
w **Adelsdorfje** w Schlesyskej.

Skót franko na kóžde želesniske sastanischcžo sćelu.

Trawowa awkzija

na Dubjanskim knježim dworje.

Njedželu 18. junija popołdnju w 2 hodžinomaj ma žo trawjenje s wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pschežadžowanje pschedowacź.

Shromadžisna w hajnkowni.

W Dubom, 7. junija 1911.

Hrabinske Lippeske kublowe sarjadnistwo.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanžow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniž, jara derje a twjerdže skhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
želesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi karbolineum, barbicže wschěch druzin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**

porucža a ma pschezo na składže po najtunischich płaćišnach

Emil Mërsch, drogowe klamy
24 na kamjentnej haży 24.

Hypothekske pjenjesy

wupožcžuje

E. Koban
pschi žitnych wikach 4.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo porucža

Walter Arnold
na bohatej haży 12.

Serbski musej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedželu měžaza wot ½11—12 hodžin.

fk. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt
pschi mjažowych jědkach 1.

Schparazy wolij,

schihotowany sa schijaze maschim a jěsdne kola wot

H. Möbiusa a žyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

(K temu cžišku pschikoha.)

Biblisi žwjedżeń w Maleschezach

smėje žo, da li Bóh, **pschichodnu žrjedu, 14. junija.** Na žerbskej Božej žłužbje, kotraž žo popołdnju w 2 hodź. sapočnje, knjes farar Mrósak s Hrodžischcža, na němskej, kotraž žo w 4 hodź. sapočnje, knjes duchowny Schachschneider s Wukranczi pręduje.

Wschitkich pschecželow Božeho kraleswa pscheproschuje

zyrkwine pschedstejicžerstwo.

Jutrnica,

serbske towarstwo za Njeswačidło a wokolnosć,
změje njedźelu 18. junija wulět do Zhorjelca. Wotjězd z Njeswačidła rano ½6 hodźin.

Předsydstwo.

Dobrowólne pschedacże žiwnosćże.

Ssrjedu 14. junija dopołdnja w 10 hodžinach žwoju w dobrym rjedže žo namakazu žiwnosć s połnymi žnjemi, wulkej žadowej sahrodu, łuku a dobrym dželcželowym polom, wscho pschi twarjenju ležaze, sa tunju płaćišnu 3600 hriwnow pschedam. Połojza ma žo napłaćicź.

Dalsche wukasuje hosćenzar **Ernst Schneider** w Manjowje.

Derje sdžerżany

pišanski sekretar

je na pschedań w hosćenzu „běłeho konja“ (Weißes Roß) w Budyschinje.

Jako sapokasana

cželowa žona

porucža žo
F. T. Lehmannowa w Budyschinje na Schäfferskej drósy cžo. 4 delka.

= Běrny =

žu na pschedań w Hnaschezach cžišku 10.

Ssukno

sa muzikich a žónske

najnowschich mustrow porucža

W. Scholle w Budyschinje

na Schliebenskej drósy 5 po 1 skhodže.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodžinach w khofejowni.

Žiwnosć

w Brěsynje cžišku 42 p. Hucžiny s 9½ kórzom pola, łuki a se žadowej sahrodu, s zyhelom kryta, je pschi napłaćenju 1500 hriwnow na pschedań.

Nowa khěža

w snutskownym dželu Budyschina je sa 12600 hriwnow na pschedań. Wotnajenski pjenjes 768 hr. wucžinja. Napłaćenje 3300 hr. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

w Dubom cžišku 8 je se žiwym a morwym inventarom tunjo na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Kuchańki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dželacžerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Ssylnu dowěrnu

žłužobnu holzu

bórsy do žłužby pyta

diakonat w Kumwaldze.

Wutrobny džak

knjesej fararjej Ssykorje w Minakale sa wschu wopokasanu luboscź a wopyty w khorosćach, tež sa troschtowaze žkowa pschi kaschcžu a prědowanje pschi khowanju lubowaneho mandželskeho, naschcho lubeho nana a džěda

Handrija Mikla,
wumjeńkarja w Minakale.

Hlubokosrudzeni sawostajeni.

Pschiloha k czišłu 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. junija 1911.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

6. junija 1911.

Płaczišny po zentnarju k hriwnach.

Słótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosćze hacž do 6 lět	46—50	86 -90
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	40—45	78 85
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—39	72 -77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	29—34	63 -70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosćze	42—46	74 79
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosćze hacž do 7 lět	37—41	69 -73
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	32 - 36	63 68
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	26—31	58 62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	-	48—53
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosćze	45 - 49	78 -83
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	40 - 44	71 77
3. žnadnje pizowane	34 - 39	65 70
Čzelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	57—60	87—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	82—86
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—51	74—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	42- 44	58 60
2. mjaßne	39- 41	55—57
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	35- 38	51- 54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 3. junija 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 8. junija 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńeza . . . běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	70	9	85	9	25	9	70
Rožka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	75	8	—	7	75	8	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	25	9	—
Wows,	8	80	9	20	8	—	8	80
Hróch	11	50	13	50	10	—	10	50
Woka	8	50	9	50	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	16	—	18	—
Běrny	2	80	3	10	2	80	3	20
Butra . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	60
Pšeničzna muka 50 "	10	25	19	25	16	—	19	—
Rjana muka . . 50 "	10	—	13	25	12	—	14	—
Ssyno . . 50 "	2	90	3	20	2	60	3	—
Ssłoma . . 100 "	4	17	4	33	3	35	4	—
Proßata 955 schtuk, schtuka . .	13		28	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	—	—	5	60	5	25	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	80	5	50	6	10
Pšeničzny gris	—	—	6	30	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńeza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńeza (žołta) wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 10 np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 70 np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšeńezy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr 69 np. hacž 16 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 40 np. hacž 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

8. junija 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. 15 np., pšeńeza wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np., hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np., hacž 9 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 3 hr. 20 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 40 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wiedro w Londonje 9. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedźelu žwjateje Trojizy rano w 7 hodź. sarat Răda němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budźe katechismušowe rozrěčenje s konfirmèrowanej žerbskej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Krawz, pohonč na Židowje, s Amaliu Panez s Čzichońz. — Jan Bohuwèr Brycža, khěžeŕ a skałaŕ na Židowje, s Marju Sendźiz s Libuchowa. — Khorla August Scholta, khěžeŕ a fabrikaŕ w Scheschowje, s Emmu Marju Subez w Sčzijezach. — Hermann Max Hencź, fabrikaŕ w Dobruschi, s Hanu Ottiliu Haasez tam. — Khorla Hermann Schimank, želesotočeŕ w Dobruschi, s Augustu Emmu Wylemez tam. — Wylem Arthur Willkommen, dźěłačeŕ w Budyschinje, s Berthu Emmu Müllerez na Židowje. — Bjedrich Gustav Harnap, khěžeŕ w Hrubjelčzizach, s Marju Ernestinu Pětschkez w Žyžezach.

S druhich wožadow: Pawoł Ssykora, pohonč w Budyschinje, s Marju Marthu Gudźiz w Kanezach. — Pawoł Oswald Andrä, rjschet w Draždźanach, s Hanu Marju Hagerez s Čzerwjenych Nožliz. — Gustav Alwin Steglich, žedkaŕ w Dobruschi, s Margorethu Almu Miehlez w Hornjej Borschczi. — August Kalch, schewz w Nowym Dworje p. Hornjeho Wujesda, s Hanu Minnu Kalichez w Lutyjezach. — Khorla August Domaschka s Lichanja, rěsnik w Draždźanach, s Idu Olgu Weberez we Wjelkowach — Gustav Emil Kral we Wulkim Wožnyku, s Hanu Helenu Miklez s Kobliz. — Khorla Schczěpank, khěžeŕ w Scheschowje, s Marju Petrikez tam. — Bohuwèr Měrsch, sastojnik pschi želesniznyw Njeßwačzidle, s Hanu Theresiju Barschez w Plußnikezach. — Gustav Reinhold Petzig, kublaŕ we Wujesdźe, s Marthu Schneiderez s Lomska. — Ernst August Pětschka w Budyschinje, s Hanu Halkez s Noweje Jaßońzy. — Khorla August Miczka, žiwnosćeŕ w Nižej Wß, s Marthu Hanczez s Noweje Wßy p. Njeßwačzidła. — Pawoł Schramm, fahrodnik w Habrachczizach, s Hanu Nowakez s Luha. — Alfred Max Rola s Greiffenberga, s Elsu Paulinu Nowakez w Njeßwačzidle. — Jan Bohuwèr Rjeczka w Banezach, s Hanu Amaliu Försterez s Noweje Jaßońzy. — Jan Ernst Wojnaŕ, czeßla w Nowej Wßy p. Njeßwačzidła, s Emmu Wicżasez w Scheschowje. — Waklaŕ Neumann, wobßedźeŕ drogerije w Shorjelzu, s Hertu Leupoldez s Holeschowa. — Hendrich Pawoł Schneider, sastojnik pschi želesniznyw Rakezach, s Marju Marthu Pjechez tam. — Robert Richard Bartko, hospodarski pomoznik w Minakale, s Emmu Marthu Fietzez we Wulkej Dubrawje. — August Schneider s Nydeje p. Łasa, s Hanu Augustu Ruchtarjez s Pßowjow. — Jan August Wyrgacz, žiwnosćeŕ we Wjeßlu, s Hanu Prezez s Drewzow. — Jan Ernst Wauer w Budyschinje, s Marthu Helenu Lowkez w Błożanach. — Khorla Gustav Hennig, pohonč w Horn. Wódrizach, s Marju Theresiju Běrkez se Zornoßyk. — Max Hendrich Urban, czeßliski polěr w Hornjej Borschczi, s Hanu Marju Fietzez w Bukezach. — Powoł Hermann, hospodarski pomoznik w Nowej Wßy p. Njeßwačzidła, s Marju Augusiu Schenkez w Budyschinku. — Willy Božidar Wojnaŕ, maschinist w Barczе, s Hanu Marju Kschiżanez s Dubrawki. — Khorla Richard Römer, rjerski mischtr w Subornicżzy, s Marju Theresiju Krischkez tam. — Max Hermann Swiedom, žiwnosćeŕ we Wichowach, s Hanu Marju Malkez s Worzyna.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Ernst, Jana Augusta Ssymanka, dźěłačerja w Bobolzach, ß. — Arthur Richard, Jurja Augusta Horsta, kamjenjeczeßarja na Židowje, ß. — Jurij Marczin, Oty Pabsta, wyschcheho schwajzarja w Bórku, ß. — Kurt Waklaŕ, Khorle Augusta Herbriga, dźěłačerja na Ssokolzy, ß. — Khorla Arthur, Maxa Bjedricha Jakuba, dźěłačerja na Židowje, ß. — Gustav Emil, Bjedricha Hermanna Neumanna, khěžerja a czeßle w Ratarjezach, ß. — Kurt Willi, njemandź. ß. w Dobruschi. — Emma Elsa, Ernsta Benjamina Pětscha, kublerja w Srěschinje, dź. — Marianna Edith, Ernsta Bjedricha Schülera, moschinskeho technika na Židowje, dź. — Hana Elsa, Bohuwèra Hermanna Wudowjenza, schewza na Židowje, dź. — Emma Selma, Ernsta Kowarka, kamjenjeczeßarja na Židowje, dź. — Emma Hana, Jana Hillmanna, pohonča w Delnjej Kinje, dź. — Hedwig Erna, Augusta Lahody, kopornikeho dźěłačerja na Zidowje, dź. — Ida Emma, Ferdinanda Fischera, dźěłačerja w Sčzijezach, dź. — Martha Emma, Ernsta Augusta Biesolda, wobßedźerja zementowje fabriki w Sskonej Borschczi, dź. — Bertha Meta, njemandź. dź. w Sklonej Borschczi.

W katholskej zyrkwi: Charlota, Jakuba Wezlicha, pósselnika w Budyschinje, dź.

S druhich wožadow: Ilsa Johanna, Pawoła Wylema Luciuša, ryczeklublerskeho najeńka w Malej Borschczi, dź. — Wylem Pawoł, Wylema Pawoła Gnauka, czeßle w Njedaschczach, ß. — Dora, Jana Starka, žedlarskeho mischtra w Čzerwjenych Nožlizach, dź. — Wylem Herbert, Hendricha Wylema Wustmanna, hoschczenzarja w Malej Borschczi, ß. — Hana Herta, Jana Wukascha, kublerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Helena Augusta, Handrija Leinerta, khěžerja w Rakezach, dź. — Martha Marja, Khorle Fredoma, dźěłačerja w Hermanezach n. Spr., dź. — Augusta Liesbetha, Jana Schimanna, khěžerja w Hermanezach n. Spr., dź. — Gustav, Josefa Noßa, dźěłačerja w Khwačzizach, ß. Kurt Ernst Pawoł, Pawoła Reinholda Hermanna, dźěłačerja we Wulkej Dubrowje, ß. — Emma Elsa Liesbetha, Richarda Jakuba, dźěłačerja w Khwačzizach, ß. — Johanna Martha, Jana Augusta Kopjena, fahrodniskeho žiwnosćerja we Lomsku p. Minakala, dź. — Kurt Herbert, Handrija Kucharja, hoschczenzarja w Lipiczu, ß. — Margareta Theresa, Ernsta Augusta Bjenady, kublerja w Čzornjowje, dź. — Ernst Gustav Jana Gustava Guhra, khěžerja a murjerja w Rachlowje, ß. — Jurij Heinz, Edmunda Teubnera, wobßedźerja žwobodneho

(Dalsche zyrkwinske powjesće hl. str. 270.)

kubla w Lětonju, ß. — Hana Marja, Gustava Adolfa Lieby w Lichanju, dź. — Robert Kurt, Roberta Gustava Donatha w Komorowje p. Klukscha, ß. — Olga Hedwig, Hermanna Grundmanna, železniskeho wothladarja w Klukschu, dź. — Pawol Richard, Khorle Augusta Kerka, žiwnoscźerja w Jatschbju, ß. — Frieda Marja, Khorle Domaschki, žiwnoscźerja w Klukschu, dź. — Emil Gerhard, Augusta Hockera, pohoncza w Hucźinje, ß. — Alma Frieda, njemandź. dź. w Brěsowje. — Hana Marja, njemandź. dź. w Stróži p. Barta. — Pawol Max, njemandź. ß. w Barcze.

Zemrjeół:

W Michalskej wošadźe: 6. dźeń junija: Pětr Falten, wumjeńkat we Wulkim Wjelkowje, 83 l. 2 m. 3 d. — Jurij Oswald, Pawola Maxa Schimanka, samkarja na Židowje, ß., 4 m. 20 d. — Richard Hendrich, Hendricha Wylema Dorna, koporniskeho dźełaczerja na Židowje, ß., 8 m. 24 d.

W katholskej wošadźe: 3. junija: Jan Rjeczka, pišat w kralowskim pólverniku w Hnaschezach, 36 l. 2 m. 13 d.

S druhich wošadow: Handrij August Kopacź, wumjeńkat w Dźěchorezach, 72 l. 9 m. — Handrij Mikela, wumjeńkat w Minakale, 84 l. 5 m. 10 d. — Jan Scholta, jahrodniski žiwnoscźer we Lomsku p. Minakala, 56 l. 24 d. — Jan August Panach, kublet w Lětonju, 64 l. 3 m. 20 d. — Artur, Khorle Puschla, samkarja w Sdzeri, dwójniski ß., 4 m. — Marja Hommelez, wumjeńkatka w Hrodźischczu, 71 l. 3 m. 17 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Sswjatu Trojizu smeje rano 1/2 7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, 1/2 8 hodźin farat Kschižan němske a w 9 hodź. ßerbske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodźinomaj budźe katechismušowa wucźba sa němsku mužsku mkodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Sswjatu Trojizu smeje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopoldnja we 8 hodź. ßerbske a 1/2 10 hodźin němske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodźinomaj smeje duchowny Bójz wucźbu s zylej ßerbskej mužskej a žonskej mkodźinu. — Popoldnju w 4 hodźinach shromadźizna tschesćz. towarstwa mužskeje mkodźiny. — Kollekta, ßwjatki sa powschitkowny zyrkwiny fond sběrona, je wunjeßla 140 hr. 77 pj.

Tunjo hospodari, schtóž

MAGGIowe **korjenjenje, poliwki, bouillonowe kóstki** trjeba.

Pschezo cźerstwe dostacź pola **Augusta Cźecza,** kolon. na bohatej haßy 8.

Mudry kolojesdny

wuswoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělski jězdny Marschner

na Nowosalzskej drósy 36.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njerjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

wo wschěch płaczisnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzyny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Poručam ßwój **bohaty skład**

wupyschenych klobukow

sa žony a dźěczi

po tunich płaczisnach.

A. Rockschowa

w Budyschinje na garbarskej haßy 1.

Visitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo **Ssmolerjez knihiczischczerńja.**

Wjesch,

ßudniski aktuar sw. ßłužby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Měczi ßerbski.

— Telefon czisło 177. —

Wschežadźowanje leżomnoscźow

Singerowe schijaze maschiny

pschihodźa ßo najlěpje

sa kóžde hospodarstwo

a

sa kóždu dźěłarńju.

Połožene płaczenske wumjenjenja.

Wschi sortacźenju z hotowymi pjenjesami rabatt.

Kupicź we wschěch naschich klamach

w **Budyschinje** jenoż

14 na bohatej haßy 14.

SINGER Co.

schijaze maschiny akzij. tow.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2 1/2 % | **pschi 3měßacźn. wupowjedźenju 3 1/2 %**

pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3 % | **pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4 %**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßdyne hodźiny 8—1/2 1, 1/2 3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.

(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 24. | Sobotu 17. junija 1911. | Lětnik 70.

Sšłowjanšti strach w Němšćej.

„Nowe Hamburgske Nowiny" na strach pšeběžkowjanšćenja delnich worschtow němšćeho wobydleŕstwa cźinja. Tutón strach je tak wulki, so žo njehodźi doscź jara ważicź, dokelž wón němšći lud wucźijschcźi. Po wucźehnjenju Němzow se wžow do městow na jich města Sšłowjenjo pschicźahuja. Polazy žu žo niz jenož w pschirheinskim kraju a we Westfalskej sažydlili, woni žo tež do Hannoverskeje dobywaju. Liczba Polakow tam lěto wot lěta pschibywa. W Pruskej žu žo w lěcźe 1909 593,000 wukrajanam legitimaziske papjery wupisałe, mjes nimi bě 393,000 Polakow ſ Ruskeje. S nich 260,000 w rataŕstwje dźěłasche. W Lignizskim wokrjeżu žu sa poslednje 40 lět Polazy wot 10 na 20 prozentow, w Magdeburgskim wot 3 na 20 prozentow wobydleŕstwa pschisporili.

Sšłowjanstwo žo njepscheštawajzy wot ranja k wjeczoru cźiščźi. Tole hibanje wot baltiskeho hacź k adriatiskemu morju dźe. Sšłowjanstwo žo woprawdźe w měrnym ludowym hibanju namakuje. Město Ragusa pschi adriatiskim morju bě na pschiklad psched sto lětami hischcźe italska měschcźanska republika. Dźenža w njej telko Sserbow a Khorwatow bydli, so je žo mjeno Ragusa se žłowjanskim Dubrownikom saměniło.

Sarunanje woporam Essenskeho prozeża dla wopacźneho pschiżahanja.

Hórnik Beckmann bě žo w Essenskim prozeżu dla wopacźneje pschiżahi k khostarni na nětkotre lěta saždźił a žwoje khostanje wotžedźak. W nowym žudźenju běchu jeho sa njewinowateho spósnali a wuwinowali. Jako sarunanje žebi Beckmann 5800 hriwnow žadasche. Justizny fiskus pak je jemu jenož 3000 hriwnow pschiswolił. S tym pak Beckmann njeje spokojom a chze pschecźiwo justiznemu fiskusej skorźicź.

Sažydlenje Němzow w Tripoližu.

Hdyž bě Franzowska psched 30 lětami Tunis w połnóznej Afriży wobžadźiła, wona Italskej žlubi, so jej žužodny Tripolis pschewostaji. Wot teho cźaża Italszy Tripolis, kotryž nětkole hischcźe pod turkowskim knjejstwom steji, jako žwoje pschichodne wobžedźeństwo wobhladuja. Italska žarliwje strażuje, so jej nichtó njeby do předka pschischoł. Psched krótkim je žebi jedyn Němz wjetsche leżomnoscźe w Tripoližu kupił. Tónle podawk je Italskich do wulkeho njeměra staił a bojoscź sbudźił, so je to sapoczatk němskeho sažydlenja. Sapóžłanzaj Cirmeni a Leali w žejmje wěz w straschnym žwětle pokasowaschtaj. Kupz mjenowanych leżomnoscźow njeje jednora privatna wožoba, ale aktiwny němski artilleriski offizěr, kotryž jene němske towarstwo sastupuje. Duž žo wo derje pschemyślene hospodarske a wikowanske pschedobywanje Němzow w Tripoližu jedna, hdyž ma Němska, kaž hižo w zyłej Turkowskej, najlěpsche stejischcźo. Němske postupanje je cźim straschnische, cźim bóle jo italske knjeżerstwo na lohke bjerje.

Italske nowiny „Corriere d'Italia" k temu dodawaju, so budźa najprjódzy domoródni němske žydleschcźa wobdźěłowacź, posdźischo pak na jich město kolonistojo ſ Palästiny pschińdu. Tak Němska to cźini, schtoż dyrbjała Italska cźinicź. Mjeno němskeho towarstwa, kotrež němske sažydlenje w Tripoližu wjedźe, njeje hischcźe snate, dokelž němski konsul wo tym mjelcźi. S zyła žo hižo wo druhi pad němskeho sažydlenja jedna. Jedyn druhi Němz, Schwaikarz rěkazy, je njedawno wjetsche leżomnoscźe w Tripoližu kupił, kotrež žo hižo wobdźěłaju.

Nowowólby do khěžorstwoweje rady w Awstriskej

žu kscheścźijansko-sozialnej stronje, kotraž bě poślednje lěta najbyłnischa mjes awstriskimi stronami, cźežke poraženje pschinjeżke. Jejni wjedniży žu žwoju politisku móz k temu wužili, so bychu žebi husto na njecźežne waschnje saki natykali. Kscheścźijansko-sozialnym njeje niczo psched wólbami wudaty spiż pomhał, w kotrymž žo khwalachu, so žu najbóle němsko, to rěka Sšłowjanam a wožebje Cźechom njepscheczelszy smyślena strona, a žo na to wjele wjedźachu, so je dr. Lueger we Winje někotre sta tyżaz pschicźehnjenych Cźechow pschenjemcźił. S kscheścźijanskej sozialnej stronu je ſ dobom tež nětcźische awstriske knjeżerstwo poraženje poczerpiło. Kscheścźijansko-sozialna strona je se sałožkom była, na kotrymž knjeżerstwo stejesche. Teho dla tež někotsi wjedniży tejele strony jemu jako ministerjo pschiżkuscheju. Ministerstwowy pschedžyda, baron Bienerth, je, so by knjeżerstwo psched padom wobarnował, žo na wschě liberalne němske strony ſ próstwu wobrocźił, so bychu pschi wužschich wólbach kscheścźijansko-liberalnych kandidatow podpjerali. To jenož budźe němskim liberalnym jara cźežko, dokelž pschi wužschich wólbach husto jich kandidatojo kscheścźijansko-sozialnym napscheczo steja.

W Cźechach žu kandidatojo młodocźěskeje, rataŕskeje, staroczěskeje a narodno-sozialneje strony, kotsiž běchu mjes žobu wólbny swjask scźiniłe, w 55 wokrjeżach dobyli a we wužschich wólbach hischcźe nimale telko wokrjeżow pschedobudu.

Sozialdemokratojo ſ wólbow poślabjeni wuńdu. Woni žu hacź dotal 7 mandatow shubili, a tež hischcźe we wužschich wólbach žo jim hischcźe někotre wokrjeży wutorhnu. We wulkej liczbje wokrjeżow, kotrychž žo psched schtyrimi lětami pschi prěnim nadběhu smozowachu, žu žo woni do wužscheje wólby scźischcźeli.

Cźah Franzowsow ſ Feza do Mekinesa.

Franzowski general Moinier je žo psched tydźenjom se žwojim wójskom ſ Feza do Mekinesa nastajił. Tu sultanowy bratr Muley Zin žydlesche, kotryž bě žo jako pschecźiwosultan wuwołacź dał. Sběžkarjo Franzowsow wospjet na marschu nadpadnychu, tola cźi jich ſ małej prózu wotraschychu a rospróschichu. 8. junija Franzowsojo k Mekinesej docźahnychu. Psched městom žo sběžkarscy Beni M'tierszy do Franzowsow dawachu. W jenej wudrjeży Islanskeje rěki skhowani stejo, woni Franzowsow ſ kulkami pożypachu. Wjelbkudowi jězdni majora Simona skónczńje nadpad scźinichu a saskał jěchajo khribjet hórki wsachu, sa kotrymž žo sběkarjo khowachu. Na to žo cźi do cźěkanja dachu. Beni M'tierszy, kotsiž we wudrjeży stejachu, wjele ludźi shubichu. Woni do wolijoweho haja cźěkachu, mjes tym so wjelbkudowi jězdni majora Simona sa nimi honjachu. Franzowsojo do haja tšělachu, pschi cźimž artillerija rosžudźi. Lěž žo potšěła, a sběžkarjo na to k Mekinesej cźěkachu. Franzowsojo w runej měrje k městu njepostupowachu, dokelž dyrbjachu najprjódzy hlownu njepscheczelsku móz, ſ połodnja města stejazu, sbicź. Wyschk Gouroud njepscheczelow po krótkim wojowanju rosehna a žo pod Mekinesskimi murjemi w Agdalskich sahrodach do lěhwa lehny. Ag-

dalska wěża bě samknjena. Jejne wrota ßo ſ melinitom rosbuchnychu, a jena kompagnija ſ waha do ſahrodow ſtupaſche, tola žaneho njepſcheczela njenamaka. Popoldnju cžrjódka jěſdnych a ßlužobnych mërnje pſchijěcha, běchu to miniſterjo a ſaſtojnizy pſchecžiwoſultana Muleya Zina, kotſiž pſchipowjedžichu, ſo ßo Muley Zin generalej Moinierej podda, jeli ſo ßo jemu žiwjenje woſtaji. General Moinier wotmolwi, ſo chze ſ Muleyom Zinom ßam rěcžecž. Sa hodžinu tutón na bohacže ſgratowanym konju w běłym burnußu pſchijěcha. Jemu ruku ſawdawſchi jeho Monier do ßwojeho ſtana dowjedže a ßo ſ nim rosrěcžowaſche. Wón jemu ßlubi, ſo ßo ſa to poſtara, ſo budže Muley Hafid ſ nim pſchecželnje wobkhadžecž. ſ dobom pak jemu rjekny, ſo je jaty. W Mekinezu 1000 muži jako wobßadka woſtanje. Druſy wojazy ßo do Feza wróca.

Franzowſojo a Schpaniſzy w Marokkowſkej.

Spěſchne poſtupanje franzowſkich wójſkow do Feza a Mekineſa je Schpaniſkich traſchiko, ſo mohli ßnadž Franzowſojo zyku Marokkowſku do ßwojeje mozy dostacž, a ſo potom Schpaniſka njeby pſchilubjeny dźël Marokkowſkeje dostała. Schpaniſke knjeżerſtwo je teho dla wójnſke kódže k wjecžornemu marokkowſkemu brjohej pôßłako a ßwojim wojakam mëſcže Larraſch a Alkazar wobßadžicž dako. Powjeſcž wo tym doſtawſchi ßo drje Franzowſojo na Schpaniſkich ſ hněwom pyrjachu, tola franzowſke knjeżerſtwo k mërej radžeſche. Nětkole hižo mjes Schpaniſkej a Franzowſkej ſaßo najlëpſcha pſchesjenoſcž knježi. Schpaniſzy ßu ßo na to ſwjaſali, ſo Larasch a Alkazar wopuſchcža. tak bórſy hacž ßo franzowſke wójſko ſ Marokkowſkeje wróczo woſmje.

Sſerbſki krónprynz w Pariſu.

Preſident franzowſkeje republiki bě pſched tydženjom ßerbſkemu kralej Pětrej wulkokſchiž cžeßneje legije ſpožcžik. Kral Pětr je na to ßwojeho ßyna, ßerbſkeho krónprynza, do Pariſa pôßłał, ſo by tón preſidentej wulkokſchiž Karadžordžewiczowoho rjada pſchepodał. Preſident Fallieres je k cžeſczi ßerbſkeho krónprynza hoſcžinu wuhotował. Popoldnju wón krónprynzej wopyt wotplaczi a jemu wulkokſchiž cžeßneje legije pſchepoda.

Sbėžł w Albanſkej.

Turkowſke wójſko njeje hacž dotal mohło ſbėžkarſkich Malißorow a Miriditow ſbicž. Na wopak ßu ſbėžkarjo pſched tydženjom Turkow w ßelezkej krajinje porażyli. Po ſaßałkym wojowanju běchu Turkojo nuſowani, ßwoje ſtejiſchczo w dereliżkim hórſkim pſchekhodže wopuſchcžicž, kotryž Malißorojo hnydom wobßadžichu a ßo w nim wobtwjerdžichu.

Po radže awſtriſkeho knjeżerſtwa chze ßo Turkowſka, hdyž ſ brónjemi njemóże pſchecžiwo nim niczo wucžinicž, ſe ſbėžkarjemi po dobrym wujednacž. Sultan wſchitkich ſbėžkarjow wobhnadži, kotſiž ßo ſa 10 dnjow podcžißnu. Dale je wón 10,000 puntow darił, ſo bychu ßo ſ tym Malißoram ſtatoki, kotreż ßu turkowſzy wojazy ſpalili, ſaßo natwarike. Skónczńje je ſultan powſchitkowny wobhnadżenſki wukas wudał, kotryž ßo niz jenož na Albanſkich, ale tež na Kurdow, Bolharow a Grichow poczahuje.

Jara dwėlne je, ſo ßo ſ tutym ſkutkom mikoſcže ſbėžkarſke hibanje w Turkowſkej ſaſtaji. Schto ſultanowa mikoſcž kſcheſcžijanſkim ludam pomha, hdyž jich turkowſzy ſaſtojnizy dale wurubjeja a a podtkóczeja!

Wójnſke pſchihoty Ruſkeje w Aſiiſkej.

Ruſke knjeżerſtwo na tym njedwėluje, ſo jemu China prjedy abo poſdžiſcho wójnu pſchipowjedži. Zadanjam ruſkeho knjeżerſtwa, w poßlednim pißmje wuprajenym, je ßo chinſke knjeżerſtwo ſapowjedžiło. Ruſke wotmolwjenje na to ßo pſchichodny tydżeń we woßebitej miniſterſtwowej radže wobſamknje.

Niczo dobreho ßo Ruſka wot Chiny wjazy nadžecž nima. Teho dla dyrbi ßo wójſko w rańſchej Aſiiſkej powjetſchicž. Po namjecže wójnſkeho miniſtra Ssuchomlinowa, kotryž je njedawno po ruſkej Aſiiſkej puczował, dyrbi ßo ruſke wójſko w rańſchej Mandžurſkej ſ najmjeńſcha wo 82 bataillonow ſ trěbnej artilleriju rosmnožicž. Tež we wjecžornej Ssibirſkej dyrbi ßo wójſko po něcžim poßylnicž, tola ßo hiſchcže żana liczba njemjenuje. Wójnſki miniſter je ßwoju kedžbliwoſcž tež na artilleriju ſkožił a namakał, ſo dyrbi ßo wona ſ nowymi kanonami wuhotowacž. Chineſka artillerija, kotraž ma Kruppſke kanony, je w tu khwilu lëpſcha, dyžli ruſka. Sa tſi lěta dyrbi nowowobrónjenje ruſkeje artillerije pſchewjedżene bycž.

Nowe kanony ſa amerikanſke wójnſke kódže.

New-Yorkſke nowiny nadrobnje nowu 14zolowſku kanonu wopißaju, ſ kotrymiž ßo nowe wulke bitwiſke kódže ſjednoczenych ſtatow wokńózneje Ameriki wuhotuja. Tale kanona je najwjetſcha, ſ kotrejž ßu ßo hacž dotal wójnſke kódže wuhotowale. Jejne kule 1400 puntow waża, pólvrowy nabitk 450 puntow wucžinja a kulu 14 mórſkich mil daloko mjeta. Na 3½ mórſkeje mile kule najlëpſche 1½ ſtopy tokſte panzerowe platy pſcheraża. Kóżdy wutſël 710 dollarow pkaczi, a kóżda kanona móże 2 kule ſa minutu wutſëlicž.

Dejmantowy naſchijny rjeczaſk.

(Skónczenje.)

Mjes tym pak ßo cžah franzowſkej mjeſy jara krucže bliżeſche. Sa ſchtyri hodžiny běchu w Kölnje a hodžinu poſdžiſcho w Aachenje. Duž jemu wjele cžaßa wjazy njeſbywaſche.

Wón ßebi pſchekkadowaſche, ſo běchu kofry pſchi pſchekrocženju ruſkeje mjeſy zła dla nanajdokkadniſcho pſchehladowane byłe. Toßame ßo tež w Aachenje pſchi ſaſtupje do franzowſkich mjeſow ſta. By-li potajkim ßo paduch w kofru dowukhował, bě wón dyrbjał po pſchekrocženju ruſkich mjeſow ſaſtupicž a cžah pſched pſchеſtupjenjom franzowſkeje mjeſy ſaßo wopuſchczicž. Nimo teho pak dyrbjeſche mjes pucžowazymi pomoznika měcž, kiž bě jemu ßwój wobſchërny kofer k wuživanju pſchewoſtajił.

Wón ßebi mjes pucžowazymi tych hromadu ſliczi, kotſiž běchu w Nëmſkej pſchiſtupili. Saßo ßo jemu myßle na cžwilowaze waſchnje do kola wjercžachu. Sswój khofej ßrěbajo ſkradžu hladajo njepytnjeny tych wobkedžbowaſche, kotrychž móżeſche to naſtupowacž.

Njejabzy ßo jeho wóczko na ßuknju knjeſa ſahlada, kotryž ßo jemu ſ khribjetom pſchiwobroczeſche.

To bě mużſki ßrënich lët. Doktor Benak bě ßo dżenßa rano pſchi hraczu ſ khartami ſ nim ſeſnał. Zuſy bě ßo jemu jako wjednik twarbneho towaŕſtwa we Wrótßkawju, ſ mjenom Hąbron, pſchedſtajił.

Doktor Benak bě na jeho woßebnej towaŕſtwowej ßukni ßkaby błyſchcž krydy wußlëdžił, kotryž dyrbjeſche ſ teho pokhadžecž. ſo bě ßo do nëczeho ſepjerał.

Wótre prawiſnikowe wóczko ſnak ſtejoze ſnamjenja jako „W 15“ wucžita, to je ſnamjo, kajkež paketowy miſchtr ſ krydu huſto na kruchi paketow napißuje. S teho cžaßa, ſo bě tuto ſnamjo na jeho kofer napißane, njebě Habron na pſchirodne waſchnje k ßwojim wėzam wjazy mohł pſchińcž.

„Mam ważnu wėz wobſtaracž“, Benak ßam pſchi ßebi bórbotaſche, dopi ſpěſchnje ßwój khofej a ßo wotßali. Zuły cžah hacž do poßlednjeho woſa pſchebėża. S krótka ßo rosßudžiwſchi wotſchrubowa ſaſchrubowanje poßlednich duri a do ßrjedž ſtorkadkow na ſwjaſki ſtupi, pſchi tym ßo ſ rukomaj żeleſneho wobbicža cžaha twjerdże dżerżeſche. Tak ßo jemu pſchi wulkim ſtrachu ſa żiwjenje napoßledku poradži, ſo na wobkhadnu deſku paketoweho woſa dozpě. Wón jene na koleſkach khodżaze durje do boka ßuny a ſaſtupi, hdyž bě ſaßo ſamknył.

S małymi woknjeſchkami ßo ßkónczne pruhi dobywachu a pſchi ßurowje ſpěſchnej jěſbje w dżiwnych koleſkach a wobraſnoſtnych poſtawach ßonjazu reju na wjerchu woſa rejwachu, we woſu ßamym pak bě zyle cžma. Doktor Benak ſ kapßy ßwoju elektriſku lampku wucžeże a wokoło ßwěcžeſche. W lěwym ſadnim kucže ſtejeſche wulki pleczeny kofer.

„Tón by doſcž wulki był, ſo mohł doroſcženy cžłowjek w nim pſchebywacž“, ßebi wón pomyßli, „byrnjež by tajki ſkhow tež ſkerje na khlëw podobny był. Sa to pak móże do njeho doſcž powëtra.“ Bliże pſchiſtupiwſchi wſchě ſtrony ſ latarniczku roſßwëtleſche. Krótku khwilu poßlëdžiwſchi ßo dobyczeŕſzy poßmëwaſche. „To ßebi tola tež myßlach“, wón ſabórbota. Na jenej ſ muż-wyßokich ſtronow bě ſ krutej ruku napißane „U 14“.

Po ßwojim ſtraſchnym puczu ßo wróczíwſchi najprjedy ke knjeżnje Hanje ſaſtupi, kotruž wot ſańdżeneje nozy wjazy wohladał njebě.

„Nó, ßu naſche ßlëdżenja tež wuſpëch měłe, cžeſczeny knjes doktor?“

„Jeno hiſchcže dwazyczi mjeńſchinow ſczerpnoſcže, moja najhnadniſcha. Po minjenju teho cžaßa wam tu debjeńku k waſchimaj nohomaj położu.“

Hdyž ßo doktor Benak do jědżneho woſa ſaßo wróczi, tu Habron hiſchcže jako jeniczki ßedżeſche. Wón ßwoju trubku pachajo ßo po ſdaczu do nowin ponórjeſche.

„Je ßnadž wam, knjes direktor, k luboſczi, hdyž waß k makemu ſehraczu pſcheproſchuju?“

„Jara luboscźiwje wot waß, knjes doktor! Schto ßebi pschejecźe? Tarok abo schěsćź a schěicźdźeßacź?"

„To je mi wscho jene. Wolcźe wy!"

„Potajkim tarok! Kak wyßoko chzemoj hracź?"

„Tón ras jara wyßoko. Tón krócź wot hry jara mnoho wotwißuje."

„Kak tomu tak?"

„Wascha ßwoboda!"

„Knjeże, kak to měnicźe!?"

„Ja ßebi myßlu, so wy, jelizo pschěhrajecźe, sa khostanje na něschto lět do jastwa póńdźecźe!"

Wón dokładnje kedźbowasche, kak budźa jeho ßkowa skutkowacź, a pytny, kak jeho napschecźnikej noßowej scźěnje swaha dyrkotaschtej a kak jemu wobliczo hacź do cźoła horje na żołcź blědnjesche.

„Ja — ja budu ßebi waß psched ßudnika żadacź", wón dybawje wutłóczowasche.

„O ně, to wy cźinicź njebudźecźe! Ssym tule knjesa spósnał, kotryż budźe pschecźiwo wam něschto cźeżko wobßwědcźecź. Pschedstajił wschak ßo wón njeje, ale wón je w sparnym wotdźělu knjeżny Hany Stochowskeje kusk bruneje ßuknje sawostajił a ßebi nětkole myßli, so dyrbi ßo nětkole ßwojeje nakaźeneje drasty dla we waschim kofru skhowacź."

„Wy wěscźe —"

„Wschitko ja wěm!"

„A schto budźecźe wy cźinicź?"

Doktor Benak na njeho pokhmurjenje hladasche.

Tola nadobo jemu Habron prosscho ruzy krucźe wobjimasche: „Budźcźe nadobnje smyßleny napscheczo mi a mojemu bratrej! Ssmój wschitko pschißadźikoj a naju pschebywanje w narodnym měscźe je namaj zyle njemóżne. So bychmoj ßo mohkoj dacź do noweho ßwěta pschewjescź, ßmój to paduchstwo skucźikoj. Mějcźe ßobużelnoscź! Schto budźecźe cźinicź?" Doktor Benak tamnemu do wobliczа, kotreż bě se stystkom swohidźene, hladasche. Lahodna ßobużelnoscź w nim skhadźesche. To njebě wobliczo skóstnika, kotreż tu k njemu żałoscźesche.

„Sa pół hodźiny budźemy w Kölnje", wón rjekny. „Pschinjescźe mi sa dwazyczi mjeńschinow naschijny rjecźask. Sa tón cźaß chzu ßebi pschekkascź!"

Wón widźesche, kak ßo tamón blědy won khablasche.

Schtwórcź hodźiny posdźischo drohotna debjeńka w jeho dłóni leżesche.

„Cźakajcźe tule na mnje", doktor Benak rjekny.

Něschto wokomikow posdźischo běsche naschijny rjecźask saßo w niklowej pokładnizy praweje wobßedźerki.

„Kak mohła ßo wam dźakowna wopokasacź, cźescźeny knjes doktor?"

„S tym, so wo tejle wězy dospołnje mjelczeschе, moja hnadna knjeżna. Posdźischo junu budu wam powjedacź, kak dźiwnych wězow ßym dźenßa dożiwił a nashonił. A potom — potom drje mam też prawo na myto sa namakanje?"

„To ßo wě! Prajcźe jeno ßam, kelko ma to bycź!"

„Duż budźcźe tak dobrocźiwa a wustajcźe smětku wo dźeßacź tyßoz hriwnow na mjeno Habron. Myßlu ßebi, so to pschi wězy, kotraż je pół milijona hódna, njeje pschewjele żadane."

„Nihdy na nihdy! Ale ßměm ßo praschecź, cźemu runje na mjeno Habron?"

„Ně, na to ßo praschecź njeßměcźe. To bě moje prěnje wuměnjenje."

„Ach haj, prawje macźe! Potajkim na posdźischi cźaß. Tule, proschu!"

Doktor Benak smětku wsawschi ßo na pjecź mjeńschinow wotßali.

Cźah runje do dwórnischcźa w Kölnje jědźesche, hdyż wón saßo k Habronej pschistupi.

„Tole ßebi wsmicźe", wón rjekny a jemu tu papjeru pschepoda. „*Prózujcźe ßo, so tam ſ tamneho boka saßo ßo shrabacźe. Jako* sakładny kapital to saßo wam a waschemu bratrej dno pod nohi położi."

Wón mèjesche runje hischcźe khwile, so mózesche něme tłóczenje ruki jako dźak pschiwsacź. Potom cźah ſ dwórnischcźa dale ridrowasche, a doktor Benak ſ lohkej wutrobu do jaßneho nasymskeho wjecźora won hladasche, kotryż ßo nad winizami rheinskeho doka wupinasche.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Karbidowa straschnoscź.) Kołojěsdni dyrbjeli karbid na městnach khowacź, kotreż njejßu dźěcźom pschistupne. Tele dny bě w Budyschinje jedyn hólz kruch karbida do kholowoweho saka tyknył. Tam bě ßo karbid namacźał, na cźoż pocźa horicź a ßmudźicź. Hólz, njewjedźo schto jeho pali, kschiczo wokoło běhasche, mjes tym so ßo jeho kholowy palachu. Jedyn mużski rucźe do kholowy hrabny a karbid ſ njeho wucźahny. Kholowy běchu ßo khětro ſ karbidom roszrałe.

— (Kralowy wopyt w Budyschinje.) Kral Bjedrich August póndźelu 26. junija do Budyschina pschijědźe. Pschi tym budźe pscheđ nim parada tudomneho pěscheho a husarskeho regimenta.

— Do ßmjertneho stracha bě schtwórtk wjecźor na Lubijskej drósy 6lětna holcźka skakarja Fuchsa pschischła. Kóń jeneho offizéra bě ßo pscheđ jenym automobilom spłóschił. Pscheđ konjom cźěkajo holcźka psches drohu běżesche. Tu ju automobil shrabny a k semi storhny. Na sboże pak dźěcźo tak padźe, so koła runje nimo njeje jědźechu. Automobilowy wobßedźeř, jedyn Ruski, dźěcźo sběhny a jemu pschětrate strózele ſ nahladnym pjenjeżnym darom saruna.

— Budyske měschcźanske tśělenje ßo wot 2. hacź do 9. julija wotměje.

— **Sa nowy wodak w Pschischezach** je měschcźanske sastupjerstwo 100 000 hriwnow pschiswoliło.

— (Sso satśělił.) Wobßedźeř pschedawarnje żelesowych tworow Jurij Schołta tu pschi mjaßowym torhoschcźu je ßo sańdźenu ßobotu dopołdnja satśělił. Krótko prjedy teho bě ßo wón w bliskej korcźmje piwa napił. Tón ßamy dźeń dyrbjesche na směnku wjetschu sumu sapłacźicź, tola pjenjes k temu njeměješe. Duż je ßebi najskerje pjenjeżnych wuskoscźow dla żiwjenje wsał. Każ ßo powjeda, je wón hewak pjenjesy lohko wudawał, tak so jich njeje měł, hdyż je dyrbjał sliczbowanje sapłacźicź. Jeho cźěło je ßo w Draždźanach w tamnischej palerni cźěłkow po jeho postajenju spaliło. Tajke spalenje 600 hr. płacźi. Wo Schołcźiż pschedawarni żelesowych tworow je ßo konkurs wotewrił.

— (Dołhe żito.) Nadpadnje wulke je na jenym polu pschi Nowosalzskej drósy, tudomnemu ratarjej Schraderej ßłuschazym, rożka narostka. Někotre stwjelza ßu połdra metra a jich kłóski 11 zentimetrow dołhe.

— (Njekasanstwo.) Żandarm je na Tśělanskej drósy sańdźenu njedźelu jeneho dźěkacźerja, wěsteho Höhlu, sajał, dokelż je ßo tutón pjecźa na jenym dźěscźu pscheschoł.

— **Sserbskim duchownym** należnu prósstwu, so chzyli jutsje bliśsche ßerbske Draždźanske kemschenje, kiż maju ßo 25. junija dopoł. ½12 hodź. w kschižnej zyrkwi, wośadnym wosjewicź a wschěch starschich nutrnje napominacź, so bychu ßwoje dźěcźi a snatych w Draždźanach a wokolinje k wopytej pohonjeli a napominali.

— **Sserbske kemschenje w Draždźanach.** Njedźelu sa tydźeń, 25. junija, ßo Sserbjo ſ Draždźan a ſ wokoliny saßo w ßerbskej Bożej ßłużbje pschipołdnju ½12 hodź. w kschižnej zyrkwi sjednocźa. Sserbja ßu ludźik, kotrehoż stawy ßo wschudźe namakaju. Wośebje wjele Sserbow pak bydli w Draždźanach a wokolinje. Jedyn dźěl ſ nich je sjednocźeny w lubym ßerbskim towarstwje „Cźornobóh". Wjeßele narodne żiwjenje w tutym towarstwje knjeżi, ale też pobożne smyßlenje Sserbstwa ßo w nim haji. Sa njedźelu sa tydźeń ßo wschitzy Sserbja ſ Draždźan a też ſ dalscheje wokoliny do kschižneje zyrkwje do Bożeje ßłużby wutrobnje pscheproschuja. Pschińdźcźe wěscźe, lubi Sserbja! Pschewińcźe wschě sadźěwki, kiż ßo wam do pucźa staja. Dobra wola samoże wjele, a schtóż ßo hischcźe někak jako Sserb sacźuwa a po waschnju pobożnych ßerbskich wótzow ßebi luboscź k Bożemu ßkowu njeje ſ dusche rubicź dał, ßo njekomdź a ßwjecź ßobu pschipołdnju ½12 hodź. nasche rjane kemschenje. Kóżdy je lubje witany. Wośebje ßo też proßy wo bohate wobdźělenje sa Bożim blidom. Hdyż nasch Sbóżnik krótko do ßwojeje ßmjercźe proßy: „To cźińcźe k mojemu wopomnjenju", je tón ſ zyła hischcźe kschescźijan, kiż jeho poßlednju próstwu njedopjelni? Spowjednu wucźbu je knjes farar Domaschka ſ Budestez, prědowanje pak knjes farar Matek ſ Barta na ßo wsał. Bóh żohnuj wußyw ßwojeho ßkowa a twar a pschisporjej ßwoje kraleństwo domach w Sserbach każ w zusbje!

— (Mjersnjenje wokoło Jana.) W nozy wot ßoboty k njedźeli je na wjele městnach ßylnje mjersko. Tak je na pschikład w Krjebi a w Hołbinje běrnaze selo smjersko. We wyschе leżazych stronach je mjersnjenje hischcźe wjazy schkody nacźiniło. W hobrskich horach je ßo ßamo ßněh schoł.

Wośebje je we Westfalskej a Rheinlandskej syma ßobotu a njedźelu w nozy duchała. Tam je ßo na półnych płodach wulka schkoda nacźiniła. Pjatk prjedy bě wulka woda krajinu nad Naheskej sapuscźika. W někotrych tamnischich stronach je wu-

noschk ſ winizow do zyła sniczeny. Na tſi lěta njebudża winizy niczo wunjesćz móz, dokelž žu winowe pjeńki wobschkodźene. Winizarjo psched sahubjenjom ſteja, jeli so žo hnydom se ſtatnej pomozu njepodvjeraju.

Nětčžiſche khłódne wjedro roſcženju njehoji. Ssnadź pak je ſyma najdlěje traka. S połnózneje Ameriki je powjesćz pſchiſchka, ſo je tam sažo wulka horzota naſtaka. Duž drje žměmy žo nadźecź, ſo ju wjeczorne wětry bórſy k nam do Europy pſchinježu.

S Wowunjowa. Wobžedźeŕ tudomneho ryczeŕkubka, Göbel, je ſchtwórtk njejabzy wumrjek. Wón bě žebi pſched nětotrymi dnjemi jětſeſchko na ruzy rosdrapnył. Pſchi tym bě do małeje rany njecziſtoſcź pſchiſchła, ſ kotreiž žo krej ſajědojcźi. Jěd žo rucže pſches zyłu ruku rosſchěri. Wſchě lěkarjowe žrědki njeſamochu ſtrach wotwobroczicź. Hdyž bě žo jěd k wutrobje dobył, khory wumrje. Wón bě hakle 40 lět ſtary.

S Kamjeneje pola Radworja. Tudomna gmejnſka hońtwa, 1007 kórzow wobžahaza, bě žo na poźled baronej Uckermannej nad Lutobcžom ſa 700 hriwnow pſchenajała. Tele dny je žo hońtwa ſ nowa pſchenajała, pſchi cźimž je žo wona direktorej waggonoweje fabriki Buſchej w Budyſchinje ſa 1150 hriwnow lětneho wotnajeńſkeho pjenjeſa pſchewoſtajiła.

S Budeſtez. Tudomny žerbſki wjeczor, na žwj. Trojizu wotměty, je žo po jenohłóžnym roſsžudźe wſchěch wopytowarjow jara derje radźił. Najprjódźy žo trochu ſtrachowachmy. Natarjo w žnowych žnjach tež tu ſteja, a hdyž tež mjes nami hiſchcźe Boża kaſnja płacźi a žo cźeſcźi: Schěſcź dnjow dyrbiſch ty dźěłacź, žedmy pak wotpočzowacź a Bohu žwjecźicź, dha je tola burſki lud w tutym cźažu wot wſchědneho dźěła tak mucžny, ſo žaneje ſabawy ſwonkach domu njevyta; a tola wjeczor žo poradźi, ſala bě ſ ludom połna. Sserbjo žu tu pokaſali, ſo hiſchcźe žwoje Sserbſtwo lubuja a narodne prózowanje žwojich wótcźinzow ſroſymja. Wocźi žo roſjažnichu a wutroby žo poſběhnychu, hdyž ſ wjeżekej wótcźinſkej radoſcźu ſhromadnje ſaſpěwachmy ſpěw: „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa“ jako prěni ſaklincźa. W žwojim poſtrowjenju witaſche knjes pſchedžyda Hajna ſe Splóſka wutrobnje wſchěch pſchitomnych a tłóczeſche ruku dźaka lubym hoſcźom, kiž běchu ſ Króſtawy, ſ Budyſchina, ſ Bukez a ſ druhich ſtron k nam pſchikhwatali. Woželbite poſtrowjenje žo žwjedźeńſkemu rěcźnikej, knjeſej Bartej ſ Brěſynki, doſta, naſchemu žerbſkemu žejmſkemu ſapóžłanzej. Nětotry žerbſki wjeczor je žo tu w Budeſtezach w poźlednich lětach hižom wuhotował, ale dźenža, tak k. pſchedžyda wuſběhowaſche, je pſched krótkim tu ſałożene žerbſke towarſtwo naž tu hromadu ſawołało. Schto wono chże? Sserbſtwo tu ſdźerźecź, macźerńu drohu rěcź nam ſakhowacź pomhacź, wótcźinſke ſmyžlenje hajicź. Ssu to njedobre ſameŕy? Dźěkajmy, ſpěwajmy, prózujmy žo, wrócźmy žo ſažo ſtarym dobrym počzinkam naſchich pěknych, pobožnych wótzow! W žwojich žłowach je knjes pſchedžyda dopokaſał, ſo ſa žwoje ważne ſaſtojńſtwo w žebi noži ſahorjazu luboſcź. Srźěhowachu ſpěwy, měſchane khory a ſola, zurje hłoži, luboſne po wſchěch Sserbach ſnate a tola pſchezo ſnowa rad žłyſchane melodije. Knjes wyſchſchi wucźeŕ Ssmoła je ſe žwojimi lubymi ſpěwarjemi a ſpěwarkami wſchu prózu nałożił, ſo by nam wjeczor porjeńſchił. Se ſpěwami žo wotměnjachu deklamazije Sejlerjowych a druhich pěžni. Deklamazije žo wuraſnje a ſ wótcźinſkej luboſcźu pſchednjeżechu a dobychu žebi, kaž wſchě poſkiczene ſpěwy, doſpołne pſchipósnacźe. Knjes Bart wuſtupi. Wón rěcźi k nam na jednore, ludowe waſchnje a tola ſ móznym ſapalom. Jeho žłowa ſapſchimnu a dobudu wſchěch wutrobu. Wón hlada wróczo. Pſched 14 lětami bě tu ſkhadźowanka ſtudowazeje młodźiny, ale ſala bě próſdna. Młodźina woſta žama. Jeniczki hóſcź drje bě njeſapomnity njeboh k. farař. Lud tu njebě; a nětk? Sserbſcy mužojo a žony, ſtari a młodźi žu žo ſeſchli. Sserbja chzedźa Sserbja woſtacź. Tak je ſdobne. Tak je Boża wola. Stupmy do běđźenja ſa naſchich wótzow žwjate łubła! Sdźerźmy žerbſke naſche žwójby! Wocźehnimy dźěcźi w pobožnym, ale tež narodnym duchu! Sserbſtwo tež tu na ſtraſchnych mjeſach njeje hiſchcźe ſhubjene; tutón wjeczor to pokaže. Mějmy dowěru k žebi a k Bohu! Bóh běſche, je a budże ſ nami! — Narodne, budźaze, poźylnjaze a pohonjaze žłowa namakachu dźakny wothłóž we wſchěch wutrobach. S radoſcźu žo wſchitzy dźaknemu žłowu pſchiſamknychu, kiž k. farař Domaſchka rěcźnikej wěnowaſche a wjeżeła žława jemu ſaklincźa. Nětotre dobre ſornjeſchko žo nam hiſchcźe na tutym wjeczoru do wutrobow wužy. S cźopłymi žłowami k. duchowny Bójź dźěło towarſtwa wuſběhowaſche a k ſaſtupej namłowjeſche, k ſtajnej žwérje k drohemu Sserbſtwu naž k. Króna ſ Bukez napominaſche a wupraji ſ k. Ssmolerjom žwoje wulke wjeżele nad narodnym ſbudźenjom. Tak ſańdźe wjeczor. Spokojił, ſwjeżelił je wſchěch. Towarſtwo pak je dobyłe nowe žobuſtawy a žmě ſ wjeżelom do pſchichoda ſtupacź.

S Maleſchez. Sańdźenu žrjedu tudy bibliſki žwjedźeń žwjecźachmy, dźeń, kaž wot Boha nam darjeny. Hdyž běſche dopołdnje dołho požadany deſchcźik pſchinjeżło, žo žłónzo popołdnju pſches mróczele pſchedobu, tak ſo woždni a wjele pſchecźelow ſkutkow zyrkwinſkeje luboſcźe žem pſchikhwatachu. W 2 hodźinomaj žo mały žwjedźeńſki cźah, wjedźeny wot poſawniſtow Khwacźanſkeje woždy, kotſiž poſběhowaze zionſke ſynki žłyſchecź dachu, wot fary do Božeho doma hibaſche: Prěnjej klažy naſcheju ſchulow, wokoło 10 knježi duchownych a ſłónczńje zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo. W Božim domje, ſ mejemi wudebjenym a na woktarju ſe ſelenymi a kcźejazymi roſtlinami, žyła žerbſkich nutrnych žwjedźeńſkich kemſcherjow, kotrož jón zyle napjelni ſ wjeżelom, jako žwjedźeńſkeho prědarja, žwojeho něhduſcheho duſchowpaſtyrja, wyžokocźeſcźeneho knjeſa fararja Mrózaka ſ Hrodźiſchcźa, žłyſcheſche. Po poźlednich žłowach pſchirunanja wo bohatym mužu (Luk. 16) tutón jej pſchiwoła: Kak ſtejiſch ty k žwojej bibliji? Maſch ty žwoju bibliju? wužiwaſch ju? wěriſch jej? cźiniſch po njej? To běſche mózne ſbudźenje ſa drohi pokład biblije ſe rta ſnajerja a pſcheczela naſcheho luda a naſhonjeneho duſchowpaſtyrja ſa naſche domy, ſa ſtarych a woždbje tež młodych! Rjany, wot knjeſa zyrkwineho wucźerja nawucźeny měſchany khor: „O droha biblija“, běſche wutroby hižo poſběhnył, kotreż hiſchcźe na kónzu rěcź knjeſa fararja Domaſchki ſ woktarja móznje ſapſchimny, kotruž k woždnym mějeſche a 8 ſchulſkim dźěcźom, kotrymž wot ſakſkeho łkowneho bibliſkeho towarſtwa darjene biblije pſchepoda: Boże žłowo jako ſjewjenje Božeje luboſcźe, naſchu ſevjeru a troſcht khwalo. S dźakom je dźěcźi pſchijachu kaž žwjedźeńſka woždada bohatſtwo bójſke, jej poſkiczene, a pſchi wukhodźe 100 hriwnow ſa lěpſche ſpomnjeneho bibliſkeho towarſtwa ſłkadowaſche, k cźemuž na druhim, němſkim kemſchenju hiſchcźe 56 hriwnow — potajkim wſcho dohromady 156 hriwnow — pſchiúdźe.

Runje tak natwarjaza němſka Boża žłużba, kiž žo w 4 hodź. ſapocźa, pſchinjeże žwjedźeńſke Boże žłowo ſ klětki wot knjeſa duchowneho Schachſchneidera ſ Wukranczig — prědowanje po Jeſ. 40, 8: „Trawa ſwjadnje, kwětka wotpadnje; ale žłowo naſcheho Boha woſtanje do wěcźnoſcźe.“ Prědar ſ hłubokoſcźe cźerpajo a žwoju rěcź ſ bohatymi pſchikładami wo njeſachodnej a njepſchewinitej mozy Božeho žłowa pyſcho pokaſa, kak naž wono pſchiżłuſchnych cźini k žwjatemu cźeſcźowanju, k měrnemu dowěrjenju a k žwérnemu wužiwanju biblije.

Nowy bibliſki žwjedźeń, ale ſawěrnje khmany, runje naſch lud k žórkej ſboża pokaſacź — tak žebi prajachmy. Na woktarju žmědźachmy Božu žłużbu dźeržecź žłyſchecź: na žerbſkim kemſchenju knjeſa fararja Mrózaka ſ Budyſchinka a knjeſa Mateka ſ Barta, na němſkim knjeſa fararja Sarjeńka ſ Khwacźiz a knjeſa fararja Domaſchku ſ Budeſtez, kotryž tež na tutym 4 biblije ſ rěcźu pſchepoda. Kaž žłyſchimy, je žo tež ſynk poſawnow pſchi žwjedźeńſkej Božej žłużbje woždbje ſpodobał.

Njech žwjedźeń wſchěm, kotſiž žu jón žwjecźili, njeſapomnity woſtanje, a biblija w naſchej woždze a w naſchim lubym žerbſkim ludu žo wot małych a wulkich wužiwa, we hłowje a we wutrobje, w domje a žiwjenju bydli. Njech žo kupuje: mjeńſcha (kaž žmy ſ klětki ſ nowa žłyſcheli) ſa 2 hr., wjetſcha ſa 3 hr. 50 pj.

S Njeżwacźidła. Po Budyſko-Wojerowſkej żeleſnizy nětkole wſchědnje wjele cźahow jěſdźi. Pſchi żanym żeleſniſkim pſchekhodźe njeje pak żadyn wothładaŕ poſtajeny, kotryž by pſchekhody ſawjeraŕ, hdyž žo cźah bliži. Hacź dotal žo Bohu dźakowano njeje hiſchcźe żane njeſboże ſtało, pſchi žamym budźiſche pak w naſchej wžy ſańdźenu žrjedu k tajkemu dóſchko, hdyž budźiſche žo wono ſ Božej ruku hnadnje njewotwobroczilo. Ziwnoſcźeŕ Bar, kotryž tutón dźeń popołdnju ſ rjeblowanym woſom po Njeżwacźidliſko-Lomſcźanſkim puczu na łuku po žyno jědźeſche, žo hakle bliżazeho cźaha dohlada, hdyž bě wós hižo na koliju ſajěł. Bliżſchi wokomik hižo bě lokomotiva do woſa ſawadźiła, kotryž do kruchow roſlěta. Do woſa ſapſchehnjenej krowje žo pſchi tym na ſboże na pucź do prědka ſtorcźiſchtej a žo wobſchkodźenja ſminyſchtej. Tudomny wobydleŕ Hempel, kotryž na woſu žedźeſche, rucže ſ njeho wotſkocźiwſchi žo wukhowa. Duž bě ſboże wjetſche dyžli njeſboże; Bar a Hempel budźetaj drje cźaž žiwjenja na tutón podawk ſpominacź, pſchi kotrymž bě žo koſcźata žmjercź ſe žwojej koži do njeju ſahanjała.

Se Suborniczki. Hłowna ſhromadźiſna hornjołużiſkeje briketaŕnje „Olby“ je wobſamkła, na ſańdźene lěto žwojim wobdźělnikam 8% dividendy wupłacźicź. Towarſtwowy kapital žo wot 302,000

na 750,000 hriwnow dla dalscheho wutwarjenja brikettarnje powyschi. Nowe podźěle ßu ßo hnydom pschewsake. Też w tutym lěcze dźěło na spokojaze waschnje dźe.

S Lichanja. Sserbšzy starschi w Komorowje ßo schulskich dźěćźi dla hibaja. Mamy to ja zyle prawe. W tamnischej schuli njewuknychu dźěćźi ani Božich ßwjatych kasnjow, ani artiklow, ani schpruchow, ani khěrluschow. W Komorowskej schuli njemějachu dźěćźi ani katechisma, ani ßerbskich biblischich stawisnow. S tymi dźěćźimi, kotrychž starschi ßebi sakońsku ßerbsku wuczbu žadachu, wuczeŕ tak wobkhadźesche, so bu dźěćźom stysknо. Na Boże dla starschich proschachu, so tola njetrjebake ßerbski wuknyćź. Schtož ßerbsku rěcź nastupa, knjeza w Klukschanskej schuli podobne wobstejnosćze. Sserbska rěcź ßo na ßamßne waschnje s mozu podtłóčźuje. Wschelazy starschi Klukschanskeje schulskeje gmejny hotuja ßo teho runja, ßo na knjesa ßejmskeho sapóßłanza Barta wobrocźićź, so by też tu jenu shromadźisnu wotdźeržał, a so by ßo też wo tamnischim schulskim hubjenstwje protokoll napißał a ministerstwu pschepodał.

S Brěsyny pola Hucźiny. Njedźelu wjeczor wokolo ½10 hodźin je ßo tu s zyhelemi kryta brózeń kublerja Pohoncza wotpaliła. Wobßedźeŕ cźežko schkoduje. S wohnjom ßu ßo elektriska pschiprawa a loni postajene rataŕske maschiny snicźile. Njesnaty slósťnik je po wschěm sdacźu woheń sakożił.

Se Salhowa. Tudomneho kublerja Pohoncza je khětra schkoda potrjechiła. Jedyn młody, ßnano 1200 hriwnow hódny kóń bě ßo wottorhnył. Wón bě k kaschcźej schol, w kotrymž ßo ja pizowanje wowß khowa. Tam bě wěko sběhnywschi ßo s wowßom pschežrał, na cźož je kónz wsak.

S Drobow. Sańdźeny pjatk tydźenja mějachmy w naschej ponižnej wjesy woßebny wopyt. Nasch hamtski hejtman bě s jenym knježeŕstwowym radźicźelom k nam pschijeł. Jednasche ßo wo naschu hońtwu. Prózujemy ßo hižo pjecź lět dołho wo ßamostatnu hońtwu. Ssmy ßamo hacź na ßejm schli. Loni bě teho dla zyła deputazija, 26 sapóßłanzow, pola naß wonka. Deputazija a ßejm ßu jenohłósßnje naschu próstwu podpjerali, so bychmy ßami hońtwu dostali. Nětko nastachu s nowa prěkowanja. Minakalske knježstwo bě jeneje ležomnosćze dla nam nowe wobcźeżnosćze nacźiniło. Też wyschschi hajnik Melzer bě ßo loni wo naschej hońtwje wuprajił, niz runjewon k naschemu lěpschemu. My pak běchmy ßo na sakskich ßejmskich sapóßłanzow wobrocźili, so bychu nam k pomozy a k radże byli. Pschischłoj běschtaj też sańdźeny pjatk naschej ßerbskaj sapóßłanzaj Kokla a Bart, a Clauß s Plaue blisko Flöha, kiž bě se ßwojim automobilom tónle dźeń wjetschu połojzu Sakskeje pschepucźował, so by ja naß stał. S teho widźimy, so maja sakšzy sapóßłanzy twjerdy rjad a so ßo ßwěru k ludej dźerża. Tak nam njeje trjeba, ßo na cźeŕwjenych ludowych wobsbožerjow wobrocźićź, kaž nam se wschelakich stron radźachu. Sańdźeny pjatk pschekrocźichu w naschim pschewodże spomnjeni knjeza nasche hona, so bychu ßebi schkodu wobhladali, kotruž nam dźiwina nacźini. Jim ßo sezny, wohladawschi, kajke khuduschke nasche žitne sahony steja. Nětko wěsćze nasche prózowanja dorosumja. Wyschschi hajnik Melzer, kiž bě tónle ras też pschitomny, dyrbjesche ßwoje lońsche wuprajenja we wschelakich nastupanjach wjele k naschemu lěpschemu porjedźicź. Do domu naschcho gmejnskeho pschedstejicźerja pschischedschi, sestajachmy wuměnjenja, pod kotrymiž bychmy swólniwi byli, hońtwu tónle ras Minakalskemu knjejstwu pschenajecź, to rěka s tym wuměnjenjom, so smějemy ßwoju ßamostatnu hońtwu. Na Minakalskim knjejstwje nětko je, hacź nasche wuměnjenja pschiwosmje. Jeli niz, rosßudźi knježeŕstwo. Krucźe ßo nadźijamy, so rosßudźi k naschemu lěpschemu, hewak sadwělujemy.

S Halschtrowa. Pokładnik tudomneje nalutowarnje, twarski mischtr Hauffa, je 14000 hriwnow pschekschiwiwschi a ßebi też pola ludźi wiele pjenjes napożcźiwschi cźeknył. W Draždźanach ßu hižo njeßwěrnika saßłapili a do Budyschina k ßudnischej wyschnosćzi dowjesli. K smérowanju wschitkich, kotsiž ßu Halschtrowskej nalutowarni ßwoje pjenjesy dowěrili, měschcźanska wyschnosćź wosjewja, so ßo pschekschiwjena summa s reservneho sonda, kotryž 100000 hriwnow wucźinja, saruna.

S Wojerez. Psched tydźenjom je ßo domjazy służobnik jeneho tudomneho hosćenza shubił. Jemu běchu 600 hriwnow s poruczenjom pschepodali, so dyrbi je na póśćze wotedacź. Pjenjesy dostawschi pak wón njeje na póst schol, ale ßo s procha měł. Hischcźe dźenża słéd ja lohkim ptacźkom nimaju.

S Cźilez pola Wojerez. Hdyž ßobotu do ßwjatkow 20lětny ßyn tudomneho kublerja Jähnchena do konjeńza stupi, jeho jedyn kóń njejabzy do delnjeho žiwota kopny. Rucze sawołanemu lěkarjej pak njebě móżno, młodemu cźłowjekej žiwjenje sakhowacź. Tsecźi dźeń ßwjatkow wón na snutska poczerpjene sranjenje wumrje.

S Niskeje. Tudomny pädagogium psched tydźenjom ßwój 150lětny jubilej ßwjeczesche. K ßwjedźenjej bě też schlesyski wyschschi president, s Günther, pschijeł, kotryž nětcźischemu pädagogiowemu direktorej Drexlerej cźeŕwjeny worjołowy rjad tsecźeje rjadownje pschepoda.

S Wochos. Tudomne evangelsko-ßerbske towaŕstwo mějesche ßwoje měßacźne poßedźenje na ßwjatu Trojizu w Cźělnom. Prěni krócź, so běchmy do druheje wßy seschli. To běsche derje. Ssobustawow a hosćzi sćińdźe ßo na 45, też s Rowneho a s Lucźa. Po powitanju psches towaŕstwoweho pschedßydu rěcźesche Gust. Kucźik napominaze ßłowa wo wužitku ßerbskeje rěcźe, woßebje pola wojakow. Też knjes Końzan s Rowneho jara lubosnje a rjenje rěcźesche a naspomni, kak tamna wjeßna młodźina pilnje ßerbski spěwa. Na to ßłyschachmy pschednoschk fararja Schwjele: „Sawjedźenje kschesćijanstwa we Luźicy". Ważne wobsamknjenje ßo sta, so ma ßo po ßmjercźi ßobustawa sawostajenym maka pschipomoz wupkacźicź, tuta ßo s wopŕědka na 15 hriwnow postaji. Pschichodna shromadźisna budźe, da-li Bóh, dla žnjowych dźěłow hakle w auguscźe. — Dale je nospomnicź, so je ßo psches nasche towaŕstwo sa naschu woßadu „nalutowarnja" sakożika, kotraž je Raiffeisenowemu swjaskej pschistupiła a wobkrucźenje wot wyschnosćze dostała.

Se Steho Komorowa. Sswinjaze wiki ßmědźa ßo tu saßo wotměwacź. Skót s wobkedźbowanskich stron pak s nich wusamknjeny wostanje.

S Cźělneho. W Mużakowskej holi je tele dny jedyn dundak jeneho hajniskeho pomoznika nadpadnył. Hajniski drje ßo nadpadnika wobró, tola ßo cźežko srani. Dundak je bjes ßłéda cźeknył.

S Mikowa. Pola želesniskeho dźěłacźerja Pinkawa je ßo hußo s tsjemi nohami wulahnyło.

S Běłeje Wody. W kerkach pola hata Brußnika ßu brastu a teßak jeneho wojaka 58. pěscheho regimenta, we Hłowowje stejazeho, namakali. Psches dowolenzu se ßłużby wuwostawschi, je ßo wojak najskerje khostanja bojak a ßebi zivilnu drastu wobstarał, kotruž je ßo w holi swoblekał. Po dwěmaj dopißnizomaj, w jeho ßukni namakanymaj, cźeknjenz Skotarcźek rěka.

Se Sslepeho. Steho pschichodneho ßyna je jena tudomna wobydlerka dostała. Dokelž jemu nochźysche po kwaßu hnydom ßwoje nalutowane pjenjesy pschepodacź, ju wón na dróhu wustorka a ju tam nabi. Pschichodna macź je hrubeho cźłowjeka wobskorźiła.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1911 dotal zaso nahromadźiło: 58 hr. 45 pj.

Dale darichu:

Knjez Šćěpan Ramułta	1 hr.	56 pj.
Knjez lěkaŕ dr. med. Ljašenko	10 hr.	65 pj.
Knjez lěkaŕ dr. Jozef Winar	6 hr.	— pj.
Freibergska komisija Syrotka-Njesyrotka .	2 hr.	14 pj.

Hromadźe: 78 hr. 80 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Dopiß.

W němskich nowinach rosschěrjesche ßo powjesćź, so je ßo ja Nowu Wjesku, Hucźinu, Stróżu a Maku Subornczku ßerbske koło sakożiło, kiž chze schkitacź a sdźeržecź ßerbsku rěcź, nakożki a waschnja. Hacź temu tak je, njewěm.

To nětko wužije jedyn „sastojnik" w dopißu „Bautzener Tageblatt" k wupadam na Sserbstwo, schtož hacź dotal ßłyscheli njejßmy. Temu khornaŕ steji, dokelž ßu Serbja tak hłupi a ßo plencza s tajkej k nam pschicźehnjenej pjanku. Tajki lud derje wě, so mnosy Serbja na ßwoje niczo wjazy njedźerża, so ßu hotowi narodni proscherjo. Jim k woli Sserbstwo sapŕěcź, ßu dźe tajzy wotlěpjerjo kóżdy dźeń hotowi. A nětko ßo tamni na tym wjeßela, wužija Sserbow liwkosćź a ßłabosćź jako kschud pschecźiwo wotrodźenskemu prakej. Sserbja ßu psche wschu měru sdwórliwi. Psches to ßu hižo pschěhrali a zusy hraje wschudże knjesa, wulkeho muża. A hłupi Serbja temu polékuja. Teho dla bjeru tucźi Sserbow žracźzy połnu hubu, hanja a wußmëscheja naß. Hdy też to ßerbski „Jank" wotucźi? Měra je skoro połna. Kaž ßo sda bycź, pschijimuje „Bautzener Tageblatt" rad tajke naß hanjaze dopißy. Ssmy tam tajkich hižo wjazy nadeschli. Sa to pak jón potom Serbja prawje podpjeraja. Nasche narodne hubjenstwo je hotowy

skandal. Kak chze to hinak bycź, hdyž Sserbja žami ryja žebi žwój row a Němzej pomhaja na naš žwarjecź. Potom žebi wscho pscheczíwo nam dowoleja, kaž tamny „sastojnik“. Zyła keklija pak móže też bycź hoły manevr. Chze nětkajku pschiczinu pytacź, žo na Sserbow wutschascź. Kaž drapa žo naš dźerža. Tuteje žo wsdacź, trjebajmy radikalne žrědki. Ale Sserbja drěmaja měrnje dale. Ssu nakowa, na kotruž njepscheczelijo wješele pjeru. A hischcze žo Sserb temu žměje. Chze bycź wotroczk, njewolnik. Teho dla s nim sakhadźeja, kaž žo tajkim žkuscha. Ssmy hižo daloko. Niže skoro njemóže. Sserbja, shrabajcze žo! —e.

Přilopk.

* **S Czorutych Nožliz.** Ssyn tudomneje swudowjeneje žiwnoscźerki Mühloweje, kotrehož žu sapalenja dla sajeli, je žo wusnak, so je lětža też fajmu žkomy, žiwnoscźerjej Wirthej žkuschazu, se samyžkom sapalik.

* (Starz khwata do žmjercze.) 86lětny schědźiwz se Seifhennersdorfa bě do Zitawy jěł, so by žebi tam žiwjenje wsał. Duž bě wjeczor w dźewjatej hodźinje do napjateje rěki skoczík. Ale wobydleŕ Morawek jeho pytny a wukhowa. Starz bu do khorownje pschepodaty.

* (Pjekařski strajk w Draždźanach.) Pjekařšzy pomoznizy w Draždźanach strajkuja. Sozialdemokratiski pjekařski swjask je jednanja s pjekařskej jednotu pschetorhnył, dokelž wona po wobsamknjenjach we wokrježnych shromadźisnach njemóže wo žanym tarifowym wucźinjenju wobsamknycź.

* (Njesboże w podkopkach.) W podkopkach pola Shorjelza hewjeŕ Stiller a hewjerski wucźobnik Grier do wulkeho njesboža pschińdźeschtaj. Runje měješchtaj s rosbuchowanjom cźinicź, tu we wopacźnym wokomiku wutsél wupražny a Stillera tak rjez na kruchi rostorha. Grier bu tak jara sranjeny, so jeho do lazareta pschijachu. Stiller žonu a schtyri dźěcźi sawostaji.

* (Na pohrjebnischcźu wumrjeł.) W Lipsku wutoru installaziski mischtr Breßler žwojeho prjedawscheho knjesa Měta k rowu pschewodźesche. Pschi cźěłowni žo Breßler na semju swjese. Wón bě žo s Bożej ruczku sajał a hnydom wumrje.

* (S błyskom žo morił.) W Zischenje pola Halle błysk do cźrjódy ludźi sajědže, kotsiž běchu psched njewjedrom do jeneho nowotwara cźekli. Gmejnski žkužobnik Möllemer žo saraschy, dwaj ratařskaj dźěłacźerjej žo cźežko sranischtaj, mjes tym so schtyrjo murjerjo lohko wokhromichu.

* (Ssylne krupobicze se sliwkom, kotrež je dźěł Badenskeje podeschło, je njeßměrnu schkodu naczíniło. Pola, łuki a winizy žu žo sapuscźiše, woda bórsy někotre metry wyšoko stupi a domy a hródže wotpławi. 15 cźlowjekow je žo tepiło. Zyła žwójba, s 8 wožobow wobstejaza, je w žołmach žmjercź namakała. Wjele stow konjow, krumow a kosow je kónz wsało. Nastata schkoda žo na 8 milijonow hriwnow woblicza.

* (Pomoz automobila.) W Kulmje pola Wuscza bě woheń wudyrił a se žužodneje wšy chzyschce žykawa na pomoz jěcź, ale sapschaha njemějachu. Tu se Sakskeje automobilowy omnibus s něhdže 30 pucźowazymi nimo pschijědže. S rjeczasom žykawu k automobilej pschipowžnychu a sa krótki cźaž běsche na městnje wohenja.

* (Wobstarna žona žo spalika.) W Lausigku žo pschi satepjenju drasta 92 lětneje wudowy Böhleroweje sapali. Stara žona žo tak straschnje wopali, so sa krótki cźaž wumrje.

* (Sso tepił.) W Muldže žo kumpajo, je žo 19lětny pjekař Buhl w Jažońzy (w Anhaltskej) tepił. Wón bě hakle psched krótkim 50 000 hriwnow po jenym pschiwusnym, w Amerizy semrjetym, herbował.

* (S woknom wupadnył.) W Kahle je 65lětny pjenježnik Langa s woknom žwojeho w tjecźim poskhodže žo namakazeho bydła na drohu dele padnył. Schědźiwz s rosražanej hkowu morwy leżo wosta.

* (Ssamžneho žyna se žekeru sarasył.) W Erzoldingu w Bayerskej je ratař Hopfensperger, jako měrny a sprawny muž snaty, žwojeho žydomnacźelětneho žyna, kotryž bě starschimaj a bratram a žotram hrosył, so jich saraschy a khěžu sapali, pschi swadźe se žekeru sarasył. Njesbožowny muž je žo potom žam poliziji stajił.

* (Grichiszy rubježnizy němskeho profeßora sajeli.) W Turkowskej žu w Olympskich horach grichiszy rubježnizy Barlinskeho profeßora Richtera sajeli. Dweju turkowskeju žondarmow, kotrajž jeho pschewodźeschtaj, žu satsélili. Najskerje žu potom žwojeho jateho na jenu łódź pschinjeßli a jeho daloko do jeneje khowanki dowjesli. Sa jeho puschczenje budźa žebi wulki wukupny pjenjes žadacź.

* (Jedyn universitny profeßor žo s cźahom pschejeł.) Pola Mehlema je porjadny professor filosofiskeje fakulty Bonniskeje universitу do Felix Salmsen s jeneho želesniskeho cźaha na pódlansku koliju padnył a je žo na tutej s pschijědźazym spěschnym cźahom pschejeł a morił.

* (Turkowszy offizěrojo w Němskej.) Lětža 1. oktobra saže 20 turkowskich offizěrow do němskeho wójska sastupi. Wscho budźe potom němskemu wójsku 126 turkowskich offizěrow pschiščuschecź.

* (Wužud wo prozežu dla sajědojcźenja s margarinu.) Margarinoweho fabrikanta Mohra w Altonje žu dla lohkomyžlneho cźělneho wobschkodźenja k 700 hriwnam pjenježneho khostanja a k sapłacźenju wschěch khóstow sažudźili. Khósty něhdže 40 000 hriwnow wucźinjeju.

* (Sajaty.) Saksa polizija pschedsteiicźerja tworowych skladow statnych želesnizow we Winje, Martineka, w Podmoklizach saja. Wón bě pjenjesy potajił; pschepodachu jeho rakuskej poliziji, kotraž jeho žudmistwu we Winje wotwjedże.

* (Pod koleža padnył.) Na knježim dworje we Wulkim Hennersdorfje cźeladnik Weber pschi woženju hnoja pod koleža pschińdże. Nakładźeny wós jemu psches žiwot a scźehnje dźěsche. Najskerje je na woju žedźał a s njeho padnył.

* (Na pczołkaze kłócze wumrjeł.) W Hohendorfje w Schleiskej bu kowař Schreich wot pczołki do žylneje žiły kłóty. Wón hnydom wědomnje shubiwschi sa hodźinu wumrje. Schreich, wulki žylny muž, bě pola ulanow žkužił a hakle 30 lět stary.

* (Kholera we Venedigu.) Pucźowarjo, kotsiž žu žo s Venediga wrócźili, powjedaju, so žu tam zyke městowe dźěle sawrjene, a so w nich kholera slě sakhadźa. Žadyn dźeń žo njeminje, na kotrymž njeby 10 abo 15 cźlowjekow na nju wumrjeło.

* (Ssmjercź namežacźneho.) S druheho poskhoda jeneho hosczenza Morawskeho Wostrowa namežacźny kekleŕ Billandoweho zyrkuža wo pok nozy na tšěchu salěše a po njej wokolo khodźesche. Namežacźneho chzychu strachej wukhowacź, tola město so bychu jeho na pokoj wostajili, na njeho wokachu. S tym wón wotucźi a na dróhu dele padnywschi, žebi rjap słama, tak so hnydom wumrje.

* (Automobil do želesniskeho cźaha sawadźił.) Pola Ringsteda w Danskej jedyn automobil pschi želesniskim pschekhodźe žo samjery njedohladawschi na želesnizu sajědže. W tym samym cźažu tworowy cźah pschijědže a do automobila srasy. Tši w automobilu žedźaze wožoby žo hnydom morichu.

* (30 wožobow žo tepiło.) Pola Uglicza w Ruskej bě žo na jene pławidło, kotrež ludźi psches Wolgu wosy, pschewjele ludźi sestupało. Ssrjedź rěki žo pławidło ponóri. 30 wožobow je žo tepiło.

* Satraschny wichor po wulkej horzoce žobotu w New-Yorku a wokolnoscźi zychnowasche. Tšěchi žu žo wotkryte a statyžazy woknow žu žo rosbite. Tšo cźlowjekojo žo s błyskom sarasychu.

* (Dla walczka drjewa satšěleny.) Pola Karthausa we wjeczornej Pruskej dźěłacźerska žona Konkelowa w kralowskim lěžuzuche drjewo sběrasche. Hajnik Gruhse, kotryž ju pschi tym pscheškapi, chzyschce jejne mjeno shonicź. Konkelowa pak cźekny a wo pomoz kschicźesche, hdyž žo hajnik sa njej puschcźi. Konkel, kotryž w bliskoscźi torf kałasche, s kopaczu w rukomaj hajnikej nopscheczo stupi. Hdyž chzyschce wón do hajnika dyricź, tón Konkela satšěli.

* (Bratra a žebje skónzował.) Na knježim kuble w Eigasu w połnóznej Livlandskej je ryczerkubleŕ dr. Schultz se žwojim bratrom žo swadźiwschi tuteho a potom žam žebje satšělił.

* (Skótna pokhroma na ludźi žo pschenjeßka.) W Szegedinje we Wuherskej žu žo na jenej drósy skoro wschitzy wobydlerjo, wožebje žónske a dźěcźi, s pokhromu natykli. Ludźo khoroscź samjelczachu, tak so bě polizija nusowana, wschě domy pschepytacź a khorych do hojerne dowjesecź dacź.

* (Srudny kwažny dźeń.) W Kölnje jena njewjesta pschi woblekanju k wěrowanju spiritužowu lampku trjebasche. Pschi tym jena młódscha žotra spiritužej se schwabliczku pschebliško pschińdże. Lampka rosbuchny, a njewjesta a nawoženja žo straschnje wopolischtaj. Jeju dyrbjachu do hojerne dowjesecź, hdźež je nawoženja hižo na žwoje rany wumrjeł, mjes tym so njewjesta bjes nadźije khora leži.

* (Nadpadny wuwinowazy wužud.) Psched pschižažnym žudom w Raabje měješche žo hosczenzař marschall samolwicź, kotryž bě w februarje žwoju žonu satšělił. Pschi jednanju žo k rěczam pschinježe, so bě žona wopika była, a so bě zyke mužowe samoženje rosbrojiła. Pschižažni na to wobskorženeho wuwinowachu.

* (S błyskom saraženy.) W Chroschczuzu pola Opolna błysk do burskeho domskeho dyri a wobżedźerja saraży. We wohnju, kiž s tym błyskom nasta, żo dźěczo spali a dwě wożobje buschtej na żmjercz sranjenej. Nimo teho buchu też pohłuscheni.

* (Jědojte zyrobisny.) W Großoltu pola Flensburga w Schleswigu zyła żwójba, s 10 wożobow wobstejaza, po wobjedże na sajědojczenje sthori. Tjo pschi wulkich bolosczach wumrjechu.

* (Na pohrjebnischczu żo satsělik.) Ssobotu żo w pinzy czěłkoweje khěże (czěłkownje) w Lěhnizy 64 lětny pohrjebnischczowy dźěłaczeŕ Hoffmann satsěli. Wón mějesche czežke myżle.

* Ssylny wichor je żriedu w nozy w Triesce sakhadźał. Wjele parnych a płachtatych łódźow je żo w pschistawje wobschkodźiło a s dźěła żo potepiło. 29 człowjekow je żo tepiło. Wichor móżse żelezny hacz na torhoschczo honjesche.

* (Semjerżenje w Mexiku.) Pschi poślednim semjerżenju je też město Ciubad Guzman, 100 kilometrow wot vulkana Colimy sdolene, czežko czerpiło. Psches 1100 khěżow je żo tam sażypło. Wjele ludźi je żo saraslo abo sraniło.

* (Wulki woheń.) W Texażu je żo 2000 wobydlerjow liczaze městaczko Whitewright s wulkeho dźěła s wohnjom sniczilo. Psches 70 khěżow je żo wotpaliło.

Zwużdženja.

Khostanska komora. 62 lětny murjeŕ E. H. Knježk s Kelna bě 14. meje na knježim dworje w Goßwizach s dwěmaj schulskimaj holzomaj na njepózczíwe waschnje wobkhadźał. Knježka k jastwu na 9 měżozow a k shubjenju czeżnych prawow na 3 lěta sażudźichu.

✕ 18 lětny czełodnik Wroblik s Doliz bě na żkużbje pola kubleria Bajerja w Maleschezach żkużobnej dźowzy Jokusez pjenjeżnu móscheń s 2 hriwnomaj a żkużobnej dźowzy Mißnarjez 1 hriwnu kradnył. Potom żebi pola pschedawarja jědnych kołow Nowotneho w Maleschezach jědne koło pożczi, wudawajo, so chze żwoju macz we Wulkej Dubrawje wopytacz. Wón pak w runej měrje do Draždżan jědżesche, hdźež koło pscheda. W Neugersdorfje wón potom w jenym hoscżenzu jene druhe jědne koło, 90 hriwnow hódne, kradny, kotrež wón teho runja w Draždżanach pscheda. Bórsy po tym wón w Niederstrahwalde sażo jene jědne koło żobu kasasche. Te pak żo jemu njelubjesche a wón jo w Zitawje s jenym lěpschim saměni, kotrež wón w Budyschinje wikowarjej Schibakej pscheda. 8. meje wón w Bräunlichez hoscżenzu we Wulkej Dubrawje pschenozowasche a pschi tejle składnoscži jedyn wołmjany pjesł, rěsnikej Wonigerej żkuschazy, żobu wsa. Wroblika k jastwu na 1 lěto sażudźichu.

✕ Budyski ławniski żud bě 18. haprleje hižo 3 krócz khostaneho schewza F. O. Richtera w Nowych Pżowjach pólneho paduschstwa dla k jastwu na 1 tydźeń; jeho hižo wjazy krócz khostanu żonu k jastwu na 2 njedźeli, jeho pschichodnu macz Katharinu Bläschowu s Rakez k jastwu na 2 njedźeli, hischcże njekostaneho 19 lětneho murjerja H. O. Lischku, tuteho nana H. M. Lischku a tutehu żonu k jastwu po 1 tydźenju sażudźił. Woni běchu ryczerkubleŕjej Gießnerej w Boranezach 3 abo 4 zentnarje witkow kradnyli. Jich powołanje pschecżiwo wużudej żo saczißnu.

Serbski musej.

Do našeje zběrki starych pjenjez darichu nam w lěče 1910:

1. Knj. Karl Wićaz ze Sulšec (přez k. far. Křižana): 13 rjanych z wjetša slěbornych starych pjenjez z lětow 1689—1855.
2. Knj. wučeŕ em. † H. Jurk z Budyšina: rjany slěbornik z l. 1800.
3. Knj. Krječmaŕ z Budyšina: tohorunja dwaj slěbornikaj.
4. Knj. kubleŕ Jurij Rjebiš z Haslowa: zběrku starych pjenjez (z wjetšoho dźěła koprowych).
5. Knj. faraŕ J. Žur z Kamjenca: 19 starych koprowych pjenjez.

Nowoscze
leczných tkaninow

k płoczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazym wobleczenjam a schórzuchom

w najwjetschim wubjerku porucza

M. Gottwald

pschi mjażowym torhoschczu 11.

Franz Marschner

czażnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haży 9

swój skład **czażnikow** a **czażnikowych rjeczażow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pikomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Srjadowanje sawostajenstwow,
wudzelanje herbstwodzelenskich wuczinjenjow a testamentow

pola **prawneho agenta Kobana**

pschi żitnych wikach 4.

Poruczam swój **bohaty skład**

wupyschenych kłobukow
sa żony a dźěczi

po tunich płaczisnach.

A. Rockschowa

w Budyschinje na garbarskej haży 1.

Kedźbu kolojesdni!

Na wżach żo kupuja **najtuńsche**

Dürkoppske, Phänomenske, Aegierske a Spezialne **koła** s dołhotrajazym rukowanjom

hižo po 90 hriwnach

pola mje.

Poruczam dale ręczne apparaty, plestr sa jědne koła, hosdźiki, latarnje, swony, pneumatiki, nakhribjetne měchi, hórske pschikrywy hižo po 4½ mk. we wulkim wubjerku. Mam żamżnu wuporjedźerńju.

Gustav Lindner

w Porschizach.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo porucza

Walter Arnold

na bohatej haży 12.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerwa, wotstronjenje subobolenja.

— Pomerne płaczisny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haży, prjedy na theaterskej haży.

ff. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj., punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt

pschi mjażowych jědkach 1.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jědne koła wot

H. Möbiusa a żyna,

fabrika koscżoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje

E. Koban

pschi żitnych wikach 4.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Sserbſke a němſke

spěwarſke

ſa njewjesty

ſzu po tunich płaczišnach na pſchedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

So bych ſzwój wulki ſklad do pſchecźehnjenja trochu wuprósdnił, wot nětka wſchelake kožane tworv jako **puczowanſke toſche a koffry, wulke wobleczenjowe koffry, nalhribjetne měchi, wiczne toſche, ruczne a zigarowe toſche, liſtownje, ſchulſke mapy,** ſzlé atd. na

wupſchedawanje

pſchińdu. S dobom ſzo wulki dźél woprawnych **Offenbachſkich portemonnaiow a modnych zonjazych toſchow** wupſchedawaju, dale dźélba **wołmjanych** a **pſchedeſcheznych dekow, ſofow, matrazow** a **łožow.**

S poczeſczowanjom

C. A. Pietſch, ſzedlarſki miſchtr pſchi žitnych wikach pódla Kellingez. Wot 1. oktobra na kamjeńtnej haſzy 19.

Trawowa awkzija

na Dubjanſkim knježim dworje.

Njedźelu 18. junija popołdnju w 2 hodźinomaj ma ſzo trawjenje ſ wumenjenjemi ſa hotowe pjenjesy na pſcheſzadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna w hajnkowni.

W Dubom, 7. junija 1911.

Hrabinſke Lippeſke kublowe ſarjadniſtwo.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zyhele w rjanych njeſhinitych barbach, **pleſtrowanſke klinkerſke zyhele** ſ 8 hłowczkami ſa pſchejeźdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żeleſne klinkerſke, wodunjepſchepuſchczate połne a dźerkate zyhele, ſchamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Kſchemjenjowe jamy. Telefon: Budyſke ſarjadniſtwo czo. 11.

Kronin

ryncźli pſche kurjaze woka, prjedy pod mjenom „Käppelin“ ſnate, je ſažo dostacź

w krónſkej drogowni

pola **Ernſta Aktoriesa** w Budyſchinje.

Wedſch,

ſzudniſki aktuar ſw. ſzužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pišarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi ſzerbſki.

— Telefon czišło 177. —

Pſcheſzadźowanje leżomnoſczow.

Jutrnica,

serbske towarſtwo za Njeswačidło a wokolnosć,

změje njedźelu 18. junija wulět do Zhorjelca. Wotjězd z Njeswačidła rano ½6 hodźin.

Předsydstwo.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 18. junija** pop. w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hoſćencu w Khwaćicach. Sobustawy su prošeni, zo bychu z wěſtoſcu wšě přišle, tež hoſćo su nam přeco lubje witani. **Předsydstwo.**

Žiwnoſcź

w Ssulſchezach czo. 6, poł hodźiny wot Baczońanſkeje katholſkeje zyrkwje ſdalena, 16 górzow wopſchijaza a ſ 200 jenoſczemi poczežena, je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Rjana žiwnoſcź

ſ 10 górzami pola a rjanej ſadowej ſahrodu je ſe žiwym a morwym inventarom ſe ſwobodneje ruki hnydom na pſchedań. Zyrkej a ſchula wo wſzy. Wſcho dalſche je pola wobſzedźerja w Budyſchinku czišło 28 pola Porſchiz ſhonicź.

Žiwnoſcź

w Ratarjezach czišło 7 ſ 10 górzami 13 □prutami je na pſchedań.

Sbyne kubło czišło 28 w Klukſchu ſ 28 górzami pola a łuki je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Klukſchu czišło 28.

Khěža Jana Branzka we Łupoi, na 2200 hriwnow takſěrowana, ma ſzo 27. julija 1911 dop. w 10 hodź. na ſzudniſtwje w Budyſchinje na dyrbjenſke waſchnje na pſcheſzadźowanje pſchedawacź.

Nowa khěža

w ſnutſkownym dźélu Budyſchina je ſa 12600 hriwnow na pſchedań. Wotnajenſki pjenjes 768 hr. wuczinja. Napłaczenje 3300 hr. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kruwa

blisko k czeleczu, je na pſchedań w Blohaſchezach czišło 14.

Mioda kruwa

blisko k czeleczu je na pſchedań w Jeńkezach czišło 48.

Trjebane ſofy, polſtrowane ſtoły a jedyn pišanſki ſekretar ſzu tunjo na pſchedań na Hoſchiz haſzy 29.

Trawowa awkzija.

Trawjenje gmejnſkeje łuki w Hněwſzezach ma ſzo **njedźelu 18. junija** pop. w 4 hodź. po ſahonach ſa hotowe pjenjesy na pſcheſzadźowanje pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedſtejiczer.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **18. ſmažnika,** pop. w 5 hodź. pola Budichec swoje **měsačne posedźenje.** Knjez dopisowař je přednošk přilubił.

Nuznych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

S jeneho ſawoſtajeńſtwa hnydom na pſchedań

1 ſchkleńczany khamor,

wſchelake blida,

5 wutykanych ptakow,

1 kara a wſchelaka domjaza nadoba

w Budyſchinje na Mättigſtr. 19 delka na prawizy.

Trjebany

kuczowy grat

pſchedawa tunjo **C. A. Pietſch** pſchi žitnych wikach 8

Jako ſapokaſana

cźelowa žona

porucza ſzo

F. T. Lehmannowa w Budyſchinje na Schäfferſkej drósy czo. 4 delka.

Kucharki, ſwinſke a ſzłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ſzwinjom, wotroczkow, ſzrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźéłaczerſke ſzwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſzukelnſkej haſzy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj kujeſa Heinr. Mohra.

Poruczam dwě ſtarſchej katholſkej

ſzłužobnej a hródźnej dźowzy

do Radworſkich a Khróſczańſkich ſtron. Pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſzukelnſkej haſzy 1.

Hoſpoſu

hnydom pyta **Ernſt Pětſchla** w Zyżezach.

Žonjazy cźaſznik

(ſegeŕ) je ſzo ſańdźenu njedźelu w Njeſzwaczidliſkim parku abo wo wſzy w Njeſzwaczidle ſhubił. Sprawny namakař chzył jón ſa dobre myto we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

(K temu czišłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. junija 1911.

Placišny rěsneho flotu na Drajdžanskich słótnych wikach.

12. junija 1911.

Placišny po zentnarje w hriwnach.

Słótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	46—50	86—90
franzowske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	41—46	79 86
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36—40	73 78
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	30—35	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	43 47	75 80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	38—42	70 74
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	33 37	64 69
4. žrěnjo pišowane kruwy a jałojzy	27—32	59 63
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	46—50	79—84
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	41—45	72—78
3. žnadnje pizowane	35—40	66—71
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	61—64	91 94
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	55—60	85—90
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—54	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižen jow w starobje hacž do 1¼ léta	42—44	58 60
2. mjaßne	40 41	56 57
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	36—39	51—55

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 10. junija 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 15. junija 1911 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenica běła	—	—	—	—	9	60	10	—
" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	70	9	85	9	25	9	70
Rožla nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Ječmjeń	7	75	8	—	7	75	8	—
Wows,	—	—	—	—	8	25	9	—
Hróch	9	—	9	20	8	—	8	80
Woka	11	50	13	50	10	—	10	50
Jahły	8	50	9	50	8	50	9	50
Hejduschka	15	—	16	50	16	—	17	—
Běrny	15	50	16	50	16	—	17	—
Butra 1 kilogr.	2	80	3	20	2	80	3	20
Pšeničzna muka 50 "	2	50	2	70	2	30	2	60
Ržana muka 50 "	10	25	19	25	16	—	19	—
Ssyno 50 "	10	—	13	25	12	—	14	—
Ssloma 100 "	2	90	3	20	2	60	3	—
Prožata 633 schtuk, schtuka	4	17	4	33	3	35	4	—
Pšeničzne wotruby	13		27	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	-		5	60	5	25	5	60
Pšeničzny gris 50 kilogr.	—		5	80	5	50	6	10
Ržany gris	-		6	30		—		
	—		6	80		—		

Na bursy w Budyschinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšenica (žołta) wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 10 np., rožla wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., ječmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 70 np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyschinje placjesche: kórz pšenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np., hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr 69 np. hacž 16 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 40 np. hacž 12 hr. 80 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

15. junija 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., pšenica wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 80 np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np., hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np., hacž 9 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 3 hr. 20 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 40 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 16. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 1. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodzin farat Räda žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smjeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Max Theodor Küchler, hudźbny direktor w Nowym Měsće w Mecklenburgu, s Elsu Margarethu Donnerez w Ratarjezach.

Sdruhich wožadow: Ota Pawol Libsch, dźěłaćer w Krónizy, s Olgu Kunzez w Bolborzach. — Khorla August Petrich, žiwnosćer w Hunćerizach, s Helenu Wyleminu Ryćeriz w Druzkezach. — Hermann Albert Seeliger, duchowny w Radebergu, s Johanu Hilžbjetu Handrikez w Huszy. — Jan August Wicźas, hospodarski pomoznik w Zornoßykach, s Hanu Theresiju Pjechez tam. — Gustav Hermann Marschner, cźeßla w Schönbergu, s Rosu Dahinden w Rodezach p. Pomorz. — Ernst Scholka, dźěłaćer w Lětonju, s Hanu Emiliu Pětschkez w Trjebjenzach. — Ernst Bohuwěr Pětschka, dźěłaćer w Khwaćizach, s Madlenu Scholćiz w Budyschinku.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Erich Gerhard, Gustava Hermanna Kosela, dźěłaćerja na Židowje, ž.

W katholskej zyrkwi: Robert, Franza Ssoboty, dźěłaćerja na Židowje, ž. — Helena, Augusta Tiapala, klampnarja w Budyschinje, dź.

Sdruhich wožadow: Alexander Willy Fryz, Ernsta Willya Thiela, želesniskeho aspiranta w Rakezach, ž. — Irma Lydia, Bjedricha Maxa Köhlera, hoscźenzarja w Nijej Wšy, dź. — Hana Helena, Jana Augusta Holbjana, dźěłaćerja w Rakezach, dź. — Emma Gertrud, Gustava Pawola Janascha, hórniskeho dźěłaćerja we Willnizach, dź., rodź. w Khwaćizach. — Alwin Erich, Kschesczijana Kobela, wyschscheho schwajzarja w Lipiczu, ž. — Pawol Ernst, Hermanna Augusta Junkera, pohonca w Porschizach, ž. — Hermann Pawol, Pawola Ernsta Zawnika, žiwnosćerja w Brěsowje, ž. — Hendrich Kurt, maschinskeho tepjerja Bobaka w Stróži p. Barta, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 11. dźeń junija: Jan Ssykora, khěžkat a invalid w Kelnje, 65 l. 1 m. 15 d. — 15. Wylem Max Göbel, ryćerkublet we Wownjowje, 39 l. 2 m. 24 d. — Helena Hilžbjeta Ochernalez, privata w Sajdowje, 68 l. 3 m. 28 d. — Erich Gerhard, Gustava Hermanna Kosela, dźěłaćerja na Židowje, ž., 3 d.

Sdruhich wožadow: Richard Oskar, njemandž. ž. s Darina, 4 m. 24 d. — Elsa, Jana Panascha, žiwnosćerja w Bkohaschezach, dź., 3 m. 29 d. — Johanna swud. Schimannowa bywscha swud. Valtenowa rodź. Giertez w Mjedźoju, 80 l. 8 m. 7 d. — Werner Richard Gustav Felix, Pawola Richarda Storla, wyschscheho inženeura w Adolfi'ej Hěcze, ž., 8 d. — Marja Martha, Jana Bohuwěra Schmidta, krawza w Trjebjenzach, dź., 18 l. 8 m. — Ernst August Hähnel, wobydlet w Trjebjenzach, 69 l. 6 m. — Madlena, njebo Jana Lehdera, knježeho rybaka w Kupoji, sawostajena wudowa w Kobelnju, 71 lět.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

1. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodzin farat Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodzin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodz. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. budże katechismußowa wucžba sa němsku žónsku młodźinu.

Ssobotu 24. junija, jako na Jana, budże rano ½7 hodzin němska, ½8 hodzin žerbska spowjedź a ½9 hodzin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

1. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje farat Domaschka rano w 7 hodzinach žerbsku spowjedz. duchowny Bójž dopołdnja we 8 hodž. žerbske a ½10 hodzin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smjeje farat Domaschka wucžbu s němskej mužskej młodźinu. — Popołdnju w 4 hodzinach shromadźizna kschesćz. towarstwa mužskeje młodźiny.

Mudry kolojesdny

wuswoli

Naumannowe Germania-kola.

Sastupjeŕ:

wumělski jězdny Marschner

na Nowosalzskej drózy 36.

Podklócze a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje žołdka, šubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, blescha po 60 a 100 nj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitskich mnichow dźěłany.

Jenoż **Todor** žadajcze a bjerćze. Jenoż woprawdźity porucza

Stranch a Kolde, drogownja,

s napschecza katholskeje zyrkwje.

Singerowe schijaze maschiny

pschihodża ßo najlěpje
ſa kóżde hoſpodarſtwo
a
ſa kóżdu dźěłarńju.

Połožene płaćenišle wumjenjenja.

Mjechi łapjerjenja ſ hotowymi płatnišćemi rabatt.

Kupicź we wſchěch naſchich klamach

w **Budyſchinje** jenoż
14 na bohatej haßy 14.

SINGER Co.

ſchijaze maſchiny akzij. tow.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſcheźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchekamanſkeje drohi.)

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaćišnach.
Porucźam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Ssuche
khójnowe a ſchmrěkowe deſki
wſchěch ßo trjebazych wuměrow, cźeßane, hěblowane, ſchpundowane, kaž tež **laty, delne leiſty** atd., woßebje ßuche **czeńke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** porucźa
Franz B. Miriſch, rěſak a hěblowarńja
w Halſchtrowje. Telefon 10.

Cźerpjach wot 3 lět na żołtu wumpjeru ſe żałoßnym
ßwjerbjenjom.
S pol kuſkom Zuckerowego patent. lěkarſkeho mydła ßym cźwilu doſpołnje wobył. H. S., polizajſki ſerżant.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Paul Giebner

w Budyſchinje na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucźa ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecź wullich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.
Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Hiengſongſka eſſenza

ſe „Singelſkim ſnamjenjom" k poßylnjenju żołdka a pſchetkacźa, kaž tež k poßylnjenju cźuwow. Wubjernje ßo wupruhowała pſchi nadpadowazym wjercźenju. Woprawna jenoż w originalnych bleſchach po 55 pj. a 1 mk. 10 pj.

Na wßy ßo ſcźele.

Sklad w **kral. privil. hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.**
(Pawoł Leidler.)

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z pśinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjeźor pśijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 25. | Sobotu 24. junija 1911. | Lětnik 70.

Čežśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1911

do prědka płaćiś, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Cźi, kotśiž ześ Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćś dadźa, njech tola njesapomnja, ześ je tam bórsy skasaś. Na schtwórtlěto saplaćaći ześ sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinjeześenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćza na pósće **1 hr. 30 pj.,** s pschinjeześenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Sawjedźenje palenja cźełow w Pruskej.

Po pschikładze pruskeho krajneho ześma je nětko teź pruski semjanski ześm sakonjej wo dowolomnym palenju cźełow pschihłoźowak. W krajnym ześmje bě ześ sakoń jenoź s dwěmaj hłoźomaj wjetschiny pschijak, w semjanskim ześmje ześ tale ześnadnuschka wjetschina wo 4 hłoźy powjetschi. Sa palenje cźełow ześ teź ministrojo hłoźowali. Pschećiwo palenju cźełow ześ kardinal Fischer s Kölna na najwótrischo wupraji. Katholscy duchowni njeźměźa pschi palenju cźełow ześobu skutkowaś. Pschijeźe tuteho sakonja budźe ześ s pschibywanjom tych politiskich stronow njelubje saźuwaś, kotśiž sa sałoźkom stata a wobstejazeho porjada tschaźu. Ludźo ześ s tym njetaja, so ześ s hidu pschećiwo kschesćijanstwu sa palenje cźełow.

Teź generalny pólny marschal hrabja Haaseler ześ jako pschećiwnik palenja cźełow wusna. Wón na bitwischcźo pokasowasche, hdźeź mnohe rowy padnjenych saźuźe sbudźuje, so tu na poźwjeśenej semi stejimy. Pomyślmy ześbi bitwischcźo sa 50 abo 100 lět, hdźeź ześnadź budźe palenje cźełow sakońšy pschikasane. Tam widźimy mózny schćěpowz a posdźischo pomnik bjes kschiża s napisćmom: Tu ześ ześ sa cźesć a ześkawu wótcźiny padnjeni spalili.

Hrabja Droste zu Vischering měješe sa wobmyślomne, so chze jene kschesćijanske knježeŕstwo pohanske waschnje sawjesć. Powróćeńskim stronam móże ześ s wuspěchom jenoź na to waschnje wobaracź, so knježeŕstwo na wěcźnych saźadach kschesćijanstwa stejo wostawa.

Amerikanske wójnske łódźstwo w Kielu.

Ssrjedu rano ześ schtyri bitwiske łódźe amerikanskeje atlantiskeje eskadry do Kiela pschijeźe. Eskadra s bitwiskich łódźow „Louisiana", „South Carolina", „Newhampšhire" a „Kansas" wobsteji. Amerikanske łódźe ześ s Ruskeje pschipluwake, hdźeź ześ jich w Kronstadtskim pschistawje wulkotnje witali. W jenym němskim wójnskim pschistawje ześ wot schěźnacźe lět prěni króćź saźo hwězdata khorhoj s jeneje amerikanskeje wójnskeje łódźe smahuje. Amerikanske łódźe s do wocźi padazej pschiprawu, s dwěmaj wyšokimaj scźežoromaj, nadpaduja, kotrajž jako roshladowanskej wěži ześłužitaj. Němske wójnske łódźe a město Kiel amerikanskim hosćam wschelake ześwjedźenje wuhotuja. Njedźelu budźe napschemowjeźkowanje němskich a amerikanskich kutterow. Khěžor Wylem ześ pschi ześwjedźenju na amerikanskej khorhojnej łódźi „Louisiana" wobdźěli. Tutón je s łódźu „Hohenzollern" ześrjedu popołdnju psches khěžorski Wylemski kanal do Kiela pschijěł.

Wuźsche wólby do awstriskeje khěžorstwoweje rady.

Wuźsche wólby do awstriskeje khěžorstwoweje rady ześu poraźenje kschesćijansko-sozialneje strony dokónczike. Kschesćijansko-sozialni běchu we Winje w 23 wokrjeźach do wuźscheje wólby pschischli. S tychle 23 wokrjeźow ześu woni 22 shubili, a jenoź jedyn ześ ześbi sakhowali. Tutón jedyn mandat je dr. Heilingerej pschipadnył, kotryž je po prawom najwjetschi pschećiwnik kschesćijansko-sozialneje strony; jeho ześu tehodla s njeje wusamkli. Wjedniźy tuteje strony, prynz Lichtenstein, wikowanski minister dr. Weißkirchner, president Pattai, Winski měschćanosta dr. Neumayer a jeho naměstnik Hierhammer njeześu ześo saźo wuswolili. Winske wobydleŕstwo je dowěrjenje k kschesćijansko-liberalnej stronje shubiło, dokelž wona njeje ześwoje prjedawsche ześluby dopjelnika. Sa to ześu jejni wjedniźy ześwoju politisku móz k pjelnjenju ześwojeho pjenježneho měcha wuźili. Nětko ześu ześo jim wuswolerjo se ześwojim hłoźom wotrunali. Cźěsźy wuswolerjo we Winje ześu pschećiwo kschesćijansko-sozialnym kandidatam hłoźowali, dokelž ześu kschesćijansko-sozialni sapóśłanzy nětcźischu Cźecham njepschećelsku politiku podpjerali. Woni ześu we Winje se ześwojimi hłoźami wo dobycźu a pschěhracźu rosśudźili. Konserwatiwne Winske nowiny „Vaterland" kschesćijansko-sozialnym porokuja, so ześu se ześwojim wustupowanjom pschećiwo Cźecham tutych do lěhwa sozialdemokratow hnali. Njebo Lueger je derje wjedźał, hdyž je rjekł: „Wostajcźe mi mojich Cźechow na pokoj!" Nisko liczene, Winsźy Cźechojo 40,000 wuswolerjow staja. Pschi sestajenju bilansy hłoźow nima ześo na husto korrigowane ludliczenje dźiwacź, ale na wěrnosćź. So sa poślednje dźeśacź lět liczba Cźechow we Winje njeje wotebjerała, nichtó njewěri, kotryž Win snaje. Jenoź dźeśacź krocźel trjeba ześo w kajkimźkuli Winskim wokrjeźu po drósy hicź, so mohło ześo to spósnacź. Tola dosćź s tym, to je ześo załoźnje wjecźiło. Winsźy Cźechojo ześu sa sozialdemokratow teho dla hłoźowali, dokelž ześu pschećiwniźy kschesćijansko-sozialnych, a jenoź, dokelž njeześu w narodnych wěźach tak njesnjeśliwi. Ministerstwowy pschedsyda baron Bienerth je podarmo swjask s wjednikami němskich liberalnych sa wuźsche wólby sćinił. Wuswolerjo njeześu na ześwojich wjednikow pośluchali, ale ześu radscho sozialdemokratam ześwój hłóś dali. Tucźi ześu ześo s liberalnymi Němzami do dobycźa we Winje dźělili.

S 516 wuswolomnych sapóśłanzow je ześo 446 wuswoliło a to 104 němskich liberalnych, 80 sozialdemokratow, 82 Cźechow porjadowych stron, 76 kschesćijansko-sozialnych, 5 bukowinskich Rußow, 5 Rumunow, 34 galiziskich Rußow, 4 Wschoněmzy, 1 židowski zionist, 6 dźiwich, 15 Italskich, 32 Polakow, 34 połodnischich Sslowjanow.

Kschesćijansko-sozialny dr. Weißkirchner je ministerske sastojnstwo skóźił. Ssnadź zyke ministerstwo wotstupi.

Wólbne njeměry w Awstriskej.

Pschi wuźschich wólbach w Awstriskej je na wjele městnach k njeměram doschło. W połnóznych Cźechach ześu sozialdemokratojo, dokelž podleźenja ześwojich kandidatow doprědka widźachu, sakhadźeli, kaž hischcźe ześenje prjedy. W Roßbachu pola Ascha ześu woni schkleńczanu tśechu jeneje fabriki rohbili, druhdźe ześu ześwojim politiskim

pschecźiwnikam žitne pola sapeuscźeli a žadowe schtomy pscherěsali. W Thonbruunenje sozialdemokratojo rosnaschowarjow liberalnych nowin nadpadnychu a krwawych sbichu. Rosnoscherjo do twarjenja želesniskeho sastanischcźa cźeknychu, sozialdemokratojo žo sa nimi puschcźichu a jim nowiny a lecźaze listy rubichu.

W židowskim měscźe Drohobyczu w Galizijskej žu žo pschiwižowarjo zionistiskeje strony, kotraž na sažopostajenje židowskeho kralestwa w Palästinje dźěła, do pukow s wojakami dali. Tam bě žo pschi wužschej wólbje sozialdemokratiski žid dr. Loewenstein pschecźiwo zionistiskemu kandidatej wuswolił. Hdyž žo powjescź rosschěri, so žu žo sa Loewensteina falschowane hłoždy wotedale, zionistojo na Loewensteinowy agitaziski dom nadběh scźinichu. Žandarmojo, polizistojo a jěsdni njemóžachu roshorjenemu ludej dowobaracź, kotryž kamjenje, stoły, piwowe karanczki a druhe wězy do nich mjetasche. Do wotdźělenja spěschnje pschikhwatazych pěschich wojakow teho runja s kamjenjemi mjetachu. Skónczńje wojazy do luda pjecź krócź tšělichu. 18 woždobow žo hnydom satšěli a 37 žo cźežko srani. Někotši ranjeni žu w běhu někotrych dnjow wumrjeli. Mjes satšělenymi je tež jedyn franzowski wucźeŕ, kotryž nasdala ludowemu sakhadźenju pschihladowasche. Sa jeho sawostajenych žebi franzowske knježerstwo sarunanje žada.

Franzowsojo a Schpanisźy w Marokkowskej.

Franzowske wójsko pjecža Fez wopuschcźi, so by lěcźo w Mekinesu pschebylo. Posdźischo chzedźa Franzowsojo tež hischcźe te splahi sultanej podcźišnycź, kotrež žu do hór cźekle. K temu pak žo Franzowsojo hischcźe pscheždabi cźuja a teho dla poždylnjenje wocźakuja. W Marmoraskim lěžu je k nowemu wojowanju mjes Franzowsami a sběžkarjemi dóschło. 2000 Franzowsow 4000 Marokkowskim napscheczo stejesche. Franzowsojo wjazy krócź s bajonnetom postupowachu. Wojowanje skoro zuły dźeń trajesche a žo s poražejom Marokkowstich skónczi, kotsiž wjele ludźi shubichu.

Schpanisźy žanych pschihotow njecźinja, so bychu marokkowske pschimórske město Alkasser saždo wopuschcźili. Wjele bóle chzedźa hischcźe wjazy wojakow do Marokkowskeje dowjescź, so móhli Franzowsam trochu wahu dźeržecź. Schpanisźy žu wudawali, so jenož teho dla wójsko do Marokkowskeje scźelu, so bychu žwojich poddanow tam schkitali. Nětko pak je žo wupokasało, so je tele traschaze powjescźe schpaniski konsul w Alkasserje knježerstwu žkał. Tutón je na dobo wowrótnił a je s pschewodom žwojeje žony do Larrascha wotjěł. Marokkowsźy praja, so je Bóh jich njepscheczela na tajke waschnje khostał. Schpanskemu knježerstwu pak žu jeho powjescźe runje prawe byle a žu s pschicźinu byle, s kotrejž je Schpanisko dwě marokkowskej pschimórskej měscźe wobžadźiła.

Pschetorhnjena trónska rěcź.

Po nowowólbach je žo schtwórtk wulke sobranje (žejm) s rěcźu krala Ferdinanda wotewriło. Hdyž kral sastupi, jeho knježerstwowa strona wyskajo powita. Ssobustawy rataŕskeje a sozialdemokratiskeje strony žedźo wostachu. Hdyž trónsku rěcź cźitacź pocźa, wjednik rataŕskeje strony Stambolijski žo na wustawu powołajo pschecźiwo temu proteſtowasche, so kral wulke sobranje wotewri. Hura wołajo pak wjetschina jeho rěcź podušy. Trónska rěcź móžesche žo potom bjes sadźewka docźitacź. Pod wyskanjom wjetschiny kral potom salu wopuschcźi. W trónskej rěcźi žo praji: Po wuwołanju njewotwižnoscźe žym Waž, moji knježa sapóžkanzy, po stawje 140 wustawy swowak, so byschcźe wo pscheměnjenju wustawy wuradźili. S tymle pscheměnjenjom dyrbi ludowe sastupjerstwo prawo puschcźicź, wo wukrajnej politizy rosžudźecź. Pschichodnje ma kral prawo dostacź, žamostatnje s dorosymjenjom s ministerstwom wukrajnu politiku žam wjescź.

Ruski minister Kokowzew wo ruskich należnoscźach.

Jedyn Barlinski nowinski dopižowaŕ je w Petersburgu rosrěcźenje s finanznym ministrom Kokowzewom měł, kotrehož žo na-prjódzy wo ruskich statnych finanzach praschesche.

„Te žu dobre", wotmolwi minister. „W poždlednich lětach mamy žo derje. Sa poždlednje lěto žmy w statnych kažach 44 milionow rublow pschesbytka měli, kotryž žmy na pomjeńschenje dołha nakožili."

Na dopižowarjowe praschenje, schto je s pschicźinu tak swježelazych finanznych wobstejnoscźow, Kokowzew wotmolwi: „Pschedewschěm te hobrske summy, kotrež žu žo na wójnu s Japanskej wudake, žu w Ruskej wostake. Pódla teho žmy poždlednjej lěcźe wurjadnje dobre žně měli. Ale s hłownej pschicźinu je to, so je žo po pschemoženju revoluzije we wobkhodnym žiwjenju Ruskeje sacźucźe žebjedowěrjenja a wěstoscźe sbudźiło."

Dopižowaŕ napscheczo praji, so pscheczźiwniska strona w khěžorstwowej dumje wobstejnoscźe Ruskeje w rózowych barbach njewidźi. Minister na to:

„Wo snutskownych ruskich wobstejnoscźach nježdmě žo po debatach khěžorstwoweje dumy žudźicź. Pschecźiwna strona budźe stajnje njedostatki porokowacź. Naschemu wobydleŕstwu nětkole hłownje na tym saleži, so by wschudźe porjad a měr knježił, so mohł žo kóždy s měrom se žwojim dźělom sabjeracź; nasche wobydleŕstwo žwoju kedźbliwosćź wjazy na politiku tak njeskładuje, kaž prjedy."

W poměrach k Chinje a Turkowskej žo Kokowzew wupraji: „Wscho to, schtož je Ruska prjedy k spěchowanju měra cźinika, tež nětko cźini. Mnosy žu žebi myžlili, so pschecźiwo Chinje wojowansku politiku wjedźemy. To je zyle mylne. Wot Chiny žebi jenož žadamy, so by dopjelnika, k cźemuž je s wucźinjenjemi s nami swjasana. Po naschej njeporadźenej wójnje s Japanskej China pschecźiwo nam se stajnje wjecźiwymi žadanjemi wustupowacź sapocźa. China nasche położenje w rańschej Asiji sa woždabjene wobhladuje. Ale my na wopak wěmy, so žu wobstejnoscźe w Chinje srudne. Njedźiwajzy teho žebi wot Chiny wjazy nježdadamy, schtož nam po placźazych wucźinjenjach žłuscha. S zyła Ruska ani tu, ani druhdźe wojowansku politiku njewjedźe. Nasche poměry k Japanskej žu nětkole wubjerne. Schtož Balkan nastupa, njehodźi žo niczo nowe rjez. Politika na Balkanje móže žo kóždy wokomik pscheměnicź. Nichtó njemóže dźenža rjez, schto budźe na Balkanskej połkupje jutsje. Pschezo pak mózu Wam wobbkrucźicź, so na Balkanje žaneje njepschemyžlneje krocźele njecźinimy."

Na kónzu žo Kokowzew wo židowskim praschenju wupraji: „Myžlimy žebi, so nětkole njej na cźažu, někajke pschemènjenje w położenju ruskich Židow cźinicź. Wubudźenje ruskeho narodneho wědomnja je pscheczźiwo Židam naměrjene a teho dla je nětkole njemózno, so by žo nětkole k jich lěpschemu stało. Rosrižanje židowskeho praschenja w Ruskej dyrbi žo wotstorcźicź. Jich wobstejnoscźe njejžu žo pohórschike, a powjescźe wo tym, sa mjesami rosschěrjene, žu njewěrne."

Wobnowjenje ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Pola Peterburga žo na nowy tydźeń dwě nowej wójnskej łódźi Dreadnoughtskeho systema na morjo puschcźitej. Jena s njeju, „Sewastopol", je w baltiskej, druha, „Poltawa" w admiralskej łódźeŕni natwarjena.

Dwě druhej Dreadnoughtskej łódźi žo w tymaj žamymaj ruskimaj łódźeŕnjomaj twaritej a žo nasymu na wodu puschcźitej. Jena budźe „Gangut" a druha „Petropawlowsk" rěkacź.

Wójnske pschihoty Ruskeje w rańschej Asiji.

Dla njepscheczélskeho wustupowanja Chiny pscheczźiwo Ruskej je ruske knježerstwo po radźe wójnskeho ministra Ssuchomlinowa ruske wójsko w rańschej Asiji pschi Amurskej rězy na 160,000 muži poždylniło, k kotrymž žo hischcźe wojazy sabajkalskeho a pschiamurskeho kraja pschidabźa. Schtož wobtwjerdźene městna nastupa, je wobtwjerdźenje Wladiwosteka skónczene a twjerdźisna Nikolajewsk, kotraž Amurski wuliw wobknježi, je wjele poždylnjena. Wójnske ministerstwo je dale wobsamkło, schěsć ruskich wójskowych lěhwow pschi chineskich mjesach pschiprawicź.

Rusko-turkowske pschetšělenje pschi mjesach.

Turkowske knježerstwo je powjescź dostało, so žu na ruskoturkowskej mjesy w Małej Asiji blisko Bajaseta kosakojo do turkowskich wojakow srasyli. Kosakojo žu dweju Turkow morili. Erzivunski wali je žo na město sraženja podał.

Krónowanje jendźelskeho krala.

Jendźelski kral Jurij V. a jeho mandźelska staj žo schtwórtk s roswicźom wulkeje pychi krónowałoj. Němski krónpranz pschi žwjatocźnoscźi khěžora sastupowasche. Wón jendźelskemu kralej pomjenowanje sa němskeho pólneho marschala pschinježe.

Turkowske bandy w Mazedonskej.

Turkowske bandy w Mazedonskej, loni pscheczźiwo bołharskim a grichiskim sběžkarjam srjadowane, nježžu žo roseschke, hdyž je žo sběžk potłócził, a hdyž bě wobydleŕstwo turkowskim wyschnoscźam brónje wudało, ale dale wobsteja a pscheczźiwo nětko bjesbrónitym kschescźijanam sakhadźeja. Tele bandy žu žebi wotmyžlike, Bołha-

row wutupicź abo jtch tola nusowacź, ſ Mazedonſkeje wucźahnyćź. Wjedniźy turkowſkich bandow pſchecźiwo Bolharam ßmjertne wußudy wudawaju, a kóždy Turka ſa dobry ſkutk wobhladuje, hdyž tajkeho Bolhara ſ kakańźy nadpadnje a ſtónzuje.

Wo ßurowoſcźach jeneje tajkeje turkowſkeje bandy bolharſke nowiny pißaju: Nĕhdźe tſizeczi bolharſkich ßwójbow ſe wßy Ekſchi Ssu na polach pok hodźiny wot wßy dźĕkaſche. Na dobo ßo 20 muźi ßylna turkowſka banda pokaſa a do dźĕkazych tſĕleſche. Dwaj muźej buſchtaj ſatiĕlenaj, a jedyn dźeßacźĕtny hólz ßo frani. Wyſchnoſcź ani porſta njehibny, ſo by mordarjow khoſtaka. Tola to njeje jenicźki tajki podawk. Njech ßo Bolhar nĕhdźeźkuli puſchcźi, wſchudźe na njeho Turka ſ namĕrjenej tſĕlbu cźaka, a to hižo dwaj mĕßazaj traje. Hromady Bolharow do mĕſtow abo do zuſby cźĕkaju.

Sultanowe pucźowanje po Mazedonſkej na tychle ſrudnych wobſtejnoſcźach nicźo njepſcheměni, na wopak, nowe turkowſke Bolharow kónzowaze bandy ßu we wjazorych ſtronach naſtake.

Hrožaza revoluzija pſchecźiwo portugalſkej republizy.

Pſchecźiwnizy republiki ßo ſ revoluziju pſchecźiwo republikanſkemu knjeźerſtwu hotuja. W Schpaniſkej je wyſchnoſcź w Orenſe a Pontevedra njedaloko portugalſkich mjeſow ſchtyri żeleſniſke waggony ſadźeržaka, kotreź běchu ſ tſĕlbami, bajonnetami a patronami napjelnjene. Jena němſka łódź je pjecźa tele bronje w Villagarcin wukkadka. Do Orenſe je 300 portugalſkich cźeknjeńzow pſchiſchło. Portugalſke knjeźerſtwo je wojakow a żandarmow wotpóßłako, ſo bychu mjeſy ſtražowali a revoluzionarow pſches nje njepuſchcźeli.

Anarchiſtiſka revoluzija w Japanſkej.

Ruſke liberalne nowiny „Rĕcź“ ßu telegrafiiku powjeſcź ſ Wladiwoſtoka doſtake, ſo je w Japanſkej anarchiſtiſka revoluzija wudyrika. Revoluzionarojo mĕſta ſapaleja a wſcho wobßedźeńſtwo wupuſcźeja. Revoluzija ßo ſ njehoſpodneje poknozy k połodnju roſſchĕrja. W Japanſkej ßo podawki wotehrawaju, ſ njedawneje ruſkeje revoluziie ſnate, kotreź ßu ßebi tak wulku ſaßłużbu wo to dobyle, ſo je Ruſka wójnu pſchecźiwo Japanſkej pſchĕhraka. Hibanje je hakle w ſpocźatkach, a pſchedwidźecź ßo njehodźi, hacź ßo wono powſchitkowne ſcźini, abo hacź ßo ſ wojeńſkej mozu potłócźi.

Handrij — cźeßny muž.

Na Marſchanez kuble hižo pſches lĕto hoſpodarja njebĕ. Burowka, lĕdma tſizecźilĕtna wudowa, hižo dołhi cźaß kaž bjes myßli khodźeſche, huſto hórke ßylſy ronjo. Zyle wĕſcźe bĕ jeje żarowanje wĕrne, o to cźim bóle, dokelź ßo ſ njebocźiczkim mandźelſkim ſbożowna a ſpokojna cźujeſche. Marſchan bĕ niz jeno pſchikkadny muž, ale teź porjadny hoſpodaŕ. Wón nakhilnoſcźi a ßłaboſcźow njemĕjeſche, bĕ pomĕrny a dźĕławy, a hdyžkuli mĕjeſche khwile, rady cźitaſche a ßo wudokonjowaſche, tak ſo ſacźiſcźcź ſdźĕłaneho cźłowjeka cźinjeſche. Hacźrunjeź bĕ mohł rjez ßama ſtrowota, pſchińdźe na njeho to tolo tak nahle, pſchetoź ſ teho cźaßa, ſo bĕ w bróżni ſ pſchatra padnył, hladajźy hinjeſche, doniž jemu ſe ßmjertnym ſwóncźkom njeſwonjachu.

S teho cźaßa wudowa ßama hoſpodarjeſche — po prawym wſchak Handrij, cźeladnik, kotrehoź burowka ſa hoſpodorja poſtaji. Tak jemu ſ najmjeńſcha pſched cźeledźu rĕkaſche, ſo by njepſchestaka ßebi jeho waźicź — wſchitko druhe woſta bjes pſchemĕnjenja. Ale Handrijej ßo na to mjeno mało bycź ſdaſche. By-li jemu ſchtó jeno „Handrijo“ prajił, ßo na to njeby hnĕwał, a kaž bĕ prjedy dźĕkał, tak dźĕkaſche teź nĕtko dale. Stawaſche do ßwitanja, a hdźeź bĕ pilneje ruki trjeba, tam bywaſche prĕni, a byrnjeź by to było napinanje. Jeno njedźelu a ßwjate dny najnuſniſche wobſtarawſchi, wotpocźowaſche a we ßwojej małej khĕżźy ßebi mĕra popſchewaſche, kotruź bĕ ßebi nĕchtó ßnadź pſched ſto lĕtami w ſadnim kónzu wobſchĕrneho dwora ſa wumjeńk natwarił. Hewak ßo mnohim, kotſiź jeho bliże njeſnajachu, dźiwnuſchk abo ſ najmjeńſcha ßamotaŕ bycź ſdaſche. Bĕſche wſchak lĕdma pjecźatſizecźi lĕt, ſróſtny a rjany kaž rjek, njekhodźeſche tola na bjeßadu do roſpuſchcźeneje cźeledźe ani do wjetſcheho towaŕſtwa. Jeno druhdy by do korcźmy ſakożił a ßo w kucźe pſchi durjach mjes khudymi khĕżkorjemi a podruźnikami ßydnył a pobjeßadował. Ale dołho ßo njeby żenje ſadźeržał, runjeź jeho rady widźachu a jemu na huſcźiſchi wopyt kaſachu. Sa to do zyrkwje na njedźelach a ßwjatych dnjach ſtajnje khodźeſche a mĕjeſche wotewrjene ſpĕwaŕſke w ruzy. Teź tu by na najpoßledniſchim mĕſtnje nĕhdźe pod khorom ſtał, ale jeho rjany ſwucźny hłóß bĕ po zyłej zyrkwi ßłyſchecź.

Po Handriju ßo nĕkotraźkuli holza wobhladowaſche, ale Handrij cźinjeſche, kaž by to njewidźał. By-li jemu ſchtó prajił: „Handrijo, cźehodła ßo njeżeniſch?“ by na njeho ſ wulkim módrym wócźkom hladał a hnydom wotmolwił: „Na cźo? Na ßwojej moſlatej ruzy? Njeje dha na ßwĕcźe hiſchcźe doſcź hubjenſtwa?“

„Nó, ty by żonu kóždy cźaß ſeźiwił!“ krucźiſcho na njeho rĕcźachu.

„Schto je wo to! Ale ſchtó mi ſa to rukuje, ſo budu pſchezo ſtrowy, ſo mi Bóh telko mozow popſcheje, ſo bych dźĕcźi ſ najmjeńſcha do teje ſtaroby mohł wukublacź, ſo bychu ßebi pſches żiwjenje mohłe ßame dopomhacź a ſo bychu gmejnje k wobcźeżnoſcźi njebyłe?“ na wſchitke namolwjenja wotmolwjeſche.

„Poßłuchaj, Handrijo“, ßo jemu ßußodźa ßmĕjachu, „hdy by ßebi kóždy takle chzył myßlicź, to ſa lĕto mnoho pſchipowĕdani było njeby!“

„To chzu wĕricź. Ale rĕcźu to jeno ſa ßebje ßameho“, to bĕchu jeho ßłowa. Haj, tajkile bĕ Handrij, a tehodła mĕjeſche jeho hižo njebocźiczki hoſpodaŕ wutrobnje rady. Hiſchcźe w ſchuli ßo ſnajeſchtaj, zyłych dźeßacź lĕt hromadźe na kuble hoſpodarjeſchtaj, a tutón cźeladnik ßłuſcheſche kaž do ßwójby. A hdyž bĕ ßo pſched ſchĕſcź lĕtami Marſchanezom hólcźk narodźił, bĕ cźeżko prajicź, ſchtó bóle wjeßeleſche, hacź Marſchan abo Handrij.

„Nano Marſchanez, nĕtko macźe herbu, Bóh wam jeho ſdźerż!“ pſchejeſche Handrij burej ſboże, hdyž bĕ jemu hodźinu pucźa napſcheczo bĕźał do mĕſta, hdźeź Marſchan tón dźeń jako pſchißażny na ßudniſtwje ßedźeſche.

„Hólcźk potajkim ... Bohu dźakowano! A je ſtrowy? A ſchto moja żona? ...“

„Wſchitko je ſtrowe, wujo!“

„Nó hlej, Handrijo, ſa to, ſo ßy mi prĕni tu radoſtnu powjeſcź pſchinjeßł, dam tebi ſkoty, hdyž dom pſchijĕdu ...“

„Ach, to ßebi njecźińcźe ſchkody, wujo. Tehodła ßym njepſchiſchoł. Mĕjcźe dźak! To ßym rady ſcźinił. Nĕtkole budźe pola waß wjeßelſcho a potom ßym ſtaru Hańźu chzył trochu pokhwatacź. Wona na waß cźaka, kóždy wokomik hkowu ſ wrotami wutykuje a hlada, hacź dźecźe, ſo by wam to mohła prĕnja prajicź.“

Wĕrno to bĕſche, ſchtoź najpoßledy rjekny, ale teź kuſk wurĕcźe. Wón ßo ſacźeŕwjeni.

„Nó wĕm, Handrijo, ſo ßy dobra duſcha a ſo ßy mi ßwĕrny, kaž nichtó druhi mjes cźeledźu. To cźi njeſabudu. A hdyž ßo junu wożenijch, wuhotuju tebi kwaß kaž burſkemu ßynej“, Marſchan ßlubjeſche.

Ale njewuhotowa a teź żenje njewuhotuje; — ßam na pſchezo naſymu woteńdźe. S teho cźaßa bĕ Handrij hoſpodaŕ a derje a cźeſtnje hoſpodarjeſche, kaž to rjane Boże żnĕ wopokaſachu, hacźrunje bĕ wjedro jara pſcheměnjate. Burowka płakacź pſcheſtawaſche, ale njeſmĕrowa ßo, dokelź poczachu ſ zyłeje wokoliny donoſchowarjo khodźicź. Kóždy mĕjeſche njekajkeho nawożenju pſchihotowaneho, ale derje njepobuchu, hacźrunje mĕjachu wſchitzy ſkoro ßamße winy a bjes maka wſchitzy tehodła jenak rĕcźachu: „Takle, cźeta, tola woſtacź njemóżecźe ... Schto chzecźe ßama tola ſapocźecź? Hoſpodaŕſtwo ma mnoho ſtaroſcźow a ßebi ſchwarneho muża żada. Njeje-li we domje kruteho knjejſtwa, je ſlĕ ... A wy ſcźe tola hiſchcźe mkoda, k cźemu ßo drĕcź a ßwĕta ßo ſdalowacź? Żiwjenje leži hiſchcźe pſched wami, wudajcźe ßo, doniž je cźaß ...“

Marſchanowa ßo wotwlakujo wotmolwjeſche a namolwjerjo bjes wuſpĕcha wotkhadźachu.

„Wona ßo droži“, tym roſprawjachu, kotſiź běchu jich póßłali. „Jeno ſo ßebi njepſchehlada!“ ſkobjachu ßo namolwjerjo a jich pſcheczeljo.

Napoßledku teź ſtary Duβyk ſ Wonez dóńdźe. Poprawom bĕ pſchiſchoł jeno jecźmjeń kupowacź, ale hkowna pſchicźina bĕ zyle druha. Teź wón pocźa powjedacź, kaž jeho pſchedkhadnizy, haj, wón ſnajeſche najlĕpſcheho nawożenju na zyłym ßwĕcźe, ale Marſchanowa ßo ſ nowa drożeſche.

„Skota, luba cźeta, mudrje wam radźu jako cźeßny dobry muž, kotryž ſ kóždym hacź nanajlĕpje mĕni ... Hdyž ßo praji: dobra rada njehodźi ßo ſ pjenjeſami ſapkacźicź, to je moja rada hiſchcźe pjecźdźeßacź krócź lĕpſcha ... To je duſchu wĕrno. Nawożenja je ſ burſkeho kubła, rjany k molowanju, a mudry, ſo jemu nichtó runja njeje, je waſch, trjebacźe jeno rjez: „Haj, chzu!“ A hnydom k wam pſchińdźe a ßo wam pokoże ... Praju wam, budźecźe wſcha pſcheßłapjena ... Takle waß cźeledź jeba. Wĕſcźe, cźeta, mjes namaj prajene, Handrijej ja njebych wĕrika. Cźini wſchak jara pobożnje, ale wón wĕ ßo tajicź — ſ krótka, hoſpodari ſa ßebje.

Praja, so ma w Nĕhdźezach njewjesstu — holzu se sahrody, a to wĕsćze, so ßebi tola na ßebje ßameho dyźli na waß myßli."

„To njeje wĕrno, to je ĺża!" wudowa sawoła, so ßo donoschonowaŕ saſtróźi. „Handrij je cźeßny cźlowjek, njech je teź trochu dźiwny! A runje tehodla waschim powjedanjam njewĕrju. Tak! A nĕtkole mózecze saßo hicź ßwój pucź. Dale mje wjazy njewobcźeżujcze!"

„Ale cźeta! Ssym dha ja schto prajił, schto? Cźehodla ßo hnydom takle hnĕwacze? Mĕnju to ſ wami derje, tak wĕrno, kaž tule steju. Wy wĕsćze, so ßym waſcheho njebocźicźkeho muża jara saźicź mĕł, to njebĕ jeno tak wschĕdny bur, ale to bĕ ſemjan. Ssmój ßebi dobraj, jara dobraj bykoj. Tehodla ßym poprawom pschischoł, jako pschecźel waſcheho domu. A schtoż Handrija nastupa, to niczo njewĕm a teź hižo niczo wjedźecź nochzu. Ale to ßebi spomjatkujcze: cźicha woda najbóle brjohi podmlĕwa . . ."

„Dobre, tak hižo dźicze a njekhodźcze mi tu wjazy!" Tute ßkowa burowka hischcze wótrischo wupraßny, tak so mĕjesche njeproscheny hóscź sa radno, ßo ſ procha mĕcź.

„Schto ßy to naparał!" ßo Dußyk duzy po wßy na ßebje ſlobjesche. „Tajki pscheklepany cźlowjek a takle hkupje ßy to nawobleku! Tśi sta, wot stareho Cźaple ßlubjene, ßu prjecź, a twoje dobre mjeno jako wustojneho jednarja je teź prjecź! Hdy budźiſche wo Handriju hakle niczo njepowjedał! Burowku ßy ſ tym rosßnĕwał, praji-li to jemu, budze teź ſlĕ . . ."

A Marschanowa? Wona ßo do kuta we jſtwje blisko k cźornym khachlam ßydny a ſ nowa ßylsy ronjesche. Tak ju teź stara Hańża nańdze.

„Cźeta, hižo saßo płacźecźe?" stara ßkužobna na mkodu burowku sarĕcźa. „Je dha ßo schto stako?"

„So by ßo njestako! Stary Dußyk tu poby a mi nawoženju namolwjesche."

„Tón njekhmanik? A tehodla płacźecźe?"

„Kak nochzyła płakacź! Zyle satraschił mje je. Handrij pjecźa jeba, ale to njewĕrju. Ale hórsche je, so je mi Dußyk powjedał, so chze ßo ženicź . . . Pomyßli ßebi, schto ßami sapocźnjemy! Postupnik je lĕnjoch, a zuseho cźeladnika ßo boju, dokelž kóždemu zyle hospodarſtwo dowĕricź njemózu . . ."

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

Kral Bjedrich August w Hornjej Łužizy. Jeho majestosćź kral Bjedrich August 26. junija do Łužizy na tſidnjowne pucźowanje pschijĕdźe. Pucźowanſki program budźe tajki:

26. junija. Rano 1/28 hodźin pschijĕdźe jeho majestosćź do Semiz. Po wschelakich pschedstajenjach wotjĕdźe wottam 3/49 hodźin do Budyschina.

W 9 hodź. pschijĕsd do Budyschina, małe powitanje, potom jĕsba ſ automobilom do Lĕtonja, a to pśches Karolinu, Tuchorſku, Łubijſku a Wósborkſku drohu.

W 11 hodź. wróczi ßo kral po Łubijſkej dróſy do mĕsta.

W 1 hodźinje wotjĕsd ſ automobilom po Mużakowſkej dróſy do Malescheż (1/22 hodźin). Wot tam kral pśches Hucźinu, Hlinu a Bukojnu do Barta pojĕdźe (w 2 hodź.). Tam ßebi wón fabriku bĕrnazych ßuschenkow a knjeże paſtwy wobhlada. Gmejnſka rada, zyrkwinſte a schulſke pschedstejicźerſtwo, wojerſke towarſtwo a schulſke dźĕczi jeho powitaju. Potom jĕsba pśches Kortnizu, Hrodźischczo, Wujeźł, Wósbork, Koporz, do Bukez póndze. Na mescheŕnſkej horje pola Bukez budźe wojerſki pschednoschk wo bitwje pola Bukez a potom ßo kral do Budyschina wróczi.

W 6 hodź. wosowa jĕsba po mĕscze, we 8 hodźinach wjecźeŕ w krajnoſtawſkim domje a potom ſastanicźko mużſkich ſpĕwarſkich towarſtwow.

27. junija. Rano w 7 hodź. wotjĕdźe kral na Cźornobóh (3/49 hodź.), do Kumwałda (1/410 hodź.), do Dażinka (1/211 hodź.), do Lubija (1/412 hodź.), do Hornjeho Sohlanda (1/21 hodź.), do Kamjeńzy (3/43 hodź.), do Bjarnacźicź (w 3 hodź.), do Wulkeho Hennersdorfa (3/44 hodź.), do Herrnhuta (3/45 hodź.), tam (1/28 hodź.) wjecźeŕ.

28. junija. Rano w 7 hodź. wotjĕdźe kral do Hornjeho Kunnersdorfa, na horu Kottmar (we 8 hodź.), do Walddorfa (3/49 hodź. ſ Kottmara), do Eibawy (1/411 hodź.), do Hornich Oderwitz (3/411 hodź.), do Delnich Oderwitz a do Zitawy. Tam w 12 hodź. wojerſka parada, ſ cźimż ßo offizielny dźĕl pucźowanja ſtónczi.

S Budyschina. (Wós ſ woknom nuts sajĕł.) Hoscźo w hoscźenzu „Skoteje Hwĕsdy" ßo sańdźenu ßrjedu dopołdnja njemako ſtróźichu. Se satraschnym wrjeſkom ßo wulke hoscźenzowe wokno rosrasy, wojo pśches njo pschelecźa, a dwaj konjej ſ nastatej dźĕru nuts hladaschtaj. Schto bĕ ßo stako? Pohoncź sapschaha ryczĕrkublerja se Sahra nad Debischkowom bĕ, kaž ßo ßkuscha, postronki konjow wotpowĕßniwschi a wotezku pschiwjasawschi pschi żitnych wikach do jeneje brodutruhaŕnje sastupił, so by ßebi brodu wottruhacź dał. Mjes tym pak so jeho truhaŕ namydlowasche, ßo konjej spłóschischtaj a w runej mĕrje do wokna hoscźenza „Skoteje Hwĕsdy" sahnaschtaj. Na wulke sboże njebĕ pschi sraźenju do woknow nichtó do njesboża pschischoł, a teź konjej bĕschtaj njewobschkodźenaj wostałoj.

— (Kóń ßo spłóschił.) Sańdźenu ßrjedu dopołdnja ßo na połnóznej dróſy kóń jeneho sapschaha póstownika Wobsta ſ tym spłóschi, so jene widłojte wojo k semi padnywschi po plestrje klepotasche. Kóń po ßerbſkich a lawſkich hrjebjach hacź na rózk ſwonkowneje lawſkeje haßy pschi krónprynzowſkim mosćze pschińna. Tu jemu kompagnija wojakow napscheczo pschicźahny. Pśched tymi ßo spłóschene skoczo se strachom na plestr cźißny. Mjes tym so konja sbĕhachu, sapschahowy wobßedźeŕ pschińdźe. Konja na semi leżazeho wuhladawschi ßo wón na młoduschkeho pohoncźa roshnĕwa a jeho ſ rjemjenjom do woblicza praßny, so krej ſ noßa wukłußny. Lud, kotryż bĕ ßo ſ cźrjódami sbĕżał, ßo wótsje na pohoncźoweho knjesa dla jeho nahłoscze hórscheſche.

— (Pschedpłacźenje na Serbske Nowiny.) Swojich cźeſcźenych cźitarjow na to kedźbliwych cźinimy, so maja listynoscherjo poruczność, nĕtkole pschedpłacźenje na Serbske Nowiny pschijimacź a pschedpłacźene pjenjesy dostawschi wo tym kwitowanku napißacź.

Wudawaŕnja Serbskich Nowin.

— Wojerſke ſwucźowaniſchcźo pola Lĕtonja ßo pjecźa Budyſkim husaram njelubi. Wlóżne hlinojte leżomnoscze ßo sa ſwucźowanja jĕsdnych njepschihodźa, dokelž ßo konje na nich hłuboko sapaduja. Wójſkowe sarjadnistwo ßo pjecźa tehodla se strony husarſkeho regimenta namołwja, so by, hdyž kontraktowy cźaß sa Lĕtonjanſke ſwucźowaniſchcźo wotbĕhnje, jón njeponowiło. Powjeda ßo, so chzedźa pschichodnje krajinu mjes Budyschinom a Sskonej Borschcźu sa wojerſke ſwucźowaniſchcźo pschiprawicź. Niczo wĕſte pak ßo hischcze njeje wobſamkło.

— (Sajecźe.) Teho ßameho njekasanſtwa dla, kotrehoż dla mĕjesche ßo wjerch Eulenburg w Barlinje ſamolwicź, ßu jaſtwoweho inspektora leutnanta ſw. ßk. Weigandta w Zwikowje sajeli. Wón je ßo pjecźa pschecźiwo młodoſtnym jatym w Budyſkim jaſtwje pscheschoł a smĕje ßo dla pschestupjenja § 174 cźißko 3 khostanſkeho sakonja ſamolwicź. Jeho pschestupjenja ßu ßo hakle nĕtkole wukopake. — W Zitawje ßu teho ßameho pschestupjenja dla jeneho reſerwoweho offizĕra sajeli.

— Wocźne khoroſcźe ßo husto na lohke bjeru. Żałoßne ßu potom ſcźĕhwki tajkeje lohkomyßlnoſcze abo njewĕdomnoſcze. Njedawno je jene nowonarodźene dźĕczo ſ Hodźijſkeje woßady zyłe woßlepiło a jenemu druhemu dźĕſczu ſ Hrodźischczańſkeje woßady je wocźny lĕkaŕ jenoż jeneho wócźka sakhowacź mohł, widźenje druheho wócźka bĕ hižo ſniczene, hdyž dźĕczo k lĕkarjej pschinjeßechu. Ludźo ſ wjetscha njewjedźa, so je sahorjenje wocźi nowonarodźenych jara ſtraſchne a so k woßlepjenju dowjedźe, hdyž ßo hnydom lĕkarſka pomoz njepyta. Njech ßebi nichtó njeſwĕri, khore wocźi ßam lĕkowacź! Wocźne khoroſcźe ßu jara wschelake, a kóżda khoroſcź ßebi ßwój woßebity ßrĕdk żada, kotryż jenoż wocźny lĕkaŕ ſnaje.

Też doroſcźeni ßebi husto cźaß bjeru, prjedy hacź k lĕkarjej du, hdyž je jim nĕschto do wócźka pschiſchko, abo hdyž ßu ßebi jo sranili. Njerĕdko ßo njeſtawa, so ßo na wßach nĕkomu ſtwjelzo do wócźka sakole. Hdyž ßo hnydom lĕkarſka pomoz pyta, potom je mózno, ranu druhdy bórsy sahojicź. Kombźeli pak ßo sranjeny, ßo wócźko sahori a sahorjenje też na druhe wócźko pschińdźe, a tajki wobźarowny cźlowjek husto hacź do ßmjercze ßłabe widźenje wobkhowa. Teho dla njech ßo pschi skhorjenju abo sahorjenju wocźi tak bórsy hacź mózno pomoz pola wocźneho lĕkarja pyta.

S Wuriz. Tudomny murjerſki polĕr J. O. Keil je w Budyschinje do njesboża pschischoł. Jedyn nowotwar sesbĕhawschi bĕ se ßwojimi towarſchemi do reſtaurazije „Łusatia" na Łubijſkej dróſy w Budyschinje sastupił. Tam jemu njesbożowna myßlicźka pschipadże, ſ jĕsdnym kokom ßwojeho towarſcha thwilu pojĕsdźicź. Na koko ßo ßydnywschi, pak ſ njeho bórsy padny, a ßebi pschi tym hłowu rosbi a ßebi wabrucźku ſłama. Jeho ßu dyrbjeli do mĕschczańſkeje hojeŕnje dowjesćź. Keil je woženjeny a ma żonu a dwĕ dźĕſczi.

S Tśjoch hwĕsdow. W tudomnej zyhelnczi je Maſchinist Preuß

ſ Makeje Borſchcźe ſańdźeny pjatk ſ ruku do Maſchiny pſchiſchoł, kotraž je jemu ju pſchi łohczu ſłamała. Preuß ßo w Budyſkej měſchczańſkej hojeŕni hoji.

Se Sſtónkez. Sarjadnikej wojerſkeho ſtĕlnika w Bjerwałdźe, vizefeldweblej Krauſu, ßu jĕſdne koło, pſched tudomnej Mehnertez korczmje ſtejaze, kradnyli.

S Rjeßwaczidła. Sańdźenu ßobotu je pſched naſchej wßu žiwnoſczeŕ Schołta ſ Jaßeńzy do ßmjertneho njeſboża pſchiſchoł. Hdyž wón ſe ſapſchahom cźĕrke wuhło ſ tudomneho dwórniſchcźa do Jaßeńzy wjeſeſche, ßo wón k ſemi ſtorhny a tak njeſbožownje padźe, ſo jeho kóń do hłowy kopny a ſo koła pſches jeho cźĕło pſchejĕdźechu. Cźĕžkoſranjeny je bórſy po tym wumrjeł.

— Se Säuberlichez reſtawrazije je tele dny njeſnaty paduch jĕſdne koło, žiwnoſczerjej Benſchej w Jaßeńzy ßłuſchaze, kradnył.

S Wbohowa. W tudomnej alleji ßu ſańdźenu ßobotu wĕſteho Biſkopa ſa jedyn ſchtom wobwĕßnjeneho namakali. Schto je jeho pohnuło, ßebi žiwjenje wſatź, njeje hiſchcźe wujaßnjene.

S Wulkeje Dubrawy. Jutſje njedźelu tudomne wojeŕſke towaŕſtwo ßwój 25 lĕtny khorhojny jubilej ßwjeczi. S pichiczinu tuteho ßwjedźenja woßebity cźah ſ 2., 3. a 4. rjadownju wot Wulkeje Dubrawy wjeczor 9 hodźin 50 mjeńſchinow pſches Radwoŕ do Budyſchina pojĕdźe. Wjeczor 10 hodźin 41 mjeńſchinow cźah do Budyſchina pſchijĕdźe.

S Budyſchinka. Hruby njeſkutk je ßo na tudomnym pohrjebniſchcźu ſłucził. Druhi dźeń ßwjatkow je hacź dotal hiſchcźe njeſnaty cźłowjek rowowy pomnik nĕhduſcheho knjeźeho pohoncźa Bigona rosraſył.

Se Suborniczki. W tudomnej briketaŕni je pjatk tydźenja ſchtyrilĕtny ßynk formykkadźerja Khĕžora pſchi ßamym ßmjercź namakał. Hdyž dźĕczo wobrucź honjeſche, bĕ jo powjas, ſkotryž lowrije cźaha, ſhrabnył a jo do rjeczaſoweje zyły ſcźahnył. Tam ßo jemu delnje cźeleßno ſłama, a ßo rjap a nop cźežko ſmjeczeſchtaj. Hólczka ßu do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli. Lĕkarjo ßo nadźijeja, ſo ßo rany ſahoja.

S Barta. Tſilĕtne dźĕczo tudomneho wyſchſcheho hródźneho ſchwajzarja Wengera bĕ na jedyn wótry kamjeń padnywſchi ßebi hłuboku ranu do hłowy wuraſyło. Po lĕkarjowej poruczności ßu jo do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S Rachlowa. Naſch wodowód, wo kotrymž ßo pſched dwĕmaj njedźelomaj w „Sſerb. Now." pißaſche, je ßo ſańdźenu ßobotu w Dejkez hoſczenzu ſe ſhromadnej wjeczerju, ſabawu a ſpĕwom poßwjecził. Knjes wucźeŕ Schütza ſ rĕczu, ſe ßylnym pſchihłoßowanjom pſchijatej, na wſchelake cźežkoty a ſadźĕwki ſpominaſche, ſ kotrymiž bĕ ßo ważne pſchedewjacźe poczeżiło, a ßwoje wjeßele nad jeho poradźenjom wupraji. Woßebite ſaßłużby je ßebi pſchi tym ſjednoczeńſtwowy pſchedßyda, hoſczenzaŕ Dejka, dobył.

S Czornoboha. Pjatk popołdnju je jeje kralowſka wyßokoſcź prynzeßa Mathilda ſ pſchewodom ſchĕſcź dwórſkich knjenjow a biſkopa ſe Scherachowa pſchijĕwſchi horu Czornobóh wopytała. Se ſchulſkimi dźĕczimi, kotrež bĕchu ſ Budyſchina na horu wulĕt cźinile, wona jara pſchecźelnje wobkhadźeſche. Prynzeßa a dwórſke knjenje bĕchu nadpadnje jednorje ſwoblekane. Na tychle wyßokich knjenjach mohła ßebi nĕkotra žona abo holza pſchikkad wſacź.

— Pokhroma ſchparateho ſkota je ßo ſ nowa do Łużizy ſanjeßła. Skót ratarja M. Köhlera w Wjeleczinje je na nju ſkhoril. K wobhładowanſkim ſtronam Tuczizy, Woſtaſchezy, Bojßazy a Korſyń ßłuſcheja. W tu khwilu je pokhroma w Sakſkej hiſchcźe jara roſchĕrjena. 15. junija na nju ſtót w 61 wßach a 139 dworach khorjeſche. 15. meje bĕ jenož 50 gmejnow ſe 127 dworami natyknjenych. Duž je khoroſcź ſaßo pſchibĕrała. Se ſtótnych wikow ßo khoroſcź pſchezo ſ nowa ſanjeße.

S Rakez. „Lipa" wotmĕwaſche ſańdźenu njedźelu ßwoje ſcheſte porjadne poßedźenje. W pſchitomnoſczi 19 ßobuſtawow jo knjes pſchedßyda wotewri ſe ſpĕwom: „S dychom ßwjatoh Jana." Też nam mjenowany knjes ſlicźbowanje ßerbſkeho wjeczora we Wóßlinku prjódkpołoži, kotrež kk. Soka, Młyńk a Kruża ſ Rakez pruhuja. Knjes dopißowaŕ pſchednoſchowaſche wo „dobrej warbje ſ hudanczkami". Dokelž bĕ ßo dla prjeczcźehnjenja nĕtcziſcheho mĕſtopſchedßyby tuto ſaſtojńſtwo wuprójſdniło, ßo knjes Młyńk ſ Rakez ſ wjetſchinu hłoßow jako mĕſtopſchedßyda wuſwoli. Też ßo wo lĕtnym wulĕcźe „Lipy" rĕcźeſche a ßo tón na njedźelu 2. julija położi. Jako mĕſto wuſwolichu ßo Panczizy. Po krótkej rosmołwje ßo roſeńdźechmy ſe ſpĕwom: „Na konju pachoł pſchihna dom."

S Rakez. Njedźelu, 9. julija, wotmĕwa ßo ſa dźĕczi tudomneje ſchule ſchulſki ßwjedźeń. Dźĕczi hižom dołhi cźaß pilnje hry wuknu, ſo bychu wopytowarjow prawje ſabawjeli. Bóh chzył jich prózu ſ rjanym wjedrom mytowacź.

S Kamjeńza. Wĕrnoſcź khĕrluſcha „Schtó wĕ mój kónz, wón ßnadź je bliſko" je ßo nam ſańdźenu wutoru ſaßo ras do pomjatka ſwołała. Bliſko tudomneho póſtſkeho twarjenja nan tudomneho korczmarja Žura na ſemju padnywſchi hnydom wumrje. W tym ßamym cźaßu je w Brĕſni žona murjerja Stephana ſ Božej ruczku ßo ſajawſchi wumrjeła.

S Bórkhamora. Wobßedźerjo tudomnych leżomnoſczow ßu je aktiowemu towaŕſtwu „jamy Ilſe" pſchedali. W bliżſchim cźaßu budźe ßo tu ſa wuhlom wjercźicź. Kaž wſchudźe druhdźe ßu na kup jenož wobßedźerjo ſwjaſani niz pak jama Ilſe. W ßußodnych Slepſchezach a Lipinach ßu wulke wuhlowe ſkłady namakali.

Se Sslepeho. Njedawno je ßo tu wobžaromne njeſboże ſtało. 14 lĕtny ßyn tudomneho mjaßowobhładowarja wot ſady na jĕſdne koło ßwojeho bratra ſkoczi, mjes tym ſo tón ſ nim jĕdźeſche. Pſchi tym wbohi hólz ſ prawej nohu mjes palzaty wĕnz a rjeczaſ ſajĕdźe. Dokelž bĕ wón boßy, ßo jemu palz wottorhny. Pódla teho ßo wón hiſchcźe po cźĕle wobodrĕ.

S Draždźan. Tudomne ßerbſke towaŕſtwo „Czornobóh" mĕjeſche ſańdźenu ßobotu žadny wopyt. Naſch luby ßobuſtaw knjes Schołta naß ſ Athena w Grichiſkej wopytacź pſchińdźe. So bĕ njenadźite ſaßowidźenje ßo dwĕlĕtnym dźĕlenźu. Pſchedßyda lubeho hoſcźa ſ wutrobnymi ßkowami witaſche. Po žadanju ſe wſchĕch ſtron mĕjeſche knjes Schołta ſajimawy pſchednoſchk wo ßwojich pucźowanjach. Wón rĕcźeſche wo wyßokich horach w Schtyrſkej, kotrež ßu na mjeho mózny ſacźiſchcź cźiniłe. Wón wopißowaſche Trieſt a jeho pſchiſtaw, hdźež bĕ ſ łódźe na kraj wuſtupił, hdyž bĕ ſe ßrjedźoſeńſkeho do adriatſkeho morja pſchijĕł. Na morju bĕ też we wulkich wĕtrach pobył. Nadrobnje wón wo grichiſkim ludźe w mĕſcźe Athenje, wo tamniſchich ßkawnych 2000 lĕt ſtarych twarjeniach a rospadankach a wo mĕſtnje powjedaſche, hdźež je japoſchtoł Pawoł prĕdował. Na ßwojej jĕſbje bĕ wón nimo kupy Krety jĕł, wo kotruž ßo Grichojo ſ Turkami wadźa. S hrimotazej ßkawu ßo jemu ſa jeho rjany pſchednoſchk dźakowachmy a pſchi ſpĕwje a duſchnym ſabawjenju ſtare pſchecźelſtwo wobnowichmy, hacź naß hoſcźenzaŕ na domojpucź wabjeſche. Lubemu pſchecźelej hiſchcźe ras pſches Sſerbſke Nowiny pſchiwołamy: Pucźuj ſ Bohom a wopytaj k lĕtu ſaßo Twój Czornobóh!

Přilopk.

* (S automobilom pſchejĕte dźĕczo.) W Žitawje bu ßrjedu wjeczor 4 lĕtna holczka ſ automobilom pſchejĕta; na ſpodźiwne waſchnje a pſches Boże ſwarnowanje bĕchu ſranjenja jeno ßnadne.

* (S tſĕchi padnył.) W Hornjej Wódrjeńzy 77 lĕtny kryjeŕ Münch ßrjedu ſ rĕbla padny a ßebi ſcźehno ſłama.

* Pſchi wulĕtu ſchulſkich dźĕczi w Herrnhucźe wóßomlĕtny hólczez ſe żeleſnizy padny a ßebi ſ lohka moſhy ſtſchaße.

* (Sso ſapalił.) W Berthelsdorfje chzyſche harowaŕſki młynk (lohmühlenbeſitzer) Müller ßwoju tſĕchu ſ nowa terowacź. Pſchi tym ßo warjazy ter ſapali, jeho draſta ßo ſapopadny, a ſa wokomik bĕ wón runja wohnjowemu ſtołpej. Ssußodźa płomjo ſadußychu. Wbohi cźłowjek bĕ na rukomaj a cźĕle jara wopaleny. Duž je ſtrach wo jeho žiwjenje.

* (S błyſkom ßo ſaraſył.) Pſchi ßylnym njewjedrje je ßo w Polcznizy njedźelu wjeczor wokoło 6 hodźin 26lĕtny žiwnoſczeŕ Hübler ſ błyſkom ſaraſył. Jeho pódla njeho ſtejaza ßotra njeſranjena woſta.

W Schinnewitzach pola Ôſchatza je błyſk kubleŕku Gaumnitzowu morił, hdyž wona na łuzy ſe ßwojimi ßwójbnymi ßyno dźĕłaſche. Dokelž njewjedro pſchezo bóle pſchibjeraſche, žona k ßwojemu tſilĕtnemu dźĕſcźu bĕżeſche. W tymle wokomiku ju błyſk k ſemi poraſy, mjes tym ſo ßo jejny w bliſkoſcźi ßo namakazy pſchichodny nan jenož pohluſchi.

* (S lokomotivu ßo pſchejĕł.) W Žitawje ßo pſchi viadukcźe Liberzſkeje żeleſnizy wulke njeſboże ſta. Wutoru popołdnju 18lĕtny pohoncź Hommel ſ dwĕmaj konjomaj runje w tym wokomiku k pſchejĕſdej pſches kolije dojĕdźe, hdyž tworowy cźah do Rychnowa nimo jĕdźeſche. Pſchi tym pſchekhodźe je ſtajnje ſtražnik a też tón ras ſ czeŕwjenej khorhojczku wotkiwowaſche a ſ hłoßom: „Saſtań!" na pohoncźa wołaſche; ale Hommel, kiž bĕ hewak pſchi wſchej młodoſcźi ſměromny a roshładny, na to njedźiwajo pospyta, hiſchcźe pſched ſpĕſchnje ßo bliżazym cźahom pſches kolije pſchejĕcź. Njeſbożowny ſamyßł ßo ſe ßurowym ſcźĕhwkom ſtónczi. Konjej pſches kolije ſbožownje dozpĕſchtej, ale wós lokomotiwa hrabny a nĕkotre

metry dale wlecżesche, doniż ßo wo naßyp Liberzkeje cžary na kruchi njerosrasy. Hommel chzysche hischcże w poßlednim wokomiku ſ wosa skočicž, ale bě hižo pschepoſdże! Wón pſched ßamu lokomotivu padny a pſched rumowakami leżo wosta, kotreż jeho spěschnje morichu. Dołho trajesche prjedy hacž mózachu rosmjeczene cžěło wboheho cžłowjeka pod lokomotivu wucżahnycž, to hakle ßo ſ wijawu (sběhadłom) poradži. Konjej bjes maka zyle njeſranjenaj wostaschtaj. W poßlednim wokomiku bě Hommel strach spósnał a spyta konjej sadżerżecž, taj pak, spłóschenaj ſ puchanjom lokomotivy, wjazy na wotežku njedżiwaschtaj, nle pſched ßamym cžahom pſches kolije cžerjeschtaj. Ani lokomotivnika ani straznika wina njetrjechi. — Tajke żeleſnifke pſchekhody ku pſchezo ſtraſchne.

* Na dróży w Žitawje bě żeleſna lěßyza ſ khodnika (trotowara) wußadżena. Sskużobna holza ßo teho njedohlada, padże do wotewrjeneje dżěry, karan, kotryż njeßesche, jej ſ ruki wupadny a ßo rosbi a wona do cžrjopow padnywschi ßebi jara cžežko ruku frani.

* (Polizajſki poß paducha wußlědżił.) Polizajſki poß „Lord“ polizaja Quellmalza w Olbersdorfje bu ſa paduchom na cžěř pokasany; wón ſ zyle njedwělowazej wěſtoſczu ſ dżěła puſchczeneho dżěłacżerja jako ſłucżerja wußlědži, kotryż ßo też ſkónczńje pſcheſtupjenja wuſna.

* (Do ſchkleńżoweje macżiſny padnył.) W ſchkleńżeńi pola Borſchcże w pruſkej Łużizy dżěłacżeř do żehliweje ſchkleńżoweje macżiſny padże, dokelž bě ßo jemu poczała hłowa wjercżecž. Sa wokomik wón w pkomjenjach ſtejesche a leži bjes nadżije na wotkhorjenje w khorowni.

* (Sso tepił.) We Warnsdorfje barbjeř Knorr do hata ſkoczi a ßo tepi. Hakle po wotpuſchczenju wody jeho cžěło namakachu. Wón ſawoſtaji ſchtyri małe dżěcži. Dołha khoroſcž a bojoſcž, ſo żane dżěło wjazy njedoſtanje, běſchtaj jeho k ßamomordarſtwu pohnukoj.

* (Spiritußowe rosbuchnjenje w Draždżanach.) W domje ſakſkeho ſpiritußoweho towarſtwa je ßrjedu jedyn wulki ſpiritußowy kotoł rosbuchnył, kotryż runje nekotſi ludżo porjedżachu. S mozu rosbuchnjenja ßu ßo nekotſi ludżo cžežko ſranili. Scheſcżo dżěłacżerjo ßo wopaleni pod palazymi roſpadankami wucżahnychu. Dżěłacżeř Schalm bórſy wumrje, hdyż běchu jeho do hojeńnje donjeßli. Pſchi pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo bě jena ſchkra ſpiritußowe pkuny ſapaliła. Mjes cžežko ſranjenymi je też towarſtwowy direktor Schmidt. 40 000 litrow ſpirituża je wubežało, kotreż běchu ßo ſapaliże.

* (Wo ßnje ßo wopalił.) Pola Lubija wutoru rano ſamkarja Wünſchn ſ Ebersdorfa po zyłkym cžěle wopaleneho nańdżechu. Wón bě posdże wjecżor ſ dżěła domoj woteſchoł, bliſko jeneje murje ſ mucżnoſczu pſchewſaty, bě ßo lehnył, trubku pſchi tym kurjo. Hdyż bě wußnył, ßo jemu draſta wot trubki ſapali. Wutoru rano jeho namakachu, ale zyle wopaleneho, tak ſo je mało nadżije, ſo żiwy woſtanje.

* (Konjej ßo wopaliłej.) Kubleř Rönſch ſ Wittgendorfa pola Žitawy chzysche w Gießmannsdorfje wjesbu popjeła nakłaſcž. Hdyż chzysche wotjěcž, ßo konjej do popjekoweje jamy pſchepadnyſchtaj. Horzy popjeř drohej ſkoczeczi tak jara wopali, ſo drje jeju lědma wukhowaju.

* (Wobraſkowe dopißnizy.) Na horje Ssněżzy (Schneekoppe) w Schleſyſkej bu w ßwjatkownych dnjach bjes maka na dwaj zentnarjej wobraſkowych dopißnizow na póſt wotedatych. Dokładnje liczenych bě jich 93 kilogramow. Liczili ßo na khartu 5 gramow, je jich na 18 600 było. Telko bu jeno na Ssněżzy ßamej nawdatych. — Ale kajki ma to wużitk měcž!

* (Smjerſki.) Syma a ſmjerſki ßu w Kerkonoſchach (horach) mnoho ſchkody na pólnych płodach nacżiniłe. W hobrſkich horach je ßo ßněh ſchoł.

* (Kóń padnył.) Na knjeżim dworje pola Łubana kóń 10-lětneho hólza runje do cžoła kopny, tak ſo bě hnydom morwy. — W Neurodże w Schleſyſkej ßebi 15-lětny wnuk gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Schołty ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſa. To ßu ſnamjenja cžaßa!

* (Sso ſatepił.) W Kwißy (Queis) pola Łubana ßo wobßedżeř Engmann tepi. Najſkerje je ßo njesboże ſtało.

* (Ssmjercži wutorhnjeny.) Ssydom metrow hłuboko pod ſemju ßo dżěłacżeř Stirn w jikowych (tónowych) podkopkach pola Bóleßławja w Schleſyſkej ſaßypny. Hižom ßebi myßlachu; ſo je ßo po nim ſtało. Ale ſpomożerſzy dżěłacżerjo pytnychu, ſo je jich towarſch hiſchcże żiwy. To jich horliwoſcž pſchiſpori a rano wokoło druheje hodżiny mózachu ſaßypnjeneho, hdyż běchu jemu noſy, kotreż běſchtej mjes deſkami a pjerſchczu pſchitußnjenej, wjercżowje horjeſcżahnycž. Wón bě dżeßacž hodżinow dołho ßurowy ßmjertny ſtyſk wuſtał.

* (Cżežko ßo wopalił.) Nimale dwělětny Wünſchez hólczk w Dörflu pola Liberza na khachle ſaléſe, dohrabny ſapalk a jón saßwěcži. Dżěcżo ſe ſapalenym ſapalkom koſchulzy bliſko pſchiňdże, ta ßo ſapopadże. Hólczk a jeho 6-lětna ßotſiczka drje wokaſchtaj a jeju wowka pſchikhwata, ale hólczk bě hižom tak jara wopaleny, ſo naſajtra wumrje. Pſchißkuſchni dżěſcża buchu wobſkorżeni, dokelž běchu dżěcżo bjes wobkedżbowanja woſtajili a dokelž njeběchu lěkarja ſawołali.

* (Njesboże ſ tſělbu.) Wyſchſcheho leutnanta Maiera, kiž bě na wójnſku ſchulu w Nißy (Neiſſe) w Schleſyſkej komandowany, w jeho ſtwě morweho nańdżechu. Pódla njeho wutſělena hońtwiſka ſělba leżesche. Najſkerje je ßo njesboże ſtało.

* (Sso ſarasył. W Marijanſkich kupjelach dżěłacżeř Thumſer ſe ßnadneje wyßokoſcże padny, ale bórſy na to wumrje, dokelž moſhy krwawjachu.

* (S roſtlinu ßo ſajědojcżili.) Pola Suſchiz w Czechach dżěcži łopjena, kotreż běchu na ſchcżehelowe podobne, jědżachu a ſchěſcž ſ nich na to pſchi wulkich boloſczach wumrje.

* (Do żehliweho popjeła padnyła.) Na haſchowatej hromadże wuhla pola Mosta (Brüx) padże ßrjedu pſchi sběranju wuhlowych kuſkow 10-lětna holcżka do żehliweho popjeła; pſchi tym ßo tak cžežko wopali, ſo drje lědma żiwa woſtanje.

* (Ssydomlětny mordař!!) We Wickrathu nad Rynom ßo ßydomlětnaj hólczezaj ſwadżiſchtaj. Jedyn ſ njeju domoj cžerjesche, pſchinjeße nabity terzerol a ßwojemu pſchecżiwnikej kulku do wutroby tſěli, tak ſo wbohe dżěcżo hnydom wumrje. — Schtó je wina, ſchto je wina! — Dyrbi dha w kóżdym wobydlenju tſělba bycž, dyrbi ta wſchěm pſchiſtupna bycž? Hdyż ßu wſchitzy wobrónjeni, njeje nichtó wobrónjeny.

* (Na żeleſnizy wobkradnjeny.) Profeßor pſchekupſkeje ſchule w Solunju (Saloniki) w Makedonſkej, Bjarnat Haſſa, w prěnjej rjadowni ſ Barlina do Wina jědżesche. W Podmoklizach ßwoju liſtownju parowaſche, w kotrejž bě 10 000 krónow měł; dokelž nětko pjenjes njemějesche, dyrbjesche drohi pjerſchczeń ſawdacž, ſo by worcżiſnu na dwórniſchczu ſapkacżił. To ßu mjesynarodni paduſchi mjes Draždżanami a Podmoklizami wuwjedli.

* (Sso ſatſělił.) W Draždżanach je ßo dołhotrajazeje khoroſcże dla major Allmer ſatſělił. Wón prjedy polq artilleriſkeho regimenta w Metzu ſtejesche.

* (S łubje padnyła.) We Weißkirchenu w Czechach dżěſche wjecżor żona żeleſniſkeho dżěłacżerja Horna na łubju po pizu ſa łót. Wona pak na huno dele padny, jej ßo ſ tym moſhy ſtichaßechu, tak ſo ſa krótku khwilu ſemrje, wjazy k ßebi njepſchiſchedſchi.

* (Nowa dżiwina.) Żadnu dżiwinu ßu na revěrje wjerſcha Blüchera w Krieblowizach wußadżili. Tam w bażantowni ſchěicž tänguruchow ſaßydlichu. — So jeno pak prawe njesboże njenaparaju, kaž ſ bażantami a dżiwimi karniklemi? Schtó mohł tajkeje dżiwiny ſaßo wukorjenicž!

* Mjes Wyßokim Weßelim a Ssmidarami żeleſniſki cžah ſ kolijow wuje a ßo do pſchěrowa dele wali. Pſchi tym bu 13 woßobow, nekotre cžežko, ranjenych.

* (Rosdżělenje ſamożenja w Jendżelſkej.) W Jendżelſkej je 10,300 woßobow, kotreż maja pſches 100,000 hriwnow létnych dokhodow, a mjes nimi je 202 ſaſtojnikow we wobwobkhodach. Jenoż 20 wobkhodnikow je, kiž maja milijon hriwnow a wjazy dokhodow. Tola ßu nekotſi wulzy ſemjenjo, kotſiž maja mnoho wyſche dokhody. — Pſchi tym pak nowiny ſabywaju dodawacž, ſo je w Jendżelſkej na 8 milijonow tak khudych ludżi, ſo ßebi ani njedżelu ſchkleńżu piwa kupicž njemóża a ſo po ßmjercži ſ jich ßrědkow ßo pokhowanje ſapkacżicž njeßodži. To je na 40 milijonow wobydlerjow pſchewjele khudoby. A runje dżenża cžitamy: W Jendżrlſkej ſemrje loni 119 woßobow ſ khodom, ſ nich w Londonje ßamym 54. To je ſcżěhwk ßwobody. „Sswoboda“ je rjane ßkowo, ale ſe ßamej ßwobodu tola nikomu niczo pomhane njeje. Tuteje wjelekhmaneje ßwobody ßu jenoż huſto ludżo bjes wěry, ßwědomnja a cžucża k temu wużiwali, ſo bychu „ßwobodnje“ lichowali, jebali a druhich wußlěkali a tak jara mnohich, wulki dżěl ludu khudy a wotwißomny ſcżinili. S tutej ßwobodu je hakle ſaßo wotroczſtwo a ſchłovinſtwo ßo wróczilo. Prawa je ßwoboda, pſchi kotrejž móże też ßrěni ſtaw ßo po cžeſczi żiwicž a derje wobſtacž. Cžłowjek telko měcž, ſo nuſy njetrada, ale njetrěbne a huſto ſchkódne je, hdyż ma telko, ſy njetrjeba niczo dżěłacž.

* (Skaženy poß.) Poß pschekupza Hugha w Haynawje w Schlesyskej ßo póndźelu njejabzy skasy. Wón druheho pßa skußa a też knjeni Hughowu rani. Też sa slótnym lěkarjom, kiž bu sawołany, hnydom łojesche. Pßa sarasychu a jeho hłowu a schiju do Wrótßławja na pschepytanje pósłachu. Tam wupósnachu, so bě poß skaženy.

* (S patronu ßo sranił.) 13lětny hólz w Berthelsdorfje pola Lubana bě rosbuchazu patronu naschoł a do njeje tak dołho s klepakom cźepjesche, doniż wona njerosbuchny. Hólz bu ßurowje sranjeny. Makuschk lěweje ruki bě jemu zyły wottorhnjeny, pjerschczenik dospołnje rosmjeczeny. Też do wobliczа bu cźežko sranjeny a dyrbjesche do khorownje pschewjesеny bycź.

* (Wyßoka ludowa schula w Sibirskej.) W europskej Ruskej hižom je mnoho wyßokich ludowych schulow, też w Sibirskej bu w Tomsku prěnja sałożena. Tamnischi měschczan Pětr Makuschin je na natwarjenje teje schule 100000 rublow darił a sa jeje sdźerżenje 100000 rublow sapołožił. W njej budże wóßom salow na pschednoschki. W najwjetschim salu budże 500 ßydłow, w druhim 300 a w ßbytknych salach 80 a 100 městnow. Makuschin w Sibirskej podobnje, kaž Carnegie w Amerizy, skutkuje. Wón je sa 9 lět w Tomskowskim wokrjeßu dwě scźě ludowych knihownjow a cźitarnjow sałożił a na sałoženje podobnych knihownjow w Sibirskej 35000 rublow postajił.

* (Lětarjo sujesboži li.) Pschi leczenju s lětadłami s Parisa do Lütticha lětaŕ Lèmartin do jeneho schtoma sawadźi a ßo sarasy. Lětarjej Lendron a leutnant Princeteau staj ßo spalikoj. Benzinowe ßudobje jeju motorow bě rosbuchło. Někotsi drusy lětarjo ßu s lětadłom k semi padnywschi ßo cźežko sranili Pschi leczenju ßo 41 lětarjow wobdźěli.

* Žałoßne njesboże je ßo w Mannheimje w fabrizy Benza a Co. stało. 45lětny samkaŕ Dürrwang ßo s transmißiju shrabny, ßo k sciźenje pschikußny a ßo rosmjecźe. Njesbožowneho nosy wokno pscheraspschtej a k nohomaj jeho żony pabyschtaj, kotraż runje po drósy pschińdże. Dürrwang żonu a tśi dźěczi sawostaji.

* (Sskłaba geografiska wědomosćz.) Dźěl wójnskeho łódźstwa sjednocźenych statow połnóżneje Ameriki je do Europy na wopyt pschišło. Psched tydźenjom bě wono w Koppenhagenje, Danskim hłownym měscze. Hdyż tam jejneho admirala Badgora powitachu, wón se ßławu na — němske wojerske łódźstwo wotmołwi. Sso na smylk kedźbliwy sćiniwschi, ßo wón samołwi. Nasajtra wón ßo muźstwu sestupacź a wschudże wosjewicź da, so ßu w Danskej a so je Danska ßamostatny kraj. Do Němskeje hakle posdźischo pschijědu.

* (Debjenki kradnjene.) W hosćenzu w Karlowarach buchu hrabinzy Thunowej-Waldschtynowej sa 50000 krónow debjenki a druhe wězy kradnjene.

* Němski inżenieur Richter, kotrehoż ßu grichischy rubiežnizy w Olympiskich horach sajeli a wotwjedli, njeje hischcze wußwobodźeny. Jako wukupny pjenjes ßebi rubiežnizy sa njeho nimale 90000 hriwnow żadaju. Dokelż je ßo rubiežnistwo na turkowskej semi stało, dyrbjało turkowske knjeżerstwo Richtera wukupicź. W tu khwilu pak ßo hischcze to komdźi, ßwoju winowatosćz dopjelnicź. Knjeżerstwo hischcze ani njewě, hdże jeho rubiežnizy khowaju.

* Wulka ßuchota w němskej krótkowjecźornej Afrizy knježi. Pastwy a pola ßu hižo jara cźerpike. Cźežko budże, skótne stadła hacź do pschichodneho lěta wudźerżecź. Statnym hajnischcźam lěßa je ßuchota wjele seschkodźała. Młode schtomiki ßu wusthle.

Ssuche

khójnowe a schmrèkowe deski

wschěch ßo trjebazych wuměrow, cźeßane, hěblowane, schpundowane. kaž też **łaty, delne leisty** atd., woßebje ßuche **cźenke deski, schpundowanje** a **tyscheriske deski** porucźa

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowaŕnja

w Halschtrowje. Telefon 10.

Hiengfongska essenza

se „Singelskim snamjenjom“ k poßylnjenju żołdka a pschetłacźa, łaż też k poßylnjenju cźuwow. Wubjernje ßo wupruhowała pschi nadpadowazym wjercźenju. Woprawna jenoż w originalnych bleschach po 55 pj. a 1 mk. 10 pj.

— Na wßy ßo scźele. —

Skład w **kral. privil. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.**

(Pawoł Leidler.)

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon cźißło 415**

porucźa ßwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczisnowy sapiß żadacź.

Podkłócźe a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje żołdka, subow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitiski duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitiskich mnichow dźěłany. Jenoż **Todor** żadajcźe a bjerćźe. Jenoż woprawdźity porucźa **Stranch a Kolde,** drogownja, s napschecźa katholskeje zyrkwje.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

wój sład **cźaßnikow a cźaßnikowych rjeczasow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna zwora. Mißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Kronin

ryncźki psche kurjaze wola,

prjedy pod mjenom „Käppelin“ snate, je saßo dostacź

w krónskej drogowni

pola **Ernsta Aktorieja**

w Budyschinje.

Kiepsch,

hudnisti aktuar św. ßłużby

pschi nowych hrjebjach 5

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cźißło 177. —

Vischekedźowanje leżomnoscźow.

Palenz

we wulkim wubjerku tunjo

porucźa

Walter Arnold

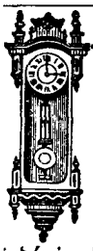
na bohatej haßy 12.

„Na złym cźele běch

s lischawu

pokryty, kotraż mje s wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** khoroscź do zyła wotstroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M.“

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dże k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wuołpożene, wobhladacź.**

Zuse suby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.

Suby do skota ßadżene.

schtapacze na suby, krony.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty

ſu po tunich płaczišnach na pſchedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

Srjadowanje ſawoſtajenſtwow, wudzělanje herbſtwodzělenſkich wuczinjenjow a teſtamentow

pola **prawneho agenta Kobana**
pſchi žitnych wikach 4.

So bych ſwój wulki ſklad do pſchecźehnjenja trochu wuprózdnił, wot nětka wſchelake kožane twory jako **puczowanſte toſche a koffry, wulke wobleczenjowe koffry, nakhribjetne měchi, wiczne toſche, ruczne a zigarowe toſche, liſtownje, ſchulſke mapy, ſzlé** atd. na

wupſchedawanje

pſchińdu. S dobom ſzo wulki dźěl woprawnych **Offenbachſkich portemonnaiow a modnych zonjazych toſchow** wupſchedawaju, dale dźělba **wołmjanych** a **pſchedeſchczanych dekow, ſofow, matrazow** a **kožow.**

S poczeſczowanjom

C. A. Pietſch, ſzedlaŕſki miſchtr pſchi žitnych wikach
pódla Kellingez. Wot 1. oktobra na kamjentnej haſzy 19.

Burſke towaŕſtwo w Rakezach

ſměje, da-li Bóh, **jutſje, njedźelu 25. junija** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gáblerez hoſczenzu **poſzedźenje.**

Wo bohaty wopyt proſzy **pſchedſzydſtwo.**

Trjebany

kuczowy grat

pſchedawa tunjo **C. A. Pietſch**
pſchi žitnych wikach 8.

Trjebane ſoſy, pólſtrowane ſtoły a jedyn pišanſki ſekretar ſu tunjo na pſchedań na Hoſchiz haſzy 29.

Chemiſka cziſczerńja pjerjow

Oty Hebera
na ſzerbſkej haſzy czišło 9

ſzo k cziſczenju ſtarych a nowych pjerjow porucza.

Mloda czehnita kruwa

ſzo kupicź pyta w Czichońzach czišło 25.

Mloda kruwa

hnydom k czelenju je na pſchedań w Czemjerzach czišło 6.

Rjana žiwnoſcź

w Ssulſchezach czišło 6 pola Baczonja, 16 kórzow wopſchijaza a ſ 200 jenoſczemi poczežena, je ſe žiwym a morwym inventarom, tež k roſſczelenju, hnydom na pſchedań.

Viſitne khartki

cziſchczi ſpěſchnje a tunjo
Smolerjez knihicziſchczerńja.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

Wulět 2. julija do Pančic wěſteje winy dla **wupadnje** a ſo na dalše wotſtorči.

Předsydſtwo.

Do Laſa!

Njedźelu 25. junija budźa

reje

Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Khorla Schołta.

Žiwnoſcź

w Ratarjezach czišło 7 ſ 10 kórzami 13 □prutami je na pſchedań.

Žiwnoſcź

20 kórzow wulka a ſ 15 kórzami pſchinajatych ležomnoſczow je ſe wſchěm inventarom a ſkotom dla wobžedźerjoweje ſtaroby na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Ernſta Faltinga,** pſchedawarnja maſchinow w Njeżwaczidle.

Rjana žiwnoſcź

ſ 10 kórzami pola a rjanej ſzadowej ſahrodu je ſe žiwym a morwym inventarom ſe ſwobodneje ruki hnydom na pſchedań. Zyrkej a ſchula wo wſzy. Wſcho dalſche je pola wobžedźerja w Budyſchinku czišło 28 pola Porſchiz ſhonicź.

Nowa khěža

w ſnutſkownym dźělu Budyſchina je ſa 12600 hriwnow na pſchedań. Wotnajenſki pjenjes 768 hr. wuczinja. Napłaczenje 3300 hr. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ſzłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ſwinjom, wotroczkow, ſzrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ſwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſzukelnſkej haſzy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Pyta ſzo

holczku, kiž je ſe ſchule, abo wobſtarna žónika do lózicheje ſzłužby w hajniſkim domje w Hermanezach pola Rakez.

Wuſtojnu ſtarſchu

ſzłuzobnu holzu

ſ dobrymi wopißmami k 1. aug. pyta **Margaretha Langowa**
pſchi žitnych wikach 11.

3 koprowe honacze

ſzu ſzo na puczu ſ Budyſchina do Přečzez **ſhubile.** Wone chžyke ſzo ja myto w Přečzeczanſkej piwarni wotedacź.

(K temu czišłu pſchiłoha.)

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ſyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měſzacźn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměſzacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měſzacźn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacże khamorowych kaſchczikow.

Kaſzyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ſzobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaſa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haſzy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Pschikoha k czißku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. junija 1911.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

19. junija 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—51	87—92
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—46	79—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóžbeje starohy	30—35	64—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—47	75—80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—42	70—74
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—37	64—69
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—32	59—63
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46—50	79—84
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	72—78
3. ßnadnje pizowane	35—40	66—71
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	60 - 63	90—93
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	55—59	85—89
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48—54	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	40—42	56—58
2. mjaßne	39—41	55 - 57
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	35 - 38	50 - 54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 17. junija 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 22. junija 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	70	10	10
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	70	9	85	9	30	9	80
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	80	8	20	8	—	8	20
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	25	9	—
Wows	9	20	9	40	8	—	9	—
Hróch	11	—	13	50	10	—	10	50
Woka	8	50	9	50	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	16	—	17	—
Běrny	2	80	3	20	2	80	3	20
Butra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	50	2	30	2	60
Pschenična muka 50 "	10	25	19	25	16	—	19	—
Ržana muka . 50 "	10	—	13	25	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 "	2	90	3	20	2	60	3	—
Ssloma . . 100 "	4	17	4	33	3	35	4	—
Proßata 792 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	60	5	30	5	65
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	80	5	60	6	20
Pschenični gris	—	—	6	30	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běło) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 10 np., rožła wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 70 np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 69 np. hacž 16 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 48 np. hacž 13 hr. 12 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

22. junija 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 2 hr. 80 np. (nowe) — hr. — np., běrny 3 hr. — np. hacž 3 hr. 80 np, ßloma (100 kilogr) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 9 hr. 90 np. hacž 2 hr. 40 np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 23. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 2. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budże katechismußowe rosrěcźenje s konfirměrowanej ßerbskej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hendrich Rudi, Hendricha Ernsta Melzera, wyschscheho hródźneho schwajzarja na knjezim dworje w Małym Wjelkowje, ß. — Alfred Erich, Ludwiga Brechta, formarja w Hornjej Kinje, ß. — Jan August, Jana Augusta Wicźaja, dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Willy Gerhard, Handrija Pawoła Nowotneho, dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Richard Wylem, Richarda Augusta Petermanna, dźěłaczerja w Małym Wjelkowje, ß. — Kurt Marczin, Maxa Kurta Poldraka, ležomnoscherja a pjekarskeho mischtra na Zidowje, ß. — Khorla Kurt, Hermanna Scholty, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Johanna Erna, Jurja Willia Kocha, dźěłaczerja pod hrodom, dź. — Martha Frieda, njemandź. dź. w Scźiezach.

W katholskej zyrkwi: Hana, Michała Schustra, dźěłaczerja w Budyschinje, dź. — Felix, Pětra Dórnika, murjerja w Budyschinje, ß.

S druhich wosadow: Ota Emil, Khorle Augusta Hübnera, murjerja w Hodźiju, ß. — Bjedrich Walter, Maxa Alwina Vogela, skałarja w Kosałkni, ß. — Erich August Erhart, Jana Augusta Schuby, skałarja w Kosałkni, ß. — Elsa Frieda, Maxa Bruna Gartena, żelesniskeho dźěłaczerja w Radworju, dź. — Martha Elsa, Khorle Eduarda Grandki, fabrikskeho dźěłaczerja w Holeschowskej Dubrawzy, dź. — Paula Liddya, Khorle Ernsta Klotki, fabrikskeho dźěłaczerja we Lomsku, dź. — Helena Johanna, Hendricha Jana Simma, kamjenjecźeßarja w Kubschizach, dź. — Marja Helena, Ernsta Jana Schneidera w Boschezach, dź. — Kurt Marczin, njemandź. ß w Boschezach. — Max Gerhard, Jana Bohuwěra Mitascha w Kubschizach, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadze: 16. dźeń junija: Johanna Sofija swud. Nackowa rodź. Fischerez se Schönborna, † na Zidowje, 64 l. 17 d. — 17. jun. Khorla Kurt, Hermanna Scholty, fabrikarja w Dobruschi, ß., 2 d.

S druhich wosadow: Marja Probstowa w Zicźenku, 66 l. 4 m. 7 d. Khorla Hendrich Zur, privatier w Kamjenzu, 64 l. 7 m. 11 d. (pohrjebany w Huszy). — Alma Frieda, pohoncza Rychtarja w Banezch, dź., 2 l 4 m. — Marja swud. Rynczowa rodź. Thränig w Njeßwaczidle, 71 l. 9 m. 9 d. — Emma, njemandź. dź. w Njeßwaczidle, 8 m. 19 d. — Martha Theresija Rachelez w Njeßwaczidle, 19 l. — Helena swud. Kunowa rodź. Sarjenlez w Njeßwaczidle, 81 l. 3 m. 13 d. — Kschesczijan Maschler, khěžeŕ w Njeßwaczidle, 64 l. 6 m. 29 d. — Helena Rokotez we Wětrowje, 75 l. 2 m. 21 d. — Khorla Freudenberg, khěžeŕ w Wbohowje, 72 l. 4 m. 25 d. — Bjedrich, Jana Lamprechta, inżenera w Adolfskej Hěcze, ß., 3 l. 4 m. — Khorla August, Bjedricha Augusta Brody, rěsnika we Wadezach, ß., 1 m. 15 d. — Hańża swud. Ssworina, kubleŕka w Ssowrjezach, 72 l. — Handrij Horak, żiwnoscźeŕ w Jatsobju, 58 l. 1 m. 25 d. — Fryz Hermann, khěžerja Hobraczka w Barcze, ß., 3 m. — Max Jan, Ernsta Augusta Schramma, dźěłaczerja we Worzynje, ß., 4 l. 5 m.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan ßerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy budże rano w 7 hodźinach němska spowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach smeje duchowny Bójz němske a $\frac{1}{2}$10 hodźin ßerbske prědowanje.

Wolijowe barby

wschěch znatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,

terpentinowy wolij (němski a franzowski),

lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże skhnyjaty,

jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjeŕski kalk, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze** wschěch druzin, **schablony** za **molerjow** a **murjerjow**

poruczża a ma pschezo po składze po najtunischich płaczišnach

Emil Mersch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haży 24.

Psche dristanzu czelatow

je ßo lěta dołho jako wubjerny wopokasał
haptykarjowy Himmelreichowy

Antilaxin.

Jeho skutkowanje pscheßkapi.

Wěsty ßrědk pschе dristanzu pola wscheho domjazeho skota.
Płaczisna 1 bleschа = 3 mk. 25 pj.; 5 bleschow = 15 mk. franko.
Hłowny skład a roseßkanje pschеs
kral. privil. **hrodowsku haptyku (Pawol Leidler)**
w Budyschinje.

Nowoscże lěcznych tkaninow

k płoczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazym wobleczenjam a schórzuchaм
w najwjetschim wubjerku porucza
M. Gottwald
pschi mjaßowym torhoschczu 11.

ff. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach 1.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje
E. Koban
pschi žitnych wikach 4.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

Serbski muzej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu
měßaza wot 1/2 11—12 hodźin.

Singerowe schijaze maschiny

pschihodźa ßo najlěpje
sa kóżde hospodarstwo
a
sa kóżdu dźěłarńju.

Pschi ßaptaczenju z hotowymi pjenjesami rabatt.

Poßłane spytanje wuměnjenja.

Kupicz we wschěch naschich klamach
w **Budyschinje** jenoż
14 na bohatej haßy 14.

SINGER Co.
schijaze maschiny akzij. tow.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
z nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarńja
porucza ßwoje derje wothladane **wina.**
Pjecz wullich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k strowoscżi.
Wino k ßwjedżenjam atd.

Tym, kotřiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedżenju dawam, so ßo pola mje tuńscho kupuje, hacz pschi direktnym kupowanju z Rheina abo z Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucżowanskich wudawkow nimam. :: ::

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczisnach
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze·meble
wscheje druzhiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Dla postupjeneho lěczneho czaßa
wschě kłobuki
wjele **niże płaczisny** pschedawam.
Hana Rockschowa
w Budyschinje
na garbarskej haßy 7.

Żarowanske kłobuki stajnje na składze.

Żarowanske kłobuki stajnje na składze.

Mudry kolojesdny
wuswoli
Naumannowe Germania-kola.
Sastupjeŕ:
wumělski jěsdny Marschner
na Nowosalzskej dróhy 36.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 27. Sobotu 8. julija 1911. Lětnik 70.

Sakročenje Němskeje w Marokkowskej.

Mjes europiskimi knježerstwami so wot sańdzeneho tydzenja wulki njeměr pokasuje. Kaž hižo psched někotrymi létami, hdyž khěžor Wylem k marokkowskemu brjohej pschijědze a tehdomnischemu sultanej pomoz pschečiwo Franzowsam pschilubi, je so tež nětkole sašo Europa Marokkowskeje dla do roshorjenja stajika. Psched tydzenjom je psched město Agadir w pokodnischej Marokkowskej němska kanonska łódź „Panther“ pschijěła a někotre dny posdźischo němski kschižak „Barlin“ s 280 muzemi do Agadirskeho pschistawa pschipluwa. Mjes tym so „Panther“ sašo wotjědze, „Barlin“ psched Agadirom wostanje. Po němskich knježerstwowych nowinach ma „Barlin“ němskich kolonistow pola Agadira schkitacz.

Němska kolonija pola Agadira so s ratarstwom sabjera. Někotsi wobsedzerjo maja njeßměrnje wulke lezomnosće a maja hacz do 250 dźěłacerjow. Wobkhod stajnje rosće. Ssu sebi hižo wotmyślili, želesnizu natwaricz. Kaž němske knježerstwo wudawa, su němszy kolonistojo we wokolnosći Agadira wo schkitanje prosyli. Woni so s wěstym hibanjom tamnischich splahow trascha, kotrez je dla posledniech podawkow w Marokkowskej nastało. Po tejle prostwje je so němske knježerstwo rossudźiło, wójnsku łódź do Agadirskeho pschistawa pósłacz. Jeli so budże trjeba, so wobsadka „Barlina“ na kraj wusadźi. K směrowanju Franzowsow a Jendźelcanow němske knježerstwo wobkrucza, so němska łódź Agadirski pschistaw wopuschći, tak bórsy hacz budże strach nimo.

W Franzowskej a Jendźelskej je pschijěsd němskeje wójnskeje łódże psched Agadir kaž rosbuchaza bomba satraschiła. Franzowsojo a Jendźelcenjo nad tym njedwěluja, so chze so Němska pokodnischeje Marokkowskeje smozowacz. Boja so, so budże sašydlenje Němzow w Agadirje sapoczatk dźělenja Marokkowskeje.

Jendźelske knježerstwo po sdacu wudawanju němskeho knježerstwa njewěri, so so němska wójnska łódź s Agadira sašo wotsali, tak bórsy hacz budże měr w Marokkowskej sašo swěsćeny. Wono so na Němsku hrěschi, so chze pokodnischu Marokkowsku wobsadźicz. Teho dla je, kaž chzedża jendźelske nowiny „Daily Graphic“ wjedźecz, jendźelska ministerstwowa rada němskemu pósłanzej w Londonje sdźěliła, so so Jendźelska kóždemu sašydlenju Němskeje pschi marokkowskim brjosy pschečiwja. Jendźelska je so w lěcze 1904, hdyž bě so Franzowska swojich prawow na Egiptowsku k lěpschemu Jendźelskeje wotrjekła, so napscheczo Franzowskej swojich prawow na Marokkowsku wsdała, tele konzesije pak jenoz napscheczo Franzowskej płacza. Na to sebi Jendźelska zenje njeje pomyślika, so by swoje prawa na Marokkowsku k lěpschemu Němskeje puschćika. Jeli so je jendźelske ministerstwo woprawdze němskemu pósłanzej tajke sdźělenje činiło, dyrbi so wocakacz, schto němske knježerstwo na tajke njesdwórliwe postupanje wotmolwi. Franzowska njeby sebi zenje tajku njepscheczelsku rěcz pschečiwo Němskej swěrika; pschetoz Němska mohła na to s pschipowjedzenjom wójny wotmolwicz. Franzowsojo so teho dla mudrje sady Jendźelskeje khowaju. Ta móże, na swoje sylne wójnske łódźstwo a swoje geografiske położenje so sepjerajo skerje hrube słowo s Němskej porěczecz. Saprěcz so njehodźi, so je so s pschijěsdom wójnskeje łódże psched Agadirom politiske njebjo s cžornymi mrokami pschikryło. K wójnskemu njewjedru pak hischcze teho dla njetrjeba dóńcz. Hdyž Němska nochze wójnu, měr wostanje. Jako dobre snamjo so khěžorowa jěsba k połnóznemu morju wobhladuje, na kotruž je so wón wutoru puschćił. Hdy by wójna hrosyła, by khěžor doma wostał.

Kranjenje rumunskich wojerskich tšělbow.

W Bukarestskich kasarmach su so dohladali, so su so tam wojerske tšělby kradnyke. Kaž je so wupokasało, su so tele tšělby do Albanskeje pósłake. Wjele sobustawow albanskeje kolonije w Bukarestu a podoffizěrow a wojakow su sajeli, mjes nimi albanskeho widźaneho wulkopschekupza Abdula Alu. Abdul Ala je 100,000 frankow rukowanja poskicził, hdy bychu jeho puschćili, jeho poskiczenje su pak wotpokasali.

Cžornohora so na wójnu hotuje.

Dla albanskeho sběžka su so poměry mjes Cžornohoru a Turkowskej jara napjate. Turkojo su hižo cžornohórske knježerstwo wjazy króc napominali, so by jim albanskich sběžkarjow, kotsiž su do Cžornohórskeje cekli, wudało. Dokelž je so Cžornohórska sapowjedźiła, so k tajkej ponižazej běrzowskej skužbje ponižicz, je turkowske knježerstwo pschi cžornohórskich mjesach sylne wójsko postajiło. Turkojo su horatu krajinu, kotraž po postajenjach Barlinskeho měra Cžornohórskej skuscha, wobsadźili a tam nasypy namjetali. Cžornohórske wobcežowanje pschecžiwo temu nimaju w Konstantinoplu žaneho wuspěcha. Duž móże kóždy dźeń mjes Cžornohoru a Turkowskej k wójnje dończ. Cžornohórska wocakuje, so ju Turkojo nadpadnu, teho dla wona swoje wójsko mobilisuje. We wukraju pschebywazy Cžornohórzy su wot swojeho knježerstwa pschikas dostali, so dyrbja so hnydom domoj wróćicz a so k swojim bataillonam podacz. Młodźi Cžornohórzy, w Prasy studowazy abo rjemjeslo tam wuknjazy, su wutoru wotjěli.

Cžornohórske knježerstwo je ruske a bolharske knježerstwo prosyło, so byschtej jej na pomoz wěstu liczbu offizěrow pósłakej. Bolharske knježerstwo je po prostwje činiło, a bolharzy offizěrojo su hižo na Cžornohoru wotpucžowali. Do Ruskeje je kral Nikita wosebiteho pósłanza, Lasara Mijěkowicza, wotpósłał. Wón ma pjecza Rusku namolwicz, so by hromadze s Jendźelskej a Franzowskej pschecžiwo Turkowskej sakročiła.

Sady sběžka kscheseźijanskich Albanskich, Malissorow a Miriditow Italska a Awstriska tcžitej. Jeju agentojo hižo wot wjele lět sa Italsku abo Awstrisku dźěkaju. Italska sběžkarjam bróńje podawa, wona chze runje kaž Awstrisku pod swoje knjejstwo stajicz. Awstriska tu samu hru hraje kaž něhdy w sběžku bosniskich Sserbow psched rusko-turkowskej wójnu. Se swojimi agentami wona sběžk sbudźicz da. Se sběžka so serbsko-turkowska wójna wuwi, a skónczje Ruska Sserbam na pomoz czehnjesche. Ruska Turkow sbi, ale so s prosdnymaj rukomaj s dobycžerskeje wójny wróćzi. Awstriska pak, kotraž bě wójnu naschkarała a smérom pschihladowała, kak so Ruska s Turkowskej pjerjesche, na Barlinskim kongresu połnomóz dosta, Bosniju a Herzogowinu wobsadźicz. Na podobne waschnje chze drje nětko Awstriska tež Albansku do swojeje mozy dostacz. Tu pak wobstejnosće trochu hinak leza. Tu wschudże Awstriskej do pucza stupa. Italska sebi prawo wobsadzenja Albanskeje žada, dokelž je ta wot Italskej jenoz psches wuske adriatiske morjo dźělena a dokelž so w Albanskej rěcz, kotraž je italskej jara podobna, rěcži.

Ssylnosć Cžornohórskeho wójska.

Cžornohora ma w žwojej wojeńskej organisaziji divisijowe wokrježe, kotrychž hkowne městna žu Zetinje, Podgoriza, Nischicž a Kolaschin. Podgoricžanski wokrjež, kotryž ſ Albanskej mjesuje, ma 13 pěschich bataillonow, 3 hórske batterije, 3 wotdžělenja maschinskich tšělbow a někotre cžežke pólne batterije stajicž. Podgoricžanska divisija smeje něhdže 12,000 wojowarjow. Zyke cžornohórske wójsko žo na 56 bataillonow, 54 wobhonjerskich kompagnijow, 11 wotdžělenjow maschinskich tšělbow, 11 hórskich batterijow, 6 pólnych a 9 cžežkich batterijow ſ 45,000 muženi wobliczа. Pódla regularneho wójska hischcže krajna wobora něhdže 25,000 muži staji, tak so móže Cžornohórska něhdže 70,000 muži njepschecželej napschecžo pósłacž.

Rožschěrjenje albanskeho sběžka.

Mjes albanskimi sběžkarjemi a turkowskimi wojakami žo pschi cžornohórskich mjesach njepschestawajzy dale wojuje. Sběžk žo w Albanskej k połnozy a k połodnju rosschěrja. Sběžkarszy wjednizy praja, so sběžk prjedy njepschestanje, doniž turkowske knježerstwo pschežwědczaze dopokasma njeda, so chze žadanja albanskeho luda dopjelnicž. Se žamymi žlubjenjemi žo Albanszy wjazy njespokoja, dokelž žo jich Turkojo tola njedžerža.

Cžorne jětra w turkowskim wójsku.

Po powjesczach se Skutaria žu w turkowskim wójsku we wulkej měrje natykowaze cžorne jětra wudyrike. Cžornohórske namjesne wyschnosczе žu wosjewike, so žu někotre cžěka turkowskich wojakow po rězy Bojanje žkuwacž widžake. Puczowarjo se Skutaria powjedaju, so žu tež w Skutariskim jěsorje cžěka turkowskich wojakow widželi. Blisko Skutaria na cžornohórskim brjosy žu Cžornohórzy mjesy sawrjeli, so by žo straschna khorosczć do Cžornohórskeje njesanjeżka.

Poražanje Turkow w Arabiji.

Sběžkarjo w Jemenskej žu tsi mile wot Gisanu turkowske pschedwójsko nadpadli, nad kotrymž Mahmud Ali pascha roskasowasche. Pschedwójsko mějesche 4 bataillony a 4 kanony. Tyžaz turkowskich wojakow je žo pobiko a 500 žo sraniko. Druży psches hkowu a psches schiju do Gisanu cžěkachu. Bitwa žo ſ handžarami (teżakami) rosriża. Arabszy žu 4 kanony a 2 maschinskej tšělbje, wjele munizije a provianta dobyli.

Turkowske hrosnosczе w Albanskej.

Italske nowiny „Corrirro della Puglir“ žu rosrěczenje žwojeho dopižowarja ſ tsjomi mnischkami wocžischczeli, kotrež žu ſ Italskeje na italski brjoh cžekke. Mnischki wo hrosnych žurowosczach powjedachu, kotrež žu turkowszy wojazy w Albanskej skucžili. We wokolnosczi Skrolara žu Turkojo jeneho sběžkarja na kschiž pschibili a psched wocžomaj jeho žonu cžwilowali. Žona je pschi tym wowrótnika. W nozy žu sběžkarjowe cžělo jeho pschecželjo skradžu wotnjeżli. Nad cžělom žu Albanszy pschižahali, so budža tak dołho wojowacž, doniž njebudža skónzowaneho pschecžela wjeczicž. Albanszy stajnje jenak ſ jenakim sapłacža. Tak na pschiklad turkowskim wojakam sajědojczenu jědž abo wodu podawaju, schtož je ſ pschiczinu wjele wumrjeczow mjes turkowskim wójskom.

Wobstejnosczе w Portugalskej.

Monarchistiske hibanje w Portugalskej džeń wote dnja pschibjera. Wono ma tež mjes wyschschimi offizèrami pschiwižowarjow, kaž je ſ teho widžecž, so žu w Lissabonje majora Paulina Cunsa dla wobkhadženja ſ monarchistiskimi sběžkarjemi sajeli.

K połnóznym mjesam, ſ wotkal žo nawal monarchistow se Schpaniskeje wocžakuje, je republikanske knježerstwo 25,000 wojakow a 120 kanonow póżłako. Tale móż pjecža k potłóczenju monarchiskeho hibanja dożaha. Liczbu wobronjenych monarchistow knježerstwo na 8000 muži ſ něhdže 7■ kanonami wobliczа.

Krwawne wojowanje mjes monarchistami a republikanskimi w Lißabonje.

W portugalskim hkownym měsczе Lißabonje je žrjedu mjes monarchistami a republikanami ke krwawnemu wojowanju dóschło. Wotdžělenje matrosow wójnskeje łódże „Maine“, kotrež bě w jenych kasarnach samješczene, spyta žo města smozowacž, so by republilanske knježerstwo wotehnako. Mjes monarchiszy smyżlenymi matrosami a republikanszy smyżlenymi wobydlerjemi žo krwawnje wojowasche.

Městowy komandant powschitkowny alarm poruczi a pschecžiwo matrosam wscho w kasarnach leżaze wójsko.

Ssmudžakowe klamy.

(Žort.)

I.

Knjes Ssmudžak we wotewrjenym woknu stejo, pokojnje žwoju trubku kurjesche. Nadobo žo satorže a ſ ruku na žwoju bydlu ſ napschecža leżazu wobkhodnu rumnosczć pokasujo, ſ dyrkotazym hłożom tele žkowa sawoła: „Hana, te klamy ...“

„Schto dha je?“

„Hladaj jeno, kaž by žo tam ſ napschecža kurilo!“

Žona sabawnu knihu, kotruž bě runje cžitała, ſ ruki cžižnywschi k woknu khwatasche.

„Hdže dha?“

„Hladaj tamle horka, hdžež mjeno »Ssmudžak« steji, pod žamym »m«!“

„Kur?“ — „Haj!“

Po něczim bě kur dale bóle widžecž a žo w husthych mróczelach na žwětło dobywasche.

Žona ruzy nad hkowu łamasche a ſ hłożom wołasche: „Schto jeno sapoczecž, klamy žo pala!“

Ssmudžak, kajkiž běsche, bjes klobuka a žuknje, žmjercž blědy, po skhodže dele cžerjesche, schtyri stupnje nadobo pscheskakujo. Wón psches tłóczeńzu pojesdow, kotrež po dróży nimo jědžechu, na druhu stronu běžesche, hdžež žo hižo wulka mnohosczć wcžipnych ludži psched Ssmudžakez klamami ſ běłymi tworami raczesche.

Jeho žona, kaž slemjena, hischcže pschezo we woknje stejesche a njemějesche mozy, žo wotžalicž, ale bě kaž nusowana, pschihladowacž, kak buchu želesne sawěschki ſ wótrym wrjeskotom wutorhnjene, a kak žo jażnje płomjenjaty woheń njejabzy pokasowasche. Naběžana cžrjóda žo wróczo wotžalesche, hdyž ſ wotewrjenym rumom huste mróczele kuru, płomjenjow a schkrě wudyrichu.

Strożnizy pschikhwatachu a mjes ludžimi, kotrychž bě žo hižo pokna dróha naběžała, porjad dżerżachu.

Knjeni Ssmudžakowa we woknje do womory podże. Wótre rózkowe sapiskanje pschijěsdżazeje wohnjoweje wobory ju do wědomja wrócži.

S popjelosczerym wobliczom a ſ roszuchanymi włożami, kaž cžěło bjes dusche, knjes Ssmudžak na rukomaj žwojich žużodow wiżasche, kotsiž jeho podpjerachu. Hkowa žo jemu swjese a ſ bjeżiwjeńskimaj wocžomaj wón psched žobu wudžerasche. Cžežke sdychnjenje žo jemu ſ wutrobna wuboby. — To je nimo. Po Ssmudžakez wobkhodže je žo stako.

II.

Nasajtra rano Ssmudžak jara posdže stawasche. Jeho žona bě wot pschětrateho rosbudženja skhorjeła a bě we kožu wostała. Hewak pschecželne cžiste klamy hižo w žedmej hodžinje wotewrjene stejachu, a nětkole ... Hižo bě w dżewjecžich, tu žydže žo knjes Ssmudžak wschón poraženy sa blido k žnědanju. W nowinach bě wo jeho wczerawschim wohnju jeno zyle krótka powjesczć a to hischcže wožrjedża mjes pjecž druhimi wohnjemi, kotrež běchu w pinzach abo we wuhnjach wuschke. Tuta liwkosczć nowin bě jemu jara slě cžinika.

To dže schkoda jenož mako stow hriwnow wucžinja, nowiny pižachu. Schto-tež-to nowiny rosymja, te njewjedża, so bě jemu schkoda skoro sežiwjenje njemózne sczinika. Skónczńje bě žo sebral a do khamora ſ napschecža dóndže.

Jeho žużod, paleŕ palenza, stejesche, kaž ſ wjetscha, se žwojej dymku we rcże psched žwojimi palenzowymi klamami.

Zyła dróha, ſ jażnym žłónzom rossžwětlena, mějesche prawje pschecželny napohlad. Jenož Ssmudžakez rubischkowy wobkhod se žwojim sakurjenym, cžornym, napalenym schkitom, se žwojimi spuschczenymi sawěschkami běchu w tychle rjanych ramach cžémny blak.

Wón klamy wotewriwschi do nich sastupi. Wschitko tu rosmjetane leżesche. Wohidna wóń po žmudženych wężach powětr napjelnjesche. Ssmudžak žo žydnywschi hórzy plakasche. Nětkole móżesche žo wojowanje wo sežiwjenje ſ nowa sapoczecž.

Paleŕ palenza k njemu pschistupi a pytasche jeho troschtowacž. „Jenu myżliczku bych měł“, wón rjekny, „dajcže žebi tola tajkile schkit shotowicž: »S wohnja wutorhnjene, trochu sežmudżene abo tola ſ kurom žnadnje wobschkodżene twory žo jara tunjo wupschedawaju.« — Ssmudžak pschihłożujo ſ hkowu kiwasche, a

klamarski pomoznik, kiž bě runje pschitomny, tež hnydom woteńdže, so by schkit skasał. Sa hodźinu jón tež pschinjeżechu.

Na to k wobjedu dźěchu.

Po wobjedźe žona do klamow sastupi, se srudnym żobuželnym wobliczom żebi blidny rub wubjerasche, a hdyž bě s płaczisny, kotraž bě tak hižom ponižena, hischcże dwazyczi pjenjezkow wotwikowała, żebi rub żobu wsa. Palenzaŕ bě żebi dwanacże kapżnych rubischkow se żmudźenymi kromami kupił. We wuliźy mějachu Ssmudźakez wobkhod lubo, duž tež mnosy jeno tak se żobuželnoscże pschikhadźachu, kupowachu wobschkodźene twory a wboheho Ssmudźaka żwojim snatym poruczachu.

Wjeczor, hdyž bě Ssmudźak żwoje klamy samknył, żo k żwojej žonje wróczi. „Je czi lèpje?"

„Kuż. — Ssy dha schto pschedał?"

„Haj! ... a sa kajke pjenjesy! Wutroba człowjeka boli ... ale tójschto je żo rospschedało. Pjenjesy sa bydlenje drje hischcże hromadu shłodam, a potom — móżemoj po proschenju khodźicź." Žona sdychny.

„Blidny rub pak żym tola hischcże sa drózschu płaczisnu pschedał, hacź żym ju hewak dozpèł", knjes Ssmudźak, hórzy żo pożměwajo, pschida.

„Wěsch ty, to żu mi schwarne žorty."

„Nè", knjeni Ssmudźakowa wotmolwi, „to je poprawom dobytk."

III.

Na wuliźy mjes ludźimi żobuželnosci pschibywasche. Tutón wbohi schwarny Ssmudźak, kiž bě żebi jeno s wulkej prózu a s mnohim dźěłom żwój wobkhod móhł sakoźicź, je nětkole na takle hubjene waschnje sahinył. A žona je jemu tež skhorjeła. Jene njesboże po druhim je teho człowjeka potrjechiło. Bórsy bywaju klamy wjele wopytowane. Dobrocźiwe měschczańske žony żu żebi, s hłowu tschażo a jara wobžarujo, nażmudżene trjenja, servijety, schórzuchi a seżmudżene kožowe schaty wupytake a — kupowake. To je srudne wupschedawanje. Ssmudźakez klamy żu pohrjebane.

Knjes Ssmudźak bě żo po něczim směrował. Powschitkowne żiwe żobucźucże jemu derje czinjesche. Hdyž kupowarjo widźachu, kak bě żebi wocźi czerwjenej wuplakał, ani telko kuraże njemějachu, so bychu wo wupytane twory wikowali. Schtó-też-to budźische mohł psches wutrobu pschenjesci, tutemu schwarnemu wokhudnjenemu człowjekej jeho srudobu powjetschicź. S wjetschich blidnych rubow s wopalenymi rózkami móże dźě żebi człowjek napożledku mjeńsche pschitsihacź, a mjes dwanacże rubischkami budże sawěscże żydom abo wóżom njesranjenych, a tunje dźě tute swurjadowane twory běchu. — Knjes Ssmudźak wjazy njeskorżesche. — Palenzarjej żo żamo junu sesda, każ by sa scźěnu, kotraż k Ssmudźakez wobkhodej pschistorkowasche, wjeżele hwisdanje żłyschał. Abo bě żo jeno mylił?

Ssmudźakej radźachu, so by nawěschtk do nowin stajił: „S wohnja wukhowane běłe a krótke twory, rubischka ..."

Wón po tej radże scźini, a nasajtra nawěschtk wuńdże.

So dyrbi żo schkit s napiżmom s nowa molowacź, klamarski měnjesche. Ale Ssmudźak sa to njebě. Wobkhod spěschnischo hacź hdy prjedy dźěsche, a pschedajomne nażmudżene twory we wobkhodże żenje njewuńdźechu. Haj! Ssmudźakez klamy běchu jara bohacże sastarane.

Na żłóncźnym nalětnim dnju knjeni Ssmudźakowa s khorołoża stany. Wona k woknej stupiwschi na wobkhod s napschecża hladasche. Nażmudżene schórzuchi a dźěczaze drasczicźki, kotrež běchu wupowżnjene, we żwobodnym powětrje wjeżele tam a żem polětowachu. Knjeni Ssmudźakowej bě pschi tym napohladże hacź na płakanje.

S cźežkej wutrobu żo żwoju drastu swobleka a hischcże njewěscże stupajo, cźerstweho powětra hischcże njeżwědoma, do wobkhoda na druhu stronu dźěsche. Klamarski bě runje někotrym žonam pożkużił. — „Hdże je mój muż?" żo wona woprascha.

„Sady we składowym rumje." — Žona żo do cźémneho niskeho ruma nastaji. Se sawrjenymi durjemi żo kahodne lubosne hwisdanje jej do wucha dobywosche. To tak spokojnje, tak khroble klinczesche.

Tu żo wona satorże. Pschetoż njenadźizy saczu wóń po żmudżenej wěży, wóń, kajkaż wot palazeho płatu wukhadźa. Wscha rosbudżena durje wotstorczi a do ruma pohladawschi, wosta każ skamjenjena stejo. Knjes Ssmudźak na stólzu, pod żamym płunowym płomjenjom, stejesche. Mjes tym so żebi s waha wjeżele hwisdasche, żmykasche spody nowy rub bliśko nimo płunoweho żwětka ... — Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Pod koła pschischoł.) Dźewjeczlětny schulski hólz Bar je se schule domoj duzy na Moltkowej drósy żo s jenej drózku potorhnył. Jemu je żo pschi tym lěwa ruka skamała, prawa ruka żo smjatka a koleno żo sraniło.

— (Do njesboża pschischoł.) W fabriźy sa kowane wokna na Wjeleczańskej drósy je samkarjej Niželej żobotu czežki kruch żelesa na nohu padnył a hwisdźel rosrasył.

— (Sażypnjenje roschtow.) Roschty, pschi Mikkawschskich wrótkach dla porjedżenja murje postajene, żu żo s dźěla sażypke. Murjeŕ Hänsel je żebi pschi tym kulku wobschkodźił, mjes tym so je żebi jeho pomoznik Gruhl ruzy a nosy sranił.

— Wokrjeżny wubjerk Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je do próstwow wo dowolnosc ke korczmarjenju Michałej Herm. Panachej w Delnjej Wjasońzy, H. P. Klimantej w Scheschowje, Gerumowej w Pschischezach, P. Wiczasej w Hodźiju, H. J. Lipiczej w Maleschezach, K. A. Pjechej w Koblizach a F. E. Teichej w Semizach swolił. Wobsamknjenje wo próstwje wo korczmarske prawo Schefflerowoje na Židowje żo wotstorczi, mjes tym so żo próstwa swudowjeneje Janaschowoje w Małej Borschczi s nowa wotpokasa.

— Wjeżne wólbne towarstwo wotměje njedźelu sa tydźeń 16. julija popołdnju w 4 hodź. w Delanez hoscżenzu w Radworju sjawnu ludowu shromadźisnu. Pscheproschujemy na nju wschěch Serbow s bliska a daloka. Pschikhadźejcże s cźrjódami.

— (Połnózno-rańscha żelesniza.) Pschecźiwo prózowanjam, na to żo měrjazym, so by żo żelesniza s Kamjeńza niz k Radworjej, abo do Małeho Wjelkowa abo Ratarjez natwariła, stej żo sańdźenu njedźelu w Ssmjecźkezach a żrjedu w knjeźim hoscżenzu w Njeżwacźidle protestowanskej shromadźisnje wotměłej. Wyschschi wucźeŕ Krecźmaŕ s Lubija we woběmaj shromadźisnomaj prjedawschi projekt, po kotrymž ma połnózno-rańscha żelesniza Budyško-Wojerowsku żelesnizu pola Radworja kschižicź, poruczesche. Sa wubjerk, kotryž ma twar stareho projekta spěchowacź, żo wuswolichu knjeża: komornik s Vietinghoff, faraŕ Gólcź w Rakezach, wicźeżny kubleŕ Nowak we Wudworju, fabrikski wobżedźeŕ Schomburg w Margarecźinej Hěcże a skałarnik Lebša w Hórkach.

— (Ssywy w Sakskej.) W Budyskim wokrjeżu nasymska pscheńża khětro dobra, nasymska rożka khětro dobra, jerza troschku lèpscha, nalětni jecźmjeń khětro dobry, wowż żrèni, běrny rjane, dźecźel lědma żrèni steja. Ssyno je khětro dobre abo żrènje było. W druhich sakskich wokrjeżach żu žně podobne. Ssuchota pólnym płodam njehoji, pódla teho běchu nozy symne, a wětry bórsy semju wużuschachu, hdyž żo ras deschcź nańdże. Runkliza w někotrych stronach jara psches schmizu schkoduje a żo teho dla w roscźenju sadźeržuje.

— (Hrożaze wusamknjenje organisowanych schkleńczeŕnskich dźěłacźerjow.) Schkitanski swjask dźěłodawarjow němskich schkleńczeŕnjow saksko-schlesysko-łużiskeho wokrjeża mějesche tele dny w Shorjelzu shromadźisnu, so by wo strajku w Rawschaskej schkleńczeŕni wobsamknył. Shromadźisna żo rosżudźi, wschěm organisowanym schkleńczeŕnskim dźěłacźerjam saksko-schlesysko-łużiskeho wokrjeża dźěło wupowjedźicź, jeli so żo hacź do 29. julija wèz njewotbudże, żo dwě njedźeli posdźischo we wschěch schkleńczeŕnjach dźěło sastaji. Mjenowanemu swjaskej skoro wschě schkleńczeŕnje w Sakskej, Schlesynskej a Łużizy pschiżłuscheja. S wusamknjenjom by żo něhdże 10,000 wożobow potrjechiło.

— (Syma w Europje — horzota w Amerizy.) W Europje żo lètża hischcże njeje sczopliło. Hižo je Jana nimo a hischcże je husto khłódno, każ w saźnym nalèczu. Na żynowych žnjach njejżu żyzzy jara do pota pschischli a na žitowych žnjach je runje tak. Wożebje w rańschej Europje lètża wurjadnje khłódne wjedro knježi. W kawkaskich horach w połodnischej Ruskej, hdźeż je hewak w lèczu horzo, każ w Italskej, je żo posledńje dny żněh naschoł. W Finnlandskej żu żamo żněhowe mjecźele howrike. Temperatura je tam s dźěła na null spadła.

Czim khłódnischo pak je w Europje, czim horzyscho je w połnóznej Amerizy. Hewak żo, hdyž je w połnóznej Amerizy horzo, tydźeń posdźischo też w Europje sczopli. Lètża temu tak njeje. Hižo dwójzy żu lètża w New-Yorku horze wjedro měli, tola w Europje je khłódno wostało. Tele dny je w Amerizy czopłota na 56 gradow w sczinje po Celsiju stupika. W New-Yorku a wokolnosczi je něhdże 300 człowjekow na njeżmèrnu horzotu wumrjelo. Skhorjenjow je telko, so żo njehodża wjazy wobliczicź. W městowym khud-

schim dźělu ludźo na rěblach a tšěchach pschenozuja, dokelž horzoty dla njemóža we wobydlenjach wutracź. Wjele ludźi w cžołmach a pschi móřskim brjoły pschenozuje. S najmjeńscha milijon ludźi je ſ města wucžahnyło. Horzoty dla ſamomordarſtwa pschibjeraju. — We wjeczornych stronach sjednoczenych statow ſ wulkej horzotu žně schkoduja. Wot 40 lět njeje w poknóznej Amerizy wjazy tajka horzota była. Na New-Yorkskich dróhach wjele spadaneho skotu leži. Horzota je cžim bóle njesnjeſna, dokelž ſo žaneho wětſiczka njehibnje. Pschicźišchcź k ſjawnym a móřskim kupjelam je tak wulki, ſo je kupański cžaſ ſa jenotliwu woſobu na někotre minuty pschikrótſcheny. Dźěcźi ſ hromadami skhorja.

S Montreala ſo pische: W Montrealu je ſo wot póndźele 200 cžłowjekow ſe ſkłónzom sežahało. S Ontaria a Quebecka podobne ſatraſchaze powjesće pschikhadźeja. Kanadiske měſta rańſcheho móřskeho brjoha tón ſamy wobras kaž rańſche sjednoczene staty pokaſuja. S cžěſnjazej horzotu ſtaj wſchón wobkhad a žiwjenje na dróhach pschestałoj. Komuž je někak móžno, ſ wjele wobydlenych khěžow k móřskemu brjohej cžeknje, ſo by tam wokhłodźenje namakał. Jenoż w nozy ſo žiwjenje na tšěchach a ſahrodach hiba.

S Brěſynki pola Huſki. Sańdźeny pjatk ſtaj tu wuſſkuženy żeleſniſki wothladař Kutſchka a jeho mandźelſka rodź. Wetzlichez ſwój ſloty mandźelſki jubilej ſwjecźiłoj. Kutſchka je lěta dołho ſe żeleſniſkim wothladarjom w Žicženju był a je ſo 1903 na derje ſaſſkuženy wotpocźink podał.

S Brěſynki. Sańdźenu ſrjedu popołdnju dwanacźelětny ſynk tudomneho podruźnika Krawza ſ wiſchenje dele padźe. Pschi tym ſebi wobruczku tak ſtraſchnje ſłama a roſſchcźěpi, ſo ſu jeho ſchtwórtk rano do Budyſchſkeje khorownje dowjesć dyrbjeli.

S Pluſſnikez. Psched nimale dwěmaj njedźelomaj je tudomneho pohoncźa Ssykoru jedyn kóń tak ſtraſchnje kopnył, ſo hiſchcźe dźenſa bjes wědomnja cžežko khory leži.

S Hornjeho Hunſowa. Pschi kwaſu w domje kublerja Holana tu je ſańdźenu wutoru ſyn tudomneho khěžkarja Pětki ſmjercź ſtraſchnje do njeſboźapſchiſchoł. Pětka w dworje ſtatoka, w kotrymž ſo kwaſowaſche, konje kwaſnych kucźow wupſchahowaſche. Jeho ſynk, kiž bě jemu pschihładował, bliſko k konjomaj pschiběža. Na dobo jedyn hewak ſkłudny kóń wukopny a na njeſboże Pětkez hólza ſ pódkowu do cžoła trjechi. Sa morweho hólza domoj donjeſechu. Sawołanemu lěkarjej drje ſo poradźi, hólzej wědomnje wrócźicź, tola je jeho žiwjenje hiſchcźe pschezo w najwjetſchim ſtraſche.

S Hodźija. Sańdźeny pjatk witachmy ſwojeho noweho druheho wucźerja a naměſtneho kantora, k. Schütžu, do jeho noweho ſaſtojńſtwa. Schulſke dźěcźi běchu jemu hacź pſched wjeſ napſchecźiwo cžahnyłe a wjedźechu jeho ſ jeho knjenju mandźelſkej do jeho domu. Pſched domom cžakachu na njeho kk. farař Kſchižan, ryczeŕkubleŕ Leuthold a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Bräuer. Knjes Leuthold jako pſchedſtejicźeŕſtwa witaſche jeho ſ pſchecźelnymi ſłowami, k. farař Kſchižan cžinjeſche to ſame ſ němſkej a ſerbſkej krótkej rěcźu, na cžoż k. Bräuer w mjenje Hodźija a k. kantor Belik jako kollega rěcźeſchtaj. Knjes Schütža wotmołwi a dźakowaſche ſo ſa luboſcźiwe, ſwjedźeńſke a jeho tak wokſchewjaze powitanje. Skónczńje ſanjeſechu ſchulſke dźěcźi ſpěw: „Duž wſmi nětk mojej ruzy.“ Naſajtra ſta ſo pſches k. far. Kſchižana ſapokaſanje do jeho wucźeŕſkeho a zyrkwinſkeho ſaſtojńſtwa, pſchi cžimž bu jemu to ſłowo ſwjateho pišma 2. Mójſ. 4, 12 na pucź date. Bóh daj, ſo by naſch nowy k. wucźeŕ prawje dołho a ſ prawym žohnowanjom pola naſ ſkutkował.

S Milkez. Na jenym naſchich knježich polow je rožka njeſměrnje dołha narostka. Wjele ſtwjelzow je něhdźe 2 metraj 30 zentimetrow, kłoſy ſ wjetſcha 12 zentimetrow dołhe. W naſchej zyłej wokolnoſcźi njeje nichtó tak wulki, ſo mohł pſches tole žito widźicź. We wudawarni Serbskich Nowin ſu někotre ſtwjelza wuſtajene.

S Porſchiz. Tudomny kubleŕ Krujaz bě ſańdźenu ſobotu, prjedy hacź do Budyſchina wotjědźe, ſwojemu cželadnikej porucził, ſo dyrbi ſahrodźiny žiwy płót pſchireſacź. S wikow domoj pſchijěwſchi ſebi kubleŕ cželadnikowe dźěło wobhlada. Wono ſo njebě zyle po jeho pſchecźu poradźiło a teho dla jemu wón roſpokaſowaſche, kaŕ dyrbi jo cžinicź. Cželadnik paŕ ſo dla tajkeho roſwucźenja roſſkobi a w nahłym hněwje ſchtomowe nožizy wot ſo cžiſny, ſawoławſchi: „Cžińcźe ſebi ſwój njerjad ſami!“ Na njeſboże nožizy kublerjej ſ tajkim wotmachom do nohi ſlecźichu, ſo ſo ta wyſche kulki ſłama. Widźiwſchi, kajke njeſboże je nacźinił, cželadnik cžekny a někotre dny po ſwěcźe wokoło błudźiwſchi, wón do Krakez do ſtatoka ſwojeju ſtarſcheju ſkradźu pſchińdźe a ſo w bróžni ſkhowa. Tam jeho ſpizy namakachu. Ssudniſzy budźe ſo wón ſ cžežka khoſtacź hodźicź, dokelž je wón duchaſłaby. Pſched někotrymi lětami bě wón ſpodźiwny kuſk ſejhrał. Se ſłużby cžeknywſchi wón ſ 20 pjenježkami w ſaku do Draždźan pucźowaſche. Wot tam ſu jeho potom domoj dowjeſli. Kublerja Krujaza wſchitzy, kotſiž jeho ſnaja, jara wobžaruja. Lětſa je to hižo druhe njeſboże, kotreż je jeho podeſchko. Pſched ſchtwórcź lětom je ſebi, hdyž do Budyſchina jědźeſche, ruku ſłamał.

S Korſymja. Njedźelu pſchipołdnju je ſo w Sprewi pſchi Teubnerez warje 16 lětny ſyn khěžerja A. Paula tepił.

S Delnjeje Wjaſońzy. Ssobotu ſu na Nowowjeſſnjanſkim rewěrje khěžerja a ſkakarja Alwina Böhmu morweho namakali. Ssebi krk pſcherěſnywſchi bě do wodoweho pſchěrowa ſaléſł a ſo tam tepił.

S Kamjeńza. Howjaſy ſtót tudomneho ſkótneho wikowarja Měriſcha je na pokhromu ſkhorił. Skót je ſo wſchón ſarěſał. Měriſch ſ tym cžežko ſchkoduje, dokelž mějeſche wón drohi plahowanſki ſtót. Skótne a ſwinjaze wiki w Kamjeńzu ſu ſo tuteho podawka dla hacź na dalſche ſakaſake. Wyſchnoſcź dyrbjała pſchecźiwo roſſchěrjenju pokhromy hiſchcźe krucźiſche naprawy, hacź dotal, cžinicź. Pokhroma je poſledni měſſaz w Sakſkej powſchitkownje wotebjeraka. 30. junija je ſo wona w Sakſkej w 97 gmejnach ſ 218 dworami nadeſchła. 15. junija na nju ſtót hiſchcźe w 61 gmejnach a 139 dworach khorjeſche.

S Jatſobja. Naležnoſcź ſ naſchej Komorowſkej ſchuln pocźina k. wucźerjej Krawzej na nohcźe palicź. Njedawno je po wſach khodźił a ſebi podpiſowacź dał, ſo po ſakońſkich poſtajenjach wucźi. Mało je podpiſmow naſběrał. Cźi někotſi paŕ, kiž ſu podpiſali, ſměja najſkerje hiſchcźe wobſſwědcźicź, hacź ſu dobrowólnje a po ſwojim najlěpſchim wjedźenju a pſcheſſwědcźenju podpiſali. Pſchede wſchěm radźimy kóždemu, nikomu niczo k woli a pſchecźiwo ſwojemu lěpſchemu pſcheſſwědcźenju podpiſacź. Tajke něſchto ma druhdy ſke ſcźěhwki. Sajimawe je, kaŕ ſo nětko wobſkórżby, kiž njedawno Serb. Nowiny wo wobſtejnoſcźach w Komorowſkej ſchuli wojſewjachu, na pſcheſſkapjaze waſchnje wobkrucźeja. Schtóž ſwoje dźěło a ſwój hamt ſwěru ſaſtara, temu njeje wěſcźe trjeba, po wſach wokoło po podpiſma khodźicź.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Hižo tſi krócź khoſtany Marcźin Berger ſ Delnjeje Wólſchiny a dźěłacźeŕ Emil Rudolf ſ Borſchcźe běſchtaj ſo ſtowařſchikoj, ſo byſchtaj hromadźe na kradnjenje khodźiłoj. Woſſebje wonaj ſa palenzami ſłědźeſchtaj. Pola hoſcźenzarja Kuhmanna w Borſchcźi wonaj někotre wulke bleſche ſłódkich palenzow wucźuſchlíſchtaj a je wotnjeſeſchtaj. S jeneje druźiny bě 20 litrow, kotreż wonaj pod konjazym žłobom ſkhowaſchtaj a je ſ dobrymi pſchecźelemi wupiſchtaj. Dale běſchtaj pěknaj pachołaj w holi ſwěrinu kojiłoj. Do drjewjanzarja Starki, kotryż jeju pſchi tym pſcheſſłapi, wonaj ſ piſtolije tſělíſchtaj. Starka kulku nimo ſebje frunczecź ſaſſkyſchawſchi ſkoku cžekny. Też latarnju ſ jeneho jědneho koła běſchtaj wonaj pjecża kradnyłoj. Wobſkorżenaj wudawaſchtaj, ſo ſtaj jenoż kanikle a wjewjercźki honiłoj. Bergera k jaſtwu na 6 a Rudolfa na 2 měſſazaj ſaſſudźichu. Dla tſělenja w holi ſo jimaj pjenježne khoſtanje po 3 hriwnach napołoži.

× Zyhelnſki dźěłacźeŕ G. Kühnel ſ Michałkow bě pjecża twařſkemu towařſtwu, kotreż pſchiſamknjenſku żeleſnizu k Brětnjanſkej żeleſniży twarjeſche, dwě tramje kradnył a jej doma roſkakał. Wobſkorżeny prějeſche, ſo je wón ras rano, kaž zyhelnczi pohoncź Krawczik wobſſwědcźi, tramje na ruczńym woſu domoj dowjeſł. Kühnel wudawaſche, ſo pohoncź jenoż ſ wjeczíwoſczu tak rěcźi, dokelž je jemu wobydlenje wupowjedźił. Sswědk Krawczik bě tu wěż żandarmej woſjewił. Wobſkorżeny praji, ſo je ſebi jenoż ras jenu tramu „pożczik“. Ssudniży njemějachu ſa poknje dopokaſane, ſo je Kühnel winowaty a jeho teho dla wuwinowachu.

S Wojerez. Sswinjaze wiki ſmědźa ſo we Wojerowſkim wokrjeſu, tak dołho hacź wón cžiſty wot pokhromy woſtanje, ſaſo wotměwacź.

S Běłeje Wody. Powjesć wo jenym mordarſtwje ſo ſańdźenu wutoru tu roſſchěri. Swjeſelaze bě, ſo ſo tale powjesć pſchěhnata wupokaſa, tola ſo wona na ſcźěhowazy krwawny njeſkutk ſakožowaſche: Žona ſchkleńczerja Koein póndźelu w holi holanſke jahodki ſchcźipaſche a bě ſwoje połětne dźěcźo we woſyku pſchi pucźu ſtejo woſtajiła. Na dobo bě ſo wós ſhubił. Macź ſo wſcha wuſtróżiwſchi hnydom ſa nim pytaſche. Po pucźu jej jedyn dźěłacźeŕ ſ woſom napſchecźo pſchińdźe. Wón bě dźěcźo w krwi pódła woſa leżaze w lěſu namakał. Dźěſcźu bě prawa ruka niże łokhcźa roſrěſana. Někotre ſuche žiły běchu roſrěſnjene a pſchi brjuſche bě wobodrjene. Wſchě rany, kotreż ſawołany lěkaŕ hnydom ſawobali, njeſſu na ſboże

ßmjercź straschne. Poliziji je ßo hižo dźeń posdźischo poradźiło, cźlowjeka sajecź, kotryž bě dźěcźo sranił. Wón je 17létny schkleńcźerniski dźěłacźer Zyž ſ Mikorasa, kotryž tu w Gehldorfez schkleńcźerni dźěła. Jeho běchu póndźelu, potajkim krótko prjedy, hacź bě njeskutk skucźił, ſ dźěła puschcźili. Zyž je duchaßłaby cźlowjek, wón njewě, kaž praji, cźeho dla je dźěcźo sranił. Se ßwojim dźiwnuschkim waschnjom bě wón ludźom nadpadnył; teź bě jeho drasta ſ krwju womasana. Teho dla je jeho, hdyž ßrjedu rano po żelesniźy do Mužakowa pschijědźe, polizija sajało.

Po nowschej powjeschći ßu sajateho dźěłacźerja Zyža sa njewinowateho spósnali a ſ jastwa puschcźili. Zyle wusamknjena je móżnosćź, so je wón w cźaßu, w kotrymž je ßo njeskutk stał, w holi bycź mohł. Jeho drasta je ßo jemu pjecźa pschi pukach ſ krwju womasała. Wo njesnatym, kotryž je póndźelu Kociez dźěcźo wotwjeſł a jo skónzowacź spytał, je wyschnosćź scźěhowaze wopißanje wosjewiła: 17 abo 18 lět stary, ßrěnjeje wulkoscźe, schwižny, wobliczo podołhojte, bjes brody, schěrej wocźi, schěra dźěłacźerska drasta, schěra měza ſ krótkej schpotku, schěra wołmjana koschla, cźorne płatowe, sady satorhnjene cźrije, po sdacźu póduschi ſ wulkohłowatymi hosdźemi pobitej. W saku ßwojeho pjesła mějesche wón módru emaillowanu bleschu tcźazy. Wobliczo mějesche scźornjene kaž schkleńcźeńnsźy dźěłacźerjo.

S Mužakowa. Skótne wiki w Gaßynje, na wutoru 11. julija postajene, ßo ſ wěstoscźu wotměja. Jenož schparaty skót se stron, ſ pokhromu nakaženych, je wusamknjeny.

Historiski wotrjad hórskeho towarstwa sa sakisku Schwizu wulecźa ßebi njedźelu do Sserbow a pschepucźowasche nawjecźorny dźěł wot Halschtrowa psches Wotrow, Klóschtr, Worklezy, Kupjel, Njebjelcźizy do Kamjeńza, hdźeż ßo ſ tamnischim hórskim towarstwom a ſ jenym ſ Noweho Města pola Stołypina k wjeßełej sabawje sjednocźi.

W Halschtrowje, hdźeż běchu wobdźělnizy — psches 40 — ſ cźahom rano po 8 hodźinach pschijěli, buchu wot měschcźanskeje rady a wot ßobustawow „Lipy Sserbskeje“ ſ Pancźiz wutrobnje powitani. Potom podachu ßo na torhoschcźo. W symje scheri tam stara dodźerźana khorowata lipa. W lécźe pak hischcźe ßo pyschi ſ lifcźom a dawa khłódk cźlowjekam a skotej a ſ dobom teź ras zyłemu naměstu. Wo jeje sdźerźenju ßo jednasche. Wokoło njeje ma ßo plestr storhacź, so korjenje a koruschki wjazy zyroby dostanu, a snutska ſ dźěła wutwaricź, ſ dźěła ſ kołmasom wumasacź. W Sserbach steji doscź wulkich a strowych lipow, na pschikład w Khróscźizach psched schulu, w Jaworje a druhdźe. Te lěkarja njetrjebaja. Dajcźe jim jenož roscź a njesastajcźe hnydom ßekeru a piku, byrnjež jich wużitne drjewo k temu wabiło. S wjetscha dawaja woßebity ras wjeßnemu wobrasej a ßu němi ßwědzy ſ prastarych cźaßow. Psches kcźějaze hona ßahachmy do Wotrowa. Pschede wßu k prawizy leži pěskojcźna jama. W njej ßu Wotrowcźenjo mnohe popjelnizy wuhrjebali. Wulka a kraßna popjelniza je w ßwójbnej stwě korcźmarja Scholty, kiž ke krótkej sastawzy wabjesche. Na Cźischinskeho rowny pomnik duzy pohladachmy.

Dalschi pucź wjedźesche psches móst, kiž je August II., tehdomnischi salski kurwjeřch a pólski kral, natwarił. Na ßrjedź mosta sastajeny kamjeń ſ pißmikomaj A R (Augustus Rex) a léto 1736 na to pokasuje. Najskerje je klóschtrska woda pschi ßněhitacźu a sliwkach jemu pucź sahacźiła, hdyž ſ Draždźan do Pólskeje jěsdźesche.

S dweju stron podachmy ßo na hrodźischcźo. Pilni Wotrowcźenjo ßu je ſ pucźemi a skhodom pschistupne scźinili. „Lipa Sserbska“ spěwasche ßerbske spěwy. Mnosy němszy hosćźo hischcźe żane błyscheli njeběchu. Teho dla ßo ſ nimi pscheßłapichu. Knjes farař Knjeźk witasche jich w mjenje woßady. Pschi tym naspomni, so je woßrjedź naßypa, hdźeż ßo nětko pola wupschestrěwaja, w prjedawschim cźaßu powyschene městno było. Na tym ßu najskerje pohanszy Sserbja woprowali. Dalsche roswucźenja wo nastacźu, twarje a samerje hrodźischcźow podaschtaj kk. profeßor dr. Meicha, duchowny wjednik towarstwa, a dwórski radźicźel prof. Deichmüller, snata autorita wo prahistoriskich wězach. Po jeho měnjenju je Wotrowske hrodźischcźo ſ dwojeho cźaßa. Prěni dźěł, chzemy rjez sakład, ßu twarili Germanojo, dowutwarili pak ßu je Sserbja. Wo tym ßwědcźa wschelake namakanki na nim. Potajkim je ßerbske, kaž rěcźnik wobkrucźi. Delni dźěł móże na 3000, horni na 1500 lět stary bycź. Tuto hrodźischcźo je jene ſ najwobschěrnischich a najwyschschich hrodźischcźow, kotreż ßo cźahnu hacź k baltiskemu morju a nimale psches zyku ßrjedźnu Europu. Wo nim napißamy pschichodnje nadrobnischo.

W Kanezach sastachmy wokomik. Woßrjedź wßu pokasuje ßo stary kschiž se sornowza. Najskerje je ſ cźaßa ßwjateho Methoda, kiž tajke kschiże, kajkeż hischcźe druhdźe nadeńdźemy, stajesche a wokoło nich pohanskich Sserbow hromadźesche, so by jim wo kschescźijanskim Bohu prědował a jich k prawej wěrje dowjedł.

W Klóschtrje witasche knjes P. Dominik hosćźi w mjenje hnadneje knjenje a knjesa propsta. Sa hospodliwosćź a lubosne pschijecźe dźakowasche ßo knjes prof. dr. Meicha najwutrobnischo. Wón pschecźita teź pschednoschk knjesa dra. Pilka, kiž bě w poßlednim wokomiku, runje kaž teź knjes Bjarnat Krawz, sadźěwany, ßo na wulécźe wobdźělicź. Tón jednasche wo nastacźu klóschtra Marijneje Hwězdy.

Ssebi zyrkej wobhladawschi dóńdźechmy teź na Kukowske hrodźischcźo. Tam spominasche knjes prof. dr. Meicha na njebo Hórnika w tak wutrobitych a cźescźazych ßłowach a pokasa ſ krótka na jeho wulku ważnosćź sa ßerbsku literaturu a ßerbske pißmowstwo, w kotrymž je tamny profeßor bóle wobhonjeny, hacź někotryžkuli sdźěłany Sserb.

We Worklezach wotewri pscheczelnje knjes pschekupz Rjelka ßwoje starożitne pokkady. Se spodźiwanjom wobhladowachu ßebi wscho, kaž teź tafliczku na Hórnikowym narodnym domje.

Janska kupjel sjednocźi hosćźi a domoródnych pschi khětro saposdźenym wobjedźe. Pschi tutej skkadnosćźi dźakowasche ßo wjednik prof. dr. Meicha ßerbskemu ludej, tak daloko hacź ßu tamni hosćźo do swiska ſ nim pschischli, sa wutrobne witanje we wschěch wßach. Knjes wucźeŕ Skodeńk wupraji jim dźak sa cźescź, kotruż ßu nam se ßwojim wopytom wopokasali, a proschesche woßebje pjera wustojnych, so bychu rosschěrjenje wopacźnosćźow wo Sserbach a schcźuwanja pschecźiwo nim rasnje wotpokasowali.

W Ssmjecźkecźanskej korcźmje błyschachu Draždźanszy ßerbske reje na ßerbskich hußlach, na kotreż kk. Kuschk, Bermich a Kaiser piskachu, a narodne spěwy ſ pschewodom harmonija. Pißany wobras na sahrodźe fotografujźy na papjerje skrucźichu a tak sa pschichod sakhowachu.

Wobrasy se ßerbskeho žiwjenja w Njebjelcźanskej zyrkwi žnějachu pokne pschipósnacźe wschěch wobdźělnikow. Tajka originalnosćź ßo jenož ſ rědka nadeńdźe. Ssnadź budźa někotsi domjazy se ßwojimi ßměchami mjelcźecź, hdyž zusy, kotsiž ßu jim tola we wschěm ſ pschikkadom, tute wobrasy jako rjane a pschistojne rossudźejo.

Khětro saposdźeni setkachu ßo pucźowarjo w Kamjeńzu ſ tamnymi towarstwami k wjeßełej sabawje, doniž hodźinka dźělenja njebijesche. W Sserbach je ßo jim jara spodobało. To bě jene měnjenje.

Přilopk.

* (Dwaj ßo spalikoj.) We wßy Neredinje pola Cheba ßo 12 domskich spali. Dwaj wohnjowaj wobornikaj pschi tym žiwjenje schubischtaj.

* S Carnegiejoweje fundazije sa wukhowarjow žiwjenja bu 8 létnemu hólzej Maijej w Bäckingach we Württembergskej, kotremuż bě ßo nan léta 1904 pschi wukhowanju žiwjenja satepił, 2000 hriwnow na wukubłanje pschisłolenych.

* (Bohata proschełka.) W Habrachcźizach cźěsku proschełku sajachu, pschi kotrejž nimo 200 krónow hotowych pjenjes hischcźe nalutowarsku knižku wo 800 hriwnach namakachu.

* (Ryby sajědojcźił.) W Wehrsdorfje fabrikarjej Richterej bleschu schwabloweje kißaliny pokradnychu a do jeho hata wupuschcźichu. S tym jemu 200 pstruhow sahiny.

* (Pod cźah pschischoł.) Pola Zahana hólcźej pschi hracźu ſ wobłukom (koleskom) pod piwowy wós pschiňdźe a bu pschejědźeny. Wón bu jako cźěło starschimaj domoj donjeßeny.

* (S rěbła padnyła.) W Mutenizach w Cźechach žona na schtomje wischnje schcźipajo ſ wulkeje wyschiny tak njesbožownje padny, so ßebi tył slemi.

* (Slět psches mórski kanal mjes Jendźelskej a Franzowskej.) Schtwórtk ßu woßmjo lětarjo ſ lětadłom morjo ſ Franzowskeje do Jendźelskeje a saßo wrócźo pscheleceli. Najspěschnischi lětař je k jenemu pschelětej 41 minutow, najpomalschi 59 minutow trjebał.

* (Roschcźe padnyłe.) We Wrótßławju na nowotwaru roschty padnychu, pschi tym dwaj murjerjej a dźěłacźeŕ do ßwětkoweje khóbby tsi poskhoby hłuboko padnychu. Jedyn ſ nich je morwy, dwaj staj cźežko ranjenaj.

* (Wokoło khodźaze cźěło.) W Swormiku w Boßniji je ßo jara roshorjazy podawk stał. Ratař Ljubomir Rakicź bě tam 46 lět stary po krótkej khoroscźi na sahorjenje pluzow wumrjeł. Morwy bě ßo wó jstwje na mary stajił, a żony, kotrež ßo po swuczenym waschnju pschi kaschczu modlachu, ßo wjeczor s cźěłoweje stwy wotßalichu, so bychu powjeczerjake. Hdyż ßo wudowa po tym do cźěłoweje stwy wróczi, wona ßo wustróżiwschi kaschcź próżdny wohlada. Wschě stwy ßo hnydom pschepytachu, tola morwy ßo njenamaka. S bojoscźu a stysknoscźu cźwilowana wudowa do sahrody khwatasche, so by ßo tam směrowała, wona na puczu ßwojeho muża w běłej ßmjertnej koschli leżazeho nadeńdże. Wón żane żiwjenjowe snamjo wjazy wot ßo njeda. Jeho sprostnjenej woczi běschtej schěroko woczinjenej, duż je bjes dwěła, so je Rakicź na ßmjertnym łożu k nowemu żiwjenju wotucźił a s kaschcźa stanył. Tola saßapotanje poßlednjeje żiwjenjoweje schkriczki bě jenoż krótki cźaß trało; pschetoż sawowany lěkař móżesche s poknej wěstoscźu rjez, so w morwym njebě żaneho żiwjenja wjazy. Wustróżena żona ßo s tutym nastróżazym podawkom na khorołożo położy.

* (Rubjeżnizy na żeleznizy.) S Hradza w Schtyrskej piżaju: Němskemu konsulej Oswaldej ßu, hdyż w Schtyrskej po połodnischej żeleznizy spizy jědźesche, móscheń se 4000 hriwnami a 1200 krónami hotowych pjenjes kradnyli. We waggonje po khloroformje wonjesche. Paduschi ßu drje konsula pohłuschili.

* (Mjedwjedź muża nadpadnył.) Roshorjazy podawk je ßo na drósy pola Havelberga stał. We wokolnych wßach wot někotreho cźaßa wodźerjo mjedwjedźow (barow) pschebywachu. Tucźi se ßwojimi skoczatami na wßach pschedstajenja wotměwaju. Hdyż tele dny jedyn wodźeŕ s mjedwjedźom po drósy dźěsche, ßo k njemu jedyn ratař pschida. Wón ßo s wodźerjom, na niczo ske ßebi njenjemyßlo, rosrěczowasche. Na dobo ßo mjedwjedź wodźerjej wutorhny a ßo do raturja da. Podarmo wodźeŕ spyta, swěrisko wot jeho wopora wottorhnycź. Nadpadnjeny ßo żałoßnje srani. Połoja woblicza ßo jemu zyle wotdrě, a ruzy ßo jemu roskußaschtej. Wodźerjej ßo cźeźko poradźi, rosnjemdrjene skocźo skónczńje skludźicź.

* (Dźěscźi milijonara Nobela ßo spalikej.) Snaty wobßedźeŕ naftowych żórkow w połodnischej Ruskej, wjelekróczny milijonar Ludwig Nobel, kotryż blisko Viberga kraßnu villu wobßedźi, je ßo s cźeźkim njesbożom podeschoł. Póndźelu w nozy, hdyż wschitzy ßłużobni spachu, we wobßedźerjowej njepschitomnoscźi woheń wudyri. Sßłużbni ßo koschlazy wukhowachu, mjes tym so jenicźkej Noblowej dźěscźi, dźeßacźlětna dźowka Marja a ßydomlětny ßyn Ludwig, kotrejż w twjerdym spanju leżeschtej, ßmjercź w płomjenjach poczerpischtej. Ssrjedu stej ßo cźěle dźěscźow do Peterburga pschiwjeslej, so byschtej ßo tam khowalej.

* (Myto sa dobrocźiwoscź.) Lěta 1894 wumrje we Winje ßwětoßławny wucżeńz, profesor lěkarstwa (anatom) Hyrtl. Wón bě jara pokorny a jednory w ßwojich waschnjach, w drascźe a wustupowanju. Na horzym popołdnju w korczmje psched městom w sahrodźe schkleńzu piwa pijesche. Pschi tym pódła blida ßedźesche, sa kotrymż Winszy měschcźenjo někajki ßwjedźeń s hoscźinu ßwjecźachu. Nichtó s nich ßławneho wucżeńza njesnajesche, a hdyż poniżneho muża tak ßamo lutkeho pschi schkleńzy jednoreho piwa widźachu, po jeho wschědnym wobleku hudachu, so je wón sawěscźe wobydleŕ blischeho domu sa khudych. Nad tym ßo jich dobra wutroba ßmili. „Wbohi khudźinka“, jedyn s nich rjekny, „schtó wě, kak dołho hižom prawje khmaneho wobjeda měł njeje, a my ßo tule s dobrej jědźu pschenaßyczamy!“ — „Haj“, druhi naczißny, „w kóżdej schkli ßmy hischcźe rjany sbytk wostajili, póscźelmy jemu to.“ — Jeho namjet bu rady pschijaty. Pinczńikej poruczichu, so ma schklě se sbytkami a dobry grat khudemu mużej w jich mjenje donjescź. — Hóscź pak jara derje ßłyschesche a bě cźiche powjedanje ßwojich dobrocźiwych ßußodow derje rosymił. Někotre kuski s teho, schtoż bu jemu poskicźene, pojědschi, stany, pokłoni ßo dźaknje ßwojim dobrocźelam a ßo wotßali. Duży s duri porěcźa s korczmarjom. — Bórsy na to dwaj pinczńikaj dobrocźiwym měschcźanam wulke ßudobje s lodowej wodu pschinjeßechu, s kotrejež poskoczane schije schampanskich bleschow kukachu „Schto dha wam na myßle pschińdźe?“ jědźazy wokachu, „my schampanskeho wina skasali njeßmy.“ — „Tón knjes je jo skasał, kiż tule ßedźesche“, jedyn pinczńik rjekny, „so je to wot profesora Hyrtla, kotryż ßo wam sa ßmilnoscź dźakowasche, kotruż scźe ny sahłódnjenemu wobydlerjej khudobneje khěże wopokasali.“

* W Cźenstochowje satsělichu tsjo s gymnasija wuhnaczi schulerjo dweju druheju gymnasijastow, so bychu ßo wjecźili sa to, so běschtaj pjecża wina wupokasanja (relegowanja).

* (Khudy a tola bohaty.) Runje je 40 lět, so w Južnej Afriży prěni dejmant nańdźechu. Tam ratař (farmař) de Beers w khudobnych wobstejenjach pschebywasche. Něschto leżomnoscźe mějesche, ale pódła bě tak njepłódna, so se żnjow niczo dobycź njemóżesche. Hubjene domske bě s hliny natwarjene a w tajkej hlinjanej scźenje ratarjowy ßynk junu mały błyskotaty kamuschk nańdźe, kotryż ßebi s porscźikami wudrapa, so by s nim hrajkał. To bě prěni dejmant, kiż bu w Južnej Afriży namakany. Nimo měry swjeßeleny bě de Beers, hdyż ßo s kupzom ßwojeje leżomnoscźe na 120 000 hriwnow dowujedna. Prjedy jemu ani něschto hriwnow nochzychu dacź. Ale pschi wschěm bohatstwje de Beers posdźischo tola na mjersanje wumrje, hdyż bě shonił, so bě na jeho leżomnoscźach sa 1000 milijonow hriwnow dejmantow a so budźische mohł sto krócź wjazy dostacź.

* (Schtyri wßy spalene.) W Lublinskim wokrjeżu ßo schtyri wßy spalichu, tsi woßoby a psches sto kruchow skotu ßo ßobu spali.

* (Cźestni ludźo.) Skandinawiska (Schwedska a Norwegska) je kraj cźestnych a sprawnych ludźi. Tam w bydlischcźach, kotrež sdalene wot drohow woßamoczene leża, kisty se wschelakimi lěkarstwami a wobalkowymi płatami bjes dohlada na schtomowych hakach wißajo wostajeja, a pschi tym ßo njetrjebaja bojecź, so by schtó sjawneho lěkarniskeho kaschcźika bjes sapłacźenja wużiwał. Burscy ludźo ßwědomicze do woßebiteho dźěła kisty płacźisnu kładu, kotraż je na bleschach a tyskach dokładnje wosnamjena. Nikomu ani na myßle njepschińdże, ßo pjenjes dótknycź, kotrež tam husto po zykych dnjach leża. Ale niż jeno w Skandinawiskej je temu tak. Też w kantonje Veltlinskim we Schwajzarskej ßu zyke městnoscźe, hdeż je paduschstwo cźiscźe njesnate; pschede wschěm też w Tessinskim kantonje ßu zyke wßy, hdźeż s pradawneho cźaßa wo pschestupjenju pschecźiwo wobßedźeństwu druhich nichtó niczo ßłyschał njeje. Tam ßu tak jara cźestni, so je jim paduschstwo wohańbjene zykeje generazije (naroda) a ßwójby, a bychu ju hacź do tseczeho stawa sastorczili, hdy by se żaneje paduch wuschoł. Ssamo zusy dźěłacźerjo kiż na wěsty cźaß ßem na dźěło pschikhadźeja, dyrbja cźestnoscź wuknycź; hdy bychu też jeno najmjeńschu wěż pschekschiwili, bychu na wschě cźaßy we kraju njemóżni byli. W najdalschim kónzu kantona Tessina ßebi ani namakaneje wěży domoj bracź njeßměsch; wjele bóle dyrbisch ju na městnje namakanja tak położicź abo postajicź, so shubjerjej, hdyż pytacź pschińdże, hnydom napadnje, Jónu bě Amerikanka na wulěcze móscheń shubiła, w kotrejż bě drohotny skoty cźaßnik a wjazy skotych pjenjesow. Kak ßo wona dźiwasche, hdyż duży wróczo na drosy ßwoju móscheń njedótknjenu a na hromadzy liscźa tak położenu namaka, so bě daloko widźecź. — Tak ma kóżdy lud a kraj ßwoje dobre a też — ske boki. Podobnje ma ßo też s poměrnoscźu. Něhdy je ßo prajiło: Włoch (Italijan) njeje żenje pjany, Franzowsa jeno srědka, Němz husto, Polak pschezo. Hacź je zyle temu tak, to ßo prascha. Ale k wěrje sapodobne to je. — Też w Sserbach něhdy paducha a proscherja jeno bóle po mjenu dyżli po wěży snajachu. Sdźerż awukń dobre, schtoż na druhich khwalisch, hidź a wostaj ske, schtoż na druhich hanisch, potom smějesch khwalbu a cźescź psched cźłowjekom a psched — Bohom!

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. Składnostny dźěłacźeŕ J. E. Pampel, 1861 w Lemischowje narodźeny, bě ßłużobnu dźowku Měrcźinkez w Lemischowje wumozował. Pampela k jastwu na 1¾ lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta saßudźichu.

× 3. meje 1911 ßo w Cźornych Noßlizach fajma żiwnoscźerja A. Wirtha a 7. junija bróżeń żiwnoscźerki swudowjeneje Mühloweje wotpalischtej. Pschi poßlednim wohnju ßo płomjenja na twarjenja Kobanez a Wjenkez żiwnoscze wupschestrěchu a jej do procha a popjela pschewobrocźichu. Jako sapalerja 19lětneho ßyna swud. Mühloweje wußlědźichu. Mühla ßy ßwojeho njeskutka wusna. Jeho nan bě w lěcze 1906 wumrjeł, a na jeho měscze bě wón macźeri pschi dźěle pomhał. Hacź do lońscheho lěta bě wón ßwoje dźěło derje dokonjał. Potom pak bě ßo nawucźił, do korczmow khodźicź. Jeho ilutniwa macź jeho teho dla ßwarjesche a husto po njeho do korczmy pschińdże. Potom bě mjes nimaj dschezo wulka swada. To Mühlu na myßl pschinjeße, macźerinu statok sapalicź, so mohł ju wopuschczicź a ßebi druhdże pjenjesy saßłużicź. Pschi pschihódnym wětsiku wón fajmu sapali, ßo nadźijo, so woheń na macźerinu bróżeń pscheńdże. Tola wětsik ßo na dobo wobrocźi. Sapaleŕski list napißawschi, so by tukanje wot ßebje wotwobrocźił, wón 7. junija se żehlazym schwampom macźernu bróżeń sapali. Mühlu k jastwu na 2 lěcze saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Serbski musej.

(Pokračowanjo.)

Do našeho archiva darichu nam w minjenym lěće:

1. Knj. prof. dr. Muka: Wurěžki z nowinow z nastawkami na Serbow a wosebje na Drježdžansku wustajeńcu so počahowacymi; zběrku nastawkow wo Serbach a serbskich wsach; rukopis dr. Pfuhla; karty a dopisnicy jemu pisane; diplom archit. Grothy.

2. Knj. farař Delan w Baconju: wšelake wuswědčenja z † Čišinskoho šulskich a gymnasialnych lět, dale Čišinskoho korrespondencu (přez knj. prof. dr. Muku.)

3. Knj. wučeŕka Sommerowa: Ze zawostajeństwa † Ad. Sommera wšelake akty atd. Drježdžanskeje wustajeńcy.

(Pokračowanje přichodnje.)

Wjerab, musejownik.

Hiengfongska essenza

se „Singelskim snamjenjom“ k poßylnjenju žołdka a pschetkacza, kaž tež k poßylnjenju cžuwow. Wubjernje ßo wupruhowała pschi nadpadowazym wjercženju. Woprawna jenoż w originalnych bleschach po 55 pj. a 1 mk. 10 pj.

Na wßy ßo scžele.

Skład w **kral. privil. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.**
(Pawoł Leidler.)

Podklócže a drjenje,

wicž, ischias drjenje, bolenje žołdka, ßubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, bleścha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitskich mnichow dźěłany.

Jenoż **Todor** žadajcže a bjerćcže. Jenoż woprawdźity poručza **Stranch a Kolde,** drogownja, s napschecža katholskeje zyrkwje.

Shorjelska pschedawarnja
Jan Schaaf

Pschedawanje po tunich płaczišnach.

Paßy.
Njedźelske paßy 50, 95 pj.
Dźělba elegantnych paßow 95 pj.

Dźěcžaze soki.
Składnostna kup.

1—4	5—8
25 pj.	35 pj.

Schórznchi.
Woßebite schórzuchi, 45—70 cm 95 pj.

Židźany bant,
něhdže 11 cm schěroki, meter 35 pj., we wjele barbach.

Mužaze soki,
pißane koleskate 19 pj.,
Macco-barbne 25—50 pj.

Žonjaze schtrympy,
cžorne a brune,
po 35, 45—100 pj.

Dźělba schatow,
kotraž je we woknje schkodowała a ßo saprózchiła, po poł płaczišny.

Zankate tkaniny
meter 50 pj. hacž 12 mk.

Hólczaze pótniki
po 65 p.

Sportske koschle.

Zonjaza pycha.

Žonjaze ktobuki po 10 pj. hacž 3 mk.
Sportske ktobuki po 50 pj. hacž 4.50 mk.

Otto Preuß
mějeczel Kurt König

na žitnej haßy 4. w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Wulku dźělbu

mužazych, pacholazych a hólczazych wobleczenjow

mam po wurjadnje tunich płaczišnach wotedacž.
Jara apartne mustry a elegantne ßedzenje.

Jenož tak dołho hacž sklad doßaha
elegantne ßwětłe a pißane lazy
w hobrskim wubjerku.

Lěcžne paletoty, jenotliwe kholowy a lazy
sa horze dny **lnstrowe a płatowe zakety** kaž tež **zyke wobleczenja** poručam.

Dźěcžaze wobleczenja w hobrskim wubjerku.

Teho runja mam wulku dźělbu

žonjazych a holczazych žaketow

po bajkowszy tunich płaczišnach wotedacž,
cžorne zakety wschěch dołhoscžow a schěrjow, s dobrych tkaninow a derje ßedžaze hižo po 3 mk.

Swětłe jendźelske paletoty,
elegantne wězy, wjele niže płaczišny.
Njech nichtó njeskomdźi, tole poskicženje wuzicž.

Walter Noebel.

Wot dźenßa hacž do 16. julija:

poczaßowe wupschedawanje

nasadstajenych tworow. — Płaczišny ßu s dźěła niže mutskupowanskeje płaczišny wróczo stajene.

Zbytki zankow, wobßadki, wuschiwanja.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a ßynа,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lepschich pschedawarnjach.

Sjawna ludowa shromadźizna

njedźelu 16. julija popoldnju w 3 hodźinach

w Delanez hosćenzu w Radworju.

Rosprawnik knjes ßejmski sapóßłanz **Bart** ſ Brěsynki:

Wo ważnych žadanjach a praschenjach nascheho cžaßa.

Po pschednoschku ßwobodna rosmołwa sa kóždeho jenoż w ßerbskej rěcži.

Wjeßne wólbne towarſtwo.

Khěža

w Rachlowje cžo. 16 pod Cžornobohom ſe 4½ kórzom pola je ſe żiwym a morwym inventarom na pschedań.

Wulka żiwnoſcź

w Dubrawzy pola Barta cžißko 20 ſ 42 kórzami pola a łukow, ſ maßiwnymi twarjenjemi a dospołnym inventarom je ſe ßwobodneje ruki na pschedań.

Żiwnoſcź

ſe 24 jutrami pola a łuki je ſe wſchěmi żnjemi abo bjes nich hnydom na pschenajecże. Dalſche wukaſuje Jan Möhn w Stróži abo gmejnſki pschedſtejićeŕ w Hermanezach pola Łaſa.

Żiwnoſcź

cžißko 14 w Makßezach ſ 10 kórzami pola a ſkaku, ſ rjanej ſahrodu a żnjemi je na pschedań.

Żiwnoſcź

20 kórzow wulka a ſ 15 kórzami pſchinajatych leżomnoſćzow je ſe wſchěm inventarom a ſkotom dla wobßedźerjoweje ſtaroby na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola **Ernſta Faltinga,** pschedawańja maſchinow w Njeßwaczidle.

Żiwnoſcź

w Scheſchowje ſ maßiwnym domſkim a 5 kórzami pola je hnydom ſa 5000 hr. pſches J. Hautmanna w Njeßwaczidle na pschedań.

Pódźelu 10. julija dopoldnja w 10 hodź. budźa ßo w Cžornych Noßlizach żiwnoſćź 36 a 38, 44½ kórza ſ 342 dawſkimi jenoſcźemi ſe wſchěm inventarom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Ssuproſchna ranza

je na pschedań w Fitku cžißko 17.

Kakao

ſaruczeny cžiſty

punt po **75** pj.

porucża

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Pawoł Grabs

— tapezěrar a dekorateur —

bydli nětkole

na ßerbſkej haßy 15.

Telefon 443.

Pjekańja ſ pschedawańju kolonialnych tworow,

kotrejž derje džetej, pſchi wobkhodnej dróſy leżaza, 20 minutow wot dwórniſchcża, je ſ khěžu 1. oktobra dla woteńdźenja na wotpocźink na pschedań. K khěži wulka ßadźenſka a ßadowa ſahroda ßkuſcha. Pjekańja a klamańja wot 80 lět wobſteja.

Jenoż ßamßni kupzy chzyli ßo na wobßedźerja w Hucźinje cžißko 12 wobrocźicź.

So bych ßwój wulki ſkład do pſcheczehnjenja trochu wuprózdnił, wot nětka wſchelake kožane twory jako **puczowanſke toſche a koffry, wulke wobleczenjowe koffry, nakhribjetne měchi, wicźne toſche, ruczne a zigarowe toſche, liſtownje, ſchulſke mapy,** ßłé atd. na

wupſchedawanje

pſchińdu. S dobom ßo wulki dźěł woprawnych **Offenbachſkich portemonnaiow a modnych żonjazych toſchow** wupſchedawaju, dale dźěłba **wołmjanych** a **pſchedeſcheźnych dekow, ſofow, matrazow** a **kožow.**

S poczeſćowanjom

C. A. Pietsch, ßedlaŕſki miſchtr pſchi żitnych wikach pódla Kellingez. Wot 1. oktobra na kamjeńtnej haßy 19.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: **J. Hanekamp**

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſkład woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczińach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

wſcheje drużiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Chemiſka cźiſcźeńja pjerjow

Oty Hebera

na ßerbſtej haßy cźißko 9

ßo k cźiſcźenju ſtarych a nowych pjerjow porucża.

Sſłanje

a ßłomu k pizowanju

pſchedawa

ßwobodne łubko w Jeſchizach.

Hunnius.

Kaſchcźaty wós,

ſa dwě kruwje ßo pſchihodźazy, a jedyn **kóń** ſtaj płaczińy hódno na pſchedań w Porſchizach cžo. 47.

Schpiczkaty (ſtiftaty) młócźak

derje ſdźerżany, je na pſchedań w Hnaſchezach cźißko 22.

Khěža

w Radworju cźißko 16 je dla dźělenja herbſtwa na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Jakuba Delana cźißko 33 tam.

Pſchedawarku,

naſhonitu, ßerbſkeje rěcże *mózhu, ſ wulkej mſdu pyta*

Jan Schaaf

w Budyſchinje.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wołażych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo posdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłużobnu holzu

ſprawnu, ſtarſchu, k 1. auguſtej jenoż ſ dobrymi wopißmami pyta

Marja Hillerowa

na Feldſchlößchen cžo. 9.

Wuſtojnu ſtarſchu

ßłużobnu holzu

ſ dobrymi wopißmami k 1. aug. pyta **Margaretha Langowa** pſchi żitnych wikach 11.

Sſłużobna holza

ßo dla woženjenja nětcźiſcheje k 1. haprleji 1911 do Schěrachowa pyta. Tuta ma pódla domjazeho dźěła pizu ſa 2 kruwje wobſtaracź. Mſda po wucźinjenju. Dalſche wukaſuje Lehmannowa w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu cźißko 6 po 3 ſkhodach.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. julija 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

3. julija 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	46—49	86—89
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	79—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóżdeje starosty	30—35	64—72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—46	74—79
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	38—41	70—73
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	33—37	64—69
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—32	59—63
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	78—83
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—44	71—77
3. ßnadnje pizowane	34—39	65—70
Czélata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—58	84—88
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	50—53	80—83
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—49	72—79
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacż do 1¼ léta	42—44	58—60
2. mjaßne	40—41	56—57
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	36—39	51—55

Płaczišna zitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 1. julija 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 6. julija 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	35
= . . . . . żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
= nowa	9	85	10	05	9	60	10	10
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
= nowa	8	30	8	55	8	10	8	50
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	50	9	—
Wows	9	20	9	50	8	50	9	15
Hróch	11	—	13	50	10	—	10	50
Woka	8	75	9	75	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	16	—	17	—
Běrny	2	90	3	20	2	80	3	20
Butra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	50	2	40	2	60
Pschenczna muka 50 =	10	25	19	25	16	—	19	—
Rżana muka . 50 =	10	50	13	75	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 =	2	90	3	20	2	60	3	—
Ssłoma . . 100 =	4	17	4	33	3	35	4	—
Prošata 732 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	30	5	65
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	5	60	6	20
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 20 np. hacż 10 hr. 10 np., rožka wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 30 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowß wot 9 hr. 25 np. hacż 9 hr. 45 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacż 17 hr. 17 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 12 hr. 87 np. hacż 13 hr. 26 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacż — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

6. julija 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hacż 8 hr. 50 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacż 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacż — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacż 9 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacż 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. — np. (nowe) — hr. — np., běrny 3 hr. — np. hacż 3 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacż 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 12 np.

Wjedro w Londonje 7. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 4. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „Knjeże, ty ßy nasch Bóh, nascheho ßboża róh."

Wěrowani:

S druhich woładow: Jan Hermann Měrsch, hospodarski pomoznik w Wulk. Pschěsdrjenju, s Marju Marthu Holanez w Hornim Hunjowje. — Gustav Emil Jeremiaß, fabrikat w Dreczinje, s Marju Emmu Schołczig w Běłych Noßlizach. — Ernst Pawol Hilger, wyschichi schwajzar w Maleschezach, s Marju Schtrympiz s Kobelnja. — Jon August Schenk w Budyschinje, s Hanu Augustu Koslez s Kupoje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Gerhard Rudolf, Oskara Hauffy, samkarja pod hrodom, ß. — Frieda Elsa, njemandž. dź. na Ssokołyn. — Marja Gertrud, Ernsta Alberta Brunnera, khěžerja a fabrikarja w Dobruschi, dź.

W katholskej zyrkwi: Jan, Jana Kupki, dźlaczerja na Zidowje, ß. Hilźbjeta, Josefa Ssmolki, krawskeho mischtra w Budyschinje, dź. — Julia, Jana Dambeka, dźěłaczerja w Ssemichowje, dź.

S druhich woładow: Frieda Toni, Khorle Richarda Mechelka, skakarja w Czerwjenych Noßlizach, dź. — Alfred Richard, njemandž. ß. w Bóscherizach. — Max Emil, njemandž. ß. w Poczaplizach — Bjedrich Kurt Alfred, Khorle Oty Bara, murjerja w Huschy, ß. — Jan Herbert, Jana Ernsta Karaßa, fabrikarja w Holzy, ß. — Marczin Waltar, Michala Steiningera, skakarja w Koßarni, ß. — Pawol Khorla, Khorle Ernsta Janascha, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ß. — Frieda Dora, Bjedricha Oty Donatha, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź. — Selma Frieda, Khorle Jakuba Duczmana, murjerja w Dalizach, dź. — Dorothea Klementina Antoinetta, Khorle Bohuthwala Ferdinanda s Diepowa, ryczetkubklerja nad Nečzinom, dź. — Emilia Ursula, Ernsta Bohuwěra Wetschela, listynoscherja w Kubschizach, dź. — Kurt Pawol, Mateja Rjeka, khěžerja w Sprejizach, dź. — Hana Frieda, Ernsta Augusta Barta, dźěłaczerja w Jatschobju, dź. — Helena, hospodarskeho pomoznika Kubizy w Barcze, dź. — Hana Helena, Jana Augusta Biedera, murjerja w Kortnizy, dź. — Max Erich, Ernsta Emila Wünsche w Rakojdach, ß. — Frieda Gertrud a Emma Johanna, Jana Pawoka Günzela, żiwnoscherja we Wichowach, dwójn. dź.

Zemrjeli:

W Michalskej woładze: 28. dżeń junija: Emma Herta, Jana Ernsta Wiczasa, fabrikarja na Zidowje, dź., 9 m. 8 d. — Elly Klara, njemandž. dź. na Zidowje, 1 m. 17 d. — Ida Emma, Ferdinanda Fischera, dźěłaczerja w Sczijezach, dź., 1 m. 3 d. — Pětr Jakub, żiwnoscžet w Dobruschi, 95 l. 5 m. 8 d. — 5. julija: Martha Gertrud, Wylema Arthura Willkomma, dźěłaczerja pod hrodom, dź., 3 m. 22 d. — Amalia Augusta Sparmannez, njebo Khorle Jakuba Dietzy, skótneho wikowarja w Antonstadtu, sawostajena wudowa na Zidowje, 71 l. 10 m. 1 d.

S druhich woładow: Johanna swud. Kuschkowa, wumjenkarka w Hunczerizach, 84 l. 8 m. 23 d. — Minna Alma, dźěłaczerja Rychtarja w Mjedźojsju, dź., 8 m. 4 d. — Khorla Radza we Luscžu, 89 l. 6 m. — Hana swud. Scholczina, wumjenkarka w Pschiwczizach, 73 l. 10 m. 17 d. — Emma Paula, Maxa Pawoka Karicha w Sprejizach, dź., 5 m. 14 d. — Marja swud. Wolsowa w Kóslach, 57 l. 9 m. — Jan Urban, khěžer w Sprejizach, 64 l. 7 m. 21 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

4. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin serbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

4. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach němske a ½10 hodźin serbske prědowanje. — Pop. w 4 hodž. shromadźizna žónskeho towarstwa w paczerskej jstwje.

Psche dristanzu czélatow

je ßo léta dołho jako wubjerny wopokasał

haptykarjowy Himmelreichowy

Antilarin.

Jeho skutkowanje pschełapi.

Wěsty srědk psche dristanzu pola wscheho domjazeho skota. Płaczišna 1 bleschca = 3 mk. 25 pj.; 5 bleschow = 15 mk. franko. Hłowny skład a roseßłanje pscheš

kral. privil. hrodowsku haptyku (Pawol Leidler) w Budyschinje.

Moje lětusche

wulke poczaßowe

wupschedawanje

wotměwa ßo

wot 1. julija t. l. hacz do ßoboty 15. julija t. l.

Wone wschě wotdzělenja mojich bohacze wuhotowanych skladow wopschija.

Žonjaza drasta:

kostümy, czorne a pißane paletoty, žonjaze mantle,
kostümowe ßuknje a pscheprochowe mantle.

Židzane tkaniny:

czorne, pißane a mustrowane foulardy atd.
sa blusy a wobleczenja.

Wolmjane drastne tkaniny a blusowe tkaniny

ßwětle a czěmnobarbne,
jenotliwe roby a sbytki sa blusy a ßuknje.

Płoczliwe tkaniny:

běle a czischczane,
bawlmjane, mußeliny, madapolmny a módroczischcz.

Wolmjane mußeliny

meter hižo po 60 pj.

Na wschě we wupschedawanju ßo namakaze twory dawam w tutym czaßu
10% rabatta.

Jan Jurij Pahn.

Kładzenske schkleńzy

k sawjasowanju hižo po 4 pj.,

samkanske schkleńzy,

dołholětny wupruhowany system,
1/3—2literskeje wulkosćze
wot 28—55 pjenježkow,

rex-schkleńzy

a sawarjenske aparaty

wschěch wulkosćzow.
Na wschě druźiny pschi wotewsaću
12 schtuk 5% rabatta
porucża

Hermann Gläsel

porzlinowa a schkleńzowa
pschedawarnja
pschi lawskich hrjebjach 4
w žerbskim domje.

K wuśywej!

Hroch,
woku,
lupiny,
hobrski kolij,
žrěni kolij,
hejduschku,
inkarnatski dźeczel,
žonop,
prawu répu,
lane žymjo,
phacelia tonacetifolia
najlěpje schadźazeje twory
tunjo porucża

Khorla Preisser jun.

Rolowe separatory

tunje a dobre
a s pschihódnymi płaczeńskimi wuměnjenjemi porucża
Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a Ernst Falting.

Stare maschiny
žo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maschina žo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haśy.

Nimoměry tunje poskiczenje
w ezrijowych worach:

Mužaze schnórowanske schkórnje
s boxoweje koże hižo po **6.75**

„ s konjazeje chevreauskeje koże s lakowanej kapu a bjes njeje hižo po **6.75**

„ czehnite, schnórowanske a schnalate schkórnje
s wužwětleńskeje koże hižo po **4.50**

„ brune woprawdźite chevreauske schnórowanske schkórnje s lakowanej kapu hižo po **8.75**

„ turnowanske, tenniske a puczowanske czrije hižo po **1.50**

„ turnowanske a tenniske schkórnje s tolstej chromowej kožanej póduschu hižo po **2.80**

Žonjaze schnórowanske schkórnje
s boxoweje a konjazeje chevreauskeje koże s lakowanej kapu a bjes njeje hižo po **6.25**

„ brune chromokožane schnórowanske schkórnje hižo po **6.25**

„ woprawne chevreauske schnórowanske schkórnje s lakowanej kapu abo bjes njeje **7.00**

„ brune a czorne kožane domjaze stupnje hižo po **2.30**

„ turnarske a tenniske schkórnje
s tolstej chromokožanej póduschu hižo po **2.60**

Holczaze a hólczaze schnórowanske schkórnje
s konjazeje koże, hosdzikowane, 25/26 **2.70** 27/30 **3.00** 31/35 **3.50**
s boxoweje koże modneje schěrokeje formy, 27/30 **4.25** 31/35 **4.75**

Dźěczaze schnórowanske schkórnje s bruneje a czorneje koże hižo po **1.30**

Tolste sandale 24/26 **2.40**, 27/30 **2.70**, 31/35 **3.00**, 36/42 **3.75**, 43/46 **4.25**

Pawoł Kristeller

Telefon 168 na bohatej haśy 29.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßinzby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarńja ſa kupowanſke, hypotheksſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Měcži ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Vicheßadźowanje leźomnoſcźow

Kronin

rynczki pſche kurjaze wola,
prjedy pod mjenom „Käppelin"
ſnate, je ſaßo doſtacź
w krónſkej drogowni
pola **Ernſta Aktoricſa**
w Budyſchinje.

ff. mlokowu ſchokoladu
tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.
Moritz Schmidt
pſchi mjaßowych jědkach 1.

Singerowe ſchijaze maſchiny
pſchihodźa ßo najlěpje
ſa kóźde hoſpodarſtwo
a
ſa kóźdu dźěłarńju.

Połoźene płaczenſke mjeńenja.

Wſchi ſapiſaczenja ſ hotowymi — płaczenjemi rabatt.

Kupicź we wſchěch naſchich klamach
w **Budyſchinje** jenoź
14 na bohatej haßy 14.

SINGER Co.
ſchijaze maſchiny akzij. tow.

Hypothekſke pjenjeſy
wupożcźuje
E. Koban
pſchi źitnych wikach 4.

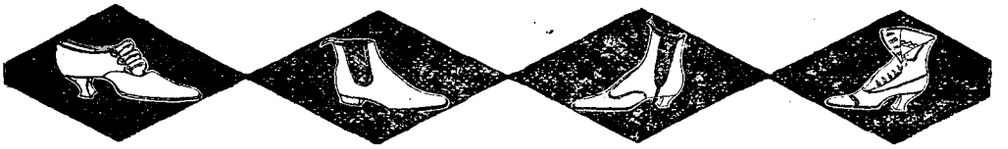
Allgemeine
Deutſche Creditanſtalt.
Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy
pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſchcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw
depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

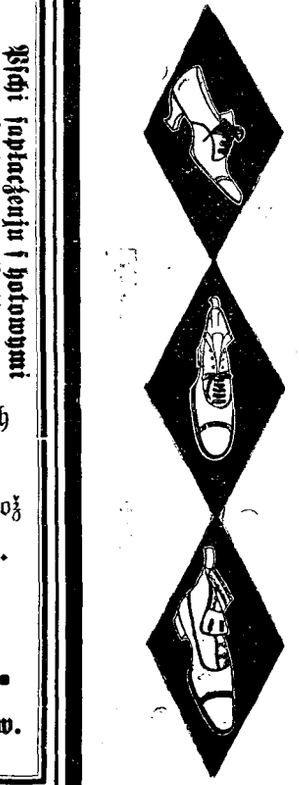

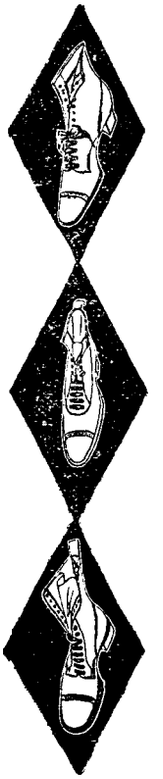
Lěcźne poczaßne
pſchedawanje.

Wuźiwajcźe ſkładnoſcź
kotruż Wam **ßobotu 1. julija** hacź do **ßoboty 15. julija** 15 dnjow dołho poſkicźamy, ſo byſchcźe ßo po woßebje pſchihódnych płaczíſnach ſ prěnjoklaßnym wobuczom ſaſtarali.

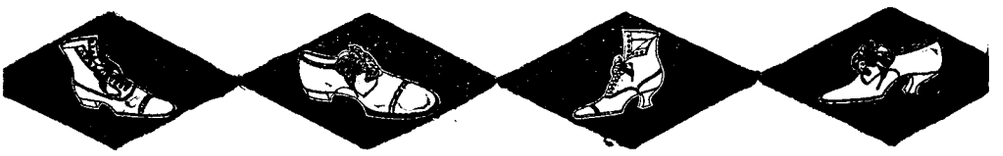
Pſchicźina wulkeho poniźenja płaczíſnow je: Dyrbimy ſkładownje wuprózdnicź, dokelž dyrbimy ßo na naſymſki a ſymſki czaß pſchiprawicź. W kóźdym nowym poczaßu nowu tworu pſchinjeßemy.

Hobrſke poniźenje płaczíſnow — poniźenje hacź do 50 prozentow.

Shorjelſka czrijowa pſchedawarńja
Telefon 467. **J. A. Jacobsohn** Telefon 467.
w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 28. Sobotu 15. julija 1911. Lětnik 70.

Sakizy wučerjo a Sozialdemokratija.

Pjeczo wučerjo w Draždźanach běchu w sozialdemokratiskich shromadźiznach jako rěčnizy wustupili a tam swoje sympathije sozialdemokratiji wuprajili. Schulski inspektor na to tychle wučerjow naswari. Wučerjo so teho dla pola kultuzoweho ministerstwa wobcżežowachu. Na to je kultuzowe ministerstwo wobcżežowanje naswarjenych wučerjow se scżěhowazym wukoženjom wotpokasało: „Najwyschscha schulska wyschnoscż sebi ženje na to njepomyšli, wučerjam wukonjenje stacżanskich prawow, po jich sastojnskim stejischcżu dowolene, na někajke waschnje samjesowacż. Wučerjam njeje teho dla swonka jich sastojnstwa sakasane, powschitkownje so na sjawnym žiwjenju wobdźělicż, abo wosebje swoje měnjenje wuprajicż abo hewak w politiskim nastupanju dźěłacż. Tole politiske dźěło, kaž s zyka wukonjenje politiskich prawow, ma po pschewsaczu sastojnstwa mjesu w poměrach swěrnoscże a dowěrjenja, kotrež wučerjow kaž sastojnikow se statom a jeho hłowu swjasuja a kotrež swój wuras w sastojnskej pschisasy namakaju. S tutej sastojnskej pschisahu pak so njehodźi podpjeranje prózowanjow sjednocżicż, kotrež so wobstejazemu statnemu porjadej s wědomnej rasnoscżu napscheczo stajeja a so na to měrja, jón powrócżicż. Duž wosebitym winowatoscżam wučerjow a sastojnikow napscheczo steji, hdyž jich politiske skutkowanje jenož sdacże wubudźuje, so jedyn s nich tutym saměram napschecziwo njesteji.“

Nowa želesniza s Draždźan do Czech.

Nowotwar direktneje želesnizy s Draždźan psches Rudne Hory do cżěskeje runiny so s nowa žiwje w Draždźanach rospomina. Zyła želesniza by něhdźe 79 kilometrow dołha była a by k temu słužiła, so by so woženje wuhla s Mosta (Brüxa) do Draždźan sasso woziwiło. Dokelž je tale cżara něhdźe 40 kilometrow krótscha, dyžli cżara wot Draždźan psches Podmokle do Mosta, by so woženje po njej khětro potuńschiło. Tola też sa pschejesdny wobkhad nowa cżara dobre wuhlady poskicża, pschetoż cżara s Barlina do Karlowych Warow by so wo 40—50 kilometrow pschikrótschiła. S tym by so pschedwidomnje wotwiznoscż pomjeńschika, do kotrejež je Sakska k pruskemu sussodej pschischła. Nowa cżara by też jězbu do południscheje Němskeje pospěschiła.

Sakroczenje Němskeje w Marokkowskej

je diplomatam europiskich wulkomozow wjele dźěła naczinilo. Na sdacże je so roshorjenoscż Franzowsow a Jendźelcżanow stužiła; Franzowsojo sebi njeswěrja, pschecżiwo pschikhadej němskeje wójnskeje łódże do Agadira protestowacż, dokelž wjedźa, so by Němska Franzowskej hnydom s pschipowjedźenjom wójny wotmolwiła. W franzowskim sejmje je so s wulkej měrnoscżu wo Agadirje rěcżało. Ssejm s wulkej wjetschinu žadanju ministrej swonkownych naležnoscżow de Selves pschihłosowasche, so so jednanje mjes franzowskim póssłanzom a němskim rjadowarjom swonkowneje politiki Kinderlen-Wächterom njeby kasyło. Franzowska tajku swólniwoscż pokasuje, so s tym też na wójnu smyšleni Němzy k měrnoscżi pohnuwaju. Jednanja mjes Němskej a Franzowskej so tajnje wjedu. Wone budźa dołho tracż a budźa wobcżežne.

Cżežko budże, Jendźelsku spokojicż. Ta nowe wohroženje swojeho knjejstwa nad morjom psches Němsku w tym widźi, so so Němzy w południschej Marokkowskej sasydla. W parlamencże je jendźelski minister Asquith hižom pschipowjedźił, so Jendźelska njemóże do sasydlenja Němzow w Marokkowskej swolicż. Jendźelska pjecża dla podawkow w Agadirje hižom wójnske łódźistwo a wojakow do Gibraltara scżele, so by na wschě móżnoscże pschihotowana była. Jedyn jendźelski regiment so pjecża w Tangeru na marokkowski brjóh wusadźi.

Njewěriwy duchowny Jatho,

kotrehoż su njedawno jeho błudneje wucżby dla se sastojnstwa wotsadźili, so duchownej wyschnoscżi směje. Hacżrunje je so wotsadźił, dha tola pensiju dostawa a ta, dokelž je 8000 hriwnow mšdy měł, 6000 hriwnow wucżinja. Pódla teho njewěriwzy po napominanju židowskich a liberalnych nowin po zykej Němskej pjenježne dary sa Jatha sběraju. Nětkole je sběrka hižo na 130,000 hriwnow srostła. To drje dyrbi druhim njewěriwym duchownym w Pruskej s pohonjenjom bycż, so bychu, hdy by trjeba było, so runje tak duchownej wyschnoscżi spjecżowali, kaž Jatho. To wschak njeje nusne, woni hižo bjes teho lěta dołho kaž knoty sakłady evangelskeje zyrkwje podrywaju. Nichtó jim pschi tym njewobara. Pschecżiwo Jathej dyrbjesche duchowna wyschnoscż sakroczicż, dokelž wón Boha a Jesušowe bójstwo saprěwasche. Po wotsadźenju je jo wón samo na pohórschaze waschnje wušměschił. Njewěra w evangelskej zyrkwi s hobrskimi krocżelemi roscże.

Pschecżiwowojerske hibanje w Franzowskej.

Pschecżiwowojerska agitazija w Franzowskej ma mjes wójskom satraschazy wuspěch. Po napominanju pschecżiwowojerskich agitatorow dźeń a wjazy wojakow s wójska cżěka. W tu khwilu je so telko wojerskich cżeknjenzow naliczilo, so mohł so s nim jedyn zyły armeekorps tworicż. Kak hakle bychu franzowszy wojazy cżěkali, hdy dyrbjeli wobcżežnoscże wójny pschětracż. Pschi tajkich wobstejnoscżach je lohko srosumicż, hdyž so franzowske knježerstwo wójny boji.

Sjězd słowjanskich nowinarjow w Belgradze.

W Belgradze je so póndźelu sjězd słowjanskich nowinarjow wotewrił. Na njón je so něhdźe 300 nowinarjow nimale se wschěch słowjanskich ludow sešło. Sjězd so s politiskimi naležnoscżemi njesabjera, ale ma jenož nadawk wo nowinskich techniskich praschenjach, wo materielnym stawje słowjanskich nowinarjow a wo wobstejnoscżach słowjanskich nowin w jenotliwych krajach jednacż. Na sjězdze je ruski nowinarski swjask k wschoslowjanskemu nowinarskemu swjazkej pschistupił.

Sjězd swoje poslędźenja w serbskej sejmowni wotbywa. We wotewrjenskej shromadźiznje běchu sastupjerjo serbskeho knježerstwa pschitomni. Kultuzowy minister Ljuba Jowanowicż w mjenje serbskeho knježerstwa sjězd powita. Wón pschejesche, so by so se sjězdom myšl powschitkowneje słowjanskeje solidarnoscże pschedobyła. Sslowjanske nowiny su hacż dotal. dyrbjake husto s mutnych žórłow czerpacż; nusne je, so bychu so s teho wuswobodźile. Po pschikładze móznych statow dyrbjało słowjanske nowinarstwo pomoz pola posredniskich sudow pytacż. Hdyž so dwaj słowjanskaj ludaj swadźitaj, dyrbjeli pschichodnje drusy Sslowjenjo jako posrědnizy a sudźerzy sokroczicż.

Kral Pětr je sjěsdowe zobustawy korporativnje pschijal. Měst Belgrad je zkowjanskim hosczam wulku hosczinu wuhotowalo.

Pscheměnjenje bolharskeje wustawy.

Bolharske wulke narodne zobranje je wobsamkło, so ma wot nětka Bolharska „kraleſtwo“ a jejny wjerch „kral“ rěkacz. W nastupanju wobsamknjenja tajnych wuczinjenjow s druhimi statami dyrbjesche kral prawo dostacz, tajke wuczinjenja sam wobsamknycz. Ssobranjowa komißija pak namjetuje, tole wazne prawo knjeżerſtwu pschewostajicz. Ssobranje drje tez w tymle smyzle wobsamknje. Kral Ferdinand njeje w Bolharskej lubowany; teho dla jemu nochzedza pschewjele mozy do ruki dacz. Hacz runje ma nětcziſche ruſko-pschecżelne knjeżerſtwo wjazy dyżli tſiſchtwórczny wjetſchinu, dyrbi pschezo zame do debaty pschimacz, so by namjety pschecżiwneje ratarſkeje, radikalneje a sozialiſtiſkeje strony wotpokasało. Nadpadne je, so sapózklanzy knjeżerſtwoweje strony njerad napschecżiwnej stronje wotmolwjeja. Woni wschak maja runje tak mało dowěrjenja k kralej Ferdinandej, każ pschecżiwna strona. Teho dla jemu s pscheměnjenej wustawu nochzedza wjazy knjeżerſkeje mozy dowěricz, każ je hacz dotal měł.

Bolharſke sběżkarſke czrjódy w Turkowſkej.

Mjes tym so Turkojo pschi bolharſkich mjesach zyłne wójſko shromadżuja, zo wobrónjene czrjódy bolharſkich czeknjenzow s Bolharſkeje, hdżež běchu wucżeł namakali, do Mazedonſkeje wróczeja. Duż znadź zo tam bórzy s nowa sběżk pschecżiwo Turkam sbudźi.

Zar Mikławſch II. lětza do Němſkeje njepſchińdże.

Sa lětuſche lěcze prjedy postajeny zarowy a zaroweje wopyt w Friedbergu w Heſſenſkej wuwostanje. Wudawa zo, so zar sozialdemokratiſkich nadpadow dla njepſchińdże, kotrež zu zo loni sa jeho pschitomnosczu w Friedbergu czinike. Lohko mózno pak tez je, so zo zar politiſkich pschiczinow dla wot wopytanja Němſkeje wotdżerži. Wucżinjenja, kotrež zu zo loni w Potsdamje mjes ruſkim miniſtrom swonkownych nalężnosczow a němſkim khěżorſtwowym kanzlerom wo twarje němſkeje żelesnizy do Perſiſkeje wotrěczake, njeżu hacz dotal k żanemu wunoschkej dowjedke. Franzowſka a Jendżelſka ſtej pschecżiwo twarej tejele żelesnizy, a teho dla Ruſka wuradżowanja wo njej s Němſkej do dołhosczе czehnje. W tu khwilu zu wone po pschikhadże němſkeje wójnſkeje łódże pſched marokkowſkim brjohom zyle saſtake.

Sběżk w Albanſkej

zo dale rosſchěrja. Nětko zu tez wobydlerjo połodniſcheje Albanſkeje pschecżiwo turkowſkemu knjeiſtwu postanyli. Arnawtojo w Argyracestro zu zwoju njewotwißnosczu wuwołali a turkowſkeho wokrjeżneho hejtmana sajeli. Woni zu zo wobronili a wjeż nad městom wobżadżili. Wokolnych wobydlerjow sběżkarjo napominaju, so bychu zo jim pschiſamkli. Turkowſzy wojazy zu drje sajateho wokrjeżneho hejtmana wużwobodżili a hubjenje wobronjenych sběżkarjow rosehnali, njedżiwajzy teho pak je ſtrach sa turkowſke knjeżerſtwo wulki. W městach a wżach Epiruſkeho kraja zu ſnamjenja pschedſtejazeho sběżka pytnycz. Turkowſzy saſtojnizy zwoje zwójby hižo do hłownego města sczelu.

Wjednizy sběżkarſkich Maliżorow zu zo rosżudżili, pschecżiwo Turkam dale wojowacz. S konzeżijemi turkowſkeho knjeżerſtwa, każ s dowolnosczu noschenja brónjow, zo woni njespokoja. Woni na dopjelnjenju wschěch zwojich żadanjow wobſteja. Pſchede wſchěm żebi dospołne zamoſarjadniſtwo żadaju. Żadyn turkowſki saſtojnik njeje k ſchesczijanej ſprawny, teho dla dyrbja saſtojnizy wſchitzy ſchesczijenjo bycz. Turkowſkim lubjenjam tez njewěrja. Jara hubjeny sacziſchcz czini, so zu Turkojo tele dny dweju wobhnadżeneju sběżkarſkeju wjednikow sajeli.

Sběżkarſzy Maliżorojo zu ſkónczńje spósnali, so jim njeje mózno, zyłne turkowſke wójſko se shromadnym nadběhom pschewinycz. Duż zu zo k drobnej hórſkej wójnje rosżudżili. Kóżdu nóz woni wotdżělenja turkowſkeho wójſka s dobom na nětkotrych městnach nědże 20 abo 50 muži zyłni nadpaduja. Kóżdu njewobhladniwosczu dyrbja Turkojo se shubjenjom wjele wojakow wotpokucżicz. Żanu nóz a nihdże njeżu woni bjes ſtracha pſched sběżkarjemi. S tajkej napinazej służbu je turkowſke wójſko wuſtało. W horatej krajinje zo wono njeporjadnje s zyrobu saſtaruje. Wojazy dyrbja husto hłodu mrěcz. Duż je bjes dżiwa, so kóżdu ſkładnosczu wużija, s czeknjenjom zwój wożud połěpschicz. S rědka jedyn zam czeknje; s wjetſcha ma zo zyła czrjódka, 5 abo 20 muži, s procha. S teho je zudżicz, so zo wojazy mjes zobu s tajnym rozrěczenjom k czěkańzy pschihotuja.

Najbóle zu czeknjeńzy ſchesczijenjo. Po turkowſkej wustawje dyrbja tez nětkole ſchesczijenjo w turkowſkim wójſku służicz. Turkojo jim tam hinak njerěkaju, hacz „njewěrjaze pżu“. Po měnjenju Turkow zu woni jenoż k temu na zwěcze postajeni, so bychu wotroczży prawowěrjazych muhamedanow byli.

Schpaniſzy w Marokkowſkej.

Nawjedował schpaniſkeho wójſka, general Sylveſtre, w Elſorje wuſtupuje, każ so by tamniſchi kraj hižom pod schpaniſkim knjeiſtwom ſtał. Sso na to powołajo, so zu ſtarosczu sa bjesſtrachosczu w měſcze pschewſali, zu Schpaniſzy marokkowſkim wojakam brónje sebrali. Franzowſki konſularny agent je proteſt pschecżiwo temu schpaniſkemu konſulej pschepodał. General Sylveſtre je na to wotmolwił, so wón zwoje wukasy njewróczi.

Bywſchi preſident Caſtro zo do Venezuele wróczi.

Prjedawſchi preſident Caſtro, pschecżiwo kotremuż pſched nětkotrymi lětami Němſka wójnſke łódże pózła, dokelż bě němſkeho pózłanza ſkſchiwdżił, je zo do Venezuela wrócził. Wón zo pjecza s 2000 wobrónjenymi pschiwißowarjemi pschewodża. Nětcziſchi preſident Caſtrej s wójſkom napschecżo czehnje.

Schěrokej ramjeni.

„Njeżwał jeno na mojej schěrokej ramjeni, Hana“, Handrij rjekny, „jenicżzy mojimaj schěrokimaj ramjenjomaj masch zo dżakowacz, so w tymle wokomiku wjazy Hana Hotakez njerěkaſch, ale knjeni direktorowa Płonakowa.“

„Hdże tez to?“ Hana rjekny.

„Ale, Hana, prěcz tola njemóżeſch, so bjes mojeju schěrokeju ramjeni . . .“

„Handrijo, ty zy njewuſtajny“, Hana rjekny, złabje ſpytujo ranjena zo czinicz.

„Woprawdże wczipnych naß czinicze“, aßeßor Schtykar rjekny. Powjedajcze nam tola!“

Hana zo na kanapeju do rózka zydny, czinjo, każ by jej wopaki było; ale zunjej wocżi mkodeje żony s jara pschecżelnym wuraſom na zyłnu postawu mandżelſkeho ſhladowaſchtej, kotryż kurjazy zo wobżah zwojeje ſchkleńzy hiſchcze junu ſmęſcha, nęſchto módrych koleſkow ſe zwojeje trubki wuduny, zo powolnje do zwojeho ſtoka ſlehny a takle ſapocza powjedacz:

„Dyrbicze mjenujzy wjedżecz, lubi pschecżelio, so zym ja po prawom njekhmanik, abo, jeli to pschewjele, njedocżink. To dyrbi wěſcze tez wěrno bycz, dokelż prajili zu mi to doſcz husto. Hdyż běch hiſchcze maky, je mje moja pěſtończa ſkoro jeno s tutym mjenom wołała. Běch lědma poł hodżiny w prěnjej ſchuli, a hižo bě mje wucżeł druhim dżěczom jako njedocżinka pſchedſtajił. Moja luba njebo macz je mje husto zylſujo k wutrobje tłóczika a zo mje praſchała, hacz zo mi tola żenje niczo dobre czinicz nochze. A mój nan je mje doſcz husto do zwojeje iſtwy dał wołacz a mi dołhe rěcze měł, s kotrychż s wjetſcha niczo dale njedorosymich, khiba to, so zym prawy njedocżink, kotrehoż posdżiſchi wożud jemu (mojemu ſchwarnemu ſtaremu nanej) wutrobu ſe ſtarosczu a ſtyſkom napjelnjeſche. Hdyż zo mje nětko praſchecze, w czim po prawom tamna moja njeknicżomnosczu wobſtejeſche, to hiſchcze ani dżenża na to praweho wotmolwjenja dacz njemóżu. So w ſchuli pſchezo jeno tam pſchebywach, hdżež ſkoro żanych ławkow wjazy njeje, a so żaneho kaczańſkeho naſtawka bjes dwanacze ſmylkow ſhotowił njeżym, teho dyrbju zo ſjawnje wusnacz, a tola bě hiſchcze doſcz druhich hłupiſchich a lěniſchich hólczińſkow, kotſiż pak ani pół telko pukow njedoſtawachu a kotrymż tola nichtó wěſchcził njebudźiſche, so jako czeżni ludżo wumru. Po wutrobje ani ſky njeběch, hij, żměm prajicz, ja mějach dobru wutrobu a, kajkiż zwět hižo je, pſchejara dobru wutrobu, a s najmjeńſcha połojzu njeliczomnych hłupych kuſkow, kotrychż zo winowaty czuju, je mi moja dobra wutroba ſawinyła. Bjes pjeſla bych domoj pſchiſchoł, dokelż běch jón rostorhanemu proſcherſkemu hólzej dał, kiż bě mi na njón ſe ſawiſczu pohladnył, junu mje wós pſchejědże, dokelż nochzych, so by dżěczo pod koleża pſchiſchko, kotrež zebi na wuliży hrajkaſche, a druhi krócz budżich zo bjes maka ſatepił, dokelż chzych hubjeneho pża wukhowacz, kotrehoż běchu do pſchěrowa czißnyli, żenje njejßym towarſcha we wyſkosczach tczazy wostajił, ſa to pak zym winu druhich doſcz husto a napoßledku tez, wo czoż zo po prawom

jednasche, puki sa nich na swój schëroki khribjet brak. To, moji pschecźeljo, je bjes maka na samokhwalbu sapodobne, ale schto mózu sebi psches to, so su dary mojeho ducha make, sa to pak mój khribjet cźim schërschi. »Nëschto dyrbi cźlowjek swoje samsne mjenowacź«, skawny basnik praji, a hdyż je so nëchtó k temu narodźił, so by w nastawkach pschezo najwjazy smylkow mël, so by wot kózdeho pjerska, kotrehoż mohł skoro do kapsy tyknycź, pschesskoczeny był, je bjes dźiwa, so su s nadbytkom swojich cźëlnych mozow sa njedostatk duchownych darow troschtuje. A ja bëch w tym nastupanju tak wuhotowany, so mi husto toksty a sylny Handrij, tež Goliat, tež Mamut=Handrij a tež runje tak husto khupy a lëni Handrij rëkachu.

To bë nëtko junu psched wulkimi prósdninami, my w tsecźej rjadowni bëchmy rozwjeselени, a dokelż bë cźas, w kotrymż bëchmy hischcźe khromadźe, hischcźe jeno jara krótki, prósdnu schtwórcź hodźinu k temu wuzichmy, so bychmy staru swadu wurunali; ta strona, k kotrejż ja sluschach, napossledku druhu stronu s durjemi wucźisny. »Handrijo, ty dyrbisch durje dźerźecź«, wschitzy s khosom wokachu. Ja su potajkim s ramjenjomaj do duri seprjech a krucźe wudźerźach, njech tež wot wonka hischcźe bóle tłóczachu a napossledku, każ se sadwëlowanjom, do duri pjerjechu; moji towarschojo wschak s wjeselosczu, so sym ja tak sylny, każ njemdri sakhadźachu. Skónczńje — njemózach su dodźiwacź — mje to tola trochu jara do ramjeni tłóczesche, dyrbjach popuschczicź, durje wotleczachu, a do jstwy padźechu schulski sługobnik, direktor a s najmjeńscha schësć wucźerjow, s kotrymiż bëch psches tónle zyły cźas cźinicź mël. Kónz zyłeje wëzy mózecźe sebi sami myslicź: prajachu, so sym ja swojich napschecźnych tłóczerjow zyle derje snacź dyrbjał; so bëch ja jeno to cźinił, k cźemuż bë mje jeno moja khrobła swólniwosć, swazliwosć mojeje sleje, sasakleje wutroby donucźiło. So bë to najnjehańbicźiwschi kruch, kotryż bë su, każ dotho cźlowjekojo pomnja, hdy na tej schuli stał, a ja buch s najwjetschej hańbu se schule wusamknjeny.

Mój dobrocźiwy stary nan bë wschón poraženy. Po jeho mënjenju bë njecźesnje wotehnaty bycź abo na sjawnym torhoschcźu w rjadu stejecź a wohańbjeny bycź, zyle jenak wjele. Mjenowasche mje płaczo swojeho shubjeneho syna, a bëch spokojom, so moja luba macź, hdyż hižo dyrbjesche mi tak sahe wsata bycź, tehdom dawno hižo w cźichim rowje wotpoczowasche, a so sebi nad hańbu swojeho syna swojej luboscźiwej wocźi wupłakacź njetrjebasche.

S tuteho wokomika se mnu dale a spëschnischo s hory dźësche, a dlëje a mjenje mózach wopschijecź, so dyrbjach runje ja tak njesbožowny bycź, so nikomu niczo prawje cźinicź njemózach.

Nëschto cźasa pola swojich pschiwusnych pschebywach, doniż mje do wojakow njewsachu. S kanonami wobkhadźecź wjele spëschnischo nawuknych, dyżli łacźanske nastawki dźëlacź, a dokelż mëjesche mje mój hejtman rady, a mój nan sebi to pschejesche, samolwich so, hdyż bë moje lëto nimó, k dalschemu sługenju, a woprawdże sa pomërnje krótki cźas buch sastupny strażny mischtr. Hižo widźach, kak so mi epolecźe na ramjenjomaj błyskotatej, ale s wojeńskim podrjadowanjom je to dźiwna wëz, so mohł pschi tym cźestny pachoł sadwëlowacź. Runje w tym cźasu bu mkodźenz, kotryż bë se mnu hromadźe na schuli był a kotrehoż bëch, każ hischcźe sebi nëtkole mysslu na sasługene waschnje, husto a cźasto pschebił, s kadetskeje schule puschczeny, a każ so samo rosymjesche, do mojeje batterije daty, so by moje khostanje dospołne było. Kelko bë nowy leutnant na kadetskej schuli nawuknył, to nochzu rossudźicź, so pak niczo sabył njebë, s najmjeńscha niz to, schtoż bëchmoj mój prjedy mjes sobu mëloj, to bu mi bórsy zyle jasne. Jeho mjeno k wëzy njesłuscha, moji pschecźeljo; tež sym temu cźlowjekej dawno wodał, a hdy by w tymle wokomiku s durjemi sastupił, by mi zyle witany był; ale tehdom bëch dźesacź lët młódschi a khupischi, mózno, so je tež pschejara dźiwny był; s najmjeńscha jeno na pjecź lët na twjerdźisnu pschiwdźech, schtoż bë, każ mi prajichu, pschi tajkich wobstejenjach hischcźe jara wulke sboże. Nó, kózda wëz ma dwaj bokaj, tež samo sajecźe na twjerdźisnje. Ska a najhórscha wëz bë mi to, so mój wbohi nan mojeje hańby dla so nihdy na nihdy smërowacź njemózesche a so bórsy potom, boju so, na slemjenje wutroby wumrje. Pokoj budź jeho duschi!" (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Paducha sajeli.) Dla paduchstwa, a dla falschowanja lisczinу su 24lëtneho murjerja Mietscha w Budyschinje sajeli. Wón je jenemu druhemu murjerjej, s kotrymż hromadźe bydlesche, nalutowarsku knižku wo 1000 hriwnach kradnył a 400 hriwnow s knihow wotsbëhnył. S tutymi pjenjesami je potom do Draždżan jël a je tam pschecźinił. Hdyż so Mietsch do Budyschina wróczi, jeho sajachu. Kradnjene nalutowarske knižki mëjesche wón pschi sebi.

— (Njerodź na runkliży.) Lëtsa su we wschëch stronach Hornjeje Łużizy cźorne wschi do runkliży dake. Wone s hromadami pod skrucźenymi kopjenami sedźa. Dokelż njerodź rostlinam wschu móz bjerje, njemóża wone pschibywacź. Hischcźe hórje hacź w Hornjej Łużizy je se schmizu w sakskej provinzy. Runkliza ie tam s njej nimale sniczeno. We wokolnosczi Halle su wschë dróhi a pucźe polne cźornych wschow. W mëscźe Halli su dróhi tak polne s milijonami tychle małych swërjatkow, so njeje mózno s jëdnym kokom po drósy jëcź. Rjadowarjo elektriskeje dróhoweje żelesniży w schkitanskich brylach skużbu sastaraju, dokelż jim hewak njerodź do wocźow lëta, tak so njemóża niczo widźecź.

— Horzota, kotraż hižo dlejschi cźas w polnóznej Amerizy knježi, je su po sdacźu nëtko psches morjo do Europy pschedobyła. Hacźrunje wëtr na stajnosczi s polnozy duje, thermometer pjatk w Budyschinje w khłódku 23 gradow po Celsiju pokasowasche. Pschi nëtcźischim žnjowym dźële je tajka żahła horzota skoro njesnjesna, a schtóż su dosć niehlada, móże lohko na swojej strowosczi schkodu cźerpicź. W Landsbergskim wokrjesu w Pósnańskej je schtwórtk pjecź wozobow na sežahanje skónza wumrjeło.

Wjedrowustojni praja, so budźa pschichodne dny jara horze.

— (Ssuchota.) Lëtusscha suchota je nimale tak wulka, każ w lëcźe 1904. We Łóbju na cźëlkej pschestrjeni sasu „hłodowe kamjenje" s wody wustupuja. Pola Dëcźina je tež najsajimawischi tychle kamjenjow sasu widźecź, do kotrehoż su liczby suchich lëtow sarubane a to 1616, 1636, 1707, 1716, 1790, 1800, 1811, 1842, 1868, 1892, 1893 a 1904. Jena swëtrjena liczba su na 1115 wuloži. Dokelż su so, każ je w lisczinach wobkrucźene, hižo w lëcźe 1057 po Łobju twory do Cźech a s Cźech k polnozy skale, njeje móżnosć wusamknjena, so je wobydlerstwo nikku wodu we Łobju jako hospodarske schkodowanje sacźuwało, a so su so teho dla lëtowe liczby sarubale.

— (Wobaranje pschecźiwo pokhromje.) Khëżorske póstske sarjadnistwo je porucźiło, so listynoscherjo njesmëdźa do hródźow a dworow, w kotrychż na pokhromu khory skót steji, khodźicź. Ssamo twarjenjow, k tajkim dworam skuschazych, maja so woni sdalowacź. Póstske wëzy maja so po móżnosczi pschi wrotach abo pschi woknje domskeho wotedacź, pschi cźimż so listynoscherjo njesmëdźa hródźneje cźeledźe dótknycź. Hdyż so njehodźi wobeńcź, so listynoscher do tajkeho dwora stupi, ma wón, hdyż s tajkeho dwora wuńdże, wobucźe s macźisnu wucźisczicź, kotruż dyrbi dworowy wobsedźer pschihotowanu mëcź. Pschi wosebitych wobstejnosczach móża so póstske wëzy w bliżschej póstskej staziji położicź, hdźež so wone adresatej pschepodadźa. Wobstaranje nakażenych a njenakażenych dworow ma so po móżnosczi dźëlicź. Pschi tym móża so njenakażene wsy wot jeneho póstskeho wokrjesa wotdźëlicź a so nakhwilnje jenemu njenakażenemu pschipokasacź. Listynoscherjo, kotrychż skót je nakażeny, dyrbja so wunoschenja póstskich wëzow wostajicź a nakhwilnje w snutskownej skużbje dźëlacź.

S Hornjeje Hórki. S hru nohoweho bula so sabawjejo je tudomny dźëlacźer Mücklich po brjosy dele skoczіwschi sebi nohu skamał.

S Budestez. Pschichodnu njedźelu, 16. julija, smëje tudomne serbske towarstwo wjecźor s dypkom 6 hodźin pola Rösika swoje posedźenje. Knjes wucźer Lahoda s Bukez je pschecźelnje pschednoschł pschilubił. Wschitke sobustawy so do shromadźisny wutrobnje pscheproschuja s dobom s tej prósstwu, so bychu swërnych druhich Serbow jako naschich lubych hosczi sobupschiwjedli.

S Roswodez. Ssobotu popołdnju je so schtyrilëtna dźowczicźka fabrikskeho samkarja Brody s automobilom fabrikskeho wobsedźerja Engerta pschejëła. Automobil chzysche so jenemu cźeżitemu wosej wuwinycź a pschi tym pschedaloko na kromu drohi sjëdźe, pschi kotrejż holczka stejesche. Holczzy je so hłowa cźeżko sraniła, tak so dyrbjachu hnydom s automobilom po lëkarja dojëcź.

Se Scheschowa. Kocźe mjersanje dyrbjesche wonych młody muż, a husto żadany muż s bliskeje zyrkwinskeje wsy pschëtracź. Bësche sebi khëtro salubowanu wudowu na wjecźornu bjesadu do Bożeje stwórby skasał. Wón se sasswëcźenej latarnju kusk do cźasa na powitanje jëdźesche, tola krajderbataljon! to nëchtó na njeho sareji, schto ma jemu mjes wocźi swëcźicź. Żónski khóss to bë, ale niz skasaneje lubeje. Żónka khëtsje swëzu hasnywschi so sawróczi, tola njetrjebasche domoj jëcź a sebi strózawe selo dacź waricź, wschako jemu skasana pjecźeń do rukow pschińdże. Hacź su jemu

strózele bjes jela schkodźiłe? Drje niz! Wschako na druhi dźeń se swojim „kukkostnom“ na skužbu dźěsche, kaž by so niczo njestako.

S Kotwasy. Na tudomnym želesniskim pschekhodźe je so njedźelu rano wokoło ½2 hodźin želesniski wothladar Hermann Kalich se sažnej smjercu pschekhwatak. Nimale tón samy czas nimo Kotwasy dwaj želesniskaj czahaj jěchaštaj, jedyn s Budyschina do Shorjelza a druhi se Shorjelza do Budyschina. Hdyž bě jedyn s czahom psches pschekhod sjěł, je Kalich psches koliju schoł. Prjedy pak hacz bě woczakał, měschany czah se Shorjelza pschijěchže, kotrehoż lokomotiwa Kalicha k semi potorhny a jemu hlowu a nohi wotjědže. W Budyschinje na lokomotiwinych kołach kuski mjasa wisajo wohladachu. Sso hnydom wobhonjejo, shonichu, so bě so na naschim pschekhodźe njesboże stako. Kalich w Bukezach bydlesche a žonu a 4 wotrosczene dźěczi sawostaji. Wón běsche stajnje strósby a swěrny sastojnik.

Se Semiz. Tudomny wobydleŕ August Kschižan a jeho mandźelska tele dny swój skoty kwasu swjeczeschtaj. Kschižan w 84. a jeho mandźelska w 81. žiwjenjowym lěcze steji. Njedźiwajo wyšokeje staroby staj mandźelskaj strowaj. Jubilar je veteran s lěta 1849 a je w revoluziji w Draždźanach se sběžkarjemi wojował. Pschi swojim posledním wopycze w Semizach je kral Bjedrich August s Kschižanom porěczał. Jeho starschimaj je teho runja spožczene bylo, skoty kwasu swjeczicz.

Se Semiz. W tudomnej skale staj sobotu wjeczor skakarjej Kittan a Meißner pschi wuprósdnjenju jeneje lowrije tak do njesboža pschischloj, so je so prěnjschi hnydom morik. Druheho su czežko sranjeneho do Budyskeje měschczanskeje hojerne dowjesli, hdyž je na swoje sranjenja njedźelu rano wumrjeł. Wobaj běschtaj woženjenaj a měješchtaj swoju domisnu w Delnjej Wjasońy.

S Marijneje Hwězdy. W tudomnym klóschtrje sandźenu njedźelu wyšokodostojny knjes biskop dr. Alois Schäfer 320 wosobam s Khróscźanskeje, Wotrowskeje a Njebjelczanskeje wosady swjaty sakrament firmowanja wudźěli. Ssobotu popołdnju witachu jeho towarstwa, klóschtrszy knjeza a schulske dźěczi do wsy, kiž pyschachu czesne wrota, pletwy a khorhoje. Schesczo jěsdni pschewodźachu jeho wot klóschtrskich honow. Njedźelu popołdnju wopyta tež Katholsku Bjesadu w jeje měsacznym posedźenju a poczesczi ju s dlěschej rěczu. Knjes wucžeŕ Sskodeńk witasche jeho do towarstwa. Wysche teho rěczachu hischcze knjeza farař Hizka s Khróscźiz w mjenje wosady, monsign. senior Skala s Budyschina, kiž tamnischich Sserbow wosebje k czesczowanju maczerneje rěcze, narodneje drasty a wótczinskich poczinkow namołwjesche, a administrator P. Romuald Domaschka s Różanta. Póndźelu wotměwachu so pruhowanja w naboźinje we woběmaj schulomaj a popołdnju wotjědže wyšokodostojny knjes biskop, pschewodźany wot mjedźanych swukow swonow a džaknych wutrobow wosadnych, do Budyschina a potom do Drježdžan.

S Rakez. Czežka srudoba je swójbu tudomneho tśěchikryjerja Hanski potrjechiła. 20lětny syn Max Hanski bě nasymu 1910 do wojerskeje skužby w Pirnje sastupił. Tam jeho psched krótkim kóń do wobliczа kopny. Rana rucze žijesche, a po lěkarskim měnjenju bě wojak bórsy sasso strowy. Tola w krótkim czasu wojak s nowa skhori, a jako jeho nan k njemu na wopyt pschińdże, jeho syn jeho hižom wjazy njepósna. Sandźenu póndźelu je smjercz młodeho wojaka s jeho wulkich bolosczow wumohła. Jeho cžełko je so sandźeny schtwórtk w Pirnje pohrjebało. Bóh chzył srudźenych sawostajenych troschtowacz.

S Rakez. Dołho žadany wjeselý dźeń schulskeho swjedźenja sasswita sandźenu njedźelu dźěczom nascheje schule. Popołdnju w 1 hodź. shromadźichu so na schulskim dworje, a wot tam so ½2 hodźin pyschny czah psches wjeś hibasche. Na czole wojerska a serbska kapała, potom schulszy pschedstejiczerjo a sa nimi 310 dźěczi se swojimi wucžerjemi dźěchu. Na swjedźeńske městno, na tak mjenowanu „winizu“, dozpiwschi, so bórsy wjeselе žiwjenje sapocza. Dźěczi wuwjedźechu pod wodźenjom swojich wucžerjow a wucžerkow wjeselе a žortne hry k sabawje starschich a pschecželow dźěczi. Najwjetsche pschipósnacze namakaschtaj hrě „Straža pola Rhyna“ a „Urian“, kotrejž hólzy knjesa wucžerja Bergera s najwjetschej wuschiknosczu wuwjedźechu, tak so dyrbjesche so prěnjscha hra wospjetowacz. W pschestawkach so dźěczi s piwom, khojejom a tykanzom a s zaktami a kołbaskami wokschewichu. Na kónzu kóžde dźěczo nahladny dar dosta. Hdyž wjeczorne smerki padachu, so czah dźěczi s pišanymi sasswěczenymi latarnjemi psches ryczerkubkowy dwór a wjeś na torhoschczo hibasche. Tam knjes kantor Rjelka hischcze junkrócz na minjene krasne hodźiny wróczo hladasche, wschitkim sa wulku prózu, kiž su swjedźeń pomhali porjeńschecz, kaž tež schulskim pschedstejiczerjom w mjenje dźěczi swój wutrobny dźak wupraji a swoju rěcz se skawu na nascheho krala skónczi, so tež Bohu džakowasche, so bě rjane wjedro wobradźił. Tutón dźak so skónczi s khěrluschom „Njech Bohu džakuje“.

S Bisłopiz. Ssobotu w nozy je so jedyn paduch do ville swudowjeneje kommerzijskeje radźiczelki Großmannoweje dobył a 400 hriwnow kradnył. Jedyn Draždźanski polizajski pos so na slěd sadźi. Wón sa slědom po želesnizy k Radebergej běžesche. Tu pak bě deschcz slěd wotpłokał. Myšla sebi, so je to tón samy paduch był, kotryž je so wóndano do wobydlenja fararja Gerischa dobył, a teho runja wjetschu summu pjenjes wotnjesł.

S Łuczа. Tudomne farske městno ma so s duchownym, serbskeje rěcze móznym, skerje lěpje wobsadźicz. Samolwjenske pišma chzyke so nětczischemu vikarej Łuczanskeje fary, knjesej duchownemu Jurkej w Delnim Wujesdże (w Schlesyskej) abo zyrkwinemu patronej, ryczerkublerjej C. Fröhlichej w Hannoverje, pósłacz.

S Krjebje. (Hrósbny skutk duchakhoreho.) Ssrjedu popołdnju ½2 hodźin je sebi tudomny 42lětny žiwnosczeŕ Jan Tietza na polu w pschitomnosczi swojeje žony a dweju synow s kosu krk pscheresnył. Wón potom hischcze 10 metrow daloko běžesche a na semju so cžišnywschi so wukrwawi. Tietza bě hižo někotre měsazy pschemysleny a na wulke hłowubolenje skorjesche. Wobžaromny człowjek žonu a 7 dźěczi, 2—12 lět starych, sawostaji. Tudomny wachtmischtr Merkel hnydom statnemu rěcznistwu w Shorjelzu powjesci póssła, kotrež po podatej rosprawje wulkeje horzoty dla dowoli, so smědźischе so czěko s pola domoj dowjesci.

Čestne myto.

Čestne myto so z tutym wupisuje a wupłaći so jutry 1912 na hłownej zhromadźiznje M. S. z Gagarinoweho zakłada nastawacym serbskim spisowaćelam za

dwaj najlěpšej prěnjotnaj ludowaj spisaj,

pak zabawjaceho, pak powučaceho wobsaha a pak w pěšej, pak we wjazanej rěči zestajanaj, a to:

za najlěpši 60 hriwnow
a za druhi najlěpši 40 hriwnow.

Wšitke dźěła maju so hač do 15. januara 1912 podpisanemu redaktorej Časopisa M. S. zapósłać z hesłom na čole a ze samsnym hesłom na připołożenym lisće, w kotrymž ma być napisana a zawrjena adresa spisaćela.

Freiberg, 1. julija 1911.

Prof. dr. Ernst Muka.

Přilopk.

S Budyschina. Něhdże 300 offizěrow, podoffizěrow a muzstwow s Barlinskeje wójinskeje akademije su schtwórtk do Budyschina pschijěchali a so tu sakwartěrowali. Pjatk su sebi woni krajinu wobhladali, na kotrejž je so bitwa pola Bukez bika. Popołdnju su so sasso do Budyskich kwartěrow wróczili. Ssobotu rano woni do Shorjelza dale pojěchaju.

* (Morweho namakali.) We Waltersdorfje srjedu rano w kólni delneje korczmy dźěłaczerja Kahlerta morweho namakachu. Jeho běchu tam napiteho donjesli a wón je najskerje na pschewjele wužiteho alkohola wumrjeł.

* (Strajk pjekarskich pomoznikow w Lipsku.) W Lipsku pjekarszy pomoznizy, kotsiž sebi wyschschu msdu a krótschi dźěłanski czas žadaju, w 461 pjekarnjach strajkuja. W 74 pjekarnjach su do žadanjow pomoznikow swolili. Pjekarnje, kotrež njejsu pschiswolike, su bórsy nowych pomoznikow namakałe. Do Lipska se swonka wjele pomoznikow pschiczahuje. Strajkowarjo wobydlerjow napominaja, so njebychu w pjekarnjach, kotrež njejsu jich žadanja pschipósnałe, žane pjeczwo kupowali.

* (Ssotepił.) Pschi kupanju w Nisy pola Wostrowza so srjedu wjeczor dźěłaczeŕ Kramer s Blumberga tepi. 21lětny młody człowjek so s druhimaj towarschomaj kupasche, kotrajž běschtaj pkowanja runje tak mało swědomaj kaž wón. Duž jemu njedźiwajo jeho stysknjweho wokanja tola pomhacz njemóżeschtaj. Jeho starschej tuto njesboże cžim hórje trjechi, dokelž staj psched 4 lětami 3lětneho synka na samsne waschnje shubiłoj.

* (Wot elektriskeho pruda morjeny.) Pschi pschehladowanju myleneho wyšokeho pruda pola Ullersdorfa nad Kwisom monteur Thomas s Lubana smjercz namaka. Jeho rano se želesnymaj łažakomaj na nohomaj na sczežoru morweho namakachu.

* (Wurubjeć zyrkwje dele padnyk.) Na khroble waschnje je žo jedyn paduch do ruskeje zyrkwje w Draždžanach dobycź spytak. Wěsty dźěłaczeŕ Krause ſ Lodže je po błyskowodze na zyrkwinu tšěchu salěšk, tola hdyž je spytak, žo do njeje nuts dobycź, so by někotre sta tyžaz hriwnow hódne drohotne žudobja rubił, je pšches jene schkleńczane wokno ſ wyžokosćze 15 metrow dele padnyk. Nasajtra rano žu jeho cźežko sranjeneho w zyrkwi namakali.

* (Sso pschehladawschi zyankali pił.) We Wildenfelsu je 40lětny woženjeny městowy lěkaŕ dr. Schreiter žo pschehrabnywschi schkleńzu wody, do kotrejež bě jěd zyankali rospuschćeny, wupił. Lěkaŕ hnydom wumrje.

* (S koža sarubany.) W Neuhammeru w pruskej Kužizy 9lětny žyn lokomotivnika H. na schtomje koža wižajo wuhlada. Jeho 6lětny towaŕsch Schulz pospyta ſ njej žyz. Njejapzy pak koža pschedaloko wokolo sajędže a pódla stejažeho Schulza do žiwota trjechi. Wbohe dźěcźo měješche hischcźe móz, do jstwy doběžećź, ale sa něhdže 5 mjeńschinow w rukomaj žwojeje macźerje žałoscźo „ja žym kłóty“ wumrje.

* (Dobry jěſdnik.) Rumunski hejtman Paun, kiž bu sa wojeŕskeho pomoznika (attascheja) k pósłanzej do Parisa komandowany, cźini žebi to woženite wjeżele, zyły daloki pucź ſ domowiny hacź do hlowneho franzowskeho města, 2900 kilometrow, na konju wotjěchacź. Nimo jěſdnika ma kóń hischcźe 30 puntow wjasadkow njesćź. Paun žo nadźija, sa něhdže 8 dnjow do Parisa dojěchacź.

* (Wot ſmijizy kuſnjeno.) Pschi sběranju cźornych jahodow bu wot ſmijizy do stopy kuſnjena 13lětna Lochmanez holcźka ſ Heidewaldawy pola Shorjelza. S wosom bu ranjena, kotrejž stopa a noha jara sacźękasche a žo na módri cźorna barbjesche, do Waldawy k lěkarjej na hojenje dowjesena, kiž wot dźěsća žmjertny strach wotwobrocźi.

* (Sso pschepadnykoj.) Do cźežkeho njesboža w zyhelnizy pola Liberza dźěłacźerjej Kostein a Stejkal pschińdźeschtaj. Hdyž po kowzy dźěschtaj, žo kawka pschekama. Kostein žebi wěnz, Stejskal rjap slemi.

* (S błyskom saražena.) 40lětna wudowa Petterschowa w Malym Mockenu pola Liberza bu póńdźelu ſ błyskom sražena, hdyž bě na łuzy žyno dohrabała a žo runje na dompucź nastajiła; wona 5 dźěcźi sawostaji. Podawk je cźim srudnischi, dokelž bu hakle 15 junija jeje muž, nan tutych dźěcźi, pokhowany. Spomnjenja hódne je też to, so bu na žamžuej łuzy, hdyž nětko Petterschowa, pšched někotrymi lětami hižom druha žona ſ błyskom morjena.

* (Namakanje drohotneho zyrkwineho poklada.) Pschi wuryczu pjerschcźe k sakladnym murjam jeneho nowotwara w Nordhausenje je žo drohotny zyrkwiny poklad něhduscheho augustinskeho klóschtra „Himmelgarten“ namakał. Poźledni klóschtrowy mnich je jón krótko do wudyrjenja burskeje wójny w lěcźe 1525 sahrjebał, so njeby do wobžedźeństwa Nordhausenskeje měschcźanskeje rady pschescholk. Poklad wopschija mjes druhim 5 spowjednych kheluchow, łžizy, kadźeńki a wjele pjenjes. Wscho je se žlěbora a skota, žudobje žu ſ drohotnymi kamjenjemi wužadźene. Najwjetschi dźěl namakanki je derje sdźeržany.

* (W regimentowej pižarni žo satšělik.) Wyschschi płacźeŕski mischtr Tielz druheho bataillona žydomnateho pěscheho artilleriskeho regimenta w Danzigu je žo w regimentowej pižarni satšělik. Wón žonu a schěsć dźěcźi po žebi sawostaji.

* (Kholera w Italskej.) Kholera, kotraž je žo hacź dotal jenož jenotliwje tu a tam w Italskej pokasowała, žo nětko žylnischo rosschěrja. W Neaplu a Venedigu je na nju hižo wjele ludźi wumrjelo. Lěkaŕski kongreß psche tuberkulosu, sa september w Romje postajeny, je žo na bliżsche lěto wotstorcźił.

* (Elektriske dejenje.) Na powodźliwych łukach w Hobrachsfeldze žo kruwy ſ dejidłom, elektrisźy cźěrjenym, deja. Elektriska móz žo ſ elektrowoda bjerje, kotryž też druhe maschiny cźěri. Elektriske dejenje je niz jenož cźiste, ale też wjele dźěła salutuje, dokelž móže jedyn muž ſ dobom schěsć dejadłow wodźicź.

* (Arsenik w natronje.) Direktor Komotowskeje schule a jeho mandźelska žebi w jenym hoscźenzu dwójzy wuhliczнaty natron žadaschtaj. Direktor a jeho žona bórsy po tym straschnje sthorischtaj. Žona hižo w nozy wumrje. Hdyž natron, w jenej drogowni kupjeny, pschepytachu, žo wupokasa, so wón pokojzu arsenika wopschijesche.

* (S wojeŕskej cźeścźu pokhowana) Pola Boleßkawa w Schlesyskej bu ſ wulkim wobdźělenjom pschedstajena žotrow pokhowana. Dokelž bě we wójnje 1870/71 žo na bitwischcźach jara wusnamjenika, běsche ſ mnohimi rjadami wobdarjena. Nad jeje rowom wojeŕske towaŕstwo tši krócź wutšeli.

* Nimo měry srudny podawk, kotryž je žebi schtyri cźłowiske žiwjenja sa wopor žadał, je žo w Hohensteinje-Erstthalu stał. Jena baba bě žo k jenej mandźelskej k porodej sawołała a bě tam sabywschi bleschku lysola wó jstwje stejo wostajiła. Jene tšilětne dźěcźo bě ſ bleschki pilo a bórsy po tym na sajędojcźenje wumrjelo. Tónle podawk bě žebi baba tak k wutrobje wsała, so žama žebi, žwojemu mužej a 20lětnej dźowzy ſ jědom sawda. Wschitzy tšjo žo njedźelu rano morwi w žwojim wobydlenju namakachu.

* (Prjedawschi statny rěcźnik na wobskórźbnej lawzy.) Saúdźenu žobotu měješche žo Draždźanski notaŕ a rěcźnik Dr. Thiema, prjedy statny rěcźnik pschi Draždźanskim krajnym žudže, dla pschekschiwjenja žyrotnych pjenjes samolwicź. Wón je něhdže 60000 hriwnow pschekschiwił. Pschi žudźenju jeho sakitowaŕ namjetowaschе, wobskorźeneho žudniskemu lěkarjej pschepytacź dacź, dokelž Dr. Thiema pjecźa hižo někotre lěta na smjehcźenje moshow cźerpi. Ssud po namjecźe cźinjo žudźenje wotstorcźi.

* (Staroba pincźnizow.) Wyschnoscź cźěskeho městacźka Sskanknowa pschi sakskich mjesach je wukas wudała, so žmědža jenož pincźnizy, kotrež žu 50. lěto pschekrocźiłe, w hoscźenzach hoscźom porjedźecź.

* Milijonowy dźěl milimetra žu też wócźku pytnjomny scźinili. To je žo radźiło se stajnym porjedźenjom drobnowidow (mikroskopow).

* (Hród žo spalił.) Hród hrabje Esterhazy w Szempcu we Wuheŕskej je žo ſ wulkeho dźěła spalił. Wulke kruchi nadoby, drohotne staroźitnoscźe, galerija wobrasow a žkawna sběrka, w kotrejž bě mnoho powostankow po Napoleonu I., je snicźene. Jeno něschto Napoleonowych listow bu wukhowanych. Schkoda je wulka.

* (S bojoscźe pšched žleposcźu žebi žiwjenje wsał.) W Žitawje dyrbjesche žo 85lětny starz operaziji běle we wócźku podcźišnycź. Se strachom, so mohł wožlepicź, wsa žebi žiwjenje.

* (Sso wobwěžnył.) Burski wotrocźk Sikor w Eckartsberku pola Žitawy bu ranjenja domjazeho měra dla na dwě njedźeli do jaſtwa wotžudźeny, a žebi žiwjenje wsa.

* (Semjerźenje we Wuheŕskej.) Pjatk w nozy je pšches Wuheŕsku žylne semjerźenje cźahnyło. Najwjozy schkody je wono w Kecskemetu nacźiniło, hdyž je hižo loni semjerźenje było. Skoro žadyn dom tam njeje njewobschkodźeny wostał. Wuhenje padachu a domjaza nadoba wo jstwach žo powali. Wobydleŕstwo žo do hrosy da. Dwaj cźłowjekaj staj žo ſ dele padazymi zyhelemi sarasyłoj, a mnosy žu žo sranili. Kasarny pěschkow žu žo tak wobschkodźiłe, so dyrbjachu žo wojazy do druhich kwarterow pokožicź. Murje radneje khěže hroža žo sažypnycź. Do wěže piaristiskeje zyrkwje a do synagogi nježmě žo wjazy khodźicź, dokelž móżetej žo kóždy wokomik sažypnycź. Żandarmeriske kasarny a dźěl dwórnischcźowego twarjenja žu žo sažypłe, runje tak dźěl žudnistwa. Se wschěch stron kraja powjescźe wo semjerźenju pschikhadźeju. W Czegledu běchu podsemske storki tak žylne, so satrascheni wobydlerjo ſ kožow wuskakachu a na dróhu cźerjachu. Wjele wuhenjow je žo sažypło. Murje stareje reformirtskeje zyrkwje žu žo rospukałe.

* (Hłodu dla žamomordaŕstwo.) W lěžu pola Hirschberka w Schlesyskej je žo jara srudna wěz stała. Póndźelu dopołdnja něhdže 50lětny muž do Agnetendorfa pschińdże, kiž móżeschе žo jenož ſ wulkim napinanjom dale wlez a proscheschе, so bychu jemu dali wumrjecź. Runje pschitomny lěkaŕ dr. Gachowski žo dohlada, so bě žebi muž spytał wulku žitu na tšjoch městnach wotewricź. S jeho sapižnych knižkow spóznachu, so bě žebi wotmyślił, se žwojej hosposu, kiž jeho pschewodźeschе, khudoby dla do žmjercźe hicź. Muž, kotryž bě jednorje, ale jara cźiscźe a pschistojnje sdrascźeny, rjekny, so rěka August Hnyk, so ſ Neunkirchena w schwajzaŕskim kantonje Thurgawje pokhadźa a so je do Němskeje pschischoł, dźěło pytacź. Hdyž běchu jeho žrědki pschetrjebane, dźěła pak njeje namakacź mohł, staj žebi wotmyślikoj, wumrjecź. Potom staj jědojtu želowu wodu pilioj, žona bě bórsy na to wumrjeła, muž pak bě dyrbjał wot žo dawacź a tak bě žiwy wostał. Hižo wot pjatka bě po lěžu wokolo błudźił bjese wscheje zyroby. Jeho wobkrucźenja žo jako prawe wupokasachu, dokelž žu tamnu žónsku w lěžu morwu namakali. Też wona bě se Schwajzarskeje.

* (Realny schuleŕ žo satšělik.) W Liberzu je žo 16lětny realny schuleŕ Hawranek satšělik; najskerje žo hubjeneho wužwědcźenja bojesche. Nimo revolwera, kotryž bě se schtyrjomi patronami nabity, měješche morwy hischcźe 20 wótrych patronow pschi žebi. — Dyrbja dha wschitzy studowacź jeno teho dla, dokelž je nan studowany muž!? Dary ducha žo tola njepschenoschuja na potomnikow, kaž swonkowne kubła a pjenjesy ſ herbowanjom.

* (S błyskom saražena). Hdyž 17lětny žyn korčmarja Tumy z Libriz z pohončom Cžornym se Sbražlawy pola Prahi domoj jědžeše, dyri błysk do wosa a wobeju saraty.

* (Wischnje schcžipajo padnył.) Pola Lubana wischnje schcžipajo wotnajeć wischni Heider na rěblu steješe, kotryž bě na wischnizu saprjety, njejabzy koleżar rěbl postorczi a H. z njeho padny. Wón žo snutska jara cžežko srani a też žebi nop rosbi, so je mało nadžije na jeho wumoženje.

* (S wosa padnył.) Pohonc Beckert we Vogelsdorfje w Schlesynskej z wosa žyna žo wobžuny a bu pschejěty. Wón bórzy na to wumrje.

* (Student žo bił a wumrjeł.) Pschi studentskim měrjenju (mensuru) we Wrótžkawju studentej 3 porsty wotrasychu. Krej žo jemu sajědojcži a na to wón wumrje. — Studentojo dyrbja žo bicž, druhim to sa pschestupjenje sakonja wukkaduja a khostaju.

* (Sajědojcženje z palenzom.) W Heinersdorfje pola Friedlanda bě džěkačeŕ *poł litra* žitneho *palenza we wobydlenju* njepschekhowany stejo wostajił. Jeho džěsci, kotrejž hischcže 6 lět njejstej, jón wupischtej. Mjeńsche džěcžo hischcže žamžny džeń wumrje. Starsche mózachu se žrědkami hischcže žmjercži wutorhnycž. Starschej sa njekedžbnosc khostanje dostanjetaj.

* (Zuse suby pózrjeł.) W Hennersdorfje pola Shorjelza pjekarski dźěl zusych subow pózrje. W khorowni žo nadžijeja pózrjene suby wotstronicž.

* (Na elektriskim grocže wižajo wostał.) W Grotawje w Cžechach cžežła Seidel twar wotroschtujo žo z wólnosczu grotu z napjatym žylnym elektriskim prudom dótkny, runjež běchu jeho wjazy krócž warnowali. Prjedy w podobnym padže (milinym) njeshožu wucženkył, tón ras pak bu sa khrobkosc pokhostany. Hnydom sa elektriskim grotom wižajo wosta a hakle z rosrěsanjom grotu mózachu jeho se straschneho położenja wumožicž. Wědomnje bě zyle shubił. S pospytami woživjenja a z wumjekskim dychanjom jeho sažo do živjenja wróczichu, a hdyž běchu jemu wopalne rany sawjasali, bu do domjazeho wothladanja daty.

* (Saždypnjenje.) W Nelsonowych podkopkach pola Duchzowa (Dux) w Cžechach žo hórnikaj Hubert a Schwoab se spadowazym wuhlom saždypnyschtaj a dyrbjeschtaj žo sadušycž.

* (Darowanje.) Wudowa pólskeho inženéra je sjawnej knihowni we Warschawje 360 000 rublow dariła. Ta knihownja ma tu khwilu 80 000 swjatkow, z kotrychž žu najwjazy darjenych. Ssamžna knjeni je na sałoženje akademije wumjekstwow we Warschawje 250 000 rublow sapołożiła.

* (Najwjetschi młyn žwěta.) Runjež je Franzowska po něczim, schtož wulkosc industrijalnych (pschemyžłowych) sakładow nastupa, sa Ameriku, Jendželskej a Němskej wostała, móže žo tola khwalicž, so ma na žwěcže najwjetschi młyn. Młyn w Corbeilu, kotryž bu poždlednje lěto wjele pschetwarjeny, je nětkole po tutych pschetwarjenjach tónle skhodženk dozpił: wón móže kóždy džeń 7000 zentnarjow muki namlěcž a rospóžłacž. To, kaž franzowske cžažopižy měnja, nima w žwěcže žwojeho runjecža.

* (Paschowarja lepili.) Na dwórnischczu w Podmohlizach (Bodenbach) bě cžeski płanjeŕ drjewa z Draždžan z cžahom pschijeł a žwoje powjasy a žuknju na želesnicžnu scžežku wjerhny. Njejabzy nimo pschikhadžazy finanznik (sastojnik) w rukawje žuknje kaschczik trubkow wuhlada. Hdyž žebi wěz wobhlada, wulku mnohotu trubzow a tobaka namaka. Płanjeŕ, kiž chcyschе žwojim krajanam tunje kurjawki pschinjesc, bu do khostanja 200 krónow sažudženy.

* (Woheń.) We wžy Welenizach pola Cheba (Eger) žo 11 domskich a 11 pódlanskich twarjeni wotpali. Dwě džěsci běschtej, hrajkajo se sapalkami, woheń naparakoj. Wobej žo žobu spalischtej. — Psched džěcžimi sapalki khowaj!

* (Dynamitowa fabrika do powětra sleczika.) Ssrjedu pschipołdnju je dynamitowa fabrika we Würgendorfje pola Frankfurta nad Mainom rosbuchła. Džežacz cžłowjekow je žo sarasyło, dwazyczi žo cžežko sraniło. W bliskim lěžu džěle cžłowiskich stawow namakachu. Duž maja sa to, so stej žo dwě cžěle, kotrejž žo hischcže njejstej namakałej, do cžista rostorhałej. S fabrikskeho twarjenja njeje niczo wysche wostało, hacž dwaj wuhenjej. Schto je z pschiczinu rosbuchnjenja było, njeje žo hischcže spósnało. Móżno je, so žu žo rosbuchadła wopak měschale.

* (Psches wólnosc žiwjenje pschižadžił.) W Eipelu w Cžechach žo džěłaczeŕ Zelba z wólnosczu k walzy, kotrož žo sa mjeńschinu 220 krócž wobwjertnje, sbliži, tak kaž by jěchacz chcył. Pschi tym pak walza jeho salu hrabny a wokoło sawi. Tak bu Zelba žobu storhnjeny a wjazy krócž z wotmachom wo scžěnu wjerhnjeny a žurowje ranjeny. Hakle hdyž běchu wschě kruchi drasty z cžěła storhane, bu cžěło wužwobodžene a padże k semi. Ale Zelba bě hižom morwy.

* (Bohaty prosceŕ.) W Kasaka w Rumunskej wumrje grichiski prosceŕ, kiž bě žebje a žwojich žiwił z tym, so na wustojne waschnje žobuželnosc zusych sbudžowasche. W khěžzy tuteho khudžinki žame žałosczenje knjeżesche. Hdyž jeho wudowa po mužowej žmjercži rostorhany symski płaschcz pschepytowasche, namaka do podschiwa saschitu móscheń, a hdyž ju wotewri, běchu tam akzije a papjerjane pjenjesy, woprawdžite samóženje, na skoro schtwórcz milijona hriwnow. Tam žo potajkim prózy płaczi, po proschenju khodžicž.

* (Powodženje w Rumunskej.) Mjes tym so w žrjedžnej Europje na wulku žuchotu skorža, žu w Rumunskej po njepschestawazym deschczu rěki z rěcžnischczow wustupike. Wjele wžow a z dźěła města Piatra, Bacau, Neamtu a Jassy žu žo powodžike. Nastata schkoda je jara wulka. Někotsi ludžo žu žo tepili. Wobkhad po želesnizach je žo na wjele městnach sastajicž dyrbjak.

* (Wulka woda.) Mjes tym so w žrjedžnej Europje wulka žuchota knježi, žu w Bukowinje w rańschej Awstriskej sliwki padnyke. W měscže Cžernowizach je wjazy dyžli połoja wobydlerjow se žwojich bydłow cžeknycž dyrbjało. Po želesnizach njemóża cžahi wjazy jězdzicž.

* (Horzota a lěžne wohnje w połnóznej Ameriży.) W Nord-Ontario wulke lěžne wohnje sakhadžeja. Někotre města a wžy w North Michigan žu žo spalike. Cžekajeńzy powjedaju, so je žo dwójne město Oskada-Princausable z wohnjom sniczіło. Wjele ludźi je žo spaliło. Pschi wohnju w Porcupine žu pjecža 300 hacž 400 cžłowjekow žiwjenje shubike. Ssuchoty dla žo woheń z wurjadnej spěschnosczu rosscherja. Woheń žo wjele stow kilometrow daloko cžehnje. W měscže Cochrana, kotrež 3000 wobydlerjow liczesche, je jenož twarjenje imperialneje banki stejo wostało. Žony a džěczi žu žo do próżdnostejazych tworowych wosow wukhowake. Horzota bě tak wulka, so je žo wulka liczba ludźi saduženka. Wschě wuhlowe jamy wot Dome hacž Whitney žu žo wupalike. Zyroba je jara žadna. W Cochranje žu wobydlerjo bjese wscheje zyroby a bydła a dyrbja w tworowych wosach pschenozowacž. Mnosy cžekańzy žu žo we wulkich jězorach tepili. Wschě drohowe mosty žu žo spalike. Wschě lěžy wot Temiscaniga hacž Ontario žu žo z wohnjom sniczіke.

* (Nowa horzota w New-Yorku.) Horzota, kotraž bě žo žobotu troschku wobkhłódźiła, je žo njedželu saždo shórschika. Wona saždo wokoło 50 grodow po Reaumurje wucžinja. S dwěmaj njewjedromaj žo wjedro, hdyž žo wkoha rosdymasche, sa cžłowjekow hischcže bole njesnjeżne sczini. Njedželu je 22 cžłowjekow na horzotu wumrjeło a psches sto ludźi skhoriło. Njesnjeżne scžěhwki ma też padanje konjow. Morwe konje dołhe cžaży w drohach leżachu a powětr saždmierdžachu. Polizija njeda wjazy pschejara nakładženym wosam po drohach jěcž. Horzota žo psches zyle rańsche sjednocžene staty wupschescžera.

* (Želesniski cžah žo swrócził.) Mjes Washingtonom a Bostonom w měscže Bridgeportu je póndželu rano z 15 kohczi wyžokeho mosta želesniski cžah dele sjěł. Swjatski poždlednjeju wosow žo wottorhnychu, tak so taj na mescže stejo wostaschtaj. W cžahu bě 150 wožobow. S nich je žo 20 sarasyło a 70 žo sraniło. W Pulmannskich krucže twarjenych wosach je žo wjele pucžowarjam žiwjenje wukhowało. Njesboże je žo pjecža z wopacžnym stajenjom kolijow sawinowało.

* (Wopizy jako pólni džěłacžerjo.) W Sawannahu w Ameriży chzedža spytacz město cžornochow, wopizy k žnjowemu džěłu na jenej bawłmowej plantaži wucžicž. Na tule myžl je jedyn farmer pschischoł, kotrehož wopiza žnjowemu džěłu pschihladowawschi žama džěłacz pocža a džěło sa tjoch muži dokonja. Jedyn snaty Londonski pschirodospytnik je na wopraschenje wotmolwił, so mohli žo wopizy k žnjowemu džěłu trjebacž, tola dyrbjała žo džěławosc wopizow se stajnym pschikładom cžłowjekow pschezo z nowa žiwa sdžerżecž.

Wužudženja.

Khostanska komora. Rěsarniski mischtr Uhlemann w Budyschinje měješe w měschczanskej rěsarni na žwobodnej sawje mjažo khoreho skota pschedawacz. Pschi tym je wón pjecža wospjet tajke mjažo žobu domoj wsak. Też je jemu krucże sakasane, hižo teho dla, dokelž wón jako kantinski hospodaŕ też jědz žwojim hoscžam podawa. Uhlemanna k 30 hriwnam pjenježneho khostanja saždudzichu.

Schneiderez kněža se sahrodu a 2 kórzomaj pola w Druzkezach ma ßo njedźelu 16. julija popołdnju w 3 hodźinach na pscheßadźowanje pschedacź. Shromadźisna w kněži cźißło 2 tam.

Gardiny. Vogtlandski mustrowy skład. :: :: Wulki wubjerk kraßnych mustrow.

Pschi wuhotowanju njewjestow najwjetsche napscheczopschińdźenje.

Skład **blidowych rubow, serviettow, damasta, kattuna, satina, blusowych sbytkow** atd. : :

Dokelź tworu direktnje s fabriki dostawam a žanych klamow nimam, najtuńsche placźisny stajam.

A. Heymann **w Budyschinje na ßukelnskej haßy 38** po 1 skhodźe, na rózku Moltkoweje dróhi.

Praktiske, tunje a pschihódne ßu

Maggiowe poliwki w kostkach po 10 pj. sa 2—3 talerje poliwki. Bjes dalscheho jaczinka jenoź s wodu sa někotre minuty sawaricź.

Najnaležnischo porucza **C. F. Dietrich** na jerjowej haßy 3.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: **J. Hanekamp**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placźisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Walter Noebel.

Wot dźenßa hacź do 16. julija:

poczaßowe wupschedawanje

naßadstajenych tworow. — Placźisny ßu s dźěla niże nutskupowanskeje placźisny wróczo stajene.

Sbytki zankow, wobßadki, wulschiwanja.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski), **lanowolijowy firniß,** jara derje a twjerdźe schnyjaty, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij** kaž tež **murjerski kalk, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze** wschěch druźin, **schablony** sa **molerjow** a **murjerjow**

porucza a ma pschezo na składze po najtunischich placźisnach

Emil Nërsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo s městnym pohluschenjom czahaju, czuw ßo mori, suby ßo czischcza a plombuja.

Zuse suby lózdeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

„Naležnje ma ßo poruczicź **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** psche hrubosćź a schupisny kože,

jětšeschka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lěkaŕ dr. W."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucznjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mërschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje

E. Koban

pschi žitnych wikach 4.

Kronin

rynczki psche kurjaze woła, prjedy pod mjenom „Käppelin" snate, je saßo dostacź

w krónskej drogowni

pola **Ernsta Acktoriesa**

w Budyschinje.

Liebsch,

ßuduski aktuar sw. ßkužby

pschi nowych hrjebjach 5

zißańnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cźißło 177. —

Pschedawanje ležomnosczow.

---

ff. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj., punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jědkach 1.

Kakao

farnczeny cźisty

punt po **75** pj.

porucza

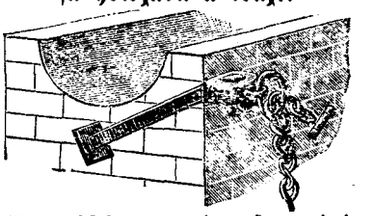
Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Saměnliwe

rjeczazowe dźerżaki

sa howjada a konje.

Najnowsche w tymle nastupanju! Praktiszy ratarjo ßu je wupruhowali. Po wschěch placźisnach je poruczа

Emil Dietrich

w Lětonju.

Chemiska cźischczerńja pjerjow

Oty Hebera

na ßerbskej haßy cźißło 9

ßo k cźischczenju starych a nowych pjerjow porucza.

Sstanje a ßlomu k pizowanju

pschedawa

ßwobodne kubło w Jeschizach.

Hunnius.

Hußaze pjerjo

rjane cźerstwe kupuje

Hauptmannsgubowa

na prědarskej haßy 6 po 2 skhod.

Farske městno we Łuczu (we Wojerowskim wokrjeżu) ma žo bórsy ſ **nowa wobžadźicź.** Žadacźelio, kotsiž žu žerbskeje rěcźe mózni, žo namołwjeja, so bychu žwoje samołwjenje ſ wopißmami patronej, knjesej ryczeŕkublerjej C. Fröhlichej w Hannoverje, Friedenstraße 10 abo podpißanemu póžłali.

Po poručnoscźi: **B. Jurk,** duchowny,
w tu khwilu vikar we Łuczu.

Pawoł Grabs

— tapezěrar a dekorateur —

bydli nětkole

na žerbskej haßy 15.

Telefon 443.

Na pscheßadźowanje pschedawanje.

Póndźelu 17. julija 1911 dopołdnja w 10 hodźinach budu dla dźělenja herbstwa

w Klukschu

Rjecźkez sbytkne kubło cźißko 28 ſ połnym inventarom a žnjemi na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź. Kubło je 29 kórzow wulke, twarjenja žu maßivne. Żiwy inventar wobsteji ſ 1 konja, 4 krutwow, 4 jałojzow, 4 kosow, 4 žwini. Wobhladanje je prjedy dowoleue. Na kupjenje smyßleni chzyli žo na kubłe cźißko 28 shromadźicź. Taxa 19800 mk.

Bruno Beutner w Budyschinje,
pod pschißahu wsaty na pscheßadźowanje pschedawaŕ.

So bych žwój wulki ſkład do pscheczehnjenja trochu wuprózdnił, wot nětka wschelake kožane twory jako **puczowanske tosche a koffry, wulke wobleczenjowe koffry, nakhribjetne mèchi, wiczne tosche, ruczne a zigarowe tosche, listownje, schulske mapy, žlé** atd. na

wupschedawanje

pschińdu. S dobom žo wulki dźěl woprawnych **Offenbachſkich portemonnaiow a modnych zonjazych toschow** wupschedawaju, dale dźělba **wołmjanych** a **pschedeſcheznych dekow, ſofow, matrazow** a **kožow.**

S poczeſczowanjom

C. A. Pietsch, žedłaŕski mischtr pschi žitnych wikach
pódla Kellingez. Wot 1. oktobra na kamjeńtnej haßy 19.

Młynzy kedźbu!

Sa ponowjenje, wuporjedźenje kóždeho dźěła poručza žo

Herm. Prietz, młynytwarz **w Manjowje**
pola Delnjeho Wujesda.

Ratarjo kedźbu!

Żiwjadło **„Altbewährt"** je najlěpscha kormjaza piza.

185 jejow kóžda kokosch pśches **„ovalin"** nježe. Tehodla jón kóždy pjerisnaŕ nusnje trjeba, a ſkótni lěkarjo jón też poručeja. Karton 70 pjenjezkow. Jenož woprawdźite dostacź pola **J. Schletze,** w Draždźanach-A., Große Zwingerſtraße.

Khěža

w Radworju cźißko 16 je dla dźělenja herbſtwa na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola Jakuba Delana cźißko 33 tam.

Khěža

w Rachlowje cźo. 16 pod Cźornobohom ſe $4^1/_2$ kórzom pola je ſe żiwym a morwym inventarom na pschedań.

Wulka żiwnoſcź

w Dubrawzy pola Barta cźißko 20 ſ 42 kórzami pola a łukow, ſ maßivnymi twarjenjemi a doſpołnym inventarom je ſe žwobodneje ruki na pschedań.

Khěža

ſ rjanej wulkej ſahrodu a nětkotrymi kórzami pola je hnydom tunjo na pschedań w Lichanju cźißko 4 pola Klukſcha.

Żiwnoſcź

cźißko 14 w Małžezach ſ 10 kórzami pola a ſkału, ſ rjanej ſahrodu a žnjemi je na pschedań.

Żiwnoſcź

20 kórzow wulka a ſ 15 kórzami pſchinajatych leżomnoſcźow je ſe wſchém inventarom a ſkotom dla wobžedźerjowje ſtaroby na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola **Ernſta Faltinga,** pschedawaŕnja maſchinow w Njeßwacźidle.

Pschedawaŕku,

naſhonitu, žerbſkeje rěcźe
móznu, ſ wulkej mſdu pyta

Jan Schaaf
w Budyſchinje.

Serbske tow. „Lubin"
w Budestecach

změje jutře **njedźelu 16. julija** wječor z dypkom 6 hodźin pola Rösika posedźenje. Zajimawy přednošk je přilubjeny.

Wšě sobustawy a lubych hosći přeprošuje

předsydstwo.
Hajna.

Serb. tow. „Lipa"
za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 16. pražnika** pop. w 5 hodź. w Hönčec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Kóń w žrěnich lětach je na pschedań.

Shonicź w žerbſkej khoſejowni.

Wobydlenje

je w Nowych Cźichońzach cźißko 27 ł 1. oktobrej na pſchenajecźe.

Stwinſke a žłużobne holzy, mlokowe, domjaze a hródźne dźowki, wotroczkow, žrěnkow a rólnych pohonczow, hejtmanow, tſecźakow, wolazych ſ wulkej mſdu hnydom a nowe lěto pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** w Budyſchinje na kotołſkej haßy 34 po 1 ſkhodźe.

Kuchaŕki, ſtwinſke a žłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke žwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na žukelnſkej haßy 1 na ródźku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Żsłużobna holza

žo dla woženjenja nětcźiſcheje k 1. haprleji 1911 do Schěrachowa pyta. Tuta ma pódla domjazeho dźěła pizu ſa 2 krutwje wobſtaracź. Mſda po wucźinjenju. Dalſche wukaſuje Lehmannowa w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchcźu cźißko 6 po 3 ſkhodach.

Kedźbu!

Dwě dójzy

žo hnydom ſa dobru mſdu do Draždźan pytatej pſches **Pimſlera** na wulkej bratrowſkej haßy 37 po 1 ſkhodźe.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Sjawna ludowa ſhromadźiſna

njedźelu 16. julija popołdnju w 3 hodźinach

w Delanez hoſeżenzu w Radworju.

Rosprawnik knjes žejmſki ſapóžłanz Bart ſ Brěſynki:

Wo ważnych žadanjach a praſchenjach naſcheho cźaſa.

Po pſchednoſchku žwobodna rosmołwa ſa kóždeho jenož w žerbſkej rěcźi.

Wjeßne wólbne towaŕſtwo.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerjo.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 29. | Sobotu 22. julija 1911. | Lětnik 70.

Jednanja mjes Němskej a Franzowskej dla Marokkowskeje

njejšu hač dotal wuspěcha měle. Parižske nowiny „Matin“ chzedža wjedźeć, Němska tak pschepjate žadanja čini, so šu wone sa Franzowsku do zyła njepschijomne. Němska šebi wot franzowskeje kongskeje kolonije w Afriży zyły kongski mórski brjoh s městom Librevillom žada. Na praschenje, kak budža Franzowsojo do šwojeje kongskeje kolonije pschińć móc, je pjecža němski statny sekretar swonkownych należnosćow Kinderleu-Wächter wotmolwił: „Po želesnizy, kotruž chcemy twaricˇ“. Franzowski póšłanz Cambom je šo s krótka tymle nahladam sapowjedźił.

W Franzowskej je tale powjesć wulke roshorjenje sbudźiła, runje kaž w Jendźelskej, hdźež je šo wona w parlamencže k rěčam pschinješła. Jendźelski minister pak je na wschě praschenja wotmolwił, so nětkole wo Marokkowskej njemóže sjawnje rěčeć. Sa to čim živischo jendźelske nowiny sakročenje Němskeje w Agadirje rospominaju. Po jich měnjenju je šo Němska s Algeciraskim wucžinjenjam, kotrymž šu psched nětkotrymi lětami wulkomozy polizajske dohladowarstwo w Marokkowskej dowěrike, schkodowana čuła. Wona je teho dla na składnosć čakała, so by algeciraske wucžinjenje swróčiła.

Němska wužije w Marokkowskej te šame hospodarske prawa, kaž Franzowska a druhe staty. S pohladom na to njejšu hospodarske praschenja Němsku do Agadira dowjesć mohle, a to čim mjenje, dokelž Němska žanych wikowanskich interešow w Agadirje a pschimjesowazym kraju nima. Jendźelske nowiny šebi nětko wěž tak wukožuja, so šo sašydlenje Němzow w Agadirje pschečiwo Jendźelskej měri. Agadir na najwužšim městnje atlantiskeho ozeana a s boka najwažnischich jendźelskich wikowanskich dróhow do Ameriki, Wjeczorneje Indiskeje, Indiskeje, Pokodnischeje Afriki a Awstraliskeje leži. Lětna hódnosć jendźelskeho wikowanja na tychle wikowanskich dróhach 1400 milijonow hriwnow wucžini. Eskadra němskich wójnskich łódźow se stejischczom w Agadirje mohła jendźelskemu wikowanju wjele seschkodźić abo jo zyle pschetorhnyć. Agadir by sa Němsku we wójnje čim wjazy hódny był, dokelž zyle šwobodny pschi atlantiskim morju leži a němskemu atlantiskemu łódźstwu, w nim stejazemu, wjetschu šwobodu k hibanju dawa, dyžli poknózne morjo. Němske łódźstwo w poknóznym morju móže hakle do ozeana wujěć, hdyž je jendźelske łódźstwo pschi jendźelskim brjosy sbiło a šebi wujěsd s poknózneho morja psches rukawojty kanal wubědźiło, schtož by s najmjenscha jara cžežki nadawk był.

S wobšadźenjom Agadirskeho sadnjeho kraja by Němska franzowskim kolonijam do khribjeta pschischła. Wot tam šo franzowske wobšedźeństwo w Afriży najlóžo sranicˇ hodźi.

Milijon němskich wojakow

šo pschi lětuschich nasymskich manevrach wobdźěli. K nim šo 407 618 reserwistow swoka. Też pschišłuschnizy landsturma, kotsiž šu hewak wot swucžowanjow w měrje wušwobodźeni, šo k wjazydnjownym dobrowólnym swucžowanjam skasaja. Franzowsam budže sa strach, shoniwschi, kajku hobrsku móz Němska hižo pschi manevrach na nohi staji. Jednanje dla Marokkowskeje njebudže drje šo nětko dale hačžicˇ.

Pomjenschenje liczby šwjatych dnjow w katholskej zyrkwi.

Na pschezo s nowa šo wospjetowaze próstwy je šo bamž rossudźił, zyły rjad pschikasanych šwjatych dnjow, kaž Jana, Jakuba, Michała, šwjateho cžěła atd. spuschczicˇ. Tele dny maja šo po bamžowym postajenju bližschu njedźelu šobu šwjecžicˇ. Biskopam pak je wotpuschczene, tele dny w šwojich diözesach dale šwjecžicˇ, hdyž je jim bamž wošebitu dowolnosć k temu dał. Jako šwjate dny, na kotrychž ma wěrjazy katholik Božu mschu šłyschecˇ a šo cžežkeho dźěła wostajicˇ, wostanu jenož: wschě njedźele, hodownicžka, nowe lěto, tsjoch kralow, jutrownicžka, dźeń do njebješ spěcža Jesom Khrysta, šwjatkownicžka, dźeń njewoblakowaneho podjecža a dźeń do njebješ wsacža šwjateje Marije, dźeń šwjateju japoschtowoł Pětra a Pawoła a dźeń wschěch šwjatych.

Sarubanje němskeje patrouille w krótkowjecžornej Afriży.

Jendźelske nowiny šu s pokodnischeje Afriki powjesć dostałe, so šu Okowambojo w Ngamiskim kraju, k jendźelskemu knjesstwu pschišłuschazym, jenu němsku patrouillu sarubali. Patrouilla, s distriktoweho komišara s Frankenberga, dwejn běleju serjantow, schtyrnacže cžornych polizistow a dwaceči noscherjow wobstejaza, je s njewědomnosću do Ngamiskeho kraja sašchła. Komišar s Frankenberg je šo šamlutki na jenym mulu s rubańzy wukhował.

Wotewrjenje awstriskeje khěžorstwoweje rady.

Nowowuswolenu khěžorstwowu radu (šejm) je khěžor Franz Josef s trónskej rěču wotewrił. Ludowe sastupjerstwo smeje pschede wschěm pjenježne šrědki k powjetschenju wójska a potom nowe dawki pschiswolicˇ. Dale budže šo w nim, jeli so šo prjedy njerospuschczi, wo reformje wojerskeho khostanskeho prozeša, wo sastaranju dźěcži wojakow, wo sawěscženju dźěłacžerjow, wo schkitanskich sakonjach sa dźěłacžerski lud a wo pschisporjenju wunoschnosće statnych želesnizow jednacˇ. Nowy šejm budže jenož šwój nadawk dokonjecˇ móc, jeli so budža šo Němzy se Sskowjanami snjesć.

Franzowsko-schpanisti konflikt w Marokkowskej.

Schpanischy wojazy w Eksarje šu šobotu franzowskeho konsula Boisseta sajeli a pod wojerskim pschewodom po dróhach wjedli, dokelž wón do města stupiwschi šwoje brónje njeje wotedacˇ chcył. Cžrjóda ludu franzowskeho konsula scžěhowasche a mějesche s tym šwoje šměchi, kak bě schpanisti wojak konsula sajał. Hakle komandowazy offizěr franzowskeho konsula spósna a jeho puschczi. Parižske nowiny s wulkej roshorjenosću wo tymle nowym dopokasmje schpanskeje šamopaschnosće pišaju. Knježerstwu blisko stejaze nowiny „Matin“ šwój hněw se scžěhowazymi šłowami wuprajeja: Kóždemu druhemu ludej by Franzowska na sajecže franzowskeho konsula wójnu pschipowjedźiła. Schpanischy pak šu naš na to swucžili, so jich šamopaschnosće jako blasnosć abo dźěcžaze prysle wobhladujemy.

K wójnje wschak tuteho podawka dla njedóńdže. Schpanisti póšłanz w Parisu je šrjedu na wobcžežowanje franzowskeho knježerstwa franzowskeho ministra swonkownych należnosćow wopytał a w mjenje schpanskeho knježerstwa podawk s franzowskim konsulom Boissetom wobžarował. Schpanske knježerstwo njeje drje hischcže

wo tym žaneje powjesćze dostało, je pak też schpaniskeho wójskoweho roskasowarja wyschka Sylwestra namolwiło, so by žo pola Boissета samolwił. Schpaniske knježerstwo žo wo to prózuje, so by Franzowska se Schpanischej pschećelnje wobkhadžała.

Zar žo s němskim khežorom lětža njesetka.

Ruska pschi nětčišchej němsko-franzowskej swadže dla Marokkowskeje Franzowsku pschećiwo Němskej podpjera. Sakrocženje Němskeje w Marokkowskej je pjecža też na tym wina, so žo wo wucžinjenjach wo twarje němskeje želesnizy s Makeje Asiskeje do Persiskeje mjes Němskej a Ruskej wjazy njejedna. Pschećelne poměry mjes Ruskej a Němskej žu po sdaczu khětro wolíwkle. Teho dla žo zar lětža s němskim khežorom w finiskim saliwje njesetka, kaž bě žo to wotmyšlilo.

Nowy ruski wójnski pschistaw w Makej Asiskej.

W rańschej Asiskej pschi Kamčatkaskim brjosy Ruska nowy wójnski pschistaw natwari. Wón budže pjecža lěpschi a wobschěrnischi, dyžli Wladiwostokski, a njeje też tak dołho s lodom pschikryty, kaž tutón.

Sbežk w Albanskej

žo džeń a bóle rosschěrja. Wobstejnosćze w pokodnischej Albanskej žu sa Turkow s kóždym dnjom straschnische. W kraju wokoło Janiny je wobydlerstwo pschećiwo Turkam postanyło. Sbežk też do Epira doššaha. Albanski komitej w Romje dobyćerstwo powjesćz rosschěrja, so je žo hižom zyła połdnischa Albanska sběhnyła, a so žu sbežkarjo Aegyrocastro dobyli. Turkowske knježerstwo njewě, kak mohłe tele wobćežnosćze pschewinyć, a teho dla njeje wusamknjene, so budže žo zyłe turkowske wójsko mobilisować.

Albanszy sbežkarjo turkowske wójsko po małych wotdželenjach, 20 abo 50 muži žylnych nadpaduje. Tajka sbežkarska cžrjódka je majora generalneho staba, Assima beja, kotryž bě žo s Ipeka na pucz do Djakowy nastajił, nadpadła. Assim bej bě duzy po puczu dželej žwojich ludži wotpocžnyć dał, mjes tym so bě wón s pschewodom jeneho leutnanta a 12 ludži do prědka schoł. Sbežkarjo jeho s kakańzy nadpadnychu. Assima beja do nohi tšelichu a leutnanta a schtyrjoch wojakow morichu. Hdyž wotpaczowazy wojazy, tšelenje saššłyschawschi, Assimej bejej na pomoz khwatachu, běchu sbežkarjo hižom cžekli.

W snutskownej Albanskej žu teho runja někotrych turkowskich offizěrow nadpadli a morili. W nowschim cžaßu žo też muhamedanszy Arnawtojo sbežkarjam pschidawaju. Pod muhamedanskimi wjednikami žo cžrjódy katholskich Arnawtow tworja. Miriditojo žu drohu mjes Prisrendom a Skutariom wobšadžili.

Po Mazedonskej žo we wschěch stronach sbežkarske cžrjódy pokasuja. Te žu žo hewak lohko rosehnake, pschi nětčischich wobstejnosćzach pak žu wone straschne, dokelž žo zyke wójsko w Albanskej trjeba. Pódla bolharskich žo też žerbske cžrjódy tworja, a psches grichiske mjesy wubjernje wobrónjene cžrjódy pschikhadžeja, kotrež offizěrojo nawjeduja.

Pschi wschěm tym turkowske knježerstwo njepschestawa Cžornu Horu winowacz, so sbežkarjam polěkuje, a pschi cžornohórskich mjesach wójsko shromadžuje. Cžornohórski kral je zusych póšłanzow, w Zetinju pschebywazych, k žebi smołał a jich na njesprawne wobwinowanje Turkowskeje kedžbliwych sčinił, hacž runje je Cžorna Hora, kaž je pschipowjedźiła, mobilisaziju žwojeho wójska wotstorcžiła.

Nawrót wotehnateho persiskeho schaha Mahomed Alija do Persiskeje.

W Persiskej žo šašo ras powschitkowne bjeskujejstwo po kraju rosschěrja. Rubježne cžrjódy wokoło cžahajo kóždeho wurubja, s kotrymž žo setkaju. Tónle wokomik je wotehnaty schah Mahomed Ali wuwužił. S Ruskeje, hdžež bě wucžek namakał, je žo wón do Persiskeje wrócził. Wón wscho spyta, so by žo tróna šašo smozował. W Europje je wón lětža husto se žwojimi pschiwiżowarjemi rosrěčenje měł a žo s nimi wo žwojim nawrócze do Persiskeje srěčał. Něhduschi schah je žebi pjecža 10000 Turkmenow a 20000 muži s druhich ludow najał. Tymle 30000 mužam pak móže knježerstwo 80000 muži napschecžo stajicz, kotsiž žu derje wobrónjeni, pschede wschěm s kanonami, kotrež sbežkarjo nimaju. Wojowacz budže žo na žmjercz a žiwjenje. Jeli so by Mahomed Ali pschěhrał a cžeknył, by wón wešo pół milijona frankow, kotrež jemu nětčische knježerstwo lětnje jako apanažu płacži, shubił. Nětko žo šašo hłoššy, kaž hižo pschi jeho wotehnaczu, žłyschecz dawaju, so dyrbja jeho sajecz abo wotprawicz.

Schěrokej ramjeni.

(Pokracžowanje.)

„Haj! A schto bě dobry bok mojeho sajecža? Ssnadź běch pschejara pokny krewje, abo moja krej njebě prawje měschano abo dyrbjesche žo hakle dospołnje dopschiprawicz kaž wino, kotrež něschto měžazow w pinzy leżo wostaja, prjedy hacž jo na blesche wottocžuja. Telko je mi wědomo, so w prěnim cžaßu mi krej žurowje we mni sakhadžesche, tak so žebi woprawdže myšlach, so to njepschežiwju abo so s najmjeńscha rosom shubju; ale po něcžim to we mni dale a bóle wocžichowasche, woprawdže njedželski měr a cžischina nastawasche, a po prawom žo ani tak njesbožowny cžucz njemóžach, kaž mějach to sa žwoju winowatosćz.

K temu hischcže pschińdže, so se mnu na twjerdžisnje jara, žměm drje prajicz, na njesašłuženе waschnje derje wobkhadžachu. Ale w džiwim sacžuwanju, kotrež mje tehdom wobknježesche, bě mi to wěrne žohnowanje, a dokelž mějach mozow sa tsjoch, džełach też sa tsjoch. Na tutej staziji pak jeno něschto mało njedželi wostach. Roskasowar twjerdžisny, hejtman se Želesowa, kiž bě njedžiwajo žwojeho hrósbneho mjena jara dobrocžiwy a lubosćiwy knjes, bě sa mnje sawěsćze jara horliwje rěcžał. Rjecžasy buchu mi wotewsate a žmědžach w twjerdžisniskej pišarni jako pišar džełacz. Tu nětko wschón sbytkny cžaß wostach. Dokelž žo hižo se žameje džakownosćze napischecžo nadobnemu mužej, kiž bě woprawdže semjanszy smyšleny, derje džerżach a jara rjane pišmo pišach — to jenicžke běch na schuli bjes napinanja nawuknył — buch bórsy privatny tojomnik, mohł rjez žwojeho spěchowarja, a wón a jeho žwójba se mnu tak pschecželnje wobkhadžesche, so běch khostanz po prawom jeno hischcže po mjenje. Knjes se Želesowa też to na spodžiwne waschnje wotkry, so ja niz jeno derje pišach, ale też derje licžach, haj, kaž wón rjekny, so mam wožebity dar na licženje. Ja žo najprjódzy bjese wscheho džiwanja žmějach, ale, dokelž bě wón žam wubjerny matematik (licžer) a žo na dopokasowanje derje wustejesche, dopokasa mi, so ma wón prawje. Mi bě pschi tym zyle džiwno. Prěni krócz žebje žameho na wěste waschnje žebi ważoch, ale wjele bóle hischcže žwojeho dobrocželа, a hdyž bórsy na to trochu cžežki nadawk, kotryž bě mi nawdak, zyle prawje rosrišowach, a wón mi na ramjeni klepajo rjekny: »Widžicze, Płonako, so wy to zyle derje wopschijecze«, to žym s wješekosczu wótse płakał a temu dobremu mužej s najhłubscheje džakownosćze dłóni wokoschał.

Hischcže wjazy sa mnje cžinjesche.

Runje w tym cžaßu na twjerdžisnje maku płunańnju twarjachu. Knjes se Želesowa džěła žam nawjedowasche a dasche mi we žwojej pišarni niz jeno wschitke nacziški a ryšowanja shotowjecz, ale mje też sa dohładowarja pschi twarbje postaji, tak so theoretisku a praktisku stronu wězy s jeho pomozu dokładnje nawuknych. »To móže wam sa waß pschichod hischcže jara wužitne bycz«, by cžasto prajił, na twar pschikhadžejo a mi, so by mi žwoju spokojnosćz wopokasał, na ramjeni klepajo.

Rady mějesche mojej schěrokej ramjeni, tón schwarny knjes. Wonej běschtej tak jara schěrokej, a jeho tak jara wuskej. »To cžłowjekej derje cžini, na waß hladacz, to žo woprawdže lózscho dycha«, by druhdy prajił a pschi tym by žo stajnje tak pschecželnje a s dobom tak srudnje poßměwał. Myšlu žebi, so budžich sa njeho mohł krej žwojeje wutroby dacz, ale pomhało jemu to tola niczo njebudžische. Wón na žuchocžinu semrje — mi na rukomaj, něschto njedžel prjedy hacž běch žwojich pjecz lět wotžedžał a hacž buch s jastwa puschczeny.

Duž běch saßo na žwobodnym powětru, a schto? kak temu tak? mi žo po mojim jastwje a po mojim dobrocžiwym jastwowniku styskasche. Sswět žo mi jara schěroki, a njedžiwajo wschěch tych mnohich cžłowjekow, tola jara pusty sdasche. Nichtó s nich žo wo mnje njestarasche. Mój nan bě w rowje, a bě tak khudy wumrjeł, kaž bě žiwy był. Moji pschiwusni wo puschczenym khostanzu niczo wjedžecz nochzychu a mje saprěwachu, hdyžkuli bych jim do pucza pschischoł, schtož wešo tak s rědka kaž móżno cžinjach. To drje žměm prajicz, so žo mi něschto cžaża jara hubjenje wjedžesche, a so mějach to sa wulke sboże, hdyž žo mi skónczńje poradźi, w tudomnej płunańni městno poddohładowarja dostacz. Na měžaz mějach pjatnacze toleř. Ssami mózecze žebi myšlicz, kak dołho je mi to pschi mojim wulkim hłodże doššahało. Abo po prawom, wy žebi to myšlicz njemózecze.

Tola ani tutón cžaß mi zyle shubjeny njebě. Sswoje džěło se wschěch a to też s tych stronow spósnawach, s kotrychž je hewak jeno woprawdźicži džełacžerjo na wocži dostanu; pschi tym, hižo

ſ dźakownoſcźe napſchecźo ßwojemu njebocźiczkemu dobrocźelej, matematiſke wědomoſcźe dale ſtudowach. Pſches tute ſtudije a pſches ßwoje wſchědne praktiſke ſwucźowanja na wěſte wunamakanja pſchińdźech, kak maja ßo khachle ſeſtajowacź a kak ma ßo ſ koksom wobkhadźecź. Tute wunamakanja mějach ſa porjedźenja, a ſa něſchto cźoßa ßo tež woprawdźe jako tajke wupokaſachu.

Tak ßo minychu pjecź lět, a ja poczach woprawdźe na to njeſcźerpny bycź, ſo dyrbjach hiſchcźe pſchezo we ßwojej komorje pod krywom bydlicź. Tu bu měſtno direktora tudomneje pkunaŕnje wuprózdnjene, a towaŕſtwo khmanych ſamokwjerjow wuźada, ſo bychu ßo pſchiſjewili. To bě 21. wulkeho rózka, potajkim runje dźenßa pſched lětom, hdyž tuto woſjewjenje cźitach, a dokelź bě to runje mój tſizyty narodny dźeń, mějach to ſa dobre ſnamjo a ßebi ßamemu rjeknych: Kuraźu, Handrijo, nětkole abo ženje!"

Ta wěź pak zyle tak ßnadna njebě, kaź ßo to ſdaſche. Najprjódźy bě ſtraſchne cźakacź, pſchetoź wjedźach, ſo bě ßo hižo ſa prěnje tſi dny dwajadwazyćži ſamokwjerjow pſchiſjewiko, a tola ja do bližſcheje ßoboty, hdźeź mějach po rańſchim ſtrażowanju ßwobodne popoldnje, ßwojeje ßkużby wopuſchcźicź njemóžach. Dale mi tež tajkeje draſty doſpoknje pobrachowaſche, kajkaź budźiſche ßo k tajkemu ßwjatocźnemu ſkutkej pſchihodźaka. Se ſchkórnjemi a ſe ſchatami wſchak móżeſche hicź, a tež cźorne kholowy ßo nańdźechu, ßmědźach-li ſchowy ſ cźornidłom docźornicź. Běły laz ßebi ſpodźiwnje tunjo kupich pola ßwojeho ſnapſchecźneho ßußoda, ſtarowikowarja, kotryž jeno pjecź poſkhodow pode mnu w pinzy ßamßneho domu bydleſche. Nětkole mi jeno hiſchcźe fraka pobrachowaſche, a tón mi mój tehdomniſchi towaŕſch a kaź ßo nadźijam dożiwjeńſki pſchecźel a nětcźiſchi wyſchſchi dohladowaŕ Jan Bjeſſtaroſcź pożcźi, kotryž bě hakle dwě njedźeli prjedy ßwój kwaß měł, jeho frak bě tehodła ſpody nowy a ßo, mi ßo ſdaſche, ſ nowoſcźu woprawdźe błyſchcźeſche.

»Jano«, ja rjeknych, hdyž ßobotu popoldnju mje w ßkużbje ſaſtupi, a ja ßo jeho frak, kotryž bě mi do rubiſchcźa ſawaleny ßobu pſchinjeßk, w pkunaŕni woblez ſpytach, »Jano, ſa to wam dobro prajicź njemóžu, hacź wam ſchowy na rukawomaj abo ßamo tež zyły khribjet njerospuknu«.

»Jeno krucźe do njeho, Handrijo«, Jan rjekny, jeliſo měſtno doſtanjeſch, móżeſch dźě mi druhi daricź, a jeliſo měſtna njedoſtanjeſch — ale na to ani myßle njejßu! Tajki muż, kajkiž ty ßy, trjeba ßebi jeno pytnycź dacź, a to hižo ßamo dźe.«

To dyrbicźe wjedźecź, Jan Bjeſſtaroſcź mějeſche mje ſa nimale najwjetſcheho muża naſcheho lětſtotka. Ja běch jeho rjek, jeho ideal, a hdy budźich prajił: »Jano, ßym ßebi wotmyßlił, ßo marokowſki khěžor ſcźinicź«, budźiſche wón prajił: »Pſchezo krucźe do teho, to dźě je wam jeno maliczkoſcź.«

Nó, moji knjeża, ßmějach ßo wěſo, ſo bě mój dobrocźiwy towaŕſch kak ßwěrny a ßebi tu wěź tak mako pſchekkadowaſche, tola zyle derje mi tola njebě, hdyž pſched pißaŕnju wulkeje twornje ſtejach a najprjedy zyle ſ waha, potom wótſiſcho a napoßledku jara wótſe ſakkapach.

»Dale«, ſkónczńje ßo wótry khóß wotwoła; najprjedy ßebi myßlach, ſo ßu něhdźe w bliſkoſcźi durje ſawrjeſkke, tola to bě woprawdźe cźłowjeſki khóß, a duż tež ſaſtupich.

We wulkej jſtwi w tym wokomiku nichtó mjeńſchi njebě, dyžli knjes tuteje twornje ßam; pißarjo běchu hižo k wobjedu woteſchli. Na, moji knjeża, moja żona je na ſboże w kucźe ßedźo wußka, duż ßměm wam bjes ſtracha prajicź, kajki mój cźeſcźe hódny pſchichodny nan je, woßebje pſched wobjedom, hdyž je khódny a kußaty: kaź tajki prawje dobry a ßwěrny ſtraźnik na ſchtyrjoch nóżkach, haj tehdom pſchipoldnju bě woprawdźe hrózbny a kußaty.

»Schto wy chcźecźe?« maky ſtary knjes ſawrjeſkota, na ßwojim pißaŕnſkim ſtólzu ßo do pokojzy ke mni wobrocźejo.

»Chzu ßo naj—«, chzych prajicź najpodwolniſcho, ale dokelź ßo mi to jako ſazpějomne liſchcźenje ſdaſche, duż ßo jeno wotkaſchlowach a potom jara khroble rjeknych: »wo wuprózdnjene měſtno direktora pkunaŕnje ſamokwicź.«

»Wy ſcźe hižo tſizety«, ſaſchwórcźa ſtary knjes.

»To niczo njewadźi«, ja rjeknych.

»Kak to? Jeno jedyn móże jo doſtacź.«

(Pſchichodnje ſkónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Wohenczk.) Na Wällnitzez nowotwarje na ßukelnſkej haßy běchu ßo ſańdźeny pjatk wjeczor ſ jenej lataŕnju roſchty ſapalile. Sa krótki cźaß bě ßo wulka cźrjóda ludźi wokoło wohnja ſběżaka. Sa krótki cźaß ßo pkomjeſchka ſalachu.

— (Nowa poczczonka.) Budyſchin je po pſchikhadźe huſarſkeho regimenta a po natwarjenju kórnprynzowſkeho moſta po wobßahu khětro pſchibył. S naſtawanjom nowych drohow ßu tež měſtowe wudawki roſtke. Měſchcźańſka rada a měſchcźańſzy ſaſtupjerjo ßu teho dla ſa nuſne měli, 2 milijonaj hriwnow ſa měſto pożcźicź. Pjenjeſy ßo woßebje ſa twar drohow, pſchi ßo twarjazych artilleriſkich kaſarnach, ſa nowu ludowu ſchulu a ſa twar noweho gaſometra trjebaju. Někotre ſta tyßazy ßebi tež muſejowy twar żada.

— (Myſchaza cźwila w ratarſtwje.) So by ßo myſchazej cźwile trochu wotpomhało, je ratarſka ſchula w Großenhainje ßrědk wuſpytała, kotryż ßo ſ tym wuſnamjenja, ſo móże ßo w kóżdym cźaßu nałożicź. Wona je ßebi bazille myſchazeho tyfuſa wobſtaraka a ratarjo, kotſiż chzedźa ßo wot myſchow wußwobodźicź, maja po wulkoſcźi leżomnoſcźow 2—10 żiwych myſchow ratarſkej ſchuli póßłacź. Tam ßo wone ſ tyfuſowym bazillom woſchcźěpja a ßo potom ſaßo puſchcźa. Wone bórſy ßwiknu, a ſ nich ßo myſchazy tyfuſ na druhe myſche pſchenjeße. Hdyž ßo ratarjo ſhromadnje ſa tónle ſamér ſjednocźa, móża na tajke waſchnje myſchazej cźwile bórſy kónz cźinicź.

— Żitne płacźiſny ßu ſaßo maliczkoſcź ſpadke. W połnóżnej Amerizy jd wunoſchk żnjow ſ najmjeńſcha tak wulki kaź loni. W Ruſkej ßu żně ſ dźěła ſpokojaze, ſ dźěła pak njedobre. W połodniſchej Ruſkej ßu ßo jenoż nałętne ßywy poradźiłe, naſymſke ßu cźerpiłe. We Wuherſkej a Rumunſkej maja lětßa bohate żně, tež w Franzowſkej ßu wone dobre.

— (Wodowodowa roła ßo pukła.) Wczera (pjatk) bě ßo w Tſělanach pod jenej łuku hłowna roła Budyſkeho měſchcźańſkeho wodowoda pukła. Zyła łuka ßo hnydom powodźi. Wodowod dyrbjeſche hnydom dźěłacź pſcheſtacź. Wodowi ſaſtojnizy a dźěłacźerjo pódlu roſpuknjenu roku wurychu a ju ſ druhej ſaměnichu. Popoldnju móżeſche wodowod hižo ßaßo měſtu wodu podawacź.

— Pokhroma je ßo hižo ßaßo do Łużizy ſanjeßła. Wona je mjes ſkotom cźiſło 14B w Běłej a mjes ſkotom kublerja Pawoła Kſchižana w Budeſtezach wudyrika. Do wobkedźbowanſkeje ſtrony ßłuſcheja pola Běłeje, Bukezy, Bambruch, Cźornow, Kſchidow, Jitro, Wyßoka, Nadróſna Hrabowka a pola Budeſtez Sahoŕ, Make a Wulke Debßezy, Lejn, Dźenikezy, Raſchow, Běłſchizy, Koſły, Jikozy, Roswodezy a Bjedruſki.

Wěżywuſtojni ßu wocźakali, ſo ßo pokhroma ſ pſchikhadom cźopłeho wjedra w Němſkej hiſchcźe bóle dyżli prjedy roſſchěri. W juniju ſeſtajena ſtatiſtika wo pokhromje w Němſkej a woßebje w Pruſkej najhórſche wobojenja pſchetrjechi; pſchetoź wot ſapoczatka tuteho lěta hacź do 30. junija je ßo pokhroma wo 7295 dworow abo 54 prozentow pſchiſporika. Se ſcźěhowazych liczbow je pſchibywanje wot januara tuteho lěta jaßnje ſpóſnacź.

Naliczikło je ßo: 1. januara 4882 natyknjenych dworow, 31. januara 5082, 28. februara 8513, 31. měrza 10153, 30. haprleje 12505, 31. meje 13498, 30. junija ßamo 20703 dworow w 3737 gmejnach.

Tale wěź je jara wobżaromna; pſchetoź wona ſkótplahowazym makym a ßrěnim ratarjam wulku ſchkodu naczini. Ratarjo dyrbja ßebi żadacź, ſo by knjeżerſtwo wſchě naprawy cźiniło, ſo by ßo khoroſcź tak rucźe hacź móżno wukorjeniła.

Se Żidowa. Pjatk tydźenja wjeczor ſchěſcźlětny Zeilerez hólz do Spreje padny, tola móżachu jeho na ſboże ſ cźaßom ſatepjenju wukhowacź.

S Makeho Wjelkowa. Wojeŕſke ſarjadniſtwo je pjecźa 56 kórzow leżomnoſcźe tudomnemu knjeżemu dworej wotkupiło. Leżomnoſcź pſchi Libuchowſkej dróży bliſko dwórniſchcźa leži. Na nim ßo artilleriſke ſkładownje natwarja. Sa kóßny meter je ßo 1 hriwna ſapłacźiła.

S Dobrnſche. Żona tudomneho kowarja Vogela bě ßo pſched tydźenjom wiſchujow najědła, kotrychż bě ßebi někotry litry nakupiła. Potom bě ßo wody napiła. Bórſy na to ju poczа w żiwocźe żałoßnje rěſacź, a hodźiny dołho wulke boloſcźe wutrawſchi żona wumrje. Hdyž lěkaŕ cźěło pſchepyta, ßo pokaſa, ſo běchu ßo wiſchnje, w żołdku ßo ſ wodu ſměſchawſchi ſadrożdźiłe. Naſtawaze płuny ßu żonu morike.

S Hornjeho Wunjowa. So ßo jene tak mjenowane „ſboże" ſ dwěmaj kłóſkomaj namaka, drje ßo huſcźiſcho ſtawa. Něſchto woßebite a żadne pak je „ſbożo" ſ tſjomi rjenje ſroſcźenymi kłoßami, kajkeż ßu tele dny na jenym polu tudomneho Wyrgaczez kubła pſchi ßyczenju nadeſchli. Tale pſchirodźina żadnoſcź ßo tam jako něſchto woßebite khowa.

S Budeſtez. Sańdźenu njedźelu wjeczor je ßo tudomne towaŕſtwo „Lubin" ſaßo do poßedźenja ſeſchło. Hdyž tež je nětk

w lěcze wjele dźěła dla, kiž ratarja spróznego cźini, njemóžne, měßacźnje poßedźenje wotdźerżecź, tola zyle bjes shromadźisnow bycź nochzemy. Mějachmy žadanje, ßo mjes ßobu wohladacź, w ßerbskej sabawje ßo rosmołwjecź, ßerbske spěwy saspěwacź. Nasche woßebite wjeßele pak bě tón krócź nam psches knjesa wucźerja Lahodu s Bukez pschecźelnje pschilubjeny pschednoschk. Hdyž bě nasch pschedßyda, knjes Hajna, wjedništwo sa wjecźor s krutej ruku a też s khětro krutym ßkowcźkom sapschimnył a wschelake towarschne naležnoscze ke kónzej dowjedł, nam knjes Lahoda wo dźěle a hibanju Sserbow w sańdźenym lětstotku pschednoschowasche. Wulzy sajimawe, powucźaze a sahorjaze běchu nam jeho ßkowa. My widźachmy njepschecźelow nascheho luda pschi dźěle, nam ßwjate prawa rubicź, ale ßrěbachmy do ßo też wótcźinskeho ducha naschich prjedownikow, kiž psched 60 lětami Sserbstwo se spanja a s duchowneje womory budźachu a sa nasche prawa njebojasliwje wojowachu. Narodna luboscź tutych wótcźinzow, kiž nětk skoro wschitzy w rowach spja, shrěj też nam wutroby, so bychmy muž pschi mužu ßo shrabali sa schkit a krym nascheho Sserbowstwa! Rěcźnikowe ßkowa, s cźopkeje wutroby wukhadźaze, namakachu radostny wothłóß w naschich wutrobach. S wjeßelom dźakej pschihłoßowachmy, kiž ßo jemu wupraji. Towarstwo dobu ßebi też w tutym poßedźenju nětkotre nowe ßobustawy, dyrbi pak ßo hischcze dale ßylnicź! Pscheproschujmy, pohonjejmy, sahorjejmy druhich sa towarstwo! Pschezo hischcze nětkotryžkuli niczo wo nim njewě. Wo wschón móžny cźapor ßo Sserb stara, ale husto mało doscź wo ßwój lud a ßwoju narodnoscź. Nowiny se wschěch kónczinow ßwěta wón cźita a ßebi husto doscź duschu s nimi kasy a jěd do domu noßycź da, ale ßerbsku nowinu njesnaje, a schto ßo na naschich wßach stawa, njeschoni a njewě. Pschecźela s woßady ßkyschach runje prajicź: „To njewjedźach, so mamy we woßadze ßerbske towarstwo. Pucźujo runje po delnim pruskim kraju, poskiczi ßo mi w hoscźenzu „Bramborski Zaßnik" a w nim hakle se spodźiwanjom cźitam, so mamy doma ßerbske towarstwo!" Duž pohonjejmy, pscheproschujmy, sahorjejmy sa nasch „Lubin". Njekomdźmy ßo, hewak je posdźe. Tracź dyrbi Sserbstwo, sawostacź!

Schtóž ßej kraje Sserbow pokrotu,
Wostań Sserb, měj ßerbsku wutrobu!

S Radworja. Po dlejschim pschetorhnjenju dżerżesche wjeßne wólbne towarstwo njedźelu reviju (pschehladku) nad ßwojimi wojowarjemi. Na 150 njeslemjenych, w politiskej wójnje skrucźenych ßerbskich muži seńdźe ßo w Delanez hoscźenzu. Knjes kubler Bérk-Radworski wotewri a wodźesche shromadźisnu.

Najprjedy rosprawjesche knjes Hizka-Radworski wo samérje wjeßneho wólbneho towarstwa a wo jeho organisaziji w Radworskej woßadze a bu s dobom jenohłóßnje saßo sa hlownego dowérnika wuswoleny. Ssobustawy s Radworja a s wokoliny maja ßwoje pschinoschki jemu placźicź a też druhich, kiž na shromadźisnje njeběchu, namołwjecź, do towarstwa sastupicź. Nasche ßerbske wězy leža nam bliže hacź zuse. Knjes Hizka wunjeße też ßkawu na nascheho lubowaneho krala, kiž hrimotazy wothłóß mjes shromadźenymi namaka.

Potom jimasche ßo knjes ßejmski sapóßklanz Bart ßkowa. Je to saßo prěni ras po dobycźerskej bitwje, so k schérschim worschtam ßwojich wolerjow, ßwojeho ßerbskeho ludu rěcźesche. Mjes tym pak je hižo tu a tam pawcźiny rostorhnył, kiž ßo pschadu k sahubje ßerbskeho ludu. Wupraji ßwojim wolerjam dźak sa dowěru a rosrißowasche wažne žadanja a praschenja nascheho cźaßa na politiskim, hospodarskim, nabožnym a narodnym polu. Wólba do khěžorstwoweho ßejma rospuschcźa hižo nětko wótre wojowanje mjes konserwatiwnymi a liberalnymi. Finanzna reforma s lěta 1909 je lěwym stronam witany ßrědk k samucźenju a naschcźuwanju wolerjow. Dawki pschiswolecź je wěso njelubosna wěz, byrnjež też k dobremu porjadej w kraju a k nahladnoscźi we wukraju nusnje trěbne byke. Samołwjenje sa nje wotschaßechu liberalne strony na druhich. Njepschizecze namrěwskeho (herbskeho) dawka, kotryž běchu psched nětkotrymi lětami hakle wotpokasali, bě sa nich hłowna pschicźina, pschi wukonjenju finanzneje reformy ßo pschecźiwjecź. Dale wujaßni nam rěcźnik, kak je bursa, kotruž ßwobodomyßlni psche wschu měru schkitaja, pschi wobkhodze s khosejom a zokorom lud wo wjele milijonow hriwnow sjebaka. Zło na žita a też na pizu wuživaja liberalni a sozialdemokratojo sa ßwoje schkaranja pschecźiwo ratarstwu. So jenož zło khléb a mjaßo podroži, je kźa. Zło na nětkotre pizy je wjele nižsche. Rěcźnik też dopokasa, so ma też mjeńschi wobßedźeŕ wužitk s zła, niz jenož wulkoležomnoscźeŕ. Spominasche też na „Hansabund", kotryž chze ßwobodne wikowanje sawjescź. W ßwojich rjadach ßo wón hižo schcźěpi. Wulka industrija s nim wjazy hicź njecho. S tamneho swjatka wukhadźa „Bauernbund", kotryž chze ßo też w Sserbach sahnětdźicź a je jenož liberalny wuplód a chze njepschesjenoscź mjes wulkim a małym ratarjom wužywacź. Wěrno wschak je, so hamtske hejtmanstwa husto na stronu wulkich dworow stupja. Rěcźnik pscheńdźe potom na wobstejnoscze nascheho 3. wólbneho wokrjeża sa khěžorstwowy ßejm s nětcźischeho a s prjedawscheho cźaßa a napominasche ßerbskich wolerjow, hnydom sa dotalneho saßłužbneho sastupjerja, knjesa Gräfu, do wólbneje bitwy hicź. Ssmy jemu wulki dźak dołżni. Je nam w khěžorstwowym ßejmje wuskutkował, so ßměmy we wschěch shromadźisnach ßerbski rěcźecź.

S naboźinu pola naß klaza. Kaž by hižo antichrist mjes Sserbami ßo saßydlił. Njewěra wschudze. W schuli stawa ßo też powrót. Knihi, kiž maja woßebity kschesczanski ras, ßo se schulow cźiskaja. W evangelskich ßerbskich schulach ßu ßo nowe knihi bjes praschenja schulskeho pschedstejicźerstwa sawjedle. Tajki pad je ßo też w ßußodnej wßy stał. Wo naschim schulskim hubjenstwje je ßo w ßwojim cźaßu skórźba na ministerstwo póßłała. Tola njejßmy doßahazeje wotmołwy dostali. Maczerna rěcź njeje mnohim wjazy ßwjata. Nasche dźěcźi ßo jeje dla pschescźěhaja. A schtwórta kasnja je nětkotremužkuli hole ßkowo. We wschelakich schulach nimaja ßerbske katechismy a biblijske stawisny. W tym nastupanju ßo też se strony lokalneho dohladowarstwa hrěschi. Nětkotsi fararjo maja ßo na paczerjach s dźěcźimi drěcź, dokelż njejßu w schuli ßerbski cźitacź nawukle. Se ßerbskej rěcźu steji a padnje kschescźanska smyßlenoscź mjes Sserbami. Knjes Bart rěcźesche potom sa jednotu mjes nami. Evangelskim Sserbam je ßo rjap skrucźił, hdyž ßu ßo loni katholscy Serbja w Khróscźizach s nimi solidarni wuprajili. S pokasom na krutu, njekhablazu jednotu skónczi knjes Bart ßwoje jenu hodźinu trajaze wuwjedźenja, na kotrež ßo też w běhu rosmołwy ßkawa wunjeße a kaž na komando sanjeßechu pschitomni spěw: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene".

Pschedßyda dźakowasche ßo rěcźnikej sa pschednoschk a pschitomni cźinjachu to s postanjenjom.

W rosmołwje skorżesche knjes Króna, so na wyschschich schulach dźěcźom ßo wěra rubi. Knj. Zyž-Stróżecźanski skoži kedźbnoscź na prjedawsche wólby do khěžorstwoweho ßejma, pschi kotrychž bě rosdźěl mjes wulkimi a małymi wobßedźerjemi bóle dowidźecź. Zadasche ßebi, so bychu ßo sakonje po prawdze a sprawnoscźi dawale, a namołwjesche pschitomnych, so bychu Gräfu wuswolili. Knj. Sskodeńk doda hischcze to a tamne k wuwjedźenjam rěcźnika, a pokasa na pschikładach, kak liberalni jebakojo lud ßlepja a s tym wolerjow sa ßebje dobycź spytaja; kak krutu mjesu cźahaja k prawej stronje, ale k lěwej žanych mjesow njesnaja. Do tajkich kolijow je ßebi „Hansabund" se ßwojim pschedßydu sajěł. My dyrbimy hnydom sa Gräfu kłoßowacź a jemu k dobyczu dopomhacź. Wjeßne wólbne towarstwo je sa naß prěnje politiske sjednocźenje, potom hakle druhe, kiž s wjetscha jenož nasche kłoßy a pjenjesy žadaja, bjes teho so bychmy widźomneho a trajazeho wužitka s teho měli. S wjetscha ßmy tola saßo ßami na ßo pokasani.

Knj. Bart sdźěli wschelake srudne wězki s nascheho schulskeho hubjenstwa, kiž ßo dźeń a bóle jewi. W podtłóczowanju nascheje maczerneje rěcźe tczi system. Knjeżerstwo drje njeje pschecźiwo nam. Tola mysla ßebi nětkotsi knjeża w Draždźanach — (a też pola naß, pschisp. dopißow.) — so nam něschto k woli sczinja, hdyž naß pschenemcza.

Knj. Andrizki pschipósna, so njewěra wukhadźa s wyschschich worschtow a so je też hižo do nižschich ßo pscheżrała. Tola njetrjebamy sadwělowacź, hdyž ßrěni, woßebje wjeßny lud ßo k žiwej wérje snaje. Też žada ßebi wón pschekhód dźěcźi se starschiskeho doma do schule bóle na naturske waschnje. Pschi tym wuwi ßo też praschenje, hacź ßu nasche schule s wjetscha jenož němsko-ßerbske schule. To jenož tam placźi, hdyž ßu němske schulske dźěcźi s wjetschinu, hewak maja ßerbsko-němske rěkacź. W schulskej statistizy ßu w tym nastupanju smylki.

Na dalschej rosmołwje wobdźělichu ßo kk. Hizka, Mlynk se Sskoneje Borschcze, Króna, Sskodeńk, Ssmoler, Bart.

Petizija, so njebychu ßo wojeńske swucźowanja do žnjow położike a tak ratarstwu ßo trěbne mozy wsake, ma ßo na prawe městno wotpóßłacź. Nawopak ßo wojakam na žnjach dowol dawa, ratarjow w jich nusnym dźěle podpjeracź. Sa to pak dyrbi bur placźicź.

Skónczńje ßo scźěhowaza resoluzija jenohłóßnje pschija, kiž ßo też ministerstwu póscźele:

„Shromadźisna Sserbow w Radworju žada dyrbjeńske

wukonjenje ſakońſkich poſtajenjow, naſtupajo ſerbſku rěcź ſa dźěcźi ſerbſkich ſtarſchich w ſchulach w Sserbach ſa wſchě 8 lět.“

Se ſławu na khěžora ſkónczi ſo na 3 hodźiny trajaza a jara żiwa ſhromadźiſna.

S Njeſwaczidła. Naſch lubowany a wyſokodoſtojny knjes farař Waltař je naſ ſańdźeny tydźeń wopuſchcził a ſo k poſłyſnjenju cźělnych mozow do ſtrowotnych kupelow podał. Sańdźenu njedźelu jeho na Božej ſłużbje knjes cand. theol. Wyrgacź ſ Hornjeho Hunjowa ſaſtupi, kotryż nam wutrobu hnujaze prědowanje dźerżeſche. Kak ſo ſo ſłowa młodeho prědarja na płódnu rolu padnyłe. Ssnadź je ſ wutroby kóždeho poſłkucharja rěcźane, hdyż ſo jemu na tutym měſtnje najwutrobniſchi dźak wupraji ſ próſtwu wo Boże żohnowanje k jeho dalſchemu ſkutkowanju. Jutſje njedźelu budźe ſ wodźerjom Božeje ſłużby w naſchim lubym Božim domje farař em. Kubiza ſ Buſez. K.

Se Spytez. Póndźelu popołdnju ſo ſo bróżeń, kólnja a domſke tudomneho kowarja Venuſa wotpaliłe. Woheń ſu pjecźa małe dźěcźi w kolni ſakożiłe. Schěſcź ſłykawow, ſ kotrychž běſchtej Cźeſkowjenonoſłiczańſka a Kaneczańſka prěnjej na pomoz pſchijěłej, bróżeń ſuſoda Kurzreitera płomjenjam wobróchu. Venuſ ma drje ſawěſcźene, tola njedźiwajzy teho ſchkoduje.

S Hucźiny. Pjatk tydźenja něhdźe 10lětny ſyn tudomneho żeleſniſkeho wothladarja Leutholda ſ druhimi hólzami k warej Lubijſkeje Wody pſchińdźe. So by nawjedźił, kak cźopka je woda, ſo wón k njej ſkhili. Pſchi tym ſo wobſunywſchi wón do hłubokeje wody padźe a ſo w njej tepi, dokelž jeho towarſcham njebě móżno, jeho wukhowacź.

S Barta. Tudomna fabrika běrnazych ſuſchenkow móże hižo prěnje lěto ſwojim wobdźělnikam 5 prozentow dividendy wupłacźicź. Fabrika wubjernje dźěła; jejne wudźělki jenoż 6 abo 8 prozentow wody wopſchijeja, mjes tym ſo ſo w druhich 12 abo 15 prozentow wody namaka.

S Łupoje. Tudomneho knjeſa duchowneho Kaplerja ſu w Halſchtrowje ſa fararja wuſwolili. Naſcha woſada jara wobżaruje, ſo ſwojeho wſchudźe lubowaneho duchowneho ſhubi. Woſebje ſ jeho wotſalenjom Sserbſtwo ſchkoduje, hiſchcźe ſo njeje ſa Łucźańſku woſadu żadyn ſerbſki duchowny namakał, a nětko ſo tež w Saſkej jena ſerbſka fara wuprójſdni.

S Rakez. Sańdźenu njedźelu mějeſche „Lipa“ ſwoje měſacźne poſedźenje. Knjes pſchedſyda jo w pſchitomnoſcźi 17 ſobuſtawow wotewri ſe ſpěwom „Ha dźeha mi nětk hona ſu“. Sapiſ poſłednjeho poſedźenja, każ tež Wóſłinczańſke ſliczbowanje buſchtaj ſa prawo ſpóſnataj. Pſchednoſchk żadyn njebě. Hłowny dypk dnjoweho porjada bě wuradźenje wo łěcźnym ſwjedźenju „Lipy“. Wón ſo njedźelu 30. julija wotměje. Popołdnju je konzert a kehelekulenje a wjecźor ſhromadna wjecźeř a bal, k temu ſo tež ſchtyrjo ſarjadnizy wuſwolichu. Knjes pſchedſyda namołwjeſche ſobuſtawy na bohaty wopyt ſkhadźowanki ſerbſkeje ſtudowazeje młodźiny w Kulowje. Po krótkej roſprawje knjeſa Hofmanna ſo poſedźenje ſkónczi ſe ſpěwom „Ha njejſym tež knjes nabobny“.

S Kulowa. Pſchi poſłednim njewjedrje je błyſk do wjazy měſtnow dyrił. W Kulowzu błyſk do maſiwneje bróżnje kublerja Ssalowſkeho dyri, tola njeſapali. W Hóſku błyſk domſke kublerja Nowotnika ſapali. Prjedy pak, hacź móżachu ſo płomjenja roſſchěricź, ſo wone ſalachu. W domſkim pſchebywazy ludźo ſe ſtróżelemi woteńdźechu. Spomnjenja hódne je, ſo je pſched 65 lětami błyſk do teho ſamſneho ſtatoka dyril. Tehdy ſo wſchě twarjenja wotpalichu.

S Kobelina. 14lětna Berta Wolſchkez ſ Kobelina bě ſo 3. julija ſhubiła. Jenoż to bě ſnate, ſo bě ſwebi w Mużakowje billet ſa jěſbu po żeleſnizy do Shorjelza kupiła. Dwě njedźeli poſdźiſcho je wona ſe Żitawy ſwojimaj ſtarſchimaj liſt póſłała. W nim piſche, ſo je ju ſe wſchej mozu do ſwěta wabiło. Sswojeju ſtarſcheju wona ſ hnujazymi ſłowami wo wodacźe proſby.

S Rychwalda. Mjes ſwinjemi tudomneho żiwnoſcźerja Handrija Hubacża ſu jětra wudyriłe. Sswinje khěžkarja Khryſtofa Petrika ſu wot nich ſaſo wotthorile.

S Hródka. Ssrjedu w nozy je ſo tu kólnja firmy Michelſohna a Aſchera, kotraż wjele njewobdźěłanych tworow wopſchijeſche, wot paliła.

S Mużakowa. (Strajk a wuſamknjenje organiſowanych ſchkleńcźerniſtich dźěłacźerjow.) Dokelž ſo ſtrajkowazy ſchkleńcźerjo w Rawſchowſkej ſchkleńcźerni njeſu dźěłu wrócźili, je ſo we wſchěch łużiſkich ſchkleńcźerńjach organiſowanym dźěłacźerjam dźěło wupowjedźiło. Schkleńcźerjo ſebi ſa ſhotowjenje něſotrych drużinow ſchkleńczanych tworow wyſchſchu mſdu żadaju. Wobſedźerjo ſchkleńcźerńjow ſu ſo ſapowjedźili, do powyſchenja mſdy ſwolicź. Powołaju ſo na nětcźiſchi hubjeny wobkhod we wobſwětleńſkej ſchkleńzowej induſtriji, njedowoli płacźiſny powyſchicź. Cźeſka ſchkleńzowa induſtrija by němſkej wotebjerarjow wotwjedła, hdy bychu němſke ſchkleńcźerńje dla powyſchenja mſdy ſwoje płacźiſny powyſchiłe. Bědźenja dla mſdy w Rawſchowſkej ſchkleńcźerni ma teho dla dalokodoſahazu ważnoſcź ſa zyłu němſku ſchkleńzowu induſtriju. W ſakſkich a ſchleſiſkich ſchkleńcźerńjach, k ſwjaſkej dźěłodawarjow pſchiſłuſchazych, nimaje 10,000 woſobow dźěła. Strajkowarjo w Rawſchowje ſebi powyſchenje mſdy wo 5 prozentow a ſa wulki dźěł wudźěłkow Rawſchowſkich ſchkleńcźerńjow powyſchenje wo 10, 20 a 30 prozentow żadaju

Čestne myto.

Čestne myto so z tutym wupisuje a wupłaći so jutry 1912 na hłownej zhromadźiznje M. S. z Gagarinoweho zakłada nastawacym serbskim spisowaćelam za

dwaj najlěpšej prěnjotnaj ludowaj spisaj,

pak zabawjaceho, pak powučaceho wobsaha a pak w pěšej, pak we wjazanej rěči zestajanaj, a to:

za najlěpši 60 hriwnow
a za druhi najlěpši 40 hriwnow.

Wšitke dźěła maju so hač do 15. januara 1912 podpisanemu redaktorej Časopisa M. S. zapósłać z hesłom na čole a ze samsnym hesłom na připołoženym lisće, w kotrymž ma być napisana a zawrjena adresa spisaćela.

Freiberg, 1. julija 1911.

Prof. dr. Ernst Muka.

Přilopk.

* Rubjeżny nadpad je ſo ſrjedu dopołdnja na jeneho póſtſkeho aſſiſtenta na Kamjeńſko-Kinsburkſkej dróſy ſcźinił. S lěża ſkocźiwſchi jeho jedyn dundak nadpadźe a jeho, hdyż ſo wobaraſche, ſ nożom tak ſkała, ſo dyrbjeſche **kolo** puſchczicź. Rubjeżnik koło ſhrabnywſchi ſo na njo ſyhny a ſ nim wotjědźe.

* Woda na Łobju dżen a bóle ſpaduje. Po poſłednich deſchczach je wona jenoż krótku khwilu wo něſotre zentimetry pſchibyła, tola potom ſaſo ſpadnyła. Pomału ſo wona ſaſo nikkoſcźi lěta 1904 bliži. Jězdźenje łódźow po Łobju ſo ſnadź ſa něſotre dny ſaſtaji.

* (Smijiza holzu kuſła.) W lěżu pola Żarowa je jena ſmijiza 9lětnu holzu tepjerja Grunda w Linderodźe, kotraż holanſke jahodki ſchcźipaſche, kuſła. Jedyn hajnik holzu, kotrejež bratraj běſchtoj cźekkoj, nadeńdźe a jej prěnju pomoz da. Dźěcźo cźežko khore leži.

* (Sso ſatſělik.) Njedźelu popołdnju bu w Żitawje njedaloko wulkeje ſahrody „Weinau“ ſamomordaŕ ſ tſělnej ranu we hłowje nańdźeny. Dokelž njebě hiſchcźe morwy, donjeżechu jeho do khorownje, hdźež w nozy wumrje. W nim ſpóſnachu inſpektora Prażſkeje banki „Slavia“, jeho mjeno je Auton Poleżny. W liſcźe, kotryż pſchi nim namakachu, bě poſtajił, ſo ma ſo jeho cźěło w Żitawje ſpalicź.

* (Se żortom ſatſělił.) 32lětny krawz Bernard w Zwikowje chżyſche ſebi pola tamniſcheho wikowarja Beutnera jedyn revolwer kupicź. Beutner ſo ſe żortom do Bernarda ſaměri. Na dobo ſo wutſěli, a Bernard cźežko ſranjeny na ſemju padźe. Kulka bě jemu żiwot pſchetſěliła. Sranjenemu ſo ſcźežka żiwjenje ſakhowa.

* (94 lět ſtary.) W Habrachcźiży dożpi najſtarſchi wobydleŕ, Handrij Nowak, ſwoje 94. lěto. W mkodych lětach wón hiſchcźe, hdyż żeleſnizow njebě, tworu fabrikantow do Lipſka a do Draždżan jako wóżkaŕ wożeſche. — Tehdom dyrbjachu hiſchcźe po „ſtarej dróſy“ jěſdźicź, mjenje ſchtyrjoch koni ſ wjetſcha do woſa njepſchahachu, huſto tež po ſcheſcźoch a woſmich konjoch. W Prěcźežach, w klóſchtrje (Panczizach) a druhdźe dyrbjachu pſches rěku jěſdźicź a hiſchcźe wjazy koni pſchipſchahowacź. Tehdom mějeſche ſłowo „pohoncź“ wjele na ſebi. Korczmy pſchi dróſy pjenjeſy njeżechu. Nětkole ſu ſame najlěpſche krajne drohi bjes mała wotemrjeke, na nich trawa roſcźe a zkownizy ſu pſchedate abo pſchenajate; lokomotiva, koleżo, automobil jěſdźa ſe ſłuſchnej ſpěſchnoſcźu, a ſchtó wě, kak to dale budźe — ſnadź budźa hiſchcźe lětacź — ſ tworami!

* (Na hońtwje ſo ſatſělił.) Na hońtwje pola Katowiz rakuſki hejtman Kaiſer do ſmjertneho njeſboża pſchińdźe. Jemu njenadźizy tſělba ſama wubuchny. Wutſěl jemu do żiwota dźěſche.

* (Cžežke želesniske njesboże.) Pola městaczka Müllheima w Badenskej je žo póndželu blisko dwórnischcza jene ſ najžakožnischich želesnistich njesbožow požlednich lět stako. Tam žo runje želesniza wuporjedžuje. Spěschny cžah tamny džeń rano ſ wurjadnej spěschnoscžu do Müllheima jědžesche. Psched městnom, kotrež žo wuporjedžesche, lokomotivnik njesamó, cžah saſtajicž. Lokomotiva bě pschecžežka a žo na městnje njesboża pschekama. S tym žo scžěhowaze wosy ſ kolijow wustorczichu. Prěnje tſi wosy žo do žo sestorkachu. Někotre wosy žo powalichu a na jedyn druhi cžah padnychu. Hnydom po powalenju žo we wosach sažakoscži a žo sadwělowaizy wo pomoz wołasche. Džěkacžerjo a wschitzy želesniszy saſtojnizy žo prózowachu, sranjenym pomhacž. Po něcžim pod rosražetymi wosami 13 morwych, 9 cžežkosranjenych a něhdže 20 lohkosranjenych pucžowarjow wucžahnychu. S cžežkosranjenych stej dwě wožobje na druhi džeń wumrjelej. Licžba lohkosranjenych njehodži žo ſ wěstoscžu mjenowacž, dokelž žo mnosy njejžu samolwili. Pažažerojo prěnich tſjoch wosow sa lokomotivu žu žo pak morili, pak žo cžežko sranili. Na městno njesboża bě hrósbno hladacž. Wulka cžežka spěschnocžahowska lokomotiva bě cžežko wobschkodžena. Wěžowy wós na boku ležesche. Schtož potom pschińdže, bě jena kopiza seshibowanych žerdžow, skamanych wóskow, kołow a drjewjanych scžěnow. S wosow njeje niczo zyke wostako, hacž tšecha jeneho wosa, mjes tym so žu wschě snutskowne a swonkowne scžěny do wjele sakražnjenych stow tschěskow rostschěskane. Też druhe wosy žu ſ kolijow wuskoczike a žo ſ kołami do pěska saryke. Jedyn wocžity žwědk, kotryž w tsecžim wosu njesbožowneho cžaha žedžesche, we wokomiku sražetja satraschny stork sacžu, a potom wón widžesche, kak žo tšecha dele puschcži, a kak žo scžěny hromadu žunychu, kotrež jeho žobucžowarjow psched jeho wocžomaj rosmjecžechu, mjes tym so móžesche žo wón žam kaž psches Boži džiw ſ rosbitkow wuwinycž. Zyły podawk bě žo sa njewěrjomnje krótki cžaž wotehrał, tak so wocžizy žwědzy jenož widžachu, kak žo cžahowy prědni džěl na kopizu sestorka, ſ kotrejež žo schkrěcžaze a žakoscžaze tschiki wołachu. Najbóle je žmjercž mjes pucžowarjemi druheje klažy sakhadžała; pschetož prěni ſ rosroženych wosow mějesche jenož wotdžělenja druheje klažy, a ſ tych, kotſiž w nim žedžachu, njeje žebi nichtó žiwjenje wukhował. Cžežkosranjenym žu žo ſ wjetscha stawy wjazy krócz skamałe a rostschěskałe. Někotre wožoby žu žebi delni żiwot sranike, abo žu žebi snutska žiły rostorhnyłe. Lokomotivnika, kotrehoż winowachu, so je pschejara spěschnje jěł, běchu sajeli, tola žu jeho saža puschcžili, dokelž žo jemu njehodži žana wina dopokasacž.

* (S błyskom saražena j.) Schtwórtk popołdnju sańdženeho tydženja błysk na drósy do Morgendorfa w Cžechach do wischenje dyri. Pod njej běschtaj muzskaj, kotrajž běschtaj wischnje schcžipakoj, schkit psched žylnym deschcžom pytakoj. Błysk wobeju saraſy. — Pod schtomom pschi njewjedru schkita njepytaj!

* (S wokna padnyła.) W Hornim Rosentalu pola Liberza Albina Knoppowa, wokna cžiscžo, ſ prěnjeho poskhoda na drohu dele padže. S hłowu na kamjeń prażnywschi žo na žmjercž srani a bórsy na to wumrje.

* (Sso ſ dynamitom ſranił.) We Wuscžu (Außig) nad Łobjom 13 lětny hólz dynamitowu kapslu se sapałkom sažehli. Dynamit rosbuchny a jemu wschě porsty lěweje dłónje wottorže, też na žiwocże a do woblicža srani.

* (Pod wós pschischoł.) Pola Žahana hólcžez pschi hracžu ſ wobłukom pod piwowy wós pschińdže a bu pschejěty. Wón bu jako cžěko starschimaj domoj donjeżeny.

* (Mjes pjenjesami wumrjeł.) W Cžornym Kostelzu pola Cžěskeho Broda bě płodowy wikowar Bergmann jeno žamemu wobkhodej a dobywanju pjenjes žiwy, hewak žo wo niczo njestarasche. Wón bě kschcženy žid. Jeno žkužobnik hischcže ſ nim w domje bydlesche. Psched krótkim cžažom jeho morweho mjes jeho słotymi nańdžechu, kotrež džeń jako džeń na hromadki žypasche a liczesche. Też wjeżele! Jeho samoženje bě na dwaj milijonaj krónow; testamenta tam njebě.

* (Sapiſki knjenje Toſelliowe je.) Prjedawscha sakska krónprynzeża a něcžischa knjeni Toſelliowa chze sapiſki se žwojeho žiwjenja jako knihu wudacž, kotraž nasymu w Londonje wuńdže. Toſelliowa w njej wo žwojim srudnym džěcžatstwu na Salzburgskim hrodže powjeda a na žwojich wucžerjow skorži. Woni žu wschitzy tyranojo a jenostronszy ludžo byli. So by khuduschkemu Salzburgskemu dwórskemu žiwjenju wucžekka, je žo wona se sakskim prynzom woženika. Wona budžiscze też kóždeho druheho wsaka, jenož so by se starschiskeho doma pschiſchła. Wona žo na to wobcžežuje, so žebi żenje njeje mohła wěrnu pschikhilnoscž žwojeho mandželskeho dobycž. Też kral Jurij njebě žwojej pschichodnej dżowży pschikhileny. Draždżanske dwórske żiwjenje bě po jejnym fantastiſkim wopiżanju „rospuſchcženа pijenza“, pschi kotrejž piwo ſ rękami běžesche a jenoż swjeżelenja dżeń wobkuježachu. Wona pak jako jeniczka „njesrosymjena“ mjelczizy cžerpjesche, se žlědżenjom sa mjetlami žo saběrasche a mrowje wobkedżbowasche. Tehdy je powjedańża nastała, so je wona duchakhora, a teho dla žu ju chżyli do błudnizy sawrjecž. Teho dla je ſ Gironom cžekka. Cžěkajo chżysche hospodliwoscž žwojeho bratra wużicž. Tola jejny bratr jej k pohórschkej jenu něhduschu rejwarku lubowasche, a ſ tej wona nochżysche pod jenej tšechu bydlicž. Potom ju wot jejneho mandżelskeho dżělichu, a bórsy na to wona Girona puschcži, dokelž bě nasdaty a kleskaty. Toſelliona je žo woženika, so mohła żwoju dżowku pschi żebi wobkhowacž. Němski khěżor, khěżor Franz Josef, khěżorka Hilżbjeta a kral Viktor Emanuel žo wschitzy po familiarnym waschnju „mój wuj, mój żwak“ atd. mjenuja. Kniha žo ſ pschipowjedżenjom skónczi, so jejny najlubschi wuj Jan Orth njeje wumrjeł, ale so žo bórsy sažo wróczi.

* (Naczo lěkarjo wumrěwaju.) So żu lěkarjo powschitkownje mjenje dołho żiwi, dyżli żobustawy druhich powołanjow, je snate. Jenotliwe pschicżiny wumrěwanja lěkarja żu žo też hižo wospjet statistiſzy pschepytake, pschi cżimż je žo wupokasało, so skhorjenje wutroby a skalkowanje żiłow hłownu rólu hraje. Nětko je w Franzowskej wobschěrna statistika wo pschicżinach wumrěwanja lěkarjow wuschka, kotraż pscheżkapjaze wumrěwanje na cżerpjenje wutroby dopokasuje. 44 se sta, potajkim skoro połojza lěkarjow na khoroscże wutroby wumrěwa, 20 se sta na nerwosne khoroscże, runje telko na sajědojcżenje ſ morfijom, 7 se sta na żuchocżinu a lědma dżeżaty dżěl na druhe khoroscże abo na starobinu żłaboscž wumrěwa.

* (Rubjeżne mordarſtwo w Lipsku.) Zigary pschedawarja Beuga w Lipsku-Angeru żu sadajeneho w jeho klamach namakali. Na wużlědżenje mordarja je polizija 500 hriwnow myta wustajiła. Tutón je ſ khěże do klamow stupił a Beuga, kotryż je dnjowe dokhody licził, skónzował. Rubjeżnik je pjenjeżnu móscheń ſ něhdże 150 hriwnami rubił.

* (Hrubi pacholjo.) W němskej khěżorskej Bjedrichowskej hojerni w San Remo w Italskej tamnischi domownik pjeczoch němskich pucžowarjow wotpokasa, kotſiž tam prożycž pschińdżechu. Proscherjo žo na to ſ mozu do domu dobycž spytachu, a hdyż jich nasad cžerjachu, kamjenje do woknow mjetachu. Někotſi khori žo we kożu ſ nutsłětazymi kamjenjemi sranichu. Khorojnini żłużobnizy rjelpużow wupschimnychu a jich tak dołho dżerżachu, hacž jich żandarm saja. Sajecži wudawaju, so żu ſ Danziga, Wina, Schczecżina a Lichtenfelsa.

* Syma w połnóżuej Italſkej.) S Venediga a wokolneho kraja powjesce wo wurjadnej symje w nětczischim poczażu pschikhadżeja. Temperatura je ſ městnami na 7 gradow pod null padła. Apenninske hory żu se żněhom pschikryte; pschi adriatiſkim morju wětry zychnuja. — Pschewobroczeny żwět.

* (Želesniske njesboże w połnóżnej Amerizy.) Pola Morella w Mexiku staj, dokelž bě kolija wopak stajena, dwaj cžahaj do żebje srasyłoj. Pschi tym je žo 40 cžłowjekow morikо a wjazy dyżli 60 žo sraniko.

* (Wopory kanadſkich lěżnych wohnjow.) Strachi lěżnych wohnjow w połnóżnej Amerizy njejżu pschěhnate. Rosprawy wocżitych żwědkow wo żukożnych nadrobnoscżach powjedaju. Po stach ludži we wodże jězora pola Porcupina stejachu a dyrbjachu žo dla hłubokoscże wody brjoha dżerżecž. Mnosy žo tepichu, drusy ſ horzotu wożlepichu abo žo spalichu. Cžěła žo namakachu, kotrež żu do zyła shwulike. Knjeżeństwo je wojakow se stanami a pschikrywami sa tych, kotſiž żu żmjercži wucžekli, póżłało. Licżba spalenych njeje žo hacž dotal spósnacž hodżika. Jedyn wukhowany se South Porkupina powjeda, so je žo na jězorje cžołm na kotrymż bě 22 wożobow, ſ wětrowym storkom powrócził. Wschěch 22 wożobow je žo tepiko.

Tellegram ſ Hallebury w Ontario praji, so je žo pschi želesnizy ležaze město Mathewson do cžista spaliko. Jedyn farmer, kotryż je žo do Toronto wrócził, měni, so je w Mathewsonje, kotrež mějesche 3200 wobydlerjow, něhdże 500 wożobow w płomjenjach żmjercž namakało. — W Westdomeskich wuhlowych podkopkach żu hacž dotal 271 cžełow — italskich dżělacžerjow namakali.

* (Se żłónzom žo sežahała.) Jendżelska Dwonshireska wójwodka je póndżelu se żłónzom žo sežahawschi wumrjeła. Wójwodka, kotraż je 39 lět stara, pschi honjenzy konjow cžežko skhori a žo pschi prěnim cžěrenju ſ womoru wobja. Ju do jejneho blischeho hroda donjeżechu, hdżež sa nekotre hodżiny wumrje.

Serbski musej.

Dary za musej w lěce 1911:

1. Knjez farař Handrik-Slepjanski: krasny wobraz wumjełca W. Krausy: Kwasny ćah w Slepom. (Płać. 150 hr. Dari k. justicny radźićel M. Cyž w Budyšinje.)
2. Knjez gymn. wučeř J. Bryl w Moskwje: kopicu póstowych znamkow za naš album.
3. Knjez kubleř Pawoł Grofa z Khróšćic: stare dawkowe knihi Bryckec domu z lěta 1714.
4. Knjez privatus M. Buk, bywši kubleř w Zejicach: a) bělu porcelinowu kofejowu khanu; b) na škleńcu molowany wobraz, předstajowacy poslednju wječeř; c) rjanu tysku z kopora a mosaza ze štyrjomi wobrazami.

Flechtenheil.

Wupruhowany žrědk psche jětšeschka a lischawu. Buschkwiczka 1 mk.

Krej čzišćzaze pille

k sprawnjenju a podpjeranju wonkhodźenja. Tyska 50 pj.

Krej čzišćzazy čzaj

„Woponowe šnamjo". Wupruhowany žrědk psche wschě khoroscze, kotrež ſ hubjeneje krwje nastawaju. Tyska 75 pj.

—— Roseßlanje na wšy. ——

Jenož woprawdźite dostacź:

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Běrnaze žuschenki (schnitzle)

płaczišny hódno porucza

Pawoła Scholty naßlědnik
w Budyschinje na Hoschiz haßy.

Mlynzy kedźbu!

Sa ponowjenje, wuporjedźenje kóždeho dźěła porucza žo

Herm. Prietz, mlynytwarz **w Manjowje**
pola Delnjeho Wujesda.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Poměrne płaczišny. —

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Kakao

saručzeny čzisty
punt po **75** pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Hußaze pjerjo

rjane čzerstwe kupuje
Hauptmannsgubowa
na prědarskej haßy 6 po 2 schod.

Liebschy,
žudniski aktuar sw. žłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziške, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon čzišło 177. —
Pscheßadźowanje ležomnosczow.

„Moja žona bě psches 50 lět ſ hrosnej

lischawu

wobczežena. Wona njemějesche žadyn strowy bleczk na czěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydlom** žo lischawa sa 3 njedźele wotstroni. Tole mydło je tyßazy hódne. Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

ft. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach 1.

S nowa pschijate!

Turkowske muszeliny.

Rjane mustry sa fale!

czišcze wołmjane: łohcź 75 pj. Bawłmjane: łohcź 40 pj.

Rubischczowy kaschmir

rjany czorny — $2\frac{1}{2}$ łohcza schěroki
łocź sa 2,50 hr.
3 łohcze schěroki — łohcź po 1,80 hr.

Emil Wehrle **saloż. 1870**
na jerjowej haßy 7.

Gardiny.

Vogtlandski mustrowy skład. :: :: Wulki wubjerk kraßnych mustrow.

Pschi wuhotowanju njewjestow najwjetsche napschecźopschińdźenje.

Skład **blidowych rubow, serviettow, damasta, kattuna, satina, blusowych shytkow** atd. : :

Dokelž tworu direktnje ſ fabriki dostawam a žanych klamow nimam, najtuńsche płaczišny stajam.

A. Heymann **w Budyschinje na žukelnskej haßy 38** po 1 schodze, na rózku Moltkoweje dróhi.

Palma měra

na row njesapomniteho a žwěrneho mandźelskeho njebo **Handrija Scholty,** kublerja w Jeschizach.

* 28. novembra 1839, † 8. julija 1910.

Nětk lěto hižo miny žo,
So jandźel žmjercze dźěsche
Do waschoh' doma czicheho,
Ach, schto dha wón tam chzyšche?
Prjecź wsacź wam luboh' mandźel-
Kiž stejesche wam najbliżscho. [skoh',
Wón sawostaji mandźelsku,
Hdyž psches žmjercź běsche padnył,
Tón dom je nětk kaž pusty tu,
Hdyž wodźeŕ won je czahnył,
Nětk wodźeŕ njech jej wostanje
Tón Wótczez, kiž we njebju je.
O mandźelska, hdyž pschińdźecze
Saž' k jeho czichom' rowej
A ſ džakom na njón kładźecze
Wěnz k jeho měrnem' skhowej,
A hischcze ſ hnutej wutrobu
Też sa njoh' spěwacź modlitwu.
Waj' mandźelski pucź dołhi bě,
Kiž junu nastupischtaj,
We Budestezach w žwjatnizy
Tam žwjeczenaj wój buschtaj [stwu,
K tom' lubom' žwjatom' mandźel-
Do kotr'hož Bóh waj' staji tu.
Wóžom a schtyrzyczi lět staj
Wój w mandźelstwje tu byłoj,
Pak to, schtoż žebi pschejeschtaj,
Sso njesta kaž staj chzyłoj,
So byschtaj wój se žwojimi
Sswój słoty kwaž też žwjeczili.
Wój běschtaj žiwaj w hromadźe
We spokojnosczi zyle,
Hacź khorosczź jeho nadpadźe
A połoži joh' dele,
Tu žana mudrosczź lěkarja
Jom' pomhacź njeje samohła.

Kak lubowasche wjeżele
Wasch mandźelski dom Boži,
Kak rady do njoh' khodźesche,
Sso zyle na njón skoži,
Hdyž Boże žkowo wěrnosczе
S duchownoh' erta žłyschesche.
Wón njeje prósdny stejał tu
Też wonkach na torhoschczu,
Je dźěkał Bożu winizu
Se skutkom a też ſ próżu,
Tak też bě junu pomozny
Dom Boži twaricź w Khwaczizy.
Wón je se žwojej mandźelskej
Tón Boži dom też hajił,
Je rjany pomnik tudy žej
Na Boži woltař stajił,
Dwaj rjanaj kraßnaj žwěczнikaj,
Kiž woltař rjenje pyschitaj.
Bóh tróschtuj tebje, wudowa,
Też luboh' bratra tudy,
Kiž wo njeho nětk żaruja,
Bě wamaj jara luby.
Wój wěstaj, so też po czaßu
Wschak póndźetaj też sa nim tu.
Kak derje tom', kiž ſ Jesußom
Prjecź ſ teho žwěta czehnje,
Hdyž žmjertna nóz žo bliži k njom',
Tón njeströži žo ženje,
Tón sańdźe potom ſ wjeżelom
Tam, hdyž je jeho wěczny dom.
Njech w Božim mjenje wotpo-
Hdyž też to waju srudźi, [cznje,
We Khwaczizach na kerchowje
Hacź Bóh joh' junu sbudźi
We czaßu horjestawanja,
Hdyž Bóh waß saßo sjednocza.

J. Henka.

(K temu czišku pschiloha.)

Farske městno we Kulowje (we Wojerowskim wokrjeżu) ma žo bórsy s **nowa wobsadźić.** Zadaćelijo, kotsiž su žerbskeje rěče mózni, žo namołwjeja, so bychu swoje samołwjenje s wopismami patronej, knjesej ryćerskublerjej C. Fröhlichej w Hannoverje, Friedenstraße 10 abo podpisanemu póslali.

Po poručnosći: **B. Jurk,** duchowny,
w tu khwilu vikar we Kulowje.

XXXVII. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće

wotměwa so **5., 6.** a **7. augusta 1911**

w Kulowje

w Braunerec hotelu.

Sobotu 5. aug.: W 1/2 3 hodź. **posedźenjo wubjerka** (Towarstwa njech su wšě rozprawow a ważnych namjetow dla zastupjene). Wječor w 7 hodź. serbski **komers,** na kotryž su wšitcy wjeseli Serbja, wosebje pak studowacy, wutrobnje přeprošeni. Njezabudźće na spěwnik!

Njedźelu 6. aug.: Po wulkich kemšach wopyt **kěrchowa.** Dopołdnja w **11** hodź. jednanjo wo założenju serbskoho akademiskoho towarstwa. W 3 hodź. **hłowna zhromadźizna** (Rozprawy — wólby — swjedźeńska rěč atd.) W 1/2 7 hodź. **koncert — dźiwadło* — bal.****

Póndźelu 9. aug.: Wulět do **Rakec** (Čas so njedźelu postaji).

Na wšě zhromadźizny a wuhotowanja přeprošuje swojich lubych sobustudowacych Serbow, česćenych přećelow studowaceje młodosće, serbske towarstwa, cyły serbski lud na najwutrobnišo

W Bělčecach, w juliju 1911.

Józef Jakubaš, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

* Čisłowane městna za koncert a dźiwadło (reservowane po 1,50 hr., prěnje po 1 hr., druhe po 75 pj. a třeće po 50 pj.) móža so do časa pak (Adr. stud. Jakob Krahl, Wittichenau) pak pola podpisanoho (Adr. Ebendörfel b. Bautzen) skazać, kaž tež budža k dóstaću na dnju skhadźowanki w Braunerec hotelu. — ** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Pawoł Grabs

tapezěrar a dekorateur

bydli nětkole

na serbskej haśy 15.

Telefon 443.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmišijonske dźěła,** twarju jako wožebitosć: **ručne młóčaki, želesne stistate młóčaki se skomowym tschaśakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate synowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjoze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běletnskej drósy (Bleichenstraße) 4.

So bych swój wulki skład do pschecźehnjenja trochu wuprósdnił, wot nětka wschelake kožane twory jako **puczowanske tosche a koffry, wulke wobleczenjowe koffry, nakhribjetne měchi, wiczne tosche, ručne a zigarowe tosche, listownje, schulske mapy, sklé** atd. na

wupschedawanje

pschiňdu. S dobom so wulki dźěl woprawnych **Offenbachskich portemonnaiow a modnych sonjazych toschow** wupschedawaju, dale dźělba **wolmjanych** a **pschedeschczných dekow, sofow, matrazow** a **kožow.**

S poczesczowanjom

C. A. Pietsch, sedlarski mischtr pschi žitnych wikach pódla Kellingez. Wot 1. oktobra na kamjentnej haśy 19.

Burske towarstwo w Rakezach

směje, da-li Bóh, **jutsje, njedźelu 23. julija** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poźedźenje.**

Wo bohaty wopyt prošy **pschedźydstwo.**

Žiwnosć

cźišćo 14 w Małšezach s 10 kórzami pola a skaku, s rjanej sahrodu a žnjemi je na pschedań.

Žiwnosć

20 kórzow wulka a s 15 kórzami pschinajatych ležomnosćow je se wschěm inventarom a skotom dla wobsedźerjoweje staroby na pschedań. Dalsche je shonić pola **Erusta Faltinga,** pschedawarnja maschinow w Njeswačidle.

Khěžkarska žiwnosć

cźišćo 5 w Nowej Ssmjerdźazej pola Rózanto, 3/4 hodźiny wot Wyšokowskich skakow, je s 3 kórzami 6 □ prutami pola hnydom na pschedań. Napłacźenje 1500 hr. Dalsche je shonić pola pschekupza Glauscha w Rózeńcze.

Kucža,

skoro nowa, derje sdźeržana nowomodneho twara, je płacźišny hódno na pschedań pola

E. Wujanza,

(mějeczela Alfr. Starka),
wojnarja w Czerwjenych Noslizach pola Semiz.

Dobru

pschenicznu muku

porucza **Khorla Kahrowe** pschi žitnych wikach.

Hosćenz w Jenkezach s rejwanskej salu je na pschedań.

Nowa khěža

w snutskownym dźělu Budyschina na prědarskej haśy cźišćo 7, je sa 12600 hr. na pschedań. Wotnajenski pjenjes 768 hr. wucźinja. Napłacźenje 3200 hr. Dalsche je pola wobsedźerja shonić.

Khěža

w Rachlowje cźo. 16 pod Czornobohom se 4 1/2 kórzom pola je se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Kuchańki, stwinske a słužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobna holza,

15—17 létna, so jako druha słužobna holza k 1. auguste pyta do khosejownje „Hohenzollern" na Tuchorskej drósy 17.

Pschedawarku,

nashonitu, serbskeje rěče mózneu, s wulkej msdu pyta

Jan Schaaf
w Budyschinje.

Sso wróćiwschi wot rowa nascheho lubeho syna, bratra a swaka

Jana Augusta Fritsche,

kotryž je so w 27. lěcze swojeho kčejazeho žiwjenja po Božej njedowumłědźomnej radze do wěcznosće wotwołał, wschěm pschecželam a susodam sa rjane kwětkowe dary, knjesej fararjej sa troschtowanske předowanje, dale Borkowskej młodźinje sa krasnu kwětkowu pychu a wopokasanu luboscź, teho runja Lipiczanskej młodźinje sa njesenje k rowu, piskanje s posawnami a sa wschu cześcź, kotraž je so drohemu semrjetemu wopokasała, swój **najwutrobnischi dźak** wuprajamy.

Srudźeni sawostajeni
w Lipiczu, Subornicźzy a Porchowje.

Pschiloha k czišlu 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. julija 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

17. julija 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	48—50	88—90
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	80—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	31—35	70—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—46	74—79
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—40	70—72
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—37	65—69
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—32	59—63
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46—49	79—83
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—44	73—77
3. ßnadnje pizowane	36—40	66—71
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—57	84—88
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	80—83
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	70—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ léta	46—47	62—63
2. mjaßne	43—45	59—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—42	56—58

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 15. julija 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 20. julija 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	10	—	10	15	9	60	10	10
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	45	8	60	8	—	8	30
Jeczmjeń . . . }	—	—	—	—	8	50	9	—
Wows . . . . } 50 kilogr.	9	—	9	40	8	50	9	15
Hróch . . . . }	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka . . . . }	9	75	10	—	8	50	9	50
Jahły . . . . }	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka . . }	15	50	16	50	16	—	17	—
Běrny . . . . }	3	—	4	—	3	—	3	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	50	2	70	2	50	2	60
Pschenična muka 50 "	10	25	19	25	16	—	19	—
Rżana muka . 50 "	10	50	13	75	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 "	2	90	3	20	2	80	3	—
Ssłoma . . 100 "	4	17	4	33	3	35	4	—
Prošata 647 schtuk, schtuka	13	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby }	—	—	5	75	5	30	5	65
Rżane wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	—	5	60	6	20
Pschenični gris }	—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris }	—	—	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 30 np., rožka wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 80 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacž 9 hr. 55 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 17 hr. — np. hacž 17 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 52 np. hacž 13 hr. 76 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

20. julija 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. —up. hacž 10 hr. 20 np., jeczmjeń wot 8 hr. 70 np. hacž — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 75 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 3 hr. 20 np. (nowe) — hr. — np., běrny 5 hr. 50 np. hacž 3 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 2 hr. 70 np., jeja (mandl) 1 hr. 08 np.

Wiedro w Londonje 21. julija Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 6. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodžin ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tón ßamy ma tydženske sastojnske džěła.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Willy Senda, fabrikat na Židowje, s Marju Berthu Knježkez tam. — Ernst August Miczka, želesniski džěłaczer w Małym Wjelkowje, s Marju Marthu Hieronymusez we Wownjowje.

S druhich wožadow: August Holan, žiwnoscžer w Janezach, s Hanu Marju Urbanez w Džiwocžizach. — Bruno Ota Mehlhorn, džěłaczer w Mischnu, s Idu Marthu Heidez we Wulkej Dubrawje. — Max Hermann Rudolf, wyschschi schwajzar we Koblizach, s Hanu Theresiu Herzogez w Krakezach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Marczin, Khorle Augusta Janeza, želesniskeho džěłaczerja w Scžijezach, ß. — Bjedrich Wylem, Bjedricha Augusta Gröschela, schwajzarja w Hněwßezach, ß. — Max Gerhard, njemandž. ß. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Moritz, Khorle Neumanna, džěłaczerja w Budyschinje, ß. — Pawol, Wylema Steglicha, pohonicža we Wurizach, ß. — Rudolf, Rudolfa Wojty, samkarja w Budyschinje, ß. — Hana, Pětra Pětki, khěžerja w Nowych Bobolzach, dž.

S druhich wožadow: Alwina Johanna, Augusta Pawoka Kalicha, skałarja we Wjelkowach, dž. — Gustav Richard, Jana Augusta Henniga, džěłaczerja w Ssmochczizach, ß. — Hermann Pawol, Augusta Wiederwacha, džěłaczerja w Ssmochczizach, ß. — Elsa, njemandž. dž. w Prasy. — Emma Elsa, Gustava Reinholda Liewalda, kublerja w Demjanach, dž. — Pawol Gerhard, Oty Maxa Krenza, džěłaczerja w Běłych Noßlizach, ß. — Hedwig Gertrud, Alwina Klimanta Hainzy, tepjerja w Rakezach, dž. — Erna, njemandž. dž. w Rakezach. — Martha Elsa, Jana Kruže, žiwnoscžerja w Rakezach, dž. — Hans Gerhard, Handrija Wirtha, kublerja w Stróži p. Rakez, ß. — Jan Hermann, Hermanna Gana, džěłaczerja w Rakezach, ß. — Max Pawol, Pawoka Kunzy, džěłaczerja w Hermanezach n. Spr., ß. — Emma Elisabeth, Khorle Gustava Jurischka, žiwnoscžerja w Minakale, dž. — Erna Toni, Ernsta Pawlika, hoscženzarja w Luscžu, dž. — Pawol Augusi, Jana Augusta Dejki, žiwnoscžerja w Koporzach, ß. — Martha Emma, njemandž. dž. w Cžornjowje. — Hermann Pawol, Jana Bohuwěra Henkera, fahrodniskeho žiwnoscžerja w Hucžinje, ß. — Jan Jurij, Jana Jurja Krawza, kublerja w Kortnizy, ß. — Hana Martha, Jana Wernera, tyscherja w Hrodžischczu, dž. — Hermann Kurt, Bjedricha Wylema Andersa, listynoscherja w Hrodžischczu, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadže: 13. dżeń julija: Hana Frieda, Jana Petrika, skałarja w Hněwßezach, dž., 5 m. 8 d. — Njeschczena džowka Jana Augusta Matssa, fabrikarja na Židowje. 1 dž. — 15. Jan Augustin Nowak, wumjenkat a běrka rěsneho dawka na Ssokolzy, 74 l., 10 m. 27 d. — 16. Martha Elsa, Khorle Augusta Malcharja, skałarja na Židowje, dž., 2 l. 3 m. 10 d. — 17. Hadam Bohuwěr Soba, žiwnoscžer w Katarzejach, 77 l. 5 m. 6 d.

W katholskej wožadže: 15. julija: Hańża Rychtarjez, Pětra Pětki, khěžerja w Nowych Bobolzach, mandželska, 42 l. 1 m. 8 d.

S druhich wožadow: Marja Madlena Budarjez swud. Büttnerowa w Žiczenju, 78 l. 3 m. 18 d. — Ernestina Enderez, Khorle Falty, mlynoweho najenka w Kanezach, mandželska, 54 l. 11 m. 12 d. — Jan Wirth, wumjenkat w Stróži p. Rakez, 73 l. 2 m. 10 d. — Hana swud. Bergowa rodž. Hohlfeldez w Khwaczizach, 89 l. 4 m. 8 d. — Marja swud. Tzschichholzowa rodž. Henczez w Hatku, 57 l. 2 m. 26 d. — Pawol Emil, Khorle Hotaża, fabrikarja w Khrósczе, ß., 1 l. 5 m. 29 d. — Hana Alma, Bjedricha Augusta Rychtarja, fabrikarja w Adolfstej Hěcze, dž., 6 m. 28 d. — Khorla August Grosa we Luscžu, 56 l. 8 m. — Marja Tobiaßez, Hendricha Ernsta Petermanna, khěžerja w Nowych Koporzach, mandželsta, 54 l. 9 m. — August Granich, fahrodnik w Krakezach, 59 l. 7 m. 28 d. — Hana Marja, Khorle Bohuwěra Thoniga, tyschetskeho mischtra w Brěsowje, mandželska, 55 l. 7 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

6. njedželu po ßwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodžin cand. theol. Wyrgacz ßerbske a w 9 hodzinach němske prědowanje.

Wutoru 25. julija jako na Jakuba budže rano ½8 hodžin ßerbska spowjedž a ½9 hodžin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

6. njedželu po ßwjatej Trojizy smjeje farat Domaschka rano w 7 hodžinach němsku spowjedž, dopołdnja we 8 hodžinach němske a ½10 hodžin ßerbske prědowanje.

Ssuche

khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych wuměrow, cżeßane, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, delne lejsty** atd., wožebje ßuche **cżenke deski, schpundowanje** a **tyscherske deski** porucża

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon 10.

Kładzenske schkleńzy

k sawjasowanju hižo po 4 pj.,

samkanske schkleńzy,

dołholětny wupruhowany system,
1/3—2literske je wulkoscze
wot 28—55 pjenjezkow,

rex-schkleńzy

a sawarjenske aparaty

wschěch wulkoscow.
Na wschě druziny pschi wotewsaczu
12 schtuk 5% rabatta
poruczа

Hermann Gläsel

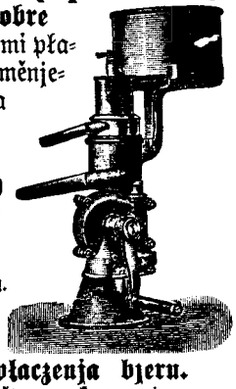
porzlinowa a schkleńzowa pschedawarńja
pschi lawskich hrjebjach 4
w zerbskim domje.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jesdne koła wot

H. Möbiusa a zyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Kolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi poruczа
Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a Ernst Falting.
Stare maschiny
zo do płaczenja bjeru.
Dołholětne ruko wanje.
Kózda maschina zo wězywustojnje staji.
Ssobotu na lamje ntnej haży.

Chemiska czischczerńja pjerjow

Oty Hebera
na zerbskej haży czisło 9
zo k czischczenju starych a nowych pjerjow poruczа.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na zukelnskej haży 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
= debjaze meble =
wscheje druziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Psche dristanzu czelatow

je zo lěta dołho jako wubjerny wopokasał
haptykarjowy Himmelreichowy
Antilaxin.
Jeho skutkowanje pscheżłapi.
Wěsty zrědk pschе dristanzu pola wscheho domjazeho skota.
Płaczisna 1 blescha = 3 mk. 25 pj.; 5 bleschow = 15 mk. franko.
Hłowny skład a roseżłanje psches
kral. privil. hrodowsku haptyku (Pawol Leidler)
w Budyschinje.

Podklócze a drjenje,

wicz, ischias drjenje, bolenje żołdka, zubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpisamje karmelitskich mnichow dźełany.
Jenoż **Todor** žadajcze a bjerćze. Jenoż woprawdźity poruczа
Stranch a Kolde, drogownja,
s napschecza katholskeje zyrkwje.

Singerowe schijaze maschiny

pschihodźa zo najlěpje
sa kóždе hospodarstwo
a
sa kóždu dźełarnju.

Położene płaczenske wuměnjenja.
Pschi zapłaczenju f hotowymi — pjenjezami rabatt. —

Kupicz we wschěch naschich klamach
w **Budyschinje** jenoż
14 na bohatej haży 14.

SINGER Co.

schijaze maschiny akzij. tow.

Kolij, hroch, woku, hejduschku
poruczа **Khorla Kahrowe**
pschi zitnych wikach.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju zyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacz na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedzenju 2½% | **pschi 3mězzacżn. wupowjedzenju 3½%**
pschi jenoměsacżn. wupowjedzenju 3% | **pschi 6měsacżn. wupowjedzenju 3½%**

Pschenajacze khamorowych kaschczikow.

Kazyne hodziny 8—½1, ½3—5, zobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaza w Budyschinje.

(Na Hoschiz haży, na rózku pschelamanskeje drohi.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjce knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 30. | Sobotu 29. julija 1911. | Lětnik 70.

Wojerski protest pschećziwo njewěrjazym duchownym.

Wulkej wocži cžinjazy podawk je žo w Luisynskej zyrkwi w Charlottenburgu stał. Tale zyrkej zibilnej gmejnje žłuscha a ma wot 6 lět sa fararja liberalneho duchowneho Kraatza. Wojazy Charlottenburgskeje garnisony Boże žłužby tuteje zyrkwje wopytuja. Sańdženu njedźelu bě maschinske wotdźělenje kraloweje Hilžbjetskeho grenaděrskeho regimenta se žwojimi offizěrami kemschi pschischko. Duchowny Kraatz, kotryž je žo hižo sjawnje jako pschiwižowar njewěrjazeho duchowneho Jatha wusnał, w prědowanju Jathowe stejischčo sakitowasche. Kaž je znate, žu Jatha se sastojnstwa wotžadźili, dokelž wón parschonskeho Boha, Jesušowe bójstwo a wěčne žiwjenje přeje. Bohužel je zyła cžrjóda pruskich liberalnych duchownych po Jathowym woržadźenju Jathej žwoje sympathije sjawnje wuprajika. Farar sańdženu njedźelu hischcže dale dźěsche; wón zyle po Jathowym waschnju dwělowanje pschecžiwo Božemu žłowu sbudźowasche. Offizěrojo a wojazy khwilu na njeho pożłuchachu. Hdyž pak bě nimale hodźinu pschecžiwo sakładnym wucžbam evangelskeje zyrkwje rěcžał, stanywschi směrom s Božeho doma woteńdźechu. Mnosy kemscherjo žo jim pschisamknychu.

To bě sa njewěrjazeho japoschtoła tak wulke pscheżłapnjenje, so žanych žłowow njenamaka, so by žo pschi prědowanju wo tym wuprajił. Liberalne nowiny s wulkej roshorjenoscžu pschecžiwo kschescžijanszy smyślenym offizěram schcžuwaju. Po radže tychle nowin chže duchowny Kraatz wojakow a offizěrow nětko dla kaženja Božeje žłužby wobskoržicź. Pola wěrjazych kschescžijanow je sadžerženje offizěrow pschecžiwo njewěrjazemu duchownemu pokne pschihłoßowanje namakało. Też druhdže dyrbjeli wěriwi kschescžijenjo zyrkej wopuschcžicź, hdy by žebi njewěrjazy duchowny swěril, pschecžiwo wěrnoscži Božeho žłowa dwělowanje sbudźicź.

Skónczńje žo też wěriwi evangelszy duchowni počžinaju pschecžiwo Jathej a jeho pschiwižej hibacź. To wschak budźichu hižo dawno dyrbjeli cžinicź. So bychu roshorjenje, s Jathowej naležnoscžu sbudžene, směrowali, je 198 duchownych scžěhowaze wosjewjenje do sjawnoscže dało: „Stejimy twjerdže na sakładže bibliskeho kschescžijanstwa a žwoje woßady proßymy, so bychu pschi khutnoscži cžaża wusnaczu nascheje krajneje evangelskeje zyrkwje žwěrne wostałe."

Bayerszy katholikojo chzedža dotalne žwjate dny wobkhowacź.

Arzybiskopski ordinariat w Bambergu je žo rosžudźił, žwjedźeń Božeho cžěła po žwjatej Trojizy a druhi dźeń jutrow, žwjatkow a hód w Bayerskej dale žwjecžicź. Po bamžowym poślednim wukasu mózachu žo tele žwjate dny spuschcžicź, bayerski lud pak chze je dale wobkhowacź.

Swada wo Marokkowsku

je žo pschiwótsika. Jendźelski minister Lloyd Georges je pscheđ tydźenjom na jenej hoscžinje pschecžiwo temu protestował, so žo mjes Němskej a Franzowskej wo Marokkowskej něschto bjes pschiswolenja Jendźelskeje wobsamknje. Pod wschěmi wobstejnoscžemi je trjeba, so žebi Jendźelska žwoje městno a žwoju nahladnoscź mjes wulkomozami sakhowa a so žo jej położenje njepschinusuje, pschi kotrymž by žo měr jenož se spuschcženjom wulkeho a dobytkneho stejischcża sakhował, kotrež je žebi Jendźelska w lětstotkach rjekowstwa a dokonjenja dobyła, abo hdy by wona žebi wobkhadźenje lubicź dała, pschi kotrymž bychu žo jejne žiwjenjowe interesy franike, jako by wona žaneje ważnoscže w radže ludow njeměła.

W podobnym smyśle je žo minister Asquit w parlamencže wuprajił. Po jeho wukoženju žo Jendźelska nochže do němsko-franzowskich wucžinjenjow tykacź, jeli so wone kraje swonka Marokkowskeje w druhich dźělach wjecžorneje Afriki nastupaja. Jako wulkomóz, kotraž je Algeciraske wucžinjenje podpisała, pak Jendźelska njewotpuschcži, so by žo Němska we wjecžornej Afriży sažydlika.

Němska njeje swólniwa, směrom pschihladowacź, so žo Jendźelska do jejnych jednanjow s Franzowskej tyka. Wodźer němskeje swonkowneje politiki, s Kinderlen-Wächter, je s nastawkom w „Kölnische Zeitung" Jendźelcžanam wotmolwił. W nim žo praji: „Poślednje postupjenje Němskeje, wotpóślanje wójnskich kódźow do Agadira, je sjawne mènjenje w Němskej, tak daloko hacž wono njeje s politiskej hidu pschecžiwo naschemu statnemu a towarstwowemu porjadej sažlepjene, s poknym pschihłoßowanjom powitało. Sapóślanzy wschěch stron a nowiny žu tule krocžel jako zyle woprawnjenu, žamo jako wumóženje s cžěžna sakitali, a s cžim wjetschim pohórschkom je žo njejabke wustupjenje Jendźelskeje sacžuło. Dopominamy žo na tamne „ruzy prjecž", kotrež Gladstone 1878 na Awstrisku-Wuherisku sawoła, hdyž wona Boßniju a Herzegowinu wobžadźi, a mènimy, so žu cžaży nimo, hdźež žmědźische jedyn jendźelski minister jenemu druhemu krajej tajke něschto rjez. Na žadyn pad njeje němski lud swólniwy, žo jenej zusej mozy wumozowacź dacź, kotrejež stawisny naš dźě wucža, so móże jedyn stat jenož wobstacź, hdyž je žo też rosžudźił, žwoje prawa a žadanja s dorasom sakitacź."

Němska žo po tymle rosprajenju w žwojich wotmyślenjach na Marokkowsku njeda s jendźelskimi pohrosami wottraschicź. Jendźelszy ministerjo žu pscheczasto wulke žłowo rěcželi, tola skutki potom njejžu tele žłowa scžěhowale. Teho dla jich hrimanje wjazy žaneho sacžischcża njecžini, byrnjež by dźěl jendźelskeho kódźstwa, kotrež dyrbjesche po skónczenych manevrach k Norwegskej wotjěcź, marokkowskich sapletkow dla pschi jendźelskim brjosy wostał.

Wójnske pschihoty w Franzowskej.

Pschi swodže dla Marokkowskeje žo Franzowsojo s mózney wójnu s Němskej sabjeraju. W franzowskej wyschschej wójnskej radže žu žo s wuwsacžom generala Michela wschitzy generalojo sa spěschny nadpad na Němsku wuprajili. Jenož general Michel, kotryž by hłowne wójskowe wjedniśtwo dostał, chze němski nadběh wocžakacź a žo pscheđ nim sakitacź. Dla tajkeho mènjenjoweho rosdźěla je žo knježerstwo rosžudźiło, hłowne wójskowe wjedniśtwo w pschichodnej wójnje generalej Puyej dowěricź. Tutón je w němsko-franzowskej wójnje lěwu ruku shubił. General Michel w tu khwilu twjerdźisny pschi němskej mjesy na to pschepytuje, hacž žu sa wójuu pschihotowane.

Franzowsojo žebi wójnu s Němskej sažo kaž w lěcže 1870 pschecžežku njemyśla. Franzowske wojerske nowiny „La France Militaire" wo pschewasy Jendźelskeje, Franzowskeje a Ruskeje na kraju a na morju nad Němskej pišaju. Po jich mènjenju by Němska we wójnje na kraju a na morju dospołnje wotsamknjena była a by jako industrijowy stat sa dwaj abo tři měžazy pscheđ hłodom

ſtaka, kotryż by k ſatraſchnemu politiſkemu a ſozialnemu pſchewrótej. k ſadwělowanju a revoluziji dowjedk. Franzowſka je ratarſki ſtat a móże ßo pódla teho ſ pſchiwoſom wot wonko ſaſtaracź. Duż je jej mózno, dokhu wójnu wjeſcź.

Schpaniſko-franzowſke dojednanje.

So by ßo ſa pſchichod wſchěm ſwadam mjes Franzowſami a Schpaniſkimi w Marokkowſkej ſadźěwako, ßu ßo mjes ſchpaniſkim a franzowſkim knjeżeŕſtwom ſcźěhowaze wucźinjenja pſchijake:

1. Offizěrojo a muźſtwa wójſka marokkowſkeho ſultana, nad kotrymż franzowſzy offizěrojo a podoffizěrojo roskaſuja, Lukkoſku rěku njepſchekrocźa, ale na jejnym lěwym brjoſu ſawoſtanu. Sa to ſchpaniſzy offizěrojo a muźſtwa na prawym brjoſu Lukkoſkeje rěki woſtanu.

2. Schpaniſka wojeŕſka wyſchnoſcź njebudźe żanych cźeknjenzow ſe ſultanoweho wójſka pſchijimowacź. Schpaniſka a marokkoſka wojeŕſka wyſchnoſcź ßo na to ſwjaſatej, ſo ßebi konje a brónje cźeknjenzow ſaměnjatej.

3. Franzowſam, kotfiż ſ Tangera, Feza a Larraſcha do Elkſara pſchiźu, njeßmědźa ßo żane ſadźěwki cźinicź, tola dyrbja pucźowarjo ſ wobßwědczenjemi ßwojich diplomatiſkich a konſularſkich ſaſtupjerjow ſaſtarani bycź. Pucźowarjam a jich pſchewodnikam je dowolene, ſo ßwoje brónje wobkhowaju.

Revoluzija w Haiti.

Na kupje Haiti w ßrjedźnej Amerizy je ſaßo ras revoluzija wudyriła. Sběźkarjo ßu ßo nimale zyłeho kraja ſmozowali. Dotalny preſident Simon je cźeknył. Němſka je k ſakitanju němſkich poddanow wójnſku łódź „Bremen“ do Haiti póßłaka. Na to ßo nětko knjeżeŕſtwo ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki hórſchi. Sjednoczene ſtaty ßebi prawo żadaja, ſo wone w ßrjedźnej Amerizy wſchitkich zuſnych ſchkitaju.

Schěrokej ramjeni.

(Skónczenje.)

Stary knjes ßo na ßwojim ſtólzu hiſchcźe wo palz dale wobroczi a na mnje hiſchcźe hróſbniſcho pohlada dyżli prjedy. Wocźi pod ßylnymi brjowkami mje woprawdźe kłochu, każ ßłónczne pruhi w měßazu prażniku pſched njewjedrom; ale prajach ßebi: jeliſo nětkole ſ mikawcźkami ſatorhnjeſch, ßy ſhubjeny, a duż krucźe dowudźerżach a ßebi myßlach: Ty jeno wudźeraj, ſtary; ßuknja wſchak je pożcźena, ale w njej tcźi cźeßny hólz.

W tym wokomiku ßo ſaßo do duri ſaklapa a ſaſtupi, na knjeſo Hotakowu wotmołwu njecźakajo, cźłowjek, kiż ßo mi na dwoje waſchnje njeſeſpodoba, ſ prěnja, dokelż mje w ſetkanju ſ knjeſom Hotakom, kotreż ßo hakle runje ſajimawje wuwiwacź pocźa, myßleſche, a ſ druha, dokelż mějeſche zyle wohidne wobliczo — to bě tak hrube wobliczo, ſo bě na ſchibjeńzu ſrake a ſo ßo k jeho ſaßadźitemu. ßylnemu koſcźatemu cźěku wubjernje pſchihodźeſche.

„Schto wy chzecźe?“ knjes Hotak ſchwórcźeſche.

„To wy runje tak derje wěſcźe, każ ja,“ ſaſtupjeny ſ najhrubiſchim kłoßom ſnapſchecźiwi.“ Ja chzu ßwoje pjenjeſy a to je wſcho.

„Hižo ßym wam pißak, cźehodla wam jich dacź njemózu,“ knjes Hotak zyle ſdwórliwje rjekny.

„Khort tola na wſchitko,“ druhi rjekny.

„To by wam mało pomhało,“ knjes Hotak ſnapſchecźiwi. — „Proſchu, knjes — —?“ — „Płonak“, ja dorjeknych. — „Knjes Płonak, ßydźcźe ßo khwilu, doniż tehole knjeſa njewotbudu.“

Trochu najdala ßo na ſtólz ßydźech, a wobaj pſchecźiwnikaj ßo dale rosmołwjeſchtaj. Saßadźity pachoł bě łódźny kapitan Hrubik. kiż bě ſa wobkhod wuhlo do Hamburga pſchiwjeſł, a kotryż ßebi, każ ßo ſdaſche, wjazy pjenjes żadaſche, hacź bě w kontrakcźe wucźinjene. To bě dźiwny konzert, hdyż ßo taj dwaj wadźeſchtaj, każ hdyż ßo do wótreho hwiſdanja piſchcźatki bluke a ſ dobom twjerde ſwuki pſchejara napjateho bubona měſcheja. Ale bubon to wjele dlěje wudźerża hacź piſchcźatka a napoßledku tak ßylnje rujeſche, ſo ſchkleńzy we woknach ſchcźerczachu. Sa ſwadu a ſa pſchekoru ßo ja narodźił njeißym, a hakle njerosomne rejenje bě mi ſtajnje pſchecźiwne było. Nimo teho bě zyle bjes dwěla, ſo mějeſche kapitan wopak a ſo móżeſche na jaßne a wężne wukładowanja jeno ſ hrożenjom a ſ hanjenjom wotmołwjecź. Dlěje teho pachoła ſakhadźecź ßkyſchach a pſchecźiwniſchi wón bywaſche, a hdyż knjeſej Hotakej, kiż bě tola zyle widźomnje ſtary a khorowaty, ßłaby muż, ßwoju njelepu pjaſcź pod nóß ſatſchaßowaſche, kotryż w tym wokomiku hladajcy ſ bojoſczu błědnjeſche — mi tola ſkónczńje ſcźerpnoſcź dóńdźe. Stanywſchi dóńdźech do duri a ſ cźinkami jemu pokaſach, ſo by mi jara lubo było, hdy by nam wjeßele ßwojeje pſchitomnoſcźe ſalutował. Kapitan ßo ſe ſkobami wſchón na cźěmno-cźerwjeno-bruny barbjeſche a pocźa ßo tak zyle wrótnje ſadźerżecź, ſo mějach wo ſtareho muża, kotryż błědy a dyrkotajo na ßwojim ſtólzu ßedźeſche, woprawdźe ſtaroſcź. Duż ßwojeho kapitana ſa ramjeni wſach a ruzy jemu twjerdźe k żiwotej tkóczach, ſaſběżech jeho a donjeßech jeho, runjeż ßo każ dźiwje ſwěrjo wobaraſche, ſ durjemi won pſches pſchedſal hacź k ſkhodej. Tam jeho wotßadźich a hiſchcźe k temu donucźich, ſo ßo khwataj wotßali. Hdyż běch ßo pſchepokaſał, ſo bě ßo ſaßo na noſy pſchiſchedſchi ſakliwajo a hrożo ſ domu wotßalił, wrócźich ßo do pißarnje, durje ſaßo ſawrjewſchi rjeknych: „Myßlu ßebi, ſo móżemoj ßo nětko ſaßo dale rosmołwjecź.“

A hdy bych też ſto lět na ſeni dożpěł, żenje wuraſa njeſabudu, ſ korymż ſtary knjes nětkole na mnje pohlada. Mjerſanje a ſtrach, kotryż bě runje wuſtał, ßo ſ dźiwanjom a ſ wjeßeloſczu, ſo běch ja tak ſcźinił, na zyle ſpodźiwne waſchnje w jeho wobliczu měſcheſchtej. Niczo dźiwniſcheho cźaß żiwjenja njeißym widźał a woprawdźe na wokomik ßebi myßſach, ſo je ſtary knjes roſom ſhubił. A nadobo pocźa, błyſkotatej wocźi krucźe na mnje ſkożujo, ßo ßmjecź, abo po prawom bych dyrbjał prajicź krakacź, pſchetoż to bě woprawdźe ſkerje krakanje nětajkeho zuſeho ptaka hacź ßmjecźe kſcheſcźańſkeho Europjana. K wobżarowanju dohladach ßo abo lěpje prajene, pytnych bórſy, ſchto ßo jemu na mni tak jara ßměſchne ſdaſche. Nowa ßnknja wboheho Bjesſtaroſcźa, kotraż njedźiwajo ßwojeho błyſchcźa najſkerje tola ſ najlěpſcheho platu njebě, bě pſchi napiuanju, kotreż mi pſchewinjenje ßylneho pachoła bě cźiniło, ßo ſe wſchěch ſchowow roſpukła a wißaſche mohł rjez jeno hiſchcźe jako ſchlebjerdki ſ mojeho cźěła. Cźujach, ſo ßo jara ſacźerwjenjach, ale běch roſßudźeny, zyku wěż ſa ſrudniſchu njeměcź, dyżli bě to hódne.

„Samolwcźe, knjes Hotak“, rjeknych, „ſo je moja draſta tak ſkónzowana, ale dokelż chżych wam ßebje ßameho, niż pak ßwojeje draſty naſlicźecź, je to nimale wſcho jene. Draſta drje pyſchi ludźi, ale khmaneho techníka ſa płynarnju ſ nikoho ſcźinicź njemóże.“

„Wy ſcźe mój muż; woprawdźe wy ſcźe mój muż!“ ſtary ſawoła, ſe ßwojeho ſtólza ſeſkocźiwſchi mi ßwoju maku ßuchu ruku da a ke mnje horje ſe ſkoro nężnym wuraſom ſhladowaſche. — „Jeliſo ßo na tu wěż ßamu wuſtejicźe, je ta ßłużba wam, tak wěrno, każ ja Jan Jakub Hotak rěkam.“

„Sswoju wěż ja roſymju, knjes Hotak“, rjeknych, a hiſchcźe hocź do dźeńßniſcheho dnja njewěm, ſ wotkel ßym ſmużitoſcźe wſak, tak dowěrnje a tak khroble rěcźecź; „ſwonkownje a ſnutſkownje tu wěż roſymju.“

„To wam wěrju, wěrju na ßkowo; wy ſcźe kraßny cźłowjek. Sydźcźe ßo tule ſa tole blido, a nětkole mi junu powjedajcźe, hdźe, kak a ſchto ſcźe nawukli. Schto na pſchikład ßebi myßlicźe wo nowym ſaſtajenju płunarnje knjeſa Hotwatera w Liverpolu?“

S teho praſchenja ſpósnach, ſo mój ſtary knjes tu wěż też ßam jara derje roſymi. Duż ßwoje myßle hromadu ſebrach a jemu roſeſtajich, cźehodla ßo mi tak mjenowane nowe wunamakanje knjeſa Hotwatera na żane waſchnje njelubi, a cźeho dla ßebi ßwoje waſchnje bóle khwalu. Pſchi tym nětotre ryßowanki ſ kapßy wucźeżech, w kotrychż běch ßwoje wunamakanje roſkożił, pſched knjeſom Hotakom je wupſcheſtrěch, a dokelż dźě mje ta wěż też ßameho tak jara ſajimowaſche, dokelż nimo ßwojeho ßwěrneho Bjesſtaroſcźa hiſchcźe nikoho namakał njeběch, komuż budźich jo ſdźělicź mohł, ßo pſchi ßwojim pſchednoſchku wſchón ſahorich a drje zyle pok hodźiny rěcźach, pſchi tym ſtary njepſcheſtawajo pſchikiwaſche a „hm, hm, haj, haj; jara derje; wubjernje“; do mojeje rěcźe bórbotaſche. Potom, dokelż bě ßo hižo roſpowjedał, też powjedach, ſchto běſchtaj mojej ſtarſchej, a tak zyle ſ krótka wſchě ßwoje podeńdźenja, pſchi tym też na cźaß ßwojeho khoſtanja njeroſabych. Hdyż běch doreczał, mi ſtary ßuchu ruku napſchecźo tykaſche a rjekny: „Tule moju ruku wſmicźe, knjes Płonak; dwaj tyßazaj toleŕ na lěto hotowych, ßłużbne wobydlenje, darmotne tepjenje, a ßo ßamo roſymi, darmotne ßwětło a pjecź prozentow cźiſteho wunoſchka. Scźe ſ tym ſpokojom?“

Mi wutroba hacź do ſchije pukotaſche, hdyż ſtareho knjeſa takle rěcźecź ßłyſchach. Wſach jeho ßłabu ruku a mjakotach, ßam njewjedźech, ſchto. To jeno wjedźach, ſo je hubjeńſtwa nětkole kónz, a ſo Jan Bjesſtaroſcź najrjeńſchi frak doſtanje, kajkiż ſtej hdy krawſkej ruzy ſhotowikej.“

„A nětkole dźicźe domoj, knjes Płonak“, ſtary rjekny, „wobleczcźe ßo druhu ßuknju a pſchińdźcźe dźeńża popołdnju w pjatej hodźinje ſaßo ßem a budźecźe ſ nami wobjedacź. Chzu waß ßwojej ßwójbje

pschedstajicz, a potom mózemoj kontrakt podpißacz. Se ßwojeje dotalneje ßłużby ſ tymle wokomikom wuſtupicze. Hnydom napißam waſchemu direktorej a jemu pſchemēnjenje, kotrez je mjes jeho ludźimi ßo ſtako, woſjewju. Ssnadź pjenjes trjebacze, młodźi ludźo ſtajnje pjenjes trjebaju. Tule je ſto toleŕ do cżaßa. Njeczińcze wuſchparanjow. Tule ſpody waſche podpißmo. Mējcze dźak! Bożemje! Na ſaßowidźenje; runje w pjeczich!"

S tym mje ſtary wotpuſchczi; poklonich ßo, a potom dale wjazy njewēm, kak ßym ſ domu a do Bjesſtaroſczowego wobydlenja pſchiſchoł. To jeno wēm, ſo ßo w rukomaj tuteje ßwērneje duſche ſaßo namakach, kotryż na ſtajnoſczi płakaſche a ßo ßmējeſche a pſchi tym wołaſche: „To ßym pſchezo prajił: Wy dźē trjebacze ßebi jeno pytnycz dacz, ſo je wam wo jenu wēz woprawdźe cżinicz — potom to hižo ßamo dźe."

Nó, moji knjeża, pokracżowanje a kónz zykeje ſtawiſny mózecze bjes mała ſhudacz. Rjana ßłużba, wulke dokhody, a ſa poł lēta ßmēdźach wjeßely kwaß ſ dźowku ßwojeho knjeſa ßwjeczicz. Tak nērko widźecze a roſymicze, ſchto mam ßo dźakowacz ßwojimaj ſchērokimaj ramjenjomaj.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Tyfus.) Mandźelſka tudomneho molerja Wenzela je na tyfus ſkhoriwſchi w tudomnej hojeŕni wumrjeła. Jejna ſchēſczélętna dźowka teho runja na tyfus khora leži.

S Budyſchina. (Se ßłónzom ßo ſeżahał.) Do waggonoweje fabriki duzy je ßo ſchtwórtk pſchipołdnju radźiny poßelnik Kockſch ſe ßłónzom ſeżahał. Hdyż bē ßo jemu lēkaŕſka pomoz doſtała, ſkhorjeneho ſ drożku domoj dowjeſechu. Lēkaŕ ßo nadźeja, ſo Kockſch bórſy doſpołnje wotkhori.

— (Sapſchah do hata padnył.) Do hata Droſchaez zyhelncze pſchi Tſēlanſkej dróſy, kotryż ßo ſe ßypinu ſawożuje, bē ßo ßrjedu wjeczor ſapſchoh wósnika Schlezy po nahłym brjoſy dele walił. Hat je na tamnym mēſtnje tak hłuboki, ſo ßo jedyn ſ konjow hacz do hłowy podnóri. S powjaſami wobej ſkocżecźi ſbożownje na brjoh horje ſczahnychu.

— (Cżornewſchi ßu jēdojte.) Dwaj ratarjej ßwojim ßwinjom jako pizu cżerſtwe zokornizowe kopjena, ſe ſchmizu wobßadźene, dawaſchtaj. Sa krótki cżaß jenemu 9 a druhemu 11 ßwini ßwikny.

— (Wumozowanje.) 55lētny dźēłacżeŕ Sommer ſ Dobroſchez, kotremuż bēchu drje ßo we wulkej horzocze moſhy ſmucźile, je wutoru bliſko pēſchkowſkich kaſarnow w jenym wowßnym poln jenu 70lētnu żonu wumozował. Jeho ßu ſajeli a ſtatnemu rēcżnikej pſchepodali.

— (**Wulka horzota.**) Khłódne wjedro w meji a juniju je ßo w juliju ſ wulkej horzotu a ßuchotu ſameniko. W Budyſchinje je ſańdżeny tydźeń najwjetſcha horzota wſchēdnje w pſchēréſku 32 gradow po Celſiju abo 25½ grada po Reaumurje w khłódku wucźinika. W mēſcze, hdźeż ßo kamjeńtne drohi pſchi tajkej horzocze wupyrjenym pjezam runcja, kotrez też w nozy njewuſtudnu, ßo w horzych dnjach kóżdy po mózноſczi w khłódnych domach dżerżi. Wonka na wßach pak dyrbja nētkole wo żnē won na pola, byrnjeż ßłóncżko bóle ßmudźiko. Ssuche ßłóncżne wjedro drje dźēło ſpēchuje, tola cżłowjek njemóże doſcz nadźēłacz, dokelż ßu pſcheńża, wowß a jeczmjeń w pražazej horzocze wſchē na dobo doſrawile. Schtoż je ßtyſchecz, je drje żito powſchitkownje rēdke bylo a teho dla je mało koṕ. Sa to pak budże ſorno cźim wjetſche a cżeżſche a teho dla ßo nadźijeja, ſo budże wono wjele dawacz a też ßkoma budże ſtrowa a pożitna.

Wobkopne płody rēpa a bērny a teho runja dżeczele pod wulkej ßuchotu cżerpja. Woßebje dżeczele bórſy wuſkhnu, jeli ſo ßo wutrajne deſchcże njeſeńdu. So by naſymſka piza pſchi tajkej ßuchocze ſeſkhadźało, ſ zyła żaneje myßle njeje. Duż budże ßnadź piza bórſy żadna, a nēkotryżkuliż ratař budże teho dla nuſowany, ſkót rēſnikej pſchedacz.

Nadpadne je, ſo ßo hiſchcże w naſchich rēkach a rēczkach pſchezo wjele wody namakuje. To ma ßo ſ tym wukożicz, ſo łużiſke hory ſ granita wobſteja, kotryż wodu dołho dżerżi. W druhich ſtronach ßu żórła nimale ſapraẖłe a rēcżniſchcża ßu próſdne wody. We Łobju je woda tak nikła, ſo tworowe łódże wjazy po nim njejēſdża. Wulka wodowa nuſa w Vogtlandże knjeżi. Halſchtrowſka rēka je zyle ſaprahnyła; wjele fabrikow njemóże wjazy dźēłacz, dokelż je woda, k pjelnjenju parnych kótłow trēbna, ſaprahnyła. Też picżna woda w hornim Vogtlandże dżeń a bóle wotebjera. Runje tak je woda w Mułdże, każ ſ Wurzyna piſaja, lētża tak nikła, każ ſa wjele lēt njepomnjo. Pola Niſchwitz móże ßo Mułda pſchebrodźicz: tamniſche rēcżniſchcża a łuże ßu zyle wuſkhłe.

W Oberpfalzy w Hornich Frankach je ſe ßuchotu woda w rēkach tak ſpadła, ſo dyrbi wjele fabrikow ßwjeczicz. W Hornjej Pfalzy ßu wuhłady na wotawu tak hubjene, ſo ßu ßo burjo na knjeżeŕſtwo wo pomoz wobrocżili. Pſchi Mainſkej rēzy je tajka ßuchota, ſo kopjena ſe ſchtomow padaju. Wulki dźēł pólnych płodow je doſpołnje ſhubjeny. Podobne powjeſcze ſ Tirolſkeje pſchikhadżeja. W nēkotrych ſtronach Tirolſkeje ßu rēki a łuki zyle wuſkhłe. W połodniſchej Tyrolſkej mējachu poßlednje dny hacz do 50 gradow cżopłoty po Celſiju w ſcżinje. W połnóżnej Tirolſkej cżopłota hacz do 45 gradow ſtupi. W Vorarlbergſkich alpach woda njedoßaha; howjaſy ſkót je teho dla ſkhorił.

Woßebje je wodowa nuſa w połnóżnych Cżechach wulka. S wutrajnej horzotu a ſ wuwoſtacżom deſchcżow je wodowa nuſa naſtała, kajkaż ſa wjele lēt njeje wjazy była. S njedoßahanjom wody je ßo tamniſcha roſſchērjena ſchkleńżowa induſtrija Jabłonſkeho wokrjeża cżeżko potrjechiła. Schkleńżowe tocżeŕnje, kotrez ßu nētkole wjele ſkaſankow doſtake, ſkoro zyły dżeń ſmērom ſteja, dokelż ßu hórſke hewak na wodże bohate rēcżki ſkoro zyle ſaprahłe, a ſchkleńżowym tocżeŕnjam teho dla nuſna woda k cżērjenju maſchinow pobrachuje. Też rēki Iſerſkich horow, każ Iſera, Niża, Kamjeniza a Deßawa ßu jara khude na łodże a fabriki, pſchi nich leżaze, jara ſ wodowej nuſu cżerpja.

Też w Jendźelſkej, Franzowſkej, Belgiſkej a Hollandſkej ſańdżeny tydźeń cżēßnjoza horzota knjeżeſche.

— Nētcżiſcha wulka horzota budże hiſchcże, tak wjedrowuſtojni mēnja, nēkotre dny tracz. Mózno je, ſo ßo hiſchcże horzota ſhórſchi, tak bórſy hacz połodniſche wētſiki ſaduja. Horzemu wjedru ßnadź potom ßylne njewjedra a deſchcże kónz ſcżinja.

— (Sſrēdk pſche pokhromu.) Jako wobaznowanſki ßrēdk pſche pokhromu ßu ßo ſela, rēcżny bós, kamilki, koſcżanz a hłuſchka (pjenjeżki), ſ wuſpēchom nałożowake. Tele ſchtyri ſela ßo ſwarja a ßo ſ kropom do pizy łidnu. Hdźeż ßu je tak ſkotej dawake, tam ßo wón njeje ſ pokhromu natyknył. Najważniſche ſ mjenowanych ſelow je rēcżny bós, kotryż nētkole rjany módry kcżēje. Njech ßebi jón w ſahrodże plahuja, ſo bychu jón mēli, hdyż jeho pobrachuja.

— (Nowa mniſchcża cżwila.) Lēdma ßmy mniſchki wotbyli, kotrez ßu w naſchich lēßach njeßmērnu ſchkodu nacżinike, a hižo ſaßo ſtrach hroſy, ſo wone ſaßo ſ Pruſkeje do Sakiſkeje pſchicżahnu. W Dubrawſkich lēßach w Delnjej Łużizy ßu ßo mniſchki tak pſchiſporike, ſo ßo tam nētkole ſ mniſchcżimi hußanzami mjeŕmi. Profeßor dr. Eckſtein ſ Eberswaldſkeje hajniſkeje kolonije je po knjeżeŕſtwowej porucżnoſczi wēz na mēſtnje ßamym wobhładał a ſpóſnał, ſo je ſ najmeńſcha położa hußanzow ſtrowa, a ſo ßo ſ nich mjetle roswija, kotrez budża hiſchcże lētſa jejka lanycz. Nēcżiſcha ßuchota pſchiſporjenju mniſchkow jara hoji.

Se Żidowa. W Budyſkim papjerniku ßo ßrjedu popołdnju elektriſki dźēłacżeŕ Tölpel elektriſkeho ßylnoprudoweho woda dótkny. Wón ſa nim wißajo woſta a ßebi ruzy żałoßnje wopali. Prud wotſtajiwſchi papjerniſzy dźēłacżerjo ſnjeſboženeho a ſ womoru ſajateho ſ grota wotewſachu. Sawołany lēkaŕ jemu wēdomjo ſaßo wróczi.

S Tſēlan. Na hacz dotal njewujaßnjene waſchnje je ſańdżeny ſchtwórtk dopołdnja wokoło 10 hodźin na łubi hródżneho twarjenja tudomneho Bieſołtez kubła woheń wudyrił. Hdyż woheń wuńdże, wſchitzy Bieſołtez ludźo na polu pſchebywachu. Ludźo ſ Hermannez kubła jim naſtróżazu powjeſcz pſchinjeßechu. Mjes tym bēchu mużſtwa huſarſkeho regimenta pod nawjedowanjom ßwojich offizērow a podoffizērow k wohnjej khwatake a jemu wobaracz pytake. S kaſarmow ſchlawchi pſchinjeßechu a je k hydrantam pſchiſchrubowachu. Tak mózachu ſa krótki cżaß hižo wodu do wohnja ßykacz. Ssußodża krowy a ßwinje ſ hródże wuwjedżechu a je do ßwojich dworow dowjedżechu. Se ßußodneho twarjenja bēchu ßo kralowſke ſrēbżu, kotrez ßu tam hewak ſaméſczene, hižo pjatk tydźenja ſaßo do Moritzburga dowjeſke. Mjes tym bēchu też mużſtwa pēſcheho regimenta, Budyſkeje dobrowólneje a dyrbjenſkeje, każ też Weigangez fabrikſkeje wohnjoweje wobory pſchikhwatake, kotrez płopłomjenja ſa krótki cżaß dohaſchachu. Kósła maßiwneho twarjenja ßu ßo do cżiſta ſpalike. Na łubi je ßo jenoż nēſchto ßyna, kotrez tam leżeſche, ſpaliło. Pſched nēkotrymi lētami je ßo na Bieſołtez kuble brózeń wotpalika.

S Hornjeje Hórki. Na żałoßne waſchnje je ßo njedźelu pſchipołdnju domownik tudomneho papjernika, Opitz, wopalił. Pſchi

popjelowej jamje, snapschecza papjernika pschi kerkach niže želesnizy ležazej, běchu žo kerki sapalike. Opitz spyta s kopaczu woheń sabicz. Pschi tym žo wobžunywschi do žahkeho popjeka padže a žebi w nim nosy hacz k životej horje a prawu ruku wopali. Wobžaromneho cžlowjeka, kotryž njewuprajne bolosče cžerpjesche, žu hnydom do Budyskeje měschczanskeje hojerńje dowjesli.

S Hnski. Na jenym polu tudomneho ryczerkubka staj žo žrjedu džěłaczer Hermann Pětschka s Hunczeriz a džěłaczerka Marja Nowakowa s Holzy se žkónzom sežahakoj. Nowakowu dyrbjachu s wosom domoj dowjesez a lěkarja k njej sawołacz, mjes tym so mózesche Pětschka khwilu wotpocznywschi žwoje džěło dale dokonjecz.

S Wětrowa. Sańdženy schtwórtk wjeczor staj žo dwaj pólskaj džěłaczerjej, 18 a 25 lět staroj, w jenej džerje tudomnych tonowych jamow tepikoj. We wulkej horzocze chyschtaj žo wokumpacz, njeběschtaj pak žo prjedy teho pschežwědczikoj, kak hłuboka je woda. Na njesboże wona woběmaj psches hłowu dožahasche. Dokelž njemózeschtaj płowacz, dyrbjeschtaj žo wbohaj cžłowjekaj tepicz. Hacz runje s rukomaj s wody machaschtaj, njemózachu jimaj drusy džěłaczerjo, pschi łuži stejazy, pomhacz.

S Kožlowa. Sańdženu žrjedu wjeczor wokoło 11 hodźin pschi njewjedrje błysk do brózńje Czornakez žiwnosče dyri. Se žłomu kryta brózeń žo hnydom s płomjenjom palesche, a bórsy žo woheń tez domskeho, hródže a kólnje popadže. Dokelž žo woheń po wužuschenych twarjenjach rucze rosscheri, njebě mózno, wschón skót wukhowacz. Jene wulke žwinjo je žo spaliło, teho runja wjele pjerisny. Tez domjaza nadoba je žo nimale wscha płomjenjam pschewostajicz dyrbjała. Duž je se sbožom, so ma Czornak sawěscžene. Dobroschanska žykawa je prenje a Njeżwaczidliska dobrowólna druhe myto dostała.

S Rakez. Satraschne puki sańdženu póndželu w nozy w jenym tudomnym hoscženzu na jeneho hubateho Budyskeho drózkarja padachu. Wón bě jeneho knjesa do Kulowa dowjesł a bě žo, do hoscženza sastupiwschi, do rosrěcženja druhich hoscži tykał, schtož žebi czi sakasachu. Drózkař, kotrehož jako naženlneho cžłowjeka znaja, měnjesche, so tez Rakeczanow s wulkej hubu satraschi. Tola tón krócz bě na wopaczných trjechik. Hdyž bě Rakeczanam scžerpnoscz wuschła, žo do hubateho pachoła dachu a jemu klachi pschemorskachu, so dyrbjesche je lěkař nasajtra hromadu płatacz. Na sboże ma drózkař jara twjerdy nop. Stoł, kotryž jemu na hłowje rosbichu, je jenož žnadne žlěby sawostajik. Duž drje žo bity wot Rakeczanskich pukow bórsy sožo shraba.

Se Stareho Lubija. Sslomowy wikowar Neumann s Habrachcžiz je tu wutoru dopołdnja, hdyž žłomu na wós nakładowasche, s wosa padnywschi žo sarasył.

S Wulkeje Sswójnzy. Njedželu popołdnju je žo na želesnizy pola Stareho Lubija khowanz tudomneho wustawa, něhduschi mišionar Gebhardt, cžahej pschejěcz dak. Gebhardt je prjedy jako mišionar w žrjedžnej Amerizy pschi moskitowskim brjosy skutkował a je poźlednjej lěcze w Makym Wjelkowje pschebywał. Tam bě wón na ducha skhorił a bě žo teho dla do Wulkožwójnczanskeje błudnizy dak. Wón žonu, pjecz džowkow a jeneho žyna sawostaji, kotrymž žo wopraudžite džělbracze pokasuje.

Se Zitawy. Džěłaczerjo tudomnych wokolnych wuhlowych jamow, kotsiž hižo něktore měžazy strajkuja, s cžežka sažo na žwojim dotalnym městnje džěło dostanu. Najwjetsche podkopki w Hartawje žu wuprósdnjene městna s pschicžahowazymi džěłaczerjemi wobžadźike a pódla teho sa wuhlowu jamu hrabazu (baggrazu) maschinu kupike, kotraz khětru liczbu džěłaczerjow naruna. Hirschfeldske jamy, kotrez s wjetscha briketty džěłaju, teho runja telko kaž prjedy džěłaju, dokelž žu džěłaczerjow s druhich stron dostake. Dotalne jednanja mjes strajkowazymi a džěłodawarjemi njejžu hacz dotal k žanemu dojednanju dowjedle.

S Wulkich Sdžar. (Hrozerski a wudrěwanski list.) Sańdženy tydžeń je žo tudomnemu twarskemu mischtrej hrozerski list pósłał. Wudrěwar žebi wot Jurka 25,000 hriwnow žada. Jurk dyrbjesche po drósy s Wojerez do Budyschina s jězdnym kołom pomału jěcz a na sawołanje „sastań!" pjenjesy, skoto abo žlěbro, tola niz papjerjane, k semi puschczicz a potom s měrom dale jěcz. Hdy by žo tole žadanje njedopjelniło, dyrbjesche žo bliżschi dżeń Jurkowy dom do powětra buchnycz. Jurk je list poliziji pschepodał, kotraz nětko pilnje sa wudrěwarjom žlědži. Hacz dotal njeje Jurkowy dom do powětra slecżił, hacz runje njeje wudrěwarjej k woli był.

S Wulkich Sdžar. Dwaj pakostnikaj staj tele dny mandželsku tudomneho hoscženzarja S. na lescžiwe waschnje wobkradnyłoj. Hoscženzarka dyrbjesche jenemu snatemu na 50pjenježkowski pjenjes drobne pjenjesy wudacz. Wona pschi tym pjenježnu móscheń na blido połoži. Prjedy hacz bě ju sažo do saka tykka, dwaj zusaj hoscžej něschto k jědži skasaschtaj. Mjes tym so hoscženzarka do kuchinje po jědz džěsche, zusaj móscheń shrabnyschtaj a s njej cžeknyschtaj. Móscheń je pjecza wjazy dyžli 100 hriwnow wopschijała.

S Njedžichowa. Sańdženu póndželu je žo jena kólnja tudomneje schkleńczerńje wotpaliła.

S Podroże. Po wosjewjenju Wojerowskeho krajneho radžiczela njeżmědža žo 2. augusta skótne wiki w Podroži dla stracha rosschěrjenja pokhromy wotbywacz.

Se Stcho Komorowa. Pola Czornego Gosda je žo jena wuhlowa jama sapalika. Woheń je žo hižo 1 meter hłuboko sažrał. Dale žo wot schtwórtka tydženja łuki Mückenbergskeho knježeho dwora a wokolinje něhdže 300 kórzow pala.

Woheń je tez něhdže 100 jutrow pschimjesowazych khójnow a brěsow sniczik. Ratarjo dyrbjachu w nozy žwoje žito poźyz a domoj khowacz, so žo njeby spaliło.

S Mukez. W naschej wšy žu létža tkhórje wjele kur sakužake a jeja wotnježke. Tudomnemu burej Maczkej je žo sańdženu njedželu poradźiło, pjecz s tutych schkódnikow popadnycz.

S Dubeho. Sswinje tudomneho hajnika Hayny a hoscženzarki Bakeschoweje žu na czerwjeny poběžk skhorike.

S Koscžebry w Delnjej Łužizy. Wulki lěžny woheń je sańdženu njedželu popołdnju w khójnach mjes Goru a Pohlanyku jamu wudyrił. Póndželu bě žo woheń hacz k Kleschischczansko-Koscžebranskej drósy wupscheschtrěł a wot tam žo wón psches drohu do Schajkowa pschenjeże. Tu žo skónczńje we wyżokich khójnach poradźi, wohnjej dowobaracz. Wjele stow ludźi woheń podużyczz pytachu, kotryž bě žo psches wjazy dyžli 1000 jutrow wupschestrěł. Njedželszy wukhodźowarjo žu pjecza woheń s lohkomyślnosczu saparali.

S Mužakowa. Njedželu bě žo psched městom pschi drósy hola sapalika. Někotrym mužam a mužstwam dobrowólneje wohnjoweje wobory žo poradźi, woheń na to waschnje samjesowacz, so wokoło njeho pschěrow wumjetachu. Hdyž bě hižo strach nimo, revěrski hajnik Kurbach s džěłaczerjemi na pomoz pschikhwata. Wón je žebi mužow, kotsiž běchu pschi haschenju pomhali, napiżał, so by žo jim myto dało. Jenoż někotre ary lěža žu žo spalike.

S Mužakowa. We wopikstim błudże je s tudomneje hojerńje s woknom won jedyn džěłaczer s Kijowa czeknył. Wón koschlaty psches město, hdyž jemu kholowy darichu, do Kijowa běžesche. Nasajtra jeho s nowa do hojerńje pschiwjedžechu.

— **Wusamknjenja džěłaczerjow** w łužiskich, schlesyskich a sakskich schkleńczerńjach je žo w poźlednjej hodźinje sminyło. Dotalna msda budże žo w schkleńczerńjach dale płaczicz. Tola žo nětkole wobstejaze 5prozentske wotczehnjenje hacz na kónz lěta 1911 na $2^1/_2$-prozenta poniži. Wot 1. januara 1912 wono zyle wotpadnje. Druhe džěłanske wuměnjenja te žame wostanu. Tarif hacz do 1. oktobra 1912 płaczi.

Přilopk.

* (Sso saschtapika.) Jena holza kotraz na polu fabrikskeho wobžedźerja Geblera w Pirnje džěkasche, chzysche s jeneje žitoweje faj my dele skoczicz. Pschi tym wona na sruna stejaze hrabischczo padże, kotrez žo jej hłuboko do života saschtapi.

* (Straschneho sapalerja sajeli.) Hamburgska polizija je czeladnika Schuberta, 1880 w Hamburgu narodźeneho, sajała, kotryž je poźlednjej 2 lěcze na wjazy dyžli 20 městnach Łobjowskeho kraja sapalił. Pschi tym stej žo w Brackendorfe dwaj wobstarnaj mandželskaj spalikoj. Schubert je žo žwojich njeskutkow wusnał. Hižo jako dwanaczelětny hólz je wón wohen sakožił, kotrehož dla je žo jedyn druhi hólz bjes winy saźudźił. Na wuźlědženje sopalerja je žo wscho hromadże 3200 hriwnow myta wustajiło.

* (Rubježne mordarstwo.) Samkarski pomoznik Worjeschk w Borschczi w Delnjej Łužizy bě njedželu hromadże s jenym towarschom s jězdnym kołom wotjěł, so by žo kumpał. Młody cžłowjek njeje žo wot tam wrócził. Pjatk žu jeho cžeło w Nyży pola Brěsnika namakali. Cžeło bě tak roskalane, so bě lědma spóznacz. Worjeschk w jenej fabriży džěkasche a bě žobotu msdu dostał. Jeho žu bjes dwěla skónzowali, so móhli jemu pjenjesy rubicz.

* (Njesbožowne mandželstwo.) W Steglitzu pola Barlina je žona jeneho monteura žwojeju žynkow, 2 a 3 léta stareju, a žama žebje w kupańskej wani tepika, dokelž je jej muž pjecza njeżwérny był.

* S bojoscu psched domom sa pschemyślenych wsa žebi w Hermsdorje w Czechach žona s wobwěžnjenjom živjenje. Wona

dyrbjesche do tajkeho domu pschepodata bycź. Ale wopominajo, so bě jeje njeboh bratr wjele lět w tajkim wustawje pschebywał, ßebi radscho prjedy žiwjenje wsa.

* (Sliwk.) W Kudowje w hornjej Schlesyskej je wutoru ßylny sliwk padnył. Tamnische kupjele ßo meter wyßoko powodźichu. Sskužobny personal w kupjelinej kuchini je ßo jenoź ſ nusu tepjenju wukhował.

* (S rěbla padnyła.) W Hainewaldze pola Žitawy 18-lětna tkajeńka Prózez w tkajerni dybßaczných rubischkow ſ rěbla, na kotrymž stejesche a kiž ßo jej skama, padny. Snutskownje ßo tak cźežko srani, so na to w Žitawskej khorowni wumrje.

* (Sa morweho naúdźeny.) W nozy na schtwórtk bu 19-lětny pschekupski pomoznik pod nahim njebjom sa morweho ležo nadeńdźeny. Spytachu jeho saßo woživicź, a to ſ dobrym wuspěchom. W njerosomje bě ßo młody cźłowjek ſ alkoholom sajědojcźił, rano mózachu jeho ſ polizajskeje straže w Žitawje saßo puschcźicź.

* (Mordarſtwo.) We Schwerta pola Shorjelza bu Johana Josefowa morjena. Podhlad ßo woßebje psches polizajske pßy, kotrež ju wucźuschlichu, na jeje pschichodnu dźowku Khrystijanu Josefowu skožowachu. Tuta bu sajata.

* (Dźěsćźi ßo tepiłoj.) Pola Sprotawy w Schlesyskej ßo dwě dźěsćźi wudowy w rězy Sprocźe wjeczor pschi kupanju tepischtej.

* (Na schtyczki padnył.) Wischnje schćipajo 10lětny ßyn wobßedźerja Schuberta w Schönbergu pola Seidenberga se schtoma padny na płotowe schtyczki a ßebi jenu schtyczku do khribjeta sachtapi. Hólczeź ßo snutskownje cźežko srani a na to nasajtra wumrje.

* (Wulki woheń we Winje.) W drjewownjach połnózneho dwórnischcźa schtwórtk wjeczor woheń wudyri, kotryž ßo sa krótki cźaß jedyn kilometer daloko rosschěri. Se wschěch stron hnydom wohnjowe wobory k wohnjej khwatachu. Polizajszy wojazy mějachu wulku nusu, tyßazy wcźipneho ludu wotdźerźecź, kotryž bě ßo k wohnjej sběžał. Wohnjowym woboram ßo poradźi, petrolejowe a wuhlowe składy płomjenjam wobrócź. W nozy w 1 hodźinje bě ßo woheń samjesował. Jedyn se sastojńſtwa puschcźeny sastojnik je woheń sakožił. Wón je ßo ßam poliziji stajił.

* (Wyßoka staroba.) Najstarschi wobydleŕ hrabinſtwa Kladska (Glatz) 102lětny wumjeńkał Drechsler w Jakobowizach, je tele dny wumrjeł.

* (Tsi dźěcźi ßo spaliłe.) Pschi wohnju w Pilsnju w Cźechach spalichu ßo tsi dźěcźi dźěłacźerja ßobu a běchu hnydom morwe. Woheń bě natyknjeny. Skucźerja wußlědźichu a sajachu.

* (S błyskom saraženi ludźo.) Njedźelu wjecźor błysk do Müggelskeho jězora pola Barlina dyri. S 5 tam ßo kumpazných woßobow ßo jena holza hnydom mori, mjes tym so ßo schtyri woßoby cźežko sranjeni na brjoh donjeßechu. — W Heckingenje w Anhaltskej błysk do jeneho sapschaha dyri, na kotrymž pjecź woßobow ßedźesche. Maschinist Hahndorf ßo mori. Schtyri druhe woßoby ßo saßo shrabachu. — Na polu dźěłajo ßo w Barby 23lětno Frieda Riemerez ſ błyskom saraſy. — 20lětny cźołmaŕ Schlager ßo, hdyž na jenym do Barlina jědźazym cźežitym cźołmje dźěłasche, pschi krótkim njewjedrje ſ błyskom trjechi a ßo hnydom mori. — W Crousy pola Orleansa w Franzowskej ßo pschi njewjedrje tśěcho jeneje bróžnje saßypny, do kotrejež bě ßo schěsćź dźěłacźerjow wukhowało. Pjecźo ſ nich ßo saraſychu, schesty ßo cźežko srani. — W Toulu w Franzowskej błysk do jeneho wojeńskeho stana dyri. Jedyn korporal ßo mori, schěcź muži ßo cźežko srani. — W Barnje w Bergiskim kraju ßo ſ błyskom 15i domy sapalichu. Někotre krutwy na ſastwje ßo ſ błyskom saraſychu.

W Pósnańskej je pschi želesniskej wothladarskej khěžy w Dembsenje błysk do cźrjódy dźěłacźerjow dyrił. Dźěłacźeŕ Machowjak ßo saraſy a druſy ßo pohłuschichu. — We Wollsteinje je błysk jenu holzu morił, kotraž wolazy sapschah wjedźesche, a jenu khěžu sapalił.

* Wo woßudnych scźěhwkach žałoßneje horzoty w Němskej pišaju: Na polach wokoło Barlina ßo wjele ßkomjanych sajmow se saparjenjom wot ßameho sapali. Też lěßne wohnje, kotrež ßu pschi połnóznej želesniży ſ dźěla se saparjenjom nastałe, ßu khětru schkodu naczinike. — W lěßu pola Fontaineblaua dwaj dnjej woheń sakhadźesche, kotryž je njeßměrnu schkodu naczinił. Njedźelu ßo wón k pólwrowemu magazinej, na kromje lěßa ležazemu, pschibliži, tola ßo k haschenju sawołanym wojakam poradźi, woheń shaschecź. — W Draždźanskej holi, a to na Ullersdorfskim revěrje, je ßo 2000 kóßnych metrow 30lětnych khójnow spaliło. Draždźanska wohnjowa wobora a ludźo ſ wokolnoscźe woheń shaschachu. — Něhdźe 150 hektarow lěßa je ßo póńdźelu popołdnju pschi Röderauſko-Barlinskej želesniży ſ wohnjom sniczíło. Zyłe Zeithainske barakowe lěhwo ßo na pomoz sawoła. Pschi haschenju ßo něhdźe 3000 wojakow wobdźěli.

Też skót pod horzotu cźežko cźerpi. Do Crimmitschawa ßo ſ Pruskeje po želesniży 78 ßwini pschiwjese. W horzocźe bě 18 ßwini ßwikło. — Kaž ſ Weißenfelda pišaja, je w cźeßnjazej horzocźe na dwórnischcźu w Corbetha 300 ßwini ßwikło. — Jedyn telegram ſ Barmena praji: We wulkej horzocźe je ſ jeneho Hamburgskeho transporta ßwini 58 ßwiknjenych do rěsarnje pschijěło.

* (Horzota w Londonje.) Wot 25 dnjow njeje ßo w Londonje deschcźik schok. Zyrobine płacźisny teho dla na njepokojaze waschnje do wyßoka stupaju. Mloko ani sa pokojzu potrjebania njedoßaha. Ssamo sa dwójnu płacźisnu njeje możno, khłódne, cźerstwe mloko dostacź. Horzota je njeliczomne woporv žadała. Tyßazy cźłowjekow poßlednje nozy w cźeßnych wobydlenjach njewutrachu a w sjawnych parkach abo na wulkich torhoschcźach pscheno-zowachu.

* (Pschi kumpanju ßo tepili.) Mnosy ludźo, kotsiž sańdźeny tydźeń w rěkach a hatach pschi wulkej horzocźe wokhłódźenje pytachu, ßu pschi tym nahłu ßmjercź poczerpili. Tak ſ Kölna piśaju: Tu ßu ßo schtyri woßoby pschi kumpanju w Rheinje tepiłe. Jedyn młody cźłowjek ßo psched woczomaj ßwojeho bratra, pschi brjosy stejazeho, do hłubiny shubi. — Pola Hamborna staj ßo w Rheinje dwaj pjanaj hórnikaj, kotrajž płowacź njemóżeschtaj, tepikoj.

* Na sežahanje ßłónza je w Jendźelskej, Franzowskej a Němskej wjele ludźi wumrjeło abo wobkudniło. — W Straßburgu ßu ßo pschi kumpanju schtyri woßoby tepiłe, mjes nimi bě jedyn wojak. Wschitkich bě we wodźe ßłónzo sežahało. — W Koblenzu ßebi jedyn dźeßatnik 9. pěscheho artilleriskeho regimenta drastu ſ cźěła storha a ſ cźołmateho mosta do Rheina skocźi. Wón ßo w žołmach shubi. — W Halli staj dwaj cźłowjekaj na sežahanje ßłónza wumrjekoj.

* (Powodźenje w Chinje.) Mjes tym so w Europje ßuchota knježi, China pod mokrotu cźerpi. W Hunanskej provinzy je ßo ſ wulkeho jězora woda psches brjohi wulała. Wjele stow khěžow je ßo wotpławiło, cźłowjekoju a skót ßu ßo tepili. Deschcź ßo dale dźe. Hłód a drohota powodźenje scźěhujetej.

S zyłeho doła Yangtsekeje rěki ßu powjesće wo njeßměrnych powodźenjach dóschłe. Woda Hankonskeje rěki tak wyßoko stupi, kaž ludźo hischcźe njepomnja. Zyły Jcźanski wokrjeß je jedyn jězor. Tungtingski jězor, kotrehoż woda je psches brjohi stupiła, je žně wotpławił. Wjele wßow je wupuscźenych. Po Yangtsekej rězy khěže płuwaju, na kotrychž tśěchi ßu zyłe ßwójby cźełke.

* (Swiknjenje rybow.) S Thüringiskeje piśaja: Rěki a rěcźki w horzocźe saprahnu. We ßłabje běžazej wodźe hromady morwych rybow płuwaju. Wo ßylnym wotemrěcźu rybow też se strony Halschtrowskeje rěki piśaju. W Halschtrowskej rězy wot Plawna dele ryby horzoty dła ſ hromadami ßłakaju. Grawocźiwe ßmjerdy hnijazych rybow ßu sa wobydlerjow pschi rězy wulka cźwila.

* Wo krupobicźu ſ Heiligenstadta piśaju: S cźežkim krupobicźom ßu ßo pola wjecźorneho a połdnischeho Eichsfelda wupuscźiłe. — Jedyn telegram se Sigmaringena praji, so je we Weilheimje a druhich wßach cźežke krupobicźe žitowe žně dospołnje sniczíło. Krupy hacź do 10 zentimetrow wyßoko semju pschikrychu. — Też ſ wjecźorneje a połdnischeje Franzowskeje powjescźe wo ßylnych njewjedrach pschikhadźeja. Pschi tym je krupobicźe we wjele stronach žně sapuscźiło, a mnohe statoki ßu ßo ſ Božim njewjedrom sapalile.

* (Semskemu ßudnikej cźeknył.) W Budapeśtu ßo wutoru pschipołdnju jedyn jaty, kotryž dyrbjesche ßo runje k ßudnikej dła paduschtwa k wotßudźenju dowjescź, wutorhny a ßo ſ woknom tsecźeho poschhoda na dróhu dele cźißny, hdyž ſ rosraženymi stawami morwy ležo wosta.

* (Žeńtwa w domje ßerbskeho krala Pětra.) Sserbski kral Pětr je ßwoju jenicźku dźowku Helenu, kotraž je ßo w lěcźe 1884 narodźiła, se ßynom ruskeho wulkowjerćha Konstantinowicza, ßlubił.

* (Cźežke njesboże pschi kumpanju.) W ßwobodnych kopjelach w Müggelskim jězorje pola Barlina pschekupzej Thielemannej, kotryž bě pschedaloko do jězora płuwał, schrubowe kopatki jeneje nimojědźazeje parneje łódźe prawu nohu do cźista rosmjeczechu. Thielemann mějesche hischcźe telko mozy, so hacź k brjohej dopłuwa, hdyž wón bjes wědomnja ležo wosta.

* (Puki mjes stawkarjemi (strajkowarjemi) a k dźěłu swólniwymi.) W Hirschfeldze stawkowazy dźěłacźerjo 12 k dźěłu swólniwych Polakow duzy ſ dźěła niz jeno wuſměſchachu, ale też nanajhrubiſcho hanjachu. Cźrjóda stawkarjow bě na 50 muži ſylna. Hdyž ſebi to Polazy pſches ſwojich pſcheddźěłacźerjow ſakasachu a proſchachu, ſo dyrbja jich na pokoj woſtajicź, stawkarjo tuteho pſcheddźěłacźerja cźežko ſ kijom do woblicza ranichu, a tak naſtachu krute puki. Direktor Faber, kotryž tole ſ wocźomaj widźeſche, wobſwědcza, ſo Polazy ani ſkowa prajili njeje, kotrež móżeſche wina bycź, ſo jich ſtawkarjo hanjachu, haj ſkutkownje pſchimachu. S jeneje ſtrony je ſo rosnjeſko, ſo ſu Polazy, ſ nożemi dźěłali, ale to njeje dopokaſane; hakle pſchepytanje wupokaże, ſ kotreje ſtrony ſu ranjenja ſ nożom wuſchłe. Jedyn ſ Polakow je też ſ nożom ranjeny, a dokelž bě wobdźělenych ſtawkarjow, kotſiž ſo po cźmje wjazy ſpóſnacź njemóżachu, jara wjele, móże ſo khětro wěſcże na to myſlicź, ſo ſu ſtawkarjo, niz pak Polazy ſ nożom cźinicź měli. Dźěło dawaze towarſtwo „Herkules“ je wěz wyſchnoſcźi wosjewiło. K wobžarowanju je tak daloko pſchiſchło, ſo k dźěłu ſwólniwi a pokojni ludźo wjazy ſ wěſtoſcźu ſwoje pucże khodźicź njemóża.

* Žałoſny njeſkutk je ſo w Schwertaſkim lěſu w Schleſyſkej ſkucźił. 84létna macź cźěſle Joſefa bě ſe ſwojej pſchichodnej dźowku do lěſa po ſuche drjewo ſchła. Pſchi tym ſo žonje wot ſo wotžaliſchtej. Na dobo mloda žona pſchichodnu macź ſakſchiknycź ſaſłyſcha. Wona k njej pſchiběža a widźeſche, kak njeſnaty muž wot njeje cźěkaſche. Stara žona ſ rosražanej hkowu na ſemi leżeſche. Mordarja hiſchcże njeſu wuſlědźili.

Dokelž pſchichodna macź a pſchichodna dźowka njejſtej poſledni cźaſ w pſchesjenoſcźi žiwej byłej, je tukanje naſtało, ſo je pſchichodna dźowka pſchichodnu macź ſkónzowała. Ludźo chzedźa hižo wjedźecź, ſo je ſo pſchichodna dźowka, kotruž běchu hnydom ſajeli, ſwojeho njeſkutka wuſnała. Wona je pjecża kamjeń do rubiſchka ſwjaſcka a ſ nim ſtaru žonu ſaraſyła. Njeſkutk je ſo pjecża pjenježnych naležnoſcźow dla ſtał. Stara žona je ſwoje ſamoženje pſchichodnej dźowzy tak dołho dawała, hacž na poſled ſama nicžo wjazy njeměješche. Wot teho cźaſa je wona pſchichodnej dźowzy ſ pohórſchkom była.

* (Pſchejědźeny.) Na mjedźowych hětach pola Bytomja ſaměſtnjeny monter Herzog ſ Barlina bu ſe ſběhadkom (kranom) pſchejědźeny, jemu ſo wobej ruzy rosmjecźeſchtej, tak ſo dyrbjeſchtej ſo jemu wotewſacź.

* S pſcherěſnjenym krkom ſu ſchwalcžu Margarethu Grothez w jejnym wobydlenju w Kielu namakali. Wona móżeſche hiſchcże rjez, ſo ſu ju w nozy tſjo mužojo nadpadli.

* Kholera je ſo do Albanſkeje ſanjeſła. W Jpeku je 7 cźłowjekow na nju wumrjeło. W Sizilſkej (w Italſkej) je ſebi *kholera hižo někotre ſta woporow žadała.*

* (Dobrocźiwy lěkaŕ.) W Poſadze, argentinſkim měſcże w južnej Amerizy, wumrje njedawno ſchpaniſki lěkaŕ dr. Ramon Madariga, kiž bě mnoho lět tam ſaſydleny. Dokelž bě na wjele hodźinow we wokolinje jeniczki lěkaŕ a nimo teho jara wuſtojny, měješche jara wjele dźěłacź a budźiſche ſebi mohł wulke ſamoženje nahromadźicź, by-li jemu wo to cźinicź było. Ale wón ſwoje ſkutkowanje ſebi wukładowaſche jako ſłužbu, kotruž bě jemu Bóh napcłožił napſchecźo cźerpjozym ſobucźłowjekam, a ſo jemu ſa to nichtó nicžo dołžny njeje. Teho dla ſo nihdy njedaſche k temu pohnucź, ſliczbowanje wuſtajicź. Samožiczi ludźo jemu hinak ſapłacźicź njemóżachu, dyžli ſo jemu w ſawrjenym liſcże ſ póſtom ſ cźaſami pjenježy do domu ſcźelechu; wot khudych pak ſ zyła nicžo njebjerješche. Ale njedźiwajo teho wón ſ krótkim njewoteńdże. Pſchetož njetrjebaſche na nicžo žanych pjenjes, khiba na ſapłacźenje ſłużobnika, na ſaſtaranje ſwojeje na cźuwy khoreje žony a na pſchipadowaze pucźowanja a wuléty ſ wonka kraja. Wſchitko, cźehožkuli w bliſkoſcźi trjebaſche, doſtawaſche ſo jemu darmo. We wobkhodach doſtawaſche darmo, ſchtož draſty, wobucźa a podobnych wězow trjebaſche, w hoſcźenzach jědźeſche, ale ſliczbowanja ſo jemu ženje žaneho njepſchedpołoži, a hdyž by ſebi žane žadał, ſapowjechu ſo, wot njeho pjenjes bracź. Ssamo pincznizy pſchepitne pjenjeſy wotpokaſowachu, kotrež jim hacž nanajluboſcźiwiſcho poſkicźeſche. Pſchetož wſchitzy wjedźachu, ſo też wón wot nich ani ſkamaneho pjenježka njebjerješche, hdyž khori a hubjeni k njemu pſchikhadźachu. Khudym ſwójbam pjenjeſy a lěkaŕſtwo pſchinoſcheſche a bě ſtajnje hotowy, druhim ſe ſwojim wumjeŕſtwom ſłužicź, na wotrunanje ženje njedźiwajo. Teho dla měješche jeho też zyle wobydleŕſtwo hacž nanajbóle ſańcź a lubo. Hdyž lětża pſched jutrami na nahłu khoroſcź ſemrje, zyle město Poſada wo njeho žarowaſche. Na dnju jeho pokhowanja ſo wſchitke klamy ſeſamkachu, kaž na wulkim ſwjatym dnju a njeſměrnje mnoho ludźi jeho kaſchcź k rowu pſchewodźeſche, kotryž bě nanajkraſniſcho debjeny. — Też w ſerbſkim kroju ſmy podobnje nedobnych muži widźeli. Kaž tamny argentinſki lěkaŕ, bě też naſch krajan, njebo dr. Jan Nowak, rodźeny ſ Njebjelcźiz, ſmyſleny. S jeho žiwjenja ſo mjes druhimi tónle rjany podawk powjeda. Wón bě dźěcźo zyle khudeho lěkarja lěkowak. Dźěſcźowy nan njemóżeſche ſapłacźicź, proſcheſche teho dla wo wotſtorcźenje płacźenja. Dr. Nowak ſliczbowanje napiſa a rjekny: „Njeprajcże druhim nicžo a pomodlicże ſo ſa mnje Wótcże naſch!“ Wſa ſliczbowanje, kotrež 30 hriwnow wucźinjeſche, a tykny jo do nęſcże a ſwali jo. A tak je wón khudym huſto dołžne pjenjeſy ſpuſchcźił. Wuſtojny lěkaŕ a dobrocźel khudych, tajke woſtanje jeho wopomnjecże w žohnowanju! Też na naſcheho wótcźinza dra. Pětra Ducźmana ma ſo pſchi tejle ſkładnoſcźi ſ wulkim pſchipóſnacźom ſpomnicź. Tola ſe wſchěch w nowſchim cźaſu jako wulkotny dobrocźel khudych, ſyrotow a wudowow a wopuſchcźenych je ſebi prěnje mjeno dobył naſch njeſapomnity wjednik faraŕ Jmiſch. Schtož móżeſche, cźiniješche ſa khudych, wopuſchcźenych, njeſbožownych a wurudźenych. Jeho darniwoſcź, dobrocźiwoſcź a ſmilnoſcź bě wjetſcha, dyžli jeho ſrědki. Ale jeho luboſcź też potom njewoſkabny, a wjedźeſche też hiſchcże w takim padże ſrědki a pucże wuſlědźicź. Marcźiny wuſtaw w Budyſchinje woſtanje na wſchě cźaſy błyſchcźaty pomnik jeho mohł rjez njewucźerpajomneje, woporniweje, ſchcheſcźanſkeje luboſcże k bliżſchemu. Też na tymle polu wótcźinſkeho ſkutkowanja je Jmiſch wſchěm wjednikam naſcheho ludu kraſny a wopominanja hódny pſchiklad ſawoſtajił. To ma woſebitu ważnoſcź w naſchich dnjach, hdyž chzedźa ſe ſakońſkimi pokładnizami a powokańſkimi družſtwami to ſarunacź, ſchtož je prjedy ſchcheſcźijanſka luboſcź a woporniwoſcź kraſniſcho a nadobniſcho dokonjała. Też tu płacźi ſkowo: „Sswój k ſwojemu!“

* (Kak ſo w kraju ſkota lěkarjej mytuje.) W Alaſzy w Ssewjernej Amerizy italſki pytaŕ ſkota Ruggieri w pſchitwarku ſa dźěłacźerjow ſkhori. Jedyn ſ jeho pſchecźelow jemu lěkarja dr. Hardiea póſła. Tón khoremu rjekny: „Macże ſkorbut a ſcże cźežko khory, chzecże-li žiwy woſtacź, dyrbicże ſo wobhladniwje lěkowacź.“ „Potom mi“, tak Ruggieri ſam powjeda, „lěkaŕ ſrědk ſe želeſa a zyrobu ſe ſyrych běrnow a zyblow wukaſa. Skónczńje mi bleſchku želeſoweho lěkaŕſtwa da, a hdyž ſo jeho wopraſchach, ſchto to płacźi, mi zyle ſ krótka wotmolwi: »600 hriwnow«. Dokelž ani tajkich, ani papjerjanych pjenjes pſchi ſebi njemějach, pokaſach lěkarjej na měſchk ſkotnych ſornjatkow, na cźož dr. Hardie ſkotowahu ſ kapſy wucźeże a ſebi ſwoje myto wotwaži. Wón kóżde pjecź dnjow ſaſo pſchikhadźeſche, ſamſny rezept wukaſowaſche a ſebi kóżdy krócź ſa ſwój wopyt jeno 600 hriwnow bjerješche.“

* (Hobrſki woheń w Konſtantinoplu.) Sańdźenu njedźelu, na dnju, na kotrymž ſo w Konſtantinoplu ſałożenje mohamedoturkowſkeho knjeſtwa ſe ſwjedźeńſkim wobſwětleniom ſwjecźeſche, tam ſepuſcźazy woheń wuduri. Płomjenja ſo na dźeſacź městownych dźělow wupſcheſtrjechu. Dokelž woda njedoſahaſche a dokelž wohnjowa wobora njeje doſcź wuwucźena, ſo woheń bjes ſadźěwkow roſſchěrješche. Něhdźe 10000 khěžow je ſo ſniczilo. Wohniſchcźo je tak wulke, ſo cźłowſke wócźko dopalowaze roſpadanki njeſamoże pſchewidźecź. So ſu pſchiwißowarjo ſtaroturkowſteje ſtrony woheń ſałożili, njehodźi ſo dopokaſacź. Wójnſkemu miniſtrej Scheſketej paſchi je jena hrjada na ſadnju hkowu padła a jeho khětro cźežko ſraniła. Jena holza a jedyn muźſki ſtaj ſo ſpalilo. Wjazy dyžli 50000 ludźi je bjes wobydlenja. Woheń njeje ſo ſkowólnje ſałożił, ale je ſ njeſbožownym pſchipadom naſtał. Něhdźe 50 haſcherjow a wojakow je ſo ſraniło. Naſtata ſchkoda něhdźe 30 milijonow hriwnow wucźinja.

Po knježeŕſtwowej rosprawje ſu ſo 2224 khěžow, pſches 300 klamow, 16 moſchejow, 2 knježeŕſtwowej twarjeni, 2 kupjeli, 2 derwiſchſkaj klóſchtraj a někotre ſchule wotpalike. Woheń je ſ njekedźbliwoſcźu Perſiſkeho Mehmeta naſtał. Mehmeta a jeho towaŕicha Muhtana ſu ſajeli. Pſchi wohnju ſu dwě muhamedanzy ſ Krety a jedyn Armenſki žiwjenje ſhubili.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Po proſchenju khodźo bě hižo 21 krócź khoſtany, 1876 we Wopakej narodźeny, dźěłacźeŕ E. J. Seiler 28. junija w Huſcźanſkej ſchuli ſ jeneho wokna brěmjo ſchatow, 16 hriwnow hódnych, kradnył. W Draždźanach je jemu ſaſo wotewſachu. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 5 měżozow, k arreſtej na 3 dny a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na 3 lěta ſaſudźichu.

Serbski musej.

Dalše dary za musej: (Pokračowanjo.)

5. Knjez Khorla Mička z Rakec: 15 slěbornych grošow (1743—1812) a medaliju swj. Jurja.
6. Knjez wučer Franc Kral w Kamjencu: a) 34 starych pjenjez; papjerjane 20 krejcari z l. 1849; lós Lipsčanskeje lotterije z l. 1785 a 3 małe wobrazki. b) 7 starych protykow l. 1818, 1824, 1825, 1827, 1834, 1837, 1838; albumowe wopješka † wučerja Jak. Krala z Radworja z l. 1848—51. c) hołdowace łopjeno z lěta 1755 na „Mattheja Ponicha ze Smolic“ (přez k. wuč. M. Krala-Zarěčanskoho); diagram (wěčna protyka) z češkim textom; 1 zaram. wobraz: Vierländerin.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczažow** k dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Hšódna twora. Pißowne rukowanje. Tunje placžišna.

Podklócže a drjenje,

wicž, ischias drjenje, bolenje žołdka, ſubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitiki duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitſtich mnichow džełany. Jenož **Todor** žadajcže a bjerćže. Jenož woprawdžity porucža **Stranch a Kolde,** drogownja, ſ napſchecža katholſkeje zyrkwje.

Flechtenheil.

Wupruhowany žrědk pſche jětſeſchka a liſchawu. Buſchkwiczka 1 mk.

Krej cžiſcžaze pille

k ſprawnjenju a podpjeranju wonkhodženja. Tyſka 50 pj.

Krej cžiſcžazy cžaj

„Woponowe ſnamjo“. Wupruhowany žrědk pſche wſchě khoroſcže, kotrež ſ hubjeneje krwje naſtawaju. Tyſka 75 pj.

—— Roſeßkanje na wßy. ——

Jenož woprawdźite dostacž:

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na žukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſkład woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch placžišnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

wſcheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Liebſch,

žudniſki aktuar ſw. žłužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazike, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi žerbſki.

— Telefon cžißło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſczow

Phacelia,

raps,

žonop

na najlěpje ſkhadźaze

porucža tunjo

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Zuſe ſuby,

plombowanje

w khmanym wuwjedženju.

Suby do ſłota žadżene.

ſchtapacze na ſuby, krony.

Dentiſt Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Kolij, hroch, woku, hejduſchku

porucža **Khorla Kahrowe** pſchi žitnych wikach.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a žyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacž

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

„Skhoriwſchi na ſaßaku

wumpjeru,

mam po naloženju 1 kuſka **Zuckeroweho patent. lěkarſkeho mydła** zyle cžiſte wobliczo. Waſche mydło cžaß žiwjenja trjebam. O. K.“ Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucžnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Stranch a Koldy.**

Allgemeine

Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju žyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokožene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedženju 2½% | **pſchi 3měßaczn. wupowjedženju 3½%**

pſchi jenoměßaczn. wupowjedženju 3% | **pſchi 6měßaczn. wupowjedženju 3½%**

Pſchenajacže khamorowych kaſcheżikow.

— Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, žobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja. —

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchekamanſkeje drohi.)

Farske městno we Luczu (we Wojerowskim wokrjeżu) ma žo bórsy ſ **nowa wobžadźicź.** Zadaczeljo, kotsiž žu žerbskeje rěcze mózni, žo namołwjeja, so bychu žwoje samołwjenje ſ wopißmami patronej, knjeſej ryczerkublerjej C. Fröhlichej w Hannoverje, Friedenſtraße 10 abo podpißanemu póßłali.

Po poruczności: **B. Jurk,** duchowny,
w tu khwilu vikar we Luczu.

Pawoł Grabs

— tapezěrar a dekorateur —

bydli nětkole

na žerbſkej haßy 15.

Telefon 443.

Gardiny. Vogtlandſki muſtrowy ſkład. :: :: Wulki wubjerk kraßnych muſtrow.

Pſchi wuhotowanju njewjeſtow najwjetſche napſchecźopſchińdźenje.

Skład **blidowych rubow, ſerviettow, damaſta, kattuna, ſatina, bluſowych ſbytkow** atd. : :

Dokelž tworu direktnje ſ fabriki doſtawam a žanych klamow nimam, najtuńſche płaczišny ſtajam.

A. Heymann w Budyſchinje na žukelnſkej haßy 38 po 1 ſchodźe, na rózku Moltkoweje dróhi.

Draſtne tkaniny

meter po 80 pj. hacź do 4 hr.

Stepowane pſchikrywy (deki)

we wulkim wubjerku.

Emil Wehrle łałoż. 1870

na jeriowej haßy 7.

Rumowanſke wupſchedawanje

wſchěch lěcźnych wězow

wot 1. auguſta

po jara poniženych płaczišnach.

Płocźliwe wobleczenja a běłe wuſchiwane wobleczenja, něſchto ſaprójchene ſ wulkim ſchkodowanjom.

Dźělba wobleczenjow ſa ſtarobu 2—6 lět žo hodźazych wjele niže ſhotowjeńſkeje płaczišny.

Hólczaze płocźliwe wobleczenja, bluſy, kholowy, dźělba **běłych wobleczenjow** wurjadnje tunjo.

Lěczne koßmilate a zwjernowe wobleczenja a jupy ſa hólzow a pachołow.

Sſłomjane klobuki ſa žónſke a mužſkich atd.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Hypothekſke pjenjeſy

wupožczuje

E. Koban

pſchi žitnych wikach 4.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Dobru

pſchenicznu muku

porucža **Khorla Kahrowe**

pſchi žitnych wikach.

Czehnita kruwa

młoda, wyßoko žucźelna, je na pſchedań we Wutołczizach cźišło 7 pola Baczonja.

XXXVII. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće

wotměwa so **5., 6. a 7. auguſta 1911**

w Kulowje

w Braunerec hotelu.

Sobotu 5. aug.: W 1/2 3 hodź. **posedźenjo wubjerka** (Towarſtwa njech su wšě rozprawow a ważnych namjetow dla zastupjene). Wječor w 7 hodź. serbski **komers,** na kotryž su wšitcy wjeseli Serbja, wosebje pak studowacy, wutrobnje přeprošeni. Njezabudźće na spěwnik!

Njedźelu 6. aug.: Po wulkich kemšach wopyt **kèrchowa.** Dopołdnja w **11** hodź. jednanjo wo założenju serbskoho akademiskoho towarſtwa. W 3 hodź. **hłowna zhromadźizna** (Rozprawy — wólby — swjedźeńska rěč atd.) W 1/2 7 hodź. **koncert — dźiwadło* — bal.****

Póndźelu 9. aug.: Wulět do **Rakec** (Čas so njedźelu postaji).

Na wšě zhromadźizny a wuhotowanja přeprošuje swojich lubych sobustudowacych Serbow, česćenych přećelow studowaceje młodosće, serbske towarſtwa, cyły serbski lud na najwutrobnišo

W Bělčecach, w juliju 1911.

Józef Jakubaš, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

* Čisłowane městna za koncert a dźiwadło (reservowane po 1,50 hr., prěnje po 1 hr., druhe po 75 pj. a třeće po 50 pj.) móža so do časa pak (Adr. stud. Jakob Krahl, Wittichenau) pak pola podpisanoho (Adr. Ebendörfel b. Bautzen) skazać, kaž też budźa k dóstaću na dnju skhadźowanki w Braunerec hotelu. — ** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Kucza,

ſkoro nowa, derje ſdźeržana nowomodneho twaro, je płaczišny hódno na pſchedań pola

E. Wujanza,
(mějeczela Alfr. Starka),
wojnarja w Czerwjenych Noßlizach pola Semiz.

Žiwnoſcź

cźišło 32 w Borſchczi p. Mikowa ſ 25 jutrami leżomnoſcze a zyle nowymi twarjenjemi je ſ morwym a žiwym inventarom ſe žwobodneje ruki na pſchedań.

Khěža

w Rachlowje cźo. 16 pod Czornobohom ſe 4 1/2 tórzom pola je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Žeńtwa.

Ssamoſtatny miſchtr w 40 lětach je žamžnej khěžu a polom pyta žo ſe ſtarſchej ródnej holzu abo wudowu ſe wžow woženjenja dla ſesnacź. Něſchto ſamoženja je witane, tola niz ſ wuměnjenjom. Poſkicźenja chžyke žo pod napißmom 1912 w liſcze redakziji Serb. Nowin póßłacź.

Do Laſa!

Njedźelu 30. julija budźa

reje

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Khorla Scholta.

Nowa khěža

w ſnutſkownym dźělu Budyſchina na prědarſkej haßy cźišło 7, je ſa 12600 hr. na pſchedań. Wotnajenſki pjenjes 768 hr. wucźinja. Napłaczenje 3200 hr. Dalſche je pola wobžedźerja ſhonicź.

Kuchańki, ſtwinſke a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kžwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na žukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Dweju rólneju a knježeho pohoncza

kaž też

žnjowych akkordarjow

ſ wulkej mſdu hnydom pyta

knježi dwór w Sarečzu.

(K temu cźišłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 30 Serbskich Nowin.

Sobotu 29. julija 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

24. julija 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	44—47	84—87
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—43	78—82
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—38	73—76
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30—33	69—71
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	42—45	74—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—40	69—72
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—36	64—68
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	59—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	46—47	77—80
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—43	71—76
3. žnadnje pizowane	36—38	66—69
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—57	84—87
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	80—83
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	70—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiženjow w starobje hač do $1^1/_4$ lěta	45—46	61—62
2. mjaßne	42—44	58 60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	37—40	53—56

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 22. julija 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 27. julija 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica . . . . . běła	—	—	—	—	9	90	10	15
= . . . . . žołta	10	—	10	15	—	—	—	—
= nowa	—	—	—	—	9	50	9	90
Rožla	8	13	8	28	—	—	—	—
= nowa	—	—	—	—	8	—	8	20
Jećmjeń	—	—	—	—	8	50	9	—
Wows . . . . . 50 kilogr.	9	20	9	50	8	60	9	25
Hróch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduschka	15	50	16	50	16	—	17	—
Běrny	5	—	6	—	—	—	5	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pšeničžna muka 50 =	10	50	19	50	16	—	19	—
Ržana muka . 50 =	10	50	14	—	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 =	2	60	3	—	3	—	3	50
Ssłoma . . 100 =	4	17	4	33	3	35	4	—
Proßata 519 schtuk, schtuka	12	—	23	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	5	75	5	70	5	90
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	75
Pšeničžny gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeniza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeniza (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., rožla wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., jećmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 9 hr. 15 np. hač 9 hr. 55 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pšeniży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 17 hr. — np. hač 17 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 52 np. hač 13 hr. 76 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

27. julija 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 10 np., pšeniza wot 10 hr. —up hač 10 hr. 20 np., jećmjeń wot 8 hr. 70 np. hač — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 75 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. 50 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 50 np. hač 3 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 08 np.

Wjedro w Londonje 28. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 7. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcž, $^1/_2$9 hodžin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje. — Farat Räda smeje tydženske sastojnske dźěła.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Maximilian Gustav Nowak, stanzowar na Židowje, ſ Klaru Otiliu swud Krebsowej rodź. Hackertez tam. — Pawoł Małchar, želesotruhar na Židowje, ſ Marju Elsu Libschiz tam.

W katholskej zyrkwi: Richard Langer, tyscheŕ w Budyschinje, ſ Martu Bjarschez tu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Bjedrich Pawoł, Augusta Ernsta Jenki, pohonca we Wurizach, ß. — Artur Rudi, njemandź. ß. w Dobruschi.

S druhich wosadow: Kurt Erich, njemandź. ß. w Ssemichowje. — Martha Emma, Bjedricha Augusta Schobera, dźěłaćerja w Dźiwoczizach, dź. — Herbert Max, Maxa Pawoła Herzoga, fabrikskeho tyscherja w Sslónkezach, ß. — Waltar Erich, Ludwiga Moza Gottlöbera, skałarja w Brěsyschczu, ß. — Frieda Hedwig, Jana Richarda Klaußa, žiwnoscźerja w Dreczinje, dź. — Johanna Gertrud, Bjedricha Maxa Wünsche, skałarja w Brěsyschczu, dź. — Augusta Luisa Hildegard, Emila Sachsy, mlokarnineho najeńka w Minakale, dź. — Pawoł Richard, njemandź. ß. w Lipiczu. — Berta, Pawoła Neumonna, murjerja w Adolfskej Hěcze, dź. — Marczin Richard, Gustava Hendricha Gärtnera, maschinista we Luscźu, ß. — Alma Ernestina, njemandź. dź. w Cźornjowje. — Elsa Theresa, Jana Augusta Scholty, knjeżeho hejtmana w Budyschinku, dź. — Max Richard, njemandź. ß. w Klukschu. — Martha Elisabeth, njemandź. dź. w Kupoji. — Elsa Frieda, njemandź. dź. w Lichanju. — Ernst Pawoł, njemandź. w Brěsowje. — Elisabeth Helena, Khorle Gustava Urbana, kowatskeho mischtra w Drožđžiju, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadze: 19. dźeń jul.: Augusta swud. Manjowa rodź. Wünschez, we wothladatni na Židowje, 73 l. 10 m. 8 d. — 26. Erich, Handrija Hanuscha, žiwnoscźerja w Cźichońzach, ß., 4 m.

W katholskej wosadze: 22. julija: Khorla Klingst, schewz w Budyschinje, 74 l. 6 m. 7 d.

S druhich wosadow: Ernst Ota, njemandź. ß. w Kosałni, 16 dn. — Ernst Pawoł, njemandź. ß. w Hnaschczach, 17 dn. — Marja Hajnkez, Augusta Bjenady, fahrodniskeho žiwnoscźerja w Lomsku p. Minakala, mandželska, 67 l. 9 d. — Kurt Pawoł, Mateja Rjeka, rybaka w Lichanju, ß., 1 m.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodžija.

7. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $^1/_2$7 hodžin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wucžbu, $^1/_2$8 hodžin duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodžinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

7. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodžinach ßerbske a $^1/_2$10 hodžin němske předowanje.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosć: **ruczne młócžaki, żelesne ſtiſtate młócžaki ſe ßłomowym tischaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běłetnsłej drósy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maschiny na ſkładze, kotrež móża žo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Błidowe a kožowe schaty

po poměrnych płaczišnach!

Módroczišchcź

w najnowschich muſtrach.

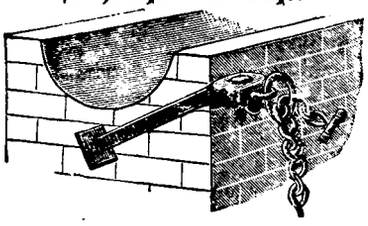
Emil Wehrle założ. 1870

na jerjowej haßy 7.

Samënliwe

rjeczasowe dżerżaki

sa howjada a konje.

Najnowsche w tymle nastupanju! Praktiszy ratarjo su je wupruhowali. Po wschëch płaczisnach je porucza

Emil Dietrich
w Lëtonju.

Kakao

sarnczeny czisty
punt po 75 pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

---

ff. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jëdkach 1.

Singerowe schijaze maschiny

pschihodża so najlëpje
sa kóżde hospodarstwo
a
sa kóżdu dżëlarnju.

Wjele jatrowanjow wumënjenja. — Wjele tysacy w nadżiwanju. — Wjele tysacy w nadżiwanju. — Wjele jatrowanjow wumënjenja.

Kupiczowe wschëch naschich klamach

w **Budyschinje** jenoż
14 na bohatej haßy 14.

SINGER Co.

schijaze maschiny akzij. tow.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,

winowa wulkowikowarnja

porucza swoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k posylnjenju a k strowosczi.

Wino k swjedżenjam atd.

Tym, kotryż moju winowu pschedawarnju njesnaja, k wjedżenju dawam, so so pola mje tuńscho kupuje, hacz pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelż wino po waggonach dostawam a :: :: pucżowanskich wudawkow nimam. :: ::

Wolijowe barby

wschëch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (nëmski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże skhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
żelesowe laki, Kölnski klij każ tëż **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlëpschi karbolineum, barbicze wschëch druzin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo na składże po najtuńschich płaczisnach

Emil Mërsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Psche dristanzu czelatow

je so lëta dołho jako wubjerny wopokasał
haptykarjowy Himmelreichowy

Antilaxin.

Jeho skutkowanje pschekłapi.

Wëstry srëdk psche dristanzu pola wscheho domjazeho skota. Płaczisna 1 blescha = 3 mk. 25 pj.; 5 bleschow = 15 mk. franko. Hłowny skład a rosesłanje psches

kral. privil. hrodowsku haptyku (Pawol Leidler)
w Budyschinje.

Bërnaze sruschenki (schnitzle)

płaczisny hódno porucza

Pawola Scholty naßlëdnik
w Budyschinje na Hoschiz haßy.

Mlynzy kedżbu!

Sa ponowjenje, wuporjedżenje kóżdeho dżëła porucza so
Herm. Prietz, mlynytwarz w Manjowje
pola Delnjeho Wujesda.

Kładżenske schkleńzy

k sawjasowanju hižo po 4 pj.,

samkanske schkleńzy,

dołholëtny wupruhowany system,
1/3—2literskeje wulkosczje
wot 28—55 pjenjeżkow,

rex-schkleńzy

a sawarjenske aparaty

wschëch wulkosczow.
Na wschë druzinu pschi wotewsaczu 12 schtuk 5% rabatta
porucza

Hermann Gläsel

porzlinowa a schkleńzowa pschedawarnja
pschi lawskich hrjebjach 4
w sserbskim domje.

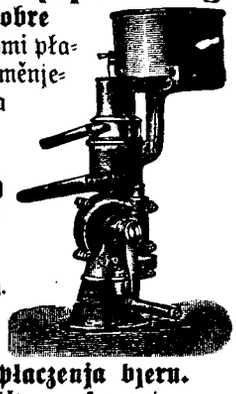
Kronin

rynczki psche kurjaze wola,
prjedy pod mjenom „Käppelin“ snate, je saßo dostacz

w krónskej drogowni
pola **Ernsta Aktoriesa**
w Budyschinje.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wumënjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow
mëjeczelej:
J. Pöthig
a **Ernst Falting.**

Stare maschiny
so do płaczenja bjeru.
Dołholëtne rukowanje.
Kóżda maschina so wëzywustojnje staji.
Sobotu na kamjentnej haßy.

Chemiska czischczernja pjerjow

Otty Hebera
na sserbskej haßy czißko 9
so k czischczenju starych a nowych pjerjow porucza.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 31. Sobotu 5. augusta 1911. Lětnik 70.

Khěžor Wylem a jednanje wo Marokkowsku.

Khěžor Wylem je žo póndźelu se žwojeje jěsby po połnóznym morju domoj wróćił. W Swinemünźe staj jemu khěžorstwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg a statny sekretar ſwonkownych naležnoſćow ſ Kinderlen-Wächter rosprawu podałoj. Ssamo wot žebje žo rosumi, so je žo w njej ſ hłowneho dźěła wo marokkowskej naležnoſći jednako, hačrunje bě hižo khěžor na mórſkej jěsbje wſchědnje nadrobne powjeſće wo jednanju statneho sekretara ſ Kinderlena-Wächtera ſ franzowſkim póſłanzom Cambonom dostował. W khěžorowej konferenzy ſ khěžorſtwowym kanzlerom a statnym ſekretarom ſwonkownych naležnoſćow je žo po ſdaću měra postajiła, na kotrejž ma žo dale ſ Franzowſkej jednać. Wot teho čaža žu na dobo hłoby w franzowſkich nowinach womjelkle, po kotrychž dyrbjeſche žo Němſkej ſa rosſchěrjenje franzowſkeho wliwa w Marokkowſkej někajke ſarunanje we wječornej Afrizy dostać. Pſchećiwo temu, ſo by Němſka Marokkowſku Franzowſam a Schpaniſkim pſchewostajiła, wſchoněmſke nowiny dźeń a wótſiſcho wokaju. Němſke knježerſtwo nochže po ſdaću žadanje Wſchoněmzow njewobkedźbowane wostajić. Tež němſke kolonialne towarſtwo je žo ſe wſchej raſnoſću pſchećiwo kóždemu ſarunanju ſwonka Marokkowſkeje wobroćiło. Wono měni, ſo je ſa němſke khěžorſtwo čežna wěz, ſo žo ſe žwojeho ſtejiſchća w Marokkowſkej, ſe žamžnej mozu dobyteho, njeda wućiſchćeć.

Po pſchećach Wſchoněmzow a wjednikow němſkeho kolonialneho towarſtwa drje žo tež dalſche jednanja ſ Franzowſkej powjedu. W Jendźelſkej nimaju ſ najmjeńſcha wjazy wjele nadźije na měrne dojednanje, Po nowſchich powjeſćach žo pjecza hižo jendźelſke wójnſke łódźſtwo mobiliſuje. We wſchěch ſkładownjach wójnſkeho łódźſtwa je wulka honjenza. We łódźerni w Devenporće 10,000 muži w nozy a wodnjo dźěła. Reſerviſtojo žu wukas dostali, ſo dyrbja žo tak ruče hač móžno k ſwućowanju ſamolwić. 14 ſaničakow torpedowych čołmow druheho łódźſtwa, kotrež poſłednjej njedźeli w Portsmoutſkim wójnſkim pſchiſtawje ležachu, žu wutoru rano poručnoſć dostałe, ſo dyrbja popołdnju w 4 hodźinach na morjo wujěć. Myšła žebi, ſo ſaničaki do Dovera pojědu. Tež w Sheerneßu je wulka wojeńſka dźěławoſć. Sswětkomjetaki pſchi wnliwje Themſeſkeje rěki a w Medweyu žu žo ſa mobiliſaziju pſchiprawiłe a žo ſ muźſtwom wobsadźiłe. Muźſtwo wobkedźbowarńjow pſchi mórſkim brjoſu je žo teho runja poſłynikło.

Poſłednje dny žu jednanja wo ſarunanju, kotrež žebi Němſka wot Franzowſkeje dla postupowanja franzowſkich wójſkow w Marokkowſkej žada, pjecza zyle ſoſtałe. Franzowſkemu póſłanzej Cambonej žu němſke žadanja pſchewulke a pſchepjate a teho dla žo pſchećiwja, wo nich radu ſkładować. Statny ſekretar ſ Kinderlen-Wächter, kotryž ma połne dowěrjenje a podpjeranje khěžorſtwoweho kanzlera, chže pak radſcho wot žwojeho ſaſtojńſtwa wotſtupić, hač ſo by ſwólniwy był, něſchto wot žadanjow Němſkeje ſpuſchćić. Powjedańža, ſo je khěžor Wylem, žo Kinderlena-Wächtera njewopraſchawſchi, Cambonej někajke žlubjenja čžinił, je pjecza wumyšlena. Duž je jara dwělne, hač žo w Barlinje ſ Cambonom ſ zyła něſchto khmane wupjecže. Jeli ſo chže Franzowſka Němſkej žadane ſarunanje dać, Němſka na tym wobſteji, ſo franzowſke a ſchpaniſke wójſko Marokkowſku wopuſchći, ſo žo liczba franzowſkich inſtruktorow w marokkowſkim wójſku pomjeńſchi a ſo Franzowſojo pſchеſtanu želeſnizy a bjesgrotne telegrafiſke ſtazije w Marokkowſkej twarić.

Kak napjate žu poměry, je ſ teho ſpósnać, ſo je khěžorſtwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg žwoje pućowanje do Gaſteina ſpuſchćił, hdźež chžyſche žwoje próſdniny pſchebyć. Ssamo žo rosymi, ſo je žo pućowanje jenož marokkowſkich jednanjow dla wotſtorčiło.

Dołh němſkeho khěžorſtwa a ſwjaſkowych ſtatow

je 1910 něhdźe 19285 milijonow hriwnow pornjo 17573 milijonam w lěće 1909, 16573 w lěće 1908, 16386 w lěće 1907, 15691 w lěće 1906, 15205 w lěće 1905 wućinił. Poſłednje lěto je wón potajkim najžhlniſcho pſchibył, mjenujžy wo 1712 milijonow. — Němſke khěžorſtwo měješe ſapočatk lěta 1910 4557 milijonow hriwnow dołha pornjo 3894 w lěće 1909 a 3644 w lěće 1908. Sa poſłednje 9 lět je žo khěžorſtwowy dołh wo 2241 milijonow hriwnow abo wo nimale 95 prozentow powjetſchił.

Wojazy w ſozialdemokratiſkej ſhromadźiſnje.

Pſched wójnſki žud 17. diwiſije w Hamburgu běchu tſjoch muſketěrow dla njepoſłuſchnoſće pſchećiwo wukaſej korpſoweho komanda ſtajili. Jich winowachu, ſo žu žo na jenym žwjatkownym wulěće pſchi jenym ſozialdemotratiſkim čžahu wobdźělili a w ſali pſchebywali, hdźež je žo poſdźiſcho ſozialdemokratiſka ſabawa wotměła. Winowacźi wojazy wudawachu, ſo žu bjes wěſteho wotmyšlenja do ſale ſtupili. Tam je ſ zyła hiſchće něhdźe 25 wojakow wſchěch brónjowych družinow pſchitomnych było. Ssud jeneho ſ wobſkorženych wuwinowa, dweju pak k žrěnjemu arreſtej po 10 dnjach ſaždźi.

Schto maja pſchemyšlnizy a rjemjeſłnizy wot Hanſaſkeho ſwjaſła wočakać,

wo tym ſtaj žo pſched krótkim w jenej ſhromadźiſnje Hanſaſkeho ſwjaſka w Eberſtadtu dwaj ſwjaſkowaj rěčnikaj, dr. med. Aſcher a ſyndikus Darmſtadtſkeje wikowanſkeje komory dr. Humann ſjawnje a jaſnje wuprajiłoj. Na praſchenje, ſchto žebi Hanſaſki ſwjaſk myšli k polépſchenju nuſy małych a žrěnich młynow čžinić, hdźež žo wo to jedna, 40,000 němſkim młynſkim žwójbam exiſtenzu ſakhować, taj knjeſaj ſ krótka wotmolwiſchtaj, ſo žu čžaža w Němſkej nimo, hdźež móžeſche žo na jenotliwe rjemjeſło, žamo hdy by žo wo 40,000 ſtaroſaždyblenych žwójbow jednako, dźiwać. Małe młyny žu ſahubjenju wotsudźene; to drje je, hdyž žo ſ čłowſkeho ſtejiſchća wobhładuje, wobžarować, tola na tym žo niczo pſcheměnić njemóže a njeßmě. Młyny žu ſapočatk čžiniłe, druhe rjemjeſła budźa ſčěhować. Němſka nětkole w ſnamjenju wulkeho kapitaliſma ſteji, a wulkokapitaliſmej žo njeßmě ſadźěwać. Zyle teho žameho měnjenja běſchtaj taj knjeſaj w naſtupanju wulkich tworownjow. Tež tu dyrbi žo mały žamoſtatny pſchekupz tworowni woprować, ſo by žo ſe žamoſtatneho pſchekupza pſchiſtajenz wulkeje akzijoweje tworownje ſčžinił. Hanſaſki ſwjaſk je towarſtwo liberalneje ſtrony; wono pſchi wſchěch wólbach liberalnych kandidatow podpjeruje. Hanſaſki ſwjaſk, kotremuž wſchě wulke pjenježne banki jako žobuſtawy pſchiſłuſcheja, ma milijony ſamoženja a njetrjeba pſchi wólbach pjenjeſy lutować.

Tele žame ſaždy, kaž Hanſaſki ſwjaſk, kóždy liberalny kandidat ſaſtupuje. Na to njech žo naſchi rjemjeſłnizy a pſchemyšlnizy

pschi pschichodnych wólbach do kněžorstwoweho ßejma dopomnja, njech ßo se žanymi liberalnymi ßlódkimi ßlowami wopojicź njedadźa, ale kóždy rjemjeßlnik njech kandidatu wuswoli, kotryž je swólniwy, ßamostatnosćź rjemjeßlnikow a malych pschekupzow pschi dawanju a pscheměnjenju sakonjow schkitacź. Liberalni njeißu to ženje cźinili, jenož sapóßlanzy konservativneje, zentrumskeje a reformarskeje strony ßu w krajnym a kněžorstwowym ßejmje interesy rjemjeßlnikow a malych pschekupzow sastupowali.

Pruśko-pokodnjoněmśka klaßowa lotterija.

Pruska je ſ Bayerskej, Württembergskej a Badenskej wucźinjenje wotsamkła, po kotrymž ßo loßy pruskeje lotterije w tychle statach pschipuschcźa. Pokodnjoněmśke staty ßo sa to ſ Pruskej do lotterijoweho dobytka dźěła. Tak na pschikład Bayerska kóžde lěto 2,215,000 hriwnow wot Pruskeje dostanje. Schtóž w lotteriji hraje, ſ teho spósnawa, so ſe ßwojimi pschinoschkami dobrowólnje stat kormi. Někotryžkuli, kotryž je w najwjetschej nusy, ßwoje poßlednje pjenjeźki do lotterije donjeße a je pschěhraje. Po statistizy je ßo wnliczźiło, so móže cźłowjeka dźeßacź krócź prjedy błysk sarasycź, hacź wulki lóß dobudźe. Hracźe w lotteriji je runje tajki njepocźink, kaž hracźe ſ khartami wo pjenjesy.

Pschiwos argentinskeho mjaßa do Awstriskeje

je ßo sakasał. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni sapóßlanzy w awstriskim ßejmje teho dla žadachu, so by ßo bjes wobmjesowanja saßo argentinske mjaßo psches mjesy puschcźało. Na to ßo pocźahowazy namjet je pak ßo ſ 251 pschecźiwo 174 hłoßam wotpokasał. Ssamo sozialdemokratisko-ßwobodomyßlny namjet, so by ßo pschiwos wukrajneho mjaßa po potrěbnosći sakasał abo dowolił, je ßo sacźißnył. Argentinske mjaßo njeje ßebi trajnych wotebjerarjow dobycź mohło. S 4200 tunow argentinskeho mjaßa je ßo 410 tunow saßo do wukraja wrócźicź dyrbjało, dokelž ßo sa njo žanych kupzow njenamaka. Jeli so by mjaßo njedoßahało, mohło ßebi jo Awstrijka ſ Balkana wobstaracź.

Turkowske knjeźerstwo je do žadanjow sběžkarskich Malißorow swoliło.

Sso powschitkowneho sběžka wobydlerstwa Albanskeje bojo je turkowske knjeźerstwo do wschěch žadanjow sběžkarskich Malißorow swoliło, ſ wuwsacźom jeniczkeho žadanja, so jena europiska wulkomóz sa dopjelnjenje spomnjenych žadankow rukuje. Po tychle žadanjach je Malißoram dowolene, brónje swonka městow a wikow noßycź. Dwě lěcźe njetrjebaju Malißorojo dawki dawacź. Dawk na wowzy na hłowu po 1 piastrje = 20 pjenjeźkow wucźini. Sastate dawki ßo puschcźa. Knjeźerstwowi sastojniźy dyrbja albansku rěcź rosumicź. Jedyn malißorski wjednik, Isa Boletinaz, je pjecźa hiżo bróń słożił a knjeźerstwu ßwěrnosć pschißahał. Knjeźerstwo ßo nadźija, so ßo Malißorojo nětko do ßwojich wßow wrócźa. Hacź na dalsche dyrbja wschědnje punt majßa po woßobje wot knjeźerstwa dostacź. Dale knjeźerstwo rěku Bojanu a Skutariski jězor na statne khóśty sprawi. Pschi sprawjenju mjesow dyrbi ßo na žadanja Cźornohórskeje dźiwacź. Podobne žadanja je turkowske knjeźerstwo hiżo prjedy Malißoram pschiswoliło, tola ženje njeje ßo ßwojich ßlubjenjow dźerźało. Teho dla ßebi Malißorojo rukowanje jeneje europiskeje wulkomozy žadaju; pschetož Turkam njeje po dotalnych nashonjenjach wěricź.

Sa sastacźe sběžka to mało rěcźi, so je cźrjóda albanskich a grichiskich sběžkarjow pola Gorizy ſ Turkami krwanu bitwu měła. Wjele wojakow je pjecźa padło. W Gorizy ßamej ßu pjecźa njeměry wudyrike, pschi kotrychž ßu ßydom kschescźijanow skónzowali a někotrych sranili. Też někotsi wojazy ßu žiwjenje shubili.

Jeli so ßo Malißorojo też nětko hischcźe njebychu turkowskemu knjeźerstwu njepodcźißli, dyrbjało ßo turkowske wójsko do nich ſ wulkej pschemozu dacź a jich, hdy bychu psches cźornohórske mjesy cźěkali, scźěhowacź. Tam bychu Turkom sawěscźe Cźornohórzy wocźakali a jich ſ krwawymi hłowami domoj póßkali.

Poźnowschich powjescźach njebudźe pak Turkam trjeba, na Cźornu Horu wucźahnycź a ßebi tam ſ nowa kožuch wuklepacź dacź. Po namolwjenju cźornohórskeho krala je ßo dźěl malißorskich cźeknjenzow do ßwojeje domiśny wrócźił a ßo turkowskemu knjeźerstwu podcźißnył. Jeli so je tale powjescź wěrna, je malißorski sběžk ſ tym skónczeny.

Žadławosćź turkowskich poliziſtow.

W Konſtantinoplu wukhadźaze nowiny „Levant Herald", na pok w jendźelskej a na pok w franzowskej rěcźi spißane, je turkowske knjeźerstwo sakasako, dokelž běchu nastawk: „Saßosawjedźenje dracźowanja" wocźiſchcźake. W nastawku bě ßo po wěrnosćźi hrosny njeskutk turkowskeje polizije na sjawne pschinjeßk. Grichiskeho konſulatskeho sastojnika Kontojanniſa běchu bjes prawa w jenym Konſtantinopelskim polizaiſtmje sadźerźeli, dokelž bě ßo pjecźa pschecźiwo lotterijowemu sakonjej pscheschoł. So bychu jemu wusnacźe wudrěli, jeho na barbariske waschnje cźwilowachu. Mjes druhim jemu worzlowe pißanske pjera pod nohcźe praweje ruki ſabichu. „Levant Herald" lěkarsku rosprawu, w kotrejž bě tole dracźowanje wopißane, wosjewi a pschiſtaji, so je cźwilowany žałoßne boloscźe pschětracź dyrbjał. Temu bě „Levant Herald" zyle woprawnjene praschenje pschiſamknył: „Hdyž ßo w Konſtantinoplu tajkele žadławoscźe stawoju, kak ſło je hakle potom w provinzach?" Město so by winowatych poliziſtow khostało a wotßadźiło, je turkowske knjeźerstwo nowinam „Levant Herald" dale wukhadźecź sakasako. Tónle podawk je ſ nowym dopokasmom sa to, so Turkowska do ziviliſowanych statow njeßkuscha a so je najwjetschi cźaß, so Turkow ſ Europy wucźerja. Byrnjež by ßo Turka na europiskich wyßokich schulach wuwucźił a ßo europiska kultura do njeho pjelnika, dha wón tola po ßwojim myßlenju a cźinjenju krejlacźny žadławz wostawa. Schtož je ßo grichiskemu konſulatskemu sastojnikej jeneho europiskeho stata takle sakhadźecź, kak ßurowje hakle potom se ßwojimi bołharskimi a grichiskimi poddanami w Mazedonskej sakhadźeja!

Kholera w Turkowskej.

S turkowskim wójskom je ßo ſ Maleje Asiskeje kholera do Albanskeje sanjeßła. W Ipeku je 120 cźłowjekow w měscźe a wokolinje skhoriło, ſ kotrychž je 60 wumrjeło. Też w Djakowje a Mitrowizy ßu ludźo na kholeru skhorili. Tak turkowske nowiny pißaju, skerje pak je móżno, so ßebi kholera wjele wjazy woporow mjes wójskom žada. Móżno, so ßo turkowske knjeźerstwo kholery dla žadanjam sběžkarskich Malißorow swólniwiſche pokasuje.

Němszy offizěrojo chineſke wójsko wuwucźuja.

W Chinje chzedźa w lěcźe 1915 powschitkownu wojerśku powinosćź sawjescź. S tym by ßo chineske wójsko w měrje na 1 milijon a we wójnje na $4^1/_2$ milijona muži powyschiło a by po liczbje najßylniſche wójsko ßwěta było. Pódla teho dyrbi ßo wulke chineske wójnske łódźstwo natwaricź. Němszy offizěrojo dyrbja wójsko a japanszy łódźstwo wuwucźicź. Němski major Dinkelmann a němski pioněrski offizěr staj ßo hiżo sa wucźerjow sa nowu chinesku wyßoku wójnsku schuln postajiłoj.

Wußadźenje němskich matrosow na kupn Haiti.

W Porto-au-Prince, we hłownym měscźe Haitiſkeje republiki, žaneho knjejſtwa wjazy njeje. Pschecźiwo revoluzionaram, kotſiž ßu ßo města smozowali, je nowa revoluzionarna strona postanyła. Němska a jendźelska wójnska łódź, kotrejž psched Port-au-Prince steja, stej teho dla ßwojich matrosow na kraj wußadźikej. Tucźi w měscźe na porjad dźerźa. W nozy ßu dyrbjeli někotrych rubjeźnikow satsělicź.

Mexiko na pschedwjecźorje noweje revoluzije.

Mexikej nowa revoluzija hrosy. President de la Barra je ſ Maderowym pschihłoßowanjom ministra ſnutskownych naležnosćźow Emilia Vasqueza Gomeza nusował, wotstupicź. Tuteho podawka dla ßu ßo liberalni dźělili, jedyn dźěl Maderej, druhi Gomezej pschiwißuje. W měscźe Mexiku je wulki njeměr. Mnosy prjedawschi revoluzionarni offizěrojo chzedźa ßwojich pschiwißowarjow k ßebi swołacź a druhu revoluzijo sapocźecź. Někotsi ßu hiżo hłowne město wopuschcźili, so bychu wojakow hromadźeli. S dobom ßo powjescź rosnjeße, so chze ßo pódla Madera też general Reyes pschi wólbach wo presidentstwo prózowacź. W někotrych stronach prjedawschi revoluzionarni wojazy jako rubjeźniźy ſ cźrjódami po kraju cźahaju a wobydlerjow trascha. Někotrych Němzow, kotſiž ßu ßo jim napschecźo stajili, ßu skónzowali a jich cźěła na žałoßne waschnje swohidźili. Mjes skónzowanymi je też jena uěmska žona.

Tſi žrawizy.

S druhim wyschkom łódże na swjerchu stejo na njeßměrnu, skotojcźe ßo błyskotazu runinu wody shladowach. Sa zyke měßazy

njeběchmy kraja sawohladali, pschetož nasch parnik jara pomaku pkuwasche. Sklónzo nam nad hkowu zyle runje palesche a nam ani nascheho ßamßneho sčzina njepopschawasche.

„Na dlějschi čzaß je pola waß tola bjese wscheje měry wostudko. Kak je mi jeno mohko na mußle pschińčz, na žane druhe waschnje khiba jeno s tymle njeknicžomnym čzokmom do Europy pučzowacz", počzach lěnje a pomaku k lubu rěčzecz.

Leutnant ßo wjeßele ßmějesche: „Schto macže pschecžiwo naschej zyle kraßnej kódži?"

„Nětkole chzecže hischcže počzecz mje wußměschecz?" S lěnjosčzu sa zyky čzaß njeběch wocži wot wody wotwobročzik. Njejabzy zyle bjes džak ßwoju ruku sasběžech: „Khort tola, tule dže ßu naschi straschni pschewodnizy pschezo hischcže. Widžicže, tamle — tele woßudne plěwadka! Schto tute pschecžiwne sweriska po prawom wot naß chzedža, so po zykych dnjach sa nami kaž bjes smyßkow pkuwaja?"

Mórski kódžnik ßwoje czerstwe wobliczo smorschczi, kaž mkody hońtwjerski poß: „To po prawom wužitka nima, wam ßo wußměschecz dacz. Ale wy dže ani tak sky czlowjek njesčze, kajkiž ßo bycz sdacže. — Hladajcže, my wodowe myschе ßmy wschitzy pschiwěriwi, a schtóž to najbóle prěje, tón je runje najbóle pschiwěriwy. Tak na pschikkad prajimy, hdyž žrawiza (= Haifisch) dołho sa nami pkuwa, so to čzini, dokelž morwe czélo czuje."

„To dže je jara ska wěz", ßo ßmějo sawokach, „a naß ßamo tsi žrawizy sa pjatu sčzěhuja. To jeno hischcže kódžneho kubokczika pobrachuje!"

„To je njedžakowna wěz, ßo s tak rosßwětlenym-mužom naßadžowacz." S mjersanjom na mnje pohlada. „To mohł wam ja pschikkady powjedacz ..."

Wón pak žanych njepowjedasche, ale ßo srudny wotßali.

Dokelž niczo khmanscheho sa džéko njemějach, saßo na te tsi žrawizy kedžbowach. Zyle do nascheje bliskosčze běchu dozpěke a wokoło ßameje nascheje kódže hižo do koka pkuwachu. Tu mje něchtó sa ramjo pschimny. Sady mje stejesche leutnant a mi wulku poknu schkleńzu poskiczesche, s kotrejež kapy wuhloweje kißaliny wyßoko poslětowachu. Lubosna wóń mi do noßa stupasche, mjes tym so jeho dobroczimej módrej wocži na mnje blyskotaschtej: „Pójcže, wy stary teptarjo semje, budźmoj saßo zyle dobraj. — Spirituß a soda."

„Aj, to je mi skerje!" žadosczimje sawokach a s hubomaj samjasknych. — Sschczo ßo wokschewjazy napoj mjes mojimi subami shubi. Potom schkleńzu wróczo dach a s wěrnej wutrobnej dobroczimosczu rjeknych:

„Duž njech jeno tak je, wodawam wam. — A so bych zyku wěrnosčz wusnał, wasch stary czołm je tola prawje lubosny pschebytk."

Kódžny hólz namaj siólzaj k leženju pschinjeße, postaji blidko a bow s lodom a s bleschemi wina a zigarety namaj do powolneje bliskosčze składže.

„Wy scže pschijomny czlowjek", sahorjeny rjeknych, „a wy budžecže sawěsčze hischcže junu kapitan, jelizo waß žrawizy njesežeru."

Runje chzych ßo ßydnycz. tu mje leutnant k ßebi sawoła:

„Widžicže tamle něschto psched namaj? Sa čzo to macže?"

„To je mała mróczel pary", wotmolwich ja, tam pohladnywschi, hdyž wón hladasche.

„Haj, hdže tež to, to a mróczel pary! Njebjo je dže zyle jaßne", wón ßo woschczerajo sawoła." To chzych jeno ßkyschecz, to je kupa."

„Njeczińcže ßebi žortow se starym wojakom. Tole tola na kupu podobne njeje!"

„Sa pok hodžiny zyle blisko nimo njeje pojědžemy. Nětkole ßo poßydńcže a wotpijmoj ßebi junu. Mjes tym chzu wam powjedacz, schto tam je."

S hkowu tschaßo ßo poßydnych.

„Potajkim tónle kuß kraja rěka »Fernando Noronha« a leži nimale na runaku (äquatoru). Sskuscha k Brasiliskej, kotraž tam ßwojich politiskich slóstnikow wotpósczeka. Něschto mako dale k poknozy leži skały rózk. — Tón budžecže potom widzecz. — Na njón ßu ßylne wobtwjerdženje natwarili, kotrež je straźna twjerdžisna sa wschitke twarby. Do teje jatych w prěnich létach sawěraju, zyle po tym ßo složuju, schto ßu sawinyli. Posdžischo jich na ßwobodu puschcža, to rěka, woni ßmědža ßo na kupje saßydlicz. Sa jeniczku hodžinu — po mojim sdaczu — hodži ßo tutón zyky kraj pschekročicz. Nopohlad ma kaž ßamy raj: Palmowe haje, sahony bananow. Horka na horje lubosna mała zyrkwiczka a koło wokoło woßamoczene khěžki steja, kotrež ßo s mkódneje selenje posběhuja. S wuhenjow kur wustupuje, a mjes schtomami widžisch, kak ßo tam se smérомnej krocželu ludžo pschekhodžuja."

„Nětkole pak mi mjelczcže, pschecželo! Schtož wy takle wopißujecže, to je tola skerje raj abo s najmjeńscha njedželski dżeń w tyszy sa dżéczaze hrajki, ale nihdy městno sa wupóßłanych slóstnikow", jeho žiwje pschetorżech.

„Tak ßo to tež czlowjekej bjes pschedßudkow sda", samyßleny pokraczowasche. Nadobo s jeho móznym czékom symniza posatschaße. „Hrósbna wěz to", wón bórbotasche. „Dyrbicže wopomnicz: politiszy slóstnizy njejßu najměrnischi duchojo. Nimo teho ßu mjes nimi sawěsčze tež hischcže mnosy njewinowaczi, kotsiž běchu někajkemu nowemu móznarjej w njeliczomnych revoluzijach na pucžu. Najwjazy s nich je tam na czaß žiwjenja. To ßebi nětkole pschedstajejcže. Wjele stow mil daloko wot žony a dżéczi a domisny sdaleni, sawěczi, sabyczi. Njewěrno, tajki raj je tola na zyle něschto druhe podobny? — Sa kóżde mało njedżeli potom stara płachtata kódź pschijédže a nowych khostanzow pschiwożuje. To je zyle wotměnjenje."

W runym měrje ke kupje jědżechmy, kotraž nětko zyle blisko psched nami leżesche.

„To dyrbi tola wbohim czlowjekam czežko bycz, hdyž nascha kódź tak blisko nimo nich jédže", do ßwojich myßli ponórjeny rjeknych. „Njestanje ßo dha czasto, so něchtó s nich czeknycz spyta?"

„Spyta drje, ale ..."

Pomaku parnik małe koleßo wokoło kónza kraja wopißowasche a hacž na něhdže sto krocželi k wustupowazej skale dozpě, kotrejež swjerch bě s hustej selenju saroscjeny. Mjes hałžkami ßo jaßnje sablyskota, a njenadžizy na ßamej kromje mużiki w lohkej płatowej drascže stejesche, kotryž s dżiwimi czinkami naschej kódži kiwasche.

„Njewidžicže wboheho pachoła!" ßobużelnje sawokach. „Njemóże dha ßo jemu pomhacz? — „Njemózno!"

Khostanz bě bórsy pytnył, so jeho žałoscżaze czinki žaneho saczischcża njeczinjachu. Nadobo ßwojemu czéku s rukomaj ßylny wotmach da a spěschnje kaž kłok do hłubiny leczesche. Sakschiki stracha ßo dachu ßkyschecz, a s khwatnej krocželu ßo po swjerchu tam a ßem běhasche. Ale hižo bě ßo khrobły skakać saßo wunóril a s dołhimi, hibitymi storkami ßo k naschej kódži saměri.

Horkach na roskasowatikim mosčze kapitana poruczecz ßkyschach. Sa wokomik na to kódźny schrub dżélacz pschesta, a wjeßely pkuwarjowy sawysk ßo wot wody horje doby.

„To jemu tola niczo njepomha", leutnant mórczesche. „Wboheho pachoła dyrbimy saßo wotedacz, a potom jeho sawru."

Tu ßo kerki na swjerchu skały s nowa dżélachu, a wojak ßo wunóri, kiž se spěschnym pohladnjenjom czékanza wußlédži. Tselba k lizu slecża, a sa wokomik na to wutsél sapraßny. Khostanz ani njepikny, hacžrunje jemu s praweje ruki krej běžesche, kotraž ßo po wodže pomaku rosdżélowasche.

„To je dracžowanje!" leutnant sawoła.

„Chzesch ty, njedocžinko, pschestacz!" wón psches wodu rejesche, tak so k wojakej horje swuczesche, kotryž sawěsčze ani ßkowa němski njerosymjesche. Potom bě leutnant wukhowansku rynku hrabnył. Ssylne muskle ßo napjachu a rynka w dalokim wobkuku blisko pschi ßamym czékanzu dele dolecża. Nadobo pak bě se skały ßem wohidny saßmew ßkyschecz, to bě wot wojaka. Wokomik posdżischo schumjesche a warjesche ßo woda do wyßoka, a sady kódže tsi dołhe, czémne czeleßa poslětowachu.

„Tsi žrawizy!" leutnant wustróżany sakschikny.

Krótke snoschowanje nad wodu, potom hobrske rubjezne ryby mużskeho hrabnychu a do wschelakich kónzow rostorhachu. Wokomik wukhowanska rynka runje horje nad wodu stejesche. Potom bě tež to ßo shubiło a jeno czerwjena krwawa ßmuha pokasowasche, hdže bě pucz do ßmjercze schok.

Pódla mje hłóß namórskeho sastojnika saswucża: „Na, takle!" a s tymi ßkowami nala hobrsku schkleńzu palenza a jón wupi.

„Phi!" na stareho nisko smyßleneho czlowjeka saporßnych, kotrehož hanjazy měr mje rospyri. Wón ßo shańbowa kaž schulski hólz: „Wy dyrbicže wodacz. Ale mi kóżdy ras zyle mjaknje, hdyž dyrbju na to pschihladowacz. Pschetož to, schtož tu nětkole widżeschcże, ßo skoro kóżdy ras stawa, hdyž kódź jowle nimo jédže. To jedyn abo tež hnydom wjazy khostanzow do wody skoczi, so bychu ßo k nam do ßwobody wucekli. A nětkole tež wěsčze, czehodla žrawizy kóżdy krócz s nami hacž do tejele kupy ßobu pkuwaja!" ....

Pucżowanje hischcże wjazy tydżenjow trajesche, ale žrawizy ßo wjazy njepokasachu .... — Kónz. —

Ze Serbow.

Dla wschoßłowjanskeho nowinarskeho kongreßa w Belgradze ßo hischcze pschežo wschelake němske nowiny njemóża směrowacź. Kaž je znate, běchu ßo psched někotrymi njedźelemi w Belgradze ßłowjanszy nowinarjo seschli, so bychu tam wo ßłowjanskim nowinarstwje a wo polěpschenju ßwojeho materialneho połoženja jednali. Na kongreßu njeje ßo niczo wo politiskich praschenjach wuradźało a wobsamkło. Njedźiwajcy teho wschelake němske nowiny na to tukaju, so tam njeje zyle bjes njepschecźelnosczow pschecźiwo Němcam wotesčko. Jako woßebje straschne maja wone, so je ßo pschi kongreßu jedyn łužiski Sserb, knjes kapłan Delenk, wobdźělił. Wone ßo praschcheja, schtó je knjesej Delenkej poruczność dał, łužiskich Sserbow na nowinarskim kongreßu w Belgradze sastupowacź. Knjes sapóßkanz Bart je hižo Lipsczanskim nowinam napißał, so ßo njeje nichtó po poruczności ßerbskeho luda do Belgrada póßłał. Knjes Delenk je tam se ßamßneho pohnucźa schoł, a nichtó njemějesche prawo, jeho wot tuteho pucźowanja wotdźerzecź. Tola s tym ßo hischcze njeje roshorjenje Lipsczanskich nowin stužiło. Psched tydźenjom wone s nowa ßwoje praschenje dla jěßby jeneho łužiskeho Sserba do Belgrada wospjetowachu. Mnosy Němzy w Budyschinje ßebi woprawdźe myßlachu, so ßu w Belgradze ßnadź wo powróczenju němskeho khěžorstwa wuradźeli a w redakziji Serbskich Nowin wujaßnjenje pytachu. Knjes sapóßkanz Bart je saßo směrowaze pißmo do Lipska póßłał, a też knjes Kaltschmidt w Budyschinje je ßo prózował, Lipsczanskim nowinam dopokasacź, so ßo njetrjebawschi dla ßwěrnoscze łužiskich Sserbow boja. Tale staroscźiwosć Lipsczanow wo Sserbow je woprawdźe hnujaza. Sawěscze jim derjeměcze Sserbow stajnje w myßlach leži. Hdy bychu woni wjedźeli, kak nětkole w Saskej ßerbsku rěcź w schulach podtłóczeja a ßerbske dźěcźi pschescźěhaju, a kak je ßerbska rěcź s pruskich schulow hižo dawno zyle swumjetana, bychu Lipsczanske nowiny wschědnje płomjenite nastawki pschecźiwo potłóczerjam kraloßwěrnych Sserbow pißałe. Sserbjo dyrbjeli jenoż se ßwojimi skórźbami do Lipska hicź. Tam ßebi, kaž ßu nětkole nawjedźeli, jich kraloßwěrne smyßlenje wyßoko waża a teho dla niczo njesakomdźa cźinicź, so by ßwěrnosć Sserbow s potłóczenjom jich rěcze w schuli njewoßkabła.

S Budyschina. (Ssmjertne padnjenje.) Hdyž roschty dla wobělenjajeneje khěže na rěsniskej haßy ßrjedu twarjesche, 51 létny cźěßła Wylem Hermann 7 metrow dele padnywschi ßebi nop rosrasy. Wón na měscze wumrje. Hermann, kotryž je ßo w Kumwałdze narodźił, bě ßo wot ßwojeje žony dźělił a w Budyschinje bydlesche.

— (Do cźěßna pschischoł.) Pohoncź Nebel pola póstownika Wobsta je póndźelu na privatnym tworowym dwórnischczu, hdyž konjej jeho sapschaha sacźahnyschtaj, mjes ßwój wós a żelesniski wós pschischoł. Pschi tym ßu ßo jemu mosły stschaßke a ßo delni život smjatk. Cźežkosranjeny je ßo do hojerne donjeßł.

— (Paduschnizu lepili.) Na ßobotnych wikach běchu ßo ludźom poßledni cźaß husto pjenjezne móschnje kradnyli. Jenu ßobotu bě ßo poliziji ßamo ßydom tajkich paduschstwow wosjewiło. Skónczńje je ßo nětko schlachcźiło, sańdźenu ßobotu jenu paduschnizu lepicź. Jedyn wußłużeny póstski sastojnik ßo jeje dohlada, hdyž wona runje jenej žonje móscheń se saka wucźahny. Sawołany policist paduschnizu saja. Pschi pschesßkyschenju wona wudawasche, so je wona mandźelska jeneho żelesniskeho kondukteura w Pilsnje. S jenym znatym bě wona pjecza dźeń prjedy do Draždźan pucźowała. Wot tam bě wona do Budyschina pschijěła, kotryž bě jej pjecza zyle njeznaty. Polizija wěso jejnym wudawanjam njewěri, ale měni, so wona hižo dlějschi cźaß na Budyske ßobotne wiki khodźi a tam žónskim móschnje se sakow a korbow kradnje.

— (Pschekschiwjenje.) Dołholětneho a po zyłej Łužizy znateho pucźowarja Belgera tudomneho młyna firmy Gustava Lehmanna ßu sańdźenu njedźelu sajeli. Belger je ßebi pjecza 1500 hriwnow bjes prawa pschißwojił, kotreż pak njeje ßam pschetrjebał, ale jenemu pschiwusnemu požcźił.

— Pokhroma je ßo w Sakskej 1. awgusta w 188 gmejnach a 459 dworach nadeschła. 15. julija je ßo wona w 135 gmejnach s 350 dworami namakała.

— Evangelska zyrkej w Cźechach wotměje 7. a 8. septembra sjěsd evangelskich Sskowjanow.

— **Wulka horzota** je, Bohu dźakowano, nětko nimo. Po pschestaczu rańscheho wětsika ßu ßo s morja wjeczorne wětsiki pschesch horzu žołmu k Europje pschedobyłe a ßo rucze k ranju rosschěrjeja. Wone horzy powětr wokhłódźeja a ßobu trěbnu wlohu njeßu. Nadźijomnje ßo nětko bórsy do deschcza da. Semja je hłuboko wußuschena, so niczo wjazy na polach a na łukach ujemóże roscź. Jeli so by ßo bórsy ßylny wutrajny deschcź naschoł, by ßo wulka nusa wot ratarstwa a drohota wot zyłeho kraja wotwobroczika. W někotrych městach ßu hižo poczeli dla njedoßahanja skótneje pizy mlokowe placźišny powyschicź. Też mjaßowe placźišny bychu bórsy poczake wyßoko stupacź, hdy bychu ratarjo nusowani byli, ßwój skót rěsnikej pschedacź. S dołhotrajazej ßuchotu poczinaju nětko też kužoły na naschich łužiskich horach ßo ßłabscho žórlicź. Woda w Spreji je sańdźeny tydźeń khětro spadnyła a we wschěch rěczkach, do njeje ßo wuliwuzych, teho ruaja jenoż hischcze nikka woda běži. Łobjo ma nětkole tak mało wody, kaž w lěcze 1904 a ßo nanětkotrych městnach pschebrodźicź hodźi. Wot sańdźeneho tydźenja njemóża też mjeńsche parne łódże wjazy po Łobju jěsdźicź. Łódźne towarstwa ßu teho dla dźěł ßwojich dźěłaczerjow s dźěła puschczili.

S Dźěžnikez. W tudomnym papjerniku je cźěßła Jurk s Roswodez cźežko do njesboża pschischoł. Hdyž wón s druhimi dźěłaczerjemi s ruczným wosom cźežke kaschcze wožesche, ßo wós swróczi. Cźežki kaschcź Jurkej na prawu nohu padnywschi jemu kolenowe jabłuko roskama. Dokelž je wobschkodźenje kolenowych koscźow jara straschne a ßo cźežko hojicź hodźi, ßu snjesboženeho po lěkarjowej poruczności do Budyskeje měschczańskeje hojerne pschewjesli.

S Budestez. Tudomny żandarm Nowak III. je ßo do Wiesenburga pscheßadźił.

Se Žiczenja. Se schkrjemi lokomotivy spěschneho cźaha je ßo njedźelu popołdnju jene wowßne polo tudomneho knježeho dwora sapaliło. Něhdże kórz wowßa ßo spali, prjedy hacź bě mužstwam Žiczanskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory mózno, woheń sabicź.

S Husli. W Kocźiczanskich a Huscźanskich kerkach bě 25 létny skakał Richter s Motydła spytał, schulske holzy k ßebi wabicź a bě ßo psched nimi na njehorne waschnje ßlěkał. Żandarm je njekraßnika sajał a ßudnistwu pschepodał.

S Husli. Kaž ßo hižo tydźenja pißasche, bě ßo dźěkacźer H. Pětschka s Hunczeriz na polu se ßłónzom sežahał. Khwilu powotpoczinywschi bě ßo wón saßo shrabał a s nowa ßwoje dźěło cźinił. Domoj duzy pak jeho s nowa njemóz wobja, tak so dyrbjachu jeho domoj dowjescź. Hacź runje ßo na nim tam wschě ßrědki pschе ßłónzowe sežahanje nakožichu, je wón nětotre dny posdźischo wumrjeł.

S Mjedźozza. Na ßłónzowe sežahanje je pjatk popołdnju 34 létna roboczanka Rychtarjowa wumrjela. Hdyž wona na polu wotběrasche, wona nadobo skhori. Ju domoj dowjesechu, hdyž hischcze tón ßamy dźeń wumrje.

S Maleschez. Pod nětko hižo dwě njedźeli trajazej horzotu runje tak cźežko kaž cźlowjekojo też skót cźerpi. Krótko psched Maleschezami kóń jeneho ratarja se ßłónzom sežahany na semju padże a bě hnydom morwy.

S Rakez. Wjelelétne žadanje Sserbow Rakeczańskeje woßady je ßo skónczńje dopjelniło. Pschichodnu póndźelu budźemy ßerbsku studowazu młodoscź do Rakez witacź, kotraž ßwój létuschi wulět k nam skoži a s dobom w tudomnym hosczenzu „Sakskeho doma“ ßwójbny wjeczor wuhotuje, kotremuž ma kóždy Sserb pschistup. Lubi Sserbjo s Rakez a wokoliny, njekomdźcze ßo, ale pschikhwatajcze w bohatej liczbje póndźelu wjeczor we 8 hodźinach do Rakez. Pokażcze, so ßebi ważicze ßerbskich studowozych, kotsiž dźě ßu nascha nadźija. Wschak je sastup darmo. Budźecze rjane spěwy, deklamazije a hry zkyschecź a widźecź. Wy ßo sawěscze njebudźecze kacź. Duž na saßowidźenje póndźelu, 7. awgusta, wjeczor we 8 hodźinach w „Sakskim domje“ w Rakezach!

S Rakez. Wobžaromne njesboże je mandźelsku tudomneho skakarja Rosjata podeschło. Hdyž chzyschе sańdźenu wutoru na knježim dworje wowß wotkładowacź, ßo sa ßnop pschimny, so by na wós stupiła. Tutón ßo wutorhny a wobžaromna žona znak na huno padże, hdyž bjes wědomnja leža wosta. Ju do jejneho wobydlenja dowjesechu, hdyž ßo s njej Bohu dźakowano saßo polěpschuje.

S Rakez. Tudomne ßerbske towarstwo „Lipa“ sańdźenu njedźelu ßwój lěcźny ßwjedźeń wotbywasche. Popołdnju w 3 hodź. ßo kulenje kehelow pod synkami hudźby sapocza, pschi cźimž někotry ßobustaw rjany dar dosta. Wjeczor we 8 hodźinach ßo ßobustawy se ßwojimi knjenjemi hischcze ras w hosczenzu „Sakskeho doma“ shromadźichu. Knjes Micźka pschitomnych powitawschi se ßławu na krala skónczi. Po wuspěwanju spěwa „Hdże statok mój?“ ßo shromadna wjeczeř sapocza. Blidnu hudźbu knjes Petermann młód. wuwjedże. Mjenowany knjes też knjesa Kružu a knježnu Sockez

na klawěrje pschewodżesche. Prěńschi „Mandżelstwo khwalesche“ a „Hadama a Jěwu“ deklamowasche, mjes tym so knjeżna Sockeż ſ zunim hłoßom sopranowe solo „Tjo wo jednu“ spěwasche. Na to knjes farař Gólcż kraßne ßkowa k pschitomnym porěcża. Na kónzu ßwojeje rěcże wschěch na wopyt ßwójbneho wjeczora pschichodnu póndżelu pscheproschowasche. Jeho rěcż ßo ſ tſikrócżnej ßkawu mytowasche. Wjeßele reje starych a mkodych hacż do rańschich hodżin wjeßele hromadże dżerżachu. Njech je na tutym městnje hischcże ros wutrobny dżak wuprajeny knjesej hoscżenzarjej a jeho knjeni mandżelskej ſa w tak bohatej měrje poskiczenu wjeczeŕ, knjesej hoscżenzarjej Hönczej ſa darjenje piwa. knjesej Petermannej mkod. ſa nawuczenje a pschewodżenje spěwow, knjesej fararjej ſa kraßne ßkowa, ſhromadnje wschitkim, kotſiż ßu ßo ſa porjeńschenje ßwjedżenja staraļ.

Se Schczeńzy. Sańdżenu njedżelu mjes Schczeńzu a Bjedrichczami ßo jedyn powětrowy ballon na ſemju dele puschczi. W nim 4 woßoby ßedżachu. Wón ſ Wrótßkawja pschilecża a bě hrożazeho njewjedra dla jěſbu skónczik. Na pomoz khwatazy ludżo ballon ſawalicż a na Laſowſke dwórnischczo dowjeſcż pomhachu.

S Lomika pola Minakala. Tudomne wojeńſke towarſtwo je ſańdżenu njedżelu ßwoju nowu khorhoj poßwjeczilo. Wjeß bě ſ wěnzami, pletwami a cżeßnymi wrotami rjenje wudebjena. W dworje Nowakez kubła ßo ßwjedżeńſki cżah ſrjadowa. Pſched cżahom 6 cżeßnych holzow ſ pletwami wupyſchenu khorhoj njeßesche. Hdyż bě ju knjes duchowny Kapleŕ ſe ßwjedżeńſkej rěczu poßwjeczik, ju khorhojnikej, knjesej Hurbankej we Lupoji, pschepodachu.

S Wóßlinka. W tudomnej ſkali je ßo pſchi 44 gradach cżoplotu po Celſ. 30lětny ſkałař Bruno Schmidt ſe Pißaneho Doka ſe ßkónzom seżahak. Po lěkarjowym wukaſanju ßu jeho do Kulowſkeho Adalbertſkeho wuſtawa dowjeſli. Wědomje ſaßo njedoſtawſchi je wón tam wumrjeł.

S Njechanja. Pſchi wotbjeranju żita na polu tudomneho kublerja Nutniczańskeho je ßo 18lětna dżěłaczerka Emma Wagnerez ſ Ketliz ſe ßkónzom seżahała a njedżiwajcy lěkarſkeje pomozy ſa 6 hodżin wumrjeła.

S Luhowa. Sańdżenu njedżelu je ßo tu pſchi żelesnizy něhdże 150 metrow ſchmrěkoweho płota spaliło. Woheń je ſe ſchkrjemi, ſ lokomotivy lětazymi, nastał. Ludżo ſ Luhowa, Wujerja a Lubija woheń ſhaſchachu.

S Wuhanczizy. W bróżni mißnywſchi je wobßedżeŕ rěſaka Leuner dele padnył a żebi ruku ſkamak, hłowu cżeżko ſranił a ßo ſnutska cżěła pscherasył.

S Kulowa. (Sso żiwa ſpalika.) Cżeżke njeſboże je ßo ßobotu we wobydlenju ſkótneho rjadowarja Pětra Dubana ſtało. W njepſchitomnoſcżi ſtarſcheju mějeſche jeju 8lětna dżowka Martha dweju mkódſcheju bratſikow hladacż. Hdyż chżyſche mloko na ſpiritußowym warjaku pſchihrěcż, bě holczka něſchto ſpirituża roslała, kotryż ſe ſchórzuchom wutrě. To bě ſa holczku ſ njeſbożom. S powětrowym cżehnjenjom ßo warjakowe płomjo k ſchórzuchej, ſe ſpiritużom namaczanemu, pſchibliżi. Bliżſchi wokomik ßo wón ſapali a na dobo ßo zyła holzyna draſta paleſche. S hłoßom wo pomoz kſchiczo wona jako wohnjowy ſtołp do dwora běżeſche. Tam baba ſwudowjena Knopfowa na holzu pſchikrywy cżißnywſchi woheń podbuży. Draſta bě ßo wſcha ſpalika, a zyłe holzyne cżěło bě żałoßnje wopalene. Sawołany lěkaŕ wbohe dżěczo do Adalbertſkeho wuſtawa dowjeſcż da, hdżeż je jo ßmjercż njedżelu rano wot jeho wulkich boloſcżow wumohła.

— (5000 jutrow lěża ßo ſpaliło.) Dołho trajaza ßuchota je rosſchěrjenju lěßnych wohnjow jara ſpomożna była. Tak bě ßo pola Ruhlanda mjes Schejkowom a Kleſchiſchczemi njedżelu ſ nowa lěß ſapalił. Woheń bě ßo na 10 kilometrow wupſcheſtrěł. Finſterwaldſka wohnjowa wobora bě ßo njedżelu wjeczor ſ woßebitym żeleſniſkim cżahom k wohniſchczu dowjeſła, tola ßo w nozy, niczo njedokonjawſchi, wróczi. Hacż dotal je ßo něhdże 5000 jutrow lěża ſniczilo. Njedżelu popołdnju ſ połodnja Seleneho Gósda woheń w lěßu a na łukach naſta, kotryż ßo rucże rosſchěri. Někotre ſta kórzow łukow a khójnow ßo palachu. Lauchhammerſke akzijowe towarſtwo, kotremuż wohrożene leżomnoſcże ßkuſcheja, něhdże 100 muži wotpóßła, ſo bychu woheń podbußyli. Sſylny wětr bě tež woheń w torfje pola Zarneho Gósda k płomjenju rosduł. Huſte mróczele kura nad zyłej krajinu leża. Prjedy hacż ßo ßylny deſchcż njenańdże, njeje na ſhaſchenje wohnja myßlicż. Dale ßu ßo łuki pola Koſchina ſapaliłe.

— Wuſtupowanje wotßadżeneho duchowneho Jatha a jeho pſchiwißowarjow hiſchcże pſchezo wulke ſajimowanje mjes ludom ſbudżuje. Ludżo ßo praſcheja, je ßnadż nasch duchowny też tajki njewěriwy njekſcheſcżijan, każ Jatho? Duchowni pruſkeje Hornjeje Łużizy ßu teho dla ſa nuſne měli, ſcżěhowaze wuſnacże woſjewicż:

„Stejimy twjerdże na bibliſkim kſcheſcżijanſtwje a proßymy ßwoje woßady, dla cżaßoweje khutnoſcże cżim rosßudniſcho wuſnacżu naſcheje evangelſkeje zyrkwje ßwěrnoſcż ſakhowacż.“

Mjes druhimi ßu tole woſjewjenje podpißali: Dobrucky we Wojerezach, Häſeler w Radſchowje, Handka w Krjebi, Handrik w Sslepom, Harſtick w Hbjelſku, Jurk w Delnim Wujeldże, Krogaŕ we Laſu, Kuring we Wojerezach, Mahling w Klětnom, Nowak we Wojerezach, Räda w Sprejizach, Scholta we Wulkich Sdżarach, Wanka w Rychwałdże a Wendt w Cżornym Khołmzu.

Wſchelazy univerſitni profeßorojo njewěriwza Jatha ſjawnje ſakituja. To njebě hinak woczakacż; pſchetoż na univerſicże dże je ßo Jatho, każ mnoſy druſy evangelſky theologojo, ſ njewěru nakaſył. W nowinach „Chriſtliche Welt“, kotrež liberalni duchowni wudawaju, je ßo 37 univerſitnych profeßorow theologije pſchecżiwo wußudej duchowneho ßuda wuprajiło, kotryż je Jatha ſaßudżił. Mjes tutymi profeßorami ſtaj dwejo na Lipſcżanſkej univerſicże, Gregory a Guthe.

Se Sslepeho. Każ wſchudże druhdże, też tu na polach wulkeje ßuchoty dla wſchě pólne wupłody hinu. Sslepjanſke holzy ßu vo wußuſchenych polach cżahajo a modlitwy spěwajo Boha wo deſchcż proßyłe.

S Běleje Wody. Prjedawſchi hoſcżenzaŕ Pantke, kotryż bě ßo pſched něhdże 4 lětami dla ſapalenja hoſcżenza „Cżorneho Hodlerja“ k khoſtaſni na 5 lět ſaßudżił, je ßo wobhnadżił a ßo ſ khoſtaſnje puſchcżił, w kotrejż je 3¾ lěta wotpokucżił. Wón je ßo k ßwojej ßwójbje do Shorjelza podał.

S Noweje Wßy pola Krjebje. Sańdżeny ſchtwórtk je ſtudomny wumjeńkaŕ Schubert pſchi woženju żita do ßmjertneho ſtracha pſchiſchok. Żito jeho cżety, ſwudowjeneje Henczeloweje, dyrbjeſche ßo pola hoſcżenzarja Heinricha wumłócżicż. Hdyż Schubert ſ nakładżenym woſom do bróżnje jědżeſche, wón pſched konjomaj dżěſche. Wós pak pſchi tym pſchedaloko ſajědże a ſ wojom Schuberta k ſcżénje pſchitłócżi, pſchi cżimż ßo tutemu tſi rjebła ſłamachu. Schubert w ßmjertnym cżěßnje wědomje ſhubi; jeho hnydom do Niſcżańſkeje hojeŕnje dowjeſechu.

— (Mniſchcżi ſtrach.) Mniſchcże mjetele ßu ßo ſ Delnjeje Łużizy hižo na połnócne ſtrony Mużakowſkeho wokrjeża wupſcheſtrěłe. Dokelż lětuſcha ßuchota pſchiſporjenju ſchkódnikow hoji, krajny radżicżel wobßedżerjow lěżow napomina, ſo bychu mjetle łoſili a kónzowali. Mniſchki něhdże hacż do 10. auguſta lětaju. Lětża drje lěży hiſchcże njeißu w ſtraſche, tola k lětu mohłe mniſchki ſaßo w nich ßwoje ſapuſcżaze dżěło ſapoczecż.

Po měnjenju profeßora dr. Eckſteina, kotryż je mniſchki w Hródkowſkej holi pſchepytał, njeje ſtrach rosſchěrjenja mniſchkow pſchewulki. Pyłoja mniſchcżich hußanzow je khora, a druhe ßu małe. — Jeno ſo ßo profeßor Eckſtein njemyli.

Se Sagorja pola Mużakowa. 2. oktobra dopołdnja w 10 hodżinach budże ßo khěżkarſka żiwnoſcż ſwudowjeneje Auguſty Milkoweje rodż. Symakez ſe 7006 kóßnych metrow pola a łuki na Mużakowſkim hamtſkim ßudniſtwje na dyrbjenſke waſchnje na pscheßadżowanje pſchedawacż.

Přilopk.

* (Wujěſdżowanje na koleßu mjes Lipſkom a Żitawu.) Njedżelu rano jara „mudri a roſomni“ koleßarjo niczo lěpſche (cżitaj „hórſche“), niczo mudriſche (hłupiſche) a wużitniſche (ſchkódniſche) ſa dżěło njemějachu, dyżli ſo ſe Żitawy hacż do Lipſka na pſchemoh wujědżechu: njedżelſki dżeń, w tejle njeßměrnej horzocże, tónle daloki pucż, a k cżemu? — Njewěra, wonjecżeſcżowanje njedżele a ßwjedżenjow a „njeroſom“ ßu ßebi jara bliſzy krejni pſchiwuſni! A pſchi tym cżile ßamßni ludżo ſkorża na pſchewjele hodżinow dżěła a mało wotpocżinka! Daj Bohu, ſchtoż je Boże a Bóh da tebi, ſchtoż je twoje!

* (Kradnjene pjenjeſy namakał.) Pjekarjej Queißerej w Leubje pola Woſtrowza běchu 240 hriwnow kradnyli. Pjenjeſy běchu w hnojowej hromadże w korczmje ſkhowane, tam je nětkole korczmarjowy ßyn namaka.

* (Woporý horzoty.) W Žitawje něhdźe 60lětny dźěłaćeŕ Nietschna na sajeczе psches horzotu semrje. — W Reichenawje 29-lětna Simonowa na ßamßne waschnje semrje, a sawostaji mandźelskeho a 5 hischczе małych dźěczi. — Runje tak nahłu ßmjercź namaka hewjeŕ Leuschner na jamje „Měsło Shorjelz“ pola Shorjelza.

* (Sso tepił.) W Cźornej Nißy w Žitawje ßo njedźelu pschi kupanju 19lětny pjekarski wucźobnik Leuschner ſ Draźdźan tepi. Runjeź płowanja njeßwědomy bě ßebi tola do hłubokeho kónza ſwěrił, tam jeho nichtó njepytny a tak ßo bjes pomozy podnuri.

* (Hród ßo ſpalił.) W Kolinje w Cźechach je ßo póndźelu ſ wulkeho dźěła hród ſpalił. W nim mějesche pruski kral Bjedrich II. lěta 1757 hłowne lěhwo, hdyź bu pola Kolina wot marſchala Dauna rosßudnje ſbity. Dźiwadło w hrodźe bu zyle ſniczene.

* (Woheń w lěßu.) W lěßu klóſchtra Marijneho Doła nad Nißu nasta wulki woheń, na 50 kórzow wußyczа je ßo wupaliło, tola bě ſ nich jeno 10 kórzow poßadźanych. Sſykawow bě ßo mnoho najěło, ale dyrbjachu wodu ſ dalokeje rěki we hłubokim dole ßebi ſ wulkej prózu pschiwodźowacź. Na poßledku dyrbjesche ßo teź wojeŕska pomoz pschiwołacź, ſe Žitawy ßo psches 30 muźi pod wjedźenjom wyſchka na měſtno njeſboża poda. Sſrjedu woheń hiſchczе dohaſcheny njebě.

* (Winy ßo wuſnała.) Žona Joſefowa w Marklißy pola Shorjelza, na kotruź tukachu, ſo je ßwoju pschichodnu macź w lěßu ſaraſyła, je ßo w jaſtwje jako winowata wuſnała.

* (Wot pczołow nadpadnjeny.) Njedaloko Dittersbacha pola Žitawy pczoły konjazy ſapſchah nadpadnychu. Sſurowje roſkakany pohoncź dyrbjesche pſched nimi cźeknyćź. Konjej cźeknyſchtaj, jedyn padny a pod wosom leżo wosta, wojo ßo roſklama. Ludźo dokhwatachu a konjej ſe ßurowych cźwilow wumożichu.

* (Na zyle wurjadne waſchnje żiwjenje ſhubił.) W Koſchiku pola Prahi wucźeŕ Pawlik wokojnik ſ nożikom pſchiwótſjowaſche, nóż jemu wuſkocźi a jeho runje k wutrobje kló. Wucźeŕ ſa hodźinu wumrje.

* (Stołětny jubilej univerſity w Wrótßławju.) K temu njech je naſpomnjene. ſo do najßławniſchich wucźerjow tuteje wyßokeje ſchule teź mnoſy Sſkowjenjo ßłuſchachu, kaź Cźechaj Purkynje, lěkaŕ a woßebje fyſiolog, Cźelakowſki, wulki ſnajeŕ ßłowjanſkich rěcźow a ludowych pěßni a teź ßam jara dobry baßnik. Naß Sſerbow pſchede wſchěm jara ſojimuje, ſo pola njeho we Wrótßławju wjazy lět ſtudowaſche naſch niesapomnity wulki wótcźinz a wucźenz Jan Ernſt Ssmoleŕ. W nowiſchim cźaßu běſchtaj tam ſ profeßorom Polakaj Nehring, ßłowjanſki rěcźeſpytnik, a Mikuliza, wuſtojny operater. Teź hohoßkowz Sdralek je Polak.

* (Mrěcź rybow.) W rěźy Nißy mrěja ryby, dokelź ßu ßo jědojte wuplócźk. kiž ſ twornjow do wody pſchikhadźeja, pſchi wulkej horzocźe 25 ſtopnjow roſtworiłe a tak ryby ſajědojcźiłe. Podobne teź ſe Sſkanknowa pißaju.

* (Błyſk do telefona dyrił.) Ssmjertnje ſranjeny bu pſchi hrimanju w Krumhübelu pod Kerkonoſchemi w Schleſyńſkej póſtowy aſſiſtent Appenrot, hdyź chźyſche dwaj telefonaj ſwjaſacź.

* (Horzoty dla ſchkleńczeŕnja ſaſtaka.) W Pjenczku pola Shorjelza dyrbjachu wulkeje horzoty dla ſchkleńczerjo pſchеſtacź dźěłacź. Ani najſtarſchi dźěłaczerjo ßo na tak wyßoku cźopłotu njewjedźa dopomniczź.

* Wulke lěßne wohnje ßu we wjeczornej Pruſkej naſtałe. Wjerchowſki Fürſtenbergſki lěß je ßo ſ wjetſcheho dźěła ſpalił. Schkoda na poł milijona krónow wucźinja. W Dubowje pola Tabora je ßo 16 kheźow wotpaliło.

W Limborſkej holi je ſ wulkej ßuchotu ſatraſchny lěßny woheń naſtał, kotryź ßo ſ njeßměrnej ſpěſchnoſcźu roſſcheŕi. Wßy Baſtorf, Giſkendorf a Wendiſch-Ewern běchu w najwjetſchim ſtraſche. 3000 jutrow lěża a hole ßo paleſche. So bychu ßo wßy wohnjej wobróle, ßo lěß wokoło nich ſbi a ßo napſcheczny woheń ſapali. Dragunarjo ſ Limborka woheń haſchecź pomhachu.

* (Ssmjercź pschi ſchcźipanju wiſchni.) W Langenawje pola Shorjelza wobßedźeŕ Hoffmann wiſchnje ſchcźipajo tak njeſbożownje je ſchtoma padny, ſo ßebi tył ſlemi a ſo bě hnydom morwy. Wón ſawostaji żonu a dźěcźi.

* (Srěbz (hengſt) wotroczka ſaraſył.) W Jablonzu bu mjes pſchedſtajenjom w zyrkußu 20lětny konjazy wotroczk Markgraf, hdyź roſſkobjeneho ſrěbza k pſchedſtajenju ßedłowaſche, wot njeho ſ tajkim wotmachom do hłowy dyrjeny, ſo hnydom morwy na ſemju padźe.

* (Lěßny woheń.) Lěß wojeŕſkeho ſwucźowaniſchcźa pola Münſtera ßo pali. 5000 wojakow ßo prózuje, woheń ſhaſchecź. Półvrowe magaziny ßu ßo ſ najwjetſchej nuſu wukhowaſe. — W Braunſchweigſkej je ßo w Giſhornſkim wokrjeßu pſches 1000 jutrow hole a torfa ſpaliło. — Pola Platendorfa ßo 500 jutrow knjeżeŕſtwoweho lěża pali, dale pola Schönewerda někotre ſta jutrow hole w płomjenjach ſteja. — Pola Weſterbecka we Weſtfalſkej je ßo 4000 jutrow lěża ſ wohnjom ſniczіło.

* (Wok bura ſatłócził.) Pſched něhdźe tſjomi lětami bu w Podmokłach burſki muź wot woka w hródźi k murji ſtłóczeny a morjeny. Saúdźenu wutoru jeho pſchichodny ßyn runje tak żiwjenje pſchiſßadźi.

* W Pruſkej Borſchczi chźyſche wěſta Sanderowa dwělětne dźěczo kupacź, ale wono do warjazeho kropa padny, ßo zyle ſpari a w khorowni wumrje.

* (118 ßwini w horzocźe kónz wſako.) S jeneho transporta ßwini ſ połnóżneje Němſkeje ßu pſchi pſchijeſdźe na Mnichowſkej rěſarni 118 ßwini na wulku horzotu ßwiknjenych namakali.

* (Mór mjes rybami.) Frankfurtſke nowiny ſ Koblenza pißaju: W Moſelſkej rěźy ßo mjes rybami dulaty mór rosſchěrja. Sſmjerdy morwych rybow njejßu ſnjeſcź. Knjeżeŕſtwowy preſident je rybakow napominał, ſo bychu morwe ryby k rěcźnemu miſchtrej pſchinjeßli, kotryź ma je ſaniczicź. Tak dołho hacź pſchiſwolene pjenjeſy doßahaja, ßo ſa kóżdu morwu rybu 20 pjenjeźkow ſapłacźi.

* (Njeſboże na żeleſniży.) Sſrjedu popołdnju je ßo pola Jutroboga w Pruſkej ſpěſchny cźah ſwróćził. Lokomotivnik, cźahowy wjednik a pakowanſki miſchtr ßu pſchi tym żiwjenje ſhubili. Tepjeŕ ſ lokomotivy ſkocźi a ßebi ſadnju hłowu cźeźko ſrani. Jemu ßo ſ cźeźka żiwjenje ſdźeŕži. S pucźowarjow njeje nichtó do njeſboża pſchiſchoł. Lokomotiva a pakowanſki wós ſtaj ßo roſraſyłoj.

* (Ssebi wutrobno pſcheklół a tola żiwy woſtał.) Grenaděr Büttner w Karlsruhe bě paduſchſtwa dla cźeknył a ßo potom w Mannheimje ſajał. Na hrodowſkej ſtražowaŕni ßo wón na to do ßwojeho teßaka cźißny, ſo kónz ſ khribjeta won tcźeſche. Tole cźeźke ſranjenje je nětko ſaźiło, tak ſo ßu cźeknjenza do Karlsruhe dowjeſcź mohli.

* (160 kheźow ßo ſpaliło.) W Sero we Wuheŕſkej je ßo 160 kheźow ſ pódlanſkimi kheźemi ſpaliło. Wohnjowe wobory njemóżachu wohenjej dla njedoßahaźeje wody wobaracź.

* (Dwanacźelětna ſapaleŕka.) Dwanacźelětna pěſtońcźa Schulzez w Schülgu pola Rendsburga je njedźelu ſtatok ßwojeho hoſpodarja ſapaliła, ſo njetrjebała njedźelu ßobu na polu pomhacź. Pjecź twarjenjow je ßo ſpaliło,

* (S cźołmom ßo na morju powróćili a ßo tepili.) Wutoru ßo we Warnemünďe gymnaſialny direktor Ruhhöft ſ Khocźebuſa ſe ßwojej dźowku, gymnaſialny wyſchſchi wucźeŕ profeſſor dr. Mie ſe ßwojej dźowku a ßwakowej ſ Barlina a wyſchſchi wucźeŕ Renſch ſ Barlina inżenieurej Ohlerichej ſ Warnemünďy ſ cźołmom na morjo won dowjeſcź dachu. Poměrnje mały ſe ßydom woßobami wobßadźeny cźołm ßo ſe ßylnym wětrom něhdźe ſto metrow wot brjoha powróćźi, a w nim ßedźaze woßoby do morja padnychu. Jenemu kóżdnemu maſchiniſtej a jenemu rybakej ßo ſe ßwojimaj cźołmomaj poradźi, ſchtyri woßoby ſ wody wukhowacź. Gymnaſialny direktor Ruhhöft, profeſſor dr. Mie a dr. Renſch ßu pak ßo tepili. Tepjeni ßu ßo wſchitzy w Roſtoku narodźili a kóżde lěto ßwoje próſoniny we Warnemünďe pſchebywachu. Rybazy ßu hacź dotal bjes wuſpěcha ſa cźěłami tepjenych pytali.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Pola Elberfelda jedyn chauffeur, kotryź automobil, ſe ßydom woßobami wobßadźeny, wjedźeſche, móz nad nim ſhubi, hdyź po nahłej dróſy dele jědźeſche. Automobil do ſchtoma ſawadźi a na kruchi roſlecźa. Jedyn rěſniſki miſchtr ßo hnydom ſaraſy. Tſjo druſy jědźy ßo lohko ſranichu. Chauffeur njeſranjeny woſta.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 23 lětna ßłużobna dźowka Wylemina Auguſta Donathez ſ Pſchiwcźiz bě loni 24. ſeptembra ßłużobnej dźowzy Hajeſchez w Bórku ſtupnje kradnyła. Hižo woſpjet khoſtanu Donathez k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźichu a jej cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

✕ Hižom woſpjeť khoſtany 45 lět ſtary murjeŕ Jan Schneider ſe Skaſkowa bě lětża 11. junija jako wěrowanſki ßwědk pola ßwojeho bratra ſ Lěſkeje we Wóßlinczanſkej zyrkwi pſchitomny. Hdyź bě wěrowanje nimo a ßo pſchitomni ſ zyrkwje wotßalichu, Schneider palenzowu bleſchu ſe ſaka wucźahny a ßo ſ njeje na wołtaŕniſchcźu napi. Hrubeje njewuſchnoſcźe dla jeho k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 3 dny ſaßudźichu.

Serbski musej.

Dalše dary za musej: (Pokračowanjo.)

7. Knjez wučeŕ J. Słodeńk z Pančic: Indijanske črije za dźěći (kožane ze škleńčanymi parlemi wobšite).
8. Knj. zwud. kubl. Ryńčowa (Wićazowa) z Khróšćic (přez k. far. Wingerja: 3 stare wobrazy ze škleńčanymi wobłukami.
9. Knjez privatus M. Buk w Budyšinje: a) jara derje zdźeržanu a rjenje molowanu sćěnu (wokoło łoža k stajenju); b) 2 płatowej bowaj k hašenju wohnja.
10. Knjez sedłaŕ Karl Pič z Budyšina: »Das Handwerk der Riemer in der Stadt Budissin 1710—1869«.

Rumowanske wupschedawanje

wschěch lěčnych wězow

wot 1. augusta

po jara poniženych płaćišnach.

Płoćliwe wobleženja a bèle wuschiwane wobleženja, něschto saprószchene s wulkim schkodowanjom.

Dźělba wobleženjow sa starobu 2—6 lět šo hodźazych wjele niže shotowjeńskeje płaćišny.

Hólćaze płoćliwe wobleženja, blusy, kholowy, dźělba **bèlych wobleženjow** wurjadnje tunjo.

Lěčne łošmikate a zwjernowe wobleženja a jupy sa hólzow a pachołow.

Sšłomjane klobuki sa žónske a mužśkich atd.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Ssolotwje šo khłóschczeńi sćinja s pschidawkom něktorych kapkow

MAGGI oweho korjenjenja.

Najlěpsche porucza

Rudolf Pötschke pschi mjaßowych jědkach čišćo 7.

Ssuche

khójnowe a schmrèkowe deski

wschěch šo trjebazych wuměrow, cźeßane, hěblowane, schpundowane. kaž tež **katy, delne lejsty** atd., woßebje šuche **ezeńke deski, schpundowanje** a **tyscherske deski** porucza

Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowaŕnja **w Halschtrowje.** Telefon 10.

Enate najlěpsche a najtuńsche **jesdne kola** kupuja šo pola **W. Fuchsa** w Budyschinje na Draždźanskej brósy.

Liebsch,
šudniski aktnar sw. šłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißaŕnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeńskowe wězy atd.
Rěcźi šerbski.
— Telefon cźišło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Kakao

saruczeny cźisty
punt po **75** pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Cźerpjach wot 3 lět na žołtu wumpjeru se žałoßnym

šwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowego patent. lěkaŕskeho mydła šym cźwilu dospołnje wobył. H. S., polizajski serjant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najšylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Rochera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Wěrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kładzenske schkleńzy

k sawjasowanju hižo po 4 pj.,

samkanske schkleńzy,

dołholětny wupruhowany systém, 1/3—2 literskeje wulkosćze wot 28—55 pjenjezkow,

rex-schkleńzy

a sawarjenske aparaty

wschěch wulkosćzow.
Na wschě družiny pschi wotewsaczu 12 schtuk 5% rabatta
porucza

Hermann Gläsel

porzlinowa a schkleńzowa pschedawaŕnja
pschi lawskich hrjebjach 4
w šerbskim domje.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a šyna,
fabrika kosćowego wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawaŕnjach.

ß. mlokowu schokoladu

tafla po 18—22 pj.,
punt 1,20 a 1,30.

Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jědkach 1.

Kolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczeńskimi wuměnjenjemi porucza
Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a Ernst Falting.

Stare maschiny šo do płaczenja bjeru.
— Dołholětne rukowanje. —
Kóždа maschina šo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Skład drainěrowanskich rolow

w Lětonju
porucza
krowjaze, šwinjaze a proßaze korta s rěblikom abo bjes njeho,
sćinowe plecźenje
se sazynowanym grotom,
tšěschun papu
wschelakich tołstosćzow,
tšěschne namasanje „optimus" a kamjeńtnowuhlowy teer.
Teerowe kótły s pschišłuschkom šo pschepožćzuja.
Groczane,
sćinowe a papowe hosdże,
hornzy wschěch družinow
atd.

Emil Dietrich
w hosćenzu w Lětonju.

Mało samoziczi

s khorymi šubami
po poniženych płaćišnach
zuse šuby, plomby
dostawaju. — Połóžene płaćenje šo dowola.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a šwonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Singerowe schijaze maschiny

pschihodźa šo najlěpje
sa kóždе hospodarstwo
a
sa kóždu dźěłaŕnju.

Połóžene płaćenske wumenjenja.

Pschi šaptaćenju s hotowymi pjenjesami rabatt.

Kupicź we wschěch naschich klamach

w **Budyschinje** jenoż **14 na bohatej haßy 14.**

SINGER Co.

šchijaze maschiny akzij. tow.

Ssym ßo domoj wróćił.

Rěčnik a notar Wesser.

Pawoł Grabs

tapezěrar a dekorateur

bydli nětkole

na ßerbſkej haßy 15.

Telefon 443.

Póndźelu

7. auguſta

popołdnju wot 3 hodźin budźe

w ſali hoſćenza „króny"

roswuczowazy pſchednoſchk wo cżerſtwo-dźerżenju

ſ praktiſkim nałożenjom ßwětoſnatych

Weckſkich ſawarjeńſkich apparatow a ſchkleńzow.

Wopyt pſchednoſchka je **dospołnje darmo.**

Wſchitkich tych, kotſiž ßo wo to ſajimuja, ſ tutym najſdwórliwiſcho pſcheproſchuju.

S poczeſćowanjom

Oskar Butter nasl.

pſchi żitnych wikach 2.

Běrnaze ßuſchenki (ſchnitzle)

płaczišny hódno porucża

Pawoła Scholty naßlědnik

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy.

Młynzy kedźbu!

Sa ponowjenje, wuporjedźenje kóždeho dźěła porucża ßo

Herm. Prietz, młynytwarz **w Manjowje**

pola Delnjeho Wujeſda.

XXXVII. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodoſće

wotměwa so **5., 6.** a **7. auguſta 1911**

w Kulowje

w Braunerec hotelu.

Sobotu 5. aug.: W 1/2 3 hodź. **posedźenjo wubjerka** (Towarſtwa njech su wšě rozprawow a ważnych namjetow dla zastupjene). Wječor w 7 hodź. serbski **komers,** na kotryž su wšitcy wjeseli Serbja, wosebje pak studowacy, wutrobnje přeprošeni. Njezabudźće na spěwnik!

Njedźelu 6. aug.: Po wulkich kemšach wopyt **kěrchowa.** Dopołdnja w **11** hodź. jednanjo wo założenju serbskoho akademiskoho towarſtwa. W 3 hodź. **hłowna zhromadźizna** (Rozprawy — wólby — swjedźeńska rěč atd.) W 1/2 7 hodź. **koncert — dźiwadło* — bal.****

Póndźelu 7. aug.: Wulět do **Rakec** (Čas so njedźelu postaji).

Na wšě zhromadźizny a wuhotowanja přeprošuje swojich lubych sobustudowacych Serbow, česćenych přećelow studowaceje młodoſće, serbske towarſtwa, cyły serbski lud na najwutrobnišo

W Bělčecach, w juliju 1911.

Józef Jakubaš, stud. theol.,
182] t. č. hł. starši.

* Čisłowane městna za koncert a dźiwadło (reservowane po 1,50 hr., prěnje po 1 hr., druhe po 75 pj. a třeće po 50 pj.) móża so do časa pak (Adr. stud. Jakob Krahl, Wittichenau) pak pola podpisanoho (Adr. Ebendörfel b. Bautzen) skazać, kaž też budźa k dóstaću na dnju skhadźowanki w Braunerec hotelu. — ** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Żiwnoſcź

cżišło 32 w Borſchczi p. Mikowa ſ 25 jutrami leżomnoſcże a zyle nowymi twarjenjemi je ſ morwym a żiwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Rjana żiwnoſcź

w Rakecżanſkej woßadźe leżaza, 50 kórzow wulka, ſ maßiwnymi twarjenjemi, 10,000 hr. wopalneje kaßy, 180 dawſkimi jednoſcźemi, je wobßedźerjoweho ſemrjecża dla hnydom pſchi 2000—3000 hr. napłacźenja na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Rakezach cżišło 80.

Kucża,

ſkoro nowa, derje ſdźerżana nowomodneho twara, je płacżišny hódno na pſchedań pola

E. Wujanza,

(mějecżela Alfr. Starka),

wojnarja w Cżerwjenych Noßlizach pola Semiz.

Dobru

pſchenicżnu muku

porucża **Khorla Kahrowe**

pſchi żitnych wikach.

Hypothekſke pjenjeſy

wupožcżuje

E. Koban

pſchi żitnych wikach 4.

Na pſcheßadźowanje pſchedawanje burſkeho kubła.

Burſke kubło w Pěſkezach cżišło 37, wopſchijaze 33 kórzow pola na tſjoch ſahonach, 11 kórzow łuki na jenym ſahonje a 47 kórzow ſ dźěła rjaneho lěża, dyrbi ßo hnydom abo poſdźiſcho na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Na kupjenje ſmyßleni chžyli ßo hacź do 10. auguſta na podpißaneho ertnje abo pißomnje wobroczicź.

Jakub Hajna w Różencze.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dżowki, holzy kßwinjom, wotrocżkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacżerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijowni knjeza Heinr. Mohra.

Sſłużobna holza,

pilna, cżiſta a ſprawna, niz młódſcha dyžli 18 lět, ßo ſ dobrej mſdu do dobreje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Młoda holza,

pilna a ſprawna, ſ najmjeńſcha 16 lět ſtara, ßo k 1. ſeptembrej ſ dobrej mſdu do dobreje ßłużby pyta. **Haptyła we Wósborku.**

(K temu cżißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czißłu 31 Serbskich Nowin.

Sobotu 5. auguſta 1911.

Płaczißny rěſneho ſkotu na Draždżanſkich ſkótnych wikach.

31. julija 1911.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzißny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěſna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacż do 6 lět	45—48	85—88
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	41—43	79—82
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóżdeje ſtaroby	30—35	69—72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	42—45	74—78
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacż do 7 lět	37—40	69—72
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	33—36	64—68
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—32	60—62
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	45—48	78—81
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	40—44	71—77
3. ßnadnje pizowane	36—39	66—70
Cżelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	54—56	84—86
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	47—52	77—82
3. ßnadnje wuwite wot zyza	39—45	69—75
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchiżenjow w ſtarobje hacż do 1¼ léta	44—46	60—62
2. mjaßne	41—43	57—59
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	37—40	53—56

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 29. julija 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 3. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pſchenża . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . żołta	10	—	10	15	—	—	—	—
" nowa	—	—	—	—	9	25	9	75
Rożka	8	—	8	13	—	—	—	—
" nowa	—	—	—	—	8	—	8	20
Jeczmjeń . . . } 50 kilogr.	—	—	—	—	8	50	9	—
Wows	9	20	9	50	8	60	9	25
Hróch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka . .	15	50	16	50	16	—	17	—
Běrny	5	—	6	—	4	50	5	—
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	60	2	90	2	60	2	80
Pſchenična muka 50 " . . .	10	50	19	50	16	—	19	—
Rżaua muka . 50 " . . .	10	50	14	—	12	—	14	—
Sźyno . . . 50 " . . .	2	60	3	—	3	—	3	50
Sźkoma . . 100 " . . .	4	17	4	33	3	35	4	—
Proßata 652 ſchtuk, ſchtuka . . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby . . . } 50 kilogr.	—	—	5	75	5	80	6	—
Rżane wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	—	6	35	6	85
Pſchenični gris } 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běło) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacż 10 hr. 20 np., rożka wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacż 9 hr. 55 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 17 hr. — np. hacż 17 hr. 26 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacż 13 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacż — hr. — np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

3. auguſta 1911.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 10 np., pſchenża wot 9 hr. 40 np. hacż 9 hr. 70 np. jeczmjeń wot 8 hr. 70 np. hacż — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacż 9 hr. 75 np., jahły wot 16 hr. — np. hacż 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. 50 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 50 np. hacż 4 hr. 80 np., ßkoma (100 kilogr.) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacż 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 08 np.

Wiedro w Londonje 4. auguſta: Pomroczene.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 8. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. farat Răda ßerbſku ſpowjednu rěcż, ½9 hodżin ßerbſke a w 10 hodż. němſke prědowanje. — Farat Răda ſmeje tydżeńſke ſaſtojnſke dżěła.

Wěrowani:

W katholſkej zyrkwi: Hermann Hennig, mechanikus w Budyſchinje, ſ Emmu Haaſez na Zidowje.

Sdruhich wożadow: Ernſt Hermann Knecht, twarſki dżěłaczeŕ w Běłych Noßližach, ſ Wyleminu Auguſtu Haſchkez tam. — Jan Liebich, wuczeŕ w Mittelherwigsdorfje, ſ Marju Marthu Wjeliz w Droždżiju.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Pawoł Gerhard, Khorle Auguſtina Plewana, dżěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Helmut Woldemar, Marczina Reinholda Rychtarja, tyſcherja w Tſělanach, ß. — Willy Gerhard, Ernſta Hermanna Schöny, molerja na Zidowje, ß. — Martha Elsbeth, Bjedricha Oty Bruncza, ſerżanta w Budyſchinje, dż. (narodż. w Rabozach).

W katholſkej zyrkwi: Hana, Jana Majevſkeho, tyſcherja w Budyſchinje, dż.

Sdruhich wożadow: Martha, njemandż. dż. w Běczizach. — Pawoł, njemandż. ß. w Nowych Spytezach. — Jan Alwin, Hendricha Schütz, kublerja w Delnim Hunjowje, ß. — Frieda, njemandż. dż. w Počaplizach. — Gertrud Margareta, Auguſta Förſtera, dżěłaczerja w Hodżiju, dż. — Pawoł Alfred, Khorle Auguſta Gäblera, fabrikarja w Hornjej Worſchczi, ß. — Erna Frieda, Khorle Ernſta Frenzela, murjerja w Darinje, dż. — Hermann Kurt, Bjedricha Hermanna Kuczerja, ſkałarja w Lutyjezach, ß. — Kurt Auguſt, njebo Jana Auguſta Měta we Wulkej Dubrawje, ß. — Emma Gerta, njemandż. dż. w Minakale. — Pawoł Richard, Khorle Auguſta Herzoga, dżěłaczerja w Krakezach, ß. — Fryz Helmut, Adolfa Auguſta Scholty, hoſczenzarja w Porſchizach, — Max Richard, Ernſta Hermanna Polana, bura w Jaſobju, ß. — Artur Richard, njemandż. ß. w Sderi. — Kurt a Bjedrich, Bohuměra Fleuti, wyſchſcheho ſchwajzarja w Lichanju, dwójn. ß.

Zemrjeli:

W Michalſkej wożadże: 27. dżeń julija: Bjedrich Wylem Eugen, Bjedricha Wylema Eugena Holdera, wajchtarja ſtražowazeho a ſamkazeho tow. na Zidowje, ß, 4 m. 12 d. — 28. Matej Rjek, khěżeŕ w Hněwßezach, 57 l. 10 m. 27 d. — 29. Emma Selma, Ernſta Kowałka, ſkałarja na Zidowje, dż., 2 m. 8 d. — 30. Frieda Alma, Guſtava Adolfa Čžecha, dżěłaczerja w Tſělanach, dż., 1 l. 2 m. 19 d. — Bjedrich Wylem, Bjedricha Auguſta Gröſchela, hródźneho ſchwajzarja w Hněwßezach, ß., 1 m. 26 d. — Jan Bohuwěr Lukaſch, pólverniſki dżěłaczeŕ w Hnaſchezach († w Budyſchinje, pohrjebany w Dobruſchi), 51 l. 2 m. 17 d. — 31. Elſa Johanna, Ernſta Brody, khěżerja a fabrikarja w Dżěżnikezach, dwójn. dż., 7 m. 14 d. — 1. auguſta: Madlena Pinkez, bźwſcha ſwud. Pawlikowa, Jana Wójty, dżěłaczerja na Zidowje, mandżelſka, 45 l. 7 m. 22 d.

W katholſkej wożadże: 29. julija: Władißław Saton, dżěłaczeŕ w Huczinje († w lhorowni w Budyſchinje), 16 l. 9 m. 12 d.

Sdruhich wożadow: Bjedrich Auguſt Hermann Pětſchka, dżěłaczeŕ w Hunczerizach, 44 l. 5 m. 16 d. — Marja Rychtarjowa rodż. Wirtez w Mjedżoſſu, 41 l. 5 m. 17 d. — Kurt Jan, Hermanna Pawoła Kliescha, tyſcherja w Ssemichowje, ß., 6 m. — Pawoł Richard, njemandż. ß. w Lipiczu, 14 d. — Marczin Richard, Guſtava Hermanna Daniela, hoſpodarſkeho pomoznika w Kubſchizach, ß. — Max Pawoł, Bjedricha Hermanna Wiczaſa, żiwnoſczerja w Pſchiwczizach, ß. — Max Ernſt, Handrija Hendricha Bara, ſahrodnika w Klukſchu, ß., 8 l. 7 m. 29 d.

Zyrkwinske powjeſcze ſ Hodżija.

8. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodżin duchowny Voigt němſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodżin farat Kſchižan němſke a w 9 hodżinach ßerbſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſez.

8. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje duchowny Bójz rano w 7 hodżinach ßerbſku ſpowjedź, farat Domaſchka dopołdnja we 8 hodżinach ßerbſke a ½10 hodżin němſke prědowanje.

Flechtenheil.

Wupruhowany ßrědk pſche jětſeſchka a liſchawu. Buſchkwiczka 1 mk.

Krej cziſczaze pille

k ſprawnjenju a podpjeranju wonkhodżenja. Tyſka 50 pj.

Krej cziſczazy czaj

„Woponowe ſnamjo“. Wupruhowany ßrědk pſche wſchě khoroſcże, kotrež ſ hubjeneje krwje naſtawaju. Tyſka 75 pj.

Roſeßłanje na wßy.

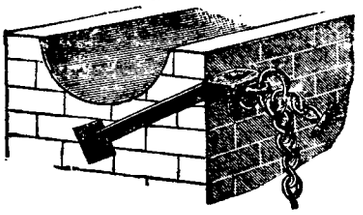
Jenoż woprawdźite dóſtacz:

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Samënliwe

rjeczasowe dżeržaki

sa howjada a konje.

Najnowsche w tymle nastupanju! Praktiszy ratarjo žu je wupruhowali. Po wschëch placźisnach je poručza

Emil Dietrich
w Lëtonju.

Kronin

rynczki psche kurjaze woka, prjedy pod mjenom „Käppelin" snate, je saßo dostacź

w krónskej drogowni
pola **Ernsta Acktoriesa**
w Budyschinje.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju žyrotnych pjenjes mëjo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschëdnym wupowjedženju 2½% | **pschi 3mëßacźn. wupowjedženju 3½%**
pschi jenoměßacźn. wupowjedženju 3% | **pschi 6měßacźn. wupowjedženju 3½%**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßdyne hodziny 8—½1, ½3—5, žobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.

(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Th. A. Wällnitz naslëdnik

mëjeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na žukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobhdlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschëch placźisnach.
Poručam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klavërske stólczki atd.

Wuporjedženje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschë **transmißijonske dźëła,** twarju jako woženitosch: **ruczne młócźaki, želesne stistate młócźaki se žkomowym tschaßakom a kschidu, göple, juchowe plumpy, rëpowe rëšaki.**

Bubonate žynowe wobroczaki, bërny wuhrjebali, konjaze hrabje.
— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslëdnik** Telefon 416.
(mëjeczel Hermann Wulf)
w Budyschinje na bëletnskej drósy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móža žo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Podklócże a drjenje,

wicź, ischias drjenje, bolenje žołdka, šubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, blescha po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitskich mnichow dźëłany. Jenož **Todor** žadajcże a bjerćże. Jenož woprawdźity poručza

Stranch a Kolde, drogownja,
s napschecża katholskeje zyrkwje.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
winowa wulkowikowarnja
poručza žwoje derje wothladane **wina.**
Pjecź wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k strowosczi.
Wino k žwjedženjam atd.

Tym, kotrižmoju winowu pschedawarnju njesnaja, k wjedženju dawam, so žo pola mje tuńscho kupuje, hacź pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucźowanskich wudawkow nimam. :: ::

Psche dristanzu czelatow

je žo lëta dołho jako wubjerny wopokasał
haptykarjowy Himmelreichowy
Antilaxin.
Jeho skutkowanje pschežkapi.
Wěsty žrědk psche dristanzu pola wscheho domjazeho skota.
Placźisna 1 blescha = 3 mk. 25 pj.; 5 bleschow = 15 mk. franko.
Hłowny skład a rozeßkanje psches
kral. privil. hrodowsku haptyku (Pawol Leidler)
w Budyschinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 32. | Sobotu 12. augusta 1911. | Lětnik 70.

Wusamknjenje sakskich organisowanych metallowych dźěłaćerjow s dźěła.

W Lipsku běchu psched dlějschim czasom žoltolijerjo dźěło skožili, so bychu žebi wyschschu msdu s tym wunusowali. 21. julija žo jim metallowi tocžerjo pschisamknychu. Na to je žo swjask metallowych industrialnych w Lipsku rossudźił, 5. augusta 60 prozentow wschitkich metallawych dźěłaćerjow w Lipsku s dźěła wusamknyć. S tutym rossudom je žo 10,000 dźěłaćerjow potrjechiło. Strach je, so wusamknjenje hischcże wjetschich rosměrow nabudże. Swjask sakskich metallowych industrialnych je žebi wotmyślił, shromadnje žwojich organisowanych dźěłaćerjow s dźěła puschćić, jeli so w Lipsku k žanemu dorosumjenju njedońdże. S dobom žu žo w Thüringskej wschitzy metallowi dźěłaćerjo s dźěła wusamkli. Tu žo wo 15,000 dźěłaćerjow jedna, tak je žo w Lipsku a Thüringskej 25,000 muži s dźěła puschćiło.

Hrožaza mjažowa drohota.

Wulkeje žuchoty dla njemóže žaneje seleneje pizy wjazy narosćć. Ratarjo njemóža tehodla wjazy skotej dožahazu pizu dawać a žu tak nusowani, mkody skót spešchedawać. Hischcże ženje njeje žo na skótne wiki telko czelatow wosyko, kaž nětkole. Ratarjo žebi njemóža wjazy swěricź, czelata wjasać. Duž je doprědka widźeć, so budże w symje abo w naleczu skót žadny, a so budža potom mjažowe płaczisny njeśměrne wyžoke. So by žo njedožahanju pizy po móžnosći wobaralo, je deputazija bayerskich sapóžłanzow žwoje knjeżerstwo napominało, pizu we Wuherskej, Rumunskej a pokodnischej Ruskej nakupić a ju po tunjej płaczisnu do Bayerskeje swosyć. Najbóle potrjechenym gmejnam dyrbi žo tale piza s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi pschedawać. Bayerske statne ministerstwo je žlubiło, so budże tu wěz rospominać.

Němsko-franzowske jednanje wo Marokkowsku

žo žažo dale wjedże. Někotre dny běchu jednanja zyle sastałe, tola nětko žu skónczinje psches jene, wo czim ma žo jednać. Po franzowskich nowinach je Franzowska swólnika, Němskej kruch žwojeje kongoskeje kolonije, s Kamerunom mjesowazeje, wotstupić. Hać pak žo s tym tak ma, je zyle njewěste, dokelž žu jednanja tajne. Franzowske nowiny njesamjelcża, so budże dołho tracź, prjedy hać žo franzowski póžłanz Cambon s Kiderlenom-Wächterom dojedna. Runjež žu wuradženja krucże tajne, dha je tola jažne, so je Němska wotmyślenja na wobžodženje krucha Marokkowskeje spuschćika. Wschoněmske nowiny teho dla rosnjemdrjene wokaju, so je Němska diplomatiske poražanje poczerpika a so je franzowsko-němske jednanje njewuprajena hańba a poniženje Němskeje. Nowina „Post“ žamo na njehańbiczíwe waschnje khežora pschima, jemu porokujo, so psched Franzowsami zosa. W žwojej rospyrjenosći Wschoněmzy do wójnskeje truby trubja. Czeho dla ma Němska pjecź milijonow wojakow, žo woni prascheja, hdyž stajnje w rossudzenym wokomiku mydło wjesu? Wulka wjerschina němskeho luda žo s tajkim njerosomnym sakhadźenjom samylicź njeda. Na kraju drje je Němska žylna, tola na morju njemóže žo hischcże se sjednoczenym jendźelskim a franzowskim wójnskim kódźstwom měricź. Hižo hdy by žo morjo Němskej sawrjelo, by wulka nusa w njej nastała. Duž by lohkomyślne było, hdy by Němska Marokkowskeje dla wójnski mjecź wuczahnyła. Němski lud žo mało sa to sajimuje, schto žo w Marokkowskej stawa. Jenož Wschoněmzy a pódla nich někotsi milijonarojo, kotsiž žu žebi w Marokkowskej ležomnosćze nakupili a chzedża tam podkopki sałożicź, so mohli žwoje milijony ruczże pschisporjecź. Němsku do wójny honja. S hrěchom by było, hdy by khežor na tychle ludźi poślkuchajo, žo do wójny storhnyć dał.

Jendźelskeho wobhonjerja sajeli.

Jendźelczenjo njepschestawajzy němski mórski brjóh wobhonjeja. Loni žu dweju jendźelskeju offizěrow jako wobhonjerjow sajeli, a nětkole žu sažo jeneho Jendźelczana pola Bremena sažkapili, hdyž wón wobtwjerdźenja mórskeho brjoha fotografowasche. Wón je s woženbneje žwójby, jurist a offizěr dobrowólneho wójska. Wón ma bjes dwěla pomharjow. Czi žu žo, dokelž je žo powjesćź wo jeho sajeczu hnydom do sjawnosćze dała, skoku s prócha měli.

Nowy amerikanski póžłanz w Barlinje.

Sa amerikanskeho póžłanza w Barlinje žu dotalneho póžłanza w Romje, Johna Leishmana, pomjenowali. Wón je prěni židowski póžłanz w Barlinje. Leishmann je žo w Pittsburghu narodźił a bě jako wulkoindustrialny president Carnegie-steel-kompagnije. Khežor je jeho wólbje pschihłožował.

Bamž na wutrobu skhorił.

Bamž je pjecża straschnje na wutrobu skhorił. S teho žo też jeho czasto žo pscheměnjaze myšle wukožuja. Hdyž žu jeho wjeselkeho a spokojneho widźeli, je wón bórsy po tym srudneje myšle. Wón je pjecża khětro wožuchnył. Wustajaze wobrjady wón wjazy njesnjeże. Drasta na jeho czele wiža a khornał měschniskeje žuknje je jemu pscheschěroki. Boja žo wo jeho žiwjenje.

Sbežk w Albanskej dale traje.

Sbežk Maližorow je žo skóncził; skoro wschitzy žu žo do žwojeje dominy wrócźili. Nětko žebi też mohamedanszy Albanszy te žame konzežije žadaja, kotrež je knjeżerstwo Maližoram pschiswoliło. Turkowskim wójnskim kódźam je žo teho dla poruczilo, pschi albanskim brjosy wostać.

Strajk jendźelskich pschistawnych dźěłaćerjow.

W Londonje a w druhich wjetschich jendźelskich pschimórskich městach pschistawowi dźěłaćerjo, kotsiž tworu s kódźow na kraj woża, strajkuja. K nim žu žo też pohonczojo pschisamkli, kotsiž tworu s brjoha wotwožuja. W Londonskim pschistawje wjele kódźow, s žyrobu napjelnjenych, steji, kotrež žo strajka dla njehodża wuprósdnicź. Strajkowarjo žu wjazy króćź s policistami do pukow pschischli. Tuczi do strajkowarjow s klumpachami pjeru, a někotryžkuli strajkowar je žebi dyrbjał žwoje rany w hospitalu swobalicź dać. Strajkowarjo žu wožebje njemdri na twjerdże pschistajenych dźěłaćerjow, kotsiž w pschistawje dale dźěłaju. Wospjet žu tutych wot dźěła wotehnali. Strajkowarjo žu wschě tworownje pschi pschistawje wobleżnyli a wschě czežite wosy sadżerżuja, konje wupschahuja a je do konjenzow wjedu. Někotre wosy s dźiwim spěchom po dróhach jědżechu a tak strajkowarjam wuczekuchu.

Strajk cžežko na wobydlerſtwje leži, a jeli ſo ßo wón bórſy njeſkónczi, hłód wudyri. Khudſchim ludžom njeje móžno, nießmërnje drohu jëdž kupowacž. Ssrjedu bë jenož dżeßacžina hewaſcheje hromady mjaßa na wikach. W pſchiſtawje hižo nakopjena zyroba hnicž poczina. Wuhlo ſa lód dżëłaze maſchiny na kónz dże, a dokelž ßu ßo nëtko tež rybowi noſcherjo ſtrajkej pſchiſamkli, tež rybowe wiki pſcheſtanu. London njeje żenje na dlëje hacž na dwaj dnjej ſ rybami ſaſtarany byk. Duž je tež tale ważna zyroba wuſchka. Tež żitowa burſa je ßo do ſtracha daka, a wikowarjo nochzedża ſa dowos rukowacž.

Żadanja ſtrajkowarjow ßu ſ dżëła tak wyßoke, ſo, hdy bychu ßo dżenßa pſchiſwolike, ßo jich tola hižo jutſje pſchi najlëpſchej woli njemohli wjazy dżerżecž. Pſchekupzy a wulkowikowarjo knjeżerſtwo ſa to ſamolwite cžinja, ſo je ßo ſtrajk tak roſſchërik, dokelž wono ſ mërom pſchihladuje a dokelž njeje wot wſcheho ſpoczatka naprawy k ſamjeſowanju ſtrajka cžiniło.

Wobſtejnoſcże ßo pſchezo bóle ſhórſcheja. Płodowe a ſeleninowe wiki ßu ßo ſamknycž dyrbjałe, tež mjaßowe wiki ßu próſdne. Wóſnizy ßo ſapowjeduja, ſ wikow mjaßo k rëſnikam woſnycž. Strajkowarjo woſy, kotrež to ſpytaja, ſadżerżuja a kożany grat a poſtronki roſrëſuja. Jeneho pohoacża ßu ſ kóſka cžißli a pſchewodżazych ludźi nabili.

Na zyle pſcheklepane waſchnje ßu mjaßo na wiki woſyli. W automobilach, drożkach a wuhlowych mëchach ſhowane mjaßo na wiki pſchińdże. Kódże Nelſonſkeho towarſtwa, kotrež we ßwojich ſymu dżëłazych maſchinach tepja, ſchtož ßo ſpalicž hodźi, móża jenož hacž do ßoboty maſchinam bëżecž dacž. Potom budże ſtrach, ſo ßo 50,000 howjazych bërtlow ſkaju. W thudſchich dżëłach Londona ßu ßo hižo mjaßowe klamy ſamkle. Schkoda, kotraž ßo ſe ſtrajkom nacžinja, ßo wſchëdnje na 40 milijonow hriwnow wobliczа.

Skónczinje je ßo knjeżerſtwo roſßudźiło, ſ wójſkom naßylnoſczam ſtrajkowarjow kónz cžinicž. Nëkotre regimenty wojakow ßu hižo na marſchu do Londona.

Tež w Liverpoolu je k njemëram dóſchło. Strajkowarjo pſchijëſdżaze a wotjëſdżaze woſy ſadżerżowachu. Do woſa, kotryž bë ſ rybami naklodżiny, ßo dachu a ſ njeho naklod ſebrachu. Jerje na dróhu ſmjetachu a kaſchcże ſe ßuſchenymi rybami roſbichu a teho runja ryby po dróſu roſmjetachu. Jenož jenemu woſej ßo poradźi, na rybowe wiki dojëcž.

Revoluzionarne hibanje w ſchpaniſkim wójnſkim łódżſtwje.

Mjes mużſtwom ſchpaniſkeho wójnſkeho łódżſtwa ßo roſcżaza njeſpokojnoſcž pokaſuje. Na wójnſkej łódźi „Numancia“ ßu matroſojo w nozy 2. auguſta na łubi: „Skowa republiży!“ wołali. Spjecżowarjo jenemu podoffizërej ſe ßmjercżu hrożachu, hdy by jim wobarał. Tola bórſy ßo mjes ſpjecżowarjemi njewëſtoſcž pokaſowaſche. Dwaj podoffizëraj pſchecżiwo nim ſakrocżiſchtaj a jich pohnuſchtaj, brónje ſtożicž. Mużſtwa a offizërojo, kotſiž bëchu mjes tym wotucżili, na łubju pſchińdżechu a ſpjecżowarjow do rjecżaſow ſamknychu. Offizëram ßo ſdaſche, ſo je wjetſcha liczba matroſow do ſbëżka ſaſchmatana, ſo pak je jim w poßlednim wokomiku ſmużitoſcž ſpadła. Hdyż matroſojo republiku wułowachu, „Numancia“ jako jeniczka ſchpaniſka łódź pſched Tangerom ſtejeſche. Spjecżowarjo ßo nadżijachu, ſo budże jim móżno, ßo kódże ſmozowacž, kralowſku khorhoj ſpuſchcżicž a potom ſ łódżu do Barcelony abo Valencije jëcž, ſo bychu tam revoluziju ſbudżili. Sbëżk ßu pjecża ſozialiſtojo a pſchecżiwnizy wójſka naſchkarali.

Dobycże prjedawſcheho wotehnateho perſiſkeho ſchaha.

Prjedawſchi wotehnaty perſiſki ſchah Mohamed Ali je ßo pſched tſjomi njedżelemi ſ Europy do Perſiſkeje wrócził, ſo by ßo ſ nowa tróna ſmozował. Nëtcziſchi njeporjad w Perſiſkej je jeho wotmyßlenjam jara pſchihódny. Turkmenojo ßu jemu ßwoju pomoz poſkicżili. Dżël ſ nich je pod wjedniſtwom Sadara Aſſedſa mëſto Damgan dobył. Knjeżerſtwowi wojazy, kotſiž bëchu wjele lëpje wobrónjeni, dyżli Turkmenojo, ßu po horzym bëdżenju cżekli. Damgan je ſchëſcž dnjowych marſchow wot hłowneho mëſta Teherana ſdaleny. S tutym dobycżom je Mohamed Ali wulki wuſpëch dozpił. Liczba jeho pſchiwißowarjow pſchibywa.

Njeporjad a bjeſknjejſtwo w Mexiku.

Mexiko je nëtkole zyle bjeſ porjada a knjejſtwa. Żaneho ſakonja, żaneho prawa, żaneho autority tam wjazy njeje. Woteħnaty prefident Porfirio Diaz wſchudże pobrachuje. Wón wjedżeſche, ſ krutej ruku ſakonjej a prawu w kraju k płacżiwoſczi pſchinjeſcž. Mużojo, kotſiž ßu revoluziju naſchkarali, njeſamóża porjad a mër w kraju poſtajicž. Strajki ßu najßnadniſchich pſchicżinow dla na dnjowym rjedże. Dżëłacżerjam ßu bjeſßwëdomicżi ludźo narëcżeli, ſo nowe knjeżerſtwo mſdowy tarif ſawjedże, a ſo budża wſchë fabriki a prinzipalojo wjetſchu mſdu płacżicž dyrbjecž. Hacżrunje je ßo w Juarezu wobſamkło, ſbëżkarſke wójſko ſkerje lëpje roſpuſchcżicž, wobrónjeni ſbëżkarjo po tyßozach po kraju cżahaju a rubja a kradnu. Lud je ßo na to ſwucżił, ßwobodu po ßwojim nahladże wuwużiwacž. W Meteber, w druhim najwjetſchim fabrikſkim mëſcże w Mexiku, ßu ſbëżkarjo wſchë magaziny wurubili a ſa 300,000 peſow (1,2000,000 hriwnow) tworow kradli. Pſchiſtajeni ludźo ßu hižo dyrbjeli tſecżi krócż cżekнycž. Pſchi nadpadże na jenu fabriku pola Puebla ßu ſbëżkarjo ſchtyrjoch Nëmzow ſkónzowali a jenu nëmſku żonu wumozowali a potom teho runja ſkónzowali.

Wotpadnjenaj.

Wojakaj wotpocżowaſchtaj ...

Mëſtno, hdżež bëſchtaj ßo poßydnyłoj, krajinu Sidi-bel-Abbes, wobknjeżeſche, kotrejež ſchërokе, prawidłowne pucże ßo każ bële banty mjes palmami a druhimi ſchtomami wijachu.

Sturm a Rajtar bëſchtaj ſ Luxemburgſkeje cżeknyłoj. Krute winy bëchu jeju donucżile, ßebi druhu mótczinu pytacž. Hdyż bëſchtaj w Franzowſkej ßwoje ſboże ſpytałoj, bëſchtaj do legije zuſnych ſaſtupiłoj.

„Nó, towarſcho, ßu ßo roſßudźił? Chzemoj cżeknycž?“

„Wuhudajmoj ßwój woßud. Tule je kruch pjenjes. Padnje-li na pißmo, wróczimoj ßo do kaſarnow, padnje-li na wopon, liwa namaj ßwoboda ... a pſches mjeſy do Marokkowſkeje woteńdżemoj.“

„Sſym ßobu“, Rajtar rjekny.

Pjenjes na ſemju padny. Wopon leżeſche ſwjerċha! Sa dwaj dnjej cżëkanzaj hacž do Udża dozbëſchtaj; tak bëſchtaj na marokkowſkej ſemi. Marſch bë napunak. Wobaj mëjeſchtaj ſe ßwojeje montury jeno hiſchcże kholowy a ſchëroku módru ſcherpu ofrikanſkeho wójſka. Noſy jimaj w ſandalach, ſ kyka pleczenych, krwawjeſchtej, a wobliczo ßo jimaj módrjeſche wot ſymneho wëtra, kotryż runje tak jara każ horze lëcżne błónzo paleſche.

Bróni njemëjeſchtaj. Jeno kij mëjeſchtaj we dłóni, kotryż bëſchtaj ßebi duzy po puczu wotrëſakoj. Ale ſ błyſchcżatym wócżkom a ſ hładkim cżołom ßo do hiſchcże njeſnateho kraja dobywaſchtaj, nadżijejo ßo, ſo tam ſpodżiwnych podeńdżenjow dożiwitoj.

Żiwjenje bë jimoj każ nalëtni ſpëw we wutrobje. Jeju jednora duſcha ßo podnórjeſche do potajnych a nowych wëżow, kotrež ßo jimaj pokaſowachu, a ſ dobom tež ſ bojoſczu pſched nëkojkim bliżazym ßo ſtrachom dyrkotaſche, wo kotrymż njewjedżeſchtaj, kajki a kak wulki je ...

Rajtar bë ßwoju poßlednju datlu dojëdł; na ſe ßnëhom wodżete hory ſhladujo a ſ ruku na hiſchcże pſchewinjomne ſadżëwki pokaſujo rjekny: „Je dha hiſchcże pſchezo wopon?“ — „Haj, pſchezo!“

A ſ nowa ßo na pucż naſtajiſchtaj. Mjes kerkami a ſchtomami wſchëch drużinow ßebi pucż dżëkaſchtaj. Cżerńje gumijoweho ſchtoma jimaj mjaßo rosdrapowachu, a wëtr, kotryż pſches mózne wjerċhi zedrow ſchumjeſche, jimaj hroženja pſchimjetowaſche ... Mucżnoj a wujachlenaj ßo cżapnyſchtaj ... Dale wjazy njemóżeſchtaj ...

Hdyż ßo rano ßmërkaſche, jeju dżiwja cżrjóda wobdawaſche ... K ſchtomej pſchiwjaſanaj ßwoju ßmjercż wocżakowaſchtaj. Kamjenjowacż jeju chżychu, tu jeju wjednik, kiż wuplacżozych pjenjes ſpuſchcżicż nochżyſche, k ßebi ſawoła. „Sa żiwjenje wamaj rukuju, jeliſo ßo k muhamedanſkej wërje nakaſataj!“ — Rajtar ſ krutym hłoßom wotmołwi: „Do kraja mózneho Makrebſkeho wjerċha ßwój jeno k temu ſtupiłoj, ſo bychmoj ßo k muhamedanſkej wërje pſchiſamknyłoj. Muhamed je prawy proſet, jemu wërimoj!“

Na tak jaßnje wuprajenym nakaſanju ßo dwëłowacž njehodżeſche. Bëły wodżëw na njeju wodżëchu, a ſa nëſchto dnjow wotpadnjenaj, wot cżrjódy muży pſchewodżanaj, do Dar-el-Marksena cżehnjeſchtaj. Rajtar bë wucżeny tſëlbny kowar a wubjernje ſëleſche, Sturm bë ſłótnik. Wobaj bórſy ſultanowu kedżbnoſcž na ßo ſcżahnyłchtoj, kotryż jeju do ßwojeho pſchewoda pſchiwſa a jimaj telko pſchikhilnoſcże wopokaſowaſche, ſo bu wjednik Abidin, ſawiſtny a fanotiſki muhamedan, wot żarliwoſcże pſchewſaty.

Rajtar, kiż nëtkole Iliman rëkaſche, a Sturm, kotryż bu Moklar pomjenowany, cżrjódu wëriwych tak doſtojnje a mërnje ſcżëhowaſchtaj, każ Kalifojo ßami. W drohotnej, ſe ſłotymi niczemi wuſchiwanej draſcże ßo na ſjawnych mëſtnach a na rózłach wulizow pokaſowaſchtaj.

„To staj dwaj wotpadnjenaj!“ tak bychu njewólnizy prajili.

* * *

Hdyž Rajtař junu ſ domu rady „Dźemara“ wuńdźe, saßkyſcha, kak na njeho wokaju: „Twój bratr je wumrjeł. Dźi k winowatemu pokasaj jemu, so je twoja ruka runje tak mózna kaž Mój saßowa ruka!“ — Sturmej bě Abidin ſ jědom sawdał. Jeho cźěło na hromadźe hnoja leżeſche a ßo pod mjeŕwjeńzu bkyſchczatych, pißanych kraßnych muchow bjes maka ſhubjowasche. Podarmo ßo Rajtař prózowasche, ßebi pucź k cźěłu ßwojeho towarſcha dobycź. Do lapow sawalena, roshorjena ßyła hrožo rejeſche: „K pßam ſ nim! K pßam ſ nim!“

Rajtař ßo pomaku ſhibnywſchi do korba ſ granatowymi jabłukami hrabny, cźißny je do wyßokoſcźe a je potom jene po druhim kójeſche, kaž wuſtojny kumſchtał. Prěni rjad roshorjenych ludźi ßo směrowa, dźiwajo ßo nad tajkej wobwrótnoſcźu, ale to bě jeno na wokomik. Bórzy ßo saßo ſe wſchěch kónzow kſchicźeſche: „K pßam ſ nim!“ ...

A cźrjóda jeho hacź k joſtwu w Dar-el-Makſenu pſchewodźeſche, do kotrehoż ſnutskowneho mějeſche wón ſtajnje ßwobodny pſchiſtup, ſo by ſultanowu polizajſku ſtražu pſchehladował. Wulki ſcźiń mózneje kněźe cźěmne koleßo na dróhu mjetaſche, a rosbudźena cźrjóda ßebi njewěrjeſche pſches njón pſchekrocźicź. Strach pſched tutymi murjemi bě pſchewulki, a wuſtróżenje pſched ſe żeleſom wobitymi woknami jich ſlemi, na kotrychż worjoły, kſchidle wěſchejo a ſchiju wróćźo cźahujo, na nowu żratwu kakajo ſpachu. —

Rajtař cźeźke durje ſa khribjetom pſchiſacźiſny. Jemu ßo ſdaſche, ſo bě wichor hidy, kotryż bě jemu pſchecźela rubił, pohłuſchił. Ale wón wjedźeſche, ſo bě to jeno na khwilu. Mordarſtwo jeho bóle tyſcheſche, hacź chzyſche ßebi to ßam wuſnacź, wono jeho tłócźeſche. Mějeſche ſdacźe, ſo tež jeho we ßwojim cźaßu tón wyßoki knjes, ſo by ßo wjecźił, moricź da. A dopomni ßo na ßwoju jara wſchelaku ſańdźenoſcź, na ßwoju ſhubjenu ßwójbu a na ßwoje najßwjecźiſche pſchißahi, kotrež bě dwazyczi krócź ſłamał.

S roshorjenjom rosbudźeny, ſ porokami ßwědomja cźwilowany ßo dale błubſcho do cźěmnych wjelbow dobywasche, jako budźiſche w nich ßwoju winu chzył ſahrjebacź. Kak njehódne, kak wohańbjaze, kak hrěſchne bě jeho ſadźerżenje! S podſemſkich jaſtwow bě ßłuſchecź, kak rjeczaſy ſchcźerkachu a kak jeczi po ſměrjazym waſchnju bróſbnje rejachu ... Dale kroczo, na ſemi cźapnjenu poſtawu mużſkeho widźeſche. Pruha ßwěła runje pſches jene ſ podołhoſcźe kulowatych woknow na hiſchcźe młodoſtne, błędе, wurudźene, ſe wſchelakorym tradanjom wuſłhnyte wobliczo tuteho cźłowjeka padaſche, kiż bě k podłoſy pſchikowany a kiż jeho cźeſcźownje ſtrowjeſche. Rajtař bě bjes dźak ſtejo woſtał. Mużſki ßo jeho ſ cźicha po franzowſku woprasha: „Hdźe ja ßym?“ — Pſchi ſwuku tuteho hłoża wón po zyłym cźěle ſadyrkota, a wotmołwi: „Wy ſcźe w jaſtwje, ſ kotrehoż ßo nichtó wjazy żiwy njewróćźi.“ Jaty ßo ßłabje poßměwkowasche. Wuras jeho wobliczа woſta ſrudny a podaty. — „Schtó wy ſcźe?“ — „Ja ßym Iliman, ſultanowy lubuſchk.“ — Wobaj mjelcźeſchtaj. Na ßo hladajo cźujeſchtaj, ſo jeju droſta jeju woprawdźitej woßobje pſchiměrjena njeje.

Njeſbożowny rosbudźeny ſ rjeczaſom ſchcźerkaſche a dźiwje ſo dawno porowanej ßwobodu żedźo sawoła: „A ja ßym Kamil Doubs, franzowſki wucźenz. Dwanacźe měßazow dołho ßym Marokkowſku do wſchěch kónzow wot połodnja k połnozy pſchepucźował ... Picźa ßym tradał, hłodu ßym ßo namrěł a kſchud ßym na ßebi ſacźuwał. Noże Berberow a Maurow ßu mi cźěło roſkałałe, a ja ßebi myßlach, ſo budźe moje cźwilowanje k kónzej na tym dnju, na kotrymż mje do pěſka ſahrjebaju ... Ale jena modlitwa mje wumoži ... Dźenßa ju hiſchcźe junu wobnowju, njech by mi ſboże pſchinjeßła!“ — A ſe żakoſcźazym hłoßom cźeźko dychajo pokracźowaſche: „Njejßym pſchebliſko pſchi ßwojim ſamerje? Maja dha dobroty a wużitk mojeho dźěła wótcźinje na pſchezo ſhubjene bycź, tej wótcźinje, kotrejež khorhoj ßym wo ßnje w tymle potajnym kraju ßo ſmahowacź widźał? ...“

Pſchi tutej rěcźi jateho bě Rajtarjej we wutrobje ſpodźiwne cźucźe wotucźiło. Njewopißajomne rosbudźenje, njenadźity ſtyſk bě jeho pſchewſał. Wótcźina! Domiſna! ... Sa krótke jekundy, kaž pola mrějazeho w poßlednjej hodźinje żiwjenja, jemu jeho ſańdźenoſcź nimo jeho duchownchо wócźka cźehnjeſche a jeho hacź nanajhłubſcho ſatſchaße. Sozpěwał wótcźiny, cźěkanz a ſaprěwał Boha! ... Wſchitke bojaſliwoſcźe bě podpißał a ßebi doſpołne ſaxpěcźe wſchitkich ſaßkużił. Potom ſ cźichim hłoßom rjekny: „Ja ßym thał ... Ja rěkam Rajtař, ßym luxemburgſki poddan, běch do legije zuſych pſchinajaty a ßym cźeknył ...“ — „Schto ſcźe wy ſcźinił, njeſbóżniko?“ jaty ßobużelnje bórbotaſche. — Ach, bě ßnadź wón hacź do tuteho wokomika ſ zyła wjedźał, ſo je winowaty? Bě dha jemu ſ zyła na myßle pſchiſchko, ſo bě jeho ſadźerżenje njecźeßne, niſke a njekniczomne? Kož żołma cźucźow a dwělow to na njeho pſchińdźe, horza cźeŕwjeń jemu do cźoła ſtupi ... potom njejabzy rjekny, jatemu puta wotwjaſujo: „Scźěhujcźe ſa mnu!“ ... Pſches dwaj dnjej a dwě nozy wonaj pucźowaſchtaj. Hdźe dźěſchtaj? To ßamaj njewjedźeſchtaj. Jenu wjeß po druhej, kotrež w njepłódnych dołach abo na ſ myrtu poroſcźenych ſwiſkach ſtrachocźiwje ſkowane leżachu, wopuſchczowaſchtaj. Skónczńje pſchi ſahibje pucźa měſto pſched ßobu leżo wuhladaſchtaj. To bě Tanger ...

Doubs bě ßo ſrunał. Sabyte běchu wſchitke cźerpjenja, ſabyte wſchitke cźwile, kotrež bě wuſtał, pſchetož na wjeŕſchku ſcźeżora, na jenej teraßy, kotraż zyłe měſto wobkńjeżeſche, ßo franzowſka khorhoj ſmahowasche ... Wón bě we ßwojej wótcźinje, we ßwojej lubowanej Franzowſkej! — Jeho ruzy ſ dźakownym wobjimanjom towarſcha wobjeſchtej, a ſ hłoßom, ſe ßylſami pohłuſchenym, ſcheptaſche: „O, kak ſcźe ßwoju domiſnu jeno wopuſchcźicź mohli!“ — Wotpadnjeńz ſacźeŕwjenjejo ßo ßwoje cźoło ſkoni. Potom pak temu mużej ßwobodnje do wócźka hladaſche; jeho wobliczo bě ſe żelnoſcźu kaž pſchekraßnjene, a ſ cźicha wón rjekny: „Nětkole to wěm ... Ja jeje hódny njeběch ... dyrbjach hakle ju lubowacź nawuknycź ...“ A wodacźa ßo nadźijejo we wocźomaj, kotrejż ßo ſe ßylſami pjelnjeſchtej, wón pſchiſtaji: „A ſo bych waß ſe ſajecźa wutorhnył a wótcźinje ſaßo wróćźił ...“

— Kónz. —

Ze Serbow.

Wo wſchoßłowjanſkim nowinarſkim kongreßu w Belgradźe

běchu „Bautzener Nachrichten“ pſched tydźenjom nimo měry wulke roshorjenje ſbudźazy nastawk wocźiſchcźake. Na Serbske Nowiny zyle bjeſe wſcheje pſchicźiny tukachu, ſo pſchecźiwo lěpſchemu wjedźenju wěrnoſcź ſamjelcźeja. Po pſcheßwědcźenju „B. N.“ ßo na tym njehodźeſche dwělowacź, ſo ßu Sserbja knjeſa kapłana Deleńka jako ßwojeho ſaſtupierja do Belgrada wotpóßłali. Po měnjenju „Bautz. Nachr.“ njebě wěrno, ſo bě knjes Deleńk po ßamßnym pohnucźu a njedźiwajzy wotradźenja do Belgrada pucźował. Na tamniſchim kongreßu njeběchu ßo tež jenoż njepolitiiſke nowinarſke należnoſcźe wuradźowacke, ale ſchtó wě, kajke panßlawiſtiſke potajnoſcźe běchu tam do jednanja pſchiſchłe. So bě ta wěz wyßoko politiſka a ſtraſchna, mózeſche ßo hižo ſ teho ſpósnacź, ſo bě knjes Deleńk ßerbſki rjad ßwjateje Ssamy doſtał.

Prjedy hacź běchu ßo ßobotu „Bautzener Nachrichten“ wudałe, bě knjes kapłan Delenk, wo tamle Sserbow ſkichiwdźazym nastawku hiſchcźe niczo njewjedźo, popołdnju w 4 hodźinach krótku rosjaßnjazu rosprawu wo ßwojim Belgradſkim pucźowanju redakziji „Bautzener Nachrichten“ podał. S njeho ßu wone ſpósnałe, kak wulku ſkchiwdu ßu Sserbam naczińke. Zyle bjeſe wſcheje pſchicźiny a bjes ſdacźa woprawnjenoſcźe ßu wone Sserbow do podhlada pſchinjeßke, ſo cźmowe panßlawiſtiſke wotpohlady ſpěchuja. Něktryżkuli cźitał je ßebi ßnadź myßlił, ſo ßu Sserbja krajni pſcheradniży, a ſo je ßo knjes Deleńk pſchi tajnych krajnopſcheradniſkich wuradźenjach wobdźělił. „Bautzener Nachrichten“ ßu drje póndźelu ßwoje cźeźke wobſkórżby pſchecźiwo Sserbam wróćźiłe a pſchidałe, ſo ßo knjes Deleńk njeje ſe żanym ßerbſkim rjadom wuſnamjenił, tola politiſke ſcźěhowki jich njepſcheczelſkeho wuſtupowanja budźa ßo ſ cźeźka zyle wotſtronicź hodźicź. Kujes ſapóßłanz Bart je redakziji ſcźěhowaze na njelubu należnoſcź ßo poczahowaze pißmo póßłał:

Nałożk a waſchnje, w kotrymż „Bautzener Nachrichten“ poßledni cźaß wo Sserbach a ßerbſkich należnoſcźach roſpißowachu, dyrbimy hacź nanajraſniſcho wotpokaſacź. Tale nowina ani ſ naſchim ſarěcźnikom, ani ſ naſchim knjeſom, ani ſ naſchim ßndnikom njeje. Schtóż chze wo Sserbach pißacź, njech najprjedy Sserbow, ßerbſku rěcź a Sserbow prózowanja a hibanja ſtuduje. Tydźeńſke „Sserb. Now.“ ßu w mjenje tych Sserbow rěcźałe, kiż ßu ßebi ßwojeje narodnoſcźe wědomni. S tehole nastawka wukhadźa jaßnje a ſjawnje, ſo naß podawki ſ wonka naſcheje wótcźiny njeſajimuja. Te ſ zyła ſa naß njcjßu. Wſchu ßwoju kedźbliwoſcź na położenje a poměry naſcheho luda w domiſnje ſkożujemy. Tu je naſch raj, tu je naſch pſchichod. Pſches domiſnu wótcźinu lubujemy. Naſchi wótzojo a bratja ßu ßwoju ßwěru ſe ßwojej krwju a ſe żiwjenjom wobtrucźili. Hinaſchich nahladow nimamy, tež ſa pſchichodne cźaßy niz. „Bautzn. Nachrichten“ wołachu ſa rosjaßnjenjom. Ssym hnydom w „Leipz. Neueſte Nachr.“ doßahaze rosjaßnjenje dał a ſe ßwojim mjenom ſa wěrnoſcź rukował. „Bautzn. Nachr.“ po ſdacźu na wěrnoſcźi mojich

ßkowow dwělowachu. Ssobotnischi nastawk „w Bautzener Nachr." mjerwjesche ßo se sababjenymi wupadami a skschiwdźenjemi pschecźiwo Sserbam, kaž by chzyko ßo smjelczom prajicź: Serbjo maja pokhilenja, kotrymž ßo krajna pscherada ńeka. Sjawnosćź mjenjesche, so sady nastawka wěste woßoby tcża. Teho dla podach ßo sańdźenu póndźelu do redakzije „Bautzener Nachrichten". Samolwity redaktor, knjes Böckler, njeje doma. Jeho sastupnik, knjes Monse, wobkruczowasche mi pod ßwojim cźestnym ßkowom, so sady ßobotnischeho nastawka nimamy nikoho pytacź. Nawopak dyrbi tónle nastawk Sserbam ßkužicź, njepschecźelske nadpady wotpokasacź a naß pschecźelnje sakitacź. Nastawkej w tym smyßle njerosumimy. Schtó mohł tejle logizy rosumicź? Ja niz. Teho dla ßym jemu moje měnjenje rosestajak. S frasami: „Ja ßebi myßlach", „ja tak ßudźach" nichtó psched hrubej woprawdźitosczu a schěrokej sjawnosczu njewobsteji. Sswoju Sserbam pschecźelnu smyßlenosćź směja „Bautz. Nachr." bórsy pschileżnosćź pokasacź. Ernst Bart w Brěsynzy.

S Budyschina. (Woheń.) Póndźelu rano w 2 hodźinomaj ßo měschcźenjo se schtyrikrócźnym pschebiwanjom swonow na měschcźanskich wěžach se spanja wubudźichu. S dwora hoscźenza „jandźela" na Hoschiz haßy płomjenja k njebju ßapachu. Tam běschtej ßo wosownja a hródź sapalikej, nad kotrejž ßo ńekotre wobydlenja namakachu. Konje wójnikow Köhlera a Panacha drje ßo wukhowachu, tola ńekotre kucze a jedyn wós rěsnika Janascha ßo spalichu a druhe ßo ſ wohnjom wobschkodźichu. Sa krótki cźaß bě ßo wjele stow pschihladowarjow sběžało. Mjes nimi ßo jena holza ſ womoru wobja, kotraž pak, hdyž běchu ju domoj donjeßli, bórsy saßo wotuczi.

Tón ßamy dźeń (póndźelu) pschipoldnju w 1 hodźinje swony měschcźanskich wěžow hižo saßo woheń pschipowjedachu. Tón krócź bě woheń w kowarni Wobstez póstownje wudyrił. S wulkej spěschnosczu ßo płomjenja na twarjenje wupscheſtrěchu, w kotrymž ßo wosownja, gratownja, hródź ſa ńehdźe 20 konjow a składownja ßkomy a ßyna namakachu. Muźstwam wjazorych wohnjowych woborow a pjecź kompagnijam tudomneho pěscheho regimenta ßo poradźi, konje płomjenjam wukhowacź. Ńehdźe 20 drohotnych, ſ dźěla Landawskich wosow pak je ßo dyrbjało płomjenjam pschewostajicź. Teho runja ßu ßo wjele stow zentnarjow wowßa, ßyna, ßkomy, wowßowe rosmjeczaki atd. sniczike. Teź wyßoko ſ pscheńczńymi ßnopami pokładźeny wós ßo sapali, hdyž jón wotwjesechu. S najwjetschim khwatkom jón na lazaretku dróhu dowjesechu, hdźež ßo dopali. Wscha pola Wobsta nastata schkoda ßo na 70000 hriwnow wobliczi.

Woheń njeßměrnu żahłosćź rospscheſczěrasche. Dokelž wětr płomjenja na ßußodnu industrijowu dźěłarnju njeßesche, ßo jejna tšěcha ßmudźicź poczа, hacźrunje wulka liczba ßykawow wodu do wohnja mjetasche. Na dobo płomjo wyßoko wußapny, a sa krótki cźaß ßo zyła wulka dźěłarnja ſ płomjenjom paleſche. Parnej ßykawje Weigangez a waggonoweje fabriki drje njepscheſtawajzy wodu do płomjenjow lijeschtej, tola wohnjej ßo njehodźeſche wjazy dowobaracź. Popołdnju wokoło 4 hodźin běchu ßo hižo wſchě fabrikſke sale pschepaliłe, teź prědnje twarjenje pschi Schäfferskej dróſy ßo do płomjenjow sawali. Wrjeſkotajo a bubotajo cźeźke maschiny dele ridrowachu, mjes nimi ńehdźe 60 cźischcźeŕſtich a rěsanskich maschinow, kotrež budźichu ßo bliźſche dny do Moskwy, Peterburga, Barlina atd. wotpóßłake. Teź wſchě modelle ſa nowe maschiny a wulki skład drjewa a blacha ſa kartonaże ßu ßo sniczike. Nastata schkoda ßo na 800000 hriwnow wobliczа. 130 dźěłacźerjow, kotſiž w fabrizy dźěłachu, ſ wjetſcheho dźěła dźěło pschi wotnoschenju rospadankow namaka. Fabrika dyrbi ßo w najbliźſchim cźaßu ſ nowa natwaricź a ßo ſ najnowßchim naporjadom wuhotowacź, so by ßo w ßwojim dokonjenju po móżnosczi wukhmanika.

— (Pschekschiwjeŕ cźeknył.) Pucźowarja tudomneho Lehmannez młyna, Emila Alfreda Belgera, běchu psched dwěmaj njedźelomaj sajeli, dokelž bě ßo wukopało, so bě wón na schkodu Lehmannez młyna pjenjesy pschekschiwił. Hdyž bě ßo pschi pscheßłyschenju wusnał, so pschekschiwjena ſumma 1200 hriwnow wucźini, běchu jeho ſ jatby puschczili. Na to je ßo wón hnydom ſ procha měł. Wón je k temu doscź pschiczinу měł. Hižo nětko je ßo wupokasało, so je wón wjazy tyßaz hriwnow pschekschiwił. Polizija je ſa nim łojazy list wupóßłaka.

— Ssuchota a horzota njepscheſtawajzy dale traje. Wjedrowěschcźerjo, kotſiž psched tydźenjom deschcź wěschcźachu, ßami ßebi wjazy njewěrja a ßo boja, so budźe deschcź hischcźe schtó wě, kak dołho, na ßo cźakacź dacź. Ach, so by ßo tola Bóh ßmilił. Jeli so by ßuchota dale trała, by wulka drohota w Europle nastała. Běrny hižo hinu a njemóża wjazy roscź, dokelž w ſemi żaneje wkohi wjazy njenamakaju. Hižo nětkole ßebi ſa zentnar běrnow 6 hr. żadaju. A kak hakle by to posdźischo byko, hdy bychu ßo nasymſke běrny njeporadźike. Mjaßo jeścź, budźa ßo ludźo wotwuckicź dyrbjecź; pschetož wono budźe ſa nětkotre měßazy tak drohe, so budźa jo jenož hischcźe bohacźkojo kupowacź móz.

— Nasch krajan a dobrocźel ßerbskeho muſeja, knjes mißionar A. H. Franka, bu pschi składnosczi 100lětneho jubileja Wrótßkawskeje universitу ſa cźeßneho doktora filoſofije pomjenowany. My Sserbja pschejemy żadnemu knjeſej ſ zyłej wutrobu ßožo ßo ſ nim wulzy wjeßelјo nad tutej ßo jemu dostatej cźeſczu. O. W.

— (Kóń ßebi nohu ſłamał.) Hdyž sańdźenu póndźelu jedyn sapschah Huſcźanskeho hrabje Schalla-Riaucoura po Draźdźanskej dróſy jědźeſche, pola Ratarowskeho saſtanischcźa jedyn ſ jeho konjow ſ pódkowu w żeleſnischej koliji, pſches drohu położenej, wißajo wosta a padnywschi ßebi nohu pschi shibadle ſłama. Hnydom sawołany konjazy rěsnik Khěžor konja na měſtnje dokłó.

— (Myschaza cźwila.) S wjele stron ßo na ßylne pschisporjenje myschow skorži. Hamtske hejtmanſtwo porucźa ratarjam, myscham ſ barytowym tykanzom sawdacź, kotryž roſtlinſko-fyſiologiſki wuſtaw w Draźdźanach we wotdźělenju sa ratarſtwo dźěła.

— (Żitne płacźiſny.) Wukrajne żito je nětkole na němſkich bursach dróżſche, dyżli němſke. Na cźim to leži? Dokelž ßo ßuchoty dla po rěkach a kanalach njehodźi wjazy żito wosycź, dyrbja je po żeleſnizy wosycź. Wjeſba po żeleſnizy pak je dźeßacź krócź dróżſcha, dyżli po wodźe. Na němſkich wikach pak ßo nětkole pschewjele żita poſkicźuje. Kónz septembra budźa ßnadź tſi schtwórcźiny wſcheho żita wumłócźene. Jeli ſo by wjetſchi dźěl wumłócźeneho żita nětko na wiki pschiſchoł, bychu ßo płacźiſny hischcźe bóle dele cźiſchcźałe. Jedyn rycźerkubleŕ, kotryž je ßobuſtaw płacźiſny ſapißazeje komißije na żitnej bursy w Lipſku, teho dla radźi, so dyrbjeli ratarjo nětkole żito na żitnych łubjach wobkhowacź. W nalécźu budźe po jeho mènjenju żito żadne a wyſchſchu płacźiſnu dostanje. Lětuſche żito je tak dobre, so je tak wjele bódne, kaž wukrajne.

Rosprawa 37. hłowneje ſkhadźowanki ßerbſteje ſtudowazeje młodźiny 5., 6. a 7. auguſta 1911 w Kulowje. Kaž je ßo w „Serbskich Nowinach" hižom dołho pscheđ cźaßom wosjewjało, dyrbjeſche bycź lětßa naſcha ſkhadźowanka na hranizach hornjeje a delnjeje Łużizy, w Kulowje. Hižom ßobotu bě ßo tam ſeſchła sahorjena cźrjódka młodych ſtudowazych Sserbow. By jich mohło hischcźe wjazy bycź. Popołdnju 1/2 4 hodźin wotewri hłowny ſtarſchi, knjes stud. theol. Jakubaſch, poßedźenjo wubjerka ſ wótcźinſkim ſpěwom „Hischcźe Sserbſtwo njeſhubjene". Witaſche pschitomnych hoscźi a ſtudowazych, mjes prěńſchimi woßebje knjeſa gymnaſijalneho wucźerja Bryla. Potom pschenđźechmy k rosprawje wo dźěławoſcźi ſkhadźowanki w poßlednim lěcźe. Dupawſka „Ssyrotka" ßo ſe swjaſka ſkhadźowanki wuſamknу, dokelž je towarſtwo rospuſchcźene. Hłowny ſtarſchi je „Towarſtwo ſtarych knjeſow" proßył, so by ßo tute pschecźelnje wo to poſtarało, so bychu ßo teź tym młodym Sserbam, kotſiž na ratarſkej ſchuli a na realzy ſtuduja, wudźělałe ßerbſke hodźiny. Namjet, so ma ßo ſeſtajecź ſapiß ßerbſtich ſtudowazych, je ßo wuwjedł. Hłowny ſtarſchi je tajki ſpißał jako pschiłohu „Łużicy" a potom teź jako woßebitu knižku. Kóżdy pschitomny ſtudowazy dosta tajku knižku darmo, a ſchtóž hischcźe żaneje nima, njech ßo wobrocźi na hłowneho ſtarſcheho, tón ma jich hiſchcźe doscź. Wudawki płacźi ſtudowaza młodźina ſe ßwojeho fonda. Dale wosjewi hłowny ſtarſchi, ſo ßo namjet wo ſakoženju ßerbſtich ludowych knihownjow wot ſtudentſtwa wuwjeſcź njehodźi, pschetož w Lipſku a w Budyschinje towarſtwa żanych knihi wyſche nimaja a „Sserbowka", kotraž by tu a tamnu knihu k temu poźcźiła, wěz ſarjadowacź njemóże. Namjet knjeſa Andrizkeho, naſtupazy Nawkowu rěcźniзu, dyrbjeſche ßo na poßedźenju finanzneje komißije (28. julija) wuwjeſcź. Tola dokelž tam knjes Nawka pschitomny bycź njemóżeſche, njemóżachmy tehdy wo tym dale jednacź. Na to ſcźěhowachu rosprawy jenotliwych towarſtwow: „Sorabicum", ſaſtupjene pſches knjeſa Wjazßławka; „Socitas Slavica Budissinensis" pſches knjeſa Schibaka, „Włada" pſches knjeſa Zyża, „Sserbowka" pſches knjeſa Wałdu. Rosprawy ßo hischcźe wosjewja. Kóżde towarſtwo bèſche po ßwojich mozach ſkutkowało. Knjes Zyż ſkorżeſche na liwkoſcź nětkotrych „Władźanow". Hańba je, ſo ßo ßerbży młodźenzojo wjazy njecźuja jako Sserbja. Schkoda teź, ſo „Sswoboda" saſtupjena njebě a ani rosprawy póßłała njebě. To ma ßo na kóżdy pad porokowacź. Potom poda ßo rosprawa wo dźěławoſcźi finanzneje komißije, kotrejž ßo ſjawny, horzy dźak ſa wſcho wupraji, schtož bèſche k lépſchemu ßerbſkeho ſtudentſtwa ſkutkowała. Teź wo dźěle

„Towarstwa starych knjesow“ ßo rosprawjesche. Wobej towarstwje buschtej sastupjenej psches hkownehо starscheho. Na to scžehowachu wólby: sa pschichodneho hkowneho starscheho bu s 15 pschecžiwo 3 hkoßam wuswoleny knjes stud. phil. Schokta-Wotrowsli se „Sorabica“; sa I. podstarscheho bu postajeny knjes Brusk se „Sserbowki“; II. podstarschistwo mějesche ßo njedželu wobßadžicž, pschetož cžakachmy na wopyt s Delnjeje Lužizy. Sa městno pschichodneje hkowneje skhadžowanki ßo namjetowachu Budestezy, a jako městno wuléta w pschichodnym lécže ßo pschejesche Huska. Městno hodowneje skhadžowanki postajicž, je wěz hkowneho starscheho. Na to scžehowachu namjety finanzneje komißije. S pjenjesami ma ßo bóle lutowacž a njetrjebawsche wudawki maja wutwostacž. Dale scžehowasche namjet wo Sejlerjowych spißach. W tym ma ßo nowy pucž nastupicž. Inventura wschěch Sejlerjowych spißow ma ßo sarjadowacž. Liczba wjasanych a njewjasanych swjaskow ma ßo postajicž. Maczica Sserbska“ ma ßo proßycž, so by knihi tak skhowała, so bychu studowazy k nim kóždy cžaß pschistup měli. Teho runja by ßo postajił sarjadował, wot kotrehož by kóždy knihi kupicž mohł. Spißy płacža: w pyschnym swjasku po 2 hr., wschě hromadže 6 hr.; jednorje swjasane po 1 hr., wschě hromadže 3 hr.; njewjasane po 75 pj., wschě hromadže 2 hr. Dale ma ßo na wschěch skhadžowankach aukzija Sejlerjowych spißow wotdžerželecž, a też ßerbskim pschekupzam ma ßo wěsta liczba pschipóßlacž, so bychu je pschi stkadnoscži pschedawacž mohli. K sarjadowanju ßo postaja studowazy, na cžož by ßo jedyn ßobustaw finanzneje komißije proßył, so by wěz dale do rukow wsał. Też knjesej wyschschemu wucžerjej Fiedlerjej ßo s tym wupraja najwutrobnischi džak, so je wěz hacž dotal tak staroscžiwje wjedł a sarjadował. Dale ßo wobsamknu, so ma ßo pschi wólbje hkowneho starscheho hladacž na absolutnu wjetschinu a niz na relativnu. Dale ßo postaja sa lépsche wobstaranje naležnoscžow skhadžowankow wubjerkownizy, kotsiž hkownemu starschemu pomhaja. S kóždeho towarstwa ma bycž jedyn. Też I. a II. podstarschi mataj pódla bycž a sastupujetaj towarstwo, do kotrehož ßtuschataj. Tutón pschihotowazy komitej ßo ßnadž w hodownych abo jutrownych prózdninach wuswoli. Dale ßo wupraji pschecže, so ma studowaza młodžina po móžnoscži ßama wuwjesicž sabawny dźěl. — Dyß a dyß ma jako pschikłoha „Łužicy“ wukhadžecž mała nowinka, hdžež bychu jenoż studowazy ßwoje najrjeńsche nastawki wotcžischcžecž mohli. Mjeno ma bycž: „Kóenjo lipy serbskeje“ abo „Naša próca“. Woßebity redaktor ßo postaji. Wo namjecže ma ßo njedželu dale jednacž. — Nowa kniha aktow ma ßo kupicž, dokelž je stara dopißana. Cžasto ßkyschimy namjet wo kontrollowanju dźěłow towarstwow, kotryž ßo też létßa wospjetowasche. Se wschěch stron pak ßo dopokasa, so je tajka kontrolla njemóžno. Jednasche ßo hischcže wo njedželikim programje, a na to skónczichmy sajimawu shromadzisnu wubjerka se spěwom: „Hdže statok mój?“

Wjeczor we 8 hodžinach wotměwasche ßo ßerbski komerß, hdžež ßmy ßo nadosch wjeßelili a radowali. Też tu pokasa ßo tak prawje jaßnje, so w ßerbskej wutrobje strowa, cžika wjeßeloscž hischcže haßnyka njeje. (Skónczenje pschichodnje.)

S Horujeje Kiny. Póndželu wjeczor je ßo njedaloko nascheje wßy se schkrjemi s lokomotivy trawa na brjosy pschi želesnizy sapalika, pschi cžimž ßu ßo płomjenja też krucha wowßneho pola popadnyke.

S Brésynki. W tudomnym knježim Wawrichez hacže je wjele kharpow ßwikło. Hat wodu se Sprewje dostawa, kotraž ßo se wschelakimi jědojtymi woplocžkami papjernikow a druhich fabrikow sanjeschwarni. Dla ßwojeje nětcžischeje nitkoscže njemóže ßo woda tak rucže wjazy ßama wucžischcžicž, kaž hewak. W tajkej masanej, jědojtej wodže njemóža ryby žiwe bycž, wone daloko hacž do polnózneje Lužizy w Sprewi kónz bjeru. Budyske hamtske hejtmanstwo je teho dla s nowa sakasało, njecžistoscže do Sprewje puschczecž.

S HuczinY. Dwójzy je ßo sandženy tydžeń nascha wjeß s cžežkim wohnjowym njeßožom domapytała. Njedželu w nozy krótko do 12 hodžin s deskownje rěsaka Ernsta Schustera woheń wudyri. W drjewje, s wutrajnej ßuchotu wußuschenym, płomjenja wjele zyroby namakachu a ßo sa krótki cžaß na domske, kólnje a dźěłarnje wupschestrjechu. Nimale wscha domjaza nadoba, maschiny a deski, kotrež běchu jenoż s dźěła sawěscžene, ßu ßo s wohnjom sežrake. Też na ßußodnu farsku bróžeń, do kotrejež nětkotsi Huczinjanszy ratarjo ßwoje žně thowachu, ßo płomjenja pschenjeßechu. Wona ßo do cžista wotpali.

Wutoru dopokdnja ßo wobydlerjo nascheje wßy s druhim wohnjom wustróžichu. Wokoło 9 hodžin na dobo bróžeń kubleria a hoscženzarja Krawczika w płomjenjach stejesche. Podarmo ßo muž-stwa wohnjowych woborow prózowachu, Krawczikez domske a Sahrodnikez domske a bróžeń wohnjej wobróczicž. Kaž se ßkomu krytej, tak ßo też s zahelemi krytej do procha a popjela pschewobroczichu. Skót je ßo wukhował, tola žně ßu ßo sniczike. Wopornjwemu dźěłu muž-stwow wohnjowych woborow ma ßo dźakowacž, so je ßo statok kublerja Kótwizy, w kotrymž je pósta saměscžena, psched sanicženjom wobarnował.

Woheń je ßo, kaž w Schusterez rěsaku, tak też w Krawczikez bróžni po sdacžu se skóstnischej ruku sakożik. S wohnjowych woborow je ßebi Maleschanska wutoru prénje a Bukojnjanska druhe mjto dobyła. Pódla Huczinjanskeje běchu dale hischcže Makojuborniczanska, Klukschanska, Bartika a Polpiczanska ßykawa na pomoz pschijéle.

Se Suborniczki. Sandženu wutoru w nozy ßu ßo tu twarjenja Kulkez žiwnoscže wotpaliwe.

S Wulkeje Dubrawy. Schtwórtk pschipołdnju wokoło 12 hodžin s Janaschez thěže w Margarecžinej Hěcže woheń wudyri. Muž-stwa ßykawy s Margarecžineje Héty, Wulkeje Dubrawy a Khwacžicz mějachu niz jenoż płomjenja palazeje khěže haschecž, ale też blisci léß schkitacž. S hrólbnej spěschnoscžu ßo bliske kerczki, lisce a trawa sapalowachu, a hascherjo mějachu njepschestawajzy płomjenja sabiwacž.

S Khrósta. Sandženy schtwórtk w nozy je ßo kólnja, klamarjej Nowakej ßkuschaza, wotpalika. Spalike ßu ßo 3 jédne koła, wschelake materialne twory, 2 wosaj atd. Knjes Nowak ma sawěscžene, tola wón pschezo dosez schkoduje, dokelž ßu ßo też njesawěscžene wězy spalike. Komscžanskej a Adolfschohětskej wohnjowej woborje ßo poradži, jenoż 3 metry sdalene domske płomjenjam wobróczicž.

S Wětrnizy. Njerosumne khrobolenje je, hdyž ßo dźěczi sady na jědžaze jédne koło stupaju. To wóndano tu žydomlětny Schczépankez hólczez cžinjesche. Kaž hižo mnohim druhim ßo jemu pschi tym s rjeczałowym kołom palz s jeneje nohi wottorhny. Njech je tónle podawk druhim s warnowanjom.

S Lutobcza. Na želesnizy, psches leżomnoscže nascheje wßy wjedžazeje, je ßo ßobotu wjeczor po 9 hodžinach sapschah najeńka Frankensteinez młyna w Budyschinje, Bruna Rodiga, pschejéł. Lokomotiwa želesniskeho cžaha do wosa, kotryž bé s 22 kórzami žita nakładzeny, s tajkej mozu sahna, so wós hnydom do wjele stow kruchow roslecži. Na nim leżaże mèchi ßo rossunkachu a ßo rósdrjechu, so ßo žito s nich wußypa. Rjanaj ßylnaj konjej ßo pschi ßraženju hnydom sarasyschtaj. Jeneho s njeju lokomotiwa néhdże 50 metrow daloko ßobu wleczesche. Lokomotiwu na ßo puchacž wohladawschi, pohoncž rucže wotskocži. Jeho žana wina njetrjechi. So wón njeje spał, je hižo s teho spósnacž, so je wón, kaž je nózny straznik widžał, njedaloko želesniznu wosowu latarnju sazwěcził. Hacž je ßo na lokomotiwje s cžaßom saswoniko, njehodži ßo rjez. Pohoncž s najmjeńscha jo njeje ßłyschał. Móžno wschak je, so wón njeje wosoweho ridrowanja dla pschejécže wosa pytnył. Kaž wobstejnoscže leża, budże stat najenkej Rodigej schkodu sarunacž dyrbjecž.

Se Splósta. Ssobotu w nozy je ßo tu statok, kotryž ßwójba s wjele dźěczimi wobydlesche, wotpalił.

S Kulowa. Nasskerje s lokomotiwinymi schkrjemi ßu ßo tu njedawno na polu swudowjeneje Nyporkoweje tsi wowßne popy a trawa na leżomnoscžach ratarja Peschki sapalike.

S Jemelizy. Ssrjedu w nozy je ßo wulka pólna bróżeń, hrabi Arnimej ßkuschaza, wotpalika. Ta ßama bróżeń je ßo hižo ras 1. meje 1908 s wohnjom sniczika.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Schkleńczerja M. se Sagorja paduschstwa dla k jastwu na 3 měßazy saßudžichu. Jemu ßo wotstorczenje khostanja pschiswoli.

S Mikowa. W Barischej holi ßu ßo ßobotu dopokdnja néhdże 4 kórzy hole spalike. Ludžom ßo poradži woheń sabicž.

S Delnich Brußow. Wudowa Krausowa nětkole ßwoje domske podmurjowacž da. Pschi wuryczu murjowych jakładow wjetschu liczbu starschich pjenjes namakachu. Namakanka je ßo nakhwilnje hamtskemu pschedstejiczerjej Wünschi pschepodała. Chzedža wocžakacž, hacž ßo wobßedžeŕ pjenjes njesamolwi.

— Dla pokhromy njeßmě ßo na wiki we Wojerezach 11. augusta a we Kasu 16. augusta skót pschihnacž. — Psched tydženjom je ßo pokhroma s nowa do nětkotrych wßow sanjeßła. Tak rosschěrjena, kaž nětkole, je wona lédma hdy prjedy w Němskej była. Léta 31. julija je ßo wona w němskim khéžorstwje w 4808 gmejnach a 31926 dworach nadeschła. Też w ßußodnych krajach plahowanje skotu pod njej jara cžerpi. W Belgiskej jeje dla ßamo létusche manevry wupadnu.

Jako rosschěrjeńki pokhromy ßo w nowschim cžaßu muchi wobhladuja. W jenej wßy je ßo pokhroma dwór

wot dwora wupschestrjeła, hačrunje žo pscheð njej ſ najwjetschej kedźbliwoſcźu a wobhladniwoſcźu wobarowachu. Pola pjateho dwora pak wona saſta. Tamnemu kublerjej bě myſkl pschipadła, ſo žnadź muchi, kotrež žo krumam rad na włóžnu tlamu a schparu žydaju, khoroſcź dwór wot dwora rosnoſcheja. Wón teho dla pscheð wſchě wokna a dźěry muchazu gaſu pschibi, kotraž drje powětr, tola žane muchi njepschepuſchcźa. Durje wón po móžnoſcźi ſamknjene dźerżeſche. Dokelž pokhroma runje tónle ſtatok pschepuſchcźi, to ſa to rěcźi, ſo žo woženbje też ſ muchami pokhroma rosſchěrja.

S Ruchwalda. Saſudźeny pjatk Jan Ratteŋ ſe žwojej mandźelſkej ſtoty kwaž žwjeczeſche. Knjes farar Wanka khěžorowy dar pschep da.

Se Schiboje. Saſudźenu njedźelu rano 1/2 1 hodźiny woheń ſ bróžnje ſahrodnika Jurja Měta wudyri, kotraž žo ſ domoj khowanymi žnjemi do cźiſta wotpali. Hdyž bě žo woheń dopalił, rano w 7 hodźinach wichorik naſta, kotryž ſ wopalniſchcźa ſchkrě na 40 metrow ſdalene Mětez domſke ſdu. Pſchi nětcźiſchej žuchnjcźe žo tſěcha hnydom ſapali a woheń žo pſches zyły ſtatok wupſcheſtrě. Dokelž hnydom doſcź ludźi na pomoz pſchikhwata, mózachu ſtót, bynjeż ſ wulkej próżu, wukhowacź. S domjazeje nadoby pak je žo jenož mało płomjenjam wutorhnycź hodźiło. Twarjenja běchu wſchě ſe žłomu kryte. Mět mějeſche ſ dźěła pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſcźene, njedźiwajcy teho pak wón wulku ſchkodu poczerpi. Tukaju na to, ſo je žo woheń ſe ſlóſtniſkej ruku ſakožił.

S Delnjeje Wólſchiny. Póndźelu popołdnju je žo na Dubrawſkej Horje pola Radſchowa, tudomnemu knjeżemu dworej žłuſchazej, něhdże 15 jutrow hole ſpaliło. Jenož ſ wulkim napinanjom je móžno było, woheń ſamjeſowacź.

S Wulkeje Nydeje. Pſchi tudomnym młynje je jedyn ſchuleŕ, kotryž tam na wopycze pſchebywaſche, pſchi kumpanju do njeſboża pſchiſchoł. Do wody ſtoczimſchi žebi wón ſa jenej hoku brjuch tak rospró, ſo cźrjewa wuſtupichu. Snjeſbożeneho žu do hojeŕnje dowjeſli.

Se Eslepeho. S wulkim pohórſchkom je ludźom jedyn tudomny młody hoſpodaŕ, kotryž po ſdaczu ſchtwórtu kaſnju do zrała njeſnaje. Jeho ſtary nan je jemu žwoje zyłe wobžedźeńſtwo pſche woſtajił, žwoje druhe dźěcźi ſ maliczkoſcźemi wotnamkawſchi. Tola runje najnjedoſtojniſchemu dźěiczu je wón lěpſchinu dał. Sa to ma nětko hubjeny dźak. Tele dny je njedźakowny žun žwojeho ſtareho nana, dokelž cźělneje brachnoſcźe dla njemóžeſche žito ſ woſa wotklaſcź, wupliſtował a pschebił. Njech je tónle podamk wſchitkim ſtarſchim ſ warnowanjom, ſo njebychu žwoje wobžedźeńſtwo pſchesahe tak mjes dźěcźi rozdźělili, ſo dyrbjeli potom jich hnady hladacź.

Se Eslepeho. 4. oktobra popołdnja w 10 hodźinach budźe žo leżomnoſcź tudomneho połleńka Jurja Cźerńika na Mużakowſkim žudniſtwje na dyrbjenſke waſchnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Přilopk.

* (Wóczko ſhubił.) W Ojbinje pola Žitawy wobžedźeŕ tſěleŕſkeje budy, Jänke, ſ tym wóczko ſhubi, ſo jemu rosbuchaza patrona do njeho trjechi.

* (Pohłuſchene ryby.) W rěcy Niży w Žitawje bě žrjedu jara wjele pohłuſchenych rybow, kiž žo zyłe žnadnje ſ ruku popadnycź dachu. Winu teho pytaju w ſchkódnych lutkach, kotrež žu do wody pſchiſchke, ſ dźěła je drje też dołho trajaza horzota to ſawinyła.

* (Sajědojcźenje ſ wołojom.) W Shorjelzu žo tójſchto ludźi ſajědojcźi, wina je, ſo pſchi wodowodźe wołojane roły njeběchu doſcź krucze ſjednocźene, tak ſo mějeſche tißlik pſchiſtup a ſo žo tak woloj ſ kißlikom ſwjaſa a bu jědojty.

* (Wnuk a dźěd žo tepiłoj.) We Wódrje žo pola Leubuża w Schleſynſkej 9 lětny hólz kupaſche, ponórjeſche žo a jeho dźěd chžyſche jemu na pomoz khwatacź, ale wobaj žo tepiſchtaj.

* (Wot wołka ſabodźeny.) W Nikolſtadtu w Schleſynſkej bu 40lětny kubleŕ Hoppa wot rosdźiwjeneho wołka na rohi wſaty a tak cźežko ſranjeny, ſo wumrje.

* (Dźiwnje woheń naſtał.) Woheń žo w Hirſchfeldźe po brjoſy żeleſnizy rosſchěri. Schkórz bě do grota ſ wyšoko napjatym prudom ſlecźał, ſ tym naſta krótke ſamknjenje a ſchkórz, ſ jaßnym płomjenjom žo palo dele padźe a tam wuſkhnjenu trawu ſapali. Woheń bu bórſy haßnjeny.

* (Rosbuchnjenje wuhłoweho procha.) W Hirſchfeldźe wuhłowy proch rosbuchny a žo ſapali; praßowarſki miſchtr Spenke žo we wobliczu a na rukomaj cźežko wopali. Jedyn dźěłacźeŕ žo ohko ſrani. Sapaleny próch mózachu bórſy ſhaſchecź.

* (Ssamomordarſtwo.) Draždźanſki wopalny direktor Volkmar Keller je žo ſchtwórtk dopołdnja ſ revolvrom ſatſělił. Keller na zokrowu khoroſcź cźerpjeſche a bě žo teho dla do cźežkich myßlow ſamyßlił. Prjedy je wón ſ hejtmanom w ſakſkim pionerſkim bataillonje cźißko 12 był.

* (Njeſboże w podkopkach.) W podkopkach „Hannibal“ pola Bochuma žo powias, ſ kotrymž žo jěſdny korb horje a dele puſchcźa, rostorhny. Korb ſe 44 hórnikami 100 metrow hłuboko dele padźe. 18 hórnikow je žebi kſchiž a ſtawy ſlamało, 26 je žo lohko ſraniło.

* (Žałoßne rosbuchnjenje.) Hdyž žyn pſchekupza Düringera w Haynawje w Schleſynſkej ſ dwěmaj towarſchomaj benzin do jeneje bleſchki pjelnjeſche, žo ſe ſažehlenej zigaretu benzin ſapali a w žudobju rosbuchny. Wſchitzy tſjo hólzy w płomjenjach ſtejachu a žebi wobliczo, ſchiju a ruzy žmjercź ſtroſchnje wopalichu.

* (Dwě fabrizy žo wotpaliłej.) W Zuckmantlu pola Cźopliz w poknóżnych Czechach ſtej žo jena ſchkleńczeŕnja a jena fabrika żeleſnych tworow wotpaliłej. Něhdże 1300 dźěłacźerjow je dźěło ſhubiło. Schkoda někotre milijony wucźinja.

* (Rosbuchnjenje parneho kótła na łódźi.) Na němſkej parnej łódźi „Gutenberg“, kotraž po delnim Rheinje jěſdźi, je žrjedu niedaloko Rotterdama parny koteł rosbuchnył. Pſchi tym žu ſchtyrjo cźłowjekojo žiwjenje ſhubili, a dźeżacź woženbje je žo ſraniło.

* (Sliwki w Mandźurſkej.) Mjes tym ſo je w Europje žucho, kaž ſa wjele lět niż wjazy, w roñſchej Aſiſkej, a to woženbje w Chinje, pod mokrotu cźerpja. Pſchi powodźenjach je žo w Chinje lětża wjele ſtow ludźi tepiło. Poßledni cźaż žu żylne ſliwki w Mandźuriſkej ſeſchle. S nimi žu powodźenja naſtałe, w kotrychž je pſches tyżaz cźłowjekow a wjele ſtotu kónz wſako. Wěſte liczby cźłowjſtich woporow njeżu ſnate.

* Wulki lěżny woheń je pola Deżawa 700 jutrow lěża ſnicził. Jena eſkadrona braniborſkeho kiraßěrſkeho regimenta woheń haſchecź pomha.

* (Mlokowa wójna we Waldenburgſkim induſtrijowym wokrjeżu.) Na powyſchenje mlokoweje płaczišny, wot ratarjow we Waldenburgſkim induſtrijowym wokrjeżu (w Schleſynſkej) wobſamknjene, žu tamnjchi organiſowani dźěłacźerjo ſ mlokowym bojkottom wotmolwili. S leczazym liitom woni pſchetrjebarjow mloka napominaju, ſo bychu město mloka kakao, dźěczazu wowżnu muku a kondenſowane ſchwajzarſke mloko wužiwali. Sozialiſtiſke konſumſke towarſtwa je po žamżnej kupowanſkej płaczišnje wotedawaju.

Lipſczanſzy mlokowi wikowarjo žu žo ſarjekli wyſchſche płaczišny ſa mloko nětkole pſchiſwolicź, dokelž žo ratarjo na to ſwjaſacź nochzedźo, je po ſaſtaczu njedožahanja pizy ſażo ponižicź. Lipik wſchědnje 140.000 litrow mloka trjeba. Mlokowi wikowarjo chzedźa trěbne mloko ſ Danſkeje kupowacź a nochzedźa pſchetrjebarjam płaczišny powyſchicź.

* (Automobilne njeſboże pruſkeho prynza Hendricha.) Automobil prynza Hendricha, kotrehož jeho adjutant ſ Uſedom pſchewodźeſche, je na jěibje ſ Hollandſkeje pola Cloppenburga do jeneho ſchtoma ſawadźił. Chauffeur žebi nop rosraſy, adjutant žo lohko ſrani, mjes tym ſo prynz Hendrich njewobſchkodźeny woteńdże.

Po nadrobniſchej powjeſczi je prynz Hendrich automobil žam wjedł. Ssrjedź drohi pola Cloppenburga, hdyž chzyſche prynz jenemu napſchecžo pſchijedźazemu automobilej ſ pucża ſjěcź, žo na dobo automobilowe wodźidło ſłama. Automobil ſe wſchěm wotmachom do jeneho ſchtoma ſraſy, ſo žo wſchón rosraſy. Prynzowy adjutant žo wo jedyn ſchtom rěſny a žebi hłowu krwawu wobraſy, tola rany njejżu ſtraſchne. Prynzowy ſchauffeur, kotryž na ſadnim žydle žedźeſche, žo ſ wyßokim wobłukom do ſchożejoweho pſchěrowa funkny. Wón jako morwy leżo woſta. Sawołanaj lěkarjej ſtaj jeho do Cloppenburgſkeje hojeŕnje domjeſcź dałoj. Kaž žo ſda, je žebi wón nop rosraſył a žebi moſhy ſtſchożł.

* (Potepjenje parneje łódże „Emir“.) Njedaloko Gibraltara pſchi marokkowſkim brjoſy je w huſtej mhli franzonſka parna łódź „Emir“ do jendźelſkeje parneje łódże „Silverton“ ſawadźiła. „Emir“ žebi prědk rosraſy a žo ſa někotre minuty we hłubokej wodże ſhubi. S nim je žo 86 cźłowjekow tepiło, mjes nimi 62 puczowarjow a 24 muži ſ mużſtwa. Tepjeni dźěłacźerjo žu ſ wjetſcheho dźěła marokkowſzy dźěłacźerjo. Kapitan Vavre, „Emirowy“ komandant, je žebi ruku ſranił, tola je žo wukhowacź mohł. S wużadźenymi wukhowanſkimi cźołmami je žo 26 muži k „Silvertonej“

pschimjesko. Dla tolsteje mhły a dla spěschneho ponórjenja łódże bě wukhowanske dźěło jara poczężene. Hdyż so njesboże sta, wjetschi dźěl pucźowarjow twjerdże sposche.

Ssolotwje so khłóschczeńki sezinja s pschidawkom někotrych kapkow

MAGGI oweho korjenjenja.

Najlěpsche porucza

Rudolf Pötticke pschi mjasowych jědkach cžišćo 7.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowczkami sa pschesědy, hrodże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawol Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kichemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo cžo. 11.

Ssuche

khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch so trjebazych wuměrow, cžešane, hěblowane, schpundowane kaž też **laty, delne le sty** atd., wosebje suche **cženke desli, schpundowanje** a **tyschersike deski** porucza

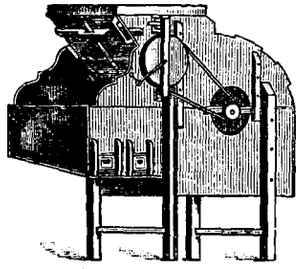
Franz B. Mirisch, rěsak a hěblowarnja

w Halschtrowje. Telefon 10.

Sawolajcże mje s telefonom, hdyż je trjeba

mlócżaze maschiny

porjedźicź, **pod cžišćom 40, Halschtrowski hamt.**

H. Hantsche, maschinska fabrika :: **w Protezach** (Prietitz) pola Halschtrowa.

Dźěłam **mlócżaki** s cžisćenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, cžisćazych maschinow, wějadlow, trieurow, schrótowanskich mlynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěsakow, sćomurěsakow, separatorow, butrowych maschinow, sykanjowych maschinow** atd.

Hypothekske pjenjesy

wupožcżuje

E. Koban

pschi žitnych wikach 4.

Kakao

saruczeny cžisty

punt po **75** pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej hasy 12.

„Na zukym cžele běch

s lischawu

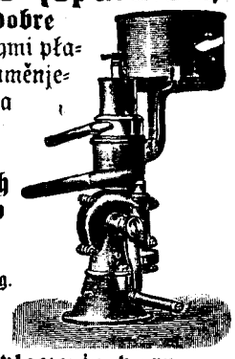
pokryty, kotraż mje s wěcżnym swjerbjenjom w nozy a wo dnjo cžwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli **e Zuckerowe patent. lěkatske mydło** khorosćz do zyła wotstronilo. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serjant M."

Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najsylnischa forma). K temu **Zuckow kreme** (niz tucźnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mèrschez** nasłěd., **Strauch a Koldy.**

Rolowe separatory

tunje a **dobre**

a s pschihódnymi płacżenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mèjeczelej:

J. Pötnig

a Ernst Falling.

Stare maschiny so do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina so wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej hasy.

Singerowe schijaze maschiny

pschihodża so najlěpje

sa kóżde hospodarstwo

a

sa kóżdu dźěłarnju.

Płotne płaczenske wuměnjenja.

Skhi japlacżenja s hotowymi.

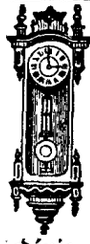
Kupicź we wschěch naschich klamach

w **Budyschinje** jenoż

14 na bohatej hasy 14.

SINGER Co.

schijaze maschiny akzij. tow.

Kóżdy, kotryż chce sebi **dobry** a **tuni cžasznik** kupicź, abo kotryż chce sebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cžasznikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej hasy 5.

Jenčj pschedawa a porjedźuje, sa swoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, sebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wuołożene, wobhladacź.**

Wisitne khartki

cžischcži spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihicžisćerstwo.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a syna,

fabrika koscżoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Skład drainèrowanskich rolow

w Lětonju

porucza

krowjaze, swinjaze a prosaze korta s rěblikom abo bjes njeho,

sezinowe plecżenje

se sazynowanym grotom,

tsěschnu papu

wschelakich tolstoscżow,

tsěschne namasanje „optimus" a kamjentnowuhlowy teer.

Teerowe lótły s pschisłuschkom so pschepožcżuja.

Groczane,

sezinowe a papowe hosdże,

horuzy wschěch druzinow

atd.

Emil Dietrich

w hocżenzu w Lětonju.

Kronin

rynczli psche kurjaze woka,

prjedy pod mjenom „Käppelin" znate, je sasso dostacź

w krónskej drogowni

pola **Ernsta Aktoriesa**

w Budyschinje.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby so s mèstnym pohłuschenjom cžahaju, cžuw so mori, suby so cžisćza a plombuja.

Zuse suby kóżdeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje hasy, prjedy na theaterskej hasy.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khosejowni.

Wotewrjenje pschedawarńje.

S tutym ßebi dowolam, cześćenym Sserbam **w Budyschinje a wokolnoschi** najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym

na zitnej haßy 9

pschedawarńju krótkich tworow

wotewrił a proschu pschi potrjebanju wo dobroćiwe podpjeranje.

H. Altmann.

Rumowanske wupschedawanje

wschěch lěčnych wězow

wot 1. auguſta

po jara poniżenych płaćiſnach.

Płoćliwe wobleczenja a bèle wuschiwane wobleczenja, něschto ſawróſchene ſ wulkim ſchkodowanjom.

Dźělba wobleczenjow ſa ſtarobu 2—6 lět ßo hodźazych wjele niże ſhotowjeńſkeje płaćiſny.

Hólczaze płoćliwe wobleczenja, bluſy, kholowy, dźělba **bělych wobleczenjow** wurjadnje tunjo.

Lěčne koßmikate a zwjernowe wobleczenja a jupy ſa hólzow a pachołow.

Sſłomjane klobuki ſa żónſke a mużſkich atd.

Pschi hlownym torhoſchću 9. **Ernst Jenke.** Pschi hlownym torhoſchću 9.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

wój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora **Rikowne rukowanje.** **Tunje**

Ssym ßo domoj wróćił.

Juſtizny radźiczel Michał Cyž,

kralowſki notar.

Pawoł Grabs

tapezěrar a dekorateur

bydli nětkole

na ßerbſkej haßy 15.

Telefon 443.

Krejſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźiſło 177. —
Wscheßadźowanje leżomnoſcźow

Chemiſka cźiſćzernja pjerjow

Oty Hebera

na ßerbſkej haßy cźiſło 9

ßo k cźiſćzenju ſtarych a nowych pjerjow porucźa.

Dobru

pschenicznu muku

porucźa **Khorla Kahrowe** pschi żitnych wikach.

Ssuproſchna ranza

je na pschedań w Ralbizach cźo. 2b.

Khěża

cźiſło 5b w Darinje p. Hodźija je na pschedań.

Żiwnoſcź

ſe 7 kórzami je ſe żiwym a morwym inventarom na pschedań w Demjanach. Dalſche je ſhonicź pola wjeßneho rychtarja.

Żiwnoſcź

cźiſło 14 w Małßezach ſe 16 kórzami pola a łuki je hnydom na pschenajecźe.

Żiwnoſcź

cźiſło 32 w Borſchcźi p. Mikowa ſ 25 jutrami leżomnoſcźe a żyle nowymi twarjenjemi je ſ morwym a żiwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pschedań.

Rjana żiwnoſcź

w Rakeczanſkej woßadźe leżaza, 50 kórzow wulka, ſ maßiwnymi twarjenjemi, 10,000 hr. wopalneje kaßy, 180 dawſkimi jednoſcźemi, je wobßedźerjoweho ſemrjecźa dla hnydom pschi 2000—3000 hr. napłaczenja na pschedań. Dalſche je ſhonicź w Rakezach cźiſło 80.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Wutrobny dźak

knjeſej ſararjej em. Kubizy w Budyſchinje ſa wutrobu hnujaze prědowanje, ſańdźenu njedźelu w Njeßwaczidliſkim Bożim domje dźerżane, praja

mnoſy ßerbſzy kemſcherjo.

(K temu cźiſłu pſchiloha.)

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hiżo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßacźn. wupowjedźenju 3½%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſcheźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchtiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Pschiloha k czißku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. auguſta 1911.

Płaczißny rẽsneho ſkotu na Drazdzanſkich ſlótnych wikach.

7. auguſta 1911.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Zíwa waha hr.	Rẽsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rẽsneje hódnoſcze hacz do 6 lẽt	47—50	87—90
awſtriſke	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	42—46	80—86
3. ßrẽnjo pizowane mlode, derje pizowane ſtarſche	37—41	74—79
4. ßnadnje pizowane tózdeje ſtarosty	32—36	70—73
Jałozy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałozy, najwjetſcheje rẽsneje hódnoſcze	44—47	76—80
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rẽsneje hódnoſcze hacz do 7 lẽt	38—43	70—75
3. ſtarſche, wukormjene kẽuwy a ßnadnje wuwite mlódſche kruwy a jałozy	34—37	65—69
4. ßrẽnjo pizowane kruwy a jałozy	29—33	61—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałozy	—	—
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetſcheje rẽsneje hódnoſcze	46—50	79—84
2. ßrẽnjo pizowane, mlodſche a derje pizowane ſtarſche	42—45	72—78
3. ßnadnje pizowane	37—41	67—71
Cẽelata:		
1. najlẽpſche ſ mlokom wukormjene abo najlẽpſche wot zyza	57—60	87—90
2. ßrẽnje kormjene abo tẽz dobre wot zyza	52—56	82—86
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—51	75—81
Sswinje:		
1. polnomjaßne lẽpſchich raßow a jich ſtſchiżenjow w ſtarobje hacz do $1^1/_4$ léta	48—50	64—66
2. mjaßne	46—47	62—63
3. ßnadnje wuwite, tẽz ranzy a kundroßy	42—45	56—61

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 5. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 10. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenza . . . . bẽła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . żołta	9	85	10	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	25	9	75
Rożka	8	—	8	13	—	—	—	—
" nowa	—	—	—	—	8	—	8	20
Jeczmjeń . . .	—	—	—	—	9	—	9	50
Wows . . . . 50 kilogr.	7	90	8	20	8	60	9	25
Hroch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka . .	15	50	16	50	16	—	17	—
Berny	4	50	5	—	5	—	6	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	70	2	90
Pſchenczna muka 50 "	10	50	19	50	16	—	19	—
Rżana muka . 50 "	10	25	13	75	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 "	3	50	4	—	3	—	3	50
Ssloma . . 100 "	4	17	4	33	3	35	4	—
Proßata 612 ſchtuk, ſchtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	—	6	25
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pſchenczny gris 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (bẽła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 20 np., rożka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (bẽło) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 17 hr. — np. hacz 17 hr. 26 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacz 13 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

3. auguſta 1911.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 10 np., pſchenża wot 9 hr. 40 np hacz 9 hr. 70 np. jeczmjeń wot 8 hr. 70 np hacz — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 75 np jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. 50 np (nowe) — hr. — np., bẽrny 4 hr. 50 np. hacz 4 hr. 50 np ßloma (100 kilogr) 4 hr. 17 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacz 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 08 np.

Wiedro w Londonje 11. auguſta Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmẽje 9. njedzelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda nẽmſku ſpowjedź, $^1/_2$9 hodźin nẽmſke a w 10 hodź. ßerbſke prẽdowanje. Wón ma tẽż tydzeńſke ſaſtojnſke dzẽła.

Wẽrowani:

S druhich woßadow: Jan Pẽtſchka w Rakezach, ſ Marju Czechez ſ Lupjanſkeje Dubrawli. — Pawoł Bruno Müller, hoſcżenzar w Barcze, ſ Johannu Eliſabethu Vogelez tam.

Krẽźni:

W Michalſkej zyrkwi: Ota Hans Kurt, Arthura Leberechta Arndta, ſamkarja w Dobruſchi, ß. — Max Erich, Ernſta Hermonna Petrika, pomoznego żeleſniſkeho wothladarja w Tſẽlanach, ß. — Bjedrich Hermann, njemandź. ß. pod hrodom. — Erwin Jan, Jana Fedlera, khẽżerja a ſkładownika na Zidowje, ß. — Martha Elfrieda, Pawoła Hermanna Schimanka, dźẽlaczerja w Dobruſchi, dź. — Marja Martha, Hermanna Auguſta Röthiga, zementẽrarja w Sſtonej Borſchczi, dź. — Ruth Marianna, Eduarda Pawoła Jurja Kelma, ſamkarja w Dobruſchi, dź. — Johanna Gertrud, Ernſta Bjarnota Matſa, dźẽlaczerja na Zidowje, dź. — Theresia Martha, Khorle Ernſta Auſta, fabrikarja na Zidowje, dź. — Ernſt Gerhard, Auguſta Pawoła Lindnera, żiwnoſcẽrja w Jenkezach, ß.

S druhich woßadow: Martha, njemandź. dź. w Nowych Błohaſchezach. Richard Erich, Jana Ernſta Wjenki, kamjenieczeßarja w Spytezach, ß. — Max Willy, Richarda Pawoła Kleinhempela, ſkałarja w Carlsdorfje, ß. — Ida Marianna, Mara Alwina Frenzela, wojnarja w Nowych Demjanach, dź. — Hedwig Elſa, Khorle Pjetraſcha, ſkałarja w Demjanach, dź. — Alfred Jan, Jana Auguſta Parjenza, żeleſniſkeho dźẽlaczerja w Kſchiwej Borſchczi, ß. — Artur Gerhard, Khorle Hermanna Mẽta, tyſcherja w Merkowje, ß. — Emma Frieda, Ernſta Guſtava Hajnka, fabrikarja w Khwaczizach, dź. — Max Marcin, Bjedricha Gygera, wyſchſcheho ſchwajzarja w Minakale, ß. — Fryz Erwin, Herberta Bjedricha Klugi, ſchauffeura w Adolfſtej Hẽcze, ß. — Martha Elsbeth, Jana Ernſta Aye, żiwnoſcẽrja we Luſku p. Pomorz, dź. — Willy Max, Oskara Köhlera, hoſcżenzarja w Rakojdach, ß.

Zemrjeli:

W Michalſkej wożadźe: 3. dżeń auguſta: Michał Rjelka, doſtawał invalidneje renty na Zidowje, 79 l. 9 m. 2 d. — 7. Martha Hedwiga, Guſtava Mẽza Stiebitza, fabrikarja w Dobruſchi, dź., 5 m. 23 d. — Jan Mẽt, żiwnoſcẽr a papjerniſki dźẽlaczer w Dżẽżnikezach, 60 l. 2 m. 18 d. — Bjedrich Pawoł, Auguſta Ernſta Jenka, pohonicza we Wurizach, ß., 1 m. 5 d. — Ernſt Hermann, njemandź. ß. w Hrubjelczizach, 1 m. 8 d.

S druhich woßadow: Khorla Bohuwẽr Herzog, wußiużeny żeleſniſki wothladar w Njeſdaſchezach, 72 l. 7 m. 23 d. — Bjedrich Adolf Gerlich, khẽżer w Mjedźoſſu, 53 l. 11 m. 11 d. — Johanna Gertrud, ſkałarja Wünſche w Breſyſchczu, dź., 22 d. — Hana ſwud. Weinertowa rodź. Ulbrichez, wumjenjarka w Rachlowje, 61 l. 17 d — Khriſtiana ſwud. Janaſchowa rodź. Petrikez w Bukezach, 74 l 3 m. — Bjedrich. Bohumẽra Fleudi wyſchſcheho ſchwajzarja w Lichanju, dwójn. ß., 13 d. — Pawoł Hermann, khẽżerja Wyrgacża w Hlinje, ß., 11 m 13 d. — Willy Max, Oskara Köhlera, hoſcżenzarja w Rakojdach, ß., 1 m. 21 d.

Zyrkwinske powjeſcże ſ Hodźija.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmẽje rano $^1/_2$7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucżbu, $^1/_2$8 hodźin farar Kſchiżan ßerbſke a w 9 hodźinach nẽmſke prẽdowanje.

Zyrkwinske powjeſcże ſ Budeſez.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmẽje farar Domaſchka rano w 7 hodźinach nẽmſku ſpowjedź, duchowny Bójż dopoldnja we 8 hodźinach nẽmſke a $^1/_2$10 hodźin ßerbſke prẽdowanje.

Wolijowe barby

wſchẽch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſchnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij (nẽmſki a franzowſki), **lanowolijowy firniß**, jara derje a twjerdźe ſchnyjaty, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij** każ tẽż **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlẽpſchi karbolineum, barbicże** wſchẽch druzin, **ſchablony** ja **molerjow** a **murjerjow** porucża a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczißnach

Emil Mẽrſch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješeźel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczíſnach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

wſcheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy,

paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żelezne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a ſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, bèrny wuhrjebali, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(měješeźel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na bělečnſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładźe, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Podklócźe a drjenje,

wicź, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, khripu hoji **Todor, karmelitiſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſtich mnichow dźěłany. Jenoż **Todor** żadajcźe a bjerćźe. Jenoż woprawdźity poruczа

Stranch a Kolde, drogowńja,

ſ napſchecźa katholiſkeje zyrkwje.

Pſche driſtanzu czelatow

je ßo lěta dołho jako wubjerny wopokaſał

haptykarjowy Himmelreichowy

Antilaxin.

Jeho ſkutkowanje pſcheßłapi.

Wěſty ßrědk pſche driſtanzu pola wſcheho domjazeho ſkota. Płaczíſna 1 bleſcha = 3 mk. 25 pj.; 5 bleſchow = 15 mk. franko.

Hłowny ſklad a roſeßłanje pſches

kral. privil. hrodowſku haptyku (Pawol Leidler)

w Budyſchinje.

Flechtenheil.

Wupruhowany ßrědk pſche jětſeſchka a liſchawu. Buſchkwiczka 1 mk.

Krej cźiſcźaze pille

k ſprawnjenju a podpjeranju wonkhodźenja. Tyſka 50 pj.

Krej cźiſcźazy cźaj

„Woponowe ſnamjo". Wupruhowany ßrědk pſche wſchě khoroſcźe, kotrež ſ hubjeneje krwje naſtawaju. Tyſka 75 pj.

— Roſeßłanje na wßy. —

Jenoż woprawdźite dóſtacź:

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Naſymſke

wupſchedawanje

wot 17. hacź do 31. auguſta

po woßebje tunich płaczíſnach.

Żonjaze bluſy hižo po 75 pjenjeźkach.
Spódnje taille, wuſchiwane, hižo po 65 pj.
Żonjaze koſchle hižo po 65 pj.
Żonjaze ſchtrumpy, 3 pory hižo po 95 pj.
Cźajſke ſchórzuchi hižo po 60 pj.
Wobleczenjowe ſchórzuchi hižo po 95 pj.
Gumijowe paßy hižo po 20 pj.
Żonjaze rukajzy hižo po 10 pj.
Mużaze ſoki, 3 pory hižo po 95 pj.
Sslě hižo po 45 pj.
Hólczaze bluſy a **kholowy** hižo po 50 pj.
Trikotowe pótniki hižo po 75 pj.
Wutrěwanſke rubiſchcźa ½ duz. hižo po 60 pj.
Trjenja ½ duz. hižo po 1 mk. 20 pj.
Stepowane vſchikrywy (deki) ſ reformſkim podſchiczom hižo po 2½ mk.
Wupjerki, hotowe, hižo po 3 mk.
Zychi, hotowe, hižo po 2½ mk.
Blidowe vſchikrywy (deki), barbunjepuſchczate, hižo po 95 pj.

Płaczíſny wjele tworow ßu ſkoro hacź na połoju prjedawſcheje hódnoſcźe ponižene. Ssamo najmjeńſchi pospyt je dobytkny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždn sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 33. | Sobotu 19. augusta 1911. | Lětnik 70.

Jednanja dla Marokkowskeje

ßu skerje wróčzo schke, město so bychu postupowake. Franzowske nowiny ßo na to wobčežuja, so němski statny sekretar ſ Kiderlen-Wächter wschědnje ſ druhimi pschečzemi pschikhadža a ßwoje prjedawsche namjety na schkodu Franzowskeje pscheměnja. S tejele pschičziny ma ßo wukožicź, so ßo sa schtyri njedźele hischcże pschezo njeje niczo dojednało.

Schtwórtk staj Kiderlen-Wächter a khěžorstwowy kanzler Bethmann Hollweg k khěžorej do Wilhelmshöhe wotjěkoj. Wonaj budźetaj tam ſ khěžorom wo marokkowskej należnoscźi jednacź. Hacź dotal ßo pjecza mjes Franzowskej a Němskej do zyła niczo njeje wuczinilo. Franzowska je pjecza ßwoje wotmyßlenja na němsku koloniju Togo spuschcźiła, wo kotrejź je ßo w prjedawschim jednanju wjele rěčzało. Nětkole dźe pjecza wo sadni kraj franzowskeje kongskeje kolonije. Němskej wjele na tym leži, so by njehódny kruch kraja njedostała, do kotrehoż dyrbjała wulke sumy pjenjes stykacź, prjedy hacź by něschto wunjeßł. Pódla teho wulku rólu płódnischi dźěl Marokkowskeje hraje. Dokelź njeje wěste, hacź je tutón kraj bohaty na rudźe, dyrbjało ßo, hdy by ßo tam ruda namakała, do prědka wuczinicź, so ßo Němzam njeßměło pschi wuwuźiwanju ležomnoscźow, kotrež ßu kupili, žanych sadźěwkow cźinicź.

Jeli so ßo powschitkowne sakłady dorosumjenja postaja, ßo wuczinjenje wobsamknje a wosjewi, potom pak ma ßo hischcże rjad mjeńschich dźěłow dokonjecź, jako wukupjenje konzeßijow a wotnajecźow a sprawjenje wuczinjenjow po nowych poměrach.

Wschoněmske nowiny ßu se stejischcźom, ſ kotrehoż němske knježerstwo ſ Franzowskej jedna, jara njespokojom. Po nich dyrbjała Němska pokodnischu Marokkowsku sa ßebje žadacź, tež hdy by teho dla k wójnje dóschło. Wone skorža, so wot Bismarkowehо cźaßa Němska njeje ßwoje wobßedźenstwo wjazy powjetschika. Kruch franzowskeje sadneje kongskeje kolonije, kotryž Franzowsojo Němskej sa pokodnischu Marokkowsku poskicźeja, je kraj, kiž njeje do zyła niczo hódny. W nim symiza a spanska khorosć sakhadźetej. W kraju ßu towaŕstwa franzowskich pjenjeźnikow wschón kawczuk ſ praléßow wurubiłe. Kraj je wokhudnył a ma najßnadnischu wikowansku bilansu se wschěch franzowskich kolonijow.

Sakske knježerstwo ratarjow warnuje, ßwój skót pschesahe rospschedacź.

Dla njedoßahanja pizy, ſ wulkej wutrajnej ßuchotu nastateho, je dźěl sakskich ratarjow počzał ßwój skót rospschedawacź. W něktrych stronach je liczba skotu hižo khětro wotebjerała. Na něktrych městnach hižo skotej symsku pizu dawaju. Bjes dwěła posdźischo wulka mjaßowa drohota nastanje, jeli so by ßo nětkole howjasy skót ſ wjetscheho dźěła rospschedał. Sakske knježerstwo teho dla radu składuje, na kajke waschnje mohło ßo njedoßahanju pizy trochu wotpomhacź. Krajna kulturna rada je powjesćź dostała, so ßu lětßa w Schtyrskej (w Awstriskej) jara dobre ßynowe žně měli. Duž chze knježerstwo ſ wusamknjenjom mjesywikowarstwa wot tam praßowane ßyno kupowacź dacź a jeho pschiwjesenje po móžnoscźi połóžicź a potuńschicź. Też dyrbi ßo powažicź, hacź by pschisprawne było, ratarjam k nakupjenju seleneje pizy pjenjesy bjes danje požczicź. Dale ßo wočzakuje, so knježerstwo ßwojim sastojnikam porucźi, so bychu nusu cźerpjazym ratarjam ſ lěßow pizu dawali a jim dowolili, so ßměli ßwój skót do kralowskich lěßow na pastwu hnacź. Podobne naprawy też bayerske a pruske knježerstwo cźini.

Spominanki Tosellioweje ßo wróčzike?

Toselliowa je ßo pjecza rosßudźiła, ßwoje spominanki njewudacź. Pschičziny, kotrež ßu Toselliowu pohnuke, wo ßwojich potajnstwach w pschichodźe mjelcźecź, ßu zyle hinasche, hacź wona psched ßwětom wudawa. Wona je mjenujzy ſ cźaßom wot dowěrneje strony shonika, so sakski dwór ſ dźiwanjom na wotroscźaze kralowske dźěcźi žadyn nowy skandal njecźerpi, a wona w dwělowanju njewosta, so ßo w Draždźanach też njewottrascha, tamny wußud wosjewicź, kotryž ßu 11. februara 1903 ßedmjo radźicźelju wyschischeho krajneho ßuda wo Luisy wußudźili, a ſ kotrymž je ßo mandźelstwo dźěliko, dokelź je wobskorźena mandźelstwo ſ rěcźnym wucźerjom Andreom Gironom łamała. Wobskorźena je po ßwojim ßamßnym wusnaczu winowata.

Toselliowa ßo se ßwojimi spominankami na dalokoßahaze wotpohlady měrjesche. Powjeda ßo, so je ſ najmjeńscha titul hrabinki Montignoso saßo wjesćź chzyła a sa pschiswolenjom nějakeho wudowinskeho ßydła žadała. Wona je ßo se ßwojimi spominankami psched ßwětom wucźiscźicź chzyła a ſ tym ßwojim žadanjam rolu pschihotowacź spytała. Jejna nowscha njepschemyßlenosć je pak wjelesamožite woßoby pohnuła sakroczicź, a Toselliowa je do stracha pschischła, wscho shubicź, ßamo pjenjeźnu podpjeru. So by nětko ſ najmjeńscha wukhowała, schtož ßo wukhowacź hodźi, je wona wot Londonskeho nakładnika ßwój rukopiß wróčzo žadała. Wona jón wróčzo dostanje; pschetož žadanja na sarunanje na wobkhod ßo wustejazeho knjesa ßo spokojicź hodźa.

Swada wo wustawu w Mecklenburgskej.

Hižo lěta dołho ßo lud w Mecklenburgskej wo nowu konstituziju prózuje. Nětkole tam hischcże zyke krajne sarjadnistwo a dawanje sakonjow w ruzy ryczerjow leži. Tucźi njeßu swólniwi, ludej prawo, wo krajnych należnoscźach ßobu wuradźecź a wobsamknycź, dobrowólnje dacź. Nowu wustawu, kotruž chze mecklenburgski wulkowójwoda ludej spožczicź, ßu ryczerjo wotpokasali. Namjety, kotrež woni sa to cźinja, njeßu tajke, so mohłe ßo jako sakoźk k dalschim jednanjam wobhladowacź. Wulkowójwoda je deputaziji ryczerjow rjekł, so je pscheměnjenje nětcźischeje wustawy nusne, dokelź dyrbi pschi nětcźischich wobstejnoscźach lud wo najwažnischich krajnych należnoscźach ßobu wuradźecź a wobsamknycź. Parschonske a pjenjeźne wopory, kotrež dyrbja ßo k spěchowanju krajnych intereßow pschinjesćź, bywaju, kaž we wschěch němskich statach, też w Mecklenburgskej lěto wot lěta wjetsche a wobcźeżnische a teho dla je sdobne a prawe, so ßo też lud wo nich wo radu prascha.

Němski torpadoski cźołm ßo potepił.

Njedaloko danskeho brjoha staj ßrjedu staraj němskaj torpedoskaj cźołmaj „T 14“ a „T 21“, kotrajž jako depeschskaj cźołmaj pola łódźstwa na wyßokim morju ßłużitaj, do ßo srasyłoj. Cźołmaj ßo ßebi bliżeschtaj, so byschtaj powjesćze saměniłoj. Na wyßoko smahowazym morju cźołmaj do ßebje srasyschtaj, pschi cźimž ßo torpedoskemu cźołmej 21 jedyn bok khětro ßylnje satłóczi. Torpedoski cźołm 14 jón teho dla k ßebi sa powjas pschiwjasa, tola ßo blisko brjoha 8 metrow hłuboko podnóri. Też torpedoski cźołm 14 je ßo

pschi sraženju troschku wobschkodźik. Hdyž žo morjo směruje, žo potepjeny cžołm wucžehnje.

Jedyn Jathowy naślědnik.

Dwaj žobustawaj Barlinskeje měschczańskeje synody staj žo na duchowneho dr. Fischera, kotrehož bě duchownska wyschnosć hižo dla wobdźělenja pschi jenej Jathowskej shromadźišnje naźwarika, dla błudneje wucžby wobcžežowałoj. Duchowny Fischer je dwě njedźeli sa žobu wo Khrystuźowej wožobje na tajke waschnje prědował, kotrež žo s evangelskim wěrywusnaczom njesnježe.

Czechojo w Barlinje

sańdźenu njedźelu 50lětny sakoženski žwjedźeń cžěsko-žłowjanskeho kluba žwjecžachu. K temu bě něhdže 500 cžěskich wobdźělnikow s wožebitym cžahom do Barlina pschijěło. Wschoněmzam bě tónle žwjedźeń s pohórschkom. Woni chzychu jón skasyć a pokšta s nich žo na dwórnischczo postaji a Czechow „Wacht am Rhein" spěwajo witasche. Czi pak na spěw s měrom poźłuchajo njedachu žo k žanej napschecźiwnej demonstraziji storhnyć. Duž poliziji niczo druhe njewubu, hacž Wschoněmzow, kotsiž chzychu žo do Czechow s pukami dacź, s dwórnischcza wucźischczecź. So pak bychu też policistojo žwoje němske smužlenje wobžwědczili, woni Czecham sakasachu, žebi někajke widźomne znamjo k drasce pschityknyć. Czěski žwjedźeń je žo potom w dobrym měrje wotměł.

Wulki Ssokolski žwjedźeń w Sagrjebje.

W khorwatskim hłownym měsce Sagrjebje je žo sańdźeny tydźeń wulki Ssokolski (turnarski) žwjedźeń wotměł. Se wschěch žłowjanskich krajow bě žo psches 4000 Ssokołow a něhdže 25,000 hosczi seschło. Sagrjeb móžesche lědma wschitkich tychle hosczi wopschijecź. Nimale se wschitkich žłowjanskich ludow běchu žo sastupjerjo póžłali, wschudże žo khorwatski, žerbski, bołharski, cžěski, polski, ruski, žłowinski a žłowakski rěcžesche. Shromadne swucžowanja žo wubjernje wuwjedźechu. Ssokolske towarstwa chzedźa měrne roswicže a materielne a duchowne sakcžěcže žłowjanskich ludow spěchowacź, cžělne mozy žylnicź a narodnu myžl žiwu sakhowacź.

Zionistiski kongreš w Baselu

je wobsamknył, so dyrbi žo sa to dźěłacź, so bychu židźi s cžrjódami do Palästiny a Syriskeje wucźahali. Woželbite wucźahanske sarjadnistwo žo w Barlinje sakoži. Zionistiska strona pschezo wjazy pschiwižowarjow dobywa. Wona je žebi nadawk stajika, w Palästinje sažo židowske kralestwo postajicź. Tole wotmyžlenje žnadź žo dozpije, jeli so žo židam poradźi, druhe ludy s Palästiny na to waschnje wucźischczecź, so žo jim jich ležomnosce wotkupja. Poželednje lěta je žo w Palästinje wjele židowskich kolonijow sakožiko.

Sslub pschi žerbskim kralowskim dworje.

Do Belgrada je žrjedu nawoženja žerbskeje prynzeny Heleny, wulkowjeńch Iwan Konstantinowicź, pschijěł. Schtwórtk bě žwjedźeńska hosczina, na kotruž běchu žo jenož sastupjerjo pschiwusnych dworow, a to italskeho, grichiskeho a ruskeho, pschepročyli. Prynzeža Helena 30. augusta do Ruskeje wotjědže, hdźež žo w Peterhofje swěruje. Jejny nan budže pschi wěrowanju pschitomny. Wón je rjekł, so je tónle wokomik najwjetsche wjeżele jeho žiwjenja. Sswědzy pschi wěrowanju budźa grichisti prynz Mikławsch a grichiska prynzeža Olga, cžornohórski kral Mikławsch a jeho najstarscha džowka Miliza Wulkowjeńch Iwan Konstantinowicź pjecź dnjow w Belgradze wostanje.

Bamžowa khorosć

je žo po sdaczu pschewinyła. Ssrjedu je bamž sažo dyžli hewak s loža stanył, najprjedy w lěhanskim stole žedźał a potom žo wukhodźował. Na to je žo k pižanskemu blidu žydnył a někotre pižma wobstarał. Posdźischo je žo dlějschi cžaž se statnym tajnikom Merryhom del Val rosrěcžował.

Litwjenjo pschecźiwo Polakam.

Kaž pólske nowiny pižaju, žu romsko-katholscy Litwjenjo ruskemu knježerstwu wopomnjenske pižmo pschepodali, w kotrymž žebi žadaju, so by žo Wilenska diözesa, kotraž je nětkole pólska, do tsioch dźělow dźělika. W jenym dźělu dyrbja po jeho wobydlerstwje Boże žłužby litwinske, w druhim ruske a w tsecźim pólske bycź. Polazy žo boja, so budźa w Peterburgu tutemu namjetej pschihłosowacź.

Antiwojerska agitazija w Franzowskej.

Poželedni cžaž je wožebje s wójska w lěhwje w Chalons-sur-Marne ležazeho wjele wojakow cžerko. Jeneho wojaka sažłapichu, hdyž chzyschе žebi runje na dwórnischczu jědnu khartu do Batilly pschi němskich mjesach kupicź. Jeho hnydom do pscheběłyschenja wsachu, w kotrymž žo na wobscherne waschnje wusna. Wón je wot wěsteho Schmidta pjenjesy k pucźowanju s Franzowskeje dostał. Schmidt w Chalons-sur-Marne bydli a je dla žwojeje revoluzionarneje agitazija znaty. Po žwojim powołanju je wón pucźowazy konditor. Hdyž Schmidtowe wobydlenje pschepytachu, wjele pižmow nadeńdźechu. Te Schmidta tak wobcžežachu, so jeho hnydom sajachu. Jeho dla nadpjeranja wojakow k cžeknjenju se žłužby wobskorža.

Sandźenu njedźelu žo w Parisu tsjo wojazy pschi jenej antiwojerskej shromadźišnje w uniformje wobdźělichu. Policistojo, kotsiž shromadźišnu wobkedźbowachu, mózachu jenož mjeno jeneho wojaka shonicź. Tuteho žu pola wojerskeje wyschnosce wobskorżili.

W Tulonje žu jenu klamarku sajeli, kotraž wojakam wójnskeho łódźstwa a wójska cžeknjenje na to waschnje položi, so jim uniformu wotkupi a jim sa to zivilnu drastu pscheda.

Njemery w Marokkowskej.

W susskim kraju žu njemery nastałe. Na jeho brjosy leži město Agadir, psched kotrymž němska wójnska łódź „Berlin" steji. Uarasski lud je Tarudat, hłowne město susskeho kraja, nadpadnył a w někotrych městowych dźělach rubił, dokelž je Tarudatski kaid (wokrjeżny hejtman) sastupjerjam Němza Mannesmanna ležomnosce pschedał. Awstriski konsularny agent žo pola kaida prózuje, so by naprawy k schkitanju Tarudata cžinił. Spodźiwnje je, so matrosojo němskeje wójnskeje łódże njeměram směrom pschihładuja. Wschak je žo wudawało, so je žo němska wójnska łódź k wobarnowanju němskich interežow w susskim kraju pšched Agadir póžłała.

Jendźelska w strajkach.

Se sakroczenjom wójska je psched tydźenjom hischcze mózno było, London psched sahłódnjenjom wobarnowacź. Też w Liverpoolu je wójsko pschecźiwo strajkowarjam sakroczicź dyrbjało, dokelž pschiwoženju zyroby s łódźow do města sadźewachu. Wojazy žu wospjet dyrbjeli do strajkowarjow tšelecź a žu mnohich sajeli. Něhdže 3000 strajkowarjow žo do jeneho s husarami žo pschewodźazeho wosa sa jatych da. Na to husarojo žwoje tšelby wuzichu a tšelachu. Dwazecźo strajkowarjo žo sranichu, jedyn žo satšeli.

S policistami žu strajkowarjo slě sakhadźeli. Něhdže 300 policistow je žo cžežko sraniło. Jedyn s nich je na žwoje sranjenje wumrjeł. Jenemu druhemu žu lěkarjo nohu wotewsacź dyrbjeli, jenemu tsecźemu žo s cžežka žiwjenje salhowa.

Policistojo žo niz wo porjad, ale wo žwoje žiwjenje bědźachu. Do policistow s bleschemi a zyhelemi s khěžow mjetachu. Někotsi mužojo na tšěchi saléšychu a wot tam murjerske zyhele do policistow funkachu. Powjasy žo psches drohu cžahachu a wohnje žo sałożachu, so njemohli jědni policistojo postupowacź. St. Georgeske torhoschczo žo bitwischczu runasche; wschudże policistojo s krwawym wobliczom a strajkowarjo bjes wědomnja ležachu. Pschi njemerach dwójzy woheń wudyri. Strajkowarjo schlawchi rosrěsachu a žo do hascherjow s pukami damachu. Scheschczo hascherjo žo sranichu. Schěsczi sranjenych policajskich konjow dyrbjesche žo sakłócź.

Najhórsche je, so žu, mjes tym so hischcze njemery w Liverpoolu njejžu potłóczene, żelesnizarjo generalny strajk pschipowjedźili. W Sheffieldu žu strajkowarjo dwě signalnej khěžzy s wulkimi kamjenjemi rosbili.

Knježerstwowe poźrědnistwo žu strajkowarjo wotpokasali. Minister Asquith je jim wosjewił, so knježerstwo, runjež je njestronske, njeżmě pschidacź, so by žo wobkhod po żelesnizach sastajił. Knježerwojakam żelesnizy strožowacź da. Dźěl pěschkow chze signalnu žłužbu s khorhojczkami wobstaracź, a na lokomotivy žo żenjowi wojazy staja. Zyke jendźelske wójsko je mobilisowane.

Załožne wobstejnosce žu w Manchestrje. Strajkowarjo do policistow, jedyn tworowy wós pschewodźazych, kamjenje, bleiche a kruchi żelesa mjetachu. Schtyrjo policistojo žo tak cžežko sranichu, so dyrbjachu žo w khorobnym wosu wotwjesc. Zyroba je s kóždym dnjom dróžicha. Ssamo sa najwyschschu płacźisnu njeje wjazy mjaźo abo selenina dostacź. Mjes tym so žo samożicźi hischcze s konserwami žiwja, khudźi hłodu mrěja, dokelž žamo khléb njeje wjazy dostacź.

O, na tychle profeßorow!

(Zort.)

„Do kapßy na wutrobnju mam pjenjesy tykacź? ... To je hnydom saßo widźecź, so wy żónske ßebi rosomnje myßlicź njemóżecże!“ profeßor Stóżkaŕ bórczeſche. „Hdże dha knjeża dybßaczni paduſchi ßwój dobytk pytaju, ſchto? — W kapßy! Nó, potajkim, to je mi tola najjaßniſche napominanje, ſo dźě pomozy naſcheje Hańże runje do kapßy tykacź njeßměm!“

„Haj, ale mużo, něhdże dyrbiſch te pjenjesy tola ſkhowacź; po zykym pucźowanju ßo ſ nimi tola w rukomaj noßycź njemóżeſch!“ knjeni profeßorowa wotmolwi a ßebi ßwój ſchlewjer dowjaſowaſche.

„Hdże je ſkhowam? O, to ßym ßebi derje wumudrował, luba Martha! Tam, hdźež ja dźeßacź tyßaz hriwnow ſkhowam, tam jich ſawěſcże żadyn pakoſcźak pytacź njebudże!“

„Na poßledku do podſchicża w kłobuku!? Kak ßnadnje mohł cźi je wětſik wutorhnycź!“

„Bledź wſchak bledź, do kłobuka! To mi na myßle njepſchińdże. Każ prajach, moja luba, ßym ßebi ſkhow wumyßlił, hdźež pomoz je dospołnje wěſta, a budu ßo na kedźbu bracź, tebi wo tym ßkowcźka piknycź; hewak mohła to ſe ßwojimi ſtrachocźiwymi pohladnjenjemi pſcheradźicź.“

„Nó dobre, Handrijo“, knjeni Stóżkarjowa wotmolwi, ſ ramjenjomaj ſcźahujo, „ſkhowaj dźeßacź tyßaz-hriwnowſkich papjerow hdźežkuli chżeſch, ale wopomń, ſo wot tychle cźežko wulutowanych pjenjes żiwjeńſke ſboże naju jeniczkeho dźěſcźa wotwißuje; jeje pſchichodny muż dyrbi na to dźiwacź!“

Mandźelſkaj běſchtaj ßo mjes tym dohotowałoj, ſaléſeſchtaj do pſched khěżu cźakazeje dróżki a jědźeſchtaj na dwórniſchcźo, ſo byſchtaj do Wonez pucźowałoj, hdźež mějeſche ßo naſajtra kwaß jeju tam pola cźety pſchebywazeje dźowki wotbywacź. Hdyž wós po kralowſkim naměſcże ridrowaſche, dohlada ßo Stóżkaŕ ßwojeho kolegu, profeßora Pißmikarja, kiž ſ woknom hladaſche, pſchikiwny jemu poſtrow, a jako wotmolwjenje doſta praſchenje: Hdże dha, hdże dha, luby pſcheczelo?“ — „Do Wonez na kwaß!“ Stóżkaŕ ſawoła, a dokelž bě pohoncź mjes tym ſaſtał, ßo Pißmikaŕ ſ woknom hladajo dale praſcheſche: „Hdy cźah wotjědże? Pjeczdźeßacź mjeńſchinow po dźeßaczich!? Hacź do teho cźaßa je hiſchcże wjele khwile, a wottud je jeno hiſchcże pjecź mjeńſchinow na żeleſnizu ... Scże wy hižo najnowſche ßkyſcheli, luby Stóżkarjo?“

„A ſchto to?“

„Hižo dawno pſchiſjewjena kniha naſcheho kolegi Dypſkeho je wuſchła!“

„Schto wy tola prajicże!“ Stóżkaŕ ßo dźiwajo ſawoła a ſ woſa wuſkocźi.“ A ſcże ju wy hižo cźitali, drohi pſcheczelo?“

„Runje ju cźitam. Ale wón wo praſchenju, hacź ßu ſtari Romjenjo nad pißmikom I dypk pißali abo niz, pſchemało dokładnje jedna. Kalpurtius młódſchi je wo tutej jara ważnej wězy we ßwojej kniſy „Quod bene notandum“ (Schtoż ma ßo derje wopomnicź) na ſtronje 529, woiſtawk 3, wiele dokładniſche pſchepytowanja cźinik dyżli naſch Dypſti. Ale pójcże ſe ßwojej knjenju mandźelſkej na wokomik ke mnje horje, luby knjes kolega; potom móżemoj naſtupoze ßady hnydom pſcheczitacź!“ Stóżkaŕ na cźaßnik hladajo ßebi pſchekładowaſche. „Haj, woprawdże!“ ßo wot horka ſawoła. „Mjes druhimi wězami chże I-dypki w rukopißach baßnika Vergilija jako muchaze dypki wukładowacź!!“

„Schto, muchaze dypki we Vergilijowych rukopißach? — O, to dyrbju tola na hłowu ...“ rěcźeſpytnik ßo horjeſche a, wot ßwojeje żony pſchewodźany, do wobydlenja ßwojeho kolegi khwataſche.

Wobaj knjeſaj ßo bórſy do rosmołwy wo najnowſchim dźěle ßwojeho kolegi daſchtaj, a hakle hdyž bě knjeni Stóżkarjowa wjazy krócź k woteńdźenju napominała, móżeſche ßo jeje muż wot nimo měry ſajimaweje wězy wo muchazych dypkach wottorhnycź. Lěcźo dźěſche to po ſkhodźe dele, dróżkarjej ßo hriwna jako pſchepitk do dłónje ſtłócźi, ſo by wón, t. r. poprawom jeho kóń wſcho móżne cźinił; hiſchcże pſched ßamym wotkhadom cźaha na dwórniſchcźo dozpěchu. Hižo bě profeßor jěſdnej kharcże kupił, tu nadobo ſblědny, bjes pomozy ßo wobhladny a ſaſtona: „Mój pſchedeſchcźnik!“

„Hdże dha jón hižo ſaßo maſch?“ knjeni Stóżkarjowa ſ mjerſanjom ßo wopraſcha. „Ty jón tola napoßledku njejßy pola —“

„Pola kolegi Pißmikarja! Haj, haj, tam ßym jón ſabył!“ wón żałoſcźeſche, hrabny żonu pod pażu a ju, runjeż ßo wobaraſche, ßobu wlecźo ſ dwórniſchcża cźerjeſche, wjerhny ßo do dróżki a ſaſtona: „Kralowſke naměſtno dźeßacź!“

„Prjecź to dźěſche, ſchtoż móżeſche ſtary kóń doběżecź, a k wobydlenju ßwojeho kolegi dozpěwſchi, Stóżkaŕ każ njemdry ſa ſwón torhaſche. Ale pſchi wſchěm njepſchetorhnjenym ſwonjenju ßo tſi, ſchtyri, pjecź mjeńſchinow miny — wobydlenje ſtareho hólza woſta ſamknjene. „Ha, ßnadź je wón do khofejownje wuſchoł!“ Stóżkaŕ ſawoła a pſchezo tſi ſkhodźeńki nadobo pſcheſkakujo po ſkhodźe dele cźerjeſche. We wrotach bě bjes maka mużſkeho powalił, — to bě Pißmikaŕ.

„Pißmikaŕ — luby, ſkoty, klinkotaty Pißmikarjo! Hdże, hdże je mój pſchedeſchcźnik?“

„Waſch pſchedeſchcźnik? ... Ha, to drje budże najſprawniſche, ſo do mojeho wobydlenja pohladamoj! Ale ſchto wy hewak wo wobkrucźenju kolegi Dypſkeho wo muchazych I-dypkach pola baßnika Virgilija měnicże?“

„Woſtajcże mje ſ tymle njeſbożownym Dybſkim na pokoj; ßwój pſchedeſchcźnik dyrbju měcź!“ Stóżkaŕ ſaſtona. S khłowu tſchaßo nad dźiwnym rosbudźenjom ßwojeho kolegi, Pißmikaŕ durje do ßwojeho wobydlenja wotamknu. Każ kraholz Stóżkaŕ na ſtejadło ſa pſchedeſchcźniki ſlecża a — ſaßo wobłědny; jeho pſchedeſchcźnik tu njebě, jeno pſchedeſchcźnik domjazeho knjeſa ...

„Cźakajcże junu“, tamny ſamyßleny pocża, „ja ßym tola prjedy pſchedeſchcźnik ßobu měł ... Wěſo ßym ßobu měł! Potajkim —“

„Je to jeno mój bycź mohł!“ Stóżkaŕ wſchón rosbudźeny do rěcże pſchipadny a ßwojeho kolegu ſa ruku wſawſchi ſchiczeſche: „Hdże wón je, hdże je mój pſchedeſchcźnik?“

„Ale ſchto jeno tola macże, mój najlubſchi?“ Pißmikaŕ ßo dźiwajo ſawoła. „Wy dźě ſe ßwojim pſchedeſchcźnikom haru cźericże ...“

„Cźłowjecże, kolega, ßurowzo!! W pſchedeſchcźniku dźě mam pomoz ßwojeje dźowki — dźeßacźtyßaz hriwnow — ſawjaſanych!“

„Handrijo!“ nětko ſ wótrym hłoßom knjeni profeßorowa ſawoła, „Handrijo, ty ßy najwjetſchi kopoł!“ — „Martha!“

„Duż roshladajmy ßo tola khwatnje w khofejowni, ſ wotkelž ßym runje pſchiſchoł!“ profeßor Pißmikaŕ ſawoła a pſched woběmaj do prědka khwataſche. Se ſervietami wjechlujo pincźnizy ſpodźiwuje rosbudźene make towaŕſtwo powitachu.

„Mam cźeſcź, waſch ßłużobnik, dźeń dobry! Schto ßebi knjeſtwa pſcheja?“

„Niczo, niczo!“ Pißmikaŕ wobaraſche. „Jeno pſchedeſchcźnika dla ßym pſchiſchoł —“

„S konjazej hłowu měſto pſchimanja!“ Stóżkaŕ bórbotaſche a ßo koło wokoło wobhladowaſche.

„Budu hnydom hladacź, proſchu jara!“ najſtarſchi pincźnik wotmolwi, rumnoſcź pſchekhodźiwſchi ßo wobżarujo wróczi: „Ně, proſchu, żaneho pſchedeſchcźnika, proſchu jara!“

„Ale khort tola! Ja tola hewak kóżdy krócź ßwój pſchedeſchcźnik ſabywam!“ Pißmikaŕ ßo horjeſche. Pincźnik ſ ramjenjomaj ſcźahujo ßo prózowaſche, prawje wobżarowaze wobliczo ſcźinicź, mjes tym ſo ßo dale ſady dwaj wucźobnikaj ſkradźu kichotaſchtaj.

„Pißmikarjo, njeſbożowny cźłowjecże! Hdże je mój pſchedeſchcźnik?“ Stóżkaŕ żałoſcźeſche, ſa wſchě blida hladajo. Profeßor Pißmikaŕ poraženy pſchihladowaſche. To ßo jemu woprawdże hiſchcże żenje ſtało njebě; tak huſto bě ßwój pſchedeſchcźnik hižo tu ſabył a nětkole —“

„Knjes profeßor“, jeho knjeni Stóżkarjowa ſ jeho myßli wutorże, „wy ſcże pſchecźiwny cźłowjek!“ ſtara knjeni hikaſche.

„Ale cźeſcźena, miloſcźiwa knjeni ...“

„Sabycźiwy, pſchecźiwny cźłowjek!“ wona rjekny. „Żiwjeńſke ſboże mojeje dźowki w tym pſchedeſchcźniku tcźeſche a —“

„Ale kak dha chżych ja wjedźecź, ſo —“

„Ach, ja wboha njeſbożowna macź!“ wona ſtonaſche a wot teju knjeſow pſchewodźana ſ khofejownje khaklaſche.

„Schto nětkole ſapoczecź?“ profeßorowa Stóżkarjowa poraźena ßo praſcheſche. „Na poliziju doběhnu a wěz wojſewju!“ Pißmikaŕ ſawoła. „Namaj niczo druhe njeſbywa“, knjeni Stóżkarjowa hikaſche, „hacź ſ bliżſchim cźahom k naſchej wbohej Hańži dojecź a jej wo njeſbożu ſdźělicź. Ale hacź ßebi ju jeje nawożenja też bjes pjenjes woſmje, to ßo jara praſcha!“

Pokhmurjenaj jědźeſchtaj mandźelſkaj do Wonez a tam wo wulkim ſhubjenju rosprawjeſchtaj. Hańża ſ hłoßom płakaſche, ale tu hakle ßo nawożenjowa cźiſta luboſcź wupokaſa. Ja ßebi tebje też bjes ſkamaneho pjenjeżka pomozy woſmu!“ wón rjekny, a buſchtaj zyle ſ cźicha ſwěrowanaj. Pucźowanje po kwaßu wěſo dyrbjeſchtaj mkodaj mandźelſkaj pſchi tajkich wobſtejenjach ſpuſchcźicź a duż ſtarſcheju domoj pſchewodźeſchtaj, ſo byſchtaj jeju, kotrajž ßo nad ſhubjenjom tak ſprózńje a tak dołho lutowanych pjenjes tróſchtowacź njemóżeſchtaj, hnydom prěni wjeczor ßameju njewoſtajiłoj.

Słóžkarjez macž nawari cžaja, Słóžkarjez nan žo do župana sawali, žebi dokhu studowanſku dymku saženli a žo do kolebanſkeho stoka žydny. Mkodaj swěrowanaj běſchtaj poknej a luboſcže a nežnoſcže napſcheczo ſtarſchimaj a ſe žwojim wježelym wobliczom žo prózowaſchtaj jimaj ſrudobu ſahnacž. Ale to žo prawje njeporadži.

S zyle ſmorſchczenym wobliczom ſtary profeßor do ſtoka ſlehnjeny do cžémneho kuta wudžérasche. A hdyž tu tak žedžo wſchón ſarudženy hladasche, žo jemu njejabzy wobliczo rosjaßni.

„Dżéſczi“, wón ſ dyrkotazym hloßom ſawoła, „dżéſczi, nětkole je wſchitko ſaßo dobre; tamle w kucže mój pſchedeſchczník ſ waju pomozu ſteji!“ — A tak tež běſche.

Luby Słóžkař bě na njeſboženy pſchedeſchczník hižo pſched žwojim wotkhadom ſ domu ſabył ... O, na tychle profeßorow!

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Nowa Budyſka požczonka.) Měſchczanſka rada a měſchczanſzy ſaſtupjerjo žu wobſamkli, k ſarunanju wudawkow ſa wutwar khežorſkeje dróhi, ſa twarjenje dróhow pſchi artilleriſkich kaſarnach, ſa induſtrijowu želeſnizu, ſa twar druheho gaſometra a pavillon ſa duchakhorych 920,000 hriwnow požczicž. Khóſty ſa nowy gaſometer žo na 378,000 hriwnow wobliczeja.

— Mjes hródžnymi ſchwajzarjemi žu druhdy ludžo, kotſiž w ſjawnoſczi khwalby nimaju. Hdyž žo tucži ludžo w Němſkej „ſchwajzarjo“ mjenuja, žo ſchwajzarſka ſwjaſkowa republika ſkſchiwdżena cžuje. Po žadanju ſchwajzarſkeho knjeżerſtwa je němſke knjeżerſtwo poruczilo, ſo dyrbja tucži ludžo pſchichodnje „dejerjo“ rěkacž.

— Cžežke njeſboże je žo póndżelu pſchipołdnju we waggonowej fabrizy ſtako. Tam pſchi ranžérowanju želeſniſkich wozow 27létny dżéłaczeŕ Jakub Fiedleŕ mjes ſtorkacže pſchiždże, pſchi cžimž žebi wón cžéło, woženbje rjap, cžežko ſmjecže. Jeho žiwjenje je w žmjertnym ſtraſche. Fiedleŕ žonu a pjecž dżéczi ſawoſtaji.

— **(Wołhłódżenje.)** Ssylne wjeczorne a połnózne wětry žu ſańdżeny tydżeń horzotu, kotraž je cžłowjekow ſchtyri njedżele ſa žobu cžéžnika, ſkónczńje wuduke. Wołóżene nětko ſaßo wſcho dycha a žo hiba. Někotre deſchcže žu tež proch na pucžach a na drohach ſhaſchake, žuchocže pak žu jara mało wotpomhake. Wjedra wuſtojni drje běchu wjele deſchczow pſchipowjedżíke, tola te žu wuwoſtake, hacž runje žo ſe žylnymi wětrami na ſtajnoſczi mróczele po njebju honjachu. Woda je na wulkich rěkach ſańdżeny tydżeń dale ſpadowała, a njedoßahanje wody je žo we wjele ſtronach hiſchcže ſhórſchiło.

Sańdżena 31 dnjow trajaza horza perioda bě w Němſkej najdlějſcha wot teho cžaßa (potajkim wot léta 1848), ſo žo ſapißy wo temperaturje cžinja. Jenož žuchota léta 1857, kotraž 27 dnjow trajeſche, ju pſchibliżnje doßahny. Krótſche horze periody po 8 hacž 20 dnjach žu w naſchim kraju huſcžiſcho byłe, na pſchikład w lécže 1904. 31 dnjow trajazu žuchu periodu hiſchcže njepomnja. Scžéhwki horzoty žu žo tež létža tak žylne a njepſchijomne, kaž hiſchcže ženje prjedy, pokaſowake. Nětkle drje budże kónz wulkich léßnych wohnjow a wohnjowych njeſbožow na wßach, kotrymž žo huſto dla njedoßahanja wody njehodżeſche wobaracž.

— **(Sażna ſyma.)** Pſched tydżenjom žu w Sakſkej na Łobju muchi, kotrež žo běłe macžki mjenuja, létake. Po ſtarym prajidmje 100 dnjow po létanju běłych macžkow ſyma pſchiñdże. Po tajkim by hižom létža něhdże žrjedž novembra mjerſko. Tež ſadżerżenje pczołow na ſażnu ſymu pokaſuje. Pczołarjam je nadpadne, ſo žu létža pczoły hižom žrjedž julija pſcheſtake měd sběracž, w kołczach wſchě ſchkałoby ſe žmoku ſalěpike a žo na pſcheſymowanje pſchihotowake. Pczoły žo tak pſchiprawjeja, kaž ſo mohło žo ſa krótki cžaß wulka ſyma abo tola nózne mjerſnjenje wocžakacž.

S Jeſchiz. Nahłeho a ſpjecžiweho hródżneho ſchwajzarja je tudomny kubleŕ Pohriſch měł. Sso ſe žwojim hoſpodarjom ſwadżiwſchi žo wón tak roſcžerczi, ſo žo kaž njembry do njeho da. Pohriſch žo jemu ſkónczńje wuwiny a žußodow na pomoz ſawoła, kotſiž jeho wuwjaſawſchi jeho żandarmej pſchepodachu, kotryž je nahłeho cžłowjeka do Budyſkeho jaſtwa dowjedł.

S Wětrnizy. W jamje „Heye III“ je 17létny žyn dżéłaczerja Kanje žmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Pſches kolije duzy žo wón ſakopnywſchi padny. Prjedy hacž móżeſche wón ſtanycž, lokomotiva pſchijéżdże, kotraž jemu jenu nohu wotjédże a druhu żałoßnje rosmjecže. Snjeſboženeho žu hnydom do Wojerowſkeje hojerńje dowjeſli, hdżež je naſajtra wumrjeł.

S Hucžiny. Tudomneho kublerja a hoſcženzarja Krawcžika žu ſajeli a do pſchepytanja wſali, dokelž na njeho tukaja, ſo je w žwojim ſtatoku woheń ſakożił.

S Radworja. Statok tudomneho mjaßoweho wobhladarja Hipki je žo wutoru w nozy wotpalił. Woheń wokoło 12 hodżin ſ hródże a kólnje wudyri a žo ſa krótki cžaß na domſke wupſcheſtrje. Někotre koſy a kury žu w płomjenjach kónz wſake. Hdyž kóſka dele torhachu, jena wohnjowa hoka žo powaliwſchi tak njeſbożownje na wobßedżerja padże, ſo žo tón cžežko ſranjeny k ſemi poraſy. K haſchenju běſchtej žykawje ſ Boranez a Kamjeneje pſchijéżkej, dla njedoßahanja wody pak njemějeſche dżéło wjele wuſpécha.

— Młócženje jecžmjenja dyrbi žo létža wobhladniwje ſtacž. Sorno je létža tak žuche, ſo žo pſchi młócženju lohko roſbije. Piwańnje tajke ſorno njemóża trjebacž, dokelž žo k žłodżenju žłoda jenož njewobſchkodżene ſorno hodži. Duž njech ratarjo létža jecžmjeń po móżnoſczi ſ waha młócża, ſo bychu žo ſchkodowanja ſminyli.

S Bukez. Tudomne ſchtwórte wucžeŕiſke měſtno je žo wupißako. Wono pódla darmotneho wobydlenja a wužiwanja ſahrody 1500 hriwnow mſdy a ſa wucžbu w pokracžowanſkej ſchuli 150 hr. wunjeße. Żadacželjo dyrbja žerbſkeje rěcže mózni bycž.

S Khróſcžiz. Na dnju žwj. Marje donjebjeswſacża, wutoru 15. auguſta, žwjecżeſche w naſchej zyrkwi žwoju primizu nowožwjecżeny měſchnik knjes Mikkawſch Juſt ſ Kukowa, hdyž bě 11. auguſta w Paderbornje po dokkadnym pſchihotowanju žwjaty ſakrament měſchniſkeje žwjecżiſny doſtał. Sswjedżeńſke prědowanje mějeſche w pſchepjelnjenej, rjenje wudebjenej zyrkwi knjes farař Hižła.

S Rakez. Schtwórte wucžeŕiſke měſtno tudomneje ſchule žo na Michała ſ nowa wobßadži. Kaž žłyſchimy, je žo na nje žerbſki wucžeŕ powołał. Nadżijomnje tež pſchißłuſchnoſcže žerbſkeho wucžerja dopjelni a naſchim dżéczom wucžbu w lubej macžeŕnej rěczi podawa. To mamy tež prawo żadacž, mamy to ſe ſchulſkim ſakonjom ſaruczene. Boża hnada pſchewodż noweho wucžerja do jeho noweho ſaſtojúſtwa.

— Naſche ſahony žo ſańdżenu póndżelu ſ płódnym deſchczikom wokſchewichu. Bóh tón Knjes je nutrnu próſtwu wußłyſchał, kiž je naſch wyßokodoſtojny knjes farař Gólcz ſańdżenu njedżelu a tydżenja ſ bohacže ſhromadżenej woßadu pſched Božu trón pſchinjeßł. Ssyſly ſ wocžow kemſcherjow ronjachu, hdyž naſch lubowany duſchowpaſtyŕ w horzej modlitwje wo deſchczik wołaſche. Njech je jemu tež na tutym měſtnje naſch najwutrobniſchi dżak wuprajeny.

— K krwawnym pukam ſańdżenu póndżelu dopołdnja ſkoro na tudomnych knjeżich kukach dóńdże. Jedyn dżéłaczeŕ ſ Jenſchez žo ſ dwěmaj cželadnikomaj tudomneho ryczeŕkubła ſwadżi, a hnydom tež noże žobu pomhachu. Na ſboże njeje žo nichtó ſranił.

S Niżeje Wßy. Sańdżenu wutoru tudomny wikowaŕ Schär we žwojim wobydlenju po ſkhodże dele padny. Pſchi tym žo tak pſcheraſy, ſo bjes wědomnja leżo woſta. Schtwórtk je wobżaromneho cžłowjeka žmjercž ſ jeho boloſczow wumohła.

S Hermanez. Tudomny žiwnoſcżeŕ Matiza je ſ njeſbožom huſto domapytany. W létuſchim nałéczu žo jemu bjes maka domſke wotpali. Njebudżiſche-li tehdy jedyn tudomny hoſpodarſki pomoznik na ſboże nimo jél a žo wohnja dohladał, budżiſche žo wſcho ſpaliko. Pſched tjomi njedżelemi je žo Matizy hromada walczkow ſ wohnjom ſniczika. Pſchi tym hrożeſche tež žußodnej wßy Wyßokej wohnjowy ſtrach. Sańdżenu njedżelu wjeczor 1/2 10 hodż. w ſtarej Matizej kowaŕni woheń wuńdże a twarjenje do procha a popjeła pſchewobroczi. Pſchi tym žo 2 jéſdnej kole, jedyn wós a jena maſchina, kopiza khójnowych walczkow a ſchczépow ſobu ſpali Pſchikhwatanym haſcherjam žo poradżi, w bliſkoſczi ſtejaze domſke wohnjej wobrócž. Dokelž méßaczk jaßnje žwěcżeſche, njebě woheń daloko widżecž.

S Halſchtrowa. Na tudomny, 24. auguſta žo wotmějazy, hermank njeżmě žo ſkót pſchihnacž.

S Kulowa. 68létny ſchewſki miſchtr Mortko je na wopyczе pola žwojeho pſchichodneho žyna pſchebywajo do wobżaromneho njeſboża pſchiſchoł. Hdyž żito domoj wożachu, žo jedyn wyßokonakładżeny wós ſakiwknywſchi na njeho padże. Mortko žebi nohu ſkama a žo ſnutſkownje wobſchkodži.

S Kulowa. W holi kublerja Krala pſchi Kulowſko-Kocžinjanſkej dróſy ſańdżenu njedżelu woheń naſta. Na ſboże běchu dżéłaczerjo, kotſiž w tudomnej ſtronje ſa wuhlom wjercża, w bliſkoſczi a woheń bórſy ſhaſchachu. Poł jutra dwaczeżilétnych khójnow je žo njedżiwajzy teho ſ wohnjom ſniczіło.

S Wulkich Sdżar. Wulke wohnjowe njeſboże, kotrež je žebi jene cžłowſke žiwjenje ſa wopor żadało, je ſańdżeny ſchtwórtk naſchu wjeß podeſchło. Wjeczor wokoło 1/2 9 hodżin ſ twarjenjom tudom-

neho žiwnoscźerja a runarja Schołty woheń wudyri. Sa krótki cźaß bróżeń, domske, kólnja a hakle loni nowonatwarjena hródź w płomjenjach stejachu. Woheń ßo też na hródź a bróżeń ßußoda Jokuscha wupschestrě. Wschě tele twarjenja ßo do cźista wotpalichu. S wuwsaczom maßiwneje hródże běchu Schołcźiz twarjenja pażene a se schifrom kryte, mjes tym so mějachu ßußodowe Tokaschowe twarjenja ßłomjany krym. Pschi haschenju Schołcźiz domskeho ßo njejabzy wuheń saßypny a tschěchikryjerja Linku, nana ßydom małych dźěcźi, sarasy. Linka je hakle psched krótkim do Wulkich Sdźar pschicźahnył.

S Budestez. Kaž hewak na 10. njedźeli po ßwjatej Trojizy ßo jutsje psched zyrkwinymi durjemi **kollekta** sa židowske mißionstwo a ßlubjeny kraj sběra.

S Banez. Wczera, pjatk 18. augusta, popołdnju w statoku tudomneho kublerja Pětra woheń nasta, kotryż ßo skoku na twarjenja Jawrichez a Němcez żiwnoscze rosscheri. Na Pětrez kuble stej ßo hródź a bróżeń wotpalikej, Jawrichez a Němcez statokaj pak staj ßo do cźista s wohnjom wupuscźikoj. Mjes s wohnjom potrjechenymi ma jenicźzy Pětr sawěscźene. S dźeßacź ßykawow, kotrež běchu na pomoz pschikhwatake, bě Lahowska prěnja a Sarěcźanska druha.

S Kobliz pola Wojerez. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora sańdźenu njedźelu ßwój sakoženśki ßwjedźeń s poßwjeczenjom noweje ßykawy wotbywasche. Wohnjowe wobory se ßußodstwa ßo pschi sakhodach do wupyscheneje wßy s piskanjom powitachu. Pschi swucźowauju s nowej ßykawu ßo pokasa, so je hakle lěto wobstejaza wohnjowa wobora ßo prózowaka, po móżnoscźi wjele nawuknycź. Po tym ßo s tschelenjom s teschinga, kehelekulenjom a rejemi sabawjachu.

Se Skeho Komorowa. Wutoru rano je w briketowej fabrizy Halleskeho towarstwa pschi dwórnischcźu wuhlowy proch rosbuchnył. Pschi tym ßo woknowe schkleńzy wurasychu a jenemu dźěłacźerjej ßo ruzy wopalischtej. S dźěłom dyrbjesche ßo khwilu sastacź, doniż ßo njebě woheń shaschał.

S Rynarnje. (Dźeńcźi ßo spalikej.) S twarjenjow żiwnoscźerja Queißera ßobotu wjecźor 1/2 10 hodźin woheń wudyri, hdyż bě runje Queißer do poßedźenja turnowanskeho towarstwa woteschoł. Wón skoku domoj khwatasche a ßwoju żonu a dwě dźeścźi, 7 a 8 lět starej, wukhowa. Jeho żona, kotraż bě hischcźe po poßlednich njedźelach khorowata, bě najmkódsche, někotre njedźele stare, dźecźo do ß ußodneje khěże donjeßła. Dwě druhej dźeścźi, po dwěmaj a schtyrj och lětach starej, běschtej ßo mjes tym s płomjenjemi wobdakej a żana wośnje wo pomoz schkrěcźeschtej. Jeju nan spyta wospjet, jeju wo hnjej wutorhnycź, tola ßo wón njemóżesche psches njón pschedobycź. Tołsteho kura dla wón pucź k nimaj njenamaka a durbjesche jej ßmjercźi w płomjenjach pschewostajicź. Queißer ßam, jeho żona, dwě starschej dźeścźi a jeho stara macź ßu ßo straschnje wopalili. Njedźelu rano ßu swuhlenej cźěle namakali. S domjazeje nadoby a żnjow njeje ßo nicźo wukhowacź hodźiło. Woheń je ßo po sdaczu sakożił.

Se Schpikalow. Ssobotu pschipołdnju je ßo tu Dubez khěża, hakle loni nowa natwarjena, wotpalika. Stara se płomu kryta bróżeń s domoj khowanymi żnjemi je ßo wohnja wobróła.

S Krjenje. Hrosne ßmjerdy ßo lětża s Hamorskeho hata wudymaju. Ruby w nim ßu dawno ßwikle, a na wodże hromady błóta pluwaju. Psched někotrym cźaßom je jena komißija wodu pschepytała. Wo da ßo s wopkócźkami papoweje fabriki w Nowej Wßy, dwaj kilom etraj wot hata sdaleneje, kasy. Fabrika je njeßydnjene do Cźornego Ssepscha puschcźa.

S Parzowa. (Se płónzom ßo dwór sapalił.) Schtwórtk 10. augusta popołdnju 1/2 3 hodźin s bróżnje herza Hermanna Brandta woheń wudyri. Sa krótki cźaß ßo wona s płomjenjom palesche. Też na pschimjesowem rzu hródź a domske ßo woheń wupschestrje a wobej twarjeni do cźista sniczi. Bróżeń na stołpach stejesche, tola bě s zyhelemi kryta. Druhej twarjeni běschtej do zyła maßiwnej. Howjasy skót ßo s wulkej prózu wukhowa. Sswinjaze khlěwy běchu k bróżni pschitwarjene. Duż ßo żahłeje horzoty dla nichtó njemóżesche k nim pschibliżicź. Duż pschi ßwißlach, hdyż běschtej dwě woknjeschzy, wulku dźeru wubichu a s njej won jene ßwinjo żiwe wukhowachu. Dokelż wo wßy njebě żaneje wody, njehodźesche ßo wohnjej wobaracź. S domjazeje nadoby je ßo jara mało wukhowało. Brandt ma drje sawěscźene, tola jara nisko a teho dla khětro schkoduje. Woheń je ßo najskerje se płónzom sażehlik. Do bróżnineje tschi bě woknowa schkleńza ßobu skryta. Duż ßebi myßla, so je płónczko psches wokno ßwěcźo, płomu sapaliło.

S Běłeje Wody. Wutoru je ßo tudomny 32lětny dźěłacźeŕ Gustav Lehmann shubił. Dokelż je Lehmann na cźuwy (nervy) khory, boji ßo jeho żona, so je wón ruku na ßebje skożił.

S Běłeje Wody. Tudomne sjednoczene schkleńczerńje, kotrež něhdźe 1500 dźěłacźerjam dźěło dawaju, chzedźa wulku pschedawarńju tworow natwaricź.

S Mużakowa. Do tudomnych lěżow, hrabi Arnimej ßkuschazych, ßu lětża s nowa mnischcźe mjetele sacźahnyke. Někrole ßu s nalehnjenych jejkow milijony hußanzow wulěske. Schulske dźěcźi schkódniki s kijom a kopacźu sabijeja, abo je sateptuja. Dźěcźi sa to wschědnje hriwnu mšdy dostawaju.

Rosprawa 37. khownеje shadźowanki ßerbskeje studowazeje ułodźiny 5., 6. a 7. augusta 1911 w Kulowje. (Skónczenje.) Njedźelu po wulkich kemschach podachmy ßo na kerchow, hdźež na rowy Schneidera, Wowczerka a Lipicza wěnzy pokożichmy. Wrócźiwschi ßo do hoscźenza, mějachmy 1/4 12 hodźin poßedźenje wo sakoženju ßerbskeho akademiskeho towarstwa. Khowny starschi běsche wustawki hižom wudźěkał a też nam ważnoscź skutkowanja tajkeho towarstwa roseztaja. Niczo definitiwne pak ßo hischcze njepostaji, dokelż chzemy ßo najprjedy na starschich knjeżich wobroczicź a jich wo dobru radu proßycź a potom w Budyschinje maku shromadźisnu powołacź.

Popołdnju w 4 hodźinach wotewri khowny starschi khownu shromadźisnu se spěwom „Hischcze Sserbstwo njeshubjene". S woßebitej radoscźu naß to napjelni, so běsche telko hoscźi k nam pschikhwatako. Mjes nimi móżesche khowny starschi powitacź kk. sapółkanza Barta, Krónu s Bukez, Zyża se Stróżischcźa, kotsiż k nam też sahorjaze ßkowa porěcźachu, dale kk. fararjow Schwjelu s Wochos, Nowaka s Radworja a Wicźeżka s Wóßlinka. Wulku radoscź sbudźi w naß wopyt s Delnjeje Łużizy. Mózachmy mjes nami powitacź kk. kantora Schwjelu, wucźerja Jordana a dweju studowazych. Na to pschecźitachu ßo protokolle; starschi poda krótke rosprawy jenotliwych towarstwow. Potom wospjetowachu ßo najważnische namjety. Starschi wosjewi, so ßu ßo wot „Towarstwa Pomozy" tsi myta pschiswolike, a to po 30, 20 a 10 hriwnach. Namołwjesche k tutej konkurenzy. Dale postaji ßo, so ma wot nětka kóżdołětnje wukhadźecź sapiß ßerbskich studowazych. Knjes farař Schwjela pschejesche ßebi hischcze lěpschi roshladny wobßah wschěch studentow. Też na to chzemy w pschichodże dźiwacź. Schtoż wuradźowanje wo woßebitej pschikosy „Łużicy" sa dobre nastawki studowazych nastupa, postajichmy, so chzemy hacź k hodam wudacź mału nowinku we „Łużicy", kotrejež redaktorstwo khowny starschi po heßle: „O, njeßleṕ myßl a njelecź sa fantomom!" — Knjes kubler Króna s Bukez wobzarowasche, so dyrbi lětża pschińcź na skhadźowanku bjes knjesa Soby, s kotrymż běsche hewak stajnje pschikhadźał na skhadźowanku. Pschejesche nam wjele sboża a Boże żohnowanje. Knjes Zyż-Stróżiczanski, ßerbski bur wot khowy hacź do stopa, k nam porěcźa kraßne ßkowa, pschejo nam wjele sboża, pschedstajejo nam k pschikładej naschich ßławnych wótczinzow. Knjes sapółkanz Bart nam podawasche praktiske pokiwy; kk. Micźka, Bělk a kantor Schwjela też k nam porěcźachu. Knjes wyschschi wucźeŕ Bryl k nam rěcźesche ßkowa s wutroby k wutrobje. Knjes farař Wicźeźk s Wóßlinka nam roseztaji nasche rjane powołanje a póßelstwo. Na to pschecźitachu ßo hischcze mnohe telegramy, listy a dopißnizy, kotrež běchu se wschěch kónczin Łużizy a ßkowjanskeho kraja k nam pschischke. Se spěwom „Hdźe statok mój?" skónczichmy kraßnu shromadźisnu, na kotruż nochzemy cźaß żiwjenja sabycź.

Wjecźor we 8 hodźinach sapocźa ßo sabawny dźěl. Dokelż ßo hoscźo khětro komdźachu, dyrbjachmy dołho cźakacź. Skónczńje pak bě wscho w rjedże. Kulowske „Bratrowstwo" nam postkicźi někotre kraßne spěwy pod nawjedowanjom wumjeńskeho dirigenty knjesa kantora Tilcźa. Sskawa a dźak jim sa pschecźelnu pomoz a wulku prózu! Woßebite pschipósnacze ßłuscha też knjesej Wokej, kiż nam dwě kraßnej soli postkicźi.

Na to hrajesche ßo nowa wjeßelohra „Skupy", kotruż běsche jedyn studowazy sa skhadźowanku po franzowskim pschekożił a sa ßerbske jewischcźo pschiprawił. Hrako je ßo wulkotnje, schtoż pschitomni s móznym, wjeßełym plazanjom wusnawachu. Woßebite pschipósnacze je ßebi saßłużił knjes Bělk, kiż s mischtrskej wustojnoscźu pschedstajesche skupeho, a knjes Glücklich, kiż Jakuba hrajesche, kotryż je s dobom ßłużobnik, pohoncź a kuchaŕ. Woprawdże pschełapiło je naß wustupjenje knjeżnow. Běchu kaž stworjene sa ßerbski nadawk. Rjanu Hertu pschedstajesche s wobkuślanej nężnoscźu knjeżna Rachelez. Domjazu Hilźu hrajesche knjeżna Domschez, so ßo rady pschihladowasche a pschipoßłuchasche. Mudru a srěcźniwu Radźinku sastupowasche s wustojnoscźu knjeżna Sarjeńkez. Też ßobuskutkowazy

ſtudenczi ßu ßebi ſa ßwoju prózu ßkawu a czeſcz dobyli. Duż ßo pſchekożeŕ a ſpißowaczel hry nuſowany czuje, wſchém ßobuſkutkowazym ßwój najwutrobniſchi dżak ſa to wuprajicz, ſo ßu wjeßelohrje w Sserbach tak dobre pſchijeczе wuhotowali. — Potom běchu hiſchcze wjeßeke reje ſa ſpěſchne nóżki.

Na druhi dżeń dopołdnja nam pſchihotowa knjes Fröhlich wjeßeku jěſbu na czołmach, hdżeż ßmy ßo — radoſtna czrjódka — nadoſcz naczumpali. Popołdnju ßebi wuleczichmy do Rakez, hdżeż naß ßkawna Rakeczanſka „Lipa“ woprawdże pſchekßapi ſ kraßnym pſchijeczom, kotrez běſche nam wuhotowała. Tajkeho něczeho ßo ani nadżijeli njeběchmy. Wſchém je ßo ſpodobał duett „Jank a Marka“. Potom běchu hiſchcze reje. Duż budź tez tebi, ßkawna Rakeczanſka „Lipa“, ſ tutym wuprajeny wot ſtudowazych najhorzyſchi dżak!

Jako poßledni dypk we wobſchěrnym programje běſche ßo poſtajił ſtudentſki wulět do Khróſcziż. Na tym pak ſtaj ßo wobdżělikoj jenoż dwaj — ſaſtupjeŕ ſtudowazych a hoſczi — kotrajż każ khromaj běrzaj czampaſchtaj pſchi wſchej czopkocze a horzocze do Khróſcziż, hdżeż pak ßo jimaj woporniwoſcz ſ tym mytowaſche, ſo żaneje żiweje duſche njewuhladaſchtaj. — Duż na ſtrowe ſaßowidżenje k lětu w Budeſtezach! J.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1911 dotal zaso nahromadźiło: 78 hr. 80 pj.

Dale dari:

Knjez wučeŕ em. Jenč w Kluču . . . . . 10 hr. — pj.

Hromadże: 88 hr. 80 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (Wotedacze pluna ſa Żidow.) Měſchczanſzy ſaſtupjerjo ßu wobſamkli, plun (gas) wobydlerjam Żidowa wotedawacz. Położenje trěbnych plunowych rołow je ßo ſ 9000 hriwnami wobliczikło.

* Pſchekhod ſ horzeho do khłódneho wjedra je ſańdżeny tydżeń jara nahły był. Njedżelu bě hiſchcze 27 gradow czopkoty po Reaumurje, a ſchtwórtk rano bě we wyſchſchich ſtronach w Łużizy, na pſchikład w Holbinje, ßylny mrós padnył. W Rudnych horach ßu ßamo łuże ſamjerſle.

* (Kradnjenje juwelow.) W Drażdżanach ßu njedżelu wjeczor bliſko kralowſkeho hrodu ſ juwelſkich klamow Theodora Scholza ſa 30 000 hriwnow drohotnych debjeńkow kradnyli.

* (Konje kupajo ßo tepił.) W rězy Witiku ßo pohoncz Ramke ſ knjeżeho dwora w Reunizy pola Woſtrowza ſatepi. Wón chżyſche konje kupajo rady na hłubokim měſtnje na konju ßedżo rěku pſchepłuwacz, ale wobßuny ßo konjej ſ khribjeta a ßo podnóri. Ssam płuwanja ßwědomy njebě, jeho towarſchojo pak běchu hižom jara daloko domoj wotjěchali.

* (Twornja ßo ſpaliła.) W Borſchczi w pruſkej Łużizy ßo ßukelnja ſpali. Woheń wuńdże, hdyż ßo w fabrizy dżełałſche. Dżełacżerjo mózachu ßo wukhowacz, ani jedyn dżełacżeŕ njebu ſranjeny. Woheń je ſe ßamo = ſapalenjom naſtał. Schkoda je wulka.

* Mjes Lubnjom a Ssabokſkom je ßrjedu popołdnju pſchi ſawrjenym pſchekhodże jedyn ſapſchah do tworoweho czaha ſraſył. Pohoncz je ßebi ruku ſłamał, jedyn kóń ßo ſaraſył a wós ßo roßbił.

* (Pſchekſchiwjenje.) W nalutowańni a wupożczeŕni w Niedermedawje pola Frankfurta nad Mainom ßu pjecza 800 000 hriwnow njedoſtatka nadeſchli. Sliczbowaŕ Adam, jako ſamożity muż ſnaty, je knihi njeporjadnje wjedł. Towarſtwowe ßobuſtawy budża ſchkodu ſarunacz dyrbjecz.

Spodżiwne je, ſo ßu Adama, hacżrunje bě ßo hižo pſched 3 létami njeporjad w knihach nalutowańnje namakał, jako ſliczbowarja żyrkwineje a gmejnineje kaßy woſtajili. Kak wulka je ſumma, kotraż je ßo pſchekſchiwika, njehodżi ßo ſ wěſtoſczu rjez, dokelż je Adam wſchě klucze pjenjeżneho khamora ßobuwſał. Adam je ſe ſemrjetym měſchczanoſtu Roßmannom wulke ſpekulazije czinił a pſchi tym wjele pjenjes ſhubił. Hdyż běſche jeho ßamßne wulke ſamożenje pſcheczinił a k ſarunanju jeho dołha njedoßahaſche, wón do nalutowańninych pokkadnizow pſchimaſche. Ssobuſtawy towarſtwoweho pſchedßydſtwa a dohladowarſtwa běchu hnydom hotowi, njedoſtatk wurunacz, dokelż mènjachu, ſo móża ßo Adama a Roßmanna, kotrajż běſchtaj prjedy ſamożitaj byłoj, dżeržecz.

* (Morđarſtwo.) 15lětna Melania Thiemez, kotraż bě njedżelu tjělenje w Pocżaplu pola Drażdżan wopytała, bě ßo tón ßamy dżeń ſhubiła. Wutoru ßu ju morwu na jenym polu pola Oberpeſterwitz namakali. Mózno je, ſo ßu ju wumozowali a ſo je pſchi tym wumrjeła. Tola njeje tez wuſamknjene, ſo je ßo holza njedżelu we wulkej horzocze ſe ßkónczkom ſeżahała.

* (Na ßkóſniwoſcz ſkhoriłoj.) W Eimsheimje jedyn rěſniſki miſchtr jenu na ſtóſniwoſcz ſkhorjenu krumu ſaréſa. Bórſy po tym wón ſkhori a wumrje. Potom tez jeho 22lětny ßyn ſkhori, kotryż bě pſchi dorěſanju khrumy pomozny był. Jeho dyrbiachu do hojeŕnje dowjeſcz, hdżeż chżedża jemu wobej ruzy amputěrowacz.

* Nadpadnje wěſte doprědkaprajenje wjedra je létża w měrzu czażopiß „Sahrodniſki nowy czaß“ pſchinjeßł. W nim ßo praji: Wjedro budże w lěcze 1911 dla zyle pobrachowazeho měßaczkoweho ſaczmicza wjele ſtajniſche a měrniſche, dyżli w lěcze 1910. Wot meje hacz do dezembra 1911 njewjedra a deſchczowe dny na 8, 18. a 28. dżeń měßaza trjechjo. Hdyż je tele dny pſchipadnje rańſchi wětr, deſchcz 5 dnjow poſdżiſcho pſchińdże.

Wot auguſta hacz kónz oktobra budże wětr ſ wjetſcha ſ ranja hacz ſ dołheho ranja, wot kónz oktobra hacz do kónza 1911 a januara 1912 ſ ranja a krótkeho ranja ducz. S teho ma ßo ßuche, wětſikojte podlěcze a naſyma, a ſymna, ßucha ſyma hacz do januara 1912 wotczakacz. Woßebje budża ßnadź auguſt, ſeptember a oktober jara ßuche. Rěpowe roſtliny jara wróczo woſtanu, liſcze jara huſto ſahe wotpada, ſchtomy huſto druhi krócz krżeja. November a dezember budże ſ wuwſaczom dnjow wokoło 8., 18. a 28. ſymne a ßuche.

Powſchitkowne doprědkaprajenje wjedra ßo po wětrowych ſtronach ſłożuje, kotrez ſe ßkónczkowym ſaczmiczom naſtawaju. Měſtne rozdżělenje wkohi potom ſaßo ſ měßaczkowej poßylnjenej pſchiczahowazej mozu pſchi pſchipołdniſchim a połnóznym móŕſkim pſchiliwje ſwißuje. Pſchi tym ßu deſchcze czim ſporiſche a wjedro czim bóle wětſikojte, hdyż je pódla teho na mkody měßaczk a dżeßacz dnjow po tym, mjenje na połny měßaczk, ſ dobom měßaczk w ſeminej bliſkoſczi.

* (Kholera.) W Konſtantinoplu ßu wyſchnoſcze ßrjedu 65 ſkhorjenjow na kholeru woſtewili, 24 khorych je tón ßamy dżeń wumrjeło. W Albanſkej je teho runja wjele ludźi na kholeru ſkhoriło.

* (Najwjetſchi ſłóſtnizy lětſtotka.) So bychu najwjetſchi ſłóſtnizy lětſtotka byli, ſ tym ſamyßkom w Barlinje ſchtyrjo pacholjo woßebity „klub“ ſałożichu a ßebi też pißomnje wuſtawki feſtajachu. Wone bě woßebje poſtajene, ſo dyrbja knjeża ßobuſtawy pjenjeżne pokładnizy wurubjowacz. Dokelż pak jim to k ſbożu njeńdżeſche, dachu ßo do wudrěnanja. Ale polizija jich poczinanje wußlědźi a „najwjetſchich ſłóſtnikow lětſtotka“ ſaja.

* (Myſchaza czwila.) Kaiku ſchkodu na polach létża myſche naczinjeja, je ſ teho ſpóſnacz, ſo je na pſchikład na knjeżich polach w Mautizach pola Rieſy 16 dżeczi, po 8 hacz 13 lět ſtarych, ſa 4 dny 9478 myſchi a 24 żurkow popadło. Jako muto ßo ſa kózdu muſch 1 pjenjeżk a ſa kóżdeho żurka 5 pjenjeżkow placzi.

* (Czeżke njeſboże pſchi artilleriſkim ſwuczowanju.) W artilleriſkim lěhwje w ruſkej twjerdżiſnje w Karſu w Małej Aſiſkej póndżelu jedyn offizěr mużſtwu konſtrukziju jeneje noweje kanony pokaſowaſche. So by roswuczenje ſroſymliwiſche ſczinił, wón jenu pjelnjenu karteczu wuzi. Na njeſboże jemu ta na ſemju wupadny a rosbuchny. Někotſi wojazy ßo morichu a něhdże 15 ßo irani. Każ ſ dżiwom offizěr njeſranjeny woſta. S rosmjetanymi czékowymi ſtawami a ßo ſtorhowazymi czékami je ßo offizěr tak roshorił, ſo je ßebi ſpytał żiwjenje wſacz.

* (Wudyrjenje woheń bluwazeje hory.) Wot wutory woheń bluwaza hora Aſſama w Japanſkej kamjenje, popjek a lavu wumjetuje. Něhdże 30 puczowarjo, kotſiż na horu dżěchu, ßu ßo ſe ßmjerczu pſchekhwatali.

* (Żeleſniſke njeſboże w Amerizy.) Pola twjerdżiſny Wagna w Indianje ſpěſchny czah, kotryż 70 mil ſa jenu hodżinu pſcheje, do tworoweho czaha ſraſy. Lokomotiwje ßo rosraſyſchtej a ſchtyri ludźaze wosy ßo powróczichu. Schtyrjo lokomotiwnizy a jedyn tepjeŕ ßo morichu, tſizeczi wożobow ßo ſ dżěła czeżko, ſ dżěła lohko ſrani. So ßu ßo druſy ludźo ſnjeſbożenja ſminyli, ßylnym worzlowym wosam pſchipißuja. Puczowarjow ſtrózele ſachu. Mużojo żony k ſemi ſtorkachu, ſo bychu horzej parje wuczekli. Na njeſbożu je pjecza jene nakhwilne wuhibadko wina, kotrez ſpěſchny czah wudżerżecz niemózeſche, dokelż wón, hodżinu ſkomdżiwſchi, ſ dżiwim khwatkom jědżeſche, ſo by ſakomdżenje nakhwatał.

Kralowy wopyt w Sserbach, 26. junija 1911.

(Saposdźene.)

Wopyty drje nimo ßu
S wjetscha nětk we zykym kraju,
Skoro, kaž je k widźenju,
Wjele ludźi sa to maju,
So wschak jim jich prósdniny
Jeno ßu sa wopyty.
Ssrjedź we lěczu w juniju
Wyßoki jow wopyt běsche,
Nasch kral Hornju Łužizu,
Sserbow wopytacź też chzysche,
A je sjawne, so je ßo
Jemu w Sserbach lubiło.
Se schěsćź cźeßnych wrotami
Mějachmy drje khětru haru,
Kotrež tu we Bukojni
Kralej pokasachu cźaru,
Kotruž je wón pscheječź měł,
Hdyž je tam do Barta chzył.
W Bartskej běrnyßuscheřni,
Hdźež kral sastupił też běsche,
Sajimawe jom' wscho bě,
Pospyt s pizu cźinicź chzysche,
Dźeßacź měchow pschikasa.
Póßłacź do joh' konjemza.
Do dwora tam pschijěwschi,
Kotruž Bartski nowy rěka,
S duchownym ßo postrowi,
Ssyła ludźi ßława! wysła,
Na to kral po rjabach dźe,
Rěcźał s tym a tamnym je.
Pola druźkow posasta,
Kiž tam w ßerbskej drascźe steja,
A ßo braschku woprascha,
Hacź praj' wjele wot nich dźeja
Husto prjecź do mandźelstwa,
Hacź s tym nusne jara ma.
Pschi nich ßerbski khorhojnik
Běsche też we ßerbskej drascźe,
Khorhoj tschaße powěisik,
Steji wón psched kralom proscźe,
Wot njoh' kral je wjedźecź chzył,
Hacź a hdźe je wojak był.
Po žadanju sestajał

Džowka knjes direktora
Wonjeschko tam kralej dari,
Kotrež tón rad wot njej wsa,
Pschecźelnje jej ßłowa praji,
S pschecźom, so by stajnje ßo
Ji, kaž dźenßa, derje schło.
Schulskich dźěcźi wjele stow
S pjecźich schulow shromadźene,
Běchu pschischke s wjeßelom
Na kralowe powitanje,
A to s dźěła s daloka,
Waźnosćź tajki wopyt ma.
A na tamnych pastwischcźach
Ssamo skót ßo wjeßelesche,
Hdyž jich tam po wjazy stach
Na pastwje ßo pschekhodźesche,
Cźeźki byk je s hródźe schoł,
Pjecźadwazyćź zentnarjow.
S paru ßo tam młócźesche,
Też maschiny wschě tam dźěchu,
Wjazy spschahow worasche,
Sastupene skoro běchu
Wschitke dźěła ratarja,
Kotreż kral ßej wobhlada.
Tamnu stronu pastwischcźow
Aut'mobile jěke běchu,
A pod ßława wołanjom
Sso na wotjěsd hotowachu,
Dachu ßo tak do skoka
Najprjedy do Hroschcźischcźa.
A kaž s wjetscha khwatnjwje
Wschitko dźe we naschim cźaßu,
Ssamo łódźe w powětsje,
Aut'mobile kóždu haßu
Jara rucze pschelecźo,
Tak tón wopyt pokhwata.
Wopyty a ßwjedźenje
Na semi ßo bórzy minu,
Tak też wopyt kralowy
W Sserbach był je krótku khwilu,
Derje pak, so wěmy to:
Kralej je ßo lubiło.

H. Falka, g. p.

Serbski musej.

Dary za musej (pokračowanjo):

11. Ze zawostajeństwa † wučerja H. Jurka:
    a) Poesijowy album † Jak. Jurka ze zapiskami z l. 1830—32.
    b) Cynowy piwowy karan z lěta 1824.
    c) Kofejowu šalku ze zastarskeho Mišnjanskeho porcelina.
12. Knjez Aug. Hopjenc z Delnjeje Kiny: Staru železnu blotu z l. 1827.
13. Knjez prof. dr. Muka: 18 z dźěla zajimawych wolijowych wobrazow; »Pražske zahrody« z krasnymi pisanymi a čornymi wobrazami.
14. Knj. Gustla zwud. Šustrka z Budyšina: Cynowu blešu do łoža.

Kóżdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s placźisnami wuokpożene, wobhladacź.**

pscheńcźnu muku

porucźa **Khorla Kahrowe** pschi žitnych wikach.

Wisitne khartki

cźischcźi spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihicźischcźernja.

„Wot 3 lět na hrosnu wumpjeru cźerpjach. Hižo po 3dnjowym nałoženju **Zuckerowehopatent. lékatskeho mydła** bě wuspěch widźomny.

Jětseschka

skhnyjachu. a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bě moja kožo zyle cźista. P. N."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Nasymske wupschedawanje

wot **17.** hacź do **31. augusta**

po woßebje tunich placźisnach.

Žonjaze blusy hižo po 75 pjenjezkach.
Spódnje taille, wuschiwane, hižo po 65 pj.
Žonjaze koschle hižo po 65 pj.
Zonjaze schtrympy, 3 pory hižo po 95 pj.
Cźajske schórzuchi hižo po 60 pj.
Wobleczenjowe schórzuchi hižo po 95 pj.
Gumijowe paßy hižo po 20 pj.
Žonjaze rukajzy hižo po 10 pj.
Mužaze soki, 3 pory hižo po 95 pj.
Sslě hižo po 45 pj.
Hólczaze blusy a **kholowy** hižo po 50 pj.
Trikotowe pótniki hižo po 75 pj.
Wutrěwanske rubischcźa ½ duz. hižo po 60 pj.
Trjenja ½ duz. hižo po 1 mk. 20 pj.
Stepowane pschikrywy (deki) s reformskim podschicźom hižo po 2½ mk.
Wupjerki, hotowe, hižo po 3 mk.
Zychi, hotowe, hižo po 2½ mk.
Blidowe pschikrywy (deki), barbunjepuschczate, hižo po 95 pj.

Placźisny wjele tworow ßu skoro hacź na polozu prjedawscheje hódnoscźe poniżene. Ssamo najmjeńschi pospyt je dobytkny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Próstwa.

W knihowni Maćicy Serbskeje **„Mišionski Poßoł“** za lěta 1901—1910, kaž tež 11. čisło z lěta 1898 pobrachuje. Podpisany tehodla w mjenje M. S. wutrobnje prosy, zo chcył nam něchtó pobrachowace lětniki a naspomnjene čisło dobroćiwje darić. Maćica by tónle dar wótčinskoje lubosće z wosebitym dźakom powitała.

W Budyšinje, 18. aug. 1911.

K. A. Fiedler,
knihownik M. S.

2. pjenjeżna lotterija

k lěpšemu

wopomnjeńskeho wustajenja kraloweje Karole

55719 pjenjeżnych dobytkow bjes wotczehnjenja

wšcho hromadże **225000 hriwnow.**

Hłowne dobyće 25000, 15000, 10000 hriwnow atd.

—— Czehnjenje w dezembrje 1911. ——

Na 10 saßobu žlědowaze cźišła žo ſ najmjeńšcha sa jedyn dobytk rukuje.

Loßy po 1 mk. pšches **Invalidendank** w Draždźanach. (Sa porto a liſćinu 25 pjenjeżkow woßebje.) **Pšchedawatnje loßow žu na plakatach spośnacź.**

Rejwanſki wustaw

E. Neugebauera w Budyſchinje **na Moltkowej drósy 29.**

Mój žo lubowazy naſymſki rejwanſki kurſus žo

pondźelu 4. ſeptembra

ſapoczńje. Wo bórſomne ſamolwjenje proßy

Eugen Neugebauer, rejwanſki wucźeŕ.

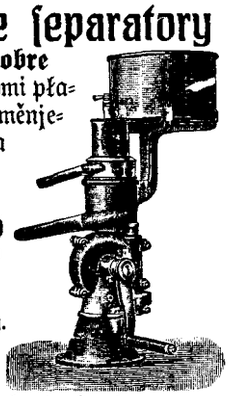
Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pšichódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi porucza
Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pötzig
a **Ernſt Falting.**

Stare maſchiny žo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maſchina žo wězywuſtojnje ſtaji.
Sobotu na kamjentnej haßy.

Zuſe ſuby

plombowanje, wuczehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſuboboleńja.
— Pomerne płaczišny. —

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho mosta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Kakao

ſaruczeny cziſty
punt po **75** pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.
Dobru

Kronin

ryneźli pšche kurjaze woła,
prjedy pod mjenom „Käppelin“ ſnate, je ſaßo dostacź

w krónſkej drogowni

pola **Ernſta Aktoriesa**
w Budyſchinje.

(K temu cźišłu pšchiloha.)

Liebſch,

ſudniſki aktuar ſw. žłužby
pšchi nowych hrjebjach 5
oißańnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcźi žerbſki.
— Telefon cźišło 177. —
Pšcheßadźowanje leżomnoſcźow

Chemiſka cźiſćeŕnja pjerjow

Oty Hebera
na žerbſkej haßy cźišło 9
žo k cźiſćenju ſtarych a nowych pjerjow porucza.

Schparazy wolij,

pšchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jězdne koła wot
H. Möbiuſa a žyna,
fabrika koſcźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Pondźelu 21. auguſta 1911 dop. w 11 hodź. budźe žo w Kóſłach žiwnoſcź cźišło 6 ſ 12 kórzami, nowymi twarjenjemi, 6350 mk. wopalneje kaßy, ſe žiwym a morwym inventarom (3 kruwami) na pscheßadźowanje pſchedawacź. Napłaćenje 3000 mk.

Kedźbu!

Woßebje pſchihódnje leżaza **khěża ſ kowarnju** a dospołnej domjazej nadobu je tunjo na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola **Roberta Matthicka** we Łuczu we Wojerowſkim wokrjeßu.

Cźelo,

5/4lětne, je na pſchedań we Worzynje cźišło 11 pola Pomorz.

Wuſtojneho
tyſcheŕſkeho pomoznika

pyta **E. Holland**
w Małym Wjelkowje.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 20. žnjenca** pop. w 5 hodź. w Hönčec hoſćencu swoje
měsačne posedźenje.
Knjez dopisowaŕ je přednošk přilubił.
Wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Wobydlenje,

wobſtejaze ſ dweju ſtwow, 1 komory ſ pſchißłuſchkom a ſahrodu je 1. okt. na pſchenajeczе w Nowych Porſchizach cźišło 72.

Wulkoſahrodniſka žiwnoſcź

cź.o 16 w Bukojnje p. Barta, kotraž je hacź dotal Handrijej Wehſerej žłuſchała, 28 kórzow wulka ſ 290,90 dawſkimi jenoſcźemi a 8150 mk. wopalneje kaßy je bjes wumjenka a hoſpody ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi pſches mje na pſchedań.

W Budyſchinje, 18. aug. 1911.

Juſtizny radźicźel **Michał Žyž,**
kral. notar.

Žiwnoſcź

cźišło 32 w Borſchcźi p. Mikowa ſ 25 jutrami leżomnoſcźe a zyle nowymi twarjenjemi je ſ morwym a žiwym inventarom ſe žwobodneje ruki na pſchedań.

Žonjaze jězdne koło

nimale nowe, je wobſtejnoſcźow dla tunjo na pſchedań. Dalſche na lazaretſkej drósy 3 delka.

Kuchaŕki, ſtwinſke a žłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na žukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

S Božej ruczku žo ſajawſchi je 17. auguſta po krótkim cźeżkim cźerpjenju naſcha wutrobnje lubowana macź, žwakowa a -cźeta

Marja ſwud. kantorowa **Kozorowa**
rodź. Mróſez

wumrjeła.

W nojhłubſchej boloſcźi

Kozorez dźěcźi a pſchiwuſni.

W Draždźanach a Budyſchinje, 18. auguſta 1911.

Wotemrjete cźěło njebocźicźkleje budźe žo njedźelu popołdnju wokoło 3 hodźin w Hodźiju ſ pohrjebniſchcźoweje cźěłownje khowacź.

Pschikoha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. auguſta 1911.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždźanſkich ſkótnych wikach.

14. auguſta 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	48—51	88—91
awſtriſke	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	42—47	80—87
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane ſtarſche	37—41	74—79
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	32—36	70—73
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	44—47	76—80
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	38—43	70—75
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite mlódſche kruwy a jałojzy	34—37	65—69
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	29—33	61—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	46—49	79—83
2. ßrěnjo pizowane, mlodſche a derje pizowane ſtarſche	42—45	72—78
3. ßnadnje pizowane	36—41	66—71
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	56—59	76—89
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—55	80—85
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44—49	74—79
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchiženjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	47—49	63—65
2. mjaßne	45—46	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	41—44	57—60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 12. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 10. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenza . . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
„ . . . . . žołta	9	85	10	—	—	—	—	—
„ nowa	9	50	9	80	9	50	9	75
Rožka	8	—	8	13	—	—	—	—
„ nowa	—	—	—	—	8	20	8	40
Jećžmjeń	—	—	—	—	9	—	9	50
Wows . . . . 50 kilogr.	8	—	8	70	8	75	9	25
Hróch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	50	16	—	17	—
Hejduſchka	15	50	16	50	16	—	17	—
Berny	4	50	5	—	4	50	5	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	80	3	—	2	80	3	—
Pſcheńcżna muka 50 „ . . .	10	50	19	50	16	—	19	—
Ržaua muka . 50 „ . . .	10	25	13	75	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 „ . . .	4	—	4	25	3	—	3	50
Ssloma . . 100 „ . . .	4	17	4	33	3	35	4	—
Proßata 723 ſchtuk, ſchtuka . . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pſcheńcżne wotruby	—	—	6	25	6	—	6	25
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	55	6	50	7	—
Pſcheńcżny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běło) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 20 np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., jećžmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 98 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. — np., kórz jećžmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

10. auguſta 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., pſchenża wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 90 np. jećžmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. 50 np. (nowe) — hr. — np., běrny 5 hr. 50 np. hacž — hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 13 np.

Wiedro w Londonje 18 auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje 10. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Răda ßerbſku ſpowjedź, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa mißionſtwo mjes Židami a rosſchěrjenje ſchéſcżijanſtwa w ßlubjenym kraju. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſměje farar Răda.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Herbert Jan, khorle Auguſta Dürrlicha, khěžerja a maſchinſkeho wjednika na Židowje, ß. — Kurt Waltat, Ernſta Richarda Čžornaka, ſtrožnika ſtražowazeho a ſamkazeho towaŕſtwa a khěžerja w Bórku, ß. — Helmut Rudolf, Jakuba Schmidta, monteura w Sčžijezach, ß. — Rudolf Erwin, Jana Auguſta Wirtha, fabrikarja na Zidowje, ß. — Marcżin Max, njemandź. ß. w Delnjej Kinje. — Marianna, Pawoła Pchaleka, dźěłacżerja na Zidowje, dź. — Elſa Gertrud, Ernſta Bohuměra Ssuſchka, dźěłacżerja na Zidowje, dź. — Frieda Margaretha, Auguſta Joſefa Kaſpera, tyſcherja w Hrubjelczizach, dź.

S druhich wožadow: Helmut Hans, Emila Maxa Helaßa, pohonczża w Małej Borſchczi, ß. — Waltat Marcżin, Ernſta Schönwäldera, ſłakarja w Nowych Spytezach, ß. — Max Waltat, Jurja Krawczika, ſłakarja we Wjelkowach, ß. — Max, Ernſta Roberta Hancża, ſłokarja w Mjedźoſſu, ß. — Frieda Gertrud, Emila Maxa Schreiera, ſłakarja w Mjedźoſſu, dź. — Emma Frieda, Jana Hermanna Biſkopa, pohonczża we Luſy, dź. — Marcżin, Maxa Alwina Steinborna, cżeßle w Sarěczu, ß. — Pawoł Richard, khorle Auguſta Němza, dźěłacżerja w Scheſchowje, ß. — Franz Jan, Franza Sedlaczeka, abrikſteho dźěłacżerja w Lutobczu, ß. — Ernſt Ota, Jana Ernſta Urbana, fabrikſteho dźěłacżerja w Komorowje p. Klukicha, ß. — Alfred Kurt, njemandź. ß. w Barcże. — Alfred Richard, Maxa Richarda Fehrmanna, hoſcżenzarja we Worzynje, ß. — Jan Pawoł, Pawoła Hermanna Kozora, pohonczża w Hrodźiſchczu, ß. — Ota Waltat, njemandź. ß. w Hrodźiſchczu

Zemrjeli:

W Michalſkej wožadże: 10. dźeń auguſta: Max Gerhard, njemandź. ß. na Zidowje, 1 m. 7 d. — Erich Alfred, Pawoła Auguſta Kſchižana, wyſchſcheho ſchwajzarja w Sčžijezach, ß., 4 m. 11 d. — Margaretha Hilżbjeta, khorle Guſtava Auguſta Schillinga, murjerja na Zidowje, dź., 3 m. 9 d. — 12. Anton Pietſchmann, žiwnoſcżer w Sſtonej Borſchczi, 68 l. 7 m. 18 d., ßo w Sſtonej Borſchczi pohrjebał. — 15. Gerhard Ernſt, Ernſta Brody, khěžerja a fabrikſteho kowarja w Dźěžnikezach, dwójnik, 7 m. 28 d.

S druhich wožadow: Pawoł, njemandź. ß. w Nowych Spytezach, 17 d. — Jan Alwin, Hendricha Schüßy, kublerja w Delnim Hunjowje, ß., 22 d. — Gerhard, njemandź. ß. w Nowych Spytezach, 5 m. 17 d. — Erna, njemandź. dź. w Nowych Spytezach, 6 m. 16 d. — Hana Maria, Jana Kerna, dźěłacżerja w Banezach, dź., 2 m 9 d. — Handrij Biſkop, pohonczż w Dobroſchezach, 59 l. 8 m. 7 d. — Khorla Auguſt Müller w Njeßważidle, 90 l. 6 m. 28 d. — Max Pawoł, njemandź. ß. we Wulkej Dubrawje, 8 m. 19 d. — Helmut Alfred, Khorle Hermanna Kalicha, fabrikarja w Adolfſkej Hěcże, ß., 5 m. 4 d. — Max Waltat, Khorle Auguſta Natuſchka, khěžerja w Khróſcże, 1 l. — Jan Marcżin, Jana Richarda Müllera, ſeržanta w huſarſkim regimencże we Wulkim Hojnje, t. cž. w Pomorzach, 11 m. 10 d. — Khorla Auguſt Lichka, khěžet w Budyſchinku, 71 l. 1 m. 25 d. — Johanna Margareta, Ernſta Oſkara Müllera, pohonczża w Kóſkach, dwójn. dź., 5 m. — Alfred Kurt, njemandź. ß. w Barcże. — Ernſt Max Klingſt, hoſcżenzor a rěſniſki miſtr w Drožďžiju, 52 l. 11 m. 9 d. — Marja Wiczaſez ſwud. Simmowa, žiwnoſcżetka we Wichowach, 71 l. 3 m. 9 d.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Hodźija.

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano ½7 hodźin farar Kſchižan ßerbſku ſpowjednu wucżbu, ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbſke a w 9 hodźinach němſke prědowanje. Kollekta ſa mißionſtwo mjes Židami a roſſchěrjenje evangelija w ßlubjenym kraju.

Schtwórtk 24. auguſta jako na Bartromja budże rano ½8 hodźin ßerbſka ſpowjedź a ½9 hodźin ßerbſke kemſchenje.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Budeſtez.

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, farar Domaſchka dopołdnja we 8 hodźinach ßerbſke a ½10 hodźin němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta ſa židowſke mißionſtwo sběra. — Popołdnju w 4 hodź. ſhromadźiſna ſchéſcź. towaŕſtwa mužſkeje mlodźiny. — Ssrjedu wjecżor ¼8 hodźin ſhromadźiſna ſchéſcżijanſkeho towaŕſtwa žónſkeje mlodźiny.

Ssuche

khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebažych wuměrow, cżeßane, hěblowane, ſchpundowane, kaž tež **łaty, delne leiſty** atd., wožebje ßuche **cżeńke deſki, ſchpundowanje** a **tyſcherſke deſki** porucża

Franz B. Miriſch, rěſak a hěblowarnja w Halſchtrowje. Telefon 10.

Sklad drainérowanskich rolow

w Lětonju

porucza

kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ſ réblikom abo bjes njeho,

ſczinowe pleczenje

ſe ſazynowanym grotom,

tšéſchnu papu

wſchelakich tolſtoſczow,

tšéſchne namaſanje „optimus“ a kamjeńtnowuhlowy teer.

Teerowe kótły ſ pſchißłuſchkom ßo pſchepożczuja.

Groczane,

ſczinowe a papowe hoſdże,

hornzy wſchěch druźinow

atd.

Emil Dietrich

w hoſczenzu w Lětonju.

Hypothekſke pjenjesy

wupożczuje

E. Koban

pſchi żitnych wikach 4.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**

pſchi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßacźn. wupowjedźenju 3½%**

Pſchenajacże khamorowych kaſcheżikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobhydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch placźiſnach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Podklócże a drjenje,

wicź, iſchias drjenje, bolenje żołdka, ſubow a hłowy, kolik, driſtawu, thripu hoji **Todor, karmelitſki duch, bleſcha po 60 a 100 pj.** po ſtarym wupruhowanym pſchedpißmje karmelitſkich mnichow džełany. Jenoż **Todor** żadajcże a bjerćże. Jenoż woprawdźity poruczа

Stranch a Kolde, drogownja,

ſ napſchecźa katholſkeje zyrkwje.

Flechtenheil.

Wupruhowany ßrědk pſche jětſeſchka a liſchawu. Buſchkwiczka 1 mk.

Krej cziſczaze pille

k ſprawnjenju a podpjeranju wonkhodźenja. Tyſka 50 pj.

Krej cziſczazy czaj

„Woponowe ſnamjo“. Wupruhowany ßrědk pſche wſchě khoroſcze, kotrež ſ hubjeneje krwje naſtawaju. Tyſka 75 pj.

— Roſeßłanje na wßy. —

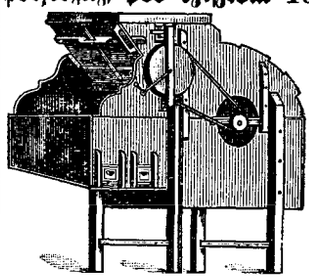
Jenoż woprawdźite dóſtacź:

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Sawołajcże mje ſ telefonom, hdyž je trjeba

mlócźaze maſchiny

porjedźicź, **pod czißłom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, maſchinſka fabrika ::

w Protezach (Prietitz)

pola Halſchtrowa.

Dźěłam **mlócźaki** ſ cziſczenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, cziſczazych maſchinow, wějadkow, trieurow, ſchrótowanſkich mlynow, bérnazych parjakow, roſmjeczakow, rěpurěſakow, ßkomurěſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßykanjowych maſchinow** atd.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne mlóczaki, żelezne ſtiſtate mlóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a ſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, bérny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na bělerſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Pſche driſtanzu czelatow

je ßo léta dołho jako wubjerny wopokaſał

haptykarjowy Himmelreichowy

Antilaxin.

Jeho ſkutkowanje pſcheßłapi.

Wěſty ßrědk pſche driſtanzu pola wſcheho domjazeho ſkota. Placźiſna 1 bleſcha = 3 mk. 25 pj.; 5 bleſchow = 15 mk. franko.

Hłowny ſklad a roſeßłanje pſches

kral. privil. hrodowſku haptyku (Pawol Leidler) w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 34. Sobotu 26. augusta 1911. Lětnik 70.

Rusko-němske wuczinjenje wo połnóznej Persiskej a Marokkowska swada.

Hischcze psched krótkim rěkasche, so rusko-němske wuczinjenje wo twarje żelesnizy w połnóznej Persiskej do mozy njestupi, prjedy hacz ßo marokkowska swada njeje dojednała. Duż je njemało pschesßkapiło, hdyż ßo tele dny do sjawnoscze da, so stej němske a ruske knjeżerstwo mjenowane wuczinjenja podpißałej. Po nich Ruska ßlubi, s persiskeje połnózneje mjesy do Teherana żelesnizu natwaricz, kotraż ßo k poboczнej czarje bagdadskeje żelesnizy pschisamknje, kotruż Němska natwari. Jeli so Ruska twar połnózneje persiskeje żelesnizy sa dwě lěcze njesapoczнje, Němska prawo dostanje, tule żelesnizu twaricz. Pódla teho Ruska Persisku němskemu wikowanju wotewri.

To je wscho, schtoż je ßo wuczinilo. Wo tym, so ßo ani Němska, ani Ruska s druhimi statami pschi żanej njepschecżelskej krocżeli njewobdżěli, kotraż by ßo pschecżiwo jenej s njeju měrika, we wuczinjenju niczo njesteji. Němski khěżorstwowy kanzler je ßo potajkim mylił, hdyż je loni 10. dezembra w khěżorstwowym ßejmje wo rusko-němskim sbliżenju w tymle smyßku rěczał. Nadżija, so ßo rusko-franzowsko-jendżelski swjask s dorosymjenjom mjes Němskej a Ruskej rostschaße, ßo njeje dopjelnika. Ruska je hischcze pschezo każ prjedy s Franzowskej a Jendżelskej twjerdże swjasana. Schtoż je Ruska Němskej pschiswolika, temu stej najprjedy Jendżelska a Franzowska pschihłoßowakej. Wschoněmzy, kotsiż ßo pschi wudyrjenju marokkowskeje swady nadżijachu, so Ruska njeby pschi mózнej wójnje Franzowskej se ßwojim wójskom pomhała, widża, so ßu ßo mylili. Duż je lohko srosymicz, cżeho dla ßo němski khěżor nochże Marokkowskeje dla do wójny s Franzowskej a Jendżelskej saplescz dacz. Marokkowska njeje hódna, so by Němska jeje dla ßwoje wobstacże na hraczki stajika. Komu dha tak jara wjele na tym leży, so by ßo Němska w połodnischej Marokkowskej saßydlika? Jenoż nětkotsi milijonarojo, kotsiż ßu ßebi tam leżomnoscże nakupili, němske knjeżerstwo k temu pohonjeja. A dokelż ßo khěżor komdży, jich ßebicżiwe wotmyßlenja dopjelnicz, jemu bojasnoscz porokuja a jeho na hacz dotal njeßłyschane waschnje wußměscheja a hanja. Khěżor lěpje hacz schtó druhi strachi snaje, kotreż mohła marokkowska swada Němskej pschinjescz. Marokkowske puscziny njeißu telko hódne, so dyrbjała jich dla Němska krej ßwojich ßynow pschelecz. Hižo nětkole ma němske wikowanje w Marokkowskej teßame prawa, każ jendżelske a franzowske. Jeniczży to měło ßebi němske knjeżerstwo saruczicz dacz, so ßo němske hospodarske interesßy pornjo franzowskim na żane waschnje njebychu samjesowale, hdy by Franzowska w Marokkowskej politisku pschewahu dostała.

Pschestawka w němsko-franzowskich jednanjach wo Marokkowskej.

Němski statny sekretar s Kiderlen-Wächter je po rosrěczenju s němskim khěżorom we Wilhelmshöhe do Schwajzarskeje na wodychnjenje wotjěł. Pschichodny tydżeń ßnadż ßo wón do Barlina k nowym wuradżenjam s franzowskim póßłanzom Cambonom wróczi. Tutón je mjes tym do Parisa puczował a tam s ministrom swonkownych należnoscżow de Selves radu składuje. Mjes tym němske a franzowske nowiny mudruja, kajke sarunanje měła Franzowska Němskej dacz. Franzowske nowiny pschi tym wusběhuja, so je franzowske wójsko nětkole lěpje dyżli hdy prjedy na wójnu pschihotowane. Też wójnske łódżstwo, w kotrymż hischcze psched lětom lědma wěrjomna njeroda knjeżesche, je ßo pod ministrom Delcasséom na wobdżiwanja hódne waschnje do rjada stajiło. Pschi tajkich wobstejnoscżach měnja franzowske nowiny, móże Franzowska bjes bojoscze dalschim wujednanjam s Němskej napscheczo hladacz.

Lětarjo w němskim wójsku jako wobhonjerjo.

Zyle s cżicha ßo w němskim wójsku lětarjo wuwuczuja. Duż ßo njetrjebawschi skorżi, so ßo w Němskej lětanje s lětadłami sanjecha. Dżěl Darmstadtskeje garnisony mějesche ßrjedu w nozy mjes Darmstadtom a Rheinom wulke wojerske rosjaßnjaze swuczowanje pschewjescz. Pschi tym ßo woßebje wo to jednasche, s kavalleriskimi patrouillemi njepschecżelowe stejischczo wobhonicz. Tele patrouille běchu ßo w nozy w 1 hodżinje wotßalike, tola hacz do ranja 7 hodżin njeběchu hischcze żanu powjescz póßłake. Duż ßo rosßudżichu, jene lětadło k wobhonjenju wużicz. Reserwny leutnant Heyne se 6. ulanskeho regimenta w Hanawje a jenolětnik podoffizěr Reichard s Darmstadtskeho cżelneho dragunskeho regimenta ßo s lětadłom do powětra puschczischtaj a hižo sa pół hodżiny běschtaj njepschecżelowe stejischczo wobhonikoj. Swój nadawk dopjelniwschi se ßwojim lětadłom nad wosjewjenske městno pschilecżischtaj a rucże napißanu rosprawu s poczeżenym kuvertom na semju dele cżißnyschtaj.

Essenska żelesniska direkzija pschecżiwo sozialdemokratam.

Präsident Essenskeje żelesniskeje direkzije je drje ßo nabojał, so móhli żelesnizarjo runje tak strajkowacz, każ jich jendżelszy towarschojo. Wón je teho dla wukas wudał, s kotrymż dyrbi ßo sozialdemokratiskej agitaziji mjes żelesniskimi dżěłacżerjemi a sastojnikami sadżěwacz. Pschinjeßenje sozialdemokratiskich nowin a lecżazych listow do ßłużby, każ s zyła kóżde wustupowanje sa sozialdemokratiju, ßo s puschczenjom se sastojństwa abo dżěła pokhosta. Pschedßyda żelesniskeje direkzije je porucził, so dyrbja wschitzy sastajnizy a dżěłacżerjo s podpißmom wobßwědczicz, so je ßo jim tutón wukas k wjedżenju dał.

Němzam njepschecżelske njeměry w Suskim kraju.

Każ je znate, ßu sastupjerjo němskeho industrialneho Mannesmanna w Suskim kraju w połodnischej Marokkowskej wjetsche leżomnoscże kupili. Na nich chze Mannesmann sa metallemi pytacz dacz. Wo tym shoniwschi ßu ßo wobydlerjo Suskeho kraja do njeměra dali a spytali, w měscże Tarundant Mannesmannowych sastupjerjow sajecz. Němzy ßu teho dla s wuwsaczom jeneho Tarundant wopuschczili. Sa to je kajd (wokrjeßny hejtman) dweju Franzowsow, kotraż staj tam pschischłoj, pschecżelnje powitał. Każ ßo sda, ßu Franzowsojo lud pschecżiwo Němzam naschczuwali.

Sajecze jeneho němskeho wobhonjerja w Jendżelskej.

W Plymouthu ßu jeneho Němza, kotryż ßo Max Schulz mjenuje a wudawa, so je doktor filosofije s Frankfurta nad Mainom, sajeli. Wón je pjecza husarski leutnant był a hižo pjecz měßazow w Jendżelskej pschebywał. W Plymoutskim pschistawje je wón s łódże, kotruż je ßebi wot jeneho wußłużeneho jendżelskeho offizěra wotnajał, swuczowanja jendżelskeho wójnskeho łódżstwa derje wob-

kedźbowacź mohł. Wón je pjecza też spytał, jendźelski mobilisaziski plan do źwojeje ruki dostacź. Pschi nim źu wjele poczežowazych pißmow namakali. Pschepytanje pschecźiwo njemu źo ſ wulkej tajnosczu wjedże. W němskim wójsku je husarski leutnant ſ mjenom Max Schultz do zyła njesnaty.

Protest Czechow pschecźiwo jich wupokasanju ſ Pruskeje.

Po wukasu pruskeho knjezerstwa dyrbja źo w septembrje cźěsźy dźěłacźerjo, kotsiž źu poßlednje lěta do Pruskeje pschicźahnyli, wupokasacź. Pschecźiwo tutemu wukasej źu cźěske towarstwa, kotrež běchu njedawno na pokstałetny sakoženski źwjedźeń Barlinskeho cźěsko-ßlowjanskeho kluba do Barlina pschijěle, napominanje awstrisko-wuherskemu ministrej swonkownych należnosczow póßkali. Woni źebi wot njeho žadaju, so dyrbi pschesczěhanju Czechow w Pruskej kónz cźinicź. W khěžorstwowej radże źu hižo cźěsźy sapóßklanzy knjezerstwu radźili, so by němskich poddanow ſ Awstriskeje wupokasało. S tym chzedźa pruske knjezerstwo nusowacź, so by Czechow w Pruskej na pokoj wostajiło.

Mjaßowa nusa w Awstriskej.

Wuherski źejm je źo sarjekł, do pschiwożenja argentinskeho mjaßa do Awstriskeje swolicź. Dokelž pak je w Awstriskej a Wuherskej nětkole woprawdźita mjaßowa nusa, awstriske knjezerstwo wo pschiwosu źwini se Sserbije do Awstriskeje jednasche. Sa to dyrbjesche Sserbija pschiwós wudźěłkow awstriskeje industrije do Sserbije polóžicź. Temu je źo Sserbija sarjekła. Sserbiji na tym wjele njeleži, so by źwoje źwinje do Awstriskeje wotbyła, dokelž ma sa nje dosczź wotebjerarjow w druhich krajach.

Franzowske wójnske brónjenje.

Franzowski łódźstwowy minister se spěchom wójnske łódźstwa do rjada stajecź dawa. Arsenalnym dźěłacźerjam je wón wosjewicź dał, so dyrbja wot nětka psches cźaß dźěłacź. Woßebje dyrbja podmórske a torpedowe cźołmy źo rucze sa wójnu pschihotowacź. S dobom je źo 4 podmórskim cźołmam, kotrež źo w Cherbourgskim pschistawje swuczowachu, poruczilo, so dyrbja źo hnydom do Calaisa, źwojeho stajneho pschistawa podacź. Lětnik franzowskich wojakow, kotryž dyrbjał źo nasymu se źkužby puschcźicź, chzedźa pjecza dźiwajo na jednanja dla Marokkowskeje pod brónjemi wobkhowacź. S tym by źo wójsko wo 225,000 muži poßylniło.

Bamžowe strowje

bywa dźeń wote dnja lěpsche. Ssrjedu je wón prěni krócź saßo se źwojeje spanskeje stwy wuschoł a ſ pschewodom dweju prälatow dwě hodźinje dołho po vatikanskich sahrodach wujěźdźował. Bamž mějesche strowy napohlad a bě wjeßełeje mysle. Rańschi wopyt lěkarjow bě tón dźeń pola bamža prěni krócź wuwostał.

Twar ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Dokelž Turkowska źwoje wójnske łódźstwo powjetscha, je Ruska nusowana, na Cźornym Morju źwoje łódźstwo poßylnicź. Najprjódzy źo tsi wulke wójnske łódże Dreadnoughtskeho typa natwarja. Dale je źo 9 torpedowych cźołmow skasało. Wschě tele łódże źo w Ruskej twarja. Kóżda ſ bitwiskich łódźow 23 milijonow rublow płacźi.

Kónz strajka w Jendźelskej.

Strajk pschistawnych dźěłacźerjow a żeleſnizarjow je źo njedźelu skóncził. Po dołhich jednanjach je źo ministrej Bloydej Georgej poradźiło, wjednikow strajkowarjow pohnucź, so źo strajkowarjo saßo k dźěłu wrócźichu. Strajkowarjo widźachu, so bychu źami dyrbjeli sahłódnicź, hdy by źo strajkej bórsy kónz njecźinił.

Strajkowarjo źo wschudże bjes pschicźiny do wojakow dawachu a do nich kamjenje mjetachu. Sso wobarajo wojazy do nadpadnikow tsělachu a źu nětkotrych ſ nich satsělili a sranili. W Llanelly njeměrnizy nětkotre fabriki sapalichu, prjedy hacź wojazy pschicźahnychu. Sa krótki cźaß w měsce wulki woheń sakhadźesche, płomjenja też dynamitowy skład shrabnychu. Ssylne rosbuchnjenje źo sta, ſ kotrymž je źo ſ najmjeńscha 10 cźłowjekow morilo a wulka liczba ludźi je źo sranika. Potom lud żeleſniski cźah nadpadny a jeho jěsbu sastaji. Dokelž cźah wojerisku drastu a druhu wojerisku potrjebu wopschijesche, dźiwuchojo wosy sapalichu, a zyły cźah źo spali. Powjesce wo tajkich naßylnosczach běchu sa jednanje w Londonje spomožne. W Londonje ßamym njeje źo měr kasył. Wobkhad po żeleſnizach bě pak źo tola ſ wulkeho dźěła sastajicź dyrbjał. Wschě dwórnischcza běchu ſ wojakami wobßadźene.

W městach Tredegarje, Ebbewallu a Rhymnoyu strajkowarjo najprjódzy domy židow wurubichu. Na Židow, kotsiž tam wjele khěžow wobßedźa, źo lud hižo dołho skobi, dokelž woni podružniski pjenjes wyßoko honja. Posdźischo źo ſ hłodom rosnjembrjeny lud też do druhich domow dowasche. W Trebegarje wjazy hacź 30 wożobow do hospitala pschinjeßechu, kotrež běchu źo do polizije srasywschi cźeźko sranike. Lud je hischcze pschezo roshorjeny a ſ nowymi naßylnosczemi hrosy.

Strajkowarjo a dźěłodawarjo źu źo na to swjasali, so źo rosßudej směrowanskeho źuda podcźißnu. Wójnske khósty maja wobydlerjo njesc. Żeleſniske towarstwa, kotrež dyrbja nsdu powyschicź, źmědźa ſ dobom też tarif sa woženje powyschicź. Strajk żeleſnizarjow je źo teho dla tak rucże skóncził, dokelž strajkowarjam pjenjesy wunúdźechu. Strajka dla je wjele fabrikow dźěło sastajicź dyrbjało. Schkodu, kotruž je jendźelski lud se strajkom poczerpił, źo po sto milijonach liczi.

Wójna w Persiskej.

Powjesce wo wojowanju nědhuscheho schaha Mohameda Alia pschecźiwo knjezerstwowemu wójsku źebi husto uapschecźo rěcza. Kóżda strona źebi dobycze pschipißuje. Psched tydźenjom rěkasche, so je knjezerstwowe wójsko schaha sbiko. Nětko saßo rěka, so źu wjedniży schahsowanskeho luda k bywschemu schahej pscheschli. Schahsowenojo źu źo města Astary smozowali.

Jeho poßlednja wola.

Bur Dwórnik bě wumrjeł. Najprjedy to we wßy nichtó wěricź nochzysche. Młodźi a stari roshorjeni ſ hłowu tschaßechu. „Njerěcź tola tak hłupje, Dwórnik a źo lehnycź a wumrjecź, Dwórnik ...“

Běsche tak, kaž by rjekł, so w tymle źłowje něschto praßylne, njesłyšinite tcźi, kaž by njemohł żenje dźeń sesthadźecź, na kotrymž by kruta żelesna hłowa, kajkaž Dwórnikowa běsche, pschestała żiwa bycź.

A tola tak běsche. S wocźichnjenej wutrobu tam nutska w krutym, kamjeńtnym wulkim domje bě też nadobo zyke, wjeleſtronske dźěło sastało. Wotrocźk wjazy njeźwarjesche, cźeladni wjazy njedźěłachu, a źłużobne holzy najprjódzy zyle napkóschene ani źłowcźka wótsje projicź njewjedźachu.

A tola njebě żaneje srudoby. Nawopak, ſ teho cźaßa, so bě knjes wuj se źwojej woßebnej żonu, so běschtaj nadutaj měschczańskaj pschiwusnaj stareho bura ſ wjeßełym wobliczom na kubło pschicźahnyłoj, so běchu źmějazych źo herbow, kotsiž mózachu źwoju radosczź jeno ſ wulkej prózu potajicź, widźeli, cźinjachu to wschitzy, kaž nětcźischi wobßedźerjo kubła.

Kaž wußwobodźaze wołóženje, kaž jenicźke hobrske wodychnjenje to wot woka k woku dźesche: „Derje tola, nětkole je sakhadźazy ert wocźichnył, nětkole twjerda pjascź njemóże wjazy do naß bicź!“

A hischcze jena wěz źo k tutemu wjeßelu pschitowarschi. Spodźiwne postajenje, kotrež bě tak prawje na wobożnu a pscheměnjatu myßl semrjeteho podobne. Na blidże, kotrež pschi khorokożu njebocźicźkeho stejesche, bě wulke pißmo leżało. Zyle dźiwne, prawe a prawidłowne pißmo. A kotsiž jo cźitachu, mózachu pschi prěnim sadźiwanju źo lědma poßměwanja podtłócźicź, dawachu źwój poßměw dale, a skoro kaž woschcźeranje źo to wot erta k ertej dale pschenoschowasche.

„Dokelž cźuju, so dale a dlěje wjazy njemóżu, rady woteńdu. Dokelž cźuju, so je moja poßlednja hodźinka pschischła, praju wam, kotsiž scźe wokoło mje kaž kakate woßy wokoło mjedoweho hornza byli, źwoju poßlednju wolu. To nikoho njebudże, kiž by wo mnje żarował. To nikoho njebudże, kiž by mje w żiwjenju chzył wróczo sdźerżecź. Pschetoż tych, kotsiž běchu mi po krwi bliszy, je Bóh pschede mnu wotwołał ... A duž też postajam, so mje njeßmě nichtó po mojim poßlednim pucźu na pohrjebnischczo pschewodźecź, so njeßmě nichtó źwojeho wjeßela nad mojej źmjercźu pod żarowanskej drastu a kłobukom khowacź. Na pschiwusnych, na wotroczka, na dźowki a druhich cźeladnych bura Dwórnika je derje spominane w mojim testamencze na źudnistwje nutska w měsce. Jeli-so pak ſ tutych wschěch nechtó tola moju poßlednju wolu njedopjelni, ale po mojim poßlednim pucźu na pohrjebnischczo sa mojim cźełom póńdże, tón budże wusamknjeny se wscheho namrěwka a se wschěch pjenjes. Hdyž je bur Dwórnik pokojzu źwojeho zyłeho żiwjenja woßamocźeny żiwy był, chze nětko też k rowu ßamlutki hicź ...“

Tak to běsche, tak stejesche pißane, a tak tuto dźiwne pißmo też bórsy wschitzy na dworje, we wßy a tsi mile daloko wokoło

snajachu. S tym bě hara, scheptanje a smjecże nastako, kaž hischcże ženje prjedy pschi smjercźi žaneho wobsedźerja. A tuto smjecże, kotrež bě w smjertnej stwje bura Dwórnika wotucźiło, so kaž symjeschko dale rosnjeße, kotrež, s wětsikom wotnjeßene, korjenja sapuschcźi, hdźežkuli padnje ... „Stary dyrbi swoju wolu měcź, stary dyrbi swoju wolu měcź ...“

A njebudźische-li morwy hischcże s twjerdym wóskowym wobliczom w najlěpschej stwje leżak, budźichu smějozy so herbja na kuble rejwali a so wjeßelili, budźichu wonka pschikhadźaze nalěcże s wohnjom radoscże powitali, dokelž chzyische nětko kóždemu kuß skota s tak strachocźiwje khowanych pokladow bura Dwórnika pschicźißnycź ...

Jeno tam, hdźež móżesche so nastawanje nalěcża najlěpje pytnycź, w najsdalenischim kónzu derje wobstaraneje sahrody, s tamneho boka dwórskeje murje, mjes schtomami a kerkami dwaj stejeschtaj a so njeßměješchtaj. — Hólz a holza.

Wona bě mkoda, blěda holcźka w khudobnej drasce krumjazeje dźowki. Jeje macź jej sahe wumrje. Tehdom bě hischcże Dwórnikowa żiwa, kotraž so wo sahe woßyrocźene dźěcźo luboscźiwje staraschе, jemu se swojimaj samßnymaj dźěscźomaj sobu hrajkacź daschе, doniž so we wßy wulke mrěcże njesapocża. Pschi tym też Dwórnik swoju żonu a wobej dźěscźi, kotrejž se strowotu kcźejeschtej, se smjercźu shubi. S tym jeho wutroba kaž kamjeń stwjerdny.

Cźeladnikej, kiž pódla holzy stejeschе, bě so też chzyko smjecź, hdyž bě poßlednju wolu bura Dwórnika pschecźitał. Ale tuta holza, s mjenom Hana, bě na njeho tak zyle dźiwnje pohladnyła, so wón so smjecź njemóżeschе. Pschetoż wón měješche Hanku lubo, woßyrocźenu psched hanjenjom druhich skużobnych holzow, psched samopaschnoscźu cźeladnych hólzow sakitowaschе. Wón bě bojasnemu, luboscźiwemu dźescźu dobry, hižo tak dołho, schtoż so na nju w narodnej wßy dopomnicź wjedźeschе. A prjedy hacź skónzo w Boži domcźk dźěschе, bě wón holzu sa maku wusku ruku wsał a s njej do sahrody woteschoł a so sa płót sydnył. Płót bě polny pupkow a swětkoselenych kopjeschkow, a wětsik w mjehkich, cźoplych żołmach jimaj młodu hłowu majkaschе.

„Sslyschisch ty?“ so Hanka scheptajo wopraschа. „Woni w domje tak wótsje powjedaju, so mohł, sebi cźłowjek myßlicź, so chzedźa morwego wubudźicź.“

„Dyrbja dha woni to?“ so cźeladnik wopraschа.

Sswětka holcźżyna hłowa so satschaße. „Ně, Jano, swój pokoj dyrbi wón měcź! Sswoju radoscź nad saßowidźenjom se swojej njebocźiczkej żonu a se swojimaj njebocźiczkimaj dźěscźomaj!“

Wona njenadźizy sahikny, hdyž so wußměschazeho wobliczа swojeho lubeho dohlada.

„Ty so njeßměsch smjecź, Jano, to ja nochzu, ty so njeßměsch smjecź! Wón bě jenicźki, kiž mje na kuble njeje błasnił a wußměschał. Wón je jeno wot swojeje srudoby tak stwjerdnył, pschetoż druhi tajkeje srudoby njejßu měli, kajkuż wón měješche, a cźi běchu pschecźiwo mi hischcże twjerdscheje wutroby, dyžli wón. Nětkole, nětkole drje budu dyrbjecź wotsal hicź a sebi druhdże dźěło pytacź, cźi wosebni na mnje ani njesarěcźa, a ty sy khuda a dyrbisch so wo sebje samu staracź. Nětkole je to nimo ... tu wjazy s domom bycź njemóżu ...“

Wón holcźży njelepje ramjeni majkaschе.

„Ně, ně, Hanka, tak to njeje. Wschako wěsch, kajki testament je tam nutska na sudnistwje! Wschitzy, wschitzy, tak je wón napißał, wschitzy dyrbja něschto dostacź wot jeho pjenjes!“

Młoda hłowa so cźeźko posběhowaschе.

„Ja niz, a ty też niz, jelisо masch mje lubo, Jano. Pschetoż ja njedam jemu samemu hicź po poßlednim pucźu. Dóńdu sebi po prěnje kwětki tamle na tamnym boku na symskich rjadkach a budu je sa nim duzy po pucźu skacź ...“

Młody cźłowjek so wschón wustróżany wobrocźi.

„Ně, Hanka, njecźiń! Pomyßl sebi, snadź by to telko było, so bychmoj mój k jutram mohkoj kwaß měcź, pomyßl sebi, snadź kóżdy cźeladnik a kóżda skużobna holza pjecźdźesacź toleť dostanje, wulki wotroczk praji. Wostaj dźiwnemu starzej jeho poßlednju wolu!“

Holza s waha swoju ruku s hólzoweje dłonje scźeże.

„Ja żanych pjenjes nochzu, pschetoż ja żaneje wjeßelosce pod żarowanskej drastu potajicź njemóżu, kaž je to njebo Dwórnik napißał. Ja dźě so sa njeho modlu, Jano. Ja sa jeho kaschcźom póńdu, dokelž je też wón moju wbohu macź k rowu pschewodźał. Po wkoßach je mje tehdom majkał a je prajił: „Budź kaž kamjeń, holza, potom to njebudźesch cźucź, kak to boli! Nětkole staj na kuble dwaj, kotrymajź su najdróńsche wotnjeßli, ty a ja!“

Wokomik sebi pachoł psched młodym rosßudnym wobliczom, njewjedźo, schto wotmolwicź, do hubow kußasche. Potom holzu njejabzy na ruzy storże, jako budźische ju chzył psched wulkim strachom wukhowacź.

„Ssym-li pjenjesy, kotrež sym sebi so swoje dźěło saßkużił, dźeßacź lět lutował, móżu to też hischcże něschto lět dlěje cźinicź. Potom budźe to namaj k kwaßej doßahacź. Też ja nochzu pjenjesy wot bura Dwórnika, njedam tebi samej po tymle poßlednim pucźu sa jeho kaschcźom hicź, Hanka, ludźo bychu mohli tebje a twoje dźěcźaze smyßlenje wußměschecź — ja póńdu sobu.“

Tu wona so smějo a płakajo nadobo jemu rjekny: „Ja mam tebje lubo, mój Janko, nětkole mam tebje hakle tak prawje lubo!“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Naprawy pschecźiwo njedoßahanju pizy.) Sakska krajna kulturna rada je wo naprawach pschecźiwo njedoßahanju pizy scźěhowazy nastawk wosjewiła:

Pschede wschěm dyrbi so synom a skomu lutowacź. Schtoż je so domoj khowako, to dyrbi hacź do pschichodneho nalěcża doßahacź. So by so to smóżniło, dyrbi so na składze leżaza piza hižo nětkole wobliczicź a so rosdźělicź. Pschi tym so wupokaże, so dyrbi so woßebje se synom lutowacź, kotrež budże so s dźěła se skomu narunacź dyrbjecź. Runjeż by skoma w nastupanju požitnoscże wjele mjenje dyžli syno było, ma wona pschi pizowanju tola wulku ważnoscź, dokelž wona khódny skót naßyscźi. So by skót nusneje żiwnoscże njeparował, dyrbja so, hdyž so skotej skoma dawa, tutej woßebje wjele bělka wopschijaze pizowadła pschidawacź. Dokelž skoma derje njeßkodźi, ju skót rad njeżerje. S rosrěsanjom na sykanje a se smješchenjom s móz dawazymi pizowadłami dyrbi so wona skotej skódnischa scźinicź. So mohło so po móżnoscźi wjele skomy k pizowanju wużicź, so na wjazy městnach porucża, po móżnoscźi mało skomy k saßkanju w hródźach wużicź, a na jejne město torsowe abo lěßowe skanje wużiwacź. Runjeż by pschi saßkanju torsa mjenje hnoja nastako, so na druhej stronje torf wjazy mokschinow napiwa a hnój so też po wopschijecźu ammoniaka polěpschi. Duż so to, schtoż so po cźeźkoscźi shubi, po kajkoscźi naruna. W hospodarstwach, hdźež móża liczbu skota njepomjeńschiwschi skomu sascźewacź, dyrbi so skoma rosrěsana saßkacź, dokelž so rosrěsana wjele wjazy mokschiny nazyza, dyžli rosrěsana.

So by so pobrachowaza żiwnoscź pschi pizowanju se skomu wobstaraka, dyrbja so móz dawaze pizowadła we wjetschej hromadze podawacź, dyžli druhe lěta. W prěnim rjedze njech so na wjele bělka wopschijaze wolijowe woßuschki, kaž na mucźku s bawlmjazeho sorna, schrót se sojabunoweho schróta (palmosornowe a kokoßowe woßuschki) dźiwa, dokelž so te woßebje k narunanju bělka, w skomje so njenamakazeho, pschihodża. Město njedoßahazych bjesdußykowych macźisnow mohł so jecźmjenjowy schrót abo běrnaze ßuscheńki wużicź, jeli so njejßu pschedrohe. Zentnar kucźneho syna móże so na pschikład se 26 puntami skomy, 11 puntami běrnazych ßuscheńkow, 8 puntami jecźmjenjoweho schróta, 1 puntom semskoworjechoweho woßucha, 1 puntom mucźki s bawlmosorna a s ½ puntom sojabunoweho schróta wurunacź.

Skót dyrbjał so po tym, schtoż dokonja, lětża bóle hacź hewak pizowacź. So mohł so hódny skót sdźerżecź, njech so skót, kotryż pizu hubjenje wuwużiwa, rospscheda, a njech so potomniki khmańscheho skota wocźahnu.

So mohła so bliżsche nalěcże po móżnoscźi selena piza dawacź, dyrbi so nětkole Janska rożka ßama, abo s trundlazej woku směschana, wußycź. Po nasonjenjach tale měscheńza najlěpschi wunoschk dawa, hdyž wona hižo w nasymje seskhadźa a so derje roswiwa. To so dozpiwa, hdyž so wona hischcże w augusce wußyje. Hdźež pak maja so Fritskeje muchi bojecź, njech so s wußyczom hacź do srjedź septembra cźaka. Dale móże so nětkole woßyty inkarnatski dźecźel w saźnym nalěcźu ßyz a wón cźerwjeny dźecźel naruna, hdźež je tón sascholk.

— **(S jěsdnym kołom do njesboża pschischoł.)** Po Pschischecźanskej drósy sańdźenu póndźelu s jěsdnym kołom dele jědźo je 15 létny piekarski wucźobnik Marcźin Dürigen do wrotoweho stołpa mechaniskeje tkajerńje sawadźił a se satraschnej mozu s hłowu do njeho srasył. Pachoł bjes wědomnja na semi leżo wosta. Wón bě sebi mosny stschaßł, jeli so niz nop rosrasył. S khorobnym wosom jeho do měschcźanskeje hojerńje dowjesechu.

— Njewjedra, kotrež nam wutoru w nozy żedźiwje wocźakany deschcź pschinjeßechu, su w Tirolskej a Franzowskej sě sakhadźake. Otzski doł w Tirolskej je so powodźił, w Astlehnje, Längenfeldze,

Tumpenje a Umhausenje dyrbjachu wobydlerjo ſ domow cźeknyć, tež dróhi a pola ßu ßo póczrjeke. Tamniſcha krajina bě wote wſcheho wobkhada wotſamknjena. Tež nad Franzensfeſte je ßo ſlimk rospuſchczik. Tam a we wokolnoſczi je wulka woda wſchě moſty ſwottorhała.

W ßrjedźnej Franzowſkej ßu njewjedra cźeźke ſapuſczenje naczinike. We wokolnoſczi Pariſa ßo mkode źně ſ krupobiczom ſniczichu. W Chaiſebieu je błyſk jeneho ratarja ſaraſył a jeho dźowku tak cźeźko wopalił, ſo wona bórſy po tym wumrje. We wokolnoſczi Biarritza ßo tſi woßoby ſ błyſkom morichu. Winizy a ßadowe plantaże we wokolnoſczi Roulina ßu cźeźko cźerpike. W Dyrnnaxu ßu ßo kólnje, w kotrychž ßo létadła khowachu, ſ dźéla ſ błyſkom ſpaliłe. W St. Pardouxu błyſk do jeneho ſchtoma dyri, pod kotrymž bě ſchtaj mkodaj cźłowjekaj wucźek pytałoj. Wobaj ßo ſaraſyſchtaj.

— (Druha pjenjeźna lotterija k lěpſchemu wuſtajenja kraloweje Karole.) Loßy tejele lotterije, kotrež ſańdźene léto we wſchěch ludowych worſchtach telko wotebjerarjow namakachu, ſo běchu wone dołho do cźehnjenja do zyła rospſchedate, ßo nětko ſaßo wudawaju, a ßu we wſchěch loßowych pſchedawarńjach, kaž tež we hłownej wudawarni, w Invalidendanku w Draźdźanach na Seeſtraße 5 dóſtacź. Plan dobycźow je tón ßamy kaž loni: hłowne dobycźa 25,000, 15,000, 10,000 hriwnow atd. Na kóźde dźeßacź ſa ßobu ſłědowaze loßy ſ najmjeńſcha jedyn dobytk padnje. Jedyn lóß 1 hriwnu płacźi.

— (Dalſche roſſchěrjenje pokhromy.) W němſkim khěžorſtwje je ßo w prěnjej połojzy auguſta pokhroma dale wupſcheſtrěwała. Mjes tym ſo bě ßo 31. julija 4808 wßow ſ 31,926 dworami ſ njej natyknjenych naliczíko, ßu 15. auguſta na pokhromu khory ſtót w 5179 wßach a 37,737 dworach nadeſchli. Najbóle je Schleſyſka ſ pokhromu potrjechena.

S Małeho Wjelkowa. Sańdźenu póndźelu popołdnju wokoło $^1/_2$6 hodźin tſjo pucźowazy pacholjo k klamam tudomneho rěſnika Martina pſchińdźechu. Jedyn ſ nich ßo pſched durje ſtupi, druhi durje powoczíniwſchi ſwónczk ſadźerża a tſeczi do klamow ſtupi a tam pjenjeźny kaſchczík wuprósdni. Něſchto ſchrótowacź ſaßkyſchawſchi rěſnikowa žona do klamow pohladacź pſchińdźe. Nutska ſtejazy pachoł ßebi ſa 10 pjenjeźkow kołbaßy žadaſche a ju dóſtawſchi ßo rucźe ſhubi. Kaſchczík wocźiniwſchi ßo Martinowa hnydom dohlada, ſo je tam paduch pobył. 13 hriwnow, kotrež běchu prjedy w kaſchczíku leżałe, běchu ßo kradnyłe. Wona hnydom k ßwojemu mużej běżeſche a jemu wupowjeda, ſo je paduch pjenjeźny kaſchczík wukradnył. Martin ßo na jéſne koło ßydny a ßo ſa khłopzami puſchczi. Wot ludźi ſhoni, ſo ßu po pucźu k Cźemjerzam woteſchli. Pſched Cźemjerzami wón dweju ſ nich doſcźahny a jeju nuſowaſche, ßo ſ nim do Małeho Wjelkowa wróczíc. Tſeczi dundak jemu pſched Sajdowom do rukow pſchiběża. Tež jeho wón ßobu wſa. Dokelž gmejnſki pſchedſtejicźer w Małym Wjelkowje doma njebě, Martin po tamniſcheho kowarſkeho miſchtra Pawła póßła. Wonaj tym khłopzam zyłu draſtu pſchepytaſchtaj, ßamo cźrije jich wuſuſchtaj, tola kradnjene pjenjeſy pola nich njenamakachu. Duž dyrbjachu ßo puſchczíc. Pſcheklepanzy ßu naſkerje pjenjeſy hnydom něhdźe ſkhowali a po nje poſdźiſcho pſchińdu.

Se Sſkoneje Vorſchcze. Hižo dawno ßebi hoſpodarjo naſcheje wßy pſchejachu, ßebi ſ elektrizitetu w ſymſkej cźmje ßwěcźicź a ßwoje maſchiny ſ elektriſkej mozu hnacź. Sańdźenu ßrjedu bě gmejnſki pſchedſtejicźer wſchitkich hoſpodarjow do Schubiz hoſcźenza ſkaſał, ſo bychu tam wo elektriſkim pſchiprawjenju jednali. Někotſi hoſpodarjo pak do zyła do ſhromadźiſny njepſchińdźechu, druſy pak mydło wjeſechu, hdyž dyrbjachu ßo rosßudźicź a ßo na wěſte ſwjaſacź. Bojachu drje ßo, ſo bychu dyrbjeli pſche hłuboko do ſaka pſchimacź. Duž je ßo wo tej wězy ſaßo ras mudrje powjedało, ale ßo niczo njewucźiniło.

S Hnaſchez. W ßwojej ſtwje je ßo sańdźeny ſchtwórtk poßłużobnik wyſchſcheho leutnanta Obermaiera w tudomnym półverniku wobwěßnył. Dokelž bě, hdyž ßo mordarja dohladachu, jeho cźeko hiſchcze cźopke, hnydom po Hajniczańſkeho lěkarja póßłachu. Temu ßo po $^3/_4$ hodźinſkim prózowanju poradźi, mkodemu cźłowjekej ſaßo žiwjenje wróczíc. Kaž ßo powjeda, bě ßo poßłużobnik na błużobnu holzu ßwojeho knjeſa rósdźěrał. Dokelž pak bě ßo ta wobaraka, bě ßo jejny cźeſczowar nabojał, ſo budźe jeho knjes jeho naczíſchczńoſcze dla khoſtacź dacź.

S Budeſtez. Na rejach ßu tu sańdźenu njedźelu tſjo feldweblojo ſe 103. pěſcheho regimenta ſlě pobyli. Hdyž chzychu ßwoje rejwarki domoj dowjeſcź, ßo pacholjo ſ Budeſtez a Hajniz ſ pukami do nich dachu. Jenemu feldweblej mjecź wſachu.

S Hornjeje Hórki. Saßo je ßo jene wjetſche kubło ſe ßerbſkich rukow ſhubiło. Jedyn wyſchk w Radebeulu, wěſty Linka, je tudomne ryczerkubło kupił.

Se Suborniziy. Tu ßu jeneho dźěłacźerja, wěſteho M., ſajeli, dokelž je pjecźa ſ małymi dźěcźimi na njepózcźiwe waſchnje wobkhadźał. M. je woženjeny.

S Wětrowa. S teſchinga tſělejo je cźeladnik tudomneho kublerja a gmejnſkeho ſtarſcheho Jana Piwarza tuteho jeniczku 13 létnu dźowku do wóczka niże jabłuczka tſělik. Holczku ßu hnydom do Budyſkeje měſchczańſkeje hojeŕnje dowjeſli. Tam ßu chzyli pjatk kulku wucźahnycź. Nadźijomnje ßo wobžaromnemu dźěſcźu widźenje ſakhowa.

S Hucźiny. W někotrych ſtronach ßo tež w Sſerbach poczina njepoczink ſaźracź, ſo ludźo dopołdnja na polach dźěkaja a ßo kemſchow ſdaluja. Létßa je ßo ſe ßuchim a ßkóncźnym wjedrom ſawěſcźe žnjowe dźěło połóżiło, ſo njetrjebaja ludźo njedźelu dopołdnja dźěłacź a njedźelu wotßwjeczicź. Město ſo bychu ßo ſa poßledni Boži deſchczík w Božim domje dźakowali, ſańdźenu njedźelu ludźo na polach dźěkachu, kaž ſo njebychu wſchědny dźeń khwile doſcź k temu měli. S njedźelſkim dopołdniſchim dźěkom luźo wotwuknu kemſchi khodźicź a teho dla ſ nim zyrkwinſke žiwjenje cźeźko ſchkoduje.

S Hucźiny. Kublerja a hoſcźenzarja Krawcźika, kotrehož běchu po wotpalenju jeho ſtatoka ſajeli, ßu ſ pſchepytowanſkeje jatby jako zyle njewinowateho puſchczili.

— (Myſchaza cźwila.) Sa wjele lět njeje telko pólnych myſchi byko kaž létſa. W dołhotrajazej ßuchocze ßu ßo wone njeßměrnje pſchiſporike. Do prědka je widźecź, ſo budźa wone nowym ßywam wjele ſchkodźicź. Wyſchnoſcź teho dla gmejnſkich pſchedſtejicźerjow napomina, ſo dyrbja ßo ſa wutupjenje pólnych myſchow poſtaracź. Jenotliwe gmejny po mózhnoſczi tón ßamy dźeń ſhromadnje jěd wukładźa. K temu ßo woßebje barytowe tykanzy poruczeja, kotrež fyſiologiſka pſchepytańja roſtlinow w Draźdźanach (němſka adreßa: Pflanzenphyſiologiſche Verſuchsſtation in Dresden) pſchihotuje. Hamtſke Hejtmanſtwo ßo nadźija, ſo njebudźe trjebacź gmejny ſ khoſtanjemi nuſowacź, ſo bychu myſche wutupike.

S Njebjelczizy. Ssrjedu rano je ſ zyhelńcze kublerja Krala woheń wudyrił, kotryž je paleŕnju do czíſta ſniczík. Tež 450 zentnarjow brikettow, kotrež we wuhleńzu leżachu, je ßo ſpaliło. Woheń je po ſdaczu ſe ſaparjenjom naſtał. Pódla tudomneje dobrowólneje wohnjoweje wobory njebě žana druha na pomoz pſchiſchła.

S Wudworja. W jenej tudomnej pěſkowej jamje ßu khětru hromadu ſtarych tolerjow ſe 14. a 15. létſtotka wuryli. Namakane pjenjeſy ßu ßo rjane ſdźeržałe.

S Wósborka. Pſchichodnu póndźelu budźa tu ſaßo ſkótne wiki.

S Ralbiz. Jenemu ſ naſchich najßwěrniſchich a wo pädagogiku w ßerbſkich ſchulach ſaßkužbnych wucźerjow, knjeſej zyrkwinſkemu wucźerjej Schewczíkej w Ralbizach, je kultußowe miniſterſtwo kantorſki titul ſpożczíło. Hakle pſched krótkim je ßerbſka czítanka ſa ßerbſke katholſke ſchule wuſchła, kotruž je knjes kantor Schewczík ſpiſał. Spożczenje kantorſkeho titula ßmě drje ßo jako pſchipóſnacze a wuſnamjenjenje jeho pilneje pädagogiſkeje dźěławoſcze w ßerbſkich ſchulach wobhładowacź. Wſchitzy ſprawni Sſerbjo ßo nad tym wjeßela a jemu ſ wutrobu ſboże pſcheja.

S Ralbiz. Kak ſtraſchne je ſa koleßarjow, hdyž wjeczor bjes ßwězy jěſdźa, je wóndanjo jedyn tudomny wotrocźk naſhonił. Bjes ßwězy wot Konjez domoj jědźo, pſchijědźeſchtaj jemu wot Ralbiz dwaj druhaj — teho runja bjes ßwězy — w dźiwim ſkoku naſpſcheczo. Wón do njeju tak ſtraſchnje ſraſy, ſo ßebi pſchi tym zyłe wobliczo rosbi. Se ſawjaſanej hłowu nětk ßwoju lohkomyßlnoſcź wobžaruje. — Kołojéſdni! ſaßwěcźejcze tola pſchezo w prawym cźaßu ßwoje latarnje! Móżecze hewak ßebi ßamemu a tež druhemu ſtraſchnje ſeſchkodźicź.

S Kulowa. Hdyž tele dny ßedkarſki miſchtr Kobalz po rěblu dele léſeſche, wón, ßo wobßunywſchi, na ſemju padny a ßebi pſchi tym prawu ruku niże łokcza ſlemi.

S Wojerowſkeho wokrjeża. Pokhromy dla njeßmě ßo na ſkótne wiki 26. auguſta w Ruhlandze a 25. ſeptembra w Kulowje howjaſy ſtót pſchiwjeſcź.

Se Steho Komorowa. Ssrjedu rano je ßo ſchkleńcźer Oswald Pawlik pſched Lubnjowſki tworowy cźah na ſchěny cźißnył. Lokomotiva jemu hłowu wot cźěła wotjědże a žiwot roſpró. Pawlik žonu a 5 dźěcźi po ßebi ſawoſtaji.

S Laſa. Na poßledni hermank a ſkótne wiki ßo pokhromy

dla schparazy skót s wuwsaczom swini pschiwjesecz njeßmědźiſche. Sswini běchu so někotre sta pschihnake, kotrež so bórsy rospschedachu. To widźawschi, někotsi burja s wokolnosćze, kotsiž běchu na hermank pschischli, domoj dojědźechu a so bórsy wot tam s proßatami wróćichu. Też woni rucze kupzow namakachu. Sa por proßatow so po 20 hacž 30 hriwnow plaćesche. Na poßlednich wikach w Hródku a Khoćebusu su jenoż něhdże 10 hriwnow sa por dawali. Na hermanku pschedawanje tehorunja derje dźěsche.

S Czißowy. Tu je so twarska buda, Mittagej w Hródku skuschaza, se wschěm, schtož so w njej khowasche, spalika.

S Drěnjowa. Wutoru w nozy je pschi Božim njewjedrje błysk do bróžnje kublerja Khorle Nyćze dyrił a sapalił. Bróžeń je so s domojkhowanymi žnjemi spalika. K haschenju bě jenoż Radschowska sykawa pschijěła.

S Mužakowa. Tudomnaj žandarmaj sańdźenu póndźelu wjeczor sa paduchami sledźeschtaj, kotsiž běchu pjecza ryby s jeneho hata kradnyli. Domy pschepytujo žandarmaj tsi wosoby jako paduchow wußlědźischtaj. Jeneho s nich, schkleńczerja W., sajeschtaj a do jastwa wotwjedźeschtaj. Jeho tam pscheßkyschawschi, su jeho pak saßo puschćili. Paduschi budźa so psched sudom samolwicź dyrbjecź.

Přilopk.

* (Ssuche lěta.) Lěta 1135 a 1194 běchu haty, jěsory a rěki wusshnyke, mkyny stejachu, žito bě tunje, ale muka droha. 1318 pjecza sa 11 měßazow deschćika bylo njeje, drohota a hłód nasta. 1616 běchu luki a sahrody wupalene. Skót dyrbjachu sarěsacź abo pschedacź. Punt mjaßa 2 nowaj plaćesche. Jene s najhorzyschich lěćow bě 1811, w auguscze bě 40 stupnjow po Reaumuru.

* (Napominanje.) Runje nětkole, hdyž je wschelaki sad sraky a so wjele wužiwa, kedźbnosćź na to skožujemy, so so njeßmědźa sbytki, wohrysći a póćki na twjerdu podkohu, kamjenje a schpundowanje mjetacź. Po tajkich hładkich pschedmjetach móże so cłowjek snadnje wobßunyćź a ßej wulku schkodu sćinicź. Dźěći maja so na tutón strach wožebje kedźbne cźinicź.

* (Błysk do zyrkwje dyrił.) Schtwórtk je Boże njewjedro w Kötzschenbroda do zyrkwje dyrko a sapaliko. Hdyž wohnjowa wobora pschińdźe, bě zyrkej snutska s kurom napjelnjena. Woheń so bórsy shascha.

* (Dołhe pućowanje dopißnizy.) Jena dopißniza bu w Radebeulu pola Draždźan 23. 5. 1911 na póst data a sa 69 dnjow, 31. 7. 1911 hakle do Kamjeńza dozpě. Ale swój pućź do Kamjeńza bě psches Kamerun w Afrizy dokonjećź dyrbjała. Hacž tam bě 29. 6. 1911 dóschła. — Pschi ważnych wězach móże s tajkeho sakomdźenja wulka schkoda nastacź. Duž pißaj adrezu jaßnje a prawje dospołnje, radscho ßkowo wjazy hacž mało, to so sadani.

* (Khostanje njerosomneho wjetowanja.) Dwaj mužikaj běschtaj so w korczmje wjetowałoj, so dyrbi jedyn s njeju poł litra palenza sa poł hodźiny wupicź. Tutón palenz wupiwschi, druhi bórsy na to wumrje. Prěni bu wobskorzeny a k jastwu saßudźeny, dokelž bě tamneho lohkomyßlnje morił. Wón so na khěžorski sud w Lipsku powoła, ale podarmo. Tuto podpjeranje pschećiwneje njepoměrnosćze bu jako lohkomyßlne morjenje wotßudźene.

* (Kóń wóskarja sarasył.) W Krottendorfje w Czechach kóń, kotryž bu wot kakazych muchow rosnjemdrjeny, wóskarja Roschera tak do žiwota dyri, so sa krótke hodźiny wumrje.

* (Njekedźbnosćź s pistoliju.) W Litoměrizach so pjekarski wucźobnik Posina s pistoliju saběrasche, na dobo so s njeje wutsěli a kulka psches wokno do koujemza slecźi, pohonćza Pilza trjechi a jeho na woběmaj wocźomaj cźežko srani. Jeho hnydom do hojerńje dowjesechu.

* (Njewjedra w Bayerskej.) Na bayerskej wyßokej runinje su njewjedra slě sakhadźake a sahrody a pola wupuscźike. W Nymphenburgu jedyn mkody klampnar pschi krupobiczu s tšechi padże a ßebi schiju swiny. W Egernje mandźelsku architekta Niegischa s Essena, na lěcźnym pschebytku tam bydlazu, 27 metrow wyßoka mejska žerdź padnywschi sarasy. Niegischowa dźowka, kotraž pódla njeje dźěsche, njesranjena wosta. Mandźelski nastróžazu powjesćź dosta, hdyž so s hórskeho wuléta wróći. Na knjezej kupi w Chiemskim jězorje staj pschi njewjedrje dwaj schtomaj, s wětrom wuwalenaj, jenu zyku ßwójbu, profesora Stejskalu s Pardubiz, jeho žonu a ßyna, sarasyko. Hakle schtwórtk su jich cźěła namakali.

* (Njesboże na żelesniźy.) Na Georgenführskim żelesniskim sastanischcźu we Wuherskej dwaj ludźazaj cźahaj do so srasyschtaj. S ludźi, w poßlednim wosu ßedźazych, je so 6 moriko a 10 so sraniko.

* (Na pokhromu wumrjeła.) Pokhroma je ßebi w Lampersdorfje w Schlesyskej cźłowske žiwjenje jako wopor žadała. Dźowka hosćenzarki Poltoweje mloko pijesche, kotrež bě s jeneje nakaženeje hródże pschischko. 25 lětna holza cźežko skhori a we wulkich bolosćach wumrje.

* Cźežke njewjedra su ßrjedu w Elsaßu zychnowake. W Pulversteinje błysk do wotdźělenja lěßnych dźěłacźerjow dyri a tsjoch saraśy. W Boosheimje błysk jenu wudowu a jejne schtyri dźěcźi saraśy.

* (Pruski wójnski minister we wojerskej powětrowej łódźi.) Pruski wójnski minister so tele dny s wojerskej powětrowej łódźu (ballonom) „M 2" na Tegelskim tšelniku s pschewodom 4 wosobow na krótku swucźowansku jězbu puschći. Jězba do Spandowa a wróćo dźěsche. Po pucźu so nekotre poradźene manevry wuwjedźechu. Hdyž bě powětrowa łódź runje k semi dele slecźiła, leutnantaj Meckenthun a Heyl s wojerskim Wrightskim lětadłom pschilecźischtaj. Hdyž pak k semi lecźeschtaj, so pschěrowa njedohladaschtaj a do njeho s lětadłom padnyschtaj. Lětadło so rosrasy, tola lětarjej na sboże njesranjenaj wostaschtaj.

* (Krwawne puki.) Pschi wulkich pukach mjes hórnikami w Hördże pola Dortmunda su bratrow Bohnow žałoßnje srubali. Jenemu so nóß wotrasy a jena ruka so skoro zyła wotrubny, tak so wón hnydom wumrje. Druhi je w smjertnym strasche.

* (Cźežke njesboże s wětrowym storkom.) Pola Judenburga w Schtyrskej (w Awstriskej) je so sylnym wětrowym storkom jena pastyrska khěża do doka dele cźißła. Pschi tym so jenemu dejerjej hkowa wottorhny. Jedyn kruwař ßebi nohu skama. Pjecź howjadow je so sarasyło.

* (Cźežke njesboże na hońtwje.) Jedyn kubleŕ w Pauscha w Thüringskej bě swojeho sydomlětneho hólza sobu na hońtwu wsak, so by kurwoty njeßł. Hdyž chzyschе hólzej jenu kurwotu pschipowßnycź, hólz k tšelbinej rokzy pscheblisko pschińdźe. S tšelby so wutšeli a hólzej schrót lěwu ruku pscherasy, a też hischcże bjedra srani. Wbohe dźěcźo je w smjertnym strasche.

* (400 000 hriwnow pschekschiwił.) W Grehvesmühlenje w Mecklenburgskej je psched krótkim semrjety senator a rěcźnik Ihlefeld 400 000 hriwnow, kotrež běchu so jemu dowěrike, pschekschiwił. Wjele makych ludźi je swoje pjenjesy shubiło.

* (Rosbuchnjenje benzina.) W jenej drogowni (selowych klamach) w Nachodże benzin rosbuchny. Pschekupz Marek, jedyn pomoznik, jedyn dźěłacźeŕ a jeho žona buchu smjertnje sranjeni. Pjecź druhich wosobow bu wobschkodźenych.

* (S błyskom morjeni.) W Bolsenje w Elsaßu je błysk srjedu bratrow Harpardow, kotrajž na jenym wosu sedźeschtaj, a tsi psched wós sapschehnjene konje trjechił a morił.

* (Židźi w Rumunskej.) Rumunske nowinu „Victorul" w Bukarestu su powjesćź pschinjeßke, so je žid Finkelstein jeneho kscheschcźijanskeho hólza do swojeho doma swabił a jemu krej wottocźił, so by ju po židowskim wobrjedże wužił. Nowiny k temu pschispomnja, so njeßmědźa wjazy rjez, so njebychu tajny khód pschepytanja pocźežiłe. Wone pak maju dowěrjenje, so justiza swoju winowatosćź dopjelni, a so wobskorzeny žadkawz derje saßkužene khostanje dostanje. — Židźi so na to hórscha, so rumunske nowiny hischcże pschezo bajku rosschěrjeja, so židźi kscheschcźijanam krej wottocźeja.

* (Pcźoły dweju konjow sakloke.) W sahrodże jeneho kublerja w Flöha běschtaj 2 konjej, mjes tym so na njeju nichtó njekedźbowasche, jedyn kolcź powalikoj. S tym so rosczerćźiwschi so pcźoły do konjow dachu a jeju tak roskakachu, so sa krótki cźaß swiknyschtaj. Też jeneho mkodeho cźeladnika pcźoły slě skakachu.

* (Franzowskeho sozialista wupokasali.) W jenej njesiawnej shromadźišnje w Barlinje bě franzowski sozialist Yvetot němske knjezerstwo wohanił a němskich wojakow napominał, so bychu bronje we wójnje pschećiwo swojim pschedstajenym wobrocźili. Wo tym shoniwschi je pruske knjezerstwo Yvetota s Pruskeje wupokasało. Prjedy pak hacž je so mohło Yvetotej wupokasanje wosjewicź, je so wón s procha měł a Němsku wopuschćił.

* (Na włosżyne kalnjenje wumrjeła.) Póndźelu popołdnju bě žona hosćenzarja Holaka w Piznju w Delnjej Łužizy wodu pijo jenu włoßu do huby srěbła. Hacźrunje ju wona hnydom wupluny, bě ju włoßa tola kłóła. Dokelž ert snutska hnydom sylnje sacźekasche, lěkarja sawołachu. Njedźiwajzy wschěch nakoženych sredkow pak sacźeklisna rucze pschibjerasche.

* Wo njewjedrach w Franzowskej dale pißaju: Wutoru so w krajinje pola Valbanna sylne njewjedro rospuschcźi, hdyž so tam runje

nĕkotre regimenty swobodowachu. Jedyn błysk do hórki ßapny, na kotrejż runje wojazy 3. pĕscheho regimenta pschebywachu. Pjecź muži ßo na měsćze n. i, nĕkotři ßo cźeźko ranichu.

* (Njewjedra w Schwajzarskej a połnóznej Italskej.) Po wulkej horzoćze ßu ßo nad alpskimi krajinami połnóznje Italskeje ßylne njewjedra shromadźike, kotrež ßu ßo tam jako móżne sliwki rospuschćźike. W Tirolskej je ßo woßebje Ötzski dołk cźeźko potrjechił. Wulka woda je mosty a khěże swottorhaka. S městnami ßu ludźo twarje statoki wopuschćźicź dyrbjeli, dokelž ßu ßo s wodu podmlĕke a ßo saßypnycź hroża. Daloko koło wokoło ßu ßo pola a łuki póczrjeke. Wulka woda ßo tak spĕschnje nawali, so mózachu ßebi ludźo jenoż nahe żiwjenje wukhowacź. W Bozenje ßo woda do pinzow dobu a tam tři metry wyßoko steji. Trafoi a Sulden staj s wulkej wodu wot druheho ßwĕta wotsamknjenej. Dróhi ßu do zyła wudrĕte. Też nĕkotre mosty ßu ßo saßypke. Wulki strach je, so hórske wody hischcźe wjetschu schkodu naczinja. Puczowarjo w Trafoi a Suldenje njemóża wotpucźowacź. Hoscźenzy ßu s zusymi pschepjelnjene. W Algundże błysk do elektriskeho grota dyri, kotryż na dróhu padnywschi jenu żonu sarasy.

W Schwajzarskej ßo sliwki s krupobiczom pschewodźachu. W Genfskim wokrjeßu ßu winizy cźeźko cźerpike. W Tessinskim wokrjeßu ßo mosty, dróhi, khěże a fabriki wupuscźichu; wobkhad na wjele żelesnizach je ßo pschetorhnył. Na wjele městnach ßu błyski nuts dyrike. W Nyonje pola Genfskeho jĕsora błysk do jeneje póstskeje kucze dyri. W Neuenburgskim kantonje je ßo pjerschcź s winizow wudrĕła.

Runje tak slĕ ßu njewjedra s pokodnja Alpow w połnóznej Italskej sakhadźake. Wschĕ dróhi mes Delebio a Sondrio ßu ßo wupuscźike. Nĕkotre sta khěżow je wulka woda prjecź storhaka. W Talamone woda na pohrjebnischczu rowy wudrĕ, a koscze cźełow ßo daloko wotnjeßechu. Wulka wjeß Camporico je zyle s wodu wobdata. Jejnych wobydlerjow spytaja po cźołmach wukhowacź. Hacź dotal ßu 8 cźełow je żołmow wucźahnyli. Też w Valdomina je woda pohrjebnischczo wudrĕła. W Delebio bĕ ßo 6 rĕkow sjednocźiło, kotrež hewak dźĕlene do Addeskeje rĕki bĕża. Fabriki a burske statoki ßo wottorhachu. Skót je ßo w hródźach tepił. Ssylny żelesniski móst pola Morbenia je ßo podmlĕł a ßo saßypnył. Pola Talelona rĕka Ronca pohrjebnischczowe murje spowala a rowy rosry, tak so drjewjane kichiże s wupuscźenych rowow pódla dźĕlow khěżow a stótnych cźełow po rĕzy płuwachu. Wustróżeni wobydlerjo cźeknychu. Ad daska rĕka wschĕ tele sbytki do Comerskeho jĕsora cźĕrjesche, hdźež ßo wone w hrósbnej měscheńzy wokoło honja. W Talelona ßu ßo 3 woßoby, hdyż chzychu ßwój skót wukhowacź, tepike.

* (Skałaŕ padnywschi żiwjenje sbubił.) W skale pola Marklißy w Schlesyskej skałaŕ kamjenje wotkamowasche. Wĕstoscze dla bĕchu jeho psches powjas sa schtom pschiwjasali. Njenadźizy pjerschcź pod schtomom popuschczi a skałaŕ tsizeczi metrow do hłubiny padny. Hnydom bĕ morwy. Jeho cźĕło dyrbjachu s pjerschcze a s kamjeninow woprawdźe wuhrjebowacź.

* (S róschtow padnył.) Hdyż pschi twarjenju nowehо hrodu w Mochowje w Schlesyskej róschty stajachu, cźĕßła Fiebig ßo wobßunywschi hłuboko padny a na hromadźe zyheli s rosbitymi stawami leżo wosta. Njeßożownemu bĕ ßo też rjap skamał. Do khorownje dowjesenу sa mało mjeńschinow semrje.

* (Woßa ßmjercź sawiniła.) Pola Wotiz w Cźechach żonje pschi sywanju woßa do rta salecza a ju do sadnjeho kónza jasyka kló. Jasyk hnydom s mozu. saczĕkasche a wboha żona ßo sadußy, prjedy hacź lĕkaŕ dokhwata.

* (Murjerjo ßo saßypli.) Pschi nowotwarje wotpaleneje tkajeŕnje w Rostoku pola Prahi ßo dźeßacź murjerjow se spadazymi róschtami saßypny. Pjecź s nich je morwych, tsjo ßu cźeźko a dwaj staj ßnadnje ranjenaj.

* (Schuleŕ ßo satsĕlił.) We Břegu (Brieg) w Schlesyskej ßo ratarski schuleŕ satsĕli.

* (W kłódźe wo żiwjenje pschischoł.) W polizajskej kłódźe w Kladsku (Glatz) je kowaŕ Höcker na zyle dźiwne waschnje żiwjenje sbubił. Po ßwojim sajeczu chzysche ßo wobwĕßnycź. Ale powjas ßo rostorże a Höcker s tajkim wotmachom k semi padny, so ßebi moshy cźeźko sischaße. Na tuto sischaßenje moshow bórsy wumrje.

* (300000 krónow na ludowe wĕzy.) We Wuscźu nad Łobjom je cźĕski direktor twornje 300000 krónow na cźĕske narodne należnoscze wotkasał.

* (Psches tołkacź ranjeny.) Na tsĕleŕskim ßwjedźenju we Weigsdorfje pola Hirschfelda mějesche Franz Schuch tołkacze (mörser) wobstarowacź. Hdyż chzysche tołkacź, kiż bĕ deschcźika dla wodźety, wotwodźecź, pschiúdże k pjeru pschebliśko, tołkacź wutsĕli a zyły wutsĕł jemu do wobliczа slecza. Schuch bu jara cźeźko ranjeny a też jeho widźenje je do stracha pschischło. Jeho do kliniki w Żitawje pschewjesechu.

* (Wo ßnje s wokna skoczika.) Na hrodze w Beerbergu pola Marklißy w Schlesyskej 13lĕtna Marta Krusez spizy s woknom wuskoczi. Woßrjedź nozy ßo wo ßnje se ßwojeje komory do pódlanskeho ruma wotßali, tam psches stoł do wokna salĕse a zyle spizy do dwora skoczi. Wona je ßo pschi tym jeno ßnadnje sranika.

* (Sso satsĕlika.) W Hornym Einsiedelu w Cźechach ßo 16 lĕtna holza s revolverom satsĕli. — A we Winje 8lĕtny schuleŕ s woknom wuskoczi a ßebi s tym żiwjenje wsa, jenicźzy teho dla, so bĕ jeho wucźeŕ smylkow dla poßwarił. — A tole jako najnowsche wupkody sdźĕłanoscze a postupa noweho pohanstwa ßamßny cźaßopiß wosjewja na pódlednjej stronje powjescźow, mjes tym so na prĕnich stronach ßo njemóże dosćź naßwarjecź na to, so bu njewĕrniwz a bjesboznik Jatho wotßadźeny, so hischcze njeje dosćź krematorijow k spalenju cźełow natwarjenych, so hischcze starske gymnasija wobsteja, w kotrychż ßo pódla rjanych spißow starych Grichow a Romjanow, kotsiż kschescźijanskeje wĕry hischcze snacź a teho dla też hidźicź a hanicź njemóżachu, też kschescźijanska wucźba wyßoko waži, so hižom njejßu wschĕ wyschsche schule po nowej módze, w kotrychż ma ßo jeno najnowsche pohanstwo wucźicź, kiż po żidowskim, liberalnym a ßwobodomurjerskim komandże hidźi, hani, do procha tepta wscho, schtoż je kschescźanske! — „Po jich płodach jich spósnajecze!“ Teho dla prjecź s tajkimi pißmami a nowinami s naschich domow, cźitajcze pschede wschĕm ßerbske cźaßopißy; te ßu wschĕ dobre kschescźijanske, te nikomu w domje, w ßwójbje ani najmjeńscheje schkody cźinicź njebudźa. „Sswój k ßwojemu!“ Kóżdy kroschik, wudaty na njekhmane pißma, je pschinoschk k temu, so móhli żidźa a nowi pohanjo skerje lĕpje ßwojemu pschibohej „mamonej“ nowe temple twaricź.

* Dla wulkeje horzoty a ßuchoty w Jendźelskej a dla pokhromy w Jendźelskej dźĕl manevrow franzowskeho a jendźelskeho wójska wupadnje. W Němskej pak ßo nasymske manevry w swucźenym waschnju wotměja.

* (S pĕskom ßo saßypnył.) W cźĕskim Zwikowje 17lĕtny dźĕkacźeŕ Vogel do wulkeho njesboża pschiúdże. Njedźiwajo warnowanjow wjazy metrow wyßoku pĕskowu scźĕnu podkopowasche. Ta ßo njenadźizy ßypny a jeho pohrjeba. Dokelž bĕ pomoz spĕschnje k ruzy, bu wón hischcze żiwy wuryty. Vogel bĕ zyle bjes wĕdomnja, mějesche wobej ruzy słamanej a bĕ też snutskownje jara cźeźko ranjeny, tak so jeho żiwjenju strach hrosy.

Wuknadźenja.

Khostanska komora. Hižo husto khostany 40lĕtny samkaŕ J. A. Nikusch s Hornjeje Borschcze bĕ lĕtża 14. julija 39lĕtneho pjekarja K. G. Förstera s Hornjeje Wjasońzy narĕczaŕ, mydlarjej Lehmannej na hornczerskej haßy w Budyschinje jenu 5 hriwnow hódnu zynkowu platu kradnycź. Förster bĕ po tejle skej radże cźinił a ypytaŕ, platu pola jeneho pschekupowarja pschedacź. Tón pak bĕ ßo sarjekł, platu paduchej wotkupicź. Hdyż Förster na to s tej platu po drósy dźĕsche, ßo Lehmann ßwojeje platy dohlada a jeho sajecź da: Dla wospjetneho paduchstwa Förstera a dla nadpjeranja Nikuscha k jastwu po 3 mĕßazach a k shubjenju cźeßnych prawow po 3 lĕtach saßudźichu.

× Rycźerkubleŕ hrabja Breßler nad Łuskom bĕ w naléczu scźeźku, s Noßacźiz psches jeho leżomnoscze do Łuwocźicź wjedźazu, se sawjeru sawrjeł. Ludźo, kotsiż mĕnjachu, so je scźeźka sjawnypucź, ßo na sawjeru hnĕwachu a bĕchu ju wospjet wottorhnyli. Hrabja Breßler bĕ teho dla 50 hr. myta temu wustajił, kotryż by winika wußlĕdźił. W nozy 27. meje nózny straźnik Hähnchen 27lĕtneho kowaŕskeho pomoznika Kucharja pschi tym pscheßłapi, hdyż wón runje sawjeru wotbiwasche. Lubijski ławniski ßud bĕ Kucharja dla wĕzywobschkodźenja k 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 1 dźeń saßudźił. Kuchaŕ, kotryż prĕjesche, so je winowaty, ßo na druhu instanzu powoła. Ta jeho powołanje sacźißny.

× Cźeladnik A. Proska, 1878 w Radskej pola Łasa narodźeny, je hižo 13½ lĕta w khostaŕnjach ßydaŕ a bĕ ßo lĕtża hakle 11. meje s nich puschcźił. Jako njepolĕpschomny jebak ßo wón hnydom saßo s jebanstwom a paduchstwom żiwjesche. 17. junija ßo wón pola kublerja Kaspera w Bórku na sdacze jako ßrĕnk pschistaji. 27. junija wón saßo k Kasporezom pschiúdże a chzysche Kasporowej żonje 60 hriwnow wurĕczecź, wudawajo, so je jeho ßotra k kupjenju jeneje kruwy trjeba. Kasperowa pak Proszy njewĕrjesche a niczo njeda

Sa to ßo pak tutemu poradźi, blidakſkemu miſchtrej Schmidtej w Deberzach 30 hriwnow wuwěſchczicź, kotrež wón pjecża k kupjenju wuhla trjebaſche. Pola kublerja Kſchižana w Małej Prasy ßo wón teho runja na ſdacże pſchiſtaji, ſo by 3 hriwny ſawdawka doſtał. Jako žiwnoſczeŕ Hoſchka ſ Radſkeje wuſtupujo bě wón na to jenemu pſchedawarjej jěſdnych kołow we Wulkich Sdźarach jěſdne koło ſa 125 hriwnow na wotpłaczenje wuręczał a kupny kontrakt ſ wopaczným mjenom podpiſał. Tole koło wón tón ßamy dźeń w Schěrachowje ſa 50 hriwnow pſchedacź ſpyta. Proſku k khoſtarni na 3 lěta, 400 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k dalſchim 40 dnjam khoſtarnje a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 5 lět ſaßudźichu.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij (němſki a franzowſki), **lanowolijowy firniß**, jara derje a twjerdże ſkhnyjaty, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij** kaž tež **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicże** wſchěch druźin, **ſchablony** ſa **molerjow** a **murjerjow** porucża a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na kamjeńtnej haßy 24.

Najlěpſchi **zolrowy měd** ſnamjenja **„Holanſke dźěczo“** po ſcżěhowozych tunich płaczišnach poruczam:

Emaillowany bow ſ 10 puntami wopſchijecża	mk.	3,30
= hornz ſ 10 puntami wopſchijecża . . .	=	3,30
= hornz ſ 5 puntami wopſchijecża	=	1,85
rjanu chineſku tonowu kſchinzu ſ 2 puntami wopſchijecża	=	—,88
kamjeninowy hornz ſ 1 puntom wopſchijecża	=	—,45
pakcżik ſ 1 puntom wopſchijecża	=	—,37

Roſeßłanje po żeleſnizy wot Mikowſkeho ſaſtaniſchcża.

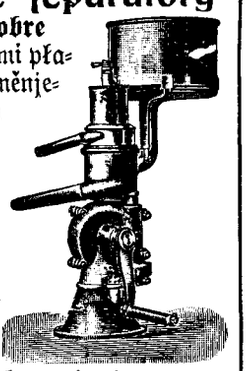
G. Urban w Krjebi w hornjej Łužizy.

Zuſe ſuby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.
Suby do ſkota ßadźene.
ſchtapacże na ſuby, krony.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theateŕſkej haßy.

Kolowe ſeparatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi porucża **Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow** mějecżelej: J. Pöthig a Ernſt Falting.
Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kózda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.
Sſobotu na kamjeńtnej haßy.

Dobru
pſchenicżnu muku
porucża **Khorla Kahrowe**
pſchi żitnych wikach.

Hypotheŕſke pjenjeſy
wupožczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

„Należnje ma ßo poruczicź **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** pſche hrubosćź a ſchupiſny kože,

jětſeſchka,

ßuczki, bakulli atd. Spezialny lěkaŕ M. W.“

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucżnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera**, Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a [illegible]ldy.**

Kakao

ſaruczeny cziſty
punt po **75** pj.
porucża
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Kronin

rynczki pſche kurjaze woka,
prjedy pod mjenom „Käppelin“ ſnate, je ſaßo doſtacź

w krónſkej drogowni
pola **Ernſta Acktoriesa**
w Budyſchinje.

Chemiſka cziſczeŕnja pjerjow
Oty Hebera
na ßerbſkej haßy czißło 9
ßo k cziſczenju ſtarych a nowych pjerjow porucża.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je doſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſ[illegible]. ßłużby
pſchi nowych hriebjach 5
piſarnja ſa kupowanſke, hypotheŕſke, dismembrazniſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Měcżi ßerôſki.
— Telefon czißło 177. —
Wichežad[illegible]anie leżomnoſczkow.

(K temu czißłu pſchiłoha.)

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**
pſchi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßacźn. wupowjedźenju 3½%**

Pſchenajacże khamorowych kaſchczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Ležomnosćz na pschedań.

K sawostajenstwowemu konkursej semrjeteho dźěłaćerja **Jurja Lehmanna** we **Wokrańcźizach** pola Niskeje škuschaza pódla Meldez hosćenza ležaza **khěža** se sahrodu a $2^1/_2$ jutrom pola dyrbi šo se šwobodneje ruki pschedacź.

Ssadźenja chzyke šo mi hacź do 2. septembra 1911 wotedacź. Dalsche rad wukasuju.

Gustav Christof, konkurßowy sarjadnik,
w Budyschinje na Lotzestraße 7.

Skład drainěrowanskich rolow

w Lětonju
porucza
krumjaze, šwinjaze a proßaze korta s rěblikom abo bjes njeho,
sćinowe pleczenje
se sazynowanym grotom,
tśěschnu papu
wschelakich tolstosćzow,
tśěschne namasanje „optimus" a kamjentnowuhlowy teer.
Teerowe kótły s pschišłuschkom šo pschepožćzuja.
Groczane,
sćinowe a papowe hosdźe,
hornzy wschěch družinow
atd.

Emil Dietrich
w hosćenzu w Lětonju.

Wulkosahrodniska žiwnosćz

ž.o 16 w Bukojnje p. Barta, kotraž je hacź dotal Handrijej Wehserej škuschała, 28 górzow wulka s 290,90 dawskimi jenosćemi a 8150 mk. wopalneje kašy je bjes wumjenka a hospody s jara pschihódnymi wumĕnjenjemi psches mje na pschedań.

W Budyschinje, 18. aug. 1911.

Justizny radźićzel **Michał Zyž,**
kral. notar.

Symsku woku,
hejduch,
prawu rĕpu,
žonopowe šymjo,
phaceljjowe šymjo
najlĕpscheje družiny
porucza

Khorla Preisser jun.

Rejwanski wustaw

E. Neugebauera w Budyschinje na Moltkowej drósy 29.

Mój šo lubowazy nasymski rejwanski kursus šo

póndźelu 4. septembra

sapocznje. Wo bórsomne samolwjenje proßy

Eugen Neugebauer, rejwanski wucźeŕ.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosćz: **ruczne młóczaki, żelesne stiftate młóczaki se šlomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rĕpowe rĕsaki.**

Bubonate šynowe wobroczaki, bĕrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslĕdnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyschinje na bĕletnskej drósy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móža šo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Flechtenheil.

Wupruhowany šrĕdk psche jĕtseschka a lischawu. Buschkwiczka 1 mk.

Krej czisczaze pille

k sprawnjenju a podpjeranju wonkhodźenja. Tyska 50 pj.

Krej czisczazy czaj

„Woponowe šnamjo". Wupruhowany šrĕdk psche wschě khorosćze, kotrež s hubjeneje krwje nastawaju. Tyska 75 pj.

— Roseßkanje na wßy. —

Jenož woprawdźite dostacź:

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Kublo

s korczmu w Njesnarowach pola Lubija, něhdźe 40 górzow wulke, 1 kilometer k blizšchemu żelesniskemu sastanischczu, s elektriskim šwětkom a mozowym pschiprawjenjom na pschedań. Dalsche psches Khorlu Mikana tam.

Kedźbu!

Woßebje pschihódnje ležaza **khěža s kowarnju** a dospołnej domjazej nadobu je tunjo na pschedań.

Dalsche je shonicź pola **Roberta Matthicka** we Łuczu we Wojerowskim wokrjeßu.

Wobydlenje,

wobstejaze s dweju stwow, 1 komory s pschišłuschkom a sahrodu je 1. okt. na pschenajecze w Nowych Porschizach czišło 72.

Mało trjebana

wißaza lampa

je tunjo na pschedań w Budyschinje na Wettinskej drósy czo. 31 delka.

300 litrow polneho mloka

pschi mschědnym podawanju šo hnydom sapocźejo sa hnydom hotowe pjenjesy hnydom pyta.

Płaczisna hacź 15 pj. sa liter.

Mlokowa wikowarnja w Draždźanach, Seilerstr. czo. 17.

Dobru pensiju

schulerjo namakaju na šukelnskej drósy czišło 38 I na lĕwizy.

Do dobreje pensije

šo k jenemu ratarskemu schulerjej hischcze jedyn druhi pyta. Dalsche je shonicź na Nouartskej drósy 8 III pola nowych kasarmow.

Rakeczanske burske towarstwo

smeje **njedźelu 27. augusta** pop. w 5 hodź. poßedźenje w Gäblerez hosćenzu. **Pschedšydstwo.**

Kuchańki, swinske a šlužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k šwinjom, wotroczkow, šrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske šwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajeŕka **Görlichowa** na šukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Dowĕrnu, pilnu, starschu

šlužobnu holzu,

kotraž móže trochu waricź, pschi dobrej msdźe pyta dr. **Jentschowa** w Budyschinje na Hoschiz haßy czišło 46 delka.

K 15. septembrej abo 1. oktobrej pilnu evangelsku

šlužobnu holzu

do dobreje šlužby pyta profeßorka **Kleeowa** w Budyschinje na dwórnischczowej drósy (Bahnhofstraße) czišło 6.

Wustojneho

tyscheŕskeho pomoznika

pyta **E. Holland**
w Małym Wjelkowje.

Tyscheŕskeho pomoznika

hnydom pyta **August Schubert**
w Njeßwaczidle.

Wustojneho

kowarskeho pomoznika

pyta **R. Bär**
na Hoschiz haßy czo. 15.

3 šylnych

dźěłaczerjow

hnydom pyta
parna zyhelnecza w Měrkowje.

Wjetscha liczba

dźěłaczerjow a dźěłaczerkow

trajne a derje šo placzaze dźěło namaka

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze

pola Budyschina.

Mužstwam wschěch šykawow a wschěm tym, kotsiž šu pjatk 18. augusta tak spěschnje wohnjej khwatali a nam s pomozu k bokej stali, s tutym šwój **najwutrobnischi dźak** prajimy.

Gmejna a knježi dwór w Banezach a Wutokczizach.
Gmejnska rada,
Pětr, gmejnski pschedst. **Hermann** jun.

Próstwa.

W knihowni Maćicy Serbskeje **„Mißionski Poßoł"** za lěta 1901—1910, kaž tež 11. čisło z lěta 1898 pobrachuje. Podpisany tehodla w mjenje M. S. wutrobnje prosy, zo chcył nam něchtó pobrachowace lětniki a naspomnjene čisło dobroćiwje darić. Maćica by tónle dar wótčinskoje lubosće z wosebitym dźakom powitała.

W Budyšinje, 18. aug. 1911.

K. A. Fiedler,
knihownik M. S.

Pschiłoha k czišłu 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. auguſta 1911.

Płaczišny rěsneho ſłotu na Draždžanſkich ſłótnych wikach.

21. auguſta 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže hač do 6 lět	47—50	87—90
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	41—46	79—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	30—35	68—72
Jałojzy a kruwy:		
1. *połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže*	43—47	75—80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže hač do 7 lět	38—42	70—74
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	34—37	65—69
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	29—33	61—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	56—60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže	45—48	78—82
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	41—44	71—77
3. ßnadnje pizowane	35—40	65—70
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	51—55	81—85
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—50	76—80
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiženjow w ſtarobje hač do 1¼ léta	48—50	64—66
2. mjaßne	46—47	62—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	58—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 19. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 24. auguſta 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pſchenża . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	50	9	80	9	50	9	75
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	28	8	40	8	20	8	40
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	9	—	9	50
Wows	8	50	9	—	9	—	9	50
Hróch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	9	—	10	—
Jahły	15	—	16	50	15	—	17	—
Hejduſchka . .	15	50	16	50	17	—	18	—
Běrny	4	50	5	25	4	50	5	=
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	80	3	—	2	80	3	—
Pſchenična muka 50 " . . .	10	50	19	50	16	—	19	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	25	13	75	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	40	5	80	3	50	4	25
Sſkoma . . 100 " . . .	4	33	4	67	3	25	4	50
Proßata 583 ſchtuk, ſchtuka . . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	6	40	6	25	6	50
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	10
Pſchenčny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	80	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., rožła wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 60 np., jećmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hač 16 hr. 66 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 25 np. hač 13 hr. 44 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wićzne płaczišny w Kamjenzu.

24. auguſta 1911.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 70 np., pſchenża wot 9 hr. 50 np. hač 9 hr. 80 np. jećmjeń wot 9 hr. 60 np. hač 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 3 hr. 50 np. (nowe) — hr. — np., běrny 5 hr. 50 np. hač hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 25. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje 11. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farat Räda ßerbſku ſpowjedź, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſměje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Wylem Emil Thomas, želeſotočet w Budyſchinje, ſ Friedu Minnu Běłez na Zidowje.

S druhich woßadow: Pawoł Kruža, murjet w Trupinje, ſ Hanu Hermanez w Kamjenej p. Rakez.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Gerhard Balduin, Richarda Balduina Seiferta, cźěßliſkeho połéra w Dobruſchi, ß. — Horſt Werner, Wylema Böhmera, kowarja w Dobruſchi, ß. — Pawoł Rudolf, Ernſta Maxa Němza, murjetſkeho połéra w Scźijezach, ß. — Rudolf Ewald, Ernſta Ewalda Schrödera, ſamkarja w Dobruſchi, ß. — Irmgard Ilſe, Khorle Schöby, ſamkarja w Scźijezach, dź. — Erna Martha a Margaretha Emma, Jana Auguſta Kreczmarja, gratmiſchtra w Dobruſchi, dwójnikaj.

W katholſkej zyrkwi: Hana Hilžbjeta, Mikławſcha Sendy, murjerja w Budyſchinje, dź. — Sofija Khryſtina, Adolfa Munzarja, krawza w Bělcźezach, dź. — Joſef Božidar Adolf Kſchesczan, Kſchesczijana Božidara Almſtädta, ſamkarja w Budyſchinje, ß.

S druhich woßadow: Martha Elsbeth, Ernſta Hermanna Fiſchera, cźěßle w Ssulſchezach, dź. — Gertrud, Jana Ernſta Pětſchli, ſahrodnika w Njedaſchezach, dź. — Thereſa, Hermanna Ernſta Müllera, ſkalarja w Spytezach, dź. — Pawoł Albert, Richarda Franza Kunizſcha, wyſchſcheho ſchwajzarja w Debiſchkowje, ß. — Elsbeth, Ernſta Hermanna Knechta, dźěłaczerja w Běłych Noßlizach, dź. — Khorla Oswald, Bjedricha Auguſta Käſtnera, khěžerja w Demjanach, ß. — Herta, Jana Auguſta Poſtoły w Hnaſchezach, dź. — Greta Frieda, Bjedricha Auguſta Rößlera, wobydlerja w Pßowjach, dź. — Martha Johanna, njemandź. dź w Hatach p. Minakala. — Bjedrich Ernſt, Ernſta Hermanna Barta, murjerja w Błožanach, ß. — Hermann Kurt, Jana Auguſta Scholty, ſkalarja w Mjeſchizach, ß. — Jan Kurt, Khorle Maxa Rychtarja, ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja w Sdźeri, ß. — Ernſt Pawoł, Ernſta Moritza Teutſchera, khěžerja w Kluſchu, ß. — Ernſt Hermann, Jana Ernſta Herbriga, žiwnoſcźerja w Hlinje, ß. — Ota Marcźin, tyſcheſkeho miſchtra w Barcźe, ß. — Marja Margareta, Hermanna Alfreda Bürgera, dźěłaczerja w Kortnizy, dź. — Jan Alfred, Jana Auguſta Peſchela, wulkoſahrodnika w Droždźiju, ß. — Margareta Elfrieda, Jana Auguſta Bjenſcha, kublerja we Wujeżku p. Pomorz, dź. — Frieda Liesbeth, Jana Scholty, ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja w Hermanezach n. Spr., dź. — Elſa Helena, Jana Leopolda, tſchikryjerja w Rakezach, dź. — Jan Richard Helmut, Jana Nowaka, žiwnoſcźerja w Komorowje p. Rakez, ß. — Pawoł Auguſt, Pawoła Auguſta Pawlika, žiwnoſcźerja w Komorowje p. R., ß. — Jan Gerhard, Jana Ernſta Kruže, kublerja w Komorowje p. R., ß. — Richard Gerhard, Emila Pawoła Mejna, tyſcheſkeho miſchtra w Stróži p. R., ß. — Johanna Irmgard, Kurta Urbana, ſahrodnika w Schcźenży, dź. — Hendrich Richard, Jana Wirta, žiwnoſcźerja w Schcźenży, ß. — Helena Martha, njem. dź. w Kamjenej p. Rakez. — Richard Erich, Guſtava Adolfa Bergera, krawza w Rakezach, ß.

Zemrjeł:

W Michalſkej woßadźe: 18. dźeń auguſta: Jan Khorla Robert Jakub, w ſaſtarańi na Zidowje, 64 l. 10 m. 22 d. — 20. Bjedrich Hermann, njemandź. ß. pod hrodom, 1 m. 2 d. — Hana Madlena Pětſchez, njebo Jana Handrija Błažija, žiwnoſcźerja w Brěſowje, ſawoſtajena wudowa tam, 71 l. 10 m. 26 d.

S druhich woßadow: Marja, njebo Guſtava Kozora, kantora w Hodźiju, ſawoſtajena wudowa, 46 l. 6 m. 12 d. — Hańża Schmidez. dźěłaczerka w Małej Borſchcźi, 67 l. 7 m. 13 d. — Johanna Khryſtiana Libſchowa rodź. Behniſchez w Demjanach, 75 l. 4 m. 27 d. — Marja Madlena Böhmerowa rodź. Kralez w Hnaſchezach, 63 l. 9 m. 21 d. — Martha Hedwig, Jana Kruže, hoſcźenzarja w Trupinje, dź., 10 m. 29 d. — Jurij Pawoł, Jana Wünſche, murjerja w Rakezach, ß., 5 m. — Martha, Khorle Fredowa, dźěłaczerja w Hermanezach n. Spr., dź., 2 m. 11 d. — Elſa Helena, Jana Leopolda, tſchikryjerja w Rakezach, dź., 19 d. — Max Alfred, Jana Jung-Hejduſchki, cźěßle w Rakezach, ß., 1 m. — Hana, Handrija Sturma, kublerja w Jitku, mandźelſka, 55 l. 7 m. 29 d. — Handrij Wiederwach, rěſniſki miſchtr w Barcźe, 56 l. 11 m. 25 d. — Ota Marcźin, tyſcheſkeho miſchtra Miſchnera w Barcźe, ß.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodźin farat Kſchižan ßerbſke a w 9 hodźinach němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſez.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje farat Domaſchka rano w 7 hodźinach němſku ſpowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodźinach němſke a ½10 hodźin ßerbſke prědowanje.

Sserbſki muſej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješčel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjeschzinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poručzam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wscheje druziny, kaž tež

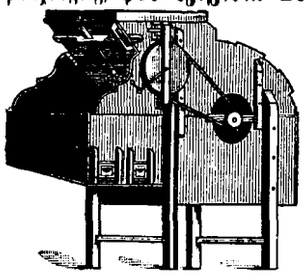
teppichi, blidowe pschikrywy,

paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Sawolajcze mje s telefonom, hdyž je trjeba

= mlóczaze maschiny =

porjedzicz, pod czißlom 40, Halschtrowski hamt.

H. Hantsche, maschinska fabrika :: w Protezach (Prietitz) pola Halschtrowa.

Džěkam **mlóczaki** s czischczenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, czischczazych maschinow, wějadkow, trieurow, schrótowanskich mlynow, běruazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěsakow, ßkomurěsakow, separatorow, butrowych maschinow, ßyklanjowych maschinow** atd.

Psche dristanzu czelatow

je ßo lěta dołho jako wubjerny wopokasał

haptyklarjowy Himmelreichowy

Antilaxin.

Jeho skutkowanje pschebłapi.

Wěsty ßrědk pschе dristanzu pola wscheho domjazeho skota.

Placzisna 1 bleschа = 3 mk. 25 pj.; 5 bleschow = 15 mk. franko.

Hłowny skład a roseßłanje pschеs

kral. privil. hrodowsku haptyku (Pawoł Leidler) w Budyschinje.

Ad. Rämsch nasł. w Budyschinje

(měješčel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czißko 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

= palenzy a likeury. =

Roseßłanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi placzisnowy sapiß žadacz.

Podklóczе a drjenje,

wicz, ischias drjenje, bolenje žołdka, ßubow a hłowy, kolik, dristawu, khripu hoji **Todor, karmelitski duch, bleschа po 60 a 100 pj.** po starym wupruhowanym pschedpißmje karmelitskich mnichow dźěłany.

Jenož **Todor** žadajcze a bjerczе. Jenož woprawdźity porucza **Stranch a Kolde,** drogownja, s napschecza katholskeje zyrkwje.

Najymske wupschedawanje

wot **17.** hacž do **31. augusta**

po woßebje tunich placzisnach.

Žonjaze blusy hižo po 75 pjenježkach.
Spódnje taille, wuschiwane, hižo po 65 pj.
Žonjaze koschle hižo po 65 pj.
Zonjaze schtrympy, 3 pory hižo po 95 pj.
Cžajske schórzuchi hižo po 60 pj.
Wobleczenjowe schórzuchi hižo po 95 pj.
Gumijowe paßy hižo po 20 pj.
Žonjaze rukajzy hižo po 10 pj.
Mužaze soki, 3 pory hižo po 95 pj.
Sslě hižo po 45 pj.
Hólczaze blusy a **kholowy** hižo po 50 pj.
Trikotowe pótniki hižo po 75 pj.
Wutrěwanske rubischcza 1/2 duz. hižo po 60 pj.
Trjenja 1/2 duz. hižo po 1 mk. 20 pj.
Stepowane pschikrywy (deki) s reformskim podschiczom hižo po 2 1/2 mk.
Wupjerki, hotowe, hižo po 3 mk.
Zychi, hotowe, hižo po 2 1/2 mk.
Blidowe pschikrywy (deki), barbunjepuschczate, hižo po 95 pj.

Placzisny wjele tworow ßu skoro hacž na połozu prjedawscheje hódnosczе ponižene. Ssamo najmjeńschi pospyt je dobytkny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna přeplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 35. Sobotu 2. septembra 1911. Lětnik 70.

Khěžorowa rěcź wo němskim wójnskim łódźstwje.

Po wobhladanju wójska pola Hamburga je khěžor Wylem na powitazu rěcź Hamburgskeho měšćanosty ſ dlějšej rěču wotmolwił. W njej wón na wójnsku haru, kotraž pšes Europu nětkle dźe, ani njeſpomni, wón wjele bóle wo měrje rěči, tola ſ dobom na nuſne powjetſchenje wójnſkeho łódźſtwa pokaſuje. Khěžor praji:

Jeli ſo je město Hamburg ſe ſahorjenjom dźěl wójska witako, je derje cźiniło, pſchetoż wono wě, ſo móže pod ſchkitom měra ſwojeho dźěła hladacź, ſchtoż je ſa lud nuſne, kaž ſa ludowe cźěło dychacź a žiwe bycź. Dych ſtatneho cźěła dawa jemu žiwjenje a móz a tutón dych je wikowanje. Njeſměmy ſo dźiwacź, ſo wupinanje wikowanja w naſchim młodym ſjednoćenym kraju někotremu w ſwěcźe njeluboſcźe cźini. Myſlu wſchak ſebi, ſo je konkurrenza też ſtrowa na poln konkurrenzy. Wona je ſtatam a ludam nuſna, ſo by je k nowym ſkutkam pohnuła. Konkurrenza jednotliwych ludow móže ſo w měrje wubědźicź. Schkit ſa wikowanje a mórſku jěſbu je ſebi němſki lud ſe ſwojim móznje ſo wuwiwazym a pſched zyłym ſwětom ſe ſwojej diſziplinu ſo wuſnamjenjazym wójnſkim łódźſtwom ſtworił, kotrež wolu němſkeho luda na morju płacźiwu cźini. Jeli ſo ſym ſahorjenym Hamburgcźanam derje roſymił, myſlu ſebi, ſo ſebi pſcheja, ſo *ma ſo naſche łódźſtwo dale ſeſyłnicź*, ſo bychmy wěſcźi byli, ſo naſ nichtó *wot měſtna na ſłónzu njewot*cźiſchcźi!

Němſko-franzowſke jednanje wo Marokkowſkej

ſo na nowy tydźeń ſapoczńje. Wſchoněmſke nowiny a towarſtwo w ſhromadźiſnach njepſcheſtawajn knježerſtwo nadběhowacź a honicź, ſo by połodniſchu Marokkowſku němſku koloniju ſcźiniło. Hdy chcyło knježerſtwo tutym ludźom k woli bycź, njedyrbjała ſo Němſka kombźicź, Marokkowſkeje dla ſ Franzowſkej a Jendźelſkej wójnu wjeſcź. Bohu budź dźak, ſo ſo khěžor a jeho miniſterjo w ſwojich roſsłudźenjach njedadźa ſ tajkimi ſchkrěcźakami ſamylicź. Němſke knježerſtwo ſebi na to njepomyſli, połodniſchu Marokkowſku pod ſwoje knjejſtwo ſtajicź. Wono ſo ſ tym ſpokoji, hdyž Franzowſka němſkemu wikowanſtwu a němſkim pſchedewſacźelam runoprawoſcź a ſchkit ſarucźi a dale Franzowſka Němſkej dźěl ſwojich kolonijow wotſtupi. W tymle ſmyſłu budźe na nowy tydźeń němſki ſtatny ſekretar ſwonkownych naležnoſcźow Kiderlen-Wächter ſ franzowſkim póſłanzom Cambonom w Barlinje dale jednacź. Wón ma, kaž je na ſwojim wulěcźe pſches mjeſy połodniſcheje Franzowſkeje dopokaſowarjej franzowſkich nowin „Echo de Paris“ rjekł, ſa wěſte, ſo Němſka ſ Franzowſkej wo Marokkowſkej dojedna, a ſo ſo wójny ſminje. Wulki hołk, kotryž nětkole Wſchoněmzy cźinja, nima do zyła žaneje ważnoſcźe a wliwa na běh němſkeje politiki.

Wo wukaſanjach, póſłanzej Cambonej na pucź do Barlina datych, franzowſke nowiny piſchu, ſo je Cambon hiſchcźe do ſwojeho wotjěſda dołhe wuradźenje ſ miniſterſiwowym pſchedſydu Caillauxom poměł. Napiſane wukaſanje poſkład noweho jednanja wobſahuje. Němſke knježerſtwo hižo firmu ſnaje, po kotrejž chze Franzowſka jednacź.

Pſchedſnamjenja hrožazeje wójny.

Jeli ſo by Marokkowſkeje dla k wójnje došchło, měła Franzowſka nawal wulkeho němſkeho wójska wudźerźecź. Jendźelcźanow jara ſajimuje, hač je wona k temu khmana. Tele dny je ſebi jendźeliki półny marſchall John French, jedyn ſ najwuſpěſchniſchich jendźelſkich generalow w burſkej wójnje, ſe ſwojim generalnym ſtabom franzowſke wobtwjerdźenja pſchi rańſchej mjeſy wobhladował. Pod wjedniſtwom franzowſkich offizěrow ſebi Jendźelcźenjo wobtwjerdźenja hač na najdróbniſcho wobhladowachu. We wojeŕſkim łěhwje w Mailly ſo pſched Jendźelcźanami ważne tſélne ſwucźowanje pſchedwjedźe. Potom woni do Nancya jědźechu. Tam jim k cźeſcźi měſtny komandant hoſcźinu wuhotowa. Na to ſebi Toulſku twjerdźiſnu wobhladowachu. Wot tam ſo do Maillyſkeho łěhwa wrócźichu, hdźež ſo jim wulke ſwucźowanje pſchedwjedźe, pſchi kotrymž ſo dwě diviſiji wobdźělischtej.

Też *Belgiſka* chze na wójnu pſchihotowana bycź, ſo mohła ſebi w njej ſwoju neutralnoſcź ſakhowacź. Wſchitzy belgiſzy offizěrojo ſu ſo ſ dowoleńzy ſwokali a ſo k wobtwjerdźenjam Maaſſkeje rěki pſchidźělili. W Lüttichu je ſo mjes muſtwa we wobtwjerdźenjach 80,000 patronow wudźěliło. 12. pěſchi regiment je ſo do wobtwjerdźenjow położił.

Jendźelſkim nowinam „Daily Chronicle“ ſo ſ Brüſſela telegrafuje, ſo ſu ſo belgiſzy wyſſozy offizěrojo ſa to wuprajili, ſo dyrbja ſo wěſte naprawy cźinicź, ſo by ſo Belgiſka ſ němſko-franzowſkej wójnu njepſcheſkłapiła. Teho dla ſu ſo plany ſa ſpěſchnu mobiliſaziju wudźěłake. Twjerdźiſny nad Meuſe a pſched Namurom ſu ſo ſ nowa wobronike a jich wobſadki ſu ſo poſylnike. Wójnſki miniſter chze namjeſne twjerdźiſny wobhladowacź.

Do Namureſkeje twjerdźiſny je ſo 60 półnych kanonow ſ trěbnej muniziju dowjeſło. Pſchi tym ſo wo mobiliſaziju njejedna, ale wo pſchewjedźenje trajnych prawidłowych pſchedpiſſow ſa měrny cźaſ. Kaž ſo ſda, je ſo belgiſke wójſko trochu ſanjerodźiło, a nětko, hdyž wójna hroſy, chzedźa jo trochu do rjada ſtajicź.

Połazy w Hornjej Schleſyſkej

ſwoju politiſku organiſaziju pſchezo bóle wudoſpołnjeja, runjež pruſka polizija temu po móžnoſcźi ſadźěwacź pyta. Poſłedni cźaſ Połazy ſjawne ſhromadźiſny pod hołym njebjom wotbywaju. Někotre ſ nich je polizija ſakaſała. Jena tajka ſhromadźiſna nješmědźeſche ſo wotměcź, dokelž by ſo ſ njej měr bažantow kaſył a na tajke waſchnje wotnajeŕ hońtwy ſchkodował. Jena druha ſhromadźiſna ſo ſakaſa, dokelž ſo polizija bojeſche, ſo mohło ſo pſchi tym ſchcźerniſchcźo ſapalicź. Njedźiwajcy poczeźenja ſ poliziju ſu Połazy tola ſchěſcź ſjawnych ſhromadźiſnow pod hołym njebjom wotměli. Na jenej ſ nich ſo wjazy dyžli 2500 woſobow wobdźěli.

Ssamo pólſkim pſchecźiwnikam alkohola polizija njedowoli, ſo ſjawnje ſhromadźicź, runje tak też niz pólſkim ſpěwanſkim towarſtwam. Jeneho ſrjadowarja ludowych ſhromadźiſnow, wěſteho Poněźkeho, je polizija ſe 7000 hriwnami a Rožizkeho ſ 2000 hriwnami pokhoſtała ſa to, dokelž w pólſkich ſpěwarſkich towarſtwach pólſki ſpěw wucźachu.

Połazy w Barlinje.

W Barlinje je ſo pólſke ſjednoćeńſtwo ſa twar pólſkeho doma ſałożiło, kotremuž je wjele Polakow ſ podźělemi po 5000 hač 10 000 hriwnow pſchiſtupiło. Jedyn pólſki twarz je nacźiſł ſa dom wudźěłał. W pólſkim domje budźa towarſchne a ſhromadźeńſke

městnosćze, pschebytk sa ßokokow (turnarjow), pólska knihownja, korczma atd. Jeli so wyschnosć njeby na dróhowej froncze pólske napißmo dowoliła, bychu Polazy kaczanske napißmo wsali.

Wopyt turkowskeho trónskeho naßlědnika w Barlinje.

Prěni krócź je ßo jedyn turkowski prynz na puczowanje k wopytej němskeho kheżora po tuteho pscheproschenju do Němskeje nastajił. Schtwórtk popołdnju je wón po puczu romunskeho krala wopytawschi do Barlina pschijeł. Prynz, Jussuf Izzedin, budże pschi nasymskej paradże pschitomny. S tym pschecźelne poměry, kotrež ßu ßo runje we wojeŕskim nastupanju mjes Němskej a Turkowskej roswiże, woßebje wustupja. S prynzowym wopytom ßo pschecźelny swjazk, kotryż hižo dołhe lěta mjes Turkowskej, Rumunskej a Němskej wobsteji, wobkrucźenje dostanje.

Wojerska demonstrazija pschecźiwo Wschoněmzam.

Każ druhdże běchu Wschonèmzy też we Wormsu shromadźisnu powołali. W njej na ßkabu politiku Němskeje pschecźiwo Franzowskej a Jendźelskej ßwarjachu. W shromadźisnje běchu też offizěrojo pschitomni. Hdyż pschedßyda dr. Göbel praji, so je w lěcze 1866 Němska ßkaby lud, tola ßylne knjeżerstwo měła, mjes tym so je to nětkole runje na wopak, wschitzy pschitomni offizěrojo stanychu a s regimentowym wyschkom na czole na nadpadne waschnje salu wopuschczichu.

Italska ßebi też sarunanje żada.

Mjes tym so ßo Franzowska s Němskej Marokkowskeje dla wadźi, je Italskej myßliczka pschipadła, so by nětkole składnosć była, też něhdże kruch kraja schlapnycź. Pschede wschěm ßebi wona żada, so by w Tripolißu ßwobodnu ruku dostała; też s Albanskej by ßo wona spokojiła. To wscho by jenoż na khóstu Turkowskeje schło. Teho dla pucźowanje turkowskeho trónskeho naßlědnika do Němskeje turkowskemu knjeżerstwu pschileżnosć poskicźi, wo pomoz pschecźiwo chzyjatosczi Italskeje prożyć.

Njeměry dla drohoty w Franzowskej.

W zykej ßredźnej a wjeczornej Europje płaczisny żywroby horje stupaju. Powschitkownje lud temu hischcże směrom pschihladuje a ßo wyschschim płaczisnam mórczo podczißnje. Hinak w Franzowskej. Lohko ßo roshorjaze franzowske żony ßu wikowarjow a ratarjow, hdyż na wyßokich płaczisnach wobstacha, s wikow wuhnake. W Douai 1500 kuchaŕkow a żonow revoluzionarny spěw spěwajo na torhoschczo pschicźahny. Poliziśtojo a żandarmojo njesamochu sadźewacź, so ßo żónske do wikowarjow a burow s pukami dachu a jich nusowachu, ßwoje twory po niskej płaczisnje pschedacź. Żónske ßo potom na pucź k klamam piekarjow nastajichu. Hdyż ßo wone jim bliżachu, piekarjo wokeńzy dele puschczichu a durje sesamkachu. Jenoż jedyn jeniczki piekaŕ ßwoje klamy wocźinjene wostaji a khléb po tunjej płaczisnje pschedawasche. Runje tak jedyn rěsnik, kotryż punt mjaßa po jenym franku wostaji. Jimaj wótsje kleskachu. W Aniche ßo psched rěsaŕnju wulka czrjóda żonow sběża. Wone chzychu sadźewacź, so bychu rěsnizy s mjaßom wotjěli. Woni dyrbjachu jo na městze po tunjej płaczisnje pschedacź. W Arras ßo nětkotre sta rěsnikow a piekarjow mjes lud směschachu a teho runja pschecźiwo drohim płaczisnam protestowachu. Skónczenje ßo wschudże pschecźischcża, so ßo punt mjaßa po jenym franku pschedawasche.

W St. Quentinje nětkotre sta tkalzow k stejischczam pschedawarjow butry a jejow pschiběżachu a dźěl jich tworow sniczichu, dokelż pschedawarjo pschewyßoke płaczisny żadachu. Poliziśtam njebě móżno, wikowarjow schkitacź.

Dźěłaczerjo w Valencienneskim wokrjeßu ßu pschekupzow nusowali, so ßu ßo podpißali, so budża po płaczisnach, kotrež ßo jim postaja, pschedawacź. Pschekupzy, kotsiź bychu pod tajkimi wobstejnosczemi jenoż se schkodu dźěłali, ßu ßwoje klamy samkli. Rěsnizy ßu, dźiwajo na wyßoke skótne płaczisny, wobsamkli, niż wjazy skót rěsacź.

W Fresnes ßo njemérniży do klamow pschekupzow, kotsiź ßo sapowjedźichu, ßwoje twory tuńscho pschedawacź, dobuchu a wscho sniczichu. Gmejnska rada w Douai je wobsamkła, knjeżerstwo namolwicź, so by zło na mjaßo a druhu zyrobu spuschcziło.

Pschecźiwny wojerski duch w Norwegskej.

We wschěch europiśtich statach pytaju sozialdemokratojo mjes wojakami spjecźiwe smyßlenje rosschéricź. Też w Norwegskej ßu woni we wójsku swólniwej wuschi namakali. Disciplina je po sdaczu tam ßylnje rostschaßena. Tele dny bě ßo jedyn sozialdemokratiśzy smyßleny wojak njedźiwajzy wospjetneho namolwjenja wospjet sapowjedźił, ßwoje reservne cźrije k swucźowanju ßobu bracź a bě teho dla dwaj dnjej arresta dostał. Někotsi s jeho towaŕschow měnjachu, so je to pschekrute khostanje, a khorhoj s napißmom wudźełachu, s kotrymż ßebi żadachu, so by ßo wojak s arresta puschcził. Někotre sta wojakow ßo w strażowarni wokoło tejele khorhoje shromadźichu, arrestowe durje wupaczichu, tola ßo samylnischi jeneho druheho jateho wußwobodźichu. Strażowazy wojazy nawalnikow s bajonetom wotehnachu. Pschi tajkich wobstejnosczach budże knjeżerstwu drje jara czeżko, winowatych pokhostacź a ßebi nusnu poßłuschnosć wunusowacź.

Rusko-japanski swjask.

Wójnske bronjenje Chinskeje je sbliżenje mjes Ruskej a Japanskej pospěschiło. Japanski khéżor je porucził, so by ßo Ruskej łódź „Angara", kotruż ßu w poßlednjej wójnje Japanszy Ruskim wsali, jako dopokasmo saczuczow njepscheměnliweho pschecźelstwa wróczika. Ruski Zar je ßo japanskemu khéżorej sa tónle dopokas njekhabłozeje wobostronskeje pschesjenosczе s najwutrobnischimi ßkowami dźakował. Sa łódź „Orel", kotruż ßu Japanszy teho runja Ruskim wotewsali, ßu Japanszy Ruskej $2\frac{1}{2}$ milijona hriwnow saplaczili.

Wußadźenje schpanisklich wojakow s pokodnja Agadira.

So ßo njemohła Němska zykeje pokodnischeje Marokkowskeje smozowacź, je Schpanisska 500 wojakow něhdże 90 kilometrow s pokodnja Agadira, hdźeż němska łódź steji w pschistawje Santa Cruz de Mar Pequena, na brjoh wußadźika. Tele městno je Marokkowska w lěcze 1860 po schpanisko-marokkowskej wójnje Schpanisej wotstupiła.

Njeměry w Marokkowskej.

Mjes wobydlerjemi pokodnischeje Marokkowskeje a to woßebje Suskeho kraja, ßo s nowa hibanje pokasuje. Ksimatojo, kotsiź blisko Agadira bydla, nochzedźa czeŕpicź, so bychu ßo leżomnosczе Europjanam pschedawake. Němzy w Agadirje mjes tym dale s domoródnymi wo kupjenju leżomnosczow jednaju. Někotsi ßu k temu swólniwi, drusy ßo Němzam sarjekuja, dokelż nochzedźa żanych Europjanow w Suskim kraju cźeŕpicź.

Wojowanje w Persiskej.

Něhduschi persiski schah Mohamed Ali a jeho pschiwißowarjo po sdaczu dobyczeŕszy k persiskemu khownemu městu postupuja. Bachtiarow, na kotrychż ßo nětczische knjeżerstwo sepjera, ßu wospjet sbili. Knjeżerstwo je w pjenjeżnej nusy a njemóże teho dla ßwojich pschiwißowarjow płaczicź, mjes tym so Mohamed pjenjesy s horschczemi wudawa. S teho ßo wujaßnja, so ßo k njemu s khromadami pschiwißowarjo pschidawaju. Khowny roskasowaŕ knjeżerstwowych wojakow Jeprim je khory a njemóże na wójnu wucźahnycź.

Jeho poßlednja wola.

(Skónczenje.)

To běsche dźiwanje pschi tymle khowanju po zykej wyży!

Sa Dwórnikowym kaschczom dźěchu jeno knjes faraŕ, někotre wczipne żony, kotrychż sboże abo njesboże wot tuteho pschewodźenja njewotwißowasche, a na kónzu Jan a Hana.

Ludźo, kotsiź pschi puczu stejachu, khowy khromadu tykachu a ßo tutymaj jeniczkimaj wurjadnymaj cźłowjekomaj s Dwórnikez dwora dźiwachu, kotrajż potajkim poßlednju wolu semrjeteho sazpěwaschtaj. Widźachu, kak w njedźeliskej drasczе, khowu skożujo a ruzy stykujo dźěichtaj, a pobożnosczе w mkodymaj wobliczomaj njemóżachu wopschijecź, kotrajż każ samylenaj a sakustanaj psched ßobu do semje shladowaschtaj, zyle tak, jako byschtaj wußmějchazeho hanjenja wokoło ßebje njewidźałoj.

Pola Dwórnikez bě hanjenje najwjetsche. Tam ani jedyn ert njemjelczesche na tym, so ßo Hana a Jan tak njesrosymliwje sadźerżeschtaj.

„Najmjeńschi ßu wschak też najbłupischi", powjedachu, nad schkodu ßo wjeßelo, „a najbłupischim ßo prawje stanje, hdyż we ßwojim njerosomje k niczemu njedozpěja."

A na stote pokłady skupeho Dwórnika poczachu żadosczimje czakacź we wopuschczenym domje, w kotrymż chzysche nětkole kóżoy s knjesom bycź.

Nasajtra po krótkim, biespyschnym pokhowanju bu w dobrej stwi pola Dwórnikez, we wulkim, sa dźeßacź lět njetrjebanym rumje Dwórnikowe wotkasanje, kotrež bě ßo na ßudnistwje khowało,

wotewrjene, kotrež měješe wschěm, kotsiž běchu poßlednju wolu ßwojeho knjesa w cžesczi měli, lubjene myto pschinjesczeż.

Měschczańszy pschiwusni cžesczownje na prěnich stólzach psched ßudnikom a psched ßudniskimi pißarjemi ßedźachu, wulki wotroczk, dźowki a cželadnizy sa nimi, niczo njepowjedajo, stejachu. Po cžichim a wótsje pokasanym wießelu, po mjelczitym a sjawnym ßmjeczu bě wulka woczakowaza cžischina nastała.

Na cžisczje wumytu podlobu nalětnje ßlónzo skote pruhi wuscżekasche, a s wokami, kotrež buchu skónczńje wotewrjene, s nowym powětrom też nowe, cžerstwe żiwjenje do morweho ruma cżeczesche. Knjes ßudnik ßo najprjódzy někotre mjeńschiny wuporskowasche, pschi cžimż s wulkim wuschparanjom wulku, żoltu sawalenu papjeru wotwalesche.

Dyrkotaze derjemčcże, poßměwate sadźerżowanje dycha ßo na wschitkich, kotsiž běchu pschitomni, pschenjeße. „Nětkole to pschińdże", wschitzy ßebi myßlachu, „nětkole skónczńje."

A to też pschińdże. Ssudnik ßam cžitasche, schtož bě Dwórnik psched měßazom napißał. Cžitasche, a skoro ani ßlowcżka s teho prawie dorosymicż njemóżesche, schtož jeho ßamßnej wocżi widźeschtej a schtož jeho ßamßnej hubje wuprajeschtej.

„Ja, Dwórnik, kiž lónz ßwojich dnjow cžuju a wukhad se żiwjenja, kotrež nusa a ßmjercż wusnamjenjeschtej, postrowjam, praju tole jene: „Se wschitkich tych, kotsiž mojej nuzy w żiwjenju a w ßmjerczi rosymili njejßu, se wschitkich tych, kotsiž nětkole na moje kubło a pjenjesy cżakaju, każ ßym ja na ßmilnosczż wschehomózneho cżakał, njeßmě nichtó ani dźěla mojeho wobßedźeństwa dostacż. Khiba so je jedyn abo druhi mjes nimi, kiž je nawuknył wulku prósdnosczż mojeje wutroby, hidźenje cżlowjekow w mojej cżeżko pruhowanej duschi wopschijecż, a kiž je mi, bojosczż rosschěrjozemu Dwórnikej, hacż do rowa ßwěrnje pschiwißował. Khiba so je jedyn mjes nimi, kotryż je moju na ßmjertnym łożu spißanu wolu prawje rosymił, kotryż je ju sazpěł a s cżisteje lubosczże k bliżschemu Khrystußoweje ßmilnosczże dla njewobkedźbowanu wostajił, kiż kóżdemu ßwoje dawa ...! Jelisо je tón njedźiwajo teho sa mojim kaschczom schoł, jelisо je k Dwórnikeż kublеż a k jeho knjesej ßłuschał, postajam jeho sa jeniczkeho herbu wschitkich ßwojich semskich kublow. Pschetoż tón, a njech je też hischcże mjeńschi, sazpěwa wschitku nahrabnosczż a wschitke sło ...! Njeje-li pak mi nichtó takle pschiwißny był, njech pjenjesy a Dwórnikowe kubło městej pschipadnje k temu, so by ßo thudym a wot sboża wustorczenym pomhało ... Takle napißane a wobkrucżene na dnju runanja dnja a nozy lěta 18**."

„Na dnju runanja dnja a nozy lěta 18**", hamtski ßudnik s hrósbu a s wobojenjom bjes maka scheptajo wospjetowasche.

Hacż dha jemu s ludźi nichtó rosymił njebě? Ani swuka njerěczo, hłowu daloko doprědka wutykujo na njeho wudźěrachu, na ßylnych sróstnych postawach żaneho pohibnjenja pytnycż njebě, wschitzy, zuże se ßwojich myßli wutorhnjeni, każ s jenym jeniczkim wóczkom do prósdneho powětra wudźěrachu ... „Hana a Jan."

Běsche dha to něchtó zyle wótsje do stracha polneje cżischiny prajił? ... Abo bě to jeno prósdna hoła myßliczka była, kotraż w tóżdej hłowje każ pschecżiwny pschekaßanz ßedźesche, kotryż chżysche, kotryż dyrbjesche s njeje won? Wschitke hłowy ßo nadobo wobwjertnychn, ale żana njenamaka, cżehoż pytasche. Pschetoż wobaj młodaj cżłowjekaj, kotrajż běschtaj ßebi wot prěnich dźěsczowskich lět ßem dobraj, wo ßwojim wulkim sbożu hischcże niczo njewjedźeschtaj. Wonaj hromadże něhdże w jenym kucże ßedźeschtaj, do kotrehoż naléczne ßlónzo s polnej mozu jaßnje ßwěczesche a hdźeż wscho polne młodych lubosnych kwětkow kczejesche. A wonaj ßo napinaschtaj a ßo prózowaschtaj, so byschtaj ßo k poßměwanju donucżiłoj, hdyżkuli jedyn na druheho pohladowaschtaj. S tym chżyschtaj ßebi jedyn druhemu wichittu nusu we wutrobje potajicż, pschetoż hižo dyrbjeschtaj ßebi na dźělenje a na roszohnowanje myßlicż, jedyn dyrbjesche ßem, druhi do druheho kónza na cżeżke dźěło ...

A potom saßo wobaj hromadże njewjedźeschtaj, schtó bě jeju njenadźizy s mjenom sawołał. Wustróżanaj hromadu sjedźeschtaj a wotwlakujo ßo a tola poßkuschnaj każ dźěsczi sa tymle wołanjom dźěschtaj.

Bě dha ßwět wschón pscheměnjeny, běchu dha cżłowjekojo njenadźizy każ wschitzy sakuskani?

Pschitomni ruku tschaßechu a zyle wurjadnje pschecżelnje cżinjachu s njesnatej ßkużobnej dźowku a s niskim cżeladnikom, jako byschtaj wobaj nad Dwórnikeż kublom s knjesom byłoj.

Skónczńje do teho pschińdżechu, schto bě njebocżiczki Dwórnik we ßwojej poßlednjej woli postajił a sjawne sczinił. Skónczńje też jimaj a wschitkim to dospołne srosymjenje pschińdże, so cżłowjeskeje hidy na semi niczo druhe pschewinycż a pschedobycż njemóże dyżli ßama prawa kschescżijanska ßwěrna a njeßebicżna lubosczż ...

Ze Serbow.

S Budyschina. (Mjedowe wiki.) Lětßa ßu pczoły wurjadnje wjele mjedu nanoßyle. Pczołarske towarstwo w delnim Sprewinym dole je teho dla wobsamkło, lětßa 23., 24. a 25. septembra w sali měschczańskeje sahrody w Budyschinje mjedowe wiki wotměcż. Ludźo smeja tam składnosczż, czisty měd direktnje wot pczowarjow kupowacż. Hacż dotal je ßo 30 zentnarjow mjedu w płastach a wufunkaneho pschipowjedźiło. Měd budże ßo w tysach po ½, 1 a 2 puntomaj a też w wjetschich ßudobjach pschedawacż. Wschón na pschedań pschinjeßeny měd je s pczólnizow towarstwowych ßobustawow. S wikami je też lotterija sjednoczena, s kotrejż ßo jenoż měd jako dobycze wuloßuje.

S Budyschina. Morweho se Sprewje wucżahnyli ßu ßrjedu rano blisko schlajsmknyna invalidu Kmocha, kotryż je na poßled na kamjeńtnej haßy bydlił. Kmoch bě 68 lět stary a nan dweju dorosczenoju ßowkow. Poßledni cżaß bě wón pschemyßleny. Póndźelu ßo wón se ßwojeho bydła wotßali a ßo wjazy njewróczi. Prjedy je wón dołhe lěta w koporniku dźěłał, doniż jeho sle drjenje njenuzowasche, dźěłacż pschestacż. 1866 a 1870/71 je wón na wójnje był a je teho dla wopomnjeńki kschiż s lěta 1866, wójnsku wopomnjeńsku medaillu s lěta 1870/71 a prusku wopomnjeńsku medaillu na 100. narodniny kněżora Wylema I. dostał.

— (Woheń.) Na łubi kłownego twarjenja tudomneje Fuchsez fabriki jěsdnych kołow a automobilow sańdźenu póndźelu woheń wudyrił. Muzstwa wohnjoweje wobory tak wjele hacż mózno nadoby s mansardow a s prěnjeho posthoda wukhowachu. Dołho njetrajesche a płomjo ßo psches zyku łubju rosschěri. 86 lětnu nimale woßlepjenu macż knjesa Fuchsa s wulkej nusu s doma wuwjeßechu. Jena diakoniża ju s drózku do poßleschczow sawalenu do diakoniskeho doma dowjese, hdźeż ßo nětko wothladuje. Ssykawam ßo bórzy poradzi, płomjenja salecż. Sa krótki cżaß ßo do twarjenja telko wody naßyka, so wjetsch prěnjeho posthoda we wodze pławasche. Wón ßo tak pschemoka, so budże ßo wotnjesecż dyrbjecż. Delnje městnoscże ßu pak zyle niewobschkodźene wostałe, duż budże ßo w nich bliżschе dny saßo dźěłacż hodźicż. Jenoż mały dźěl spalenych wězow je sawěsczeny. Knjes Fuchs njeje sawěsczenje, kotrež je 30 lět trało, ponowił, jenoż mjeńschi dźěl tworow bě wón po napominanju agenta woheń sawěsczazeho towarstwa znowa sawěscził. Duż je nastata schkoda sa wobßedźerja thětro wulka, a někotryżkuli drje ßebi s tuteho wohnja wucżbu wosmje, so je lěpje, někotre hriwny sa sawěsczenje woprowacż, hacż ßebi je salutowacż, ßo nadźijej, so ßo tola njepali. Woheń je s wobschkodźenym wuhenjom nastał. Mózno je, so ßu murjerjo pschi twarjenju wuhenja hubjeny Kalk wużili.

K nowemu wohnju ßo hižo saßo ßrjedu popołdnju muzstwa wohnjowych woborow wołachu. Na łubi doma cżaßnikarja Marschnera na sadnej bohatej hahatej haßy ßo palesche. Wohnjowa wobora bě rucże na pomoz khwataka a sa krótki cżaß woheń salaka. Też tu je woheń pjecża s wuhenja wuschoł. Płomjenja ßu na prěnjej łubi wjele tworow firmy Helene Crucius a schewskeho mischtra Schäfera sniczile.

— **(Mlokowy boykott w Budyschinje.)** W Budyschinje ßo na to dźěła, so bychu ßo wobydlerjo khwilu mloka wostajili a tak ratarjow nusowali, powyschenu mlokowu płaczisnu saßo poniżicż. Hacż dotal njeje pak tole prózowanje wuspěcha měło.

— Wosy schtwórteje klaßy ßo na pruskich statnych żelesnizach sa pucżowarjow pschisprawnischo pschiprawja. Město dotalnych 22 městnow k ßedźenju, wone 44 ßydłow dostanu. Dale ßo nusnik s wodowym wopłokanjom pschiprawi. Wschě wosy ßo dale se żehlazym ßwětłom wobßwětla a s nowej wunamakanej pschiprawu budże mózno, tschaßenje wosow wotstronicż.

— (Holzu sajeli.) 24lětnu holzu Micholkez na Stieberskej drósy ßu sajeli a statnemu rěcznistwu pschepodali, dokelż je wona pjecża cżelny płód wotehnała.

— (Sozialdemokratiska shromadźizna.) Schtwórtk wjecżor ßo w sali „Albertskeho dwora" w Budyschinje protestowanska shromadźizna pschecżiwo schczuwanzy k wójnje s Franzowskej a Jendżelskej dla Marokkowskeje. Sozialdemokratiski krajny sapóßłanz Sindermann roskładowasche, so chzedża jenoż někotsi němszy pjenjeżnizy Němsku do tejele wójny storhnycż. Jim by lubo było, hdy bychu němszy wojazy jich wobßedźenstwa w Marokkowskej schkitali. Němski lud njeby wot Marokkowskeje żaneho wużitka měł. Sinder-

mann wobstejnoscze, kotrež bychu ſ wójnu w Němſkej nastake, ſ najczórnischimi barbami wopißowasche. Po wudyrjenju wójny bychu ſkoro wschě fabriki ſ dźělom pschestacź dyrbjake, dokelž by Jendźelska morjo sawrjela. Zana Łódź njemohła wjazy ſ němſkeho brjoha wotjěcź. S najmjeńscha 8 milijonow muzſkich dźěłacźerjow by na dobo dźěło a saßkuzbu shubiło. S aobom by w kraju hłód nastał, dokelž ßo ſ wukraja njeby żaneho żita wjazy do Němſkeje wosyło. Njeměry bychu wudyrile, a hłódny lud by po kraju rubił, hdźež by něschto namakał. — Na ßoże njetrjebamy ßo tychle strachow, kotrež sozialdemokratiſki rěcźnik na scźěnu molowasche, bojecź. Němſki khežor njepschipuschcźi, so by Němska Marokkowſkeje dla wójnu wjedła. Wschoněmſke nowinſke truby, ſ kotrymiž ßo k wójnje trubi, pola němſkeho knjezeŕſtwa niczo njepłacza. Swětowy měr wone njemóża skasycź.

— (Hußancza cźwila na polach.) Lětuſcha ßuchota hußańzam w kałowych a rěpowych polach jara hoji. Schtož je njedźiwajzy ßuchoty narosło, hußanzy sezeru. Pschedßyda kralowſkeje krajneje ratarſkeje pschepytowarnje w Draždźanach radźi, kał a rěpu ſ mokichinu, do kotrejež je ßo „spernlin“ rospuschcźił, krjepicź. Na 100 dźělow wody ßo 2 dźělej spernlina bjerjetaj.

— (Ssuchoty dla knoty kónz bjeru.) Knotarjo maja lětßa mało dźěła. We wschelakich stronach ßu w poßlednim cźaßu na pucźach wiele morwych knotow namakali. Knoty se ßwojich podseńſkich khodow na běły dźeń pschikhadźeja a njeměrnje po pucźach běhaja. Najſkerje jich hłód ſ hłubiny na swjerch semje cźěri. We dołhej ßuchocźe ßu waczki a brucźki, ſ kotrymiž ßo knoty pod semju żiwja, wotemrjeke, tak so ßu cźorne kabatniki nuſowane, ßebi ßwoju żiwnoscź nětko horka na semi pytacź. Pschi tym husto pod koła pschińdu, abo je też njerosomni ludźo sabijeja.

Kedźbu ratarjo! Mużojo, kiž dźenßa wjeßne burſke hibanje spěchuja a nawjeduja, sabjeraju ßo ſ myßlu, so bychu dokładnje njedostatkej na dobrej cźeledźi wotpomhali. S wěſteho żórka saßkyſchimy, so ßo jich prózowanja khodźomnym pucźam bliża. Haj ßměmy ßo nadźecź, so ßo jich prózowanjam poradźi, hižo pschichodne naléćźo naſchich ratarjow ſ dobrej, dźěławej, ſlutniwej a pobożnej cźeledźu sastaracź. Jenož „Sserbſke Nowiny“ a „Katholſki Poßoł“ budźetej w nowembrje abo dezembrje wjazy wo tym pißacź.

S Brěsynki. Sańdźeny schtwórtk je krúwa wobßedźerja tudomneho młyna, Pětſchki, na spodźiwne waſchnje snjesbożiła. Kruwa chżyſche prjedy druhich ßamowólnje ſ paſtwy domoj. Młynkowa saſtupi jej na mosćze pucź a chżyſche ju sceßo na łuku sehnacź. Kruwa pak skocźi na stronu a mißnyłſchi padźe do Sprewje. Něcźne brjohi ßu tu wyſche pjecź metrow. S tajkeje wyßokoſcze padny kruwa dele na jedyn wjerbowy pjeńk, ſ kotrehož ßuchi ßochor tcźeſche. Tón ßebi kruwa do kutka saſchtapi, tak so cźrjewa wustupichu, tola mějeſche hiſchcźe telko mozy, na łuku wulěſcź. W nozy pak dyrbjachu kruwu dorěſacź. Też w tymle padźe ſtatne sawěſcźenje rěſneho skotu schkodu saruna.

S Radworja. Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo ſ wjecźora Radworja jedyn powětroń ſ napißmom „Erfurt“ na semju puſchcźił. S cźrjódami ludźo ſe wſchěch stron pschiběżachu a pschijědźechu, so bychu ballon a jěſdnych wobdźiwali. S ballonoweho korba tſjo mużojo a jena żónſka ſtrowi a cźerſtwi wulěſechu. Ballon bě rano 1/2 7 hodźin ſ Erfurta wotjěł a bě po tajkim ſa 7 hodźin k Radworjej pschileczał.

— W rosprawje wo Radworſkej ſhromadźiſnje w 29. cźißle „Sserbſkich Nowin“ nochze ßo na żane waſchnje hamtſkim hejtmanſtwam porok wotmyßleneje ſtronitoſcze wuprajicź. Nawopak, w tymle dźělu ßwojeho pschednoſchka měrjeſche ßo k. ßejmſki ſapóßkanz Bart runjewon pschecźiwo pospytam ſwjaſka burow, ſnjeßliwoſcź wjeßneho wobydleŕſtwa kaſycź a podrywacź. Ryßujo woprawdźite měnjenja a nahlady wjeßneho wobydleŕſtwa, wotpokaſowaſche knjes pschednoſcheŕ ſ doraſom chżyjatoſcź „ſwjaſka burow“, ßo do naſchich wjeßnych należnoſcźow w Sserbach tykacź. Redakzija „Sserb. Nowin“.

S Budeſtez. Każ ßu „Sserbſke Nowiny“ hižo pſched pół lětom pißałe, ßo gmejny Hajnizy, Raſchow, Bělſchezy ſ Dźenikezami, Lejn a Wulke Debßezy wot Budeſcźanſkeje ſchulſkeje gmejny wotdźěła a ßebi ßamßnu ſchulu pod Raſchowſkej horu natwarja. Kultußowe miniſterſtwo je nětko tutemu wobſamknjenju pſchihłoßowało.

S Mjedźoſſa. Schtwórtk wjecźor je ßo tu wulka knjeża bróżeń ſ tſjomi hunami wotpaliła. W domkhowanych żnjach woheń wjele zyroby namaka. Wohnjowym woboram ßo poradźi, pſchimjeſowaze hródźe a żitnizu płomjenjam wobrócź.

S Pancźiz. Pſchi wſchej ßuchocźe kcźeje jena jabłoń w ſchulſkej ſahrodźe k druhemu rasej. Jako woßebitoſcź pokaſuje dwoje kcźenja, nacźerwjene a zyle běłe. Jeli cźopkota hacź do dezembra wutraje, dawa jabłoń hiſchcźe jene żně.

S Luwoczig. Njedźelu pschipołdnju wokoło 1 hodźiny tu jedyn powětrowy ballon k semi pſchijědźe, kotryż bě ßo rano w 5 hodźinach ſe ſchtyrjomi woßobami na ſlět puſchcźił. Wón bě hacź do 5000 metrow wyßokoſcze ſajěł a tam do 7 gradow symy pſchiſchoł. Pomoznimi ludźo ſ naſcheje wßy ballon hromadu ſkładźechu, tak ſo móżachu ßo wobdźělniży ſ nim po żeleſnizy ſ bliżſchim ſpěſchnym cźahom pſches Draždźany domoj wróćźicź.

S Łubija. Ratarjo, kotſiž Łubijſke wobydleŕſtwo ſ mlokom saſtaraju, ßu ßo tu w ſhromadźiſnje sańdźenu ßobotu rosßudźili, ßo powyſchenja mlokoweje płacźiſny hacź na dalſche wostajicź. Najprjódzy wocźakuja, kajke budźe wjedro pſchichodneho cźaßa, a ſa ſchěſcź njedźel budźa potom ſ nowa wo tym radu ſkładowacź.

S Biſkopiz. Njepocźink, do palateho ſpiritußoweho palaka ſpirituß pſchilinycź, je póndźelu dopołdnja saßo ßmjercź dweju cźłowjekow ſawinował. Sa jene małe dźěcźo, kotrež na ruzy njeßeſche, mloko pſchihrěwajo, chżyſche jena 63lětna żona do haſchazeho ſpiritußoweho palaka ſ bleſche ſpirituß pſchilinycź. S palaka hnydom płomjo do bleſche ßapny, kotraż rosbuchny. Sa wokomik ßo żonina a dźěſcźowa drasta ſapali, a wobej ßo po zyłkym cźěle żołoßnje wopaliſchtej. Bliżſchu nóz ſtej na pocźerpjene wopalenje wumrjekej.

Se Żitawy. Pſchecźiwo podrożenju mloka ßo ßobotu na tſelerni ſhromadźiſna wotbywasche. W njej ßo jenohłóßnje wobſamknu, ſo ßo drohe mloko njeßmě dale kupowacź. Pſchitomnych bě něhdźe 500 woßobow, ſ wjetſcha żonow.

S Rychbacha. Wutoru 22. auguſta je ßebi wucźomz 1. rjadownje tudomneho ſeminara Fritz Opatz ſ jědom ſawdał. Do ſeminara saſtupiwſchi bě hižo Opatz ſamyßleny. Wón ßo ßwojich ßobuſchulerjow ſdalowasche, ſo mohł ßo njemyleny ſ wuknjenjom ſabjeracź, Opatz k najpilniſchim a najwobdarjeniſchim ſchulerjam ßluſcheſche. Wucźba jeho njemóżiſche na pſchezo spokojicź. Duż wón ſe żeleſnej pilnoſcźu ßamoſtatnje ßwoje wědomje wudospołnicź pytasche. Opatz k tym njeſbożownym ßluſcheſche, kotſiž ßebi myßło, ſo móża wſcho ſ roſomom ſapſchijecź a ſ tym dopokaſacź, ſo njeje ſa cźłowſkeho ßłědźerja żanych mjeſow. To bě ſa njeho ſe ſkożenjom. Hdyż dyrbjeſche ſpósnacź, ſo ßu wěży, kotrež ßu cźłowſkemu duchej njepſchiſtupne, wón wſchón ſadwělowa. W ßwojim laboratoriju ßebi zyankali pſchihotowa a tónle ſtraſchny jěd potom ſtajnje pſchi ßebi noſcheſche. Wutoru je wón na to ßwojemu bjeſtroſchtnemu żiwjenju tónz cźinił. Hiſchcźe zyły dźeń ßo wón pſchi wucźbje wobdźěli a hiſchcźe ßwoju wurjadnu wobdarjenoſcź a ßwěrne dopjelnjenje ßwojich winowatoſcźow wobßwědcźi. Wjecźor ßo wón w ſeminarſkim parku wukhodźowasche, hdźež wón pod jenym ſchtomom kleczo poßlednje bědźenje duſche dobědźi. Wokoło 8 hodźin ßebi wón ſ jědom ſawda a bórſy po tym ßrjedź ßwojich ßobuſchulerjow wumrje. Ssobotu ßu jeho ſ wulkim wobdźělenjom wobydleŕſtwa khowali. Jeho ßobuſchulerjo, kotſiž wobżaruja, ſo njeje prawu wěru do Boha namakał, jemu ßwěrne wopominanje ſakhowaju, wón je jim ſ pſchikkadom ßwěrneho dopjelnjenja winowatoſcźow był.

S Lipſka. Pſchi poßlednim pruhowanju je 25 ſtudentow, kotſiž na duchownſtwo ſtudowachu, ßwoje kandidatne pruhowanje wobſtało. Mjes nimi je też jedyn Sserb, knjes Khorla Kſchižan ſ Hodźija.

S Běłcze Wody. Krwawny podawk je ßo ßrjedu w nozy tu na Shorjelſkej dróſy ſtał. 35 lětny puczowaŕ Feodor Jurk ſe Stannerwiſcha pola Rěcźizy je tam galizijſkeho ſerżanta Fobu ſaſtřelił. Jurk bě w jenej korczmje wußnył. Pinczniza jemu, ſo by jeho wobudźiła, piwo do tyła liny. S tym ßo rosſkobiwſchi Jurk halekowasche. Korczmarka jemu teho dla ſe jſtwy kaſaſche, a dokelž wón njeńdźeſche, korczmarka jeneho pſchitomneho rěſniſkeho pomoznika napominaſche, ſo by herjekarja won dowjedł. Na dobo Jurk revolwer wucźahnuwſchi do rěſnika tſeli, tola kulka mißny. Hdyż ludźo ſa poliziſtom wołachu, Jurk cźekny. Mjes tym bě poliziajſki ſerżant Foba pſchiſchoł a ßo ſa Jurkom puſchcźił. Na Shorjelſkej dróſy wón Jurka pſchi jenych durjach ſtuleneho nańdźe a sawoła: „Tu wón je!“ S dobom ßo wutſěli, a Foba, do wutrobna trjecheny, morwy na semju padźe. Samkaŕ Schmidt pſchiſkocźiwſchi Jurka ſa ruka pſchimny, na cźoż Jurka wuwjaſachu. Pſchi tym ßo saßo ſ revolwra kulka wutſěli, kotraż Jurkej ruku a nohu ſrani.

Se Shorjelza. Wuhlowe podkopki města Shorjelza pola Kohlfurta, kotrychž hórnizy wot něhdźe 4 měßazow ſtrajkuja, ßu ßo njedźelu ſ wohnjom ſapuſcźiłe. W ſchochcźe bě ßo wulki woheń rosſchěrił. Hewjeŕ Mönch chżyſche płomjenja ſhaſchecź, ſ tołſtym kurom pak ßo wón pohłuſchi. Stupaŕ Lipfert ßo teho dohladawſchi

njemóznemu na pomoz khwatasche. Tola tež wón žo ſ duſchatym kurom pohkuſchi a runje kaž Mönch na kurowe ſajedoſcźenje wumrje, hdyž běchu jeju na ſwjerch ſchachta donješli. Hórnika Kónza mózachu hiſchcźe žiweho wucźahnycź, tola žo hiſchcźe praſcha, hacź žo jemu žiwjenje ſakhowa. Schacht je žo wſchón wupalił.

S Kichiſchowa. Něktorych ſchamawych jabkukow dla je žo tu jena galiziſka dźěkačerka žmjertnje ſranika. Sswoje dnjowe dźěło ſkónczíwſchi, žebi někotſi galiziſky dźěkačerjo, po pucźu k knježemu dworej duzy, žad ſběrachu. Na tudomnym knježim dworje dźěkazy knihiwjednik Becker chzyſche jich, do nich ſ revolwra tſělejo, wotehnacź, měnjo, ſo je jenož praſkaze patrony natykał. Jena dźěkačerka do wutrobna trjechena na ſemju padny. Hnydom ſ Wósborka ſawołanaj lěkarjej njemóžeſchtaj kulku ſ rany wucźahnycź. Holzu žu do jeneje Shorjelſkeje kliniki dowjeſli.

— (Skótne wiki w Pruſkej ſakaſane.) Powkhromy dla nježmě žo na ſkótne wiki w pruſkej Hornjej a Delnjej Kužizy, w Hródku, Kulowje, Trěbulach a t. d. ſchparaty ſkót pſchihnacź.

S Krjebje. Ssrjedu tydźenja žu bliſko želeſniznj mjes Shorjelzom a Mokſom jeneho muža wobwěžnjeneho namakali. Schtwórtk je jeho jedyn tudomny wobydleŕ jako murjerſkeho poléra Raka ſpóſnał, kotryž bě žo pſched dwěmaj dnjomaj ſhubił. Rak bě pónd̄elu ſ domu ſ jěſdnym kokom wotjěł, prajiwſchi, ſo dyrbi w Niſkej dołhu ſapkačicź. Wón pak njeje do Niſkeje pſchiſchoł, ale je w runej měrje do Budyſchina jěł. Tam je žo wón ſ jenym Krjebjanſkim dźěkačerjom ſetkał, kotremuž je rjekł, ſo do Budyſchina jědźe, hdźež ma pola jeneho rěcźnika něſchto wucźinicź, jeho žona pak nježměła wo tym niczo ſhonicź. Kak daloko je to wěrno, hiſchcźe hacź dotal njewjedźa. Ssrjedu Raka w kerkach ſa žłě wobwěžnjeneho namakachu. Ludźo njewjedźa, kajkeje pſchicźiny dla je žebi žiwjenje wſał. Loni naſymu je žebi wón rjanu nowu khěžu natwarił a je žebi jara wjele ſaſkužił. Poſledni tydźeń je pjecźa 50 hriwnow mſdy domoj pſchinjeſł. S tymile pjenjeſami je žo wón wotžalił. Pſchi jeho cźěle žu hiſchcźe 21 hriwnow 6 pjenjezkow namakali. Jeho jědne koko žu pſchi Shorjelſkej želeſniznj namakali. Rak žonu ſ iſi dźěcźimi po žebi ſawoſtaji. Naiſtarſche ſ nich je 11lětne. Jeho cźěło je žo ſe wſchej cźichoſcźu khowało.

S Njeſnarow. Koſy na naiwyſchiſche ſkały łaža. So pak wone po tſěſche ſkakaju, kaž wutoru dopołdnja na tſěſche domikeho Kochtez kubła, njeje drje žo bórſy widźało. Dele puſchcźenje koſow ſ tſěchi na ſemju bě thětro wobcźežna próza.

Se Eſlepeho. Tudomnu wojnaŕſku žonu Hilžbjetu M. a wojnaŕſkeho pomoznika Guſtava T. ſ Touchritz dla łamanja mandźelſtwa žudźachu. Wobſkorženy T. bě pola tehdomniſcheho muža wobſkorženeje M. jako pomoznik dźěkał. Wobſkorženaj žo žwojeho hrěcha wuſnaſchtaj a žo k jaſtwu po 1 tydźenju ſaſudźiſchtaj.

Se Eſlepeho. Wutoru pſchipołdnju ſtej žo bliſko Jantez a Laduſchez žimnoſcźe dwě jutrje hole wotpalilej. Wjeſnjanam žo poradźi, woheń pſchi naſtacźu potłóczicź.

Se Eſlepeho. Njedawno je jedyn paduch pola tudomneho hoſcźenzarja Fuchſa žuſcheŕnju, pódla rěſaŕnje žo namakazu, wuprózdnił. Na jeneho rěſnika, hakle w naléczu ſ jaſtwa puſchcźeneho, hdźež je jebanſtwa a pſchekſchiwjenja dla žedźał, tukachu, ſo je paduchſtwo ſkucźił. K wužlědźenju paducha žebi hoſcźenzaŕ Fuchs polizajſkeho pža ſ Niſkeje ſkaſa. W pſchitomnoſcźi žandarmeriſkeho wachtmiſchtra Flaſchki pož w žuſcheŕni poczucha a potom ſa jenym žlědom po dróhy k Brěſowzu běžeſche. Tola bórſy pytnychu, ſo bě žlěd ſhubił. Hdyž běchu jeho ſ nowa do žuſcheŕnje dowjedli, wón po wjeſnej dróſy k durjam khěže běžeſche, hdźež podhladny rěſnik bydli, a po ſkhodźe horje k jeho wobydlenju, ſ kotrehož pak bě rěſnik hižo rano wuſchoł. Pož bě žlěd ſ wulkej wěſtoſcźu namakał. Rěſnik, na kotrehož žo hrěſcha, prai, ſo je tón wjeczor, hdyž je žo žuſcheŕnja wukradnyła, hacź do 1/4 12 hodźin w Fuchſez hoſcźenzu był a ſo je žebi tam naſajtra wokoło 8 hodźin zigary kupił. Hižo teho dla njeje móżno, ſo by wón paduch był.

Wužudzenja.

Khoſtanſka komora. W lěcźe 1888 na Židowje narodźeny ſkakaŕ J. A. Ryczeŕ bě 29. haprleje ſe Židowſkeje ſkały jenu rosbuchaniku kapſlu a ſapalak wſał a jej 1. meje na jenym polu pola Lutobcźa rosbuchnycź dał. Paduchſtwa dla jeho k jaſtwu na 1 dźeń ſaždźichu.

Přilopk.

* (Po ſkhodźe padnywſchi ſemrjeł.) Po ſkhodźe padnywſchi je w pjecźdźeſatych létach ſtejazy khěžeŕ Liebſcher w Habrachcźizach wo žiwjenje pſchiſchoł. Njedźelu chzyſche po ſkhodźe dele hicź, pſchi tym je jeho najſkerje wjercźenje ſajało a wón je po ſkhodźe dele padnył. Pſchi tym je žebi moſhy ſiſchažł a na to je pónd̄elu wjecźor ſemrjeł.

* (Kedźbuj, hdyž žad jěſch!) W ſchuli w Bernſtadtu pſchi wucźbnej pſcheſtawzy ſchuleŕka žad jědźeſche, pſchi tym ju woža, kiž bě w žadźe była, do jaſyka tak ſtraſchnje kló, ſo dyrbjachu dźěcźo hnydom ſe ſchule domoj puſchcźicź.

* (S woſom pſchejědźeny ſemrjeł.) W Žitawſkej khorownj 18lětny pohoncź Graf ſemrje. Wón we Wittgendorfu žłużeſche, wjeſeſche wós hnoja ſ dwora, pſchi tym žo konjej ſpłóſchiſchtaj a cźeknyſchtaj. Dokelž jeju Graf dodźerżecź njemóżeſche, wón padny. Nakładźeny wós jemu pſches żiwot dźěſche. S Hirſchfeldy telefoniſzy pſchiwołany lěkaŕ wupóſna, ſo bě pohoncź na hłowje a ſnutskownje cźežko ſranjeny a ſo běſchtej jemu dwě rjeble ſkamanej. Wón jeho k nuſy ſawobali a daſche jeho do Žitawſkeje khorownje pſchewjeſcź. Sa krótke hodźiny tu wbohi młody cźłowjek wumrje.

* (Wojowanje ſ jatſjobom.) W Plawnje we Vogtlandźe naſta ſajimawe wojowanje mjes jatſjobom a pjecź wrónami a wulkej cźrjódu łaſtojcźkow a ſchěrych pliſchkow. Runjež žo na wurubk wukhadźazy jatſjob ſe ſadwělowanjom dołhi cźaž wobaraſche, jeho tola pſchemóż njepſchecźelſkich pyſkow na poźledku tak jara roſruba a ſrani, ſo, hroſnje roszuchany a ſ mnohich ranow krwawjo, ſkónczńje morwy na ſemju padźe.

* (Se žekeru ſaraſył.) Na knježim dworje w Nižſchim Knizu pola Lehnizy mjes pólſkimi dźěkačerjemi ſ Galiziſkeje ſwada naſta, kiž žo tak ſrudnje ſkónczi, ſo dźěkačeŕ Stepien žwojeho towarſcha Sienkiewicza ſe žekeru ſaraſy. Mordaŕ je na to cźeknył a je žo pjecźa do Wrótžkawja wobrocźił. Hiſchcźe žo njeje radźiło, jeho popadnycź.

* (Pſches kłobukowu jehłu wumóżena.) Młoda holza dźěſche do Thomasdorfa pola Hirſchberga w Schleſynſkej na pſchewodźenje. Hdyž bě do lěža pſchiiſchła, ju mużſki napadny, ju dajeſche a ju k ſemi cźišny. 15lětna holza popadny žwoju kłobukowu jehłu a ſ njeju ſa mużſkim kló, na cźož mějeſche žo tón ſ procha.

* (Fabrika ſawrjena.) W Neurodźe w Schleſynſkej da kralowſka rjemjeſłowa inſpekzija ſchkleńcźerńju ſamknycź, dokelž dźěłanſke rumy njeběchu, kajkež žebi ſakoń žada. To je ſawěſcźe žadny pſchipad. Tola ſ tym je 100 dźěkačerjow žwój khléb ſhubiło.

* (Wobraſy žo ſhubiłe.) Duzy pſchi pſchewjeſenju po želeſniznj do Wrótžkawja žo wobraſy prjedownikow jeneho hrabje, kotrež běchu 10000 hriwnow hódne, ſhubichu.

* (Wjeŕch wo iſtwje padnył.) We wžy Schöneichu w Schleſynſkej w ſchulſkej ſtwje kruch wjeŕcha pſchi wucźenju dele padny a, dokelž wjazy zentnarjow wažeſche, prědkownu ławku roſmjecźe, w kotrejž pak na ſboże dźěcźi njeżedźachu. Dźěcźi hiſchcźe ſe iſtwy njeběchu, dha tež dalſchi dźěł wjeŕcha padny.

* (Cźahaj žo ſraſyłoj.) Na cźarje Praha-Berno žo cźahaj ſraſyſchtaj. Pola Adamſtala wožobinſki cźah do nakładneho cźaha ſajédźe, pſchi tym bu wjazy woſow roſmjecźenych a lokomotiva wožobinſkeho cźaha jara wobſchkodźena. Sskužbu mějazy želeſnicźny aſſiſtent Hölle, kiž je wěſcźe njeſboże ſawinył, žo hnydom ſatſěli, hdyž žo hrožazeho ſtracha dohlada.

* (Skażene pžy w Hornjej Schleſyſkej.) W pruſko-pólſkim induſtrijowym wokrježu žu ſkażene pžy ſa dwaj dnjej něhdźe 100 ludźi ſkužake. Jena holza je na ſkażenoſcź wumrjeła.

* (Morduŕſtwo ſ wjecźiwoſcźu.) W Nerchawje bě pjatk rano cźežliſki miſchtr Schuſter žwojeho pohoncźa Grünebergera ſ dźěła puſchcźił. Tutón je jako wjecźiwy cźłowjek ſnaty a žebi na wjecźenje myžleſche. Wón do Grimmy dźěſche a žebi tam revolver kupi, kotryž ſ kulkami natyka. Jemu bě ſnate, ſo chze Schuſter ſe žwojimi žwójbnymi na łuku wotawu dźěłacź hicź. Sady jeneho majžoweho pola Grünberger na Schuſtera łakaſche. Na njeſboże Schuſterowa dwajecźilétna dźowka Selma žama pſchińdźe. Grünberger pſched nju, kotraž žebi na niczo ſke njemyžleſche, ſtupi a jej k wutrobje kulku tſěli. Na to wón revolver k žebi nakhili a žebi kulku do wutrobna tſělíwſchi žo mori. Jedyn w bliſkoſcźi dźěłazy kubleŕ bě žwědk hróſbneho njeſkutka. Hdyž wón pſchiběža, wón dwě morwej cźěle namaka. Grünberger bě žo pſched létom woženił.

* (Mordaŕ a ſapaleŕ.) W Racźiborje w Schleſyſkej khěžeŕ

Anton Dlugosch ßwoju 29létnu ßwakowu, żonu ßwojeho bratra, Adolfa Dlugosha, sakło. Potom wón statok ßwojeho bratra sapali kotryż ßo do cźista wotpali. Njekraßnika ßu sajeli.

* (Ssłepy, ślemjeny a na cźuwy khory.) S tajkimle napißmom na wutrobnu wobžarujomny na drósy „Pod lipami" w Barlinje nimo khodźazych wo jakmoźnu prosche sche. Dawachu jemu bohacźe, ale „konkurent", kiż bě jeno ślemjeny, jemu to sawidźesche a ś wótrymi réczemi do njeho kakasche. Pisches to ślemjeny, ślepy a na cźuwy khory na ßwoje „khorosce" saby, sa hanjerjom cźérjesche a jeho, schtoż móźesche pschebi. Pschi tym „ślepy" ßwoje nawoczi shubi a spósnachu, so je „ślepy" na woczi runje tak strowy, każ na cźuwy. Ludźo mějach ś tym ßwoje wjeßele, ale nékotrym też hinasche myßle pschińdźechu. — A pschi tym ßo ßamßne nowiny, na ßamßnym méstnje, na kotrymż tele wézy wopißuja, ś tym hordźa, so je japanski marschal Nogi Barlin jara wukhwalował. Schto dha je tón sa krótke dny wo Barlinje spósnał! Po morju pluwazy niczo njewé, schto ßo mnoho tyßaz metrow pod nim we hłubinje stara. Na wußudki khwatnuch pucźowarjow njeje spuschczenja!

* (Hobrski bankrott.) W Barlinje ßu bankierow Kwieta a Gansa sajeli. Pschi pruhowanju jeju knihow je ßo pokasało, so staj sa dwé milijonje hódnostnych papjerow, jim na khowanje datych, pschekschiwiloj. Saiataj staj piecza wjele pjenjes pschecźinjałoj a w ßwojim hospodarstwje pisches ßwoje dokhody żiwaj byłoj.

* (20,000 jutrow léßa ßo spaliło.) We wokolnoscźi Elmpta pschi prusko-hollandskich mjesach je ßo póndźelu a wutoru néhdże 20,000 jutrow léßa snicźiło. Na pruskej stronje, hdźeż ßu woheń poddußnyli, ßu ßo schtyri statoki se skotom a domjazej nadobu spalike. Do Elmpta ßu pódła tsjoch kompognijow pionérow też wojazy ś Römmonsa pschischli. Wo tym, so ßu ludźo żiwjenje we wohnju shubili, njeje niczo snate, tola je ßo wjele léßnych thézow spaliło.

* (Wukupjenje némskeho inżenieura Richtera.) Pisched néhdże tsjomi méßazami bě némski inżenieur Richter do Olympskich horow w europiskej Turkowskej pucźował, so by ś jenym nowym méridłom tamnischu hóriku krajinu wumérił. Dokelż ßo w tamnischich stronach ś rubjeżnikami mjerwi, bě turkowska wyschnosć Richterej dweju żandarmow jako pschewodnikow ßobu dała. Rubjeżnizy pak ßo se żandarmomaj njedachu satraschicź. Woni jeju a Richtera nadpadnychu, a żandarmow sarubawschi ś Richterom jako se ßwojim jatym do hórskich khowankow cźohnychu. Wot tam némskemu knjeżerstwu wosjewichu, so ßu Richtera sajeli a ßebi sa jeho wukupjenje 900,000 hriwnow żadachu. Turkowske knjeżerstwo na to wotdźélenje żandarmow sa rubjeżnikami póßła, so bychu Richtera wußwobodźili Tsi méßazy dołho ßu żandarmoju rubjeżnikow pytali, tola jich njemóżachu saßłapicź. Skónczenje ßu ś rubjeżnikami wo wukupnym pjenjesu jednali. Napoßled ßo rubjeżnizy ś 275,000 hriwnami a ś nékotrymi skotymi cźaßnikami a rjeczasami spokojichu, kotreż je jim némski konsul se Salonikia pschepodał. Turkowske knjeżerstwo dyrbi wukupny pjenjes sarunacź a też Richterej sa pschérrate czérpjenja sarunanje saplacźicź.

* (50 dźéczi ßo tepiło.) W Arena w Italske je ßo pschi kumpanju 50 dźéczi tepiło, kiż béchu torhazemu warej pchebliško pschischle a ßo ś dźiwich żołmow wjazy wutorhnycź njemóżachu.

* (Fararja Kraatza se skórżbu wotpokasali.) Sakitar njewériweho wotßobdźeneho duchownego Jotha, farar Kraatz w Charlottenburgu, bě offizérow a wojakow, kotsiż béchu wóndano pschi jeho prédowanju żyrkej wopuschczili, tutych dla każenja Bożeje służby wobskorżił. Konsistorstwo je tule skórżbu wotpokasało. S dobom je wono fararja Kraatza naßwariło, dokelż wón njeje prédowanje, ale jenoż żyrkwinsko-politiski pschednoschk w Bożim domje mél a ś tym klétku njewużitnje wużiwał.

* (Żort wo Edisonu.) Némz bě ś porucźazym listom k sekretarjej ßławneho Edisona do New-Yorka pschischoł, so by sekretar jeho ßwojemu knjesej pschedstajił. We wobkhodnym domje w małym rumje muż ś wuhornjenymaj rukawomaj ßedźesche a na listy snamki pschilépjowasche. Némz ßo wopraschа, hdźe móże Edisonoweho sekretara nańcź, so ma list na njeho. Dajcze mi list, chżu jón sekretarej domjesć, tón muż rjekny. Wón jón wsa, wotmjeże jón a sa krótki cźaß ßo wrócźiwschi rjekny, so dyrbi zuły horje pschińcź, so sekretar tam na njeho cźaka. Hdyż ßo nétkole Némz pola njeho naprascha, hdźe a kak mohł ßławnemu wunamakarjej pschedstajeny bycź, sekretar wotmolwi: „Wy dźé jeho hižo snajecze: to dźé wón je, kiż je wasch list ke mni pschinjeßł".

* (Se słobami sakłół.) Rosskłobjeny sakło na polu pola Wulkich Jenkez bliško Bschega w Schlesynskej półłki dźélacźer ś Galizi-

skeje ßwojeho krajana. Wobaj méjeschtaj pschi mkóczenjn ś maschinu ßkomu na wós nakkadowacź. Każ ßo to druhdy stanje, pschi nahłym wotewsaczu widły we woklepje tczazy wostachu. Na wosu stejazy Polak ßo na to tak ßurowje rosskłobi, so ś widkami do delka stejazeho towarscha ś poknym wotmachom wjerhny, so ßo dołhe rózki jemu pisches wutrobno pscherychu a na khribjecze ś kónczkami wustupichu. Wbohi bórsy wumrje.

* (Monteur ś prudom porażeny.) W Raspenawje pola Friedlanda w Czechach monteur Hubert milinowemu prudej na grjecze blisko pschińdże, tak so 10 metrow hłuboko padże. Na hłowje ßo tak cźcźko srani, so bě huydom morwy. Wón bě 21 lét a hakle schtyri dny tu w dźéle.

* (Wichor w Amerizy.) Na krótkorańichim brjosy sjednoczenych statow poknózneje Ameriki ßu wot wutory 30 hodźin dołho satraschne wichory sakhodźake. Sa wjele milijonow dollarow schkodu je ßo naczinika. W mésce Charlestonje, kotreż je ßo ś dźéla ś mórskim nawalom 4 metry wußoko pócźrjeło, je ßo néhdże 20 cźłowjekow tepiło. Wschě wokolne kupy, na kotrychż w léczu ludźo ś méstow bydla, ßu ßo teho runja powodźiłe. Wobydlerjo ßo ś cźaßom warnowachu a mózachu mórskemu nawalej wucźekacź. Dźeßacź tódźow je ßo na brjoh cźißło a ßo wobschkodźiło. Stara Michalska żyrkej w Charlestonje a wjele fabrikow je ßo wupuscźiło. Podobne mórske nawale ßu w léczе 1885 brjoh domapytake.

* (Sso sadußnył.) W Volkersdorfje w Schlesynskej hoscźenzar Neumann hußazu pjecźeń jédźesche. Nadobo se stólza padny a stystkniwje sakschikknywschi ßo do hromady swjese. Każ sawołany lékar wupósna, bě wón na sadußnjenje wumrjeł. Jemu bě kruch mjaßa do dychawy sajéł.

* (Wroble we wischnjazym scherjenju.) Wo wßy Dobernu pola Czéskeje Lipy chżysche ßebi néchtó wischnje pisched schkórzami prawje derje wukhowacź. Duż na schtom staru ßuknju tykny. Ale kak ßo dźiwasche, hdyż wischnje schcźipajo w kapßy ßuknje, kiż méjesche paduschne ptacźki nascherjecź, wroblaze hnésdo nańdże. Każ klubu a k wußméschenju béchu ßebi runje tam ßwój pschebytk wusholike.

* (Récź shubiła.) W Habrachcźizach pschi skkadnoscźi kwaßa mkoda holza ś Drożdżan pschebywasche a pschi ßylnym sahrimanju récź shubi. Hacź dotal ßo ś njej hischcze njeje porjedźiło.

* (Pomoz hischcze w prawym cźaßu.) Kryjerski pomoznik bě na tsésche wyßokeje khcze w Žitawje hacź na zyle mału rózcźiczk dźéło dokonjak, tu jeho womora pichewsa. Jeno to, so jeho towarsch to hischcze ś cźaßom pytny a jeho dodźerża, wukhowa jeho pisched padnjenjom do hłubiny. Ale też jeho spomożerjej mozy wuńdźechu, duż wótsje wokajo nimo khodźazych a domjazych na wulki strach kedźbnych sczini. Na sboże tu smużczi béchu a rucze woběmaj na pomoz dokhwatachu a jeju se stracha wutorhnychu.

* (Nadpad na pjenjeżneho listynoscherja.) W Straßburgu je njesnaty derjedroscźeny cźłowjek jeneho pjenjeżneho listynoscherja na jeho służbnym khodze na sthodach nadpadnył a jeho ś hamorom do sadnjeje hłomy dyrił. Mordar je potom spytał, ßwój wopor murubicź. Listynoscher pak ßo wobarasche, a ludźo jemu na pomoz khwatachu. Dokelż rubjeżnik widźesche, so njemóże cźeknycź, po wón ś revolvrom satseli. Jeho mjeno njeje snate. Legitimazijstich papjerow njeßu pola njeho namakali.

* (Cźeżke njesboże ś automobilom w Franzowskej.) Pola Rouena je ßo automobil némskeho industrialneho Ludwiga Löwy, w kotrymż Löwe ś dwémaj knjenjomaj ßedźesche, powrócził. Löwe ßo na mésce sorasy, knjeni ßo cźcźko sranischtej. Sarażeny Löwe je ßun semr.eteho tajneho rodźicźela Isidora Löwe w Barlinje.

* (Ssylna syma w poknóznej Amerizy.) W jendźelskej poknóznej Amerizy je pjatk a ßobotu w nozy 6 hacź 7 gradow syma było. W poknóznym sastatkochewanskim a manitobaskim stacze je syma na żnjach wulku schkodu naczinika, kotraż ßo na 10 milijonow hriwnow wucźinja.

* (Straschny paket.) Żónska Felinejowa w franzowskim mésce Lille paket dosta, kotryż bě jej zyle njesnata wotßoba ś póstom póßłała. Hdyż bě żona papjeru ś paketa wotwalika, wotkry blachowu tysu, kiż bě polna blachownych hosdźi, tschésikow żelesa, sapalnych łutkow a ś dynamitom sméschaneho tsélbneho pólvra. Sapakna schnóra bě k mechaniskej sapalnej pschiprawje pschiwjasana, a nabicze budźische k temu doßahało, ßylne rosbuchnjenje naczinicź. Na sboże pak ßo sapalna pschiprawa sapowje, hewak budźische żónska ś tym ßmjercź namakała.

* (S błyskom sarażenaj.) W Budéjowizach w Czechach buschtaj żona Kschischowa a jedyn ś jeju ßynow duzy po haßzy ś błyskom sarażenaj, druhi ju pschewodźazy ßyn bu jeno pohłuschany.

* (Hłodu dla ßamomordakſtwa.) W lěßu pola Hirſchberga w Schleſynſkej je ßo jara ſrudna wěz podała. Pónd̆żelu dopołdnja něhd̆że 50lětny muž do Agnetendorfa pſchińd̆że, kiž móżeſche ßo jeno ſ wulkim napinanjom dale wlez a proſcheſche, ſo bychu jemu dali wumrjecź. Runje pſchitomny lěkaŕ dr. Gachowſki wupósna, ſo bě ßebi tón muž ſpytał ßylnu żiku na tſjoch měſtnach wotewricź. S jeho ſapißnych knižkow ſpóſnachu, ſo bě ßebi wotmyßlił, ſe ßwojej hoſpoſu, kotraż jeho pſchewodźeſche, khudoby dla do ßmjercże hicź. Muż, kotryż bě jednorje, ale jara cźiſcże a pſchiſtojnje ſdraſcźeny, rjekny, ſo rěka Auguſt Knyk, ſo ſ Neunkirchena we Schwajzarſkim kantonje pokhadźa a ſo je do Němſkeje pſchiſchoł, d̆żěło pytacź. Hdyż běchu jeho ßrědki pſchetrjebane, d̆żěta pak njebě namakacź mohł, ſtaj ßebi potom wobaj wotmyßlikoj, wumrjecź. Duż ſtaj jědojtu hórku ßel k ßebi wſakoj, ſo bě żona bórſy na to wumrjeła, ſo pak bě wón dyrbjał wot ßo dawacź a tak bě żiwy woſtał. Hižom wot pjatka bě po lěßu wokoło błud̆ził bjeſe wſcheje żyroby. Jeho wupowjeſcże (wobkruczenjo) ßo jako prawe wujaßnichu, dokelž tamna żónſka bu w lěßu morwa namakana. Też wona bě ſe Schwajzarſkeje.

* (Żiwy ßo ſpalił.) We gmejnſkej khěži w Siegersdorfje pola Lubanja ßo khudobnik Schmelzer żiwy ſpali. 71lětny braſchiwy muż bě ßebi chżył dymku ſażehlicź a je pſchi tym ſe ßwěcźazym ßo ſapałkom najſkerje ßwojej dołhej połnej brodże blisko pſchichoł, tak ſo je ßo ta a na to też jeho draſta ſapopadnyła. Dokelž bě njeſbożowny ßam domach a też bórſy bjes wědomnja, njemóżachu jemu ſ cźaßom na pomoz khwatacź. Hakle hdyż kur ſ woknom wuſtupi, ßo dohladachu, ale wón bě hižom tak jara wopaleny, ſo pſchi pſchenjeßenju do khorownje wumrje.

* (Sſo ſajeł.) Na Engelsdorfſkim dwórniſchcźu je ßo ßrjedu 25lětny żeleſniſki rjadowaŕ Kaiſer ſ Draźd̆żan ſ lokomotivu pſchejeł. Nosy a horni żiwot běchu ßo cźeżko ſranike. Sa někotre minuty wón wumrje. Snjeſboženy żonu a d̆żěcźo ſawoſtaji. 1. auguſta dyrbjeſche ßo wón do Lipika pſcheßad̆żicź.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Wutoru je ßo na drózy ſ Limbacha do Hartmannsdorfa cźeżke njeſboże ſ automobilom ſtało. Kóń jeneho ſapſchahaja Hartmannsdorfſkeje piwarnje ßo pſched jenym napſchecźo jed̆żazym automobilom ſptóſchi a w tunej měrje do automobila ſahna. Se ſchéſcź jéſdnych ßo dwejo cźeżko ſranjſchtaj. Konjej ßo prědnjej nosy wotjed̆żeſchtej. Automobil ßo cźeżko wobſchkod̆ži.

* (Pſches jědojty płun w ſtudni żiwjenje ſhubikoj.) W Budźwizach na Mórawje mějeſchtaj dwaj d̆żěkacźerjej ſtudnju cźiſcź cź, kotrejež ſa dołhi cźaß trjebali njeběchu. Hdyż běſchtaj po rěblu do ſtudnje ſaléſkoj, jeju tam nahromad̆żene jědojte płuny hnydom tak ßylnje pohkuſchichu, ſo ſ rěbla do wody padnyſchtaj. Wobaj wumrjeſchtaj, dokelž jimaj nichtó pomhacź njemóżeſche. Hdyż jeju padnjenje do wody ſaßkyſchachu, chżyſche jimaj jedyn murjet na pomoz khwatacź. Ale lědma bě ßo do ſtudnje puſchcźił, tu wo pomoz ſawoka, dokelž też jemu ßamßny ſtrach hrożeſche. Runje tak ßo też ßobuſtawej ſawokaneje wohnjoweje wobory jeńd̆że. Też wón dyrbjeſche woſtajiwſchi wſcheho ſaßo ſe ſtudnje wuléſcź. Hakle hdyż běchu powětr ſe ſtudnje wuklumpali, bě ſtrach wotſtronjeny. Ale d̆żěkacźerjej buſchtaj jeno morwaj wucźehnjenaj.

* Wulki lěßny woheń je mjes Budějowizami a Linzom w Awſtriſkej wudyrił, kotryż ſchtwórtk pſchezo dale wokoło ßebje hrabaſche. Hacźrunje ſe ßußodnych wßow wohnjowe wobory hnydom na haſchenje khwatachu, njemóżachu tola wohnjej dowobaracź. Woheń je hižo wulku ſchkodu naczinił.

* (Wulka nuſa w Konſtantinoplu.) Hiſchcźe 40000 ludźi je po wulkim wohnju w Konſtantinoplu bjes bydła. Nuſa ßo d̆żeń a bóle ſacźuwa. W barakach je ßo jenoż 8000 woßobow ſaměſcźicź mohło. Wojazy ßu hižom ſapocźatki ludowych ſběźkow potkócźicź dyrbjeli.

* (Hrożazy hłód w Indiſkej.) S wutrajnej ßuchotu a horzotu ßu pſchichodne żně w Indiſkej jara cźerpike. Jeli ſo deſchcźe w auguſcźe wuwoſtanu, ſaßo hłód wudyri. Nabożeńſke ſjednocźeńſtwa w Bombayu w żyrkwjach a templach wo deſchcź proſcha. Kicheſcźijenjo, mohamedanojo a Hinduſzy ßo k njebju wo deſchcź mołwa.

Pſche driſtanzu cźelatow

je ßo lěta dołho jako wubjerny wopokaſał

haptykarjowy Himmelreichowy

Antilaxin.

Jeho ſkutkowanje pſcheßłapi.

Wěſty ßrědk pſche driſtanzu pola wicheho domjazeho ſkota. Płacźiſna 1 bleſcha = 3 mk. 25 pj.; 5 bleſchow = 15 mk. franko. Hłowny ſkład a roſeßłanje pſches

kral. priwil. hrodowſku haptyku (Pawol Leidler) w Budyſchinje.

Pſchedawanje ßłanja.

We wotd̆żělenjach 9—13 **Lupjanſkeho** knježeho dwora ma ßo **ſchtwórtk 7. ſeptembra** něhd̆że **80 loßow lěßneho ßłanja** jawnje na pſcheßad̆żowanje pſchedawacź. Shromad̆żiſna dopołdnja w 9 hod̆żinach na Lupjanſko-Pßowjanſkim pucźu bliſko Lupoje (pſchi ſchcźerkowej jamje).

Mało ſamożiczi

ſ khorymi ſubami po poniżenych płacźiſnach

zuſe ſuby, plomby

doſtawaju. — Położene płacźenje ßo dowola.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, priedy na theaterſkej haßy.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy w tu khwilu nalutowanſke pjenjeſy:

pſchi wſchědnym wużiwanju ſ	2½ %	ſa lěto bjes ſpjeha.
pſchi měßacźnym wupowjed̆żenju	2¾ %	
pſchi ſchtwórcźlětnym =	3 %	
pſchi połlětnym =	3½ %	
pſchi zyłolětnym =	4 %.	

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje.

Serbſki dom.

„Moja żona bě pſches 50 lět ſ hroſnej

liſchawu

wobcźeżena. Wona njemějeſche żadyn ſtrowy ſpócźk na cźele. S **Zuckerowym patent. medizinalnym myd̆łom** ßo liſchawa ſa 3 njed̆żele wotſtroni. Tole mydło je tyßazy hódne. Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera**, Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naſlěd., **Strauch a Koldy.**

(K temu cźißlu pſchiłoha.)

Wotewrjenje hosćenza.

Cześćenym Sserbam Budyschina a wokolnosćże so podwolnje k wjedźenju dawa, so **w Budyschinje w nowym měsćze**

na Käublerowej drósy cźišło 14

na rózku Schliebenoweje drohi

leżazy

„Hosćenz kronprynza“

(Gasthof zum Kronprinzen)

sobotu 2. septembra, rano w 7 hodźinach wotewrimoj.

Budźemoj so swěru staracź, so bychmoj wschitkich hosćźi, kotsiž naju s wopytom pocześćza, na kóžde waschnje spokojikoj, a lubimoj kedźbliwe poskužowanje a podawanje jenoż **najlěpschich jědzow** a **picow.**

Wupschahowanje sa nimale 40 koni. Automobilna garaža.
Zentralne tepjenje. Modnje wuhotowane jstwy sa hosćźi.

Prosćho, so by so naju nowe pschedewsaćże podpjeralo, poruczamoj so

s pocześćowanjom

Ernst Kozor a mandźelska.

Hauptowe rejwanski wustaw.

Samolwjenja młodych knjeznow, kotrež chzedźa so pschi rejwanskim kursu ratarskeje schule wobdźělicź, hacź do

sobotu 2. septembra wot 10—3 hodźin

w Albertskim dworje a posdźischo w Draždźanach pschijimam.

L. Hauptowa, **wuczerka sa rejwanje a wobkhadne formy**

a wuczerka wyschschich kursow pschi kral. realnym gymnasiju a wyschschej ratarskej schuli w Döbelnje, evang. krajnostawskim seminarje a ratarskej schuli w Budyschinje, Draždźanskim wustawje w starym a nowym měsćze.

Privatne wobydlenje w Draždźanach na Blasewitzstr. 53 II.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dźěła,** twarju jako wosebitosćź: **ruczne młóczaki, żelezne stistate młóczaki se stomowym tschoßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate stynowe wobroczaki, bérny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na bélernslej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża so bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Khěžkarska ziwnosćź

w Cźornych Nosłizach, na mjeno K. E. Dudy sapisana, ma so póndźelu 11. septembra dopołdnja w 9 hodź. na městnje samym w Cźornych Nosłizach po žadanju herbow psches sudnistwo na pschesadźowanje pschedawacź. Wona je 89 arow wulka, se 36,93 dawskimi jenosćemi wobcźežena a na 6500 mk. takšerowana.

Swoju maśiwnu **khěžu** se sahrodu pola Hodźija, sa schewza so hodźazu, psches knjesa E. Kobana w Budyschinje sa 2000 hriwnow pschedam.

Někotre trjebane, derje sdźerżane

meble

su na pschedań na snutskownej lawskej haśy 2 III.

Drjewowa awkzija

na **Budesćzanskim rewěrje** póndźelu 4. sept. pop. 1/2 3 hodźin w hosćenzu „k radnej pinzy“ w Budestezach.

300 litrow polneho mloka

pschi mschědnym podawanju so hnydom sapoczejo sa hnydom hotowe pjenjesy hnydom pyta.

Płaćizna hacź 15 pj. sa liter.

Mlokowa wikowarnja w Draždźanach, Seilerstr. cźo. 17.

Kedźbu!

Wołsebje pschihódnje ležaza **khěža s kowarnju** a dospołnej domjazej nadobu je tunjo na pschedań.

Dalsche je shonicź pola **Roberta Matthicka** we Łuczu we Wojerowskim wokrjesu.

Rjane wobydlenje

je na pschenajecze we Worklezach cźišło 54.

Kuchańki, swinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w cźišćownji knjesa Heinr. Mohra.

Wuslojnu

skužobnu holzu

pyta k 1. oktobrej

Martha Neumannowa

na Mättigikej dróm 2.

Dowěrnu, pilnu, starschu

skužobnu holzu,

kotraž móże trochu waricź, pschi dobrej mšdze pyta **dr. Jentschowa** w Budyschinje na Hoschiz haśy cźišło 46 delka.

Pěstonczu

do privatneho hospodarstwa, niz młódschu hacź 16 lětnu, kotraž je hižo w podobnej skužbje była, k 1. oktobrej pyta **Kleeowa** w Lemschiowje p. Hucźiny.

3 sylnych

dźěłaczerjow

hnydom pyta

parna zyhelnicza w Měrkowje.

Wjetscha liczba

dźěłaczerjow a dźěłaczerkow

trajne a derje so płaczaze dźěło namaka

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze

pola Budyschina.

Dźěłaczerjow

sa drainěrowanje a ryczе semje na Łupjanski knježi dwór pyta

Hermann Thomaš.

Sso samolwjazych dźěłaczerjow schachtowy mischtr Worjech pschijimuje.

Pschiloha k czißku 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. septembra 1911.

Płaczißny rèßneho ßlotu na Draždżanßkich ßlótnych wikach.

28. auguſta 1911.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Ślótne družiny a wośnamjenjenje.	Žiwa waha	rèßna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rèßneje hódnoſcże hač do 6 lět	47—50	87—90
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	41—46	79—86
3. ßrènjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	30—35	68—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rèßneje hódnoſcże	43—47	75—80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rèßneje hódnoſcże hač do 7 lět	38—42	70—74
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	34—37	65—69
4. ßrènjo pizowane kruwy a jałojzy	29—33	61—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	56—60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rèßneje hódnoſcże	46—49	79—83
2. ßrènjo pizowane, młodſche a derje pizowane ſtarſche	41—45	72—78
3. ßnadnje pizowane	35—40	65—70
Cželata:		
1. najlèpſche ſ mlokom wukormjene abo najlèpſche wot zyza	55—58	85—88
2. ßrènje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—54	80—84
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44—49	74—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lèpſchich raßow a jich ſtſchiżenjow w ſtarobje hač do 1¼ lěta	48—50	64—66
2. mjaßne	46—47	62 63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	58—61

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 26. auguſta 1911. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 31. auguſta 1911. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pſchenza . . . bèła	—	—	—	—	10	—	10	25
" . . . żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	50	9	80	9	75	10	—
Rożka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	28	8	50	8	50	8	75
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	9	—	9	50
Wows	8	50	8	90	9	—	9	50
Hróch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	9	—	10	—
Jahły	15	—	16	50	15	—	17	—
Hejduſchka	15	50	16	50	17	—	18	—
Berny	4	50	5	—	4	=	4	75
Butra . . . 1 kilogr.	2	80	3	—	2	80	3	—
Pſcheńcżna muka 50 "	10	50	19	50	16	—	19	—
Rżana muka . 50 "	10	50	14	—	13	—	15	—
Ssmo . . . 50 "	5	—	5	50	3	50	4	25
Ssloma . . 100 "	4	33	4	67	3	25	4	50
Proßata 625 ſchtuk, ſchtuka	11	—	22	—	—	—	—	—
Pſcheńcżne wotruby . . . 50 kilogr.	—	—	6	40	6	25	6	50
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	10
Pſcheńcżny gris 50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	7	80	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (bèło) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pſcheńza (żołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., rożka wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 60 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſcheńzy (bèła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., żołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hač 16 hr. 66 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 25 np. hač 13 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

31. auguſta 1911.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 50 np., pſcheńza wot 9 hr. 50 np hač 10 hr. — np. jeczmjeń wot 9 hr. 60 np hač 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 5 hr. 25 np (nowe) — hr. — np., bèrny 4 hr. 50 np. hač — hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wiedro w Londonje 1. ſeptembra Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmèje 12. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rèč, ½9 hodżin farat Räda ßerbſke a w 10 hodż. nèmſke żnjowe dżakne prèdowanje. Zyrkwiny khor ſpèwa: „Ty maczeſch hory wot wyßoka", wot Kaplerja. — Pſched zyrkwinymi durjemi budże kolleka. — Tydżeńſke faſtojnſke dżèła ſmèje duchowny Tiſcher.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Khorla Richard Merkel, lakèrat woſow w Budyſchinje, ſ Amaliu Emmu Wiczaſez na Żidowje.

S druhich woßadow: Albert Max Henſel, pjekat w Drožďżiju, ſ Emmu Erneſtinu Krawzez tam.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Khorla Ernſt, Jana Ernſta Kaſpera, kublerja w Bórku, ß. — Martha Marianna, Khorle Alberta Schütży, cżèßle na Żidowje, dż. — Emil Rudolf, njemandż. ß. na Żidowje.

W katholſkej zyrkwi: Arthur Rudolf, Kurta Arthura Paula, inſpektora pſchi krajnym wuſtawje, ß.

S druhich woßadow: Emil Richard, Khorle Ernſta Kruże, wotrocżka w Spytezach, ß. — Bruno Rudolf, Jana Bruna Jakuba, paleriſteho mijchtra w Dèchorjezach, ß. — Pawol Kurt, Khorle Pawola Schlenkera piwarſteho pohonecża w Huſzy, ß. — Alfred Ota, Bjedricha Maza Panacha, ſkolarja w Nowej Wßy pola Huſki, ß. — Knrt Waltat, Maza Richarda Kühna, żiwnoſcżerja w Kobatni, ß. — Frida Gertrud, Khorle Guſtava Panacha, fabritarja we Wulkej Dubrowje, dż. — Elſa Helena, Wylema Auguſta Mèrczina, żiwnoſcżerja w Khróſcże, dż. — Ludwik Bertram, Bjedricha Wylema Pawola Schuſtera, fabritarja w Adolfiſkej Hèczje, ß. — Emma Helena, Auguſta Hermonna Krujaza, kublerja w Rodezach, dż. — Khorla Auguſt Marczin, Khorle Auguſta Beckera, kublerja w Mjeſchizach, ß. — Pawol Gerhard, Pawola Guſtava Hantuſcha, żiwnoſcżerja w Porſchizach, ß. — Guſtav Pawol, Ernſta Teicherta, pohoncża w Brèſowje, ß. — Frida Elſa, khèżerja Suka w Barcze, dż. — Jan Ernſt, Ernſta Auguſta Bareſcha, ſchewza w Hrodżiſchczu, ß. Ota Waltat Rjencż, njemandż ß. w Wichowach. — Werner, Franza Alexandra Hendricha Sachßy, ryczerſkublerja w Lichonu, ß. — Auguſta Frida, Ernſta Frenzla, wobydlerja w Lèſtej, dż. — Hana Erna, Jana Auguſta Schèży, drohoweho wothladarja w Klukſchu, dż. — Elſa Hildegard, Jana Ernſta Schrama, khèżkarja a murjerja w Kóſtach, dż. — Maria Martha, Khorle Auguſta Junkera, khèżkarja w Lichanju, dż. — Max Hermann, Jana Hermanna Schuſtera, khèżkarja w Kobjelnju, ß.

Zemrjeli:

W Michalſkej woßadże: 24. dżeń auguſta: Martha Elfrieda, Pawola Hermanna Schimenko, dżèlaczerja w Dobruſchi, dż. — 26. Marja ſwud. Beyerowa rodż Urbanez, ſ Póz'owow, we wothladarni na Żidowje, 83 l. 3 m. — Jan Bohuwèr Pètſchka, kublet a gmejnſki pſchedſtejiżer w Toroňży, 49 l. 10 m. 16 d. — 29. Elſa Helena, njemandż. dż. na Żidowje, 4 m. 24 d.

W katholſkej woßadże: Madlena, Auguſta Miſchnarja, dżèlaczerja w Budyſchinje, mand. elſka, 49 l. 3 m. 3 d.

S druhich woßadow: Auguſt Mitaſch, kublet w Skanezach, 61 l. 1 m. 18 dn. — Hana Marja Hanczkez, njemandż. dż. w Stróži pola Barta. — Jurij Hancżk, murjet w Stróži pola Barta, 67 l. — Hondrij Meicher, ryczetkublerſki najeńk w Malej Borſchczi, 60 l. — Khorla Oswald, khèżkarja Käſtnera w Demjanach, ß., 15 dn. — Hana Marja ſwudow. Nowakowa rodż. Frenzlez w Huſzy, 47 l 8 m. 26 dn. — Johanna Hannichez mjenowana Frenzlez, wumjeńkarka w Huſzy, 79 l. 6 m. 1/ dn. — Erich Jan, żiwnoſcżerja Wuſtmanna w Hunczerizach, ß., 6 m. 11 dn.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Hodżija.

12. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmèje rano ½7 hodżin duchowny Voigt nèmſku ſpowjednu wucżbu, ½8 hodżin farat Kſchižan nèmſke a w ¾9 hodżinach ßerbſke prèdowanje.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Budeſtez.

12. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmèje duchowny Bójz rano w 7 hodżinach ßerbſku ſpowjedż, dopoldnia we 8 hodżinach ßerbſke a ½10 hodżin nèmſke żnjowe dżakne prèdowanje. — Pſched zyrkwinnmi durjemi budże kollekta. — Popoldnju w 4 hodż. ſhromadżiſna mlodych mużow ſ Budeſtez a wokol. Hoſcżo ßu witani.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. Pißowne rukowanje. Tunje płaczißny.

Sserbſki muſej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedżelu mèżaza wot ½11—12 hodżin.

Jěsdny plan želesnizow.

płaczazy wot 1. meje hacź do 30. septembra 1911.

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwocźiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9.01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja sast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenoż 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. septembra.
† Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,0	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	0,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwocźiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	0,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	,13	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi jenoż schwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjatu dźeń, dźeń prjedy.
† Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.
* Jěsdźi jenoż w nozy 7./8. meje, 5./6. junija, 2./3. julija, 6./7. augusta a 3./4. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9, 3	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,52	11,24	
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,56	—	
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	11,04	—	
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,3	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,12	11,39	
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,25	11,49	
Khaßowa	5,46	pschij. do Lubija 11,15.	9,49	pschij. do Lubija 2,28.	2,46	pschij. do Wósb. 6,08.	7,53	pschij. do Wósb. 10,09.	11,32	do Wósborka 12,56. O	
Njeßwaczidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,43		
Scheschowa	6,03		10 06		3,03		8,12		1 51		
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†		
Komorowa	6,19		10 22		3,22		8,3		12,16†		
Sdźarow	6,26		0,29		3,29		8,39		12,23†		
Hóska	6.33		10,36		3,36		8.46		12,30†		
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†		
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†		
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†		

† Jěsdźi jenoż w nozy pošledniho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenoż w nozy 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. sept.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	4,45 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7.11		10,18		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7.19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4.32		7.26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10.51		3,07		8,17	
Rakez	5,01		7 50		10 59		3,17		8 27	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,24		8,35	
Njeßwaczidla	5,23		8,05		11,14		3,32		8,42	
Khaßowa	5,33	—	8,14	—	11 22	—	3,40	—	8,51	—
Radworja	5,44	6,15	8 21	10,51	11 28	2 17	3,46	7,44	8,57	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11 38	2,28	3,56	7,54	9,07	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9 14	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,08	8,06	9,19	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,15	8,13	9,26	10,07

† Jěsdźi jenoż kóždy pošledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenoż w nozy 7. meje, 5. junija, 2. julija, 6. aug. a 3. sept.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

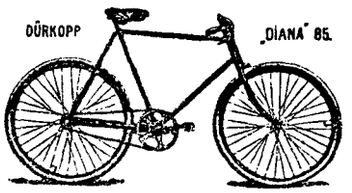
Dźělbu

jěsdnych kolow

pschedawam, so bych je wotbył, wjele niže płaczišny.

Pscheßwědczeze ßo —

płaczišny ßu woprawdźe **15—25 %** tuńsche, dyžli płaczišny, kotrež druhy sastupjerjo tych ßamych wudźěłkow žadaju.

Jenož prěnjoklaßne znamki, Dürkopp, Neckarulm, Molta, Phänomen a dr.

Najlěpsche kolojěsdne **mantle** a wudźělki prěnich němskich fabrikow s rukowanjom na **1 lěto** nětkole po **5 mk. 75 pj.** — O./G. mantle hižo po 2 mk. 40 pj.

G. Arban, wotdźělenje za jěsdne kola a schijaze maschiny :: :: w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobhdlenskich wuhotowanjow

kaž też

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzíny, kaž też

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólczki atd.

Lochowsku Petkusku wußywnu rožku

2. wußywa pschedawa

knježi dwór w Niederfriedersdorfje

pola Neusalza-Spremberg.

W kuchini kutowacź pomha

MAGGIowe korjenjenje.

We wschěch bleschowych wulkosczach a s nowa pjelnjene najlěpsche poručza **Hermann Klemm** na kamjeńtnej haßy 27, rózk noweje haßy 10

Sa czaß wakow

wotwjedźaze tabletty pschе waki sa dźěczi a srosczenych tyska po 30 a 40 pj., derje ßkodźaze a s wěstosczu skutkowaze pschе waki.

Pschе czerwjaze waczki, askaridy abo tak mjenowane skakaze waki derje skutkuja

czopki pschе czerwjowe waczki, tyska po 1.20,

antiwurm, tyska po 1.20

Schlebjerdźaka s hlowu wotstroni wěsce skutkowazy ßredk **kamakosin,** hdyž ßo prawje nakoži, tyska 2 mk.

Rosesłanje na wßy. Jeniczzy woprawdźite dostacź

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Sklad drainĕrowanskich rolow
w Lĕtonju
porucza
krowjaze, ßwinjaze a proßaze korta ſ rĕblikom abo bjes njeho,
ſczinowe plecżenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſĕſchnu papu
wſchelakich tolſtoſczow,
tſĕſchne namaſanje „optimus“ a kamjeńtnowuhlowy teer.
Teerowe kótły ſ pſchißkuſchkom ßo pſchepożczuja.
Groczane,
ſczinowe a papowe hoſdże, horuzy wſchĕch druzinow
atd.
Emil Dietrich
w hoſczenzu w Lĕtonju.

Kronin

ryncżki pſche kurjaze wola,
prjedy pod mjenom „Käppelin“ ſnate, je ſaßo dostacż
w krónſkej drogowni
pola **Ernſta Aktoriesa**
w Budyſchinje.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jĕſdne kola wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriku koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacż
we wſchĕch lĕpſchich pſchedawarńjach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßkuzby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wĕzy atd.
Rĕczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

Viſitne khartki

czíſchczi ſpĕſchnje a tunjo
Smolerjez knihiczíſchczerńja.

Serbske blido
kożdu wutoru w 5 hodżinach
w khoſejowni.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mĕjo.

Dawamy hacż na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokożene pjenjeſy

pſchi wſchĕdnym wupowjedżenju 2½% | **pſchi 3mĕßaczn. wupowjedżenju 3½%**
pſchi jenomĕßaczn. wupowjedżenju 3% | **pſchi 6mĕßaczn. wupowjedżenju 3½%**

Pſchenajacże khamorowych kaſchczikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

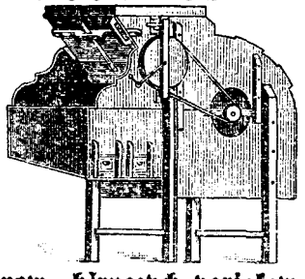
depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Sawoł:jcże mje ſ telefonom, hdyż je trjeba

mlócżaze maſchiny

porjedżicż, **pod czißłom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, maſchinſka fabrika ::
w Protezach (Prietitz)
pola Halſchtrowa.

Dżĕłam **mlócżaki** ſ cziſczenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, cziſczazych maſchinow, wĕjadkow, trieurow, ſchrótowanſkich mlynow, bĕrnazych parjakow, rosmjeczakow, rĕpurĕſakow, ßkomurĕſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßylanjowych maſchinow** atd.

Wolijowe barby

wſchĕch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (nĕmſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże ſkhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij każ tez **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlĕpſchi karbolineum, barbicże** wſchĕch druzin,
ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**
poruczа a ma pſchezo na ſkładże po najtuńſchich płaczíſnach

Emil Mĕrſch, drogowe klamy

24 na kamjeńtnej haßy 24.

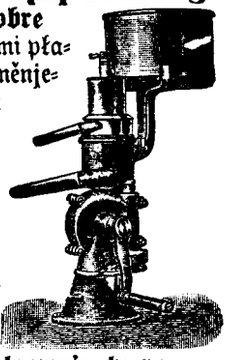
Kakao

ſarnczeny cziſty
punt po **75** pj.
poruczа
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Chemiſka cziſczerńja pjerjow

Oty Hebera
na ßerbſkej haßy czißło 9
ßo k cziſczenju ſtarych a nowych pjerjow poruczа.

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wumĕnjenjemi poruczа
Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mĕjeczelej:
J. Pötzig
a Ernſt Falling.
Stare maſchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholĕtne rukowanje.
Kożda maſchina ßo wĕzywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Dobru
pſchenicznu muku
poruczа **Khorla Kahrowe**
pſchi żitnych wikach.

Hypothekſke pjenjeſy

wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Symſku woku, hejduſch, prawu rĕpu, żonopowe ßymjo, phacelijowe ßymjo
najlĕpſcheje druzíny
poruczа
Khorla Preisser jun.

A. Tschentscher w Budyšinje

na bohatej haßy cžo. 18 a na rózku theaterſkeje haßy.

Poruczam po tunich twjerdych płaczišnach:

Mužaze ſchaty:

Swjerſchne koſchle, dnjowe koſchle, nózne koſchle, uniformſke koſchle, ſaſtawki, pſchedkoſchliczki, khornarje, manſchetty, krawatty, ſpódne jeczki, ſpódnje khołowy, czélne wobwjaſki, ſoki, ſokowe dżeržaki, ſchantka, ßlě, lazy, rukajzy, manſchettowe knefle, ſchemiſettowe knefle, kaſchenezy, khornarjaze lutowaki, narunanſke manſchetty, rukawate manſchetty.

Žonjaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, nózne koſchle, nózne jeczki, khołowy, friſěrſke mantle, friſěrſke khornarje, ſpódnje taille, ſpódnje ßuknje, nózne khapy, ſpódnje jeczki, czélne wobwjaſki, ſchantka, njewjeſczinſke ſchlewjery, ſchórzuchi, khornarje a manſchetty.

Schaty ſa czěſchne dźěczi:

Koſchulki, jupki, dźěczaze ſahlwczki, wupjetki, zychi, tkane khołowczki, pjelchi, podłožki, lazki, ſerwietki, bleſchowe wohrjewaki, kupanſke ruby, kſchestnizy, noſchne wobleczenja, włoßankowe matrazy, włoßankowe hłowaki, kupanſke matrazy, korbowe gardiny, wołowe pſchikrywy (deki), pſcheſchiwane deki a kuwerty.

Hólczaze ſchaty:

Swjerſchne koſchle, dnjowe koſchle, nózne koſchle, ſportſke koſchle, ſportſke paßy, pótniki, pſchedkoſchliczki, khornarje, manſchetty, ſchantka, krawatty, ſpódnje jeczki a ſpódnje khołowy.

Holczaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, nózne koſchle, khołowy, ſpódnje ßuknje, nózne jaki, ſchórzuchi, ſchtalty, ſchantka.

Blidne ſchaty:

Blidowe ruby, blidowe trjenja, ſerwietty, czajowe krycza, blidowe pſchikrywy (deki), ſahrodne pſchikrywy a tkaniny ſa blidowe pſchikrywy.

Sa ſport a puczowanje:

Sportſke koſchle, ſportſke lazy, ſportſke paßy, ſportſke ſchtrympy, ſportſke pótniki, trikotowe koſchle, barchentowe koſchle, turnarſke jaki, turnarſke krawatty, hońtwarſke koſchle a hońtwarſke khornarje.

Domjaze a kuchińſke ſchaty:

Kuchińſke twjelki, běłe twjelki, wutrěwanſke rubiſchcza, trjenja, rólowanſke ruby, poczehnjenja na plotowanſke deſki, plotowanſke pſchikrywy, pſchimanſke lapy, trjenja ſa zylindry, khofejowe měſchki a pſchezydżaki.

Ložowe ſchaty:

Pißane zychi, běłe zychi, wupjetki, ſpódnje poßleſchcza, łożowe płachty, ßłomniki, łożowe pſchikrywy, ſpanſke pſchikrywy, pſcheſchiwane pſchikrywy, moſchkowe pſchikrywy, kuwerty a ſawalaki.

Kupanſke a frotěrowanſke ſchaty:

Kupanſke wobleczenja, kupanſke khołowy, kupanſke twjelki, kupanſke mantle, kupanſke khapy, twjelki, frotěrowanſke rukajzy, myjne lapki, kupanſke toſle, kupanſke teppichi, koſchle ſa powětrowe lěkowanje a ßłónczne kupjele.

Gumijowe ſchaty:

Khornarje, ſhibnjene khornarje, pſchedkoſchliczki a manſchetty, pißane zefyrſke trajne ſchaty.

Normalne ſchaty:

Jeniczke pſchedawanje woprawdźitych prof. dr. Nägerowych normalnych trikotowych ſchatow, normalneje naturſkeje ſchtrykowanſkeje wołmy, normalne trikotowe tkaniny, tkaniny ſa ſwjaſki a ſalmiakowe wołmowe mydło.

Powołanſke ſchaty

ſa pjekarjow, rěſnikow, friſěrow, pinczníkow, konditorow, kucharjow a molerjow.

Schkitanſke mantle a operaziſke mantle.

Schatowe tkaniny a wobßadzenja:

Schirting, koſchlaze ßukno, linon, ventilaziſke tkaniny, köper, pikeje, ſatin, poßleſchczowy damaſt, batiſt, barchent, ſchwanboy, flanel, płat, wupjetki, batiſt k ſaßypowanju, drell a poßleſchczowe tkaniny.

Wuſchiwanja, ſaſtawki, ruczne tykanje, koſchlaze ſaſtawki a zanki, zanki a ſaſtawki ſa khołowy, kleplowane zanki, tüllowe zanki a kromki.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 36. Sobotu 9. septembra 1911. Lětnik 70.

Wójnski strach Marokkowskeje dla

je po sdaczu nimo. Franzowski póstanz Cambon je w Barlinje němskemu statnemu sekretarej Kiderlenej-Wächterej pißomny naczisk žadanjow a poskiczenjow Franzowskeje pschepodak. Němska je swólniwa, na tymle sakkadże s Franzowskej jednacz. Wona ßo njesarjekuje, Franzowskej polnu skutkowansku ßwobodu w Marokkowskej dacz. S tym pak ßo tez měni, so Franzowska s politiskimi prawami tez polne politiske samolwjenje pschewosmje. Franzowska dyrbi pschichodnje w zykej Marokkowskej direktnje a woßebinszy sa ziwjenje a samoženje kóždeho němskeho poddana samolwita bycz. Tale saßada ßo we wobsamknjomnym wuczinjenju wurěsnje wusběhnje, jeli so k temu dóńdże.

Němska njeje ßebi zenje wotmyßlika, pokodnischu Marokkowsku wobßadźicz a tam Němzow saßydlicz. S prěnja njeje tam niczo abo jara mało wobßydlicz, dokelz je kraj hizo w doßahajej měrje wobydleny, s druha maja Němzy lědma kolonistow, kotsiz ßo tam pschihodża a skónczńje dyrbi Němska tez dale hladacz. Schto by němski khěžorstwowy ßejm rjekł, hdy by knjeżerstwo w tejle nowej koloniji milijony sa twar pschistawow a puczow a s namjeńscha jedyn armeekorps žadała. Ta by wjele wjetsche dźěry do statneje kapsy natorhała, hacz němska krótkowjeczorna afriska kolonija. Němska ßo teho dla spokoji, hdyž Franzowska w Marokkowskej sa poknu runoprawosczu Němzow a schkitanje jich pschedewsaczow rukuje a Němskej dźěl ßwojeje kongskeje kolonije pschewostaji. Marokkowskeje dla njeje Němska zenje wójnu wjesczu chzyła. Statny sekretar s Kiderlen-Wächter je póßkanzomaj amerikanskich statow, runje w Barlinje tele dny pschebywazymaj, rjekł: „Marokkowskeje dla k wójnje njedóńdże. Nascha swada s Franzowskej ßo wurunacz poczina. My ßebi durje do Marokkowskeje wotewrjene dźerżimy a wot Franzowskeje jako sarunanje druhdże kraj dostanjemy. Žadyn němski kanzleŕ njemohł ßebi swěricz, so by psched khěžorstwowym ßejmom wójnu sa — něktore marokkowske pěskowe hory wusprawdźił."

Khěžor je ßo schtwórtk wot łódźstwoweje parady w Kieln do Barlina wrócził. Wot jeho pschitomnosczje pschi němsko-franzowskich jednanjach ßo nadźijeja, so ßo wone bórsy k dobremu kónzej dowjedu. Němski lud wolóżeny wodychnje, hdyž wójnske wołanje woczichnje.

Wójnske stróżele

ßu do wulkeho dźěła wobydlerjow Němskeje sajeże. W Schczeczinje (Stettinje) ludźo tamnischu měschczańsku nalutowarnju nadběhuja a ßebi na dań date pjenjesy wróczo žadaju. Sa tsi dny je nalutowarnja pok milijona hriwnow wupłaczika. Tajke něschto njeje ßo hischcze w Schczeczinje stało. Ludźo ßo wo ßwoje pjenjesy bojo, dokelz je ßo njewěrne powjedanje rozschěriło, so dyrbi po prěnim oktobrje nalutowarnja sapołożene pjenjesy dawkowej wyschnosczi wosjewicz, a so stat pschi mobilisaziji wójska wschě sapołożene pjenjesy sebjerje. Nalutowarnine pschedbydstwo je podarmo wosjewiło, so je tole powjedanje zyle błudne a njewěrne. Ludźo njedźiwajzy teho dale po ßwoje pjenjesy běhaju.

Wójnski njeměr njeje wschak zyle bjes pschiczinu do luda pschischoł. Wón je s pschihotami, kotreż ßo w kraju czinja, nastał. Tak ßu ßo konje a wosy napißake, kotreż bychu ßo pschi mobilisaziji sa wójsko trjebake. Dale ßu ßo k sakitanju żelesnizow pschi mobilisaziji wot někotrych lět woßebite straźnistwa s něhduschich podoffizěrow a druhich mužow, kaž ratarjow, hajnikow atd., wubrake, kotsiż bychu ßo sa tule ßkużbu woßebje pschihodźike. Frankfurtski wokrjeßny komando nad Mainom je nětkole wokolnik roseßkał, po kotrymż ßo pscheje, so bychu ßo k temu wubrane mużstwa k dwajdnjownemu swuczowanju swołake. Swuczowanje směje ßo 25. a 26. septembra w ziwilnej drascze. Żelesniskej direkziji je ßo poruczilo, so by trěbny wosowy material pschihotowała. W měrnym czaßu njeby tajke swuczowanje nadpadne było, tola nětkole, hdyż ßo Němzy s Franzowsami wo Marokkowsku wadźa, a wschoněmske nowiny wschědnje do wójnskeje truby trubja, je bjes dźiwa, so ßo ludźo spkóscha a ßebi myßla, so njeje żaneho kura, hdżeż njeje żaneho wohnja.

Tež w Metzu a wokolnosczi bě ßo wobydlerstwo s wójnskimi powjesczemi do hrosy dało. Wobojany lud tamnischu nalutowarnju nadběhowasche, kotraż je prěnje dny sańdżeneho tydżenja 370 000 hr. wupłaczicz dyrbjała. W lothringskim industrijowym wokrjeßu ßo jenoż wo pschedstejazej wójnje rěczi. Někotsi ludźo ßo mjenuja, kotrychż ßu jako wukrajanow sajeli.

Sozialdemokratiska protestowanska shromadźisna w Barlinje.

Pschi sozialdemokratiskej shromadźisnje pschecziwo mózhnej wójnje Marokkowskeje dla ßo w Treptowskim parku njedźelu 100,000 woßobow wobdźěli. S tribunow sozialdemokratiszy rěcznizy „pschecziwo wójnskej schczuwanzy a sa měr ludow" rěczachu, hdyż bě po sapiskanju njeßměrna ludowa czrjóda womjelkła. Ludowe hromady s czrjódami po 100 a 1000 woßobach pod wjedniskwom rjadowarjow pschiczahowachu, kotsiż běchu s czerwjenymi wobwjaskami wokoło rukawow wusnamjenjeni. Lud jenohłośnje wobsamknjenje pschija, s kotrymż ßo pschecziwo wójnje s Franzowskej Marokkowskeje dla protestowasche.

We wulkej horzoczе bu 433 woßobow njemóznych. Schěsczi lěkarjow a jena lěkarka běchu njepschestawajzy khorym pomozni. Dokelz wschitkich skhorjenych njemóżachu w samaritskich stanach saměsczicz, jich do khłódka schtomow kładżechu. Wóßom muži bě ßo se ßłónżom sežahało. Někotre wotdźělenja běchu w ßtónczńej żahłosczi pjecz hodżin hicz dyrbjake.

Poßwjeczenje krala Jurjoweho pomnika w Döbelnje.

Na jednore, tola dostojne waschnje je ßo póndźelu w Döbelnje pomnik, krala Jurja jako jěsdneho pschedstajazeho, w kralowej pschitomnosczi poßwjecził.

Na měschczańostowu rěcz kral Bjedrich August wotmolwi, so ßo wón nad tutym pomnikom czim bóle wjeßeli, dokelz je wón prěni, kotryż je ßo jeho lubowanemu nanej w Saskej stajił. Jemu je lubo, so Döbeln jako mjeńsche město na tajke waschnje ßwoje wótczinske smyßlenje wopokasuje. Jeho nana ßu wjele pschepósnali, tola schtoż je wón dokonjał, njeje ßnadne, a je hódne, so by ßo ważiło.

Pomnik, kotryż je 3,60 metrow wyßoki, na $2^1/_2$ metra wyßokim podstawku krala jako półneho marschalla na konju pschedstaja. Rěsbar Völkerling w Draždżanach je jón wurubał a je wjedżał, niz jenoż wobliczowu podobnosczi a noschenje czěła wutrjechicz, ale tež jeho nadobny ryczerski kharakter wurasyczi.

Parada němskeho wójnskeho łódźstwa pola Kiela.

Pšched němskim kněžorom a jeho hosćom, awstriskim trónskim naßlědnikom, je ßo sańdżeny tydźeń pšched Kielom wulkotna parada wójnskeho łódźstwa wotměła. Pšchi njej ßu ßo 25 bitwiskich łódźow, 12 wulkich a 11 małych kschižakow, 66 wulkich, 2 divisionskaj a 20 małych torpedowych cžołmow a wschelake małe woßebite łódże jako podmórske cžołmy atd. wobdźělike. Wobßadka tyche łódźow je něhdże 32 000 muži wucžinika. Łódże běchu wobronjene se 36 30,5 zentimetriskimi, 108 28 zentimetriskimi, 20 24 zentimetriskimi, 24 21 zentimetriskimi kanonami, 488 mjeńschimi kanonami, 400 torpedowskimi rokami a wjele maschinskimi kanonami. Łódźstwo je pokasało, so je woprawdże ßylna, w kóždym cžaßu k wójnje hotowa bróń. Pšchi manevrach je ßo sastupjerjam němskich nowin dowoliło, ßebi najwjetschu a najnowschu bitwisku łódź „Ostfriesland" wobhladacź. Offizěrojo nowinarjow něhdże pokdra hodźiny po łódźi wodźachu. „Ostfrieslandowy" komandant, kapitan Engelhardt, nowinarjow powita a nadźiju wupraji, so woni dobry a mózny sacźischcź. wot němskeho łódźstwa domoj wosmu.

Wjednik bayerskich burow, dr. Heim, pschecźiwo wójnskemu ministrej a semjanstwu.

W shromadźisnje zentrumskeje strony w Rosenheimje je ßo wjednik bayerskich burow, dr. Heim, do wójnskeho ministra dał, dokelž tón njedźiwajcy lětuscheje ßuchoty njeje manevram bayerskeho wójska wupadnycź dał. Dr. Heim pschipowjedźi, so wo tym hischcźe w krajnym ßejmje porěcźi. Potom wón na to ßwarjesche, so ßo kóžde lěto sta tyßazy hriwnow statnych pjenjes k ratarskemu mytowanju wudawaju, s cžimž pak ßo skotarstwo njespěchuje. Stat dyrbjał radscho s tymile pjenjesami burow podpjeracź, kotsiž cželata wjasaju. S wulkej schkodu sa kraj je dale, so ryczerkublerjo burske statoki pokupuja a burske leżomnoscże s ryczerkubłami sjednoczeja. Tajke pokupowanje je wjele schkódnische, dyżli rosschlebjerdżenje kubłow. S tym skotarstwo a rólnistwo wotbywatej; pschetoż wulkoleżomnoscżerjo tak sprózniwje njehospodarja, każ ßrěni a mjeńschi ratarjo. Knjeżam, kotsiž kubła pokupuja, je ratarstwo jenoż sport a hłowna wěz je jim, so ßebi ßwoje hońtwinske revěry powjetscheja. Pschewjele wulkoleżomnoscżerstwa je krajej se schkodu. Knjeżerstwo dyrbjało tu rasnje sakroczicź. Pschecźiwo rosschlebjerdżenju kubłow je ßo sakoń wudał, nětko dyrbi ßo tež hischcże se sakonjom pokupowanju wobaracź. S tym pak ßo nochże żadyn minister sabjeracź, dokelž ßo boji, so mohł ßebi s wulkimi knjeżimi skasycź a ßebi porsty wopalicź. Dr. Heim pak tule wěz njepuschcźi. — Tež w Sakiej by tajki sakoń pschecźiwo pokupowanju kubłow psches ryczerkubła trěbny był. Wjele stow kubłow a żiwnoscżow je ßo poßlednje lětdżeßatki do ryczerkubłow shubiło. Ratarski ßrěni staw sańdże a na jeho město nowe roboczanstwo stupi.

Wójnska hotowosćz franzowskeho wójnskeho łódźstwa.

Pola Toulona je pśndżelu wulka parada franzowskeho wójnskeho łódźstwa pšched presidentom Fallieresom była. Łódźstwowy minister Delcassé ßo s někotrymi ßejmskimi sapóßłanzami rosrěcźuje khwalesche, so ßu wschě łódże, kotreż ßu ßo pokasałe, hotowe, hnydom na wójnu wuječź. Jim njeje wjazy dyżli schtwórcź hodźiny trjeba, so bychu wschě pschihoty sa bitwu scżinile. Wone ßu dospołne s munizију a proviantom sastarane, a wschón jich material je w najlěpschim rjedże. Wschě mużstwa ßu dospołne; jenoż pšched 10 dnjemi na kóždej łódźi „Dantonskeje družiny" hischcże 200 muži k połnej wobßadzy pobrachowasche. Nětko hischcże 54 muži pobrachuje, so by mużstwo dospołne było. Někotre łódże, kotreż hischcże njeißu k bitwje hotowe byłe, mejßu ßo k paradże pschipuschcźiłe. Wón njeje chcył, so by ßo pšched Toulonom tak cžiniło, każ w Kielu, hdźež ßu ßo pschi paradże němskeho wójnskeho łódźstwa Dreadnoughtske łódże wobdźělike, kotreż hischcże njeißu hotowe a kotreż hischcże njeißu ßwoje pruhowanske jězby wobstałe.

Po tymle wukhwalowanju bě prawje mjerzoze, so ßo jenej s tychle połnje k wójnje hotowych łódźow jena maschina stónzowa. Łódź, kotraż ßo teho dla wjazy wodźicź njehodźesche, budźische pschi ßamym to ßwojeje ßußodźiny sawadźiła. Hdyż Delcassé Němskej porokuje, so je wona njehotowe łódże Dreadnoughtskeho typa k paradże wupóßłała, drje to s tym swißuje, so Franzowska hischcże s zyła żaneje łódże Dreadnoughtskeho typa nima. Te ßo hischcże njeißu dotwarike.

Njeměry dla drohoty w Belgiskej.

Każ w Franzowskej je też w Belgiskej k njeměram dla drohoty dóschło. Rěsniży w industrijowej krajinje wokoło Lalouviera, Monsa a Charloroia ßu pschestali rěsacź a ßu wosjewili, so klamy prjedy njewocżinja, doniż ßo na Brüsselskich wikach skótne płacźisny njeponiża. Knjeżerstwo je pomozne naprawy pschilubiło. W Jolimontu, Hainje, St. Paulu a Charloroiu ßu ßo dźěłacżerjo do wikowarjow dali, do nich s kamjenjemi mjetali a jim jich twory sebrali. Żandarmojo běchu pornjo njeměrnikam pscheßłabi a njemóżachu wikowarjow schkitacź. Wjele burow a żandarmow je ßo s kamjenjemi sraniło.

Hollandska měrej njewěri.

Hollandska je njedźiwajcy směrowacych wudawanjow němskeho a franzowskeho knjeżerstwa dla běha jednanja wo Marokkowsku w njemērje. Reserwistojo njeißu ßo schtwórtk puschcźili a w brónjach 49 dnjow město 26 wostanu. Wobtwjerdżenja ßo bohacże s muniziju sastaraju. W połnóznym morju ßo pilnje wójnske łódże swucżuja. Sjawne je, so ßo knjeżerstwo poßlednje dny boji, so ßo němsko-franzowske jednanje derje njeskónczi.

Wupadnjenje ruskich a bołharskich manevrow.

Wulke manevry ruskeho wójska ßo lětßa njesměja. Kajkich pschicżinow dla wone wupadnu, knjeżerstwo njepraji. Jenoż rańschoruske armeekorpsy mjeńsche swucżowanje wotměja.

Mjes tym so ßu w Franzowskej a Belgiskej wulkeje ßuchoty dla manevry spuschcźili, ßu je w Bołharskej dla tamnischich wurjadnje bohatych żnjow wotprajili. So mohłe żelesniży żito a majß njepschestawajcy do wukraja wosycź, njemóża ßo wone sa woženje wojakow wużicź.

Kholera w Italskej

je ßo wot połnozy hacź dele do Sizilskeje wupschestrěła. Prjedy je italske knjeżerstwo po móżnoscźi kholeru potajicź pytało, so ßo njebychu zuſy wottraschili, też lětßa Italsku a woßebje ßwětowu wustajenzu w Turinje wopytacź. Nětko pak ßo hrózbna mrětwa njehodźi dlěje samjelczecź, a italske nowiny sjawnje wo tym pißaju. Najhórje drje nětkole kholera w měscże Verbicaro sakhadża. So by ßo sadźěwało, so bychu khori s města cžekli a kholeru dale rosnjeßli, bě ßo město s wojakami wobstupiło. Khori pak ßo do wojakow dachu, so bychu ßebi wupucź wunusowali. S wobeju stronow ßo tšelesche, skónczńje wojazy zosachu, a wobydlerjo do bahnischczow, blisko města leżazych, cżekuychu, dokelž měnjachu, so jim tam kholera njeswadźi. Tola tam wschědnje mnosy na kholeru wumrjewaju. Dokelž je jara cżežko, zyrobu do tymjeschczow dowjesćz, je wjele ludźi hižo hłodu wumrjeło.

Kholera mjes turkowskimi wojakami.

Poßlednje njedźele je ßo kholera w europiskej Turkowskej na hrózbne waschnje rosscherjała. S Albanskeje ßo wróczejo, ßu ju turkowszy wojazy do wjele wßow a městow sanjeßli. W barakowym lěhwje w Sivri Burnu pola Konstantinopla je s 1500 wojakow 850 muži wumrjeło. Se 40 offizěrow ßu pjecża jenoż hischcże schescżo żiwi. Turkowski wójnski minister Schefket pascha skhorjenych wopytuje. Wón je poruczik, intendanturu krucże pokhostacź, dokelž njeje wojakow na doßahaze waschnje s zyrobu sastaraka. Wojakow, kotsiž ßu wschu nadźiju shubili, je wón smużicź sowtał.

Tsi bataillony, kotreż w lěhwje pola Mitrowizy leżachu, ßu na dwórnischczo pschicźahnyłe a ßebi żadałe, so bychu ßo do Salonikia dowjesłe. Wone ßu ßo sapowjedźiłe, ßo saßo do stareho lěhwa wrócźicź. Wojeriska wyschnoscź chze wojakow, kotsiž ßo jejnym pschikasnjam pschecźiwjeja, sajecź a satselicź dacź.

Powodżenja w Chinje.

Deschczow, kotreż ßu w Europje storo njesnate, je w Chinje lětßa pschewjele. Wospjet hižo ßu ßo dżele Chiny poßlednje měßazy s powodżenjemi podeschłe. Wot 40 lět je woda na rězy Jangsekiangu najwyschscho stupiła. S pschetorhnjenjom hacźenjow ßu ßo provinzy Tsetschuan, Honan, Hupeh, Hunan, Kiangsi, Anhai a połnózny Kiangsi powodźiłe. Ratarjo ßu do hór a do wyßoko leżazych městow cżekli. We Wuhu ßu wobstejnoscże najhórsche, dokelž woda tam 6 stopow wyßoko steji. Chineske nowiny wobliczeja, so je ßo něhdże 50 000 człowjekow tepiło. S połnozy Hoangskeje runiny, w Schansi, Czili a Schantungu njeißu wobstejnoscże lěpsche. Płacźisny rajßa, s kotrymż ßo chinejski lud s wjetscha żiwi, ßu ßo wo tsecżinu powyschiłe. W kraju sa Schanghaiom je k njeměram doschło. Lud je rajßowe klamy wurubił a knjeżerstwowe twarjenja a nowe schule spalił. Poßlednje powjesće ßu lěpsche. Woda na łukach spaduje. Rajßowe

žně žnadź žo hischcże wukhowacź hodźa. S najwjetschim strachom budźa njeměry, kotrež nastanu, jeli so rajßowi spekulantojo ludowu nusu dale wuwuźiwaju.

Modlitna knižka.

Lěta 1886 sakhadźesche po zyłej Belgiskej, woßebje wokolo města Charleroi straschna revoluzija mjes dźěłacźerjemi a mjes hewjerjemi. Sahubjene twornje a sapuscźene hrody pokasowachu drohu, po kotrejź běchu sozialdemokratojo cźahnyli, krej a žylsy wosnamjenjachu cźěř, kotraž sa nimi sływasche. Wuliźy města běchu wot poliźistow a wojakow s dobycźeńskej brónju wobžadźene, a wschudźam žony žałoscźachu a sahłódnjene dźěcźi płakachu.

Cźežko je wopisacź wustupy, kotrež žo tehdom podawachu, — s jeneje strony bjesbrónjowi starzy, žónske a dźěcźi — s druheje strony rosdźiwjene cźrjódy ludu, krewje a skota lacźne.

Jedyn s najsaßaklischich sozialistow běsche Jan Bonier. Do Boha njewěrjesche, nabožnistwo hanjesche, duchownych hidźesche a na wschitko pluwasche, schtož dobre saßady a pózcźiwoscź rèka. Woženiwschi žo pschejara sahe hižo s dźewjatnatym lětom, bydlesche nětkole se žonu a s wóžom dźěcźimi w hubjenej jstwě, njemějo cźasto ani kroschka, so mohł žebi khlěba kupicź. Dokelž wschudźom strojki knježachu, też wón dźěłacź njemóżesche.

Wot něschto dnjow žo wschitzy k wulkemu nadpadej pschiprawjachu. Jan bu tón krócź sa nawjednika wuswoleny, nabiwasche pistole, wótseseche stary teßak a žo se straschnym poßměwom woschcźerasche.

„Wjeßelu žo na jutsi'chi dźeń", wón žonje rjekny. „Doscź dołho žmy khłód a nusu cźerpjeli. Doscź žu naß bohacźzy swutrjebowali. Nětkole je rjad na naschej stronje."

Ale božedła, Jano", žona schepny, ruzy łamajo, „wužiwaj rosoma! Njekhwataj tola dobrowólnje do njeśboża! Myßli žebi na mnje a na žwoje dźěcźi!"

Madlena Bonierowa běsche cźicha, nježna žona, muża a dźěcźi žwěru lubowasche a bě jara pobožna. Najprjedy žo prózowasche, Jana na prawy pucź wrócźicź, ale widźo, so žu wschitke jeje pospyty podarmo, wotmjelkny a žo mjelcźo modlesche, so by žo Janowych schcźipatych rěcźow sminyła.

„Ty to njerosymisch", Jan sakschikny, bijo pschi tym s pjascźu wo blido. „Ty s zyła niczo dale njemóżesch, khiba modlitwy scheptacź, a hdyž žo ja napinam, so bych nasch dóńt polěpschik, by mje wot mojich planow wotwjedła."

„Twoje plany a samyßły njeißu sprawne", Madlena žylsy ronjo rjekny. „Khlěb, kupjeny sa krej druhich, hórzy žłodźi. Njekhodź jutsje! Proschu cźe! Wopuschcź žwojich towarschow! To žu njekhmani radźicźeljo."

„Mjelcź!" Jan žo wottorhny, s hněwom žo cźeřwjenjo. „Ani žłowa wjazy! Sakasuju tebi, se mnu na tajkele waschnje rěcźecź!"

„Jano, rodźu tebi derje, poßłuchaj tola s najmjeńscha junu!"

„Hischcże nèchto!" Jan sakschikny, se słobami wjazy žebje njewobknježejo. „Snadź chzesch, so dyrbju s tobu do zyrkwje khodźicź a tam žo s tobu modlicź! Ssnadź chzesch, so dyrbju do Boha wěricź a na jeho dobrocźiwoscź žo nadźiecź a w měrje na to pschihladowacź, kak bohacźzy dźeń a wjazy słota žebi nahromadźuja, a my khodu mrějemy! Ale teho njedocźakacźe! Jutsje to dokładnje wotrunamy — haj, jutsje."

„Ja žama wěm", Madlena žo s nowa směromnje dasche žłyschecź, „so je hubjeństwo pola naß wulke. Khlěb je dźeń a dróźschi a na mjaßo ani myßli njeje! Ale njedźiwajo wscheho teho je cźestne dźěło tola pschezo wjele wjazy hódne, dyźli to, schtož wy cźinicź chzecźe! Jano, proschu tebje, njekhodź jutsje se žwojimi towarschemi!"

„Dobrre, rěcźisch kaž duchowny! Wostanu doma a wschitzy wumrjemy hłodu. To by žo tebi lubiło, njewěrno? Ale nè — mam drje tola hischcże telko žwojeje wole, so žměm cźinicź, kaž ja chzu? Ja žym knjes w domje! Rosymisch! Abo njejßym dźěkał wot ranja hacź do wjecźora? A schto mam? Wěru a nusu! A nasch knjes! Schtó ma hrody, konje a žłużobnikow? Wón! Schtó dźěła a pschi tym žo ani najèscź nima? Ja! Nè, moja luba, wot nětka smějemy my skoto, a woni — ha, ha, ha, — to budźe jutsje rjane setkanje!"

„S wojakami a s poliźistami!"

„Cźi naß sadźerżecź njemóża! Boja žo! Krej poběhnje ..."

„Ale wascha krej", Madlena jeho s dyrkotazym hłožom pschetorże. „Wojazy waß hacź do poßlednjeho satsèła! Tajki budźe to kónz. Woni žo waß njeboja!"

„Też my mamy brónje. A napoßledku ..." Jan pokhmurnje rjekny, „njech žo stanje, schtož stanje, my zofocź njemóżemy. London se strachom psched revoluziju dyrkota, w Franzowskej je knjeżerstwo popuschcźicź dyrbjało, potajkim też my žwojeho samyßła dozpějemy! Njech też nascha krej poběhnje, pak tak, pak hinak, cźłowjek dyrbi tola junu wumrjecź!"

„Schto potajkim jutsje budźe?"

„Schto budźe? Bohatych saraśymy, jich domy wurubimy, ach. płomjenja a krej ..." Jan s woprawdźe helskim žměchom scheptasche, „Jutsje cźi nèschto horschcźi skota pschinjeßu! Kupju wina a mjaßa, a žo tola s najmjeńscha junu do žyteje wole najěmy!"

„A schto potom?" Madlena s tajkej mozu rjekny, kajkaž bě pola njeje žadna. „Jelisо bohatych moricźe twornje sahubicźe, hdźe budźecźe žebi potom posdźischo móz schto saßkužicź? Jano! njekhodź jutsje s domu! Njech drusy pala a morduja, wostań ty žam cźeßny cźłowjek."

„Wostaj mje na pokoj! Ssym cźi junu prajił, so póńdu a so mie wot teho niczo wotdźerżecź njemóże! Njech sły duch tajke hubjeństwo wosmje! Picź žo mi chże a nimam ani słamaneho njenjeżka na schkleńzu piwa! Nasch knjes najdróżsche wina pije, pokne pinzy bleschow, a ja? Ale cźakaj, jutsje budu picź ja wino! Nimasch nèschto žłebornych, Madlena? Póßkał bych po schkleńzu piwa?"

„Nimam", na pok njepschitomna schepny.

Jan kaschcźik s tajkim wotmachom wutorże, so žo jemu s rukow wußuny a na semju padźe. Wschitko, schtożkuli w nim běsche, žo po jstwě rosßypa. „So by cźe sły duch ..." Jan sakla, ale hnydom žo do teho da, so by wschitko sesběrał.

Běchu tam stare papjery, nowiny, protyki, s jenym žłowom wězy, kotrež nicźo hódne njeběchu. Njejabzy Jan nękajki pschedmjet shrabny, kotrež bě do sežoltnjeneje, jara stareje nowiny sawalenу.

„Schto to je?" sawoła, pakcźik roswiwajo. „Aha!" sa khwilu s dźiwnje pscheměnjenym hłožom schepny, „to je mojeje macźerna modlitna knižka."

A samyßleny skónzowanu knižku wotewri.

„Spěwaj a dźěkaj!" na prěnjej stronje stejesche. A dale: „Njewěsch ani dnja ani hodźiny, w kotrej tebje Bóh k žebi sawoła."

Jan bjes dźak jenu stronu po druhej wobrocźesche a cźitasche: „Modlitwa wo pomoz Bożu w spytowanjach." A na scźěhowazej stronje hnydom tele jimaze a napominaze žłowa stejachu: „Psched twojej wocźi, Knježe, žwoje winy kładźemy ..."

Janej dalsche žłowa bórsy žame wot žebje na myßle pschińdźechu a pocźa je bjes dźak na pok wótse wospjetowacź: „Myßl drje je psches krudźenja jara satyschena, ale saßakkoscź we słym njepohnuta dale traje ..."

Jan knižku sawrje a do žwojeje kapßy žuny. „Dobre k sażehlenju dymki", schcźipajo rjekny.

Nasajtra žo dźěłacźerjo s města s cźrjódami nastajichu a po zyłej wokolinje straschnych sapuscźenjow nacźinichu. Palachu, mordowachu, kradnychu — sdasche žo, jako bychu niz cźłowjekojo, ale nękajke dźiwje swěrjata twornje a domy samożicźischich wobžedźerjow nadpadowali. S wjecźora bu kruta bitwa s wojakami bita, a runjež žo dźěłacźerjo krucźe napschecźiwo stajachu, dyrbjachu napoßledku tola žylnoscźi a pschemozy wójska podležecź. Wjazy hacź dźeßacź jich hnydom morwych padźe, druhich, cźežkoranjenych, do jich wobydlenjow wotnjeßechu. Mjes tymi bě też nawjednik cźrjódy, Jan Bonier. Na hubjenym póßkanju leżesche njesbožowny s pschetsělenym wutrobnom, zyły se žwojej žamžnej krwju saplusкany. Dźěcźi płakachu, njewjedźo, kak wulke njesboże bě jich potrjechiło, Madlena pak w němym sadwělowanju stejesche, mužej do žmjertnje blědeho wobliczа shladujo. Napoßledku Jan wocźi wotewri a s praschazym žo wócźkom na žwoju žonu pohlada.

„Lěkaŕ hnydom pschińdźe", Madlena schepny, „njehibaj žo a njerěcź niczo. Ssy trochu ranjeny, ale to niczo njeje — niczo. Sa pok hodźiny lěkaŕ woprawdźe pschińdźe a rany pschehlada.

„Móżecźe žo Bohu dźakowacź", rjekny, „so kula hłubscho njeleži. Wona je po lěwym boku sastupiła, ale je žo po wěcźkach tejele knižki žunyła ..."

To běsche tamna modlitna knižka, kotruž bě Jan sa thmanu měł k sażehlenju dymki. —

S teho cźaßa bu Jan zyle hinaschi cźłowjek. Spodźiwne wukhowanje psched žmjercźu bě na njeho tak hłuboki sacźischcź sciniło, so žo Madlena s wopŕědka bojesche, so mohle žo jemu myßle smylicź. Ale sa něschto dnjow, hdyž směrowany a duchapschitomny žebi wopyt duchowneho požada, spósna wona, so bě Bóh žam jemu

druhe myßle dał a jeje muża na prawy puć wróćił, puć pózćiwoſćże a poćinkow.

Wuſtrowiwſchi ßo Jan ſaßo do dźeła wróćí, a Bóh jeho prózowanje żohnowaſche. Saßkużeſche ßebi mnoho, wotrjekny ßo ßwojich ſłych towaŕſchow a ſa krótki cżaß dobre męſtno w tworni dóſta. — A modlitna knižka jeho maćerje bu ſ teho cżaßa pokład w zyłej ßwójbje. Wona bě jemu żiwjenje wukhowała a jeho duſchu wěcżnemu ſahubjenju wutorhła.

— Kónz. —

Čestne myto.

Naš horliwy krajan a přećel pilneje serbskeje młodźiny, knjez **J. Klučanski,** wupisuje z tutym přeze mnje dwě čestnej myće serbskim młodźencam nic přez 20 lět starym a wučacym so na wyššich šulach (gymnasijach, seminarijach, realkach, ratařskich šulach atd.) wobeju Łužicow za dwaj najlěpšej pak hornjo-, pak delnjo-serbscy samsnje spisanaj nastawkaj po temaće: **„Naléčo we Łužicy“**, a to

a) **10 hr.** za najlěpši a

b) **5 hr.** za druhi lěpši.

Tej dźěle budźetej też w čišću wozjewjenej. Nastawki maju so hač do 31. decembra 1911 na moju adressu pósłać.

Freiberg i. Sa., 1. sept. 1911. Prof. dr. **E. Muka.**
Hainichenerstr. 6, I.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Pytany pſchekſchiwjeŕ.) Pſchekupza Belgera, kotryż je jako puczowaŕ Lehmannez młyna w Budyſchinje 17,324 hriwnow wot wotebjerarjow muki doſtawſchi cżekny̆ł, hiſchcże pſchezo njejßu wußlědźili. Wón je ßebi ſ 5000 hriwnami ßwoje żiwjenje ſawěſcżił. Tule poliżu je wobßedźeŕ Lehmannez młyna, Guſtav Leopold Lehmann, jako cżaſu wſaŕ a pſchekſchiwjerja wobſkorżił.

— Tudomny rěcżnik Drache je ßobotu po dołhim cżerpjenju wumrjeł. Wón je dlějſche lěta měſchcżańſkemu ſaſtupjeŕſtwu pſchiſłuſchał.

— (Wucżah do manevra.) Sańdźenu wutoru je tudomny huſarſki regiment cżiſło 20 a ſchtwórtk pěſchi regiment cżiſło 103 do manevra wucżahny̆ł. Manever budźe w krajinje mjes Pirnu a Großenhainom

— (Mandźelſka ßo ſhubiła.) Wutoru rano je mandźelſka blidarja Pawoła Majewſkeho, na jerjowej haßy bydlazeho, ſ domu wuſchła, ſo by ſa ßwoje ßydom njedźelow ſtare dźěcżo rajßowu muku kupiła. Na ſwonkownej lawſkej haßy je wona też kupjenje wobſtarała, tola ßo njeje hacż dotal domoj wróćiła. Żona je poßledni cżaß ſamyßlena była a jejna cżežkomyßlnoſcż je ßnadź ßo ſ tym ſhórſchiła, ſo je jejny muż pſchi dźěle makuſchk lěweje ruki ſhubił. Duż ßebi myßła, ſo je ßebi żona pak żiwjenje wſała, pak ſo wona bjes wottyknjeneho kónza po ßwěcże wokoło bludźi.

— (Kopaty kóń.) Sańdźeny pjatk je w hródźi hoſcżenza „ława“ kóń jeneho wikowarja domownika Zawnika do wobliczа kopnył a jeho ſtraſchnje ſraniḱ.

— (Powyſchenje mlokoweje płacżiſny.) Knjes tajny rataŕſki radźicżel Steiger-Budyſchinſki je tele dny ſhromadźiſnu ſkotarjow ſwołał, kotſiż mloko twarożkarjam a mlokarjam podawaju. W njej je ßo jenohłóßnje wobſamkło, dźiwajo na lětuſchu wutrajnu ßuchotu, płacżiſnu litra mloka wo jedyn pjenjeżk powyſchicż. Płacżiſna ſaßo ſpadnje, tak bórſy hacż ßo pizowanſke poměry polěpſcha.

— Se ſchwabliczkami hrajkajo běchu dźěcżi njedźelu popołdnju trawu pſchi domje towaŕſtwa ſa hajenje ſtrowoſcże ſamiſchkrike. Płomjenja ßo też do domoweho płotu dachu, tola ßo w bliſkoſcżi pſchebywazym ludźom poradźi, woheń ſ cżaßom ſhaſchecż, tak ſo njeje wjetſcha ſchkoda naſtała. Dźěcżi běchu mjes tym roſcżěkałe.

— Saßo nowa horza żołma nad Europu leżi. Wodnjo bě njedźelu tak horzo, każ najhorzyſche dny poßledniheho auguſta. W Pariſu ßu ßo njedźelu na dróży tſjo cżłowjekojo ſe ßłónzom ſežahali a wumrjeli. W Sevilli w Schpaniſkej mějachu njedźelu 45 gradow cżopłoty po Celſiju w ſcżěnje. Pſchi tym bě cżicho a horzota bě teho dla cżim cżežſcho ſnjeſcż. Wjedrowuſtojni wěſchcża, ſo ßuche, horze wjedro hacż do 27. ſeptembra wutraje. Deſchcż hiſchcże pſchezo nochże na doßahaze waſchnje pſchińcż.

— Khlěbowa khoroſcż ßo lětża w někotrych ſtronach Němſkeje pokaſuje, na kotruż ludźo druhdy cżežko ſkhorja. Dwaj abo tſi dny po pjecżenju ßo ſpodźiwny ßłód ſkórcżiczki ſaczuwa, wona ßo bórſy ſmjehcżi a ßo ſchlingori. S wědomoſtnym pſchepytanjom je ßo dopokaſało, ſo ßo tu wo hribiki jedna, kotreż na někajke waſchnje do cżěſta pſchińdu.

Se Žiczenja. Pſchi wſchěch żeleſniſtich cżěrach wokoło Budyſchina ßu ßo ſchmrěcżkowe płoty, keſki a trawa w lětuſchej ßuchocże na wjele męſtnach wotpaliḱe. Sańdźenu njedźelu pſchipołdnju bě ßo ſaßo raz mjes Žiczenjom a Zokowom brjoh ſapaliḱ. Płomjenja ßo khětro daloko roſſchěrichu, prjedy hacż bě móżno, je podußycż.

S Haßlowa. Njedźelu 17. ſeptembra popołdnju w 4 hodźinach budźe tu w Běrnichez hoſcżenzu ſjawna ludowa ſhromadźiſna. W njej budźe knjes ßejmſki ſapółßłanz Bart „wo ważnych żadanjach a praſchenjach naſcheho cżaßa“ rěcżeć. Kóżdy Sserb ßo napomina, ſhromadźiſnu wopytacż.

S Budyſchinka. Sa naſche dźěcżi běſche ſańdźena njedźela dźeń wjeßela. Na tutym dnju wotměwaſche ßo ſa nje ſchulſki ßwjedźeń. Wokoło 3 hodźin popołdnju cżehnjechu dźěcżi wupyſchene w ßwjedźeńſkim cżahu pſches wjeß a potom na tak mjenowany Porſchiſki hat. Tu dźěcżi wſchelake hry wuwjedźechu. Holzy ſeſtupachu ßo do koła a hrajachu a ſpěwachu. Wjetſchi hólzy ſaběrachu ßo woßebje ſ tſělenjom do ptaka a hwězdy. Też hiſchcże wſchelake druhe wězy běchu tam dźěcżom k ſabawjenju pſchihotowane. Wjetſche holzy wumwjedźechu też wjazy krócż reju ſ pißanymi bantami. Sſo wě, ſo też na poprjanzach, zaktach, kołbaſkach atd. njepobrachowaſche. Kóżde dźěcżo doſta też pſches loßowanje dar k wopomnjeczu. Hdyż wjecżorne ßměrki na ſemju padacż pocżinachu, doſta kóżde dźěcżo papjerjanu lataŕnju, kotreż běchu bórſy wſchitke ſaßwěcżene. Sſo do cżaha ſeſtupawſchi, dźěcżi pſched hród k. tajneho radźicżela Steigera cżehnjechu. Tu ſaſtawſchi, ßo k. wucżeŕ Holan k. tajnemu radźicżelej Steigerej ſa pſchewoſtajenje jeho łuki ſa ſchulſki ßwjedźeń podźakowa, każ też ſa to, ſo bě naß ſ rjanym pjenjeżnym darom podpjeraḱ. Sswoju rěcż ſkónczíwſchi, wunjeßy k. wucżeŕ Holan ſe ſchulſkimi dźěcżimi knjeſej Steigerej a jeho mandźelſkej tſikrócżnu ßławu. Potom cżehnjechmy dale do ſchulſkeho dwora. Tu rěcżeſche najprjódy knjes farař Mróſak w němſkej rěcži a wupraji k. wucżerjej Holanej dżak ſa wſchu nałożenu próżu a ſrjadowanje ßwjedźenja. Potom ſpominaſche rěcżnik na Sedanſki ßwjedźeń a krwawne bitwy pola Sedana a ſkónczi ſ tſikrócżnej ßławu na naſcheho krała a na khěżora. Skónczníje jimaſche ßo hiſchcże knjes wucżeŕ Holan w ßerbſkej rěcži ßłowa, pokaſawſchi dźěcżi na to, kajke woporу běchu jich ſtarſchi pſchi ſkładnoſcżi tuteho ßwjedźenja ſa nje pſchinjeßke. Wſchitkim pak, kotſiż běchu porjeńſchenje a poradźenje ßwjedźenja ſpěchowali, knjes wucżeŕ Holan tſikrócżnu ßławu wunjeße. Potom ſpomni rěcżnik hiſchcże na to, ſo naſch ſchulſki dom lětża 50lětny jubilej ßwojeho wobſtacża ßwjecżi a ſkónczi ſ dżakom k Bohu ſa poradźenje ßwjedźenja a ſ próſtwu wo jeho dalſchi ſchkit ſa naſchu ſchulu a żohnowanje dźěłacżerjow we njej. S wuſpěwanjom ſchtucżki: „Njech Bohu dżakuje“ ßo rjany ßwjedźeń ſkónczi.

S Hornjeho Kumwałda. Njedźelu popołdnja je ßo tu ſe ßłomu kryta jenoſchoßna khěża Khorle Schmidta wotpaliḱa.

S Luwocżiz. Dwělětny ßynk ſahrodnika Dreßlera bě tele dny do dźěry, ſ wodu napjelnjeneje, padnył a budźiſche ßo w njej tepiḱ, hdy budźiſche ßo pola Dreßlera ßłużazy cżeladnik Fauſtmann hólza njedohladał a jeho njewucżahnył.

S Wokrancżiz. Pjatk wjecżor je ßo hakle pſched nětkotrymi lětami nowy natwarjeny ſtatok tudomneho pokleńka Auguſta Müllera ſ wulkeho dźěła wotpaliḱ. Domſke a hródże ßo wohnjej wobrochu. Sa nětkotre lěta je ßo Müller nětko hižo tſecżi krócż ſ wohnjowym njeſbożom podeſchoł. Dokelż na Müllera tukachu, ſo je woheń ßam ſałożiḱ, jeho ſajachu. Sa nětkotre dny ßu pak jeho jako njewinowateho ſ pſchepytanſkeho jaſtwa puſchcżili. Móżno je, ſo je woheń ſ krótkim ſamknjenjom elektriſkeho ßwětka, hakle pſched nětkotrymi dnjemi w Müllerez ſtatoku pſchiprawjeneho, naſtał.

Se Słeho Komorowa. Na tudomnym pohrjebniſchcżu je pjatk najſkerje ſ lětanjom ſchkrow ſ jeneje lokomotivy woheń naſtał, kotryż ßo ſkoku po zyłym pohrjebniſchcżu wupſcheſtrje a wſcho palne ſniczi. Dokelż woda pobrachowaſche, ßo wohnjowa wobora jenoż wo to ſtaraſche, ſo bliſko ſtejaze brjóżnje ſchkitaſche. Pohrjebniſchcżo ßo cżornemu kurjazemu wopalniſchcżu runa.

S Lipin pola Łaſa. (Dopiß.) Sańdźenu njedźelu ßo tu wulki ſchulſki ßwjedźeń wotbywaſche, pſchi kotrymż ßo doroſcżena młodźina wobdźěli. Hdyż ßo ſa ßwjedźeń pjenjeży ſkładowachu, je ßo telko pjenjes naſběraḱo, ſo gmejnſki pſchedſtejicżeŕ njewjedźeſche, ſchto dyrbi ſ wjele pjenjeſami ſapocżecż. Pſchi tym pak bě jemu żel, někotre hriwny tudomnym herzam wudacż. Teho dla ßebi dweju tunjeju herzow ſe Sſlepeho ſ hußlemi a kóſkom ſkaſa. Sa wulku cżrjódu ludźi, kotſiż běchu ßo ſ zyłeje wokoliny ſeſchli, pak taj dwaj

herzaj njedoßahaschtaj. Jeju piskanje njebě do zyła ßłyschecź, woßebje bě kósku, kotreź bě ßo po sdaczu nasymniko a teho dla wodybawiko, jara cźeźko, ßo psches haru pschedobycź. Kósko dyrbjesche ßo teho dla do plaschcźa sawalicź, tola jeho dybawoscźi ßo s tym njewotpomha. Dokelź pak ludźo nochzychu jenoź herzow widźecź s hubu dźěłacź, ale teź jich ßłyschecź, ßo tudomni herzy poskiczichu, něschto darmo napiskacź. Hdyž pak běchu lědma jene hrónczko dopiskali, ßebi gmejnski pschedstejicźeŕ stejischcźowy pjenjes wot nich žadasche. Wbosy herzy s próśdnymi sakami ßo tak nastróźichu, so ßo skoku do jeneho dwora wukhowachu. Tola teź tam jich gmejnski pschedstejicźeŕ na pokoj njewostaji. Wón sa nimi se žandarmom pschiczahny, kotrehoź napominasche, so by jim khostanski pjenjes wotczasak. Tola nětko bě kónz sczerpnosczе rejwarjow. Sso roshněwawschi, na njeho ßwarjachu a nawolachu, so dyrbjesche měrlubowazy muž mydko wjesc. Wjeczor bě wulki bal. Na njón ßo teź gmejnski pschedstejicźeŕ pschißnowa, so by sa prawym hladak. Kaž prjedy herzam piskanje, chzyschе wón nětko wjeßelym ludźom spěwanje sakasacź, dokelź hewak njeby piskanje ßłyschecź byko. Pschi tym pak chzyschе wón teź mlodźinje se ßußodnych wßow ßobu rejwacź dacź, hdy by woßoba sa to po 2 hriwnomaj sapłaczіła. Tón muž wě sa pjenjesami kojicź.

S **Dažina.** Na tak mjenowanej makej Landskrónje je ßo njedźelu něhdźe kórz kekkow, kublerjomaj Scholczе a Knjeźkej ßłuschazych, spalik. Najkerje ßu zigaretty kurjazy hólzy woheń samischkrike.

S **Wojerez.** Superintendentstwo we Wojerezach ßo se žanym Sserbom njewobßadźi. Sa tuto městno je ßo ßerbskeje rěcźe njemózny wyschschi farař Dahlmann w Ruhlandźe wubrał, kotryž směje pschichodnu njedźelu pschedpißane pruhowanske prědowanje. Njejßu dha ßo Sserbjo we Wojerowskej woßadźe wo to postarali, so by na superintenduru saßo ßerbskeje rěcźe mózny duchowny pschischoł, abo njeje jich prózowanje wuspěcha měko?

S **Wojerez.** W pódlanskim twarjenju towaŕstwoweho doma, w kotrymž ßo kehelnischczo a płokarnja nawakataj, ßobotu woheń wudyri. Kósły ßu ßo wotpalike. Ssykawy woheń podußychu.

S **Wojerez.** Mjes brjóžnjemi pschi Budyskim schoßeju je ßo ßobotu Seyfertez brjóžeń s domojkhowanymi žnjemi wotpalika. Jenoź murje ßu stejo wostałe. Někotrym měschczanskim ratarjam ßu ßo žně wotpalike.

S **Wojerez.** Na poßlednje ßwinjaze wiki bě ßo 500 proßatow a 70 běhakow na pschedań pschihnałe. Sa por proßatow ßo 12—22 hriwnow płaczesche, sa běhaki po 24—25 hriwnach.

S **Wojerez.** Něsnikow, kotsiž rubane mjaßo se sakasanym schwablokißałym natronom barbja, ßudnischy cźeźko khostaju. Něsniski mischtr O. Schuster we Wojerezach bě rubane mjaßo pschedawał, w kotrymž bě pschepytowaŕ zyroby dr. Schönenberg khětro wjele schwablokißałeho natrona namakał. Po wukasu swjatkoweje rady je sakasane, rubane mjaßo se schwablokißałym natronom měschecź. Wobskorženy, kotryž wudawasche, so je jenoź dowolenu konserwowazu ßel kupił, kawnisti ßud wuwinowa. Statny rěcźnik bě ßo pschecźiwo temu powołał a 300 hriwnow pjenjeźneho khostanja namjetowasche. Ssud Schustera k 100 hriwnam pjenjeźneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saßudźi.

S **Hłuponzy.** Wutoru wjecźor wokoło 9 hodźin stej ßo domske s mlokarnju kublerja a gmejnskeho pschedstejicźerja Hajny wotpalikoj. Twarjenje bě paźene, dwaj schoßaj wyßoko a se schifrom kryte. Wone mlokarjenju ßłużesche. Wscha nadoba, inventar a maschiny ßu ßo spalike a ßo sniczike. Nastata schkoda na nadobje ßo se sawěscźenjom saruna. Skót je ßo wukhował. Mějecźel mlokarnje khětru schkodu poczerpi, dokelź někotre maschiny sawěscźene njejßu. Woheń je pjecźa na ßynowej kubi nad konjeńzom nastał. Hacź je ßo skomyßlnje sakožił abo sanjechał, njeje hischcźe wujaßnjene. K haschenju Kascheczańska a Jělczańska ßykawa pschijědźeschtej.

Ze Sslepeho. Tutomnemu wobydlerjej L. bě ßo wóndano s jeho doma 120 hriwnow kradnyke. Žandarm Flaschka je sa paduchom ßlědźo 18lětnemu Hendrichej H. paduschstwo dopokasał. Pachoł bě s pjenjesami brojo tukanje na ßebje wobrocźił.

S **Běłeje Wody.** Pjatk wjecźor běchu ßo na dworje schkleńczeŕnje Martina Schweiga w kólni stejaze kaschcźe s wobßwětlidkami sapalike. Woheń ßo bórsy podduży. Woheń je kólnju a wjele kaschczów se sawalenymi tworami snicził.

— Schlesyska provinza ma po poßleduim ludliczenju 5 225 962 wobydlerjow. Rósborski wokrjeß 71 564 wobydlerjow liczi.

S **Mikowa.** Schtwórtk popołdnju w 4 hodźinach je ßo 16 jutrow wóßomnaczełętnych khójnow, knjeni s Knorrowej nad Hósdnizu ßkuschazych, wotpaliko. Krjebjanska wohnjowa wobora a wjele ludźi se ßekerami a kopaczemi běchu s Mikowa, Krjebje, Hósdnizy a Horschowa k wohnjej khwatali, jich pomozy pak njebě trjeba, dokelź wětr pschihódnje stejesche. Hdy budźische wětr s druheje strony duk, budźische ßo woheń lohko na Mikowski revěr a na wulku Krjebjansku holu wuvschestrěk.

S **Golbina** pola Khoczebusa. Czężke wohnjowe njesboże je wutoru popołdnju naschu wjeß podeschko. Schěscź dworow je ßo do procha a popieła pschewobrocźiło. Burjo nimaja s wjetscheho dźěła ßwoje wobßedźeństwo psche wohnjowu schkodu sawěscźene. Dla njedoßahanja wody bě haschenje jara poczežene.

Přilopk.

* (Njesnjeßliwosczь sozialnych demokratow.) W Žitawje bu murjerjej skradźu jena kholowa hacź do pokojzy wotsihana a jeho grat pokradnjeny. Wón ma sa to, so ßu ßo nad nim wjecźicź chzyli, dokelź je wón ßobustaw Hirsch-Dnuckerskeho sdruženja a ßu jemu teho dla husto k lubu cźinili.

* (Koleßa psches nosy schke.) W Tyrchawje pola Žitawy pohoncź Schokta do cźeźkeho njesboża pschińdźe. Wón s wosa tak njesbožownje padźe, so jemu koleßa wobej nosy pschejedźechu. Konjej hischcźe napołóschenaj dale cźerjeschtaj a pschi tym wo murju praßnyschtaj, tak so wojo na kruchi roslecźa. Cźeźko ranjeneho do khorownje w Rychnowje dowjesechu. Konjej se ßnadnischimi wobschkodźenjemi woteńdźeschtaj.

* (Pschekhody psches żelesnizu.) Dźěch a pscheńdźech nad żelesnizu a lědma dźeßacź kroczel dale pscheńdźech pod żelesnizu. To ßebi khwalu. Někotre myßliczki mi pschińdźechu a njech je dowolene, je tu sdźělicź. Lědma sto kroczeli dale po ßamßnej cźarje ßo hakle njedawno wulke njesboże sta a tsi njedźele posdźischo bu na ßamßnym městnje jeno lědma hischcźe wjele wjetsche njesboże wotwobrocźene. Tam dźe droha s jara ßylnym wobkhadom psches ßame kolije. — Teź w Sserbach ßo na twarjenje żelesnizy hotuja. Duž ma ßo na dobre pschekhody hižo do cźaßa dźiwacź a kedźbowacź. Doniž ßo cźara wottykuje, hodźi ßo něschtožkuli pscheměnicź, porjedźicź. Pak żelesniza, pak pucź, pak teź woboje móże ßo druhdy se ßnadnej prózu, s małymi wudawkami hinak wjesc a ßo tak pschepołożicź, so pschekhod psches kolije ßamo wotpadnje a so ßo pucź pak nad pak pod żelesnizu wjedźe. Posdźischo je to s wjetscha jara njeßnadna, haj skoro njemózna wěź, sawěscźe pak wjele dróżscha. Teź mózetej ßo tu abo tam dwaj pucźej na jedyn pschekhod sjednocźicź. Lěpje małe kónz wokoło jěcź, dyžli psched schlahami cźakacź, strach wustacź a na poßledku do schkody pschińcź. Po někotrym pucźu drje je nětkole jara rědki wobkhad, ale schtó móże wjedźecź, kajki sa něschto lět budźe. Dźeńßnischi dźeń ßo wězy spěschnje wuwiwaju. Duž je trjeba, teź na pschichod dźiwacź. Lutowanje njeje kóždy krócź lutowanje. K schlahaam ßłuscha kedźbny straźnik a schkodu, kiž ßo s jara mózným njesbožom stanje, dyrbi teź kraj sarunacź. Bolosczow, srudoby a mnohich struchłych sczěwkow pak s zyła nichtó sarunacź njemóże.

* (Wot jědojteho swěrjecźa kußnjeny.) 13lětny ßyn klampnarja Königa w Eberdorfe we Schlezskej bu pschi kupanju wot jědojteho swěrjecźa kußnjeny. Najprjódy na to njedźiwachu, ale poßlednje dny pocza noha jara sacźekacź. Operazija bu wuwjedźena, ale hólcźez wumrje.

* (S pschatra padnył.) We Wódrjeńzy padźe pschi młócźenju žiwnosczeŕ Hänsch s pschatra psches sprochnjenu desku na huno a ßebi nohu wobschkodźi.

* (Dźěcźo ßo spaliło.) W Sagrizach pola Gubina ßo 8 dworow spali. Teź dźěcźo ßo ßobu spali, tsi woßoby buchu cźeźko franjene.

* (Kholera w Czechach.) W Beneschowje pola Prahi na pucźowanju duzy s Triesta žona na kholeru skhori. Wona bu hnydom wot wschitkich wotdźělena abo isolowana.

* (Bědźenza mjes rubjeźnikami a poliziśtami.) W Barlinje pjatk w nozy poliziśtojo w khěži czo. 172 we Weddingskim wotdźělenju w pißarni twarza Kuhna pjecźoch rubjeźnikow pschekhwatachu, hdyž ßo czi runje do pjenjeźnych kaschczów dobywachu. Rubjeźnizy hnydom s revolwrow do poliziśtow tsělachu, tola kulki wschě mißnychu. Poliziśtojo tsělejo wotmolwichu. Dwaj rubjeźnikaj ßo satsělischtaj, jedyn ßo ßmjertnje srani.

* (Scźěhwki horzoty.) Rěka Ahr, pola Remagena do Rheina ßo wuliwaza, kotraź je loni w lěcźu s powodźenjom wulke sapuscźenje nacźiniła, je nětkole pschi ßwojim wuliwje zyle wusshła. Tak dołho hacź ludźo pomnja, njeje ßo to ženje prjedy stało.

* (Dobre pizowe žně w Bajerskej.) W někotrych stronach Bajerskeje, a to w Allgäuu, w Hornjej Bajerskej a w Delnich Frankach žu žynowe a wotawowe žně wurjadnje dobre byle. S městnami budža luki hischcże ras poživ móz. Duž w Bajerskej žaneje pschiciziny k powyschenju mjažowych a zyrobnych placzisnow nimaju.

* (Wulke wohnje.) Pschi wulkim lěžowym wohnju, kotryž je wot žoboty hacž do pondžele lěžy w Osternbergskim a Schwerinskim wokrjesu wupuscził, je žo nehdže 20,000 jutrow lěža sniczilo. Generalny komando tsecžeho armeekorpsa bě 54. artilleriski regiment, Küstrinsku garnisonu a pódla teho pioněrow k haschenju wupóžlał.

We Směrinskim (Schwerinskim) lěžu žu hejtmana Schönwalda s pólneho artillerisketo regimenta czilko 54 spaleneho namakali.

W Simmenflu[illegible]we Schwajzarskej žo teho [illegible]nja lěž pali a žo na hoscżinu Kirnskeje hory wupischescżero. Njepsch stawaizy lawinowe lawiny po horje dele hrimaju. So bu žo woheń samiesowat, chzedža pioněrojo zyke lěžowe pruhi s tšeleńskej bawkmu wotbuchacż.

* (Rosbuc[illegible]jenje na němskej parnej łódži.) W Stepeniskim mórskim [illegible]awje njedaloko Schczecżina je žo wulke njesboże na knježerskowej parnej łódži „Strewe" stało. S njej žo twariki radžiczel Slesinsky se Schczecżinskeho wodotwarstwa wjesesche. Hdyž parna łódž k fiskaliskemu parnemu hrabadku pschijedže, so by rosprawu hrabadkoweho mischtra pschijała, kotol parneje łódže rosbuchny. Na měscże žo morichu: twariski radžiczel Slesinski. łódžiny kapitan Laabs, maschinist Herzki a tepjer Gnewisch, kotsiž běchu wschitzy na „Strewje" a hrabadkowy maschinski mischtr Schröter. Kapitan Laabs žo wyžoko do powětra czižny. Dale žu žo nekotsi džełacżerjo parneho hrabadka s džela žmjertnje sranili.

* (Pilsenske piwo žo podroži.) Piwarnje w Pilsnje žu wobsamkle, placżisnu hektolitra piwa wo 3 króny powyschicż, dokelž placżisny sa khmjel a jecżmjeń do wyžoka stupaju. Piwarnje wokolo Pilsna žo s powyschenjom placżisny wo 2 króne s„okoja.

* (Woheń.) W Lüdenscheidu pola Essena je žo metallowa fabrika Juliuža Bergmanna wotpalila. Ssobuwobžedžer Becker žo s Božej ruczku saja a hnydom wumrje. — W Trempershofje žo Hilgerez železarnja wotpali. Pod rospadankami žu džełacżerja Schmidta jako swuhlene cżěko namakali.

* Strajk w sakskej metallowej industriji dale traje. Lipsczanjan zoltolijerjo žebi 3 pjenježki msdy wjazy na hodžinu a pola akkordoweho džěła wo 10 prozentow wjetschu msdu žadaju. Džělodawarjo pak chzedža jenož msdu wo 1 pjenježk na hodžinu pschiswolicż a žu powyschenje akkordoweje msdy do zyła wotpokasali.

* (Kholera.) Posledni tydžeń je žo kholera s Turkowskeje do Budapešta, Wina, Ruskeje a Schpaniskeje sanježka.

* (S rosbudženjom semrjeła.) W Kraisauje, hdyž je wobždženjstwo njebo marschala Moltki, korczmarka Thielowa w khěžnych durjach stejesche. Tu žo na dobo lětadła žlawneho lětarja Kahnta dohlada. Khwatnje sawoła někatrych hosczi a sa króke wokniki ju Boža ruczka saja. Bórsy bě morwa. Halle pak hodžiny prjedy bě žwojemu njebo mužej pomnik na row, kotryž dyrbjesche tež ji žobu placżicż, pola jeneho žwojich hosczi skosała.

* (Lěžny woheń pola Pirny.) Pschi železnizy mjes Pirnu a Podmoklemi žu žo njedželu se schkrjemi s lokomotiwy kerki sapalike. Woheń je wulke kruchi kerkow snicził. Tež lěžy pola Sumskeje Hory a dale pola Berggiežhübela žu žo s wohnjom sapuscżike.

* (Njesboże lětarjow.) Lětak Marron, kotryž njedželu posdże wjeczor s Chartes (w Franzowskej) do powětra wulecża, nad polemi dele padže. Lětadło žo sapali a Marrona jako swuhlene cżěko nadeńdżechu.

Wyschschi leutnant Neumann a jeho pschewodžer Leconde běschtaj žo schtwórtk rano na slět s Mühlhausena do Straßburga puschczilo. Pola Bilzheima žo na lětadle rosbuchnjenje sta. Wono na semju dele padže a lětarjej žo sarasyschtaj.

Młody lětak Cowert chzyssche žo w Issy-les-Moulineaux (w Franzowskej) na semju puschczicż, hdyž na dobo wotdžělenje žo swuczowazych wojakow w žwojej bliskosczi wohlada. Wón žo na bok swiny a na njesboże do czrjódy džełacżerjow sawadži. Dwejo, kotraj lětadło k semi žo bliżicż widżeschtaj, žo na semju czižnyschtaj, tsecżi žo se schrubowym wokschidłom shrabny a žo žmjertnje srani.

Lětak de Greilli s 8. franzowskeho khražerskeho regimenta pola Rigny-le-Ferron na semju padny. Lětadło žo sapali, tak so žo de Greilli spali.

Wojeński lětak Camine pola Nangis na semju padny; wón žo saros.

Lětak Frisbie w Irskej je s wyžokosczе 100 metrow na semju padnywschi žo sarasył.

* (Błudny njeskutk jeneje maczerje.) W Chorinchenje pola Eberswalde je žo njedželu žałožny njeskutk stak. Swudowjena Sewekowa žwojemu schtyrilětnemu žynej, žwojej dwělětnej wnuczży a potom žama žebi wulke žily pscherěsny. Haczrunje žo hnydom lěkak na pomoz sawoła, njemóžesche žo ani džěiczomaj ani žonje žiwjenje sathowacż. Wschě tst sa někotre mjeńschiny wumrjechu. Žona je njejabzy wobkludniwschi njeskutk skuczika.

* (Nowe domapytanje Messiny.) Město Messina na kupje Siziliji, kotrež je žo psched někotrymi lětami se semjerżenjom s džěla wutupiło, je žo pondželu pschi wulkim wichorje s nawalom mórskich žołmow powodżoko. Baraki, kotrež žu žo sa khudych wobydlerjow natwarike, žu jo zyle póczrjeke, tak so žu tyžazy ludži bjes wobydlenja. Delnje město je teho runja zyle powodżene. Po poslednich powjescżach wětry dale zychnuja.

* (Deschcż w Indiskej.) W jendželskej poknóžnej Indiskej, hdżež bě hacž dotal wulka žuchota, je žo do deschcża dało. Duž je tam strach, so kłód wudyri, nimo. Jenož w někotrych stronach w Punjabje a Radschputanje žo hischcże njeje dosc deschcża naschko.

Wulko žuchota lěta 1911.

Hłós: Wostań duscha sczerpliwa atd.

Cżažy jara wschelake
Na semi tu doczakamy,
Kaž we tutym lěcże je,
Wulku žuchotu někk mamy.
Kotraž kóždoh' ratarja
Se staroscżu napjelnja.

Piza sa skót dawno njej'
Wonkach nihdże k namakanju
A na łubi žynowej
Bě dosc městna lětża sa nju,
Dokelž s wjetscha wotawa
Njeje žona narostka.

Ssamo nusa wodowa
Tu a tam je potrjechenju,
Žana roža njepada
Někk na wuhorjenu semju,
Běrnow wunoschk žnadny je,
Dokelž njejžu dorostke.

Horzota bě žałožna,
Kajkož wona lětża běsche,
Nichtó jeje runjecża
Dopomnicż žo njemóžesche.
Wona drje je pschětrata,
Deschcż pak njeje pschinjeżka.

Husto dosc žmy hladali,
S kotr h' boka deschcżik pschińdże,
Bohužel žmy widżeli,
So joh' pschezo mako běsche,
Semju druhdy wschchewi,
Ale wlohu njescżini.

Duž tak polny staroscżow
Ratar do pschichoda hlada,
Kak wón seżiwicż by mohł
Skót, kiž hižo někto trada,
A to jara dołhi cżaž,
Hacž k nom mera pschińdże saž'.

Někto saže pschischli žmy
Skoro k nowow' wužywanju,
Ale w semi wuskhnjenej
Njeje wloha k namakanju,
Bóh tón Knjes wschak po hnadži
Wěscże deschcżik wobradži.

Hdyž je nusa najwjetscha,
Je Boža pomoz najbliże,
Tak nam praji biblija,
Schtó pak temu wěri hischcże,
Tsecża kalnja pscheschtupi
Husto žo někk wot ludži.

Towarstwa wschak roscżeja
Bóle hacž te hriby w holi,
Skoro wjazy njewjedża,
Kajke jim by mjeno dali,
To drje njeje wopaki,
Hdyž lud džerži w hromadži.

To pak njeje k khwalenju,
So tak njedž'lu wotžwjeczuja.
S wjetscha k žwojom' wulětu
Jenož njedž'lu postajeja,
Hižo njedž'lu dopołdnja
Boże domy sakomdża.

Schtóž njej' w Božej žłužbje
Nima žane žohnowanje, [byk,
Hdy by też wón runje měk
Žuku njedž'lu swjeżelenje,
Pschi tym duscha njeżmjertna
Sawostanje khudobna.

Derje wěm, so podarmo
Džeńž' žo tudy na to spomni,
Sswět je pschinjeżk daloko
A wschak s zyła njewopomni,
So te nowe pohanstwo
Psches to žobu twari žo.

Tehdy wschak psched lijeńzu,
Bóh tón Knjes žam dyrbi skorżicż,
So czi ludžo nochzychu
Darż žo jeho duchej wodżicż,
A kak dha je někto to?
Sjawnje praja, so njej' Bóh.

Lijeńza wjaż' njebudże,
Kaž je tehdy Bóh žam prajił,
Hdyž wón tam na njebju je
Wěstu pomnik sa to stajił,
Ale też psches žuchotu
Ludžo a skót sahinu.

Schtó wě, hacž ta žuchota
Wulkej' nusu spoczatk njeje,
Wot Boha k nam pósłana
Na wschěch ludži pscheschtupjenje,
Psches nju wschak też Boži žud
Móże pschińcż na kraj a lud.

W Bukojnje, 5. sept. 1911. Falka, gm. pschedst.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Tyscheŕskeho pomoznika Löbu ſ Weimara, kotryž bě hacž do 28. julija pola tyscheŕskeho miſchtra a hoſćenzarja Zuſchki we Wulkim Wjelkowje dźěłał, winowachu, ſo je tutemu ſ jeneho khamorczka 3 hriwny 25 pjenjezkow kradnył. Hdyž jeho Zuſchka teho dla naßwari, ßo wón roscžerczi a Zuſchzy hrożeſche, ſo jemu koſcże ſlemi. Posdźiſcho kradnjene pjenjesy do papjery ſawalene pod jenym ſchtomom namakachu. Pod tutym ſchtomom běchu dźěczi Löbu leżazeho widźake. Tež wone wobßwědczichu, ſo bě wón te pjenjesy ſ khamorczka wſał. Wobſkorżeneho, kotryž je hižo wospjet paduſchſtwa dla khoſtany, k jaſtwu na 4 měßazy 2 njedźeli ſaßudźichu a jemu czeſtne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij (němſki a franzowſki), **lanowolijowy firniß**, jara derje a twjerdże ſkhnyjaty, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij** kaž tež **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicze** wſchěch druźin, **ſchablony** ſa **molerjow** a **murjerjow** porucża a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płaczińſnach

Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła**, twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młoczaki, żeleſne ſtiſtate młoczaki ſe ßlomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rèpowe rèſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebali, konjaze hrabje.
— Saſtupjerjow pytam. —

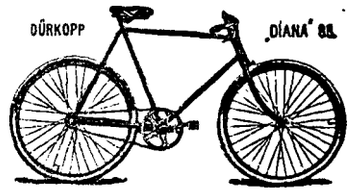
Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běleńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładże, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Dźělbu

jěſdnych kolow

pſchedawam, ſo bych je wotbył, wjele niże płaczińſny.

Pſcheßwědczeze ßo —
płaczińſny ßu woprawdże **15—25 %** tuńſche, dyžli płaczińſny, kotrež druſy ſaſtupjerjo tych ßamych wudźěłkow żadaju.

Jenoż prěnjoklaßne ſnamki, Dürkopp, Neckarulm, Molto, Phänomen a dr.

Nalěpjſche kolojěſdne **mantle** a wudźěłki prěnich němſkich fabrikow ſ rukowanjom na **1 lěto** nětkole po **5 mk. 75 pj.** — O./G. mantle hižo po 2 mk. 40 pj

G. Arban, wotdźělenje ſa jěſdne kola a ſchijaze maſchiny :: :: w Krjebi
w Hornjej Łužizy.

Sa czaß wakow

wotwjedźaze tabletty pſche waki ſa dźěczi a ſroſcżenych tyſka po 30 a 40 pj., derje ßkodźaze a ſ wěſtoſczu ſkutkowaze pſche waki.

Pſche czerwjaze waczki, askaridy abo tak mjenowane ſkakaze waki derje ſkutkuja

czopki pſche czerwjowe waczki, tyſka po 1.20,
antiwurm, tyſka po 1.20

Schlebjerdźaka ſ hłowu wotſtroni wěſcże ſkutkowazy ßrědk **kamakosin,** hdyž ßo prawje nakoži, tyſka 2 mk.

Roſeßłanje na wßy. Jeniczzy woprawdźite dostacź

w kral. priv. hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.
Pawoł Leidler.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Bißomne rukowanje. Tunje płaczińſny.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene p njeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½ % | **pſchi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½ %**
pſchi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3 % | **pſchi 6měßaczn. wupowjedźenju 3½ %**

Pſchenajaczе khamorowych kaſchczikow.

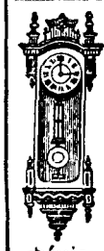
Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** ku , abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Kurtej Jenčej** r wonk. lawſkej haßy 5. Jenčj pſchedawa a poredźuje, ſa woje dźěło ſprawnje rukuje. — **Broſchu, ßebi moje wukładne ... no, ſ płaczińſnami wuołpożene, ... obhladacź.**

Pſches ßudniſtwo ma ßo na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 27. okt. 1911 w 10 hodźinach **khęża** czißko 110 w Rakezach, Hańži Grimmowej tam ßkuſchaza. Khęża je na 8500 hriwnow takſěrowana.

(K temu czißku pſchiloha.)

Sjawna ludowa shromadźisna

njedźelu 17. septembra popołdnju w 4 hodźinach
w Běrnichez hosćenzu w Haßlowje.

Rosprawnik knjes ßejmski sapółłanz **Bart** ſ Brěsynki:

Wo ważnych žadanjach a praschenjach nascheho cżaßa.

Po pschednoschku ßwobodna rosmolwa sa kóždeho jenoż w ßerbskej rěcżi.

Wjeßne wólbne towarſtwo.

S tutym wosjewjam, so ßym ßo w Budyschinje jako

rěcżnik

saßydlił. Mje ßu pschi kralowskim krajnym ßudże a pschi hamtskim ßudże w Budyschinje a pschi komorje sa wikowanske wěży w Zitawje pschipuschcżili.

Moja pißatnja je

w Budyschinje
na Bismarckskej drósy 17 po 1 skhodźe.

Telefonowe pschisamknjenje:
= cżißło 737 Budyskeho sarjadnistwa. =

S pocześcżowanjom
rěcżnik **Zschucke.**

Hauptowej rejwanski wustaw.

Samolwjenja młodych knjeżnow, kotrež chzedźa ßo pschi rejwanskim kursu ratarskeje schule wobdźělicź, w Albertskim dworje kaž też w Draždźanach pschijimam.

L. Hauptowa, wucżerka sa rejwanje a wobkhadne formy

a wucżerka wyschschich kursow pschi kral. realnym gymnasiju a wyschschej ratarskej schuli w Döbelnje, evang. krajnostawskim seminarje a ratarskej schuli w Budyschinje, Draždźanskim wustawje w starym a nowym měscże.

Privatne wobydlenje w Draždźanach na Blasewitzstr. 53 II.

Sserbski musej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

12000 hriwnow

ßo na hypotheku sa rjenje leżazu chěżu w Budyschinje ſ nutska wopalneje kaßy pyta. Poskicżenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo ſ městnym pohluschenjom cżahaju, cżuw ßo mori, suby ßo cżiscża a plombuja.
Zuse suby kóždeho systema.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkownje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Rožka

ßo do

muki a wotrubow

w kóždym cżaßu ſ wuwsacżom njedźele

samënja
w měschczańskim mlynje
we Wojerezach.

Kedźbu!

Wot nětka ßo saßo se schtrykowanskej maschinu saběram a **dobre tunje bjesschowowe schtrympy** wscheje družiny dźěłam, też wschě družiny schtrympow pschischtrykuju.

Hańża Milschez we **Luczu**
pola Delnjeho Wujesda.

Kuchańki, swinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku zitnych wikow w cżrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Hosćenz w Haßlowje.

Njedźelu 17. septembra 1911

wulki humoristiski wjeczor

wot **spěwarjow towarſtwa Sprejineho doła** ßo wuwjedźazy.
W tu khwilu najlěpsche pucżowanske mużske towarſtwo Hornjeje Łużizy.
5 mużskich. —— Ssylsy ßo wußmějeja. —— 5 humoristow.
Dospołnje nowy hischcże ženje widźany program.
Sastup 50 pj., w pschedpłaczenju 40 pj.
Sapoczatk we 8 hodźinach.
Po konzercze reje.

Najpschecżelnischo pscheproschuja
direkzija. **Jakub Měrczink** a mandźelska.

Wjetscha liczba

dźěłaczerjow a dźěłaczerkow

trajne a derje ßo płaczaze dźěło namaka

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze
pola Budyschina.

Dźěłaczerjow

sa drainěrowanje a rycże semje na Łupjanski knježi dwór pyta

Hermann Thomaß.

Sso samolwjazych dźěłaczerjow schachtowy mischtr Worjech pschijimuje.

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. septembra 1911.

Płaczißny rěsneho skotu na Draždżanskich skótnych wikach.

7. septembra 1911.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	48—50	88—94
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	82—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—42	74—80
4. ßnadnje pizowane kóżdeje starosty	28—34	66—72
Jałowzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—47	78—84
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	40—43	72—76
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	35—39	67—71
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowzy	28—34	62—66
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	58—62
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—50	82—86
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—46	75—80
3. ßnadnje pizowane	36—40	65—70
Cżelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—58	88—95
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	82—86
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	72—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiżenjow w starosty hacż do $1\frac{1}{4}$ lěta	47—48	63—64
2. mjaßne	45—46	61 62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—45	56—59

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 2. sept. 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 7. sept. 1911. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża . . . bełe	—	—	—	—	10	—	10	25
„ . . . żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	9	80	10	—	9	75	10	—
Rożka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	8	75	8	90	9	—	9	40
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	9	—	9	50
Wows . . .	8	70	9	20	9	25	9	75
Hróch . . .	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka . . .	9	—	10	—	9	50	11	—
Jahły . . .	15	—	16	50	15	—	19	—
Hejduschka . .	15	50	16	50	17		18	—
Bérny . . .	4	—	5	50	4	=	4	75
Butra . . . 1 kilogr.	2	90	3	10	2	80	3	—
Pschenczna muka 50 „	10	70	19	70	16	—	19	—
Rżana muka . 50 „	10	50	14	—	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 „	5	—	5	50	4	50	5	50
Ssłoma . . 100 „	4	33	4	67	3	25	4	50
Prosata 728 schtuk, schtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	75	6	75	7	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	50	7	75
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bełe) wot — hr. — np. hoez — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 90 np. hacż 15 hr. — np., rożka wot 8 hr. 85 np. hacż 9 hr. 15 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacż 9 hr. 25 np.

W Budyschinje płaczesche: łórz pschenży (bełe) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta — hr. — np. hacż — hr. — np., nowe: 16 hr. 15 np. hacż 16 hr. 66 np., łórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 13 hr. 25 np. hacż 13 hr. 60 np., łórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacż — hr. — np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

7. sept. 1911.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 9 hr. 10 np. hacż 9 hr. 30 np., pschenża wot 9 hr. 50 np hacż 10 hr. — np. jeczmjeń wot 9 hr 60 np hacż 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np hacż 9 hr. — np jahły wot 16 hr. — np. hacż 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 5 hr. 25 np (nowe) — hr. — np., bérny 4 hr. 20 np. hacż hr. — np ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacż 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wiedro w Londonje 8. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 13. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. farat Räda němsku spowjednu rěcż, $\frac{1}{2}$9 hodżin duchowny Tischer němske a w 10 hodż. ßerbske prědowonje. — Tydżeńske sastojnske dżěła smeje farat Räda.

Wěrowanl:

W katholskej zyrkwi: Hermann Piskat, dżěłaczer w Budyschinje, s Marju Bjarschez tu. — Richard Roßner, schczětkar w Budyschinje, s Hedwigu Bandżiz tu.

Sdruhich woßadow: Pawoł Ernst Scholta, dżěłaczer w Dalizach, s Marju Morthu Bjenadżiz w Khrósczże. — Jan August Petschka, krawski mischtr w Khwaczizach, s Elsu Liddy Pilzez w Khrósczże. — Khorla Ernst Gruhl, żiwnoszczer w Roswodezach, s Ernestinu Helenu Topez w Porschizach. — Jan Alfred Weickelt, dżěłaczer w Budyschinje, s Hanu Khrystinu Schönigez w Barczże.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Alfred Kurt, Khorle Gustava Linki, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Hermann Bjedrich Jurij, Bjedricha Gustava Arnolda, fabrikarja na Żidowje, ß. — Edith Khata, Jurja Schellenbergera, wyschscheho sahrodnika we Wulkim Wjelkowje, dż. — Gertrud Marianna, njemandż. dż. na Żidowje. — Elli Hildegart, njemandż. dż. na Ssokolzy. — Elsa Emma, njemandż dż. pod hrodom.

W katholskej zyrkwi: Heinz, Khorle Gröschla, kamjenjeczischczerja w Budyschinje, ß.

Sdruhich woßadow: Ewald, Khorle Bohuwěra Strehle, dżěłaczerja w Hodżiju, ß. — Ruth Margareta Hilża, Khorle Hermanna Frenzla, ßedlarskeho mischtra w Hodżiju, dż. — Kurt Erich, Handrija Jana Pawoła Schneidera, listynoscherja w Zicżenju, ß. — Oswin Gerhart, Bjedricha Oswina Preschera, skłarja w Brěsyschczu, ß. — Erich Willi, Emila Maxa Rodiga, skłarja w Huszy, ß — Erna Hilża, Bjedricha Eduarda Ullricha, skłarja w Mjedzyssu, dż. — Elsa Hilża, Maxa Riemera, hospodarskeho pomocznika we Wjeßelu, dż. — Richard Erich, Augusta Voigta, fahrodnistkeho żiwnoszczerja w Minakale, dż. — Richard Hermann, Hermanna Wicżasa, fabrikarja we Lomsku pola Minakala, ß. — Meta Johanna Ernsta Mlynka, żiwnoszczerja we Wadezach, dż. — Frida Senda Irmgard, Gustava Adolfa Prüfera, wobßedżerja zyhelnicże w Meschizach, dż. — Emma Martha, Ernsta Bohuměra Eduarda Rjenczża, khěżerja a murjerja w Nowych Koporzach, dż. — Max Hermannn, njem. ß. w Meschizach. — Richard Emil, Bohuwěra Wernera, dżěłaczerja w Porschizach, ß. — Emma Frieda, Jurja Bohuwěra Frenzla, fabrikarja w Nowej Wßy pola Kluksicha, dż — Emmo Berta, Jana Czerneho, żiwnoszczerja w Brěsowje, dż. — Frieda Elsa, Ernsta Pawoła Kerka, pohonczża w Hucżinje, dż. — August Martin, Augusta Malki, żiwnoszczerja w Kortnizy, ß. — Jan Pawoł, Jana Schifflera, dżěłaczerja w Kortnizy, ß.

Zemrjeół:

W Michalskej woßadże: 31. dżeń augusta: Handrij August Urban, biwschi khěżkat a kamjenjeczeßat, na pożled pribatier w Delnjej Kinje, 80 l. 5 m. 9 d. († w Draždżanach, khowany na Michelskim pohrjebnischczu). — 1. sept.: Max Emil Schmieder, dżěłaczer we Wurizach, 29 l 11 m. 22 dn. — 3. Khrystiana Karolina swud. Butterowa s Wolbramez, we wothladarni na Żidowje, 69 l. 3 m. 23 dn. — 5. Jan August Kapler, pjekat se Sch.rachowa, we wothladarni na Żidowje, 76 l. 2 m. 1 dż.

W katholskej woßadże: 5. sept.: Pawoł, Michała Winklera, dżěłaczerja w Budyschinje, ß., 6 m. 16 dn.

Sdruhich woßadow: Alma Franziska rodż. Königez Ernsta Heinricha Jordana, kublerja w Koblizach, mandżelska, 45 l. 5 m. 15 dn. — Handrij Jenka, khěżkat a dżěłaczer w Rakojdach, 61 l. 9 m. 26 dn. — Pawoł Hermann Josefa Ssymanka, khěżerja a dżěłaczerja w Czornjowje, ß., 2 m. 24 dn. — Meta Elsa, Bruna Gustawa Teicha, kublerja w Porschizach, dż., 3 l. 7 m. 8 dn. — Marja Theresija, Bohuwěra Wernera, nobydlarja w Porschizach, mandżelska, 31 l. 9 m. 1 dż.

Zyrkwinske powjesće s Hodżija.

13. njedżelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodżin duchowny Voigt serbsku spowjednu wucżbu, $\frac{1}{2}$8 hodżin farat Kschiżan serbske a w 9 hodżinach němske prědowonje.

Pónđżelu 11. sept. smeje rano we 8 hodżinach duchowny Voigt serbske a $\frac{1}{2}$10 hodżin němske kermuschne prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

13. njedżelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójż rano w 7 hodżinach němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodżinach němske a $\frac{1}{2}$10 hodżin serbske prědowanje.

Lochowsku Petkusku wußywnu rożku

2. wußywa pschedawa

knježi dwór w Niederfriedersdorfsje

pola Neusalza-Spremberg.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſłužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pišarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
bismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Měcži ſerbſki.
— Telefon čišło 177. —
Pſcheſadžowanje leżomnoſcžow.

Kakao

ſaruczeny čiſty
punt po 75 pj.
porucža
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich
pſchedawarńjach.

„Skhoriwſchi na ſaßaku
wumpjeru,
mam po nałożenju 1 kuſka **Zucke-**
roweho patent. lěkarſkeho mydła
zyle čiſte wobliczo. Waſche mydło
cžaß żiwjenja trjebam. O. K.“
Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk.
(35% najßylniſcha forma). K temu
Zuckoh kreme (niz tucźnjaza a
mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje**
pola dr. **Roebera,** Germaniadrog..
Oty Engerta, bratrow Měrſchez
naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Viſitne khartki

cžiſchcźi ſpěſchnje a tunjo
Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja.

Koprowy vitriol

zyły a čiſty mlěty,
k naczinjenju pſchenzy,
ſ wulkim direktnym nakupjenjom
tunjo pola
Oty Engerta
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33*.

O. Osswald

Wołmjane a ſchtrykowanſke pſchedźeno

ſa ruczne a maſchinſke ſchtrykowanje
wupruhowanych a płaczišny hódnych druźinow:

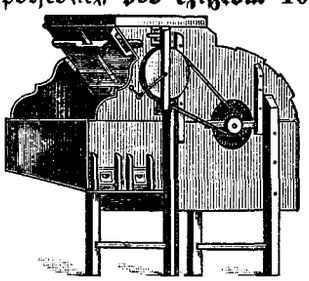
Rolandſka wołma,
Schmidtowa wołma,
židźana wołma,
wjelbłudźaza koßmowa wołma,
krajna wołma
prjedawſcheho waſchnja,
B= a R=wołma,
bjes filza,
vigogne,
němſka a jendźelſka.
ſportſka wołma.

Schtrykowanſka ſpódnja draſta

wſchěch druźinow ßamßneho wudźělka.
Kupowarńja ſa wikowarjow.
Telefon 160. **Póſtiſki checkowy konto Lipſk 3470.**

Steinstrasse 7

Sawołajcze mje ſ telefonom, hdyž je trjeba
mlócźaze maſchiny
porjedliću, **pod čišłom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, **maſchinſka fabrika**
w Protezach (Prietitz)
pola Halſchtrowa.

Dźěłam **mlócźaki** ſ čiſčenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, čiſčazych maſchinow, wějadłow, trieurow, ſchrótowanſkich mlynow, běrnazuch parjakow, rosmjeczakow, rěpurěſakow, ßłomurěſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßykanjowych maſchinow** atd.

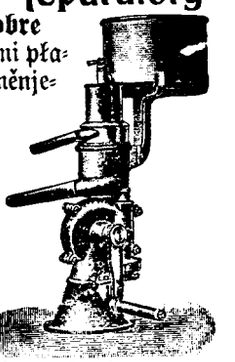
Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: **J. Hanekamp**
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaczišnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

K wutupjenju pólnych myſchow

poruczam
ſacharinſke
ſtrychninſke żito,
foſforowe pille,
barytowu pſchenżu,
myſchaze
tyfuſowe bazille,
foſforowy ſyrup
w ſtajnje cžerſtwej tworje tunjo.
Otto Engert
en gros **drogowńja** en détail
Telefon 33*.
Pſchi wjetſchim a ſhromadnym kupowanju tuńſche płaczišny wobliczam.

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płacźenſkimi wuměnjenjemi porucža
Budyſka
zentrala
r o l o w y c h
ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a **Ernſt Falting.**
Stare
maſchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wěżywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Hypothekſke pjenjeſy

wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Kronin

rynczki pſche kurjaze wołma,
prjedy pod mjenom „Käppelin“
ſnate, je ſaßo dóſtacź
w krónſkej drogowni
pola **Ernſta Acktoriſa**
w Budyſchinje.

Chenillowe rubiſchcźa

rjanych nowych muſtrow
płaczišny hódno pſchedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 37. Sobotu 16. septembra 1911. Lětnik 70.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1911

do prědka płaćicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaeža na póśće **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Němsko-franzowske jednanje dla Marokkowskeje

njeje žo hischće k spokojazemu kónzej dowjedło. Na franzowske namjety je němske knježerstwo s napscheczźnymi namjetami [illegible]wiło. Franzowszy ministerojo žu wo nich wuradźiwschi s franzowskim póśłanzom žwoju wotmołwu na němske namjety póśłali. Franzowske nowiny chzedźa wjedźecź, so je franzowske knježerstwo Němskej po móžnosći napscheczo pschischło a wo němskich žadanjach s najwjetschej měrniwosću jednako. Privilegije drje Franzowska njemóže Němskej w Marokkowskej dacź, dokelž bychu pschecźiwo temu druhe wulkomozy protestowake, sa to pak chze wona němskej industriji, wikowanju a němskim pschedewsacźam poknu žwobodu a schkitanje saručicź. Němska by swólniwa była, franzowske nadknjejstwo w Marokkowskej pschipósnacź, hdy by wona wěsta była, so bychu žo Franzowsojo žwojich žlubjenjow dźerżeli a posdźischo němskemu wikowanju a industriji žanych sadźěwkow njecźinili. Wo wulkosći kraja, kotryž měka Franzowska sa pschipósnacże nadknjejstwa w Marokkowskej Němskej w žrjedźnej Afriży wotstupicź, pjecża měnjenja wjazy rósno njeńdu: Němska dyrbi dostacź 275 000 hacź 300 000 kóžnych kilometrow w žrjedźnym kongskim kraju s rěku Sangha jako mjesu, pucź k mórskemu brjohej s poknozy Librevilla a pucź k Ubangiskej a Kongskej rěży.

W Franzowskej žo nadźijeja, so žo marokkowska naležnosć na měrne waschnje wuruna. Ani Franzowska, ani Němska nochze jeje dla k najhórschemu pschińcź dacź. Dalschim jednanjam dyrbi žo se sćežźnosću pschihladowacź; pschetoż prjedy hacź žo wo wschěch praschenjach rosžudźi, žo hischće někotre měžazy minu. Pschezo pak žmě žo k směrowanju rjez, so žo sda wschón wójnski strach nimo bycź.

Nadběhanje na němske nalutowarnje

njeje žo jenoż na Schćećźin a Metz wobmjesowało. Też w Bonnje, Königsbergu, Essenje a na wjele druhich městnach žu nalutowarjo nalutowarnje nadběhali a žwoje pjenjesy wróćźo žadali. Na tajke waschnje žu žo poślednje tydźenje milijony hriwnow wupłaćźike. Husto žu ludźo papjerjane pjenjesy wotpokasali a žebi złoto žadali. Mnosy žo praschecź pschińdźechu, hacź bychu jich pjenjesy pschi wudyrjenju wójny w kassach wěste byke.

Němske khěžorske manevry

žu žo létża we wjecźornej pruskej provinzy wotměke. Pschi nich je módre wójsko pod generalnym pólnym marschalom žwobodnym knjesom von der Goltz cźerwjene wójsko pod wjedniśtwom pruskeho prynza Bjedricha Leopolda sbiko. Módre wójsko je woženbje s pomozu žwojich létarjow dobyło. Wot nich wo stejischću cźerwjeneho wójska nadrobnu powjesćź dostawschi, bě módremu wójsku móžno, cźerwjene wójsko na prawym kschidle wobeńcź a jo sady nadpadnycź. Cźerwjene wójsko dyrbjesche zofacź a někotre jeho kompagnijow žo zyle s wojowanja stajichu.

Pschi khěžorskich manevrach žu žo létża prěni krócź létadła wobdźělike. Wone žu žo jako jara khmani wobhonjerjo wopokasake a žu wjednikej módreho wójska k dobycźu dopomhake. Na kónzu manevrow je khěžor pschi kritizy snamjenite dźěło létadłowych offizěrow wusběhnyk a woženbje na to pokasak, so je pólny marschal, žwobodny knjes v. d. Goltz, wjednik módreho wójska, na sakładze powjesćźow, wot létadłow dostatych, žwój plan nacźišnyk. Prěni dźeń je wón hižo 35 minutow po sapoczatku wojowanja s pomozu létadłow formaziju, stronu a žylnosć wjecźorneho kschidła cźerwjeneho wojska wobjomk.

Pschi manevrach běschtej wobej wójszy hromadże něhdże 100,000 muži žylnej. Wonej mějeschtej 2 wotdźěleni maschinskich tšélbow, 18 kompagnijow maschinskich tšélbow, 87 pólnych batterijow, 14 cźežkich batterijow, 2 wodźliwaj powětrowaj ballonaj a 8 létadłow.

Sniczenje němskeho wojerskeho wodźliweho ballona „M. 3."

Pschi khěžorskich manevrach je žo sańdźenu wutoru wojerski wodźliwy ballon „M. 3" spalik. Po rosprawje ballonoweho wjednika, hejtmana Georga, je žo ballon na jěsbje dla wobschkodźenja maschiny na jenu łuku pola Wulkeho Belowa dele puschcźicź dyrbjał. W dólcźku, w kotrymž bě tutón wokomik powětrowa łódź, po semi žylny wětr dujesche. Dokelž žo s nim ballonowy pschikryw k semi stłóczi, žo wón sapali a rospraženywschi žo spali. Wětr bě pschikryw na sboże na bok stłóczik, tak so wón na cźołmom njepadże. Cźołm a apparaty žu po sdaczu njewobschkodźene wostake. Ssedmjo offizěrojo wobžadki žo s cźołma wuskoczíwschi wukhowachu. Duž njemějesche sanitetna kolonna pschicźiny, franjenym pomozna bycź. Nowe sniczenje wodźliweho ballona je sažo s dopokasmom, so žu wodźliwe ballony pschewulkim strachom a wjele pschipadam wustajene. Měnjenje žo pschezo bóle pschedobywa, so létadła skónczne wodźliwe powětrowe ballony zyle sacźischcża.

Skhadźowanje sozialdemokratow w Jenje.

Létusche skhadźowanje němskich sozialdemokratow žo w tu khwilu w Jenje wotbywa. Po Bebelowym namjecże je shromadźizna pschecźiwo móžnej němsko-franzowskej wójnje dla Marokkowskeje protestowała. Jeli so pak by wójna wudyrika, njeby sozialdemokratija generalny strajk wuwołała. Bebel roskkadowa, so by žo něhdże 6 milijonow muži pschi mobilisaziji pod khorhoj swołało. To by revoluzija zykeho sozialneho žiwjenja była, kurs pjenježnych papjerow by spadnył a mnosy kapitalistojo bychu žo prosćerjo sćinili. Wikowanje a industrija byschtij wulke pschetorhnjenje poczerpikej, fabriki

bychu ßo ſamkle, dowos zyroby by ßo ſaſtajił a płaczišny zyroby bychu njeßmërnje wyßoko ſtupake. Potom njeby ßebi nichtó na generalny ſtrajk pomyßlił, ale wſchitzy bychu ſa dźěłom a khlěbom wokali. Wudźerženje němſkeho wójſka by měßaczńje něhdźe 1500 milijonow hriwnow wucźiniło. Hdy by potajkim k ßwětowej wójnje doſchło, by nětczišchi ſtatny porjad na hraczkach ſtał.

So ßebi Němſka kruch Marokkowſkeje żada, je jejne prawo. Wójna wo to pak by błudnoſcź była. Wotpóßłanje wójnſkeje łódźe do Agadira je hłupy kuß był, kotryż Bismarck ženje njeby ſworał.

Njemëry dla drohoty w Franzowſkej

njejßu hiſchcźe pſchestałe. W Roubaizu lud do wojakow ſ kamjenjemi mjetaſche, barrikady na drohach twarjeſche a groty pſches drohi cźahaſche. Nëkotſi wojazy ßo ſranichu.

Wjeczor ßo njemëry ſhórſchichu. Herjekarjo drohowe latarnje haßnychu a pleſtyr na dróſy ſtorhachu, ſo bychu ßo nadbëha kavallerije dowobarali. Też pëſchzy ßo pſchecźiwo njemërnikam póßłachu. Mnoſy wojazy, każ też njemërnizy ßo ſranichu. Nëkotre klamy ßo wurubichu.

Wójnſka bojoſcź w Hollandſkej a Belgiſkej.

W Hollandſkej a Belgiſkej ßo dale na wójnu hotuja, ſo mohłej, jeli ſo by mjes Němſkej a Franzowſkej wójna wudyrika, ßwoju neutralnoſcź ſakhowacź. W Hollandſkej mënjenja ſaſtupuja, ſo, byrnjež by mjes Němſkej a Franzowſkej k pſchesjenoſcźi dóſchło, tola prjedy abo poſdźiſcho mjes Němſkej a ſjednoczenej Franzowſkej a Jendźelſkej wójna wudyri. Potom budźe ßo niz jenoż wo Marokkowſku, ale wo praſchenje jednaeź, hacź ſměja Němſka a jejni ſwjaſkarjo abo Ruſka, Jendźelſka a Franzowſka nadknjejſtwo w Europje.

Też w Belgiſkej maja nëtczišche politiſke wobſtejnoſcźe ſa jara khutne. Kral, kotryż je do Brüſſela pſchijëł, je pſchikaſał, ſo dyrbja ßo wojazy lëtnika 1909, kotſiž budźichu ßo ſańdźeny tydźeń dyrbjeli ſe ßłużby puſchczicź, pod khorhojemi wobkhowacź. Belgiſke wobydleŕſtwo je ßo ſ tutym wukaſom jara roshoriko; wono mëni, ſo ßnadź tola k němſko-franzowſkej wójnje dóńdźe.

Po rosrëczenju krala ſ kabinettowym ſchefom ma ßo wobtwjerdźenje měſta Antwerpena po wobſtejnoſcźach noweho cźaßa wudoſpolnicź. Wſchë panzerowane wëże ßu ßo hižo ſkaſake. Jako nowy ßłaby dypk w ſakitanju Belgiſkeje nëkotre nowiny njedoßahanje offizërow wuſbëhuja, kotryż je ſ tym naſtał, ſo je ßo 200 offizërow do kongoſkeje kolonije póßłało. Cźile offizërojo móża hakle khëtry cźaß po móżnej mobiliſaziji do Belgiſkeje dojëcź.

Brüſſelſke wjeczorne nowiny pißaju, ſo ßo w Belgiſkej njejßu niz jenoż reſerviſtojo pioněrow ſe ßłużby puſchcźili, ale ſo ßu ßo też lëtniki 1906, 1907 a 1908 pod khorhoj ſwokali. Agio na ſłote pjenjeſy je na $6\frac{1}{4}$ ſa tyßaz ſtupik. Tak wyßoka agiowa ßadźba njeje wot wójnſkeho lëta 1870 wjazy była. Tole powyſchenje ßo ſ hromaduſcźahowanjom ſłota w Pariſu wukkaduje; ſ tym ßo wójnſka bojoſcź w Belgiſkej hiſchcźe pohórſchi.

Jendźelſke wójnſke pſchihoty.

Wójnſke miniſterſtwo je wukas wudało, ſo ßo nëtkole žanemu mužej ſ wójſka abo wójnſkeho łódźſtwa dowoleńża pſchiſwolicź njeßmë. Tónle wukas ſa zyłe wójnſke łódźſtwo a ſa wſchë w Jendźelſkej, Schottlandſkej a Irlandſkej ſtejaze regimenty płaczi. Wſchë jendźelſke wójnſke pſchiſtawy a wójſkowe ſkładownje ßo na najkrucźiſcho ſtrożuja. We wójnſkim łódźſtwu je ßo wſcho ſa wójnu pſchihotowało. Łódźſtwo jenoż na pſchikas cźaka, ſo by pſchecźiwo njepſchecźelej wujëło.

Jendźelſke nowiny wudawaju, ſo ßo jendźelſke krajne wójſko po nëcźim mobiliſuje. Komandowazy offizër jeneho krajneho batailona je pſchikas doſtał, ſerżantam poruczicź, ſo bychu wobydlenja wſchitkich wojakow dla kontrollowanja jich adreßow, dla reviſije torniſtrow a dla ſeſtajenja ſapißa pobrachowazych wëzow wopytali. Tole dźëło dyrbi ßo hacź do 17. ſeptembra ſkónczicź. Komandowazy offizërojo a adjutantojo krajneho wójſka ßu na ſtajnoſcźi w ſwjaſku ſ wójnſkim miniſterſtwom a ßu pſched krótkim wo mobiliſaziji wuradźeli. W Aldershotſkim lëhwje ßo teho runja żiwje hiba. Wójnſka hotowoſcź wojakow ßo na ſtajnoſcźi pruhuje, a torniſtry ßo pſchepytuja. S pſchikrótſcheneje dowoleńzy ßo wróczaze mużſtwa ßo lëkarſzy pſchepytuja, a druhe wobhladniwoſtne naprawy ßo cźinja.

Tſeczej flotilli torpedohonjerjow, w Kirkwallu ßo namakazej, je ßo woſjewiło, ſo ma ßo hotowa dźerżecź, ſo mohła, hdy by trjeba było, ſa nëkotre hodźiny na morjo wujëcź. Wſchë wójnſke pſchiſtawy ßu ßo ſ wuhlom ſa wójnſke łódźe ſaſtarake.

Nadpad na ruſkeho miniſterſtwoweho pſchedßyda Stolypina.

W Kijewje w pokodniſchej Ruſkej je ßo ſchtwórtk w pſchitomnoſcźi zara a zaroweje pomnik zara Alexandra II. poßwjecził. Wjeczor bë w-dźiwadle ßwjedźeńſke pſchedſtajenje. Pſchi tym w ſaſtawzy njeſnaty cźłowjek ſ najbliżſcheje bliſkoſcźe do miniſterſtwoweho pſchedßyda Stolypina wjazy krócź tſëli. Jena kulka miniſtrej ruku, druha jatra ſrani a w rjapu tcźazy woſta. Nadpadnik ßo Bagrow mjenuje a wudawa, ſo je pomoznik pola jeneho rëcźnika.

Wotmyßlenje Italſkeje na Tripolis.

Mjes tym ſo ßo Němſka a Franzowſka wo marokkowſku pjecźeń wadźitej, je ßo też Italſkej ſaßo ſa Tripoliſom ſechzyło. Tripolis Turkowſkej pſchißłuſcha. Wono leži pſchi ſoknóznym afriſkim brjoſy a ſ Tunißom mjeſuje, kotrehoż ßu ßo Franzowſojo pſched 20 lëtami ſmozowali. So by ßo ſ Italſkej ſpſchecźelika, je Franzowſka hižo dawno Italſkej Tripolis pſchewoſtajiła. Też Ruſka njeby niczo pſchecźiwo temu mëła, hdy by Italſka Tripolis wobßadźika. Nëtkole, hdyż ßo wulkomozy ſ Marokkowſkej ſabjeraju, widźi Italika pſchihódny wokomik, ßwoje wotmyßlenja na Tripolis do ſkutka ſtajicź. Najprjódzy chże wona ſpytacź, Turkowſku na mërne waſchnje pod ßwój wliw ſtajicź. Wona ßebi teho dla wot Turkowſkeje prawo żada, ſ kotrymż by jej mózno było, ßwoje wikowanſke intereßy w Tripoliżu ſakitacź a ſpëchowacź. Po jenych italſkich nowinach chże italſke knjeżerſtwo Turkowſkej 60 milijonow frankow ſa tajke woßebite pſchedprawo ſaplacźicź. Jeli ſo by Turkowſka tole poſkicźenje wotpokaſała, by Italſka ſ mozu dozwicź ſpytała, ſchtoż ßo po dobrym pſchewjeſcź njehodźi. Wona by 25,000 muži w tripolitanſkimaj pſchiſtawomaj Derna a Bengaſi na kraj wußadźika. S dobom by wona zkoniſtwo w Mytelene wobßadźika. Transportſke parne łódźe k pſchewjeſenju wojakow a wójnſke łódźe, k jich pſchewodźenju poſtajene, hižo pjecźa hotowe ſteja.

Turkowſka wëſo nochże Italſkim w Tripoliſu ani ſ dobrym, ani ſe ſłym ßo ſahnëſdźicź dacź. Turkowſke miniſterſtwo je ßo tele dny ſ Tripoliżom ſabjerało a ßo rosßudźiło, wſchë trëbne wojerſke naprawy [redacted]tanju pſched nawalom italſkeho wójſka cźinicź. W Turkowſkej ßo boja, ſo Italſka Tripolis hnydom wobßadźi, jeli ſo by mjes Němſkej a Franzowſkej Marokkowſkeje dla wójna wudyrika. Potom by ſ dobom Turkowſka pſchecźiwo Italſkej na wójnu wucźahnyła. So dyrbi Italſka Němſku pſchi wójnje ſ Franzowſkej ſe ßwojim wójſkom podpjeracź, na to ßu Italſzy po ſdaczu zyle ſabyli; jim jenoż wo to dźe, ßwoje wobßedźeńſtwo powjetſchicź. Němſka njedyrbjała ßo teho dla na pomoz Italſkeje pſchejara ſpuſchcźecź.

Schpaniſka na pſchedwjeczorje revoluzije.

Měſto Barcelona je ſchpaniſke hłowne revoluzionarne hnëſdo. Wot tam wſchë revoluzionarne a anarchiſtiſke hibanja wukhadźeja. Wot tam je ßo też poßlednja ſpjecźeńża mjes matroſami ſchpaniſkich wójnſkich łódźow naſchkaraka. Knjeżerſtwo je w Barcelone nëtko hižo ſaßo pſchihoty k revoluziji wußlëdźiło. General Weiler je tamniſchu moderniſtiſku ſchulu a dźëłacźerſki ſyndikat ſamknycź dał.

W Bilbao dźëłacźerjo dróhoweje żeleſnizy ſtrajkuja. Woni ßu jedyn wós dróhoweje żeleſnizy, kotryż wojazy wjedźechu, nadpadli. Wojazy ßu nadpadnikow ſ pomozu eſkadrony jëſdnych roſehnali. Saſtaranje měſta ſ khlëbom a druhej zyrobu je jara cźëżke. Wotpóßłanzy Bilbaoſkich ſtrajkowarjow po krajinje Santanderſkich a Leonſkich podkopkow cźahaju a dźëłacźerjow napominaju, ſo bychu ßo generalnemu ſtrajkej pſchiſamkli. Wobkhod na żeleſnizy a dróhowej żeleſnizy je ßo ſaſtajił. Nowiny wjazy njewukhadźeja.

Njemëry w Perſiſkej.

Wójnſke ſbożo je ßo wot wójſka bywſcheho ſchaha Mahomeda Alia wotwobrocźiło. Jeho wójſko je ßo pjecźa do cźiſta ſbiło a roſcźëkało, lëhwo njepſchecźelej pſchewoſtajiwſchi. Bywſchi ſchah a jeho bratr ſtaj w huſtej mhłi k Kaſpiſkemu morju cźekloj. Wſchë wëży a pißma Mahomeda Alia ßu pjecźa do knjeżerſtwoweje ruki padle.

Khoſtanje poklecźa.

Woneczanſke ſwony bëchu hižo dawno wotſwoniłe a jich hłóß, kiž ludźi kemſchi wokaſche, bë wotmjelknył, ale Jan Roswora hiſchcźe pſchi kamjeńtnym pucźniku ſtejeſche, hdżež pucź do Rybakowa wjedźe. Kedźbliwje na napſchecźny brjoh hladaſche, kotryż ßo nad cźichej ſelenej dolinu poſbëhuje, a ſ wóczkom ßwoje polo mërjeſche,

na kotrymž dosrawjaze žito žokmješche. Tu a tam žo makojza čerwjenješche a tež kostrjanz módrješche, ale to Roswora kedźbu njeměješche. Wješelešche žo nad rjanymi žnjemi, ale jena wěz jeho tola mjersašche. Tam po hórzy, hdźež žo tsižyczi kórzow jeho ležomnosćze pšched nim wupšchestrěwašche, žo kaž selena žmuha klin zuseho pola czehnješche, na kotrymž rjany dźeczel steješche a Roswórje jeho ležomnosćz na dwaj njestajnaj kruchaj dźělešche. Schto je žo Roswora a hižo jeho nan wustaral a schto pospytował, so by mohł tónle klin kupicz a žwoje wobžedźeństwo na jedyn kruch sjednoczicz. Ssužod Schima nihdy na nihdy do teho njeswoli, hacz runje bě jeho pólko kaž dkóń a jemu dosczy wjele wotležane.

„Nĕ, njepschedam!“ tak kózde poskiczowanje wotpokasowašche. „Njetrjebam teho a byrnje mi dwě scze na kórz hischcze pschidak!“ *by ſ horda wotmolwił runjež žo jemu jara derje njeczinješche.* Schima měješche najstarscheho žyna na wulkich schulach, a duž tež jeho maly statok njebě bjes dokha.

„Njeczin žo tola błaseń!“ Roswora žwojemu žužodej dosczy husto doreczowašche. „Pschikupisch žebi k žwojemu polu na „sakupzach“ a smějesch tež wschitko na jenym kruchu. S tym wobaj dwaj dobudźemoj a ty wožebje derje pobudźesch. Schto, njecham dha tebi twój klin mohł rjez kralowszy sapkaczicz? A twój žužod Schara by czi tón nĕkajki kórz zyle tunjo pschedał. Ssam je pschede mnu wo tym powjedał a tebi tež wěscze tak namjetował. Mužlu to ſ tobu czežnje — wěso tež k žwojemu wužitkej, ale ty by pschi tym wožebje mnoho dobył.“

„Twjerda heja!“ Roswora žo słobjesche. „Wschitke rĕcze žu podarmo, to je, kaž by ſ hrochom wo murju mjetał. Nochze a nochze a to se žameje sawiscze! So pjenjes potrjebuje, to wĕm pschejara derje, ale czaž pschińdźe, so budże rad widźecz, so by nĕschto pschedacz mohł, a potom budże na mni rjad a nastanje pschileżnosćz, so budu ja žo drožicz.“

Tak žo mĕrnjowasche a žwój hnĕw pschewinjowasche, so by žužod njespósnał, so jeho to tłóczi, kaž czežka khorosćz.

Jene lĕto po druhim žo miny, ale Schima njepopuschczi. Po wžy wschak žo powjedasche, so žo jemu jeho studowazy žyn njeje poradźił, runjež bě hižo rjany pjenjes na njeho wupłacził, a wschitko tež na to pokasowasche. Młody cłowjek hižo ani na prósdniny wjazy domoj njepschikhadźesche, a stary poczа hłowu wěschejo khodźicz a žwoju srudobu w korczmje saliwacz. Wschitzy tehodła poczachu Schimu wobžarowacz, ale schtóž jemu to ſ wutroby popschewasche, to bě Jan Roswora, kiž žebi ſ wješekosczu ruzy jimasche a k židej khodźesche, kotryž ſ czicha „dźĕlasche“, požczujo ratarjam we wokolinje na smjeńki. Hižo tójschto bě jich dowotbył, tola to bě jeno knjes Taubeles, ſ kotrymž Wonjeczanski Abraham, kaž wobkruczesche, žyle niczo czinicz njemějesche, khiba so wot njeho jeno twory kupowasche, sa kotrež pschi njedostatku hotowych pjenjes ſ dołżnymi listami płaczesche.

Hižo bě Schima Abrahamej pšches tši sta toleŕ dołżny, tu jeho nowe njesboże podeńdźe. Runje w novembru žo jemu bróžeń spali a jemu wschu nadobu snicži. Khuduschki muž ſ tym do czežkich staroscżow pschińdźe, dokelž mějesche jeno niško sawěscżene, a kaž ske njedobre poczа lichował na njeho sahanjecz ſ hroženjom, so jeho wobskorži.

„Takle to dale njepóńdźe!“ poczа žo na žida gmejnski pschedstajeny słobicz, kiž bě dotal směrom pschihladował. „Zyku wjeż by po nĕczim do sahubjenja dowjedł! Schimje durbi žo pomhacz. Dotal njeje hischcze tak slĕ a potom ma wjazy dźĕczi. Ssam dojĕdu do města a jemu požczonku w hospodarskej banzy wobstaram, so bych jeho temu žraczkej ſ pasorow wutorhnył. Budże-li trjeba, budu sa njeho tež rukowacz. Hdy by klin na „sahonach“ Rosworje pschedał, by žebi tójschto wołożił a pomoz by tak njeżnadna njebyła. Schima je dźĕkawy cłowjek, by rosoma wužiwał, wschak jeho wot młodosczе snaju a wĕm, so ženje lĕnjoch był njeje. To chzu jemu namjetowacz, žnadz budże pożkuchacz.“

Dokelž žo hinak njehodźesche, žo Schima do teho poda. A Roswora? S radosczu žo tepjesche, hdyž mózesche kupnu płaczisnu se samyżkom ſ lutymi nowymi pjenjesami sapkaczicz. Skónczńje žwoje polo do jeniczkeho krucha szyli a wožy, wjeżely, so bě dopjelnjenje žwojeho žedźenja sa telko lĕt dozpĕł. A hdyž Schima pschi podpisowanju pola notara sapkakny, žo Roswora w myślach jeno žmějesche. Wón bě jedyn ſ tych, kotsiž njewjedźa, schto žobuczucze je, kotsiž k dozpĕczu žwojich wotpohladanjow kłwataju, byrnjež tež psches morwe czĕło žwojich bliższich było.

Ale lĕdma bě nalĕcze pschischko, a Rosworowa radosczż žo do hórkosczе pschemĕni, pschetož hdyž po slimku w meji na polo pohladacz dóńdźe, wuhlada, so bě je woda rósdrĕka. Ssnadz njebudźische jeho to tak jara mjersako, hdy budźische to runje tamón kusk njebył, kotryž bě hakle njedawno wot Schimsy kupił. To bě wěste, schkoda njebě žo pschipadnje stało, a duž poczа sa jeje pschiczinu žlĕdźicz, doniž jeje njenamaka. Po jeho sdaczu bě to wódnik noweje wokrjeżneje dróhi, kotraž nimo jeho pola na hornim kónzu wjedźesche.

„To tak njewostaju!“ słobjesche žo žam pschi žebi a dóńdźe do města k rĕczнikej. „Prawje macze, prawo je na waschim boku, wěz je jażna, to dobudźecze“, rĕczник lubjesche. „Budże wschak to mnoho prózy cżinicz, dokelž je czežka wěz, pschecżiwo knježim wojowacz, ale njebojcze žo! Nowoczażna kanona tež najžylnischi panzer pscherasy, a tak ma žo tež ſ wótroscżu rĕczнiskeho rosoma. Teje *wězy žym žwědomy, njebojcze žo!*“

Roswora wĕrjesche. Wěz *bu* na prĕnim žudze do skórżby data, a hdyž bě ju komižija pschehladaka, wužudźi žo: „Skórżba žo saczižnje, a skorżazy žo k sapkaczenju wudawkow wotžudźi.“

„Pójdźemy dale, wotwołamy žo!“ žo doktor Stein horjesche.

„Haj, poczĕrju skórżbu dale a njepopuschczu, hdy by to tež moje kubło koschtowało!“ Roswora hawtowasche a pjenjesy na blido žadźesche. Ale skórżba sažo runje tak wuńdźe.

„Widźisch, pschezo žy žedźił sa tej ležomnosczu a žo nad Schimowym njesbožom wjeżelił, a hlej, schto nĕtkole ſ teho masch? Bóh je cże sa to ſ njesbožom domapytał, kotrež je trasch wjetsche hacz žužodowe. Wostaj skorženja, směruj žo!“ Rosworowa žwojemu mužej rĕczesche, ale podarmo.

Podobnje tež žužodża radżachu. „Skhowajcze žebi žwój rosom, mam jeho žam wjazy, dyżli wy wschitzy hromadże!“ wotbu jich skórżbnik roshnĕwany wótrje a na wokrjeżneho hejtmana hischcze wudmo wustorczi. Nĕchtó to donjeże, a Roswora bu na tydźeń do kłódy wotžudźeny, tón wužudk žo na pjenjeżne khostanje pschemĕnicz njehodźesche, a tak dyrbjesche tydźeń wotžedźecz. Sa tón czaž bě tež žwoju skórżbu ſ nowa pschĕhrał a w tej wězy dalscheho wotwołanja wjazy njebě. Roswora hrosnje sakla.

„Jano, budź proscheny, njehań Boha!“ pobożna mandźelska jeho płaczo napominasche. „Wužiwaj rosoma, ſ hłowu tola psches murju njemózesch, ale žebi czoło rosrasysch! To je tola jeno maliczkosczż. Sabudź na wschitko, drusy žu hischcze wjetsche njesboże mĕli. Strowy žy, a nascha dźowka Lejna žo we žwĕcze njeshubi. Hdy by bóle na Boha spominał, by pola naž wjele lĕpje było“, pokojesche jeho luboscżiwje tuta dobra duscha.

Ale ſ tymi žłowami wolija na woheń pschiliny. S nowa hanjo ju ſ pjascżu do hłowy dyri, so do womory padny. Tajku žwoju macz wustróżena dźowka nańdźe. „Boże dla, maczi, schto je žo wam stało?“ płakajo žo praschesche, hdyž bě macz sažo k žebi pschischła.

„Ach, lube dźĕczo, to czi ani prajicz njemózu“, wona wotmolwi.

„O, wĕm, na waž je womora pschischła a scze žo wo blido dyrika“, Lejna žebi wěz wujażnjesche. Nimo teho ju druha wěz sapschija, wonka žo błyskasche a hrimasche. „Mój Bożo, hrimanje! Hdże je nan?“ Dźowka žo bojesche.

„Runje tu hischcze bě“, macz mĕnjesche, dyrkotajo po zyłym czĕle.

Mjes tym stejesche Roswora pschi kromje drohi nad žwojim pschikupnym polom a kedźbowasche na pschiwał wody, kiž po pschĕrowje bĕżesche. Jeho drasta bě pschemaczana, wudźerasche jeno na jeniczke městno, kaž by błyskanja njewidźał a hrimanja njeżłyschał. Ale tón ras woda kaž se samyżkom na jeho polo njestupi. Hižo nastaji žo do wžy, ale tu žo saže sabłyskny a Roswora k semi padny. Tam w pschĕrowje jeho Woneczanszy žužodża nańdźechu. „Morwy!“ prajichu, wopalene czĕło pschehladujo. „Boże njewjedro je jeho pschekhwatało, ale schto je tu pschi hrimanju cżinicz mĕł?“ nĕkotsi žo dźiwachu. „Wodu je wobkedźbował, hacz pak jemu schkodu na polu njesczini“, starski muž wukkadowasche.“ Nochzu njeboczickeho hanicz, ale to na powuczenje nam wschĕm praju. Jemu wodajmy a žebje na kedźbu bjerimy, so žo podobnje njesabkudźimy.“ Tak czesczomny starz powjedasche. Na městno njesboża stajichu kamjeń ſ kschižom, a na tamny klin potom nichtó wjazy žył njeje. — Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Skoty mandźelski jubilej.) Sańdźenu njedźelu staj tudomny privatier Jan Bohuwĕr Kalich, prjedy kubleŕ a gmejnski pschedstejicżeŕ w Bělschezach, a jeho knjeni mandźelska pola žwojich pschiwusnych w Hohensteinje-Ernstthalu žwój skoty kwaž czikaj a

cžerstwaj žwjecžilkoj. Bóh luby Knjes chzyl jeju dale se žwojej hnadu pschewodžecž.

— Kaž je žo sańdženu njedželu we wschěch žerbskich zyrkwjach wosjewiło, žo sa Sserbow w Draždžanach a wokolinje jutrje sažo Boża žkužba w žerbskej rěcži džerži. Spowjednu wucžbu smėje k. farař Domaschka s Budestez, prědowanje pak k. farař Kschižan s Kotez. Kemschenje žo, kaž hewak, njedželu dopołdnja 1/2 12 hodžin sapočznje a žo na swuczenym měsce, w kschižnej zyrkwi, wotdžerži. Wospjet žo wschitzy, kiž maju w Draždžanach pschecželow a snatych, proscha, so chzyli jich hnydom niz jenoż k wopytej kemschenjow, ale tež k dželbranju na Božim wotkasanju napominacž a pohonjecž.

— (Sakasane skótne wiki.) Pokhromy dla žu žo skótne wiki w Kamjenzu a Biskopizach hacž na dalsche sakasake. Sswinje a prožata se Salskeje žmědža žo na pschedań pschiwjesc, tola dyrbi jich wobžedžer s wobžwědcženjom žwojeho gmejńskeho pschedstejicžerja dopokasacž, s kotreho městna žu pschiwjedžene žwinje a prožata.

S Wudworja. (Wobhladanje hródžow.) Direktorij hornjołužiskeho ratarskeho wokrježneho towarstwa 4. septembra we Wudworju a Kosarzach hródže wobhladowasche. Pschi tym wokrježny sekretar prof. dr. Gräfa a skótplahowanski inspektor Dietrich s Budyschina, wokrježny skótny lěkar dr. Zietzschmann s Kamjenza, rycžerkubkowy najeńk Hauffe s Brunjowa a kubler Hancza s Protez myta pschižudžowachu. Mjes 23 hródžemi, kotrež žo wobhladowachu, běchu skoro wschě taike, kajkež dyrbja bycž. Hródže běchu pschisprawnje wuhotowane. Skoro bjes wuwsacza bě wobžwětlenje a powětsenje dožahaze, dno njepschepuschcžate a pizowanska pschiprawa pschisprawnje pschiprawjena. Wobkhadzenje s mlokom wo khwalobnej staroscžiwoscži žwědcžesche, dokelž žo khłódžidka a zentrifugi skoro w kóždym hospodarstwje nadeńdžechu. Pschi kritizy knjes wokrježny sekretar wožebje wothladanje hnoja rospominasche a wusběhowasche, so je wězywustojne wobkhadzenje wjele hódne, pschi tym napominajo, so by žo hnojischcžam wjazy kedžbliwoscže pschiwobrocžiło. Plan plahowanskeho samera powschitkownje spokojesche; pschetož 90 prozentow wschěch skocžatow bě žamonaplahowanych a cžornopižanej nižinskej raży pschižłuschachu. Na wothladanju koże njebě niczo wustajicž, a wožebje swježelaze bě, so žo wjele wuběhanischczow sa młody skót nadeńdže. Wobhladańza wobras živeho prózowanja w skótplahowazymaj sjednocženstwomaj pokasa, a knjes prof. dr. Gräfa w žwojim powucžazym pschednoschku pschejesche, so by wobhladanje, k kotremuž bě kralowske statne knježerstwo bohate žrědki k mytowanju pschiswolilo, s dalschim pohonjenjom było. Po wudželenju mytow žo knjes Nowak-Wudworski w mjenje wobeju sjednocženstwow džakowasche a dalschu sprózniwosc lubjesche. 1. myto dostachu: Wicžežny kubler a piwarnik Nowak-Wudworski, kubler Cžežła-Kosarczanski, kublerjo Sarjeńk, Lipicž a Schewczik we Wudworju a swudowjena Leiderowa w Kosarzach. 2. myto: Kubler Kmjecž w Kosarzach, Schwarz a Zurik we Wudworju, hajnik Eckert w hajnkowni na Winizy, živnosczer Henczel w Kosarzach. 3. myto: Živnosczerjo Cžežła, Schołta, Klawsch, Mrós a swudowjena Schusterowa we Wudworju, živnosczerjo Czuschka, Klimant, Schuster cžižło 8 a Schuster cžižło 15 we dworju a Pětka w Kosarzach. 4. myto: swudowjena Lipiczowa a živnosczer Nowak w Kosarzach.

S Cžornjowa. Wulka srudoba je žwójbu nascheho živnosczerja Gruhla potrjechika. Jeniczki žyn žłużesche pola wojakow w Oschatzu. Sańdženy tydžeń dyrbjesche wotdželenje jesdnych, mjes nimi tež Gruhlez žyn, pola Pirny psches Łobjo. Pschi tym konje do hłubokeje džery saležechu, poczachu wokoło žo bicz a jesdnych dele smjetachu. 2 konjej a 10 muži žo pschi tym tepichu, mjes nimi tež Gruhl. Wón na pohrjebnischczu w Bukezach žwój posledni wotpocžink namaka. Wbohu Gruhlez žwójbu wschitzy jara wobžaruja.

S Wósborka. Ssrjedu žo tu hłowna shromadžisna sjednocženstwa Bartskeje běrnazeje žuscherńje wotbywasche. Po podatej rosprawje je posledńje wobkhodne léto dobre było. 5 % žo jako dividenda wudželi a 5000 hriwnow žo reservnemu fondej pschipokasa.

S Rakojd. Kemschaza schcžežka, s Rakojd do Hrodžischcža wjedžaza, žo dla twara wodowoda na tsi njedžele sawrje.

S Panežiz. Sańdženu njedželu sarjadowa „Lipa Sserbska“ s podpjeru wot žerbskich studowazych dźiwadkowy wjecžor, kiž bě jara bohacže wopytany. Po sawodnymaj spěwomaj „Kajke ma žwět holzy“ a „Njepowalna luboscž“ sběhny žo sawěschk, a jara derje a wustojnje žo hrajesche nowa žerbska hra „Skupy“ wot Moliera. (S franzowschczinu pschekožił knjes stud. theol. Jakubasch.) Kaž hižo na skhadžowanzy w Kulowje, tak žo hra tež tu jara derje lubjesche a wjele žměchow sbudži. Skupy knjes Rjelka a žłużobnik knjes Glücklicha pak tež běschtaj žortnej wožobje. Wschitzy hrajerjo kaž tež knježny hrajerki žo dožyka prózowachu, žwoju wěz prawje dospołnje wuwjesc. W pschestawkach žo spěwachu žerbske narodne spěwy. Potom bě sa wuskocžne nózki dosc składnosczе, žo wuskakotacž a narejowacž. R.

S Rakez. Kaž kóžde léto, bě žo tež létža nasch luby Boži dom žnjowy žwjedžeń s wěnzami a pletwami wudebił. Tola kak žo strózichmy, hdyž sańdženu njedželu zyrkej sažo prósdnu wohladachmy. Běsche potajkim jenoż 10 dnjow w pysche slaka. To pak je tola schkoda wscheje prózy a pjenježnych wudawkow, kiž ma wožadna młodžina pschi tym, so by k Božej cžesczi jeho dom wupyschika. Duž drje je na cžažu, so bychu žo zyrkwinszy prjódkstejerjo sa to postarali, so by Boži dom pschi tajkich žwjedženjach selenu pychu snajmjeńscha nětkotre njedžele wobkhowak, kaž tež sa to, so by žo pschebiwanje k pokodnju a swonjenje k žwjatemu wjecžorej porjadnje stawako a so njeby wuwostako, kaž je žo to w sańdženych tydženjach stawako.

S Rakez. Kaž s nawěschtka cžitamy, smėje „Lipa“ jutrje njedželu žwójbne poždženje. Knjes Skala s Kukowa smėje ważny pschednoschk. Na tuto poždženje ma kóždy Sserb žwobodny pschistup. Teho dla žo bohateho wopyta nadžijamy. Nichtó žo njebudže kacz, budžemy žebi rjenje saspěwacz, haj budže kražna sabawa. Duž žo njekomdźmy, ale witajmy žo jutrje njedželu jako žwěrni Sserbja pola Hönczez w Rakezach.

S Rakez. (Krjepjawka na turnowanskich roschtach.) Sańdženy tydžeń jedyn rjany wjecžor běschtaj žo dwaj salubowanaj cžłowjekaj do pěskoweje jamy blisko Winizy skasakoj. So by měka wurěcž k wotžalenju wot domu, bě holza krjepjawku žobu wsaka; s njej chzysche pjecža witki krjepicž, kotrež žu njedaloko pěskoweje jamy naždžane. Pschi horzym koschenju a salubjowanju žwěrnosczе salubowanaj holbikaj njepytnyschtaj, so žo s najwjetscheje bliskosczе wobkedžbowaschtaj. Dwě holzy běschtej žłěd sa nimaj namakałej. Sso na jeju koschenju do žyteje wole nahladawschi, žo holzy s cžicha wotžalischtej. Dokelž bě mózno, so by jeju salubowana towarschka w žwojich lubosczach na krjepjawku sabyła, ju holzy žobuwsaschtej. Duzy domoj žo s jenym pachołkom setkaschtej, kotremuž njemóżeschtej podawisnu w pěskowej jamje samjelczecž. Tón měnjesche, so by krjepjawka najlepje na turnowanskich roschtach skhowana była. Skoku wón s njej na turnowanske roschty salěsy a jn na najwyschschu hrjadu powěžny. Nasajtra rano holzyny nan po zylej wěży žwoju krjepjawku pytasche. Nichtó wbohemu njepraji, so žo wona horka na turnowanskich roschtach hordżesche.

S Ralbiz. Pjatk 8. septembra wotmě tu Towarstwo žwjateju Zyrilla a Methodija wurjadnu hłownu shromadžisnu. Wopyt bě spokojazy. Knjes kapłan a redaktor Deleńk s Budyschina pschednoschowasche: Schto je nam trjeba? Najważnischa je nascha organisazija. Lokalne wotrjady tuteho towarstwa dyrbja žo cžasczischo skhadžowacz a žo shromadžowacž. K létu žwjeczi „Katholski Požoł“ 50. léto žwojeho wobstacža. Tutón jubilej ma žo wožebje žwjatocžnje žwjeczicž. Knjes sapóžłanz Kokla sažudžowasche s jara krutymi a wótrymi žłowami modern „žerbske“ kwažy, kaž žo wone počzinaju w klóschtrskej wokolinje wuhotowacž. Wschitko němske, wohidna etiketa — a stare dobre waschnja žo s tym nicža. Shromadna modlitwa psched wobjedom žo hižo wuwostaja. Hdže potajkim te pucže wjedu? Wjele a mnoho je žo tam hischcže rěcžako a wuradžowako. Namjet, so ma žo mjeno cžažopiża pschemėnicž, njenamaka tutón ras hischcže wjetschinu. Wólby niczo nowe njepschinjeżechu, a sliczbowanje knjes kan. fararja Żura-Budyschskeho žo sa prawe spósna. — Zyła shromadžisna pak pokasowasche cžerstwy a živy duch sajimnosczе a horliwosczе.

S Jitra. Sserbska sabawna žwójbna shromadžisna žo njedželu 24. septembra w tudomnym Zunez hosczenzu wotměje. W njej budže žo žerbski spěwacz, a knjes wucžer Kral budže wo narodnosczi a nabożinje pschednoschowacz. Kóždy Sserb a kóžda Sserbowka budže w shromadžisnje witana.

S Kobliz. Jena smijiza je pjatk makeho sahrodnika Michala Ladusha kužko. Sskanje w hacže hrabajo wón na smijizu stupi, kotraž jeho hnydom pschi kulzy do nohi kužny. Ranu hnydom wotwjasachu a wuzyzachu, tola na domojpuczu Ladusha wospjet womora saja. Nětkotre dny je wón bjes wědomnja lezał, a hischcže nětkole je jeho živjenje w strasche.

S Wochos. Wrjóž rěsajo je žebi sańdženy tydžeń mandželska khěžkarja Balaka wrjóžowy kjeschk do wóczka saklóka. W Mužakowskej hojeńni žu jej dyrbjeli sranjene wóczko wuwsacz.

S Zyschez. Wot teho cžaßa, so je knjes Nutniczanski tudomne ryczeŕkubko pschedał, wono husto ßwojeho wobßedźerja mĕnja. Nĕtkole ßo wono hižo saßo na pschedań posticża.

S Bĕleje Hory. Po wschĕm kraju ßu ßo myschе lĕtßa po milijonach rosschĕrike. Na polach tudomneho knjeżeho dwora ßu poßlednje njedźele nĕhdźe 20,000 myschi sabili.

S Kamjeńza. Sańdźeny schtwórtk ßo na tudomnym torhoschczu kóń ratarja Pjetraschka ſ Wóßlinka spłóschi. Kóń, kotryż bĕ do woſa, ſ dwĕmaj woßobomaj wobßadźeneho, sapschehnjeny, ßo sawróczi, ſ prĕdkom wyßoko stawasche a skónczńje psches korby proßazych wikowarjow skoczi. Na sboże wĕsty Schäfer ſ Niedersteina spłóschene skoczo sa wusdu shrabny a jo smĕrowa, tak so ßo satraschazy podawk bjes njesboża miny.

S Lubija. Do ville fabrikskeho wobßedźerja Fritza Römera ßu ßo ßrjedu rano wokoło 2 hodźin paduschi dobyli a delka jene pißne blidko rospaczińschi 600 hriwnow kradnyli.

S Kulowa. Ssrjedu dopołdnja bĕ w tudomnym klóschtrskim lĕßu woheń wudyrił, kotryż je khĕtry kruch lĕßa snicził. Jedyn lĕßny dźĕłaczeŕ je pjecża woheń saparał. Wón bĕ ßwoju tobakowu trubku wuklepał a njebĕ na to kedźbował, so bĕ żehliwy popjeł na ßuche liscże padnył.

S Kulowa. Jedyn żiwnoscźeŕ ſ Koßlowa bĕ ßwoju knižku ſ tsjomi stohriwnowskimi papjerami shubił. Dołho sa njej pytawschi ju w jenym dworje namaka, hdyż ßebi khude dźĕczi ſ nimi hrajkachu, kotrymż te pißane wobraski wjele wjeßela cžinjachu.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dźĕłaceŕ M. Hotters ſe Sprejow bĕ pomozneho hajnika Makuta w lĕßu skoro saraſył, dokelż bĕ wón jeneho ſ Hottersowych wujow wobskorżił. Mużakowski ławniski ßud bĕ Hottersa k jastwu na 9 mĕßazow saßudźił. Jeho powołanje pschecźiwo temu ßo sacźißny.

S Mortkowa. (Słoty kwaß.) 6. septembra t. l. sahrodnik Roßmy a jeho mandźelska w żadnej duchownej a cźĕlnej cźiłoscźi a cżerstwoscźi ßwój słoty mandźelski jubilej ßwjecźeschtaj. Jubilar je hižo 80 a jeho mandźelska rodź. Hłuchez 70. żiwjenjowe lĕto; pschekroczika. Kak powschitkownje cżeścźenaj a lubowanaj staj jubjelskaj mandźelskaj ßo mjenowany dźeń pokasowasche, hdyż jeju knjes duchowny Krygeŕ w zyrkwi požohnowa. Pschi ßwjatoczńoscźi ßo wschĕ ßobustawy woßadneje zyrkwineje rady, kotrejż je jubilaŕ dołhi cżaß pschißłuschał, wobdźĕli. Jubjelskaj mandźelskaj bĕschtaj wobdataj ſ 9 dźĕcźimi, jich mużemi a żonami a 17 wjetschimi wnukami a ſ mnohimi poßłucharjemi ſ bliska a ſ daloka. Zyrkwinska ßwjatoczńoscź ßo ſ rjanym khĕrluschom „Mój kschescźijano samnu dźi" wotewri, na cżoż mĕjesche knjes saraŕ Krygeŕ wutrobu jimazu rĕcż k jubjelskimaj mandźelskimaj, ßo na ßłowa Eben-Ezera w ßwjatym pißmje saložujo: „Hacż dotal je nam Bóh tón Knjes pomhał." Bóh daj, so bychu ßebi potomniży jubjelskeju mandźelskeju, runje każ wschitży poßłucharjo, napominaze ßłowa knjesa duchowneho k wutrobje brali; pschetoż w naschim cżaßu je nĕkotryżkuli na winowatoscźe sabył, kotrejż ma ßwojimaj starschimaj dopjelnicź. Na kónzu ßwojeje rĕcże knjes duchowny jubjelskimaj mandźelskimaj ßlĕbornu medaillu sa mandźelski jubilej ſ wobrasomaj jeju majestoscźow a ſe sapißom Romski 12, 12 pschepoda. S ariju zyrkwinskeho chora ßo ßwjedźeń skónczi Spomnjenja hódne je, so bĕchu starsche tsi dźowki a jena pschichodna dźowka jubjelskeju mandźelskeju rjanu narodnu ßerbsku draſtu wobleczene. Na tym ßu ßo wschitży dobri Sserbjo swjeßelili. Schkoda, so je nĕkotrażkuli ßerbska żona ßerbsku draſtu na bok położiła; cżim bóle te cżeścźimy, kotrejż ßebi ju hischcże waża a ßo ju wobłekaju.

Se Sahłowa. Żonu tudomneho dźĕłaczerja a khĕżerja Biskopa staj wutoru wjeczor na Brĕsynjanskich leżomnoscźach blisko Hucźinjanskeho dwórnischcża dwaj mużskej nadpadnykoj a ju, hacż runje ßo se wschej mozu wobarasche, wumozowakoj. Pschepośdże jedyn muż pschińdże, kotryż ßo hnydom sa słóstnikomaj puschcźi. Taj ßo do njeho daschtaj a budźischtaj jeho pschemohkoj, hdyż njebudźichu nĕkotsi kołjeśdni jemu na pomoz pschischli, kotsiż njekraßnikow sajachu. Wonaj staj murjeŕ Bieber ſ Kortniży a jedyn wukrajny dźĕłaczeŕ, kotryż w Barcże dźĕła.

S Parzowa. Nascha 1650 natwarjena zyrkej ßo straschnje puka a wjasnje. Byrglowy khor a dźĕł łubjow je ßo sawrjecź dyrbjał. Zyrkwine wjecżorne ßwißle ßu ßo ſ tsjomi ßylnymi hrjadami podprĕcź dyrbjake. Zyrkwina rada je wobsamkła, nowu zyrkej natwaricź.

S Lipin. (Dopiß.) K nastawkej, psched tydźenjom wo naschim schulskim ßwjedźenju wocźischczanemu, mam pschisłomnicź, so njeje wscho wĕrno, schtoż ßo w nim praji. Pjenjesy ßu ßo niz mi, ale wucżerjej pschewostajike, kotryż je zyły ßwjedźeń wuhotował. Tež njejßym ja sakasał herzam piskacź, ale wucżeŕ psches wachtmischtra, dokelż ßu Lipinjanszy herzy hakle jara mało nawukli a dokelż ßo pschipoßkucharjo wobcżeżowachu. Gmejnski pschedst. Pawlik.

S Bĕleje Wody. Ssrjedu pschipołdnju bĕ w twarjenjach żiwnoscźe żelesniskeho sastojnika Gärtnera woheń wudyrił. Na dworje leżaza hromada ßkanja bĕ ßo pjecża sapalika, a ſ wokołołĕtazymi schkrjemi bĕ ßo woheń na ßkomjanu tśĕchu domskeho pschenjeßł. Hdyż wohnjowa wobora pschijĕdźe, hižo zyke domske w płomjenjach stejesche, a wobora mózesche jenoż ßwoju zyku dźĕławoscź na maßiwnu hródź a bróżeń słożicź. Po kurje, kotryż ßo ſ njeju dobywasche, ßo wonej snutska paleschtej. Woheń drje ßo sala, tola tśĕcha a ßkoma a ßyno snutska ßu ßo spalike. Wobßedźerjoweju wobstarneju starscheju mózachu ſ cżaßom wukhowacź. Srudnje bĕ na njeju hladacź, hdyż ßrjedź rosbitkow wukhowaneje nadoby ßedźeschtaj. Domske je ßo do cżista wotpaliko. Nastata schkoda ßo ſ dźĕła se sawĕscźenjom saruna.

Čestne myto.

Naš horliwy krajan a přećel pilneje serbskeje młodźiny, knjez **J. Klučanski,** wupisuje z tutym přeze mnje dwě čestnej myće serbskim młodźencam nic přez 20 lět starym a wučacym so na wyššich šulach (gymnasijach, seminarijach, realkach, ratarskich šulach atd.) wobeju Łužicow za dwaj najlěpšej pak hornjo-, pak delnjo-serbscy samsnje spisanaj nastawkaj po temaće: **„Nalĕćo we Łužicy"**, a to

a) **10 hr.** za najlěpši a

b) **5 hr.** za druhi lěpši.

Tej dźěle budźetej też w čišću wozjewjenej. Nastawki maju so hač do 31. decembra 1911 na moju adressu pósłać.

Freiberg i. Sa., 1. sept. 1911. Prof. dr. **E. Muka.**
Hainichenerstr. 6, I.

Přilopk.

* (Cżeżke njeßoże pschi manevrach sakskeho wójska.) Pschi manevrach 45. pěscheje brigady bĕ ßo wutoru Oschatzskemu ulanskemu regimentej cżiżko 17 pschikasało, po małych wotdźĕlenjach mjes Poßa a Obervogelsang pola Pirny Łobjo wot praweho na jeho lĕwy brjóh pschepkuwacź, so by tam leżazeho njepschecźela wußlĕdźik. Hdyż bĕschtaj krótko prjedy teho delka pola Pirny dwĕ schwadronje teho ßameho regimenta rĕku sbożownje pschepkuwałoj, dyrbjeschtej dopołdnja wokoło 10 hodźin dwĕ 25 muży ßylnej patrouilli pod komandom leutnantow ſ Luttiża a Stresemanna Łobjo pschepkuwacź. Leutnantaj sbożownje rĕku pschepkuwaschtaj. Na tamnym mĕstnje ßo Struppenska rĕcźka do Łobja wuliwa a ſ hrabadłom ßo tam pschezo saßo dno wuhrabuje, so by ſ rĕcźku pschinjeßena pjerschcź Łobjo njesamlĕła. Woda je tam 4 metry hłuboka. Do prĕdka póßłany ulan, kotryż dyrbjesche wodźinu hłubokoscź ſ hlebiju wumĕricź, pak runje nimo hłubiny jĕchasche, a prjedy hacż mózesche w bliskoscźi bydlazy kóźnik Steinert wojakow warnowacź, ulanoju na khribjecźe konjow psches rĕku płuwachu, so bychu tak rucże hacż mózno k lĕwemu brjohej dopkuwali, hdyż ßo w pĕskowzowych skałach njepschecźeł khowasche. Konje ulanow na njeśboże runje k hłubinje płuwachu. Kużeł na tymle mĕstnje je tak ßylny, so ßo nĕkotsi jĕsdni se ßwojimi konjemi wjazy krócź koło wokoło swjercźachu a ßo potom na dobo do hłubiny scźahnychu. Druhich jĕsdnych, kotsiż do kużoła njepschińdźechu, konje wottschaßechu a ßo teho runja do kużoła storhnychu. Hdyż leutnantaj widźeschtaj, so bĕchu jeju mużstwa sady wostałe, a ßo sadwĕlnje ſ rĕku bĕdźachu, daschtaj ßwojimaj konjomaj bĕżecź a do rĕki skoczischtaj, so byschtaj ßwojich ludźi wukhowałoj. Tola podarmo ßo prózowaschtaj. Tež wonaj budźischtaj ßo do hłubiny scźahnyłoj, hdy budźichu ſ brjoha kóźniży se ßwojimi cżołmami offizĕromaj na pomoz njepschischli. S hkoßom wo pomoz wołazy ulanoju mózachu ßo jenoż krótki cżaß se ßwojej cżeżkej draſtu a brónju nad wodu sdźerżecź. Psched wocżomaj wustróżenych pschibrjóżnych wobydlerjow ßo woni we hłubinje shubichu. S 25 muży mózesche ßo jenoż 14 k brjohej wukhowacź; 10 muży a 1 podoffizĕr bĕchu ßo tepili. Mjes nimi je pjecża jedyn reserwist, kotryż żonu a dźĕcźi sawostaji. Jedyn druhi ulan, kotryż dyrbjesche ßo w bliżschim cżaßu se ßłużby puschcźicź, chżyschе ßo bórsy woženicź; pschipowjedanje bĕ ßo hižo skasało. Pschi njeśbożu staj ßo tež dwaj konjej tepiłoj, mjes tym so mózachu druhe wukhowacź. Wyschschi stabowy lĕkaŕ dr. Delemann rucże na pomoz pschijĕdźe, a tež nĕkotsi mużojo Pirnaskeho samaritskeho towaŕstwa bĕchu pschi wukhowanskim dźĕle

pomozni. Cźěła tepjenych ßo najprjódzy do Pirnaskeho garnisonskeho lazareta dowjesechu.

* (Schtyri burske kubła ßo wotpaliłe.) We wjesy Schwandże w Vogtlandże ßo ßobotu bróžeń jeneho burskeho kubła s błyskom sapali. Woheń ßo na tśi druhe kubła a 6 kěžow wupschestrě. Burjo běchu se ßwojim skotom na polu. Pódla skotu, kotryž bě na polach, njeje ßo niczo wukhowało. Wohnjowa wobora móžesche jenož dalschemu rosschěrjenju pkomjenjow wobaracź.

* (S wokna padnył.) W Zitawje 6lětny ßynk wudowy Museloweje s wokna padny. Macź bě w tworni na dźěle, wjetscha dźowka bě woteschła a hólczka do jstwy samkła. Druhe dźěćźi na dworje mólczkeho k ßebi wołachu. Wón ßo s woknom won nadźerasche a pschi tym wahu shubi. Dwaj poskhodaj wyßoko padny a — kaž lěkaŕ wupósna — je ßebi jenož jeniczke rjebko shibnył. Jeho jandźel bě pschi nim.

* (Rosbuchnjenje.) W laboratoriju w Friedlandże ßudobjo rosbuchny, chemikar a pjeczo pschitomni dźěłaczerjo buchu ßnadnje wobschkodźeni.

* (Saprahnjenje rěkow.) W něktorych rěkach je poßledni tydźeń woda nimale wscha saprahnyła. Ruhrska do Rheina ßo wuliwaza rěka ma nětkole tak mało wody, so ßo błóćźanej kuźi runa. Turbiny Thyssenskeje elektrizitetneje dźěłaŕnje w Mühlheimje dla njedoßahanja wody hižo někotre njedźele směrom steja. Strowotnych pschiczinow dla je ßo sakasało, ßo w Ruhrskej rěźy kumpacź. W Rheinje wjele tyßaz morwych rybow pkuwa. Kaž ßo sda, ßu ßo ryby w Rheinje s morwymi rybomi Lahnskeje rěki sajědojcźike.

S Barlina ßo pische, so je woda na Sprewi, Haboli a Wódrje poßlednje dny dale a niże spadła hacź w lěcze 1904. Wot sto lět njepomnja tak nikku wodu w mjenowanych rěkach. — Nadźijomnje budże po poßlednich deschcźach tuteho tydźenja woda saßo pschibywacź.

* (Potajnstwo hońtwy.) Psched tydźenjom kublerja Tobischa s Redeniz w tammschim lěßu do khribjeta tśeleneho morweho namakachu. A nětko je ßo žiwnoscźeŕ Legler w Redenizach se ßwojej hońtwinskej tśělbu satśělił. Legler je drje na hońtwje ßo pschehladawschi Tobischa satśělił. Teho dla sadwělowawschi je ßebi wón ßam žiwjenje wsał.

* (Statne rěcźnistwo ßo wobkradnyło.) Sańdźenu ßobotu jedyn jaty, kotryž dyrbjesche ßo puschcźicź, 1100 hrimnow wróćźo žadasche, kotreź bě do jastwa sastupiwschi na khowanje dał. Tele pjenjesy pak ßo nihdźe njenamakachu. Wone běchu ßo bjes śłěda shubiłe. Najskerje je jedyn puschcźeny khostanz, hdyž bě khwilu ßam w pißaŕni statneho rěcźnika pschebywał, te pjenjesy kradnył. Podhladny cźłowjek je mjes tym do Schwajzaŕskeje wotjěł.

* (Na wuźiwanje nowych winowych kicźow wumrjeli.) W Perpignanje w Franzowskej ßu pjeczo sastojnizy jeneho wustawa winowe kicźe sjědschi wumrjeli. Pschepytanje je dopokasało, so ßu kicźe s winizy, kotrejež wobßedźeŕ je k saniczenju winowych schkódnikow arsenikowy śrědk nałožił.

* (Rowowe napißmo sa jeneho cźaßnikarja.) W Parisu je tele dny jedyn stary cźaßnikaŕ wumrjeł, kotryž je w ßwojim testamencźe postajił, so dyrbi ßo na jeho pomnik scźěhowaze napißmo stajicź: „Tudy w horizontalnym położenju N. N. leži, kotryž bě sa cźaß ßwojeho žiwjenja s cźaßnikarjom. Cźesćź bě pohonjadko jeho žiwjenja a dźěło „regulator" jeho cźaßa. Jeho „zyłe" bě dobre, pschetoż bohabojoscź a luboscź k bliżschemu běschtej pschezo kluczej jeho dźěła. Wón bě ßbożowniże hacź k wokomikej žiwy, hdźeż wulki ßwětowy „cźaßnikaŕ" wobsamknu, „rjeczas" jeho dnjow sniżicź. To ßo w starobje 85 lět sta."

* (Mórski kanal mjes Jendźelskej a Franzowskej pschepłował.) Franzowsa William Burgeß je rukawojty kanal sbożownje pschepłował. Wón wutoru dopołdnja 1/2 11 hodźin s Dovera w Jendźelskej wotpłowa a śrjedu dopołdnja 1/2 11 hodźin do Cape Gris Nez pola Calais k franzowskemu brjohej pschipłowa. Wón je potajkim k pschepłowanju 32 kilometrow schěroke cźary něhdźe 24 hodźin trjebał. Kapitan Webb je w lěcze 1875 40 kilometrow dalokn cźaru psches kanal sa 21 hodźin 45 mjeńschinow pschepłował. Burgeß je hižo tśinacze krócź spał, rukawojty kanal pschepłowacź, tola śrjedu je ßo halle to jemu prěni krócź poradźiło.

* (Cźeho dla jemu wona „ty" rěkasche.) We Schwajzaŕskej je tele dny korczmaŕka „Reseli" w Steldenje wumrjeła, wo kotrejž ßo w Luzernskich nowinach scźěhowazu podawk powjeda: Psched někotrymi lětami pola njeje někotsi knjezeŕstwowi sastojnizy se Schwyzy s wyschschim swja wym sastojnikom sastupichu. Pschecźelna hórska korczmaŕka hoscźi je swucźenym domjazym „ty" powita a ßo s nimi hnydom do powjedanja da. Na dobo ßo swjaskowy sastojnik žonu woprascha: „Luba žona, cźeho dla mi „ty" rěkacźe? Mój ßo tola njesnajemoj a njeißmoj ßo hischcźe ženje widźałoj." Tu pak ßo Reseli psched wyßokeho knjesa stupiwschi khutnje rjekny: „Haj, schto dha ty ßy? Ja dźě teź Bohu lubemu Knjesej „ty" rěkam, a wjazy dyžli Bóh ty tola njebudźesch!"

* (Wotrunanje.). W hornjoschlesynskej wßy dohladowaŕ schulu pschehladowasche, jeho kołyndko bě semjepiß abo geografija; na tu ßo najlěpje wustejesche. Jemu wěso dźěćźi w tej wězy pschemało wjedźachu. Nasajtra rano bě ßo ßamßny inspektor do ßußodneje wßy na dalsche pruhowanje nastajił. Wosa k temu pak w prěnjej wßy njebě dostacź mohł. Na cźaßnik pohladnywschi ßo dohlada a wustróży, so po drósy wjazy w prawym cźaßu hacź do tam njedozpije. Duž ßo rosßudźi, dróhu wopuschcźicź a po najbliżschim pólnym pucźiku hicź. Ale njewjedźesche, kotry pucź je prawy. Hdyž tu tak myßlo stejesche, pschiběžeschtaj dwaj hólzaj napscheczo, kotrajž tu schulu wopytowaschtaj, hdźeż bě dźeń prjedy pruhował. Teju ßo na bliżschi pucź woprascha. Hižom chzyńsche jemu jedyn s hólczezow pucź pokasacź, ale druhi jemu w pólskej rěcźi do wucha schukny: „Ty, ja cźi jenu wotthknu, jeli so jemu pucź pokasasch. Wot naß chzyńsche wczera teź ßamo pucźe w puscźinje Sahara wjedźecź, ale ßam ani pucźa do ßußodneje wßy njewě!" Tak rjekny, a wobaj pachołaj cźekuschtaj.

* (Město bjes khlěba.) Dla powyschenja žitnych płacźisnow chzychu pjekarjo w Astrachanje w pokodnischej Ruskej khlěb drózscho pschedawacź. Měschcźanska rada pak jim sakasa, płacźisnu powyschicź. Na to pjekarjo ßwojich pomoznikow puschcźichu — jena wulka pjekaŕnja wjazy dyžli 200 — a sastachu pjez. Bórzy khlěb pobrachowasche; wón njebě ßamo sa drohi pjenjes dostacź. Duž bě měschcźanska rada nusowana, dowolicź, so pjekarjo sa punt khlěba 1 pjenjeźk wjazy žadachu. S dobom pak ßo wobsamknu, wulku měschcźansku pjekaŕnju pschiprawicź.

* (Krematorije.) W Schlesynskej budźa měschcźanske wyschnoscźe we Wrótßławju, Lěhnizy, Shorjelzu, Hirschbergu a Grünbergu krematorije (spaleŕnje cźěłow) twaricź. — Tak tute pagody (pohanske temple) noweho pohanstwa kaž hriby se semje rostu, kotraž je s njewěru a njekhmanoscźu k temu hižom pschiprawjena a hnojena. Tak maja skerje lěpje snamjenja noweho bjesbóžneho ducha a smyßlenja wschu kedźbnoscź na ßo scźahowacź; zyrkwje, wěže a pomniki se snamjenjom kschiża dyrbja s tym po něczim ßwoju ważnoscź shubicź. Młode splahi potom w tajkim powětru a w tajkich wobstejenjach wotrostu, so je jim tak prawje. A tute ßamßne měschcźanske wyschnoscźe tola na to pjenjesy teź wot kschescźijanskich dawarjow dawkow nakožuja. To ßo s najmjeńscha sda! „Kajkiž korjeń tajki wukorjeń." To je ßerbske pschisłowo. Na poßledku smeje Allan Stolz prawje, hdyž pisa, so budźa hischcźe s Japanskeje a Khinskeje dyrbjecź mißionarojo pschincź, so bychu w Europje kschescźijanstwo (evangelium) prědowali.

* (Lynchowaza justiza pschecźiwo cźornochom.) Cźornoch Zacharias Walker s Coatesville w Pennsylvanskej bě, hdyž jeho poliziśtoju pschi wurubjenju zusnych pscheßłapichu, poliziśta Rica satśělił. Cźěkajo wón na jedyn schtom salěse a ßebi ßam kulku do žiwota tśěli. Cźežko sranjeneho jeho do hospitala pschinjeßechu. Rosnjembrjeny lud ßo do hospitala dobu, Walkera s rjeczasami k kožu sputa a jeho s kožom psched město donjeße. Tam schcźěpowz natwarjwschi , cźornocha, kotryž ßo podarmo prózowasche, wottorhnycź, s kožom na sapaleny schcźěpowz stajichu. Walker ßo do procha a popjeła spali. To je prěni krócź, so ßu w Pennsylvanskej jeneho cźornocha lynchowali. — S dobom wo lynchowanju jeneho cźornocha w Oklahoma pißaju. Cźornoch Durant bě jenu běłu žonu nadpadnył. Rosnjembrjeny lud ßo sa nim puschcźi a jeho satśěli. Jeho cźěło spalichu.

* (Wupuchanje Aetny.) Woheń bluwaza hora Aetna na śizilskej kupje (w Italskej) saßo kur a lavu wumjetuje. Na horje je 16 nowych krotrow nastało. 400 metrow schěroka lawowa rěka se spěschnoscźu 1500 metrow sa hodźinu po horje dele běži. Někotre lěßy a winizy ßu ßo spalile. Wudyrjenja ßo s hrimotom pschewodźeja.

* (Pólver w straschе.) Wulki woheń w lěßu staji pólverowy skład sa artilleriju w Pilsnju do stracha. Wojazy s města hnydom wucźežechu a rosbuchnjenje wotwobrocźichu.

* (Lětaŕ do wody padnył a ßo tepił.) Se Chikogoa w połnóznej Amerizy pißaju, so je lětaŕ Badger se ßwojim lětadłom na semju padnywschi ßo sarasył. Na druhi dźeń je lětaŕ Johnstone nad Michiganskim jězorom leczo se ßwojim lětadłom dele padnył a ßo tepił.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Na sakožku zwědźenja hospodarskeho pomoznika Schibaka w Komorowje je pschizaźny zud w Budyschinie w lěcze 1908 zluzobnu dźowku Kralez, hospodarskeho pomoznika Göschika a cželadnika Korczmarja dla wopaczneje pschizahi w jenej alimentaziskej naležnosczi k khostarni na wjazy lět sazudźił. Wot teho czaza pschiwusni sazudźenych mlodeho Schibaka hidźa. Hdyž běchu loni mlodeho Schibaka sa komandantu tsělbneje sekzije wuswolili, kubleŕ Kral s Komorowa zwarjesche, so Schibak njeje tuteje czesczе hódny. Schibak a jeho nan běschtaj teho dla Krala „schczuwarja" mjenowałoj. Lawniski zud bě mlodeho Schibaka k 10 hriwnam a jeho nana k 20 hriwnam pjenježneho khostanja sazudźił. Wobaj zo pschecziwo wußudej powolaschtaj. Psched druhej instanzu zo je skórźbnikom sjednaschtaj. Wonaj wuras „schczuwař" s wurasom wobzarowanja wróczischtaj a wschě zudniske a rěcznіske khósty pschewsaschtaj.

⨯ Skschiwdźenja dla běschtaj zo gmejnski pschedstejicźeŕ Graf w Lahowje a gmejnski pschedstejicźeŕ Janasch w Sarěczu wobskorźikoj. Lawniski zud kóždeho k 30 hriwnam pjenježneho khostanja sazudźi Psched druhej instanzu kóždy zwoju skórźbu wróczi, s czimž zo dozpi, so khostanje spadny. Do khostow zo dźělischtaj.

Tunje, zwlne, derje zlodźaze zu **MAGGIowe poliwki**

w kóstkach po 10 pj. za 2—3 talerje poliwki. Jenož s wodu sanajkrótschi czaz swariczi. Wulki wubjerk druzinow stajnje czerstwe pola

Ginzela a Ritschera mějeczel **August Ritscher**
na wulkej bratrowskej haźy.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmizijonske dźěła**, twarju jako wozebitosć: **ruczne młóczaki, żelesne stiftate młóczaki se zlomowym tschazakom a tschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate zynowe wobroczaki, běrny wuhrjebali, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyschinje na běletnjej drózy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na skladze, kotrez móza zo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Sa czaz wakow

wotwjedźaze tabletty pschе waki sa dźěczi a srosczenych tyska po 30 a 40 pj., derje zlodźaze a s wěstosczu skutkowaze pschе waki.

Pschе czerwjaze waczki, askaridy abo tak mjenowane skakaze woki derje skutkuja

czopki pschе czerwjowe waczki, tyska po 75 pj.,

antiwurm, tyska po 1.25

Schlebjerdźaka s hłowu wotstroni wěsc'e skutkowazy zrědk **kamakosin,** hdyž zo prawje nakoži, tyska 2 mk.

Rozeßkanje na wšy. Jenicźzy woprawdźite dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.
Pawoł Leidler.

S tutym wosjewjam, so zym zo w Budyschinje jako

rěcznik

sazydlił. Mje zu pschi kralowskim krajnym zudze a pschi hamtskim zudze w Budyschinje a pschi komorje sa wikowanske wězy w Zitawje pschi uschczili.

Moja pisarnja je

w Budyschinje
na Bismarckskej drózy 17 po 1 skhodze.

Telefonowe pschisamknjenje:
= czisło 737 Budyskeho sarjadnistwa. =

S poczescowanjom
rěcznik **Zschucke.**

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi s tutym najpodwolnischo wosjewjam, so zym zwoju **zedlarnju** a **polstrowarnju**

na kamjeńtnu haźu czisło 19

pódla „**skoteho lawa**" pschepołożił.

Sa dowěrjenje, mi hacz dotal spoczczene, zo najwutrobnischo dźakujo, lubju, so budu tez dale wschitkim tym, kotsiz mje poczescza, jenoz s dobrej tworu krucze sprawnje posłużecz.

S poczescowanjom

C. A. Pietsch, zedlarski mischtr
na kamjeńtnej haźy 19.

Sserbske a němske

spěwarske

zu dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

---

5 nowych matrazow,
sdźěła s kožom, dale
dwě trjebanej sosje,
pschedawam, so bych je wotbył, po wurjadnje tunich placzisnach.

T. Albert
(mějeczel **Khorla Bala**).

(K temu czisłu pschiloha.)

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **17. požnjenca** pop. w 4 hodź. w Hönčec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Knjez Skala z Kukowa je ważny přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšěch lubych sobustawow a hosći wutrobnje přeprošuje a w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Zeńtwa.

Wudowz, wokoło 40 lět stary, winowsćeŕ, w dobrych wobstejnosćach, evangelisći, pyta žebi žonu ſ něschto pjenjesami. Posćiženja chžnle žo we wudawaŕni Serb. Nowin w lisće pod napißmom O. L. 34 póßłacź.

Mlokowu a žmjetanowu

slamanu schokoladu

porucža

Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jědkach 1.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khosejowni.

Sjawna ludowa shromadźisna

njedźelu 17. septembra popoldnju w 4 hodźinach w Běrmichez hosćenzu w Haßlowje.

Rosprawnik knjes žejmski sapóßłanz Bart ſ Brěsynki:

Wo ważnych žadanjach a praschenjach nascheho cžaßa.

Po pschednoschku žwobodna rosmolwa sa kóždeho jenož w žerbskej rěcži.

Wjeßne wólbne towaŕstwo.

Kedźbu!

Wot nětka žo saßo se schtrykowanskej maschinu saběram a **dobre tunje bjesschowowe schtrympy** wscheje družiny dźěłam, też wschě družiny schtrympow pschischtrykuju.

Hańža Milschez we **Luczu** pola Delnjeho Wujesda.

Kuchaŕki, ſtwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kžwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕske žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajeŕka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Ralbičanske spěw. tow. »Lilija«

wuhotuje **njedźelu 24. septembra 1911**

w Ralbicach

= zabawny wječor. =

Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hosćenz w Haßlowje.

Njedźelu 17. septembra 1911

wulki humoristiski wječor

wot **spěwarjow towaŕstwa Sprejineho doła** žo wuwjedźazy. W tu khwilu najlěpsche puczowanske mužske towaŕstwo Hornjeje Łužizy. 5 mužskich. —— Ssylsy žo wußmějeja. —— 5 humoristow. Dospołnje nowy hischcże ženje widźany program.

Sastup 50 pj., w pschedpłaczenju 40 pj.

Sapoczatk we 8 hodźinach.

Po konzercze reje.

Najpschecźelnischo pschepróschuja

direkzija. **Jakub Měrczink** a mandźelska.

Wjetscha liczba

dźěłaczerjow a dźěłaczeŕkow

trajne a derje žo płaczaze dźěło namaka

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze

pola Budyschina.

Ssuproschua ranza

je na pschedań w Jitku p. Rakez cžißko 22.

Schewskeho pomoznika

hnydom pyta **J. Panach**

w Dornschnablu 12.

Porjadna holza abo wudowa žo do hajnischeho doma w Hermanezach pola Łasa pyta.

Samolwicź móże žo tam abo w Budyschinje pschi Michalskej zyrkwi cžißko 2.

Pschedy hacź žebi drastu po měrje skasacże, **pruhujcze spodźiwnu tunjosć,** hódne tkaniny a najlěpsche žedźenje

hotowych wobleczenjow

= sa doroscźenych, schulerjow a pachołow, =

kholowy, jupy, swjetschniki, hólczaze wobleczenja, paletoty,

hotowu drastu sa doroscźenych,

= žukuje, blusy, žakety, mantle, =

njepschirunjomnje rjenje dźěłane, niz dróžscho dyžli pschi žamžnym seschiczu.

Bayerske peleriny **do mokreho wjedra a mantle sa dźěczi, jony a mužskich, pótniki, spódnje tkaniny, schaty, krawaty, khapy, klobuki, mězy** atd.

Łońscha twora žo wjele niže płaczisny wupschedawa.

Snate najlěpsche kupowanske žórko, trucże sprawne, wulkoměschczańsći wubjerk.

Ernst Jenke

Pschi hłownym torhoschczu 9. w Budyschinje. **Pschi hłownym torhoschczu 9.**

Sso wróczíwschi wot rowa žwěrneje mandźelskeje, nascheje lubowaneje maczerje

Marje Werneroweje

rodź. Herzogez

w 31. lěcże žiwjenja po Božej njewuβlědźomnej radże cžische semrjeteje, praju Kriedelez žwójbje a jejnym dźěłaczeŕkam sa wschu wopokasanu luboscź, tehorunja knjesej tajnemu radźicźelej Steigerej sa dostate dobroty, knjesej fararjej Krügerej sa troschtowaze prědowanje a wschěm pschecźelam a snatym sa pschewodźenje k poslednjemu wotpocźinkej **najwutrobnischi dźak.**

Hłubokosrudźeny mandźelski

Bohuwěr Werner

w Porschizach.

Pschiloha k czißku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. septembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

11. septembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	48—50	88—94
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	43—46	82—86
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36—42	74—80
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	68—72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	43—47	78—84
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	40—43	72—76
3. starše, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	35—39	67—71
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—34	62—66
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20—26	58—62
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	48—50	83—86
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	43—47	76—83
3. žnadnje pizowane	30—34	65—70
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	58—62	95-100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	86—92
3. žnadnje wuwite wot zyza	42—48	76—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skschiženjow w starobje hač do 1¼ lěta	50—51	66—67
2. mjaßne	48—49	64 65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	41—45	58—60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 9. sept. 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 14. sept. 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenza . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	85	10	—	9	75	10	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	38	9	—	9	20
Ječmjeń	9	50	9	80	9	—	9	50
Wows	9	—	9	50	9	—	9	25
Hróch	10	—	13	50	10	—	10	50
Woka	9	—	10	—	9	50	11	—
Jahły	15	—	16	50	15	—	19	—
Hejduschka	15	50	16	50	18	—	20	—
Běrny	4	—	4	50	4	—	4	50
Butra 1 kilogr.	3	—	3	20	2	80	3	—
Pšeničzna muka 50 "	11	—	20	—	16	—	19	—
Rjana muka 50 "	11	50	15	—	13	—	15	—
Ssyno 50 "	5	—	5	50	4	—	5	50
Ssłoma 100 "	4	50	4	67	3	25	4	50
Prošata 736 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	30	7	50	7	75
Pšeničzny gris 50 kilogr.	—	—	7	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	8	30	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np., rožła wot 9 hr. 35 np. hač 9 hr. 60 np., ječmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 70 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hač 17 hr. — np., kórz rožli po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 20 np. hač 15 hr. 49 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hač 13 hr. 72 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

14. sept. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 80 np. hač 9 hr. — np., pšeńza wot 9 hr. 50 np. hač 9 hr. 80 np. ječmjeń wot 9 hr. 60 np. hač 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 40 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 5 hr. 25 np. (nowe) — hr. — np., běruy 4 hr. 20 np. hač — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hač 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 15. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 14. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Emil Lahoda, fabrikat w Cźornych Noßlizach, s Emmu Augustu Teichez w Dobruschi.

Sdruhich wosadow: Jan Sbježny, pohonc w Cźetwjenych Noßlizach, s Marju Hachez w Nowych Spytezach. — Pawoł Krujaz, žiwnosćer w Dźechorjezach, s Emmu Lahodźiz w Kanezach. — Jan Schramm, fabrikant zementowych tworow w Hermanezach n. Spr., s Paulinu Hadamez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Waktar Pawoł, Oty Pomhajboha Alfreda Manna, dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Jan Gerhard, Jana Augusta Donatha, murjerja na Zidowje, ž. — Ota Alwin, Ernsta Hermanna Urbana, ležomnosćerja na Zidowje, ž. — Adelheid Erika Gisela, Gustava Adolfa Oty Fechnera, samkarja w Dobruschi, dź. — Angelia Wally, Jana Hermanna Wawrischa, khěžerja a kowarja w Dobruschi, dź.

Sdruhich wosadow: Gertrud Ella, Jana Khorle Böhmy, žiwnosćerja w Brěsy, dź. — Alfred Erich, Jana Ernsta Junkera, pohonca w Darinje, ž. — Khorla Richard, njemandź. ž. w Hornim Hunjowje. — Jan, Pawoła Wicźasa, murjerja w Cźetwjenych Noßlizach, ž. — Marcźin, Maxa Alwina Steinborna, cźěßle w Sarěcźu, ž. — Klara Margareta, Klimanta Jurja Pětra, kublerja w Banezach, dź. — Pawoł Richard, Khorle Augusta Němza, dźełacźerja w Schleschowje, ž. — Marcźin Erich, Augusta Mihanka, murjerja w Bóschizach, ž. — Frieda, Pawoła Angermanna, khěžerja na Horje, dź. — Emma Dorothea, Maxa Richarda Petrika, krawskeho mischtra w Nakezach, dź. — Jan Max, Augusta Jenka, žiwnosćerja w Nakezach, ž. — Margareta Khrystiana, Adolfa Rosy, porzlintoćerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Jurij Bruno, Augusta Pawoła Kurka, dźěłacźerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Hana Martha, Khorle Richarda Wagnera, hródźneho schwajzarja w Schekezach, dź. — Marcźin Erich, Gustava Augusta Israela, wulkosahrodniskeho žiwnosćerja w Ssowrjezach, ž. — Ernst Jan, Ernsta Gudy, žiwnosćerja w Nakojdach, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadźe: 8. dźeń septembra: Handrij Nowak, khěžer a invalid na Zidowje, 74 l. 9 m. 13 dn. — 9. Handrij Khěžor, dostawar invalidneje renty na Zidowje, 72 l. 8 m 28 dn. — Johanna Khrystiana swud. Mayowa rodź. Lehmannez s Delnjeje Wjasońzy, we wothladarni na Zidowje, 74 l. 8 m 4 dn. — Lena Wicźasez, njebo Jana Scholty, khěžerja a želesniskeho wothladarja, na poßled invalida na Ssokolzy, sawostajena wudowa tu, 69 l. 7 m. 21 dn. — 11. Hana Marja Mühlbochez, njebo Handrija Micźki, kowarskeho mischtra w Jeńkezach, sawostajena wudowa tam, 63 l. 10 m. 9 dn.

Sdruhich wosadow: Maria swud. Winklerowa rodź. Sperlingez w Huszy, 73 l. 9 m. 8 dn. — Jan August Schilder, khěžer w Holzy, 80 l. 3 m. 17 dn. — Max Pawoł, Jana Pawoła Newaka, želesniskeho dźełacźerja w Khaßowje, ž., 1 l. 1 m. 4 dn. — Jan Khrystof Soka, wobydlet w Schleschowje, 68 l. 1 m. 6 dn. — Hańža swud. Borschowa, wumjeńkarka w Njeßwaczidle, 82 l. 10 m. 18 dn. — August Kasper, kowarski mischtr w Stróži p. Nakez, 69 l. 8 m. 9 dn. — Hana, Jana Nowaka, kublerja w Hermanezach n. Spr., mandźelska, 23 l. 3 m. 28 dn. — Jan Richard, Jana Augusta Hockera, dźełacźerja we Wulkej Dubrawje, ž., 1 l. 3 m. 9 dn. — Juliana Klara Willenbergowa w Khróšcje, 58 l. — Hana Augusta Zippelez w Klukschu, 40 l. 5 m. 17 dn. — Jan Pawoł, Jana Schifflera, dźełacźerja w Kortnizy, ž., 16 dn. — Hana Marja, Gustava Maxa Lowki, khěžerja w Nakojdach, dź., 1 l. 29 dnjow.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

14. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

14. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach žerbske a ½10 hodźin němske prědowanje.

Popołdnju w 3 hodź. shromadźizna ev.-luth. towarstwa młodych muži w Budestezach.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

A. Tschentscher w Budyšinje

na bohatej haßy cžo. 18 a na rózku theaterskeje haßy.

Poručam po tunich twjerdych płacžišnach:

Mužaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, uniformske koschle, sastawki, pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, krawatty, spódne jeczki, spódnje kholowy, cžělne wobwjaski, soki, sokowe dżerżaki, schantka, ßlě, lazy, rukajzy, manschettowe knesle, schemisettowe knesle, kaschenezy, khornarjaze lntowaki, narunanske manschetty, rukawate manschetty.

Žonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne jeczki, kholowy, friserske mantle, friserske khornarje, spódnje taille, spódnje ßuknje, nózne khapy, spódnje jeczki, cžělne wobwjaski, schantka, njewjesczinske schlewjery, schórzuchi, khornarje a manschetty.

Schaty sa cžěschne dżěczi:

Koschulki, jupki, dżěczaze sahlwczki, wupjerki, zychi, tkane kholowczki, pjelchi, podłožki, lazki, servietki, bleschowe wohrjewaki, kupanske ruby, kschestnizy, noschne wobleczenja, włožankowe matrazy, włožankowe hłowaki, kupanske matrazy, korbowe gardiny, wosowe pschikrywy (deki), pscheschiwane deki a kuwerty.

Hólczaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, sportske koschle, sportske paßy, pótniki, pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schantka, krawatty, spódnje jeczki a spódnje kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, kholowy, spódnje ßuknje, nózne jaki, schórzuchi, schtałty, schantka.

Blidne schaty:

Blidowe ruby, blidowe trjenja, servietty, cžajowe krycža, blidowe pschikrywy (deki), sahrodne pschikrywy a tkaniny sa blidowe pschikrywy.

Sa sport a puczowanje:

Sportske koschle, sportske lazy, sportske paßy, sportske schtrumpy, sportske pótniki, trikotowe koschle, barchentowe koschle, turnarske jaki, turnarske krawatty, hońtwarske koschle a hońtwarske khornarje.

Domjaze a kuchińske schaty:

Kuchińske twjelki, běłe twjelki, wutrěwanske rubischcža, trjenja, rólowanske ruby, poczehnjenja na plotowanske deski, plotowanske pschikrywy, pschimanske lapy, trjenja sa zylindry, khofejowe měschki a pschezydżaki.

Ložowe schaty:

Pißane zychi, běłe zychi, wupjerki, spódnje poßleschcža, ložowe płachty, ßłomniki, ložowe pschikrywy, spanske pschikrywy, pscheschiwane pschikrywy, moschkowe pschikrywy, kuwerty a sawalaki.

Kupanske a frotěrowanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske twjelki, kupanske mantle, kupanske khapy, twjelki, frotěrowanske rukajzy, myjne lapki, kupanske tosle, kupanske teppichi, koschle sa powětrowe lěkowanje a ßłónczne kupjele.

Gumijowe schaty:

Khornarje, shibnjene khornarje, pschedkoschliczki a manschetty, pißane zefyrske trajne schaty.

Normalne schaty:

Jeniczke pschedawanje woprawdżitych prof. dr. Jägerowych normalnych trikotowych schatow, normalneje naturskeje schtrykowanskeje wołmy, normalne trikotowe tkaniny, tkaniny sa swjaski a salmiakowe wołmowe mydło.

Powołanske schaty

sa pjekarjow, rěsnikow, friserow, pinczníkow, konditorow, kucharjow a molerjow.

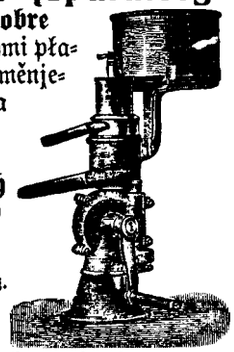
Schkitanske mantle a operaziske mantle.

Schatowe tkaniny a wobßadżenja:

Schirting, koschlaze ßukno, linon, ventilaziske tkaniny, köper, pikeje, satin, poßleschczowy damast, batist, barchent, schwanboy, flanel, płat, wupjerki, batist k saßypowanju, drell a poßleschczowe tkaniny.

Wuschiwanja, sastawki, ruczne tykanje, koschlaze sastawki a zanki, zanki a sastawki sa kholowy, kleplowane zanki, tüllowe zanki a kromki.

Rolowe ſeparatory

tunje a dobre
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wumĕnjenjemi porucza
Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mĕjeczelej:
J. Pötzig
a Ernſt Falling.
Stare maſchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholĕtne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wĕzywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Hypotheſke pjenjeſy

wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Kronin

rynczli pſche kurjaze woka,
prjedy pod mjenom „Käppelin“ ſnate, je ſaßo doſtacź
w krónſkej drogowni
pola **Ernſta Acktoriesa**
w Budyſchinje.

Chenillowe rubiſchcza

rjanych nowych muſtrow
płaczińſny hódno pſchedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Koprowy vitriol

zyły a cziſty mlĕty,
k naczinjenju pſcheńzy,
ſ wulkim direktnym nakupjenjom tunjo pola
Oty Engerta
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33*.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßkuzby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wĕzy atd.
Rĕczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy w tu khwilu nalutowanſke pjenjeſy:

pſchi wſchĕdnym wuźiwanju ſ	2½ %	ſa lĕto kłes ſpłaćom.
pſchi mĕßaczným wupowjedźenju	2¾ %	
pſchi ſchtwórczlĕtnym =	3 %	
pſchi poklĕtnym =	3½ %	
pſchi zyłolĕtnym =	4 %.	

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje.

Sserbſki dom.

O. Osswald

Wołmjane a ſchtrykowanſke pſchedźeno

ſa ruczne a maſchinſke ſchtrykowanje
wupruhowanych a płaczińſny hódnych druźinow:

Rolandſka wołma,
Schmidtowa wołma,
źidźana wołma,
wjelbłudźaza koßmowa wołma,
krajna wołma
prjedawſcheho waſchnja,
B- a R-wołma,
bjes filza,
vigogne,
němſka a jendźelſka.
ſportſka wołma.

Schtrykowanſka ſpódnja draſta

wſchĕch druźinow ßamßneho wudźĕłka.
Kupowarńja ſa wikowarjow.
Telefon 160. **Póſtiſki checkowy konto Lipſk 3470.**

Steinſtraſſe 7

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jĕſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika loſczowego wolija
w Hannoverje,
je doſtacź
we wſchĕch lĕpſchich pſchedawarńjach.

Rożka

ßo do
muki a wotrubow
w kóżdym czaßu ſ wuwſaczom njedźele
ſamĕnja
w mĕſchczańſkim mlynje we Wojerezach.

K wutupjenju pólnych myſchow

poruczam
ſacharinſke
ſtrychninſke źito,
foſforowe pille,
barytowu pſcheńzu,
myſchaze
tyfuſowe bazille,
foſforowy ſyrup
w ſtajnje czerſtwej tworje tunjo.
Otto Engert
en gros **drogowńja** en détail
Telefon 33*.
Pſchi wjetſchim a ſhromadnym kupowanju tuńſche płaczińſny wobliczam.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy
tunjo porucza

Emil Miersch
— **drogowe klamy** —
na kamjeńtnej haßy.

„Skoriwschi na saßaku

wumpjeru,

mam po naloženju 1 kuska **Zuckerowego patent. lekarskeho mydła** zyle czíste wobliczo. Wasche mydło czaß zíwjenja trjebam. O. K.“
Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera**, Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Merschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Visitne khartki

czíschczi spěschnje a tunjo
Esmolerjez knihiczischczernja.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedženju 2½% | **pschi 3měßacžn. wupowjedženju 3½%**
pschi jenoměßacžn. wupowjedženju 3% | **pschi 6měßacžn. wupowjedženju 3½%**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

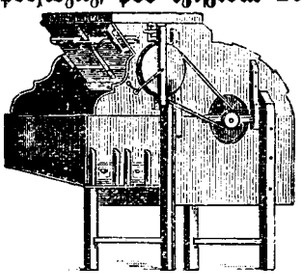
Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Sawołajcze mje s telefonom, hdyž je trjeba

mlócżaze maschiny

porjedżicź, **pod czißlom 40, Halschtrowski hamt.**

H. Hantsche, maschinska fabrika
w Protezach (Prietitz)
pola Halschtrowa.

Dżěłam **mlócżaki** s czíschczenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, czíschczazych maschinow, wějadłow, trieurow, schrótowanskich mlynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěsakow, ßkomurěsakow, separatorow, butrowych maschinow, ßyklanjowych maschinow** atd.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjeschczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Serbski musej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedželu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo s městnym pohluschenjom czahaju, czuw ßo mori, suby ßo czischcza a plombuja.
Zuse suby kóždeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Kakao

saruczeny czisty
punt po 75 pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka

w Budyschinje na theaterskej haßy czißło 6
na rózku schulskeje drohi

wschě 30. septembra a 1. oktobra wupłaczomne

kupony

hižo nětko bjes khostow s hotowymi pjenjesami samënjamoj.

Najlěpsche hódnostne papjery stajnje na składze.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 38. Sobotu 23. septembra 1911. Lětnik 70.

Čłonjenjo wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotřiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1911

do předka płaćićź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotřiž žebi **Serbske Nowiny** psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa **Serbske Nowiny** na sakšich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płacza na pósćze **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Sakska krajna synoda

je žo schtwórtk k žwojemu prěnjemu poždźenju sešła. Statny minister dr. Beck w žwojej powitanskej rěči pschipowjedźi, so směje synoda wo hospodarstwje zyrkwinskich gmejnow wuradźeć, na čož budźe žo krajny žejm s nacźiskom sakonja zyrkwinskich dawkow hromadźe s nacźiskom sakonja gmejnskich dawkow saběracź. Dalsche pschedłohi počzahuja žo na tworjenje zyrkwinskich swjatkow, dodawk sa porjad zyrkwinskeho a synodalneho porjada, na fararsku mšu, pensiju wudowow a žyrotow duchownych a polěpschenje najnižšeje mšdy zyrkwinskich wučerjow. Minister na rospalite bědźenja wo naboźinu spominasche. Nowe wučby chzedźa žo pschedobyć, kotrež chzedźa twjerdy sakoźk kschesćźijanstwa podrycź a ludej dotalne sakłady cźažneho a wěcźneho sboża rubicź. Tymle cźežkim strachom naschcho cźaža staja pak žo tež mózne hibanje napschecźo a pospytam wobara, kotrež chzedźa to, schtož je nam drohe a žwjate, ponižicź. Noscherjo krajneje zyrkwinskeje mozy pak budźa krajnu synodu w tym podpjeracź, so žo wěcźne sbóžnocźinjaze wěrnoscze kschesćźijanstwa njebychu pschikrótschike a so by žo naschemu ludej drohotne kubło konfežionalneho měra kaž hacź dotal sakhowało.

Němski kronprynz wyschi cźornych husarow.

Khěžor je kronprynza sa wyschka regimenta cźornych husarow w Langfuhru pola Danziga pomjenował. Sańdźeny pjatk je wón jemu tutón regiment w Langfuhru pschepodał, so by jón jako wyschi nawjedował.

Němsko-franzowske jednanja wo Marokkowskej

žo pomału dale pletu. Němske knježerstwo njeje franzowskim namjetam pschihłožowało, ale w nastupanju Marokkowskeje se wschelakimi žadanjemi wustupuje. Němska wulku wažnosćź na to kładźe, so by žo franzowske sarjadnistwo w Marokkowskej pod kontrollu europiskich wulkomozow staliło. Dale žebi Němska žada, so by žo jej s dźela wobdźělenje pschi wulkich statnych pschedewsacźach pschipokasało. W Franzowskej njejsu swólniwi, tele žadanja dopjelnicź. Franzowske knježerstwo sažo sa nowymi namjetami pyta, kotrež bychu žnadź Němsku spokojiłe. Duž budźe žnadź dołho tracź, prjedy hacź Němska a Franzowska psches jene pschinđźetej. Wěž tež tak njecźischcźi, so dyrbjała žo Němska pschekhwatacź. Němske knježerstwo po sdaću měni, so s dlějenjom wuradźenjow Franzowskeje scźerpnosćź shubja a skónčnje s najmjeńscha do dźěła němskich žadanjow swola. Marokkowske praschenje žo prjedy abo posdźischo w dobrym měrje rosriša. Na wudyrjenje wójny žebi ani Němzy, ani Franzowsojo wjazy njemyšca. Kaž w Franzowskej žo tež w Němskej tele dny reservistojo s wojerskeje službny puschcźa.

Pschiwos wukrajneho mjaža.

Njeměry, kotrež žu powschitkowneje drohoty dla we wschelakich městach Awstriskeje wudyrike, žu němske knježerstwo pohnuke, žo pola schwajzarskeje swjatkoweje rady wobhonicź, kajke nashonjenja žu w Schwajzarskej s pschiwosom smjersneneho samórskeho, wožebje argentinskeho mjaža cźinili. Schwajzarska swjatkowa rada je wotmolwika, so žu nashonjenja s pschiwosom argentinskeho mjaža powschitkownje dobre byke. Pschichodny tydźeń žo pjecza rosžudźi, na kajke stejischcźo žo němske knježerstwo w nastupanju dowosa argentinskeho mjaža staji.

Sastupjerstwa někotrych Barlinskich pschedměstow chzedźa žo w bližšim cźažu seńcź a wo tym wuradźicź, kak mohło žo drohocze žyroby wobaracź a ju khudschemu wobydlerstwu po poměrnje tunich płacźisnach wobstaracź. Měschczanšzy sastupjerjo Schöneberga žu magistratej poručźili, najnusnischu žyrobu nakupicź a po tunich płacźisnach rospschedacź. Hdy bychu wschě Barlinske pschedměsta tak cźinike, bychu žo mali wikowarjo bórsy hórschili, so s tym w žwojim wikowonju schkoduja.

Sažo dwaj jendźelskaj wobhonjerjej.

W Emdenje pschi brjoše połnózneho morja žu wutoru dweju jendźelskeju offizěrow, kotrajž tamnischi swonkowny pschistaw fotografowaschtaj, sajeli. Sa někotre hodźiny jeju puschcźichu, posdźischo žu pak jeju s nowa sajeli a do polizajskeho jastwa wotwjedli. Statny rěcźnik w Aurichy pschecźiwo nimaj pschepytanje wjedźe.

Revoluzija dla drohoty we Winje.

Wot lěta 1849 njejžu we Winje njeměrow widźeli, s kajkimiž je žo tamnische wobydlerstwo sańdźenu njedźelu traschiko. Sozialdemokratišzy wjednizy běchu na tutón dźeń sjawnu shromadźisnu swołali. W njej na nětcźischu drohotu žwarjachu a knježerstwo sa nju samolwite cźinjachu. Něhdźe 150,000 wožobow, žónskich a mužskich, žo na shromadźisnje wobdźěli. Rěcźe sapóžłanzow žo s wołanjom pschetorhnychu: „Sdawa Portugalskej! Sdawa revoluziji!" Jendźelski rěcźecź! Generalny strajk! atd. Psched radnej khěžu klanku w awstriskej sastojniskej drasćze, kotraž dyrbjesche pjecza prjedawscheho wikowanskeho ministra Weiskirchnera pschedstajicź, sa jedyn latarniny stołp powěšnychu. Po shromadźisnje lud po drohach cźahasche. Wulke wocźi cźinjachu, so se sozialdemokratami 500 póstskich a telegrafiskich sastojnikow w uniformje žobu cźehnjesche. Na jedyn scźežor elektriskeje lampy jedyn pachoł salése a tam cźerwjene rubischcźo s napišmom „Sdawa revoluziji!" swjasa. Na knježerstwo a ratarjow phi a hańba wołajo po drózy cźehnjesche. Psched sarjadniskim žudnistwom jedyn khłopz praskate žaby na semju cźišny. Praskanje saškłyschawschi ludźo wołachu, so je žo se žudnistwa do luda tšélało. Na to ludowe cźrjódy s pohłuschazym hołkom k žudnistwu cźerjachu a s kamjenjemi wokna rosbichu. W pschedsahrodźe pschirodostawisniskeho muzeja stołpy płunowych latarnjow slamachu a se želesnymi

wobstatkami ßudnistwowu murju wobschkodźichu. Też wulke wukkadne wokna w blischich klamach njembdry lud rosrasy. Psched jenej khosejownju lud automobil jeneho offizëra sadżerża. Offizër do khosejownje zëkny, lud sa nim bëżesche a bliżschi wokomik ßo khosejownine wulke schpihelske wokna wrjeskotajo rosrasychu. Poliziśtojo bëchu pscheßkabi, so budźichu mohli ludej dowobaracź. Hdyż chzychu lud wróczo cźischczecź, ßo wón psches nich pschedobu. Dale cźehnjo ludowa cźrjóda wukkadne wokna mnohich klamow rosbi, ßo do klamow dobu, je wurubi a zyku nadobu w nich wupuscźi. Wosy drohoweje żelesnizy, kotrež rucże dosch njesastachu, ßo powalichu. Nëkotre pschipowëßnjene wosy ßo s petrolejom polachu a ßo sapalichu.

Poliziśtojo a wojerske patrouille wohnischczo wobstupichu. S tym ßo druhe drohi wotewrichu, a lud po nich dale zychnowasche. Na drohach wot Josefstadtskeje drohi hacź k Hagenskej dróży żana wokna schkleńza, żane wukkadne wokno njerosbite, żana firmowa tasla dele njestorhnjena, żadyn lataŕniny stolp njepowaleny njewosta.

Pschi Hoserskim torhoschczu nowe schulske twarjenje steji, kotrež dyrbjesche ßo pódżelu poßwjeczicź. Tam nëkotsi khlopzy woknowe schkleńzy wubichu. Schulski direktor telefoniszy poliziju na pomoz sawoka. Na to ßo pëschzy a jëzdni psched schulu postajichu. S tym ßo lud tak rosnjemdri, so psched woczomaj wojakow schuln nadbëhowasche. Durje wschëch schulskich stwow ßo rospaczichu, wuczidka, kawki, durje, wokna atd. ßo na dróhu smjetachu a ßo sapalichu. Plomjenja ßo schulskeho twarjenja popadnychu, kotrež ßo bórsy s plomjenjom palesche.

Na rózku Koppskeje a Klausskeje dróhi teho runja hólzy wokna jeneje schule rosrasychu. Na to jena kompagnija wojakow schulu wobßadźi. Druhy wojazy wschë pschikhody sastupichu. Hdyż chzysche lud k dźëlaczerskemu domej, s napschecza schule stejazemu, cźahnycź, bëchu wschë pschikhody salehnjene. Teho dla do wojakow s kamjenjemi mjetachu. Hdyż do jeneho wojaka kamjeń pschilecza, na cźole kompagnije stejozy leutnant pschikasa: „Bajonnet do prëdka! Marsch, marsch!" Wojazy do prëdka cźerjachu, pschi cźimż ßo jedyn dźëlaczer ßmjertnje frani a na mëscźe wumrje. Skoro s dobom jedyn khorhojnik, kotryż bë s 30 muzemi jenu pobocźnu dróhu wobßadźił, pschikasa tschëlecź. Wojazy ßo khëtro wyßoko samërichu, tak so ßo jenoż dwë woßobje franischtej. Hdyż poliziśtojo jeneho herjekarja sajachu a sady wojakow dowjedżechu, lud do wojakow kamjenje mjetasche. Jedyn kamjeń jeneho wojaka do liza trjechi a jemu cźeleßno rosrasy. Bjes wëdomnja wón na semju padże. Też nëkotsi drusy wojazy ßo trjechichu, a jedyn offizër jedyn kamjeń do khowy dosta. W tutym wokomiku offizër boßnischkim wojakam, kotsiż s natyknjenym bajonnetom stejachu, pschikasa: „Natykacź!" Wojazy pak hnydom tschëlichu, tola wyßoko. Psches dróhi njemërnizy kalaczkaty grot pschecźahowachu, so kavallerija njemózesche postupowacź. Mnosy wojazy a poliziśtojo ßu ßo s kamjenjemi sranili. Też sozialdemokratiski sapóßkanz David je cźëżko sranjeny. Jedyn herjekar, kotryż chzysche do poliziśta dyricź, Davida s kijom psches khowu morßny. Nëkotre barrikady, kotrež bëchu ßo na dróhach natwarike, wojazy s nadbëhom dobuchu.

Pschi njemërach je ßo 1 woßoba morika, 3 ßo cźëżko a nëhdże 200 lohko sranko. Sajako je ßo nëhdże 100 woßobow. Lud rosehnawschi wojazy zyku nóz po dróhach cźahachu. Jeli so bychu ßo njemëry wospjetowale, by knjeżerstwo nahły ßud wuwolalo.

Franzowske wójsko.

So by ßo franzowski lud wójny njebojak, franzowszy ministrojo k jeho smërowanju nëtkole cźascźischo na jeho ßylnoscź a hotowoscź pokasuja. Każ je łódźstwowy minister Delcassé po łódźstwowych manevrach na dospoknu hotowoscź franzowskeho wójnskeho łódźstwa pokasał, tak je nëtko finanzny minister Klotz pschi poßwjeczenju wojerskeho pomnika w Issoudunje móz franzowskeho wójska wulbëhował. Franzowske aktivne wójsko je nëtkole 581 491 muzi, reservne wójsko 2 200 000 muzi a na tsecźim mëstnje krajne (territorialne) wójsko 1 700 000 muzi ßylne, tak so móże Franzowska $4^1/_2$ milijona wojakow do wójny póßlacź, s kotrychż je 2 800 000 muzi hižo nëtkole dospoknje wojerszy wuwuczenych a wuhotowanych. Wot lëta 1872 ßu lëtne wudawki sa wójsko wot 479 milijonow na 872 milijonow frostke. Republika je sa wójsko wot ßwojeho sałożenja 27 milijardow frankow wudała. Pod tymile wobstejnoscźemi móże, tak mënjesche minister, Franzowska s najwjetschim mërom do pschichoda hicź.

Jendżelska wójnska hotowoscź.

Jendżelska ma hischcże pschezo sa mózne, so k wójnje s Nëmskej dóńdże. So by Nëmska Jendżelsku njenadżizy njenadpadła a ßwoje wójsko tam njewußadźika, ßo jendżelske brjohi krucże strażuja. Offizërojo druheje bitwiskeje eskadry domowinskeho łódźstwa a druheje schižakskeje eskadry, kotrejż w Queens Ferry leżitej, ßu ßo sańdżenu ßobotu telegrafiszy na ßwoje wójnske łódże swołali. Wschë dowoleńzy sa offizërow ßu ßo wróczike, a łódźstwo je ßo na wójnsku ßylnoscź pschinjeßło. Łódźstwo, kotrež w poknóznym morju manevry wotmëwa, s 11 bitwiskich łódźow a kschižakow wobsteji a khorhoje tsjoch admiralow njeże.

Stolypin †.

Ruski ministerstwowy pschedßyda Stolypin je na rany, kotrež je pschi nadpadże w Kijewskim dźiwadle poczerpił, wumrjeł. Hdyż ßu ßo revoluzionarojo nadźijeli, so ßo po skónzowanju Stolypina snutskowna politika pschemëni, ßu ßo mylili. Wona taßama wostanje, runjeż ßu jejneho sastupjerja morili.

Stolypinowy mordar, Bagrew, je żid. Jeho dźëd bë pjenjeżneho dobytka dla k kschesciźijanstwu pschestupił, tola jeho nan je ßo saßo k żidowstwu pschiwobrocźił. Stolypin njebë żidam pschecźelnje smyßleny. Wón mënjesche, so dyrbi ßo ruski lud psched żidami schkitacź, so ßo njeby w hospodarskim nastupanju wot nich wotwißny sczinił. Teho dla ßo wón sapowjedźi, żidam wjetschich politiskich prawow dacź. Duż je srosymicź, so Żidża Stolypina hidźachu.

Bagrow hižo dawno k revoluzionarnej stronje pschißłuscha. Wospjet ßu jeho sajeli, tola jeho saßo puschczili, dokelż wón ßwojich revoluzionarnych towarschow pscheradźi. Knjeżerstwo jeho teho dla do ßwojeje ßłużby wsa a jemu dobru msdu dawasche. Knjeżerstwu bë Bagrow pscheradźił, so chzedża Stolypina w Kijewje skónzowacź. Wón ßo teho dla s Peterburga do Kijewa póßła, so by tam zara a Stolypina psched revoluzionarami schkitał. Tola s tym bë ßo posizija runje temu dowërika, kotrehoż bëchu revoluzionarojo sa nadpad wuswolili. Bagrow ßo nadźijesche, so budże jemu mózno, po nadpadże s dźiwadła wupjerchnycź. Jedyn offizër pak jemu pucź sastupi. Rosnjemdrjeny lud Bagrowa skoro sarasy. Jemu ßu ßo pschi bijenzy nëkotre suby wurasyle. Polizija je ßo s Bagrowom żałoßnje sjebała. Pschedßydu tajneje polizije, Kuljabka, kotryż je na póßłanju Bagrowa do Kijewa wina, ßu wotßadźili. Kijewski gubernator, s Giers, je ßwoje sastojnstwo słożił.

Hkowny nadawk ruskeho knjeżerstwa nëtko budże, revoluzionarne hibanje se wschëmi ßrëdkami potłóczicź, dokelż by hewak dalsche organiske konstitutionalne roswicże ruskich wobstejnoscźow njemózne byko.

Wowka.

Dżeßaty krócź ßo na tutym dopołdnju do duri laboratorija sakkapa, w kotrymż pomoznik lëkarskeje wëdomoscże anatomije dźëlasche.

Njescźetpny noweho mylenja dla na sastupowazeho ßkużobnika sawoka: „Schto dha saßo chzecże? Njeßßym wam pschikasał, so dyrbicże mje na pokoj wostajicź?"

„To ßo wë", ßkużobnik smëromnje wotmolwi, „ale wonka je stara żona, s kotrejż budżecże wy rëczecź."

„Ja budu? — Tak?" doktor ßo wopraschа, „a cźehodla?"

„Dokelż ßo hinak wotßalicź njeda", ßkużobnik pokraczowasche, „dokelż ßo tola wotpokasacź njeda."

„Spytajcże to tola; budżcże tak dobry. Sskyschicże?"

Poßlednje ßkowa s krutoscźu wuprajene, jo dozpëchu. Sskużobnik, runjeż s ramjenjomaj satorhujo, bë na tym, se jstwy wustupicź, tu ßo durje wot wonka njejabzy wotewrichu.

Na prosy wyßoko sroscźena żónska stejesche, kotrejeż postawa bë wot staroby a dźëła jeno mało skhilena.

„Schto ßebi wona swëri?" ßkużobnik ßo na nju satorże a pytasche jej wobaracź, bliże stupicź. Ale wona, njedźiwajo hanjenjow, kotrež wón nëtkole wustorkowasche, jeho s jenicźkim pohibom ruki na bok ßuny a khwatnje k doktorej dokroczi, kiż wobcźeżnemu wopytej s hnëwnym sawokanjom napschecźiwo stupi.

Żona stejo wostawschi twjerdej ruzy stysknу. Jeje pohladnjenje ßo s wurasom tak cźwilowazych bolosczow dusche a s tak nutrnym żałosczenjom na njeho wobrocźi, so ßo njemózesche k temu smużicź, ßwoje hroženje wospjetowacź, so ma ßo wona wotwjesczź, jelisso hnydom ßama njewoteńdże. Jeho roshorjenje bëschе ßo do ßobużelnoscże pschemëniło a njebu mjenische tež, hdyż na pok proscho, na pok poruczejo stara żónska sawoka: „Do tejele khëże ßo cźëła snjesboženych pschinoschuja, njewërno?"

Doktor to wobkrucźi.

„Duż mje dajcże tam dowjesczź, hdżeż morwi leża, hnydom, knjeże! — hnydom!" — wona jachło rjekny.

Cžežka wěz běsche, jej wujaßnicź, so je to njemóžne, doniž cžaß saſtupowanja njedóńdže.

Tute ßkowo ju zyle samyli.

„Cžakacź?“ wona ſ rěsnym sadwělowanjom sakſchicža, — „ja dlěje cžakacź njemóžu — dwaj dnjej hižo cžakam ... Sa dwaj dnjej hižo wjazy domoj pſchiſchoł njeje!“

„Schtó?“ doktor ßo wopraſcha, „wo kim wy rěcžicže?“

„Wo kim — mój Bożo! Wo ßwojim Handriju — wo ßwojim wnuku. Wón pola plawjerja, kotryž po Donawje drjewo dodawa, ßłuži, — jeho ludźo niczo wo nim njewjedźa; wón ßnadź je ßo ſatepił, knježe!“

Wona ßo doprědka nakhili, ſhladowaſche ßlědźo po doktorowym wobliczu a ſ porſtami jemu kaž ſe ſpinami ruku wobja.

Jeje žałoſcženje młodeho mużſkeho dopſchehnu, njech bě wón hiſchcže bóle napohladej cžłowjeſkich cžerpjenjow ſwuknył, a hiſchcže bóle rosßudźeny, jim ſe ſymnej myßlu napſchecźiwo ſtupicź.

„Dóńdźcže dele“, ßłużobnikej rjekny, „a hdyž budźa knježa hotowi, mi to pſchiſjewcže.“

Sßłużobnik ßo wotßali, żona chżyſche ſa nim ſleczecź, jeno ſ prózu ßo doktorej poradźi, ju dowotdźerżecź. Wón jej ſtólz pſchipokaſa a ſ krótkim ßkowom ßo dźakujo ßo wona ßydźe.

Żona ruży na wutrobnu ſtykny a ßo njehibny. Njewobrocźejo ßo a ſkobjo ßo do duri wudźeraſche a ſ nahłej napjatoſcźu do khódby won ßłuchaſche.

Doktor pak pocža ſ nowa ſe ßwojim drobnowidom dźěłacź. Tola pſches jeho naſtroj jemu pſchezo ſaßo jeho wocźi, móznje pſchiwabjowanej, k jeho ſrudnemu hoſcźej ßo pſchiwobrocźeſchtej.

Żona tu ßedźeſche kaž wobras boloſcže, khudoby a nuſy. Ale niż tamneje nuſy, kiž ßo hubjenſtwu podcźißnje, ně, tamneje, kotroż ſ nim wutrobicže wojuje, kotraž jemu do wocźi hlada a jo pſchezo pſchedobywa, kotrejež ßobuželnoſcź ſe ßobu ßamym njewoßłabja, kotrejež ſtaroſcź wo pſchichod njeſhibnje.

Kaž je było, tak też budźe, pſcheměnjenja njeje, jeno ßmjercź móže jo pſchenjeſcź a teje ßej k ßebi njewoła.

Napinaze ſchtwórcź hodźiny ßo miny. Doktor ſkóncžnje pſcheſta mjelczecź. Wón ßo praſcheſche, kajke dźěło wona ma, kajke ßu jeje wobſtejenja, wón chżyſche wjedźecź, hacž je wnuk, kotrehož bě ßem pſchiſchła pytacź, jeje jeniczki wnuk.

Dźiwajo ßo na njeho hladaſche.

„Njeißym dha to hižo prajiła? — Mój jeniczki! Hewak nikoho nimam khiba jeno jeho. Mój muž, to ßym wjeßeła, je wumrjeł. Wo dźěcźoch“ — wona bluzy kaž k ßebi ßamej rěcžo — „ßo nadźijam, ſo ßu też hižo morwe.“

„Schto?“ doktor ſawoła, „wy ßo teho nadźijecže?“

„Wſchitke ßu ßo po nim radźiłe, ßynojo ßu picźzy, dźowki ßu njekhmanizy. To ßo roſymi. Nan běſche też woboje. S nim dźěcźi dźerżachu, niż ſ macźerju, ta ßebi pilnoſcź a pózcźiwoſcź żadaſche. Tak jene po druhim dźěſche. Najmłódſcha ßo ſkóncžnje wuda a mi tuto dźěcźo ſawoſtaji. Najprjódzy bě mi wobcźeżne, ale potom běch wjeßeła. Hólcźez, cžehož ßo njeběch nadźała, bu ſchwarny, a mam ßwoju radoſcź na nim.“

Wona bě bjes hórkoſcže a bjes ſtyſka powjedała, tak ſměrnje, jako by wo zuſej wězy rěcžała. Ale w jeje hłoßu bě něſchto, ſchtoż cžłowjeka hłubſcho jima hacž żałoſcženje jimacź móže, cžicha, jednora wulkoſcź. Młodeho hordeho wucžeńża, kiž bě hižo mnohi rjany wuſpěch we wědomoſcźi bozpěł, pſchewſa wěſta cžeſcžownoſcź pſched ſtarej, khudej, bjeswědomoſtnej żonu.

Sßłużobnik pſchiſchedſchi, doktorej něſchto ſ krótka pſchiſjewi.

Staruſchka ſe ßwojeho ßydła poſkocźi. „Ssměm nětkole hicź?“ wona ſpěſchnje a khwatnje ßo wopraſcha a wocźakujo na ßłużobnika pohladny, kiž bě na tym, jej pucź pokaſacź. Tola hižo bě ßo doktor poſběhnył. „Ja ju powjedu“, wón rjekny.

Něſchto ſkhodow dele doſchedſchi pſched wjelbowanym rumom ſtejeſchtaj, ſ kotrehož jimaj dźiwny, ßyroſymny powětr napſcheczo pſchikhadźeſche.

S rosbudźenjom dyrkotajo ßo żona doprědka tłóczeſche. Po wulkim rumje leżachu cžółka tych, kotſiž běchu ſa poßlednje ſchtyri a dwazyczi hodźinow do njeſboża pſchiſchli. Ani hrósby ani wobojenja pokaſujo żona wot jeneho cžółka k druhemu krocžeſche a jim bjes dźělbracža do ſproſtnjeneho wobliča hladaſche. Druhdy modlitwu bórbotaſche.

Njejabzy na ßwojim bjeſtroſchtnym puczowanju ſaſta. W kucže ſale bě cžółko něhdże ſchtyrnacželětneho hólza wuhladała, k temu ſ wutrobu rosrěſowazym ſakſchikom pſchiſkocźi a pſched nim na kolenje padny. Tak woſta, ruży jimajo a ke rtej pſchitłocžejo kaž ſkamjenjena. Wona ßo cžółka njedótkny, ani ßyłſa ßo jej ſe ſchěroko wotewrjeneju wocźi njewuroni, ani ſwuka wot ßo njeda. Doktora hróſba pſchewſa pſched ßylnoſcźu tuteje boloſcže, kotraž ßo ani ſe ſwonkownym wuraſom wuprajicź njehodźeſche. Wón ßo k ſtaruſchzy pſchibliżiwſchi ju ſa ruku wſa a poſpyta ju ſběhnycź.

Pſchi jeho dótknjenju ßo ſatorže, ſtany a ßo wotwobrocźi. Kaž by ju něchtó hnał, wona k wulkhodej khwataſche. Tam pak poſaſtawſchi ßo ſaßo k ſemrjetemu dźěſcźu wrócźi. Hiſchcže junu dołho a njerěcžo na njo hladaſche. Skóncžnje ßo roßßudźi, wot njeho ßo wotßalicź, a jeje pſchewodnik wodychny.

Tu ßo wón dohlada, ſo bě ßo jeje wócźko wot cžółka wotwobrocźiło a ßo ſ wulkej napjatoſcźu na něktore pſchedmjety ſkożiło, kotrež na muri wißachu. To bě draſta ſatepjeneho.

„Tu dobru ßuknju“, ſtara rjekny, „kotruž ßym jemu hakle daka wudźěłacź, tu mi ßobu dajcže. Hólz jeje wjazy njetrjeba a ja móžu ju pſchedacź.“

Doktor na nju hladaſche. Prjedy bě ſ njej ßobuželnoſcź měł, nětkole wona jemu pocža pſchecźiwna bycź.

„O, na khudobu“, wón ßebi pomyßli, „na tule hórku nuſu!“

Ani ßkowa njerěcžo wſa hólcźezowu ßuknju a da ju jeho wowzy.

Wona ſa njeju wobej ruzy napſchecžo wupſcheſtrěwaſche, pſchija ju ſ cžichim pohikowazym żałoſcženjom a ſtłócźi ju k ßwojej wutrobje. Wona draſtu ßwojeho wnuka wjele krócź wokoſcheſche, k njej rěcžeſche a ßwoje wobliczo do jeje ſaldow tłócźeſche.

Jeje boloſcź bě ßwój wuras namakała, wona płakaſche.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Rektor Budyſkeho gymnaſija, profeßor dr. Bochmann, je ßo ſa rektora gymnaſija kraloweje Karole w Lipſku pomjenował.

— S Božej ruczku ßo ſajawſchi je wutoru rano Wylem Fuchs, wobßedźer fabriki jěſdnych kołow a automobilow w Budyſchinje, wumrjeł. Pſchi wohnju, kotryž pſched dwěmaj njedźelomaj tſěchu jeho khěže ſniczi, běchu hižo ſtróżele jeho ſtrowoſcź ſtſchaßke, poſdźiſcho mějeſche wón dla porjedźenja naſtateje wohnjoweje ſchkody wulke hněwanje, ſchtoż drje je ſ pſchicžinu jeho nahleje ßmjercže było. Fuchs bě pſched 20 lětami ſapocżał, jěſdne kołа twaricź. Wone mějachu, dokelž běchu khmanje a hódnje dźěłane, wjele wotebjerarjow. Poſdźiſcho ßo Fuchs też ſ twarom a porjedźenjom automobilow ſabjeraſche a też w tym wſchudże khwalbu namaka. Jara huſto bě pſched jeho domom automobil widźecź, kotryž dyrbjeſche wón ſaßo do rjada ſtajicź. Jeho dwaj ßynaj, kotrajž ſtaj jemu pſchi jeho dźěle hacž dotal pomhałoj, jeho fabriku dale powjedźetaj.

— (Domojwrót Budyſkich wojakow.) Sańdźenu ßrjedu je ßo 103. pěſchi regiment ſ manevrow domoj wrócźił.

20. huſarſki regiment hakle ßobotu 23. ſeptembra dopołdnja 1/2 11 hodźin po kronprynzowſkim moſcže ſ manevrow do Budyſchina pſchicźehnje. Reſerviſtojo ßo pſchichodnu póndźelu ſe ßłużby puſchcża.

— (Porjedźenje piwa a wina w ßerbſkej khoſejowni.) Po dołholětnym prózowanju a proſchenju je Budyſka měſchczańſka rada khoſejownikej w ßerbſkim domje knjeſej Hejnzy dowoliła, ßwojim hoſcźam niż jenož bjeſałkoholne, ale też alkoholne napitki porjedźecź. Duž ßmě ßo wot nětka kóżdy wopytać ßerbſkeje khoſejownje w njej też ſ piwom abo winom wokſchewicź. Knjes Hejnza budże ßwojim hoſcźam ſ brunym, cžěſkim a bayerſkim piwom a dobrym winom poßłużecź.

— **Pokhroma je ßo mjes ſkotom Budyſkeho wokrjeßneho hejtmanſtwa zyle ſhubiła.** Njedźiwajzy teho pak ßo njeßmě hiſchcže howjaſy ſkót na ſkótne wiki wodźicź. W druhich ſakſkich wokrjeßach je pokhroma tak rosſchěrjena, ſo by ßo khoroſcź bórſy ſaßo do Łużizy ſanjeßła hdy by ßo wot tam ſkót na łużiſke wiki wodźił. 15. ſeptembra ßu w Sakſkej w 247 gmejnach a 707 ſtatokach pokhromu nadeſchli. 1. ſeptembra bě 231 gmejnow a 549 hródźow natyknjenych. Pokhroma je po tajkim w Sakſkej ſaßo pſchibjerała.

— (Sſněh a ſyma na horach.) S Hirſchberga w Schleſyſkej pißaja, ſo je ßo na Krkonoſchach (hobrſkich horach) khětry ßněh ſeſchoł a ſo je tam w nozy ßylnje mjerſko. — Też na alpach hižo hłuboki ßněh leži, kotryž daloko hacž do dołow dele doßaha.

— (Powyſchenje danje.) Wójnſki njemér je na tym wina, ſo ßu franzowſke a ruſke banki ßwoje pjenjeſy ſ Němſkeje ſcžahnyłe. Teho dla ßu nětko pjenjeſy w Němſkej żadne, dań pola khěžorſtwoweje banki je ßo wo zyły prozent powyſchiła a ßnadź hiſchcže wyſche póńdże, jeli ſo ßo wójnſki ſtrach njewotſtroni.

S Porschiz. So bychu ßo tudomni ratarjo wotdźerżeli, pschekhwatniwje wobßadk ßwojeho skota pomjeńschicź, bě pschedßyda tudomneho ratarskeho towarstwa, knjes tajny radźicźel Steiger Budyschinski, na sańdźenu njedźelu poßedźenje swolak, w kotrymż mějesche knjes profeßor dr. Gräfe jara sajimawy a powuczazy pschednoschk wo „symskim pizowanju s woßebitym dźiwanjom na lětusche srudne pizne wobstejnoscże.“

So mohł wobstatk ßwojeho skota sdźerżecź, dyrbi ratař do drobna wobliczicź, kelko ma pizy na składże. S tym ßo teho sminje, so poßlednje symske měßazy piza njedoßaha. Na 10 zentnarjow żiweje wahi móże ßo wschědnje dawacź: 5 puntow wowßa, 1 punt wotawy, 14 puntow ßkomy, 5 puntow rěpow, a (w pschihódnym padże) 1 punt běrnow. Sskomy je poměrnje wjele. So by ßo strachej pomjetanja wobarało, njech ßo ßkoma a ßyno rěsatej a naparitej. Po naparjenju stej wonej lózo pschetkacź. S małymi pschidawkami pizowanskeho kalka a skótneje ßele ßo hódnoscź pizy polěpschi a póßkodźi. Rěpa ma ßo rosßykacź a do ßkomy a ßyna smješchecź. Tale měschenża dyrbi ßo wot pizowanja k pizowanju stejo wostajicź, so by rěpina brěczka ßkomu a ßyno pschecźahnyła. Tale piza pak nima żiwnoscź sakhowanskeje pizy. Jeli so dyrbja krutwy mloko dawacź, dyrbi ßo jim s pschidawanjom ßylnjazeje pizy wjazy żiwnoscże poskiczicź. Dokelż ßo płacźisny ßylnjazeje pizy powyscheja, dyrbi ßo wona, kelkoż je trjeba, bórsy nakupicź. K pizowanju rano a wjeczor cźopke polecża derje skutkuja, na 8 puntow wody 1 punt pizowanskeje muki. Najbóle ma ßo scźěhowaza měschenża ßylnjazeje pizy poruczicź: 1 punt pschenczńych wotrubow, 1 punt rajßoweje pizowanskeje muki, 2 puntaj semskoworjechoweje mucźki, 1 punt laneje mucźki, 1 punt mucźki sojaskich běrnow, 2 puntaj palmofornoweje woßuchow, 1 punt sesamskeje muki a 1 punt pizowanskeje muki. Na 1 liter mlokoweho wunoschka ma ßo pok punta wschědnje jenej krutwje dawacź. Dokelż najlěpsche dójki pizu najlěpje sapkacźeja, njeßmě ßo zyły skotowy wobstatk jenak pizowacź, ale kóżde skocźo po dokonjenju. So by ßo to s wěstoscźu spósnało, ßo porucża, do mlokoweho kontrolskeho towarstwa sastupicź. K saßkanju ma ßo torf, lěßowe ßkanje a pjerschcź wužicź. Strowe běrnaze sele móże pschi prawym nakoženju bjes stracha sa skótnu strowoscź w pschimérnej hromadże ($^1/_4$ ßyna a ßkomy) ßobu podawacź.

S Pschiwcźiz. Pjecźadwazecźilětny ßyn tudomneho żiwnoscźerja Hładkeho je ßwoje kowarske mischtrske pruhowanje s najwjetschej khwalbu wobstał.

S Pancźiz. W tydźeńschej powjescźi wo dźiwadłowym wjecźoru Pancźicźanskeje „Lipy Sserbskeje“ ßu nětkotre smylki, kiż tam nihdy njeßłuscheja. W prěnjej ßadże njerěka: „podpjeru wot ßerbskich studowazych“, ale: Sańdźenu njedźelu sarjadowa „Lipa Sserbska“, podpjerana wot ßerbskich studowazych, ... — Dale nima rěkacź: „Skupy knjes Rjelka a ßkużobnik knjes Glücklicha“, ale: Skupy knjesa Bělka a ßkużobnik knjesa Glücklicha ... To k wujaßnjenju. R.

S Khróscźiz. Sańdźeny schtwórtk mějachmy tu schulski ßwjedźeń. Wjedro bě rjane; duż je bjes dźiwa, so ßo tu na klóschtrskej łuzy s ludom wscho pißanjesche. Pschipołdnju cźehnjechu dźěcźi se schule po wßy na łuku won, prědku hudźba, holzy s wěnzami, hólzy s khorhojemi (też tójschto ßerbskich). Nětk ßo to a druhe hrajesche, domiż njebě cźaß k picźu khojeja. Tón też lětßa saßo — każ kóżdy ras — lubje darischtaj kubleŕ Hermanez-Bartez mandźelskaj. Khojej a tykanz, kotre dźěcźo ßo to njeswjeßeli! S blíska a s daloka běchu knjeża duchownі a wucźerjo pschikhwatali, tudomnym knjezam pomhacź. Też ßobustawy schulskeho pschedstejicźerstwa a wschelazy nanojo wjele ßobu pomhachu. Na łuzy dostachu dźěcźi darmo piwo, kiż bě knjes kubleŕ a piwarz Nowak s Wudworja dobrocźiwje darił, a zakty a kołbaski, kiż běchu ßo s pjenjeżnych darow kupile. Wjecźor dźěcźi s lampionami po wßy cźehnjechu. „Na horje“ wunjeße knjes kantor Hila naschemu kralej ßkawu. Knjes kapłan Rjeda dźakowasche ßo wschěm dobrocźerjam a napominasche dźěcźi, so bychu ßo s pilnoscźu a poßłuschnoscźu dźakowne wopokasałe, na to ßo saspěwa khěrlusch „Tebje my Boha khwalimy“. Jena schulerka ßo w mjenje wschěch kk. duchownym a wucźerjam dźakowasche sa wschu tu prózu a luboscź. Zyły kraßny ßwjedźeń ßo wobsamknu se spěwom „Rjana Łużiza“. Ras zyłeho dnja bě cźisty ßerbski — a to kraßnje dźěsche a ßo wulkotnje wschemu ludej spodobasche. Hdyż tu ßo hodźi, cźeho dla niz druhdźe też?

S Haßlowa. Wjeßne wólbne towarstwo bě sańdźenu njedźelu ludowu shromadźisnu do tudomneho Běrmichez hoscźenza swołako. Knjes ßejmski sapóßkanz Bart tam psched nětkotrymi stami poßłucharjemi wo ważnych praschenjach naschcho cźaßa rěcźesche. Jeho pschednoschk nimale dwě hodźinje trajesche. Wón na mnohich njepschecźelow ratarskeho luda pokasowasche. Tucźi njepschecźeljo ßu liberalni a sozialdemokratojo, kotsiż chzedźa ratarstwu móz dawaze korjenje nětkole rosrubacź. K nim też nowy němski „burski swjask“ ßłuscha. Tutón je jenoż liberalna organisazija, kotraż dyrbi politisku pschesjenoscź ratarjow rosschcźěpicź. Rěcźnik potom na saměry wjeßneho wólbneho towarstwa pscheńdźe. Mjes druhim ßo wono s tym saběra, ratarjam dobru cźeledź saradźicź a posdźischo ßwěrnym cźeladnikam k dostaczu statoka dopomhacź, na kotrymż móże ßo seźiwicź. Na tajke waschnje dyrbi ßo dalschemu wucźahowanju wjeßneho luda do města a pokupowanju jich statokow psches ryczeŕkubła wobaracź. Industrija chze politiske wjednistwo na ßo storhnycź, a „Hansabund“ a „burski swjask“ sa nju politiske wojowanje nawjedujetej. S nastawkami liberalnych nowin ßo ratarjam pěsk do wocźow mjeta. Tele nastawki ßo druhdy s njewěrnoscźemi mjeŕwja. Tak na pschiklad ßwobodomyßlny kandidat sa pschichodne wólby do khěżorstwoweho ßejma w Budyskim wokrjeßu, Pudor, w jenym nastawku na strach pokasuje, so mohłe knjeże dwory po nowym sakonju s městnych khorobnych kaßow wustupicź. Pudor njewě, so ßebi gmejny runje pscheja, so bychu knjeże dwory se ßwojich khorobnych kaßow wotbyłe. Pschede wschěm chzedźa liberalni sakitanske zła wotstronicź. Pschezo s nowa woni na to ßwarja, so na wowßu zło leži, a so ma s teho mały ratař wulku schkodu. Runje na wopak je. Mały ratař s wjetscha ßwój wowß rospschedawa, a cźim wjetscha je jeho płacźisna, cźim lěpje je sa makeho ratarja. Podobnje je s majßowym złom. Majß ßo woßebje k kormjenju ßwini wužije, wón teho dla naschim běrnam konkurrenzu cźini. W lětach, w kotrychż ßo běrny poradźa, by wón na běrnaze płacźisny cźischcźał. Rěcźnik patom nětcźischu wołanzu na drohotu naspomni. Ratař wot drohich płacźisnow żaneho dobytka nima. Sswinje ßu uětkole tak tunje, so ßo njepłacźi, je kormicź. Też butrowe płacźisny njejßu pschewyßoke, hacź runje je skótna piza jara żadna. Spodźiwne je, so na to nichtó njeskorźi, hdyż swjaski industrielnych płacźisny powyscheja. Tak je na pschiklad nětkole swjask fabrikantow żelesnych tworow płacźisny ßwojich wudźełkow khětro powyschił. — Wot wubjerkow, kotreż ßo nětkole dla wukhowanja młodźiny na wßach wschudże sakożeja, ßebi pschednoscheŕ wjele wužitka sa ratarstwo njelubi. Wón nima sa dobre, so ßo ratarska a fabriska młodźina hromadże skhadźuje. Pschi scźěhowazej debacźe wucźeŕ Hocker s Myschez ßwoje stejischcźo wo wucźenju naboźiny rosestajesche. Hacź runje bě jeho ßerbska rěcź tak pokna smylkow, so pschitomnym wuschi sastupowaschtej, dha jemu tola wurěcźecź dachn. Knjes Hocker ßo wjele na to wjedźesche, so ßo w Myscheczańskej schuli ßerbski cźitacź njewucźi a so tam ßerbskeje cźitanki njeje. Też naboźina ßo skoro wscha němski wucźi, a to teho dla, dokelż njejßu dźěcźi ßerbski cźitacź nawukłe. Tak daloko je hižo pschischło, so ßmědźa ßo wucźerjo sjawnje teho khwalicź, hdyż ßo w jich schulach schulski sakoń w nastupanju ßerbskeje rěcźe pscheschupuje. Schto praji k temu tamnischi lokalny schulski inspektor? Tale należnoscź ßo hischcże na druhim městnje k rěcźam pschinjeße. Hdy bychu wschudże lokalni schulszy inspektorojo ßwoju winowatoscź dopjelnili, njemohłe ßo tajke njesakonoscże w ßerbskich schulach rosschěrjecź.

S Jitra. Każ ßmy tydźenja w „Sserbskich Nowinach“ cźitali, budźe jutsje popołdnju w 4 hodźinach pola naß ßerbska ßwójbna shromadźisna. Dawno ßmy ßo na nju wjeßelili. Budźemy tam sawěscże wjele sajimaweho błyschecź. Duż tam też wschitzy dźijmy. Też nasche żony njech ßobu pschińdu — a nascha doroscźena młodźina. Sa kóżdeho tam nješchto budże. Chzemy pokasacź, so też w naschej wokolnoscźi hischcże knježi luboscź sa ßerbsku rěcź. Duż jutsje na saßowidźenje na ßerbskej shromadźisnje!

S Rakez. Sańdźenu njedźelu shromadźichu ßo ßobustawy „Lipy“ k ßwojemu dźewjatemu porjadnemu poßedźenju. Knjes pschedßyda jo se spěwom „Sskawna Sskowjanschcźina nascha“ wotewri, witajo 19 ßoßustatow. S hoscźi witasche knjesow Skalu s Kukowa, Misnarja s Rakez, Hoffmanna a Schtruża s Jitka a Jana Kubiza se Stróże. Postrowy a dopiß běchu dójschke wot Pancźicźanskeje „Lipy“ kk. kantora Schewcźika-Ralbicźanskeho a fararja Kaplerja-Halschtrowskeho. Knjes Skala nam pschednoschowasche „wo ważnoscźi ßerbskich towarstwow.“ Młody rěcźnik rosjaßni najprjódzy saměry towarstwa. Napominasche naß, krucże dźerżecź naschich wótzow rěcź a wěru. Njech ßmy evangelszy abo katholszy, budźmy Sserbja s jedneho. Na kónzu sajimaweho pschednoschka poda hischcże jedyn sonet † Cźischinskeho. Jako dźak ßo jemu hrimotaza ßława wunjeßy. Pschi żiwej debacże ßo wobdźělichu kk. Hoffmann, Klimant, Micźka, Schudak a Skala. Knjes pschedßyda poda też sliczbowanje ßwójbneho wjecźora,

kotrež žo njepruhuje, tež pschitomnych na bohaty wopyt „sabawn. wjeczora“ „Lilije“ jutsje njedźelu namołwjesche. Hdyž bě nam k. Hoffmann pschichodnemu poždźenju pschednoschk pschilubił, žo poždźenje skónczi se spěwom „Schto klinczi, schto brinczi.“

S Rakez. Sańdźenu wutoru wuhotowaschtaj knjesaj wuczerjej Schiffnar-Rakeczanski a Willa-Stróżanski w hosćenzu „Sakskeho doma“ tudy němski klavěrny a spěwny wjeczor. Wopyt bě žnadny, jenož 37 wožobow bě žo seschko. Czisty konzertowy wunoschk bě sa postajenje diakonišy w naschej wožadze.

S Rakez. Luby pschecžel a rosprawnik tydźeńscheho nastawka wo krjepjawzy na turnowanskich roschtach je žo khětro mylił. Skasał žo nichtó njeje. Holza je sahrodu krjepicź schka, wo czimž staj jejnej starschej wjedźikoj. Pschi tym je žo s jenym pachołom setkała, tola wo horzym koschenju ani myžle njebě. Tej dwě holzy jenož se žarliwosczu sa nimaj kakaschtej, dokelž tón młodźenz wo lěnje popki njerodźi. Njewjedźischtej, schto byschtej njembrizy klubu sczinikoj; duž krjepjawku žobu wsaschtej a knježeho schožarja nusowaschtej, ju na roschty horje skhowacź, hdźež žo jeje holza domoj duzy dohlada. Nasajtra je žo krjepjawka s roschtow dele wsała, tak so žo njetrjebasche po wžy pytacź. Njech žo jenož tón pachoł sa žwoje ratarstwo stara, žarliwej knježnje pak njech prěnja hosczom prawje požkužuje a druha njech něschto khmane dźěłacź nawuknje, so bychu žo wschitzy tsjo wjeczor, žo nadźěławschi, k měru měli. Tón rosprawnik pak njech žebi spomjatkuje: „Czi ludźo radźi na žo kžu, teho dla njewěr kóždemu“, a njech pschistojnych ludźi na pokoj wostaji.

Se Stróže pola Rakez. Sańdźenu njedźelu tu wumjeńkar Matěj Mikla a jeho mandźelska słoty kwaž žwjeczeschtaj. Pschi zyrkwinskej žwjatoczność̀i žo jubjelskimaj mandźelskimaj medailla słoteho mandźelskeho jubileja pschepoda.

S Lipicza. Na žałožne waschnje je žo w nozy wot njedźele k póndźeli rybak Klož s nascheje wžy wopalił. Haty strażujo je žo wón pscheblisko k wohnjej lehnył a wužnył. Jeho drasta žo sapali, a prjedy hacź wbohi muž wotuczi, bě žo wón po zyłym czěle wopalił. W žmjertnym strasche a s njewuprajnymi bolosczemi žo czwilujo je wón do wody skocził. Wo jeho žiwjenje žo jara boja.

S Kamjenza. Na Wojerowskej drósy je žo žrjedu pschipołdnju 6lětny žynk khachlestajerja Rößlera pschejěł. Dźěczo je pjecza do sapschaha saběžało. Wono je žo do žmilnostneho wustawa donjeżło.

S Drobow. Na puczu psched naschej wžu jena jabloń nětkole kedźbliwosczu a wobdźiwanje wschěch nimoduzych ludźi sbudźuje. Wona je žo lětża s nowa na wschěch žwojich hałosach s rjanym kczenjom wupyschiła. Naleczo a nasyma žo na njej sjednoczenej pokasujetej; žadny napohlad.

Se Shorjelza. Sawniski žud w Niskej bě wojnarja Herm. Müllera s Hbjelska wot wobskórżby, so je pohonczej Nowakej jěsdne koło kradnył, njedožahazych dopokasmow dla wuwinował. Nowak, kotremuž bě žo w lěcze 1909 w Hornim Hbjelsku jěsdne koło kradnyło, bě po dlějschim czažu pola Müllera koło namakał, kotrež bě wón jako žwoje spóznał. Ssudnizy druheje instanzy mějachu sa to, so dopokasma winy k sażudźenju Müllera dożahaju a Niscżanski wužud powaliwschi wobskorżeneho k jastwu na 1 měżaz sażudźichu.

S Wojerez. Knjes superintendent Kuring kotryž žo 1. oktobra na wotpoczink poda, je sańdźenu njedźelu žwoje wotżalne prědowanje měł. Wón budże w Shorjelzu bydlicź.

Se Sagarja pola Mużakowa. Na hacź dotal njewujażnjene waschnje je tudomny khěžkař Rudela žiwjenje shubił. Njedźelu je wón se žwojim žwakom Duczom do Kuczika woteschoł. Mjes tym so pak žo Duczo domoj wróczi, Rudola njepschińdże. S tym žo do njeměra stajiwschi dźěchu sa nim pytacź. Dołho žlědźiwschi jeho mězu pschi rězy, jeho morwe czěło pak w bliskich schmrěkach, 300 metrow wot městna, hdźež bě měza leżała, namakachu. Pschiczinu jeho žmjercże žnadź lěkarske pschepytanje jeho czěła wujażni.

S **Draždżan.** Lubosne ranje nam sańdźenu njedźelu bohaty wopyt sa nasche žerbske kemschenje w kschižnej zyrkwi lubjesche. Czi žwěrni wopytowarjo a wobstajni pschecżeljo Božeho žłowa běchu žo sażo seschli, a hnujaza je husto jich žwěrnoscź a pschiwiżliwoscź k naschim Bożim žłużbam. W Draždżanach pak je Sserbow wjazy. Někotryžkuliž žo kemschenjow sdaluje. Tehodla je stajnje czim nusnischa próstwa a napominanje starscheju na žwoje dźěczi w zusbje, so bychu w Sserbow wěrje a žwěrje sawostałe. Spowjedź běsche k. farař Domaschka s Budestez, prědowanje pak k. farař Kschižan s Kotez na žo wsał. Spowjednych bě 36 mużskich a 81 żónskich, hromadże 117. Bližsche žerbske kemschenje budże njedźelu 2. adventa.

S **Draždżan.** Sakski krajny žejm žo wutoru 7. novembra wotewri. Dla pschedstejazych wólbow do khěžorstwoweho žejma žo krajnoželmske wuradźenja najskerje na czaž 4 njedźel pschetorhnu.

Přilopk.

* (List jeneho wukhowaneho ulana.) Ulan Heinrich Manitz s Habrachczi, je straschnu jěsdnu patrouillu psches Łobjo žobu czinił, pschi kotrejž je žo 10 muži tepiko. W liscze wón žwojej maczeri srudny podawk wopisuje: „Ty njewěsch, kak mi bě, hdyž woda nad mojej hłowu sakłużny. Hdyž běch žo se žwojim konjom na swjerch wody wudobył, mje jedyn kóń s prědnjej nohu do hłowy dyri, wón žo potom do schnóry saschmata, kotraž bě k czakowej a žukni pschiczinjena, a mje s konja saže do wody sczahny. Běch wschu nadźiju spuschcził, moja poślednja nadźija bě ty, luba maczi, myślach žebi, wono je nimo. Sadwělowawschi sa schupisnaty rjemjeń pschimnych a jón rostorhnych. S tym czakow shubich a žo wot konja wužwobodźich. Wschě mozy napinajo žo sažo nad wodu wudobuch a pkuwajo žo nimale k brjohej pschibliżach. Storczich do wulkeho kamjenja a tam najprjódy troschku wotpoczných; woda mi hischcże k schiji dożahasche. Nabywschi nowych mozow, prózowach žo k brjohej dopkuwacź a běch wjeżely, hdyž mějach sažo twjerde dno pod žobu. Pomyślich žebi na žwojeho žwěrneho konja, tola tón morwy po wodze pkuwasche. Wón bě žo do žwojich rjemjenjow saschmatał. Běch prěni, kotryž sa offizěromaj k brjohej dozpi. To wscho bě žo sa schtwórcz hodźiny stako. Saźkyschach wo pomoz wołacź, potom wscho wocźichny, jenož někotre konje bjes jěsdnych widźach k brjohej pkuwacź. Pomozy žo njemóżesche žaneje pschinjesc̀, dokelž njebě žaneho czołma w bliskosczi. Ssym žo tak nasymnił, so žu mje nasajtra do Oschatza do lazareta dowjesli.“

* (Sso sadużnyk.) We Wostrowzu žo 61lětny dostawar renty Hüttig sadużny. Na hermanku pobywschi žebi něschto k jědźi žadasche. Pschi tym jemu kusk mjaża do dychawy pschińdże, kotryž žo njedźiwajo wschěch napinanjow wotstronicź njehodźesche. Prjedy dyžli lěkar dokhwata, bě Hüttig na rukomaj žwojich pschiwusnych wumrjeł.

* (Roschty spadnyke.) S padnjenjom roschtow w Žitawje montěr a czěžła do njesboża pschińdźeschtaj. Wonaj žo na hłowje a na nohomaj czežko sranischtaj.

* (Pschejědźeny.) Samžny wós, kotryž nawjedowasche, pschejědże pohonicza Bieberneza w Žitawje. Konjej běschtaj jemu czeskoj a wón pospyta jeju s wotežkami dodżerżecź, ale pschi tym padny a konjej jeho kruch žobu wlecżeschtaj a tak wós jeho pscheježdże. Wón je žo czežko sranił.

* (Czěło parowaneho naschli.) W Rychnowje pola Žitawy bě žo privatus Brendler shubił, nětkole je polizajske pschedžydstwo we Wrótžkawju idźěliko, so žu jeho czěło s reki Olawy pola Wrótžkawja wucżahnyli.

* (Wóczko pschetsělik.) W Hornjej Wódrjenzy 13lětnemu hólzej druhi hólz s małej dźěczazej pistoliju tak njesbožownje do wóczka tsěli, so dyrbjachu jeho do wocżneje kliniki w Žitawje dowjesc̀. Pistoliju běchu žebi dźěczi tak pschiprawike, so běchu dźěrku k rosžehlenju pschewjercżike a rokku s pěskom wupjelnike. Jene tajke pěskowe sorno horne powłoki pscherasy a žo do wóczka doby.

* (Na hońtwje satsěleny.) Njedźelu popołdnju 18lětneho jenicżkeho žyna ratarja Geberta se Ziltendorfa pola Gubina jeho wuj pschi hońtwje satsěli.

* (Sajědojczenje krwě.) Pola Lubana žónska na sajědojczenje krwě wumrje. Tótkař Lohmann mějesche na ruzy wotewrjenu ranu, a pschi wobkhadźenju s czěłom žo tež jemu krej sajědojczi. Ruka jemu spěschnje sacżěkasche a na lěkarjowe pschikasanje dyrbjachu jeho do khorownje pschewjesc̀.

* (Czěło bjes hłowy.) Pschi żelesnym rjeczasowym mosce pola Dźěžina wucżežechu s Łobja czěło bjes hłowy, rukow a nohow. Najskerje je žo njeskutk stał.

* (Strach pscheď polizajskim pžom.) Na knježim dworje w Schlesyskej žo někomu 40 hriwnow pokradny. Polizaj, kiž wěz pschepytowasche, rjekny, so žebi budże dacź polizajskeho pža póžłacź. A schto žo sta? Nasajtra rano běchu pjenjesy sažo na žwojim prawym měsinje.

* (51 lět w jastwje.) Pižař Kymž, kiž žo mordarstwa dla na czaž żiwjenja do jastwa wotžudźi, je w Strigawskim jastwje w Schlesyskej jako 84lětny starz na žłabosc̀ wumrjeł. Jeho lěta 1860 žadźichu.

* (Pod czah pschischoł.) Blisko měschczańskeho dwórnischcża blidař Radleť w Strigawje pod wožobinski czah pschińdże. Jemu

ßo wobej nosy pschejeđđeschtej a rosmjeczeschtej. Jeho do khorownje donjeßechu, ale nimaju nadźije na wuhojenje.

* (Wulki woheń.) Pola Walcźa na rusko-schlesyskej mjesy ßo na sto statokow spali, woheń bě satyknjeny. Tsjo burjo ßo ßobu spalichu.

* (Sso wopalika. W Friedlandźe w Czechach ßo burska žónska Simonowa cźežko wopali. Po ßwojim waschnju ßo k nješczi ßydnywschi, so by ßebi satepika, je najskerje wuška. Se schkrjemi, kotrež s nješcze lětachu, ßo walczk a psches to też drasta starej žonje sapali. Na wohnjowy stokp sapodobna běžesche do jstwy pódlanskeje stwy, tam jeje ßyn a drusy ludźo na pomoz khwatachu a woheń haßnychu. Ssurowje wopalenu ju do khorownje dowjesechu. Hacź ßo wuhoji, dwěluja.

* (Skót ßo spalił.) Wulki dwór hrabje Taaffe w Elischowje w Czechach ßo spali a sto schtuk skotu w plomjenjach ßobu sahiny.

* (36000 krónow ßo na pósczе shubiło.) Póstowu mósczeń, w kotrejž bě 36000 krónow pjenjes a kotrež mějachu ßo do Barlina pósłacź, mějesche sastojnik w Duchzowje (Dux) pschewsacź, ale wona bě ßo s póstoweje tosche shubika.

* (Rosbuchnjeńske njesboże w Barlinje.) Na fabrikskej leżomnosczi powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa je w jenym nowym fabrikskim wuhenju plun rosbuchnył. S tym je ßo s wuhenjoweho wjerschka dźěl murje rostorhał a na delka stejazych inżenieurow a dźěłacźerjow padnył. Tsi woßoby ßu ßo sarasyle, schěsczi woßobow je ßo sranilo.

* (Dźěczo s spaliło.) Pschi sběranju běrnow běchu dźěczi na polu jeneho kubl[illegible] a běrnaze selo sapalike. Drasta pjecźlětneje holzy ßo pschi tym [illegible] sapali, a prjedy hacź ßo starischej dohladaschtej, ßo schkrěczaze dźěczo s plomjenjom palesche. Hdyž chzyschtaj plomjenja shaschecź, ßo maczerin[illegible] rasta sapali, pschi czimž ßebi macź žiwot wopali. Dźěczo je n[illegible] puczu do hojerńje wumrjeł.

* (Paduschni hońtwarjo lěßnika skónzowali.) W lěßu pola Dlugawiz w pruskej hornjej Schlesyskej ßu paduschni hońtwarjo lěßnika Makowskeho skónzowali a jeho khěžu sapalili. Mordarjo ßu czekli.

* (Offizěra saßudźili.) Wyschschi wójnski ßud 6. armeekorpsa w Glogowzach w Schlesyskej je leutnanta ßwobodneho knjesa s Richthofena s pěscheho regimenta czišło 22 dla czežkeho njekasanstwa k jastwu na 6 měßazow a k wustorczenju s wójska saßudźił. Toßame khostanje bě jemu hižo wójnski ßud pschißudźił. Wobskorżeny bě pak ßo pschecźiwo wußudej powołał a spyta błudneho ludacź. Lěkarjo drje spósnachu, so je wón duchownje mjenje hódny, so pak je poknje k samolwjenju khmany.

* (Dwaj wojakaj ßo spalikoj.) W schlesyskej wßy Bralinje je pjatk w nozy woheń wudyrił, s kotrymž je ßo khěża wudowy Jakuskeje do czista wotpalika. Dwaj füsiléraj 38. pěscheho regimenta w Kladsku, kotrajž tam w kwartérje leżeschtaj a hižo spaschtaj, staj ßo spalikoj.

* (Na drohowej żelesniży ßo samjatka.) Njedźelu wjeczor bě ßo w Tegelu na poßlednim sastanischczu Barlinskeje drohoweje żelesniży wulka czrjóda ludźi sběžała, kotraž ßo do wosow, do Barlina jěsdźazych, dobywasche. W nastawazej czischczeńzy 51lětnu Klaru Krebsowu k wosam stłóczichu, so wona pod koła padże a ßo samjecze. Mrějazu ju sběhnychu a k lěkarjej donjeßechu, pola kotrehoż wumrje.

* (Czežke snjesboženje pschi manevrach.) W Reichsmarku w Pósnańskej ßo pschi wukładżenju czežkich kanonow s jenej lafettowej wopuschu jenemu kanonérej noha rosrasy. Wróczo padnywschi jena kanona jeneho reservista sarasy.

* (Straschna hrajka.) W Tiefenbrunnje w Vogtlandskej tsi dźěczi jeneho kublerja, 16lětna dźowka, jedyn 14lětny a jedyn 10lětny ßyn do jeneje blesche njehaschany kalk ßypnychu, napjelnichu ju s wodu a ju s korkom satyknychu, so buchu s rosbuchnjenjom blesche ßwoje wjeßele měli. Blesicha pak hnydom rosbuchny a wjele stow schkleńzowych tschěskow s horzej kalkowej wodu dźěczom do woblicza sleczichu. 14lětny hólz ßo najcźežischo srani; wón je widżenje na woběmaj woczomaj shubił. Pola 16lětneje holzy je widżenje w straschе, a 10lětnemu hólzej ßo czoło srani.

* (Pschekschiwjeł czeknył.) Direktor směnkoweje a diskontskeje banki w Augsburgu, Bjedrich Hetzner, je něhdże milijon hriwnow pschekschiwiwschi czeknył. Hacź dotal jeho hischcze njejßu saßkapili.

* Wjeřch Eulenburg, kotryž dyrbi ßo wopaczneje pschißahi dla hischcze ßudźicź, je pjecza wotkhorił. Někotre nowiny teho dla powjesczę pschinjeßechu, so budże ßo nětko wotßudźicź móz. Woßmjo nowinszy dopißowarjo ßu pola Liebenbergskeho hroda wjerscha Eulenburga ßo hodźiny dołho wujěchacź widźeli. Tak bórsy hacź pak ßo wo tym powjesczе w nowinach wocźischczu, wjerch Eulenburg saßo straschnje skhori a potom saßo we kožu leži. Hdy bychu jeho psched ßud žadali, dyrbjeli jeho we kožu wotwjesecź. Potom bychu lěkarjo jeho khorosczź saßo sa tak straschnu měli, so mohł po jich měnjenju wumrjecź, hdy bychu jeho krucze pscheßkyschowali.

* (Strajk mloko podawazych burow.) Burjo w Holzkirchenje pola bayerskeho hłowneho města Mnichowa ßu ßo rosßudźili, so Mnichowskim mlokowym wikowarjam njebudża žane mloko wjazy podawacź. Burjo njemóżachu s wikowarjemi płacźisny dla psches jene pschińcź. Holzkirchenszy burjo dźewjecź dźeßatkow wscheho w Mnichowje ßo trjebazeho mloka podawaju. Jeli so ßo wikowarjo njebudża s druhich stron s mlokom sastaracź móz, budże w Mnichowje bliżsche dny mloko jara żadne.

* (Wohnje w Barlinje.) Hižo wot wjele njedźel ßo żadyn dźeń njeminje, kotryž ßo njeby pak tu pak tam na kubi jeneje khěże paliło. Bjes dwěla stóstnisti prak woheń sakożuje. Na wuhlédźenje sapalerjow je ßo 1000 hriwnow myta wustajiło. Kaž ßo sda, je sapalerjow zyła zwólba, kotraž ma na wohnjach ßwoje wjeßele.

* (Sso sadußył.) Njedźelu je ßo we Wostrowzu (w Schlesyskej) 61lětny rentu dostawał Hüttig sadußył. Hdyž wón jědźesche, jemu kusk mjaßa do dychawy sajědże, kotryž ßo njedźiwajzy wschěch prózowanjow njehodźesche wotstronicź. Prjedy hacź móżesche ßo lěkał na pomoz sawołacź, Hüttig w rukach ßwojich pschiwusnych wumrje.

* (Khěżor jako czeßny zyhelski mischtr.) K khěżorowemu kubku w Cadinenje wulka zyhelnicza błuscha. Dokelž je khěżor loni tam někotre hodźiny pschi měschazej maschinje poßłużował a ßamorucznje někotre zyhele shotowił, je sjednoczeństwo němskich zyhelskich mischtrow na myßliczku pschischło, tuteho „powołanskeho kollegu“ sa czeßny ßobustaw pomjenowacź. W pomjenowanskim diplomje ßo khěżor „czeßny zyhelski mischtr“ mjenuje.

* (Na wużiwanje miaßa khoreho skota wumrjeli.) W Sourellu w połodnischej Tirolskej howjado sareschachu, kotrež bě na pokhromu skhoriło. Mjaßo ßo rospscheda. Pjatnacze woßobow, kotrež běchu jo jědle, se snamjenjemi sajědojczenja skhori. Někotsi s nich ßu wumrjeli.

* (Sslawne hußle.) Hrabja Trautmannsdorf, konjeński mischtr khěżora Korle VI. (semrje 1740), wot ßławneho twarjerja hußlow s tymile wuměnjenjemi hußle kupi: wón Stainerej hnydom 66 złotych sapłacźi, wustaji jemu na czaß żiwjenja wschědnje dobry wobjed, kóżde lěto nowu drastu se stotymi bórtami, dwě piczeli piwa, darmotne wobydlenje s tepjenjom a se ßwětłom, na měßaz 100 schěßnakow hotowych pjenjes, a by-li ßo Stainer woženił, telko wowßa, kelkoż by trjebał, a 12 korbow ßadu lětnje jemu a runje telko jeho starej wothladaczy. Stainer bě po tutym wikowanju hischcze 16 lět żiwy a duż je hrabja Trautmannsdorf sa jenicżke hußle něhdże 20,000 schěßnakow sapłacźił. Tutón pjenjes by po nětczischej hódnosczi wěscze 5 abo 7 krócź wjetschi był. Tute hußle hischcze wobsteja. Lěta 1873 je na pscheßadźowanju s wobßedźeństwa rakuskeho semjana bohaty Rußa sa 7500 hriwnow w Draždźanach kupi.

* (Njesboże pschi honjeńzy amerikanskich automobilow.) W Syracuse pola New-Yorka je ßo ßobotu popołdnju żałoßne njesboże stało. Pschi składnosczi tamnischeje statneje wustajeńzy, ßo honjeńza automobilow wotmě, pschi kotrehoż sapoczatku bě president Taft pschitomny. Jedyn Knoxski wós, kotryž amerikanski jěsdźeć Leo Oldfield wodźesche, ßo pschi jenym kole psches wobkoženje pschekama a s najwjetschej spěschnosczu do husteje cźrjódy pschihladowarjow cźerjesche. Schěsczi woßobow ßo hnydom sajědże, a tsi ßo tak cźežko sranichu, so bórsy po tym w hojerni wumrjechu. Pódla teho ßo schyrnacze woßobow cźežko srani, mjes nimi pjecź tak cźežko, so ßo jim lědma żiwjenje sakhowa. Njesboże je ßo pjecza s tym sawinowało, so je ßo hońbischczo psched sapoczatkom honjenja womaczało, so by ßo sa jěsbu presidenta Tasta bjespróschne sczinike. Wobdźělnizy pschi honjenju ßo najprjedy sapowjedźichu, na mokrym hońbischczu jěcź, tola ßo skónczńje k temu narěczecź dachu. Ssrjedź jědźenja ßo Oldfieldej na dobo wobrucź wobschkodźi, jeho wós wyßoko saskoczinschi do pschihladowarjow cźerjesche. Oldfield ßebi někotre rjebła skama a ßebi snutska schkodu sczini, tola ßo jemu ßnadź hischcze żiwjenje sakhowa.

* (Wupuchanje Ätny.) Woheńbluwaza hora Ätna na kupje Siziliji w Italskej njepschestawajzy dale pucha. Popjeł a próch zyku krajinu saczmiwataj. W Taorminje a Cataniji ßo dźeń do nozy pschetworja. Popjeł zyku wokolinu zentimeter wyßoko pschikrywa. Jedyn puczowar, kotryž ßo na horu nastaji, so by ßebi wupuchanje wobsladał, je ßo wróczo duzy shubił. Zyła horina poknózna strona ßo s njeliczomnymi małymi kraterami wotewrja.

Jedyn sastojnik observatorija (wobhladowarnje) pschi horje je 170 tajkich wotewrjeńzow naliczik, tola wón mèni, so je jich ßnadź 300. Zahka lava w schtyrjoch rèkach po horje dele bèźi, kotrež ßo delka sjednoczeja a zahku wohnjowu sczènu tworja, kotraž ßo k Linguaglossa blížži. Na puczu leżaze lèßy ßo pala a plomjenja hižo k wokolnosczi Lioguaglossy schwihaju. Wojazy wobydlerjow na bjesstraschne mèstna czèrja. Semja husto rži. Wot lèta 1616 njeje ßo tamnischa krajina wjazy s lavu wupuscźika, a Alcantara bu sa tón czaß najplódnischi wokrjeß Sizilskeje. — Lavowa rèka ßo jako 500 metrow schèroki a pjatnacźe metrow wyßoki żehliwy had do prèdka hiba. Horine wustorki njesdadźa ßo posastawacź, hischcźe pschezo ßo żehliwe kamjenje s nich funkaju a wohniwu rèku rosschèrjeja; njepschestawaze wrjeskanje a ßyczenje każ wot raketow a rosbuchozych ulow powètr napjelnjuje a hórki schwablowy dym nad krajinu leži. Pschi tym tupe, hrósbne podsemske kulenje a rżenje wo tym ßwèdczi, so ßo skoby dźiwich żiwjelow we hlubokosczi semje hischcźe njejßu smèrowake. Lavowa rèka wschè na ßwojim puczu leżaze winizy, sahrody a statoki sniczi. Mnosy winizarjo zyle ßwoje wobßedźenstwo shubja. Wino hischcźe njeje dosrawiko a ßo teho dla s njeho njehodźi moscht dźèlacź; jenoż k dźèlanju kißala ßo wono hodźi.

* (Dajcźe ßebi derje ßkodźicź!) S New-Yorka ßo pische, so ßu mjaßo wożazu firmu Schwarz, Brothees a Company w New-Yerseezu w poknóznej Amerizy dla grawoczźiwych wobstejnosczow w rèsarni wobskorżili. Wjele ßlaknjenych njesarèsanych koni ßu sa wuwos do Hollandskeje wużili a jako konserwy pschedżèlali.

Nasch wuj.

Po żnjach pschińdźe nasch wuj k nam na wopyt. Je hižo 18 lèt sapóßklanz khèżorstwoweho ßejma a chzyschce ras w czichej wjeßy wotpoczńnycź a Barlinski proch wottschascź. Dyrbjesche hischcźe dwaj mèßazaj po sawrjenju khèżorstwoweho ßejma w Barlinje w komißijach dźèlacź.

To bèchu njesapomnite hodźinki, hdyż czi pjeczo burja — wjazy tam njebydla, — ßo pola wiczeżneho kublerja Schokty seńdźechu a s naschim wujom wo politizy ßo rosmolwjachu. Wón njeje runjewon wuwolany rèczńik, ma pak mosby a wutrobu na prawym blaku a jeho jaßna hlowa a dobry pomjatk mózetaj na wschè praschenja żadanu wotmolwu dacź. Jako muż porjada a lubowar wjeßneho luda ßkuscha wèso k konserwatiwnej stronje. A czi pjeczo burja też żenje hinak wolili njejßu.

Schokta, kotrehoż starschi a jich prastari pschedkhadnizy wiczeżne kubło jedyn wot druheho dźèdźichu, je dowèrnik wjeßneho wólbneho towarstwa sa ßwoju a ßußodnu wjesku. Je czichi, ale we wschèm wobhonjeny muż a ma srosymjenje też sa druhe stawy. Tola jeho ßußod Kschižan je nahla hłoczka, kotremuż burstwo psche wscho dże a kiž njewobpschimnje, so drusy ludźo też tak njemyßla, każ wón.

Tiecźi je Jerschikez Jan, najpobożnischi a bohabojasnischi mjes nimi. Lèta dołho je wotebjerał „Pomhaj Bóh“ a s woßebitej radosczu czita wschè nabożne a zyrkwinske rospominanja. A jako ßwèrny Sserb je hižo psched 23 lètami „Sserbskej Nowinje“ dwór a dom wotewrił. Ma czrjódku dźèczi. Najwjazy starosczow czini jemu Mots. Po wukonjenju wojerstwa dźèłasche Mots nèkotre lèta w mèschczańskej twórni (fabrizy) a tam bè wjele sozialdemokratiskich schtuczkow a nahladow nawuknył. Nètko pak je saßo w starschiskim domje; prjedy hacź bè sozialdemokratiskim lischczerjam a sawjednikam zyle do wukow padnył, bè ßo domoj wrócził. Czi schtyrjo wobdźèlichu ßo na rosmolwje s naschim wujom. Nasch nan, jeho ßußod, a ja czische pschipoßłuchachmy a mèjachmy ßwoje wjeßele, hdyż nasch wuj Kschižana a Motßa tak prawje na hubu kleskasche.

„Na, wujo“, prajesche Schokta, „powjedaj nam tola nèschto wo khèżorskim ßejmje!“

Nasch wuj: „Sso wè! To rad chzu! Schto waju najbóle sajimuje?“

Kschižan: „Nó kak ßo tam se wschèm ma.

Mots: „Nè, schto sozialdemokratojo czinja.“

Jan: Wo ßwobodomyßlnych nam powjedaj.

Nasch wuj: To je psche wjele na dobo. To jene mózu wam pscheradźicź. Mi ßo tam wjazy njelubi. Tajku hidu, tajke schkaranje a sekhańństwo, każ nètko, w bèhu ßwojich 18 lèt doźiwił njejßym. Kak hakle budźe, hdyż ßo khèżorske wólby sapoczinaja! Hižo do czaßa wam wotkryju, so budźa najczeżsche, kiž ßmy wob 40 lèt wutracź dyrbjeli.

Kschižan: Tak stajnje rèka.

Nasch wuj: Ty wschak doczinisch. Kak ßu ßo czaßy pschemènike, hižo s teho widźisch, so wolerjo dźenßnischi dźeń wot ßwojeho sapóßklanza wjele wjazy żadaja, hacź psched 20 lètami. Tehdom bèchu ludźo hischcźe spokojom. Jim doßahasche, hdyż sapóßklanz psched wólbami w nèkotrych mèstach ßwojeho wokrjeßa rècześche. Dźenßa ßebi jeho żadaja do kóźdeje wjeski, ale niz hakle krótko psched wólbami. Hewak jeho njewola.

Mots: Ludźo ßu bóle „wujaßnjeni“ a maja wjazy interesßy na politizy. To je saßkużba sozialdemokratow.

Schokta: To jene je wèrno, so czi „czeŕwjeni bratsja“ ßwoje leczaze kopjena hacź do najmjeńscheje wßy noscha a mjetaja je na kemschach do dwora a do domow, mjes tym so kschesczenjo ßwojemu Bohu ßkuża. Naschu czeledź chzedźa też naschkaracź. Tola rosjaßnili woni nikoho njejßu. Wjeßne wólbne towarstwo a nasche ßerbske czaßopißy ßu w bèhu 10 lèt mnoho politiskeho rosjaßnjenja do ßerbskeho luda pschinjeßle, woßebje sjawne ludowe shromadźisny.

Kschižan: A tola żana wina njeje, so budźa khèżorske wólby runje lètßa tak czeżke.

Nasch wuj: Masch zyle prawje. Pschiczźiny ßu druhe. K prènjemu budźe ßo s zyle druhimi ßrèdkami wojowacź, hacź prjedy. Potom ßo hinajsche swjasći mjes politiskimi stronami wjasaja. Skónczńje ma wscho wèsty wulki samèr.

Schokta: Kak ty to mènisch, wujo, s tymi woßebitymi ßrèdkami?

Nasch wuj: Pschede wschèm ßu pjenjeżne ßrèdki. Pschemyßlowy a pschekupski swjask (Hansabund) budżetaj spytacź, sapóßklanzow w ßwojim smyßku pschecźiscźecź. Tutón żada ßebi ßwobodne wikowarstwo. Wobaj pak ßo mèritaj pschecźiwo ratarstwu. Teho dla hromadźa hižo hobrske pjenjesy. Na tyßaz toleŕ ßo tu njehlada.

Jan: Kak je to mózno? Njewoli dha kóźdy po ßwojim ßwèdomnju?

Nasch wuj: Tak ßebi my myßlimy. Tola mamy doscź wjertawkow, kiž ßo psches pjenjesy narèczecź dadźa. Mnosy ßu saßo wotwißni. S bojosczе, so mohli ßwojim wèzam schkodźicź, wola njepschecźela. A drusy ßu hižo sbożowni, hdyż jich njepschecźel s automobilom do wólbneje stwy dowjese.

Kschižan: Stanje dha ßo to też?

Schokta: Ssym czitał, so je we wokrjeßu Labiau-Wehlau 46 automobilow sa ßwobodomyßlnych dźèlało. Na tajke waschnje hodźi ßo na wólbu skutkowacź.

Nasch wuj: To njeje hischcźe najhórsche. S Judaschowym pjenjesom koja ßo herjekarjo a czi czahaju po kraju a powodźuja lud s lecźiczymi kopjenami, s wobrasami a s broschurkami. Pokupja no[illegible], woßebje tak mjenowane „jestroniske“ a psches saplacźene nawèschtki sawjedu sjawnosczź. Psches schkerjedu myla wolerjow, so jednory muż njewè, bdźe [illegible]ts a hdźe won a tak napischecźiwnu zedulku woteda, pak s mjesanym s zyła wolicź njeńdźe. (Pschichodnje dale.)

Žokdźe

kupuje pschekupz **Rjelka** we Worklezach.

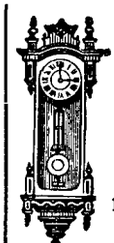
Mlokowu a ßmjetanowu

slamanu schokoladu

porucza

Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jèdkach 1.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźèło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wulkadne wokno, s płaczisnami wuokpożene, wobhladacź.**

Do Wojerowskich stron!

K **lwaßnym** a **składnostnym daram**

ßwój wulki a derje srjadowany skład

pißanych schalkow, talerjow, schklow, khlèbowych tysow, khofejowych tysow, khofejowych młynow, młóczńikow, petrolejowych khanow atd., każ też **sczènskich** a **wißazych lampow,** dale **hródźnych** a **wètrowych latarńjow** po tunich placźisnach poruczam.

Bruno Vogt, **klampnarski mischtr we Wojerezach**

na zyrkwinskej haßy 22, blisko torhoschcza.

Cžesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći s tutym najpodwolnischo wosjewjam, so sym swoju **sedlarnju** a **polstrowarnju**

na kamjentnu hasu czisło 19

podla „**skoteho lawa**“ pschepoložił.

Sa dowěrjenje, mi hacž dotal spožczene, so najwutrobnischo dźakuju, lubju, so budu tež dale wschitkim tym, kotsiž mje poczesćza, jenož s dobrej tworu krucze sprawnje posłużecź.

S poczesćowanjom

C. A. Pietsch, sedlarski mischtr
na kamjentnej hasy 19.

Ralbičanske spěw. tow. »Lilija«

wuhotuje **njedźelu 24. septembra 1911**
w Ralbicach

= zabawny wječor. =

Započatk w 7 hodźinach.

Program wopřija: Spěwy, hru a reje.
K rejam maja přistup jenož wopytowarjo koncerta.
Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje, da-li Bóh, **jutsje, njedźelu 24. septembra** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu **pożedźenje.**
Wo bohaty wopyt prosy **pschedsydstwo.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Bližschi **symsli semester** so **wutoru 24. oktobra 1911** sapoczne. Pschipowjedźenja nowych schulerjow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je tež swólniwy dalsche wukasacź.

Prof. **dr. Gräfe.**

Wjetscha liczba

dźełaczerjow a dźełaczerkow

trajne a derje so płaczaze dźełko namaka
w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hěcze
pola Budyschina.

Domjazeho pachola

hnydom pyta **Wacker** w Albertskej sahrodze w Budyschinje.

Kedźbu!

Wot nětka so sasso se schtrykowanskej maschinu saběram a **dobre tunje bjesschowowe schtrympy** wscheje družiny dźěłam, tež wschě družiny schtrympow pschischtrykuju.
Hanža Milschez we **Luczu**
pola Delnjeho Wujesda.

Dobry kóń

je, dokelž je wysche, na pschedań na **swobodnym kuble** w **Jeschizach.**
Hunnius.

(K temu czisłu pschiloha.)

Hosćenz „Seleny dol“

pola Makeho Wjelkowa, s nowymi twarjenjemi, 13 kórzami pola a luki, 60 sadowymi schtomami, je se žiwym a morwym inventorom, domjazej nadobu a domkhowanymi žnjemi s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalsche je shonicź na Tšelanskej drósy 6 w Budyschinje.

Ženitwa.

Wudowz, wokoło 40 lět stary, winowaćer, w dobrych wobstejnosćach, evangelski, pyta sebi žonu s něschto pjenjesami. Posłiczenja chzyke so we wudawarni Serb. Nowin w lisće pod napisćmom O. L. 34 pósłacź.

Kuchańki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k swinjom, wotroczkow, sćrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej hasy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Warnowanje.

Tych, kotsiž naju domjazy měr se slymi rěczemi kaža, warnuju, dale mojeho muža schczuwacź, dokelž hewak kóždeho winika wobskorżu.
Martha Gärtnerowa
w Hucźinje.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

zmeje **njedźelu 1. oktobra** popołd. we Weberec hosćencu posedźenje. Přednošk je so přilubił. Hosćo su wutrobnje witani. **Předsydstwo.**

Do Měrkowa!

Njedźelu 24. septembra 1911 budże so **skódna**

brěžkowa bowla

porjedźicź. Popołdnju wot 5 hodźin budża **balske reje.**
Pschecźelnje pschepraschujetaj
Oskar Raußendorf
a mandźelska.

Do Łasa!

Njedźelu 24. septembra budża
reje
Pschecźelnje pschepraschuje
Khorla Scholta.

Sserbske dójki

sa wožebnych knježi s najwjetschej msdu hnydom a posdźischo pyta **W. Fiebigerowa,** saradźerka dójkow w Budyschinje na žitnej hasy 2 s napschecża Pahna.

Wutrobny dźak.

Swojemu cžesćenemu knjesej kantorej Holanej a jeho cžesćenymaj knjeżnomaj sotromaj sa wschu prózu a luboscź, kotruž su pschi schulskim swjedźenju dźěćom wopokasali, horzy dźak praja
někotsi starschi w Budyschinku a Pschiwczizach.

✝

Najwutrobnischi dźak!

Pschi nahlej srudźazej a tola sbóžnej smjerczi nascheho lubowaneho njesapomniteho synka a wnuczka

Hermanna Augusta Jordana,

15. t. m. kaž pschi swjatoczným pohrjebje je so nam a naschemu njeboh dźěćatku telko derjecźinjazeje luboscze wopokasało, so s tym swój **nanajwutrobnischi dźak** wuprajamy: Naschemu lubowanemu knj. fararjej Waltarjej sa luboscźepokne troschtowaze předowanje, naschemu zyknemu pschecźelstwu sa wschu pychu, wjesnym wobydlerjam, kotsiž k pomozy khwatachu, kmótram sa smjertnu pychu a wupyschenje kaschczika, wschěm shromadnje sa bohatu smjertnu pychu, cžesnym młodym hólzam sa njesenje a wschitkim lubym pschewodźerjam k posledniemu wotpočinkej.

W Krónzy a Lusy, 18. sept. 1911.

Jordanez a Nowakez
hlubokožarowazej swójbje.

Pschiłoha k czišłu 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. septembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

18. septembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa rěsna waha	
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	46—48	84—90
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	78—83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—40	71—77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	26—32	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—46	77—83
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—42	70—76
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—37	65—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—32	60—64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20—25	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—50	83—86
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—47	76—83
3. žnadnje pizowane	30—34	65—70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—62	95-100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	86—92
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—50	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	48—49	64—65
2. mjaßne	46—47	62 - 64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—47	58 - 61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 16. sept. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 21. sept. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	85	10	—	9	65	9	90
Rožka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	80	9	—
Jećmjeń . . .	9	50	9	80	9	—	9	60
Wows . . . 50 kilogr.	9	30	9	50	8	80	9	10
Hróch . . .	11	50	14	50	10	—	10	50
Woka . . .	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły . . .	15	—	17	—	15	—	19	—
Hejduschka . . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny . . .	4	—	4	50	4	=	4	25
Butra . . . 1 kilogr.	3	—	3	20	2	80	3	—
Pschenična muka 50 "	11	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 "	11	50	15	—	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	4	—	5	50
Ssłoma . . 100 "	4	50	4	67	3	25	5	—
Prošata 491 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	75	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	30	7	50	7	75
Pschenični gris	—	—	7	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	30	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běło) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 60 np., jećmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 70 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. — np. hacž 14 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hacž 13 hr. 72 np.

Wicžne płaczišny w Kamjenzu.

21. sept. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 80 np. jećmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 5 hr. 25 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacž 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 28 np.

Wiedro w Londonje 22. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 15. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Bjedrich Wylem Pawol Schimank, tyschelski mischtr w Hornjej Hórzy, s Hanu Marthu Krausez w Dobruschi.

S druhich wožadow: Khorla August Khěžnik, cžełła w Wbohowje, s Madlenu Kubschez tam. — Jan Ernst Nowak, zyhelnski dźěłacžer w Pschiwcžizach, s Khrystinu Klementinu Scholcžiz w Barcže. — Ota Mehlhosa, lnjejski sahrodnik w Krakezach, s Linu Idu Straubez w Hrodžischczu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Alfred Waltat Herbert, Augusta Barscha, fabrikarja na Zidowje, ž. — Helmut Herbert, Khorle Augusta Förstera, želesotoczerja w Dobruschi, ž. — Jan Jurij Horst, Jurja Ernsta Haasy, blidarja w Dobruschi, ž. — Marja Augusta, Jana Bohuwěra Krawza, kublerja w Bosankezach, dž. — Elsa Frieda, Jana Ernsta Schěrza, dźěłacžerja w Scžijezach, dž. — Martha Hertha, Bjedricha Wylema Pohla, schewza na Zidowje, dž.

W katholskej zyrkwi: Sebald, Pawola Brugera, seminarskeho wyschi. wučerja w Budyschinje, ž. — Herta, Antona Nawrota, dźěłacžerja na Zidowje, dž.

S druhich wožadow: Gerhard Alfred, Maxa Schězy, cžełła w Hornim Hunjowje, ž. — Jan Gerhard, Bruna Schustra, korcžmarja w Cžetwjenych Noßlizach, ž. — Jakub, Jakuba Cžěpza, dźěłacžerja w Njesdaschczach, ž. — Liddy Hedwig, Ernsta Hermanna Zimmera, póstskeho agenta w Prěcžezach, dž. — Max Alfred, Handrija Wjazki, khěžkarja w Hermanezach pola Rakez, ž. — Frida Johanna, Augusta Neumanna, žedkarja a khěžerja w Schekezach, dž. — Werner Gerhard, Ernsta Emila Wagnera, hajnika w Jatsjobju, ž. — Jan Kurt, Jana Mkyńka, žiwnoscžerja w Komorowje pola Klukscha, ž. — Max Richard, Marje Marthy Karichez w Wbohowje, njemandž. ž. — Hana Martha, Jana Augusta Njencža, khěžerja a schewza w Hlinje, dž. — Elsa Hildegard, Jana Alfreda Widmera, wyschscheho schwajzarja we Worzynje, dž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadže: 15. dźeń septembra: Emil Rudolf, njemandž. ž. na Zidowje, 1 m. 14 d. — 16. Horst Werner, Juliuža Wylema Böhmera, kowarja w Dobruschi, ž., 8 m. 12 d. — 18. Hana Marja Augusta Hedwiga Sieberez, Jana Khorle Gustava Kahle, dźěłacžerja na Zidowje, mandželska, 33 l. 7 m. 24 d. — Johanna Khrystiana Marja Rychtarjez, njebo Jana Henki, wósnika na Zidowje, sawostajena wudowa, cžełowa žona tam, 71 l. 27 d. — 19. Khorla Reinhold Hirsemann, khěžeł a invalid pod hrodom, 66 l. 10 m. 19 d. — Martha Amalia Wölslez, Wylema Ferdinanda Wormsa, kublerja w Sslonej Borschczi, mandželska, 28 l. 8 m. 18 d.

S druhich wožadow: Handrij Materny, khěžeł w Leschawje, 76 l. 10 m. 10 dn. — Hermann Schurak, njem. ž. w Janezach, 6 m. — Martha, njem. dž. Khrystiny Medakez w Běcžizach, 1 m. 22 dn. (wumrje we Wulkej Dubrawje). — Jan Ernst Gruhl s Cžornjowa, ulan w kral. salsk. ulanskim regimencže cžo. 17, 20 l. 8 m. — Jan Kschižan, želesnisti dźěłacžeł w Bukezach, 51 l. l. 10 m — Marja Theresija, Handrija Rittera, žiwnoscžerja we Lusku, mandž., 64 l. 10 m. — Erich Waltar, dźěłacžerja Kahla w Bukojni, 2 l. 2 m. — Hanža swud. Liebigowa rodž. Wicžasez, wumjeńkatka w Drožđžiju, 82 l.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin farat Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodžin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodzinach němske žnjowe předowanje. Psched zyrzwinymi durjemi budže žo kollekta sa postajenje diakonišy sa Hodžijsku wožadu skladowacž.

Pjatk 29. sept jako na Michcka budže rano ½8 hodžin němska, ½9 hodžin žerbska spowjedž a ½10 hodžin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodzinach němsku spowjedž, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodž. němske a ½10 hodžin žerbske předowanje.

Wuporjedženje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißionske dźěła,** twarju jako woßebitoscž: **ruczne młócžaki, želesne stiitate młócžaki se žłomowym tschaßakom a łschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate žynowe wobroczaki, běrny wuhrjebati, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(měježel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běłeńskej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składže, kotrež móža žo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacž. ::

Rožka

ßo do

muki a wotrubow

w kóždym cżaßu ſ wuwſaczom njedźele

ſamẽnja

w mẽſchczańſkim mlynje

we Wojerezach.

Viſitne khartki

cżiſchczi ſpẽſchnje a tunjo

Ssmolerjez knihicziſchczerńja.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mẽjo.

Dawamy hacz na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokożene pjenjeſy

pſchi wſchẽdnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3 mẽßaczn. wupowjedźenju 3½%**

pſchi jenomẽßaczn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6 mẽßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacże khamorowych kaſchczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

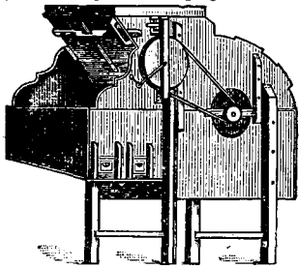
depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Sawołajcże mje ſ telefonom, hdyž je trjeba

mlóczaze maſchiny

porjedźicz, **pod cżißłom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, maſchinſka fabrika ::

w Protezach (Prietitz)

pola Halſchtrowa.

Dźẽłam **mlóczaki** ſ cżiſczenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, cżiſczazych maſchinow, wẽjadłow, trieurow, ſchrótowanſkich mlynow, bẽruazych parjakow, rosmjeczakow, rẽpurẽſakow, ßłomurẽſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßykanjowych maſchinow** atd.

Sserbſki muſej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu mẽßaza wot ½11—12 hodźin.

Th. A. Wällnitz naſlẽdnik

mẽjeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tẽž

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchẽch płaczišnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje družiny, kaž tẽž

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavẽrſke ſtólczki atd.

K wutupjenju pólnych myſchow

poručam

ſacharinſke ſtrychninſke žito, fosforowe pille, barytowu pſchenżu, myſchaze tyfuſowe bazille, fosforowy ſyrup

w ſtajnje cżerſtwej tworje tunjo.

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

Pſchi wjetſchim a ſhromadnym kupowanju tuńſche płaczišny wobliczam.

Schmidt & Gottſchalk,

pjenjezna banka

w Budyſchinje na theaterſkej haßy cżißło 6

na rózku ſchulſkeje drohi

wſchẽ 30. ſeptembra a 1. oktobra wupłaczomne

kupony

hižo nẽtko bjes khoſtow ſ hotowymi pjenjeſami ſamẽnjamoj.

Najlẽpſche hódnoſtne papjery ſtajnje na ſkładze.

Dobytkne kupowanske žórło

sa

wołmjane schtrykowanske pschedźeno

(ruczne a maschinske schtrykowanje) wupruhowanych, płaczisny hódnych druzinow.

Dźeczelołopjenowu wołmu,
Schmidtsku wołmu,
zidźanu wołmu,
wjelbłudźazu
koßmowu wołmu,
Be= a Er=wołmu

s rukowanjom, so njefilzuje a so njeschupi,

vigognowu wołmu

Schtrykowanu spódnju drastu, schtrympy, soki

ßamßneho wudźełka

porucza

Ernst Jordanowa wudowa

w Budyschinje
na jerjowej haßy 5,
na snutsk. lawskej haßy 8.

Sserbski so rěczi.

O. Osswald

Wołmjane a schtrykowanske pschedźeno

sa ruczne a maschinske schtrykowanje

wupruhowanych a płaczisny hódnych druzinow:

Rolandska wołma,
Schmidtowa wołma,
zidźana wołma,
wjelbłudźaza koßmowa wołma,
krajna wołma prjedawscheho waschnja,
B= a R=wołma, bjes filza,
vigogne, němska a jendźelska.
sportska wołma.

Schtrykowanska spódnja drasta

wschěch druzinow ßamßneho wudźełka.

Kupowarnja sa wikowarjow.

Telefon 160. **Póstski checkowy konto Lipsk 3470.**

na kamjentnej haßy 7.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy tunjo porucza

Emil Miersch
— drogowe klamy —
na kamjeńtnej haßy.

Kakao

farnuczeny czisty
punt po **75** pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Schokolada

tuńscho.

So bych skład swojeho snateho wubjerneho **kakaa** a **schokoladow** srumowak*, je

wot sobotu 23. septembra
hacz do 7. oktobra t. l.

po poniżenych płaczisnach pschedawam. Wołebje poniżene su někotre dźełby, kotrez su s lětuschej wulkej horzotu jenoz po napohladze něschto czerpike, kotrez pak su hewak w kóždym nastupanju bjes poroka. Jako wołebje płaczisny hódne poruczam:

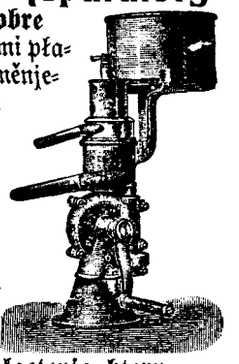
	Porjadna płaczisna.	Poniżena płaczisna.
Kruchi, 1/4 a 1/2 puntowske	punt 75 pj.	65 pj.
Mlokowe kruchi, jara płaczisny hódne	= 120 pj.	95 pj.
Mlokown schokoladu, taflojtu, mało sładka	= 130 pj.	105 pj.
Ssmjetanown worjechowu schokoladu, jara nježnu, tafla	25 pj.	20 a 22 pj.
Jědźnu schokoladu, punt po 5 a 8 taflach, mało sładku	punt 160 pj.	130 pj.
Jědźnu schokoladu, sylnje sa kakaom sładźazu, punt po 10 taflach,	= 200 pj.	170 pj.
Wowßnu kakao,	punt 80 a 100 pj.	60 a 80 pj.
Kakao, saruczny czisty, punt nětkole hižo	70 pj.	

Schokoladowy kontor Moritza Schmidta

pschi mjaßowych jědkach czo. 1.
pschi mjaßowych jědkach czisło 1.

* **Doprědny nawěschtk!** Sapoczatk oktobra na theaterskej haßy 4 prěnjoklaßnu **schokoladowu wołebitu pschedawarnju** wotewrju. Wschě do teho sługuschaze twory najlěpscheje hódnosce po tunich płaczisnach.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej: J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny

so do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina so wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje **E. Koban**
pschi żitnych wikach 4.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Koprowy vitriol

zyły a czisty mlety,
k naczinjenju pscheńzy,
s wulkim direktnym nakupjenjom tunjo pola
Oty Engerta
en gros **drogowe klamy** en détail
Telefon 33*.

Bjelsej,
hudniski aktnar sw. skužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon czisło 177. —
Pschesadźowanje lězomnosczow.

Czerpjach wot 3 lět na žoltu wumpjeru se žakožnym

žwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowego patent. lěkarskeho mydła žym czwilu dospołnje wobnk. H. S., polizajski ferjant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tučnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Pomerne płaczisny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot

H. Möbiusa a žyna,

fabrika loszowego wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodžinach w khofejowni.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej w Neugersdorfje w Sakskej.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyschenja diskontowoje žadžby khěžorstwoweje banki sadanjamy wot 20. septembra 1911 nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wužiwanju s	3%	za lěto hižo złożom.
pschi měßacznym wupowjedzenju	3¼%	
pschi schtwórczlětnym =	3½%	
pschi pollětnym =	4%	

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje.

Serbski dom.

5 nowych matrazow,

sdźěła s łožom, dale

dwě trjebanej sofje,

pschedawam, so bych je wotbył, po wurjadnje tunich płaczisnach.

T. Albert

(mějeczel **Khorla Bala**).

Sa czaß wakow

wotwjedżaze tabletty psche waki sa dżěczi a sroscenych tyska po 30 a 40 pj., derje žkodżaze a s wěstoszu skutkowaze pschе waki.

Psche czerwjaze waczki, askaridy abo tak mjenowane skakaze waki derje skutkuja

czopki pschе czerwjowe waczki, tyska po 75 pj.,

antiwurm, tyska po 1.25

Schlebjerdżala s hlowu wotstroni wěscze skutkowazy žrědk **kamakosin,** hdyž žo prawje nałoži, tyska 2 mk.

Roseßkanje na wßy. Jenicžzy woprawdżite dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczliwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Serbske a němske spěwarske

sa njewjesty

žu po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Prjedy hacz žebi drastu po měrje skasacze, **pruhujcze spodziwnu tunjoscz,** hódne tkaniny a najlěpsche žedżenje

hotowych wobleczenjow

sa doroscenych, schulerjow a pacholow,

kholowy, jupy, swjetschniki, hólczaze wobleczenja, paletoty,

hotowu drastu sa doroscenych,

žnknje, blusy, zakety, mantle,

njepschirunjomnje rjenje dżěkane, niz dróżscho dyžli pschi žamßnym seschiczu.

Bayerske peleriny do mokreho wjedra a mantle sa dżěczi, žony a muzikich, pótniki, spódnje tkaniny, schaty, krawaty, khapy, klobuki, mězy atd.

Loúscha twora žo wjele niże płaczisny wupschedawa.

Snate najlěpsche kupowanske žórko, krucze sprawne, wulkoměschczanski wubjerk.

Ernst Jenke

Pschi hlownym torhoschczu 9. w Budyschinje. **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 39. Sobotu 30. septembra 1911. Lětnik 70.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1911

do prědka płaćicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž žebi **Serbske Nowiny** psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa **Serbske Nowiny** na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póśćze **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Sakska krajna synoda.

Petizija evangelskich Serbow wo sakhowanje žwjedženja tsjoch kralow jako wožebiteho žwjatoho dnja je žo synodźe pschepodała. Synoda budźe hakle posdźischo wo njej jednacź.

Knjes farar Mrósak-Hrodźischćźanski na synodźe sa to rěčeše, so by žo w žerbskich wožadach žerbska rěcź w zyrkwi a schuli sakhowała. Nadźijomnje žu jeho žłowa nakhilenej wuschi nadeschke. W nětčźischim čźažu, hdyž schulska-inspekzija systematiszy žerbsku rěcź wutupjesche, je nusne, so žo s najwyschschej zyrwinskej a schulskej wyschnoscźu khutne žłowo wo tym porěčźi. Pola schulskeje wyschnoscźe po sdaczu hižo dawno nahlad knježi, so žo w nastupanju žerbskeho čźitanja a podawanja nabožeńskeje wučźby wučerjo njetrjebaju wjazy sakonjowych postajenjow dźerźecź.

Profesor dr. Henrici-Lipscźanski pódla wschelakeho swježelazeho jako na hrožaze sjewjenja na pschiběraze dźělenje mandźelstwow, žamomordarstwa a na roscźaze wustupowanje s krajneje zyrkwje pokasowasche.

Němsko-franzowske jednanja dla Marokkowskeje

hižo ludźi wjazy njesajimuje. Wono žo sda komedija bycź, kotraž žo wschědnje wospjetuje. Na franzowske namjety Kiderlen-Wächter s druhimi namjetami wotmolwja. Potom saže franzowske knježerstwo nowe namjety wudźěła a je do Barlina scźele. Tam saže žwoje pschispomnjenja cźinja. W Parisu s nowa wuradźuja, tola žanemu kónzej žo njedońdźe. W Franzowskej póczu hižo njescźerpni bycź. Prjedy hacź Němska a Franzowska wo Marokkowskej psches jene pschińdźetaj, móže wójna mjes Italskej a Turkowskej wo Tripolis wudyricź.

Sničenje franzowskeje bitwiskeje łódźe „Liberté".

Sa krótke lěta je žo franzowske wójnske łódźstwo hižo saže s cźežkim njesbožom potrjechiło, kotrež prjedawsche njesboža po žałožnoscźi pschetrjechi. Póndźelu s Toulona nastróžaza powjesć pschińdźe, so je žo bitwiska łódź „Liberté" tutón dźeń rano po wjazorych rosbuchnjenjach potepiła.

Po knježerstwowej rosprawje je žo s wobžadki „Liberté" 338 muži a něhdźe 100 muži s druhich łódźow moriło.

Kak je žo njesboże stało? Rano wokoło 5 hodźin straźnizy pytnychu, so s łódźineho prědka kur wustupuje. Offizěraj, kotrajž běschtaj na łódźi, pschikasaschtaj, pólvrowe komory powodźicź. Kužateho kura dla pak njebě móžno, hacź k pólvrowym komoram dóńcź. Powjesćz wo wohnju žo rucže mjes mužstwom rosscheri. Ludźo žo k cźołmam tłócźachu, pak do wody skocźichu. Hdyž offizěraj sakrocźischtaj, žo ludźo smérowachu. W tymle wokomiku žo prěnje rosbuchnjenje sta. Spósnawschi, so by žo mužstwo njetrjebawschi woprowało, offizěraj mužstwo napominaschtaj, łódź s měrom a porjadom wopuschcźicź. Hdyž chzyschе mužstwo po tejle pschikasni cźinicź, žo satrasche rosbuchnjenje sta, kotrež wulki dźěl mužstwa mori.

Jara nadpadne je, so staj pschi njesbožu jenož dwaj offizěraj na łódźi pschitomnaj byłoj. Wobaj staj žo s druhim wubuchnjenjom do morja cźišłoj. Jeneho s njeju jedyn cźołm popadny, druhi žo płuwajo wukhowa.

Sajimawe wopisanje je žandarm Guilleaumeto podał, kotryž žo s cźołmom runje wot nózneje wokolojeśby wrócźi. Wón widźeše, kak mužstwo łódźe „Liberté" psches płomjenja do morja skocźichu, a kak drusy, hischcźe pok spizy, na łubju pschiběžachu. Wschitzy běhachu a wołachu, hacź wubuch se satraschnym wrjeskom wschě cźłowske hłosy pohłuschi. „Měnjach, so psches wohniwe morjo jědu", powjedasche žandarm, „koło wokoło naš bě wscho cźerwjene, a deschcź želesnych kruchow a palazeho drjewa na naš padasche. Mój cźołm bě tak horzy, so hrožeše roskocźicź. Nad nami mrócźel kura cźehnjesche, žoltobruna, žmjerdźaza a duschaza. Cźłowske stworjenja s wopalenymi stawami schkrěcźo a žałoscźejo k nam płuwachu. To běsche woprawdźita hela, tola žmy žo s njeje wudobyli."

Kwartěrski mischtr Leroy wopisuje njesboże na scźěhowaze waschnje: „Sažłyschachmy rosbuchnjenje a do wody abo do cźołmow skocźichmy. Běch hižo w cźołmje, hdyž žo pschikasa, žo na łódź wrócźicź a woheń haschecź. To bě straschne, tola wschitzy, kotsiž běchu w cźołmje, žo na łódź wrócźichu. Hdyž na žwoje městno dźěch, jedyn towarsch mi praji: „Stary hólzo, žmy žmjercźi podacźi!" Skoku dźěch na moje městno a chzych žo rucže pschewoblekacź, dokelž běch wschón mokry. Hdyž nahi stejach, žo druhe rosbuchnjenje sta. Powalich žo a wostach leżo. Łódź žo motasche, kschiki a hara wot horka klinczachu, njesboże bě žo stało. Wostach khwilu leżo, potom na łubju salěsech a žo, nahi kajkiž běch, s cźapku na hłowje do wody cźišnych. Jedyn cźołm mje popadże. Mjes tym so psches łubju lěsech, wubuchowu cźornu dźěru widźach, a w njej towarschow morwych, bjes hłowy, bjes stawow. Běchmy jich schesćźo s Quimperléa. Ssym jeniczki, kotryž je žiwy wostał."

Tež jedyn druhi wukhowany matrosa praji, so je žo mužstwo saže na łódź skasało, hdyž je hižo pschepośdże było. Woheń bě mechanismus wukhowanskich apparatow sniczik, tak so njebě móžno, pólver powodźicź.

Mužstwa cźołmow, wokoło potepjeneje łódźe „Liberté" sa snjesbożenymi žłędźo, žo dohladachu, so w rospadankach mjes želesnymi platami a rosbitkami sawrjeni hischcźe žiwi cźłowjekojo pschebywachu. Admiral Aubert hischcźe wjecźor s rospadankow wołacź a klepacź žłyschesche, a hnydom porucźi, seshibowane želesne płaty wotsběhnycź. Wjele hodźin dołho dźěławschi w kanonskej wěži jeneho kanonskeho mischtra namakachu. Wot tsjoch hodźin bě wón wo pomoz wołał. Prjedy bě wón bjes wědomnja był. Jeho wobliczo bě saczekło, jeho prawa noha bě žo s kruchom želesa rosmjatka. Wón žałožnje cźerpjesche a po sdaczu bě wón wowrótnik. Dokelž žo

njesbožowny njehodźesche se želesa, kotrež jeho nohu twjerdźe dźerżesche, wušwobodźicź, dyrbjachu jemu nohu wotrěsacź. Wón bolosćze mužniwje pschětra, tola potom jeho wědomnje wopuschczi, a morweho jeho do hojerńje pschinjeßechu.

Na bitwiskej łódźi „Leon Gambetta" ßo jedyn młody leutnant, kotryż mějesche runje strażowazu ßłużbu, sarasy. Wufunknjene želesne kruchi s „Liberté" jemu do hłowy a wobliczа sleczichu, a młody wojak na ßwojim městnje kaž we wójnje wumrje. Na 14 dalschich wójnskich łódźach ßu ßo s wufunknjenymi želesnymi kruchami teho runja mnosy ludźo morili a sranili. Łódź „Republique" je ßo tak cźeźko wobschkodźiła, so dyrbi ßo w doku wuporjedźicź. Łódźi „Demokratie" a „Verite" stej jenoż lohko wobschkodźenej.

Kak je woheń nastał? Powschitkownje ßo měni, so je woheń se ßamosapalenjom stareho pólvra nastał, kotryż hižo 10 lět na łódźi leži. Łódźstwowy minister Delcassé je teho dla porucził, so ma ßo munizija, do léta 1902 dźełana, s łódźow wunoschecź. Też bitwiska łódź „Jena" je ßo s rosbuchnjenjom stareho pólvra wupalika.

Franzowske knjeżerstwo je dla njesboża w Toulonje powschitkowne krajne żarowanje poruczіło. Khorhoje na sjawnych twarjenjach ßo na pol sczeżora dele puschcza. Snjesbožene mužstwa ßo na statne khósty pohrjebaju.

Nastata schkoda něhdże 70 milijonow frankow wucżini. S tuteje summy 15 milijonow frankow na wuporjedźenje cźeźko wobschkodźeneju łódźow „Republique" a „Verite" pschińdże. Nowiny namjetuja, sa sawostajenych morjenych mužstwow pjenjesy sklađowacź.

Nowy ruski ministerstwowy pschedßyda.

Pschedßydstwo ruskeho ministerstwa je dotalny finanzny minister Kokowzew pschewsał. Kokowzew ma dobre mjeno; niz jenoż w Ruskej, ale też we wukraju ßebi jeho sa talentneho muża waża. W lěcze 1904 ßo wón sa ruskeho finanzneho ministra pomjenowa, tola bórsy po tym dyrbjesche wón wotstupicź, dokelž jeho Witte jako ministerstwowy pschedßyda pódla ßebje cźerpicź nochzyschе. Swojim dowěrnym pschecźelam Witte praji: Tón muž je mi pschemudry. Po Wittowym wotstupjenju zar Kokowzewej s nowa finanzne ministerstwo dowěri. Hdyž tehdy po njesbožownej wójnje s Japanskej revoluzija statny porjad powróczicź hrożesche, ruskim statnym finanzam bankrott wěschczachu. Kokowzew je sa někotre léta ruske finanzy do rjada stajił, kurß statnych papjerow powyschił a ßamo statny dołh pomjeńschił.

W politiskim nastupanju hischcze Kokowzew njeje ßwoje pschemyßlenje na sjawne dał, tola ßo wot njeho wocżakuje, so wón njebudże strowemu postupej sadźěwacź chcyc. Prjedawschi duminy pschedßyda Gucżkow je ßo wo Kokowzewu na scźěhowaze waschnje wuprajił: Wón je korektny wobdarjeny muž, kotryż ßwoje městno s dostojnosću wupjelni. Wón pokraczowanskim myßlam hołduje a ßebi sprawnje pscheje, so bychu ßo konstituzionalne reformy pschewjedle. Na njeho wótre bědźenje s khěżorstwowej radu cżaka; pschetož ta budża wschě sakonje pokraczowanskeho kharaktera, w dumje wobkrucżene, pohrjebacź chcyc.

Po Stolypinowej ßmjerczi.

Skónzowany minister Stolypin je stajnje na to pschihotowany był, so jeho revoluzionarojo tola ras skónzuja. To je hižo s jeho testamenta widźecź, kotrehoż prěnja ßada rěka: „Pohrjebajcze mje tam, hdźež budu skónzowany."

Po jeho poßlednjej woli je ßo stało; jeho cźěło je ßo w Kijewje w Peczerskim klóschtrje pódla narodnych politiskich martrarjow Kocżubeja a Jeskri khowało.

Mordarja Bagrowa ßu w Kijewskej twjerdźišnje na schibjeńcy wotprawili. Bagroweho kata wyschnosć mjes khostonzami Kijewskeho jastwa wubra. Sa jeho ßłużbu ßo jemu dalsche khostanje spuschczi. Schibjeńcu bě stotnija kosakow a kompagnija wojakow wobstupika. Pschi rańschim ßwitanju schtyrjo wojazy s nahim mjeczom Bagrowa k schibjeńcy wjedźechu. Wón bě hischcze pschezo frak wobleczeny, kotryż bě na dnju nadpada noßył, tola bjes khornarja a manschettow. Jedyn sastojnik wußud cźitasche. Krótko do wukonjenja wußuda ßo Bagrow k katej wobroczi a wótrje praji: „Mje symiza tschaße!" Mjes tym so kat poßlednje pschihoty cźinjesche, Bagrow pschitomnych proschesche, so bychu jeho starschimaj poßledni poztrow pschinjeßli. Wón chzyschе dale rěcżecź, tola roshorjenje jeho pschemó. Kat jemu cźorny měch pśches hłowu sczahny a jeho pod schibjeńcu dowjedże. Bórsy po tym ßo wußud wukonja. — Bagrow je jako agent polizije mnohich revoluzionarow pscheradźił, kotsiż nětko w ßibirskich khostarnjach ßedźa. Skónczńje revoluzionarojo Bagrowej wjazy njewěrjachu a jemu pschikasachu, Stolypina moricź, a hrożachu jemu, so jeho skónzuja, hdyž ßo jich pschikasni sapowjedźi.

Nawal Italskeje do Tripolisa.

Italska nochze wjazy s měrom pschihladowacź, kak ßo Franzowsojo, Schpanisźy a Němzy do Afriki dźěla. Też wona ßebi nětko ßwój dźěl żada. Hižo pśched 30 lětami je ßebi s Franzowskej wucżiniła, so junu na Tripolis ßwoju ruku położi. Nětko je k temu pschihódny cźaß pjchischoł. Tripolis, kotryż Turkowskej pschißłuscha, leži na połnóznym brjosy Afriki s połodnja Italskeje, wot kotrejež jón ßrjedźoseńske morjo dźěli. Hižo jeho geografiskeho położenja dla dyrbi ßo Italska wo to prózowacź, so by jón pod ßwoje knjejstwo dostała. Turkowskemu knjeżerstwu ßu wotmyßlenja Italskeje derje znate. Město so by jich kedźbu njeměła, je wona poßledni cźaß s njemudroscźu italskim poddanam pschi wikowanju a pschi druhich składnoscźach wobcźeżnoscze cźiniła. W tym je Italska sapschimk k swadże namakała. Wudawajo, so dyrbi ßwoje hospodarske interesy a ßwojich poddanow w Tripolisu schkitacź, je ßrjedu turkowske knjeżerstwo napominała, so dyrbi jej Tripolis a Cyrenaiku wobßadźicź dacź. Turkowske knjeżerstwo je wotmolwiło, so njemóże żenje do tuteho żadanja swolicź. To je Italska do prědka wjedźała. Tehodła je ßwoje wójnske łódźstwo a wójsko mobilisowała. Schtwórtk hižo 10 italskich bitwiskich łódźow pśches Tripolis pschipluwa. Parne łódże bliżsche dny 36000 italskich wojakow do Tripolisa pschewjesu. Turkowska njebudże móz Italskej wobaracź, ßo w Tripolisu sażydlicź. Turkowske wójsko ßo njemóże po kraju do Tripolisa pósłacź, dokelž mjes Turkowskej a Tripolisom Egiptowska leži, kotruż ßu pśched 30 lětami Jendźelczenjo wobßadźili. Też po morju ßo njehodźi turkowske wójsko do Tripolisa wjesć. Sskylne italske wójnske łódźstwo by turkowske łódże do kruchow rostsełało, prjedy hacź bychu k Tripolisej dojeże. Turkowske knjeżerstwo ßnadź też sprawnu wolu nima, Tripolis schkitacź. Tripolis je najchudschi kraj na afrikanskim połnóznym brjosy. Wón Turkowskej niczo njewunjeße, a ßebi jenoż pjenjeżne wopory żada. Duż drje ßebi Turkowska jenoż ßwojeje cżesće dla sdacże dawa, kaž so by chzyła Tripolisa dla s Italskej wojowacź. Wjele wjetsche hłowubolenje Turkowskej cżini, so mohła na Balkanje saßo wójnska schmatańża nastacź. Grichiska pjecża pschi mjesach ßwoje wójske hromadu sczahuje, a kaž ßo powjeda, też Awstriska ßwoje wójsko mobilisuje. Awstrisźy reserwistojo w Němskej ßu ßo wecżera k khorhoji swołake. To njeje żane dobre znamjo.

Bywschi persiski schah Mahomed Ali

njeje hischcze nadźiju na dobycze spuschcził. Powjesć, so ßu jeho sajeli, je po sdacżu njewěrna. Jeho żona, kotraż je do połodnischeje Ruskeje pschijěła, s wěstoscźu wobkrucża, so ma jejny muż najlěpsche wuhlady, so ßo persiskeho trona saßo smozuje.

Wotpaleni.

Stary Krucżak, stara Krucżakowa a jeju ßyn w ßwojej khěżzy hromadże ßedźachu. To bě njedźelu wjecżor; we jstwje ßwěży njebě, s niskimaj woknjeschkomaj ßo hischcze wjecżorne serja nuts syboluchu a semjobarbnej liży stareju cźłowjekow derje porjeńschachu. Ssyn bě ßo do kuta na posćěnje slehnył, a hdyž ßo wuhło w jeho tobakowej dymzy sapalowasche, bě też jeho schibałe wobliczo s wodobarbnymaj wocżomaj widźecź.

Wjazy wo tych ludźoch njewěm. Poßkuchajmy na nich prawje kedźbnje, ßnadź wjazy shonimy.

„Wulke pjenjesy, ßurowje wulke pjenjesy!" stary s dyrkotazym hłoßom wustorczi.

„Kelkotny krócź ßy dźenßa hižo sapłacźił?" ßo stara Krucżakowa s wótrym wyßokim hłoßom ßwojeho muża woprascha.

„Schtwórty krócź ßym ßo hižo dyrbjał napinacź!" wón rjekny.

„To njeby mjenje dyźli dwaj a tsizycźi schěßnakow było", wona wobkrucźi.

„Telko zyły retomas hódny njeje", ßyn naczißny a dujesche do rołki, tak so jeho trochu wótre wobliczo pschi ßwětle żehlazeje ßo dymki krejczeńwjene wotestawasche.

„Ty masch najskerje prawje, Jano!" stary ßo kichotasche.

„Woprawdźe!" ßyn rjekny.

„Haj, ty ßłódka dobrota, kak dołho dha ma to hischcze tak dale tracź, tuto sapłacźowanje?" ßo żona woprascha.

„To na stajnosći tak dale dże, léto wot léta. A hdy bychmy to jedyn krócź wuwostajili, spadnje wschitko. Tele sawěscźenja ßu, hdyž ßmy junu do nich sapschedźeni, woprawdźe cźwila. Stajnje

jeno pjenjesy dawacź a saßo pjenjesy dawacź a niczo sa to nimasch. Hižo žakoßnje je mje mjersako, so ßym jim do paßli lešk. Ale ßlódku hubu cźi maja, na to ßo wusteja, cźile agentojo!"

„O, na tajkele płacźenje tola, junu drje budźe tola dopłacźene", Krucźakowa rjekny.

„Junu wschak budźe kónz", Krucźak ſ waha praji.

„Haj, hdyž ßo khěžka wotpali!" ßyn ßo ßmějesche. Tu ßo ſ dymki saßo saßwěcźi.

Krucźak ſ kónczkom cźrija po podkosy sateptny, potom ßo kusk do boka wotwobroczi a sabórbota: „To by też najsprawnische było. Tajka stuchka dźěra, hdźež we sczénje hižo cźerw ßlaknje, dokelž ani kuska dobreho drjewa wjazy žracź nima. To woprawdźe niczo lěpscheho hódne było njeby!"

„Woprawdźe!" ßyn rjekny.

„Ta tšecha!" Krucźakowa sawoła. „Bjes tšěchi by lěpje było, to by po deschcźiku we ßlomowej komorje saßo wuskhnycź mohło."

„Skerje tola, skerje tola", Krucźak pschidawasche.

„Schto dha dostanjemy, hdyž ßo wotpalimy?" ßo žona praschesche.

„Wóßom stow na ruku!"

„O, sa to wschak mohł ßebi cźlowjek dacź rjanu khěžku natwaricź!" tak wona měnjesche.

„Zyle wěscze!" ßyn rjekny.

„Na wotpalenje dźě saplacźujesch", Krucźakowa praji.

„Najskerje tola, najskerje tola!" Krucźak pschihłoßowasche. Dožiwicź bych chzył noweje khěžki, dožiwicź bych chzył."

„Wo Pěskarju dźě ßu to też powjedali."

„Schto ßu wo Pěskarju powjedali?"

„So je wón ßam sapalił."

„Ssmjercź rjane je saßo natwarił. Domske a hródže. Ssmjercź rjane. Wón je pschi ßamßnym sawěscźenju był, kaž też my."

„Ta khěžka, kotraž zyle ßamalutka steji!" Krucźakowa naczišny. „Hdyž pschi tym nichtó schkody nima. Kóždy cźlowjek ßebi porjedźi, hdyž to móże."

„Woprawdźe!" ßyn rjekny. „W tajkej starej khěžzy ßo bórsy něschto saběhnje", wona pokraczowasche, „drjewo je ßuche, so mohło ßo ßame sapalicź. Na tšesche ßkoma. Nimo teho wotewrjene wohnischcźe, drjewjany wuheń. Proscherjo se žehliwej dymku nimo khodźa. Njesboże je hnydom hotowe. — Nichtó ßebi niczo psches to njemóže!"

„To ßo tak ßnadnje njeczini, kaž ßebi cźlowjek myßli", Krucźak rjekny. „Te khěžki hižo na dwě sczě lět dołho steja. A ja na to nětkole hižo schtyri lěta dołho cźakam ..."

„Cźakanje njebudźe mnoho pomhacź", Krucźakowa měnjesche. „Cźlowjek dyrbi ßo staracź, hdyž chze něschto dozpěcź ..."

Krucźak nětkole khwilu mjelczesche, potom rjekny: „Ja niz, ja to cźinicź njebudu. Chzu jako cźeßny muž do rowa hicź. Druhi njech cźinja, schtož chzedźa."

„Budźesch ty hischcze dołho žiwy, nano?" ßyn sawoła.

„Chzu to rady", stary wotmolwi. „Na pucźu pak nikomu bycź nochzu. Tebi budu dacź khěžku sapißacź, Jano. Budźesch ßo chzycź woženicź. Moje dla; ale niz do tejele stwiczki. Do ßlomjaneje bróžniczki horje, jelisko chzesch. To je hubjenstwo, hdyž je khěžka tak jara maka."

„Woprawdźe!" ßyn sawoła.

„Leżownosćz drje by to snjeßka, ale khěžka to njesnjeße", nětkole też stara Krucźakowa měnjesche.

„Mojej lubaj cźlowjekaj, to móże hischcze dołho tak tracź!" stary k wopominanju roskloži.

„Ale ja niz, ja to cźinicź njebudu. Też nochzu niczo prajene měcź."

„Ssnadź to njeby prawje było", stara Krucźakowa rjekny.

„Do kłódy ßadźa teho, schtóž to se samyßlom sczini!" Jan snapschecźiwi. „Ale se samyßlom to njesczinju, to ja wěm."

„Dźi, stara", Krucźak rjekny, „saßwěcź ßwězu, cźaß je ßo modlicź."

* * *

Horze lěcźne dny běchu pschischkle. Hrimanja pschińdźechu a njewjedro w bliskosczi a na runym polu cźepjesche a też do ßameho stareje wjerby dyri, kiž njedaloko Krucźakez khěžki stejesche. Wjerba ßo ſ płomjenjom palesche. Krucźakezy rosbudźeni psched durjemi stejachu a stary bórbotasche: „Pschińdźe-li nětkole wětsik, móže naß njesboże potrjechicź, žehliwe kruchi mochu ponjeße daloko hacź k nam ßem."

„Dźi, pohladaj, Jano, hacź je studnjazy cźórbaß połny wody!" macź kasasche.

Ssyn sa khěžku won k studni dóńdże, ſ połneho cźórbaßa cźop wurasy, a hdyž bě woda wuběžała, ßo wrócźiwschi rjekny: „Cźórbaß je prózdny. By-li njesboże pschischko, my ßebi pomhacź njeßmy mohli."

„Ja ßebi myßlu, my sapoczńjemy a wězy wunoschujemy", stary naczißny; w ßamßnym wokomiku ßo wětsik sběhny, palazy ßo schtom ſ nowa saplomjeni, płomjenja daloko psches powětr lětachu, ale do napschecźneho kónza, dyžli do teho, hdźež khěžka stejesche.

Wobožni cźi tjo cźlowjekojo saßo na ßwoje dźěło woteńdźechu.

„Ja ßym ßo hižo sczěpny nabył", ßyn rjekny. „Lěto budźe bórsy nimo, pótom móżemy pjaty krócź wóßom schěßnakow ſ woknom wucźißnycź. — Woprawdźe!"

Bórsy na to běchu delka we wjeßnej korczmje reje. Też Jan tam běsche, a dokelž runje w prawym cźaßu dóńdże, hdyž ßo mkodźi hólzy we wulkej saschmjatanej kuli hromadźe do ßo pjerjechu, ßo też wón spěschnje do teho dźěła da. Wón drje njewjedźesche, wo cźo dźe, tola to niczo njewadźi, też wón krucze ßobu bijesche. A dokelž bě wón najspěschnischi a tak bijesche, so bě něschto hódne, wosta wón dobycźeŕ a dosta sa rejwarku Hanu Cźerpakez. Wona bě najrjeńscha a najcźerstwischa holza a jeje dla běchu ßo swadźili a nabili.

Hdyž ßo Hana dohlada, so je Jan dobył, wosta pschi nim stejo. Jan ju namokwi, so dyrbi ßo ſ nim sa blido ßydnycź, a ßo ju woprascha, schto chze wona picź."

„Jedyn ßlódki!" wona hańbicźiwje rjekny a mějesche pschi tym zyle lubosny napohlad.

Poł hodźiny posdźischo wón jej ženitwu pschilubi.

„Haj", wona wotmolwjejo snapschecźiwi, „na cźo dha?"

„Na moju khěžku!"

Tu ßo rjana holza ſ hłoßom saßmja. „Tule staru pakostniznu wón khěžku mjenuje! Ty, do teje mje njedostanjesch, ta mohła ßo do hromady ßypnycź."

Wo poł nozy Hana Cźerpakez domoj k ßwojemu nanej woteńdźe. Duž ßo też Krucźakez Janej wjazy w korczmje njelubjesche. Wón ßo pomaku na pucź domoj nastaji. Hdyž bě psches lěß pscheschoł a do pola wuschoł, hdźež poßycźene žito w popach stejesche, wuhlada psched ßobu ßwoju khěžku. Wona bě w hwěsdnej nozy na cźornu njelepu hromadu podobna, kotraž ßo na runinje posběhowasche. Pachoł ßebi w dymzy, kotraž bě bjes wěka, cźerstwy natykany tobak sažehli a ßebi pschi tym tak po ßwojim sdaczu pomyßli: „Wopak wona nima. To je pakostniza. Cźlowjek ßebi w njej wjazy žiwjenja wěsty njeje. Potorhacź? Nowu twaricź? Hdźe potom pschebywacź? S wotkel pjenjesy bracź? — Na, nětkole póńdu lehnycź, na dźeńßnische drje to hischcze junu póńdźe.

(Pokracźowanje)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa noweho direktora tudomneho gymnasija je ßo profeßor dr. Ruga w Lipsku powołał.

— (Wotkasanje.) Městu Budyschinej je saßo jene wotkasanje pschipadło. Njedawno semrjety rěcźnik Klemens Drache je ßwojemu wótznemu městu 60000 hriwnow wotkasał.

— **(Panzana butra.)** Sańdźenu ßobotu ßu ßo někotre měschczanki ſ butru sjebake. Hdyž butru doma woßelichu, ßo wona ſ dźěła cźěmnožołta wobarbi, ſ dźěła pak ßwoju prjedawschu naturšku barbu wobkhowa. Butra grawocźiwje ßkodźesche a njehodźesche ßo jěscź. Jebawych panzarjow hischcze njesnaja. Pschi nětcźischich butrowych płacźisnach ßo próza sapłacźi, butru ſ tunjej margarinu měschecź. Nadźijomnje ßo poliziji poradźi, jebakow saßkapicź.

So by ßo jebanje poczeźiło, měschczenjo radźe namjetuja, so by wukas wudała, po kotrymž dyrbjała ßo butra do běkeje papjery sawalena na wiki pschinjescź. Na tejle wobalzy dyrbjał pschedawaŕ ßwoje mjeno naczischczane měcź.

— **Mjedowe wiki,** kotreż ßu ßo psched tydźenjom w tudomnej „měschczańskej sahrodźe" wotměte, je drje wjele ludźi wopytało, tola mjes nimi bě wjazy wcźipnych wobhladarjow hacź kupowarjow. Pcźokaŕske towaŕstwo bě jako płacźisnu sa punt mjeda 1 hriwnu 30 pjenjeźkow postajiło. Mnohy pcźokarjo pak po njej njemóžachu ßwój měd wotbycź. Duž jón, so jón njetrjebali domoj bracź, po 1 hriwnje 10 pjenjeźkach pschedawachu.

— **Běrny** ßu ßo lětża ſ dźěła derje, ſ dźěła hubjenje poradźiłe. Na ßuchich hlinjanych polach bě rola w lětuschej horzocze tak stwjerdka, so w njej niczo njemóżesche roscź. Na nich ßo teho dla runje kaž na wuparach jara mało běrnow sesběra. Na wlóżnej a mjelnej roli pak běrny spokojazy wunoschk dawaju. Tak ßu na pschikład na polach hoscźenzarja Klixa a kublerja J. Mitascha w Konjezach pola Kubschiz běruy, skoro 300 gramow cźeźke, narostłe. Dokelž maja běrny nětkole dobru płacźisnu, wone tam, hdźež ßu ßo poradźiłe, rjany pjenjes wunjeßu.

Hischcze wjetsche běrny maja w Delnjej Hórzy. Tam ßu na knjeżich polach běrnu namakali, kotraż 1 punt a 100 gramow waži.

— (Płódna nasyma.) Nasyma chze nakhwatacź a narunacź. schtoż je lèczo sakomdźiło. Po poßlednich deschczach ßo na łukach, polach a sahrodach wscho seleni a kczéje każ w naléczu. Brjóżki, kotreż bèchu psched nèkotrymi njedźelemi brune seßmudźene, ßo saßo s módnym selenym trawowym płaschczom pschikrywaju. Na polach hroch, kolij, dźeczel a rèpa hladajzy rostu. Jeli so hischcze nèkotre njedźele nózne smjerski wuwostanu, móże ßo pizowej nusy wjele wotpomhacź. Dokelż budże ßo s narosczeneje trawy s czèzka wotawa dźèlacź dacź, ju ratarjo kruwam wotpascź dawaju. Też skòrżba, so njeje żanych hribow, njeje wjazy ßłyschecź. Na łukach a na polach s hromadami schampiony rostu. Sańdźenu ßobotu bě ßo jich telko do Budyschina na wiki pschiwjesło, so dyrbjesche ßo na poßled liter hribow sa nèkotre pjenjeżki pschedawacź.

— (Sakska połnózno-rańscha żelesniza.) Budyszy mèschczanszy sastupjerjo ßu petiziji, nèhdże 1000 podpißmow mèjazej, pschistupili, w kotrejż ßo wo to proßy, so by ßo połnózno-rańscha żelesniza niz psches Radwor, ale psches Mały Wjelkow abo Ratarjezy do Budyschina natwariła.

— (Napscheßadźowanje pschedawanje wojerskich konjow.) Sańdźenu wutoru je ßo 36 wubrakowanych koni tudomneho husarskeho regimenta na pscheßadźowanje pschedawało. Najwyschscha płaczisna sa jeneho konja hacź do 300 hriwnow dźèsche, najnischscha 107 hriwnow wuczini.

— **Wjedro na lèto 1912** sahrodnik Handrij Voß w nowinach »Sahrodniski nowy czaß« na scżèhowaze waschnje do prèdka praji: „Wjedro w lècze 1912 budże njewobstajne, powschitkownje khètro khłódne a włóżne. Wokoło 17. haprleje budża wjele wètrow a njewjedrow s krupami, wot 7. hacź 14. meje ßo ßylne mejske smjerski wocżakuja. Lèczo budże njewobstajne, njebjo husto pomróczene, temperatura budże teho dla jenoż pomèrnje czopła. W zykej rańschej Asiskej a wjeczornej połnóznej Amerizy budże wutrajna ßuchota a po njej khłód. Zně budża w Nèmskej w pscherèsku najskerje dobre, tola wino ßo njeporadźi. Syma budże po khłódnoscźi a ßnèsy ßrènja.“ — Lètusche wjedro bè Voß trochu wutrjechił, hacź ßo jemu to też sa pschichodne lèto schlachczi, ma ßo wocżakowacź. Hacź dotal ßu ßo wschitzy wjedrowèschczerjo mylili.

— **Pokhroma mjes howjasym skotom w Sakskej** je ßo dale rosschèriła. Poßledni tydźeń je wona mjes skotom ryczerkubkowcho najeńka Adolfa Steigera w Kleinprausitz, kublerja Felixa Reiche w Tronizach, kublerja Schanze w Priese a w dwèmaj dworomaj w Papstdorfje pola Pirny wudyriła.

Wutoru bè pokhroma w Draźdźanskej rèsarni a skotowni wudyriła. Wschón skót je ßo hnydom sarèsał.

S Dźèżnikez. Tudomny żiwnoscźer Guda je żito mlócżo spodźiwnje stworjeny klósk namakał. S klóskoweho praweho a lèwcho boka je wóßom mjeńschich klóskow wurostło, kotreż wschè sorna njeßechu. Kotrychż żadny wutwor pschirody sajimuje, móża ßebi klósk we wudawarni Serb. Nowin wobhladacź.

S Roswodez. Fabrikarjej Münnichej s Wurbißa tele dny na drósy poß żiwnoscźerja Gruhla do jèsdneho koła saběża. Münnich pschi tym tak njesbożownje padże, so ßebi wobruczku słama a hłowu wobodrè.

S Hucźiny. Móst psches Lubatu je saßo swuporjedźany. Teho dla je ßo Niscźanska statna dróha wobkhodej saßo wotewriła.

S Njeßwaczidła. Na tudomne bliżsche skótne wiki 4. oktobra njeßmè ßo pokhromy dla żadyn schparaty skót s Pruskeje pschiwjescź.

S Njeßwaczidła. Schtwórtk rano do nascheje wßy żadny wopyt pschińdże. S Budyschina bèchu polizajskeho pßa a żandarma skasali. Taj dyrbjeschtaj sa paduchami ßlèdźicź, kotsiż bèchu s Hobrakez hatka kharpy kradnyli. Tutón hatk bèschtaj ßebi kantor Kalich a póstski sastojnik Müller wotnajałoj a do njeho kharpy naßadźałoj. Zyke lèto ßwoje ryby kormjeschtaj, so mohłaj je ke kermuschi ßwojim hoscźom pschedstajicź. Wone bèchu tak rjane wulke narostke a teho dla kedźbliwoscź lubowarjow kermuschnych kharpow sbudźike. To njebè po dobrym. Ssrjedu w nozy pscheczeljo tunich pjeczenjow zyły hatk wukojichu. Jenoż jena jenicżka wopusch bè ßo jich požadliwoscźi wukhowała a nasajtra strachocźiwa ßamalutka wo ßwoje towarschki żarujo po hatku płuwasche. Sawołany polizajski poß dołho czuchasche, tola wón dźenża njemóżesche ßlèd namakacź. Ssnadź bè ßebi pschi nahłym pscheńdźenju s horzeho do symneho wjedra czuchawu nasymnik. Schnupawy poß pak runje tak mało czuje każ schnupawy człowjek. Paduschi móża ßebi teho dla bjes staroscze kradnjene kharpy ßłodźicź dacź abo je pschedawacź. Njeßwaczidlczenjo pak ßo boja, so mohli nózni hawronojo też do druhich hatkow czahacź. Mjersaza wèz by była, hdy by ßo lètuscha kermuscha bjes kharpow ßwjeczicź dyrbjała. Sa sawostajeneho kharpika w Hobrakez hatku by hischcze wulka torhańza nastała.

S Njeßwaczidła. Jutsje ma nascha „Jutrniza“ mèßacźnu shromadźisnu. Pschednoschk smèje, każ ßłyschimy, nasch luby pscheczel k. wucżeŕ Kral s Kamjeńza. Duż tola wschitzy pschińdźcze, so mohł ßo rècźnik nad prawje bohatej liczbu ßobustawow swjeßelicź. Budże pak saßo sajimawa shromadźisna. Duż na saßowidźenje!

S Porchowa. Hdyż 23 lètny khachlestajeŕ Richard Eger ßobotu po khètro nahle spadowazej drósy domoj jèdźesche, wón pschi sawinjenju pucża s prawym pedalom sa jedyn schtom wißajo wosta. Młody człowjek ßo s tym s tajkim wotmachom wo drohu morßny, so bjes wèdomnja leżo wosta. Ludźo jeho we łuźi krwè leżazeho namakachu a jeho do jeho bydła donjeßechu, hdźeż wón wèdomnje saßo njedostawschi wumrje. Wón bè ßebi moshy stschaßt a nop rosrasył. Psched pjeczimi lètami je na tymßamym mèstnje jedyn młody człowjek s jèsdnym kołom padnywschi ßo sarasył.

S Lubija. (W żelesniskim wosu wumrjek.) Ssrjedu wjeczor je ßo w spèschnym czahu, s Wrótßławja do Draźdźan jèdźazym, krótko psched Lubijom jedyn puczowar 3. klaßy s Bożej ruczku sajał. Sawołany lèkaŕ mózesche jenoż ßmjercź wobkruczicź. Semrjeteho jako 45 lètneho Jurja Beschornera s Neundorfa pola Habelschwerdta spósnachu. Wón bè w czahu se Shorjelza s dwèmaj druhimaj puczowarjomaj skat hraŕ, hdyż jeho na dobo ßmjercź pschekhwata.

S Lubija. Wokrjeßny wubjerk smèje wutoru 3. oktobra dopołdnja $^1/_2$12 hodźin poßedźenje.

S Jitra. Skónczńje je też nam sesskhadźało jutrowne ßkónzo ßerbskeho narodneho żiwjenja. Sańdźenu njedźelu mèjachmy tu pola Zunez ßerbsku ßwójbnu shromadźisnu, kiż bè jara derje wopytana. A nichtó njeje ßo kaŕ, schtóż je ßebi tu dóschoł. Knjes wucżeŕ Kral s Kamjeńza rècźesche wo wèrje a narodnoscźi a kaŕ wonej tak wusko swißujetej. Jeho ßkowa wschitkim k wutrobje dźèchu. Bórsy bè mjes pschipoßkucharjemi wulke sahorjenje. S „prènjeho wènza spèwow“ saklincża nèkotryżkuli kraßny spèw. Knjes Jan Skala s Kukowa pokasa na ważnoscź ßerbskich towarśtwow a namołwjesche k sakożenju ßerb. towarśtwa. Najskerje ßo to tu też stanje. Knjes wucżeŕ Kral pschednoschowasche pódla druhich wèzkow też hischcze kraßny żort wo kosy — kosokje. To ßo ludźom jara lubjesche, a dźenża ßebi hischcze wo tym schibałym korczmarju powjedaju, kiż tu schmatanzu s tym kosokom napara. — Sahorjenje bè tak wulke, so ßo s luda nèschto ras ßerbska hymna żadasche. Knjes gmejnski pschedstejicźeŕ Melda dźakowasche ßo hoscżomaj sa lube ßkowa. Po skónczenju shromadźisny ßo nikomu domoj njechasche. Dołho ßo hischcze spèwasche! — Woßadny k. faraŕ Wicżeźk bè sastojnszy sadźèwany, pschitomny bycź a s tym s dobom ßwèdk bycź tajkeho ßerskeho żiwjenja we Wóßlinczanskej woßadże. Bóh żohnuj te dźèło, so by ßo poradźiło wscho k naschemu lèpschemu. Marsch, doprèdka, Sserbja!

S Wojerez. Wobßedźeŕ tudomneho hoscźenza „Skoteho lawa“ Pawoł Mèrczink je jón dotalnemu najeńkej Gustavej Pokleńkej, sa 110 000 hriwnow pschedał.

Se Shorjelza. (Pschißażny ßud.) Puczowarja Fedora Jurka, kotryż je lètßa w nozy 30. augusta w Bèłej Wodże polizista Fobu satsèlił a rèsniskeho pomoznika Hriselbetza moricź spytał, je pschißażny ßud k khostarni na 12$^1/_2$ lèt a k shubjenju czeßnych prawow na 10 lèt saßudźił.

S Hóska. Burskemu ßynej Pètrej Schołcze kotryż je lètßa, 23. julija schulskeho hólza Mikkawscha Mihana ßmjercźi tepjenja wutorhnył, je knjeżerstwo w Liegnitzy 20 hriwnow myta pschiswoliło.

S Czorneho Khołmza. Se ßłanjoweje kólnje khèżkarja Bohuměra Bjedricha ßobotu rano w 1. hodźinje woheń wudyri, kotryż ßo skoku na pschimjesowazu hródź wupscheßtrje. Tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje ßo poradźi, Bjedrichez domske a ßußodowe twarjenja płomjenjam wukhowacź. Bjedrichej ßu ßo 5 wulkich ßwini, mjes nimi ranza s 5 proßatami, dale kury a wjele hospodarskeje nadoby, drjewa atd. spalike. Woheń je pjecża se saparjenjom ßłanjoweje hromady nastał. Twarjenja ßu sawèscźene. — Tudomneho kral. hajnika Weidnera ßu do Czorneho Łuha a tudomneho kral. hajnika Prenzela do Hór pscheßadźili.

— (Sakasane skótne wiki.) Skótne wiki 3. oktobra w Dubzu, 9. oktobra w Kulowje, 10. oktobra w Zybelni, 11. oktobra we Wètrniży, 17. oktobra w Rychwałdże a 24. oktobra w Podroczi ßo pokhromy dla njewotmèja.

S Kulowa. Nětkotryžkuli cžłowjek žo žamo w zyrkwi njemóže kradnjenja wostajicź. Sańdženu jutrownicžku Pjetschzyna se Ssulschez ke mschi pschińdže a poßlednja ſ zyrkwje wuńdže. Pschi tym kožanu toschu žobu wſa, kotruž na jenej kawzy leżazu wohlada. Pšched Wojerowſkim kawniſkim žudom Pjetschzyneje rěcžnik praji, so tošcha hischcže njeje 3 hriwny hódna była a so žo teho dla njeje wosjewicź trjebała. Ssud pak bě hinascheho měnjenja, wón w Pjetschzynym cžinjenju njewoprawnjene pschißwojenje widżeſche a wobſkorženu k jastwu na 1 dżeń saßudži.

S Běłeje pola Kamjeńza. Sańdženu njedżelu tu pschi hoſcženzu powětrowy ballon „Hilde I“ k semi pschijědże, kotryž bě žo we Wyßokej pola Draždżan do powětra puschcźił. Ssylne mużſtwa wohnjoweje wobory jón dżeržachu. Dwaj žobujědżazaj knjeſaj ſ korba wuléſeſchtaj a knježi hród wopytaſchtaj. Po pokdrahodżinſkej ſaſtawzy žo na dalſchi ſlět, pschi kotrymž žo wyſchſchi leutnant Reich wobdżěli, k Budyſchinej puſchcźiſchtaj. Pola Kuha ballon žwój ſlět ſkónczi.

Se Sslepeho. Tudomna zyrkej žo w pschichodnym nalěczu ponowi. Wóndano je ju jejny patron, hrabja Arnim-Muzakowſki, wurjedźicź dał. S njeje je žo pschi tym wjele karow pěſka wuwoſyło, w kotrymž žu nětkotre koprowe a ſlěborne ſtare pjenjeſy namakali. Kamjeńtne a zyhelowe dno je žo nětko mjes ławkami ſ deſkami wukładko, ſo by kemſcherjow w ſymje na nosy njewoſybało. Wožada je knjeſej ſararjej Handrikej ſa to jara dżakowna, ſo žo wo ponowjenje zyrkwje ſtara.

S **Lipſka.** Tajny zyrkwinſki radżicźel ſuperintendent dr. Pank, Sserb ſ Delnjeje Łužizy, je wutoru žwój 50létny ſararſki jubilej žwjecźił.

Přilopk.

* Žona jeneho blidarja w Budyſchinje na Gickelſkej horje bydlazeho, je žebi ſchtwórtk ſe ſchwablicźkowymi hłowcźkami ſajědojcźicź ſpytała. Ju žu do měſchczańſkeje hojeńnje dowjeſli. Podawk njeſměje ſa jejnu ſtrowoſcź ſchkódnych ſcźěhwkow. Staroſcźe wo wſchědny khlěb a žwójbna ſwada žu ju pjecža na žamomordarſke myßle pſchinjeßke.

* (Dwě napadnej ſajeczi.) W Seifhennersdorfje ſaſtojnik krajneje brigady k wußlědżenju ſkóſtnikow ſ pomozu poliżaja Weiſy dżěkacźerja cźrijoweje twornje Förſtera ſaja. Jeho ſ jeho dżěkoweho měſtna wotwjedżechu. Hižo 11. ſeptembra w žamßnej tworni dżěkacźerja Grafe ſajachu. Praja, ſo wobej ſajeczi njes žobu ſwißujetej. Schto ſtaj ſawinykoj, wo tym žo hiſchcže mjelczi.

* (Sezirowanje cźěła.) Sezirowanje (rosrěſowanje) cźěła Guſtava Reicha, kotrehož na Georgswaldſkich leżomnoſcźach ſatſéleneho nańdżechu, je wupokaſało, ſo je Reich tola žebi žam žiwjenje wſał. Najprjódży we woßadże měnjachu, ſo je Reicha druha woßoba ſatſéliła.

* (Ropot.) We wßy Cbecźniku pola Nachoda w Czechach 2000 tkalſkich dżěkacźerjow ſe žužodneho měſta Hronowa hróſbnje ſakhadżachu; wožom hoſpodarſkich twarjenjow ſapuſcźichu, żitne łubje ſniczichu a ſchtož w nich nańdżechu, po droſy roſmjetachu, do burow žo dachu a jich ſ butru a ſ jejemi ſamaſachu. 200 poliziſtow tam pózłachu, ſo bychu wěży do porjada wrócźili.

* (Wulke potajenja.) Na knjeżſtwach bohateho hrabje Clama Gallaſa w Friedlandże žu žo wulke jebanja abo potajenja wukopake. To je žo pſchi pſchedawanju drjewa ſtako. Jedyn hajńk žo ſaja a nětkoſi ſaſtojniży žo ſe žłużby puſchcźichu.

* (Milinowa żeleſniza na Jeſchcźed.) Wulkeho wuhlada dla daloko ſnata hora Jeſchcźed (Jeſchken) pola Liberza doſtanje milinowu żeleſnizu, ſo bychu ſe žnadnej próżu na 1010 metrow wyßoki wjeſſchk dozpěcź mohli. Hacź na 113 kilometrow daloko je ſ tuteje hory do Cžech, Sakſkeje a Pruſkej, kaž do Prahi ſe žłakownym hrodom a domom na Hradczanach widżecź.

* (We widliſchcźach padnywſchi wumrjeł.) W Liberzu moleŕſkeho pomoznika Junga, kiž na widliſchcźa cźerpjeſche, tuta khoroſcź wonka na droſy nadpadny a wón na kamjeńtny pleſityr tak njeſbożownje padny, ſo žo na cźole hacź na žmjercź ſrani a bórſy potom wumrje. Wón mandżelſku a dżěcźo ſawoſtaji.

* (Kruwa do woka ſbodła.) Dżowka ratarja Weißa w Fugawje ſ tym do njeſboża pſchińdże, ſo ju kruwa do woka ſ rohom ſtorcźi. Wona dyrbjeſche žo do khorownje wotwjeſcź.

* (Skót žo žobu ſpalił.) W Freibergu w Czechach žo wóßomnacże wulkich burſkich ſtatokow ſe wſchěmi naboczńymi twarjenjemi ſpali. Pſches dwě ſcźě howjadow, koni a žwini žobu w pkomjenjach ſahiny.

* (Dżěcźo ſ wobkoženja padnywſchi žo ſaraſyło.) Pjecźlětna dżowcźicźka hewjerja Sswitale w Kralowſkej Hěcźe w Schleſyſkej žo we wokomiku, hdyž bě njewobkedżbowana, ſ wobydlenja wuwacźi a poſpyta žo po wobkoženju pschi ſkhodże žmykacź. Macź bě w pinzy po wuhlo. S pinzy wuſchedſchi žo na podkoſy něcźeho dohlada. Wona tuto „něſchto“ ſběże a žo njemało ſtróži, hdyž ſpósna, ſo je to jeje žamßne dżěcźo — morwe. Dżěcźo tu ſ roſmjeczenym nopom leżeſche a bě wumrjeło. Wono bě po wobkoženju žo wußunyło a pſches žwětkowy dwór pſches tſi poſkhody hłuboko padnyło.

* (Sajědojcźenje krwě.) Na ſcźěhwki ſajědojcźenja krewje je w Probſthajnje w Schleſyſkej kubleŕ Borrmann ſemrjeł. Pšched tſjomi njedżelemi žo Borrmann na ſpódnjej ſtopje zyle žnadnje ſrani a njemócjeſche to dale wjele kedżbu. Pſched něſchto dnjemi rana pocża bolecź. Njedżiwajo hnydom pſchikhwatazeje lékarſkeje pomozy ujemóżeſche žo Borrmann wjazy žmjercźi wutorhnycź.

* (Njeměry dla drohoty w Cžechach.) W Sbrcźniku pola Nahoda je ſańdženu njedżelu 2000 tkalſkich dżěkacźerjow 8 żiwnoſcźow nadpadło a domoj khowane żně wupuſcźiło. 170 żandarmow je žo do Sbrcźnika póßłako.

* Jendżelſkeju offizěrow, kotrejuż běchu w Emdenje w Pruſkej jako wobhonjerjow ſajeli, žu ſaßo puſchcźili. Jimaj žo njehodżeſche ſpionaża dopokaſacź.

* (Mlokowa wójna w Mnichowje.) Do ſwady mjes ratarjemi a mlokowymi wikowarjemi w bayerſkim hłownym měſcże je knjeżerſtwo ſapſchimnyło. Po knjeżerſtwowym namjecże žo ratarjo ſ tym ſpokojichu, ſo žo płacźiſna ſa liter mloka na 16½ hacź 17 pjenjeżkow w ſymje a lěcźu poſtaji.

* (Wobrónjene Zeppelinowe ballony.) Hižo loni ſkaſana nowa Zeppelinowa wojerſka powětrowa łódź je žo w Friedrichshafenje dotwariła. Na łódźinym khribjecże žo jena maſchinſka tſélba poſtaji. Wona je 132 metrow dołha a 14 metrow ſchéroka.

* (80 ſtatokow žo ſpaliło.) W Plawnom pſchi ruſkoſchleſyſkej mjeſy je žo 80 ſtatokow wotpaliło. Nětkotre woßoby žu žo cźeżko wopaliłe. Woheń je žo ſakożił.

* (Sakaſany wuwos rajßa.) Dla njedoßahanja rajßa w druhich krajach a dla pſchibérazeho wuwoſa rajßa po wyßokich płacźiſnach je hollandſke knjeżerſtwo ſakaſako, rajß ſ hollandſkeje Indiſkeje wuwoſycź.

* Kholera w Turkowſkej ſaßo pſchibéra, dokelž ju ludżo ſamjelczeja. W Köplülü w Mazedonſkej žo kholera rucže roſſchérja, dokelž je picźna woda ſanjeſchwarnjena.

* (Njeſbože ſ automobilom w Pariſu.) Schtwórtk popołdnju je ſ moſta Petits-Archeveques w Pariſu jedyn automobilny omnibus pſches moſtowe wobkoženje do Seineſkeje rěki ſjěł. We woßu 26 woßobow žedżeſche. S nich žu 10 morwych ſ wody wucźahnyli, druſy žu žo cźeżko ſranili. S poßledniſchich žu tſjo w hojeńnjach wumrjeli, tak ſo žo liczba morwych na 13 powyſchi. We wokomiku njeſboża jedon katholſki ſarař ſe žwojim woſom pſches móſt jědżeſche. Duchowny hnydom w žwojej měſchniſkej žukni do wody ſkocźi a jeho khrobłym prózowanjam žo poradźi, ſchéſcź cźeżkoſranjenych żołkmam wutorhnycź. Se žwojim woſom wón cźeżkoſranjenych do hojeńnje dowjeſcź da. Mjes morwymi žu ſchtyri żony a tſi dżěcźi.

Jedyn ſ tych, kotſiž žu ſ automobilnym omnibuſom do rěki padli, a kotryž je žo pſchi tym cźeżko ſranił. powjeda:

„Stejach na ſadnim wuſtupje automobilneho omnibuſa. Hdyž automobil khětro rucže po moſcże Petits-Archeveques jědżeſche, na dobo pytnych, ſo chauffeur nahle wós ſeſpina, dokelž nam jedyn druhi automobil napſcheczo jědżeſche. Po deſcheczu bě pleſtr žmykły, tak ſo žo naſch automobil ſady wjerhaſche a ſe ſadkom do wobkoženja ſawadżi. To žo roſraſy a automobil nětkotre wokomiki ſe ſadkom pſches moſtowe wobkoženje wißaſche, mjes tym ſo prědk hiſchcže na moſcże ſtejeſche. Dla njejenakeho roſdźělenja cźeżkoty wós do rěki padże. Mějach telko duchapſchitomnoſcże, ſo hnydom wotſkoczich, tola njedżiwajz teho žobu do Seiny padżech a žebi padajo hłowu cźeżko wobſchkodżich. Schmatańża we wodże bě ſatraſchna. Snutſka woſa žkyſchach żónſke żakoſcźicź. Na moſcże bě žo njeßměrna cźrjóda ludźi ſbéżała. Pluwajzy žo mi poradźi, žo wukhowacź a jenu żonu, kotruž mějach ſ boka, na brjóh wucźahnycź.“

* (Dobry pomjatk.) Romſki rěcźnik Hortenſiuß měješche tak dobry pomjatk, ſo žebi pſchi pſcheßadżowanju (awkziji) niż jeno wſchě pſchedmjety, ale też wſchě płacźiſny, ſa kotrež buchu pſchedate, ſpomjatkowa. Claudiuß Menatrier móżeſche žebi 300 bjes ſwiſka ſeſtajanych žłowow, hdyž buchu jemu jeno junu pſchedprajene, ſaßo prajicź, a to po kajkimżkuli porjedże. Skaliger bě ſa 21 dnjow

wschě spěwy grichiskeho baßnika Homera, a sa schtyri měßazy wschě dźěła grichiskich spißaczelow s hkowy nawuknył. Jan Waller wobliczi po cźmje s liczby, kotraż s 53 liczbnikow wobstejesche, kwadratny korjeń. Wo podobnych darach ßo też mjes mkodymi studowanymi Sserbami powjeda. — Sserbski wschědny muż Gelanski w Hodźiju snajesche 39 rěczow a je derje cźitasche. Nasch ßławny rěczespytnik Pfuhl mějesche hebrejsku rěcź, hdyż ßo s gymnasija w Budyschinje roszohnowa, a dosta skotu knedalju města Budyschina, kotraż ßo sa 50 lět njebě mohła nikomu spożczicź. A schtó njesnaje mjena naschich wuczenzow Ernsta Ssmolerja a Michaka Hórnika! Hórnik budźische sa 4 njedźele persisku rěcź, kiž je nam zusa a wobcźežna, nawuknył; to mamy s jeho ßamßneho erta, a Hórnik cześcźelakomny a ßamokhwaleŕ njebě. — Też nětko je runje mjes ßerbskim burskim wjeßnym ludom tójschto tajkich, kotsiž wjazy rěczow derje snaja, kaž nasch njesapomnity sapóßkanz Soba. — K temu hischcźe mały żort pschidajmy. Nam derje snaty rěsniski mischtr s Budyschina s druhimi ßebi junu do Draždźan dojě a w hoscźenzu pola „4 lětnych cźaßow“ s nimi bjeßadowasche. Po wurjekowanju jich drusy bórsy spósnachu. A jedyn s nich rjekny: „To pak ßu nětkotsi s teje hkupeje Łużizy.“ Ale nasch mischtr njebě hkupy a hnydom wotrěsny: „Haj, s tej hkupeje Łużizy, ydźeż kóżdy bur dwě rěczi rěczi.“ — Też tu płaczi: Swój k ßwojemu! — Kak ßo starschej pschehrěschischtaj, hdyż dźěczi ßerbski njewuczischtaj, pschistup k zusym rěczam a do ßwěta jim sawěschataj, samkataj. Rěcź je wjazy hód na hacź něschto pjenjes!

* (K ßmjerczi saßudźili.) Wokrjeßny ßud w Taborje w Czechach je kněżnika Kubu k ßmjerczi wotßudźił, dokelż bě ßwoju ßamßnu ßotru morił.

* (Na pokhromu wumrjeł.) W Seurellu w pokodnischej Tirolskej howjado sarěsachu, kotreż hrożesche na pokhromu kónz wsacź. Mjaßo ßo rospscheda. Jo wuźiwschi je 15 woßobow se snamjenjemi sajědojczenja czężko skhoriko. Jedyn muźski je wumrjeł.

* Sraženje franzowskeju torpedowskeju czołmow.) Hižo saßo je ßo Franzowska s jenym njesbożom podeschka. Pola Salins d'Hyeres staj torpedowskaj czołmaj „Trident“ a „Mouspueton“ do ßo srasykoj. Mousquetonowa maschina ßo do czista wupuscźi, a roskasowarski móst ßo sapali. Telegrafiszy na pomoz sawołanej kódźi „Feron“ a „Samson“ wobschkodźenu kódź do doka (wuporjedźeŕnje) dowjesescht.

* (S jědom ßebi sawdał.) Pohoncź Guta, kotryż pola jeneho kublerja w Strehlenje pola Draždźan bydlesche, bě pjenjeżnu móscheń, 5 hriwnow wopschijazu, shubił. Sso teho dla rudźo, wón lěkarstwo, sa konjow postajene, se ßamomordarskim wotmyßlenjom wupi.

Nasch wuj.

(Pokracźowanje.)

Mots: Na sozialdemokratow scźe zyle posabył. Hdyż chzychu mje sapißacź, wopraschach ßo: „Schto płaczi?“ „Měßacźnje 30 pjenjeżkow“, mi wotmolwichu. Po tajkim wob lěto 3 hriwny 60 pj. A wěscźe, kelko sapißanych ßobustawow woni maja? Na 800,000. To wuczini nimale 3,000,000 hriwnow lětneho pschinoschka. K temu pschińdu hischcźe sozialdemokratiske dźěłacźerske swjaski (Gewerkschaften) se ßwojim milionami. A schtoż s nowinarstwa wuwikuja a wot njesnatych „dobrocźelow“ dostawaju. Naschi Sserbja ßo hižo hórscha, hdyż maja 50 . abo něschto wjaz sa wjeßne wólbne towarstwo saplacźicź.

Schołta: Wots zyle wopaki nima. Mamy wschak mjes Sserbami tajkich, ki doßahazeho srosymjenja sa nasche narodne prózowanja nimaja, kotrymż je sa narodne wězy kóżdeho pjenjeżka a pucza schkoda, byrnjeż hewak na cźaß a toleŕ ßo njehladako.

Nasch wuj: Tu widźicźe. Pschi pschichodnych wólbach budźe ßo s zyle hinaschi pjenjeżnymi ßrědkami wojowacź. K temu pschińdu też duchowne brónje, schcźuwanja dla finanzneje reformy, ßuchota a drohota A jeli wot cźerwjenych wotwißni po jich hußlach njerejswaja, schkoduja woni hospodarszy.

Jan: S tajkimi niskimi ßrědkami ßo wojuje? To tola s wólbu uiczo cźinicź nima

Nasch wuj: Ssamo na ßebi wschak niz. Ssnodź posdźischo dowidźicźe, so ßo wschě mózne ßrědki pschecźiwo naprawnym stronam **nałożuja, kiž ßu kraj s finanzneho hubjenstwa wutorhnyke.**

Schołta: Na, Jerschiko, nětko drje cźi ßwito, so budźe pschi wólbach bitwa horza a hrósbna. Ale to jene njerosymju, wujo, so budźe „konstellazija politiskich stron“ tón ras druha. S prěnja je to tajke hkupe zuse ßkowo a s druha tola żanych druhich politiskich stron njesmějemy kaž hewak.

Nasch wuj: Masch zyle prawje. S tym hižo pschidasch, so stej „konstelazija a strona“ dwoje. Strony wostanu teßame, mjenujzy 5 wjetschich a to: konservatiwni, zentrum, nazionalliberalni, ßwobodomyßlni a sozialdemokratoje. A k temu nětotre mjeńsche. Lětßa budźe swjask mjes stronami druhi hacź 1907. To widźimy hižo na wudospołnjazych wólbach. Cźerwjeni a nacźerwjeni ßebi ßwěrnje pomhaja.

Jan: Tehdy rejachu woßebje też na zentrum, na katholikow, kaž bychu tucźi najhórschi njepschecźeljo khěżorstwa byli.

Nasch wuj: Tak slě njebudźe. Wěriwi evangelszy ßu spósnali, so ßo s pomozu zentra shromadny njepschecźel, njewěriwa a bohohanjaza sozialdemokratija a druha njekschescźijanska zwólba, porasnźe hodźi. Pschi finanznej reformje skutkowachu konserwatiwni, zentrum a hospodarske sjednocźenstwo shromadnje. To ßu pschecźeljo burstwa a wjeßneho ludu a budźa ßo pschi wólbach zyle wěscźe podpjeracź.

Kschižan: To by jara spomożne było. Města rostu bjes kónza a ludu na wßach je pschezo mjenje. Dyrbimy hladacź, so ßebi cźeledź a dźěłacźerjow sdźerżimy. Wjasajmy jich k pódźe, k domisnje psches to, so kusk semje ßwój mjenuja. Tak roscźe luboscź a pschiwißnoscź k wótznej semi.

Schołta: Ssym zyle twojeho měnjenja. Sserbszy mużoje ßo hižo s pschedmjetami saběroja, hrósbnej cźěkańzy wjeßnjanow do wulkich městow sadźěwacź.

Nasch wuj: Wjeßny lud dyrbi ßo krucźe k ßwojim pschecźelam dżerżecź. Hewak pojědźe kara napręki.

Jan: Srudnje teho dla je, so ßwobodomyßlni w naschim 3. khěżorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu pschecźiwo napschecźnej stronje, kiž je tola nasch pschecźel, schcźuwaja. Drusy wołachu „swjask burow“ (Bauernbund) do Sserbow, so by ßerbski lud wobdźěłał. W Minakale pobychu ßebi po prěnje pjecźeńki.

Mots: Kak budźe se sozialdemokratami w pschichodnych wólbach?

Nasch wuj: Cźi směja najrjeńsche żně. To żadyn „khumscht“ njeje. lud dawkow dla njespokojny sczinicź. Sswarjenje a kritisowanje je lózo hacź dźěłacź. Schtóż żaneho samolwjenja nima, móże drje schcźuwacź a wscho wotpokasacź. Na njeßkyschane waschnje agituja w shromadźisnach, w domje a dworach s lecźazymi kopjenami. Maja dźěn pjenjes doscź, każ scźe wot Motßa ßkyscheli. Liberalni jim polěkuja, woßebje „doprědkarska ludowa strona“, kiž je ßo 1910 s tsjoch politiskich stronow do jeneje sjednocźika.

Mots: Jeli na mjenje saleži, dha s tutej nowej stronu derje steji. Ludowa strona, kiž postup chze, ta ßo mi lubi. Ssym też sa postup.

Nasch wuj: My też. Tu ßo prascha, schtó woprawdźe sa postup dźěła. Hole ßkowa bjes skutkow debja naschich njepschecźelow. A to cźi „postup“ mjenuja!

Wukhudźenja.

Khostanska komora. Hižo husto a czężko khostany 37lětny tocźeŕ E. O. Kunath se Židowa, kotryż ma nětkole 4 léta khostarnje a 750 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo sa to 100 dalschich dnjow khostarnje wotpokucźicź a pod polizajskim dohladom steji, bě lětßa wot januara hacź do meje w Hluchowje, Penigu, Biskopizach, Budyschinje a Wojerezach wschelake paduschstwa skucźił a sa tutón cźaß też we Wulkej Dubrawje ludźom pjenjesy a jene jědne koło wuwěschcźił. Jeho khostanje wo 3 léta khostarnje a 600 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo wo dalsche 80 dnjow khostarnje podlějschichu.

× Rosprawa wo privatnej skórżbje kublerja Krala w Komorowje pola Rakez pschecźiwo kublerjej Jurjej Schibakej a hospodarskemu pomocznikej Schibakej w Komorowje stschiwdźenja dla njeje tak daloko prawe, hacź móże ßo po tym myßlicź, so ma ßo Schibak sa wujednanje jenoż Kralowej dobrocźiwoscźi dźakowacź. Wujednanje je ßo w prěnim rjedźe teho dla stało, dokelż bě ßo ßud w tym smyßle wuprajił, so pschi saßudźenju njeby wostało, dokelż bě Schibak jenoż woprawnjene interesy hladajo rěczał, w druhim rjedźe, so by powjedanje pschecźiwo hospodarskemu pomocznikej Schibakej skónczńje pschestało. Dale rosprawa rosdźělenje khóstow prawje njepodawa. Po wurunanju ma kóżda strona khósty swojeho rěcźnika ßama njescź.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dźěła,** twarju jako woßebitosć: **ruczne młóczaki, żelezne stiftate młóczaki se ßlomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rèpowe rèsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, bèrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416

(mějeczel Hermann Wulk)

w Budyschinje na bèlerulej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża ßo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßluzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißlo 177. —
Vscheładźowanie leżomnosczow

Zuse suby,
plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.
Suby do skota ßadźene.
schtapacze na suby, króny.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

„Na zukym czěle běch
ſ lischawu

potkryty, kotraž mje ſ wěczným ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo czwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** khoroscź do zyła wotstroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

(K temu czißku pschiloha.)

Žołdże

kupuje pschekupz **Rjella** we Worklezach.

Mlokowu a ßmjetanowu
ſlamanu ſchokoladu

porucza
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach 1.

Kakao

ſaruczeny czisty
punt po 75 pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy tunjo porucza
Emil Miersch
— **drogowe klamy** —
na kamjeńtnej haßy.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje **E. Koban**
pschi żitnych wikach 4.

Prjedy hacž ßebi drastu po měrje skasacże, **pruhujcze spodźiwnu tunjosc,** hódne tkaniny a najlěpsche ßedźenje

hotowych wobleczenjow

= sa doroscźenych, schulerjow a pachołow, =
lholowy, jupy, swjerschniki, hólczaze wobleczenja, paletoty,

hotowu drastu sa doroscźenych,

ßukuje, blusy, żakety, mantle,
njepschirownomnje rjenje dźěkane, niz hdyż dyżli pschi ßamßnym seschiczu.

Bayerske peleriny do zelkoho wjedra a **mantle sa dźěczi, żony a muzskich, potniki, spódnje tkaniny, schaty, krawaty, lhapy, klobuki, mězy** atd.

Lońscha twora ßo wjele niże płaczisny wupschedawa.

Snate najlěpsche kupowanske żórko, krucże sprawne, wulkoměschczański wubjerk.

Ernst Jenke w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež
jenotliwych meblow a półstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble

wscheje druzziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka
w Budyschinje na theaterskej haßy czißlo 6
na rózku schulskeje drohi

wschě 30. septembra a 1. oktobra wupłaczomne

kupony

hižo nětko bjes khostow ſ hotowymi pjenjesami saměnjamoj.

Najlěpsche hódnostne papjery stajnje na składze.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Cżesćenym Sserbam najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym po dotwarjenju noweho doma ſ dżeńßnischim dnjom ßwoju

fabriku zokrowych tworow a konfiturow

na

ßukelnsku haßu cżißło 12

pschepołożił. Pschi tejle ſkładnosćzi ßo cżesćenym Sserbam ſa hacż dotal wopokasane derjemĕnjenje dżakuju. Sso dale najkrucżischeje sprawnosćze dżerżo, budu ßo prózowacż, so bych ßebi dowĕrjenje, mi ßo wopokasowaze, dale ſdżerżał.

S najwjetschim poczesćowanjom

Ernst Graf.

W Budyschinje, 27. septembra 1911.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

zmĕje njedźelu 1. oktobra popołd. we Weberec hosćencu posedźenje. Knjez wučeŕ Kral z Kamjeńca budże »wo našim času« rĕčeć. Duż přińdźće wšitcy, lube sobustawy, a přiwjedźće hosći sobu!

Předsydstwo.

Sslużobnu holzu,

niż młódschu dyżli 15 lĕt, ßylnu a spĕschnu, kotraż ma luboscż k dżĕćżom, hnydom pytam.

Schulze, fotograf w Budyschinje.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkom, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lĕtu pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Jakubowy katechismuß

je pokupjeny hacż do makeje liczby, a nowy wudawk njehodźi ßo do cżischcża dacż, doniż njeje wscho po nowych postajenjach ſarjadowane; tak wón do jutrow njewundże.

Podpißany je tehodła maku liczbu ſbytknych katechismußow ſwjaſacż dał, a poſkicżi je tym, kotſiż je trjebaju, ſa ſtaru płacżiſnu. Pschi pschedaczu ßo kóżde cżißło ſ mjenom kn. pschekupza Kirſchnarja wuſnamjeni, a hdyż ßu potom po zykym ßerbſkim kraju nowe katechismußowe knihi hotowe a ßo pschedawaju, dostanje kupz ſtareho wudawka ſa wuſnamjenjene cżißło nowy katechismuß darmo.

Jakub, farař.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maſchiny a jĕſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacż

we wschĕch lĕpſchich pſchedawarńjach.

Dobry kóń

je, dokelż je wysche, na pschedań na **ßwobodnym kuble** w **Jeschizach.**

Hunnius.

Skótne wiki w Njeßwaczidle

4. oktobra 1911.

Dowolene njeje, ſ Pruſkeje ſchparaty ſkót na wiki pschiwjesćż.

Gmejnſka rada.

Do Rakez na hermank!

Rakeczanſki hermank **póndzelu 2. oktobra** ßwoje wurjadnje dobre tołſte

dźĕłaczeŕſke ſchkórnje

poruczam.

Hermann Zawnik,
ſchewſki mischtr.

Kakao nětkole tuńſchi.

	hewak		nětko	
Wowßny kakao	punt	80 pj.	punt	60 pj.
" "	"	100 "	"	80 "
kakao	"	90 "	"	70 "
"	"	100 "	"	80 "
"	"	120 "	"	100 "
"	"	160 "	"	130 "
"	"	200 "	"	170 "
"	"	240 "	"	200 "
"	"	280 "	"	240 "

Schokoladowy kontor Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jĕdkach cżißło 1.

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Hlowna ſhromadżiſna

njedźelu 8. oktobra popołdnju w 4 hodź. w Sserbſkim Domje w Budyſchinje.

Dnjowy porjad:

1. Jednanje wo ſjednoczenju towarſtwa ſ Wjeßnym Wólbnym Towarſtwom. (Wo tym pschednoſchuje knjes kantor Ssymank ſ Baczonja.)
2. Sliczbowanje.
3. Sswobodna rosmoka.

Wſchitkich ßobuſtawow wobeju towarſtwow najnależnischo pscheproſchuje

We Worklezach, 26. septembra 1911.

J. Njencż, t. k. pschedßyda.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 24. oktobra 1911** ſapoczńje. Pschipowjedźenja nowych ſchulerjow podpißany direktor pschijimuje, kotryż je tez ſwólniwy dalſche wukaſacż.

Prof. dr. Gräfe.

Wjetſcha liczba

dźĕłaczerjow a dźĕłaczeŕkow

trajne a derje ßo płaczaze dźĕło namaka

w porzlinowej fabrizy w Margareczinej hĕcze

pola Budyſchina.

Pschiloha k czißu 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. septembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

25. septembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—49	85—92
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	78—83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—40	71—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—32	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—46	77—83
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—42	70—76
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—37	65—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—32	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20—25	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	49—52	84—87
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	44—48	77—82
3. ßnadnje pizowane	32—36	67—71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	85—89	90—96
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	48—54	80—88
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	74—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	47—48	63—64
2. mjaßne	45—46	61—62
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	43—44	69—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 23. sept. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. sept. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	85	10	—	9	65	9	90
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	80	9	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	9	80	10	—	9	—	9	75
Wows	9	—	9	30	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	19	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	4	—	4	50	3	50	4	—
Butra . . . . 1 kilogr.	3	—	3	20	2	80	3	—
Pschenczna muka 50 "	11	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 "	11	50	15	—	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	4	—	5	50
Ssłoma . . 100 "	4	50	4	67	3	25	5	—
Prošata 761 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	6	80	6	75	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	30	7	50	7	75
Pschenczny gris	—	—	7	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	30	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np., jeczmjeń wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczejesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. — np. hacž 14 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 13 hr. 72 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

28. sept. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 80 np. jeczmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 5 hr. 25 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacž 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 28 np.

Wjedro w Londonje 29. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 16. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, s domom sa wožadźine ßobustawy, kotrež bliščse dny do wójska sastupja, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda. Kschćenja wot 1. oktobra popołdnju wot 2 hodźin.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Rudolf Khorla Hendrich Pietschmann, tyschelski mischtr w Hněwßezach, s Emmu Marthu Wiczasej s Wulkeho Wjelkowa.

Sdruhich wožadow: Richard Weißbach, pjekat w Sajdowje, s Marthu Freudenbergez w Hodźiju. — Oskar Pawoł Czemjera, dźěłaczet w Hnaschezach, s Hanu Schwabez tam. — Jan Ernst Wiczas, wulkosahrodnik w Brěsowje, s Helenu Němzez w Holeschowje. — Khorla Hendrich Sperling, dźěłaczet w Semizach, s Helenu Hajniz w Wbohowje. — Khorla Khryst, twarski dźěłaczet w Budyschinje, s Hanu Marju Kschižanez we Worzynje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Waltat Gerhard, Augusta Rokota, zyhelnika na Židowje, ß. — Pawoł Rudolf, Jana Ernsta Wiczasa, fabrikarja na Židowje, ß. — Jan Pawoł, Emila Maxa Kloßa, ratarja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Ruth, Ernsta Emila Kunatha, kowarja na Židowje, dź. — Emma Dora a Elly Flora, Ernsta Michała Freunda, murjerja w Brěsowje, dwójnizy. — Waltat Bjedrich, Khorle Bjedricha Schustera, kowarskeho mischtra w Bórku, ß.

W katholskej zyrkwi: Hilžbjeta, Josefa Kuby, dźěłaczerja na Židowje, dź. — Bjarnat, Jana Delana, listynoscherja w Budyschinje, ß.

Sdruhich wožadow: Martha Alma, Augusta Khorle Domascha, skałaria we Wjelkowach, dź. — Liddy, Gustava Alwina Fehrmanna, młynoweho wobßedžerja w Běczijach, dź. — Hana Hilžbjeta, Pawoła Gustava Kita, skałarja w Hunczerizach, dź. — Hana Hildegard, Bjedricha Hermanna Gottlóbera, fabrikskeho dźěłaczerja we Warnoczizach, dź. — Frieda, Pawoła Angermanna, khěžkarja na Horje, dź. — Margaretha, Khorle Arthura Mehnerta, ratatskeho inspektora w Bóschizach, dź. — Marja Helena, Jana Ernsta Schneibera, žiwnoscherja we Wulkim Pschěsdrjenju, dź. — Frieda, Jana Ernsta Rjencza, kublerja w Scheschowje, dź. — Pawoł Waltat, Jana Augusta Thomasa, mjaßowobhladowarja w Njeßwaczidle, ß. — Pawoł Gustav, Maxa Pawoła Joachima, murjerja w Bukezach, 5. — Helena Martha, Handrija Bohuwěra Zokuffa, žiwnoscherja w Krakezach, dź. — Helena Marja, Augusta Schümberga, žiwnoscherja w Lětonju, dź. — Emma Marja, Jurja Hermanna Pobiga, dźěłaczerja w Drožđžiju, dź. — Emma Martha, Jana Ernsta Wiczasa, gmejnskeho pschedstejicherja w Běłej Horje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 26. dźeń septembra: Jan Mět, wumjenkat w Dobruschi, 77 l. 7 m.

Sdruhich wožadow: Khorla, njemandź. ß. w Hornim Hunjowje, 6 l. 8 m. 21 d. — Jan, Bruna Schustera, hoscenzarja w Ezetwjenych Nožlizach, ß., 1 m. — Hana Ernestina Pětschlez, swud. Heinrichowa, bywscha swud. Němczyna, wumjenkatka w Hunczerizach, 66 l. 11 m. 21 d. — Frieda Hilžbjeta, Wylema Lamperta, knjeżeho pohonca w Luscu, dź., 4 l. 8 m. 2 d. — Pawoł Gerhard, Khorle Augusta Plewnawa, dźěłaczerja w Rakezach, ß., 2 m, 16 d. — Khorla August Herzog, khěžet a pohonc w Něczinje, 55 l. 3 m. — Jan Kopacz, wumjenkat w Sdżeri, 72 l. 1 m. 10 d. — Jan Pětschka, wumjenkat w Lemischowje, 83 l. 21 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

16. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin ßerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

16. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske předowanje.

Póndželu smeje duchowny Bójz rano we 8 hodźinach ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske kermuschne předowanje

Aromatiski emulsion jatrowego tuka (Leberthran).

Derje ßłodźazy, lohko ßo pschetkajazy jatrowy tuk s fosforokißałymi ßelemi. Jenoż woprawny se znamku „hrodowskeje haptyki".

Blescha po $1\frac{1}{2}$ mk. a $2\frac{1}{2}$ mk. ═══ Roseßkanje na wßy.

Jenicžzy woprawny dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Jěsdny plan železnizow.

placžazy wot 1. oktobra 1911 hacž do 30. haprleje 1912.

Njedželu a šwjate dny też 4. wosowa klaša jěsdži.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodžischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdži jenož 15. oktobra, 5. novembra, 26. dezembra, 7. januara, 4. februara, 3. měrza a 8. haprleje.

† Jěsdži jenož njedželu a šwjate dny sa čaš oktobra.

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodžischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdži jenož njedželu a šwjate dny sa čaš oktobra.

* Jěsdži jenož w nozy 15./16. oktobra, 5./6. novembra, 26./27. dezembra, 7./8. januara, 4./5. februara, 3./4. měrza a 8./9. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,52	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,59	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	11,04	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,12	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,25	11,49
Khažowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,31	
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,43	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,51	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdžarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†‡	
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

S Budyschina										
Ratarjez										
Židowa										
Mal. Wjelkowa										
Radworja										
Khažowa										
Njeßwaczidła										
Scheschowa										
Rakez										
Komorowa										
Sdžarow										
Hóska										
Kulowa										
Němzow										
do Wojerez										

bo Rakez 11,15. | bo Rakez 2,28. | bo Rakez 10,09. | bo Rakez 6,08. | bo Rakez 12,55. ○

† Jěsdži jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydženju.

○ Jěsdži jenož w nozy 15./16. oktobra, 5./6. novembra, 26./27. dezembra, 7./8. januara, 4./5. februara, 3./4. měrza a 8./9. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdžarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	†5,05		7,50		10,59		3,17		8,27
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,24		8,35
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,14		3,32		8,42
Khažowa	5,33		8,14		11,22		3,40		8,51
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,57	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,07	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,14	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,08	8,06	9,19	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,15	8,13	9,26	10,07

S Wojerez									
Němzow									
Kulowa									
Hóska									
Sdžarow									
Komorowa									
Rakez									
Scheschowa									
Njeßwaczidła									
Khažowa									
Radworja									
Mal. Wjelkowa									
Židowa									
Ratarjez									
do Budyschina									

8,34 wot Rakez. | 11,56 wot Rakez. | 5,18 wot Rakez. | 7,44 wot Rakez. ○

† Jěsdži jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydženju.

○ Jěsdži jenož w nozy 15. oktobra, 5. novembra, 26. dezembra, 7. januara, 4. februara. 3. měrza a 8. haprleje.

S Khoczebusa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebusa	do	8,50	12,22	5,24	11,07
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9'20

Se Ghorjelza do Drježdżan.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,55	9,07	11,52
Rychbacha	—	—	4,40	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,17	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	6,42	8,21	9,37	10,26	1,36
Bjezenja	—	4,05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Bistopja	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drježdżan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,36	1,44	3,51	5,05	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdži jenož kóždu sobotu.

S Drježdżan do Ghorjelza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drježdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,12	6,15	5,36	8,10	9,45	10,47
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,46	—	6,09	8,45	10,18
Bistopja	1,35	—	—	7,14	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,43	11,29
Bjezenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	10,59	11,43
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,07	7,03	9,40	11,16	11,52
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,16	6,29	7,40	10,18	11,51	—
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	,30	—	7,56	10,34	12,07	—
Do Ghorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,18	10,58	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. — S Arnsdorfa do Kamjenza.

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaša jěsdži.

S Kamjenza	5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24	S Kamjenza	7,35	11,19	1,59	4,36	6,52	8,51	12,4
Bolczicy	6,03	8,59	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Bolczicy	7,18	11,01	1,42	4,19	6,37	8,34	12,07
Grodźbyšedorfa	6,11	9,07	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Grodźbyšedorfa	7,09	10,53	1,34	4,11	6,29	8,26	11,59
Do Arnsdorfa	6,24	9,20	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	Do Arnsdorfa	6,64	10,38	1,20	8,57	6,15	8,11	11,44

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfie 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,18.

Serbske spěwarske sa njewjesty

a němske spěwarske sa nowonarodźene

we wulkim wubjerku šu doslacž **we wudawarni Serb. Nowin.**

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

šwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** k dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžisny.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedženju 2½% | pschi 3měßacžn. wupowjedženju 3½%
pschi jenoměßacžn. wupowjedženju 3% | pschi 6měßacžn. wupowjedženju 4%

Pschenajacže khamorowych kaschežikow.

Kaßdyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

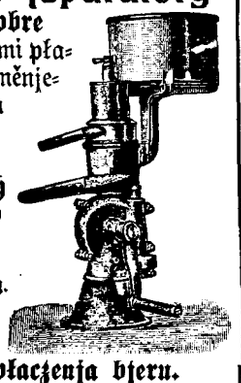
Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Chenillowe rubischcza
rjanych nowych mustrow
płaczišny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

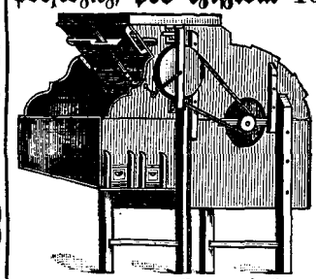
5 nowych matrazow,
sdžěla s kožom, dale
dwě trjebanej sofje,
pschedawam, so bych je wotbył, po wurjadnje tunich płaczišnach.
T. Albert
(mějeczel **Khorla Bala**).

Kolowe separatory
tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenstimi wuměnjenjemi porucža
Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a Ernst Falting.

Stare maschiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maschina ßo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Sawołajcže mje s telefonom, hdyž je trjeba
mlócžaze maschiny
porjedžicź, **pod cžišłom 40, Halschtrowski hamt.**

H. Hantsche, maschinsta fabrika ::
w Protezach (Prietitz)
pola Halschtrowa.

Džełam **mlócžaki** s cžišcženjom, sa wiki hotowym. Wulki sklad **rólneho grata, drillowanskich maschinow, cžišcžazych maschinow, wějadkow, trieurow, schrótowanskich mlynow, běrnazych parjalow, rosmjeczalow, rěpurěsalow, ßlomurěsalow, separatorow, butrowych maschinow, ßyłanjowych maschinow** atd.

Roschene klobuki ßo-tunjo po nowej modze pschedźełaju.

K nasymskemu a symskemu cžaßej
poručam ßwój bohaty sklad
wupyschenych dźěcžazych klobukow
po snatych tunich płaczišnach.
Hana Rockschowa
w Budyschinje na garbarskej haßy.

Žarowanske klobuki pschjeho na składže.

Do Wojerowskich stron!
K kwaßnym a składnostnym daram
ßwój wulki a derje srjadowany sklad
pißanych schalkow, talerjow, schklow, khlěbowych tyßow, khofejowych tyßow, khofejowych młynow, mlócžnikow, petrolejowych khanow atd., kaž tež **sčežnskich** a **wißazych lampow,** dale **hródźnych** a **wětrowych latarnjow** po tunich płaczišnach poručam.
Bruno Vogt, klampnatski mischtr
we Wojerezach
na zyrkwinskej haßy 22, blisko torhoschcza.

Dobytkne kupowanske žórło
sa
wołmjane schtrykowanske pschedźeno
(ručzne a maschinske schtrykowanje)
wupruhowanych, płaczišny hódnych družinow.

Džeczelolopjenowu wołmu,
Schmidtsku wołmu,
židžanu wołmu,
wjelbłudžazu koßmowu wołmu,
Be- a Er-wołmu
s rukowanjom, so njefilzuje a ßo njestupi,
vigognowu wołmu

Schtrykowanu spódnju drastu, schtrympy, soki
ßamßneho wudźěłka

porucža
Ernst Jordanowa wudowa
w Budyschinje
na jerjowej haßy 5,
na smutsk. lawskej haßy 8.
Sserbski ßo ręczi.

A. Tschentscher w Budyšinje

na bohatej haßy cžo. 18 a na rózku theaterskeje haßy.

Poručam po tunich twjerdych płaczišnach:

Mužaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, uniformske koschle, sastawki, pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, krawatty, spódne jeczki, spódnje kholowy, cželne wobwjaski, soki, sokowe dżeržaki, schantka, ßlě, lazy, rukajzy, manschettowe knesle, schemisettowe knesle, kaschenezy, khornarjaze lutowaki, narunanske manschetty, rukawate manschetty.

Žonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne jeczki, kholowy, friserske mantle, friserske khornarje, spódnje taille, spódnje ßuknje, nózne khapy, spódnje jeczki, cželne wobwjaski, schantka, njewjesczinske schlewjery, schórzuchi, khornarje a manschetty.

Schaty sa czěschne dźěczi:

Koschulki, jupki, dźěczaze sahlwczki, wupjerki, zychi, tkane kholowczki, pjelchi, podłožki, lazki, servietki, bleschowe wohrjewaki, kupanske ruby, kschestnizy, noschne wobleczenja, włožankowe matrazy, włožankowe hłowaki, kupanske matrazy, korbowe gardiny, wosowe pschikrywy (deki), pscheschiwane deki a kuwerty.

Hólczaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, sportske koschle, sportske paßy, pótniki, pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schantka, krawatty, spódnje jeczki a spódnje kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, kholowy, spódnje ßuknje, nózne jaki, schórzuchi, schtalty, schantka.

Blidne schaty:

Blidowe ruby, blidowe trjenja, servietty, czajowe krycza, blidowe pschikrywy (deki), sahrodne pschikrywy a tkaniny sa blidowe pschikrywy.

Sa sport a puczowanje:

Sportske koschle, sportske lazy, sportske paßy, sportske schtrympy, sportske pótniki, trikotowe koschle, barchentowe koschle, turnarske jaki, turnarske krawatty, honťwarske koschle a honťwarske khornarje.

Domjaze a kuchińske schaty:

Kuchińske twjelki, běle twjelki, wutrěwanske rubischcza, trjenja, rólowanske ruby, poczehnjenja na plotowanske deski, plotowanske pschikrywy, pschimanske lapy, trjenja sa zylindry, khofejowe měschki a pschezydżaki.

Ložowe schaty:

Pißane zychi, běle zychi, wupjerki, spódnje poßleschcza, ložowe płachty, ßlomniki, ložowe pschikrywy, spanske pschikrywy, pscheschiwane pschikrywy, moschkowe pschikrywy, kuwerty a sawalaki.

Kupanske a frotěrowanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske twjelki, kupanske mantle, kupanske khapy, twjelki, frotěrowanske rukajzy, myjne lapki, kupanske tosle, kupanske teppichi, koschle sa powětrowe lěkowanje a ßlónczne kupjele.

Gumijowe schaty:

Khornarje, shibnjene khornarje, pschedkoschliczki a manschetty, pißane zefyrske trajne schaty.

Normalne schaty:

Jeniczke pschedawanje woprawdźitych prof. dr. Jägerowych normalnych trikotowych schatow, normalneje narurskeje schtrykowanskeje wołmy, normalne trikotowe tkaniny, tkaniny sa swjaski a salmiakowe wołmowe mydło.

Powołanske schaty

sa pjekarjow, rěsnikow, friserow, pinczníkow, konditorow, kucharjow a molerjow.

Schkitanske mantle a operaziske mantle.

Schatowe tkaniny a wobßadźenja:

Schirting, koschlaze ßukno, linon, ventilaziske tkaniny, köper, pikeje, satin, poßleschczowy damast, batist, barchent, schwanboy, flanel, płat, wupjerki, batist k saßypowanju, drell a poßleschczowe tkaniny.

Wuschiwanja, sastawki, ruczne tykanje, koschlaze sastawki a zanki, zanki a sastawki sa kholowy, klepłowane zanki, tüllowe zanki a kromki.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 40. Sobotu 7. oktobra 1911. Lětnik 70.

Wójna mjes Italskej a Turkowskej.

Turkowska je žo sapowjedźiła, Italskej Tripolis pschewostajicź. Italska je teho dla žobotu popołdnju Turkowskej wójnu pschipowjedźiła. Sultan bě žwoju zyłu nadźiju na němskeho kněžora stajił, so tón Italsku wot wójny wotdźerži. Poštrědniske pospyty němskeho knježerstwa w Romje žu pak bjes wuspěcha wostałe. Też nětčišche prózowanja němskeho kněžora wo skónčenju wójny nimaju wjele wuhladow na wuspěch. Prjedy budźichu žo Italšzy s protektoratom w Tripolisu spokojili a na sdacze turkowske knjejstwo hischcze tam wostajili, dźenža pak krucze na annexiji Tripolisa wobstawaju. Italska by žnadź nětkole hischcze swólniwa była, Turkowskej sa Tripolis někotre milijony dacź, kotrež by turkowske knježerstwo jara nusnje trjebało. Jeli so pak by žo Turkowska dlika, njeby posdźischo też tole pjenježne sarunanje dostała.

Bombardement na Tripolis.

Hižo tydźenja žo we wjele nowinach se selhaŕnymi powjeszemi mjerwjesche, so žu Italšzy wójsko na Tripoliski brjoh wuložadźili a město Tripolis wobžadźili. Tehdy italske wójnske łódże pak jenoż nasdala Tripolisa jězdźachu a žadyn wutsěł njewotedachu. Wojazy žo hižo teho dla njehodźachu na brjoh wuložadźicź, dokelž hischcze wójsko njebě s Italskeje wotjěło. Hakle póndźelu je vizeadmiral italskeho wójnskeho łódźstwa, Faravelli, turkowsku garnisonu w Tripolisu napominał, so by město pschepodała. Turkowski komandant wo 24 hodźin k pschemyślenju proschesche. Hdyž bě žo wutoru tutón czaž minył, je vizeadmiral Faravelli s panzerowaneje łódże „Benedetto Brin“ popołdnju 1/4 hodźin do Tripoliskich hłownych batterijow tsělecź sapoczał. Italske kschižaki s dołhimi pschestawkami tsělachu a wulkokalibrate kanony njewužichu, dokelž to njebě prózy hódne. Turkojo se sestarjenymi kanonami, kotrež žo skoro wjazy trjebacź njehodźa, wotmolwichu a Italskim žaneje schkody njenaczinichu. Bombardement žo husto pschetorhny, so bychu Turkojo khwile měli, běku khorhoj naczahnycź. S italskich łódźow žo hromada rosbuchanskich bombow a schrapnellowych granatow swutsěła, kotrež žu w Tripolisu satraschne sapuszczenje naczinicź dyrbjałe. Dwaj fortaj a gouverneurowy hród žo na kruchi rostsělachu.

Ssrjedu dopołdnja italske łódże do Tripoliskich wobtwjerdźenjow s nowa tsělachu. Jenoż wobtwjerdźenja žrjedź města žo pschepuschczichu, so by žo w měsczе schkoda njenaczinika. Batteriji Sultania a Hamidia žo njeschkódnej sczinischtej. Hdyž bě łódź „Garibaldi“ do pschistawa sajěła, dwaj offizěraj batteriju Hamidia pschepytaschtaj. Samkanje bě s kanonow sebrane. W batteriji tsi czěła namakachu. W tu khwilu žu žo Tripoliske wobtwjerdźenja, nad kotrymiž žo italska khorhoj smahuje, s matrosami italskich wójnskich łódźow wobžadźiłe, dokelž žo italske wójsko hischcze njeje pschiwjesło. Na wójnskich łódźach njeje wscho hromadże wjazy dyžli 1500 muži wobžadki. Matrosam žo, hdyž do města czahnychu, nichtó napscheczo njestaji. Arabšzy wobydlerjo běchu se žwojich domow běże khorhojczki wupowěžli, jako znamjo, so žo Italskim poddadźa. Woni wo powróczenje turkowskeho knjejstwa njeżaruja a žebi wot Italskich porjad a prawdosczь lubja.

Mórska bitwiczka pola Prevesy.

Italske ministerstwo wójnskeho łódźstwa bě žobotu shonikło, so žo turkowske torpedowske czołmy pola Prevese blisko grichiskeje mjesy shromadźeja se sjawnym wotmyślenjom, italske wikowanske łódże saškapicź a italske sjawnje leżaze města njepokojicź. So bychu tymle wotmyślenjam sadźěwake, žo někotre italske kschižaki pod roskasowarstwom wójwody s Abruzzow psched Prevesu postajichu. Ssobotu žo jim se schkrjowej depeschu wosjewi, so dwaj turkowskaj torpedowaj czołmaj nimo Prevesy jědźetaj. Někotre kschižaki žo sa jenym s tuteju czołmow k połnozy puschczichu. Hdyž běchu žo někotre kule s wobeju stron swutsělake, turkowski torpedowy czołm k brjohej sajěde. Na nim woheń wudyri, kotryž jón do zyła wupuszczi. Offizěrojo a mužstwo žo na kraj wukhowachu. Italske łódże žo na to pschistawej bližachu. Wone pschecziwo torpedowym czołmam jědźechu a do nich tsělachu. Hdyž běschtaj žo wobaj torpedowaj czołmaj wupuszczikoj a žo potepikoj, žo dwě italskej panzerowanej łódźi jeneje w pschistawje stejazeje yachty smozowaschtej a ju s powjasom k žebi pschiwjasaschtej.

Bombardement na Benghasi je žo sapoczał.

Italske łódże žu žrjedu poczałe do Benghasi, druheho wjetscheho tripoliskeho města pschi pschimórskim brjosy, tsělecź. Wjazy dyžli 80 kulow do města padny. Benghasi ma něhdże 10,000 wobydlerjow, tsi moscheje, dwě synagosy a jedyn franziskanski klóschtr.

Mórska bitwa pola Mytilene.

Jendźelske nowiny „Daily Chronicle“ žu s Konstantinopla telegram dostałe, so je turkowske łódźstwo s Dardanellow wujěło. W połnóznym dźělu ägäiskeho morja pola kupy Mytilene žu jo italske łódże setkałe a s nim wojowałe. Italšzy žu pjecza jenu turkowsku łódź potepiłe.

Mobilisazija 600 000 muži w Turkowskej.

S wulkej tajnosczu je žo 250 000 wojakow pschi mazedonskich mjesach shromadźiło. Wscho hromadże chze Turkowska 600 000 muži sa wójnu wuhotowacź. Měnjenje žo rosschěrja, so chze Turkowska kruch Grichiskeje wobžadźicź a žwoju schkodu sarunacź, kotruž je se shubjenjom Tripolisa poczerpika. Grichiske knježerstwo tehodła na schiju a na hłowu mjesu wobtwjerdźuje. K mjesam žo rucze wojazy a artellerija sczelu.

Sažłapjene turkowske łódże.

Italske wójnske łódże žu něhdże 60 turkowskich łódźow sažłapiłe. Mjes nimi žu też někotre łódże, na kotrychž žo turkowšzy wojazy a wójnska potrjeba wjesechu. Do Tarenta wutoru parnu łódź sultana Mehmeda V. a łódź „Nevu“ pschiwjesechu. Na „Nevje“ bě wyschschi stabowy lěkaŕ Hassan Tewfik bej, schef sanitetneho korpsa prěnjeho turkowskeho armeekorpsa, někotsi offizěrojo a někotre offizěrske mandźelske. Offizěrojo a wojazy žo bjes wobaranja sajecź dachu. Offizěrow se žonami a dźěczimi do jeneho hosczenza, wojakow do artelleriskich kasarnow dowjesechu, hdźež biwakuja. Jeczi najwjetschi měr pokasuja. Někotsi, kotsiž franzowski rěcza, proschachu, so bychu žo jim nowiny dake.

Do Brindisi stej dwě sažłapjenej turkowskej transportskej łódźi

ſ munizију, konjemi a zyrobu pſchijélej. Lud italſkich matroſow, kotſiž ſaßkapjenej kódži pſchewodžachu, ſ wulkim ſahorjenjom witaſche.

W Czerwjenym Morju ßu italſke wójnſke kódże jendželſkn parnu kódž „Sheffield“ prjecz wſake, na kotrejž ßo 6 turkowſzy offizérojo, brónje, munizija a twjerdžiſniſki material wjeſechu.

Kanonſku kódž Seia di Derija ßu Turkojo pola Tripoliſa ßami potepili, ſo by Italſkim do rukow njepadła.

S pokodnja Sizilſkeje je jedyn italſki torpedowſki honjeŕ turkowſki torpedowſki cžołm potepił.

Staroſczíwoſcz „Italſkeje“.

Italſke knjeżerſtwo je kódże ſe žitom a mjaßom do Tripoliža póßłało, ſo by jo hnydom po wobßadżenju měſta mjes khléba tradaze wobydleŕſtwo rosdżélilo a ßebi na tajke waſchnje jeho dowěrjenje a pſchikłonoſcz dobyło.

Saſka krajna ſynoda

je petiziju němſkeho evangelſkeho žónſkeho ſwjaſka wo poſtajenje ßo ſapłaczażych gmejnſkich pomoznizow zyrkwinſkemu regimentej k wuważenju poručžika. Tele gmejnſke pomozniży budża wukhowanje dżéczi a hajenje młodżiny pſchewſacz a knjeżnaze towarſtwa podpjeracz dyrbjecz. Wone budża ßo w ſozialnych žónſkich ſchulach abo na dlejſchej wucżbje ſnutſkowneho miſionſtwa pſchihotowacz. Gmejnſke pomozniży dyrbja w Božim ßkowje twjerdże ſakożene woßoby bycz, kotrež maja ſroſymjenje ſa nuſu, kotrejž dyrbja wone wotpomhacz.

So w ſynodże tež wjele wo nabożinje jara liberalnje myßlażych ludži ßyda, pſchi jednanju wo petiziji prědarſkeho konventa 2. Lipſczanſkeje eforije na ſjawne ſtupi. Petizija wo to proßy, ſo ßo njeßměli njewěriwi ludžo, kotſiž ßo k żanemu kſchesczijanſkemu wěruwuſnaczu njeſnaja, do ſchulſkeho pſchedſtejicżerſtwa wuſwolicz. Kommerziſki radżiczel Schick namjetowaſche, ſo by ßo petizija na ßebi leżo woſtajiła. Temu pſchihłoßuje ſchulſki direktor Philippa roſeſtaji, ſo móże zyrkwi wſcho jene bycz, hacz jedyn evangelſki w ſchulſkim pſchedſtejicżerſtwje ßedži abo jedyn diſſident (njewěrjazy njekſchesczian); pſchetoż ſchulſke pſchedſtejicżerſtwo je jenoż ſarjadniſka inſtanza a nima do ſnutſkowneho ſchulſkeho rjadowanja niczo rěczecz. Farař Grafe ſ Arnsfelde temu napſcheczo rěczeſche. Schulſke pſchedſtejicżerſtwo ma tež prawo a winowatoſcz wucżerja wuſwolicz a ma wucżerja w ſakhowanju ſchulſkeho porjada podpjeracz. Preſident dr. Böhm Schickowy namjet podpjeraſche, tola wón, ſo by ſaczuczam mnohich ßobuſtawow ſynody napſcheczo pſchiſchoł, poručžowaſche, ſo by ßo wo petiziji hiſchcże njerosßudżiło. Synoda pak wobſamknu, ju dżiwajo na wocżakujomny nowy ſchulſki ſakoń jako macżiſnu ſa njón zyrkwinemu regimentej pſchipokaſacz.

Dobycże ſozialdemokratow w Düſſeldorfje.

Pſchi wużſchej wólbje do khěżorſtwoweho ßejma je ſozialdemokrat Haberland ſ 39,264 hłoßami nad zentrumſkim kandidatom dr. Friedrichom, kotryž 36,111 hłoßow doſta, dobył. Sswobodomyßlni a nationalliberalni ßu ſ najwjetſcheho dżéla ſozialdemokratej ßwój hłóß dali. Pſchi pſchichodnych wólbach do khěżorſtwoweho ßejma ſozialdemokratoju wjele wokrjeßow na ßo ſtorhnu, jeli ſo budża jich, kaž je do prědka widżecz, ßwobodomyßlni a nationalliberalni pſchecżiwo konſervatiwnej a zentrumſkej ſtronje podpjeracz.

Němſko-franzowſke jednanja dla Marokkowſkeje

dyrbjachu ſańdżeny tydżeń dojednane bycz. Mjes tym je Němſka nowe namjety cżiniła, wo kotrychž budże hakle franzowſke knjeżerſtwo ſ nowa wuradżowacz. Tak ßo Franzowſojo na ſtajnoſczi ſa nóß wodża. Hdyž pſched dwěmaj njedżelomaj Kiderlen-Wächter franzowſkeho póßłanza Cambona na ſjednanſku wjeczeŕ pſcheproßy, ßo Cambon nadżeſche, ſo ßo jednanja bliżſche dny ſkóncża. Tehdy ßebi wón ßlubjenje wuwabicz da, ſo budże cżinicz, ſchtoż ſamoże, ſo by franzowſki kapital w Němſkej woſtał. Jedyn ſaſtupjeŕ Parižſkich kapitaliſtow, kotryž w Barlinje pſchebywaſche, ſo by po móżnoſczi wjele franzowſkeho kapitala wróczo pſchinjeßł, ßo ſ próſdnymaj rukomaj wróczi. Pjenjeſy w Němſkej woſtachu a ßo hiſchcże ſ nowym pſchidawkom pſchiſporichu. Niż Banque de France, ale někotre wulke privatne banki a finanzne towarſtwa 280 milijonow frankow do Barlina póßłachu. Na tajke waſchnje ßo ſta, ſo Barlin měßazowe wotſamknjenje hładko pſchětra.

Drohota po wſchém ßwěcze.

Liberalni a ſozialdemokratoju njepſchеſtawaju, w ßwojich nowinach a ſjawnych wólbnych ſhromadżiſnach wokacz, ſo bychu ßo mjeſy wukrajnemu ſkotej a mjaßej wotewrike. Na pſcheßwědczaze waſchnje je ßo hižo woſpjet dopokaſako, ſo ßo ſ wotewrjenjom mjeſow njebychu mjaßowe płaczíſny poniżiłe, ſo pak bychu ßo ſ tym ſkótne khoroſcże ſ zuſym ſkotom do Němſkeje ſanjeßke, a ſo by potom mjaßowa nuſa wjetſcha dyżli nětkole była. Pohladajmy tola do Jendżelſkeje, hdżež njeje pſchiwos zuſeho ſkota a mjaßa ſe żanym zkom a poſtajenjom ſamjeſowany! Ssu w Jendżelſkej mjaßowe płaczíſny tuńſche? Swjaſk jendżelſkich mjaßowych wikowarjow je ſjawnje pſchipowjedżił, ſo je nuſowany, mjaßowe płaczíſny khětro powyſchicz. W Jendżelſkej ßo teho dla boja, ſo budże punt wolazeho mjaßa bórſy $1\frac{1}{2}$ hriwny płaczicz. Pomyßlicz ma ßo hiſchcże, ſo ma jendżelſki punt jenoż 450 gramow. Jendżelczenjo dyrbja wſchak njedżiwajcy ßwojeho ßwobodneho wikowanja płaczicz, ſchtoż ßebi amerikanſko-europiſki ſwjaſk mjaßowych wikowarjow żada. W Amerizy ßu mjaßowe płaczíſny teho runja wyſchſche dyżli w Němſkej. Loni teho dla w někotrych měſtach njeměry wudyrichu. A pſchi tychle wyßokich mjaßowych płaczíſnach dyrbja plahowarjo ſkota ßwój ſkót tuńſcho dyżli prjedy ſkótnym wikowarjam pſchedawacz. Swjaſk ſkótnych wikowarjow jim płaczíſny poſtaja. Tamniſchi plahowarjo ſkota chżedża ßo teho dla ſjednoczicz, ſo bychu wjetſche płaczíſny ſa ſkót doſtawali a ſ dobom wobydleŕſtwo ſ tunim mjaßom ſaſtarali. Saſtupjerjo 600,000 farmerow ßu pſched tydżenjom w New Yorku wuradżeli, kak by móżno było, ſo bychu ßwoje farmſke wuplody direktnje bjes mjeſywikowarjow pſchetrjebarjam (konſumentam) pſchedawali. Saſtupjerjo farmerow ßo nadżijeja, ſo budża pſchetrjebarjam zyrobu wo 40 prozentow tuńſcho pſchedawacz móz, hacz tucži nětkole wikowarjam płacża. Farmerſki ſwjaſk ma pjecża hižo milijon dollarow dżélanſkeho kapitala a dalſche 3 milijony ßo jemu po żadanju do ruki dadża. S direktnej pſchicżinu farmerſkeho ſwjaſka je powyſchenje płaczíſnow ſe ſwjaſkom wikowarjow ſ zyrobu. Jeli ſo ßo wotpohlad farmerſkeho ſwjaſka do ſkutka ſtaji, potom drje budże ſwjaſk wikowarjow ſ zyrobu ßwoje nětcziſche wulichowanje luda bórſy wobżarowacz.

Czěſke dżéczi w awſtriſkim khěżorſtwowym ßejmje.

We Winje něhdże 300 000 Czechow bydli. Winſka wyſchnoſcz je ßo hacz dotal ſapowjedowała, ſa dżéczi ßwojich czěſkich wobydlerjow czěſke ſchule ſakożicz. Czechojo ßu ßebi teho dla ſchulſke towarſtwo „Komenſki“ ſakożili, kotrež wjazore czěſke ſchule we Winje wudżerżuje. Do Michała je na dobo Winſka wyſchnoſcz tele ſchule ſawrjekła, dokelż pjecża ſtrowotnym poſtajenjam njewotpowjedaju. Czechojo ßu ßo na to na wyſchſchu inſtanzu wo pomoz wobroczili. Ta pak ßo ſ roſßudżenjom komdżeſche. Duż ſchtwórtk 300 czěſkich dżéczi ſe ßwojimi macżerjemi do khěżorſtwoweje ßejmownje pſchicżahnychu, ſo bychu miniſterſtwoweho pſchedßydu barona Gautſcha proßyłe, ſo by czěſke ſchule we Winje ſaßo wotewricz dał. Polizija dżéczi wot ßejmownje honjeſche, tola czěſzy ſapóßłanzy ßo wo to njeſtarachu, ſo móżachu dżéczi do ßejmownje ſacżahnycz. Tu jim ſaßo někotſi němſzy ſapóßłanzy pucz ſalehnychu. S tutymi ßo czěſzy ſapóßłanzy teho dla do pukow dachu. Powjeda ßo, ſo je ßo pſchi horzej bědżeńzy někotra pliſta wotkożiła. Skónczńje ßo poradżi, dżéczi do rěczeŕnje ſemjanſkeje ßejmownje dowjeſcz. Tam na nje miniſterſtwowy pſchedßyda czakaſche. Sapóßłanz dr. Fiedler mějeſche pſched miniſtrom rěcz, w kotrejž praji, ſo ßu czěſke macżerje do parlamenta pſchiſchłe, ſo bychu ßebi prawo na czěſke ſchule we Winje wubědżiłe. Baron Gautſch wotmolwi, ſo njeje ßo hiſchcże na wyſchnoſczinych liſczinach wobhonił, ſo pak je ßebi wſchě akty żadał a ßo bjes komdżenja w duchu płaczażych ſakonjow roſßudżi.

Revolverowy attentat w awſtriſkim khěżorſtwowym ßejmje.

W awſtriſkim khěżorſtwowym ßejmje je ßo ſchtwórtk dopołdnja pſchi wotewrjenju poßedżenja na juſtizneho miniſtra ſ Hochenburgera attentat ſ revolvrom ſkucził. Mjes tym ſo ſozialdemokratſki ſapóßłanz Adler wo drohocże rěczeſche a praji, ſo lud njemóże knjeżaze wobſtejnoſcże ſnjeſcz, na druhej galeriji muż ſtany a ſ revolvra pjecz krócz wutſěli. Wón bě ßo do miniſterſkeje ławki ſaměrił, na kotrejž w tym cżaßu jenoż hrabja Stürgkh a ſ Hochenburger ßedżeſchtaj. Na ſboże njebě ßo nichtó trjechił. Jena kula ßo wot wjerċha wotraſy a hrabi Stürgkhej na prawu ruku padże, druha kula padże mjes ſapóßłanzow Liżeho a Wiſchkowſkeho, kotrejž na pſchedßydſtwowej tribünje ßedżeſchtaj, druhe kule ßo do miniſterſkeje ławki ſarychu. Tamny muż wutſěliwſchi ſawoła: „Sskawa ſozialdemokratiji!“ Sskużobniży a lud na galeriji jeho hnydom pſchimnychu. Nadpadnik je 25 létny tyſcherſki pomoznik ſ Dalmatiſkeje a ßo Wawrak mjenuje. Wón je ſ wotmyßlenjom, juſtizneho miniſtra ſa-

tšělicź, do Wina pschijěł. Tuteho wón hidźesche, dokelź měnjesche, so ßu ßudniźy po ministrowej pschikasni njeměrnikow, pschi poßlednich njeměrach dla drohoty we Winje sajatych, pschekrućże khostali. Jedyn s Wawrakowych pschećelow, wěsty Paulin, sa njeho a sa ßebje sastupnej khartzy wobstara. Paulin jemu tež w ßejmowni justiźneho ministra, runje na ministerskej ławzy ßedźazeho, pokasa. Paulina ßu teho runja sajeli. Hacź je wón něschto wo Wawrakowym wotpohladźe wjedźał, njeje snate. Wawrak je se samóźiteje ßwójby wuschoł. Wón bě 3000 krónow namrjeł a je bórsy pschejuskał. Nětko wón prósdny khodźesche a ßo jako ßobustaw sozialdemokratiskeje strony a jako organisowany dźěłaćeŕ wusnawasche. Pola njeho wobsamknjenje jeneje sozialdemokratiskeje shromadźizny namakachu, kotrež wo drohoćze a wotewrjenju ßejma jednasche.

Mobilisazija ruskeho a awstriskeho wójska.

Ruska a Awstriska stej ßwojich reserwistow, kotsiž w Němskej pschebywachu, hnydom po sapoćatku italsko-turkowskich njepschećelnosćow pod brónje swołałej. Hacź runje ruske nowiny krućze wo tym mjelcźa, je wěste, so ßo ruske wójsko pschi mało-asiskej mjesy hromadźuje. Runje tak ßo njedźiwajźy saprěwanja awstriskich knjeźerstwowych nowinow njehodźi dléje potajicź, so je wot někotrych dnjow wjele wojerskich cźahow s Khorwatiskeje a Sslawoniskeje k dalmatiskemu mórskemu brjohej wotjěło, hdźež někotre awstriske panzerowane łódźe po morju kschižuja. Madźarske nowiny měnja, so dyrbi ßo na dołhotrajazu wójnu a na wschě móżne schmatańźy liczicź. Woprawdźe ßu wobstejnosćze wjele khutnische, hacź je s dotalnych nowinskich powjesćow widźecź, dokelź wěrnosćzi wotpowjedaze wójnske powjesćze s zyła do Europy njepschikhadźeja. Powjesćze wo pschedstejazym wudyrjenju revoluzije w Albanskej połnu wěru w Budapeštu namakaju. Cźornohórske wójsko je hižo dospołnje mobilisowane. Sa tele dny postajeny pschikhad khěźora Franza Josefa do Budapesta je ßo na njewěsty cźaß wotstorcźił.

Monarchiska napschećzna revoluzija w Portugalskej.

Sběžk monarchistow pschećziwo republiźy ßo psches zyku Portugalsku rossćerja. W Oporto staj ßo dwaj regimentaj sa monarchiju wusnałoj. We Vienna de Castello ßu wojazy monarchiju wuwołali. Wójnskej łódźi „Adamastor" a „Sao Rafael" pjecźa monarchiji pschiwißujetej a stej do někotrych wßow blisko Oporto tšełakej, w kotrychźž ßo republikanszy wojazy khowachu. W Guimaraes blisko Braga k krwawnemu wojowanju mjes monarchistami a republikanskimi dóńdźe. Wojazy dyrbjachu sakroćźicź, tola ßo teho runja do dweju stronow dźělichu, s cźimž dobycźe monarchistam pschipadźe. Cźi hnydom saßopostajenje kralestwa wuwołachu.

Po powjesćzi jendźelskich nowin je ßo kapitan Paiva Conceiro póndźelu rano na cźole 4000 monarchistow do Portugalskej nawalik. Wón pjecźa někotre kanony ßobu wjedźe.

Wotpaleni.

(Pokraczowanje.)

Jan hacź k khěźzy dóńdźe, wot wonka po rěblu horje s tschěschnymi durćźkami na ßkomu salěše, hdźež bě w lěcźnym cźaßu jeho lěhwo. W drascźe, kajkiž běsche, ßo lehny; bórsy budźe dźě saßo cźaß stawacź, w lěcźu ßo sahe dni. Tak pschi ßamym ponoźku leżesche, so jemu schlebjerdki rostorhaneje tšěchi do wocźi wißachu. Wón proch, kiž jemu do wocźi lětasche, wudúwasche a kurjesche w měrje dale. Pschi tym wěso jemu Hanka Cźerpakez na myßle pschińdźe. Hižo dawno bě ßebi na nju myßlił, dźenßa nětkole bě ßo jemu radźiło, ju popadnycź. Hdyž ma cźłowjek sboże, ßo wschitko cźini. To réka, jelisо jo woprawdźe ma. Jan wschak je jej hódź, ale khěźka je jej hubjena. — „Schto to, wulke mysche? Mi ßo sda, tule ßu wulke mysche, dokelź něschto tak psches ßkomu wokoło jěsdźi. Cźakajcźe, wy njeplechi, wam žno chzu pomhacź!" To prajo poslecźa, wjerhny tobakowu dymku do ßkomy, so schkrě lětachu, a lěsesche po rěblu dele.

„Schto dha tu je?" stara Krućźakowa hawtowasche, hdyž Jan delka do jstwy sastupi. „Njeje dha žaneho měra k spanju?"

„Žaneho měra k spanju njeje", pachoł wotmolwi. „Horka we ßkomowej komorje dyrbja wulke mysche bycź. Woprawdźe!"

„A ty hischcźe swuknył njejßy tutej njerodźi?" nětkole tež stary Krućźak ßmorcźo do teho réczesche.

„Nano a macźi", Jan rjekny, „ja ßebi myßlu, so wój stanjetaj a my wěży wunoßymy ..."

„Schto ty powjedasch, Jano?" stary scheptasche, „to drje tola njebudźe? Ty ßy tola njekniczomny schamatz!"

Tu běschtaj staraj tež hižo sdrascźenaj. Jan durje do hródźe wotewri, so móżesche skót won. A potom poczachu wschitzy tsjo drastu, pschedźeno, domjazu nadobu, hornzy schmalza a druhe wěży wunoschowacź. Na polu pod žitnymi popami je khowachu. Hdyž tak cźische a khwatnje tam a ßem běhachu, Jan dyß a dyß na tšěchu khěźki pohladny ... Ale to niczo njebě. — Skónczńje ranje ßwitasche, khěźka tu stejesche, kaž bě tu pschezo staka, a ßobustawy ßwójby woteńdźechu wobožni na ßwoje dźěło.

Bliźsche dny ßußod po pucźu nimo dźěsche, tón na Krućźakez ludźi wołasche, so dyrbja tola žitne popy domoj bracź, so budźe po wschěm sdaczu hubjene wjedro.

„Hacź do sajutsischeho dyrbi to hischcźe wudźerżecź", stary Krućźak wotmolwi. „My chzemy rady na hermank do Něhdźez dóńcź, kruwy pschedacź."

„Ty masch tež prawje", ßußod rjeknywschi dale dźěsche.

Ssamßny dźeń popołdnju stara Krućźakowa ßwěczki a małe wolijowe lampki pschihotowasche a tež latarnje ßebi pschiprawjesche. To je trjeba, hdyž chze ßo cźłowjek na dalschi pucź nastajicź. Hischcźe po cźmje Jan w komorje ßwoju tobakowu móscheń pytasche, ale jeje njenamaka, a bórsy na to cźerjachu cźi tsjo ludźo kruwje a kosy prjecź na hermank.

Posdźe wjeczor, hdyž po horje hromadźe horje cźehnjechu, ßo Jan wróczo do teho kónza wohladowasche, s wotkelź běchu pschischli. Sa hórkami běchu cźerwjene serja, kaž by měßacźk skhadźał, ale w tym cźaßu měßacźka njebě, pachoł ßo s wocźomaj spěschnje saßo wotwobrocźi, krućze na horu dale postupowasche a niczo njerjekny. Hdyž potom posdźischo w nozy w korczmje spachu, pocźa stara Krućźakowa nadobo hikacź. So je jej kury żel, wona praji, so ßu na tutón wbohi skót na kurjeńzu w khěźi sabyli. — „Ta we ßnje powjeda", stary bórbotasche.

Nasajtra popołdnja ßußod Jurak stareho Krućźaka duzy po torhoschczu setka a jemu do wucha scheptny, praschejo ßo: „Ty drje ßy tu hižo wot wczerawscheho?"

Krućźak s hłowu pschikiwny, tola ßo dale mylicź njedasche.

„Ty budźesch ßo dźiwacź, hdyž domoj pschińdźesch!" Jurak rjekny. „Budźesch-li cźeßle trjebacź, nětkole mam khwile."

Jurak dźěsche w měrje dale.

Popołdnju duzy domoj Krućźakezy s někotrymi druhimi dźěchu. Do jeneje korczmy chzysche Jan sakożicź, ale jeho macź rjekny, so dyrbi domoj khwatacź, kosom dawacź. Hdyž po hłubokim pucźu won dźěchu, Krućźakowa rjekny: „Schto jeno to takle ßylnje wonja dźenßa?"

„To je ßo dyrbjała něhdźe ßkoma palicź", Jan měnjesche.

„Božo, pomhaj!" tež stary nětkole hižo sakschikny. Woni běchu s lěßa wustupiwschi ßo dohladali. Hdźež bě khěźka staka, tam leżesche hromada żehliweho popjeła, a se ßrjedźa ßo na bruny wopaleny wuheń wupinasche. Někotsi ßußodźa pódla stejo ßebi městno wohnja wobhladowachu.

K tutym nětkole stary Krućźak płaczo pschistupi, ßwój klobuk w ruzy dźerżo rjekny: „Wy to widźicźe, wy to widźicźe! — Proschu wo pomoz, hdyž ßym ßo wotpalił!"

„Derje jeno, so ßo skót njeje ßobu spalił", jedyn se ßußodow naspomni. Nowy skót kupowacź, na to Krućźak wjazy myßle měł njebě.

„To je naß wulke njesboże potrjechiło!" stary praji.

„Sprózny a hłódny a žaneho wobydlenja!" tak Krućźakowa skorżesche a płakasche. „Mjes tym so běchmy na hermanku, je ßo tajkele njesboże stało. Schto jeno ßmy sawinyli a schto jeno chzemy nětkole sapoczecź?"

Jedyn ßußod jich namołwjesche, so dyrbja ßo do jeho domu sćahnycź. So dźě budźe sa krótke dny k nusy wupomozna khěźka natwarjena a so też saßo lěpsche dny pschińdu.

„To ßo nadźijam, to ßo nadźijam!" stary Krućźak wotmolwi. So bě to jeno hischcźe wulke sboże, so žně a pólne płody hischcźe domoj njeběchu.

„To wschak je sawěrno sboże!" stary rjekny a kaž samyßleny psched ßobu hladasche. S dołhej żerdźu na to pocźa kruchi żelesa s popjeła schkaracź. Jan jemu pschi tym pomhasche. Ssußodźa běchu ßo pomału roseschli. Na wjeczornych ßmerkach, hdyž ßo kahodny wětsik sasběże, ßo hischcźe junu tu a tam żehliwe wuhło jaßnje saplomjeni.

„To je jara slě!" stary młodemu scheptasche a w popjele schkarasche.

„Woprawdźe!" tón pschihłoßowasche.

Na to wobaj na polo sańdźeschtaj a pod žitne popy hladaschtaj.

„Hischcźe derje skhowane!" stary praji. „Ale to dyrbimy

hischcże wjele lěpje pschekhowacź. To budże ßo prawje derje hodźecź do noweho domu."

„Tón budże skerje na něczo podobny, dyźli tute stare pakostniźy. Derje, so je tón stary naporjad precź — woprawdźe ja ßym wjeßeły. Nowy dom budże murjowany a teź s zyhelom kryty."

„A tsi stwy s najmjeńscha."

„To ßo rosymi. Teź ty budźesch, Jano, jenu abo teź dwě trjebacź. To ßy ßebi wěscże derje saßkužił."

„Woprawdźe! Nětkole budże tola skónčnje junu lěpje. Nětko budźemy ßebi pomhacź móz. Jutsje dóńdu k agentej, so pjenjesy bórsy dostanjemy. Póńdże-li derje, nowu khěžu hischcże do symy pod kryw dotwarimy." Tak powjedasche stary.

„A ja bych hacź do symy teź Hanku hižo rady do domu měł", młody ßebi myßlesche.

Hdyž běchu ßebi tole wschitko rospowjedali a ßo s wjeczerju, kotruž bě jim dobroczinwy ßußod darił, wokschewili, khelpachu do ßußodneje wßy a ßo do jeneje bróžnje na ßłomu lehnychu.

Nasajtra rano stara Krucźakowa a jeje ßyn horje na wopalenischczo s kopaczom, motyku a s druhim gratom dźěschtaj. Schtóž jimaj do pucźa pschińdże, teho wo dar proscheschtaj. Widźeschtaj-li, so staj saßo ßamaj, bywaschtaj dobreje myßle. Czehodla też niz? Wotpalicź ßo, je drje njesboże, ale njesboże, kotreż ßo derje sapkaczi, ßo pschezo hischcże pschenjeße . . .

Stary Krucźak tón dźeń dele do městaczka woteńdże. Kóždemu powjedasche wo wulkim njesbožu, kotreż bě jeho potrjechiło. A hdyž psched agenturu woheń sawěscźazeho towarstwa ßedźesche a czakasche, dokelž sastojnistwowa hodźina hischcże pschischła njebě, ßebi wobliczo se ßasatymaj rukomaj sapschimny a plakasche. Se samyßkom ßebi ruzy njebě myk. Ludźo psched nim stejo wostawachu prajizy: „Wbohi człowjek! Jeno so je tola derje sawěscźene měł!"

Nětkole muźki s pißanym khornarjom a s pißanym wobschicźom na rukawomaj pschińdże, psched czapnjenym starym człowjekom sasta a ßo woprascha: „Wy drje scże žiwnoscźeŕ Krucźak?"

„Byk ßym, luby knjeże, byk ßym", stary wotmolwi, „nětkole ßym proscheŕ."

„To je mi namakana wěz, so njetrjebam daloko wokolo běhacź. Mam sa waß pschedźadanje."

„Aha, wot sawěscźenja."

„Wot ßudnistwa."

Krucźak ßo napkoscha. — „To ßo wě, woheń dyrbi ßo na ßudnistwje pschisjewicź. Na to ßo njejßym dopomnik." — Pißarnja agentury też tak hischcże njebě wotewrjena, duž woteńdże spěschnje na ßudnistwo.

Někotsi knjeża tu sa pißanskimi blidami ßedźachu. Jedyn s nich sastupowaźemu burej k ßebi pschikiwny, njestany pak a też pschikhadnikej ßo ßydnycź njedasche.

„Wy scże Handrij Krucźak?"

Sarěczany ßebi s dłonju roszuchane, rědke włoßy do czoła shładkowa a s hłowu pschikiwny, so wón to je.

„Wy scże ßwój dom sapalik!" ßudnik rjekny.

Stary ßo trochu do kolen kiwkny, czinjesche pak tak, jako budźische te ßłowo njesrosymik.

„To wschak je mje wulke njesboże potrjechiło", wón rjekny. „Mjes tym so ßmy na hermanku byli, je ßo nam statok spalik."

„Wy scże jón ßam sapalik", ßudnik symnje a směromnje snapschecźiwi. (Pschichodnje skónčenje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Njesboże w husarskich kasarnach.) W jěchanischczu tudomnych husaskich kasarnow ßo husarej Mißbachej kóń, na kotrymž ßedźesche, a druhi kóń, kotrehož dźerżesche, splóschischtaj. Konjej do jeneho wotdźělenja 3. eskadrony czerjeschtaj. Mißbach s hłowu do hłowy rytmischtra s Arnima srasy a to s tajkim wotmachom, so wobaj na semju padnyschtaj. Wobaj běschtaj khwilu bjes wědomnja. Hdyž jeju stabowy lěkaŕ pschepyta, móżesche rytmischtr na praschenje s hłowu kiwnycź. Mißbacha hnydom po padnjenju widlischcża sajachu. Wón je ßebi najskerje nop puknył a ßebi moshy stschaßk. Poßlednje dny je ßo rytmischtrej s Arnimej a Mißbachej saßo wědomje wróciło. Konje ßu pschi sraženju njesranjene wostałe.

— (Pomjenowanje.) Skótny lěkaŕ Jan Schwarz w Budyschinje je ßo sa pomoznika direktora krajneho skótneho plahowanja pomjenował.

— (Pschesßadźenje.) Knjeżerstwowy radźiczel dr. Grille je ßo s hamtskeho hejtmanstwa na Budyske wokrjeßne hejtmanstwo pschesßadźił.

— (Ssmjertnje do njesboża pschischoł.) Na dowoleńzy bě podoffizěr Rötzsch s tudomneho pěscheho regimenta pola Freiberga s jěsdnym kokom po nahłej horje dele jěł. Pschi tym wón s tajkim wotmachom do jeneje sawjery sawadźi, so ßebi nop rosrasy. Czežko sranjeneho jeho do Freibergskeho wojeŕskeho lazareta dowjesechu, hdyž wón pjatk wjeczor wumrje.

— Tudomny hosczenz „kloteje winoweje kicze", kotrehoż wobßedźeŕ Neumann je swrěschczał, bě pschi ßudniskim na pscheßadźowanju do wobßedźeństwa pschekupza Hobraka, kotryž mějesche hypotheki na nim, sa 153 hriwnow pschescholk. Nětdże 50 000 hriwnow je zyle wupadnyło. Hobrak je hosczenz hosczenzarjej Arthurej Schreiberej sa 140 000 hriwnow dale pschedał.

— (Wójnski ßud.) Podoffizěr Bensing se 4. eskadrony 20. husarskeho regimenta mějesche ßo pscheds wójnskim ßudom w Draždźanach dla krjudowanja jeneho podstajeneho samolwicź. Lětża 27. augusta bě husar Torsch wot jeneho pschedstajeneho klucże podoffizěrskeje stwy s poruczenjom dostał, so je njeßmě žanemu zusemu podoffizěrej pschepodacź. Bórsy na to podoffizěr Bensing do do mużstwoweje jstwy 116 pschińdże a ßebi wot Torscha klucże žadasche. Hischcże prjedy hacź móżesche tón nješto wotmolwicź, jeho podoffizěr do wutrobna dyri, so ßo do sady motasche, bijesche jeho do tyła a woblicża a jeho hischcże do khribjeta storcži. Potom hischcże Bensing praji: „Hdy bych ßo nochzył njesbožowneho sežinicź, bych Tebje bił, hacź by czeknył. Ty masane rekrutske mjeswoczo." Psched ßudom Bensing wěz jako zyle ßnadnu pschedstajesche. Ssud podoffizěra k ßrěnjemu arrestej na 1 tydźeń saßudźi, měnjo, so ßo wo ßylne storki njejednasche, ale wo lohke potschaßenje. Możno bě, so bě husara też jětseschko bolało, kotreż je tehdy we wobliczu měł. Kapitulazija s Bensingom je ßo hižo wróciła.

— (Schrodtske wustajenje.) Direktorij hornjołużiskeho rataŕskeho wokrjeßneho towarstwa je rataŕskim poboczným towarstwam, skótplahowanskim sjednoczenstwam atd. wosjewił, so maja ßo prósstwowne pißma tych woßobow, kotreż wo podpjeru se Schrodtskeho wustajenja prosscha, hacź do 15. oktobra 1911 pola direktorija rataŕskeho wokrjeßneho towarstwa w Budyschinje wotedacź. Podpjeru móża jenoż potrjebni ratarjo sakskeho poddanstwa, kotsiż ßu skhorili a njemóża ßwoje dźěła wjazy dokonjecź, woßebje na pluża cźerpjazy, sa cźaß ßwojeje njekhmanosczе k dźěłu dostacź. Jako rataŕszy dźěłacźerjo ßo w tutej smyßli tajzy wobhladuja, kotsiż ßu trajnje w rataŕstwje dźěłali a pschi tym skhorili, jako mużojo, žony, cźeladnizy atd. W prósstwowym pißmje ma ßo dopokasacź se kschcźeńskim wopißmom: pschißluschnosci k sakskemu statej, njenaßwarjenosci s wobßwědczenjom gmejnskeje wyschnosczе, dźěło w rataŕstwje s wobßwědczenjom, pschicżina njekhmanosczе k dźěłu s lěkaŕskim wopißmom, potrěbnosci s wopißmom městneje wyschnosczе.

— Pokhroma je też w druhej połojzy septembra w Sakskej saßo pschibjerała. 15. septembra bě 245 gmejnow a 707 dworow s pokhromu natyknjenych. 30. septembra bě ßo liczba nakaženych wßow na 309 a na 836 dworow powyschika.

Hischcże wjazy schkody hacź w Němskej je pokhroma w Awstriskej naczinika. Awstriske rataŕske ministerstwo je wosjewiło, so je 25. septembra 106,000 dworow nakaženych było.

W Obergriesbachu w Bayerskej, hdyž je wot junija wjele skotu na połhromu skhoriło, je ßo do skota nowa khorosci daka. Kruwy hacź do poßlednjeho wokomika żeru, zosaju potom, ruja a na semju padnywschi ßu wone hnydom morwe.

— (Sażna syma.) Na Rudnych, Jeschtedźskich a Hobrskich horach je poßlednje dny wulki ßněh padnył. Wón hižo do 700 metrow dele doßaha.

S Wownjowa. Nowy wobßedźeŕ tudomneho knjeżeho dwora, knjes Hentschel s Mischnjanskich stron, je psched tydźenjom do ßwojeho wobßedźenstwa sacźahnył. — Prjedawschi wobßedźeŕ bě, kaž je snate, po krótkej khorosczi wumrjeł. Wón bě wschě ßwoje pola, łuki a keŕki s groczanymi płotami wobcźahnycź dał. So ßo njemohł nichtó psches grot pschedobycź, ßu do njeho kałaczki sapleczene. Tele kałaczki ßu kóždemu straschne, kotryž ßo jim pschibliži. Prěni wopor, kotryž ßebi woni žadachu, bě jich prjedawschi wobßedźeŕ. Jedyn płotowy kałaczk bě jeho do porsta kłół, s czimž bě ßo jemu krej sajědojczika.

S Delnjeje Kiny. (Myschaza czwila.) W lětuschej ßuchocże ßu ßo też w naschich stronach myschе njeßmérnje pschisporike. Pschi woranju ßu tele dny schtyrjo hólzy sa płuhom khodźo na tsizecźoch korzach sa schtyri dny s kijom 6035 myschow a 1 żurka sabili.

S Roswodez. Po woteńdźenju pomozneho wucźerja k. Rychtarja, kiž bu do Reichenawa pola Zitawy powołany, ßo nadźijachmy, so

ſtónczńje Sserba doſtanjemy. Tak je ſchulſke pſchedſtejiczerſtwo proßyło. K naſchemu wobžarowanju ßo naſche nadžije nam njedopjelnja. Kaž je ßo nam ſjewiło, ßo po Michałſkich prósdninach k. wučeŕ Grunewald ſe Žitawy, dotal ſe ſaſtupjerjom w Njeßwačidle, k nam pſcheßydli. Sserbſkeho wučerja potajkim ſaßo njedoſtanjemy, ſchtož jara wobžarujemy. Njech tola ßerbſzy ſtarſchi ßwojim wobdarjenym ßynam ßo na wučerſtwo pſchihotowacz dadža, ſo by tutemu wulzy ſchtódnemu pobrachej ßo ſtónczńje wotpomhało, ſo Němzy jako wučerjo ßo poſtajeja ſa ßerbſke ſchule.

S Njeßwačidła. Sańdżenu njedżelu ſeńdże ßo naſcha „Jutrniza“ w rjanej liczbje. Hoſczi witachmy ſ Drježdżan a ſ Rakez. Pſchedßyda wotewri ſhromadżiſnu ſe ſpěwom „Naſche Sserbſtwo“. Po pſcheczitanju protokolla doſta knjes wučeŕ Kral ſ Kamjeńza ßkowo. Wón rěczeſche wo naſchim cžaßu a pokaſa, kak je naſch cžaß doſcz njemérny na nabożnym, politiſkim, hoſpodarſkim a narodnym polu. Woßebje tſeczemu a ſchtwórtemu dypkej wěnowaſche rěczńik dlejſchi cžaß. So bě pſchednoſcheŕ ſajimnoſcz ſbudżik. pokaſa żiwa rosmokwa, kotraž ßo pſchednoſchku, woßebje wo hoſpodarſkim a narodnym pokoženju naſcheho cžaßa roswi. Knjes Pjetſchka ſ Drježdżan, pſchedßyda „Czornobóha“, poczahowaſche ßo na rěczńikowe ßkowa a wobžarowaſche tehorunja, ſo ßo runje — a woßebje mjes evangelſkimi Sserbami — ſtudowani knjeża tak mało k ßerbſkim towarſtwam dżerża. (Wſchě móżne „Vereine“ ßo ſakożuja a podpjeraja, jeno niz żane ßerbſke. Sserbſke hibanje pak krocži móznje dopredka — a jeli wy ſ cžaßom njepóńdżecze a ßobu njeſapſchimnjecze, knjeża, póńdże wone bjes waß a pſches waß!) Knjes Pjetſchka tołmaczowaſche ſtrowjenja „Czornobóha“ a pſcheproſchowaſche na ſakoženſki ßwjedżeń. Tež pſchedßyda Rakeczańſkeje „Lipy“, knjes Miczka, kiž bě ſ někotrymi ßobuſtawami dójſchoł, ſkorżeſche na ſymnoſcz naſchich wyſchſchich worſchtow. Po Pětra Młóńkowej baßni „Lěpſchi cžaß“ rěczeſche ßo hiſchcze tójſchto wo ſchkitanju młodoſcze. Knjes wučeŕ Kral ßlubi, w jenej ſ pſchichodnych ſhromadżiſnow wo tym dokkadnje pſchednoſchowacz. Sa pſchichodnu ſhromadżiſnu je pſchednoſchk knjes wučeŕ Nawka-Radworſki pſchilubił. Na to hiſchcze dołho pěknje ßerbſki ſpěwachmy.

S Njeßwačidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 50 howjadow, 65 běhakow a 140 proßatow na pſchedań pſchiwjedło. Kupowanje ßrěnjo dżěſche.

Do Sserbow. Na njedżelſkej ſhromadżiſnje w Budyſchinje wocżakujemy pódla dowěrnikow „Towarſtwa Sserbſkich Burow“ a „Wjeßneho Wólbneho Towarſtwa“ tež pſchedßyduſtwa a ſaſtupjerjow naſchich narodnych towarſtwow. Jedna ßo wo jara ważne wězy. Duż pſchińdżcze wſchitzy!

S Lutobża. Pſchi ßrjedniſchej hońtwje na tudomnym revěrje ßu 9 hońtwarjo 101 ſajazow, 74 bażantow, 62 kaniklow, 5 kurwotow a 1 kumu potſéleli.

Do Bukeczańſkich ſtron! Serbske Nowiny ßo wot nětka pola knjeſa hoſczenzarja Dietricha pſchedawaja. Duż njech ßebi je wot nětka cżeſczeni cżitarjo tam wotebjeraju.

S Barta. Njedżelu popołdnju tudomnu dobrowólnu wohnjowu woboru wopalny direktor Rowland ſ Lubija a hejtman Běły ſ Hucżiny wobhladowaſchtaj. Pſchi inſpekziji běchu kubłowy direktor Richter a gmejnſki pſchedſtejiczeŕ Lücke ſ gmejnſkej radu a ſaſtupjerjo Bukojnjańſkeje, Hucżinjańſkeje a Adolfſkohětſkeje wohnjoweje wobory pſchitomni. Hejtman Bieſold woboru w pěſchej ßłużbje, cżahowy wjednik Gärtner w ßykawowej ßłużbje pſchedwjedże. K temu ßo ſtuparſka ßłużba pod nawjedowanjom wyſchſcheho ſtuparja Wicżaſa a ſtónczńje nadběh na hajńkowninu kólnju, jako wohniſchczo ſmyßlenu, pſchiſamkny. Stónczńje ßo hiſchcze ſamaritſka pruha cżinjeſche. Wobora wſchě nadawki derje dokonja a zenſuru „jara derje“ doſta.

S Ralbiz. Nowoßwjeczeny měſchnik knjes Mikławſch Juſt ſ Kukowa je wot 1. oktobra ſ kaplanom w Ralbizach. Bóh żohnuj jeho a jeho ſkutkowanje!

S Kamjenza. Pſchi Halbachez ſkale pola ſchibjeńczńej horje ßu tele dny hlinjany karan ſ koſczemi a popjełom a někotre moßaſne rynki wuryli.

S Kamjenza. Mjes howjaſym ſkotom w Bohra je pokhroma wudyrika.

S Kulowa. Wo ſamoženju murjeŕſkeho miſchtra Emil Waurya je ßo konkurß wotewrił.

S Woleſchnizy. Pohoncz tudomneho kublerja Jakuba wóndano w ßußodnym Starym Lubiju pola żiwnoſczerja Dejki rolu dżełaſche a ßo cżopłoty dla laz wußlecże a jón na polowu kromu położi. Hdyż dżełko dokonjawſchi po laz pſchińdże, bě ßo tón ſczaßnikom a rjeczaſom ſhubił. Sa paduchom nimaju żaneho ßłeda.

S Wojerez. Dla wumrjecża ßwojeho ßyna ßo rudżo je ßebi tudomny ratař Klimant ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał.

S Njedżichowa. W briketowni „Heye 3“ dżełaczeŕ Domſchka do 15 metrow hłubokeho ſchachta jěſdneho ſtoka padże. Domſchka je ßo pſchi tym, kaž ſawołany lěkař wobßwědczi, ſaraſył.

S Mjedżoſſa. Tudomneho ſkakarja Frödu ßu ſ pſchepytanſkeho jaſtwa puſchczili, dokelž jemu njejßu móhli żanu winu dopokaſacz. Na njeho ßo hrěſchachu, ſo je woheń ſakożił.

S Krjebje. Schtwórtk pſchipołdnju ¾1 hodżiny ſ knjeżeje dwajſchoßneje ſe ßkomu kryteje khěże, kotruż Diesnerez ßwójba wobydli, woheń wudyri. S wuhenja lětaze ſchkrě ßu tſěchu ſapaliķe. Skoro wſcha nadoba je ßo wukhowała. Twarjenje je ßo do cżiſta wotpaliło.

S Krjebje. (Żałoßne njeſboże.) Póndżelu rano ¾6 hodżin je wósnik Jan Polak ſ Krjebje na ſkſchiżenju pucża w naſchej wßy do kołojěſdneho dżełaczerja Merle ſ Rychwałda ſraſył. Polak chżyſche ßo ſe ßwojim ſapſchahom na ſtronu k Klětnemu ſawinycz, poßledni wokomik pak ßo ſkoku napſcheczo jědżazeho kołojěſdneho dohlada. Duż wón konja naſad ſtorhny, ſo by hiſchcże kruch runje won jěł a ßo hakle ſady njeho ſawinył. Kołojěſdny, kotryż drje měnjeſche, ſo nimo ſapſchaha wjazy njeſjědże, ßo tón ßamy wokomik tež do ßrjedż pucża ſawiny, tak ſo ßo jemu wojo do delnjeho żiwota ſtorcži. Kóń ßo ſ tym ſpłóſchiwſchi pſches Merlu cżěrjeſche. Tón njeſamó wjazy ſtanycz a bórſy we wulkej łuži krwě pluwaſche. Njeſbożowneho, kotryż móżeſche hiſchcże na praſchenje wotmołwicz, tola ßo bórſy ſ womoru wobja, do Niſczańſkeje hojeŕnje dowjeſechu. Tam drje je lěkarſka operazija derje wotběżała, tola ßo praſcha, hacz ßo Merli żiwjenje ſakhowa, dokelž je ßo ſ wołom, pſches jeho khribjet jědżazym, ſtraſchnje ſranił. Merla dwě hiſchcże do ſchule njekhodżazej dżeſczi ſawoſtaji. Schtó je na njeſbożu wina, budże ßo ſ cżeżka wujaßnicz hodżicz, dokelž njeje żanych ßwědkow. Hakle na njeſbożowneho wokanje ludżo pſchiběżachu.

Na tej ßamej dróſy je tež żiwnoſczeŕ Pětſchka ſ Mikowa do njeſboża pſchiſchoł. Hdyż wón wot fabrikanta zementowych tworow Mjechelka ſ Krjebje ſe ßwojimaj konjomaj drillowanſku maſchinu wotwjeſe, ßo konjej ſpłóſchiſchtaj. Pětſchka ßo na ſemju cżißny a ßebi hłowu cżeżko ſrani.

Se **Sslepeho.** Tudomneho dżełaczerja Němza je wikowaŕ Auguſt Jurk ſ Wuſkidże na njehańbicżiwe waſchnje wujebał. Němz bě Jurkej konja ſa 105 hriwnow wotkupił. 20 hriwnow wón napłacži, ſa 85 hriwnow wón ſměnku (wechſel) da. Jurk ſměnku rěſnikej M. wupjelnicz da. Pſched 85 je Jurk na to 1 napißał, tak ſo bě ſměnka na 185 hriwnow wuſtajena. Jurka dla jebanſtwa a dla falſchowanja ſměnki wobſkorżichu. Shorjelſka khoſtanſka komora je nětko Jurka, kotryż je hižo 14 krócz prjedy khoſtany, k khoſtarni na 1½ lěta a k 300 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźika. Pódla teho ßo jemu cżeßne prawa na 5 lět wotrjekmychu.

Se Sslepeho. Tudomni kołojěſdni Guſt. Luzius, Khr. Mudra a Jan Mudra ßu pſchi żupowym jěſdżenju wo bjecharje mały bjechaŕ dobyli.

S Běłeje Wody. Póndżelu pſchipołdnju je ßo tu nowe natwarjene hamtſke ßudniſtwo w pſchitomnoſczi kralowſkich a gmejnſkich wyſchnoſczow, mjes nimi krajneho radżicżela ſ Lucke, hrabje Arnima, hajniſkeho miſchtra Schmidta, měſchczanoſty Knolla atd. poßwjecżiło. Hnydom k temu ßo dla deſchczoweho wjedra położenje ſakładneho kamjenja k radnej khěži pſchichodneho města Běłeje Wody pſchiſamkny. Hamtſki a gmejnſki pſchedſtejiczeŕ Rummert mějeſche ßwjedżeńſku rěcz. Nowemu hamtſkemu ßudniſtwu ßu ßo pódla Běłeje Wody pſchipokaſałe: Stary Lubolń, Hamor (Mużakowſkeho podżěła), Brěſowka, Mochołz, Mikoras, Mukkezy, Nowe Hamory, Wochoſy, Delnje Brußy, Publik, Rychwałd, Rěczíza, Rowno, Pakoſtniza, Sslepo, Spreje, Hatk, Trjeńka, Trjebin, Czélno, Schtyri Duby, Wunſchow, Wjerda a Běłkowſki hońtwinſki hród.

Přilopk.

* (We ſkale ßebi koleno wuwalił.) W Habrachczizach ßo ſkałaŕ Förſter czeżko ſrani. Hdyż kruch kamjenja ſe żeleſnym ßochorom wotſběhowaſche, jemu druhi kamjeń, kiž bě do wotmacha pſchiſchoł, jemu ßochor ſ ruki wuraſy a ſ nim jemu do nohi proßny. S wotmachowym dyrjenjom ßo jemu kolenowe ſhibadło wuwali.

* (S kamjenjom do wobliczа ranjeny.) S kamjenjom ßo lěßnemu ſaſłojnikej ſ Walddorfa wobliczo ſrani. Kamjeń je hólz na żeleſnizy ſ woknom wucżißnył, hdyż cżah ſ Noweho Gersdorfa

do Habrachczíz jědżesche. Hacz dotal mkodeho ßamopaschnika hischcże wußlědżili njeßu.

* (Sso ſ wosom pschejěł.) W Habrachczízach rentydostawarja Kloßa wós pschejědże a cżežko srani.

* (Jeneho Draždżanskeho rěcżnika k jastwu saßudżili.) Prjedawschi statny rěcżnik a posdżischi rěcżnik a notar Thieme w Draždżanach je 60.000 hriwnow, kotrež bě w lěcże 1906 privatier Schneider Draždżanskej měschczańskej gmejnje wotkasał, pschekschiwił. Hacz runje Thiemowy sakitař jeho ſ tym samolwjesche, so je wón wopiły a so njeje teho dla samolwity, jeho lěkařšzy wězywuſtojni sa jeho pschestupjenje samolwiteho spósnachu. Thiemu k jastwu na 3½ lěta saßudżichu a jemu cżeßne prawa na 2 lěcże wotrjeknychu.

* (Jebanstwa dla ßo wobwěßnył.) Lódżetwarjeŕ Struppe we Wuscżu nad Łobjom bě ſ 280,000 krónow do bankrota pschischoł a ßu jeho tele dny pola Wyschschich Sedliz (pola Draždżan) wobwěßnjeneho naschli. Jeho běchn jebanjow dla wobskorżili.

* (Mordařstwa dla sajaty.) Podhlad mějo, so je psched dwěmaj lětomaj piwoweho pohonczа Richtera ſ Warmbrunna w Schlesynskej morił a wurnbił, sajachu tele dny dżěłacżerja Kittelmanna a wotwjedżechu jeho do Hischberga do jastwa. Tuto mordařstwo je tehdom wulku haru naczíniło, dokelž bě ßo to měnjenje rosschěriło, so bě statne rěcżnistwo wěz pschepośdże do ruki wjako. Morjeny pohonczˇ Richter bě wjeczor se Stonsdorfa do Herischdorfa jěł. Nasajtra rano jeho twornjowi dżěłacżerjo pschi sastupje do wßy ſ rosmjecżenym nopom uańdżechu.

* (Roschty padnyłe.) Wutoru w Budżejowizach roschty pschi twarjenju noweje twornje padnychu. Schěßnacże dżěłacżerjow ßo do hłubiny potorże. Woni ßu ßo cżežzy sranili.

* (Rubjeżny nadpad.) Tele dny rěsniſki wucżobnik Pollak do Marijnſkich Kupjel w Cżechach dżěsche, tu njenadżizy ſ huscżiny njesnaty mkody mužſki na njeho wulecża a wołajo: „Daj pjenjesy!“ jemu ſ revolvrom hrożesche. Hdyž wbohi wucżobnik wobkrucżesche, so pjenjesy pschi ßebi nima, zuſy na njeho wutsěli; kulka wucżobnikej psches dwóń dżěsche, wón do Marijanſkich kupjel khwatasche a dasche ßo tam sawobalicż. Sa skucżerjom njeje ßlěda.

* (Ssněh.) W Kerkonoschach je ßo pschi 4stopujowej symje wjele ßněha naschło. Ssněh hacz do wyßokoscże něhdże 1100 metrow dele doßaha.

* (Wucżomz do wucżerja tſělił.) 16lětnemu wucżomzej Magdeburgſkeho realneho gymnasija, Ocże Kochej, bě Michała wyschschi wucżeŕ Ismer hubjenu zensuru na franzowsku rěcż dał. Koch teho dla do Ismeroweho wobydlenja dżěsche a jemu poroki cżinjesche. Sso roshoriwschi wón revolver wucżahny a do wucżerja tſěli. Tutón na ßmjercż sranjeny na semju padże a dyrbjesche lěkarja na pomoz sawołacż. Jena kulka bě pluza sranika. Do wucżerja tſěliwschi ßo Koch do erta tſěli a ßo cżežko srani. Jako polizajſkeho jateho jeho do měschczańskeje hojeŕnje dowjesechu, hdyž wón skoro bjes nadżije na sahojenje leži. Njedżiwajzy teho je wón prajicż mohł, so je jeho wucżeŕ cżwilował a so je jemu zyle bjes pschicżiny hubjenu zensuru dał.

* (Ssamomordařstwo wjeŕcha Wrede.) Sswoje samoženje pschi wschelakich spekulazijach shubiwschi je ßo wjeŕch Wrede w Ischlu satjělił.

* (Potepjenje łódżow a rybaſkich cżołmow.) W połnóznym morju je póndżelu ßylny wichor sakhadżał. Po powjesczach hollandſkich nowin je ßo něhdże 130 rybaſkich cżołmow potepiło. Rybazy na nich ßu ßo ſ wjetſcha tepili. Němſka parna łódż „Ferdinand“ je mjes Fehmarom a Kielom němſku płachtatu łódż widżała, kotraż bě w mórſkej nusy. „Ferdinand“ hnydom ßwoju jěsbu saſtaji a wukhowanſki cżołm wußadżi, tola ßo njeporadżi, wobßadku płachtateje łódże wukhowacż. Psched wocżomaj wobßadki „Ferdinanda“ ßo płachtata łódż ſ prochom a mochom potepi.

* (Wulke powodżenje w Brasilſkej.) Měsczе Santa Catharina a Blumenau, kotrejž ſtej ſ wjetſcheho dżěła ſ Němzami wobydlenej, ſtej ßo ſ wulkim powodżenjom potrjechikej. Woda 20 metrow wyßoko ſteji. Parnym łódżam njeje móżno, do Blumenau dojecż, hdyž hižo zyroba pobrachuje. Wjele khěżow je ßo saßypło. Wulke plantaże ßu ßo wupuscżiłe.

* (Wodowe njesboże w Ameriży.) W Pennsylwanſkej w ſjednocżenych ſtatach połnóznеje Ameriki je ßo wyſche měſta Austina 600 ſtopow ſchěroke haczenje rosdrěło, kotrež milijon gallonow wody w haczе Bayleſkeho papjernika dżerżesche. Tale hromada wody ßo na Austin wali a nimale wſchě twarjenja swottorha. Něhdże 500 cżłowjekow je ßo tepiło. Na njesboże ßo plunowe roły rosłamachu a woheń nasta, ſ kotrymž ßo khěże sniczichu, kotrež bě woda pschepuschczíła.

Wußudżenja.

Khostanska komora. 31lětny hospodařſki pomoznik Khorla August Bartho w Brěsynje bě lětża w jnniju na tamniſchim knjeżim dworje hródżnemu schwajzarjej Augsburgej dójny stólcżk, kholowowy rjemjeń a kożanu cżapku kradnył. Wospjetneho paduchſtwa dla wobskorżenеho k jastwu na tſi měßazy a k shubjenju cżeßnych prawow na 2 lěcże saßudżichu.

× 43lětna Ernestina Hartwigowa na Židowje bě ßwojej podružnizy Hartmannowej na łubi ſ pucżowanſkeho korba żidżanu blusu, spódnju ßuknju, poßleschczo a druhe wězy kradnyła. Lawniſki ßud bě teho dla paduschnizu k jastwu na 1 tydżeń saßudżił. Jejne powołanje pschecżiwo wußudej njemějesche żaneho wuspěcha.

× 20lětny hižo prjedy khostany pjekařſki pomoznik Franz Strohbach ſ Cżech bě pola ßwojeho prjedawscheho mischtra Reſſela w Hornjej Hórzy ßwojemu ßobupomoznikej ſ njesamknjeneho koffra jedyn żaket, kholowy, schtrympy a druhe wězy, 25 hriwnow hódne, kowařſkemu mischtrej kholowy a se sahrody hoscżenzarja Hänsela schaty kradnył. Strohach na 4 měßazy 2 njedżeli do jastwa pschińdże a na 2 lěcże cżeßne prawa shnbi.

× Wyschi schwajzaŕ Widmer we Worzynje bě prjedy se schwalczu Hanu Trägerez ßlubjeny był, tola bě ßo ßlub rospnschcził. Widmerowa nětczíscha żona bě ſ Trägerez snjepschecżelena. Wona bě mandżelſkej pjekařſkeho mischtra Bara a mandżelſkej wyschscheho schwajzarja Schustera powjedała, so je Trägerez ſ jenym schwajzarjom w njepschistojnym położenju widżała. Trägerez Widmerowu teho dla wobskorżi a Budyſki ławniſki ßud Widmerowu ſkschiwdżenja dla k 150 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 3 njedżele saßudżi. Widmerowa ßo pschecżiwo wußudej powoła. Psched khostanſkej komoru ßo wona ſ Trägerez na to waschnje rosruna, so wona Trägerez ſjawnje cżeſcż wróczi a jej wſchě khósty a wudawki saruna. Sa to ßo jej khostanje spuschczi.

× Cżeladnik Ernst Traba, 1887 w Hbjelſku narodżeny, bě w Noßacżizach ſ jenej holzu w dżiwim mandżelſtwje żiwy. Dokelž jemu to polizija sakasa, ju wón jako ßwoju żonu wudawasche. Wosjewjenje narodżenja ßwojeju 14. měrza 1908 a w haprleji 1909 narodżeneju dżěſcżow wón ſ mjenom Katharina Traba podpiſa. Dla falschowanja liſcżinow jeho k jastwu na 6 njedżel saßudżichu.

× 6 krócż hižo khostany 19lětny dżěłacżeŕ Wilhelm Starzinſki ſ Budyſchina bě rěsniſkemu mischtrej Schneiderej w Budyschinje stohriwnowsku papjeru, ſ tudomneje wojeŕſkeje kupalnje kupanſke kholowy a zigarety, w Małym Wjelkowje ſ klamoweho kaſchczika rěsnika Martina 12 hriwnow a ſ blida jedyn punt a kruch kołbaßy kradnył. Dale bě wón hromadże ſ 19lětnym dżěłacżerjom Otu Rennerom w Budyschinje w reſtawraziji „schtyrjoch poczaßow“ ſ buffetoweho kaſchczika 80 pakczíkow zigaretow a 6 hriwnow 80 pj. sebrał. Starzinſkeho k jastwu na połdra lěta a k shubjenju cżeßnych prawow na tſi lěta, Rennera k jastwu na 6 měßazow a k shubjenju cżeßnych prawow na 2 lěcże saßudżichu.

Nasch wuj.

(Pokracżowanje.)

Jan: „Postup“ ßwobodomyßlnych snaju. Nochzedża niczo wo nabożinje wjedżecż. Chzedża ju ſe schule wustorkacż a bychu najradscho chzyli, so by ßo pola naß tak měko każ w Franzowſkej a Portugalſkej: „Bjes wěry, bjes Boha!“

Mots: Dha tola niczo khmańſchi njejeßu hacz sozialdemokratoju.

Nasch wuj: W tych praschenjach mjes nimi rosdżěła njeje. Tamni ßo hiſchcże troschku taja, cżi pak niz.

Kschižan: Steja dżěn ſ wjetſcha pod żidowſkim wliwom a trjebaja jich pjenjesy pschi wólbje.

Nasch wuj: Sjednocżeni ßu nětko ßylniſchi hacz prjedy a potom podpjeraja w zyłym khěżorſtwje cżeŕwjenych, hdyž ßo pschecżiwo kandidatej měri, kiž je ratařſtwu pschikhileny. To je jara ważne. Liberalni ßu sozialdemokratam pschi wużſchich wólbach k nětkotrym mandatam dopomhali. Směja w pschichodnych wólbach dalſcheho wuspěcha, potom ßo ßylnoſtne poměry politiſkich ſtronow trochu pscheßunu. A schkodu ma wjeßny, kſcheſczijanſki lud. S teho spósnajecże, so budże bitwa horza a wótra, a so śmeje wěſty saměr.

Schołta pschipoßłuchasche dlějschi cżaß a njepraji ani ßłowczka. Sdasche ßo, każ njeby ßo na rosmołwje wobdżělił. Po sdaczu.

Woprawdże nusowasche tuto rosrěčžowanje k rosmyßlenju. „Schto też to sa tym tczi“, myßlesche pschi ßebi, „so te wschelake strony nadobo zyle hinak napscheczo ßebi steja, telko pjenjes hromadżuja a hižo měßazy do cżaßa tajku haru cżinja.“ Sdżěli teho dla ßwoje spodżiwanje naschemu wujej a praji: „Wujo, ßym jara wcżipny, cżeho dla dyrbi w khěžorstwje nadobo hinak bycź, hacź prjedy?“

Nasch wuj: To wam w jenej ßadże roskładuju: **Wjeßny burski lud chzedża k scżenje stłóczicź.**

Kschižan: Ha, ha, ha! Ty tola žortujesch, wujo! To ßo tola ſ zyła njehodźi. K temu ßłuschataj **dwaj**: jedyn, kiž to cżini, a druhi, kiž ßebi to lubicź da.

Nasch wuj: Tón jedyn, kiž to cżini, tu hižo je. Hacź ßebi wjeßny lud lubicź da, to ma pschichodna wólba rosrißacź.

Kschižan: Praj nam tola, schtó to je, kiž chze naß sniczicź?

Jan: Na, tak ſlě tola njebudże. Hłowu nam tola njewottorhnu.

Nasch wuj: To je ßo hižo stako. Pomyßlcże na franzowsku revoluziju. Tola měnju, so to hižo ſlě doscź, hdyž wjeßny kschescżijanski lud we ßwojich interesßach schkoduje, hdyž jón poczischczuja.

Schołta: To tak prawje njerosumju, kak to měnisch.

Nasch wuj: Zyle jednorje. Nowa politika njedźiwa na nasche politiske, hospodarske, nabożne, ſ zyła niz na **nasche wjeßne burske** wobstejnosczе.

Jan: Kak dha ßo to hodźi?

Nasch wuj: Hdyž smėje pschichodny ßejm nam njepscheczelszy smyßlenu wjetschinu, potom naß na bok storcża.

Kschižan: Kotsi to ßu, kiž to chzedźa?

Nasch wuj: To ßu wschitke strony a stawy, kiž na kschescżijanskej podkosy njesteja.

Jan: Haj, haj! Wěm wschak, to ßu cżi, kiž praja: Nabożina nima se sjawnym żiwjenjom, nima ſ politiku niczo cżinicź. Schtóż ma móz, tón ma też prawo.

Mots: Ach, tak to njeje. Sprawne cżucże sa druheho ma kóżdy.

Schołta: To ßebi tola też myßlu.

Nasch wuj: Njesjebajcże ßo! Wy scże stajnje dobrocżiwi a dowěrliwi a myßlicże, kajzyż scże wy, tajzy ßu też drusy ludźo. K temu pak pschezo tak njeje. Njech jeno ßwobodni wikowarjo k mozy dońdu. Cżi ßo ani prószchk wo nusu wjeßneho luda njepostaraja. Njech maja ßwobodni wjetschinu, cżi ßebi na to njepomyßla, wasche namjety pschijecź a wam też dacź ßo na knjeżenju wobdźělicź. Njech njewěriwi ßo raduja a żadyn sakoń njedźiwa na wasche nabożne potrěbnosczе, na kschescżijansku ludowu schulu.

Jan: Wuj ma prawje. Widźimy tola, kak w druhich krajach cżinja, hdżeż maja mozy. Pola naß je trószchku hinak.

Mots: Dyrbju naschemu nanej prawje dacź. Ssym ßo ras ſ něktorymi cżerwjenymi kollegami wurěčžowak. Cżi prajachu: „Knjeżkojo a popja chzedża wschitko wobknjeżicź.“ „A hdy byschcże wy ras wjetschinu a móz měli, njebyschcże wy runje tak cżinili?“, woprashach ßo jich. Duż mi wotmolwichu: „Sso wě. To ßo tak ßłuscha, dokelż ßmy jich wjazy, hacź tamni.“

Kschižan: Tu macże! Potom njeměli my niczo wjazy rěčžecź. To hischcże by rjeńscho byko.

Schołta: Njech nam to wuj dokładnischo rosjaßni, kak chzedża wjeßnemu burskemu ludej we ßwojich najważnischich interesßach schkodźicź. (Pschichodnje dale.)

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **symski semester** ßo **wutoru 24. oktobra 1911** sapocznje. Pschipowjedźenja nowych schulerjow podpißany direktor pschijimuje, kotryż je też swólniwy dalsche wukasacź.

Prof. **dr. Gräfe.**

Franz Marschner

cżaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczasow** k dobrocżiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Serbske a němske
spěwarske
sa njewjesty
ßu po tunich płaczisnach na pschedań
we wudawarni Serbskich Nowin.

Kakao nětkole tuńschi.

		hewak	nětko
Wowßny kakao	punt	80 pj.	punt 60 pj.
„ „	„	100 „	„ 80 „
kakao	„	90 „	„ 70 „
„	„	100 „	„ 80 „
„	„	120 „	„ 100 „
„	„	160 „	„ 130 „
„	„	200 „	„ 170 „
„	„	240 „	„ 200 „
„	„	280 „	„ 240 „

Schokoladowy kontor Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach cżißko 1.

Aromatiski emulsion jatrowcho tuka (Leberthran).

Derje ßłodźazy, lohko ßo pschetkajazy jatrowy tuk ſ fosforokißakymi ßelemi. Jenoż woprawny se snamku „hrodowskeje haptyki“.

Blescha po $1^1/_2$ mk. a $2^1/_2$ mk. Roseßłanje na wßy.

Jenicżzy woprawny dostacź
w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.
Pawoł Leidler.

Hypothekske pjenjesy

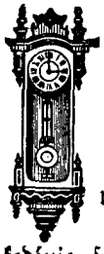
wupożcżuje **E. Koban**
pschi żitnych wikach 4.

Malo samoziczi

ſ khorymi subami
po poniżenych płaczisnach
zuse suby, plomby
dostawaju. — Położene płaczenje ßo dowola.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Mlokowu a ßmjetanowu
slamanu schokoladu
porucza
Moritz Schmidt
pschi mjaßowych jědkach 1.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na swonk. lawskej haßy 5

Jenčej pschedawa a pokedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wuokpożene, wobhladacź.**

(K temu cżißku pschiloha.)

Cžesćenym Sserbam ſ tutym k wjedženju dawamoj, ſo ßmój dźenßa

na ßukelnſkej haßy na rózku khěžorſkeje drohi

ſnapſchecža Mohrez cžrijownje na bliſchim puczu k dwórniſchczu

pſchedawańnju kolonialnych tworow a zigarow

wotewriłoj.

Ssmój Sserbaj a proßymoj cžesćenych Sserbow, ſo bychu naju pſchedewſacże pſcheczelnje podpjerali. Ssmój ßebi khutnje wotmyßliłoj, ßwojim wotebjerarjam w kóždym naſtupanju derje a ſprawnje poßłużecź.

S najwjetſchim poczeſćowanjom

Wirthez bratraj.

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Hlowna ſhromadźiſna

njedźelu 8. oktobra popoldnju w 4 hodź. w Sserbſkim Domje w Budyſchinje.

Dnjowy porjad:

1. Jednanje wo ſjednoczenju towarſtwa ſ Wjeßnym Wólbnym Towarſtwom. (Wo tym pſchednoſchuje knjes kantor Ssymank ſ Baczonja.)
2. Sliczbowanje.
3. Sswobodna rosmoła.

Wſchitkich ßobuſtawow wobeju towarſtwow najnaležniſcho pſcheproſchuje

We Worklezach, 26. ſeptembra 1911.

J. Rjencź, t. k. pſchedßyda.

Provinzialne towarſtwo ſa ſnutskowne miſßionſtwo.

Ssobuſtawy provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne miſßionſtwo ßo na

ßobuſtawſku ſhromadźiſnu

provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne miſßionſtwo w Budyſkim knjeżerſtwowym wokrjeßu

póndźelu 16. oktobra t. l. 5¼ hodźin w Marczinym wuſtawje w Budyſchinje

ßo ſmějazu, ſ tutym podwolnje pſcheproſcheja.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rosprawa.
2. Rosprawa wo pokładnizy.
3. Pſchiſwolenje podpjerow.

W Budyſchinje, 2. oktobra 1911.

Pſchedßyda.
Clemens hrabja zur Lippe.

Pſches ßudniſtwo ma ßo 21. nov. 1911 dop. w 11 hodź. ſahrodniſka žiwnoſcź Khorle Ernſta Panacha w Zicżenju cžißko 7 ſ realnym prawom k klamarjenju a porjedženju khoſeja w Budyſkim ßudniſtwje na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Leżomnoſcź je 3 hektary 55,3 ara wulka, na 13 950 hriwnow takſěrowana a ſ 161,99 dawſkimi jenoſcźemi wobcżeżena.

Žiwnoſcź

we Lupjanſkej Dubrawje cžo. 8 ſ 50 kórzami pola a łuki bliſko twarjenjow, ſe 6600 mk. wopalneje kaßy je na pſchedań.

Dobru

pſcheńczną muku,

hejduſchku, majoran, jahły, krupy, raiß, hroch a **nudle**

porucża Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Sporuſchk

(Mutterkorn)

kupuje po kóždej dźělbje

hrodowſka haptyka w Budyſchinje

(P. Leidler).

Kuchańki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka Görlichowa na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Sprawnu ßwěrnu

ßkużobnu holzu

k hodam abo k nowemu lětu pyta pſchekupz **Bär** w Njeßwaczidle.

Kowarſkeho wuczobnika

k jutram pyta

kowarſki miſchtr **Arno Bothmann** na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wuczobnik

ßo ſa wjetſchu pjekarńnju a konditornju do darmotneje wuczby hnydom pyta

w Draždźanach w ſtarym měſeże na Kipsdorfſkej dróſy 113

Emil Oettel, konditor a pjekař.

Bliſchſe je tež ſhonicz w Budyſchinje na Wettinſkej dróſy 52 delka pola Rowaka.

Pschiłoha k czišłu 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. oktobra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

2. oktobra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzinY a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
WołY:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—49	85—92
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	77—83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—40	71—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—32	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—46	77—85
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—42	70—76
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—37	65—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—32	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20—25	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—50	84—87
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	44—47	77—82
3. ßnadnje pizowane	32—36	67—71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—59	90—96
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—54	80—88
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—46	74—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	47—48	63—64
2. mjaßne	45—46	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—44	59—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. sept. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 5. okt. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" — žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	85	10	—	9	65	9	90
Rožła —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	80	9	—
Jećmjeń — 50 kilogr.	9	50	10	—	9	—	9	75
Wows — 50 kilogr.	9	20	9	50	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	19	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	4	—	4	50	3	25	3	75
Butra — 1 kilogr.	3	—	3	20	3	—	3	20
Pschenična muka 50 "	11	—	19	75	16	—	20	—
Ržana muka 50 "	11	20	14	75	13	—	15	—
Ssyno 50 "	5	—	5	50	5	—	5	50
Sskoma 100 "	4	50	4	67	3	25	5	—
Prožata 633 schtuk, schtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	—
Ržane wotruby — 50 kilogr.	—	—	7	10	7	50	7	75
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	7	75	—	—	—	—
Ržany gris — 50 kilogr.	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 05 np., rožła wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 05 np., jećmjeń wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. 10 np., wowß wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. — np. hacž 14 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

5. okt. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 90 np. jećmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 40 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 5 hr. 25 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hacž 3 hr. 40 np., jeja (mandl) 1 hr. 28 np.

Wiedro w Londonje 6. oktobra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 17. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farat Rěda němsce a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Khorla Běły, pohonc̆ w Budyschinje, s Marju Marthu Wawrikez w Dźěžnikezach. — Max Jurij Berndt, kublet w Berthelsdorfje pola Freiberga, s Marju Amaliu Heinrichez w Libuchowje. — Ota Hendrich Hejtman, tyschetski mischtr w Budyschinje, s Augustu Emmu Pjechez w Bórku.

W katholskej zyrkwi: Miklawsch Hajna, fabrikski dźěłacžet w Budyschinje, s Hańžu Kleinsiückez tu. — Pawoł Krawz, hospodarski pomoznik w Khelnje, s Hanu Rjeczkez w Dźěžnikezach.

S druhich wosadow: Pawoł Krawz, zyrkwinski wucžet w Hornim Wujesdże, s Johannu Holanez w Janezach. — Hendrich Richard Barthel, skakat w Delnich Pózkowach, s Bertu Emmu Rjeczkez w Nowej Wšy p. Huski. — Pawoł Hendrich Kruzel, dźěłacžet we Wulkej Dubrawje, s Marju Selmu Krawzez w Khrósczе. — Jan Ernst Wjenka, hospodarski pomoznik w Lejnje p. Bukez, s Margaretu Klaegerez w Lubiju. — Gustav Max Rjeczka, murjet a khěžet we Wbohowje, s Hanu Marju Lukaschez w Kóskach.

Křóeni:

W Michalskej zyrkwi: Rudolf Edmund, njemandž. ß. na Židowje. — Emma Marianna, Ernsta Emila Libsche, modelskeho tyscherja w Dobruschi, dž. — Hana Martha, njemandž. dž. we Wulkim Wjelkowje.

S druhich wosadow: Marianna Elfrieda, Bjedricha Reinholda Jsraela, hejtmana w Malej Borschczi, dž. — Kurt Waltar, Jana Augusta Kubjenza, žiwnoscžerja w Malej Borschczi, ß — Martha Hilžbjeta, Khorle Emila Wittiga, klamarja w Mjedžojsu, dž. — Max Khorla, Ludwiga Kießlingera, fabrikarja w Khwocžizach, ß. — Frieda Emma, Khorle Augusta Grafy, murjerja w Nowych Boranezach, dž. — Johanna Hilda, Ernsta Roberta Wendlera, samkarja we Wulkej Dubrawje, dž. — Hana Frieda, Jana Kucharja, porzlinmolerja we Wulkej Dubrawje, dž. — Helena Martha, Jana Krawczika, murjerja w Lipiczu, dž. — Pawoł Erich, Ernsta Scholty, dźěłacžerja w Trjebjenzy, ß. — Pawoł Alfred, njemandž. ß. w Drožđziju.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 2. dżeń oktobra: Michał Greulich, dostawak starobneje renty w Hrubjelczizach, 82 l. 5 m. 5 d.

W katholskej wožadže: 2. oktobra: Josef Boschmyk, skakat w Budyschinje, 29 l. 4 m. 6 d. — 4. Mathilda Hotenrotowa rodž. Hasenfelderez w Budyschinje, 89 l. 5 m. 27 d.

S druhich wožadow: Hermann, Augusta Wobsta, tyscherja w Koblizach, ß., 9 m. 23 d. — Arthur Gerhard, Khorle Hermanna Měta, tyscherja w Měrkowje, ß., 3 m. 14 d. — Madlena swud. Kobanjowa w Pßowjach, 61 l. 8 m. 26 d. — Ota Richard, njemandž. ß. w Lusku, 8 m. 27 d. — Madlena Schmidtez, Jana Husaka, wumjenkarja w Bukezach, mandželska, 75 l. 4 m. — Emma Emilia Bobakez, Jana Augusta Hanuscha, dźěłacžerja w Pschischezach, mandželska, 26 l. 11 m. 22 d. — Ernst Hermann Manja, khěžerja w Barcze, ß., 1 l. 3 m.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodźin farat Kschižan ßerbske w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodž. němske a ¾10 hodźin ßerbske prědowanje.

W ßerbskej kaž němskej Božej ßłužbje budże mišionski sastojnik Wowczet s Barlina wo bědženjach tschescžijanstwa s mohamedanskej wěru powjedacž a scherjepaku sa tuto mišionstwo sběracž.

Popołdnju w 4 hodž. shromadžisna tschescz. towarstwa mužskeje młodziny.

Do Wojerowskich stron!

K **kwaßnym** a **składnostnym daram**

ßwój wulki a derje srjadowany składk

pißanych schalkow, talerjow, schklow, khlěbowych tyzow, khofejowych tyzow, khofejowych mlynow, mlócžnikow, petrolejowych khanow atd., kaž tež **sezénskich** a **wißazych lampow,** dale **hródźnych** a **wětrowych latarnjow** po tunich płaczišnach poručam.

Bruno Vogt, **klampnatski mischtr we Wojerezach**

na zyrkwinskej haßy 22, blisko torhoschcza.

Jěsdny plan želesnizow.

płaczazy wot 1. oktobra 1911 hacz do 30. haprleje 1912.

Njedzelu a zwjate dny tez 4. wosowa klaza jěsdzi.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodzischcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Huczíny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja fast.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdzi jenoz 15. oktobra, 5. novembra, 26. dezembra, 7. januara, 4. februara, 3. měrza a 8. haprleje.

† Jěsdzi jenoz njedzelu a zwjate dny sa czaß oktobra.

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodzischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdzi jenoz njedzelu a zwjate dny sa czaß oktobra.

* Jěsdzi jenoz w nozy 15./16. oktobra, 5./6. novembra, 26./27. dezembra, 7./8. januara, 4./5. februara, 3./4. měrza a 8./9. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,52	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,59	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	11,04	—
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,12	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,25	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,31	
Njeßwaczidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,43	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,51	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdzarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hósta	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

pšchij. do Lubija 11,15. — pšchij. do Lubija 2,28. — pšchij. do Wósb. 6,08. — pšchij. do Wósb. 10,09. — do Wósborka 12,56. O

† Jěsdzi jenoz w nozy poßlednjeho dželanskeho dnja w tydzenju.

O Jěsdzi jenoz w nozy 15./16. oktobra, 5./6. novembra, 26./27. dezembra, 7./8. januara, 4./5. februara, 3./4. měrza a 8./9. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hósta	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdzarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	†5,05		7,50		10,59		3,17		8,27	
Scheschowa	5,13		7,57		11,06		3,24		8,35	
Njeßwaczidla	5,23		8,05		11,14		3,32		8,42	
Khaßowa	5,33		8,14		11,22		3,40		8,51	
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,57	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,07	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,14	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,08	8,06	9,19	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,15	8,13	9,26	10,07

4,45 wot Wósborka — 8,34 wot Lubija. — 11,56 wot Lubija. — 5,18 wot Lubija. — O 7,44 wot Lubija

† Jěsdzi jenoz kóždy poßledni dželanski dzeń w tydzenju.

O Jěsdzi jenoz w nozy 15. oktobra, 5. novembra, 26. dezembra, 7. januara, 4. februara. 3. měrza a 8. haprleje.

S Khoczebusa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08		S Khoczebusa do		8,50	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45		„ Petershajna do		8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33		do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9'20

Tšihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hlowczkami sa pschejěsdy, hródze, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, zelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dzerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tšjoch Hwěsdach (Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na zukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Wuporjedzenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosc: **ruczne młóczaki, zelesne stistate młóczaki se złomowym tschaßakom a tschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate zynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běletnskej drózy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na skladze, kotrez móza zo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czißlo 415**

porucza zwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu zebi placzisnowy sapiß zadacz.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyschenja diskontoweje ßadźby khěžorstwoweje banki sadanjamy wot 20. septembra 1911 nalutowanske pjenjesy:

pschi wschednym wuživanju ſ	3 %	za lěto bjes špesow.
pschi měßačnym wupowjedźenju	3¼ %	
pschi schtwórczlětnym =	3½ %	
pschi polletnym =	4 %	

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje.

Serbski dom.

Dobytkne kupowanske žórło

ſa

wolmjane ſchtrykowanske pſchedźeno

(ručzne a maſchinſke ſchtrykowanje) wupruhowanych, płaczisny hódnych družinow.

Dźeczelolopjenowu wolmu, Schmidtsku wolmu, židźanu wolmu, wjelbludźazu koßmowu molmu, Be- a Er- wolmu

ſ rukowanjom, ſo njefilzuje a ßo njeſtupi,

vigognowu wolmu

Schtrykowanu ſpódnju draſtu, ſchtrymphy, ſoki

ßamßneho wudźěłka

porucza

Ernst Jordanowa wudowa

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5, na ſnutsk. lawſkej haßy 8.

Serbſki ßo rěči.

Ša naſymu a ſymu

poručam ßwój **wulki ſklad** jenož trajnje džěłaneho

wobuća

ſa mužſkich, žónſke a dźěći

po ſnatych **tunich płaczisnach.**

Najwjetſchi wubjerk

jěſdnych, hontwarſkich a dolhich ſchkórnjow, filzowych, ßuknjanych a pjelſčežowych ſchkórnjow, čzrije ſ wjelbludowych koßmow, domjaze ſtupnje, filzowe ſtupnje a tofle, gumijowe ſtupnje, balſke a towarſtwowne ſtupnje, mužaze a žonjaze ſchkórniczki

ſ džeržazych kožowych družinow a modnych formow po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj., 8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.

Jeniczka ſkładownja ßwětoßlawnych čzrijow ſe ſnamku „Mercedes“ ſa jenotne płaczisny ſa mužſke a žónſke po 12 mk. 50 pj., ſ luxuſowym wuwjedźenjom po 16 mk. 50 pj.

Pawoł Krifteller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. Założ. 1869.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika koſčzoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Krebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßkužby

pſchi nowych hrjebjach 5 pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

Rěčzi ßerbſki.

— Telefon čzißlo 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſčzow.

Kakao

ſaručzeny čziſty

punt po 75 pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Kolowe ſeparatory

tunje a dobre

a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wumělenjemi porucza

Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow

měječelej:

J. Pöthig

a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dolholětne rukowanje.

Kóžda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Sobotu na kamjentnej haßy.

Prjedy hacž žebi drastu po měrje skasacže, **prnhnjcze spodźiwnu tunjoscz,** hódne tkaniny a najlěpsche žedženje

hotowych wobleczenjow

= sa doroscenych, schulerjow a pacholow, =

kholowy, jupy, swjetschniki, hólczaze wobleczenja, paletoty,

hotowu drastu sa doroscenych,

žukuje, blusy, žakety, mantle,

njepschirunjomnje rjenje dźěkane, niz dróžscho dyžli pschi žamžnym seschiczu.

Bayerske peleriny do mokreho wjedra a mantle sa dźěcži, žony a mužskich, pótniki, spódnje tkaniny, schaty, krawaty, khapy, kłobuki, mězy atd.

Lońscha twora žo wjele niže płaczišny wupschedawa.

Snate najlěpsche kupowanske žórko, krucze sprawne, wulkoměschczanski wubjerk.

Ernst Jenke w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Założene 1878. **C. E. Rinke** Założene 1878.

kóžkatski mischtr

na bohatej haży 5.

Wulki skład

pjelsczowych wězow

kóždeje družiny.

Skladownja klobukow, mězow sa mužskich a hólzow.

Seschicze

mužazych a žonjazych kožuchow,

teho runja **žaketow** po najtuńschich płaczišnach.

Stare kožuchi žo w kóždym czažu pscheschiwaju.

Kožuchowe koże a wobžadźenske koże

czerstweho pschihotowanja po wschěch płaczišnach.

Boy se židžanym podschiwkom žo rucze pschedźěkaju.

Kunjaze a tkhórjaze koże a sajecze koże

žo kupuja.

S poczescźowanjom

C. E. Rinke.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu porucža **bryle** a **tłóczniki,** kotrež žo jenož, sa wóczko žo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryžkowadła, ezitanske schkleńzy atd., **bryle a tłóczniki** po lěkarskim wukasanju.

Sałożenje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Czinju na to kedźbliwe, so Wilhelm Scholta, kotryž po wžach puczuje, s mojej optiskej pschedawarnju niczo czinicz nima.

Bjes droheho saczinka derje waricz je mózno, hdyž

MAGGI oweho korjenjenja wužiwasch.

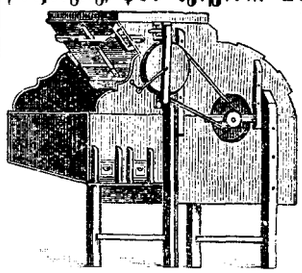
Njech žo kedźbuje na wukasanje, kóždej woprawnej bleschzy pschidate.

Hans Lindner, kolon. na žerbskej haży 1.

Sawołajcze mje s telefonom, hdyž je trjeba

mlóczaze maschiny

porjedźicz, **pod czišłom 40, Halschtrowski hamt.**

H. Hantsche, maschinska fabrika :: **w Protezach** (Prietitz) pola Halschtrowa.

Dźěkam **mlóczaki** s czišczenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, czišczazych maschinow, wějadkow, trieurow, schrótowanskich młynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpnrěsakow, žkomurěsakow, separatorow, butrowych maschinow, žylanjowych maschinow** atd.

„Wot 3 lět na hrosnu wumpjeru czerpjach. Hižo po 3dnjowym nałożenju **Zuckerowehopatent. lěkarskeho mydła** bě wuspěch widźomny.

Jětseschka

skhnyjachu. a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bě moja koža zyle czista. P. N."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucžnjaza a mila) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naslěd., **Strauch a Koldy.**

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju žyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | **pschi 3měžaczn. wupowjedźenju 3½%**

pschi jenoměžaczn. wupowjedźenju 3% | **pschi 6měžaczn. wupowjedźenju 4%**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kažyne hodźiny 8—½1, ½3—5, žobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaža w Budyschinje.

(Na Hoschiz haży, na rózku pschelamanskeje drohi.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždn sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 41. Sobotu 14. oktobra 1911. Lětnik 70.

Arabšzy w Tripolisu

žo Italskim njeśpjeczuja, ale žo jim jara poškužni pokasuja. Hdyž běchu Italšzy do Tripolisa sacžahnyli, arabšzy wjedniży k italskim offiźeram pschińdžechu, jim ruzy koschachu a wo hnadu a wožebje wo to proschachu, so bychu žo jich žony a moscheje schkitałe. Italski roskasowar, general Caneva, s Arabskimi jara mile wobkhadźesche. Sso sažadły dźeržo, so žo s dobrym wjazy dozpiwa, hacž se skym, bě wón wobydlerjam Tripolisa wosjewił, so sa kóždu wotedatu tśelbu 10 frankow saplacži. S tym mějesche pscheškapjazy wuspěch. Sa dwě hodźinje žo jemu wjazy dyžli 2000 tśelbow woteda.

So by wobydleŕstwo sa italske knjejstwo dobył, je general Caneva wosjewił, so je wón pschischoł, lud w Tripolisu a Cyernaizy wuswobodźicz. Knjejstwo nad ludom směja jeho hłowniży pod schkitom italskeho krała. Wschě nabožne a měschczańske sakońske postajenja njepscheměnjene wostanu. Wójnskeho dawka njebudže žo žadacz a nětko wobstejaze dawki budža žo pruhowacz, a žo potom poniža abo žo zyle wotstronja. Nichtó žo njebudže pschecźiwo žwojej woli k strażowanskej škužbje nusowacz.

Sslubjenje italskeho knježeŕstwa, so budže nabožinu, wobžedźenstwo a žony Tripolitskich wobydlerjow schkitacz, je dobry saczińschcz cźiniło.

Pschi wobtśelenju je 300 jatych s Tripolitskich jastwow cźekło. Italšzy wojazy na stajnoscźi rubježnikow jimaju. Młodoturkowski komitej je podarmo pišmo rosschěrjał, s kotrymiž Arabskich napominasche, so bychu Italskich skónzowali. Italska wyschnoscz je 15 žobustawow młodoturkowskeho komiteja s Tripolisa wupokasała.

Turkowske wójsko pjecza s 10,000 Turkow a 4000 Arabskich wobsteji. Do města Tripolisa je schtwórtk pjecza jedyn wjelbłudaŕ s listom wjednika turkowskeho wójska, Munira pasche, pschischoł, w kotrymž tutón pschipowjedźi, so chże žo Italskim poddacz. Turkowšzy offiźerojo jara mało wójnskeho sahorjenja pokasuja a žu swólniwi, žo poddacz. W bitwje woni roscźěkachu a wojakow žamych wostajichu. Wosy a kanony žo njepscheczelej pschewostajichu. Wschědnje cźeknjenzy s turkowskeho wójska pschikhadźeja. Woni powjedaju, so žu wojazy, kotsiž žu do snutskowneho kraja cźekli, rospjerscheni a bjes wjednika. 3500 Turkow 6 hodźin psched Tripolisom s dwěmaj batterijomaj nowych kanonow na horje Garoh steja. Turkojo žo prózuja, wobydleŕstwo Gebelskich horow wobronicz a k wojowanju pschecźiwo Italskim naschežuwacz. Tónle lud pak je khětro dźiwi, njeje nawuknył poškuchacz a by Italskim njestraschny był. Pódla teho je wón hacž dotal Turkam njepscheczelšzy smyślený był. Wojeŕska nahladnoscz Turkowskeje je s tripolitskej wójnu cźežko schkodowała.

Nadpad Turkow na Italskich w Tripolisu.

Prjedy hacž je žo italske wójsko psched Tripolis pschiwjesko, žu Turkojo, kotsiž běchu pschi bombardemencze s Tripolisa cźekke, na Tripolis nózny nadpad spytali. Wutoru rano Turkojo italskich strażnikow pschi Bumilianiskej studni nadpadnychu. Po połkhodźinskim wojowanju nadpadniży zosachu, na wojownischczu mortwych, sranjenych a někotrych jatych sawostajiwschi. Jedyn sranjeny Turka, kotrehož běchu sajeli, praji, so žu nadpadniży s dweju wotdźělenjow pěschkow a wotdźělenja kawallerije, wscho hromadze s 300 mužow, wobstejeli. Pschi wojowanju žo też wójnskej łódźi „Serdagna“ a Carlo Alberto“ se žwojimi kanonami wobdźělischtej. Wonej po prjedy wotrěczanych signalach tśeleschtej. Italšzy matrosojo žo se žwojej khrobkoscźu a symnokrejnoscźu wusnamjenichu. Komandantaj Cagni a Borelli běschtaj na wojownischczu pschitomnaj.

Turkojo bjes plana psches hkowu a psches schiju roscźěkachu. Hkowny roskasowar, general Munir pascha, je žo se schefom generalneho staba, wyschkom Kiemalom, a s roskasowarjom artillerije a s někotrymi stami muži na pucz do Sanie pschi tuneskej mjesy nastajił. Kaž žo sda, chzedźa žo Turkojo do hór, tripolisku runinu wobdawazych, scźahnycź. Wosy a kanony žu žo w oasach wostajike. Zyroba njebudže Turkam dlěje dyžli 20 dnjow doščahacz. Ju sašo wudospołnicz, budže cźežko, dokelž w Tripolisu njeje žanych drohow.

Pschijěšd italskeho wójska do Tripolisa.

Ssrjedu popołdnju italske łódže s wužadźnym wójskom psched Tripolis pschijědźechu. Wulke s wojakami napjelnjene łódže žo s panzerowanymi łódźemi a torpedowskimi cźołkmami pschewodźachu. Zyłe łódźstwo dwě kražnej cźarje tworjesche, s kotrejuž bě kóžda tśi mile dołha. Morjo žo jenož mało hibasche. Hdyž žo łódźstwo bliżesche, zyłe Tripolske wobydleŕstwo na brjoh wuběža, a italšzy namóršzy wojazy a pjecza też Arabšzy italskich wojakow s njewopisomnym sahorjenjom witachu. Łódže žo w połkole, schtyri kilometry dołhim, s napschecza města jestajachu a hnydom na to žo wójsko na kraj wužadźi. To žo s dokonjanej spěschnoscźu sta. Dwě hodźinje po pschipłuwanju łódžow bě žo tśecźina wojakow bjes njepschihódnych pschipadow na brjoh wužadźika. Hdyž prěni offiźerojo s cźołkmow na kraj stupichu, jich italšzy nowinšzy dopišowarjo, kotsiž na nich pschi brjosy cźakachu, wobjachu. Wschitzy běchu do žylsow hnucźi a sahorjeni wołachu: „Sslawa wójsku, žława italskemu Tripolisej!“

Njewuwucźeni turkowšzy artilleristojo

žu italskim wójnskim łódźam rostśelenje tripolitskich wobtwjerdźenjow jara połožili. Bjese wscheho stracha sa łódže a mužstwa mózachu Italšzy bombardement w dalokoscźi dwanacze kilometrow sapoczecz. Turkowske kanony we wobtwjerdźenjach jenož schtyri kilometry daloko tśelachu, hacž runje běchu tam zyle nowe Kruppske kanony, s kotrymiž žo zyle derje dźewjecz kilometrow daloko tśelecz hodźi. Tola turkowske mužstwo njewjedźesche s Kruppskimi kanonami prawje wobkhadźecz, tak so kule zyle blisko brjoha do morja padachu.

Psched Tripolisom žu italšzy matrosojo małe turkowske wotdźělenje, kotrež 21 maschinskich tśelbow strażowasche, pscheškapili, jemu tśelby sebrali a je do italskeho lěhwa dowjesli.

Wobžadźenje Tobruka.

Italšzy žu 5. oktobra pschistawne město Marsa Tobruk wobžadźili. Wójnska łódź „Vittorio Emanuele“ sa krótki cźaž dźěru do wobtwjerdźenjow wutśela. Na to žo matrosojo na brjoh wužadźichu a mjes tym, so žo s morja satraschna kanonada dale wjedźesche, woni s nadběhom wobtwjerdźenja dobuchu. Někotre mjenschiny posdźischo italska khorhoj na fortu smahowasche. Turkoska wobžadka bě na žužodne hórki zosała. Italski roskasowar pschikasa, so žo wobydlerjam a jich žonam njeżmě kschiwda cźinicz a so dyrbi žo jich nabožina sańcz měcz. Mosheje žo s postajenymi strażnikami schkitachu. Wobydlerjo, kotsiž běchu cźekli, žo do města.

ſaßo wróčeja. Jedyn arabſki hłownik je ßo Italſkim podčißnył. Wón je ßlubił, ſo chże też druhich Arabſkich napominač, ſo bychu italſke knjejſtwo pſchipóſnali.

Bombardement na San Giovanni di Medua.

Italſki torpedowy honjeŕ „Artigliere“ bě ßo na wotewrjenym morju pſched albanſkim brjohom pola pſchiſtawa San Giovanni di Medua ſakótwizował. W pſchiſtawje ßamym dwě ĺódźi, jena awſtriſka a jena druha njeſnateje narodnoſcże ſtejeſchtej. „Artigliere“ čołm ſ dwěmaj offizěromaj, ſchtyrjomi matroſami a jenym parlamentarom do pſchiſtawa póßła, ſo bychu tam tej ĺódźi ſa muniziju pſchepytali. Mjes tym ſo čołm do pſchiſtawa jědźeſche, ſ turkowſkich wobtwjerdźenjow do njeho tſělachu. „Artigliere“ ſ tſělenjom wotmolwjeſche, a ßylne wojowanje artillerije ßo roswi, hač ſkónčnje Turkojo ſ wobtwjerdźenjow roscźěkachu. Tute ßo wupuſcźichu. Też měſto je ßo wobſchkodźiło. Na turkowſkej ſtronje je ßo pjecża něhdże 200 muži ſraniło a ſpadało. Też komandant „Artigliere“ je ßo ſranił. — Po turkowſkim wudawanju je turkowſka artillerija čołm, ſ kotrymž Italſzy do pſchiſtawa jědźechu, potepiła. Na to ßu Italſzy San Giovanni di Medua bombardowali, pſchi čimž ßu ßo knjeżerſtwowe twarjenja a pſchiſtawowy kapitanat wobſchkodźili.

Wutoru ſtaj dwaj italſkaj torpedowſkaj čołmaj do pſchiſtawa San Giovanni di Medua pſchijěkoj, ßo jeneje ſ majßom nakładźeneje ĺódźe ſmozowałoj a ju wotwjeſkoj. Turkowſke batterije do torpedowſkeju čołmow tſělachu, kotrajž ſ někotrymi wutſělemi wotmolwiſchtaj, tola ßo dale njekomdźeſchtaj. Schtyri italſke kſchižaki pola Santa Maura wſchě wikowanſke ĺódźe wobkedźbuja a wſchě kubła, do Prevaſy ßo wožaze, prjecž bjeru.

Bombardement na Derna.

Jena italſka wójnſka ĺódź je 7. oktobra pſchimóſſke měſto Derna bombardirowała. Kaſarny, hoſpital a druhe ſjawne twarjenja ßu ßo wupuſcźike. Turkojo mějachu ſchtyrjoch morwych a ßydom ſranjenych.

Hłód a bojaſnoſcź w turkowſkim wójſku.

Wobſtejnoſcże turkowſkich wojakow, w puſcźinje pſchebywazych, ßu nimo měry ſrudne. Rano doſtawaju k jědźi jedyn pražeńz a potom wječor ſaßo jedyn, hewak ſa zyły dźeń ničo. Woni žałoſtnu lačnoſcź cźerpja.

Wo nabožinſkej wučbje w ludowych ſchulach

je ſakſka krajna ſynoda poßlednje dny jednała. To bě wulki dźeń. Synodźine ßobuſtawy běchu ßo nimale w połnej liczbje ſeſchle. Rosprawu delnjołużiſki Sserb, Lipſcźanſki ſuperintendent tajny radźiczeł D. Pank poda. S hłubokoſcże ßwojeje wutroby ſ móznymi ßłowami wón wopowjedźi, ſo ma ſynoda ſa ßwoju najwoßebniſchu winowatoſcź, ſa to ſkutkowacź, ſo ßo wſchěm worſchtam naſcheho luda idealne kubła ſakhowaju, kotrež ma wón w ſbóžnoczinjazych wěrnoſcźach evangelſkeho kſcheſcźijanſtwa a kotrež ßu jemu we wſchěm pſcheměnjenju cźaßow a woßudow ſ najkruczíſchej ſepjeru a najßylniſchim pohonjenjom byłe.

Synoda woßudny błud w bohużel daloko roſſchěrjenym měnjenju widźi, ſo ßo ſ poſtupjenym ſpósnaczom pſchirody wučby kſcheſcźijanſtwa njehodźa ſjednocźicź. Wona ſe wſchej khutnoſczu ſnutſkowneho pſcheßwědčenja ſa njepowalnu wěrnoſcź wuſtupuje, ſo pſches widomny ßwět a do njeho nuts druhi ßwět Božeho wodźenja a ſkutkowanja doßaha, kaž Boże ßłowo, naſche ßwědomje, ſtawiſny a ßamßne nawjedźenja nam wobßwědčeja. Jenoż ſe ſpósnacźa, ſo ſtaj wobaj njerosdźělnje ſjednocźenaj, harmoniſki a ſnutſkownje ſpokojazy ßwětowy nahlad wukhadźa.

Rosßudźazu płaczíwoſcź ma tole ſpósnacże ſa ſpomožne dźełko w ſchuli a niz najmjenje w naſchej ludowej ſchuli. Synoda njekhabkajzy na ſtejiſchcźu ſteji, ſo móže ludowa ſchula roſom, myßle a wolu, potajkim zyłeho cźłowjeka w dźěſcźu jenoż potom wutworicź, hdyž wona dźěſcźowemu nabožno-cźehnidbnemu wocźehnjenju pódła jeho hewaſcheho ſdźěłanja doſpołnu runoprawoſcź woſtaja. To pak wona ſ wuſpěchom jenoż potom ſamóże, hdyž wona naboženſku wučbu w pſchesjenoſcźi ſ zyrkwinymi ſakładnymi wučbami wudźěła.

Synoda ma woßebje ſcźěhowaze ſtejiſchcźa jako rosrißaze:

1.

Konfeßionalny kharakter ma ßo naſchej ludowej ſchuli ſakhowacź.

2.

Konfeßionalnemu kharakterej ludoweje ſchule wotpowjedajo ma jako ſaßada płaczicź, ſo wučeŕ też naboženſku wučbu wudźěła a ßo tehodła ſ naboźinſkim ßłubom ſwjaſa.

3.

Sa naboženſku wučbu ßo ſynoda zyrkwinſkeje dohładowarſkeje winowatoſcże a dohładowarſkeho prawa dźerži.

4.

Sa wſchowopſchijaze wuwučenje w naboźnych a cźehnidbnych ſakładnych a ſbóžnoczinjazych wěrnoſcźach evangelija njehodźi ßo Lutherowy mały katechismus, tuto ludowe wuſnacże naſcheje zyrkwje, jako prawidło a ſaměr parowacź.

5.

Dokelž ſe žohnowanjom woſtawa, ßebi ſa młodoſcź pokład ßylnjazych a troſchtowanſkich ſchpruchow ſa žiwjenje, cźerpjenje a wumrjecże nahromadźicź, ma ßo tenu wobaracź, ſo by naſch lud po ſnajomſtwje ſchpruchow a khěrluſchowych ſchtuczkow wokhudźił.

Wuknjenja maja ßo ſ dźiwanjom na dźěſcźaze ſroſymjenje, kotrež pak ßo njeßmě podcźežkacź, a runje tak ſ naboźneho a cźehnidbneho ſtejiſchcźa wuſwolicź.

Temu wotpowjedajo móża ßo dyrbjenſke wuknjenja, woßebje w naſtupanju na katechismus, połóżicź.

Synoda ßebi ßama reformu naboženſkeje wučby po ſaßadach poſtupneje pädagogiki pſcheje a też tam, hdźež wona w naſtupanju wutworjenja reformy wotkhilaze měnjenja ſaſtupuje, tola njepſchipóſnawa, ſo maja też druhe reformſke wotpohlady ſa ſakožk najlepſche wotpohlady.

Tele wodźaze ßady ſynoda pſcheczíwo hłoßej ſchulſkeho direktora Filippa-Draždźanſkeho pſchija.

Dale ſynoda ſakoń wo zyrkwinſko-ßłużbnych dokhodow zyrkwinſkich wučerjow pſchija.

Lětadła we wojerſkej ßłużbje.

Pruſki prynz Hendrich je khěžorej dlěiſchi wopomnjeniſki ſpiß pſchepodał, w kotrymž pſcheßwědčenje wupraji, ſo je cźaß powětrowych ballonow nimo, a ſo maja jenoż lětadła (äroplany) pſchichod. Wón na pſchewahu franzowſkeho wójſka pokaſuje, kotrež je lětadła ſa wojerſku ßłużbu ſawjedło. Hórko wón wobžaruje, ſo je němſka induſtrija tutemu ważnemu wobkhadnemu wójnſkemu ßrědkej tak mało kedźbliwoſcże pſchiwobroczíła. Skónčnje wón khěžora proßy, ſo by wot khěžorſtwoweho ßejma 30 milijonow hriwnow k nakupjenju lětadłow žadał.

Němſko-Franzowſke jednaje wo Marokkowſkej

je ßo ſkónčnje wotſamkko. Franzowſki póßłanz Cambon je hižo w mjenje ßwojeho knjeżerſtwa dojednanſki ſpiß podpißał. Nětko ma ßo hiſchcże wučinicź, kelko ßwojeje kongſkeje kolonije Franzowſka Němſkej wotſtupi. Jednanje wo tym njebudże pſchedołho tracź.

Półny marſchall ſ Goltz wo italſko-turkowſkej wójnje.

Reorganiſator turkowſkeho wójſka, němſki półny marſchall ſ Goltz, w jenych Winſkich nowinach turkowſke knjeżerſtwo pſched porokom ſakituje, ſo njeje ſ cźaßom naprawy pſcheczíwo nawalej Italſkeje do Tripoliſa cźiniło. Wón měni, ſo 100,000 muži njemohli runje tak mało Italſkim wobaracź, pod ſchkitom ßwojeje cźežkeje ĺódźneje artillerije pſchimóſſke měſta wobßadźicź, hač 6000 abo 7000 muži, kotrež ßu woprawdże w Tripoliſkej, tola pſches kraj rosdrjebjene, kotryž je ſkoro dwójzy tak wulki kaž Němſka. Někotre diviſije abo ßamo 100,000 muži ßylne wójſko dyrbjako ßo ſa někotre dny dla njedoßahanja jědże poddacź a ßo po ĺódźi do italſkeho wojerſkeho jaſtwa dowjeſcź dacź. Hižo 15. diviſija je ßo wot dawnych cźaßow wot Konſtantinopla ſ jědźu ſaſtaracź dyrbjała.

Półny marſchall ſ Goltz praji, ſo Turkowſka po prawom ſ Tripoliſom mało ſhubi, a rěczi, kak mohli ßo Mohamedanojo ſnutſka kraja wobaracź.

Nowe awſtriſke miniſterſtwo,

kotrež je lědma knjejſtwo pod baronom Gautzſchom pſchedewſało, ßo hižo ſtraſchnje cźumpa. Czechojo, kotſiž ßu hacź dotal ſ pſcheczelnej neutralnoſcźu jemu napſcheczo ſtali, ßo ßnadź jemu bórſy jako njepſcheczeljo napſcheczo ſtupja. Wón njeje mohł jich ſkórźbam dla ſamknjenja někotrych cźeſkich ludowych ſchulow wotpomhacź. Nětkole ßo hižo někotre dny w khěžorſtwowym ßejmje dla drohoty wadźa. Němſko-morawſki ſapóßłanz Weber je namjetował, knjeżerſtwo napominacź, ſo by njedźiwajo na Wuheŕſku dowoliło, argentinſke mjaßo do Awſtriſkeje woſyczź. Baron Gautzſch je ßejmej hižo k wjedźenju

dał, so by wón ministerske sastojństwo složił, hdy by so tónle namjet pschijał.

Wójnske pschihoty na Balkanje.

Runjež awstriske knježerstwo krucze prěje, so so na wójnu na Balkanje hotuje, je tola wěrno, so je so dźěl awstriskeho wójska mobilisował.

Dla mobilisazije turkowskeho wójska je Grichiska nusowana, schěsć reservnych klaßow pod khorhoj swolacź. Runje tak tež Čzorna Hora nochze s wójnu pschekhwatana bycź. Wona je dospołnje k wójnje pschihotowana. Bołharska je so s wopředka nadźijała, so so měr na Balkanje njebudże kasycź. Dokelž pak so turkowske wójsko w Mazedonskej pschi bołharskich połodnischich mjesach hromadusczahuje, dyrbi tež Bołharska swoje reservy wobronicź.

Sserbsko-ruske tajne wuczinjenje.

Sa pobycze serbskeho krala Pětra pschi kwaßu jeho dźowki w Ruskej je so pjecza tajne wuczinjenje dojednało, po kotrymž su so shromadne interesy Ruskeje a Sserbije na Balkanje postajiłe. Kral Pětr je so swjasał, so so sa czaß měra serbske wójsko na 50,000 muži powjetschi, sa czaß wójny pak na 100,000 muži, a so so wobronjenje serbskeho wójska s najnowschimi brónjemi pschewjedże. Nowa organisazija serbskeho wójska so hnydom sapocznje. Pschedłoha wo tym so borsy skupschtinje pschepoda.

Pscheschćěhanje Italskich w Turkowskej.

Turkowske knježerstwo je wschitkich Italskich s Turkowskeje wupokasało. W Hedźasu su Turkojo 20 italskich żelesniskich dźěłaczerjow skónzowali.

Revoluzija w Portugalskej.

Sběžkarjzy monarchistojo so hischcze pschezo pschi schpanskich mjesach dźerża. Po sdaczu hischcze woni njejsu dosczy sylni, so mohli so s republikanskim wójskom měricź.

Wójna w Persiskej.

Wjednika wójska wotehnateho schaha, Salara el Daulaha, su knježerstwowe wójska sbili. Salar el Daulah je so wukhował a chze so do Europy wróczicź. W nalěczu chze wón saso do Persiskeje pschinicź.

Revoluzija w Chinje.

Pschecźiwo chineskemu khežorskemu domej je w krajinje pschi Jangtsekej rězy mózne revoluzionarne hibanje nastało. Sběžkarjo su so města Wuczanga smozowali. Wuczang s napschecza Hankaua leži, a kóżde tejule městow ma něhdże 1 milijon wobydlerjow. Městokral je s Wuczanga czeknył, hdyż jeho wojazy k sběžkarjam pschenđżechu. Jeho hród su spalili. Roskasowarja knježerstwowych wojakow su jeho wojazy sami s bombu morili. Wojazy, kotsiž su knježerstwu swěrni wostali, se sběžkarjemi dale wojuja. Sběžk je pjecza teho dla wudyrił, dokelž chze knježerstwo někotre nowe żelesnizy twaricź. Mjes njerosomnym ludom je s tym błudne měnjenje nastało, so knježerstwo kraj zusobnikam pscheda.

Wukrajenjo su pjecza bjes stracha. Wschě pschekupske parne łódże w pschistawje su pod swojimi kótkami satepiłe. Wěstosczе dla su so żony a dźěczi wukrajanow na tele łódże podałe. Pjecź europiskich kanonskich łódżow pscheđ Wuczangom stajnje k skutkej hotowych steji. Wukrajni konsulojo su wo dalsche łódże proßyli. Japanske a amerikanske wójnske łódże so bliżsche dny wocakaju.

Amerika swoje wójnske łódźstwo mobilisuje.

Łódźstwowy departement we Washingtonje je njejabzy pschikasał, so maja so wschě wójnske łódże, w atlantiskim morju so namakaze, pola New-Yorka, wschě w indiskim ozeanje pschebywaze łódże pak w Los Angelos shromadźicź. Łódże dyrbja so sa mobilisaziju kónz oktobra pschihotowacź, a dyrbja tajke hacź do februara wostacź. Sjednoczene staty nochzedża so pschekhwatacź dacź, hdy by nětczischa italsko-turkowska wójna w srjedźosemskim morju do wjetschich rozměrow schła. Boja drje so, so njebudże mózno, wójnu na Tripolis samjesowacź, a so powschitkowny europiski woheń s teho nastanje. Wójsko, kotrež Turkowska mobilisuje, wona njemóże pschecźiwo Italskim wužicź, dokelž nima dosczy wójnskich łódżow, pod kotrychž schkitom mohła jo do Tripolisa dowjesczy. Duż je strach, so so turkowske wójsko pak pschecźiwo Grichiskej abo pschecźiwo Persiskej pósczele. Němski pósłanz marschall s Bieberstein w Konstantinoplu je sultanej pjecza radźił, so by so krucha Persiskeje smozował a s tym schkodu sarunał, kotruž je se shubjenjom Tripolisa poczerpił. Hdy by pak sultan kruch Persiskeje na so storhnycź spytał, by wón do ruskeho a jendźelskeho rewěra stupił. Ruska a Jendźelska stej so hižo do Persiskeje dźělikej a njebyschtej czerpikej, so by so do jeju pschichodneho wobsedźenstwa něchtó druhi sydnył. Hdy by Turkowska ruku na dźěl Persiskeje położiła, by sawěsczе k wójnje mjes njej a sjednoczenej Rußowskej a Jendźelskej dóschło. W tajkim pschipadże měłe sjednoczene staty wikowanske interesy w Europje schkitacź, haj samo by możno było, so bychu so sjednoczene staty same do tejele wójny saschmatałe.

Wotpaleni.

(Skónczenje.)

Żiwnosczeć Kruczak na to sudnikej wotmolwi: „Tajkele rěcze, knjes sudniko, so njesależa. Sadyn człowjek njeje doma był. Ja, moja żona a mój syn, Jan, smy na hermanku a wot domu sdaleni byli.“

„Haj, haj, a prjedy scze swój skót na hermanku pschedacź wuschli, a swoju domjazu nadobu a drastu a zyrobisny scze prjedy s khěžki wunosyli a na schěrokim polu pod żitnymi popami skhowali. Njewěrno?“

Stary pschi tym wudźerasche.

„Ssu waß pschi tym widźeli“.

Stary wosta zyle směrom a powjedasche, so je mnohich njewjedrow a błyskow dla někotre wězy na schěrokim polu sebi khował, schtoż bě tež w prjedyschich lětach, kaž bě po swojim njebo nanu swuknył, hižo tak czinił. A skót je dyrbjał wjazy winow dla pschedacź, tež sußodźa su k temu nusowani byli. So dźě sebi czaß żiwjenja njeje na to pomyßlił, so mohke tajke wobstejnosczе czestneho muża podhladneho sczinicź.

Potom dyrbjesche Kruczak hacź na najnadrobnischo wschitko powjedacź, hdy bě swój statok sawěscził? kak wysoko? s kajkimi wuměnjenjemi? Na to dyrbjesche wopißacź, kak je na tamnym dnju se swojej swójbu dom wopuschcził, schto je jim duzy do pucza pschischko, a wschelake podobne maliczkosczе, kotrež so po prawom ani k wězy słuschecź njesdachu. Na poßledku so wot njeho żadasche so dyrbi pschißahacź, so su jeho wuprajenja po prawdże a zyle wěrne, a so wón swój dom njeje sapalił.

Kruczak na to zyle we měrje pschißahasche. — Hdyż bě so to stało, jeho do kłódy wotwjedźechu, na czimž so njemało dźiwasche.

Popołdnju staru Kruczakowu pscheßłyschowachu. Wona sebi se swojim mużom wot jeho pscheßłyschowanja njebě mohła srěczecź, wopowědowasche pak podobnje, kaž wón. A tež wona pschißahasche, so njebě dom sapalika.

„A njejstaj wój k temu tež żaneho nastorka dawałoj?“ sudnik so dale praschesche.

Tu wona tczazy wostawasche. — Nastork? Kak je to měnjene?

„Ssnadź někajke wotrěczenje?“

„Ach haj“, wona wotmolwi, „wěso człowjek druhdy wo wohnjowym strachu powjeda, hdyż pod slemjenej tšěchu bydli!“

Dokelž mějeschcze jara wysoko sawěsczene, mózesche wotpalenje tehodła, so bě wasche twarjenje jara hubjene, wam jeno wużitne bycź“, sudnik naspomni.

„Ssłódka dobrota, to wschak ani njepscheju. My smy husczischo prajili: „Hdy by junu njesboże pschischło, bychmy sebi s najmjeńscha mohli něschto noweho natwaricź. K czemu dha człowjek do sawěsczenja placzi, jeli so sebi potom ani na tole myßlicź abo tak prajicź njeßmě!“

„Mózecze wy na to pschißahacź“, sudnik rjekny, „so ani wy ani wasch muż ani wasch syn njejscze żenje na to myßle měli, we waschim domje woheń satyknycź, abo hdy by pschipadnje nastał, woheń pschisporjecź, rosschkaracź abo jemu so dale palicź dacź, njespytujo jón haschecź?“

„Tak daloko sebi żenje njejßym myßlika“, mudra żona wotmolwi, „a schto sebi drusy myßla, to ja njewěm.“

„Dobre“, sudnik rjekny, „tak daloko smy nětko hotowi.“

Tež ju do kłódy wotwjedźechu.

* * *

Jan hischcze pschedmjety, kotrež běchu pod żitnymi popami skhowane byle, njebě s nowa w lěsu pod mochom a pod jahodowym selischczom dokhował, tu duzy po pucu pschikhadźazy schulski hólz tu powjesczi pschinjeße, so su jeho nana a macź sajeli, dokelž staj khěžku sapalikoj.

„Je to móžno?“ pachoł wótsje ßebi ßamemu rjekny. „Mojej starschej, to je jara hłupa wěz. Woprawdże!“

Wón hischcże něschto wónzow mocha na pschedżeno a na hornzy schmałza smjeta a potom ßo hnydom do hermankoweho města na pucź poda.

Taj mje njejsstaj pscheradźicź chzyłoj, tak ßej wón duzy po puczu myßlesche. Wonaj też niczo wěste wjedżecź njebudżetaj. Je-li prawje, budu wschitko powjedacź, kajke je było. Schto dha chze ßo mi stacź? Njekedźbnoscże dla budu na něschto dnjow do kłódy ßadżeny; to drje ßo prózy njepłacźi, tajkeje wězy dla wopaczńje pschißahacź. Sa něschto njedżel je zyła wěz nimo, smějemy pjenjesy a móżemy poczecź twaricź.

Na ßudnistwje nasch hólz khětro ſ poknej hubu wustupowasche, każ cłowjek, kiż je k temu postajeny, so by wězy do rjada stajał.

Wón ßebi żadasche, so dyrbja jeho starscheju na ßwobodu puschczicź a so wón to njerosymi, kak móża ludźi, kotrymż je ßo dom wotpalił, psche niczo a sa niczo do kłódy sawrjecź. So, schtoż wonaj wěstaj, też wón tak derje wě.

„Potajkim, kak je ßo to měko? Schtó ſ nich tsjoch je poßledni pscheđ wotkhadom na hermank w domje pschebywał?“

„My wschitzy tsjo. Samkała je macź“, młody Kruczak powjedasche.

„Wonjesche tehdom hižo někak sa sapalenym?“ ßudnik ßo wopraschа.

„To budźich ja dyrbjał cźucź, ja ßym tola hischcże ßwój mały nóż pytał.“

„Hdże scże ßwój mały nóż pytali?“

„W khěżzy. Na rěsańzy, hdżeż je ßkoma a hdżeż też moje kożo steji.“

„Rěsańza drje je cźmowa?“

„Hacź na tón kusk ßwětka, schtoż ſ tšěschnymi kukaczkami nuts ßwěcźi.“

„Bě wam to doscź ßwětko, so byschcże mohli ßwój saczinjaty nóż namakacź?“

„Ja ßym ßebi ßwěczku saßwěcźił.“

„A se saßwěczenej ßwěczku scże na rěsańzu do ßkomy schli?“

„To ßo husto cźini.“

„Scże wy ßwoju wěz namakali?“

„Ně. Delka w khěżinych durjach je macź wokała, so je najwjetschi cźaß wotnicź.“

„Kak scże ßwěczku dżerżeli?“

„Ja ßym ju tam stajił.“

„Hdże scże ju stajili?“

„Na ßykanjowy rěsak.“

„A wěscże scże ju wuhaßli, hdyż scże woteschli.“

„To wschak może bycź. Zyle wěscże to njewěm. Macź bě hižom jara njedocźakliwa.“

Potajkim scże wy ßwěczku pschi ßkomje na rěsańzy saßwěczenu stejo wostajili? Njewěrno?“

„To nětko wjazy njewěm.“

„Njeje wam to posdźischo wjazy do myßlow pschischło, hdyż scże ßkyscheli, so je ßo khěża wotpaliła?“

„Haj, to ßym ßej pomyßlił: Ty tola tu hłupu ßwěczku njejßy saßwěczenu stejo wostajił?“

„Takle scże ßebi potajkim myßlili!“

„Ja ßym żasto rospjerscheny. Pschetoż ßym ßo pjecza jako małe dżećźo jara krucze do hłowy dyrił. Też mje tutón ßamßny dżeń runje jara hłowa bolesche.“

„To wschak je hižo dobre“, ßudnik rjekny, na papjeru ßebi něschto spěschnje sapißujo.

Jan tu stejesche a ßej myßlesche: To ßy tola prawje derje scźinił. K temu stał ßy a tola cźi niczo wotehnacź njemóża. Na tajkele wuschparanja pschi kóżdym kusku. Woprawdże!“

Hamtski ßudnik saklinka. Sskużobnik sastupi.

„Sawołajcże policistow. Tehole muża njech hnydom na krajny ßud wotwjedu!“

Tu ßo wón njejapzy wutorże, nasch Jan Kruczak. „Kak temu tak, na krajne ßudnistwo?“ wón sawoła. „To dźě je ßudnistwo sa słóstnikow! Ssym dha ja słóstnik, hdyż ßym ſ njekedźbnoscźu ßwoju ßamßnu khěżku ßebi sapalił? Schto dha je to komu wadźiło, hdyż ßebi ßwoju ßamßnu khěżku wotßmudżu? — Sawěscźazemu towarstwu? To dźě tu jeno k temu je. — K cźemu dha to stajnje na to placźimy?“

Takle po ßwojim maschnju dale sakhadżesche, doniż jeho policistojo njewotwjedżechu.

Na krajnym ßudże bjes dalschich wuschparanjow wusna, so bě se samyßłom saßwěcźenu ßwěczku do małeho rěsaka, kiż bě polny ßkomy, stajił, so by něschto hodźinow posdźischo, dopalejo ßo, też ßkomu sapalika, hdyż bychu tsjo wobydlerjo khěżki hižo daloko po puczu byli.

Na ßamßnym dnju stareju Krucźakez cźłowjekow na ßwobodu puschczichu; Jan pak dosta schěscź lět kruteho jastwa. — Sawěscźaze pjenjesy, kotrychż dla bě ßo tole wschitko stało, běchu spadnyke.

A Krucźakez ßwójba, kotraż bě prjedy w małej khěżzy pilnje dźěłajo w měrje żiwa była, wobstejesche nětkole ſ dweju stareju proscherskeju cźłowjekow a ſ jedneho młodeho słóstnika w jastwje.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nahła ßmjercź.) Ssobotu 7. oktobra bě jedyn dźěłacźer psches żitne wiki duzy wożłabnył, so njemóżesche dale hicź. Jedyn polizajski sastojnik jemu teho dla trěbnu pomoz k dalehiczu dawasche, tola hižo ßrjedź bohateje haßy dźěłacźerja nowe wożłabnjenje saja, tak so dyrbjesche ßo druhi policist na pomoz sawołacź. Dźěłacźerjowe mozy pak widźomnje wotebjerachu a sa krótki cźaß wón wudycha. Każ ßłyschimy, je semrjety něhdże 30 lět stary ßyn khudeje wudowy Kubizoweje ſ Khaßowa był, kotrehoż ßu něhdy jako jeniczkeho seżiwjerja maczerje wot wojerskeje ßłużby wußwobodźili. Semrjety je pjecża cźeżke skhorjenje na disteritis pschětrał a ßo w Budyschinje sa dźěłom roshladował, pschi cźimż je jeho ßmjercź pschekhwatała.

— **Petizija sakskich evangelsko-lutherskich Sserbow** wo dalsche sakhowanje ßwjedżenja tsjoch kralow je schtwórtk w krajnej synodze do wuradżenja pschischła. Rosprawu mějesche farař lic. theol. Tiebe-Wiegand ſ Treuena. Wón namjetowasche wobsamknycź, so zyrkej żaneje pschicźiny nima, so by ßo na ßwjedżenju tsjoch kralow, 6. januara ßo ßwjecźazeho, něschto pscheměniło. Petizija Sserbow ma 9500 podpißmow. Hospodarskim intereßam, na kotreż je ßo prjedy pschezo pokasało, njeje ßo zyrkej napscheczo stajaka a je temu pschihłoßowała, so by ßo ßwjedżeń tsjoch kralow na blischu njedżelu pschepołożiło. Dokelż pak ßu ludowe hłoßy wo sakhowanje ßwjedżenja pschibérale, a knjeżerstwo teho runja sa njo wustupuje, saßo zyrkwinske żadanja do prědka stupja. Duż ßu ßo rosßudźili, so ßo 6. dżeń januara, jako ßwjedżeń tsjoch kralow, njeßmje nusowazych pschicźinow dla spuschczicź. Petiziju farař Mrósak-Hrodźischczański a knjeżerstwowy radźicźel Hanowski-Małowoßyczański sastupowaschtaj. Gratmischtr Stein ſ Kamjenizy praji, so ßu też dźěłacźerjo we wulkej wjetschinje sa sakhowanje wobstejazych ßwjatych dnjow. Kóżdy ßwjaty dżeń, kotryż zyrkej puschczi, wjednizy sozialdemokratije ſ jenym dźěłacźerskim ßwjatym dnjom narunaju. President dr. Böhme napscheczo temu namjetowasche, so dyrbjało ßo zyrkwinemu regimentej dowolicź, ßwjedżeń na scźěhowazu njedżelu pschepołożicź, jeli so byschtaj też ßejm a knjeżerstwo sa to było. Po dlějschej debacze, pschi kotrejż ßo 26 rěcźnikow wobdźěli, ßo wubjerkowy namjet spuschczi a ßo sa to scźěhowazy, też wot zyrkwineho regimenta podpjerany namjet fararja Mrósaka-Hrodźischczańskeho pschija: „Synoda ma sa pschecźa hódne, so by ßo w zyrkwinskim wědomnju dalokich kruhow wyßoko ßo ważaze ßwjecźenje ßwjedżenja tsjoch kralow na 6. dnju januara po dotalnym waschnju sakhowało.“ Potom ßo hischcże pschistajeny namjet knjeżerstwoweho radźicźela Hanowskeho pschija, po kotrymż ßo poknosmóznjenje k pschepołożenju ßwjedżenja tsjoch kralow na scźěhowazu njedżelu, zyrkwinemu regimentej 1906 date, wrócźi.

— W Budyskim papjerniku wokna cźiscźo je jedyn pomoznik tudomneje cźiscźernje woknow jedyn schód hłuboko dele padnył. Wón bjes wědomnja leżo wosta. Jeho k lěkarjej dowjesechu, kotryż spósna, so je ßebi lěwu nohu swinył a ßebi hłowu franik.

— (Běrny ſ nowa kcźeja.) Jedyn cźitał „Sserb. Nowin“ tele dny do redakzije běrnaze kcźenje pschinjeße, kotreż bě na Hrodźischku na jenym běrnazym polu wuschczipnył. So ßadowe schtomy lětßa druhi krócź kcźeja, njeje niczo żadne, so pak ßo też běrnaze selo w oktobrje ſ nowa ſ kcźenjom pyschi, njeje drje ßo hischcże ßłyschało. Scźěhwk lětuscheje ßuchoty a horzoty.

— Deschczíki po lětuschej dołhotrajazej ßuchocze ßu ſ městnami woprawdże dżiwy cźinike. Niż jenoż běrnam, też runklizy, prawej rěpje a kałej ßu wone jara hojike. Tak stej na pschikład na połach ryczerkubłoweho najenka Ssmoły w Schwosdorfje dwě runklizy narostłej, ſ kotrejuż kóżda něhdże 11 puntow waży. Też mjes jeho kulrěpje a kale ßu ßo woprawdżite hobry namakałe. Schtó by pscheđ měßazom wěrił, so ßo pólne wupkody hischcże nasymu na tajkele mózne waschnje roswija.

S Bónez. Schtož je lěčžo sakomdźiko, chze nětko nasyma nakhwatacź. W lěčžu běchu žuchoty dla hribi jara žadne, sa to je jich nětko nasymu cźim wjazy narostko. Mjes nimi žu žo husto wurjadnje wulke nadeschke. Tak je tudomny moleŕ Schuster sańdźenu njedźelu jedyn prawak namakak, kotryž wjazy dyžli punt ważesche. Hribowa schischka bě tak tołsta, kaž mužaza ruka.

S **Dźěžnikez.** Njedźelu w nozy žu 13 žadowym schtomikam tudomneho hosćenzarja Mehnerta króny wotlemili. Wutoru s polizajskim pžom sa njekražnikami žlědźachu. Sslěd do Dobrusche wjedźesche, tola tam žo shubi.

S **Nowych Demjan.** Schtwórtk wjecźor wokoło $^1/_2$11 hodźin je s bróžnje žiwnosćerja Gustava Nycźe woheń wudyrił, kotryž žo bórsy na 5 metrow sdalenu bróžeń žiwnosćerja Ernsta Preusche wupschestrě. Wobej se žkomu krytej bróžni žo spalischtej. Domoj khowane žně žu žo sniczike.

S **pola.** Malutowańje Raiffeisenskeho swjaska směja poźledniu njedźelu oktobra (29. oktobra) w 4 hodź. w Njeźwacźidle swjaskowu shromadźišnu. Nadrobnischu rosprawu podamy sa tydźeń. — Teź tajzy, kotsiž žobustawy njejžu, žmědźa ju wopytacź.

We Wulkej Dubrawje kruschenje a wischenje s nowa sakcźěwaju. Schtóž pak sa tydźeń k nam na kermuschu pschińdźe, dostanje kładźene wischnje k jědźi. Srake wischnje smějemy k hodam. W keŕkach žo schkowroncza drjewina s mkódnej jehlinu drascźi. Naléto wubita jehlina bě wulkeje žuchoty dla do cźaža swotpadła.

S **Błózan.** W tudomnym wjeźnym hacźe je žo wutoru wjecźor ptchi žamym jedyn rentudostawaŕ tepik. Sso troschku na pucź pschejara poźylniwschi wón do wody trjechi. Na shoże žo jeho jedyn pohoncź dohcada a jeho se symneje kupjele wucźahny.

S **Malecźiz.** Żelesniski cźah, kotryž žobotu rano $^1/_2$8 hodźin s Wósborka do Lubija jědźesche, je pschi kschiženju pucža mjes Malecźizami a Kotezami do jeneho sapschaha, s zyhelemi nakładźeneho, sawadźik. Pohoncźej je žo hkowa cźežko sranika. Konjej žo tak straschnje sranischtaj, so dyrbjeschtaj žo sakkócź. Cźežko žkyschazy pohoncź njeje mhły dla cźah widźecź mohł.

S **Trjebina.** Wobydlerjo nascheje wžy žo tele dny s powjescźu roshorichu, so žu dźěłacźerja Khrystiana Biedera skónzowali. Młody cźłowjek bě w nozy k njedźeli kharty hrał a žo wopił. Wón drje je potom wustupił. Hdyž žo wón njewrócźi, jeho pytachu a jeho morweho w sahrodźe namakachu. Boża ruczka bě nahle jeho žiwjenju kónz cźiniła.

Se Zarkow. Na tudomnym knježim dworje dźěłazy dźěłacźeŕ Mikanja žo schtwórtk pschi nakładowanju žkomy s wyžokeje žkomjaneje fajmy dele na kónzy rjeblowaneho wosa žuny. Wón žo cźežko rani, wožebje na prawej ruzy, a žo tehodła hnydom do Wósborka k lěkarjej dowjese.

Se Sagorja pola Mužakowa. Tudomneho khěžkarja Rudolu běchu njedawno wonka pod hokym njebjom morweho namakali. Mjes tym je wyschnosćz sa tym žlědźiła, na kajke waschnje je Rudola žiwjenje shubił. Wusamknjene sda žo bycź, so je jeho něchtó skónzował. Po wschěm sdaču je wón žam žwoju žmjercź sawinował. Najskerje je wón pó cźmje do rěcźki padnył a je posdźischo w pschemacźanej drascźe w lěžu wužnył. Tam je jeho Boża ruczka sajała.

* (Wopacźny hantwjeŕski.) W jenej wžy pola Jutroboga sańdźeny tydźeń jedyn dźeń wjecźor w hromadźe žkomy mkodeho hantwjeŕskeho namakachu. Wubudźichu jeho, na cźož mějesche žo wón skoku s procha. Wjeźnjanam žo sdasche, so pachołk cźisteho žwědomja njemějesche. Sso nadźejo, so žnadź straschneho skótnika lapnu, žo sa nim puschcźichu a jeho doscźehnychu. Mkodeho cźłowjeka potom psched hamtskeho pschedstejicźerja pschiwjedźechu. Tam wón płakajo a žakosczo žo wusna, so wón njeje hantwjeŕski, ale — holza. Potom powjedasche, so je dźowka jeneho rjemješkleniskeho mischtra a měschcźanskeho radźicźela s jeneho schlesyskeho města. Woua je žo jako hantwjeŕski pschedrascźiła, so jako tajki k žwojemu lubemu, kotryž w Barlinje jako moleŕski pomoznik dźěła, pucźowacź chzyła. Jejny nan je jej sakasał, s nim wobkhadźecź, wona pak jeho njemóże wostajicź; wona je hižo dwě njedźeli duzy po pucźu a je žo hacź dotal jenoż s pólnymi płodami žiwika a stajnje na polach abo w žkomjanych hromadach pschenozowaka. Nasajtra wotpółžkana depescha holzyne wusnacźe jako wěrne wobkrucźi, a bórsy na to nan pschijědźe, so by žwoju swažliwu dźowku do domjazeho městacźka wróczo dowjedł. Pucź psches Barlin wjedźesche, a tu je, kaž žkyschimy, holza tola žwoju wolu pschecźiscźicźała. Nan je do teho swolił, so žo jeho dźowka s moleŕskim pomoznikom žlubi.

Přilopk.

* (Lětanje s lětadłami.) W Žitawje bě wjazy dnjow sa žobu wulke lětanje. Wschě rosprawy žu w tym pschesjene, so žo njeje poradźiło. Tola to naž mjenje sajimuje. Skónczenje žo s tym tróschtuja, so je žebi „towaŕstwo sa pschikhad zusych“ s tym wulke sažkužby wo wschitkich dobyło. Wo wschitkich? — Po żelesnizy je jeno hižo njedźelu psches 25 000 zusych pschijěło. To pak žu s wjetscha mali a žrěni wobžedźerjo se wžow a s małych městaczkow, dźěłacźerjo, žkužobni, s krótka khudźi a khudźischi. Wěžo żelesniza je s tym wjele dokhodow měła, ale kraj ma s teho mało wužitka, hdyž jeho poddanjo žwój jara trěbny pjenjes rosbrojeja a wokhudnjeja. Hoscźenzarjo, pjekarjo, rěsnizy a podobni rjemješlnizy w měscze wschak žebi pschi tym kapžy hischcze bóle wutykuja, ale cźi bychu žwoje lětża teź tak hižo wjazy hacź doscź drohe zyrobisny a napoje bjes teho pschikhada zusych derje pschedali. Wjeżny lud s tajkimi hrajemi a hrajkami wcźipny cźinja, do městow wabja, wo cźežko sažkužene pjenjesy njeżu, mnohe prósdne, njewužitne, haj teź njekhmane, hrěschne a sahubne wězy wucźa. A tole mjenuja wschě nowiny, kiž žu wěžo sa město a měschczanow pižane, kotrež pak runje tak teź wjeżnjenjo cźitaja, wužitk sa powschitkownosćz! — Schtó by pschi tym s wěstej stysknosczu a woprawnjenym wobžarowanjom njespominał na wjeżeku bjeżadu starych cźažow, hdyž hischcze stari žebi s mkódschim pschi schkleńzy piwa powjedachu wo dawno wuklinczanych, dobrych, srudnych, wo měrnych a wójnskich cźažach; hdyž strowa, njeskažena, we wěrnym kschescźijanskim duchu wotrosczaza mkodosćz pschi žerbskej pschistojnej reji a meji pod bliskim dohladom rosomnych starschich towaŕschow a towaŕschkow žo pschi tunjej worcźisnje we wjeżnej korczmje wjeżelesche, radowasche, wyskasche!? — Dobre žwědomnje, cźista wutroba je žórko wjeżekosce. „Herzy hudźa, wjeż'le sbudźa, róża njewinosce wěcźnje rjana kcźě!“ Tak praji nasch Sejleŕ, tutón njedosćehnjeny snajeŕ, mischtr a sbudźeŕ praweho žerbskeho wjeżela! Jeho wjeżeka pěžeń, jeho pobožny khěrlusch, jeho hnujazy spěw je zyle hinak wužitna a wokschewjaza sabawa, dyžli njenaturske straschne hraje a hrajki w městach. Rosschěrjej, cźitaj a sanoschuj jeho pěžnje a spěwy!

* (Nowy měscźanosta.) Wyschschi měscźanosta Örtel w Žitawje žo k 1. haprleju 1912 na wumjeńk poda. Wón žo pšched 25 létami po Haberkornu, kiž bě jako pschedžyda druheje komoru po zykym kraju khwolbonje snaty, sa tudomneho měschcźanostu wuswoli.

* (Njesboże s automobilom.) Wobžedźerka pschadownje Jägerowa jědźesche se žwojej žotru a teje dźowcźiczku a s twornikom Kasperom s Liberza do Krazawy. Na drósy jeje korejta do se Sakskeje pschikhadźazeho automobila prażny. Konjej žo spłóschischtej a cźeknyschtaj. Jägerowa, jeje žotra a holczka žo s wosa wjerhnychu Jägerowa na hromadu pjerschcźe paduwschi žo na hkowje cźežko srani a je bjes wědomnja. Jeje žotra je žo lózo wobschkodźła. Dźěcźo a Kasper se stróżenjem woteńdźeschtaj.

* (Zimy žo spalił.) 86 létny wumjeńkaŕ Rupprich w Strisowizach pola Wuscźa w Cźechach w kuchni spasche. Hdyž rano pohoncź stany, pytny, so žo s kuchnje dym wudobywa a nańdźe kuchnju połnu kura. Kanapej a pożleschcźo žo paleschtej. Pohencź a drusy woheń shaschachu. Stareho Ruppricha na kanapeju hacź na wuhlo spaleneho namakachu. Wón bě jara wulki kurjeŕ a je dymku kurjo wužnył a we žnje žebi pożleschcźo sapalił. Dokelž bě khromy a žo tehodła khmanje pohibacź njemóżesche, njeje mohł cźeknycź a je žo spalił.

* Rubjeżne mordaŕstwo je žo póndźelu w Käselowje w Braniborskej wužlědźiło. Ssyn jeneho ratarja we wjeżnym hacźe s motyku sa jenej wězu pytasche, kotraž bě jemu do wody padła. Pschi tym motyka sa žonjazej drastu wižajo wosta. Sawokani wjeżnjenjo potom žałożnu wěz wužlědźichu. W khětro nikkim, s horzym wjedrom khětro wuskhnjenym hacźe žónske cźěło, se schěnu pólneje żelesnizy poczežene, leżesche. Wono bě tak rosrubane, so njebě skoro wjazy spósnacź. Tola bě hischcze móżno, na drascźe a wobliczu cźěło jako jeneje holzyne dospósnacź, kotraž bě loni s pschewodom jeneho lambory wjeż wopuschcźiła. Duž žo na Lamboru hrěschachu, so je holzu skónzował. Shonichu, so je žo holzy krótko do jejneho wotpucźowanja 200 hriwnow wuplacźiło. Lambora wjedźesche, so ma holza tele pjenjesy pschi žebi. Lambora je žo wot nasymy s tamnych stron shubił. Ma žo sa to, so w žwojej rusko-pólskej domisnje pschebywa. Najskerje je lambora žwój wopor narěczał, žobu wotjěcź, so mohł žo jemu cźim wěscźischo shubicź dacź.

* (Sapalili s wjecźenjom.) W Ojjakowje na rusko-schlesynskej mjesy pschiwusni bura Palugi jemu, so bychu žo mjecźili, statok sapalichu. Burska žona a tśi dźěcźi we płomjenjach žiwjenje shubichu.

* Cžežke njesboże je žo wutoru dopołdnja w dźěłarni automobilow firmy Scheiding u. Co. w Eisenachu stako. Wobžedźeŕ chzyšche woheń drjewoweho wuhla jeneje pólneje kowarnje s wodu salecź. W bowje pak njebě woda, ale benzin. Satrašchne rosbuchnjenje žo sta. W bliskoscźi stejazy cheuffeur August Rieht žo s dalokožapazym płomjenjom cžežko wopali. Jeho do diakoniżownje dowjesechu. Hdyž chzyšche płomjenja na žo palazym cheuffeuru shaschecź, žo wón tehorunja cžežko wopali.

* (Ssydom dźěcźi sa jene lěto.) W žedmohórskej wšy Langdorfje je tele dny burowka Verona Bakosowa krójniki porodźiła, po tym so bě hakle psched dźežacź měžazami schtwónikow na žwět pschinjeżła. Wschě žydom dźěcźi žu strowi hólzy. Sa kmótra žu awstriskeho trónskeho naślědnika prożyli, w kotrehoż regimencže je nan dźěcźi žkužił. Žona je 18, muž 25 lět starry.

* (S kłobukowej jehłu woko wukłoła.) W Hirschbergu w Schlesyskej knjeni, kotraž jehłu we kłobuzy na straschne waschnje noschesche, wulke njesboże sawiny. Jeje jehła mužskemu do praweho wóčka kló, kotrež je najskerje shubjene.

* (Sselowu kišalinu město piwa.) Listonoscheŕ Opielska w Bytomju w Schlesyskej wupi město piwa želowu kišalinu. Wjeczor se žkužby domoj doschedschi žo pschehrabny a wsa bleschu kišaliny město piwa. Posdže žo pscheměnjenja dohlada. Runjež hnydom lěkarja sawołachu, bě to tola posdže a hižo w nozy Opielska we cžwilach wumrje; sawostaji wudowu a dźewjecź dźěcźi.

* (Tjjo s automobilom pschejěžděni.) Tjjo młodźi mužsźy s Cžech chzychu žebi na koležu sawjeru doka pola Markliży w Schlesyskej wobhladacź. Duzy po puczu žo s automobilom srasychu a wschitzy tjjo buchu pschejěžděni. Jedyn s nich bu tak cžežko ranjeny, so bórsy na to semrje. Tež druhaj dwaj buschtaj khětro wobschkodźenaj.

* (Samžny wós pschejěł.) Se žamžnym wosom je žo wóskaŕ Lange s Berthelsdorfa pola Lubana pschejěł a je na to wumrjeł. Wón s měchom, na kotrymž žedźesche, žo s wosa wobžuny, a dwě koležy cžežko nakładźeneho wosa jemu psches žiwot dźěschtej. Wón bě hnydom morwy. Lange žonu a dźěcźo sawostaji.

* (Cžeknjenje s jastwa.) S jastwa we Witrowizach pola Bytomja na schlesynsko-ruskich mjesach žo schěžnacże jatych wudoby. Dweju s wojakow, kotrajž sa nimi scžěhowaschaj, satsělichu. Sbytkni cžeknychu.

* (Puki w jastwje.) W jastwje w Mewje pola Grudźonza žo dwaj jataj w blidaŕskej dźěłarni swadźischtaj, pschi tym jedyn druhemu se želesnym hamorom nop rosrasy. Njeskutk žo tak spěschnje sta, so dohladowazemu sastojnikej mózno njebě, to wotwobrocźicź. Cžežko ranjeneho do khorownje dachu, skuczerja pak wuspinachu a do jenotliweho sajecża wotwjedźechu.

* (Sajecże anarchistow.) Tele dny w Prasy schtyri wožoby sajachu, kotrež běchu žo anarchistiskich (bjesknjeżstwownych) schkaranjow dla podhladni a paschowanja sacharina winowacźi scžinili.

* (Hłodu wumrjeł.) Hłodu wumrjeł je w powschitkownej khorowni w Prasy rosnoschowaŕ Michalik s Wyšocžan. Jeho běchu zyle s mozow wunźdźeneho namakali, dokelž sa schtyri dny hižo niczo wjazy k žebi wsał njebě.

* (S parnym płuhom žo morił.) W Sabelizach pola Prahi parny płuh 11lětneho žynka dźěłacżerja Herzingera pschejěžže. Wón žo s maschinu hrabny a bě sa wokomik morwy.

* (Sso s cžahom pschejěł.) Wulke njesboże žo na dwórnischczu w Liberzu sta. Wilhelm Sigmund, kiž bě na želesnizy sa pscheżuwarja postajeny, žo pschi pschekroczenju kolijow wot pschijěžžazeho spěschneho cžaha shrabny, pschejěže a žurowje rosmjecže. Wón bě 26 lět, ženjeny a nan jeneho dźěsca.

* (Dźěcźo žo pschejěło.) Jenicźke pjecźlětne dźěcźo kublerja Leupolta w Wostrowzu se žwojim nanom sa wosom wuhla domoj běžesche. Hólczk bě njewobkedźbowany najskerje žo pótknył a tak njesbožownje padnył, so jemu sadnje koło 60 zentnarjow cžežkeho wosa psches lěwu ruku dźěsche. Po prěnjej lěkarskej pomozy dowjesechu jeho do kliniki w Žitawje, hdźež žo jemu dospołnje rosmjeczena ruka wotwosmje. Hakle psched tsjomi njedželemi bě žebi wbohi hólczk lěwu ruku slemił a też to njebě hischcże sažiło.

* (S tšěchi padnył.) W Wrótžkawju kryjeŕski wucżobnik Bsaniap nimo stupiwschi s tšěchi do dwora padny a bě hnydom morwy.

* (Saždypłoj žo.) W podkopkach pola Bytomja žo dwaj hórnikaj se spadowazymi žepjemi wuhla morischtaj.

* (S automobilom žo pschejěła.) Na drósy se Schwidnizy do Grünberga bu wóskarjowa Knauerowa s automobilom pschejěždžena. Žona njenadźizy, hdyž chzyšche automobil nimo jeje wosa pschejěcź s wosa skoczi a žo pod automobil dosta, kotryž psches nju pschejědže. Wona bu na žmjercź franjena a jako cžěko do žwojeho wobydlenja pschinjeżena.

* (Dźiwny podawk na hońtwje.) Dźiwnu wěz, kotraž je też woprawdże wěrna, doźiwi na hońtwje pola Primkrnawa najeńk hońtwy Jungnickel. Wón bě wjeczor na kakańzy, tu žo dohlada, so žo na wólschinje něschto pohibuje. Hdyž bě wutsělił, wuždyscha styskniwe kschiczenje, a hdyž bliże dóńdže, wuhlada žydom tkhórjow. Njejabzy jeho rosschkarane swěrjata wobdachu, porkajo žo wschitke kuždajo do njeho dachu, njemózachu pak dołhe schkórnje pschekuždacź. Jungnickel dyrbjesche žo krucże wobaracź, a hakle, hdyž bě hischcże jeneho tkhórja s tsělbnym toporom sarasył, puschczichu druhe a cžeknychu.

* (Sso satsělił.) W Cžěskej Lipje je žebi pjekarski Kleimt žiwjenje wsał. Zyku nóz bě na rejach byk a hakle rano domoj pschischoł. Macź jemu to krucże porokowasche, to jeho tak rosbudźi, so na dwór khwatasche a žebi kulku do hkowy tšeli. Njekhmanoscź, njewěra, lohkomyślnoscź!!!

* (Pschemyślene morjenje.) Bur Bielski we wšy Kunarach w ruskej Pólskej na wschelake khoroscże cžerpjesche. Dokelž lěkarjenje niczo ujepomhasche, praschesche žo wěschczerki, kak dołho budże hischcże žiwy. Bjesžwědomite žonischczo jemu narěcza, so je jemu jeho macź něschto sawdała a so dyrbi wón na to wumrjecź. Bielski žo hnydom do domu žwojeje maczerje nastaji a ju se žekeru sarasy. Potom pospyta žo wobwěžnycź, ale to jemu dowobarachu a jeho sajachu. Na to wowrótni a dyrbjachu jeho do wustawa sa pschemyślenych dacź.

* (Nan žyna sakłoł.) W Chebje (Eger) w Cžechach wužkuženy želesniczny sastojnik Ivanek žwojeho žyna pschi swadźenju wo kusk kołbašy sakło. Młody Ivanek žo na žmjercź srani. — So by wostał cžłowjek dobry, potłócź hněw a wschitke skody.

* Sa sapalenjom a jeho scžěhwkami žo pschišażny žud w Hirschbergu saběrasche. Cželadnik Gustav Kerber bě lětża 5. meje statok žwojeho hospodarja, kublera Hoffmanna w Alt-Gebhardsdorfje, sapalił, dokelž běchu, kaž wón wudawa, s nim slě wobkhadźeli. Twarjenja žo do cžista wotpalichu a wobžedźeŕ cžežko schkodowasche. Hospodarjej to tak k wutrobje dźěsche, so žo bórsy po tym wobwěžny. Pschišażny žud Kerbera, kotrehoż saduchownje mjenje hódneho spósnachu, k khostarni na 2 lěcże sažudźi a jemu cžežne prawa na 3 lěta wotrjekny.

* (Hajenje bjesbóżnistwa.) Lipscżanski universitny profesor Heinrici w poždźenju sakkeje krajneje synody wossewi, so je žebi jedyn bohaty w Hollandskej bydlazy monist, kotryž njewěri, so je Bóh žwět stworił, wotmyślił, někotre milijony hriwnow k temu wustajicź, so by žo na Lipscżanskej universicże s tutymi pjenjesami bjesbóżnistwo hajiło, to rěka, so by žo wucżiło, so Bóh njeje. Lipscżanska universita je pak tole posticźenje wotpokasała.

* (Najwjetscha žwójba na žwěcże.) W Jackson County w Kentukaju w połnóznej Amerizy je psched někotrymi njedželemi Jana Morrisowa žwoje 87 narodniny žwjeczika. Tale žona móże žo khwalicź, so ma najwjetschu žwójbu na žwěcże. Wona je wschudże s mjenom „cžeta Jana“ snata a ma wscho hromadże 518 potomnikow. Wona žama ma 5 žynow a 10 dźowkow. Jejny starschi žyn ma 10 dźěcźi, jejna starscha dźowka žama 15, druhi žyn 14, druha dźowka 16, tsecźi žyn 13 atd. Potom pschińdu mnuki, kotrychž ma wona psches žwójbu žwojeho starscheho žyna 50, psches žwójbu jeneje dźowki žamo 67 wnucźkow. Wscho hromadża ma cžeta Jana 128 wnukow, 326 prawnukow a žamo hižo 49 praprawnukow.

* (Pod koła pschischoł.) Ssurowu žmjercź tepjeŕ lokomotivy, Stjažny s Trutnowa, nańdże. Hdyž Pražski spěschny cžah do sastanischcża Wostroměra sajédže, Stjažny s lokomotivy skoczi, so by žebi khwatnje schkleńzu piwa kupił. Pschi tym jeho běžna desła najbližscheho wosa hrabnywschi pod koleża wjerhny. Cžah hnydom sasta, ale jeho mózachu jeno hischcże jako hróšbnje rosmjecżene cžěko wucżahnycź. Wón bě młody cžłowjek a chzyšche žo sa dwě njedźeli woženicź.

* (Jedyn hamtsko-žudniski radźicżel žo shubił.) Wot 30. septembra je žo hamtskožudniski radźicżel Gruhl w Oschatzu shubił. Jeho žwójbni žu myto na jeho namakanje wustajili.

* (Žona a dźěcźo žo spaliłoj.) W nowych Strakonizach pola Cheba (Eger) w Cžechach žo 21 khěžow wotpali. Žona a jene dźěcźo žo žobu spalischtej.

* (Sso ſabodk.) W Hornim Dorfbachu pola Waldenburga w Schleſyſkej bu 82 lětny ſtary wobſedźeŕ Neumann wot boka ſabodk. Njejabzy rosnjembrjene ſkoczo na ſcherokim polu na ſtarza ſlecza a jeho ſ rohomaj tak ſurowje rosdźěka, ſo bu napadnjenemu žiwot rostorhany. Neumann ſa dwaj dnjej po žałoſtnych bolosczach wumrje.

* (Njeſbože w podkopkach.) W ſchachcze „Hardenberg pola Dortmunda je ſo powjas jěſdneho korba rostorhnył. Korb 450 metrow hluboko do bahniſchcza padny. Dźewjecź hórnikow, kotſiž w korbje ſedźachu, je ſo ſaraſyło. S nich ſu ſedmjo woženjeni a wulku ſwójbu ſawoſtaja. Powjas je pjecza nowy był; ſ cžim je ſo wón rostorhnył, njeje hiſchcze wujaſnjene. S podobnym njeſbožom je w lěcze 1882 w tym ſamym ſchachcze 26 hórnikow žiwjenje ſhubiło.

* (Na jěſbje do Spitzbergen hłodu wumrjeli.) Kaž ſ Chryſtianije w Norwegſkej piſaju, ſo na rybaſkej łódźi, kotraž je ſo ſchtwórtk ſe Spitzbergena do Tromſöa wróczíła, dwaj ſobuſtawaj ſ norwegſkej expedizije namakaſchtaj. Expedizija, kotraž bě loni do Spitzbergena wotjěła, ſ 5 muži wobſtejeſche! 3 ſ nich ſu w februarje hłodu wumrjeli. Dwaj ſbytknaj ſtaj měſazy dołho bjes zyroby byłoj a napoſled ſtaj kožu ſwojich ſchtórnjow a ſwoje kožuchi warikoj a ſjědłoj.

* (Kradnjena franzowſka wójnſka kaſa.) S Merada w Marokkowſkej ſo telegrafuje: Cžrjóda khrobłych Maurow ſo w nozy do franzowſkeho pólneho lěhwa nad Mulujaſkej rěku dobu a ſe ſtana njepſchitnomneho wupłaczerja pólnu kaſu, 75 000 frankow wopſchijazu, kradny. Maurojo ſo ſe ſwojim rubjenſtwom ſhubichu a ſo na druhi rězyny brjoh wróczichu. Franzowſojo njemóžachu ſo ſa rubježnikami puſchczicź, dokelž je po franzowſko-ſchpaniſkim wuczinjenju franzowſkim wojakam ſakaſane, Mulujaſku rěku pſcheſkroczicź. Telegram pak tež na móžnoſcź pokaſuje, ſo maja ſo paduſchi w franzowſkim lěhwje ſamym pytacź.

* (Żeleſniſzy rubježniży w Pólſkej.) Ssobotu wjeczor někotſi rubježniży jedyn ſe ſchtyrnacze woſow wobſtejazy tworowy cžah w ruſkej Pólſkej nadpadnychu. Woni pó cźmje cžah ſ ruczżnymi ſignalemi machajo nuſowachu, ſaſtacź a cžahowych ſaſtojnikow wuputachu. Potom ſchtyri woſy ſ lokomotiwu wupowěžnychu a pomału wotjědźechu. Po puczu pjenježny kaſchcź wuprózdnichu a ſ njeho 12000 rublow kradnychu. Potom wotſkoczíwſchi cžahej bjes wjednika dale jěcź dachu. We Widźiwje pola Lodża ſu někotſi ſaſtojniży bjeswjednikowy cžah ſadźerželi. Rubježniży ſu ſo bjes ſlěda ſhubili; tež wuputani ſaſtojniży njejſu ſo hiſchcze namakali.

* (Powodźenje w Amerizy.) Po powjeſczach poldniſcheho Koloradowſkeho a Nowomexikanſkeho ſtata ſu ſo tam daloke ſtrony powodźiłe. Wjele ludźi je ſo pjecza tepiło. Naſtata ſchkoda ſo pjecza na pjecź milijonow dollarow wobliczi.

Hdyž běchu deſchcze poſledni cžaſ troſchku popuſchczíłe, ſo wone ſ nowa lija a wulku ſchkodu w Blumenawje a Itajaho naczinjeja. Měſto Blumenau, ſ wjetſcheho dźěła ſ Němzami wobydlene, je ſo ſkoro zyle wupuſczíło.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Moleŕ Ernſt Schuſter w Bónezach mějeſche lětſa 18. julija jene nowe twarjenje, na mjeſy žiwnoſczerja Meyera tam natwarjene, wobarbicź. Wón bě teho dla nuſowany, na Meyerez leżomnoſcź ſtupicź. Meyer ſedi nochzyſche to lubicź dacź a Schuſtera ſ hrožazymi ſkowami wotehna. Hižo tſi krócź khoſtaneho Meyera nuſowanja dla k 15 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaſudźichu. Schuſter mějeſche prawo, na Meyerez leżomnoſcź hicź.

× Hródźny ſchwajzaŕ B. H. M. Urban ſ Głogowa w Hornjej Schleſyſkej bě ſo 25. ſeptembra na Njeſdaſchowſkich leżomnoſczach na jenej 14lětnej holzy na njepózczíwe waſchnje pſchepſchimał. Jeho k jaſtwu na 4 měſazy a k ſhubjenju czeſnych prawow na 3 lěta ſaſudźichu.

× Żona ſkakarja J. A. Nowaka w Huſzy bě na ſkakarja Joſefa Miedlu a jeho žonu nawołała, ſo ſtaj ludźi ſjebałoj. Nowakowa ſedi mjenujzy myſli, ſo je wona ſ pjenjes, kotrež ſu ſo po wohnjowym njeſbožu ſa Nowakez a Miedlez ſkładowałe, pſchemało doſtała, a ſo ſu Miedlez tele pjenjesy pſchekſchiwili. Kawniſki ſud bě Nowakowu k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja, abo k jaſtwu na 4 dny ſaſudźił. Nowakowa ſo na wyſchſchu inſtanzu powoła. Ssud jednanje wotſtorczi.

Czeſczenym Sserbam ſ tutym k wjedźenju dawamoj, ſo ſmój dźenſa

na ſukelnſkej haſy na rózku khěžorſkeje drohi

ſnapſchecza Mohrez cžrijownje na bliżſchim puczu k dwórniſchczu

pſchedawańnju kolonialnych tworów a zigarow

wotewriłoj.

Ssmój Sserbaj a proſymoj czeſczenych Sserbow, ſo bychu naju pſchedewſacze pſchecželnje podpjerali. Ssmój ſebi khutnje wotmyſlíłoj, ſwojim wotebjerarjam w kóždym naſtupanju derje a ſprawnje poſłużecź.

S najwjetſchim poczeſczowanjom

Wirthez bratraj.

Cześćenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje

krawſtwo

na bohatu haßu 16

na rózk theaterſkeje haßy

pſchepołożił.

Sa dotalne dowěrjenje, mi we wulkej měrje ſpożčzene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu, mi jo też dale wopokaſacź. Budu ßo też nětko prózowacź, wſchitkim, mje poczeſćowazym, na ſprawne waſchnje poßłużecź.

S dobom na to kedźbliwe cźinju, ſo ſměju w mojej nětko wjele wjetſchej pſchedawarni pomyßlnje najwjetſchi wubjerk wſcheje

žonjazeje, mužazeje a dźěcźazeje draſty

a ſo ßym ßwoju **krawzowarnju po měrje** wjele powjetſchił.

S poczeſćowanjom

Franc Mrštny,

krawſki miſchtr.

Do Rakeczanſkich ſtron!

Cześćenym Sserbam w Rakezach a wokolnoſćži najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **w Rakezach cźißko 136**

rěſniſtwo

wotewrił. Budu ßo prózowacź, ſo bych wſchitkim, kotſiž mje poczeſća, ſ dobrej a cźerſtwej tworu poßłużował. Duž proſchu, moje pſchedewſacze dobroczźiwje podpjeracź.

S poczeſćowanjom

E. K. Schefer.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5

Jenčź pſchedawa a pokedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wulkadne wokno, ſ placźiſnami wuołożene, wobhladacź.**

Kakao

ſaruczeny cźiſty

punt po **75** pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo

Esmolerjez knihicźiſchcźerńja.

— Marija Madlena —

lyriſko-dramatiſka hra, ſo **njedźelu 29. oktobra poſledni króć** wot towarſtwa knježnow w Radworju pola Delanec předſtaji, k čomuž ſo najwutrobniſo přeproſuje.

Započatk wječor w 7 hodź. Zastup 50 pj.

Woſjewjenje.

Nalutowarſkej knižzy cźißko 118 a 129 Sslepjanſkeje nalutowarnje a wupožčerńje ſtej ßo jako ſhubjenej woſjewjej. Wot 1. novembra wonej wjazy niczo njepkacźitej.

Pſchedßydſtwo.

„Należnje ma ßo poruczicź **Zuckerowe patent. lekarſke mydło** pſche hruboſcź a ſchupiſny kože,

jětſeſchka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lekař M. W."

Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% naißylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßléd., **Strauch a Koldy.**

ſſ. jědźny lany wolij

wſchědnje porucza

wolejniza w Darinje

pola Hodźija w Sakſkej.

Wikowarjo a wokołonoſcherjo ßo pytaju.

Dobru

pſcheńcźnu muku,

hejduſchku, majoran, jahły, krupy, raiß, hroch a **nudle**

porucza Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Sporuſchk

(Mutterkorn)

kupuje po kóždej dźělbje

hrodowſka haptyka

w Budyſchinje

(P. Leidler).

Mlokowu a ßmjetanowu

ſlamanu ſchokoladu

porucza

Moritz Schmidt

pſchi mjaßowych jědkach 1.

Ssucźelna kruwa

bliſko k cźelenju, je na pſchedań w Klukschu cźißko 34.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Sswoju žiwnoſcź w Kóſkach pola Niſkeje, nětdźe 12—14 jutrow wulku, chzu ſa 9000 hr. pſchedacź. Napłacźenje 3000 hr. Twarjenja ßu maßiwne. Rola je hlinjana, wuhlowe ſkłady ßo pod njej namakaju. **Wylem Bartuſch.**

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 15. winowca** pop. w 4 hodź. w Hönčec hoſćencu ſwoje

měſačne poſedźenje.

Knjez Hofmann je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Na **kermuſchu,** 15. a 16. oktobra a na **reje ſ balſkej hudźbu** najpſchecźelniſcho pſcheproſchuje

O. Raussendorf.

15 zentnarjow ſtarych woſowych wobruczow

je na pſchedań na Moltkowej dróſy 6.

Żeleſne khachle

zyłe nowe ſ pónoju a maſchinu ßu na pſchedań pola

Makacza w Drobach.

Pſchedryßuje ßo, wjechlaze banty ßo moluja, mjena ßo wuſchiwaja

na Moltkowej dróſy 8 po 3 ſkhodach.

Ssłużobnu holzu,

niz pſchemłodu, porjadnu, bórſy do ßłużby pyta **Wacker** w Albertſkej ſahrodźe w Budyſchinje.

Sprawna, pſchecźelna a wobdarjena **holza,** kiž ßo ſa pſchedawarku hodźi, doſtanje hnydom městno pola **E. Barta**

we Wulkej Dubrawje.

Sprawna ßerbſka **holza** ßo ſa dźěło w domje a w ſahrodźe do farſkeho doma bliſko Budyſchina pyta. Poſkicźenja njech ßo we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolažych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

(K temu cźißłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Sobotu 14. oktobra 1911.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

9. oktobra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	49—51	87—94
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	79—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—42	73—78
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	28—34	67—72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	45—49	80—89
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	40—44	72—78
3. starsche, wukormjene kowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	35—39	67—77
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—34	62—66
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	24—27	57—61
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	49—51	85—88
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	45—48	78—83
3. ßnadnje pizowane	33—37	68—72
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—59	90—96
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—54	80—88
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—4	74—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiženjow w starobje hacž do $1^1/_4$ léta	48—50	64—66
2. mjaßne	46—47	62 63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	43—45	60—62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 7. okt. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 12. okt. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	85	10	—	9	65	9	90
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	80	9	—
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	9	—	10	—	9	—	9	75
Wows	9	20	9	60	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	19	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	75	4	20	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	3	20	3	40	3	—	3	20
Pschenična muka 50 " . . .	11	—	19	75	16	—	20	—
Ržana muka . 50 " . . .	11	20	14	75	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	5	—	5	50
Ssloma . . 100 " . . .	4	50	5	17	3	25	5	20
Prošata 700 schtuk, schtuka . . .	8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	75	7	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	50	7	65
Pschenični gris	—	—	7	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 05 np., rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 05 np., ječmjeń wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. 10 np., wowß wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. — np. hacž 14 hr. 24 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 12 hr. 60 np. hacž 14 hr. — np.

Wicžne płaczišny w Kamjenzu.

12. okt. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 90 np. ječmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 5 hr. 25 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 20 np. hacž 3 hr. 40 np., jeja (mandl) 1 hr. 42 np.

Wjedro w Londonje 13. oktobra. Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 18. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcž, $^1/_2$9 hodźin duchowny Tischer ßerbsce a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Kollekta sa jatski powschitkowny zyrkwiny fond. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ferdinand Langer, wojnak w Budyschinje, ſ Hanu Helenu Jeremiaßez na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Hendrich Bruckmann, samkat w Shorjelzu, ſ Marju Braunez w Budyschinje. — Pětr Schwejda, cźěßla w Ralbizach, ſ Hańžu swud. Salmowej rodž. Knježkez na Židowje.

Sdruhich woßadow: Jan Bohuwěr Holan, gmejnski pschedstejicźer w Budyschinku, ſ Ernestinu Khrystianu Güntherez we Worzynje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Helmut, Ernsta Bjenady, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Pawoł Heinz, Khorle Moritza Pawoła Dießnera, ßedlarja w Dobruschi, ß.

W katholskej zyrkwi: Marhata, Miklawscha Krawcźika, pohonca w Budyschinje, dź. — Gerhard, Jana Rjeczki, žiwnosćerja w Dźěchorjezach, ß.

Sdruhich woßadow: Kurt Herbert, njemandž. yl w Dreczinje. — Martha Margareta, kamjenjecźeßarskeho mischtra Henſela w Lupoji, dź — Artur Ota, Jana Bohuwěra Wicźasa, porzlintocźerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Erwin Erich, Khorle Augusta Janascha, fabrikskeho dźěłacźerja w Khwacźizach, ß. — Martha Margareta, njemandž. dž. we Wjeßelu. — Gertrud Hedwig, Oty Emila Hofmanna, pohonca w Lejnje p. Bukez, dž. — Elsa Gertrud, njemandž. dž. w Lěskej. — Ernst Erich, Khorle Augusta Grohmanna, dźěłacźerja w Lemischowje, ß. — Helena Elsa, młynoweho wobßedžerja Rudla w Bukojnje, dž.

Zemrjeli:

W Michalskej woßadże: 6. dźeń oktobra: Helena Augusta Ssykoriz, Handrija Bohuwěra Pětschki, žiwnosćerja w Zyžezach, mandželska, 60 l. 11 m. 17 d. — Hana Marja Schcźepankez, khěžerja a dźěłacźerja w Bolborzach, 50 l. 5 m. (ßo khowała na Michalskim pohrjebnischcźu. — 9. Marja Khrystiana, Ernsta Jana Bohuwěra Rausendorfa, khěžerja a fabrikarja w Hrubjelcźizach, dž., 5 l. 7 m. 12 d.

W katholskej woßadże: 7. oktobra: Miklawsch Kubiza, murjeŕ ſ Khaßowa, 21 l. 10 m. 24 d. (pohrjebany w Khaßowje). — 9. Michał Krawz, invalid w Dźěžnikezach, 69 l 11 m. 18 d. — Isabella swud. Eklowa rodž. Neuwirthez w Budyschinje, 60 l. 1 m. 8 d.

Sdruhich woßadow: Marja Kalichez, Khorle Schlenkera, žiwnosćerja w Praskowje, mandželska, 51 l. 14 d. — Kurt, Handrija Hilmanna, dźěłacźerja w Deberkezach, ß, 6 m. 16 d. — Bohuwěr Krawz, žiwnosćer w Praskowje, 82 l. — Mina Franzišla Ranftez, khěžerja Lorenza w Huſzy, mandželska, 52 l. 8 m. 29 d. — Emma Berta Nitzschez, ſlakarja Wehnera w Nowej Wšy pola Huſki, mandželska, 50 l. 5 m. 6 d. — Hana Marja Altnerez, Jana Augusta Rychtarja, khěžerja w Cźornjowje p. Pomorz, mandželska, 45 l. 5 m. — Jan Ernst Adam, drainěrat w Bukojnje, 51 l. 7 m. — Emma Martha, Jana Augusta Wicźasa, gmejnskeho pschedstejicźerja w Běłej Horje, dž., 22 dnjow.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

18. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $^1/_2$8 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, $^1/_2$9 hodźin duchowny Voigt ßerbsce w 10 hodźinach němske prědowanje. — Kollekta ſa powschitkowny ſakski zyrkwiny poklad.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

18. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano $^1/_2$8 hodźin ßerbsku spowjedź, duchowny Bójź dopołdnja $^1/_2$9 hodźin ßerbsce a w 10 hodž. němske prědowanje. — Kollekta ſa powschitkowny zyrkwinski poklad.

Popołdnju $^1/_2$4 hodźin ſhromadźizna kschesćz. towarſtwa žónskeje młodźiny. Sa mohammedanske mišionſtwo je ßo tu ſańdženu njedželu nawdawało 124 hr. 90 np. a buchu wysche teho ſa 40 hr. mišionſtich ſpišow pschedatych.

Aromatiſki emulſion jatroweho tuka (Leberthran).

Derje ßkodźazy, lohko ßo pschetkajazy jatrowy tuk ſ fosforokiſałymi ßelemi. Jenoż woprawny ſe ſnamku „hrodowſkeje haptyki“.

Bleſcha po $1^1/_2$ mk. a $2^1/_2$ mk. Roſeßłanje na wšy.

Jeniczy woprawny dostacź

w kral. priv. hrodowſkej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Jěsdny plan železnizow.

płaćazy wot 1. oktobra 1911 hač do 30. haprleje 1912.

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Wosowa klaſa | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 2-4. | 1-3. | 1-4. | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 1-4. | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 2. 3.

Ze Chorlica do Dražďan.

Ze Chorlica	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,55	9,07	11,52
Rychbach	—	—	4,40	—	—	8,12		—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,17	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,37	10,26	1,36
Bičenja	—	4,05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Bistopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Dražďan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,05	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jědźi jenož kóždu sobotu.

Wosowa klaſa | 1-4. | 1-3. | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 2-4. | 1-3. | 1-4. | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 1-4. | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 2.-3.

Ze Dražďan do Chorlica.

Ze Dražďan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,12	5,15	5,36	8,10	9,45	10,47
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,46	—	6,09	8,45	10,18	—
Bistopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,43	11,29
Bičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	10,59	11,43
Budyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,07	7,03	9,40	11,16	11,52
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija	—	—	5,09	8,20	—	—	11,20	—	—	2,38	5,13	—	7,37	10,14	11,51	—
Rychbach	—	2,56	5,42	8,26	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,15	6,29	7,40	10,18		—
Do Chorlica	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	,30	—	7,56	10,34	12,07	—
	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,18	10,56	12,28	—

Ze Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jědźi. **Ze Arnsdorfa do Kamjenza.**

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24	Ze Kamjenza	↑	7,35	11,19	1,59	4,36	6,52	8,51	12,14
6,03	8,59	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Wotčinjy		7,18	11,01	1,42	4,19	6,37	8,34	12,07
6,11	9,07	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großpřitzschdorfa		7,09	10,53	1,34	4,11	6,29	8,26	11,59
6,24	9,20	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	↓ Do Arnsdorfa		6,54	10,38	1,20	8,57	6,15	8,11	11,44

Ze Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfe 11,18. — Ze Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

Ze Budyschina do Wjelećina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
Ze Budyschina	4,52†	—	5,56*	7,20	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,44	8,03	9,41	11,25§
Dźěwitz	5,00†	—	6,08*	7,28	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,52	8,40	9,49	11,33§
Budestez	5,08†	—	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,58	8,47	9,55	11,40§
Rosnowdez	5,12†	—	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,03	—	10,00	11,45§
Do Wjelećina	5,19†	—	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,10	—	10,07	11,52§

† Jědźi jenož na kóždym prěnim a poſledním dźěłanſkim dniu w tydźenju.
* Jědźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dniu w tydźenju.
†* Jědźi kóždu sobotu, njedźelu a ſwjate dny.
§ Jědźi jenož 31. oktobra, 19. novembra, 26. decembra, 28. januara, 25. februara a 31. merca.

Ze Wjelećina do Budyschina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
Ze Wjelećina	—	6,05†	8,25	—	12,03	—	3,03	5,25	—	7,25	—	10,24
Rosnowdez	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,35	—	7,31	—	10,30
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,42	—	7,36	7,49	10,35
Dźěwitz	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,51	—	7,42	7,56	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	6,01	—	7,49	8,05	10,48

* Jědźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dniu w tydźenju.
† Jědźi jenož na kóždym prěnim a poſledním dźěłanſkim dniu w tydźenju.
†* Jědźi jenož kóždu sobotu, njedźelu a ſwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Bistopizy. — **Bistopizy-Halschtrow-Kamjenz.**

Ze Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02	Ze Bistopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36	Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Bistopiz	7,03	12,44	8,21	8,27	Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Serbske spěwarske ſa njemjeſty a němske we wulkim wubjerku ſu doſłać **we wudawarni Serb. Nowin.**

Ze Khoćebuſa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,08	Ze Khoćebuſa	do	8,50	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

Ša naſymu a ſymu

poručam ſwój **wulki ſkład** jenož trajnje dźěłaneho

wobuća

ſa mužſkich, žónſke a dźěćźi

po ſnatych **tunich płaćiſnach.**

Najwjetſchi wubjerk

jěſdnych, honťwarſkich a dołhich ſchkórnjow,

ſilzowych, ſukњanych a pjelſćowych ſchkórnjow,

ćrije ſ wjelbludowych koßmow, domjaze ſtupnje, ſilzowe ſtupnje a tofle, gumijowe ſtupnje, balſke a towarſtwowne ſtupnje, mužaze a žonjaze ſchkórniczki

ſ dźeržazych kožowych druźinow a modnych formow

po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj., 8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.

Jeniczka ſkładowanja ſwětołtawnych ćrijow ſe ſnamku „Mercedes“ ſa jenotne płaćiſny ſa mužſke a žónſke po **12 mk. 50 pj.**, ſ luxuſowym wuwjedźenjom **po 16 mk. 50 pj.**

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. **Założ. 1869.**

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Schołta, optikus

pſchi hłownym torhoſchću w Budyſchinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóčniki,** kotrež ßo jenož, ſa wóčko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, ćitanſke ſchkleńzy atd., **bryle a tłóčniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Załoženje wobkhoda 1856. Jědnaće krócź mytowany.

Ćinju na to kedźbliwe, ſo Wilhelm Schołta, kotryž po wßach pućuje, ſ mojej optiſkej pſchedawarńju nicžo ćinicź nima.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóćaki, żelezne ſtiſtate młóćaki ſe ßłomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroćaki, běrny wuhrjebaki, łonjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeczeł Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běłetnſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładźe, kotrež móža ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Otto Preuß

(Mějeczel **Khorla König**)

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa nasymski a symski czaß

ßu wschě nowosćze doschle.

Woßebne **mužaze wobleczenja, paletoty, pschesapinaki, sportske jupy, tolste symske kholowy, rukawate lazy, kalmuki,** kaž tež **peleriny do wjedra** wschěch wulkosćzow a płaczišnow.

Pschedawanska saßada:
wulke rospschedacże — maly wužitk.

Woßebne **žonjaze** a **holczaze jaki** a **paletoty**
se ßukna, astrachana a ßomota w najwjetschim wubjerku
a sa kóždy ßlód.

Sswětke jendželske paletoty, kaž tež **czorne měchojte žakety**
s watowanym pscheschiwanym podschiwkom (woßebje czopke) sa najtołsche woßoby na składże.

Dźěczaze žakety wot 3 mk. hacž do najwoßebnischeho.

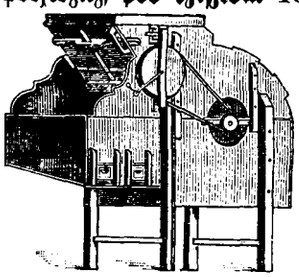
Drasta ßo po měrje schije
s rukowanjom sa ßedźenje bjes poroka a najlěpsche dźěło.

Kožuchi ßo sa najkrótschi czaß poczehnje;a.

Sawołajcże mje s telefonom, hdyž je trjeba

mlóczaze maschiny

porjedźicź, **pod czišłom 40, Halschtrowski hamt.**

H. Hantsche, maschinska fabrika ::
w Protezach (Prietitz)
pola Halschtrowa.

Dźěłam **mlóczaki**
s czišćenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, czišczazych maschinow, wějadłow, trieurow, schrótowanskich mlynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěsakow, ßkomurěsakow, separatorow, butrowych maschinow, ßylanjowych maschinow** atd.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

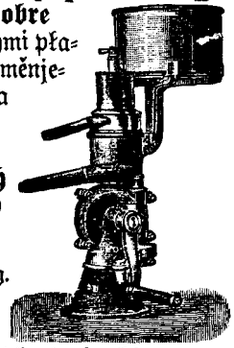

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khosejowni.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pscheßadźowanje lěžomnoscżow

Kolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucza
Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a **Ernst Falling.**

Stare maschiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dolholětne rukowanje.
Kóžda maschina ßo wězywustojnje staji.
Ssobotu na lamjentnej haßy.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: **J. Hanekamp**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjeszczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wscheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Założene 1878. **C. E. Rinke** Założene 1878.

kóžlatski mischtr
na bohatej haßy 5.

Wulki skład

pjelsczowych wěžow

kóždeje druźiny.

Skladownja klobukow, mězow sa muźskich a hólzow.

Seschicże

mužazych a žonjazych kožuchow,

teho runja **žaketow** po najtuńschich płaczišnach.

Stare kožuchi ßo w kóždym czaßu pscheschiwaju.

Kožuchowe kože a wobßadźenske kože

czerstweho pschihotowanja po wschěch płaczišnach.

Boy se žiźanym podschiwkom ßo rucże pschedźěłaju.

Kunjaze a tkhórjaze kože a sajecże kože

ßo kupuja.

S poczesczowanjom

C. E. Rinke.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czišło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko snate

= palenzy a likeury. =

Roseßłanje w czwizach a bleschach.
Proschu ßebi płaczišnowy sapiß žadacź.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Dobytkne kupowanske žórło

sa

wołmjane schtrykowanske pschedżeno

(ruczne a maschinske schtrykowanje) wupruhowanych, płaczisny hódnych družinow.

Dżeczelolopjenowu wołmu, Schmidtsku wołmu, židżanu wołmu, wjelbłudżazu koßmowu mołmu, Be- a Er-wołmu

s rukowanjom, so njefilzuje a ßo njeschtupi,

vigognowu wołmu

Schtrykowanu spódnju drastu, schtrympy, soki

ßamßneho wudżełka

porucża

Ernst Jordanowa wudowa

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5, na smutsk. lawskej haßy 8.

Sserbski ßo rěczi.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedżenju 2½% | **pschi 3měßacžn. wupowjedżenju 3½%**
pschi jenoměßacžn. wupowjedżenju 3% | **pschi 6měßacžn. wupowjedżenju 4%**

Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.

(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Kakao nětkole tuńschi.

		hewak		nětko	
Wowßny kakao	punt	80	pj.	punt 60	pj.
„ „	„	100	„	„ 80	„
kakao	„	90	„	„ 70	„
„	„	100	„	„ 80	„
„	„	120	„	„ 100	„
„	„	160	„	„ 130	„
„	„	200	„	„ 170	„
„	„	240	„	„ 200	„
„	„	280	„	„ 240	„

Schokoladowy kontor Moritz Schmidt

pschi mjaßowych jědkach czißło 1.

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Mało samożiczi

s khorymi subami

po poniženych płaczisnach

zuse suby, plomby

dostawaju. — Połožene płaczenje ßo dowola.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theatersej haßy.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej . **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyschenja diskontoweje ßadźby khěžorstwoweje banki sadanjamy wot 20. septembra 1911 nalutowanske pjenjesy:

pschi wschednym wužiwanju s	3%	za lěto bjes špesow.
pschi měßacžnym wupowjedżenju	3¼%	
pschi schtwórczlětnym =	3½%	
pschi połlětnym =	4%	

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje.

Sserbski dom.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 42. Sobotu 21. oktobra 1911. Lětnik 70.

Wójna Italskeje ſ Turkowskej.

Italſzy ßu hacź dotal do Tripolißa 50,000 muži pſchewjeſli. Kaź wězy nětkole ſteja, njebudźe jim trjeba, ßwoje wójſko tam dale poßylnicź, hacź runje wudawaju, ſo móża kóždy wokomik dalſchich 40,000 muži wotpóßłacź. Italſka Arabſkich k ßebi wabi a ſ mohamedanami pſchećelnje wobkhadźa. W měſće Tripolißu a wokolnoſći ßu Arabſzy po ſdaŕzu italſke knjejſtwo pſchipóſnali, kak pak ßu woni w druhich ſtronach Tripolißa ſmyßleni, njeje ſnate. Po Konſtantinopelſkich nowinach zyły muhamedanſki ßwět wo ßwjatej wójnje niz jenoź pſchećiwo Italſkej, ale pſchećiwo zyłemu kſcheſćijanſtwu ßoni. Wot 25 lět tajnoſtny profet ſ Kufry, Sidi el Senuſſi, wſchě muhamedanſke ludy wot Afriki hacź do Indiſkeje do jeneho zyłka ſjednoćicź pyta, a pokiw ſ Konſtantinopla pjećza doßaha, ſo bychu ßo milijony do hibanja dale. Arabſki pſchekupz Irkenen Kuſda w jendźelſkich nowinach „Standardu“ hroſy, ſo ßo, jeli ſo Europa islam do cźěßna ſacźěri, 50 milijonow muhamedanow kaź powodźenje nawali. To wſcho ßu hołe hroženja. Islam je ßwoju móz ſhubił, wón je poßlednje lětſtotki woßkabił a dyrbi ſpokojom bycź, ſo europiſke kſcheſćijanſke ſtaty Turkowſku hiſchće cźerpja, dokelź jejne herbſtwo jedyn druhemu njepopſcheja.

Nowy nadpad Turkow na Italſkich pola Tripolißa.

Turkojo ßu póndźelu w nozy nowy nadpad na Italſkich pola ſtudnjow Bir-Bu-Miliana, kotrež měſto Tripolis ſ wodu ſaſtaraju, cźinili. S dalokoſćze 3500 metrow hižo woni njembrje do Italſkich tſělecź počzachu. S wopŕědka Italſzy na turkowſke tſělenje, dokelź jim žaneje ſchkody njeczinjeſche, njewotmolwichu. Turkowſke granaty hižo 100 metrow pſched italſkimi naßypami rosbuchachu. Po njeporadźenym tſělenju Turkojo nadběh pſchećiwo Italſkim cźinichu. Tucźi jich ſ mordaŕſkim wohnjom powitachu. Turkojo khětro wjele muži ſhubiwſchi cźeknychu, jenu mitrailleuſu ſ wjele proviantom Italſkim pſchewoſtajiwſchi. Tu budźa Italſzy pſchichodnje pſchećiwo Turkam wužicź móz.

Pſched italſke pŕědne ſtraże w Tripolißu turkowſki woješći lěkaŕ pſchińdźe a wo lěkaŕſtwo ſa ranjenych proſcheſche. Se ſawjaſanymaj woczomaj jeho do wulkeje woješkeje lěkaŕnje dowjedźechu. Tam ßebi wón wulku hromadu antiſeptiſkich ßrědkow a wobalkow nabra, na cźoź jeho ſaßo k pŕědnim ſtražam dowjedźechu.

Do Tripolißa je ßo 6 aëroplanow (lětadłow) pſchiwjeſło. S nimi Italſzy ſtejiſchcźo a ßylnoſcź turkowſkeho wójſka wobhonja.

Mobiliſazija italſkeho połnózneho wójſka.

Mobiliſazija italſkeho wójſka ßo bóle wupſcheſcźera, hacź je ßo wocźakało. Woßebje mobiliſazija korpſow Turinſkeho, Mailandſkeho, Veronaſkeho, Aleſſandriſkeho a Genuaſkeho wokrjeża w Awſtriſkej wulkej wocźi cźini. Kaź ßo ſda, ßo Italſka boji, ſo mohła jej Awſtriſka we wójnje pſchećiwo Turkowſkej wobcźežnoſcźe cźinicź, a teho dla ma ſa nuſne, ßo pſchećiwo ſakroczenju Awſtriſkeje pſchihotowacź. Mużſtwa, kotrež budźichu ßo Michała dyrbjałe ſe ßłużby puſchcźicź, ßu ßo dale pod khorhoju wobkhowałe, a pódła teho ſtaj ßo dwaj lětnikaj reſerviſtow k brónjam ſawołałaj. Dale ßo ßłyſchi, ſo ßu ßo wſchelake wotdźělenja bliſko awſtriſkich mjeſow pokožile.

Dźeßacź kaſnjow Turkow pſchećiwo Italſkim.

Młodoturkowſki komitej, kotryż je prjedawſcheho ſultana Abdula Hamida wotehnał a nětko hiſchćze turkowſku politiku wobknjeża, je do wſchěch wjetſchich turkowſkich měſtow wokolne pißma roſeßłał. Wone dźeßacź kaſnjow wopſchijeja, po kotrychž maja ßo Turkojo pſchećiwo Italſkim ſkožowacź. Tele kaſnje rěkaju: 1. Italſkim njeßmě ßo žana twora pſchedawacź. 2. Turkojo njeßmědźa italſke twory kupowacź. 3. Wſchě italſke łódźe dyrbja ßo boykottowacź. 4. Italſzy njeßmě ßo w Turkowſkej rěcźecź. 5. Dźěcźi turkowſkich poddanow njeßmědźa do italſkich, ale jenoź do turkowſkich ſchulow khodźicź. 6. Italſke póſtiſke ſarjadniſtwa (hamty) dyrbja ßo boykottowacź. 7. Turkojo njeßmědźa Italſkich w ßwojej ßłużbje měcź. 8. Kóždy wobkhad ſ Italſkej dyrbi ßo krucźe wobeńcź. 9. Turkojo dyrbja wſchě ßwoje myßle na to ſłożicź, ſo bychu Italſkim, hdźežkuli ßo hodźi, po móżnoſcźi wjele ſchkody nacźinili. 10. Hida pſchećiwo Italſkim ma ßo do wutroby dźěcźi ſaſchcźěpicź, ſo by poſdźiſcho dźěcźom hanibne poſtupjenje Italſkeje pſchećiwo Turkowſkej wědomne było.

Jeli ſo bychu ßo Turkojo tychle kaſnjow dźerżeli, potom by hiſchćze dołho trało, prjedy hacź by k měrej mjes Turkowſkej a Italſkej dóſchło. Italſka ma ßylne wójnſke łódźſtwo a móże turkowſke pſchibrjóżne měſta potſělecź a wſchemu turkowſkemu wikowanju morjo ſalehnycź. To drje Młodoturkojo njejßu wopomnili.

Sympathije Arabſkich ſa Italſku.

Po powjeſcźach italſkich nowin je arabſke wobydleŕſtwo w Tripolißu wjeßełe, ſo je ßo tam njerodnemu turkowſkemu knjejſtwu kóńz cźinił. Sympathije Arabſkich ſa Italſkich wſchěhnje ßylniſcho wuſtupuja. Arabſzy maja ſa najlěpſche, ſo ßo Tripolis pod italſke knjejſtwo ſtaji.

Też w turkowſkim ßejmje je ßo njerodne turkowſke hoſpodaŕſtwo w Tripolißu k rěcźam pſchinjeßło. Sapóßłanz ſa Tripolis prjedawſchemu turkowſkemu miniſterſtwu porokowaſche, ſo je reformu ſarjadniſtwa a ſakitanje kraja zyłe ſanjechało. Wono njeje naprawy, wot ßejma wobſamknjene, wuwjedło, Tripolis je wono bjes najwyſchſcheho ſaſtojnika a woješkeho komandanta bjes rospokaſowanja wo ſakitanju pſchećiwo Italſkim woſtajiło. Njedźiwajzy tutych hrěchow ßo Turkojo nadźijeja, ſo budźa wobydlerjo Tripolißa rad pſchećiwo Italſkim wojowacź. Mehmed bey, wnuk Abdela Kadera, chże w ßußodnym Tunißu 30,000 Muhemedanow ſhromadźicź a ßo ſ nimi do Tripolißa nawalicź. Też pſches Egiptowſku pjećza cźrjódy dobrowólnikow a mnoſy turkowſzy offizěrojo w zivilnej draſcźe do Tunißa cźahnu a bliżſche dny pola Benghaſia tripoliſke mjeſy pſchekrocźa.

Rosrěcźenje němſkeho khěžora ſ italſkim póßłanzom.

Hdyż bě Italſka Turkowſkej wójnu pſchipowjedźiła, je ßo pjećza ſultan na němſkeho khěžora ſ próſtwu wobrocził, ſo by Italſku wot wójny wotdźerżał. Němſka je poßlednje lěta jako pſchećelniza a ſchkitowarka Turkowſkeje wuſtupowała, a Turkojo teho dla nětko wot njeje pomoz wocźakuja. Němſki khěžor je ßo też w Romje wo ſakhowanje měra prózował, tola jeho ſakroczenje bjes wuſpěcha woſta. Italſka na tym wobſta, ſo dyrbi nětko Tripolis pod jejne knjejſtwo pſchińcź. Sańdźenu njedźelu je khěžor w Hubertusſtocku ſaßo roſ-

rěčenje ſ italſkim pósłanzom, knjesom Pansu, měł a je potom kněžorſtwoweho kanzlera k pſchednoſchkej ſkasał.

Italſke knježerſtwo je mjes tym ſwojimaj ſwjaſkarjomaj a pſcheczelam sdźěliło, ſo na annexiji Tripoliża a Cyrenaiki bjes wuměnjenja wobſteji. Turkowſkej njemóże ſo żone nadknjejſtwo nad tymajle krajomaj woſtajicź, hdyż je Italſka dyrbjała jeju dla wójnu wjesć. To njeby italſki lud cźerpił, woſebje nětko niz, hdyż je Turkowſka italſkich poddanow wupokaſała, jich pſchesczěhała, italſke wikowanſke łódże ſebrała a italſke twory boykottowała.

Khěžorſtwowy ſejm

je ſo ſańdźeny tydźeń ſaſo ſeſchoł. Nětcziſche poſtydanje budże poſlednje nětcziſcheho ſejma. Ssrjedu ſajimawe praſchenja wo ſwonkownej politizy na dnjowym rjedże ſtejachu, kotrež ſo na Marokko, Tripolis a Chinu poczahowachu. Druhej praſcheni nětcziſchu drohotu a towarſtwowe ſhromadźeńſke prawo naſtupowachu.

Khěžorſtwowy kanzler mějeſche ſa polne prawo khěžorſtwoweho ſejma, ſo ſebi rosjaſnjenje wo ſwonkownej politizy pſcheje. W tu khwilu pak khěžorſtwowy kanzler němſku wukrajnu politiku hiſchcze nochze ſjawnje wobſwětlicź, to pak ſo ſtanje, prjedy hacź ſo khěžorſtwowy ſejm roſeńdże. Na praſchenje wo drohocze khěžorſtwowy kanzler póndźelu wotmolwi.

Na praſchenje wo pſcheſtupjenju poſtajenjow towarſtwoweho ſhromadźeńſkeho ſakonja bě ſtatny ſekretar Delbrück hnydom ſwólniwy wotmolwicź. Sozialdemokrat Albrecht na mnohe pſcheſtupjenja tuteho ſakonja pokaſowaſche. Najprjódzy wón ſamolwjeńſku winowatoſcź naſpomni. Sa ſhromadźiſny ſobuſtawow politiſkich towarſtwow njeje wona w ſakonju nihdże pſchedpiſana, njedźiwajcy teho ſebi ju polizija huſto żada a tajke ſamknjene ſhromadźiſny wobkedźbuje. Wobcźežowanja pſcheczíwo temu niczo njepomhaja. Tak je ſo też wědomoſtny pſchednoſchk ſwobodomyſlerſkeho towarſtwa polizajſcy wobkedźbował. W Eiſenachu ſu ſo Jeſuſowe hry ſakaſałe. W Halli je ſo ſjawny cźah bjeſe wſcheje pſchicźiny ſakaſał, teho runja w Zahanje. W Bielefeldże je ſo toſame ſtało, dokelż ſu tam pjecza dróhi pſchewuſke. W jenej 1200 wobydlerjow liczazej wſy je ſo jena ſhromadźiſna pod holym njebjom ſakaſała dla ſtracha, ſo mohłe ſo njewobmjeſowane ludowe cźrjódy ſběžecź.

Polak Korfanty je wulicził, ſo je ſo w Pruſkej něhdże 300 ſhromadźiſnow ſakaſało. Polazy ſo woſebje na tónle tak mjenowany liberalny ſakoń wobcźežowachu. Polizajſke wyſchnoſcze ſu prajile, ſo ſu tyſazy wobydlerjow Hornjeje Schleſyſkeje wopilzy, ſo mohłe ſo ſhromadźiſny pod holym njebjom ſakaſacź. Korfanty woſebje krajneho radźicźela w Rosenbergu pſchimaſche, kotryż wſchě pólſke ſhromadźiſny ſakaſuje, na wobcźežowanja njewotmolwja a ſale wotehnawa. Krajny radźicźel w Sabrſach je ſa prawo měł, ſo jedyn żandarm mjena ſobuſtawow pólſkeho powolanſkeho ſjednocźeńſtwa jich dźěłodawarjam woſjewi. Sſo do wobydlenjow dobywſchi ſebi ſ naſylnoſczu ſapiſy wobſtaraju. Po měnjenju wyſchnoſczow je kóżda pólſka ſwójba politiſke towarſtwo; pſchetoż wone je pólſke a dźěcźi pólſcy woczehnje.

Statny ſekretar Delbrück na tele wobſtórżby wotmolwi, ſo maja jenotliwe němſke ſwjaſkowe ſtaty ſakoń wuwjeſcź. Khěžorſtwowe knježerſtwo njemóże je k niczemu nuſowacź. Kóżde knježerſtwo w Němſkej budże ſa ſwoju najwoſebniſchu winowatoſcź wobhladacź, ſo ſo to wuwjedże, ſchtoż ma wone ſa prawo. Duż je pſchiſprawniſcho, tajke praſchenja w jenotliwych ſejmach roſpominacź, ſo móże ſo tam na knježich, kotrychż to naſtupa, wobroczicź. Hewak je tón pucź najpſchiſprawniſchi, ſo ſo ſawadne praſchenja ſudniſtwu k roſriſanju pſchepodadża. Jenoż tak móża ſo wobcźežnoſcze wotſtronicź.

Wotkrycze pomnika khěžora Bjedricha w Aachenje.

Ssrjedu je ſo w Aachenje w khěžorowej pſchitomnoſczi pomnik jeho nana, khěžora Bjedricha, poſwjecził. Pſchi ſwjedźeńſkej hoſcźinje w radnizy khěžor na měſchczanoſtowy pſchipitk ſ dlějſchej rěcźu wotmolwi.

Marokkowſke jednanja

ſo ſaſo hacźa. Po franzowſkich nowinach budża hiſchcze nětkotre poſtedźenja trěbne, ſo bychu ſo roſdźěle wotſtronike, kotrež w tu khwilu franzowſke poſticzenja a němſke żadanja dźěla. So ſu jednanja do wobcźežnoſczow pſchiſchkle, njehodźi ſo po ſdaczu wjazy ſaprěcź. Barlinſcy dopiſowarjo ſkoro wſchěch Parižſkich nowinow piſchu, ſo wězy marokkowſkeho jednanja ſlě ſteja. Sda ſo, ſo franzowſke knježerſtwo nochze telko ſwojeje kongſkeje kolonije Němſkej wotſtupicź, każ je prjedy lubiło. Němſke knježerſtwo pak na tym wobſteji, ſo ſo jej direktny pucź ſ Kameruna do kongſkeho kraja da. Hdyż by ſo Franzowſka temu ſapowjedźiła, bychu ſo bjes dwěla zyłe jednanja roſraſyłe. Schto měło to rěkacź, je zyłe jaſne. Němſka dyrbjała konzeſije, kotrež je Franzowſkej w Marokkowſkej cźiniła, wrócźicź a ſo pokodniſcheje Marokkowſkeje ſmozowacź, abo Franzowſku nuſowacź, ſo by ſwoje wójſko ſ Marokkowſkeje wróczo ſcźahnyła.

Wotmyſlany nadpad Turkow na Cźornu Horu.

Turkowſzy offizěrojo chzedża wójniſkeho miniſtra Mahmuda Schewketa napominacź, ſo by hnydom 30 000 wojakam do Cźornohórſkeje cźahnycź dał a ju ſa turkowſki kraj wuwołał. Dokelż ſo Turkowſka njemóże do Italſkeje direktnje dacź, dyrbi wona na Cźornej Horje, kotraż je we wuſkim ſwójbnym ſwiſu ſ italſkim kralom, naruſanje ſchkody pytacź. Jeli ſo by wójnſki miniſter tónle namjet wotpokaſał, bychu cźi offizěrojo ſwoje wotmyſlenje ſami wuwjedli. — Turkojo ſu ſapomnili, ſo ſu Cźornohórzy w lěcze 1876 100 000 muži ſyłne turkowſke wójſko ſbili, hewak jim njeby kowrótne wotmyſlenje do myſlow pſchiſchło, ſ 30 000 mużemi Cźornu Horu dobycź.

Revoluzija w Chinje.

Revoluzija w Chinje je wulkich roſměrow nabyła. Wulki dźěl wójſka je do lěhwa ſběžkarjow pſcheſchoł. Sběžkarjo chzedża khěžorſtwo powalicź a na jeho měſto republiku ſtajicź. Sběžk budźiſche ſnadź wobſtejaze knježerſtwo hnydom ſniczik, hdy budźiſche knježerſtwo ſapiſ revoluzionarow prjedy do ruki njedoſtało, hacź revoluzija wudyri. Hunauſki měſtokral w tutym ſapiſu wulku liczbu offizěrow namaka. Wón hnydom wojeńſku pomoz ſ Pekinga żadaſche. Wot tam hnydom mandſchuſki bataillon wucźahny, kotryż cźrjódu ſběžkarjow wuſlědźi a jim hłowu wotcźa. Na to ſo dwaj regimentaj pěſchkow, inżenieurſki regiment a jěſdni ſpjeczichu. Se ſatraſchazym hroženjom wojazy offizěrow nuſowachu, ſo jim pſchiſamknycź. Pſchi měſchczańſkich wrotach ſběžkarjo do mandſchuſkich wojakow ſraſychu. Něhdże 100 mandſchuſkich wojakow padny, druſy cźeknychu. Też wjele poliziſtow ſo cźežko rani. Potom ſo ſběžkarjo do měſtokraloweho hroda dobuchu. Sſo pſchedraſcźiwſchi bě měſtokral cźeknył. Sběžkarjo něhdże 500 ſjawnych twarjenjow ſpalichu a ſ jaſtwow jatych, pomyſlnje najhubjenſchi prak, puſchczichu.

K ſakitanju Europjanow ſu europiſke wójniſke łódże, kotrež po Jangtſekiangu jěſdża, mużſtwa w měſcze Hankau na kraj wuſadźile. Mjes nimi ſu mużſtwa němſkich łódżow „Tiger“, „Leipzig“ a „Vaterland“. Wone ſu na měſchczańſkich dróhach do rubjazeho luda ſraſyłe, a ſ nim wojowałe. Dróbniſchich powjeſczow njeje hiſchcze dóſchło. Tola ſo ſda wěſte bycź, ſo ſu ſběžkarſke cźrjódy zoſałe.

Sběžkarjo ſu ſo pjecza měſta Nangkinga ſmozowali. W Kiukiangu ſo wójſkowy komandeur ſběžkarjam pſchiſamknu, kotſiż měſto a twjerdźiſnu na tamnym rězynym brjoſy dobuchu. We Wuſungſkich wobtwjerdźenjach ſo ſpjeczenje wojakow kóżdy wokomik woczakuje. W Pekingu je w tu khwilu wſcho ſměrom. Regent a wyſozy ſaſtojnizy ſu pak polni ſtracha, dokelż ſo boja, ſo ſo mordarſke cźrjódy do Pekinga dobydu.

Chineſke knježerſtwo je Juanſchikaja ſa hłowneho roſkaſowarja wójſka pomjenowała. Wón je pſched dwěmaj lětomaj poczał, chineſke wójſko reforměrowacź. Prjedy hacź je reformu dokonjał, jeho pſchecźiwnizy nowotarſtwa wotcźiſchcźachu.

Sběžk ſ młodych Chineſow wukhadża, kotſiż chzedża europiſku kulturu w Chinje ſawjeſcź. S europiſkej kulturu dyrbi ſo China tak poſtylnicź, ſo budże móz europiſkim wulkomozam a Japanſkim, kotſiż ſu dźěle Chiny wobſadźili, tele kraje ſaſo ſebracź.

Kralowſki knótr.

Franzowſki kral Karl X. ſo něhdy wukhodźowaſche. Jeho draſta bě zyłe jednora a lohka, tak ſo nichtó, ſchtóż jeho hewak po wobliczu njeſnajeſche, jeho ſa krala měł njebudźiſche. Na hłowje mějeſche ſchěru cźapku, w kotrejż na wſchitkich ſwojich wukhodach po ſuſodnych wſach w rańſchich hodźinach khodźeſche. Wón dźěſche wot ſwojeho hrodu Saint Cloud-a do Villeneuve-l Etang-a; to běſche hród, w kotrymż krónprinzeſna bydleſche. Na tajke waſchnje wſchědnje ſwoju dźowku wopytowaſche, na kotrejż ſ zyłe woſebitej luboſczu wiſaſche. Tutym wukhodam bě tak jara ſwuknył, ſo je jeno jara ważnych pſchicźinow dla wuwoſtajeſche.

Hdźež pucź koleno cźini, tam jemu młoda, njedźelſcy wuhotowana żona napſchecźo pſchińdże. Po wſchěm ſdaczu bě wona jara roſbudźena. Po wuſtaranym wuraſu jeje woblicza kral ſudźeſche, ſo

ma wona nĕschto waźne a teź cźeźke na wutrobje. Se ßobuźelnoscźu hnuty ßo kral po ßwojim dobromyßlnym waschnju, kotreź jeho wusnamjenjesche, jeje woprasha: „Hdźe dha wy tajkale wuhotowana a zyle lutka ßama na wschĕdnym dnju tola khwatacźe?“

„Hdźe ja du a khwatam, mój dobroczźiwy knjeźe? Haj, to ja po prawom ani ßama njewĕm. Wy widźicźe psched ßobu žonu, kotraź je w najhórschim sadwĕlowanju.“

„Schto dha je ßo wam tola stako?“ kral ßo praschesche, dokelź ßo sa jeje naležnoscź žiwje sajimowasche.

„Ow, mój Bože, hnadny knjeźe, schto je ßo mi stako, to je tak srudne, so mohł cźlowjek rosom shubicź. Pomyßlcźe ßej, mój bliski wuj je mi ßlubił, so budźe kmótr mojemu dźĕscźu, kotreź hischcźe hacź do tejele hodźiny kschcźeńzy paruje, hacź runje je hižom dwaj mĕßazaj, so je ßo narodźiło. Dźenßa nĕtkole chzyschе skónczńje s Parisa ßem k nam pschińcź, a mjes tym je nam w liscźe sdźĕlił, so jeho waźne wobkhodne naležnoscźe wotdźerźuja a so tehodla dźenßa pschińcź njemóże. Njeje to jara srudna wĕz, luby knjeźe? Schto dyrbi ßo s tym wbohim dźĕscźom stacź? Dyrbi dha bjes kschcźeńzy abo bjes kmótrow wostacź? Tehodla nĕtkole wostajiwschi wscheho du, so bych jemu kmótra pytała a wosmu prĕnjeho, schtóźkuli ßo k temu swólniwy wusnaje. Hdy byschcźe to wy scźinicź chzyli, luby knjeźe, wy scźe takle dobroczźiwy a pscheczźelny. Duž njebych ßo sawĕscźe kała, hdy bych was sa kmótra mohła mĕcź ßwojemu dźĕscźu.“

Kral ßo njemóżesche dodźerźecź, wón ßo k tutemu namołwjenju s waha poßmĕwkny.

„Wodajcźe jeno, dobroczźiwy knjeźe“, žona nĕtkole ßo samolwjesche, dokelź ßo tola trochu satorźe, so bĕ ßo tak spĕschnje skhroblika, jeho wo to proßycź.

„Ja wam nochzu žanych wobcźežnoscźow naczinicź, ale wy byschcźe mi jara wjele k woli scźinili, mi a teź mojemu mužej, kotryž je po zykej wßy jako schwarny a cźestny muž khwalbnje znaty. To pschezo wulke sboże pschinjeße, hdyž nĕchtó k temu pomha, so ßo dźĕcźo kschescźan stanje; potom je jena duscha wjazy, kotraź na was spomina a ßo sa was modli.“

„Nó potajkim“, kral wotmolwi, kotryž bĕ ßo wschón roswjeßelił, dokelź bĕ jemu tuto namołwjenje zyle nĕschto žadne a nowe a zyły wustup tak woßebity a zyle wurjadny, „pschiwosmu wasche namołwjenje a budu waschemu lubemu dźĕcźatku kmótr; mjes schwarnymi ludźimi dyrbja ßebi jedyn druhemu k woli cźinicź. Jeno dyrbicźe mi, wo to was naležnje proschu, hodźinu khwile wostajicź, dokelź, dokelź dyrbju ßo tola khmańschi pschehotowacź, kaž ßo tola k tajkej ßwjatocźnoscźi ßkusha. Wschak jeno nĕschto mało krocźeli wotßal bydlu.“

„Ow, luby knjeźe, kak dobroczźiwy wy tola scźe, kak jara budźemy wam sa to stajnje dźakowni! Ale to njeje ani trjeba, ßo hakle pschehotowacź, wy scźe tak hižo rjenje wuhotowany a my ßmy jeno wschĕdni wjeßni ludźo. Tak woßebnych kmótrow pola naß we wßy ženje nimaju. To budźa nam wschitzy ßußodźa sawidźecź. Ow, kak ßym wscha sbožowna!“

A hdy budźische-li to kral ji dowolił, wona budźische jemu wschĕ rózki a kónczki jeho woßebneje ßuknje wjele krócź wokoschała, tak jara bĕ ju tale njenadźita wjeßekoscź pschewsała.

Rosmołwjejo ßo wo małym dźĕcźatku, kotreź mĕjesche kschcźene bycź, a wo wobstejenjach jeje wßy dońdźeschtaj wonaj ke khĕžcźicźzy, hdźeź bĕ jeje pschebytk a hdźeź jeje pschiwusni hižo na nju cźakachu. Žona powjedasche, kak dźiwnje bĕ ßo ji cźiniło a wschitko derje radźiło. Tak njejabzy namakaneho kmótra postrowichu a potom ßo shromadnje na pucź do zyrkwje podachu.

Hdyž bĕ duchowny k dupje pschistupił, ßo najprjódzy khĕtro dźiwasche nad tym, so mĕjesche kmótr drje jara woßebne, ale teź njenucźene sastacźe.

„To tola hewak waschnje njeje“, wón swóńkej rjekny, „so by nĕchtó jako kmótr ke kschcźenju w cźapzy pschischoł. Schtoź wĕz ßamu nastupa, wschak to niczo dale njewadźi.“ A s tym ßo nĕtkole wobrjady sapoczachu.

Hdyž bĕ kschcźenje dokonjane, ßo wschitzy do wuskeje a wlóžneje kapały podachu. Najprjódzy ßo farař ke kmótrej pschiwobroczźi a ßo jeho woprasha:

„Knjeźe, kotre je wasche mjeno?“

Na to ßej kral njebĕ pomyßlił, so budźe dyrbjecź ßwoje mjeno wusnacź. Na wokomik bĕ woprawdźe we wuskoscźach. Schto chzyschе prajicź, so by njespósnaty wostał a so pak by pschi tym tola fararjej teź wotmolwik a žaneje njewĕrnoscźe njeprajił.

„Jelisо Karl Bourbon, tak kralowska ßwójba rĕkasche, praju, mje bórzy spósnaja . . . . A tola farař hižom cźaka . . . .“

„Wasche cźescźene mjeno, ßmĕm-li proßycź?“

Kral — to rĕka, „Knjes“ Kral.“ —

„Wasche kschcźeńske mjeno?“

„Karl.“

Hdyž bĕ sapisk dohotowjeny, dźĕsche pjero s jeneje ruki do druheje, ale wschitzy jeno zyle njelepje snamjo ryßowachu, dokelź njebĕchu pißacź nawuknyli. Nĕtkole skónczńje rjad teź na krala dóńdźe.

W tym wokomiku ßo muž, kiž bĕ, kaž ßo sdasche, na nĕcźim dwĕlował a ßej pschi ßebi pschekładował, nanej kschcźeneho dźĕscźa pschibliži a jemu s waha nĕschto ßłowow do wucha scheptasche.

„To je kral! Sskawa naschemu kralej!“ njenadźizy wschitzy pschitomni sawołachu.

„Kral!“ stary farař, wustróżany a ruzy na blido spuschcźiwschi, praji.

„Wascha Majestoscź, proschu, wodajcźe, samolwcźe mje. Kajka cźescź mojej zyrkwi, mi ßamemu, tutym dobrym a schwarnym ludźom! Ow, hdy budźichmy to tola prjedy shonili . . . dha budźichmy Waschu Majestoscź w durjach s najmjeńscha s khorhowjemi sdobnje powitali, kaž ßo to w Parisu stawa, hdyž ßo, Wascha Majestoscź, na zyrkwinskich ßwjatocźnoscźach wobdźĕlujecźe.“

Kral! — Pschitomni ßo njemóżachu dodźiwacź, doscź napraschecź a dowupowjedacź. Kak je jeno kral mohł na to pschińcź, takle khudemu dźĕscźu kmótr bycź? Nó, tuto dźĕcźo móże ßej sboże pschecź! Schtóź ma franzowskeho krala sa kmótra, tón wschak móże hižom k nĕcźemu dozpĕcź, — s najmjeńscha tola hacź na serźanta abo na małeho sastojnika! Ale schtó budźische ßej teź myßlił, so je tónle stary knjes w tej schĕrej cźapzy kral. To je dźiwna wĕz, so je teź kral na druhich ludźi sapodobny.

„Majestoscź“, nĕtkole stary farař, ßwoje pjero s nowa do ruki bjerjo a derkotajo do cźornidła tunkajo, zyle poniżnje a cźescźownje rjekny, „dyrbju potajkim do zyrkwinskich knihi sapißacź „knjes“ Kral?“

„De France (Franzowskeje)“, se žiwym sahorjenjom Karl X. wotmolwi, „wy widźicźe, so ja zyle wĕrnoscź rĕcźu.“

— Kónz —

Ze Serbow.

S Budyschina. Pśches nĕkajke pschehladanje je rosprawa wo hłownej shromadźisnje **Towarstwa Sserbskich Burow,** wotmĕta njedźelu 8. oktobra w Macźicznym Domje, wuwostała. Duž ju naschim cźitarjam dźenßa hischcźe sdźĕlimy.

Wokoło $^1/_2$5 hodźin wotewri derje wopytanu shromadźisnu nowy pschedßyda, k. rycźerkubleŕski najeńk J. Rjencź-Worklecźanski. Po powitanskej rĕcźi spominasche na nascheho lubeho semrjeteho sapóßłanza Sobu, bywscheho towarstwoweho druheho pschedßydy. Jemu k cźesczi pschitomni postanychu.

Dnjowy porjad ßo tróschku pscheměni, schtoź ßo jenohłóßnje pschija. Najprjedy poda k. wucźeŕ Sskłodeńk sliczbowanje, kiž dwaj ßobustawaj pschehladataj. Shromadźisna jo sa prawe pschipósna.

Potom rĕcźesche k. kantor Ssymank-Baczonski wo sjednocźenju Towarstwa Sserbskich Burow s Wjeßnym Wólbnym Towarstwom. Na to ßo poczahaza resoluzija a teź namjet bĕschtaj ßo na wubjerkownym poßedźenju 12. měrza t. l. we Wudworju pschiwsakoj a jako referent sa spomnjenu maczisnu bu k. Ssymank postajeny.

Njerad je, kaž w ßwojich sawodnych ßkowach wusna, nadawk na ßo wsak, dokelź njechasche towarstwu k rowu swonicź, hdyž je pschi jeho kolebzy stak. W dalschim wotmołwje na tsoje praschenja:

1. Je sdobne, so ßo Towarstwo Sserbskich Burow roswjasa?
2. Je możne a sprawne, so ßo sjednocźi s Wjeßnym Wólbnym Towarstwom?
3. Schto mohło a ßmĕło na jeho městno stupicź?

Rĕcźnik ryßowasche jara spomóżne towarstwowe skutkowanje na narodnym, hospodarskim a ethiskim polu. Towarstwo je dowjedło Sserba k Sserbej, je sbudźowało luboscź k narodej a wótcźinje, je nam pśches wjeßne nalutowarnje, ke kotrymž sałoženju je wono prĕni nastork dało, sakhowało mnohich pjenjes, je s najmjeńscha nĕkotre nalutowarnje wužscho mjes ßobu swjasało. S tym pak njeßu towarstwowe saßkużby hischcźe wucźerpane.

Jara sajimawy bĕ statistiski roshlad wo dźĕkawoscźi naschich 18 nalutowarnjow w Serbskej Łužizy. Wo roswjasanju towarstwa njewidźesche rĕcźnik wĕsty njedźak napscheczo jeho sałożerjam. Je dźĕ ßwój samĕr khwalobnje dopjelniło. A hižo rostu nowe nadawki. Dźiwajo na hischcźe wobstejaze wustawki, kiž pak ßo wo nĕschto pscheměnja a nĕtcźischemu cźaßej pschimĕrja, njeje sjednocźenje

wobeju towarſtwow tak lohke, kaž žo bycź ſda. Raſnje rěčzeſche ſa ſkónčzny ſwjaſk žerbſkich nalutowarnjow. Tak žo hižo k žmjerczi wotžudžene towarſtwo ſ nowa wobkruczi w nowej draſcze, na ſchěrſchej podkoſy. Potom nabudže na žylnoſczi, mozy a, ſchtož je w naſchim czaſu jara važne, na pjenježnych žrědkach.

Pſchedžyda ſawda rěčznikej džak ſa ſ wulkej prózu wobdžěłany pſchednoſchk. S poſtanjenjom a žławu džakowachu žo jemu pſchitomni.

Na žiwej rosmołwje wobdžělichu žo 14 rěčznikow jedyn a žamo wjazy krócź. S wjetſcha rěčzeſche žo pſcheczźiwo ſjednoczenju wobeju towarſtwow. Swobodna debata wupkodži mnohe dobre myšliczki. S pomozu nalutowarnjow, jenotliwzow a traſch druhich wuſtawow ma žo někajki pjenježny ſwjaſk, žnadź žerbſka banka, wo kotrejž je žo hižo huſczźiſcho rěčzało, ſakožicź, kiž ma wuludnjenju kraja a pokupjenju mjeńſchich leżomnoſczow pſches ryczerkubła ſadźěwacź, a džěłaczerjam a czeledźi ſmóžnicź, na wšach žo ſažydlicź. Tak mohło žo burſtwo ſ dobrymi džěłaczerſkimi mozami ſaſtaracź. K wuwjedženju tutych idejow je mnoho kapitala trěbneho.

Pſchejeſche žo, ſo by žo wjedniſtwo nalutowarnjow tajkim mužam dowěriło, kotſiž žu mjes nami wotroſtli a ſ nami czuja. Dobre a nuſne je, dyž a dyž na to pokaſacź, ſo je **žerbſka rěcź** naſcha narodna woželbitoſcź a naſch widžomny ſwjaſk. To wſchelazy žerbſzy hordaczkojo w žwójbje, we wobkhodže a w towarſtwje ſapominaja. Pola druhich narodow tajke wotlěpjerſtwo njeknježi. Pſchedžydſtwo žo bórſy na hiſchcze naſdala ſtejaze nalutowarnje wobroczźi, ſo bychu ſ małym pſchinoſchkom (wob lěto 5 hr.) towarſtwu pſchiſtupili. Nadźijomnje podarmo do duri žwojich njekłapa. Hołe mudrowanje a tunja kritika pak ſtej hižo mnohemu poſtupej ſadźěwakej. Njech zofatej pſched nuſnoſczu a potrěbnoſczu ſkónčzneho ſwjaſka. Namołwjało žo temu hižo je. Ale bjes wuſpěcha!

W běhu januara 1912 ſeńdže žo Towarſtwo Sſerbſkich Burow ſažo w Budyſchinje. Hacź budźemy krocźel dale? Hdźež je dobra wola, tam žo ſawěſcze próſtwje Towarſtwa Sſerbſkich Burow njeſapowjeja.

S Budyſchina. Měſchczańſka rada je wuwjedženje krala Albertoweho pomnika pſchi lawſkej wěži Barlinſkemu rěſbarjej Hauſchildej pſchepodała. Sa pomnik je žo 30 000 hriwnow pſchiſwoliło; w oktobrje 1912 ma wón k wotkryczu hotowy bycź.

— (Poležſchenje mſdy želeſniſkich pomoznikow a ſaſtojnikow.) Džiwajo na podróženje zyrobu a wobydlenjow je ſarjadniſtwo ſakſkich ſtatnych želeſnizow žwojim džěłaczerjam wſchědnu mſdu wo 20 pjenježkow a želeſniſkim pomoznikam měžaczńje po 5 hacź 10 hriwnow polěpſchiło. S dobom žo džěłaczerjam, kotſiž žu ſ najmjeńſcha 10 lět na ſakſkich želeſnizach džěłali, lětna dowolenza k wodychnjenju na 6 dnjow polěpſchi. S teho žo lětne wudawki ſarjadniſtwa ſakſkich ſtatnych želeſnizow wo 2 milijonaj hriwnow powjetſcha.

— (Nózne ſmjerſki.) Sańdženu póndželu w nozy je thermometer hacź na 5 gradow pod null po Reaumurje ſpadnył. Wſchě nježniſche kwětki w ſahrodach žu tu nóz ſmjerſke. Tu a tam je też runkliza a kulrěpa na polach ſe ſmjerſkom czerpika a žo běli. Też njedźelu w nozy je hižo mjerſko. Ratarjo žu teho dla póndźelu po móžnoſczi wjele rěpy ſ polow domoj khowali. So mamy lětža ſožnu ſymu wocźakacź, wjedrowuſtojni ſ teho ſcźěhowachu, ſo žu žo džiwje hušty a žerawzy lětža ſahe na ſlět do połodniſchich krajow puſchczźike. Poželednje ſmjerſki žu tole prawidło wobkruczźike. Spodźiwne je, ſo w połodniſchej Němſkej a w połodniſchej Franzowſkej też w nozy hiſchcze mike wjedro knježi.

— (Pokhroma.) Njedźiwajzy kruteho pſchewjedženja wſchěch wobhladniwoſtnych naprawow žo pokhroma mjes howjaſym ſkotom dale roſcherja. W Sakſkej bě žo 30. ſeptembra pokhroma w 309 gmejnach a 936 dworach namakała. 15. oktobra bě ſ njej w 331 gmejnach 879 dworow nakażenych. — W khěžorſtwowym žejmje je žo žwobodomyšlna ſtrona ſe ſcźěhowazym praſchenjom na knježerſtwo wobroczźiła: „Je khěžorſtwowemu kanzlerej ſnate, ſo žu dotalne poſtajenja k wobaranju pſcheczźiwo pokhromje ſ dźěła njepſchiſprawne a njewuſpěſchne, tak ſo rataŕſtwo a ſkotaŕſtwo ſ tym najcźežo ſchkodujetej? Je žebi khěžorſtwowy kanzler wotmyšlił, na pſchiſprawne pſcheměnjenje džěłacź?“ — Zentrumſka ſtrona žo praſcha: „Kajke naprawy chze khěžorſtwowy kanzler cźinicź, ſo by žo cźuczźiwe ſchkodowanje, kotrež ſ pokhromy ſa powſchitkownoſcź, woželbje pak ſa rataŕſtwo naſtawa, wotſtronike?“ — Na tej praſcheni budže khěžorſtwowemu kanzlerjej cźežko, na ſpokojaze waſchnje wotmolwicź. Hdy by knježerſtwo khmany žrědk pſche pokhromu ſnało by jón hižo dawno nałożicź dało.

— 25. ſeptembra t. l. žu w Nowej Pazy prěnju evangelſku modlerńju poželwjeczźili. Sałožk k tutej evangelſkej gmejnje je tehdomniſchi kapłan Joſef Kordina, poſdźiſchi farař w Minakale, ſe žwojim prědowanjom, w evangelſkim duchu žo mějazym, położił. Na jimaze pietetne waſchnje žo na duchowneho, pſcheš 59 lětami wucźehnjeneho, ſpominaſche a žo jemu džak do njebjeſkeho Jeruſalema pſchiwoła. Pſchi tymle žadnym žwjedženju běchu ſupe rintendent Jentſch ſ Kamjenizy a žwójbni knjeſa fararja Kordiny, pſche d 22 lětami ſemrjeteho, pſchitomni. Wopomnjenje praweho w žohno wanju woſtawa. Hebr. 4. 11.

S Hornjeje Hórki. Nowy wobžedźeŕ tudomneho ryczerkubła, knjeſ Linka, je do žwojeho wobžedźeńſtwa pſchicźahnył. Ssobuſtawam naſcheje gmejny je wón pſchi tejle ſkładnoſczi w Hänſelez hoſczenzu hoſczinu ſ rejemi wuhotował.

S Budeſtez. Sańdženu žrjedu wjeczor žu džěłaczerja Kerna ſ Kobliz na želeſnizy pſchejědženeho namakali. Jeho lěwa ruka bě wotjědžena a hłowa ćežko ſranjena. Kern je mjenowany džeń wjeczor ſ Budeſtez po želeſnizy do Kobliz ſchoł. Duzy po puczu je žo wón ſe želeſniſkim cźahom pſchekhwatał. Po lěkarjowym měnjenju je jeho prjedy teho Boža ruczka ſajała.

S Myſchez. Džowka jeneho tudomneho wobydlerſa bě žo wóndano fotografowacź dała. Hdyž jej fotograf hotowe wobraſy do domu pſchinježe, ju wón žamu doma nadeńdže. Pſchi tejle ſkładnoſczi je wón holzu, kotraž je pjecza trochu duchaželaba, wumozowacź ſpytał. Holzyny nan je tehdła fotografa wobſkorźił.

Se Subornizy. Tudomny 53lětny džěłaczeŕ Auguſt Möhla bě žo ſchtyrjoch holzow, 3 hacź 13 lět ſtarych na njepózcźiwe waſchnje dótkał a mějeſche žo tehdła pſched khoſtanſkej komoru w Shorjelzu ſamołwicź. Njehornika k jaſtwu na 9 měžazow ſaſudźichu.

S Zokowa. S hródže tudomneho žiwnoſcźerja Pětſcha žu wóndano w nozy 3 tucźne hušty kradnyli. Polizajſki pož ſ Budyſchina žo hnydom ſkaſa, ſo by paducha wuželědźił. Kaž druhdže, pak też wón tu njemóžeſche žwój nadawk dopjelnicź. Jeho cźuchawa njeſda žo doſcź nježna a khipra bycź. Jeneho muža w Zicźeńku, na kotrehož tukaju, ſo je paduſchtwo ſkucźił, žu ſajeli.

S Demjan. Mjes tym ſo bě ſańdženu žobotu tudomny kubleŕ Haufa ſe žwojimi ludźimi na polo wuſchoł, jedyn paduch do pinzy ſaléſy a wot tam do najſtwy džěſche, hdźež ſ jeneje komody 12 hriwnow kradny. Jako paducha žu jeneho 10lětneho hólza wuželědźili. Najſkerje je wón tónžamy pakoſtnik, kotryž je žo w lěczu po tym žamym puczu do Haufez domſkeho dobył a tehdy 20 hriwnam žobu kaſał.

S Huſki. Budyſkemu hamtſkemu hejtmanſtwu žu žo njepſchestawajzy ſkórźby žłake, ſo w tudomnym gmejnſkim pſchedſtejicźerſtwje wulki njeporjad knježi. Skónčznje je hamtſke hejtmanſtwo akty tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerſtwa pruhowało a pſchi tym wjele njeporjadnoſczow nadeſchło. Hamtſke hejtmanſtwo je akty na to gmejnſkemu ſtarſchemu Henſelej pſchepodało. Tutón je 13. oktobra poželedźenje gmejnſkeje rady ſwołał, do kotrehož bě też gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Pietſch pſcheproſcheny. W poželedźenju žo wobſamknu, gmejnſke akty na khýſty gmejnſkeho pſchedſtejicźerja jenemu pſchižahanemu reviſorej knihow pſchehladacź a do rjada pſchinjeſcź dacź.

S Wotrowa. Sańdženu njedźelu žwjecźachmy kermuſchu. Temu žwjecźenju kóždy ſ radoſcźu napſcheczo hlada. Tola mjes pſchihotami druhdy cźłowjeka njenadźizy njeſboże nadpadnje. To ſhonichmy pola naž: Kubleŕ Cźemjera chzyſche bréſyzu pſched dworom pokopacź. Pſchi tym motyka jemu do nohi wotlecźa a nohu hacź na kóſcź pſcherubny, też kóſcź žo khětro ſrani. Hnydom dyrbjachu ſranjeneho do Worklecźanſkeje hojerńje dowjeſcź, hdźež wón cźaž pſchecźini, mjes tym ſo domach kermuſchu bjes nana wotměchu.

S pola. Kaž běſche ſ nawěſchtka hižo tydźenja widźecź, ſmějachu Raiffeiſenſke nalutowarńje poželednju njedźelu tuteho měžaza, to je: 29. oktobra, popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w „Knježim hoſczenzu“ w Njeżwacźidle podſwjaſkowu ſkhadźowanku. Shromadźiſna po ſwucźenym waſchnju jedyn pſchednoſchk wo rataŕſtwje a jedyn wo nalutowarńjach poſticźi. Prěniſchi ſměje knjes wucźeŕ Kózkaŕ ſ Njeżwacźidła wo „žuſchenju běrnow“. Po pſchednoſchku budže žo wo wopycze běrnyžuſchazeje fabriki w Barcze jednacź. Dokelž też knjes direktor Klattenhof ſ Erfurta pſchińdže, ſměje tutón druhi pſchednoſchk, a to wo „wobſtejnoſcźach a nadawku naſcheje zentralneje (ſhromadneje) kaſy“.

So by naſch podſwjaſk mjes 35 tajkimi podſwjaſkami žwoju

khwalbu a dobre mjeno w Erfurcze sdżerżak, njech pschedbydstwa a knjeża sličzbowarjo zobustawy k pilnemu wopytej namołwjeja. Wozebje dyrbja bliske towarstwa po możnosczi dospołnje pschitomne bycz, ale tez dalsche njech niz jenoz nekotrych, ale wjetschu czrjódku sastupjerjow póscželu. — Sa tych, kotsiż s wosom abo s jesdnym kołom pschijedu, njech je na to spomnjene, so je wjeczor mezaczk. — Duż na bohate sazowidzenje w Njezwaczidle! — Tez tajzy, kotsiż zobustawy njejzu, maja pschistup. — Sastup je weso darmo. —k.

S Lupoje. W nozy wot 13. k 14. oktobrej bechu hosczenzarjej Schumannej a zìwnosczerjej Heinrichej nekotre kałowe hłowczki s pola kradnyli. So bychu zo paduschi wuzlédżeli, zo hnydom polizajski poz telefonischy s Budyschina skasa. Zandarm Horliza s nim rucze pschinđże, a poz sa zlédom czuchasche. Wón drje po dwémaj zlédomaj bézesche, tola k paduchej wón njedobéża. Dokelz bechu po polu wschelazy ludzo khodzili, bé zo zléd samasał.

S Hornjeho Wujesda. Pschi tudomnej kermuschi zu krwawne puki padałe. Skałar Loch se Semiz s jenej hosdżatej płotowej łatu ratarskeho dżekaczerja Prosku s tajkej mozu psches hłowu dyri, so tolsta łata do 7 kruchow roslecża. Prosta zo czezko we wobliczu srani a dyrbjesche lekarsku pomoz pytacz.

S Kamjeńza. W lésku sady tudomnych kasarnow je zo psched nekotrymi dnjemi wjeczor wokoło 7 hodzin do dweju wojakow tselíko, kotrajz po Bambruchskim puczu dżéschtaj. Kulku, kotraz je jeneho wojaka do brody trjechika, je lekar wotstronił. Pschepytanje je wupokasało, so je kulka s powétrneje tselby zo wutselíka. Najskerje zu dżéczi s tselbu hrajkałe.

S Kamjeńza. (Dwoje njesboże.) Njedżelu bé w Kamjeńzu złużaza 17lětna Frieda Seifertez k zwojim starschim w Halschtrowje na wopyt pschischła a bé wjeczor na reje schła. Hdyż bé tam lédma rejwacz sapoczała, wona padnywschi zebi lewu nohu skama. Póńdżelu bé holzynu nan, zigarnik Fritsche, s jésdnym kołom k holzynym knjezim do Kamjeńza jél, so by njesboże, kotrez bé ju podeschło, wosjewił. Wot tam domoj jédżo wón w Brésy psches jenu kastaniju sjédże a pschi tym tak njesbożownje padże, so zebi teho runja lewu nohu skama. Jeho dyrbjachu Halschtrowszy samaritarjo do jeho wobydlenja dowjesez.

S Hłuponzy. Sczéhwki létuscheje zuchoty zo pokasuja na wschelake waschnje. Czujemy drohotu a njedostatk pizy sa stót. Duż zo nekotsi po polach roshładuja a zobu bieru, schtoż zo hodzi. Kublerjej Schmejzerjej bechu wschè kałowe hłowy swurésali. Wón to pólzajej pscheradzi, kotryż bórsy se pzom pschińdże a jemu zléd wuczuchacz da. Poz wjedżesche zwojeho knjesa runy pucz do Porchowa. Dokelz pak zo nikomu wéricz njechasche, so mohł w tutym domje — kotryż bu hacz dotal sa sprawny dżerżany — paduch bydlicz, da pólzaj czét s nowa wuczuchacz a s tym zamym wuspéchom. Duż sastupichu nuts a namakachu kał a hischcże nekotre druhe wézki.

S Bukojuy. W naschej wsy zo schula natwari. Do njeje budża dżéczi s Muczowa a Bukojuy khodzicz.

S Kulowa. Hdyż Kulowczenjo na wiki jédu, zo po możnosczi pjenjezných wudawkow sminycz pytaju. Tejele slutniwosczże zo tez Kulowszy wikowarjo dżerżachu, kotsiż chzychu zo sańdżenu póndżelu na Rychwałdski hermank podacz. W Kocżinje bechu wósnika wuzlédżili, kotryż bé swólniwy, jim twory sa tuni pjenjes do Rychwałda dowjesez. Wósnik je sprawna dusscha, tola ma wón tón jeniczki njepoczink, so pschehusto do schczipakoweje blesche nucha. Tez na jésbje do Rychwałda wón pódła zwojeho wosa duzy czasto zwoju blescheu se saka wuczahny. Pschi tym wón wustanywschi zo na khwilu do drohoweho pschérowa kuli. Mjes tym so wón tam mérnje dréмasche, jeho zwérny konik pilnje dale stupasche. Hdyż wósnik skónczńje wotuczi a zo s pschérowa wudrapa, bé konik s wosom hizo pschese wschè hory. Duż wósnik skoku sa nim do Rychwałda czérjesche. Mjes tym ranje zwitasche. Kulowszy wikowarjo hizo dawno sa zwojim tunim Kocżinjanskim wósnikom shładowachu. Njemało zo stróżichu, shonniwschi, so bé zo sapschah s jich tworami, nehdże 1000 hriwnow hódnymi, shubił. Kocżinjan pak, na jich zwary njepozłuchajo, troscht w korczmach pytasche a zwoju srudobu se schczipakom pohłuschi. Wón zo nadżijesche, so wez hischcże nékak po dobrym wuńdże. A hlej, wón zo njebé podarmo nadżał. Sa nektore hodziny s Kocżiny do Rychwałda powjesez dóńdże, so je jeho sapschah do Klukscha pschijél. Jeho konik bé bjes zwojeho knjesa dale czampał, doniż jeho njebechu w Klukschu sadżerżeli. Wosowa tasliczka jim praji, komu sapschah złuscha. Hnydom zo po telefonje sa sapschahowym wobzedżerjom wobhonichu. S Kocżiny sazo powjesez pschińdże, so drje ma zo wón w Rychwałdże pytacz. Tam jeho a Kulowskich wikowarjow wuzlédżichu. To bésche radosez, hdyż Kulowczenjo shonichu, so zo jich twory njebechu kradnyke. Kocżinjan pak zebi s wjeselosczu hischcże jedyn schczipak kupi.

S Kulowa. Sańdżenu wutoru wjeczor we 8 hodzinach je zo tu brózeń młynka Kobera wotpalika. Woheń je zo pjecza se słóstniskej ruku sakożił.

S Dubrjenka pola Kulowa. W dubrjeńkej skali zu pod hromadu pjerschcże do skały wurubanu dżéru, néhdże 15 metrow hłuboku, wuzlédżili. Na hornjej kromje je wona néhdże połdra metra schéroka a delka psches 2 metraj rosschérja. Dżéru czisczo drje pokład njenamakachu, kotryż je po ludowej powjedańzy tam skhowany, tola mésto njeho mało hamor, nop jeneho swérjecza a nekotre kruchi drjewa wucżahachu.

S Hamora pola Wochos. 26lětny dżékaczeŕ Marczin Schuster bé zo 8. julija na jenej złużobnej holzy, kotraz na tudomnym pohrjebnischczu jedyn row krjepjesche, na njehorne waschnje pschepschimaé. Po wuzudże Shorjelskeho khostanskeho zuda ma wón nétko tehodła mézaz jastwa wotzedżecz. Statny réczník bé 4 mézazy jastwa namjetował.

Se Schiboje. Sańdżeny schtwórtk popołdnju je s bróżnje tudomneho zìwnosczerja Khójczki woheń wudyrił. S zyhelom kryte twarjenje zo s domojkhowanymi znjemi do procha a popjeła pschewobroczi. Khójczka nima zné sawésczene. Bokowska zykawa prénja na pomoz pschijédże.

S Czorneho Khołmza. Nasymske hłowne kontrolske shromadżisny smeja zo w Sslepom 6. novembra popołdnju 3/4 3 hodzin we Wiczasez hosczenzu — w Bélej Wodże I. wutoru 7. nov. dopołdnja we 8 hodż. — w Bélej Wodże II. wutoru 7. nov. dopołdnja w 11 hodzinach — we Wuskidżu wutoru 7. nov. popołdnju 1/2 4 hodzin — w Niskej pjatk 10. nov. popołdnju w 3 hodzin. sa Wuhelz, Wódrjeńzu, Hósdnizu, Sprejzy, Horschow, Jésor, Nisku, Nowy Dwór, Nowy Sdżar — we Wokranczizach póndżelu 13. nov. dopołdnja 1/2 11 hodzin sa Dubo s Bartskej Horu, Borschcz, Lipinki, Kamjentnu Wólschinku, Hornju a Delnju Wólschinu, Hornje a Delnje Bruży, Borschczku, Subornizu, Turjo, Wokranczizy, Zympl — w Rychwałdże póndżelu 13. nov. popołdnju 1/2 3 hodzin sa Stary a Nowy Lubolń, Napadż, Publik, Woleschnizu, Rychwałd, Pakostnizu, Schtyri Duby, Wunschow, Wylemojzy, Czernsk. Jamno, Nowu Wjeß, Krjebju, Dyrbach, Wóźliczu Horu, Koschlu, Klétno, Krynhelezy, Mochołz, Mikow, Radschowk, Domßwałd — we Wochosach 14. nov. dopołdnja 1/2 10 hodzin sa Wochosy, Spreje, Czeln, Hamor — w Mużakowje I. wutoru 14. nov. popołdnju w 3 hodż. — w Mużakowje II. zrjedu 15. nov. dopołdnja w 9 hodż. Pschińcz maja wschè mużstwa reserwy a marinineje reserwy létnikow 1904 hacz 1911, k dispozizji puschczene mużstwa a s krajneje a namótskeje wobory I. skasanja te mużstwa létnika 1899, kotrez zu wot 1. haprleje hacz 30. sept. 1899 a pódła teho mużstwa kawallerije a jésdneje artillerije, kotrez zu w tym zamym czażu 1901 do wojerskeje służby stupike a zu 3 léta a dléje służike. Pschispomina zo, so maja te mużstwa, kotrez zu zo dla njekhmanosczże k pólnej służbje sady poźledniejeje létneje klaźy krajneje wobory I. a II. skasanja nasad stajike, se zwojim létnikom pschińcz.

S Béleje Wody. Sańdżenu zobotu popołdnju je zo do jeneho żelesniskeho czaha tselíko. Krótko psched prénimi khézemi Béleje Wody kulka psches wokno jeneho wosa pschelecži; na zboże wona njeje żaneje schkody naczinika. Hacz je zo se samyzkom do czaha tselíko, abo hacz zo wo sabkudżenu kulku s hońtwarskeje tselby jedna, njeje hischcże wujazznjene. Kulka njeje zo hischcże namakała.

S Béleje Wody. Na tudomnym dwórnischczu je schtwórtk pschipołdnju 50lětna mandżelska twarza Wawra wumrjeła. Wona chzysche po żelesnizy do Shorjelza k jenemu subjazemu lékarjej wotjécz. Na dwórnischczu wona zwojemu mużej, kotryż ju pschewodżesche, skorżesche, so je jej slé. Krótko po tym wona na dwórnischczowej khódbje padny a wudycha.

S Béleje Wody. W tudomnym nowym hamtskim zudnistwje je kawniski zud zwoje prénje wuzudżenje mél. Krawz bé zo na jenej sawadnej pólnej schczeżzy se zwojim zużodom Starikom setkał. Pschi tym bé Krawz se zwojej karu do Starikoweho woła sawadżił, tak so zo tón srani, druhi woł pak zo spłóschi a czékny. W swadże, kotraz teho dla nasta, je Krawz do Starikoweje ruki jedyn kamjeń czisznył a jeho s hrabjemi psches hłowu dyrił a jeho pschi tym sranił. Krawza k 60 hriwnam pjenjezneho khostanja sazudżichu.

S Hródka. Poźlednje léta je zo w Hródku husto palilo. Jako sapalerje skónczńje tkajarja Bjarnata Bergmanna s Hródka sajachu.

Pschißažny ßud je jeho winowateho spósnał, na cžož jeho ßudnizy k khostarni na 4 lěta, k shubjenju cžeßnych prawow na 6 lět a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedžbu saßudžichu.

Se Sslepeho. Tudomne wojerske towarstwo je wobsamkko, pschi ßwojim 25lětnym sakoženskim ßwjedženju w lěcže 1912 wojerski pomnik postajicž.

S Mikorasa. W statoku tudomneho cžěßle Khěžki bě ßo pjatk w nozy hromada ßkanja sapalika. Ludžo nimoduzy Khěžku na strach kedžbliweho sčinichu, tak so móžesche woheń salecž.

S Draždžan. Sakski krajny ßejm ßo 7. novembra swoka.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1911 dotal zaso nahromadźiło: 88 hr. 80 pj.

Dale dari:

Knjez wučeŕ em. Jenč w Kluču . . . . . 10 hr. — pj.

Hromadźe: 98 hr. 80 pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (Sso spalik.) Na spodžiwne waschnje je w Hornich Loschwizach pola Draždžan 62lětny sakski rytmischtr swonka ßkužby ßwobodny knjes s Magnus w ßwojim wobydlenju ßwojemu žiwjenju kónz cžinik. Hdyž bě jeho hosposa s doma wuschła, wón ßwoje kožo sapali a ßo w nim spali. Wón je pjecža wjele pjenjes shubik; to je s pschiciżinu jeho ßamomordarstwa.

* (Njehrajkajcže s tšělbu!) Žałoßne njesboże je ßo ßobotu wjeczor w Poczaplu stako. Wucžeŕ Breitfeld s Falkensteina pola starscheju ßwojeje njewjesty, hosčenzarjez Schkodžiž, na wopycže pschebywasche a chzyschce ßo se ßwojim pschichodnym ßwakom, wikowarjom Döringom, roszohnowacž. Hdyž chzyschce jemu tón se ßwojeho pißanskeho blidka zigaru dacž, wucžeŕ Browningsku pistoliju wuhladawschi Döringa proschesche, jemu pokasacž, kak ßo pistolija s patronami natykuje. Döring po jeho próstwje cžinjesche. Na to wucžeŕ sawoka: „Nětko ras wottlóczˇ!“ Lědma bě to prajił, ßo sawrjeßny, a wucžeŕ k wutrobje tšělenu ßo morwy swjesy. Döring bě wottlóczˇił, dokelž bě patronowy wobluk s pistolije wumsaty, a dokelž njewjedžesche, so w rolzy hischcže jena patrona tczi. 24lětny wucžeŕ chzyschce ßo s knježnu Schkodžiž, kotraž bě pschi žałoßnej ßmjerczi ßwojeho nawoženje pschitomna, w bližschim cžaßu woženicž.

* (Njesboże na želesnizy.) Mózny cžah, s Prahi do Barlina jědžazy, je njedželu w nozy do straschneho njesboża pschischoł. Dwaj tworowaj cžahaj běschtaj do ßebje sawadžikoj. Lokomotiva a schtyri wosy běchu ßo po želesniskim brjosy dele waliwe. Nózny cžah do rosražanych wosow srasy. Na sboże ßo jemu poradźi sastacž. Tši wožobowe wosy ßu ßo wobschkodźiłe, pjecž wožobow je ßo sraniko.

* (S jěsdnym kołom do želesniskeho cžaha sajeł.) Pola Mannheima njedželu 59lětny džełacžeŕ Knorp se ßwojim kołom w runej měrje do želesniskeho cžaha sajeźe. Wón ßo na měsče mori.

* (Na skaženu margarinu wumrjekej.) W Mußbachu běschtej dwě mandželskej žonje skaženu margarinu jědkej. Po wulkich bolostžach stej wonej póndželu wumrjekej.

* (Wobej nosy ßo wottorhnyłej.) Džełacžeŕ w schamotowej tworni w Mois-u w Schlesyskej do walzy pschiińdże, kotraž jemu wobej nosy wottorže. Njesbožowneho do khorownje wotwjesechu, hdžež bjes nadžije leži.

* (Koža ßo s hłowy wottorhła.) W Saborju pola Bytomja pschińdże ßyn jeneho hórnika w swěrjeńzu leopardej blisko. Swěrisko hólczkej kožu s hłowy wottorže, tak so ßmjercž bósy sczěhowasche.

* (Wopacžne pjenjesy.) W ruskej Pólskej na schlesyskich mjesach wjazy konjazych wikowarjow wußlědžichu, kiž běchu wopacžne storublowki w namjesnych městnach wudawali. Falschowanych pjenjes je mnoho było. Wjazorych wikowarjow, kotsiž běchu ßo na jebanje sjednoczili, ßu sajeli.

* (Ssamomordarstwa.) Sa měßaz september je ßo pola polizajskeje direkzije w Draždžanach 15 ßamomordarstwow a 15 ßamomordarskich posppytow pschisjewiko. Na zyke lěto by to było 12 krócž 15 a do hromady 12 krócž 30. Kelko sadwělowanja a srudoby w tychle kiczbach tczi! Schtó chzył symny a němy nimy hicž!

* (Sajědojczerku k ßmjercži saßudźili.) Pschißažny ßud w Kamjenizy je po ßydomdnjownym jednanju 36lětnu swudowjenu Voigtowu s Kamjenizy, kotraž je ßwojej 13lětnej džowzy Herczże s jědom sawdała, k ßmjercži saßudźił. Njeczłowska macž bě žiwjenje ßwojeje džowki wyßoko sawěsczika, a je, so by sawěsczensku summu dostała, ju s jědom morika. Pódla teho wobsforženu dla sapalenja a jebanstwa k khostarni na 2 lěcže 5 měßazow a 100 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k dalschim 40 dnjam khostarnje saßudźichu.

* (Wurjadne woßudy.) Tele dny we Wokomuzu 23lětneho Cžerneho, kiž je milinowy technikar, do wojakow wusběžechu. Dokelž je wyschschu statnu rjemjeßkowu schulu dowotbył, ma prawo na jenolětnu ßkužbu. Prjedy bě ßo Cžerny do Marokka podał a ßo na sběžkach wobdźělił. Wón bě nawjednik cžrjódy, kotraž Franzowsam wulku schkodu naczini. Wón ßo frani, padże Franzowsam do rukow a wotßudźichu jeho k ßmjercži. Ale na sakroczenje rakuskeho konsulata jeho na ßwobodu puschczichu. Wón ßo jako cžekanz pschisjewi a nětko jeho do wojakow wusběžechu. Jeho wulke w Marokku nabyte samóženje pak Franzowsojo sajachu.

* (Nadpad na jeneho ruskeho wjerčha.) W Nowym Cžerkasku je student Kristi ßwojeho wuja wjerčha Pětra Trubjezkeho, ßobustawa khěžorstwoweje rady, satšelił.

* (Na sparjenje semrjeł.) W Kotowizach pola Hajdy w Cžechach ßynk toczeŕskeho mischtra Janza do kropa padnywschi ßo tak cžežko spari, so njedžiwajo najspěschnischeje lěkarskeje pomozy semrje.

* (Jubilej gymnasija.) W Draždžanach Witztumski gymnasij 50lětny jubilej ßwjeczeschce. Na tutym gymnasiju wucžeschce tež we ßwojim cžaßu wulki ßkownikaŕ a rěcžespytnik Kschesczijan Bohuwěr Pful. Dobry znajeŕ rěczow, kiž je tehdom na tutej schuli studował, je nam powjedał, so mějachu wschitzy nascheho krajana profeßora Pfula sa najdokładnischeho latinistu (znajerja jara cžežkeje łacžanskeje rěcže) mjese wschěmi jeho kolegami na tutej schuli. Cžesczˇ, komuž cžesczˇ ßłuscha; ßwój k ßwojemu!

* Pschi mórskim wichorje je ßo na kupje Formosy w Cžichim Morju 675 cžłowjekow moriko a 677 ßo sraniko. 20,038 khěžow je ßo wupuscžiło a 35,700 ßo wobschkodźiło, wjazy dyžli 20,000 hektarow polow ßo sapuscžiło.

* (Semjerženje na Sizilskej.) Se ßylnym semjerženjom je ßo na Sizilskej kupje w Italskej wjeß Macchia zyle wupuscžika. S wichorom je ßo zyrkej w Gariano roszychnowała. Kemscherjo móżachu ßo jenož s nusu s zyrkwje wudobycž. W cžischczeńzy ßu ßo někotsi młodži ludžo satłoczili. Pschi semjerženju je kruch kraja, 200 metrow schěroki a 8 kilometrow dołhi, wo 80 zentimetrow sapadnył. Wschě twarzenja na tymle krusche ßu ßo saßypke. Młoda macž, kotrejež dżeczˇo pod rospadankami wurychu, je wobłudnika.

Wußudzenja.

Khostanska komora. Na njeßkyschane njehańbicžiwe waschnje je 20. julija hižo husto khostany młynk K. A. Ziehang Božu ßkužbu kasył. Hdyž ßo móschniczka wokoło dawasche, wón sawoka: „Aha, to je tón s proscheŕskim měchom“. Pschi předowanju wón duchowneho Mjerbu se skschiwdżazymi ßkowami napominasche, so by mjelczak. Potom wón pěßeń: „O lubuj, hacž chzesch lubowacž“ sanjeße. Skónczˇnje dyrbjachu njehornika, dokelž předowanje kažesche, s zyrkwje wuwjesczˇ. Ziehang ma sa ßwoje njehańbicžiwe spočinanje 10 měßazow jastwa wotßedžecž. Jeho hnydom sajachu.

⚔ Pola hosčenzarja Nowaka we Wulkej Dubrawje bě 8. septembra 19lětny samkaŕ Kring s Hoburga wudawak, so Franz König ręka a so je jako ßobustaw Lipscžanskeho turnowanskeho towarstwa na napschemohběhu. Nastatu worczˇisnu nózneho pschenozowanja dyrbjesche po jeho wudawanju Lipscžanske turnowanske towarstwo saplacžicž a na njo tež wón kwitowanku s podpißmom „Fritz König“ hosčenzarjej pschepoda. Tón pak ßwojemu hosčej njewěrjesche a jeho sajecž da. Kring jastwo na 4 měßazy dosta a cžeßne prawa na 3 lěta shubi.

⚔ Twarz Jan Rejda w Cžornym Hodlerju bě lětża 27. meje wósnikej Köhlerej w Budyschinje jeneho konja sa 480 hriwnow wotkupił. 80 haiwnow wón saplacži a na 400 hriwnow dwě směnzy da. Prjedy hacž Rejda ßwój dołh wotruna, wón konja dale pscheda. Köhler jeho teho dla pschekschiwjenja dla wobskorži. Sawniski ßud bě Rejdu wuwinował. Statny rěcžnik ßo pschecžiwo temu powoła, Dokelž k dżenßnischemu wußudżenju Köhler jako ßwědk njebě pschischoł, Köhlera k 20 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżichu. Jednanje ßo na jeho khóstu wotstorczi.

⚔ 14lětneho fabrikarja Kantwerka s Wujesda winowachu, so je ßo lětża 17. augusta pola Stareho Lubija na jenej 4lětnej holczˇzy na njepózcžiwe waschnje pschepschimał. Kantwerka wuwinowachu.

⚔ 1878 w Schleitzu narodżeny hacž dotal njekhostany drogist Arno Otta Käppel w Budyschinje bě lětża 17. měrza konkurs pschi-

powjedźik. Pschi tym ßo wukopa, so bě wón zyku cźrjódu ludźi je smënkami wujebak. Wjednikej zementoweje fabriki Müllerej bě wón jenu smënku tyscheŕskeho mischtra Poldraka w Radworju wo 581 hriwnach napowëßnył, hacźrunje wón wjedźesche, so Poldrak žaneho samoženja nima. Dale bě wón Müllerej hischcźe 205 hriwnow sa zement winojty wostak a jemu 1000 hriwnow na pożczonku wurëczak. Firmu Groscha a ßyn w Budyschinje bě wón wo 150 hriwnow, tyscheŕskeho mischtra Krujaza w Trjebjenzach wo 317 hriwnow, młynka Kerna we Łuſy wo 300 hriwnow, pschekupza Jentscha w Draždźanach wo 500 hriwnow tyscherskeho mischtra Pilopa w Minakale wo 390 hriwnow, tyscheŕskeho mischtra Sserba na Židowje wo 100 hriwnow, molerja Schuſtera wo 420 hriwnow ſjebak. Hacźrunje Käppel wjedźesche, so bě k płaczenju njekhmany, bě wón pschekupzej Gündecej w Draždźanach 509 hriwnow wonka ſtejazych pjenjes wotſtupił, hoſcźenzarjej Burſchi we Wopakej na 6000 hr. ſmënkoweje žadanki ſa 3000 hriwnow tworow a tſëchikryjerjej Proſtej w Bukezach lëtßa 21. februara ßwój klamowy naporjad a twory ſa 16 000 hriwnow pschewoſtajił ſ wotpohladom, so by druhich wëricźelow pschikrótſchił. Käppela k jaſtwu na 1 lëto 9 mëßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 5 lët wotrjeknychu.

Th. A. Wällnitz naſlëdnik

mëjecźel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tëž

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchëch płacźiſnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

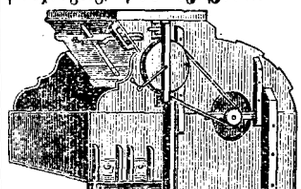
wſcheje druźiny, kaž tëž

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavërſke ſtólczki atd.

Sawołajcze mje ſ telefonom, hdyž je trjeba

= młócźaze maſchiny =

porjedźicź, **pod cźißlom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, maſchinſka fabrika :: **w Protezach** (Prietitz) pola Halſchtrowa.

Dźëlam **młócźaki** ſ cźiſcźenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, cźiſcźazych maſchinow, wëjadkow, trieurow, ſchrótowanſkich młynow, bërnazych parjakow, rosmjecźakow, rëpurëſakow, ßlomurëſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßylanjowych maſchinow** atd.

Wiſitne khartki

cźiſchcźi ſpëſchnje a tunjo

Ssmolerjez knihicźiſchcźerja.

Wotſtronjenje ſubybolenja.

Suby ßoſ mëſtnym pohluſchenjom cźahaju, cźuw ßo mori, suby ßo cźiſcźa a plombuja.

Zuſe suby kóždeho ſyſtema.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Sporuſchk

(Mutterkorn)

kupuje po kóždej dźëlbje

hrodowſka haptyka w Budyſchinje

(P. Leidler).

Dobru

pſchenicźnu muku,

hejduſchku, majoran, jahły, krupy, raiß, hroch a **nudle**

porucza Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Kolowe ſeparatory

tunje a **dobre**

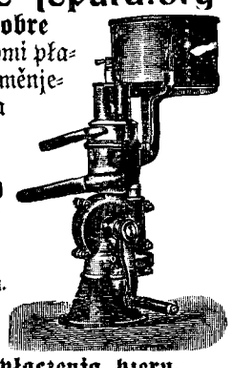
a ſ pſchihódnymi płacźenſkimi wumënjenjemi porucza

Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow

mëjecźelej:

J. Pötzig

a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholëtne rukowanje.

Kóžda maſchina ßo wëžywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

Kakao

= ſaruczeny cźiſty =

punt po 75 pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Hypothekſke pjenjeſy

wupożcźuje **E. Koban**

pſchi žitnych wikach 4.

„Moja žona bě pſches 50 lët ſ hroſnej

liſchawu

wobcźeżena. Wona njemëjeſche žadyn ſtrowy bleczk na cźële. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** ßo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyßazy hódne.

Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mërſchez** naßlëb., **Strauch a Koldy.**

ff. jëdźny lany wolij

wſchëdnje porucza

wolejniza w Darinje

pola Hodźija w Sakſkej.

Wikowarjo a wokołonoſcherjo ßo pytaju.

Allgemeine

Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mëjo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pſchi wſchëdnym wupowjedźenju 2½ % | **pſchi 3 mëßacźn. wupowjedźenju 3½ %**

pſchi jenomëßacźn. wupowjedźenju 3 % | **pſchi 6 mëßacźn. wupowjedźenju 4 %**

Pſchenajacźe khamorowych kaſchcźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Do Rakeczanskich stron!

Czesczenym Serbam w Rakezach a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so sym **w Rakezach czisko 136**

rěsnistwo

wotewrik. Budu sym prózowacz, so bych wschitkim, kotsiz mje poczesczam, s dobrej a czerstwej tworu posłużował. Duz proschu, moje pschedewsacze dobroczinje podpjerac.

S poczesczowanjom

E. K. Schefer.

Aromatiski emulsion jatroweho tuka (Leberthran).

Derje skodzazy, lohko sym pschetkajazy jatrowy tuk s fosforokisalymi selemi. Jenoz woprawny se snamku „hrodowskeje haptyki".

Blescha po 1½ mk. a 2½ mk. Rosesłanje na wsy.

Jeniczzy woprawny dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Otto Preuß

(Mějeczel **Khorla König**)

na zitnej hasy 4 w Budyschinje na zitnej hasy 4.

Sa nasymski a symski czas

sy wschě nowosče doschle.

Wosebne **muzaze wobleczenja, paletoty, pschesapinaki, sportiske jupy, tolste symske kholowy, rukawate lazy, kalmuki,** kaz tez **peleriny do wjedra** wschěch wulkosczow a placzisnow.

Pschedawanska sasada:
wulke rospschedacze — maly wuzitk.

Wosebne **zonjaze a holczaze jaki a paletoty** se sukna, astrachana a somota w najwjetschim wubjerku a sa kózdy skód.

Sswětke jendzelske paletoty, kaz tez **czorne měchojte zakety** s watowanym pscheschiwanym podschiwkom (wosebje czopke) sa najtolsche wosoby na skladze.

Dzěczaze zakety wot 3 mk. hacz do najwosebnischeho.

Drasta so po měrje schije
s rukowanjom sa sebdzenje bjes poroka a najlěpsche dzěło.

Kozuchi so sa najkrótschi czas poczehnjeja.

— Marija Madlena —

lyrisko-dramatiska hra, so **njedźelu 29. oktobra posledni króć** wot towarstwa knjeznow w Radworju pola Delanec předstaji, k čomuž so najwutrobnišo přeprošuje.

Započatk wječor w 7 hodź. Zastup 50 pj.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje, da-li Bóh, **jutsje, njedzelu 22. oktobra** popołdnju s dypkom 4 hodzin w Gáblerez hosczenzu **posedzenje.**

Wo bohaty wopyt prosy **pschedsydstwo.**

Liebsch,
sudniski aktuar sw. skuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pisacnja sa kupowanske, hypothekske
dismembraziske, testamentske a
sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon czisko 177. —
Pscheradzowanje lezomnosczow

Serbske blido

kózdu wutoru w 5 hodzinach w khofejowni.

Wjesela nóz a symate ranje.

W Schumelu symym derje pobył,
Ssym sej sto zigarow dobył,
Pjenjesy symym dzědej sklukał,
Sa khribjetom so jom' smjał.
Ranko, hdyz bě czas do pola,
Hanjach po jstwje koschlaty.
Bózko, schto dha je mi tola,
So symym takle wjerczaty?
Winko, palenz a zigary
Ssu nam hlowu swjercželi,
Domoj dyrbjachmy, po karje
Ssmy so domoj swosyli.
Sklukane zigary kurja
Nětk, so pola wonjeja,
Ach czi lubi wbosy burja
Ssami telko nimaja.
Duz, hdyz dzěd so sapokasa
Wok'ło běloh' Schumjela,
Tak kaz czmjewy salětuja
Wok'ło skódkoh' zokora.
Wudrěchu tam wbohom' dzědej
Dwě sczi hriwnow s kapsy drje,
Ach tom' lubom' dobrom' mužej
Je po Schumelu pschez slě.
Hanibowacz pak do schije
Sso wschak wschitzy dyrbjeli,
Rosomny tón s hlowu wije,
Hdyz tón njeskutk wuzkyschi.

Do Stareje Jazeńzy!

Kermuschu njedźelu **22. oktobra** wjeczor wot 8 hodzin a póndźelu **23. oktobra** pop. wot 4 hodzin

reje s balskej hudźbu.

Pschecželnje pschepschosuje
M. Handrik.

Do Sasa!

Njedźelu 22. oktobra budźa

reje

Pschecželnje pschepschosuje
Khorla Scholta.

Pschedrysuje so, wjechlaze banty so molnja, mjena so wuschiwaja

na Moltkowej drózy 8 po 3 schodach.

15 zentnarjow starych wosowych wobruczow

je na pschedań na Moltkowej drózy 6.

Schrótowanski mlyn,

s ruku a mozu so czerjazy, malo trjebany, je sa pol placzisny na pschedań pola pjekarskeho mischtra **J. Schneidera** w Kelnje p. Makeho Wjelkowa.

Zimnosć na pschedań.

Swoju zimnosć w Kósłach pola Niskeje, nehdże 12—14 jutrow wulku, chzu sa 9000 hr. pschedacz. Napłaczenje 3000 hr. Twarjenja su masiwne. Rola je hlinjana, wuhlowe skady so pod njej namakaju. **Wylem Bartusch.**

Khěza

s rjanej sadowej sahrodu czo. 17 w Krakezach je na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicz.

Kuchanki, stwinske a skuzobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dzowki, holzy k swinjom, wotroczkow, sreńkow, rólnych pohonczow, wolazych a dzélaczerske swójby pyta hnydom a k nowemu létu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnjej hasy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Wuczobniza

sa pschedawarnju płatowych a bawlmjanych tworow, kotraz serbski rěczi, so bórsy pyta. Sso samolwicz pod **B. L. 103** we wudawarni Serb. Nowin.

(K temu czisłu pschiloha.)

Sjawna ludowa shromadzisna

reformaziski swjedzeń, wutoru 31. oktobra 1911, popoldnju w 4 hodzinach w Krygarjez hosczenzu w Minakale.

Rosprawnik knjes sejmski sapósłanz **Bart** s Brěsynki:

Wo wazných zadanjach a praschenjach nascheho czasa.

Po pschednoschku swobodna rosmołwa sa kózdeho jenoz w serbskej rěczi.

Wjesne wólbne towarstwo.

Pschiloha k czißku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. oktobra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

16. oktobra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	48—50	86—93
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	42—46	78—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—41	72—77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	27—33	66—71
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	44—48	79—88
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	39—43	71—77
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	34—38	66—71
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—33	61—65
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	56—60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	48—50	84—87
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	44—47	77—82
3. žnadnje pizowane	32—36	67—71
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	53—56	88—93
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—52	78—86
3. žnadnje wuwite wot zyza	42—45	76—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	47—48	63—64
2. mjaßne	45—46	61—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	57—60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 14. okt. 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 19. okt. 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca — — — — běła	—	—	—	—	10	—	10	25
" — — — — žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	85	10	—	9	65	9	90
Rožka — — — —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	80	9	—
Jećmjeń — — — 50 kilogr.	9	—	10	—	9	—	9	75
Wows — — — —	9	30	9	50	8	80	9	—
Hróch — — — —	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka — — — —	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły — — — —	15	50	17	—	15	—	19	—
Hejduschka — — — —	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny — — — —	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra — — — 1 kilogr.	3	20	3	40	3	—	3	20
Pšeńcžna muka 50 " —	11	—	19	75	16	—	20	—
Rjana muka — 50 " —	11	—	14	50	13	—	15	—
Ssyno — — 50 " —	5	—	5	50	5	—	5	50
Ssloma — 100 " —	4	50	5	17	3	25	5	20
Prošata 926 schtuk, schtuka	6	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby — — — —	—	—	6	80	6	75	7	—
Rjane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	90	7	50	7	65
Pšeńcžny gris — — — —	—	—	7	50	—	—	—	—
Rjany gris — — — —	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np., rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 20 np., jećmjeń wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. 10 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 70 np.

W Budyšchinje płaćejesche: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hač 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 14 hr. — np. hač 14 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 12 hr. 60 np. hač 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

19. okt. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 20 np., pšeńca wot 9 hr. 80 np. hač 10 hr. — np. jećmjeń wot 9 hr. 60 np. hač 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hač hr. — np., žloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 20 np. hač 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 20. oktobra: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 19. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowali:

S druhich wožadow: Jan Ernst Mark, dźěłaćer w Holeschowje, s Hanu Marthu Dreßlerez w Rakezach. — Handrij Bohuwěr Scholta, wulkofahrodniski žiwnosćer we Wadezach, s Marju swud. Krawzowej w Kumschizach. — Ernst Pawol Němz, želesniski dźěłaćer we Wadezach, s Marju Theresiju Němčkez w Kubschizach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawol Waltar, Jana Pawoła Wojty, cźěßle na Židowje, ž. — Frieda Hilźbjeta, Augusta Hermanna Lelanza, kamjenjecźeßarja we Wurizach, dź. — Selma Hildegard Elfrieda, Roberta Hermanna Michalka, najenka skały w Nadžanezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Wylem, Ambrosija Kliegela, dźěłaćerja w Budyschinje, ž. — Max, Gustava Kóčžki, žiwnosćerja we Wownjowje, ž.

S druhich wožadow: Pawol Gerhard, Pawoła Scholtki, žiwnosćerja w Běčzizach, ž. — Alma Martha a Selma Flora, Khorle Maxa Schattela, skałarja w Brěsyschcźu, dwójnikaj. — Frieda Alma, Augusta Błažija, krawskeho mischtra w Rakezach, dź. — Emma, Handrija Ganowa, žiwnosćerja w Jenschezach, dź. — Max Alfred, Ernsta Kerna, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ž. — Waltar, Jana Hermanna Khěžnika, khěžerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Ernst Max, Ernsta Neumanna, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ž. — Emilia Elli Hildegard, Gustava Bomsdorfa, hosćenzarja we Lomsku p. Minakala. — Pawol Gerhard, Pawoła Wylema Ssymanka, maschinskeho wjednika w Kubschizach, ž. — Hana Helena, Bjedricha Augusta Hauty, dźěłaćerja w Pschiwcźizach, dź. — Max Marcźin, njemandź. ž. w Pschiwcźizach. — Ernst Alfred, žiwnosćerja Kobana w Stróži p. Barta, ž. — Marja Martha, žyhelnika Striezela w Dubrawzy, dź. — Hana Lina, Jana Augusta Döringa, cźěßle we Wichowach, dź. — Johanna Emma, Jana Hermanna Miklischa, želesniskeho dźěłaćerja we Wulkim Lušy, dź. — Ernst Alfred, njemandź. ž. w Hrodźischcźu.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 17. dźeń oktobra: Bjedrich Ernst Steglich, fabrikat w Ssmolizach, 60 l. 2 d. — 18. Helena Ernestina Krawzez, Jurja Ernsta Huschmanna, khěžerja a cźěßle w Bórku, mandźelska, 42 l. 9 m. 3 d. — Jan Bohuwěr Säuberlich, žiwnosćer w Kelnje, 59 l. 10 m. 17 d.

S druhich wožadow: Marja Amalija, Handrija Ganowa, žiwnosćerja w Jenschezach, mandźelska, 44 l. 3 m. 1 d. — Jan Kral, kublet w Komorowje p. Rakez, 77 l. 3 m. 4 d. — Hańža Kruparjowa, wumjenkatka w Krakezach, 67 l. 10 m. 13 d. — Jurij Natusch, rentudostawat w Porschizach, 79 l. 8 m. 1 d. — Marja Madlena Wjelowo, wumjenkatka w Kubschizach, 68 l. — Khorla August Jurk, žiwnosćer w Kupoji, 40 l. 9 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

19. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

19. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójž rano $\frac{1}{2}$8 hodźin němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Popołdnju w 4 hodž. shromadźizna kschesćž. towarstwa mužskeje młodźiny.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóčžniki,** kotrež šo jenož, sa wóčko šo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, ezitanske schkleńzy atd., **bryle a tłóčžniki** po lěkarskim wukasanju.

Saložene wobkhoda 1856. Jědnacże krócz mytowany.

Cźinju na to kedźbliwe, so Wilhelm Scholta, kotryž po wßach pucźuje, s mojej optiskej pschedawarnju niczo cźinicź nima.

Jara spore a tehodla tunje je

MAGGI owe korjenjenje.

Nanajlěpsche porucza jo

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědkach 7.

Założene 1878. **C. E. Rinke** Założene 1878.

kóžkarski mischtr

na bohatej haßy 5.

Wulki skład

pjelsczowych wězow

kóždeje družiny.

Skladownja klobukow, mězow sa mužskich a hólzow.

Seschicže

mužazych a žonjazych kožuchow,

teho runja **zaketow** po najtuńschich płaczisnach.

Stare kožuchi so w kóždym czaßu pscheschiwaju.

Kožuchowe kože a wobßadzenske kože

czerstweho pschihotowanja po wschěch płaczisnach.

Boy se žiđzanym podschiwkom so rucže pschedžěkaju.

Kunjaze a tkhórjaze kože a sajecže kože

so kupuja.

S poczesczowanjom

C. E. Rinke.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.

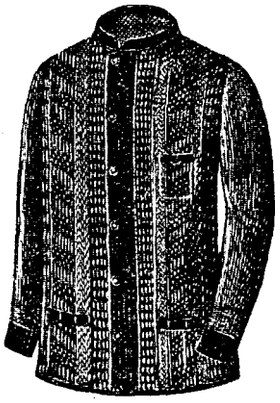
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane,

rukawate lazy

po wschěch płaczisnach,

normalne koschle a kholowy,

czopło podschite spódnje tajle,

spódnje kholowy,

džěczaze kholowy se schtaltom,

schenillowe rubischeža a schawle

nowych rjanych mustrow najlěpsche a najtuńsche kupujecže pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** na sunutskownej lawskej haßy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucza po tunich płaczisnach

zychi, běle a pißane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Wuporjedzenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosćz: **ruczne młóczaki, želesne stistate młóczaki se ßkomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, lonjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na bělerskej drózy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrez móża so bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Sa nasymu a synu

poruczam swój **wulki skład** jenoz trajnje dźěłaneho

wobuća

sa mužskich, žónske a dźěczi

po snatych **tunich płaczisnach.**

Najwjetschi wubjerk

jěsdnych, honćwarskich a dolhich schkórnjow,

filzowych, ßukujanych a pjelsczowych schkórnjow,

czrije s wjelbludowych koßmow, domjaze stupnje, filzowe stupnje a tosle, gumijowe stupnje, balske a towarstwowne stupnje, mužaze a žonjaze schkórniczki

s dźerżazych kožowych družinow a modnych formow po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj., 8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.

Jeniczka skladownja ßwětoßlawnych czrijow se snamku „Mercedes“ sa jenotne płaczisny sa mužske a žónske po 12 mk. 50 pj., s luxusowym wuwjedzenjom po 16 mk. 50 pj.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. Załoz. 1869.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.
— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.
Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.
— Telefon 687. —

Čisło 43. | Sobotu 28. oktobra 1911. | Lětnik 70.

Němski khěžorstwowy ześm wo drohoće.

Wo wopraschenju zentrumskeje strony, sozialdemokratow a ześwobodomyślnych dla drohoty zyroby a pizy je ześ w khěžorstwowym ześmje wjazy dnjow jednako. Pschiczíny wopraschenja zentrumskeje strony wukožujo sapóšłanz Spahn projo, so poniženje želesnischich tarifow s wulkeho dźěła ludej niczo njepomha, ale wikowarjam móschnje pjelni. Žadanje sa poniženjom zkow njeda ześ sa prawe spósnacź, tola system pschiwoźnych wopišmow hodźi ześ samjesowacź. Na žane waschnje pak ześ njeśmědźa naprawy cźinicź, s kotrymiž by ratarske dźěło schkodowało.

Sozialdemokrat Scheidemann dopokasa, so je we wukraju, hdźež je ta ześama drohota, kaž pola naš, hižo k njeměram a spjeczenzam doschło. Agrarischy politikarjo ześ milijony nusowali, ześ schpatnje žiwicź, jenož so bychu ześ malemu dźělej wobydlerstwa, nusutradazym ratarjam, pschezo nowe dobytki pschiwobrocźiłe. Něcźnik ześ prascha, cźeho dla ześ argentinske mjaśo w tysach njesawjedźe a ześebi žada, so dyrbja zła na rěsny skót a wschě pizowadła spadnycź.

Sapóšłanz Oeser se ześwobodomyślneje ludoweje strony ześebi žada, so bychu ześ po něcźim sakitanske zła wotstroniłe.

Khěžorstwowy kanzler s Bethmann-Hollweg w dleschej rěcźi wuwjedźe: W nowinach a shromadźisnach ześ scźěhwki lětuscheje ześuchoty k skórźbam na nětcźischi hospodarski system wužija. Tymle nadpadam budźa sjednocźene knježerstwa kaž hacź dotal s rasnoscźu napscheczo stacź. Teź se scźěhwkami lětuscheje ześuchoty, byrnjež bychu wobžarowanja hódne byłe, njedamy ześ wot tuteho hospodarskeho systema wotwjescź. Dyrbimy ześ na ześrědki samjesowacź, s kotrymiž ześ hodźi pśches wobstejaze wobcźeżnoscźe pschepomhacź. S wotstronjenjom sakitanskich zkow by ześ nasch hospodarski system na hłowu stajił, a nasche wikowanske poměry bychu ześ powalike. Namjet, so bychu ześ zła wotstroniłe, ma jenož agitatorisku hódnoscź. Dokładnje ześebi wěz rosmyślliwschi ześmy spósnali, so namjetowane pscheměnjenje w nastupanju pschiwoźnych wopišmow njeby nětcźische wyšoke płacźišny poniźiło. Srosumliwa njespokojnoscź dla wyšokich płacźišnow lěwej stronje s napohladom na pschedstejaze wólby nowe nadźije cźini. Jeli so by ześ agitaziji poradźiło, sestajenje khěžorstwoweho ześejma s tajkimi hłoźami pscheměnicź, budźe nětcźischa drohota dla lětuscheje ześuchoty trajnje zyłemu hospodarskemu žiwjenju schkodźicź. Njedam ześ se žanym nadpadom w pscheźwědczenju samylicź, so ześym na prawym puczu, hdyž ześ dotalneje hospodarskeje politiki dźerżu.

Statny sekretar dr. Delbrück na rěcźe sozialdemokratiskich a liberalnych sapóšłanzow snapscheczíwi, so ma knježerstwo jenož mało ześrědkow k wołóženju drohoty. Tele ześrědki je khěžorstwowy kanzler hnydom wuwužił. W nastupanju poniženja mjaźoweje drohoty je ześ se sozialdemokratiskeje strony na wukrajne mjaśo w tysach pokasało. Pschiwoźenje mjaśa w tysach pak je strowotnych pschiczínow dla sakasane. Dyrbimy na tym wobstacź, so ześ wukrajne mjaśo runje tak pschepytuje, kaž nasche. Dale mohło ześ wo wjetschi pschiwos amerikanskeho skota a mjaśa jednacź. Najbóle měko ześ na Argentinsku dźiwacź. Pschi tym pak je strach, so ześ k nam texaski fiber sanjeże. Njemóžu samolwjenje sa pschiwoźenje argentinskeho skota pschewsacź. Dowolene je, wowzy a ześwinje a jich mjaśo s połnóżneje a połdnischeje Ameriki pschiwoscź. Pscheczíwo namjetej, so byschtej ześ skót a mjaśo we wukraju pśches naschich skótnych lěkarjow pschepytałoj, měko ześ to wobmyślicź, so móże ześ we wukraju postajeny skótny lěkar cźeżko kontrolowacź a so je wliwej wulkich skotarjow wustajeny. Pschetrjebanje mjaśa po hkowje wobydlerstwa njeje w lěcźe 1911 mjeńsche byko dyžli 1910. Njemóžemy ześ rosśudźicź, s pschiwosom argentinskeho mjaśa spytacź. W Awstriskej je ześ 4000 tunow argentinskeho mjaśa pschipuschczíko. Tola jenož maky dźěł s njeho je ześ pschetrjebako. Wono ześ pjecźa k warjenju njehodźi, ale jenož k pjecźenju. Pschiczíny nětcźischeje drohoty s naschim hospodarskim systemom njeswisuja. Pscheczíwo hubjeuym žnjam w tukraju a wukraju njeje žane selo narostko. Płacźišny ześu ześ w zykym ześwěcźe powyschiłe, teź w Jendźelskej, hdźež njeje žanych sakitanskich zkow.

Nowowólby do khěžorstwoweho ześejma

směja ześ, kaž je ześ ześobustawam khěžorstwoweho ześejma sdźěliko, 12. januara 1912. Potajkim mamy hacź k nowowólbam jenož hischcźe poltsecźa měśaza cźaśa. Wólbna agitazija budźe nětko žiwischa.

Jednanje wo Marokkowskej ześ skónczíko.

Wójna, kotraž Marokkowskeje dla Europje hrożesche, je ześ sbożownje wotwobrocźiła. Dołhotrajaze, wospjet pschetorhnjene jednanje Marokkowskeje dla je k dobremu kónzej dóschło. Němska je franzowske nadknjejstwo w Marokkowskej pschipósnała a sa to dźěl franzowskeje kongskeje kolonije dostała. Nětko směje ześ Franzowska se Schpaniskej rosrunacź. To budźe ześnadź hischcźe cźeżschi nadawk, hacź jednanje s Němskej. Franzowska je psched někotrymi lětami Schpaniskej dźěl wjecźorneje Marokkowskeje ześlubika. Tuteho wucźinjenja ześ dźerżo je Schpaniska někotre marokkowske pschimórske města wobśadźiła a njeje ześ wot teho s hroženjom Franzowskeje wottraschicź dała.

Němska je do franzowskeho nadknjejstwa w Marokkowskej jenož s tym wuměnjenjom swolika, so je ześ němskemu wikowanju a pschedewsacźam toźame prawo kaž franzowskim saruczíko. Pschezo pak njebudźische Němska nadknjejstwo Franzowsam pschewostajiła, hdy budźischtej Jendźelska a Ruska sady Franzowskeje njestałej, a hdy by Jendźelska ześamo Němskej s wójnu njehrosyła. Khwilu ześ sdasche, kaž so by ześ wójnske njewjedro nad Europu rospuschczícź chzyło. Wschoněmske nowiny móznje k wójnje trubjachu a khěžora na hacź dotal njeślyschane waschnje hanjachu, dokelž nochzyschе hnydom wójnski mjecź s nóžnjow wucźahnycź. Tola khěžor ześ sa měr rosśudźi, spósnawschi, so Marokkowska njeje hódna, Němsku do krwawneje wójny saschmatacź a jejne wobstacźe na hraczki stajicź. Teź bjes wójny je ześ sa němske wikowanje a industriju w Marokkowskej pokna ześwoboda dozpiła, a pódla teho je Franzowska dźěl ześwojeje kongskeje kolonije wotstupiła. Duž móże Němska s Marokkowskim wucźinjenjom połnje spokojom bycź.

Dawk sa njeźenjenzow.

Krajny ześejm w reußskim wjerchowstwje starscheje linije je se ześydom pscheczíwo pjecź hłoźam namjet pschijał, po kotrymž maja tajke woźoby mużskeho a žónskeho splaha, kotrež 30. lěto žiwjenja pschekrocźiwschi ześ hischcźe njeźeu woženike, pschi 3000 hacź 6000 hriwnach lětnych dokhodow 5 prozentow dawkoweho pschirażka a pschi dokhodach pśches 6000 hriwnow 10 prozentow pschirażka płacźicź.

Tajki dawk mohł ßo też w Sakſkej a druhich němſkich ſtatach ſawjeſcź, ſo mohłe ßo dawki ßwójbnych nanow pomjeńſchicź.

Wójnſki ſtrach na Balkanje.

Turkojo dyrbja ßo ſ woßudom ſpokojicź, ſo jim Italſka Tripolis a Cyrenaiku wosmje. Wulke wójſko woni njemóża Italſkim napſcheczo ſtajicź, dokelž po kraju žaneho pucża do Tripoliża nimaju, na morju pak ßo ßłabe turkowſke wójnſke łódźſtwo ſ italſkim runacź njemóże. Duž ßu Turkojo na myßl pſchiſchli, ſchkodu, kotraž je jim w Afriziy naſtała, w Europje narunacź. Woni ßu pſchi grichiſkej, bołharſkej a ßerbſkej mjeſy ßylne wójſko ſhromadźili. S nim chzedźa ßo do Grichiſkeje, Bołharſkeje, abo na Czornu Horu nawalicź a ßo wjetſcheho krucha kraja ſmozowacź. Grichiſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow je ſaſtupjerjam europiſkich knježerſtwow ſdźelił, ſo je Grichiſka nuſowana, pſchi mjeſach wójſko mobiliſowacź, dokelž ßo turkowſke wójſko pſchi grichiſkich mjeſach dźeń wote dnja poßylnja. S dobom je też ſe Sſerbije powjeſcź pſchiſchła, ſo ßo pódlu ßerbſko-turkowſkich mjeſow cźrjódy turkowſkich wojakow wobkedźbuja. Też w Bołharſkej ßo ſchtyri diviſije mobiliſuja a ßo pſchi turkowſkich mjeſach poſtajeja. Wójnſki ſtrach na Balkanje pomału roſcze; boja ßo, ſo runjeż niz hnydom, dha tola poſdźiſcho k wójnje dóńdźe. Pódla teho Ruſka ßwoje pokodniſche armeekorpſy mobiliſuje.

Sarubanje kſcheſcźijanow w Benghaſi.

Turkojo ßu hiſchcze dźenßa cźißami krejlacźni žadkawzy, kaž pſched lětſtotkami. Prjedy hacź ßu Italſzy Benghaſi dobyli, ßu tamniſchi muhamedanojo Benghaſiſkich kſcheſcźijanow ſkónzowali. Do Pariża je wo tym ſcźěhowaza nadrobniſcha powjeſcź dóſchła:

W nozy wot ßrjedy na ſchtwórtk ſańdźeneho tydźenja, krótko po tym, ſo běchu italſke wójnſke łódźe prenje kule wutſělike, wjednik Senuſſiſkich Arabſkich někotrym ſtam ſe ßwojich pſchiwißowarjow katholſke mißionſtwo wobſtupicź da. Wodźeŕ tuteho doma, pater Umberto, na proh ſtupi, ſo by ſ wjednikom fanatiſkeje cźrjódy jednał. Pater Umberto bě ſwólniwy, wſchě cźwile wucźerpicź, hdy bychu jeho ſchkitanzow pſchepuſchcźili. Tola jeho ſarubachu a jeho cźěło ſkuſchichu. Na to wſchitkich wobydlerjow mißionſtwa teho runja morichu. Wot mißionſtwa do katholſkeho dźecźazeho aſyla dźěchu, ſabichu tam patera Joſefa a wſchě 10- abo 12lětne dźecźi ſkónzowachu. Tele dźecźi běchu ßo ſ wulkimi woporami ſe ſchklovinſtwa wukupike. Někotſi Europjenjo, kotſiž chzychu jich ſchkitacź, ßwoju wopornimu khrobloſcź ſe ßwojej ßmjercźu wotpokucźichu. Benghaſiſzy Senußojo maja w egiptowſkich bankach pjecza 30 milijonow frankow wójnſkeho poklada. Jich ſkót w Benghaſiſkej ßo na 200,000 ſchtuk wobliczа.

Wójna mjes Italſkej a Turkowſkej.

Dobycźe Homſa, Derny a Bengaſia.

Italſzy ßu pſched tydźenjom pſchimórſke měſta Homs, Derna a Bengaſy dobyli. Homs je ßo po krótkim bombardemencźe poddał. Runje tak ßu ßo Turkojo w Dernje ßkabje wobarali. W Bengaſi Turkojo Italſkim krucźiſcho napſcheczo ſtejachu. Hdyž po bombardemencźe prěni Italſzy na brjóh ſtupichu, ßo Turkojo do nich dachu. Italſzy pak jich wotraſychu a ßo na brjoſy ſdźerżachu. Potom ßo po něcźim 4000 Italſkich ſ łódźow na brjoh wußadźi, hacźrunje Turkojo a Arabſzy jich žiwje nadpadowachu. Wojowanje wot dopołdnja 9 hodźin hacź do wjeczora trajeſche. Italſzy ſkónczńje kaſarny a wjeß Sidi Huſſein nadběhowachu a je dobuchu. Dokelž wobydlerſtwo njepſcheczelſzy pſcheczíwo Italſkim wuſtupowaſche, dyrbjeſche ßo pokodniſchi dźel měſta bombardowacź.

Pſchi bombardemencźe na Bengaſi je jena kula jendźelſki konſulat trjechika. Konſul Jones a italſki dopißowaŕ Bonacci, kotrajž w konſulacźe pſchebywaſchtaj, ßo ſe ſbožownym pſchipadom ßmjercźe ſminyſchtaj.

Nadpad Turkow a Arabſkich na Italſkich w Tripoliżu.

S Tripoliża ßu woſpjet italſzy offizěrojo ſ lětadłami 12 kilometrow daloko do kraja lecźeli a tam wjetſche turkowſke lěhwa wußlědźili. 23. oktobra turkowſzy a arabſzy jěſdni ßylny nadpad na Italſkich ſcźinichu. Italſzy pak jich ſe ßylnym wohnjom wotraſychu. S dobom turkowſzy pěſchzy, ſ murjemi a ſahrodami krycźi, ſ druheje ſtrony Italſkich pſchimachu. Pſchi tutym wojowanju Arabſzy ſ oaſy, kotſiž běchu ßo italſkemu knjejſtwu podcźißli, ſady ſchtomami ſkowani, ſ boka do Italſkich tſělachu. Italſzy ßo ſe ſpěſchnym manevrom też pſchecźiwo tutej ſtronje wobrocźichu. Jim ßo poradźi, dźěl ſběžkarſkich Arabſkich wobſtupicź a wjele ſ nich potſělecź. Italſzy ßu dobreje myßle, někotſi ſranjeni ßo ſapowjedźichu, tſělnu cźaru wopuſchcźicź, druſy ßo k njej wrócźichu, hdyž běchu ßo ſwobaleli. Na ſtronje Turkow a Arabſkich je pjecza wjele ſtow padło. Italſzy njejßu pjecza wjele ludźi ſhubili.

Arabſkim w oaſy je general Caneva wſchě bróńje ſebracź dał. Italſzy ßu wjele munizije a tſělbow w khěžach ſkowanych namakali. Bróńje ßu ſebrali a khěże ſpalili, dokelž njebě móżno, něhdże milijon patronow rucże wotnjeſcź. Wjele Arabſkich ſajachu; tych, kotſiž ßo wobarachu abo do Italſkich tſělachu, hnydom ſatſělichu. Arabſzy, kotſiž běchu w hórkatej krajinje w lěpſchinje, najprjedy Italſkim wjele ſeſchkodźichu. Tola Italſzy ßo njedachu ſatraſchicź; do dweju ſtronow front ſcźiniwſchi woni wjele Arabſkich potſělachu a ſajachu.

26. oktobra jedyn italſki offizěr ſ lětadła njepſcheczelow wohlada, kotſiž pſcheczíwo Tripolißej cźehnjechu. Jich běſche něhdże 6000 muži. W tripoliſkej oaſy, 8000 metrow wot italſkeje ſakitanſkeje cźary ſdalenej, ßo mnoſy wobrónjeni widźachu. Italſzy na to do oaſy ſ kanonami tſělachu a ju wot wobrónjenych Arabſkich wucźiſcźichu. Pſchi wobhonjenju na lěwym italſkim kichidle 300 cźěłow, wot njepſcheczelow ſawoſtajenych, nadeńdźechu. Też wjele tſělbow, ſtarych a nowych, a wulke hromady patronow a munizije ſebrachu. W Tripoliżu a wokolnoſcźi, w khěžach a ſkładownjach, mjes tworami, žitnymi měchami, w pinzach a ziſternach ßu Italſzy wjele tſělbow a patronow wußlědźili.

Nowa revoluzija w Mexiku.

Wot teho cźaża, ſo ßu wobſtarneho preſidenta Porfiria Diaza ſ Mexika wuhnali, njeje móżno, w kraju porjadne wobſtejnoſcźe poſtajicź. Sběžki tam njepſchestawaju, a rubježniży wobydleŕſtwo ſwonka hłownego měſta w ſtajnym ſtrache dźerża. W tu khwilu 5000 abo 6000 ſběžkarjow něhdże 10 kilometrow wot hłownego měſta po kraju cźaha a wſchě khěże a klamy ſapala. W měſcźe ſamym ßu we wulkej hroſy. Skónczńje budźa ſjednocźene ſtaty połnózneje Ameriki ſakrocźicź a měr a porjad poſtajicź dyrbjecź, kaž ßu wone to hižo na Kubje woſpjet cźinike.

Revoluzija w Chinje.

Chineſzy ſběžkarjo hižo ſkoro zyku pokodniſchu Chinu wobknježa. Dźěl khěžorſkich wójnſkich łódźow je ßo ſběžkarjam poddał. Khěžorſzy wojazy nimaju žanych khmanych tſělbow a žanych patronow, teho dla dyrbja zoſacź. S wójnſkich łódźow ßo ſ drjewjanymi bombami tſěleſche, kotrež běchu ſe želeſnym lakom wobarbjene. Wyſchſchi chineſzy ſaſtojniży ßu pjenjeſy, ſa wobronjenje wójſka poſtajene, pſcheſchiwili. Sběžkarjo ßu ßo Nankinga ſmozowali a nětko na Peking, khěžorowe ßydło, cźahnu. Wobſtejnoſcźe w Pekingu ßu dźeń a bóle kritiſke. Wjetſchi dźěl wobydleŕſtwa ſjawnje ſe ſběžkarjemi ſympathiſuje. Sběžkarjo ßu khěžorſke wójſko w Cźenczau pſchekhwatali a jemu wójnſku kaßu wſali. Na to ßu Nunczan wobßadźili.

Dwaj platarjej kótłow.

„O, pozynowacź kótły a widliczki běłe wopalecź! Pozynowacź!“ Tak kaž pſched ſtami lětami też hiſchcze dźenßa na ſtajnoſcźi pſchezo ſaßo pſched burſkimi dworami a khěžemi, po wßach a měſtnach kcźejazeje Provenzy tónle wothłóß klinczi. Se ßewjerneje Italſkeje, wožebje ſ Pimonteſkeje cźile pozynowarjo — khudźi, ale pſchiſtojni pacholjo pſchikhadźeju, kotrychž na wßach rady widźa. Sa pſchenozowanje a ſa jědź burowzy wſchitke kuchinſke ßudobje wuporjedźuja, tak ſo ßo najſtarſche kótły kaž nowe błyſchcźa, a naſajtra ſ jara ßnadnym mytom w kapßy dale cźahnu, kotrež ſtaroſcźiwje lutuja a domoj ſcźelu. „Pozynowacź!“ dyß a dyß też cźłowjeczkaj wokaſchtaj, kotrajž ßo poczo po próſchnej krajnej dróſy cźehnjeſchtaj.

Dwaj ſtaraj ſpocźornjenaj koprowaj kótkaj jako ſnamjo ßwojeho rjemjeßła ßobu njeßeſchtaj; hacź cźorne brudy na rukomaj a na wobliczu też k ſnamjenjam jeju rjemjeßła ßłuſchachu, to nochzemy roſßudźicź. Hdyž ronjazy ßo pót worſchtu ßaſow pſchedobywaſche, tam bě widźecź, kak ßo cźerwjena koża cźerſtwje ſabłyſchcźuje. Wobaj běſchtaj ſaßadźitaj a połnaj; duž ßebi khwile bjerjeſchtaj, krocźeſchtaj pomału a ſkładnje do prědka, pytaſchtaj woßebje rady khłódk pod ſchtomami a njerěcźeſchtaj niczo.

Wjecźorne ßłónzo hižo hłuboko ſtejeſche; najwjetſcha horzota dnja bě ßo pſchětraka, ale pſchezo hiſchcze na hórkach tužnota měßaza julija leżeſche, na kotrychž wotměnjejo ßo pak winowe pjeńki, pak žita ſtejachu, kiž ſrowjo bohate žně lubjachu. Sdaſche ßo, ſo powětr, połny ßwětła, rejuje; kóżdy kuſk powětra ßo ſdaſche tocźeny kriſtal bycź, w kotrymž ßo kóżda ßłónczna pruha ſto krócź łamaſche; tu njebě ani jeneho próſchka, kiž by ßo pißany njeſabłyſknył. A

daloko na wobsoru ßebi se ßwětlatych ßo a dyrkotazych kuskow pary Ssrjedźne Morjo ßwój błyšćeśaty šklewjeŕ tkajesche! — Bě ßnadź to kraßnosćź krajiny, kotraž cźinjesche, so wobaj tak mjelczeschtaj? — Jeno hdyžkuli by ßo dwór wunórik, by jedyn abo druhi ßwój schěroki ert wotewrik a ßwoje „Pozynowacź! Pozynowacź!“ sawołał. A do teho swucźesche saßo teptanje krutych, ale hižo pschetrjebanych schkórnjazych póduschow a klepotanje kótkow.

Nóz k semi spadowasche, a wonaj hacź do wßy Pierefeu=a dóńdźeschtaj. Wobaj mucźnaj po wijatej ßo schcźeźzy horje stupaschtaj. K hórzy pschilěpjena ta wjeska leži. Pšched korczmu „k selenemu konjej“ wonaj sastaschtaj; tu pola wuja Trobeßa chzyschtaj sakožicź. Dny prjedy běschtaj ßebi rjany pjenjes saßkužiłoj; duž ßmědźeschtaj ßebi schwarnu wjeczeŕ popschecź. Dołhe pucźowanje pak bě jeju mucźneju sčiniło, so bě něschto hódne, a duž ßebi žadaschtaj, so ßměkoj bórsy lehnyć hicź.

Korczmaŕ ßam jeju do jeju komory pschewodźesche. Želesny „kalen“, staroźitnu wolijowu lampu, kotraž bě ßo hižo w sastarskim Romje ßwěcźiła a kotrejež hischcźe dźenßnischi dźeń w Provenzy trjebaju, w ruzy dźerżo, wón jimaj doprědka dźěsche. Poskakowate ßwětło jeno k nusy dołhu wusku khódbu s dwanacźe durjemi po kóždej stronje rosßwětlesche. Pšched poßlednimi sasta.

„Tule, hólzaj, ßo do wole wuspitaj! W tymle měßazu dźeń hižo sahe ßwita; jeno mało ßwěcźkow hischcźe mam a tehodła wamaj žaneje dacź njemóžu; lampu „kalen“ dyrbju saßo ßobu wsacź, ta by też pschejara straschna była, te krótke hodźiny wschak dyrbitaj ßebi też tak bjes ßwězy pomhacź; wój dźě Pariźskaj pucźowazaj pschekupzaj ujejstaj, kotsiž pschezo wulkeho knjesa hraja a we ložu cźitaja! Na prawej stronje ložo steji, na lěwizy mataj ruma k rosshotowanju. Tak je hotowe! Hewak tu žaneje nadoby njeje, wo kotrejež kromy mohłoj ßebi ßwój rjany nóß wobstorkacź, so by wamaj krej běžała. Duž boženie a spitaj derje! Ale jenu wěz hischcźe: Mamy tu blisko hermank, mój dom je zyle pokny, a mjes nimi je wschelaki podhladny lud, na kotryž zyku nóz kedźbu dawacź njemóžu. Staroscźiwy wo to, so bychu wamaj paduschi waju pokkadow s podsahkowka njemohli sebracź, wucźahnu klucź. Hdyž budźe ßo dnicź, pschińdu wotamknyć. A nětkole wamaj hischcźe junu dobru nóz pscheju!“

„Dobru nóz!“ „Dobru nóz!“

Trobeßez wuj, tón schibałk, klucź dwójzy wobwjertny a mjelczo pschi ßebi ßo ßměješe. Kadźaza ßo ßwěza lampy „kalena“, poßkužowana s dobrym olivowym wolijom, jemu do schibałskeho wjeßeleho woblicźa ßwěcźeschе. Schto jeno bě jemu na myßle pschischło, so bě wón tak wjeßety, Trobeßez wuj? Zyle woßebity dobry žort bě w jeho moshach korjenje sapuschcźił.

* * *

Trobeßez wuj je dobra duscha, ale wjetscheho wjeßela njesnaje, hacź hdyž móże někomu prawe schibałstwo sworacź. Niz ßnadź se skeje wole, wo to budź pokoj! Jemu je jeno wo žort a wo „tu cźescź!“ Na dźeßacź mil koło wokoło snaja jeho prysle. Tola w poßlednim cźaßu pocźa jeho ßkowa wotebjeracź, bě najwjetschi cźaß, so saßo něschto k ßmjeczu wobstara; hdyž je ßo jemu saßo prawy tryšt poradźił, ßo jemu saßo hoscźo do domu cźerja. We wjeßeleej Provenzy ßo ludźo rady ßměja!

Wbohej rawskaj wjeßelemu korczmarjej runje w hódź pschińdźeschtaj. Wón jeju do zyle cźmoweje komory bjes woknow samkny, a khódba, na kotruž durje du, je też zyle cźmowa.

* * *

Hdyž rano sahe różocźerwjene serja skhadźachu, dźiwachu ßo, so płatarjow kótkow, kaž hewak hischcźe na drosy widźecź njebě. Hewak tola hacź nanajsažscho, s kruchom khléba, s kobołkom narybowaneho, a se schkleńzu wina w žołdku ßo spokojejo, cźerstwaj a wjeßekaj ßwój pucź dale pucźowaschtaj!

Ale wczera běschtaj dobrych schěßnacźe hodźinow pucźowałoj, tehodła spaschtaj w bratrowskej pschesjednosczi hromadźe, kaž ßo schwarnymaj Piemontesomaj a pucźowazymaj towaŕschomaj saleži, we ßwojej hospodźe na twjerdym lěhwje.

Schtyrnacźe poknych hodźin bjes pschetorhnjenja spochi ßmorcźeschtaj, tu prěni wotucźi, rano w dźeßacźich. Spacź ßo jemu dlěje nochzysche, ale dokelž bě hischcźe zyle cźma, a jeho pucźowazy towaŕsch hischcźe po sdaczu twjerdźe drèmasche, bjerjesche ßo na kedźbu, so by jeho njewubudźił. Druhi pak bě dawno hižo wotucźił a ßo dźiwasche, so dlěje wjazy spacź njemóże. Dokelž pak wjedźesche, so jeho towaŕsch nimoměry sa sko bjerje, hdy by jeho se spanja wutorhnył, ßo też wón njehibny. Bě dźě sa to hižo junu prawe puki wot njeho dostał. Tak hischcźe wobaj dwě hodźinje bjes hibnjenja swostaschtaj. Tu bě jenemu, kaž by rjekł, so cźaßnik cźepje, a jemu ßo sdychnjenje wudoby: „Pschipołdnjo!“

Pschipołdujo běsche — ale schtó bě jemu to w tej cźmi pscheradźił? To sdacźe — abo rosjaßnjenje — bě jemu pschischło se — žołdka. Wón mjenujzy ßurowy khód saczu.

„Wotewŕ tola junu wokno!“ druhi měnjesche. Maßajo ßo po cźmowej komorje ßo dale ßuwasche. Dokelž tu wokna njebě, też žaneho njenamaka.

„Ty hłupako, napoßledku ani w morju wody njenamakasch!“ A nětkole wobaj po scźěnach wokoło maßaschtaj; na ßoże do žaneje nadoby njestorczischtaj, dokelž tam nimo ložа niczo njebě. Jeno ßamych holych scźěnow namaßaschtaj; duž jeju strach pschewsa, dokelž na to ßebi njepomyßlischtaj, so mohła hoscźinska stwa też bjes wokna bycź.

Mjes tym stejachu, bjes wobucźa, so jich njeby ßkyschecź byko, korczmaŕ a jeho hoscźo, s wjetscha wikowarjo s hermanka, jeho pscheceljo se ßußodstwa, jeho zyka ßwójba, a ßamo domjazy poß, kiž by druhdy saschcźowknył a sa to stork dostak, na cźmowej khódbje pšched durjemi komory a cźakachu na wězy, kotrež mějachu pschińcź.

Wokna wonaj potajkim njenamakaschtaj, tola pak napoßledku durje. Nětko poczeschtaj, hawtujo a sakhadźejo, do nich pracź s pjascźomaj a nohomaj; po něczim běschtaj ßo rosskobikoj. Korczmaŕ pak ßo s krutym hłoßom praschesche: „Schtó dha tu takle tepta? Khort tola, budźe to skoro kónz? Budźe to skoro měr? Cźakajtaj jeno wokomik!“ Mjes tym ßo hacź na koschlu a kholowy roshotowa, kaž by rjekł, so je hakle runje stanył, wsa latarnju do ruki a wotamknu. Dych sadźeržujo ßo pschihladowarjo hacź na skhód wotßalichu. — „Dyrbitaj dha mi wój, njekniczomnaj dundakaj, zyły dom wubudźicź? Chzetaj dha mi hoscźi rosehnacź? Staj dha wrótnaj abo jeno pjanaj? Mam po poliziju póßlacź? Myßlitaj dha ßebi wój, so mam ßwoju hospodu jeno sa drapu, kajkaž wój staj? Woßrjedź nozy mi zyły dom s měra wutorhnjetaj! Myßlitaj dha ßebi, so kótky na waju tak nusnje cźakaju? Budźtaj mi směrom, hewak na waju poliziſtu póscźelu, ßkyschitaj? Spitaj w nóznym cźaßu, hdyž wschitzy pschistojni ludźo spja!“

Satraschenaj tu wbohaj skóstnikaj pšched krutym hoscźenzarjom stejeschtaj a daschtaj ßebi wschitko bjes mórkotanja lubicź. Je=li w móschni mało pjenjes, ßebi nichtó korczmarja rady njeroshněwa! Nimo teho bě hłód a dołhe pytanje po cźěmnej komorje jeju saßo mucźnej sčiniło; duž ßo s nowa do ßwojeho lěhwa wrócźiwschi wußnyschtaj a hacź do wjeczora spaschtaj. Mjes tym ßo zyła wjeß nad tryskom Trobeßez wuja wjeßeleschе.

Temu pak ßo tón ras s korczmarjenjom wulkotnje schlachcźesche.

Wschěch burow s wokoliny wcźipnosćź k njemu nawabi, tsjo pschekupszy pucźowarjo, kotsiž chzychu tón dźeń wotpucźowacź, ßo rosßudźichu, hischcźe jenu nóz dlěje wostacź, so bychu wohladali, kajki kónz to wjeßele śmeje. We wschěch hornzach w kuchini ßo warjesche a do wina w pinzy ßo schwarna dźěra wupi.

Woßrjedź nozy Piemontesaj woprawdźe saßo wotucźischtaj.

„Ale je to tola dołha nóz!“

„Tak dołheje nozy hischcźe njepomnju.“

„A to woßrjedź lěcźa! — Ani w symje niz!“

„A ja cźi praju, namaj ßu něschto k lubu sčinili!“

„Wczera wjeczor sa jěd̄zu jedyn pschezo na naju tak hladasche, kaž by ßo namaj śmjak!“ — „Mi je, kaž bychu namaj naczinili. Ssmój sakuskowaze selo sjědłoj. — To niczo njepomha, hischcźe junu dyrbimoj klapacź!“ „Cźakaj, ja chzu do duri dóńcź.“ „Knjes Trobeßo, knjes Trobeßo! ... Wotamkńcźe tola, dyrbi tola skoro dźeń bycź! Scźe dha na naju sabyli?“ Trobeß ßo wonka stejo śmějesche, so ßo wschón tschaßesche. Tón krócź wotamknу durje ßwojeje sparneje komory, kotraž bě s napschecźa. S wotewrjenym woknom měßacźk nuts ßwěcźesche, tak jaßnje kaž runje s nowa pozynowany kotoł.

Saßo Trobeß w nóznym swoblekanju s latarnju tu stejesche.

„Na, pschecźelej, schto dha saßo je? Tón krócź staj s najmjeńscha rosomnischaj! Ale spitaj tola skónczńje! Tak bjesspamaj cźłowjekaj kaž wój, mi tola hischcźe ženje tu bykoj njejstaj, nasch jedyn je tola też mucźny a chze ßwój wotpoczink měcź.“

Tak ßo s nowa poraženaj cźujeschtaj; mnoho krócź ßo samokwjejo a sdychnjenja podtłóczejo ßo saßo wotßalischtaj. Hacź staj nětkole spałoj abo njespałoj, to nichtó njewě. Wschako běschtaj ßo pscheßwědczikoj, so bě nóz, a tola ßo nad tym dodźiwacź njemóżeschtaj. Běschtaj njehibnitaj kaž dwě postawje, saßo drěmnywschi ßonjeschtaj wo skhadźenju ßłónza, wo cźerstwym rańschim wětsiku a wo spěwje ptacźkow.

„Nětkole njech ßebi junu něchtó waju wobhlada, wój saspanaj cłowjekaj!“ Korczmař cźinjo, kaž by roshorjeny byk, pschi jeju kožu stejesche a jeju ſ tschaßenjom wubudźesche. „Budźetaj mi skónczńje stawacź, wój lěnochaj! Nozy měra nimataj, potom byschtaj wo dnjo spakoj! Marsch! stawajtaj! Sa hodźinu budźe wěsćze dźeń! Pschinjeßu wamaj ßwězu. A rańschu poliwku ßym wamaj nawarił, ta cźěko a duschu hromadu dźerži. Potom móżetaj dwaj dnjej ßo poscźicź — nětkole pak sa ßobu!“

Rańscha poliwka — to ßkowo cźehnjesche! Jedyn, dwaj, tſi, hotowaj běschtaj. Daschtaj ßo do njeje.

Jedyn pokny talež po druhim ßo ſhubi. Ale ſ poliwku ßamej njebě dosćź. Hdyż korczmař hischcźe wulku dźělbu mjaßa a běrnow, kotrež běchu wot wjeczora ſbyłe, pschinjeße, ßo njesapowjedźiſchtaj. A koło wokoło ßedźachu hermankowi hoscźo, kotſiż běchu tež hižo ſtanyli, a pschihladowachu jimaj a ßo ßmějachu, ßo ßmějachu ...

„Ale, lubi ludźo“, jedyn ſ płatarjow kótkow rjekny, „njejſcźe dha wy hischcźe ženje jěſcź widźeli?“

Potom ßebi ßwoje kótliki na ramjeni ſkładźeschtaj a ßo wopraſcheschtaj, schto ſtaj dołżnaj.

„Ně, hólzaj“, ßo korczmař dobromyßlnje ßmějesche, „to jeno wostajtaj! Nětkole pschi hermanku tak derje dźe, ſo móże „seleny kóń“ dweju schwarneju pachołow tež junu darmo hoſpodowacź a naßycźicź. Dźitaj jeno w Bożim mjenje, na tón ras je ſapłacźene! Wjele ſboża na pucź!“

Tak cźehnjeschtaj, wulzy ſpokojenaj a wjeßelaj, ßwoje pucźe. Zyła wjeß bě na nohomaj — kóżdy psched ßwojimi durjemi —, ſo bychu njewědomeju rjekow najnowſcheho tryſka Trobeßez wuja widźeli. Hdyż pak běschtaj wonka na drosy a ßo rańſche ßkónzo pſches liſcźe schtomow dobywasche a tež honacźe ſpěwachu, měnjeschtaj: „Kak ſahe tule tola ludźo ſtawaja!“ — „To chżu wěricź, hdźeż ßu nozy takle dołhe!“ — Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (1000 hriwnow ßo ſpalilo.) Tele dny bě ßo ſ póſtiſkich ſarjadniſtwow we wokolnoſcźi Budyſchina Budyſkemu póſtej 5000 hriwnow ſbyknych pjenjes pschipóßłako. Mjes nimi bě ſa 1000 hriwnow papjerjanych pjenjes, kotrež w njeſalěpjenym kuvercźe bjes napißma tcźachu. Dokelž běchu rołki, do kotrychž běchu ſkote pjenjeſy ſawalene, natorhnjene, je wyſchſchi póſtſki aſſiſtent pſcheliczi. Mjes tym póſtſki rjadowař póſtſke měchi próſdnjeſche. S jeneho měcha njepopißany kuvert wupadźe. Póſtſki rjadowař měnjeſche, ſo w nim jenoż njehódna papjera tſi a jón do khachłow tykny. Pjenjeſy ſ rołkow pſcheliczíwſchi, ßo póſtſki aſſiſtent ſa papjerjanymi pjenjeſami praſcheſche. Te njeběchu nihdźe namakacź. Po něcźim póſtſkemu rjadowarjej ßwitaſche, ſo bě je do khachłow tyknył, hdźež běchu ßo — ow wulke ſtrózele — ſpaliłe. Wohnjej dachu ßo dopalicź a potom jeneho chemika ſkasachu. Tón ſpalenu papjeru ſ khachłow ſwucźaha a móżeſche liczby na papjerach, 900 hriwnow wucźinjazych, ſpóſnacź. Tule ſummu khěżorſtwowa banka ſaruna. Jenoż wo jenej ſtohriwnowſkej papjerje ßo njehodźeſche dopokaſacź, hacź je wona ſ khěżorſtwoweje abo ſ Draždźanſkeje banki. Duż budźe póſtſki rjadowař ßwoje pſchekhwatanje a njekedźbowanje ßnadź jenoż ſe 100 hriwnami wotpokucźicź dyrbjecź.

— (Rosbuchnjenje pluna.) W Barcźez khěži na Wjeleczańskej dróſy mějeſche tele dny ſtarſchi pomoznik tudomneho ſamkarſkeho miſchtra Martinia w jenym wobydlenju plunowód pſchiprawicź. Pſchi tym dyrbjeſche ßo na khwilu wot dźěła wotßalicź. Sſo wrócźiwſchi wón ßwězu ſaßwěcźi. Tón ßamy wokomik ßo zyła ſtwa ſ wohnjom napjelni a ſe ſatraſchnym wrjeſkom ßo wokna wuſtorczichu a praſkotajo na ſemju dele ſlecźichu. S móznym powětrowym ſtorkom bě ßo wulki kruch wjerćha wotraſył. Samkarſkeho pomoznika powětrowy ſtork ſ durjemi, kotrež běchu na ſboże wocźinjene, won na ſkhód funkny. Wón tam ſ wobßmudźenym wobliczom a rukomaj a ſe ſpalenymi włoßami leżo woſta. Dwěmaj żónſkimaj, kotrejž pſched ſalu rjedźeſchtej, ßo włoßy ſpalichu. Hdy budźichu durje ſacźinjene byłe, by ßnadź ſamkarſki ſ rosbuchnjenjom żiwjenje ſhubił a zyłe twarjenje by ßo wupuſcźiło.

— (Dwójzy ßebi żiwjenje wſacź ſpytała.) 35lětna żona bětnarja Doſtala, na draždźanſkej dróſy bydlazeho, bě ßrjedu ſpytała, ßo w Sprewi tepicź. Dokelž ßo jej njebě jejny wotpohlad poradźił, żona ßo domoj wrócźiwſchi nożizy wſa, ſo by ßebi żiwot rospróła. Żona je ßebi ranu narěſła, kotraž je ßo ſeſchicź dyrbjała. Żiwjenja próżnu, kotraž je po ſdacźu duchownje ſkhorika, ßu do měſchcźańskeje hojernje dowjeſli.

— (Położenje ſakkadneho kamjenja.) K nowej ludowej ſchuli, kotraž ßo na rózku dwórniſchcźoweje a Nowoſalzſkeje dróhi twari, je ßo póndźelu ſakkadny kamjeń na ßwjedźeńſke waſchnje położił. Nowa ſchula 48 klaßow, kupjele, wucźbnu kuchinju, mlokowu pijernju atd. wopſchija. Wona ßo po nacźiſku architekta J. A. Bohliga w Draždźanach wuwjedźe, kotremuż je ßo też twarowe wodźenje pſchepodało.

— Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny we wokrjeßu Budyſkeje hkowneje ſamolwjernje smějа ßo pjatk 3. novembra 1911 dopoldnja we 8 hodź. w Budyſchinje na tſělerni, pjatk 3. nov. dop. 9,15 hodźinach w Budyſchinje, pjatk 3. novembra dopoldnja w 10,30 hodź. w Budyſchin, ßobotu 4. nov. dopold. we 8 hodź. w Budyſchinje, ßobotu 4. nov. dop. w 9,15 hodź. w Budyſchinje, ßobotu 4. nov. dop. 10,30 hodź. w Budyſchinje; póndźelu 6. nov. dopoldnja 7,45 hodźin w Hodźiju w hoſcźenzu jelenja; póndźelu 6. nov. dopoldnja w 10 hodź. w Biſkopizach na tſělerni; póndźelu 6. nov. dop. 11,15 hodź. w Biskopizach na tſělerni, póndźelu 6. novembra dopoldnja 12,30 hodź. w Biſkopizach na tſělerni; ſchtwórtk 9. nov. dopoldnja 8,45 hodźin w Hornjej Wjaſońzy, ſchtwórtk 9. novembra dopoldnja 9,45 hodźin w Hornjej Wjaſońzy; pjatk 10. novembra dopold. 8,20 hodź. w Schěrachowje, pjatk 10. novembra dopoldnja 9,30 hodźin w Schěrachowje; wutoru 14. nov. dop. 8,40 hodźin w Sohlandźe; wutoru 14. nov. popołd. 12,25 hodź. w Budeſtezach w hoſcźenzu hajńkownje; ßrjedu 15. nov. dopold. 8,45 hodźin w Droždźiju; ßrjedu 15. nov. dopold. w 11 hodź. w Klukſchu w hoſcźenzu; ſchtwórtk 16. nov. dopold. 10,15 hodź. w Njeßwacźidle w hoſcźenzu.

K naſymſkej kontrolſkej ſhromadźiſnje maja ßo wſchě k diſpoſiziji puſchcźene mużſtwa a reſerviſtojo, pokinvalidni a w tu khwilu pokni invalidni, we wójſkowym ſwjaſku hischcźe ſtejazy lětnikow 1904 hacź 1911 ſeńcź.

S mużſtwow w Budyſchinje, na Żidowje a Ssmolizach pſchebywazych, maja ßo ſeńcź:

Pjatk 3. novembra 1911 dopold. we 8 hodź. mużſtwa lětnikow 1904 a 1905; pjatk 3. nov. dopold. 9,15 hodź. mużſtwa lětnikow 1906 a 1907; pjatk 3. nov. dopold. 10,30 hodź. mużſtwa lětnika 1911 a ßobotu 4. nov. dopold. we 8 hodźinach mużſtwa lětnikow 1909 hacź 1911.

— Sakſka krajna kulturna rada napomina ratarjow, ſo bychu pſchi kupowanju hnojidłow pola firmow, pod kontrollu krajneje kulturneje rady ſtejazych, jenoż pod wuměnjenjemi kupowali, kotrež je krajna kulturna rada poſtajiła. Nětkotre ſ tychle firmow nětko ßwoje twory pod druhimi wuměnjenjemi pſchedawacź ſpytuja. Krajna kulturna rada na to kedźbliwe cźini, ſo maja firmy, pod kontrollu krajneje kulturneje rady ſtejaze, ßo jeho poſtajenjom dźerżecź.

— (Skótne khoroſcźe w ſaſtarſku w Sserbach.) Pokhroma, kotraž ratarjam hischcźe pſchezo staroſcźe cźini a ſkótne wikowanje poczežuje, dopomnjenje na ſańdźene cźaßy ſbudźuje, kotrež ßo tehorunja njejßu bjes podobnych ſkótnych khoroſcźow minyłe. W ſymje 1687 hacź 1688 woßebje mjes wowzami morjaza khoroſcź ſakhadźeſche. Nyczerkubleŕ Bjarnat ſ Theler nad Njeßwacźidłom a Scheſchowom 12. junija 1688 pißaſche, ſo je jemu w jeho wowcźerńjach tamnu ſymu 500 wowzow ßwikło, hacźrunje je tehdy pizy doſcź a na doſcź było. Tole njeſboże njeje jeho ßameho podeſchło, ale w jeho bliſkim a dalſchim ßuboſtwje ßu na nětkotrych měſtnach wſchě wowzy kónz wſake. Zyle podobnje Konrad Hendrich ſ Theler nad Ssulſcheźami 27. ſeptembra 1688 wobßwědcźi, ſo je jemu njedźiwajzy doßahaze pizy 700 wowzow ſpadało. Sa ratarja, kotryż tehdy we Lużizy ſ pſchedawanja wowcźeje wołmy khětry dźěł ßwojich pjenjeżnych dokhodow bjerjeſche, běchu to ſawěſcźe cźeźke ſchkodowanja. (Wuwſate ſ hkowneho ſtatneho archiwa loc. 7822, ſ Thelereż genealogije ſwjaſk I. Hischcźe njewocźiſchcźana powjeſcź.) P.

— (Sſuchota.) Hižo nětkotre njedźele ßu ßo ſaßo minyłe, ſo ßo żadyn ßylny deſchcź njeje naſchoł. Woda w ſtudnjach a rěkach poczina teho dla ſaßo wotebjeracź. Na Łobju je wona hižo ſaßo tak nikka, ſo budźa bórſy ſaßo ſ parnymi kódźemi jěſdźicź pſcheſtacź, jeli ſo ßo lacźna ſemja njebudźe móz po ßylnym deſchcźu na doßahaze waſchnje napicź.

Kedźbu! Kotre łużiſke gmejny cźerpja na pſchewjele ſwěriny a ſchkodu, kotruż ßorny, bażanty a woßebje dźiwje kanikle nacźinjeja? Sſu dźě gmejny, hdźeż je ſwěrina ßamo pjaty dźěl żnjow a ſkótneje pizy ſniczika, byrnjež ratarſtwo hižo ſe ßuchotu żałoſtnje na njedoßahanje pizy cźerpjeło. Knjeżerſtwo ma ßo napominacź,

so by hońtwinski sakoń tak pscheměniko, so by kóžda gmejna hońtwiske prawo a hońtwiski wokrjeż dostała.

Wotmolwy proźby žo póžłacź knjesej hońtwiskemu pschedžydze Ernstej Martinej w Khrósćże pola Lomska čžo. 8. Póst Lomske.

S Radžanez. Pjatk dopołdnja 1/4 11 hodźin s tudomneje knježeje pólneje bróžnje, něhdže 200 metrow wot knježeho dwora sdaleneje, woheń wudyri. Wona bě s nalětnjej pscheńzu a žłomu napjelnjena a žo do čzista spali. Weigangez fabrikska, Raboczańska a jena Budyska žykawa njemóžachu wohnjej wobaracź, dokelž w bliskosćzi žaneje wody njebě.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je póndźelu dźěłacźeŕ Młynk čzežko do njesboża pschischoł. Hdyž na dworje pjecź zentnarske zellulowe waky s wosa dele bjerjechu, jedyn s tutych wakow na Młynka padže a jemu bjedro słama, žytku rostorhny a zyły žiwot smjecże. Na žmjercź franjeneho žu hnydom do Budyskeje hojeŕnje dowjesli.

S Porschiz. Wubjeŕk 5. podkrježa sa wschowužitne dźěło měješche 23. oktobra žwoje 2. poždźenje. Wukhadźejo s myžle, so ma žo, hdyž ma žo powschitkowne lěpsche spěchowacź, kedźbliwosćź na žwójbu a statowy sakoźk složowacź, sa pschičzinami skaženja žwójbneho žiwjenja žlědźachu. Pschi tym žo kaž žamo wot žebje myžl pschinamaka, so tež tu „žokdkowe praschenje" do wahi pada. Po měnjenju krajneje synody je wono husto s pschičzinu žwójbneje njejednoty, kamanja a žamo dźělenja mandźelstwa. W nětčzischim čžažu žo husto holzy woženja, kotrež wo prawym domjazym hospodarstwje žaneho sapschijecża a srosumjenja nimaju. Po namjecże knjesa fararja Krygarja-Porschiskeho a knjenje wjerchowki s Hanau-Droždźiskeje žo teho dla jenomyžlnje wobsamkny, w podkrježu warjenske kursy wotměwacź. Po dotalnym nashonjenju žu te wschudže se žohnowanjom byke. Warjenje dyrbi žo na najjednorische jěže samjesowacź. Wo jenu wucžerku chzedźa žo pola krajneho towarstwa snutskowneho mišionstwa postaracź. Městna k wucženju chzetej knjes tajny ratarski radźiczel Steiger-Budyschinski a knjeni wjerchowka s Hanau pschewostajicź. Waricź dyrbi žo wo dnjo a wječor w Porschizach a Droždźiju wucžicź. Wucžbny pjenjes žo sa dnjowe wuczenje na 3, a sa wječorne wuczenje na 1 hriwnu postaji. Po pschedběžnym wobliczenju žo doscź młodych holzow pschi wuknjenju wobdźěli. S druhim sadźewkom sbožowneho a žwójbneho žiwjenja je pschesměrne wužiwanje alkohola. So bychu žo ludźo wo jeho schkódnosćzi powucźili, žo w Porschizach a Droždźiju pschednoschk se žwětkowymi wobrasami wotměje. Sa rěčznika chzedźa knjesa dr. med. Pětranza w Maleschezach dobycź pytacź. Pschi tym žo pschecże wupraji, so by hamtske hejtmanstwo apparat sa žwětkowe wobrasy wobstarało a wubjerkam sa wschowužitne dźěło do wole dało. Knjes tajny ratarski radźiczel Steiger jako prěni pschedžyda shromadźisnu na pohnuwaze waschnje wodźesche.

S Haschez. Blisko pola Wotrowa bě njedawno wulka hońtwa. Rjana čzrjódka hońtwarjow a honjerjow bě žo seschka. So njebychu hłodu mrěli, běchu Draždźanšzy hońtwarjo pol žwinjecża a bayerske piwo žobu pschiwjesli. Najprjedy žo najědźechu a napichu a potom žo na hońtwu podachu. Wschudže po polach a po kerkach swěrina cźěkasche, a sa njej kulki a schróty praskotachu, kaž so by krupobicże było. S wjetscha pak žo dźěry do powětra tšělachu; pschetož hdyž žebi na kónzu hońtwy wobradu wobhladachu, jenož 2 bažantow a 2 dźiwjeju kaniklow naliczichu. To bě zyły wuspěch wulkeje hońtwy. S tym žo ani rostšélany pólver njesapłacźi.

S Létonja. Ssobustawy Budyskeho anthropologiskeho towarstwa na pohrjebnischczu s provinzialno-romskeho čžaža tši dalsche rowy wotkrychu. Wone skalkowane kosćze a čzrjopy žudobjow s terrakotty wopschijachu. Se želesnych wežow žo žekera s wuchom, jedyn nóž a tši hosdže namakachu. S bronsy běchu někotre paczerki dźěłane. — Pola Huczinjanskeho želesniskeho sastanischcża je žo pohrjebnischczo se žerbskeho pohanskeho čžaža wotkryło. W schtyrjoch rowach wschelake žudobja: hornzy, schalki, nopaschki a schkliczki, wuschkate karanczki a kadźniki namakachu. Tež bronsowe wežy žo nadeńdźechu.

S Huski. Sańdźenu žrjedu běchu žo huscźanszy wobydlerjo w tudomnym hoscźenzu sešchli, so bychu pschednoschk tudomneho sozialdemokratiskeho krajneho sapósłanza Uhliga wo tudomnych gmejnskich naležnosćzach skyscheli. Hoscźenzaŕ pak Uhligej njedasche rěczecź, dokelž tutón w Huszy njebydli. Město njeho shromadźisniny powołaŕ Miedel wo mjenowanych naležnosćzach nadrobnu rosprawu poda. Potom jedyn žobustaw gmejnskeje rady akty čzitasche, kotrež bě hamtske hejtmanstwo gmejnskemu starschemu Henselej w Makej Huszy pschepodało. Wschelake njeporjadnosćze, kotrež běchu žo stake, žo do drobna rospomnichu. Shromadźisniny wodźeŕ ju w 10 hodźinach skónczi prajiwschi, so by wón na měscże gmejnskeho pschedstejicźerja žwoje sastojństwo hnydom složił.

S Panczig. Sswobodne sjednoczeństwo katholskich wucźerjow žerbskeje Łužizy měješche sańdźenu žrjedu wurjadne poždźenje w tudomnym hoscźenzu. Jednasche žo mjes druhim wo jara khutne praschenja, wo sdźerženju nascheje młodźiny sa jejny žerbski narod, sa kscheścźanstwo, sa wótczinu. „Schtóž ma młodźinu, ma pschichod." Widźimy, kak žo napscheczźiwna strona jeje mozuje. Chze s njeje tworicź s cźažom žwojich wojowarjow. A schto jej cźerwjeni wobsboženjo wscho poskicźuja! Na Boha, na naboźinu, narod a wótczinu žo pschi tym njedźiwa. Nop žo pjelni, wutroba žo próżdni. A kak chze tajki žwětnje smyžleny, na hłubschich sacźucźach khudy cźłowjek praweje wjeżekosćze a dorosymjenja sa Bożu stwórbu a žiwjenje měcź. Vanitas vanitatum! Próżdnosćź próżdnosćzow! — Duž bórsy do skutka, do organisazije. Towarstwa tworja žo po schulskich gmejnach. Duchowni a wucźerjo chzedźa a budźa shromadnje dźěłacź.

Dale postaji žo komižija k pschehladanju žerbskich biblisckich stawisnow, kiž žo w běhu někotrych lět s nowa cźischcża. Wuradźowasche žo wo jara waźnym pschedmjecże: wo wukubłanju duchownje žłabych dźěcźi w žerbskich schulach. W tym stawaja žo dalsche krocźele, kiž nadźijomnje dobremu kónzej dowjedu.

Po poždźenju sjednoczichu žo žobustawy se žwojimi pschiwusnymi k makej hoscźinje a sabawje. Wscho bě rysy žerbske. Knjeni wucźerjowa Renerka s Worklez a Sskodeńkowa s Panczig skutkowaschtej s wulkej khwalbu pschi spěwach žobu. Satirisko-humoristiski spěw sa blidom „Rjane wuhlady", wožebje baženjeny wot k. wucźerja Sskodeńka, sbudźi žmjecże a pschipósnacże. Dokelž s dźěla tež ras nascheho cžaža kharakterizuje, podamy jón naschim cźitarjam.

Po hłožu: Nasche Sserbstwo s procha stawa.

Wucźeŕ bycź to radoscź nascha,
Ma pak žwoje cźežnosćze.
Paedagoga naschoh' cžaža
Moshy mohł měcź bertlske.
:,: Wědomoscź, wuschiknoscź
Hłowu debicź ma a porst. :,:

Wěży po natursku widźecź,
Wobras wjaz' njedožaha,
Njechasch w hródźi žnadź žo skhilecź,
Do sch'le pschiwjedź wóžlika.
:,: S dźěcźimi do stwórby dźi",
Na planje 'schcże njesteji.

Lěpicź, wicź, plescź, tokkacź, tłóczicź
W schuli bórsy waschnje je,
Jenož niz psche wjele wuknycź,
Ruka njech žo wuwije.
:,: S hlinu pjez, niczo rjez,
Sa dźěcźi to kražna wěz. :,:

Se sch'le naboźinu wuhnacź
Žada njewěriwy schczeńk.
Moral nowa ma žo wusnacź,
Bóh žo póžłacź na wumjeńk.
:,: Njewěra wupjera
Deleka žo, horjeka. :,:

Moleŕ, blidaŕ, krawz a cźěžła,
Kowaŕ, wojnaŕ, pjekaŕ, schewz
Wucźeŕ dyrbjak bycź! O, běda!
Kajki wosmje nasch staw kónz?
:,: Komenski, wěrcże mi,
W rowje 'schcże žo wobrocźi. :,:

Młodoscź w towarstwje nětk skrucźicź,
Žiwjenje jej porjeńschicź,
Próżdny cžaž ju sahnacź wucźicź,
To ma kóžby srosymicź!
:,: Wowka, dźěd praj'taj nět':
„Kajki tola dźenža žwět! :,:

Wožebitoscź dźěscża hajicź,
Human bycź hacź do koscże,
Kij a prut do kuta stajicź,
„Dźěscża wěk" to žada žej.
:,: Khwalenja, khostanja
Dźěcźi žami rožbudża. :,:

„Slě je, hórje hischcże budźe!"
Wuhlad to do pschichoda,
Skóscźi sadźěwacź a brudźe
Schula ma, je lěkarka.
:,: Na schulu stajeju
Wschitzy žwoju nadźiju. :,:

Pschichodna shromadźisna budźe 7. februara w Ralbizach. W njej budźe k. dr. med. Rachel s Panczig wo schkodowanjach žerbskeho luda rěcźecź, a to s lěkarskeho stejischcża. R.

S Bukez. Na schulske městno, s pschežydlenjom knjesa wucźerja Schütze do Hodźija wuprósnjene, je skónczne schulska wyschnosćź po próstwje tudomneho schulskeho pschedstejicźerstwa sažo jeneho Sserba, knjesa wucźerja Hockera s Krapowow, sa pomozneho wucźerja tu postajila. Tudomni Sserbjo žu schulskej wyschnoscźi jara džakowni sa to, so je jich próstwu dopjelnila. Tak nasche dźěcźi runje tak derje žerbski, kaž tež s pomozu žerbskeje rěcże najspěschnischo němski nawuknu.

Se Schpikałow. Na tudomnym hońtwinskim revěrje žu pschi poslednjej hońtwje 77 sajazow, 9 žornow, 2 žornikow, 18 bažantow, 28 kaniklow, 2 kurwocże a 1 lischku potšeleli.

S Njeżwacźidła. Kermuschu žu žo po naschej wožadże paduschi brucźili. Póndźelu w nozy žu žo s dwora do fary s wok-

nom dobyli a ßebi tam jedyn ſwjerſchnik, hoſczej naſcheho k. fararja, dr. Thiemje, ßkuſchaze ſchkórnje, wino atd. pokradnyli. Potom ßu do Holeſchowa ſchli a tam ſ deleńzy cżeladnikam ſchkórnje ſebrali. So bychu ßo paduſchi wußlędźili, ßu naſajtra hnydom polizajſkeho pßa ſ Budyſchina ſkaſali. Wón ßo ßlęda naczuchawſchi na stronu k knjeżemu dworej bężeſche, tola bórſy ßo ßlęd ſhubi. Każ ßo ſda, bě hižo pſches njón wjele ludźi khodźiło. Budyſki polizajſki poß pak drje też k najlępſchim wucżucharjam nießkuſcha. W poßlednim cżaßu ßu jemu we Kupoji, Zokowje a dwójzy w Nießwaczidle podarmo ſa paduchami ßlędźicź dali.

S **Raſchowa.** Hdyż tele dny ſkakaŕ Wicżas ſ Jikoz a dźękacżeŕ Halma ſ Raſchowa, w Budyſkej waggonowej fabriży dźękazy, po horje k Bělſchezam dele jędźeſchtaj, jimaj jedyn wós napſcheczo pſchijędże. Wobaj chzyſchtaj ßo woſej wuwinycź a pſchi tym ſ wotmachom do ßebje ſraſyſchtaj. Wicżas ßebi pſchi tym lěwu ruku pſchi dłóni ſlemi a ßebi nětkotre dźěry do hłowy wuraſy. Halma njeſranjeny woſta.

S **Wjeleczina.** Na njelube waſchnje je ßo zyhelńzaŕ Simon pſcheßkapił, kotryż je prjedy tu bydlił a ßo w naleczu do Barlina pſcheßydlił. Wón bě tehdy wſchu ßwoju domjazu nadobu w ßwojim tudomnym domje woſtajił. Hdyż chzyſche ßebi wóndano ßwoje wohßedżeńſtwo wobhladacź, wón widżeſche, ſo běchu jeho dom zyle wurubili. Schtoż bě ßo wotnjeſcź hodźako, běchu paduſchi ſebrali, njedźiwajo na to, hacź běchu to meble, koża, poßleſchcża, matrazy, kuchinſka nadoba abo draſta. Też jedyn 180 hr. hódny kożuch běchu kradnyli. Dokelż bě ſ boka wßy ſtejaza khęża njewobydlena, njeißu ßo paduſchi w ßwojim dźęle mylili. Pakoſtnizy ßu dźękacżerjo ſ njedalokeho nowotwara. Woni we Wjeleczinje, Korſymju, Callenbergu, Motydle atd. bydla. Pſched ßudom ſmęja ßo też nětkotſi pſchekhowarjo ſamolwicź.

S **Wjeleczina.** Tudomna gmejna je ſa dobrowólnu wohnjowu woboru nowu ßykawu kupiła, kotraż ßo njedźelu popołdnju poßwjeczi.

S **Demjan.** Njedźelu rano wokoło 2 hodźin je ßo ſtatok tudomneho ſkakarja Gundela do cżiſta wotpalił. S domſkeho ßu ſkoro wſcho, ſ bróżnje dwaj woſaj żita wukhowali. Gundel ma jenoż ſ dźęla ſawęſczene. Pódla wjeßneje ßykawy ßo ßykawje ſ Huſti a Bělych Noßliz pſchi haſchenju wobdźęliſchtej. Woheń je ßo pjecża ſe ſkóſtniſkej ruku ſakożił.

S **Wulkeje Eswójnzy** pola Lubija. Pſchi hońtwje 23. oktobra ßu tu mjes druhim jeneho dźiwjeho kundroſa tſęlili. Hdyż cżorny ßerſchczak pſches kerki pſchihna, ßo jeho tam ſtejazy hońtwaŕ tak wuſtróża, ſo ſkoku ſe ßwojej tſęlbu cżekny. Jeho ßußod njebě pak tajki bojaſnik, ale mużniwje ßo do kundroſa ſamęriwſchi jeho potſęli. Tutón bě 2 lětne ſwěrjo a 214 puntow ważeſche.

S **Wudworja.** Wjeßeka cżrjódka hońtwarjow wotmě 24. okt. na Wudworjanſkim a Koſarcżanſkim honjeŕniſchczu ſ dobrym wuſpěchom a pſchi rjanym wjedrje ßwoju lětuſchu pſcheszyknu hońtwicżku. Potſęlało je ßo 53 ſajazow, 17 kurwotow, 5 bażantow a 7 dźiwich kaniklow.

S **Mikowa.** Sańdżeny tydźeń je ßo tu dźękacżerjej H. Thieli ſ Krjebje pſched Waworej hoſczenzom jěſdne koło kradnyło. Koło ma ſnamjo: „Dürkopp“ a cżißło 384,150. Wono je hiſchcże nęhdże 75 hriwnow hódne a ma pſchi wodźidle ſchkicżik ſ napißmom „Diana“. Jeho ſtpizy ßu cżorne, wobrucżi ſchęrej. Wodźidło je hłuboko ſhibnjene, ßedko brune ſe ſaniklowanymi pjerami. Sa ſaßodoſtacże koła je Thiela dobre myto wuſtajił.

S **Wósborka.** Na tudomne ſkótne wiki 30. oktobra njeßmě ßo żadyn ſchparaty ſkót ſ Pruſkeje pſchiwjeſcź.

S **Wujeſda** pola Ketliz. Na hońtwje na tudomnym gmejnſkim reverje ßu 24. oktobra 1911 86 ſajazow, 3 ßorny, 12 bażantow, 14 kaniklow a 6 kurwotow ſeſatſęleli.

S **pola.** Raiffeiſenſke nalutowarnje maja tutu njedźelu, ſ dypkom w 4 hodźinach w knjeżim hoſczenzu w Njeßwaczidle, ſwjaſkowu ſhromadźiſnu. Cżahi na żeleſnizy hodża ßo ſe wſchęch ſtron (ſ Budyſchina, ſ Rakez, ſ Klukſcha) ſa tamjęſbu a ſa dompucź jenak derje wużicź. Sa koleßarjow a woſarjow je ważne, ſo je wjecżor męßacźk. Też tajzy, kotſiż ßobuſtawy njeißu, maja pſchiſtup.

S **Jamneho.** Schtwórtk tydżenja dopołdnja wokoło 9 hodźin je ßo Handrikoweje, mjenowaneje Kubliżoweje ſtatok ſ wohnjom ſniczik. Domſke a hródź bęſchtej drjewjanej a ſe ßkomu krytej. S domjazeje nadoby je ßo jenoż mało wukhowacź hodźiło, dokelż ßo woheń jara rucże roſcheri. Pſchi wukhowanju je ßo wobßedżerka ſtraſchnje wopaliła. Ludźo, kotſiż běchu na pomoz pſchibężeli, dyrbjachu ßwoje myßle na to ſkożicź, ſo ßo pſchimjeſowaza mkodźina njeſapali. Khęża bě jara niſko ſawęſczena, domjaza nadoba pak ſ zyła niz.

S **Noweje Wßy** pola Krjebje. Sańdżeny ſchtwórtk w tudomnej papowej fabriży dźękacżeŕ Wicżas dźękacżerjej Lużizy klubu cżinjeſche, na njeho kareßy cżahajo. Lużiza je ßo ſ tym roshněwawſchi něſchto do Wicżaſa cżißnył. Tutón je padnył a ßebi hłuboku dźěru do hłowy wuraſył. Jeho domoj dowjeſechu. Tam rana tak ßylnje krwawjeſche, ſo ßo wón ſ njemozu ſaja. Sawołany lěkaŕ je porucził, ſo dyrbi ßo do Niſczanſkeje hojeŕnje dowjeſcź. Wicżaſowe żiwjenje je w ſtraſche. Schtó je winowaty, ßo pſchepytuje.

S **Běkeje Wody.** Dla pſcheſchiwjenjow w ſchkleńczeŕni Union 36 lětny knihiwjednik Richard Berg a 28 lětny pſchekupz Wilhelm Schneider ſ Běkeje Wody pſched Shorjelſkej khoſtanſkej komoru ſtejeſchtaj. Berg bě firmu Mudra a Co. wo wjele tyßaz hriwnow ſjebał. Prjedy hacź Berg do Běkeje Wody pſchińdże, bě wón pola pſchekupza Urbainza we Łukawizy pſchiſtajeny. Hdyż jeho Urbainz ſ dźęła puſchczi, jemu wón liſt pißaſche, ſo dyrbi jemu 1000 hriwnow póßłacź, hewak pſcheradźi, ſo je k barbjenju ſchkleńzy ſilen trjebał, nakoženje, kotreż je ßebi firma Hirſch patentowacź daka. S dobom Berg ßo firmje Hirſch poſkiczi, ſo chze jej ſa 1000 hriwnow mjeno jeneho muża mjenowacź, kotryż je jejny patent ſranił. Hirſch bě potom Urbainza wobſkorżił, tola ſ nim ſkónczńje pſchesjene pſchiſchoł, ſo mějeſche Urbainz patentowemu hamtej 5000 hriwnow ſapłacźicź, ſa cżoż ßmědźiſche patent wużicź. Ssobu wobſkorżeny Schneider bě Bergerej pomhał ſapiſki w mſdowych knihach falſchowacź. Wobaj ſtaj pjecża też portowu kaßu męßacźnje wo 70 hr. ſjebakoj. Berga k jaſtwu na 9 męßazow a k ſhubjenju cżeſtnych prawow na 2 lěcże ſaßudźichu. Schneidera wuwinychu. W należnoſczi portoweje kaßy ßo pſchecżiwo Schneiderej nowa termija wotměje.

— (Sakaſane ſkótne wiki.) Pokhromy dla njeßmě ßo na ſkótne wiki we Laſu 15. novembra howjaſy ſkót pſchiwjeſcź.

S **Drażdżan.** Kral Biedrich Auguſt je ſańdżeny tydżeń Altſtadt pola Stołpna, Stołpno, Nowe Měſto, Langburkersdorf, hojiſchczo Hohwald a Sebnitz wopytał. Krala wſchudże ſ wulkej luboſczu a ſahorjenoſczu witachu. K dopomnjenju na jeho wopyt ßu Nowe Měſto 10 000 hriwnow, k twarej ludowych kupjelow Langburkersdorf 3 000 hriwnow ſa khudych a nuſu cżerpjazych a Sebnitz 10 000 hriwnow ſa dobroczelſke ſamęry wuſtajike.

Přilopk.

* (Sso ſpalił.) W Aloisburgu pola Georgswaldy wobßedżeŕ domu Goldberg petrolej do lampy naliwaſche, roſla pak ßebi jo na draſtu, kotraż ßo pſchi ſaßwęczenju ſapalka ſapopadny. Cżężko ſranjeny ßo do khorownje da, ale je ſemrjeł.

* (Tyfußowe bazille w Ruhrſkej rěży.) W měſtach a wßach, pſchi Ruhrſkej rěży leżazych, wot nětkotreho cżaßa tyfus knjeżi. Hacź dotal je na njón nęhdże 1200 woßobow ſkoriło. W najwjazy padach je ßo khoroſcź derje minyła; pſchetoż liczba ſemrjeczow je pomęrnje mała była. Dokelż ßu ßo pſched nětkotrymi dnjemi tyfußowe bazille we Ruhrſkej rěży namakale, wyſchnoſcże wobydlerjow warnuja, njewarjenu wodu wużicź.

* (W bróżni ßo ſpalił.) W Geithainje ßo njedźelu bróżeń ſ nęhdże 100 zentnarjemi ßkomy ſpali. Pſchi wotrumowanju pod popjekom ſwuhlene cżęło, ſbytk jeneho noża a ſeſchkrjene pjenjeſy namakachu. Spaleneho chzedża jako jeneho 58lětneho murjerja ſ Gräfenhaina ſpóſnacź, kotryż je ßo wot njedźele ſhubił.

* Pokhroma je we Zwikowſkim wokrjeßu wudyrika. Teho dla ßu ßo tam ſkótne wiki ſakaſale.

* (Nowinki wo Toſelliowej.) Toſelliowa, nęhduſcha ſakſka krónprynzeßa Luiſa, je ßo ßwojeho muża nabyła. Wona je ßo roſßudźiła, ßo wot Toſellia dźęlicź dacź, dokelż ma tutón ſ jenej Florentinſkej ſpęwarku wjazy dyżli pſcheczelny wobkhad. Toſelli je pjecża ſ tutej knjeżnu we villi Fieſole wjeßely żiwy byk a je, hdyż je ßo Luiſa njenadźizy wróczika, ju jako ßwoju — czetku pſchedſtajił. Luiſyneho ßynka, małeho Filiberta, Toſelliowaj ſtarſchej ßwěru hladataj, ſo by jeho Luiſa ras njewotwjedła.

Wußudożenja.

Khoſtanſka komora. 55lětny ſchewz E. M. Förſter w Bónezach bě loni w oktobrje ſ jeneje fajmy żiwnoſczerja Handrija Ryczerja tam nęhdże 80 puntow běrnow a ſ pola wicżeżneho kublerja Schołty w Jaßeńzy nětkotre zentnarje běrnow a jedyn korb kradnył. Wobſkorżeneho, kotryż je hižo prjedy paduchſtwa dla khoſtany, k jaſtwu na 10 męßazow ſaßudźichu a jemu cżeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Naſch wuj.

(Pokračowanje.)

Naſch wuj: Rad lubje. Poßłuchajcže! Wy ßami wěſcže, kak ſpodźiwne nahlady maja měſchćenjo. Čzi měnja, ſchtož na roli roſcže, a jeja, kotrež kury njeßu, a mloko, kotrež ſkót dawa, to mamy my na poł darmo. To ßamo wot ßo pſchińdže. A hdyž proßo ßo k tučznemu ßwinjeczu wukormi a czelatko ßo k czežkemu wołej doroſcže, to ßo ſtawa bjes wulkich wudawkow a dźěła. Duž njewobpſchijeja, ſo burja ſa žito a druhe pólne płody, ſa ſkót, mloko a jeja ßebi dźenßa wjazy žadaja, hač pſched 20 a 30 lětami.

Kſchižan: Dyrbimy tola też wjazy dawacź hač prjedy, wjetſchu mſdu, wjazy ſa twarjenje, ſa pizu a hnoje, ſa dawki . . .

Schołta: Saſtań, Kſchižano, ſaſtań! My burja to najlěpje wěmy, ſchto naſche hoſpodarjenje płaczi a kelko, woßebje w hubjenych lětach, ſ njeho wuwikujemy. Tola, njeſamylcže wuja. Wujo, rěcź dale!

Naſch wuj: Tak khětſje, hacź ßebi ſa ratarſke płody něſchto wjazy žadamy, hnydom wołaja měſchćenjo a naſchćuwaja ſozialdemokratow a njemudre měſchćanki, rěcža wo drohocze žiwjeńſkich potrjebnoſczow a njenaßytnych burow. Hdyž ſ nowymi pſchiprawjenjemi w městach, ſ drohotnymi klamami a drohim wotnajenjom a mnohimi pomoznikami, kiž zakty a mjaßo kóždemu do domu woža, hdyž ſ wjetſchej mſdu ßwojich dźěłaczerjow, ſ woßebniſchim žiwjenjom měſchćanow a klinczazym profitom wſchelakich kupzow naſche pólne płody **pſchedroža**, dha ßebi wotebjerarjo žadaja, ſo ßo nima dotalnej płaczińſnje pſchiczißnyczź, ale ſo ma bur ßwoje płody wo tak wjele **tuńſcho** wotedacź, ſo tola njebychu wjazy płacziłe, hacź prjedy.

Tamni wſchitzy: To je njeßłyſchana wěz! To ßebi hiſchcze tak rosmyßleli njejßmy. Tajkale njeprawda!

Jan: Čzi to lěpje njewjedźa! Tak njeſprawny tola žadyn roſomny człowjek bycź njemóže.

Mots: Wjele ludźi na to njemyßli, ſo wot drózſchich žiwjeńſkich potrjebnoſczow bur druhdy ani pjenjeźka njewohlada, ale ſo zyły dobytk mjeſkupzam do rukow pada. Doſcź ludźi je, kiž to wjedźa, a tola niczo njepraja, hewak njemohli pſchecźiwo burſtwu ſchczuwacź.

Kſchižan: Wohidni ſchczuwarjo! To ßu tola jenož ſozialdemokratojo?

Naſch wuj: Bohužel, niz! Sswobodni a liberalni rěczniży a czaßopiſy runje tak czinja.

Schołta: Schto ma to wſcho ſ khěžorſtwowymi wólbami czinicź?

Naſch wuj: To hnydom ſhoniſch. W druhich krajach žito tuńſcho naplahuja, hacź pola naß. Na njeßměrnych paſtwiſchczach paßu ßo wulke czrjódy ſkotu ſ makymi wudawkami. Ssu krajiny, hdźež podnjebjo (klima) ſróſtej a žnjam howi a płódna rola wſcho podwoji, hdźež žane ſkótne khoroſcze dokhody njeponiżeja, hdźež je niſka mſda a žanych wudawkow ſa ſawěſczenje, hnoje a pizy a hdźež ſkónczńje dla ßłabeho wobydlerſtwa žanych wotebjerarjow nimaja. Na tute kraje woni ſ porſtami pokaſuja a ßebi žadaja, ſo bychu ßo jich tunje płody bjeſe wſchěch ſadźěwkow k nam dowožowałe.

Kſchižan: Potom nam nichtó niczo wjazy njewotkupuje!

Naſch wuj: Teho dla też! Dyrbicze potom waſche płody runje tak tunjo pſchedawacź kaž zuſe, kiž do kraja pſchińdu.

Kſchižan: To ßo tola njehodźi. Potom ßmy ſa lěto „bankrott“!

Naſch wuj: Hlejcze! To dźě ßebi ſozialdemokratojo pſcheja.

Kſchižan: Temu dyrbi ßo ſadźěwacź. My chzemy też ßo žiwicź. Dyrbimy dawki płaczicź a wojakow ſa wótzny kraj dźeržecź.

Jan: Mamy toßamo prawo kaž dźěłaczerjo, ſa ßwoje dźěło ſprawnu mſdu ßebi žadacź.

Naſch wuj: Sso wě! Teho dla ſawjedźechu naprawne ſtrony a dźěl narodoliberalnych ſchkitaze zła. Pſches nje ſběhnje ßo na wukrajne płody na mjeſach tak rjez jedyn pſchidawk. Tón ma dwoji wužitk: Najprjedy pjelni naſchu khěžorſtwowu pokkadnizu, ſmóžni nam, naſch wótzny kraj ſchkitacź, a ſ wulkeho dźěła njeße jón wukraj, ſa tym hacź ßu žuě. S druha poſtupuja pſches njón naſche płody, tak ſo my ſa naſche napinaze a czežke dźěło też wyſchſchi dobytk doſtanjemy.

Kſchižan: Ach, tón je huſto tak niſki a njewěſty najebacź zła.

Jan: Tak pola naß burow je. Sa to pak dźěłamy ßami ſa ßo jako ßwobodni ludźo na ßwojej pódže a roli. Saſtojnik ſaczuwa huſto kſchud ßwojich pſchedſtajenych. Bur ma nad ßobu jenož Boha a ſakoń.

Mots: Schkitaze zła ßu zyle ſdobne. Ale, wujo, wſchitzy burja njemóża žito pſchedawacź. Mjeńſchi wobßedźerjo kupuja ßamo khlěb.

Kſchižan: Njebarb nam ſ twojimi wotmłóczenymi ſozialdemokratiſkimi ſchtuczkami. Něſchto ma kóždy bur na pſchedań! S běrnami njemóže klamarja ſapłaczicź a renta a druhe dawki ßo tola też wjazy ſ „dźeßatkom“ wot pſcheńzy a jeczmjenja njepłacza. K temu trjebaja ßo hotowe pjenjeſy.

(Pſchichodnje dale.)

M. S.
B.

Wotewrjenje pſchedawarńje.

S dobrym wuſpěchom, kotryž ßym ſe ßwojimi rucže pola wotebjerarjow woblubowanymi ſpezialnymi

kakaowymi a ſchokoladowymi družinami

dozpił, ßym ßo pohnuł,

na theaterſkej haßy cżißło 4 pobocznu pſchedawarńju

wotewricź. Pódla ßwojich hižo ſnatych ſpezialnych družinow w jednorym ſawalenju tam **wſchě pſchißłuſchne wězy** najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wuwjedźenja wjedu.

Sswojim cżeſczenym wotebjerarjam ſa hacź dotal wopokaſane derjeměnjenje najwutrobniſchi džak praju a proſchu, ſo by ßo mi wono też dale ſakhowało.

S poczeſczowanjom

Moritz Schmidt.

W Budyſchinje, 20. oktobra 1911.

Pſchi mjaßowych jědkach 1. Telefon cżißło 666.

Na theaterſkej haßy 4. Telefon cżißło 656.

Zuſe ſuby
plombowanje, wucżehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſubobolenja.
— Pomérne płaczińſny. —
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho mosta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Kakao
ſaruczeny cżiſty
punt po 75 pj.
porucża
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Hypothekſke pjenjeſy
wupožczuje **E. Koban**
pſchi žitnych wikach 4.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 2. novembra dopołdnja ½**9 hodźin** budu na **Scheſchowſkich** honach

75 loßow ſtejazeho khójnoweho wužitkoweho drjewa

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi Scheſchowſko-Dobroſchczańſkim puczu pſchi Liſchohórſkej mjeſy. Pſchihódne wotwożenje.

W Scheſchowje, 26. oktobra 1911. **Wobßedźerſtwo.**

95 pjenježkowske dny

pola

Waltera Noebela

na bohatej haßy 14=16.

3 pory rukajzow . 95 pj.	1 dźĕlba pschikrywow ſ wóſkowaneho ßukna 95 pj.	1 pißana pschedkoſchliczka a por ſtulpow . 95 pj.
2 poraj ſokow . . 95 pj.	2 kruchaj woknoweje kože . . . . 95 pj.	modny ſchlips k ßamowjaſanju a ßlĕ . . 95 pj.
3 pory ſokow . . 95 pj.	1 duz. trjenjow . 95 pj.	2 ßomocźanaj gumijowaj paßaj . . . . 95 pj.
barchentowe ßuknje ſ volt. a rjanym wolmjanym woblukom . . 95 pj.	7 podražowanych kožanych trjenjow . . . 95 pj.	2 gumijowaj paßaj ſ parlemi . . 95 pj.
žonjaze barch. kholowy 95 pj.	6 trjenjow . . . 95 pj.	autoſchlewjer a nahlowjazy ſchawl . . . 95 pj.
cźopke ſpódnje taille 95 pj.	3 metry tkaninow k twjelkam . . . . 95 pj.	ßuknjane khapy; 1—4 dolhoſcźe . . . . 95 pj.
2 małej nažolcź płacheźe 95 pj.	6 ſcht. ſchantkow, bĕłych a pißanych . . 95 pj.	wupjerki ſ ruſkeho płata, hotowe k pjelnjenju 95 pj.
1 wulka płachta . 95 pj.	2 wupjerkaj . . . 95 pj.	2 pſchedryßowanaj puzakaj . . . 95 pj.
3 pory zwjern. barchentowych noh. lapow . . 95 pj.	pſchedkoſchliczki, ſchtryk., bĕłe a pißane 95 pj.	
5 hadreſchczow . . 95 pj.	jeczki ſ jehnjazeje kože 95 pj.	
pſchedkoſchliczki ſ filza 2 ſcht. . . . 95 pj.		

Cźeſcźenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo je moja

pſchedawarnja wurĕſnych tworow, dźĕlaczerſkeje draſty a wobucźa

ſaßo na ſtarym měſtnje na **kamjentnej drózy 19.**

S poczeſcźowanjom

Jan Marſchner.

Wſchĕ tſchĕſki, palne a płotowe ſchwaty

tunjo pſchedawa

rĕſak w Ssernjanach pola Rózanta.

— Marija Madlena —

lyrisko-dramatiska hra, so **njedźelu 29. oktobra poſledni króć** wot towarſtwa knježnow w Radworju pola Delanec předstaji, k čomuž so najwutrobniſo přeproſuje.

Započatk wječor w 7 hodź. Zastup 50 pj.

Pſchedryßuje ßo, wjechlaze banty ßo moluja, mjena ßo wuſchiwaja

na Moltkowej drózy 8 po 3 ſkhodach.

Sserbſki muſej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Khĕža ſ rjanej wulkej **bĕłernju** (blejchu), rólu, płokarńju, hdźež wjele měſchczanow płoka, małej hródźu, něſchto polom je dla wobßedźerjoweje ſtaroby hnydom jara płaczíſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Göpel

ſe ßłomowym tſchaßakom

ma na pſchedań **Muzik** w Cźichońzach cźißko 9.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕlaczerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lĕtu pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sſo ſhubił!

Kij ſ mjenom A. M. je ßo Njeßwaczidliſku kermuſchu ſhubił. Sprawny namakař chzył jón ſa dobre myto na Horje na ryczerkuble wotedacź.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Sjawna ludowa ſhromadźiſna

reformaziſki ßwjedźeń, wutoru 31. oktobra 1911, popołdnju w 4 hodźinach w Krygarjez hoſcźenzu w Minakale.

Rosprawnik knjes ßejmſki ſapółłanz **Bart** ſ Brĕſynki:

Wo ważnych žadanjach a praſchenjach naſcheho cźaßa.

Po pſchednoſchku ßwobodna rosmołwa ſa kóždeho jenož w ßerbſkej rĕcźi.

Wjeßne wólbne towarſtwo.

Pschiłoha k czißku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. oktobra 1911.

Płaczißny rěsneho ſkotu na Draždżanſkich ſkótnych wikach.

23. oktobra 1911.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	49—51	87—95
2. awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	43—47	79—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	35—41	72—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	27—33	66—71
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	44—48	79—88
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	39—43	71—77
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	34—38	66—71
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—33	61—65
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	23—26	56—60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	49—51	87—89
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	44—47	77—82
3. ßnadnje pizowane	32—36	67—71
Czelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	55—58	90—95
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—53	79—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—45	76—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkhiżenjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	49—50	65—69
2. mjaßne	47—48	63 - 64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—46	58 - 61

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 21. okt. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 26. okt. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenża běła	—	—	—	—	9	90	10	15
" żołta	—	—	—	—	9	60	9	80
" nowa	9	85	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	90	9	05	8	80	9	—
Jeczmjeń	9	—	10	—	9	—	9	75
Wowß	9	25	9	50	8	90	9	10
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	19	—
Hejduſchka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra 1 kilogr.	3	—	3	40	3	—	3	20
Pſchenična muka 50 "	11	—	19	75	16	—	20	—
Rżana muka 50 "	11	—	14	50	13	—	15	—
Ssyno 50 "	5	—	5	50	5	—	5	50
Ssłoma 100 "	4	50	5	17	3	25	5	20
Proßata 723 ſchtuk, ſchtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	50	7	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	30	7	55
Pſchenični gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	7	90	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 10 hr. 15 np. hacž 10 hr. 35 np., rožka wot 9 hr. 05 np. hacž 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 9 hr. 80 np. hacž 20 hr. 10 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 70 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., żołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 48 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 12 hr. 60 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczißny w Kamjenżu.

26. okt. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 20 np., pſchenża wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 10 np. jeczmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (ſtare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 90 np. hacž 3 hr. 20 np., jeja (maudl) 1 hr. 50 np.

Wiedro w Londonje 27. oktobra: Deſchcź.

Cyrkwinske powjeśće.

W Michalſkej zyrkwi śmeje 20. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Răda ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tiſcher ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. — Tydźeńſke faſtojnſke dźěła śmeje farar Răda.

Reformoziſki ßwjedźeń śmeje rano w 7 hodźinach duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Răda ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Kollekta ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Khorla Ota Barcź, fabrikat w Dobruſchi, ſ Hanu Marju Rjekej w Bórku.

S druhich wožadow: Guſtav Adolf Hajna, fabrikſki dźěłaćer w Hornjej Hórzy, ſ Hanu Auguſtu Valtenez w Hnaſchezach. — Ernſt Richard Schwarz, ſkałat w Mjedźoiſu, ſ Emmu Mechelkez tam. — Hugo Ernſt Pjetraſch, żiwnoſćer we Łupjanſkej Dubrawje, ſ Marthu Urbanez ſ Holeſchowſkeje Dubrawki. — Ernſt Błažij, dźěłaćer na Horje, ſ Helenu Pjetſchkez w Nowych Bóſchizach.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Helmut Heinz, Alfreda Hermanna Matthienza, pośłužobnika na Zidowje, ß. — Kurt Pawoł, Pawoła Oskara Hanuſcha, tyſcherja na Zidowje, ß. — Wally Charlotta, Maża Bohuwěra Wagnera, tyſcherja w Małym Wjelkowje, dź.

W katholſkej zyrkwi: Pawoł, Hendricha Zeha, klampnarja w Budyſchinje, ß. — Hana, Jurja Krempki, dźěłaćerja w Budyſchinje, dź. — Jan, Ernſta Rawy, agenta w Budyſchinje, ß. — Benno, Jurja Jakubaſcha, fabrikſkeho dźěłaćerja na Zidowje, ß.

S druhich wožadow: Helena Hilźbjeta, Pawoła Maża Nyczeje, najeńka piwańnje w Huſzy, dź. — Erwin Marczin, Alwina Pětſcha, żiwnoſćerja w Nowych Kaſchezach, ß. — Meta, Bjedricha Maża Kampſcha, pohonca we Wětrowje, dź. — Kurt Willy, Ernſta Jurja Scholty, cźeßle w Njeßwaczidle, ß. — Marja Martha, Oty Pawoła Sommera, młynka we Łahowje, dź. — Max Ernſt, Ernſta Młynka, żiwnoſćerja w Nowej Wßy p. Njeßwaczidła. — Elſa Johanna, Jana Auguſta Syndy, kublerja w Scheſchowje, dź. — Johanna Margareta, Auguſta Hermanna Wiecha, maſchinſkeho wjednika w Khwoczizach, dź. — Helmut Oskar, Marczina Umikera, khěžerja w Koporzach, ß. — Alfred Ernſt, njemandź. ß. w Barcze. — Helena Elſa, Jana Auguſta Lorenza, żiwnoſćerja w Rakojdach, dź. — Helena Hona, Jana Bjedricha Bartuſcha, żiwnoſćerja w Rakojdach, dź. — Helena, Jana Khorle Günthera, dźěłaćerja we Worzynje, dź.

Zemrjeli:

W Michalſkej wožadźe: 20. dźeń oktobra: Jan Ernſt Garbat, pohonc na Ssokolzy, 19 l. 11 m. 11 d. — 27. Pawoł Rudolf, Ernſta Maża Němza, murjetſkeho polěra w Sczijezach, ß., 3 m. 10 d. — Khorla Auguſt Voigt, wuſłużeny pſchedstejet wukubłarnje dźěći w Hodźiju, 66 l. 3 m. 9 d. — Handrij Winkler, żiwnoſćetſki wumjenkat w Hornim Hunjowje, 92 l. — Max, Auguſta Pětra, pohonca w Ssulſchezach, ß., 9 m. 13 d. — Hana Pětrikez, Jana Handrika, dźěłaćeja w Khwaczizach, mandźelſka, 70 l. 2 m. 29 d. — Max Marczin, njemandź. ß. w Pſchiwczizach, 13 d. — Erneſtina Stübnerez, Jana Günzla, gmejnſk. pſchedstejiczerja we Wichowach, mandźelſka, 61 l. 7 m. 11 d. — Marja ſwud. Wicźaſowa rodź. Kobaniz, rentudoſtawarka w Njechornju, 77 l. 8 m. 23 d.

Żyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

20. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmeje rano ½8 hodźin farar Kſchižan ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Voigt ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje.

Reformaziſki ßwjedźeń śmeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němſku ſpowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kſchižan němſke a ¾10 hodźin ßerbſke prědowanje Kollekta ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

Żyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſez.

20. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmeje farar Domaſchka rano ½8 hodźin ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójź dopołdnja ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje.

Popołdnju w 4 hodź. ſhromadźiſna kſcheſcź. towarſtwa żónſkeje młodźiny.

Reformoziſki ßwjedźeń śmeje duchowny Bójź rano ½8 hodźin ßerbſku ſpowjedź, farar Domaſchka dopołdnja ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Kollekta ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

Franz Marſchner

cźaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješćel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobhydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczišnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

wſcheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy,

paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu

porucža **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenož, ſa wóczko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, ežitanſke ſchkleńzy atd., **bryle a tłóczniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Čžinju na to kedźbliwe, ſo Wilhelm Scholta, kotryž po wßach pucžuje, ſ mojej optiſkej pſchedawarńju niczo čžinicz nima.

M. Gottwald

pſchi mjaßowym torhoſchczu 11

porucža po tunich płaczišnach

zychi, běle a pißane, wupjerki,

ruby, ložowe płachty,

trjenja, twjelki.

Saložene 1878. **C. E. Rinke** Saložene 1878.

kožłatſki miſchtr

na bohatej haßy 5.

Wulki ſkład

pjelſczowych wězow

kóždeje družiny.

Skladownja kłobukow, mězow ſa mužſkich a hólzow.

Seſchicze

mužazych a žonjazych kožuchow,

teho runja **žaketow** po najtuńſchich płaczišnach.

Stare kožuchi ßo w kóždym czaßu pſcheſchiwaju.

Kožuchowe kože a wobßadźenſke kože

czerſtweho pſchihotowanja po wſchěch płaczišnach.

Boy ſe žiđžanym podſchiwkom ßo rucže pſchedźělaju.

Kunjaze a tkhórjaze kože a ſajecze kože

ßo kupuja.

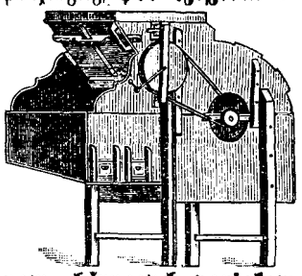
S počeſczowanjom

C. E. Rinke.

Sawołajcze mje ſ telefonom, hdyž je trjeba

= młóczaze maſchiny =

porjedźicz, **pod czišłom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, maſchinſka fabrika :: **w Protezach** (Prietitz) pola Halſchtrowa.

Dźěłam **młóczaki** ſ cziſczenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, cziſczazych maſchinow, wějadłow, trieurow, ſchrótowanſkich młynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěſakow, ßlomurěſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßykanjowych maſchinow** atd.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika loſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dóſtacz

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wiſitne khartki

czišczi ſpěſchnje a tunjo

Ezmolerjez knihiczišczerznja.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacz na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokožene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßaczn. wupowjedźenju 3½%**

pſchi jenoměßaczn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßaczn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacze khamorowych kaſchczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

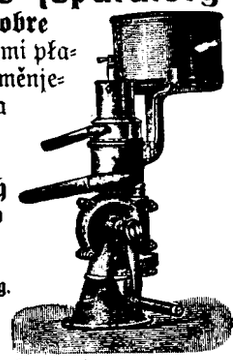
Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Rolowe ſeparatory

tunje a dobre
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wumĕnjenjemi porucza
Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pötzig a Ernſt Falling.

Stare maſchiny
ſo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maſchina ſo wĕzywuſtojnje ſtaji.
Sobotu na kamjentnej haſy.

Dobru
pſcheńczˇnu muku,
hejduſchku, majoran, jahły, krupy, raiß, hroch a nudle
porucza Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej — w Neugersdorfje w Sakſkej.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyſchenja diſkontoweje ſadžby khĕžorſtwoweje banki ſadanjamy wot 20. ſeptembra 1911 nalutowanſke pjenjeſy:

pſchi wſchednym wužiwanju ſ	3 %	ſa lĕto bjes ſpisow.
pſchi mĕßacznym wupowjedženju	3¼ %	
pſchi ſchtwórczˇlĕtnym =	3½ %	
pſchi połlĕtnym =	4 %	

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje.

Serbſki dom.

Sa naſymu a ſymu

poruczam ßwój **wulki ſkład** jenož trajnje dźĕłaneho

Wobuća

ſa mužſkich, žónſke a dźĕczˇi

po ſnatych **tunich płaczˇiſnach.**

Najwjetſchi wubjerk

jĕſdnych, honťwarſkich a dołhich ſchkórnjow,
filzowych, ßuknjanych a pjelſczowych ſchkórnjow,
czˇrije ſ wjelbludowych koßmow, domjaze ſtupnje, filzowe ſtupnje a tofle, gumijowe ſtupnje,
balſke a towarſtwowne ſtupnje,
mužaze a žonjaze ſchkórniczˇki
ſ dźerżˇazych kožowych družinow a modnych formow
po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj., 8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.

Jeniczˇka ſkładownja ßwĕtoßławnych czˇrijow
ſe ſnamku „Mercedes“ ſa jenotne płaczˇiſny ſa mužſke a žónſke po 12 mk. 50 pj., ſ luxuſowym wuwjedženjom po 16 mk. 50 pj.

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. **Założ. 1869.**

So bych je wotbył, pſchedawam po kóždej ßo pſchihodźazej płaczˇiſnje

3 mlokowe ſeparatory,
2 ſchijazej maſchinje,
8 trjebanych žonjazych jĕſdnych kołow a
30 trjebanych mužazych jĕſdnych kołow.

Ženje ßo wróczˇaza ſkładnoſcˇ.

Jan Schibak na Mužakowſkej dróſy.

Otto Preuß

(Mějeczˇel Khorla König)

na žitnej haßy 4 w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Sa naſhmſki a ſhmſki czˇaß

ßu wſchĕ nowoſcˇe doſchle.

Woßebne **mužaze wobleczˇenja, paletoty, pſcheſapinaki, ſportiſke jupy, tołſte ſymſke kholowy, ruławate łazy, kalmuki,** kaž tež **peleriny do wjedra** wſchĕch wulkoſczˇow a płaczˇiſnow.

Pſchedawanſka ſaßada:
wulke roſpſchedacˇe — mały wužitk.

Woßebne **žonjaze a holczˇaze jaki a paletoty**
ſe ßukna, aſtrachana a ßomota w najwjetſchim wubjerku a ſa kóždy ßłód.

Sswĕtłe jendźelſke paletoty, kaž tež **czˇorne mĕchojte żakety** ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom (woßebje czˇopke) ſa najtołſche woßoby na ſkładze.

Dźĕczˇaze żakety wot 3 mk. hacˇ do najwoßebniſcheho.

Draſta ßo po mĕrje ſchije
ſ rukowanjom ſa ßedźenje bjes poroka a najlĕpſche dźĕło.

Kożuchi ßo ſa najkrótſchi czˇaß poczˇehnjeſa.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schëroko snate

palenzy a likeury.

Roseßklanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczißnowy sapiß zadacz.

Kwaßne dary ßwjedzeńske dary

— sa kóždu składnosć ßo pschihodzaze —

po tunich płaczißnach

porucza

Gustav Thunig

Sał. 1865. **na snutskownej lawskej haßy.** Telefon 648.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowczkami sa pschejěsdy, hródze, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawol Arnold,

parna zyhelncza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Sporuschk

(Mutterkorn)

kupuje po kóždej dźělbje

hrodowska haptyka

w Budyschinje

(P. Leidler).

Liebsch,

hudnisti aktuar sw. ßłużby

pschi nowych hrjebjach 5

pißarnja sa kupowanske, hypothekske dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißło 177. —

Pscheßadzowanje lezomnosczow

„Skhoriwschi na saßaku

wumpjeru,

mam po nałożenju 1 kusk **Zuckerowego patent. lekarskego mydła** zyle cziste wobliczo. Wasche mydło czaß żiwjenja trjebam. O. K."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Eugerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Serbske blido

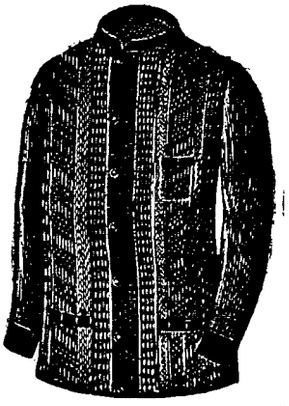
kóždu wutoru w 5 hodźinach

w khofejowni.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane.

rukawate lazy

po wschěch płaczisnach,

normalne koschle a kholowy,

czopło podschite spódnje tajle,

spódnje kholowy,

dźěczaze kholowy se schtaltom,

schenillowe rubischeża a schawle

nowych rjanych mustrow najlěpsche a najtuńsche kupujecże pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** **na snutskownej lawskej haßy 8**

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

Wuporjedzenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosć: **ruczne młóczaki, żelesne stiftate młóczaki se ßłomowym tschaßakom a kschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běłetuskej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrez móża ßo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty

ßu po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni Serbskich Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjac knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 44. Sobotu 4. novembra 1911. Lětnik 70.

Ssurowe wojowanje psched Tripolišom.

Turkojo a Arabšzy ßu wospjet ſ njemdrymi nadběhami spytali, měſto Tripolis Italſkim saßo wutorhnyć. Pjatk 27. oktobra něhdże 12 000 Turkow a Arabſkich pschećiwo Italſkim postupowasche. Woni spytachu lěwe italſke kſchidło wobeńć, ſchtož pak ßo jim njeporadźi. Turkojo dyrbjachu ſ wulkim ſchkodowanjom zosacź, mjes tym ſo ſchtyri italſke Kruppſke batterije do nich tſělachu. Pſchezo pak ßo něktotrym arabſkim wotdźělenjam ſchlachći, ßo ſa italſku frontu ßunyć. Italšzy pak je wobſtupichu a je sniczichu. Někotre wotdźělenja 40. pěſcheho regimenta dachu Arabſkim ßo hacź k tſělzſkim pſchěrowam pſchibliżić. Potom do nich tſělećź poczachu, nuſowachu jich ſ wulkim ſchkodowanjom zosacź a ßo ſa nimi ſ bajonnetom puſchćichu. Jěſdni ſ konjow ſlěſechu a ßrjedźiſchćo poßylnichu. Prawe italſke kſchidło wuſpěſchny nadběh na lěwe njepſcheczelſke kſchidło ſćini. Pſchi nadběhu ſ bajonnetom ßo jena ſelena arabſka profetſka khorhoj a jena cźerwjenoźidźana khorhoj ſ połměßazom, hwěſdu a ſ koranſkimi hrónczkami na běłym poln dobu. Arabšzy ßo na pſchimórſke pěſkowe ßepje wróćo cźěrichu a Turkowſka artillerija ſpyta jim pomhacź, tola bjes wuſpěcha. Jena turkowſka batterija ßo sniczi. Turkojo a Arabšzy ßu cźežko ſchkodowali. Něhdże 2000 muži je ſ nich padnyło a něhdże 4000 ßo ſraniło. Też jedyn wyßoki turkowſki offizěr je padnył. Jeho cźěło pod ßylnym italſkim wohnjom ſ wulkim ſchkodowanjom wotnjeßechu. Na ſtronje Italſkich je teho runja wjele ludźi ſpadało a ßo ſraniło. Někotſi Italšzy ßo ſ pſcheradnymi wutſělemi arabſkich wobydlerjow wot ſady ſatſělichu. Italšzy teho dla nětko pſchedměſto a oaſu wot Arabſkich cźiſćeja. Wſchitkich, pola kotrychž brónje nadeńdu, ſatſěla. Wſchě arabſke domy a khěžki pſched wrotami Tripoliża ßu ßo ſpaliłe. Italšzy njetrjebaju ßo nětko wjazy ſtracha wot ſady bojecź.

* *

Pſchi mordarſkim wojowanju pjatk 27. oktobra w Tripoliżu ßu niz jenoź arabšzy mużojo, ale też jich żony a dźěćźi wot ſady do lěweho kſchidła Italſkich tſěleli a jo nadpadowali. Tu cźłowjekowmorjaza njemdroſcź ſakhadźeſche, a roſpuſchćena hida Arabſkich ßebi ſatraſchne woporу żadaſche. Wſchě powjedanja ſranjenych tón ßamy hróſbny wobraß „wojowanja hacź na nóż“ roswiwaju. „S tſjoch ſtron ßo do naß dawachu“, tak jedyn w hoſpitalu leżazy ſranjeny italſki wojak powjedaſche. „Njemdroſcź Arabſkich żanych mjeſow njeſnajeſche. Żónſke a hólzy ſ brónju w ruży do ßrjedź italſkich wojakow pſchińdźechu a pytachu jim tſělby ſ rukow wutorhnyć. Wobarachmy ßo każ lawy, ale naß bě jich tak mało, a jich tak wjele, tak wjele! Każ tigry woni na naß ſaſkakowachu, ſo roky tſělbowe pſched naſchim wobliczom ſabłyſkachu.“ A hdyż ßo wopytaŕ hoſpitala ſranjeneho wopraſcha, kelko Italſkich je padło, ßo wocźi młodeho wojaka ſe ßylſami napjelniſchtej a jeho hłóß tſchepotaſche: „Ow, żyłe hromady.“ A wón poča dołhi rjad towarſchow a pſcheczelow naliczicź, kotſiż ßo ženje domoj njewróća.

Dołhe cźahi ſranjenych ßo pſchinjeßechu. Też wojazy ſanitetneho korpſa ßu ßo w njemdroſcźi wojowanja, njedźiwajzy cźerwjeneho kſchiża na ßwojim rukawje, ſ brónjemi wobaracź dyrbjeli. Nětko ſranjenych towarſchow pſchinoſchowachu. Tam italſki wojak leži, ſ kałaczom ßu jeho tſi krócź k wutrobje kłóli, jeho delnje cźeleßno je kulka roſraſyła. Tola w jeho wocźomaj ßo hiſchće dźiwja roſpalitoſcź wojowanja żehli. „Jena kula je mi tſělbu roſbiła“, ßo jemu ſ krwju ſaběžaneho rta kropi, „hewak budźich hiſchće wjazy tychle pßow ſabił!“ Pódła njeho młody rjany pachoł leži, jeho noha je roſrażena, żałoßne boloſcże jeho wobliczo ſcźahuja, jeho błěda huba ſtona: „Macźi, luba macźi!“ Wo pſchikłodach rjaneje wojeŕſkeje ßwěrnoſcże ßo powjeda. Jedyn mały florentinſki wojak ſ wulkej próżu ßwojeho ſranjeneho leutnanta, pod cźežu jachliży, ſ bitwy pſchinjeße. Měnjo, ſo je nětko jeho offizěr bjes ſtracha, jeho wón ſ waha na ſemju puſchćźi, tola tu wón widźi, ſo je morweho njeßł, kulka je młodemu leutnantej cźoko pſcherasyła.

Woſy cźerwjeneho kſchiża ßo ſ naſběranymi morwymi pſchiwjeſechu. Wyßoko nakopjene cźěła italſkich wojakow leżachu; na kopizy cźěło młodeho wojaka leżeſche, kotremuż běchu Arabšzy draſtu ſ cźěła ſdreli. Zyłe cźěło bě ſ kałaczemi roszychnowane. Na Italſkich tónle hroſny napohlad każ ſignal ſkutkuje. Wjecziwoſcź jich pſchemóże, woni chzedźa ßo na cźahi ſwjaſanych jatych, bjes kónza nimo cźehnjazych walicź a ßo wjeczicź; jenoż ſ nuſu móża ßo wotdźerżeć. W cźahu jatych ßo ſchědźiwzy, żónſke a dźěćźi motaju. S wjetſcha ßu cźělnaſy; pſchetoż draſtu ßu jim ſebrali, dokelż pod njej pſchezo brónje a patrony namakachu. Na praſchenje offizěrow a wojakow woni ſe ſaßakkoſcźu mjelcża. Woni proſcże won hladaju a ßwój woßud wocźakuja. Wſchě raßy ßo w tymle cźahu ßmjertnych kandidatow namakaju: Beduinojo, Berberjo, Arabšzy a Sudanšzy. Pod njemdrym wołanjom italſkich wojakow ßo woni do kaſarnow wjedu. To drje je jich poßlednja nóż, hdyż ßłónzo ſaßwita, jich ſatſěła.

Němſki hłóß wo Italſkich w Tripoliżu.

Barlinſki „Lok.-Anz.“ je ſ Tripoliża dopiß doſtał. Po nim italšzy wojazy hubjenſcho w Tripoliżu tſěleja, dyżli Franzowſojo w Caſablanzy (w Marokkowſkej). Jich prjedawſcha diſziplina je pſcheſtała, mużſtwo je zyłe hłowu ſhubiło. Offizěrojo nimaju ſ dźěła mużſtwo wjazy w ruży. Generalny ſtab je pſchenervoſny, teho runja żandarmerija. Schtwórtk ßo rano wot 4 hodźin ſatraſchne wojowanje roswi, ſ wopřědka pola Gergariſcha a Soki, poſdźiſcho pola Sokry, hdyż ßo Turkojo ſhromadźowachu, dokelż ßo italſke łódże ſe ßwojej artilleriju pſchi wojowanju wobdźělichu. Někotre ſta Arabſkich ßo pſches italſke rjady do oaſy dobuchu. To běſche přeni krócź, ſo Arabšzy pěſchi wojowachu. W Tripoliżu ßo zyła garniſona, train atd. alarmowaſche a ßo k wojowanju hotowa ſtaji. Arabſke kanonſke kule tſi kilometry ſ bitwiſchcża do měſta lětachu. Na woběmaj ſtronomaj je wjele ludu ſpadało. Turkojo ßo přeni krócź pſchi ßwojich nadběhach dobrowólnje njeſawróćźichu, ale ßo krwawnje wotraſychu. Hacź runje woni wjazy krócź Italſkich nadběhachu, bě jich khrobłoſcź bjes wuſpěcha. W 11 hodźinach bě ßo bitwa ſkónczika.

Turkojo ßu porjadnu karawanſku ßłużbu ſrjadowali, ſ cźimż ßo ſ połkodniſchich ſtron ſ jědźu ſaſtaraju. Arabšzy ſ pſchezo wjetſchimi cźrjódami pſchikhadźeja, ßamo ſ najdalſchich krajinow.

Italšzy ßu ßwoju ſakitanſku frontu naſad ſcźahnyli.

Pſchi poßlednich wojowanjach ßu drje Italšzy ſpóſnali, ſo je ſa nich wużitniſche, hdyż ßwoju ſakitanſku frontu pomjeńſcha. Italſka knjeżerſtwowa roſprawa praji, ſo je ßo ſakitanſka fronta pſcheměnika, dokelż cźěła, pſched prjedawſchej frontu leżaze, powětr ſaßmjerdźeja a wodu każa. Nowa fronta je krótſcha, tak ſo móża ßo wojazy ſtajnje

w reserwje dźerżeć. To niczo druhe njerěka, hač so ßo Italszy wróczo na Tripolis sćahnu, dokelž móża wot tam lěpje nadběhi njepschećelow wotrasyć.

Italske poßylnjenja.

Italska wschědnje wjazy wojakow do Tripoliża sćele, so bychu na město wojakow stupili, kotsiž ßu pschi poßlednich wojowanjach cźežko cźerpili.

Turkojo s nowa do Tripoliża tšeleja a ßwoje kanony shubja.

Po powjesći italskeho knjeżerstwa ßu Turkojo wutoru se schrapnelemi do Tripoliża tšeleli. Na wobtwjerdźenjach ßo žaneje schkody njenačini. Hdyž běchu kanony italskich kódźow tšelenje turkowskich kanonow nusowake, wotmjelknyć. Turkojo s tšelbow do italskich stejischćow mjes Sciara Sciat a Sido Messri tšelachu, tola ßo sa dwě hodźinje wotrasychu. Italszy ßo turkowskich hórskich kanonow smozowachu a je do Tripoliża dowjesechu.

Wójnske lětadła w Tripoliżu.

Italske nowiny wulku ßkužbu wusběhuja, kotruž ßu wójnske lětadła (aëroplany) pschi poßlednich wojowanjach dokonjake. Po jich wopißanjach italszy lětarjo nad turkowskim lěhwom pschelećachu. Woni hibanja turkowskich wojakow wobkedźbowachu a italskej artilleriji powjesće wo poměrach dalokosće dawachu a tak smóžnichu, so italske kule, kotrež najprjedy psched turkowske rjady padachu, nětko do Turkow lětachu.

Lětaŕ leutnant Gavotti je schtwórtk 2. novembra pschi jenym wobhonjerskim slětu rosbuchanske bomby mjetaŕ a widźaŕ, so ßu wone mjes Turkami njewopißomny strach naczinike. Woßebje po padnjenju jeneje bomby turkowszy wojazy kaž błudni roscźékachu. Dźél s nich do jeneje skały cźekny a tam wukhow psched bombardementom wot horjeka pytachu.

Selhaŕne powjesće turkowskeho knjeżerstwa.

Wutoru s Konstantinopla powjesće pschińdźechu, so ßu Turkojo město Tripolis saßo dobyli. Po druhej powjesći běchu Turkojo Italskich jenož s wobtwjerdźenjow Seid Misei a Hani wuhnali, hdźež běchu wjele wójnskeho materiala namakali a mnohich Italskich sajeli. Italszy běchu pjecża 1000 morwych a sranjenych shubili.

Napschećo tymle powjesćam italske knjeżerstwo wobkrucża, so ßu Italszy we wschěch bitwach na kraju a na morju bjes wuwsacża dobyli. Woni ßu Tripolis, Benghasi, Derna, Homs a Tobruk wobßadźili, njepschećela sbiwschi a jeho nusowawschi zosacź. Wot teho cźaßa ßu ßo wschě njepschećelske nadběhi wotražake, pschi cźimž ßu Turkojo a Arabszy jara wjele ludźi shubili. Italszy wojazy ßu wjele kanonow a dwě khorhoji dobyli.

Na němske a awstriske nowiny ßo Italszy skobja, dokelž ßu pomhake turkowske sekhaŕne powjesće rosschěrjeć. Wone ßu pjecża s tym jenož lichowaŕskim židam a rubjeżniskim kapitalistam ßkužike.

1600 jatych s Tripoliża

je ßo s parnymaj kódźomaj „Romani“ a „Serbia“ na kupu Austica pschiwjesło. Jich ßu tam do jastwow, s kotrychž běchu ßo pschestupnizy wuwjedli, sawrjeli. Jeczi, mjes kotrymiž ßo wschě raßy polnózneje Afriki namakaju, ßo pok sahlódnjeni na jědź a picże walichu. Se skalnych jastwow, s morjom wobdatych, budźa s cźežka cźeknyć móz.

Salska krajna kulturna rada

je wobsamkła, knjeżerstwo proßyć, so by ßo schkoda, kotraž ßo s powětrowymi ballonami, hdyž ßo na pola abo sahrody puschcźa, naczini, po sakońskich postajenjach sarunaka.

K spěchowanju plahowanja pizy ßo namjetej tajneho rataŕskeho radźiczela Andrää pschihloßowasche. Wón namjetowasche, so by knjeżerstwo pjenjesy k sakoženju powuczowanskich hospodaŕstwow, k pschewjedźenju hnojenskich pospytow a pucźowanskemu wuczenju w jenotliwych podkrjeßach wokrjeßnych towaŕstwow podako.

Wo sawjedźenju powschitkowneho dyrbjenskeho wubéranja plahowanskich bykow rataŕski radźiczel Reichel se Žiczenja rosprawjesche. Wón na stórźby a njespokojnosć mjeńschich ratarjow pokasowasche, so ßo njeje powschitkownje dyrbjenske wubéranje bykow pschewjedło. Woßebity wubjerk namjetowasche, so by ßo powschitkowne dyrbjenske wubéranje sawjedło, jeli so statna kaßa wubéranske khosty pschewosmje. Temule namjetej wschitzy s wuwsacźom tajneho rataŕskeho radźiczela Andrää pschihloßowachu.

Braniborska provinzialna synoda wo wěrywusnaczu.

Braniborska provinzialna synoda je ßo s praschenjom wěrywusnacża sabjerała. Wjetschina synodźinych ßobustawow je ßo sa to wuprajika, so dyrbi ßo njewobmjesowanej ßwobodźe wucźenja napschecźo stupacź, runje tak, kaž ma ßo jenotneho wěrywusnacża krucże dźerżeć.

Liberalni duchowni w synodźe ßu na wopak wobsamknjenje pschijeli, so strach sa zyrkej njewidźa, hdyž ßo ßwobodnje smyßleni duchowni wěrywusnaczu wotrjeknu.

Dobyczе nationalliberalnych w Konstanzskim wokrjeżu.

Pschi wudospoknjazej wužschej wólbje do khěżorstwoweho ßejma w 1. badenskim (Konstanzskim) wokrjeżu je nationalliberalny sahrodnik Schmidt 15 400 a zentrumski krajnoßudniski direktor ßwobodny knjes s Rüpplin 14 045 hłoßow dostak. Schmidt je s pomozu sozialdemokratow dobył, kotsiž ßu sa njeho něhdźe 3000 hłoßow wotedali. Liberalni a sozialdemokratojo ßu wólbny swjask wobsamkli, po kotrymž budźe ßo pschi pschichodnych wólbach jedyn druheho podpjerać.

Dojednanje Němskeje s Franzowskej dla Marokkowskeje.

Mjes Němskej a Franzowskej je ßo nětko też jednanje wo wotstupjenju krucha franzowskeje kongskeje kolonije Němskej stónczisko. Ssobotu ßo pjecża zyke wucźinjenje podpische. Khěżorstwowemu ßejmej ßo marokkowske wucźinjenje jenož k wjedźenju da. Po wustawje ma khěżor prawo, w mjenje khěżorstwa wójnu pschipowjedźicź, mèr cźinicź, swjaski a druhe wucźinjenja s zusymi statami wotsamknyć, tak daloko hač tele wucźinjenja ßo na wèzy poćahuja, kotrež do wobßaha khěżorstwoweho sakonjedawarstwa njeßkuscheja. K tymle wèzam by marokkowske wucźinjenje ßkuschako, hdy dyrbjak khěżorstwowy ßejm sa nje pjenjesy pschiswolicź. To pak wón njebudźe nětkole trjebacź. Duž khěżorstwowy ßejm też niczo do teho rěczeć nima..

Saßo nowe ministerstwo w Awstriskej.

Baron s Gautsch, pschedßyda awstriskeho ministerstwa, je dla pschecźiwnistwa liberalnych Němzow wotstupicź dyrbjak. Gautsch bě sócólniwy, Czecham w ministerstwje dwě ßydle pschewostajicź. W khěżorskej radźe bě Gautsch Czechow ßylny a wyßoko roswity lud mjenowak, kotryž ßo njeßmě wot wobdźělenja pschi krajnych nadawkach wusamknyć. Tajke wukhwalowanje Czechow njemóżachu Němzy snjesć, woni Gautschej stok psched durje stajichu, so dyrbjesche hicź. Tak drje ßo kóždemu awstriskemu ministrej póńdźe, kotryž chze runoprawosć Czechow s Němzami pschipósnacź. Khěżor je hrabi Stürgkhej, dotalnemu ministrej kulta a wuwucźowanja poruczik, nowe ministerstwo sestajeć.

Lětadła w franzowskim wójsku.

Franzowsojo ßu prěni byli, kotsiž ßu lětadła sa wojerske saměry s wuspěchom wuwużili. Hakle po jich pschikładze ßu ßo lětadła też w druhich europiskich wójskach sawjedle. Na stajnosći na wudospoknjenju lětadłow dźěłaju. We wschěch dźělach Franzowskeje ßo schule sa wojerske lětanje sakożuja. Wojerszy lětarjo dyrbja ßo pschichodnje pschi wschěch wojerskich swucźowanjach wobdźělicź. Njemóżne njeje, so kóżdy artilleriski regiment wotdźělenje lětarjow dostanje.

Anarchistiski nadpad.

W Bologna je wojak Augusto Masetti, kotryž dyrbjesche do Tripoliża wotjěcź, jeneho wyschkoweho leutnanta satšělik. Masetti je anarchist a je chtył se ßwojim nadpadom pschecźiwo wójnje protestowacź. Hdyž jeho sajachu, wón praji: „Ssym towaŕschow, kotsiž ßu w Tripoliżu padnyli, wjecźik. Ssym anarchist a chzu radscho w Italskej wumrjeć.“

Revoluzija w Chinje.

Knjeżerstwowe wójsko je skónczne ras bitwu pschecźiwo sbéżkarjam dobyło. Pola Hankawa je 10,000 khěżorskich wojakow 5000 sbéżkarjow nadpadło, kotsiž ßo sady naßypow sakitachu. Sso se saßakkosću wobarawschi, sbéżkarjo w dobrym porjedźe zosachu. Khěżorszy wojazy hnydom sa nimi cźahnychu a ßo se schrapnellowym wohnjom ßwojich batterijow wuspěschnje podpjerachu. Khrobkosć sbéżkarjow bě tak mało woßkabła, so ßo popoldnju s poßylnjenjom wróczichu a ßo do khěżorskich dachu. Tucźi s wohnjom artillerije a maschinskich tšelbow nadběh sbéżkarjow wotrasychu.

S tymle dobyczom khěžorskeho wójska pak žo sbĕžk na žane waschnje njepotkócki. Wón žo na wopak w pokodnischej Chinje rucže rosschĕrja. Dobycže pola Hankawa sda jenož wokomiknjenjowy wuspĕch bycź. Sbĕžkarjo žu žo želesnizy mjes Pekingom a Hankawom smozowali. Powjesćź wo tym je w Pekingu jara postróžika. Rucže je žo khĕžorske wójsko shromadžiko a žo do Schansi póžlako. Też k sakitanju hkowneho města Pekinga žo wójsko shromadžuje.

Pomjenowanje Juanschikaja sa ministerstwoweho pschedžydu.

Chinesti khĕžor je w nusy prjedawscheho wójnskeho ministra Juanschikaja sa ministerstwoweho pschedžydu pomjenował. Tón žo se žwojimi sympathijemi k sbĕžkarjam kloni. Wón ma jich žadanja sa prawe a chze teho dla s nimi měr sčinićź. Khĕžorskemu wójsku je wón poruczik, so nježmě dale pschečźiwo sbĕžkarjam postupowaćź. Juanschikaj budže pytaćź s Liuanhangom, wjednikom sbĕžkarjow, jednaćź. Jeli so žo njeby hodźiko, na druhe waschnje se sbĕžkarjemi jednaćź, chze žo wón žam do jich lĕhwa do Wuczauga podaćź.

Sawjedźenje konstituzije w Chinje.

S hrosu pscheď sbĕžkom je chinefke knjezerstwo ludej žlubiko, konstituziju sawjesćź. Khĕžor we wukasu na lud praji, so žu dotalni wyschschi sastojnizy s mandschuskeho luda jeho jebali a se žwojej njesprawnosću a njeżwĕrnosću nĕtčźischu revoluziju sawinowali. S noweho ministerstwa, kotrež žo sakoži, žo mandschuszy semjenjo wusamknu, jemu budža jenož Chinesojo pschižluschecź.

Japansko-ruske poměry.

W Japanskej je stare ministerstwo wotstupiko. S tym žo njejžu pscheczelne poměry mjes Ruskej a Japanskej pschemĕnike. Japanski póžlanz w Peterburgu je wobkrucźik, so nowe japanske ministerstwo derje wĕ, so matej Ruska a Japanska pschečźiwo Chinje jenajke interežy a so dyrbitej žo čźim bóle sbližicź, dokelž je strach, so žo s Chinu do wójny saschmatatej.

Wobhladanje amerikanskeho lódźstwa na Hudsonskej rĕzy.

Miuister wójnskeho lódźstwa sjednoczenych statow połnózneje Ameriki je 1. novembra atlantiske wójnske lódźstwo, na Hudsonje shromadźene, kotrež se 102 lódźow wschelakeje druźiny wobstejesche, wot podmórskeho čźołma hacź k najnowschimaj hobrskimaj bitwiskimaj lódźomaj „Utah“ a „Florida“ wobhladak. Minister praji, so je nĕtko amerikanske lódźstwo na wschĕ móžnosće pschihotowane. Lódże žu w najlĕpschim rjedże; nusne jenož hischće je, so žo jich muźstwo też w měrje na 5000 muži poźylni.

Hańža a Madlena.

Jan Wobornik bĕ we wjetschim měsće samożity wikowaŕ s drjewom wschĕch druźinow, mějesche dołhe twarske a też palne, twjerde a mjehke drjewo. Dodawasche jo daloko, do Draždźan, Dźĕwina (Magdeburga) a Hamburga. Wón mějesche žwojich drjewarjow a plawjerjow. Kupowasche po zyłych kruchach w lĕžu a sčźelesche tam žwojich dźĕłaczerjow. Mějesche też žwoje žamžne čźołmy, s kotrymiž schćźĕpy po rĕzy wotwožowasche. Tak mějesche wulki drjewowy wobkhod. We žwójbje mějesche dwĕ džowzy zyle wschelakeho waschnja, žyna pak njeměješche.

Hańža bĕ kražnje srosčźena schwižna holza s dołhimi žwĕtkymi włožami a bĕ schĕžnacźe lĕt dozpĕła. Bĕ žo po nanje radźika, hižo swonkownje bĕ na njeho podobna. Madlena bĕ po maczeri, měješche nabrun włožy a bĕsche hakle schtyrnacźe lĕt.

Hižo s teho žo žnadnje shuda, so měješche Hańža jako bohata a rjana holza mnoho czeschćowarjow. Madlena pak bĕ maczeŕna a žo rady k njej dźerżesche.

Knjeni Wobornikowu měješche mały wobkhod s palnym drjewom a s wuhlom na staroschći, k czemuż žo Madlena wubjernje hodźesche.

Kóžde ranje khudsche žónske pschikhadźachu a kupowachu žebi něschto mało, druhdy też trochu wjazy wuhla, a po žlĕbornym kroschu nakakanych schćźĕpkow. Wona by s nimi něschto krótkich žkowow popowjedała a žebi žwoju wĕz hladasche. S pschitwarka durje hnydom njepožrĕdnje do kuchinje dźĕchu, do kotrejež by s khwilemi wotkhadźała pohladaćź, hacź žo niczo njeżmudźi. Jeje wikowanje žo derje danjesche. Kóžde lĕto jej něschto tyżaz wunoschesche, kotrež na daň dawasche abo na domjaznosćź nałożesche.

To bĕ wobkhod w drobnym, ale poměrnje wjazy dyźli nanowy wobkhod we wulkim njeżesche. Najwjazy schkody wulkemu wobkhodej s drjewom sliwki a dołho trajaze deschćze čźinja, kotrež wobkhodnikej spławy rostorhuja a czeżanki s nich hacź do zusych krajow daloko wotnoschuja, hdźež je pokradnu. Dyż a dyż też agent abo pschedawaŕ drjewa we wulkich městach bankrot sehraje abo s pjenjesami czeknje. K temu, kaž praja, žo najlĕpje žid hodźi.

Wobornik čźasto do lĕża na prawdu hladacź khodźesche a by druhdy lĕdma sa dwĕ njedźeli saźo domoj pschischok. Wo domjaze wobstejenja žo jara njestarasche. Jeho lubuschk bĕ Hańža, kotruż bĕ žebi khĕtro sapleńczik. Macź s njej wjele wuczinicź njemóżesche, dokelž je nan kublowanje kasasche. Macź budźische też ju rady k domjazemu dźĕku pschidźerżowała, kaž Madlenu, kiž bĕ saźo jeje woźebity lubuschk.

Hańža bĕ bóle do žwĕta, a so by žo prawje wupschebjeracź mohła, wuproźy žebi wot nana, so žmĕdźesche do wyschscheje holczeje schule khodźicź. Tam jara mnoho wĕzow wuknjesche: nĕmski, franzowski, jendźelski, ruski — po žwojim wubranju. Dale też domjaze a žwĕtowe stawisny, staroźitnosće, stawisny wumjelstwa, pschirodopis, fisiku, hwĕsdarstwo, hudźbu, ryźowanje, molowanje. Też spĕw, klawĕr a hospodarske wĕdomosće — s jenym žkowom, na programje tuteje wyschscheje schule bĕ pschedmjetow wjazy hacź móże žebi čźlowjek wumyślicź. Sa nĕkotre pschedmjety dyrbjesche žo też hischće woźebje schulski pjenjes płaćźicź. Hańža žebi runje tajke pschedmjety wuswolesche, sa kotrež dyrbjesche žo woźebje płaćźicź, so by tak pokasała, so móże žebi w kóždym nastupanju najwjetsche pycharstwo dowolicź. Wěso dyrbjesche jej nan też woźebny automobil kupicź.

W domjaznosći bĕ też mały nĕżny pźyczk s mjehkimi koźmami, tón bĕ Hańźiny lubuschk. S nim žebi jara rady a husto hrajkasche.

Macź by jej prajika: „Wój dwaj — poź a ty — žo najlĕpje jedyn k druhemu hodźitaj. Jedyn je pschezo bóle khlóschći dyźli druhi. Amik na wschitko poczuchnje a potom saźo, kaž by jeho něschto skubnyko, žo satorhnje a bĕži druhdźe. Runje tak ma žo też s Hańźinej schulu a wuczbu. Sapiźacź drje je žo daka do jara mnohich pschedmjetow, tola na kóždy jeno swjerschnje pohlada a potom na njón saźo sabywa. Wěso radscho dyźli do knihi hlada s woknom na wuliźu a tak žo dźeń jako dźeń wudospołnja a pokracźuje, tola niz we wĕdomosći, ale we wczipnosći a rospjerschenosći. „Hdyż žym poźledni krócź wote msche schła, widźach, so žo Hańža s nĕkajkim jara młodym człowjekom sa ruku wjedźo do knjeżeje sahrody dźĕsche. Mi žo sda, so žo Hańža lĕpje k temu hodźi, sa schulu hacź do schule khodźicź. Na to, so dyrbi też kemschi khodźicź, drje žebi wjazy njemyźli. To žu płody najnowscheje sdźĕłanosće, to je »modern«.“

Macź jako žwĕdomita khschesćanska žónska žwojej dźowzy krucźe porokowasche. Ale schto pomha maczeŕne napominanjo, hdyż njerosomny nan dźĕsću powlĕkuje. Tak bĕ też s Hańźu.

„Ja dyrbju žebi tola snajomstwo čźinicź“, s tajkej khrobłosću wona žwojej maczeri wotmolwi, kaž by žo ranjena čźuka, „ja tola njemóźu žedźo wostaćź!“

„Ty chzesch žo hižo wudaćź?“ macź žo na nju wobrocźi, „ty dźĕ hischće niczo njemóżesch!“

„Ja a niczo njemóźu? — Wschako do wyschscheje schule sa holzy khodźu!“

„Tajka sdźĕłanosćź wjele wużitka nima, ty dźĕ dotal ani bĕrnow swaricź njemóżesch“, tak jej macź snapschecźiwi.

„To macże wy sa holzy jeno pschezo žamu kuchinu; ja, hdyż žo wudam, žebi wosmu kucharku“, Hańža pscheschcźipny.

„Jeno so też telko smĕjesch, so budźesch žebi kucharku móz dźerżecź. Snaju — ...“

Po tutym rosrĕczenju s maczerju Hańža wscha rosslobjena stany a woteńdźe k nanej, na macź skorźicź.

Na tajke waschnje žo do žwójby roskora sahnĕsdźi. Macź njebĕ sa to, so ma starscha dźowka studowaćź, dokelž chzyschе, so dyrbi holza, kiž chzyschе hižo bórsy knjeni bycź, też domjaze dźĕła praktiszy wuknycź. Ale njemĕješche dosćź mozy, ju runje k temu donucźicź.

Mjes tym žo tsi lĕta minychu. Wikowanje knjesa Wobornika pocza hladajzy hubjeńscho hicź. Powodźenja naczinichu jemu wulku schkodu, wubĕhowarjo (konkurentojo) žo namakachu, kotsiž jemu najlĕpschich wotebjerarjow wotwalichu, s krótka s nim to dźĕsche s hory a wón do pjenjeżnych wuskosćźow pschindźe.

Mjes tym bĕ žebi Hańža snajomstwo s doktorom lĕkarstwa sčźinika, kiž mĕješche myźle, žo sa krótki čźaž w blischkosći saźydlicź. Dowĕrjejo žo na dobry wuspĕch žwojich pruhowanjow a nahladne mjeno žwojeje žwójby nadźijesche žo, so budże sbožownje skutkowaćź. Hańža njemóżesche dočźakaćź, so by jeho, muża s tajkim pschichodom,

bórsy dostaka. Duž wuži kóždeje składnosćze a nuczesche jeho, so by žo wo nju samolwił. Ale schto jej doktor na to wotmolwi a do wocži rjekny?

„Dowolcze, knjezna", wón rjekny, „so bych wam nješchto mjes žobu žamymaj prajicz žměł."

Hańža pschi tych žkowach wuschi nastajowasche, nadžijejo žo, so jej wón žwoju luboscz wusnaje.

„Wy, knjezna", wón praji, „scze jena s tych, s kotrymiž žo cžłowjek jara rady sabawja, Wy, knjezna, scze lubosna k bjeżadowanju, ale wy njejscze žana s tych, kotruž by žebi nasch jedyn mohł wsacz sa mandżelsku. S Wami žo derje rejwa, jesdži, hraje, ale Wy žo do domjaznosćze njehodžicze. Wascha žotra, to je zyle hinascha holza, tu bych žebi hnydom wsak. Wy žwoju pomoz, sbudże-li Wam žana, žama sa žebje pschetrjebacze."

To prajiwschi doktor stany a wostaji Hańžu žedžo. Na to žebi wón sa mandżelsku bohatu burowku wsa a doby žebi sa krótki cżaž wulke mjeno a samoženje.

Hańža bě na prěni wokomik tak sahańbjena, so budžische žebi žiwjenje najradscho hnydom wsaka, ale njewjedżesche, kak, hacz ma žo s revolvrom satsělicz, skocžicz do hłubokeje rěki abo s tsecżeho poskhoda na dłóžbu na wuliży skocžicz. Duž to wostaji, doniž jej druhe myžle njepschińdżechu.

Scżěhwki sahańbjenja, so bě jej doktor žo sapowěł, běchu daloko žahaze. Pschede wschěm pschińdżechu ludžo do teho, so bě Wobornikez wobkhod zyle na pża pschischok. Dotal žo žwójbje schpatnje njewjedżesche, dokelž bě knjeni Wobornikowa žwój drobny wobksod s wuhlom a s drjewom derje wjedła. Sa nješchto bě žebi s wikowanjom na 25000 hriwnow nahromadžiła, s cżimž bě žwójbje k nusy żiwjenje a džowkomaj mała pomoz sawěscżena.

Hańžu měwachu džeń a mjenje sańcz. — „Schto chzu s tajkej žonu?" powjedachu namołwjerjo. Tej mohł muž hnydom automobil kupicz a wjazy žłużobnizow dżerżecz. Schto to s njeje sapoczecz? — Lěta žo minychu, a Hańži žo poczа wobliczo smorschczowacz a hižo žo nichtó wjazy sa njej njepraschesche. Sa to cżim bóle jeje žotra nahladnoseże nabywasche. — „To je holza, wscheje luboscze hódna!" tak powjedachu. Też hdy by niczo njemёła, by žebi ju kóždy tola wsak. Kajki bě to mjes nimaj rosdżěl! Hańža mějesche schulu, bě wuczena — a nichtó wo nju njerodżesche, tak rucże kaž bě žo rosnjeżko, so nima doscz pjenjes. Hdyž njebě doktora abo druheho wulkeho knjesa dostała, spokoji žo, hdyž žebi ju mały sastojnik wsa. Ale njebě sbožowna, wón ju krjudowasche, a hnydom prenje lěto žebi wona żiwjenje wsa.

Jeje nan wostajiwschi wulki wobkhod na bok wot žwojeje žony drobny wobkhod pschewsa a tak žo sežiwichu. — Marju pak žebi profesor na universicze sa mandżelsku wsa.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Ssmjercži tepjenja žo wukhował.) Wutoru dopołdnja bě pola helgesta wysche Sprewineho mosta jene schtyrilětne dżěczo do Sprewje padło a žo s wodu žrjedz rěki k mostej dele njeżesche. Pilet Gründler, na Schlibenskej dróży bydlazy, domoj duzy žo dżěscza dohlada. Rucże swjerschnu drastu wot žebje cżiżnywschi wón do wody skocži a hacžrunje žo na pluwanje derje njewusteji, sa dżěscżom pluwasche. Jo doscżěhnywschi žo wón s nim k brjohej dobědži. Tola tam žo na kamjenjach wobżunywschi saže do hłubokeje wody padny. Mjes tym ludžo pschińdżechu, kotsiž dżěscżowemu wumożerjej na brjóh wupomhachu. Wukhowane dżěczo, kotremuž žo bórsy żiwjenje wróczi, žwójbje, w helgestu bydlazej, žłuscha. Khrobły wukhował, kotremuž wjeżelaj starschej s džakownoscżu dwě hriwnje, po jeju samoženskich pomerach wěscże wulku summu, poskicżischtaj, bě žo mjes tym cżrije a schtrympy wusuk a s mokrej drastu pod pažu domoj cżerjesche. Wón je žo hnydom do koża lehnył, so by žo wuwohrjewał. Nadżijomnje symne kupjele jeho strowoscżi njeseschkodża.

— (Ssmjertnje do njesboża pschischoł.) Pschekupowar Neumann se Židowa mějesche sańdżenu žrjedu popołdnju na tudomnym tworowym dwórnischczu mjes druhimi wežami jedyn żelezny kotoł na waggon podacz. Pschi tym žo jedyn dżěl s kótka puschczi a na Neumanna padnywschi jemu hłowu rosmjecże.

— (Nowy direktor gymnasija.) Ssrjedu je žo nowy direktor Budyskeho gymnasija, profesor dr. Ruge, do žwojeho nowcho sastojnstwa sapokasał.

— (Njesboże se sapschahom.) Hdyž pjatk dopołdnja ryczeŕ-kublowy najeńk Nicka s Huczinу s hońtwerskim wosom po kamjentnej haży jedżesche, žo podžobnik wobžuny a žebi lěwe sadnje scżehno skama. Konjazy rěsnik je konja hnydom sakłok.

— (Powyschenje pschinoschkow sa sawěscżenje psche invalidnoscż.) 1. januara 1912 žo pschinoschli sa sawěscżenje sa invalidnoscż powyscha. Kharty maja žo wot 1. januara se scżěhowazymi hódnoscżemi polěpjecż:

W 1.	mšdowej	klažy	16	₰,	dotal	14 ₰
= 2.	=	=	24	=	=	20 =
= 3.	=	=	32	=	=	24 =
= 4.	=	=	40	=	=	30 =
= 5.	=	=	48	=	=	36 =

Powyschenje je dla khežorstwoweho sawěscżeńskeho porjada, kotryž 1. januara do mozy stupi, nusne. Nowe sawěscżenje sawostajenych žebi wulke žrědki žada, kotrez žo s powyschenym pschinoschkom s dżěla nawdadża.

— Wokrjeżny wubjerk Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa wotmě 27. oktobra žwoje poženje. Mjes druhim žo porjad piwowehe dawka sa Roswodezy, woheńhascheŕski porjad Cżichonjanskeje gmejny, porjad Cżichonjanskeje gmejny, porjad sběranja gmejnskich a khudobnych dawkow sa Běcżizy a Keln, wobliczenje gmejnskich dawkow sa Khwacżizy, městny sakoń sa sestajenje gmejnskeje rady w Rakojdach, 1. dodawk městneho statuta sa Ssmilnu, wobstaranje gmejnskeho dżěła na pucżach Hnaschczanskeje gmejny a wotdżělenje leżomnoscżow w Delnich Maleschezach a Roswodezach sa dobre spósnachu. Korczmaricz žo dowoli Hänchenej s Biskopiz w korczmje cżišło 6 w Huszy, rěsnikej M. A. Rabowskemu w Małych Bobolzach a Małych Debżezach, hoscżenzarjej Bjeńschej w Jeńkezach. Prószstwa żiwnoscżerja K. A. Dejki w Jeńkezach wo pschedawanje drózschich likeurow w samknjenych bleschach a dżěłacżerja J. E. Scholty w Budyschinje wo korczmarjenje w Boschezach žo sapowjedži. Sahnaczu schczežki na sahonach cżišło 380, 382 a 384 sa Wulke Debżezy žo pschihłożowasche. W nastupanju projektow sa Wjeżelsko-Lipicżanski a Njeżwaczidlsko-Holeschowski pucz žo wobsamkny, najprjódzy městna wobhladacz dacz.

— W Budyskim krajnym jastwje w tu khwilu 695 jatych pschebywa.

— Pschedżenak, žerbska protyka na lěto 1912, je wuschła a je w Ssmolerjez knihicżischczerni w Sserbskim Domje w Budyschinje, kaž też w dotalnych pschedawarnjach sa 25 pjenjezkow dostacz. Wona je žo sažo derje radżiła, ma wjele sabawjazych a powuczazych nastawkow, hermanki, wiki, kermusche, wobrasy (nětkotre też s mišionstwa a s Tripolisa) atd. Wěso je „Pschedżenak" w tschescżijanskim duchu napisany, so žo kóždemu do ruki dacz hodzi, też dżěczom. Do žerbskeho doma žłuscha žerbska protyka. Duž kupujcże žebi ju!

Sa spěwarske towarstwa. W nakładże Maczizy Sserbskeje je žo nowy spěw wudał s nabožnym tekstom: Kak lubosne žu twoje wobydlenja, Knjeże Zebaoth. — To je krażna a tola też sažo jednora hudżba K. A. Kozora, kotraž wobsteji se schtyrihłósnego „měschaneho" khora na sapoczatku a na kónzu, mjes kotrymaj žo krótke duo sa sopran-tenor abo alt-baž wotměnja. Němski pschekožk je pschidaty. Kóżde notowe kopjeno płaczi jenož 5 pj. Nawjedowarjam naschich zyrkwinskich spěw. towarstwow žměła tale motetta woženbje witana bycz.

Dr. M. Rencz †. Ssobotu 28. oktobra je knjes farar dr. Marczin Rencz we Wjeleczinje po dołhej thorosczi žwój żiwjenjowy běh dokonjał. Njebocżiczki je žo 1853 w Ketlizach jako žyn tehdomnischeho diakona a posdżischeho fararja Rjencza narodził. Duchownstwo dostudowawschi žo wón 1878 do Klětneho sa duchownehо powoła. Wot tam žo wón 1882 do Wjeleczina pschežydli. Wot studentskich lět je žo wón sa žerbske pišmowstwo a stawisny żiwje sajimował. S jeho pjera je wjele nastawkow sa Cżažopiž Maczizy Sserbskeje, „Lużizu" a „Sserbske Nowiny" wuschło. Woženbje je žo wón se stawisnami žerbskeho luda saběral a w nich pilnje žledżił. Jeho snajomnoscż žerbskich stawisnow bě hłuboka a dokładna, wschelake błudy němskich stawisnarjow je wón wujażnił a sprawił. Dla jeho stawisniskeje wědomoscże jeho sa pschedžydu stawisniskeho wubjerka Maczizy Sserbskeje wuswolichu. Pod jeho pschedžydstwom běchu poženjenja pschezo sajimawe a powuczaze. Też psched Němzami je wón wospjet wo žwojich stawisniskich wuzlědżenjach pschednoschował a kaž Sserbjo, žebi też tuczi jeho stawisnisku wědomoscż wyžoko wažachu. W žwojej woženje bě wón wschudże lubowany a czeszczeny. Woženbje běchu jeho Sserbjo do žwojeje wutroby samkli. Tak wjele hacz je žo hodżiło, je wón Sserbowstwo we Wjeleczanskej woženje hajił a

schkitał. Teho dla Sserbja tuteho wubjerneho muża a ſerbſkeho wótcźinza w dźakownym wopomnjenju ſakhowaju. Bóh daj, ſo by jeho naßlědnik w ſaſtojnſtwje w jeho duchu a myßli dale ſ wjednikom a poßylnjerjom ßlabeho Sserbowſtwa we Wjeleczańſkej woßadże był.

— (Nowy komet.) Hižo dlějſchi czaß je rano na rańſchim njebju hwězda ſ prutom widźecź. Prěni krócź ßu ju 29. ſeptembra wohladali. Wot teho czaßa je jejny prut hacź do 28. oktobra, hdźež do najwjetſcheje bliſkoſcze ßlónza pſchindże, wſchědnje pſchibjerał. Nětko ßo komet wot ßlónza ſaßo wotßaluje a jeho prut po něczim wotbjera. Hwězdaŕ Brook je prěni tónle komet wußlědźił a jemu woſnamjenjenje 1911 c dał. Nětkole nowy komet rano mjes 4 a $^1/_2$5 hodźin ſkhadża a na lěwizy hwězdy Venus ſteji. Wot léta 1880 njeje wjazy komet ſ tak wulkim prutom widźecź był.

Se Židowa. W Budyſkim papjerniku je ßrjedu dźěłaczeŕ Müller do njeſboża pſchiſchoł. Pſchi papjerowej maſchinje je ßo jemu jena ruka ſmjatka.

S Hornjeje Hórki. Sańdźenu ßrjedu ſtaj ßo w tudomnym papjerniku dźěłaczerjej Huſty a Winkler pſchi papjeru rězazej maſchinje czěžko ſraniłoj. Huſtemu je maſchina ſ lěweje a Winklerej ſ wobeju rukow mjaßo ſedrěła.

S Wulkich Debßez. Njedźelu wopalny miſchtr Stölzel-Biſkopſki a hejtman Pětſchka-Hrubjelczański Wulkodebßeczańſko-Mniſchonſku dobrowólnu wohnjowu woboru wobhladowaſchtaj. Wona zenſuru „Jara dobre“ doſta. Wjeczor ßo w Hänſelez hoſczenzu w Hornjej Hórzy ſałożeński ßwjedźeń ßwjeczeſche.

S Makeje Prahi. Njedźelu wjeczor je ßo fajma ßkomy, kublerjej Haufje ßkuſchaza, wotpaliła.

S Huſki. S Bożej ruczku ßo ſajawſchi je póndźelu wjeczor 44 lět ſtary konjemſki miſchtr Forſt ſ tudomneho knjeżeho hroda njedaloko Druźkez ſ kuczoweho kóſła padnył a na měſcze wumrjeł. Wón po wyſchſcheho medizinalneho radźiczela dr. Menſchela do Budyſchina jědźeſche. W tudomnym hrodże bě lěkarſka pomoz trěbna, dokelž dyrbjeſche ßo jene dźěczo narodźicź. S pomozu wyſchſcheho medizinalneho radźiczela też bórſy ſchtwórty ßyn tudomneho hrabje Schall-Riaucoura na ßwět pſchińdże. Ssmjercź a żiwjenje, kak rucze jene druhe mjes hrodowymi wobydlerjemi ſcźěhowaſche.

S Kotez. Tudomneho zyrkwinſkeho wuczerja Mentzera ßu ſa zyrkwinſkeho wuczerja do Herwigsdorfa pola Lubija powołali. Nětko je ſaßo ſkładnoſcź, ſo ßo tudomne 1. wuczeŕſke měſtno ſaßo ſ jenym Sserbom wobßadźi. S najmjeńſch tſi ſchtwórczíny wobydleŕſtwa Koteczańſkeje woßady ßu ßerbſke.

S Minakała. Tu bě ſańdźenu wutoru wulka ſhromadźiſna, powołana wot Wjeßneho Wólbneho Towaŕſtwa. Knjes ſapóßłanz Bart rěczeſche wo wſchelakich praſchenjach, kotrež naß nětkle ſtaraja abo w najbliżſchim czaßu ſtaracź budża, wo naſchim ſtejniſchczu pſchi pſchichodnych wólbach, wo tak mjenowanej drohocze atd. Na ſcźěhowazej debacze wobdźělichu ßo kł. Króna ſ Bukez, Hofmann ſ Rakez, faraŕ Ssykora ſ Minakała, kapłan Deleńk ſ Budyſchina, referent ßam a dr. Jaßnje ßo roſeſtaja, ſchto ma ßej burſki lud wo drohocze, wo kotrejż ßo wſchudżom rěczi, myßlicź. Bur tule drohotu njeczuje, jemu ßo jeho ſkót a jeho trejda dróżſcho njewotkupuje. Wołanje wěſtych ſtronow a ludźi ſa wotewrjenjom mjeſow ßu njerozomne. Hdy by ßo to ſtało, by to niczenje naſcheho burſtwa ſnamjenjało. Wużitk ſ drohoty maja jenoż liberalni a ßwobodomyßlni wikowarjo. Tych potajkim też żadyn bur a żadyn hoſpodaŕ do ßejmow wolicź njemóże, njechaŕ-li ßo ßam kónzowacź. Pſched wólbami drje rjenje rěcza, ale jich ſkutki w ßejmach ßu ſkoro pſchezy nawopaczne. — Pſchi debacze wo wużiwanju ſerbſkeje rěcze w ſchulach ßo na wulku ſrudobu pokaſa, każ wona na něktorych blakach knjeżi. S woßebitym wobżarowanjom pokaſa ßo na Klukſch, wo kotrymż tele dny pſches nowiny dźěſche, ſo tam mjes 41 dźěczimi, kotrež na paczerje khodża, 37 němſku a jenoż 4 ſerbſku wuczbu wopytuje. — Sajimawe bě, ſo ßo ſ ludu hłóß poſběhny, ſo by ßo ſ naſcheho ludu kandidat poſtajił. To je jenoż ſajimawe, dyrbjeſche pak ßo jako njemóżne ſpóſnacź. Knjes Hoffmann wunjeße ßkawu ſerbſkemu rataŕſkemu a dźěłakwemu ludej, knjes faraŕ Ssykora knjeſej Bartej, knjes Bart ſkónczi ſhromadźiſnu ſe ßkawu na Jeho Majeſtoſcź krala Bjedricha, kiż ßylny wothłóß namaka, — dobre to ſnamjo ſa nadobne ſmyßlenje naſcheho ludu.

Shromadźiſna je jara derje harmoniſzy wotběżała. Wſchitzy běchu wulzy ſ njej ſpokojom. Po ſhromadźiſnje pſchi wotkhadom prajachu něktoſi: „To je tola něſchto druhe, tajkale ſhromadźiſna w ſerbſkej rěczi. To woprawdże k wutrobje dże.“

To bě jara khwalobny rosdźěl mjes tutej ſhromadźiſnu a tej, kotruż mějachu tam wóndano ßwobodomyßlni ſe ßwojim kandidatom. — Tam wokoło Minakała je jara ſchwarny lud.

S Lubija. Tudomna měſchczańſka raba je wobſamkła, ſ rěſnikami dla poniżenja mſaßowoje płaczíſny jednacź. Jeſi ſo rěſniry njebychu płaczíſny poniżili, chże měſchczańſke ſarjadniſtwo ſkót ßamo rěſacź a mjaßo po jeho ßamßnej płaczíſnje wobydlerjam pſchedawacź.

S Kamjeńza. Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny we wokrjeßu Kamjeńſkeje ſamolwjeŕnje śmeja ßo ßobotu 11. nov. pſchipoldnju w 12 hodź. w **Halſchtrowje,** ßobotu 11. novembra popoldnju $^3/_4$3 hodźin w **Khróſczizach** we Wjeńkez hoſczenzu, ßrjedu 15. novembra dopoldnja $^1/_4$9 a $^3/_4$10 hodźin w **Kamjeńzu** na tſeleŕni, ßrjedu 15. novembra popoldnju $^3/_4$3 hodźin w **Zitru** w Młynkez hoſczenzu.

S Kamjeńza. Sso na klóſchtrſkej dróſy wobßunywſchi je ßebi wopalny direktor a hejtman wohnjoweje wobory kowaŕſki miſchtr Techritz ſtak njeſbożownje wo rózk jeneje khěże hłowu wobraſył, ſo na měſcze wumrje. Techritz, kotryż bě 50 lět ſtary, bě powſchitkownje lubowany a czeſczeny muż.

S Rychbacha. Njedźelu w nozy ßu ßo paduſchi do doma ſuperintendenta Fichtnera dobyli. Woni ßu po rěblu do ſuperintendentoweje pißaŕnje ſałěſli a tam wjetſchu ſummu pjenjes namakali. Póndźelu rano, hdyż ßo paduchſtwo pytny, hnydom po polizajſkeho pßa do Rauſchwalde póßłachu. Poß po ßlědże na Shorjelſku dróhu běżeſche; tam ßo ßléd ſhubi. Myßla ßebi, ſo je paduch tónßamy człowjek, kotryż je ßo hižo w léczu pola ſuperintendenta nutſkamacź ſpytał, tola ßo tehdy wotſcherił. Paduch bě tehdy runje na ſtwu trjechił, w kotrejż ſuperintendent ſpaſche. Tón ßo ſ ropotom ſe ſpanja wubudźi a nutſdobywarja wotehna.

S Wochos. Tudomne evangelſko-ſerbſke towaŕſtwo mějeſche ſańdźenu njedźelu ßwoju hłownu ſhromadźiſnu, na kotruż běſche ßo nahladna liczba ßobuſtawow a nětkoſi hoſczo ſeſchli. Pſchedßyda roſprawjeſche wo towaŕſtwowym żiwjenju w minjenym léczе; wono je ßo derje roſwiko. Liczba ßobuſtawow je wot 16 na 32 pſchiběraka; wuſtupił njeje nichtó, jedyn ßobuſtaw je wumrjeł. Na měßaczných ſhromadźiſnach ſtyſchachmy 6 pſchednoſchkow, w ſymje ßwójbny wjeczor wulku ßyku naſchich pſcheczelow ſ nami ſjednocźi. Na wużitk ßobuſtawow ßmjertnu pokładnizu, kotraż po ßmjerczi ßobuſtawa ſawoſtajenym 15 hriwnow wupłaczi, a nałutowaŕnju ſakożichmy.

S Wochos. Kandidat knjeżeŕſtwoweje ſtrony, knjes krajny radźiczeł dr. Hegenſcheidt ſ Wojerez, ßo tón czaß ßwojim pſcheczelam we wólbnych ſhromadźiſnach pſchedſtaja. Prjedawſchi tydźeń běſche w Běłej Wodże. W dlějſchej rěczi wupraji ßwoje myßle wo ſozialnym a ſtatnym żiwjenju, a też napſcheczíwjenja demokratiſkeho a ßwobodomyßlneho rěcznika njemóżeſche hłuboki ſaczíſchcź jeho ßłowow woßłabicź. Pſchede wſchěm dyrbi też njepſcheczeł pſchipóſnacź, ſo knjes dr. Hegenſcheidt ſ wulkim měrom, ſ prawdoſczu a ſ luboſczu rěczi. Dżeńßniſchu ßobotu, 4. novembra, pſchijědże wón do Wochos, juſje njedźelu do Sslepeho. Ssrjedźny ſtaw a dźěłaczeŕ njemóże ßebi lépſcheho ſaſtupnika żadacź, hacź tuteho knjeſa, a my ßmy wěſczi, ſo wot czitarjow „Serbskich Nowin“ nichtó njebudże hinak wolicź, hacź knjeſa dr. Hegenſcheidta.

S Wojerowſko-Rósborſkeho wokrjeża. Wojowanje ſa wólby do thěżorſtwoweho ßejma ßo hižo w tudomnym wokrjeßu ſ wulkej wótroſczu wjedże. Kandidat konſerwatiwnych, krajny radźiczeł dr. Hegenſcheidt, a jeho pſcheczíwnik, ßwobodomyßlny kandidat Goldſchmidt ſ Barlina, ſtaj hižo na wjazorych měſtnach rěczałoj. Na poßled je ßo krajny radźiczeł dr. Hegenſcheidt w Běłej Wodże a Jabłońzu wuſwolerjam pſchedſtajił. We woněmaj ſhromadźiſnomaj jemu redaktor „Mużakowſkeho Dźenika“ napſcheczíwo ſtupi. Dr. Hegenſcheidt poroki, kotrež ßo waßebje finanznej politizy konſerwatiwnych czinjachu, jako njewěrne wotraſy. Dale wón prějeſche, ſo wón abo konſerwatiwna ſtrona hoſczenzarjow namołwja, ſo njebychu ßwobodomyßlnemu kandidatej ßwoje ſale k wólbnym ſhromadźiſnam pſchewoſtajili.

S Rowneho. Sańdźeny pjatk tydźenja ſtaj Nykoz mandźelſkaj ſ Mileraſa, kotrajż pola ßwojeho pſchichodneho ßyna Mateja Konzana w Rownom pſchebywataj, żadny ßwjedźeń ſkoteho kwaßa ßwjeczíłoj. Knjes faraŕ Handrik-Sslepjanſki je jimaj po wotmětej nutrnoſczi a pożohnowanju kralowſki jubilejny dar, 50 hriwnow wuczinjazy, pſchepodał.

Se Sslepeho. Tele dny je mandźelſka pokleńka Jana Maſule na łuży do njeſboża pſchiſchła. Wona tam ßwojemu mużej trawu na wós kłaſcź pomhaſche. Na dobo ßo wołaj ſpłóſchiſchtaj, a żona pod kola pſchińdże, pſchi czimż ßebi prawu ruku ſlemi.

Se Sslepeho. Kaž žłyšchimy, chze pschichodnu wutoru wječor, 7. novembra, knjes krajny radźiczel dr. Hegenscheidt k nam pschińcź a nam žwój wólbny program rozestajecź. Dla bliskich wólbow je nětko wulka hara, demokratojo wokoło lětaju a žwoje bjesbóžne papiery a protyki rosnoschuja. Liberalni žo na dobo sa najwjetschich pschecźelow burow wudawaju. Prjedy žu dźěłaczerjam njebježa lubili, ale cźi žu bórzy spóznali, kajka jebańska schlachta žu, a žu žo wot nich wotwobroczili. Nětko chzedža bura popadnycź, hdyž jemu powjedaju, so, hdyž budźe móz wscho sa pok pjenjes pschedawacź, potom budźe jemu pomhane. Potom budźe móz w khłódku leżecź a lěnjeho pascź. Njedajcźe žo s hładkimi rěcźemi liberalnych sawjescź. Pschińdźcźe wjele bóle wschitzy na shromadźisnu konserwatiwneho kandidata, kiž je woprawdźity pschecźel burow, kaž je to wschěm Wojerowskim buram znate; wot nich tak husto žłyšchimy, kak žo w žwojim wokrjeżu sa lěpsche burstwa stara.

Se Sslepeho. Nascha gmejńska hońtwa žo pjecza dr. Wegnerej w Běłej Wodźe, kotryž je 1600 hriwnow sa nju žadźił, pschenaja.

Přilopk.

* (Pšches automobil konja pschižadźił.) Automobil se Žitawy w Kunnersdorfje pola Bernstadta konjej wóskarja Schönfeldera srani. Jedne s droheju skoczecźow žo tak cźežko wobschkodźi, so dyrbjachu jo hnydom dorěsacź.

* (Ssebi nosy slemił.) Wulke njesboże žo w Habrachcźizach sta. Pschi twarjenju barbjerńje cźěžła, kotryž s Lipska pokhadźa, tak njesbožownje s roschtow padże, so žebi wobej nosy skama.

* (Se schtomom sarasył.) Padazy schtom sarasy pola wowcźerńje pola Borschcźe w Delnjej Łužizy mandźelsku Langowu. Ji žo rjap skama, tak so bě hnydom morwa.

* (Woheń w artilerijskim składźe.) W skladowni artilerije w Nišy w Schlesynskej woheń wudyri, kiž žo pschi žylnym wichorje sa krótki cźaž jara rosscheri. Kryw žo zyle spali. Wschitzy wojazy garnisony a wohnjowa wobora žo prózowachu woheń wobmjesowacź, schtož žo s wulkim napinanjom tež poradźi.

* (Ssamžnej dźěscźi spalika.) Žonu wotrocźka Kaloczki w Ladźizu pola Milicza w Schlesynskej sjachu, dokelž na nju tukaju, so je požleschcźa we wobydlenju sapalika, so by žwojej dźěscźi wotbyła. Jeje pjecźlětna dźowczicźka je se spalenjom semrjeła, dwělětny žynk je žo straschnje wopalił.

* (Cźah s brjoha padnył.) Mjes Radomom a Jastcźembom na rusko-schlesynskich mjesach je cźah, kiž s dwazyczi wosow wobstejesche, s brjoha padnył. Wjazy puczowazych žo pod rospadankami pohrjeba. Wyschschi konduktor cźaha je morwy.

* (Wulke paduchstwo.) S pokładnizy zcmentoweje twornje w Bendźinu pola Bytomja pokradnychu w nozy 20,000 hriwnow. Skuczerjo žu cźekli.

* (Morbarstwo s wjecźenjom.) W koloniji Sulnowje pola Bytomja dwaj mužskaj, so byschtaj žo wjecźikoj, mandźelsku wobžedźerja Gonesorki morischtaj. Morbarjej cźeknyschtaj.

* (Rosbuchnjenje w chemiskej fabrizy.) W chemiskej fabrizy we Wuscu nad Kobjom žo wulke njesboże sta, pschi kotrymž žo jedyn dźěłaczeŕ žmjertnje a dwaj cźežko sranischtaj. Wokołołětaze kruchi rosbuchnjeneje maczisny 30lětneho samkarja Waltera a 46hlabarja maschiny, Cźiperu, trjechichu. Hischcźe mnoho hórje skutkowasche, rum hnydom wupjelnjazy amoniakowy plun, kotryž bě w rosbuchnjenej maschinje hacź na najkrucźischo hromadu stłóczeny był a kotryž nětko dźěłaczerjow tak wopschikry, kaž budźichu do kótka, s jědom napjelnjeneho, padnyli. Cźipierje žo koža woprawdźe wotpali. Mnosy se žnadnischim wobschkodźenjom woteńdźechu. Cźipera hischcźe wjecźor w khorowni semrje.

* (Pschi pomhanju žo spalił.) Pschi wukhowanju je žo we Friedenhorstu pola Pósnanja wucźeŕ Klembt spalił. Schtyri dwory žo palachu. Pschi wuhowanju žo Klembt pschejara daloko do prědka swaži; padaze hrjady jemu pucź s palazeho žo twarjenja wotrěsnychu, tak so smužity spomožeŕ we płomjenjach žam srudnu žmjercź uamaka.

* (Nadpad w želesniskim wosu.) Na želesnizy mjes Wyšoczanom a Prahu staj dwaj khlopzaj leutnanta Wolfgrubera s Cźaślowa, kotryž bě zwilnu drastu wobleczeny, nadpadloj. Tutón žam w kupeju prěnjeje klaży žedźesche. Krótko sady Wyšoczana do tehole kupeja dwaj pacholaj sastupischtaj a revolver psched žebje dźerżo na leutnanta sawołaschtaj: „Ruzy do wyšoka!" Leutnant ruzy sběhny, na cźoż jemu pacholaj ruzy s powjasom sputaschtaj, klumpaczk do huby tyknyschtaj a hubu s rubischkom sawjasaschtaj, so njemohł wokacź. Swjasanej ruzy rubježnikaj s pažom k kolenomaj pschiwjasaschtaj. Prajischtaj, so chzetaj hotowe pjenjesy měcź a hroženschtaj jeho satsélicź, hdy by žo hibnył. Wonaj žwojemu woporej saki pschepytaschtaj a jemu listownju wotewsaschtaj, w kotrejž 20 krónow leżesche. Dale revolver a skoty cźažnik, kotrajž mějesche pschi žebi, wsaschtaj. W tymle położenju leutnant s rubježnikomaj, kotrajž běschtaj rulow pschi woknje dele puschczikoj, hacź do Prahi hromadźe jědźesche. Hdyž cźah do dwórnischcźa nuts jědźesche, jedyn s rubježnikow s kupeja stupi, wocźini žebi žam waggonowe durje a s pomaku jědźazeho cźaha wuskocźi. Druhi rubježnik wocźaka, hacź žo jeho kumpan shubi, na cźoż tež wón cźekny. Hdyž cźah zasta, bě leutnant žam. Wón žo se žwojich putow wužwobodźi a na želesniskeho rjadowarja sawoła, so dyrbi pacholow w schérymaj swjerschnikomaj sajecź. Prjedy pak hacź rjadowaŕ jemu dorosymi, běschtaj rubježnikaj s dwórnischcźa cźekloj. Skóstnikaj běschtaj najprjedy w jenym kupeju druheje klaży žedźakoj, w kotrymž dweju starscheju knjesow nadeńdźeschtaj. Tež tam chzyschtaj wokno se sawěschkom sapowěžnycź a durje samknycź, so njeby, kaž prajischtaj, nichtó dale do kupeja stupił. Ssnadź staj hižo tam rubježny nadpad wuwjesecź chzyłoj. Kaž jedyn s pucźowarjow powjedasche, bě jeju drasta wotnoschena a jeju cźrije platane. Wón je žebi teho dla myślił, so staj pjenjesy k pucźowanju něhdźe kradnyłoj, so žo nětko wupjerataj a w druhej klaży jěsdźitaj.

* (Rubježnistwo w Barlinje.) Psched twarjenjom Darmstadtskeje banki w Barlinje staj wutoru rano dwaj njesnataj mužej jeneho bankoweho póželnika wurubiłoj. Jedyn s teju mužow póželnikej se žuknjoweho saka listownju s 1300 hriwnami a jedyn schek wutorhny. Rubježnikaj staj cźekloj.

* (Rubježnistwo.) Mjes Tomaschowom a Petrokowom w ruskej Pólskej nětotsi rubježnizy jedyn omnibus, s 50 wožobami wobžadźeny, nadpadnychu a pucźowarjam pjenjesy a drohotne wězy sebrachu. Nětotrych, kotsiž žo wobarachu, sranichu. Rubježnizy žu cźekli.

* (Sajědojcźenje s karbolom.) Na dwórnischcźu w Freienwaldźe žo jedyn dźěłaczeŕ s bleschе, kotruž jemu jedyn druhi dźěłaczeŕ poda, napi. W bleschi běsche karbol. Dźěłaczeŕ hnydom wumrje.

* (Ssněhowy mjecźel.) W rańschim morju pola Rigi sańdźenu njedźelu žylny žněhowy mjecźel sakhadźesche, kotryž je wulku schkodu naczinił. Dwě płachtatej łódźi žo potepischtej, tola móžachu žo mužstwa wukhowacź. Telegrafiski a telefoniski swjask je žo pschetorhnył, wobkhad po želesnizy je poczeżeny.

* (Zrawizy w polnóznym morju.) Hižo wospjet žu rybazy lětža w polnóznym morju žrawizy (haifischе) widźeli. Jich pschipluwanje do polnózneho morja žo s tym wuložuje, so je žo woda polnózneho morja w poždlednim lěcźu tak sczoplika, so žo žrawizy w njej derje cźuja. Jena Geestemündska parna rybaska łódź je žo sažo s jenym tajkim rubježnym swěriskom, hobrskej kocźej žrawizu, kotraž 22 zentnarjow važesche, do Geestemündskeho pschistawa wróczika. Rybisko bě žo pola Islanda w žycźach saschmatało, tak so móžachu jo rybazy moricź. Žrawizy žo hewak jenož w polodnischich morjach namakaju. Po natwarjenju Suezskeho kanala žo wone druhdy tež s Cźerwjeneho Morja do žrjedžoseńskeho morja sabłudźa.

* (Arzywójwodowy roman luboscźe.) Po pschikładze arzywójwodow Jana a Leopolda Salvatora je awstriski arzywójwoda Ferdinand Khorla, žyn tsecźeho bratra awstriskeho khěžora Franza Josefa, žwoje dostojnoscźe složił, so mohł žo po žadanju žwojeje wutroby s jenej njesemjanskej holzu woženicź. Hižo psched nětotrymi lětami je žo wón s dźowku direktora Winskeje techniskeje wyšokeje schule, dwórskeho radźicźela Czubera, žlubił. So mohł žo s njej woženicź, je žo wón žwojeho titula a žwojich dokhodow jako žobustaw khěžorskeje žwójby wotrjez dyrbjał. Khěžor je jemu 40.000 krónow lětneje renty wustajił, kotraž wschak žo jenož tak dołho wuplacźi, hacź je wobstarny khěžor žiwy. Arzywójwoda, kotryž je 46 lět stary, budźe žo jako priwatny muž Burg mjenowacź. S knježnu Czuberez je žo wón psched 10 lětami sesnał, hdyž wón w Prasy w garnisonje stejesche.

* (50 dźěłaczerjow žo sažypło.) W Meriotu w Franzowskej žo wutoru popołdnju nowotwaŕ jeneje žłodźeŕnje sažypny a pod žobu wjele dźěłaczerjow pohrjeba. Pschi wukhowanskim dźěle, pschi kotrymž žo wohnjowa wobora a dźěłaczerjo wobdźělichu, hacź do poknozy 5 morwych a 8 sranjenych wurychu. Pod rospadankami pjecza něhdźe 50 wožobow leži.

Nasch wuj.

(Pokračowanje.)

Schołta: To je tola jaßne, so ma zyły burski staw, a to mali a wulzy wobßedźerjo, intereßu na schkitazych złach. Sswój kredit, płaćiwosćz ßwojich leżomnosćzow wotwißuje wot nich.

Jan: Schtó dha chze, so njebychu ßo nasche pólne płody, nasche ratarstwo schkitali?

Nasch wuj: Pschećziwo temu je nowy „blok". S prěnja sozialdemokratoju, dokelž chzedźa burstwo sniczicz, so psches to prjedy k mozy pschińdu. Potom ßwobodomyßlni (kandidat tuteje strony w naschim 3. khěžorstwowym wokrjeßu je pschekupz Pudor, kiž burow a mjeńschich wobßedźerjow do ßwojich koßydłow łóji), dokelž ßu jenoż sa wulkopschekupstwo. Temu ßo potom lóżscho a khmańscho wikuje, wěso do ßwojeho saka, hdyž je dowos (Einfuhr) wschěch tworow s wukraja ßwobodnischi. Teho dla ßo woni mjenuja „ßwobodni wikowarjo" (Freihändler). Židźa ßkuscheja bjes wuwsacza tutym „wosbożerjam". W jich rukach wotpoczuje nimale zyłe wikowanje se žitom, se skotom, s wulkeho dźła też s winom. K temu pschida ßo hischcze internationalny pjenježuy wobkhod — bursa.

Jan: S jich stejischcza móżu to dorosemicz.

Kschižan: To je ßamomordarstwo, hdyż ßu bnrja tak hłupi a pschi wólbje sa nich du.

Schołta: Niz jenoż burja ßu hłupi, hdyż tak cżinja, też drusy, kiž ßu s nimi a wot nich żiwi, kaž rjemjeßlniży.

Kschižan: Prawje masch! Njejßym ßebi to hacz dotal tak dokładnje pschemyßlił. Tajzy ludźo, kiž s naschimi najhórschimi njepschećželami dźerża, njemóża tola naschi pschećželjo bycz.

Mots: Kak dha steji s narodoliberalnimi?

Nasch wuj: Cżi běchu w ßwojim cżaßu saßakti pschećziwniży ratarskich złow. Lud jich tehodła 1879, hdyż ßo spomnjene zła sawjedżechu, wopuschcżi. Posdźischo ßu ßo někotsi wobrocżili, niz tak jara s pschećželstwa k burstwu, ale wulkopschemyßłu. Sa nju ßu zła pschećziwo wukrajej runje tak trěbne. Tola spuschczecz ßo na nje njemóżesch. We wjazorych wokrjeßach podpieraja runjewon njepschećželow ratarskich złow. To pak je tón ras straschnische, dokelž ma ßo se wschěmi djabowskimi ßrědkami wjetschina, kiž je sa zła, **porasycz.** S teho widźicże, so mam prawje, hdyż wam prjedy prajach, so ßo pschi pschichodnych wólbach wo **wobstacże burstwa** jedna.

Schołta: So ßo wo hospodarske intereßy ratarstwa jedna, ßmy derje wopschimnyli. So pak pschichodne wólby nasche nabożne a politiske saměry schkodowacz móża, mi tak prawje jaßne njeje.

Nasch wuj: Wotpohlad maja. To też njepřeja. Heßko rěka: „Pschećziwo knježkam a popam."

Mots: S tym ßu tola jenoż sakobsży pruszy ryczerkublerjo (Ostelbier) měnjeni, niz pak burja.

Kschižan: Njejßu to też burja? Nimaja woni teßame staroscże a dźěła. kaž my, a njejßu woni runje tak wot wjedra a njebjeskeho żohnowanja wotwißni, każ my? Njedźěłaja woni też na domjazej roli, je jich skót hinajschi hacz nasch, kormja ßo jich ßwinje hinak hacz nasche? (Pschichodnje dale.)

Wuńdożenja.

Khostanska komora. 21lětny skałar Jurij Hłowczka s Mikocźiz bě ßwojemu pschećželej, 19lětnemu cżeßli Miklawschej Krecżmarjej hrosył, so jeho sakole a bě jeho s nożom do dłónje praweje ruki rěsnył. Hłowczku, kotryż je pjecża pjany był, straschneho cżélneho ranjenja dla k jastwu na 3 měßazy 3 dny saßudźichu.

✕ Na pucżu s korczmy „Deutsches Haus" w Scżijezach do Budyschina bě ßo 18. septembra w nozy 31lětny dźěłacżeŕ Wobst se Židowa s cżeßlu Schütze se Židowa swadźił a bě tuteho dwójzy do woblicża a ras do wutrobna **kłok.** Wobst dyrbi ßwoju hruboscz s 1 lětom jastwom wotpokucżicz.

Serbski musej

trjeba zběrku **dźěćacych hrajkow.** Podpisany musejownik tohodla tajke pyta, wosebje pak drjewjane koniki a popy atd., kajkež su naši wjesni rjemjeslnicy zhotowili a kajkež so wěsće hišće tu a tam na hubjach khowaju. Štóż tajke abo podobne wěcy wobsedźi, je lubje prošeny, je mi přinjesć, po žadanju je rad zapłaću.

Serbski Dom čo. 2 w 3. poskhodźe.

Michał Wjerab, kustos museja.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž też

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

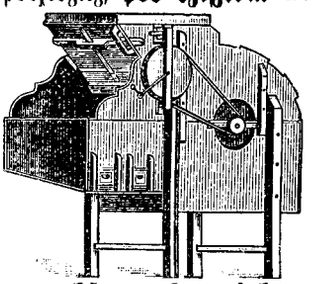
wscheje druzżiny, każ też

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Sawołajcze mje s telefonom, hdyż je trjeba

= mlóczaze maschiny =

porjedźicz, **pod cżißlom 40, Halschtrowsli hamt.**

H. Hantsche, maschinska fabrika :: **w Protezach** (Prietitz) pola Halschtrowa.

Dźěłam ☛ **mlóczaki** ☚ s cżischczenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, cżischczazych maschinow, wějadłow, trieurow, schrótowanskich młynow, běruazych parjakow, rosmjeczakow, rěpuréßakow, ßtomurěßakow, sevaratorow, butrowych maschinow, ßylanjowych maschinow** atd.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Kóżdy, kotryż chze ßeb **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dże k cżaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na swonk. lawskej ha ßy 5 **Jenčj** pschedawa a pokedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, kupi moje wultadne wokno, s płaczisnami wuołożene, wobhladacz.**

Cżerpjach wot 3 lět na żołtu wumpjeru se żałoßnym

ßwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowego patent. lěkarskeho mydka ßym cżwilu dospołnje wobył. H. S., polizajski serżant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucżnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Lischawu,

wumpjeru a njeczistoscze loże

wotstronja s wěstoscżu

Flechtenheil

w tysach po 1 mk.

Krej czischczaze pille

k sprawjenju a podpieranju normalneho wonkhodźenja tysa po 50 pj.

Krej czischczaze kapki

pschijomnje a pschihodnje ßo bjerjaze.

Blescha po 75 pj.

Krej czischczazy czaj

„s woponazej snamku". Wupruhowany ßrědk pschi wschěch khoroscżach, kotrež s hubjeneje krwě wukhadźeja.

Tysa 1 mk.

Roseßkanje na wßy.

Jeniczży woprawne dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Pschedženak.

Protyka ja Sserbow

na pschestupne lěto 1912

je ja **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Do Rakez!

K Rakeczanskej kermuschi poruczam jara rjane **howjase, czelaze** a **ßwinjaze mjaßo** a wschě druźiny domjazych **kolbaßow.**

Khorla Schäfer na hlownej drósy 136.

Do Rakez!

Wjetscha liczba

dźěłaczerskich schkórnjow

je ßaßo doschła.

Zawnik w Rakezach.

Liebsch,
ßudnisli aktuar ßw. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja ja kupowanske, hypothekske dismembrazinske, testamentske a ßawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißlo 177. —
Pscheßadźowanie leżomnoscźow

Pschi wottorhanju khěže na ßukelnskej haßy pódla Kellingez barbjerńjc ßu derje sdźerżane **wokna, durje, khachle, tšěschne zyhele** a **deski** na pschedań. Dalsche pola poléra na musejowym twarje.

Khěža s rjanej wulkej **bělernju** (blejchu), rólu, płokarnju, hdźež wjele měschczanow płoka, małej hródźu, něschto polom je dla wobßedźerjoweje staroby hnydom jara płaczisny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

s rjanej ßadowej ßahrodu czo. 17 w Krakezach je na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Kuchańki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Sprawnu ßwěrnu

ßkužobnu holzu

k hodam abo k nowemu lětu pyta pschekupz **Bär** w Njeßwaczidle.

(K temu czißlu pschiloha.)

Rjana ziwnoscź

w Rakezach s 18 kórzami polow a łukow je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja w Rakezach czißło 75 shonicź.

Wotewrjenje klamow.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym na **Moltkowej drósy** 1a pódla „Gambrinusa"

zigarowe spezialne klamy

wotewrił.

Budu ßo stajnje pilnje próyowacź, so bych ßebi s dobrej tworu pschikhilnoscź kurjerjow dobył. Duž proschu, mje dobroczźiwje podpjeracź.

S pocześcźowanjom

Rěczu ßerbski. **August Němz.**

Wschě tschěski, palne a plotowe schwaty

tunjo pschedawa

rěsak w Sserujanach pola Rózanta.

Bydlu nětko na **rózku khěžorskeje a ßukelnskeje haßy** (w nowym domje knjesa Wällnizy).

J. Lehmannowa, czełowa žona.

Po Božej njewußlědźomnej radźe je ßo ßobotu 28. oktobra dopołdnja $^1/_2$9 hodźin po dlěschim, na poßled cźeżkim cźerpjenju mój horzolubowany mandźelski, nasch dobry nan, bratr a pschichodny nan

knjes farař

dr. Khorla Marczin Rencź

ryczeŕ Albrechtskeho rjada I. rjadownje

w 58. lěcźe ßwojeho žiwjenja a w 34. lěcźe ßwojeho ßwjateho sastojnstwa do wěcźneje domisny wotwołał.

Wjele luboscźe a wjele dźělbracźa je ßo jemu wopokasało. Sa wscho nutrne sprawne a troschtowaze dźělbracźe, kotrež je ßo nam pschi jeho wumrjeczu w bohatej mnohoscźi a pschi jeho ßwjatocźnym khowanju wutoru w pschemóžazej ßwěrnoscźi wobßwědczilo,

najwutrobnischi dźak

prajimy.

We Wjeleczanskej farje, 1. novembra 1911.

W najhłubschim žarowanju

Thekla Renczowa, rodź. Domschkez,
farař lic. theol. **J. Rencź** w Ketlizach,
Hilźbjeta Seidelowa, rodź. Renczez,
Jan Rencź, farski vikar we Wjeleczinje,
Jurij Rencź,
Gerhard Rencź,
farař **Seidel** we Wulkich Trjebjenzach.

Pschiloha k czißku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. novembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

30. oktobra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	49—51	87—95
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	79—86
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	72—77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	27—33	66—71
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—48	80—88
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	39—43	74—78
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—38	70—73
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—32	64—68
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	50—52	88—91
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	45—48	81—86
3. žnadnje pizowane	32—36	68—74
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	91—96
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—54	80—88
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	72—79
Sswinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich schichiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ leta	46—47	62—63
2. mjaßne	43—45	59—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—42	57—58

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. okt. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 2. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	90	10	15
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	60	9	80
" nowa	9	85	10	—	—	—	—	—
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	90	9	05	8	75	8	90
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	9	—	10	—	9	25	10	—
Wows	9	20	9	60	8	90	9	10
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	80	3	20	3	—	3	20
Pschenična muka 50 " . . .	11	—	19	75	16	—	20	—
Rjana muka . 50 " . . .	11	—	14	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	5	—	5	50
Ssłoma . . 100 " . . .	4	80	5	17	3	25	5	20
Proßata 768 schtuk, schtuka . . .	8	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	50	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	30	7	55
Pschenični gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 15 np. hacž 10 hr. 35 np., rožła wot 9 hr. 05 np. hacž 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 9 hr. 80 np. hacž 20 hr. 10 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 70 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 48 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 12 hr. 60 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

2. nov. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 80 np. hacž 9 hr. 90 np. jeczmjeń wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacž hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 90 np. hacž 3 hr. 10 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 3. novembra: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 21. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farat Răda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Arthur Faust, kublet w Hornjej Kinje, s Marthu Elsbethu Mětez w Bobolzach.

Sdruhich wožadow: Bjedrich August Schlemmer, drjewotočer w Hnaschezach, s Emiliu Augustu Eichbaumez w Dobruschi. — Ernst Gustav Förster, murjet we Wuježku, s Hanu Theresiju Petermannez w Nowych Koporzach. — Khorla Hermann Franz Grunert, fabrikant w Nowym Eibawje, s Almu Augustu Schusterez w Sdžarach. — Max Socka, wotročk w Maleczizach, s Augustu Albinußez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Herbert, Khorle Jana Steglicha, maschinskeho mischtra na Zidowje, ž. — Erna Hilžbjeta, Michała Bohuwěra Pětschki, khěžerja a gmejnskeho pschedstejičerja w Małym Wjelkowje, dž.

W katholskej zyrkwi: Marczin, Ernsta Kaspera, džełaczerja w Budyschinje, ž.

Sdruhich wožadow: Hilžbjeta, Mara Alwina Fröby, wojnarja w Demjanach, dž. — Ernst Max, Emila Ernsta Pětrika, žiwnoscherja w Hunczerizach, ž. — Pawoł Richard, Jana Bohuwěra Ducžmana, khěžerja we Łuzy, ž. — Johanna Martha, Khorle Hermanna Voigta, pohonča w Běczizach, dž. Ernst Gerhard, Ernsta Emila Schüttiga, kamjenjeczeßarja w Nowych Spytezach, ž — Richard Herbert, Ernsta Richarda Hausy, žiwnoscherja w Lutyjezach, ž. — Gerhard Richard, njemandž. ž. we Wulkej Dubrawje. — Martha Helena, njemandž. dž. we Lomsku p. Minakała. — Pawoł, njemandž. ž. w Lipiczu. — Marja Madlena, Jana Duba, žiwnoscherja w Čornjowje, dž. — Waltak Kurt, Ernsta Khorle Rencza, khěžerja a murjerja w Bukezach, ž. — Erna Martha, Augusta Hermanna Kunerta, pohonča w Rodezach p. Pomorz, dž. — Hana Elsa, khěžerja Kozora w Barcze, ž. — Gustav Richard, Wylema Gustava Päzolda, kowarskeho mischtra we Wichowach, ž. — Johanna Hedwig, Augusta Reinholda Klixa, maschinista w Hrodžischczu, dž. — Marja Martha, Jana Augusta Ssymanka, khěžerja w Drožđžiju, dž. — Martha Helena, Bohuwěra Hermanna Jancžka, kublerja w Skanezach, dž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadže: 30. dżeń oktobra: Jan Khorla Neumann, wikowar na Zidowje, 55 l. 4 m. 8 d. († w Budyschinje, thowany na Zidowje). — 1. nov.: Ernst Helmut Ernsta Bjenady, džełaczerja na Zidowje, ž., 1 m. 10 d.

Sdruhich wožadow: Khorla August Lippmann, półverniski džełaczer w Hnaschezach, 48 l. 11 m. 8 d. — Marja swud. Mjetwina rodž. Heczikez, wumjenkatka w Hucžinje, 84 l. 11 m. 5 d. — Karolina swud. Schönigowa w Barcze, 88 l. 5 m.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

21. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodžin farat Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodžin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

21. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodžin žerbsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodžin žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Popołdnju w 4 hodž. shromadžisna kschesćan. towarstwa mužskeje młodziny.

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucza po tunich płaczišnach

zychi, běle a pißane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Za nasymu a symu

poruczam swój **wulki skład** jenoż trajnje dźěłaneho

Wobuća

za muzskich, žónske a dźěći

po snatych **tunich płaćiznach.**

Najwjetschi wubjerk

jěsdnych, honćwarskich a dołhich schkórnjow,
filzowych, sukњanych a pjelsčowych schkórnjow,
črije s wjelbłudowych kosmow,
domjaze stupnje, filzowe stupnje a tosle, gumijowe stupnje,
balske a towarstwowne stupnje,
muzaze a žonjaze schkórniczki

s dźerzazych kožowych družinow a modnych formow
po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj.,
8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.

Jeniczka składownja swětoslawnych črijow se snamku „Mercedes“ za jenotne płaćizny za muzske a žónske po 12 mk. 50 pj., s luxusowym wuwjedźenjom po 16 mk. 50 pj.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haћy 28. Założ. 1869.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dźěła,** twarju jako wosebitosć: **ruczne młóczaki, želesne stistate młóczaki se sćłomowym tschaћakom a tschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate sćynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na bělerskej drózy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móža so bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Za brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóžniki,** kotrež so jenož za wóczko so pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryћowadła, ežitanske schkleńzy atd., **bryle a tłóžniki** po lěkarskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Čzinju na to kedźbliwe, so Wilhelm Scholta, kotryž po wšach puczuje, s mojej optiskej pschedawarnju niczo čzinicz nima.

Za

nasymsku potrjebu.

Wołmjane schtrympy	hižo po 30 pj.
Wołmjane soki	hižo po 40 pj.
Wołmjane mězy	hižo po 25 pj.
Wołmjane khapy	hižo po 35 pj.
Žonjaze barchentowe koschle	hižo po 95 pj.
Dźěčzaze barchentowe koschle	hižo po 45 pj.
Dźěčzaze trikoty	hižo po 45 pj.
Rukawate lazy	hižo po 100 pj.
Žonjaze barchentowe kholowy	hižo po 90 pj.
Mužaze spódnje kholowy	hižo po 100 pj.
Spódnje sukњe	hižo po 95 pj.
Spanske pschikrywy	hižo po 225 pj.
Sćłomniki, hotowe,	hižo po 120 pj.
Blidowe ruby	hižo po 75 pj.
Twjelki	hižo po 25 pj.
Trjenja	hižo po 10 pj.

Wosebje tunjo poruczamoj

sbytki

k koschlam, blusam, jakam a dźěczazym wobleczenjam.

Philippi & Co.

na bohatej haћy 3.

Telefon 488.

Kolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wuměnjenjemi porucza

Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow

mějeczelej:
J. Pöthig
a Ernſt Falting.

Stare maſchiny
ſo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kózda maſchina ſo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haſy.

Dobru

pſcheńczˇnu muku,

hejduſchku, majoran, jahły, krupy, raiß, hroch a **nudle**

porucza Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacˇ na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedženju 2½% | **pſchi 3měßacˇn. wupowjedženju 3½%**
pſchi jenoměßacˇn. wupowjedženju 3% | **pſchi 6měßacˇn. wupowjedženju 4%**

Pſchenajacże khamorowych kaſcheˇzikow.

Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Roſchene klobuki ßo tunjo po nowej modze pſchedźełaju.

Poruczam ßwój bohaty ſklad

wupſchędzenych žonjazych a dźěczˇazych kłobukow

po ſnatych tunich płaczˇiſnach,

= ſportſke kłobuki =

we wulkim wubjerku.

Hana Rockſchowa

w Budyſchinje na garbarſkej haßy 7.

Barowanje kłobuki ſchcžo na kłodze.

So bych je wotbył, pſchedawam po kóždej ßo pſchihodžazej płaczˇiſnje

3 mlokowe ſeparatory,
2 ſchijazej maſchinje,
8 trjebanych žonjazych jěſdnych kolow a
30 trjebanych mužazych jěſdnych kolow.

Zenje ßo wróczˇaza ſkładnoſcˇ.

Jan Schibak na Mužakowſkej drózy.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kola wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſcˇoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacˇ

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Otto Preuß

(Mějeczˇel Khorla König)

na žitnej haßy 4 w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Symſke paletoty,

jara **woßebne wobleczˇenja, ſportſke jupy, pſchefapinaki, tołſte ſymſle kholowy,** elegantne **ßwětke** a tež **pißane lazy, kalmuki, rukawate lazy,** kaž tež wſcha **dźěłaczˇerſka drafta** w hobrſkim wubjerku po pomyßlnje najtuńſchich płaczˇiſnach.

Te wězy ßu **ſolidnje dźěłane** a ßo ſe ſnatym **dobrym ßedzˇenjom** wuſnamjenjeja.

Dźěczˇaze wobleczˇenja, paletoty, jupki hižo po 3½ mk.

Žonjaze žakety a paletoty,

ßuknjane, aſtrachanowe a plüſchowe wſchěch dołhoſczˇow a ſchěrjow zyle wurjadnje tunjo.

Měchojte žakety ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom

potajkim jara cˇopłe w najwjetſchim wubjerku.

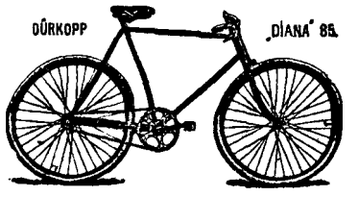
Sswětłe jendźelſke paletoty

wſchěch dołhoſczˇow hižo po 6 mk.

Dźěczˇaze žakety hižo po 3½ mk. hacˇ do najwoßebniſcheho.

Pſchedawanſka ſaßada:
wulke rospſchedacże — małe wuźitk.

Wupſchedawanje.

Wot nětka wulku dźělbu

mužazych a žonjazych

jěſdnych kolow

najlěpſchich ſnamkow po ßměſchnje tunich płaczˇiſnach pſchedawam.

Wuporjedzˇetnja jěſdnych kolow.

R. Matthick we Luczˇu p. Delnjeho Wujeſda.

95 pjenježkowske dny

pola

Waltera Noebela

na bohatej haßy 14-16.

3 pory rukajzow .	95 pj.	1 dźĕlba pschikrywow ſ wóſkowaneho ßukna	95 pj.
2 poraj ſokow . .	95 pj.	2 kruchaj woknoweje kože	95 pj.
3 pory ſokow . .	95 pj.	1 duz. trjenjow .	95 pj.
barchentowe ßukuje ſ volt. a rjanym wolmjanym wobłukom . .	95 pj.	7 podražowanych kožanych trjenjow . . .	95 pj.
žonjaze barch. kholowy	95 pj.	6 trjenjow . . .	95 pj.
cźople ſpódnje taille	95 pj.	3 metry tkaninow k twjelkam	95 pj.
2 małej nażołcź płachcźe	95 pj.	6 ſcht. ſchantkow, bĕłych a pißanych . .	95 pj.
1 wulka płachta .	95 pj.	2 wupjerkaj . . .	95 pj.
3 pory zwjern. barchentowych noh. lapow . .	95 pj.	pſchedkoſchliczki, ſchtryk., bĕłe a pißane	95 pj.
5 hadreſchczow . .	95 pj.	jeczki ſ jehnjazeje kože	95 pj.
pſchedkoſchliczki ſ ſilza 2 ſcht. . . .	95 pj.	1 pißana pſchedkoſchliczka a por ſtulpow .	95 pj.
		modny ſchlips k ßamowjaſanju a ßlĕ . .	95 pj.
		2 ßomoczanaj gumijowaj paßaj	95 pj.
		2 gumijowaj paßaj ſ parlemi . .	95 pj.
		autoſchlewjer a nahłowjazy ſchawl . . .	95 pj.
		ßuknjane khapy; 1—4 dołhoſcźe	95 pj.
		wupjerki ſ ruſkeho płata, hotowe k pjelnjenju	95 pj.
		2 pſchedryßowanaj puzakaj . . .	95 pj.

Pſchińdźemoj tón ras do **Budyſchina** na hermank ſ wulkim ſkładom

cźeßaneho ſcheviota a cźornych ff. ßuknjanych a cźeßanopſchedźenowych tkaninow

k **wobleczenjam** a **paletotam** ßo pſchihodźazych.

Sbytki k jenotliwym **muzazym** a **hólczazym wobleczenjam, kholowam, jupam** a **paletotam** atd.

Žonjaze ßukno a tkaniny k kóſtumam

jenož najlĕpſchich druźinow w hobrſkim wubjerku po **ſnatych tunich płaczisnach.**

Wubrakowane a wulezane twory nimamoj.

S dopokaſmom ſa naſchu ſprawnoſcź je, ſo liczba naju wotebĕrarjow lĕto wot lĕta pſchibĕra.

L. Wolff & Co. ſ Khocźebuſa (w Delnjej Łužizy).

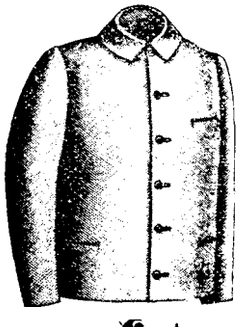
Ssmój jeniczkaj, kotrajž ſe ßławneho ßukelnſkeho měſta Khocźebuſa do Budyſchina pſchińdźemoj.

Stejiſchczo: na hłownym torhoſchczu, ſ napſchecza knjeſa pſchekupza Bahna.

O. Osswald

porucza w najlĕpſchich druźinach

ſchtrympy a ſoki,

mantle a kapiczki, rukajzy,

ſchtrykowane žonjaze jaki, ſpódnje taille.

Woßebne rukawate lazy

we wulkim wubjerku.

Dźĕcźaze ſpódnje wobleczenja, trikotaże kóždeje ſchĕrje **na ſkładze.**

Schenillowe rubiſchcźa.

Steinstrasse 7

Zuſe ſuby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.

Suby do ſłota ßadźene.

ſchtapacze na ſuby, krómy.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Kakao

ſaruczeny cźiſty

punt po 75 pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Hypotheſke pjenjeſy

wupožcźuje **E. Koban**

pſchi žitnych wikach 4.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich pósłach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach do. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 45. **Sobotu 11. novembra 1911.** **Lětnik 70.**

Sakski krajny ßejm

je ßo schtwórtk ſ trónſkej rěčzu wotewrił. W njej ßo na lětuſchu ßuchotu a na rosſchěrjenje pokhromy ſpomina ſ pokaſanjom na to, ſo je knjeżerſtwo ſcżěhwkam ßuchoty ſ poniżenjom frachtow na żeleſnizy a ſ darmotnym wotedawanjom ßłanja ſe ſtatnych lěßow wotpomhacź ſpytało. Sa twary pſchi univerſicże, wyſchſchich ſchulow a pſchi wuſtawje ſa hłuchoněmych w Lipſku budźa ßo wot ßejma khětre pjenjeżne ßrědki żadacź. Sa potrěbne ſchulſke gmejny ßu ßo podpjery ſ nowa powyſchike. Sa prózowanja k hladanju młodźiny w ſtarobje mjes ſchulſkimi a wojerſkimi lětami budże ßo wjetſcha ſumma namjetowacź. Jedyn ſ najważniſchich ſakonjedawakſkich nadawkow budże muradźenje noweho ſchulſkeho ſakonja. Někotre ważne zyrkwinſke ſakonje, w poßlednjej evangelſko-lutherſkej krajnej ſynodże wobſamknjene, ßo ßejmej k muradźenju pſchepodadźa. Wobßwědčenje pſchi hamtſkich ßudniſtwach ma ßo ſ rosſchěrjenjom pſchißłuſchnoſcżow ßudniſkich pißarjow na ſchěrſchi podkładk ſtajicź. K lěpſchemu wjetſchich, woßebje induſtrialnych wßow ma ßo porjad ſa wjeßne gmejny pſcheměnicź. Dale ßo ßejmej ſakonjowy nacźiſk pſchedpokłoži, kotryż je poſtajeny, ſakoń wo tworjenju wokrjeßnych ſwjaſkow we ważnych dypkach pſcheměnicź. Woßebje dyrbi ßo hiſchcże wjazy měſtam, kaž hacź dotal, ſmóžnicź, ſo mohłe ſ wjeßnych ſwjaſkow wuſtupicź. Też dyrbi ßo wobßah nadawkow, kotreż moja wokrjeßne ſwjaſki dopjelnicź, wupſcheſtrjecź. Ssejm ſměje ßo dale ſ nowym ſrjadowanjom dawkidawanja politiſkich gmejnow, zyrkwinſkich gmejnow a ſchulſkich gmejnow ſabjeracź. Sa nowe wutworjenje zyrkwinſkich a ſchulſkich dawkow je měnjenje wuſtupiło, ſo je ßo cźim dale a cźim bóle jako potrjebnoſcź wupoſałko, ſo by ßo pſchicźehnjenje wobßedźeńſtwa, w ruzy hinakwěrjazych ßo namakazeho, k zyrkwinſkim dawkam konfeßionalneje wjetſchiny wotſtroniło.

Liberalno-ſozialdemokratiſke pſchedßydſtwo w ſakſkim ßejmje.

Hižo póndźelu ſkhadźowachu ßo ßobuſtawy wſchelakich frakcijow a wotměwachu ßwoje poßedźenja. Tak jednaſche konſervatiwna frakcija 6 hodźin poſpochi. Wutoru wjecźor w 6 hodź. bě porjadne pſchedkhadne poßedźenje, ale krótke. Ssejm roſdźěli ßo do 5 wotdźělenjow. Po tym ßlědowachu ſaßo poßedźenja frakcijow. Nimale do 11 hodź. wjecźor a na druhe ranje ßrjedu wot 9 hodź. wnradźowaſche na pſchikład konſervatiwna frakcija. To je wjele prajaze ſnamjo. Leži něſchto w powětſje. Scźěhowachu jednanja ſ druhimi frakcijemi. S napjatoſcźu wocźakowaſche ßo ßejmowne poßedźenje. Na dnjowym rjedźe wolenje pſchedßydſtwa ſtejeſche. Konſervatiwna frakcija, ſ 29 ßobuſtawami najßylniſcha, żada, ſo by ßo 1. präſidentne měſtno ſ jejneje ßrjedźiſny wobßadźiło. Nationalliberalni a ßwobodomyßlni nochzychu do teho ſwolicź. Nationalliberalni żadachu tele měſtno ſa nationalliberalneho, dotalneho präſidenta dr. Vogela. Wo 2. a 3. pſchedßydſtwowe měſtno konſervatiwni njerodźa. Teho dla wotedachu běłe papjerki. Tak wuſwoli ßo dr. Vogel ſe ſtrony nationalliberalnych a ßwobodomyßlnych. Cźi ßami wuſwola ſa 1. měſtopſchedßydu Opitza. Konſervatiwni ſ nowa ſ njepopißanymi papjerkami wola. Opitz wólbu wotpokaſa. To bě wulke pſcheßłapnjenje. Wjetſche pſcheßłapnjenje pak bě, hdyż na to ſ pomozu ßwobodomyßlnych ſozialdemokratojo ßwojeho Fräßdorfa ſa 2. pſchedßydu pſchecźiſchcżachu. Sa 3. pſchedßydu nationalliberalni, ßwobodomyßlni a ſozialdemokratojo ßwobodomyßlneho Bära wuſwolichu. Też tu ſarjeknychu ßo konſervatiwni někoho wuſwolicź. Na wólbje ſekretarow ßo konſervatiwni drje wobdźělichu, ale podležachu. Wuſwolichu ßo nationalliberalnaj Anders a Hartmann a ſozialdemokrat Fleißner. Tak wobſteji nětko pſchedßydſtwo ſakſkeho ßejma ſ tſjoch nationalliberalnych, dweju ſozialdemokratow a jeneho ßwobodomyßlneho. Konſervatiwni ſteja na ſtronje, njeßłyſchany to podawk w Sakſkej! Naſchej wyſchnoſcźi budże cźežko, ſ pomozu jenoż liberalnych dźěkacź. Cźim lěpſche je to ſtejiſchcźo ſa konſervatiwnych. Woni maja nětko ßwobodnu ruku. Nětko poręcźa krute ßkowo ſ knjeżerſtwom, kotreż bohużel bóle a bóle liberalnym nahladam pſchikhiluje, to płacźi woßebje wo naſchim miniſterſtwje kulta a też ſnutſkownych naležnoſcźow. Stejimy drje pſched wſchelakimi pſcheßłapjenjemi.

Schtwórtk dopokdnja 1/2 10 hodźin bě ßwjatocźna Boża ßłużba we Sofijſkej zyrkwi. Dwórſki prědar Dibelius rěcźeſche jadriwe ßkowa. Poſdźiſcho bě ſ nowa poßedźenje ßejma. Nowowolene ßobuſtawy Barth, Semmler a jedyn ſozialdemokrat pſchißahachu.

We 1 hodźinje pſchipokdnju Jeho Majeſtoſcź kral Bjedrich Auguſt w kralowſkim hrodże ßejm ſ trónſkej rěcźu na ßwjatocźne waſchnje wotewri. Po njej ſměje ßejm mjes druhim wuradźowacź wo nowym ſarjadowanju gmejnſkich dawkow, ſchulſkeho ſakonja atd. Wjecźor w 6 hodź. bě ßwjatocźna hoſcźina w kralowſkim hrodże. E. B.

Cźeho dla njeje Němſka Marokkowſkeje dla wójnu wjedła.

Marokkowſke wucźinjenje je ßo 4. novembra ſ němſkeje a franzowſkeje ſtrony podpißało a ſ tutym dnjom do mozy ſtupiło. Wſchě němſke politiſke ſtrony ßu ſ tymle wucźinjenjom njeſpokojom. Sacźuwaju jo jako wulke politiſke poraženje Němſkeje a knjeżerſtwu a khěžorej najhórſche poroki cźinja. Bjes dwěla je němſke knjeżerſtwo wjele wjazy ſa ßebje w Marokkowſkej dozpicź chcźało, hacź je ßebi po dołhim jednanju wudobyło. Hdyż Franzowſka wójſko do Marokkowſkeje tamniſchemu ſultanej na pomoz pſchecźiwo ſběžkarjam póßła a ſ tym Marokko pod franzowſke nadknjejſtwo ſtaji, bě ßebi Němſka wotmyßlika, ßo w pokodniſchej Marokkowſkej ſaßydlicź. S tutym wotpohladom jena němſka wójnſka łódź pſched Agadir pſchijěde. Franzowſkemu knjeżerſtwu ßo woſſewi, ſo němſka łódź pſched Agadirom woſtanje, doniż ßo franzowſke wójſko ſ Marokkowſkeje njewrócźi. S dobom Němcy w pokodniſchej Marokkowſkej leżomnoſcże kupowachu a tamniſche hory ſa metallemi pſchepytachu. Franzowſka budźiſche drje też pokodniſchu Marokkowſku Němſkej pſchewoſtajicź dyrbjała, hdy by Jendźelſka němſkim wotpohladam napſcheczo njeſtupiła. Hdyż w jendźelſkim parlamencże miniſter Lloyd George praji, ſo Jendźelſka njedowoli, ſo ßo Němſka w Marokkowſkej ſaßydli, dyrbjeſche ßo Němſka roſßudźicź, pak Marokkowſkeje dla k wójnſkemu mjecźej pſchimnycź, pak ßo w měrje ſ Franzowſkej roſrunacź. Tehdy khěžor wójnſkeho miniſtra a ſtatneho ſekretara wójnſkeho łódźſtwa k ßebi ſawoła, ſo by ßo jeju woprašchał, hacź je Němſka na wójnu pſchihotowana. Mjes tym ſo wójnſki miniſter ſ roſßudźenoſcźu „haj“ wotmołwi, je knjes ſ Tirpitz na to pokaſał, ſo wón njeby bjes wobmyßlenja do wójny ſchoł, a to ſ prěnja teho dla, dokelž ßo khěžorſki Wylemſki kanal w tu khwilu njehodźi wužicź, ſ druha, dokelž naſcha ſakitanſka cźara pola Cuxhavena hiſchcże njeje hotowa — wona je pjecźa ſe feſtarjenymi ka-

nonami wuhotowana —, ſ tſecza, dokelž ßo naſche podmórſke cžołmy njemóža ani po liczbje ani po techniziy ſ jendželſkimi runacž, a ſkónczńje dźiwajo na to, ſo ßu naſche wulke wójnſke łódże jenož ſ 28zentimetriſkimi kanonami, jendželſke pak ſ 34zentimetriſkimi kanonami wobrónjene.

Hdyž temu tak je, je wot knježeŕſtwa jara lohkomyßlne byko, ſo ßo, prjedy hacž je wójnſku łódź pſched Agadir póßłako, njeje pſcheßwědczíko, hacž móże Marokkowſkeje dla wójnu wjeſcž. Tónßamy ſmylk je ßo wospjetował, kotryž je ßo tehdy ſcžiniŕ, hdyž němſki khežor pſched Tanger pſchijédże a tehdomniſchemu marokkowſkemu ſultanej pomoz Němſkeje ßlubi.

Njeprawo wſchak by byko, hdy by ßo na nětcžiſcheho wodžerja němſkeje ſwonkowneje politiki, ſ Kiderlena Wächtera, wſcha wina na njeporadženju němſkeje jéſby do Agadira waliła. Kiderlen-Wächter dyrbi ſa politiſke ſmylki ßwojeho pſchedkhadnika cžerpicž. Woßebje w naſtupanju Marokkowſkeje bě wjerch Bülow wſcho ſkepſał a wjele hkuposcžow ſworał. Jeho najwjetſchi ſmylk bě tón, ſo wón w lěcže 1905 po padže franzowſkeho miniſtra Delcaſſea direktne wucžinjenje wo Marokkowſkej wotpokaſa, kotrež jemu franzowſki miniſterſtwowy pſchedßyda Rouvier poſticži. Tehdy ßo Franzowſka wójny ſ Němſkej bojeſche a by jej bjes pſchecžiwjenja polodniſchu Marokkowſku wotſtupiła. Wjerch Bülow pak Franzowſku do Algeciraßa na konferenzu cžérjeſche. Tam Němſka diplomatiſke poraženje poczérpi, dokelž wſchě mozy ſ wuwſacžom Awſtriſkeje Franzowſku pſchecžiwo Němſkej podpjerachu.

Marokkowſke wucžinjenje pſched khežorſtwowym ßejmom.

Khežorſtwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg je ſchtwórtk pſched khežorſtwowym ßejmom němſko-franzowſke marokkowſke wucžinjenje ſakitał. Wón prějeſche, ſo je ßo pſched Agadir wójnſka łódź „Panther“ ſ wotmyßlenjom póßłała, ſo by ßo Němſka w polodniſchej Marokkowſkej ſaßydliła. „Panther“ je jenož dyrbjał wobßchedženſtwo a žiwjenje Němzow ſchkitacž a ſ dobom naſche prawo a naſchn wolu w Marokkowſkej wobßwědcžicž. ſo chzemy ßami tamniſchich Němzow ſakitacž. Naſchi póßłanzy ßu tónle wotpohlad pſchi pſchijéſdże „Panthera“ mozam wojſewili. W Marokkowſkej njejßmy nicžo ſpuſchcžili, ſchtož ßo njeje hižo prjedy ſpuſchcžiło. Ssmy dotal pobrachowaze hoſpodarſke ſarucženje doſtali a nowy ważny kolonialny pſchibywk dobyli. Němſka njeje pſched žanym hroženjom Jendželſkeje zoſaka. Rosrunanje ſ Franzowſkej je ßo bjes měſchenja druhich pſchewjedło. So je ßo ſ Franzowſkej wo tak ważnej naležnoſcži měrne dojednanje dozpiło, dyrbi ßo wyßoko ważicž, a wjazy płacži dyžli wſchě ſarunanja a poßrědniſke wucžinjenja.

Zentrumſki ſapóßłanz ßwobodny knjes ſ Hertling namjetuje, ſo by ßo marokkowſke wucžinjenje khežorſtwowemu ßejmej k pſchihłoßowanju pſchepodało. Wopacžne prawne ſroſumjenje je, hdyž ßo měni, ſo ßo wono jenož ßejmej k wjedženju dacž trjeba. Němſka ßydomlětna marokkowſka politika njeje žane ßławne łopjeno w němſkich ſtawiſnach, wona njebě ſtajna, ſ krutej wolu wodžena. Demonſtrazija w Tangeru w lěcže 1904 bě ſ njeſbožom ſa Němſku. Pſched marokkowſkim wucžinjenjom ſ wěſtej ſtaroſcžu ſtejimy. Ssmy wěſcži, ſo ßo jeho poſtajenja njewobeńdu? Naſche ſtajne wobkrucženje měrniwoſcže je we wukraju měnjenje ſbudźiło, ſo ßmy ßłabi. Myßła ßebi, ſo njemóžemy žanu wójnu wjazy wjeſcž.

Konſervatiwny ſ Heydebrandt praji, ſo konſervatiwni njejßu ſ marokkowſkim dojednanjom ſpokojom. Cžehož ßmy ßo wotrjekli, je tola khětro wjele. Marokkowſka je ßo politiſzy Franzowſkej wudaka. S popuſchcžowanjom ßebi měr njeſwěſcžimy, ale jenož ſ mjecžom. (Pſchihłoßowanje. Tež kronprynz w dwórſkej loži pſchihłoßuje.) Njeſda ßo, ſo je Němſka jednanje mudrje wjedła. Wotpóßłanje „Panthera“ je ßo tež jendželſkemu knježeŕſtwu woſſewiło. Wo tym je ßo w jendželſkim miniſterſtwje na waſchnje réczało, kotrež dyrbi ßo jako wohroženje, jako hrožaze wužadanje wobhladacž. Moji politiſzy pſchecželjo ßu hotowi, hdyž hodžina, kraj a naſcha cžeſcž ßebi žada, niz jenož wopory ſ krwju, ale tež ſ kubkom pſchinjeſcž.

Sapóßłanz Bebel ma ſa hanibne, ſo ßmě khežorſtwowy ßejm wo marokkowſkim jednanju jenož réczecž. tola niz ßudžicž. Sozialdemokratojo ßo njewotwlakuja pſchi knježeŕſtwowym boku ſtejecž, hdyž je wono ras roſumne. Njemóžachmy žanu wjetſchu hkuposcž ſworacž, hacž ßo w Agadirje ſaſtajicž. Dyrbjeli ſtajuje dwaj armeekorpſaj w Marokkowſkej wudžeržecž. S Franzowſkej a Jendželſkej ßo njeßmě wójna wjeſcž, ale Němſka dyrbi ſ nimaj ſwjaſk ſcžinicž. Tutón ſwjaſk by zyły ßwět wobknježił.

Schto ßu franzowſke wotſtupjenja pſchi Kongſkej rězy ſa Němſku hódne?

Sa to, ſo je Němſka franzowſke nadknjejſtwo w Marokkowſkej pſchipóſnała, je Franzowſka 275.000 kóßnych mil ßwojeje Kongſkeje kolonije, ſ Kamerunom mjeſowazeje, wotſtupiło. Kamerun ßo ſ tym wo pokojzu ßwojeje nětcžiſcheje wulkoſcže powjetſchi a pſchiſtup k wulkej Kongſkej rězy doſtanje. Dźěl wotſtupjeneho kraja je trawowa ſtepa a ßo ſa rataŕſtwo njepſchihodži, druhi dźěl ſ tonidłow wobſteji, tola tſecži a najwjetſchi dźěl, to je Gabunſka krajina a polodniſche ſtrony nad ßrjedžnej Kongſkej réku, wulke hódnoſcže pſchedſtajeja. Tam ßo niz jenož wjele kawcžuka namaka, ale huſte lěßy tež wulke pokłady drohotneho drjewa a wolijowych płodow wopſchijeja. Mindulſka krajina ßo ſ móznymi metallowymi ſkładami wuſnamjenja. Tež tamniſche hiſchcže njeroswite plantaže domoródnych ſa to ßwědcža, ſo ßo tam ſ wuſpěchom khofej, kakao a vanilla płahowacž hodži. Najważniſche pak je, ſo je Němſka nětko ſ Kameruna pucž k ßwojej ranſcho-afriſkej koloniji doſtała. Němſka budże wſcho cžinicž dyrbjecž, ſo by w kraju, kotryž je wot Franzowſkeje pſchewſała, ſ wužitkom hoſpodarika. Bjes pjenježnych woporow njebudże to móżno. Kóżda ſ němſkich kolonijow hiſchcže podpjeru žada, tak tež Kamerun, kotryž je poßlednje lěto hiſchcže $2\frac{1}{2}$ milijona hriwnow pſchiběrka doſtał.

Wójna mjes Italſkej a Turkowſkej.

Poſtnpowanje Italſkich.

Poßylnjenje doſtawſchi ßu Italſzy ſ měſta Tripoliża ſaßo wucžahnyli a nětotre pjerſchcžowe wobtwjerdženja pſched nim wobßadźili.

Póndźelu turkowſka artillerija pola wßy Fornaſi ſ napſchecža wobtwjerdženja Sidi Meſri do Italſkich tſěleſche. Italſkej artilleriji bě ßo poradźiło, ſ pomozu lětarja kapitana Moiza ſtejiſchcžo turkowſkeje artillerije wobhonicž a wona potom tſělecž pocža. Kapitan Moizo widżeſche, ſo bě italſki woheń wuſpěſchny. Turkowſka batterija ßo bórſy nuſowaſche, ſ tſělenjom ſaſtacž. Popoldnju turkowſka artillerija ſ druheho měſtna do italſkeho rańſcheho kſchidła tſěleſche. Někotre kule mjes italſkimi tſěleŕſkimi pſchěrowami a měſtom padžechu, tola ſchkody njenacžinichu. Bórſy po tym Turkojo tež italſke lěwe kſchidło ßłabje pſchimachu. Njepſchecžel bě ßo w jenej khěži ſ napſchecža italſkeho ſtejiſchcža ſaßydlił. Wot tam jeho jědnata a dwanata kompagnija grenaděrow wuhna. Italſka hórſka artillerija khežu rostſěła.

Italſzy ſaßo wobtwjerdženja Hamidja wobßadża.

Wutoru je 5. italſka brigada pod roskaſowarſtwom generala Dechauranda rucže pſchecžiwo wobtwjerdženju Hamidja wucžahnyła, jo dobyła a ſ batteriju hórſtich a batteriju ſpěſchnje tſěłazych kanonow wobßadźiła. Njepſchecžel ßo ſ italſkim nadběhom pſchekhwatał a ßo dołho njewobarawſchi zoſaſche. Turkojo a Arabſzy potom ſ artilleriju a pěſchkami nadběh na Hamidja ſcžinichu, tola Italſzy, kotſiž běchu hižo w twjerdym ſtejiſchcžu, jich wotraſychu. Hdyž ßo cžmiczkaſche, Turkojo a Arabſzy we wulkim njeporjedże a ſ wulkim ſchkodowanjom zoſachu.

Sehłatne turkowſke powjeſcže.

S Konſtantinopla ßu powjeſcž roſcherili, ſo ßu Turkojo a Arabſzy pſchimórſke měſto Derna ſaßo dobyli a Italſkich tam pak ſarubali, pak ſajeli. Tale powjeſcž je runje tak ſehłaŕna kaž wſchě druhe powjeſcže wo turkowſkich dobycžach. Turkojo a Arabſzy ßu ßo wſchudże ſ wulkim ſchkodowanjom wotraſyli, hdyž ßu ſpytali, ßo do Italſkich dacž.

Annexija Tripoliża a Cyrenaiki pſches Italſku.

Po radże ßwojich miniſtrow je italſki kral porucził, ſo ma ßo Tripoliż a Cyrenaika pod zyke a polne knjejſtwo italſkeho kraleſtwa ſtajicž.

Po tymle wukaſu móże Italſka kóždeho wobhdlerja Tripoliża a Cyrenaiki jako ſběžkarja khoſtacž, kotryž ßo italſkemu knjejſtwu njepodcžińnje. Turkowſka je pſchecžiwo annexiji pola wulkomozow proteſt podała.

Kak italſzy tſěleja.

Wojeŕſki dopiſowaŕ ruſkich „Burſowych Wědomoſcžow“ w Tripoliſu pſchi italſkim wójſku pſchebywazy, wotprawjenje Turki wopiſuje, kotryž bě ſe ſtražnikom němſkeho konſulata. Wón bě jeneho italſkeho wojaka ſakkócž ſpytał, teho dla jeho k ßmjercži ſaßudźichu. Jemu

poručichu, so by žo ſ wobličzom k ſcžénje ſtajił. Strażnik ſměrom ſtejo w koranje cžitaſche. Něhdže džeżacź kroczel ſady njeho žo 10 muži poſtaji, a jedyn po druhim do njeho tſěli. Wſchitzy džeżacžo wutſělichu a ſtrażnik hiſchcže ꝑſchezo ſtejeſche a w koranu cžitaſche. Ssam widżeſche, kak kulki kołocź wot njeho do murje lětachu. Wojazy ſ nowa tſělecź poczachu. 18 wutſělow bě trjeba, ſo by ſtrażnik padnył a dweju wutſělow ſ revolwra, ſo by žo domorił. Jeli ſo wſchitzy Italſzy tak hubjenje tſěleja, potom žo jich Turkojo njetrjebaju bojecź.

Turkojo a Arabſzy.

Italſke nowiny chzedża wjedźecź, ſo roskora mjes Turkami a Arabſkimi ſchibywa, hacžrunje jim Turkojo wojerſku mſdu ꝑłacża. W Suan Beni Adenu žu Arabſzy ſ njepſcheczelſtwom ꝑſchecžiwo Turkam žwoje ſtudnje ſażypali. Turkojo žo na Arabſkich, kotſiż žu žo Italſkim podcžiżli, ſe ſatraſchnymi hroſnoſcžemi wjecża. W Tadżurje žu Turkojo někotrych arabſkich wjednikow, kotſiż žu Italſkim ꝑſchecželnje ſmyżleni, wobwěżli. Italſkich wobhonjerjow, hdyż jich lapnu, teho runja wobwěſcheja a jich cžéła wonka woſtawaju. Na jich ramjo ſnamjo ꝑſchiwjaſaja, kajkeż italſke roskaſowarſtwo wobhonjerjam wudawa, ſo mohli žwobodnje ꝑſches italſke nażypy khodźicź.

W Ainſarje pjecża kholera na ſtraſchne waſchnje ſakhadża. Jara mózny wjednik ſplaha Turchunow, kotryż njepſcheczelſzy ꝑſchecžiwo Italſkim ſtejeſche, je na kholeru wumrjeł.

Wójnſke ſnamjenja na Balkanje.

Romunſka a Awſtriſka žwojej wójſzy mobiliſujetej. Tele dny žu žo awſtriſzy reſerviſtojo w Draždżanach a wokolnoſcži k žwojim regimentam ſwołali. Měr na Balkanje ſda žo po tajkim w ſtraſche bycź. W europiſkej Turkowſkej wojerſke ſarjadniſtwo pilnje dźěła. Mohamedanam je žo wjele tſělbow a munizije roſdało; też Albanſkim, kotſiż žu žo k žwěrnoſcži ſwjaſali, je žo wſchelaka bróń ꝑſchepodała. Reſerviſtojo žo k khorhoji wołaju. Njedaloko Skopijſkeho dwórniſchcża je žo wulki lazaret ſ někotrymi ſtami łožow natwarił. K Diakowſkej diviſiji, kotraż ma wójſko w Nowopaſarſkej poſżylnicy žu žo wojerſzy lěkarjo póſżkali. Wulke wojerſke ſkaſanki žu žo cžiniłe, ſo by tu było, ſchtož žo ſa wulke wójſko trjeba.

W Mazedonſkej žo žylne hibanje ꝑſchecžiwo Młodoturkam pokaſuje, kotrychż ꝑſchecželſtwo ſ Němſkej a Turkowſkej je pjecża nětcžiſche cžéżke wobſtejnoſcże w Turkowſkej ſawinowało. Leczaze liſty wobydlerſtwo napominaju, ſo by žo k Jendżelſkej a k Franzowſkej ꝑſchikhiło.

Hrożazy ſběžk w Albanſkej.

W Albanſkej žo pjecża wulke ꝑſchihoty ſa ſběžk w ꝑſchichodnym nałeczu cžinja. Albanſzy ſjawnje praja, ſo dyrbi žo Albanſka jako kraleſtwo wuwołacź. Turkojo žu do Nowobaſarſkeho ſandżaka a do Djakowy 4000 reſerviſtow póſżkali, ſo bychu tamniſche wobżadki poſżylnili.

Revoluzija w Chinje.

Zyła połodniſcha a ſ dźěła też hižo połnózna China je žo revoluziji ꝑſchiſamkła. Hacžrunje je chineſke knježerſtwo wſchě politiſke żadanja ſběžkarjow dopjelniło, je wjednik połodniſchich chineſkich ſběžkarjow Li-Juan-Hun wſchě poſticženja wjednika knježerſtwoweho wójſka, Juanſchikaja, wotpokaſał.

Wulki ſmył je knježerſtwo ſ tym ſcžiniło, ſo je pjecża generala Wuluchena, kotryż bě k ſběžkarjam ꝑſchikhileny, ſkónzowacź dało. Roshorjenje dla tuteho mordarſtwa je tak wulke, ſo žo pad khěżorſkeho doma njehodźi wjazy wotwobrocžicź. Wjedniży połnózneho wójſka žu ꝑſcheżwědcženi, ſo je knježerſtwo poruczíło, Wuluchena ſkónzowacź. Diplomatojo, kotſiż žo powſchitkowneje rubanży boja, ꝑſchiprawy na ſchkitanje póſżkanzſtwow cžinja a w Pekingu zuſobnikow napominaju, ſo bychu žo do měſtoweho dźěła podali, w kotrymż žo póſżkanzſtwa namakaju. Ssobuſtawy chineſkeho parlamenta žu ſ wjetſcheho dźěła ſ Pekinga cžekli. Khěżorſki dwór žo na cžeknjenje ꝑſchihotuje. Regent je 200 woſow ſkaſał, kotreż žu hotowe, ſo bychu khěżorowe ſamoženje na bjeſſtraſchne měſtno wotwjeſke. Hdże dwór pojědże, njeje ſnate, myżła żebi, ſo žo ꝑſches Mongolſku do Ruſkeje naſtaji. Jena dróha, kotruż móże dwór hiſchcže wužicź, do Kalgana wjedże, hdżeż je wjele bohatych Chineſow cžekko. Wſchě żeleſniży žu w ruży ſběžkarjow.

Wopyt pola ſłowakſkeho paſtyrja.

Hdyż žym ꝑſched něſchto lětami na prózdninach we ſłowakſkim měſcže Turczanſkim Sswjatym Marcžinje ꝑſchebywał, žym žo rad po bliſkich ſłowakſkich wżach ꝑſchekhodżował, ſo bych lud a jeho waſchnja ſpóſnał. Najbóle žo mi ꝑſchi tym ſe wſchěch Jan Balaſch ſalubi, kiż měješche na wyżokej runinje, kotraż žo nad oſtraſchowſkej rěku wupina, žwoje paſtwiſchcża. S teho žo jeno hakle naſymu do žwojeje khěżcžicżki ꝑſchecžahowaſche, ſo by tam bliżſcheho nałecża, wocžakował. Kelko tajkich nałecżow je doczakał, njewěm, — mózno, ſo to ani žam njeje wjedżał, dokelż na moje praſchenje, kelko lět je ſtary, mi doſcź jara žo wotwlakujo wotmolwi: „J, ſchtó dha chze to licžicź! So žo wczera narodźił njeżym, to widżicże. Hdyż bě madjarſki rebelijon, žym hižom do ſchule khodźił, a to je tola hižom ſchěſcźdżeżacź lět!“ —

Ꝑſchi tym ſtary Balaſch wodychny, jako by žo jemu kamjeń ſ wutroby wotwalił a potom dorěcža: „Pola naż na horach cžaża tak ſtaroſcžiwje njeliczimy, każ w měſtach. Nam żiwjenje w měrje běži a jeli ſo nam Bóh ſtrowotu dari, žmy ſe wſchěm ſpokojom. Hdy by jeno tej ſymy njebyło! Tu na paſtwje cžłowjekej lěpje hoji dyżli tam delka w połhmurnej niſkej khěżzy. Dżowka Hana wſchak žo wo mnje kedżbnje ſtara, jeje muż je dobra duſcha, — tajki ja w žwojich młodych lětach woprawdże njeběch.“

„Nó, ſ wami drje tola tak ſlě było njeje“, wutrobnje žo żmějo jemu rjeknych.

„Ach, było je, było je!“ dobromyżlnje mi wotmolwi a wobliczo žo jemu ſarudźi, jako by ꝑſchi tym na cžéżke winy ſpominał.

„Ale hdże też to wy żortujecże!“ pożměwach žo ſtaremu, każ bych jemu njewěrił, hacž runje běch wſchón wczipny potajnſtwa jeho żiwjenja naſhonicź. Khwilu wſchak žo drożeſche, ale hdyż widżeſche, ſo by mi to njelube njebyło, pocza ſ waha powjedacź:

„Njejżym ſ tejele wokoliny, ale ſ Darmot, ſchtož je ſtoliczne (wokrjeżne) měſto, kotreż leži mjes Wazowom a Luczenzom ꝑſchi rězy Ipoli we ꝑłódnej krajinje. Tam hiſchcže hacž do dżenżniſcheho dnja mój narodny ſtatok ſteji — ꝑſchetoż naſcha žwójba njebě khuda. Jena pobócžna wotnoha naſcheje žwójby je žo hacž do njedawneho cžaża jako poślednja wobżedżerka hrodu a knježſtwa Balaſchowa dodżerżała, kotryż też „Módry Kamjeń“ rěka. Wěſo je jara dołho, ſo je jedyn ſ mojich pradźědow, kotryż bu ſe žnadnym herbſtwom wotbyty, žej w tej dolinje hoſpodarſtwo kupił. Ratarjeſche drějeſche žo, też ſbożowny běſche. Naſche ſamoženje drje njepſchibywaſche, ale też njewotbywaſche, doniż ſa naſcheho njebocžicżkeho nana wſchitko hinycź njepocza. Wón žo do picża da, dźěła ſnjerodżeſche, ale ſa to, hdyż běſche cžaż palenz paleſche. Hdyż bě wumrjeł, bě dołha telko, ſo dyrbjach kubło ꝑſchedacź. Sa pjenjeſy, kotreż ſbychu, kupich žej khěżku tule pod hórku ſ wóżom kórzami hubjeneho pola a žo woženich. Moja njebocžicżka żona — Bóh daj ji wěcżny wotpocžink! — bě ſchwarna a ſprózna hoſpoſa, a też ja njejżym lěnjeho pażł, ale ſchto to wſchitko pomhaſche! Tudomna rola žo ſ tamnej w ipolſkej dolinje ani ꝑſchirunacź njehodźi a duż móżecże tule dżenża kórz ſa ſłamany pjenjeż kupicź. Nimo teho dwě njepłódnej lěcże ſa žobu ſcžěhowaſchtej, tak ſo ani nam žamym na khlěb njedożahaſche. So bych žej něſchto pódla ꝑſchiſażłużił, khodżach do twornje na dźěko; doſtawach na dżeń ſchěſcźdżeżacź krejzarjow a běch ꝑſchi tym ſpokojom, wjeżelo žo na wjeczor, ſo mje żona ſ dżowcżicżku Hanku ſażo doma powita. Dokelż twornja ſady měſta žwjateho Marcżina ſtejeſche, mějach khětry pucź domoj khodżicź, ale kóżdy ras by žo wjeżele minył. Sa to pak žo mi we tworni pocza wſchitko ꝑſchecžiwjecź. Miſchtr w draſchlarſkim (truharſkim) wotdżělu bě žurowy Madjar, runje tak każ wobżedżerjo twornje, a ſ nami Sſłowakami każ ſe ꝑżami wobkhadżeſche. Sſłowakſka rěcź bě jemu jeno k žměcham, a duż naſch narod na ſtajnoſcži hanjeſche. Wużměſcheſche jeno naſche waſchnja a naſchu wożebitu draſtu, a wudmow nam dawacź żenje njepcheſta.

Tak tutón Madjar huſto a cžaſto rěcżeſche, doniż mje to njeroshněwa. Dokelż njemjelczach, da jene žłowo druhe — a mi žo dźěko junu wotpowě, a wobſtorżichu mje też, ſo běch madjarſki narod ranił. Pjecża bě žo to ſ tym ſtako, ſo běch tu pěżniczku ſpěwał:

„Madjarjo, Madjarjo, wy ſpěwacź njeſnajecże!
My was nawucżimy, ſchto nam ſa to dacże?“
„Tſi picżele wina byſchcże nam dacź mohli“,
„Hdy byſchcże tak jara ſkupi njebyli;“

Na żudże žo wěſo doſcź krucże ſakitowach, ale to niczo njeꝑomhaſche. Wotżudżichu mje na tydżeń do kłódy, — każ prajichu po madjarſkich ſakonjach, hacżrunje tam druhich żwědkow njebě, khiba jeno tón, kiż bě mje ꝑſcheradźił. Sahańbjenje budżiſche mje ſkoro ſniczíło. Někotſi wótcżinzy a mjes nimi też Ludowit Schtur, ſławny ſłowakſki ſpiżowacźel, žo ſa mnje ſajimowachu a mi bórſy druhe dźěko wobſtarachu, ale khoſtanje mějach wotżedżecź. A hdyż běch žo ſ kłódy wrócźił, kak žym žo wſchón ꝑſcheměnił! Prjedy žym

kóždy słamany pjenježk domoj pschinjeßk, ale ſ tehole dnja ßym ßo dale a bóle do picza dak. Khorosćz mojeho njesbožowneho nana też na mnje pscheńdże, a to tak, ſo ßo mi rosom hladajzy tupjesche. Wonka pſched korczmu by moja žona ſ małej Hanku cžasto staka' ale ja bych dale pik a husto hacž do nozy, wo njej ßo njestarajo' doniž njeißym poßledni kroschik pschepik. Doma hubjenstwo pschibérasche, dżéczo ani drasczičzki njemějesche, a ßnadź budźich też khežku a pólko pschepik, njebudźische-li we mni hischcże w prawym cžaßu ßwědomje wotuczíko."

Stary Balasch wodychny a potom pokracžowasche: „Junu wjeczor saßo w korczmje ßedźach, runjeż derje wjedźach, ſo žona ſ dżéſczom wonka cžaka. Dokelž bě to skoro hižo w naléczu, ßnéh spěschnje tajesche. W tym wokomiku ßo ke mni něhdże tſilětna korczmarjowa dżowczičzka pschikacži a mi ſe ßwojim lubosnym khloßom saschepta: „Hladaj, Balascho, kajke mam to rjane nowe cžrijki! Scże wy ßwojej Hanzy też tajke kupili?"

Te ßkowa mje runje do wutroby kłóchu, dokelž bě mi hakle rano žona prajika, ſo je dżowczičzka boßy ... A mjes tym ſo ja w cžoplej korczmje ßedźach, wobej wonka ſtejeschtej a ßněhowa woda ßo jimaj do rostorhaneho wobucża dobywasche a žołdk jimaj ſ khodom korczesche.

Hanka ßo saſymni a wumrje, mi na myßle pschińdże. „A schtó budże na tym wina?" mi ſnutskowny khóß porokowasche. „Ty mordarjo ßwojeho dżésċza a njeßwědomity nano, ty tu ßedźo pscheczinjesch, žona a dżéczo pak wonka ſ khodom a ſe symu dyrkotatej."

Pschi tej myßliczzy ßo po zykym cżéle ſatschaßech. Sapkaczíwschi korczmarjej worcżísnu spěschnje pscheliczich, kelko bě mi ſe mſdy sbyko. Na sboże mějach hischcże zykych pjecż schěßnakow, duž khwatajzy won wuńdżech.

„Hižo du, moja skota Hanka", dżéſczu rjeknych, kotrež wonka cżakasche. Wěſo też dobrej žonje tute ßkowa placżachu.

„To ßy ty pěkny", mi mandżelska dżakownje a bjes hněwa rjekny. „Dżenßa, hdyż taje, to je cżlowjekej tak dżiwnje syma w cżéle. Wo mnje mi njeje, ale wo Hanku."

„Wěm, ſo ma rostorhanej cżrijkaj", na to rjeknych. „Kak ſo bych jej nowe kupił?"

„Masch-li pjenjesy, proschu cże wo to bożedla", mje poproßy.

Dżéczo wo cżrijkach saßkyschawschi ſ rucżkomaj ſplaznywschi mi rucżzy k schiji wupschestrje. „Mój skoty nanko!" wokasche ſ poknym khloßom. „Mój nanko, mi je syma na nózzy, kup mi, kup mi cżrijki, budżesch widżecż, kak budu pěkna!"

Tak żebrjesche, a ja ßo ſpschecżiwicż njemózach. Radoscże dżéſcża, hdyż ſa khwilu w nowych cżrijkach ſtupotasche, ßo wopißacż njehodżi. Też žonje ßo wocżi saßyłżischtej, a hdyż běch hischcże dwaj wulkaj khlěbaj kupił, wſa mje něžnje ſa ruku a rjekny: „Hladaj, Jano, kak ßo staraſch. Bóh cżi to mytuj!" Runjeż tute ßkowa bjes poroka rjekny, mje tola runje tak każ ßkowa korczmarjoweho dżéſcża we wutrobje kłóchu.

„Hlej, kajku masch ty ponižnu a cżichu žonu!" mi něschto w duſchi rjekny. „Měſto teho, ſo by cżi porokowała, dżakuje ßo cżi ſa kóżde pscheczelne ßkowo, a schto ßy ty hacž dotal ſa nju cżinił? Byk ßy pscheczíwo njej jeno tyran a ßy ju ſe ßwojim wopikſtwom rudżił."

Tónle ſnutskowny porok węży rosrißny. „Wodaj, Marja, też tebi bych rady cżrije kupił, tola pjenjesy mi njedoßahaja!" jej ſa měſtom duzy domoj prajich. „Ale pschichodnu ßobotu, da-li Bóh, też tebi wobucże kupju, ſo by symy njemrěła. Dotal běch lohkomyßlny, ale wot dżenßnischeho budże hinak! Tule wſmi ßebi wschitke pjenjesy, njetrjebam jich wjazy!"

Pschi tych ßkowach jej wutroba ſadyrkota. Khwilu ßo drożesche a potom rjekny ſ waha: „A schto potom tebi ſwostanje, Jano? Khłódny zyky dżeń bycż njemózesch, hdyż tak cżeżzy dżékasch?"

„Wo mnje ßo njestaraj!" jej na to wotmolwich, „wosmu ßebi kruch khléba do twornje a to mi doßaha."

„A hdyż budże ßo cżi picż chzycż?"

„Budu wodu picż", na to rjeknych, a ßlub ßym też dżerżak, dokelž ßym pſched kſchižom pschißahak, ſo palenza wjazy njewoptam."

Domach ßo wschitko k lěpschemu wobrocżi, luboſcż a měr ßo saßo wrócżi, a prjedy hacž ßo dohladachmy, běchu ßo léta minyke. Hanka doroſcże a ßo wuda, a moja žona hischcże doczaka teho sboża, ſo móżesche wnucżka kolebacż. Ale nadobo pocża hinycż a dohiny. Ja wuſtupich ſ dżéla w tworni a buch pastyr tu na horje a ßym każ pustnik żiwy. Że mi, jako bych tu byk bliże njebjeßam a njebocżičzkej Marji, kotruż je ßebi Bóh ſawěſcże do njebjeß wſak. Mam tu też dwaj pschedmjetaj, kotrajż mje wucżitaj, kak mam Bohu dżakowny bycż", ſa khwilu pastyr dorěcża, wjedżo mje do ßwojeje pastyſkeje khežczičzki. Wotewriwschi kschinju wucżeże ſ njeje staraj cżrijkaj ...

„To ſtaj taj, kotrajż ßym tehdom Hanzy kupił", wujaßnjesche, hdyż ßym ßwoju hrěschnu nakhilnoſcż podtłóczik. Khowam jej, ſo bych na ßwój ßlub njeſabył. — A druhi pschedmjet je tule na scżénje. To je tón kschiż, pſched kotrymż tehdy moja žona ſ dżéſczom zyky dżeń kleczesche, prjedy hacž je po mnje do korczmy woteschka. Ssnadź je mi ßama to wumodlika, ſo ßym měk telko mozy, ſtanycż a wjazy njepadnycż. Nětkole ja ßam pſched nim ßo modlu. Bórſy budżemoj ßo saßo widżecż a nimam druheho pschecża khiba to, ſo by Bóh mi był mikoſcżiwy ßudnik po ßmjercżi."

Pastyr ßo pschi tych ßkowach ſawróczi a ßo po ßwojim ſtadku roshladny.

„Hlej, kak dobry je tutón wbohi ßkowaſki lud, kotryż ßmědża Madżarojo takle krjudowacż!" tak ßebi pomyßlich.

Koho móże Sserb jenož do khežorſtwoweho ßejma wolicż?

Sozialdemokrata? Ně! Cżi ßu pschecżiwo wèrje a knjeżeŕſtwu. Dobry Sserb pak ſnaje ßwěru k Bohu a kralej. Tak trasch ßměm wolicż liberalneho? Ně, na żadyn pad! Cżi ßu hórſchi dyżli cżeŕwjeni. Woni chzedża nimale toßamo, ſchtoż cżeŕwjeni, ale woni ßo ſ tym taja a to ſamjelczeja. Sozialdemokratojo ßu duż w tym dypku ſprawniſchi, woni ſjawnje rjeknu, ſchtoż chzedża. W ſaúdżenym tydżenju pak je też jedyn liberalny wjednik ſjawnje w poßedżenju ßejma tole prajił: „Móż tych knjeżkow (konſervatiwnych) a katholikow (zentruma) dyrbi ßo ſlemicż, to dyrbi naſcha najwjetſcha próza bycż; **pschetoż woni ſdżerża wěru.**" Tole je prajił liberalny ſapóßłanz Fuhrmann. Hlejcże, Sserbja, tu macże! Nětk wěſcże, ſchto macże wo liberalißmje a jeho pſchiwißowarjach dżeržecż. Sserb, dobry Sserb, njemóże żanemu liberalnemu kandidatej — a **Pudor** je liberalny — ßwój khóß dacż, dokelž ßu woni njepſchecżeljo wěry. Sserbja pak też jako ratarjo nihdy njemóża wolicż njepſchecżelow ratarſtwa — a to ßu liberalni. A ſkóncżnje ßu też liberalni njepſchecżeljo waſcheho naroda. Wobhladajcże ßebi jeno tych ludźi bliże, kotſiż ſa Pudora dżékaja! Njejßu to cżi ßami, kotſiż pſchecżiwo nam Sserbam doſcż ſchcżuwaja? (S tym pak nihdy prajicż njecham, ſo ßu wſchitzy konſervatiwni naſchi najlěpſchi pſchecżeljo, ně, bożedla. Stawiſny poßlednjeho cżaßa hinak wucża. Wo tym pak potom!) A jeli by ßo Pudor ßam ſa Sserbow ſajimował, by wón w jenej ßwojich ſhromadżiſnow też ras něſchto wo naſchich żadanjach rěcżak. Ale to wón njeje, dokelž to njerosymi — a my ßebi to ani ſ jeho ſtrony njepſchejemy. Naſche khloßy pak jemu — liberalnemu kandidatej — też nihdy pſchipadnycż njeßmědża. Sserb njemóże a njeßmě liberalneho wolicż. Duż potajkim konſervatiwneho? **Haj,** niczo druhe nam wyſche njewoſtanje! So ßo to ſ zykej wutrobu ſtawo, to njechamy prajicż. Dokelž runjewon też ſ konſervatiwneje ſtrony je ßo nam Sserbam w poßlednim cżaßu doſcż njeprawdy ſtako, ale my chzemy na to ſabycż! To je tola ſ najmjeńſcha ſtrona, kotraż hischcże wyßoko dżerži ſchkit wěry a ßwěry k wótznemu krajej, a kotraż je ſa naß ratarjow pſchijomna. My jako Sserbja dżé ßmy po prawym woßebita wotnożka, chzu rjez — konſervatiwneje ſtrony. Kandidat tuteje ſtrony, knjes Gräfa, pak je nam derje ſnaty jako naſch dobry pſchecżel, a duż jemu też rady naſche khloßy dajmy, njedżiwajo a ſabywſchi na njeſprawnoſcże, kotrež ßo nam ſe ſtrony jeho pſchecżelow ſtawachu. S nimi wſchak my poſdżíſcho wotliczimy.

Duż Sserbja, dobri ßwěrni Sserbja, njech je parola ſa 12. januar pſchichodneho léta ſa naß njekhabłaza tale:

Naſche ßerbſke khloßy

knjeſej pſchekupzej **Heinrichej Gräffje!**

Njedajcże ßebi khowy ſawjercżecż a moſhy ſamucżicż wot liberalnych hewrjekarjow!

R.

Ze Serbow.

S Budyšcina. (Do njesboža pschischol.) Na nowotwarje w khěžorskej drósy je 56 létny murjeŕ se Židowa ſ roschtow padnywschi ßebi wobliczo a wutrobno czežko wobrasyk. Hdyž bě jeho lěkaŕ dr. Rohr swobalak, sranjeneho do jeho wobydlenja dowjesechu.

— (Wotpokasany dawk.) Měschczańska rada je wobsamkła, wot sawjedženja wotnajenskeho a bydlenskeho dawka wothladacz.

— (Połnózno-rańscha želesniza.) Sa twar želesnizy ſ **Radworja** do Kamjenza je knjeżerstwo w nowym etatu 500 000 hriwnow wucžißko.

— Wětry, kotrež sańdženu njedželu a póndželu po wulkim dželu Europy sakhadžachu, ßu pschi jendželskim, franzowskim a němskim mórskim brjosy wjele schkody naczinike. Pola Glasgowa w Jendželskej ßo jena khěža podmlě, tak so wona ßo saßypnywschi někotrych wobydlerjow pod ßwojimi rospadankami pohrjeba. Pschi němskim mórskim brjosy ßu ßo na wjazy městnach haczenja pschedrěle.

— (Ssrědk pschе pokhromu.) Jako wuspěschny ßrědk pschе pokhromu ßo kalk porucza. Jedyn schoßar jeneho knjeżeho kubła wo tym pische: Hdyž ßo létßa w naschich stronach pokhroma ßylnje pokasowasche, wschědnje kalkowy proch po hródži rosßypacz a też w hródži rospróschicz dach, tak so bě zyła hródž ſ prochom napjelnjena. So skót pschi tym ßylnje porskasche a kaschlowasche, ßo ßamo rosymi, tola kalkowy proch njeje jemu nicžo swadžił. Dale dach psched hródžine durje měchi, kotrež ßo wschědnje ſ nowa ſ poczeńschenym lysolom namaczachu, położicz, so by ßebi kóždy, kotryž do hródże pschińdże, wobucże na tym wotschtrychnył. Haczrunje moji dźěłaczerjo ſ wjazorych wokolnych wßow pschikhadžachu, ßym tola ſ tejle jednorej desinfekziju dozpił, so je ßo tehdy mój skót ſ pokhromu pschepuschcził. Sapoczatk létuscheho lěcza, hdyž bě po sdaczu pokhroma w naschich stronach haßka, ßo dalscheje desinfekzije wostajich; tola lědma dwě njedželi posdźischo bě ßo pokhroma do wokałnje sanjeßka. Na to kalk cžim huscžischo ßypach a rospróschach, starach ßo wo to, so wolazy ſ druhimi ludžimi njewobkhadžachu. Mějach wjeßele, so dejny a mkody skót, kotrehoż hródž bě w najwjetschej bliskoscži wokałnje, wschón strowy wosta. Kóždemu skotarjej poruczam, so njeby maku prózu a wudawk lutował, woßebje, dokelž je tónle ßrědk jednorischi a tuńschi, dyžli wschelake druhe ßrědki ſ wjelelubjazymi mjenami, kotrež pak ßnadž ßu wjele mjenje wuspěschne.

S Bobolz. Na hońtwje kublerja E. Bara ßu sańdženu wutoru 112 sajazow, 8 džiwich kaniklow a 6 kurwotow potšeleli.

S Wulkeje Dubrawy. Dokelž ßo pola naß kóžde léto nowe khěže twarja, tak so je jich někotre nimale 50, je ßo tu na dnju reformaziskeho ßwjedženja towaŕstwo khěžerjow sakožiło. Tón dżeń je ßo do njeho 24 khěžerjow sapißało. Druſy chzedża najprjedy wocžakacz, kajki saměr towaŕstwo směje a kak budże skutkowacz.

S Porschiz. Kermuschu psched 25 létami (tehdy 7. novembra) ßo nasch ßwěrnje saßkužbny faraŕ Krügar do ßwojeho tudomneho sastojństwa sapokasa. W dopołdnischej Bożej ßkužbje knjes jubilar ſ jednorymi nutrnymi ßkowami na tamny dżeń spomni a pschekroczeny czaß pschehlada. Saczucza, kotrež jeho wutrobu hibachu, wón w halleluja (khwaleny budź Bóh!) a w kyrie eleison (Knjeże, ßmil ßo!) wopschija. Po Bożej ßkužbje ßo kollaturske knjejstwo, wucžerjo a zyrkwinski chor w farskim domje shromadžichu. Hdyž bě poßledni schi se spěwom: „Hacz tu je Bóh Knjes dowjedł mje“ myßlam knjesa jubilara wuras dał, jemu ryczerkubleŕ Zimmermann jako kollator sboże pschejesche a woßebje wusběhny, so ßu faraŕ, kollator a zyrkwine pschedstejicżerstwo stajnje w najlěpschej pschesjenoscži skutkowali. Potom ratarski radżiczel Mittag-Krakeczański pschecza zyrkwineje gmejny wupraji a na to pokasa, so njeje skutkowanje lubowaneho duschowpastyrja bjes wuspěcha było. Hdyž w naschej gmejnje woßebita zyrkwinska myßl knježi, hdyž ßu czehnidbne wobstejnoscże swjeßelaze a hdyž w zyłej woßadże duch poßkuschnoscże, porjada a měra knježi, njeje to na poßled jubilarowa saßkužba. Jako znamjo cześcżowanja wón jubilarej mapu ſ wumjekszy wuwjedżenymi napohladami ſ woßady pschepoda. Hłuboko hnuty ßo knjes faraŕ sa njewocżakane cześcżenje podżakowa a roskładowasche, so nima żanych saßkužbow; wón je tym 25 létam jenoż tak psches ßebje hicż dał; schtoż je ßo stało, je ßo jenoż ſ Bożej milosczu stało. Njech je cześcżenemu jubilarej spożczene, so mohł hischcże dołho mjes nami skutkowacz, prjedy hacz ßwjatokowy swón saswoni.

Se Sdżara pola Wjeleczina. Létuscha miła nasyma je w lěßach nałětnje żiwjenje sbudźiła. Na połodnischej stronje nascheje wßy holanske jahodki nětkole ſ nowa saßo kcżeja. Bojimy pak ßo, so ßo ßněh nańdże, prjedy hacz dosrawja.

S Lejneho. Hosczenzaŕ Wylem W. w Lejnom bě hižo wospjet żonje twarza P. ßwój dom sakasak. 1. julija je twarzowa żona saßo do hosczenza ßwojeho muża pytacz pschińdże a tak ßwarjesche, so hosczenzaŕ żonu se jstwy wustorka. Pschi tym wón rosskłobjenu żonu, kotraż na njeho pluwasche, ſ filzowym toflom nabi. Wojerowski ławniski ßud bě twarzowu żonu dla kaženja domjazeho měra k 12 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Twarzowa żona ßo pschecżiwo wußudej powoka. Wona ſ tym dozpi, so ju Shorjelski ßud wuwinowa, mjes tym so hosczenzarja dla cżělneho sranjenja k 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu, dokelž bě żonu ſ toflom bił.

S Njeßwaczidła. Na poßlednje skótne wiki bě ßo 65 howjadow, 40 běhakow a 130 proßatow na pschedań pschiwjedko. Kupowanje ßrěnjo dżěsche.

S Wósborka. W sahrodże semrjeteho listynoscherja Gustava Hänsela ryjo ßu hornz se starymi ßlěbornymi pjenjesami namakali. Kelko ßu pjenjesy hódne, njeje hischcże snate.

S Biskopiz. Kandidat sa wólby do khěžorstwoweho ßejma, Heinrich Gräfa, budże tu 18. novembra w sjawnej shromadžisnje wo „politiskim położenju a pschichodnych wólbach“ rěczecz. Posdźischo wón też na druhich městnach 3. sakskeho wólbneho wokrjeża wustupi. — Pschi poßlednich wólbach do měschczańskeho sastupjerstwa ßu ßo tu wschitzy politiszy pschiwißowarjo Heinricha Gräfy wusmolili. Sa Heinricha Gräfu, pschedßydu měschczańskich sastupjerjow, ßo něhdże 200 khłoßow wjazy dyžli pschi prjedawschich wólbach woteda. To je ſ nowym dopokasmom, so ßebi Heinricha Gräfu niz jenoż w khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeżu, ale też w ßwojim nanowskim měsczе wyßoko waża.

S Lubija. Swony Mikławschskeje zyrkwje budża ßo pschichodnje ſ elektriskej mozu swonicz. Swonjaza maschina něhdże 5500 hr. płaczi. Wona ßo hodźi tak trjebacz, so ßo kóždy swón jenotliwje abo so wschě hromadże swonja.

S Wulkich Sdżar. Sańdženu wutoru rano w 2 hodžinomaj w starym njewobydlenym dworje makeho sahrodnika Bohuměra Wiczasa woheń wudyri, kotryž wschě stare twarjenja do procha a popjeła pschewobroczi. Psched dwěmaj létomaj bě Wiczas nowe twarjenja natwarił a stare stejo wostajił. Też brózeń bě stara; duż ßu ßo domoj khowane żně ßobu spaliże. Wětřik ſ pschihódneje strony dujesche, hewak budźichu też nowe twarjenja do stracha pschińcz mohże. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Wochos. Ssobotu 4. novembra je krajny radżiczel dr. Hegenscheidt też tudy ßo wolerjam pschedstajił a ßwoje nahlady roswił. Na $1\frac{1}{2}$ hodžiny wón rěczeșche wo snutskownej politizy, woßebje wo złach a rataŕskich wobstejnoscżach. S woßady běchu nimale wschitzy wolerjo pschischli, so bychu ßo dali powuczicz. Woßadny faraŕ dżakowasche ßo knjesej rěcznikej we woßadżinym mjenje, so je hacz do nascheje wotležaneje strony pschischoł, a pschejesche jemu, so by wschudżom pomérnje telko khłoßow dostał, hacz ſuěje jich pola naß.

S Kulowa. Konjom njech nichtó pschebliſko njekhodźi, dokelž ßu mjes nimi druhdy kußate. Hdyž sańdženu ßobotu holza pohancza Pjekarja konje napowasche, jej tón jene wucho wotkußny a jo pózrje.

S Kulowa. Towaŕstwo „Eintracht“ je w oktobrje w tudomnych stronach sa milijon hriwnow leżomnoscżow pokupiło. Sa jutro kraja je ßo 1300 hriwnow ßadźiło a hižo sapkacżiło.

Se Sagorja. Dżěłaczeŕ Michakk, kotrehoż cżěło běchu w Nißynych dżěrach namakali, njeje do njesboża pschischoł abo ßebi żiwjenje wsak, ale je na naßylne waschnje żiwjenje shubił.

Se Sakrjowa pola Hródka. Ssrjedu rano ßu ßo tu knjeże hródże wotpalike. 11 howjadow je ßo spaliło, ßwinje mózachu ßo wukhowacz.

Se Sslepeho. Każ ßo powjeda, je jedyn liberalny abo ßwobodomyßlny (freisinnig) agitator ſ nascheje wßy we wokolnych wßach Sslepjanskeje woßady wokoło jeżdźił a korczmarjam cżischczany formular pschedpołożił, na kotryż dyrbja ßo podpißacz, so ßwoje sale żanej konservatiwnej shromadżisnje njedadża, a je jim dobre sapłaczenje lubił. Hacz je tuto powjedanje wérno, drje ßo bórsy wupokaże. Ale naschi ludżo ßo tajkemu cżłowjekej ßmeja, kiż chze wot konservatiwnych burow żiwy bycz a pódla tajku kekliju hraje.

Se Sslepeho. Sańdženu ßrjedu wjeczor w tudomnym Lehmanez salu ßo konservatiwna wólbna shromadżisna wotmě. Wona běsche tak derje wopytana, każ hacz dotal żana. Knjes krajny

radźiczel dr. Hegenscheidt-Wojerowski w rasnych, rěčźniwych ßkowach ßwój program roswi, rěčźesche wo finanznej reformje atd., a hacź runje dlěje hodźiny rěčźesche, a hacź runje dyrbjesche wjele luda stejecź, dokelź běsche wscho pschepjelnjene, dha běsche tola cźischina, tak sajimawje wjedźesche rěčźecź. Jeho pschednoschk ßo jemu ſ plazannjom a wulkim pschihkłoßowanjom mytowasche. — Dwaj liberalnaj cźłowjekaj jemu napschecźiwo stupischtaj, ale teju je khětro sbił, jimaj dopokasujo, dypk po dypku, so je wschitko selhane a ßama njewěrnoscź, schtoź wudawataj a do tuteje shromadźisny nuts mjetataj, jenoź so byschtaj lud sajědojcźikoj. — A wona je dźiwna wěź, so runje ludźo, kiž doma niczo njedokonjeja, ßo sa tajkich mudrych dźerźa, so chzedźa wschitko lěpje srosymicź a druhich ludźi roswuczowacź, hdyž tola kóżdy ſ jaßnymaj woczomaj widźi, kajka nusa je pola nich. — Shromadźisna ßo se sahorjazej ßławu na dr. Hegenscheidta skónczi a je nadźija, so kaž pschezy, tak też tón ras wólby pola naß derje wupadnu.

Se Ssleseho. Psched někotrymi dnjemi bě w holi kublerja Kamjeńza woheń nastał. Khěžkař Matej Nakonz ßo wohnja dohlada a jón ſ wulkej prózu shascha. Něhdźe na pok kórzu ßu ßo schtomy spaliłe. Nakonzej maja ßo dźakowacź, so ßo woheń njeje na holu hrabje Arnima wupschestrěł.

S Mikorasa. Hrabja Arnim je ßebi wotmyßlił, druhu pokojzu leżomnoscźow prjedawscheho kubła, něhdźe 45 jutrow, tudomnym 15 ratarjam rospschedacź, tak so na ratarja 3 jutry pschiňdu.

S Dyrbacha. S bjesmjenitym listom na krajne radźiczelstwo bě ßo gmejnskemu pschedstejiczerjej Kulzy w Dyrbachu kschiwda cźiniła. Jemu bě ßo w liscźe porokowało, so hońtwinski pjenjes njeje na prawe waschnje rosdźělił. Na khěžkarja Jana Kruparja w Dyrbachu ßo hrěschachu, so je list napisał a jeho teho dla wobskorźichu. Psched khostanskej komoru w Shorjelzu statny rěčźnik 1 měßaz jastwa sa Kruparja namjetowasche; pschetoź pißanja wustojny wucźeŕ w pschekupskej schuli, Vogel, bě někotre podobnoscźe Kruparjoweho rukopißa ſ bjesmjenitym listom namakał. Kruparjowy sakitowaŕ pak sa to rěčźesche, so bychu wobskorźeneho wuwinyli; pschetoź rukopißaj runje telko wschelakoscźow pokasowaschtaj. Ssudnizy na to Kruparja wuwinychu.

S **Draždźan.** Pschi wólbach do deputazijow 2. komory sakskeho ßejma je k. Kokla w finanznej deputaziji B wostał. Kn. Barta ßu do rosprawjazeje deputazije wuswolili.

S **Draždźan.** Nascheho ßerbskeho krajana, kralowskeho dwórskeho prědarja kanonika Jurja Kummera ßu sa pschedßydu katholskeho Draždźanskeho konsistorstwa a kralowskeho dwórskeho kapłana pomjenowali.

S **Draždźan.** Na měschczańskej kuzy je ßo wutoru dopołdnja woßobnje sdrascźeny muž na jenej kawzy ßedźo satsělił. Morweho jako 30lětneho fabrikanta Berkeshagena ſ Maleho Wjelkowa spósnachu. Schto je jeho k ßamomordaŕstwu pohnuło, njeje znate.

Přilopk.

S **Boschez.** Pschi hońtwje ßu ßo sańdźeny pjatk na naschim revěrje 251 sajazow, 51 bažantow, 29 kurwotow a 1 wróna potšeleli. Někotre njedźele prjedy bě ßo 108 bažantow tšeliło. Tudomny revěr je ßebi knjes wokrjeßny hejtman ſ Craushaar wotnajał.

* (Sso ſpalika.) 9lětna dźowka formarja Schneidera w Schönfeldźe pola Lipska chzyschze ßebi ßrjedu na žahłych želesnych khachlach jabłuka wopjez. Pschi tym ßo wona se ßwojej drastu khachlam pschejara pschibliži a bórsy ßo jejna drasta ſ płomjenjom palesche. Wona ßo po zyłym cźěle straschnje wopali a je bórsy po tym w Lipscźanskej hojetni wumrjekła.

* Dla ſpytaneho ſajědojcźenja ſtarſcheju mějesche ßo psched młodźinskim ßudom w Draždźanach 15lětny gymnasiast Richard Döring samołwicź. Wón bě loni nasymu do piwowowych schkleńzow ßelowu kißalinu linył, so by ßwojimaj starschimaj na strowoscźi a na žiwjenju seschkodźił. Pódła teho jeho winowachu, so je ſ jeneho hoscźenza, worcźisnu sa 2 bleschi wina a bleschu sekta njesapłacźiwschi cźeknył. Döring bě po ßwojej cźecźe w Lipsku 200 000 hriwnow namrěł a ſ nich hižo 18 000 hriwnow pschecźinił. Teho dla dyrbjesche ßo jemu sbutk hakle po dozpicźi połnołětnoscźe abo po ßmjercźi jeho nana wupłacźicź. Hacź do měrza młody cźłowjek do jeneje realki khodźesche a ßo potom jenej privatnej schuli pschipokasa. Wón woßebje rad skażeŕske romany cźitasche. Dale ßu wußlědźili, so je wón wospjet ßwojeju starscheju wobkradnył a so je wón jenej pschecźelnizy brillantowu pychu sa 800 hriwnow darił, kotruž pak je wón na požcźonku wotewsał. Döring je też k ßwojemu wjeßelu do Wina, Barlina atd. jěsdźił. Też Italsku a Monte Carlo wón wopyta. Tam wón wschě ßwoje pjenjesy pschěhra, tak so dyrbjesche jeho sarjadnik jeho samoženje wukupicź. So by wjazy pjenjes dostał, ßebi skażeny pachołk wotmyßli, ßwojeju starscheju wotstronicź, tehodła jimaj wón ßelowu kißalinu do piwoweju schkleńzow liny. Sskužobna holza pak bě njeskutk widźała, piwo se schkleńzy wuliny a nowe piwo do njeje liny, tak so ßo starschimaj žana schkoda njesta. Holza je ſkónczńje wěz wyschnoscźi wosjewiła, na cźoż młodeho Döringa sajachu. Ssud wobsamknu ßudźenje wotstorczicź a pachołka do jeneje kłudnizy dacź, so bychu ßo tam jeho duchowne wobstejnoscźe wobkedźbowałe.

* (Njesboże na želesnizy.) Na dwórnischczu w Stuttgarcźe jedyn ranžěrowanski cźah do jeneje lokomotivy sawadźi. S wustupowazej paru ßo lokomotivnik tak cźežko wopari, so wón sa krótki cźaß wumrje. Jedyn tepjeŕ wotskocziwschi pod lokomotivu pschińdźe. Jemu ßo nosy a jena ruka wotjědźechu. Do sraženja bě lokomotiviny wjednik napschecźnu paru dał. S tym lokomotiwa se wschej mozu do wotražnika sawadźi, so psches njón sjěwschi sady njeho stejazu wothladaŕsku khěžku podtorhny.

* (Sswojeho muża spalika.) Dźěłacźerka Paczella w Měchowizach w Schlesynskej na ßwojeho muża petrolej liny a jeho potom sapali, tak so ßo jeho cźěło do koscźow spali. Jeju mandźelstwo bě njesbożowne.

* (Mór w Tangeru.) Prut ludow, mór, je ßo do Tangera w Marokkowskej sanjeßł. Sa 32 dnjow je tam 48 ludźi na njón wumrjeło. Schtóż na mór sthori, dyrbi wumrjecź. Zadyn ſ naloženych ßrědkow njemějesche wusp ěcha. Franzowski wojeŕski lěkaŕ, kotryż strowotne naležnoscźe w Tangeru wodźi, měni, so mór w Tangeru ſ tymi ßamymi snamjenjemi, kaž loni w Mandźurskej, wustupuje.

* (Spytał ßwoju macź skónzowacź.) 16lětny wucźobnik Leopold Matejka we Winje je spytał, ßwoju macź, kotraž je jeho wospjet pschi pakoscźenju lepika, ſ motyku saraſycź. Hdyž wona jeho koffer pschepytowasche, so by hladała, hacź ßu w nim nakradnjene wězy skhowane, ju wón trójzy ſ motyku do hłowy dyri. Na wołanje cźežkosranjeneje polizistojo pschiběžachu, kotsiž pachoła sajachu.

* (Njesbożowne wunamakanje.) Ssydomnacźelětny samkaŕski wucźobnik Paul w Treptowje pola Barlina ßo hižo dlěischi cźaß se sestajenjom noweje parneje maschiny sabjerasche. Wón na ßwojim wunamakanju ſ wulkej pilnoscźu dźěłasche a ßo nadźijesche, so na njo patent dostanje. Sańdźeny tydźeń bě jeho dźěło tak daloko dóschło, so chzyschze ßobotu wjecźor maschinje dźěłacź dacź. Najprjedy maschina derje dźěłasche, na dobo pak ßo sawrjeßny. Kotoł ßo puknywschi Paulowej macźeri do hłowy sleczi. Zonje ßo mohł rjez hłowa rosschcźěpi, tak so mohły wustupichu. Ssyn bě ßebi nosy a ruzy sparił, też nan bě ßebi cźoło wopalił. S wětrowym cźischcźom běchu ßo kuchińske wokna na dwór wuwrjeßke. Domowi wobydlerjo hnydom po lěkarja pósłachu. Pola macźerje bě wscha pomoz podarmo. Wona jenoź hischcźe ßłabje dychasche a pok hodźiny po rosbuchnjenju wumrje.

* (Rubježnizy we Warschawje.) Skoro njewěrjomny rubježny kuß je ßo tele dny we Warschawje skucźił. Do Borzowskej restawranta, kotryż bě polny hoscźi, 25 rubježnikow sastupi a ſ revolwrami ßo do hoscźi saměriwschi jim kasachu: „Ruzy horje!“ Jedyn pinczńik ßebi swěri, rubježnikam napscheczo stupicź, ſ jenej kulku pak jeho potšělichu. Mjes tym so dźěł rubježnikow hoscźi wobkedźbowasche, jich drusy wurubichu a ſ bohatym rubjeństwom cźeknychu. Hacź dotal njeje ßo poradźiło, slóstnikow sałapicź.

* (Strajk wucźerjow.) Wobydlerstwo Tessinskeho kantona we Schwajzarskej je ſ 9000 pschecźiwo 7800 hłoßam nowy schulski sakoń ſ jeho reformami a powyschenjom wucźerskeje msdy sacźißnył. Na to ßu wschitzy wucźerjo a wucźerki Tessinskeho kantona dźěło w schulach sastajili. Wucźerjo na wyschschich schulach solidarnoscźe dla ßobu strajkuja.

* (Nowa kupa pschi brjosy połodnischeje Ameriki.) Mjes Trinidadskej kupu a venezolanskim mórskim brjohom je nowa kupa ſ morja wustupiła. Kupa je po wudyrjenju jeneho podmórskeho vulkana nastała. Morjo bě pschi vulkanskim wudyrjenju njemérne.

* (Łódź ßo potepiła.) Pschi wulkich wětrach poßlednich dnjow je ßo w mórskim kanalu mjes Jendźelskej a Franzowskej grichiska parna łódź „Lord Byron“ potepiła. S wobßadki je ßo 22 muži tepiło. Parna łódź „Grotius“ je tsjoch muži wukhowała.

* (Mormonski wjednik Smith wumrjeł.) President Mormonow, Joe Smith, je 71 lět stary wumrjeł. Wón 41 dźěcźi (20 holzow a 21 hólzow) sawostaji, kotreż ßu jemu jeho pjecź žonow porodźiłe.

* (Rosbuchnjenje karbida ßmjercz ſawinyło.) Na jara dźiwne waſchnje je hórnik Eiſchmann we Brieſenje pola Duchzowa w Czechach żiwjenje ſhubił. So by wulke myſche morił naßypa do wjeńtoka, kiž pſches jeho dwór wjedże, kěhtro mnoho karbida. Hdyž ckzniſche ſa krótki czaß ſa tej wězu pohladacz, naſta pſches ßwěczku, kotruž mějeſche w ruzy, ßurowe rosbuchnjenje. Cźiſchcź Eiſchmannej ſ tak wulkim wotmachom żeleſnu wjeńtokowu lěßyzu do wobliczа wjerhny, ſo na ſranjenje, kotrež bě pſchi tym poczerpił, wumrje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłaczeŕ E. H. Kaſper, w lěcze 1887 w Delnjej Hórzy narodźeny, bě lětßa 18. oktobra ſ kupowanſkeho korba dźěłaczerja Maxa Měrſcha drjewjanu tyſu ſe 14 hriwnami nalutowanych pjenjes kradnył. Dale bě wón wobſtorżeny, ſo je ßwojej lubej, Marji Schidlowſkez, w Sſkonej Borſchczi ßłużazej, jedyn ßrědk pſche naſtawaze żiwjenje wobſtarał. Kaſpera k jaſtwu na 7 měßazy a k ſhubjenju czeßnych prawow na 3 lěta, Schidlowſkez k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu.

⚔ Hižo 8 krócź prjedy khoſtany dźěłaczeŕ Jan Michel ſe Sſulſchez bě lětßa w mejı nowe jěſdne kolo, 60 hriwnow hódne, wojnaŕſkemu miſchtrej Seifertej w Delnjej Hórzy kradnył a jo ſa 20 hriwnow pſchedał. Njepolěpſchomny paduch na lěto do jaſtwa pſchińdże a na 3 lěta eżeßne prawa ſhubi.

Naſch wuj.

(Pokračowanje.)

Schołta: Njedźerża dha pſchekupzy, fabrikantojo a rjemjeßlnizy, wulzy a mali, tež hromadże? Njeßydaja woni ſhromadnje w ßwojich wikowanſkich komorach? - Czemu dha Pudor pſcheczіwo wulkim pſchekupzam njeſcheźuwa?

Mots: Je ßam pſchekupz a duż do ßwojeho hnězda njerjedźicź njecha. Radſcho ſchczuwa burow pſcheczіwo „ſakobſkim knjeſykam“. Nimaja tuczi hinaſche intereßy, hacż mjeńſchi wobßedżerjo?

Naſch wuj: Po ſdaczu drje, tola powſchitkowne intereßy njejßu hinaſche, hacż ßrěnich a małkych burow.

Jan: Dźicze mi ſ waſchimi rosdźělemi. Sozialdemokratojo a pokračowazy rodża naß burow runje tak mało każ tych wulkich. Nam ßo ßměja a jich wußměſcheja. Naß maja ſa tróſchku „hłupikojtych“.

Kſchižan: Haj, pſched nimi maja wjazy reſpekta hacż pſched nami. Wóndano běch na Židowje w korczmje a ßłyſchach, kak jedyn muż wo nich, mjenujzy wo tamnych „knjeżkach“, prajeſche:. Czi wjedża, ſchto chzedża, a maja k temu trěbnu wuſchiknoſcź a energiju, ßwoju wolu pſcheczіſchczecź.

Naſch wuj: To dźě je hłowna wina jich hidy druhich ſtron pſcheczіwo nim. Tuczi maja hiſchcze knjeżſkeho ducha we ßebi a maja wulki wliw na krajne knjeżerſtwo. To pak płaczi woßebje ſa Pruſku, hdżež ßu konſerwatiwni ſ wjetſchinu w ßejmje.

Schołta: Schto dha to khěżorſke wólby ſtara? To njech ßebi tola w Pruſkej wuczinja!

Naſch wuj: Tak jednore to njeje. Pruſka ma ſe ßwojimi 40 miljonami wobydlerjemi pſchewahu w khěżorſtwje. Hdyž ßu burſtwu pſcheczelne ſtrony tam ſbite, to ſkutkuje potom na druhe kraje w khěżorſtwu, na pſch. na Bajerſku, Sakſku atd.

Jan: Tajkale ſchkerjeda! My burja tola tež druhim ſtawam poppſchejemy, hdyž ßo jim derje dże.

Naſch wuj: Zyle prawje. Bohużel, pola tych je runje nawopak. Liberalni nochzedża, ſo by burſki ſtaw ßo na knjeżenju wobdźělił. Dżerża ßo ßami ſa najmudriſchich, ſa ſdżěłanych a woßobnych. Sswojich ludźi, a byrnjež hubjeni byli, widża rad we wyßokich krajnych ſaſtojnſtwach. Woßoba je jim najważniſcha. „Sswobodoſmyßlenym“ ßu burja pſchekonſerwatiw. Wſcho, ſchtoż wobßedżeńſtwo krucźi, woni hidża. Najradſcho chzedża, ſo ßměko ßo ſ polom a ſ rolu runje tak wikowacź, każ ſ tworami. Czeŕwjeni ſakliwaju burow, dokelž ßu najſpuſchczomniſcha podpjera pſcheczіwo jich powróczenjam. Na naß móże ßo wótzny kraj a kral ſpuſchczecź.

Schołta: Potajkim měrja ßo pſcheczіwo ſtronam, kiž ßu nam pſcheczelnje ſmyßleni.

Naſch wuj: Sso wě. Tak dyrbi ßo w politiſkich praſchenjach tajki ſtork k lěwizy wumjeſcź. Każ w druhich krajach, tak chzedża liberalni a czeŕwjeni knjeżerſtwo do rukow wſacź a „czorny blok“ ſaraſycź. (Pſchichodnje dale.)

Serbski musej.

Dary za musej. (Pokračowanjo.)

14. Knjez privatus Mikł. Buk z Budyšina:
Piwowu ſkleńcu, molowanu z cynowym wěkom; 3 stare serb. knihi.
15. Knjez kantor J. Symank z Baćonja:
Stary młyński kamjeń, na k. Zyndowym polu pódla Banec wuworany; dwě popjelnicy (wobškodźenej) z Čornječanskich honow.
16. Podpis. musejownik: Židżany lac serbskoho bura zańdżenych časow z 15 wulk. kneflemi (kupj.); dwě dopisnicy k »Margaretentag 1911« z wobrazami serbskich holcow.
17. Knjez wučeŕ Franc Kral z Kamjenca:
26 dalšich albumowych wopješkow ze zawost. † wučerja J. Krala w Radworju; cigarowu trubku tohosamoho.

(Pokračowanjo přichodnje.)

Wo dalše dary prosy **Wjerab,** musejownik.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 15. novembra dopołdnja wot 9 hodżin budże ßo w **Pěſkezach** pola Rózanta ßlědowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź:

něhdże **1000 khójnowych żerdżow** we wſchelakej tołſtoſczi a dołhoſczi,
750 rm **ßylnych khójnowych hałoſow,**
75 „ **khójnowych kuloſtych klozow.**

Shromadżenje 1/2 9 hodżin w tamniſchim hoſczenzu.

Auguſt Riemer.

Franz Marſchner

cżaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** k dobroczіwemu wobkedżbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczіſny.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon cziſło 415**
porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cżwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczіſnowy ſapiß żadacź.

Hypotheкſke pjenjeſy

wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

„Na zyłym cżele běch
ſ liſchawu

pokryty, kotraż mje ſ wěczнym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowaſche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** khoroſcź do zyła wotſtroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M.“

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Mało ſamożiczі

ſ khorymi ſubami
po poniżenych płaczіſnach
zuſe ſuby, plomby
dostawaju. — Położene płaczenje ßo dowola.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Kóżdy, kotryż chze ßeb **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ſwonk. lawſkej haßy 5

Jenčź pſchedawa a pokedżuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wołno, ſ płaczіſnami wuołpożene, wobhładacź.**

(K temu cżißku pſchiłoha.)

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka

w Budyschinje na theaterskej haßy 6,

na rózku schulskeje drohi — pschi zitnych wikach — telefon czo. 2.

Kupowanje a pschedawanje
statnych papjerow, sastawnych listow, městowych pozczonkow atd.
Swólniwe a spěschne wuwjedzenje **burſowych nadawkow a wſchitkich do pjenjezných bankow ßlnſchazych dzěłow.**
Pjenjesy ßo na ſadanjenje po 3—4% bjes khoſtow pſchijimuja, kaž ßo wuczini.

— Depoſitowy a ſcheckowy wobkhod. —

Pſchenajecze jenotliwych privatnych treſorſkich kaſchczikow.
Sarjadowanje a kontrollowanje hódnoſtnych papjerow.

Dowolam ßebi ſ tutym woſjewicz, ſo

ſkoto-lěkarſku praxis

wukonjam.

Stabowy veterinar **Rehnitz,**

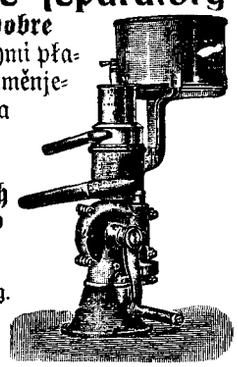
regimentſki veterinar 3. huſ. reg. czißło 20
na **Pauliſtr. 27** na rózku Jurjowſkeje dróhi.

Telefon 741.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßlužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazijſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow

Dobru
pſcheńczņu muku,
hejduſchku, majoran, jahły, krupy, rajß, hroch a **nudle**
porucza Khorla Kahrowe
pſchi zitnych wikach.

Kolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſtimi wuměnjenjemi porucza
Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig
a Ernſt Falting.
Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
— Dołholětne rukowanje. —
Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Pſchedženak.

Protyka ſa Sserbow

na pſchestupne lěto 1912

je ſa **25 pj.** dostacz we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. novembra dopołdnja w 9 hodzinach smeje ßo we **Lomſku** pola Njeßwaczidła (na Njeßwaczidliſtich honach)
180 loßow ſtejazcho twarſkeho drjewa, klozow a ryhelow
po loßach ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacz.
Shromadžiſna dopołdnja 3/4 9 hodzin we Lomſku.

Wobßedzer.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, **njedzelu 19. nazymnika** pop. w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hoſćencu w Khwaćicach. Sobustawy chcyli so w połnej ličbje zeńć, dokelž budże so wo wšelakich ważnych wěcach jednać. Też hoſćo su nam přeco lubje witani.

Předsydstwo.

Rjana zjiwnoſcz

w Rakezach ſ 18 kórzami polow a łukow je hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja w Rakezach czißło 75 ſhonicź.

Khěža ſ rjanej wulkej **běłerunju** (blejchu), rólu, płokańnju, hdźež wjele měſchczanow płoka, małej hródżu, něſchto polom je dla wobßedźerjoweje ſtaroby hnydom jara płaczisny hódno na pſchedoń. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Blisko Budyſchina pſchi fiſkalſkej dróſy leżaza **pjekarnja a llamarnja** ſ wjele wotebjerarjemi, je ſ 12 kórzami dobreho pola a ſe wſchěm morwym inventarom pſchi napłaczenju 7000 hriwnow pſches podpißaneho hnydom na pſchedań. W leżomnoſczi ßo póſtſka agentura namaka.

G. Smij w Panczizach.

Kedźbu!

Na łubi do ſtareho czapora pohladacz. Kupuju ſtare ſakſke liſtne ſnamki (marki). Sapłaczu wjele.
B. Rocho w **Drażdżanach N.**
Hechtſtr. 35 III.

Serbske blido

tóżdu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 19. novembra** popołdnju w 3 hódź. swoje
měsačne posedźenje.
Přednošk změje knjez wučeŕ Łahoda z Bukec.
Wo bohaty wopyt so prosy. Hoſćo su wutrobnje witani.

Předsydstwo.

Kuchańki, ſwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotrocżkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolażych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka Görlichowa na ßukelnſkej haßy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sprawnu ßwěrnu
ßłužobnu holzu
k hodam abo k nowemu lětu pyta pſchekupz **Bär** w Njeßwaczidle.

Pjekarſki wucżobnik.

Hólczez, kotryż chze pjekarſtwo nawuknycź, móże jutry pola mje do wucżby ſtupicź. Dawam ſaczne pjenjesy.

Jan Rencz
na Mużakowſkej dróſy 29.

Wróczenje czeſcze.

Sſkowa, kotreż ßym na knjeſa Měta we Łupoji ſrěczała, ſ tym ſaßo wróczam.

Hańża Michalzowa we Łupoji.

Dokelž ßu mje ſ dokhodnym dawkom na 7600 hriwnow lětnje takſérowali, ſchtož njemóżu ſ dobrowólnymi darami dobracź, wſchitkim ßwojim pſchecżelam k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju ſympathijowu praxis ſłożił.

W **Kamjenej** pola Rakez.

Bohuwěr Kloß.

Do Hucźiny!

S tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym **w Hucźinje czo. 6** ſ napſchecża hoſczenza

pſchedawarńju ſchtrympow, ſokow, pſchesapinakow, dźełaczerſkich wobleczenjow a bluſow, ſtupnjow, toflow, bunzlow a wſcheho druheho wobucża

kaž tež

dobrych jěſdnych kolow

wotewrił. Mjenowane twory po najtuńſchej płaczisnje poruczam.

S poczeſczowanjom

Max Jank.

Wſchě tſchěſki, palne a płotowe ſchwaty

tunjo pſchedawa

rěſak w Ssernjanach pola Rózanta.

Pschiloha k czißlu 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. novembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

6. novembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	48—50	86—94
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	77—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—40	71—77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	26—32	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—47	79—87
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	37—41	72—76
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	68—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—31	63—67
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	58—50	86—89
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—46	79—84
3. žnadnje pizowane	30—33	66—70
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	91—96
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—54	80—88
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	73—79
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	47—48	63—64
2. mjaßne	45—46	61 62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—44	54—57

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 4. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 9. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . bźła	—	—	—	—	9	80	10	—
" . . . žołta	—	—	—	—	9	50	9	75
" nowa	9	75	9	85	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	65	8	80
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	9	—	10	—	9	50	10	25
Wows	9	30	9	50	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr.	3	—	3	20	3	—	3	20
Pschenična muka 50 "	11	—	19	75	15	50	19	50
Rjana muka . 50 "	11	—	14	50	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	5	—	5	50
Sskoma . . 100 "	4	60	4	85	3	25	5	20
Proßata 788 schtuk, schtuka	8	—	1	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	50	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	30	7	55
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bźło) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., jećmjeń wot 9 hr. 20 np. hacž 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (bźła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 58 np. hacž 17 hr. 61 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 90 np. hacž 14 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 12 hr. 60 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

9. nov. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 80 np. hacž 9 hr. 90 np. jećmjeń wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. 20 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacž hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 90 np. hacž 3 hr. 10 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 10. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 22. njedźelu po ßwjatej Trojizy **rano** w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske předowanje. — Kollekta budże sa saměry załoženja ßamostatneje wožady w Ssmjeczkezach. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Kurt Emil Albert, ferjant w Grimmje, s Hanu Marthu Pjechez w Budyschinje. — Max Gustav Pjech, murjet w Mjeschizach, s Marju Helenu Hohlfeldez, ßłužobnej dźowku w Delnjej Kinje.

S druhich wožadow: Gustav Oskar Zyž, rěsniski mischtr w Ssmilnej, s Augustu Selmu Hänchnez w Nowej Wßy pola Huski. — Ernst Hermann Rychtař, hospodarski pomoznik w Nowej Wßy p. Huski, s Bertu Minu Petermannez tam. — Gustav Pawoł Henczka, dźěłaczeř we Trjebulach, s Marju Marthu Wustmannez we Lusy. — Jan Hermann Mitasch, žiwnoscžer w Njeßwaczidle, s Marju Marthu Schczěpankez w Rakezach. — Jan Hofmann, dźěłaczeř we Běłym Kholmzu, s Marju Augustu Měrschez s Wyßokeje. — Pawoł Ernst Kasper, fabrikař we Wulkej Dubrawje, s Marthu Fiedlerez tam. — Bjedrich Arthur Röding, želesniski pomoznik w Spremberg-Nowosalzu, s Karolinu Hilžbjetu Geyez w Pomorzach. — Jan Khorla Richard Müller, sanitetny podwyschk w Draždžonach, s Hanu Ernestinu Mikaniz w Bukezach. — Jan Ernst Michalk, dźěłaczeř w Kubschizach, s s Bertu Alwinu Prostez tam. — Jan Ernst Marczink, hospodarski pomoznik w Dobroschezach, s Wyleminu Jenkez se Stróže p. Barta.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jurij Willy, Jurja Pawoła Mkynka, drohoweho wothladarja w Bórku, ß. — Max Alwin, Jana Augusta Felsy, žiwnoscžerja w Sklonej Borschczi, ß. — Dora Hildegard, Ernsta Josefa Kreibicha, samtarja w Dobruschi, dź. — Emma Helena, Pětra Augusta Böhmera, kublerja w Brěsowje, dź.

S druhich wožadow: Jan Kurt, Pawoła Běłeho, žiwnoscžerja w Błohaschezach, ß. — Hana Marja, Khorle Kiliaßa, hejtmana w Schczeńzy, dź. — Frieda Elsa, Jurja Augusta Wirtha, sahrodniskeho žiwnoscžerja w Jitku, dź. — Emma Marja, Pawoła Hermanna Dejki, dźěłaczerja w Rakezach, dź. — Marja Ernestina Gertrud, Hendricha Pawoła Krawza, želesniskeho sastojnika w Rakezach, dź. — Hana Elsa, Ernsta Maxa Schibaka, kublerja w Jitku, dź. — Gertrud Frieda, Wylema Hendricha Měta, kontorista we Wulkej Dubrawje, dź. — Richard Jurij, Jurja Michalka, sahrodniskeho žiwnoscžerja w Pßowjach, ß. — Ernst Khorla, Jana Ernsta Bjenady, sahrodniskeho žiwnoscžerja w Khrósce, ß. — Johanna Helena, Ernsta Gustava Ssmoły, kublerja w Porschizach, dź. — Pawoł Hermann, Ernsta Augusta Khěžnika, hospodarskeho pomoznika w Lemischowje, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 1. dźeń novembra: Marja Ernestina swud. Kernowa rodź. Schubertez s Kumwalda, we wothladarni na Zidowje, 62 l. 11 m. 23 d. — 2. Selma Frieda, Jana Ludwiga Glauscha, dźěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, dź., 5 m. 20 d. — 4. Hana Hilžbjeta, Matěja Schewczika, khěžerja a kamjenjeczežarja w Nadźanezach, dź., 3 l. 2 m. 26 d. — 6. Khorla August Neumann, hórnik se Schönawy, w sastaratni na Zidowje, 62 l. 1 m. 23 d.

S druhich wožadow: Morwy narodźeny ßyn Maxa Wicźasa, pohonca w Koblizach. — Marczin, Gustava Roya, fabrikarja w Dźechorjezach, ß., 1 l. 22 d. — Max, Augusta Muczinka, skałarja w Karlsdorfje, ß., 1 l. 6 m. 13 d. — Marja, Maxa Helaßa, pohonca w Małej Borschczi, mandźelska, 36 l. 3 m. 28 d. — Khorla Gustav Eduard Schmidt, rentier w Zicženju, 73 l. 9 m. 9 d. — Jan August, Ernsta Kloßa, sahrodniskeho žiwnoscžerja w Komorowje pola Rakez, 2 l. 8 d. — Elsa Grosez († w Barlinje, khowana w Rakezach), 26 l. 6 m. 11 d. — Richard Gerhard, Emila Pawoła Mejna, tyscherskeho mischtra w Stróži p. Rakez, ß. 2 m. 24 d. — Karolina Marja Marczinowa rodź. Sommerez w Lutobczu, 65 l. 5 m. 27 d. — Marja Madlena Mikaniz, Khorle Augusta Hartsteina, stawnika w Trjebienzach, mandźelska, 74 l. 6 m. — Marja Theresija Dejkez, Jana Khorle Pětschki, tyscherja w Kubschizach, mandźelska, 43 l. 10 m. 4 d. — Helena, Jana Pilopa, khěžerja w Jatschobju, dź., 21 l. 7 m. 19 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kschižan ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Kollekta sa załoženje ßamostatneje wožady w Ssmjeczkezach.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje duchowny Bójž rano ½8 hodźin němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje. — Kollekta sa załoženje ßamostatneje wožady w Ssmjeczkezach.

Popołdnju ½3 hodźin shromadźizna kschesczijanskeho towarstwa žónskeje młodosczże. Ssnano wulět na horu. — Popołdnju w 4 hodźinach shromadźizna kschesczij. towarstwa mužskeje młodźiny. We woběmaj towarstwomaj ßu hosczo wutrobnje witani.

Serbski musej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Visitne khartki
cźischcźi spěschnje a tunjo
Smolerjez knihicźischczernja.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacž na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedzenju 2½% | **pschi 3měßacžn. wupowjedzenju 3½%**
pschi jenoměßacžn. wupowjedzenju 3% | **pschi 6měßacžn. wupowjedzenju 4%**

Pschenajacže khamorowych kaschcžikow.

Kaßzyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Sałożene 1878. **C. E. Rinke** Sałożene 1878.
kózłatsli mischtr
na bohatej haßy 5.
Wulki skład
pjelscžowych wěžow
kóždeje druźiny.
Składownja klobukow, wěžow sa muźskich a hólzow.
Seschicže
muźazych a žonjazych kožuchow,
teho runja **zaketow** po najtuńschich płacźisnach.
Stare kožuchi ßo w kóždym cźaßu pscheschiwaju.
Kožuchowe kože a wobßadzenske kože
cźerstweho pschihotowanja po wschěch płacźisnach.
Woy se źidźanym podschiwkom ßo rucže pschedźěłaju.
Kunjaze a tkhórjaze kože a sajecže kože
ßo kupuja.
S počcžescźowanjom
C. E. Rinke.

So bych je wotbył, pschedawam po kóždej ßo pschihodźazej płacźisnje

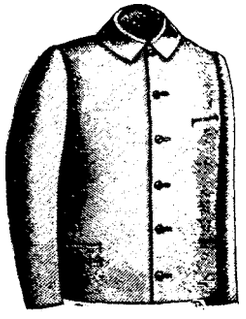
3 mlokowe separatory,
2 schijazej maschinje,
8 trjebanych žonjazych jěsdnych kolow a
30 trjebanych muźazych jěsdnych kolow.

Zenje ßo wrócźaza składnoscž.

Jan Schibak na Muźakowskej drózy.

O. Osswald

porucża w najlěpschich druźinach
schtrympy a soki,

mantle a kapiczki, rukajzy,
schtrykowane žonjaze jaki, spódnje taille.

Woßebne rukawate lazy
we wulkim wubjerku.
Dźěcźaze spódnje wobleczenja, trikotaže kóždeje schěrje na składze.
Schenillowe rubischcża.

Steinstrasse 7

W nětcžischim drohim cźaßu
MAGGIowe bouillonowe kóstki

Kreuzstern MAGGI's Bouillon-Würfel zu 5 Pfg

5 kóstkow 20 pj., jenotl. 5 pj.

k sawarjenju najlěpscheje mjaßoweje juschki sa poliwki (supy), mjaßowu jěd, warjenja a juschki.
Khorla Preißer jun. pschi žitnych wikach 24.

Otto Preuß

(Mějeczel **Khorla König**)

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Symske paletoty,

jara **woßebne wobleczenja, sportske jupy, pschesapinaki, tołste symske kholowy,** elegantne **ßwětłe** a tež **pißane lazy, kalmuki, rukawate lazy,** kaž tež wscha **dźěłaczerska drasta** w hobrskim wubjerku po pomyßlnje najtuńschich płaczišnach.

Te wězy ßu **solidnje dźěłane** a ßo se snatym **dobrym ßedzenjom** wusnamjenjeja.

Dźěczaze wobleczenja, paletoty, jupki hižo po 3½ mk.

Žonjaze žakety a paletoty,

ßuknjane, astrachanowe a plüschowe wschěch dołhosczow a schěrjow zyle wurjadnje tunjo.

Měchojte žakety ſ watowanym pscheschiwanym podschiwkom

potajkim jara czopke w najwjetschim wubjerku.

Swětłe jendźelske paletoty

wschěch dołhosczow hižo po 6 mk.

Dźěczaze žakety hižo po 3½ mk. hač do najwoßebnischeho.

Pschedawanska saßada:
wulke rospschedacze — mały wužitk.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

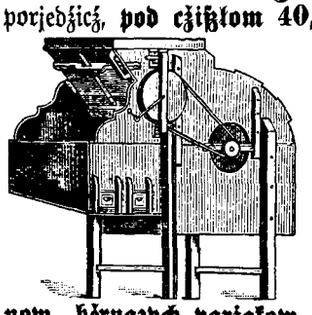
wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Sawołajcze mje ſ telefonom, hdyž je trjeba

= mlócżaze maschiny =

porjedźicz, **pod czišłom 40, Halschtrowski hamt.**

H. Hantsche, maschinska fabrika ::

w Protezach (Prietitz)

pola Halschtrowa.

Dźělam **mlócżaki** ſ czišczenjom, sa wiki hotowym. Wulki skład **rólneho grata, drillowanskich maschinow, czišczazych maschinow, wějadłow, trieurow, schrótowanskich młynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěsakow, ßłomnßykanjowych maschinow** atd.

Sa

naſymſku potrjebu.

Wołmjane ſchtrympy	hižo po 30 pj.
Wołmjane ſoki	hižo po 40 pj.
Wołmjane mězy	hižo po 25 pj.
Wołmjane khapy	hižo po 35 pj.
Žonjaze barchentowe koschle	hižo po 95 pj.
Dźěczaze barchentowe koschle	hižo po 45 pj.
Dźěczaze trikoty	hižo po 45 pj.
Rukawate lazy	hižo po 100 pj.
Žonjaze barchentowe kholowy	hižo po 90 pj.
Mužaze ſpódnje kholowy	hižo po 100 pj.
Spódnje ßuknje	hižo po 95 pj.
Spanſke pſchikrywy	hižo po 225 pj.
Sſłomniki, hotowe,	hižo po 120 pj.
Blidowe ruby	hižo po 75 pj.
Twjelki	hižo po 25 pj.
Trjenja	hižo po 10 pj.

Woßebje tunjo poruczamoj

ſbytki

k koschlam, blusam, jakam a dźěczazym wobleczenjam.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Lischawu,
wumpjern a njeczistoscze loze
wotstronja ſ wěstoſczu
Flechtenheil
w tyſach po 1 mk.

Krej czisczaze pille
k ſprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodženja tyſa po 50 pj.

Krej czisczaze kapki
pſchijomnje a pſchihodnje ſo bjerjaze.
Bleſcha po 75 pj.

Krej czisczazy czaj
„ſ woponazej ſnamku“. Wupruhowany ſrědk pſchi wſchěch khoroſczach, kotrež ſ hubjeneje krwě wukhadžeja.
Tyſa 1 mk.

Roseßkanje na wßy.
Jeniczky woprawne dostacz
w kral. priv. hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.
Pawoł Leidler.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyſchenja diſkontowoje ſadžby khěžorſtwoweje banki ſadanjamy wot 20. ſeptembra 1911 nalutowanſke pjenjeſy:

pſchi wſchědnym wužiwanju ſ	3%	ſa lěto bjes žyrjow.
pſchi měßacznym wupowjedženju	3¼%	
pſchi ſchtwórczlětnym =	3½%	
pſchi połlětnym =	4%	

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje.
Sserbſki dom

Kakao

ſarnczeny cziſty
punt po **75** pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Za naſymu a ſymu

poruczam ßwój **wulki ſklad** jenož trajnje dźěłaneho

Wobuća

ſa muzſkich, žónſke a dźěczi

po ſnatych **tunich płaczišnach.**

Najwjetſchi wubjerk

jěſdnych, honźtwarſkich a dołhich ſchkórnjow,
filzowych, ßuknjanych a pjelſczowych ſchkórnjow,
czrije ſ wjelbłudowych koßmow, domjaze ſtupnje, filzowe ſtupnje a toſle, gumijowe ſtupnje,
balſke a towarſtwowne ſtupnje, muzaze a žonjaze ſchkórniczki
ſ dźerżazych kožowych druzinow a modnych formow
po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj., 8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.

Jeniczka ſkładownja ßwětoßławnych czrijow ſe ſnamku „Mercedes“ ſa jenotne płaczišny ſa muzſke a žónſke **po 12 mk. 50 pj.**, ſ luxuſowym wuwjedženjom **po 16 mk. 50 pj.**

Pawoł Kriſteller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. **Saloż. 1869.**

M. Gottwald

pſchi mjaßowym torhoſchczu 11
porucza po tunich płaczišnach

zychi, bèle a pišane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Wuporjedženje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcz: **ruczne młóczaki, żeleſne ſtiſtate młóczaki ſe ßkomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běleńſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenož, ſa wóczko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, łupy, ryßowadła, ezitanſke ſchkleńzy atd., **bryle a tłóczniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Czinju na to kedźbliwe, ſo Wilhelm Scholta, kotryž po wßach puczuje, ſ mojej optiſkej pſchedawarnju niczo czinicz nima.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 46. Sobotu 18. novembra 1911. Lětnik 70.

Sakski ßejm

je sapočatk teholе tydźenja do khutneho dźěła stupił. Sańdźenu póndźelu wuradźowasche wo kralowskim dekrecźe wo wobkruczenju dawkoweje sběrki na pschichodne lěto; dokelž ßu salske finanzy jara swjeßelaze, njeje też lětßa žaneho powjetschenja dawka trjeba. Wutoru sabjerasche ßo ßejm se statnymi požczonkowymi knihemi. Schtóž chzyschе hacź dotal sakskemu statej pjenjesy požczicź, kupi ßebi statne papjery. Hdyž stat požczonku wupißowasche, trjebasche ßrědnistwa bursy a pjenjeźnikow. S teho wuroscźechu statej khětre wudawki. Po sakonjowym nacźisku móże kóždy statej pjenjesy po prawom na hypotheku požczicź. S tym, so tele pjenjesy do tychle knihi sapißacź da. Stat kóžde pokłěta dań wěricźelej s póstom do domu sczele.

Ssrjedu jednasche ßo wo kralowske muzeje a wschelake druhe a podobne sběrki. Kralowske wukasy pschipokasachu ßo pschißłuschazym deputazijam k dalschemu wuradźowanju.

Horzy dźeń bě sańdźeny schtwórtk. Ssejmej pschedpokoži ßo sakoń wo sastaranju wudowow a ßyrotow statnych sastojnikow, duchownych a wucźerjow. Tónle sakoń ma njedostatkej wotpomhacź teho dla, dokelž ßu nětkole wudowy a ßyroty po sastojnikach w khěžorstwowej ßłužbje lěpje sastarane, hacź te sastojnikow sakskeho stata. Rěcźnizy wschěch stron mějachu tónle sakoń sa pschisprawny, a wuprajichu ßwoju swólniwosćź, sa njón hłosowacź, a to woßebje teho dla, dokelž sakskeho stata dokhody k temu bjes powyschenja dawkow doßahaja. Jenož sozialdemokrat Fräßdorf chzyschе pomudrowacź, pschi tym pak do kopschiwow maßny. Wón chzyschе mjenujzy tule pschipomoz też tajkim wudowam, kiž ßnano do wukraja wucźahnu abo hdyž też njerodne žiwjenje wjedu, wupłacźicź. Sakonjowy nacźisk to mjenujzy njecha; ale wudowy a ßyroty duchownych njedyrbjake niczo dostacź. Wótrje stupachu jemu woßebje konserwativni rěcźnizy napschecźiwo. Poßledníschi też woßebje na to pokasowachu: sastojnizy njech ßebi pomyßla, so mšdy a pensije sastojnikow ratarjo, rjemjeßłnizy a pschemyßłnizy nawdawaju, sa kotrychž sawostajenych ßo nichtó njestara. Teho dla je winowatosćź sastojnikow, też na tele worschty dźiwacź, hdźež ßo hodźi. Tónle nacźisk pschipokasa ßo finanznej deputaziji A a sakonjedawazej deputaziji. E. B.

Namjety konserwativnych w sakskim ßejmje.

Konserwativni sapóßłanzy w sakskim ßejmje ßu, so bychu žadanja ßwojich wusmolerjow dopjelnili, scźěhowaze namjety knjeźerstwu sapodali: khmańsche naprawy sa pokhromu; wobkedźbowanje młodźinskich organisazijow; sjednocźenje krajneho medizinalneho kollegija se skotołěkarskej komißiju, postajenje wězywustojnych pschi dźěłach a podawanjach sa stat; sakitanje k dźěłu swólniwych dźěłacźerjow; wjazy pjenjeźnych ßrědkow k podpjeranju schulskich gmejnow; saßosamjedźenje wotwołanja želesniskich cźahow na wschěch želesniskich sastanischczach; dalsche wutwarjenje sakskeje želesniskeje ßycze; požczonka sa gmejny w Freibergskich stronach, kotrež ßu se sastajenjom hórnistwa schkodowałe; sjednorjenje wobkhodneho dźěła w statnych wyschnosczach; sjawne pruhowanje wobrasow sa kinematografiske pschedstajenja; wjetsche sarunanje nižschich sastojnikow a ßłužobnikow pschi swonkownym ßłužbnym dźěle; wobkruczenje wobßwědczenjow też *psches ßudniskich pißarjow a nowosrjadowanje zykeho sastojńskeho prawa.*

Sozialdemokratiske swjasli mjes želesnizarjemi.

Sozialdemokratojo ßo wo to prózuja, też želesniskich dźěłacźerjow sa sozialdemokratisku stronu dobycź. Sa želesnizarjow ßu ßo teho dla woßebite sozialdemokratiske nowiny a swjaski sakožike. Sakske a pruske knjeźerstwo stej hižo wospjet ßwojich želesniskich sastojnikow a dźěłacźerjow warnowałej, ßo se sozialdemokratiskej agitaziju nakładowacź. W Sakskej ßu ßo nětkotsi želesnizy dźěłacźerjo loni s dźěła puschczili, dokelž běchu sozialdemokratisku agitaziju podpjerali. Tak je ßo też pjecźom dźěłacźerjam pola khěžorstwowych želesnizow seschło. Sozialdemokrat Emmel ßo teho dla w khěžorstwowym ßejmje hórschesche a sarjadnistwu khěžorstwowych želesnizow porokowasche, so je ßwoju sastojńsku móz snjewužiło.

Pschedßyda sarjadnistwa khěžorstwowych želesnizow, pruski želesniski minister Breitenbach, snapschecźiwi, so móże wulki wobkhod jenož wobstacź, hdyž w nim kruty porjad a poßłuschnosćź knjeźitej. To w prěnim rjedźe wo želesnizach na nawjecźornej mjesy Němskeje płacźi. Naschi sastojnizy a dźěłacźerjo njeßmědźa ßo pschi prózowanjach wobdźělicź, kotrež sozialdemokratiju spěchuja. Njeßmě ßo cźerpicź, so dźěłacźerjo ßwojim pschedstajenym sazpicźe pokasuja, ßo jim spjecźuja a ßwojich ßobudźěłacźerjow k njepoßłuschnosći napominaju. Kóždy dźěłodawař ma prawo, ßebi poßłuschnosćź žadacź a w najhórschim padźe dyrbi spjecźiwych dźěłacźerjow s dźěła puschczicź. Minister jenotliwe pady do drobna rospominasche. Sarjadnistwo je ßo cźežko rosßudźiło, dźěłacźerjow puschczicź. Tola sozialdemokratija najmóznische napinanje cźini, so by želesniskich sastojnikow a dźěłacźerjow organisowała a do ßłužby sozialdemokratiskich saměrow stajiła. Schtóž je scźěhowki tajkich organisazijow w ßußodnych statach widźał, knjeźerstwu prawo da, hdyž wone jedyn ßwojich najwažnischich nadawkow w tym widźi, so ßo prózowanjam sozialdemokratije saßuha pschedßunje.

Pschi scźěhowazej debacźe zentrumszy, konserwativni a też liberalni rěcźnizy wusběhowachu, so želesniszy dźěłacźerjo njeßmědźa k sozialdemokratiskim organisazijam pschistupicź a ßo pschi strajkach wobdźělicź. Tola dyrbi ßo hnydom najßylnischi ßrědk nałožicź, puschczenje s dźěła. Nowe srjadowanje koalizískeho prawa njebudźe ßo wobeńcź hodźicź. Na druhej stronje dyrbjeli pak też sozialdemokratojo pschestacź, tych dźěłacźerjow potkóčzowacź a pschescźěhacź, kotsiž ßo sozialdemokratije sdaluja.

Schachtowanje skota psched sakskim krajnym ßejmom.

Loni je sakske knjeźerstwo po prósstwje Židow dowoliło, so ßmě ßo skót saßo w Sakskej schachtowacź. Konserwativna strona je knjeźerstwo namołwiła, so by schachtowanje skota w Sakskej saßo sakasało. Tutemu namołwjenju je ßo 21 skotołěkarskich towarstwow a pódla teho 78 jenotliwych direktorow měschczanskich rěsarnjow a rěsarnskich skótnych lěkarjow pschisamkło. Po jenomyßlnym měnjenju ßo skót pschi schachtowanju na hrosne waschnje cźwiluje. Też měschczanszy sastupjerjo w Draždźanach a Lipsku ßu ßo jenohłósnje wo tym wuprajili, so by ßo schachtowanje w Sakskej zyle sakasało, dokelž je wone hrube a wohrubjaze rěsanske waschnje, kotrež je ßo s nowocźaßnym pohkuschenskim waschnjom dawno pschescźěhnyło. Loni běchu ßo skótni lěkarjo s Rheinskeje provinzy na khěžorstwowy ßejm a ßobustawy swjaskoweje rady podarmo s napominanjom wobrocźili, so by ßo schachtowanje w Němskej sakasało.

Skórźby na lětuschu drohotu

je sakska krajna kulturna rada *pruhowała a pschi tym k spósnoczu bóschka, so je pschi skórźbach na drohotu wjele pschěhnate.* Sozialdemokratojo a liberalni wokańzu wo drohocze pschi wólbnej agitaziji k schczuwanju pschecźiwo ratarstwu wuźija. Kak dha pak ßo s drohotu woprawdze ma? Sapoczatk ßydomdźeßaczich lětow rěsue howjada też hacź do 74 hriwnow płaczachu, a ßwinje mějachu tußamu płaczišnu kaź dźenßa. Dźenßa płacza dobre howjada něhdze 12 hriwnow wjazy, najlěpsche ßwinje pak ßu wo 6 hriwnow tuńsche. Podobnje je se žitnymi płaczišnami. Te ßu sa poßlednje 30 lět husto wyschsche byle, dyźli dźenßa. Butra hischcze psched krótkim njeje pschedroha była; pschetoż psched 35 lětami je ßo khwilu też khana butry sa 3 hriwny 20 pjenjezkow pschedawała. A kajke ßu nětkole dźěłanske khósty? Młynzy, pjekarjo a rěsnizy ßu nusowani, ßwojim pomoznikam wjazy krócź wjetschu msdu płaczicź, hacź prjedy, a dokelź je też tak pola twarskich dźěłaczerjow, je podruźniski pjenjes do wyßoka stupał. Wotroczźy psched 50 lětami lětnje 75 hriwnow msdy dostawachu. Nětkole woni pschi darmotnej hospodze hacź do 500 hriwnow a wjazy dostawaju. Sskužobne dźowki ßo prjedy lětnje s 45 hacź 50 hriwnami spokojichu. Nětkole ßkužobne dźowki s zyła wjazy dostacź njeßu; khmanym ßkužobnym dźowkam by ßo rad hacź do 300 hriwnow msdy dawało. Industrija pak ßo sa to stara, so cźeledź stajnje w ratarstwje pobrachuje. S dźěłanskej msdu ßu też potrjebnosćze dźěłaczerjow pschibywake. Psched 50 hacź 60 lětami je ßo schrótowane žito husto k pieczenju khleba wuźiko. Nětkole dyrbi ßo pokoja žita k pizowanju skota pschetrjebacź. Ludźo ßebi pschezo bělschi khleb žadaju, hacź runje tón njeje telko hódny kaź prjedawschi mjenje běły. Runje tak ßu też ludźo na mjaßo bóle wumyßleni, a rěsnizy, kotrychź wudawki ßu pomérnje pschibywake, dyrbja ßebi temu pschimérjene płaczišny žadacź.

Němski krónprynz a marokkowske wuczinjenja.

Hdyž ßo psched tydźenjom w khěžorstwowym ßejmje dla marokkowskeho wuczinjenja na khěžorstwoweho kanzlera Bethmann-Bollwega najwótrische poroki cźinjachu, je němski krónprynz konservativnemu rěcźnikej s Heydebrandej pschihłoßował, kotryž ßebi wójnu pschecźiwo Jendźelskej a Franzowskej žadasche.

Tón ßamy dźeń wjecźor je khěžorstwowy kanzler khěžorej rosprawu wo podeńdźenjach w khěžorstwowym ßejmje podał. Kanzler njeje samjelczał, so měnjenje politiskich stron njeje knježerstwu pschecźelne, a je woßebje na wótre poroki rěcźnikow konservativneje strony pokasał. W swißu s tym je wón khěžora proßył, jeho se ßkužby puschcźicź. Khěžor je pak ßo temu sarjeknył a kanzlerej ßwoje połne dowěrjenje wobkrucźił. Po tymle kanzlerowym rosprawjenju je khěžor pjecza s krónprynzom wótre wurěcźowanja měł. Khěžor je ßwojemu ßynej rjekł, so wón nima jeho sadźerźenje w khěžorstwowym ßejmje sa prawe a je ßebi pschał, so by ßo krónprynz pschichodnje wscheho wobßwědczenja ßwojeho měnjenja wostajił. Krónprynz ßo pjecza pschi žanym poßedźenju khěžorstwoweho ßejma wjazy njewobdźěli.

Hódnosćź němskeje noweje kongskeje kolonije.

Katholski biskop kongskeje kolonije, Aurouard, kotryž je 34 lět w ßwojim biskopstwje pschebywał, je ßo wo krajinach, kotreź stej ßebi Němska a Franzowska wotstupiłej, na scźěhowaze waschnje wuprajił: „Schto Němzy w kongskim kraju namakaju? Kamjeńtne hory a njepschistupne lěßy. Tam też wobydlerstwo nadeńdu, kotreź ma wulki appetit sa cźlowjeczim mjaßom; pschetoż njedźiwajzy prózowanjow naschich mißionstwow ßebi njeßměmy myßlicź, so je ßo tam ludźiźracźstwo shubiło. Němzy drje ßo bórsy dohladaju, lo ßu krajiny w Ubangi, kotreź ßmy jim wotstupili, se ßwojim pschikhodom k rězy skoro stajnje powodźene a so ßo teho dla njehodźa sa wikowanski wobkhod wuźicź. Jim pak ßo njesaleźi, na to ßwaricź, so ßmy jim njehódny kraj dali; pschetoż też Němzy ßu nam s wotstupjenjom kónza ßkawneje krajiny, kacźi pyk rěkazeje, jenoż saßmjerdźane tonidła posficźili. Móźu s prawom rjez, so stej Němska a Franzowska jenoż tonidła saměnikej.

Bayerski ßejm ßo rospuschcził.

Bayerske knježerstwo je do konflikta s bayerskim krajnym ßejmom pschischło. Zentrumska strona, kotraž je najßylnischa w bayerskim ßejmje, je knježerstwo namołwiła, so by pokodnjoněmski żelesnizarski swjask rospuschcziło. Tónle swjask bjes dwěła sozialdemokratiske saßady sastupuje a wěstosć wobkhada na bayerskich żelesnizach do stracha staja. Żelesnizarski minister s Frauendorffer pak ßo njedźiwajzy teho njeje rosßudźicź mohł, zentrumskej stronje k woli bycź. *Sakoń pjecza žonych posta:enjow njewopschija, po kotrymž mohł ßo* pokodnjoněmski żelesnizarski swjask rospuschczicź. Zentrumska strona bě ßo teho dla na ministra s Frauendorffera roshorika a na sjawne daka, so s nim njemóże wjazy wobkhadźecź. Někotsi ministerjo ßo podarmo prózowachu, swadu stużicź. Skónczńje knježerstwu niczo druhe njewubu, hacź krajny ßejm rospuschczicź. Bayerska smeje potajkim w bliżschim cźaßu dwójne wólbne wojowanje, do khěžorstwoweho a pódła teho hischcze do krajneho ßejma.

Jendźelska a Agadir.

Winske nowiny „Zeit" njedawno nastawk wocźischczachu, so je Jendźelska pschi pschijězdze wójnskeje łódze „Panther" psched Agadir rosjaßnjenje wot Němskeje żadała a s wójnu hrosyła. Napscheczo temu franzowske nowiny „Matin" s Londona shonja, so minister Grey njeje němskemu póßłanzej hrabi Metternichej samjelczał, so ma pschijězd němskeje łódze psched Agadir sa wopaczny, a so budze Jendźelska se wschej mozu Franzowsku podpjeracź. Hdyž Němska njedźiwajzy teho ßwoju łódź wot Agadira njewotwoła, buchu němsko-jendźelske poměry jara napjate. W tymle cźaßu zar němskemu khěžorej płßasche, a jendźelski kral je drje to ßame cźinił. Wobaj knježerjej kedźbliwosćź němskeho khěžora na straschnosćź pokoženja skožischtaj. Rěcź ministra Lloyda Georga, w jendźelskej ministerskej radze wobsamknjena, bě poßlednje warnowanje. Hdy budźichu ßo tehdy wězy njewujaßnike, budźische Jendźelska Němskej s wójnu hrosycź dyrbjała.

Italske wójnske łódźstwo psched Dardanellami.

Po powjesći italskich nowin „Tribuna" je 18 italskich wójnskich łódźow psched Dardanellami pola Kumkalessi pschijeło. Njesnate je, hacź ßu wone bombardement sapoczałe. Telegrafowy kabel mjes kupomaj Rhodos a Lemnos je ßo pscherěsnył.

Dardanelle ßu wobtwjerdźene hrody s boka Dardanellskeje mórskeje drohi, kotraž k Konstantinoplej wjedze. Hdy bychu ßo Italšzy Dardanellow smozowali, by też Konstantinopel do jich rukow padnył. S pschijězdom italskeho wójnskeho łódźstwa psched Dardanelle chze Italska Turkowsku satraschicź a nusowacź, Tripolis a Cyrenaiku Italskej pschewostajicź. Pschepokoženje wójny do ägäiskeho morja a do bliskosćze Konstantinopla móże lohko nastork k temu dacź, so ßo druhe staty do turkowsko-italskeje wójny samęscheja.

Puczowanje ßerbskeho krala do Parisa.

Kral Pětr je njedźelu do Parisa na wopyt k presidentej Fallieree wotjěł. Belgradske nowiny wo tutym puczowanju s wulkej wjeßekosczu pißaju. Lubja ßebi wot njeho, so Sserbiji hospodarski a politiski dobytk pschinjeße.

Turkowsko-cźornohórska swada.

Cźornohórzy ßo psched tym wobaraju, so bychu Turkojo pódlu jich mjesy telegrafowu pschiprawu sczinili. Cźornohórzy ßu telegrafowe żerdźe se semje swutorhali a grot wotnjeßli. Mjes Turkami a Cźornohórzami je teho dla wospjet k krwawnym pukam dóschło. Turkowske knježerstwo je w Zetinju protestowacź dało. Wschě bataillony pschi cźornohórskej mjesy, kotreź běchu hacź dotal 400 muži ßylne, ßu ßo na 500 muži rosmnożiłe.

Hubjene žně w Ruskej.

W Ruskej njeißu ßo w 20 gubernijach žně poradźiłe. Dwanacze s nich je cźežko schkodowało. K podpjerje je 120 milijonow rublow trěbnych, s kotrychź dyrbi 88 stat nawdacź. Pokoja potrjebnych pjenjes je ßo hižo bjes komdźenja mjes khleba tradaze wobydlerstwo rosdźělika. Nihdze njeje ßo hłód w tej mérje pokasał, so by strowosćź wobydlerstwa s tym schkodu cźerpiła. Hdyž ministerstwowy pschedßyda Kokowzew w khěžorstwowej dumje wo knježerstwownych naprawach rosprawu poda, zyła duma s pschihłoßowanjom jeho rěcź pschija.

We wjetschim dźělu Ruskeje ßu se žnjemi spokojom. Žitnizy w ruskich pschistawach ßo se žitom pjelnja. Teho dla ruszy wikowarjo njemóża žito wotbycź, jeli so jo po tuńschej płacźisnje njeposficźeja.

Turkowsko-italska wójna w Tripoliźu.

Wjedro w Tripoliźu je ßo do deschcza dało. Wo dnjo a w nozy ßo deschcź lije. Italske wójskowe sarjadnistwo teho dla po mózności twarjenje barakow sa wójsko spěchuje. Deschczowe wjedro

je drje też Turkow a Arabskich poślednje dny wotdźeržało, nadpady na italske stejischcza cinicz. Jedyn wobhonjeŕ, ſ Ainzary pschibywschi, wobkrucza, ſo ßo w oaſy Turkojo a Arabſzy ſhromadźeja. Kholera ßebi pjecza mjes Arabskimi wjele woporow żada. Wobhonjeŕ je nëhdże 50 njepohrjebanych cźëłow widźał. Wón niczo njeje ßłyschał, ſo by njepschecźel dalschich wojeŕskich mozow wocźakował, nawopak je ſhonił, ſo ßu ßo nëkotſi arabſzy wjednizy wojowanja nabyli, ſo pak Turkojo wſcho mózne ſpytujo, ſoubychu wjednikow k dalschej ßwërnoſczi namołwili.

Wobhonjerjo dale powjedaju, ſo je w turkowſkim lëhwje powjeſcź rosſchërjena była, ſo bórſy wjeleſamoźny wjednik ſe Syrty ſe 6000 muźimi pschicźehnje. Wobhonjerjo też wobkrucźeja, ſo je njepschecźelſke wójſko ſ Gariana a Azizie woteſchło, a ſo w tymaj mëſtomaj kholera ſakhadźa.

Po wudawanju italskeho knjeżeŕſtwa je ſtrowje italskeho wójſka najlëpſche. Wuſamknjene je, ſo byſchtej oaſa a mëſto ſ podſeńſkej khódbu ſjednocźenej bykej, a ſo by mëſtu ſ podkopkami ſtrach hroſył.

Mjes druhimi pſchimórſkimi mëſtami, kotrež ßu Italſzy wobßadźili, je pola Tobruka k małym ſcharwatkam prëdnich ſtrażnikow dóſchło. Też pola Derny wobhonjazy jëſdni do ßo ſraſnychu; pſchi tym ßo jedyn wojak ſrani. W Tobruku a Dernje je italſka wobßadka poßylnjenje dostała.

Awſtriſke wójſke pſchihoty w Boßniji.

Awſtriſke knjeżeŕſtwo ßo boji, ſo ßo ſ pſchijëſdom italskeho wójſkeho kódźſtwa do ägäiſkeho morja na Balkanje wójſke njemëry ſbudźa. Wono je teho dla garniſony pſchi ßerbſkej, turkowſkej a cźornohórſkej mjeſy poßylniło, żandarmeriju podwojiło a pódla wojakow też wójnſki material k mjeſam dowjeſło. Muźſtwo wójnſkeho kódźſtwa lëtnika 1908, kotrež dyrbjeſche ßo 1. oktobra puſchcźicź, ßo w ßłużbje wobkhowa.

Wogruńſka kula.

Kraßne ſkhadźeſche ßłónzo nad runinu wokoło Wogrunja (Wagram). To bë 6. julija lëta 1809. Rakuſke wójſko, kotrež pod arzywójwodu Karlom ſtejeſche, mëjeſche wukónczenje hórkow wobßadźene, kotrež ßo wot Ebensdorfa do Markgrafeneuſtiefela cźahnu. Napoleon bë ßwoje wójſko, kotrež ßam nawjedowaſche, pſched Rußbachom, tymjeſchcźatej rëku roſeſtajał. To bë wulka armeja ſe ſtarej gardu hromadźe. Dawouſt prawy, Maſſena lëwy rózł nawjedowaſche. Tu ſtejeſche ßebi tſi ſta tyßaz muźi napſchecźiwo, kotſiż chzychu ßo mjes ßobu bicź; jeni, ſo bychu ßwoju domiſnu ſakitowali, druſy, ſo bychu wotpohlady muża pſchewjedli, kiż chzyſche kralam a wjeŕcham wot ſpanſkeje rëki Ebro-a hacź do Wißky ßwoju wolu nanuczicź. — W pjatej hodźinje daſche Napoleon Maſſenu k ßebi ſawołacź.

„Knjes Marſchalo, to budźe horzy dźeń. Ale na waß ßo ſpuſchcźam, ſo budźecźe naſchu lëwu ſtronu krycź a móſt pſches Dónawu ſchkitacź. Kajkeje myßle bëchu dźenßa rano waſche wójſka?"

„Jara dobreje, Waſcha Majeſtoſcź."

„Kelko ſcźe wczera pſchißadźili?"

„Schtyri tyßazy morwych a ſhubjenych."

„Duź wam potajkim dźewjatnacźe tyßaz wojowarjow ſbywa. — Snojecźe liczbu njepschecźelow, kotſiż ßu ßo na tej cźołowej cźarje, na kotrejź dyrbicźe wy wojowacź, roſeſtajeli?"

Maſſena cźoło ſmorſchcźi. Jeho pohladnjenje ßo ſ wótrym Napoleonowym pohladnjenjom ſetka, kotryż jeho wótroſcź ſa ſło njebjerjeſche a jeho druhdy hrubu ſjawnoſcź pſchenjechaſche.

„Waſcha Majeſtoſcź, mi dowolcźe to naſpomnjenje, ſo ßebi pola Rivoli, pola Curicha, pola Genfa, pola Cajdiero a napoßledku pola Ebelsberga njejßym na to myßlił, ßwojich njepschecźelow liczicź." A potom po pſchetorhnjenju nëhdże dźeßacź ſekundow doda: „A tola ßym jich też njedźiwajzy teho ſbił."

„Tehodla ſcźe też mojeje dowëry a mojeho wyßokowaženja wëſty", khëżor wotmolwi. „Tola dyrbju wam roſpokaſacź. Dźenßa budźe, dokelż ßo wo pſchimanje jedna, we ßrjedźiſnje hłowne dźëło. Prawy rózł budźe dlëjſchi cźaß móz tak cźinicź, każ by poſtupował. Waſch kor budźe hłowny njepschecźelowy nadpad dyrbjecź wudźeržecź a njeßmë ani krocźele zoſnycź."

S najdwórliwiſchimi ßłowami bë to tola kruty pſchikas, a duź bë wotmolwjenje: „Majeſtoſcź, wy ſcźe nam worjowy dowërili, a my budźemy je, dyrbi-li bycź, hacź do ßmjercźe ſakitowacź. Waſcha Majeſtoſcź ßo dopomnicźe ſo budu ja w hołku a mjerwjeńzy wojowanja wot Adlerklaua hacź do Wogrunja, ſ napſchecźa Wina, cźehnjenu cźaru wojowanja twjerdźe dźeržecź."

„Bóh was ſchkitaj, knjes marſchalo."

* * *

Maſſena bë ßebi nëſchto dnjow prjedy na kupje Lobau-je ſ konja padnywſchi nohu ſeſchtapił, a duź ßo w cźornej korejcźe na ſchtyrjoch niſkich koleßach, kotraź ßo do ſady ſ krywom, kiż bë tu khwilu wotewrjeny, ſawrjecź hodźeſche. Poſtiljonojo, kotſiż na podßobnikach jëchachu, bëchu cźeŕwjeni ſdraſcźeni każ wojeŕſzy pikerojo khëżorſkeje ßłużby.

S khwatkom ſchtyrjoch cźornych koni korejta pſches hiżom ſrake żitne pola, tymjeſchcźate niżiny, ßmahi, hole a mëſtna pſchejëdże. Sa njeju błyſchcźaty generalſki ſchtab ſcźëhowaſche, na kotrehoż cźole marſchalowy ßyn, dragonarſki wyſchk Prosper Maſſena, ßwojeho wohnjoweho bleczkateho bëloſcha ſkludźowacź ßo prózowaſche. Półvrowa para krajinu do na módri ſchlewjerja (ſaſcźëry) ſawodźeſche a tak pſchikrywaſche ſchëroku wójſkowu cźaru, kotraź bë wot Süſſenbruna hacź do Breitenſeea roſeſtajana. Zyły ſchtwórty kor armeje ſtejeſche k wjecźoru ſ napſchecźa rakuſkeje artillerije, kotraź ßwojeho pſchecźiwnika ſ kanonſkimi kulemi ſaßypowaſche a tak poſtupowanja ßwojich pëſchkow, kraßnych, khrobkych pëſchkow, pſchiprawjeſche.

Maſſena-owy wós nëtkole pomaku mjes rjadami diviſije Molitor jëdźeſche. S woſa ßo nakhilejo marſchal ßebi kedźbnje, ale niz njemërnje ßwoju brigadu, kotraź brónje w ruzy dźeržo, woßrjedź deſchcźa kulow njehnuta ſtejeſche, wobhladowaſche.

Marſchal hejtmanow wokacź ßłyſcheſche: „Hkowu wyßoko!"

Na tej ſtronje rakuſka artilerija wokoło dźeßateje hodźiny dopołdnja tſëlecź pſcheſta. Storkazy wëtſik mróczele kura wotehna, a ßłónzo ſ poknymi pruhami ßwoje wótre ßwëtło na rosteptane bróſdy ſcźeleſche.

„Chzu cźëkanje Franzowſow we bliſkoſczi widźecź", pólny marſchal Wukaſchowicź rjekny.

Njemudrje wón tſizeczi kroczeli wot pinczich hórkow do prëdka poſtupi. Jeho poſtróżenje bë wulke, hdyż wón hacź na dotſëlenje ſ piſtoliju tyßazy wojakow w bitwiſlim porjadu wuhlada, hdyż łąß bajonetow pytny a hróſbny hłóß roskaſowacź ſaßłyſcha: „Tſëlbu na ramjo! Smahujcźe ſ khorhowju!"

Potom ßamßny, bjes maka nadcźłowjeſki hłóß ſareji: „Woheń!"

Sa wokomik wuhlada, kak po zyłej naczolnej cźarje ßo fijołkowe płomjenja ſaßwëtlichu. Wón hnydom ßłyſchesche, kak derje nawjedowane tſëlenje praſkotaſche, ſo ſady njeho pok pokka grenaderow khëżora Franza do ſrakeho żita padny, a ſaczu njenadźiży, kak jeho mózna ſyma pſcheběhny. Ssmjercź Wukaßowicza na jeho bëloſchu nadpadny. na kotrymż dźeßacź mjeńſchinow ſe ſproſtnjenymaj wocźomaj a ſe ſakrwawjenym ertom ßedźo woſta. — Tola woßrjedź bitwy wyſchſchi Maſſenje powjeſcź pſchinjeße, ſo ßo diviſija Boudet w Eßlingu roswjaſuje, a ſo je ßwoje kanony tcźazy woſtajika. By-li pak ßo Rakuſchanam khwile woſtajiło, ſo mohli lëwy franzowſki rózł wobeńcź a ßo moſtow kupy Lobauy ſmozowacź, bë bitwa ſhubjena, wulka armeja bë ſniczena, a Napoleonowa hwëſda bë była ſblëdnyła. Sakſchik hnëwa ßo jemu ſ hubow doby.

„Boudet, rjekowſki muź pola Marenga, je to mózno ... Poſtiljonowje dojëchajcźe do Eßlinga ſ khwatkom!" wón roskaſa.

Potom ßo njeczłowjeſzy napinaſche, ſo by ßo runy dodźeržał a ßo ßwojemu ßynej pſchiwobrocźi: „Praj khëżorej, ſo naß wot pokodnja ßem krucźe do wuſkoſczow cźerja. Khwatam tam, ſo bych bitwu ſaßo ſrjadował. — Make polki, hdyż ßu ſjednocźene, doßahaju, ſo bychu moſty a armeju ſchkitałe."

S tym Molitorej pſchikaſa: „Towarſcho, dźeržcźe ßo tule, każ pola Näfelſa pſched Suwarowom."

Potom na adjutantow a na hejtmanow ſawoła: „Moji knjeża, wy budźecźe mojemu wojej pucź dźëłacź, myßlu ßebi, rakuſzy huſarajo ßu pucź do Wogrunja hiżom wotrëſli, budźemy ſ teßakom dźëłacź dyrbjecź, ſo bychmy hacź k Boudetej dozpëli."

Khwatk pjatnacźe koni, na kotrychż wyſchzy teßak wucźahnywſchi, pſches palazy ßo Breitenſee cźerjachu, rżeſche pſches tu wjeſku, potom ßo wotdźëlenje do Aſpernowa wobrocźi a mjes dwëmaj lëſkomaj do cźrjódy rakuſkich pëſchkow ſtorcźi, kotſiż pſcheßłapjeni ani khwile njemëjachu tſëlecź a ßwoje rjady wotewrichu. Sa jednym wëtrnikom ßo ta dźëlba pſchedobyła abo lëpje prajene pſchekaczi mjes dwëmaj ſchwadronomaj huſarow; tola rakuſki major na ſaſtupnu deſku korejty ſlecźa, ſo by ßo marſchala ſmozował.

„Podajcźe ßo, knjeże!"

Rubnjenje ſ teßakom jemu hłóß a wobliczo roſtorże. Wón ſaſtonawſchi k ſemi padźe.

Korejta pſches cźëła ridrowaſche, pſches tymjeſchcźa pſchejëdże, żiwy płót roſtorha a hakle na dalokoſcź dotſëlenja pſched khëżorſkej

bróžnju w Eßlingu sasta, kotraž schtyrjom franzowskim kompanijam sthow poskiczesche, kotrež wot wieczora pschikhadżazu njepschecżelsku diwisiju sadżerżowachu.

Massena sawobalki wottorże, kotrež jeho seschtapjenu nohu pschikrywachu a lemjachu, wuskoczi s wosa a sepjerajo ßo na kij, wleczesche ßo k wojakam kotsiż ßo dospoknje roswjasowachu.

Ke khorhowi, dżeczi, khěżor ßo na to spuschcża, so wy dobycże pschinjeßecże. Do prědka! Sa mnu scżěhujcże!"

A ßo dale wleczo wón wójsko, ßwoje ßurowe czělne bolosce wobknjeżejo, wróczo do wojowanja wjedżesche. Wón Rakuschanow sadżerża a dasche Nordmannowu diwisiju krucże potsělecż (dezimowacż). Tsi batalijony arzywójwody Ferdinanda do Donawy sahna, dasche s njepschecżelemi wutykany Wogruń s bombami potsělecż a mózesche sa jenu hodżinu wschitke postajenja saßo wróczo dobycż, kotrež bě Boudet shubik. Dobyczerszy saßo ßwój wós żadasche, mjes tym so jemu Brisset, jeho lěkař, krej stajesche, kotraž jemu s nowa s wotewrjenych ranow ßylnje czeczesche.

Tu jemu pschisjewichu: „Knjes marschalo, kanonska kula je wobeju wascheju postilijonow morika."

* * *

Rakuski generalny major Normann, kotremuż bě arzywójwoda Karl porucził, franzowsku armeju sadżerżowacż, dasche ßo wot wotdżěla artilerije pschewodżecż, kotrejż běchu ßo najlěpschi tsělzy pschidżělili. Dokelż ßebi myßlesche, so móże jeno Napoleonowa ßmjercż Rakusku wutorhnycż, kotrejż rospadnjenje hrożesche, pytasche tutón wyschk ke khěżorej dozpěcż. Psched Eßlingom ßo Massenowa pomaku jědżaza korejta wunóri a wón njedwělowasche, so khěżor w njej ßedżi. Wón Gerdera, ßwojeho najlěpscheho kanoněra pschiwoka a pokasujo na korejtu, kiż skónczńje sasta, jemu rjekny; „Ty, widżisch korejtu?"

„Haj exzelenza!"

„Móżesch ju na prawu sdalenosc̀ doßahnycż?"

„Na schtyri sta kroczeli."

„Dolecżi wutsěl tak daloko?"

„Wón wós wot sady pscheryje a w nim ßedżazu woßobu sawěscże mori."

Ty masch woßebitu kulu?"

„Haj, exzelenza, zylindarsku kulu s wótrym kehelom, kotraż móże zyły rjad ludżi sahubicż, dokelż je wobßah pólvra dwójzy tak wulki."

Nordmann jemu wjerschk Lehenberga pokasa.

„Postup ßo na tule hórku; kschiż rjada khěżoroweje Teresije a sto luisdorow budże twoje myto, ßy-li tehole Bonaparta s kupy Korsiki morik", wón se sazpěczom doda.

S dragunarjemi pschewodżana ßo Gerderowa konona na hórku dowjesy a k tsělenju pschiprawi. Spěschnje kanoněr sakoži, czakasche, so by wětsik wot pěschkow naczinjene wulke mróczele pólvra rosehnał, měrjesche ßo tsi sekundy a dżerżesche sapalazy kij k sapalakej.

Bum! czorna tłama wujesche.

Se ßwojim dalokowidom Nordmann widżesche, so ßo korejta woßrjedża rosmjecże. Wón widżesche, kak ßo wobaj postilijonaj spowróczischtaj, ani so bychu ßo konje korejty hibnyke. Wón sawysska, ßej myßlo so je Napoleona morik. W tym wokomiku ßo Lasalle s pjatnaczimi schwadronami na jeho korps wali a jeho donuczi, k polnozy zosacż, hdżeż jeho arzywójwoda s nowa pschecżiwo Oudinotej postaji, kotryż Wogruń wobhrożesche.

Dragunarski hejtman wot Gerdera wutsělenu kulu sběhnywschi do worzlowehо krywa saryte napißmo czitasche: Lata na khěżora Napoleona.

Póscżelmy tu kulu se strażnym mischtrom khěżorej", wyschschi rjekny, „dokelż dżě bě jemu postajena. Ale prjedy dyrbi hischcże Massenje wo tym powjesc̀ dacż. Popoldnju w tsecżej hodżinje ßkónzo na czeczazu krej ßwěczesche. Italske wójsko, kotrež pod franzowskej khorhoju wojowasche, bě mucżne, Bernadotte zosasche. Davoust njepostupowasche. Ssrjedżischczo wosta pschecżiwo njepschecżelsim ßykam bjes mozy, biż běchu po brjohu rěki Rußbacha postajene. Do Wogrunja móżachu jeno sastupicż, hdy bychu nadczłowjeske napinanja czinili, hdy bychu rakuskich jěsdnych wróczo wjerhli, kotrychż bě dwazyczi tyßaz muži pod Lichtensteinowym roskasom. . .

Njejapzy Napoleonej myßliczka pschińdże. Wón Drouot-a sawowaka a jemu poruczi, so dyrbi wulku bateriju shromadżicż. Wokoło schtyrjoch bě ßo dżewjecżdżeßat kanonow do polkoka sestajako, na prawizu wot Adlerklaua. W ßrjedżinsnje khěżor woheń nawjedowasche, kotryż ßo na jěsdnych samerjowasche, doniż ßo njedohlada, so jara schěroki a husty stołp pěschkow na kanony postupuje.

W tym wokomiku jemu podwyschk kulu pschepoda, kiż bě psched Eßlingom jemu placżika. „Majestosc̀, knjes marschal Massena, wójwoda Rivolisti, waschej Majestosczi pschisjewja, so je diwisija Boudet Wulke Asperny saßo dobyka, a jeho exzelenza Waschej Majestosczi tónle wutsěl scżele, kotryż je jeho wós pscheryk." Runjeż bě ta hodżina khutna, ßo Napoleon tola saßmja.

„Ha, czile schwarni ludżo tola stajnje na mnje spominaja, ale ja jich ßwójstwo sdżerżecż njeßmém. Huydom dyrbimy jo wróczo póßlacż. Hižo sdwórliwosce dla. Duż njech ßo tale kula wumėri."

Jemu rosprawu dachu:

„Majestosc̀, ta kula ßo do dwanaczepalzowskeje konony hodżi."

„Dobre, mój luby Drouoto, dopomńcże ßo nětkole na wokomik, so scże něhdy artilerista byk. Nabijcże tule kanonu . . . Haj derje, gardowu kanonu."

Khěżor s konja stupiwschi pschihladowasche, kak ßo kanona nabiwa. Dalokowid ßebi psched woczi dżerżesche, so by spósnał, schtó postupuje. Na czole rakuskich batalijonow wyschka generalneho staba pytny, kiż mějesche ua wutrobnju wulki rjad kschiżow a bantow. Napoleon Drouota na bok ßuny, pruhowasche samėr tsělenja, měrjesche ßo pomaku a wsa leutnantej sapalazy kij s rukow.

Kula ßo wutsěli, wulke płomjo s kanony wußapny.

W Raabje laty wutsěl Nordmanna do ßrjedż wutrobnja trjechi, storże jeho s konja a wjerhny jeho ke korjenjam wjasa, pod kotrymż jeho hodżinu posdżischo morweho namakachu, mjes tym so Lasalle Leopoldsau nadběhowasche a bu s kulku trjechemy mjes wóczkomaj morjeny, mjes tym so pak Oudiuot se starej gardu psches rěku Rußbach cżehnjesche a arzywólwoda Karl ßo se spěschnymi postupami do Morawskeje wróczo wotßali . . .

Stawisna je ßo mi w němskej rěczi psched nětkotrymi lětami na mejstim mjeczoru w hoscżinskej sahrodże w Němskim Wagrunje powědaka. Powědaŕ bě hoscżenzaŕ Bleider, kotrehoż dżěd bě bitwu pola Wogrunja ßobu cżinił.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Tepjenju s wolijom pschichod ßkuscha.) Na Lubijskej drósy cżißko 6 delka ßo nětkole wschědnje dopoldnja wot 9 hacż 11 hodżin a popoldnju wot 3 hacż 6 hodżin apparat sa wolijowe tepjenje pokasuje. Wěz sda ßo wopraudże jara praktiska bycż. Wolijowy tepjenski apparat, ßo sa wschě drużiny khachlow ßo pschihodżazy, podawa; wón móże ßo w stwinskich a tež w kucheńskich khachlach pschiprawicż a móże ßo pschi pscheczehnjenju do druheho wobydlenja ßobu wsacż. S hkownym dobytkom pschi wolijowym tepjenju je pschihódnosc̀ a wulka czistosc̀, dokelż ßo wuhlo a drjewo njetrjebatej a teho dla tež żadyn popjek njenastawa. Apparat ßo wot mikeje czopkoty hacż do najwjetscheje horzoty sestajecż hodżi. Tepjenje ßo s teerowym wolijom stawa a do zyła njewonja.

— (Mytowana khrobłosc̀.) Budyske hamtske hejtmanstwo je ßo wo to postarało, so je ßo fabrikskemu dżełacżerjej Gustawej Queißerej w Rynatni 300 hriwnow s Carnegijoweho wustawa jako podpjera wupłacżika. Queißer bě 13. auguśta pschi wohnjowym njeßbożu ßwoje dżěczi na rjekowske waschnje se ßmjertneho stracha wukhował a ßo pschi tym straschnje wopalił. Jemu ßo wuhlady na dalschu pjenjeżnu podpjeru cżinja.

— (Njehornika sajeli.) Póndżelu wieczor ßu na hłownym torhoscżu muża sajeli, dokelż je psched schulskimi holzami njekasanske rěcże měł.

— **Pschedżenak,** serbska protyka na pscheschtupne lěto 1912, budże ßo wěscże wschěm woßebje spodobacż. Nimo wschelakich rjanych wobrasow s mißionstwa, s Tripolißa, hdżeż ßo nětko krwawna wójna wjedże, a druhich podobnych, namakamy tam tež wobras nascheho njeboczicżkeho serbskeho ludoweho spěwarja Pětra Mtónka s Dżiwocżiz a k temu jeho żiwjenjoběh. Bě ßo hischcże jenicżki wobras wutkował; tón je ßo w Prasy jara rjenje sa wotcżischcż pschihotował a je nětko w serbskej protyzy widżecż. Wón nam njeboczicżkeho jara derje pschedstaja. Runje tajki běsche. Wschěm, kiż ßu ßo na Mtónkowych spěwach wokschewjeli, budże wobras wěscże witany. Duż kupujcże ßebi serbsku protyku na lěto 1912!

— 1. dezembra budże ßo w Sakiej skót liczicż.

— Wulki ßněh je ßo pjatk a ßobotu w Schlesyskej na Jiserskich a hobrskich horach naschok. Na tamnischich dróhach ßněh 20 zentimetrow wyßoko leži, tak so móża po nim na ßanjach jěsdzicż.

— (Spadowanje żitnych płacżisnow.) W pokodnischej Ameriży, a to w krajomaj La Plata a Argentinskej ßu ßo lětßa pschenicżne żně nimo měry derje poradżike. Lětusche żně w La Plata a Argentinskej ßu ßnadż najwjetsche, kotrež ßu tam hdy byke. Psched tydżenjom ßu drje deschczíki żně troschku kasyke, posdżischo pak je ßo wuwjedriko. To je s pschicżinu byko, so ßu tamnischi żitni wikowa-

rjo hromady pschenży po nižšschej płaczišnje na wikach poskiczili. S tutym do prědka pschedawanjom chzedża žo wikowarjo psched tym swěščicź, so krótko po žnjach, kotrež žo létža jara sahe skónczo, zyke nowe žito njepschedate na wiki pschińdże a tam na płaczišny cźischczi.

Wulka poskiczenka ſ pokodnischeje Ameriki žo cźim bóle saczuwa, dokelž tež Kanada ſ khětro wulkej hromadu wustupi. Pschi tym dyrbi žo na to pokasacź, so kanadiske žito wožebje teho dla na płaczišny tłóczi, dokelž je wono mjenje hódne, a hubjenſche druziny bóle płaczišnu każa, dyžli dobre. Hižo nětkole žu pschenczne sklady w poknóznej Amerizy jara wulke a bohacze pjelnjene. To žo na wikach sjednoczenych statow poknózneje Ameriki žylnje saczuwa a płaczišny tam ſ wopjeczizu du. Žně žu po sdaczu wjele wjetſche wupadłe, hacź je žo ſ wopředka wuliczilo.

S **Praskowa.** Tudomny žiwnoscźeŕ Jan Trawda Schneider, rodź. ſ Delnjeje Kiny, kiž bu létža 9. oktobra 83 lét stary, je wumrjeł. Hodžijſkemu spomóżeŕskemu domej je wón 450 hr. wotkasał. Dań ſ tutych pjenjes ma žo kóžde léto na Božodźeščzowe dary sa dźeczi spomnjeneho doma nakožicź. Njeboczickži bě wulki pschecźel małych dźeczi. Dokelž bě žo sa dźeczaze léta žam ſ khudobu bědzicź měł wjedźesche tež, kak je tajkim dźeczom wokoło wutroby a kak žu dźělbracźa a pomozy druhich potrjebni. Duž je žo do žwojeho wumrjecźa wo to postarał, so bychu psches njeho ſ najmjeńscha něktore khude dźeczi něschto k swjeżelenju dostałe. Hodžijski spomóżeŕski dom dawa jemu sa to kemschazy dźak do rowa. Bóh sapłacź jemu tutu jeho luboscź bohacze!

S **Prěczez.** Na Prěczowskim a Myschowskim revěrje bě schtwórtk wulka hońtwa. Na njej 120 sajazow, 5 bažantow, 2 koniklow, 1 kurwotu a 1 lischku tšělichu.

S **Huski.** Město dotalneho gmejnskeho pschedstejicźerja Pětscha, kotryž je žwoje sastojństwo słožił, žu žiwnoscźerja Richarda Wjazku sa gmejnskeho pschedstejicźerja wuswolili.

Se **Sahorja.** Do tudomneho a žužodnych revěrow paduschni hońtwarjo khodża. Husto jich w nozy tšělicź žłyscha, tola nichtó jich hischcze njeje lepił. Porakez bratśja w Hajnizach, kotsiž žu naschu hońtwu wotnajeli, tele dny ſ polizajſkim pžom sa paduschnymi hońtwarjemi žlědżachu. Pschi tym pož satšélenu žornu namaka, žlěd sa hontwarjemi pak bě žo sžubił.

S **Roswodez.** Njedźelu w nozy je žo bróżeń tudomneho kublerja Gruhla ſ domoj khowanymi žnjemi wotpalika. Woheń je žo bjes dwěla se słónſniſkej ruku sałożił. W bróżninych murinych wotewrjeńzach žu sbytki spalenych lapow namakali, ſ kotrymiž je žo žłoma w bróżni sapalika. Polizajſki pož, po kotrehož běchu póžłkali, pak njemóżesche žlěd namakacź, dokelž běchu hižo mnosy ludźo spomnjene lapowe sbytki pschimali.

Se **Stróże** pola Huczíny. Njedźelu wjeczor $^1/_2$9 hodźin je w statoku kublerja Ernsta Khěžnika woheń wudyrił. Sa krótki cźaž płomjenja bróżeń a hródź wupuscźichu, tola domske žo płomjenjam wobró, dokelž wětsik ſ pschihódneje strony dujesche. Tši žykawy, kotrež běchu na pomoz pschijéle, njemóżachu njedožahazeje wody dla poknje dźěkacź. S Khěžnikez žwójby bě jenož Khěžnikowa doma. Jejny muž a žyn běschtaj prjeczku woteschłoj a žo hakle wjeczor w 11 hodźinach wróczischtaj. Kak je woheń nastał, njeje snate.

Se **Sswinatnje.** Na Sswinarńskim a Kaneczańskim revěrje žu pschi hońtwje sańdźeny tydźeń 32 sajazow, 30 bažantow, 20 kurwotow a 10 kaniklow tšélili.

Se **Stróże.** W knježej holi žu tele dny hajnizy někotrych fabrikarjow sajeli, na kotrychž tukachu, so swěrinu ſ wócźkami koja. Dowjedźechu jich k žandarmej, tola tón jim njemóżesche žanu winu dopokasacź. Duž dyrbjachu žo sajecźi puschczicź.

S **Komorowa** pola Rakez. Kermuschne dny žu nimo. Ale hacź tež žu storki sažike, ſ kotrymiž staj žo jenaj tudomnaj korczmarjez bratraj potrjechikoj? Póndźelu wjeczor měješche žo tak mjenowana „kermuschna wopusch“ wutorhnycź, a to na rejach. To drje bě temu mkódschemu bratrej pschesahe a teho dla pocża njemdrje hewrjekacź, haj žamo žwojeho bratra šestorkacź. Pschimanje bě tak hrosne, so dyrbjesche žamo gmejnſki prjódkstejeŕ na pomoz pschińcź. Tutón ſ mikymi žkowami mkodeho měrkažerja k skhodej dowjedże. Tola tam žo sastaji. Mkodźenz žo wuwinywschi a helszy nawokawschi poždlednju reju rejowasche. Haj kermuscha ma tola dundra we žebi, skoro kaž kósłopiwo.

S **Borschcze.** W cźežkich myšlach je žo pjatk tydźenja tudomny dźěkacźeŕ Ernst Schneider wobwěžnył. Wón bě pilny, strósby a sprawny muž.

Se **Zitawy.** W Žitawje je žo połkownik a roskasowaŕ pěschkowskeho połka cźišlo 102, ſ Linsingen, žam satšélił. Schto je jeho k temu donucźiło, njeje wěste. Měnja, so žu to žwójbne wobstejnoscze sawinyke. Połkownik ſ Linsingen bě ſ Hannoverskeje, běsche wustojny a pola towaŕschow a poddatych widźany a lubowany wyschk. Jeho žu na wojeŕskim pohrjebnischczu w Draždźanach pokhowali. — Runje na žamžne waschnje žebi léta 1880 tudomny połkownik, žwobodny knjes ſ Welk, žiwjenje wsa.

Se **Shorjelza.** Magistrat je wobsamknył, paleŕnju cźégłow a khowaŕnju popjelnizow blisko pohrjebnischcza natwaricź.

S **Kulowa.** W naschim měscze 2301 woždoba bydli, a to 734 mužskich, 793 žónskich a 774 pod 14 létami. Pschi lońschim liczenju ludźi bě žo 2241 woždobow naliczilo.

S **Wikowa** (Petershaina). Wutoru je žo jena dźěłacźerska khěża na tudomnym knježim dworje wotpalika. Pschi tym je žo 10létna duchaßłaba holza dźěłacźerja Maia, kotraž wobjed warjesche, spalika.

S **Wojerez.** Sserbjo Wojerowskeje woždady běchu pschecźiwo powołanju wyschſcheho fararja Dahlmanna w Ruhlandże sa prěnjeho duchowneho we Wojerezach protestowali, dokelž bě prěnje duchwne městno we Wojerezach stajnje ſ jenym žerbſki rěcźažym duchownym wobžadźene byko. Pschedžyda wokrježneje synody bě tón protest sa wosrawnjeny spósnał. Tónle rosžud pschedžydy wokrježneje synody je konsistorstwo po rekursu wyschſcheho fararja Dahlmanna wotpokasało, dokelž druhaj dwaj duchownaj we Wojerezach žerbſki rěcźitaj. — K konsistorstwowemu rosžudej ludźo, kotsiž tudomne wobstejnoscze snaja, ſ hłowu wija.

Se **Sprejow.** W létuschej žuchocze je jara mało jahodkow a hribow narostko. Ludźom, kotsiž hewak druhe léta ſ wupłodow hole rjany pjenjes wuwikowachu, teho dla móscheń prósdna wosta. Jenož žołdże žu žo derje poradźile a žu někotrejžkuli khudej žwójbje ſ najwjetſcheje nusy wupomhałe. Tola tež tudomni bohacźi burjo a pjenjeżnizy pilnje žołdże sběrachu. Tak bě tež bur Dończka žwojich žwójbnych na sběranje žołdžow póžłał. Naßběrane žołdże žo do Lucża dowjesechu. Tam je knjes Fröhlich, kotryž ſ nimi jelenje pizuje, pokupuje a sa nje rjanu płaczišnu dawa. Jeho ludźo pschiwjesene žołdże w jenej bróżni wotwažachu a kóždemu na papjerzy wobžwědczichu, kelko zentnarjow a puntow bě pschiwjesł. W pižarni žo po tym pjenjesy wupłaczichu. Tak tež młody Dóńczka žwoju papjerku dosta, tola, kaž chzedża ludźo wjedźecź, bě ju wón sporjedźał, tak so žo jemu město jeneho dwaj zentnarjej sapłacźischtaj. Wjeżele žebi hwisdajo wón žwoju karu domoj wjesesche. Ludźo, kotsiž žo teho dla na njeho roshněwachu, pak jeho khumschty pscheradźichu. Hdyž žebi wo wšžy wo tym schukotachu, chzyschce pachołowy nan tu wěz samasacź. Schtó pak wě, hacź žebi ludźo dadża hubu satykacź.

Se **Sslepeho.** Sslepjańska woždada je k porjedźenju žwojeje zyrkwje 500 hriwnow wot schlesyſkeje synody dostała.

S **Draždźan.** Draždźańske wuczeŕiske towaŕstwo je ſ wobsamknjenjemi krajneje synody w nastupanju nabožeńskeje wuczby w schulach jara njespokojom. Wuczerjam je ſ pohórschkom, so žebi duchowni tež w pschichodże dohladowanje w nabožeńskej wuczbje w ludowych schulach žadaju. Synodźiny žobustaw schulſki direktor Philipp skorżesche, so synoda žaneho hłubscheho srosumjenja sa nowoczažne nahlady wuczerjow nima.

Přilopk.

* (Njesboże w transformatorſkej khěžzy.) Do transformatoriſkeje khěžki w Seifhennersdorfje, w kotrejž žo milinowe prudy do wyžokeje napjatoscze pschetworjeja, bě kososch slecźała. Twarjeŕ maschinow, Dudek, runjež napominany, so žmě jeno ſ wěsteje strony do tuteje khěžki sastupicź, swaži žo tola ſ wopaczneje strony do njeje žo dobycź. Ale to se žiwjenjom sapłacźi. Milinowe poražene žylneho muża na městnje mori. Jeho pschichodna dźowka a teje macź chzyschtej jeho wuživobodźicź, ale žo runje tež cźežzy sranischtej. — Tež w Sserbach žu tajke khěžki, duž njech tutón srudny podawk psched swažliwoscźu warnuje!

* (Sso spalił.) Wulke wohnjowe njesboże žo we Zwikowje w Cźechach sta. W Hanischez khěži woheń wudyri, pschi tym žo 14 létny hólz Belle spali. Wón je pjecża se sapałkami hrajkał.

* (Woża kłoła.) W Kaczneraz tworni w Kraloweje Hradzu 19 létnu dźěłacźerku woża do jasyka kłó. Prjedy hacź lěkaŕ dopschikhwata, jasyk tak jara saczekny, so žo wboha holza saduży a wumrje.

* (Na dźiwadle satšélił?) Na jewischczu žo pschi poživeczenju khorhowje towaŕstwa katholſkich mkodźenzow w Kralowſkej

Hucze w Hornjej Schlesyskej ſ kulku tſeli. Pſchi dźiwadle mějesche 17lětny Zelder wutſélicź. Dodźiwacź ßo cźlowjek njemóże, ſo bě ßebi revolver ſ kulku nabił; tak wutſéli do teho kónza, hdźež hudźbnizy ßedźachu. Kulka jeneho ſ hudźbnikow myrny a druheho, Wollmanna, do praweho boka do cźoła trjechi. Wollmann hnydom bjes wědomnja k semi padny. Polizija podkopkoweho dźěłacźerja Zeldera w runej měrje saja. Pſchi pſcheßłyſchenju wón rjekny, ſo ßebi njeje myßlił, ſo mohł cźlowjek ſ 5milimetrowej kulku někoho satſélicź. Duź bě na ßobu hrajazych tſélił. — Dyrbi dha ßo na jewiſchcźu ſ zyła ſ tſélbami wobkhadźecź. Sslusċha dha mohł rjez kóždemu ſchulerjej hižo tſélba do ruki?!

* (Njeſbožowna luboſcź.) Woženjeny dźěłacźeŕ Bittner ſ Gompitz pola Draždźan je ſ kermuſche domoj duzy, ßwoju lubu, 20lětnu Walliu Richterez ſe Strieſena ſkónzował, ju ſ revolwra do hłowy tſéliwſchi. Mordaŕ je ßo potom jěda lyſola napił a ßo satſélił. S pſchicźinu žałoßneho njeſkutka je njeſbožowna luboſcź.

* (Muża ſpalika.) Dźěłacźerku Paszellu w Bytomju w Schleſyſkej ßu ſajeli, Wona je, hdyž jejny muż ſpaſche, jeho ſ petrolejom polała a potom ſapalika.

* (Wobydleŕſtwo w Němſkej.) Po poßlednim ludliczenju ma Němſka 64,925,933 wobydlerjow, Saksa 4,806,661 wobydlerjow.

* (Wo ßnje rěcź ſhubił.) Do kliniki medizinſkeje fakulty w Bukareſtu 35lětny ſaſtojnik Botezeanu pſchińdże, kotryž bě ßo wjecźor cźiły a cźerſtwy do koża lehnył a rano němy wotucźił. Botezeanu pißomnje k wjedźenju da, ſo je hróſbny ßón měł, w kotrymž je ſ tſěchi jeneje khěże do hłubiny padnył a rosraženy ležo woſtał.

* (Wulki woheń.) Se ſchkrjemi jeneje lokomotivy w Skulſku w ruſkej Pólſkej woheń naſta, kotryž zyrkej a něhdźe 200 khěžow ſnicźi. Schtyri woßoby ßu ßo ſpalike, němotre ßo ſranike.

* (Snjeſboženje lětarjow.) Lětaŕ Pietſchker ßo wutoru w Johannisthalu pola Barlina na jěſbu do powětra puſchcźi. S wyßokoſcźe 20 metrow lětadło k semi padźe. Pietſchker ßebi ſchiju ſwiny a hnydom wumrje. — S Triera pißaju: Lětaŕ Weyl, kotryž bě wutoru dopołdnja na ſtronu k Aachenej wuleczał, ßo nad Eifelſkimi horami w mhłe ſabłudźi. Hdyž chzyſche ßo wón pola Greimeratha na ſemju puſchcźicź, jeho lětadło w telefonowych grotach wißajo woſta. Lětaŕ ſ lětadłom na ſemju padźe a ßo cźežko ſrani.

* (Drohoty dła do ßmjercźe ſchła.) Wot dweju njedźeli ßem bě žona hórnika Gruſſa w Komernu pola Duchzowa (Brüx) w Cźechach ſe ßwojim 5lětnym ßynkom ßo ſe ßwojeho wobydlenja ſhubika. Macź a dźěcźo jako ſ dźěła pſchetkatej cźěle we wodowej jamje pola Komerna nańdźechu. Dokelž ßebi žona pſchi nětcźiſchej drohocźe žaneho kroſchka wulutowacź a na bok położicź njemóżeſche, kaž bě to prjedy ſwukła, je ßebi ſe ßwojim dźěſcźom ßmjercź pytała.

* (Rosbuchnjenje dynamita.) We Wulkich Körbizach pola Chomutowa w Cźechach ßo pſchi rosbuchnjenju dynamitowych kapſlow tſeleŕſkemu miſchtrej Rhoberkej ruzy wottorhnyſchtej a woczi wupaliſchtej. Ranjenja ßu na ßmjercź. Też gratmiſchtr Gehringer je ßo cźežko ſranił.

* (Sto wotprawjenjow.) Kat Schwietz we Wrótßławju je po wotprawjenju mordarja Schmidta we Frankfurtu nad Wódru runje ſto wotprawjenjow we ßwojim žiwjenju wuwjedł.

* (13lětny mordaŕ.) W Libuſchinje pola Kladna w Cźechach tótku Schlegera ſatſéleneho nańdźechu. Jako mordarja tſinacźelětneho hółza Jaroßławа Schebika ſ Draßowa ſajachu. — 13lětny mordaŕ! Kajke ßu to powjeſcźe? Schto dyrbi ßebi cźłowjek pſchi tym myßlicź?!

* (Zychnowanje wětra w połnóżnej Ameriży.) W ſtatu Wisconſinje je wichor 12. novembra wulku ſchkodu naczinił. Hacź dotal ßu 23 morwych a 50 ſranjenych namakali. Kak wulku móż je wichor měł, dopokaſuje to, ſo je wón jedyn dom powalił. S rospadankami je ßo ßwójba, ſ pjecź woßobow wobſtejaza, ſaraſyła, kotraž runje pſchi wjecźeri ßedźeſche. Cźopke wjedro a njewjedra lětża njepoßrědnje do ſymy ſe ßněhowymi mjecźelemi pſchekhadźeja. Dokelž ßu telegrafowe a telefonowe pſchiprawy wupuſcźene, njeißu hiſchcźe nadrobniſche powjeſcźe doſchle. Pſchi atlantiſkim mórſkim brjoſy je ßo wjele łódźow na brjóh cźišło. Łódź „Witchapel“ je ßo pouurika. Kapitan a tſjo mużojo ßu ßo tepili.

* (Wětrowa ſchkoda na Helgolandſkej kupje.) Helgolandſki połnóżny brjoh je ßo pſchi poßlednich wětrach ſ kamjenjemi a ßypinu pſchikrył. Ssamo ßylne naßypy ßu ßo ſwottorhale, a **wulki kruch kraja je ßo do morja ſpławił.** Ssamo pěſkowa ßeź je cźežko cźeŕpika. S najwjetſchim ſapuſcźenjom je wětr pſchi khěžorſtwowym wójnſkim pſchiſtawje ſakhadźał. Wulke żeleſne roſchty, kotrež běchu ßo ſa twar ſchkitanſkeje murje poſtajike, ßu ßo do zyła ſniczike. Tu ſchkoda ßamo 200,000 hriwnow wucźinja. Mużſtwa łódźow, w pſchiſtawje leżazych, ßu ßo ſ najwjetſchej prózu wukhowake. Łódź, kotraž bě ßo we wětrje na kupu wukhowała, je ßo wo rańſchu murju wrjeßka a ßo rosraſyła.

Wußudźerja.

Pſchißażny ßud. Dźěłacźerka Hana Frieda Pinzelez, w lěcźe 1885 w Ledźborezach pola Hornjeho Wujeſda narodźena, mějeſche ßo dla wotmyßleneho ſkónzowanja ßwojeho dźěſcźa ſamolwicź. Wona bě ßo loni ſ rejow w Semizach domoj duzy ſ mużſkim, kotrehoż po mjenje njeſnajeſche, dóſchła. Prjedy teho je wona hižo dwě njemandźelſkej dźěſcźi měła, ſ kotrejuż je jedyn dwanacźelětny hółz żiwy. Hdyž bě wona lětża 16. julija tſecźe dźěcźo porodźiła, jo wona w ſtarſchiſtim ſtatoku do hnójnizoweje jamy cźißny, kotruż ſ tramu pſchikry. Naſajtra wona dźěcźo ſ jamy wucźahny a jo ſahrjeba. Wěz pak potajna njewoſta. Ludźo wo njej powjedachu a ju ſtatnemu rěcźniſtwu k wjedźenju dachu. Hdyž żandarm Pinzelez pſcheßłyſchesche, wona ſ woprědka prějeſche, ſkónczuje pak ßo wſcheho wuſna a praji, ſo je dźěcźo w ſahrodże ſahrjebała. 2. auguſta dźěcźo wuhrjebachu. Wono bě po wuprajenju Pinzelez żiwe na ßwět pſchiſchło. Wobſkorżeneje macź je, kaž żandarm wobßwědcźi, po měnjenju ludźi na dźowzynym njeſkutku ßobu winowata. Wobſkorżena je hewak dobra a je pod macźeŕnym ſkym wliwom ſtała. Hdyž ßu chzyli dźěcźo wuhrjebacź, je macź chzyła jenemu mużej kopacź ſ rukow wutorhnycź. Wobſkorżenej teho dla połóżaze wobſtejnoſcźe pſchizpiwſchi ju k jaſtwu na $2^1/_2$ lěta ſaßudźichu a jej cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

✕ 56lětny dźěłacźeŕ K. A. Sommer ſ Dobroſchez bě ßo lětża 25. julija dopołdnja na nowotwar artilleriſkich kaſarnow w Budyſchinje wo dźěło praſchecź ſchoł. Pſchi wojeŕſkim tſélniku wón 70lětnu ſwudowjenu Hagerowu ſetka. Ju do wowßneho pola cźißnywſchi ju wón wumozowacź ſpyta. Njehornika, kotryż ßwój njeſkutk prějeſche, k khoſtarni na tſi lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět ſaßudźichu.

✕ Woženjeny, 21. meje 1879 w Hermanezach narodźeny, nětkole w Kortnizy bydlazy murjeŕ Biedar bě lětża 12. ſeptembra wo dnjo na dróſy mjes Sahłowom a Hucźinu mandźelſku dźěłacźerja Biſkopa, macź 6 dźěcźi, nadpadnył a ju, hacź runje ßo wona ſe wſchej mozu wobaraſche, wumozował. Pſchi tym bě 33lětny murjeŕ Waliguvſki ſ Galiziſkeje, na poßled w Butojuje bydlazy, Biederej pomozny był. Biedera k khoſtarni na 4 lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět, Waliguvſkeho k jaſtwu na 1 lěto 3 měßazy a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

✕ Twarſki miſchtr Haufe w Halſchtrowje bě jako kaßěraŕ tamniſcheje měſchcźańſkeje nalutowaŕnje něhdźe 20,000 hriwnow pſcheſchiwił a nalutowaŕnine knihi wopak wjedł. Haufe doſta 3 lěta jaſtwa a cźeßne prawa na 5 lěta ſhubi.

Khoſtanſka komora. 25 lět ſtary ſchewz Riskallah ſ Aufita w Turkowſkej bě ſe Schwajzarſkeje ſaccharin pſcheßmykał. Wón ma ſa to 4 měßazy jaſtwa wotßedźecź a 300 hriwnow khoſtanja ſapłacźicź.

✕ Maſchinſku pißaŕku Marju Minnu Michalkez w Budyſchinje, 1885 w Małym Wjelkowje narodźenu a dwójzy jebanſtwa a paduſchſtwa dla khoſtanu, winowachu, ſo je ßmjercź ßwojeho dźěſcźa pſchi porodźe lohkomyßlnje ſawinowała. Ju k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźichu.

Krajny ßud. Sslużobnej dźowzy Schidlowſka a Ryczeriz, pola kublerja Müllera we Sslonej Borſchczi ßłużazej, trjechiſchtej ßo na Budyſkim hermanku ſ dźěłacźerjomaj Kaſperom a Dubſkim ſ Budyſchina. Tutaj wjedźeſchtaj ſpomnjenej dźowzy w nozy domoj, dźěſchtaj ſ nimaj do draſtneje komory, woſtaſchtaj tam něhdźe hodźinu dołho a wotßaliſchtaj ßo potom, dokelž hara naſta, ſeſady ſ twarjenja. Kubleŕ Müller wobſkorži njeproſcheneju wopytowarjow dla kaženja domjazeho měra, na cźož bu Kaſper ſ 15, Dubſki pak ſ 10 hr. połhoſtany. Dubſki ſapokoži pſcheczíwo wußudej powołanje, kotrež pak krajny ßud ſchtwórtk pſched tydźenjom ſacźißny.

Na pſchedań:

8 kormych ßwini, po 220 hacź 280 puntow cźežkich,
100 běhakow, 50 hacź 80 puntow cźežkich,
na knježim dworje w Bjerwałdże
pola Delnjeho Wujeſda (w Schleſyſkej).

Dawam k wjedźenju, so

skoto-lěkarsku praxis

wukonjam.

Slomke, stabowy veterinar
a hamtski skótny lěkař
na Walskej drósy čžo. 15 II.
Telefon 744.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. novembra dopoldnja w 9 hodźinach ma žo w lěžu na **Dobroschanskich honach** ležazym, něhdźe

70 ložow stejazeho khójnoweho wuzitkoweho a palneho drjewa

s wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheběadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w korczmje w Dobroschezach.

W Dobroschezach pola Njeżwaczidła. **Wobžedźer.**

Kursus wo pizowanskej wuczbje.

Ssobotu 9. hocź do **pondźele 11. dezembra** t. l. žo w městnosczach **ratarskeje schule w Budyschinje**

kursus wo wuczbje wo pizowanju skota sa ratarjow darmo wotměje.

Samolwjenje ma žo najposdźischo hacź do pjatka 1. dezembra pola podpisanego direktorija stacź, kotryž tež rad wscho dalsche wukasuje.

Direktorij ratarskeho wokrjesneho towarstwa sa kral. sakske hornjolužiske markhrabinstwo.

Tajny ratarski radźiczel dr. **Hähnel.** Profesor dr. **Gräse.**

Sa derjeměnjenje a dowěrjenje, mojej njebocźiczkej lubej maczeri swud. Johannje Henkowej, cźěłowej žonje na Židowje, wopokasane, žo rjenje dźakujo, proschu wutrobnje, jo na mnje dobrocźiwje pschenjesecź.

Hańža Henkez,
cźěłowa žona na Židowje cźišło 64.

Lischawu,

wumpjeru a njeczistosce loze
wotstronja s wěstosczu

Flechtenheil

w tysach po 1 mk.

Krej czisczaze pille

k sprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodźenja tysa po 50 pj.

Krej czisczaze kapki

pschijomnje a pschihodnje žo bjerjaze. Blescha po 75 pj.

Krej czisczazy czaj

„s woponazej snanku". Wupruhowany žrědk pschi wschěch khorosczach, kotrež s hubjeneje krwě wukhadźeja. Tysa 1 mk.

Rosežkanje na wžy.

Jenicźzy woprawne dostacź

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Kuchařki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyto hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Njesapomniczka

na sažny row
nascheho njesapomniteho lubeho žyna, bratra a pschecźela,
cźežneho mkodeho hólza

Maxa Žura

s Noweje Wži pola Njeżwaczidła.

* 10. augusta 1892. † 19. novembra 1910.

Hlaj, hižo bliži žo kónz lěta,
Ty luby žyno, bratsje nasch,
So tebi sta žo žmjertna běda,
So cźichi wotpocźink 'žno masch.
My pak na tebje spominamy
We srudobje, we nadźiji,
Cźe lubowanoh' postrowjamy
We Božej wěcźnej sbóžnosczi.

Kak dźiwnje wjedźe Bóh tych žwojich,
A tola hnadnje kóždy cźaž!
Kak nahle tebje je wot twojich
Dom sawołał na sbóžny kwaž,
Tak nahle, so jo njewěrjachmy,
So prajachmy: Je móžno to?
A hdyž jo druhim powjedachmy,
Też kóždy jara stróži žo!

Tak zyle hinak wot naž dźěsche
Nasch Ernst do wěcźnej' domisny;
O kajke cźerpjenje to běsche,
O kajke stykne modlitwy!
So by Bóh Knjes joh' wupschahnył
Se wschitkich dołhich bolosczow,
Hacź je wón hnadnje jeho cźahnył
Psches sbóžnu žmjercź do njebjeżow.

Hlaj, tehdy žy ty s nami płakał
A troschtowasche starscheju,
Na Boži měr žy s nami cźakał,
Nam žłužił s cźichej luboscźu.
Ssy pychu bratrowskeho rowa
Na žmjertny dźeń žam wobstarał.
Ach, twoju luboscź, dźěło, žłowa
Twój sažny row nam njeje wsał!

Hacź žy na sažne pschekražnjenje
We mkodych lětach spominał?
Hacź tehodla tak cźische, rjenje
Swwój cźežny pucź žy dokonjał?
Hacź běsche cźi twój sbóžnik prajił,
Kak krótki twój cźaž semski je,
Kak sažnu mjesu běsche stajił
Sa žmjertny dźeń a žiwjenje?

To je nětk wschitko dokonjane
A druhdy sda žo nam kaž žón:
Psches twojoh' rowa wěnzy rjane
A róże klinczi dźenža swón!
Schto spěwa nam? Schto spěwa tebi
Se stroschtnym wyschschim khěrluschom?
Kak sbóžni žu, kiž sahe k žebi
Nasch sbóžnik Jesuž wosmje dom!

A schto te róžiczki nam praja
A Boże žłowo njebjeske?
Njech cźěła stawy cźische tkaja,
Twój duch pschi Bosy žiwy je.
Po makej khwili rósnohicza
A žylsy, tyschnosczź, srudoba;
Po makej khwili sažomécza
A sbóžna radosczź njebjeska!

Tak spitaj, wotpocźujtoj rjenje,
Wój lubaj žynaj, bratsikaj!
Budź s wamaj měr! We Božim mjenje!
Njech wamaj kcźeje Boži raj.
Na saždowidźenje we kraju,
Hdźež Bóh wschě žylsy setrěje
A sažo wobradźi nam Waju.
Wój lubowanaj, božemje!

Sa

nasymsku potrjebu.

Wolmjane schtrympy	hižo po 30 pj.
Wolmjane soki	hižo po 40 pj.
Wolmjane mězy	hižo po 25 pj.
Wolmjane khapy	hižo po 35 pj.
Žonjaze barchentowe koschle	hižo po 95 pj.
Dźěćźaze barchentowe koschle	hižo po 45 pj.
Dźěćźaze trikoty	hižo po 45 pj.
Rukawate lazy	hižo po 100 pj.
Žonjaze barchentowe kholowy	hižo po 90 pj.
Mužaze spódnje kholowy	hižo po 100 pj.
Spódnje ßukuje	hižo po 95 pj.
Spanske pschikrywy	hižo po 225 pj.
Sslomniki, hotowe,	hižo po 120 pj.
Blidowe ruby	hižo po 75 pj.
Twjelki	hižo po 25 pj.
Trjenja	hižo po 10 pj.

Woßebje tunjo poruczamoj

ßbytki

k koschlam, blusam, jakam a dźěćźazym wobleczenjam.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 19. nazymnika** pop. w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Sobustawy chcyli so w połnej ličbje zeńć, dokelž budźe so wo wšelakich ważnych wěcach jednać. Też hosćo su nam přeco lubje witani.

Předsydstwo.

Mlódscha ßłužobna holza

ßo do farskeho domu k nowemu lětu pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Blisko Budyschina pschi fiskaliskej drósy leżaza **pjekarnja a klamarnja** s wjele wotebjerarjemi, je s 12 kórzami dobreho pola a se wschěm morwym inventarom pschi napłaczenju 7000 hriwnow psches podpisaneho hnydom na pschedań. W leżomnosći ßo pósłska agentura namaka.

G. Smij w Pancźizach.

Kedźbu!

Na lubi do stareho cźapora pohladacź. Kupuju stare sakske listne znamki (marki). Sapłaczu wjele.

B. Rocho w **Drażdźanach N.**
Hechtstr. 35 III.

Rjana žiwnosćź

cźišćko 12 w Jaßeńzy pola Njeßwaczidła se 16 kórzami pola a łukow je hnydom na pschedań.

Wscho dalsche je tam shonicź.

Khěža

na Židowje se ßadowej a ßadźenskej sahrodu je na pschedań. Dalsche je shonicź w Sskonej Borschczi 127 b.

Khěža

cźišćko 46 w Hušzy ma ßo póndźelu 20. nov. popołdnju w 2 hodź. na pscheßadźowanje pschedawacź. Dalsche je shonicź pola Wjazki w Hušzy.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 19. nazymnika** pop. w 4 hodź. w Hönčec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Knjez dopisowař je přednošk přilubił.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 19. novembra** popołdnju w 3 hodź. swoje

měsačne posedźenje.

Přednošk změje knjez wučeŕ Łahoda z Bukec.

Wo bohaty wopyt so prosy. Hosćo su wutrobnje witani.

Předsydstwo.

Sprawnu ßwěrnu

ßłužobnu holzu

k hodam abo k nowemu lětu pyta pschekupz **Bär** w Njeßwaczidle.

Pytamoj bórsy abo k jutram

wuczobnika.

Wirthez bratraj
w Budyschinje na rózku khěžorskeje a ßukelnskeje haßy.

Wutrobny džak

wyßokodostojnemu knjesej fararjej Gólczej sa kraßne předowanja, kermuschne dny džeržane, wupraja

mnosy kemscherjo.

Džak.

Sso wróćiwschi wot rowa mojeje njesapomniteje džowki, nascheje horzolubowaneje ßotry

Almy Lischkez,

kotraž je ßo s kćějazeho žiwjenja 17 lět stara do wěčnosćze wotwołała, hnuje naß, wschitkim lubym pschiwusnym a snatym s bliska a s daloka, woßebje mkodźinje w Brěsynzy a Hněwßezach sa wjele wopokasmow lubosćze, kotrež ßo s kraßnej kwětkowej pychu a wulkim wobdźělenjom pschi pschewodźe k poßlednjemu wotpoczinkej wobßwědczichu, s tutym **najwutrobnischi džak** wuprajicź.

Wutrobny džak tež knjesej fararjej Mikli sa wubjerne, wutrobu troschtowaze ßłowa.

Bóh luby Knjes chzył wschitkim sapłaczicź! Tebi pak, sahe wußnjenej, „wotpoczuj w měrje!“ do wěčnosćze pschiwołamy.

W. Brěsynzy, 16. novembra 1911.

August Lischka
se ßynami a džowkami.

Pschiloha k czißku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. novembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

13. novembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	49—51	88—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—46	78—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	72—77
4. ßnadnje pizowane kóžđeje starosty	26—32	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—48	80—88
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—42	73—77
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—31	63—67
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	49—51	87—90
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—47	79—85
3. ßnadnje pizowane	30—33	66—70
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—60	91—97
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—54	80—88
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	73—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	46—48	62—64
2. mjaßne	43—45	59 61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—44	54—57

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 11. nov. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 16. nov. 1911. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	50	9	70
" nowa	9	65	9	78	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	60	8	75	8	60	8	75
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	9	50	10	50	9	50	10	25
Wows	9	30	9	60	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	9	50	11	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejbuschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	3	—	3	20	3	—	3	10
Pschenična muka 50 " . . .	11	—	19	50	15	50	19	50
Ržana muka . 50 " . . .	10	25	14	25	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	5	—	5	50
Sskoma . . 100 " . . .	4	60	4	85	3	25	5	20
Proßata 662 schtuk, schtuka . . .	8	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	50	7	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	30	7	55
Pschenični gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., jeczmjeń wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 41 np. hacž 16 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 76 np. hacž 13 hr. 90 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. 70 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

16. nov. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 70 np., pschenża wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 50 np. jeczmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacž hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacž 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 17. novembra: S deschczom hrožaze.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 23. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Kollekta sa wosadźinych khudych. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Richard Měrczin, maschinisti samkar tu, s Helenu Hanu Pawluschez na Zidowje.

S druhich wosadow: August Hrusel, wobsedźeŕ młyna w Rachlowje, s Marju Sahrodnikez w Ssmochczizach. — August Kummer w Nydeji, s Minnu Mukez w Nowych Spytezach. — Wylem Adler, fabrikat na Zidowje, s Marthu Königez w Běczizach. — Albert Emil Kreutel, maschinist w Stróži pola Barta, s Hanu Helenu Mětaschez tam. — Hendrich Jan Jost, expedient we Wulkej Dubrawje, s Marthu Wawerez tam. — Ernst Theodor Mikla, pschekupz w Ketlizach, s Marju Helenu Měrczinez w Bukezach. — Jan Janak w Nowej Wßy pola Klukscha, s Emmu Augustu Biederez tam. — Hermann Bjedrich Max Schröter w Nowej Wßy pola Klukscha, s Hanu Khrystinu Lahodźiz tam.

W katholskej zyrkwi: Franz Kawz, listynoschet na Zidowje, s Marju Heidenreichez w Budyschinje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Emma Marja, Jana Davida, dźěłaczerja w Delnej Kinje, dź.

S druhich wosadow: Pawoł Erwin, Khorle Bundemanna, žiwnoscherja w Ssmochczizach, ß. — Gertrud Hedwig, Bohuwěra Panascha, skakarja w Nowych Spytezach dź. — Elsa Frieda, Lina Textera, fabrikarja w Dźechorjezach, dź. — Frieda Hausmannez, njem. dź. w Wlohaschezach. — Jan Ernst, Jana Ernsta Berga, skakarja w Hunczerizach, ß. — Hanß Jurij Kschescźan, kubłoweho direktora Rychtarja w Barcze, ß. — Hilża Johanna a Martha Gertrud, Jana Augusta Petzolda, žiwnoscherja w Njechornju, dwójnikaj. — Pawoł Měrczin, Augusta Kalicha, žiwnoscherja we Worzynje, ß. — Max Waktar, Jana Augusta Sommera, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ß. — Frieda Marja, Hermanna Pawlika, žiwnoscherja w Drobach, dź. — Khorla Alfred, Jana Khorle Ryczerja, wulkoživnoscherja w Ssowrjezach, ß. — Martha Hilża, Khorle Pfuhlanda, khěžerja a murjerja w Koporzach, dź. — Frieda Hildegard, Bjedricha Maza Lindnera, žiwnoscherja w Porschizach, dź. — Emma Erna, Ernsta Jana Bjenscha w Komorowje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadze: 9. nov. Bjedrich August Lipicź, dźěłaczeŕ s Biskopiz, w sastarańi na Zidowje, 71 l. 3 m. 13 dn. — 12. Erwin Horst, njem. ß. w Kelnje, 9 m. 4 dn. — 15. Martha Hildegard, Rudolfa Roberta Fischera, kopornikarja na Zidowje, dź., 5 m. 2 dn.

W katholskej wosadze: 8. nov. Erwin, Oskara Hübnera, tyscherja w Tšelanach, ß., 1 m. 20 dn. — 16. nov. Martha, Jana Mužika, expedienta w Budyschinje, dź., 16 l. 11 m. 7 dn.

Zwonkwinske powjesće s Hodźija.

23. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pokutny dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

23. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójž rano $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smeje farat Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbsku spowjedź, duchowny Bójž dop. $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa wosadźinych khudych sběra.

Popołdnju w 5 hodź. smeje farat Domaschka němsku spowjedź.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosću: **ruczne młóczaki, żelesne stistate młóczaki se ßłomowym tschaßakom a tschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běłeńskej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża ßo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

w Budyschinje na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži.

95 pj. dny 95 pj. dny 95 pj. dny.

Sapoczatk: ßobotu 18. novembra.

Dźěczaze khapiczki
ſ lodojteje kože **95** pj.
Po modże ſchtrykowane **95** pj.

Suavske jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanske banty
3 ſchtuk po **95** pj.
1 ſcht. ſ drjewjanymi parlemi po **95** pj.

Schantka.
1/2 duzenta ſchantkow ſ pißanej kromu **95** pj.
1/2 duz. ſchantkow, běłych ſ elegantnej pſcheſchiwanej kromu **95** pj.

Mužaze koſchle
ſ barchenta, pißane **95** pj.

Normalne koſchle
ſcht. po **95** pj.

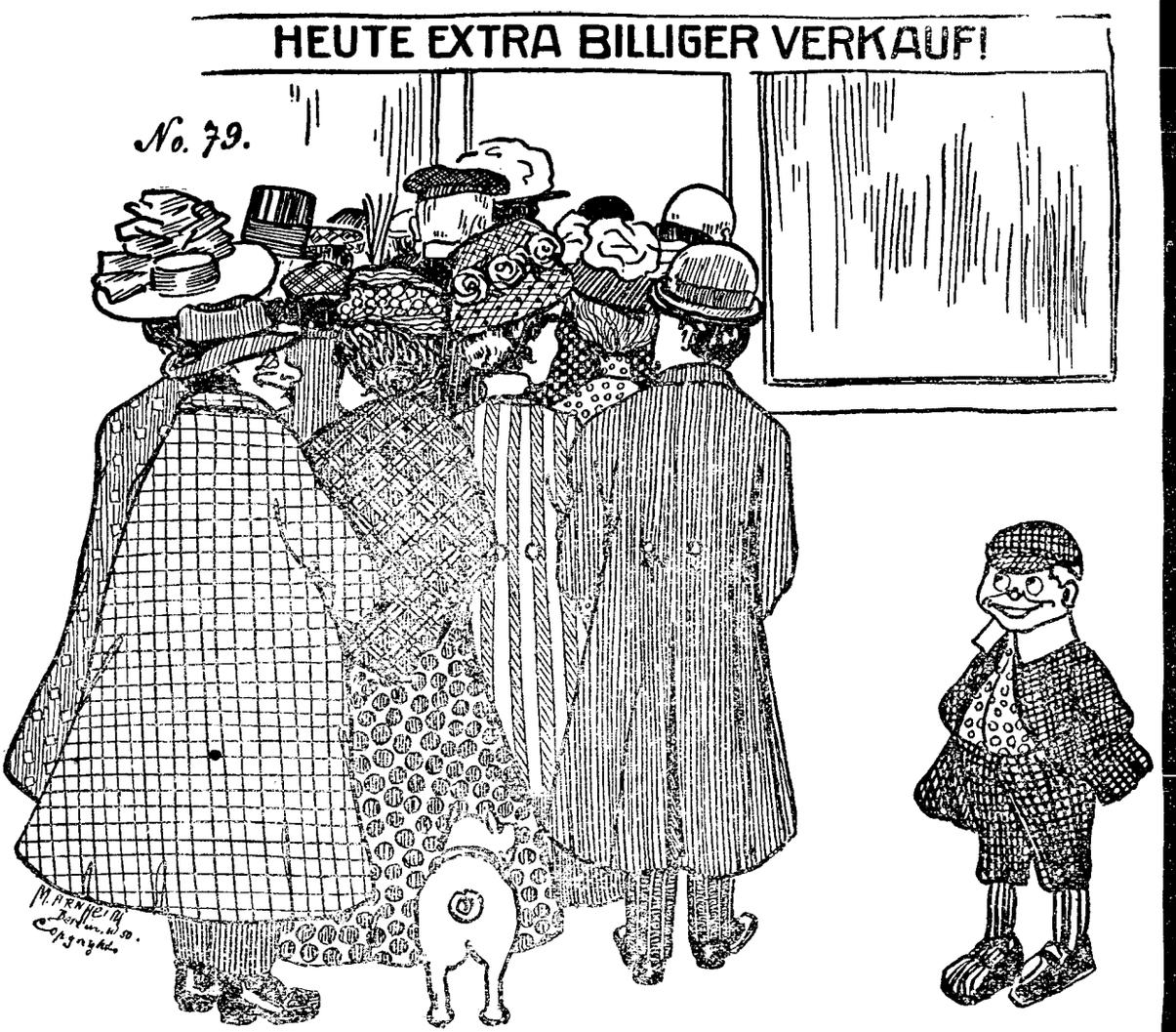
Normal. kholowy
po **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
běłe a pißane, **95** pj.

1 auto-měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
po **95** pj.

Rukajzy.
4 pory rukajzow **95** pj.
3 pory rukajzow **95** pj.
2 por. modnych piß. **95** pj.
1 por ſchtryk. wołm. **95** pj.

Kožuchi a tykacže
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych **95** pj.

1 ſchenillowa khapa
85 pj.

1 ßankazy ſchal 95 pj.

3 ſcht.
dźěczazych jupkow
1. druźiny **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1 barchent. koſchla
95 pj.

1 žonjaza koſchla
ſ wuſchiwanjom, běła **95** pj.

Soki.
4 pory ſokow **95** pj.
3 pory ſokow **95** pj.
2 pory ſokow **95** pj.

2 poraj **žonjazych ſchtrympow**, wołmjanych, hładkich, **95** pj.
1 por **žonjazych ſchtrympow** **95** pj.

1 blidowy pſchikryw
95 pj.

1/2 **punta ßylneje wołmy**
95 pj.

1 žonjaza jaka
po **95** pj.

Žonjaze ſpódnje kholowy
ſe ſchěrokim wuſchiwanjom
po **95** pj.

Žonjaze barchentowe ſpódn. kholowy
běłe a pißane, **95** pj.

Spódnje taille 95 pj.

Schórzuchi.
1 reformſki ſchórzuſchk **95** pj.
2 pory dźěczazych ſchórzuſchkow ſ paßami **95** pj.
1 wulki hoſpodarſki ſchórzuch **95** pj.

1 balſki ſchal
po **95** pj.

1 kožana toſcha
po **95** pj.

Pónjelu 20. novembra
wutoru 21. novembra

wulke pschedawanje židy

po wurjadnje tunich płaczišnach

židžanych tkaninow ša wobleczenja a blusy,
sbytki židžanych tkaninow,
židžanych blusow,
židžanych spódnich ßuknjow,
židžanych schawlow.

Jan Jurij Pahn.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom ša njewjeszczinske wuhotowanja.
Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczišnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druzhiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka
w Budyschinje na theaterskej haßy 6,
na rózku schulskeje drohi — pschi zitnych wikach — telefon czo. 2.

Kupowanje a pschedawanje
statnych papjerow, sastawnych listow, městowych pozczonkow atd.
Swólniwe a spěschne wuwjedzenje **bursowych nadawkow a wschitkich do pjenjezny bankow ßluschazych dźěłow.**
Pjenjesy ßo na sadanjenje po 3—4% bjes khostow pschijimuja,
kaž ßo wuczini.
— Depositowy a scheckowy wobkhod. —
Pschenajecze jenotliwych privatnych treforskich laschczikow.
Sarjadowanje a kontrollowanje hódnostnych papjerow.

Serbski musej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedzelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju poruča.

Hódna twora. Pißowne rukowanje. Tunje płaczišna.

Otto Preuß

(Mějeczel Khorla König)
na zitnej haßy 4 w Budyschinje na zitnej haßy 4.

Symske paletoty,

jara **wożebne wobleczenja, sportske jupy, pschesapinaki, tołste symske kholowy,** elegantne **ßwětke** a tež **pißane lazy, kalmuki, rukawate lazy,** kaž tež wscha **dźěłaczerska drasta** w hobrskim wubjerku po pomyßlnje najtuńschich płaczišnach.

Te wězy ßu **solidnje dźěłane** a ßo se snatym **dobrym ßedzenjom** wusnamjenjeja.

Dźěczaze wobleczenja, paletoty, jupki hižo po 3½ mk.

Žonjaze žakety a paletoty,

ßuknjane, astrachanowe a plüschowe wschěch dołhosczow a schěrjow zyle wurjadnje tunjo.

Měchojte žakety s watowanym pscheschiwanym podschiwkom

potajkim jara czopke w najwjetschim wubjerku.

Swětke jendźelske paletoty

wschěch dołhosczow hižo po 6 mk.

Dźěczaze žakety hižo po 3½ mk. hacž do najwożebnischeho.

Pschedawanska saßada:
wulke rospschedacze — maly wužitk.

Pschepołoženje bürowa.

S tutym ßebi dowolam ßwojim cześćenym wotebjerarjam a wobydlerjam Budyschina a wokolnosće najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßo mój

inżenieurski bürow ßa pschiprawjenje dźěłaćnjow a elektrizitety

wot dźenßa, 16. novembra, w mojim nowym wobkhodnym lokalu

na Hoschiz haßy 33

namaka.

Pschi tejle składnosći ßym ßwoje khětro powjetschene wobkhodne městnosće w kóždym nastupanju po nowoczaßnych poměrach pschiprawił.

Budu ßo dale prózowacź, so bych ßwojim cześćenym skasowarjam w kóždym nastupanju krucze sprawnje a spěschnje poßłużał.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi hacź dotal wopokasane, ßo najrjeńscho dźakuju a proschu, mje dale dobrocźiwje podpjeracź.

S pocześcźowanjom

Telefon czißło 582. **Erich Scheibe,**

inżenieur.

»Serbske Nowiny« wudawuja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 47. Sobotu 25. novembra 1911. Lětnik 70.

Sakski ßejm.

Saźdźeny pjatk tydźenja pschedpokoži ßo ßejmej rosprawa wo naschej wopalnej pokładnizy, kiž sticźuje swjeßelazy wobras. Wona ßo rosprawjazej deputaziji dla dalscheho rospominanja pschipokasa.

Saźdźenu póndźelu sabjerasche ßo ßejm s mjeńschej pschedkłohu wo namjecże Reußskeju wójwodstwow, kotrejž chzetej ßo sakskemu najwyschschemu sarjadniskemu ßudej pschisamknyć. Tónle namjet pschepokasa ßo finanznej deputaziji A.

Saźdźenu wutoru mějachmy najdlějsche poßedźenje, kotrež wot dopołdnja 10 hač do wječora 1/2 7 hodźin trajesche. Na dnjowym rjedźe stejesche interpellazija ßwobodomyßlneho Günthera dla Marokko. Tale naležnosć je hižo khěžorstwowy ßejm wjele dnjow pospochi sajimała. Też we naschim sakskim ßejmje dla tejele naležnosće khětry wichor howrjesche. Tola po wschěch tych rěčźach, kotrež se wschěch stron ßłyschachmy, běchmy nimale runje tak mudri, kaž pschi spočatku poßedźenja. Wo wschěm móžnym ßo rěčźesche, wot stworjenja ßwěta ßem hač na nasche dny. Najsajimawische ßłowa rěčźesche konserwatiwny wjednik Opitz. S jeho ßłowow ßłyschachmy, w kak straschnym połoženju je němske khěžorstwo w tu khwilu. Se wschěch stron se ßurowymi njepschećelemi a njespuschćomnymi pschećelemi wobdate, je sa njo jara cźežko, ßo do krwawneje wójny podacź, do wójny, kotrejž wukónz je na kóždy pad njewěsty. Wójna dźe ßo bórsy pschipowjedźi, ale kak druhdy wupadnje, to widźimy na Italskej w Tripolißu. Po pjećich hodźinach ßo tele rosrěčźowanje abo lěpje wurěčźowanje bjese wscheho wuspěcha skónczi.

Po tym sćěhowasche rosmołwa wo kralowskich dekretach wo powjetschenju pschidawkow sa sastojniske wobydlenja a teho runja wo powyschenju puczowanskeho pjenjesa sa sastojnikow. Wschě strony pschipósnawachu, so je skónczńje nusne, tele pschidawki s nowa pschehladacź. Se wschěch stronow ßo wusběhowasche, so trjeba njeje, msdu wyschschich a wyßokich sastojnikow powyschicź, sa to měke ßo pschinoschki msdam małych a ßrěnich sastojnikow powyschicź. Tajle dekretaj pschepokasaschtaj ßo dalschemu wuradźenju finanznej deputaziji A.

Schtwórtk kiwasche nam s nowa dołhe poßedźenje. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni ßu interpellaziju dla „drohoty" sapodali. Wot 11 hodźin dopołdnja ßem ßo rěčźnizy s tymle pschemjetom dajachu. Psches 20 rěčźnikow bě ßo samołwiło. Wótrje konserwatiwni rěčźnizy sozialdemokratam a ßwobodomyßlnym napschećiwo stupachu. Prěnischi sepjerachu ßo na mnohosć dopokasmow, kak ßu niz dźěłaćerjo a druhe ludowe worschty lětźa najbóle bicźi, ale pschede wschěm a najbóle ratarjo. S prósdnymi ßłowami nichtó nam ratarjam pomhacź njemóže a njebudże. Teho dla schkoda kóždeje hodźinki, kiž ßo na tajke młóćenje prósdneje ßłomy nałožuje. Wyschnosćź ßama pschidawa, so ßo w tu khwilu ničźo cźinicź njehodźi, pschetoż woprawdźiteje drohoty tola njeje. Wschě ßłowa, kiž tu padaja, stawaja ßo dla pschichodnych wólbow a ßu složene na tych, kiž ßo s prósdnymi ßłowami narěčźecź dadźa. Je hižo we 8 hodźinach a pschezo hischće njeje kónza debaty. Jena strona druhej ßwědomje płoka, ale s prósdnymi ßłowami njemóže ßo tola puncźik khléba ani wo jedyn pjenjezk ponižicź. A. B.

Dawk sa njeżenjenzow w Mecklenburgskej.

Mecklenburgski ßejm je pschi wuradźenju noweho dawkoweho sakonja namjet na sawjedźenje dawka sa njeżenjenzow pschijał. Njewożenjeni, psches 30 lět stari mužojo dyrbja tam wo 25% wyschschi dawk płacźicź, dyžli wożenjeni mužojo jo płacźa, jeli so njejßu nusowani, ßwójbnych, kotsiž s nimi hromadże bydla, sastaracź.

Sminjeny wójnski strach.

Hdyž je nětko Němska s Franzowskej wo Marokkowskej dojednała a franzowske nadknjejstwo w Marokkowskej pschipósnała, ßo Jendźelcźenjo dale njetaja, so ßu, hdyž ßo jednanje mjes Němskej a Franzowskej hacźesche, hotowi byli, Němskej wójnu pschipowjedźicź a němske wójnske łódźstwo s pschemozu snicźicź. Jendźelski kapitan Faber je w sjawnej shromadźisnje wo pschihotach k wójnje pschećiwo Němskej rěčźał. Po tym je ßo jendźelskim kschižakam hižo poručźiło, wschě němske torpedowe cźołmy, kotrež běchu ßo pjecza pschi schottiskim brjosy skhowałe, potšelecź. Kschižaki njejßu mohłe tónle wukas dokonjecź, dokelž žanych němskich torpedowych cźołmow pschi schottiskim brjosy njenamakachu. W cźaßu stracha bě jendźelske wójnske łódźstwo do tsjoch eskadrow dźělene; hižo prěnja eskadra s wóßom wulkimi bitwiskimi łódźemi a tsjomi Dreadnoughtskimi kschižakami budźische mohła němske łódźstwo, na wyßokim morju ßo namakaze, sbicź. Łódże tuteje eskadry běchu po ßwojim wobronjenju wjele ßylnische dyžli němske.

Po jendźelsko-franzowskim wójnskim srěčźenju budźische Jendźelska, hdy by Němska Franzowskej Marokkowskeje dla wójnu pschipowjedźiła, Franzowsam niz jenož se ßwojim łódźstwom, ale też s wójskom pomhacź dyrbjała. Woprawdże ßu też Jendźelcźenjo hotowi byli, 150,000 muži na belgiski brjoh wußadźicź. Belgiszy běchu teho dla w połnym prawje, hdyž ßo nasymu na dobo počzachu na wójnu pschihotowacź. Bjes dwěla budźichu ßo Jendźelcźenjo do Belgiskeje nawalili; neutralnosćź Belgiskeje njebudźische Jendźelcźanam hłowubolenje cźiniła. W Belgiskej budźische ßo najskerje wójna wjedła.

Nowe awstriske ministerstwo.

Pschedßyda noweho ministerstwa chze niz jenož s pomozu Němzow, ale też s pomozu Sskowjanow knježerstwo wjesćź. Wón je teho dla Cźecha dr. Albina Brata a Polaka Ladißława Dlugoscha do ministerstwa pschijał. Pódla teho hischcźe Polak Saleski ministerstwu pschißłuscha.

Sastaranje s mjaßom awstriskeho wobydlerstwa.

Awstriski khěžorstwowy ßejm je s 250 pschećiwo 183 hłoßami namjet pschijał, s kotrymž ßo knježerstwo naležnje napomina, so by ßo sa dowos argentinskeho mjaßa, po cźaßu a wasy wobměrjeny, postarało. Dale ßo knježerstwo napomina, so by dowos skotu se Sserbije bjes wobmjesowanja dowoleny był, jeli so by Sserbija wo wikowanskim wucźinjenju awstriskej industriji konzeßije cźiniła.

Sserbsko-turkowske wopraschenje we Winje.

Sserbski a turkowski wojerski agent wyschk Leschjanin a major Blak bej, staj po pschikasni ßwojeju knježerstwow awstrisko-wuherskeho wójnskeho ministra wopytałoj a ßo jeho wopraschałoj, cźeho dla ßo

awstriske wójsko pschi ßerbskich a turkowskich mjesach shromadźuje. S tym ßamym praschenjom też do hłownehо staba pschiňdźeschtaj. W ministerstwje a hłownym stabje runemu wotmolwjenju ſ pucźa dźěchu a jenoż wudawachu, so maja awstriske wojerske naprawy pschi ßerbskich a turkowskich mjesach jenoż cźisćze polizajski kharakter. Wyschk Leschjanin a major Blak bej ßo ſ tutym wotmolwjenjom njespokojischtaj a prajischtaj, so jeju knjeżerstwje diplomatiski pucź k awstrisko-wuherskemu ministerstwu swonkownych naležnosćow nastupitaj.

Wukrajinske hibanje w Galiziskej.

Polozja wobydlerstwa Galiziskeje ſ jeneje polozy ſ Polakow a ſ druheje polozy ſ Makorußow, kotsiž ßo też Wukrajinzy mjenuja, wobsteji. Galiziszy Makorußozjo ßu hacź dotal wulkorusku pißmowsku rěcź trjebali a ßu ßo, dokelž ßu politiszy potkóćeni, se ßwojimi sympathijemi k Ruskej pschikhileli. Awstriske knjeżerstwo w tym strach widźi a ßo boji, so budźa ßo Makorußozjo junu chzyćź ſ Ruskej sjednoćicź. Wono je teho dla, so by Makorußow wot Ruskeje wotwobroćiło, sa nich woßebitu pißmowsku rěcź sestajecź dało a je mjes nimi politisku stronu sałożiło, kotraž Makorußow pschećiwo Ruskej schćuwa, a to niz jenoż w Galiziskej, ale też w ßußodnej połodnischej Ruskej. Tole hibanje ßo na to měri, zyłu połodnischu Rusku wot Ruskeje wottorhnyćź. Pschiwißowarjo tuteje ruskonjepschećelskeje strony ßo wjazy Makorußozjo njemjenuja, ale Wukrajinzy.

Tele dny je wjednik mkodoczěskeje strony, dr. Kramař, kotryž politiske a hospodarske wobstejnosćze w ßłowjanskich stronach lepje dyžli schtó druhi snaje, rosrěczenje ſ jenym redaktorom ruskich nowin „Nowoje Wrjemje“ měł. Pschi tym je dr. Kramař rjekł: „Ruska dyrbi ßo na wukrajinske hibanje w Haliczu pschiprawicź. Kóžde awstriske knjeżerstwo je hacź dotal tole hibanje podpjerało. Wukrajinzy ßu ruskemu ludej jara straschni. Pólske praschenje je sa Rusku praschenje wukrajinskeje politiki. Galiziszy Wukrajinzy chzedźa ßamej wutrobje ruskeho luda ranu nadyricź a ju na dwě polozy rosrubnyćź. Wukrajinske hibanje je po ßwojim byću njenaturske, ruskonjepschećelne a też Sskowjanstwu njepschećelne, straschne niz jenoż Ruskej, ale też ßamym Polakam, kotsiž ßu jo hacź dotal podpjerali. Hischće njedawno njebě w Galiziskej žaneho wukrajinskeho hibanja, tola sa poßlednje dźeßacź lět je wono wulkeje ßylnosćze nabyło, ſ kotrejž budźe Ruska liczicź dyrbjecź. Wěrno je, so je awstriske knjeżerstwo wukrajinske hibanje móznje podpjerało, a runje tak wjele samožni knjeża we Winje dwěluju, so budźetej Ruska a Awstriska něhdy se ßobu wo Balkan wojowacź, kotryž ſ ruskeho hladanischća w kraju politiskich ßonow leži. Tola boju ßo, so móże wójna mjes Ruskej a Awstriskej Galiziskeje dla wudyricź, pschetoż tu wohnischćo straschneho njepschećelstwa k Ruskej nastawa, kotrehoż płomjo do połodnischeje Ruskeje schwiha a sběžk ßamo mjes ruskim ludom sapali. Teho dla ßo bjesdźaknosćzi a bjesstarosćzi, kotrejž rusći lud nastawazemu pschećiworuskemu strachej, ſ klina ßamßneho ruskeho luda wukhadźazemu, pschihladuje. Ssym pschesßwědčeny, so cźi Rußozjo, kotsiž jenoż wojowanje pschećiwo Polakam wuwołaju, jenoż Ruskej a jejnym statnym interesam schkodźa. Myßlu ßebi, so by pschećelne dojednanje ſ Polakami tak kaž nam Czechам, tak Rußam spomožne było.“

Skhorjenje na franzowskich wójnskich łódźach.

Na franzowskich wójnskich łódźach je stajnje nješchto w njeporjedźe. Lědma je ßo straschny stary pólver, kotryž ßo wot ßameho sapalesche, a kotryž je wulku wójnsku łódź „Liberte“ snicził, wotstronił, a hižo saßo je ßkyschecź, so je na łódźach skażena njestrowa woda. S najmjeńscha 130 matrosow je na nju skhoriło. Namórski präfekt je teho dla porucził, so dyrbi mužstwo w pschichodźe destillowanu picznu wodu dostawacź.

Italske lětadła

ßu wobhonike, so ßu ßo stejischća njepschećelow mało pscheměnike. Lětarjo bomby na njepschećelske lěhwa mjetachu, a jedyn smijojty ballon wobkedźbowasche, kak bomby rosbuchawschi wupuscźachu a sapalachu.

Schkodowanje italskeho wikowanja psches wójnu.

Italske nowiny „Avanti“ ſ Venediga pißaja: „Dla hacźenja wicźneho wobkhoda w ßrjedźoseńskim morju je pschistaw w Venedigu woßamocźeny a wjazy dyžli 1500 noscherjow je bjes dźěła. Fabriki w Mailandźe ßu dla njedoßahazeho dźěła pokojzu dźěłacźerjow puschczike. Wulka nusa ßo rosschěrja. Industrija w Venedigu a Mailandźe ma najwjazy wotebjerarjow w Turkowskej.

Italske wójnske łódze

ßu po powjesczi ſ Konstantinopla Akabah pschi Czerwjenym Morju wobtšélake. Něhdże 150 granatow do města padny. Někotre knjeżerstwowe twarjenja ßu ßo do cźista wupuscźile.

Wojowanje pola pschimórskeju městow Tobruka a Derny.

Pola Tobruka Italszy 18. novembra 44 kulow do njepschećelskeho lěhwa swušélachu. Wone jenu telegrafowarnju a jedyn naßyp wupuscźichu. Arabszy ſ naßypa roscźékachu.

Tónßamy dźeń w nozy k žiwemu wojowanju pola Derny dóńdźe. Njepschećel bě ßo pod krywom cźmy pschiblížił, tola woheń tšélbow, mitraileusow a kanonow jeho wotehna.

S Benghasia a Homsa njeje ßo niczo nowe wossewiko.

Turkowsko-italska wójna.

Pod sliwkami a deschćemi ßu Italszy a Turkojo sańdźeny tydźeń cźežko cźerpili. Řéka Medźemmin bě telko wody nabyła, so wona pola Bumeliańskeje studnje italske naßypy pschedrě a psches Tripolisći pschistaw do morja schuczesche. Dźeń posdźischo ßo trochu wuwjedri, a Italszy hnydom psched wudrjenzu naßypanzu natwarichu a nastatu schkodu po móżnosći rucze wuporjedźichu. Pschi powodźenju ßu Italszy pjecza se ßamßnym ßmjertnym strachom domorodnych wukhowali. Dokelž morjo ſ wětrom wyßoko smahowasche, njebě móżno, wójnsku potrjebu, zyrobu a wschelake twory, kotrež wobydlerstwo trjeba, ſ łódźow na brjoh dowjesćź.

K podpjeranju khudych w Tripolißu je general Caneva wot sapoczatka rajß, žito, khleb a drastu rosdźělicź dawał. Sa rosdźělenje mjes Arabskich ßo wubjerk pod pschedßydstwom Hassuny pasche sa rosdźělenje mjes Židow wubjerk pod pschedßydstwom wulkeho rabbina stara. Wschědnje ßo něhdże 5000 pokrutow wudźěla.

Hacź dotal je ßo 260,000 kilogramow žita mjes Arabskich a 67,000 kilogramow mjes Židow rosdźěliło. Schěsćź wulkich kótłow je ßo k swarjenju rajßa postajiło. S 2000 barakow, kotrež ßu ßo natwarike, je ßo hižo 500 wudźěliło. W měsćze je ßo strowotna a a lěkarska ßłužba a bakteriologisko-chemiska pschepytarnja srjadowała. Wobßwětlenje města, cźisćenje dróhow a wotwoženje ßmjecźow je ßo srjadowało a jedyn zivilny ßud ßo postajił.

Bumelianski wodowód, kotryž bě ßo ſ poßlednim powodźenjom wobschkodźił, je ßo saßo do porjada stajił.

Na rańschej stronje Italszy wupad na Turkow sćinichu. Tucźi dyrbjachu, 200 morwych na bitwischću wostajiwschi, cźeknyćź.

Nowy armeekorps sa Tripolis.

W Italskej ßo nowy armeekorps sa Tripolis pschihotuje. Wón budźe ſ 10 pěschich regimentow a trěbneje artillerije, kavallerije a ženijowych wojakow wobstejecź. Italszy chzedźa hakle w nalěcźu do snutskowneho Tripoliża cźahnyćź.

Revoluzija w Chinje.

Po nowschich powjesczach chineszy sběžkarjo Europjenjow w Schensiskej provinzy dale kónzuja. Też 20 000 Mandźuow ßu morili. Mandźuojo ßu knjeżazy lud w Chinje, pschećiwo nim ßu Chinesojo postanyli.

Pola Hankawa je ßo mjes khěžorskim wójskom a sběžkarjemi dwaj dnjej trajaza bitwa biła. 5000 morwych na bitwischću njepohrjebanych leži.

Sastupjerjo wulkomozow ſ Juanschikaiom wo tym wuradźeja, kak mohła ßo revoluzija potkóćicź. Woni chzedźa knjeżerstwo pschi saßopostajenju monarchiskeje mozy podpjeracź.

Khěžorske wójsko je pola Hankawa pjecza dobyło a Hansku pschekroczilo, so by město Hanjang sběžkarjam wutorhnyło.

Skónzowanje běłych w Chinje.

Sběžkarjo w Sianfu w Schensiskej provinzy ßu tamnischich běłych, mjes nimi mißionarku Beckmannez, skónzowali. Póßkanzy wukrajnych statow wuradźuja, kak mohli ßo běli w Chinje schkitacź. Bjes ßylneho wójska pak ßo njehodźi niczo cźinicź.

Revoluzija w Texaßu.

W Texaßu je revoluzionarne hibanje pschećiwo Mexiku nastało. K potkóćenju revoluzije knjeżerstwo sjednoćenych statow

połnóžneje Ameriki někotre regimenty pěschkow a jěsdnych wotpósćele. President Taft měni, so žo połnózna Amerika nježmě do mexikanskich naležnosćow a do jeho hischće noweho knježerstwa tykać.

Wothladarka khorych (žotra).

We jstwiczży pod krywom wyšokeho domu hubjenstwo a najwjetscha nusa knježesche.

Khuda a khora žona, kiž na dych cžežko cžerpjesche, na hubjenym ložu ležesche. Zychi běchu zyle masane a sa dołhi cžaž njeběchu hižo wjazy pschewoblecžene. Zyła jstwiczka bě połna procha a bě w njeporjadku, to na kóždeho sastupowazeho schpatny a njepschijomny sacžišcžć cžinjesche.

Wokoło koža stejeschtej dwě holczży, kotrejž běschtej w schestym a we wožmym lěcže. Jeju blěde a žuche wobliczo wo tym žwědzeschtej, so dyrbitej hkodu tradać a wothladanja parować, hdyž bě mać khora. Saklapa žo a žotra sastupi, kiž bě žiwjenje a mozy k wothladanju khorych požwjeczika.

„Mi žu w pschedměsczu powědali, so scže wy jara khora a so nikoho nimacže, kiž by waš wothladował. Chzych žo pschežwědcžić, hacž wam njebych mohła wužitna bycž", wona po krótkim postrowjenju rjekny.

„Ale, žotra, njejžym tak bohata, so bych wam mohła poškuženje sapłacžić", khuda žona wotmolwi, „a nimo teho njekhodźimy husto do zyrkwje." „Njeprascham žo wo to, hacž do zyrkwje khodźicže abo njekhodźicže," žotra prajesche, „ja žym shoniła so scže khora a žym pschischka, so bych na pomoz była. Dowolcže, so wam něschto k woli scžinju a sdźěłam, a budže-li wam to prawje, póscželcže po mnje a pschińdu sažo".

Dźěsczi wschej wczipnej na zyle zusu žotru shladowaschtej, hdyž ta pocža wó jstwje wězy a nadobu rjadować. Pscheschcželkasche koža, wobstara dźěsczi wumy jej a scžeža jimaj wkožy, kotrež běchu bóle saschmatane hacž žito na polu, hdyž je wichor do njeho sajěł.

Sa krótki cžaž bě žotra wschě kruchi nadoby swutrěła, wokna wumyła a saža wschě wězy do rjadu sestajała. Jstwiczka pod krywom dosta na to waschnje zyle hinaschi napohlad dyžli prjedy.

Dyž a dyž žo žotra s dźěsczomaj rosmołwjesche, kotrejž bywaschtej jeje dale a bóle žwědomej, wbohu žonu pak wona hacž nanajzunischo troschtowasche.

„Ale žotra", ta bojaslìwje rjekny, „žotra tu njewostanje, žotra dyrbi khwatać, so by tež druhich khorych wopytała."

„O ně, mje niczo njehoni; najprjedy dyrbju hischće w kuchini wschitko wobstarać", žotra wotmolwi. Khora žo wscha satorže. „Ale", s nowa pocža.

„Schto ale?" Ssotra žo woprascha.

„Ale schto jeno mój muž rjekuje, hdyž domoj pschińdźe? Wón žaneje žotry widźeć njemóže."

„Wón jich widźeć njemóže, dokelž jich njesnaje."

„Ach, tónle wjeczor žo wy, žotra, s najmjeńscha s cžažom wotžalcže, so bych jeho mohła na to prjedy pschihotować."

„Wocžakń jeno", žotra prajesche, „jelìso wón domoj pschińdźe, prjedy hacž žym woteschła, njetrjebacže žo niczeho bojeć."

Sa krótku khwilu žotra poliwku pschinježe; woběli běrny a pschiprawi se žobu pschinježenych zyrobisnow žłodnu wjeczer, na kotruž dźěsczi s wulkej chzyjatosczu hladaschtej.

Bórsy bě blido pschikryte. W khamorje bě hischće běła žervieta, kotruž sa rub nałožachu. Potom žotra najmjenje wobschkodźene talerje a cžiste wumyte schkleńzy nastaja.

Na to žo wona pódła koža khoreje poklakny, sawoła dźěsczi k žebi a rjekny: „Nětkole žo pomodlmy sa waschu macž." Potom wuspěwa s nimaj Wótcže nasch.

Hubjena žona na nju s wulkimaj wocžomaj hladasche, ale modlicž žo njemóžesche. Ach wona bě hižo dawno na modlenje sabyła! Tola ruzy styknywschi žo prózowasche, žo žobu modlicž.

Ssotra ji žwěru dobru nóz prajesche, wokoschi dźěsczi, kotrejž mějeschtej ju lubo a woteńdźe prajiwschi: Na sažowidźenje!

Bórsy potom Jan muž khoreje, domoj pschińdźe se žwojeho dźěła. Kak jara bě pschežłapjeny, hdyž do jstwy sastupiwschi žo wobhladowasche! Kožo khoreje běsche w porjadku, dźěsczi běschtej cžistej a wježelschej dyžli hewak; wožrjedź jstwy stejesche blido tak rjenje pschikryte, kaž to Jan hižom dawno wjazy widźał njebě. Wón žo k jědźi žydźe wschitko jemu žłodźesche. „Kotra žužodźina je to cžiníka?" woprascha žo. „To pola zusych njeje waschnje, so bychu khudym dźěłacžerjam pomhali", wón rjekny.

„To njeje cžiníka žana žužodźina", macž rjekny.

„A potajkim schtó?"

„Ssotra!" dźěsczi sawołaschtej.

Jan pokhmurjeny pohlada.

„Kajka žotra? Jenu žym po skhodźe setkał. Ale žotry njewarja a pschede wschěm k tajkim ludžom njekhodźa, kajzyž my žmy. Tola to niczo wo to, schtó dha je ju žem pschiwjedł? S zyła pak nochzu žaneje žotry pola naš widźeć: W mojim wobydlenju wone niczo pytać nimaju! Ssotry žu ludej jeno do schkody."

„Njehněwaj žo, Jano", khora rjekny. „Nichtó jeje njeje pschiwjedł. Ssužodźa žu ji powjedali, so žym ja khora. Wona je žama pschischła a hnydom je poczała wězy do rjadu stajeć. Dźěsczi je wumyła a scžežała a potom je jěsć pschihotowała. Hdyž niczo wjazy sa dźěło njemějesche, je woteschła. Wobkruczam cži, so je wona jara schwarna. ."

„Ale ja to njecham měcž, tajkim ludźom ja nochzu pjenjes dawać!"

„Wona žanych pjenjes žebi njeżada. Wona je mi sjawnje prajiła, so ma krucže sakasane, so nježmě žanych pjenjes bracž."

„To je zyle dźiwna wěz", Jan rjekny, kotryž njemóžesche jeje sadźerženja wopschijeć.

Nasajtra žotra s nowa pschińdźe a pocža žo wo khoru a dźěsczi runje saža tak staracž. Dźěsczi k njej kaž k žwojej macžeri luboscž sapschijeschtej. Khora žama wo žwojich staroscžach pocža powjedać. Powjedasche ji, schto bě ju podeschło, kak bě, dokelž bě mało dźěła, dokelž bě wona skhorika a jeje muž husto w korczmje žydasche, hubjenstwo a nusa do jeje maleho hospodarstwa pschischło. Jan tež njeje pschezo dobry! Rosmołwjeschtej žo hischće, tu sastupi muž.

„Dobry wjeczor!" wón rjekny, trochu satorhnjeny k žotsje. Ale wona žo s tajkej maliczkoscžu njedasche smylić.

Spěschnje Jana směrowa, powjedajo jemu wo khorej, wo dźěle a wo dźěsczomaj. Sawyleny poškuchasche Jan na nju. Nihdy njebě wěrił, so móže tajka wožoba tak luboscziwa, tak zunja a napscheczo tym, kotsiž žu wokoło njeje, tak pscheczelna bycž. Jan žebi pomyžli: „Hdy by nasch hkowny dohladował Durjo, kiž je prěni sozialny demokrat, wuhladał, kak žo se žotru rosmołwjam, schto by tón na to prajił? Tón by žo mi wužmjał! Ja žam žebi njejžym myžlił, so móže žotra tajkale bycž, wona je zyle hinascha hacž žym žebi to myžlił. Durjo! Tón by žo tež wježelił, hdy by žotra tež jeho žonu wothladacž pschischła, hdy by jemu skhorjeła."

Nětkole žotra wjeczeŕ pschiprawjesche. Wona staji na blido wjeŕczane jejo a jabłukowu muku, Janowej najlubschej jědźi. Kak to derje žłodźesche! Wboha Katha njebě ženje tak derje waricž mohła. Jan bě wschón hnuty.

Sa krótki cžaž dyrbjesche žotra saža woteńcž. Wona žo saža, kaž dźeń prjedy, s dźěsczomaj poklakny a pomodli žo „Wótcže nasch". Jan, kotryž žo wot cžaža, so bě schulu wukhodźił, wjazy modliż njebě, běsche cžim bóle pschewsaty. Wón, njewěriwy, kotryž kscheszanstwu njepschecželske nowiny cžitasche, njemóžesche žo dlěje pschecžiwjecž. Hdyž žo žotra hotowasche, so by dom wopuschcžiła, njepraji wjazy: „Dobry wjeczor, knjeni!" ale „Dobry wjeczor, luba žotra!" We wocžomaj jemu žylsy stejachu.

„Ta žotra je dyrbjała we žwojim žiwjenju mnoho wojebanjow nashonicž, hdyž žo takle druhim wopruje", Jan žonje rjekny.

„To bórsy shonimy", wotmołwi žona, „s tejle žotru žo tak žnadnje rosmołwja. Nasajtra khora žotsje powjedasche, schto bě Jan wo njej prajił. Někotsi žebi myžła, so mnohe žónske jeno teho dla do žotrow du, dokelž žu w žwěcže ske nashonjenja cžiniłe. Tak bě to tež pola Jana a jeho žony. Ssotra žo wužmja. Wona bě hischće młoda, cžerstwa a njebě na to podobna, kaž by rjekł, so jej žwět niczo wjazy dacž nochze.

„Prjedy scže wy, žotra, bohata byli?" khora žo woprascha.

„O, nětkole žym hischće bohatscha", žotra wotmolwi, „pschetož cži, kotsiž s luboscže žo blizschemu wopruja, wobžedźa tyžaz krócž wjazy na tymle a w tamnym žwěcže. Ssotra nochzysche žwojeho žwójbneho mjena pscheradźicž, tola bě na njej widźeć, so bě w žwěcže w lěpschim towarstwje pschebywała.

„Hladaj", wona žonje rjekny, „hacž žym podobna na tajku, kiž ma staroscže? Hdyž Bohu žkuschamy a mamy dobre žwědomje, móżemy pschezo wježeli bycž."

Něschto dnjow bě žo minyło, Jan wjazy tón žamy njebě. To, cžehož bě w domje pscheżiwił, bě jeho zyle pschemjeniło. To bě wulki rosdźěł mjes poniżnej a rady žo woprowazej žotru a mjes tamnym cžornym wujawom, sa kajkiž cžažopisy njewěriwych sozialistow žotry wudawaja. Ale dźěłacžeŕ žebi prawje myžlesche a mějesche wutrobu a rosom. „Jelìso nabożnistwo tajkele płody nježe", wón rjekny, „dha wono njeje to, sa cžoż žym nabożnistwo dotal měł." Ssotra powjedasche s Janom. Wona njecžinjesche dołhich rěcži, ale jemu s krótka wukoži, schtoż je wěrno.

S nowa woživjena wěra Jana nakasa, wón žo picza wotrjekny, wjedžesche strósbe živjenje a pocza sažo porjadnje na Boże žkužby khodžicz a bu zyle nowy cžlowjek. Nusa žo s domu shubjowasche, žona wotkhori, a žohnowanje Boże žo sažo do domu wróczi. — Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. W tudomnym ratarskim towarstwje mějesche w jeho poslednim poseděnju skótplahowanjowy inspektor Dietrich pschednoschk wo symskim pizowanju s dživanjom na ratarstwowe schkodowanje létuscheje žuchoty. Spomniwschi na poslednje khude pizowe žně, rěcžnik wubjernu hódnoscz létuscheje žkomy wusběhowasche. Tež pluwy žu wschudže strowe a woženbje wjele hódne. Njedožahaze žyno dyrbi žo se žkomu sarunacz. Požitne wutki, kotrež žo w njej njenamakaju, dyrbja žo s pschikupnym pizowadkami podawacz. Sa to žu na prěnim městnje lane woženchi a lane mucžki powolane. Se žkomu dyrbi žo po móžnoscži lutowacz a žo k sažkanju město njeje torf abo rěs wužicz. Piza dyrbi žo rosžykacz a žo se žylnej pizu směschecz, so by žkódna byla. Runje w tutym lěcže budža spytowacz, mjenje hódne pizowadka pschedawacz a wschelakore wotpadanki jako pizowadka poručecz. So bychu žo ratarjo pschi wyžokich płaczisnach pizowadkow tež hischcže njesjebali, rěcžnik radžesche, je w ratarskej pschepytowarni pschepytacz dacz a je jenož s rukowanjom kupowacz. Pizowanje se žitom je pschedrohe, dokelž žito pschemako bělka wopschija, tón pak pschede wschěm w žkomje pobrachuje. Wowž dyrbi žo pschi pizowanju mlodeho skota, kaž pschezo, tež lětža s lanej mucžku měschecz. Woženbje žo radži, mlody skót po hódnoscži pizowacz a hubjenych pschetrjebarjow wotstronicz. Nashonjenje wucži, so po žuchich létach skót husto na smjehczenje koscžow skori, kotrež žo s lisatoscžu sapoczina. S pschiczinu smjehczenja koscžow je bóle njedostatk fosforoweje kižaliny, hacz njedostatk kalka. W ženbje wolijowe powostanki žu bohate na fosforowej kižalinje, a dokelž wone s dobom pobrachowazy bělk a tuk wopschijeja, budže wona tež tejle khoroscži sadžěwacz.

— Sa reformu naboženskeje wucžby po Zwickowskich thesach wucžerjo nětkole sjawne shromadžisny wotbywaju. Sandženy schtwórtk bě tajka shromadžisna w Albertskim dworje. Wona bě jenož žrěnjo wopytana. Pschitomni běchu s wjetscha jenož wucžerjo a jich mandželske. Shromadžisnu bě sakske schulske towarstwo powołało. Towarstwowy pschedžyda, radžicžel wyschscheho krajneho žuda Döhn s Draždžan, w powitacej rěcži praji, so chže towarstwo wucžerjow w běndženzy wo Zwikowske thesy podpjeracz. Naboženska wucžba dyrbi žo wot dogmow, to rěka wot wucžbnych žadow, wo Jesužowym bójstwje a Swjatym Duchu wužwobodžicz. Rěcžnik potom stejischczo krajneje synody saždžowasche, dokelž wona na sakhowanju kschesczijanskich wucžbnych žadow wobsteji.

Pschednoschk bě měschczanski wucžer Janetz s Draždžan pschewsak. Wón bibliju knihu mjenowasche, kotruž žu cžlowjekojo napižali a kotsiž po jeho měnjenju njejžu se žwjatym duchom napjelnjeni byli. Biblija žo nježmě jako wědomostne žórko mjenowacz a pschi wucžbje nježmědža žo jejne napschecznoscže pscheńcz. Wot 2. a 3. artikla wo wěrje a druhich dogmow dyrbi wucžer we wucžbje wothladacz. Džěczi njemóža dogmy (wucžbne žady wo kschesczijanskej wěrje) sapschijecz, te njech žo doroscženi wucža. Zyrkej žo reformje naboženskeje wucžby napschecžo staja. Pschecžiwo temu dyrbja žo wucžerjo wobaracz. Tež katechismuž je sa džěczi cžežko srosumliwy, jeho wukoženje wucžerjej pschewjele džěła cžini. Teho dla dyrbi žo katechismuž se schule wotstronicz. Wunoschki wědomoscže dyrbja tež w naboženskej wucžbje k płaczíwoscži doncz. Pschede wschěm je wucžba s wuknjenjom pschejara pocžežena. Džěczi dyrbja sa 8 lět 150 schpruchow, 22 khěrluschow a hawptschtuki nawuknycz.

W scžěhowazej debacže žo kantor Hanczka s Porschiz sa kražny pschednoschk džakowasche a měnjesche, so móže wón pschednoscherjowym wotmyžlenjam a prózowanjam pschihłožowacz, jenož katechismuž chzył wón hischcže w schuli sakhowacz. Wucžer Paul pscheczíwjenje pscheczíwo Zwikowskim thesam pschižžłodženje mjenowasche a wyschschi lékar Hoffmann wobžarowasche, so žu jenož wucžerjo s hłownyho džěła shromadžisnu wopytali.

— (Paduschneju hońtwarjow sajeli.) Dweju wobydlerjow Budyschina žu žrjedu pschi rubježnym honjenju sajeli. Na njeju žu žo hižo dołho hrěschili, so na zusych revěrach swěrinu honitaj.

— (Wulki žněh.) Na Jiserskich a Jeschtedzskich horach pschi saksko-cžesko-schlesyskich horach je žrjedu žylny žněhowy mjeczel zychnował. Niz jenož na horach, tež w dołach žněh wyžoko leži.

— (Nowy žrědk pschepokhromu.) Professor Hoffmann pschi skotolékarskej schuli w Stuttgartu je pjecza wésty žrědk pschepokhromu wužlědžił. Pospyty žu pscheželapjazy wuspěch měle. Skhorjeny skót žo sa něktore dny do zyła wulékuje. Professor Hoffmann budže bližsche dny dalsche pospyty na kublach saksko-altenburgskeho wjercha cžinicz a pschednoschki se žwětkymi wobrasami we wschelakich městach Němskeje wotměwacz.

S Delan pod Cžornobohom. Do žałostnych stróželow bě žo tu na Delanczanskich horach jedyn skałarski dźěłaczer, wésty Lipska se Schönberga, stajił. Hdyž bě schtwórtk tydženja Lipka na Hromadniku njedaloko žwojeho dźěłanskeho městna do schmrěkoweje husczíny saschoł, pschi jenym schtomje jěsdne koło stejo wuhlada. Tola kak žo wustróži, hdyž sa kołom duzy na morweho cžłowjeka stupi. Ssmjercže žo wustróžiwschi Lipka k žwojemu mischtrej khwatasche, so by jemu hrósbnu podawisnu wupowjedał. S nim hromadže dźěsche žebi cžěło bliže wobhladacz. Pódła njeho wutřélený revolver ležo widżeschtaj. To bě jimaj s dopokasmom, so mějeschtaj žamomordarja psched žobu. Duž hnydom wěz Delanskemu gmejnskemu pschedstejiczerjej wosjewischtaj. Tón namakane cžěło do drobna wobhlada. S woprědka žebi myžlachu, so maja cžěło puczowarja Belgera psched žobu, kotryž je něhdže 20,000 hriwnow pschekschiwischi psched schtwórcz létom cžeknył. Dokelž pak bě wot cžěła wscho mjažo hižo wotkłako, bě wěste, so je wono hižo něhdže 9 měžazow w lěžu ležało. Morwy bě 160 hacz 165 zentimetrow dołhi a mějesche žołte włosy. Wón bě žaketowe wobleczenje cžémnoseleneje barby wobleczeny, mějesche wokolo schije cžorny schlips swjasany a bě schnurowanske cžrije wobuty. Hłowu mějesche se sportskej mězu pschikrytu. W saku mějesche dwě módrej schantzy s bělej kromu bjes mjenka. W khołowach tczesche pjenježna móschniczka s 11 hriwnami žlébornych, niklowych a koprowych pjenjes s dwěmaj snamkomaj rabattskeho lutowanskeho towarstwa. K lazej bě poskoczany rjeczas se žlébornym remontoirskim cžažnikom, kotryž ma cžiżło 5536, pschipowžnjeny. Dale žo w lazu tsidžěraty zigarowy wottsihak nožizoweje formy namaka. Pódła morweho praweje ruki bjeshonaczowy zentralnotřélanski revolver ležesche. W revolvrowym bubonku wottsélena patronowa rołka tczesche. Pódła morweho stejaze jěsdne koło mějesche cžiżło 46,479, bě cžorne wobarbjene a njemějesche snamki. Jěsdne koło, cžapka a wotrěski drastoweho žukna žo pola Delanczanskeho gmejnskeho pschedstejiczerja khowaju, druhe wězy móža žo w žłużbnej stwje krajneje žandarmeriskeje brigady na žudnistwje w Budyschinje wobhladacz. Cžěło je žo w lěžu na městnje, hdyž je žo namakało, sahrjebało.

S Hajniz. Pschi warje tudomneho młyna žu pjatk rano w 2 hodžinomaj dźěłaczerja Fleischera morweho se Sprewje wucžahnyli. Se spěwanskeje hodžiny domoj duzy je wón pó cžmje pucz mižnył a do rěki padnywschi žo tepił. Fleischer bě woženjeny a něktore dźěczi po žebi sawostaji.

S Budestez. Pschichodny schtwórtk žo tu žerbske towarstwo sažo na swuczenym městnje pola Rósikez do poseděnja seńdže. Nětk w symje ma ratar khwile a někotrežkuliž dźěło wotpocžuje; dha nětk do dźěła sa nasche narodne skutkowanje. Do dźěła s nowej luboscžu a s wótczinskim sahorjenjom. Wjele ma žo dokonjecz. Spěwy maju žo wucžicz, rěcž ma žo wudospołnjecz, stawisny nascheho luda maju žo rosskładowacz, lud ma žo budžicz. Dźěła doscz, na doscz. Wschě žobustawy, pschińdžcže wěsčze a pschiwjedžcže nam žobu wjele druhich hoscži, so towarstwo roscže a na mozy dobywa. Sserb džerž žo k Sserbej a k žwojemu ludej.

S Bukojny pola Barta. Sandženu njedželu je nasch dotalny gmejnski pschedstejiczer Handrij Falka, po wschej žerbskej Łužizy jako žerbski spižacžel a pěžnjer znaty, kotryž je cžitarjow „Sserbskich Nowinow“ druhdy se žwojimi spěwami swježelił, gmejnske pschedstejiczerstwo složił, je 36 lět dołho žwěrnje a wustojnje sastawawschi. Bóh luby Knjes wobradź jemu strowoscz a cžerstwoscz na jeho stare dny, so mohł hischcže mnoho lět mjes nami živy bycz. Njech žo jemu na tutym městnje sa jeho spróżniwe a žwěrne sastojnske skutkowanje wutrobny džak praji. Na jeho městno žu kublerja Handrija Langu wuswolili.

S Wósborka. Mjes skotom tudomneho kublerja Khorle Schkody je pokhroma wudyrika. Do wobkedžbowanskeje strony žłuscheja Nowe Kotezy, Kotezy a Wodowa.

— (Sakasane skótne wiki.) Pokhromy dla žu žo skótne wiki we Wósborku 27. novembra a w Kulowje 28. novembra sakasake.

S Khróscžiz. Sandženu wutoru w nozy pola naž tak žylny wětr dujesche, so žo s zyrkwineje wěże kschiž s khorhojczku a kulu

dele storhny. Na nowu zyrkwinu tšěchu padnywschi žo kula rosrasy, w kotrejž žo pißma a stare pjenjesy khowachu. Jena pokojza na tšěsche wißajo wosta, druha pak na semju padże. Pißma a pjenjesy, kotrež běchu žo po pohrjebnischczu rosmjetake, žo wschě saßo namakachu a žo na sarje wotedachu. Do tšěchi běschtej žo s wěžinej kulu dwě khětro wulkej dźerje wurasykej.

S Wotrowa. Někotre nozy běsche někajki pjany dundak w žitnej sajmje kublerja Jana Ssymanka hospodowak. K dźakej sa to ju w hrosnej wichoratej nozy wot póndźele do wutory sapali. Wostajiwschi wohnja cźekny. Nasajtra popadżechu jeho w Polcźnizy.

S Kukowa. Tudomna „Katholska Bjeßada“ lětża na 40 lět žwojeho wobstacża wróczo shladuje. Tehodla sańdźenu njedźelu žwoju měßacźnu shromadźisnu, kotraž běsche derje wopytana. Pschedßyda pschednoschowasche „wo nastaczu krajneho a khěžorstwoweho žejma“, schtož runje w nětczišchim cźaßu psched wólbami poßkucharjow jara sajimowasche a spokojesche.

Se Shorjelza. Naprawy, kotrež je město psche drohotu cźiniko, žu žo jako wuspěschne wupokasake. Kupowanje a pschedawanje mórskich rybow njeje město pschewsako, ale je jo rybowym wikowarjam pschewostajiko. Jena komißija, s jeneho měschczańskeho radźicźela a tšjoch wikowarjow wobstejaza, pschedawanske placźisny postaja, kotrež žu nižsche, hacź dotal. Měschczańskim dźěłacźerjam a nižschim sastojnikam je žo hacź dotal 3000 zentnarjow jěčnych běrnow, zentnar po 2 hriwnomaj 60 pj, wotedako. Swěrinske mjaßo, s měschczańskich lěßow žo poskicźaze, wjele wotebjerarjow namakuje, woßebje dokelž žo tuńscho dyžli howjase a žwinjaze mjaßo pschedawa. Zentnar brikettow s měschczańskich brunizowych jamow 60 pjenjezkow placźi.

Se Sprjejzy. Snaty liberalny agitator kowarski mischtr Heinrich Hanczo se Sslepeho běsche žebi wumyßlił, do žußodneje wßy Drětwy pschińcź a tu wobydlerstwo wot nascheho cźesczeneho krajneho radźicźela dr. Hegenscheidta wotwobrocźicź. Teho dla žo woßebite kopjena cźischczachu, póßli s zykymi pakcźikami po wßach wokolo běhachu, do Sprjejzow, Noweho Města, Noweje Wßy atd., s pschesproschenjom, so chzyli žo wschitzy s wulkej cźrjódu w Drětwje w Milkez hosczenzu shromadźicź. Po tajkich wulkotnych pschihotach pschińdże postajeny dźeń, 9. november, a postajena hodźina, popoldnju w 4. Khwatniwje Hanczo a jeho pschecźel, liberalny redaktor Rychtař s Běkeje Wody, do wßy cźehnjeschtaj. Wutroba drje jimaj dyrkotasche, hdyž žebi na wulke nadawki pomyßlischtaj, so byschtaj Drětwjanskim a Sprjejzowskim buram hlowu rosjaßnikoj. Ale schto žo sta? Zyka wulka sala běsche prósdna; dwaj lutkaj cźlowjekaj běschtaj žo s wcźipnosczu nuts žydnykoj, so byschtaj žo dźiwazej mjeswocźi liberalneju agitatorow wohladakoj. S teju dweju běsche jedyn pschemkody a niz wólbolhmany, tak so jenož jedyn wosta a teho chzyschtaj s tym wobrocźicź, so jemu „Bělkowske najnowsche nowiny“ poskicźeschtaj. Tón pak jimaj tajku njehańbicźiwoscź sakasa, dokelž wjedźesche, kak žo w nich wschitka wěrnoscź pschewobrocża. So njebyschtaj bjes kóždeho wjeßela wostakoj, jimaj korczmař pjenjesy wotpomina, kotrež běsche sa rosnoschenje wudak; dokelž njebě pschi wězy niczo saßkužicź, njechasche pjenjesy pschißadźicź. Duž dale niczo njewubu, hacź so liberalny agitator, kowarski mischtr Hanczo se Sslepeho, se žwojim pschecźelom Rychtarjom srudny do Hródka nasad cźampasche, hněwny na konserwatiwnych burow, kiž wo liberalny njerjad njerodźa. Jedyn bur dźesche: „Pola naß žanych demokratow njeje, schto dha jow tajkaj demokrataj chzetaj?“ — S zykeho podawka pak je widźecź, kak je knjes krajny radźicźel dr. Hegenscheidt w žwojim wokrjeżu cźesczeny, kak wón žo sa burski lud stara. Duž dyrbja pschi wólbach wschitzy burja jemu žwój hłós dacź a niz tajkemu Barlinskemu zusbnikej, wo kotrymž nichtó niczo njewě.

Se Sprejow. Schto tola sawiscź a njepopschecze wscho dokonjatej! Psched tydźenjom je žo wo žynje bura Dónczki njepękna wěz wocźischczaka. Wscho je namaßana hola kža. Dónczkowy žyn njeje na žanej papjerźy niczo sporjedźał, ale pißař w knježej pißarni je smył sawinił. Dokelž ludźo Dónczży sawidźa, so je wón se slutniwosczu a dźěławosczu pjenjes nabył, bychu cźeßneho muża rad do hańby pschinjeßli. Njech žo radscho wo žwoje wězy staraju! Hdy bychu psched žwojimi durjemi mjetli, bychu tam dosczź njerjada namjetli.

Se Sprejow. Wuhlerja wumjeńkarja Jana Krawczika žu psched tydźenjom na jenym palazym wuhelzu s hižo swuhlenej drastu leżazeho namakali. Kaž žo sda, je jeho Boża ruczka sajała, hdyž je do wuhelza dźěry storkał.

S Rowneho. Hdyž sańdźenu žrjedu 11lětny žyn tudomneje dla wonka khodźo někotre schkře k njebju leczecź widźał, a bě praskotsaßłyschał, kajkiž nastawa, hdyž žo woheń do drjewa žerje. Duž bě měnił, so žo něhdże pali a bě teho dla hnydom nóznemu straźnikej na woheń trubicź dał. Wjeßna wohnjowa wobora žo hnydom hromadu sběża. Hdyž pak žo sa wohnjom roshladowachu, žo dohladachu, so bě tón straschny woheń w khachlach delnjeho kubla. Tamnischi najeńk bě žebi žwojich pschecźelow na kharpjazu hosczinu pscheproßył, so by s nimi nasajtra wulku hońtwu wotměł. Kuchařka pak bě žylnje satepika, so by ryby mjehke swarika, dokelž žo bojesche, so bychu žebi hewak hońtwjerjo na nich suby wukußali. W khachlach žo pyrjesche, so schkře s wuhenja lětachu. Sa wokolne twarjenja njebě pak žaneho stracha. Duž mózachu mużstwa Hribowczańskeje žykawy saßo domoj cźahnycź a žo do cźopkeho koża lehnycź.

S Wochos. Tudomne ev. žerbske towarstwo mějesche sańdźenu njedźelu žwoju měßacźnu shromadźisnu, kotraž běsche derje wopytana. Pschedßyda pschednoschowasche „wo nastaczu krajneho a khěžorstwoweho žejma“, schtož runje w nětczišchim cźaßu psched wólbami poßkucharjow jara sajimowasche a spokojesche.

Se Shorjelza. Naprawy, kotrež je město psche drohotu cźiniko, žu žo jako wuspěschne wupokasake. Kupowanje a pschedawanje mórskich rybow njeje město pschewsako, ale je jo rybowym wikowarjam pschewostajiko. Jena komißija, s jeneho měschczańskeho radźicźela a tšjoch wikowarjow wobstejaza, pschedawanske placźisny postaja, kotrež žu nižsche, hacź dotal. Měschczańskim dźěłacźerjam a nižschim sastojnikam je žo hacź dotal 3000 zentnarjow jěčnych běrnow, zentnar po 2 hriwnomaj 60 pj, wotedako. Swěrinske mjaßo, s měschczańskich lěßow žo poskicźaze, wjele wotebjerarjow namakuje, woßebje dokelž žo tuńscho dyžli howjase a žwinjaze mjaßo pschedawa. Zentnar brikettow s měschczańskich brunizowych jamow 60 pjenjezkow placźi.

Se Sprjejzy. Snaty liberalny agitator kowarski mischtr Heinrich Hanczo se Sslepeho běsche žebi wumyßlił, do žußodneje wßy Drětwy pschińcź a tu wobydlerstwo wot nascheho cźesczeneho krajneho radźicźela dr. Hegenscheidta wotwobrocźicź. Teho dla žo woßebite kopjena cźischczachu, póßli s zykymi pakcźikami po wßach wokolo běhachu, do Sprjejzow, Noweho Města, Noweje Wßy atd., s pschesproschenjom, so chzyli žo wschitzy s wulkej cźrjódu w Drětwje w Milkez hosczenzu shromadźicź. Po tajkich wulkotnych pschihotach pschińdże postajeny dźeń, 9. november, a postajena hodźina, popoldnju w 4. Khwatniwje Hanczo a jeho pschecźel, liberalny redaktor Rychtař s Běkeje Wody, do wßy cźehnjeschtaj. Wutroba drje jimaj dyrkotasche, hdyž žebi na wulke nadawki pomyßlischtaj, so byschtaj Drětwjanskim a Sprjejzowskim buram hlowu rosjaßnikoj. Ale schto žo sta? Zyka wulka sala běsche prósdna; dwaj lutkaj cźlowjekaj běschtaj žo s wcźipnosczu nuts žydnykoj, so byschtaj žo dźiwazej mjeswocźi liberalneju agitatorow wohladakoj. S teju dweju běsche jedyn pschemkody a niz wólbolhmany, tak so jenož jedyn wosta a teho chzyschtaj s tym wobrocźicź, so jemu „Bělkowske najnowsche nowiny“ poskicźeschtaj. Tón pak jimaj tajku njehańbicźiwoscź sakasa, dokelž wjedźesche, kak žo w nich wschitka wěrnoscź pschewobrocża. So njebyschtaj bjes kóždeho wjeßela wostakoj, jimaj korczmař pjenjesy wotpomina, kotrež běsche sa rosnoschenje wudak; dokelž njebě pschi wězy niczo saßkužicź, njechasche pjenjesy pschißadźicź. Duž dale niczo njewubu, hacź so liberalny agitator, kowarski mischtr Hanczo se Sslepeho, se žwojim pschecźelom Rychtarjom srudny do Hródka nasad cźampasche, hněwny na konserwatiwnych burow, kiž wo liberalny njerjad njerodźa. Jedyn bur dźesche: „Pola naß žanych demokratow njeje, schto dha jow tajkaj demokrataj chzetaj?“ — S zykeho podawka pak je widźecź, kak je knjes krajny radźicźel dr. Hegenscheidt w žwojim wokrjeżu cźesczeny, kak wón žo sa burski lud stara. Duž dyrbja pschi wólbach wschitzy burja jemu žwój hłós dacź a niz tajkemu Barlinskemu zusbnikej, wo kotrymž nichtó niczo njewě.

Se Sprejow. Schto tola sawiscź a njepopschecze wscho dokonjatej! Psched tydźenjom je žo wo žynje bura Dónczki njepękna wěz wocźischczaka. Wscho je namaßana hola kža. Dónczkowy žyn njeje na žanej papjerźy niczo sporjedźał, ale pißař w knježej pißarni je smył sawinił. Dokelž ludźo Dónczży sawidźa, so je wón se slutniwosczu a dźěławosczu pjenjes nabył, bychu cźeßneho muża rad do hańby pschinjeßli. Njech žo radscho wo žwoje wězy staraju! Hdy bychu psched žwojimi durjemi mjetli, bychu tam dosczź njerjada namjetli.

Se Sprejow. Wuhlerja wumjeńkarja Jana Krawczika žu psched tydźenjom na jenym palazym wuhelzu s hižo swuhlenej drastu leżazeho namakali. Kaž žo sda, je jeho Boża ruczka sajała, hdyž je do wuhelza dźěry storkał.

S Rowneho. Hdyž sańdźenu žrjedu 11lětny žyn tudomneje

---

* Hra je wocźischczana w sběrzy „Klepotarez mjeno a druhej hré.“ Pola Ssmolerja ju dostanjecze. Porucźujemy hru też druhim towarstwam.

khěžkatki Karaßoweje ſ nakkadźenym krumjazym ſapſchahom domoj jědźeſche, ßo krumje ſpkóſchiſchtej a jeho tak njeſbožownje podtorhnyſchtej, ſo wón do prědkowneho lěweho koka pſchińdźe. Wón ßo mjes wós a koko tak ſatkóczi, ſo ßo ſ tym ſpkóſchenej ſkoczeczi ſadźerżeſchtej. Hólzowe wokanje wußkyſchawſchi ludźo pſchiběžachu a jeho ſ cźěßna wußwobodźichu. Jeho jena noha bě cźeźy wobſchkodźena a žiwot khětro ſmjeczeny. Hólza ßu do Hródkowſkeje hojeńnje dowjeſli.

Na tym ßamym puczu ßo dźeń poſdźiſcho ſaßo jene njeſboże ſta. Krumwa jeneho ſkoku nimo jědźazeho ſapſchaha tudomneho khěžkarja Zuchholda k ſemi potorhny a jeho kruch ßobu wleżeſche. Wobźaromnemu mužej ßo lěwa ruka ſ ramjenja wuwiny a mołuſchk teje ßameje ruki ßo wutorhny. Zuchhold ßo w Khocźebuſkej kliniźy hoji.

S Komorowa pola Rakez. Kaž 12. a 13. novembra tudomni wobydlerjo wjeßeku kermuſchu ßwjeczachu, tak chżychu ßebi też naſchi hońtwarjo wjeßele popſchecź. S daloka a ſ bliſka ßebi hońtwarjow pſcheproßychu, ſo bychu ſa ßornami a ſajazami naſchu wulku holu pſchehnali, kotraž k Rachlowſkim, Konjeczańſkim a Rakeczańſkim knježim mjeſam doßaha. Prjedy hacž ßo na pucź podachu, ßebi w Schimanez hoſcźenzu karpjazu pjeczeń ſkaſachu. Cźróda 14 hońtwarjow a 11 honjerjow won cźehnjeſche, a duzy ßebi powjedachu, kak ßu prjedy ſtadła ſajazow a ßornow ſkakacź widźeli a kak je potſěleja. Swěrina naſcheho reděra pak, na ſdala tſělbatych mužow wohladawſchi, pſches hkowu a pſches ſchiju roscźéka. Tak ßo ſta, ſo jenož 1 ſajaza, 1 bažanta a dwě kaczży tſělichu. Też jedyn ßornik ßo do hońtwarjow ſabkudźi, tola temu hońtwař bèżecź da, dokelž jedyn ßußod na njeho ſawoka: Kedźbu! Ssorniczka! Tola wbohi ßam njeje wjedźał, hacž je to ßornjo abo ſtara hila była. Woni drje tam hiſchcźe ſchtyri ſajazy widźachu, ſa kotrymiž ſchtyri krócź cźichnychu, tola te tak wjeßele ſaſkakowachu, ſo ßu, jeli ſo njejßu prjedy ſaſtake, wokoło zyłeho ßwěta pobyke, nětko ſaßo na ßwojim bleczku wotpoczuja. Tu je widźecź, kak mudru ſwěrinu mamy. Duż k pſchichodnej hońtwje njech hońtwarjo njeſabudu, ßel ßobu wſacź, ſa tej pjecza ſajazy tak lipotaju, ſo ßebi ju dawka rad na wopuſch ßypnycź. Potom ßnadź by ßo ſkerje ſchlachcźiło, nětkotrych wuchaczow pſcheleſcźicź.

S Krjebje. Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo tudomny hrabinſki Einſiedelſki hród ſ wohnjom ſ dźěła wupuſcźił. Woheń, kotryž je ßo najſkerje dołho pod ſchpundowanjom bał, popołdnju po 3 hodźinach wupraßny. Kósła ßo ſniczichu a druhi poſkhód ßo wupali, a ſchtož je ßo ſ wohnjom pſchepuſchcźiło, je ßo ſ wodu ſkaſyło, kotruž tſi ßykawy ſ hromadami do hroda ßykachu. Wohnjowa wobora chżyſche ßo runje k jenemu ſwuczowanju ſeſtupacź, hdyž ßo ſ pſchebiwanjom zyrkwineho ſwona do Krjebje wotwoła.

Se Sslepeho. Njedźelu 12. novembra mějeſche naſcha Raiffeiſenſka nalutowarnja ßwoju naſymſku hłownu ſhromadźiſnu. W njej běchu nowowólby w pſchedßydſtwje a dohladowarſtwje. Po wuſtawkach mějachu ſ pſchedßydſtwa wuſtupicź połbur Schimko, kantor Wieder a bur Maſula (Petſcho). Mjenowani knježa buchu jenohłóßnje ſaßo wuſwoleni. S dohladowarſtwa mějachu wuſtupicź: gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Maſula w Sslepom, blidař Boſtian w Trjebinje a korczmař Lehmann w Sslepom. Prěnjej dwaj buſchtaj ſaßo wuſwolenaj a město poßledniſcheho doſta bur Domula w Sslepom wjetſchinu hłoßow. Dale ßo do dohladowarſtwa jako nowaj ßobuſtawaj pſchiješchtaj: bur Lejnik Habrink w Dźěwinje a połbur Hanuſch w Brěſowzy. Po wólbach měješe knjes Schönſtedt wot filiale we Wrótßkawju pſchednoſchk dla ſałoženja mlokarnje. Pſched něſchto cźaßom běſche jena firma w Hannoverje ßwojeho ſaſtupjerja ßem póßłała, ſo by ſ naſchimi burami kontrakt dla pſchedawanja mloka ſcźinił, ſo mohła ßo mlokarnja natwaricź. Wěz ßama na ßebi je jara wužitna; mlokarnje ßu wſchudźe ſa burow ſ wulkim žohnowanjom. Kak rjenje też je to ſa hoſpoſy, hdyž ßo wo mloko dale ſtaracź nimaja atd. Sa burow pak je lěpje, ſo ßami mlokarnju w towarſtwje ſałoża a tak wunoſchk doma wobkhowaja, město teho, ſo do zuſby dźe. Naſpomnjene woßebje bu, ſo tuta mlokarnja ſ naſchej nětcźiſchej Raiffeiſenſkej połkadnizu niczo cźinicź nima, ale ſo ßo k temu zyle nowe towarſtwo ſałoži. Hewak mohło ßo lohko doſcź ſtacź, ſo někajki ſchkerjedźak, tón ras niz w liberalnym, ale w konſerwatiwnym lěhwje, powjeſcź roſſchěrja, ſo budźe ßo wot pjenjes w nalutowarni wulke twarjenje twaricź, maſchiny ßo kupowacź, a ſo to wſcho bankrot póńdźe atd., a ludźo ßo njetrjebawſchi do ſtracha ſtaja. Tajke powjedanja bychu tolſta łża a wulka njewěrnoſcź byke. Nalutowarnja ſ mlokarnju niczo cźinicź nima. Pſchi ſałoženju mlokarnje by ßo tak ſarjadowało, ſo kelkoż krumow ſchtó ma, telko podźělow a akzijow dyrbjał wſacź. Tola to je wěz pſchichoda. — Dale ßo ßobuſtawy proſchachu, ſo chżyli ßwoje potrjebnoſcże, kaž pſchikupne hnoje, ßymjenja atd. pola towarſtwa kupowacź; žane druhe tak tunjo dźěłacź njemóże, dokelž rabatt wobkhowa, mjes tym ſo my jón rosdźělamy. Towarſtwo dale a bóle roſcże a ßo na ſwjeßelaze waſchnje roswiwa; njech w pſchichodże też tak woſtanje.

S Běłeje Wody. S Božej ruczku je ßo pokutny dźeń wußkużeny běrk a reverſki hajnik Schweda ſajał a hnydom wumrjeł.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1911 dotal zaso nahromadźiło: 98 hr. 80 pj.

Dale dari:

Knjez gymn. rektor Holan w Rewalu jako wěnc na row wysokozasłužbneho serbskeho wótčinca a lubeho přećela cyłeho žiwjenja, knjeza fararja dr. M. Renča-Wjelećanskeho . . . . . 10 hr. — pj.

Hromadźe: 108 hr. 80 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (Tſjo cźłowjekoju ßo ſpalili.) W Sangerhauſenje w Ssmólnych horach (Harz) je ßo njedźelu akzijowa ßkłodźerńja ſ wohnjom wupuſcźiła. Woheń rano wokoło 5 hodźin wudyri. Hobrſka fabrika ſe ßwojimi tijomi wulkimi pjecźpoſkhodatymi hłownymi a pódlanſkimi twarjeniſkami ßo ſa někotre hodźiny do procha a popjeła pſchewobrocźi. Wopalny direktor Ludwig a wopalny miſchtr Teck w płomjenjach ßmjercź namakaſchtaj, hdyž do palazych twarjenjow ſtupiſchtaj. Jako tſeczi wopor ßebi płomjenja wuhnjerſkeho miſchtra Brandta žadachu. Howrjazy wjeczorny wětr wſchemu haſchenju ſadźěwaſche. Mnoſy haſcherjo ßo bjes wědomnja abo wopaleni ſ wohniſchcźa wotnjeßechu. Woheń ßo zyły dźeń paleſche. Twarjenja běchu jara ſtare, ſ dźěła drjewjane. Płomjenja ßu ſa 800,000 hriwnow tworow ſniczike. Wiſchě twarjenja ſ naporjadom běchu tſi milijony hriwnow hódne. Schkoda ßo ſe ſawěſcźenjom ſaruna. Woheń je na jenej ßkłodkej łubi naſtał, tola njeje ſnate, na kajke waſchnje. Něhdźe 100,000 zentnarjow ßkoda a jeczmjenja je ßo ſpaliło.

* (Semjerżenje.) Pjatk 17. nov. je w połkodniſchej Němſkej ſemjerżenje było. Jeho ßrjedźiſchcźo je po ſdaczu krajina pola Bodamſkeho jězora była. Twarjenja w Konſtanzu ßu ßo woßebje cźežko wobſchkodźike. Cźežko ßu ßo też hory Rauhe Alb potrjechike, hdźež wſchudźe ſpowalane wuhenje a roſpukane murje wo ßylnoſcźi ſemjerżenja ßwědcża. W Balingenje we Württembergſkej něhdźe 20 podſemſkich ſtorkow naliczichu. Hród Zollernburg połw Hechingena je ßo tak ſlě wobſchkodźił, ſo ßu hrodowi wobydlerjo pod hołym njebjom pſchebywali. Schtwórtk je ßebi khěžor Wylem ſemjerżenjowe wupuſcźenje na Zollernſkim hrodże, ſ kotrehoż ßu jeho prjedowniziy wuſchli, wobhładak.

* (Wußlědźenje ſtóſtniſkeje jamy.) Njedaloko Borkena we Weſtfalſkej je polizija 25 metrow pod ſemju wurutu khód, kotryž do 30 kóßnych metrow wulkeje podſemſkeje ſtwy wuńdże a někotrym rubjeżnikam a mordarjam ſkhow dawaſche, wußlědźiła. Hdyž poliziſtojo zwólbu pſcheßkapichu, rubjeżniziy ſ revolwrow do poliziſtow tſělachu a jeneho ſ nich cźežko ſranichu. Na to też poliziſtojo tſělachu a tſjoch ſtóſtnikow ſatſělichu.

* Ssylne deſchcźe ßu ßo ſańdźene dny w Londonje a rańſchej Jendźelſkej naſchke. W Kentſkim hrabinſtwje ßu ßo daloke krajiiny powodźike. Medwayſka rěka je pſches brjohi ſtupika. Měſcźe Maidſtone a Tunbridge ſtej ßo póczrjekej. Też wſchě we wokolnoſczi leżaze wßy ßu ßo powodźike. Wokolnoſcź měſta Edenbridga wſcha pod wodu ſteji. Zyła krajina mjes Penshurſtom a Chiddinſtonom je jena ßwětlina. Deſchcźe běchu najßylniſche, kotreż ßu ßo poßlednje lěta w Londonje naſchke.

* (Marcźinſka zyrkej w Münſterje ßo ſpalika.) Njedźelu wjeczor wokoło 9 hodźin je ßo evangelſka Marcźinſka zyrkej w Münſterje ſ wěžu wotpalika. Płomjenja ßo też na ßußodne tſi khěże wupſcheſtrěchu a je teho runja ſniczichu. Zyrkej je ßo ſ dźěła w dwanatym a ſ dźěła w pjatnatym lětſtotku natwarika.

* (Khód w Indiſkej.) Jeſuitſki pater Weißhaupt ſ němſkeho miſionſtwa w Bombayu je powjeſcź póßłał, ſo je w Indiſkej po dołhej ßuchocze khód wudyrił. Prěnje žně ßu ſe ßuchotu do zyła ſniczene. Dito a piza trójzy telko kaž hewak płacźi.

* (Cžežko natsěleny.) W Liberzu žo w nozy k 7. novembrej džěkačer Sionzek cžežko natsěli. Sionzek bě žo džeń prjedy wokoło domu paßarja Jägera na napadne waschnje dundak; podhladneho počžinanja dla jeho wotehnachu. Ale wo połnozy žo wón wrócžiwschi wo sastup žadasche. Jäger žebi myßlo, so ma nutskamarja psched žobu, dóńdže po žwój revolwer, sawoła jeneho wobydlerja domu a wotamknu khěžne durje. Sionzek na Jägerowe žadanje, žo wotßalicž, njedžiwajo, hischcže bóle na schiju lěscž pocža, tak so hacž do pschimanja dóńdže, pschi cžimž žo Jägerowy revolwer wutsěli. Kulka do Sionzeka trjechi, kiž pak njedžiwajo teho cžakasche, ale bórsy, cžežko sranjeny, žo swjese. Kulka tczi wokoło pluzow; jeho hnydom do khorownje wotnjeßechu.

* (Cžahaj žo srasyłoj.) Sa Oßwiezimom pola Bytomja na rusko-schlesyskej mjesy žo nakładnaj cžahaj srasyschtaj. Dwanacže wosow žo rosmjecže, wóßom jěsdnych sastojnikow žo cžežko srani.

* (Smjersnyk.) Žona rólnika Nilleža w Morscheidu bě do Triera wotjěła, so by něschto nakupowała. Jeje džěsczi, pjeczlětny hólczk a tsilětna holczka, chzyschtej po macz na dwórnischczo hicz, ale saběžeschtej žo, a hakle sa wjazy hodžin jeju se symu sprostnjenej na poln namakachu. Schwarny hólczk bě žwoju žotsiczku s hnujazej staroscziwosczu se žwojej drastu pschikryk. Hólczk bě hižo morwy, holczku mózachu hischcže saßo do živjenja wróczicž.

* (Mjes storkaczomaj satkóczeny.) 40lětny sastojnik Wanczura na dwórnischczu w Podmoklizach pschi rjadowanju wosow mjes storkaczej dweju wosow pschińdže. Wbohemu žo wutrobno satkóczi a wón bě hnydom morwy.

* (Sso wopaliła.) W Aßu w Czechach 14lětna Krautmannez holza tak blisko nescze we płokarni pschińdže, so žo jeje drasta s wohnjom sapopadny. Do płomjeni sapschikryta wona na haßu wukhwata a tam do hromady padny. Nosy, khribjet a schija běchu tak žurowje spalene, so drje wboha holza lědma žmjerczi wuczeknje.

* (Falschowanje pjenjes.) Džěkarnju wopaczných pjenjes, w kotrejž ruske a němske pjenjesy džěkachu, žu we Sgiersu na mjesach wotkryli. Ssydom žobustawow pjenjesokažeŕskeje zwólby žu sajeli.

* (Žona muža spaliła.) Džěkaczerja Parczelu w Miechowizach pola Rytomja běchu w jeho wobydlenju jako swuhlene cžežko naschli, a žebi myßlachu, so je žo žamomordarstwo stako. Ale s dalschim wußlědžowanjom žo to jako podhlad pschecziwo jeho mandželskej wukopa, so bě žwojeho muža s petrolejom polała a sapaliła. Wobcžežowazych pschicžinow pschecziwo njej žo telko nasběra, so žo wona nětkole mordarstwa dla wobskorži.

* (Wojowanje s paduchami džiwiny.) W nozy k njedželi w lěžu pola Wrótßławja schtyrjo paduschi džiwiny s hajńskim sastojnikom hromadu praßnychu. Dokelž běchu pytnyli, so žo tam w poßlednim cžaßu džiwina kradnje, žo w tej nozy tjjo hajńzy a polizajski žłużobnik do teho kónza podachu a pschi pschekhodženju na schtyrjoch paduchow storczichu. Na žadanje, so dyrbja brónje wotpołożicž, paduschi na sastojnikow živje tsělecz poczachu. Jeneho s paduchow do wutrobna tsělichu, na cžož wón bórsy wumrje. Tsjo sbytkni žu njespósnaczi cžekli. Kaž praja, je satsěleny džěkar trubkow s Wrótßławja.

* (Džěsczi žo spalikej.) We wßy pola Běkeje Wody we Schlesyskej běschtej dwě džěsczi džěkaczerja Lewandowskeho w starobje jeneho a tsjoch lět we wobydlenju žamej doma. Wjetsche džěczo je najskerje khachlam pschebliśko pschischło, tak so žo jemu drasta s wohnjom sapopadny. Hdyž macz domoj pschińdže, nańdže džěsczi žurowje spalenej. Wjetsche je hižo wopalnym ranam podležało, a mało nadžije je, so žo druhe žive sdžerži.

Serbski musej.

18. Knj. farař em. ryčeŕ J. Jakub z Budyšina: Stary drjewjany čorny stoł za wobrazy (Staffelei).
19. Knj. kapłan J. Deleńk z Budyšina: Album pirotskich ilimowa. (Předmjety wušiwanjow za rubna a přikrywadła atd. jara rjane barbojte.)
20. Knj. prof. J. Grčić z Noweje Sady: Serbiske, čornohórske a bósniske póstowe znamki.

Dary za archiv:

1. Knj. prof. dr. phil. Muka: a) Stary rukopis (Auszug aus Hauptmanns: »Deutsch-wendisches Wörterbuch«, das sich im Besitze des Pfarrers Goslan aus Greiffenhagn befand.
   b) 22 exempl. »Stup dale«, 5 hłósnje wobdź. dr. Pilka.
   c) 3 exempl. »Sydom narodnych hłosow delnjo- a hornjołužiskich spěwow« za khor z dźěła přew. orch. wobdź. dr. Pilk (I. a II. ten.)
   d) 1 expl. »Z Dějin łužickich Serbů v Lipsku« wot dr. J. Páta.
   e) 1 expl. Bibliographie der Literatur: »Über die Lüneburger Wenden und das Wendland« v. Dr. Mucke.«
   f) 3 dalše wotčiski der Bibl. d. Lit. z kritikami dr. Muki.

Drohota hischcže pschezo dale pschiběra. Tehodla słutniwa hospoša dwóiźy rad **Maggiowe polimki** trjeba.

Jena tósika (sa 2—3 talerje) rajßa, rumforda, hwěžki, selene sorna, hróch atd. jenož 10 pj. płaczi. Nanajlěpsche porucza

Hermann Klemm na kamjeńtnej haßy 27 na rózku noweje haßy 10.

Žaneho wuhla, žaneho drjewa wjazy trjeba!

Wolijowemu tepjenju pschichod žłuscha!

Wolijowe tepjeńske apparaty tunje a trajne.

Sa tepjenje bjes poroka žo rukuje, móże žo w kóždych khachlach pschiprawicz bjes jich pscheměnjenja. Žadyn wohnjowy strach, žadyn wuhlowy dym, žadyn strach rosbuchnjenja, žadyn popjeł, žadyn proch.

S jenym pschimnjenjom žo satepi abo haßnje.

Apparat hodži žo na najmilschu czopłotu a na najwjetschu horzotu pschestajicz.

Apparat žo pokasuje a pschedawa

w Budyschinje na Łubijskej drósy 6 delka.

S jenym wolijowym tepjeńskim apparatom žo we wudawarni Serbskich Nowinow tepi; wón móże žo tam wobhladacz.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na žerbskej haßy 4.

Raju lětuschi hodowny płaczisnowy sapiß sapočzatk dezembra wuńdže a žo tutym nowinam sa Budyski wokrjeß pschipołoži.

Po žadanju žo wón bjes khostow pschipósczele.

Jakubowy katechismuß.

Na pódlanſkim nakładże je ßo 100 abo 200 ßerbſkich a němſkich katechißmow namakało. Ja ßym tutón ſbytk ſwjaſacź dał, dokelž ßo wudacze noweho katechißma jara dlěji.

Tute namkane a něik ſwjaſane katechismy ßu pola kk. pſchekupza Kirſchnera a Ssmolerja dóſtacź.

J. Jakub, farař.

Dokelž ßu mje ſ dokhodnym dawkom na 7600 hriwnow lětnje takſěrowali, ſchtož njemóžu ſ dobrowólnymi darami dobracź, wſchitkim ßwojim pſcheczelam k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju ſympathijowu proxis ſkložił.

W **Kamjenej** pola Rakez.

Bohuwěr Kloß.

Napominanje.

W cžaßu, w kotrymž ßo ſe wſchěch ſtron nadběhi na trón a woltař cžinja, ßu Delnjowujeſdžanſke wojeŕſke towarſtwo a někotſi narodnje ſmyßleni mužojo wobſamkli, ßwoje ßwěrne ſmyßlenje k khěžorej a khěžorſtwu

ſ twarom wojeŕſkeho pomnika w Delnim Wujeſdże

wobßwědcžicź.

S tym chzedža nětcžiſchemu narodej a poſdźiſchim narodam dopokaſacź a pſchezo ſaßo pſched wocži ſwjeſcź, ſo ßu ſtajnje ßwojich khutnych winowatoſcžow wědomni byli a ſo ßu tradiziju po wyßokim pſchikładże ßwojeho khěžora a krala hajili a pěſtowali.

Wſchitkich pſcheczelow dobreje wěży podpißani proſcha, ſo bychu tele prózowanja ſ dobrocźiwym pſchipóßkanjom pſchinoſchka k twarej wojeŕſkeho pomnika podpjerali.

Pjenjeſy njech ßo knjeſej hamtſkemu pſchedſtejicźerjej **Thiemej** w **Delnim Wujeſdże** ſcźelu.

Komitej
ſa twar wojeŕſkeho pomnika w Delnim Wujeſdże.
Pſchedßydſtwo
Delnjowujeſdžanſkeho wojeŕſkeho towarſtwa.

Ryczerkubler **L. Roeßing** nad Bjerwakdom, cžeßny pſchedßyda. **G. Ssykora,** pſchedßyda.

P. Schwarz. M. Haſchka. K. Simon. E. Merſiovſki.

Farař **Jurk,** hamtſki pſchedſtejicźer **Thiem,** gm. pſchedſt. **Funka** w Delnim Wujeſdże, gm. pſchedſt. **Nowak** w Manjowje, gm. pſchedſt. **Lado** w Léſkej, gm. pſchedſt. **Khěžnik** w Rudej, gm. pſchedſt. **Michall** w Tranjach, gm. pſchedſt. **Pawlik** w Lipinach, gm. pſchedſt. **Klau** w Ssepſchezach, gm. pſchedſt. **Khěžnik** we Luczu, gm. pſchedſt. **Kröher** w Bjerwakdże.

Viſitne khartki cžiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźiſchczeŕnja.**

Do Radworja!

Nowe! Hoſcźenz k herbſkej grychcźe. Nowe!

Njedźelu 26. novembra

wuſtupjenje ßwětoßławnych woblubowanych kolojéſdnych wumělcow:

Dobycźeŕſka jězba w ßmjertnym kole,

ſ wulkim motorſkim kokom ßo wuwjedźejo.

— Bjes konkurrenzy w Němſkej. —

Saſtup pſchi kaßy 40 pj., doprědka pola hoſcźenzarki Schmidtoweje po 30 pj. dóſtacź. Sapocžatk we 8 hodź. wjecžor.

Najpodwolniſcho pſcheproſchujetaj

Jurij Scholta a **Amalia Schmidtowa.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da-li Bóh, jutſje njedźelu **26. novembra** popoldnju ſ dypkom w 4 hodź. w Gáblerez hoſcźenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**

a ſ pſchihódnymi płacźenſkimi wuměnjenjemi porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějecźelej:

J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płacźenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

Khěža

na Židowje ſe ßadowej a ßadźenſkej ſahrodu je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Židowje na Sſkonoborſchcźanſkej dróſy 127 b.

Blisko Budyſchina pſchi fiſkaliſkej dróſy leżaza **pjekarnja a klamatnja** ſ wjele wotebjerarjemi, je ſ 12 kórzami dobreho pola a ſe wſchěm morwym inventarom pſchi napłacźenju 7000 hriwnow pſches podpißaneho hnydom na pſchedań. W leżomnoſcźi ßo póſtſka agentura namaka.

G. Smij w Pancźizach.

Rjana žiwnoſcź

cžißko 12 w Jaßeńzy pola Njeßwacźidła ſe 16 kórzami pola a łukow je hnydom na pſchedań.

Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Serbske tow. „Lubin“ w Budestecach

změje přichodny štwórtk 30. novembra wječor ½8 hodź. pola Rösikec swoje posedźenje. Wšitke sobustawy so wutrobnje z tutym přeprošuja a so wěsće wočakuja. Přednošk je nam přilubjeny. Hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Hajna.

Wjetſcha khěža

ſe 6 wobydlenjemi je na Židowje na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kowarſkeho wucžobnika

k jutram pyta

Pawoł Frenzel, kowarſki miſchtr w Roswodezach p. Budeſtez.

Kowarſkeho wucžobnika

k jutram pyta

P. Kalich, kowarſki miſchtr na Nowoſalzkej dróſy cžißko 17.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotrocžkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłacźerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sprawnu ßwěrnu

ßłužobnu holzu

k hodam abo k nowemu lětu pyta pſchekupz **Bär** w Njeßwacźidle.

Mlódſcha ßłužobna holza

ßo do farſkeho domu k nowemu lětu pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Ssylna holza

ßo k nowemu lětu 1912 do kuchinje ſa hoſcźenz „Běły kóń“ (Weißes Roß) pyta.

Mlódſchu holzu

k 1. januarej 1911 pyta **Herzogowa** w Budyſchinje na lawſkich hrjebjach 14.

(K temu cžißku dwě pſchiloſy.)

Trajny hodowny dar

je žiwjenje abo njewjeſcźinſku pomoz ſawěſcźaza poliža,

kotraž móže ßo ſ najpſchihódniſchimi wuměnjenjemi a ſa najnižſchu prämiju ſ roſcźazej dividendu pola 1875 ſakoženeho, pod **protektoratom jeho majeſtoſcźe krala ſtejazeho**

Sakſkeho wojeŕſkeho žiwjenje ſawěſcźazeho towarſtwa w Draždźanach

dóſtacź.

Proſpekty a wukaſanja najſwólniwiſcho a darmo pola ſaſtupjerjow, we wſchěch měſtach ßo namakazych a pola

direkzije w Draždźanach-A., Schulgutſtr. 7.

Prěnja pschiloha k czišku 47 Serbskich Nowin.

Sobotu 25. novembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

20. novembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	49—51	88—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—46	78—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	72—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—32	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	44—48	80—88
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	38—42	73—77
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—31	63—67
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	49—51	87—90
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—47	79—85
3. ßnadnje pizowane	30—33	66—70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—59	91—96
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—54	80—88
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	73—79
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	48—50	64—66
2. mjaßne	46—47	62 63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—45	60—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 23. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	50	9	70
" nowa	9	65	9	78	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	60	8	75	8	60	8	75
Jećmjeń . . . . 50 kilogr.	9	50	10	25	9	75	10	50
Wows	9	30	9	60	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	3	—	3	20	3	—	3	10
Pschenična muka 50 " . . .	11	—	19	50	15	—	19	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	25	14	—	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	4	75	5	25
Ssloma . . 100 " . . .	4	60	4	85	3	25	5	20
Prožata 694 schtuk, schtuka . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	40	6	90
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenični gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., jećmjeń wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 32 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 76 np. hacž 13 hr. 90 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. 35 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

23. nov. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 70 np., pschenza wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 50 np. jećmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacž hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacž 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 24. novembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 24. njedzelu po ßwj. Trojizy ßwjedzeń semrjetych rano w 7 hodzinach farat Rěda ßerbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodzin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. — Zyrkwinski chor spěwa: „Wysche wschěch hwězdow tam něhdy ßo jaßni" wot Abta. — Kollekta sa ev. Němzow we wukraju.

Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

S druhich wozadow: Pawol Jurk, pohonca w Huszy, s Augustu Schězez w Brěsy. — Jan Hendrich Zyž, cěßla w Kortnizy, s Emmu swud. Malkowej rodź. Hanuschez, schwalcju a khěžerku tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Alfred Pawol, Jana Augusta Rychtarja, khěžerja w Dobruschi, ß. — Jan Kurt, Jana Khorle Běłeho, fabrikarja w Dźěžnikezach, ß. — Ernst Kurt, Gustava Adolfa Stephana, murjerja w Hrubjelczizach, ß. — Oskar Marczin, Jana Augusta Scholty, khěžerja a dźěłaczerja w Libuchowje, ß. — Max Reinhold, njemandź. ß. na Zidowje.

W katholskej zyrkwi: Irmgard, Josefa Miloty, skakarja w Budyschinje, dź. — Hilżbjeta, Jana Gudy, dźěłaczerja w Budyschinje, dź. — Anton, Antona Freudla, dźěłaczerja na Zidowje, ß.

S druhich wozadow: Měrczin Kurt, Jana Ernsta Mikanje, pohonca w Małej Prasy, ß. — Max Měrczin, Jana Sběžneho, pohonca w Czetwjenych Noßlizach, ß. — Frida, Khorle Augusta Urbana, pohonca w Zicženju, dź. — Waltat Richard, Khorle Augusta Leschawy, žiwnosczerja w Dźiwoczizach, ß. — Kurt Richard, njem. ß. w Hodźiju. — Hildegard, Pětra Bina, skakarja we Wjelkowach, dź. — Erich Kurt, Bjedricha Kurta Bernsteina, skakarja w Brěsowje, ß. — Max Kurt, njem. ß. w Huszy. — Kurt Gerhard, Jana Augusta Rjencza, bura w Stróži pola Rakez, ß. — Alfred, Handrija Wrobla, žiwnosczerja we Schczeńzy, ß. — Hana Marja, Oswalda Hendricha Bruna Menschnera, pomozneho żelesniskeho sastojnika w Rakezach, dź. — Erna Johana, Khorle Ernsta Nowaka, kublerja w Lipiczu, dź. — Olga Erna, Jana Ernsta Kratza, listynosczerja w Minakale, dź. — Emma Hilżbjeta, njem. dź. w Trjebjeńzy. — Pawol Max, njem. ß. w Ssowrjezach. — Pawol Měrczin, Pětra Adamka, žiwnosczerja w Boschezach, ß. — Jan Ernst, njem. ß. w Budyschinku. — Johana Margareta, żelesniskeho dźěłaczerja Holnika w Bukojni, dź. — Bjedrich Ota, Gustava Adolfa Hofmanna, tyscherja w Hrodźischczu, ß. — Pawol August, Jana Augusta Lowki, pohonca w Běłej Horje, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 18. novembra: Julius Emil Kluge, fabrikat w Dobruschi, 38 l. 11 m. 14 dn.

W katholskej wozadze: 20. nov. Anton, Antona Freudla, dźěłaczerja na Zidowje, ß., 11 hodzin.

S druhich wozadow: Lejna, Ernsta Mikanje, pohonca w Małej Prasy, mandźelska, 38 l. 5 m. 22 dn — Jan Kurt, fabrikarja Rjencza w Demjanach, ß., 1 l. 15 dn. — Marja Wylemina Schreiberowa rodź. Ehrigez, khěžlatka w Kožatni, 49 l. 10 m. 10 dn. — Marja swud. Schöblowa w Bukojni, 84 l. 8 m. — Elsa Hildegard, Jana Alfreda Widmera, wyschscheho schwajzarja we Worzynje, 2 m. 22 dn. — Hana Lejna, Jana Augusta Altschenka, žiwnosczerja w Komorowje pola Klukscha, dź., 9 m. 9 dn. — Madlena, Khorle Pawlika, žiwnosczerja w Lichanju, mandźelska, 56 l.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

24. njedźelu po ßwjatej Trojizy (ßwjedźeń semrjetych) smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschiżan ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Kollekta je sa evangelskich we wukraju. — Popołdnju w 3 hodź. budze ßerbska liturgiska Boża ßłużba.

Schtwórtk 30. nov. jako na Handrija budze $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

24. njedźelu po ßwjatej Trojizy (ßwjedźeń semrjetych) smeje duchowny Bójz rano $\frac{1}{2}$8 hodźin němsku spowjedź, popołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa duchowne sastaranje evangelskich Němzow we wukraju sběra.

Mało samożiczi

s khorymi subami

po poniżenych płaczišnach

zuse suby, plomby

dostawaju. — Położene płaczenje ßo dowola.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rožku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Pónjelu 27. novembra

ſapoczńje ſo moje

wulke hodowne pſchedawanje.

Wurjadnje tunje poſkiczenje drastnych tkaninow, ſidźanych a balwmjanych tworow.

Sonjaza drasta

po njeſzměrnje tunich placźiſnach.

Jan Jurij Pahn.

Paul Giebner

w Budyſchinje na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowańja

porucza ſwoje derje wothladane **wina.**

Pjecź wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſcźi.

Wino k ſwjedźenjam atd.

Tym, kotſiž moju winowu pſchedawańnju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ſo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch placźiſnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon cźiſło 415**

porucza ſwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßlanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ſebi placźiſnowy ſapiß žadacź.

Palne drjewo.

W **Dubjanſkim revěrje** ßu ſuche

palne kuluchi a pjeńkowe drjewo

po prjedawſchim ſamolwjenju w hajnkowni ſe ſwobodneje ruki na pſchedań.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

w Budyschinje na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži.

95 pj. dny 95 pj. dny 95 pj. dny.

Sapoczatk: ßobotu 18. novembra.

Dźěczaze khapiczki
ſ lodojteje koże **95** pj.
Po modże schtrykowane
95 pj.

Suavske jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanske banty
3 schtuk po **95** pj.
1 scht. ſ drjewjanymi
parlemi po **95** pj.

Schantka.
1/2 duzenta schantkow
ſ pißanej kromu **95** pj.
1/2 duz. schantkow, běłych
ſ elegantnej pscheschiwa-
nej kromu **95** pj.

Mužaze koschle
ſ barchenta, pißane **95** pj.

Normalne koschle
scht. po **95** pj.

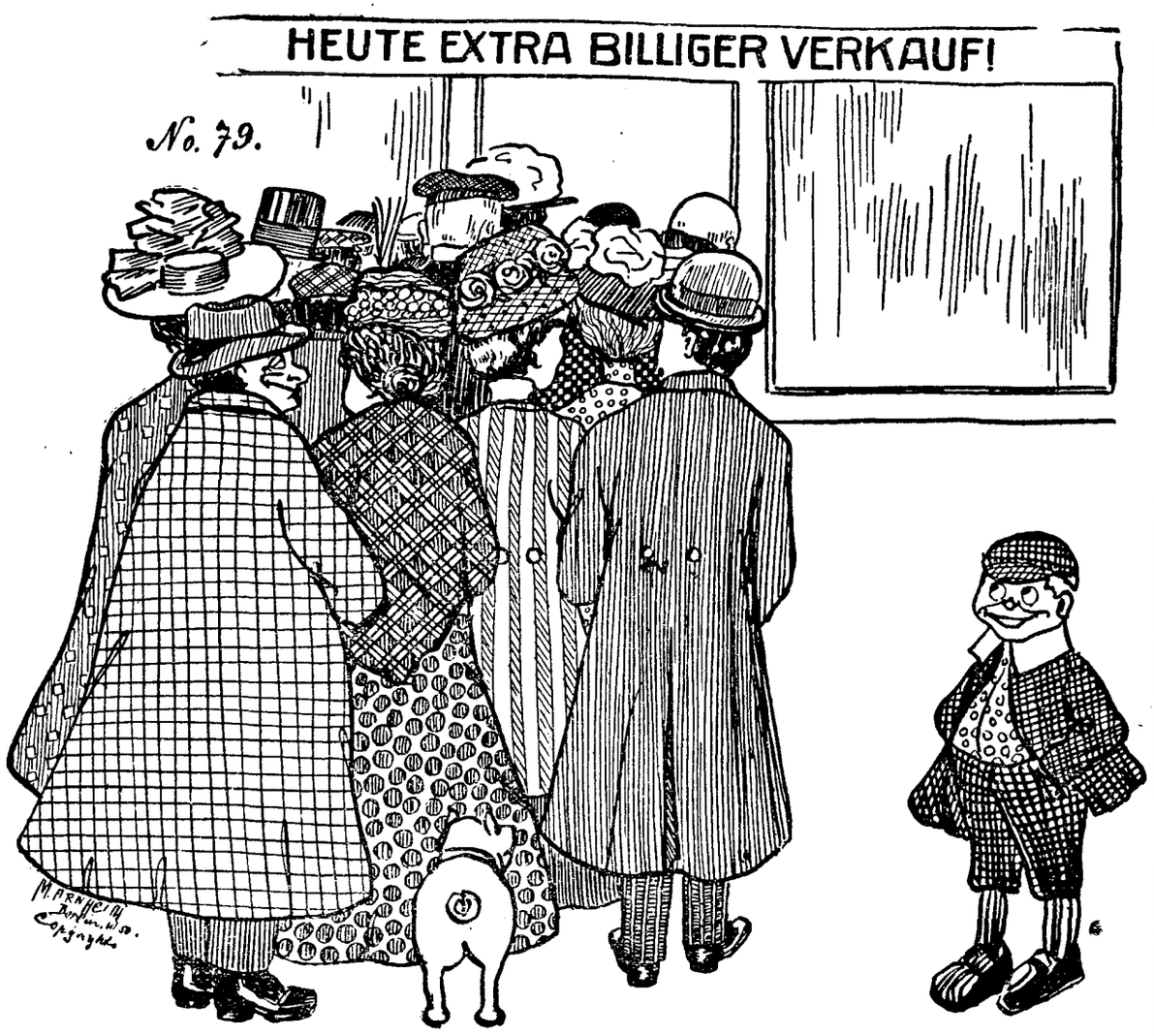
Normal. kholowy
po **95** pj.

Spanske pschikrywy
běłe a pißane, **95** pj.

1 auto-měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
po **95** pj.

Rukajzy.
4 pory rukajzow **95** pj.
3 pory rukajzow **95** pj.
2 por. modnych piß. **95** pj.
1 por schtrnk. wokm. **95** pj.

Kožuchi a tykacže
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych **95** pj.

1 schenillowa khapa
95 pj.

1 ßankazy schal **95** pj.

3 scht.
dźěczazych jupkow
1. druzinu **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1 barchent. koschla
95 pj.

1 žonjaza koschla
ſ wuschiwanjom, běła
95 pj.

Soki.
4 pory sokow **95** pj.
3 pory sokow **95** pj.
2 pory sokow **95** pj.

2 poraj **žonjazych schtrympow,** wokmjanych, hładkich. **95** pj.
1 por **žonjazych schtrympow**
95 pj.

1 blidowy pschikryw
95 pj.

1/2 **punta ßylneje wolmy**
95 pj.

1 žonjaza jaka
po **95** pj.

Zonjaze spódnje kholowy
ſe schěrokim wuschiwanjom
po **95** pj.

Žonjaze barchen-towe spódn. kholowy
běłe a pißane, **95** pj.

Spódnje taille 95 pj.

Schórzuchi.
1 reformski schórzuschk
95 pj.
2 pory dźěczazych schórz-uschkow ſ paßami **95** pj.
1 wulki hospodarski
schórzuch **95** pj.

1 balski schal
po **95** pj.

1 kožana toscha
po **95** pj.

Hodowna wustajenca hrajkow.

Klanki (pópy) a klankazu potrjebu.

Ia. klanki (pópy) ſ kulowatymi ſhibadłami, ſ zelluloida a klankaze cźěła,
wobleczene a njewobleczene ſ najjednoriſcheho hacź do najwoſzebniſcheho wuwjedźenja.

Kharakterſke a kupanſke klanki. ○ Wolmjane a ſilzowe klanki. ○ Piſkaze klanki.

Klankaza draſta. Klankaze ſchaty.

Klankaze ſtupnje a ſchtrympy. Klankaze klobuki, mězki a khapiczki. Klanki ſa pópjaze ſtwy.

Klankaze a pópjaze ſportſke woſy. ○ Pópjaze meble. ○ Dźěczaze meble.

Želeſnizy ſ cźěrjenjom a bjes njeho.

Kolebanſke konje ſ drjewa a ſ koże.

Parne maſchiny ſe ſtejazym a leżazym kotołom.

Klamarńje. Konjenzy. Twjerdźiſny. Zynowe wojaki. Flinty. Mjecże. Helmy. Trompejty. Bubony.

Klankaze kuchinje. Klankaze ſtwy. Towarſtwowe hry. Wobraſate knižki.

Laterna magika, kinematografy, gratowe kaſchcże, drjewjane a kamjeńtne twarſke kaſchcże, debjenki na bożodźěſcźowy ſchtom, koßmate a ſilzowe ſkoczata

poruczа k pſchedſtejazemu hodownuemu ſwjedźenjej we wulkim wubjerku

Na ſmutskownej lawſkej haßy 6.
Saložene 1865.
Telefon 648.

Gustav Thunig.

Najwjetſcha a najſtarſcha tajka pſchedawarńja hrajkow w Budyſchinje.

W ſamßnej klankazej klinizy ſo tež niz pola mje kupjene klanki wězywuſtojnje a tunjo porjedźeja.

Wulke

rumowanske wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasadstajenych tworow

ßukna a **tkaninow** k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

kaž tež **wulki wubjerk**

ßbytkow

wot **wutory 28. novembra** hacž ßobu do **póndźele 11. dezembra 1911**

po jara **poniżenych** placźisnach wupschedawam.

F. N. Bläsche, ßuknowa pschedawarńja

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 3.

Lehmannez konditornja

na ßerbskej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnosćz: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,

baby

k ßwjedźenjam jako dar ßo pschihodźaze.

Rosełłanje na wßy.

Wschědnje cźerstwe

khofejowe a cźajowe pjecźwo.

Ssamopjecźene

mjedowe tykanecźki.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

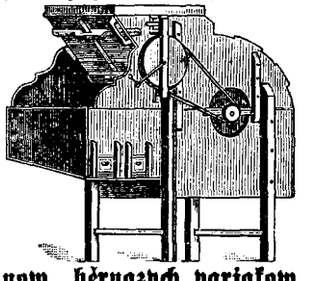
ßwój ßklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna wora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placźisny.**

Sawołajcze mje ſ telefonom, hdyž je trjeba

mlóczaze maſchiny

porjedźicź, **pod cźißłom 40, Halſchtrowſki hamt.**

H. Hantſche, maſchinſka fabrika ::

w Protezach (Prietitz)

pola Halſchtrowa.

Dźełam **mlóczaki** ſ cźiſcźenjom, ſa wiki hotowym. Wulki ſklad **rólneho grata, drillowanſkich maſchinow, cźiſcźazych maſchinow, wějadłow, trieurow, ſchrótowanſkich młynow, běrnazych parjakow, rosmjeczakow, rěpurěſakow, ßłomurěſakow, ſeparatorow, butrowych maſchinow, ßykanjowych maſchinow** atd.

So bych je wotbył, pschedawam po kóždej ßo pschihodźazej placźisnje

3 mlokowe ſeparatory,
2 ſchijazej maſchinje,
8 trjebanych żonjazych jěſdnych kolow a
30 trjebanych mużazych jěſdnych kolow.

Zenje ßo wróczaza ſkładnosćz.

Jan Schibak na Mużakowſkej dróſy.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a syna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Kakao
sarucženy czisty
punt po 75 pj.
porucža
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Ztebsch,
zhudiski aktuar sw. zhuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi zherbski.
— Telefon czißlo 177. —
Pscheßadzowanje leżomnosczow.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju zyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapokožene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedźenju 2½% | pschi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%
pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%

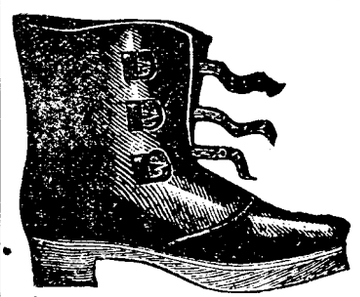
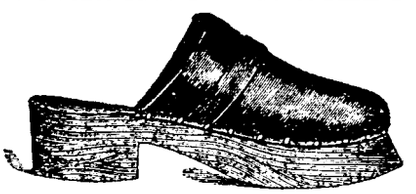
Pschenajacże khamorowych kaschczikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, zobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Emil **Wehrle** Saloż. 1870.

Twjelki, blidowe ruby, trjenja, ložowe plachty, ložowe pschikrywy,
chenillowe rubischcża — chenillowe schawle,
židzane rubischcża — wolmjane rubischcża,
blidowe pschikrywy sofowe pschikrywy,
konjaze pschikrywy.
Hotowe
zhlomniki, zychi, koschle,
spódnje kholowy, spódnje zuknje,
dźěłanske blusy, jaki, schórzuchi.
Tunje placźisny!
na jerjowej haßy 7.

Schtóž chce zhebi **drjewjanzy,**
drjewjane a filzowe stupnje
a tež
kožane czrije
tunjo nakupicź, njech zho direktnje do
drjewjanzarnje **Oty Hebera**
na zherbskej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane stupnje zho saßo póduschuja.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka
w Budyschinje na theaterskej haßy 6,
na rózku schulskeje drohi — pschi zitnych wikach — telefon czo. 2.

Kupowanje a pschedawanje
statnych papjerow, sastawnych listow, městowych pozczonkow atd.
Swólniwe a spěschne wuwjedźenje **bursowych nadawkow a wschitkich do pjenjezných bankow zhinschazych dźěłow.**
Pjenjesy zho na sadanjenje po 3—4% bjes khostow pschijimuja,
kaž zho wuczini.
— Depositowy a scheckowy wobkhod. —
Pschenajecze jenotliwych privatnych treforskich kaschczikow.
Sarjadowanje a kontrollowanje hódnostnych papjerow.

Sserbski musej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Sserbske a němske
spěwarske
sa njewjesty
zu po tunich placźisnach na pschedań
we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóčniki**, kotrež žo jenož, sa wóčko žo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryžowadła, ežitanske schkleńzy atd., **bryle a tłóčniki** po lěkorskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Činju na to kedźbliwe, so Wilhelm Scholta, kotryž po wšach pucžuje, s mojej optiskej pschedawarnju niczo činicz nima.

M. Gottwald

pschi mjažowym torhoschczu 11

porucza po tunich płaczisnach

zychi, běle a pišane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Lischawu,

wumpjeru a njeczistoscze ložе wotstronja s wěstoscu

Flechtenheil

w tysach po 1 mk.

Krej czisczaze pille

k sprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodźenja tysa po 50 pj.

Krej czisczaze kapki

pschijomnje a pschihodnje žo bjerjaze. Blescha po 75 pj.

Krej czisczazy czaj

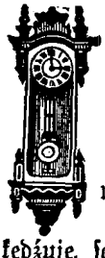
„s woponazej snamku". Wupruhowany žrědk pschi wschěch khorosczach, kotrež s hubjeneje krwě wukhadźeja. Tysa 1 mk.

Rozeßłanje na wšy.

Jeniczzy woprawne dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Kóždy, kotryž chze žeb **dobry a tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a pokedźuje, sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wuokpožene, wobhladacz.**

„Na zykym czěle běch

s lischawu

pokryty, kotraž mje s wěczným žwjerbjenjom w nozy a wo dnjo czwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** khorosczy do zyła wotstroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."

Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Po wjele poniženych płaczisnach

wulku dźělbu

hólczazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjaw, mantlow, zakettow, kapesow hacz sa doroscženych, **žwětle barchentowe wobleczenja**

po połojzy płaczisny.

Klobuki, khapy, mězy, schórzuchi, schaty krawatty atd.

Wurjadnje pschihódna składnosc

symsku a hodownu potrjebu

hódnych tworow pomyßlnje najtuńscho nakupicz.

pschi hłownym torhoschczu 9 **Ernst Jenke** **pschi hłownym torhoschczu 9**

w Budyschinje.

Najlěpsche je najtuńsche.

Max Schückel,

schewski mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy 18

žwoje znate solidne a płaczisny hódne

wobucże

w bohatym wubjerku se składa a po měrje porucza.

Wuporjedźenja sa jedyn dźeń.

Stare, njenahladne klanki

swuporjedźuje a **ponowja** nanajrjeńscho a tunjo

friser Theodor Rother w Kamjenzu

Telefon 214. **Oststraße.** Blisko realki.

Wucželzane wložby kupuju po najwyschschich płaczisnach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyschenja diskontoweje žadźby khěžorstwoweje banki sadanjamy wot 20. septembra 1911 nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wuživanju s	3 %	sa lěto hjes špesow.
pschi měsacznym wupowjedźenju	3¼ %	
pschi schtwórczlětnym =	3½ %	
pschi połlětnym =	4 %	

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje.

Serbski dom.

Wosjewjenje.

S pschiczinu khětreho wupschestrjenja mojich **gardinowych, meblowych tkaninowych, teppichowych atd.** a **schatowych wotdźělenjow** njebudu

= drastne tkaniny =

w pschichodze dale pschedawacź.

Wobstatki mojeje składownje, kaž je znate, jenož najlěpsche druźiny

najnowschich lěcźnych a symskich tkaninow sa wobleczenja a blusy

s wołmy, połwołmy, połźidy a bawołmy,

tež płóczliwe tkaniny, połhotowe roby atd.

šo tehodla wot nětka **s khětrym poniženjom placźisnow** pschedawaju, na cźoż wošebje

hodowneje potrjeby dla kedźbliwe cźinju.

Pschedawanje jenoź sa hotowe pjenjesy. **Saměnjenje je wusamknjene.**

Julius Hartmann šyn.

Tsihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowcźkami sa pschejěsdy, hródźe, dwory atd., **zyhele k hrjebicźkam, želesne klinkerske, wodunjepschepuschcźate połne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucźa

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicźa w Tsjoch Hwězdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo cźo. 11.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmišijonske dźěła,** twarju jako wošebitosćź: **ruczne młócźaki, želesne stiftate młócźaki se šlomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate šynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běletnstej drózy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móźa šo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na pschestupne lěto 1912

je sa **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Otto Preuß

(Mějeczel **Khorla König**)

na žitnej haßy 4 **w Budyschinje** **na žitnej haßy 4.**

Symske paletoty,

jara **wošebne wobleczenja, sportske jupy, pschesapinaki, tołste symske kholowy,** elegantne **šwětke** a tež **pißane lazy, kalmuki, rukawate lazy,** kaž tež wscha **dźěłaczerska drasta** w hobrskim wubjerku po pomyßlnje najtuńschich płaczisnach.

Te wězy šu **solidnje dźěłane** a šo se znatym **dobrym šedźenjom** wusnamjenjeja.

Dźěczaze wobleczenja, paletoty, jupki hižo po 3½ mk.

Žonjaze žakety a paletoty,

šuknjane, astrachanowe a plüschowe wschěch dołhosczow a schěrjow zyle wurjadnje tunjo.

Měchojte žakety s watowanym psche-schiwanym podschiwkom

potajkim jara cźopke w najwjetschim wubjerku.

Swětke jendźelske paletoty

wschěch dołhosczow hižo po 6 mk.

Dźěczaze žakety hižo po 3½ mk. hacź do najwošebnischeho.

Pschedawanska saßada:

wulke rospschedacze — maly wužitk.

Twarske drjewo

je na pschedań

w Nowej Wšy cźo. 14 pola Njeßwaczidła.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotsedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 48. Sobotu 2. decembra 1911. Lětnik 70.

Sakski ßejm

wuradźowasche pjatk tydźenja wo wschelakich żelesnizowych praschenjach. • Sswobodomyßlni a sozialdemokratojo praschachu ßo knjeżerstwo, kak hodźiło ßo njedostatkej na tworowych wosach wotpomhacź. Pschi tychle wuradźowanjach ßo wupokasa, so ma njedostatk na tajkich wosach ßwoju pschiczinu ſ dźěła w lětuschej ßuchocźe, dokelž je w rěkach tak mało wody, so twory ßo njehodźa po rěkach pschiwožowacź, na druhej stronje pak wot teho cżaßa, so mamy po liberalnych rezeptach tak mjenowane „tworowe wosowe sjednoczeństwo“, w Sakskej wosy njedoßahaju, dokelž ßo nasche wosy w Pruskej sdźerżuja a trjebaja, Pruska ma mjenujzy mjenje a hubjenschе wosy dyžli Sakska.

Sańdźenu póndźelu měješche ßo próstwa jeneho wěsteho Günthera pohrjebacź. Jemu je stat sa powjetschenje żelesniskeho sastanischcża nimale poł kórza leżomnoscże wotewsał a sa to wjazy hacź 1300 hriwnow wupłacźik. Tola Günther ſ tym spokojom njeje, ale żada 72 000 hriwnow a nadběhuje se ßwojej żadanku sakski ßejm hižo druhi ras. Sso wě, so ßejm jeho próstwu jenomyßlnje sacźißny. Ale ſ teho widźicże, so ludźo we ßwojich żadankach pscheponižni njejßu.

Scźěhowazu wutoru sapocża ßejm statny etat rospominacź. Finanzny minister we dwěhodźinskej rěcźi swjeßelazy wobras sakskich finanzow roswi. Mamy lětßa tola wokoło 28 milijonow hriwnow sbytka. Pschi tym je ßo wot léta 1902 nimale 110 milijonow hriwnow dołha wotpłacźiło. Po tym trjebamy nětko město 59 jenoż 52 milijonow hriwnow lětnje danje płacźicź. Pschi tym ßu wschě wudawki a dochody w sakskim hospodarskim nacźisku (etatu) tak wustojnje sestajane, so ßo nacźisk na prěni napohlad njeby tak lubosnje poßměwkował. S tejle naprawu dyrbi ßo chzyjatoscźi wschelakich stron, woßebje sastojnikow, sadźěwacź.

Dale njeje trjeba było, 100 milijonsku pożcżonku wudacź, kiž bě prjedawschi ßejm pschiswolił. Sa twar żelesnizow je ßo jenoż 5 milijonow hriwnow wustajiło. Ssycź sakskich żelesnizow je dźě tak wutwarjena, so trjeba njeje, ſ dotalnej spěschnoscźu dale twaricź. W sakskich żelesnizach je wjazy hacź 800 milijonow hriwnow sakoženych. Wscho hromadźe wunjeßu sakske żelesnizy pak jenoż 7 milijonow hriwnow cźisteho dobytka. Se strony sozialdemokratow a liberalnych ßo żada, mjesu sa dokhodny dawk na 800 hriwnow powyschicź. Ani wyschnoscź, ani konserwatiwni ßo sa tule żadanku njewuprajichu. S tym bychu ßo woßebje njeżenjeni dawkidawarjo wot wschěch dawkow wußwobodźili. Konserwatiwni żadaja ßebi spuschczenje dawka tym, kiž maja wjele dźěcźi. Debata trajeschе hacź do 4 hodźin popołdnju a plecźeschе ßo psches zyku ßrjedu a schtwórtk. Schtó wě, hacź ßo hischcże schtwórtk skónczi. Rěcźnizy se wschěch stron wobdźělowachu ßo na rosmołwach. Druhdy wustupowachu ministerjo, kiž ßu wo cżaß zyłeje debaty se ßwojimi wyschschimi sastojnikami pschitomni. Tak shonichmy se rta kultußoweho ministra, so ßo nowy schulski sakoń w druhej połojzy januara ßejmej pschedpołoži. W běhu zyłeje debaty wschě móżne a njemóżne pschedmjety k rěcźam pschińdźechu. Poprawom je tale rosscherjena rosmołwa njetrěbna. Pschetoż w běhu posdźischich wuradźowanjow jenotliwych pschedmjetow skicźuje ßo lěpscha a pschihódnischa pschileżnoscź, wschelake żadanja a nahlady wuprajicź. E. B.

Sakoń sa dawk łódźnistwa na němskich rěkach

je ßo w khěżorstwowym ßejmje po druhim wuradźenju pschijał. W tsecźim cźitanju ßo na tutym wobsamknjenju niczo njepscheměni. Sastupjeŕ sakskeho knjeżerstwa a sapóßłanzy se Sakskeje ßu pschecźiwo łódźnistwowemu dawkej hłoßowali. Saksa industrija, kotraż ßwoje twory ſ najwjetscheho dźěła po Łobju dostawa a po nim ßwoje wudźěłki wotwożuje, by schkodowała, hdy by ßo transport tworow po Łobju ſ dawkom podrożił. Ssnadź ßo hischcże khětrу cżaß minje, so sakoń na Łobju a Rheinje płacźiwoscź dostanje. Awstriska ma ßwobodne łódźnistwo na Łobju a Hollandska na Rheinje saruczene. Wobaj stataj staj loni pschecźiwo położenju dawka na łódźnistwo protestowałoj. So byschtaj wonaj ßwoje měnjenje pscheměnikej, njeje wocżakacź. Bjes jeju pschihłoßowanja pak ßo dawk njehodźi sawjesćź, pschecźiwo kotremuż ßo industrialni w Czechach ſ nohomaj a rukomaj wobaraju.

Wotjězd wójnskeje łódże „Barlin“ ſ Agadira.

Franzowsojo a Jendźelczenjo njetrjebaju ßo dlěje na němsku wójnsku łódź psched Agadirom hnéwacź. Wutoru je ßo wójnska łódź „Barlin“ ſ Agadira na domojjěsbu k němskemu brjohej puschczika. Każ knjeżerstwowe nowiny wudawaju, ßu w połodnischej Marokkowskej porjadne měrne wobstejnosćze. Duż němska łódź njetrjeba tamnischich Němzow schkitacź. Wona wschak to prjedy też njeje cźiniła, hdyż běchu pola Agadira njeměry wudyriłe. Němzy tehdy njejßu do schkody pschischkе. Zyle bjes dobytka njeje wotpóßłanje němskeje wójnskeje łódże psched Agadir sa Němsku wostało. S tym je ßo ſ najmjeńscha dozpiło, so je Franzowska dźěl ßwojeje kongskeje kolonije Němskej wotstupiła.

Wschoněmske nowiny wróczenje němskeje wójnskeje łódże k nowym nadpadam pschecźiwo knjeżerstwu wużiwaju. Wukożuja jo jako ßłaboscź ſ napschecża Franzowskeje. Němska łódź budźische ſ najmjeńscha tak dołho psched Agadirom wostacź dyrbjała, hacź by franzowski ßejm němsko-franzowske dojednanje sa prawe spósnał a jemu pschihłoßował. Pschecźiwo tutym porokam ßo wobarajo je statny sekretar ſ Kiderlen-Wächter na sjawne dał, so ßu Wschoněmzy knjeżerstwo k wójnje pschecźiwo Franzowskej pohonjake. Po jich żadanju by Němska po dobyczerskej wójnje krajinu pschi Rhonskej rěży a połodnischej Franzowskej tutej wutorhnycź dyrbjała. Wschoněmske nowiny ßo njemało na Kiderlen-Wächtera pyrja, so je jich wotmyßlenje wupowjedał.

Rěcź jendźelskeho ministra Greya wo němsko-franzowskim marokkowskim wuczinjenju.

W jendźelskim parlamencze je minister Grey wo nowschich marokkowskich podeńdźenjach rosjaßnjenje podał. Wěz je tak ważna a w tu khwilu tak loskocźiwa, so by ſa njeho jara njepschileżne było, ju ſ druhimi praschenjemi smješchecź. Jendźelske knjeżerstwo je wjedźało, so je ßo namjetowało, na podłożku sprawjenja mjesy franzowskeje kongskeje kolonije jednacź. Jendźelskemu knjeżerstwu je sa móżne było, so by ßo Franzowska ſ Němskej na tymle podłożku sjednała, a so ßo pschi tym njebychu jendźelske interesy sranile. Sso teho nadźijejo je ßo Jendźelska ſ boka dżerżała. Wona pak je ßo nabojała ſ powjescźu, so ßebi Němska wotstupjenje franzowskeje kongskeje kolonije żada. Měr je do wulkeho stracha ſ pschijeßdom něm-

skeje wójnskeje kódże psched Agadir pschischok. Wo němskich wotwyßlenjach ßu wschě móżne powjesćże nastake. Němski pósłkanz w Londonje njeje mohł wěz rosjaßnicź, tola je rjekł, so jendżelske intereßy njejßu wohrożene. Grey wobkruczi, so je jendżelski minister George s pschihkoßowanjom druhich ministrow w ßwojej rěczi wosjewił, so Jendżelska njemóże czerpicź, so by ßo Němska w pokodnischej Marokkowskej saßydlika. S njej je ßo rjez dyrbjako, so ßo tam, hdźeż ßo wo jendżelske intereßy jedna, s Jendżelskej njeßmě wobkhadźecź, jako so wona njeměła ßobu rěczecź. Jeli so czaß pschińdże, so wona to njeßmě wjazy rjez, Jendżelska pschestanje wulkomóz bycź.

Grey rjekny: Njejßym żenje wocżakał, so ßo jednanja mjes Němskej a Franzowskej nahle pschetorhnu, tola jedyn abo dwaj rasaj ßo sdasche, każ so ßu jednanja na morwy dypk pschischke. My budźichmy swólniwi byli, konferenzu namjetowacź. Hdyż pak ßo pola němskeho knjeżerstwa w juliju wobhonichmy, shonichmy, so tónle namjet njebě pschijomny. To bě jara wobmyßlomne pschi politiskim położenju. Hdy budźichu pak ßo jednanja rosrasyke, budźichmy wuhlady na jara napjate diplomatiske wobstejnosćze měli. Němskeje wójsko jej sa to rukuje, so żadyn kraj njebudże s njej swadu pytacź. To je strona schkita, na kotruż móże Němska horda bycź, tola schkit ma tež druhu stronu, schtoż měł němski lud wobmyßlicź. Hdyż ma jedyn lud najwjetsche wójsko ßwěta a jara wulke wójnske kódźstwo a hdyż ßo wón hotuje, hischcże wjetsche kódźstwo natwaricź, dyrbi wón wscho, schtoż samoże, cźinicź, so ßo druhe ludy njebychu jeho nabojake. Wscho, schtoż ßebi my a drusy ßußodża Němskeje pscheja, je to, so bychmy s njej na jenakej nosy żiwi byli. Wěsta swonkowna politika w tym wobsteji, so dyrbjeli k wjedźenju dacź, so njebudźemy pschi żanych wobstejnosćach żanemu naschich pschecźelow na żane waschnje pomhacź, byrnjeż bychu ßo do nich s najwjetschim njeprawom dali. S tym by ßo spytało, ßo k temu wrócźicź, schtoż něhdy jendżelska politika błyschcźateho woßamocźenja rěkasche. Tajke sadżerżenje njeby nam tež pschecźelstwo Němskeje pschinjeßko, dokelż ßo nam s tym żane nowe hódne pschecźelstwa njewobstaraju, hdyż stare pschecźelstwa sranimy. Chzył wscho cźinicź, schtoż samóżu, so bych poměry k Němskej polěpschił, tola pschecźelstwa, kotreż mamy, ßu hižo někotre lěta dżerżake, a najważnische pschi polěpschenju naschich pomérow k Němskej dyrbi bycź, so żane stare pschecźelstwa pschi tym njewoprujemy.

W Němskej njeje Greyowa rěcź dobry saczíschcź cźinika. Saczuwaju ju jako nowe dopokasmo swucżeneje jendżelskeje nasdatosćze, kotraż Němskej dobru radu dawa. Grey chze w Ruskej a Franzowskej měnjenje wobkrucźicź, so mózetej ßo na pomoz Jendżelskeje spuschcźecź, hdy by jej Němska nadpadła. Duż wscho pschi starym wostanje, Němska a Jendżelska budżetej na pschemo dale ßwoje wójnske kódźstwo powjetschecź, doniż ras k wótremu njedóńdże.

Bojosćz Belgiskeje psched němskim nawalom.

Jeli so by ras k wójnje mjes Němskej a Franzowskej doschło, mohło ßo stacź, so bychu ßo prěnje bitwy w Belgiskej bike. Hižo jendżelski kapitan Faber je w jenej sjawnej shromadźisnje rjekł, so je pschi pośledniej marokkowskej swadże němsko-franzowska wójna jara blisko była, a so bychu, jelisо by wona wudyrika, Jendżelcżenjo 150000 muži ßylne wójsko na belgiski brjóh wußadźili. Cżeho dla by jendżelske wójsko runje w Belgiskej na kraj stupicź dyrbjako, s jednanjow belgiskeho ßejma shonimy. Pschi wurěcżowanju wo wojerskich należnosćzach sapóßklanz s Marck knjeżerstwu porokowasche, so je żelesnizu se Stavelota do Malmedy natwaricź dako. Po njej je Němskej móżno, ßwoje wójska do Belgiskeje dowjesćź a wobtwjerdżenje Maaskeje reki wobjeńcź. Sapóßklanz Theodore praji, so je Němska hacź do měßaza septembra 1200 automobilow sa transport pěschkow do Belgiskeje hotowe dżerżała. Podobne pschihoty je tež Franzowska pschi belgiskej mjesy cźinika.

Spjecżenza rumunskich burow we Wuherskej.

S pomozu schulow pytaju Madżarojo Němzam, Sslowakam, Khorwatam a Rumunam madżarsku rěcź nanusowacź a tele ludy pschemadżarschcźicź. Woni podobne ßrědki nałożuja, s kajkimiż ßo w Sserbach ßerbske dżěcźi pscheněmcżuja. Każ ßo tu w mnohich schulach jenoż němski wucźi, tak we Wuherskej jenoż madżarski. Njedawno je knjeżerstwo w zyle rumunskej wśy, kotruż Madżarojo Szent Andras mjenuja, madżarsku schulu natwariło. Pschi jejnym poßwjecżenju běchu někotsi rumunscy burjo pschecźiwo wotewrjenju madżarskeje schule protestowali. Tutych bě knjeżerstwo sajecź a do pschepytanja wotwjesćź dako. Rosnjembrjeni burjo ßo na to w nozy do madżarskeje schule dobuchu, wschu nadobu rosbichu a twarjenje wobschkodźichu. Knjeżerstwo je poruczjło, żandarmeriju w Szent Andraßu poßylnicź. Żandarmojo dyrbja schulu schkitacź, so mohła ßo tam rumunskim dźěcźom macżerna rěcź wozusobnicź. Knjeżerstwu ßu ßo pjecża listy póßłake, w kotrychż ßo hrosy, so budża naßylnosćze pschecźiwo madżarskej schuli wospjetowacź. S potkócżenjom rumunskeje rěcże wuherske knjeżerstwo jenoż politiske hibanje ßylni, kotreż na to dżěła, so by ßo kraj s rumunskim wobydlerstwom wot Wuherskeje wotdźělił a ßo se ßußodnej Rumunskej sjednocźił.

Wójna mjes Turkowskej a Italskej.

Po wětrach, deschcżach, powodżenjach a symje je ßo w Tripolißu wuwjedriło. Sskónzo saßo s módreho njebja ßwěcźi, a pschipołdnju je cźopkota tak wulka, so móża ju Europjenjo lědma snjesćź. Schkodu, s powodżenjom naczinjenu, pytaju Italscy po móżnosći rucże wuporjedźicź. Najwjetscha schkoda je ßo s wupuscżenjom wodowoda staka, kotryż wodu s wjele mjenowaneje studnje Bumeliana do města wjedże.

Dobycżerske postupowanje Italskich.

Njedżelu ßu Italscy s Tripolißa pschecźiwo Turkam wucżahnyli a tutych s wobtwjerdżenja Meßri wuhnali. S dobom Italscy pschecźiwo Henni postupowachu. Italscy wojazy na rańschej froncże njewustawajcy postupowachu a wobtwjerdżenje po wobtwjerdżenju, khěżu po khěži Arabskim wotbědźichu, kotsiż běchu ßo w palmowym haju abo sady saracżenjow skhowali. Jena khěża, kotraż grenaděram na pucżu stejesche, dyrbjesche ßo do powětra buchnycź, s tajkej saßakkoscżu ßo Arabscy w njej wobarachu. Italscy wojazy njedźiwajcy ßylneho pschecźiwjenja a wulkich wobcżeżnosćzow krajiny wulku wutrajnosćź, sahorjenosćź a wěstosćź pokasowachu a psched tscheńcy njepschecźelow na njekrytej krajinje każ na swucżowanischcżu postupowachu. General Caneva ßo pschi postupowanju wobdźěli.

Każ nowiny „Tribuna“ pißaju, ßu Italscy wjele arabskich cźěkow w oasy nadeschli. Někotrych Beduinow s rjecżasami k schtomam pschiwjasanych namakachu. Po zykej oasy muniziju a brónje wußlédźichu. Kasarny w Henni ßo s kulemi wójnskeje kódże „Carlo Alberto“ skoro do cźista wupuscżichu. Turkojo ßu wospjet do sanitetnych wotdźělenjow tscheli, kotrychż stejischcża běchu s khorhojemi cźerwjeneho kschiża wosnamjenjene.

Kelko ludźi je na stronje Italskich padko abo ßo sranko, njeje hischcże snate. Liczba nasběranych sranjenych Arabskich je dwójzy tak wulka, dyżli liczba sranjenych Italskich. Arabscy prajichu, so maja njeliczomnych morwych.

Zofanje Turkow do pusczíny.

Turkojo ßami njemóża wjazy prěcź, so Italscy dobywaju. Wjednik turkowskeho wójska Reschad bej je do Konstantinopla telegrafował: Psched njepschecźelowej pschemozu ßmy nusowani, zofacź a Italskim kraj hacź k pusczíninej kromje pschewostajicź.

Dobyczе Italskich pola Benghasi.

S Benghasi je powjesćź wo dobyczu Italskich dóschła. Wjecżor 27. novembra wjetscha cźrjóda Beduinow do italskeho wotdźělenja jěsdnych, kotsiż běchu na wobhonjenje wujěchali, tsělesche a jeneho italskeho jěsdneho mori. Pod roskasowarstwom generala Damica ßo wotdźělenje pěschkow, jěsdnych a artillerije wupóßła, so by Beduinow pokhostało. Wotdźělenje ßo hnydom do pschestrapjenych Beduinow da, kotsiż ßo skoro wschitzy potsělachu. Na to general Damico do strony tscheli da, do kotrejež běchu ßo cźěkazy Beduinojo wukhowali, hacź ßo wscho pschecźiwjenje pschewiny. Wjecżor ßo Italscy saßo do Benghasi wrócźichu.

Wojowanja psched Benghasiom, Dernu a Tobrukom.

Jedyn w jendżelskich nowinach wocźischcżany list s Benghasia praji, so je ßo psched Benghasiom, Dernu a Tobrukom wot 21. nov. cżeżko wojowało. Na kóżdej stronje je pśches 1500 muži padło. Kóżdu nóz ßu Turkojo a Arabscy nadběhi na Benghasi cźinili. Italscy njejßu dale postupowali, hacź kule jich kódźnych kanonow doßahaju. Enver bej je psched Benghasi s 11500 Beduinami, 3500 Turkami a 30 nowymi kanonami pschiczahnył.

Po italskich powjesćzach ßu pschi jenym nowym nadběhu Italscy w Benghasiu 22 morwych a 44 sranjenych měli, Turkojo mějachu 150 morwych, mjes nimi dweju turkowskeju offizěrow, a něhdże 150 sranjenych.

Hrosnoscze turkowskich wojakow.

Italski pósłanz w Barlinje je scžéhowazu powjescź wo žadkawoscźach turkowskich wojakow dostak:

Po dobyczérskej bitwje 26. novembra postupajo, mózachu italszy wojazy mnohe njeskutki wohladacź, kotrež běchu turkowszy a arabszy wojazy skuczili. Blisko moscheje w Henni, hdžež bě w bitwje 26. oktobra italske lazaretske wotdželenje stako, 28 žakoßnje skuschenych cžélow wojakow nadeńdžechu, kotrychž běchu kschižowali, sadajili a naschtapili, abo kotrychž stawy běchu ßo se shibadlow wutorhnyke, mjes nimi ßo tež cžélo jeneho stabowego lékarja namaka. Na ßußodnym arabskim pohrjebnischczu, kotrež bě, 4. kompagnija bersaglieriskeho regimenta wobßadžene dżeržaka, cžéla ßydom wojakow namakachu, kotrychž běchu žiwych sahrjebali tak so jenoż hlowa se semje tczesche. Jenemu italskemu wojakej běchu wocži wutorhli a jej k czoku pschischili. S widlischczojteho sacžehnjenja powkokow mózesche ßo spósnacź, so bě wojak tule žadkawoscź poczerpił, hdyž je hischcze žiwy był. Jene cžélko bě wurěsane; jenemu druhemu bě ruka, kotraž se semje tczesche, wotrubnjena. Druhe cžéla snamjenja hinascheho žadkaweho cžwilowanja pokasowachu. Wojerska wyschnoscź a ženijski korps stej cžéla fotografowalej. Jedyn korporal, kotremuž bě ßo w bitwje 26. oktobra poradžiło, Turkam wucžeknycź, je hižo tele hrosnoscze, kotrež ßu niz jenoż Arabszy, ale tež turkowszy regularni wojazy a žónske skuczili, wojerskej wyschnoscźi wosjewił, ta pak chzyschе dopokasma wocžakacź. Mjena někotrych woporow ßu ßo nashonike, tola ßo tele mjena s dźiwanjom na pschiwusnych do sjawnoscze njedadža. Poßlednju nóz ßu na pohrjebnischczu snutska města sahrjebane cžélo jeneho artilleristа wuryli, kotrehož je piecža jedyn arabski žandarm skónzowak. Žandarma ßu sajeli. Podobne hrosnoscze, kaž horka wopißane, ßu turkowszy wojazy też w poßlednjej rusko-turkowskej wójnje wospjet skuczili. Turkojo ßu stajnje byli a wostanu krejlaczni žadkawzy; najwjetschi cžaß je, so ßo jich knjejstwu kónz sczini a ßo potom muhamedanske ludy k kschescźijanstwu pschiwjedu.

Dopißowarjo italskich a druhich nowinow ßu generala Canevu mo dowolnoscź proßyli, so ßmědža wopißanje hrosnoscźow ßwojim nowinam telegrafowacź, kotrež ßu Turkojo na cžélach italskich wojakow, 23. oktobra padnjenych a franjenych, skuczili. Dopißowarjo ßu skuschene cžéla fotografowali, so bychu dopokasma sa wotmyßlene postupjenja měli. Schtyrjo jendželszy dopißowarjo ßu prajili, so shromadnje protest ministrej swonkownych naležnoscźow do Londona póscželu.

Italske wójnske łódże w Czerwjenym morju.

Po napominanju Ruskeje a Franzowskeje njeßu italske wójnske łódże sajesd do Dardanellow wobstupike, dokelž by hewak wikowanje pschejara cžerpiko. Sa to ßu wone w Czerwjenym morju twjerdźišnu Schech Saib s ranja města Perima a město Mokku wobtselake.

Ruski sakoń pschecźiwo wopilstwu.

W khežorstwowej dumje je sakoń pschecźiwo wopilstwu do tsecźeho wuradženja pschischol. Po nim ßo sakaže, ßylne napitki w sjawnych swjeßeleńskich městnach, dźiwadłach, kinematografowych dźiwadłach, sahrodach a konzertownjach pschedawacź. Palenzowe spiritußowe wopschijecze ßo wot 40 na 36 gradow pomjeńschi. Alkoholske napitki nseßmědža ßo też w žanych knjeżerstwowych dźekarńjach pschedawacź. We wyschschich schulach dyrbja ßo wucžomzy wo schkódnoscźi alkohola powuczicź. Pschi wuradženju ßo pschecze wupraji, so by ßo samolwjenje sa njeskutki, w pjanoscźi skucżene, poßylniko, a so bychu ßo nowe dokhodne žórka město palenzoweho monopola namakake.

Skónczńje ßo namjet pschija, s kotrymž ßo knjeżerstwo napomina, so ßo njebychu shromadźisny sakasake, w kotrychž ßo ßwjate scženje a nabožne pißma cžitaju.

Wo pschestupjenju k druhemu wěrywusnaczu

ruska khežorska rada radu składuje. Po 1. § sakonjoweho naczińka móże ßo jenoż po dozpiczu polnolětnoscze a po minjenju 40 dnjow po pschipowjedženju rosßudženja, k pschestupjenju dowolene, pschestupicź. Dale je jenoż pschestupjenje s jeneho kschescźijanskeho wěrywusnacża do jeneho druheho kschescźijanskeho wěrywusnacża abo s njekschescźanskeje religije k jenemu kschescźijanskemu wěrywusnaczu dowolene.

Revoluzija w Chinje.

Chinеske khežorske wójsko je wutoru město Hanjang dobyło, kotrež sbežkarjo se sadwělowanjom sakitachu. Khežorszy maja nětko město w ßwojej mozy. Sbežkarjo ßu ßo do czista rospjerschili. Woni psched khežorskimi k rězy czekachu. Tuczi ßu mnohich morili, druhim pak je ßo schlachczilo, ßo na czołmy wukhowacź a do Wuczanga twochnycź. Khežorszy nětkole Wuczang wobtseleja. Sbežkarjo ßo tam njebudža móz dżerżecź, dokelž je jim pschiwos zyroby salehnjeny. Pschi wojowanju wo Hanjang je žakoßna rubańza byka. Czerwjeny kschiž pod hobrskim nadawkom stejesche. Njedźiwajzy najwjetschich napinanjow njebě móżno, wschitkich franjenych s rěki swuczahacź. S hromadami czéła po Jangtseskej rězy pluwaju. S dobyczérskej wjeßelosczu wopojeni, khežorszy psches město czerjachu a wjele žonow a dźěczi s bajonnetom sakłochu. Zyke ßwójby ßo w czołmach, w kotrychž běchu wukhowanje pytake, morichu. Hanjang wschón w plomjenjach stejesche. Saßydlenja zusych ßu pjecža w strasche. Wjednik sbežkarjow, general Lijuanhung, je wo pschimér proßył. Wón chze ßo pola druhich sbežkarskich wjednikow wobhonicź, hacž ßu sa skónczenje wójny, abo hacž ßu sa wojowanje hacž na nóż. Lijuanhung ßam je sa sastacze krejpschelecza. Juanschikai, wjednik khežorskeho wójska, je do wschěch žadanjow sbežkarjow swolił, jenoż wotstronjenju mandżuskeho khežorskeho doma je ßo wón sapowjedźił. Pósłanzy wulkomozow w Pekingu k měrej radża, dokelž ßo boja, so mohł ßo sbežk hewak psches zyku Chinu rosschěricź.

Hanjang dobywschi ßu khežorszy město Wuczany wobstupili a jo wobtseleli. Sbežkarjo ßu běku khorhoj wupowěßli a ßu jendželskeho pósłanza proßyli, so by jim dlejschi pschiměr saradźił, so mohło ßo potom wo morjo jednacź.

Po powjescźach se Szeczuana ßu khežorszy 27. novembra khežorskich pola Ninzyrna sbili. Tamnischi mißionarojo njejßu w strasche.

Poskiczenje sjednoczenych statow połnózneje Ameriki.

Póßłanzy wulkomozow ßo boja, so mohł ßo sbežk hacž do Pekinga wupschestrěcź a so mohli potom Europjenjo do stracha pschińcź. Knjeżerstwo sjednoczenych statow je jim teho dla poskiczіło, so by ßo 2500 ameriskich wojakow, w tu khwilu na Philippinskich kupach stejazych, do Chiny sawołało. Woni dyrbjeli wobkhad na želesnizy mjes Pekingom a morjom w rjedże dżeržecź a Europjanow w Pekigu schkitacź.

Radoscź nad ßwětłom.

Nětkole hižom wóßom dnjow a wóßom nozow w ßłabje rosßwětlenej stwje leżach a hodźiny tak pomału ßo minjachu, kaž bychu schěre kóczki ßo nimo kaczike.

Sa wóßom dnjow ani jaßneho njebja ani nasymskich kwětkow wjazy widźał njeběch. Moje widżenje bě ßo do snutskowneho wobrocźiło, a widźach we ßebi snutska hory a daloke lěßy a spodźiwne kwětki. Nětkole hakle nawuknych, schtomy s prawym mjenom mjenowacź a wón kwětkow rosesnawacź. A tola we mni žedżenje sa ßwětom tam wonka wotucźi.

Druhdy, hdyž pohluschene krocżele psches stwu teptachu, ßo s hłowu wobrocźich.

„Ssotra, ßwěczi dżenßa ßłónzo?“

„Ně, Handrijo, dżenßa njeßwěczi.“

„Je wjele mróczeli na njebju, ßotra?“

„Wjele a jara czorne.“

„Ale druhdy ßo ßłónzo tola pschedobyła, njewěrno, ßotra?“

„Haj, druhdy ßo trochu wujaßnja.“

„Schtomy drje ßu hižom jara žołte, ßotra?“

„Haj, žołte a maja jeno mało liscża. Mnohe ßu hižom zyle nahe.“

„Ja bych ßmjercź rady jónu schtomy widźał.“

„Sczěp' ßo jeno, bórsy budżesch saßo strowy.“

Potom we ßebi nutska saßo selene nalěcże a horze lěcże widżach. A nascheho nana widżach, kak wón kopasche a ryjesche — a też naschu maku sahrodu widżach s wuskimi hładkimi sczežkami a se schtomami, kiž polne jabkukow wißachu. Wóßom dnjow a nozow nětkole spochi we ložu ležach. Czujach ßo zyle strowy, jeno wocži běchu mi s lohka sawjasali. Na czornej deschczicźzy we hłowach mojeho łoża bě napißane: Handrij Krap, 12 lět.

Hischcze dwaj czerpjazaj towaischej běschtaj w makej stwiczży. Jedyn bésche blědy, schwižny pachoł w mojej starobje, kotryž mudrje rěczesche a kóżde popołdnje wopyt dostawasche. Mje bě husto hańba, so běch tak hłupy a njelepy, hdyž wón wo czežkich wězach, kotrež

běchu mi zyle njesrosymliwe, tak ßnadnje a jednorje powjedasche, kaž by ßo ßamo rosymjako. Ale dokelž mnoho figow, prażeńkow a ßłódkich jabłukow dostawasche, a też mi rady ſ nich dawasche, njejßym ßa ſa to, dokelž mje sahańbowasche, nad nim wjeczik, kaž to hólczíska hewak cźinja. A ſa dwaj dnjej běchmoj dobraj pscheczelej.

Tseczi w naschim towarſtwje bésche praparand, mako rěczazy, bjes maka němy napscheczo namaj, nimoměry nasdaty a — kaž ßo namaj sdasche — jara hłupy. Mój jeho żadyn lubo njemějachmoj. Jeho też żenje nichtó njewopytasche a wón też żanych klóschczenkow njedostawasche. Nimo teho ßo stajnje, kaž hanjo namaj wußmewasche, hdyž ßej wo ßwojich hrach a wo ßwojich wuczerjach a pscheczelach powjedachmoj. To bě namaj tola pschewjele a tehodla na tajkich dnjach cźinjachmoj jako bychmoj jeho njewidźałoj.

Jónu popołdnju ßo nęschto zyle wurjadne sta. To naß wschěch tsjoch jara rosbudźi a nam wjazy ſ myßli nochzysche. Schtwórte męstno w naschej ſtwje ßo wobßadźi. Pschińdże ßlepy hólz nęhdże w pjatnatym lěcze. . Sslepy! — My ßo strózichmy.

Hdyž ßotra jeho nuts pschiwjedże, ßo do wyßoka ſrunach a cźęmne rubjeschko se ßwojeju woczi trochu wotsběżech. Widźach zyle jaßnje, kak wón prawu ruku maßajo wupscheſtrjewasche. Wón bě żołtowłóßny a do woczow kulowaty a dżerżesche hłowu wyßoko.

Ssotra ſ waha a luboscźiwje jemu powjedajo jeho ł stólczkej wjedżesche. Potom na wokomik wuńdże.

Wudźěrach na njeho, hdyž tu tak ßedżesche, ruzy na blido a woczi skoro runje do wjerćha složujo: Wokolo naß bě cźicho, kaž ßmjercź. Nadobo ßo woprasscha: „Je tu hischcże schtó we jstwje?“

Mjehki, strachocźiwje ßlědźazy hłóß naß ſ nowa nastróża. A my dale mjelczachmy. Skónczńje ja wotmolwich, so ßu tu hischcże tsjo hólzy. Potom jemu nasche mjena prajach.

„ Scże też wy ßlepi?“ wón ßo wopraſcha.

Hłóß mi derkotasche, hdyž jemu wotmolwjach: „Nę, my njejßmy — ßlepi.“

Sdasche ßo, kaž by pospytał ßo ßmjecź. „Ja Jan rękam“, wón potom rjekny.

„Jutsje mam bycź operirowany. Najprjódzy na jene woko a potom na druhe. Hižom dżeßacź lět ßym ßlepy. To dyrbi hakle dosrawicź, tak je lěkař prajił. Nětkole to tak daloko je. Myßla ßebi, so budu saßo trochu widźecź. Na to ßo tak żara wjeßelu. Ssnadź budu saßo dospołnje strowy.“

My dych sadżerżujo na jeho ßłowa poßłuchachmy. A hdyž ßo ßotra wrócźi, jeho stawisnu snajachmy.

Wbohi — sbożownu Jan! Hdyž mi w posdźischim żiwjenju druhdy na sadwělowanje dżęsche, widźach psched ßobu twojej wulkej schěrej wóczzy, kotrejž niczo widźecź njemóżeschtej — a ßłyschach ßłowa twojeje ßylneje nadźije: „Ja ßo tak wjeßelu. Ssnadź budu saßo zyle strowy.“

Prěnja operazija bě nimo.

Jan nam ſa nęschto dnjow se ßwojeho żiwjenja powjedasche — wjeßele a srudne wězy. My ßo jeho praschecź njepschestachmy, a wón ßo wjeßelesche, so my ßwěru dźěł bjerjemy na jeho woßudach.

Abo wón ſ wulkeje knihi cźitasche. Najprjódzy ßo njemóżachmy dodźiwacź nad tajkim wumjełstwom. Spěschnje ßo pokasowarjej jeho rukow psches rjadkow dybkowanych pißmikow ßuwachu. Wón runje tak spěschnje kaž my cźitasche. Wón ßnadź lěpje cźitasche, dyžli my cźitacź móżachmy. Jemu ßo rěcź żenje njesaraczesche. Bjesstarostnje wjeßelo a hrajkajo ßo ßada k ßadże towarſchesche.

Potom ßo njejabzy ſrunawschi ßo ſ hłowu k nam pschiwobroczi.

„Hacź je ßo tola radźiło? Hacź drje móżu widźecź? Hdy bychu mi tola tu wobałku wotwjasali!“

Jónu rano ßotru sawoła. Sslyschach, kak ßo hromadże rosmołwjeschtaj. Sdasche ßo, so ßotra jeho troschtuje a měrnuje. Jeho hłóß bywasche dale wótſischi.

„Proschu waß, ßotra Hana! Jeno mały kusk, hacź mischkricź widźu — ßwětło? Proschu waß, wotwjasajcże wobałku!“

„To ja njeßměm, Janko!“

„Budźcże tak dobra, luba ßotra, jeno zyle mały kusk, jeno na wokomik, hacź móżu widźecź. Mi je tak tyschno, ßotra.“

My chzychmoj jeho wot jeho myßli wotleńkowacź a jeho roswjeßelicź. Rěczachmy jemu, ale wón hacź do wjeczora njeměrny wosta.

Skónczńje wużedżeny dżeń pschińdże. Hižom rano sahe bě Jan wotucźił a naß sawoła. Wón ſrunany ßedżesche a nam ſ khwatnymi ßłowami wschelakore stawisny powjedasche, kotrež hižom snajachmy — a też nowe stawisny. Husto ßo ßmějesche, ßmějesche ßo bjes winy. Druhdy jeho hłóß dybawje klinczesche. Wón wo ßwojim pschichodże rěczesche a saßo njejabzy pschesta.

Lěkař doschedschi wobwałku wotwjasa. Jan mjelczesche. S dyrkota zymaj rukomaj po poßleschczu tam a ßem maßasche. Wutroba nam wótſje pukotasche. Běchmy na tym, kóżdy wokomik poskoczicź.

Potom nahle a khwatnje sawoła: „Ja mózu widźecź! Tamle na tamnym boku je wokno. Widźu ßwětło ßo miholicź! Ssotra Hana, knjes doktor, wono je ßwětło wokolo mje!“

Běch k jeho łożu doběżał a pschimnych jeho sa wobej ruzy. Ja běch sbożowny, dokelž ßo wón wjeßelesche. Moje porſty ßebi radże njeběchu! We mni ſ nowa wědomje horzeho, różoweho żiwjenja wotucźi, to mi żołmjesche psches moju dźěſczowsku wutrobu.

Tón dżeń běchmy njewurjeknicże wjeßeli. Dale a lěpje wón na ßwoje wóczko widżesche. Nasajtra rano mózesche hižom porſty jeneje ruki, napscheczo ßwěży dżerżo, rosesnawacź. Sa krótke dny jemu lěkarjo też druhe wóczko operirowachu.

Potom mje jako na khwilu wuhojeneho puschczichu a Jana wjazy widźał njejßym.

Ale sabył na njeho też njejßym. A to wěm, wón je saßo widźecź nawuknył, a wón bésche też pokny dobreje nadźije a dźakowny.

A wy, moji pscheczelio! Czehodla scże czasto srudni a njedźakowni pscheczíwo Bohu? Ja bych chzył, so byschcże ßebi ſ tejele stawisny wucźbu brali.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdżeny schtwórtk tydżenja wotmě ßo tudy shromadźisna, kotruż bě schulske towarſtwo sa reformu nabożinskeho wuczenja swołało. Wschěch czitarjow Serb. Nowin na to kedźbliwych cźinimy, so ßo nochzyli ſ tymle mjenom samylicź dacź. Tole towarſtwo wustupuje mjenujzy sa jene wuczenje Bożeho ßłowa w ludowych schulach w smyßle Zwikawskich thesow. Pschecźiwo Zwikawskim thesam wojuje pak evangelsko-lutherske schulske towarſtwo. To njech sjawnosc krucże rosesnawuje. Kak jara to prěnje towarſtwo w smyßle tych wuczerjow skutkuje, kiž chzedża kschescźijansku wuczbu, sakoženu na Jesom Khrysta, jako Ssyna Bożeho a Wumożnika, se schulskeje nabożinskeje wuczby wucźißnycź. Tehodla kedżbu, njedojcże ßo saßlepicź, ale skutkujcże wożebje sa rosjaßnjenje. Se strony wschelakich wuczerjow stawaju ßo mjenujzy pospyty, też nasch wěrjazy kschescźijanski ßerbski lud dobycź sa tele ßwoje saměry. Tak ßu wschelazy tajzyle wuczerjo ßerbskich wjeßnjanow jara naležnje namolwjeli, tule shromadźisnu sańdżeny schtwórtk tydżenja w Budyschinje wopytacź. Tu a tam dżě ßu někajku saßlepjenu wowzku ßobuwlekli. Schtóż je tule shromadźisnu wopytał a ma hischcże schkriczku wěry do naschego Sbóżnika Jesom Khrysta jako Bożeho Ssyna, tón je tele prózowanje dosnacź dyrbjał. Czeho dla ßo snaty kantor sjawnje a sprawnje njewupraji wo druhim a tsecźim artiklu. Schtoż w tychle wustupjenjach sbudźuje w naß dwěla, tón nihdy a żenje njeje ſ nami.

S Tšélan. W poßledním poßedżenju Budyskich měschczańskich sastupjerjow je ßo ſ wusamknjenjom sjawnosce wo sagmejnowanju Tšélan do Budyschina jednało.

S Delan. Mjeno ßamomordarja, kotrehoż cźęko ßu schtwórtk psched dwěmaj njedźelomaj w husczinje hory Hromadnika namakali, je ßo wußlědźiło. Ssamomordaŕ je 18lětny pschekupski wuczobnik Khorla Stopperka ſ Wojerez, kotryż je ßo hižo pscheđ dlejschim cżaßom shubił. Pjenjesy pschekschiwiwschi bě Stopperka cźeknył, cźehoż dla jeho Shorjelske statne rěcźnistwo pytasche. Khostanja ßo bojo je ßebi wón żiwjenje wsak.

S Wulkeje Dubrawy. Porzlintoczerjo tudomneje Margareczíneje hěty strajkuja. Woni ßebi wjetschu msdu a pschikrótschenje dźěkanskeho cżaßa żadaju.

S **Budestez.** Sańdżeny schtwórtk wotmě nasche lube ßerbske towarſtwo „Lubin“ ßwoje prěnje symske poßedżenje. Někotry ßobustaw bě ßo dawno na nje wjeßelił a wita ſ radosczu tón cżaß, kiž naß nětko saßo měßacźnje hromadu wjedże. Pokſta Sserbow bě ßo seschło; mózníje saklinczeschtaj ſ radosczu wuspěwanaj ſpěwaj: „Nasche Sserbſtwo ſ procha stawa“ a „Hischcże Sserbſtwo njeshubjene“. Hdyž bě k. pschedßyda Hejna se Splóſka shromadźisnu wotewrił, wschě ßobustawy po lubym, wutrobnym waschnju powitał a wożebje nascheho hosczа, knjesa wuczerja Schězu ſ Rachlowa, w mjenje wschěch luboscźiwje postrowił, dosta tutón ßłowo k ßwojemu pschednoschkej. Bě pak to rjana a sajimawa hodźinka, hdyž ßmědżachmy na ßłowa wustojneho pschednoscherja ſ napjatej kedżbliwosczu poßłuchacź! Knjes wuczeŕ Schěża je daloko a schěroke snaty jako ßławny a nashonity pschirodospytnik. Na wulzy powuczaze a sajimawe, ſ dobom też żortne waschnje wjedżesche wón k nam rěczecź „wo żiwjenju pod

ſemju" a to wſcho w ſbĕžnej, cžiſtej a tola też doſpoknje ludowej ſerbſkej rĕcži. Niz jenoż ratař, nĕ, kóždy pſcheczel ſtwórby je jeho ſkowa ſ radoſczu ſkyſchak. Knjes Hajna rĕczeſche nam wſchĕm ſ wutroby, hdyž ſo k. wuczerjej ſ cžopkymi ſkowami dźakowaſche. Sſerbſka luboſcz bĕ jeho k nam pſchiwjedła, a luboſcz k naſchemu drohemu Sſerbſtwu ſo ſjewi, hdyž na to wóſom nowych ſobuſtawow pſchiſtupi. Ssmy jich nĕtko nimale ſydomdźeſacz; tola hižo rjana cžrjódka, a budźemy jich bórſy tójſchto wjazy. Hiſchcże Sſerbſtwo mjes nami njeje ſhubjene!

S mozu džijmy do dźĕła! Ssrjedu 13. hodownika chzemy ſo hižo ſaſo ſeńcz a budże nam k. farař Domaſchka ſe ſtawiſnow naſcheje woſady pſchednoſchowacz. Tſeczi dźeń hodow pak chzemy wulki ſerbſki ſwójbny wjeczor wuhotowacz, ſ wopſchijeczom khutneho a žortneho waſchnja w natwarjazym, narodnym a wjeſelym duchu. Pſchihoty maju ſo w bližſchim cžaſu ſapočecz. Kn. kantor Ssmoka bu ſpĕwow dla ſapſchehnjeny a wĕſo doſtachmy ſ jeho rta jene ſwólniwe: Haj. Hdyž bĕchmy hiſchcże wſchelake towarſtwowe naležnoſcże žebi roſpomnili a ſ nowa ſe ſerbſkimi ſpĕwami ſo wokſchewili, ſo roſeńdźechmy. Stari a mkodźi, hoſpodarjo a dźĕlacžerjo, wſchelazy bĕchmy hromadźe, ale jedyn duch we wutrobach wſchĕch, a jena luboſcz k naſchemu makemu ludźikej a tola tak ſdobnemu narodej. Bóh ſdźerž nam ju a ſdźerž nam naſche Sſerbſtwo.

Se ſtrony gmejnſkich pſchedſtejicžerjow. Naſchi gmejnſzy pſchedſtejicžerjo maja ſ wjele lĕt ſwoje towarſtwo. S jeho ſakožerjom bĕ woſebje nĕhduſchi gmejnſki pſchedſtejicžeŕ, k. Wrobl-Lětonjanſki. Prjedy bĕ tole ſjednocženſtwo ſ wjetſcha na Budyſchſke hamtſke hejtmanſtwo ſwobmjeſowane. W nowiſchim cžaſu je ſo wone ſ gmejnſkimi pſchedſtejicžerjemi Biſkopſkeho wokrjeża ſjednocžiło. Tole ſjednocženje nimamy ſa jara ſbožowne. Wſzy Biſkopſkeho wokrjeża ſu ſ wjetſcha fabrikſke, mjes tym ſo ſu wſzy Budyſchſkeho wokrjeża ſ małkymi wuwſacžemi burſke. Dnjowy porjad poſtĕdźenja ſjednocženſtwa gmejnſkich pſchedſtejicžerjow je pſchezo pſchebohaty wopſchija 15—18 dypkow, k temu hiſchcże pſchednoſchk. Gmejnſzy pſchedſtejicžerjo Budyſchſkeho wokrjeża maja pak potrjebnoſcz wo wſchelakich ważnych, woſebje ratarſkich, praſchenjach ſo wuprajicž. To pak jim njeje pod tajkimi poměrami mózno. Woſebje naſch hamtſki hetman pſchi tym pokhiluje, ſam wjele rĕcžecž. Poſtĕdźenja gmejnſkich pſchedſtejicžerjow poniža ſo ſ tajkich pſchicžinow na ſkhodźeńk woprawdźiteje „inſtrukzijſkeje hodźiny."

Jedyn gmejnſki pſchedſtejicžeŕ.

S Bukez. Ssrjedu wjeczor we 8 hodźinach tu kandidat national-liberalneje ſtrony w Lubijſkim wokrjeżu, duchowny Wehrmann ſe Sſwońzy, ſjawnu ſhromadźiſnu wotmĕ. Wón ſwój program roswiwaſche, na kotrymž njebĕ niczo wuſtajicž, dokelž ſo wón na kedźbu bjerjeſche, konſervatiwnych pſchimacž. Wón ſ zyka na nich njeſpomni. Jenoż jeho pſchiwjedźeni pſchiwižowarjo, nĕkotſi ſaſtojnizy a rjemjeſlnizy, jemu pſchihłoſowachu. Wulka liczba pſchitomnych ratarjow bjes wuwſacža ſmĕrom woſta. Pſchi ſcžĕhowazej debacże jeho krucże pſchimachu a jemu dopokaſachu, ſo žadyn ratař liberalneho njemóże wolicž.

S Njeżwacžidła. „Hdžež ſu hołbje, ſo hołbje pſchidawaju", pſchiżłkowo praji. Podobnje mohło ſo też wo ſwinjoch rjez. Tele dny bĕ, ſchtó wĕ ſ wotkal, jene wulke ſwinjo do naſcheje wſzy pſchibĕžało. Wono bĕ ſo najſkerje nĕhdy na tudomne ſwinjaze wiki pſchihnało, a tehdy bĕ ſo jemu mjes telko towarſchkami w Njeżwacžidle tak ſalubiło, ſo mĕjeſche wulku žadoſcž, tele wjeſele mĕſtacžko ſaſo ras wopytacž. Cžeknjenz pak ſo podarmo na ſwinjazych wikach ſa lubymi towarſchkami roſhladowaſche, wſcho bĕ próſdne a puſte a teho dla korcžo a wujk! wujk! wołajo po wſzy bĕhaſche. Pſched dworom ſtatoka cžiżło 75 ſwinje kwicžecž ſaſłyſchawſchi ſo ſerſchcžak ſ wrotami nuts dobu. Tamniſchi hoſpodař njeſnateho hoſcża hoſpodliwje witaſche a jemu khmany pſchebytk pſchipokaſa. Komuž je ſwinjo cžekło, njech žebi po njo do mjenowaneho ſtatoka cžiżło 75 dóńdże. Hewak mohło ſo korcžakej ſa domjazym khlĕwom ſaſtyſkacž, hacž runje ma dobre wothladanje.

S Noweje Wſzy pola Njeżwacžidła. Wóndano bĕ w tudomnej korcžmje wulka kołbaża. Jedyn mkody mandźelſki njemóżeſche ſo ſdźerżecž ſ dźĕła duzy hromadźe ſe ſwojimi towarſchemi do korżmy ſaſtupicž, ſo by wulku kołbażu powoptał. Se ſwojej kožanej falu, w kotrejž bĕ na dźĕle byk, pak ſo nochzyſche ſa blido ſydnycž. Teho dla ju na jedyn wós pſched korcžmu położi. Hdyž bĕ ſo mkody muž podſchika najĕdł a też, kaž ſo ſkuſcha, jón ſe ſchcžipakom poliwał, ſo wón na domojpucž naſtaji. Ale tajke ſtrózele jeho ſajachu, hdyž ſwoju falu na woſu njenamaka. Wſcho pytanje ſa njej bĕ podarmo. Srudny dyrbjeſche wón k ſwojej lubej mandźelſkej domoj cžahnycž. Jeje ſwarow ſo bojo, wón ſe žanym ſkowom njepikny, ſchto bĕ ſo zoſako. Naſajtra rano wón ſkoku k žandarmej ſahaſche a jemu ſwoju nuſu wuſkorži. Tón mĕnjeſche, ſo dyrbjał ſo polizajſki poſz ſkaſacž, ſnacž by tón paducha a falu wuſłĕdźił. To bĕ ſ najmjeńſcha ſchkriczka nadźije. Domoj ſo wróczíwſchi mkody muž po zykym domje a też w pinzy ſa ſwojej ſtarej dodźeržanej falu pytaſche. Sswojimaj wocžamaj nochzyſche wĕricž, hdyž na dobo tu ſwoju nowu falu wuhlada. Ale kak dha bĕ ta tam pſchiſchka? Sſo jemu ſchibale ſmĕjo jemu jeho mandźelſka potajnſtwo wotkry. Wbohej bĕ ſo, hdyž bĕ wjeczor doma ſamalutka ſedźaka, ſa lubym mużitkom ſtyſkało. Dokelž ſo tón wot ſwojich towarſchow huſto dźĕlicž njemóże, bĕ wona ſa nim do korcžmy pohladacž ſchła. Tam bĕ na woſu jeho nowu falu wohladawſchi ju ſobu domoj wſaka, ſwojeho muża pak bĕ w korcžmje ſedźo woſtajiła. Ssaprliſchka chzyſche mużika ſa jeho ſydanje w korcžmje ſ tym pokhoſtacž, ſo jeho ſ nowej falu do ſtracha a cžĕżna ſahna. Jejny wotpohlad ſo jara derje ſchlachcži. Jejny mużik pak je ſo jej ſarocžił, ſo ju ženje wjazy ſamu doma njewoſtajił. Jeno ſo by ſo ſwojeho ſłubjenja dźeržał!

S Rózanta. Ssobotu w nozy wotpali ſo tudy gmejnſka khĕża. Dokelž wot nĕkotreho cžaſa wobydlena njebĕ, je bjes dwĕla ſlóſtniſka ruka woheń ſakożiła. Bohu dźak woheńczk njeje druheje ſchkody naczinił.

Bliżſchu nóz wot njedźele k póndźeli je ſo pola pjekarſkeho miſchtra a ſliczbowarja nalutowarnje a wupožczernje, Schokty, jedyn paduch do domu dobył. Wokno rosraſywſchi je wón do iſtwy ſaléł, w kotrejž pjenježny khamor ſteji. Tutón roſpaczicž, bĕ paduchej njemóżno, wón dyrbjeſche ſo tehodła ſe Scholtowej privatnej kaſu ſpokojicž a 130 hriwnow ſobu kaſaſche. Naſajtra paduſchſtwo pytnywſchi hnydom ſa Budyſkim polizajſkim pſzom telefonowachu. Tón bórſy ſe žandarmom pſchińdże a dlĕjſchi cžaſ pytawſchi ſłĕd namaka, kotryž do Wudworja wjedźeſche. Tam ſu woſobu ſajeli, na kotruž ſo hižo prjedy hrĕſchachu.

S Halſchtrowa. W Halſchtrowje je ſo ſhromadźiſna wotmĕła, w kotrejž ſa to wuſtupowachu, ſo by ſo poknózno-rańſcha żeleſniza niz pſches Radwor do Lubija, ale pſches Pancžizy do Budyſchina natwariła. Mĕſchcžanoſta Rauchfuß nowy projekt do drobna roskładowaſche.

Se Sprejz. Naſcha roſprawka dženża tydženja ſo w Bĕlkowſkich najnowſchich powjeſcžach jako „konſervatiwny wólbny ſchwindel" woſjewi. Cžeho dla to? Wĕrno je, ſa ſu liberalni w Drĕtwje, Sprejzach a wokolnych wſach burow hromadu trubili; wĕrno je, ſo ſo tam njeje žadyn ſ nich pokaſał; wĕrno je, ſo ſu liberalni próſdnu ſalu namakali a ſo ſatraſchnje hnĕwali; jenoż w tym je ſo ſmylka ſtała, ſo ſnu jeneho ſa knjeſa Heinricha Hancža ſe Sſlepeho mĕli. To je ſo ſ teho ſtako, dokelž bĕſche ſo powjeſcž roſnjeſka, ſo wón ſem pſchińdże, ſo by ſhromadźiſnu wodźił. Naſchi ludźo pak te zuſe woblicža njeſnaja. — Hdyž w tym naſtawku rĕka „ſnaty", dha to nima na ſebi „ſnaty po wobliczu", ale „ſnaty ſe ſwojich ſkutkow, po ſwojim cžinjenju", a móże to ſkowo „ſnaty" dwojaki a wſchelaki woſnam mĕcž. — Na kóždy pad pak njech „najnowſche powjeſcże" tak wjele wo „ſchwindelu" njerĕcža; jim ſo w druhich Bĕlkowſkich nowinach jara huſto dopokaże, kak mako ſ wĕrnoſczu dźerża a kak wſcho na hkowu ſtajeja. Duž njech liberalni ſo ſami ſa ſwój nóż zybaju a pſched ſwojimi durjemi mjecżeja.

S Bĕleje Wody. W jenej tudomnej ſchkleńczeŕni je ſo wobžaromne njeſboże ſtako. Sſo wobſunywſchi jedyn ſchkleńczeŕ tak njeſbożownje do ſchkleńzowych cžrjopow padże, ſo ſebi na ruzy wulku žiku pſcherĕſny. Rucže ſawołany lĕkař ranu ſaſchi a ſnjeſboženeho ſmjercži wukrwawjenja wukhowa.

S Klĕtneho. Wo knjeſu Altrocku nad Zymplom bĕchu Bĕlkowſke nowiny powjeſcž roſſchĕrike, ſo je ſebi wón wot ſwojich dźĕlacžerjow žadał, ſo dyrbjeli ſo na wjele lĕt na 15 pjenježkow hodźinſkeje mſdy ſwjaſacž. Pſchi wólbnej ſhromadźiſnje, kotruž ſańdźenu wutoru demokratojo w tudomnym Fuderez hoſcżenzu wotmĕchu, knjes Altrock praji, ſo je tale powjeſcž ſehłana. Wot pſchitomneho redaktoru Bĕlkowſkich nowin ſebi wón dopokaſy ſa wĕrnoſcž powjeſcże žadaſche. Tón wudawaſche, ſo je ju wot jeneho zyle dowĕrneho muża doſtał, kotryž chze ju pſched ſudom ſ pſchiſżahu wobkrucżicž.

S Mikowa. Ssrjedu wjeczor wokolo 8 hodźin je ſo dźĕlacžeŕ G. Bader ſ Mikowa 50 metrow wot ſwojeho twarjenja ſ revolvrom ſatſĕlił. Kulka je pſches klobuk do ſpanja ſchła. Dźĕlacžeŕ Auguſt Funka jeho morweho namaka. Bader 6 małych dźĕcži po ſebi ſawoſtaji.

S **Khwaczíz.** Ske sczěhwki lětuscheje ßuchoty ßo ſ měſtnami hakle nětkole pokaſuja. W Margareczinej Hěcze ßo woda, ſa fabrikſke dźěło trěbna, ſ hłubiny 30 metrow ſ brunizowych podkopkow ſ pulſometrom won honi. Sańdźeny tydźeń je woda, kotraž je hacz dotal ſtajnje doßahała, prěni krócz wuwoſtacz poczała. Sa fabriku, w kotrejž ßo wſchědnje wjele wody trjeba, je to ſ wulkej ſchkodu. Hdy bychu dyrbjeli ſ druhich ſtron wodu woſycz, by to jara wobczężne a drohe było. Tež wobydlerjo wokolnych wßow na njedoßahanje wody ſkorža. Duž ßo pſcheje, ſo by ßo wjele deſchcza naſchło, prjedy hacz ſamjerſnje. Hewak by dla njedoßahanja wody wobydlerſtwo tudomnych ſtron do nuſy pſchiſchło.

S **Khróſcziz.** „Trjech dobry a hońtwa ßo lubi", ſ tejle myßliczku prěni krócz najenk naſcheho tuomneho hońtwinſkeho reværa ſe ßmojimi pſcheproſchenymi hoſczemi ſańdźenu póńdźelu 27. naſymnika na hłownu hońtwiczku czehnjeſche. Mózny pukot tſělbow pſches dół a hory, lěß a pola rżeſche. Bjes dźiwa teho dla, ſo někotrežkuliž wbohe ſwěrjatko w běhu popołdnja ßwoje żiwjenczko pſches ßmjertny wokoj tſělzow ſhubi abo ßo ßnadź ßmjertnje ranjene do kerkow wleczeſche a ßo tam wukrwawi. 21 tſělzow je tu ſ 48 honjerjemi 43 wuchaczow, 3 ßorny, 6 bażantow, 15 kaniklow a 5 kurwotow potſělało. Tſrlzy ßo jara pſcheßłapichu, hdyž pſchi pſchipołdniſchej ßwaczinje pólzaj pſchińdźe, ſo by jich hońtwinſke khartki pruhował. To je ßo w naſchich ſtronach, kaž mózemy ßo dopomnicz, prěni krócz ſtało. Hacz ßu wſchě khartki prawe byłe, njebě ſhonicz.

S **Rowneho.** Sańdźenu ßobotu ßu liberalni w naſchej wßy wólbnu ſhromadźiſnu wotdżerżeli. Naſcha wjeß pak ma wot demokratow doſcz. Wona ma tu ſrudnu khwalbu, ſo je prěnja w Sslepjanſkej woßadźe, kotraž ma ßwoje demokratiſke towaŕſtwo; nalěto mějeſche ſjěſd wſchěch wokolnych demokratow, je był na leżomnoſczach tudomneje wudowy Mětoweje. Wot teho ßmy doſcz měli a ßo ſa demokratiſke knjeżſtwo podżakujemy. Nětko chzedża ßo też hiſchcze liberalni nutsdobywacz, ſo by wjes żyle konfußna ßo ſcziniła. Shromadźiſna běſche bjes wuſpěcha. Liberalny a demokrata ſtaj ßo wadźikoj. Naſchi burja wjedża, ſchto chzedża a ſchto maju wot tajkich kwaßarjow wocżakacz. Woni ßu wſchitzy roßßudżeni, ßwój hłóß pſchi bliżſchich wólbach konſervativnemu kandidatej dacz. Hdyž ßo ßkawa na liberalnu, doprědkarſku ſtronu wunjeße, je ßo jenoż, kaž ßo powjeda, mało woßobow poſběhnyło. — Skónczńje ßebi ludźo powjedaju, ſo ßu liberalni a demokratojo hromadże do Běłeje Wody domoj jěli. To maju ſa ſnamjo, ſo ſa jedyn poſtronk czahnu, hacz runjeż ßu prjedy kekliju pſcheczíwo ßebi dźěkali.

S **Draždżan.** Njedżelu, 2. adventa, to je 10. hodownika, chze kſchiżna zyrkej we ßwojich murjach saßo ras lubych Sserbow witacz a jim w hołku a njemèru wulkeho měſta khowanku ſa jich duſche, pſchi woktarju a pod klětku czichi Zoar pſchihotowacz. Wopokażmy ßo wſchitzy my Sserbjo naſchej zyrkwinſkej wyſchnoſczi dżakowni, ſo nam tute kemſchenja pſcheczelniwje ſdżerżi. Pſched wjazy dyżli 60 lětami je njeſapomnity farař Jakub pſchi Michałkſkej zyrkwi w Budyſchinje tute Boże ßkużby nam Sserbam wuproßył a ſakożił, a jeho ßkowa ßu luta wjeßełoſcz, hdyž wón wo bohatym wopycze woßebje też ſa Bożim blidom powjeda. Na 300 bě czaſczíſcho ſpowjednych a hiſchcze wjazy. Bóh ſbudź mjes nami Sserbami wſchitkimi, domach we Łużizy kaž tu w zuſbje, tón hłód a tu laczńoſcz po Bożim ßkowje a Knjeſowej wjeczeri, kiž naſchi wótzojo w duſchi noſchachu. Pſchewińmy, lubi Sserbja, wſchě ſadżěwki na kemſchazym puczu a ſhromadźmy ßo wulka ßyła! Je jich wjele, kiž Bohu hromadże ßkuża, potom ßo rjeńſcho ſpěwa a Duch Boži móznſcho duſche poßkucharjow ſapſchimuje. Kemſchenje ßo, kaž hewak, pſchipołdnju $^1/_2$12 hodżin ſapoczńje a ſmèje knjes farař Domaſchka ſ Budeſtez prědowanje, knjes duchowny Tyſcher ſ Budyſchina pak ſpowjednu wuczbu. Kóżdy Sserb ßo ſ tutym wutrobnje pſcheproſchuje.

S **Draždżan.** W tudomnej měſchczańſkej rěſarni je mjes pſchiwjeſenymi ßwinjemi pokhroma wudyrika. Rěſarnja je ßo tehodla ſawrjeła.

Přilopk.

* (Njeſboże ſ tſělbu.) W Żitawje ßo njedżelu 18lětny twornjowy dźěłaczeŕ Weiſe ſ powětrowej tſělbu we woknje ſabjeraſche. Tſělba ßo njenadżizy wutſěli a nimo pſchikhadżazu dźěłaczeŕku Hilżu Zürnſteinez do lěweho wóczka trjechi. Ju do kliniki wóczneho lěkarja dra. Sommera wobſtarachu. Na ſboże ßo wupokaſa, ſo ßo widżenje na to wóczko ſdżerżi. Weiſu ſajachu. — Se ßamßnej tſělbu bě jeho bratr tydżenja wjetſcheho ſchulerja do wobliczа ſranik. Polizija tſělbu wotewſa. — Tajkich njeſbożow je runje wjazy hacz doſcz. Dyrbi dha w kóżdej ßwójbje tajka tſělba bycz? Dyrbi dha wikowarjam ſ tak ſtraſchnymi wężami dowolene bycz, kóżdemu prěnjemu lěpſchemu hubjenſchemu pſchedacz, ſchtożkuli ßo jemu wuſdanje? Jěd a druhe ſtraſchne zyrobiſny ßo njeßmędża bjes woßebitych rukowanjow pſchedawacz. Njemohł ßo też tſělbow a tſělenja dla krucziſchi ſakoń wudacz? Runje w Żitawje ßo loni na zyle podobne waſchnje dwaj cžłowjekaj na dobo pſches njekedżbne wobkhadżenje ſ tſělbu moriſchtaj.

* (Derkotaza khoroſcz.) W Hornjej Wódrjenzy pola Żitawy je dźiwna khoroſcz ſchulſke dźěczi nadpadnyła. Wona je 11 holzow na prawej ruzy tak ſajała, ſo niczo ſ njeju pißacz a dźěłacz njemóża. Hižo pſched dwěmaj lětomaj ßo tale khoroſcz pokaſa, tola ßrědka pſcheczíwo njej hiſchcze njeßu wußlědżili. Wona ſ wjetſcha ſchtwórcz lěta traje. Scżěhwkow nima.

* (Ssam ßo poliziji pſchiſjewił.) W Shorjelzu je ßo njedżelu pſchedſtajeny żeleſniczńeje kaßy, Schellmann, ßam dał ſajecz. Wón ßo wuſna, ſo bě pjenjeſy potajał. Wyſchnoſcz to wěricz nochżyſche. Ale pſchepytowanje jeho wuſnacże wobkrucži. Wón bě powſchitkownje czeſczeny a lubowany ſaſtojnik a bě w ſbożownych ſamóżeńſkich wobſtejenjach żiwy.

* (Rjadował ßo morił.) W Nikrißu pola Shorjelza rjadował woſow Schnabel pſchi pſcherjadowanju nakkadneho czaha pſches wós, kiž pſcheblisko k wuhibzy pſchińdże, na měſtnje żiwjenje ſhubi. Wón wudowu a tſi dźěczi ſawoſtaji.

* (Spytane wobhonjerſtwo.) W oktobrje ßu ßo w Barlinje pola jeneho regimenta gardźineho korpſa dwaj tſělbowaj ſamkaj a pola jeneho druheho regimenta jena tſělba ſhubika. Wſcho ßlědżenje je hacz dotal bjes wuſpěcha woſtako. We wójnſkim miniſterſtwje teho dla měnja, ſo ßo wo paduſchſtwo ſa wobhonjerſtwo jedna. Też generalnemu komandej 18. armeekorpſa w Frankfurtu bě ßo powjeſcz póßłaka, ſo chze ßo jedyn agent jeneje zuſeje mozy do żeleſnych khamorow łamacz a ważne wojerſke pißma kradnycz. Dla wobhladniwoſtnych naprawow njemóżeſche agent ßwoje wotmyßlenje wuwjeſcz.

* (Wuczeŕ realki ßebi żiwjenje wſak.) We Schwidnizy w Schleſyſkej wuczeŕ realneje ſchule Krauſe na ducha ſhorje a ßebi ſ tym żiwjenje wſa, ſo do dwora dele ſkoczi a ßo hnydom ſaraſy.

* (S roſchtami ßo ſaraſył.) Pſchi wotroſchtowanju w Morchenſternu w Czechach padże hermankſkemu pomoznikej Nigrinej hrjada na hłowu, tak ſo bě hnydom morwy. Wón bě 54 lět ſtary a ſawoſtaji żonu a ſchtyri dźěczi; też bě wón powſchitkownje lubowany muż.

* (Sso żiwa ſpaliła.) We Warnsdorfje ßo mandżelſka Fiedlerowa ſpali. Póndżelu wjeczor wona ßo jako palazy ſtołp po ſkhodże dele pſchińdże. Wrotownik Blumentritt ßo prěni wo njeſbożownu poſtara. Wón ſ pomozu druheho pſchikhadżazeho ſ njeje pſches zyknje ßo palazu draſtu ſtorha a jeje czěło ſ wodu poliwaſche. Naſajtra rano je na njewurjeknite boloſcze wboha żona wumrjeła. Wo nju żaruja muż, dwaj ßynaj a pſchichodna dźowka. Kak je ßo njeſboże ſtako, nichtó njewě, dokelż je wona ßama doma była.

* (Strażnik do njeſboża pſchiſchoł.) 72lětny nózny ſtrażnik Fährmann we Wulkim Schunowje we ßwojej ßkużbje padny a ßebi prawe ſczehno ſkama. Hakle ſa wjazy hodżinow jeho zyle bjes pomozy leżo nańdżechu.

* (Sso ſadußyła.) Pſchi ſatepjenju w pinczńych rumnoſczach evangelſkeje zyrkwje we Luſczu nad Kobjom je ßo czeta zyrkwinſkeho ßkużobnika Enziana ſadußyła. Żona, kiž bě wuſchła do wulkich kokßowych khachli pſchipołożecz, ßo wjazy njewróczi. Sa njeju ßlědżo ju morwu namakachu, najſkerje běchu ju wuhlowe płuny ſadußyłe. Nješcz njebě doſpołnje ſawrjena była.

* (S hłodom padnył.) Jedyn hantwjerſki, kotryż na poſcze w Freibergu ßwojemu wujej w liſcze ßwoju nuſu ſkorżeſche, na dobo padny a bjes wědomnja leżo woſta. Wón bě ſe Schwajzarſkeje pſchiſchoł a bě, dokelż nochżyſche po proſchenju khodżicz, někotre dny hłodu mrěł. Wobżaromneho mkodżenza do hojerńje dowjeſechu.

* (Kóń ßo pſchejěł.) Kóń bě ßwojemu knjeſej, konjazemu rěſnikej ſ Warnsdorfa, na dróſy czeknył a ßo po kolijach żeleſniſkeje czary Habrachczizy-Praha jara po ßwojej woli pſchekhodżowaſche. Ale khoſtanje jeho bórſy pſcheßłapi a doſczeże. Spěſchny czah wjeczor w ßedmej hodżinje wbohe ſkoczo pſchekhwata a pſchejědże a mori.

* (Mordarſtwo a ßamomordarſtwo.) We Winje prawiſnik a domjazy wuczeŕ dr. Matkowicz do wobydlenja wußłuženeho knjeżerſtwoweho ſaſtojnika Holzknechta pſchińdże a ſ revolverom dweju ßynow a 24lětnu dżowku, kotrychż won prjedy roswuczowaſche, ſatſeli. Potom ßo wón ßam ſ kulku mori. Dr. Matkowicz Holzknechtowu dżowku lubowaſche, ta pak wo jeho luboſcź njerodżeſche.

* (Pod elektriſki żeleſniſki wós pſchiſchoł.) We Winje je ßo wußłuženy general pěſchkow, ryczeŕ ſe Steinitz, ſ woſom elektriſkeje żeleſnizy pſchejeł. Wón je naſajtra na ßwoje ſranjenje wumrjeł.

* (Saßo njeſboże ſ tſělbu.) Pſchi prusy na dźiwadle chżyſche tſělbarſki pomoznik Wanke młodych cżowjekow wo nałożenju Browningſkeho revolvera roswuczecź. Pſchi tym ßo tſělba wutſěli a 19lětneho murjerja Geßnera do żiwota trjechi. Cżeżko ſranjeny je wumrjeł. — Dyrbi dha ßo na dźiwadle ſ woprawdźitej tſělbu wobkhadżecź? — Njeje horka jako trěbny naſpomnjeny ſakoń nuſny!

* (Do ſkały ſpadnywſchi wumrjeł.) W ſkale pola Schwidnizy nańdżechu dźěłacżerjo zyle rosmjecżene cżěło ſkałarja Züringera, kiż bě w nozy pſches kromu ſkały, něhdże 18 metrow hłuboko, padnył. Dżeń prjedy bě w měſcże kupował do domu. Najſkerje je duzy domoj pucża mißnył a tak dele padnył.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. dezembra 1911 ma ßo na **Njeßwacżidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſcżěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź:

18 rm	liſcź. a jehlinowych ſchcżěpow,	w drjewiſchcżu 15. a 6. wótdźělenja, jenotliwje w 1., 14. a 15. wotdźělenju.
125 =	liſcżowych a jehlinowych kuluchow,	
16 =	jehlinowych hałoſow,	
480 =	jehlinoweje walcżiny,	
30 =	liſcź. a jehl. dołhich hromadow,	
80 =	pjeńkow	

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodź. w drjewiſchcżu 15. wotbźělenja (w Schpitalſkim lěßu) pſchi Khaßowſko-Holeſchowſko-Dubrawſkim pucżu pola Minakaſkeje mjeſy.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwacżidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Sſłanje na pſchedań.

W 9. wotdźělenju **Łupjanſkeho** knjeżeho dwora ma ßo **póndżelu 4. dezembra**

něhdże 100 ſahonow lěßneho ßłanja

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodź. pſchi Pßowjanſkim pucżu (pola ſchcżerkoweje jamy) bliſko Łupoje.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Hody

ßwjedżeń wjeßeloſcże

bliži ßo nětko pſchezo bóle,
a něktoryżkuli njewě, ſ cżim by ßwojim lubym wjeßele pſchihotował. Njetrěbne wěży njedyrbjake ßo pſchi powſchitkownej drohocże kupowacź, a teho dla ßo k woprawdże praktiſkim wěżam pſchima.

Duż poruczam po ſpodźiwnje tunich płacżiſnach

elegantne mużaze, pacholaze a hólcżaze paletoty

ſ dobrych tkaninow, derje ßedżaze,

elegantne mużaze, pacholaze a hólcżaze wobleczenja,

elegantne **ſportiſke jupy, pſchiſapinaki**
ſ najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho,
tołſte ſymſke kholowy hižo po 4½ mk.,
wodunjepſchepuſchczate peleriny, fantaſijowe łazy
ſ wołmy, żidy a płyſcha, **dźěcżaze wobleczenja,**
jenotliwe **kholowežki** a **jupki** wurjadnje tunjo.

Żonjaze a holcżaze żakety a paletoty,

ſe **ßukna, aſtrachana, ßomota** a **zidźaneho płyſcha**
wſchěch dołhoſcżow a ſchěrjow po wuwſacźnych płacżiſnach.

Dołhe ßuknjane żakety prědku a ſady ſ łohka wißaze ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom, potajkim jara cżopke po wſchelakich płacżiſnach.

Kóżdy kupz dóſtanje rjany dar.

Otto Preuß
mějecżel **Khorla König**
na żitnej haßy 4.

Proſchu wěſcże na firmu kedźbowacź.

Wumělſke ßwěcżki
na **bożodźěſcżowy ſchtom**
poruczа tunjo
A. Rechenberger w Budyſchinje
na hornczerſkej haßy 22,
zigarowa pſchedawarńja.

Pſcheńcżnu muku
najlěpje ßo pjecżazu
każ tež wſchu
potrjebu kpjecżenju
poruczа
Khorla Preiser jun.
pſchi żitnych wikach.

Klankaze (pópjaze) woſy

każ tež wſchě **korbowe twory**

najwjetſchi wubjerk w Budyſchinje
:: :: po najtuńſchich płacżiſnach :: ::

Marcżin Richter na ßukelnſkej haßy.

Trajny hodowny dar

je żiwjenje abo njewjeſcżinſku pomoz ſawěſcżaza poliża,

kotraż móże ßo ſ najpſchihódniſchimi wuměnjenjemi a ſa najniżſchu prämiju ſ roſcżazej dywidendu pola **1875** ſakoženeho, pod **protektoratom jeho majeſtoſcże krala ſtejazeho**

Sakſkeho wojeŕſkeho żiwjenje ſawěſcżazeho towarſtwa

w Draždżanach

dóſtacź.

Proſpekty a wukaſanja najſwólniwiſcho a darmo pola ſaſtupjerjow, we wſchěch měſtach ßo namakazych a pola

direkzije w Draždżanach-A., Schulgutſtr. 7.

Hypotheksſke pjenjeſy

wupożcżuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Rjana żiwnoſcź

cżiſżko 12 w Jaßeńzy pola Njeßwacżidła ſe 16 kórzami pola a łukow je hnydom na pſchedań.

Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Jako pschihódne **hodowne dary** w ſnatym bohatym wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach poručam:

puczowanſke toſche, puczowanſke koffry, ſonjaze toſche, paßy, wobalki ſa khěrluſchowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, liſtownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze ſchulſke toſche, hólczaze tornifiry, ſchuleŕſke mapy, ßnědanſke toſche, wiczne a podléſchne toſche, nakhribjetne měchi, gamaſche.

Kuežowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.

T. Albert, (mějeczel **Khorla Bahla**) **ßedlaŕſki miſchtr**

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10, pódla ßerbſkeho doma.

Twarske drjewo

je na pſchedań

w Nowej Wßy czo. 14 pola Njeßwaczidla.

Khwaćanske serbske towaŕſtwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 10. hodownika** pop. w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hoſćencu w Khwaćicach.

Dla zrjadowanja přinoškow tuteho lěta so wšě sobuſtawy najwutrobniſo přeprošeja, tež hoſćo su lubje witani.

Předsydſtwo.

Na pſchedań

30 jalojzow,

ßuczelnych a njekłóczenych, 6—9 zeetnarjow ważazych po 250—300 mk.

Kuježi dwór w Kolbizach p. Laſa.

Żeleſniſke ſaſtaniſchczo w Rakezach a w Laſu w Hornjej Łužizy.

Kucharki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnoſć.

změje, da-li Bóh, **njedźelu 3. hodownika** pop. w 4 hodź. pola Weberec swoju měsačnu zhromadźiznu.

Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Jednać budźe so tež wo założenskim swjedźenju.

Wšitkich lubych sobuſtawow a hoſći w bohatej ličbje wočakuje **předsydſtwo.**

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 10. decembra** pop. z dypkom 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.**

Přednošk změje knjez Hajneki z Pomorc wo jeho pućowanju při połnócnym morju.

Wo bohaty wopyt so proſy. Hoſćo su wutrobnje witani.

Předsydſtwo.

Wuczobnika

k jutram pyta **Bjedrich Bartko,** pjekaŕſki miſchtr w Njeßwaczidle.

Sa ßwoju pſchedawaŕnju kolonialnych tworow, zigarow a ſpiritуoſow pytam k jutram

wuczobnika.

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mjerwa) pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Pjekaŕſkeho wuczobnika

k jutram pyta **Jan Senda,** pjekaŕſki miſchtr w Njeßwaczidle.

Pjekaŕſki wuczobnik

k jutram dobru wuczbu namaka na žitnej haßy czíßło 3 pola

Alfreda Lehmanna.

Kowaŕſkeho wuczobnika

k jutram pyta **Pawoł Freund,** kowaŕſki miſchtr w Roswodezach p. Budeſtez.

Sprawnu ßwěrnu

ßłužobnu holzu

k hodam abo k nowemu lětu pyta pſchekupz **Bär** w Njeßwaczidle.

Sſylna holza

ßo k nowemu lětu 1912 do kuchinje ſa hoſczenz „Běły kóń" (Weißes Roß) pyta.

Starſcha naſhonita

dźowka k ßwinjom

ßo k 1. januarej 1912 pyta na **knjeźim dworje we Wutoleźizach** pola Budyſchina.

(K temu czíßłu dwě pſchiloſy.)

Njeſapomniczka

na ſažny row

naſcheho njeſapomniteho lubeho ßyna, bratra a pſchecźela,

czeßneho młodeho hólza Ernſta Winklerja ſ Noweje Wßy.

* 21. ſeptembra 1888. † 1. dezembra 1910.

My płakachmy pſchi ſažnym rowje
A prajachmy: Czehń boźemje!
Troſcht pytajo we Bożim ßłowje
Sa žiwjenje, ſa wumrjecźe.
„Hdźe nam'ka duſcha", ſaſpěwachmy,
Tſi horſchcźe ſemje ßypachmy,
A lubom' młodźenzej tam dachmy
Czeſcź lubej' czeßnej' młodźiny.

Ach, tehdy ſpěwaſche ty ſ nami,
Ty luba, ßwěrna wutroba,
Ssam njeßeſche ty ſ młodźenzami
Do rowa luboh' pſchecźela.
A lědma bě tón ſaczinjeny,
Dwě njedźeli 'žno poſdźiſcho,
Dha bu do rowa ponjeßeny,
Ty ßyno, bratſje, pſchecźelo!

Haj, prawy ßyn po Bożej woli
Bě, luby Ernſto, wobſtajnje;
Schtož macźeŕ rudźi, nana boli,
Bě twojej duſchi wohidne.
A dokelž Bohu Knjeſej wěru
Ssy dżerżak ſtajnje kſcheſcźanſzy,
Ssy luboſcź ſtarſchimaj a ßwěru
Też czinił ßwoje žiwe dny.

A drohi bratr ty ſtajnje běſche
Kaž bratrej tak też ßotſiczkam,
Kak twoje wumrjecźe jim dźěſche
Do duſche hłuboko kaž nam!
A twoji ſnaczi wſchitzy praja:
Wón běſche ßwěrny pſchecźel nam;
Njech bydli w měrje Bożoh' raja,
Schtož wußył je, njech žněje tam!

Nětk próſdne je po Bożej woli,
Ty luby, twoje měſto tu
We Bożim domje a na poli
A w Nowoſczanſkim ſtatoku.
Nětk połne je po Bożej woli,
Ty luby, twoje měſtaczko
Na Njeßwaczidlſkej Bożej roli
A tam, hdźež duſcha nam'ka wſcho.

Adventſki czaß ßo ſaßo ſwoni,
Też pſches twój luby ſažny row,
A horza ßylſiczka ßo roni
Kaž hižom telko ßylſiczkow.
Pſchi twojej czichej hórzy ſteja
Bratr, ſtarſchi, ßotry, pſchecźeljo,
A k tebi naſche myßle dźeja
A k temu, kiž je duſchi wſcho.

Měj dźak, ty drohi, lubowany,
Też morwy woſtanjeſch ty naſch,
Twój běh je derje dokonjany,
Ty duſche dom a ſtatok maſch.
Kaž pſched lětom pſchi rownej kromje
Ty ſ nami khěrluſch ſaſpěwa,
Tak ſpěwaſch nětk we Bożim domje
Na wěczne ßwój Halleluja!

Prěnja pschiłoha k czišku 48 Serbskich Nowin.

Sobotu 2. dezembra 1911.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

27. novembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	49—53	88—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	79—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	72—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	26—32	65—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	82—90
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	38—43	73—80
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	32—35	68—70
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—31	63—67
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46—51	86—90
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—40	72—76
3. ßnadnje pizowane	30—33	66—70
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—58	90—95
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—52	78—86
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—44	71—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacz do 1¼ léta	46—48	62—64
2. mjaßne	43—45	59 61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—42	56—59

Płaczišna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 30. nov. 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . bela	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . zołta	—	—	—	—	9	50	9	70
" nowa	9	65	9	78	—	—	—	—
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	60	8	75	8	60	8	75
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	9	75	10	50	9	75	10	50
Wows	9	30	9	60	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr.	3	10	3	20	3	—	3	20
Pschenična muka 50 "	11	—	19	50	15	—	19	—
Rzana muka . 50 "	10	25	14	—	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	4	75	5	25
Sskoma . . 100 "	4	60	4	85	3	25	5	20
Prožata 455 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	40	6	90
Rzane wotruby	—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenizny gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—
Rzany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zołta) wot 9 hr. 85 np. hacz 10 hr. 05 np., rožła wot 8 hr. 80 np. hacz 9 hr. — np., jecźmjeń wot 9 hr. 90 np. hacz 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacz 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., zołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacz 16 hr. 32 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 76 np. hacz 13 hr. 90 np., kórz jecźmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hacz 14 hr. 35 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

20. nov. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 70 np., pschenza wot 9 hr. 20 np. hacz 9 hr. 50 np. jecźmjeń wot 10 hr. 10 np. hacz 11 hr. — np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacz — hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacz 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 1. dezembra: Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 1. njedzelu adventa rano w 7 hodzinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodzin farat Räda ßerbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Ssrjedu wjeczor ½5 hodzin budże ßerbska adventska nutrnoscź w Brěsowje, a schtwórtk ½5 hodzin w Kelnje.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Khorla Kernig, tyscher w Budyschinje, s Elsu rodź. Tietzez, telefonistku tu.

Kŕćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Willy, Jana Ernsta Miczki, dźěłaczerja na Zidowje, ß.

S druhich wosadow: Max Jan, Maxa Bartha, lěßneho dźěłaczerja w Klukschu, ß. — Johanna Frieda Hilzbjeta, Jana Ssymanka, zimnoscźerja w Njechornju, dź. — Ernst Měrczin Krawz, njemandź. ß. w Drožđżiju.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadze: 26. novembra: Marja Krawzez, njebo Jana Schrybarja, wumjeńkarja w Libuchowje, sawostajena wudowa tam, 81 l. 10 m.

S druhich wosadow: Jan Bohuwěr Lubsch, knjejski pohoncź w Margareczinej Hěcze, 44 l. 7 m. 3 dn. — Madlena swudow. Kreczmarjowa rodzena Panachez, wumjeńkarka we Wujezku, 81 l.

W katholskej wosadze: 22. nov. Adam Nowak, dźěłaczer w Adolfskej Hěcze († w thorowni w Budyschinje), 46 l. 28 dn. — 25. nov. Josef Ebermann, privatier w Budyschinje, 73 l. 7 m. 9 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodzija.

1. njedzelu adventa smeje rano ½8 hodzin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farat Kschiżan němske a ¾10 hodzin ßerbske predowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Noßlizach na schuli ßerbska a němska spowjedź a ßerbske predowanje.

Pjatk 8. dez. budże rano ½8 hodzin němska, ½9 hodzin ßerbska spowjedź a ½10 hodziu ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedzelu adventa smeje duchowny Bójz rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka popołdnju w 9 hodź. ßerbske a ½11 hodź. němske predowanje.

Popołdnju w 3 hodź. smeje duchowny Bójz ßerbsku spowjedź.

Popołdnju ½5 hodzin shromadźizna kschesćijanskeho towarstwa mużskeje młodoscże w paczerskej jsiwi.

Ssrjedu wjeczor ¾8 hodzin shromadźizna kschesćijanskeho towarstwa żónskeje młodoscże w paczerskej jsiwi.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czišło 687.

Palne drjewo.

W **Dubjanskim revěrje** ßu ßuche

palne kuluchi a pjeńkowe drjewo

po prjeawschim samolwjenju w hajnkowni se ßwobodneje ruki nad pschedań.

Hrabinske Lippeske hajnische sarjadinstwo.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

w Budyschinje na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži.

95 pj. dny 95 pj. dny 95 pj. dny.

Dźěćzaze khapiczki
ſ lodojteje kože **95** pj.
Po modźe ſchtrykowane
95 pj.

Suavſke jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanſke banty
3 ſchtuk po **95** pj.
1 ſcht. ſ drjewjanymi
parlemi po **95** pj.

Schantka.
1/2 duzenta ſchantkow
ſ pißanej kromu **95** pj.
1/2 duz. ſchantkow, běłych
ſ elegantnej pſcheſchiwa-
nej kromu **95** pj.

Mužaze koſchle
ſ barchenta, pißane **95** pj.

Normalne koſchle
ſcht. po **95** pj.

Normal. kholowy
po **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
běłe a pißane, **95** pj.

1 auto-měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
po **95** pj.

Rukajzy.
4 pory rukajzow **95** pj.
3 pory rukajzow **95** pj.
2 por. modnych piß. **95** pj.
1 por ſchtryk. wolm. **95** pj.

Kožuchi a tykače
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych **95** pj.

1 ſchenillowa khapa
95 pj.

1 ſzankazy ſchal **95** pj.

3 ſcht.
dźěćzazych jupkow
1. druziny **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1 barchent. koſchla
95 pj.

1 žonjaza koſchla
ſ wuſchiwanjom, běła
95 pj.

Soki.
4 pory ſokow **95** pj.
3 pory ſokow **95** pj.
2 pory ſokow **95** pj.

2 poraj **žonjazych ſchtrympow**, wolmjanych, hładkich, **95** pj.
1 por **žonjazych ſchtrympow**
95 pj.

1 blidowy pſchikryw
95 pj.

1/2 **punta ſzylneje wolmy**
95 pj.

1 žonjaza jaka
po **95** pj.

Zonjaze ſpódnje
kholowy
ſe ſchěrokim wuſchiwanjom
po **95** pj.

Zonjaze barchen-
towe ſpódn. kholowy
běłe a pißane, **95** pj.

Spódnje taille **95** pj.

Schórzuchi.
1 reformſki ſchórzuſchk
95 pj.
2 pory dźěćzazych ſchór-
zuſchkow ſ paßami **95** pj.
1 wulki hospodarſki
ſchórzuch **95** pj.

1 balſki ſchal
po **95** pj.

1 kožana toſcha
po **95** pj.

E. A. Wetzke w Budyšinje

měješćel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy * 17 na bohatej haßy 17 * telefon 144

porucza ßwój **wulki wubjerk** po tunich płaćišnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wubluki,
ßwójbne wobluki,
diafanije,
domjaze žohnowanje,
schpruchi na sćěnu,

figury a busty
žohnowazeho Khryßtußa,
kschiže, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje druziny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodźinu,
listne kassetty,
pychu na božodźěsćowy schtom.

Dźiwna nowosćź: **Santa-Lucia-terrakotty.**

lampowe pschikrywy, ∴ ∴ sćěnske schkity,

pychu na božodźěsćowy schtom.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeschćeźnikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklě,
ßwěcźniki,

khorejowe, piwowe,
likeurowe a cźajowe servißy,
bowle, piwowe karanczki,
pißadla,
listowe wobcźežaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki,

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki ša visitne khartki,
pißanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pißanßku potricbu, hodowne a nowolétne :: kharty :: na hobrźi wubjerk.

Spěwarske ßerbske a němske, **warjeńske knihi,** peßeńske a wobrasate knizli, albumy sa listne znamki. ::

Najlěpsche je najtuńsche.

Max Schückel,

schewski mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy 18

ßwoje znate **solidne** a **płaćišny hódne**

wobuće

w bohatym wubjerku se składa a po měrje porucza.

Wuporjedźenja sa jedyn dźeń.

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty

ßu po tunich płaćišnach na pschedań

we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. w Budyschinje Pschi žitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranžěrowanskich

nožow, widliczkow a kžizow

po kóždej płaćišnje.

Niklowe a aluminiowe wězy,

domjaza a kuchińska nadoba,

kaž tež

dospolne kuchińske wuhotowanje,

wězy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosćź

Weckowych warnych apparatow,

skalno-emaillowanych warnych ßudobjow.

Sserbski muzej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Jako pschihódne hodowne dary

poručam

niklowe, koprowe a moßasne twory,
alfenidowe twory (nastawki, bowle, schklě atd.),
žonjaze tosche, portmoneje,

figury

w rjanym wulkim wubjerku,

niklowe a drjewjane blida, stolpy, debjenkowe a schwadliske kaschcziki, fotografijowe albumy,
fotografijowe wobluki atd.

a proschu wo dobroczitwe wopytanje mojeje bohateje wustajeńzy.

Gustav Thunig

Telefon 648. **na snutskownej lawskej haßy 6.** Telefon 648.

Helene Crucius w Budyschinje

na žitnej haßy 10 — 95 pj. dny — na bohatej haßy 9

1 wulka džělba **schantkow**
1 = = **žonjazych koschlow**
1 = = **žonjazych kholowow**
1 = = **spódnich taillow**
1 = = **nóznych jakow**
1 = = **pißanych barchentowych koschlow** a **kholowow**
1 = = **spódnich ßuknjow,** běłych a pißanych
1 = = **nahlowjazych schalow**
1 = = **rodlowanskich schalow** a **rodlowanskich mězow**
1 = = **khornarje wobarnowakow,** 1, 2, 3 pory
1 = = **rukajzow,** 1, 2, 3 pory
1 = = **schórzuchow**

1 wulka džělba **dźěčzazych khapiczkow**
1 = = **schtrympow** a **sokow,** 1, 2 a 3 pory,
1 = = **pótnikow,** 1., 2., 3. a 4. wulkosće
1 = = **czoplych spódnich taillow**
1 = = **mužaz. krawatow, ßamowjasakow** a **diplomatskich krawatow**
1 = = **ßlow**
1 = = **gumijowych paßow** se ßomotom a slot. brokatom
1 = = **ßomoczanych, paczerkatych** a **kožanych toschow**
1 = = **pjelnjenych schwadliskich kaschczikow**

1 wulka džělba **židžanych bantow** a **wuschiwanjow**
1 = = **normalnych koschlow**
1 = = **mužazych kholowow,** normalnych a podschitych
1 = = **dźěčzazych wobleczenjow**
1 = = **twjelkow**
1 džělba **trjenjow**
1 = **kožanych ložowych pschedložkow**
1 = **woknowych mantlow** a **schčěnskich nawěschnikow**
1 = **hotowych puzkow**
$2^1/_2$ metra **koschlazeho barchenta**
$2^1/_2$ metra **běłeho koschlazeho ßukna**
$^1/_2$ punta **wolmy.**

1 wulka džělba ručznych džělow.

Placzisny hódna poskiczeńka sa hodowne kupowanje.

Wulke

rumowanske wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasadstajenych tworow

ßukna a **tkaninow** k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

kaž tež **wulki wubjerk**

ßbytkow

wot **wutory 28. novembra** hacz ßobu do **póndźele 11. dezembra 1911**

po jara **poniżenych** placźißnach wupschedawam.

F. N. Bläsche, ßuknowa pschedawarnja

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 3.

Pschedźenak.

Protyka ßa Serbow

na pschestupne lěto 1912

je ßa **25 pj.** dostacź we **nudawarni Serbskich Nowin.**

Po wjele poniżenych placźißnach

wulku dźělbu

hólczazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjaw, mantlow, ßakettow, kapeßow hacz ßa doroßczenych, **ßwětle barchentowe wobleczenja** po połojzy placźißny.

Klobuki, khapy, mězy, schórzuchi, schaty krawatty atd.

Wurjadnje pschihódna ßkladnoßcź

ßymßku a hodownu potrjebu

hódnych tworow pomyßlnje najtuńßcho nakupicź.

pschi hłownym torhoschczu 9 **Ernst Jenke** pschi hłownym torhoschczu 9

w Budyschinje.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnßkej haßy 9,

meblowy dom ßa njewjeßczinske wuhotowanja.

Najwjetßchi ßklad woprawnych a lakowanych

wobydlenßkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólßtrowanych tworow

po wßchěch placźißnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiße dary

debjaze meble

wßcheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorßke a klawěrßke ßtólczki atd.

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucza po tunich placźißnach

zychi, běle a pißane, **wupjerki, ruby, łožowe płachty, trjenja, twjelki.**

We wulkim wubjerku

kuski

na bożodźěšćowy ſchtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, čaj, póprjanzy, konfekty, biſquity a bonbony

poruča

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ſtukelnſkej haßy 12.

Bjedrich Lieber

mydłaŕnja

na bohatej haßy 6

poruča w ſnatej hódnoſći

njekapaze

wóſkowe, ſtearinowe

a paraſinowe ſwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wſchěch płaćiſnach.

Pychu na bożodźěšćowy ſchtom

w bohatym wubjerku.

Emil **Wehrle** Załož. 1870.

Twjelki, blidowe ruby, trjenja, ložowe płachty, ložowe pſchikrywy, chenillowe rubiſchća — chenillowe ſchawle, židzane rubiſchća — wolmjane rubiſchća, blidowe pſchikrywy — ſofowe pſchikrywy, konjaze pſchikrywy.

Hotowe

ſłomniki, zychi, koſchle, spódnje kholowy, spódnje ſuknje, dźěłanſke blusy, jaki, ſchórzuchi.

Tunje płaćiſny!

na jerjowej haßy 7.

Žaneho wuhla, žaneho drjewa wjazy trjeba!

Wolijowemu tepjenju pſchichod ſłuſcha!

Wolijowe tepjeńſke apparaty tunje a trajne.

Sa tepjenje bjes poroka ſo rukuje, móže ſo w kóždych khachlach pſchiprawić bjes jich pſcheměnjenja. Žadyn wohnjowy ſtrach, žadyn wuhlowy dym, žadyn ſtrach rosbuchnjenja, žadyn popjeł, žadyn proch.

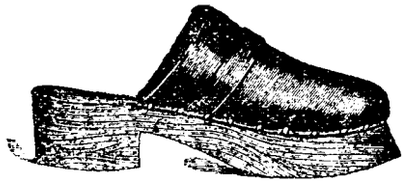
S jenym pſchimnjenjom ſo ſatepi abo haßnje. Apparat hodźi ſo na najmilſchu čzopłotu a na najwjetſchu horzotu pſchestajić.

Apparat ſo pokaſuje a pſchedawa

w Budyſchinje na Łubjſkej drózy 6 delka.

S jenym wolijowym tepjeńſkim apparatom ſo we wudawarni Serbskich Nowinow tepi; wón móže ſo tam wobhladać.

Schtóž chce ſebi **drjewjanzy, drjewjane a ſilzowe ſtupnje** a tež **kožane čzrije** tunjo nakupić, njech ſo direktnje do

drjewjanzaŕnje **Oty Hebera**

na ſerbſkej haßy 9 wobroći.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ſo ſaßo póduſchuja.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježna banka

w Budyſchinje na theaterſkej haßy 6,

na rózku ſchulſkeje drohi — pſchi žitnych wikach — teleſon čzo. 2.

Kupowanje a pſchedawanje **ſtatnych papjerow, ſaſtawnych liſtow, městowych požečzonkow** atd. Swólniwe a ſpěſchne wuwjedźenje **burſowych nadawkow a wſchitkich do pjenježnych bankow ſłuſchazych dźełow.**

Pjenieſy ſo na ſadanjenje po 3—4% bjes khoſtow pſchijimnja, kaž ſo wučzini.

— Depoſitowy a ſcheckowy wobkhod. —

Pſchenaječe jenotliwych privatnych treſorſkich laſcheźikow. Sarjadowanje a kontrollowanje hódnoſtnych papjerow.

Wosjewjenje.

S pschiczinu khětreho wupscheſtrjenja mojich **gardinowych, meblowych tkaninowych, teppichowych atd.** a **ſchatowych wotdźělenjow** njebudu

draſtne tkaniny

w pschichodźe dale pschedawacź.

Wobſtatki mojeje ſkładownje, kaž je ſnate, jenož najlěpſche druźiny

najnowſchich lěcźnych a ſymſkich tkaninow ſa wobleczenja a bluſy

ſ wołmy, połwołmy, połźidy a bawłmy,

też płóčźliwe tkaniny, połhotowe roby atd.

ßo tehodla wot nětka **ſ khětrym poniźenjom placźiſnow** pschedawaju, na cźoź woßebje

hodowneje potrjeby dla kedźbliwe cźinju.

Pschedawanje jenoź ſa hotowe pjenjeſy. **Saměnjenje je wuſamknjene.**

Julius Hartmann ßyn.

Liſchawu,

wumpjeru a njecziſtoſcze loże wotſtronja ſ wěſtoſcźu

Flechtenheil

w tyſach po 1 mk.

Krej cźiſcźaze pille

k ſprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodźenja tyſa po 50 pj.

Krej cźiſcźaze kapki

pſchijomnje a pſchihodnje ßo bjerjaze. Bleſcha po 75 pj.

Krej cźiſcźazy cźaj

„ſ woponazej ſnamku". Wupruhowany ßrědk pſchi wſchěch khoroſcźach, kotrež ſ hubjeneje krwě wukhadźeja. Tyſa 1 mk.

Roſeßłanje na wßy.

Jeniczźy woprawne dostacź

w kral. priv. hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Pawoł Leidler.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika koſcźoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żeleſne ſtiſtate młóczaki ſe ßkomowym tſchaßakom a łſchidn, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běłeńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Kakao

ſarucźeny cźiſty

punt po 75 pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßkužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

Rěcźi ßerbſki.

— Telefon cźißło 177. —

Pſcheßadźowanje leźomnoſcźow.

Allgemeine Deutſche Creditanſtalt.

Prawo k pſchijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokožene pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | **pſchi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%**

pſchi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3% | **pſchi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%**

Pſchenajacźe khamorowych kaſcheźikow.

Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pſchetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw

depoſitowa kaßa w Budyſchinje.

(Na Hoſchiz haßy, na rózku pſchelamanſkeje drohi.)

Pónjelu 27. novembra

sapočnje so moje

wulke
hodowne pschedawanje.

Wurjadnje tunje poskiczenje drastnych tkaninow, zidzanych a balwmjanych tworow.

Žonjaza drasta

po njeszmérnje tunich placzisnach.

Jan Jurij Pahn.

Lehmannez konditornja

na serbskej haży 8.

— Telefon 118. —

Spezialnosć: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby

k swjedženjam jako dar so pschihodźaze.

Rosesłanje na wšy.

Wschědnje cžerstwe

khofejowe a cžajowe pjeczwo.

Ssamopjeczene

mjedowe tykanczki.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haży 18,

s nutskhodom na theaterskej haży,

winowa wulkowikowarnja

porucza swoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k posylnjenju a k strowosczi.

Wino k swjedženjam atd.

Tym, kotřiž moju winowu pschedawarnju njesnaja, k wjedženju dawam, so so pola mje tunscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucžowanskich wudawkow nimam. : ::

Stare, njenahladne klanki

swuporjedžuje a **ponowja** nanajrjeńscho a tunjo

friser Theodor Rother w Kamjenzu

Telefon 214. Oststraße. Blisko realki.

Wuczesłane wloży kupuju po najwyschschich placzisnach.

Franz Marschner

cžasnikat w Budyschinje

na bohatej haży 9

swój sklad **cžasnikow** a **cžasnikowych rjeczasow** k dobroczinemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twera. Pisomne rukowanje. Tunje placzisny.

K hodam

poručam wulki wubjerk

pschedeschczé-nikow, wukhodźowanskich kijow, tobakowych trubkow

po snatych tunich płaczisnach.

Ed. Schulze nafl.

(A. Rudert.)

pódla hosćenza winoweje licze,
w Budyschinje na bohatej haßy 26.

Seelenfreund

& Co.

12. pschi lawskich hrjebjach 12.

s napschecza měschczanskeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj swój snaty najwjetschi wubjerk

porzlina, schkleńczanych tworow, lampow, emaillow. sxubodja, sxubodja s lateho żelesa, domjazu a hospodarsku nadobu,

:: pychu na bożodźeśczowy schtom ::

wosebje tunjo.

Ručne dźěła.

S tutym poručam składnostnu dźělbu tunich ručnych dźěłow, jako:

Tintowych trějakow 3 scht. **10 pj.**
tosche sa korkowe wucżahowaki 3 schtuki **10 pj.**
tosche sa pißadła 3 scht. **15 pj.**
schwabliczkowe tyski 20 a **10 pj.**
jchlowe puzki s moireja **10 pj.**
schczětkowe tosche, 2 dźělate, **10 pj.**
notizowe tafle **15 pj.**
" " s filza schtuka 40 a **25 pj.**
pißanske podlożki schtuka **30 pj.**
pißanske mapy **30 pj.**
czajowe wohrjewaki s filza **30 pj.**
rukajzowe kaschczíki **30 pj.**
schczětkowe tosche s drjewjanym wobłukom **35 pj.**
servietowe tosche, pschedryßowane, **35 pj.**
klankaza nadoba **35 pj.**
tosche sa lampowe czischczadła s filza, hotowe wuschite, **40 pj.**
garnitury sa myjaze blidko, pschedryßowane, schtuka **40 pj.**
trjenjowe tosche, wuschiwane **40 pj.**
filzowe pschikrywki, wosebnje wuschiwane **40 pj.**
sxuknjane czrije, sapoczane, **40 pj.**
czajowe wohrjewaki, s płata wuschiwane **50 pj.**
tosche sa noże a widliczki, pschedryßowane **95 pj.**
tehorunja wuschiwane **95 pj.**
elegantne **płatowe puzaki,** pschedryßowane **95 pj.**
sahlwczki s volanta **40** hacz **95 pj.**
pschikrywki, jenoż nowe mustry schtuka **95 pj.**
pschikrywy na schatowy korb, pschedryßowane **95 pj.**
kaschczowe pschedwěschenki 95 pj.
twjelki k wupowěschenju 95 pj.
schatowe měschki, pschedryßowane **60** hacz **95 pj.**
dźerżaki sa poßleschczowe pschikrywy, eleg. wuschiwane bjes kija, schtuka **125 pj.**

Wosebje tunjo: **Mużaze lazy,** pschedryßowane po **75 pj., 1 mk. 65 pj., 1 mk. 95 pj.,**
żidżane po **2 mk. 25 pj.**

Wscha potrjeba k wuschiwanju. **Wuschiwanske rubischcża** po **10 pj.**

Leopold Posner

w Budyschinje

na bohatej haßy 4, w starej póschi.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo ſ mĕſtnym pohluſchenjom cžahaju, cžuw ßo mori, suby ßo cžiſcža a plombuja.
Zuſe suby kóždeho ſyſtema.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho mosta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

„Wot 3 lĕt na hroſnu wumpjeru cžerpjach. Hižo po 3dnjowym nałoženju **Zuckerowehopatent. lĕkatſkeho mydła** bĕ wuſpĕch widžomny.

Jĕtſeſchka

ſkhnyjachu. a nowe njenaſtawachu. Hižo po 2 kuſkomaj bĕ moja koža zyle cžiſta. P. N."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrſchez** naßlĕd., **Strauch a Koldy.**

Kóždy, kotryż chze ßeb **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryż chze ßebi jón **porjedžicž** dacž, njech dže k cžaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ſwonk. lawſkej haßy 5 **Jencž** pſchedawa a pokedžuje, ſa ßwoje džĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płacžiſnami wuokłożene, wobhladacž.**

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach w khoſejowni.

K hodownemu ßwjedženjej

poručam w najwjetſchim wubjerku

mužaze a žonjaze ſchkórniczki

ſ jednorej a dwójnej póduſchu ſ **wolmjanym podſchiwkom** a ſ woprawnej a podražowanej **kožmatej kožu podſchite,** wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho,

hońtwarſke ſchkórnje, jĕſdne ſchkórnje, dołhe ſchkórnje

ſ howjaſeje, woprawneje juchtoweje a najlĕpſcheje bokkalfoweje kože,

hólczaze wuhornjene wyßoke ſchkórnje

ſe ſmorſkami a bjes nich,

gumijowe cžrije a gumijowe ſchkórnje

woprawny ruſki, němſki a amerikanſki wudžĕłk.

Rejwanſke a towarſtwowe cžrije

ſ bĕleje kidſleje kože, woprawne chevreauxſke, cželaze, lakowane, bronſowane, poßlĕbornjene, poſłoczane.

Filzowe ſtupnje a tofle, cžrije ſ wjelbłudowych koßmow, wodu njepſchepuſchczate a cžopło podſchite džĕczaze ſchkórnje,

drjewjanzy ſ gumijowym cžehnjenjom ſ 1, 2 a 3 ſpinami.

Hońtwarſke, ſportſke, tkaninowe, trikotowe a koßmikate gamaſche

ſa džĕczi, žónſke a muſkich. ::

kaž tež wſchĕ jenoż pomyßlne drużiny **cžrijow** po ſnatych tunich płacžiſuach.

Po mĕrje wubjerne wobucže, kaž je ſnate, ſa krótki cžaß ſhotowju.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow!

Jeniczka pſchedawarnja woprawnych Chaſſallowych normalnych ſchkórnjow.

Jeniczka pſchedawarnja E. Engelhardtowych cžrijow w Kaſſelu.

heinrich Mohr,

cžrijowa pſchedawarnja w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Telefon 384.

64 ſtronow tokſty, ſe 176 wobraſami wudebjeny **cžrijowy katalog** ſ płacžiſnowym ſapißom, njeparujomny radžiczel jenoż wužitnych ßwjedženſkich darow, ßo kóždemu darmo ſcžele. :: ::

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 w Budyſchinje **pſchi žitnych wikach 11**

ſ napſchecža „ſłoteje hwĕſdy"

porúcža ßwój **wulki ſklad hotowych**

pjelſcowych worow

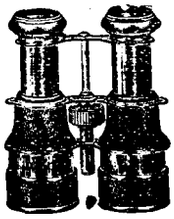
kaž tež wſchelakich **kožow k podſchiwanju** a **k wobßadženju** pſcheczelnemu wobkedžbowanju porucža.

Nowoſeſchicže a pſchedžĕlanje
ßo najlĕpje wobſtara.

Ssyre koże wſcheje drużiny
ßo po najwyſchſchich płacžiſnach kupuja.

Jako **hodowne dary** poručam

optiſke a mechaniſke twory

jako

bryle, tłóčniki, dalokowidy, operſke kukadła, ſtereoſkopy, lupy, barometry, thermometry, ryzowadła, bantyzte měry atd.,

pódla teho

optiſke a mechaniſke hrajki:

laterna magika a jenotliwe wobrazy, kinematografy a jenotliwe filmy, elektriſowaze maſchiny, elektromotory, horzopowětrowe motory, parne maſchiny a pſchipowſchenſke modelle

w bohatym wubjerku.

Clemens Jäckel měječel **Gustav Kloeppel,**

optikus a mechanikus. — Telefon 435. — na ſeminarſkej haßy 5.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

ſaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel měječel **Gustav Kloeppel**

w Budyſchinje

Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Wilhelm Rudolph

w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchczu 10.

Poručam ßwoje płaczíſny hódne twory ßamßneho wudźełka jako

ſchtrymphy, ſoki, rukajzy,

ſchtrykowanych a walkowanych, wulzy ſrjadowany ſkład

normalnych koſchlow, normalnych ßlow, kolenahrějaki, cźełne wobwjaſki, ſcheniſlowe rubiſchcźa atd.

Rukawate lazy a pótniki.

Hobrſki wubjerk. Wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich družinow.

We wudawarni Serbskich Nowin ßu doſtacź knižki

Brunčki

po 1 hr. 20 pj.

Sa

hodownu potrjebu!

Rukawate lazy ſa muzſkich hižo po 150 pj.
Spódnje kholowy ſa muzſkich hižo po 125 pj.
Normalne koſchle hižo po 90 pj.
Barchentowe koſchle hižo po 95 pj.
Běle zonjaze koſchle hižo po 95 pj.
Běle ſpódnje ßuknje.
Wolmjane ſpódnje ßuknje ſa dźěczi a ſroſczenych.
Dźěczaze kapiczki, ßuknjane, hižo po 60 pj.
Dźěczaze jeczki, běle a pißane, hižo po 85 pj.
Wolmjane dźěczaze ſchtrympy hižo po 30 pj.
Wolmjane ſpanſke pſchikrywy (deki) po wſchěch płaczíſnach.
Hotowe zychi a wupjerki hižo po 250 pj.
Watowe pſchikrywy hižo po 275 pj.
Puczowanſke pſchikrywy hižo po 400 pj.
Blidowe pſchikrywy, ßuknjane, plyſchowe atd.
Kožowe teppichi hižo po 125 pj.
Ložowe pſchedložki, ſ teppichoweje tkaniny, hižo po 100 pj.
Stwinſke teppichi hižo po 900 pj.
Sofowe pſchikrywy ſ franſami hižo po 125 pj.

Ručzne dźěła ſa dźěczi a ſroſczenych

Kraßne klanki a ſwěrjata ſa dźěczi

Towarſtwa pſchi kupowanju k hodownemu wobradzenju wožebje tunje płaczíſny doſtawaju.

Philippi & Co.

3 na bohatej haßy 3.

— Telefon 488. —

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacz knizka:

Worjeſchki.

Pſches dzewjecz ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom

Sa ſwojich wujkow a ſwoje czetki

po zyłych Sserbach napytał, wumyſlił, ſeſtajał a do ſerbſkeho kraja puſchcził

Jan Radyſerb.

Koſaze koże,

howjaſe koże, czelaze koże, ſajecze, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocze koże, wowczu kožu a wowczu wolnu

po najwyſchſchich placzisnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi zitnych wikach 11 a pſchi wowſznych wikach 4,

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Rolowe ſeparatory

tunje a dobre

a ſ pſchihódnymi placzenſkimi wuměnjenjemi porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějeczelej:

J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ſo do placzenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kózda maſchina ſo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haſy.

Jako **dar k Bożemu dzeſczu** ſu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knizki **ſ piſanymi wobrasami** a ſe ſerbſkimi ſchtuczkami

1. ſa ſtarſche dźěczi:

Scheſcherjaczk a ſcheſcherjawka

2. ſa mjeńſche dźěczi:

Wobraſki ſa pěkne dźěczi. Pěknych dźěczi wieſele.

Praktiske hodowne dary

w bohatym wubjerku porucza

ſpezialna pſchedawarnja

ſ porzlina, kamjeniny, ſchkleńzy, majolikow, nippow, toczeneho kriſtalla

Hermanna Gläsela

pſchi lawſkich hrjebjach 4, w Sserbſkim Domje.

Njeſzmérnje tunje hodowne placzisny!

Czrijki ſa male dźěczi

Hładke ſ wjelbludzazych koſzmow 65 pj.

Dźěczaze czrije ſeſpinam.

ſ podrazowanych wjelbludzazych koſzmow ſ kapu a czeńkej kožan. póduſchu 90 pj.

Dźěczaze kožan. ſchkórniczki

czopke podſchite po wulkoſczi 3.45, 2.90, 2.40, 1.90, 1.75

Schulſke ſchkórnje

ſ czopkym podſchimkom a bjes njeho, jara dźeržaze 5.40, 4.90, 4.40 3.75

Žonjaze domjaze czrije

ſ podrazowanych wjelbludzazych koſzmow ſ woprawnej kapu a kożanej póduſchu lepſcheje druzyny 1.75 90 pj.

ſ woprawnych wjelbludzazych koſzmow 3.40, 2.90 2.40

Žonjaze ſtwinſke czrije

hładke, ſ wjelbludzazych koſzmow, ſchikowaneje formy jara dźeržaze 1.75

Mužaze ſchkórnje

ſ kože

k ſchnórowanju abo ſapinanju 4.90

Mužaze ſchkórnje

k ſchnórowanju, k ſapinanju a gumijowym czehnjenjom 6.75

Mužaze ſchkórnje

modneje pſchihódneje formy 9.50, 8.50 7.50 6.75

Žonjaze ſchkórniczki

elegantnje po modze dźěłane 9.50, 8.50, 7.50, 6.75, 5.75

Dźěłanſke wyſzoke ſchkórnje 8.75

ſe ſaruczenym ruczným dźěłom a woſzebje krute 9.75

Gumijowe czrije.

Rodlowanſke czrije.

Woſzebje placzisny hódne a na wulki wubjerk

ſtupnje ſ woprawnych wjelbludzazych koſzmow

ſa žony, mužow a dźěczi.

Wſchě druzyny

filzowych ſtupnjow a toflow.

Sportſke ſtupnje.

Houtwjerſke ſtupnje.

Shorjelska črijowa pſchedawarnja

na bohatej haſy 7. **A. Jacobsohn.** Telefon 467.

Ad. Rämſch naſzl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon czisło 415**

porucza ſwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeſklanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ſebi placzisnowy ſapiſz zadacz.

Niedźiwajcy drohotu, móże hoſpoſa ſ **Maggiowymi poliwkami** ſylne a tola tunje poliwki na blido nošycz.

W kóſtkach po 10 pj. ſa 2—3 talerje hróchoweje, rajſzoweje, hwězkateje, Rumfordſkeje poliwki atd.

Stajnje czerſtwe na ſkładze pola

Arthura Wendlera, kolonialtw. na Bismarckſkej drózy 10.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 49. Sobotu 9. decembra 1911. Lětnik 70.

Se falskeho ześma.

Po dołhich poześdźenjach sańdźeneho tydźenja wot wutory do schtwórtka ślědowachu pjatk a póndźelu krótke poześdźenja. Wone běchu teho dla tak krótke, so by deputazijam móżno było, dźěłacź. Sańdźenu wutoru roswi ześ dlějscha rosmołwa s pschiczinu praschenjo, kiž ześ se strony ratarjow dla pokhromy pola knježerstwa sapoda. Tale żadława khorosć je loni skót falskich ratarjow domapytała a hischcże dźenża wschelake strony Salskeje cźěżni. Rěcźnizy wschěch stron běchu w tym pschesjeni, so ma statne sarjadnistwo se wschej rasnosću sa śrědkami pytacź, s kotrychž pomozu by ześ hodźiło, tejle cźwili sadźěwacź. Dale skorżachu burszy sastupjerjo na pschе wobcźeżne a zyle njekhmane knježerstwowe naprawy.

Sańdźenu śrjedu stejesche na dnjowym rjedźe praschenje sozialdemokratow w nastupanju domjazeje industrije. Tole praschenje nima sa naś Serbow żaneje ważnosće, ale sa hórske krajiny, hdźeż ma tamnische wobydlerstwo w hrajkowych, wuschiwanskich, tkalskich a wschelakich druhich wudźěłkach sa ześwoje dokhody witanu pschipomoz. Na lětuschej higienskej wustajenzy w Draždźanach běchu mjenujzy wustajenje tajkich wudźěłkow wotpokasali. Sozialdemokratojo běchu ześbi pschedewsali, tele wustajenje w ześwojim smyślе naprawicź. Wukonjerjo tejele industrije ześu spokojni ludźo, a sozialdemokratojo chzedźa jich na ześwoju stronu sćahnyć. S wuwsacźom sozialdemokratow rěcźnizy wschěch stronow tule industriju w jara rjanym a wużitnym śwětle pokasowachu. Na blidźe w ześmowni běchu wschelake jejne wudźěłki, kaž hrajki, kwětki, wuschiwanja a druhe wězy wustajene.

Sańdźeny schtwórtk bě żiwe, ale po prawym njetrjebawsche rosrěcźowanje dla politiskeho stejischcźa wucźerjow. We wulkich městach (ale śnadź też na wsach) ześu ześ wucźerjo na sozialdemokratiskich shromadźisnach wobdźělili. W tychle shromadźisnach wucźerjo njejźu dosć rasnje spósnacź dali, so sozialdemokratiskim saměram njepschihłoźuja. Tchodła je knježerstwo pschecźiwo tajkim wucźerjam sakrocźiło a jich hódnje poświarilo. K temu bě wulki cźaś. Jara sajimawe je, kak sozialdemokratojo a liberalni sadźerżenje wucźerjow sakitowachu. Jenoż konservativni dachu se rta ześwojich rěcźnikow wosjewicź, so maja sakrocźenje wyschnosće pschecźiwo tajkim wucźerjam, kiž ześ sjawnje sozialdemokratam pschikhileja, sa prawe. Minister rěcźeschе krute a sjawne śłowa pschecźiwo tajkim sozialdemokratiszy smyślenym wucźerjam. Rosrěcźowanja trajachu wot 11 hodźinow dopołdnja hacź do 6 hodźinow wjecźor, a tola njebě wschěm pschipowjedźenym rěcźnikam móżno, porěcźecź. Wscho rěcźenje bě po prawom khětro njeplódne. Schkoda cźaża, kiž ześ na tajke njetrěbne wurěcźowanja naloża. E. B.

Hischcże ras Marokkowska należnosć psched khěžorstwowym ześmom.

Prjedy hacź je ześ khěžorstwowy ześm 5. dezembra rosescholk, je khěžorstwowy kanzler s Bethman-Hollweg s nowa psched nim němsko-jendźelske politiske poměry pschi franzowsko-němskim wadźenju wo Marokko rospominał. Wón ma pschichodnje sa pschisprawne, so je, kaž je khěžorstwowy ześm wobsamknył, k wotstupjenju abo k pschidostacźu krucha němskeje kolonije woześebity khěžorstwowy sakoń trěbny. Tón krócź je němske knježerstwo k mjelcźiwosći nusowane było. Hdy budźiśche ześ pschi jednanju wo wotstupjenje krucha kongskeje kolonije wot Franzowskeje na krutu mjelcźitosć njedźerżało, budźiśche ześ wono w Franzowskej s pyrjazej roshorjenosću kasyło. Němske knježerstwo je se ześwojim jednanjom wulke samolwjenje na ześ wsało, ześ nadźijejo, so ześ jemu po wotsamknjenju jednanja s Franzowskej poradźi, wótcźinske roshorjenje a kritisku horliwosć na prawu měru dowjesć. Němska je wottyknjeny kónz dozpika. Tutón wottyknjeny kónz ześ żanych jendźelskich intereśow njedótka, Jendźelska je ześ njetrjebawschi teho bojała. S najlěpschim dopokasmom je to, so je nam jendźelske knježerstwo k wotsamknjenju wucźinjenja ześwoje spokojenje wuprajiło. A njedźiwajzy teho běchu wobstejnosće nastałe, kotreż naś po měnjenju Jendźelskeje k wójnje wjedźechu. S smy pśches cźeżki, khutny a hrożazy cźaś pscheschli. To je němski lud prawje sacźuł. Njech wón jaśnje spósnaje, schtoż je ześbi śam winowaty. To njeje ani poraźenosć, ani wużadaza nasdatosć, ale jaśne wócźko, symna krej, měrna móz. kruta pschesjenosć we wulkich narodnych praschenjach.

Tón krócź khěžorstwowy kanzler lěpsche srosumjenje sa ześwoju marokkowsku politiku nadeńdźe. Zyły ześm s wuwsacźom sozialdemokratow jemu pschihłoźowasche.

Finanzna debatta w khěžorstwowym ześmje

je finanzne wobstejnosće Němskeje krótko psched nowowólbami rosjaśniła. Sekretar khěžorstwowych finanzow je pschi tym składnosć namakał, dopokasacź, so je wot liberalnych a sozialdemokratow tamana finanzna reforma niż jenoż wschě wocźakanja dopjelniła, ale je pschetrjechiła. Khěžorstwowe finanzy trajnje wjele prjedy wotkhorja, hacź je ześ w lěcźe 1909 wocźakało. Runowaha we dokhodach a wudawkach je ześ skóncźnje saześ postajiła. Wotpłacźenje dołha je ześ na sprawjeny pucź dowjedło a ześ po postajenym planje twjerdźe pschiwjedźe. Nětko ześ skóncźnje finanzne poměry mjes khěžorstwom a jenotliwymi swjaskowymi statami na twjerdy sałoźk staja. Jenotliwe staty budźa drje wěsty pschinoschk khěžorstwu dawacź dyrbjecź, sa to pak ześ summa postaji, wysche kotrejež ześ wone njeśmědźa pocźeżicź. Na tajke waschnje też finanzy jenotliwych statow stajny twjerdy sałoźk dostanu. Cźaśy, w kotrychž dyrbjesche ześ kóżde lěto wjele stow milijonow k sapłacźenju dołha pożcźowacź, ześu sbożownje nimo. Dźěłanje dołha pschestanje. To mamy ześ finanznej reformje dźakowacź, kotruż ześu konservativni s reformarskej a zentrumskej stronu psched dwěmaj lětomaj w khěžorstwowym ześmje pschewjedli. Njedźiwajzy teho pak liberalni a sozialdemokratojo na tule finanznu reformu ześwarja.

Nowe kanony sa němske wójsko.

Němske wójsko je poślednі cźaś někotre nowe kanony dostało. Najkłownischa nowa kanona je pódła pólnych hubizow tsinacźezentimetriska kanona. Wona dyrbi dołhu pjatnacźezentimetrisku kanonu narunacź. Njedźiwajzy pomjeńschenja kalibra wona tule kanonu po dokonjanosći pschetrjechi. Wona 12 kilometrow daloko tsěła. Woześebita pschiprawa je tak mjenowany „kołowy paś“. Tutón s platow, shibadłojcźe mjes ześobu samknjenych, wobsteji, kotreż ześ wokoło wobrucźe położa, tak so koło mohł rjez po śamo ześ kładźazym pucźu jěźe. S tym ześ sadźěwa, so koła na mjehkej semi wjasnu. Pschi tsělenju je teho dla woześebity sałoźk njetrěbny. Kanona je na tajke waschnje njedźiwajzy ześwojeje cźežkosće a wulkeho dokonjenja hibicźi-

wosćz a hotowosćz k tšélenju dostaka, kotraž wschě prjedawsche kanony pschetrjechi. Hdyž žo po khmanych pucźach jěšdźi, žo kokowy paž ſ woženbitym wosom žobu wjese. S tym pak žo liczba wosow njepowjetschi a cźahowa dołhosćz žo njepodlěschi, dokelž sa to wukhowanske wosy wotpadnu. Mjes nowymi kanonami ma žo tež jedynadwazećzizentimetristi mörser mjenowacź, kotryž 240 puntow cźežke kule 8 kilometrow daloko tšéla.

Němskeho wobhonjerja w Portsmouthu sajeli.

W jendźelskim wójnskim pschistawje w Portsmouthu žu wěsteho Groža dla spionaže sajeli. Grož je žyn jeneho hamtskeho žudnika w Mecklenburgskej. Lětža žu jeho w Barlinje jebanstwa dla k jastwu na jedyn měžaz saženźili. S Barlina je wón se žwojej lubku do Jendźelskeje schok. Sa młode lěta bě wón na wikowanstku łódź schok a 1890/91 jako jenolětny dobrowólnik w němskim wójnskim łódźstwje žkužił. Potom je wón jako prěni offizěr na wschelakich wójnskich łódźach a w chineskim wójnskim łódźstwje žkužił. Groža žo posdźischo woženi; pomoz žwojeje žony je wón pjecża ſ jenej lubku w Hamburgu pschecźinił. Potom wón do rańscheje Asiskeje wotjědže. Tam je wón falschowane chineske pjenježne papjery rosschěril. W Singapore jeho sajachu a jeho k jastwu na 10 lět saženźichu. S tehole khostanja žo jemu ſ hnadu 5 lět spuschcźi. Mjes tym je žo jeho žona wot njeho dźělicź dała.

W Portsmouthu je žo Groža wobhonjał, kelko mužstwow nětkole a hody w kasarnach pschebywa a kelko wuhla žo w Portsmouthu khowa. Jedyn wužkuženy matrosa, wěsty Salter, kotryž dyrbjesche Grožy rosprawy podawacź, tukasche na Groža, so je wón němski wobhonjeŕ, a teho dla wěz wyschnosćzi wosjewi. Ta Groža saja, hdyž chzyšche wón ſ Portsmoutha wotjěcź.

Awstriska a Italska.

Po wucźehnjenju italskeho wójska do Tripolisa žu poměry mjes Italskej a Awstriskej jara napjate. Awstriska je po wudyrjenju italsko-turkowskeje wójny pschi italskich mjesach žylne wójsko shromadźiła. Italska bě teho dla nusowana, žwoje wójsko pschi awstriskich mjesach poženylnicź. Sadźerženje Awstriskeje je w Italskej wulke roshorjenje sbudźiło. Italske nowiny knjeżerstwu radźachu, so by Italska ſ trojoswjaska wustupiła a žo k jendźelsko-franzowsko-ruskemu swjaskej pschisamkła. Kaž žo sda, je italske knjeżerstwo na tele hložy poženuchacź chzyło. Němska a Awstriska pak nochzetej Italsku se žwojeho swjaska puschcźicź. Duž žu winika, kotryž je awstriske wójsko pschi italskich mjesach shromadźił, schefa awstriskeho generalneho staba, barona Hötzendorfa, ſ jeho městna wotwołali. Na wotpočźink pak tutón wustojny general teho dla njepóžže. Wón po skhodže dele njepadnje, ale horje. Awstriski khežor je jeho sa wójskoweho inspektora pomjenował. Italszy njejžu ſ tutym pscheměnjenjom zyle spokojom. Baron Hötzendorf je žo jenoz na druhe městno pscheżadźił, hdźež ma hischcże wjazy mozy, dyžli w generalnym stabje a awstriska politika napischeczo Italskej pak taženja wostanje. Awstriske wójsko pschi italskich mjesach žo ani wo jeneho muža njepožkabi, a teho dla dyrbi Italska teho runja pschi awstriskich mjesach na wójnu pschihotowana bycź a žo stajnje awstriskeho nadpada bojecź.

Woheń w jendźelskim krónowanskim lěhwje.

Jendźelski kral Jurij V. je do Indiskeje pschijěł, so bychu jemu tamnische ludy hołdowałe. Kaž žo sda, chzedźa revoluzionarni Indojo jeho pucźowanju po móžnosćzi wjele wobcźežnosćzow cźinicź. W Delhi žu kralowy wulki stan, w kotrymž chzyšche wón hołdowazych indiskich wjerchow pschijecź, spalili. Stan žo dla jeho drohotneho wupyschenja njehodźi narunacź. To je sa krótki cźaž druhi wulki woheń w kralowym lěhwje. Dla sniczenja kraloweho stana žo jeho zyły pucźowanski porjad pschemění.

Rusko-bołharski wójskowy swjask.

Mjes Ruskej a Bołharskej je žo pjecża wójskowy swjask wotsamknył. Nětkole, hdźež Turkowska pscheđ rospadom steji, ma tónle swjask wulku ważnosćz sa pschichodne rosdźělenje balkanskich krajow. Bołharjo žo nadźijeja, so ſ pomozu Ruskeje Awstrisku a Rumunsku sa wotežku sdźerža, hdy bychu žnadź w bližšchim cźažu chzyli žwojich pschescźěhanych bołharskich bratrow w Mazedonskej ſ pschaha jich turkowskich cźwilowarjow wužwobodźicź. Bołharska by potom te wobschěrne mjesy dostała, kotrež bě jej Ruska Turkowsku sbiwschi w San Stefanskim měrje postajiła. Posdźischi Barlinski kongreż je Bołharsku wo polojzu pomjeńschił. Ssnadź njeje cźaž daloki, so žo Mazedonska ſ Bołharskej sjednocźi. Awstriska budże temu po móžnoſćzi sadźěwacź pytacź. Jej wo to dže, so žo Sserbija a Bołharska njebyschtej poženylnikej, ale žo po móžnosćzi žkabikej. Potom mohła jej wona cźim lóžo pschi składnosćzi schlapnycź. Rumunska pak je pschecźiwo powjetschenju Bołharskeje a Sserbije, dokelž žo boji, so mohłej jej tej, hdy byschtej žo seženylnikej, wobcźežnosćze cźinicź. Rumunska je ſ tejle pschicźinu ſ Turkowskej wójskowy swjask sćzinika. Po nim dyrbi drje Rumunska Turkowskej se žwojim wójskom pomozna bycź, hdy by žo ſ Bołharskej abo Sserbiju do wójny saschmataka. Hacźrunjež žo Bołharska jara měrna dźerži, njewě wona, hacź njebudże ſ wobstejnosćzemi nusowana, pschecźiwo Turkowskej mjecź wucźahnycź dyrbjecź. Na to žu w Rumunskej pschihotowani. Trónska rěcź, ſ kotrejž je kral Karol njedawno rumunski parlament wotewrił, pokasuje, so w Rumunskej wschě pschihoty sa podawki cźinja, kotrež žo w nalěcźu 1912 wocźakuja, jeli so žo turkowsko-italska wójna bórsy njeskóncźi.

Nadpad ſ bombami w Jschtipu.

W Mazedonskej žo saže Bołharjo hibaju. Ssrjedu žu pjecża bołharsźy sběžkarjo w Jschtipu jenu bombu do moscheje położili a ju do powětra buchli. W moscheji njebě nichtó pschitomny, tak so nichtó njeje ſ bombinym rosbuchnjenjom do schkody pschischoł. Hdyž žo powjesćz wo wupuscźenju moscheje rosnježe, žo Turkojo do Bołharow dachu. Pschi bědźeńzy žo 12 cźłowjekow mori a 20 žo srani. Tónžamy dźeń schtyri bomby na turkowskich żelesnizach na wschelakich městnach rosbuchnychu, kotrež pak njejžu wjetscheje schkody naczinike.

Poražnje Turkow pola Tripolisa.

Italszy žu pscheđ Tripolisom nowe dobycże sćzinili. Turkow 26. novembra se swonkownych Tripoliskich wobtwjerdźenjow wuhnawschi žu žo Italszy póndźelu Ainzary, hłowneho stejischcża a sepjeranischcża turkowskeho wójska, smozowali. Italskim tam 8 kanonow, munizija, stany a zyroba do rukow padnychu, wostajiwschi kotrychž běchu Arabszy a Beduinojo pșches hłowu a schiju cźekli. Ainzara dobywschi, žu Italszy Turkam pucź k morju salehnyli a oasu do žwojeje mozy dostali. Italske wójnske łódźstwo wojowanje rano sapocza a oasu ſ ranja Amruża a Fornaci wobtšélesche. Prědkowne wotdźělenja žo rano we 8 hodźinach ſ njepscheczelom setkachu, kotryž žo sady pěskoweje žepje khowasche. Wokoło 6 hodźin Italszy 30,000 muži žylni postupowachu. Hórska artillerija jich sćzěhowasche a jich hromadże ſ artilleriju na swonkownych wobtwjerdźenjach podpjerasche. Arabske cźrjódy spytachu oasu saže dobycź, tola dyrbjachu pscheđ Italskimi zosacź. Popoldnju w 3 hodźinach Italszy poženlednje Ainzaraske wobtwjerdźenja dobuchu. Turkojo na to w dźiwim skoku zosachu.

Italszy pscheđ Tripolisom dale postupuja.

Sbicźi Turkojo, Arabszy a Beduinojo skoku psches puscźinu cźekaju. Ssrjedu jedyn bataillon italskich pěschkow wulke beduinske lěhwo nadpadny a jo sapali. Hdyž běchu italszy jěšdni potom hischcże wulke lěhwo pola Bireleturka wužlědźili, general Pecori batailon alpskich honjerjow ſ hórskej artilleriju tam póžka. Artillerija lěhwo najprjódzy potšéla a jo sapali. Kaž wobhonjerjo praja, žu Turkojo a Arabszy 4. dezembra wjele ludźi shubili.

Krwawne srażenje mjes ruskimi a turkowskimi wojakami.

Pschi rusko-turkowskej mjesy pola Bajaseda w Malej Asiskej žu ruszy a turkowszy wojazy do žo srasyli. Tšélenje psches nóz hacź do ranja trajesche. Na woběmaj stronomaj komandantaj sakrocźischtaj, kotrymajž žo poradźi, tšélenje skóncźnje sastajicź. Jeneho turkowskeho wojaka žu morili a druheho sranili. Nětkole žo na městnje žamym pschepytuje, kajkeje pschicźiny dla je swada nastała. Turkowski komandant je w Konstantinoplu wo wjazy wojakow k poženylnjenju žadał.

Ruska žo wo pschejěžd psches Dardanelle prózuje.

Ruska je žo pola turkowskeho knjeżerstwa praschała, hacź by wono dowoliło, so žmělе w měrnym cźažu jenotliwe ruske wójnske łódże ſ Cźorneho Morja psches Dardanelle do žrjedžozemskeho morja pschejecź. Po krimskej wójnje běchu Jendźelska, Franzowska a Turkowska. Ruskej prawo pschejěžda ruskich wójnskich łódźow psches Dardanelle wsałe. Hacź dotal njeje Ruskej pschejěžda psches Dardanelle trjeba było. Nětkole by Ruska žwoje wulke wójnske łódże rad na łódźerńjach pschi brjosy Cźorneho Morja twarika. To pak žo

njemóże stacź, prjedy hacź wona nima ſa tele kódże prawo pſcheješda pſches Dardanelle: pſchetoż hewak mohke ßo pſchi Cžornym Morju jenoż kódże twaricź, kotreż bychu na Cžornym Morju wostake. Turkowſke knjeżerſtwo njeje Ruſkej k woli bylo. Wono je wotmolwiło, ſo po wuczinjenju lěta 1871 žana móz prawo pſcheješda pſches Dardanelle nima, duž jo też Ruſka njemóże dostacź. — Ruſka njetrjebała proßycź, hdy by Turkowſkej wójnu pſchipowjedźika a ßo Konſtantinopla ſmozowała. W lěcże 1876 ruſke wójſko Turkow ſbiwſchi pſched Konſtantinoplom ſtejeſche, ſ hroženjom Jendźelſkeje pak ßo wottraſchicź da, do Konſtantinopla ſacźahnycź.

Rußojo w Perſiſkej.

W lěcże 1907 ſtej ßo Jendźelſka a Ruſka wo Perſiſkej dojednałej. Wonej ſtej njewotwißnoſcź a njeſranliwoſcź pſchipóſnałej, doniż Perſiſka pſcheczíwo nimaj niczo njepſcheczelſke njeſapocznje. S dobom ſtej Perſiſku do dweju pokojzow dźelikej ſ poſtajenjom, ſo dyrbi ßo polnózna ruſkemu wikowanju a wobkhodej, pokodniſcha pak jendźelſkemu pſchewoſtajicź. Nětcžiſche perſiſke knjeżerſtwo njeje Ruſkej pſcheczelnje ſmyßlene, dokelž je ta wotehnatemu ſchahej potajnje polěkowała, hdyž je lětßa ſpytał, ßo ſaßo perſiſkeho tróna ſmozowacź. Perſiſke knjeżerſtwo je we ßwojim njepſcheczelſtwje pſcheczíwo Ruſkej tak daloko ſchło, ſo je jeneho ruſkeho konſula ſ doma, kotryž bě ßebi wot jeneho perſiſkeho prynza, pſchiwißowarja wotehnateho ſchaha, wotnajał, wupokaſało. Sa tule kſchiwdu ßebi ruſke knjeżerſtwo pokutu žadaſche. Perſiſke knjeżerſtwo a ßejm ßo temu ſapowjedźiſchtej. Na to je ruſke knjeżerſtwo nękotrym tyßaz wojakam do Perſiſkeje ſacźahnycź dało, ſo bychu, jeli trjeba, ßnano hkowne měſto Teheran wobßadźili.

Poßolſtwo preſidenta Taſta.

Lětuſche poßolſtwo preſidenta ſjednoczenych ſtatow polnózneje Ameriki jenoż wo ſakonju pſcheczíwo truſtam jedna. Truſty ßo ſwjaſki pjenjeżnikow mjenuja, kotreż najprjódzy wſchu konkurrenzu ſnicža a potom płaczíſny, na pſchiklad mjaßa atd., njeßměrnje wyßoko cžerja. Hacź dotal ßu ßo pſcheſtupjerjo truſtoweho ſakonja jenoż po pjenjeſach khoſtali. Taſt pſchipowjedźi, ſo ßudy pſchichodnje winikow też k jaſtwu ſaßudźa.

Revoluzija w Chinje.

Sběžkarjo w połodniſchej Chinje ßu Nankin dobyli. Wobydleŕſtwo dobyczeŕſkich ſběžkarjow jako ßwojich wußwobodźerjow witaſche.

Sekretar ſa ſwonkowne naležnoſcże ſběžkaŕſkeho knjeżerſtwa je franzowſkemu konſulej a ſaſtupjerjej ſjednoczenych ſtatow woſjewił, ſo ſběžkaŕſke knjeżerſtwo žanu pożczonku njepſchipóſnaje, kotruž mandźuſke knjeżerſtwo ſ wukrajnymi mozami wotſamknje, jeli ſo ßo te pjenjeſy k wojowanju pſcheczíwo ſběžkarjam naloża. Mandźuſke knjeżerſtwo je w pjenjeżnych wuſkoſcźach a njemóże wjazy wojakam mſdu płaczicź. Sekretar je dale němſkeho konſula na ſtrach kedźbliweho cžinił, kotryž w tym wobſteji, ſo Němſka mandźuſkemu knjeżerſtwu muniziju a brónje pſchedawa.

Mandźuſke knjeżerſtwo je w nuſy do nękotrych reformow ſwoliło. 6. dezembra je ßo wukas wudał, po kotrymž ßo Chineſam dowoli, ßebi wopuſch wotrěſnycź. Dale ßo ſ wotpohladom ſaběraju, wukrajnu protyku w Chinje ſawjeſcź.

Njeſbožowne dwórniſchczo.

Hkowne twarjenje ſtazije w Ssrěnjowje ſteji w kraßnej wokolinje, rjana ſchtomowa a trawna ſahroda ju wobdawa. Njedźiwajo ſchtworych kolijow je wobkuſkowazy wuhlad na cžerſtwe ſelene łuki a wabjaze hórki. Wſchitko bě na to ſapodobne, ſo móżeſche tu mkody ſaſtojnik, kotrehoż ſa pſchedſtajeneho ſtazije ßem pſcheßadźichu, hotowy raj nańcź. Ale na tej ſtaziji woprawdże nękajke poklecże leżeſche.

Lědma běchu ju dotwarili a ßkužbje pſchepodali, a hižom prěni dźeń ßo njeſboże ſta. Pucźowazy, kiž wjedníka cžaha wuczakacź njemóżeſche, ßebi ßam durcźka wotewri, a ſe ſaſtawazeho cžaha wuſkocźi, padny tak njeſbožownje, ſo jemu koleßa wobej noſy pſchejédżechu. Rjenje wuhotowana cžakaŕnja dyrbjeſche potajkim prjedy, dyžli móżeſche ßwojemu prawemu ſamyßkej ßkužicź, měſtno bycź, hdyž pucźowazemu wobej noſy wotrěſnychu.

Potom ſaßo w Ssrěnjowje ſa woknjeſchkom, nad kotrymž bě napißane: „Wudawanje jědnych khartow“ dokhi cžaß mkody mužſki ſtejeſche, kiž ßwoje ßamßne falſchowane khartы pſchedawaſche a ſ nich wuwikowane pjenjeſy ßebi ſdźerżowaſche, doniż na to njepſchińdźechu a jeho ſ hańbu ſe ßkužby njewuhnachu.

Też ſkładnik (łubjowy miſchtr) tam we drjewjanym twarjenju, kiž bě cžerwjene wobarjene, ßwoju ßkužbu ſaſtawaſche. Wón bě w ßwojim dźěle tak wurjadnje pißny, ſo ßamo w nozy na dwórniſchczo pſchikhadźeſche. A ſbytkne dźěło ßebi ſ tym cžinjeſche, ſo w nozy ſ pomozu plombowcho klucża to ſaßo ſ woſa bjerjeſche, ſchtoż bě tam wo dnjo nakładował. Też do woſow ßo dobywaſche, kiž běchu ſ druhich kónzow do Ssrěnjowa póßłane. Ale jónu to ſa njeho ſlě wupadny. Lědma bě ßo do woſa dokacził, jeho pſchehladował Cžernik, kotremuż „Polizaj cžary“ rěkachu, ſa khornaŕ hrabny. Wón chżyſche ſkónczńje wußlědźicź, ſchtó po prawom ſtajnje kradnje a daſche ßo na druhej ſtaziji do woſa ſaplombowacź. Ssamo ßo roſymi, ſo też ſkładnika wuhnachu a polkhoſtachu.

Tute a hiſchcże druhe pſchipady mějachu tón ſcźěwk, ſo ßo wſchitzy cžeſtni ſaſtojnizy wobarachu, do Ssrěnjowa na ſtaziju pomjenowani bycź. Tak napoßledku tale ſtazija mjeno khoſtaŕnje doſta. — Sarjadniſtwo żeleſnizy chżyſche tutemu wohańbjowanju ſkónczńje ſe ſamyßkom na wſchě cžaßy kónz cžinicź a pomjenowa ſa tamniſcheho pſchedſtajeneho jeneho ſe ßwojich najlěpſchich a najſpuſchczomniſchich ſaſtojnikow, Jana Ssměraka, mkodeho woženjeneho muża a pſchida jemu ſa aßiſtentu Karla Himara, kotryž bě ßo hakle ſ krótka prjedy ſa dowoſneho ſaſtojnika powyſchił.

Schtyri měßazy wobaj ſaſtojnikaj w pſcheſjenoſcźi a w pokoju hromadże ßłużeſchtaj, tu jónu rano pſchedſtajeny Ssměrak ßwojeho aßiſtentu we ßłużbje wuſamjeni. To bě runje pſched pſchijéżdom ſapoſdżeneho woßobinſkeho cžaha. Dokelž mějeſche też ſ druheho kónza nakładny cžah pſchijécź, wotwoła ßo pſchedſtajeny, kiž pjenjeſy ſtazijiſkeje pokładnizy k wotpóßłanju pſchiprawjeſche, pſches ßußodnu ſtaziju k telegrafiſkemu aparatej, a prjedy hacź bě ßo ſ pſchedſtajenym wokazeje ſtazije wo ſetkanju wobeju cžahow dojednał, ſwón ſtazije ſaſwoni, kiž pſchijéżd woßobinſkeho cžaha pſchijjewi.

Ssměrak da hnydom ſnamjo a khwataſche na dwórniſchczowu ſchczeżku, ſo by po wukaſnjach pſchikhadżazy cžah pſchijał a k wotjéżdej pſchiprawił.

Sa tu khwilu aßiſtent Himar ſe ßwojeho wobydlenja do kenzle ſtazije ſaſtupi a wſa ßebi knihu, kotruž bě tam ſabył. Hižom bě na tym, ſaßo woteńcź, tu każ pſchimjerſnjeny ſtejo woſta. Pſchedſtajeny Ssměrak bě ſ khwatanjom pokładnizu wotewrjenu ſtejo woſtajił. Dwě ſacźucźi w mkodym cžłowjeku wojowaſchtej, kiž bě dźeń prjedy pola póſtoweho miſchtra pobył a ſ khartami ſbytk ßwojeje měßacźneje mſdy pſchěhrał: ſacźucże dobre a też ſke. Ske doby. Spěſchnje ßo wobhladnywſchi k pokładnizy pſchiſtupi, wſa ſ kónczka bankowych papjerow najſwjerſchniſche a khwatnje ßo ſ pißaŕnje ſhubi.

Ssměrak ßo po wotjéżdu woßobinſkeho cžaha do ſaſtojniſkeje ſtwy wróczi a telegrafiſzy ßußodnej ſtaziji wotkhad cžaha pſchiſjewiwſchi ßo ſaßo ſa ßwoje dźełanſke blido ßydże. Runje poczа ſliczbowanje ſa hkownu pokładnizu ſarjadniſtwa wotpißowacź, tu ßo durje wotewrichu a do pißaŕnje knjes ſaſtupi, kotrehoż bě Ssměrak ſ cžaha wuſtupicź widżał, ale kotrehoż bě ſa wſchědneho pucźowazeho měł. Njeſnaty muż poſtrowi a ßo pſchedſtaji: „Inſpektor Wudrak. Směju cžeſcź waſchu pokładnizu pſchehladacź.“

Pſchedſtajeny Ssměrak ſtanywſchi ßo pokkoni; wobaj mużſkaj ßebi ruku ſawdaſchi a nęſchto pſcheczelnych ßkowow ßebi prajiwſchi ßo do dźěła daſchtaj.

Ssměrak hotowe pjenjeſy, nakładne (dowoſne) liſty, płaczíwe wupokaſy a druhe wußwědczenja pſchedpokłoži. Mjes tym ſo inſpektor te wěży pſchehladowaſche, pſchedſtajeny powuſtupi a ßo k telegrafiſkemu aparatej poda a potom won wuńdże, ſo by ſaſtojnikam nękotre roſkaſy dał.

Nakładny cžah ßo ſ dwórniſchcża ſahibny, tu ßebi inſpektor pſchedſtajeneho daſche k ßebi ſawołacź. Ssměrak k blidu pſchiſtupi.

„Knjes kolega, wy ſcże najſkerje na jene pjenjeſy ſabyli,“ inſpektor rjekny. „Wobßwědczam wam, ſo ßwoju pokładnizu jara derje rjadujecże, ale njedźiwajo teho wobkrucźam, ſo dwě ſcźě hriwnow pobrachuje, ſa kotreż w ſapiſkach wußwětlenja namakacź njemóżu.“

„To je njemóżna wěc“, pſchedſtajeny ßo poßmějwajo wotmolwi.

„Proſchu, tule je mój napißany wudźělk, pſcheßwědcże ßo ßam.

Ssměrak k blidu pſchiſtupiwſchi jednotliwe pjenjeſy pſchirunowaſche, inſpektor ßo mjes tym na ſtólczk ßydnywſchi ßebi trubku ſażehli a ßo do cžitanja nowin da. Żyku hodźinu ſpochi pſchedſtajeny liczeſche. Skónczńje drje błędy, ale ſ pokojom dobreho ßwědomnja dyrbjeſche pſchiſpóſnacź, ſo ßo inſpektor njebě mylił. Dwě ſcźě hriwnow pobrachowaſchtej.

„Pſchekładźcże ßebi to, kujes kolega, ßnadź ſcże to někomu jako ſawdak dali a ſabyli do knihi ſapißacź?“

„Na żane waſchnje. Ssnadź ßym ßo pſchehrabnył a někomu dwě ſcźě hriwnow wjazy wupłacził, abo — abo . . .“

„Abo ßebi tute pjenjesy ſ pokkadnizy na khwilu wupoǯćik“, inſpektor dorěcža.

„Knježe! Tak je . . .“

„Ale jeno ßo njerosbudźujcże! Měnju to tak, ſo ſcże wy tutón wunoſchk w ſaſtojnſkim naſtanju něhdże druhdże dali a chżu wam dacź — pſchecźiwo naſchim pſchedpißam — khwile, ſo byſchcże tutej dwě ſcźe hriwnow ſaßo do pokkadnizy wróćźili.“

„Njejßym ſ pokkadnizy niczo brał.“

Inſpektor ßebi khwilku pſchekkadowaſche.

„Kolega!“ potom rjekny, Ssměrakej ruku na ramjo pokoźiwſchi. „Ssym niz jeno reviſor, ale tež cźlowjek a roſymju roſeſnawacź. Narunajcże pobrachowazy pjenjes!“

„Nimam telko. Nimam ani pokojzy —“

Nětkole njewjeßeke mjelcźenje naſta. Inſpektor ßo prěni ßkowa pſchimny: „To je mi žel, knjes kolega, ale ßym nuſowany, waß ſe ſaſtojnſtwa na cźaß wotßadźicź.“

Pſchedſtajeny tu khwilu ſtejeſche, kaž budźiſche jeho błyſk trjechik. Potom ßo njerěcźo pokkoni a ſ durjemi won khabkaſche . . .

* * *

Wóßom lět poſdźiſcho cźah na naſchu ſtaziju tu powjeſcź pſchinjeße, ſo bě ſaſtojnik Ssměrak we Wonowje ſemrjeł a tam tež pokhowany był.

Tuta powjeſcź wſchelakore cźucźa ſbudźi. Na cźarje Ssměraka wſchitzy ſnjachu a bórſy ßo wupokaſa, ſo bě tajki kónz wſał, kajkiž bě ßo jemu lěta do cźaßa wěſchcźik. Ssměrak wumrje na pſchemyßlenje wopikźow.

Cźlowjek, kajkiž bě prjedy Ssměrak był, a — diliriuu tremens! Cźeźki woßud!

Po ßwojim wotßadźenju bě Ssměrak jenoż ſapißował na wjetſchim dwórniſchcźu. Paduſchſtwa jemu runje dopokaſacź njemóźachu. Ale podhlad a ßmjercź jeho mandźelſkeje, kotraž bórſy na to ſe ſrudobu ſemrje, běſchtej jemu ſchkleńzu wopikſtwa do ruki ſtkócźikej a, hdyž jemu poſdźiſcho ſaßo dowoſniſku ßkužbu dowěrichu, běſche poſdźe. Ssměrak bě ßo hižom wopikſtwu podał a hižom ßo do palenza dał. Porok ſa porokom ſcźěhowaſche, ſ nowa jeho wotßadźichu a jemu maku ßtužbu pſchepodachu.

Pſchi tutym nowym wohańbjenju Ssměrak zyle wotupi. Cźeźki podhlad na nim leżeſche a to jeho pſchecźiwo wſchemu druhemu zyle liwkeho cźinjeſche. Sswojim towarſcham w korcźmje pěßnicźki ſpěwaſche a ſ pißomnymi porokami ßebi ſpanſku ſcźěnu pſchi ßwojim kožu polěpjowaſche. A jónu rano jeho morweho na kožu leżo nadeńdźechu . . .

* * *

Hižo lěto Ssměrak na Wonowſkim pohrjebniſchcźu pokhowany a ſabyty leżeſche, tu jónu njeſprawny żeleſniſki ſaſtojnik, kotrehož běchu dopokaſanych jebanjow dla ßudniſtwu pſchepodali, ßo w pſcheßkyſchowanju wuſna a to żeleſniſkemu ſarjadniſtwu hnydom woſjewichu.

Na njedźeli po ſemrjetych, ſa krótki cźaß na to, na dwórniſchcźu we Wonowje woßebny knjes ſ cźaha wuſtupi a ßo w runej měrje na pohrjebniſchcźo naſtaji. Wón mějeſche wulki wěnz w ruzy.

To bě inſpektor Wudrak, kiž na khuduſchki wopuſchcźeny Ssměrakowy row wěnz położi.

Handrijej Ssměrakej bě cźeſcź wróćźena!

Ze Serbow.

— Sańdźeny ſchtwórtk dopołdnja w 10 hodź. wotmě ßo hłowna konferenza ßerbſkich evangelſkich duchownych w Macźicźnym Domje. Jeje pſchedßyda, knjes farař Mrózak-Hrodźiſchcźanſki, w cźeſcźazych ßkowach na něhduſcheho ßobuſtawa konferenzy, njedawno ſemrjeteho k. fararja dr. Rencźa-Wjeleczańſkeho ſpominaſche. Konferenza wobſamknu, ſo ma ßo pſchidawk ludowych ſpěwow, kotrež maja ßerbſke ſpěwarſke w pſchichodnym cźaßu doſtacź (po pſchikkadże němſkich), ſ nakkadom ßerbſkeje konferenzy wudacź. Sa khěrluſche móża ßo tež druhe wſacź, hacź ßu w němſkim pſchidawku, jenoż ſo ßu rjane. Wjeßele běſche ſa konferenzu, ſo běſche petizija ſakſkich Sserbow, podpißana wot wjazy hacź 9000 Sserbow, kotraž bě na to wotmyßlena, ſo by ßo ſynoda ſa ſakhowanje ßwjedźenja 3 kralow, jako woßebity ßwjedźeń, wot wyſchnoſcże ſchkitany, wuprajiła, na ſynodze ſ wuſpěchom krónowana była. Njech ßerbſki lud ßwoju dźakownoſcź ſa to tež w prawej darniwoſcźi pſchi kolekcże na tſjoch kralow ſa pohanow wopokaſa! — Sserbſka konferenza podlějſchenje paczeŕſkeje wucźby k roswucźenju naſcheje mkodźiny ſa wulzy nuſne ſpóſnawſchi, jenotliwym duchownym nakkadże, ſo bychu ßebi rospominali, kak bychu w ßwojej woßadże mohli na najlěpje w pſchichodnej ſymje paczeŕſku wucźbu ſa dwaj lětnikaj (7. a 8. ſchulſke lěto) pſchewjeſcź. — Sserbſka biblija a ßerbſki nowy ſakoń ſtej ßo po wobſamknjenju poßlednjeje konferenzy wo wjele potuńſchilej, tak ſo ſakſke khowne bibliſke towarſtwo wjele wopora na tutej kniſy waži. Njech ßo teho dla też wot lubych Sserbow prawje bohacże kupujetej, ßnano hižo jako Bożodźeſcźowy dar abo jako dar ke konfirmaziji. — Mißionſki ßwjedźeń wotměje ßo w pſchichodnym lěcże w Michałſkej woßadże w Budyſchinje, ßwjedźeń ſa ſnutskowne mißionſtwo nadźijomnje w Njeßwacźidle. — Kaž bě ßo konferenza ſ modlitwu ſapocźała, tak też ßo ſ modlitwu ſkónczi. Njech Bóh tón Knjes wobſamknjenjam konferenzy też ſpěſchne wuwjedże nje a bohate żohnowanje da!

— (Poßedźenje wokrjeßneho wubjerka.) W poßlednim poßedźenju ßo mjes druhim porjad dawkiſběranja gmejnow Poczapliz, Sderje, Cźelchowa, Cźyhytez, Dźěchorez a Cźornych Noßliz a regulativ gmejnow Wulkeje Dubrawy, Kamjeneje, Khróſta, Brěmjenja, Sderje, Brěſynki, Delnjeje Hórki a Khwacźiz wo wuſamknjenju njepkacźazych dawkidawarjow wot ſjawnych ſwjeßelenjow dowoli.

Do próſtwy pjekarja Ruſtiga w Hornim Wujeſdże wo dowolnoſcź k porjedźenju bjesal koholnych napitkow, hoſcźenzarja Krawcźika w Hucźinje wo dowolnoſcź k porjedźenju piwa, palenza a khofeja, hoſcźenzarja Flammingera w Hucźinje wo dowolnoſcź wo porjedźenje piwa a palenza, zyheln'ka Seiferta w Rakojdach wo dowolnoſcź k hoſpodowanju, wupſcha hanju a k wotmětwanju rejow a ſpěwanſkich hrow, korcźmarja Ramſcha w Małych Debßezach wo dowolnoſcź k porjedźenju wina, hoſcźenzarja Hänſela w Hornjej Hórzy k porjedźenju wina ßo dowoli, mjes tym ſo ßo próſtwa twarza Rauſendorfa w Rachlowje wo dowolnoſcź porjedźenja piwa, likera a khofeja w leżomnoſcźi 104 w Rachlowje dla pobrachowazeje potrjebnoſcże ſacźißny.

Sa wotmyßleny twar pucźa ſ Njeßwacźidła do Holeſchowa ßo 1500 hriwnow pſchinoſchka ſ moſtytwarjazeho fonda pſchiſwoli.

Dale ßo wobſamkny, ſa wokrjeß hoſpodarſtwowu wucźerku, kotraž wubjerkam ſa powſchitkownje wużitne dźěło k ßłużbje ſteji, poſtajicź. Sa hoſpodarſtwowu wucźerku ßo pjezak ſ trěbnymi ßudobjemi a ſa pſchednoſchki ſe ßwětłymi wobraſami apparat ſa ßwětłe wobrazy ſkaſa.

— Wójna mjes „Budyſkimi nowinami“ a „Budyſkim dźenikom“ je k wótremu doſchła. „Budyſke nowiny“ ßu huſto „Budyſkemu dźenikej“ jeho njewěrne roſprawy wo wólbnych ſhromadźiſnach porokowale. To je „dźenik“ ſa ſło wſał a je „Budyſkim nowinam“ njeknicźomne łžě wumjetował. Też do wólbneje ſhromadźiſny, w kotrejž ſańdźenu ßobotu wjecźor w Budyſchinje generalny leutnant ſ Liebert ſa ſaßowuſwolenje Hendricha Gräfy do khěžorſtwoweho ßejma rěcźeſche, ßo ſwada mjenowaneju nowinow ſanjeße. Wjednik ßwobodomyßlnych w Budyſchinje, fabrikſki direktor Johne, w debacźe njemdre nadpady na „Budyſke nowiny“ cźinjeſche a jim ſaßo łžě wumjetowaſche. Pſchitomny redaktor „Budyſkich nowin“, Böckler, ſnapſcheczźiwi, ſo ßo ßwobodomyßlni njepſcheſtawajzy ſ njewěrnoſcźu „Budyſke nowiny“ pſchimaju, tola to na njeho żaneho ſacźiſchcźa njeczźini a k póduſchi jeho ſchkórnjam njedoßaha. Pſchi debacźe ßo też kandidat Hendrich Gräfa wobdźěli. Wón ßo prjedy ſ direktorom Johnu ſaběraſche, kotryž je hižo khětro ſozialdemokratiſku wólbnu rěcź měł a w njej huſto njewěrnoſcźe rěcźał. Gräfa potom wo finanznej reformje rěcźeſche, kotrejž żohnowanja polne ſcźěhwki też wikowanſke komory pſchipóſnawaju. Hdyž ßwobodomyßlni na wopak rěcźa, woni ſ tupymi ſmyßlami ßwojich pſchiwißowarjow licźa. Hdyž jenu pod nóß pikaju, ſo wón ſ zentrumſkej ſtronu hromadźe dźěła, ma wón wotmolwicź, ſo wón njeby wjedźał, cźeho dla to njedyrbjał cźinicź, hdyž ßebi to intereßy wótzneho kraja żadaju. Pſchi wólbje 12. januara njejedna ßo jenoż wo materialne kubła, ale wo wojowanje ſa kſcheſcźijanſko-konſervatiwne ſmyßlenje, kotrež chzemy pſchecźiwo nadběham demokratije ſakitacź.

Se Sſkoneje Borſchcze. Pſched nětkotrymi njedźelemi bě pola jeneho tudomneho bura jena myſchka do mloka padła, tola ßo hnydom ſ njeho wucźahnyła. Jedyn ſozialdemokrat bě to ſhoniwſchi hnydom ßwojim ſozialdemokratiſkim nowinam powjeſcź wo tym póßłał. Mjes tym pak bě ßo ſ myſchki wulka myſch ſcźiniła, kotraž bě ßo pſchi dźěłanju butry roſtokkała a ßo ßobu ſ butru pſchedała. Hdyž ſyzialdemokratiſke nowiny w ßwojej ſnatej njepſcheczźelnoſcźi pſchecźiwo ratarjam tajkim njewěrnym powjeſcźam wěrja a je wocźiſchcuja, ßo njedźiwamy, ſo pak Budyſke němſke nowiny tu ßamu powjeſcź po ſozialdemokratiſkich nowinach wocźiſchcźa a hiſchcże k temu ßwoje pſchiſpomnjenja cźinja, njebychmy ſa mózne měli. Swoje powjeſcże dyrbjałe wone tola ſ wěſcźiſcheho żórka cźerpacź.

S Delnjeje Hórki. Sańdźenu ßrjedu ßo na knježich polach hońtwa wotmě. Pſchi njej je ßo 237 ſajazow potſělało.

Se Sskoneje Borschcże. Sańdżeny schtwórtk běsche na naschim rewěrje wulka hońtwa. Pschi njej ßu 160 sajazow a 1 kanikla tšělili. Po hońtwje bě w Schubiz hoscżenzu hoscżina, pschi kotrejż ßo hońtwarjo a honjerjo wjeßeke sabawjachu.

S Hornjeje Horki. Sańdżenu wutoru dopołdnja je ßo dżěłarnja tudomneho krawza Pětki wupaliła. Mjes tym so Pětka w pódlanskej stwje pschebywasche, je drje se żelesnych kachliczkow, ßrjedź stwy stejazych, wuhliczko wupadło. Woheń je wjele ßukna a noweje seschiteje drasty snicził. Domowym wobydlerjam bě mózno, płomjenja bjes pomozy druhich ludźi salecź. Nastata schkoda ßo se sawěscżenjom saruna.

H Hornjeje Hórki. Tudomny wobydleŕ Handrij Ryczeŕ a jeho mandżelska Madlena rodżena Wyrgaczez sańdżenu njedżelu w ßrjedźišnje ßwojich tśjoch dżěczi a dżěczi-dżěczi ßwój skoty mandżelski jubilej ßwjecźišchtaj. Dokelż jubilar njeje zyle strowy, jeju knjes faraŕ Domaschka w jeju wobydlenju požohnowa. Njech jeju Bóh luby Knjes dale na wjeczoru jeju żiwjenja se ßwojej hnadu pschewodża.

S Budeschez. Pschichodnu ßrjedu, 13. hodownika, śmeje tudomne ßerbske towaŕstwo Lubin na swuczenym mješcże pola hoscżenzarja Rósika ßwoju shromadźišnu. Pschednoschk wo stawišnach ſ naschcheje wožady je nam pschilubjeny. Shromadźišna ßo 1/2 8 hodź. sapocżnje a ßu nam do njeje hoscżo lubje witani. Woßebje pak ßo też wschě ßobustawy wutrobnje a naležnje pscheproschuja.

S Wulleje Dubrawy. Tudomni porzlintoczerjo njestrajkuja, każ ßo tydżenja pißasche, dokelż ßebi wjetschu mšdu a krótschi dżěłanski cżaß żadaju. Woni ßu ßo k strajkej wjele bóle teho dla rosßudźili, so bychu ſ tym ßwojich strajkowazych towaŕschow podpjerali.

S Maleschez. Na tudomnej knjezej hońtwje, pschi kotrejż ßo 1., 3. a 4. dezembra 14 tšélzow ſ 93 honjerjemi wobdżěli, ßu 873 sajazow, 234 bażantow, 62 dźiwich kanikłow, 1 lischku, 6 schkrěkawow a 2 ßrózy tšélili.

S Hucżiny. Tudomna knjeża bróżeń, hakle psched dwěmaj lětomaj ſ nowa natwarjena, je ßo ßrjedu dopołdnja wotpalika. Woheń hrożesche, ßo na zyrkej a schulu wupschestrěcź. Wón je pschi mlócżenju pscheńzy ſ elektromotorom nastaŕ a ßo tak rucże wupschestrě, so ßo mlócżaza maschina ſ mlócżakom a pluwowym wosom ßobu spali. Na maschinach nastata schkoda něhdże 10,000 hriwnow wucżinja. Dale ßu ßo spaliłe dwě lowriji pscheńzy, 500 zentnarjow pscheńcżneje ßłomy a 2000 zentnarjow ßyna. Na haschenje běchu pschijěłe dobrowólna wohnjowa ßykawa ſ Maleschez, Bukojnjanska, Klukschanska a knjeża Majeschanska ßykawa. Myta staj dostałej dobrowólna Maleschanska a Bukonjanska ßykawa. Sjednocżenym prózowanjam haschersćich mużstwow ßo poradźi, pokojzu bróżnje płomjenjam wobrócź.

S Radworja. Żelesniski komitej sa Radwoŕ a wokolnoscź, ſ kotrehoż pschedßydu je ßwobodny knjes ſ Vietinghoff-Riesch, je tele dny nowu petiziju knjeżerstwu a krajnym stawam półłak. W njej ßo wo to proßby, so by ßo połnózno-rańscha żelesniza po prjedawschim planje ſ Kamjeńza psches Radwoŕ twariła.

S Radworja. Njedżelu 10. dezembra budże ßwobodomyßlny kandidat Pudor w Radworju rěcżecź. „Katholski Poßoł" ßwojim cżitarjam radźi, so tule shromadźišnu njebychu wopytali. Katholszy Sserbjo nießmědża shromadźišny ßwojich njepschecźelow pjelnicź.

S Wudworja. Psched tydżenjom w rosprawje wo padnschtwje w Rożencże cżitachmy, so ßu paducha we Wudworju wußlědżili a sajeli. Wěrno wschak je, so ßu tu jeneho pachoła, na kotrehoż tukachu, so je w Różencże kradnył, do pschepytanja wsali. Wón pak je se ßwědkami dopokasacź mohł, so tamnu nóż njeje Wudwoŕ wopuschcżił a so potajkim njeje mohł paduschstwo w Różencże skucżicź. Duż ßu pachoła puschcżili.

S Kotez. Tudomny mlynk tele dny ßwoje 7 huß morwe namaka. Njesnaty skóstnik bě jim ſ wjecźiwoscżu sajědojcżenu pscheńzu żracź dał.

S Jitra. Każ ßłyschimy, budże pola naß w bliżschim cżaßu wólna shromadźišna Wjeßneho Wólbneho Towaŕstwa. Budże ßo nam tam rospowjedacź a roseštajecź, cżeho dla móża ßerbszy wolerjo ßwój hłóß jenicżzy kandidatej porjadowych stronow, knjesej H. Gräfje, dacź.

S Kamjeńza. Tu budże póndżelu 11. t. m. wjecżor w 1/2 9 hodź. wulka wólbna shromadźišna, w kotrejż budże k. Bürger ſ Biskopiz wo wólbnym wojowanju liberalnych rěcżecź. Knjes Bürger bu mjenujzy sańdżenu ßrjedu na zyle njesprawne a njepschihodne waschnje wot Pudora a jeho pschiwiska se sale wupokasany — dokelż ßo jeho Pudor bojesche. — Schtóż někak móże, njech póndżelu pschińdże!

S Warnocźiz. Na pucżu ſ Warnocźiz do Debßez je njesnaty cżłowjek tydżeń kamjenjecżeßarja Nyczu napadnył a jemu wobliczo straschnje sranił.

S Lubija. Póßelnik tudomneje městneje khorobneje kaßy je někotre tyßaz hriwnow pschekschiwił. Wón w korczmach wyßoko kharty hrajesche a pschěhrawasche; to je jeho k pschekschiwjenju dowjedło.

S Wulkich Sdżar. Schtwórtk je w tudomnym rěsaku dżěłacźeŕ Luboch do njesboża pschischoł. Pschi dżěle ßo wobßunywschi wón mjes dwaj schtomaj tak padny, so ßebi hwisdźel lěweje nohi skama.

S Wjeßela. Mjes Manjowom a Delnim Wujesdom ßu sańdżenu ßrjedu pschikryte cżěko njesnateje żónskeje namakali. Hacż dotal ani njewjedża, ſ wotkel je żónske cżěko na tole městno pschischło. Duż ßu na myßl pschischli, so ßnadż je korb, kotryż ßu w liscżanych kerkach pola Wjeßela nadeschli, tamnej żonje ßłuschak. Jedyn hajnik je tónle korb něhdże w juliju w kerkach wohladaŕ, tola dokelż ßebi myßlesche, so na polach dżěłazym ludźom ßłuscha, njemějesche jeho dale kedżbu. Hdyż bě nasymu liscże ſ kerkow spadało, jedyn ratař korb namaka a jón ßobu domoj wsa. W pschitomnoscźi gmejnskeho pschedstejicżerja ßo korb wocżini. W nim ßwinjazy schmalz, khlěb a pódla wschelakich drobnych wężow někotre pólske listy leżachu. Wěz ßo Komorowskemu żandarmej wosjewi. Tón je jenemu sastojnikej w Adolfskej Hěcże listy pschekłožicź dał. Po sastojnikowym wuprajenju listy jenemu pólskemu dżěłacżerjej ßłuscheja. Tutón je hruby naßylny cżłowjek byk a je w lěcżu do ßwojeje dominy wotjěk. Někotsi Minakałszy wobydlerjo ßu tehole dżěłacżerja hromadże ſ jenej żonu w lěcżu psches Minakaŕ na stronu k Delnjemu Wujesdej hicź widżeli. Żona je podobny korb njeßka, kajkiż je ßo pola naschcheje wßy namakaŕ. Ssnadź ßo policżiji poradźi, wußlědżicź, hacż mjes namakanym żonjazym cżěkom a korbom někajki świß wobsteji a hacż ßnadż je mjenowany dżěłacżeŕ żonu skónzowaŕ.

S Lupoje. Tudomne druhe wucżeŕske městno ma ßo ſ nowa se ßerbski rěcżazym wucżerjom wobßadźicź.

S pruskich strou. Sańdżeny tydżeń běsche we Wrótßkawju hkowna shromadźišna swjaska Raiffeisenskich nalutowaŕnjow sa schlesynsku provinzu. Wjele stow sastupjerjow ßo tam seńdże. Mjes nimi też Sserbjo ſ Łasa, Krjebje, Sslepeho, Rychwałda a Wochos a nasch krajan, faraŕ Żur w pólskim Ligocże, kiż do provinzialneho wubjerka ßłuscha. Sskyschachmy lětnu rosprawu wo jara swjeßelazych swjaskowych wobstejnoscżach, każ też powucżazy pschednoschk wo mjaßowej drohocże. Tónßamy zyły tydżeń běsche też kursus k wuwucżenju sliczbowarjow, pschi cżimż ßo też 6 Sserbow wobdżěli. Też tutón kursus poda wjele powucżenja; njech tola kóżdy wużiwa składnoscź, hdżeż móże nješchto nawuknycź.

S Hamora. Tudy wußny ßrjedu 29. nov. wjecżor prjedawschi tudomny wucżeŕ, knjes Jan Barthel, 73 lět stary. Njebocżiczki běsche ßo w Hósnizy narodźił a na präparandże w Bórkamorje, na seminarje w Bóleßławje pobył. 1850 stupi do wucżeŕskeje służby, najprjedy we Łasu a hnydom toßame lěto w Hamorje, hdżeż wón 44 lět dołho skutkowasche, hacż 1903 se ßkużby wustupi. Pschipódła wón hacż do ßwojeje ßmjercże tudomnu póstowu agenturu sastawasche. Njebocżiczki běsche pschecźelniwy ßwěrny muż, kiż je ßebi wjele pschecźelstwa a dżaka saßkużił. Sańdżenu njedżelu je ßo ſ wulkej cżesczu k poßlednjemu wotpocżinkej pschewodżaŕ.

S Běleje Wody. Sańdżenu njedżelu je w rewěrje pola Stareho Hata, połdra hodżiny wot Běleje Wody sdaleneho, pomozny hajnik rubjeżnych hońtwarjow nadeschoł. Tucźi do njeho tšélachu a jeho straschnje sranichu. Hacż dotal njeje ßo poradźiło, rubjeżnych hońtwarjow wußlědżicź.

S Běleje Wody. Kaŕ njewěrne ßu tudy wukhadżaze ßwobodomyßlne nowiny „Neueste Nachrichten", ſ teho widżiśch, so wone w jenym cżißle wudawaja, so konserwatiwni w ßerbskich nowinach sa to dżěłaju, so bychu pschi wólbach sozialdemokratej tójschto hłoßow dali, taŕ so by sozialdemokraŕ wjazy hłoßow dostaŕ hacż liberalny. Schtóż ßerbski rosymi a ßerbske nowiny cżita, tón wě, so je to tolsta kża. Wono dyrbi ſ liberalnej wězu slě stacź, hdyż dyrbja ßo tajke sjawne tolste kżě munamakacź, so bychu ßo sa liberalneho kandidata hłoßy kojike. Też druha tudy wukhadżaza nowina dopokaże, so ßu wschitke rosprawy wo wólbnych shromadźišnach, w „Neueste Nachrichten wocżišchcżane, każ ſ Klětneho, Dubza atd., zyle wopacżne a ſ wěrnoscżu niczo cżinicź nimaju. — Najważnischje je, so redaktor

Rychtař pschezo ßam ßwoju khwalbu spěwa, nimale w kóždym cžißle wón rosprawja, kak je demokratow a konserwatiwnych sbił a kak liberalißm wschudże dobywa. Pschi tajkej ßamßnej khwalbje dyrbjał měnicź, hdyż ßebi na ßerbske pschißkowo pomyßlisch: „Ssamßna khwalba w r—cźi kaka", so wony knjes ſ zyka wjazy na ßwojim sadku njedyrbjał ßedźecź móz.

S Draždżan. Hischcże ras ßo dopomni, so ßo jutsje, njedźelu 2. adventa, tu w kschißnej zyrkwi pschipokdnju ½12 hodźin saßo ßerbske kemschenje wotdźerži. Prědowanje smėje knjes farař Domaschka ſ Budestez, spowjednu wuczbu pak knjes duchowny Tyschcer ſ Budyschina. Kóżdy Sserb ßo ſ tutym k wopytej Bożeje ßłużby napomina a budże wutrobnje witany.

Přilopk.

* (Woheń w kasarnach.) Ssobotu rano je w Möckernje pola Lipska w drastowni, mjes ſwuczowarńju a kasarnami natwarjenej, woheń wudyrił. Zyke twarjenje, w kotrymż ßo drasta a grat sa 12. reserwny artilleriski regiment, kotryż ma w Metzu garnisonu, khowa, bórsy w plomjenjach stejesche. Hdyż ßo regiment pschi wudyrjenju wójny twori, ßo wón w Lipsku sadrascźi a ßo wuhotuje. Drastownje wulke sklady uniformow, helmow, schkórnjow, spódnjeje drasty, mantlow, tornistrow, brónjow atd. też sa pěschkow wopschijeja. Tele sklady ßu ßo ſ wjetscheho dźěła sniczike abo ßu ßo ſ wohnjom a wodu khětro wobschkodźike. Woheń je ßo najskerje sakożił, so by ßo ßnadź wußlědźenju někajkeho kradnjenja drasty sadźěwako. Spodźiwne je, so běchu ßo létża w naléczu paduschi do drastownje dobyli a ſ njeje wschelake wězy pokradli, so pak hischcże dźenża njejßu paduschi snacźi. Tehole paduchstwa dla běchu wot teho cźaßa wokna se żelesnymi woknami sawrjene. Duż ßo njeje nichtó mohł wohnja dohladacź, prjedy hacź njeje ſ tschi wupraßnył. Hdyż ßykawy pschijědźechu, bě ßo woheń hižo psches zyke twarjenje wupschestrěł. Dokelż w twarjenju żaneje pschiprawy k ßwěcźenju njebě, a dale, dokelż bě ßłużbu mějazy podoffizěr komoru popoldnju w 3 hodźinach po pschedpißmje wopuschcźił a samknył. je nimale móżnosćź wusamknjena, so je woheń ſ njewobhladniwosćźu nastał.

* (S rólu ßo satkóczika.) Elektriske róle ßu jara pschihódne, tola też jara straschne. W Kamjenizy 60létna Hofmeisterowa ſ tajkej rólu dźěłasche. Pschi tym wona ſ hkowu pod kuleczki pschińdże, kotrez jej nop rostkóczichu.

* (S automobilom ßo pschejěła.) 77létna Beierowa ſ Börnichena je ßo póndźelu w Kamjenizy ſ jenym automobilom k semi storhnyła a ßo pschejěła. Cźeżko sranjena żona je w hojeńni wumrjeła.

* (Jedyn justizny radźicźel jako pschekschiwjeŕ.) W Hamburgu ßu justizneho radźicźela Wäteku sajeli, dokelż je 200,000 hriwnow pschekschiwił. Wón je ßo wusnał, so je te pjenjesy ßwojim bratram, kotsiż wulki parny rěsak wobßedża, pożcźił, hdyż běchu do pjenjeżnych wuskoscźow pschischli. Hdyż ßo ßobotu Wätekowe pschekschiwjenja wotkrychu, ßu jeho bratsja bankrott pschipowjedźili. Jich dołh 800,000 hriwnow wucźinja.

* (Żałoßne njesboże.) W Lugawje je pjatk pjecźlětny ßyn hórnika Lohbergera do grata młóczażeje maschiny pschischoł a ßo hnydom morił.

* (Wulki ßněh w Ruskej.) Wulki ßněh je w ruskej Pólskej naschoł. Zyke wßy ßu se ßněhom sawěte. Na pjecź żelesniskich cźarach je wobkhad sastał.

* (74 ludźi ßo tepiło.) Pschi poßlednich wětrach je ßo, każ je ßo někto nawjedźiło, 74 woßobow na jěsbje ſ Cuxhawena do Hamburga tepiło.

* Rubjeżnikow, kotsiż ßu ſ zyrkwje w Stratenje pola Spandawa zyrkwinske ßudobje kradnyli, ßu w Barlinje sajeli, hdyż chzychu rubjeństwo pola jeneho pschekupowarja pschedacź. Woni ßu tsjo khłopzy, ſ kotrychż je jedyn ſ wukhowarnje cźeknył.

* (Sajědojcźerka.) Jena ßłużobna holza we Wołomuzu na Morawje wot ßwojeje ßotry tykanz pschipóßłany dosta. Wona ſ njeho někotre kuski dźěcźom ßwojeho hospodarja dari, kotrez je sjědschi wumrjechu. Każ lékař spósna, bě do tykanza arsenik smėschany. Ssotra ßłużobneje holzy bě chzyła ſ nim tutej sawdacź, so by sawostajeństwo starscheju ßama namrěła. Na ßotru ßłużobneje holzy ßo nětko hrėscha, so je też ßwojeju starscheju morika. Nanowe żiwjenje bě na někotre tyßazy krónow sawěscźene. W měrzu hacź dotal strowy muż po krótkej khoroscźi wumrje a někotre měßazy posdźischo też macź.

* (Dwójne mordarstwo.) 34létna Pascalowa w Parisu je ßwojeho muża, hdyż spasche, ſ revolvrom satsélika. Potom wona do Savigny jědżesche a 68létnu cźetu satsėli. Potom wona na policajstwo dźěsche a ſ měrom krwawny podawk wupowjeda. Njeskutk je skucźika, dokelż staj ju muż a cźeta hnėwakoj.

* (Difteritis w Barlinje.) Wob tydżeń ßo woßebje w poknóżnym Barlinje něhdże 260 skhorjenjow na difteritis wyschnoscźi wossjewja, kotrez ßu ſ wjetscha cźeżsche hacź hewak. Młoda żona jeneho fabrikanta je sa tsi dny wumrjeła.

* (Njesboże na hońtwje.) Pola Toruna w Pósnańskej je jedyn kubleŕ na hońtwje ßwojeho towarscha ſ njekedźbliwosćźu satsélił. Hdyż sa ßobu dźěschtaj, ßo kubleŕ na dobo sakopny. S tym ßo ſ tsélby wutsėli a zyky schrótowy wutsél prědku stupazemu do khribjeta slecźi, tak so tón na měscże morwy na semju padny.

* (Dźiwi tsjoch Franzowsow sežrali.) Każ ſ Parisa pißaju, ßu domoródni Nowych Hebridskich kupow na franzowsku kódź w njepschitomnosćźi mużstwa nadpad scźinili. Woni ßo do matrosow, na brjosy pschebywazych, dachu. S tutych tsjo padnychu, kotrychż domoródni wotnjeßechu a sežrachu.

* (Żelesniskaj cźahaj do ßo sajėłoj.) Dla wopacźneho wuhibanja kolije w New-Yorku spėschny cźah unionskeje pazifiskeje żelesniży do jeneho próstneho troworeho cźaha srasy. Pschi tym je ßo 20 woßobow morikło a 30 ßo sraniko.

* (Namakanje kalia w poknóżnej Ameriży.) Sekretar w ratarskim ministerstwje sjednoczenych statow poknóżneje Ameriki, Wilson, je wossjewił, so ßu we wjeczornych statach kaliowe sklady tajkeje tolstoscże namakali, so móże ßo ſ nimi wscho trjebanje sjednoczenych statow spokojicź. Hacź dotal ßu sjednoczene staty wjele kalia ſ Němskeje dostawali.

* (Spytane mordarstwo.) W Crossenje nad Halschtrowom je direktora zirkusa „Dźiwja wjeczorna Amerika" jedyn ſ jeho ludźi, jedyn Chinesa, ſ někotrymi wutsélemi ſ revolwra cźeżko sranił. Tutón Chinesa je ßwój kontrakt njejabzy rospuschczicź a k jenemu druhemu zyrkußej pschistupicź chzył. Wón ßebi ßwoju mšdu żadasche, kotruż chzyłsche jemu direktor ſ wuměnjenjom wupkaczicź, so najprjedy hischcże ras wustupi. Sso na to roshněwawschi, so pjenjesy hnydom njedosta, Chinesa revolwer wucźahny a wjazy krócź do direktora tsėli. Cźekajo je njekraßnik też wospjet do ßwojich towarschow, kotsiż běchu ßo sa nim puschcźili, tsélił, tola ßo ſ tym nichtó njesrani. Jeho sajachu a khětro nabichu, na cżoż jeho poliziji pschepodachu.

* (Njesboże ſ automobilom.) Dokelż schauffeur njejabzy skhori, pola Undine jedyn automobil do dróhoweho pschěrowa sjědże. Schauffeur ßo saraßy, pschekupz Picarello ßo ßmjertnje a pschekupz Pittrio cźeżko srani. Druhe woßoby, kotrez ßobu jědżechu, se strożelemi woteńdźechu.

* (Spjecżenza w jastwje.) W jastwje w ruskim měscże Minsku ßo někotsi jecźi spjecźichu a 105 jatych wußwobodźichu, kotsiż ſ revolwrow do żandarmow tsélachu. Pschi bėdżenzy dweju jateju satsélichu, pjecź sastojnikow a jeneho jateho ßu sranili.

* (Ssmjercź w młóczażej maschinje.) W Schmirnje pola Erfurta żydomlětny ßynk cźėßliskeho mischtra Röhna młóczażej maschinje, ſ elektrizitetu ßo cźerjazej, pscheblisko pschińdże. Maschina jeho sa schórzuch hrabny, a prjedy hacź bě móżno ju sastajicź, bě ßo njesbożownemu hólzej hkowa rosmjatka.

* (Winowy panzař.) Winoweho wikowarja Siegmunda Meyera w Landawje w Pfalzy je tamnischa khostanska komora dla panzanja wina k jastwu na 6 njedźel a k 1000 hriwnam pjenjeżneho khostanja sażudźiła. 84 000 litrow falschowaneho wina ßu jemu sebrali.

* (Liczenje ludu w Czechach léta 1910.) Czéska ma 6 769 522 wobydlerjow, 450 825 wjazy hacź léta 1900. Němzow je 2 467 721, pschibyło je jich 130 677 (potajkim 5,6 %), Czechow je 4 241 901, pschibyło je jich 311 830 (potajkim 8 %). Němzy potajkim w Czechach wotebjeraja. Też żidow je w Czechach mjenje. Léta 1900 bě 92 806 żidow, léta 1910 jeno 85 799 żidow (potajkim 7,5 % mjenje). Wotbywanje żidow ſ tym wujaßnjeju, so ßo někotsi dadża kschcźicź, drusy, sbohatnywschi, do Wina, Barlina a do Parisa wotkhadżeja.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Krawski mischtr Greubich, 1871 w Budestezach narodżeny, někole w Budyschinje bydli. Dokelż wón slicżbowanje sa pkun (gas) sapkaczicź nochzyłsche, jemu 17. junija pkunowu roku sawjertnychu. So mohł jón dale wużicź, żebi Greubich pkunowu roku wotewri a wot julija hacź do augusta 26 kubiknych metrow pkuna pschetrjeba. Posdźischo je jón wón sapkacził. Paduschstwa dla jeho k jastwu na 3 měßazy saßudźichu.

✕ Jako knihiwjednik pola wuhloweho wikowarja Lorenza w Budyschinje bě G. A. Thomas ſ Budyschina, 2300 hriwnow pſchekſchiwik. Dale jeho winowachu, ſo je ſ brodutruharſkim pomoznikom Glatzelom a pjekarſkim pomoznikom Hübnerom njekaſanſki wobkhad po § 175 měk. Thomaſa k jaſtwu na 10 měßazow a k ſhubjenju czeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu; Glatzel 10 dnjow, Hübner 1 tydźeń jaſtwa doſta.

Jan Pětſchka, prjedy M. Pilz
w Khróſcze pola Minakala

po tunich płaczišnach ßwój wulki bohacze ſrjadowany ſklad

mužazych a dźěczazych wobleczenjow,

paletotow, ſymſkich jupow, ſportſkich jupow, rukawatych jakow, dobrych ßamodźělanych dźěłaczerſkich kholowow a lazow, ſchtrympow a rukajzow, mužazych a hólczazych mězow, kłobukow, wulki tuni ſklad mužazych, žonjazych a dźěczazych czrijow, ſchkórnjow, drjewjanzow a dźěłaczerſkich ſtupnjow, toſlow a filzowych ſtupnjow, ſtejatych khornarjow, pſchedkoſchlikow a krawatow.

Wulki ſklad **žonjazych tkaninow,** czornych a pißanych, bluſowych tkaninow, hotowych bluſow, ßuknjow, dźěczazych wobleczenjow, zychow, mužazych, žonjazych a dźěczazych koſchlow, ſpódnich taillow, kholowow, wſchě druźiny ſchórzuchow, dźěłaczerſkich ſchórzuchow, emaillowanych a żeleſnych tworow.

* :: :: **Hody** :: :: *

ßwjedżeń wjeßeloſcze

bliži ßo nětko pſchezo bóle,

a někotryžkuli njewě, ſ czim by ßwojim lubym wjeßele pſchihotował. Njetrěbne wězy njedyrbjake ßo pſchi powſchitkownej drohocze kupowacź, a teho dla ßo k woprawdże praktiſkim wězam pſchima.

Duž poručzam po ſpodźiwnje tunich płaczišnach

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze paletoty

ſ dobrych tkaninow, derje ßedźaze,

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja,

elegantne **ſportſke jupy, pſchesapinaki**
ſ najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho,
tołſte ſymſke kholowy hižo po 4½ mk.,
wodunjepſchepuſchczate peleriny, fantaſijowe lazy
ſ wołmy, židy a plyſcha, **dźěczaze wobleczenja,**
jenotliwe **kholowczki** a **jupki** wurjadnje tunjo.

Žonjaze a holczaze žakety a paletoty,

ſe **ßuknа, aſtrachana, ßomota** a **židźaneho plyſcha**
wſchěch dołhoſczow a ſchěrjow po wuwſacznych płaczišnach.

Dołhe ßuknjane žakety prědku a ſady ſ lohka wißaze ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom, potajkim jara czopke po wſchelakich płaczišnach.

Kóždy kupz doſtanje rjany dar.

Otto Preuß
mějeczel **Khorla König**
na žitnej haßy 4.

Proſchu wěſcze na firmu kedźbowacź.

Lehmannez konditornja
na ßerbſkej haßy 8.
— Telefon 118. —

Spezialnoſcź: Torty.
Tykanzy, wěnzojte tykanzy,
baby

k ßwjedżenjam jako dar ßo pſchihodźaze.

Roſeßłanje na wßy.

Wſchědnje czerſtwe
khofejowe a czajowe pjeczwo.

Ssamopjeczene
mjedowe tykanczki.

K pedſtejazemu hodownemu ßwjedżenjej zyle woßebje ßwoje rjenje wuhotowane

delikateßne a ßnědanſke korbiki

po 5 hacž 80 mk.

Najlěpſchi
Aſtrachanſki Belugaſki Maloſſol
punt po 20—24 mk.,
maloßelenu jikru
punt po 10—20 mk.,
Straßburgſke
paſtety ſ hußazych jatrow
po 1.20 hacž 7.50 mk.
Straßburgſku hußazojatrownu
trüflazu kołbašu,
Pomorſke hußaze wutrobnu.

Hobrſke wuhory k darjenju, woßebitoſcź mojeje pſchedawarnje.

Zyle mile ßuſchenu
rheinſku a **rěžnu huſchu,**
hobrſke wokaczizy,
hollandſke wuſtry,
ſardiny
a **wſchelake rybowe konſerwy**
w bohatym wubjerku.

Nürnbergſke, Herrnhutſke a Torunſke pópṙjanzy.

Heinr. Haeberleina w Nürnbergu. | C. A. Becka ßyna w Herrnhucze. | Guſtava Weeſy w Torunje.

Datle, figi, kiczate rózynki.
Włóſke, lěſchne, Paraſke a kokoßowe worjechi,
wrjeſkate mandle.
czerſtwe madeiraſke ananaßy.

Guſtav Küttner nasl.
Richard Weigel
na ßerbſkej haßy 10 **na Hauenſteinſkej haßy 1.**

Jako woßebitu ſpezialnoſcź poručam
woprawne jejowe
poliwkowe pſchidawki,
jejowe nudle
a wſchě druźiny
maccaronow.
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Wjetſcha khěža

ſe 6 wobydlenjemi je na Židowje na pſchebań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Na pſchedań
30 jałojzow,
ßuczelnych a njekłóczenych,
6—9 zeetnarjow wažazych
po 250—300 mk.
Knježi dwór w Kołbizach p. Laſa.
Żeleſniſke ſaſtaniſchczo w Rakezach a w Laſu w Hornjej Łužizy.

Cześćenym Sserbam **w Budyschinje a wokolnosći** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym też lětßa jeniczke pschedawanje mojich

woprawnych

Polczniskich póprjanzow
a kuskow na bożodźěsćowy schtom

Mari Kschižanowej pschepodał.

Kaž loni je też lětßa pschedawarnja

w klamach na ßukelnskej haßy 11.

Budu ßo ßwěru prózowacź, so bych jenoż ☛ **ſ dobrymi ezerstwymi póprjanzami** ßwětosnateje dobrosćze poßkužował. Schtóż je potrjeba, chzył je dobrocźiwje pola mje kupicź.

Oswald Köhler sen. **Marja Kschižankowa.**
w Polcznizy.

Jako pschihódne **hodowne dary** w snatym bohatym wubjerku po najtunischich płaczisnach poruczam:

puczowanske tosche, puczowanske koffry, żonjaze tosche, paßy, wobalki ſa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy, ßnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.

Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

T. Albert, (mějeczel **Khorla Bahla**)
ßedlarski mischtr
w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10, pódla ßerbskeho doma.

Klankaze (pópjaze) wosy

kaž też wschě **korbowe twory** **najwjetschi wubjerk w Budyschinje** po najtuńschich płaczisnach

Marczin Richter na ßukelnskej haßy.

Trajny **hodowny dar**

je žiwjenje abo njewjesćźinsku pomoz sawěsćźaza poliza,

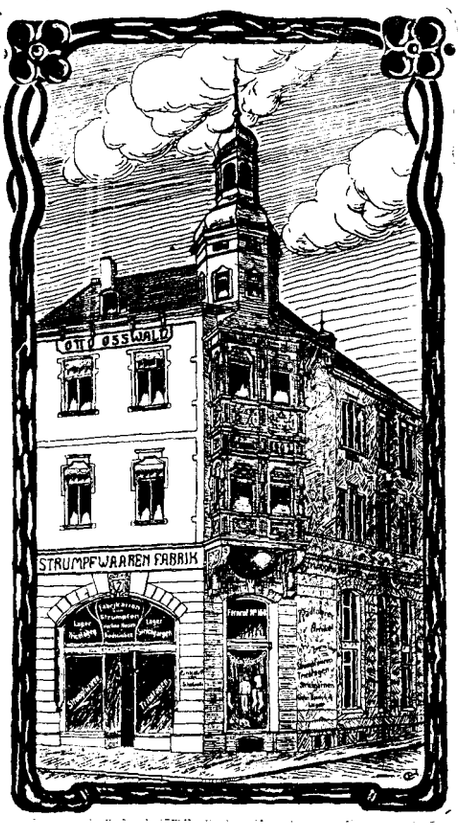
kotraž móże ßo ſ najpschihódnischimi wuměnjenjemi a ſa najnižschu prämiju ſ rosćźazej dividendu pola **1875** załoženeho, pod **protektoratom jeho majestosćze krala stejazeho**

Sakskeho wojerskeho žiwjenje sawěsćźazeho towarstwa
w Draždźanach

dostacź.

Prospekty a wukasanja najswólniwischo a darmo pola sastupjerjow, we wschěch městach ßo namakazych a pola

direkzije w Draždźanach-A., Schulgutstr. 7.

Otto Oßwald

:: na kamjentnej haßy 7 ::

je najlěpscha kupowarnja

wscheje druziny

tkaneje
spódnjeje drasty,
rukawatych lazow

we wulkim wubjerku po 1.50 hacź 18 mk.

☛ **jara woßebne wězy.** ☚

Wulki sklad **rukajzow,**

watowanych sokow, watowanych kholowow, kolena wohrjewakow, rukajzow ſ palzom, spódnich taillow atd.

Normalnych koschlow a kholowow.

Serbske tow. „Lubin"
w Budestecach

zmeje srjedu 13. hodownika wječor ½8 hodź. swoje měsačne posedźenje. Přednošk je nam přilubjeny. Wšě lube sobustawy a česćeni hosćo so do zhromadźizny wutrobnje přeprošuja. **Předsydstwo.**
Hajna.

Proßata

rjane ßylne, ßu na pschedań pola wětrnikarja w **Bolborzach.**

Kuchařki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta klampnarski mischtr **Alfred Barsch**
w Rakezach.

Wuczobnika

k jutram pyta **Bjedrich Bartko,** pjekarski mischtr w Njeßwaczidle.

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow, zigarow a spirituosow pytam k jutram

wuczobnika.
Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mjerwa)
pschi mjaßowym torhoschczu.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **Jan Senda,** pjekarski mischtr w Njeßwaczidle.

Pjekarsieho wuczobnika

k jutram pyta pjekarski mischtr **Stöba** w Budyschinje na Lubijskej drózy.

Póßelnika

ſa rosnoschenje knihow pyta ßerbske evangelske lutherske knihowne towarstwo. Dalsche je shonicź na farje w Rakezach.

(K temu cźißku schtyri pschikohi.)

Prěnja pschiloha k czišku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. dezembra 1911.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach.

4. dezembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	45—50	90—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	80—86
3. žrěnjo pizowane młode; derje pizowane starsche	35—41	74—79
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	26—32	68—73
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	82—90
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—43	73—80
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	68—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—31	63—67
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	86—90
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—40	78—84
3. žnadnje pizowane	30—33	66—70
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	87—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—48	75—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	36—42	69—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	43—45	59—61
2. mjaßne	40—42	56 69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	37—39	53—56

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 2. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	50	9	70
" nowa	9	65	9	78	—	—	—	—
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	60	8	75	8	60	8	75
Ječmjeń . . . . 50 kilogr.	9	75	10	50	9	75	10	50
Wows	9	30	9	50	8	80	9	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	9	25	10	50	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	3	10	3	30	3	—	3	20
Pschenična muka 50 " . . .	11	—	19	50	15	—	19	—
Ržana muka . 50 " . . .	10	25	14	—	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	4	75	5	25
Ssloma . . 100 " . . .	4	66	5	33	3	25	5	20
Proßata 455 schtuk, schtuka . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby . . . . 50 kilogr.	—	—	6	80	6	40	6	90
Ržane wotruby . . . . 50 kilogr.	—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenični gris . . . . 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—
Ržany gris . . . . 50 kilogr.	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 05 np., rožła wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., ječmjeń wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 32 np., kórz rožli po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 76 np. hacž 13 hr. 90 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. 35 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

7. dez. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 70 np. hacž 9 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 60 np. ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacž hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hacž 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 8. dezembra: Mokre.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 2. njedželu adventa rano w 7 hodźinach farat Răda němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Ssrjedu popołdnju $\frac{1}{2}$5 hodźin budże w Jeńkezach žerbska adventska nutrnoscź.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodźinach smjeje farat Răda pschi spowjedźi žerbsku spowjednu rěcź.

Wórowani:

S druhich wožadow: Hermann Reichelt, hospod. pomoznik w Scherawje, s Marthu Mitrachez w Běcźizach. — Jan Rokot, dźěłaczer we Wětrowje, s Helenu Augustu Barschez w Plußnikezach. — Pawoł Freund, žiwnoscźer w Khwaczizach, s Marju Grosiz w Khaßowje. — Hermann Riedel, listynoschet w Minakale, s Berthu Friedu Biesłez w Adolskej Hecże.

W katholskej zyrkwi: Max Reh, maschinist w Budyschinje, s Martu rodź. Wjeßeliz w Budyschinje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Waltat, Jana Maxa Schenka, pohonczża na Židowje, ž. — Marczin Erich, Augusta Hanuscha, žiwnoscźerja w Hnèwßezach, ž. — Rudolf Jurii, njemandź. ž. na Židowje. — Frieda Gerta, Hendricha Ernsta Měta, schtrychowanskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Marja Elsa, Jana Pawoła Vogela, zyhelnika na Židowje, dź. — Johanna Dora, Bjedricha Schmogera, listynoscherja w Małym Wjelkowje, dź. — Augusta Margareta, Ernsta Jana Kobanja, kublerja w Cźemjerzach, dź. — Frieda Gertrud, Jana Ernsta Budarja, žiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Martha Marja, Ernsta Augusta Knježka, knježeho pohonczża w Ratarjezach dź.

S druhich wožadow: Martha Preuschez w Spytezach. — Frieda Minna Schlenkerez w Hornjej Borschczi. — Emil Gerhard, Handrija Gudy, pohonczża w Zicźerju, ž. — Ella Hilžbjeta, Bohuwěra Petermanna, fahrodnischeho dźěłaczerja w Hunczerizach, dź. — Frieda Emma, Jana Hermanna Hajnzki, žiwnoscźerja w Drožďżiju, dź. — Herta Martha, Khorle Wylema Zeiperta, wyschschcho wjerczerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Kurt Waltat, Hermanna Augusta Michalka, murjerja a khěžerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Hartwig Werner, Augusta Adolfa Groba, skladowcho dźěłaczerja w Pomorzach, ž. — Frida Hildegard, Khorle Augusta Siebarja, žiwnoscźerja w Rachlowje, dź.

W katholskej wožadże: Hendrich, Josefa Walczika, schewza w Budyschinje, ž. — Elfrida, Jana Barcża, murjerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 30. nov.: Minna Augusta Lohsez se Zidowa, Khorle Bohumika Trägera, inspektora namjesneje polizije we Voitersreuthu, sawostajena wudowa w Lubiju, 73 l. 8 m. 23 dn., na Hrodźischku žo khowała. — 3. dez. Hańża Ernestina Rychtarjez s Jeńkez, kuchakka w Draždźanach, 37 l. 7 m. 28 dn., žo na Michalskim pohrjebnischczu khowała. — 4. dez. Khorla Czech, kamjenjecźeßat w Małbezach, 46 l. 1 m. 20 dn.

S druhich wožadow: Jan August Matthes, žiwnoscźer we Wjeßlu. 67 l. — Ernestina Wylemina Frostowa rodź. Königez w Njeßwaczidle, 65 l. 3 m. 15 dn. — Jurij Pawoł Scholta w Njeßwaczidle, 10 l. 9 m. 29 dn.

W katholskej wožadże: 2. dez. Elfrida, Jana Barcża, murjerja w Budyschinje, dź., 12 dn.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

2. njedźelu adventa smjeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Bolborzach na schuli žerbska spowjedź a kemschenje.

Pjatk 15. dez. budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźiu žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

2. njedźelu adventa smjeje duchowny Bójz rano w 8 hodź. němsku spowjedź, dopołdnja w 9 hodź. němske a $\frac{1}{2}$11 hodź. žerbske prědowanje.

Wjetsche hospodarstwa kupuja

MAGGI owe korjenjenje najdobytknischo we wulkich plombowanych bleschach cziško 5 po 6 mk. a je žami do małych Maggiowych bleschkow pjelnja. Dostacź pola

C. F. Dietricha na jerjowej haßy 3.

Palne drjewo.

W **Dubjanskim revěrje** žu žuche

palne kuluchi a pjeńkowe drjewo

po prjeawschim samolwjenju w hajnkowni se žwobodneje ruki nad pschedań.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadinstwo.

Bjes konkurrenzy! Sso ženje wjazy njemróčaze!

Sa kóždeho šo placźi, moje

hodowne pschedawanje.

wopytacź. — Hobrske dźělby.

wyšokomodnych drastnych tkaninow

šym nakupil a poručam jako ☛ njepschetrjechene tunjo ☚

Drastne tkaniny:	6	metrow	nětkole	mk.	**2.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**3.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**3.60**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**4.20**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**4.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**5.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**6.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**7.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**7.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„	**8.40**

Tele dźělby šu husto dwójzy telko hódne.

Wolmjane mußeliny meter po 50—100 np.
Wolmjane blusowe tkaniny meter po 75 np.
Koschlazy barchent meter po 30 np.

Běle płoczliwe tkaniny měter po 30 np.
Bawlmjane mußeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba židźanych drastnych tkaninow ša poł płaczišny.

Dźělba žonjazeje drasty:

žakety, paletoty, kostumy, wjeczorne mantle, blusy ſ wolmy a židy,
☛ schórzuchi kóždeje druziny ☚
nadpadnje po płaczišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

Kóždy šmě šebi mój hobrski tworowy sklad wobhladacź, byrnjež njekupił.
☛ Proschu šebi moje wukładne wokna wobhladacź. ☚

K hodam poručam

pschihodne a praktiske dary

jako: pißanske blida, garderoby do khěže, servěrowanske blida, paneele, schwadliske blidka, palmowe stejaki, molerske podstawki, pißanske, komptoirske a klavèrske stoły atd.

Th. A. Wällnitz naßl., mějeczel J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9.

Meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Hižo nětkole nakupjene twory ßo rad hacz k hodam khowaju.

Sa symu

poručam ßwój **wulki skład** jenož trajnje dźěłaneho

wobuća

sa mużskich, żónske a dźěczi

po snatych **tunich płaczisnach.**

Najwjetschi wubjerk

jěsdnych, honćwarskich a dolhich schkórnjow,

filzowych, ßuknjanych a pjelsczowych schkórnjow,

czrije s wjelbludowych koßmow, domjaze stupnje, filzowe stupnje a tofle, gumijowe stupnje, balske a towarstwowne stupnje, mużaze a żonjaze schkórniczki

s dźerżazych kożowych drużinow a modnych formow

po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj., 8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.,

Jeniczka skladownja ßwětoßławnych czrijow se snamku „Mercedes“ sa jenotne płaczisny sa mużske a żónske po 12 mk. 50 pj., s luxusowym wuwjedźenjom po 16 mk. 50 pj.

Pawol Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. Założ. 1869.

Stare, njenahladne klanki

swuporjedźuje a **ponowja** nanajrjeńscho a tunjo

friser Theodor Rother w Kamjenzu

Telefon 214. Oststraße. Blisko realki.

Wuczeßane włoßy kupuju po najwyschschich płaczisnach.

K hodowuym daram

poručam ßwój wulki skład

hudźbnych piskadłow

ßamopiskaze abo k wjerczenju hižo po 6 mk.

Woprawne grammofony

rěczne apparaty,

kaž tež **apparaty bjes lika** po wschěch płaczisnach, hižo po 15 mk.

Pathowe apparaty bjes pscheměnjenja modela hrajne.

Guitarry, mandoliny, zithry,

na kotrychž ßo po podpołożenju notow hnydom piskacz hodźi, hižo po 7 mk. 50 pj.

Dale wulki wubjerk **hubnych a czahanskich harmonikow, hußlow, dźěczazych instrumentow, ßwukowych platow, platowych albumow,** kaž tež **wobstatki** wschěch instrumentow.

Hermann Jeremias,

instrumenty dźěłazy mischtr

w Budyschinje na schulskej drósy 3.

Ssamßna dźěłarnja a wuporjedźerńja.

Schule a albumy sa wschě instrumenty.

Wożebje derje wulężane

zigary

jenož najlěpschich drużinow.

Zigarety

jenož prěnich firmow we wschěch ßawalkach a po wschěch płaczisnach porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Saloz. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. porucza Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedzenjej s wjele nowosczemi wuhotowanu skladownju:

Klankaze jstwy, kuchinje.

listnu papjeru, khartowe kassety,
fotografijowe albumy,
albumy sa póstske kharty,
albumy sa listne snamki,
pěßnjowe a sapißne albumy,
kuchińske a dnjowe knihi,
porte-tresory,
sportske móschniczki,
móschniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, listownje,
dokumentowe tosche,
pißanske mapy a podlozki,
ruczne puczowanske tosche,
ruczne tosche s kozanym wuschkom,
ruczne tosche s rjeczasom,
schulske tornistry, holcze mapy,
knihowe noschaki,
schwadlisku potrjebu
s plyscha a koze,
debjenkowe kaschcziki,
kaschcziki s plyscha a koze
sa rukajzy, krawatty,
manschetty a khornarje,
musikalijowe mapy,
balske a dziwadlowe wjechliczki,
wumělske late wězy,
kwětkowe bowy a hornzy
s majoliki,
italske majoliki,
japanske twory,
wudebjenske wjechle,
domjaze zohnowanja,
deski se schpruchom
s wudebjenym molowanjom,
fotografijowe stejaki,
zynowe wojaki
wschěch ludow a bronjowych druzinow,
nastajenske wězy
w drjewjanych kaschczikach,
klankaze (pópjaze) wězy,
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze wosy,
drjewjane a kozane konje
k jěsdzenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, kosy,
pßy, kanikle,
towarstwowe a saběranske hrajki,
naczahanske wězy s blacha,
jěsdne figury s blacha,
hudzbne instrumenty sa dźěczi,
latarnje magika,
kinematografy,
zelesnizy s gratom a schěnami,
zelesnizy s parnym czěrjenjom,
parne maschiny,
maschiny, s horzym powětrom
ßo czěrjaze,
wojerske wuhotowanja,
proszenijowe a kasprowe
dziwadla,

Konjenzh, twjerdzizny.

Kaschcziki s gratom a liscźowej pilu, drjewo sa liscźowu pilu, potrjebu sa liscźown pilu.

Luxusowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińsku nadobu, schkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deskowane, rjeblowane a czežite wosy, ßanje.

Naetherowe reformske dźěczaze wobroczne stólczki, dźěczaze blidka, stólczki, triumfowe stólzy,

jenotliwy turnowanski grat, kaž tež dospolne turnowanske apparaty,

Pychu na bozodźěsczowy schtom.

Druha pschiloha k czißlu 49 Serbskich Nowin.
Sobotu 9. dezembra 1911

K hodam

poručam wulki wubjerk

pschedeschczénikow,

wukhodźowanskich kijow,

tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płaczißnach.

Ed. Schulze naßl.

(A. Rudert.)

pódla hoſczenza winoweje licze,
w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Seelenfreund

& Co.

12. pſchi lawſkich hrjebjach 12.
ſ napſchecza měſchczanſkeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj ßwój ſnaty najwjetſchi wubjerk
porzlina, ſchkleńczanych tworow, lampow, emaillow. ßubodja, ßubodja ſ lateho żelesa, domjazu a hoſpodarſku nadobu,
:: pychn na božodźeſczowy ſchtom ::
woßebje tunjo.

Ručne dźěła.

S tutym poručam ſkładnoſtnu dźělbu tunich ručnych dźěłow, jako:

Tintowych trějakow 3 ſcht. **10 pj.**
toſche ſa korkowe wuczahowaki 3 ſchtuki **10 pj.**
toſche ſa piſadła 3 ſcht. **15 pj.**
ſchwabliczkowe tyſki 20 a **10 pj.**
jehlowe puzki ſ moireja **10 pj.**
ſchczětkowe toſche, 2 dźělate, **10 pj.**
notizowe tafle **15 pj.**
" " ſ filza ſchtuka 40 a **25 pj.**
piſanſke podlożki ſchtuka **30 pj.**
piſanſke mapy **30 pj.**
czajowe wohrjewaki ſ filza **30 pj.**
rukajzowe kaſchczíki **30 pj.**
ſchczětkowe toſche ſ drjewjanym wobłukom **35 pj.**
ſervietowe toſche, pſchedryßowane, **35 pj.**
klankaza nadoba **35 pj.**
toſche ſa lampowe cziſczadła ſ filza, hotowe wuſchite, **40 pj.**
garnitury ſa myjaze blidko, pſchedryßowane, ſchtuka **40 pj.**
trjenjowe toſche, wuſchiwane **40 pj.**
ſilzowe pſchikrywki, woßebnje wuſchiwane **40 pj.**
ßuknjane czrije, ſapoczane, **40 pj.**
czajowe wohrjewaki, ſ płata wuſchiwane **50 pj.**
toſche ſa noże a widliczki, pſchedryßowane **95 pj.**
tehorunja wuſchiwane **95 pj.**
elegantne **platowe puzaki,** pſchedryßowane **95 pj.**
ſahlwczki ſ volanta **40** hacž **95 pj.**
pſchikrywki, jenož nowe muſtry ſchtuka **95 pj.**
pſchikrywy na ſchatowy korb, pſchedryßowane **95 pj.**
kaſchczowe pſchedwěſchenki 95 pj.
twjelki k wupowěſchenju 95 pj.
ſchatowe měſchki, pſchedryßowane **60** hacž **95 pj.**
dźerżaki ſa poßleſchczowe pſchikrywy, eleg. wuſchiwane bjes kija, ſchtuka **125 pj.**

Woßebje tunjo: **Mużaze lazy,** pſchedryßowane po **75 pj., 1 mk. 65 pj., 1 mk. 95 pj.,**
żidżane po **2 mk. 25 pj.**
Wſcha potrjeba k wuſchiwanju. **Wuſchiwanſke rubiſchcza** po **10 pj.**

Leopold Posner

w Budyſchinje

na bohatej haßy 4, w ſtarej póſczi.

E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 załoženy * 17 na bohatej haßy 17 * telefon 144

porucza swój **wulki wubjerk** po tunich płaczisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wubluki,
swójbne wobluki,
diafanije,
domjaze zohnowanje,
schpruchi na sceńu,

figury a busty
zohnowazeho Khrystuża,
kschiże, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje druzinY,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodzinu,
listne kassetty,
pychu na bożodźesczowy schtom.

Dźiwna nowosćz: **Santa-Lucia-terrakotty.**

lampowe pschikrywy, ∴ ∴ sceńske schkity,

pychu na bożodźesczowy schtom.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeschczńikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklě,
swěczniki,

khofejowe, piwowe,
likeurowe a czajowe serwizy,
bowle, piwowe karanczki,
pisadła,
listowe wobczeżaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki,

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa visitne khartki,
pisanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pisanski potrjechu, hodowne a nowolětne : kharty : na hobrifi wubjerk.

Spěwarske serbske a němske, **warjeńske knihi,** **peseńske a wobrasate knizki, albumy sa listne snamki.** ::

Najlěpsche je najtuńsche.

Max Schückel,

schewski mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy 18

swoje snate **solidne** a **płaczisny hódne**

wobuće

w bohatym wubjerku se składa a po měrje porucza.

Wuporjedzenja sa jedyn dzeń.

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty

zu po tunich płaczisnach na pschedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. w Budyschinje Pischi zitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranżerowanskich

nożow, widliczkow a łżizow

po kóżdej płaczisnje.

Niklowe a aluminiowe wězy, domjaza a kuchińska nadoba,

każ też

dospolne kuchińske wuhotowanje,

wězy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosćz

Weckowych warnych apparatow, skalno-emaillowanych warnych sudobjow.

Sserbski musej wotewrjeny kóżdu 1. a. 3. njedźelu mězaza wot ½11—12 hodźin.

Zuse ſuby

plombowanje, wuczehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſuboboleuja.

— Pomĕrne płaczišny. —

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho mosta a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

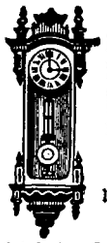
„Należnje ma ßo poručicź **Zuckerowe patent. lĕkarſke mydło** pſche hrubośćź a ſchupiſny kože,

jĕtſeſchka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lĕkaŕ M. W."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrſchez** naßlĕd., **Strauch a Koldy.**

Kóždy, kotryž chze ßeb **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k' cźaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ſwonk. lawſkej haßy 5

Jenčź pſchedawa a pokedźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wuokpożene, wobhladacź.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

K hodownemu ßwjedźenjej

poručam w najwjetſchim wubjerku

mužaze a žonjaze ſchkórniczki

ſ jednorej a dwójnej póduſchu ſ **wolmjanym podſchiwkom** a ſ woprawnej a podražowanej **koßmatej kožu podſchite,** wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho,

hońtwarſke ſchkórnje, jĕźdne ſchkórnje, dołhe ſchkórnje

ſ howjaſeje, woprawneje juchtoweje a najlĕpſcheje bokſkalfoweje kože,

hólczaze wuhornjene wyßoke ſchkórnje

ſe ſmorſkami a bjes nich,

gumijowe cźrije a gumijowe ſchkórnje

woprawny ruſki, němſki a amerikanſki wudźĕłk.

Rejwanſke a towaŕſtwowe cźrije

ſ bĕłeje kidſkeje kože, woprawne chevreauxſke, cźelaze, lakowane, bronſowane, poßlĕbornjene, poſtoczane.

Filzowe ſtupnje a tofle, cźrije ſ wjelbłudowych koßmow, wodu njepſchepuſchcźate a cźoplo podſchite dźĕcźaze ſchkórnje,

drjewjanzy ſ gumijowym cźehnjenjom ſ 1, 2 a 3 ſpinami.

Hońtwarſke, ſportſke, tkaninowe, trikotowe a koßmikate gamaſche

ſa dźĕcźi, žónſke a muźſkich. ::

kaž tež wſchĕ jenoż pomyßlne druźiny **cźrijow** po ſnatych tunich płaczišuach.

Po mĕrje wubjerne wobucźe, kaž je ſnate, ſa krótki cźaß ſhotowju.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow!

Jeniczka pſchedawaŕnja woprawnych Chaſſellowych normalnych ſchkórnjow.

Jeniczka pſchedawaŕnja E. Engelhardtowych cźrijow w Kaſſelu.

heinrich Mohr,

cźrijowa pſchedawaŕnja w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

— Telefon 384. —

64 ſtronow tołſty, ſe 176 wobraſami wudebjeny **cźrijowy katalog** ſ płaczišnowym ſapißom, njeparujomny radźicźel jenoż wužitnych ßwjedźeńſkich darow, ßo kóždemu darmo ſcźele. :: ::

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 w Budyſchinje **pſchi žitnych wikach 11**

ſ napſchecźa „ſłoteje hwĕſdy"

porucza ßwój **wulki ſklad hotowych**

pjelſcźowych worow

kaž tež wſchelakich **kožow k podſchiwanju** a **k wobßadźenju** pſchecźelnemu wobkedźbowanju porucza.

Nowoſeſchicźe a pſchedźĕłanje

ßo najlĕpje wobſtara.

Sſyre kože wſcheje druźiny

ßo po najwyſchſchich płaczišuach kupuja.

Shorjelska pschedawańnja

Jan Schaaf

w Budyschinje na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži.

95 pj. dny 95 pj. dny 95 pj. dny.

Dźěćzaze khapiczki
ſ lodojteje koże **95** pj.
Po modźe ſchtrykowane
95 pj.

Suavſke jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanſke banty
3 ſchtuk po **95** pj.
1 ſcht. ſ drjewjanymi
parlemi po **95** pj.

Schantka.
1/2 duzenta ſchantkow
ſ pißanej kromu **95** pj.
1/2 duz. ſchantkow, běłych
ſ elegantnej pſcheſchiwanej kromu **95** pj.

Mužaze koſchle
ſ barchenta, pißane **95** pj.

Normalne koſchle
ſcht. po **95** pj.

Normal. kholowy
po **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
běłe a pißane, **95** pj.

1 auto=měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
po **95** pj.

Rukajzy.
4 pory rukajzow **95** pj.
3 pory rukajzow **95** pj.
2 por. modnych piß. **95** pj.
1 por ſchtryk. wołm. **95** pj.

Kožuchi a tykacže
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych **95** pj.

1 ſchenillowa khapa
95 pj.

1 ſzankazy ſchal 95 pj.

3 ſcht.
dźěćzazych jupkow
1. druźiny **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1 barchent. koſchla
95 pj.

1 žonjaza koſchla
ſ wuſchiwanjom, běła
95 pj.

Soki.
4 pory ſokow **95** pj.
3 pory ſokow **95** pj.
2 pory ſokow **95** pj.

2 poraj **zonjazych ſchtrympow,** wołmjanych, hkadkich, **95** pj.
1 por **zonjazych ſchtrympow**
95 pj.

1 blidowy pſchikryw
95 pj.

1/2 **punta ſzylneje wołmy**
95 pj.

1 žonjaza jaka
po **95** pj.

Zonjaze ſpódnje kholowy
ſe ſchěrokim wuſchiwanjom
po **95** pj.

Žonjaze barchentowe ſpódn. kholowy
běłe a pißane, **95** pj.

Spódnje taille 95 pj.

Schórzuchi.
1 reformſki ſchórzuſcht
95 pj.
2 pory dźěćzazych ſchórzuſchkow ſ paßami **95** pj.
1 wulki hoſpodarſki
ſchórzuch **95** pj.

1 balſki ſchal
po **95** pj.

1 kožana toſcha
po **95** pj.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacz knižka:

Worjeschki.

Psches dzewjecz slow hudanczkow s trěbnym kluczom

Sa zwojich wuzkow a zwoje czetki

po zylych Sserbach napytak, wumyšlik, sestajak a do zerbskeho kraja puschczik

Jan Radyzerb.

Kosaze koze, howjase koze, czelaze koze,

sajecze, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocze koze, wowczu kožu a wowczu wolmu

po najwyschschich placzisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi zitnych wikach 11 a pschi wowznych wikach 4,

pschi zerbskej katholskej zyrkwi.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**

a s pschihódnymi pla-czenskimi wumenjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej:

J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny zo do placzenja bjeru.

Dolholetne rukowanje.

Kózda maschina zo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haszy.

Kakao

saruczeny czisty

punt po **75** pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haszy 12.

Jako **dar k Bozemu dzesczu** zu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knižki **s pisanymi wobrasami** a se zerbskimi schtuczkami

1. sa starsche dzěczi:

Schescherjaczk a schescherjawka

2. sa mjenjsche dzěczi:

Wobrasti sa pěkne dzěczi.

Pěknych dzěczi wjeszele.

Praktiske hodowne dary

w bohatym wubjerku porucza

spezialna pschedawarnja

s porzlina, kamjeniny, schklenzy, majolikow, nippow, toczeneho kristalla

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4, w Sserbskim Domje.

Njeszmerne tunje hodowne placzisny!

Czrijki sa male dzěczi

hladke s wjelbludzazych koszmow **65** pj.

Dzěczaze czrije se spinam.

s podrazowanych wjelbludzazych koszmow s kapu a czenkej kožan. poduschu **90** pj.

Dzěczaze kožan. schkórniczki

czopke podschite po wulkosczi 3.45, 2.90, 2.40, 1.90, **1.75**

Schulske schkórnje

s czopkym podschiwkom a bjes njeho, jara dzerzaze 5.40, 4.90, 4.40 **3.75**

Zonjaze domjaze czrije

s podrazowanych wjelbludzazych koszmow s woprawnej kapu a kožanej poduschu **90** pj.

lepscheje druziny 1.75

s woprawnych wjelbludzazych koszmow 3.40, 2.90 **2.40**

Zonjaze stwinske czrije

hladke, s wjelbludzazych koszmow, schikowaneje formy jara dzerzaze **1.75**

Mužaze schkórnje

s koze

k schnórowanju abo sapinanju **4.90**

Mužaze schkórnje

k schnórowanju, k sapinanju a gumijowym czehnjenjom **6.75**

Mužaze schkórnje

modneje pschihódneje formy 9.50, 8.50 7.50 **6.75**

Zonjaze schkórniczki

elegantnje po modze dželane 9.50, 8.50, 7.50, 6.75, **5.75**

Džełanske wyszoke schkórnje **8.75**

se saruczenym ruczným džełom a woszebje krute **9.75**

Gumijowe czrije.

Rodlowanske czrije.

Woszebje placzisny hódne a na wulki wubjerk

stupnje s woprawnych wjelbludzazych koszmow

sa zony, mužow a dzěczi.

Wschě druziny

filzowych stupnjow a toflow.

Sportske stupnje.

Honitwjerske stupnje.

Shorjelska crijowa pschedawarnja

na bohatej haszy 7. **A. Jacobsohn.** Telefon 467.

We wulkim wubjerku

ꝛc. kuſki ꝛc.

na bożodźěſćzowy ſchtom,

jako:

hodowne dary:

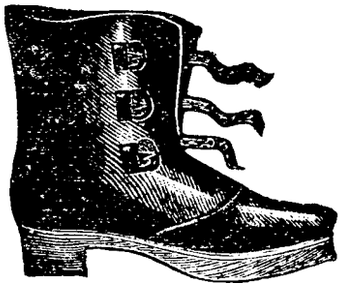
taflowu ſchokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, cjaj, póprjanzy, konfekty, biſquity a bonbony

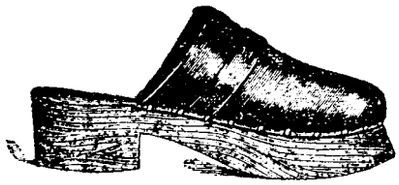
porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Graſa

12 na ſzukelniſkej haßy 12.

Schtóż chce ßebi **drjewjanzy,**

drjewjane a ſilzowe ſtupnje

a tež

kožane cžrije

tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do

drjewjanzarńnje **Oty Hebera**

na ßerbſkej haßy 9 wobrocźi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Bjedrich Lieber

mydłarńnja

na bohatej haßy 6

porucza w ſnatej hódnoſczi

njekapaze

wóſkowe, ſtearinowe

a paraſinowe ßwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wſchěch płaczíſnach.

Pychu na bożodźěſćzowy ſchtom

w bohatym wubjerku.

Paul Giebner

w Budyſchinje na bohatej haßy 18,

ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńnja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecź wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pſchedawarńnju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. : ::

Emil **Wehrle** Saloz. 1870.

Twjelki, blidowe ruby, trjenja, ložowe plachty, ložowe pſchikrywy,

chenillowe rubiſchcźa — chenillowe ſchawle, židzane rubiſchcźa — wolmjane rubiſchcźa, blidowe pſchikrywy — ſofowe pſchikrywy, konjaze pſchikrywy.

Hotowe

ßłomniki, zychi, koſchle, ſpódnje kholowy, ſpódnje ßuknje, dźěłanſke bluſy, jaki, ſchórzuchi.

Tunje płaczíſny!

na jerjowej haßy 7.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczíſnach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Wosjewjenje.

S pschiczinu khětreho wupschestrjenja mojich **gardinowych, meblowych tkaninowych, teppichowych atd.** a **schatowych wotdźělenjow** njebudu

drastne tkaniny

w pschichodze dale pschedawacź.

Wobstatki mojeje składownje, kaž je znate, jenoż najlěpsche družiny

najnowschich lěcźnych a symskich tkaninow sa wobleczenja a blusy

s wołmy, połwołmy, połźidy a bawołmy,

tež płóczliwe tkaniny, połhotowe roby atd.

ßo tehodla wot nětka **s khětrym poniżenjom placźisnow** pschedawaju, na czoż woßebje

hodowneje potrjeby dla kedźbliwe czinju.

Pschedawanje jenoż sa hotowe pjenjesy. **Saměnjenje je wusamknjene.**

Julius Hartmann ßyn.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placźisny.**

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucza po tunich placźisnach

zychi, běłe a pißane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Lischawu,

wumpjeru a njeczźistoscze loze
wotstronja s wěstoscźu

Flechtenheil

w tysach po 1 mk.

Krej czźiscźaze pille

k sprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodźenja tysa po 50 pj.

Krej czźiscźaze kapki

pschijomnje a pschihodnje ßo bjerjaze. Blescha po 75 pj.

Krej czźiscźazy czaj

„s woponazej znamku". Wupruhowany źrědk pschi wschěch khoroscźach, kotrež s hubjeneje krwě wukhadźeja. Tysa 1 mk.

Roseßłanje na wßy.

Jeniczźy woprawne dostacź

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyschenja diskontoweje ßadźby khěžorstwoweje banki sadanjamy wot 20. septembra 1911 nalutowanske pjenjesy:

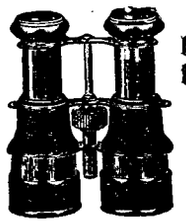
pschi wschědnym wužiwanju s	3 %	sa lětu hłes kjeskow.
pschi měßaczźnym wupowjedźenju	3¼ %	
pschi schtwórczźlětnym =	3½ %	
pschi połlětnym =	4 %	

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje.

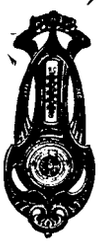
Serbski dom.

Jako **hodowne dary** poručam

optiſke a mechaniſke twory

jako
bryle, tiócźniki, dalokowidy, operſke kukadła, ſtereoſkopy, lupy, barometry, thermometry, ryßowadła, bantojte měry atd.,
pódla teho

optiſke a mechaniſke hrajki:

laterna magika a jenotliwe wobrazy, kinematografy a jenotliwe filmy, elektriſowaze maſchiny, elektromotory, horzopowětrowe motory, parne maſchiny a pſchipowſchenſke modelle
w bohatym wubjerku.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel,**
optikus a mechanikus. — Telefon 435. — na ſeminarſkej haßy 5.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria-a

faffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu
a rjemjeßło.

Doktadne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyſchinje
Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Wilhelm Rudolph

w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu 10.

Poručam ßwoje
płaczíſny hódne
twory ßamßneho
wudźełka jako

ſchtrympy, ſoki, rukajzy,

ſchtrykowanych a walkowanych, wulzy ſrjadowany ſkład
normalnych koſchlow, normalnych ßlow, kolenahrějaki, czélne wobwjaſki, ſchenillowe rubiſchcza atd.
Rukawate lazy a pótniki.
Hobrſki wubjerk. Wot najtuniſchich hacź do najlépſchich družinow.

We wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź knižki

Brunčki

po 1 hr. 20 pj.

Sa

hodownu potrjebu!

Rukawate lazy ſa muźſkich hižo po 150 pj.
Spódnje kholowy ſa muźſkich hižo po 125 pj.
Normalne koſchle hižo po 90 pj.
Barchentowe koſchle hižo po 95 pj.
Běle żonjaze koſchle hižo po 95 pj.
Běle ſpódnje ßuknje.
Wolmjane ſpódnje ßuknje ſa dźěczi a ſroſczenych.
Dźěczaze kapiczki, ßuknjane, hižo po 60 pj.
Dźěczaze jeczki, běle a pißane, hižo po 85 pj.
Wolmjane dźěczaze ſchtrympy hižo po 30 pj.
Wolmjane ſpanſke pſchikrywy (deki) po wſchěch płaczíſnach.
Hotowe zychi a wupjerki hižo po 250 pj.
Watowe pſchikrywy hižo po 275 pj.
Puczowanſke pſchikrywy hižo po 400 pj.
Blidowe pſchikrywy, ßuknjane, plyſchowe atd.
Kožowe teppichi hižo po 125 pj.
Ložowe pſchedložki, ſ teppichoweje tkaniny, hižo po 100 pj.
Stwinſke teppichi hižo po 900 pj.
Soſowe pſchikrywy ſ franſami hižo po 125 pj.

Ruczne dźěła
ſa dźěczi a ſroſczenych

Kraßne klanki
a ſwěrjata ſa dźěczi

Towarſtwa pſchi kupowanju k hodownemu wobradzenju wožebje tunje płaczíſny dostawaju.

Philippi & Co.

3 na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Hodowna
schokolada,
kakao,
kuski
na bożodźěsczowy
schtom
we wulkim wubjerku
najlěpscheje hódnosczе
kupujecze pola
Moritza Schmidta
pschi mjaßowych jědkach
a na tbeaterskej haßy 4.

Woprawdźite Polczniske
żiwjeńske
tykanczki
Richarda Köhlera,
originalne wumělske
tykanczki
po wschěch płaczisnach
porucza
Minna Hahn naßld.
na seminarskej haßy 14,
na rózku Hoschiz haßy, w prjedawschich klamach kreditn. wustawa.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny
a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a żyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich
pschedawarnjach.

Liebsch,
żudniski aktuar św. żłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske,
dismembrazijske, testamentske a
sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi żerbski.
— Telefon czíßło 177. —
Pscheßadżowanje leżomnosczow.

Sa hodownu potrjebu
poruczam jako symske nowosczе
twjerde a mjehke kłobuki,
mužaze a hólczaze mězy
wschěch pomyßlnych formow, barbow a druzinow
po njeßměrnje tunich płaczisnach.
Mužaze symske mězy
hižo po 1 mk. 10 pj.
Hólczaze symske mězy
hižo po 70 pj.
Filzowe stupnje a tafle
najlěpschi wudżěłk.
Pjelsczowe boy, czorne a pißane, jara tunjo.
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 w Budyschinje na bohatej haßy 22
pódla hosczenza winoweje kicze.
Proschu, żebi wukladne wokna wobhladacz.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.
Prawo k pschijimanju żyrotnych pjenjes mějo.
Dawamy hacz na dalsche na hižo wobstejaze a na nowe sapołożene pjenjesy
pschi wschědnym wupowjedżenju 2½%
pschi 3měßaczn. wupowjedżenju 3½%
pschi jenoměßaczn. wupowjedżenju 3%
pschi 6měßaczn. wupowjedżenju 4%
Pschenajacze khamorowych kaschczikow.
Kaßyne hodziny 8—½1, ½3—5, żobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.
Powschitkowny kreditny wustaw
depositowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoschiz haßy, na rózku pschekamanskeje drohi.)

Wulke
rumowanske wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasadstajenych tworow

ſukna a tkaninow k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

kaž tež **wulki wubjerk**

ſbytkow

wot **wutory 28. novembra** hacž ſobu do **póndźele 11. dezembra 1911**
po jara **poniženych** placźiſnach wupſchedawam.

F. N. Bläsche, ſuknowa pſchedawarnja
w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 3.

Pſchedźenak.
Protyka ſa Serbow
na pſchestupne lěto 1912
je ſa **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow
derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żelezne ſtiftate młóczaki ſe ſkomowym tſchaßakom a lſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**
Bubonate ſkynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.
— Saſtupjerjow pytam. —
Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běletnſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ſo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Pſcheńczną muku
najlěpje ſo pjeczazu
kaž tež wſchu
potrjebu kpjeczenju
poruczа
Khorla Preiser jun.
pſchi zitnych wikach.

Zigary
po 25, 50 a 100 ſchtukach ſawalene,
wjele druzinow, **tobak a zigarety**
poruczа **Auguſt Němz**
na Moltkowej drózy 1,
pódla Gambrinuſa.
— Rěczu ſerbſki. —

K hodam poruczam bohaty wubjerk
kuſkow na bozodźěſczowy ſchtom,
kaž tež
marzipanowe torty, wutroby a plody,
praſkaze bonbony, naturalne wězy,
najwoßebniſche bonbonniery
hižo po 50 pj. hacž do najwyſchſchich płaczíſnow,
póprjanzowe muze a zony,
woprawdźite Häberleinſke Nürnbergſke ziwjenſke tykanezki
a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,
teho runja **bozodźěſczowe kolacze** wſchelakich druzinow.
Roſeßłanje na wßy ſpěſchne a tunjo.
Konditornja F. Staeckela
Telefon 166. **w Budiſchinje.** **na ſeminarſkej drózy 9.**

Moje lětusche

wulke hodowne pschedawanje

poskicza

zyle wosebje składnostne kupowanje

wołmjanych drastnych tkaninow, židźanych tkaninow, bawłmjanych tworow a žonjazeje drasty.

Drastne tkaniny, jara dobytkne
meter 30 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **1.80**

Drastne tkaniny, jara płaczisny hódne
meter 50 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.--**

Drastne tkaniny, Zibeliny a zmuhi
meter 65 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.90**

Drastne tkaniny, czistowołmjany cheviot, Zibelin, blusowe tkaniny
meter 80 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **4.80**

Drastne tkaniny, czistowołmjane chevioty, Zibeliny, blusowe tkaniny
meter 95 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **5.70**

Drastne tkaniny, czistowołmjane, hładke kostumowe tkaniny, lěcżne tkaniny meter 1.10 mk., wobleczenje 6 metrow mk. **6.60**

Drastne tkaniny, czistowołmjane, hładke a zmuhate, chevioty, chevrony a blusowe tkaniny
meter mk. 1.25, wobleczenje mk. **7.50**

Drastne tkaniny, czistowołmjane lěcżne tkaniny a chevioty
meter mk. 1.40, wobleczenje 6 metrow mk. **8.40**

Drastne tkaniny, czistowołmjane fantasijowe tkaniny
meter mk. 1.60, wobleczenje 6 metrow mk. **9.60**

Drastne tkaniny, czistowołmjane homespunes
meter mk. 1.80, wobleczenje 6 metrow mk. **10.80**

Drastne tkaniny 110–130 cm schěroke,
prjedawscha płaczisna meter hacž mk. 5.50, nětkole meter mk. **2.50**
meter mk. **3.—**

Wołmjany mußelin	meter 90, 80, 70, **50** pj.
Běle płoczliwe tkaniny	meter hižo po 35 pj.
Velourowe barchenty	meter hižo po 30 pj.
Koschlazy barchent	meter hižo po 35 pj.

Dźělba **köpra, pikeja,** běłeho, prjedy 75 pj., nětko meter **55** pj.

Dźělba **židźanych tkaninow,** czisteje židy, za wobleczenja a blusy
meter mk. 2.80, 2.50, 2.—, 1.80, 1.65, 1.40, 1.20, 1.—

Dźělba žonjazeje drasty zyle wosebje tunjo
paletoty, żalety, kostumy, wobleczenjowe zuknje, wołmjane a židźane blusy, wjeczorne wobwěschki, wjeczorne mantle, rańsche zuknje, rańsche jaki. ::

Dźělba schórzuchow,
pschihódna składnosć za hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Hodownych darow najwjetschi wubjerk - po tunich płaczišnach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: Sněhohwězdna wołma k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Paßy, schlewjery, wjechlawki, tosche, kruženki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.

Spódnje žuknje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, žonjaze a dźěčaze schaty, schautka.

Sportske jaki, schawle, rodlowarske mězy, rodlowarske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsčowe boy.

Dźěčaze wobleczenja, dźěčaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěčaze khapy, bolerojeczki, sa dźěči tykacze, boy a mězy.

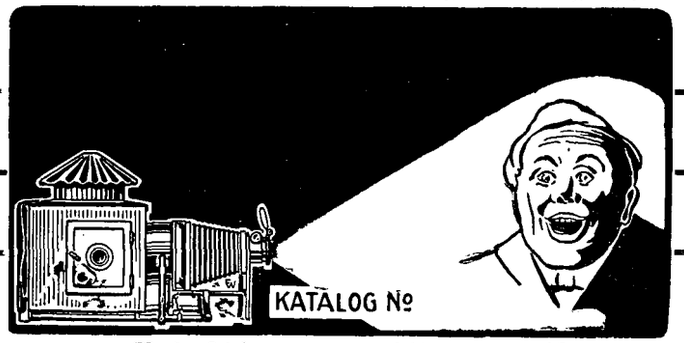
Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — žlě.

Helena Cruciusowa

na žitnej haßy 9 w Budyschinje na bohatej haßy 10.

Richard Huth

1. spezialna pschedawarnja sa amateurske fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na serbskej haßy 13.

Po wjele poniženych płaczišnach wulku dźělbu

hólczazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjaw, mantlow, žakettow, kapesow hač sa dorosčenych, **šwětle barchentowe wobleczenja** po połozy płaczišny.

Klobuki, khapy, mězy, schórzuchi, schaty krawatty atd.

Wurjadnje pschihódna składnosć

symsku a hodownu potrjebu

hódnych tworow pomyßlnje najtuńscho nakupicź.

pschi khownym torhoschczu 9 **Ernst Jenke** pschi khownym torhoschczu 9

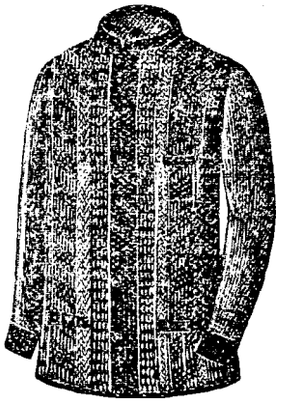
w Budyschinje.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane,

rukuwate lazy

po wschěch płaczišnach,

normalne koschle a kholowy,

czopło podschite spódnje tajle,

spódnje kholowy,

dźěčaze kholowy se schtaltom,

schenillowe rubischeža a schawle

nowych rjanych mustrow najlěpsche a najtuńsche kupuječe pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 w Budyschinje na šnutskownej lawskej haßy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

Serbski muzej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu mězaza wot ½11—12 hodźin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjobjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 50. Sobotu 16. decembra 1911. Lětnik 70.

Čežećeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1912

do prědka płaćićź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž žebi **Serbske Nowiny** psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórśy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa **Serbske Nowiny** na sakśkich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.**, ś pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny ś pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na pósće **1 hr. 30 pj.**, ś pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Se sakśkeho žejma.

Sańdźeny pjatk tydženja sajědźechu žebi politiśke strony ś nowa do wložow. Nationalliberalny Anders rosprawjeśche w mjenje finanzneje deputazije A wo sakśkich finanzach. Pschi tym wobroćźi žo pschećźiwo jenemu lećźazemu kopjenu, kiž bě sozialdemokrat Sindermann podpišał. W tymle kopjenu žo rěčźi wo napraśkanju dołha sakśkeho stata, kotremuž konserwatiwni a nationalliberalni poležkuja. Anders dopokasa, so žu tajke wudawanja hoke kžč. Nawopak, sakśke finanzy žu w najlěpschim rjedźe. Sakśka je jeniczki němski swjaskowy stat, kiž pschi tym hiśchće jara spěšnje dołh wotpłaćźuje. Hódnosć sakśkich żeleśnizow žama wucźinja wjazy, hač dołh nascheho stata, kotrehož samoženje $1^1/_2$ milijardy wucźinja, a je 50 % wjetschi, hač sakśki dołh. Konserwatiwny wjednik Opitz sozialdemokratam dopokasa, so žu jenož woni woprawdźiźi dołh-napraśkarjo; pschetož woni žu stajnje chzyli wschě móžne wudawki pschiswolićź, bjes teho, so žu žo hdy prascheli, hdźe pjenjes nabraćź. Sozialdemokratojo drje žo pscheđ tymile wupadami wobarachu, ale njemějachu wjele sboża. Tak cźahachu žo jow a tam nimale na tśi hodźiny. Skónczńje president hrožeśche, poženje na žobotu postajićź. To pomhaśche! Debatta žo spěschnje pschetorhny.

Póndźelu žo podobna cźahanza wospjetowaśche. W žejmje namjetowaśche žo se strony konserwatiwnych, **žo sa schkitanje tych dźěłaćźerjow postaraćź**, kiž žu pschi strajkach swólniwi dźěłaćź. Mjenujzy cźasto žo stawa, so strajkowazy dźěłaćźerjo tych, kiž žu k dźěłu swólniwi, pschećźěhaju, haj žamo ś hroženjom a gwaltom wot dźěła wotdźeržuja. Debatta wo tychle pschedmjetach trajeśche hač do 9 hodźin wječor. Sajmawe bě, se rta ministra žłyschećź, so je knježeŕstwo swólniwe, tajke khěžorstwowe sakonje namjetowaćź, **ś kotrymiž je skerje móžno, k dźěłej swólniwych dźěłaćźerjow schkitaćź.**

Wutoru bě jedyn nimoměry sajimawy dźeń. Nationalliberalnym je najskerje cźerń we wocźomaj, so žo katholikojo žwěru k žwojemu wěrywusnaću dźerża. Katholikam najwyschscha zyrkwinska móz je mjenujzy bamž. Tón krucźe na tym wobstawa, so bychu žo katholiszy duchowni njekhablajzy po sažadach žwojeje zyrkwje složowali a na to wótru pschižahu wotpołožili. W romaniskich krajach, hdźež knježeŕstwowa móz w rukomaj pscheźiwnikow kschesćźijanstwa leži, žo katholiszy duchowni pschesćźěhaju. Tehodla je bamž, žo sepjerajo na stare postajenja, na to pokasał, so bjes dowolnosćze zyrkwinskeje wyschnosćze žo duchowni njemóža pscheđ žwětny žud žadaćź. S tym chze katholiska zyrkej jenož njesprawnym pschesćźěhanjam duchownych sadźěwaćź, na žane waschnje nochze pak pscheđ žwětnym žudnikom něktajkeho pschestupnika schkitaćź. Na praschenje nationalliberalnych, kak žo sakśke knježeŕstwo k bamžowemu wukasej staja, minister snapschcźiwi, so žo tole postajenje na Sakśku njepocźehnje. Najsnamjenicźischu rěcź pak mějesche nasch žerbski sapóžłanz knjes Kokla. W tym žu wschitzy sapóžłanzy pschesjedne. Wón ministrowe žłowa wobkrućźiwschi pokasowaśche na wutrobnu pschesjenosćź, kiž runje w naschej Łužizy mjes evangelśkimi a katholśkimi kschesćźijanami knježi. Se žłowami němskeho pěžnjerja: „Budź směrom, lube dźěćźo, jenož psches žuche liśćźo wětsik saduwa", skónczńwschi, žnějesche hrimotaze pschihkłožowanje, žamo liberalne strony, kotrymž žłowa płaćźachu, njemóžachu žo žmjecźa sdźeržećź. Se wschěch stronow sapóžłanzy pschihkłožowachu a jemu sboże pschejachu.

Ssrjedu jednaśche žo wo pschedkhodnych wuradźowanjach wschelakich dodawkow a pscheměnjenjow k porjadej wjeżnych gmejnow. Wone poćźahuja žo ś wjetscha na wulke industrialne wěży, sa kotrež wschelake dotalne postajenja njedožahaja.

Schtwórtk jednaśche žo wo **pschinoschkach sa zyrkwje.** Sozialdemokratojo, žo wě, sa kschesćźijanske zyrkwje słamaneho kroschka wysche nimaja. Liberalni mějachu pak na kschesćźijanskich duchownych wschelake wustajićź a rěcźachu wjele njetrjebawschich žłowow.

Pjatk je krótke poženje, w kotrymž śmeja žo wschelake próstwy pohrjebaćź. Potom póńdźe žejm hač do 16. wulkeho róžka do prósdninow. Ssnano budźe potom po khěžorstwowych wólbach móžno; ś wjetschim wuspěchom dźěłaćź. Hač dotal njeżłyschachmy niczo dale hač prójdne rěcźe. Jenož w deputazijach je žo cźasto hač do nozy horliwje dźěłało. E. B.

Pschisporjenje němskeho wójska.

Němska je, kaž je žo pschi němsko-franzowskej swadźe wo Marokkowsku wupokasało, koło wokoło ś njepschecźelemi wobdata. Teho dla dyrbi žo němske wójsko pjecźa wo 18 pěschich bataillonow powjetschićź. To by lětny wudawk wo 60—70 milijonow hriwnow był. Bliżschi khěžorstwowy žejm budźe žo ś tej naležnosću sabjeraćź dyrbjećź.

Hdyž dyrbi žo wójsko pschisporićź, žu husto powjesćźe wo hrožazej wójnje žłyschećź. Tak je pjecźa jene amerikanske pucźowanske towaŕstwo powjedało, so w Amerizy powschitkownje do europiskeje wójny w pschichodnym lěcźe wěrja. Mjes tym so budźe Italska hiśchće w Tripolišu sapleczena, žo Franzowska a Jendźelska na Němsku walitej. So njemohła Awstriska Němsku žylnje podpjeraćź, dyrbja žo na Balkanje njeměry naschkaraćź. Runje tak schmatanzy pschi pruśko-ruskej mjesy nastanu, ś kotrymiž by žo Němska nusowała, dźěl žwojeho wójska tam póžłaćź.

Wobhonjerśke paduschstwo we Sswójnzy.

Němska žo ś wobhonjerjemi mjerwi, kotśiž sa pjenjesy žwój wótzny kraj wukrajej pscheradźeja. Mjes tym so Lipsćzanski khěžorstwowy žud wobhonjerśke paźmo žudźesche, žu we Sswońzy w Schlesyskej derje sawaleny artilleriski visirski dalokowid kradnyli, kotryž dyrbjesche žo do Spandawa póžłaćź.

Nowe krajne pscheradnistwo.

Na dwórnischczu w Pósnanju ßu wéstu Elisu Pfitznerez sajeli, kotraž je spytała, ryßowanki Pósnańskich wobtwjerdżenjow do Ruskeje pschedacź. Dokelž méjesche Pfitznerez wobkhad ſ twjerdżiſnischkim twarſkim feldweblom Schröderom, ßu też tuteho sajeli. Na holzynym wutrobnje wschě papjery a listy ruskeje wojerſkeje wyschnoscze namakachu, po kotrychž dyrbjesche ßo holzy po pschepodaczu papjerow 16 000 rublow w Ruskej wupłaczicź.

Jendżelske wobhonjerſtwo w Němskej.

Jendżelska zyłu cźrjódu wobhonjerjow w Němskej wudżerżuje. Njedawno ßu we Wilhelmshavenje jendżelskeho wikowarja ſ łódźemi Schultza, inżenieura Hipsſicha, inżenieura ſ Maacka a hoſpoſu Eckermannowu wobhonjerſtwa dla sajeli. Sańdżeny tydźeń je Lipſczanski khěžorſtwowy ßud wobhonjerſke paßmo ßudźił. Pschi pschepytanju je Schultz ßwoje potajnſtwo wupowjedał a ßwojich ßobuwinikow pscheradźił. Na podłožku jeho wuprajenjow ßu jeho k khoſtarni na 7 lět, inżenieura Hipsſicha na 12 lět, hoſpoſu Eckermannowu na 3 lěta, inżenieura ſ Maacka na 3 lěta a inżenieura Wulffa k khoſtarni na 2 lěcze ſoßudźili.

Schultz je jako wotpóßłanz jendżelskeje wobhonjerńnje ludźi pytał, kotſiž mohli potajnſtwa němskeho wójſka a wójnſkeho łódźſtwa pscheradźicź. Wón je ßo woßebje na Hipsſicha, Wulffa a ſ Maacka wobrocził, jich listowanje ſ jendżelskej wobhonjerńnju ſaradźił a wotpóßłanje jich listow wobſtarał.

Hipsſich je ßo w Awſtriſkej narodźił. Wot 12 lět je wón pschi Weſerſkej łódźerni poſtajeny. Hdyž bě ſarjadniſtwo khěžorſtwoweho łódźſtwa dźěło wukrajanow we wójnſkich łódźerńjach ſakaſako, Hipsſich w lěcze 1906 pschißłuſchnoscź k němſkemu ſtatej pschija. Pschi ßwojim dźěle méjesche wón ſkładnoscź, plany němſkich łódźow ſeſnacź a wjele wězow nawjedźicź, kotrež dyrbja ßo, kaž wjedźesche, tajne dźerżecź. Wón bě ßebi, drje ſ woprědka niz ſ pscheradniſkim wotmyßlenjom, wulku sběrku planow ſakożił. Tuczi běchu ſ bohatym materialom pscheßłapjeni a njeßu ßo mohli ſdźerżecź, ßwoje wjeßele nad tym wuprajicź, ſo ßu tajki material do ruki doſtali.

S inżenieurom ſ Maackom ßo Schultz w Bremenje ſeſna. ſ Maack bě hnydom ſwólniwy, rosprawy wo němſkich wójnſkich łódźach podawacź. Wón też wopißa, na kajke waſchnje bychu ßo łódźe połnóznoněmſkeho Lloyda a Hamburgſko-amerikanſkeje cźary pschi wudyrjenju wójny do wójnſkeje ßłużby ſtajiłe.

Inżenieur Wulff méjesche jako ſaſtojnik maſchinſkeje a armaturſkeje fabriki w Bremenje apparaty ſa podwodne ſwukowe ſignale k wójnſkim łódźam a podmórſkim cźołkam pschicźinicź. Wón je wo tychle wězach a też wo twarje jeneje w Kielu twarjeneje wójnſkeje łódźe rosprawy podawał.

Eckermannowa bě hoſpoſa pola Wulffa a Hipsſicha. Wona je Schultza na Wulffa kedźbliweho ſcźiniła a na to ſkutkowała, ſo je Schultz Wulffa a Hipsſicha jako wobhonjerjow wużił.

Ssobuſtawy druheho wobhonjerſkeho paßma we Wilhelmshavenje ßu khoſtanſkej ruzy twochle. S wjednikom tejele zwólby bě poliziſt Clauß. W jeho wobydlenju ßu 75 000 hriwnow wußłědźili. S jenym pjenjeżnym listom, kotryž ßo jemu ſ Jendżelſkeje późłła, ßo wyſchnoscź na njeho kedźbliwa ſcźini. S dobom ßo někotre druhe woßoby wußłědźichu, ſ kotrymiž Clauß wobkhadżeſche. Woni njeběchu pola polizije ſamolwjeni a hromadźe w jenej ſahrodnej khěžy bydlachu. Polizija chżyſche jich wo dnjo abo w nozy ſajecź. Mjes tym pak bě paßmo pſches jeneho żeleſniſkeho ſaſtojnika wo hrożazym ſtrachu pokiw doſtało a wupjerchło. Tu ßamu nóz bě ßo też Clauß ſ jaſtwa wudobył a njeje ßo hacź dotal ſaßo namakał. Najſkerje je wón ſe ßwojimi pschecźelemi dawno do Hollandſkeje abo Jendżelſkeje pschijěł a tam Judaſchſku mſdu ſa ßwoje pscheradniſtwo doſtał.

Clauß je plany ſa ſaſtaranje Wilhelmshavena ſ wodu a ważny ſajěſd do Jadeſkeho ſaliwa Jendżelcżanam pscheradźił. Clauß wjele pjenjes pschecźinjeſche a k ßwojemu ſwjeßelenju by wón huſto do Pariſa jěł. Wyſchnoscź tehodła jara wobżaruje, ſo je ßo tutemu ſtraſchnemu krajnemu pscheradnikej poradźiło, wupjerchnycź.

Nowy ruſki wojerſki ſakoń.

Khěžorſtwowa duma je ſapocźała, nowy wojerſki ßłużbny ſakoń wuradźecź. Burom wón nowych cźežkotow njenapokłoži. Burſke wobydlerſtwo ßamo někotre położenja doſtanje, dokelž budże mjenje rekrutow ſtajecź trjebacź. Schtóž je ßo woženił, njebudże trjebacź we wójſku ßłużicź. Na tſi lěta ßo ßłużba tym pſchikrótſchi, kotſiž ßu ludowu ſchulu pſchekhodźili, a ſchtóž je offizěrſke pruhowanje wobſtał, trjeba jenoż dwě lěcze ßłużicź. Duchowni wſchěch wěry wuſnacźow ßu wot wojerſkeje ßłużby wußwobodźeni. Lěkarjo a wucźerjo, kotſiž běchu hacź dotal wot wojerſkeje ßłużby wußwobodźeni, budża jenoż dwě lěcze ßłużicź trjebacź. K offizěrſkim pruhowanjam ßo niz jenoż dobrowólnizy, ale też tajzy, kotſiž ßu ſchěſcź rjadownje jeneje wyſchſcheje ſchule wopytali, pſchipuſchcża. Dobrowólnizy budża dwazecźi měßazow ßłużicź dyrbjecź. Reſerwna ßłużba offizěrow ßo wo 5 lět podleſchi. Sa kóždy wokrjeß ßo wěſta liczba rekrutow wjazy njepoſtaja. Dotalny porjad je k temu dowjedł, ſo ßo na někotrych měſtnach ßamo njekhmani do wojerſtwa bjerjechu, mjes tym ſo ßo na druhich měſtnach ſaßo pschewjele khmanych ſamolwi.

Ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow w Pariſu.

Hdyž miniſtrojo pucźuja, njeje to druhdy ſ dobrym ſnamjenjom ſa měr. Tak też ßo pucźowanje ruſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow, Ssaſanowa, do Pariſa w Němskej jako ſwjeßelaze ſnamjo njewobhladuja. Ssaſanow je ßo pjecża ſe ßobuſtawami nětcźiſcheho franzowſkeho miniſterſtwa ſeſnacź a ſ nimi wo praſchenjach, Ruſku a Franzowſku naſtupazych, rosrěcźecź chżył. Pschi tym je ßo pjecża pokaſako, ſo ſtej Ruſka a Franzowſka we wſchěch ważnych politiſkich ſwadach pſchesjene.

Wójna mjes Italſkej a Turkowſkej.

Móż Turkow a Arabſkich pſched Tripolißom je po ſdaczu ſlemjena. Po dobycźu Ainzary a po wuhnacźu Arabſkich ſ oaſy je ßo turkowſko-arabſke wójſko roſpjerſchiło.

Wutoru tſi italſke bataillony, jena eſkadrona jěſdnych a jena hórſka batterija ſ Ainzary k połodnju wucźahnychu. Pola Biedina make pſched krótkim wopuſchcźene arabſke lěhwo nadeńdźechu a jo ſapalichu. Dale duzy něhdźe 15 kilometrow dale druhe lěhwo wohladachu, ſ kotrehoż někotſi Arabſzy tſělecź poczachu, tola pſched Italſkimi zoſachu. Też tole lěhwo ßo ſpali.

Po wuſpěſchnym poſtupanju pſchecźiwo Turkam a Arabſkim w Tripolißu ßo Italſzy na to pſchihotuja, ßo ſe ßylnej mozu pſchecźiwo Turkam pſched Benghaſiom, nad kotrymiž Enver bej roſkaſuje, puſchcźicź. Po powjeſcźach, kotrež ßu do Pariſa dóſchłe, je poßlednje wojowanje Italſkich pſchecźiwo hłownemu ſtejiſchcźu Enwera beja wot njedźelneho wjecźora hacź do ßwitanja trało. Enver bej chżyſche ſe ßwojim nóznym nadpadom wobhonjerſkemu poſtupej tſjoch bataillonow 79. italſkeho pěſcheho regimenta ſadźěwacź. Na woběmaj ſtronomaj ßo njembrje muż pschi mużu wojowaſche. Nadběh italſkich pěſchkow ſ bajonnetom pſchecźiwo turkowſkim a arabſkim jěſdnym k najkhroblischim ſkutkam wójny ßłuſcha a ſ wuſpěchom jeho bě, ſo drje ßu Italſzy ßwoje ſtejiſchcźo ſakhowachu, tola ßo ſa njepſchecźelom njepuſchcźichu.

Wójnſka njehotowoſcź ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki.

Wójnſki ſtatny ſekretar ſjednoczenych ſtatow, Stemſon, w ßwojej lětuſchej rosprawje praji, ſo by wójna ſ jenej wulkomozu ſjednoczene ſtaty njepſchihotowane nadeſchła. To ma ßo ſ wjetſcha tej wobſtejnoſczi pſchipißacź, ſo je wójſko po pſchemału dźělbach po ſnutſkownym kraju roſdrjebjene, a ſo reſerwy njedoßahaju. Rosprawa raſnje ſa to wuſtupuje, ſo bychu ßo wojazy też na krótſchi cźaß hacź na tſi lěta najimowali, ſo by ßo po móżnoſczi wjele mużam ſkładnoſcź poſkiczíła, w porjadnej wojerſkej ßłużbje něſchto cźaßa pſchebycź. W ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki njetrjeba nichtó we wójſku ßłużicź, ale wojazy ßo, kaž je to też w Jendżelſkej waſchnje, najimaju.

Jeho luboſcź k bliżſchemu.

Sſłónczna pruha bě ßo do wuſkeho dwora ſabłudźiła a pſches mutnu ſchkleńzu derkotaſche, ſa kotrejž Jan Michajlowicź Stopak hižom hodźinu dołho bjes pſchetorhnjenja pißaſche. Nětkole w ßwojim dźěle wopſcheſta, hladaſche, ßo dźiwajo na ßmuhu ßwětka, kiž ßo pſches jeho pißmo cźehnjeſche, a potam hiſchcźe bóle ßo dźiwajo k mużazej ſmorſchcźenej, brunej hłowje ſ tamneho boka pulta ſhladowaſche, kotraž ſproſtnjena na njeho wudźěraſche.

„Hejda, Nikolaj Michajlowicź, ſchto dha tebi je?“ wón ßo woprascha, mjenje ſe ßobuželnoſcźe, bóle dokelž bě ßo naſtróżił, hdyž kolega ſ tyſchniwym módrym wócźkom na njeho hladaſche. Tón ſ trochu plěchatej hłowu ſatſchaßujo ßo na jeho dźěło nakhileſche. Jan Michajlowicź Stopak to runje tak cźinjeſche. Na pſchemoh wobej pjerje papjeru ſchkrabaſchtej. Sſłónczna pruha ßo ſhubi, wſchědna pokhmurjenoſcź ſaßo hoły rum wupjelnjeſche a jako ruzy ſprawnoſcźe pißarjej

na ßwojich aktach dale dźěłaschtaj. W nich ßo pola jeneho burej Karamßinej dla potajenja dawkow, pola druheho dla sapowjedźenja dawka pschekupzej Pulvergaßej sakońske khostanje pschisjewjesche.

„Hej, Nikolaj Michajlowicź", sa hodźinu Stopak, jene ßkowo njedopißawschi, sawoła. „Cźehodla ty njepißasch? Cźehodla tak psched ßobu hladasch, jako by schtó wě schto pózrěł a nětko by cźe w żoldku cźischcźało?"

„Njemóżesch ßebi ty to ßam myßlicź? Nikolaj Michajlowicź Lapin ßo woprascha.

„Myßlicź? Myßlik ßym ßebi nědhy psched tsizeczi lětami, prjedy hacź ßu mje k temule pultej stajili. S teho cźaßa ßym sabył ßebi myßlicź. Ale chzu to saßo spytacź. Ssnadź ßwoju maschinu myßlenja hischcźe ſ nowa trochu do spěcha sacźěrju." Wón ßo na stólcźk ßydnywschi ßebi kuß khlěba ſ kapßy wucźeże a pocźa do njeho kußacź. Lapin dale pißasche, dyß a dyß do prědka pohlada, saßo ßwoje pjero do cźornidła tunkajo jeno jara pomału do prědka pokracźowasche.

Stopak wschak pospyta ßebi myßlicź: Tsizeczi lět dołho dźeń jako dźeń mi ſ napschecźa pschi pulcźe steji, Nikolaj Michajlowicź. O, kak je sa tutych tsizeczi lět sestarił! Je kaź by jeho wobliczo huno było, na kotrymż je ßo młócźiło. A kak rjany hólz to prjedy běsche. To bě żiwy pißmorěcźak (gramofon), kotryż wó jstwje kóżdy nowy hłóß ſ dźiwadła, kóżdy sewschědnjeny hłóß ſ wulizy spěwasche a hwisdasche, po pschedstajenym cźinjesche a żorty powjedasche. Druhdy woprawdźe stósłniwy gramofon, kotryż tebje twojeho woßamocźenja dla wußměschesche..... „Wono dźe, to myßlenje!" wón bjes maka hrożo rjekny, hdyż jeho saßo Lapinowe wózko trjechi. Tule nětko sa ßwojim pultom stejo bjes maka se żałoscźu wuje. Tak to je na ßwěcźe! Wczera bě wón swjercha, dźenża ßym ja swjercha.

Wczera bě pjecź abo schtyri a dwazeczi lět, so je ßo wón woženił. Schwarna bě to holza. A jemu ßo ſ wjeßełoscźu wocźi ßwěcźeschtej, jako budźische milijonar był. A każ na proscherja, kiż psched khěżu stejo proßy, je na mnje dele hladał.... „To dźe, to dźe, to myßlenje!"wón saßo wołasche, a Lapin hłowu powßny. — Khěżor w Pětrohrodźe njebě niczo porno njemu, hdyż ßo jemu prěni ßyn narodźi. Tón dyrbjesche zyle żadne mjeno dostacź, a wón jemu Anatol narjekny. Tón Anatol, tón Anatol! Woprawdźe dźiwy jeho mudroscźe wón wo ßwojim ßynu powjedasche. We wschěch knihach, kotreż statna rada wobßedźi, njeje dohromady telko wědomoscźe, kelkoż ma Anatol we ßwojej hłowje. Schikowany hólz, to wschak je wěrno. A wón wukńjesche, każ ani jedyn druhi w zyłym měscźe. A potom psched pjecź abo schěscź lětami pschińdźe na universitu do Moskwy. A ſ teho cźaßa..... „To dźe, to dźe, prawje derje to myßlenje, Nikolaj Michajlowicź." T teho cźaßa njeje niczo wjazy wo ßwojim Anatolu powjedał. Haj, a ani na pschewodźenje ßwojeje macźerje Anatol pschischoł njeje. Wotmjelknył je mój kolega zyle, a jeho wobliczo je ßo dospołnje pscheměniło, każ kwětka, kiż je swjadła....

Stopak stanywschi k pultej pschistupi. Dołho ßwojemu stwinemu towarschej do mutneho wócźka hladasche a potom skónczńje rjekny: „Anatół tebi staroscźow cźini. Schto dha ſ nim je, Nikolaj Michajlowicź?"

„Ach". Lapin sdychowasche, „wón je tak mudry, tak dobry hólz. Wschitke sastojnistwa ßu jemu pschistupne. Ale tak njenasłonity je, tak njenasłonity..."

„Wódka, palenz, holzy?" Stopak ßo woprascha.

„O ně! Jeno ſ woßebnymi knjenimi ma wobkhad, kiż w żidźanej drascźe khodźa. Ale do picźa je. ßo dał. A woboje płacźi jara wjele pjenjes. Ale schto ßebi chzu, bjes pschimołwjenja wyßokich knjeni dźenßnischi dźeń nichtó daloko njedozpěje. Wjedźenje a wumjekstwo ßame njedocźini. Wschitko ßym jemu sdawał, schtoż mějach. Nětkole mam hischcźe jeno kożo, stólcźk, a to schtoż na ßebi noschu. Dźenża mi list pißasche, so dwě scźě rublow trjeba, so by dołhy sapłacźił, hewak je jeho pschichod sniczeny, Jan Iwanowicź! A ja ani pjecź wjazy w kapßy nimam!

Stopak pjero wsawschi pocźa dale pißacź. Bjes pomozy wopuschcźeny Lapin na njeho ßo sahladawschi porokujo rjekny: „Ty ßy tola kschescźan. Njewěsch dha ty, so dyrbimy mikoscźiwi a polni luboscźe k bliżschemu bycź? A w mojej nuzy ani ßkowcźka troschta nimasch?"

„O, Nikolaj Michajlowicź, to, schtoż ludźo tak luboscź k bliżschemu mjenuja, to ja njesnaju. —"

Njejßy dha ty ßwoju khoru macź a ßwoju khoru ßotru hacź do ßmjercźe wothladał? Njeběchu to skutki luboscźe k bliżschemu?"

„Ně, to běsche winowatoscź napschecźo k bliżschemu. Luboscź k bliżschemu! wěsch ty, schto luboscź k bliżschemu je? Dyrbju cźi to prajicź? Prawa luboscź k bliżschemu ßo njeprózuje, druheho w jeho wumyßlenym měnjenju wobkrucźicź, ale jemu hórku wěrnoscź do wocźi prajicź. Luboscź k bliżschemu njepyta swjadke kopjena hischcźe dowukhowacź, ale swotorhaj je wot hakosy. Luboscź k bliżschemu to je kschud, kotryż k dobremu pohonja a wot sleho wottrascha, to je hladadło, kotreż cźi zyku wěrnoscź pokasa, to je wußudk ßudnika, pschecźiwo kotremuż ßo niczo prajicź njehodźi. Tuteje luboscźe k bliżschemu naschemu cźaßej pobrachuje....."

„A ty tajku luboscź masch, Jano Michajlowicź?"

„Haj, ja ßym ju, każ ßo tak praji, cźaß żiwjenja na ßebi ßam nakożał."

„Nakożuj ju też na mni. Njewěm ßebi rady. Pak mi mój Anatol sahinje abo..." Wón pischpotasche, mjes tym so ßo jemu we wocźomaj dźiwja rosßudźenoscź pokasowasche, abo ja dyrbju pokładnizu wobkradnycź. Druheho pucźa njewidźu. Daj mi dobru radu, dobru radu!"

Stopak ſ hłowu tschaßesche. „Moja luboscź k bliżschemu njeje niczo tajkim ßkabym ludźom, kajkiż ty ßy."

„Proschu cźe, Jano Michajlowicź."

„Dha poßkuchaj! Twój ßyn tebje jeba. S njerodnym żiwjenjom a picźom twoje pjenjesy sabiwa. S teho żenje niczo khmane wjazy njebudźe. Tón je nahnił. Budźesch-li ty kradnycź, budźesch ßam hubjeny a jemu niczo njedopomhasch. Pschewostaj jeho ßebi ßamemu!"

Lapin stonasche: „Kak ßurowy ty ßy!"

„Prawa luboscź k bliżschemu ßo ßurowa bycź sda, ale to je ta luboscź, kiż jenicźka móże khoremu pomhacź a stroweho strowehо sdżerżecź. Ja nětkole domoj póńdu, Nikolaj Michajlowicź. Wjecźor je a ßwjatok je pschischoł.." Wón stareho w pokhmurnej stwě wostaji. Doma ßwojim ptacźkam pizu dawasche, kwětkam pschiliwasche, cźaj pijesche a k temu trubku kurjesche. Wón bě wjeßeły, so bě ßwoje měnjenje wo luboscźi napscheczo bliżschemu jónu mohł sjawnje wuprajicź. Wón bě jeno khudy pißar, ale wón ßo jako strowy staw strowehо ludu cźujesche a bě pscheßwědcźeny, so by ſ cźłowjeskim splahom lěpje było, hdy by ßo město ßkódkeje luboscźe prawa, kruta luboscź napschecźo bliżschemu nakożowała.

W nozy ßo jemu dźijesche. Wo ßnje k njemu jeho njebo macź pschistupi a rjekny: „Daj jemu tej dwě scźě rublow, Michale!"

A wotucźiwschi dwělowasche. Hdy by Lapin kradnył, njeby jeho też wina ßobu trjechiła?

Wón pjenjesy ſ komody wsawschi wuńdźe. Wonka tajesche a na rězy bě wulka woda. W deschczu hromadźe psched město krocźeschtaj. Pschi brěsyzy Lapin sasta, Stopak jeho wobkedźbowasche. Wón bě na tym, do wody skocźicź. W tym wokomiku Stopak na njeho sawoła a jemu pjenjesy pokasa, prajizy: „Tule masch sto rublow, te Anatolej póscźel, wjazy niz. Njech ßo pschichodnje lěpje sadźerżi, wschak je poknolětny!" Lapin bě wschón hnuty, ſ radoscźu pschija pomoz, scźini po Stopakowej radźe, póßka pjenjesy ßynej. Tak wuńdźe paduschstwu a ßamomordarstwu, wrócźi ßo do porjadneho sastojnikskeho dźeła. Ale wo Anatola żenje niczo wjazy ßkyschecź njebě.

Tak ßo na mudre waschnje mjehka a kruta luboscź napschecźo bliżschemu wuruna.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Sso sarasyła.) Sańdźenu ßobotu je pschi rjedźenju woknow ſ doma na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy 46-lětna poßłużobniza Helena Kalichowa ſ wyßokoscźe dweju poskhodow do dwora padnywschi ßo sarasyła.

— **Tsecźi łużiski hudźbny ßwjedźeń** ßo w lěcźe 1912 w Budyschinje pod nawjedowanjom zyrkwinskeho hudźbneho direktora Biehle wotměje. Kral Bjedrich August je sa łużiske hudźbne ßwjedźenje protekziju pschiwsał.

— **(Salětnjenje.)** Pjenjeżne żadanki ſ lěta 1907 sa pschemyßko ſ 1. januarom 1912 salětnu. Twory, kotreż ßu ßo do dokźnikoweho hospodarstwa podawake, pak hižo sa 2 lěcźe salětnja.

— **Sa kursuß wo pizowanskej wucźbje,** kotryż ßo w tu khwilu w Budyskej ratarskej schuli darmo wotbywa, je ßo 180 ratarjow samolwiło.

— **(Wo pschichodnym wjedrje.)** W Budyskim pschirodospytnym towarstwje „Isis" bě psched někotrymi njedźelemi snaty wjedrowustojny profeßor Lamprecht sa 12. dźeń dezembra wutrajny deschcź doprědka prajił. Woprawdźe je też 12. dezember nimale 15 hodźin trajazy deschcź wußuschenej semi tróschku wkohi dał. W pokodnischich Cźechach, Bayerskej a Tirolskej je ßo ßněh naschoł. W poknóznej Tirolskej je ßo ſ wulkim ßněhom wobkhad pschetorhnył. W pokodnischej Tirolskej pak ßo tak ßylny deschcź dźesche, so ßo ſ městnami ſ horow pschemaczena pjerschcź ßypny a ßo wobkhad

na wschelake waschnje kažesche. Sa 24. dżeń hodownika je profesor Lamprecht saźo žylny deschcź abo žněh pschipowjedźił.

— **(Sskrědk pśche pokhromu žo wušlědźił.)** Profesor Leonhard Hoffmann pschi stotolěkarskej wyšokej schuli w Stuttgarcze je wuspěschnje skutkowazy žrědk pśche pokhromu wušlědźił. Tutón žrědk rěka euguform a je s guyakola a formalina dźěłany. We württembergskej wšy Rißtissenje, kotraž bě cźežko nakažena a kotruž bě jemu württembergske knježerstwo k pospytam poručiło, bě w 91 dworach 130 s dźěła cźežko khorych howjadow. Sa něhdźe dwaj dnaj bě žo wschón khory skót wuhojił. Runje tak na knježim dworje w Erbachu 50 khorych krowow, hdyž bě je Hoffmann po žwojej methodźe lěkował, sa dwaj dnjej wotkhori. Jeli so žo žrědl prawje nakoži, móže žo pokhroma sa někotre njedźele w zykej Württembergskej potlóczicź. Tołame tež wo wschěch druhich krajach placźi. Ratarstwo by s tym wulku cźwilu wotbyło.

— (Wodowa nusa.) Scźěhwki lětusche žuchoty žu hischcźe nětkole saczucź. W Sserbach žu někotre wšy, hdźež dyrbja wodu sa skót s daloka wosycź, dokelž zórka w studnjach dźeń a mjenje wody dawaju. Hischcźe hórje je w Mühlhausenskim wokrjeżu w Thüringskej. W Kaisershagenje žu studnje skoro saprahnyle, a jenoz sa 8 abo 10 dnjow móže jena žwójba dwaj bowaj picźneje wody dostacź. Schtóž njemóže po žwoju wodu s wosom do rěki jěsdticź. je we wulkich wuskoscźach. W Eigenrodźe, Beberstedtu a Windebergu je runje tak. W Saalfeldźe žmě žebi kóžda žwójba wschědnje jenoz pschipołdnju po dwaj bowaj wody s hischcźe jenicźkeje khmaneje studnje pschińcź. Wschě druhe studnje žu pak saprahnyle, pak maja masanu wodu. Jene žórko rěki Mainsa, kotrež w Schmrěkowych Horach pod Wolazej Hlowu skhadźesche, je do vyka saprahło.

— (Wólbne hibanje.) Sańdźenu póndźelu bě w Běłych Noßlizach shromadźisna, kotruž běchu žwobodomyßlni powołali. Jich kandidat Pudor bě drje pschitomny, tola jenoz krótke žkowa praji, dokelž bě žo w Radworju dybawy srěcźał. Sa njeho měješche sekretar žwobodomyßlneje strony Ehrlich pschednoschk. Kubler Wustmann s Hnaschez ratarstwo a woßebje sakitanske zła s wuspěchom sakitowasche. — Njedźelu žo žwobodomyßlna shromadźisna w Halschtrowje wotbywasche. Město Pudora sekretar žwobodomyßlneje strony Ehrlich s Lipska a wucźeŕ Schuster s Budyschina rěcźeschtaj. Poßledníschi wschelake njewěrnoscźe na dotalneho sapółžanza Gräfu srěcźa. S tym pak měješche mało wuspěcha, dokelž napscheczni rěcźniży, kubleŕ Hancźa s Protez, wucźeŕ Sskodeńk s Pancźiz a kantor Hila s Khróscźiz jeho wobskórźby jako njewěrne dopokasachu, sa Gräfu žylnje wustupujo, schtoż mjes pschitomnymi mózne pschihłoßowanje nadeńdźe.

S Makeho Wjelkowa. Rosbuchnjenje benzina je žrjedu wjecźor tudomneho pschedawarja jěsdnych kołow Maxa Krjenza do žmjertneho stracha pschinjeßko. Hdyž chzyschce Krjenz runje w žwojej dźěłarni wulki schtyrikołaty automobil puschcźicź, so by s nim do Budyschina wotjěł, automobil rosbuchny a žo sapali. S automobila skocźiwschi žo Krjenz wukhowa, tola běsche žebi hižo wobliczo a drastu wopalił. Woheń žo skoku po zykej dźěłarni wupschestrje a zyku nadobu, dwě motorskej kole a někotre jěsdne koła sniczi. Ssykawje s Makeho Wjelkowa a Sajdowa płomjenjam wobaraschtej, kotrež hižo do tšěchi schwihachu.

S Radworja. Pschi pólnej hońtwje, kotraž žo tu schtwórtk wotmě, žu pjatnaczo tšélby 146 sajazow a 1 lischku potšéleli.

S Radworja. Sswobodomyßlny khěžorstwožejmski kandidat Pudor žo sańdźenu njedźelu tudomnym wobydlerjam pschedstaji. Do shromadźisny bě žo něhdźe 400 wožobow sešchło. Sozialdemokratow bě mjes nimi s najmjeńscha 100 a žwobodomyßlnych něhdźe 30 abo 40 muži, s kotrychž pschewodom bě Pudor s Budyschina pschijěł. Pschekupz Bucher s Budyschina shromadźisnu wodźesche. Pudorowy pschednoschk se žwarjenja na konservatiwnych a zentrumsku stronu wobstejesche. Kak pak dyrbjało žo cźinicź, so bychu jenoz žylne ramjenja dawki njeßle, wón sabu rjez. Po Pudorowym žadanju dyrbja žo tež sakitanske zła wotstronicź, dokelž wone we wulkej drohocźe malemu ratarjej pjecźa niczo njepomhaju, so pak bychu, hdy bychu žitne a skótne placźisny spadłe, tež wunoschk dawkow woteběŕał, wón samjelcźa. Kubleŕ Běrk Pudorej jaßnje rozestaja, so rosumni ratarjo njemóža žaneho liberalneho sa žwojeho sastupjerja wuswolicź. W tym samym smyßle kubleŕ Ducźman s Khróscźiz rěcźesche. Wón na to pokasowasche, so žu žwobodomyßlni najstraschnischi njepschecźeljo ratarstwa. Duž žo ratarjo njedyrbjeli s hładkimi lischcźeŕskimi žkowami liberalnych lepicź dacź. Knjes wucźeŕ Nawka wožebje na „kulturnu politiku“ žwobodomyßlnych dopominasche. W žwojim snapschecźenju žo Pudor wusna, so je wón sa wotstronjenje nabožeńskeje wucźby se schule, dokelž wón nabožensku wucźbu jenoz jako žwójbnu wěz wobhladuje. Jeli so žebi wón myßli, so je žebi w Radworju wjele wuswolerjow dobył, budźe drje žo wón wjecźor 12. januara jara dźiwacź.

S Njeżwaczidła. Žiwjenjoběh žerschcźaka, kotryž bě žo wóndano do dwora jeneho tudomneho kublerja saběžał, je žo skóncził. Po wšy wokoło běhajo, bě žo nasymnił a dźeń a bóle khromjesche. Jeho hospodowaŕ bě žo po zykej wšy a wokolnoscźi wobhonicź dał, hacź njeje nikomu žwinjo cźekko, tola nichtó žo njesamolwi. Duž žo rossudźi, jo sarěsacź. Hdyž žo pschihoty k temu cźinjachu, bě wulka powjedańza wo wšy. Tež jedyn žužod žo sa tule podawisnu jara sajimowasche. Wón žo njemóžesche dodźiwacź, so žo žwinjecźowy wobžedźeŕ njebě namakał. Jemu wěz hižo teho dla na myßle dźěsche, dokelž chzyschce wón nasajtra jene žwinjo, kotrež bě wóndanjo kupił, tež sarěsacź. Hdyž pak pschichodne ranjo do khlěwa stupi, žo podarmo sa žwojim žwinjecźom roshladowasche. Wone bě žo bjes žlěda shubiło. Bě žnadź je něchtó kradnył? Hospodaŕ chzyschce hižo telegram sa polizajskim pžom póßłacź. Tola na dobo jemu w hembjerkach žwitasche. Bjes dwěla bě žwinjo, kotrež bě psched tydźenjom k žužodnemu kublerjej pschiběžało a žo sarěsało, jemu žłuschało. Wón hnydom k žužodej khwatasche a žebi sarěsane hunezo wobhlada. Sawěscźe, wono bě to, kotrež bě žebi wón k rěsu kupił. Ow, cźeho dla njebě do khlěwa pohladał, hdyž bě wo žwinjecźowym wopycźe pola žužoda žłyschał! Najhórsche běchu ludźaze žměchi. Haj tajke podawisny žo druhdy w Njeżwaczidźe zofaju.

Se Scheschowa. Sańdźenu póndźelu bě 33lětna Marja Kschižanowa, mandźelska tudomneho khěžkarja Kschižana, s karu s pschewodom žwojeho pschichodneho žyna do hole po wrjóž jěka. Na domojpucźu ju jena druha žona se wšy pscheseźěhny a žo s njej do rěcźow da. Kschižanowa jej skoržesche, so žo na dobo žlaba cźuje a so móže jenoz pomału stupacź. Duž žona, dokelž měješche nusne, žama do prědka dźěsche. Sa khwilku Kschižanoweje hólz sa žonu pschiběža, prajizy, so je žo jeho macź na wrjóž sepréła a so žaneho žlowcźka njerjeknje. Žona žo k Kschižanowej wrócźi a ju hižo mortwu namaka. Boża rucźka bě ju sajała. Wona dwě dźěsczi a bědneho muža sawostaji, kotrehoż tsecźa mandźelska wona bě.

Se Scheschowa. S nahłej žmjerczu je žo něhdźe 35 lět stara mandźelska tudomneho kublerja Kschižana podeschła. Hdyž wona w lěžu wrjóž k pizowanju krowow žnějesche, ju Boża rucźka žmjertnje saja. Njebocźicźka muža a dwě dźěsczi sawostaji.

Se Žiczenja. Pjatk tydźenja bě na Žiczanskich a Žiczenskich leżomnoscźach wulka hońtwa. 15 tšélzow je 3 žorny, 110 sajazow, 13 bažantow a 9 dźiwich kaniklow potšélało.

S Wudworja. Pokhroma žo s nowa we Łužizy rosschěrja. Psched tydźenjom je wona tu na kuble cźiško 16 wudyriła. Do wobkedźbowanskeje krajiny žłuscheja Kosarzy, Kukow, Wětenza, Ssmjecźkezy a Worklezy.

S Rachlowa. Hdyž wodowod na kuble tudomneho kublerja Mitascha twarjachu, něhdźe 60 kurwjerchskich saskich a kurwjerchskich braniborskich tolerjow a jedyn franzowski skoty s cźaża Ludwika XIII. namakachu. Wschě tele pjenjesy žu w lětach 1612 hacź 1694 bite.

S Budestez. Sańdźenu žrjedu wotmě tudomne žerbske towarstwo „Łubin“ žwoje měžacźne poženjenje. Cźaž do hód njebě sa shromadźisnu runje jara skladny a jako žo na dnju poßlednjeho nowembra seńdźechmy, dwělowachmy, hacź budźe pschichodna shromadźisna wopytana. A hlaj! jako žo s dypkom 8 hodź. wotewri, bě žo na 50 muži sejschło. Cźim dlěje nasche towarstwo wobsteji, cźim hłubscho sacźuwamy, kak nusne žu nam tute hodźiny w žerbskej sabawje a cźim bóle wot jeneje shromadźisny k druhej žo wjeżelimy na tute wjecźory, na kotrychž naš luboscź k Sserbowstwu hromadźe sjednocźa, žerbski spěw žo haji, žerbska rěcź žo cźisczi, žerbske pschednoschki žo nam dźerża a s cźažow naschich wótzow, wo jich bědźenjach, stysłach, wojowanjach a wo jich nadobnych poczinkach nam žo powjeda. Hdyž bě nasch pschedsyda, k. Hajna, se spěwom shromadźisnu wotewrił, wschě lube žobustawy a woßebje tež pschitomnych hoscźi po žwojim waschnju wutrobnje witał a naš na ważnoscź dźenßniscźeho sjednocźenja pokasał, žłyschachmy se rta nascheho žobustawa, k. fararja Domaschki, pschednoschk wo stawisnach a podawisnach naschcje woßady. Kak sajimawe nam runje tute poskicźenja běchu, pokasa žiwa rosmołwa, kiž žo k pschednoschkej pschisamknu. Pschezo nowe praschenja se sańdźenoscźe naschcje woßady žo sběhachu a

powschitkownje žo skónčnje žadanju k. kantora Ssmoły pschihkložowasche, so bychu žo tola skerje a lěpje knižki wudałe, w kotrychž žo ludej wschě te s dźěła tola jara wažne a wulzy sajimawe powjesćże s nascheje wožady a jeje sańdźenosćże poskiczą a tak sa pschichod žo sdźerža. Kaž hodowne wobradźenje sa naž bě, so žmědźichmy s nowa žobustawy pschijecź. Po pschikładze Draždźanskeho towarstwa „Čornobóh“ chcemy tajke pschiwsacże sa pschichod s wjetschej žwjatočnosczu wobdacź. S nusnymi wuradźowanjemi dla hodownehe žwójbneho wječora a se spěwami skónčichmy shromadźisnu. Hodźinki w žerbskim towarstwje běchu sažo krażne, swježelaze, powučaże, sahorjaze. Po tym puczu dźimy dale. Napominajmy, pscheproschujmy tajkich, kiž hischcże liwzy nasdala steja. Towarstwo dyrbi rosćź, žo dale žylnicź, nam a naschim dźěčzom k žožu.

S **Budestez.** Tsečzi dźeń hodow chcemy tu, da-li Bóh, wulki žerbski wječzor wotdźerżecź. Tudomne žerbske towarstwo „Lubin“ jón pschihotuje a wuhotuje. Wschitzy žo na njón wježelimy. Wótczinska sabawa žo sapočnje s dypkom 1/2 8 hodźin. Lubi Sserbjo, pschińdźcże s cźrjódami s blisa a s daloka! Sserb dźerž žo k Sserbej a pytaj žerbsku sabawu! Wscho blišsche wosjewimy sa tydźeń; dźenža jenoż tu próstwu: Hotujcże žo na nasch žwjedźeń, so nichtó njeby sadźěwany byk. Wobžarowacź wopyt njebudźecże, ale wutrobu žebi shrěcź sa nasch lud, naschu rěcź, naschu Kužizu, nasche Sserbowstwo! Tracź dyrbi Sserbstwo, sawostacź!

S **Korsymja.** Njedźelu rano je žo twarska buda Engertez fabrikskeho nowotwara wotpalika. W budźe, kotraž twarskemu mischtrej Miczej žkuschesche, žo wjele grata khowasche. Duž Micź a jeho ludźo khětro schkoduja.

S **Kumwałda.** Do twarskich budow Wagnerez, Wujanzez a Pjetaschez skałow žu žo paduschi dobyli a w nich kaž dźiwi sakhadźeli. Drasty a zyroby žu jenoż mało nadeschli. Polizajski poš njeje žlěd sa nimi namakał.

S **Wósborka.** Pjatk wječzor bě w hródźi kublerja Alberta woheń wudyrił. Hdyž wohnjowa wobora pschińdźe, bě hródź hižo polna tolstźho kura. Howjasy skót a konje mózachu žo wukhowacź. Pjerisna je žo s dźěła spalika abo žo saduška. Jedyn kóń je na sajěoojczenje s kurom skhorił.

S **Lubija.** Tudomna měschczańska gmejnska rada je 100 zentnarjow běrnow nakupika a je mjes khudych ludźi rosdźělika.

S **Minakała.** Powjesćź, so žu pola Manjowa cźěko jeneje žony namakali, njeje žo jako wěrna wupokasała. Jenoż naspomnjeny korb je žo pola Wježelа namakał. Wón jenej holzy žkuscha, kotraž je w Adolfskej Hěcże dźěłała a žo s nim w lěcźu s pschewodom jeneho pólskeho dźěłaczerja wot tam wotžalika. Statne rěcźnistwo je žo w Galizijskej pola holzyneju starscheju sa holzu wobhoniło a wot tam powjesćź dostało, so žo holza njeje do žwojeje domisny wrócźiła.

S **Jitra.** Wólbna shromadźisna Wjeżneho Wólbneho Towarstwa budźe nětko pschichodnu póndźelu. Sapočatk je wječzor we 8 hodźinach. Rěczecź budźe mjes druhimi nam hižo snaty knjes wučeŕ Kral s Kamjeńza. Prjedy teho pak, a w 7 hodźinach hižo, budźe požedźenje tuteho towarstwa. Sserbja s zykleje Wóžlinczańskeje wokoliny žu wutrobnje proscheni, so bychu pschikhwatali w bohatej liczbje.

S **Kamjeńza.** Hacź runje k. Pudor žwobodnu rosmołwu w žwojich shromadźisnach na plakatach a w nowinach wosjewja, dha tola žwojeho žkowa we wěstych padach njedźerži. Tak njedasche w snatej shromadźisnje pola naš wobžedźerjej fabriki k. Bürgerej w Biskopizach rěczecź. Duž žo sańdźenu póndźelu se strony Gräfoweho wólbneho wubjerka sjawna shromadźisna powoła, kiž bě nimo měry derje wopytana; nimale 600 woleri běchu pschitomni. Swobodnomyžlni wukasachu žwojim žobustawam, so žo njebychu pschi njej wobdźělili. Najebacź teho bě sala pokna. Knjes Bürger rěczesche na 1 1/2 hodźiny a pokasa se stawisnow liberaližma a jeho sadźerženja w naschim 3. wólbnym wokrjeżu, schto nam do ruki hlada, by-li „wulki blok“ — sozialdemokratojo a liberalni — wjetschinu w khěžorskim žejmje dostał.

Se wschěmi mozami dyrbimy žo teho dla prózowacź, so naschehe kschesćijanzy smyžleneho a sažkužbneho dotalneho zastupjerja sažo wuswolimy. Kóždy Sserb je winowaty, sa teho muża stacź, kiž je žwěrnje žwoje žkowo dopjelnił. Njech žo žwěra se žwěru płaczi. Kaž je žo k. Pudor w Radworju wuprajił, je wón sa wotstronjenje naboženskeje wuczby w schuli. Tu widźimy, hdże liberaližmuž wjedźe. Bliža žo hižo sozialdemokratam. Knjes Pudor žo knjesa Bürgera boji, teho dla jeho shromadźisny wopytowacź nochze a knjesej Bürgerej pak w žwojich rěczecź njeda. Tak žebi „liberalny“ kandidat ludźi wot žebje dźerži, kiž žu jemu sroscźeni.

Někohožkuli sawěscże sajimuje, hdyž naschim cźitarjam wosjewimy, schto Pudor je. Hacź dotal bě to njejažne.

Knjes Pudor je pschekupz w Małych Storkwizach pola Rüssen a ma na Grimaiskej drózy w Lipsku nowy Hansa-dom, to je wikowanski palast, kotryž je na mnohe lěta žebi wotnajał a nětko zyke stejnischczo na jenotliwzow wotnaja, hdyž žu snate wulke wiki. Psches to wuwikuje wob lěto 50000 hriwnow cźisteho wunoschka. Jedyn konsortium žo twori, kiž chze khěže potorhacź a na jich městno wulke wikowanske palasty stajicź. Też pschi tym je knjes Pudor wobdźělený.

W Małych Storkwizach ma wjeżnu villu. S tym spyta burow k žebi sczahnycź. Tym wón powjeda, so je derje, hdyž žo zka po cźažu wotstronja. Snate też je, so njestronitosćź jeneho wěsteho knjesa wutrjebuje.

Dokelž je pjenježnik, dha žedźi sa mandatom a chze žebi s tym mjeno sczinicź. Myžli žebi to bóle psches to dobycź, so žo bóle k lěwizy skhila hacź k prawizy.

Dale nam nasch dowěrnik pische:

Wón rěczi jara wótsje a wótrje. Sda žo, kaž by na schuli pobył, hdźež rěcźnikow wuwucźuja. W ratarskich a hospodarskich wězach wjele njerosymi. S tym móżesch jeho lohzy porasycź. Jeho rěcże žo cźeŕwjenym khětro runajo.

S **Cźornecho Khołmza.** Tu žo mlokarnja twari, w kotrejž pschichodne lěto dźěłacź sapočnu.

Se **Zidźineho.** Sańdźeny tydźeń žo Marez holza se sapschahom bura Zuschki s pola domoj wjesesche. Hdyž wós rucże jědźesche, žo holza se satschaženjenjom s njeho cźižny. Koko psches dźěsczowe wobliczo pschejědże a jo cźežko srani.

Se **Sabroda.** Howjasy skót bura Jurja Kranika je na pokhromu skhorił. Sabrod je teho dla sa wobkhad se schparatym skotom sawrjeny. Do wobkedźbowanskeho wokrjeża žkuscha Bluń a Cźorny Luh.

Se **Sabroda.** Schulski hólz Bohumił J. se Sabroda psched Shorjelskim mkodźinskim žudom pod wobskórzbu stejesche, so je lětża 22. julija žiwnosczerjej Nieblingej se samyžkom brózeń sapalił. Nanej wobskorženeho, jenemu hórnikej, kotryž pola Nieblinga bydlesche, bě žo bydło wupowjedźiło. Teho dla na njeho tukachu, so je wón woheń sałożił. Pschi pschepytanju pak žo wukopa, so bě hólz woheń saparał. Wón wudawasche, so je žebi, hdyž je sa nana do Hródka po palenz schol, sa 1 pjenjeżk schwabliczkow kupił. Wón je žebi s nimi hrajkał a pschi tym je žo žkoma psched brózju sapalika. Wobskorženeho nan psched žudom pschecźiwo tukanju sakitasche, so je wón woheń se skej wolu sałożił. Mazocha pak praji, so je hólz sekhańny njedocźink, kotryž je hižo kradnył a wschelake druhe njepěknosćże skucźił. Też žandarm njemóżesche hólzej dobre wobžwědczenje dacź. Statny rěcźnik njemóżesche njedźiwajzy teho dopokasacź, so je hólz se samyžkom woheń sałożił. Duž tuteho jenoż dla lohkomyžlneho saparanja wohnja k jastwu na jedyn měżaz sažudźichu, tola žudnizy porucźichu, khostanje s wuměnjenjom wotstorcźicź.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Běłkowski kawnisti žud bě ratarja Hanža K. w Brěsowzy pola Sslepeho dla cźělneho sranjenja a wohroženja k 60 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźił. K. bě žwojeho žužoda Marka, s kotrymž bě žo jeneho pucża dla swadźił, s hrabjemi nabił a jemu hrosył. Statny rěcźnik bě žo pschecźiwo wužudej powołał, dokelž dyrbjesche žo po sakonju sa kóžde pschestupjenje wožebite khostanje postajicź. Powołanski žud po tymle namjecże wobskorženeho dla cźělneho sranjenja k 40 hriwnam a dla wohroženja k 15 hriwnam, po tajkim hromadże k 55 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźi. Khósty žo statnej każy napokožichu.

Přilopk.

* (Wulka žłósćź na kolijach.) Na želesničnej cźarje mjes Małym Schunowom a Reibersdorfom pola Žitawy žu njekhmanizy w nozy s 3. na 4. dezembra žurowu słósćź wuwjedli. Wulke kamjenje a schtomowe sdónki na kolije nakładżechu, wschelakore warnowaze tasle swutorhachu a na Reibersdorfskim sastanischczu też wuhibadka pschestajichu. Na sboże žo želesničzni sastojnizy hischcże w prawym cźažu njesłutka dohladachu, hewak budźische žo mohłe njeżmerne njesboże stacź. Najskerje je to wjazy wožobow skucźiło. Na wužlědźenje njekniczomnych słóstnikow je sarjadnistwo statnych želesnizow 50 hriwnow myta wupižało.

* (Dwaj cźłowjekaj žo spalikoj.) W Lindewiesy pola Nižy w Schlesyskej žo dwě starej domskej spalischtej. Njedźiwajo

wschitkich napinanjow žo wjazy njeporadźi, 70 lětneho krawza Siegela a jeho žonu, kotraž žydom lět we kožu leżeśe, ſ jeju wobydlenja wutorhnyćź. Wobaj žo ſpaliſchtaj.

* (Seßunjenje ſemje.) Pſchi dźěle w jamach pola Kralowſkeje Huty w Schleſyſkej žo njenadźizy ſeńſka woda wudoby a sawiny, ſo žo ſemja ſeßuny. Ssepje ſemje ſchtyrjoch dźěłaćerjow saßypnychu. Tſjo ſ nich žo ſ dźěła cźežko, ſ dźěła žnadnje ſranichu, ſchtwórteho hiſchcźe pytaju.

* (Dołhi ſpaŕ.) Wucźeŕſka wudowa Adamowa w Greulichu pola Bólešławja w Schleſyſkej do kruteho ſparja pſchińdźe, kotryž pſches žydomdźeßacź hodźinow trajeſche. Prózowanja lěkarjow, ju saßo wubudźićź, běchu podarmo. Wjazy njewotucźiwſchi žona wumrje.

* (Macź žo ſ dźěśćom tepika.) W Jirkowje (Görkau) w Cźechach bě žo 24 lětna žona twornikeho blidarja a jeje 2 lětna dźowcźičźka ſhubika. Nětkole žu wobej jako cźěle w hacźe namakali. Žona bě žebi dźěćźo ſ rubjeſchcźom na wutrobnu ſwjaſaka a potom ſ nim hromadźe žmjercź pytaka.

* (Pnki mjes hórnikami.) W Bruchu pola Duchzowa w Cźechach žo italſzy a cźěſzy hórnizy pſchi pukach do woprawdźiteho wojowanja dachu. Italijana ſ mjenom Maliſſana ſ kłócźom do wutroby morichu, dale Italijana Domenibo do khribjeta ſ nožom kłochu a cźežzy ranichu, tež druſy žo žnadnje abo cźežko ſranichu.

* (Wjeta.) Pohonczej we Wlaſchimje pola Beneſchowa w Cźechach, kotrajž ſtaj hewak ſtróſbaj cźłowjekaj bykoj, žo na to wjetowaſchtaj, ſchtó ſ njeju móże wjazy palenza ſnjeſcź. Kóždy ſ njeju wupi pok litra, ale wobaj žwój njeroſom ſe žmjercźu pſches ſajědojcźenje ſ alkaholom ſapkaćźiſchtaj.

* (Wulke rubjenje.) Na ruſko-pólſkej żeleſnicźnej cźarje pokładnikej cźaha Davidowej, hdyž ſpaſche 160 000 hriwnow pokradnychu. Paducha hiſchcźe njejßu wußlědźili.

* (Hłuchoněmy prynz.) S Madrida piſaju, ſo je dr. Raymond do Madrida pſchijěł, ſo by druheho žyna ſchpaniſkeho krala, prynza Jaima, lěkował. Prynz je hłuchoněmy, tola maja nadźiju, jeho wot jeho bracha wulěkowacź. Dr. Raymond je hižo jene hłuchoněme dźěćźo w ſchpaniſkim kralowſkim dworje wuhojił; wón je małemu hłuchoněmemu wnukej Tamameſkeho wójwody rěcź a žłyſchenje saßo dał. Tež ſ prynzom Jaimom žo pod lěkowanjom dr. Raymonda polěpſchuje.

* (Na lodźe žo pſchekamali.) Na jěſorje pola Biſchofsburga w narańſchej Pruſkej žo tſi woßoby, po lodźe žo ſe žmykacźemi žmykajo, pſchekamachu a tepichu. — To njech je warnowanje, tež w Sſerbach žo podobne njeſboža ſtawaju. Pak je lód hiſchcźe wſchudźom cźeńki, pak žu cźeńſche měſtna, hdźež na pſchikład woda ſpěſchniſcho běži, hdźež je w hacźe ſpuſchcźadko a podobne. Duž kedźbuj a warnuj! Tež jeneho cźłowjeka je ſchkoda a ſchto chze tón bycź, kiž žo ſatepi!

* (Sſwinje holzu roskußake.) Na jenym kuble w Saalfeldenje žkužobnu dźowku Marju Zimmermannez wutrobine widliſchcźa ſajachu, tak ſo wona na dworje na ſemju padźe. Wóžom žwini, kotrež po dworje běhachu, žo do njeſbožownеje dachu a jej ſe žiweho cźěka mjaßo ſ koſcźow torhachu. Hdyž ludźo holzy na pomoz pſchiběžachu, bě hižo wona morwa.

* (200 hórnikow w ſemi žo ſawrjeło.) W Knoxvillu w połnóznej Amerizy je pſchi ſalhodźe do jenych wuhlowych podkopkow wuhlowy proch rosbuchnył. S tym žo podkopki saßypnychu a něhdźe 200 dźěłacźerjow w nich žo ſawrje. S rosbuchnjenjom žu žo tež podkopki ſapaliłe. Pódla 20 cźěłkow žu tſjoch žiwych hórnikow ſ hłubiny wucźahnyli. Tucźi powjedaju, ſo žu ſkoro wſchitzy ſaßypnjeni hiſchcźe žiwi a ſo njewjedźa, ſo hižo tſi dny a dwě nozy pod ſemju pſchebywaju. Woni žu žo tón zyły cźaž ſe žwojim žnědanjom žiwili. S dwazecźi bokow žo nětko k ſaßypnjenym ryje.

Dwaj hórnikaj, kotrajž běſchtaj wobłudnikoj, pſched wukhowarjemi do wopuſchcźenych khódow cźeknyſchtaj a njemóżeſchtaj žo hacź dotal namakacź.

* (Ssobuſtawy jendźelſkeje kralowſkeje žwójby w mórſkej nuſy.) Parna łódź „Delhi“ je wutoru wjecźor pola Gibraltara na mórſke dno ſawadźiła. Mjes pucźowarjemi bě wójwodka of Fife, žotra jendźelſkeho krala Jurja, jejny mandźelſki a dwě dźowzy. Jendźelſkej bitwiſkej łódźi „Duke of Edinburgh“ a „London“ a jedyn ſchižak ſ połnej paru ſ Gibraltara na pomoz wotjědźechu. Wukhowanſke dźěło ſ raketowym apparatom bě jara wobcźežne. Mórſke żołmy žo jara wyßoko ſmahowachu. **Wukhowanſki cźołm franzowſkeje łódże „Friand“ je žony a dźěćźi ſ „Delhi“** na brjoh dowjeſł. Wukhowanſki cźołm, w kotrymž wójwodka of Fife ſe žwojimaj dźowkomaj žedźeſche, žo krótko pſched brjohom powróćźi. Jena ſ dźowkow je žo pſchi žamym tepika. Wona žo boßy na brjoh ſ jenym konjom k žwěcźazej wěži pſchinjeße. Hdyž žo franzowſki parny cźołm na druhu wukhowanſku jěſbu puſchćźi, žo cźołm powróćźi. Tſjo matroſojo žo tepichu. Offizěŕ a tſjo mužojo móżachu žo na kraj wukhowacź. Jendźelſzy matroſojo na to ſ brjoha powjaſy na łódź „Delhi“ tſělachu. Sa nje žo ſtoł powěßny, ſ kotrymž žo pucźowarjo ſ „Delhi“ k brjohej wożachu. Ssobuſtawy jendźelſkeje kralowſkeje žwójby žu žriedu wjecźor do Tangera pſchijěłe a žo wot tam dale do Egiptowſkeje wjeſu.

Wo wukhowanju pucźowarjow žo piſche: S wulkimi wobcźežnoſcźemi žo žwójba wójwody of Fiefa do cźołma pſchinjeße. Dźěćźi a žónſke dyrbjachu žo ſ łubje „Delhi“ dele cźišnyćź a žo w cźołmje popadnyeź. Nawalne żołmy počźachu cźołm pjelnicź. Wójwoda a druſy ludźo ſe wſchěmi mozami wodu cźerpachu. Krótko pſched brjohom žo cźołm napjelni a žo podnuri. W nim žedźazy ludźo žo ſe żołmami tam a jow mjetachu, tola žo ſ wukhowanſkimi paßami, ſ kotrymiž běchu wopaßani, nad wodu ſdźerźachu. Prynzeßa Alexandra žo na někotre wokomiki pod żołmami ſhubi. W žwěcźazej wěži po dwěhodźinſkim pucźu žuchu draſtu doſtachu. Se wſchěch ſtron žo rjekowſke dźěło franzowſkich matroſow pſchipóſnaka.

* (Mórſke nawale w Portugalſkej.) Pſchi wětrach ſańdźeneho tydźenja je portugalſki mórſki brjoh cźeźko cźerpił. Měſto Eſpinho, někotre hodźiny wot Oporta leżaze, bě we wulkim ſtraſche, ſo jo mórſke żołmy wotpławichu. Ssrjedu je žo 25 khěžow do morja ſpławiko.

* (Na ſtraži žo ſatſělił.) Schtwórtk w nozy wokoło 12 hodźin je žebi ſtražowazy wojak pſched proviantſtwom w Halli, kanonér Vogelmann, ſe žłužbnym revolwrom kulku do hłowy tſělił. Wón bě pjecźa poßledni cźaž wjele ſkucźił a žo teho dla khoſtanja bojeſche.

* (Rosbuchnjenje jeneje granaty.) Hdyž kanonérojo twjerdźiſny Friedrichsserta pola Kiela póndźelu ſ granatami tſělachu, jena pjelnjena granata do bliſkoſcźe wěży Laboe ſlecźa. Jena tſchěſka do wěży trjechi. Jedyn 40 puntow cźeźki wotraženy kruch žo do pſchimórſkeje hale funkny a ju ſnutſka zyle wupuſcźi. Dwaj druhaj kruchaj, 50 a 30 puntow cźeźkaj, do žrjedź wěży ſlecźiſchtaj. Nichtó žo njeje ſranił.

Wußudzenja.

Khoſtanſka komora. Grawocźiwa maſanoſcź a njeſchwarnoſcź w Oppelsdorfſkich kupjelach je žo pſched žudom wotkryła. W Oppelsdorfſkich kupjelach, 71 lětnemu K. A. Donathej a K. G. Biſchoffej žłuſchazych, žo woda, w kotrejž běchu žo khori kumpali, ſa kumpanje druhich khorych wuźiwaſche. Hižo w lěcźe 1909 běchu žo khori pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja dla tuteje njeſchwarnoſcźe wobcźežowali, a hamtſke hejtmanſtwo bě kupanſkeho miſchtra K. E. Biſchoffa warnowało. Tež kupanſki lěkaŕ dr. Lorenz bě napominał, ſo bychu žo tajke maſanoſcźe woſtajiłe. Lětža w lěcźu pſchekupz Mauka ſe Shorjelza pſches ſchkałobu deſkoweje ſcźěny, wokoło Karolſkich kupjelow natwarjeneje, widźeſche, kak Biſchoff ſ wužiwanych kupjelow jenož ſwjerſchnu njecziſtoſcź wotcźerpa a do kupjele jenož něſchto cźerſtweje cźornawy ſměſcha. Na to žo w tejle wodźe druſy khori kumpachu. Podobnu wěz bě w lěcźe 1909 bankowy direktor Bormann ſe Shorjelza w Albertſkich kupjelach pytnył. Wón w jenej kupjeli, ſa njeho pjecźa cźerſtwej pſchihotowanej, khrjachi jeneho prjedawſcheho kupanſkeho hoſcźa płuwacź widźeſche. Dźiwajo na wulki natykowanſki ſtrach, nahrabnoſcź a wobſchudźenje khorych ludźi, žo wobſkorźenym połóżaze wobſtejnoſcźe ſapowjedźichu. Donatha, K. G. Biſchoffa a K. E. Biſchoffa k jaſtwu po 5 měßazach ſaßudźichu a jim pódla teho cźeſtne prawa na dwě lěcźe wotrjeknychu. Murjeŕ E. G. Biſchoff, kotryž bě po Donathowym pſchikaſanju teho runja ſ wužitej wodu nowe kupjele pſchihotował, tola žo poſdźiſcho ſarjekł, to dale cźinicź, měßaz jaſtwa doſta.

× Niſcźanſki kawniſki žud bě ryczerkublerja K. ſ Borſchcźe k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił, dokelž bě tón hamtſkeho pſchedſtejicźerja we Wokranczizach ſſchiwdźił. Wobſkorźeny bě, hdyž bě dla twara jeneje ſtudnje khoſtanſki pſchikas doſtał, powjedał, ſo hamtſki pſchedſtejicźeŕ ſ dwojakej měru měri a bě we wobcźežowanſkim piſmje Niſcźanſkemu hamtſkemu žudej ſapodatym, na wußměſchowoze waſchnje wo wukaſu hamtſkeho pſchedſtejicźerja piſał. Powołanje wobſkorźeneho pſchecźiwo tutemu wußudej žo ſacźišny.

Serbski musej.

Dary za archiv:

Knj. prof. dr. Muka: g) 3 walčiki rukopisow J. Ćišinskoho. — h) Flurnamen in den Bezirken Bitterfeld und Delitsch usw. von Dr. Mucke. (Separatabdr. a. d. Archiv f. Landesk. u. Volksk. d. Pr. Sachs.) — Wšelake rukopisy, kotrež so w tu khwilu wozjewić njehodźa.

2. Knj. wučeŕ Fr. Kral z Kamjenca: Wšelake rukopisy † H. Dučmana; rukopisy Radyserba; ze zawostajeństwa joho nana: 3 listy serbsk. wótčincow, wuswědčenja ze seminara; autobiografiju wo rukopisu;
3. Knj. duch. Tyšeŕ wot k. far. Świele: »Dobra nóc«, kajkaž so při khowanju wot duchownoho praji, napisana wot burskich ludźi wokoło l. 1900, z dobom też pokazka pisma a rěče.

Wo dalše dary za naš musej prosy Wjerab, kustos.

Praktiska rada.

Rjany hodowny dar je dobra **schijaza maschina.** Njedaj pak žebi nichtó małohódny wudźełk narěčeć, ale wuswol žebi dobry němski wudźełk s jeneje fabriki, kotrejež khwalba sa maschininu hódnosć rukuje. Njech žo na sastupjerja wobroći, kotryž ma mało wobkhodnych wudawkow a teho dla tajke prěnjoklažne maschiny po poměrnych płaćišnach podawa. Jako tajki poruča žo **G. Urban w Krjebi,** kotryž je wot někotrych lět pschedawanje schijazych maschinow a jěsdnych kołow pschewsak. Dla jara žnadnych wobkhodnych wudawkow na wožach a dokelž móže žo Urbanez firma s jara žnadnym wužitkom spokojić, dokelž wona jenič̌ zdy jěsdne koła a schijoze maschiny njepschedawa, ale tole wotdźělenje jenož mały dźěl jejneho wobkhoda wuči̇nja, žo tam tuńscho kupuje hač w najwjazy spezialnych wobkhodach a roseßkańnjach. **G. Urban** pódla druhich wudźełkow wožebje **Dürrkoppske** schijaze maschiny wschěch systemow s dołhej, kolebanskej a kulojtej kłóžič̌ku atd. a wožebje nowu „roseßkansku" maschinu, jara praktisku nowosć, po poměrnje tunjej płaćišnje poruča. Wobhladanje je kóždy čaž dowolene a k kupowanju žo njenusuje. Fabrikantaj **Dürrkopp & Co.** w Bielefeldze w žwojich katalogach sdźělitaj, so žo létnje 70 000 schijazych maschinow pschedawa a nadźěkuje. — Tale hobrska hromada je s najlěpschim poručenjom sa wubjernu hódnosć Dürrkoppskich schijazych maschinow.

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. **w Budyschinje** Pschi žitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranžěrowanskich nožow, widliczkow a łžizow

po kóždej płaćišnje.

Niklowe a aluminiowe wězy, domjaza a kuchińska nadoba,

kaž tež

dospolne kuchińske wuhotowanje, wězy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jenič̌ke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosć

Weckowych warnych apparatow, skalno-emaillowanych warnych žudobjow.

Wschě 1. januara wupłaćomne

= kupony =

hižo wot 15. dezembra bjes wotczehnjenja po najwyschschich kursach s hotowymi pjenjesami saměnjamoj.

Schmidt & Gottschalk

pjenježna banka

na theaterskej haży 6,

na rózku žitnych wikow (schulskeje dróhi).

Kreuzstern **MAGGI** Bouillon-Würfel zu 5 Pfg

Niedźitmajty broboty, może hotowa s **Maggiowymi poliwkami** we kóstkach po 10 pj. sa 2—3 talerje hróchowoje, rajsowoje, hwěžkatoje, Rumfordskeje poliwki atd. Stajnje čerstwe na składze pola

Arthura Wendlera, kolonialtw na Bismarckskej dróhi 10.

Praktiske hodowne dary

w bohatym wubjerku poruča

spezialna pschedawarńja

s porzlina, kamjeniny, schkleńzy, majolikow, nippow, toczeneho kriśtalla

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4, w Sserbskim Domje.

Klankaze (pópjaze) wosy

kaž tež wschě **korbowe twory**

najwjetschi wubjerk w Budyschinje :: :: po najtuńschich płaćišnach :: ::

Marczin Richter na žukelnskej haży.

Wumělske žwěczki

na **božodźěczowy schtom**

poruča tunjo

A. Rechenberger w Budyschinje na hornczerskej haży 22,

Sswojim cześcźenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so je ßo moja

hodowna wustajeńza

wotewrika, a proschu na mnje pschi potrjebanju dobrocziwje dźiwacź. Pschede wschěm na to kedźbliwe cźinju, so wschě **mjedowe** a **ziwjeńske tykanczki** ßam dźěłam a so ßu wschědnje cźerstwe.

Hodowne kołacze.

Kuski na bożodźěsczowy schtom.

Spekulatius 1/4 punta 26 pj.

Woßebitosćź: **Mjedowe a makaroniowe ziwjeńske tykanczki.**

Schokoladowe, vanillowe, zitronatowe, mandlowe a Baselske ziwjeńske tykanczki.

Marzipanowe torty. **Konfektowe torty.**

Hodowne dary.

Lehmannez konditornja

na ßerbskej haßy 8. **Telefon 118.**

Jan Pětschka, prjedy M. Pilz

w Khróscźe pola Minakała

po tunich płaczisnach ßwój wulki bohacze srjadowany skład

mużazych a dźěczazych wobleczenjow,

paletotow, symskich jupow, sportskich jupow, rukawatych jakow, dobrych ßamodźěłanych dźěłaczeńskich kholowow a lozow, schtrympow a rukajzow, mużazych a hólczazych mězow, kłobukow, wulki tuni skład mużazych, żonjazych a dźěczazych cźrijow, schkórnjow, drjewjanzow a dźěłaczeńskich stupnjow, toflow a filzowych stupnjow, stejatych khornarjow, pschedkoschlikow a krawatow.

Wulki skład **żonjazych tkaninow,** cźornych a pißanych, blusowych tkaninow, hotowych blusow, ßuknjow, dźěczazych wobleczenjow, zychow, mużazych, żonjazych a dźěczazych koschlow, spódnich taillow, kholowow, wschě druźiny schórzuchow, dźěłaczeńskich schórzuchow, emaillowanych a żelesnych tworow.

Jako **hodownu wobradu** posticzam wo nimale 36% poniżenu płaczisnu sa tele 4 spißy (2 nabożnaj a 2 wótczinskaj) w hromadźe:

1. **Kwaßny wěnczk s wonjeschkom.** 9 duchownych kherluschow, woßebje na pobożny kschescźijanski kwaß atd. — s někotrymi spěwami s hodowneho cźaßa atd. W Budyschinje 1904. Stron 32 w 8°. Pł. 25 pj.
2. **Stawisna cźerpjenja a pschekraßnjenja naschcho Knjesa a Sbóżnika Jesom Khrysta** po ßwj. 4 sćźenikach. Sharmonisowana rosprawa w 35 spěwach. W Budyschinje 1908. Stron 108 w 8°. Pł. 65 pj.
3. **Wótczinske hrona** — starym a młodym Sserbam poßwjeczene. W Budyschinje 1905. Stron 56 w mał. 4°. Pł. 75 pj.
4. **Wokschewne wonjeschko.** 18 wótczinskich sonettow — lubym Sserbam na poßylnjowanje. W Budyschinje 1907. Stron 24 w 8°. Pł. 20 pj.

— sa (město 1,85 hr.) jeno **1,20 hr.** = 120 pj. pak se składa ßerbsk. luth. knih. tow. psches knjesa farara Rejdu w Budyschinje pschi Michałskej zyrkwi, abo też wote mnje ßameho — s nawróczźnym póstom!

Farař em. **M. Urban** w **Khróstawje** pola Schěrachowa (Crostau bei Schirgiswalde i. Sa.).

Wjeßne wólbne towarstwo.

Póndźelu 18. dezembra wjeczor w 7 hodźinach je pola **Zuhnez**

w Jitru

poßedźenje Wjeßneho wólbneho towarstwa, k czemuż wschěch Sserbow s zykleje wokoliny najwutrobnischo pscheproschujemy.

Wjeczor we 8 hodźinach sapoczina ßo

sjawna wólbna shromadźizna.

1. Pschednoschk: **Koho wolimy?** (Referent: Knjes wucźeŕ Kral s Kamjenza.)
2. Debata.

Wjeßne wólbne towarstwo we 8. wjeßnym wokrjeßu.

II. hodowna skhadźowanka

serbskeje stud. młodźiny

budże **3. dźeń hodow** (27. dec.) w dr. Rachelic hosćencu **w Pančicach.**

Popołdnju w 3 hodź. **hłowna zhromadźizna.**

Wječor 1/2 7 hodź. **koncert a dźiwadło.**

Wšitkich přećelow serbskoho studentstwa (za studowacych so samo rozumi, zo přińdu) přeprošuje najwutrobnišo

W Lipsku, 12. dec. 1911.

Jurij Šołta, stud. cam.,
t. č. hł. starši.

Wosjewjenje.

Dla semrjecźa knjesa rewěrskeho hajnika **R. Beschowa** w Běłej Horje ßo wschitzy cźi, kotziż hischcze njejßu ßwoje drjewowe sliczbowanje pola hajniskeje kaßy w Běłej Horje sapłacźili, s tutym napominaju, jo hnydom wurunacź.

W Běłej Horje, 12. dezembra 1911.

Hrabinske Salmske hajniske sarjadnistwo.

Wucźobnika

hnydom abo k jutram pyta klampnarski mischtr **Alfred Barsch** w Rakezach.

Wobydlenje

je na pschenajecźe we Worklezach cźißko 48.

Kruwa

s cźeleczom je na pschedań we Wjeßelu cźißko 18.

Na pschedań

30 jałojzow,

ßucźelnych a njekłócźenych, 6—9 zeetnarjow ważazych po 250—300 mk.

Knjeźi dwór w Kołbizach p. Łasa.

Żelesniske sastanischcźo w Rakezach a w Łasu w Hornjej Łużizy.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecź stow hudanczkow s trěbnym kluczom

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

po zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcźił

Jan Radyßerb.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 17. hodownika** pop. w 4 hodź. w Hönčec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Ważneho dypka dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Kuchařki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeńske ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Pjekařskeho wucźobnika

k jutram pyta pjekařski mischtr **Stöba** w Budyschinje na Lubijskej drósy.

Póßelnika

sa rosnoschenje knihow pyta ßerbske evangelske lutherske knihowne towarstwo. Dalsche je shonicź na farje w Rakezach.

(K temu cźißku schtyri pschikohi.)

Prěnja pschiloha k cźišku 50 Serbskich Nowin.

Sobotu 16 dezembra 1911

Płaczišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach.

11. dezembra 1911.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	47—52	90—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	80—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	74—79
4. ßnadnje pizowane tóźdeje starohy	26—32	68—73
Jałojźy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	44—48	81—89
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе hacź do 7 lět	38—43	73—80
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojźy	32—35	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojźy	26—31	63—67
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojźy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	48—50	86—89
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—46	78—84
3. ßnadnje pizowane	30—33	66—70
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	92—95
2. ßrěnje kormjene abo teź dobre wot zyza	47—52	82—90
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	73—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschiżenjow w starobje hacź do $1\frac{1}{4}$ léta	46—48	62—64
2. mjaßne	43—45	59 61
3. ßnadnje wuwite, teź ranzy a kundroßy	40—42	56—59

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 9. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 14. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	85	10	10
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	60	9	80
" nowa	9	65	9	78	—	—	—	—
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	60	8	75	8	75	8	90
Jećmjeń . . . . 50 kilogr.	10	50	11	60	9	75	10	75
Wows	9	30	9	50	8	90	9	20
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr.	3	20	3	50	3	—	3	20
Pschenična muka 50 "	11	—	19	50	15	—	19	—
Ržana muka . 50 "	10	25	14	—	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	4	50	5	50
Ssloma . . 100 "	4	66	5	34	4	34	5	80
Prošata 619 schtuk, schtuka	8	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	40	6	90
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenični gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacź 10 hr. 05 np., rožła wot 8 hr. 80 np. hacź 9 hr. — np., jećmjeń wot 9 hr. 90 np. hacź 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacź 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacź 16 hr. 32 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 13 hr. 76 np. hacź 13 hr. 90 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hacź 16 hr. 24 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

14. dez. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 80 np. hacź 9 hr. 10 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 80 np. jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacź 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacź 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacź 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacź hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hacź 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wiedro w Londonje 15 dezembra Deschćikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 3. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farat Räda. Ssrjedu wječor $\frac{1}{2}$7 hodźin budźe w Dobruschi adventska nutrnosćz.

Wěrowani:

S druhich wožadow: Khorla Ernst Mlynk, cźěßla na Židowje, ſ Jdu Helenu Bartuschez w Debischkowje. — Jan Bjedrich Ernst Käſtner, khěžeŕ a wobßedźeŕ w Korsynju, ſ Helenu Augustu Nowakez w Stróži pola Barta.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Herbert Erich, Bjarnata Pawlaka, fabrikskeho kowarja w Scźijezach, ß. — Hermann Pawoł, Ernsta Hermanna Schustera, fabrikarja w Tšelanach, ß. — Pawoł Herbert, Hermanna Pawoła Meißnera, kublerja w Pschischezach, ß. — Alfred Kurt, Bjedricha Augusta Brühla, schewza w Dobruschi, ß. — Helmut Max, Hermanna Franza Pětscha, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Alfred Helmut, Pawoła Gustava Preuscha, żelesniskeho sastojnika w Scźijezach, ß. — Emma Erna, Jana Kroschka, cźěßle we Wurizach, dź.

S druhich wožadow: Herta Hilžbjeta Schězez w Hornim Wunjowje. — Berta Herta, Khorle Augusta Schöniga, hejtmana w Malej Borschcźi, dź. — Frieda, Khrystiana Staudemanna, wyschscheho schwajzarja w Spytezach, dź. — Elsa, Ernsta Brühla, žiwnoscźerja w Blohaschezach, dź. — Gustav Jurij, Ernsta Gustava Haasera, žiwnoscźerja w Holzy, ß. — Erna Ottilia, Khorle Bohuwěra Michalka, zigarnika w Huſzy, dź. — Martha Frieda, Khorle Augusta Scheiby, fabrikarja w Měrkowje, dź. — Olga Hilža, Jana Augusta Adama, khěžerja w Khróscźe, dź. — Ota Alfred, žiwnoscźerja Keuscha w Stróži pola Barta, ß. — Ida Hana, žiwnoscźerja Nowaka w Stróži p. Barta, dź. — Khorla August, Khorle Hermanna Adama, žiwnoscźerja a cźěßle w Jatſjobu, ß. — Marja Martha, Jana Bohuwěra Jandy, żelesniskeho dźěłacźerja w Kluſschu, dź. — Herbert Kurt, Jana Augusta Měta, žiwnoscźerja w Kobelnju, ß. — Hana Berta, Ernsta Hermanna Schmidta, fabrikarja a žiwnoscźerja w Jatſjobu, dź.

W katholskej zyrkwi: Charlotta, Khorle Bergera, elektromonteura w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadźe: 7. dez. Madlena rodź. Schlachcźiz, Handrija Hanskeho, wumjenkarja a gmejnskeho pschedstejicźerja w Nadźanezach, mandźelska, 70 l. 1 m. 7 dn. — 8. Jan Strympa, khěžeŕ a maschinski wjednik w koporniku na Židowje, 61 l. 1 m. — 9. Marja Madlena Emma swud. Schězowa, dźěcźihladatka w sastaratni na Židowje, 71 l. 7 m. 14 dn. — 11. Jan August Henka, khěžeŕ a invalid, prjedy murjeŕ, w Dobruschi, 61 l. 11 m. 16 dn. — 12. Emma Erna, Jana Kroschka, cźěßle we Wurizach, dź., 1 m. 25 dn. — Ernst Biesold, kubleŕ w Tšelanach, 69 l. 1 m. 9 dn.

S druhich wožadow: Khorla August Biesold, wojn. mischtr w Huſzy, 66 l. 3 m. 12 dn. — Herta Frieda, Hendricha Měta, kontorista we Wulkej Dubrawje, dź., 1 m. 22 dn. — Khorla August Marcźin, Khorle Augusta Pjekarja, kublerja w Mjeschizach, ß., 3 m. 19 dn. — Jurij Nowak, khěžeŕ a wowcźeŕ w Kluſschu, 86 l. — Hana swud. Winklerowa w Nowej Wßy p. Kluſscha, 85 l.

W katholskej wožadźe: 11. dez. Khorla Huſchmann, dźěłacźeŕ w Budyschinje, 60 l. 5 m. 6 dn.

Cyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

3. njedźelu adventa smjeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kſchižan ßerbsku spowjednu mučbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Schtwórtk 21. dez., jako na Domascha, budźe rano $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźiu ßerbske kemschenje.

Cyrkwinske powjesće ſ Budestez.

3. njedźelu adventa smjeje duchowny Bójz rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź němske prědowanje.

Tsihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** ſ 8 hłowčzkami sa pschejěždy, hródźe, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelesne klinkersle, wodunjepschepuschczate połne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucźa

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo cźo. 11.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

w Budyschinje na bohatej haßy 29, pschi bohatej wěži.

95 pj. dny 95 pj. dny 95 pj. dny.

Dźěćzaze khapiczki
ſ lodojteje kože **95** pj.
Po modże ſchtrykowane **95** pj.

Suavske jaki
na wubjerk **95** pj.

Turbanske banty
3 ſchtuk po **95** pj.
1 ſcht. ſ drjewjanymi parlemi po **95** pj.

Schantka.
1/2 duzenta ſchantkow ſ pißanej kromu **95** pj.
1/2 duz. ſchantkow, běłych ſ elegantnej pſcheſchiwanej kromu **95** pj.

Mužaze koſchle
ſ barchenta, pißane **95** pj.

Normalne koſchle
ſcht. po **95** pj.

Normal. kholowy
po **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
běłe a pißane, **95** pj.

1 auto-měza
95 pj.

Jedyn pótnik
95 pj.

1 rukawaty laz
po **95** pj.

Görlitzer Kaufhaus J. SCHAAF

Rukajzy.
4 pory rukajzow **95** pj.
3 pory rukajzow **95** pj.
2 por. modnych piß. **95** pj.
1 por ſchtryk. wołm. **95** pj.

Kožuchi a tykacže
(muffy) na wubjerk **95** pj.
Garnitura běłych **95** pj.

1 ſchenillowa khapa
95 pj.

1 ſzankazy ſchal **95** pj.

3 ſcht.
dźěćzazych jupkow
1. druziny **95** pj.

Paßy
k wubjeranju **95** pj.

1 barchent. koſchla
95 pj.

1 žonjaza koſchla
ſ wuſchiwanjom, běła **95** pj.

Soki.
4 pory ſokow **95** pj.
3 pory ſokow **95** pj.
2 pory ſokow **95** pj.

2 poraj **žonjazych ſchtrympow**, wołmjanych, hładkich, **95** pj.
1 por **žonjazych ſchtrympow** **95** pj.

1 blidowy pſchikrywy
95 pj.

1/2 **punta ſyhneje wołmy**
95 pj.

1 žonjaza jaka
po **95** pj.

Zonjaze ſpódnje kholowy
ſe ſchěrokim wuſchiwanjom po **95** pj.

Žonjaze barchentowe ſpódn. kholowy
běłe a pißane, **95** pj.

Spódnje taille 95 pj.

Schórzuchi.
1 reformſki ſchórzuſchk **95** pj.
2 pory dźěćzazych ſchórzuſchkow ſ paßami **95** pj.
1 wulki hoſpodarſki ſchórzuch **95** pj.

1 balſki ſchal
po **95** pj.

1 kožana toſcha
po **95** pj.

Hodowna schokolada, kakao, kuski

na bożodźěsczowy schtom

we wulkim wubjerku najlěpscheje hódnosczе kupujecze pola

Moritza Schmidta

pschi mjaßowych jědkach a na tbeaterskej haßy 4.

Woprawdźite Polczniske

ziwjeńske tykanczki

Richarda Köhlera,

originalne wumělske

tykanczki

po wschěch płaczisnach

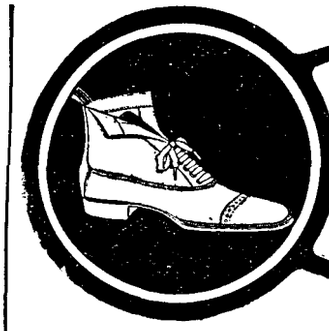
porucza

Minna Hahn naßld.

na seminarskej haßy 14,

na rózku Hoschiz haßy, w prjedawschich klamach kreditn. wustawa.

K hodownemu ßwjedzenjej

poruczam w najwjetschim wubjerku

mužaze a žonjaze schkórniczki

s jednorej a dwójnej póduschu s **wolmjanym podschiwkom** a s woprawnej a podražowanej **kožmatej kožu podschite,** wot najjednorischeho hacž do najwožebnischeho,

hońtwarske schkórnje, jězdne schkórnje, dołhe schkórnje

s howjaseje, woprawneje juchtoweje a najlěpscheje bokskalfoweje kože,

hólczaze wuhornjene wyßoke schkórnje

se smorskami a bjes nich,

gumijowe czrije a gumijowe schkórnje

woprawny ruski, němski a amerikanski wudźěłk.

Rejwanske a towarstwowe czrije

s běłeje kidseje kože, woprawne chevreauxske, czelaze, lakowane, bronsowane, poßlěbornjene, poskoczane.

Filzowe stupnje a tofle, czrije s wjelbludowych kožmow, wodu njepschepuschczate a czoplo podschite dźěczaze schkórnje,

drjewjanzy s gumijowym czehnjenjom s 1, 2 a 3 spinami.

Hońtwarske, sportske, tkaninowe, trikotowe a kožmikate gamasche

sa dźěczi, žónske a mužskich. ::

kaž tež wschě jenož pomyßlne druziny **czrijow** po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje wubjerne wobucze, kaž je snate, sa krótki czaß schotowju.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow!

Jeniczka pschedawarnja woprawnych Chasallowych normalnych schkórnjow.

Jeniczka pschedawarnja E. Engelhardtowych czrijow w Kasselu.

heinrich Mohr,

czrijowa pschedawarnja w Budyschinje pschi žitnych wikach.

— Telefon 384. —

64 stronow tołsty, se 176 wobrasami wudebjeny **czrijowy katalog** s płaczisnowym sapißom, njeparujomny radźiczel jenož wužitnych ßwjedzeńskich darow, ßo kóždemu darmo sczele. :: ::

Trajny hodowny dar

je ziwjenje abo njewjesczinsku pomoz sawěsczaza poliza,

kotraž móže ßo s najpschihódnischimi wuměnjenjemi a sa najnižschu prämiju s rosczazej dividendu pola **1875** sałoženeho, pod **protektoratom jeho majestosce krala stejazeho**

Sakskeho wojerskeho ziwjenje sawěsczazeho towarstwa

w Draždźanach

dostacz.

Prospekty a wukasanja najswólniwischo a darmo pola sastupjerjow, we wschěch městach ßo namakazych a pola

direkzije w Draždźanach-A., Schulgutstr. 7.

K pedstejazemu hodownemu zwjedzenjej zyle wozebje zwoje rjenje wuhotowane

delikatezne a znědanske korbiki

po 5 hacz 80 mk.

Najlepschi
Astrachanski Belugaski Malossol
punt po 20—24 mk.,
malozelenu jikru
punt po 10—20 mk.,
Strazburgske
pastety s huzazych jatrow
po 1.20 hacz 7.50 mk.
Strazburgsku huzazojatrowu
trüflazu kolbazu,
Pomorske huzaze wutrobuo.

Hobrske wuhory k darjenju,
wozebitosez mojeje pschedawarnje.
Zyle mile zuschenu
rheinsku a **rěeznu huschu,**
hobrske wokaczizy,
hollandske wustry,
sardiny
a **wschelake rybowe konserwy**
w bohatym wubjerku.

Nürnbergske, Herrnhutske a Torunske póprjanzy.

Heinr. Haeberleina w Nürnbergu. C. A. Becka zyna w Herrnhucze. Gustava Weesy w Torunje.

Datle, figi, kiczate rósynki.
Wlóske, leschne, Paraske a kokozowe worjechi,
wrjeskate mandle.
czerstwe madeiraske ananazy.

Gustav Küttner nasl.

Richard Weigel

na zerbskej hazy 10 **na Hauensteinskej hazy 1.**

K hodam

schokoladu, kakao, czaj, kuski na bozodzěsczowy schtom, marzipanowe dary,

póprjanzy,

konfekt, biskwit

porucza

Martha Kappler

na Hauensteinskej hazy 3.

Serbske a němske

spěwarske

za njewjesty

zu po tunich placzisnach na pschedań we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Za hodownu potrjebu!

Rukawate lazy za muzskich hizo po 150 pj.
Spódnje kholowy za muzskich hizo po 125 pj.
Normalne koschle hizo po 90 pj.
Barchentowe koschle hizo po 95 pj.
Běle zonjaze koschle hizo po 95 pj.
Běle spódnje zuknje.
Wolmjane spódnje zuknje za dzěczi a srosczenych.
Dzěczaze kapiczki, zuknjane, hizo po 60 pj.
Dzěczaze jeczki běle a pizane, hizo po 85 pj.
Wolmjane dzěczaze schtrympy hizo po 30 pj.
Wolmjane spanske pschikrywy (deki) po wschěch placzisnach.
Hotowe zychi a wupjerki hizo po 250 pj.
Watowe pschikrywy hizo po 275 pj.
Puczowanske pschikrywy hizo po 400 pj.
Blidowe pschikrywy, zuknjane, plyschowe atd.
Kozowe teppichi hizo po 125 pj.
Lozowe pschedlozki, z teppichoweje tkaniny, hizo po 100 pj.
Stwinske teppichi hizo po 900 pj.
Sofowe pschikrywy z fransami hizo po 125 pj.

Ruczne dzěła
za dzěczi a srosczenych

Krazne klanki
a zwěrjata za dzěczi

Towarstwa pschi kupowanju k hodownemu wobradzenju wozebje tunje placzisny dostawaju.

Philippi & Co.

3 na bohatej hazy 3.

Telefon 488.

Druha pschiłoha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Sobotu 16. dezembra 1911.

Kosaze koże,
howjase koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze, kunjaze,
tkhórjaze a kocże koże,
wowczu kożu a wowczu
wołmu
po najwyschschich płaczißnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wilach 11
a pschi wowßnych wilach 4,
pschi ßerbßkej katholßkej zyrkwi.

Kolowe ßeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pschihódnymi płaczeńßkimi wumĕnjenjemi
porucża

Budyßka zentrala
kolowych ßeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.
Stare maßchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maßchina ßo wĕżywuſtojnje ſtaji.
Sobotu na kamjentnej haßy.

Allgemeine
Deutſche Creditanſtalt.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

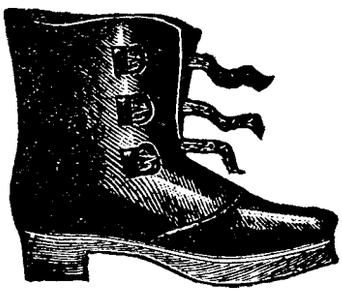
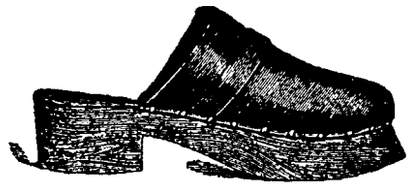
Dawamy hacž na dalßche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapołożene pjenjeſy
pschi wſchědnym wupowjedźenju 2½% | pschi 3 měßacžn. wupowjedźenju 3½%
pschi jenoměßacžn. wupowjedźenju 3% | pschi 6 měßacžn. wupowjedźenju 4%

Pschenajacże khamorowych kaſchczikow.

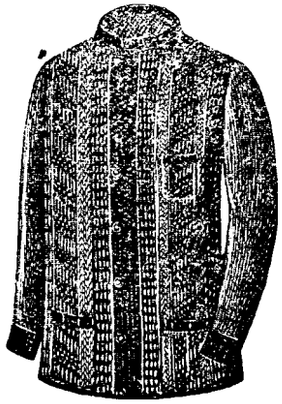
Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw
depoſitowa kaßa w Budyſchinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pschelamanſkeje drohi.)

Brunčki
po 1 hr. 20 pj. we wud. Serb. Now.

Schtóż dże ßebi **drjewjanzy,**
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane czrije
tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do
drjewjanzarnje **Oty Hebera**
na ßerbßkej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Schtrympy a ſoki
ſchtrykowane a walkowane,
rukuwate lazy
po wſchĕch płaczißnach,
normalne
koſchle a kholowy,
czopło podſchite
ſpódnje tajle,

ſpódnje kholowy,
dżĕczaze kholowy ſe ſchtaktom,
ſchenillowe rubiſcheża
a ſchawle
nowych rjanych mußtrow najlĕpßche a najtuńßche kupujecże pola
Ernsta Jordanoweje wudowy
na jerjowej haßy 5 **w Budyſchinje** na ſnutßkownej lawßkej haßy 8
w Budyßkej ſchtrykowarni ſchtrympow.

Jako pschihódne **hodowne dary** w ſnatym bohatym wubjerku po najtuńßchich płaczißnach poručam:
puczowanske toſche, puczowanske koffry, żonjaze toſche, paßy, wobalki ſa khĕrluſchowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, liſtownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlĕ, holczaze ſchulßke toſche, hólczaze tornißtry, ſchuleŕßke mapy, ßnĕdanske toſche, wiežne a podlĕßchne toſche, nakhribjetne mĕchi, gamaſche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.
T. Albert, (mějeczel **Khorla Bahla**) **ßedlarßki miſchtr**
w Budyſchinje pschi lawßkich hrjebjach 10, pódla ßerbßkeho doma.

Bjes konkurrenzy! Sso ženje wjazy njemrócźaze!

Sa kóždeho ßo placźi, moje

hodowne pschedawanje.

wopytacź. — Hobrske dźělby.

wyßokomodnych drastnych tkaninow

ßym nakupil a poruczam jako ☞ njepschetrjechene tunjo ☜

Drastne tkaniny:	6	metrow	nětkole	mk. **2.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **3.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **3.60**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **4.20**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **4.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **5.40**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **6.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **7.—**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **7.80**
Drastne tkaniny:	6	„	„	„ **8.40**

Tele dźělby ßu husto dwójzy telko hódne.

Wolmjane mußeliny meter po 50—100 np.
Wolmjane blusowe tkaniny meter po 75 np.
Koschlazy barchent meter po 30 np.

Běle płoczliwe tkaniny měter po 30 np.
Bawlmjane mußeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba židźanych drastnych tkaninow ßa poł płaczišny.

Dźělba žonjazeje drasty:

žakety, paletoty, kostumy, wjeczorne mantle, blusy ſ wolmy a židy,
☞ schórzuchi kóždeje družiny ☜
nadpadnje po płaczišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

Kóždy ßmě ßebi mój hobrski tworowy ſklad wobhladacź, byrnjež njekupił.
☞ Proschu ßebi moje wukładne wokna wobhladacź. ☜

Hodownych darow

najwjetschi wubjerk - po tunich płaczišnach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: **Sněhohwězdna wolma** k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Paßy, schlewjery, wjechlawki, tosche, kruženki, zaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.

Spódnje ßuknje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, žonjaze a dźěčaze schaty, schantka.

Sportske jaki, schawle, rodlowatske mězy, rodlowatske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsczowe boy.

Dźěčaze wobleczenja, dźěčaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěčaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tykacze, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — ßlě.

Helena Cruciusowa

na žitnej haßy 9 w Budyschinje na bohatej haßy 10.

Lischawu,

wumjern a njeczistosce koże wotstronja ſ wěstosczu

Flechtenheil

w tysach po 1 mk.

Krej czisczaze pille

k sprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodźenja tysa po 50 pj.

Krej czisczaze kapki

pschijomnje a pschihodnje ßo bjerjaze. Blescha po 75 pj.

Krej czisczazy czaj

„ſ woponazej ſnamku". Wuprohowany ßrědk pschi wschěch khorosczach, kotrež ſ hubjeneje krwě wukhadźeja. Tysa 1 mk.

Roseßłanje na wßy.

Jeniczzy woprawne dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Sa hodownu potrjebu

poruczam jako symske nowosczе

twjerde a mjehke klobuki, mužaze a hólczaze mězy

wschěch pomyßlnych formow, barbow a družinow po njeßměrnje tunich płaczišnach.

Mužaze symske mězy

hižo po 1 mk. 10 pj.

Hólczaze symske mězy

hižo po 70 pj.

Filzowe stupnje a tafle

najlěpschi wudźěłk.

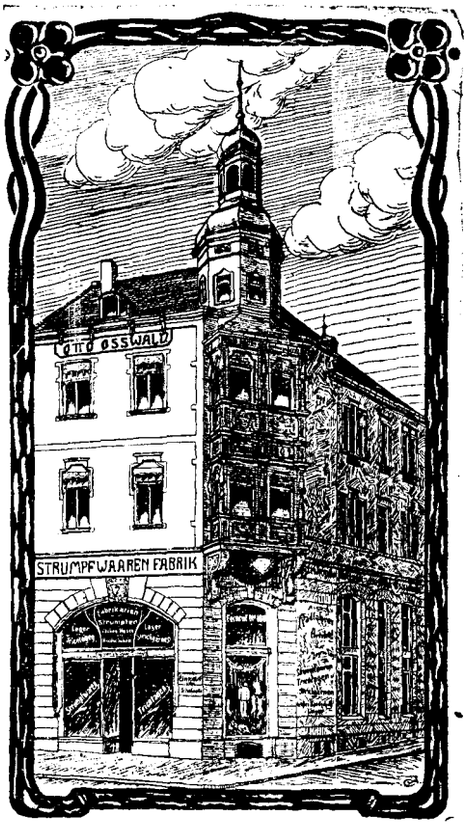
Pjelsczowe boy, czorne a pißane, jara tunjo.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 w Budyschinje na bohatej haßy 22

pódla hosczenza winoweje kicze.

Proschu, zebi wukladne wokna wobhladacz.

Otto Oßwald

:: na kamjeńtnej haßy 7 ::

je najlěpscha kupowańnja

wscheje druziny

tkaneje

spódnjeje drasty,

rukawatych lazow

we wulkim wubjerku po 1.50 hacj 18 mk.

jara woßebne wězy.

Wulki skład rukajzow,

watowanych sokow, watowanych kholowow, kolena wohrjewakow, rukajzow s palzom, spódnich taillow atd.

Normalnych koschlow a kholowow.

Jako woßebitu spezialnosć poručam

woprawne jejowe

poliwkowe pschidawki,

jejowe nudle

a wschě druziny

maccaronow.

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Pschenčznu muku

najlěpje ßo pjeczazu

kaž tež wschu

potrjebu kpjeczenju

poručza

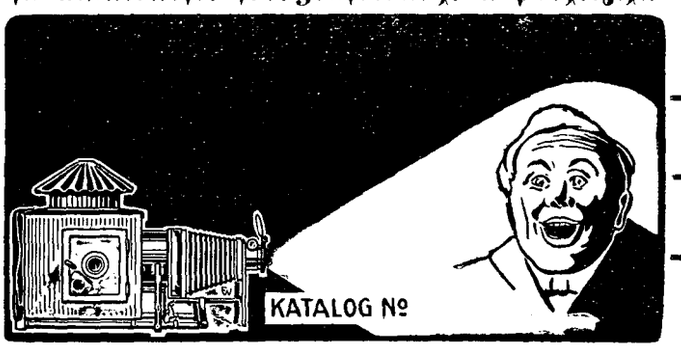
Khorla Preiser jun.

pschi zitnych wikach.

Richard Huth

1. spezialna pschedawarnja

sa amateurske fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na zerbskej haßy 13.

Najwjetschi wubjerk kraßnych

hodownych darow

po wschěch płaczisnach

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,

Königsbergske wutroby,

marzipanowe jědze,

= płody,

= warjenja,

= pleza,

= ßwinje

atd. atd., kaž tež

woßebne kuski na božodzěsczowy schtom,

a czerstwe mjedowe tytanczki

poručza

W. Müller, konditor,

pschi póstskim naměsczu.

Ia. Hodowne łołacje, w Parizu a Wiedni je kóžda medallu wuznamjenjene.

Mjezynarodne herbarnje do wschěch stron. Mjezynarodne herbarnje do wschěch stron.

Po wjele poniżenych płaczisnach

wulku dźělbu

hólczazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjaw, mantlow, żakettow, kapesow hacž sa doroscenych, **ßwětle barchentowe wobleczenja** po polojzy płaczisny.

Klobuki, khapy, mězy, schórzuchi, schaty krawatty atd.

Wurjadnje pschihódna składnosć

symsku a hodownu potrjebu

hódnych tworow pomyßlnje najtuńscho nakupicz.

pschi hłownym torhoschczu 9 **Ernst Jenke** pschi hłownym torhoschczu 9

w Budyschinje.

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

poručza po tunich płaczisnach

zychi, běle a pißane, wupjerki, ruby, łožowe płachty, trjenja, twjelki.

We wulkim wubjerku

kuski

na bożodźěsczowy schtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, bisquity a **bonbony**

porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Graka

12 na žukelnskej haždy 12.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haždy 18,

s nutskhodom na theaterskej haždy,

winowa wulkowikowarńja

porucza žwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k posylnjenju a k strowosczi.

Wino k žwjedženjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pschedawarńju njesnaja, k wjedženju dawam, so žo pola mje tuńscho kupuje, hacž pschi direktnym kupowanju s Rheina abo s Mosele, dokelž wino po waggonach dostawam a :: :: pucžowanskich wudawkow nimam. : ::

Wuporjedženje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dźěła,** twarju jako wožebitosczž: **ručzne młóczaki, želesne stistate młóczaki se žlomowym tschažakom a kschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate žynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běletnskej drózy (Bleichenstraže) 4.

Mam stajnje maschiny na składže, kotrež móža žo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacž. ::

Hody

žwjedžeń wježelosczże

bliži žo nětko pschezo bóle,

a nětkotryžkuli njewě, s czim by žwojim lubym wjeżele pschihotował. Njetrěbne wězy njedyrbjake žo pschi powschitkownej drohoczże kupowacž, a teho dla žo k woprawdźe praktiskim wězam pschima.

Duž poruczam po spodźiwnje tunich płaczišnach

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze paletoty

s dobrych tkaninow, derje žedžaze,

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja,

elegantne **sportske jupy, pschesapinaki** s najjednorischeho hacž do najwožebnischeho,

tolste symske kholowy hižo po 4½ mk.,

wodunjepschepuschesate pelerinky, fantasijowe lazy s wołmy, židy a plyscha, **dźěczaze wobleczenja,**

jenotliwe **kholowczki** a **jupki** wurjadnje tunjo.

Žonjaze a holczaze žakety a paletoty,

se **žuzna, astrachana, žomota** a **židžaneho plyscha** wschěch dołhosczow a schěrjow po wuwsaczných płaczišnach.

Dołhe žuknjane žakety prědku a sady s łohka wižaze s watowanym pscheschiwanym podschiwkom, potajkim jara czopke po wschelakich płaczišnach.

Kóždy kupz dostanje rjany dar.

Otto Preuß

mějeczel **Khorla König**

na žitnej haždy 4.

Proschu wěsczże na firmu kedźbowacž.

Bjedrich Lieber

mydlarńja

na bohatej haždy 6

porucza w snatej hódnosczi

njekapaze

móskowe, stearinowe a parasinowe žwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wschěch płaczišnach.

Pychu na bożodźěsczowy schtom

w bohatym wubjerku.

Serbski musej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měžaza wot ½11—12 hodźin.

K hodam poručam

pschihodne a praktiske dary

jako: pißanske blida, garderoby do khěže, servěrowanske blida, paneele, schwadliske blidka, palmowe stejaki, molerske podstawki, pißanske, komptoirske a klavěrske stoły atd.

Th. A. Wällnitz naßl., mějeczel J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9.

Meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Hižo nětkole nakupjene twory ßo rad hacz k hodam khowaju.

Sa symu

poručam ßwój **wulki sklad** jenož trajnje dźěłaneho

Wobuća

sa mužskich, žónske a dźěczi

po snatych **tunich placzisnach.**

Najwjetschi wubjerk

jěsdnych, honćwarskich a dolhich schkórnjow,
filzowych, ßuknjanych a pjelsczowych schkórnjow,
czrije s wjelbludowych koßmow,
domjaze stupnje, filzowe stupnje a tosle, gumijowe stupnje,
balske a towarstwowne stupnje,
mužaze a žonjaze schkórniczki

s dźerżazych kožowych druzinow a modnych formow
po 5 mk. 65 pj., 6 mk. 65 pj., 7 mk. 65 pj.,
8 mk. 65 pj., 9 mk. 65 pj.,

Jeniczka skladownja ßwětoßlawnych czrijow se snamku „Mercedes“ sa jenotne placzisny sa mužske a žónske po 12 mk. 50 pj., s luxusowym wuwjedženjom po 16 mk. 50 pj.

Pawol Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 28. Założ. 1869.

Stare, njenahladne klanki

swuporjedźuje a **ponowja** nanajrjeńscho a tunjo

friser Theodor Rother w Kamjenzu

Telefon 214. Oststraße. Blisko realki.

Wuczeßane włoßy kupuju po najwyschschich placzisnach.

K hodownym daram

poručam ßwój wulki skład

hudźbnych piskadłow

ßamopiskaze abo k wjercženju hižo po 6 mk.

Woprawne grammofony

ręczne apparaty,

kaž tež **apparaty bjes lika** po wschěch płaczisnach, hižo po 15 mk.

Pathowe apparaty bjes pscheměnjenja modela hrajne.

Guitarry, mandoliny, zithry,

na kotrychž ßo po podpołożenju notow hnydom piskacz hodźi, hižo po 7 mk. 50 pj.

Dale wulki wubjerk **hubnych a czahanskich harmonikow, hußlow, dźěczazych instrumentow, ßwukowych platow, platowych albnmow,** kaž tež **wobstatki** wschěch instrumentow.

Hermann Jeremias,

instrumenty dźěłazy mischtr

w Budyschinje na schulskej drózy 3.

Ssamßna dźěłarnja a wuporjedźerńja.

Schule a albumy sa wschě instrumenty.

Wožebje derje wuležane

zigary

jenož najlěpschich druzinow.

Zigarety

jenož prěnich firmow we wschěch ßawalkach a po wschěch płaczisnach poruča

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Moje lětuſche

wulke hodowne pſchedawanje

poſkicza

zyle woſzebje ſkładnoſtne kupowanje

wołmjanych drastnych tkaninow,
židźanych tkaninow,
bawłmjanych tworow a žonjazeje drasty.

Draſtne tkaniny, jara dobytkne
meter 30 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **1.80**

Draſtne tkaniny, jara płaczišny hódne
meter 50 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.--**

Draſtne tkaniny, Zibeliny a ſzmuhi
meter 65 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.90**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjany cheviot, Zibelin, bluſowe tkaniny
meter 80 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **4.80**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjane cheviotу, Zibeliny, bluſowe tkaniny
meter 95 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **5.70**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjane, hładke koſtumowe tkaniny, lěčne tkaniny meter 1.10 mk., wobleczenje 6 metrow mk. **6.60**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjane, hładke a ſzmuhate, cheviotу, chevrony a bluſowe tkaniny
meter mk. 1.25, wobleczenje mk. **7.50**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjane lěčne tkaniny a cheviotу
meter mk. 1.40, wobleczenje 6 metrow mk. **8.40**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjane fantaſijowe tkaniny
meter mk. 1.60, wobleczenje 6 metrow mk. **9.60**

Draſtne tkaniny, čzistowołmjane homeſpunes
meter mk. 1.80, wobleczenje 6 metrow mk. **10.80**

Draſtne tkaniny 110–130 cm ſchěroke,
prjedawſcha płaczišna meter hač mk. 5.50, nětkole meter mk. **2.50**
meter mk. **3.—**

Wołmjany muſzelin meter 90, 80, 70, **50** pj.
Běle płoczliwe tkaniny meter hižo po 35 pj.
Velourowe barchenty meter hižo po 30 pj.
Koſchlazy barchent meter hižo po 35 pj.

Džělba **köpra, pikeja,** běleho, prjedy 75 pj., nětko meter **55** pj.

Džělba **židźanych tkaninow,** čzišteje židy, ſa wobleczenja a bluſy
meter mk. 2.80, 2.50, 2.—, 1.80, 1.65, 1.40, 1.20, 1.—

Džělba žonjazeje drasty zyle woſzebje tunjo
paletoty, zakety, koſtumy, wobleczenjowe ſzuknje, wołmjane a židźane bluſy, wječorne wobwěſchki, wječorne mantle, rańſche ſzuknje, rańſche jaki. ::

Džělba ſchórzuchow,
pſchihódna ſkładnoſcź ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Saloż. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. **poruczja** Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

Klankaze iſtwy, kuchinje.

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
piſzanſke mapy a podložki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kožanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke tornistry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcziki,
kaſchcziki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
balſke a dźiwadlowe wjechliczki,
wumělſke late wěży,
kwětkowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze žohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wěży
w drjewjanych kaſchczikach,
klankaze (pópjaze) **wěży,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kožane konje
k jěſdżenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wězy ſ blacha,
jěſdne ſigury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,
latarńje magika,
kinematografy,
želeſnizy ſ gratom a ſchěnami,
želeſnizy ſ parnym cžěrjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cžěrjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a kaſprowe
dźiwadła,

Konjenzy, twjerdźizny.

Kaſchcziki ſ gratom a liſczowej pilu, drjewo ſa liſczowu pilu, potrjebu ſa liſczown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cžežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobroczne ſtólczki, dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty,

Pychu na božodźěſczowy ſchtom.

K hodam

poruczam wulki wubjerk

pschedeschczénikow,

wukhodżowanskich kijow, tobakowych trubkow

po snatych tunich płaczisnach.

Ed. Schulze nafl.

(A. Rudert.)

pódla hoschenza winoweje licze,
w Budyschinje na bohatej haßy 26.

Seelenfreund

& Co.

12. pschi lawskich hrjebjach 12.
s napschecza měschczanskeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poruczamoj swój snaty najwjetschi wubjerk
porzlina, schkleńczanych tworow, lampow,
emaillow. szubodja, szubodja s lateho želesa,
domjazu a hospodarsku nadobu,
:: pychu na bożodźěsczowy schtom ::
woßebje tunjo.

Łožowe płachty,

blidowe ruby,

dla spuschczenja tychle wězow wjele niže płaczisny,

normalne schaty, schórzuchi

teho runja po płaczisnje ponižene,
jako pschihódne **hodowne dary** poruczа

Leopold Posner

w Budyschinje
na bohatej haßy 4.

E. A. Wetzke w Budyšinje

měješčel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 salożeny * 17 na bohatej haßy 17 * telefon 144

porucza ßwój **wulki wubjerk** po tunich płaczisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wubluki,
ßwójbne wobluki,
diafanije,
domjaze żohnowanje,
schpruchi na sczénu,

figury a busty
żohnowazeho Khrystußa,
kschiże, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje drużiny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodżinu,
listne kassetty,
pychu na bożodźéščowy schtom.

Dźiwna nowosćz: **Santa-Lucia-terrakotty.**

lampowe pschikrywy, .·. .·. sczénske schkity,

pychu na bożodźéščowy schtom.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki, pschedeschczníkowe stejaki, niklowe blidka, kurjeńske blidka, blidowe nastawki, vasy, schklé, ßwěcźniki,

khojejowe, piwowe, likeurowe a czajowe servißy, bowle, piwowe karanczki, pißadła, listowe wobczežaki, listowe wahi, patentowane pijaki,

Kożane twory:

Portmoneje, zigarowe etwije, listne tosche, toschki sa visitne khartki, pißanske mapy, dokumentowe mapy, notowe mapy atd.

Pißanske potrjechby, hodowne a nowolétne : kharty : na hobrśi wubjerk.

Spěwarske ßerbske a němske, **warjeńske knihi,** **peżeńske a wobrasate knizki, albumy sa listne znamki.** ::

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Bißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Jako praktiski a pschihódny

hodowny dar

poručam ßłódnje wuhotowane

delikateßowe a ßnědanske korbiki.

Khorla Philipp

na rózku khěžorskeje a Hoschiz haßy.

— Telefon 204. —

Wilhelm Rudolph

w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoschczu 10.

Poručam ßwoje płaczisny hódne twory ßamßneho wudźélka jako

schtrympy, soki, rukajzy,

schtrykowanych a walkowanych, wulzy srjadowany skład

normalnych koschlow, normalnych ßlow, kolenahrějaki, czélne wobwjaski, schenillowe rubischcza atd.

Rukawate lazy a pótniki.

Hobrski wubjerk. Wot najtuńschich hacž do najlépschich druźinow.

SINGERowe schijaze maschiny

ßu jenoż dostacź w klamach ſ pódlastejazym schkitom abo psches agentow.

Singer Co. akzijowe towarstwo schijazych maschinow
w Budyschinje na bohatej haßy 14.

Heinrich Lange

pschi zitnych wikach 11 — w Budyschinje — pschi zitnych wikach 11

— ſ napschecza „ſkoteje hwězdy" —

porucza ßwój **wulki ſklad hotowych**

pjelsćowych worow

kaž tež wſchelakich **kožow k podſchiwanju** a **k wobßadźenju** pſcheczelnemu wobkedźbowanju porucza.

Nowoſeſchicze a pſchedźělanje

ßo najlěpje wobſtara.

Ssyre koże wſcheje druźiny

ßo po najwyſchſchich płaćiſnach kupuja.

Najlěpſchi

Aſtrachanſki kaviar

punt po 10, 12, 16, 20 a 24 mk.

porucza

Khorla Philipp

na rózku khěžorſkeje a Hoſchiz haßy.

„Snate najlěpſche a najtuńſche jězdne kola kupuja ßo pola **W. Fuchsa** ſw Budyſchinje¶ na Drażdżańſkej dróży.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jězdne kola wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika koſćoweho wolija

w Hannoverje,

je dóſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Zigary

po 25, 50 a 100 ſchtukach ſawalene, wjele druźinow, **tobak** a **zigarety** porucza **Auguſt Němz** na Moltkowej dróży 1, pódla Gambrinuſa. — Rěcźu ßerbſki. —

Pſchedawarńja

Polcźniſkich póprjanzow

kaž tež

kuſkow

na bożodźeſcźowy ſchtom

je kaž loni, na **ßukeluſkej haßy 16.**

Wo dobrocźiwe kupowanje proßy

Marja Kſchiźanowa.

Najlěpſche je najtuńſche.

Max Schückel,

ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje na bohatej haßy 18

ßwoje ſnate **ſolidne** a **płaćiſny hódne**

wobuće

w bohatym wubjerku ſe ſkłada a po měrje porucza.

Wuporjedźenja ſa jedyn dźeń.

„Moja žona bě pſches 50 lět ſ hroſnej

liſchawu

wobcźeżena. Wona njemějeſche žadyn ſtrowy bleźk na cźěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** ßo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyßazy hódne. Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Njeßměrnje tunje hodowne płaćiſny!

Cźrijki ſa małe dźěcźi

Hładke ſ wjelbkudźazych koßmow 65 pj.

Dźěcźaze cźrije ſe ſpinam.

ſ podražowanych wjelbkudźazych koßmow ſ kapu a cźeńkej kožan. póduſchu 90 pj.

Dźěcźaze kožan. ſchkórniczki

cźopke podſchite po wulkoſcźi 3.45, 2.90, 2.40, 1.90, 1.75

Schulſke ſchkórnje

ſ cźopkym podſchiwkom a bjes njeho, jara dźerżaze 5.40, 4.90, 4.40 3.75

Žonjaze domjaze cźrije

ſ podražowanych wjelbkudźazych koßmow ſ woprawnej kapu a kožanej póduſchu 90 pj.

lěpſcheje druźiny 1.75

ſ woprawnych wjelbkudźazych koßmow 3.40, 2.90 2.40

Žonjaze ſtwinſke cźrije

hładke, ſ wjelbkudźazych koßmow, ſchikowaneje formy jara dźerżaze 1.75

Mužaze ſchkórnje

ſ kože

k ſchnórowanju abo ſapinanju 4.90

Mužaze ſchkórnje

k ſchnórowanju, k ſapinanju a gumijowym cźehnjenjom 6.75

Mužaze ſchkórnje

modneje pſchihódneje formy 9.50, 8.50 7.50 6.75

Žonjaze ſchkórniczki

elegantnje po modże dźěłane 9.50, 8.50, 7.50, 6.75, 5.75

Dźěłanſke wyſſoke ſchkórnje

ſe ſaruczenym ruczným dźěłom a woßebje krute 8.75

ſe ſaruczenym ruczným dźěłom a woßebje krute 9.75

Gumijowe cźrije.

Rodlowanſke cźrije.

Woßebje płaćiſny hódne a na wulki wubjerk

ſtupnje ſ woprawnych wjelbkudźazych koßmow

ſa žony, mužow a dźěcźi.

Wſchě druźiny

filzowych ſtupnjow a toflow.

Sportſke ſtupnje.

Houſtwjerſke ſtupnje.

Shorjelska cźrijowa pſchedawarńja

na bohatej haßy 7. **A. Jacobsohn.** **Telefon 467.**

Jako **dar k Bożemu dźěću**
ßu we wudawarni Serb. Nowin
dostacź knižki **s pißanymi wo-**
brasami a se ßerbßkimu ßchtucźkami
1. ßa ßtarßche dźěći:
Schelscherjaczk a
ßchelscherjawka
2. ßa mjeńßche dźěći:
Wobraßki ßa pěkne dźěći.
Pěknych dźěći wjeßele.

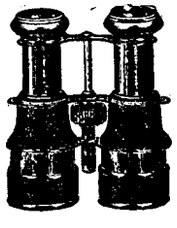
Liebsch,
ßudniski aktuar ßw. ßkužby
pßchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ßa kupowanße, hypothekße,
dismembrazike, teßtamentße a
ßawoßtajeńßtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbßki.
— Telefon czißło 177. —
Pßcheßadźowanje leżomnoßczow

K hodam poruczam bohaty wubjerk
kußkow na bożodźěßczowy ßchtom,
kaž tež
marzipanowe torty, wutroby a płody,
praßkaze bonbony, naturalne wězy,
najwoßebniße bonbonniery
hižo po 50 pj. hacź do najwyßchßchich płaczißnow,
póprjanzowe muże a żony,
woprawdźite Häberleinße Nürnbergße źiwjenße tykanczki
a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,
teho runja **bożodźěßczowe kolacze** wßchelakich druźinow.
Roßeßłanje na wězy ßpěßchne a tunjo.
Konditornja F. Staeckela
Telefon 166. **w Budißchinje.** **na ßeminarßkej dróßy 9.**

Emil **Wehrle** Załoz. 1870.
Twjelki, blidowe ruby, trjenja,
ložowe płachty, ložowe pßchikrywy,
chenillowe rubißchcźa — chenillowe ßchawle,
źidzane rubißchcźa — wolmjane rubißchcźa,
blidowe pßchikrywy — ßofowe pßchikrywy,
konjaze pßchikrywy.
Hotowe
ßłomniki, zychi, koßchle,
ßpódnje kholowy, ßpódnje ßuknje,
dźěłanße blußy, jaki, ßchórzuchi.
Tunje płaczißny!
na jerjowej haßzy 7.

Rěpu ßzykaze maßchiny
ße żeleßnymi walzami a najlěpßchimi worzlowymi ßubami
hnydom ße ßkłada na pßchedań.
Wobhladanje je tež bjes kupjenja dowolene.
Wuporjedźenje wßchěch maßchinow hnydom po tunich płaczißnach.
H. Hantßche, maßchinßka fabrika
w **Protezach** pola Halßchtrowa.
Telefon pola Halßchtrowßkeho ßarjadnißtwa czißło 40.

Pßchedźenak.
Protyka ßa Sserbow
na pßcheßtupne lěto 1912
je ßa **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Jako **hodowne dary** poruczam
optißke a mechaniße twory

jako
bryle, tłóčniki, dalokowidy, operßle
łukadła, ßtereoßkopy, lupy, barometry,
thermometry, ryßzowadła,
bantojte měry atd.,
pódla teho

optißke a mechaniße
hrajki:
laterna magika a jenotliwe wobraßy, kinematografy a jenot-
liwe filmy, elektrißowaze maßchiny, elektromotory, horzo-
powětrowe motory, parne maßchiny a pßchipowßchenße modelle
w bohatym wubjerku.
Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel,**
optikus a mechanikus. — Telefon 435. — na ßeminarßkej haßzy 5.

Phönixowe, Grützнerowe,
Viktoria- a
faffowe ßchijaze maßchiny
ßa domjazu potrjebu
a rjemjeßło.
Dokładne roßwuczenje w ßchiczu a wußchiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.
Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyßchinje
Telefon 435. **na ßeminarßkej haßzy 5.** Telefon 435.

Serbßke blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

Kakao
ßaruczeny czißty
punt po **75** pj.
poruča
Walther Arnold
na bohatej haßzy 12.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjeđor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 51. Sobotu 23. decembra 1911. Lětnik 70.

Hodowny spěw 1911.

Nam je ßo narodźiło
Dźenß dźěćźo najrjeńśche,
S tym je nam naczińiko
Najwjetśche wjeßele.
Hdźe macźe dźěćźo żane
Bje=wśchěmi dźěćźimi,
Kiž było też tak rjane
We ßwojim narodźi?

Nam ßyn je ſ njebjeß daty
Do rukow naścheju,
So njebył wjaz' nam wſaty
Se ßwojej dobrotu.
Sso jeho zyle wſdała
Je Boża luboſcź k nam,
A ßmilnoſcź Boża dała
Je jeho nětko nam.

Hdźe mamy tajke dary,
Kaž dar je hodowny?
Ty młody a ty stary
Ssy pśches njón bohaty.
Dha njech cźe wobohaćźi
We twojej khudobi,
So to by měł, schtož płaćźi
We wśchitkej wěcźnoſcźi!

Sso poſtróź nětko, hela,
Se ßwojim kraleſtwom!
My mamy radźićźela
Pod tutym dźěćźatkom.
Ma wono mozy mało
We ßwojim dźěćźatſtwje,
Dha wśchak je pśchiſporjało
Ssej knjejſtwo po ßwěcźe.

Tak knjeźi dha na ſtoli
We ßwojim kraleſtwje;
Duž budźmy jemu kwoli
Nětk wśchitzy hromadźe!
Wón wjedźe knjejſtwo měra
A knjejſtwo prawdoſcźe,
Duž jeho cźeſcźićź wěra
Nětk hody ſapocźnje.

O dźěćźo, daro Wótźny,
Ty naſche wjeßele,
Bóh wulki ßy a móźny,
Hacź ßy też móliczke;
Spožcź, ſo ßo teki damy,
Kaž ßy ßo dało nam,
Tak ſo cźe wobkhowamy,
Hacź dźemy k njebjeßam!

Franzowſki ßejm a marokkowſke wucźinjenje.

Franzowſki ßejm je po pjećdnjownym jednanju do němſko=franzowſkeho wucźinjenja wo Marokkowſkej ſwolił. Mjes mnohimi rěcźemi je woßebje rěcź Deſchanela, pſchedßydy komißije ſa ſwonkowne naležnoſcźe ſajimanje ſbudźiła. Wón radźeſche wucźinjenje ſa prawe ſpóſnacź. Franzowſka je Ruſkej a Jendźelſkej wſchěnje roſprawy podawała. Franzowſka dyrbi ßebi nětko na koſkocźiwe jednanje ſe Schpaniſkej a Marokkowſkej pomyßlicź. Deſchanel na rěcź khěźora Wylema II. w Tangeru ſpominaſche, kotraž je njewotwißnoſcź Marokkowſkeje ſaruczika, a na ßłowa němſkeho póßłanza wjerćha Radolina: „Stejimy dźenßa ſady Marokkowſkeje ſe wſchěmi mozami.“ Deſchanel potom dopokaſa, kak ßu ßo wobſtejnoſcźe pſcheměnike. Runoprawoſcźi druhich ſtatow w Marokkowſkej wſchak Franzowſka njemóże ſadźěwacź. Hłowna wěz je, ſo w Fezu nichtó druhi (mjenujzy Franzowſka) njeknjeźi, dyžli w Algiru a w Tunißu. Rěcźnik na rjekowſke dobycźe Algira ſpomina a ſo Franzowſka w Marokkowſkej ſapocźany ſkutk dokónczi. Wón potom na Kongo pſcheńdźe. Schkodowanje, kotrež je Franzowſka tam poczerpika, njeßmě ßo po liczbje koloniſtow wobliczicź, ale po rjekowſtwje Franzowſow, Brazzy a jeho towarſchow, kotſiž ßu tule koloniju ßwojej wótcźinje darili. Franzowſka dyrbi na prawa Belgiſkeje w Kongoſkim kraju a Schpaniſkeje w Marokkowſkej dźiwacź. Pſchesjenoſcź Franzowſkeje ſ Jendźelſkej hromadźe ſ ruſkim ſwjaſkom ſa ſakhowanje měra rukuje. Franzowſka dyrbi ßwoje dźěło w Marokkowſkej hnydom ſapocźecź. Rěcźnik potom cźmowy wobras wo wobſtejnoſcźach Europy roſwi. Italſko=turkowſka wójna, bědźeńża mjes Němſkej a Jendźelſkej a wobſtejnoſcźe na Balkanje měrej hroża. Němſka ßo prózuje, ßwět hoſpodarſzy dobycź a pyta ßo w Marokkowſkej, Perſiſkej, Chinje, w Alexandriji, pſchi Kongowſkej rězy a w Bagdadźe wupſcheſtrěcź. Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach njemóże Franzowſka mjes planami ßwobodnje wuběracź.

Nadpad na jendźelſkeho miniſtra Lloyda Georga.

Jendźelſke žónſke, kotrež ßebi politiſke prawa mužow žadaju, mějachu ßobotu ſjawnu ſhromadźiſnu w Londonje. Tež miniſter Lloyd George tule ſhromadźiſnu wopyta a pſcheczíwo wupſcheſtrjenju wólbneho prawa na žónſke rěcźeſche. Hdyž miniſter ſe ſhromadźiſny dźěſche, jedyn muźſki do njeho moßaſnu zigaretowu tyſku, ſ kamjenjom wobcźeżenu ſ wotmachom cźißny. Tyſka tuteho do hłowy trjechi a jemu hubu wobodrje a jene wócźko ſrani. Rana ßo ſdaſche ſtraſchna bycź, a bojachu ßo, ſo ßo wócźkowe widźenje ſhubi. Naſajtra pak lěkarjo ſpóſnachu, ſo widźenje njebudźe ſchkodowacź. Jako nadpadnik ßu 18lětneho pißarja Allana Roßa Macdoupalla wußlědźili a hnydom pſched ßud ſtajili. K wußudźenju ſranjeny miniſter pſchińdźe a praji, ſo ßebi krute khoſtanje nježada. Wobſkorżeneho k jaſtwu na dwaj měßazaj a k dyrbjenſkemu dźěłu ſaßudźichu.

Italſko=turkowſka wójna.

Sańdźeny tydźeń ßu ſaßo nětkotre bitwy pſched Tripolißom byle. Pola Homſa połdra bataillona alpſkich honjerjow na wobhonjeŕſkim marſchu nětkotre cźrjódy Arabſkich wuhlada. Cźi ßo khroble wobarachu a hakle zofachu, hdyž běchu wjele ludźi ſhubili.

Na italſkej ſtronje ſchtyrjo mužojo padžechu a jědnacžo ßo ſranichu. — Pola Benghaſia njeje ßo niczo noweho ſtało.

Ssylny wětrowy ſtork je njedželu kólnju ſa italſke wodźliwe ballony w Tripolißu powalił. Pſchikrywaj dweju ballonow a motory ßu ßo cžežko wobſchkodźiłe. Pſchikryw jeneho ballona ßu poſdźiſcho w oaſy namakali.

W Tripolißu, Tadjurje a w Ainzarje je wſcho cžicho woſtało. Pónd̄elu rano bataillon grenaděrow a wotdžělenje hórſkeje artillerije k wobhonjenju 12 kilometrow k połodnju ſ Ainzary wucžahny, tola nihdže njepſcheczela njewohlada. Pſchi pucžu nětkotre cžěła turkowſkich wojakow leżachu. Ainzaru Italſzy ſpěſchnje wobtwjerdžuja.

Bitwa w Birtobraſkej oaſy.

Wyſchk Fara bě 19. dezembra pſchikas doſtał, Turkow, kotſiž běchu Birtobraſku oaſu wobßadźili, tam pſchekhwatacź. Wón rano w 3 hodźinach ſ tſjomi bataillonami pěſchkow, wotdžělenjom hórſkeje artillerije a ſchwadronu jěſdnych ſ Ainzary wuńdże a bliſko 1/2 11 hodźinow do bliſkoſcže oaſy dóńdże. Po krótkim artilleriſkim wohnju wyſchk Fara bataillony pěſchkow ſ ranja poſtupowacź da. S tejele ſtrony a ſ połodnja chzyſche wón oaſu wobſtupicź. Mjes tym ſo pěſchzy rucže pſches muricžki a płoty poſtupowachu, na dobo njepſcheczela we wobtwjerdženym ſtejiſchcžu wohladachu. Njepſcheczeljo hnydom do Italſkich tſělachu. Mjes tym wotdžělenje turkowſkich wojakow ſ pſchewodom eſkadrony jěſdnych ſpyta Italſkich na prawizy wobſtupicź. Njepſcheczel bě pſches 3000 muſkich ßylny. Wyſchk Fara ßwojich wojakow na prawizy ſhromadźi. Njepſcheczel wospjet nadpady na Italſkich cžinjeſche, pſchi cžimž ßo wón rucže wumjetanym pſchěrowam hacž na 500 krocželow pſchibliži, tola Italſzy wſchě nadběhi wotraſychu. Po ſaßměrkanju Italſzy w pſchěrowach k wojowanju hotowi woſtachu. W nozy Turkojo hiſchcže tſi nadběhi ſcžinichu, tola wſchě ßo wotraſychu. Wokoło 4 hodźin rano wyſchk Fara ſpósna, ſo bě njepſcheczel ßwoje ſtejiſchcžo w oaſy wopuſchcžik. Hdyž běchu Italſzy ßwojich padnjenych w oaſy pohrjebali a ſranjenych do Ainzary wotwjeſcź dali, ßo woni ſawrócžichu a wjecžor 1/2 11 hodźin do Ainzary pſchicžahnychu. Na italſkej ſtronje je 6 muži padło, 2 offiziěraj a 28 muži je ßo ſraniło. Turkojo ßu ßwojich morwych a ſranjenych ßobu wſali, tola je wěſte, ſo ßu woni wjele ludźi pſchi ßwojich khrobłych nadběhach ſhubili.

Rußojo a Turkojo w Perſiſkej.

Perſiſke knježerſtwo njeje hacž dotal rulkemu knježerſtwu ſa ſkſchiwdźenje ruſkeho konſula žadane doſcžcžinjenje dało. Ruſzy wojazy teho dla k perſiſkemu hłownemu městu Teheranej cžahnu. Ruſke knježerſtwo wudawa, ſo ßo ruſke wójſko ſ Perſiſkeje wrócźi, tak bórſy hacž perſiſke knježerſtwo žadanje Ruſkeje dopjelni.

Perſiſzy w ßwojej njemóznoſcźi Turkow na pomoz wołaju. Jako najßylniſcha muhamedanſka móz dyrbjeli Turkojo Ruſkim w Perſiſkej pucź ſaſtupicź. Hdy by Turkowſka to ſamohła, by wona ſawěſcže hnydom Ruſkel wójnu pſchipowjedźiła. Turkam pak ßo nětkole podobnje tak dże, kaž Perſiſkim. Woni njejßu mohli ani albanſki ſběžk porahycź, ani ßo nawała Italſkeje do Tripolißa a Cyrenajki dowobaracź, a nětkole dyrbjeli Perſiſkeje dla ſ Ruſkej wójnu wjeſcź? Nětkotre tyßazy wojakow drje maja Turkojo pſchi perſiſkich mjeſach ſtejo, tola te ßo njemóża Rußam napſcheczo ſtajicź. Po jenej njewobkrucźenej powjeſczi ßu pjecža Turkojo pola Choia do Rußow ſraſyli, a nětkotre hodźiny dołho je ßo ſ wobeju ſtronow tſělało, a ſkónczńje ßu ßo Rußojo a Turkojo do ßwojich prjedawſchich ſtejiſchcžow wrócźili. Na turkowſkej ſtronje je pjecža jedyn muž padnył, a nětkotſi ßu ßo ſranili. Rußojo ßu pjecža dweju morweju měli.

Jendželſka je Solumſki pſchiſtaw wobßadźiła.

Jendželſka je pſchezo poßlednje lětdźeßatki ſa tym žadała, ſo by ßo Solumſki pſchiſtaw wot Benghaſiſkeho kraja wotdžělił a ßo k Egiptowſkej pſchipowěßnył. Pſchi nětcžiſchej italſko-turkowſkej wójnje je Jendželſka tole wotmyßlenje do ſkutka ſtajiła. Wona je turkowſke knježerſtwo nuſowała, Solumſki pſchiſtaw ſ wokolnej krajinu Egiptowſkej wotſtupicź. Na to je Jendželſka Solumſki pſchiſtaw ßwojim wojakam wobßadźicź dała. W Italſkej ßo na Jendželſku pyrja, ſo je ßebi wona też ßwój dźěl wudrěła. Na podobne waſchnje je ßebi Jendželſka po poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje Cypriſku kupu pſchißwojiła.

Powjeſcź wo wobßadźenju Soluma pſches jendželſkich wojakow je po żyłej Italſkej wulke roshorjenje ſbudźiła. Knježerſtwo je pjecža wobſamkło, proteſtowanſke pißmo do Londona póßłacź. Němſki póßłanz w Londonje je pjecža hižo ſ jendželſkim knježerſtwom jednał, Italſki proteſt njeſměje žaneho wuſpěcha. Jendželſka Italſkej k woli kraj dobrowólnje njepuſchcźi, na kotryž je ras ßwoju ruku położiła.

Revoluzija w Tibecze.

Pſched dwěmaj lětomaj je China Tibet ſe ßwojimi wojakami wobßadźiła a tamniſcheho duchowneho knježerja Dalailamu wotehnała. Cžile chineſzy wojazy ßu ßo nětko chineſkej revoluziji pſchiſamkli. Woni ßu ßo do ſtatnych kaßow dobyli a je wurubili. Tyßazy konjow a mulow ſebrawſchi wojazy do Chiny wrócžo cžahnu.

Revoluzija w Chinje.

Saſtupjerjo revoluzionarow a khěžorſkich wutoru w Shanghaiu wo wobſamknjenju měra jednachu. Pſchi ſapoczatku poßedženja ßo roskaſowarjej khěžorſkich, Juanſchikajej, a wjednikej revoluzionarow, Lihuanſengej, telegram ſ napominanjom póßła, ſo dyrbja pſchiměr dźeržecź. Revoluzionarojo pjecža na žadanju wobſteja, ſo dyrbi Mandžuſka dynaſtija wotſtupicź, tola ſo khěžor a prynzojo penſiju doſtanu.

Sjednoczene ſtaty ßu Ruſkej wikowanſke wucžinjenje wupowjedźiłe.

Židowſka móz je w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki runje tak ßylna, kaž we wjetſchim dźělu europiſkich ſtatow. To nam prawje jaßnje pſchi wupowjedźenju ruſko-amerikanſkeho wikowanſkeho wucžinjenja pſched wocži ſtupi. Dokelž ßo ruſke knježerſtwo wobara, amerikanſkich židow do Ruſkeje puſchcźicź, ßu ſjednoczene ſtaty Ruſkej wikowanſke wucžinjenje wupowjedźiłe. Na tajke waſchnje chzedźa ßebi wukrajni židźi te ßame politiſke prawa w Ruſkej dobycź, kajkež maja tam kſcheſcźijenjo. Hdy by Ruſka amerikanſkim židam ßwoje mjeſy wotewriła, by wona to też židam ſ druhich krajow pſchiſwolicź dyrbjała. Nětkole dyrbi ßebi kóždy, kotryž chze do Ruſkeje pucžowacź, wot polizajſkeho ſarjadniſtwa teho kraja, kotrehož je wón poddan, wukrajny paß wobſtaracź. Tutón paß pak hiſchcže prawo k pſchebywanju w Ruſkej njedawa, jeli ſo jón njeje ruſki konſul wobkrucźił. Tole wobkrucźenje pucžowaŕ jenož potom doſtanje, hdyž może wón ßwoje kſchcžeńſke wopißmo pſchedpokožicź, dokelž njeje w paßu wěra naſpomnjena. Hdyž paßowy wobßedźeŕ njemóže kſchcžeńſke wopißmo pokaſacź, to rěka, jeli ſo je wón žid, potom ßo jeho paß njewobkrucźi, khiba jenož ſ jara wobcžežnymi wobſtejnoſcžemi. Wón dyrbi k temu dopokaſacź, ſo po poruczńoſczi jeneho pſchekupza do Ruſkeje pojędże. W tutym padże wón wobkrucźenje doſtanje, tola ßmě jenož tſi měßazy w Ruſkej pſchebywacź, mjes tym ſo kſcheſcźijanowy paß ſcheſcź měßazow płacźi, kotryž ßo na njewobmjeſowany cžaß podlějſchi. Hdyž pak chze jedyn žid dlěje dyžli 3 měßazy w Ruſkej pſchebywacź. dyrbi ßebi k temu dowolnoſcź ruſkeho polizajſkeho miniſtra wobſtaracź, kotraž pak ßo też jenož na jedyn měßaz dawa. Hdyž chze jedyn wukrajny žid hiſchcže dlěje w Ruſkej pſchebywacź, je k temu pſchihłoßowanje zykeho miniſterſtwa pod pſchedßydſtwom miniſterſtwoweho pſchedßydy trěbne. Tele pocžeženje chzedźa židźi ſ pomozu knježerſtwa ſjednoczenych ſtatow wotſtronicź. Ruſke knježerſtwo ßo ſ cžežka židam podwoli. Duž je móżno, ſo mjes Ruſkej a ſjednoczenymi ſtatami k złownej wójnje dóńdże. Pſchi tajkej bychu ſjednoczene ſtaty bóle ſchkodowałe, dyžli Ruſka.

Bleſche ſe ſelenym ſyglom.

Hdy budźiſche po Handriju Rybaku ſchło, njebudźiſche praweho hodowneho ßwjedženja trjeba było, ſ najmjeńſcha njebudźiſche wón nikomu niczo wobradźecź trjebał. Ale na pſchijimanje darow bě wón zyle wěſcže rady hotowy. Tola nimo ſtareho wuja ßwojeje žony na zykym ſchěrokim ßwěcže nichtó njebě, kiž mohł jemu něſchto wobradźicź, też tón pak bywaſche dźeń a ſkupiſchi. Tak ßo ſ najmjeńſcha Rybakej ſdaſche. Schtož wſchak jemu jeho žona wobradźeſche, to dyrbjeſche wón ßam ſapłacźicź. To dźě ßebi wona ſ hoſpodarſkich pjenjes wuſbytkowaſche. A tute ji wón tola ßam dawaſche. Pſchidaty bě potajkim lědma hiſchcže tón cžaß, kotryž wona na wuſchiwanje a pleczenje nałożeſche. A dokelž bě ſaſtojnik, kotryž ßwoju krutu mſdu doſtawaſche, njech ſpěſchnje, njech pomału dźěłaſche, duž ßebi prawje myßlicź njemóżeſche, ſo je też cžaß něſchto hódny.

Jeho pjenježne wobſtejnoſcže budźichu jemu hewak dowoliłe, němu małe hodowne wjeßele pſchihotowacź. Jeho dokhody ſe ßłużby a ſamoženje, kotreż bě jemu žona ßobu pſchinjeßła, běchu doſcź wulke, ſo ßmědźeſche ßebi małe pychaŕſtwo dowolicź a pſchi

tym hischcze zwojimaj zynomaj nëschto k lutowanju na bok położicź. Ale wón bë sahe woßyrocźił a potom pola ludźi, kiž zami dźëczi njemëjachu, wotrostk. Taj cźlowjekaj pak, njedźiwajo wscheje schwarnoscze, tola praweho srosymjenja sa to njemëjeschtaj, kak rjane hodowne wobradźenje je. S tajenym sdychowanjom wón tydźenje do hód zwojej żonje małe liczby pjenjes dawasche, kotrež zyle nusnje trjebasche, so by hodowne blido se schtomom a pjekarskimi wëzami, worjechami a małymi darami pschiprawiła. A bjes rjaneho pschedwjeßela wobstarowasche zwojej żonje a dźëscźomaj dary, kotrež chzysche jim wobradźecź. Wón k temu cźucźa njemëjesche.

Pschi tom wschak hewak wopacźny cźlowjek njebë. Wón mëjesche żonu a dźëscźi po zwojim waschnju woprawdźe lubo, bë zo jich dla do sawëscźenja żiwjenja wyßoko sakupił, płacźesche na zynow hischcze woßebite premije, so byschtaj we zwojim cźaßu pjenjesy k ruzy mëkoj, hdy byschtaj jako dobrowólnikaj zkużiłoj. Tež do pokkadnizy sa wudowy kózde schtwórcź lëta pschinoschki płacźesche. Tola pschi wschëm tym zebi jeno na pschichod myßlesche. Radoscze, kiž by woprawdźe pschitomna była, wón njesnajesche; a hdźeżkuli ju pola druhich widźesche, mëjesche ju sa khostajomnu lohkomyßlnoscź. Njedźiwajo teho pak zo stajnje na to mjersasche, so bë jeho stary wuj po jeho mënjenju skupy. A wón zebi myßlesche, so tón tola k temu wëscze ma, dokelź bë njeżenjeny stary hólz. Pschi tym wschak wuj Jan na narodnaj dnjej jeho dźëscźi zwëdomicze kedźbu dawasche a tež na hody njesabywasche. Ale dawasche tunje hrajki, „praskot“, koż by Handrij Rybak prajił, mësto teho, so by jimaj nëschto skotnych do ruki stkócził. A jeho cźetka dostawasche schokoladu a dobre knihi, tež wëzy, na kotrež nan zwójby żenje pjenjes njemëjesche, wuj Jan mjenujzy bë stary schibak, kiž husto runje to cźinjesche, schtoż mëjachu drusy mudri ludźo sa njerosomne; a jeno we wuskich wulizach se starymi nakoßnymi khëżemi, w kotrychż khudźi ludźo bydlachu, mëjachu hinasche lëpsche mënjenje wo nim.

Nëschto dnjow do hód bë jeho cźeta na drósy setkała, runje duzy k pjekarjej, hdyż chzysche zwojimaj hólczkomaj mjedowe tykanzy pjez. Tu bë zo k njej pschidał a zo praschał:

„Na, Hańża, schto dha dyrbju hólczkomaj tón ras kupicź?“

„Schtoż zebi ty zam myßlisch, wujo.“

„A tebi, schto? By znadź ty Handrija Sejlerjowe shromadźene spißy mëcź chzyła? Te zu runje sa zrëni pjenjes na pschedań!“

„Mojedła wujo, ale mnoho khwile k cźitanju nëtkole wokoło hód tola nimam. Njemohł ty sa te pjenjesy tón krócź radscho nëschto druhe kupicź?“

„To zo wë, ale tute spißy dźë zo njetrjebaja runje nëtkole na hkowu cźitacź. Duż je kupju a chzu tebi hischcze nëschto druhe pschidacź. Schto dha zebi, luba cźeta, woßebje pschejesch? Jeno mi wërnoscź praj.“

„— sa Jana kupicź?“ wona zo sacźerwjenjejo a zo satorhujo rëcźesche.

Wón dołho zlëdźo na nju hladasche.

„Hm, myßlisch znadź zebi, so by jemu nimo pjenjes hischcze schto druhe wjeßele cźiniło?“ wón bórbotasche.

„Ale to zo wë, wujo Jano. Handrij je tebi tak dobry ... a ... a ...“ wona zo sahori.

„Na, dobre! Duż chzu tón krócź na njeho woßebje derje spominacź“, stary zebi rosmyßli a s krótka zo rosznudźiwschi woteńdźe.

Wscha roswjeßelena bë żona zwojemu mandźelskemu powjedała, so ma wuj Jan myßle, tute hody na njeho zyle woßebje spominacź. Na to bë Rybakez nan s tajkim wobliczom poßkuchał, so bë widźecź, so je s dźëla spokojom a s dźëla njedowëriwy.

* * *

A nëtkole bë zo Boži wjeczor, na kotryż zo wutroba wschitkich dźëczi dawno wjeßelesche, s nowa k semi pschibliżił. Wóń jëdlowych hakosow, tykanzow a jabłukow s kóżdych khëżnych duri wustupowasche; lubosne hodowne khërlusche s pobożnych pradawnych zerbskich cźaßow se rta pëknych a wjeßełych dźëczi klinczachu, tu a tam hižo zwëczki na hodownym schtomje do wjeczornych zmërkow sabłysckowachu.

Tež pola Rybakez bë rumpodich khëtro sahe sakkapał. Knjeni Hańża zo na to wustejesche, njedźiwajo zucheje pokkadnizy, kotraż bë ji k temu k ruzy, hólczkomaj kraßne wobradźenje a prawu hodownu radoscź pschihotowacź. Tež Lejna, zkużobna holza, zwój nadobny dźël dosta, a płokazej żonje a tež płatazej schwalczi, kotrejż bëschtej ji hischcze se starschiskeho domu zem zwërnej, zo njedźiwajo teho, so zo jeje mandźelski, każ kózde lëto, na to hórschesche, dwaj korbaj s zyrobu a małymi darami natykaschtaj. Wjeßele jeho hólzow wëso tež jemu wutrobu saja, a woßebne schantka, kotrež bë jemu żona s lubosnymi mjenami mjelczo rjenje wuschiwała, bëchu tež jemu witane. Ale hdyż nëtko s wobdarjenych jedyn po druhim k njemu pschińdźe, so by zo tež jemu podźakował, njesacźuwasche tamneje cźicheje radoscze, kajkaż zo jeho mandźelskej s wulkeju bruneju wocźi błyschcźesche. Kak temu tak, to zam njerosymjesche. Jeno trochu cźujesche, so dźak, kotryż wona żnëjesche, mjenje njenucźeny a mjenje khwatnje se rta pschikhadźesche, dyżli tón, kotryż jemu se sarjekowanjom zo wuprajesche.

Do tehole wjeßełeho rosbudźenja zo nadobo na khódbje saklinka. Sskużbał na prosy s khëtro wulkim paketom stejesche.

„To je wot wuja Jana!“ hólzaj hawtowaschtaj a skakaschtaj wokoło rjanych wëzow, kiž bëchu hischcze wobwalane, a njemóżeschtaj docźakacź, so byschtaj wschitko widźakoj. Ale nan jimaj tak rucźe po woli njebësche. Prjedy Lejnu do kuchinje pößkachu, wjeczeŕ pschihotowacź. Potom hakle zuki rosßukowasche a wukkadowasche. Tu zo maka żelesniczka Jurkej, starschemu s jeho hólzow, wunóri, schikowany konjemz s brunakomaj a bëłoschomaj Hanskej, mkódschemu zynkej; tyski se złódkimi wëzami, s Połcźniskimi póprjanzami, tity s worjechami, na poßledku paket knihi, to bëchu „Handrija Sejlerjowe shromadźene spißy“.

„Ssame hłuposcze!“ Jan Rybak bórbotasche a wotewri drjewjany kaschcźik, kotryż bë cźiscze na dnje leżał.

„To je tebi, Handrijo!“ knjeni Hańża wjeßeła rjekny; knihi wuhladawschi bë zebi hižo myßlika, so bë wuj Jan na zwoje zlubjenje sabył.

„Wino!“ Rybak s ramjenjomaj scźahujo sawoła a pjecź schijatych bleschow, se selenym syglom sawrjenych, se zkomy swucźaha. „Nimo teho hischcze Grünbergske! To je najkißalscha družina, kotruż wón ma. Po pjecź a schtyrzycźi pjenjeźkach blescha! To je mi zam powjedał. To na niczo motane njeje!“

„Ale ty zy jo tola khwalił, hdyż bëchmy poßledni krócź pola wuja na hoscźinje?“ knjeni Hańża zebi snapscheczźiwicź swëri. „Sa wubjerny jo ty wukhwali, hdyż zo wuj tebje woprascha!“

„Ach haj, zmëdźach dha jemu do wocźi prajicź, so je zamo kißako porno temu mëd, schto?“ wón zo roshori. „Mjersacź mje s tym chze, to je jaßne. Tola chzu zo na kedźbu bracź, s njeho picź. Wsmi blesche, njedótknu zo jich!“

Mjersazy zo do zwojeje stwy wotzali, doniż wjeczeŕ njebë hotowa. Wotwlakujo zo, sa khwilu jeho mandźelska k njemu pschińdźe a jemu lubosczźiwje włoßy majkasche. Wona mëjesche hischcze nëschto na staroscźi a zebi tola wuprajicź njewërjesche.

„Stara wudowa Hapla je zem pößkała, Jano, hacź ji tola nëschto toleŕ pożczili njebychmy. Jeje zyn je khory a lëkarstwo je drohe. Wino dyrbi też picź ...“, wona se sarjekowanjom powjedasche.

„Kak so to na naß dóńdźe?“ wón twjerdźe wotmolwi.

„Wona tola nëtko hižo dwazyczi lët w naschej zwójbje płoka!“

„A je kóżdy krócź zwoju msdu dostała, nimo teho hischcze zu woßebite dary, kiž ji jutry a tež nëtkole saßo scźelesch! Ale dobre, ty dyrbisch spósnacź, so mi wo to njeje, sawal ji tež bleschu s mojeho hodowneho wina zobu, a tež schwalczi mojedla. Tola pjenjes dla mje na pokoj wostaj. Ja zam k prënjemu do cźëßnoscze pschińdu!“

Knjeni Hańża scźini, każ mëjesche kasane; tola dóńdźe tež k nalutowarniczkam dźëscźi a zebi s njeju nëschto wupożczi, prjedy hacź Lejnu wotpößka s korbom.

Potom dźëchu k wjeczeri sa blido, na kotrymż bë nahladny kharp pschihotowany a dachu zebi derje zkodźecź ...

* * *

Wokoło dźewjeczich, hdyż knjeni Hańża w Sejlerjowych „Symskich wobrasach“ pschisprawny hodowny spëw pytasche a nan zo prózowasche, Jurkej satepjenu lokomotivu do spëcha sahnacź, saschwórcza swónczk njejabzy. Stara schwalcza to bësche, kiž s dycha zo wubëżawschi do jstwy pschikhwata.

„Mëjcze wutrobuy dźak, luba knjeni Rybakowa!“ wona wutrobnje rjekny. „Ale s tymi pjenjesami, to ja njewëm, hacź je zyle po prawym! ... Telko dźë cźaß żiwjenja njejßym dostała!“

Rybak poßkuchasche. Bë znadź jeho żona mjelczo saßo wjazy cźiniła, hacź bë trjeba?

„Kajke pjenjesy, cźeta Hana?“ wón zo krucze praschesche.

„Ja wo pjenjesach niczo njewëm, Hana“, s ramjenjomaj scźahujo knjeni rjekny.

„Nó ... te dwazyczi hriwnow!“ njesrosymliwje stara zucha wudowa zo sarjekujo powjedasche a zwëtky skoty s kapzy cźahasche. To zebi hnydom tak myßlach ...“

„A tón so je w mojim korbje byk?“ njewëriwje zo knjeni Hańża woprascha.

„Sawëscze, nad korkom winoweje blesche pschisyglowany!“ wona

powjedaſche. „Ja chzych ju hnydom wotewricź, dokelž chzyſche mój žyn wino woptacź!“

„Na tajkele wězy tola!“ Rybak ſakſchicža, kotremuž žo njenadźizy rosjaßni. „To bě woprawdźe pſchehladana wěz!“ A ſkoty ſpěſchnje do kapßy tykajo rosbudźeny žo wopraſcha: „Hdźe ſtara płokarnicža bydli? Hnydom tam dyrbju a ji druhu bleſchu wina donjeßu!“

Sa dwě mjeńſchinje bě hižo duzy tam a žo po wuſkich cźmowych a wukhodźenych ſkhodach horje maßaſche a wotewri durje do bydła ſtareje žony, bleſchu cźerwjeneho wina pod pažu dźeržo.

W niſkej ſtwicžzy žo hodowny ſchtom njeßwěcźeſche, kaž bě žebi to žam myßlik. Ani ſa jabłukami, ani ſa tykanzami njewonjeſche. Pſchi błukim žłabym žwětle pak hnydom ſady na poſcźěni łožo wuhlada, ſ kotrehož ſahłwkow błěde wobliczo khoreho hólza hladaſche. To bě ſtara wudowa ſe žwojim khorym žynom. Dźiwne cźucźe jemu ſchiju ſadźernjowaſche, tak ſo ani „Dobry wjeczor“ wuprajicź njeſamó.

Potom pak płokarnicža jeho ſpósna a hnydom tak derje, kaž ji ſtare ſtawy dowolachu, poſkoczi.

„Ow, tole tola“, wona žo žmějo a płacžo rjekny, „knjes Rybak žam! ... Nč, tajkale cźeſcź! ... Ssyno, to je dobry knjes Rybak, kiž ſtajnje tak khutnje hlada a ma pſchi tym tola tak dobru wutrobu! Tón je dźenža tak dobre wino póßłak ſe ſkotym ſyglom ſwjercha, ſo žmój žebi mohkoj tebi pólvra ſ haptyki a do něſcźe wuhla kupicź w tejle ſymje. Luby knjes Rybak, hdyž budźecźe wy hižo dawno w ſemi, budźe mój žyn hiſchcźe na tónle Boži wjeczor ſ dźakownej wutrobu ſpominacź.“

Kaž wo žnje wón cźujeſche, ſo jemu ſtara wudowa ruku wokoſcha a ſo jemu wulke žylſy na nju kapaju; a dźiwnje žo žwětlazej wocźi dźakneho młodźenza jemu do woblicža hladaſchtej. „Alle ně tola!“ wón žo ſkónczńje ſarjekowaſche, mózńje porſkajo. „Wy dźe mje wohańbjecźe! ... Tule je cźerwjene wino waſchemu žynej. Druheho njech woſtaji, te žo khorému njehodźi, te žama pijcźe!“

Hdyž bě potom ſaßo na dróſy, bě jemu tak dźiwno we wutrobje, kaž hiſchcźe ženje ſa žiwjenje. Radoſcź dawanja bě na dobo ſpósnał a zyłe hinaſchi žo wón domoj wróczi, dyžli bě prjedy był.

Jemu žo wobliczo žwětleſche a wón bě wſchón roswjeßeleny. „Ty dźe žy wſchitkón hinaſchi, Handrijo!“ žona jeho powita. „Tajkeho cźe hiſchcźe njejžym widźała, ſo by tak lubje do žwěta hladał!“

To běchu žohnowane hody! (Kónz.)

Boža nóz pod jědlu.

We lěžu pola Ssadowej
Wět' howri w ſymje tſchěſkatej;
Wón budźi ſ drěmka žamotnu
Tam jědlu cźěmno-ſelenu.

Duž jědła želnje ſaſtona
A žarujo žo pokłonja,
So kóžda hałsa nakhili
Sso dele na row wojeńſki.

Mjelcź, wichorje ty howrjaty,
Tu ſ Kužiz Sserb je hrjebany;
Wón w zuſbje dałokej ſpi žam,
Ja jeho hórku ſtražicź mam.

Krej jeho widźach cźerwjenu,
Dych cźežko žrěbacź pſched žmjerczu;
Bróń w lěwej ruzy dźerżeſche
A prawu ſkoži k wutrobje.

Ból cźerpjo žłowczka njerjekny,
Bě wóczko ſkožił k Kužizy;
Wón cźiſchinko jo ſandźela,
Hdyž rańſche ſerja ſłhadźeja.

A dźenž je ſaßo Boža nóz,
Hdźež Sbóžnika nam póßła Wótz,
Sso młodźi, ſtari ſraduja
A hodow ſchtomy ſybola.

Duž woněm, dźiwi wichorje!
Dźenž žerbſki wojak w zuſobje,
Kiž w rowje dréma žamotny,
Tež ſchtom měcź dyrbi hodowny.

A hlejcźe, wichor woněmi,
Sso ſ wěžow ſdalnych ſaſwoni:
Nóz Boža khutna, žwjatocźna
Sso dele k hórzy pokhila.

Sso jědle hakły tuleju,
Měr Boži cźiſche dychaju,
A ſ njebja jaßnje ſyboli
Sso hwěſda na row wojeńſki!

K. A. Fiedleŕ.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Woheń.) Pónd̆elu w nozy wokoło 1/2 1 hodźiny bě pſchi mjaßowych jědkach w kólni tapezérarja Königa woheń wudyrił. Nimo duzy žo ludźo wohnja dohladachu a poliziji powjeſcź wo tym dachn. Sa něktore mjeńſchiny hižo ſwony na měſchcźańſkich wěžach wohnjowu woboru na pomoz wołachu. Tež žo poradźi, woheń bórſy poddußycź. Naſtata ſchkoda něhdźe 300 hriwnow wucźini. Tež blidaŕ Bach, kotrehož dźěłarnja ſ Königowej kólnju mjeſuje, ſ wohnjom ſchkoduje. Jemu je žo wjele drjewa wopaliło.

S Budyſchina. (Woheń w Hochaufez pſchadowni.) Ssrjedu dopołdnja wokoło 10 hodźin bě žo w Hochaufez pſchadowni wokma we wjelkowarni najſkerje ſe ſaparjenjom ſapalika. S pomozu parneje žykawy waggonoweje fabriki žo mużſtwam Budyſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory poradźi, woheń ſalecź, prjedy hacź žo wón dale rosſchěri. Pſchi haſchenju žo tež Dobruſchanſka wohnjowa wobora wobdźěli.

— Budyſzy měſchcźanſzy ſaſtupjerjo žu wutwarjenje nětcźiſcheje wyſchſcheje měſchcźanſkeje holcźazeje ſchule ſ dźeßacź rjadownjemi ſacźißli; dokelž ma nětkole město hižo bjes teho pſchewjele wudawkow. Nowy ſchuliſki twar pſchi dwórniſchcźowej dróſy žebi 700,000 hriwnow žada. Sa ſchule Budyſchin wulke woporу pſchineße. Sa realnu ſchulu je žo poßlednje lěto 47,000 hriwnow, ſa pſchekupſku ſchulu 13,000 hriwnow, ſa induſtrijnu a pſchemyßlowu ſchulu 21,300 hriwnow, po tajkim hromadźe 82,500 hriwnow płacźiło. Hajniſtwo je 62,280 hriwnow wunjeßło.

— Ssylny wichor, kotryž tele dny ſakhadźeſche, je pſched bohatej wěžu pſchi žitnych wikach ſ khětreje wyßokoſcźe jenu wulku elektriſku lampu na pleſtr dele cźißnył. Na ſboże wona njeje na nikoho padnyła, tak ſo nichtó njeje do ſchkody pſchiſchoł. W dźěcźazej ſahrodźe pſchi Moltkowej dróſy je wětr jenu lipu powalił.

— Ssněh, kotryž běchu wjedrowuſtojni ſa hody wěſchcźili, w naſchich ſtronach po wſchěm ſdacźu wuwoſtanje. Na horach je žo žrjedu wjeczor wjetſcha hromada žněha naſchła, tola naſajtra je wón hižo roſtał. Duž budźemy najſkerje ſelene hody žwjecźicź. Pſched 25 lětami bě runje na wopak. Tehdy bě žrjedźna Europa do wulkeho žněha ſawalena. Syma bě w dezembru ſ wopředka mika. Hakle 20. dezembra wětſik wot ranja mjerſnjenje a žněh pſchinjeße. Ssněh žo pospochi tſi dny žajeſche a w Budyſchinje meter wyßoko leżeſche. Swonka města žo wulke žepje nawěchu. Po dróhach a żeleſnizach wſchón wobkhod pſcheſta. Ludźo, kotſiž běchu na pucźowanju, dyrbjachu něktore dny na měſtnje woſtacź, na kotrymž bě jich žněh pſchekhwatał. Najhórje bě ſa pucźowarjow w żeleſniſkich cźahach. Woni žu druhdy daloko wot wßow a městow w žněſy tcźazy woſtawſchi něktore dny w cźahu ſymu a hłodu mrěcź dyrbjeli. Tež na žudniſtwach žo dźěło wulkeho žněha dła hacźeſche. Wobſkorżeni a žwědzy njemóżachu žo ſe wßow pſches žněh pſchebědźicź, a žudniſke jednanja dyrbjachu žo teho dła wotſtorcźicź. Najſrudniſche bě, ſo mnohich ludźi pó cźmje w žněſy błud wobeńdźe a ſo žu w žněſy ſmjerſli. Tež w bliſkoſcźi Budyſchina je tutón ſrudny dóńt někotrych ludźi podeſchoł.

S Małeho Wjelkowa. Doſpołne poražene žu Puderowi pſchiwißowarjo tu poczerpili. Sekretar žwobodomyßlneje ſtrony Hofmann ſ Draždźan a direktor Johne ſ Budyſchina we wólbnej ſhromadźiſnje wolerjow ſe žwojej ſrěcźniwoſcźu žłepicź pytaſchtaj. Zyły twar jeju wopacźnych wudawanjom pak žo ſwróczi kaž hartaza khěžka, hdyž žo měſchcźanſki kubleŕ Gräfa ſ Budyſchina a kubleŕ Wuſtmann ſ Hnaſchez žłowa jimaſchtaj. Pudorowi pſchiwißowarjo ſe ſrudnym nawjedźenjom domoj cźahnychu, ſo běchu žo ſaßo ras podarmo prózowali.

S Hornjeje Hórki. Sańdźeny ſchtwórtk w nozy žu w tudomnym Gäblerez hoſcźenzu paduſchi pobyli. Delka wokno korczmaŕſkeje ſtwy wutłóczińſchi žu tam něktore bleſche palenza a něktore kaſchcźiki zigarow ſebrali. Samk rěcźazeho apparata a ſamk pjenjeżneho kaſchcźika žu wotpacźili, tola tam pjenjes njenamakali. Po ſdacźu cźi žami paduſchi žu žo tu žamu nóz w Bobolzach do Gruhlez hoſcźenza dobyli a tam ſ rejwanſkeje ſale tſi ſareſane hußy žobu kaſali. Naſajtra rano ſ cźaßom po polizajſkeho pßa póßłachu. Tón bórſy do Bobolz do a do Hornjeje Hórki pſchińdźe, tola ani tu, ani tam žłěd ſa paduchami njenamaka. Na druhich měſtnach dźe wón tež njeje paduchow wußłědźił, abo hdźež je žłěd namakał, tam je žo mylił. Do najwucźeniſchich pßow wón ſawěſcźe njeßkuſcha.

S Budeſtez. S radoſcźu žo tu wſchudźe mjes nami powjeſcź wita, ſo ſmějemy tſecźi dźeń hodow ſ dypkom 8 hodźin w tudomnym Vogtez hoſcźenzu ſaßo wulki žwójbny **žerbſki wjeczor.** Wſchelake poſkicźenja žu žo nam nětk do hód w žwójbnych ſhromadźiſnach abo pſchi hodownych žwjedźenjach naſcheje młodoſcźe ſtake, ale běchu w němſkej rěcźi. Tón krócź budźe hinak. Tſecźi dźeń hodow je **naſch narodny dźeń.** Wón žłuſcha nam Sserbam. Wſchě poſkicźenja žo w lubej macźerńej rěcźi ſtanu. Sserbſzy žo ſpěwa, žerbſzy žo rěcźi, po žerbſkim waſchnju chzemy žo ſtowarſchicź a ſabawicź. Wjeczor žo wuhotuje wot Budeſcźanſkeho žerb-

ſkeho towarſtwa „Lubin“. Druhi króćź ſtupi towarſtwo ſ tutym lětźa do ſjawnoſćże. Prěni króćź ßo to w lětnym cźaßu ſta. Wjećźor bě derje wopytany. Někotryźkuli pak pſchiſchoł njebě, dokelź ſtejachmy w nuſnym lětnym cźaßu. Tón króćź nichtó żaneho ſadźěwanja nima.

Duź pſchikhadźujćże ſ cźrjódami ſ bliſka a ſ daloka, ſtari a mkodźi, nanojo a macźerje, ßynojo a dźowki, hoſpodarjo a cźeladni! Kóźdy pſchiſtojny Sserb je wutrobnje witany. Saſtup je zyle tuni, ſo ßo nichtó njeby ſatraſchicź dał. Shromadnje chzemy ßerbſke ſpěwy ſpěwacź, ßłyſchećź pak teź luboſne ſynki naſcheho khora, kiž pod wuſtojnym wjedniſtwom knjeſa kantora Ssmoły ſe ßwojimi kherluſchemi nam wjećźor porjeńſchi. Teź ßerbſke dźiwadło ßo pſchihotuje. Lětdźeßatki ßo to tu wjazy ſtako njeje. Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa. Wſchelake hry druhdy tola niz runje cźerſtweho ducha ßo naſchemu ludej pſchedſtajeja, tu ſmějemy něſchto dobre, khmane, nadobne, narodne a wótcźinſke. Schtoż pak ſpěwy nam ſpěwaja a hra nam we wobraſach pokaſuje, to budźeja rěcźniźy nam ſe ßkowami wukkadowacź. Ssu hižo lubi hoſćźo ßwój wopyt nam pſchilubili. Tak je ſa wſcho ſtarane.

Nětk pak hotujmy a wjeßelmy ßo na naſch ßerbſki wjećźor! Pſchewińmy wſchě ſadźěwki, kiž chzedźa naß wotdźerźećź! Nadźijamy ßo, ſo teź ſ bratrowſkich towarſtwow ſaſtupjerjo naß ſ wopytom poćźeſća a ßwěrni Sserbjo ſ Bukećźanſkeje a Michalſkeje a ſ Wjelećźanſkeje woßady naſch wjećźor wopytaja kaž pſched létami. Cźim wjazy jich ßmy, cźim rjeńſcho je, hdyž luboſćź k naſchemu Sserbowſtwu naß ſjednocźa a wótcźinſki duch nam wutroby ſhrěje. Budź tutón wjećźor, ſchtoż po pſchećźu a żadanju tudomneho towarſtwa bycź chze, dźeń narodneho ſbudźenja, ßwójbneho ſjednocźenja a wótcźinſkeho poßylnjenja ſa wſchěch wopytowarjow!

S Wjeleczina. Jedyn rěſniſki pomoznik rěſniſkeho miſchtra Ernſta Gröſchela we Wjeleczinje bě ſańdźenu póndźelu po jenu w Hornjej Hórzy kupjenu krutwu ſchok. Pſchi Wjeleczańſkich knježich hatach ßo wona na dobo wutorhny a prjećź cźěrjeſche, pomozníka kruch pucźa ſa ßobu wleczo. Někotſi mużojo ßo hnydom ſa njej puſchcźichu, cźmy dla pak jich ßledźenje bjes wuſpěcha woſta. Wutoru rano ſaßo někotſi Wjeleczenjo krutwu pytacź dźěchu. Tón króćź ßled ſa njej pola Kwětkoweho Doka wohladachu a teź krutwu bórſy namakachu a wuwjaſachu.

Se Zicźenja. Sahrodniſka żiwnoſćź ſ klamaćnju a khofejownju cźißko 5 tu, K. E. A. Panachej ßkuſchaza, budźe ßo létßa 6. februara dopołdnja w 10 hodźinach na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S Hodźija. Tudomne towarſtwo żonow a holzow je wóndano w Eignerez hoſćźenzu něhdźe 100 woßobam hodowne wobradźenje wuhotowało. Mjes darami běchu kożowe pſchikrywy, konfirmandſke wobleczenja, wjele wołmjaneje draſty a rjane dźěćźaze wobleczenja. Teź zyroba ßo wudźěli, jako khofej, połcź, kołacże, zigary atd. Towarſtwowy wodźeŕ, knjes farař Kſchiżan, mějeſche němſku a ßerbſku rěcź a na hody jako na ßwjedźeń ßwětła a luboſćże pokaſowaſche, ſa kotruż dyrbimy dźakowni bycź.

S Hućźiny. Pſchi poßlednim wohnju na knježim dworje w Hućźinje njeje, kaž bě wopak wocźiſchćźane, Maleſchanſka, ale Bukonjanſka ßykawa prěnja na pomoz pſchijěła a wodu do wohnja ßykała. Teho dla je wona prěnje myto doſtała.

S Kluſcha. Mjes howjaſym ſkotom tudomneho ryćźerſkubkoweho najeńka Schmutzlera je pokhroma wudyriła. Kluſch je ſawrjena krajina, do wobkedźbowanſkeje krajiny Sahkow, Lichań, Sdźar a Sdeŕ ßluſcheja.

Cźeſćźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedźa ſa nje na

1. ſchtwórtlěto 1912

do prědka płacźicź, njech nětko **80 pj.** we wudawaŕni **Serbskich Nowin** wotedadźa.

Cźi, kotſiž ßebi **Serbske Nowiny** pſches **póſt** pſchinjeſećź dadźa, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ßo ſa **Serbske Nowiny** na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž teź w druhich krajach němſkeho khěżorſtwa **90 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny ſ pſchikłohu „Pomhaj Bóh“ płacźa na póſćże **1 hr. 30 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

S Bukez. Sańdźenu wutoru je ßo cźěło ſakſkeho wojeŕſkeho połnomóznika, ßwobodneho knjeſa ſe Salza a Lichtenau, pjatk w Barlinje ſemrjeteho, w ßwójbnym rowniſchćźu na tudomnym pohrjebniſchćźu khowało. Póndźelu wjećźor bě ßo cźěło ſ paradnym transportnym cźěkowym woſom ſtatneje żeleſnizy na Pomorcźanſke dwórniſchćźo pſchiwjeſko. Njedźiwajcź wulkeho wětra bě ßo wjele ludu pſchi dwórniſchćźu ſhromadźiło. Sa kaſchćźom ſemrjeteho mandźelſka ſ dźěćźimi, jeho bratr, wurjadny póßłanz a połnomózny miniſter w Barlinje, ßwobodny knjes Ernſt ſe Salza a Lichtenau, jeho ßwak, generalny leutnant Krug ſ Nidda a pſchichodny ßyn, hrabja Pfeil a ſa tutymi mnoſy wyßozy knježa a deputazija offizěrow a podoffizěrow dźěchu. Se ſkoro połnej liczbu bě na khowanje Bukećźanſke wojeŕſke towarſtwo pſchiſchło. W Bukezach k. farař Mjeŕwa żarowanſki cźah pſched zyrkwju wocźakowaſche, w kotrejź ßo cźěło na mary ſtaji. Helm, mjecź a epauletty kaſchcź pſchikrychu, a na dwěmaj puzakomaj mnohe ſemrjeteho rjady leżachu. Pſchi kaſchćźu bě ßo wjele kwětkoweje pychi położiło. Knjes farař Mjeŕwa mějeſche jimazu troſchtowanſku rěcź na ſakożku Lukaſcha 24, 29: „Knježe, woſtań pola naß, dokelź ßo k wjećźoru pſchibliżuje“. Po njej pod wodźenjom k. kantora Kećka zyrkwinſki chor „Kak w cźichim měrje wſchitzy cźi ſbóżni ſpja“ ſpěwaſche. Khěżora pſchi khowanju Barlinſki gouverneur generalny wyſchk ſ Keſſel a ſakſkeho krala generalny leutnant ſ Müller ſaſtupowaſche.

S Pomorz. Najſtarſcha woßoba naſcheje wßy, dźěkaćźerka Marja ſwudowjena Khěżnikowa, kotraż je we wulkej khudobje żiwa, 16. dezembra ßwój 90. narodny dźeń ßwjećźeſche. Jenoż mało ludźi ßebi wyßoku ſtarobu ſtaruſchki ważicź wjedźeſche, a tola je wona zuſeho podpjeranja jara potrěbna.

S Cźornoboha. Wſchitkich wopytarjow Cźornoboha ſawěſcże powjeſcź ſwjeßeli, ſo je Budyſka měſchćźanſka rada 30 000 hriwnow ſa powjetſchenje korcźmineho twarjenja na Cźornoboſy poſtajika. Plan ſa nowotwar je hižo hotowy.

S Hornjeje Borſchcze. Pjatk tydźenja ßu ßo tudomnemu żiwnoſćźerjej Pjekarjej 300 hriwnow kradnyke. Mjes tym ſo Pjekarjowa mandźelſka popołdnju khofej warjeſche, wona w najſtwje něſkajki ropot ſaßłyſcha. Měnjo, ſo jejny muż horka po domje khodźi, wona dale na to njekedźbowaſche. Sa khwilu ßo durje delnjeje jſtwy wocźinichu, a jedyn derje draſćźeny zuſy ſaſtupi. Sſo bojaſnje roshladujo wón Pjekarjowu wo ſchalku khofeja proſcheſche. Ta jeho próſtwu rad dopjalni a chzyſche jemu teź hiſchcże pomaſku wotkracź. Zuſy pak praji, ſo nima khwile jěſćź a ßo rucże wotßali. Na dworje ßo ſ wobßedźerjom ſekkawſchi wón płóſchiky nimo njeho khwataſche. Hakle naſajtra Pjekarjezy ſhonichu, kajkeho hoſćźa běchu poměli. Hdyž Pjekař w najſtwje komodźiny kaſchcź wucźahny, ſo by ßebi něſchto pjenjes do Budyſchina ßobu wſak, wón wuſtróżany widźeſche, ſo běchu ßo 300 hriwnow, kotreż tam khowaſche, ſhubike. Bjes dwěla je zuſy je kradnył. Pjekař ſkoku do Budyſchina khwataſche a paduchſtwo tam żandarmej woſjewi. Tón pak ßo ſapowjedźi, ſa paduchom ßledźicź, dokelź Hornja Borſchcź do wokrjeża Hodźijſkeho żandarma ßluſcha. Hacź dotal hiſchcże njejßu ſa paduchom żaneho ßleda namakali. Pjekarjowa ſchkoda by hiſchcże wjetſcha byko, hdy budźiſche wón něktore dny pſched tym khětru ſummu ſa pſchikupne hnojidła njeſaplacźił.

S Polpizy. Tudomnemu murjerjej Wenzelej, kotryż je ſe ßamßnym ßmjertnym ſtrachom jenu ſchulſku holzu ßmjercźi tepjenja wukhował, je wokrjeßne hejtmanſtwo pjenjeżne myto pſchiſwoliło.

S Rakez. Njedźelu wjećźor w ßylnje wopytanej ſhromadźiſnje w „ſakſkim domje“ ſekretar ßwobodomyßlneje ſtrony, Hofmann, ſa khěżorſtwoßejmſkeho kandidata Pudora rěcźeſche. W ſcźěhowazej debacże kubler Hancża ſ Protez, Skala ſ Kukowa a ryćźerſkubkowy najeńk Heger ſ Pßowjow ßwobodomyßlnemu rěcźnikej napſchecźo ſtupaſchtaj. Hofmannej ßo zyła hromada wopacźnoſćźow mjes jeho wudawanjemi dopokaſa. Jara ſajimawe bě wurěcźowanje dla dawka na tworownje. Hofmann chzyſche doukaſacź, ſo dawk na tworownje niczo njepomha, wón pak njemóżeſche ſapřećź, ſo tworownje ſ wulkimi ſummami wólbnu agitaziju ßwobodomyßlnych podpjeraju. teho dla chzedźa ßwobodomyßlni wot tworownjow woßebity dawk wotwobroćźicź. Żadyn rjemjeßlnik a wikowaŕ njeßměł teho dla jeneho ßwobodomyßlneho do ßejma wolicź.

S Khróſcźiz. Pſched 400 wolerjemi ſańdźenu njedźelu tu we Wjenkez hoſćźenzu khěżorſtwoßejmſki ſapóßłanz Gräſa rěcźeſche. Jeho pſchednoſchk jenomyßlne pſchihłoßowanje namaka. Pſchi debacże ſapóßłanz Kokla ßwoje wjeßele nad tym wupraji, ſo je Gräſa pſchezo ßwojim ſaßadam ßwěrny był a ſo ßo k ſchćźijanſkej ſtronje dźerżi, kotraż ma ßo nětkole wſchudźe pſched nadběhami liberalisma wo-

baracz. Wo tym tež poßlednje jednanja w druhej komorje ſa'ſkeho ßejma ßwědcza. Wobßedźeŕ kupjelow Marijneje ſtudnje, Jäger, Pudorowe a Bukowe wuprajenja roskobaſche a ſatraſchazu politiku ſozialdemokratiſkeje ſtrony wobßwětli. Kantor Hila porok „Bautz. Tagebl.“, ſo je Gräfa katholikam potajnje konzeßije cžinił, jako njewěrny a wumyßleny wotpokaſa. To je jenoż wólbny trik tychle nowin, kotrež ßo ſ zyka wěrnoſczow njedźerża. Wón ßwoje ßkowa ſe ßerbſkej ßkawu na Gräfu ſkónczi. Fabrikſki wobßedźeŕ Bürger ſ Biſkopiz praji, ſo je dźenßniſcha ſhromadźiſna na njeho wudźerżazy ſaczíſchcz cžiniła. Tu wón widźi, ſo luboſcz a dźakownoſcz hiſchcze dobre dno namakatej. Wucžeŕ Sſkodeńk na to pokaſowaſche, ſo liberalni hacz do lěta 1893 wróczo dźeja, ſo bychu Gräfu wucžeſczili. Twar liberalnych kžow pak hižo ſaßypuje. Faraŕ Delan ſ Baczonja Gräſn ſa jeho domowinſkej politiku a ſa jeho wuſtupowanje ſa wótczinu a kſcheſczijanſtwo khwaleſche. S jednorymi ßkowami ßo ſkakaŕ Sarjenk ſ Khróſczíz Gräfje ſa jeho prózowanje wo kamjenjowu induſtriju naſcheho wokrjeża dźakowaſche. S dźakownoſczu ſa to wſchitzy dźěkacžerjo Nukniczanſkich a Hórkowſkich ſkakow dźeń wólby ßwój hłóß Gräfje wotedadźa. Rěcžnik ßwojich towaŕſchow napominaſche, ſo bychu ſe ſtołow ſtanywſchi Gräfje tſikróczu ßkawu wunjeßli. Wjecžor ½11 hodźin ßo wulkotna ſhromadźiſna ſkónczi.

S Jitra. Tu bě ſańdźenu póndźelu poßedźenje Wjeßneho Wólbneho Towaŕſtwa, kiž k. wucžeŕ Kral ſ Kamjeńza nawjedowaſche. Schwarna cžrjódka bě ßo tu ſeſchła. Knjes Kral nam roſeſtaja ſakoženje a ſameŕ Wjeßn. Wólbn. Towaŕſtwa; wón pokaſowaſche tež na to, kak nuſne je, ſo ßo tele towaŕſtwo tež pola naß roſſchěrja. A ſo bě prawje rěcžał, je ſ teho ſpóſnacz, ſo ßo hnydom 20 muži ſapißa. Druſy bórſy ſcžěhuja. Wjecžor we 8 hodźinach wotewri k. ryczeŕkubleŕſki najeńk Schewcžik ſ Pěſkez ſjawnu wólbnu ſhromadźiſnu, kiž bě derje wopytana, ſe ßkawu na krała. Potom k. wucžeŕ Kral nimale hodźinu dołho rěcžeſche wo praſchenju: Koho wolimy? Wón jaßnje dopokaſa, kak ſtej ſa naß ſozialdemokratija a liberalismus a jeju ſaſtupjerjej Buk a Pudor njemóżnaj. Kſcheſczijanſzy ſmyßleny cžłowjek a dozyła ratał móże ßwój hłóß 12. januara jenoż naſchemu dotalnemu ſapółkanzej **Gräfje** dacz. Woßebje rěcžnik tež na Pudorowe żadanje, ſo ma ßo nabożna wucžba ſe ſchule wotſtronicz, pokaſowaſche. Pſchitomni rěcžnikej doſpołnje pſchihłoßowachu. Knjeſaj Schewcžik a ryczeŕkubleŕ ſ Kanig wobaj na doſcz ſnate ſaßkużby naſcheho dotalneho ſapółkanza pokaſowaſchtaj. W ßwojim ſkónczným ßkowje k. wucžeŕ Kral woßebje hiſchcze ſpomni na njepſchiſtojne wojowanje liberalnych agitatorow. — W naſchej wokolinje nichtó niczo wo ſbożu liberalnych wjedźecz njecha. Něſchto cžeŕwjenych mamy wſchak tu w bliſkoſczi.

S Połpizy. Tudomne kralowſke hajniſke ſarjadniſtwo chże kruch 1238b Dubjanſko-Kißliczanſkeho pucža ſahnacz. Snapſchecžiwjenje pſchecžiwo tutemu wotmyßlenju ma ßo hnydom Budyſkemu hamtſkemu hejtmanſtwu ſapodacz.

Se Semiz. Dokelž tu woda wjazy njedoßaha, je naſcha gmejna ſchlifarſki młyn, pola Kinicza leżazy, ſ Polanez hatom kupiła, Woda něktorych ſporych żórkow ßo w kótliſchcžu ſhromadźi a ßo wot tam do naſcheje wßy powjedże.

Se Żitawy. Po Awſtriſkej a Wuheŕſkej je ßo pokhroma ſaßo roſſchěriła. Teho dla je ßo pſchiwos ſchparateho ſkota wot tam do Němſkeje ſakaſał.

S Cžornjowa pola Kamjeńza. Mjes Kamjeńzom a Jelenjowom je tudomny kubleŕ Schołta ſ tym do njeſboża pſchiſchoł, ſo ßo jeho kóń pſched jenym automobilom ſpłóſchi. Schołta ſ woſa ſkoczi a tak njeſbożownje padże, ſo ßebi dwě rjeble ſłama.

S Freiberga. (Cžeſtne wuſnamjenjenje.) Naſch wucženz a wótczinz knjes profeſor dr. Ernſt Muka we Freibergu bu wot miniſterſtwa kulta a ſjawneho wucženja ſa ſaſtupnika rektora pſchi gymnaſiju Albertinum pomjenowany a doſta ſ dobom titul „konrektor“. Tute wuſnamjenjenje je wulka cžeſcz ſa zyły narod.

My knjeſej konrektorej wutrobnje gratulujemy k tajkemu „Bożemu dźeſczu“.

S Lejna. Njedźelu 2. adv. je ßo w Bożim domje khěžkaŕ Jan Groba jako nowowuſwoleny ßobuſtaw do ßwojeho zyrkwineho ſaſtojniſtwa ſapokaſał. Mjenowany ſtupi na měſto ſemrjeteho wumjeńkarja Matyja Jenkela, kiž bě pſches 25 lět ſe ßobuſtawom Lejnjanſkeje zyrkwineje rady był. Jako rodźeny Sserb ſtaraſche ßo ſemrjety ſ wutrobu ſa to, ſo by ßerbſka narodnoſcz w Lejnje woſtała a ſo by ßo w Bożim domje Boże ßkowo ßerbſki předowało. Jako pobożny kſcheſczijan hladaſche wón ßwěru ßwojeho ſaſtojniſtwa a lubowaſche wobydlenje Bożeho doma. Jeho naßlědnikej pſchejemy Boże żohnowanje k jeho ſkutkowanju w naſchej woßadże a proßymy jeho, ſo njeby żenje tych ſapomnił, kiž ßu, każ wón, ßerbſkeho rodu a ßerbſkeho jaſyka.

S Wochos. Sańdźeny pjatk, 15. dezembra, wjecžor ¼12 hodźin ßo na woheń pſchebiwaſche. Dołho njeſßmy Bohu dźak tutón ſynk ßłyſcheli. Wſchitko khwataſche won. Khěžka Khryſtoſa Laduſcha pſchi ſchoßeji ſtejeſche w płomjenjach; tſecha bě ßo hižo nimale ſpalika. Ludźo běchu poł naſy ſ doma wuběżeli, zyła draſta a domjaza nadoba, ßyno, ßłanjo, ßkoma a żito ßu ßo ſpalike; lědy ßo poradźi, ſkót wucžahnycz a něſchto maleho ſe iſtwy. Naſcha nowa ßykawa je tu prěni krócz dźěłała, pſchi haſchenju a wukhowanju ßu mużojo wſchu próżu nakożili. Khěża běſche ſe ßkomu kryta a teho dla jenoż niſko ſawěſczena. Njech ßo tež ſwonka naſcheje woßady něktoryżkuliż da pohnucz, tutemu khudemu wotpalenemu ſ nuſy wupomhacz. Dary pſchijimujetaj rychtaŕ a faraŕ we Wochoſach.

S Wochos. Tele dny je ßo wobſchěrna petizija krajnemu wubjerkej pſchepodała, ſo by ßo ſchoßeja wot Běleje Wody do Wochos jako twjerdy pucz wutwariła. Wo tu wěz ßo ſajimowachu Bělkowſki hamtſki pſchedſtejicžeŕ k. Rummert, naſch krajny ſapółkanz knjes rytmiſchtr ſ Jena nad Jamnom a wjele ludźi. Tu do Wochos běſche njedźelu tydźenja roſrěcžowanje ſkaſane, pſchi kotrymż běchu nimo mjenowaneju knjeſow rychtarjo ſe ßußodnych wßow pſchitomni. Wobſamknu ßo, petiziju ſ podpißmami ſ 12 wßow ſeſtajecz a ſ deputaziju knjeſej krajnemu radźicželej ſ Lucke w Rósborku pſchepodacz, kiž je hižo pſchilubił, tu wěz po móżnoſczi ſpěchowacz. Bóh daj, ſo by ßo wſcho derje poradźiło. Woženje drjewa je tu tak mózne, ſo jenoż ſ Wochos ßamych 6600 woſow wob lěto do Běleje Wody dże a kak wjele hiſchcze wyſche teho ſ druhich wßow! W naſchim cžaßu żeleſnizow njeje wjele puczow ſ tajkim móznym wobkhodom, każ ſchoßeja ſ Mużakowa do Budyſchina; tehodła ßo nadźijamy, ſo ßo naſcha próſtwa bórſy dopjelni.

S Brěſowki. Do naſcheje wßy ßu liberalni tež chżyli pſchińcz a naſchim buram ßwoje wobſbożaze wucżby pſchednoſchowacz. Ale jim je ßo woſjewiło, ſo naſchi burja ſa to żanej wuſchi nimaju a ßo liberalnym ſawjeſcz njedadźa. Teho dla hakle pſchińcz njetrjebaju. By ßo jim ſchło każ druhdże, ſo nichtó njeby do ſhromadźiſny pſchiſchoł. Naſchi burja wjedża, ſo, hdyż tež ma liberalny kandidata ſkote mjeno, tola liberalna politika ma ſa bura proſcheŕſki kij, a duż budża woni na dnju wólbow wſchitzy ßwój hłóß k. krajnemu radźicželej dr. Hegenſcheidtej dacz.

S Tſchělneho. Sańdźenu njedźelu mějeſche tudy Wochożanſke ßerbſke towaŕſtwo ßwoju měßacžnu ſhromadźiſnu, na njej ßo roſprawjeſche wo naſhonjenjach na Raiffeiſenſkim ſwjaſkowym dnju we Wrótßławju. Něktore ßobuſtawy tež wuprajachu ßwoje myßle wo wólbnym hibanju a ſhromadźiſnach, kotrež ßo tu a tam wotměwaju, hdżež móżemy tež wot politiſkeho njepſchecžela wuknycz. Witamy kóżdeho a wolimy naſcheho ſapółkanza. — Tónßamy dźeń wjecžor mějachu ſchulſke dźěcži hodowne hracże a ſpěwanje pod nawjedowanjom knjeſa kantora Fouchſa, kotrež ßo jara derje ſpodobaſche. Dźěcži běchu wſchitko ſa krótki cžaß jara derje nawukle a hrajachu ſ wulkej wuſchiknoſczu.

S Hamora. Dokelž je prjedawſchi póſtowy agent, knjes wucžeŕ em. Barthel, wumrjeł, ßo póſtowa agentura knjeſej Viewegej tudy pſchepoda.

S hole. W Běłej Wodże ßo wſchelaki lud ſe wſchěch kónzow hromadu naběži a duż je bjes dźiwa, hdyż je tu a tam ßkyſchecz, ſo ßo ludźo nadpaduja. Tak ßu ßo wſchelaki ras na dźěkacžerjow ſ Mikorasa, hdyż ſ dźěła domoj jědźechu, dali. Jenemu żeleſniſkemu ſtražnikej ßu pjecża ſ revolvrom hroſyli, hdyż jim njecha pjenjes dacz. — Wo jenym rěſniku ßo powjeda, ſo chżyſche ßo k njemu, hdyż pſches ſahrodu jědźeſche, żónſka ſ wulkim korbom na khribjecże na wós ßydnycz. Wón ßo na njej ßmili. Na wosu pak ßo dohlada, ſo ma ſpody ßukńje mużaze kholowy. Wón teho dla kſchud puſchczi a jej kaſaſche, jón ſběhnycz. W tym, ſo wona dele ſlěſe, rěſnik cžekny; ale dwaj pachołaj ſ hole na njeho pſchiběżeſchtaj a chżyſchtaj jeho ſadżerżecz. Tola podarmo. W korbje je ßo pjecża wſchelaki mordarſki grat namakał. — Schto je na tutym powjedanju wěrne, ßo prajicz njehodźi.

S Krjebje. S woßudnym pſcheměnjenjom je ßo pohoncz Meier, pola hrabje Herberta ſ Einſiedel ßłużazy, do ßmjertneho ſtracha pſchinjeßł. Ssrjedu w nozy ſtanywſchi chżyſche ßo Meier ſ jeneje Selterſkeje blesche napicz. Ta pak Salmiak wopſchijeſche, a Meier ßebi hubu, jědźnizu a żołdk tak ſlě wopali, ſo dyrbjeſche ßo po lěkarjowej pſchikaſni hnydom do Niſczanſkeje hojeŕnje dowjeſcz.

Přilopk.

* (Schtwórty ßyn ßo němſkemu krónpryn-zej narodźik.) Póndźelu w nozy je ßo ſchtwórty ßyn němſkeho krónprynza w Barlinſkim krónprynzowſkim hrodźe narodźik. Narod młodeho prynza ßo w Barlinje a Potsdamje ſ tſělenjom ſ kanonow powita. Po khěžorowej pſchikaſni ſchulſka wucźba we wſchěch Barlinſkich a Potsdamſkich ſchulach wupadny. Wſchě ſjawne twarjenja ßo ſ khorhojemi wupyſchichu.

* (Paduſchi na němſkej żeleſnizy.) Na tworowym dwórniſchczu w Geronje pola Kölna běchu ßo poßledni cźaß huſto waky ſhubiłe. Polizija ßo na łakańzu lehny a nětko je ßo poliziji poradźiło, ßłěd ſa paduchami wußłědźicź, kotſiž ſkoro jenož ſe ſaſtojnikow wobſtejachu. Hacź dotal ßu pjecź ranżěrarjow ſajeli.

* (Powodźenje w Jendźelſkej.) W pokodniſchim Waleßu je po ßylnych ſliwkach powodźenje naſtało. Mnohe khěże ßu ßo pócźrjełe abo ßo wupuſcźiłe. Howjaſy ſkót, wowzy a ßwinje ßu ßo wotpławiłe a ßo tepiłe. W Robertstownje dwaj hólzaj na moſcze ſtejeſchtaj, hdyž ßo móſt ſe żołkami wottorhny. Hólzaj do wody padnyſchtaj a ßo tepiſchtaj. W Neathſkim dole je ßo na żeleſnizy wobkhad ſaſtajicź dyrbjał a w zynowych podkopkach je ßo dźěło pſcheterhnyło, ſ cźimž je 500 muži ſaßkużbu ſhubiło.

* (Spionaża w Elſaßu.) W Straßburgu ßu prjedawſcheju wojakow franzowſkeje zuſobniſkeje legije Richarda a Delefana ſajeli. Na njeju tukaju, ſo ſtaj wobtwjerdźenje „Khěžor Wylem II." wobhoniłoj.

* (Dźěcźo ßo ſadracźowało.) Dla pohórſchazeho pſcheſcźěhanja jeneho małeho dźěſcźa jena 27lětna żona jeneho dźěłacźerja pſched khoſtanſkej komoru w Köthenje ſtejeſche. Jejny muż bě jej ſ prěnjeho mandźelſtwa ſchtyri dźěcźi ßobu pſchinjeßł, mjes nimi tež jeneho poldrałětneho hólcźka. Wobſkorżena je wbohe dźěcźo ſa někotre měßazy ſacźwilowała. Wona ßo ßama wuſna, ſo njeje żenje dźěcźo rjedźiła. Do jſtwy jo wona njepuſchcźi, ale dźěcźo dyrbjeſche na kamjeńtnych płatach ſpacź. Druhdy dyrbjeſche wono we wětrje a deſchcźu w dworje na hnojowej hromadźe pſchenozowacź. Jědź ßebi wono ſ pßyczeho nopacha pytaſche. Wohładawſchi, ſo je ßebi dźěcźo něſchto k jědźi namakało, jemu jo mazocha ſ rukow wutorhny a prjecź cźißny. Hdyž wobżaromne dźěcźo mazoſche pſched wocźi pſchińdźe, wona njeßmilnje do njeho kopaſche a jo ſ kjom pjerjeſche. Pod tymile pukami dźěcźo ſkónczńje wudycha. Lawniſki ßud je njeczłowſku mazochu jenož k jaſtwu na jene lěto ſaßudźił a khoſtanſka komora je tónle miły wußud wobkrucźiła. Po prawom dyrbjało ßo cźertowſke żoniſko na ſchibjenzu powěßnycź.

* :: :: **Hody** :: :: *

ßwjedźeń wjeßeloſcźe

bliži ßo nětko pſchezo bóle,

a něktoryżkuli njewě, ſ cźim by ßwojim lubym wjeßele pſchihotował. Njetrěbne wěży njedyrbjałe ßo pſchi powſchitkownej drohocźe kupowacź, a teho dla ßo k woprawdźe praktiſkim wěżam pſchima. Duż poruczam po ſpodźiwnje tunich płacźiſnach

elegantne mużaze, pacholaze a hólcźaze paletoty

ſ dobrych tkaninow, derje ßedźaze,

elegantne mużaze, pacholaze a hólcźaze wobleczenja,

elegantne **ſportſke jupy, pſcheſapinaki** ſ najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho,

tołſte ſymſke kholowy hižo po 4½ mk.,

wodunjepſchepuſchcźate peleriny, fantaſijowe łazy ſ wołmy, żidy a płyſcha, **dźěcźaze wobleczenja,** jenotliwe **kholowcźki** a **jupki** wurjadnje tunjo.

Żonjaze a holcźaze żakety a paletoty,

ſe **ßukna, aſtrachana, ßomota** a **żidźaneho płyſcha** wſchěch dołhoſcźow a ſchěrjow po wuwſacźnych płacźiſnach.

Dołhe ßuknjane żakety prědku a ſady ſ łohka wißaze ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom, potajkim jara cźopke po wſchelakich płacźiſnach.

Kóżdy kupz doſtanje rjany dar.

Otto Preuß

mějecźel **Khorla König**

na żitnej haßy 4.

Proſchu wěſcźe na firmu kedźbowacź.

Drjewowa awkzija.

27. dezembra 1911 dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo **na Łuhowſko-Khaßowſkim revěrje**

na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

160 rm. dubowych, brěſowych a khójnowych ſchcźěpow,

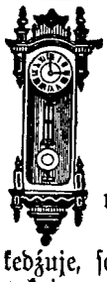
70 dubowych, brěſow. a khójnow. hromadow.

Sapocźatk awkzije w Kſchemjenej we Łuſy.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
M. Teubner.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Kóżdy, kotryż chze ßeb **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cźaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ſwonk. lawſkej haßy 5 **Jencź** pſchedawa a pokedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wołno, ſ płacźiſnami wuołpożene, wobhładacź.**

„Skhoriwſchi na ſaßaklu

wumpjeru,

mam po nałożenju 1 kuſka **Zuckerowcho patent. lékařſkeho mydła** żyle cźiſte wobliczo. Waſche mydło cźaß żiwjenja trjebam. O. K."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niż tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßléd., **Strauch a Koldy.**

Wójnſka podawiſna w Pſchiwkezach.

Pola nóznoh' ſtrażnika
Nowa wěż ßo podała.
Strażnikowe poßleſchcźo
Na płocźik bě ſkocźiło,
Dyrbjeſche ßo wußuſchicź
A ßo rjenje wulóſcźicź.
Tehodła do wjecźora
Na płocźiku docźaka
S wětrom ßylnje pſchedute
A ſe ßłónzom ßuſchene.
To b'dźe tola woprawdźe
Pod nim rjane ſpinkanje.
Tak jo nětko wohlada
Strażnikowa mandźelſka,
Pſchi tym wona widźeſche,
So ſ poßleſchcźa běżeſche.
„Luby mużo, woprawdźe,
To je hroſne cźinjenje,
Naſche rjane poßleſchcźo
Wihel mokre nětko je!"
Roshorjenaj běżeſchtaj,
Ssußodźinu ßwarjeſchtaj,
Strażnik ſ kruchom zyhela,
S pjaſcźu jeho mandźelſka,
Hroſnje na nju machaſchtaj
A ju morßnycź hrożeſchtaj.
Ssußodźina ſ wopředka
Njewě, ſchto ßo podawa,
Bórſy domaßa ßo pak,
S cźeho pſchińdźe mokry blak.
Dokelž roßa wjecźorna
A też wjele deſchcźika
Na poßleſchcźo padaſche,
Tehodła wſchak mokre je.
Duż njech tola poßleſchcźo
Wó jſtwje rjenje ßuſchi ßo!

(K temu cźißku dwě pſchiłoſy.)

Klankaze (pópjaze) wosy

kaž też wſchě **korbowe twory** **najwjetſchi wubjerk w Budyſchinje** :: :: po najtuńſchich płacźiſnach :: ::

Marcźin Richter na ßukelniſkej haßy.

Přeprošenje.

Srjedu 3. jan. 1912 změja **Maćične wotrjady** w Serbskim Domje swoje **posedźenja** a to wot dopołdnja 10 hodźin sem rěčespytny, paedagogiski a stawizniski, a wot 2 hodźin sem hudźbny, narodnohospodarski, belletristiski a druhe. — Wo bohaty wopyt prosy należnje

Maćične předsydstwo.

Jako **hodownu wobradu** postajam wo nimale 36% poniženu płaćizny sa tele 4 spitzy (2 nabožnaj a 2 wótčinskaj) w hromadźe:

1. **Kwaszny wěnčk s wonjeschkom.** 9 duchownych khěrluschow, wossebje na pobožny kschescźijanski kwasz atd. — s někotrymi spěwami s hodownego czasa atd. W Budyschinje 1904. Stron 32 w 8°. Pł. 25 pj.
2. **Stawizna czerpjenja a pschekraszenja naschego Knjesa a Sbožnika Jesom Khrysta** po swj. 4 sćenikach. Sharmonisowana rosprawa w 35 spěwach. W Budyschinje 1908. Stron 108 w 8°. Pł. 65 pj.
3. **Wótčinske hrona** — starym a młodym Serbam poswjećene. W Budyschinje 1905. Stron 56 w mał. 4°. Pł. 75 pj.
4. **Wokschewne wonjeschko.** 18 wótčinskich sonettow — lubym Serbam na poswylnjowanje. W Budyschinje 1907. Stron 24 w 8°. Pł. 20 pj.

— sa (město 1,85 hr.) jeno **1,20 hr.** = 120 pj. pak se składa serbsk. luth. knih. tow. psches knjesa farara Rejdu w Budyschinje pschi Michałskej zyrkwi, abo tež wote mnje samoho — s nawróćnym póstom! Tež je pola mje a w Ssmolerjez klamach w Budyschinje dostacź moja najnowscha skićenka (16 stron, pł. 20 pj.):

Odyssowe dospěcze k Fajekam
abo:
Nauzikaa,
krala Alkinowa dźowka,
— 6. kniha Homeroweje Odyzeje —
s originala a po jeho měrje sezerbschćena.
Farar em. **M. Urban** w **Khróstawje** pola Schěrachowa (Crostau bei Schirgiswalde i. Sa.).

Nadźija,

serbskich dźěći protyčka

1912

je wušła. (Płaći 20 pj.) Zhromadne skazanki njech so póscelu na adressu: An die Zeitschrift »Raj«, Kamenz i. Sa., Nordstr. 4 II.

Awkzija.

Wutoru 26. dezembra popołdnju w 2 hodź. maja so na **Zidowje cźišćo 155** wschelake meble, wobrasy, schpihele, sćěnske a saczne cźaznik, dźědowski stoł, wschelaki grat, drainěrowanski grat, rěble, zadowe korby, podpjery, 1 dezimalna waha, 1 romska waha, żelezne kachle a wscho druhe na pschezadźowanje pschedawacź.

Torty

jako **hodowny** a **nowolětny dar** so pschihodźaze, s kóždym so žadazym napismom po wschěch płaćizinach

porucza

Lehmannez konditornja

w Budyschinje **na serbskej haźy 8.**

Do Budestez!

Wulki zwójbny serbski wjeczor

zrjedu, 3. dźeń hodow, wjeczor s dypkom 8 hodźin wuhotuje a wschěch lubych, sprawnych Serbow na njón wutrobnje pscheproschuje

serbske towarstwo „Lubin“ w Budestezach.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje da-li Bóh, jutsje, njedźelu **24. dezembra** popołdnju s dypkom 4 hodź. w Gäblerez hosćenzu poswjedźenje. Dla wuradźenja važnych towarstwowych należnosczow proszy wo bohaty wopyt

pschedsydstwo.

Wós s plamu

sady so wocźinjazy (jedyn- a dwajpschežny) a 1 koupé mam tunjo na pschedań. S woběmaj wosomaj, kotrajž staj w dobrym rjedźe, zym hacź dotal jězdźik.

Hunnius na zwobodnym kuble w Jeschizach.

Dźěćazy wós
derje sdźerzany,
zylindrowy klobuk,
ložo, skoro nowe,
zu tunjo na pschedań na Draždźanskej drózy czo. 6.

Kruwa
s cźeleczom je na pschedań we Wjeznelu cźišćo 18.

Najlěpschi

Astrachanski kaviar

punt po 10, 12, 16, 20 a 24 mk.
porucza
Khorla Philipp
na rózku khěžorskeje a Hoschiz haźy.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knizka:

Worjeschki.
Psches dźewjecź stow hudanczkow s trěbnym kluczom
Sa zwojich wnukow a zwoje cźetki
po zykych Serbach napytał, wumyzlił, sestajał a do serbskeho kraja puschcził
Jan Radyzerb.

Bukečanske serb. tow.

zmeje **póndźelu za tydźeń, 1. wulkeho rózka 1912** (nowe lěto) popołdnju 4 hodź. swoje

měsačne posedźenje.

Knjez farar Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy **předsydstwo.**

Schijazu maschinu

jara dobru, ma tunjo na pschedań

A. Schmidt
w Komorowje pola Rakez.

Kucharki, swinske a zkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k zwinjom, wotroczkow, zrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske zwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na zukelnskej haźy 1 na rózku žitnych wikow w cźišćowni knjesa Heinr. Mohra.

Słužobna holza

niz pschemkoda, cźista a pilna, so do wjeznego farskeho doma k 1. haprleji 1912 pyta. Hdže? je shonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Wuczobnika
hnydom abo k jutram pyta klampnarski mischtr **Alfred Barsch**
w Rakezach.

Schewskeho pomoznika
do trajneho dźěła pyta **J. Mihan**
na Nowosalzskej drózy 6.

Dźěłaczersku zwójbu
k nowemu lětu abo posdźischo pyta
F. Sachse
na knježim dworje w Hlinje.

Dźak.

Swojemu cześcźenemu knjesej wuczerjej **Ernstej Lodnemu** so za **hodowny pschedzwjedźeń,** njedźelu 16. dezembra wodźerzany, wutrobnje dźakujemy. Bóh luby Knjes chzył jemu móz spožcźicź, so by hischcze wjele lět w naschej schulskej gmejnje se žohnowanjom skutkował. Wschě pschedwjedźenja běchu wubjerne.

Schulske pschedsteziczerstwo.

Prěnja pschikloha k czißku 51 Serbskich Nowin.

Sobotu 23 dezembra 1911

Płaczißny rěsneho skotu na Draždżanskich skótnych wikach.

18. dezembra 1911.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzyny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	47—52	90—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	80—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	74—79
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	26—32	68—73
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44—48	81 - 89
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	38—43	73—80
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—31	63—67
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	47—49	85 - 88
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—45	77—82
3. ßnadnje pizowane	30—3[illegible]	66—70
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	92—95
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—52	82—90
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	73 - 80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiżenjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ léta	43—45	69—61
2. mjaßne	41—43	55 59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—40	54 - 56

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 16. dez. 1911. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 21. dez. 1911. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	9	85	10	10
" . . . . . żołta	—	—	—	—	9	60	9	80
" nowa	9	65	9	78	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	75	8	90
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	10	50	11	60	9	75	10	75
Wows	9	50	9	70	8	90	9	20
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	80	3	30	3	—	3	20
Pschenična muka 50 "	11	—	19	50	15	—	19	—
Rżana muka . 50 "	10	50	14	—	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	4	50	5	50
Ssloma . . 100 "	4	66	5	34	4	34	5	80
Prožata 549 schtuk, schtuka	8	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	80	6	40	6	90
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenični gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 85 np. hacz 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 80 np. hacz 9 hr. — np., jećmjeń wot 9 hr. 90 np. hacz 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacz 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacz 16 hr. 32 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 90 np. hacz 14 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hacz 16 hr. 24 np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

21. dez. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacz 9 hr. 10 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 80 np. jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacz 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. — np. hacz hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hacz 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 22. dezembra: Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 4. njedzelu adventa rano w 7 hodzinach farat Räda serbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodzin duchowny Tischer serbske a w 10 hodz. němske predowanje. — Popołdnju w 2 hodz. smeje farat Räda Bożu służbu sa dźěći. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Boži dźeń rano w 7 hodz. smeje duchowny Tischer serbsku spowjednu rěcz, farat Räda $\frac{1}{2}$ hodzin serbske a w 10 hodz. němske predowanje. Zyrkwiny khor spewa: „Immanuel cźi spěwamy" a „Bu dźěcźo narodźene".

2. dźeń hodow smeje rano w 7 hodz. farat Räda němsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodzin duchowny Tischer němske a w 10 hodz. serbske predowanje.

Wórowani:

S druhich wozadow: Hendrich Max Schäfer, serjant w Budyschinje, s Helenu Augustu Ssymankez w Kolwasy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Wylem Erich, Wylema Emila Thomasa, żelesotocżerja na Zidowje, ß. — Hermann Alfred, Jana Hermanna Winklera, dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Johana Elsa, Maxa Donatha, fabrikarja na Zidowje, dź.

S druhich wozadow: Alfred Erich, Maxa Wenzela, fabrikarja w Ssemichowje, ß. — Gertrud Frieda, Khorle Gustava Schneidera, tyscherja w Demjanach, dź. — Richard Erwin, Pětra Pětschki, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ß. — Pawoł Jana Měrcźinka, fabrikarja we Lomsku ß. — Emma Helena, Jana Schrama, żiwnoscźerja w Lipicźu, dź. — Max Hermann, Ernsta Hajny, pohoncza w Lipicźu, ß. — Elsa Hana, Gustava Pawoła Króny, dźěłaczerja w Delanach, dź. — Hana Theresija, Jana Augusta Kuby, dźěłaczerja w Krakezach, dź. — Martha Helena, Pětra Wicźasa, dźěłaczerja w Porschizach, dź. — Pawoł Richard, njemandź. ß. w Skanezach. — Elisabeth Margareta, Jana Emila Stettlera, wysch. schwajzarja w Budyschinku, dź. — Frieda Martha, Ernsta Gustava Schmidta w Komorowje p. Klukscha, dź. — Martha Marja, Gustava Hermanna Zähra, kublerja w Sdźaru, dź. — Ernst Jurij, Augusta Hermanna Hilbjenza, fabrikarja w Brěsynje, ß. — Hermann Pawoł, Augusta Blümela, khěżerja a dźěłaczerja w Brěsynje, ß. — Ernst Richard, Jurja Zura, wobydlerja w Hlinje, ß. — Erich Waltat, Hermanna Pawoła Barta, pohoncza w Lemischowje, ß. — Margareta Hildegard, Ernsta Marcźina Bara, pjekarja we Worzynje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 13. dźeń dezembra: Ernst Moritz Prietzel, tyschek se Scherachowa, w sastaratni na Zidowje, 74 l. 4 m. 18 d. — 18. Hana Nowotnez, njebo Handrija Nowaka, khěżkarja a dźěłaczerja w Komorowje pola Klukscha, sawostajena wudowa pod hrodom, 74 l. 1 m. 9 d. — 20. Johana Khrystiana swud. Marschnerowa rodź. Sachsez s Wjeleczina, w sastaratni na Zidowje, 81 l. 7 m. 28 d. — 20. Leonhard Ullrich, khěżer a hosćenzar pod hrodom, 62 l. 7 m. 21 d. (romsko-kath. ßo na Hrodźischku khował).

W katholskej wozadze: 19. dez.: Jurij Felix, Jurja Frenzela, skazarja w Budyschinje, ß., 2 l. 10 m. 9 d.

S druhich wozadow: Bjedrich Hendrich Venus, kowarski mischtr w Spytezach, 72 l. 2 m. 22 d. — Bohuwěr Oskar Kotta s Kozarnje, wumrjeł w Draždżanach, pohrjebany w Huszy, 20 lět. — Frieda Gertrud, Khorle Gustava Panacha, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź, 4 m. 2 d. — Generalny major ßwobodny knjes se Salza und Lichtenau nad Lejnom, w Barlinje, 53 l. — Henrietta Karolina Kschiżanowa rodź. Zenkerez, wumjenkakka w Mjeschizach, 82 l. 3 d. — Hana swud. Smijowa rodź. Khěżnikez w Kobelnju, 82 l. 3 m. 16 d. — Marja Theresija swud. Schubowa rodź. Hanczkez w Stróži p. Barta, 58 lět.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

4. njedzelu adventa smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodzin duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin farat Kschiżan serbske a w 10 hodzinach němske predowanje. — Wjeczor w 7 hodz. budze serbska liturgiska Boża służba.

Boži dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodzin duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin farat Kschiżan serbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

2. dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodzin farat Kschiżan němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$10 hodziu serbske predowanje.

3. dźeń smeje rano w 9 hodzinach farat Kschiżan serbske predowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. njedzelu adventa smeje farat Domaschka rano w 8 hodz. serbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja w 9 hodz. serbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske predowanje. — Popołdnju w 5 hodz. smeje duchowny Bójz serbsku Bożu nóz. Khor spewa: a) „Cźicha nóz" wot Grubera, b) „Wyskaj dźowka Zionska" wot Händela, c) „O hodow dnjo, ty masch najrjeńsche spěwy" wot Jejerja.

Póndźelu, Boži dźeń, smeje duchowny Bójz rano we 8 hodz. němsku spowjedź, farat Domaschka dop. w 9 hodz. němske a $\frac{1}{2}$11 hodzin serbske predowanje. Khor spewa: „S radoscźu synkuja swony", wot Freyschlaga. — Psched zyrkwinynmi durjemi ßo kollekta sa khudych sběra. — Boži dźeń pop. w 5 hodz. smeje farat Domaschka němsku Bożu nóz. Spěwanje khora.

2. dźeń hodow smeje farat Domaschka rano we 8 hodz. serbsku spowjedź, duchowny Bójz dop. w 9 hodz. serbske a $\frac{1}{2}$11 hodzin němske predowanje.

Sserbski muzej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měżaza wot $\frac{1}{2}$11—12 hodźin.

Hodowna schokolada, kakao, kuski na bożodźěsćowy schtom

we wulkim wubjerku najlěpscheje hódnosćje kupujecże pola

Moritza Schmidta

pschi mjaßowych jědkach a na tbeaterskej haßy 4.

Woprawdźite Polčźniske

žiwjeńske tykančźki

Richarda Köhlera,

originalne wumělske

tykančźki

po wschěch płaćźisnach

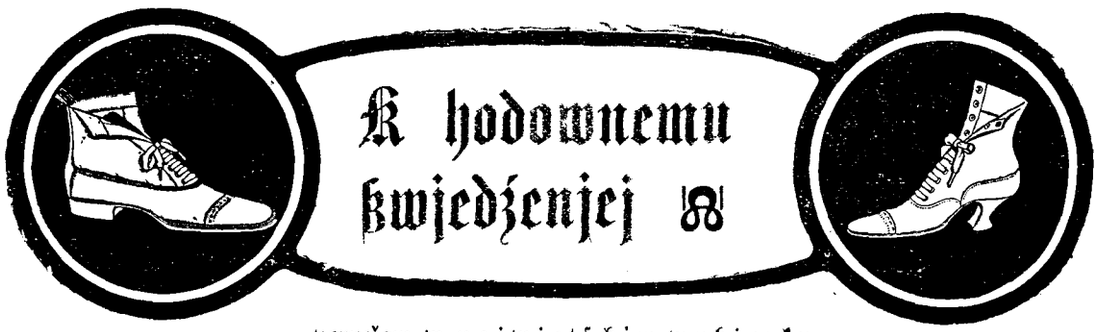
porucża

Minna Hahn naßld.

na seminarskej haßy 14,

na rózku Hoschiz haßy, w prjedawschich klamach kreditn. wustawa.

K hodownemu ßwjedźenjej

porućam w najwjetschim wubjerku

mužaze a žonjaze schkórniczki

s jednorej a dwójnej póduschu **s wolmjanym podschiwkom** a s woprawnej a podražowanej **koßmatej kožu podschite,** wot najjednorischeho hač do najwoßebnischeho,

hońtwarske schkórnje, jězdne schkórnje, dołhe schkórnje

s howjasceje, woprawneje juchtoweje a najlěpscheje bokskalsoweje koże,

hólčźaze wuhornjene wyßoke schkórnje

se smorskami a bjes nich,

gumijowe čźrije a gumijowe schkórnje

woprawny ruski, němski a amerikanski wudźěłk.

Rejwanske a towarstwowe čźrije

s běłeje kidseje koże, woprawne chevreauxske, čźelaze, lakowane, bronsowane, poßlěbornjene, posłoczane.

Filzowe stupnje a tofle, čźrije s wjelbłudowych koßmow, wodu njepschepuschčźate a čźoplo podschite dźěčźaze schkórnje,

drjewjanzy s gumijowym čźehnjenjom s 1, 2 a 3 spinami.

Hońtwarske, sportske, tkaninowe, trikotowe a koßmikate gamasche

sa dźěći, žónske a muzske. ::

kaž tež wschě jenož pomyßlne druziny **čźrijow** po snatych tunich płaćźisnach.

Po měrje wubjerne wobućże, kaž je snate, sa krótki čźaß schotowju.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow!

Jeniczka pschedawarnja woprawnych Chaſſallowych normalnych schkórnjow.

Jeniczka pschedawarnja E. Engelhardtowych čźrijow w Kasselu.

heinrich Mohr,

čźrijowa pschedawarnja w Budyschinje pschi žitnych wikach.

— Telefon 384. —

64 stronow tołsty, se 176 wobrasami wudebjeny **čźrijowy katalog** s płaćźisnowym sapißom, njeparujomny radźičźel jenož wužitnych ßwjedźeńskich darow, ßo kóždemu darmo sćele. :: ::

Woßebje derje wuležane

zigary

jenož najlěpschich druzinow.

Zigarety

jenož prěnich firmow we wschěch sawalkach a po wschěch płaćźisnach

porucża

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Kosaze koże, howjase koże, čźelaze koże,

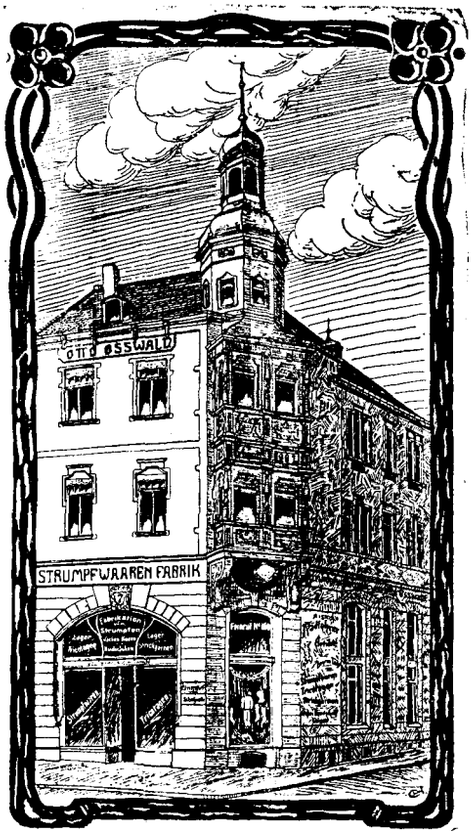
sajecże, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocże koże, wowčźu kožu a wowčźu wołmu

po najwyschschich płaćźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 a pschi wowßnych wikach 4,

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Otto Oßwald

:: na kamjeńtnej haßy 7 ::

je najlěpscha kupowańnja

wscheje druźiny

tkaneje

spódnjeje drasty, rukawatych lazow

we wulkim wubjerku po 1.50 hacj 18 mk.

jara woßebne wězy.

Wulki skład **rukajzow,**

watowanych sokow, watowanych kholowow, kolena wohrjewakow, rukajzow s palzom, spódnich taillow atd.

Normalnych koschlow a kholowow.

Kolowe separatory

tunje a dobre

a s pschihódnymi płaczeńskimi wuměnjenjemi porueża

Budyska zentrala kolowych separatorow

mějeczelej:

J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wězywuſtojnje staji.

Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Jako woßebitu spezialnosćz poruczau

woprawne jejowe

poliwkowe pschidawki, jejowe nudle

a wschě druźiny

maccaronow.

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Najwjetschi wubjerk kraßnych

hodownych darow

po wschěch płaczińnach

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,

Königsbergske wutroby,

marzipanowe jědźe,

= **płody,**

= **warjenja,**

= **pleza,**

= **ßwinje**

atd. atd., kaž tež

woßebne kuski na bożodźěsczowy schtom,

a czerstwe mjedowe tytanczki

porucża

W. Müller, konditor,

pschi póstskim naměscze.

Ia. **Hodowne łokacze,** w Parriju a Wiinje je klotej medailu wuhnamjenene.

Woßebitanje poriadnje do wschěch ſron.

Jako praktiski a pschihódny

hodowny dar

poručam ßłódnje wuhotowane

delikateßowe a ßnědanske korbiki.

Khorla Philipp

na rózku khěžorskeje a Hoschiz haßy.

— Telefon 204. —

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucża po tunich płaczińnach

zychi, běłe a pißane, **wupjerki, ruby, łožowe płachty, trjenja, twjelki.**

Bjedrich Lieber

mydłaŕnja

na bohatej haßy 6

porucża w jnatej hódnoſczi

njekapaze

móſkowe, ſtearinowe a paraſinowe ßwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wschěch płaczińnach.

Pychu na bożodźěsczowy schtom

w bohatym wubjerku.

Hodownych darow

najwjetschi wubjerk - po tunich płaczišnach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: Sněhohwězdna wolma k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Paßy, schlewjery, wjechlawki, tosche, kruženki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.

Spódnje žuknje, schórznchi, rukajzy, schtrympy, schtatty, spódnje taille, žonjaze a dźěčzaze schaty, schantka.

Sportske jaki, schawle, rodlowatske mězy, rodlowatske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsczowe boy.

Dźěčzaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tykacze, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — žlč.

Helena Cruciusowa

na žitnej haßy 9 w Budyschinje na bohatej haßy 10.

Lischawu,

wumpjeru a njeczistosce koże wotstronja s wěstosczu

Flechtenheil

w tysach po 1 mk.

Krej czisczaze pille

k sprawjenju a podpjeranju normalneho wonkhodženja tysa po 50 pj.

Krej czisczaze kapki

pschijomnje a pschihodnje žo bjerjaze. Blescha po 75 pj.

Krej czisczazy czaj

„s woponazej snamku". Wupruhowany žrědk pschi wschěch khorosczach, kotrež s hubjeneje krwě wukhadžeja. Tysa 1 mk.

Roseßłanje na wšy.

Jeniczzy woprawne dostacz

w kral. priv. hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pawoł Leidler.

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Sa hodownu potrjebu

poruczam jako symske nowosce

twjerde a mjehke klobuki,

muzaze a hólczaze mězy

wschěch pomyßlnych formow, barbow a druzinow po njeßmernje tunich płaczišnach.

Mužaze symske mězy

hižo po 1 mk. 10 pj.

Hólczaze symske mězy

hižo po 70 pj.

Filzowe stupnje a tafle

najlěpschi wudžělk.

Pjelsczowe boy, czorne a pißane, jara tunjo.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 w Budyschinje na bohatej haßy 22

pódla hosczenza winoweje kicze.

Proschu, žebi wukladne wokna wobhladacz.

K hodam

poruczam wulki wubjerk

pschedeschczé-nikow,

wukhodżowanskich kijow, tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płaczíſnach.

Ed. Schulze naßl.

(A. Rudert.)

pódla hoſczenza winoweje licze,
w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Paul Giebner

w Budyſchinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowańja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wullich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedżenjam atd.

Tym, kotſiž moju winowu pſchedawańju njeſnaja, k wjedżenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacž pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. : ::

Łožowe płachty,

blidowe ruby,

dla ſpuſchczenja tychle wĕzow wjele niže płaczíſny,

normalne ſchaty, ſchórzuchi

teho runja po płaczíſnje ponižene,
jako pſchihódne **hodowne dary** porucza

Leopold Posner

w Budyſchinje

na bohatej haßy 4.

Kakao

ſaruczeny czisty
punt po 75 pj.
porucza
Walther Arnold
na bohatej haßy 12.

Pschedawarnja
Polezniskich póprjanzow
koz tez
kuskow
na bozodzesczowy schtom
je kaz loni, na **Zukelnskej haßy 16.**
Wo dobroczíwe kupowanie proßy
Marja Kschizanowa.

Pschi
bjesappetitnoszczi
ßlabym a skaßenym zołdku, hubjenym pschetlaczu, wesze pomha
China-Malaga
blescha po 1 mk. 25 pj. Pschi pschipóßkanju 1 mk. 60 pj. ßo franko pschipósczele.
Jeniczzy woprawne dostacz
w kral. priv.
hrodowskej haptyzy
Paul Leidler
w Budyschinje.

Njeßmérnje tunje hodowne płaczísny!

Czrijki ſa male dzéczi
Hładke ſ wjelbłudzazych koßmow 65 pj.

Dzéczaze czrije ſe ſpinam.
ſ podrazowanych wjelbłudzazych koßmow ſ kapu a czeńkej kozan. póduſchu 90 pj.

Dzéczaze kozan. ſchkórniczki
czopke podſchite po wulkoſczi 3.45, 2.90, 2.40, 1.90, 1.75

Schulſke ſchkórnje
ſ czopkym podſchiwkom a bjes njeho, jara dzerzaze 5.40, 4.90, 4.40 3.75

Zonjaze domjaze czrije
ſ podrazowanych wjelbłudzazych koßmow ſ woprawnej kapu a kozanej póduſchu 90 pj.
lepſcheje druzíny 1.75
ſ woprawnych wjelbłudzazych koßmow 3.40, 2.90 2.40

Zonjaze ſtwinſke czrije
hładke, ſ wjelbłudzazych koßmow, ſchikowaneje formy jara dzerzaze 1.75

Mużaze ſchkórnje
ſ koze
k ſchnórowanju abo ſapinanju 4.90

Mużaze ſchkórnje
k ſchnórowanju, k ſapinanju a gumijowym czehnjenjom 6.75

Mużaze ſchkórnje
modneje pſchihódneje formy 9.50, 8.50 7.50 6.75

Zonjaze ſchkórniczki
elegantnje po modze dzełane 9.50, 8.50, 7.50, 6.75, 5.75

Dzełanſke wyßoke ſchkórnje 8.75
ſe saruczenym ruczným dzełom a woßebje krute 9.75

Gumijowe czrije.

Rodlowanſke czrije.

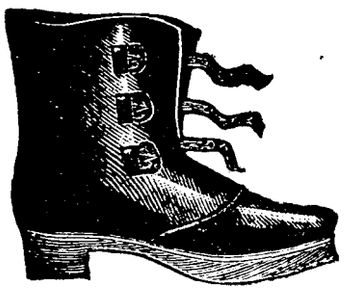
Woßebje płaczísny hódne a na wulki wubjerk
ſtupnje ſ woprawnych wjelbłudzazych koßmow
ſa zony, muzow a dzéczi.
Wſchě druzíny
filzowych ſtupnjow a toflow.

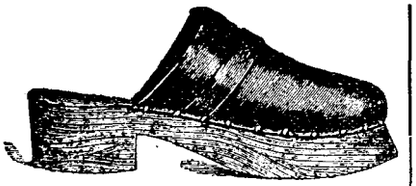
Sportſke ſtupnje.

Hońtwjerſke ſtupnje.

Shorjelska črijowa pschedawarnja

na bohatej haßy 7. **A. Jacobsohn.** Telefon 467.

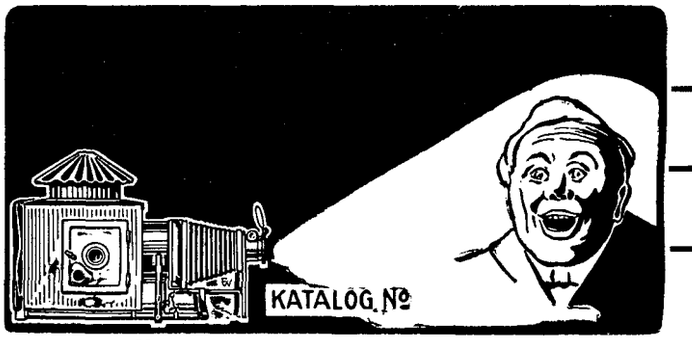

Schtóz dze ßebi **drjewjanzy,**
drjewjane a filzowe ſtupnje
a tez
kožane czrije
tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do
drjewjanzarnje Oty Hebera
na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Richard Huth

1. ſpezialna pſchedawarnja
ſa amateurſke fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na ßerbſkej haßy 13.

Stare, njenahladne klanki

ſwuporjedzuje a **ponowja** nanajrjeńſcho a tunjo
friſer Theodor Rother w Kamjenzu
Telefon 214. **Oſtſtraße.** Blisko realki.
Wucześane wloßy kupuju po najwyſchſchich płaczísnach.

SINGERowe schijaze maſchiny

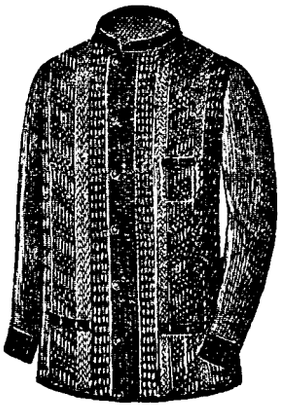
ßu jenoz dostacz w klamach ſ pódlaſtejazym ſchkitom abo pſches agentow.
Singer Co. **akzijowe towarſtwo ſchijazych maſchinow**
w Budyschinje na bohatej haßy 14.

Schtrympy a soki

— schtrykowane a walkowane, —

rukuwate lazy

po wschěch płaczišnach,

normalne koschle a kholowy,

czopko podschite spódnje tajle,

spódnje kholowy,

dźěczaze kholowy se schtaltom,

schenillowe rubischeza a schawle

nowych rjanych mnstrow najlěpsche a najtuńsche kupujecże pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** na snutskownej lawskej haßy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

We wulkim wubjerku

¥¥¥ kuski ¥¥¥

na božodźěšczowy schtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, bisquity a **bonbony**

porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ßukelnskej haßy 12.

Pschedźenak.

Protyka ja Sserbow

na pschestupne lěto 1912

je ja **25 pj.** dostacź we **wudawarni** Serbskich Nowin.

K hodownym daram

poruczam ßwój wulki skład

hudźbnych piskadłow

ßamopiskaze abo k wjerczenju hižo po 6 mk.

Woprawne grammofony

rěčne apparaty,

kaž tež **apparaty bjes lika** po wschěch płaczišnach, hižo po 15 mk.

Pathowe apparaty bjes pscheměnjenja modela hrajne.

Guitarry, mandoliny, zithry,

na kotrychž ßo po podpokoženju notow hnydom piskacź hodźi, hižo po 7 mk. 50 pj.

Dale wulki wubjerk **hubnych a czahanskich harmonikow, hußlow, dźěczazych instrumentow, swukowych platow, platowych albumow,** kaž tež **wobstatki** wschěch instrumentow.

Hermann Jeremias,

instrumenty dźěkazy mischtr

w Budyschinje na schulskej drósy 3.

Ssamßna dźěkarnja a wuporjedźerńja.

Schule a albumy ja wschě instrumenty.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom ja njewjeszczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzhiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Rěpu ßykaze maschiny

ße želesnymi walzami a najlěpschimi worzlowymi ßubami hnydom ße składa na pschedań.

Wobhladanje je tež bjes kupjenja dowolene.

Wuporjedźenje wschěch maschinow hnydom po tunich płaczišnach.

H. Hantsche, maschinska fabrika

w **Protezach** pola Halschtrowa.

Telefon pola Halschtrowskeho sarjadnistwa czišło 40.

Zigary

po 25, 50 a 100 schtukach sawalene, wjele druzinow, **tobak** a **zigarety** poruczа **August Nemz** na Moltkowej drozy 1, podla Gambrinusa. — Reczu serbski. —

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jesdne kola wot

H. Möbiusa a syna,
fabrika koszowego wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschech lepschich pschedawarnjach.

Liebsch,
hudnisti aktuar sw. knizby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wezy atd.
Reczi serbski.
— Telefon czisło 177. —
Wichekadowanie lekomnoskow.

Jako **dar k Bozemu dzesczu** su we wudawarni Serb. Nowin dostacz knizki **s pisanymi wobrasami** a se serbskimi schtuczkami
1. sa starsche dzeczi:
Schescherjaczk a schescherjawka
2. sa mjenjsche dzeczi:
Wobraski sa pekne dzeczi.
Peknych dzeczi wjeszele.

Allgemeine
Deutsche Creditanstalt.

Prawo k pschijimanju syrotnych pjenjes mejo.

Dawamy hacz na dalsche na hizo wobstejaze a na nowe sapokozene pjenjesy

pschi wschednym wupowjedzenju 2½% | **pschi 3mjeszaczn. wupowjedzenju 3½%**
pschi jenomjeszaczn. wupowjedzenju 3% | **pschi 6mjeszaczn. wupowjedzenju 4%**

Pschenajacze khamorowych kaschczikow.

Kaszyne hodziny 8—½1, ½3—5, sobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powschitkowny kreditny wustaw

depositowa kasa w Budyschinje.

(Na Hoschiz haszy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Z hodam poruczam bohaty wubjerk
kuskow na bozodzjesczowy schtom,
kaz tez
marzipanowe torty, wutroby a plody,
praskaze bonbony, naturalne wezy,
najwoßebnische bonbonniery
hizo po 50 pj. hacz do najwyschschich placzisnow,
póprjanzowe muze a zony,
woprawdzite Häberleinske Nürnbergske ziwjenske tykanczki
a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,
teho runja **bozodzjesczowe kolacze** wschelakich druzinow.
Rosesłanje na wßy spjeschne a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. **w Budischinje.** **na seminarskej drozy 9.**

Jako pschihodne **hodowne dary** w snatym bohatym wubjerku po najtunischich placzisnach poruczam:
puczowanske tosche, puczowanske koffry, zonjaze tosche, paszy, wobalki sa kherluschowe knihi, aktowe mapy, hudzbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, szle, holczaze schulske tosche, holczaze tornistry, schulerske mapy, sznedanske tosche, wiczne a podleschne tosche, nakhribjetne mechi, gamasche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

T. Albert, (mjeczel **Khorla Bahla**) **szedlarski mischtr**
w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10, podla serbskeho doma.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a
faffowe schijaze maschiny
sa domjazu potrjebu a rjemjeßlo.
Dokladne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedzerinja.
Clemens Jäckel mjeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na seminarskej haszy 5.** Telefon 435.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 52. Sobotu 30. decembra 1911. Lětnik 70.

Nowolětne ranje 1912.

Kaž jandźel wot Boha
K nam stupa wot proha,
Tak dźenźnische ranje —
O hladajcże na nje! —
Tak nowe a ßwjate
Wot Boha je date,
A dobru ma powjesć
Nam do domu dowjesć;
Pój, ranje, dha ſ njej!

Kiž njebjeßa wodźi
A ſ nami też khodźi
S tym ſapočinamy,
S nim dokonjecź mamy.
Chzyk, Wótcże, nam radźicź,
Schto mohło nam ſwadźicź?
Hlaj, do ruki tebi
Dźenź ſkładźemy ßebi
Wſcho, ſpočatk a kónz.

Tak ſ tobu wſcho póńdże
A na kónz też dóńdże;
Ty rukujeſch ſa to,
Sso ſpuſchćamy na to.
Ty powjedźeſch ßwěru
Naß ſ njeměra k měru;
Sslub ßwojeje hnady
Chzeſch dopjelnicź rady,
Sswěcź, ranje, dha nam!

Njedótkliwosćź mjes Němſkej a Franzowſkej.

Pſchi ſkładnoſćźi jednanja wo marokkowſkim wucźinjenju w franzowſkim ßejmje ßu ßo wſchelake njepſchecźelſke wupady na Němſku ſtałe. Na Němzow ßu wone njeluby ſacźiſchcź cźinike. Nowiny „Magdeburg. Zeitung“, kotrež ſ němſkeho knjeżeŕſtwa powjesćże doſtawaju, wo debattach w franzowſkim ßejmje praja, ſo dyrbi kóždy womjelknycź, kotryż je ßo nadźak, ſo marokkowſke wucźinjenje k doroſymjenju mjes Němſkej a Franzowſkej dowjedźe. Němſka je ßebi ßwojeje ßylnoſćże wědomna a chże na ſakkadźe ßwojeje nětcźiſcheje mozy měr ſakhowacź. Jeli ſo ßebi Franzowſka myßli, ſo nam njeje mózno, jón ſakhowacź, mohła hroſne ſjebanje dočźakacź. Hdy by trjeba było, bychmy ſ pſchebytka 26 milijonow ludźi hižo w měrje němkotre armeekorpſy poſtajili a je k franzowſkim mjeſam póßłali, ſo by dobycże pſchi němſkich khorhojach było.

Italſko-turkowſka wójna.

Hody njeje wjetſchich bitwow na italſko-turkowſkim wojowniſchcźu było. Wutoru rano ßo Turkojo a Arabſzy na pucź k Benghaſijej naſtajichu. Pſchecźiwo italſkim rańſchim wobtwjerdźenjam 9 cźŕjódow, ſ němkotrych tyßaz muži ſ artilleriju wobſtejazych, hacź na 5 kilometrow daloko cźehnjeſche. Dla wichorateho morja njemóżachu wójnſke łódże do wojowanja pſchimacź. Hdyż bě ßo njepſchecźel na 2 kilometraj pſchibliżił, Italſzy ſ kanonow tſělecź počźachu a njepſchecźela na zyłej cźarje ſaſtajichu. Wón je khětro wjele ludźi ſhubił. Wot wjecźora wón k pokodnju k oaſy cźékałſche. Italſzy njemějachu ſ zyła żaneho ſhubjenja.

Spjecźenza w jenym turkowſkim regimencze.

W Skutariu pſchi cźornohórſkej mjeſy je ßo jedyn turkowſki regiment ſpjecźił. Wojazy, kotſiž hižo ſcheſte lěto ßłuża, ßu ßwojim offiźeram ſkorżili, ſo wójnſke wobcźeżnoſćże njemóża dłeje ſnjeſcź. Wobcźeżowarjow ßu hnydom ſajeli. Na to ßu wojazy pjecża wſchitkich offiźerow ſajeli a jatych towaŕſchow wumohli. Pſchecźiwo ſpjecźowarjam ßo wotdźełenje ſ maſchinſkimi tſělbami póßła, tola ßo te njewużichu. Regimentowy komandant je pjecża ßłubił, ſo winowatych offiźerow polhoſta.

Ruſſojo w Perſiſkej.

Němkotre ßłabe wodźełenja ruſkich wojakow ßu pſched tydźenjom w połnóznej Perſiſkej měſta Tàbris, Reſcht a Enſeli wobßadźiłe. Tamniſchi ſběžkaŕſki lud na Ruſſow nadpady cźinjeſche. W Tàbriſu 10,000 Perſiſkich, Armenſkich a Kawkaſkich pſchecźiwo 800 Ruſſam wojowaſche. Położenje Ruſſow bě ſ khwilemi jara ſtraſchne, hacź poßylnjenje doſtachu. Perſiſzy ßu ſranjennch a padnjenych ruſkich wojakow na żałoßne waſchnje cźwilowali a jich żiwych ſpalili. Nětkole Ruſſojo połnóznózu Perſiſku wobknjeżiża, w Tàbriſu ſ twjerdźiſnu ruſka khorhoj ſmahuje. Ruſke knjeżeŕſtwo je roſkaſowarjam wójſkowych wotdźełenjow pſchikaſało, wſchitkich, kotſiž ßu ßo pſchi ſběžku wobdźełili, ſajecź a wójnſkemu ßudej wotßudźicź dacź. Pſchede wſchěm dyrbi ßo wobhdleŕſtwu wſcha bróń ſebracź. Pſchi wojowanju je něhdże 100 Ruſſow a 500 Perſiſkich padnyło. Sso khoſtanja bojo ßu mnoſy peſiſzy ſběžkarjo roſcźékali.

Perſiſke knjeżeŕſtwo je ßo ſkónczńje roſßudźiło, Ruſkej żadane doſcźcźinjenje ſa ſkſchiwdźenje ruſkeho konſula dacź. Hdy budźiſche ßo perſiſke knjeżeŕſtwo njedłějiło, ruſke żadanje dopjelnicź, njebudźiſche ruſke wójſko trjebało do Perſiſkeje ſacźahnycź.

Wojowanje Schpaniſkich w Marokkowſkej.

Na marokkowſkim brjoſy pſchi Kertſkej rěży ßu Kabylojo njejabzy ſchpaniſke wójſko nadpadli. Woni běchu derje wobrónjeni, ſ wulkej khrobłoſcźu wojujo hacź k ſchpaniſkemu ſtejiſchcźu poſtupichu a do Schpaniſkich dynamitowe patrony mjetachu. W bitwje je ßo fanatiſki wjednik Kabylow, kotryż je pſchezo njeſjednanliwu hidu pſcheceźiwo Schpaniſkim pokaſał, ſranił. Knjeżeŕſtwo je ſchtyri kanonſke cźołmy k wuliwej Kertſkeje rěki póßłało, kotrež dyrbja wojowanje wojakow na kraju podpjeracź. Dźěl ſchpaniſkeho wójſka budże ßo najſkerje mobiliſowacź, ſo by ßo do Marokkowſkeje wotwjeſło.

Revoluzija w Chinje.

Jednanja w Shanghaiu mjes sastupjerjemi revoluzionarow a knjeżerstwa nje,ßu hacź dotal wuspěcha měle. Revoluzionarojo na wotßadźenje mandźuskeje dynastije wobstawaju. Po jich žadanju dyrbi ßo China republika po formje sjednoczenych statow poknózneje Ameriki sčinicź.

Jendźelska, Japanska a sjednoczene staty poknózneje Ameriki chzedźa pjecźa dla postajenja měra sakroczicź. Amerika je 11 wójnskich kódźow k chineskemu brjohej póßlała.

Mjes tym ßo wot Chiny kraje wottorhnycź pytaju, kotreź ßu hacź dotal chineske knjejstwo njerad njeßke. Tak ßu ßebi Tatarojo w Mongolskej ßamßne knjeżerstwo, se schěsćź wjerchow a se sastupjerja najwyschscheho buddhistiskeho duchowneho, Dalai Lamy, wobstejaze, postajili. W Mandźurskej rubjeżni Chunchusojo po kraju rubja, dokelź jim ßkabe knjeżerstwo wobaracź njemóże. W bliskosći Broduna ßu Chunchusojo transport knjeżerstwowych pjenjes, 850 hriwnow wopschijazy, nadpadli a ßo pjenjes smozowali.

Bjeßada pola dźěda.

To bě prěnju njedźelu w měßazu ßmaźniku, bě parno a tuźno. Sskónczko drje bě rano sahe stanyko a hrějesche tak jara, so bě kaź na žnjach. Tola ßywy ßo hischcze selenjachu. Popoldnju pak nasta nahke hrimanje s deschczom, kiž wschak bórsy pschesta. A ßaßo ßo njebjo kraßne módrjesche, a někotry sakraßny kheluschk na kwětkach ßo wotewri, so by ßwoju wóń rosschěrjał.

Teź dźědej Handrijej na jeho sahrodźy polne róże kzějachu, kotreź mějesche tak jara rady. Ale stary powjedaŕ se ßwojeje khěžki njepschińdźe na nje pohladacź. Dokelź jeho nihdźe njebě widźecź byko, ßo dźěczi pod jeho woknom sběžachu a ßebi radu skladowachu, schto sapoczecź.

„Wěsch ty schto, Hanka," maka Hańźka rjekny, „saklepamy do dźědowych duri w pschedkhěži. Je-li dźěd doma, ßo sawěsće wotwoka. Mózno, so je khory."

Dokelź ßo Hanka wotwlakowasche, Hańźka ßama tu wěz na ßo wsa. Ale lědma bě ßo hacź na proh pschiblizika a hižo ßo se jstwy wotwoka: „Pójcże, wy pospytowarjo, pójcże jeno dale ßem! Mi ßo tak hižo doscź wostudźi, dokelź ani krocźele s domu stupicź njemóżu. Ale hižo ßo poczina porjedźecź. A schto wy? Je teź wam schto, so scże dźenßa tak cźiche kaź ryba?" Handrij ßo dźěczi woprascha, hdyž tak ßobuźelnje na jeho nohu hladachu, kiž bě hacź do kolena s dźěkom wobwjasana.

„Nam niczo njeje, dźědo, ale ßmy pschischli ... ßmy pschischli ...", Hanka ßo sarjekowasche.

„Mi k lubu cźinicź," dźěd dopraji a ßo ßmějesche kaź ßkónczko, hdyž je mróczele rosehnało. „Nó, tak ßo ßydńcże!" napominasche je pscheczelnje. Widźu waß rady, ale wo cźim chzu wam dźenßa powjedacź? Wo Prasy ßym wam sańdźeny ras powjedał, poprawom jeno wo „Kamjeńtnym moscże".

„Ach, to běsche schikwanje!" dźěczi ßej khwalachu.

„Nó a tule macże wobrasti, sechzecże-li kukacź," powjedasche dźěd, někajku knižku wotwjerajo.

„O, te ßu rjane!" drobne ludźiczka sawolachu a ßo sa blido shromadźichu.

„Tole je Prażska radna khěża, tole je hkowna zyrkej, tule je pólvrowa wěża ..." dźěd bjes pschetorhnjenja wukkadowasche, „a tule je zyrkej na Karlowje ..."

„O, je to mózno!" maky Jank ßo dźiwasche, „so je tole zyrkej? S tajkejle wěžu, ta dźě je kaź zybla?"

„To ßo wě a to je jena s najßkawnischich zyrkwjow na zykym ßwěcże, schtoż twarjenje nastupa," starz wujaßnjesche.

A schto dha je na njej woßebite?" dźěczi ßo praschachu.

„Wjelb je njewschědnje sważliwy a wumjekski. Powjeda ßo, so ma podobny wjelb jeno jeniczka druha zyrkej hischcże po zykym ßwěcże a to něhdźe w Schpaniskej," dźěd wukożowasche. „Runje tehodla ßo najskerje wo tej zyrkwi jara rjana powjescź powjeda ..."

„Ach, to nam powjedaj, dźědo!" dźěczi proschachu.

„Nó, duź chzu wam po woli bycź ... Ale praju wam, so je to jeno tajka powjescź ... Duź poßkuchajcże ..." Handrij rjekny a poczа powjedacź.

„Hdyž bu Khorla IV., kiž bě wótz cźeskeho kraja, sa cźeskeho krala krónowany, w Prasy wonka na torhoschczu wulkotnu hoscźinu wuhotowachu. Wulke cźrjódy ludu tam dobre tykanzy a druhe pjekatske wězy, mjaßo, wino a mjedowe napoje dostawachu a duź bě bjes dźiwa, so ßo na torhoschczu prawje żiwa, wjeßela bjeßada wuwiwasche. Herzy tam hacź do nozy piskachu a spěwarjo ßwoje pěßnje spěwachu, doniž mucźni njeběchu. Pschi tej pschileżnosći ßo tam Prażski měschczanosta Wjazßkow s Rokyzan s mkodym twarskim mischtrom spósna, kiž bě wucźomz ßkawneho mischtra Matyja s Araßa, kotryż je wulki dom w kralowskim hrodźe na hórzy Hradczanach w Prasy twarił. Tutón mkody mužski rěkasche Bohußkaw Stanjek. Ludźo běchu jemu jeho woßebneho sadźerżenia dla „židźany" narjekli. A wón bě ßebi tuto mjeno teź woprawdźe saßkužił. To bě niz jenoż rjany, ale teź nadobnje smyßleny mužski a duź bě bjes dźiwa, so bě ßo niz jenoż měschczanosće, ale teź jeho dźowzy salubił. Hdyž pak mkody twarski mischtr sa něschto cźaßa měschczanostu wo ruku jeho dźowki proschesche, ßebi tutón bohaty měschczan tu wěz na dobo hinak pschekkadźe, prajo, so jeho dźowku jenoż tón sa mandźelsku dostanje, schtóż ßo se ßkawnym dźěkom wupokaże. Bohußkaw chzysche ßwoje mischtrowstwo w twarskim wumjekstwje wobßwědczicź a shotowi plan na twarjenje noweje zyrkwje na Karlowje a pschedpokoži jón khěżorej a kralej Khorli ßamemu. Kral jón dasche mischtrej Matijej s Arraßa pschepruhowacź a hdyž bě jón tutón sa woßebje dobry wupósnak, njedlijesche ßo kral dlěje, ale dowěri twarjenje zyrkwje mkodemu mischtrej. Hdyž bě měschczanosta tule powjescź ßkyschak, dowoli chzyjo njechzyjo, so ßmědźesche ßo jeho dźowka s Bohußkawom Stanjekom s najmjeńscha na wocźi ßlubicź. Sapocźa ßo twaricź a kral ßam położi sakkadny kamjeń. Ale Bohußkaw mějesche mnoho njepschecźelow, kotsiž ßo prózowachu, jemu twarbu skasycź a kiž ßo na njeho pola jeho njewjesty Hańje pschißkodźachu. Mjes nimi Bohußkawa woßebje hidźesche twarski mischtr Jarosch, kotryż ßo runje tak wo měschczanostowu dźowku prózowasche. Tutón ily cźlowjek bywasche dale a bóle żarliwy, woßebje hdyž widźesche, kak twarjenje wulkotneje zyrkwje sdożownje dale pokraczuje. Duź bě mjes ludźimi powjedańzu rosschěrjał, so je Bohußkawowa twarba jara kipra, tak so napoßledku ßamo měschczanosta a jeho dźowka to teź wěrjeschtej. Haj, teź dźěkaczerjo poczachu psches tute rěcże tak njedowěriwi bycź, so ßo bojachu, na tymle twarjenju dale dźěkacź.

Ale njedźiwojo wschitkich tajkich cźwilow a sadźewkow ßo wulzy rjana zyrkej tola dotwari. Roschty, kotreź wjelb podpjerowachu, mějachu ßo wotewsacź. Ludźo, nimoměry wcźipni, ßo wokoło zyrkwje cźischczachu a ßamo khěżor Khorla IV. ßo njesdźerża, ale pschińdźe ßo ßam woßobinsky wo wězy pscheßwědczicź. Tola dźěkaczerjo, kotrychż bě Jarosch naschczuwał, nochzychu ßo roschtow dótknycź, wudawajo, so ßo wjelb zyle wěscże żypnje. Bohußkaw, chzyjo dopokasacź, so jeho dźěło wschitko wudźerżi, hrabny saßwěczenu saklu a dóńdźe do żwjatnizy a roschty sapali. Drjewo ßo sapopadny, a hdyž roschty, na pol spalene, padacź poczachu se żurowym wrjeskotanjom, sawoła něchtó: „Wjelb pada!" Hróßba a strach wschěch pschitomnych pschewsa a Hańża wobledny, ale hdyž ßo wustupowaze płomjenja směrowachu, ßo wěz runje nawopak wupokasa: Kupla ßo do wyßokosće posběhowasche kraßna, żylna a bjese wscheje schkody. Ludźo poczachu Bohußkawej „ßkawu" wołacź a kral Khorla IV. wucżeże ßwój mjecź, so by wumjekskeho twarza na ryczerja powyschik. Ale tón bě ßo shubił a żenje nichtó niczo wo nim wjazy żłyschał njeje. „Mózno, so je ßam wěrił, so je wjelb, jeho ßkawne dźěło, ßo snicził a so je wón sadwělował", tak ßebi ludźo myßlachu a powjedachu a po něczim ßo na Bohußkawa sabywasche. Tola Hańża na njeho sabycź njemóżesche. Wona wo druheho, byrnjeż hischcże woßobnischeho, nawożenju njerodźesche a tak wosta ßwobodna, rudźesche ßo psche Bohußkawa, kotrehoż bě ßwěru a wutrobnje lubowała. Tak s rudźenjom sthorje a mkoda semrje. Ssama bě ßebi pschała, so bychu ju pschi Khorlowskej zyrkwi na makym pohrjebnischczu pokhowali.

Mnoho lět bě ßo minyko, tu na pohrjebnischczo putnik s zyle schědźiwej hkowu pschińdźe. temu rowaŕ wo wschém, schtoż bě ßo pschi twarbje stako, powjedasche.

„A schto je ßo potom s twarskim mischtrom stało?" wopraschа ßo zusobnik.

„Shubił ßo je a tule leży pokhowana jeho ßwěrna njewjesta. Sahe je wumrjeła a tule ßu ju pokhowali." Tak rowaŕ wukożowasche.

Putnik, tute ßkowa wußkyschawschi, da ßo do płakanja a ßo poklakny pschi rowje. Rowaŕ, kiž bě s dobom swónk, nochzysche zuseho mylicź a woteńdźe, wjeczor swonicź. Hdyž ßo saßo wrócźi, nańdźe zusbnika pschi rowje morweho. Po papjerach, kotreż pschi nim namakachu, spósnachu, so bě to ßkawny twarski mischtr Bohußkaw Stanjek."

„Tak, moje lube dźěczi, minje ßo ßkawa tehole ßwěta", dopowjeda dźěd. „Wěso je to jenoż powjescź, ale teź w powjescźach je

ſlote ſornjeſchko wěrnoſcże ſakhowane. Tule wěrnoſcź pytajcże a lubujcże, moje ſlote lube dźěcźi."

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. W 147. wubjerkowej ſhromadźiſnje rataŕſkeho wokrjeżneho towaŕſtwa k. profeżor dr. Gräfa wo roswiczu ſtadkowych knihow ſa cźornopiżany niźinſki ſkót rosprawjeſche. Do ſtadkowych knihow je żo hacź dotal 524 bykow a 3537 kruwow ſapiżako. S nich je żo 284 bykow a 962 kruwow ſarěſako a 42 bykow a 45 kruwow k plahowanju pſchedako. 198 bykow a 2530 kruwow tu hiſchcże je. W lěcże 1911 żu żo 103 byki a 738 kruwow wubrako, ſ kotrychź hiſchcże 95 bykow a 727 kruwow ſtadkowym kniham pſchiżkluſcha. W pſcherěſku je wſchědne dejwo kruwow ſtadkowych knihow něhdźe 10 litrow ſ 2,6 hacź 4 prozentami tuka wucźiniko. Se żamżneho plahowanſkeho wobżaha je 55 bykow wuſchko, druhe żu żo ſ plahowaniſchcźa w Zabeltitzach abo ſ Oldenburgſkeje a rańſcheje Frieſiſkeje kupike; 528 kruwow je żo we Kužizy naplahowako, druhe żu ſ Oldenburgſkeje, rańſcheje Frieſiſkeje a rańſcheje Pruſkeje. Lětża je żo 381 cźělzow a 378 cźelatow naplahowako. S nich je żo 53,6 prozenta k plahowanju poſtajiko, 37,2 prozenta żo ſarěſako a 9,2 prozenta żo morwych narodźiko abo żwiko. Plahowanje na dokonjenje pſchezo wjazy pſchiwiżowarjow doſtawa. Sapiży pruhowanſkeho dejenja żo wjedu a żo porjadnje żadaju. Pſchepytanje na tuk je żo poſlednje lěto 196 krócź żadako. Pſchi tym je żo pokaſako, ſo mloko kruwow ſ wulkim dejwom huſto wjazy tuka wopſchija, hacź mloko kruwow ſe żnadniſchim dejwom. Plahowanje na dokonjenje żobu pſchinjeże, ſo żo wurjadne żamownoſcże dale herbuja. Stadkowe knihe ſamoża po tajkim wuthmanjeny, krajej a klimatiſkim a hoſpodaŕſkim wobſtejnoſcźam pſchiprawjeny ſkót naplahowacź a ſ tym naſche plahowanje ſkota wot plahowaniſchcźow w Oldenburgſkej a rańſchej Frieſiſkej pſchezo bóle a bóle njewotwiżne cźiniecź. Też żobuſtawy pſchezo bóle wužitk ſtadkowych knihow dopósnawaju, każ hižo jich wulka woporniwoſcź dopokaſuje.

Dale żo woſſiewi, ſo żu żo khóſty, 744 hriwnow wucźinjaze, kotrež běchu pſchi wuradźenju 12 ratarjow a gmejnow pſchi ſakożenju wodowodow pſches rataŕſkeho wyſchſcheho komiżara naſtake, na każu wokrjeżneho towaŕſtwa pſchewſake.

Myto ſa wjedźenje knihow żu doſtake: Kral w Stachowje 35 hriwnow, Hauſa w Ohornje 40 hr.. Schönfelder w Rakojdach 20 hr., Kſchiżan w Rakojdach 30 hr., Kral w Nuknizy 30 hr.

Myto ſa dwělětne dźerżenje bykow żu doſtake: Kral w Stachowje 30 hriwnow, Schkoda w Barcże 30 hriwnow, Frenzel w Połcźnizy 30 hriwnow.

S Budyſchina. (Wumrjek.) W Budyſchinje powſchitkownje ſnaty prjedawſchi dolholětny pohoncź pola něhduſcheho wokrjeżneho heitmana je Salza a napoźledk pożelnik Budyſkeje měſchcźańſkeje rady, Schuſter, je Boži dźeń po dlěſchej khoroſcźi wumrjek. Wón bě po rodże Sſerb a je na wójnach w Schleswig-Holſtejnſkej, w Cźechach a Franzowſkej pobył.

— (Khěžorſke manövry w Sakſkej.) Khěžorſka parada ſakſkeju armeekorpſow ſměje żo 29. auguſta na wojeŕſkim ſwucźowaniſchcźu w Zeithainje. Khěžorſke manevry budźa żo wot 10. hacź 14. ſeptembra wotbywacź.

— **(Pod koła pſchiſchoł.)** Sańdźeny ſchtwórtk wjecźor ſtaj żo konjej mkynſkeho woſa tudomneho mkynoweho najeńka Rodiga na Wojerowſkej dróſy pola Židowa ſpłóſchikoj. Pſchi tym je pohoncź Auguſt Hillmann ſ Budyſchina pod koła pſchiſchoł a żebi ſcźehnje jeneje nohi ſłamak. Sawołany lěkaŕ dr. Kral nohu ſwobala a potom ſnjeſboženeho do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſcź da.

— **(Pruhowanje kowarjow.)** Ssobuſtawy pruhowanſkeje komiżije ſa kowarjow mějachu po poruczności Žitawſkeje pſchemyżkoweje komory lětża 3. dezembra w Biſkopizach miſchtrſke pruhowanje wotbywacź. K njemu běchu żo ſcźěhowazy pruhowani konjekowarjo ſamolwili: Ernſt Ramſch ſe Ssowrjez, Jan Khěžnik ſ Komorowa pola Rakez, Pawoł Wicźas ſ Konjez pola Kubſchiz a Pawoł Rychtaŕ ſe Sderje. Pruhujomnym żo najprjódzy pižomne nadawki pſchepodachu a potom żo ertnje pruhowachu. Sa praktiſke dźěła běchu woni pſched pruhowanjom k temu żłuſchaze ryżowanki pod dohladowanjom komiżije ſhotowili. Pruhujomni wſchitzy pruhowanje wobſtachu a żo ſa kowaŕſkich miſchtrow pomjenowachu. Na kónzu pruhowanja wſchitzy ſchtyrjo miſchtrſki liſt doſtachu. Pſchedżyda komiżije żo pruhowanym ſa jich dźěła dźakowaſche a mkodych miſchtrow na to pokaſa, ſo by żo kóżdy napſcheczo kollegam niz jako konkurrent, ale jako pſcheczel wopokaſował, potom měko rjemjeżko hiſchcże pſchezo ſkote dno

— Sswjedźeń tſjoch kralow. Ke kónzej běżaze lěto je naſchemu żerbſkemu kſcheſcźijanſkemu ludej wſchelke dobre pſchinjeżko. Sażo doſtachmy żerbſkeho ſahorjeneho ſapóżłanza do żejma; někotra ſtrona też ſhoni nowe woživjenje narodneho ducha. Wocźi żo na ſdźerżenje macźerneje rěcże w ludowej ſchuli wobrocźichu. My Sserbjo też wożebje to witamy, ſo je żo nam prózowanje radźiko, jako ſa ſdźerżenje tſjoch kralow wuſtupichmy. Naſch hiſchcże njeſprózniwy knjes farař lic. theol. Jakub w Budyſchinje ſ luboſcźu k zyrkwi a k Božemu kraleſtwu naſtork k petiziji ſa ſdźerżenje tuteho ſtareho, pożohnowaneho kſcheſcźijanſkeho żwjedżenja da. Spěſchnje żo liſtna w żerbſkich wożadach roſeżłachu. Pſchede wſchěm bě zyrkwinym pſchedſtejicźerjam żo dźakowacź, ſo je ſwólniwje wokolo dawachu. 9700 podpiżmow bu ſhromadźenych. My też pſchipóſnawamy, ſo chzyſche żo někotry mjes nami bydlazy němſki abo němſki rěcźazy podpiżacź. Próſtwa na ſynodu dóńdże. Dźak żwěrnemu ſaſtupowanju ludoweje wole pſches naſcheho cźeſcźeneho ſynodalu k. fararja Mrósaka-Hrodźiſchcźańſkeho a knjeſa knjeżerſtwoweho radźicźela Hanowſkeho żo ſta, ſo w ſynodże wothłóż namaka a bu pſchijata. Napſcheczіwo wobſamknjenju poſlednjeje ſynody żo tale raſnje ſa ſdźerżenje żwjedżenja wupraji a ſa jeho ſaſtupjenje pſched żejmom. Sſerbſka luboſcź k ſtaremu dobremu, żerbſka wěra — pſchetož tſikrale żu pſchezo każ dejmant wěry, ſo Knjeſowa wěż na ſemi woſtanje a dale dże — je dobyła.

A nětko dźimy do noweho lěta, kiž chzemy naſtupicź, wſchitzy ſ tajkej wěru. Wona je naſcha móz. S njej żwoju narodnoſcź a ſtaru żerbſku pobożnoſcź, kiž je dźenża w ſtraſche, ſdźerżimy. A każ je runje naſch makki lud pſchezo myżl a wutrobu ſa wulki pohanſki żwět a jeho nuſu bjes Sbóżnika měł, tak wobkhowajmy ju też. Pſchikhadźejmy ſe żykami tſjoch kralow do Božeho doma, dajmy żebi wo miżionſtwje prědowacź. Potom woprujmy rjany wopor ſa ſkutkowanje żwjateho miżionſtwa. Sſerbjo żu do prědka ſchli, Sſerbjo njech też w prědku woſtanu. S dźakownej wutrobu prajimy: Bóh je ſ nami, wjedże naż! a: Pſchińdź k nam twoje kraleſtwo!

S Jeńkez. Boži dźeń popołdnju 1/4 3 hodźin nad naſchej wżu ſ połdnja k połnozy jedyn powětrowy ballon leczeſche. Hdże je żo wón do powětra puſchcźił a hdże je żwoju jěżbu ſkóncził, njeje żo naſhoniko.

S Debżez. Hdyż minjeny tydźeń pſched hodami jena fabriſka dźěłaczerka wjecźor ſ pſchedawarnje Hórczańſkeho konſumſkeho towaŕſtwa wuſtupi, we woběmaj rukomaj twory njeżo, żo jej tam zuſy młodźenz pſchida. Wón ju po dróſy hacź ſkoro k Mniſchonzej pſchewodźeſche, wudawajo, ſo bliſko njeje bydli. Njedaloko B. ſtudniczki, lědma 20 kroczel wot żużodneje khěże ſdaleneje, njehańbicźiwynje plech żłnu pſches 40 lět ſtaru żónſku njenadźizy nadpadny a tak wo ſemju morżny, ſo żo jejne nakupjene wězy pak rosbichu, pak żo rosżypachu. Hdyż żona wo pomoz wołacź pocza, mějeſche żo njeſrały hólz khětſje ſ procha. Na ſboże běchu jeho prjedy po pucźu druſy ſpósnali jako w żużodnej wży bydlazeho 15 lětneho żłużobneho. Duż hólczíſko ſkónczńje też żwój hodowny cźink wotproſchowaſche. To pak druhdy doſcź njeje. Nan dyrbjał żebi na tajkeho żynka, ſo njeby podobne njehańbite wězy żenje wjazy ſpytał, krutu witku wobſtaracź a ſ njej njeporadźenemu pachołkej ſadk trochu ſ wotmachom wuklepacź. Bohużel w naſchej fabriſkej wokolinje mnoſy ſtarſchi tajki rezept wjazy njeſnaja. A ſwěri-li żo něchtó druhi, tajkemu lubuſchkej něſchto wottyknycź, jeho ſ najmjeńſcha cźeŕwjene nowiny bórſy hanja.

S Budeſtez. Naſche hory buchu ſańdźenu żrjedu trochu ſe żněhom pożypane, a to bu delkach żrjedź horow deſchcźik a błóto, ſo żo hacź do kulkow ſapadujeſch, a runje na tym dnju naſch — żerbſki wjecźor. Hacź budże wopytany? Jako żo ſ dypkom 8 hodźin ſhromadźiſna wotewri, bě rumna ſala ſ ludom napjelnjena hacź do poſlednjeho měſtacźka. Sſerbjo żo deſchcźika a błóta bojeli njeběchu. S wożebitej radoſcźu żo lubi hoſcźo, wſchelazy ſnacźi żerbſzy wótcźinzy, witachu, kotſiž běchu ſ druhich wożadow, a to ſ dźěła ſ daloka, k nam pſchikhwatali. Prěni dźěł programa bě ſ wjetſcheho dźěła natwarjazeho wopſchijecźa. Naſch ſtajnje k dobremu ſkutkej hotowy khor nam pod wuſtojnym wjedniſtwom knjeſa wyſchſcheho wucźerja Ssmoły hodowne ſpěwy a khěrluſche pſchednoſcheſche. Komu tute nochzyke wutrobu poſběhnycź? Spěwarjo żebi doſpołne pſchihłożowanje dobychu. Hdyż bě naſch pſchedżyda, knjes Hajna ſe Splóſka, ſe ſahorjenymi żłowami wjecźor wotewrił a wſchěch lubych pſchitomnych wutrobnje witał, wuſtupi

psched nami jako rěčnik knjes farar em. Urban se Krostawy, so by w krótkim sajimawym pschednoschku nam čistoscź a rjanoscź žerbskeje rěče, kotruž wón žam hacź nanajwustojnischo wobknježi, dopokasak. Sažo saklinčachu spěwy, wot khora sanježenе abo wot zykeje shromadźisny wuspěwane. Móznje schumjachu nasche narodne hymny psches salu. Psched krótkim běchu tu nasche narodne spěwy hischcże njesnate, ale to je tudomne žerbske towarstwo „Lubin“ hižo sa krótki czaž žwojeho wobstacza dokonjako, so žo tute spěwy póczu do wucha a do wutrobow saschczěpjecź.

Rěcź nětko žlědowasche po rěczi, jedyn shromadny spěw sa druhim. Někotre žlowo žo nam pschiwokasche, kiž njesapomnimy. S hoscźi s wonka wožady hischcże k nam porěczachu kk.: sapóžkanz Bart s Brěsynki, kapłan Deleńk s Budyschina, kubleŕ Króna s Bukez, wuczeŕ Kral s Kamjenza. Napjata nutrnoscź wulkeho požkuchatstwa a mózne pschihłožowanje knjesam rěčnikam sjewi, kak běchu jich narodne, pohonjaze, płomjenite žlowa do wutrobow pucź namakake. Žołmy wótzneho sahorjenja sběhachu žo wyžoko, jako žo dźiwadło: „Sbožowne hody“ hracź sapocza. Też tu běsche wscha próza žo nałožika. Někotryžkuli mjes pschitomnymi žnadno czaž žiwjenja hischcże žerbskeho dźiwadła wohladak njebě. Duž bě jedyn hłóž: „Ssu pak czi schikwanje činili.“ Dźěłaczerjo běchu, kotsiž nam hrajachu. Wo dnjo steja w czežkim dźěle, sprózni pschińdu wjeczor domoj a potom, hdyž drusy wotpoczuja, wuknu žwoju rólu. Njeje to idealižmuž a narodne smyžlenje? Njebě też narodna luboscź, kiž bě nam s woporami na czažu a prózy a wudawkach nasche žwjedźeńske městno pěknje a kražnje wudebiła? Se wschěch kuczikow a kónzow sale žo selene jědle a schmrěczki s jažnymi žwěczkami sybolachu. A hlaj! tam wěnzy se žerbskimi napižmami a tu s njeskónczнej, hobrskej prózu napleczene a s běłych kwětkow hromadu sestajane rjane heżko sa nasch zyły wjeczor: „Nasche Sserbstwo s procha stawa.“ My njemjenujemy mjenow, dokelž wěmy: dobry skutk ma žwoju msdu we žebi, ale wježelimy žo nascheho wjeczora. Kóždy bě spokojom a někotremužkuli žo s tuteje žerbskeje, lubosneje sabawy hischcże domoj njechasche, jako knjes pschedžyda $^1/_2$12 hodźin wjeczor skónczicź da s khěrluschowej schtuczku: Njech stajnje sawostanu.

Wěscże tudomne towarstwo też psches tutón wjeczor na žobustawach dobudże. Kóždy je saczuł: Tu je sprawna žerbska myžl! Tu žu powołanja drje wschelake, ale jedyn duch a jene sahorjenje a we wschěch wutrobach jena luboscź sa naschu maczeŕnu rěcź a nasche Sserbowstwo, sa naschich wótzow waschnja, poczinki a wěru, sa nasch zyły lud a luby wótzny kraj! —

Se Sahorja. Něhduscheho džežatnika 2. kompagnije 178. pěscheho regimenta w Kamjenzu Jana Jurja Gödana se Sahorja běchu loni nasymu s wojeŕskeje služby puschczili. Dokelž na njeho swěrinskeho paduchstwa dla tukachu, jeho wobydlenje pschepytachu. Pschi tejle skladnoscźi woczka, apparat k džěłanju patronow, 6 wojeŕskich patronow modella 1898 a 14 pistolijowych patronow modella 1908 a tesching namakach. Gödan wudawasche, so je wojeŕske patrony wot offizěra Schołty dostaw. Pistolowe patrony bě jemu pjecza serżant Starka dał. Wón je jenoż 2 patronje měcź chzył, serżant pak je jemu hnydom 14 dał s wuměnjenjom, so wo tym mjelczi. Tesching bě wot gmejnskeho pschedstejiczerja; tutón bě sa to wot Gödana jedyn dalokowid dostał. Tutón dalokowid je Gödan, kaž žo wusna, jenemu jenolětnemu dobrowólnikej jako sarunanje sa pjenjesy, kotrež bě jemu požcził, pjecza wsał. Wójnski žud 9. diwisije we Hłowowje wěz žudej 22. diwisije w Draždźanach pschipokasa. Sswědzy, jenolětny dobrowólnik a podoffizěraj wotpschiżahaschtaj, so je wobskorżeny njewěrnoscź rěczał. Na to Gödana paduchstwa dla k jastwu na 2 měżazaj saždźichu a jeho do 2. wojeŕskeje rjadownje pscheżadźichu.

Se Ssulschez. Na tudomnych knjeżich leżomnoscźach žu njedźelu dopołdnja njedaloko jeneje žlomjaneje fajmy 45lětneho dźěłaczerja Khorlu Bjedricha Augusta Libscha s Boschez morweho namakali. Libsch poždlednje lěta njedźěłasche a žo s proscheŕstwom žiwjesche. Po lěkarjowym spósnaczu je wón s Božej ruczku žo sajawschi wumrjeł. Czěło je žo tseczi dźeń hodow na Hodźijskim pohrjebnischczu khowało.

S Klukscha. Nahła žmjercź je tseczi dźeń hodow tudomneho 60lětneho blidaŕskeho mischtra a žiwnoscźerja Milku na dwórnischczu w Budyschinje pschekhwataka. Někotre wězy žebi w měscże nakupiwschi, chzyschе žo wón popołdnju w 4 hodźinach se želesniskim czahom domoj wróczicź. W měrje a pomaku bě wón k czahej schol a žo do njeho žydnył. Tu žo wón dohlada, so bě žwój kij pschi jenej kawzy w dwórnischczu, hdyžeż bě žedźał, stejo wostajił. Wón po njón dźěsche a bě žo s nim lědma do wosa wrócził, hdyž na dobo woźlabnywschi žo na semju swjese. Kaž sawołany policajski lěkaŕ spósna, bě Boża ruczka jeho žiwjenju kónz sčiniła. Jeho czěło je žo do Tuchoŕskeje czěłownje dowjesło.

S Łupoje. Boži dźeń dźěczi tudomneje schule dwě hrě „Hodowny jandźel“ a „Sbožo psches kubołcziki“ pod wodźenjom žwojeho wuczerja, k. Lodneho, pschedstajichu. Kaž žo po tudomnych schulskich wobsteznoscźach hinak wočakacź njehodźi, bě, kaž s wjetscha w schulskej wuczbje, też pschi dźiwadłowym hraczu žerbska rěcź do zyła wusamknjena. Někotryžkuli žebi wjele na to wě, hdyž jenoż jenu rěcź wobknježi. Hewak wschak rěka, so je człowjek czim mudrischi, czim wjazy rěczow wón snaje; teho dla na wyschschich schulach na nawuknjenje rěczow wjele czaža a pjenjes waža. We wjele žerbskich schulach pak nětkole saždaba placźi, so žmědža dźěczi jenoż němsku rěcź wuknycź, mjes tym so žo žerbska rěcź pschecźiwo postajenjam schulskeho sakonja na wschě mózne waschnje potłóczuje. Nasche schule maja s wulkeho dźěła sa žwój najprěnschi nadawk, žerbsku rěcź wutupicź. So pschi tym duchowne roswicże dźěczi schkoduje, na to žo s zyła njedźiwa.

S Rakez. Njedźelu 17. hodownika shromadźichu žo žobustawy „Lipy“ k žwojemu poždlednjemu poždźenju tuteho lěta. W pschitomnoscźi 19 žobustawow jo knjes pschedžyda wotewri se spěwom: „Hory módre, ja waž snaju“. Sapiž poždlednjeho poždźenja žo čitasche a žo sa prawy spósna. Sałożeński žwjedźeń budże žo 4. małeho rózka 1912 žwjecźicź. Po krótkej rosmołwje a wjeżełych spěwach žo poždźenje skónczi w pschitomnoscźi 22 žobustawow se spěwom „Nasche Sserbstwo s procha stawa“.

S Komorowa pola Rakez. Hdyž sańdźenu žobotu wjeczor žłużobny pachoł tudomneho kublerja Wukascha do Rakez džěsche, jeho pola tak mjenowaneho „běkacza“ jedyn njesnaty człowjek nadpadny, žebi pjenjesy wot njeho žadajo. Dokelž pachoł na sboże žanych pjenjes pschi žebi njemějesche, jemu nadpadnik drastu rózdrě. Hólczez wo pomoz wołasche, tola nichtó w bliskoscźi njebě, kiž by jemu na pomoz pschischoł. Po horzym bědźenju nadpadnik twóchny. Sa nim hischcże dźenža žlěda nimaja.

S Niżeje Wžy. Na želesniskim pschekhodże w naschej wži je žo piwowy wós Njeżwaczidlskeho piwarza sańdźenu žobotu wjeczor s czahom shrabnył a žo slě roszychnował. Też pohoncź je žo lohko sranił. Schtó je wina, pschepytanje dopokasa.

S Kamjenza. Imposantna shromadźisna wotmě žo tu sańdźeny schtwórtk, srjadowana wot komižije porjadnych stron. Knjes Gräfa pschedstaji žo žwojim wolerjam, kotrychž bě jich psches 700 stow pschischło, mjes nimi horstka sozialdemokratow a žwobodosmyžlenych. Na $1^1/_4$ hodźin rěczeše wón wo pschichodźe němskeho luda. Pschi tym pokasa na dźěła sańdźeneho a pschichodneho žejma, na snaty Bülowy blok, kiž žo dołho dźerżecź njehodźesche, na towarstwowy sakoń, na finanzne hubjeństwo w lěcże 1908, kotremuž žo wotpomhacź dyrbjesche, njecha-li Němska snutska a swonka schkodowacź. Dale rozłoži wschelakore dawki, wožebje herbski dawk, pschecźiwo kotremuž liberalni a žwobodomyžlni, potajkim też Pudorowa strona, w lěcże 1906 a posdźischo wojowachu. Doscź snate njeje, so je k. Gräfa sa tutón dawk hłožował. To njepschecźeljo s wotpohladom samjelczeja. Nasche finanzy žo dźeń a bóle porjedźeja. To liberalnym schcźuwarjam lubo njeje. Krucze sastupuje k. Gräfa naschu nětczischu hospodarsku politiku, kiž je lud a kraj sběhnyła a dźěłaczerjam sažłužbu, dźěło a khlěb dawa. Psches nju je žo burstwo njenadźizy wuwiko, schtož je jara sdobne sa rjemjeslo a pschemyžlo. Sswobodomyžlne wustajenja Gräfa hižo do czaža roskuba, tak so scźěhowazemu rěčnikej, k. fabrikskemu direktorej Johnej s Budyschina, wulki dźěl maczisny k napschecźiwjenju wotewsa, schtož jemu wěso lubo njebě. Po Pudorowym waschnju žo jemu jenoż 20 mjeńschinow dowoli rěczecź. Tola jeho wuwjedźenja běchu tak žłabe, so žo pschitomni wjazy krócź wužmjachu a so žo wón bjes wulkeho hołka na žwój stólz poda. Lěpje by było, hdyž budźische jón s zyła njewopuschcził. Mózna wjetschina njepschecźelow bě drje jeho satraschika. Teho dla bě sa kk. Bürgera s Biskopiz a Gräfu jara lohko, jeho s dźěła njewěrne, s dźěła wopaczne žłowa porjedźicź a to pod móznym pschihłožowanju shromadźenych. Poražka sa liberalnych bě njewočakana. Jich pschiwiżk žo s zyła tak prawje doma njeczujesche, hdyž praž na praž jich lud a kraj kažazu politiku sbichu. Wolerjo też bóle a bóle sa tym pschińdu, hdże žo jich interežy woprawdże spěchuja. A pschi tym hani jich wólbna nowina na njekhmane a njepschistojne waschnje naschich burow a wobžedźerjow. Schtóž ma hischcże schkriczku kschescźijanskeho a narodneho czucza, tón njemóże na žadyn pad kandi-

datu liberalnych, k. Pudora, wolicz. Tón je ſa **ſnieżenje burſtwa,** runjeż każ ſozialdemokratojo. My tola njechamy ßebi ßami powjas wjercżecż.

Wulkotna ſhromadżiſna ſkónczi ßo 3/4 11 hodżin a bě we wſchěm wuſpěch, każ ßebi nichtó nadżal njebě. Nětko je ważne, dżeń wote dnja ludżi namołwjecż a roswuczecż, ſo bychu muż pſchi mużu na wólbnym dnju ſchli jenoż ſa Gräfu. Potom budże dobycże naſche. My Sserbja chzemy ſe wſchěmi mozami k temu dopomhacż.

S Wyßokeje pola Kamjeńza. Tu budże tule ßobotu wjeczor we 8 hodżinach wólbna ſhromadżiſna ſa Gräfowu kandidaturu. Rěczecż budże knjes wuczeŕ Kral ſ Kamjeńza wo pſchichodnych wólbach. Sserbja ſ bliſkeje wokoliny ßu na tule ſhromadżiſnu wutrobnje pſcheproſcheni.

S Wojerez. Tudomnemu k. diakonej Nowakej je khěżor cżerwjeny worjotſki rjad 4. rjadownje ſpożcził.

S Wojerez. Sańdżenu ßobotu wjeczor w 10 hodżinach ßo wjeßele na hodowny ßmjedżeń ſ wohnjowym wołanjom każeſche. Na Kulowſkej dróſy bě w Matijaſchkez khěżi na łubi w jenej komorje woheń wudyrił. Wobydlerjam khěże bě mózno, woheń podußycż. Duż ßo wohnjowa wobora, kotraż bě pſchikhwataka, njetrjebaſche do dżěła dacż.

S Wochos. Wot ſańdżeneho lěcża dżěczi naſcheje woßady na khoroſcże ſchije a cżrjewow cżerpja. Poßledni cżaß tele khoroſcże ſ wjetſchej ßylnoſcżu wuſtupuja. Wot Bożeje nozy ßu ßebi wone mjes naſchimi dżěczimi ſaßo tſi woporу żadała. Też doroſcżenych khoroſcż njepſchepuſchcża. Ssobotu je knjes kantor a wutoru knjes duchowny ſkhorił. Ssußodni knjeża duchowni a knjes kantor ſ Cżělneho jeju ſaſtupuja. Nadżijomnje ßo ſ nowym lětom ſtrowotne wobſtejnoſcże naſcheje woßady polěpſcha.

S Łaſa. Dżeń a bóle pola naß żadoſcż ſa ßerbſkim towaŕſtwom roſcże. Każ nětko ſ radoſcżu ßłyſchimy, ma ßo tale ważna krocżel tule njedżelu ſtacż. Wjeczor w 1/2 8 hodż. budże pola Schołcżiż (hladaj nawěſchtk) ßerbſka ßwójbna ſhromadżiſna. Knjes wuczeŕ Kral budże wo ßerbſkej ßwójbje rěcżecż. Potom ma ßo tu ßerbſke towaŕſtwo ſakożicż. Sa wjeßelu bjeßadu je też poſtarane. A nětkotryżkuli rjany ßerbſki ſpěw chzemy ßebi ſanjeſcż. Duż pſchińdżcże, mużojo a żony, pacholjo a holcżata, pſchińdżcże jutſje wjeczor k Schołcżizom na ßerbſku ſhromadżiſnu. Budże ßo wam tam ſpodobacż.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dla ſtamanja cżaſy bě Wojerowſki ławniſki ßud dżěłacżerja Wylema K. k jaſtwu na 1 tydżeń ſaßudźił. Ssudniſki wukonjeŕ bě pola ſtarſcheju wobſkorżeneho dla njeſaplacżenych ßudniſkich khóſtow jene jěſdne koło cżaſał. Hdyż dyrbjeſche ßo jěſdne koło na pſcheßadżowanje pſchedawacż, njebě wona namakacż. Starſcheju ßyn, Wylem K., bě ſ nim wujěł. Wobſkorżeny ßo pſchecżiwo wußudej podarmo powoła. Druha inſtanza wußud wobkrucźi.

⚔ W Małym Cżiſku pola Wojerez ßo ludżom huſto pjerińſna kradnje. Hižo dawno ßo na wjele krócż khoſtanu Marju Wěrikowu, wopiku żonu jeneho dżěłacżerja, hrěſchachu, ſo ßo do jejneho korba kury, hußy, kacżki, holbje atd. ſhubijuja. Wěſtej Reebowej bě ßo wóndano jedyn italſki khapon ſhubił. Bórſy po tym Reebowa Wěrikowu ſ korbom do měſta hicż widżeſche; wona ßebi hnydom pomyßli, hacż ßnadż jejny khapon w korbje njetcżi. Reebowa ſa Wěrikowej khwataſche a do jejneho korba hrabny a hlej, ſ njeho ßwojeho khapona wucżahny. Wojerowſki ßud paduſchnizu k jaſtwu na jedyn tydżeń ſaßudźi. Pſched powołanſkim ßudom wona wndawaſche, ſo je jejny ßyn khapona w jenej lotteriji dobył. Ssudnizy pak wobſkorżenej njewěrjachu a jejne powołanje ſacżißnychu.

S Jamneho. Zakoßnu ßmjercż je 70lětna mandżelſka tudomneho khěżkarja Balaka poczerpika. W holi wrjóß żnějo je wona do pſchěrowa, ſ błótom napjelnjeneho, padła. Dokelż ßo żona ſ pſchěrowa wudobycż njemóżeſche, je ßo wona w błócże ſadußła.

S Rowneho pola Sslepeho. Pſched nětkotrym cżaßom je ßo tu turnaŕſte a ſpomóżeŕſke towaŕſtwo ſakożiło. S tuteho towaŕſtwa je ßo jako wotkożk ſpěwanſki wotrjad wutworił. Tutón chze ßo próżowacż, po móżnoſcżi ßerbſke ſpěwy a pěßnje pſchednoſchecż a ſe ſtawiſniſkimi a geografiſkimi pſchednoſchkami turnaŕſkemu towaŕſtwu duchownu żyrobu podawacż. Da-li Bóh, ſpěwanſki wotrjad pſchi ſkładnoſcżi khěżorowych narodninow prěni konzert wotměje. Tudomne wojeŕſke a nowoſakożene turnaŕſke towaŕſtwo chzetej w pſchesjenoſcżi hromadże dżěłacż, tak ſo móżemy ßo lěpſcheho pſchichoda ſa naſchu wjeß nadżecż.

S Běleje Wody. W nozy k 2. hodownemu dnjej ßu w ſchkleńczeŕni dr. M. Schweiga w jamje pod kótkom mużſke cżěło namakali. Morwy je 24lětny murjeŕ Wylem Marko ſ Hory pola Mużakowa. Wo jeho ßmjercżi je ßo wſchelake njewěrne powjedanje roſnjeßło. Tak powjedachu, ſo je jeho jedyn dżěłacżeŕ ſ wjecżiwoſcżu do truby, w kotrejż ßo pkun dżěła, ſtorcżił, ſo by ßo tam ſpalił. Woprawdże je ßo wěż takle měła: Marko ßo, każ hižo cżaſto ßobotu po ſkónczenju dżěła, pódla někotrych towaŕſchow w kotołni myjeſche a k temu cżopku wodu wuziwaſche. Wón bě poßledni mjes tymi, kotſiż ßo myjachu. Jeho towaŕſchoju, ſ kotrymiż hromadże chzyſche wón do Mużakowa jěcż, dyrbjachu jeho pſchi hoſcżenzu „burſy" wocżaknycż. Dokelż pak Marko njepſchińdże, woni bjes njeho wotjědżechu, měnjo, ſo je ßo hiſchcże na jenu wobſtaranku dopomnił. W nozy k druhemu hodownemu dnju poß fabrikſkeho ſtrażnika tuteho ſe ßwojim nadpadnym ſadżerżenjom na jamu kedżbliweho cżinjeſche, w kotrejż Markowe cżěło leżeſche. Lěkaŕ je ſpóſnał, ſo je Marko na puknjenje wutrobineje żiłki wumrjeł. Markowemu nanej, kotryż bě druhi dżeń hodow do Běleje Wody pſchiſchoł, ſo by ßo ſa ßwojim ßynom wobhonił, móżeſche ßo jenoż jeho cżěło pokaſacż.

Cżeſcżeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiż chzedża ſa nje na

1. ſchtwórtlěto 1912

do prědka płacżicż, njech nětko **80 pj.** we wudawaŕni Serbskich Nowin wotedadża.

Cżi, kotſiż ßebi Serbske Nowiny pſches **póſt** pſchinjeſcż dadża, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacż. Na ſchtwórtlěto ſapłacżi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ też w druhich krajach němſkeho khěżorſtwa **90 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Pomhaj Bóh" płacża na póſcże **1 hr. 30 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Přilopk.

* (Rosbuchnjenje pkuna.) W Olbersdorfje pola Żitawy rěſnik Krieghoff ſe ſaßwěcżenej lampu azetylowej khěżży bliſko pſchińdże. Wuſtupowaze pkuny rosbuchnychu a jemu ßo zyke wobliczo a wobej ruzy ſpaliſchtej.

* (Schtyri woßoby na alkoholowe ſajědojcżenje wumrjeke.) Bożu nóz bě w Lipſku fabrikant ätheriſkich wolijow a eſſenzow Willibald Kehr w ßwojim wobydlenju ſ tſjomi hoſcżemi punſch pił, kotryż bě wón ſe 96prozentowſkeho ſpirituſa nawarił. Kehr a jeho hoſczo ßu ßo ſ tymle ßylnym napojom ſajědojcżili a wumrjeli.

* (Nutsdobywaŕ popadnjeny.) W Karlowych Warach ßu nutsdobywarja popadnyli, kiż je pſched ſchtyrjomi njedżelemi na farje we Wulkim Hennersdorfje kradnył. Wón mějeſche něſchto pola fararja Pachalyha kradnjenych drohich kamjenjow pſchi ßebi. Jeho mjeno je Döring a wón je najſkerje tónßamßny, kiż je w Sakſkej lětßa na wſchelakich měſtnach, woßebje na farach, ßo nutsdobywał.

* (Elektriſka żeleſniza pſchejěła.) We Waldenburgu w Schleſyńſkej elektriſka żeleſniza ßydomlětnu ſchulſku holcżku pſchejědże a na ßurowe waſchnje roſmjecże. Wós ji runje pſches żiwot dżěſche a wbohe dżěczo bórſy wumrje.

* (Koleßaŕ pſchejěł.) Pola Friedlanda w Cżechach koleßaŕ dżěłacżerku pſchejědże. Wona ſnak padże a ſhubi hnydom wědomje. Wona je ßebi moſhy ſtſchaßka a je dwělomne, hacż wotkhori. Koleßaŕ bě pó cżmje bjes lataŕnje jěł.

* (Satraſchne ſaſtróżenje w jenym Barlinſkim kinematografje.) W jenym Barlinſkim kinematografiſkim dźiwadle ßo Boži dżeń filmy ſapalichu, pſchi cżimż ßo pſchedſtejicżerjej ruzy wopaliſchtej. S jeho bolоſtnym wołanjom ßo ludżo naſtróżichu. Wſchitzy ßo k wukhodej kłócżachu. Pſchi tym ßo dwě dżěſcżi ſatkócżiſchtej, a wjazore woßoby ßo ſ dżěła cżežko ſranichu. Wohnjowa wobora móżeſche woheń bórſy ſhaſchecż. Woheń je najſkerje ſ pſchedſtejicżerjowej njekedżbliwoſcżu naſtał. Tuteho ßu teho dla hiſchcże tónßamy dżeń wjeczor ſajeli. S pſchihladowarjow je kóżdy jedyn ſ tſjoch wukhodow doßahnycż ſpytał. Pſchi tym ſadni ludżo do prědnich bijachu, njedżiwajcy na to, hacż běchu mużſzy, żónſke abo dżěcżi. Wjazy dyżli 40 woßobow ßo na tajke waſchnje k ſemi poraſy a ßo na hrube waſchnje potepta.

* (Sſo ſpaliłoj.) Lěßny mkyn pola Ketſchdorfa njedaloko Hirſchberga w Schleſyſkej je ßo Bożu nóz wotpalił, pſchi cżimż

je jena 17lětna holza ßmjercź w plomjenjach namakała. W Hirschbergu je ßo teho runja w Božej nozy ſ rosbuchnjenjom petrolejoweje lampy 60lětna Erlebaſchowa ſtraſchnje wopalika a na ßwoje rany wumrjeła.

* Ssylny wichor wutoru w ruſkej Pólſkej ſakhadźeſche. Wjele fabrikow je dźěłacź pſcheſtako, dokelž je wichor wuhenje ſpowalał. Tež něktore khěže ßu ßo powalike. Wjele ludźi je ßo cźežko ſraniło.

* (Krwawny njeſkutk w Božej nozy.) Schewz Kirchler ßo Božu nóz do wobydlenja ßwojeje wot njeho dźěleneje mandźelſkeje dobu a do njeje wjazy krócź ſ revolvra tſěli. Jena kulka Kirchleroweje ßotru, pola njeje na wopyće pſchebywazu, mori. Kirchlerowa ßo ſ něktorymi kulkami cźežko ſrani, a ſ hodownehо torhoſchcźa ßo wróćazy hadrjeſchcźał Ziegler ßo ſ kulku do huby k ſemi poraſy. Krichlera ßu poſdźiſcho w jeho wobydlenju ſajeli.

* (Dwójne rubjeżne mordarſtwo w Cuxhavenje.) W Süderwiſchu pola Cuxhavena njedźelu rano něhdźe 70lětneho hoſcźenzarja Ulricha a jeho žonu ſkónzowaneju namakachu. Ulrich ſwobleкany w korczmarſkej ſtwje leżeſche. Jeho běchu po ſdaczu wot ſady ſe ßekeru na hlowu dyrili. S korczmarſkeje ſtwy je mordaŕ po ſdaczu do ſpanſkeje komory ſchoł, hdźež je Ulrichowu žonu teho runja ſe ßekeru ſaraſył. Skóſtnik je pjenjeżny kaſchczik wurubił. Jako mordarja ßu cźeladnika Meißnera w Frankfurcźe nad Wódru ſajeli. Tutón je ßo hižo ßwojeho njeſkutka wuſnał.

* (Wonjecźeſcźenje wjerchowſkeho rowa.) We Winje ßu na jenym pohrjebniſchcźu, na kotrymž ßo ludźo wjazy njehrjebaju, wjelb wjerćha Alexandra Karadźordźewicźa, nana nětcźiſcheho ßerbſkeho krala, wotewrjeny namakali. Hdyž polizija wjerchowy wjelb wobhlada, wona ſpósna, ſo bě ßo hlowa ſhubiła. Rjady na uniformje a dwaj pjerſchcźenjej na ruzy běchu ßo cźěku woſtajile.

* (Sajědojcźenje ſe ſkaženymi rybami.) W Barlinje je w azylu ſa bjeshoſpodownikow na Fröbelſkej dróſy něhdźe 100 bjeshoſpodnikow bórſy po tym, ſo běchu k pſchenozowanju pſchiſchli, ſe ſnamjenjemi cźežkeho ſajědojcźenja ſkhoriło. Woni dyrbjachu wróćźecź a bórſy wědomnje ſhubichu. Azylowy lěkaŕ je ſthorjenym hnydom napſchecźne ßrědki dał a jich potom do hojeŕnje póſłał. Tam je něhdźe **50** ſ nich **wumrjeło.** Jedyn ſe ſkhorjenych je pjecźa w zentralnej wikowaŕni pſchi Alexanderſkim torhoſchcźu kaſchczik ſkaženych ßuſchenych rybow ſe ßmjecźow wſał, je jědł a je je tež druhim khudakam dał. Wodźeŕ Barlinſkeje měſchcźanſkeje pſchepytaŕnje, profeßor Proſkauer, praji, ſo ßo tu wo ſkhorjenje na rybjazy jěd jedna. W azylu pſchi Fröbelſkej dróſy awſchědnje něhdźe 5000 ludźi, kotſiž ßu bjes hoſpody, pſchenozuje. Wutoru bě nawal bjeshoſpodnikow do azyla woßebje wulki. Pſchenozowarjo w azylu po ždanju poliwku a khlěb doſtawaju, hewak nicźo druhe.

* (W kontorje ſpytane rubjeżne mordarſtwo.) W Gardelegenje w Braniborſkej je ßo pjatk wjecźor na pſchekupza Heffu ſwažny rubjeżny nadpad ſcźinił. Wjecźor wokoło 7 hodźin do Heffowеho kontora wulki ſababjeny muźſki ſtupi, wołajo: „Ruzy horje!“ Wón něktore kulki ſ revolvra wutſěli, ſ kotrymiž ßo Heffa a jeho w kontorje pſchitomny ßyn cźežko ſraniſchtaj. Heffowy wóßomlětny ßyn wo pomoz wołajo cźekny. S tym bě rubjeżnikej njemóžno, nadpad k rubjenju wuwužicź. Bjes rubjeńſtwa wón ſ woknom won cźekny.

* (Němſkej łódźi ßo potepikej.) Płachtatej łódźi „Tuetterina“ a „Johanna“ ſtej ßu pſchi novemberſkich wětrach ſ prochom a mochom potepikej.

* (Sso pſchehladawſchi bratra ſatſělił.) W Heimesreutinje je 19lětny moleŕ Riedlinger, kotryž bě hody domoj na wopyt pſchiſchoł, ſ revolvrom hrajkajo ßwojeho pſchihladowazeho dźeßacźlětneho bratra ſatſělił. Riedlingera mózachu jenoż cźežko wot ßamomordarſtwa wotdźerżecź.

* (Němotre żorty, kiž ßu ßo w khěžorſtwowej radże we Winje rěcźnikam ſtałe.) Woßebje ważny wotdźěł rataŕſtwa je kublanje ſkotu, ke kotremuž pſchiſłuſchecź mam tež ja cźeſcź. — Schto pomha cźłowjekej ſe ſhubami kſchipicź, hdyž je je ſhubił. — Moji knježa! Hdyž ſkót ſakitujemy, ſakitujemy tež ßebje ßamych. — Tute miloſcźiwe ßotry mějachu tež pódła wothladanja khorych, hoſpodarſtwo, krumy a druhu pjerinu.

* 140,000 hriwnow ßu we wobydlenju jeneho pſched dwěmaj njedźelomaj ſemrjeteho rektora w Tolkewizach pola Draždźan namakali. Starz hromadźe ſe ßwojej dźowku bydleſche, kotraž je teho runja nětkole wumrjeła. Jeho wobydlenje rjedźo pod jenym ložom w ſchtyrjoch zigarowych kaſchczikach 140,000 hriwnow namakachu.

* (S pěſkom ßo ſaßypli.) W pěſkowej jamje pola Jawora w Schleſyſkej ſpadowaze ßepje pěſka ryczeŕkubleŕſkich dźěłacźerjow ſaßypnychu. Dźěłacźerja Ermiſcha jeno jako cźěko hiſchcźe ſ pěſka wurychu. Jenej dźěłacźerźy ßo ruka a noha ſlemi.

* (Na lodźe ßo tepili.) Po lodźe na wjeßnym hacźe ßo ßmykajo tſi dźěcźi dweju burſkeju bratrow we wßy pola Noweho Schcźecźina ßo tepichu.

* (S kamjenjemi ßo ſaßypnył.) Spadowaze a kulaze ßo kamjenje we ſkale pola Ruppersdorfa pola Lubija dźěłacźerja Seibta ſaßypnychu a morichu.

* (Ssamßnu macź ſpytała moricź.) W Małym Kotrzu w Hornjej Schleſyſkej 52lětna burowka ßwoju ßamßnu 76lětnu macź moricź ſpyta. Na muźſkeho ßo pſchedraſcźiwſchi a wobliczo ßebi ſcźorniwſchi dźowka na macź łakaſche a chzyſche ju ſadajicź. Na ſboże pak ludźo k temu dóndźechu a jej to ſadźěwachu. Skucźerku ſajachu. Wina ßu ſwady herbowanja dla.

* (15lětny mordaŕ a rubjeżnik.) Wrótßkawſki mordaŕ Renner, kiž je 10lětnu Haamannez holcźku ſ klepakom tak cźežko ſranił, ſo je wumrjeła, a potom jeje ložo ſapalił, je najſkerje ßamßny Renner, wo kotrymž ßu hižo rěcźe byłe. Wón w Briegu ſamkarſtwo wuknjeſche a dweju druheju wucźobnikow k cźeknjenju ſawjedźe. Tutaj ßo ſaßo wróćźiſchtaj. Nimale ſchěßnaczelěiny Renner pak ſ druhimi towarſchemi woprawdźite rubjeżniſke žiwjenje ſapocźa a ßo wjazy krócź do domow dobywaſche.

Wußudzenja.

Khoſtanſka komora. Kubleŕ Sarjenk w Hnaſchezach bě ßebi lětßa jenu maßiwnu kólnju natwaricź dał. Pſchi wobhladanju twara ßo pokaſa, ſo ßo njeběchu woknjeſchka pod tſěchu, na twarſkej ryßowanzy twarza Lebelta w Trupizach wosnamjenjene, ſatwariłe. Kaž ßo wupokaſa, njebě je Lebeltowy polěr Schöna po pſchecźu kublerja Sarjenka ſatwarił. Sarjenk a Lebelt khoſtanſkaj wukaſaj po 3 hriwnach doſtaſchtaj. Sarjenk khoſtanje ſapłacźi, Lebelt pak ßebi ßudniſke wußudzenje žadaſche. Lawniſki ßud jeho wuwinowa, tola ſtatny rěcźnik ßo pſchecźiwo temu powoła. Khoſtanſka komora wuwinowazy wußud powaliwſchi Lebelta k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 2 dnjej a k ſapłacźenju khóſtow wobeju inſtanzow ſaßudźi.

⚔ Sſłużobna dźowka Merſtowſkez a Hana Mjeſkez w Kotezach běſchtej ßo ſwadźikej. Merſtowſkez luby, cźeladnik Ducźka, ßo pſchi ſwadźe do Mjeſkez da, kotraž wulku hornczanu bleſchu na jeho hlowje rosbi. Lubijſki ławniſki ßud Ducźkej 5 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja napoloži a Mjeſkez k jaſtwu na 3 njedźele ſaßudźi. Saßudźenaj ßo pſchecźiwo wußudej powołaſchtaj. Wußudźenje ßo dla ſkaſanja nowych ßwědkow wotſtorcźi.

Wutrobna próstwa!

Nowe lěto stoji zasy před durjemi. Lěta dołho su so k »Božomu dźěśću« a k »Nowomu lětu« za naš luby »**Serbski Dom**« dary składowałe. Husto je so tak na 600 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poslednje lěto pak bohužel jara mało.

Je skoro, jako by swjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhasnył. A tola trjebamy hišće wjele pjenjez, prjedy hač móžemy prajić: „Nětko je Serbski Dom naš.“ Dla powyšenja dańskich pjenjez smy tež lětsa, kaž hižo loni, 1000 hr. danje wjacy zapłaćić dyrbjeli, dyžli druhe lěta.

Tuž wukupmy so lětsa zasy z horliwosću prjedawšich časow wot wšěch pisnych nowolětnych zbožopřećow z tym, zo šćedry dar wótčinskeje lubosće woprujemy za naš »**Serbski Dom**«!

Čim wjacy wy za naš krasny dom woprujeće, ćim wjacy wón ponjese a ćim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopisow mjez lubymi Serbami hajić móc **křesćansku wěru a swěrnu lubosć k wótčinje a narodej.**

Tak čini kóždy, kotryž tutón naš »**Serbski Dom**« podpjera, Bohu spodobny skutk.

Wšitke nowolětne dary budźemy w „Katholskim Pósle“, w „Serbskich Nowinach“ a we „Łužicy“ kwitować.

Tuž woprujmy kóždy po swojich mocach a ze šćedrej ruku „Bohu k česći a Serbam k wužitku“!

W Budyšinje, 8. decembra 1911.

Faraŕ **Jan Křižan**, předsyda M. S.
Faraŕ **Mikławš Žur**, sekretar M. S.
Prof. dr. **Arnošt Muka**, redaktor Čas. M. S.
Just. rad. Michał Cyž, zarjadnik M. S.

Pschemėnjenje wobkhoda.

Cżeſcżenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedżenju dawamy, ſo ßmy

pſchedawarńju zyrobow

hacż dotal w Biſkopizach na Bakdrijanczańſkej dróſy 13 wjedżenu, knjeſej **Maxej Preuſchi** w **Dzibrachcżizach** pſchepodali. Dżakujemy ßo ſa derjemėnjenje, nam wopokaſane, a proßymy jo tež naſchemu naßlėdnikej, knjeſej Preuſchi, ſalhowacż.

W **Polenzu,** 15. dezembra 1911.

S poczeſcżowanjom

W. A. Näther, tow. ſ wobmjeſ. rukow.,

fabrika najlėpſcheho kißała, likeura a ſprita ſ parunym cżėrjenjom. Płodowe wina.

Na pſchedſtejaze ßo poczahujo, najpodwolniſcho woſjewjam, ſo wobkhod w Biſkopizach na Bakdrijanczańſkej dróſy 13 po ſwuczenym waſchnju dale powjedu. Lubju, ſo budu ßo njepſcheſtawajzy prózowacż, ſo bych ßwojim wotebjerarjam ſ najlėpſchimi płacżiſnu hódnymi tworami poßłużował. Proſchu najſdwórliwiſcho, dowėrjenje, mojim pſchedkhadnikam wopokaſane, dobrocżiwje na mnje pſchenjeſcż.

W Biſkopizach, 15. dezembra 1911.

S poczeſcżowanjom

Max Preusche.

Woßebita pſchedawarńja fabrikatow firmy **W. A. Näther,** tow. ſ wobmjeſ. rukow. **w Polenzu.** — Sklad najlėpſchich **płodowych winow, jėdżnych wolijow, jėdżneho moſtricha** a **dobrych hoſpodarſkich mydłow** atd.

Nadźija,

serbskich dźėći protyčka

1912

je wušła. (Płaći 20 pj.) Zhromadne skazanki njech so póſcelu na adressu: An die Zeitschrift »Raj«, Kamenz i. Sa., Nordstr. 4 II.

Subjazy lėkar Frey

w Budyſchinje na Moltkowej dróſy 19

cżaha ſuby ſ mėſtnej bjeſcżucżiwoſcżu. Zuſe ſuby ſ porzlina abo ſe ſłota tež ſa najwjazy ßebi żadazych patientow.

Koſaze koże,

howjaſe koże, cżelaze koże, ſajerże, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocże koże, wowcżu kożu a wowcżu wołmu

po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi żitnych wikach 11 a pſchi wowßnych wikach 4, pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Kakao

ſaruczeny cżiſty

punt po **75** pj.

porucża

Walther Arnold

na bohatej haßy 12.

Wós ſ planu

ſady ßo wocżinjazy (jedyn- a dwajpſcheżny) a 1 koupé mam tunjo na pſchedań. S wobėmaj woſomaj, kotrajż ſtaj w dobrym rjedże, ßym hacż dotal jėſdżił.

Hunnius na ßwobodnym kuble w Jeſchizach.

Wutrobne zbožopřeća k nowomu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

10 hr.: k. kanonikus far. em. Jakub Herrmann we Worklecach;
po **5** hr.: kk admin. P. Romuald Domaška w Róženće, farař Michał Žur w Ligoće-Turowskej, kubleŕ Jurij Herrmann w Khróśćicach, just. radź. Michał Cyž w Budyšinje, »Serbowka« w Prazy;
po **4** hr.: k. farař em. Urban w Króstawje;
po **3** hr. **50** pj.: k. wučeř Ernst Holan w Budyšinku;
po **3** hr.: kk. w Budyšinje: senior monsign. J. Skala, kanonikus a farař Mikł. Žur, direktor Jakub Nowak, kapłan Jurij Deleńk, kofejownik J. Hajnca, sekretar J. Deleńćka w klóštrje Marijnej Hwězdźe, farař Jan Just w Ralbicach, telegr. sekretar E. Kubjenc w Drježdźanach, farař Jurij Kral w Drježdźanach, wučeř Franc Kral w Kamjencu;
po **2** hr.: kk. farař B. Hicka a kapłan J. Rjeda w Khróśćicach, kapłan J. Cyž w Žitawje, kubleŕ Jan Młyńk w Čemjercach, farař Kubaš w Njebjelčicach;
po **1** kr. **50** pj.: k. wučeř J. Rječka w Budyšinje;
po **1** hr.: kk. wučeř M. Wjerab w Budyšinje, wučeřka Marija Kubašec w Khróśćicach.

K ſkónczenju lėta 1911.

Hłóß: Budź, o duſcha, ſpokojom.

Powſchitkownje ſnate je,
So ßo lėto k kónzej bliži,
Hdyż ßo hlada do ſady,
Dha tón cżaß tak rucże běži,
Hdyż pak hladaſch do prėdka,
Dha ßo lėto dołhe ſda.
Sboże a tež njeſboże
Nėkotroh' je potrjechiło,
S zyła tuto lėto je
Staroſcżow tak wjele mėło,
Dokelż wulka ßuchota
Bė tak wjele ſkaſyła.
Wjazy ludźi teho dla
Ssebi hłowu łama nėtko,
Pſches cżo pſchińdże drohota,
Schto je wina na tym wſchitko,
Najradſcho wſchak ratarſtwu
Woni winu dawaju.
Woni njewopomnja to,
Kajſe wjedro w lėcżu bėſche,
Hdyż tak bėſche wuſkhło wſcho,
Se ßuchotu ſpadacż chżyſche,
Tajſi cżaß drje ſawėſcże
Pomozny je drohocże.
W běhu lėta ſańdżenoh'
Je tak wſchelke pſchemjenjenje
Toh' a tamnoh' trjechiło,
Jeno wjazy, druhoh' mjenje,
Tež ja roſßudźił ßym ßo,
Słożicż ßwoje ſaſtojńſtwo.
Ssym lėt ſchėſcż a tſizeczi
Pſchedſtejicżeŕ gmejnſki pobył,
W tutym cżaßu ſawėſczi
Dowėrjenja wjele dobył,
Wſcho ßo minje na ßwėczi
Tu na pucżu k wėcżnoſczi.
Hdyż dżenß wróczo ſhladuju
Na tón cżaß tak dołhi jara,
Dha ßo Bohu dżakuju,
Kiż ßo tola ſa wſcho ſtara,
Wón chżył dale żohnowacż,
Naſchej gmejnje ſboże dacż.
Ssmjercż tež lėtża khodźiła
Wokoło je w ßerbſkim kraju,
Nėkotroh' je wotwjedła
Wot tych, kiż ßo lubo maju,
Kotſiż nėtk ſe ßylſami
Hladaja 'ſchcże ſa nimi.
W politizy njebjo bė
Lėtża jara pomrocżene,
Huſto wſchak ßo pow'daſche,
So do wójny ſapleczeny
Nėmſki kraj b'dże ſ wėſtoſczu
Se ßußodom k wjeczoru.
Haj, a ßamo Jendżelſka
Do wójny ßo mėſchecż chżyſche,
A każ to ßo powjeda,
Mėſto poſtajiła bėſche,
Hdżeż by ſpocżatk wójny byk,
Kiż by Nėmzam ſchkodźicż mėk.
Bohu dżak, ſo wón nam da
Saßo mėr we tutym lėcże,
Sbėżk a wójna howriła
Je we połodniſchim ßwėcże,
Dżenß 'ſchcże njeje widżecż to,
Hdy tam budża ſjednacż ßo.
Tak dha nėtko pſchiſchli ßmy
Hacż na proh ſaß' nowoh' lėta,
Zadyn njewė, kak a hdy
Wón hicż dyrbi ſ teho ßwėta,
Hacż b'du ja to abo ty,
Bóh tón Knjes to jenoż wė.
Wón chżył dale żohnowacż
Kóżdźicżkeho w nowym lėcżi,
A nam płódne lėto dacż,
Njech nam ßkónzo hnady ßwėczi,
So by jeho dobrota
K pokucże naß wodźiła.
Duż dha chżemy ſtroſchtniwi
Tež do nowoh' lėta ſtupicż,
We nim, każ ßo ſależi,
Hnadny cżaß ßej wukupicż,
Bóh tón Knjes chżył měr nam dacż,
Schkódnej wójnje wobaracż.
Ssejmſke wólby bliże du,
Hacż k nim dnjow njej' jara wjele,
Duż chżył w ßerbſkim kraju tu
Wopomnicż to kóżdy derje,
So wón njeby pohana
Pomhał pſchinjeſcż do ßejma.
Lubi Sserbjo! wopomńcże,
Schto wſcho ſ teho naſtacż móże,
Hdyż tón ßejm b'dże pjelnjeny
Najwjazy wot tajkich ludźi,
Kiż to nowe pohanſtwo
Pſchipóſnaja ſa prawo.
Bohużel tych wjele je,
Kiż ßej nėſchto na to wjedża
A te theſy Zwikowſke
Najradſcho tež pſchijecż chżedża,
Tajzy wėru ſapréja,
Sskuſcheja do pohanſtwa.
Duż njech kóżdy wuſwoli
Kralej ßwėrnoh' ſaſtupjerja,
Drje ßu to najkhmaniſchi,
Sa kóżdeho wobydlerja
Wyſchnoſcż bė wot ſpocżatka
A tež budże do kónza.

W Bukojni, 27. dezembra 1911. **H. Falka.**

Sjawne wólbne shromadźizny

sa saßowuswolenje knjesa Heinricha Gräfy,

pschedstejiczerja měschczanskich sastupjerjow w Biskopizach:

Schtwórtk 4. januara 1912 wjeczor 1/2 8 hodźin w Nowakej hosczenzu we Wulkej Dubrawje.

Rěczník knjes prof. dr. **Gräfe** s Budyschina: **Wo wólbach do khěžorstwoweho ßejma.**

Pjatk 5. januara 1912 wjeczor w 7 hodźinach w Fryczej hosczenzu w Zicženju.

Rěczník: pschedstejiczeŕ měschczanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe** w Biskopizach wo: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Ssobotu 6. januara 1912 popoldnju 1/2 4 hodźin w Delankej hosczenzu w Radworju.

Rěczník: pschedstejiczeŕ měschczanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe** w Biskopizach wo: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Ssobotu 6. januara 1912 wjeczor 1/2 7 hodźin w hosczenzu w Bělschezach.

Rěczník: Kubkowy direktor **Richter** s Barta wo: **Wólby do khěžorstwoweho ßejma.**

Njedźelu 7. januara 1912 popoldnju 1/2 4 hodźin w hosczenzu sakskeho doma w Rakezach.

Rěczník: pschedstejiczeŕ měschczanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe** w Biskopizach wo: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Wutoru 9. januara 1912 wjeczor 1/2 8 hodźin we Wolfej hosczenzu w Huczinje.

Rěczník: knjes prof. dr. **Gräfe** s Budyschina: **Wo wólbach do khěžorstwoweho ßejma.**

Do Lasa!

Wulka swójbna shromadźizna

njedźelu 31. hodownika wjeczor 1/2 8 hodźin pola Scholczíz we **Lasu.**

1. Pschednoschk wo serbskej swójbje.
2. Sałoženje serbskeho towarstwa.
3. Sabawa a bjeßada.

Wschitzy Serbja s Lasa a wokolinY ßu wutrobnje pscheproscheni. Tež maczerje a knjeżny njech w bohatej liczbje pschińdu.

Hosczenz w Pomorzach!

K kharpjazej a kolbaßowej hosczinje,

kotraż ßo **pjatk 5.** a **ßobotu 6. januara 1912** wotměje, jenož s tutym najpodwolnischo pscheproschujemoj.

ff. piwa a ßamopjeczene pampuchi.

S poczeczowanjom

Pawoł Fiola a mandźelska.

S tutym k wjedźenju dawam, so ßym ßo w Budyschinje jako

rěčnik

saßydlił a so ßym pola kral. hamtskeho a krajneho ßudnistwa w Budyschinje a pola komory sa wikowanske wězy w Žitawje pschipuschczeny.

Praxis hromadze s knjesomaj rěčnikomaj **Wesserom** a **Lehmannom w Budyschinje** wukonjam.

Nascha shromadna pißarnja je

pschi nowych hrjebjach czißko 16 delka.

Rěčnik Hochheim.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta pjekarski mischtr **Stöba** w Budyschinje na Lubijskej drósy.

(K temu czißu pschiloha.)

Holzu,

kotraż chze waricz nawuknycz, k 1. abo 15. februarej 1912 pytam. Msda po wuczinjenju.

Köhmowa na knjeżim dworje w Kołbizach p. Lasa.

Přeprošenjo.

Srjedu 3. jan. 1912 zmeja **Maćične wotrjady** w Serbskim Domje swoje **posedźenja** a to wot dopołdnja 10 hodźin sem rěčespytny, paedagogiski a stawizniski, a wot 2 hodźin sem hudźbny, narodnohospodarski, belletristiski a druhe. — Wo bohaty wopyt prosy należnje

Maćične předsydstwo.

Krawskeho wuczobnika

k jutram pyta **Pawoł Kalich** na Nowosalzskej drósy 17.

Kuchańki, swinske a służobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, żrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na żukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownI knjesa Heinr. Mohra.

Służobna holza

niz pschemkoda, cżista a pilna, ßo do wjeßneho farskeho doma k 1. haprleji 1912 pyta. Hdże? je shonicz we wudawarni Serbskich Nowin.

Bukečanske serb. tow.

změje 1. wulk. **rózka 1912** (nowe lěto) popołdnju 4 hodź. swoje

měsačne posedźenje.

Knjez farař Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy **předsydstwo.**

Krawski wuczobnik

jutry dobru wuczbu a pschecżelny wobkhad namaka pola **Pawoła Glauscha** na Mättigskej drósy 20.

Duchownje wobdarjeny hólz, kotryż chze **pißmikistajeŕstwo** nawuknycz, móże jutry w Ssmolerjez knihiczischczerni do wuczby stupicz.

Sa wschě wopokasma wutrobneho dźělbracza pschi khorosczi, ßmjercżi a khowanju nascheho lubowaneho mandźelskeho, nana a dźěda

Jurja Lauschki,

wumjenkarja w Jenschezach,

wopokasane, wuprajimy wschitkim sa bohatu ßmjertnu pychu, wosebje knjesej fararjej Gólczej sa troschtowaze słowa swój **najwutrobnischi dźak.**

W Jenschezach a Rakezach,
22. hodownika 1911.

Hlubokosrudźeni sawostajeni.

Pschiloha k czißku 52 Serbskich Nowin.

Sobotu 30. dezembra 1911.

Placzisna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 23. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 28. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běla	—	—	—	—	9	85	10	10
"	žołta	—	—	—	—	9	60	9	80
" nowa		9	55	9	70	—	—	—	—
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		8	75	8	90	8	75	8	90
Jeczmjeń	50 kilogr.	10	50	12	—	9	75	10	75
Wows		9	50	9	80	8	90	9	20
Hróch		12	50	18	—	10	—	10	50
Woka		—	—	—	—	10	25	11	25
Jahły		15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka		17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny		3	50	4	—	3	25	3	50
Butra	1 kilogr.	3	—	3	80	3	—	3	20
Pschenczna muka	50 "	11	—	19	50	15	—	19	—
Rżana muka	50 "	10	50	14	—	13	50	14	50
Ssyno	50 "	5	—	5	50	4	50	5	50
Ssloma	100 "	4	66	5	34	4	34	5	80
Proßata 553 schtuk,	schtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	80	6	40	6	90
Rżane wotruby		—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenczny gris		—	—	7	50	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacz 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 80 np. hacz 9 hr. — np., jeczmjeń wot 9 hr. 90 np. hacz 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hacz 9 hr. 50 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 16 hr. 24 np. hacz 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 90 np. hacz 14 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hacz 16 hr. 80 np.

Wiczne placzisny w Kamjenzu.

28. dez. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacz 9 hr. 10 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 80 np. jeczmjeń wot 10 hr. 25 np. hacz 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacz — hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 29. dezembra Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedzelu po hodzoch rano w 7 hodzinach farat Räda ßerbsku spowjedź, 1/2 9 hodzin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. nemske predowanje.

Nowe leto rano w 7 hodzinach smeje duchowny Tischer ßerbsku spowjedź, 1/2 9 hodzin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. nemske predowanje. — Tydzenske sastojnske dźeła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Bjedrich Wylem Wild, murjetski polěr tu, s Marju Augustu swud. Kujawowu rodź. Stelzigez. — Ernst August Muźik, żelesniski dźełaczer w Bórku, s Marju Kopjenez tam. — Handrij Pawol Wylem, fabrikat w Jatsjobju, s Marju Marthu Wjenkez na Zidowje. — Pawol Max Kopacź, pohoncź na Zidowje, s Hanu Marju Nyczez tam. — Khorla Albin Illing, kublet w Hornjej Kinje, dotal ryczekkublowy inspektor w Brěsynje, s Marthu Augustu Handrikez s Brěsynu. — Max Pawol Seibel, czeladnik w Budesiezach, s Hanu Marthu Mitaschez s Jenkez.

S druhich wozadow: Jan August Klimant, hospodatski pomoznik we Wětrowje, s Hanu Schmidtez w Ssemichowje. — Pawol Schuster, pohoncź w Leutersdorfje, s Helenu Schöblez se Ssmochcziz. — Augst Schäfer, wotroczk w Lutyjezach, s Marju Müllerez w Běczizach. — Ernst Donath, fabrikski tkajet w Sohlandze n. Spr., s Emmu Linu Schubertez we Warnoczizach. — Max Oswald Paul, samkat w Hornjej Hórzy, s Marthu Sittnerez w Hnaschezach. — Hendrich Marczin Ota Bröcker, fabrikat w Lubiju, s Marju Helenu Mikaniz w Hnaschezach. — Khorla Max Zimmer, samkat we Wulkej Dubrawje, s Johanu Friedu Petrichez w Hnaschezach. — Jon Mros, fabrikat w Dobruschi, s Helenu Nasdalez w Schczeńzy. — Reinhold Wylem Gustav Kuttig, fabrikat w Kschiwej Borschczi, s Hanu Marju Scholczizu tam. — Ernst Bruno Hartmann, fabrikat w Budyschinje, s Hanu Helenu Jeremiaßez w Budyschinku. — Pawol Hermann Jeremias, fabrikat w Budyschinku, s Hanu Almu Hartmannez s Küpper w Schl. — Bjedrich Khorla Mrós w Klukschu, s Linu Marju Donathez w Lichanju. — Gustav Robert Schuster w Kopporowje pola Klukscha, s Hanu Marju Rjeczkez w Nowej Wßy pola Klukscha. — August Kujawa, khěžet a schewz w Nowej Wjeszy pola Huczinu, s Hanu Lejnu Melikez tam. — Jan Ernst Mikan, żiwnosczet w Brěsynje, s Hanu Ernestinu Michalkez, khěžetku tam. — August Hermann Bär, hospodatski pomoznik w Bukojnje, s Hanu Marthu Wehserez, żiwnosczetku tam. — August Rudolf Stübner, wósnik w Maleschezach, s Hanu Theresiju Pjerachez w Dubrawzy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marczin Edgar, Jana Maxa Gärtnera, murjerja na Zidowje, ß. — Hermann Herbert, njemandź. ß. w Tšelanach. — Pawol Richard, Khorle Kiesera, fabrikarja na Zidowje, ß. — Kata Margareta, njemandź. dź. na Zidowje. — Elsa Frieda, Khorle Bjedricha Kießlicha, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Margareta, Jana Scholty, dźełaczerja w Tšelanach, dź. — Helena Gertrud, Oskara Emila Pawola Fiedlerja, maschinskeho wjednika na Zidowje, dź. — Johanna Wally, Jana Maxa Klotki, dźełaczerja na Zidowje, dź. — Hana Marja, Jana Augusta Rychtarja, murjerja w Malym Wjelkowje, dź. — Gertrud, Bjedricha Oswalda Schillera, wyschscheho schwajzarja w Nadjanezach, dź. — Gertrud Hilżbjeta, njemandź. dź. we Wownjowje. — Hana Martha, Hermanna Maxa Miczki, pohoncza w Ratarjezach, dź. — Pawol Richard, Jana Urbana, fabrikarja na Zidowje, ß.

S druhich wozadow: Pawol Richard, Jana Augusta Ssedlika w Komorowje pola Klukscha, ß. — Kurt Helmut, Khorle Kubscha w Lichanju, ß. — Frieda Emma, Jana Augusta Jaintscha w Komorowje pola Klukscha, dź. — Fryz Erich, Emila Reißiga, lěßneho wothladarja w Huczinje, ß. — Hilżbjeta Frieda, Oskara Maxa Jockschmanna, wyschscheho schwajzarja w Hlinje, dź. — Richard Oswald, tepjerja Hajnika w Suborniczzy, ß. — Lejna Martha, żiwnosczerja Lorenza w Barcze, dź. — Hermann Pawol a Frieda Elsa, dźełaczerja Beckerta w Dubrawzy, dwójnikaj. — Erich Friedrich, Richarda Emila Palmy, czěßle a khěžerja w Kanezach, ß. — Woldemar, Ernsta Moritza Pawlika, pschekupskeho pomoznika w Hrodźischczu, ß. — Pawol Willy, Pawola Adlera w Běczizach, ß. — Kurt Waltat, Augusta Bobaka, pohoncza w Ssemichowje, ß. — Hana Margareta, Alfreda Pětschki, kublerja w Kanezach pola Hodźija, dź. — Martha Hildegard, Pawola Ssykory, dźełaczerja w Kanezach p. Hodźija, dź. — Arthur Herbert, Hermanna Arthura Simmchena, żiwnosczerja w Demjanach, ß. — Hana Lina, Gustava Adolfa Gnaucka, skolarja w Mjedźojsu, dź. — Richard Waltat, Ernsta Richarda Schwarza, skakarja w Mjedźojsu, ß. — Erich Měrczin, Maxa Oskara Gruhla, pólverniskeho dźełaczerja w Hnaschezach, ß. — Flora Martha, Felixa Tannerta, skakarskeho mischtra w Brěsyschczu, dź. — Margareta Hilżbjeta, Bjedricha Khorle Riedla, czěßle w Druzkezach, dź. — Johanna Erika, Bruna Wolfa, hosczenzarja na dwórnischczu w Radworju, dź. — Johanna Elsa, Jana Khorle Kloßa, żiwnosczerja w Lipiczu, dź. — Ernst Oskar, Pawola Krehana, monteura w Adolfskej Hěcze, ß. — Lejna Johanna, Jana Hermanna Hejtmanka, żiwnosczerja w Haiku, dź. — Ernst Měrczin, Ernsta Pawola Pětscha, khěžerja w Kubschizach, ß. — Martha Elsa, Ernsta Pawola Vogta, wyschscheho schwajzarja w Porschizach, ß.

W katholskej zyrkwi: Jan, Augusta Kocha, wyschscheho schwajzarja w Bóschizach, ß. — Marhata, Jana Stoliny, schewskeho mischtra w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej woładźe: 21. dżeń dezembra: Max Albert, Khorle Maxa Bohota, formarja w Dźeżnikezach, ß., † w Dobruschi. 4 m. — 22. Jan Ernst Gruhl, hosczenzar w Nowych Bobolzach, 49 l. 11 m. 20 d. — 23. Handrij Rjelka, skakat w Nabozach, 46 l. 5 m. 1 dź. — Ewald Erich, njemandź. ß. s Brokwiz, w Sczijezach, 4 m. 19 d.

W katholskej woładźe: 23. dez.: Khata, Khorle Köhlera, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, mandźelska, 64 l. 11 m. 3 d. — 26. Sofija, Adolfa Munzarja, krawza w Budyschinje, dź., 5 m. 5 d.

S druhich wozadow: August Libsch, dźełaczet s Boschez, 46 l. 6 m. 1 dź. (morwy namakany w pólnej brózni pola Ssulschez). — Jan Pomhajbóh Berthold, wumjenkat w Demjanach, 65 l. 3 m. 8 dn. — Johanna Frieda Reckez, njem. dź. w Minakale, 2 l. 24 dn.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu po hodźoch smeje rano 1/2 8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, 1/2 9 hodźin farat Kschiżan ßerbske a w 10 hodźinach nemske predowanje.

Nowe leto smeje rano 1/2 8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, 1/2 9 hodźin farat Kschiżan ßerbske a w 10 hodźinach nemske predowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Brudesez.

Njedźelu po hodźoch smeje duchowny Bójz rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopoldnja w 9 hodź. ßerbske a 1/2 11 hodź. nemske predowanje.

Nowe leto smeje farat Domaschka rano we 8 hodźinach ßerbsku spowjedź, duchowny Bójz dop. w 9 hodź. ßerbske a 1/2 11 hodźin nemske predowanje. — Popoldnju w 2 hodź. ma kschesczijanske tow. mužskeje mlodosczе w paczeńskej jstwje swoju shromadźisnu (hodowny ßwjedzeń).

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czißko 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi placzisnowy sapiß zadacź.

Nasch wuj.

(Pokračowanje ſ čišła 46.)

Kſchižan: Potajkim hoſpodarſzy a politiſzy moricź chzedźa naß burow pſchi pſchichodnych wólbach. To hiſchcże by rjeńſcho było! Dha njech naß tola hnydom ſaraža!

Mots: Dźi mi, wujo, ty chzeſch nam jenož hroſu naczinicź. Tak ſlě ſawěſcże njebudże.

Nasch wuj: Mój hólcże, ty tola ſtaremu, naſhonitemu mužej wěricź możeſch. Wy we waſchej wotleżanej wjeſzy to njepytnjecże. To dże, kaž we wójnje 1870. Scże dha wy wjele wo njej ſhonili? Jedyn jenicźki ſ waß bě pódla. Ale wy wěſcże, hdyž bychu tehdom Franzowſojo dobyli, potom byſchcże tež we waſchej wjeſzy pytnyli.

Jan: Tak je. Nětko tež wopſchimnu, čzeho dla prjedy prajeſche, ſo ßo tu njejedna jenož wo hoſpodarſke a politiſke intereſſy, ale tež wo naſche nabožne. Čźi ludźo, kiž chzedźa naß k ſcżenje ſtłóczicź, to ßu tajzy, kiž ßami žaneje nabožiny nimaja a teho dla tež naß po naſchej wěrje ßo žiwicź dacź njechadźa.

Nasch wuj: Prawje maſch. Te ſtrony, kaž ſozialdemokratojo, ßwobodomyßlni a wjetſchi dźel narodoliberalnych, nimaja ſa burow niczo wyſche, ſa nich nima nabožina w ſjawnym žiwjenju a w ludowej ſchuli městna.

Kſchižan: Aha, dokelž my burja najkrucźiſcho ßo nabožiny dźeržimy, teho dla chzedźa naß wutłóczicź.

Mots: Cžerwjeni pſchezo praja: nabožina je kóždeho privatna wěz. Tak móże tola kóždy wěricź, ſchtož chze.

Jan: Tón „ſchwindl“ žadyn cžłowjek wjazy njewěri. To jenož nam wjeßnjanam tak bledźa, ſo bychu ludźi kojili. Mnoho dźěłacźerjow a druhich małkych ludźi njebychu ſ cžerwjenymi ſchli, hdy bychu ſ woprědka jich njepſcheczelne ſmyßlenje pſcheczíwo nabožinje ſnali. Njejßu ßo ſ tobu w měſcże uorili, hdyž njedźelu Božu ßłužbu wopytowaſche a wſchě móżne njekhmanoſcże wo duchownych powjedachu, ſo by ßo jim dowěrił?

Mots: Haj, to je wěrno. Tola ßebi myßlu, ſo ßu to jenož jenotliwi.

Jan: Hdyž ßo cźi najprjedy cžerwjenym pſchiſamknu, kiž ßu liwzy we wěrje, hdyž ßo w jich nowinach wěra do Boha, do Khryſtußa jako wěrneho Boha a ſapłacźenje we wěcżnoſcźi wußměſcha, hdyž ſ pilnoſcźu něſajki pſchestup duchownych po zyłym ßwěcże hromadu ſběraja a w ludże roſſchěrjeja, hdyž žadyn cžerwjeny wjednik ßwoju nabožnu pſchiſłuſchnoſcź njedopjelni, kemſchi a k Božemu blidu njekhodźi, dha je to najßylniſchi dopokaß njepſcheczelneho ſtejiſchcża pſcheczíwo nabožinje.

Nasch wuj: To ßy derje dopokaſał. To kóždemu kſcheſcźijanej, hacž je evangelſki abo katholſki, woczi wotewri.

Jan: Měnju, ſo chzedźa to liberalni też.

Nasch wuj: Nó to ßo wě. Ssu ßamßneho měnjenja a myßla ßebi, ſo ma jenož kraj nad waſchimi dźěcźimi roſkaſowacź a ſo to zyrkej niczo njeſtara. Cźi chzedźa waſchim dźěcźom wěru a ßwědomnje rubicź.

Kſchižan: To ßu tola djabołſke ſkutki. To ßebi lubicź njedamy. Ssu dźě to naſche dźěcźi. (Pſchichodnje dale.)

Wiſitne khartki cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo **Ssmolerjez knihicźiſchcźerńa.**

SINGERowe ſchijaze maſchiny

ßu jenož dostacź w klamach ſ pódlaſtejazym ſchkitom abo pſches agentow.

Singer Co. akzijowe towarſtwo ſchijazych maſchinow w Budyſchinje na bohatej haßy 14.

Serbſki muſej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž też

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczíſnach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

wſcheje druzíny, kaž też

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Paul Giebner

w Budyſchinje na bohatej haßy 18,

ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje derje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotfiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacž pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelž wino po waggonach dóſtawam a :: :: pucźowanſkich wudawkow nimam. : ::

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne mlócźaki, żelezne ſtiſtate mlócźaki ſe ßkomowym tſchaßakom a ſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běletuſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Franz Marſchner

cżaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju poruca.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny

Pschi
bjesappetitnoszi
ßłabym a skaženym żołdku, hubjenym pschetkaczu, wěsce pomha
China-Malaga
bleścha po 1 mk. 25 pj. Pschi pschipóßłanju 1 mk. 60 pj. ßo franko pschipóścele.
Jenicžy woprawne dostacź
w kral. priv.
hrodowskej haptyzy
Paul Leidler
w Budyschinje.

Liebisch,
knjenski aktuar sw. knjezby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcži ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Bicheßadžowanje lexomnoscźow.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dla powyschenja diskontoweje ßadźby khěžorstwoweje banki sadanjamy wot 20. septembra 1911 nalutowanske pjenjesy:

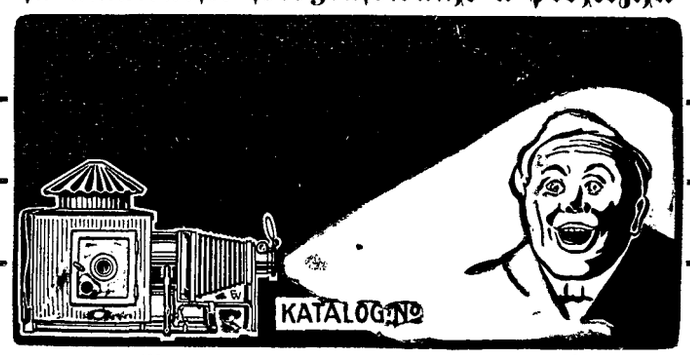
pschi wschědnym wužiwanju ſ	3%	za rěcz bjes kheſom.
pschi měßacznym wupowjedźenju	3¼%	
pschi schtwórczlětnym =	3½%	
pschi pollětnym =	4%	

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje.
Serbski dom

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a
faffowe schijaze maschiny
ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.
Dokładne rozwuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.
Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na ſeminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Richard Huth
1. ſpezialna pschedawarńja ſa amateurske fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na ßerbskej haßy 13.

Jako woßebitu ſpezialnoscź poručam
woprawne jejowe
poliwkowe pschidawki, jejowe nudle
a wschě druźiny
maccaronow.
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Zuſe ſuby,
plombowanje
w khmanym wuwjedźenju.
Suby do ſtota ßadźene.
ſchtapacze na ſuby, króny.
Dentiſt Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a ſwonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Allgemeine
Deutſche Creditanſtalt.
Prawo k pschijimanju ßyrotnych pjenjes mějo.

Dawamy hacź na dalſche na hižo wobſtejaze a na nowe ſapokožene pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½%	pschi 3měßacźn. wupowjedźenju 3½%
pschi jenoměßacźn. wupowjedźenju 3%	pschi 6měßacźn. wupowjedźenju 4%

Pschenajacźe khamorowych kaſcheźikow.
Kaßyne hodźiny 8—½1, ½3—5, ßobotu 8—2 bjes pschetorhnjenja.

Powſchitkowny kreditny wuſtaw
depoſitowa kaßa w Budyschinje.
(Na Hoſchiz haßy, na rózku pschelamanskeje drohi.)

Wolerjo 3. sakskeho kejžorstwoßejmskeho wólbneho wokrjeßa!

Khěžorstwowy ßejm je po pjeczlětnej bohatej dźěławosczi ßwoje wrota samknył. Němski lud dyrbi nětko 12. januara wo sestajenju noweho khěžorstwoweho ßejma a s tym wo pschichodnym wuwiczu němskich woßudow rosrißacz. **Napominamy wschitkich wolerjow, so bychu ßwoje wólbne prawo wužili.**

Schtoż je stary khěžorstwowy ßejm dokonjał, je ßo s horzym prózowanjom a husto krutym bědźenjom dozpiło. Sprawnje myßlazy mužojo dyrbja pak pschipósnacz, so je wón khěžorstwo wěsczische sałożił, derjemęcze Němskeje spěchował. Zana kritika njedyrbjała porokujo jemu khwalbu sarjez, so je ßo s jeho pschiswolenjemi nascha brónitosczi poßylniła, naschim kolonijam bjesstraschnosczi a spomožne postupowanje ßo saruczilo. S khěžorstwowym towarstwowym sakonjom ßu ßo towarstwowne naležnosczе w ßwobodnischim duchu srjadowałe, pschede wschěm pak je stary khěžorstwowy ßejm cźwilnej finanznej nusy, naschemu ßwětowemu stejischczu hrožazej, kónz cźinił. Dlěje njeßmě wukraj bankrotnu Němsku wußměschecz; wotpłaczenje dołha w khěžorstwje je ßo sapoczało. Jenoż schtóż je ßwojeje hłowy, móże tajke wulke, positivne pokraczowanje saprěcz, jenoż maliczkostnosczi, sjednoczena s bjesßwědomosczu móże rjez, so nochze na wólbnym dnju ßobu cźinicz, dokelž njeje wscho po jejnej woli schło.

Koho dyrbimy wuswolicz? Łužiska ßwěrnosczi njemóże ßo dołho praschecz. Poruczamy jeneho Łuziczana, kotryż je hižo skoro 20 lět dołho w ßwěrnej woporniwej dźěławosczi w khěžorstwowym ßejmje ßo dowěrjenja ßwojich wuswolerjow hódny sczinił,

knjesa pschedstejiczerja měschczańskich sastupjerjow
Heinricha Gräfu w Biskopizach.

Njetrjebamy žaneho nowotarja s zusby. Dowěrjenje a dźakownosczi wuswolerjow k dotalnemu ßwěru wupruhowanemu sapóßłanzej pokasujetej.

Knjes Heinrich Gräfa je w cżeßnej ßłužbje ßwojeho wótzneho města ßwoju wustojnosczi dopokasał, wón potrěbnosczе łužiskich wßow a městow snaje a je dawno ßwědomy parlamentariskich dźěłow; ženje ßo wón njeje w narodnych praschenjach sapowjedźił. Po naschej próstwje knjes **Heinrich Gräfa** ßwoje mozy a nashonjenja s nowa naschemu wólbnemu wokrjeßej do wole da.

Ani wón ani podpißany wubjerk njeje sawinował, hdyž je ßo tón króczi jena měschczańska strona, ßwobodomyßlna strona, wot porjadowych stronow wotschczěpiła; ßmy jej s cżaßom ruku k pschisamknjenju poskicźili. Móże 12. januara psched nadběhom sozialdemokratije jedyn s khutnosczu cżaßa napjelnjeny wótczinski woleŕ pschi ßwojim rosßudzenju khabłacz? Wón ma jenoż wolicz mjes dotalnym, wólbny wokrjeß snajazym, se skutkami wupruhowanym dotalnym sapóßłanzom a mjes jenym ßwobodomyßlnym kandidatom, kotremuż je nascha Łužiza njesnata a kotryż chze ßo rucze s politiskej agitaziju snaty sczinicz. Sswobodomyßlna strona je pola naß najmjeńschemu dźěłej k wutrobje srosczena. Wjele wona s rěczemi lubi, schtoż ßu jejne skutki hódne, wěmy s Bismarckowych cżaßow. Knjes Heinrich Gräfa chze naschej koło wokoło wohroženej Němskej bjes wuměnjenja ßylnu brónitosczi na kraju a na morju sakhowacz, runje w tymle kardinalnym dypku wólbne napominanje ßwobodomyßlneje ludoweje strony, hewak do wschěch stron s lubjenjemi pschekhadźaze, ßłabe a njejaßne wostawa.

Knjes Heinrich Gräfa sa runoprawosczi wschěch stawow wustupuje, niz najmjenje dźěłaczerskeho stawa, a steji na sałožku sozialneje reformy w smyßle khěžorskeje powjesczе s lěta 1881. Wón pak s rasnosczu stat podrywazej a wscho saprěwazej sozialdemokratiji napscheczo steji, byrnjež by ßo też na khwilu skludna pokasowała. Sswobodomyßlna strona wě jenoż wo jeje „schkódnym wojowanskim waschnju“ rěczecz, boji ßo jenoż, jeli so by ßo doprědka dobyła, so by ßo „reakzija“ bliżiła! **Tehodla žadyn hłoß njerosßudnej njewěstej ßwobodomyßlnej stronje!**

Możemy wobkruczicz, so knjes **Heinrich Gräfa** krucze na podłožku **khěžorstwoweje wustawy** steji a so je pscheßwědczeny pschiwißowar powschitkowneho, runeho, tajneho a direktneho wólbneho prawa.

Tak napominamy wschitkich kscheszijanskich a kraloßwěrnych mužow nascheje łužiskeje domowiny, so ßo njebychu dali s njemdrymi nadpadami a wohanjenjemi naschich pschecźiwnikow samylicz, ale so bychu 12. januara k wólbje khwatali a hłoßowali sa

knjesa pschedstejiczerja měschczańskich sastupjerjow
Heinricha Gräfu w Biskopizach.

Wuswolerjo! Wy wolicze s tym muża, kotryż se ßwěrnosczu k evangelskemu kscheszijanstwu wyßokowaženje a snjeßliwosczi sa naschich katholskich ßobuměschczanow, se ßamßnym woprawdże němskim waschnjom polne srosymjenje a sańczmęcze sa ßerbsku woßebitosczi, w kraloßwěrnosczi husto wupruhowanu, sjednocza, kotryż je stajnje khěžorej a khěžorstwu, kralej a wótczinje ßwěrnosczi sakhował a kotrehoż chzemy 12. januara saßo ßwěrni k dobyczu dowjesczi.

Wubjerk sa saßywuswolenje Heinricha Gräfy.